XII
H
20
BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
XII
H
20
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

R. P. D. ANTONINVS
DIANA
PANORMITANVS:
CLERICVS REGVLARIS, DOCTOR
CELEBERRIMVS CORAM S.D.N. ALEXANDRO VII.
Epiſcoporum Examinator, & S.Officij Regni Siciliæ Conſultor,

COORDINATVS;
SEV
OMNES RESOLVTIONES MORALES
EIVS IPSISSIMIS VERBIS AD PROPRIA LOCA, & materias fideliter diſpoſita, ac diſtributa.

Sed Titulis nouis, Notis Marginalibus, & Indicibus neceſſariis, clarâ luce, & clariori diſpoſitione illuſtratus, ac in nouem Tomos digeſtus, nunc primùm prodit:

Per V. P. MARTINVM DE ALCOLEA, *Monachum Carthuſienſem ex Regali Cœnobio de Paulari.*

TOMVS QVARTVS.

LVGDVNI,

Sumptibus IOANNIS-ANTONII HVGVETAN, & GVILLIELMI BARBIER.

M. DC. LXVII.

CVM APPROBATIONIBVS ET PERMIS.

Digitized by Google

ADMONITIO BIBLIOPOLARVM AD LECTOREM.

BENEVOLE Lector, *quia eſt aliqua certè delectatio in noua Coordinatione Dianæ, te nouæ Methodi ordinis, & in ea captandæ voluptatis participem eſſe Volumus. Diſce igitur primò Primum Tractatum* De Altaribus Priuilegiatis,*continentem in 1.p.Dianæ reſ.1. in 2.p.r.1. in 3.p.r.1. in 4.p.r.2. in 6.p. r.2. in 9.p.r.29. in 10.p.r.3.& in 11.p.r.2. in hoc Tomo continere r.50. Secundum Tractatum* De Oratoriis Priuatis, *complectentem in 1.p. Dianæ r.1. in 3.p.reſ.1. in 4.p.r.7.in 5.p.reſ.3.in 6.p.reſ.1. in 9.p.r.50.& in 10.p.r.2.in hoc tomo complecti r.63. Tertium Tractatum* De Bulla Cruciatæ, atque de eius Priuilegiis, Abſolutionibus, Diſpenſationibus, & Votorum Commutationibus, *oſtendentem in 1.p.Dianæ r.119. in 3.p.r.9. in 4.p.r.11. in 9.p.r.1. in 10.p. reſ.1. & in 11.p. r.23.in hoc tomo oſtendere r.177. Quartum Tractatum* De Iubilæo, *referentem in 2.p.Dianæ r.6. in 3.p.r.13. in 4.p.r.1.in 5.p.r.38.in 10.p.r.8.& in 11.p.r.5. in hoc tomo referre r.71. Quintum Tractatum* De Indulgentiis, *dantem in 4. p.Dianæ r.9.in 5.p.r.19.in 6.p.r.3. in 10.p.r.12.& in 11.p.r.5. in hoc tomo dare r.42. Sextum Tractatum* De Ieiunio,*includentem in 1.p.Dianæ r.52.in 3.p.r.5. in 4.p.r.12. in 5.p.r.9.in 7.p.r.2.in 8.p.r.5. in 9.p.r.13.in 10.p.r.24.& in 11.p. r.5. in hoc tomo includere reſ.127. Septimum Tractatum* De Eleemoſyna, *habentem in 2.p.Dianæ r.8. in 3.p.r.1. in 4.p.r.4. in 5.p.r.41. in 7.p.reſ.2. in 8.p. r.1. in 10.p.r.7. & in 11.p.r.7. in hoc tomo habere reſ.66. Octauum Tractatum* De Conſecratione Epiſcopi,*præbentem in 12.p.Dianæ r.125.in hoc tomo præbere r.126. Lege & Vale.*

SYLLABVS TRACTATVVM HVIVS TOMI QVARTI.

TRACT. I. DE Altaribus Priuilegiatis.
II. De Oratoriis Priuatis.
III. De Bulla Cruciatæ, atque de eius Priuilegiis, Abſolutionibus, Diſpenſationibus, & Votorum Commutationibus.
IV. De Iubilæo.
V. De Indulgentiis.
VI. De Ieiunio.
VII. De Eleemoſyna.

INDEX

INDEX

Tractatuum, & Reſolutionum huius Tomi Quarti.

Ultimus numerus paginam indicat.

TRACTATVS I.

De Altaribus Priuilegiatis. pag. 1.

Res. 1. *QVID ſit Altare priuilegiatum? Et quomodo Indulgentia Defunctis concedatur?* Ex part. 9. tr. 2. reſ. 2. ibid.

2. *Supradicta magis elucidantur; & contra Medinam explanatur, quo facto Pontifex concedendo Altare priuilegiatum applicet Indulgentiam Defunctis.* Ex part. 9. tract. 7. reſ. 2. ibid.

3. *An Indulgentia conceſſa Altari priuilegiato applicanda defunctis habeat ineffabiliter effectum?* Ex part. 9. tr. 2. reſ. 3. p. 2.

4. *An, vt Indulgentia Altaris priuilegati proſit defunctis, opus ſit, vt Sacerdos Miſſam celebrans ſit in ſtatu gratia?* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 4. p. 4.

5. *An Sacerdos in ſtatu peccati mortalis celebrans in Altari priuilegiato liberet animam à Purgatorio? Et an communicans in peccato mortali obtineat liberationem vnius animæ à Purgatorio, ſi talis liberatio concedatur ſub onere communionis, vt interdum conceditur? Ex quo curſim infertur Communionem ſacrilegam ſufficere ad conſequendum Iubilæum. Etiamque deducitur, quod exiſtens in peccato mortali obtinere poteſt Indulgentias pro defunctis.* Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. reſ. 13. ibid.

6. *An quando Sacerdos in Altari priuilegiato dicat Miſſam, debeat non ſolum Indulgentiam, ſed & Sacrificium applicare defuncto? Idem dicendum eſt à ſimili, cum pro Indulgentia lucranda præcipitur ieiunium; viſitatio Templi, peregrinatio, & maximè eleemoſyna, quæ in bonum tertij imponitur. Et an Miſſa, quæ celebrantur in Altari priuilegiato applicata pluribus æque pariter proſint ſingulis, ita vt vna Miſſa, quæ dicitur pro vno, poſſit prodeſſe pluribus?* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 5. p. 5.

7. *An ex parte defuncti requiratur aliquid, vt Indulgentia Altaris priuilegiati habeat ſuum effectum? Idem eſt dicendum de aliis Indulgentiis.* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 6. p. 6.

8. *Miſſa celebrata in Altari priuilegiato, cui prodeſt, ſi anima, pro qua offertur, non exiſtat in Purgatorio? Difficultas tamen exiſtit, quomodo ſatisfactiones illæ applicentur animabus indigentibus, & derelictis, an ſcilicet, Deus ex miſericordia ſola ſua voluntate id præſtet, vel alia ratione id faciat?* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 7. p. 7.

9. *An in Altari priuilegiato pro defunctis ſatisfaciat, ſi quis celebret Miſſam, quæ non ſit de Requiem, licet in indulto non exprimatur? Et an in dicto Altari priuilegiato poſſit dici Miſſa de Requiem, in die feſto duplici, & de præcepto, qui incidit in die aſſignato pro dicto Altari priuilegiato?* Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. 18. reſ. 233. pag. 8.

10. *An Miſſa celebranda in Altari priuilegiato pro liberanda anima Purgatorij ſit neceſſario dicenda de Requiem? Et colligitur celebrantem pro defuncto recipere maiorem fructum ex Sacrificio, quam ſi pro viuo celebraret. Difficultas vero eſt in diebus, qui non ſunt Dominici, & duplices, an teneatur Capella dicere Miſſam votiuam, vel de Requiem, ſi in inſtitutione dictæ Capellaniæ dicitur, vt ſint de Requiem, vel votiuæ? Et quæ Miſſa ex ſupradictis magis proſit defuncto? Idem dicendum eſt, quando quis accipit ſtipendium pro dicenda Miſſa votiua, an poſſit dicere aliam currentem in illo die?* Ex part. 9. tr. 2. reſ. 8. ibid.

11. *An pro Altari priuilegiato numerus Sacerdotum expreſſus in Diplomate? Et explanatur, quid ſit dicendum de hoſpitibus Sacerdotibus Regularibus quoad prædictum numerum? Et an Prouincialis poſſit in quouis Conuentu ſuæ Prouinciæ vti Altari priuilegiato? Et docetur, quod ſi Superior localis à ſuo Prouinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete ſuæ conſcientiæ, & illi prouiſum non fuerit, adhuc ſatisfaciet pro Altari priuilegiato.* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 9. p. 9.

12. *De clauſula negatiua ſimilis priuilegij apponi ſolita in breuibus Altaris priuilegiati. Et an Indulgentia ſit latè, vel strictè interpretanda?* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 10. p. 10.

13. *De alia clauſula ſeptennij in Breuibus Altaris priuilegiati, quo pacto ſit intelligenda?* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 11. ibid.

14. *An Sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Eccleſia, vel Altari peccet mortaliter alibi celebrando; & in tali caſu an teneatur aliquid reſtituere? Et quid, ſi Altare deſignatum ſit Altare priuilegiatum?* Ex p. 10. tr. 12. & Miſc. 2. reſ. 23. p. 11.

15. *An Sacerdos inſtitutus, & obligatus ad celebrandum in certo Templo, Oratorio, vel Altari peccet alibi celebrando? Et an obligatus celebrare in Altari priuilegiato poſſit, & ſatisfaciat, ſi celebret alibi cum numiſmate, vel calculo benedicto D. Caroli, vel alterius Sancti? Et in ſupra dicto primo caſu, an poſſit excuſari Capellanus à mortali ex paruitate materiæ, vt ſi bis, vel ter in anno in tali Sacello, vel Altari non celebret? Et ſi non celebret in deſtinato loco, an teneatur ad aliquam reſtitutionem?* Ex p. 2. tract. 14. reſ. 29. p. 12.

Index Tractatuum,

16. An Sacerdos inſtitutus, & obligatus ad celebrandum in certo Altari priuilegiato pro animabus Purgatorij ſatisfaciat obligationi, ſi alibi celebret cum calculo, v. g. Diui Caroli, liberante animam à Purgatorio? Ex p.4. tr.41 & Miſc. reſ.40. ibid.

17. An Sacerdos obligatus celebrare in Altari priuilegiato ſatisfaciat, ſi celebret alibi cum numiſmate, vel calculo priuilegiato? Ex p.6.tr.6.& Miſc.1.reſ.12. ibid.

18. An Sacerdos, qui debebat celebrare in Altari priuilegiato, ſatisfaciat obligationi dicendo Miſſam in alio Altari cum Indulgentia appoſita alicui Medallia? Et aduertitur Sacerdotem non ſatisfacere, qui obligatus ad Miſſam priuilegiatam applicat ipſi defuncto Indulgentiam plenariam, aliunde acquiſitam, vt per viſitationem Eccleſiæ, &c. Ex p.9.tr.2.reſ.12.p.13.

19. Si in Altari priuilegiato celebrari non poteſt, ad quid teneatur Sacerdos? Et an Sacerdos obligationem habens celebrandi in Sacello, Capella, vel Templo, vel tali hora, ſi in his oriatur impedimentum, ob quod celebrare in eiſdem locis non poſſit, non teneatur alibi celebrare, quoties veneratio loci, vel temporis prædefiniti à Teſtatore intenditur; ſecus ſi ſatisfactio ſuorum peccatorum intendatur? Ex p.9.tr.2.reſ.13. ibid.

20. An Sacerdos obligatus celebrare in Altari priuilegiato, ſi alibi celebret, ad aliquid teneatur, & peccet mortaliter? Et quid de Capellano obligato celebrare in aliquo Altari particulari, ita vt iſtud non ſit Altare priuilegiatum? Et an in hoc vltimo caſu, ſi in Eccleſia eſt aliud Altare priuilegiatum, poſſit-ne in eo Capellanus dicere Miſſam pro Teſtatore, ſi Teſtator aſſignet aliam Capellam, vel Altare? Ex p.9.tr.2.reſ.15.p.14.

21. An Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato poſſit compelli ab Epiſcopo, vt ipſemet celebret? Et an vbi in clauſula Teſtatoris imponitur intereſſentia, & reſidentia, ſeu aſſiſtentia chori, cenſeatur iniunctum ſeruitium perſoluendum perſonale non ſolum chori, ſed etiam Miſſarum, & habeat onus iuuandi curatum in cantando, & aliis ſimilibus. Ex part.9.tract.2.reſ.14. pag.15.

22. An ſi relinquatur Miſſa dicenda in omnibus Altaribus priuilegiatis alicuius ciuitatis, extendatur legatum ad Altaria poſtea erecta? Et additur, quod ſi Altari alicuius Eccleſiæ Regularium obtineatur conceſſio Altaris priuilegiati, inſciis ipſis Regularibus, iiſque poſtea renuentibus illam acceptare, vtpote applicatam Altari ipſis minus commodo; iique poſtea ſimilem conceſſionem alteri Altari applicatam valide poſſint obtinere, & ſi nullam mentionem prioris conceſſionis faciant in petitione. Ex part.9.tr.2.reſ.16. ibid.

23. An ſi Eccleſia, vel Capella, vbi conſtitutum fuit Altare priuilegiatum perpetuum, fuit dirupta, aut tranſlata in alium locum per Epiſcopum, Indulgentia remaneat extincta? Et quid, ſi Eccleſia, vel Capella paulatim eſſet deſtructa, & eadem paulatim conſtructa? Ex p.9.tr.2.reſ.17.p.16.

24. An ſi transferatur Altare priuilegiatum de loco ad locum; adhuc duret Indulgentia? Et quænam fractio Altaris priuilegiati, ſeu Indulgentia plenaria prædicti Altaris ſit neceſſaria ad id, vt conſecrationem, & conſequenter Indulgentiam amiſiſſe cenſeatur? Et multa diſtinctiones adducuntur in textu huius Reſolutionis pro ſupradictis caſibus. Et tandem quæritur, an ſi quis in Altari, quod vel nunquam habuit, vel amiſit conſecrationem, celebrat bona fide, vel etiam mala fide, Altare illud non indigeat alia conſecratione, eſto peccauerit, qui in illo celebrauit Sacrum mala fide? Ex p.11. tr.8. & Miſc 8. reſ.8. ibid.

25. An Miſſa dicta in Altari priuilegiato proſit viuentibus? Et an Pontifex poſſit Altaria priuilegiata pro viuis concedere? Et an ſit licitum viuentem ſibi Miſſam pro defunctis celebrari facere? Ex part. 9. tract. 2. reſ.18. pag.17.

26. An ſi Regulares non promittant celebrare Miſſam in Altari priuilegiato, excuſentur aliquando à peccato, ſi illã in alio Altari celebrent? Et aduertitur, quod Leo X. conceſſit Benedictinis, & per communicationem cæteris Religioſis, vt quilibet Religioſus Sacerdos dicens tres Miſſas pro quocumque affine ſuo intra tertium gradum in Altari a ſuo Superiore deputato, & aſſignato, liberet animam illius a pœnis Purgatorij. Ex part. 9. tr. 2. reſ.19. p.18.

27. An ſub generali communicatione priuilegiorum Mendicantium veniant communicata Altaria priuilegiata? Ex p.6.tr.7.& Miſc.2.reſ.39.p.19.

28. An ſi priuilegium Altaris priuilegiati ſit conceſſum alicui Religioni, per communicationem poſſit alia Religio illo vti? Et quæritur, quomodo vero communicatio in Iubilæis, & Indulgentiis detur inter Regulares, & eorum Eccleſias, ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi ſint Ordinis? vt, v. g. Indulgentia conceſſa Fratribus Minoribus in Feſtis ſuorum Sanctorum cenſeantur conceſſa pro Eccleſiis Prædicatorum in Feſtis ſuorum Sanctorum, & è contra? Ex p.9.tr.2.reſ.20. ibid.

29. An Altaria priuilegiata conceſſa Regularibus fuerint reuocata per Bullam Pauli V. anno 1606. Vel tantum prædictus Pontifex reuocauerit Indulgentias conceſſas immediatè ipſis Regularibus viuis? Idem dicendum eſt de Indulgentiis conceſſis pro animabus Regularium abſque vlla aliorum Regularium, vel Sæcularium diligentia. Ex p.9.tr.2.reſ.21. ibid.

30. Eſt in aliqua Eccleſia Regularium Altare priuilegiatum, in quo per Miſſam liberatur anima à Purgatorio, ſuſpenditur-ne hæc gratia per Bullam Cruciatæ? Ex p.1. tr.11.reſ 86.p.20.

31. An per Bullam Cruciatæ ſuſpendantur Altaria priuilegiata ſita in Eccleſiis Regularium? Et notatur, quod Indulgentia plenaria in Altari priuilegiato pro animabus Purgatorij conceſſa, per promulgationem Iubilæi in anno Sancto, non manet ſuſpenſa eo anno. Ex part.3. tract. addit. reſ.22. ibid.

32. An Altaria priuilegiata ſuſpendantur per Bullam Cruciatæ? Et ſtando in ſententia affirmatiua, quis tenetur Bullam viuorum accipere, vt talis Indulgentia reualidetur, & applicari poſſit defuncto; an prædicta Bulla requiratur in Sacerdote, an vero in eo, qui pro defuncto celebrare facit? Ex part.9.tract.2.reſ. 22. ibid.

33. An vt liberetur anima a Purgatorio in Altari priuilegiato debet habere Bullam Sacerdos celebrans, an qui facit celebrare? Et quid, ſi Altare priuilegiatum ſit Religioſorum? Et ſupponitur, quod per Bullam Cruciatæ ſuſpenduntur gratia liberandi animam à Purgatorio conceſſa in Altari priuilegiato. Et an Miſſa dicenda in Altari priuilegiato neceſſario ſit dicenda de Requiem, vel ſufficiat qualibet alia Miſſa ex deſignatis in Miſſali, vel feſtiuitatis, aut votiua, dummodo Sacerdos eam applicet defuncto? Ex p.11.tr.8.& Miſc.8.reſ.10 p.21.

34. An Altaria priuilegiata ſuſpendantur per Iubilæum anni Sancti? Et an in Iubilæo anni ſancti ſuſpendantur Indulgentiæ pro mortuis, quæ viuis conceduntur cum facultate, vt eas applicare valeant pro defunctis? Huiuſmodi ſunt Indulgentiæ conceſſæ granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numiſmatis benedictis, & ſimilibus. Ex p.9.tr.2.reſ.23.p.2.

35. An Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato poſſit applicare Indulgentiam defuncto, & alteri Sacrificium, & accipere duo ſtipendia? Et notatur Miſſam, ſi celebratur in altari priuilegiato alio die à deſignato, prodeſſe quidem ex parte ſua, non vero Indulgentia Altaris priuilegiati. Et aduertitur etiam, quod ſi aliquis obligatus ſit dicere Miſſas in tali Altari priuilegiato ad eruendas animas ab igne purgatorio, etiam ſi ei ſuperueniat iuſtum impedimentum, quo non poſſit eas dicere in eo Altari, non ſatisfacit, niſi ſimiliter dicat in alio Altari priuilegiato. Ex part. 9.tract.2.reſ.24. p.23.

36. An

36. *An Sacerdos poſſit accipere duplex ſtipendium pro vna Miſſa, vnum pro applicatione fructus, qui tradenti eleemoſynam obuenire ſolet, alterum pro applicatione Indulgentia, v.g. Altaris priuilegiati, cui conceſſa ſit liberatio animæ à Purgatorio?* Ex part. 10. tt. 16. & Miſc. 6. reſ. 70. ibid.

37. *An qui tenetur celebrare tantum, v. g. de Requiem, ſi illam celebret in Altari priuilegiato, poſſit Indulgentiam applicare alicui alij defuncto? Et infertur, quod quando quis facit opus pium, vt ſibi ipſi lucretur Indulgentiam aliquam, poteſt nihilominus propriam ſatisfactionem, quam ex opere operantis inde habet, alteri ſiue defuncto, ſiue viuenti applicare per modum ſuffragij.* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 25. ibid.

38. *An magis proſit animæ exiſtenti in Purgatorio Miſſa Altaris priuilegiati, quam Indulgentia Bullæ Cruciatæ?* Ex part. 9. tr. 2. reſ. 26. p. 24.

39. *An Indulgentia Altaris priuilegiati poſſit Cathecumenis exiſtentibus in Purgatorio applicari? Et an Sacrificium Miſſæ poſſit applicari Cathecumenis? Et docetur, quod fideles curent celebrari pro ſe Miſſas ante mortem, quam poſt, & quod plus valent pro defuncto Miſſæ ſimul, & continuatè dictæ, id eſt, ſi die vna dicantur, quam ſi in pluribus.* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 27. ibid.

40. *De clauſula appoſi ſolita in Breuibus Altaris priuilegiati.* Volumus, quod ſi pro præſentatione, admiſſione, vel publicatione præſentium aliquid, vel minimum detur, vel ſponte oblatum recipiatur, præſentes nullæ ſint reipſa. *An, non obſtante dicta clauſula, poſſit aliquis aliquid dare, vel accipere pro præſentatione, admiſſione, aut publicatione Breuis Altaris priuilegiati? Idem eſt dicendum de aliis Iubilæis, & Indulgentiis. Idem etiam eſt pro collatione Ordinum quorumcumque, aut examinatione, & de Ordinario, & Officialibus, quibus à Sede Apoſtolica committuntur diſpenſationes matrimoniales, & alia. Et hoc etiam deſeruiet pro explicatione verborum, quæ Gregorius XIII. appoſuit in Bulla de Dotis & Promiſſis.* Ex p. 9. tr. 2. reſ. 28. p. 26.

41. *An quando in Altari priuilegiato conceditur, vt per octauam omnium Defunctorum dicenda ſit Miſſa de Requiem, vt liberentur animæ Purgatorij, ſit in Dominica dicenda Miſſa de Requiem, & ſi non, an tunc Miſſa de Dominica idem priuilegium habeat? Et an idem dicendum eſt, ſi in Feria aſſignata 2. ſit Indulgentia Altaris priuilegiati, ſi in ea Feſtum duplex inciderit? Et docetur Miſſas votiuas, ſicut Miſſas de Requiem à Religioſis Mendicantibus poſſe dici in quacumque die vetita Feſto duplici, modo non ſit Feſti Domini Sabbaoth?* Ex p. 9. tract. 2. reſol. 29. ibid.

† *Non ſunt aliquæ aliæ difficultates in hoc omni opere, quæ ſimul pertineant ad hunc* tractatum primum de Altaribus priuilegiatis huius tomi quarti.

TRACTATVS II.

De Oratoriis. p. 27.

1. *QVID ſit Oratorium? Et an in priuatis Oratoriis Miſſæ celebrandæ non ſint niſi de licentia Summi Pontificis? Et explanantur quædam conditiones, quæ communiter in dictis licentiis, & Breuibus apponuntur.* Ex part. 9. tract. 1. reſ. 1. ibid.

2. *An Epiſcopi ex ſola eorum commoditate poſſint habere Oratorium priuatum in ſuo Palatio, vt ibi celebrent, & Miſſam audiant?* Ex p. 9. tt. 1. reſ. 36. p. 28.

3. *An Epiſcopi non ſolum vnum, ſed duo Oratoria in ſuo Palatio poſſint habere; vnum ad ſuum vſum, alterum ad vſum familiæ, & nepotum, &c. Et an Frater Epiſcopi cum vxore, & reliqua ſua familia poſſint audire Miſſam de præcepto in aliquo ex Oratoriis in Epiſcopali Palatio erectis, quo tempore Epiſcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio ſui Epiſcopalis Palatij? Et curſim docetur, quando priuilegium ſit odioſum, & quando fauorabile; vel quando strictè eſt reſtringendum, vel ampliandum.* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 37. ibid.

4. *An Epiſcopus in Palatio rurali poſſit Oratorium habere, & in illo cum Altari portatili Miſſam audire, vel dicere? Et notatur, quod Oratorium priuatum abſque Epiſcopi authoritate fundatum, non vt ibi celebretur, ſed vt ibi oretur, non eſt ſub poteſtate Epiſcopi quoad ius viſitandi, & procurationem exigendi, &c.* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 38. p. 29.

5. *An Epiſcopus extra Diœceſim, inconſulto Ordinario loci, poſſit habere in ſuo Palatio Oratorium, vt cum Altari portatili ibi celebret, vel Miſſam audiat? Et an hoc procedat in aliquis Diœceſibus non autem in vrbe Romana?* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 39. ibid.

6. *An Epiſcopi extra ſuam Diœceſim poſſint cum Altari portatili celebrare per ſe, vel per alium in præſentia ſua? Et notatur, quod in Oratorio Palatij Epiſcopi poteſt quis celebrare, præſente Epiſcopo, non autem abſente. Et docetur Epiſcopos, non obſtante Concilio Tridentino, & Decreto Vrbani VIII. poſſe, etiam ſi non ſint infirmi, vel in itinere erigere Oratorium in ſuis Palatiis, & villa rurali; & ibi celebrare, vel audire Miſſam, non autem Romæ.* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 15. p. 30.

7. *An, mortuo Epiſcopo, poſſint adhuc eius familiares audire Sacrum in Oratorio priuato ſui Palatij? Idem dicendum eſt de familiaribus Cardinalis in prædicto caſu.* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 40. ibid.

8. *An, abſente Epiſcopo eius familiares poſſint audire Miſſam in Oratorio priuato ſui Palatij? Et docetur, quid dicendum ſit de familiaribus Eminentiſſimorum Cardinalium in prædicto caſu?* Ex part. 1. tt. 9. r. 41. p. 31.

9. *An Epiſcopus titularis extra Vrbem Romæ poſſit in ſuo Palatio habere oratorium priuatum, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat? Et aliqui diuerſi caſus inferuntur pro Epiſcopis titularibus.* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 47. ibid.

10 *An Prælati habentes iura Epiſcopalia, & præſertim Archimandrita, Menſaneaſis, Abbas S. Luciæ, Abbas Guaſtallæ, Archipreſbyter Carpi, & ſimiles poſſint in eorum domibus, ſeu Palatiis habere Oratorium, & in eo celebrare, vel audire Miſſam, & aliquando diſpenſare, vt celebretur extra Eccleſiam? Et infertur, quod ſupradictorum Palatia gaudent Eccleſiæ immunitate, & eorum familiares gaudent priuilegio fori. Et deducitur priuilegium immunitatis Palatij Epiſcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquiſitorum, & Prælatorum qui habent iura Epiſcopalia, & territorium diſtinctum, vt ſunt ſupradicti Abbates, &c.* Ex p. 9. tt. 1. reſ. 48. p. 32

11. *An Regulares poſſint habere Oratoria in eorum Monaſteriis? Et an eorum priuilegia circa hoc ſint à Concilio Tridentino reuocata? Et an in prædictis Oratoriis, quæ ſolent eſſe in Monaſteriis, Clauſtris, Infirmariis, &c. poſſint etiam Sacerdotes ſæculares Miſſas celebrare? Et notatur ſupradicta Oratoria benedictione non egere, & per conſequens Oratoria polluta non indigent reconciliatione. Et aduertitur prædictam deputationem Oratorij neceſſariò faciendam eſſe à Prouinciali, & ſi in aliqua Religione non adſit Prouincialis, à Patre Generali, & videant Regulares ſi hoc obſeruent.* Ex p. 9. tr. 1. reſ. 32. ibid.

12. *An Regulares etiam in Grangiis poſſint conſtituere Oratoria? Et quid ſi Epiſcopus loci repugnet? Et an in dictis Grangiis, & Oratoriis non ſolum poſſint celebrare Regulares, ſed etiam ſæculares, vel ſaltem vanus, vel alter benefactor, aut amicus? Idem eſt de ſæcularibus audientibus Miſſam in prædictis Oratoriis. Et an ſupradicta Oratoria non indigeant benedictione, & per conſequens, etſi polluta fuerint, non indigent reconciliatione: & quando indigeant à ſuis Prælatis etiam lo-*

calibus benedici poſſunt. Et aduertitur, quod in prædictis Oratoriis ex priuilegio Alexandri VI. conceſſo Ciſtercienſibus poſſunt Regulares ibi Diuina Officia celebrare, & familiaribus, & Vaſſallis Sacramenta Euchariſtiæ, & Pœnitentiæ miniſtrare abſque licentia Ordinarij. Et notatur, quod Prælati Regulares poſſunt approbare, & deſignare Oratoria non ſolum in Monaſteriis, & Grangiis, ſed etiam in locis, in quibus recreationis cauſa proficiſcuntur. Et docetur Ordinarium non habere ius viſitandi Oratoria Regularium ruri conſtructa etiamſi campanam habeant pendantem è turri. Et tandem quæritur, an ſupra dicta oratoria gaudeant immunitate Eccleſiæ? Ex p.9.tr.1.reſ.33.p.33

13. *An Regulares in Grangiis, ſeu Cellis particularibus poſſint celebrare cum Altari portatili, contradicente Epiſcopo? Et ſupponitur, quod non contradicente Epiſcopo, & prohibente, poſſunt adhuc Regulares, non obſtante Concilio Tridentino celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus, & in quocumque decenti loco cum Altari portatili.* Ex part.6.tr.8.& Miſc.3.reſ.39.p.34

14. *An Regulares poſſint celebrare vbique in Altari portatili, etiam in domibus ſæcularium, & in plateis, Caſtris, & Grangiis, & circa vltum dubium poſſint hoc facere Fratres itinerantes?* Ex p.3.tr.2.reſ.80.p.35

15. *An priuilegia Mendicantium celebrandi extra Eccleſiam ſint reuocata per Concilium Tridentinum, ſeſſ.22.* Ex part.4.tr.4.& Miſc.reſ.106. ibid.

16. *An Regulares extra Oratoria Monaſteriorum, & Grangiarum poſſint etiam celebrare in aliis locis cum Altari portatili? Et an hodie prædicta priuilegia, & Altaria ſint reuocata per Concilium Tridentinum? Et quid, ſi ab Epiſcopo loci hoc prohibeatur? Et in exemplum ſupra dictarum quæſtionum adducuntur diuerſi caſus, & etiam pro Monialibus, & quod in multis differunt, & concordant oratoria Regularium, & ſæcularium. Et tandem quæritur, an quando virtute priuilegij Gregorij XIII. Prouinciales Societatis Ieſu approbant Oratoria intra, & extra domos ſuas pro Religioſis ſubditis, debent hoc facere per ſe, vel per alios?* Ex p.9.tr.1.reſ.34. ibid.

17. *An Oratoria Palatij alicuius Ciuitatis, in quo Senatores alicuius ciuitatis negotia tractant, & iuſtitiam adminiſtrant, cenſeantur ſublata per Bullam Pauli V. Et an ſub eadem prohibitione comprehendantur Capellæ carcerum publicorum? Et an quatenus dictæ Capellæ ſub Decreto ſacri Concilij, nec non Decreto Pauli V. & literarum prohibitione comprehendantur, & Bulla Cruciatæ non ſuffragatur, liceat Epiſcopo contra Sacerdotes tam ſæculares, quam Regulares in eiſdem Capellis celebrare volentes, poſt edictum Archiepiſcopi publicatum, ſeu intimatum procedere, & quibus pœnis punire?* Ex part.9.tr.1.reſ.35. p.36.

18. *An quando licitum eſt cauſa magnæ neceſſitatis celebrare extra Eccleſiam, ſit adeundus Epiſcopus pro licentia? Et an poſſit Epiſcopus in caſu neceſſitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propriam Diœceſim? Et notatur, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Miſſam, & repente quis incidit in articulo mortis; quæſierunt à me, an tunc poſſet Sacerdos Miſſam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo?* Ex part.9.tract.1.reſ.46.p.37.

19. *An, non obſtante Concilio Tridentino, poſſint Epiſcopi concedere licentiam, vt quis Oratorium priuatum habeat? Et quid hodie dicendum eſt?* Ex p.9.tr.1.reſ.42. p.38.

20. *An ſaltem Epiſcopi, non obſtante Concilio Tridentino, ac Breuibus Pauli V. & Vrbani VIII poſſint hodie in aliquo caſu particulari ex iuſta cauſa diſpenſare, vt celebretur extra Eccleſiam cum Altari portatili?* Ex part.9. tract.1.reſ.43. p.39.

21. *Enumerantur aliqui caſus, in quibus Epiſcopus poſſit dare licentiam, vt celebretur extra Eccleſiam.* Ex p.9. tr.1.reſ.44. ibid.

22. *Alij etiam caſus adducuntur, & ſimili modo diſcutiuntur.* Ex p.9.tr.1.reſ.45.p.41.

23. *An, ſi Oratorium priuatæ domus habeat ingreſſum publicum, poſſit Epiſcopus dare licentiam, vt ibi celebretur abſque Sedis Apoſtolicæ facultate? Et an in hoc Oratorio poſſit celebrari ianuis clauſis, ita vt accedant Domini, & quos ipſe voluerit tantum?* Ex p.9.tr.1.reſ.21.p.42.

24. *An, ſi Ordinarius iniuſtè deneget approbare Oratorium, poſſit adhuc priuilegiatus eo vti?* Ex p.9.tract.1. reſ.10. ibid.

25. *Oratorium, quando dicendum eſt decenter ornatum, vt poſſit Epiſcopus dare licentiam, vt vult Pontifex, ibi celebrandi?* Ex p.9.tr.1.reſ.11. ibid.

26. *An ſi Oratorium ſit ab Epiſcopo approbatum, & priuilegiatus mutat domum, denuo in illa domo ab Epiſcopo ſit approbandum? Et notatur ſupradicta Oratoria non indigere benedictione aliqua.* Ex p.9.tr.1.reſ.12.p.43.

27. *In quibus diebus non ſit licitum celebrare in Oratoriis priuatis? Et difficultas eſt, an ſub nomine Natalis Domini, Paſchatis, & Pentecoſtes intelligendi ſunt tantum primi dies? Et an ſi in dictis Feſtis virtute quis celebret, audiens illam Miſſam ſatisfaciat præcepto?* Ex p.9.tr.1.reſ.13. ibid.

28. *An in dictis diebus, quibus ex indulto Papæ non poteſt celebrari in priuato Oratorio, ſi habeat Bullam Cruciatæ, poſſit quis ex hoc alio priuilegio celebrare, Sacrum audire, & præcepto Eccleſiæ ſatisfacere? Et quid eſt dicendum, ſi Epiſcopus prohibeat ſub pœna etiam excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat Miſſam in Oratorio priuato aliqua die ex ſolemnioribus, an, non obſtante tali prohibitione, priuilegiatus poſſit per Bullam Miſſam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, ſecluſo contemptu, & ſcandalo?* Ex p.9.tr.1.reſ.14.p.44.

29. *Quomodo ſunt intelligenda verba, quæ apponuntur à Pontifice in Indultis concedi ſolitis de Oratoriis priuatis* ſine tamen iurium Parochialium præiudicio? *Et notatur in Oratoriis priuatis Regularium licere adminiſtrare Sacramenta omnibus perſonis ſubiectis Superiori Regulari, cuiuſmodi ſunt Nouitij, Tertiarij, & alij actu ſeruientes, & commenſales intra loca manentes.* Ex p.9. tr.1.reſ.15. ibid.

30. *An ſi ſint in domo ampla duæ familiæ, quarum vtraque domus obtinuiſſet priuilegium Oratorij, quæ poſterius impetrauit, dicendum ſit, quod nulliter impetraſſet? Et an ſi Cardinalis maneret in domo Patris, vel fratris in habitatione ſeparata, vulgo* Apartado, ſeu Quarto, *in quo Oratorium erexiſſet, an inquam, ſi Pater, aut frater obtinuerit licentiam à S.D.N. erigendi in domo ſua Oratorium, talis licentia eſſet inualida, ſtante clauſula apponi ſolita?* Ex p.11.tr.5.& Miſc.5.reſ.35.p.45.

31. *An qui habet indultum Oratorij priuati in domo, poſſit illud erigere in Villa, vt quando eſt ibi, audiat Miſſam? Et quid ſentiendum eſt de Epiſcopis in rure?* Ex p.9. tr.1.reſ.22.p.46.

32. *An priuilegiatus erigendi Oratorium in propria domo, poſſit vigore huius priuilegij erigere alterum ruri, intra territorium eiuſdem Ciuitatis?* Ex p.11.tr.5.& Miſc.5. reſ.34. p.47.

33. *An ſi quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio priuato domus ſuæ in Ciuitate Panormi, poſſit vti hoc priuilegio, ſi transferat domicilium Meſſanã? Et an ſub nomine familiæ in præfatis Indultis, & licentiis poſita veniat maritus, vxor, filij, & filiæ, atque etiam nurus habitans in eadem domo, & commenſales, ſicut omnes ſerui, & ſerua commenſales, qui in miniſterio eiuſdem familiæ ſunt?* Ex p.4.tr.4 & Miſc.reſ.208.p.48.

34. *An Oratoria priuata vbique ſuffragentur priuilegiato? Et curſim probatur, quod ſicut ceſſante omnino cauſa priuilegij, ipſum ceſſat, ſic perſeuerante cauſa eius cõceſſionis,*

ipſa

ipſa perſeuerat,licet alia circumſtantia mutentur. Ex,p.9. tr.1.reſ.7. ibid.

35. *An qui habet licentiam,vt poſſit audire Miſſam in Oratorio domus ſua, ſi eſt infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus feſtiuis audire? Et notatur habentem Bullam Cruciata non teneri Miſſam audire tempore interdicti.* Ex part.4.tr.4.& Miſc.reſ.80.p.49

36. *An priuilegiatus audire Miſſam in Oratorio priuato domus ſua teneatur in diebus feſtiuis, ſi, v.g. non poſſit adire Eccleſiam, & ſit carceratus, vel agrotus? Et in exemplum adducuntur alij diuerſi caſus; & tandem infertur, quod nemo tenetur ſumere Bullam Cruciata, vt tempore interdicti audire Miſſam poſſit; & habens pradictam Bullam non tenetur tempore interdicti audire Miſſam.* Ex p.9.tr.1.reſ.19. ibid.

37. *An in aliquo caſu facultas audiendi Miſſam in Oratorio priuato tranſeat ad heredes priuilegiati? Et an quando filia matris habentis Indultum faciendi celebrare in Oratorio priuato concedatur, vt etiam abſente matre, ea poſſit cum ſua familia ibi audire Miſſam, ſi mater ſit mortua, non poſſit filia amplius dicto Indulto gaudere?* Ex p.9.tract.1.reſ.17.p.50.

38. *An tempore interdicti poſſit Miſſa celebrari in quocumque Oratorio ab Epiſcopo approbato?* Ex p.5.tract.10. reſ.60. ibid.

39. *An in priuatis Oratoriis, ſi non adſit praſens Dominus liceat Miſſam celebrare coram familiaribus? Et an hoc poſſit fieri tempore interdicti vigore priuilegij Bulla Cruciata, in qua adeſt eadem clauſula, ac in dictis licentiis?* Ex p.4.tr.4. & Miſc.reſ.13.p.51.

40. *An familia poſſit Miſſam audire in priuato Oratorio, non praſente Domino? Et infertur idem dicendum eſſe, ſi pradicta familia in ſupradicto Oratorio vult audire Miſſam virtute Cruciata, & maximè tempore interdicti.* Ex p.9.tr.1.reſ.2. ibid.

41. *An aliqui, vt infra, commorantes in domo ſacularis habentis indultum priuati Oratorij, ſi viuant ſuis expenſis, gaudeant priuilegio audiendi Miſſam in dicto Oratorio? Et explanatur alia clauſula, qua apponitur in aliquibus priuatis indultis*, nec non hoſpitum tuorum præſentia, *& quomodo eſt intelligenda?* Ex p.9. tr.1.reſ.6.p.52

42. *An ſi quis extraneus audiat Miſſam in die feſtiuo in priuato Oratorio alicuius Magnatis,ſatisfaciat pracepto? Et quid de audientibus Miſſam in dicto Oratorio de licentia Parochi? Et docetur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, ſi ſit in cauſa, vt in die feſto perſona prohibita ibi audiant Miſſam. Etiamque deducitur in caſu, quo quis nequeat audire Miſſam niſi in Oratorio priuato aliquo, non teneri illam ibi audire. Et è contra, ſi quis extraneus audiat Miſſam in Oratorio priuato bona fide, ſi poſtea cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, teneri audire aliam Miſſam, vt adimpleat praceptum? Sed quid eſt dicendum de audientibus Miſſam in Oratoriis Epiſcoporum, & Regularium, & in Oratoriis ex priuilegio Bulla Cruciata?* Ex part.9. tract.1. reſ.3. pag.53

43. *Quam licentiam habere debeant Regulares, vt poſſint celebrare in Oratoriis priuatis? Idem quaritur de Sacerdotibus ſacularibus.* Ex part.9.tr.1.reſ.16.p.54

44. *An in Oratoriis priuatarum adium poſſint Regulares miniſtrare Euchariſtiam, non obſtante prohibitione Epiſcopi? Et an Sacerdotes ſaculares in ſupradictis Oratoriis poſſint ſacram Euchariſtiam miniſtrare, ſi ad id faciendum eligantur virtute Bulla Cruciata?* Ex part.4.tr.4. & Miſc. reſ.14. ibid.

45. *An Regularis celebrans in Oratorio priuato poſſit aliis Euchariſtiam miniſtrare? Et quid, contradicentibus Epiſcopis? Et docetur Epiſcopos non poſſe prohibere Regularibus, ne miniſtrent Euchariſtiam in priuatis Oratoriis.* Ex p.9.tr.1.reſ.8.p.55

46. *An Sacerdos ſacularis poſſit virtute Cruciata in Oratoriis priuatis miniſtrare Euchariſtiam? Quod idem infertur de Sacerdote Regulari.* Ex part.9.tract.1.reſ.9. pag.56

47. *Quid concedat priuilegium Cruciata, quando Commiſſarius diſpenſat circa horam celebrandi in priuato Oratorio?* Ex p.9.tr.1.reſ.30.p.57

48. *An vigore priuilegij Bulla Cruciata poſſit quis habere Oratorium priuatum in ſua domo, & in illo Miſſam audire, vel celebrare extra tempus interdicti?* Ex part.9. tract.1. reſ.23. ibid.

49. *An ſaltem Commiſſarius Cruciata poſſit dare licentiam audiendi Miſſam, vel celebrandi in Oratorio priuato?* Ex part.9.tr.1.reſ.24.p.58

50. *An deſignatio Oratorij priuati virtute Bulla Cruciata tempore interdicti poſſit fieri à quocumque Ordinario? Et an hoc non procedat in deſignatione Oratorij priuati, quod viris Nobilibus à Pontifice conceditur,ſed talis deſignatio fieri debet ab Ordinario loci?* Ex part.9.tr.1. reſ.26. p.59

51. *Qui intelligantur ſub nomine domeſticorum, vt poſſint in Oratorio priuato audire Miſſam tempore interdicti vigore Bulla Cruciata? Et an ſi quis ſtet extra domum Domini, ſi eius expenſis alitur, poſſit gaudere dicto priuilegio Bulla Cruciata? Et an Dominus poſſit, audito Sacro,alteri intereſſe in gratiam famulorum,qui aberant? Et notatur, quod Sacerdos priuilegiatus tempore interdicti, virtute Cruciata poteſt eligere laicum, vt inſeruiat Sacro, ſi non inueniat Miniſtrum habentem priuilegium aſſiſtendi Diuinis tempore interdicti; non autem hoc facere poterit, ſi Miniſtrum priuilegiatum reperiat.* Ex p.9.tr.1.reſ.27. ibid.

52. *An tempore interdicti, vt quis poſſit celebrare domi in Oratorio priuato Virtute Cruciata, ſit omnino neceſſaria licentia Epiſcopi? Et in dicto caſu, quomodo intelligendum eſt priuilegium cum conſanguineis,familiaribus,&c. ad audiendam Miſſam in ſupradicto Oratorio? Et an ſit neceſſarium, vt ſemper ſit praſens Dominus, vel poſſit celebrari Miſſa in dicto Oratorio pra conſanguineis, familiaribus, &c. non praſente Domino?* Ex part.5. tr.10. reſ.77. alias 76. p.60

53. *Quinam intelligantur conſanguinei, vt poſſint in Oratorio priuato cum priuilegiato virtute Cruciata audire Miſſam? Et quinam intelligantur familiares, & domeſtici?* Ex p.9.tr.1.reſ.28. p.61

54. *An ſaltem Virtute Cruciata poſſint celebrari plures Miſſa in priuatis Oratoriis? Et an laicus, vel Clericus, qui Bullam habet, poſſit vi illius inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio priuato qualibet die, etiam ex ſolemnioribus, quamuis Sacerdos ipſe Bulla careat; vel ipſemet Sacerdos poſſit Miniſtrum priuilegiatum excitare ad vtendum ſuo priuilegio, per quod facultatem habet, vt Sacerdos in praſentia ipſius Miniſtri celebret?* Ex part.9. tract.1. reſ.5. ibid.

55. *An in priuatis Oratoriis cum licentia Summi Pontificis approbatis ab Ordinario, licitum ſit virtute Bulla Cruciata non ſolum in diebus conceſſis,ſed etiam in feſtiuitatibus prohibitis celebrare,& ibi Miſſam audire? Et quid tẽpore interdicti.* Ex p.4.tr.4.& Miſc. r.76.p.62

56. *An ſaltem qui habet Bullam Cruciata in Sicilia, Hiſpania, &c. ſatisfaciat pracepto audiendi Miſſam in dictis Oratoriis.* Ex p.9.tr.1.reſ.4. ibid.

57. *An in die Paſchatis virtute Cruciata poſſit quis in Oratorio priuato alicuius domus ſumere ex deuotione Euchariſtiam, vel ſine Bulla in Eccleſiis Regularium? Et an virtute Cruciata poſſit aliquis ſumere Euchariſtiam ab alio Sacerdote ſine licentia proprij Parochi.* Ex p.4 tr.4. & Miſc.reſ.81. p.63

58. *An in Oratorio priuato virtute Cruciata poſſit quis ſumere Euchariſtiã in die Paſchatis,ſi illam prius ſumpſerit in Parochia ad ſatisfaciendũ pracepto? Et infertur virum nobilem, qui habet indultũ à Pontifice de Oratorio priuato,poſſe virtute Cruciata audire Miſſam in illo*

die Paſchatis, non obſtante prohibitione dicti Indulti, & ſumere Euchariſtiam à Sacerdote ſæculari, vel Regulari in prædicta die, dummodo illa communio non ſit communio Paſchatis, id eſt, vt præceptum annualis communionis adimpleat. Imo, ſi habens Oratorium ob iuſtam cauſam non poteſt Eccleſiam adire, vt in Paſchate, ad implendum præceptum Euchariſtiam recipiat, petita à Parocho licentia, & iniuſte negata, vt in eo adimpleat, ſi habet Bullam Cruciatæ, poteſt adimplere in ſupradicto Oratorio. Ex p.9.tr.1.reſ.15.ibid.

59. An vtentes Oratorio virtute Cruciatæ teneantur fundere aliquas preces, & Orationes? & an mentales, vel vocales? Et de quantitate Orationis etiam agitur. Idem dicendum eſt quoad Orationem mentalem, vel vocalem, & quoad quantitatem virtute Iubilæi. Et an viſitantes in domo ſua Oratorium priuatum lucrentur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ conceſſam viſitantibus vnam Eccleſiam? Ex p.9.tr.1.reſ.29.p.64.

60. An ſi quis viſitat Oratorium domus ſuæ pro Miſſa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ, cum onere viſitandi Eccleſias, vel Altaria? Et viſitando Oratorium quinquies, an teneatur, intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel ſufficiat, vt quinquies corde viſitet, non autem motu corporali? Et explanatur, quid ſub nomine Eccleſiæ intelligatur. Ex p.5.tr.12.reſ.43.p.65.

61. An quis in Oratorio priuato poſſit conſequi Indulgentias conceſſas per Bullam Cruciatæ? Et an quando pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ quis teneatur viſitare quinque Altaria, & viſitat Altare ſui Oratorii tantum, non teneatur dimoueri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, ſed fixus poſſit illud quinquies viſitare, dummodo qualibet viſitatione finita, ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis? Ex p.9.tr.1.reſ.31.ibid.

62. An dicta Oratoria priuata gaudeant priuilegio Immunitatis Eccleſiæ? Et quid de Oratoriis priuatis Religioſorum ratione Clauſtri, & Grangiarum? Ex p.9.tr.1.reſ.18.ibid.

63. An ſi quis v.g. fornicetur in Oratorio priuato, committeret Sacrilegium? Vade, an talis Circumſtantia, ſit neceſſario in confeſſione aperienda? Ex p.9.tr.1.reſ.10.ibid.

† An ſuperiores Regularium poſſint concedere licentiam laicis, vt in ſuis Oratoriis prædicent? Et an poſſit Epiſcopus contradicere laico, ne ſic prædicet in Oratoriis Religioſis, ſi prius ab eo non petat licentiam, & benedictionem? Ex p.7.tr.8.ex reſ.68. Quæ nunc inuenitur in tom. 7.tr.1.de Regularibus reſ.64.

† Quibus priuilegiis gaudeant Cardinales quoad celebrandum Miſſam in eorum Capellis? Ex p.6.tr.8.ex reſ. 40. Quæ hic reperietur in tom.9.tr.7.de Cardinalibus reſ.49.

† An ſi Epiſcopi conſecrarent Epiſcopum in aliquo Oratorio priuato Cardinalium, Epiſcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter? Et quid de miniſtrantibus Sacramentum Confirmationis in ſupradictis Oratoriis? Et aſſeritur Sacerdotes celebrantes extra Eccleſiam, ſeclnſo ſcandalo & contemptu, non peccare mortaliter. Et docetur ſupradicta Oratoria non eſſe pollutionis Eccleſiaſticæ capacia, Ex p.12.tr.1.ex reſ. 81. Quæ hic eſt infra in hoc ipſomet tom. 4.tr.8.de Conſecratione Epiſcopi reſ.etiam 81.

† Bullæ aliæ difficultates in omni hoc opere inuenientur quæ ſimul pertineant ad hunc tract. 1. de priuatis Oratoriis huius quarti tomi.

TRACTATVS III.

De Bulla Cruciatæ, atque de eius Priuilegiis, Abſolutionibus, Diſpenſationibus, & votorum commutationibus. p. 66.

Reſ.1. AN ſumentes Bullam Cruciatæ lucrentur Indulgentias, ſi Rex non expendat eleemoſynam contra Turcas? Et an in hoc caſu teneatur Rex ad reſtitutionem? Et an Pontifex poſſit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere? Et quid elapſo anno ſexennij? Et obiter quæritur, an ſimplex Sacerdos, qui Miſſam celebrat pro ſtipendio, & qui laboris pretio, poſſit ſuam operam Petro addicere? Ex p.11.tr.2.& Miſc.2.reſ.49.ibid.

2. Vtrum, quando quis ſuſcipit Bullam debeat eſſe in gratia, videlicet in ordine, vt quis eligat Confeſſarium, vtatur lacticiniis, &c? Et difficultas vero eſt, in ordine ad conſequendas Indulgentias. Et infertur, quod ſi quis in aliquo Iubilæo Feria 4. 6. & Sabbatho ieiunaſſet in peccato mortali, & die Dominica per ſacramentalem confeſſionem reponeretur in gratia, is Indulgentiam conſequeretur. Ex p. 1.tr.11.reſ.6 p.67.

3. An in magna Ciuitate, vt hic Panormi, quis non teneatur primo publicationis die accipere Bullam, ſi eius priuilegiis vti velit, ſed ſufficiat, quod poſtea in illa hebdomada ſumat? Ex p.1.tr.11.reſ.92. ibid.

4. Quidam Princeps ſumere voluit ſecunda vice Bullam Cruciatæ? quæſitum fuit, an teneatur ſoluere tarenos decem? Et quid eſt dicendum de viduis Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & Principiſſis, atque de aliis, quæ mortuis maritis nullo modo manent Dominæ, nec vſufructuariæ bonorum habentium Vaſſalles; an prædictæ teneantur pro ſumenda Bulla contribuere decem tarenos? Et quid, ſi remanſiſſent vſu-fructuariæ? Et an filij ipſarum, dum propriis bonis non vtuntur, teneantur hanc maiorem eleemoſynam contribuere? Et an Domina Vaſſallorum, quæ ratione ſuæ dotis eſt Domina, ſi vxor ſit alterius, teneatur contribuere octo argenteos, &c. Et an illi, qui titulos ſumunt ſuper cognomina, vel loca, & Vaſſallos non habeat, teneantur contribuere dictam ſummam, ſi Bullam ſumere volunt? Ex p. 5.tr. 13.& Miſc.1.reſ.53. ibid.

5. An Prælati Regulares peccent mortaliter prohibendo, ne ſubditi ſumant Bullam Cruciatæ? Et ſi Religioſus, petita, & non obtenta licentia Superioris, ſumat Bullam, an peccet, & fruatur Indulgentiis Bullæ? Et Superior Regularis concedendo, vt ſubditus ſumat Bullam, an poſſit talem licentiam limitare quoad talem vſum, vel quoad talem facultatem, v.g. eligendi Confeſſarium, &c? Ex p.1.tr.11.reſ.99. p.68.

6. An ſi quis ſciat Patrem, vel amicum quolibet anno Bullam Cruciatæ illi ſumere, poſſit vti dictæ Bullæ priuilegiis antequam Pater, vel amicus certiorem illum faciat de Bulla iam ſumpta eius nomine? Ex p.1.tr.11. reſ.90. ibid.

7. An poſſit quis frui priuilegiis Bullæ Cruciatæ, ſi ſciat amicum pro illo ſingulis annis illam accipere, antequam certior fiat de Bulla ſuo nomine accepta? Et an ſæculares Sacerdotes, & etiam Regulares poſſint comedere Oua, & lacticinia in dominicis Quadrageſimæ ſumentes Bullam Cruciatæ? Et quid abſque dicta Bulla? Et docetur poſſe Cardinales, Archiepiſcopos, &c. exiſtentes in Regnis Hiſpaniæ ſumendo Bullam Ordinariam Cruciatæ comedere oua, & lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ, & ſumendo aliam extraordinariam Bullam lacticiniorum poſſint cum illa comedere

dere

Digitized by Google

dere ſingulis diebus Quadrageſimæ , demptis aliquibus prout in dicta Bulla habetur , Ex p.11.tr.8. & Miſc. 8. reſ. 14. p.69.

8. *An Bulla Cruciata , ſi ſumatur , & poſtea culpabiliter amittatur , comburatur , vel rumpatur , adhuc valeat ?* Ex p.11.tr.2. & Miſc. 2.reſ.46.p.70.

9. *An ſi Petrus ſumat Bullam Cruciatæ pro Ioanne qui iam aliam acceperat , poſſit Petrus illam alteri applicare ?* Ex p.11. tr.2.& Miſc.2. reſ.47.p.71.

10. *An ſi quis ſumat pro amico Bullam Cruciatæ , & ſcribat in ea eius nomen , poſſit hic illam non acceptare , ſed nomen ſuum tollere , & illam alicui applicare ? Et an ſi Petrus ſumit Bullam pro Ioanne , qui iam alteram acceperat , poſſit Petrus illam alteri applicare ? Et an oporteat , vt nomen proprium ſit eidem Bullæ inſcriptum ? Et an ſi inculpabilè Bulla fuerit amiſſa , aut combuſta , ſit neceſſarium , vt alia ſumatur ?* Ex p.1.tr.11. reſ.95.ibid.

11. *An ſi aliquis ſumat pro amico Bullam Cruciatæ , & ſcribat in ea eius nomen , poſſit talis eam non acceptare, ſed nomen ſuum tollere , & illam alteri applicare ?* Ex p.3.tr.addit. reſ.24. p.72.

12. *An valeat Bulla ſumpta ex pecuniis ablatis, furatis : & quid , ſi meretrices illam ſumant ?* Ex p. 1. tr. 11. reſ.101. ibid.

13. *An ſi elapſo anno Bulla non promulgetur , ſed paulo poſt promulganda erit , poſſit quis intra illud tempus frui priuilegio primæ Bullæ ?* Ex p.1.tr.11.reſ.91.ibid.

14. *An ſi ante elapſum annum promulgetur ſecunda Bulla , poſſit quis vti priuilegio primæ Bullæ , donec tranſeat annus , non obſtante publicatione alterius Bullæ ?* Ex p.1.tr.11. reſ.93.ibid.

15. *An ſi quis ſub fine anni , quo expirat Cruciata , incipiat confiteri , & quia non poteſt ob iuſtas cauſas confeſſionem finire , & abſolutionem obtinere , poſſit Confeſſarius , tranſacto anno , virtute præcedentis Bullæ illum abſoluere ? Ex quo infertur , quod ſi aliquis haberet licentiam audiendi confeſſiones ad tempus , poſſit tranſacto proſequi confeſſionem ante ceptam.* Ex p.1. tr. 11. reſ.94. ibid.

16. *An priuilegia Bullæ Cruciatæ ſint fauorabilia & amplianda ? Idem eſt dicendum de Iubilæo ?* Ex p.1.tr.11. reſ. 98.p.73.

17. *An per Bullam Cruciatæ Confeſſor approbatus ab ordinario in vna diœceſi , poſſit in alia in confeſſorem ſine noua ordinarij loci approbatione eligi , ſiue illi ordinarius ſit Epiſcopus originis , ſiue beneficij , ſiue domicilij ; & ſiue ſit Epiſcopus pœnitentis , ſiue Confeſſarij ? Idem dicendum eſt tempore Iubilæi. Et an ſub nomine Ordinarij non intelligantur , nec includantur Abbates , vel Prælatus Religionis , ſeu Epiſcopus titularis ?* Ex p. 1. tr.11.reſ.7.ibid.

18. *An per Bullam Cruciatæ poſſit quis eligere in Confeſſarium habentem beneficium Curatum ? Et an hoc etiam procedat quoad illos tantum , qui actu beneficium Parochiale retinent , non autem ſi habuerunt , ſed renunciarunt ? Et an ſub nomine beneficij Parochialis includantur ſuperiora beneficia , vt Abbates , Archipreſbyteri , & huiuſmodi habentes Curam animarum , & iuriſdictionem in hoc foro ?* Ex p.1.tr.11.reſ.8. ibid.

19. *An Epiſcopus , qui renunciauit Epiſcopatum , poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ , aut Iubilæi ? Idem quæritur de Parocho , qui beneficium reliquit reſignatione , commutatione , aut per Religionis ingreſſum. Et quid , ſi Curatum auferatur per ſententiam iuridicam ob defectum ſcientiæ , aut ob delictum ? Et an Sacerdos priuatus abſolute à Sancto Officio Inquiſitionis audiendi confeſſiones poſſit eligi etiam virtute Bullæ Cruciatæ , aut Iubilæi ? Et an per Bullam Cruciatæ ſit eligibilis in Confeſſarium , cui Epiſcopus licentiam confitendi abſtulit ?* Ex p.11.tr.4.& Miſc.4. reſ.8.p. 74.

20. *An Prælati Regulares ſint eligibiles in Confeſſarios virtute Bullæ Cruciatæ , vel Iubilæi ? Et Curſim docetur ex Decreto Clem. VIII. §. 2. de reſeruat. caſ. pro Regularibus , quod Prælati Regulares prohibentur audire confeſſiones ſuorum ſubditorum , niſi ſponte accedant. Et à fortiori infertur extra tempus Iubilæi , vel ſine Bulla Cruciatæ Prælatos Regulares non poſſe audire confeſſiones ſæcularium abſque Epiſcopi approbatione.* Ex p. 21. tr.2. & Miſc.2.reſ.52.p.75.

21. *An approbatus ab Epiſcopo cum limitatione ex defectu ætatis , vt hic Panormi efficitur , ad confeſſionem virorum , & non mulierum , ſit eligibilis per Bullam Cruciatæ non ſolum à viris , ſed à fœminis ? Et quid , ſi aliquis fuiſſet approbatus cum limitatione , vt non audiat confeſſiones perſonarum habentium difficilia negotia ?* Ex p.1.tr.11.reſ.9.p.76.

22. *An Confeſſarius approbatus pro viris ſit eligibilis à fœminis virtute Bullæ Cruciatæ , & Iubilæi ? Et an Regularis olim approbatus , & poſtea reprobatus ſine cauſa ab Ordinario , ſit eligibilis virtute Cruciatæ ? Et an Religioſus à Prælato ſuo non præſentatus poſſit ab Ordinario approbari , & de eius licentia confeſſiones ſæcularium audire , & virtute Bullæ eligi ?* Ex p.3.tr. addit, reſ.7. ibid.

23. *An Confeſſarium olim approbatum , ſed poſtea ab Ordinario ſine cauſa reprobatum , poſſit virtute Bullæ aliquis illum eligere ad eius confeſſionem audiendam ? Et quid in prædicto caſu de Regularibus ſemel tantùm approbatis , & ſine cauſa reprobatis ?* Ex p. 1. tr. 11. reſ.12. p.77.

24. *An Sacerdos approbatus ab Ordinario pro vno oppido ſit eligibilis per Bullam Cruciatæ ? Et quid , ſi talis Sacerdos eſt approbatus in illo tantum oppido ex defectu ſcientiæ ?* Ex p.1.tr.11. reſ.10. ibid.

25. *Vtrum Confeſſarius , qui pro determinato tempore fuit approbatus , & expoſitus , ſit tranſacto illo tempore per Bullam Cruciatæ eligibilis ?* Ex p.1.tr. 11. reſ. 11. ibid.

26. *An Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus , ſed prohibitus à Prælato Regulari , ſit , hoc non obſtante , per Bullam ad confeſſiones audiendas eligibilis , quod dependet ex illa quæſtione , an Religioſus , qui obtinuit ab Epiſcopo licentiam audiendi confeſſiones , poſſit ſine licentia ſui Prælati Confeſſiones audire ? Et in dicto caſu Regularis Confeſſarius , qui ſine licentia ſui Prælati confeſſiones accipit , an peccet mortaliter ? Et an ſupradictus Confeſſarius poſſit abſoluere pœnitentes ab illis caſibus , à quibus abſoluere poſſunt Regulares ex vi priuilegiorum Religionis ?* Ex p.1.tr.11.reſ.13 p.78.

27. *An Regulares poſſint virtute Bullæ Cruciatæ eligere Confeſſarium extra Religionem ? Et an Nouitij virtute Cruciatæ poſſint eligere Confeſſarium extra Religionem ? Et quid eſt dicendum de Confeſſione , & decreto Gregorij XIII. anno Domini 1575. die 3. Maij , ne perſonæ Societatis Ieſu abſque expreſſa Superioris licentia vti poſſint facultate Iubilæi , aut Bullæ Cruciatæ in Confeſſionalibus , &c. ?* Ex p.3.tr.2.reſ.94. ibid.

28. *An Regulares ſine licentia ſuorum Prælatorum virtute Bullæ Cruciatæ poſſint eligere Confeſſarium , vt illos à peccatis , & cenſuris reſeruatis abſoluat ? Et an ſaltem per Bullam Cruciatæ Regulares poſſint abſolui à peccatis mortalibus non reſeruatis , & hoc toties , quoties ? Et an Regulares poſſint etiam abſolui à peccatis reſeruatis per Confeſſarios deputatos , & approbatos ab eorum Prælatis ad eorum confeſſiones audiendas ? Et an licitum ſit Religioſo ſine licentia Prælati procurare pecuniam pro Bulla ſumenda , dummodo non tranſeat in eius poteſtatem , ſed vt amicus qui dat pecuniam , ſumat illam ſuo nomine ?* Ex p.1.tr.11.reſ.14. ibid.

29. *An Regulares virtute Bullæ Cruciatæ poſſint abſolui extra Religionem à peccatis reſeruatis etiam à reſeruatis ſuis Superioribus , & Papa ?* Ex p.3.tr. addit reſ. 9.p.79.

30. *An Regulares virtute Cruciatæ, non obſtante Bulla Vrbani VIII. poſſint hodie ſine licentia Superioris à caſibus reſeruatis abſolui? Et an Regularis eiuſdem Religionis approbatus poſſit ex virtute dictæ Bullæ à ſupradictis abſoluere?* Ex p. 11. tr. 6. & Miſc. 6. reſ. 37. p. 81.

31. *An Regulares poſſint poſt Bullam Vrbani VIII. abſolui cum Bulla Cruciata à reſeruatis cum Confeſſario Domus?* Ex p.4.tr.4. & Miſc. reſ.43. p. 82.

32. *An ſaltem Regulares poſſint virtute Bullæ Cruciatæ abſolui à peccatis mortalibus non reſeruatis?* Ex p.11. tr.6. & Miſc.6.reſ.38.p.83.

33. *An nouitij Regularium poſſint ſumere Bullam, & virtute ipſius à caſibus reſeruatis abſolui? Et an ſupradicti nouitij etiam ſine Bulla Cruciata poſſint abſolui à quocumque Sacerdote approbato à caſibus reſeruatis in Religione? Et an Nouitij ſumendo Bullam poſſint edere lacticinia ſicut cæteri ſæculares?* Ex p.1.tr.11. reſ.15.p.84.

34. *An qui peccat ob ſpem abſolutionis Bullæ, gaudeat eius priuilegio? Idem quæritur de Iubilæo.* Ex p.1.tr.11. reſ.16. ibid.

35. *An per Iubilæum anni Sancti Bulla Cruciata ſuſpendatur?* Ex p.1.tr.11.reſ.97. ibid.

36. *An per Clauſulam Bullæ Cœnæ ſuſpendatur Bulla Cruciata?* Ex p.1.tr.11.reſ.96.p.85.

37. *An Bulla Cœnæ abroget facultatem Bullæ Cruciatæ quoad abſoluendum à reſeruatis in eadem Bulla Cœnæ?* Ex p.4.tr.4,& Miſc.reſ,18. ibid.

38. *An Confeſſarius poſſit abſoluere pœnitentem ex vi Bullæ Cruciatæ pluries à caſibus Summo Pontifici reſeruatis? Et doctrina huius Reſolutionis eſt valde notanda, quia ſi ſupradicti caſus ſunt occulti, per Cruciatam poteſt Confeſſarius eos abſoluere toties, quoties.* Ex p.1. tr.11.reſ.28.ibid.

39. *An quis poſſit abſolui ratione Bullæ Cruciatæ toties, quoties à caſibus Summo Pontifici reſeruatis, ſi occulti ſunt?* Ex p.3.tr.addit.reſ.17.ibid.

40. *An quis poſſit abſolui toties, quoties virtute Bullæ Cruciatæ à caſibus Papæ reſeruatis, ſi ſint occulti?* Ex p.11.tr.2.& Miſc.2.reſ.45.p.86.

41. *Quoniam Confeſſarij virtute Bullæ Cruciatæ poſſint abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ, hæreſi excepta, ſemel in vita, & ſemel in morte; quærendum eſt breuiter de aliquibus caſibus incluſis in dicta Bulla; ideo quæritur, quid dicendum eſt de aliquibus caſibus poſitis in primo Canone Bullæ Cœnæ, an includantur ſub nomine hæreſis, ita vt per Bullam Cruciatæ minime poſſint abſolui?* Ex p.1.tr.11.reſ.29.p.87.

42. *Quanam paruitas materiæ excuſet ab excommunicatione legendi libros hæreticos, & an eos legentes ſint abſoluendi per Bullam Cruciatæ? Et an dicta paruitas materiæ non ſolum detur in legentibus, ſed etiam in retinentibus libros Hæreticorum? Et quid eſt ſentiendum de libris magicis, & chiromanticis, an comprehendantur ſub nomine hæreticorum, & in dicta excommunicatione?* Ex p.1.tr.11.reſ.30. ibid.

43. *An qui legit librum Hæretici, qui non tractat de Religione ex profeſſo, neque continet multas hæreſes, ſed vnam tantum, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Cruciatam ſit abſoluendus?* Ex p.1. tr.11.reſ.31. p.88.

44. *An qui non per ſe ipſum, ſed per alios legit aliquem librum Hæretici hæreſim continentem, ſeu ex profeſſo de Religione tractantem, incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Cruciatam ſit abſoluendus? Et quid eſt dicendum, quando qui audit legere, induxit legentem, vt legeret? Et an famulus ex mandato Heri legens incurrat in cenſuram, niſi ignorantia excuſetur? Et ſi famulus, vel alius fuerit compulſus ad legendum librum hæreticum in contemptum Fidei, & hoc non obſtante faciat, an peccet mortaliter, & incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ?* Ex p.1. tr.11. reſ. 33. ibid.

45. *Vtrum, qui legerit epiſtolam, ſeu literam miſſiuam alicuius Hæretici, in qua aliquam hæreſim doceret, in hanc excommunicationem incurrat; Vnde virtute Cruciatæ abſoluendus ſit? Et quid de retinente, aut imprimente epiſtolam, concionem, aut aliam papyrum Hæretici ſolutam, non in tractatus formam redactam?* Ex p.1.tr. 11.reſ.34. ibid.

46. *An qui legit aliquem librum Authoris Catholici, ſed cum ſcholiis, & commentariis Hæreticorum tam copioſis, vt liber potius ex iis, quam ex textu conſtare cenſeatur, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam ſit abſoluendus?* Ex part.1. tract. 11. reſ. 31. p.89.

47. *Vtrum idiota legens librum hæreticum Latina lingua compoſitum, quem ipſe nullo modo intelligit, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Cruciatam ſit abſoluendus?* Ex p.1.tr.11.reſ.36. ibid.

48. *An qui legit librum hæreticum in Gallia, Anglia, & aliis Prouinciis, vbi Bulla Cœnæ non eſt recepta, incidat, hoc non obſtante, in excommunicationem, & egeat Bulla Cruciatæ propter abſolutionem?* Ex p.1.tr. 11.reſ.35. ibid.

49. *An quis per Bullam Cruciatæ poſſit abſolui à reſeruatis & cenſuris non ſolum antea, ſed etiam poſt ipſius ſuſceptionem incurſis? Idem quæritur de Commutatione, vel diſpenſatione votorum. Et an quis virtute Bullæ poſſit ex libito ab vno Confeſſario abſolutionem à reſeruatis obtinere, & ab alio poſtea votorum commutationem? Et hæc omnia procedant etiam tempore Iubilæi.* Ex p. 1. tr. 11. reſ.17. ibid.

50. *Quis per Bullam, ſeu virtute Iubilæi elegit Confeſſarium, & facit cum illo confeſſionem inualidam, & irritam, vel ex defectu doloris, ſeu examinis, vel ex alio capite obtinendo abſolutionem à reſeruatis; quæritur, an dicta peccata non ſint amplius reſeruata, ita vt poſtea poſſit à quocumque Confeſſario ab illis abſolui? Et docetur, quod ſi aliquis Prælatus tribuit facultatem in aliqua Feſtiuitate abſoluendi à reſeruatis, ſi aliquis Religioſus tunc efficeret confeſſionem irritam, & reſeruata confiteatur poſtea à quocumque Confeſſario poſſit abſolutionem obtinere. Etiamque infertur, quod qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur caſus Epiſcopales fictè, & ſine contritione, poſtea poteſt à quocumque Confeſſario etiam ſine Bulla abſolutionem obtinere.* Ex p.1. tr. 11. reſ.18.ibid.

51. *Quis habet caſus reſeruatos, & confeſſus vigore Bullæ fecit ſcienter confeſſionem inualidam, quæritur, an poſſit poſtea à quolibet Confeſſario abſolui? Et quid de peccatis reſeruatis, & oblitis in prædicta confeſſione?* Ex p.3.tr. addit. reſ. 16. p.90.

52. *An qui ſuit abſolutus virtute Bullæ Cruciatæ ſine vlla mentione, & intentione reſeruatorum tam ex parte ſui, quam ex parte Confeſſarij, licet remaneat abſolutus à peccatis reſeruatis oblitis, an etiam remaneat liber ab obligatione poſtea confitendi illa peccata reſeruata legitimo Superiori, ſi amplius non habeat Bullam Cruciatæ, vel an poterit abſolui à quocumque Confeſſario? Idem dicendum eſt, prout fit in Iubilæis. Et notatur, quod ſi aliquis excommunicatus excommunicatione exigente ſatisfactionem partis, oblitus eſt confiteri hanc cenſuram, per generalem abſolutionem, quæ datur ad cautelam, non manet abſolutus à tali cenſura.* Ex p. 1. tr. 11. reſ. 19. ibid.

53. *An habens Bullam Cruciatæ, ſi confiteatur nullam faciens mentionem reſeruatorum, adhuc deſinat reſeruatio? Et quid maximè de peccatis reſeruatis oblitis?* Ex p.11.tr.2.& Miſc.2.reſ.39.p.91.

54. *An virtute Cruciatæ poſſit quis abſolui à caſibus reſeruatis commiſſis poſt annum publicationis elapſum, ſi antea incipiat, & non perficiat confeſſionem? Et quid de commiſſis*

Google

commiſſis ante annum publicationis elapſum? Ex p. 11. tr.2.& Miſc.2.reſ.55. p.92.

55. Quid ſignificent illa verba, Satisfacta parte, quæ ponuntur in Bulla Cruciata, & in alijs reſcriptis, & priuilegijs, quando datur facultas abſoluendi à cenſuris? Et aliqua ſupponuntur pro intelligentia huius quæſtionis. Ex p.5.tr.9.reſ.1.p.93.

56. An qui vigore Bullæ Cruciatæ fuit abſolutus ab excommunicatione ſine ſatisfactione partis, teneatur iterum confiteri tanquam non legitimè, ſed nulliter abſolutus? Et an ſtantibus verbis Bullæ Cruciatæ, Prius ſatisfacta parte, nomine ſatisfactionis intelligatur reſtitutio honoris, famæ, vel aliorum bonorum, &c. Et ſi talis ſatisfactio dari non poteſt, an tunc quis debeat dare cautionem ſufficientem, ſcilicet pignoratitiam, vel fideiuſſoriam, aut iuratoriam? Ex part. 1. tract.11.reſ.22. p.94

57. An ſi excommunicatus poſſit parti ſatisfacere, & non ſatisfacit, ſi à Confeſſario delegato à Bulla Cruciata, aut alio priuilegio abſoluatur, valida ſit abſolutio? Et an, qui abſque dicta ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, teneatur ad reſtitutionem damni inde ſequuti parti læſæ? Ex part. 5. tractat. 9. reſolut. 12. ibid.

58. An Confeſſarius electus virtute Bullæ poſſit abſoluere pœnitentem, qui non poteſt parti ſatisfacere? Et ſi pœnitens non poſſit in totum, an debeat ſatisfacere in partem? Et quid eſt agendum, ſi non poteſt ſatisfacere ſine graui iactura, & detrimento famæ, vel ſtatus, aut ſuorum bonorum; an in dicto caſu non ſufficiat præſtare cautionem iuratoriam, ſed pignoratitiam, aut fideiuſſoriam? Ex p.1.tr.11.reſ.24. ibid.

59. An ſit valida, & licita abſolutio, ſi detur non ſatisfacta parte, quam Bulla Cruciata, vel Iubilæum requirit, ſi excommunicatus ſatisfacere non poteſt? Et aduertitur abſolutum ante realem ſatisfactionem reincidere in excommunicationem, ſi poſtmodum non ſatisfacit, quando commodè poteſt. Et notatur, quod ſi pœnitens habet probabilem opinionem, quod nihil re vera debeat, non tenetur aliquid ſoluere, quia poteſt ſequi opinionem probabilem. Etiamque docetur, quod ſi ſit purum dubium in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenetur ſoluere; & in foro conſcientiæ non erit obligatus ad ſatisfactionem; & hæc ſunt valde à Confeſſariis notanda. Ex p.5.tr.9.reſ.11. p.95.

60. An per Bullam Cruciatæ, vel per Iubilæum poſſit Confeſſarius abſoluere ad reincidentiam? Ex p.5.tr. 9. reſ. 25.ibid.

61. An Confeſſarius electus per Bullam Cruciatæ poſſit abſoluere pœnitentem, qui ſolum ſatisfacit Clerico, vel Monacho percuſſo, vel teneatur etiam ſatisfacere Eccleſiæ, vel Monaſterio, & Abbati? Ex p. 1. tr. 11. reſ. 23. p.96

62. Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ liceat abſoluere excommunicatos nominatim, vel publicos percuſſores Clericorum, vel aliorum, cuius excommunicatio deducta eſt ad forum contentioſum, & lis non eſt finita? Idem procedit, ſi quis abſoluatur virtute priuilegiorum Mendicantium. Et in textu huius Reſolutionis notantur aliqua alia, quæ in ſupradicto caſu facienda ſunt. Sed adhuc ſupereſt difficultas, quando cenſura eſt ab homine, & quando lata eſt à iure, quid faciendum eſt virtute Bullæ Cruciatæ, vt proſit abſolutio in vtroque foro? E p.1.tr.11. reſ.16.ibid.

63. An abſolutio excommunicationis facta virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi, aut alterius priuilegij, valeat etiam in foro exteriori? Et an virtute ſupradictorum poſſit Confeſſarius abſoluere excommunicatum extra Sacramentum Pœnitentiæ? Ex part. 5. tract. 9. reſ. 13. p.97

64. An abſolutio ab excommunicatione tam à iure, quam ab homine lata, obtenta virtute Bullæ Cruciatæ, valeat etiam in foro externo? Et docetur, qualiter probabis, te eſſe abſolutum, vt Iudex credere teneatur. Et quid eſt dicendum pro prima difficultate poſt Conſtitutionem 105. Vrbani VIII. editam anno 1630. die 19. Iunij? Ex p.11.tr.2.& Miſc.2.reſ.61. ibid.

65. Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quis extra confeſſionem abſolui à cenſuris? Idem quæritur de Iubilæo. Ex p.1. tr.11.reſ.25.p.98

66. An per Bullam Cruciatæ poſſit quis abſolui ab excommunicatione lata contra cauſantes, aut procurantes, aut conſulentes abortum? Et an Gregorius XIV. in proprio motu conceſſerit cuilibet Confeſſario approbato ſæculari, vel regulari, vt poſſit in foro conſcientiæ abſoluere a peccato abortus fœtus animati, & ab excommunicatione lata contra perſonas ibi expreſſas? Et notatur poſſe Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ abſoluere aliquem ad cautelam; vt quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum? Ex p.5.tr.9.reſ.40. p.99

67. An per Bullam Cruciatæ poſſit abſolui excommunicatio incurſa per duellum. Ex part.5. tr. 14. & Miſc.2. reſ.104. ibid.

68. An imponentes gabellas ſuper rebus quæ ad proprium vſum, vel familiæ emuntur, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam ſint abſoluendi? Et quæritur, an ſupradictæ gabellæ ſint iniuſtæ? Ex p.1.tr.11.reſ.38.ibid.

69. An commutatio voti virtute Bullæ Cruciatæ debeat fieri in confeſſione ſacramentali? Idem dicendum eſt, quando ſupradicta commutatio efficeretur per priuilegia Regularium, vel per aliquod Iubilæum. Ex p.1.tr. 11. reſ.45.p.100

70. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare omnia vota quæ Epiſcopus commutare poteſt? Idem dicendum eſt de Iubilæo. Et an doctrina huius Reſolutionis procedat, quando Epiſcopus diſpenſat, vt Epiſcopus tantùm, non autem quando diſpenſat, vt Sedis Apoſtolicæ delegatus; quia in tali caſu Confeſſarius virtute Cruciatæ non poſſit tale votum commutare, vt quando diſpenſaret in his votis, ratione ſolius neceſſitatis? Ex p.1.tr.11.reſ.56.p.101

71. Quænam vota poſſit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare? Ex part. 1. tractat. 11. reſol. 68. ibid.

72. An Confeſſarius peccet, quod ſine cauſa nolit virtute Cruciatæ commutare vota pœnitentis? Et an etiam Regulares peccent, ſi nolint virtute ſuorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare. Ex part.1.tract.15.reſ.44. ibid.

73. An Confeſſarius poſſit commutare vota poſt Bullam ſuſceptam emiſſa? Ex part.1. tractat. 11. reſolut. 50. ibid.

74. An Confeſſarius in fine anni poſſit differre commutationem voti, etiam ſi annus Cruciatæ tranſeat, ſi velit maturiùs conſiderare ſuper voti commutationem, dicendo pœnitenti, commuto tibi hoc votum in id quod ego, vel alius poſtea exiſtimabit commutandum? & in tali caſu, an pœnitens peccet, ſi illud votum violauerit ante quam Confeſſarius materiam ſubrogandam præſcribat? Ex p.1.tr.11.reſ.52. ibid.

75. An commutatio votorum facta per priuilegium Bullæ Cruciatæ indigeat aliqua iuſta cauſa? Idem dicendum eſt de Iubilæo. Ex p.1.tr.11.reſ.39.p.102.

76. An quando commutantur vota per Bullam Cruciatæ, non ſolum vota diuitum, ſed etiam vota pauperum commutanda ſunt in aliquod temporale belli ſubſidium per eleemoſynam Ex p. 1. tr. 11.reſ.21. ibid.

77. An commutatio voti facta per Bullam poſſit fieri in minus bonum? Ex p.1. tr.11. reſ.40. ibid..

78. An Confeſſarius ex iuriſdictione Ordinaria poſſit commutare votum in bonum æquale, vel ad hoc faciendum

dam indigeat Bulla Cruciata? Et an hoc etiam poſſit fieri authoritate propria pœnitentis, dummodo votum inæquale commutetur? Ex p.1.tr.11.reſ.48.ibid.

79. An Confeſſarius virtute Cruciatæ commutans aliquod votum abſque debita æqualitatis inueſtigatione, peccet mortaliter? Et notatur, quod commutatio fieri poteſt in materiam, de cuius æqualitate dubitatur, quod eſt valde notandum. Ex p.1.tr.11.reſ.49.p.103.

80. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare qualitatem adiunctam voti vltra marini, & Religionis ſtrictioris, vt laxiorem ingrediatur? Et docetur Epiſcopum poſſe in talibus votis diſpenſare; & per conſequens Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ. Ex p.1.tr.11.reſ.83.ibid.

81. An per Bullam Cruciatæ poſſit Confeſſarius commutare votum factum de non petenda commutatione? Ex part.1.tract.11.reſ.51.ibid.

82. An per Bullam Cruciatæ poſſit quis commutare votum emiſſum cum intentione efficiendi illud reſeruatum, vt ſcilicet votum à nullo poſſit auferri, niſi petita commutatione à Summo Pontifice? Idem eſt dicendum de Epiſcopo. Ex p.1.tr.11.reſ.75.ibid.

83. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quemadmodum vota, ita etiam iuramenta facta circa eandem materiam votorum commutare? Idem eſt dicendum de Iubilæo. Et an ſententia, & doctrina huius quæſtionis procedant in caſu, quod iuramenta adiecta ſint contractui, in quo eſt turpitudo in creditore, vt de ſoluendis vſuris, aut metu extorta? Ex p.1.tr.11.reſ.41.ibid.

84. An poteſtas delegata ad vota extendatur ad iuramenta adiecta contractui, in quo eſt turpitudo, cuiuſmodi ſunt iuramenta ſoluendi vſuras, aut metu iniuſto extorta, &c? Et docetur Epiſcopum poſſe diſpenſare in his iuramentis, ergo & Confeſſarius virtute Cruciatæ. Et docetur, quod quando carcer eſt iniuſtus, & quis iurauit ſe rediturum tenetur redire, etiam ſi timeret morte iniuſta damnandum. Idem dicendum eſt de eo, qui latroni mille aureos promiſit cum iuramento, ne occideretur. Sed quæritur, an in his caſibus poſſit petere quis relaxationem iuramenti ab Epiſcopo, vel ab alio confeſſorio vigore Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi huiuſmodi commutationem petere? Ex p.4.tr.4.Miſc.reſ.29. p.104.

85. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare voto iuramento firmata? Ex part.1.tract.11.reſ.43. ibid.

86. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum pœnale quoad pœnam pecuniariam ex eius fractione incurſam? Ex p.1.tr.11.& reſ.46.p.105.

87. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum emiſſum in fauorem tertij, vt v.g. vouit Petrus dare Calicem pro Sacello B. Andreæ, aut certo pauperi eleemoſynam, &c? Et quid, ſi eiuſmodi votum fuerit a Propoſito Eccleſiæ, vel paupere acceptatum? Ex p.1.tr.11.reſ.47.ibid.

83. An Confeſſarius, qui per Bullam Cruciatæ habet poteſtatem commutandi vota, poſſit illa diſpenſare? Ex p.1.tr.11.reſ.42.ibid.

89. An votum pœnale Religionis, ſeu Caſtitatis ſit per Bullam diſpenſabile, & non ſolum ante, ſed poſt impletam conditionem? Et an Epiſcopi talia vota etiam poſſint commutare, & diſpenſare? Ex part.1.tract.11. reſ.53.ibid.

90. An ſupra dicta doctrina procedat etiam in votis conditionalibus & non ſolum ante, ſed poſt impletam conditionem? Et an Epiſcopus dicta vota commutare poſſit? Ex p.1.tr.11.reſ.54.ibid.

91. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare iuramenta pœnalia, vel conditionalia caſtitatis, ſeu Religionis? Ex p.1.tr.11.reſ.69.p.106.

92. An iuramentum ingrediendi Religionem, vel obſeruandi Caſtitatem ſit per Epiſcopum, vel per Bullam Cruciatæ diſpenſabile? Et notatur, quod quando Pontifex in aliquo indulto concedit facultatem relaxandi, ſeu commutandi omnia iuramenta, poſſunt ſine ſcrupulo a Confeſſariis illa quinque relaxari, quia in iis nullum reperitur iuramentum reſeruatum; & non ſequitur quod illa quinque vota ſunt Pontifici reſeruata: ergo etiam iuramenta de illa materia, nam obligatio voti maior eſt iuramenti obligatione. Ex p.4.tract.4.& Miſc.reſ.69. ibid.

93. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum cum expreſſa poteſtate, ne ad illorum executionem vouens ſit obligatus ſub onere peccati mortalis, ſed venialis tantùm? Idem eſt dicendum de Epiſcopo quoad diſpenſationem. Ex p.1.tr.11.reſ.72.ibid.

94. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum propter leuem metum? Et an dictum votum ſit ab Epiſcopo diſpenſabile? Imo an tale votum ſit irritum? Et quid ſi ſupradictum votum fuerit emiſſum ex aliquo magno metu? Ex p.1.tr.11.reſ.73.ibid.

95. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum vouendi caſtitatem, ſeu Religionem? Ex quo infertur, quod ita vouens ſi fornicatur ante promiſſam caſtitatem, non delinqueret contra votum. Ex p.1. tr.11.reſ.76.p.107.

96. An votum ingrediendi Religionem arctiorem poſſit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare in laxiorem Religionem? Et an ſupradictum votum poſſit Epiſcopus diſpenſare. Ex p.1.tr.11.reſ.55.ibid.

97. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum Religionis, vt iuſta de cauſa non impleatur tempore præſcripto? Et an etiam in tali caſu poſſit Epiſcopus diſpenſare? Ex part.1.tr.11.reſ.80. ibid.

98. An Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit commutare votum Religionis Melitenſis? Idem dicendum eſt de Epiſcopo. Et an per profeſſionem huius Religionis dirimatur matrimonium ratum? Et diſcutitur, an dicti Milites ſint propriè, vel largo modo Religioſi? Ex p.1. tr.11.reſ.77.ibid.

99. An per Bullam Cruciatæ poſſit Confeſſarius commutare votum Religionis Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, &c. Et an Epiſcopus poſſit commutare ſupradictum votum? Et an hi Ordines non ſint propriè & ſimpliciter Religiones? Et docetur, vt Epiſcopus, vel Confeſſarius virtute Cruciatæ, vel alicuius Iubilæi poſſit commutare aliquod votum, ſatis eſt, quod ſit ſub opinione an ſit reſeruatum, necne. Ex p.1.tr.11.reſ.78. p.108.

1.0. An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum perſeuerandi in Religione, vt tempore Nouitiatus poſſit ex iuſta cauſa egredi? Et in tali caſu an vouens poſſit egredi, nec aliqua voti commutatione indigere? Et notatur votum perſeuerandi in Religione non obligare, ſi bona fide in probatione putat quis ſibi eam non eſſe commodam. Ex part.1.tr.11.reſol.79. ibid.

101. An votum perſeuerandi in Religione ſit diſpenſabile per Bullam Cruciatæ, & Iubilæum? Ex p.11.tr.8.& Miſc.8.reſ.18.ibid.

102. An virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi poſſit commutari votum virginitatis ſeruandæ, ſi non conſtet de intentione vouentis, an intellexerit de virginitate perpetua? Ex part.11.tractat.8.& Miſc.8.reſolut [illegible], p.109.

103. An Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit commutare votum virginitatis, quando conſtat non eſſe votum caſtitatis, ſed integritatis corporis ſeruandæ? & an in tali caſu poſſit Epiſcopus diſpenſare? Et quid eſt dicendum, quando quis emiſit votum virginitatis, & dubius eſt de intentio

intentione; an ſcilicet fuiſſet ad ſolam à primo actu venereo abſtinentiam, an in tali caſu nec Confeſſarius per Bullam, nec Epiſcopus poſſit diſpenſare? Ex part.1. tr.11.reſ.60.ibid.

104. *An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare uotum caſtitatis, quando fuit emiſſum pro tempore limitato? Et an in tali voto poſſit Epiſcopus diſpenſare?* Ex p.1.tr.11.reſ.57. p.110

105. *An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare votum caſtitatis, quando diuerſis votis varia ad caſtitatem pertinentia ſunt promiſſa, ita vt ex omnibus illis iunctis conſurgat obligatio ad perfectam caſtitatem? Et an in dicto caſu Epiſcopus diſpenſare poſſit?* Ex p.1. tr.11. reſ.67. ibid.

106. *An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare votum caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum à perſona alterius poteſtatis ſubiecto, vt à coniugata, ſeruo, vel filio ſine licentia viri, domini, vel patris? Et an in tali caſu, & cum ſupradictis perſonis poſſit Epiſcopus diſpenſare? & docetur, quod pater, vir, dominus poſſint talia vota irritare.* Ex p.1.tr.11. reſ.84. ibid.

107. *Si quis adſtrictus voto caſtitatis ad nuptias tranſeat, an poſſit Confeſſarius virtute Bulla commutare tale votum, vt poſſit petere debitum? Et an in tali caſu de iure communi, vel de vigore conſuetudinis competat Epiſcopo in tali voto diſpenſare? & mortua coniuge, an tota voti obligatio reuiuiſcat?* Ex part.1.tr.11. reſ.66. ibid.

108. *An per Bullam ſit commutabile votum caſtitatis coniugalis? Et an ita vouens poſſit inire matrimonium? Et an in tali voto poſſit etiam Epiſcopus diſpenſare?* Ex part.1.tract.11. reſ.62. *Et adiueram* in reſ. 81. eiuſdem tract. *Sed quia in prima Reſol. hîc aſſignata, ſunt duo Authores plus quam in ſecunda, ideò prima hîc adſcribitur, & non ſecunda.* p.111

109. *An Confeſſarius virtute Cruciata poſſit commutare votum caſtitatis vxoris, vel viri tempore matrimonij conſummati emiſſum? Et an in tali voto poſſit Epiſcopus diſpenſare? Et an tale votum non obliget ad non reddendum debitum? Et notatur dictam commutationem virtute Cruciata ad petendum debitum durare durante matrimonio: nam illo ſoluto, ita vouens tenetur ſeruare votum ſimplicis caſtitatis, niſi a Summo Pontifice obtineat diſpenſationem.* Ex part.1. tract.11.reſ.70. ibid.

110. *An per Bullam Cruciata Confeſſarius poſſit commutare votum caſtitatis emiſſum cum licentia alterius coniugis? Et an ita vouens ſiue ante, ſiue poſt conſummationem matrimonij, teneatur reddere debitum? Et an tale votum poſſit ab Epiſcopo diſpenſari? Et quid eſt dicendum, quando vterque coniux continentiam vouit abſque alterius licentia: vel quando vterque ſeorſum continentiam vouit, habita tamen ab altero licentia? Et quid ſi vterque communi conſenſu continentiam vouerit per modum contractus, & reciproca conuentionis? Et an Epiſcopus in ſupradictis caſibus non poſſit cum iſtis coniugibus diſpenſare, & per conſequens neque Confeſſarius per Bullam Cruciata? Et notatur, quod ſi predicti coniuges, qui ita vouerunt, remitterent ſibi adinuicem renunciationem illam iuris petendi, & reddendi debitum, quam vouendo fecerunt, licet remiſſio fuerit ſacrilega contra votum, eſſet tamen valida, & tenerentur vterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Epiſcopus diſpenſare ad petendum debitum: & per conſequens etiam Confeſſarius vigore Cruciata.* Ex part.1. tr.11. reſ.82. ibid.

111. *An per Bullam poſſit Confeſſarius commutare votum non petendi debitum, etiam ſi tale votum fuiſſet emiſſum ex alterius coniugis licentia? Et quid, ſi vterque coniux communi conſenſu voueret nec petere, nec reddere debitum? Et an Epiſcopus poſſit tale votum commutare.* Ex part.1. tract. 11. reſolut. 58. ibid.

112. *An votum non nubendi ſit per Bullam diſpenſabile? Et an tale votum poſſit Epiſcopus commutare? Et quid ſi tale votum fuiſſet emiſſum in fauorem alterius coniugis id petentis propter filiorum bonum, & vt eius amor, nomen, honor, & amicitia cum eius conſanguineis conſeruaretur?* Ex p.1.tr.11.reſ.59.p.112

113. *An Confeſſarius per Bullam poſſit commutare vota non fornicandi, non tenendi certa mulieris, non committendi actum mollitiei, aut abſtinendi ab alio actu venereo? Et an in talibus votis poſſit Epiſcopus diſpenſare?* Ex p.1.tr.11.reſ.61. ibid.

114. *An per Bullam Cruciata poſſit confeſſarius commutare votum diſiunctiuum, cuius altera pars eſt reſeruata, vt ſi aliquis diceret, Voueo caſtitatem, & Ordinem ſacrum? Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare ſupradicta vota diſiunctiua?* Ex p.1.tr.11.reſ.63. ibid.

115. *An in caſu poſito ſupra, quando emittitur votum diſiunctiuum, nempe voueo caſtitatem, vel ſuſcipere Ordines ſacros; an ſi vouens ſtatuerit poſtea non ordinari, ex vi voti determinatè obligetur ad caſtitatem, ita vt Confeſſarius non poſſit amplius votum illud virtute Cruciata diſpenſare?* Ex p.1.tr.11.reſ.65.ibid.

116. *An qui emiſit votum diſiunctiuum, verbi gratia caſtitatis, aut ieiunij, ſi elegit votum reſeruatum caſtitatis, poſſit adhuc commutari per Bullam Cruciata, vel per Iubilaeum? Et notatur votum caſtitatis metu leui emiſſum, poſſe commutari virtute Cruciata, aut Iubilai:* Ex part 11.track.8. & Miſc 8. reſol. 17. p.113

117. *An votum diſiunctiuum Religionis, vel perfecta caſtitatis ſit per Bullam Cruciata, vel Iubilaeum diſpenſabile?* Ex p.11.tr.7. & Miſc.7.reſ.17.p.114

118. *An Confeſſarius poſſit commutare per Bullam Cruciata votum diſiunctiuum, modo quo ſupra diximus; quando materia non reſeruata effecta eſt impoſſibilis, ita vt vouens nequeat partem non reſeruatam adimplere, ſed tantum partem reſeruatam?* Ex p.1.tr.11. reſ.74. ibid.

119. *An quando Epiſcopus ex vrgentiſſima neceſſitate poſſit diſpenſare in votis caſtitatis, & Religionis, poſſint etiam commutari virtute Cruciata, vel Iubilai? Et obſeruatur Confeſſarios Regulares non poſſe virtute ſuorum priuilegiorum commutare, vel diſpenſare ſupradicta vota caſtitatis, &c. qua poteſt Epiſcopus ex vrgenti neceſſitate. Et docetur quod quinque ſunt vota reſeruata, videlicet votum Religionis, caſtitatis perpetua, peregrinationis Hieroſolymitana, peregrinationis ad limina Apoſtolorum, & peregrinationis ad Compoſtellam. In his tamen nec Legatus à latere poteſt diſpenſare. Sed ſi eorum valor eſt dubius, poteſt Epiſcopus diſpenſare. Non poteſt tamen in his votis, ſi ab impuberibus emittuntur diſpenſare. Poteſt tamen in his votis ex metu leui factis, & in graui periculo tranſgreſſionis, aut in vrgenti neceſſitate diſpenſare, quando ex iuſta cauſa quis nequit Pontificem adire.* Ex part.11.tr.8. & Miſc.8.reſ.6.p.115

120. *An per Bullam Cruciata Confeſſarius poſſit commutare votum aſſumendi Ordines ſacros? Et ſi ita vouens frangeret votum, an eſſet ſacrilegus fornicando? Et ſi matrimonium contraheret (quamuis peccaret contra votum) an poſſit petere debitum? Et an in tali voto poſſit Epiſcopus diſpenſare?* Ex part.1.tr.11.reſ.64. p.116

121. *An qui obtinuit commutationem alicuius voti per Bullam Cruciata, poſſit redire ad votum prius, omiſſo eo in quo facta eſt commutatio? Et an doctrina huius Reſolutionis procedat non ſolum quando commutatio facta fuit in rem aequalem, ſed etiam in melius?* Ex p.1. tr.11.reſ.85.ibid.

122. *An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare*

mutare materiam ſubrogatam, in quam fuit commutatum votum reſeruatum caſtitatis ſeu Religionis, vel vltramarinæ peregrinationis? Ex part.1.tract.11.reſ.71. p.117

123. An per Bullam Cruciatæ detur facultas recipiendi Euchariſtiam, præterquam in die Paſchatis de manu ſimplicis Sacerdotis ſine licentia Parochi, ſiue Epiſcopi? Idem quæritur de Sacramento Extremæ-Vnctionis. Ex p.1.tr.11.reſ.20. ibid.

124. An tempore interdicti, ſi quis habeat Bullam, teneatur audire Sacrum? Et qui audiuit Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, an teneatur ſub mortali, vel tantum ſub veniali aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra Infideles emittere? Ex p.1. tr.11.reſ.2.ibid.

125. An Bulla Cruciatæ ſuſpendat priuilegia conceſſa in iure communi, eaque, quæ vſu tolerata conſuetudine approbantur? Et an Bulla ſuſpendat priuilegia quæ habent Regulares celebrandi tempore interdicti in aliquibus Feſtiuitatibus, in quibus omnes admittunt ad Officia diuina, & ad recipiendum Sacramenta? Ex p.1.tr.11. reſ.87.ibid.

126. An Bulla Cruciatæ ſuſpendat priuilegia Regularium commutandi vota, & in eis diſpenſandi, & abſoluendi à reſeruatis? Et an per Iubileum anni Sancti dicta priuilegia ſuſpendantur? Ex p.1.tr.11.reſ.100. p.118.

127. An Bulla Cruciata ſuſpendat priuilegia Mendicantium, vt non poſſint commutare, & diſpenſare vota, & abſoluere à reſeruatis? Ex part.3. tr. addit. reſ. 23. ibid.

128. An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit abſoluere à ſuſpenſione incurſa propter ordinationem ante legitimam ætatem? Et an hoc poſſit fieri ſiue in Sacramento, ſiue extra illud; ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine, ſiue pœnalis, ſiue nominatim; ſiue ex delicto publico, ſiue ex occulto? Idem dicendum eſt de habentibus priuilegium. Et notatur inuitum, vel abſentem poſſe abſolui à ſuſpenſione. Et an ſuſpenſio lata à Pio II. extendatur ad Epiſcopos ordinatos ante ætatem? Ex p.5. tr.10.reſ.53.ibid.

129. An Confeſſarius habens facultatem generalem abſoluendi à cenſuris, verbi gratia, per Bullam Cruciatæ, poſſit abſoluere à ſuſpenſione contracta ob defectum tituli, ſecundum opinionem aliquorum, vel ob malam Ordinum ſuſceptionem? Et an hoc poſſit fieri ſiue in Sacramento Pœnitentiæ, ſiue extra illud; ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine; ſiue generalis, ſiue nominata, &c. Et an Confeſſarij hoc facere poſſint non ſolùm virtute Bullæ, ſed etiam priuilegiorum? Et an ſi ſupradicti cum dicta ſuſpenſione celebrant, poſſint obtinere diſpenſationem ab irregularitate incurſa virtute Bullæ Cruciatæ? Ex part. 4. tractat. 4. & Miſc. reſol. 115. p.119

130. An per Bullam Cruciatæ ſit diſpenſabilis omnis irregularitas quæ eſt pœna? Et doctrina huius quæſtionis eſt valdè notanda, & menti tenenda. Ex p.1.tract.11. reſ.27.ibid.

131. An aliqua ſpecies irregularitatis ſit diſpenſabilis per Bullam Cruciatæ? Et nota doctrinam huius Reſolutionis, & promptè eam in mente tene. Ex p.4.tract.2. reſ.81.p.120

132. Enumerantur plures caſus, in quibus ſecundum opinionem Doctorum Confeſſarius virtute Cruciatæ poteſt tollere irregularitatem. Primò quæritur, an virtute Cruciatæ aliqua irregularitas ſit diſpenſabilis? Secundò, quis poteſt diſpenſare in hac irregularitate iterandi Baptiſmum? Tertiò quomodo tollatur irregularitas ex violatione cenſurarum? Et an Prælatus Regularis poſſit cunctos in hac irregularitate diſpenſare ex vi ſuorum priuilegiorum, ſi delictum eſt occultum. Quartò quis poteſt in hac irregularitate diſpenſare ex illegitima Ordinum receptione, & vſu? Quintò curſim deducitur, & quæritur quis poſſit diſpenſare in irregularitate contracta ex apoſtaſia & hæreſi? Et tandem obiicitur, quod in facultate abſoluendi contenta in Bulla Cruciatæ non comprehenditur facultas diſpenſandi: nam aliud eſt abſoluere, & aliud diſpenſare. Ex p.10.tr.11. & Miſc.1. reſ.22.p.121

133. An abſentes vigore Cruciatæ poſſint abſolui ab irregularitatibus quæ includuntur ſub nomine cenſuræ? Et ex doctrina huius Reſolutionis infertur, an Confeſſores Regulares poſſint diſpenſare cum ſæcularibus ad petendum debitum extra Sacramentum confeſſionis? Et an poſſint cum illis diſpenſare in abſentia, & per ſcriptum? Ex p.4.tr.2.reſ.103.p.122

134. An Commiſſarius Cruciatæ poſſit diſpenſare in aliquibus irregularitatibus? Et in textu huius Reſolutionis excipiuntur aliquæ irregularitates, in quibus ſupradictus Commiſſarius non poteſt diſpenſare. Ex part.1. tr.11.reſ.110. ibid.

135. An Commiſſarius Cruciatæ poſſit diſpenſare ſuper irregularitate publica, contracta tamen ex delicto? Ex p.1.tr.11.reſ.111.p.123.

136. An Commiſſarius poſſit diſpenſare in irregularitate proueniente ex homicidio caſuali, licet publica, & ex iniuſta mutilatione membrorum? Et an Epiſcopus ad maiores Ordines vigore Concilij Tridentini diſpenſare poſſit etiam in tali irregularitate, dummodo ſit occulta, quia ad minores Ordines etiam ſi ſit publica diſpenſare poteſt? Ex part. 1. tractat. 11. reſ. 112. ibid.

137. An Commiſſarius, Bullæ poſſit diſpenſare in irregularitate contracta propter Symoniam? Et notatur tantum Symoniam notoriam in Ordine inducere irregularitatem. Ex p.1.tr.11.reſ.113. ibid.

138. An irregularitas propter hæreſim incurſa ſit diſpenſabilis per facultatem conceſſam Commiſſario Bullæ Cruciatæ? Et docetur, an hæreticus occultus incurrat irregularitatem, necne? Ex p.1.tr.11.reſ.114. ibid.

139. An irregularitas contracta per malam ſuſceptionem Ordinum, quia ſuſcipiens erat excommunicatus, vel ſuſpenſus, ſit per Commiſſarium Cruciatæ diſpenſabilis? Sed remanet iſta difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia poteſt Commiſſarius Cruciatæ diſpenſare? Et notatur, quod ſi aliquis contraxit cum corrupta, exiſtente aliquo impedimento dirimente, ſi non conſummauit matrimonium; imo quamuis conſummaſſet, non incurrit irregularitatem. Ex part.1.tr.11.reſ.115. p.124.

140. An Commiſſarius poſſit diſpenſare in aliquo impedimento matrimonij? Ex p.1.tr.11.reſ.116. ibid.

141. An ille primus gradus, in quo poteſt Commiſſarius diſpenſare, intelligendus ſit in vtraque linea tranſuerſali, & recta? Et notatur, quod ſi denunciationes culpabiliter eſſent omiſſæ, etiamſi matrimonium contractum ſit ante Parochum, & teſtes, non poſſit in tali caſu Commiſſarius diſpenſare. Ex part.1.tr.11.reſ.117. ibid.

142. Quando dicitur impedimentum occultum, vt poſſit Commiſſarius Bullæ diſpenſare? Ex part.1. tract.11. reſ.118. ibid.

143. An quando Commiſſarius diſpenſat in impedimento, opus eſt, vt qui ignorauit impedimentum, certior de illo efficiatur? Sed difficultas eſt, vtrum ad matrimonium inualidum ob impedimentum occultum ratificandum, ceſſante impedimento, oporteat alterum coniugem certiorem facere de nullitate prioris matrimonij? Ex part.1. tr.11.reſ.119.p.125.

144. An Bulla Cruciata ſuſpendat Indulgentias Regularium? Et an ſub illis verbis Bullæ, exceptis tamen quoad eorum fratres tantum, ſub nomine fratrum in Bulla intelligantur etiam Nouitij, & Moniales? Ex part.1. tr.11. reſ.88. ibid.

145. An

Digitized by Google

145. *An ſub nomine Mendicantium in Bulla Cruciata includantur etiam alij Religioſi, qui mendicantes non ſunt, ſed ex beneficio Sedis Apoſtolicæ eorum fruuntur priuilegiis? Et an ſub nomine Mendicantium intelligantur non ſolum Religioſi profeſſi, ſed etiam Nouitij?* Ex p.1.tr.11.reſ.89. ibid.

146. *An ad lucrandas Indulgentias Bullæ teneatur quis confiteri, ſi non habet mortalia, ſed tantum venialia peccata? Et docetur, quod Eccleſia non conſueuit præcipere confeſſionem niſi de mortalibus.* Ex part.1. tr.11. reſ.107. ibid.

147. *An pro lucranda Indulgentia ſupradicta ſufficiat ſuſcipientem Bullam confeſſum fuiſſe in Quadrageſima præterita, & habere propoſitum confitendi in Quadrageſima futura?* Ex p.1.tr.11.reſ.105. p.126

148. *An oratio facienda in Eccleſiis, vel Altaribus pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ, ſufficiat, vt ſit mentalis? Ex quo infertur, an etiam ſufficiat oratio mentalis ad perſoluendam pœnitentiam à Confeſſario impoſitam, Officium diuinum, & Miſſam dicendam?* Ex p.5. tr.12.reſ.44.ibid.

149. *An ſufficiat ad lucrandas Indulgentias Bullæ Cruciatæ viſitare ex vno loco quinque Altaria ſine motu corporali? Et ſi ſint in eodem populo quinque Eccleſiæ, an ſufficiat viſitare quinque Altaria in eadem Eccleſia, vel in diuerſis? Sed adhuc dubium ſupereſt, quando in aliquo populo tantum eſt vnica Eccleſia habens tria, vel quatuor tantum Altaria, vtrum debeat quis viſitare omnia illa, & iterum bis, vel ter vnum Altare, vel an vero debeat viſitare vnum Altare quinquies?* Ex part.1. tr.11.reſ.102.ibid.

150. *An ſufficiat ad lucrandas Indulgentias viſitare ex vno loco quinque Altaria ſine motu corporali? Et an quando quis idem Altare quinquies viſitat, non teneatur loco dimouere, ſed eodem loco fixus poſſit illud quinquies viſitare, dummodo qualibet viſitatione finita ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis?* Ex p.3.tr.addit.reſ.25.p.127

151. *An ſi quis non poteſt ingredi Eccleſiam, quia eſt plena hominibus, conſequatur Indulgentiam Bullæ, viſitando tamen ſaltem Eccleſiam à foris, vt poſſibile eſt? Idem dic eadem eſt de Iubilæo.* Ex part.1.tr.11.reſ.103. ibid.

152. *An ſupradicta Indulgentia Bullæ obtineri poſſit multoties eodem die? Et an ſupradictæ Indulgentiæ poſſint ſumi pro defunctis, ita vt pro illis poſſint etiam ſumi vno die multoties? Et vtrum aliquis poſſit ſæpius eodem die conſequi Indulgentiam conceſſam viſitantibus talem Eccleſiam tali die?* Ex part.1.tract.11. reſ.104. ibid.

153. *An per Bullam Cruciatæ quis lucretur in diebus ſignatis, qui vocantur* Stationes, *omnes Indulgentias plenarias vrbis Romæ? Et notatur poſſe ſæpius eodem die lucrari ſupradictas Indulgentias, ſi quis multoties viſitauerit Eccleſiam in ſupradicta die. Et quod poſſint Indulgentiæ ſumi vno die multoties pro defunctis.* Ex p.5. tr.12.reſ.2. ibid.

154. *Quoties per Bullam Cruciatæ lucratur quis Indulgentiam plenariam? Et qui ad bellum pergit, an poſſit lucrari dictam Indulgentiam toties, quoties peccauerit, & confeſſus fuerit?* Ex p.1.tr.11. reſ.109. p.128

155. *An poſſit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ applicare Indulgentiam moribundo ſenſibus deſtituto, qui petiit ante confeſſionem? Et ſupponitur, quod tali moribundo abſolutionem ſacramentalem ſub conditione impertiendam, & à fortiori quando præſente Sacerdote dat generalia ſigna, in quibus ſe peccaſſe, & de peccatis dolere oſtendit. Et quid eſt dicendum ſi moribundus nec Confeſſarium petierit, nec indicia exhibuerit, an hoc non obſtante Indulgentia Bullæ ſit illi impertienda?* Ex p.1. tr.11 reſ.108.ibid.

156. *Quomodo ſit applicanda morituris Indulgentia Bullæ Cruciatæ? Et multa circa hoc in textu huius Reſolutionis explanantur à Confeſſariis valde notanda, & pro praxi menti tenenda.* Ex part.5. tract.3. reſolut.133. p.129

157. *Quomodo Confeſſarius tempore mortis debeat impartiri Indulgentiam Bullæ Cruciatæ moribundo? Et an Indulgentia Bullæ ſolum concedatur pro articulo, & non pro periculo mortis? Et ſi Confeſſarius non velit vti forma tradita à Commiſſario, an ſatis ſit dicere,* Concedo tibi omnes gratias, quas concedere poſſum virtute huius Bullæ, *etiamſi hoc ore tenus non explicet, ſed ſolum in mente habeat? Et ſi aliquis confiteatur, vt Indulgentias huius Bullæ obtineat, & Confeſſarius ex malitia eum non abſoluat, an lucretur Bullæ Indulgentias? Et an in articulo mortis, quando Clericus haberi non poteſt, an laicus poſſit concedere Indulgentiam Bullæ?* Ex p.1.tr.11.reſ.106. ibid.

158. *An in articulo mortis poſſit virtute Bullæ Cruciatæ applicari Indulgentia ab alio, quàm à Sacerdote? Et an aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in caſu licet raro poſſit applicari abſenti; videlicet ſi Parochus poſtquam Extremam-Vnctionem contulit pœnitenti ægrotanti, oblitus eſt huius applicationem, & infirmus iam iam moritur, nec poteſt Parochus eum audire, poterit è domo ſua infirmo tali abſenti applicare Indulgentiam.* Ex part.5. tract.12. reſol. 46. Et ad pedem literæ in eadem part.5. tr.3. reſ. 134. ibid. Ideò hic vna tantum tranſcribitur.

159. *An Hiſpani, Siculi, &c. exiſtentes extra Regna Hiſpaniarum, & Siciliæ poſſint ſumere per alios Bullam Cruciatæ, & eius priuilegiis frui, ſecluſo priuilegio edendi lacticinia? Et docetur Regulares poſſe abſolui à peccatis mortalibus, & cenſuris non reſeruatis à quocumque Confeſſario ſæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario, vel à deputato à Prælato ſuæ Religionis.* Ex p.9. tr.6.& Miſc.1.reſ.10. p.130

160. *An gratiis, & Indulgentiis Bullæ Cruciatæ poſſit quis frui extra Regna, vbi Bulla non publicatur? Et an doctrina huius Reſolutionis extendatur ad eſum carnium, & lacticiniorum; vel hoc indultum concedatur tantum commorantibus in Regnis Hiſpaniarum, & non extra?* Ex p.1.tr.11.reſ.1.p.131

161. *An qui proficiſcitur extra Regna Hiſpaniarum, vel Siciliæ, breui tamen reuerſurus, poſſit vti priuilegio Bullæ Cruciatæ circa eſum ouorum, & lacticiniorum? Et difficultas eſt in hoc dubio, quinam dicatur ſtatim reuerſurus, vt illo medio tempore poſſit extra Regna Hiſpaniarum edere virtute Bullæ Cruciatæ oua, & lacticinia? Et pro infirmanda doctrina ſupradictæ quæſtionis quæritur, an Mediolanenſis in oppido vbi viget ius commune, poſſit veſci carnibus quatuor primis diebus Quadrageſimæ, ex eo quod Mediolani licet ex conſuetudine veſci carnibus his diebus? Et docetur Caſtellanum per Luſitaniam tranſeuntem poſſe more ſuæ patriæ inteſtinis veſci diebus Sabbathi, quæ in Luſitania non permittuntur?* Ex part. 5. tract. 14. & Miſc. 2. reſ.20. ibid.

162. *An ſi quis in mari, dum nauigat, poſſit virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticinia, non obſtante quod Bulla dicat extra Regna, vbi illa ſumitur, non eſſe comedenda?* Ex p.4.tr.4.& Miſc.reſ.190.p.132

163. *An externus ſi veniat in Regnum vbi viget Bulla Cruciatæ animo ſolo illam ſumendi, & ſtatim redeundi, poſſit pro illo anno vti illius priuilegiis? E pro firmanda doctrina huius quæſtionis alia curſim in exemplum adducuntur. Et docetur, quod priuilegia Bullæ Cruciatæ non ſtrictè, ſed amplè interpretanda ſunt.* Ex p.11.tr.2. & Miſc.2.reſ.37.ibid.

164. *An Cardinales, ſi ſint Sacerdotes, vel Regulares poſſint in Regnis Hiſpaniarum virtute Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticinia?* Ex part.11. tr.2. & Miſc. 2. reſ.38. p.133.

165. *An Regulares Militarium Ordinum, etiamſi ſint Sacerdotes poſſint frui priuilegio Bullæ Cruciatæ veſcendi ouis, & lacticiniis? Et an in ieiuniis ex votis, pœnitentia, aut Iubilæo extra Quadrageſimam poſſint ſæculares ouis veſci? Idem aſſeritur de Sacerdotibus, & Religioſis. Sed ſi incidunt in Quadrageſima, poſſunt ſæculares cum Bulla Cruciata ouis veſci, non tamen Presbyteri, aut Regulares.* Ex part. 11. tract. 2. & Miſc. reſ. 53. ibid.

166. *An in hoc Siciliæ Regno diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis vſus ſanguinis & lardi ſit licitus habentibus Bullam Cruciatæ? Et hoc ſit licitum aduenis, & peregrinis? Et multa alia adducuntur pro confirmanda conſuetudine circa hoc in dicto Regno Siciliæ.* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 21. p. 134.

167. *An Bulla Cruciata det priuilegium illam ſumentibus, vt in ieiuniis alicuius Iubilæi poſſint edere lacticinia? Et an vbi adeſt conſuetudo abſtinendi à lacticiniis extra Quadrageſimam poſſint fieri ieiunia Iubilæi edendo lacticinia etiam abſque Bulla Cruciata? Idem dicendum eſt de lacticiniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confeſſario iniuncta pœnitentibus. Et docetur non ſolum de iure, ſed neque de conſuetudine interdicti in die ieiunii lacticinia extra Quadrageſimam.* Ex p. 1. tract. 11. reſ. 3. p. 135

168. *An licitum ſit in ieiuniis Iubilæi, voti, & impoſitis pro pœnitentia, comedere oua, & lacticinia cum Bulla Cruciata?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 17. ibid.

169. *An Regulares, & Presbyteri ſæculares ſumendo Bullam poſſint diebus Dominicis vti lacticiniis?* Ex part. 1. tract. 11. reſ. 5. ibid.

170. *An per priuilegium Bullæ diſpenſatus in eſu carnium, cenſeatur diſpenſatus ad ieiunandum? Et notatur, quod quando per Bullam quis diſpenſatus eſt, vt comedat carnes, & lacticinia, poſſit ſimul comedere piſces.* Ex p. 1. tr. 11. reſ. 4. ibid.

171. *De priuilegio Bullæ Cruciatæ edendi carnes ex licentia vtriuſque Medici. Et an hoc priuilegium deſeruiat quando cauſa eſt dubia? Et qui habet experientiam antequam ſibi eſſe nociuum carnibus non vti in Quadrageſima; an teneatur in futuris Quadrageſimis abſtinere à carnibus ad experiendum an nocumentum exoriatur? Et qui ex iuſta cauſa in Quadrageſima comedunt carnes, an peccent contra temperantiam naturalem, ſi ad excitandum appetitum parum piſcati ſumant? Et an in tali caſu incurrant in excommunicationem latam in aliquibus Diœceſibus contra comedentes piſcatum, & carnes in Quadrageſima?* Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1. reſ. 70. p. 136

172. *Senator ciuitatis emebat ſalmam frumenti ad tarenos v. g. 30. ſed aſſerebat illam emiſſe ad tarenos 36. quæſiuit, an poſſit vti Bulla Compoſitionis, cum illud frumentum illo cariori pretio emiſſent ciues in pane cocto, qui modo ignorantur quinam ſint? Et pro praxi huius difficultatis alia ſimiles etiam explanantur circa hoc paſſim contingentes: & tota doctrina eſt valde notanda, & in mente tenenda à Confeſſariis pro piſtoribus, dulciatoribus, cauponibus, tabernariis, & ſimilibus. Et late diſcutitur in prædictis caſibus cui facienda eſt reſtitutio: vel an poſſint ſupradicti Bulla Compoſitionis vti.* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 46. ibid.

173. *An qui ſcit vendidiſſe vinum, verbi gratia in tali loco, vel mixtum aqua, vel cum falſa menſura, ignorat tamen damnificatos, poſſit ſumere Bullam Compoſitionis? Idem dicendum eſt de macellariis, cauponibus, piſtoribus, &c.* Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 173. p. 138

174. *An facta compoſitione bonorum incertorum per Bullam, comparente vero domino teneatur qui ſe compoſuit, ad reſtitutionem? Et an Epiſcopi poſſint concedere ſupradictam Bullam Compoſitionis pro ſua tantum Diœceſi?* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 112. ibid.

175. *An infirmus poſſit mandare in teſtamento, vt poſt eius mortem hæres, ſeu executor ſumat pro illo Bullam Compoſitionis? Et notatur primò Bullam compoſitionis non prodeſſe his, qui praua eius confidentia bona aliena illicitè acquiſierunt. Secundò quæritur, quod ſi creditor ita abſens eſt, vt nequeas illi debitum perſoluere, neque ſperes breui tempore poſſe, ob cuius cauſa excuſaris à reſtitutione facienda, in iſto caſu an locus compoſitionis ſit? Tertiò docetur magnam controuerſiam eſſe, an ſi bona quæ ſibi in hac compoſitione remiſſa ſunt extent in ſpecie, vel æquiualenter, quatenus eorum occaſione ditior factus eſt, cum creditor comparet, neque præſcriptione tutus poteſt, tenearis ea creditori reddere?* Ex p. 11. tr. 8. & Miſc. 8. reſ. 11. ibid.

176. *An Bulla Cruciata viuorum proſit in aliquo caſu iam mortuis? Verbi gratia ad effectum, nempe, vt in loco ſacro ſepeliatur, & abſolutio excommunicationis illi præſtetur, & conſequenter ſuffragia Eccleſiæ pro ipſo offerantur? Et quid ſi quis relinquat ſtipem præſcriptam in hunc finem, vt poſt ipſius mortem Bulla pro anima ſua ſumatur?* Ex part. 11. tr. 8. & Miſc. 8. reſ. 13. p. 139

177. *An quis poſſit ſumere Bullam defunctorum pro duobus, aut pluribus? Et an animam quæ à corpore ſoluta in Purgatorio eſt deſtinata, poſſit Pontifex ita liberare, vt nequaquam in Purgatorium ingrediatur?* Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. reſ. 43. p. 140

APPENDIX

Ad hunc Tractatum tertium de Bulla Cruciatæ huius Tomi quarti.

AN Commiſſarius Bullæ Cruciatæ poſſit diſpenſare ad petendum debitum cum viro, qui poſt partum vxoris baptizauit infantem, adſtantibus multis aliis, qui hoc poſſint facere? Eadem eſt ratio vxoris erga virum. Ex p. 3. tr. 4 ex reſ. 3. *Quæ nunc inuenietur* in tom. 1. tr. 1. de Baptiſmo reſ. 103.

An virtute Cruciatæ Parochus poſſit exponere ad confeſſiones audiendas approbatus à quocumque Epiſcopo abſque noua approbatione? Et an Parochus per Bullam Cruciatæ Iubilæum, &c. ſit eligibilis per totum mundum ſine approbatione Epiſcopi ad confeſſiones audiendas? Ex part. 3. tr. 4. ex reſ. 109. & 145. alias 110. & 146. *Quæ hic reperientur* in tom. 1. tr. 3. de Pœnitentia reſ. 12. & 13.

An Generales, & alij Prælati Regulares virtute Cruciatæ poſſint ſine approbatione Epiſcopi excipere confeſſiones ſæcularium? Et an poſſit puniri regularis, qui expoſitus à ſuo Superiore ad excipiendas tantum virorum confeſſiones, excipit tamen confeſſiones fœminarum vigore Cruciatæ? Et an Confeſſarius vigore Bullæ Cruciatæ poſſit exemptare, & diſpenſare in pœna priuationis Officiorum, & inhabilitatis lata in Bulla Pij V. contra introducentes fœminas in Monaſterium? Et quid de excommunicatione Pontifici reſeruata, etiamſi ſit occulta, an poſſit abſolui à Confeſſario virtute Cruciatæ? Et notatur Sacerdotem ſemel approbatum, ſi abſque cauſa ab Ordinario reprobatur, aut ſuſpenditur, poſſe eligi in Confeſſarium per Bullam Cruciatæ, ſi non ex culpa propria euenerit. Et an votum caſtitatis emiſſum ante contractum matrimonium poſſit commutari per Bullam Cruciatæ, vt vouens poſſit petere debitum? Ex part. 10. tract. 14. ex reſ. 8. alias 6. & in part. 3. tract. 2. ex reſ. 93. & 66. & in p. 11. tr. 4. ex reſ. 15. & in tr. 8. reſ. 16. *Quæ hic ſunt* in tom. 7. tract. 1. de Regularibus, reſ. 343. 121. 246. 79. & 178.

An virtute Cruciatæ abſolutus in articulo mortis à caſibus in Bulla Cœnæ reſeruatis non teneatur ad comparendum, nec poſſit illi id onus imponi? Ex part. 5. tr. 3. ex reſ. 66.

Quæ

Digitized by Google

Quæ nunc inuenitur in tom. 1. tr. 5. de Abſolutione ſacramentali à reſeruatis reſ. 6.

An Sacerdos qui virtute Cruciatæ non poteſt abſoluere niſi ſatisfacta parte, ſi abſoluat non ſatisfacta parte, abſolutio ſit illicita, ſed non inualida? Ex part. 10. tr. 1x. ex reſ. 7. *Quæ hic reperietur* in tom. 6. tr. 1. de Legibus reſ. 30.

An ſaltem delegatus teneatur diſpenſare, ſi adſit cauſa ſufficiens, ſi hoc priuilegium ſit conceſſum in fauorem pœnitentis, vt eſt priuilegium Bullæ Cruciatæ, & Iubilæi? Et an priuilegia Bullæ Cruciatæ, & Iubilæi quatenus continent poteſtatem diſpenſandi ſint strictè, vel latè interpretanda? Ex part. 8. tr. 3. ex reſ. x8. 45. & 46. *Quæ hic ſunt* in tom. 5. tract. 2. de Diſpenſatione, reſ. 16. 50. & 72.

An ingredientes ſepta Monaſterij Monialium, ſi caſus ſit occultus poſſint abſolutionem excommunicationis obtinere à quocumque Confeſſario vigore Bullæ Cruciatæ? Et an Commiſſarius Bullæ Cruciatæ poſſit in irregularitate ex defectu lenitatis diſpenſare? Ex part. 2. tr. 16. ex reſ. 33. alias 35. & in p. 4. tr. x. ex reſ. 69. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 3. tract. 3. de Epiſcopis, reſol. 31. & 35.

An qui peccant, alias non peccaturi, ex confidentia Bullæ Cruciatæ, teneantur hanc circumſtantiam in confeſſione explicare? Ex part. 1. tr. 7. ex reſ. 33. *Quæ nunc reperietur* in tom. 1. tr. 7. de Circumſtantiis, reſ. 16x.

An Canonicus Pœnitentiarius ſine ſpeciali Epiſcopi approbatione ſit eligibilis in Confeſſarium per Bullam Cruciatæ? Et an Confeſſarius eligendus vigore Cruciatæ debeat eſſe approbatus ab Epiſcopo, etiam quoad Regulares, ita vt non ſufficiat eſſe approbatum à Prælato Regulari ſuæ Religionis, vel alterius? Et an quando in Bulla conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis vigore talis Indulti poſſit fieri abſolutio à cenſuris reſeruatis? Et an per generalem votorum commutationem factam virtute Bullæ Cruciatæ poſſit Confeſſarius tranſacto poſtea tempore Bullæ illa commutare? & docetur per abſolutionem generalem datam in confeſſione vigore Cruciatæ à cenſuris reſeruatis, & per diſpenſationem ab irregularitatibus, & abſolutionem à reſeruatis, non eſt dubium manere pœnitentem abſolutum à cenſuris, & diſpenſatum in irregularitatibus, & quod peccata oblita reſeruata poſſint tranſacto tempore Cruciatæ confiteri, & abſolui à quocumque Confeſſario ab Ordinario approbato. Ex part. 5. tr. 12. ex reſol. 52. alias 51. & in p. 3. tr. x. ex reſ. x1. & in p. 10. tr. 14. ex reſ. 6. & 30. alias 4. & 28. *Quæ hic ſunt infra* in hoc ipſomet tom. 4. tract. 4. de Iubilæo, reſol. 6. 7. 66. & 60.

An Indulgentia pro mortuis lucretur, ſi ſumens, & ſoluens Bullam Cruciatæ pro defuncto ſit in peccato mortali? Ex part. 5. tract. 12. ex reſol. 39. alias 38. *Quæ hic eſt infra* in hoc ipſomet tom. 4. tr. 5. de Indulgentiis, reſ. 15

An habentes Bullam Cruciatæ poſſint in collatione ſerotina ieiunij ſumere aliquid caſei, vel lactis, vulgo Caſtaxllo, *ſeu* tomazo? *Et an ieiunia ex voto poſſit Confeſſarius vigore Cruciatæ commutare? Et an Confeſſarius non debeat ſcrupulos inijcere pœnitentibus comedentibus tempore Quadrageſimæ cum Bulla Cruciatæ oua, quæ intra gallinas inueniuntur? Et an quando cauſa eſt dubia, verbi gratia ieiunij, &c. recurrendum ſit pro diſpenſatione ad Superiorem, vel ad Confeſſarium electum per Bullam Cruciatæ, vt diſpenſet?* Ex part. 5. tract. 14. ex reſol. 1x. & in part. 1. tract. 9. ex reſ. 15. & in part. 3. tract. 6. ex reſ. 80. & in part. 10. tr. 13. ex reſ. 27. *Quæ hic ſunt infra* in tr. 6. de Ieiunio, reſ. 15. 3. 51. & 4.

An qui non ſoluit decimas cum potuit, ſi poſtea fiat impotens, poſſit abſolui ab excommunicatione per Bullam Cruciatæ cum cautione, non obſtante Concilio Tridentino ſeſſ. 25. cap. 12. de Reformatione, *dicente talem non eſſe abſoluendum, niſi plena reſtitutione ſubſequuta? Et an per Bullam Cruciatæ, vt priuilegium conceſſum in fauorem pœnitentis, non poſſit talis abſolui immunis ab excommunicatione? Et an ſecus dicendum ſit, ſi priuilegium ſit conceſſum in fauorem Confeſſarij? Et an qui mortuus eſt excommunicatus, & non dedit ſigna contritionis, poſſit poſt eius mortem ſumi Bulla, & per eam abſolui ab excommunicatione? & an qui in articulo mortis fuit abſolutus à cenſuris, & reſeruatis Papæ ex vi Cruciatæ, non teneatur ſi euaſerit periculum ſe præſentare; imò ſatisfacere (quod eſt valde notandum) oneri comparendi, ſi coram Confeſſario facultatem habente abſoluendi ex priuilegio extra mortis articulum ſe præſentet.* Ex p. 5. tr. 9. ex reſ. 19. 20. & 24. & in p. 5. tr. 14. ex reſ. 19. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 5. tr. 1. de Excommunicatione, reſ. 187. 189. 209. & x18.

An virtute Cruciatæ poſſint abſolui percutientes Clericum, etiam enormi percuſſione? Ex part. 9. tract. 4. ex reſ. 57. *Quæ hic reperietur* in tom. 5. tract. x. de Percuſſione Clerici, reſ. 80.

An irregularitas contracta à ſolis Clericis, ſi non Sacerdotes confeſſiones audiant, ſi delictum eſt occultum, poſſit per Bullam Cruciatæ diſpenſari, vt miniſtrent in ſuſceptis, & poſſint aſcendere ad ſuperiores Ordines? Ex p. 4. tr. 2. ex reſ. 77. *Quæ hic eſt* in tom. 5. tr. 5. de Irregularitate, reſ. x2.

An delegatus poſſit ſumere aliquid pro executoriis, & litteris publicandi Indulgentias Bullæ Cruciatæ? Ex p. 5. tr. 13. ex reſ. 71. *Quæ nunc inuenietur* in tom. 5. tr. 7. de Dotis & Promiſſis, reſ. 46.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ, licet non poſſit abſoluere ab hæreſi occulta, poſſit tamen abſoluere receptatores, fautores, & defenſores hæreticorum, & legentes, tenentes, & imprimentes eorum libros, & ſchiſmaticos, & nicromantes, &c. Et an Confeſſarius poſſit virtute Cruciatæ abſoluere à contentis in Edicto Dominorum Inquiſitorum, hæreſi tamen excepta? Et an verò Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit abſoluere tantum ſemel in vita, & ſemel in morte ab omnibus caſibus contentis in primo Canone Bullæ Cœnæ? Et an malefici, ſortilegi, ſollicitantes in confeſſione, blaſphemantes hæreticaliter, & ſimiles alij caſus per Cruciatam poſſint abſolui toties, quoties? Et an Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit abſoluere fœminam ſollicitatam, quæ non denunciauit, ſi poſtea denunciet? Ex part. 5. tr. 12. ex reſ. 35. aliàs 36. & in p. 8. tr. 7. ex reſ. 67. & in p. 1. tr. 5. ex reſol. 7. *Quæ hic reperientur* in tom. 5. tr. 8. de Hæreſi reſ. 30. 31. & 32

An fœmina ſollicitata, & conſcia Edicti, & non denuncians intra terminum, excommunicationem incurrat, à qua abſolui non poſſit per Bullam Cruciatæ, niſi facta ſit dicta denunciatio, quia tunc per Bullam Cruciatæ poſſit à quocumque Confeſſario abſolui, ſi facta ſit denunciatio? Et an in cæteris caſibus præter hæreticum dogmatizantem, & docentem eos hæreſim, non teneantur criminoſi prodere ſeipſos ex Edicto Inquiſitorum, ſed poſſint abſolui per Cruciatam? Et an non ſit abſoluendus vigore Cruciatæ qui excommunicatur donec eijciat concubinam, niſi prius ſit expulſa, nec ſufficiat vt promittat expellere? Ex part. 4. tract. 5. reſ. 26. 29. & 35. & in part. 1. tract. 4. ex reſ. 8. *Quæ hic ſunt* in tom. 5. tract. 9. de Denunciationibus reſ. 18. 21. 23. & 15

Eſt in aliqua Eccleſia Regularium Altare priuilegiatum, in quo per Miſſam ibi celebratam liberatur anima à Purgatorio; ſuſpenditur-ne hæc gratia per Bullam Cruciatæ? Et ſtando in ſententia affirmatiua, quis teneatur Bullam Viuorum accipere, vt talis Indulgentia reualidetur, & applicari poſſit defuncto, an prædicta Bulla requiratur in Sacerdote, an verò in eo qui pro defuncto celebrare facit? Et an magis proſit animæ exiſtenti in Pur-

gatorio in Miſſa Altaris priuilegiati, indulgentia Bullæ Cruciatæ? Ex part. 2. tr. 11. ex reſ. 86. & in part. 5. tr. addit. ex reſ. 22. & in p. 9. tr. 2. ex reſ. 22. & 26. Quæ hic ſunt ſupra in hoc ipſomet tom. 4. tr. 1. de Altaribus priuilegiatis, reſ. 30. 31. 32. & 38

Nota quod ſupra in hoc ipſomet tom. 4. tract. 2. de Oratoriis priuatis, ſunt quàm plurimæ difficultates miſtæ pro illo Tractatu de Oratoriis priuatis, & ex iſto de Bulla Cruciata pro erigendis Oratoriis ex vi dicta Cruciata, & pro audienda Miſſa, & celebranda, & Sacramentis Eucharistiæ, & Pœnitentiæ miniſtrandis in ſupradictis Oratoriis priuatis per Bullam Cruciata, & etiam tempore interdicti, & indulgentiis lucrandis, &c. ideò ſi ita caſus miſtus occurrerit, quamuis prope eſt prædictus Tractatus in hoc ipſomet Tomo quarto, require illum ibi in ſequentibus Reſolutionibus hic aſſignandis, & in aliis, videlicet in reſolut. 28. 33. 34. 37. 38. 40. & à reſolut. 41. vſque ad reſolut. 59. incluſiuè, quia omnes prædictæ Reſolutiones ſunt plenæ difficultatibus miſtis pro illo, & iſto Tractatu.

An excommunicatio contracta ex fractione Bullæ Pij IV. & Gregorij XV. de Collationibus, & Scriptionibus tempore Conclauis, ſi ſit occulta, poſſit abſolui ex virtute Bullæ Cruciatæ? & an ſi in periculo, vel articulo mortis quis abſolutus fuit à ſupradicta excommunicatione per Bullam Cruciata, teneatur poſtea ſi conualuerit, ſe coram Summo Pontifice præſentare Ex part. 12. tract. 2. ex reſol. 20. 29. & 34. Quæ nunc inuenientur in tom. 9. tract. 7. de Cardinalibus, reſ. 113. 122. & 127

An Principes imponentes gabellas, licet iuſtas ſuper bona Eccleſiaſticorum incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ; vel tantum incurrant in aliam excommunicationem Papalem, à qua, ſatisfacta parte, per Bullam Cruciata abſolui poſſint? Ex part. 1. tract. 2. ex reſolut. 48. alias 47. Quæ hic reperientur in tomo 9. tractat. 2. de Immunitate Eccleſiaſtica, reſolutione 237.

TRACTATVS IV.

De Iubilæo. pag. 141

1. Res. A Quo Epiſcopo debeat eſſe approbatus Confeſſarius per Iubilæum eligibilis? Idem eſt dicendum, ſi ex vi Bullæ Cruciatæ Confeſſarius ſit eligendus. Ex part. 5. tr. 12. reſ. 53. alias 52. ibid.

2. An per Iubilæum ſit eligibilis in Confeſſarium Parochus qui renunciauit beneficium, vel ab ipſo fuit priuatus? Idem eſt, ſi per Bullam Cruciata dictus Parochus eligatur. Et infertur, quod ſi Parochus beneficium amittit, vel illud relinquit per ingreſſum Religionis, poterit eligi virtute Iubilæi, quo pœnitenti conceditur facultas eligendi in Confeſſorem Sacerdotem approbatum. Etiamque deducitur, quod Parochus poterit ei, qui antea erat Parochus dare facultatem audiendi confeſſiones in ſua Parochia. Et docetur Parochum adhuc habentem beneficium Curati, non ſolum eſſe eligibilem per Iubilæum intra eandem Diœceſim, ſed extra, & vbique terrarum. Ex part. 5. tract. 12. reſ. 47. p. 142

3. An in aliquo caſu ſit eligibilis per Iubilæum Sacerdos non approbatus ab Epiſcopo, ſed à Parocho? Et an Parochus poſſit ſuis ſubditis licentiam præbere, vt confiteantur cum Sacerdote approbato ab Epiſcopo alterius Diœceſis, ſecluſa prohibitione proprij Ordinarij. Ex p. 5. tr. 12. reſ. 48. ibid.

4. An per Iubilæum ſit vbique eligibilis in Confeſſarium Sæcularis, vel Regularis approbatus tantum limitatè ad paruum oppidum, vel quoad perſonas? Et quid, ſi ex defectu ſcientiæ ſit approbatus pro ſupradicto loco, & perſonis? Idem eſt dicendum ſi eligatur per Cruciatam. Ex part. 5. tract. 12. reſ. 49. alias 48. p. 143

5. An Religioſus ab Epiſcopo approbatus ſit eligibilis per Iubilæum, etiam ſi à ſuo Superiore, & Prælato per ſententiam priuatus ſit, ne confeſſiones ſæcularium audiat? Et an ſit probabile etiam ſine Bulla validè poſſe prædictum Religioſum ſæcularium confeſſiones audire virtute approbationis, & iuriſdictionis ab Ordinario conceſſæ; etiam ſi legitimè non fuerit Ordinario præſentatus, & per ſuum Superiorem per ſententiam prohibitus? Ex part. 5. tract. 12. reſ. 50. alias 49. ibid.

6. An per Iubilæum ſit eligibilis in Confeſſarium Prælatus Regularium, non approbatus ab Ordinario loci? Et quid extra Iubilæum, & Bullam Cruciata? Et an Canonicus Pœnitentiarius ſine ſpeciali Epiſcopi approbatione ſit eligibilis per Bullam, aut Iubilæum? Ex p. 5. tr. 12. reſ. 52. alias 51. p. 144

7. An Confeſſarius eligendus virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi debeat eſſe approbatus ab Epiſcopo, etiam quoad Regulares, ita vt non ſufficiat eſſe approbatum à Prælato Regulari ſuæ Religionis, vel alterius? Ex p. 3. tr. 2. reſ. 21. ibid.

8. Vtrum tempore Iubilæi Regulares teneantur eligere Confeſſarium non à ſuo Prælato, ſed ab Epiſcopo loci approbatum? Ex part. 2. tract. 17. & Miſc. 3. reſol. 47. p. 145

9. An Religioſi tempore Iubilæi poſſint eligere Confeſſarium non approbatum ab Epiſcopo, ſed approbatum à Prælato Regularium? Et an ſententia huius quæſtionis procedat quoad Nouitios? Et an tempore Iubilæi Religioſi poſſint ſine Superioris licentia confiteri cum extraneis, ita vt non poſſit Superior prohibere ſuis ſubditis, ne confiteantur cum Sacerdotibus ſæcularibus, vel Regularibus alterius Religionis? Ex part. 5. tr. 12. reſ. 37. ibid.

10. An quicumque Confeſſarius ab Ordinario approbatus poſſit tempore Iubilæi abſoluere Moniales à peccatis, vel à caſibus, & cenſuris reſeruatis? Ex p. 3. tr. 2. reſ. 29. & ad pedem literæ in præcitata part. 3. tract. 4. reſ. 153. alias 154. Ideò hic vna tantùm tranſcribitur. p. 146

11. An Moniales tempore Iubilæi poſſint eligere quoſcumque Confeſſarios ab Ordinario approbatos, etiam ſi in particulari non ſint ad earundem Monialium confeſſiones deputati ab Ordinario? Ex part. 5. tr. 12. reſ. 12. ibid.

12. An Superiores Regularium poſſint pro ſuis ſubditis promulgare Iubilæum, non expectata promulgatione Epiſcopi Diœceſani, ſeu Parochi? Et quid ſi Epiſcopus, aut Parochus non mittit copiam, aut Breuiarium Bullæ Iubilæi? Et an dici poſſit Papam Religioſos volentes acquirere Iubilæum ſubiicere Ordinario loci non coactione, & læſione exemptionis? Et an Prælatus Regularis duabus poſtquam authenticam habuit Iubilæi notitiam hebdomadibus poſſit eum indici, eſto Epiſcopus ſeriùs, aut citius indicat Iubilæum? Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 35. alias 33. ibid.

13. An quando in Iubilæo conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus, & cenſuris reſeruatis Papæ, poſſit Confeſſarius à caſibus Bullæ Cœnæ abſoluere? Et vt quis poſſit abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ, an ſufficiat, vt in Iubilæo dicatur, quod conceditur facultas abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ ſine expreſſa derogatione ipſius Bullæ? Ex p. 5. tr. 12. reſ. 34. p. 147

14. An in Iubilæo poſſit Confeſſarius commutare vota peregrinationis Hieruſalem, ad limina Apoſtolorum, & D. Iacobum Compoſtellanum, ſi non exprimantur? Et notatur diſcrimen inter votum caſtitatis perpetuæ, vel

Religionis

Digitized by Google

Religionis, & reliqua Pontifici reſeruata; quia illa duo priora relaxandi poteſtas non conſeatur conceſſa, niſi exprimatur; hac autem relaxandi poteſtas ſatis in generali conſeatur expreſſa. Ex p.5. tr. 12. reſ.59. alias 58. ibid.

15. An vigore Iubilai, Bulle Cruciata, aut cuiuſvis alterius priuilegij ſit diſpenſabile votum Religionis ſtrictioris in Religionem minus ſtrictam? Ex p.10. tr. 14. & Miſc.4. reſ.29. alias 27. p.148

16. An Confeſſarius vi Iubilai poſſit diſpenſare, vel commutare votum Religionis, vel perpetua caſtitatis, quando non eſt tota materia voti? Idem dicendum eſt de Epiſcopo. Et poſtquam votum Religionis, vel caſtitatis perpetua fuit à Summo Pontifice commutatum in materiam non reſeruatam, v.g. in eleemoſynas, in confeſſiones menſtruas, &c. an poſſit Confeſſarius vi Iubilai, & Epiſcopus hanc materiam commutationis non reſeruatam hanc commutare in aliam materiam? Idem dicendum eſt de quouis alio habente priuilegium ad diſpenſandum in votis. Ex part.5. tract.12. reſ.61. alias 60. ibid.

17. An Confeſſarius vi Iubilai, vel Epiſcopus poſſit commutare votum perpetua caſtitatis, vel Religionis metu leui extortum? Idem eſt dicendum de votis emiſſis in periculo mortis, & naufragij. Et an votum etiam ſolemne ex leui metu iniuſtè incuſſo editum in foro conſcientia ſit irritum? Ex part.5. tr.12. reſ.62. alias 61. p.149

18. An Confeſſarius vi Iubilai, in quo datur facultas commutandi vota, exceptis votis caſtitatis, & Religionis poſſit commutare iuramenta pia Religionis, & perpetua caſtitatis? Et an dicta iuramenta ſint reſeruata Summo Pontifici, vel tantùm Epiſcopis? E p.5. tr.12. reſ.60. alias 59. ibid.

19. An Confeſſarius virtute Iubilai habens facultatem diſpenſandi, & commutandi vota, extendatur hac facultas ad iuramenta promiſſoria Deo facta, vel ad vota iurata? Et an verò, ſi facultas delegata diſpenſandi, aut commutandi eſſet limitata ad vnicum votum, tunc poſſit auferri iuramentum de eadem materia illi concomitanter adiunctum? Ex part.5. tr.12. reſ.58. alias 57. ibid.

20. An virtute Iubilai poſſit Confeſſarius commutare iuramentum ſoluendi vſuras, aut metu iniuſto extortum? Et an poſſit Confeſſarius virtute Iubilai commutare vota in fauorem tertij facta, nondum tamen acceptata, vt verbi gratia ſi quis vouerit ſe daturum Calicem certa Eccleſia, vel eleemoſynam certa perſona, aut conſtruendum Eccleſiam, &c. ſine conſenſu illius in cuius fauorem ſunt facta? Ex p.5. tr.12. reſ.57. alias 56. p.150

21. An Confeſſarius virtute Iubilai poſſit abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis? Et an hoc etiam extendatur ad caſus, & cenſuras reſeruatus ab Epiſcopo, etiam poſt Iubilai publicationem? Ex p.3. tr.4. reſ.148. alias 149. ibid.

22. An Confeſſarius virtute Iubilai, Bulla Cruciata, aut alterius priuilegij poſſit commutare vota extra ſacramentalem confeſſionem? Et ita faciendo an Confeſſarius peccet mortaliter per doctrinam, qua in §.2. huius Reſolutionis traditur? Ex quo etiam infertur, an Regulares teneantur per ſe, ſecluſo ſcandalo, obſeruare pracepta Synodalia: & an cenſura Synodales per Epiſcopum promulgata ligent Regulares? Et deducitur, an verba imperatiua contineant praceptum? Et quid dicendum eſt in Conciliis, & Decretis Pontificiis, an verba imperatiua ſemper accipienda ſint preceptiua? Ex p.5. tr.12. reſ.36. ibid.

23. An tempore Iubilai poſſit quis petere commutationem votorum, vel operum iniunctorum ab vno Confeſſario, & poſtea cum altero confiteri? Ex p.5. tr.12. reſ.51. alias 50. p.151

24. An ſi quis in vigilia Natiuitatis ieiunaret pro lucrando Iubilao, ſatisfaceret ſumendo illam maiorem quantitatem, qua ſumi ſolet in dicta Vigilia, cum ieiunatur extra tempus Iubilai? Et ſupponitur in dicta Vigilia poſſe ſumi vncias ſexdecim in collatione ſerotina. Et docetur quod ſi aliquis ieiunaſſet neſciens Iubilaum promulgatum, tunc hoc non obſtante, illud lucraretur. Et aliqua alia pro ieiuniis Iubilai adducuntur. Ex part. 11. tractat. 7. & Miſc. 7. reſolut. 12. ibid.

25. An ad lucrandum Iubilaum ſufficiat, quod commutatio ieiuniorum ex iuſta cauſa fiat, verbi gratia, Feria quinta? Et an poteſtas commutandi opera Iubilei, ita ſe extendat ad praterita, vt poſſit Confeſſarius electus commutare omnia, & ſingula opera omiſſa? Ex p.5. tr.12. reſ.25. p.151

26. An qui omiſit ex malitia opera praſcripta in Iubilao, poſſit vltimo die illud lucrari, & dicta opera à Confeſſario commutari? Et an Confeſſarius pœnitenti, qui viſitauit Eccleſias ſtatutis diebus, & die Sabbatho confitetur, ſi adſunt iuſta cauſa, poſſit differre abſolutionem, & Communionem vltra tempus in Bulla ſtatutum per aliquot hebdomadas; & adducuntur duo caſus in textu huius Reſolutionis pro praxi huius quaſtionis? Ex part. 5. tract. 12. reſolut. 26. ibid.

27. An in Iubilao extra tempus Quadrageſima poſſit quis comedere lacticinia ſine Bulla Cruciata? Et an poſſit adduci conſuetudo in contrarium? Et an in dubio de tali conſuetudine, an fuerit introducta animo ſe obligandi, vel cauſa deuotione, & honeſtatis, praſumendum ſit non obligare? Ex p.3. tract. addit. reſ. 20. p.153

28. An ſi in Bulla pracipiatur tribus diebus ieiuniorum fieri Orationem, eleemoſynam, &c. an iiſdem diebus facienda ſit? Et an quando expreſsè Bulla non dicit, vt oratio, viſitatio, & eleemoſyna fiat tribus diebus, ſed tantum indeterminatè mandatur Eccleſiarum viſitatio, oratio, eleemoſyna, an ſufficiat viſitare, orare, & eleemoſynam facere, etiam die Dominico non ſolum ante, ſed poſt Communionem? Ex part.5. tr.12. reſ.22. ibid.

29. An quando in Bulla Iubilai, vel Indulgentia praſcribitur ſimpliciter, & indeterminatè eleemoſyna, hac facienda ſit ſecundum qualitatem perſona? Et quid eſt dicendum quando in Bulla pracipitur eleemoſynam faciendam eſſe iuxta facultates cuiuſque? Ex p.5. tr.12. reſ.14. ibid.

30. An quando in Iubilao Superior non vult aliquid dare pro eleemoſyna, poſſit illam ſubditus clam à Monaſterio accipere? Idem eſt in pradicto caſu de Monialibus, vxoribus, filiis, ſeruis, & mancipiis reſpectu Abbatiſſa, mariti, patris, & Domini. Et an quando in Iubilao eleemoſyna danda relinquitur vniuſcuiuſque arbitrio, ſufficiat minima? Et an ſufficiat dando eleemoſynam illi, quem puto eſſe pauperem, cum reuera ſit diues, & fingat ſe pauperem? Et an pauperes ficti obligentur reſtituere qua per eleemoſynas minutas acceperunt? Ex part.10. tr.15. & Miſc.5. reſ.22. p.154

31. An pauperes qui non poſſunt ad lucrandas Indulgentias largiri eleemoſynam, egeant commutatione in aliquod opus pium, ſicut qui non poteſt ieiunare, vel Eccleſias viſitare, vel in tali caſu an ſufficiat ſi pauper curet, vt eleemoſyna ab alio detur pro ſe? Ex p.5. tr.12. reſ.15. p.155

32. An ſi quis in Iubilao praberet eleemoſynam per ſeruum qui illam tamen non daret, lucretur Iubilaum? Vbi plura de eleemoſyna largienda tempore Iubilai pro omnibus perſonis tam ſacularibus, quàm Regularibus adducuntur. Ex part. 3. tractat. 12. reſolut. 31. ibid.

Index Tractatuum,

33 *An innoteſcente, non elapſo tempore Iubilæi, famulum non dediſſe eleemoſynam à Domino acceptam, vt pauperibus elargiretur, teneatur Dominus adhuc alteram eleemoſynam erogare? Et ſupponitur, quod Dominus; ſi dat famulo ſtipem pro pauperibus ad lucrandum Iubilæum, & ipſe ſibi retineat, Dominum bona fide lucrari Iubilæum. Et docetur eleemoſynam dandam pauperibus pro conſequutione Iubilæi, non eſſe menſurandam iuxta vniuſcuiuſcumque ſumentis menſurationem.* Ex part. 11. tractat. 8. & Miſc. 7. reſol. 18. p. 156.

34. *An quis poſſit lucrari Iubilæum præſtando opera, quæ ex alio capite facere tenetur? Vt v.g. ex obligatione præcepti diuini, aut Eccleſiaſtici, aut Confeſſarij, vel voti, vt ſi in Quadrageſima publicatur Iubilæum, vel tempore Quatuor temporum, &c.* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 55. alias 54. ibid.

35. *An ſi quis verbi gratia hic Panormi poſt publicatum Iubilæum viſitauit Eccleſias, compulſus poſtea ex aliquo negotio à Panormo diſcedere, poſſit in alio loco reliqua opera præſtare, & Iubilæum lucrari.* Ex p. 5. tract. 12. reſ. 53. p. 157.

36 *Quis ieiunauit, & viſitauit Eccleſias in prima hebdomada Iubilæi, & poſtea in ſecunda, die Dominico, vult confiteri, & Communionem ſumere; quæritur, an ita lucretur Iubilæum, & Confeſſarius poſſit illum à peccatis, & cenſuris reſeruatis abſoluere? Et an qui complenit intra hebdomadam opera omnia in Iubilæo iniuncta, ita vt vltimum opus ſit ieiunium Sabbathi, ſi iterum mane die Dominico incidat in caſum reſeruatum, poſſit ab illo virtute Iubilæi abſolutionem obtinere? Et quid, ſi poſt communionem Dominica in reſeruata incurrerit?* Ex part. 3. tr. 4. reſ. 151. ibid.

37. *An qui adimplet opera iniuncta intra duas hebdomadas lucretur Iubilæum?* Ex part. 5. tract. 12. reſol. 24. ibid.

38. *Quis noluit lucrari Iubilæum, & in ſecunda hebdomada, die Sabbatho, à Deo inſpiratus mutat propoſitum, quæritur, an poſſit abſolui à reſeruatis, & lucrari Iubilæum? Et an ſi aliquis omnia opera iniuncta pro conſequendo Iubilæo feciſſet, & mane die Dominico vellet confiteri, & ſacram Euchariſtiam ſumere, ſed inaduertenter, & incuria aliquid cibi deglutiuit, vel bibit, an hoc non obſtante poſſit lucrari Iubilæum, & abſolui à reſeruatis; vel in dicto caſu quid eſt faciendum.* Ex p. 3. tr. 4. reſ. 151. alias 152. p. 158

39. *In vltimo Iubilæo Pauli V. Pontificis maximi fuit orta magna diſſenſio inter Theologos, an qui en die Dominico confitetur, ſatisfaceret Iubilæo?* Ex part. 2. tr. 15. & Miſc. c. reſ. 28. ibid.

40. *Quis in die Sabbathi acceſſit ad confitendum, ſed ob anguſtiam temporis Confeſſarius diſtulit confeſſionem poſt tranſactum Iubilæum: quæritur an poſſit abſolui à caſibus reſeruatis poſt tempus elapſi Iubilæi commiſſis?* Ex p. 3. tr. 4. reſ. 146. alias 147. ibid.

41. *An pœnitens, cui ex iuſta cauſa fuit dilata abſolutio poſt tempus à Iubilæi Bulla definitum, ſi incidat in nouos caſus reſeruatos, & noua vota emittat, an poſſit Confeſſarius illa abſoluere, & hæc commutare.* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 27. p. 159

42 *An aliquando poſſit quis abſolui à peccatis reſeruatis commiſſis poſt finitum tempus Iubilæi? Et quid de votis, & peccatis commiſſis intra tempus Iubilæi, quamuis confeſſio finiatur poſt tempus elapſum?* Ex p. 11. tract. 2. & Miſc. 2. reſ. 54. ibid.

43. *An Confeſſio informis ſufficiat pro lucrando Iubilæo, vel Indulgentiis? Sed hæc difficultas procedit ex ſuppoſitione, quod dari poſſit confeſſio informis. Et docte, & breuiter explanatur, quando confeſſio dicatur informis, & quando inualida. & quomodo in vtroque Confeſſarius ſe gerere debeat?* Ex p. 11. tr. 6. & Miſc. 6. reſ. 10. p. 160

44. *An ſi quis confitetur pro lucrando Iubilæo, & poſtea recordatur alicuius peccati obliti, ſi non habeat copiam Confeſſarij, poſſit Euchariſtiam ſumere, & lucrari Indulgentiam? Et quid eſt dicendum, ſi quis ritè ſit confeſſus, & Communionem ſacram recepit, ſi antequam lucretur Iubilæum, labatur in nouum peccatum, vtrum teneatur iterum confiteri? Et notatur, quod per confeſſionem ſacrilegam non lucratur Iubilæum. Et quid per ſumptionem indignam Euchariſtiæ?* Ex p. 11. tr. 7. & Miſc. 7. reſ. 13. ibid.

45. *An ſi quis intra tempus à Iubilæo præſcriptum confiteatur, & ante conſequutionem Indulgentiæ incidat in aliud peccatum, teneatur iterum confiteri? Et quid ſi oblitus fuerit alicuius peccati, an requiratur, vt illud confiteatur intra tempus Indulgentiarum? Idem dicendum eſt, ſi ex cauſa inculpatè peccatum aliquod omiſit in confeſſione.* Ex part. 5. tract. 12. reſ. 1. p. 161

46. *Quis conſequutus eſt Iubilæum, non tamen eſt confeſſus, quia peccati mortalis ſibi conſcius non erat, quæritur, an tranſacto Iubilæo à peccatis reſeruatis ante illud commiſſis, & oblitis abſolui poſſit, & vota commutare? Et in ſupradicto caſu, an Confeſſarius poſſit vota commutare, tametſi pœnitens Iubilæi tempore votum fecerit, & noluerit diſpenſationem petere, an tranſacto tempore Iubilæi poſſit hoc votum Confeſſarius commutare? Et an ſi aliquis tempore Iubilæi non habuit copiam confeſſarij, & contritus ſacram Euchariſtiam ſumpſit, & omnia pro lucrando Iubilæo perfecit, an poſſit abſolui à reſeruatis, tranſacto tempore Iubilæi? Et quid dicendum, verbi gratia, ne manifeſtet complicem, vel ex alia iuſta cauſa in confeſſione Iubilæi non manifeſtauit peccatum reſeruatum, an poſtea tranſacto Iubilæo poſſit de tali peccato à quocumque Confeſſario abſolutionem obtinere?* Ex p. 3. tr. 4. reſ. 149. alias 150. p. 162

47. *An peccata venialia ſint confitenda, quando requiritur confeſſio ad Iubilæum lucrandum? Ex quo infertur an qui caret mortalibus, & venialia tantum habet, teneatur illa ſub mortali in Quadrageſima confiteri pro præcepto Eccleſiæ?* Ex part. 3. tr. 4. reſ. 125. alias 116. ibid.

48. *An ad lucrandum dictum Iubilæum, ſi quis non habet mortalia, teneatur adhuc confiteri? Et quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentia dicitur, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, vel omnibus contritis, & confeſſis, &c. ad lucrandam Indulgentiam ſufficiat vera, & perfecta contritio cum confeſſione in voto, ſeu cum propoſito confitendi tempore debito, ſecundum Eccleſiæ præceptum, etiam ſi lucraturus Indulgentiam commiſerit peccata poſt vltimam confeſſionem? Et an confeſſio ſit præmittenda, quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentia exigitur, vel ſatis ſit, vt poſtponatur, dummodo ſit intra tempus Iubilæi? Et quid eſt dicendum circa hoc vltimum in Iubilæo anni Sancti?* Ex part. 5. tr. 12. reſ. 30. p. 163

49. *An qui tempore Iubilæi per aliquam impotentiam phyſicam, vel moralem non poteſt confiteri, ſed contritus poſt alia opera præſcripta, Communionem ſumet, lucretur Iubilæum?* Ex part. 5. tract. 12. reſ. 29. ibid.

50. *An excommunicatus contritus, ſi non poteſt obtinere abſolutionem, lucretur Indulgentiam, aut Iubilæum, ſi adimpleat alia opera iniuncta? Et præſertim quo ad eos, qui in aliquam hæreſim inciderunt: & idem dicendum eſt de illis, qui ſunt excommunicati ob penſiones, & debita; & ſunt impotentes ad ſoluendum?* Ex part. 5. tractat. 12. reſolut. 13. p. 164

51. *An quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Iubilæa, quorum quodlibet requirit confeſſionem, & communionem, teneatur qui vult illa lucrari bis confiteri.*

&

Digitized by Google

& bis Euchariſtiam ſumere? Et quid eſt dicendum de aliis operibus iniunctis in quolibet Iubilæo? Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 166. ibid.

52. *An ſi in Iubilæo dicatur tantum, quod ſufficiatur Communio die Dominica, quis ſatisfaceret communicando in alia die hebdomadæ? Et docetur communionem factam in peccato mortali ſufficere ad ſatisfaciendum oneri communionis iniunctæ ad lucrandum Iubilæum. Et pueri ex defectu ætatis Euchariſtiam ſuſcipere non valentes, an ſatisfaciant communicando ſpiritualiter, adimplendo cætera opera in Iubilæo præſcripta; vel in tali caſu, an ſit commutanda communio in aliud opus pium? Idem dicendum eſt de infirmis, & patientibus tuſſim, vomitum, & quid ſimile; aut de eo, qui ex oblivione, & incuria, ſeu inaduertentia die deſignato communionis, nempe die Dominico bibit, & ita de ſimilibus.* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 17. ibid.

53. *An ſi quis ſuſcipiat ſacram Euchariſtiam in peccato mortali; vel faciat confeſſionem ſacrilegam, lucretur poſtea Iubilæum, ſi in ultima Iubilæi periodo per actum contritionis ſit in gratia?* Ex part. 3. tract. 4. reſ. 147. alias 148. p. 165.

54. *An ad lucrandum Iubilæum ſufficiat indigna communio, ſeu facta in peccato mortali? Ex quo infertur, an ſi quis fecit intra hebdomadam Iubilæi confeſſionem, ſacrilegam, ſufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ, an vero debeat iterum valide confiteri? Et an ſi quis det alteri tempore Iubilæi eleemoſynam diſtribuendam, ſi iſte talis non diſtribuat, Indulgentiam non lucretur? Et quid, ſi tamen præcipiat Oeconomo, ut in tali caſu det eleemoſynam? Et quid eſt dicendum, ſi emitteretur eleemoſyna tempore Iubilæi ad pauperem diſtantem, ad quem non poſſet peruenire intra illam hebdomadam; an tunc eleemoſyna non daretur intra tempus legitimum? Et an in prædicto caſu Iubilæi, ſi eleemoſyna daretur ficto pauperi, lucraretur Iubilæum? Et an ſi quis lucraturus Iubilæum confiteatur, & antequam adimpleat opera iniuncta, incidat in mortale, teneatur iterum confiteri? Et quid dicendum eſt de eo, qui in confeſſione facta de aliquo peccato obliviſcatur, aut ex cauſa inculpate peccatum aliquod in confeſſione omittitur? Et an ſufficiat communio, quæ præcedat tempus Iubilæi? Et quid, quando plures Indulgentiæ eadem die diuerſis Eccleſiis conceſſa ſunt iis, qui poſt confeſſionem, & communionem eas viſitauerint, & ibi orauerint; an tunc unica confeſſio, & communio ſufficiat ad lucrandam utramque Indulgentiam? Idem dicendum eſt, ſi Indulgentia non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam occurrerit. Et tandem quæritur, an coniunctio communionis pro Iubilæo non afficiat pueros, & proinde non ſit opus commutatione?* Ex p. 10. tr. 13. & Miſc. 3. reſ. 55. ibid.

55. *In præterito Iubilæo, cum quis illud obtinuiſſet in prima hebdomada, incidit poſtea in caſus reſeruatos, & fuit in ſecunda hebdomada iterum à quodam Confeſſario abſolutus, quæſitus à me dictus Confeſſarius, an peccauerit, & teneatur de errore admonere pœnitentem? Et reſolutio huius caſus pendet ex illa quæſtione, an ſi quis priori hebdomada expleuit opera iniuncta in Iubilæo, & illud comparauit, poſſit in ſecunda hebdomada iterum lucrari, & a reſeruatis abſolui?* Ex p. 2. tr. 17. & Miſc. 3. reſ. 49. p. 167

56. *An qui lucratus eſt Iubilæum in prima hebdomada, iterum in ſecunda hebdomada poſſit illud lucrari?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 28. p. 168

57. *Quis lucratus eſt Iubilæum Meſſanæ, poſtea negotiandi cauſa Panormum venit, ubi Iubilæum celebratur, quæritur, an poſſit illud lucrari, & Confeſſarius a peccatis reſeruatis de nouo incurſis illum poſſit abſoluere? Et docetur, Sacram Congregationem reſpondiſſe, ſemel tantum ſumi poſſe Iubilæum tam in anno Sancto, quam in aliis. Et notatur, quod qui tempore, quo fuit publicatum Iubilæum in ſua patria, & ex aliqua ignorantia inuincibili non habuit notitiam illius, poterit, illo tempore tranſacto, lucrari inter duas hebdomadas à die notitiæ. Idem dicendum eſt de illo, qui tertia, ſexta, vel Sabbatho habuit notitiam de Iubilæo.* Ex part. 3. tract. 4. reſ. 150. alias 151. ibid.

58. *Plauſibilis eſt Confeſſariis illa quæſtio. An qui voluntario, vel ex obliuione tempore Iubilæi non petiit commutationem alicuius voti, poſſit inde poſt tranſactum Iubilæum, etiam poſt multos annos eandem commutationem obtinere? Supponimus omnia opera præſcripta feciſſe, & Iubilæum conſequutum fuiſſe. Idem eſt de diſpenſatione in irregularitate, & de reliquis in Iubilæo conceſſis.* Ex part. 2. tr. 16. & Miſc. 2. reſ. 9. alias 11. ibid.

59. *An ſi tempore Iubilæi quis noluit petere commutationem votorum poſſit poſtea, tranſacto Iubilæo, illam petere? Ex quo infertur, quod quando tempore Iubilæi quis obtinuit à Confeſſario generalem commutationem, & diſpenſationem circa vota, (imo quando nulla facta eſt a Confeſſario electo commutatio.) cenſeatur ſublata reſeruatio votorum oblitorum; & ſic illa, tranſacto Iubilæo, poſſunt commutari à quocumque Confeſſario, ſi pœnitens vere lucratus eſt Iubilæum.* Ex part. 5. tr. 12. reſ. 40. p. 169

60. *An per generalem votorum commutationem factam virtute Iubilæi, aut Bullæ poſſit Confeſſarius, tranſacto poſtea tempore Iubilæi, vel Bullæ, illa commutare? Et docetur, quod per abſolutionem generalem datam in confeſſione vigore Iubilæi, vel Cruciatæ à cenſuris reſeruatis, & diſpenſatione in irregularitatibus, & abſolutione à peccatis omiſſis reſeruatis, non eſt dubitandum manere pœnitentem abſolutum à cenſuris, & diſpenſatum in irregularitatibus; & quod peccata oblita reſeruata poſſint, tranſacto Iubilæo, & Cruciata, confiteri, & abſolui à quocumque Confeſſario ab Ordinario approbato. Et deducitur, quod poteſt Confeſſarius intra tempus Iubilæi dicere pœnitenti, commuto tuum votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi deſignabo poſt tres, aut quatuor hebdomadas poſt tranſactum Iubilæum. Item, poteſt Confeſſarius eligere commutationem votorum in rem illam, quam talis, aut talis iudicauerit prudenter ſuſtinendam.* Ex part. 10. tract. 14. & Miſc. 4. reſ. 30. alias 28. ibid.

61. *Quis abſolutus fuit virtute Iubilæi, quod poſtea non lucratus eſt, quæritur, an peccata oblita reſeruata poſſit poſtea cuicumque Confeſſario confiteri? Et notatur, quod ſi aliquis confiteatur animo lucrandi Iubilæum, & abſoluitur ab excommunicatione, & peccatis reſeruatis, ſed poſtea illud non lucratur, reſeruationem, & excommunicationem illam iterum non redire. Idem dicendum eſt de votis commutatis. Et deciditur, quod Confeſſarius non poteſt abſoluere à caſibus reſeruatis, imo nec à cenſuris ea conditione, ut pœnitens Iubilæum lucretur. Et an prædictus abſolutus à caſibus, & cenſuris modo quo ſupra, ſi poſtea mutet voluntatem, & non lucretur Iubilæum, peccet mortaliter?* Ex part. 3. tr. 4. reſ. 144. alias 145. p. 170

62. *An qui tempore Iubilæi obtinuit commutationem votorum, ſed aliquorum oblitus eſt, tranſacto eo tempore Iubilæi poſſit à dictis votis oblitis commutationem petere? & non obſtante, quod lucratus non ſit Iubilæum, quia certum eſt, quod vota commutata, etiam ſi poſtea non lucretur ex culpa ſua Iubilæum, minimè reuiuiſcere? Et notatur hanc opinionem eſſe veram etiam circa vota commutata à Confeſſario tantum generaliter, remittendo opera ſubrogata à ſe, vel ab alio poſtea præſcribenda. Et quid eſt dicendum, quando pro Iubilæo lucrando quis non confeſſus eſt, quia non habebat mortalia, an iſte talis poterit poſtea abſolui à reſeruatis, tranſacto tempore Iubilæi?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 41. p. 171

63. *Quidam obtinuit commutationem multorum votorum virtute Iubilæi, quod intendebat lucrari, ſed poſtea con-*

ſalte, & liberata voluntate omiſit opera in Iubilæo præſcripta, & illud non obtinuit, quæſiuit à me, an remaneat ſecurus in conſcientia de tali votorum commutatione; quod eſt quærere, an vota commutata vigore alicuius Iubilæi reuiuiſcant, eo non obtento? Et aduertitur hanc doctrinam eſſe veram, etiam ſi Confeſſarius commutauerit talia vota non præſcribendo opera ſubrogata, ſed ea à ſe, vel ab alio poſtea, tranſacto Iubilæo, præſcribenda remittens, quod ſecus dicendum eſt de votis oblitis. Ex p.2.tr.16.& Miſc.2.reſ.10.alias 12. ibid.

64. *Conuenienter ſuperiori quæſtioni iſtam adiungimus. An qui voti commutationem accepit virtute alicuius Iubilæi, peccet poſtea mortaliter, ſi voluntarie omittat onera Iubilæi, & illud non conſequatur? Idem dicendum eſt de illo, qui obtinuiſſet abſolutionem à reſeruatis, à cenſuris, & poſtea omitteret opera præſcripta in Iubilæo.* Ex part.2.tr.16.& Miſc.2.reſ.11.alias 13.p.172

65. *An qui tempore Iubilæi abſolutus fuit à reſeruatis, & obtinuit commutationem votorum, ſi ex culpa ſua voluntariè non lucretur Iubilæum, peccet mortaliter? Et docetur, quod eſt Regula generalis, quod quando eſt dubium, an pro aliqua re ſit præceptum impoſitum, tunc iudicandum eſt, non dari tale præceptum.* Ex part.5. tr.12.reſ.42. ibid.

66. *An quando in aliquo Iubilæo non conceditur facultas abſoluendi à reſeruatis, ſed tantum requiritur pro conſequenda Indulgentia, vt quis confiteatur, & viſitet certas Eccleſias, poſſit adhuc à reſeruatis abſolui? Et an quando in Bulla, vel Iubilæo, vel aliquo alio Indulto conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis, vigore talis Indulti poſſit fieri abſolutio à cenſuris reſeruatis?* Ex part.10.tract.14.& Miſc.4.reſ.6. alias 4. ibid.

67. *An in Iubilæo ſufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam?* Ex part.5. tract. 12. reſolut. 32. p.173

68. *An ſi quis tempore Iubilæi ſequatur circa illud opinionem probabilem, lucretur Indulgentias? Idem deducitur circa iuriſdictionem in adminiſtrationem Sacramentorum.* Ex part.20. tract. 11. & Miſc.1.reſol.34. ibid.

69. *Quot Eccleſiæ in Iubilæo viſitandæ ſunt? Et quid ſi Epiſcopus deputaret plures Eccleſias, quàm ſunt à Papa præſcriptæ in Vrbe? Et quid verò, ſi Ordinarius pauciores Eccleſias, aut vnam tantum deputet?* Ex p.5. tr.12.reſ.56.alias 55 p.174

70. *De oratione facienda ad lucrandum Iubilæum.* Ex p.5. tr.12.reſ.33.ibid.

71. *De quibuſdam dubiis circa Iubilæum anni Sancti. Primum an per Bullam Iubilæi huius anni Sancti tollantur Indulgentiæ plenariæ pro mortuis. Secundum, an tollantur Indulgentiæ plenariæ conceſſæ pro articulo mortis? Tertium, an tollantur Indulgentiæ plenariæ Eccleſiarum vrbis Romæ?* Ex part.11.tr.8.& Miſc.8.reſ.61. ibid.

APPENDIX

Ad cæteras alias Quæſtiones pertinentes ad hunc Tractatum quartum huius Tomi quarti.

AN ſi non adſit alius Miniſter bonus, licitum ſit compellere Parochum, qui eſt in peccato mortali, vt miniſtret tibi ſacram Euchariſtiam, & Pœnitentiam tempore Iubilæi? Ex par.10.tr.11.ex reſ.65. *Quæ nunc inuenitur* in tom.2. tract.5. de audienda Miſſa in die feſto reſ.16.

An moribundus, qui non valet niſi per ſigna contritionis ſua peccata confiteri, lucretur Iubilæum, quia hæc eſt vera confeſſio? Ex part.5.tr.3. ex reſ.1. *Quæ hic reperitur* in tom.1.tract.4. de Abſolutione ſacramentali reſ.55.

An quando quis confitetur tempore Iubilæi omnia peccata reſeruata inualide tamen ex defectu doloris, vel ex integritate, teneatur poſtea cum legitimo Superiore illa confiteri, vel ſufficiat cum quocumque Confeſſario? Ex part.4.tr.4. ex reſ.124. *Quæ hic eſt* in tom.1.tr.5. de Reſeruatis reſ.29.

An ad lucrandum Iubilæum pueri, qui poſſunt confiteri, ſint etiam ad Euchariſtiam admittendi? Ex part.3. tr.addit.ex reſ.19. *Quæ nunc inuenietur* in tom.2.tr.2. de Communione reſ.6.

An Delegatus ex vigore Iubilæi teneatur diſpenſare, ſi adſit cauſa ſufficiens, quia eſt priuilegium in fauorem pœnitentis? Et an priuilegia Iubilæi, quatenus continent poteſtatem diſpenſandi, ſint ſtricte, vel late interpretanda, & an facultas delegata ad diſpenſanda vota, vel commutanda virtute Iubilæi extendenda ſit ad vota emiſſa poſt eius publicationem? Ex p.8. tr.3. reſ.28.45. & 46. *Quæ hic reperientur* in tom.3. tr.2.de Diſpenſatione reſ.16.50.& 72.

An qui peccauit, alias non peccaturus, ex confidentia obtinendi Iubilæum, teneatur hanc circumſtantiam in confeſſione aperire? Ex p.1.tr.7.ex reſ.33. *Quæ hic eſt* in tom.1.tr.7.de Circunſtantiis reſ 162.

An Altaria priuilegiata ſuſpendantur per Iubilæum anni Sancti? Ex par.9.tr.2. ex reſ.23. *Quæ hic eſt ſupra* in hoc ipſomet tom.4.tract.1.de Altaribus priuilegiatis reſ.34.

An adoleſcentes, qui nondum 21. annum attigerunt, teneantur ad ieiunia Iubilæi, alias Iubilæum non obtinebunt? Et an Ieiunio Iubilæi quis peccet, ſi comedat oua, & lacticinia, vbi ex conſuetudine abſque Bulla non comeduntur non ſolum in Quadrageſima, ſed intra annum? Et an ſi ieiunium Iubilæi incidat in Vigiliam Natiuitatis Domini, collatio ſerotina poſſit fieri in magna quantitate? Ex part.1.tr.9.ex reſ.16.§.vlt. & in p.9. tract.8.ex reſ.6. & in part.10. tr.12. ex reſ.41. *Quæ hic ſunt infra* in hoc ipſomet tom.4. tr.6. de Ieiunio reſ.63. 55. & 111.

An conceſſio Indulgentiarum per modum Iubilæi habeat annexam facultatem eligendi confeſſarium? Ex par.10. tract.16. ex reſ.5. *Quæ hic eſt infra* in hoc ipſomet tom.4.tr.5. de Indulgentiis. reſ.5.

An per Iubilæum conceſſum in fauorem pœnitentis poſſit quis abſolui inuitus ab excommunicatione? Et an qui in articulo mortis fuit abſolutus à cenſuris Papæ reſeruatis, aut Epiſcopo virtute alicuius Iubilæi non teneatur ſe præſentare coram ſuperiore; imo etiam ſatisfaciet, (quod eſt valde notandum,) oneri comparendi, ſi coram Confeſſario facultatem habente ex priuilegio abſoluendi extra articulum mortis ſe præſentet? Ex part. 5.tr.9.ex reſ.10.& in tract.14.ex reſ.59. *Quæ nunc inuenientur* in tom.5.tr.1.de Excommunicatione reſ.189.& 202.

An in facultate Iubilæi abſoluendi à caſibus, & cenſuris reſeruatis includatur abſolutio abortus? Ex p.7. tr.5. ex reſ.19. *Quæ hic reperitur* in tom.5. tr.6. de Abortu reſ.6.

An quando in Iubilæo conceditur facultas abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ, excepta hæreſi, adhuc ſit abſoluendus Hæreticus occultus pœnitens, & emendatus? Ex p.5. tract.12. ex reſ.35. *Quæ hic eſt* in tom.5. tract.8. de Hæreticis reſ.30.

An Inquiſitores poſſint punire Confeſſarios, qui tempore Iubilæi abſoluunt Hæreticos in foro conſcientiæ? Et docetur non eſſe puniendum Confeſſarium abſoluentem tempore Iubilæi, nec extra Iubilæum cum opinione probabili. Ex part.4.tr.8. ex reſ.109. *Quæ nunc inuenietur* in tom.5.tr.10. de Inquiſitoribus reſ.81.

An poſſint puniri Regulares, qui expoſiti à ſuo Superiore ad ſuſcipiendas confeſſiones virorum, excipiunt tamen confeſſiones fœminarum vigore Iubilæi? Et an Confeſſa-

rius

rius virtute Iubilæi poſſit commutare vota caſtitatis, & Religionis, in quibus Epiſcopus iure ordinario diſpenſare poteſt, qualia ſunt vota pœnalia, conditionalia, partialia, temporalia, &c. Et an Confeſſarius electus virtute Iubilæi poſſit diſpenſare cum ſæcularibus ſuper irregularitatem ortam ex delicto, v.g. ſi Sacerdos excommunicatus celebraſſet, vel ſuſpenſus recepiſſet alios ordines? Et an ſi Pontifex concederet in aliquo Iubilæo abſolutionem ab omnibus caſibus Bullæ Cœnæ, caſum tamen hæreſis excludendo, ſi poſtea in aliis Iubilæis concedat dictam abſolutionem & caſum hæreſis non excludat; an utique illum concedere videatur, nam ſi noluiſſet, id explicaret, ſicut fecit prius in alio, vel aliis Iubilæis? Et an votum caſtitatis emiſſum ante contractum matrimonium poſſit commutari virtute Iubilæi, vt vovens poſſit petere debitum? Ex part. 3. tr. 2. ex reſ. 93. & in p. 9. tract. 9. ex reſ. 62. alias 61. & in tract. 8. ex reſ. 50. & in part. 10. tract 9. ex reſ. vnica §. Confirmatur, & in part. 11. tract. 8. ex reſ. 16. *Quæ hic reperiuntur* in tom. 7. tract. 1. de Regularibus reſ. 121. 267. 300 & 278.

An virtute Iubilæi Confeſſarius poſſit commutare vota in aliquod minus? Ex part. 2. tr. 16. ex reſ. 8. alias 6. *Quæ hic eſt* in tom. 8. tr. 4. de Voto reſ. 77.

Nota, quod ſupra in hoc ipſomet tom. 4. tract. 3. de Bulla Cruciatæ, *ſunt plures difficultates, & Reſolutiones in quibus curſim ibi dicitur* Idem eſt dicendum de Iubilæo, *& quamuis proximè eſt præcitatus tract. in hoc ipſomet tomo, tamen quidquid ſignanter occurrerit pro Iubilæo, require illud ibidem in ſequentibus Reſolutionibus hic aſſignandis, videlicet* in reſ. 2. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 27. 34. 35. 49. 50. 52. 59. 60. 63. 65. 69. 70. 75. 83. 84. 99. 101. 102. 116. 117. 119. 126. 165. 167. & 168. *Sed aduerte, Obſecro, quod doctrina aliarum multarum Reſolutionum prædicti tract. mutatis mutandis, facillime poteſt applicari pro multis aliis quæſtionibus huius tractatus quarti de Iubilæo.*

TRACTATVS V.

De Indulgentiis. pag. 176.

1. Res. *AN cauſa Indulgentiæ non ſolum debeat eſſe pia, ſed proportionata?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 10. ibid.

2. *An menſura certitudinis, & efficacitatis conceſſionis Indulgentiarum ſit à cauſa finali? Et an ſemper exigatur opus pium ad lucrandum Indulgentiam pro viuis? Ex quo deducitur, quod Pontifex poteſt alicui de Eccleſia bene merito impertiri ſine iniunctione vllius operis Indulgentiam, eo fine, vt alios ad ſimilia merita excitet. Et an valeat Indulgentia, & ſi cauſa, ob quam data fuit, non ſit omnino ſufficiens, modo Pontifex prudenter ſentiat eſſe ſufficientem?* Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſ. 3. p. 177.

3. *An Indulgentia debeat habere cauſam publicam? Et quid ſentiendum eſt de Calculis, & Imaginibus cum Indulgentia plenaria?* Ex part. 10. tract. 11. & Miſc. 1. reſ. 93. p. 178.

4. *An Indulgentia applicari poſſit Medalliis, & Imaginibus B. Caietani, B. Andreæ, & B. Franciſci Borgiæ, &c.* Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. reſ. 8. p. 179.

5. *An conceſſio Indulgentiarum per modum Iubilæi habeat annexam facultatem eligendi Confeſſarium? Et an Epiſcopus habens facultatem concedendi plenariam Indulgentiam morientibus, cum hoc tamen, vt interdiu id faciat per ſe ipſum, alias potens talem facultatem ſubdelegare tempore noctis, poſſit ſic delegare, ſi interdiu vocetur ad morientem, & tunc nolit, aut non poſſit per ſe id facere, facta tamen ſubdelegatione pro tempore noctis? Et curſim docetur lucrari diſtributiones illum, qui in vtilitatem Eccleſiæ abeſt à Choro, & ſi extra tempus chori poſſit expedire negotia Eccleſiæ.* Ex part. 10. tr. 16. & Miſc. 6. reſ. 5. ibid.

6. *An opus iniunctum pro acquirenda Indulgentia faciendum ſit intentione principali, vel æque principali ad illam lucrandam?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 7. p. 181.

7. *An ad lucrandas Indulgentias debeat opus iniunctum fieri bene moraliter, ita vt ſit in ſe honeſtum, & moraliter bonum; quod ſi in eo faciendo venialiter peccet, vt ſi v. g. ex vana gloria viſitet Eccleſias, det eleemoſynam, an conſequatur Indulgentiam? Et quid dicendum eſt, ſi opus iniunctum male efficiatur moraliter, etiam cum peccato mortali? Et quid de aliis conditionibus, finibus, vel defectibus?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 5. ibid.

8. *An ſi minima aliqua pars operis iniuncti prætermittatur, conſequatur quis Indulgentiam?* Ex part. 5. tr. 12. reſ. 23. Et ad literam in præcitata part. 5. tr. 5. reſ. 7. *Sed quia in prima Reſolutione hic aſſignata ſunt aliqui authores plus quam in ſecunda, ideo prima hic tantum transcribitur.*

9. *An quoad lucrandas Indulgentias detur paruitas materiæ non ſolum in continuatione temporis, ſed etiam poſt tempus elapſum? Et an in opere iniuncto ad lucrandas Indulgentias detur paruitas materiæ? Et Indulgentia pro aliquo certo Feſto conceſſa, qua diei parte incipit, & deſinit?* Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſ. 4. p. 182.

10. *An qui faciunt opus requiſitum, lucrentur æquivalenter Indulgentiam?* Ex part. 5. tracta. 12. reſol. 18. p. 183.

11. *An Indulgentia, ſublata peccati fictione, ſortiatur effectum ſuum?* Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. reſol. 94. ibid.

12. *An Indulgentia, ſublata peccati fictione, ſortiatur effectum ſuum? Et an, vt quis obtineat ſibi effectum Indulgentiæ, requiratur ſtatus gratiæ eo tempore, quo præſtat omnia præſcripta opera ad Indulgentiam conſequendam? Vel ſufficiat ſtatus gratiæ in eo ſtanti, in quo danda, & applicanda erit Indulgentia?* Ex p. 5. tr. 22. reſ. 4. ibid.

13. *An poſſit quis vnico, & eodem tempore lucrari ſimul plures Indulgentias, diuerſis viis conceſſis?* Ex part. 5. tr. 12. reſ. 11. p. 184.

14. *An quis poſſit per diuerſos actus adipiſci eodem tempore diuerſas Indulgentias? Et an eodem opere plures Indulgentias, diuerſis viis conceſſis, lucrari poſſint? Idem eſt, ſi dicatur Miſſa pro diuerſis rationibus & conceſſionibus Indulgentiarum, quod poſſit Sacerdos duas, tres, & quartam animam à pœnis Purgatorij eximere cum vnica Miſſa tantum.* Ex part. 10. tr. 16. & Miſc 6. reſ. 14. p. 185.

15. *Quando Indulgentia largitur per dies, & annos, quomodo intelligenda eſt?* Ex part. 5. tract. 12. reſol. 39. p. 176.

16. *An ſi quis ſumat Indulgentiam plenariam liberetur ab onere implendi pœnitentiam pœnalem à Confeſſario impoſitam? Et an hoc intelligi debeat de pœnitentia, quæ non ſit præſeruatiua?* Ex part. 5. tract. 12. reſol. 3. ibid.

17. *An ſi præ hominum multitudine Eccleſiam ingredi non poteſt, ſufficiat foris orationem infundere ad lucrandum Indulgentiam? Et an huiuſmodi conceſſione adiunctum etiam cœmeterium nomine Eccleſiæ comprehenditur?* Ex part. 5 tr. 11. reſ. 19. p. 187.

18. *An ſufficiat intentio habitualis ad lucrandas Indulgentias? Quod eſt quærere, an ſatis ſit ad lucrandam Indulgentiam opera iniuncta præſtare, etiam ſi quis ignoret Indulgentiam facientibus illa opera conceſſam eſſe?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 6. ibid.

19. *An exiſtens in gratia, ſi ad tria ſigna campanæ poſt*

Soli,

Index Tractatuum,

Solis occaſum recitet Aue Maria, *cum verſo* Angelus Domini, *&c.* & Verbum caro factum eſt, *lucretur Indulgentiam concedi ſolitam, ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi, quod eſt quærere, an lucraturus Indulgentiam debeat habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera iniuncta pro illa lucranda? Idem dicendum eſt, ſi in aliqua Eccleſia eſt vna Indulgentia conceſſa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti Pater noſter, & Aue Maria, vel quid ſimile, ſi aliquis exiſtens in gratia intrauit Eccleſiam, & recitauit Orationes iniunctas, ſed ignorauit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, an, hoc non obſtante, lucretur ſupradictam Indulgentiam?* Ex part.4.tr.4. & Miſc.reſ.24. ibid.

20. *Duo dubia ſatis practicabilia circa Indulgentias diſcutiuntur?* Ex part.6.tr.8.& Miſc.1.reſ.31. p.188

21. *An Indulgentia conceſſa alicui diei feſto transferantur, ſi dies feſtus transferatur.* Ex part.6.tr.7.& Miſc.2. reſ.31. ibid.

21. *An Indulgentia alicui Templo conceſſa perſeueret, ſi Templum alium transferatur in locum? Et quid, ſi dirueretur, & reficeretur per partes.* Ex p.6.tr.7. & Miſc.2. reſ.32. ibid.

23. *An dirupto Templo, Indulgentia ipſi conceſſa pereat? Et quid, ſi Superioris authoritate Eccleſia deſtruatur, in pœnam delinquentium.* Ex part.5. tract.12. reſ.20. p.189

24. *An Indulgentia alicui Templo, vel Sacello conceſſa amittatur, deſtructo Templo, ſi non reædificetur? Et quid, ſi per partes deſtruatur, & per partes reædificetur? Et quid, ſi Eccleſia authoritate Prælati deſtruatur ea lege, vt alio in loco reædificetur, ſeruando eundem titulum, & Patronum an ſecum ferat ſuas Indulgentias, & priuilegia? Et an locus, vbi fuit deſtructum Templum, gaudeat Immunitate.* Ex p.11.tr.8.& Miſc.8. reſ.9. ibid.

25. *An, deſtructa Medallia, Roſario, Imagine, pereat Indulgentia? Et quid, ſi non ſit penitus deſtructa? Et quanta debet eſſe ruptura, aut fractio, vt cenſeatur periiſſe Indulgentia? Et notatur in applicatione Indulgentiarum opus eſſe, vt quis coram ſe habeat Medallias, Roſaria, & Imagines, & ſemel Medallis Indulgentia applicata, poſtea non poteſt amplius tolli, & aliis ſimilibus applicari? Et docetur, quod facultas concedendi Indulgentias nunquam delegatur laicis & fœminis, ſed tamen hi poſſunt determinare grana, aut imagines? Et curſim aduertitur, quod vni, eidemque Imagini, grano, &c. plures, & diuerſa benedictiones applicari poſſunt.* Ex part.10.tr.16. & Miſc.6.reſ.9. ibid.

26. *An Indulgentia conceſſa imagini, Roſario, Numiſmate, & ſimilibus pereat, fractis illis, vel detritis? Et notatur Indulgentias deſinere eſſe per reuocationem concedentis. Et an priuilegia Bullæ Cruciatæ, & ſimilia, quæ conferuntur ſub obligatione onéroſa ex parte recipientis, non poſſint, niſi ſubſiſtente ea quæ vrgente cauſa, reuocari, &c. Obſerua tamen, quod de facto Indulgentiæ non ceſſant, donec earum reuocatio legitimè promulgetur. Maior difficultas eſt, an ſit etiam neceſſarium, vt ipſa actualis notitia reuocationis perueniat ad aures Indulgentiam poſſidentis? Idem eſt dicendum de diſpenſatione votorum, &c.* Ex part.11. tract.8. & Miſc.8. reſ.10. p.191.

27. *An orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, ſi ita fracti ſunt, & compreſſi, vt cerea Imago non videatur, ſed tantum remaneat ſola materia, adhuc retineant Indulgentias?* Ex part.11.tract.8.& Miſc.8. reſ.7. p.192.

28. *An quis lucretur Indulgentiam cum Medallia, ſeu grano benedicto, mutuo accepto? Et vtrum, ſi reperiam Medalliam, quam amiſeram, pereat Indulgentia ſecundi Numiſmatis à me deputati in locum primi? Et an in hac deputatione, & applicatione Indulgentiæ non ſit opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere, &c.* Ex part.11. tract.2. & Miſc.2. reſ.30. ibid.

29. *An peregrini gaudeant Indulgentiis Epiſcoporum, de quibus plura? Et an Regulares exempti lucrentur has Indulgentias Epiſcoporum? Et aſſeritur poſſe Epiſcopum quadraginta dies Indulgentiæ concedere. Nomine autem Epiſcopi etiam Archiepiſcopus in præſenti intelligitur, qui in tota ſua Prouincia eos quadraginta dies poteſt concedere, quamuis eam non viſitet, & in ſua Diœceſi octoginta dies concedere valet; & ſi plures dies concedat, valida erit Indulgentia; & in Dedicatione Eccleſiæ vnum annum Indulgentiæ concedere poteſt; ſed non queunt plures Epiſcopi ad Eccleſiæ conſecrationem concurrentes plus concedere, quam vnus. Nec Succeſſor Epiſcopi poteſt illos dies Indulgentiæ concedere propter eandem cauſam, propter quam Anteceſſor quadraginta dies iam conceſſit. Poteſt vero quiuis eos dies propter diuerſas cauſas ſæpius concedere. Et tandem quæritur, an poſſit Succeſſor illos reuocare?* Ex par.11.tract.8. &.Miſc.8. reſ.24. p.193.

30. *An qui accepit facultatem ab alio quam à Summo Pontifice applicandi Indulgentias, poſſit eam in alio transferre? Et an qui habet Indulgentias, ſeu benedictiones, mortuo Pontifice concedente, adhuc poſſit illas applicare? Et an Indulgentia conceſſa alicui Medallia poſſit acquiri per Medalliam mutuo ab alio acceptam? Et an homo externæ Diœceſis orans ante Imaginem B. Virginis, ad quam Epiſcopus 40. dies Indulgentiarum orantibus contulit, lucretur eadem ratione Indulgentiam? Et an Imago tranſlata extra Diœceſim portet illam Indulgentiæ collationem?* Ex part.10. tract.16. & Miſc.6. reſ.1.p.194.

31. *An quando Religioſus moritur nondum applicatis Indulgentiis à Pontifice obtentis, poſſit eius Superior de illis diſponere? Et adducitur, quod Superior Regularis poſſit ſuorum Subditorum ſatisfactiones, & preces applicare benefactoribus propter interpretatiuum conſenſum ſubditorum; vel vt ſatisfactiones eis ſuperflua cadant in emolumentum habentium cum illis participationem bonorum operum.* Ex part.10. tract.16. & Miſc.6.reſ.6. p.195

32. *In Rubrica Indulgentiarum quinque Sanctorum dicitur. Quod ſi omittatur granum, poſſit pro alia vice aliud ſubrogari. Sed quæritur etiam, inuento primo, cui ex duobus Indulgentia cenſeatur à fixa remanere? Et an electio poſſit fieri per actum merè internum?* Ex part.6. tract. 7. & Miſc.1.reſ.33. ibid.

33. *An Indulgentia ſtationum poſſit quis in die multoties lucrari?* Ex p.5.tr.12. reſ.45. p.196.

34. *An pro lucranda Indulgentia conceſſa viſitantibus quinque Altaria, ſatis ſit preces effundere ex vno loco ſine motu de vno Altari ad aliud Altare? Et quid eſt dicendum, quando quis idem Altare quinquies viſitat, an teneatur loco dimoueri, vel eodem loco fixus poſſit illud viſitare, dummodo quod qualibet viſitatione finita ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis?* Ex par.5.tr.12.reſ.16. ibid.

35. *An Indulgentiæ certe, & ineffabiliter proſint defunctis? Et an Indulgentiæ non omnibus animabus exiſtentibus in Purgatorio valeant, ſed illis tantum quæ vt ſibi prodeſſent, meruerunt in vita per pietatem, & curam erga mortuos?* Ex part. 5. tractat.12. reſolut.8. ibid.

36. *An Indulgentiam pro mortuis lucretur exiſtens in peccato mortali? Idem dicendum eſt de illo, qui ſumit Bullam Cruciatæ pro defuncto, ſi ſoluens Bullam ſit in peccato mortali?* Ex part. 5. tractat.12. reſ. 38. p.197.

37. *An quis priuata authoritate poſſit ſuam Indulgentiam Deo pro defunctis offerre, vt poteſt ieiunia, diſciplinam, &c. Et an ſaltem Regulares poſſint applicare Indulgentiam*

tiam

tiam defunctis, ſtante priuilegio Leonis X. conceſſo Minoribus? Ex part. 10. tr. 16. & Miſc. 6. reſ. 12. ibid.

38. *An Indulgentia pro tempore mortis, ſi non adſit Confeſſarius, vel ſaltem Clericus, poſſit applicari moribundo à quolibet laico? Et obſeruatur poſſe Indulgentiam moribundo abſenti impertiri; & curſim additur, non ſolum in articulo mortis, ſed etiam extra illud poſſe abſolutè, & per ſe Indulgentiam applicari abſentibus.* Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſ. 10. 55. p. 198.

39. *Vtrum Indulgentia per modum Suffragij proſint Cathecumenis morentis ſine Baptiſmo? Et an non ſolum pro Cathecumenis mortuis ſed etiam pro viuis? Ex quo infertur, an pro ſupradictis poſſit Miſſa offerri?* Ex p. 5. tr. 12. reſ. 9. p. 199

40. *An indulgentiæ conceſſa Regularibus, & reuocata à Paulo V. hodie cenſeantur reualidata? Et an Indulgentiæ, & priuilegia pro defunctis conceſſa cenſeantur reuocata per dictam Bullam Pauli V. vel remaneant in ſuo robore, & firmitate? Idem dicendum eſt de Indulgentia plenaria conceſſa à Clement. VIII. Parentibus Fratrum exiſtentibus in Purgatorio, ſi pro illis Minoreta dixerit vnam Miſſam. Et idem dicendum eſt de Indulgentia plenaria à Caliſto III. conceſſa Parentibus fratrum Minorum, in qua poſſint eligere Confeſſarium, per quem abſoluantur plenariè à culpa & pœna; quo priuilegio gaudent Parentes aliorum Regularium. Et idem dicendum eſt de Indulgentiis conceſſis ab antiquis Pontificibus pro ſæcularibus Viſitantibus Eccleſias Regularium.* Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. reſol. 20. ibid.

41. *An Prælati inferiores Epiſcopo per conſuetudinem præſcriptam poſſint acquirere poteſtatem concedendi Indulgentias? Et an Concilium generale, vel alij Prælati Epiſcopo inferiores, etiam habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, aut Capitulum Sede vacante non habeant poteſtatem concedendi Indulgentias, niſi conſuetudine præſcripta hanc poteſtatem acceperint?* Ex part. 5. tr. 12. reſol. 21. p. 200.

42. *An clauſula apponi ſolita in Indulgentiis Papalibus,* Dummodo alias non conceſſimus, &c. *intelligenda ſit de alia ſimili, expreſſa in eadem conceſſione?* Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. reſ. 11. ibid.

APPENDIX

Ad reliquas difficultates pertinentes ſimul ad hunc tract. 5. de Indulgentiis huius tomi quarti.

An per Indulgentias non tantum indirectè, & mediatè, ſed etiam directè, & immediatè tollantur Sacramentales pœnitentiæ? Et an Pontifex per Indulgentias intendat non ſolum liberare à pœnitentiis iniunctis in confeſſione, ſed etiam à non iniunctis? Et explanatur, quid ſentiendum ſit de Indulgentiis antiquitus conceſſis. Et infertur, quod cum conceditur 40. vel 100. dierum, vel annorum, non intelliguntur dies vel anni pœnarum, quas in Purgatorio eramus ſoluturi. Ex part. 8. tract. 1. ex reſ. 80. & 81. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 5. tr. 1. de Poteſtate Pontificis reſ. 44. & 45.

An Cardinales poſſint concedere Indulgentias? Et an poteſtas Indulgentiarum in Cardinalibus potius ſit de conſuetudine, quam de iure, cum pro ea nullus exiſtat Canon? Ex par. 5. tr. 12. ex reſ. 6. *Quæ hic reperietur* in tom. 9. tract. 7. de Cardinalibus reſ. 46.

An Capitulum Sede vacante poſſit concedere Indulgentias? Et quid de conſuetudine circa hoc? Vel an ſit tutius, vt Capitulum committat alicui Epiſcopo, vt Indulgentias concedat in nomine ipſius Capituli? Ex p. 8. tract. 4. reſ. 35. *Quæ hic eſt* in tom. 3. tract. 4. de Capitulo Sede vacante reſ. 42.

An Fratres Minores, & Prædicatores, & ſimiliter communicantes eorum priuilegiis prædicantes in ſuis domibus quocunque anni tempore poſſint concedere auditoribus 18. annos, ac 320. dies Indulgentiarum? Et quid, & quantum extra ſuas Eccleſias prædicantes? Ex part. 4. tr. 4. ex reſ. 22. *Quæ nunc inuenietur* in tom. 7. tr. 1. de Regularibus reſ. 51.

Quomodo vero detur communicatio in Indulgentiis, & Iubilæis inter Regulares, & eorum Eccleſias, ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi Ordinis? Et an Indulgentia conceſſa, v. g. Fratribus Minoribus in Feſtis ſuorum Sanctorum cenſeantur conceſſa pro Eccleſiis Prædicatorum in Feſtis ſuorum Sanctorum, & è contra? Et notatur, quod Indulgentia plenaria in Altari priuilegiato pro animabus Purgatorij conceſſa, per promulgationem Iubilæi anni Sancti non manet ſuſpenſa pro illo anno? Et an in dicto anno Iubilæi ſancti ſuſpendantur Indulgentiæ pro mortuis, quæ viuis conceduntur cum facultate, vt eas applicare poſſint pro defunctis? Huiuſmodi ſunt Indulgentiæ conceſſæ granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numiſmatis benedictis, & ſimilibus? Et an ex parte defuncti requiratur aliquid, vt Indulgentia Altaris priuilegiati habeat ſuum effectum? Idem eſt de aliis Indulgentiis? Et an Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato poſſit applicare Indulgentiam defuncto, & alteri Sacrificium? Et quid ſit Altare priuilegiatum, & quomodo Indulgentia defunctis concedatur? Et an Indulgentia ſit latè, vel strictè interpretanda? Ex part. 9. tr. 2. ex reſ. 20. 22. 23. 1. 2. 3. 4. 6. 10. & 17. *Quæ hic ſunt* ſupra in hoc ipſomet tom. 4. tract. 1. de Altaribus priuilegiatis reſ. 28. 31. 34. 1. 2. 3. 4. 7. 12. & 23. *In quibus ſunt ſupra dictæ difficultates, & ibidem in aliis Reſolutionibus præcitati tractatus aliquid aliud inuenietur pro Altaribus priuilegiatis.*

An ſi quis viſitet Oratorium domus ſuæ pro Miſſa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam cum onere viſitandi Eccleſias, vel Altaria? Idem eſt, ſi virtute Cruciatæ viſitet quis prædictum Oratorium pro lucranda eius Indulgentia? Et aliqua alia notantur, quæ contingere poſſunt, & facere valet, qui viſitat ſupradicta Oratoria pro lucranda Indulgentia, &c. Ex part. 5. tr. 12. ex reſ. 43. & in p. 9. tr. 1. ex reſ. 29. & 31. *Quæ hic ſunt ſupra* in hoc tom. 4. tr. 2. de Oratoriis reſ. 60. 59. & 61.

An in Iubilæo ſufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam. Ex part. 5. tr. 12. ex reſ. 32. *Quæ hic eſt* in proximo præterito tract. de Iobilæo reſ. 67.

An non obſtante clauſula, quæ apponi ſolet in Breuibus poſſit aliquis aliquid ſumere ratione laboris pro executoris, & licentiis publicandi Indulgentias, & ſignanter Indulgentias Bullæ Cruciatæ, &c. Ex part. 5. tr. 13. ex reſ. 71. *Quæ hic reperietur* in tom. 5. tr. 7. de Datis, & Promiſſis, reſ. 46.

An Epiſcopus confirmatus ante Conſecrationem, & Sacerdotium poſſit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus? Et an Epiſcopus poſſit concedendi Indulgentias delegare ſimplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico? Et docetur non poſſe Epiſcopum Indulgentias concedere pro defunctis. Et aduertitur, quod largitio Indulgentiarum eſt actus iuriſdictionis voluntariæ. Et quæritur, an in loco exempto poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias? Et notatur Epiſcopos præter Indulgentias vnius anni in Dedicatione Eccleſiæ, & pro dierum aliis temporibus non poſſe in foro Pœnitentiæ plures concedere. Ex part. 12. tract. 1. ex reſ. 74. & 103. *Quæ hic ſunt* infra in hoc ipſomet tom. 4. tract. 8. de Conſecratione Epiſcopi, reſ. etiam 74. & 103.

Nota, quod ſupra in tomo quarto tractat. 3. de Bulla Cruciatæ, *aliquid inuenies pro iſto tract.* 5. de Indulgentiis in reſol. 1. & à reſ. 127. vſque ad reſ. 141. & in reſ. 143.

Aliqua

Aliqua ſapponuntur pro acceptatione Indulgentiarum pro animabus Purgatorij. Ex part. 11. tract. 5. ex reſ. 54. *Quæ nunc inuenietur* in tom. 8. tr. 10. reſ. 14.

TRACTATVS V.

De Ieiunio. pag. 202.

Res. 1. *AN pro obligatione Ieiunij vigeſimus primus annus ſit computandus de momento ad momentum? Et dubitans, an expleuerit vigeſimum-primum annum, facta ſufficienti diligentia, ſit ieiunio adſtrictus?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 49. ibid.

2. *Dubitans, an expleuerit viginti & vnum annos, teneatur-ne ieiunare? Et facta debita diligentia ſi quis dubitat, an hodie ſit dies ieiunij, an teneatur ieiunare? Idem dicendum eſt, quando quis dubius eſt, an hodie ſit dies feſtus, non enim tenetur ab operibus ſeruilibus abſtinere, & Miſſam audire. Et quid dicendum eſt, quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines, vel beneficia, vel aliam actum requiſitam* Ex part. 4. tr. 3. reſ. 21. ibid.

3. *Quid facere debeat dubitans, an teneatur ad ieiunandum? An in tali caſu teneatur ad Superiorem recurrere? Et quid eſt agendum, Si Prælatus dubitet de ſufficientia cauſa pro diſpenſatione in ieiunio; aut iudicet eam minus ſufficientem; an tunc debeat ieiunium in alia opera pia commutare? Et an quando Prælatus poteſt circa ieiunia ſubditorum diſpenſare, poſſit etiam circa ſua? Idem etiam procedit in caſibus reſeruatis. Et quantum ad ieiunia ex voto, an poſſit Confeſſarius virtute Cruciata illa commutare, ſicut ieiunia à Confeſſario impoſita quilibet alius Confeſſarius?* Ex p. 1. tract. 9. reſ. 15. ibid.

4. *An Medicus in cauſa dubia poſſit in ieiunio diſpenſare? Imo, an poſſit dictis illorum acquieſcere dicentium ſe non poſſe ieiunare abſque alia veritatis indagatione; an vero ſolum poſſit declarare, ſi cauſa ſit ſufficiens, an non. Et notatur, quod quando cauſa eſt euidenter iuſta certa, aut probabilis nulla eſt opus diſpenſatione, ſed tantum quando dubia eſt, recurrendum eſt ad Superiorem, Epiſcopum, vel Confeſſarium electum per Bullam, vt diſpenſet. Et infertur, quod laici per conſuetudinem non poſſunt acquirere iuriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam, cum ſint omnino incapaces? & quid vero, ſi loquimur de delegata?* Ex part. 10. tr. 13. & Miſc. 3. Reſ. 27. p. 203

5. *Quidam primis diebus ſexageſimi anni quæſiuit à me, an teneatur ad ieiunium?* Ex part. 5. tract. 14. & Miſc. 2. reſ. 83. ibid.

6. *An ſenes ſexagenarij licet robuſti, & validi teneantur ad ieiunia? Et quid dicendum, ſi dubium eſt, an in ſupra dicta ætate ſint robuſti, & validi ad ieiunandum? Et ex doctrina ſupradicta quæſtionis infertur an adoleſcentuli robuſti, & validi teneantur ieiunare ante vigeſimum primum annum? Et notatur excuſari à ieiunio ſexagenarios, qui toto vitæ tempore vouerunt ieiunare certis diebus hebdomadæ, vel anni. Etiamque aduertitur, quod ſenes ſexagenarij robuſti, & validi non ſunt damnandi ad triremes.* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 20. p. 204

7. *An ſenex ſexagenarius robuſtus teneatur ieiunare poſt annum ſexageſimum, ſi vouit ieiunare pro toto tempore vitæ ſuæ? Et an qui vouit ieiunium quotidie per menſem, teneatur ieiunare die Dominico? Et an ſi aliquis vouiſſet omnibus diebus totius anni abſtinere à carnibus, ſit obligatus ab illis abſtinere etiam diebus dominicis. Idem eſt, ſi vouiſſet abſtinere ab ouis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo, v.g. piſcibus,* &c. Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſ. 50. ibid.

8. *An aliquis poſt annum quinquageſimum quintam liberetur à ieiunio? Et an ſaltem ſenex ſexagenarius non ſit adſtrictus ieiunare? Et in iſto caſu docetur annum ſexageſimum ſufficere eſſe inceptum. Et quid, ſi quis vouit toto tempore vitæ ſuæ ſingulis ſextis Feriis ieiunare; an ſit obligatus, dum annum ſexageſimum complet? Et an ſi quis ſine cauſa in die ieiunij ſumeret collationem ſerotinam mane, & ſero poſtea cœnet, peccet ſaltem venialiter?* Ex part. 11. tract. 3. & Miſc. 3. reſ. 9. p. 205

9. *An mulier quinquagenaria ſoluta ſit ab obligatione ieiunandi; & quamuis prædicta ætatis vltimus annus inchoatus ſolummodo, non vero exactus, & mathematice completus ſit? Et an hoc non ſolum procedat quoad ieiunia Eccleſiæ, ſed etiam à præſcriptis in Religione pro Monialibus? Idem procedit de obligatione ieiunij ex voto pro toto vitæ tempore, dummodo votum in maſculis non fuerit emiſſum poſt annum 60. & in fœminis poſt annum 50.* Ex part. 9. tract. 7. & Miſc. 2. reſ. 74. alias 73. p. 206

10. *An prægnantes, & lactentes teneantur ad ieiunium, maxime ſi ſint robuſtæ, & viridis naturæ? Et an in dubio teneantur ad ſupradictum ieiunium?* Ex part. 1. tract. 9. & reſ. 14. p. 207.

11. *An prægnantes, & lactentes non ſolum deobligentur à ieiunio quoad vnam comeſtionem, ſed etiam quoad eſum ouorum, & carnium, etiam ſi ſint robuſtæ & validæ?* Ex part. 4. tractat. 4. & Miſc. reſolut. 126. ibid.

12. *An fœmina grauida ad vincendas carnis tentationes teneantur ieiunare cum periculo prolis?* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 30. p. 208.

13. *An pater, ſeu Dominus teneatur compellere filios, & ſeruos ad ſeruanda ieiunia, quæ frangere volunt?* Ex part. 1. tract. 9. reſol. 28. ibid.

14. *An Dominus compellendo famulum in die ieiunij ad opus incompatibile ratione laboris cum Ieiunio, peccet mortaliter, ſi illud opus poſſit commode differri in alium diem? an quis peccet ſaltem venialiter, qui operarios conducit, vt cæmentores, agricultores, meſſores, &c. cum pacto, & conditione, vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent?* Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. reſ. 141. ibid.

15. *An quis teneatur eos ſolos operarios vocare, qui cum moderamine laboris poſſint operari ſine fractione ieiunij? Et an quis ſine peccato ſaltem veniali poſſit conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent?* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 13. ibid.

16. *An excuſetur à ieiunio, qui labore aliquo defatigatur, quamuis illum in alium diem commodè differre queat; & etiam ſi data opera, vt non ieiunet, hoc ageret?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 52. p. 209.

17. *An defeſſus ex labore ſumpto ob recreationem, vt ex ludo pilæ, vel ob quærendam concubinam, teneatur ad ieiunium? Et an quis ſit obligatus relinquere ludum pilæ propter ieiunij obſeruationem?* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 40. ibid.

18. *An qui in die ieiunij dat operam ludo pilæ, venationi, vel tactibus venereis ea intentione, vt factus impotens non ieiunet, peccet contra præceptum ieiunij? Et quid, ſi nocte proxima ſe inebriat, & factus impotens ad ieiunandum, recitandum Officium diuinum, Miſſam audiendam, &c. ſequenti die? Et docetur, quod non eſt eadem ratio de illo, qui deſcendit è loco, vbi obligat ieiunium ad locum, vbi non obligat ex intentione non ieiunandi, ac de illo, qui aſſumit laborem incompatibilem pilæ, venationis, &c. cum ieiunio; quod idem eſt de illo, qui in die feſta è proprio domicilio proficiſcitur ad alium locum, vbi hoc Feſtum non obligat,*

Digitized by Google

gat, animo, & gratia exercendi ſeruilia, &c. Et pro firmanda doctrina ſupradictarum quæſtionum adducitur, quod Confeſſarius, licet ex actu confeſſionis prauideat ſequuturam pollutionem, vacat culpa, ſi præter intentionem eius pollutio ſequatur: ſecus vero ſi ſit ab eo prius intentata, & audiat confeſſiones in eum finem, vt ſibi pollutio eueniat. Item pollutio præuiſa in ebrietate, vel nimia comeſtione, vel in comeſtione talis cibi, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, non habet ſpecialem malitiam pollutionis contra caſtitatem, ſi non ſit intentata, habet autem, ſi fuerit intentata, & ad eum finem, vt pollutio ex impulſu naturæ ſibi contingeret, tales cauſas adhibuiſſet. Et concluditur, quod ſi quis in die ieiunij ob honeſtam recreationem dat operam ludo pilæ, vel venationi, non ea intentione, vt ſoluat ieiunium, præuidens tamen ex defatigatione ſe euaſurum impotentem ad ieiunandum, poſſit excuſari à ieiunij tranſgreſſione in cauſa, ſecus vbi id voluntariò facit ea intentione, vt eo die ieiunare non poſſit. Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 13. alias 11. ibid.

19. *An qui ad loca ſancta peregrinantur, excuſentur à ieiunio? Idem eſt dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis. Et an flagellantes ſe Hebdomada Sancta excuſentur à ieiunio, ſi ob debilitatem experiantur ieiunium ſeruare non poſſe.* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 46. p. 212.

20. *An equitantes teneantur ieiunare, ſi iter ſit ſolum vnius diei?* Ex part. 1. tractat. 2. & Miſc. 2. reſol. 57. ibid.

21. *Quanam quantitas itineris pedeſtris excuſet à ieiunio? Et an ſi iter pedeſtre ſit iter merè voluntarium, poſſum ego, videlicet, peregrinari altera die ieiunio non impedita, teneor ne pregrinationem relinquere ad obſeruandum ieiunium? Et quanam quantitas itineris equeſtris excuſet à ieiunio.* Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 2. ibid.

22. *An itinerantes cum curribus, & equis teneantur ieiunare?* Ex part. 8. tractat. 7. & Miſc. reſolut. 40. p. 213

23. *An itinerantes cum curru excuſentur à ieiunio? Et quid de itinerantibus cum equis conductis? Et an qui pedeſtre iter agunt, excuſentur à ieiunio, ſi iter deſtinatum ſit longum?* Ex part. 10. tr. 12. & Miſc. 2. reſ. 39. ibid.

24. *An Prædicatores, & Magiſtri, qui publice alios docent, teneantur ad ieiunium? Et an in hoc diſtinguendum ſit inter Prædicatores, qui in diebus Quadrageſimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantum? Idem, quod de Prædicatoribus, dicendum eſt de Confeſſoribus?* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 10. p. 214

25. *An prædicantes, ſi ex mercede concionentur, teneantur ieiunare? Et quid de Muſicis? Et an ſit fas Preſbyteris ouis in Quadrageſima veſci cauſa vocis conſeruandæ? Et quid dicendum eſt de Cantoribus ad ſolatium Principis in camera concinentibus, an teneantur ieiunare?* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 11. ibid.

26. *An Religioſi teneantur ieiunare? Et quid de Muſicis, & Cantoribus etiam Religioſis, & Cameræ Principis? Et curſim docetur Cantores cauſa conſeruandæ vocis poſſe in Quadrageſima ouis vti.* Ex p. 11. tr. 1. & Miſc. 1. reſ. 4. ibid.

27. *An Inquiſitores Hiſpani, Præſides Conſiliorum, & Conſiliarij, &c. teneantur ieiunare? Et quid eſt dicendum de Doctoribus regentibus Cathedram, & de Prædicatoribus in Quadrageſima?* Ex par. 11. tract. 4. & Miſc. 4. reſ. 12. ibid.

28. *An Aduocati, & Procuratores teneantur ieiunare?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 12. p. 217

29. *An qui viuunt ex officio ſcribendi, & reuera quotidie ſcribunt, excuſentur à ieiunio?* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 130. ibid.

30. *An excuſentur à ieiunio apud Typographos prælum verſantes, & typos colligentes?* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. 134. ibid.

31. *An ſcriptores, & Typographi compoſitores teneantur ieiunare? Idem dicendum eſt de Notariis, Magiſtris, Actorum Regum Secretariis, & ſimilibus. Et an dicti Typographi poſſint in diebus feſtiuis caracteres componere?* Ex p. 8. tr. 7. & Miſc. reſ. 56. ibid.

32. *An ſutores excuſentur à lege ieiunij?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 7. p. 218

33. *An ſartores, & barbitonſores, & pictores teneantur ieiunare? Et quid dicendum eſt de figulis, argentariis, textoribus, fullonibus, cæmentariis, piſtoribus, coriariis, & aliis in labore ſimilibus?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 18. ibid.

34. *An mulieres quæ pretio conuento pannos ſordidos lauant, vulgo dictæ* Lauanderas, *excuſentur à ieiunio? Et difficultas eſt in die, in quo complicant ſupellectilem, ſeu pannos mundatos. Et quid eſt ſentiendum de quocumque alio domeſtico exercitio mulierum, quale eſt nere, conſuere, & huiuſmodi exercitia, in quibus multoties totam diem inſumunt? Et notatur Religioſos fratres laicos, quando lauant pannos ſordidos Conuentus, vel Eccleſiæ, & faciunt lexiuium, vt vulgò dicitur, non excuſari a ieiunio, quia non laborant non ſolum per maiorem partem diei, ſed neque per dimidiam. Et an ſartores, ſi tota die laborent, excuſentur à ieiunio? Idem eſt dicendum de pictoribus, & barbitonſoribus, ſi per totam diem laborent, ſecus verò ſi per aliquam diei partem.* Ex p. 10. tr. 15. & Miſc 5. reſ. 37. ibid.

35. *An omnes artifices, qui in Republica laborant, excuſentur à ieiunio indiſcriminatim? Et quid de piſcatoribus, & venatoribus?* Ex part. 8. tract. 7 & Miſc. reſ. 55. ibid.

36. *An foſſores, ferrarij, & ſimiles, qui excuſantur à ieiunio, teneantur ieiunare vno, vel altero die, quo non laborant?* Ex part. 1. tract. 9. reſ 9. p. 219

37. *An in hoc anno ſequenti 1632. cum Vigilia S. Mathiæ veniat in vltimo die Bachanalium, poſſit Epiſcopus transferre tale ieiunium in Sabbatum præcedens?* Ex p. 3. tr. 6. & Miſc. 2. reſ. 66. ibid.

38. *An in Vigilia Pentecoſtes ſit ſaltem ex conſuetudine ſub præcepto ieiunandum? Et alij caſus circa ieiunium reſelluntur de Vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum, & Quatuor Temporum. Et quæritur, an quando in Sabbatho incidit aliquod Feſtum ex Solemnioribus, licitum ſit, veſci carnibus? Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, licitum ſit comedere panem biſcottum in quacumque magna quantitate, ſecluſa etiam conſuetudine? Et an in comedendo poſt mediam noctem, quando ſubſequitur ieiunium, aut ante mediam noctem in die ieiunij detur paruitas materiæ excuſans à fractione ieiunij, videlicet infra ſpatium vnius horæ? Et an ſi quis, dum cœnat, audiret pulſus deſignantes mediam noctem, non teneatur, ceſſare à cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur, ſed poſſit complere cœnam iam cœptam? Et an in vltima nocte Bacchanalium licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem?* Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſol. 18. alias 17. ibid.

39. *An Prælatus, qui per aliquod tempus exercet v.g. munus Gubernatoris, teneatur ſeruare ieiunium, vel dies feſtos illius loci? Quod idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Caſtellanis, famulis ad tempus ſeruientibus, & ſimilibus, qui omnes ad patriam redire ſemper cogitant, & de Militibus, qui ſtant in præſidiis. Et quid eſt dicendum de aduenis, peregrinis, hoſpitibus, extraneis, & ſimilibus ad quemcumque locum confluentibus, & ibidem per multos annos, aut per maiorem partem anni reſidentibus, cum animo tamen ſem-*

per ad patriam ſuam redeundi; an inquam, ligentur legibus, præceptis, & conſuetudinibus illius loci, vel ſecluſo ſcandalo, non teneantur ad ieiunia, feſta colenda, & Miſſam audiendam, ad quæ vel vi legis, ſtatuti, præcepti, voti, vel conſuetudinis illius loci adſtringuntur ciues, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium? Ex part. 10. tractat. 13. & Miſc. 3. reſol. 37. p. 220

40. *An ieiunium indictum ab Epiſcopo pro certo die, vel fixa lege, & Conſtitutione, obliget Regulares? Et quid, ſi in aliqua ciuitate, vel loco recepta ſint generali conſuetudine nonnulla ieiunia, an ea quoque obligent Regulares? Et docetur Regulares teneri obſeruare dies feſtos indictos ab Epiſcopo: & hoc ex Concilio Tridentino.* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 36. p. 221

41. *An Religioſi teneantur ad ieiunia ex voto emiſſa à populo locorum, vbi habitant? Et infertur exiſtentes intra Monaſterium aliquod Regularium, non teneri ad ieiunia proprij territorij, cuius eſt incola. Et docetur de ieiuniis ab Epiſcopo in Synodo indictis, Regulares ad illa non teneri. Et notatur Regulares exiſtentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ teneri ad ieiunium, ſi morantur in ſuis Monaſteriis, ſecus autem ſi exiſtant in domibus ſæcularium, quia vnuſquiſque poteſt ſe transferre à ſua Parochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam, vbi non ſeruatur ieiunium, & ibi non ieiunare. Imò additur dictos Regulares poſtea in diebus Rogationum exiſtentes in ſuis Monaſteriis non teneri ad ieiunium, ad quod tenentur in illis diebus cæteri Mediolanenſes, ſicuti verbi gratia Cremonenſis exiſtens Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ, & comedens carnes, poſtea exiſtens Cremonæ in diebus Rogationum, non tenetur in illis ieiunare.* Ex part. 9. tractat. 7. & Miſc. 2. reſ. 14. ibid.

42. *An qui deſcendit mane ex loco vbi eſt ieiunium, peruenturus ad locum vbi non ieiunatur, poſſit ſumere ientaculum, & comedere in illo loco, vbi ieiunium non ſeruatur, imò quamuis nocte ſit peruenturus ad ipſummet oppidum, à quo mane exiuit, & vbi ieiunium ſeruabatur.* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 3. p. 222

43. *An proficiſcens à ciuitate, vbi non ſeruatur ieiunium, accedens meridie ad locum domicilij, vbi ſeruatur, teneatur ſeruare ieiunium, ſi nondum violatum eſt.* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 50. ibid.

44. *An aliquis, vt fugiat obligationem præcepti, poſſit tranſire ad alium locum propinquum, vt non ieiunet, ſi ieiunetur in ſuo?* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 19. p. 223

45. *An quis teneatur ad ieiunia ſui oppidi, dum abſens eſt? Et aliqua alia circa hoc, & circa peregrinos, & vagos inferuntur in textu huius Reſolutionis.* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 18. ibid.

46. *An peregrini, quorum præſentia ſolum eſt in tranſitu per duos, vel tres dies, teneantur ad ieiunia illius loci? Idem dicendum eſt quoad Feſta loci, & Miſſam audiendam. Et an Epiſcopi poſſint punire eiuſmodi peregrinos, ieiunia, & dies feſtos, & alias conſuetudines loci non obſeruantes? Et an idem, quod de peregrinis dictum eſt, etiam dicendum ſit de viatoribus, aduenis, & vagis?* Ex part. 1. tract. 9. reſol. 2. ibid.

47. *An peregrinus poſſit vti indulgentia ſui territorij, ſi in loco vbi moratur, ſeruatur ius commune? Et pro intelligentia huius quæſtionis aliqua adducuntur in exemplum huius difficultatis.* Ex part. 3. tr. 5. & Miſc. 1. reſ. 121. alias 120. p. 224

48. *An Germanus iter faciens per Italiam poſſit in diebus Quadrageſimæ comedere oua, & lacticinia? Et ex doctrina huius quæſtionis inter alia quæ docentur, etiam infertur, an peregrini teneantur obſeruare leges locorum, per quæ tranſeunt? Et an Caſtellanus peccaret, ſi tranſiens per Galliam, & Luſitaniam animalium inteſtina in die Sabbathi comederet? Et quid è contra? Et quid de ciuibus Mediolanenſibus, qui Romæ 4. primis diebus Quadrageſimæ carnes comederent? Et quid è contra?* Ex part. 7. tr. 10. & Miſc. 1. reſ. 32. ibid.

49. *An in Quadrageſima licitum ſit ſine Bulla Cruciatæ edere quod vulgo dicitur* Vn Biscotto? Ex part. 1. tr. 9. reſ. 31. p. 225.

50. *An ieiunium indictum à Confeſſario, vel aliquo Iubilæo frangatur cum eſu ouorum, & lacticiniorum?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 6. ibid.

51. *In quibus ieiuniis prohibeantur lacticinia? Sed difficultas eſt, an in diebus ieiuniorum extra Quadrageſimam prohibeantur, ſaltem ex conſuetudine? Et an ſi ſit dubium, an talis conſuetudo obliget ad mortale, merito dicendum ſit non obligare?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 41. ibid.

52. *An oua, & lacticinia ſint prohibita in ieiunio Quadrageſimali de iure poſitiuo, ſub peccato mortali? Et ſi non ex iure, ſaltem ex conſuetudine? Et an oua, & lacticinia ſint prohibita in ieiuniis extra Quadrageſimam, & in diebus Veneris & Sabbathi de iure communi? Et an ſit peccatum mortale comedere oua, & lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ? Et docetur, quod Confeſſarij non debent ſcrupulos iniicere pœnitentibus comedentibus tempore Quadrageſimæ cum Bulla Cruciatæ oua, quæ intra gallinas inueniuntur.* Ex part. 3. tract. 6. & Miſc. 2. reſol. 80. p. 226.

53. *An oua, & lacticinia ſint prohibita ſub mortali in ieiunio Quadrageſimali, niſi conſuetudo in aliqua Prouincia eſſet in contrarium? Et an ſaltem in diebus Dominicis Quadrageſimæ oua, & lacticinia non ſint prohibita? Et quid de Religioſis, qui virtute Cruciatæ comedunt oua, & lacticinia in diebus Dominicis prædictæ Quadrageſimæ? Et an ſit conſuetudo in Religionibus non comedendi oua & lacticinia in Quadrageſima, ita vt obliget ad peccatum mortale? Et notatur, quod Leo X. in Bulla incipiente:* Religionis Zelus, *concedit Religioſis S. Iacobi de Spata, & Veles, & S. Marci Legionenſis, & eorum familiaribus, & ſeruitoribus comedere in Quadrageſima, & aliis diebus anni de iure conſuetudine, aut iuxta ſua inſtituta, aut alias quomodolibet prohibitis butyrum, oua, & alia lacticinia; & de conſilio vtriuſque Medici etiam carnes, quo priuilegio communicant aliæ Religiones, &c. & ſeruatur iſta Bulla in Conuentu de Veles. Et tandem quæritur, an priuilegium perdatur per non vſum?* Ex part. 9. tr. 8. & Miſc. 3. reſ. 67. alias 66. p. 227

54. *An in diebus Dominicis Quadrageſimæ licitum ſit comedere oua, & lacticinia?* Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 46. p. 228

55. *Si quis ex voto teneatur ieiunare, an abſque Bulla in Quadrageſima, vel intra annum comedens oua, & lacticinia, vbi ex conſuetudine non comeduntur, peccet contra votum? Idem eſt dicendum de ieiunio ex pœnitentia à Confeſſario impoſita, & de ieiunio Iubilæi. Et alij quinque caſus adducuntur in § vltimo huius Reſolutionis, & pro obligatione voti in eis.* Ex part. 9. tr. 8. & Miſc. 3. reſ. 6. p. 229

56. *An ſi quis vouerit ieiunare, teneatur abſtinere à lacticiniis extra Quadrageſimam, vel an teneatur ſeruare tale ieiunium, iuxta patriæ conſuetudinem? Et an promittens ieiunare in Quadrageſima, dubius autem, an intenderit abſtinere à lacticiniis, non ſit damnandus tanquam reus voti, ſi illis abſque Bulla veſcatur; licet peccaret in præceptum Eccleſiæ interdicentis eo tempore lacticiniorum vſum.* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 5. p. 230

57. *An*

Digitized by Google

57. *An qui vouit ieiunare Quadrageſimam, & dubius an voluerit vouere abſtinentiam à lacticiniis, teneatur illa non comedere.* Ex part. 4. tractat. 3. reſolut. 20. ibid.

58. *Quidam Religioſus in hoc Regno Siciliæ comedit lacticinia in quadam Vigilia, quæſiuit à me an peccauerit mortaliter? Et diſcutitur, an ſit conſuetudo dictis diebus abſtinere à lacticiniis? Et an Religioſi, & Clerici teneantur ſeruare conſuetudinem laicorum in ieiuniis, vel è contra? Et an in ieiuniis extra Quadrageſimam interdictus ſit eſus lacticiniorum? Et an iter agentes poſſint ſine Bulla lacticinia edere, quando non inueniuntur in itinere piſces, vel non poſſunt commodè habere aliud quod manducent? Et an liceat itinerantes inueniant panem, & pomorum fructus, & olera, non teneantur ieiunare? Et tandem quæritur, an Sacerdotes etiam Regulares poſſint diebus Dominicis Quadrageſimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticinia? Et quid dicendum eſt de cæteris omnibus aliis ſine Bulla.* Ex part. 5. tr. 14. & Miſc. 2. reſ. 13. ibid.

59. *An ſi in aliqua Prouincia extaret conſuetudo vniuerſalis obligatoria abſtinendi ab ouis, & lacticiniis in ieiuniis extra quadrageſimam, teneantur illam Regulares obſeruare? Et an conſuetudo alicuius loci obliget Regulares ad ieiunia? Et quid quoad conſuetudinem laicorum celebrandi aliqua Feſta, an obligentur Regulares exempti ad eorum celebrationem? Et an conſuetudo laicorum in ieiunio, obſeruatione Feſtorum, &c. obliget etiam Eccleſiaſticos? Et an perſonæ Religioſæ obligentur legibus Synodalibus ad totum Epiſcopatum ſe extendentibus? Et deducitur, quod Regulares non tenentur ad ieiunia Prouinciæ, quando obligant ex generali conſuetudine Prouinciæ, etiam ſi conſuetudo confirmata ſit in Synodo Prouinciali. Et infertur, quod tota Prouincia non poteſt condere leges obligantes Regulares.* Ex part. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 38. p. 231

60. *An Regularis vouens ieiunare, ſatisfaciat, ſi ieiunet ſecundum morem Monaſticum, vel teneatur ieiunare ſecundum morem Eccleſiæ? Et ieiunium indictum à Confeſſario, niſi is contrarium explicet, an ſemper ſit Monaſticum quoad Regulares, ſecus autem quoad ſæculares.* Ex part. 7. tract. 11. & Miſc. 2. reſol. 24. p. 232

61. *An qui vouit ieiunare die Sabbathi, vel Feria ſexta, teneatur ad id votum, ſi dies Natiuitatis Domini venerit in his diebus? Et notatur eum, qui votum emiſit non comedendi oua in ſexta Feria, vel die Sabbathi, poſſe comedere carnes in Die Natiuitatis Domini, ſi in eis acciderit celebrari.* Ex part. 1. tract. 9. reſolut. 12. ibid.

62. *An Religioſus, vel quiuis alius, qui tenebatur ieiunare v. g. Feria 6. in qua occurrit Vigilia alterius Sancti, ſi non ieiunet, peccet dupliciter? Ex quo infertur, quod Religioſus Franciſcanus, ſi non ieiunet in Feria ſexta, etiam ſi ſit Vigilia, tantum vnum peccatum committit: & idem dicendum eſt de aliis caſibus. Et quid eſt ſentiendum, ſi Prælatus in virtute ſanctæ Obedientiæ præcipiat Religioſo v. g. ieiunium in vigilia alicuius Sancti, vel alterius ieiunij.* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 83. p. 233.

63. *An ſi quis violet duo ieiunia ab Eccleſia indicta, in vnum diem incidentia, peccet dupliciter? Idem eſt de auditione Miſſæ, & ceſſatione ab operibus ſeruilibus. Et an ſaltem talis tranſgreſſio præceptorum ſit circumſtantia in confeſſione aperienda? Et quid ſi occurrunt ieiunia indicta ab Eccleſia, & voto? Et infertur Monachum D. Franciſci peccare dupliciter, ſi in die Veneris, quo incidit vigilia, non ieiunet. Et quæritur, an Religioſi D. Franciſci teneantur ad Regulæ ieiunia, ſi annum 21. etiam non expleuerint? Et an dicti Minorita ante 21. annum teneantur ieiunare Vigilias, & Quatuor tempora Eccleſiæ, & Sanctorum? Ex quo infertur etiam teneri ad ieiunia Iubilæi adoleſcentes, qui nondum 21. annum attigerunt, alias Iubilæum non obtinebunt.* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 16. ibid.

64. *An Regulares ſexagenarij teneantur ad ieiunium Regulæ? Et quid ſi non attigerint annum 21. Et notatur peccare contra præceptum ieiunij, qui aſſumpſit laborem incompatibilem cum ieiunio, ad hunc finem, vt non ieiunet, v. g. ludum pilæ, venationis; &c.* Ex p. 9. tr. 6. & Miſc. 1. reſ. 16. p. 234

65. *An qui fecit votum de ieiunando tali die in pane, & aqua, toties peccabit mortaliter, quoties biberet vinum? Et an ſi promiſit ſe in illa die nihil manducaturum niſi panem, & aquam; tunc quoties biberit vinum, peccet mortaliter? Et an ita vouens frangat ieiunium, ſi ceruiſiam bibat.* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 4. p. 235

66. *An ſi quis, cum teneatur ieiunare in pane, & aqua, non poſſit niſi ſumendo parum vini, aut obſonij, ſit adſtrictus tali ieiunio? Et an vouens recitare ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi non poteſt integros recitare, teneatur ad partem? vel in tali caſu an teneatur ita vouens, ſi ſciret tantum vnum Pſalmum ex ſeptem Pœnitentialibus, illum ſeptem vicibus recitare.* Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1. reſ. 61. ibid.

67. *An paruulis ante expletum ſeptennium liceat miniſtrare carnes in die ieiunij? Et quid de Paganis, & perpetuò amentibus? Et quid eſt dicendum de pueris ante ſeptennium, vbi adeſt conſuetudo in contrarium? Sed quid eſt ſentiendum ſi pueri ante ſeptennium doli capaces ſint?* Ex part. 1. tract. 9. reſol. 42. p. 236

68. *An pueris habentibus vſum rationis ante ſeptennium liceat miniſtrare carnes, oua, & lacticinia in diebus ieiunij, & prohibitis ab Eccleſia? Et quo tempore ſupradicti pueri teneantur Eccleſiaſticis legibus, & ſignanter confeſſionis, &c. Et an puer cui ante ſeptennium acceleratus eſt vſus rationis, ſi occidat aliquem, incurrat irregularitatem? Et curſim docetur impuberes non incurrere irregularitatem.* Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. reſ. 56. ibid.

69. *An tempore peſtis poſſit Epiſcopus diſpenſare, vt in ſua ciuitate comedantur carnes in Quadrageſima? Et an cum omnibus in domo recluſis, propter ſuſpicionem peſtis poſſit Epiſcopus diſpenſare in auditione Miſſæ in diebus feſtis tempore peſtis, vel quid eſt faciendum? Et notatur, quod diſpenſatio in ieiunio facta ab Epiſcopo, vel alio Prælato inferiori Papa ſine iuſta cauſa, non ſolum eſt illicita, ſed inualida: ideò peccat mortaliter Epiſcopus, aut Prælatus ex defectu poteſtatis diſpenſando. Et quæritur, an Epiſcopus poſſit abrogare legem localem ieiunij latam in Concilio Prouinciali? Et an ſaltem poſſit in ea diſpenſare? Et an poſſit Epiſcopus abrogare legem ieiunij latam in Synodo Diœceſana, & à fortiori cum aliquibus diſpenſare etiam validè, non autem licitè, quamuis id faciat ſine cauſa?* Ex part. 10. tractat. 14. & Miſc. 4. reſolut. 5. alias 3. p. 237

70. *An qui ex priuilegio, vel licentia Medici poteſt in diebus ieiuniorum comedere oua, & lacticinia, poſſit comedere ſanguinem, & quod vulgo dicitur,* Sanguinazzi, *ſeu* Vitoldo, *Hiſpanè* Mondongo? *Et an qui habet priuilegium comedendi oua, & lacticinia in Quadrageſima, poſſit comedere ſanguinem? Et an qui vouit pro qualibet die non comedere carnes, aut oua, toties peccet, quoties comedit. Et an excuſentur à ieiunio textores vittæ ſericæ, & ſartores etiam conficientes calceos ex materia molli. Et an defectus vini nullo modo excuſet à ieiunio, ſeu tribuat cauſam ſufficientem faciendi plures comeſtiones. Idem eſt de ceruiſia, aut aliqua alia potatione communi lo-*

Index Tractatuum,

comini. *Et an quando Regula Religionis præcipit aliquod ieiunium, iuuenes Religioſi ſi ante ætatem 21. anni completi ſint adſtricti, & obligati ieiunare? Et tandem docetur Pontificem diſpenſando cum aliquo in ieiunio abſque cauſa, non peccare neque venialiter.* Ex part. 10. tractat. 16. & Miſc.6. reſolut. 77. p.238

71. *An qui ex licentia comedit carnes in die ieiunij, poſſit comedere laridum, aut alias carnes nocinas? Et quid ſi tota refectio ex illo carnis genere fiat?* Ex part.1.tr.9. reſ.47.p.239

72. *An diſpenſatus, vt poſſit edere carnes, ſeu lacticinia, poſſit ſimul edere piſces?* Ex part.1.tract.9. reſol. 26. p.240

73. *An quando cauſa fuerit dubia circa comeſtionem carnium in ieiunio, opus ſit diſpenſatione, ſi ageretur de nocumento notabili?* Ex part.4. tractat. 3. reſolut. 56. p.240

74. *An in dubio, ſi abſtinentia carnium illatura ſit notabile nocumentum ægroto, neceſſaria ſit diſpenſatio? Et docetur Prælatos, & Superiores, quando ſubditi proponunt cauſam dubiam ad obtinendam diſpenſationem, non debere eſſe nimis ſcrupuloſos, aut ambiguos, remittentes id conſcientiæ ſubditi petentis, cum potius ad illos ſpectet tunc diſpenſare cauſam dubiam, per diſpenſationem efficiendo illam iuſtam.* Ex p.9.tr.6. & Miſc.1. reſ.26.alias 27.ibid.

75. *An diſpenſatus in eſu carnium cenſeatur diſpenſatus ad non ieiunandum?* Ex part.1. tractat.9. reſolut. 25. p. 241

76. *An qui habet facultatem edendi carnes, ſi illas non edat, teneatur ieiunare?* Ex part.4. tr.4. & Miſc.reſ. 189. ibid.

77. *An diſpenſatus ad carnes non propter virium debilitatem, ſed quia cibi Quadrageſimales ſunt ei nociui, ſi in aliquibus diebus non comedat carnes, teneatur ieiunare, & abſtinere à ſecunda comeſtione? Et an diſpenſatus ad edendas carnes, poſſit ſimul piſces comedere, ſi ab Epiſcopo fuerit prohibitum ſub pœna excommunicationis? Et notatur, quod qui frangit ieiunium comedendo carnes, non duo, ſed vnum committit peccatum, & ideò non eſt neceſſarium explicare circumſtantiam modi, quo ieiunium violatum ſit. Etiamque aduertitur, quod qui in die ieiunij comedit carnes, & lacticinia, vel oua ſimul, vnum tantum peccatum, non diſtincta committit, & qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit.* Ex part. 9. tract. 6. & Miſc. 1. reſ.11. p.242

78. *Medicus concedit Titio licentiam comedendi carnes in diebus Quadrageſimæ; quæritur an poſſit illas comedere in diebus Quatuor Temporum, quæ ſemper accidunt in ſecunda hebdomada ipſius Quadrageſimæ? Et an ſaltem liceat comedere oua, & lacticinia in prædictis diebus, ſtante ſupradicta licentia? Et infertur habentes licentiam à Medico, vt infra annum in die Veneris, & quaqua ſi comedendi carnes, poſſe illas comedere in diebus Quatuor Temporum extra Quadrageſimam occurrentium, etiam ſi in licentia Medici obtenta hoc non explicetur. Et an ſi quis habet manifeſtas vires & ſalutem, & ob aliquam infirmitatem edit carnes in die ieiunij, ſi in aliqua die non comedat carnes, teneatur ad ieiunandum? Et quid ſi haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis? Et an Medicus dubius, ſi cibi Quadrageſimales afferunt graue damnum petenti, poſſit concedere licentiam, vt edat carnes in diebus ieiuniorum?* Ex p.10.tr.13.& Miſc.3.reſ.43. ibid.

79. *An ſi quis in diebus ieiunij carnem comederet in magna quantitate ex obliuione, vel inaduertentia, teneretur in illo die ieiunare reliquo tempore?* Ex part.9. tr.6. & Miſc.1.reſ.27.aliàs 28. p.243

80. *An in die ieiunij paruitas materiæ excuſet in eſu carnium?* Ex p.1.tr.9.reſ.43. ibid.

81. *An in comeſtione carnium in die ieiunij detur paruitas materiæ? Et quænam quantitas materiæ excuſet in comeſtione carnium in die ieiunij? Et quid ſi in ſingulis diebus Quadrageſimæ eam carnis particulam minimam quis ederet; & quamuis à principio Quadrageſimæ haberet voluntatem expreſſam ſingulis diebus Quadrageſimæ id efficiendi? Et an qui ſeruiunt infirmis poſſint aliquid comedere in die ieiunij etiam ex carnibus ad excitandum appetitum infirmorum? Et infertur non eſſe hæreticum externum, qui ſigna dat hæreſis internæ in quantitate tam leui, vt non ſit ex ſe peccatum mortale?* Ex part. 5. tractat. 5. reſolut. 32. p.244

82. *An qui vouit certa die ieiunare, toties peccet mortaliter, quoties carnes comedit? Et quid eſt dicendum, ſi expreſſe promitteret in die vnicam comeſtionem, an tunc peccet toties, quoties præter vnam comeſtionem ederet carnes? Et explanatur differentia inter ieiunium ex præcepto Eccleſiæ, & ex vi voti, ſi in illis aliquis comederet carnes. Et an in die ieiunij pluries comedendo piſces, vel lacticinia, non peccet toties mortaliter, ſed in ſecunda comeſtione?* Ex part.1. tract.9.reſol.37. ibid.

83. *An obligatus ieiunare ex voto, ſi ſecunda vice comedat carnes, peccet contra votum? Et quid de pœnitentia ieiunij à Confeſſario impoſita? E quid ſi quis expreſſe vouerit in die vnicam comeſtionem.* Ex p.9.tr.8.& Miſc.3. reſ.5. p.245

84. *An toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die ieiunij carnes comedit? Et an idem dicendum ſit de prohibitione lacticiniorum? Et an duplici labe inquinetur Sacerdos, qui edens carnes, & oua in die Quadrageſimali, quod idem dicendum eſt de laico ſine Bulla Cruciata? Et an teneatur confiteri, quoties ſe applicauerit eſui carnium in die, & quoties comeſtionis ouorum? Et an qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccet, quoties in illo die carnes comedit? Et aduertitur, quod qui comedit lacticinia in Quadrageſima abſque cauſa, & ſine Bulla, vnum peccatum tantum facit, &c.* Ex part. 1. tractat. 9. reſolut. 45. ibid.

85. *An ſi aliquis per vnicum tantum diem non haberet niſi panem, poſſit in tali die comedere carnes? Et quid de ouis, & lacticiniis, an itinerantes, pauperes, & agricolæ, qui ex vna parte non habent piſces, nec piſcatum, nec ex alia poſſunt ex aliis cibis, herbis, & fructibus conficere prandium ſufficiens ad ſuam commodam ſuſtentationem, licitum ſit illis in diebus vetitis vti ouis, & lacticiniis? Et quid ſi cum pane habeant herbas, legumina, olera, & fructus; an ſit ſufficiens alimentum, ita vt non poſſint vti ouis, & lacticiniis in diebus prohibitis? Et an ſi potus noceat, poſſit in die ieiunij aliquid ſumi? Et an dimidia vncia ſit quantitas neceſſaria, & ſufficiens, ne potus noceat?* Ex part. 10. tractat. 14. & Miſcel. 4. reſolut. 61. aliàs 59. p.246

86. *An qui non habet vinum, teneatur ieiunare? Et difficultas eſt, quænam ſit congruens refectio in die ieiunij? Et an habentes panem, fructus, & olera teneantur ieiunare? Et quid, ſi cum pane, & fructibus habeat quis oua, & lacticinia, poſſit ne illa comedere ſine Bulla, etiam in Quadrageſima, & etiam Clerici, & Regulares, & vt ſic cum pane, fructibus, & lacticiniis teneantur ieiunare? Et an in die ieiunij per vnicum diem non habens niſi panem, & carnes ad veſcendum, poſſit illis veſci? Et an comedendo carnes in tali caſu teneatur quis ſeruare ieiunium?* Ex part. 10. tractat. 12. & Miſcel. 2. reſolut. 46. alias 45. p.244

87. *An in ieiunio ſecundo comedens toties peccet poſtea,*

ſtea quoties eodem die comedit ? Et docetur , quod ſi inaduertenter aliquis pluries cibum etiam carnis ſumeret , ieiunium neutiquam frangeret ; & ſeruare erit adſtrictus , cum prorſus illa comeſtio ſit inuoluntaria reſpectu ieiunij ? Ex part. 1. tr. 9. reſ. 44. p. 248

88. *An qui in die ieiunij tertia , vel quarta vice comedit, peccet ſaltem venialiter , præter peccatum mortale , quod commiſit ſecunda vice ?* Ex part. 1. tractat. 9. reſ. 53. ibid.

89. *An qui die ieiunij ſæpius modicum quid comedit, ita ita vt ſi illæ paruæ comeſtiones coaleſcant in vnum , & efficiant quantitatem notabilem , frangat ieiunium , & peccet mortaliter ?* Ex part. 3. tract. 6. & Miſc. 2. reſolut. 43. p. 249.

90. *An in fractione ieiunij detur paruitas materiæ ? Sed difficultas eſt, quænam paruitas materiæ excuſet à fractione ieiunij ? Et an potio in Hiſpania dicta* Chocolatè *, frangat ieiunium ? Et curſim aduertitur quantitatem collationis ſerotinæ eſſe vncias octo.* Ex p. 5. tr. 5. reſ. 11. ibid.

91. *An in Hiſpania potio dicta* Chocolate *frangat ieiunium ? Et quid de ceruiſia , & vino ex aromaticis condito , &c ?* Ex par. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 194. ibid.

92. *An ſi quis in diebus ieiunij ſumeret duas vncias potionis vulgo dictæ* Chocolate *, frangeret ieiunium ?* Ex part. 8. tract. 7. & Miſc. reſ. 54. p. 250.

93. *An opinio aſſerens* Chocolatam *non frangere ieiunium ſit probabilis ? Et notatur , quod ſtando in ſententia rigoroſa , ſi quis ſumeret duas vncias* Chocolatæ *, non frangeret ieiunium ratione paruitatis materiæ.* Ex part. 11. tract. 6. & Miſc. 6. reſol. 54. alias 53. p. 251.

94. *An ſi v. g. in aliqua Vigilia quis ſumeret multas formulas conſecratas excedentes paruitatem materiæ ; vel conſecraret panem , & illum comederet , frangeret ieiunium ? Et curſiſſime docetur , quod poteſt homo ſpeciebus ſacramentalibus ſumptis per totam vitam ſuſtentari.* Ex part. 11. tract. 6. & Miſc. 6. reſ. 35. p. 252.

95. *An licitum ſit in diebus ieiuniorum ſumere non ſolum pharmaca , & electuaria curatiua , ſed etiam preſeruatiua ? Et an liceat in die ieiunij ſumere electuaria ex ſaccaro condita ob ſolam delectationem ? Ex quibus infertur poſſe Cantores , ſeu Muſicos inſignes in diebus ieiunij aliquid cibi primo mane ſumere ad conſeruandam vocem. Idem eſt de quotumque alio ad ſubleuandam debilitatem ſtomachi , vel capitis. Et an hoc etiam liceat Religioſis canentibus in choro ; an inquam , poſſint in die ieiunij ad conſeruandam vocem aliquid cibi ſumere ? Et quid , ſi prædicti Religioſi ſint inſignes Muſici ?* Ex part. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 62. alias. 60. p. 253

96. *An ſi quis in die ieiunij poſt prandium ſumat in notabili quantitate vuas recentes , frangat ieiunium ? Et quid de malis maſſilicis , vulgo* Limoni *, vel de malis medicis, vulgo* Aranci*, & de cæteris ſimilibus fructibus poterunt ne adhiberi ad ſedandam ſitim in die ieiunij , quoties libuerit ? Et an frangat ieiunium , ſi quis ad ſedandam ſitim ſumat poma , pira , vuam , & ſimilia, & dentibus conterendo deglutiat ſuccum dentibus expreſſum , reiecta ſubſtantia ſolida ab ore ? Et an quantitas duarum unciarum ſit paruitas materiæ excuſans a ieiunij fractione ? Ex quo infertur poſſe ieiunantem ſine graui culpa , imo id etiam ſine veniali culpa primo mane comedere duas vncias cibi , & bibere ad tolerandum facilius ieiunium , & poſtea circa meridiem prandere , & ad Veſperas ſumere refectiunculam. Etiamque deducitur, quod non frangeret ieiunium ſerotina refectiuncula, quæ præfixam quantitatem vnciarum octo per vnam , vel duas vncias excederet. Et curſim docetur in diebus ieiunij comedentem circiter unciam carnis non peccare mortaliter.* Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 58. alias 56. p. 254

97. *An in diebus ieiuniorum licitum ſit ſine fractione ieiunij ſumere mala maſſilica , mala medica , vuam , & ſimilia ad ſedandam ſitim , quoties quis voluerit ? Et an qui habet panem , legumina , poma , & ſimilia , teneatur ieiunare ?* Ex p. 8. tr. 6. & Miſc. 1. reſ. 14. p. 255

98. *An ſine ieiunij fractione licitum ſit ſumere interdiu parum cibi, ne potus noceat ? Et an hoc eſt intelligendum toties , quoties , dummodo id non faciat in fraudem ieiunij , ſed ne potus noceat ?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 24. p. 256.

99. *An qui ne inurbanus videatur ſumendo modicum cibi ab amico rogatus , peccet ſaltem venialiter ?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 29. p. 257

100. *An in die ieiunij bibere vinum ad ſuſtentationem, & famem ſedandam ſit illicitum ? Et præſertim ante prandium an violet ieiunium?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 23. ibid.

101. *An licitum ſit ſequi vnum horologium quoad ieiunium Eccleſiaſticum , & alterum quoad ieiunium, naturale ? Et hoc intelligitur in ipſamet media nocte.* Ex p. 10. tr. 15. & Miſc. 5. reſ. 29. ibid.

102. *An ſi quis ante prandium per quartam partem horæ ſumeret cibum , frangeret ieiunium ? Et an in die ieiunij poſſit quis parum cibi ſumere caſu , quo prandium ſit valde dilatandum ? Et an inſeruientes menſis ſæcularium poſſint ieiuniorum diebus aliquid cibi ſumere, antequam ſeruiant, & poſtea comedere? Idem eſt de Religioſis inſeruientibus menſæ. Et an Religioſi legentes ad menſam, poſſint ante lectionem aliquid comedere? Sed adhuc ſupereſt difficultas, an huiuſmodi ſeruientes, & legentes poſſint diebus ieiunij ante ſeruitium, & lectionem non ſolum in modica quantitate cibum ſumere, ſed etiam in magna? Et notatur, quod ſi quis inaduertenter cibum ſumeret etiam pluries , & etiam carnium in die ieiunij , ieiunium non frangit , ideo exinde tenetur ſeruare ieiunium,* Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 63. alias 61. p. 258

103. *An in anticipatione comeſtionis in die ieiunij detur paruitas materiæ? Idem eſt , ſi comeſtio poſtponitur. Et pro vtroque caſu aſſignatur hora.* Ex part. 5. tract. 5. reſ. 10. p. 259

104. *An qui in diebus ieiunij notabiliter anticipat horam comedendi , peccet mortaliter ? Et quæritur , quantum poſſit abſque dicto peccato mortali præueniri dicta hora comedendi ? Et an Religioſi , qui habent priuilegium anticipandi prandium per horam , poſſint dicti Religioſi per horam cum dimidia prandium ante meridiem præuenire ?* Ex part. 1. tr. 9. reſ. 27. ibid.

105. *Virum , qui ob iuſtam cauſam comederet hora octaua , aut nona obiter agendum , v. g. aut hoſpitibus inſeruiendum , teneatur illo die ad ieiunium ? Et an qui putabat ſe iter facturus , vel laboraturus & ideo inculpate ſummo mane comedit animo non ieiunandi , & tamen poſtea cauſa aliqua impeditus eſt , ne iter ageret, an in tali caſu teneatur ieiunare ?* Ex part. 1. tract. 9. reſ. 48 p. 260.

106. *An qui è medio prandio ſurgit ad aliquid occurrens, poſſit poſtea redire ad continuandum prandium ? Et quid , ſi longa mora interceſſit , quamuis ſpatium duarum horarum intercurrerit , dummodo à prandio ſurgat animo poſtea continuandi ? Et ſi quis ſurrexit à menſa animo non redeundi , ſi fortè prandium adhuc duraret, poſſit iterum , mutata intentione , ad comminas redire, à quibus receſſerit ?* Ex p. 1. tr. 9. reſ. 31. ibid.

107. *An frangat ieiunium, ſi quis, vrgente aliquo negotio, per longum tempus interrumperet prandium? Et quam ſit hoc tempus longum?* Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. reſ. 64. alias 62. p. 261

108. *An famuli inſeruientes Dominis frangunt ieiunium comedendo guloſe fragmenta ciborum ? Et an ſeruitores, & lectores ad menſam poſſint aſſumere aliquas ante talem lectionem, vel ſeruitium, licet nullam habeant neceſſitatem ?* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 142. ibid.

109. *An in die ieiunij licitum ſit collationem ſerotinam mane ſumere , & nocturno tempore cœnam capere ? Et notatur, quod mutatio talis refectiunculæ, ſi efficiatur ex cauſa iuſta , vt v. g. propter ſtudium , propter aliqua negotia agenda in die ; propter iter , propter lectionem*

Digitized by Google

perlegendam, vel ſermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, & quid ſimile, non erit neque peccatum veniale. Ex p.1.tr.9.reſ.35.ibid.

110. *An qui ſine cœna accepta dormire non valet, teneatur mane collationem ſumere, cœnam ad noctem differendo? Vel an in tali caſu non teneatur quis ieiunare?* Ex p.1.tr.9.reſ.51.ibid.

111. *An in Vigilia Reſurrectionis, & Pentecoſtes collatio ſerotina poſſit fieri in maiori quantitate? Et docetur in Vigilia Natiuitatis Domini poſſe fieri in quantitate ſexdecim vnciarum. Et quid, ſi ieiunium Iubilæi cadat in prædicta Vigilia Natiuitatis? Et an in præfata Vigilia Natiuitatis Domini ex fructibus, ſiue conſeruis poſſit collatio ſerotina ſumi ſine menſura, & vſque ad ſaturitatem? idque in caſu, quo etiam Vigilia incidat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in Feria ſecunda? Et an hæc conſuetudo vigeat in Hiſpania etiam inter Religioſos? Et notatur, ſi ieiunium reddat inhabiles ad canendum Muſicos, & cantores, excuſari à ieiunio non ſolum pro ſeruitio Eccleſiæ, ſed etiam pro ſolatio Principis? Et additur Presbyteros cauſa conſeruandæ vocis poſſe in Quadrageſima veſci ouis.* Ex part.10.tr.12. & Miſc.2.reſ.41. p.262

112. *An in Vigilia Natiuitatis Domini, ſi quis vellet ſumere collationem ſerotinam mane, poſſit illam ſumere in quantitate, qua licitum eſt illam ſumere ſero? Et ſupponitur in collatione ſerotina Vigiliæ Natiuitatis Domini poſſe ſumi duplicem maiorem quantitatem, quam licitum eſt ſumere in aliis ieiuniis, etiam ſi Vigilia incidat in Sabbathum, & Feſtum Natiuitatis in Feria ſecunda* Ex part.9.tr.6. & Miſc.1.reſ.17. p.263

113. *An collatio ſerotina in Vigilia Natiuitatis Domini ſit ſumenda in magna quantitate ratione conſuetudinis? Et an talis extenſio militet etiam in Religioſis, difficultas eſt? Et notatur Curiales Romanos non frangere ieiunium facientes collationem, vt vulgo dicitur, groſſam, ſecundum conſuetudinem Romanæ Curiæ?* Ex part.1. tract.9. reſ.35. ibid.

114. *An ſi quis v.g. emiſit votum ieiunandi ſingulis ſextis Feriis, & in illas aliquando incidat Vigilia Natiuitatis Domini, poſſit in collatione ſerotina ſumere quantitatem pinguiorem? Et ſupponitur in prædicta Vigilia poſſe ſumi in maiori quantitate etiam in caſu, quo ipſa Vigilia cadat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in Feria ſecunda. Et infertur, quod Religioſus Franciſcanus, qui ex voto tenetur ieiunare à Feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini non poteſt refectionem Veſpertinam pinguem ſumere in Vigilia Natiuitatis eiuſdem? Et an ſupradicta doctrina non procedat, ſi collatiuncula Veſpertina ſumeretur mane, vel meridie in dicta Vigilia Natiuitatis.* Ex part.10.tr.12. & Miſc.3.reſ.45.ibid.

115. *An Habentes Bullam Cruciatam poſſint in collatione Veſpertina ieiunii ſumere aliquid caſei, vel lactis, vulgo dicto* Caſcauallo, *ſeu* Toniazo? *Et an in Vigilia Natiuitatis Domini poſſit ſumi collatiuncula duplo, aut triplo maior ſolito? Et quid eſt dicendum, ſi Vigilia Natiuitatis Domini ſit in Sabbatho, & licet in illo Sabbatho occurrat ſimul ieiunium Quatuor Temporum? Et an qui poteſt veſci carnibus in die ieiunii, & propter deuotionem vult aliquo die veſci lacticiniis? vel ouis, teneatur ieiunare?* Ex part.5. tr.14. & Miſc.2.reſ.12. p.264

116. *De quantitate, & qualitate collationis ſerotinæ. Et an ſi quis inaduertenter ſumat cibum pluries, ob id non frangat ieiunium; & ob id à collatiuncula nocturna ſumi ſolita abſtinere non tenebitur, niſi nimis proximè ad horam refectionis nocturnæ eſſet cibus aſſumptus? Et quid eſt ſentiendum de collatione largiori Nobilium?* Ex p. 1.tr.9. reſ.1. p. 265

117. *An in collatione ſerotina ieiuniorum ſit potius attendenda quantitas, quam qualitas cibi, ita vt in illa poſſint ſumi piſces, legumina, & omne genus inſculorum &c. Et inter multa, quæ in textu huius Reſolutionis admittuntur, pro materia collationis ſerotinæ in die ieiunij, & multa alia vetantur, tandem docetur, quod licitum eſt omnino ſumere totam quantitatem panis, quæ eſt licita, & ipſam vino imbibere, quamuis ex hoc creſcat in pondere; ergo & in quocumque alio liquore.* Ex p.10 tr.14.& Miſc.4.reſ.60.alias 58.p.266.

118. *An in collatione ſerotina licitum ſit ſumere oua, & alia lacticinia, quando licite in illis diebus poſſint comedi? Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, & lacticinia, poſſit quis comedere panem* biſcottum, *in quacumque magna quantitate? Et an ſaltem in collatione ſerotina non ſit damnandus, qui comederet vnum biſcottum? Et an capite, ſeu ſtomacho debiles poſſint in collatione ſerotina vti ouis?* Ex p. 10.tr.14. & Miſc. 4. reſ.59. alias 57. p.268.

119. *An in collatione ſerotina licitum ſit ſumere, v.g. duo oua, & quoad quantitatem, an quis poſſit ſumere quartam partem comeſtionis? Et an in piſcibus, caſeo, lacte, cremore amygdalino, & triticeo id eſt* almendrada, y Almidon, *poſſit fieri ſupradicta collatio ſerotina?* Ex p.4.tr.4 & Miſc.reſ.117.p.269.

120. *An in collatione ſerotina ieiuniorum poſſit quis in quantitate licita comedere piſces? Et notatur quantitatem vnciarum octo poſſe ſumi in collatione ſerotina.* Ex p.9.tr.6.& Miſc.1.reſ.8.ibid.

121. *An inſculum ex pane cocto, vel pane cum amygdalis in collatione ſerotina adhiberi poſſit, etiam ſi ſumatur in ea quantitate, quæ ſeparatim ſumi poteſt?* Ex p.1.tr.9. reſ.34.p.270.

122. *An in collatione ſerotina ieiuniorum licitum ſit ſumere vncias octo in pane cocto? Et quid de aliis inſculis?* Ex p.9.tr.6.& Miſc.1.reſ.28.alias 29.p.271

123. *An in collatione ſerotina ieiuniorum quantitas licita poſſit tute ſumi in ſolo pane? Et an ſine peccato mortali in ſerotina refectione ieiunij licitum ſit ſumere quantitatem excedentem vncias octo. v.g. quantitatem duarum vnciarum ratione paruitatis materiæ?* Ex p.9. tr. 6. & Miſc.1.reſ.15. ibid.

124. *An licitum ſit in collatione ſerotina ieiunij ſumere legumina cocta in quantitate licita, v.g. vnciarum octo?* Ex p.5.tr.14.& Miſc.2.reſ.14.p.272

125. *An licitum ſit eum, qui paratus eſt cœnare, inuitare cauſa vrbanitatis ad cœnandum in die ieiunij? Et ex doctrina huius quæſtionis infertur etiam vendentes in diebus ieiunij, cibos prohibitos, an peccent? Et an ſerui, & ancillæ, qui condiunt, & porrigunt cibos, & menſam heris non ieiunantibus non ſternunt, menſæque miniſtrant, culpæ participes efficiantur?* Ex p. 8. tr. 9. reſ.38.ibid.

126. *An licitum ſit inuitare ad cœnam paratum frangere ieiunium? Et hæc ratio eſt communis plurimis materiis. Et an Confeſſarius accipiens plurium confeſſiones in peccato mortali, vnum tantum peccatum committat, an plura? Idem dicendum eſt de illo, qui in peccato Communionem omnibus miniſtrat.* Ex p. 5. tr. 7. reſ.7.p.273.

127. *An Caupones, ſeu tabernarij proponentes cœnam in die ieiunij omnibus indifferenter, peccent mortaliter? Sed difficultas eſt, quando dubitant, vel credunt alterum à ieiunio non excuſari.* Ex p. 2. tr.9.reſ.39.p.274.

APPENDIX

Ad cæteras quæſtiones pertinentes ſimul ad hunc *Tract.6.de Ieiunio huius tomi Quarti.*

An Papa ſub mortali teneatur ad ieiunia Eccleſiæ? Ex p. 6. tr. 7. ex reſ.3. *Quæ hic eſt* in tom.1. tr. 3.de Pœnitentia reſ. 48.

An expulſus à Religione teneatur ad ieiunia Religionis? Et an Epiſcopus ex Religione Minimorum teneatur ad

vetum

votum vitæ Quadrageſimalis? Ex p. 3. tr.2.ex reſ.60. & 116. & in p.5.tr.13.ex reſ.39. *Quæ nunc inuenientur in* tom 7.tract.1. de Regularibus reſ. 192. 193. & 28.

An qui complet annum vigeſimum primum mane hora Nona alicuius Vigiliæ teneatur, ſi poſſit ad ieiunandum in illa die? Et an Concionator excuſetur à ieiunio præcedentis diei, ſi intra annum tantum prædicet? Et diſcutitur, quomodo conſuetudo non comedendi oua, & lacticinia in Quadrageſima, & aliis Vigiliis obliget, vel non obliget ad mortale. Ex p.10.tr.11. ex reſ.16. & 32.& in p.9.tr.7.ex reſ. 29. *Quæ hic reperitur* in tom.3. tr.6. de Horis Canonicis reſ.66.29.& 95.

An ſi Sacerdos pro pœnitentia imponat ieiunium abſolutè, ſatisfaciat pœnitens per ieiunium, ad quod aliunde tenetur? Et an obligatus ieiunare v. g. Feria ſexta, ſi omittat ieiunium eo die intentione transferendi illud in ſequentem diem, non excedat culpam venialem? Et an ſi in honorem alicuius Feſti imponat Confeſſarius ieiunium, ſi per impotentiam à ieiunio illius diei pœnitens excuſetur, teneatur alio die ieiunare? Et quid ſi præcepit ieiunium Veneris, vel Sabbathi vnius menſis vel anni? Et an ſi pœnitens in ieiunio non recordetur pœnitentiæ impoſitæ à Confeſſario? an adhuc ſatisfaciat ieiunando ex deuotione? Et an pœnitens impotens adimplendi pœnitentiam ieiunij in pane, & aqua, teneatur ieiunare modo conſueto Eccleſiæ. Ex p.3.tr.4.ex reſ.83. & 91. alias 84.& 92.& in p.9.tr.6.ex reſ.56.alias 57. & in p.6.tr.6.ex reſ.45. & in p.9. tr.9. reſ.55. & 53. alias 54. & 52. *Quæ hic ſunt* in tom 1.tr. 6. de Satisfactione ſacramentali reſ.11.39.24.55.9.& 41.

An ſi quis falſo hodie eſſe vigiliam putat, & carnes comedat, ſufficiat, vt in confeſſione dicat, comedi carnes in die prohibito? Et an ſi quis vnica voluntate voluiſſet omittere ieiunium per totam Quadrageſimam, teneatur hanc circumſtantiam in confeſſione explicare? Et an, ſi eodem die duplici titulo ieiunandum ſit, ſatisfaciat quis in confeſſione dicendo ſe ſemel prætermiſiſſe ieiunium? Et an Medico ſatis ſit, ſi dicat in confeſſione ſe conceſſiſſe licentiam edendi carnes abſque legitima cauſa diebus prohibitis, non explicando eſſe ieiunio conſecratos? Ex p.3.tr.4.ex reſ.161. alias 162. & in p.1.tr.7. ex reſ. 17.22.& 6n. *Quæ nunc inuenitur* in tom. 1. tr. 7. de Circumſtantiis reſ.5.23.58.& 161.

An in ieiunio Eucharistico pro cōmunione ſumenda, & Miſſa celebranda detur paruitas materiæ excuſans à peccato mortali? Et an ſumptio Tabachi *in fumo, puluere, & folio frangat ieiunium naturale? Et quid, ſi aliquis deglutiat in magna quantitate nummos aureos? Et quid eſt dicendum de aromatibus, grano aliquo, plumbo, de Oſſiculis aliquorum fructuum, & de fragmentis metallorum, vitro, lapillulis, ligno durſori, & ſimilibus? vel ſi quis aliquantulum aquæ per nares attrahat, & ſimilia quæ in ſtomachum tranſmittantur?* Ex p.5. tr.5. ex reſ. 12.& in tract.13.ex reſ.1. *Quæ hic reperientur* in tom. 2.tr.1.de Celebrat. Miſſarum reſ.126. & 12n.

Nota quod in prædicto tom.2.& tract.1.de Celebrat.Miſſarum *ſunt multæ aliæ difficultates pro ieiunio naturali, & Eucharistico* à reſ.121. vſque ad reſ.134. incluſiue *vbi reperies quidquid circa hoc occurrere poterit.*

Aduerte etiam, quod in præcitato tom.2. tr.2. de Communione *etiam inuenies aliquas quæſtiones pro ieiunio ante Communionem* in reſ. 56.57.73.74.75.78.79.80. 81.82.83.84.85.86.87. & 101.

An dupliciter peccet, qui ſe ingurgitat, quo tempore indictum erat ieiunium, nam & temperantiam & legem ieiunij violat? Ex p.5.tr. 13. ex reſ. 62. *quæ nunc inuenietur* in tom.2.tr.2.de Communione reſ.43.

An quis peccet mortaliter contra præceptum ieiunij? qui edit nimium, aut nociuum cibum prauidens ob morbum ſe omiſſurum ieiunium in die præcipiente illud? Ex p.10. tr.14 ex reſ.12.alias 10. *Quæ hic reperietur* in tom. 2. tractat. 3. de Audienda Miſſa in die feſto reſ.14.

An qui putat in hac hebdomada nullum eſſe diem ieiunij, cum tamen ſit, adueniente die ieiunij, quin tibi occurrat diem eſſe ieiunij, ſi comedas, & non ieiunes, peccet-ne omittens ieiunium? Ex p.9.tr.8.ex reſ. 48. *Quæ hic eſt* in tom.8.tr.x.de Conſcientia dubia reſ.19.

An per priuilegium Bullæ diſpenſatus in eſu carnium, cenſeatur diſpenſatus ad ieiunandum? Et an diſpenſatus per Bullam, vt comedat carnes, & lacticinia poſſit ſimul comedere piſces? Et an in hoc Siciliæ Regno diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis vſus ſaginminis ſit licitum habentibus Bullam Cruciatæ? Ex p. 1. tr. 11. ex reſ.4.& in p.2.tr.9.ex reſ.21. *Sed eas, & alias difficultates circa eſum Carnium, & lacticiniorum & circa ieiunium vigore Cruciatæ inuenies ſupra* in hoc ipſomet tom. 4.tr. 3.de Bulla Cruciatæ in reſ.270.166. & in aliis.

An ad lucrandum Iubilæum ſufficiat, quod commutatio ieiuniorum ex iuſta cauſa fiat: v. g. Feria quinta? Ex p. 5.tr. 12. ex reſ.25. *Quæ hic eſt ſupra* in hoc tom.4. tr. 4.de Iubilæo reſ.25.

An ſi quis videat aliquem ex obliuione comedere carnes in die ieiunij, teneatur illum monere? Ex p.9. tr. 8.ex reſ. 48. § 1. *Quæ hic reperitur* in tom.7.tr. 4. de Correctione reſ.31.

An qui vouit ieiunare in pane, & aqua peccet mortaliter. ſi ſemel bibat vinum? Et an qui vouit certa die ieiunare pro animabus Purgatorij, ſi eo die impeditus fuit, an teneatur altero die ieiunare? Et an ſi filius, ſeruus, vel vxor vouit ſingulis ſextis Feriis ieiunare, poſſit Pater, Dominus, & maritus tale votum irritare? Et an qui ob metum mortis iurauit alicui comedere carnes toto anno diebus prohibitis, an poſſit, vel debeat iuramentum ſeruare, ceſſante metu? Ex p. 5. tr. 5. ex reſ. 37. & in p.3.tr.5.ex reſ.26.& in p.9.tr.8.ex reſ.15. & in p. 8. tr.7.ex reſ. 57. *Quæ nunc inuenientur* in tom.8.tr.4.de Voto, & Iuramento reſ.9.15.44.& 55.

An famuli miniſtrantes Dominis carnes in die ieiunij, vel cibaria in refectiuncula peccent peccato ſcandali? Et an Catholicus Angliæ veſcendo carnibus in die Veneris, & in Quadrageſima ad ſe occultandum, peccet? Et an liceat exploratoribus, vulgo dictis, Spiæ, *vſus carnibus diebus vetitis in Eccleſia?* Ex p.5. tr. 7. ex reſ.13. & 33. & in p.8.tr.7.ex reſ.13. *Quæ hic ſunt* in tom.7.tr.5.de Scandalo reſ.59.70.& 71.

An Inquiſitores poſſint procedere contra comedentes carnes diebus prohibitis? Ex p.4.tr. 8. ex reſ. 32. *Quæ hic eſt* in tom.5.tr.10.de Inquiſitoribus reſ.87.

An Epiſcopus, vel Prælatus Regularis cum ſuis ſubditis poſſint diſpenſare, vt nunquam ieiunent? Et docetur, quod quando dubitatur, an ſine diſpenſatione teneatur quis ieiunare, eo ipſo eſt cauſa ſufficiens ad diſpenſandum, nec opus eſt aliqua commutatione. Et an Parochus ex conſuetudine diſpenſet in ieiuniis, quamuis ſi attendatur ius præciſe in hoc non poſſit diſpenſare? Ex p.8 tr.3.ex reſ.12.& 11 & in p.4.tr.3.ex reſ.44. *Quæ nunc inuenietur* in tom.3.tr.2.de diſpenſatione reſ.26. 25.& 18.

An hic actus, comederem carnem in Quadrageſima, ſi Eccleſia non prohibuiſſet, careat culpa? Ex p.3.tr.6. ex reſ.47. *Quæ hic reperitur* in tom.8.tr.6. de Luxuria reſ.1.

An ſi quis in die Veneris delectetur ſenſibili delectatione de eſu carnium, mente concepto, perinde, ac ſi reipſa eas comederet, peccet mortaliter? Ex p.3.tr.5.ex reſ.5. *Quæ hic eſt* in tom.8.tr.10.reſ.10.

TRACT.

Index Tractatuum,

TRACTATVS VII.

De Eleemoſyna. p. 275.

1. Res. Q*uædam ſunt ſuppoſita pro intelligẽtia dicendorum. Primo, quod indigentia pauperum eſt triplex; extrema, grauis, & communis. Secundo, quod bona, quæ ad ſubueniendum prædictis neceſſitatibus erogari poſſunt, ad tria genera reuocantur poſita in §. vltimo huius Reſolutionis.* Ex part. 5. tract. 8. reſ. 1. ibid.

2. *An quis teneatur in extrema neceſſitate dare eleemoſynam, non ſolum titulo charitatis, ſed etiam lege iuſtitiæ? Et an in hoc caſu poſſit quis cogi per iudicem ad faciendam eleemoſynam? Et an in aliquo caſu quis teneatur reſtituere damna, quæ ex eius omiſſione in danda eleemoſyna ſunt ſequuta vt v. g. quis fama periit, relinquit filios, quibus deberentur opera Patris, &c.* Ex part. 5. tr. 8. reſ. 2. ibid.

3. *An pauperes in extrema neceſſitate conſtituti poſſint contra diuites implorare officium iudicis? Et an iudices poſſint compellere diuites ad eleemoſynam faciendam, non ſolum in cauſa extremæ neceſſitatis, ſed etiam quoties præceptum adeſt iure diuino, aut naturali?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 4. p. 276.

4. *An ſatisfaciam præcepto, ſi in extrema neceſſitate ſubueniam pauperi mutuando? Et notatur, quod ſi proximus indiget non re, ſed vſu, ſufficit, ſi quis vſum donet, mutuando rem.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 5. p. 277.

5. *An ſæpius præceptum elargiendi eleemoſynas obliget diuites, ita vt peccent mortaliter illas non præbendo?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 41. ibid.

6. *An ſit obligatio ex bonis neceſſariis ad ſtatum opitulari extreme indigenti? Et inter alia, quæ in textu huius Reſolutionis adnotantur, tandem quæritur, an cenſeatur extrema, vel quaſi extrema neceſſitas, in quam quis venit ex alieno delicto, v. g. Titius, cum ſit innocens, creditur à Tyranno perimendus, niſi Caius eum pecunia redimeret? Et qui ſunt, qui teneantur reſtituere, ſi in communibus neceſſitatibus famis, & infirmitatum non ſuccurrunt?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 7. p. 278

7. *Dubitans, an proximus ſit in extrema neceſſitate, an teneatur veritatem indagare?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 39. *Et ad literam in* p. 4. tr. 3. reſ. 34. *ideo vna hic tantum tranſcribitur.*

8. *Confeſſarius quidam angebatur magnis ſcrupulis in excipiendis confeſſionibus cuiuſdam diuitis circa præceptum largiendi eleemoſynam. Tunc ego in eius gratiam hæc ex multis Doctoribus adnotaui. Et in textu huius Reſolutionis docetur, in quibus, & de quibus diuites teneantur, nec ne, largiri eleemoſynam in communibus, grauibus, & extremis pauperum neceſſitatibus.* Ex p. 2. tr. 16. & Miſc. 2. reſ. 26. alias 28. p. 279

9. *De obligatione diuitum largiendi eleemoſynas in graui neceſſitate proximi de neceſſariis ad ſtatum. Ex quo infertur Aduocatum teneri ſub mortali defendere cauſam pauperis, quando aliter defendi non poteſt. Et notatur, quod raro contingere poteſt, vt ſæculares ſub mortali teneantur pauperibus erogare ſuperflua decentiæ ſuæ.* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 215. ibid.

10. *An in graui neceſſitate teneamur largiri eleemoſynam de neceſſariis ad ſtatum?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 15. p. 280.

11. *An in graui neceſſitate teneamur præbere eleemoſynam de ſuperfluis naturæ, & ſtatus? Et notatur in ſupradicto caſu poſſe diuitem illam elargiri, non liberaliter, eleemoſynam dando, ſed illam mutuando.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 14. ibid.

12. *Rem ſatis controuerſam propono. An in communibus pauperum neceſſitatibus, ſicut in extremis & grauibus ſit obligatio faciendi eleemoſynam ex bonis omnino ſuperfluis?* Ex p. 2. tr. 15. & Miſc. 1. reſ. 31. p. 281.

13. *An ex ſuperfluo ſtatus teneatur quis facere eleemoſynam in communibus pauperum neceſſitatibus? Et an pauperibus, qui ad mendicandum publicis in locis expoſiti, vel ex nuditate, vel ex morbo extremæ neceſſitatis euidentia ſigna oſtendunt, ſub præcepto teneatur quis ſuccurrere, ſi habet ſuperfluum vitæ? Et notatur, quod ſi quis habens ſuperflua ita omittit eleemoſynam, vt nihil omnino det communem neceſſitatem patientibus, aut ita modicum pro quantitate ſuæ ſubſtantiæ, peccat mortaliter* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 17. p. 282

14. *An ſpes aſcendendi ad ſuperiorem ſtatum liberet ab onere elargiendi eleemoſynam de ſuperfluis?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 20. p. 285

15. *An quis teneatur de ſuperfluo ad ſtatum opitulari illi, qui in periculo verſatur amittendi fortunas iniuſte?* Ex p. 5 tr. 8. reſ. 16. p. 284

16. *Si plures diuites poſſint vni pauperi ſuccurrere in extrema, vel graui indigentia, quia omnes æque illum norunt, quis eorum teneatur eleemoſynam dare?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 13. ibid.

17. *An diuites teneantur redimere captiuos apud Turcam? Et quid eſt dicendum de aliis multis caſibus paſſim occurrentibus, vt v. g. Aduocatus an debeat ſuo patrocinio gratis defendere pauperem, aut viduam indigentem eius opera? Et quid de Medicis, Chirurgis, Pharmacopolis, & aliis?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 6. ibid.

18. *An priuati homines teneantur inquirere pauperes? Et quid in tempore peſtis? Et de multis aliis caſibus agitur circa hoc* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 3. p. 285.

19. *An Summus Pontifex teneatur ſuperflua ex ſuis redditibus elargiri in eleemoſynas? Et an Papa in hoc præcepto poſſit diſpenſare? Et an hoc præceptum ſit humanum, & Eccleſiaſticum?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 28. ibid.

20. *An Pontifex, ſi non licite, ſaltem valide poſſit diſpenſare cum Cardinalibus, Epiſcopis, & aliis Beneficiariis, ne redditus Eccleſiaſticos ſuperfluos expendant in pios vſus? Et an hoc etiam poſſit introducere conſuetudo? Et reſolutio harum quæſtionum pendet ex illa, an obligatio expendendi ſuperflua ſtatus, quam habent Eccleſiaſtici, oriatur ex iure naturæ, vel ex iure Eccleſiaſtico? Et an extet præceptum poſitiuum prohibens Eccleſiaſticis expendere ſuperflua in vſus non pios?* Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 35. ibid.

21. *Quo ordine Epiſcopi, & alii teneantur ſuperflua bonorum Eccleſiaſticorum erogare in opera pia? Et an Eccleſiaſtici ex fructibus beneficij poſſint filios ſpurios alere, & dotem filiæ ſpuriæ dare?* Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 36 p. 287.

22. *De obligatione Epiſcoporum, & Beneficiariorum ad eleemoſynas elargiendas.* Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. reſ. 214. p. 288.

23. *De quantitate eleemoſynæ neceſſario ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis expendendæ in pauperum neceſſitatibus. Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Epiſcopatum aſſumptos? & aliqua alia deciduntur, pro intelligentia illorum bonorum, quæ cenſentur eſſe, vel patrimonialia, vel quaſi patrimonialia, de quibus Epiſcopi, & Clerici poſſint ad libitum diſponere, vt de bonis patrimonialibus, videlicet de diſtributionibus quotidianis, pro comitando funere defunctorum, pro facienda Miſſa, habenda concione, viſitando Epiſcopatu, ferendis ſententiis, & tandem pro quacunque induſtria perſonali, pro labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quouis alio titulo diſtincto à titulo beneficij. Et an Clericus, ſi de groſſo beneficij, & eius redditibus aliquid detrahit ex neceſſariis, poterit, quidquid detraxerit, expendere pro libito abſque peccato mortali dummodo non ſit in vſus prophanos?* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 27. p. 289.

24. *An Epiſcopi teneantur erogare in vſus pios omne id,*

quod

quod ſupereſt ex congrua, & decenti ſuſtentatione. Ex p.8.tr.7.& Miſc.reſ.12.p.290

25. Quænam quantitas dicatur notabilis, vt illam expendens Epiſcopus, vel alius Beneficiarius in vſus prophanos peccet mortaliter. Ex part.7.tract.11.& Miſc.2.reſ. 36. ibid.

26. An Eccleſiaſtici, ſi eleemoſynas debitas non præbeant, non ſolum peccent mortaliter, ſed etiam ad reſtitutionem teneantur? Et hoc procedit ex illa quæſtione, an Eccleſiaſtici ſint Domini redditum Eccleſiaſticorum? Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Epiſcopatum aſſumptos? Et infertur Epiſcopum Regularem poſſe teſtari de patrimonialibus. Et aduertitur Regularem Epiſcopum legitimè renunciationem ante emiſſam profeſſionem factam, ſeruata Concilij forma reuocare poſſe. Et an hoc etiam procedat, ſi forte Epiſcopi eſſent ex illis Religioſis, qui in Societate Ieſu emiſerunt ſola vota biennij. Ex p.5.tr.8.reſ.31.p.291.

27. An Eccleſiaſtici extra neceſſitatem grauem corporalem, vel ſpiritualem proximi, teneantur erogare ſuperflua in vſus pios ex præcepto tantum poſitiuo? Et infertur, an Pontifex ſaltem validè, ſi non licitè poſſit diſpenſare cum aliquo Cardinali, aut Epiſcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Eccleſiaſticos in vſus pios? Et docetur Pontificem diſpenſando ſine cauſa in iure poſitiuo non peccare, ſecluſo ſcandalo, quod de quocumque Legiſlatore dicendum eſt. Etiamque aduertitur in Hiſpania conſuetudinem introduxiſſe contra ius poſitiuum Beneficiarios poſſe teſtari de fructibus in vſus non pios. Et curſim docetur peccare Collegam, qui in aliquo Collegio, & Vniuerſitate alitur eo fine, vt ſtudeat, & poſtea Reipublicæ proſit, ſi otio vacet, & tempus terat. Ex p.7.tr.10. & Miſc.1.reſ.13.p.292

28. An Clerici id quod detrahunt ex neceſſariis ad decentiam ſtatus, viuentes parcè, teneantur pauperibus largiri ſicut ſuperflua? Sed difficultas eſt quoad obligationem conferendi ſuperfluum pauperibus, an idem ſentiendum ſit de quotidianis diſtributionibus, ac de cæteris beneficij fructibus? Et an idem dicendum ſit de penſionibus? Sed notatur Clericos de bonis patrimonialibus, & quæ lucrantur ratione miniſterij, & pro Miſſis dicendis, adminiſtrandis Sacramentis, audiendis confeſſionibus, pro concionibus, & officio Vicaria, &c. poſſe diſponere ſicut de bonis patrimonialibus ad libitum, & hoc etiam procedit quo ad bona, quæ Capellani recipiunt ex Capellania Collatiua Ex part.4.tr.4. & Miſc.reſ.171. p.293

29. An Penſionarij, & cæteri Beneficiarij teneantur ad eleemoſynas largiendas? Et quid de Præſtimoniariis. Ex p.5.tr 8 reſ.29. ibid.

30. An Milites Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & Diui Ioannis teneantur ad eleemoſynam, ſi beneficia poſſideant Eccleſiaſtica? Ex part.5.tractat.8.reſolut.30. p.294

31. An Priores, Abbates, & alij Clerici curam animarum non habentes teneantur inquirere pauperes, vt ipſis eleemoſynas faciant de ſuperfluis ex redditibus Eccleſiaſticis? Ex part.4. tract.4. & Miſc. reſolut. 158. ibid.

32. An Monaſteria Religioſorum, in quibus prouentus redundant, teneantur de illis eleemoſynas facere? Et an poſſit, vel debeat Prælatus Regularis omnes ſuper abundantes redditus in eleemoſynam dare. Ex p.5. tr.8. reſ. 33. ibid.

33. An Religioſi poſſint eleemoſynas facere? Et an quamuis Superior interdicat eleemoſynas largiri, non videatur interdicere moderatas, & conſuetas. Ex p.5. tr. 8. reſ.32. p.295

34. An vxores poſſint facere eleemoſynas? Et in corpore huius Reſolutionis explanantur ſeptem caſus, in quibus vxores poſſunt facere eleemoſynas. Et an vxor poſſit præbere eleemoſynas filiis ex priori matrimonio indigentibus? Et quid de fratribus? Et an vxor poſſit inſcio viro, vigeſimam partem annui prouentus in eleemoſynas diſtribuere. Ex p.5.tr.8.reſ.34.ibid.

35. Vxor cuiuſdam Nobilis viri, ſecundum conſuetudinem aliarum mulierum ſuæ conditionis ſolebat facere moderatas donationes, & eleemoſynas; poſtea maritus hoc ſciens prohibuit vxori. Quæſitum à me fuit, an non obſtante dicta prohibitione vxor poſſit ſine ſcrupulo dictas eleemoſynas facere? Et an vxor neſciente viro, poſſit dare vigeſimam partem lucri annualis in eleemoſynam. Ex p.2. tr.15. & Miſc.1.reſ.33.p. 296

36. An vxor inſcio marito poſſit tribuere eleemoſynam, vt Deus auertat graue damnum mariti, ne ſcilicet eum puniat, vel vt impetret eius conuerſionem à ſtatu malo? Et quid eſt dicendum, ſi maritus tale quid ſciret, & id illi diſpliceret? Ex p.2.tr.16. & Miſc.2. reſ. 23. alias 25. p.297

37. An tutores, & curatores poſſint facere eleemoſynas de bonis pupillorum, & ipſi pupilli conſentire teneantur? Et an non ſolum tutores, ſed etiam ipſi pupilli, & minores poſſint moderatas eleemoſynas facere, & tutores teneantur ad id conſentire? Et docetur, quod tutor pro pupillo aliquid poteſt donare. Ex part.5.tract.8. reſ.35. ibid.

38. An filiusfamilias poſſit facere eleemoſynas? Et inter alia quæ circa hoc diſcutiuntur, quæritur, quod ſi filiusfamilias ludo aliquid lucri fecerit, an id etiam pauperibus erogare queat? Et an poſſit filius ad vſus honeſtos accipere aliqua à patre, etiam inuito. Ex p.5. tr.8. reſ. 25. ibid.

39. Quibus ſumptibus ſoluenda ſit eleemoſyna Prædicatori. Ex p.3.tr.5.& Miſc.1. reſ.71. p.298

40. An ſit præceptum dandi eleemoſynam iis qui voluntariè pauperes fiunt, vt Religioſi. Ex part.5. tr.8. reſ.18. ibid.

41. An ſit danda eleemoſyna homini auaro indigenti, qui propriis rebus vti non valet? Et quid de vagabundis, qui voluntariam, culpabilem, & vitioſam inopiam patiuntur. Ex p.5.tr.8.reſ.19.ibid.

42. An rectè excludantur aliquando à ciuitatibus pauperes, peregrini. Et an liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè & oſtiatim mendicet. Ex p.5.tr.8. reſ.36. ibid.

43 An promittens eleemoſynam cuidam pauperi poſſit alteri, vel ſibi pauperiori conferre? Et inter alia quæ circa hoc deducuntur, tandem docetur non poſſe Confeſſarium commutare pœnitentiam erogandi eleemoſynam per ſolam applicationem ad ipſummet pœnitentem, tanquam ad pauperem. Ex p.5.tr.8.reſ.37. ibid.

44. An ſit peccatum mortale inuertere ordinem in ſuccurrendo patri, matri, filio, vxori, auo, & nepoti. Ex p.5. tr.14.& Miſc.2.reſ.93.p.299

45. An ſi quis habeat patrem diuitem, & filium diuitem, & ipſe ſit pauper, à quo debeat prius petere alimenta? Et quæritur, quo iure filij, & parentes alimenta præſtare teneantur? Et ad extremam neceſſitatem redactis filiis, & parentibus, teneantur potius filij patribus ſuccurrere, quàm propriis filiis, & ſecus extra neceſſitatem extremam? Ex p.10.tr.13.& Miſc.3.reſ.3. ibid.

46. An ſi creditor, & pater, vel mater debitoris ſint in extrema neceſſitate, debitor poſſit ſubuenire illis relinquendo creditorem? Et an id poſſit facere, & debet cum vxore, & liberis, & etiam cum fratre? Ex p.5. tr.8. reſ.12.p.300

47. An quando creditor, & debitor ſunt in extrema neceſſitate, debitor teneatur ſoluere creditori quod debet? Idem eſt dicendum de depoſito, & mutuo. Et notatur, quod cum quis extrema neceſſitate preſſus abſtulit rem alienam domino in extremam quoque inopiam redacto, eam debere domino reſtituere. Ex.part.5 tract.8.reſ.11. p.301

48. An debitor in extrema neceſſitate teneatur reſtituere, ſi creditor ſit etiam in extrema neceſſitate? Et

Digitized by Google

Index Tractatuum,

quid, ſi patres, conſanguinei, & amici debitoris in extrema neceſſitate ſint conſtituti? Et notatur ob grauem neceſſitatem debitoris poſſe differri reſtitutionem, quamdiu neceſſitas durat. Ex part. 11. tract. 2. & Miſc. 2. reſ. 32. ibid.

49. *An non ſolum in extrema, ſed in graui neceſſitate ſit licitum pauperibus occultè ſubripere ab opulentibus, ſi aliter illud malum graue auertere nequeant?* Ex p. 2. tr. 17. & Miſc. 3. reſ. 29. p. 303

50. *An pauper non ſolum in extrema, ſed etiam in graui neceſſitate poſſit neceſſaria à diuitibus furari, quando ipſi tenentur præbere eleemoſynam? Et an in extrema neceſſitate poſſit pauper cum moderamine inculpatæ tutelæ necem inferre impedienti talia furta.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 23. ibid.

51. *An licitum ſit non ſolum in extrema, ſed etiam in graui neceſſitate furari? Et quid intelligatur nomine grauis neceſſitatis?* Ex part. 11. tr. 1. & Miſc. 1. reſol. 13. p. 304

52. *An vir honeſtus, cui magnum dedecus eſſet mendicare, poſſit clanculum neceſſaria ſubripere.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 24. p. 305

53. *An ſi in extrema neceſſitate conſtitutus accipiat aliquam rem, teneatur poſtea reſtituere, ſi poteſt.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 9. ibid.

54. *An ſi quis ante neceſſitatem extremam accipiat ab alio commodatum, conductum, vel precarium, teneatur reſtituere, ſi illud in extrema neceſſitate conſumpſit.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 10. p. 306

55. *An ſi ante neceſſitatem extremam furatus es aliquam rem, quam poſtea in extrema neceſſitate conſumpſiſti, tenearis ad reſtitutionem?* Ex part. 5. tract. 8. reſol. 8. ibid.

56. *An recipiens eleemoſynam ſimulans paupertatem peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem? Et quid ſi alicui donarentur v. g. centum aurei, qui finxit ſe eſſe Epiſcopum, qui ab Epiſcopatu ab Hæreticis per vim expulſus indiget peculiaribus ſumptibus, vt ad Epiſcopatum redeat, vel quid ſimile, teneatur verè reſtituere id quod accepit? Et an pauper mendicans cauſa otioſitatis, vel cupiditatis, etiam ſi ſit validus corpore, an peccet mortaliter? Et an pauper adſtans ad oſtium diuitis, & Monaſterij, & expectans eleemoſynam dicat alteri pauperi accedenti iam eſſe datam, an teneatur ad reſtitutionem,* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 11. ibid.

57. *Cui facienda ſit reſtitutio eleemoſyna recepta ex ficta paupertate, an Domino ipſo danti, vel pauperibus? Et quid verò ſi aliquis quantitatem magnam in eleemoſynam ficto pauperi dediſſet.* Ex part. 5. tract. 8. reſol. 21. p. 307

58. *An quando bona alicuius ſunt publicata ipſo facto, v. g. propter hereſim, aut læſam Maieſtatem, poſſit ante criminis condemnationem facere eleemoſynam.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 40. p. 308

59. *Quidam habebat facultatem diſtribuendi pauperibus certam pecuniarum ſummam, quæſierunt a me documenta aliqua ad tollendos ſcrupulos. Et difficultas eſt quiſnam dicatur pauper?* Ex part. 2. tr. 15. & Miſc. 1. reſ. 8. ibid.

60. *An in diſtribuenda eleemoſyna inter pauperes, præferenda ſint Moniales viris Religioſis? Et an ſi inter executores teſtamenti eſt contentio ſuper electione pauperis, deuoluatur ad Epiſcopum, vel adhæreat vni ex executoribus? Et an hoc intelligatur data paritate inter pauperes ab vtroque executore nominatos, & non aliter.* Ex p. 10. tr. 13. & Miſc. 3. reſ. 5 ibid.

61. *Sæpius in praxi occurrit iſta quæſtio. An executores alicuius teſtamenti, vel legati, qui debent inter pauperes diſtribuere aliquam pecuniarum ſummam, teneantur eligere pauperiores? Et idem quæritur de Confeſſariis, & Religioſis, qui habent à ſæcularibus facultatem diſtribuendi aliquam eleemoſynam. Et in dicto caſu, an poſſint Religioſi eligere Religioſos mendicantes, vel Religioſos ſui Monaſterij, ſi diſtributor eſt Religioſus, pro ſuis neceſſitatibus. Sed quid eſt dicendum, quando in teſtamento relinquitur, vt pauperibus detur eleemoſyna, an ſi tantum pauperibus detur, ſufficiat, vt non teneatur ad reſtitutionem.* Ex part. 2. tr. 5. & Miſc. 1. reſ. 39. p. 309

62. *Solent quamplurimi in morte relinquere Confeſſariis aliquam pecuniarum ſummam pauperibus ab ipſis diſtribuendam; quæſitum à me fuit, an dicti Confeſſarij teneantur pro ſupradicta eleemoſyna conſequenda eligere pauperiores? Idem dicendum eſt, quando eleemoſyna fuit relicta ad fœminas maritandas. Et an legatum relictum ad pauperes, poſſit in vnum diſtribui?* Ex part. 2. tractat. 16. & Miſc. 2. reſolut. 19. alias 21. ibid.

63. *An legatum relictum, vt diſtribuatur pauperibus, poſſit diſtribui tantum inter duos pauperes? Et an legatum relictum diſtribuendum vni pauperi, poſſit duobus diſtribui?* Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 59. p. 310

64. *An diſtributor eleemoſynæ ex teſtamento poſſit partem ſibi applicare, ſi verè pauper eſt? Et notatur, quod ſi à Confeſſario imponatur in pœnitentiam, vt quis aliquid in pauperes diſtribuat, non poſſit ſatisfacere ſubueniende ſibi, & ſi poſſit ſubueniendo conſanguineis.* Ex p. 5. tr. 8. reſ. 38. p. 311

65. *An qui habet licentiam petendi eleemoſynam, poſſit hoc ius alteri locare.* Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. reſ. 41. ibid.

66. *An liceat exponere ſacras Reliquias videndas, vel tangendas, vt magis eleemoſynæ acreſcant? E curſim docetur abſque ſymonia ſacras Reliquias diſtrahi non poſſe pecuniis.* Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. reſol. 73. ibid.

APPENDIX

Ad aliquas alias difficultates ſimul pertinentes *ad hunc Tractatum 7. de Eleemoſyna. huius Tomi quarti.*

An pœnitens, ſi in eleemoſana non recordetur pœnitentia impoſita, adhuc ſatisfaciat dando eleemoſynam ex deuotione? Et an quando eleemoſyna iniuncta eſt ex pœnitentia à Confeſſario, intelligendum eſt eleemoſynam quomodocumque factam comprehendere velle. Ex p. 6. tract. 6. ex reſol. 43. & in part. 3. tract. 4. ex reſol. 83. alias 84. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 1. tract. 6. de Satisfactione ſacramentali reſ. 55. & 12

An liceat abſoluere moribundum, qui vult præbere eleemoſynam pro ſepultura in loco magis honorifico. Ex part. 5. tractat. 3. ex reſolut 102. *Quæ hic reperietur* in tom. 1. tractat. 4. de Abſolutione ſacramentali, reſolut. 49.

An Capitulum Sede vacante teneatur impartiri eleemoſynas, quas Epiſcopi tenentur? Ex p. 8. tr. 4. ex reſ. 74. *Quæ hic eſt* in tom. 3. tr. 5. de Capitulo Sede Vacante reſ. 60.

An Beneficiarius, qui omiſit Horas Canonicas liberetur à reſtitutione propter eleemoſynas pauperibus largitas, non autem hoc intuitu? Et quid de aliis debitis? Et an hoc locum habeat in debitis ex furto, vſuris, &c. quæ qui forte ſoluenda ſunt pauperibus ob incertitudinem creditorum? Ex part. 3. tract. 6. ex reſ. 57. & ex p. 7. tr. 10. ex reſ. 24. & in part. 9. tr. 9. ex reſ. 23. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 3. tr. 6. de Horis Canonicis, reſ. 126. 127. & 128.

An eleemoſyna largienda pauperibus poſſit applicari pro Miſſis celebrandis ad ſubleuãdas animas Purgatorij. Et an Beneficiarius omittens horas Canonicas ſatisfaciat, ſi eleemoſynas non diſtribuat pauperibus, ſed celebret Miſſas

ſas pro animabus Purgatorij? Ex part.7.tr.10. ex reſ. 14. *Quæ hic reperietur* in tom.6.tr.8. de Teſtamentis reſ.58.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum emiſſum in fauorem tertij, v.g. dare Calicem pro aliquo Sacello, aut certo pauperi eleemoſynam, &c. Et quid ſi à Præpoſito Eccleſiæ, vel paupere eiuſmodi votum acceptatum fuerit? Ex p.1.tr.11.ex reſ.47. *Quæ hic eſt ſupra* in hoc ipſomet tom.4.tr.3.de Bulla Cruciatæ reſ.87

An ſi in Bulla Iubilæi præcipiatur tribus diebus fieri eleemoſynam, an in iis diebus facienda ſit? Et an quando expreſsè in Bulla non dicit, vt eleemoſyna fiat tribus diebus, ſed tantum indeterminatè mandatur eleemoſyna, an ſufficiat ſemel eleemoſynam facere, etiam die Dominico non ſo um ante, ſed poſt communionem. Et an quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentiæ præſcribitur ſimpliciter eleemoſyna, hæc facienda ſit ſecundum qualitatem perſonæ. Et quid eſt dicendum, quando in Bulla præcipitur eleemoſynam faciendam iuxta facultates cuiuſque? Et an pauperes, qui non poſſunt ad lucrandas Indulgentias largiri eleemoſynam, egeant commutatione in aliud opus pium; vel in tali caſu an ſufficiat ſi pauper curet, vt eleemoſyna alij detur pro ſe. Et an ſi quis det alteri tempore Iubilæi eleemoſynam diſtribuendam, ſi iſte talis non diſtribuat, Indulgentiam non lucretur? Et quid, ſi tantum præcipiat œconomo, vt in tali caſu det eleemoſynam. Et quid eſt dicendum, ſi mitteretur eleemoſyna tempore Iubilæi ad pauperem diſtantem, ad quem non poſſit peruenire intra illam hebdomadam; an tunc eleemoſyna non daretur intra tempus legitimum Et an qui eleemoſynam daret ficto pauperi, lucretur Iubilæum. Et an quando in Iubilæo Superior vult aliquid dare pro eleemoſyna, poſſit illam ſubditus clam à Monaſterio accipere. Idem eſt in prædicto caſu de Monialibus, vxoribus, filiis, ſeruis, & mancipiis reſpectu Abbatiſſæ, mariti, patris, & domini. Et an pauperes ficti non obligentur reſtituere quæ per eleemoſynas minus acceperunt. Ex p.5.tr.12.ex reſ.22.14.15.& 31. & in p.10.tr.13. ex reſ.55.& in tr.15.ex reſ.22. *Quæ hic ſunt ſupra* in hoc tom.4. tract.4. de Iubileo reſ. 28.29.31. 32.54. & 30.

An ſit ſimonia ſi Titius promittat Caio ſe daturum eleemoſynam pauperi, vel loco pio, ſi Caius impetret beneficium Eccleſiaſticum Titio, vel habitum Religionis militaris. Ex p.5.tr.14. ex reſ.75. *Quæ nunc inuenietur* in tom. 5.tr.7. de Simonia reſ.22.

An Bulla Clementis VII. prohibens largitionem munerum, locum ſibi vendicet, ſi Moniales, & Regulares dent eleemoſynam. Et an Religioſus peccet contra prædictum Bullam, & votum paupertatis, ſi abſque Superioris licentia accipiat pecuniam, vt ipſe liberè diſponat in eleemoſynas nomine ipſius qui dedit. Ex p.1.tr.6.ex reſ.11.& 29. *Quæ hic reperientur* in tom.7.tr.3. de Paupertate Religioſa reſ.67.& 27

An qui vouit ſingulis diebus dare paruam eleemoſynam, & ſi pluries omittat iſtam paruam eleemoſynam peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem, ſi deueniat ad materiam grauem. Ex p.3. tr.5. ex reſ.14. & in p.5. tr.3. ex reſ.53. *Quæ hic ſunt* in tom.8.tr.4.de voto reſ.13. & 14

An ſi quis vouit per annum elargiri modiciſſimam eleemoſynam huic, vel illi pauperi pro libito elargientis, peccet mortaliter, ſi nunquam illam elargiatur? Et quid ſi vni & determinato pauperi, quia tunc talis pauper haberet ius ad magnam quantitatem, & maximè ſi illam acceptauit? Et an teneatur filius liberare patrem à pœnis Purgatorij cum Miſſis, & eleemoſynis? Et quid ſi Pater damnatus eſt ad triremes, & offeratur remiſſio, ſi filius pro patre ſoluat centum aureos? Et an fideles teneantur ex præcepto charitatis animas fidelium defunctorum Miſſarum Sacrificiis, & eleemoſynis adiuuare. Ex

part.9.tr.9.ex reſ.61.alias 60. & in part.3. tract.6.ex reſ. 24. *Quæ nunc inuenientur* in tom. 8. tr.10. reſol. 12. & 4.

An pauperes qui res aliquas inuentas pro eleemoſyna habuerunt, ſi verus dominus compareat; teneantur illas reſtituere. Ex p.11.tr.8. ex reſ.12. *Quæ hic reperietur* in tom.8.tr.7.de Furto, & Reſtitutione reſ.25

An ſerui poſſint facere eleemoſynas. Ex p.5.tr.8.ex reſ.26. *Quæ hic eſt* in tom.7.tr.8.de Seruis reſ.35

An conſanguinei, vel alij recipientes ab Epiſcopis, vel aliis beneficiariis redditus quos ipſe tenentur in eleemoſynas, & vſus pios inſumere, peccent mortaliter, quamuis non teneantur ad reſtitutionem. Ex p.7. tr.11.ex reſ.39. *Quæ nunc inuenietur* in tom.6.tr.7. de Donationibus reſ.5.

An qui debent eligere pauperes pro diuidenda eleemoſyna, poſſint ſine onere reſtitutionis pro hac actione aliqua munera accipere. Et quid eſt agendum quando pro danda eleemoſyna ſunt rationes æquales inter pauperes. Ex p.3. tr.5.ex reſ.55. *Quæ hic reperietur* in tom.8.tract.7. de Furto, & Reſtitutione reſ.52.

An executores teſtamenti, etiam Religioſi, quibus aliqua diſtributio commiſſa eſt, poſſit ſibi, conſanguineo, vel Monaſterio aliquid erogare? Et ſi teſtator ſciat paupertatem executoris, poſſit ipſe adhuc ſibi applicare eleemoſynam inter pauperes diſtribuendam. Et de eleemoſyna diſtribuenda, an executores poſſint dare aliquid filio ſpurio teſtatoris. Et an poſſint præbere eleemoſynam pauperibus ex ſua culpa. Et an executores, ſi ſemel elegerint vel determinauerint S. Auguſtini v.g. Monaſterium, &c. poſſint variare in danda, & applicanda eleemoſyna. Et an executores poſſint diſtribuere eleemoſynam inter pauperes ante tempus deſignatum à teſtatore. Et an executor, quando eleemoſyna diſtribuenda eſt inter pauperes, poſſit dari fabricæ Eccleſiæ pauperi. Et an verò quando teſtator expreſſit certum genus pauperum, aut certum locum, an tunc nec hæres, nec Epiſcopus poſſit mutare. Et an ſi quis relinquatur elector pauperum ad diſtribuendas eleemoſynas, data negligentia, electio deuoluatur ad Epiſcopum. Et de aliis caſibus etiam agitur, in quibus executore non aſſignato, electio competit ad Epiſcopum pro danda eleemoſyna. Ex part.8. tr.5.à reſ.46. vſque ad reſ.51. & in reſ.58.61.& 41. *Quæ hic ſunt* in tom.6.tr.9.de Executoribus teſtamentorum à reſ. 57. vſque ad reſol. 62. incluſiuè, & in reſol.63. 54. & 55.

TRACTATVS VIII.

De Conſecratione Epiſcopi. p.312.

1.Reſ. *AN Conſecratio Epiſcoporum ſit Ordo. Et opinio negatiua aſſertur.* Ex p.12. tr.1.reſ.1.ibid.

2. *Opinio affirmatiua adducitur, & probatur Epiſcopatum eſſe verum Ordinem.* Ex p.12.tr.1. reſ.2. p 313

3. *Diſſoluuntur argumenta adducta pro prima ſententia.* Ex p.12.tr.1.reſ.3.p.314

4. *Quid dicendum de Patriarchatu, Archiepiſcopatu: item de Cardinalatu, & Papatu? Et explanatur, quod Ordo Epiſcoporum eſt quadripartitus, ſiue quatuor gradus habet, hi ſunt Patriarchæ, Archiepiſcopi, Metropolitani, & Epiſcopi: & quod attinet ad Archiepiſcopatum, & Patriarchatum, hi non ſunt Ordines diſtincti ab Epiſcopatu. Sed Cardinalatus non eſt Ordo Eccleſiaſticus.* Ex p.12.tr.1.reſ.4.ibid.

5. *An conſecratio Epiſcopalis ſit verè Sacramentum? Et opinio negatiua adducitur.* Ex part. 12. tract.1. reſ.5. p.315

Index Tractatuum,

6. *Epiſcopatum eſſe Sacramentum demonſtratur.* Ex p. 12.tr.1.reſ.6. ibid.

7. *An Epiſcopatus ſit ita verus Ordo, & Sacramentum, vt diſtinguatur à Sacerdotio,& nouum Ordinem,& Sacramentum conſtituat.* Ex p.12.tr.2.reſ.7.p.316

8. *Aſſeritur opinio aſſerens Epiſcopatum abſolutè diſtingui ab Ordine Sacerdotali.* Ex p.12.tr.1.reſ.8.p.317

9. *Iudicium de ſupradictis opinionibus. Et aſſeritur certum eſſe, non ſolum Epiſcopatum eſſe Ordinem, ſed & verum Sacramentum.* Ex p.12.tr.1.reſ.9.ibid.

10. *An opinio aſſerentium Epiſcopatum non eſſe Sacramentum mereatur aliqua cenſura inuri? Et Angelicus Doctor D. Thomas defenditur.* Ex part.12.tr.1.reſ.10. p.318

11. *Reſpondetur ad illud argumentum, ſi conſecratio Epiſcopi eſt verus Ordo, & verum Sacramentum, ergo non ſeptem, ſed octo ſunt ordines, & Sacramenta.* Ex p.12. tr.1.reſ.11.p.319

12. *De materia conſecrationis Epiſcopalis. Et primò Iſamberti,& aliorum opinio aſſertur.* Ex part.12.tr.1.reſ.12. p.320

13. *Adducitur ſecunda, tertia, & quarta ſententia Fornarij, Syluij, & Merceri.* Ex part.12. tract.1.reſ.13. p.321

14. *Proponitur quinta ſententia Doctoris Hallieri.* Ex p.12.tr.1.reſ.14. ibid.

15. *Aſſeritur ſexta ſententia Patris Dicaſtilli.* Ex p. 12. tr.1.reſ.15.p.322

16. *Exhibetur ſeptima, & vltima ſententia Vaſquez, Bellarmini, & aliorum.* Ex part.12. tract.1.reſol. 16. ibid. p.323

17. *Iudicium de ſupradictis ſententiis.* Ex part.12. tr.1. reſ.17.

18. *Vltima ſententia quæ aſſerit, quod materia, & forma conſecrationis Epiſcopalis ſit manuum impoſitio, & verba,* Accipe Spiritum Sanctum, *magis probatur, & firmatur.* Ex p.12.tr.1.reſ.18. ibid.

19. *An in opinione aſſerentium porrectionem libri Euangeliorum, & Baculi Paſtoralis eſſe materiam partialem conſecrationis, ſi Epiſcopus dicta inſtrumenta non tangeret, eius conſecratio eſſet inualida. Ex quo ſequitur, an contactus phyſicus inſtrumentorum Sacramenti Ordinis ſit de neceſſitate Sacramenti?* Ex p.12. tr.1.reſ. 19.p.324

20. *An conſecratio Epiſcopalis imprimat characterem diuerſum à Sacerdotali? Et negatiua ſententia aſſeritur D.Thomæ, Amici, & aliorum.* Ex part.12.tr.1.reſ.20. ibid.

21. *Adducitur opinio affirmatiua.* Ex part.12.tr.1.reſ.21. p.325

22. *Quando in conſecratione Epiſcopali imprimatur character? Et quid ſi Epiſcopus moriatur in medio v.g. conſecrationis? Sed difficultas eſt, ſuppoſita opinione Doctorum aſſerentium in conſecratione Epiſcopi dari plures materias, & formas partiales ſubſtantialiter neceſſarias, quando imprimatur character, & conferatur gratia? Et ſi in conſecratione Epiſcopus moreretur ante ceptas omnes partiales materias, an tali caſu acciperet partialem gratiam correſpondentem partiali materiæ ab ipſo Epiſcopo receptæ? Et aſſeritur in Sacramento Extremæ Vnctionis in ſingulis vnctionibus partialem gratiam conferri.* Ex p.12.tr.1.reſ.22.p.326

23. *An ratione characteris, ſi Epiſcopus conſecratus moreretur,& poſtea reſurgeret, poſſet iterum munia Epiſcopalia exercere? Pro quo quæritur primò, an character ita ſit indelebilis, vt etiam poſt mortem tam in Beatis, quam in damnatis permaneat? Quæritur ſecundò, an character ita in alia vita permaneat, vt maneat cum poteſtate ſibi annexa ad validè recipienda? vel danda alia Sacramenta.* Ex p.12.tr.1.reſ.23.p.327

23. *Quiſnam ſit Miniſter conſecrationis Epiſcopalis? Et explanatur, quod olim Chorepiſcopi ex conceſſione Epiſcoporum ordinabant Sacerdotes.* Ex p.12. tr.1. reſ. 24. p.318

25. *An ſimplex Sacerdos ex commiſſione Papæ poſſit eſſe Miniſter conſecrationis Epiſcopalis. Et curſim explanatur, delegata à Summo Pontifice poteſtate, ordinatum Clericum poſſe Ordinem miniſtrare, quem ipſe habet, & laicum confirmatum poſſe ex commiſſione Papæ confirmationis Sacramentum conferre.* Ex p.12. tr.1.reſ. 25. ibid.

26. *An ſi Pontifex diceret alicui,* Eſto *v. gr.* Epiſcopus Ferrarienſis, *talis eſſet verè Epiſcopus? Idem eſt pro Sacerdotio. Et aſſeritur, quod dum Pontifex ſimplici Sacerdoti committit miniſterium confirmandi, illum conſecrat in Epiſcopum, quamuis hoc non placeat.* Ex part.12. tr.1.reſ.26.p. 329

27. *An in conſecratione Epiſcopi de iure diuino requirantur tres Epiſcopi? Et ſententia negatiua aſſeritur.* Ex p.12. tr.1.reſ.27.p.330

28. *Alia ſententia proponitur aſſerens ternarium numerum Epiſcoporum eſſe de iure diuino.* Ex p.12. tract.1. reſ.28.ibid.

29. *Iudicium de ſupradictis opinionibus, & prima magis confirmatur.* Ex p.12.tr.1. reſ.29. p.331.

30. *An ſtando in opinione, quod requirantur tres Epiſcopi de iure diuino in conſecratione Epiſcopi, poſſit in caſu neceſſitatis ſuper hoc Papa diſpenſare? Et obſeruatur, quod quando conſecratio fit ex commiſſione ab vno Epiſcopo, adhibendos ſimul eſſe ex eadem commiſſione alios duos Presbyteros loco Epiſcoporum, qui non ſunt.* Ex p.12.tr.1.reſ.30. p.332

31. *Exemplis demonſtratur Pontifices ſæpius ſuper numero Epiſcoporum in conſecratione Epiſcopi diſpenſaſſe.* Ex p.12.tr.1.reſ.31.p.333

32. *An Pontifex, ſi concedat abſque iuſta cauſa Epiſcopo vt poſſit conſecrari abſque aliis Epiſcopis, ſit non ſolum illicita, ſed inualida? Idem eſt dicendum de commiſſione facta ſimplici Sacerdoti, vt conferat Sacramentum Confirmationis.* Ex p.12.tr.1.reſ.32. ibid.

33. *An Sede Apoſtolica vacante, poſſit à Collegio Cardinalium, vel ab illo cui eorum nomine Eccleſia commendata eſt adminiſtratio, talis facultas ordinandi committi? Et an verò poſſit Pontifex hanc facultatem, quam habet committendi ſimplici Sacerdoti facultatem adminiſtrandi hoc Sacramentum, alteri alicui committere, qui tanquam delegatus nomine Pontificis, quando ſubeſt iuſta cauſa, poſſit hanc facultatem concedere?* Ex p.12. tr.1. reſ.33.p.334.

34. *An conſecratio Epiſcopalis poſſit fieri à pluribus Epiſcopis, quàm tribus? Et quomodo etiam Archiepiſcopus conſecrabatur.* Ex p.12.tr.1.reſ.34.ibid.

35. *An ſit de eſſentia conſecrationis, vt fiat iuſſu Archiepiſcopi, vel Patriarchæ? Et primo ſupponitur quid de iure ſuper hoc. Et curſim docetur Primates, ſeu Patriarchas, Archiepiſcopos, & Cardinales conſecrari à Papa, vel ab alio de eius commiſſione.* Ex part.12.tract.1.reſolut.35. p.335

36. *Quomodo Epiſcopi in conſecratione debeant imponere manus ſuper caput ordinandi, & proferre verba,* Accipe Spiritum Sanctum, &c. *Quod idem erit dicendum pro iniectione materiæ, & formæ aliorum Sacramentorum.* Ex part. 12.tr.1.reſ.36.p.336

37. *Quæ intentio ſufficiat in Epiſcopo, vt conſecratio ſit valida. Idem eſt de aliis Miniſtris aliorum Sacramentorum.* Ex p.12.tr.1.reſ.37. ibid.

38. *Vnde procedat, vt Epiſcopi aſſiſtentes aliquos ritus ad ſubſtantiam conſecrationis pertinentes non ſimul peragant.* Ex p.12.tr.1.reſ.38.p.338

39. *An Epiſcopi in conſecratione debeant eſſe ieiuni ſub præcepto.* Ex p.12.tr 1.reſ.39.p.339

40. *An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato mortali peccet mortaliter.* Ex part. 12. tract.1. reſolut. 40. p.340

41. *An*

41. *An ſi Epiſcopus incipiat conſecrationem in peccato mortali, ſi in mea ſententia paulo ante impoſitionem manuũ, & verborum prolationẽ,* Accipe Spiritum Sanctum, *elicitat actũ contritionis, excuſetur à peccato mortali? Et adducitur in textu huius Reſ. exemplũ de Confeſſario, qui in peccato mortali incipit audire confeſſionem alicuius, etiam ſi ante abſolutionem conteratur, pro quo affirmatur, quod non erit liber à peccato mortali.* Ex p.12. tr. 1. reſ. 41. ibid.

42. *An ſi Epiſcopus in peccato mortali conſecret v. g. tres Epiſcopos, vnum tantum peccatum committeret, vel tria? Et ſupponitur, quod duo, vel tres, & quinque Epiſcopi ſimul conſecrari poterunt ſine diſpenſatione. Et pro prima difficultate adducitur exemplum de Confeſſario, qui ſi v.g. ſucceſſiue centum perſonas in peccato abſolueret, non centum, ſed vnum peccatum committeret.* Ex p.12.tr. 1.reſ.41.p.341.

43. *An irregularis vel excommunicatus electus, & confirmatus Epiſcopus non obtenta abſolutione, aut diſpenſatione, poſſit abſque peccato mortali ſumere conſecrationem? Et quid ſi hic obiter quaras, quid faciendum ſit, hæreticus occultus, qui ad mentem redit, & nec ab Epiſcopo, nec ab alio abſolutionem in foro conſcientia obtinere potuit? Idem eſt de illo, qui per pium Confeſſarium non potuit obtinere licentiam a Superiore, vt abſoluatur a reſeruatis, ſi abſque nota non poſſit omittere Sacrum, aut Communionem. Et deducitur, quod irregularis etiam ex delictis, ſi ſit occultus, non tenetur reſtituere fructus.* Ex p.12.tr.1 reſ.43. ibid.

44. *An Epiſcopus eadem die ſua Conſecrationis poſſit ordines conferre?* Ex p.12.tr.1.reſ.44.p.342.

45. *An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput Conſecrandi, vel non proferret formam* Accipe Spiritum Sanctum, *Conſecratio eſſet inualida? Pro quo quæritur, an quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium, & Euangelij codicem tenentium, conſecret?* Ex p.12.tr.1.reſ.45.ibid.

46. *An Epiſcopus conſecrandus, ſi non fuerit inſignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter, & Epiſcopi eum conſecrando? Et an hic Epiſcopus non confirmatus ſic conſecratus peccet poſtea mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis?* Ex p.12.tr.1. reſ. 46.p.343.

47. *An conſecratio Epiſcopalis miniſtrata cum opinione probabili ſit reiteranda cum conditione? Et docetur Baptiſmum, Sacerdotium, & Epiſcopatum collatum cum opinione probabili eſſe denuo reiterandum ſub conditione. Et quid, ſi Ordinatio Sacerdotis fuiſſet facta cum Calice vacuo; vel cum Calice non conſecrato, aut ſi ordinatus non tetigit Calicem, an in his caſibus ordinatio ſit cum conditione iteranda?* Ex p.12.tr.1.reſ.47. p.344.

48. *An ſi infans conſecraretur in Epiſcopum, eius conſecratio eſſet valida? Idem quæritur de infante ad Sacerdotium aſſumpto. Et an valide Sacramentum Ordinis, & Epiſcopatus poſſit conferri inſano?* Ex p.12.tr.1.reſ.48. p.347.

49. *An ſi ante legitimam ætatem quis conſecretur in Epiſcopum, incurrat aliquam cenſuram? Et ſupponitur, quod ad Epiſcopum requiritur ætas triginta annorum. Et an hoc procedat non tantum in ipſis Epiſcopis, verum etiam in adiutoribus eorum? Et notatur, quod Epiſcopi ante præſcriptam triginta annorum ætatem electio inualida eſt, ſecus poſtulatio.* Ex part.12.tr.1. reſ. 49. p.349.

50. *Aliquid relictum in conſecratione Epiſcopali, quomodo poſtea ſit iterandum? Idem eſt in ordine Sacerdotali, &c. Et notatur quod id quod ſupplendum eſt, debet ſuppleri ab eodem, qui ordinauit, ſi eſt poſſibile. Et quid eſt dicendum, ſi Epiſcopus Conſecrandus deficeret ex aliquo deliquio?* Ex part. 12. tractat. 1. reſ. 50.p.350.

51. *An in conſecratione Epiſcopali contrahatur ab Epiſcopo matrimonium ſpirituale cum Eccleſia? Vnde tranſlatio Epiſcopi ex vna Eccleſia ad aliam nequit fieri abſque licentia Pontificis, & abſque iuſta cauſa.* Ex p.12. tr.1.reſ.51.p.351.

52. *An Epiſcopus exiſtens in peccato mortali peccet mortaliter; non ſolum quatenus ſuſcipit Sacramentum ordinis, ſed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Eccleſia? Et quid eſt ſentiendum de matrimonio carnali contracto in peccato mortali?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 52. p. 352.

53. *An ſi aliquis non Sacerdos conſecraretur Epiſcopus, conſecratio eſſet inualida? Et obſeruatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter Sacros Ordines, ſcilicet ante B. Gregorium, nullus Subdiaconus poterat ad Epiſcopatum promoueri abſque Papæ diſpenſatione, ſed nunc poteſt. Et additur, quod nullus aſſumitur ad Eccleſiam Cathedralem, niſi habeat Sacrum Ordinem. Idem eſt dicendum de Archiepiſcopis, Patriarchis, & Primatibus.* Ex p.12.tr.1.reſ.53. ibid.

54. *Qui ſunt incapaces Conſecrationis Epiſcopalis. Et fabula de Ioanna Papiſſa refellitur. Et aſſeritur fœminas iure diuino ab Ordinum ſuſceptione excludi, ita vt etiam ſi materia, & forma ab Epiſcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio.* Ex p. 12. tr.1. reſ. 54.p.353.

55. *Intra quod ſpatium temporis Epiſcopus electus, & confirmatus conſecrari debeat, & ſi non faciat, in quibus pœnis incurrat? Et an, ſi tribus menſibus elapſis conſecratio facta non ſit, & non obſtent aliqua impedimenta, ad reſtitutionem fructuum perceptorum teneatur? Et aduertitur, quod poſt pacificam poſſeſſionem Eccleſiæ, ſi prius aliqua beneficia Epiſcopus habet; ipſo iure vacant, ſed poteſt tamen retinere penſiones.* Ex p. 12. tr. 1.reſ.55.p.354.

56. *An Epiſcopi negligentes conſecrationem ſuſcipere incurrant pœnas, de quibus ſupra, ante iudicis ſententiam? Ex quo deducitur, an qui commiſit crimen, propter quod ita lege ſtatuente, incurrit ipſo iure pœnam priuationis beneficiorum, & officij, an inquam, in foro conſcientia ſtatim illud amittat, & teneatur dimittere ante iudicis ſententiam declaratoriam?* Ex p. 12. tr. 1. reſ.56.p.355.

57. *An Epiſcopus ante conſecrationem debeat præſtare iuramentum fidelitatis erga Romanum Pontificem? Et an prædictum iuramentum, & etiam Fidei profeſſio per Procuratorem poſſint fieri? Et explanatur illud, quod contingere poteſt, ſi in Bulla Commiſſionis alicui ſupra dicta committantur, in cuius manibus velit facere prædictam profeſſionem, & iuramentum.* Ex p.12.tr.1.reſ. 58.p.356

58. *An aliquando valida ſit conſecratio Epiſcopi, antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, vt poſſit conſecrari, etiam ab vno Epiſcopo? Et opinio affirmatiua adducitur.* Ex p.12.tr.1.reſ.58.p.358

59. *Opinio negatiua contra ſuperius dicta ſtabilitur. Et infertur, quod conſecratio Epiſcopi facta ab vno tantum Epiſcopo abſque diſpenſatione Pontificis, eſt inualida.* Ex p.12.tr.1.reſ.59.p.359

60. *An Epiſcopus adhibendo vnctionem Chriſmaticam non cum pollice, ſed cum indice peccet mortaliter? Et infertur idem eſſe dicendum in vnctione Sacramenti Confirmationis.* Ex p.12.tr.1.reſ.60.p.360.

61. *An Epiſcopus aliqua cenſura innodatus valide poſſit conſecrare alium in Epiſcopum? Et quid, ſi talis Epiſcopus alios Sacros Ordines maiores confert? Et docetur, quod qui ſuſcipit Ordinem ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, Heretico, Schiſmatico, depoſito, aut degradato verum Ordinem ſuſcipit, at ab illius executione ſuſpenditur.* Ex p.12.tr.1.reſ.61.p.361

62. *An Conſecratio Epiſcopi poſſit fieri quocumque die feſtiuo? Et quare conſecratio Epiſcopi præcipue efficiatur*

Index Tractatuum,

in die Dominico? Ex p.12.tr.1.reſ.62.p.362

63. *Quare conſecratio Epiſcopi non miniſtratur die Sabbathi, vt miniſtrantur cæteri Ordines?* Ex p.12.tr.1. reſ.63.ibid.

64. *Quo loco, & hora debeat fieri Epiſcopi conſecratio? Difficultas tamen eſt, an ſi Papa committat conſecrationem fieri in aliqua Eccleſia, poſſit fieri in alia?* Ex p. 12.tr.1.reſ.64.ibid.

65. *An ſi quis ex diſpenſatione ordinaretur in die Dominica Sacerdos, poſſit in eadem die conſecrari Epiſcopus?* Ex p 12.tr.1.reſ.65.p.363.

66. *An quando quis ordinatur Sacerdos in die Sabbathi, poſſit, conſecrare in Epiſcopum immediate in die Dominica, ieiunio continuato?* Ex p.12.tr.1.reſ. 66. ibid.

67. *An expediat Eminentiſſimos Cardinales in Epiſcopos conſecrare?* Ex p.12.tr.1.reſ.67.p.364.

68. *An Archiepiſcopus ante pallium receptum poſſit delegare aliis Epiſcopis, vt conſecrent Epiſcopum ſibi ſuffraganeum? Et docetur, quod capitulum Sede vacante committere poteſt alteri Epiſcopo, vt Clericum propria Eccleſiæ, vel Diœceſis Sacris initiatum Ordinibus conſecret. Et notatur, quod non poteſt Archiepiſcopus, vel Patriarcha ante pallij receptionem portare ante ſe crucem, nec poteſt ſe nominare Archiepiſcopum, vel Patriarcham. Etiamque aduertitur, quod poteſt ſine pallio in aliena Diœceſi de licentia Epiſcopi illius Diœceſis Ordines conferre. Et aliud curioſum dubium affertur, videlicet, Quidam eſt confirmatus, & conſecratus Archiepiſcopus petit à Papa pallium, quando ne incipiant tres menſes abſentia, quam poteſt facere, &c?* Ex p.12. tr. 1. reſ. 68. ibid.

69. *An ſi Epiſcopus conſecrator prius adhiberet vnctionem Chriſmaticam, & poſtea traditionem libri, conſecratio Epiſcopalis eſſet valida, vel ſaltem illicita? Idem eſt de inuerſione in aliis Ordinibus Sacris. Et an ſaltem in tali inuerſione Epiſcopus peccet mortaliter?* Ex p. 12. tr. 1. reſ.69.p.365.

70. *An relinquere aliquem ritum in conſecratione Epiſcoporum ſit tantum peccatum veniale ratione paruitatis materia? Et quid, ſi abſque Mitra Epiſcopus miniſtraret Sacram. Confirmationis?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 70. p.366.

71. *Quam ſcientiam Epiſcopus ante conſecrationem habere teneatur? Et deducitur Examinatores promouentes Epiſcopum indoctum, &c. lethaliter peccare. Et quæritur, an eligendus ſit ad Epiſcopatum Theologus, an Canoniſta?* Ex p.12.tr.1.reſ.71.p.367.

72. *An poſſit Epiſcopus duabus Eccleſiis perfici? Et notatur, quod diſpenſatio habita à Papa in pluralitate Eccleſiarum abſque iuſta cauſa, neque valida eſt, neque licita. Et an ſit illicita multiplicatio beneficiorum in eadem perſona, &c? Et an ſit illicita facultas teſtandi, conceſſa ſine cauſa?* Ex p.12.tr.1.reſ.72.p.368.

73. *An poſſint conſecrari duo Epiſcopi pro vna, eademque Ciuitate?* Ex p.12.tr.1.reſ.73.p.369

74. *Quam poteſtatem accipiat Epiſcopus in Conſecratione? Et an vero Epiſcopus confirmatus ante conſecrationem, & Sacerdotium poſſit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus? Et difficultas eſt, an talis Epiſcopus confirmatus poſſit de iure communi exequi ea, quæ ſuperius dicta ſunt, antequam poſſeſſionem de Epiſcopatu acceperit?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 74. p.370.

75. *Poteſtas, quam Epiſcopus in ſua Conſecratione accipit, an poſſit à Summo Pontifice auferri? Et à quonam Epiſcopi habeant poteſtatem iuriſdictionis?* Ex p.12.tr.1.reſ. 75.p.371.

76. *An conſecratio Epiſcopalis ſit maior Ordinatione Sacerdotali?* Ex p.12.tr.1.reſ.76. p.372

77. *An ſit valida conſecratio Epiſcopalis Epiſcopi Titularis, cum non ſignatur ei aliqua Ciuitas? Et ſupponitur, quod Epiſcopi Titulares verum in Conſecratione recipiunt Ordinem Epiſcopalem.* Ex p.12.tr.1. reſ. 77. p.373

78. *An conſecratio Epiſcoporum Eccleſia Latina differat à Græca? Et docetur, quod Chriſtus non deſignauit rem determinatam numero, vel ſpecie Ordinum, ſed reliquit eius rei determinationem ſpecialem Eccleſiæ.* Ex p.12 tr.1. reſ.78.p.374

79. *Afferuntur aliqua ex conſecratione Epiſcoporum Græcorum, quæ firmant plura ex ſuperius dictis.* Ex p. 12. tr.1.reſ.79.ibid.

80. *Obſeruantur aliqua circa conſecrationem Apoſtolorum in Epiſcopos, & de tempore.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 80. p.375

81. *An ſi Epiſcopi conſecrarent in aliquo Oratorio priuato Cardinalium, Epiſcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter? Et quid de miniſtrantibus Sacram. Confirmationis in ſupradictis oratoriis? Et aſſeritur Sacerdotes celebrantes extra Eccleſiam, ſecluſo ſcandalo, & contemptu non peccare mortaliter. Et docetur ſupra dicta Oratoria non eſſe pollutionis Eccleſiaſticæ capacia.* Ex p.12.tr.1.reſ.81. p. 376

82. *An ſtando in opinione, quod vnctio Chriſmatica ſit de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis, quæritur an ſi illa efficiatur medio aliquo inſtrumento, ſit valida? Et deducitur vnctionem collatam medio aliquo inſtrumento, & non manu immediata Epiſcopi in Sacram. Confirmationis eſſe quidem validam.* Ex part. 12. tr. 1. reſ. 82. p.377

83. *An Sacrum Chriſma adhibendum in conſecratione Epiſcopi ſit neceſſario benedicendum ab Epiſcopo? Et quæritur, an Pontifex poſſit delegare ſimplici Sacerdoti, vt benedicat Sacrum Chriſma pro Sacram. Confirmationis?* Ex p.12.tr.1. reſ.83.p. 378

84. *An in Chriſmate adhibendo in conſecratione Epiſcopali ſit neceſſaria mixtio Balſami cum oleo? Ex quo ſequitur etiam, an ſit neceſſaria prædicta mixtio pro Sacram. Confirmat.* Ex p. 12.tr.1. reſ. 84 p.379

85. *An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi in conſecratione Epiſcopali adhibeat Vnctionem Chriſmaticam confectam ex balſamo adulterino? Et quid eſt dicendum de dicto Balſamo pro Sacram. Confirm.* Ex p.12.tr.1.reſ.85.p.381

86. *An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi ex neceſſitate in conſecratione Epiſcopali vteretur vnctione Chriſmatica cum ſolo oleo abſque Balſamo? Et quid eſt ſentiendum, ſi in Sacramento Confirmationis Epiſcopus vteretur in neceſſitate ſolo oleo abſque mixtione Balſami?* Ex p.12. tract.8. reſ.86.p.382

87. *An Epiſcopus peccaret mortaliter, ſi in conſecratione Epiſcopali vteretur vnctione Chriſmatica alterius anni? Idem eſt pro Sacramento Confirmationis. Et an Chriſma cenſeatur benedictum, ſi Epiſcopus aliquid in Rituali poſitum omitteret?* Ex p.12.tr.1.reſ.87.p.383.

88. *An vnctio conſecrationis Epiſcopalis differat ab vnctione Papali, & Regia? Et quæritur, quinam Reges hodie vngantur?* Ex p.12.tr.3.reſ.88.ibid.

89. *Quo pacto ſe gerere debeat Epiſcopus conſecratus, qui in celebratione Miſſæ Hoſtiam ſimul conſecrat cum Celebrante? Et infertur idem eſſe dicendum de Sacerdotibus, qui in prima Miſſa cum Epiſcopo conſecrant.* Ex p.12.tr.1.reſ.89.p.385.

90. *Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus conſecratus, qui ſimul conſecrat Calicem cum Epiſcopo celebrante? Et quid de Sacerdotibus in die ſuæ Ordinationis cum Epiſcopo ordinante etiam Calicem conſecrantibus? Et obijcitur de iure diuino eſſe, vt qui conſecrat, ſimul ſumat, quæ conſecrauit, ergo ſi omnes concelebrantes vtramque ſpeciem conſecrarunt, omnes debent vtramque ſpeciem ſumere, neque in hoc diſpenſare poteſt Eccleſia.* Ex p. 12.tr.1. reſ90. p. 386

91. *An ſit laudabilis talis conſuetudo, vt Epiſcopus conſecret ſimul in Miſſa cum Epiſcopo illam celebrante? Idem eſt de Sacerdotibus in prima Miſſa concelebrantibus.*

bus. Et notatur, quod hic caſus olim contingebat in Summo Pontifice, quo ſolemniter celebrante, Preſbyteri Cardinales olim concelebrabant; & idem ſeruabatur in Sacerdotibus, qui Epiſcopo rem diuinam ſolemniter facienti aſſiſtebant; ſed neuter caſus eſt in vſu Ex p. 12. tr. 17. reſ. 91. p. 38.

92. *Ponuntur duo caſus circa Sacerdotes concelebrantes cum Epiſcopo, qui poſſunt applicari Epiſcopis conſecratis, qui poſtea ſimul conſecrant (prout ſupra explicatum eſt) cum Epiſcopo Miſſam celebrante. Primus, ſi Epiſcopus celebrans Miſſam illam quatenus ſatisfactoriam offerat pro anima Petri; alius vero concelebrans pro anima Pauli; & alius pro anima Antonij, &c. cuinam harum trium animarum re ipſa proderit? Secundus, an Concelebrantes cum Epiſcopo integrum fructum illius Sacrificij ex opere operato referant?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 92. p. 388

93. *De reuerentia, quam debet Epiſcopus conſecratus Epiſcopis, qui illum conſecrarunt.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 93. p. 389

94. *An Epiſcopus conſecratus in die Natiuitatis Domini poſt ſumptam communionem, & facta conſecratione cum Epiſcopo celebrante, poſſit poſtea dicere duas Miſſas? Idem eſt de Sacerdote ſimplici ordinato in die Natiuitatis Domini.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 94. ibid.

95. *An Epiſcopus per conſecrationem accipiat poteſtatem creandi Doctores?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 95. p. 390

96. *An Epiſcopus ex vi conſecrationis ſit adſtrictus voto obedientia ad firmitatem ſtatus emiſſa? Ex quo infertur quod Epiſcopus non poſſit Epiſcopatum deſerere, nec ad alium ſe transferre ſine diſpenſatione Pontificis, nec etiam ad Religionem tranſire.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 96. p. 391

97. *An in Conſecratione Epiſcopus obligetur voto, vel iuramento ad Apoſtolorum limina viſitanda? Et quid ſi legitimo impedimento detentus fuerit?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 97. p. 392

98. *An Conſecratio Epiſcopi inducat circumſtantiam neceſſario in Confeſſione explicandam? Et deducitur à fortiori certum eſſe fornicationem Epiſcopi nondum conſecrati, nec ſacro Ordine initiati, ſecluſo ſcandalo, non excedere malitiam ſimplicis fornicationis.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 98. ibid.

99. *An Epiſcopus conſecratus ab Heretico, ſeu excommunicato efficiatur irregularis, & priuetur vſu ordinum? Et ſupponitur ordinatum ab Heretico, ſuſpenſo, excommunicato, degradato, &c. prohiberi ab exercitio Ordinis accepti; atque incurrere irregularitatem, ſi ſuo Ordine vtatur. Et quid, ſi a prædictis aliquis cum ignorantia ordinetur?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 99. p. 393.

100. *An liceat tempore interdicti Conſecrationem Epiſcoporum miniſtrare? Et quid de miniſtratione Ordinum tempore interdicti, quamuis locus ſit interdictus ab ipſo Ordinante? Et an ſaltem Sabbatho Sancto in loco interdicto poſſit Epiſcopus conferre conſecrationem Epiſcopalem?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 100. ibid.

101. *An ſaltem tempore interdicti liceat miniſtrare conſecrationem Epiſcoporum in illis quatuor Feſtiuitatibus, in quibus ex ſudalto* Cap. Alma, *permittitur celebratio ſolemnis diuinorum Officiorum? Et an ex iure antiquo, & nouo prohibita ſit Ordinum miniſtratio tempore interdicti? Idem eſt de aliis Sacramentis, exceptis Baptiſmo, & pœnitentia* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 101. ibid.

102. *An ſola Conſecratio Epiſcopi, vel etiam ſi tantum ſit electus, & Confirmatus tribuat ei priuilegium* Cap. fin. de priuilegio. in 6. *Altaris portatilis? Et ſupponitur Epiſcopos libere poſſe in ſuo Palatio erigere Oratorium.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 102. p. 394

103. *An ſola conſecratio Epiſcopi tribuat ei priuilegium* Cap. Cum ex eo, de pœnitent. & remiſſ. *Conferendi Indulgentias, vel etiam poſt electionem, & confirmationem poſſit illas concedere? Et notatur quod licet plures Epiſcopi ad Eccleſiæ dedicationem præſentes ſint, non poſſe niſi vnius anni Indulgentiam ſimul concedere. Secundo, an Epiſcopus poſſit concedendi Indulgentias delegare ſimplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico? Tertio docetur non poſſe Epiſcopum Indulgentias concedere pro defunctis. Quarto, aduertitur, quod largitio Indulgentiarum eſt actus iuriſdictionis voluntariæ. Quinto quæritur, an in loco exempto poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias? Sexto notatur, Epiſcopos præter Indulgentias vnius anni in dedicatione Eccleſiæ & pro diuerſis aliis temporibus non poſſe in foro pœnitentiæ plures concedere. Et obſeruatur, quod Epiſcopus, etiam ſi non ſit conſecratus, dummodo ſit electus, poteſt conferre beneficia. Et tandem docetur, quod Epiſcopus non conſecratus, ſed electus, & confirmatus poteſt, abſoluere à iuramento.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 103. ibid.

104. *An ſola conſecratio Epiſcopi, vel etiam ſi tantum ſit electus, & confirmatus, tribuat ei priuilegium Concilij Tridentini* ſeſſ. 14. cap. 6. de Reformat. *circa abſolutiones, diſpenſationes, &c? Et quid de Epiſcopis Titularibus? Et an poſſint Epiſcopi vti hac facultate, vbi Concilium quoad totum non fuerit receptum? Et notatur poſſe Epiſcopum diſpenſare ſuper irregularitate homicidij caſualis etiam ſi ſit publica? Et tandem quæritur, an ignorantia inuincibilis excuſet ab irregularitate homicidij, etiam voluntarij?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 104. p. 395.

105. *An ſola Conſecratio Epiſcopi tribuat ei priuilegium* cap. fin. de pœnitent. & remiſſ. *eligendi Confeſſarium? Et quid, ſi ſit electus, & confirmatus, non tamen conſecratus? Et quid, ſi tantum ſit electus, & non firmatus? Idem eſt pro Epiſcopis Titularibus. Et quid eſt dicendum ſuper hoc de Eminentiſſimis Cardinalibus? Et an Cardinales exercere poſſint cum ſuis familiaribus ea, quæ poſſunt Epiſcopi cum ſuis ſubditis, & præſertim ea, quæ poteſt Epiſcopus vigore Concilij Tridentini* ſeſſ. 14. cap. 6. de Reformatione? Ex part. 12. tract. 1. reſ. 105. p. 396

106. *An Conſecratio Epiſcopalis liberet Regularem à vinculo voti paupertatis? Et an poſſit talis Epiſcopus Regularis dimittere habitum Religionis, & habeat poteſtatem, vt legitimus heres vindicandi paternam ſibi hæreditatem; & in vita de bonis ſuis, ac de acquiſitis intuitu Eccleſiæ tam ample diſponere, vt valet licite Epiſcopus ſæcularis? Et an etiam teſtamentum ante profeſſionem factum reuocare poſſit, & etiam poſſit aliquid donare?* Ex part. 12. tractat. 1. reſol. 106. p. 397.

107. *An Conſecratio Epiſcoporum efficiat, vt ipſos offendentes incurrant in excommunicationem Bullæ Cœnæ contra offendentes Cardinales? Et quid, ſi tantum ſit electus, & confirmatus, non tamen conſecratus? Et deducitur, quod Cardinales, ex quo electi ſunt à Summo Pontifice, & electionem acceptauerint, tametſi capellum non obtinuerint, gaudent prædicto priuilegio. Et aduertitur, quod in appellatione Pontificis, ſeu Epiſcopi non venit niſi conſecratus Epiſcopus, quia electus, & non conſecratus non eſt Epiſcopus.* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 107. p. 399.

108. *An qui conſecratur in Epiſcopum ante legitimam ætatem triginta annorum incurrat ſuſpenſionem, vel irregularitatem?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 108. ibid.

109. *An Conſecratio Epiſcopalis ſuſcepta per ſaltum inducat ſuſpenſionem?* Ex part. 12. tract. 1. reſol. 109. p. 400.

110. *An antequam Epiſcopus conſecretur, rectè præmittantur proceſſus de vita, & moribus?* Ex p. 12. tr. 1. reſ. 110. ibid.

111. *An Conſecratio Epiſcopalis facta per Angelum ſit valida? Et an ſoli homines viatores & cum vocibus naturalibus poſſint miniſtrare Sacramenta, non vero Angeli, ſiue ſint boni, ſiue Angeli mali? Et docetur in Beatis manere Characterem. Et diſcutitur, an de fa-*

cto

Digitized by Google

Eto fuerit aliquod Sacramentum ab Angelis, vel Beatis miniſtrorum? Vbi gratia circa hoc pro Angelis, & Beatis animis. Ex p.12.tr.1.reſ.111. ibid.

112. *Hermaphroditus conſecratus Epiſcopus, ſi poſtea in eo praualeat ſexus femineus, an ſi conſecraret alios Epiſcopos, valida eſſet talis conſecratio? Idem eſt de Epiſcopo ordinante. Et ſupponitur, praualente in Hermaphrodito femineo ſexu non poſſe valide ordinari, poſſe tamen praualente virili ſexu. Et infertur Hermaphroditum æquè vtrumque ſexum participantem non poſſe in aliqua determinata Religione ſolemnem profeſſionem emittere. Et quid eſt agendum, ſi prædictus Hermaphroditus, praualente ſexu virili, contrahit matrimonium, vel ordines ſacros recipit ſi poſtea femineus ſexus praualet? Et an ordinari poſſit fœmina, ſi erumperet in virum. Et ſi anima Sacerdotis defuncti iubente Domino reſurgeret in corpore femineo, an eſſet capax functionis Sacerdotalis ibid. §. Verum his.* Ex p.12.tr.1.reſ.112.p.402

113. *Quare Epiſcopus conſecrandus ducitur veſtitus veſte candida & in habitu Sacerdotali? Ac de eius præſentatione, poſtulatione, & interrogationibus agitur.* Ex part.12.tr.1. reſ. 113.p.404

114. *Quare Epiſcopis conſecrandis calceantur pedes; & quibuſdam Tunicis ornantur, & de aliis veſtimentis.* Ex p.12.tr.1. reſ.114.p.405

115. *Quare Epiſcopo conſecrando imponitur liber ſuper caput, & humeros?* Ex part. 12. tractat. 1. reſ. 115. p.406

116. *Quare Epiſcopo conſecrando vngantur manus, & caput. Vbi plura pro illorum ſignificatione.* Ex p.12. tr.1. reſ.116.p.407

117. *Quare Epiſcopo conſecrando tradatur liber Euangeliorum?* Ex p.12.tr.1.reſ.117.p.408

118. *Quare Epiſcopo conſecrando imponantur manus ſuper caput?* Ex p.12.tr.1.reſ.118.ibid.

119. *Quare Epiſcopo conſecrando traditur Baculus, & Annulus? Vbi plura pro illorum ſignificatione.* Ex p.12. tr.1.reſ.119.p.409

120. *Quare Epiſcopi conſecrandi manus chirothecis induantur?* Ex p.12.tr.1.reſ.120.p.411

121. *Quare Epiſcopo conſecrando tradatur Mitra?* Ex p.12.tr.1.reſ.121.ibid.

122. *Quare Epiſcopus conſecratus offerat Epiſcopo conſecranti panem, & vinum?* Ex p.12.tr.1.reſ.122.p.412

123. *Quare Epiſcopo conſecrando præbeatur oſculum pacis?* Ex p.12.tr.1.reſ.123.ibid.

124. *Explicantur cætera myſteria ſacrorum Rituum, qui in conſecratione Epiſcopi adhibentur.* Ex p.12.tr.1. reſ. 124.p.413

125. *Quare in conſecratione Epiſcopali tres Epiſcopi adhibentur, vt viſum eſt ſupra; & an ſit de neceſſitate præcepti, vel vt alij volunt, de neceſſitate Sacramenti?* Ex p.12.tr.1.reſ.125. p.414

126. *In quo ſenſu Epiſcopus, quando conſecratur, vocet Pontificem Vicarium D. Petri, & an dicta verba ſint in Pontificali corrigenda?* Ex part. 12. tr. 3. & Miſc. reſ.1.p.415

† *An omittens intra terminum duorum menſium profeſſionem, Epiſcopus amittat fructus, ſed non teneatur illos reſtituere, condemnatur, & aliquatur ſententia declaratoria? Et notatur, quod ſi Epiſcopus omitteret profeſſionem fidei per ignorantiam, ſeu inaduertentiam, non peccaret mortaliter, neque teneretur reſtituere fructus in foro conſcientiæ? Et notatur, quod Epiſcopus non amittit fructus ſi Procurator, cui mandatum dedit faciendi fidei profeſſionem illam non fecit ipſo inſcio abſque culpa? Et explanatur quæ ſint ſigna & ornamenta Pontificalia.* Ex p.5.tr.14.ex reſ.23.§. penult. & vlt. & in p. 3. tr.6. ex reſ. 36. *quæ hic ſunt* in tom. 3. tr. 3. reſ. 69. & 77.

TRACTA

TRACTATVS PRIMVS *DE* ALTARIBVS PRIVILEGIATIS.

RESOLVTIO PRIMA.

Quid ſit Altare Priuilegiatum ?
Et quomodo Indulgentia defunctis concedatur ? Ex part. 9. tract. 2. Reſol. 1.

§. 1. ALTARE, aſſerit S. Iſidorus *lib. 6. Originum, cap. 4.* ab altitudine conſtat eſſe nominatum, quaſi alta Ara, ſeu vt habetur *de conſecr. diſt. 1.* & Archidiaconus *ibi* docet, Altare dicitur, quaſi alta res, vel alta Ara, in qua Sacerdos incenſum adolebat; vel quia in ea, Sacrificia ardebant, & fiebant. Eſt igitur in noſtro caſu Altare Priuilegiatum illud in quo conceſſa eſt Indulgentia plenaria pro Mortuis: poſſe enim Pontificem applicare Indulgentias Defunctis, concors eſt Catholicorum ſententia cum D. Th. *in 4. diſt. 45. q. 2. art. 3. q. 1.* quam firmauit Leo X. in Decretali contra Lutherum miſſa ad Cardinalem Caietanum; quæ incipit, *Exurgo Domine*, &c. & ex Xyſto IV. Innoc. VIII. Pio II. & aliis relatis à Gabriele *in addit. ad leg. 57. in Canon.* licèt non defuerint Catholici, qui negarunt, Indulgentias, prodeſſe Defunctis, vt legere eſt apud Bellarminum *lib. 1. de Indulgentiis, cap. 14.* & Suar. *diſp. 53. ſect. 1.* quæ ſententia, iudice Patre Suarez ſine errore defendi non poteſt. Eſt igitur certa, & indubitata veritas Indulgentias prodeſſe Defunctis. Cuius oppoſitam ſententiam Toletus *lib. 6. c. 26.* appellat Hæreſim. Vnde Gabriel *in Additione ad illam lectionem 57.* cognita veritate correxit, quod docuerat falsò: & Gerſon melius ſapuit *in tractatu de Indulgentiis, conſideratione 11.* licet malè affirmet, rem hanc eſſe vtrinque probabilem.

2. Probatur Catholica ſententia: quia, ſicuti animæ Defunctorum iuuari poſſunt ſuffragiis viuentium, vt de fide conſtat, nempe, ieiuniis, precibus, eleemoſynis, &c. ſic nulla eſt ratio, cur nequeant Indulgentiis adiuuari: ſicut enim fideles priuati poſſunt applicare pia opera per modum ſatisfactionis in ſubſidium Defunctorum; ita etiam Pontifex, vt Caput, poterit ex Theſauro Eccleſiæ pro eiſdem Defunctis applicare ſatisfactiones Chriſti, & Sanctorum, mediis Indulgentiis: & hæc omnia ratione illius vnionis, quæ eſt per charitatem & quæ facit, vt inter nos, & defunctos ſit bonorum ſpiritualium communicatio; & iſta ſemper fuit conſtans traditio, & ſenſus totius Eccleſiæ Catholicæ. Itaque, ſi animæ Purgatorij pertinent aliquo modo ad Eccleſiam militantem, cùm habeant fidem, quæ eſt forma Eccleſiæ, & charitatem quæ eſt nexus fidelium: ergo poſſunt adhuc ab illis adiuuari precibus, & Indulgentiis. Patet conſequentia: quia inter viuentes eſt communicatio ſimilium bonorum propter communem fidem, & vinculum charitatis.

3. Nec obſtant verba Chriſti Domini Matthæi 16. *Quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* vbi poteſtas ligandi, & ſoluendi, ac proinde concedendi Indulgentias, non confertur Petro, & ſucceſſoribus eius, niſi comparatione eorum, qui adhuc degunt ſuper terram, ſeu nobiſcum conuerſantur; non autem comparatione Defunctorum, qui iam ſunt alterius fori. Vnde Gelaſius Papa. *in cap. Legatur. 24. q. 2.* explicans prædicta verba, *ſuper terram*, inquit: *nam in hac lagatione Defunctum nuſquam dixit abſolui.*

4. Reſpondetur particulam illam, *ſuper terram*, non ad homines, qui ligantur, aut ſoluuntur; ſed ad ipſum ligandi, & ſoluendi actum referri. Eſt enim elegantiſſima antitheſis, qua Summo Paſtori Eccleſiæ militantis in terris quadammodo ſe ſubdit Deus in Cælis: quaſi diceretur: Quidquid tu, ô Petre, vel ô legitime Petri ſucceſſor, dum viuis, in terra ſolueris, aut ligaueris, ego in Cælis ratum habeo. Itaque, ſiue iudicium feras de viuis, ſiue de Defunctis pro data tibi poteſtate, firma erit ſententia. Iuxta quam explicationem non vrget primum argumentum, vt perſpicuè patet. Deinde, licèt ſimul admittamus particulam, *ſuper terram*, applicari iis, qui ligantur, & ſoluuntur; rectè reſponderi poteſt, non negari à Chriſto Domino omnem poteſtatem erga animas Purgatorij; ſed ſolùm poteſtatem abſoluendi illas, aut ligandi propriè. Et verum eſt, Indulgentias non concedi Defunctis per modum abſolutionis, ſed ſolùm per modum ſuffragij. Adde, quòd Gelaſius in illo capite ſolùm affert prædictam, explicationem, vt probet, non eſſe datam Eccleſiæ poteſtatem abſoluendi eos, qui in errore mortui ſunt: quod verum eſt, non contradicit noſtræ doctrinæ. Sed omnia *ſuperiùs* dicta magis clarè in ſequenti reſolutione explicabimus. Vide Leſſium *in 3 p. D. Thoma, c. 5. de Indulgentiis, dub. 1.* per totum, & Doctores communiter.

RESOL. II.

Supradicta magis elucidantur, & contra Medinam explanantur, quo facto Pontifex concedendo Altare Priuilegiatum

legiatum applicet Indulgentiam defunctis. Ex p.9.tr.2. Reſol. 2.

§. 1. **M**Ichaël Medina de *Indulgen. diſp.7.cap.34.&c diſp.8. cap.4.* putat animas Purgatorij percipere poſſe Indulgentias per modum abſolutionis. Probat hoc: quia Eccleſia excommunicate ſolet mortuos, eóſque ab excommunicatione abſoluere, vt patet ex cap. *Sanè.24.q.2.&* cap. *A nobis 2. de ſententia excomm.* ergo in illos directam habet iuriſdictionem, atque adeò eiſdem poterit largiri indulgentias per modum abſolutionis.

2. Verùm contrariam ſententiam docent communiter Theologi, aſſerentes non poſſe à Pontifice concedi pro animabus Purgatorij Indulgentias per modum abſolutionis, ſed ſolùm per modum ſuffragij. Et ad hoc probandum plura ingenioſè docet Eminentiſſimus Dominus meus Card. Lugo *de pœnit.diſp.27.ſect.5.*quæ omnia comprobantur à Quintanaducñas *in Theol. mor. tom.1. in Appen.tract.1. in ſingul.14. num.2.* Sed, quia citea illa aliquas difficultates habet Pater Bardi omninò videndus *in Bull.Cruciata,part.4. tract.3. c.2. ſect.2. n.12.& ſeq.* Ideò ego breuiter aſſero, Primò, Miſſas priuilegiatas, ſeu Indulgentias iis annexas non applicari Defunctis per modum ſuffragij. Eſt communis. Probatur prima pars: quia abſolutio exigit iuriſdictionem in eum, qui abſoluitur; quam non habet Pontifex in Defunctos, qui, ſicut per mortem poſiti ſunt extra ſtatum vitæ, ita etiam extra forum Eccleſiæ militantis; ideóque non ſubſunt ſaltem directè, iuriſdictioni eius. Et confirmatur ex eo, quòd Chriſtus Matthæi 16. dedit poteſtatem Petro ligandi, & ſoluendi ſuper terram; quod iuxta communem explicationem denotat poteſtatem datam in homines viatores ſuper terram degentes; non autem in Defunctos. Probatur ſecunda pars: cùm enim non proſint per modum abſolutionis neceſſe eſt applicari per modum ſuffragij; id eſt, eo modo, quo ſuffragia viuorum illis applicantur: ſicut enim, cùm quis Defunctis applicat ſuffragia, vt orationes, ieiunia, &c. intendit ex ſatisfactionibus ſuis ſoluere pretium æquiualens pœnis ab ipſis ſoluendis in Purgatorio, & eatenus ſuffragia dicuntur prodeſſe Defunctis: ita Pontifex, licèt non poſſit abſoluere animas à pœna; per Miſſas tamen priuilegiatas, vltra fructum reſpondentem Sacrificio ex opere operato; exhibet Deo ex theſauro Eccleſiæ ſatisfactiones Chriſti, & Sanctorum, tanquàm pretium, & ſolutionem æquiualentem pœnæ remittendæ, quam Deus acceptat; & eatenus dicuntur Miſſas Priuilegiatas illis prodeſſe per modum ſuffragij.

3. Dico ſecundò: In Miſſis priuilegiatis, quæ applicantur Defunctis per modum ſuffragij, interuenire actum poteſtatis Clauium patet: quia Pontifex ſoluit pretium æquiualens ex theſauro Eccleſiæ: non habet autem poteſtatem diſpenſandi theſaurum, niſi virtute promiſſionis factæ, Petro, Matthæi 16. qua illi, & eius ſucceſſoribus datur poteſtas aperiendi Cælum tollendo impedimenta, quæ ingreſſum retardant: quod fit, cùm eadem authoritate applicantur ſatisfactiones Chriſti, & Sanctorum ex theſauro Eccleſiæ Defunctis in ſolutionem, & tolluntur pœnæ debitæ, quæ ingreſſum Cælorum retardabant. Vnde colligitur, Indulgentias applicatas viuis, & Defunctis, in hoc conuenire, quòd ſint ſimpliciter Indulgentiæ, & actus poteſtatis Clauium per quem ad remittendas pœnas diſtribuitur Theſaurus ſatisfactionum Chriſti, & Sanctorum; proindéque in vtriſque fit ſolutio æquiualens & reperitur iuſtitia commutatiua. Differunt autem in hoc, quòd Indulgentiæ applicentur viuis per modum abſolutionis, per actum iudiciariæ poteſtatis quo Pontifex immediate remittit pœnam, tanquàm miniſter Dei, & locum eius tenens, ſoluendo vlteriùs pretium æquiualens ex theſauro Eccleſiæ. In Indulgentiis verò, quæ applicantur Defunctis per modum ſuffragij, Pontifex non remittit authoritatiuè pœnam, cùm in illos non habeat iuriſdictionem, ſicut in viuos; ſed exhibet Deo pretium æquiualens ex theſauro, & Deus ipſos abſoluit à pœna: vnde Indulgentiæ viuorum includunt actum iuſtitiæ vindicatiuæ. Si quis autem quærat, cur Pontifices in ſuis Bullis tam accuratè explicent ſe concedere Defunctis Indulgentias per modum ſuffragij, cum differentia aſſignata nihil mutet in effectu; ſed eundem effectum pariant Indulgentiæ viuorum, & Defunctorum: Reſpondetur id facere, vt oſtendant ſe non abuti poteſtate ſibi tradita, nec velle iuuare Defunctos, tanquàm ſibi ſubditos; ſed tanquam ſibi charitate coniunctos, & indigentes, quibus ſubuenire poſſunt per diſpenſationem theſauri Eccleſiæ, eorum commiſſioni relictam. Vide Palaum *tom.4. tract.24. diſp. vnica, punct.10. num.2.* Philippum de la Cruz *in Theſ. Eccleſ. tract.2. §. 6. num.3.* & alios penes ipſos.

4. Nota tamen, quòd cùm Pontifex tibi concedit, vt poſſis Defuncto per modum ſuffragij Indulgentiam applicare, ne intelligas, tibi fortè fœminæ, vel laico conceſſam eſſe facultatem diſtribuendi Eccleſiæ, & maximè in Defunctorum fauorem, quod ſemper eſt Pontifici reſeruatum; neque etiam intelligas, Indulgentiã tibi cõceſſam poſſe te Defuncto communicare: nam, ſi tibi conceſſa eſt, pœnam tuorum peccatorum remiſit; non igitur eſt locus applicationi. Sed intelligere debes tibi remitti poteſtatẽ deſignandi Defunctum: qua deſignatione facta, Pontifex immediatè, & directè Indulgentiam applicat: & quia hæc applicatio tuam deſignationem ſubſequitur, ideò diceris poteſtatem habere applicandi Indulgentiam Defunctis. Dico igitur cum Granado *in 3.par.contr.12.tr.5.diſp.5.n.13.* Defunctos excommunicari, & ab excommunicatione liberari poſſe dupliciter: Primò quidem, declarando, eos, dum viuerent, incurriſſe illam, aut non incurriſſe, & in eo ſtatu mortuos fuiſſe: ad quod, vt patet, non eſt neceſſaria iuriſdictio in Defunctos. Secundò, id fieri poteſt prohibendo viuis orare pro Defunctis, aut cõcedendo poteſtatẽ orandi: & id non eſt propriè exercere iuriſdictionem in mortuos, ſed in viuos. Cõcludo ergo, excõmunicationem, de qua loquitur Synod. accipiendam eſſe vno ex his duobus modis. Alium verò excommunicandi modum, qui directè fertur in viuos, & eſt proprius actus iuriſdictionis, non exercet in Defunctos Eccleſia. Itaque Eccleſia neque excommunicat, neque propriè abſoluit mortuos; ſed ſolùm declarat, ex hac vita aliquem defunctum deceſſiſſe excommunicatũ, & contumacem: vel declarat, receſſiſſe à cõtumacia: proinde concedit viuentibus, vt poſſint Defunctũ illũ ſepelire in loco ſacro, aliáſque pro illo ſacras, & cõſuetas Eccleſiæ functiones facere: & in hoc ſenſu cõmuniter declarantur Canones, qui citantur in contrarium: & hinc Eccleſia indirectè tãtùm dicitur excõmunicare, aut abſoluere Defũctos, quatenùs, vel prohibet viuẽtib. ne faciãt pro aliquo defũcto ſuffragia, vel id cõcedit.

Sup. hoc inf. in tr. ex lata doctrina Reſ. 37. ſignanter §. 2. prope finem, à Verſ. Vnde ex his.

RESOL. III.

An indulgentia conceſſa Altari Priuilegiato applicanda defunctis, habeat infallibiliter effectum? Ex p.9. tr.2. Reſ.3.

§. 1. **N**Egatiuè reſpondet Layman *lib.5. tract.5.c.7. n.2.* Canus *de locis Theol.lib.12.c.13. ad 9.§. Errant.* Petrus Sotus *lect.3. de Indulg.* & Henriquez *lib.7.c.7.n.4.*& alij aſſerentes, Indulgentiam Defunctis applicatam non habere infallibilem effectum, ſed ſolum per modum cuiuſdam impetrationis ea libera Dei

Quoad hoc inf. in tr.5. lege doct. Reſ. 35.

accepta

Digitized by Google

acceptatione, eò quòd ſupremus Iudex non teneatur commutationem pœnæ ſibi debitæ acceptare, niſi ad id ſua ſe promiſſione obligauerit. At Deus non videtur obligatus ad acceptandam ſatisfactionem ex Chriſti, & Sanctorum meritis pro Defunctis oblatã: quia Chriſtus Dominus ſolùm promiſit ſoluendum in Cœlis, quod Pontifex ſoluerit ſuper terram; non verò quòd Pontifex ſoluerit ſub terra, vbi animæ detinentur, & pœnas luunt. Confirmant ſuam ſententiam ex vſu fidelium, qui poſtquam Indulgentiam plenariam alicui Defuncto applicarunt, medio inquam, Sacrificio, vel alio pio opere; iterum repetunt eandem Indulgentiam: quod ſuperfluũ eſſet, ſi infallibiliter haberet effectum. Sentiunt ergo fideles, ſolùm habere effectum ex libera Dei acceptatione. Et hanc ſententiam præter Doctores citatos docet nouiſſimè Pater Amicus *in Cur. Theol. tom. 8. diſp. 20. ſect. 8. n. 176. & ſeq.* vbi plures adducit rationes, & inter alias, quoniam Purgatorium eſt Tribunal Chriſti, in quo ſibi tantùm reſeruat cauſas iudicandas: igitur ipſius tantùm eſt eas pœnas remittere. Antecedens, cõſtat ex dictis, quibus probatum eſt, Pontificem in animas purgantes nullum ius habere. Conſequentia verò probatur: quia ſicut ſolius Chriſti eſt, eas pœnas taxare: ita eiuſdem erit eaſdem relaxare. Deinde, quia ſi Pontifex eadem infallibili authoritate poſſet à pœna liberare animas purgantes, ac poteſt in terris viuentes; ſequeretur Primò, breui poſſe totum Purgatorium per frequentes Indulgentias plenarias euacuare. Nec refert, quòd Pontifex in Indulgentiis concedendis ſufficientem debeat habere cauſam: nam eadem cauſa, quæ ſufficit pro Indulgentia plenaria applicanda vni, ſufficiens erit pro Indulgentia plenaria applicanda aliis, & aliis animabus, cùm nulla ſit maior ratio de vna, quàm de cæteris. Igitur, qua ratione Indulgentia plenaria ſufficienter applicatur vni, eadem poterit applicari cæteris; ſicque breui totum Purgatorium euacuari. Secundò ſequeretur, vna tantùm Indulgentia plenaria applicata pro vna anima, fruſtrà pro eadem alias Indulgentias, vel ſuffragia applicari: cùm tamen communis ſenſus fidelium ſit, adhuc poſt plenariam Indulgentiam, alias etiam Indulgentias, & ſuffragia pro eadem anima fructuoſa procurari poſſe: quaſi certum non ſit, per eam, animam è Purgatorio liberandam eſſe: cùm tamen in contraria ſententia nullum ſit dubium; quippe cùm ex parte animæ nullum poſſit eſſe impedimentum, quominùs Indulgentia ſtatim ſuum effectum ſortiatur: neque eſſe poteſt ex parte viuentis talem Indulgentiam pro Defunctis offerentis; nam multi ex contrariæ ſententiæ Authoribus putant Indulgentias etiam à peccatore oblatas prodeſſe Defunctis.

2. His tamen non obſtantibus, puto non eſſe recedendum ab affirmatiua ſententia, quam tuetur D. Thomas *in 4. diſtinct. 21. quæſt. 2. quæſtiunc. 2.* Sotus *diſt. 21. quæſt. 2. art. 3.* Suarez, Valentia, Coninch, & alij quos citat, & ſequitur Caſtrus Palaus *tom. 4. tract. 24. diſp. vnica, punct. 10. num. 4.* Villalobos *in Summa, tom. 1. tr. 26. difficul. 7. num. 3.* Leſſius *in 3. part. D. Thomæ, cap. 5. de Indulgent. dub. 3. num. 41.* Granadus *n. 3. par. de Sacram. contr. 1 2. tract. 3. diſput. 5. num. 10.* quia, ait iſte vt Indulgentiæ infallibili iuſtitiæ lege proſint Defunctis, duo ſolùm requiruntur; primum eſt, diuina promiſſio: ſecundum, applicatio ſatisfactionis æquiualentis pœnæ, quam Defunctus debet. Et quidem diuina promiſſio non deeſt; quia perpetua Eccleſiæ traditio, qua docemur, Indulgentias prodeſſe Defunctis, non niſi in diuinæ promiſſionis notitia fundamentum habere poteſt: ſine promiſſione enim nihil firmum eſſet. Fauet etiam, & quidem maximè pro hac veritate locus Matthæi 16. *Quodcunque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in Cælis.* vbi abſque limitatione Chriſtus promittit, acceptum ſibi fore quodcunque Petri iudicium; ſi ergo, ſoluerit animam Defuncti, applicando illi Indulgentias; ipſe Dominus ſoluet, vt ſtet promiſſis. Quod verò ad ſecundum attinet, fatemur in hoc negotio maximam gratiam, quòd, nimirum, pro anima Defuncti, & iam incapacis ſatisfaciendi, velit Deus admittere ſatisfactionem oblatam: veruntamen hæc ſufficientiſſima, & æquiualens eſt, cùm præcipua eius pars ſit Chriſti Domini, ac proinde valoris infiniti.

3. Probat hanc opinionem Rubeus *de Sacrificio Miſſæ, lib. 3. diſp. 2. dub. 5. n. 4.* ex forma, vt ipſe ait, qua vtuntur Pontifices concedendo priuilegium Miſſarum priuilegiatarum cuidam Eccleſiæ, vel Altari: ſic enim habet Vrbanus VIII. in priuilegio pluribus noſtris Conuentibus dato: [Vt quandocunque Sacerdos aliquis Minimorum Eccleſiæ Miſſam Defunctorum pro anima cuiuſcunque fidelis, quæ Deo in charitate coniuncta ab hac luce migrauerit, ad præfatum Altare celebrabit, anima ipſa de theſauro Eccleſiæ per modum ſuffragij Indulgentiam conſequatur; ita vt eiuſdem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Beatiſſimæ Virginis Mariæ, Sanctorúmque omnium meritis ſibi ſuffragantibus, è Purgatorij pœnis liberetur, concedimus, & indulgemus.] Loquitur igitur Pontifex non de re pendente ex acceptatione diuina; ſed tanquàm de re certa, & infallibili. Nec aliis terminis certioribus vtitur concedendo viuis Indulgentias, quas conſtat eſſe infallibiles. Deinde Leo X. Epiſtola ad Caietanum eadem certitudine loquitur de Indulgentiis viuorum, & Defunctorum: dicit enim, Romanam Eccleſiam tradidiſſe, Romanum Pontificem, Petri Clauigeri ſucceſſorem, & Ieſu Chriſti in terris Vicarium poteſtate Clauium, quarum eſt aperire Regnum Cælorum, tollendo illius in Chriſti fidelibus impedimenta, poſſe pro rationalibus cauſis concedere eiſdem Chriſti fidelibus, qui charitate iungente ſunt membra Chriſti, ſiue in hac vita ſint, ſiue in Purgatorio, Indulgentias ex ſuperabundantia meritorum Chriſti, & Sanctorum, & tam pro viuis, quam pro Defunctis Apoſtolica authoritate Indulgentiam concedendo, theſaurum meritorum Ieſu Chriſti, & Sanctorũ diſpenſare, & per modum abſolutionis Indulgentiam ipſam conferre, vel per modum ſuffragij illam transferre conſueuiſſe, ac propterea omnes, tam viuos, quàm Defunctos, qui veraciter omnes Indulgentias huiuſmodi conſecuti fuerint; à tanta pœna temporali, ſecundùm diuinam iuſtitiam pro peccatis ſuis actualibus debita liberari, quanta conceſſæ & acquiſitę Indulgentiæ æquiualet. In quibus verbis notandum eſt, Pontificem indifferenter loqui de viuis, & Defunctis, & tanquam de re certa loquentem, docet eos omnes liberari à tanta pœna, quantam ſonant Indulgentiæ: idque fieri apoſtolica authoritate: omnis autem diſpenſatio, quæ fit authoritate apoſtolica, licèt ius ipſum diuinum aliquo modo attingat, vt eſt diſpenſatio in voto, valida eſt, ſi ex rationabili cauſa fiat: ex quo ex conſequenti ſequitur diſpenſationem theſauri viuis, & Defunctis, quæ authoritate apoſtolica fit, ſi ex rationabili cauſa fiat, eſſe validam, certam, & infallibilem.

4. Probatur etiam ex definitione Concilij Conſtantienſis, docentis contra Vviclef, erroneum eſſe negare valorem Indulgentiarum: ergo ex mente Eccleſiæ ſic valent Indulgentiæ viuis, & Defunctis, vt certò, & infallibiliter in illis effectum habeant; idque ratione promiſſionis diuinæ. Reſpondet Corduba *lib. de Indulgentiis, quæſt. 15.* Indulgentias eſſe quidem certas in Defunctis, ſicut in viuis; non valere tamen infallibiliter quoad totum fructum in Defunctis, ſicut in viuis: quia Deus promiſit eas acceptare pro viuis quoad totum effectum; pro Defunctis verò ſolùm, ſecundùm quod viſum fuerit decens ſuæ liberalitati: ſed contrà, ſaltem in eius ſententia, requiritur promiſſio diuina acceptandi Indulgentias pro Defunctis quoad aliqualem effectum, ſic vt certò aliquis fructus Indulgentiarum eis applicetur. Quæro igitur,

vnde collegerit promiſſionem hanc diuinam quoad aliquem effectum, & non quoad totum: ſi enim Deus promiſit acceptationem Indulgentiarum pro viuis quoad totum effectum, & promiſit acceptationem pro defunctis; non poteſt colligi nō promiſiſſe etiam quoad totum effectum pro Defunctis, ſicut & pro viuis; cùm promiſſio illa in vtriſque colligatur ex prædictis verbis Matthæi 16. in quibus nulla fit diſcretio viuorum, & defunctorum.

5. Nec obſtat dicere, ſi Indulgentiæ infallibili lege iuſtitiæ proſunt determinatè animabus Purgatorij, quibus applicantur; cur poſt applicatam Indulgentiam, qua liberatur anima à Purgatorio, applicantur eidem aliæ Indulgentiæ, Sacrificia, & ſuffragia? Reſpondetur enim, id ſanctiſſimè fieri: Primò, quia nō nobis conſtat de veritate huius opinionis; cùm Doctores graues opinentur, non eſſe legem infallibilem, qua Deus acceptet totum, quod ſingulis animabus applicatur. Secundò, quia, vt Indulgentia valeat, requiritur cauſa proportionata: poteſt autē accidere, eam non ſufficere ad Indulgentiarum conceſſionem, quanta requiritur ad liberandam hanc determinatam animam à Purgatorio. Vt ergo ſecuriores reddamur, & certiori, quo poſſumus, modo Defunctis ſuccurramus, ſolent Indulgentiæ multiplicari, vt ſi quæ non profuerint, aut certè minùs valuerint, aliarum applicatione ſuppleantur.

6. Nec obſtat ſecundò aſſerere, quòd ſi Indulgentiæ valerent ex condigno, & certa lege, ſequeretur, quòd Pontifex poſſet vno die exhaurire Purgatorium. Reſpondet enim Caietanus *Opuſculo* 16. *quaeſt.* 5. id fieri non poſſe: quia Indulgentiæ iis duntaxat Defunctis proſunt, qui, vt prodeſſent, meruerunt. Ij autem id meruerunt, qui, dum viuerent, conati ſunt, quantùm in ipſis erat, pro peccatis ſuis ſatisfacere. Verùm hæc ſen-

Sup. in Reſ. quæ hic eſt inf. 7. & in alio §. eius not.

tentia *ſup.* iam ſatis à nobis reprobata eſt: omnes enim, qui in gratia diſcedunt, capaces ſunt eiuiſuis influxus meritorum Christi, qui per Indulgentias diſpenſatur. Non enim fundamentum communionis ſuffragiorum Eccleſiæ eſt particulare aliquod meritum; ſed ſtatus gratiæ, ob quem ſatis digni ſunt qui inueniuntur. Et hoc ſolùm vult D. Auguſtinus *lib. de cura pro mortuis, cap.* 1. *& in Enchiridio, cap.* 109. cùm ait, illis prodeſſe ſuffragia, qui meruerunt, vt ſibi prodeſſe poſſent: ſolùm enim damnatos excludit, vt patet ex diuiſione, quam ibi inſtituit. Reſpondeo ergo, Pontificem id non poſſe præſtare, quia non ſubeſt cauſa, ob quam poteſtate Clauium tam ingens diſpenſatio fieri queat: atqui diſpenſatio ſine iuſta cauſa eſt irrita. Et ideò noſtram ſententiam in caſu Miſſæ Altaris priuilegiati in terminis docuit Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificij Miſſæ, lib.* 3. *diſp.* 2. *q.* 2. *dub.* 5. *n.* 8. vbi ita aſſerit: [Sententia hæc non ſolùm intelligenda eſt de Miſſis priuilegiatis, ſeu Indulgentiis illis annexis; ſed de omnibus aliis Indulgentiis, quæ quomodolibet Defunctis applicari poſſunt; vt ſunt affixæ Medaliis, viſitationibus Eccleſiarum, *&c.* ita vt, ſicut Sacerdos dicendo Miſſam priuilegiatam pro Defuncto, illum infallibiliter liberat è Purgatorio; ita & ſæcularis communicando cum Medalia, ſi talis Indulgentia ei appenſa ſit.] Sic ille, & ego.

RESOL. IV.

Sup. hac diffic. huius tituli in Reſ. ſeq & inf. in fin. huius Reſ.

An, vt Indulgentia Altaris Priuilegiati proſit Defunctis, opus ſit, vt Sacerdos Miſſam celebrans ſit in ſtatu gratia: Ex p. 9. tr. 2. Reſ. 4.

Sup. hac doctr. ibid. & inf. in n. 5. Reſ. 36.

§. 1. RESpondeo negatiuè: nam, licèt aliqui Doctores requirant, obtinentem Indulgentiam pro defunctis, debere eſſe in ſtatu gratiæ, tempore, quo perficitur opus, & Indulgentia Defuncto communicatur: ſic Emmanuel Sà *verb. Indulgentia, n.* 2. excipit tamen, niſi opus fuerit nomine Eccleſiæ factum, vt Miſſæ Sacrificium: ego tamen contrariæ ſententiæ abſolutè adhæreo in omnibus Indulgentiis pro Defunctis: nam pro Indulgentia applicanda Defunctis gratia non requiritur vt principium operis iniuncti: quia eſto, nec ſatisfactorium ſit nec meritorium, aptum eſſe poteſt ad Indulgentiæ conſecutionem: ſed requiritur, vt obicem tollat, & ſubiectum diſponat Indulgentiæ ſuſcipiendæ: at viuus, qui Indulgentiam pro Defuncto obtinet, exequendo opus iniunctum, Indulgentiam non ſuſcipit; ſed conditionem pro conſecutione Indulgentiæ exequitur, ergo ſtatus gratiæ non eſt in illo neceſſariò requiſitus. Itaque opus, ſub cuius conditione conceditur Indulgentia, eſt ſola conditio, non cauſa mouens Deum ad Indulgentiam acceptandam. Nec Indulgentia inficitur ex malitia perſonæ operantis; ſicut nec inficitur Sacrificium Miſſæ, vel Sacramentum, ex malitia perſonæ ſacrificantis, vel adminiſtrantis: eò quòd ſuum valorem non habent ex perſona proximè operante; ſed ex meritis, & ſatisfactione Christi. Ex his infertur diſcrimen inter ſuffragium, quod priuata perſona in proprio opere fundatum offert Deo pro Defunctis, & Indulgentiam: nam illud, niſi fiat à perſona grata, non prodeſt Defunctis: eò quòd Sup. hoc inf. in tr. 5. Reſ. 3.
ſuum valorem accipit à perſona operante, quæ in peccato exiſtens, nullum valorem communicat ſuis operibus. Nec refert, quòd opus bonum à peccatore exhibitum valeat pro ſe tanquàm meritum de congruo apud Deum: quia plus requiritur, vt opus acceptet pro aliis, quàm pro ſe. Indulgentia verò valorem habet à meritis, & ſatisfactione Christi, & Sanctorum, qui per peccatum perſonæ operantis non amittitur.

§. 1. poſt med. verſ. præterquam, & magis latè in to. 8. tr. 10. Reſ. 13.

2. Nec obſtat dicere: quia ſicuti ad lucrandum ſibi Indulgentiam requiritur ſtatus gratiæ; ſic ad lucrandum pro altero: nam peccatum non magis impedit ad acquirendum beneficium ipſimet operanti, quàm alteri. Nam reſpondeo, negando paritatem: quia gratia requiritur ſolùm ad tollendum obicem in eo, qui Indulgentiam eſt lucraturus, & ideò neceſſariò requiritur in eo, cui applicatur; non autem in eo, qui ponit opus iniunctum, & Indulgentiam applicat. Et ex hoc patet diſcrimen inter ipſum operantem, & alios: nam operans, vt de facto lucretur Indulgentiam pro ſe, debet eſſe in gratia, per quam tollitur impedimentum peccati: at reſpectu aliorum non ita: idcircò dicimus, gratiam requiri in ſuſcipiente Indulgentiam, non autem in applicante; & quando operans ſibi ipſi eam applicat, requiritur in ipſo gratia, non vt operans, ſed vt recipiens. Denique dicimus, æquè impediri fructum, & valorem Indulgentiæ ipſi operāti, & alteri; conſiderando vtrumque, vt ſunt formaliter recipientes. Et ita noſtram ſententiam docent Doctores, quos citat, & ſequitur Caſtrus Palaos *tom.* 4. *tract.* 24. *diſput. vnica, punct.* 10. *num.* 10. quibus ego addo Amicum *in Cur. Theol. tom.* 8. *diſp.* 20. *ſect.* 8. *num.* 203. Bardi *in Bull. Cruc. par.* 4. *tract.* 3. *cap.* 2. *ſect.* 3. *num.* 23. Quintanadoeñas *in Theol. mor. tom.* 1. *in Append. tract.* 1. *ſingul.* 16. *num.* 4. Granadom *in* 3. *part. de Sacram. contr.* 12. *tract.* 5. *diſp.* 6. *num.* 1. & in ſpecie caſus noſtri Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificij Miſſæ, lib.* 3. *diſp.* 2. *quaeſt.* 2. *dub.* 5. *n.* 8. vbi ſic ait: [Aduerte, vt per viuos fiat id, quod requiritur ad applicandam Indulgentiam defunctis; non requiritur tamen, vt viui opus iniunctum exequentes ſint in gratia: vnde ſæcularis in mortali communicans Sup. hoc in
cum Medalia pro Defuncto, non impedit effectum Reſ. ſeq. §.
Indulgentiæ; ſicut nec Sacerdos pro eodem in mortali vlt. in princ.
celebrans.] Ita ille, cui etiam adde Philipp. de la Cruz *in Theſauro Eccleſiæ, tr.* 2. §. 6. *n.* 5.

RESOL. V.

An Sacerdos in ſtatu peccati mortalis celebrans in Altari Priuilegiato liberet animam à Purgatorio?

Et

Et an communicans in peccato mortali obtineat liberationem vnius animæ à Purgatorio, ſi talis liberatio concedatur ſub onere communionis, vt interdum conceditur?

Ex quo curſim infertur communionem ſacrilegam ſufficere ad conſequendum Iubilæum.

Etiamque deducitur, quod exiſtens in peccato mortali obtinere poteſt Indulgentias pro defunctis? Ex p.10. tr.16. & Miſc.6. Reſ.13.

Sup. hoc in Reſ. præterita.

Sup. hac diffic. in Reſ. præterita, & inf. in tr.5. Reſ.36.

§.1. NEgatiuè eſſe reſpondendum, ſtando in doctrina, & ſententia Eminentiſſimi Cardinalis Lugo, *de Sacram. pœnit. diſp.27. ſect.5. num.75.* vbi ſic ait: Infertur ſecundò; quid dicendum ſit de ſtatu gratiæ, an requiratur in eo, qui lucratur Indulgentiam pro defuncto Pater Suarez, *ſect.4.* negat; quia cùm Pontifex in eius ſententia ſit, quia immediatè & directè concedit defuncto Indulgentiam, & ſolùm requiratur opus pium ex parte viuentis, vt conditio: non eſt, cur in eo exigatur ſtatus gratiæ. Non autem conſequenter ad ſupradicta debemus dicere, requiri: quod eſt magis commune, & iuxta fidelium ſenſum. Ratio autem eſt, quia Indulgentia defuncto acquiritur ſolùm indirectè, quatenus opera ad cuius viuentis eleuantur ad maiorem valorem ſatisfactionis ex opere operato; ad hoc autem neceſſe eſt, quod ipſe operans ſit capax illius valoris, & fructus, diximus enim hanc eleuationem procedere à poteſtate Pontificis, quæ per ſe ordinatur ad vtilitatem ſubditi: ergo poteſtas illa eſt ad eleuanda opera ſubditi capacis, & potentis frui illo beneficio, quo frui non poteſt, dum eſt ſine gratia propter incapacitatem ſubiecti. Ita Lugo.

2. Sed licet eſſet tenenda opinio aſſerens obtinentem Indulgentiam pro defunctis debere eſſe in ſtatu gratiæ, tempore quo perficitur opus & Indulgentia, tamen hoc non procedere in Sacrificio Miſſæ, putat Emanuel Sà, *verb. Indulgentia num.2.* vbi ſic ait; Ego puto eum etiam qui pro defuncto accipit Indulgentiam, debere eſſe in gratia, niſi opus faciat ex perſona Eccleſiæ, vt Miſſam. Hinc P. Gobat *in Theſ. de Indulg. p.2. cap.25. q.72. n.515.* exiſtimauit ſtatum gratiæ non requiri in Sacerdote, quatenus præciſè, ſacrificat in Altari Priuilegiato.

3. Verùm ego puto abſolutè in conſequendis Indulgentiis pro animabus Purgatorij nihil officere, vtrum ſis in ſtatu peccati mortalis, aut in ſtatu gratiæ. Et hanc ſententiam, me citato, valdè probabilem eſſe tenet Gobat *loco citato, cap.23. quæſt.64. numero* 490. & abſolutè nominatim contra Cardinalem Lugo tenet Quintanaduenas *in Theol. mor. tom.1. in Append. tract.1. dub.15. num.4.* qui pro hac ſententia citat 13. Doctores, quibus adde Amicum *in Cur. Theolog. tom.8. diſput.20. ſect.8. num.209. & 236.* & nominatim contra Lugum, me citato, Pellizzarium *in Man. Regul. tom.2. tract.8. cap.8. num.196.* Martinum de San Ioſeph *in Man. Confeſſarior. tom.1. lib.2. tract.9. de Indulgent. num.13.* Philippum de la Cruz *in Theſauro Eccleſiæ, tract.2. de Purgat. num.5.* Dicendum autem eſt ad conſequendam Indulgentiam, non eſſe neceſſum, vt opus, ſub cuius conditione Indulgentia conceditur, in gratia impleatur, ſed ſufficere, vt homo exiſtat in gratia, quando Indulgentiam accipit. Igitur poterit peccator in ſtatu peccati adimplens opus, ſub cuius conditione Indulgentia conceditur, fructuosè illam lucrari pro defunctis. Nam ita ſe habet peccator adimplens opus, ſub cuius conditione conceſſa eſt Indulgentia, ad illam lucrandam ſibi; ſicut ſe habet idem peccator adimplens opus, ſub cuius conditione, conceſſa eſt Indulgentia pro defunctis; ad lucrandam illam pro defunctis. Igitur in caſu noſtro cauſa mouens non eſſet opus à peccatore factum, ſed ſatisfactio Chriſti & Sanctorum. Et ita noſtram ſententiam, præter Doctores citatos, tenet etiam Machadus *tom.1. lib.3. part.2. tract.5. docum.3. num.5.*

4. Sed non deſeram hìc apponere dubium ſatis difficile. An communicans in peccato mortali obtineat liberationem vnius Animæ è Purgatorio, ſi talis liberatio concedatur ſub onere Communionis; vt interdum conceditur. Et reſpondet Pellizzarius *in man. Regul. tom.2. tract.8. cap.5. num.252.* Videri ſatis probabile, quod obtineat; ita viri ſanè docti à ſe conſulti; & probatur ex doctrina non diſſimili, quam tradit Ioan. de Lugo, *diſp.27. de Pœnit. num.103.* nimirum communionem ſacrilegam ſufficere ad conſequendum Iubilæum, cum ea ſit vera, & valida communio, quamuis ſine fructu ob peccati obicem: quæ doctrina vtique poteſt applicari ad præſentem caſum; præſertim attenta communiori Doctorum ſententia, quod exiſtens in peccato mortali obtinere poteſt Indulgentias pro defunctis: cùm ſic non dicatur malus ſatisfacere pro alio, ſed ſolùm facere opus, ob quod Papa alteri applicat ſatisfactionem Chriſti, & Sanctorum; vt aduertit Naldus, *verb. Indulgentia, num.7.* ex Nauarro: patet ergo reſponſio ex eo quod nulla adeſt ratio, cur dicatur obtineri Iubilæum per communionem ſacrilegam, & non obtineatur liberatio animæ è Purgatorio per eandem communionem ſacrilegam, ideoque vel id in vtroque caſu admittendum eſt, vel in vtroque negandum. Ita Pellizzarius: Sed tu cogita.

Sup. hoc in fin. Reſ. præteritæ.

Sup. hoc inf. in tr.4. Reſ. 52. §.1. ad med. à verſ. Ita Boſſius, & in Reſ.53. & 54 §.1. & 2. & in Reſ. 44. § pen. & vlt. & inferius in tr.5. lege doctr.§. vlt. Reſ.14.

RESOL. VI.

An quando Sacerdos in Altari Priuilegiato dicat Miſſam, debeat non ſolum Indulgentiam, ſed etiam Sacrificium applicare defuncto?

Idem dicendum eſt à ſimili, cum pro Indulgentia lucranda præcipitur ieiunium; viſitatio Templi, peregrinatio, & maximè eleemoſyna, quæ in bonum tertij imponitur.

Et an Miſſæ, quæ celebrantur in Altari Priuilegiato applicata pluribus æquè pariter proſint ſingulis, ita vt vna Miſſa, quæ dicitur pro vno, poſſit prodeſſe pluribus: Ex p.9. tr.2. Reſ.5.

Sup. ad hoc ſi placet lege inf. doctr. Reſ.35. & 36. & ſignanter 37.

§.1. AD hunc caſum reſpondet Suarez *tom.4. diſput.53. ſect.4. num.3.* vbi docet, ſecurius eſſe ita facere, quamquam in rigore id non ſit per ſe neceſſarium ad talem Indulgentiam, ſed pendeat ex voluntate concedentis. Ideoque verba reſcripti, ſeu priuilegij, attentè expendenda ſunt: nam, ſi hunc tenorem contineant: *Dicendo, aut offerendo Miſſam pro Defuncto, liberes eius animam à Purgatorio.* tunc neceſſarium erit fructum Sacrificij tali animæ in particulari applicare. Si autem ſolùm dicatur: *Dicendo Miſſam,* vel, *Quoties Miſſam dixeris, toties liberes vnam animam à Purgatorio,* tunc ex vi talium verborum ſatis eſt illud pium opus facere, etiamſi particularis fructus eius, ſiue ex opere operantis, ſiue ex opere operato tali animæ non applicetur; ſed ſolùm beneficium Indulgentiæ: ſæpè autem non conſtat, quibus verbis talis gratia conceſſa ſit, & tunc ſecurius eſt, Sacrificium pro Defuncto offerre, ſemperque eſt optimum conſilium; quia fortaſſe hoc modo erit ſufficiens cauſa ad lucrandam integram Indulgentiam, quæ alias non eſſet. Hæc Suar. & poſt illum Caſtrus Palaus *tom.4. tract.24. diſp. vnic. punct.10. n.9.*

2. Sed magis clarè hanc ſententiam docuit nouiſſimè Ruteus *de Sacrific. Miſſæ, lib.3. diſp.2. q.2. dub.25. n.9.* vbi ſic aſſerit: [Quæri hìc poteſt, an ad applicandas Indulgentias Miſſæ Priuilegiatæ, opus ſit factum

etiam Sacrificij illi applicare, vel ſufficiat fructum ſibi reſeruando, Miſſam celebrare ex intentione, & voluntate obtinendi illi Indulgentias? Reſpondeo communiter vtrunque requiri, & hæc per modum vnius, & eiuſdem Defuncto applicari: quia cùm Pontifex concedit Indulgentias ad liberandam animam è Purgatorio, dicendo Miſſam in tali Altari, vel Eccleſia videtur conſequenter exigere; vt Sacrificium eidem animæ applicetur: in rigore tamen nō videtur ſemper neceſſarium, niſi verba priuilegij id ſonent; ſicut videre eſt in forma priuilegij *ſup.* citati, vbi dicitur: *Quandocunque Sacerdos Miſſam Defunctorum pro anima cuiuſcunque fidelis, ad præfatum Altare celebrabit, anima ipſa de Theſauro Eccleſiæ Indulgentiam conſequetur.* Secundũ hoc indultum igitur ex mente Pontificis requiritur vt non ſolùm indulgentia, ſed & Sacrificium applicetur Defuncto: ſi tamen in Indulgentia ſolum diceretur: *Quoties Sacerdos Miſſam in tali Altari celebrauit animam è Purgatorio*, tunc ſatis eſſet Miſſam celebrare abſque eo, quòd fructus illius iſti animæ applicetur, ſed ſola indulgentia, & idem à ſimili dicendum eſt, cùm pro Indulgentia lucranda præcipitur ieiunium, viſitatio templi, peregrinatio, & maximè eleemoſyna, quæ in bonum tertij imponitur. Ratio autem, cur non videatur ſemper requiri, vt fructus operis iniuncti vnà cum Indulgentia applicetur ipſis animabus eſt, quia, cùm in indulgentiis requiritur opus aliquod, non neceſſariò exigitur, vt ſatiſfactorium; ſed vt pium, vel conducens ad cultum Dei, &c. quæ compleri poſſunt abſque eo, quòd fructus operis iniuncti applicetur iſti Defuncto pro quo quis lucratur Indulgentias.] Ita Ruteus, qui pro hac ſententia citat Nugnum, & Filiucium.

3. Nota etiam, Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.* 1. *in Appen. tract.* 1. *dub.* 15. *n.* 3. docere, quòd cùm conceditur liberatio animæ purgatorij, pro qua dicatur Miſſa, vel recitetur Corona, aliúdve ſimile opus fiat; tunc neceſſe erit ſubſtantiam operis, id eſt, Miſſam, vel Coronam, ſeu ſatisfactionem ex opere operantis ex illa prouenientem, applicari à lucrante; quando verò dicitur: Quoties dicet coronam, vel Pſalmum liberabit Animam Purgatorij probabile eſt, non requiri talem applicationem ſpecificam operis. Ita ille.

4. Et tandem nota id, quod obſeruat Lauorius *de Indulg. part.* 2. *c.* 30. *n.* 120. vbi ſic quærit: [An Miſſæ, quæ celebrantur in Altari priuilegiato, applicatæ pluribus æquè pariter proſint ſingulis, ita vt vna Miſſa, quæ dicitur pro vno, poſſit prodeſſe pluribus. Reſpondetur: Aliqui ita diſtinguunt: aut ſumus in modo congratulationis, & vnica Miſſa applicata pro vno, prodeſt omnibus: aut in modo expiationis, & tunc ſecùs. Dicitur per modum expiationis, quando quis applicat Miſſam pro tali anima; tunc enim illi tantùm prodeſt, pro qua applicatur, quia expiatur, id eſt, purgatur, & liberatur illa anima per illud Sacrificium Miſſæ; ideò Miſſa relicta pro particulari, non eſt pluribus applicanda: aliàs eſſet diuidere aurum, quod debet perſolui vni, pluribus.] Hæc Lauorius.

RESOL. VII.

An ex parte defuncti requiratur aliquid, vt Indulgentia Altaris priuilegiati habeat ſuum effectum?

Idem eſt dicendum de aliis Indulgentiis. Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 6.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 3. curſim in §. vlt. paulò

§. 1. EXiſtimarunt Henriq. de Gandauo *quodlib.* 11. *q.* 26. Caietanus *tract.* 16. *de Indulg. quæſt.* 5. *verſ. quoad tertium.* Nauarrus *de Indulgentiis, notab.* 22. *num.* 42. & alij ſuffragia ſpecialiter quibuſdam Defunctis applicata, non habere in illis effectum, niſi meritum aliquod præceſſerit? eas autem ſolas dicunt meruiſſe, quæ, dum viuerent, ſollicitè curarunt ſatisfacere pro peccatis, & deuotionem habuerunt ad ſuffragandum Defunctis, &c. Idem docent de indulgentiis, quas dicunt illis etiam ſolis prodeſſe, quia in vita habuerunt deuotionem erga Claues Eccleſiæ donatiuas Indulgentiarum: illas autem, quæ, dum viuerent, nullam curam Defunctorum habuerunt, nec ſatisfacere pro peccatis ſtuduerunt, docent non iuuari aliorum ſuffragiis, licèt ſpecialiter pro illis fiant; idque in vindictam indeuotionis, & incuriæ. post init. & inf. in tr. 5. Reſ. 35. §. vlt.

2. Verùm hæc doctrina non eſt admittenda, vt non admittunt Henriquez, Valentia, Suarez, Coninch, & Layman, quos citat, & ſequitur Caſtrus Palaus *to.* 4. *tractat.* 24. *diſp. vnica, punct.* 10. *num.* 11. cui adde Granadum *in* 1. *p. Contr.* 12. *tract.* 5. *diſp.* 6. *num.* 2. Lauorium *de Indulg. p.* 2. *cap.* 30. *num.* 118. Leſſium *in* 3. *par. D. Thom. c.* 5. *de Indulgent. dub.* 3. *n.* 41. Et ratio eſt: quia ad Indulgentiæ applicationem ſolùm requiritur ex parte eius, cui eſt applicanda, ne ponat obicem: quia eſt quædam liberalis donatio, & pœnarum remiſſio. At eo ipſo, quòd caret peccato, non ponit obicem. Ergo negligentia præcedens obſtare non poteſt, quandoquidem peccatum mortale non conſtituit. Quòd ſi de facto mortale fuit, per pœnitentiam deletum eſt. Neque contrarium docuerunt Auguſtinus *in cap. Non æſtimemus.* 13. *q.* 2. & Gregorius *lib.* 4. *Dial. cap.* 39. ſed affirmant, non prodeſſe orationes, & Sacrificia iis, qui in vita conſequendo gratiam, non compararunt, vt proſint: de hac vero negligentia in ſatisfaciendo, nec verbum loquuti ſunt. Itaque contra Caietanum, Nauarrum & alios aſſero, quod ſacrificia, & ſuffragia effectum ſortiuntur in ſubiecto capaci; in quo eſt nullum impedimentum: ſed in animabus Purgatorij nullum eſt impedimentum, cùm ſint in ſtatu gratiæ: ergo in illis ſortiuntur effectum. Nec eſt, quod dicat Caietanus, defectum deuotionis prædictæ erga Defunctos eſſe impedimentum: non enim eſt impedimentum ex natura rei vt conſtat, cùm omnes animæ Purgatorij, ratione ſolius ſtatus gratiæ, ſint æquè capaces, & ſuſceptiuæ fructus Sacrificiorum, & ſuffragiorum; neque eſt ex ordinatione diuina, cum nullibi conſtet, Deum ita ordinaſſe; proindéque non eſt temerè aſſerendum. Deinde deuotio præhabita erga Defunctos poteſt quidem in animabus habere rationem cuiuſdam diſpoſitionis moralis ad ſpecialem aliquem effectum; non ſequitur tamen, defectum illius deuotionis in aliis animabus dicere impedimentum ad recipiendum fructum ſacrificiorum, & ſuffragiorum, qui illis ſpecialiter applicatur. Et licèt verum ſit, congruum eſſe, quod Deus ſpecialiter remuneret deuotionem eorum, qui in vita fuerunt affecti erga animas Purgatorij; ſuppetunt tamen alia media, quibus Deus eam deuotionem remunerare poteſt, abſque eo, quòd dicatur, Sacrificia, & ſuffragia illis ſolis prodeſſe, non autem aliis, licèt ſpecialiter illis applicentur.

3. Ad argumenta Caietani reſpondeo, quòd falſum eſt, animas Purgatorij, eo ipſo, quòd ſunt in ſtatu gratiæ, meruiſſe ſolùm, vt ſuffragia illis applicata prodeſſe poſſint, non autem vt actu proſint. Ad confirmationem reſpondeo, ſubtilitatem illam eſſe hîc fruſtraneam: poteſt enim ſtatui gratiæ, cui reſpondet præmium eſſentiale, reſpondere etiam effectus accidentalis; vnde meritum hîc non dicit diſpoſitionem aliquam veram, & poſitiuam, ſed tantùm capacitatem, quæ in animabus à ſtatu gratiæ oritur. Ad aliam rationem deſumptam ex verbis D. Thomæ *in* 3. *part. quæſt.* 52. *art.* 8. *ad* 1. colligitur, Chriſtum deſcendendo ad Inferos, liberaſſe quaſdam animas, ratione deuotionis præhabitæ, dum viuerent, ad mortem ſuam: id ex ſpeciali priuilegio

uilegio fieri debuit, & ob deſcenſum Chriſti extraordinarium ad Inferos; quod non inducit legem communem, quam conſtituere vult Caietanus. Ergo.

4. Et ideo, præter Doctores citatos, noſtram ſententiam tenet Philippus de la Cruz *in Theſauro Eccleſia, tract.2. §.6. num.5.* vbi ait: [La tercera condicion, dizen algunos, es, que para ganar las Indulgencias, y conſeguirlas, ayan tenido à las animas particular deuocion, y aficion, y que parece coſa iuſtiſſima el, que ſe aya tenido, y coſa indigna, que aprouechen las Indulgencias à aquellos, que no tuuieron cuidado de fauorecer à ſus hermanos, y no lo haziendo, parece hazian meno ſprecio dellas, pues no cuidaban de alentar à las animas de ſus amigos, y compañeros, y fieles hijos de la Igleſia. Eſta dottrina me parece aſpera, por auer muchos tan deſcuidados, no ſolo de las animas, pero de la ſuya propria, que inſta, y apriera mas la dificultad, y es cierto que en el reſto de ſu vida no ſe acuerdan mas que de ſus guſtos, y entretenimientos, con eſſo paſſan haſta el fin de ſus dias, los quales por diſpenſacion ſoberana murieron confeſſados, y con los Sacramentos, y baſtante contricion, y ſuficientes diligencias para ſaluarſe, y eſtas almas ſufriendo penas, y ſiendo ayudadas de la Igleſia con ſufragios, oraciones, e Indulgencias, ſalen de las terribles penas que padecen. Mas, que no hallo yo por donde aya obligacion a que yo ruege por las animas, ni es precetto, porque ſi aſſi fuera, ò eſtuuiera debaxo del, ò ſe aconſejara el que huuieſſe eſſe cuidado, antes ſe vè, que los Rezos de Difuntos, que obligan à pecado mortal à los Eccleſiaſticos en el Coro, fuera no obligan à pecado: y ſi fuera coſa vniuerſal obligara (ſacando el oficio de cada año, que les obliga vn dia deſpues de todos Santos.) Y aſſi no interuiniendo precetto, no ai pecado, y las animas iuſtamente padecen, y aunque yo aconſejo ſe ruegue por ellas, no lo aziendo, no incurren en coſa, como enſeña Nauarro, y Zerola, porque el que iuſtamente padece, no ai obligacion à librarle, como dizen Maldero, Nauarro, y Sà, y las animas en Purgatorio, juſtamente padecen, y aſſi ignorantemente algunos ſe acuſan de no ſocorrerlas: lo otro, que ſi obligara, dello huuiera precetto, y como de pecado ſe acuſaran, vemos que ſe deſcuidan, y à ello no ſe obliga. Luego no es razon, que eſta alma carezea de vn bien tan grande, como de los ſufragios, y Indulgencias, ſolo por auer ſido deſcuidado de rogar por las animas, y parecera indigna, y iniuſta coſa, que dixeſſe, que el que aſſi muere (que ay dolor, ay muchos, y que no ſe acuerda de las animas de ſus hermanos, y compañeros, y tal vez padre, y madre, y hermanos) fueſſe pribado deſtos ſingulares beneficios: y aſſi Angles, que fue el que mouio eſta opinion, concluye diziendo, que ſi bien eſta dottrina es probable, pero que las contraria es mas padioſa, y que no es juſto, ny razon, que porque vno aya ſido floxo, y deſcuidado de rogar à Dios por las animas, ni acordado dellas, no aya de participar en la otra vida de los ſufragios, oraciones, ni Indulgencias como ellas, lo qual ſeria de gran deſconſuelo para todos.] Hæc ille. Vnde non eſt audiendus Caietanus, & alij.

Sup. hoc in tom.8. tr.10. Reſ. 12. §.2. inter med. & fin. verſ. Vnde credendũ.

RESOL. VIII.

Miſſa celebrata in Altari priuilegiato cui prodeſt, ſi anima, pro qua offertur non exiſtat in Purgatorio?

Difficultas tamen exiſtit, quomodo ſatisfactiones illæ applicentur animabus indigentibus, & derelictis, an ſcilicet Deus ex miſericordia, ſola ſua voluntate id præſtet, vel alia ratione id faciat? Ex p.9. tract.2. Reſ.7.

§.1. AD hoc dubium reſpondet Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificij Miſſæ, lib.3. diſp.2. quæſt.2. dub.4. num.12.* credibile eſſe, fructum Sacrificiorum, & ſuffragiorum applicatum iis, in quibus non habet effectum, vel quia ſint in Cœlo, vel in Inferno; ex diuina miſericordia aliis indigentibus applicari, pro quibus non fiunt ſuffragia. Ita D. Thomas *in 4. diſt.45. quæſt.3. ad 2.* Eum ſequuntur Adrianus *quodlib.8. art.4.* Corduba *lib.1. quæſt.3. opin.5. §. Et de reſiduo.* Fraxinellus, *ſect.3. §.11. num.3.* &c. Probat D.Thomas ex Damaſceno, ***Serm. de dormientibus***, vbi ait: [Deus, tanquam iuſtus, commetietur impotenti poſſibilitatem, tanquam ſuſcipiens verè defectum, commutationem negotiabitur:] Et hanc negotiationem in hoc conſiſtere docet D.Thomas, vt quod deeſt vni, alter ſuppleat: hoc enim, licèt non ſit certum; eſt tamen rationi ſatis congruum, maximè de fructu ſatisfactionis reſpondente ſuffragiis viuorum; tum, ne ſatisfactiones illæ priuentur ſolo fructu, quo tamen tam multæ animæ in Purgatorio indigent: tum etiam, quia animæ illæ derelictæ, quæ à nullis ſpecialiter iuuantur, merentur ſpecialem fructum aliunde recipere: nullus autem commodiori, & faciliori modo applicari poteſt, quàm ille.

2. Difficultas tamen exiſtit, quomodo ſatisfactiones illæ applicentur animabus indigentibus, & derelictis; an ſcilicet, Deus ex miſericordia, ſola ſua voluntate, id præſtet, vel alia ratione id fiat. Puto igitur, Deum ſola ſua voluntate applicationem illam non facere: quia in huiuſmodi habet ſolùm rationem cauſæ vniuerſalis, quæ proinde determinari debet ad effectum per cauſam particularem; ideóque meliùs dicendum eſt, Deum ad ſatisfactiones illas applicandas aliis, determinari ad inſtar cauſæ vniuerſalis; idque duplici capite, primò ab ipſis Beatis, quando, ſcilicet, ſuffragia fiunt pro animabus, quæ ſunt in Cœlo: dici enim poteſt, ſatisfactiones illas à viuis per applicationem eſſe donatas illis animabus, quæ illas, Deo annuente ex miſericordia, animabus magis indigentibus & derelictis applicant: & hic modus videtur bonus: quia tamen non comprehendit ſatisfactiones applicatas damnatis, qui eas non poſſunt aliis applicare; ideò ſecundò dici poteſt, ſatisfactiones illas à ſuffragantibus ſic applicari Defunctis, vt caſu, quo ij, quibus ſpecialiter applicant, non indigeant: voluntate quadam interpretatiua, aut virtuali, intendant eas applicare animabus in Purgatorio magis indigentibus, & derelictis. Et ideò, vt in ſimili euentu non oriantur difficultates, obſeruandum eſſet in praxi, quod aduertit Philippus de la Cruz *in Theſaur. Eccleſia, tract.2. §.6. num.5.* vbi ſic ait: [Deurian los Chriſtianos, y fideles, todas las vezes que ofrecen Miſſas, Indulgencias, y otras coſas por vna alma, ofrecerlas con eſtà condicion determinada, diziendo, que lo ofrece por tal, ò tal alma, ſi eſtan en penas de Purgatorio, y ſino eſtuuieren por tal, ò tal, ò tales, y faltando ellas, por otros, y ſino por el alma, que mayor neceſſidad tuuiera: y aſſi con eſta ſucceſſion ſiempre tendra objeto determinado, porque no ſuceda, que non auiendo meneſter el alma aquel Sacrificio, ò Sacrificios, Bula, ò Bulas, ò Indulgencias, ſe bueluen al teſoro de donde ſalieron, y aſſi conuiene, que ſiempre ſe determine en particular por quien fuere ſu voluntad, y guſto.] Ita ille, & benè quidem.

3. Et tandem Lauorius *de Indulg. part.2. cap.30. num.140.* ſic aſſerit: [Dices, ſi anima, pro qua fit ſuffragium, non ſit in purgatorio, quibus ſuffragatur? Reſpondetur, vel ſuffragari illis, quibus intendit ſuffragans tacitè, vel expreſsè, ſiue in genere, ſiue in ſpecie: ſatis eſt enim, ſi applicet ſibi coniunctis, vel magis indigentibus; vel, ſi nemini applicatur, diſpenſabitur

aliis indigentibus per diuinam miſericordiam : vel quòd ſi ſuffragans non habeat intentionem ſuffragandi alicui, per diuinam miſericordiam diſpenſatur aliis indigentibus.] Sed deſcendámus ad alios caſus magis particulares, & practicabiles.

RESOL. IX.

An in Altari Priuilegiato pro defunctis ſatisfaciat, ſi quis celebret Miſſam, quæ non ſit de Requiem, licet in Indulto non exprimatur?

Et an in dicto Altari Priuilegiato poſſit dici Miſſa de Requiem in die feſto duplici, & de præcepto, qui incidit in die aſſignato pro dicto Altari Priuilegiato? Ex p. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 253.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & inf. in Reſ. 33. §. vlt. & in Reſ. 41. à §. Nec deſerã.

§. 1. Hic caſus eſt practicabilis, & negatiuè reſpondit ſacra Cardinalium Congregatio Rituum *in vna Piſtorien. 1. Iunij* 1601. *& in vna Toletana* 13. *Iulij* 1601. ſic aſſerens: Miſſa celebrata in Altari Priuilegiato pro defunctis non ſuffragatur, nec indulto ſatisfit, niſi ſit de *Requiem*, licèt in indulto non exprimatur.

2. Notandum eſt etiam hîc obiter, Miſſam de *Requiem*, in Altari Priuilegiato non poſſe dici in die feſto duplici, & de præcepto, qui incidit in diem aſſignatum pro dicto Altari Priuilegiato. Ita dicta ſacra Congregatio *die* 25. *Aprilis* 1626.

RESOL. X.

An Miſſa celebranda in Altari Priuilegiato pro liberanda anima Purgatorij ſit neceſſario dicenda de Requiem?

Et colligitur celebrantem pro defuncto accipere maiorem fructum ex Sacrificio, quam ſi pro viuo celebraret.

Difficultas vero eſt in diebus, qui non ſunt Dominici, & duplices, an teneatur Capella dicere Miſſam votiuam, vel de Requiem, ſi in inſtitutione dictæ Capellaniæ dicitur, vt ſint de Requiem, vel votiua?

Et quæ Miſſa ex ſupradictis magis proſint defuncto?

Idem dicendum eſt, quando quis accipit ſtipendium pro dicenda Miſſa votiua, an poſſit dicere aliam currentem in illo die? Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 8.

Sup. hoc in Reſ. præcenta, & in aliis eius not.

§. 1. Ad hoc dubium ſic reſpondet Philippus de la Cruz *in Theſauro Eccleſiæ, tract. 2. §. 6. n. 7.* [Difficultà es, ſi las Miſſas, que ſe mandan dezir por alma en los Altares priuilegiados, neceſſariamente han de ſer de *Requiem*: A lo qual reſpondo, que ſi en la Bula de ſu conceſion dize, que la Miſſa aya de ſer de *Requiem*, lo ha de ſer porque eſſa es la intencion de ſu Santidad, como he dico de los Iubileos: y no lo ſiendo, no aprouecharà al alma, en orden à la Indulgencia, aunque el Sacrificio ſi; y entonces ſerà, como ſi tal gratia ne ſe huuieſſe concedido. Pro manera que ſi dize en la Bula, que ha de ſer de *Requiem*, lo ha de ſer, como buy bien enſeña Rodriguez.] Aduertendum tamen, quòd ſi Bulla dicatur, quòd Miſſa ſit de *Requiem*, vt dicitur pro Defuncto, neceſſarium eſt quòd hæc Miſſa dicatur: alioquin, quoad Indulgentiam minimè defuncto proderit.] Pero no ſe expreſſando, bien ſe puede deſir la Miſſa de Santo, ò Santa i valdra tanto como lo otra, y en mi opinion le aprouechara mas: porque ſegun vna ley el beneficio que haze el Principe ne, ſe ha de reſtringir, ny coartar, ſino dilatar, como en ello no aya malicia: y los diſponen los ſacros Canones, y mas ſi es de mayor vtilidad, como en lo dicho, que por interuenir la interceſſion de los Santos, les ſon mas vtiles.] Ita ille, cui adde Hieronymum Garciam *in Summ. mor. tract. 3. diffic. 11. dub. vlt. num.* 12. Fagundez *lib. 3. cap. 9. num. 7.* Marchinum *part. 2. cap. 24. num. 7.* Lauorium *de Indulg. p. 2. cap. 30. num.* 114. Quintanaduenas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 4. Appendicis, dub. 2. num. 6.* Hieronymum Rodriquez *in Compen. qq. Reg. reſol. 77. num. 70.* Trullench *in expoſit. Bull. defunct. dub. 5. num. 6.* Zerolam *in praxi, part. 2. verb. Miſſa §. 7.* Fragoſum *de Republ. Chriſtian. tom. 2. part. 2. lib. 8. diſput. 19. §. 7. num. 19.* Zipæum *tom. 2. Reſponſionum. de iure Canonico, lib. 3. de Pœnitent. & remiſſ. reſponſ. 5. num. 1.* Bariolam *in Aphoriſmis pro vtroque foro, littera M. verb. Miſſa, §. 5.* Naldum *in Summ. verb. Miſſa, num. 21.* Nauarrum *conſ. 37. de Pœnit.* Bordonum *in conſiliis Regularium, tom. 1. reſ. 91. num. 6.* Syluium *in reſ. mor. tom. 2. verb. Altare Priuilegiatum*, 1. aſſerentes, quòd quando tenor priuilegij exprimit Miſſam de *Requiem*, aut de Mortuis eſſe dicendam, eo caſu non ſatisfit Altari Priuilegiato dicendo aliam Miſſam, etiam concurrentem: quia videtur apponi Miſſa talis generis pro forma, qua non ſeruata, nihil fit, ſecundùm vulgata iura. Quandò genus Miſſæ non exprimitur, ſed tantùm dicitur, quòd in eo Altari celebretur pro fidelibus Defunctis, eo caſu Sacerdos celebrans ſatisfacit ſuæ obligationi, & Altare Priuilegiatum prodeſt Defunctis. Ratio eſt: quia non minùs ſatisfactoria eſt quælibet alia Miſſa pro defunctis, quàm illa de *Requiem*.

2. Sed, his non obſtantibus, extant declarationes Sacræ Congreg. Rituum quas affert Barboſa *collect.* 478. *num.* 1, aſſerentes, Miſſam pro defunctis celebratam in Altari Priuilegiato, non ſuffragari, niſi ſit de *Requiem*, licèt in indulto non exprimatur. Et ideò Lezana *in Summ. tom. 3. verb. Altare, num.* 19. ſic ait: [Altaria Priuilegiatà ſunt illa quibus conceſſa eſt Indulgentia plenaria pro mortuis. Quamuis autem aliqui exiſtiment, non eſſe neceſſarium ad conſequendam hanc Indulgentiam, dicere potiùs vnam Miſſam quàm aliam; ſed per quacunque Miſſam obtineri poſſe hanc indulgentiam; idque, ſpeculatiuè loquendo, probabile videatur: nihilominus, quia Sacra Congreg. ſæpiùs declarauit, in Altari priuilegiato debere celebrari Miſſam de *Requiem*, alias indultum non ſuffragari Defunctis, etiamſi in indulto id non exprimatur: ideò his Decretis obtemperandum eſt.] Ita ille. Ego vt verum fatear, priori ſententiæ libenter adhærerem: ſed, quia veneror Oracula Purpuratorum Patrum, ſuppoſita veritate dictarum Declarationum Sacræ Congreg. non audeo ab illis diſcedere: & ideò puto Miſſam de *Requiem*, dicendam eſſe; & ita, me citato, tenet Franciſcus Nigro *in addit. ad Petrum Ruyz. p. 2. regul. 8. num. 2.* & penes eum amiciſſimus P. Trimarchi, licèt ſi non extarent, vt dixi priori ſententiæ prorſus adhærerem, cùm ſit communis inter Doctores: & nouiſſimè, me citato, Pater Pellizarius *in Man. Reg. tom. 1. tract. 5. cap. 9. ſect. 3. n. 81.* illam teneat, nonobſtante ſupradicta declaratione Cardinalium, cùm, ait ipſe, non faciat legem vniuerſalem, ſed tantùm opinionem probabilem.

3. Notandùm eſt hîc obiter, pro Defunctis communiter dicendas eſſe Miſſas de *Requiem*: tum, quia ſpecialiter ad id ordinatæ ſunt ab Eccleſia: tum etiam, quia in illis preces ſpeciales pro defunctis fundantur: & ea ratione Sotus *diſt. 45. quæſt. 2. art. 3.* vocat eas Miſſas magis meritorias, & ſatisfactorias pro Defunctis: aliunde tamen fieri poteſt compenſatio per hoc, ſcilicet, quòd Miſſæ de Sanctis communiter fiunt maiori cum deuotione; Miſſæ verò de *Requiem* ex quadam conſuetudine non ita excitant; deinde putandum eſt, Defunctos plurimùm iuuari precibus Sanctorum, in quorum honorem Miſſæ dicuntur; & hac in re conſulendum eſſet, quod docet Fraxinell. *ſect. 4. §. 4. n. 20.*

vt

vt pro Defunctis dicantur Miſſæ in honorem eorum Sanctorum, quos in vita in ſuos patronos elegerant, & quibus magis erant addicti: quia in compenſationem deuotionis illius præhabitæ, maiori ex animo Sancti illi ſuis precibus liberationem illarum animarum procurabunt. Ex dictis collige, Sacerdotem celebrantem pro Defuncto recipere ex Sacrificio maiorem fructum, quam cùm pro viuo celebrat: quia celebrans pro viuo, fructum gratiarum præuenientium, ſatisfactionis, & impetrationis illi applicat: celebrans verò pro Defuncto ſolùm fructum ſatisfactionis illi applicat, proindéque omnis alius fructus Sacrificij remanet ipſius Sacerdotis, quem poteſt non ſolùm ſibi, ſed & alteri vlteriori intentione applicare. Et hæc omnia docet Rubeus *de fructu, & applicatione Sacrificij Miſſæ, lib. 3. diſp. 4. n. 3.*

4. Sed non deſeram hîc apponere verba docti viri Hieronymi Garciæ *in Sum. mor. tract. 5. diffic. 11. dub. 4. num. 11.* vbi ſic ait: [La dificultad ſolo eſtà en los dias, que no ſon dobles, ni Dominicas, ſi tendrà obligacion el Capellan ha de dezir Miſſa votiua, ò de *Requiem*, porque la inſtitucion dize, que ſean votiuas, ò de *Requiem*: y lo miſmo es, quando vna perſona deuota me da vn real, ò la limoſna competente, para que le diga Miſſa votiua, ò de *Requiem*, y yo recibo la limoſna ſin animo de obligarme, ſino ſolo acceptarla, y dezir la Miſſa que pudiere, ò deuiere: Angelo, Aragon, Nauarra, Azor, Perez, Rodriquez, Henriquez, y otros que refieren, y ſiguen Caſtillo, dizen que ſi, y ſe inclinan à eſto Nauarro *in Sum. cap. 25. num. 134.* porque han de cumplir lo que prometen, ò por lo menos acceptan, y pues pueden hazerlo licitamente, que deuen hazerlo, y que no cumplen de otra manera: lo vno, porque la voluntad del teſtador, no ſe ha de mudar ſin cauſa: y lo otro, porque ya la Igleſia tiene ordenadas eſtas Miſſas para los Difuntos, y *cæteris paribus*, les ſon mas vtiles. Pero lo contrario, de que con la Miſſa del dia cumpla el Capellan, y otro qualquier Sacerdote, que no pretendio obligarſe à ello, ni lo jurò; aora ſimple, ò feria, es mucho mas comun, y prouable.] Et, me etiam citato, adducit plures Doctores: & poſteà ſubdit:] A las razones contrarias reſpondo, que no promete el Sacerdote dezir Miſſa de *Requiem*, con animo de obligarſe à ello, ſolo por la vrbanidad dize que ſi, pero ſu fin es hazer lo mejor, y lo que le ſerà mas vtil al Difunto, como queda eſplicado *num. 5.* y pues lo es tanto dezir Miſſa de tempore, como de *Requiem*, no haze agrauio al Difunto, y por aqui ſe ha de regular la voluntad del teſtador, y eſta hemos de creer, que es ſu mente, y eſto no es mudar, ſino mejorar ſu voluntad. A lo de la promeſſa ya queda reſpondido. A lo vltimo, de que ſon las Miſſas de *Requiem* mas vtiles, no es cierto: *imo potius*, lo contrario *in propriis terminis* tiene Philippus de la Cruz *tract. de Purg. §. 6. num. 6.* donde cita à Syluestro, y por lo menos para nueſtra euaſion, baſta que ſean tan vtiles las de Santis, y ſupueſto que no ſe haze agrauio, y por otra parte ſe ajuſta vno à las rubricas, muy licito es, y ſe cumple ſuficientemente.] Ita Garcias.

Sup. conſecto in hoc §. in to. 2. tt. ſ. in Reſ. 67. & 68.

RESOL. XI.

An pro Altari Priuilegiato numerus Sacerdotum expreſſus in Diplomate ſit de neceſſitate?

Et explanatur, quid ſit dicendum de hoſpitibus Sacerdotibus Regularibus quoad prodictum numerum?

Et an Prouincialis poſſit in quouis Conuentu ſuæ Prouinciæ vti Altari Priuilegiato?

Et docetur, quod ſi Superior localis à ſuo Prouinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete ſuæ conſcientiæ, & illi prouiſum non fuerit, adhuc ſatisfaciat pro Altari Priuilegiato? Ex part. 9. tract. 2. Reſol. 9.

§. 1. AFfirmatiuè ex Rodriquez, reſpondet Lauor. *de Indulgent. part. 2. cap. 30. num. 115.* Idem docet Zipæus *tom. 2. reſponſorum, lib. 5. tit. de pœnitent. & remiſſ. reſp. 5. num. 2.* explicando enim aliqua verba in Diplomate Altaris Priuilegiati apponi ſolita, ſic ait: [Conditio priuilegio adſcripta, dummodo in ea Eccleſia quindecim Miſſæ quotidie celebrentur, non deficit, ſi quando contingat, non tot celebrari fortuitò, non communiter: quippe hæc accipienda ſunt moraliter, vt frequentiùs accidunt, *l. 3. 4. 5. & 6. ff. de leg.* nam alioquin nullibi obtineretur, cùm feria 5. Cœnæ Domini, & Sabatho ſancto vnica tantùm debeat fieri Miſſa, & in Paraſceue non fiat conſecratio. Verba hæc: *Vt quandocumque Sacerdos eiuſdem Eccleſiæ duntaxat ad ipſum Altare celebrabit, &c. anima Indulgentiam conſequatur.* in proprio ſenſu accipienda ſunt, vt, quamuis Religioſi iſtius Ordinis hoſpites ſubiiciantur Superiori loci, vt ab eo corrigi, & abſolui etiam à reſeruatis poſſint; non tamen hanc Indulgentiam conſequi: quia Sacerdotes non ſunt iſtius Eccleſiæ: ſeu ad ibi reſidendum à Superioribus deſtinati, capaces electionis, & ſimilium actuum, qui Religioſis iſtius Conuentus proprij ſunt: fruſtrà alioquin adiecta fuiſſet reſtrictio.] Ita Zipæus, cui adde Syluium *in reſol. mor. tomo 2. verb. Altare Priuilegiatum, 2. ad quæſtiones 2. 3. & 4.*

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Reſ. 73. à princ. & ibi in tr. 2. Reſ. 46. §. pen. in eius princ. & in lin. penultimis.

2. Sed contrariam ſententiam tenet Bordonus *in conſiliis Regularium, tom. 2. reſol. 91. num. 8.* aſſerens: [Quando conceditur Altare priuilegiatum alicui Eccleſiæ, in qua debeant manere, & celebrare tot Sacerdotes, an valeat priuilegium, ſi tot non adſint Sacerdotes, quot numero exprimuntur in Literis Apoſtolicis, vel ſi adſunt, celebrent extra Eccleſiam priuilegiatam? Reſpondetur: Quando in Breui exprimitur Sacerdotum numerus tantùm narratiuè deſumptus ex ſupplicatione petentium priuilegium, eo caſu ille numerus non eſt conditio neceſſaria ad valorem priuilegij; cùm verè non ſit conditio, ſed potiùs narratiua ex ſupplicatione, quæ nec conditionem, neque ius facit, ex cap. *Ex literis 3. de fide inſtrum.* Et regulariter numerus Sacerdotum expreſſus non eſt eſſentialis conditio neceſſaria ad valorem priuilegij: aliter ſequeretur inconueniens, quòd Eccleſia perderet huiuſmodi priuilegium iam ritè acquiſitum, ſi ab initio non habuiſſet tot Sacerdotes, quot numero in Breui exprimuntur, in caſu, quo ſine culpa, aut negligentia, deſinerent ibi eſſe Sacerdotes iuxta præfixum numerum. Vel dic, quòd ſufficit, ab initio tot de familia fuiſſe Sacerdotes pro ſeruitio Eccleſiæ, quot exprimuntur in Bulla Altaris: quia ſufficit, conditionem ſemel adimpletam fuiſſe, licèt poſtea deſit, *l. Si quis hæredem. ff. de inſtitut. & ſubſtit.* in caſu, quo Bulla contineret verè conditionem. Quòd ſi Superior localis à ſuo Prouinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum pro quiete ſuæ conſcientiæ, & illi prouiſum non fuit, adhuc ſatisfacit pro Altari priuilegiato, quia conditio, cùm non ſtat per eum, ad quẽ pertinet, quominùs impleatur, haberi debet perinde, ac ſi impleta fuiſſet, *de reg. iur. 66. l. Iure ciuili. ff. de condit. & demonſtr.* In Conuentu noſtro Sanctorum Coſmæ, & Damiani Regij habetur Altare priuilegiatum cum numero ſeptem Sacerdotum, & prout collegi ex tenore verborum eius, numerus iſte exprimitur tantùm narratiuè, attenta petitione facta à Fratribus, & ſic tollitur ſcrupulus, ſi ibi non poſſunt morari ſeptem Sacerdotes. Demum quando ſatisfaciunt obligationibus Altaris, & aliis ordinariis, ſine præiudicio priuilegij poſſunt extrà celebrare; & finis Papæ priuilegium indulgentis exprimendo tot Sacerdotes, in eo conſiſtit, vt ſatisfiat occurrentibus obligationibus: quòd ſi

ſequatur

Digitized by Google

ſequatur effectus huius ſatisfactionis per pauciores Sacerdotes, nihil detrahitur de priuilegio, ſi Sacerdotes extra celebrent.] Hucuſque Bordonus.

3. Quod autem aſſerit Zipæus, non eſſe connumerandos inter Sacerdotes eiuſdem Eccleſiæ, illos, qui non ſunt à Superioribus aſſignati, tanquam de familia; durum aliquibus videtur: quia dum ſunt in aliis Conuentibus, vbi non ſolent reſidere, ibidem dicuntur eſſe de familia, & gaudent omnibus priuilegiis, quæ habent alij Religioſi ibidem perſeuerantes de familia: tum, quia numerus præfixus in literis Pontificis Sacerdotum non excludit alios Sacerdotes ſuperuenientes; ſed exprimitur, vt commodè ſatisfieri poſſit obligationibus contractis, ne defraudentur offerentes, & Defuncti ſuffragiis priuentur. Et certum eſt apud dictum Bordonum *tom.1. reſol.25. quaſt.1. num.2.* Prouincialem poſſe in quouis Conuentu ſuæ Prouinciæ vti Altari Priuilegiato, licèt non ſit actu de familia in eo Conuentu, vbi Pontifex requirit pro Altari priuilegiato tot Sacerdotes ibi de familia, vt aiunt, moram trahentes: quia Prouincialis habet domicilium in quouis Conuentu ſuæ Prouinciæ, ſaltem poteſtate, & habitu, licèt actu, & ſignatè in certo ſibi commodiori ex Prouincia ordinariè moram trahat; neque id eſt de iure inconueniens, cùm quis in pluribus locis poſſit habere domicilium. Sed ſententiam Zipæi docet etiam Syluius *vbi ſuprà.* Sed ego puto, quòd loquuntur in ordine ad conſequendam Indulgentiam conceſſam celebrantibus, ſecundùm verba Diplomatis; non autem in ordine ad valorem Altaris priuilegiati pro Miſſa, & animabus Defunctorum.

RESOL. XII.

De clauſula negatiua ſimilis priuilegij apponi ſolita in Breuibus Altaris Priuilegiati.

Et an Indulgentia ſit latè, vel ſtrictè interpretanda? Ex p.9. tr.2. Reſ.10.

§.1. DE illa loquens Zipæus *tom.2. lib.5. tit. de pœnitent. & remiſſ. reſp.5. num.4.* ſic ait: [Hæc autem verba, ſimili ad præſens priuilegio minimè decorata, an ſubreptitiam faciant gratiam, cùm nondum finitum eſſet ſeptennium, ad quod iam antè ſimile priuilegium erat conceſſum, ſatis dubia videntur: quamuis enim ſignificatum dicatur, quando aliud priuilegium eſſet datum, & intelligi ex eo poſſet nondum eſſe finitum; ſolent tamen frequenter formularij ſollicitatores libellos ad ſe miſſos mutare, ſecundùm verba priuilegij inſeri ſolita: & quamuis etiam dici poſſit, Eccleſiam non habere priuilegium pro eo tempore, quo petebatur; non tamen ſenſus ille obuius eſt, nec ſolent eum intellectum illa verba communiter generare, ſecundùm quem intelligenda videntur, *argum. cap.7. §.de ſponſal.* Eoque magis eſt dubius, quòd etſi quidam Indulgentias exiſtiment, vt fauores, ampliandas; tamen alij, vt Nauarrus *de pænit. & remiſſ. conſ.38.* cenſent ſtrictè eſſe interpretandas, *argum. cap.1. §.de priuil.* poſt Gloſſ. quam dicit receptam, & rurſus *conſ.35. num.3.* quippe tanquàm diſpenſationes, eóque ſtrictè accipiendas: ideóque ſecurum non videtur eas ſine alio Pontificis beneplacito publicare.] Ita Zipæus.

2. Sed aliquibus viris doctis hæc nimis ſcrupulosè videntur dicta. Et quidem ego adhæreo opinioni aſſerenti, Indulgentias eſſe latè interpretandas: & ita tenet ex Suarez, Bonacina, & Nugno, doctus Pater Quintanaduenas *in Theol. mor. tom.1. tract.2. Appendicis, ſingul.5. num.4.* quod probatur: quia Indulgentia eſt res fauorabilis: ergo. Probatur antecedens: quia eſt beneficium Principis: ſed beneficium Principis ampliſſimè eſt interpretandum, quando fit ſine præiudicio tertij, vt habetur *in leg. vltima, ff. de Conſtitutionibus Principum*: ergo. Secundò probatur: quia ſine dubio Indulgentia eſt res fauorabilis; ſiquidem eſt opus miſericordiæ. Nec obſtat dicere, quòd, licèt Indulgentia videatur fauor reſpectu eius, cui conceditur: tamen, ſimpliciter loquendo, eſt res odioſa, atque adeò reſtringenda. Quod probatur ex vſu Eccleſiæ: quia hac ratione in cap. *Cum ex eo, de pænitentiis, & remiſſ.* facta eſt magna reſtrictio in Indulgentiarum conceſſione. Et redditur ratio: quia per nimias Indulgentias ſatisfactio pœnitentialis eneruatur: ergo computanda eſt Indulgentia inter res odioſas. Secundò probatur: quia diſpenſatio in Iure communi eſt odioſa: ſed Indulgentia eſt quædam diſpenſatio in Iure diuino: ergo eſt odioſa. Non, inquam, hæc obſtant: nam ad primum reſpondetur, in his rebus attendendum eſſe ad homines particulares, reſpectu quorum ſine dubio Indulgentia magis eſt fauorabilis. Et ſimiliter reſpondetur ad ſecundum, quòd quando diſpenſatio in Iure communi ordinatur ad bonum particularium, etiam eſt fauorabilis.

Sup. hoc inf. in tr. 3. lege dict. Reſ. 16. & §§. eius annot.

RESOL. XIII.

De alia clauſula ſeptennij in Breuibus Altaris Priuilegiati, quo pacto ſit intelligenda? Ex part.9. tract.2. Reſol.11.

§.1. PRæfatus Zipæus *vbi ſuprà, tom.2. diſceptationum de Iure Canonico, lib.5. tit. de pænit. & remiſſ. reſp.5. num.6.* ſic aſſerit: [Iterum hæc verba: *Præſentibus ad ſeptennium tantùm duraturis*, quamuis publicari non poſſint ſine Ordinarij licentia, iuxta Concil. Trid. *ſeſſ.21. cap.9.* & ſic computandum videri poſſit ſeptennium à die publicationis, cùm aliàs obtineri non poſſet Indulgentia per ſeptennium, præſertim in remotis partibus; quod tamen velle videtur concedens: nihilominùs ſecurum illud non videtur per rationem *cap.7. §. de ſponſ.* nam mens Pontificis expreſſa eſt, ne valeant vltra ſeptennium: vt totum illud expleant, expreſſa non eſt: vt neque, ne qua fiat interruptio inter primi, & ſecundi ſeptennij priuilegium, incongruum non animaduerti interruptionem, vbi voluntas eſt, ne ſit perpetua, ſed tantùm ſeptennalis.] Ita ille. Sed ego non adhæreo ſententiæ Zipæi, quam etiam refellit Syluius *in var. reſol. tom.2. verb. Altare Priuilegiatum, in reſponſ. ad 1.* nam praxis Romanæ Curiæ ſemper apponit clauſulam: *Simili ad præſens priuilegio, vt accepimus, minimè decoratum.* Et ideò expectandum ſemper foret, donec tempus in priori Breui expreſſum expiraſſet, & multæ deinde ſeptimanæ, vel etiam menſes laberentur, donec nouum Breue eſſet impetratum, & in partes remotas Epiſcopi loci oblatum.

2. Sed pro explicatione ſupradictæ clauſulæ non deſeram etiam hic apponere ſententiam Patris Quintanaduenas, qui explanans ſimilem clauſulam appoſitam in quodam Iubileo quadraginta horarum, conceſſo ab Vrbano VIII. *in Theol. mor. tract.2. Appendicis, dub.3. num.3.* vbi putat Pontificem in illis verbis: *Præſentibus ad ſeptennium valituris*: non determinare hos potiùs, vel illos annos futuros, & mediatè, vel immediatè ſequentes conceſſionem, vel publicationem: cùm non dicat: *Præſentibus ad ſeptennium ſubſequens valituris*: ſed tantùm. *Præſentibus ad ſeptennium valituris.* Et ſenſus eſt, hoc Iubileum, ſeu huius Iubilei conceſſionem per ſeptem annos duraturam eſſe: ac ſi dicat: *Concedo, vt ſeptem annis hanc Indulgentiam plenariam ſepties lucrentur fideles in ſingulis annis.* Sicut, ſi Rex abſolutè alicui concederet, vt per ſeptem

ſeptem annos vectigalium onere eximeretur; annos verò, quoad illorum initium, non determinaret, aut limitaret; poſſet priuilegiatus eligere ſeptem annos, quos vellet. Si verò in Iubileorum indultis exprimeretur, quòd anni inciperent à die editionis Litterarum Apoſtolicarum, vel à die publicationis ipſarum in ſingulis locis, vt exprimitur in Cruciata; non eſt dubium, quin ab eo die inciperent: intentio enim Pontificis Indulgentias concedentis tunc pateret. Et licèt hæc ita ſe habeant, conſulerem, vt quamprimùm Iubilei indultum ad eos, in quorum gratiam, ſiue ad quorum inſtantiam conceditur, peruenerit; publicari faciant à primo anno, in quo Apoſtolicæ Litteræ ſunt receptæ. Si verò Iubilei conceſſio ſit prorogatio alterius, cuius ſeptennium, v.g. nondum ſit elapſum; donec elapſum ſit, non incipiet prorogationis tempus. Et hæc omnia docet Quintanadueñas; qui etiam animaduertit, hos ſeptem annos non interpolatos, ſed continuatos debere eſſe: ſic enim receptum eſt in praxi; ex qua Pontificis intentio apparet; & aliter maxima confuſio eſſet, tum in annorum computatione, tum in Iubilei lucratione. Secundò nota, hos annos, non ſolares, ſeu naturales, à conceſſione, vel publicatione Iubilei computandos, ſed morales, aut Eccleſiaſticos, incipiendo à die, qua in primo anno obtinetur Iubileum, ad diem illi correſpondentem in ſeptimo anno.

RESOL: XIV.

An Sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Eccleſia, vel Altari, peccet mortaliter alibi celebrando: & in tali caſu teneatur aliquid reſtituere?

Et quid, ſi Altare deſignatum ſit Altare priuilegiatum?

Ex p.10. tr.12. & Miſc.2. Reſ.23.

Sup. hoc primo in Reſ. ſeq. & inf. renuntiantes in Reſ. 59. §.1. & in Reſ. 20. §. etiam 1. & lege etiam alium §. eiuſ annotationū.

§. 1. Hos caſus alibi pertractaui; & quoad Primum affirmatiuè reſpondi: nunc verò ſatis probabiliter ad illum reſpondeo diſtinguendo cum eminentiſſimo Domino meo Cardinali Lugo, *de Sacram. Euchar. diſput.* 21. *num.*36. Nam vel Teſtator determinauit illum locum, vel illud Altare ob peculiarem cultum illius loci: vel propter commodum populi; vt poſſit ibi audire Miſſam, vel propter memoriam ſuæ Familiæ, ad quam illa Capella, vel Altare pertinet. Et in his caſibus fatendum eſt, non poſſe abſque authoritate illius, qui poteſt commutare vltimas voluntates fieri illam variationem loci, niſi id raro fiat; tunc enim non facilè continget peccatum mortale propter paruitatem materiæ: imò ſi, fuiſſet cum cauſa rationabili; non erit peccatum veniale; neque enim cenſetur Fundator voluiſſe cum tanto rigore obligare ſuum Capellanum. Si verò ad nihil ſimile reſpexit Fundator in deſignando illo Altari; faciliùs poterit excuſari à peccato graui variatio Altaris, intra eandem tamen Eccleſiam: alioquin, ſi in alia Eccleſia celebrentur illæ Miſſæ; videtur iam fieri in præiudiciū prioris Eccleſiæ, cui acquiſitū fuerat illud ius.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ, §. Puto.

2 Ad ſecundum dubium aliqui negatiuè reſpondent. Ita Leandrus *de Sacrament. tom.*2. *tractat.*8. *diſp.*4. *quaeſt.*25. Sed acutè, & ſolidè, vt ſemper ſolet circa illud philoſophatur Dicaſtillo *de Sacrament. tom.*1. *tractat.*1. *diſp.*4. *dub.*21. *num.*392. *& ſeqq.* vbi ſic ait: In primis, ſi onus celebrandi in aliquo loco ſuſceptum fuit virtute ſtipendij hîc & nunc accepti, ita vt ratione obligationis celebrandi in loco tali acceperit maius ſtipendium, & non celebret in tali loco, cùm poſſet, & deberet; non video cur non teneatur ad reſtitutionem illius exceſſus dati ſolùm intuitu obligationis celebrandi in illo loco; tunc enim illum exceſſum ſine titulo retineret: non enim titulo meræ celebrationis, & miniſterij independenter à loco exhibiti; nam eo titulo ſufficiebat ſtipendium aliàs commune, & minus, & non daretur ille exceſſus, qui datus fuit intuitu obligationis eundi, & celebrandi in tali loco; quod tamen non fecit: ergo vel debet illum exceſſum reſtituere (niſi alia extrinſeca ratio excuſet) vel debet ſaltem in tali loco celebrare, ſi id fiat æquè ſecundum voluntatem Inſtitutoris, celebrando ibidem alio alio die. Dixi, niſi alia extrinſeca ratio excuſet; nam, ſi ita celebret in alio loco, vt perinde eſſe exiſtimet ibi celebrare, atque celebrare in loco, quem deſignauit Teſtator, non peccabit, nec tenebitur reſtituere, ſi enim Fundator, vel Teſtator, aut qui dedit ſtipendium, ſolum deſignauit locum, propter priuilegium loci; vt quia Altare erat priuilegiatum, non habito alio reſpectu; tunc ſi Sacerdos celebret in alio ſimili priuilegiato, aut ex ſe habeat priuilegium Pontificium liberandi animam à Purgatorio per Sacrum à ſe celebratum; nullo modo tenebitur ad reſtitutionem, nec peccabit, etiamſi alibi celebret; implet enim quantum ad ſubſtantiam voluntatem Teſtatoris, quæ ſolùm reſpexit ad Indulgentiam illius loci, & tantundem habet ratione priuilegij Sacerdotis, vel alterius loci, vt in ſimili ſuprà dicebam. Dixi etiam debere alio tempore celebrare in eo loco, ſi id fiat æquè ſecundùm voluntatem Inſtitutoris; nam ſi occaſio, aut tempus finis intenti à Teſtatore tranſiuit, iam nihil refert alio tempore ibidem celebrare; v.g. ſi Inſtitutor voluit certis quibuſdam diebus anni propter ſpecialem concurſum populi ad aliquem locum in die Feſto ibi celebrari Miſſam; ne magna pars populi Miſſa non audita diſcederet, & Sacerdos prætermittat celebrare illis diebus, etiamſi poſteà aliis diebus celebret; id non fiet æquè ſecundùm voluntatem Inſtitutoris, vt patet: deficit enim tempus, & occaſio finis intenti. Et eadem ratione, ſi Capellano, vel etiam Stipendiario aſſignauit Inſtitutor maius ſtipendium propter Miſſam tali loco certa die dicendam in honorem alicuius Sancti, cuius Feſtiuitas illa die celebratur, & ille prætermittat eo loco, cùm poſſet per ſe, vel per alium ibi celebrare; non video, quo titulo poſſit retinere maius illud ſtipendium intuitu illius obligationis datum; nec qua ratione poſſit ſatisfacere alio die ibidem celebrando, vt non teneatur ad reſtitutionem illius exceſſus; cùm iam alio die non requirat Inſtitutor celebrationem in illo loco fieri. Et hæc omnia docet Dicaſtillus, loco citato. At, vt dixi, aliqui ad difficultatem propoſitam abſolutè, negatiuam ſententiam docent, niſi tamen Sacerdos teneretur celebrare in Altari priuilegiato; nam in tali caſu peccaret contra iuſtitiam in damnum alterius, & teneretur ad reſtitutionem.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Hinc. & in alijs eius not.

3. Sed hanc limitationem non admittit Pater Tamburinus *Opuſ. de Sacrif. Miſſæ, lib.*3. *cap.*2. §.1. *num.*9. *& ſequent.* putat enim Sacerdotem, qui dixit Miſſam non in Altari priuilegiato deſignato v.g. à Teſtatore, ad nihil teneri, ſed tantùm peccaſſe, verùm contrarium docent communiter Doctores; & ita tenet nouiſſimè Martinus de San Ioſeph *in Monita Confeſſarior. tom.*1. *lib.*1. *tractat.*17. *de Euchar. num.*15. vbi ſic ait: [Quando la ſundacion de la Capellania obliga al Capellan que diga las Miſſas en tal Capilla, ò Altar deue complir puntualmente lo ordenado, y le obliga eſto à pecado mortal, ſino es que le eſcuſe in paruedad de materia, porque haze ley lo determinado por los difuntos en aquel caſo, y con eſſa condicion ſe admite el eſtipendio de la Capellania. Però aunque pecando, contrauenga el Capellan en eſta parte à lo diſpueſto, por el Fundador no eſtarà obligado à reſtituir, porque no quita nada al miſmo Fundador, ni ſe peca contra juſticia, ſino contra caridad. Es doctrina comun. Però ſi mandaſſe, que ſe diga Miſſa en Altar

Sap. hoc inf. in Reſ. 20. §.1. & in Reſ. 35. §. vlt.

Priui

Priuilegiado: y el Capellan no cumplieſſe eſto, pudiendo, juzgo que quedarà obligado à reſtituir, pues peccò contra juſticia, por el daño que ſe ſigue al Fundador. Ita ille, qui citat Fagundez, & Riccium; quibus adde Dicaſtillum *vbi ſuprà num.* 390. *&* 393. Marchinum *de Sacramen. Ordinis, tractat.* 3. *par.* 2. *diſp.* 24. *n.* 7. *in fine*, Poſſeuinum *de Officio Curati, cap.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 25. Fraxinellum *de Sacerdot. obligat. ſect.* 4. *concl.* 5. §. 4. Iordanum *in Elucubrat. tom.* 1. *l.* 4. *tit.* 1. *n.* 559. qui duo noſtram ſententiam, quam impugnat Tamburinus, in ſpecie docent, & defendunt.

RESOL. XV.

An Sacerdos inſtitutus, & obligatus ad celebrandum in certo Templo, Oratorio, vel Altari peccet alibi celebrando?

Et an obligatus celebrare in Altari Priuilegiato, poſſit, & ſatisfaciat, ſi celebret alibi cum numiſmate, vel calculo D. Caroli, vel alterius Sancti?

Et in ſupradicto primo caſu, an poſſit excuſari Capellanus à mortali ex paruitate materiæ, vt ſi bis, vel ter in anno in tali Sacello, vel Altari non celebret?

Et ſi non celebret in deſtinato loco, an teneatur ad aliquam reſtitutionem? Ex p. 2. tr. 14. Reſ. 29.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & in aliis eius primæ annot.

§. 1. RESpondeo peccare mortaliter, cum Nauarro *cap.* 25. *num.* 134. Rodriquez *in ſum. tom.* 4. *c.* 5. *num.* 6. Azorio *tom.* 1. *lib.* 10. *cap.* 24. *quæſ.* 8. Iacobo de Graſſis *tom.* 1. *conſ. lib.* 3. *conſ. vnic. de patron. num.* 15. Homobono *de exam. Eccleſ. par.* 1. *tract.* 4. *c.* 13. *q.* 125. Fraxinello *de oblig. Sacerd. ſect.* 4. *concl.* 4. §. 9. *num.* 3. Fagundez *de præcept. Eccleſ. p.* 1. *lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 7. Ratio eſt, quia in re magni momenti infideliter agit frangendn promiſſum.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 2. ante med. & magis latè in Reſ. ſeq. & in aliis eius annot.

2. Hinc à fortiori apparet, me olim cum ſupradictis DD. rectè reſpondiſſe, non ſatisfacere, qui cùm in Altari, vt dicunt, priuilegiato, accepta ſtipe Miſſam dicere debeat, ſi in alio loco celebret, exiſtimans eum calculo benedicto D. Caroli, vel alterius Sancti animam illius, pro quo celebrare tenebatur, è Purgatorio per modum ſuffragij eximere poſſe.

Et ſup. contento in hoc § Puto. in Reſ. præterita § 1. curſim poſt med.

3. Puto tamen ex paruitate materiæ, Capellanum in hoc caſu aliquando excoſari, vt ſi, v. g. bis, vel ter in anno in tali Sacello, ſiue Altari non celebret.

Et pro contento in hoc §. vlt. ibid. §. Ad ſecundum. & in aliis §§. eius annot.

4. Aduerte etiam, vt dictum eſt, peccare Sacerdotem in deſignato loco minimè celebrantem, non tamen teneri ad vllam reſtitutionem, niſi aliquod ſuffragium defunctis ſubtraxerit, quia, videlicet, ſi in deſignato Altari celebraſſet, aliqui ad eum locum conueniſſent, vt Sacrum audirent, & mortuos precibus adiuuiſſent: & in hoc caſu debet Sacerdos defectum huiuſmodi aliis precibus compenſare. Ita DD. citati.

RESOL. XVI.

An Sacerdos inſtitutus, & obligatus ad celebrandum in certo Altari priuilegiato pro animabus Purgatorij ſatisfaciat obligationi, ſi alibi celebret cum calculo, v. g. Diui Caroli, liberante animam à Purgatorio? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 40.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, § Hinc. & ſup. in Reſ. 14. §. 2. ante med. & inf. in duabus Reſ. ſeqq.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docui *in* 1. *part. tr.* 14. *reſolut.* 29. ſed me non rectè reſpondiſſe docet Megalius *variarum reſolut. tom.* 2. *reſolut.* 187. *num.* 20. quia in tali caſu à Sacerdote promiſſio & obligatio ſufficienter ſeruatur per æquipollens.

2. Sed hæc opinio Megalij eſſet vera, quando ille, qui petit Miſſam in Altari priuilegiato, vniuerſaliter loquutus ſit, & nullum Altare particulare determinaſſet, vt obſeruat Fraxinellus *in nouiſſ. editione de Sacerdotum obligatione*, &c. *ſect.* 4. *concl.* 4. §. 9. *num.* 3. quod etiam innuit noſter Alphonſus de Leone *tract. de Iubilæo, part.* 3. *num.* 29. Secus autem ſi poſtulaſſet vt in hoc, vel illo Altari celebraretur, vel quia ſuum eſt Altare, vel quia voluit illud honorari, & coli, tunc enim in petito Altari, & non alibi cum calculo benedicto celebrandum eſt, alioquin intentioni, & voluntati petentis Miſſam non ſatisfieret, vnde patet reſponſio ad rationem Megalij negando in hoc caſu Sacerdotem ſeruare promiſſum per æquipollens, & ita noſtram ſententiam præter Fraxinellum docet etiam nouiſſimè in terminis, vt dici ſolet, terminantibus, Homobonus de Bonis *in conſultat. caſuum conſcientiæ, volum.* 2. *part.* 5. *reſponſ.* 60. *&* *in exam. Eccleſ. part.* 1. *tract.* 4. *cap.* 13. *quæſ.* 123. & alij.

3. Quòd verò ego *vbi ſuprà* ſim locutus in caſu quo Sacerdos debebat celebrare in certo Altari Eccleſiæ aſſignatu, eo modo quo ſuprà aſſerunt Doctores citati, patet ex titulo reſolut. vbi dicitur, an Sacerdos inſtitutus, &c. & ex ipſis Doctoribus quos ibi pro mea ſententia citaui, qui in tali caſu loquuntur; non ergo, vt aſſerit Megalius, in dicto caſu malè reſponſum dedi.

4. Ad id verò quod ipſe aſſerit me non bene excuſare Capellanum ab omni peccato ſi celebret bis, vel ter in Sacello, vel Altari non deſignato, reſpondeo quòd ego ſupradictum in tali caſu excuſo ex paruitate materiæ: ergo ſuppono peccare venialiter, vt certum eſt peccare omnes qui aliquam obligationem, vel præceptum tranſgrediuntur ratione paruitatis materiæ, & aliud dicere, eſt quærere nodum in ſcirpo.

RESOL. XVII.

An Sacerdos obligatus celebrare in Altari Priuilegiato ſatisfaciat, ſi celebret alibi cum numiſmate, vel calculo Priuilegiato? Ex part. 6. tract. 6. & Miſc. 1. Reſol. 12.

§. 1. REſpondet affirmatiuè Marchinus *de Sacramento Ordinis tract.* 3. *part.* 2. *cap.* 24. *num.* 8. Sup. hoc in Reſ. præterita, & in aliis eius annot.
quia iſte Sacerdos non violat fidem datam niſi materialiter: nam formaliter loquendo iſte implet teſtatoris voluntatem, qui aliud non intendebat, niſi liberari è flammis Purgatorij, quam liberationem Sacerdos celebrans, & vtens numiſmate, vel calculo priuilegiato æquipollenti medio à Deo impetrat. Neque verum eſt damnum aliquod inferri animæ teſtatoris, quia vel hoc damnum ſequitur illi ratione inæqualis ſacrificij, & hoc non, quia Miſſa in vtroque Altari facta eſt eiuſdem valoris: vel attenditur hoc damnum, eò quòd aliud altare, in quo celebrauit, non ſit priuilegiatum, & hoc neque; quia liberatio animæ è Purgatorio medio calculo, vel numiſmate à Papa benedicto eſt æquè certa & infallibilis, atque eiuſdem prorsùs vtilitatis cum illo, quæ medio Altaris priuilegio habetur: & nihil refert quid ex æquipollentibus fiat *ex leg. finali*, §. *finali, ff. mandati*. Et licèt inæqualis eſſet certitudo inter Numiſmatis & Altaris priuilegium; attamen non cogor eligere certiorem partem, ſed ſufficit eligere probabilem; vel me non habere rationabile dubium tale numiſma non eſſe priuilegiatum, cùm illud acceperim à fide digno; ſecùs in omnibus rebus eſſet ambigendi locus, & de ipſo Altaris priuilegio, vel Bullæ circunſtantiis poſſet etiam quis dubitare non ſecus ac de ipſo Numiſmate. Ita Marchinus, qui me citatn ſolùm excipit caſum, quo fuerit electus locus, ſeu Altare priuilegiatum cauſa cultus diuini eiuſdem loci.

2. Non deſinam tamen adnotare contrarium fuiſſe determinatum Bononiæ in caſibus conſcientiæ ibi

diſcuſſis

Digitized by Google

diſcuſſis anno 1634. menſe Februario *caſ.1.fol 9.* qoia non eſt ita certum priuilegium numiſmati conceſſum ſicot certum eſt moraliter priuilegium altaris. Sed Marchini ſententiam probabilem eſſe puto, quam noniſſimè cum limitatione à me ſuperiùs adducta, tenet Ant.Rut. *de Fructus Sacrif. Miſſa lib.3. diſp.3.q.3.n.*10.

RESOL. XVIII.

An Sacerdos, qui debebat celebrare in Altaria priuilegiato, ſatisfaciat obligationi dicendo Miſſam in alio Altari cum Indulgentia appoſita alicui Medalia?

Et aduertitur Sacerdotem non ſatisfacere, qui obligatus ad Miſſam priuilegiatam applicat ipſi defuncto Indulgentiam plenariam aliunde acquiſitam, vt per viſitationem Eccleſia, &c. Ex p.9.tr.2.Reſ.12.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & ſup. in Reſ. 14. §. 2. ante med. & in Reſ. 15. §. Hinc.

§.1. NEgatiuam ſententiam docent Gauantus, Homobonus, Bonac. & Cardinalis Lugo, quos adducit Hieronym. Garcias *in ſumma morali, tract.3. diffic.11.dub.vlt.n.24.* quibus adde Lezanam *in ſumma, tom.4. verb. Miſſa, n.45.*

2. Sed ego non recedo ab affirmatiua ſententia, quã olim docui, & quam, me citato, tenet nouiſſimè doctus Pater Garcias, *vbi ſuprà, n.25.* [Porqoe eſto Sacerdote (ait ipſe) nu violò la fe dada, ſino ſolo materialmente, pues es cierto, qoe formalmente hablando y à cumplia la voluntad del teſtador, el qual no pretendio otro, que librar ſu alma de Purgatorio por medio del Sacrificio; aora que ſea por priuilegio de Altar, y de Medalla, ò cuenta, es acidentario. Ni obſta dezir, que ſe baze agraoio al teſtador, porque eſte agrauio, ò reſulta de la deſigualdad del Sacrificio, y eſto no ſe puede dezir; porque el Sacrificio es de igual valor en qualquier parte que ſe digaiò reſulta de que en el otro Altar donde dize Miſſa, oo es priuilegiado, ni eſto tam poco es cierto: porque el ſacar anima de Purgatoriu igualmente lo concede el Pontifice al Altar, y à la Medalla, y aunque puede dezirme que la Indulgencia de la Medalla, o cuenta, no es tam cierta como la del Altar; però eſto puede ſer falſo, porque ſi a mi me conſta, ò porque me halle en Roma, quando bendixo el Pontifice la cuenta, ò Medalla, ò me la ha dado vna perſona de quieo tengo grande ſatisfacion porque no ha de ſer tan cierta como la del Altar; Pero dado que ſea aſſi, yo no eſtoy obligàdo à eſcorger, o hazerlo certiſſimo, baſta que ſiga lo muy probable, y de lo que yo no tenga duda, y quicà la puedo tener tambien de las circumſtancias de las Indulgencias del Altar, como de las de la cuenta, o Medalla, lo qual ſeruità de gran conſoelo para los eſcrupuloſos, y por lo menos ſeruità para quando va vno à dezir Miſſa à vn Altar priuilegiado, y eſtà ocupado, que en tal caſo ſi tiene Medalla, podra paſſar à otro que no lo ſea, ſin eſcrupulo.] Ita ille.

3. Idem etiam docet Rub. *de Sacrificio Miſſa, lib.3. diſp.2.q.2. dub.5. n.*10. vbi ita aſſerit: [Quæritur, an obligatus ad dicendã Miſſam pro defuncto in Altari, vel Eccleſia priuilegiata, ſatisfaciat obligationi, dicẽdo alibi cum intentione eã animã liberandi è Purgatorio per Indulgentias appenſas Medaliæ, quas ei applicat? Reſpondeo, ſi rogans eã Miſſam, voluerit in Altari, vel Eccleſia ſpeciali eam dici, ad maiorẽ Eccleſiæ frequentiam, & populi commodum, &c. certum eſt, teneri Sacerdotẽ in Eccleſia, & Altari ſpecificato celebrare; aliàs putandũ eſt eom ſatisfacere obligationi. Ratio eſt, qoia Pontifex æqualem Indulgentiã plenariã conceſſit celebrantibus cũ Medalia benedicta, ac in Altari, vel Eccleſia priuilegiata, & Indolgentiæ ſunt æqualis virtutis in vtroque; proindéque nullã iniuriam facit Defuncto. Addiderim tamen hac in re poſſe quandoque eſſe periculum non ſatisfaciendi obligationi: quia Miſſa certò priuilegiata exigitur, qualis eſt dicta in Altari priuilegiato, qhod tale eſt per expreſſas Bullas Pontificias. Medaliæ verò non ſemper ſunt ita certæ, & quandoq; circunferuntur, quæ dictas Indulgentias appenſas non habent; vbi igitur eſt moralis aliqua certitudo dictę Indulgentiæ, licitè fieri poteſt, & praxis communiter eſt talis. Aduerte tamen, Sacerdotem non ſatisfacere, qui obligatus ad Miſſam priuilegiatam, applicat ſolùm ipſi Defuncto Indulgentiam plenariam aliundè acquiſitã, vt per viſitationẽ Eccleſię, &c. quia, licet vtraq; Indulgentia ſit æquè certa, & in noſtra ſententia liberaturus ſit animam è Porgatorio; contraxit tamen vlteriùs obligationem ex iuſtitia applicandi eidem animæ Miſſæ Sacrificium, cui ſub mortali ſatisfacere tenetur.] Hæc Rubeus.

4. Itaque dicendum eſt in noſtro caſu, quod qoi ſuſcepit onus celebrãdi pro aliquo in Altari priuilegiato, obligationi ſuæ ſatisfaciat, ſi alibi celebrans, numiſmate, vel calculo priuilegiato, quod aptũ eſt è Purgatorio animam eripere, in eiuſdem animæ remedium vtatur: qoia iſte Sacerdos non violauit fidem datam, niſi materialiter: nam, formaliter loquendo, iſte impleuit teſtatoris voluntatem, qui aliud non intendebat, niſi liberari è flammis purgantibus: quam liberationẽ celebrans, & vtens numiſmate, vel calculo priuilegiato, æquipollenti medio à Deo impetrat. Neq; verum eſſe credimus, damnum aliquod inferri animę teſtatoris: qoia, vel hoc damnũ ſequitur illi ratione inæqualis Sacrificij, & hoc non, quia Miſſa in vtroq; Altari facta eiuſdem eſt valoris. Vel attenditur hoc damnũ, eò quòd aliud Altare, in quo celebrauit, non ſit priuilegiatum: & hoc, neque, quia liberatio animæ è purgantibus pœnis, medio calculo, vel numiſmate mihi à Papa benedicto eſt æquè certa, infallibilis, atqoe eiuſdem prorſus vtilitatis cum illa, quæ medio Altaris priuilegio habetur. Neq; refert, quid ex æquipollentibus fiat, *l.final.§. final.* vbi Gloſſa *ff.mandati.* Et licèt inæqualis eſſet certitudo inter numiſmatis, & Altaris priuilegiũ: attamen non cogor eligere certiorem partem, ſed ſufficit eligere probabilem, vel me non habere rationabile dubium, tale numiſma non eſſe priuilegiatum, cùm illud acceperim à fide digoo: ſecùs in omnibus rebus eſſet ambigendi locus, & de ipſo Altaris priuilegio, vel Bullæ circumſtantiis poſſet etiam quis dubitare, non ſecùs ac de ipſo numiſmate. Et ita poſtquã ego hanc ſententiã docui, illã ſequuti ſunt, me citato, March. *de Sacram. Ordinis, tr.3.p.2.c.24. n.8.* & me citato, Paſqualig. *dec.*427. & hanc ſententiã etiam, me citato, tanquam probabilem, admittit, amiciſſimus Pater Pelizzarius *in Man. Pralat. tom.1.tr.5.c.9. ſect.3. n.80.* & me citato illam etiam tenet nouiſſimè Leandrus *de Sacram. tom.2. tr.8.diſp.7. q.70.*

RESOL. XIX.

Si in Altari priuilegiato celebrari non poteſt, ad quid teneatur Sacerdos?

Et an Sacerdos obligationem habens celebrandi in aliquo Sacello, Capella, vel Templo, vel tali hora, ſi in his oriatur impedimentum, aliquod celebrare in eiſdem locis non poſſit, non teneatur alibi celebrare, quoties vulneratio loci, vel temporis prædefiniti à teſtatore intenditur, ſecus ſi ſatisfactio ſuorum peccatorum intendatur. Ex p.9.tr.2. Reſ.13.

§.1. CErtum eſt, quòd tenentur celebrare Sacerdotes in loco illo, Eccleſia, ſcilicet, Oratorio, Capella, vel Altari in quo promiſerant celebrare, vel in quo inſtituta eſt Capellania: ad id enim obligantur ratione fidelitatis, & promiſſionis factę: imo aliter faciens videtur, regulariter loquendo, peccare mortaliter, quia in re magni momenti infideliter agit frangendo promiſſum. Et fundator ordinando Miſſas illis circũſtantiis veſtitas, non ſolùm intendit prodeſſe Defunctorũ animabus; ſed etiã alicuius imaginis, & Altaris ſpecialem

Sup. prima diffic huius §. ſup. in Reſ. 14 §.1 & 2. & in aliis §§. eorũ annot. ſignãter poſitis in annot. 1. § 2. cul dictæ Reſ.

cultum, & deuotionem; itemque humanum honorem, nempe, vt adſtātes cognoſcant, Miſſam, quæ in tali die, & hora, & in tali Altari celebratur, à tali perſona fundatam eſſe: quæ ſine dubio ceſſant, ſi Miſſæ alibi celebrentur. Ergo peccas grauiter, ſic omittens. Intellige tamē, niſi adſit iuſta, & rationabilis cauſa in contrariū. Qualis eſt, ſi Eccleſia, Capella, Oratoriū, vel Altare impedita ſint violatione, euerſione, inundatione, vel alio modo. Vel ſi Sacerdos tales Miſſas dicturus ob aliquam vrgentē cauſam ex eo loco diſcederet, & obligatus eſſet ad illas dicendas. An autem in tali caſu Sacerdos liber maneat pro illa die à ſua obligatione, an verò debeat alibi celebrare, dubium eſt. In quo dicendum, quando teſtator intendit principaliter ſolùm, quòd celebrantur in tali loco, vel Altari, propter cultum, qui inde reſultabat Sancto illi, cui dedicatum eſt, ceſſare obligationē, qua alligatur ad illum locum. Sicut qui vouit ieiunare in vigilia talis Sancti, ſi eo die non poſſit, non debet alio die ieiunare. Si verò teſtator intendit fructum Sacrificij pro anima ſua, vel cultū Dei, aut quid ſimile, nō ceſſat obligatio, ſed debet Sacerdos in alio Altari, vel Eccleſia celebrare. In dubio autem præſumitur, intentionem teſtatoris poſteriori potiùs, quàm priori modo ſe habuiſſe. Primò, quia præſumitur voluiſſe obligare ad id, quod ſibi erat vtilius. Secundò, quia in cap. *Nos quidem, de teſtam.* præſcribitur, quòd ſi non poſſit Monaſterium conſtrui in loco à teſtatore deſignato, debeat in alio ædificari. Quo denotauit attendendum eſſe in eiuſmodi caſibus ad voluntatem, quæ vtilior erit teſtatori.] Et hæc omnia ex Cardinali Lugo docet Lezana *in ſumma, tom. 4. verb. Miſſa, n. 45.*

2. Sed circa præſentem quæſtionem non deſerā hic apponere verba Hieron. Garciæ *in ſum. mor. tr. 3. diffic. 11. dub. vlt. n. 5.* vbi ſic ait: [Si ſobreuiene algun impedimento, para no poder dezir Miſſa en la tal Igleſia, ò Altar: eſte impedimiento puede ſer, ò porque ſe quemo la Igleſia, ò derribo la Capilla, ò ſe violò, ò ſe adrexa, &c. ſi el teſtador que dexò las Miſſas, tuuo atendencia ſolo à la veneracion del lugar, ò al tiempo: en tal caſo dizen muchos Doctores, que no tendra obligacion en aquel tiempo, que dura el impedimiēto, dezir Miſſa en otra parte; lo qual ſe prueua con el ſimile del ayuno en vna vigilia, que ſi aquel dia paſſa ſin poder ayunar, eſpira la obligacion. Bien ſe, que Fraxinello, Moneta, Azor, y Naldo, à quienes refiere, y ſigue Bonacina *punct. 7. §. 4. n. 3.* dizen abſolute, que ha de celebrar en otra parte: porque mas prouecho le vendra al fundador que ſe celebre en otra parte, que no dexar de celebrar abſolutamente: pero à eſto ſe replica que vna coſa es ſer mejor, otra es deuerſe de juſticia: lo primero confeſſamos lo: pero eſto ſegundo, negamos lo; y aſſi tengo por mas veriſimil, que eſtos Dotores aulan, quando el teſtador pretendio principalmente la ſatisfacion de ſus pecados, y no el lugar que en tal caſo, lo mas cierto es, que deue el Capellan dezir las Miſſas en aquellos dias en otra parte p rque para eſto fin, poco importas dezirlas en vno, ò otro lugar; y lo ſienten aſſi todos.] Ita ille: cui adde Barboſam *de poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 24. n. 35.* & Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 5. p. 2. c. 24. n. 9.* aſſerentes, quòd Sacerdos obligationem habens celebrandi in aliquo Sacello, Capella, vel templo, vel Altari, vel tali hora, ſi in iis oriatur impedimentum, ob quod celebrare in eiſdem locis non poſſit, non tenetur alibi celebrare, quoties veneratio loci, vel temporis prædefinitio à teſtatore intenditur: ſecus ſi ſatisfactio ſuorum peccatorum intendatur. Quare ſi Eccleſia, in qua eſt celebrandum, vel Capella, vel Altare diruatur, polluatur; vel adſit hoſtium incurſus, & aquarum inundatio, non tenetur Capellanus alibi celebrare. Nam licèt meliùs ſit alibi, quàm nullibi celebrare: eiuſdem tamen obligatio eſt affixa huic loco, & tempori: & ideò extra locum hunc, & hoc tempus non currit. Quæ doctrina, tanquam ſingularis, eſt attentè obſeruanda: quia reliqui Doctores vno ore gregatim aſſerunt, meliùs eſſe alibi, quàm nullibi celebrare: atque ſic interpretandam teſtatoris voluntatem, tenerique Capellanum legitimè impeditum alibi Sacrum facere. Sed aliud eſt, aliquid eſſe melius, aliud me ex iuſtitia ad illud teneri. Quare ſuſpicor, præfatos Doctores fortè ſolùm in eo caſu fuiſſe loquutos, quo teſtator, non tam loci venerationem & cultum, quàm remiſſionem pœnarum per Sacrificium obtinendam intenderet; cùm enim hæc pœnarum remiſſio non ſit affixa loco, vel tempori; ideo Capellanus alibi celebrando, eandem impetrare teſtatori debet: & in hoc caſu, non ſolùm ſtante iuſto impedimento, ſed etiam pro libito ſuo alibi celebrans, oneri ſuo ſatisfaceret, dummodo pro teſtatore Sacrificium offerret, quod principaliter ab ipſo intendebatur.

3. Verum, his non obſtantibus, contrariam ſententiam tenet Moneta *de commut. vlt. volunt. cap. 10. q. 5. n. 242.* Azor. *tom. 2. lib. 6. cap. 24. q. 7.* & Emmanuel Sà, *verb. Miſſa, n. 47.* vbi ſic ait: Qui non poteſt celebrare in loco deſignato, debet in alio celebrare. Sed ſententia Garciæ, & aliorum, modo *vt ſuprà* explicata, ſua non caret probabilitate.

RESOL. XX.

An Sacerdos obligatus celebrare in Altari priuilegiato, ſi alibi celebret, ad quid teneatur, & peccet mortaliter.

Et quid de Capellano obligato celebrare in aliquo Altari particulari, ita vt illud non ſit Altare priuilegiatum?

Et an in hoc vltimo caſu, ſi in Eccleſia eſt aliud Altare priuilegiatum, poſſit ne in illo Capellanus dicere Miſſam pro teſtatore, ſi teſtator aſſignat aliam Capellam, vel Altare? Ex p. 9. tr. 2. Reſ. 15.

Sup. contra in hoc §. 1. ſup. in Reſ. 14. per tot. & ſignanter in §. 1. 2. & 3. & pro parte in Reſ. 15 §. 1. & vlt. & in Reſ. prætetita recitantes in §. 1. in princ. & inf. in Reſ. 35. §. vlt. pro parte Altaris priuilegiati. & in alio §. eius annot.

§. 1. Licèt Capellanus alibi abſque diſpenſatione celebrans, culpam lethalem committat; non tamen tenetur iterum per ſe, vel per alium in Altari definito celebrare, ſiue omiſſas Miſſas ſupplere, aut pro rata pecuniam, vel fructus beneficij pauperibus, aut hæredibus reſtituere. Quidquid in oppoſitum dicant Azor. *moral. inſtit. part. 1. lib. 10. c. 24. q. 7. & part. 2. lib. 6. c. 24. q. 7.* Ricc. *in verbo, Praxis Capellaniarum, dec. 405.* Steph. Fagund. *de quinque Eccleſ. præceptis, lib. 3. c. 9. n. 2.* Ducor: quia iſte Capellanus ſolam fidem fregit: ſed iuſtitiam non violauit: quare poteſt quidem dici infidelis, ſed non iniuſtus; quia non priuauit teſtatorem debito Sacrificij fructu, qui in omnibus locis eſt æqualis valoris: item, quia non reddens debitum in certo loco promiſſo, ſed alibi, reſtitutioni obnoxius minimè manet, niſi damnum aliquod ex tali ſolutione creditor reportaret. Ergo ſimiliter non celebrans in certo Altari, aliquid reſtituere non debet: niſi obligatio eſſet celebrandi in Altari priuilegiato: quia tunc teſtator damnū ſpirituale pateretur. Et ideò hanc ſententiam ſecutus eſt Poſſeuin. *de officio Curati, c. 2. n. 25.* Fraxinel. *de oblig. Sacerdot. ſect. 4. concl. 5. §. 3.* Barb. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 24. n. 36. to. 2.* Bonac. *de Sacr. diſp. 4. q. vlt. punct. 4. §. 4. n. 5.* quibus adde Garc. *in ſum. mor. tr. 3. diffic. 11. dub. vlt. n. 11.* vbi me cit. ſic ait. [Lo ſegundo podra preguntar, quando vn Capellan, ò otro Sacerdote, frequēta ſin cauſa el dezir Miſſa fuera de los lugares à que ſe obligò, à mas de pecar grauemēte, ſi eſtarà obligado à reſtituir? Alguno dizen, que ſi, y que en tal caſo, ò las hā de boluer à dezir en aquel lugar, ò recōpenſar à quellas faltas con otras obras ſatisfactorias, ò dar algo de limoſna à los pobres, ò algun dinero à los herederos. Pero lo contrario, y con razon tienen muchos. Si yà no fueſſe defraudar al legado en coſa cōſiderable, como ſi era dōde el teſtador mādo ſe dixeſſe Miſſa, porque concurre mucho pueblo, y le ayudā ſus oraciones, ò ſi auiēdo dexado el fundador, ò otra perſona la liſmona, cō condiciō

que

Digitized by Google

que ſe digan en Altar priuilegiado, ſe dixe fuera del por que en eſtos caſos haze ſe agrauio al alma del Difunto: y aſſi lo que podria hazer en ellos, aplicar algunas obras ſatisfactorias para recumpenſar, pero no tendria obligacion de repertir las Miſſas en el Altar priuilegiado.] Ita ille. Sed hoc vltimum non admittit Caſtrus Palaus, *tom.2. tract.13. diſp.1. punct.6. num.27.* & non loquitur de Miſſis priuilegiatis Defunctorum; ſed abſolutè de omnibus putat enim, te eſſe per te obligatum cōpenſare Miſſas prætermiſſas, nō ob fructum Sacrificij, quia in hoc nulla fraus, vel diminutio facta eſt; ſed ob prætermiſſum cultum ſpecialem illius Altaris, & imaginis, & ob particularem honorem fundatoris inde reſultantem omiſſum. Et hanc ſententiam docet etiam Azor, *to.2. lib.6. c.24. q.7.* Sed ipſemet Palaus fatetur, quòd rarò eſt poſſibilis compenſatio; nam compenſatio illa facienda eſt celebrando aliis diebus ab iis, quos teſtator deſignauit: at ex tali celebratione nullus ſpecialis honor fundatori accreſcit; quia adſtantes prorſus ignorant illam Miſſam celebrari loco alterius ſuo die ſignato prætermiſſæ: ergo illa Miſſa honor non reparatur: ergo ex reparatione honoris non videtur poſſe obligari. Neque etiam videtur obligatus ex prætermiſſo cultu: nam cultus hic prætermiſſus compenſatus fuit cultu facto in alio locu & Altari, vbi Miſſa fuit celebrata.

2. Sed hic obiter nota cum eodem Garcia *vbi ſuprà, n.8.* [Que ſi el Teſtador dexò, que ſe dixeſſen las Miſſas en vn Altar ordinario de algun Igleſia, ſi en aquella ay Altar priuilègado, podrà en el dexir las Miſſas el Capellan, y dexar de dezirlas en el, que le ſeñalò el fundador; porque con eſto meior cumple con ſu ubligacion, pues haze lo que es mas vtil al teſtador; excepto ſi por algun motiuo le huuieſſe alli que en tal caſu obligacion tendria.]

R!ESOL. XXI.

An Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato poſſit compelli ab Epiſcopo, vt ipſemet celebret?

Et an vbi in clauſula Teſtatoris imponitur intereſſentia, & reſidentia, ſeu aſſiſtentia Chori, cenſeatur iniunctum ſeruitium perſoluendum perſonale non ſolum Chori, ſed etiam Miſſarum, & habeat onus iuuandi Curatum in cantando, & aliis ſimilibus? Ex p.9. tr.2. Reſ.14.

Sup. hoc lege doct. Reſ.1. nos. ſeq. ab eius princ. & alterius §. eius annot. primæ.

§.1. RESpondeo, quòd Capellanus habens onus Miſſandi in certo Altari: poteſt per alium ſupplere, nec poteſt ab Epiſcopo compelli, vt ipſemet celebret in definito Altari: ſecùs ſi ex teſtamento, vel fundatione colligatur fuiſſe electam bonitatem perſonæ. Sic ex mente ſacræ Congregationis refert Garcias *de benef. part.7. c.1. n.87.* ſequitur Gonzalez *ad reg.80. Cancellariæ, Gloſſa.5. num.84.* Lapus *allegat.35.* Praxis noua Archiepiſcopalis *part.2. c.3. num.33.* Galletus *in Margarita caſuum conſcientia, verb. Capellania, num.2.* Emmanuel Sà *verb. Beneficium, n.28.* Stephanus Gratianus *diſcept. forenſ. c.73. n.10. & c.33. n.1.* Vgolinus *de officio, & poteſtate Epiſcopi, cap.50. §.8. n.5.* Azor. *moral. inſtit. p.1. lib.10. cap.8. q.5.* Marius Anton. *var. reſ. lib.1. reſolut.4. in fine.* Moneta *de commut. vlt. vol. cap.10. q.4. n.156. & n.161.* Idem fuit reſolutum in Rota Romana in vna Capellan. 23. Ianuar. 1599. coram Pamphilio, & in Altera Lucana Capellaniæ, 12. Decemb. 1593. coram Gipſio, & altera Terraſſonenſi Capellaniæ, 9. Iunij, 1603. coram Sacrato. Et ratio noſtræ ſententiæ eſt: quia, ſecundùm veriorem ſententiam certum eſt, Capellaniam non eſſe ſacerdotalem, nec actu, nec aptitudine ex eo, quòd in fundatione dicatur. Capellanum debere celebrare Miſſas, ſeu diuina Officia; ſed poſſe prouideri ſimplici Clerico 14. annorum.

Sup. hoc in tom.2. tr.1. Reſ. 66. §. vlt. & melius in to.3. tr.1. Reſ. 113. §. Notādū eſt.

Et ratio eſt: quia niſi expreſſè caueatur, quòd per ſeipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati fundatoris, ſi per alium celebrare faciat: nec requiritur perſonalis reſidentia, ex quo ſumus in beneficio ſimplici, in quo ex generali conſuetudine non requiritur reſidentia.

2. Vnde mihi non placet doctrina Nauarri *conſ.6. n.3. de Clericis non reſid.* quòd verbum, *interſit, cantet,* vel *ſeruiat,* in fundatione capellaniæ poſitum, tantùm importat, quantùm verbum, *reſideat*: quod intelligitur de reſidentia perſonali: nam, licèt verum ſit de verbo *interſit,* vel *aſſiſtat*; non tamen de verbo, *cantet,* vel vel *ſeruiat,* niſi aliunde id colligatur. Vnde etiam non videtur verum, quod dicit Azorius *1. par. lib.10. cap.24. q.7. ad fin.* & cum eo Perez de Lara *lib.2. cap.8. num.43.* quòd ſi fundator capellaniæ dixerit: Volo, quòd Presbiter ad hanc capellaniam electus ſacris operetur quotidie; tunc perſona Sacerdotis cenſetur electa, ita vt per ſeipſum debeat celebrare: quia verba diriguntur ad perſonam. Placet tamen, quod dicit Perez de Lara *d. lib.2. c.7. num.6.* quòd capellaniæ habent reſidentiam perſonalem, quando vltra Miſſarum celebrationem habent onus adiuuandi curatum in cantando, & aliis ſimilibus: & vbi imponitur intereſſentia, ſeu aſſiſtentia, & reſidentia Chori, cenſetur iniunctum ſeruitium perſonale, non ſolùm Chori, ſed etiam Miſſarum. Et ita docet Garcias *de beneficiis tom.2. part.7. cap.1. n.89.*

RESOL. XXII.

An ſi relinquatur Miſſa dicenda in omnibus Altaribus priuilegiatis alicuius ciuitatis, extendatur legatum ad Altaria poſtea erecta?

Et additur, quod ſi Altari alicuius Eccleſia Regularium obtineatur conceſſio Altaris priuilegiati, inſciis ipſis Regularibus, iiſque poſtea renuentibus illam acceptare, vt pote applicatam Altari ipſis minus commodo; iique poſtea ſimilem conceſſionem alteri Altari applicatam validè poſſint obtinere, & ſi nullam mentionem prioris conceſſionis faciant in petitione. Ex part.9. tract.2. Reſ.16.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Pater Pellizzarius *in Manual. Regular. tom.1. tract.5. c.9. ſect.5. num.14.* vbi ſic ait: [Moneo, quòd ſi teſtamento relinquatur certa ſumma pecuniæ implicanda in celebrandis Miſſis ad omnia Altaria priuilegiata illius loci; ſi poſtea ibi erigatur nouum Altare priuilegiatum, probabile eſt, etiam hoc Altare comprehendi ſub tali legato; cùm ſic teſtator faciliùs ſit conſecuturus finem à ſe intentum, nempe, liberationem animæ, ſiue ſuæ, ſiue aliorum, à Purgatorij pœnis; & aliàs in eodem ſenſu ſoleant intelligi legata facta pauperibus, ita vt in iis comprehendantur etiam futuri. Addo, quòd ſi Altari alicuius Eccleſiæ Regularium obtineatur conceſſio Altaris priuilegiati, inſciis ipſis Regularibus, iiſque illam poſteà renuentibus acceptare, vt pote applicatam Altari ipſis minùs commodo; ij poſteà ſimilem conceſſionē alteri Altari applicatā validè poſſunt obtinere, etſi nullam mentionem prioris conceſſionis faciant in petitione. Ducor, quòd diſpenſatio, dpnatio, & quodcunque priuilegium non prodeſt, antequàm acceptetur ab eo, cui fuit impetratum à tertia perſona, vt oſtendit Sanchez *lib.7. de matrim. diſp.26. n.5.* & *lib.3. diſp.36. n.6. 7. & 8.* cùm ergo prior conceſſio Altaris priuilegiati fuerit nulla, vtpote nondum acceptata; relinquitur locus poſteriori cōceſſioni; hácque acceptata à Regularibus præfatis prior cōceſſio non eſt amplius acceptabilis ab ipſis: ne alioqui in eadē Eccleſia ſint duo Altaria priuilegiata. Sic ego reſpondi in contigentia facti:

Digitized by Google

& reſponſio fuit approbata à viris doctiſſimis, & maximè à P. Zanetto.] Hæc Pellizzarius, cuius ſententiæ libenter adhæreo.

RESOL. XXIII.

An ſi Eccleſia, vel Capella, vbi conſtitutum fuit Altare priuilegiatum perpetuum, fuit diruptа, vel tranſlata in alium locum per Epiſcopum, Indulgentia remaneat extincta?

Et quid, ſi Eccleſia, vel Capella paulatim eſſet destructa, & eadem paulatim constructa? Ex p.9.tr.2.Reſ.17.

Sup. hoc inf. in tract. 5. Reſ.22.& 23. & in aliis earum primarum annotationum, & hic inf. lege doctrinam Reſ. ſeqq.

§.1. AD hunc caſum reſpondet Marcellus Vulpe *in praxi iudiciali fori eccleſiastici, cap.42. n.30.* Sic itaque aſſerit: [Dubitatur, an Eccleſia, vel Capella, in qua fuit conceſſa aliqua Indulgentia perpetua, puta Altare priuilegiatum pro liberandis animabus à pœnis Purgatorij, ſi fuerit diruta & tranſlata in alium locum per Epiſcopum, an dicta Indulgentia ſit extincta? Reſpondetur, quòd hoc euenit in Eccleſia noſtra Cathedrali Montiſpeluſij, in qua adeſt Capella Sãctiſſimi Corporis Chriſti; & in ea Altare priuilegiatum pro liberandis animabus à Purgatorio, conceſſum à Gregorio XIII. anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalend. Maij, anno eius ſeptimo, cúmque Capella prædicta fuiſſet demolita per Epiſcopum, & inibi constructus Chorus Eccleſiæ, & præfata Capella tranſlata in alium locum, & noua Capella ædificata, & erecta: dubitabatur, an dictum priuilegium eſſet extinctum. Nonnulli dicebant non eſſe extinctum, per not. in cap. *Paſtoralis.7. quæſt.1.* & per Gloſſ. *in cap. Priuilegium.de regul. iur.lib.6.* & per text. *in cap. Et temporis,* cum Gloſſ. *in Verb. Vnire.16. quæſt.1.* Felino *in cap. Dilecta. num.97 de reſcript.* Alexandro *in l. Inter alia.§. fin.* & ibi Iaſon *de verb. obligat.* Ego verò contrarium dicebam, nempe, dictum priuilegium eſſe extinctum, ex quo conceſſum rei, & extincta re, extinguitur priuilegium ei conceſſum: & ita in terminis tenet S. Antoninus *part.1. tit.10. cap.3.§.3. in fine*, vbi dicit, quòd Indulgentia conceſſa à Papa ſimpliciter alicui loco, ſemper durat, donec durat locus. Idem tenet Nauarr. *in tract. de Indulgent. notab.31. num.27.* Nec obſtant in contrarium adducta: quia habent locum in priuilegio perſonali, quod extinguitur cum perſona, *d.c.priuilegium.de regul. iur. lib.6.* Tandem re delata ad Romanam Curiam fuit dictum: quòd priuilegium erat extinctum: & ſic neceſſe fuit, ſupplicari de nouo, vt concederetur, provt fuit gratioſè conceſſum à Sanctiſſimo D.N. Paulo V. per Breue Sanctitatis ſuæ ſub annulo Piſcatoris, die 24. Aprilis, 1610. Pontificatus ſui anno quinto. Veruntamen, ſi Eccleſia paulatim eſſet destructa, & eadem paulatim constructa, communiter tenent Doctores, quòd retinet eaſdem Indulgentias, quas habebat; quia eſt eadem Eccleſia numero. Sed ſi Eccleſia eſt in totum destructa, & de nouo ædificata in eodem loco, vel in alium tranſlata, ceſſarent Indulgentiæ. Paludanus *in 4. diſt.20.q.4. n.25.*] Hucuſque Vulpe. Vide etiam Præpoſitum *in 3. par.q.14. de Indulg.dub.11.n.97.*

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ, curſim in fine §.1. & in Reſ. 3. ad hn.6.

2. Sed non deſeram hîc apponere verba Patris Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.1. tr.6. Appendicis, dub.3. n.4.* ſic aſſerentis: [Si contigat, quod deſtruatur omninò Altare in Eccleſia, alióve loco erectum; qui locum, vbi erat, viſitaret non lucraretur Indulgentias conceſſas viſitantibus Altare: quia iam tale non eſt: lucraretur verò conceſſas viſitantibus Eccleſias, ſi locus, vbi Altare fuit, eſt Eccleſia. Si autem Altare, vel templum, quod paulatim deſtruitur, & paulatim reædificatur, aliquis viſitet, lucrabitur Indulgentias: quia idẽ Altare, & templum perſeuerare cenſentur, vt docent Corduba, Nugnus, Suarius, & Pinellus, quos citat, ac ſequitur Bonac. *de Indulgent. diſp.6. q.1. punct.8. n.4.* addens cum aliis etiam perſeuerare Indulgentias, ſi Eccleſia deſtruatur, (non authoritate Superioris, ſed aliqua alia ex cauſa,) & in eodem loco alia ædificetur; vel ſi ad alium locum transferatur, dummodo ipſi templo, ratione ſui, conceſſa ſit Indulgentia.] Ita ille. Ex quibus apparet reſponſio ad quæſitum in titulo reſolutionis poſitum. Dicendum etiam eſt, quòd facta ſemel electione Altaris priuilegiati, non poteſt ampliùs mutari locus, vt ex Abbate. & Nauarro docet Lauorius *de Indul. part.2. c.30.num.112.*

RESOL. XXIV.

An ſi transferatur Altare priuilegiatum de loco ad locum adhuc duret Indulgentia?

Et quanam fractio Altaris priuilegiati, ſeu Indulgentia plenaria prædicti Altaris ſit neceſſaria ad id, vt conſecrationem, & conſequenter Indulgentiam amiſiſſe cenſeatur?

Et multæ diſtinctiones adducuntur in textu huius Reſolutionis pro ſupradictis caſibus.

Et tandem quæritur, an ſi quis in Altari, quod vel nunquam habuit, vel amiſit conſecrationem celebrat bona fide, vel etiam mala fide, Altare illud non indigeat alia conſecratione, & an peccauerit, qui in illo celebrauit Sacrum mala fide? Ex part.11. tract.8. & Miſc.8. Reſ.8.

§.1. DE hoc caſu interrogatus à piis, & Reuerendis Sacerdotibus Eccleſiæ Diui Hieronymi huius Vrbis, adduxi doctrinam Dicaſtilli *de Sacram. tom.2.tract.9. diſp.1. dub.7. n.120.* vbi ſic aſſerit. Hæc doctrina aliqua ratione poteſt applicari indulgentiis conceſſis altaribus, imaginibus, granis, cereis benedictis, & ſimilibus, de quibus etiam dubitari poteſt, an aliquando mutatione, fractione, aut alia ſimili ratione perdant priuilegium? & quidem quoad mutationem attinet, locum habere poteſt in Altari, an ſcilicet Altari mutato cui conceſſa erat indulgentia, etiam cum illo indulgentia mutetur? In quo, quamuis non meminerim me legiſſe ſpeciatim aliquid deciſum ab Auctoribus, ferè eodem modo philoſophandum puto, atque de mutatione Eccleſiæ. Vnde ſi indulgentia conceſſa ſit primario; & per ſe alicui capellæ Eccleſiæ viſitantibus Altare illius, omninò verum puto indulgentiam perſeuerare, etiamſi mutetur Altare; quia loco, in quo eſt Altare, potius, quàm altari ipſi conceſſa eſt. Si verò Indulgentia conceſſa ſit ipſi Altari poteſt ſub variis rationibus cõcedi; nam, vel conceditur propter conſecrationem ſpecialem in gratiam conſecrantis vel curantis illud conſecrari, vel conceditur ab ipſo conſecrante, itavt ea gratia, ſeu conceſſio reſpiciant conſecrationem: & ratione conſecrationis fiat; tunc ſanè ſic amoto, fracto, vel mutato Altari; vt omninò conſecratio ceſſet, ceſſat etiam indulgentia, quæ in illa conſecratione fundata erat, ſicut ceſſat indulgentia fundata in conſecratione Eccleſiæ, ſi illa deſinat eſſe conſecrata. Si verò Indulgentia conceſſa fuit Altari ratione alicuius deuotæ Imaginis in ipſo exiſtentis, itavt ſecundum moralem æſtimationem ipſi potius imagini cõceſſa cenſeantur, etiam ſi Altare mutetur de loco in locum cum ſua imagine, manet illi indulgentia, quia ſemper manet imago. Vlteriùs ſi Altari conceſſa ſit indulgentia in reuerentiam alicuius Sancti, vel Myſterij, in cuius honorem dedicatum fuit, & legitima auctoritate huiuſmodi Altare de loco in locum transferatur, itavt cenſeatur idem

Quamuis nõ plene ſup. hoc tamen ſi vacas uio lege doctrinam Reſ. præcedentis, & aliorum eius primæ annot.

Digitized by Google

idem Altare tranſlatum tamen; immò etiamſi imago ſit alia eiuſdem Myſterij, aut Sancti quia renouatur, vel quaſi inſtauratur repræſentatio, adhuc iuxta dictas ſententias cenſetur manere indulgentia, ſicut dictum eſt de Eccleſia iterum inſtaurata, vel mutata legitimè cum ſuo titulo, quæ moraliter cenſetur eadem cum præcedenti; eſt enim eadem. Sed omnia hæc ſunt ſatis incerta; neque enim in aliquibus ſatis liquet identitas præcedentis cum ſequenti, ex qua ferè tota deciſio pendet, quia tamen prudentes, & ſapientes viri identitatem moralem agnoſcunt probabiliter prædicta ſuſtineri poſſunt. Hæc omnia Dicaſtillus, vbi ſupra, cui ego libenter adhæreo.

2. Sed quænam fractio altaris priuilegiati, ſeu indulgentia plenaria præditi, eſt neceſſaria ad id, vt conſecrationem, & conſequenter indulgentiam amiſiſſe cenſeatur. Gobat de indulgentiis *p.2.cap.16. quæſt.76. num.* 537. Ex deciſionibus Paſqualigi putat quod Altare amittat conſecrationem, ſi menſa remoueatur à ſtipite, ſeu ab inferiori ſtructura, intelligenda eſt in caſu, quo Altare fuit conſecratum cum tota inferiore ſtructura, ſecus ſi menſa ſeorſim ſit conſecrata, & poſtea ſuperpoſita ſit inferiori ſtructuræ, etiamſi ita ſit coniuncta, vt non poſſit ſeparari. Ratio eſt, quia inferior ſtructura non communicat in conſecratione; Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. diſputat.* 82. *ſect.* 5. item intelligenda eſt in caſu, quo Altare coniungitur inferiori ſtructuræ, firma & ſtabili coniunctione, qualis eſt coniunctio cœmentaria, ſecus ſi coniunctio ſit ex natura ſua mobilis, & ex inſtitutione, Layman *lib.5. tract.5. cap.6. num.6.* contra Lugonem *de Euchar. diſput.* 20. *ſect.* 2. *num.* 71. item intelligenda eſt in eo caſu, quo ſtructura inferior eſt lapidea, ſecus ſi ſit lignea, nam Altare non poteſt conſtare ex ligneo *cap. Altaria, de conſecr. diſt.* 1.

3. Si Altare ſtabile integrum transferatur de loco ad locum, non amittit conſecrationem, nam cum remaneat integrum, remanet etiam forma ipſius *dec.* 4. poſt Suar. & Lugonem *locis citatis*. Et ſi deſtruatur paries, cui eſt compaginatum Altare, non idcirco amittit hoc conſecrationem, vt potè retinens adhuc totam ſuam formam. Idque verum eſt, etiamſi Altare ſit ita compaginatum parieti, vt ab ipſo ſubſtentetur, vt ſi ſola menſa lapidea abſque ſtipidibus, aut ſtructura inferiori inſeratur parieti.

4. Si aliquid de ſtipitibus, Altaris, ſeu inferioris ſtructuræ remoueatur, vel frangatur, non ideo emittit Altare conſecrationem, niſi tam multi lapides auferantur, vt inferior ſtructura non ſit amplius apta ad ſuſtentandum Altare, quia tunc ſolùm amittit formam. Vnde ſi ex quatuor columnis, quibus ſorte inſiſtit Altare, vna auferatur, nil officit conſecrationi.

5. Certum eſt amitti conſecrationem, quoties frangitur, vel amouetur ſigillum ſepulchri, in quacunque parte Altaris illud ſigillum reperiatur, *cap. Adhæc, de conſecr. Eccleſ. vel altar.* vel ſit enormis fractio ipſius menſæ, quæ quidem tunc ſolùm, & ſemper ſit, quando amittatur forma Altaris, committendum eſt iudicio viri prudentis, qui quidem dicet non amitti licet menſa frangatur, vel in cornibus, vel etiam per medium, modò partes fixæ non moueantur loco. Quod ſi vel vtraque, vel vna ſolum, quæ tamen excedat quartam partem menſæ, loco moueatur, tum vtraque amittit conſecrationem, eſtò illa, quæ remanſit, ſit capax Hoſtiæ, & Calicis.

6. Si quis in Altari, quod vel numquam habuit, vel amiſit conſecrationem, celebret, bona, vel etiam mala fide, Altare illud non indiget alia conſecratione, eſtò peccarit mortaliter; qui mala fide in illo Sacrum fecit. Et conſequenter ſine vlteriore conſecratione valebit fauor Altaris priuilegiati.

7. Hæc breuiter referre volui, idcirco, quod hæ doctrinæ ſint omnes non ſolum probabiles, ſed perutiles Parochis, in quorum Eccleſiis ſunt per iſta tempora bellica factæ variæ mutationes circa Altaria. Hucvſque Gobat.

RESOL. XXV.

An Miſſa dicta in Altari priuilegiato proſit viuentibus:

Et an Pontifex poſſit Altaria priuilegiata pro viuis concedere?

Et an ſit licitum viuentem ſibi Miſſam pro defunctis celebrari facere? Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 18.

§. 1. NOſter Megala *tom.* 1. *var. reſolut.* ponit hunc caſum, & *in reſol.* 19. negatiuè reſpondet: nam conſiderandum eſt in Miſſis Altarium priuilegiatorum, Sacrificium Miſſæ non abſolutè ſumptum, provt Sacrificium eſt, & opus ſatisfactorium, ſed tantùm provt celebratur in tali Altari a Summo Pontifice priuilegiato: & hoc modo ſumptum, nullo modo viuenti prodeſſe poteſt: quia cùm hoc ſit quaſi priuilegium perſonale, & Indulgentia conceſſa pro animabus, quæ detinentur in pœnis Purgatorij vt ex forma talium conceſſionum patet; non poteſt in viuentem transferri, niſi ſpeciali facultate in ipſamet conceſſione expreſſa hoc concedatur, vt patet ex D. Th. *in* 4. *diſt.* 20. *art.* 5. *q.* 3. *ad* 2. Indulgentiæ enim eis tantùm vtiles ſunt, ad quos directè referuntur. Et præthereà, dato quòd prædictum priuilegium, & prædictæ Indulgentiæ poſſint etiam prodeſſe viuenti: earum tamen effectus non poſſet ſuſpendi ad aliud tempus extra illud, quo ſit opus: ex quo acquiruntur, cùm concedantur in ipſo inſtanti, in quo opus conſummatur, niſi aliud exprimant, per dicta à Suarez *tom.* 4. *diſp.* 52. *ſect.* 2. Et ratio eſt: quia Indulgentiæ non plus operantur, quàm exprimunt, vt dictum eſt, & ſi ex forma earum non conſtat intentionem concedentis fuiſſe, vt effectus ſuſpendatur vſque ad tempus mortis, ſi aliquis vellet ſuſpendere, nihil operetur: ſed formæ omnium Indulgentiarum de huiuſmodi diſpenſatione verba non faciunt: ergo non eſt hoc affirmandum, ſaluo ſemper &c. Et ideò ſententiam Megalæ ſequitur etiam Garcia *in Summa morali, tract.* 3. *difficult.* 10. *dub.* 7. *numero* 9. & 19. Fraxinellus *de oblig. Sacerd. ſect.* 3. *prænot.* 4. §. 3. *num.* 5. & Bordonus *tom.* 2. *reſol.* 91. *quæſt.* 2. *n.* 4. qui optimè notat, poſſe Pontificem Altaria priuilegiata pro viuis concedere, cùm nullum inde ſequatur abſurdum, tamen hactenus conceſſa non videntur. Dicendum eſt igitur, Miſſam celebratam in Altari priuilegiato, quatenus Altare priuilegiatum eſt, (non quatenus Miſſa eſt Sacrificium, & opus ſatisfactorium,) viuentibus non poſſe prodeſſe: quia Indulgentiæ Altaris priuilegiati ſunt priuilegium perſonale pro animabus in Purgatorio exiſtentibus, vt ex verbis & forma huiuſmodi conceſſionum apparet: ergo viuentibus non poſſunt applicari neque prodeſſe, niſi in ipſa conceſſione Indulgentiæ, & priuilegio, ſpecialiter, & expreſsè id concedatur: quod quidem nullo modo concedi conſueuit.

2. Sed hic obiter diſcutienda venit illa quæſtio, an ſit licitum, viuentem ſibi Miſſam pro defunctis celebrari facere? Et affirmatiuam ſententiam nominatim contra me tenet amiciſſimus Pater Leaana *in Summa qq. regul. tom.* 4. *verb. Miſſa, num.* 54. [Primò, quia credi par eſt ita inſtitutum eſſe à Chriſto hoc Sacrificium & ab Eccleſiâ tale Officium mortuorum, vt prodeſſe Sup. hac quæſt. in Reſ. not. ſeq.

poſſint ei, cui applicantur pro quacunque neceſſitate, & occaſione, in qua futurus ſit capax effectus illorum; ita vt interim non maneat ſuſpenſus, ſed veluti reſeruatus in acceptatione diuina, ad modum, quo Theologi dicunt, merita mortificata per peccatum, manere in Dei acceptatione, retribuenda, dum homo capax illorum fuerit. Vnde hoc non eſt, ſimpliciter loquendo, applicare illa pro viuis, ſed applicare pro mortuis: ſiquidem applicatur viuis pro tempore, quo mortui fuerint. Secundò, quia ita geſtiſſe inſignes viros pietate, & doctrina conſtat ex Hiſtoriis; ſiquidem de Alberto magno id refert Ferdinandus del Caſtillo *in Hiſtor. gener. S. Dominici, part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 46. & de Henrico Comite de Retecen, Epiſcopo Ratiſponenſi, Vuiguleus Hundus *in Hiſtor.* Quod etiam imitati ſunt plures alij, ex Doctorum conſilio, noſtris temporibus pietate, & deuotione inſignes. Tertio, quia id fauet non ſolùm pietati, & deuotioni; ſed etiam humilitati, & memoriæ mortis, quæ tam vtilia ſunt hominibus. Limitant tamen aliqui, dummodo non dicantur ex orationes, quæ ſuppoount aliquem diſceſſiſſe è vita, v.g. Oratio, *Inclina, Domine*, &c. in qua dicitur, *quem de hoc ſaculo migrare iuſſiſti*, ne mendacium committatur. Sed hanc limitationem non admittunt Faoſtus, & Fagund. quia etiam in Miſſis Defunctorum, quando dicuntur pro iis, qui multò antè tempore deceſſerunt, dicimus in Oratione Offertorij: *Domine Ieſu Chriſte, Rex gloriæ, libera animas omnium fidelium Defunctorum de pœnis Inferni, & de profundo lacu, libera eas de ore leonis: ne abſorbeat eas Tartarus: ne cadant in obſcurum*, &c. In qua Oratione à Deo poſtulat Eccleſia, ne animæ illorum Defunctorum ad pœnas Purgatorij detrudantur, dum dicit: *Ne cadant in obſcurum, ne abſorbeat eas Tartarus*, cùm tamen ille iam in eodem igne ſint, vel fuerint; & tamen nullum mendacium committitur; quia ne committatur, ſufficit, quòd Eccleſia repræſentet illum animas Chriſto, ac ſi tunc è vita eſſent diſceſſuræ, eáſque conſideret quaſi adhuc agonizantes, & pro iis oret, vt à Purgatorij ignis pœnis liberentur, vt docet Henriquez *lib.* 9. *de Miſſa, cap.* 16. *num.* 5. *fine.* Sic etiam in caſu præſenti, vt veritas ſalua, & illibata perſiſtat, ſufficit, ſi Eccleſia, & Sacerdos oret pro viuo, & repræſentet eum Chriſto Domino, ac ſi iam vitam cum morte commutauerit, & poſt ipſius mortem. Ex quibus ſoluuntur, quæ Fraxinellus *ſuprà, ſect.* 3. *prænot.* 4. §. 5. *n.* 4. & Diana 5. *parte, tr.* 13. *Miſcellan. reſol.* 2. poſt Layman, & alios aſſerunt cõtra hanc doctrinam.] Hucvſq; Lezana.

Quæ nunc eſt in tom. 2. tractat. 1. Reſ. 79.

3. Sed ego non diſcedo ab opinione, quam docui, & quam me citato, docet nouiſſimè Hieronymus Garcias *in Summa morali, tract.* 3. *diffic.* 10. *dub.* 7. *num.* 13, vbi ſic ait: [A cerca de hazerſe dexir el Oficio de Difuntos, y honras en vida, como ſi actualmente vno eſtuuieſſe en el ataud, ay diuiſion entre los DD. Lucas Pinello *cap.* 7. *citat. dub.* 3. afirma que, ſe vſa mucho en el Eſtado de Lorena, y en Eſpaña lo vſan tambien algunos, y yo me hallado en vn caſo deſtos, y aſſi eſta coſtumbre como pia, & laudabile, la aprueuan, y defienden muchos. La razon es, porque lo vno no es ello en ſi malo, y lo otro que con eſto euitan la negligencia de ſus herederos; empero adoierten algunos deſtos Autores, que non ſe diga en la Miſſa algunas oraciones que ſupponen al muerto, por quien ſe applican, porque no ſe verificarian las palabras, quales con aquellas: *Vt animam famuli tui, quàm de hoc ſæculo hodie migrare iuſſiſti*, &c. Però non obſtante la autoridad de los DD. por mejor, y mas acertado tengo no vſar de ſemejante coſtumbre donde la ay, ni introduzir la donde no la ay. La razon potiſſima es, porque eſto es contra la praxis, y coſtumbre de la Igleſia Romana, pues es llano, que la intencion de la Igleſia es, que la Miſſa de *Requiem* ſe diga por Difuntos, y no ſe yo que mas tengenda la Miſſa de *Requiem*, que la de tempore para viuos, aora ſea conſiderando ſus frutos, y efetos *ex opere operato*, aora ſea *ex opere operantis*, y aſſi applicar a vn viuo reſponſos, y otras plegarias, que ſuelen à los Difuntos, huele à vn no ſe quede ſoperſticio, y aſſi el que quiſiere acertar, ſi quiſiere hazerſe honras en vida, hagaſe deſir las Miſſas de alguo miſterio, ò Santo, ò de nueſtra Señora, y con eſſo euitarà la negligencia de ſus herederos, y no ſe pondra en contigencia, ſi ſe verifican, ò no, las palabras de las oraciones, ni ſi va contra el eſtilo de la Igleſia, y ſus rubricas, y al fin todos los Theologos coſi concuerdan, quæ aſſi como es mejor *ceteris paribus* dezir Miſſa de *Requiem* por los Difuntos, quando ay lugar, porque la Igleſia las tiene ordenadas para ellos; aſſi hemos de dexir de las de tempore reſpecto de los viuos: con lo qual ſe reſponde à los fundamentos de la opinion contraria.] Ita ille, cui etiam adde Rubeum *de Sacrificio Miſſæ, lib.* 3. *diſp.* 4. *q.* 1. *n.* 2. Itaque concedo fructom reſpondentem Miſſæ de *Requiem*, & Officio Defunctorum, poſſe in rigore applicari viuis, æquè ac Defunctis, cùm ſit fructus ſatisfactionis ex opere operato, & operantis, cuius viui, ac Defuncti ſont capaces; id tamen eſt contra ordinationem Eccleſiæ, quæ diuerſas Miſſas, & Officia, pro viuis, & Defunctis inſtituit, proindéque Miſſæ viuorum debent eſſe de Sanctis, pro remiſſione peccatorum, &c. Et ita noſtram ſententiam, præter Doctorea citatos, tenet Caſtrus Palaus *tom.* 4. *tract.* 22. *diſput. unica, punct.* 6. *num.* 19.

RESOL. XXVI.

An ſi Regulares non promittant celebrare Miſſam in Altari priuilegiato, exuſentur aliquando à peccato, ſi illæ in alio Altari celebrent?

Et aduertitur, quod Leo X. conceſſit Benedictinis, & per communicationem cæteris, Religioſis, vt quilibet Religioſus Sacerdos dicens tres Miſſas pro quocunque affine ſuo intra tertium gradum in Altari à ſuo Superiore deputato, & aſſignato, liberet animam illius à pœnis Purgatorij. Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 19.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondi *in par.* 5. *tract.* 6. *reſ.* 62. Et, me citato, hanc ſententiam docet nouiſſimè Hieronymus Garcias *in Summa morali, tract.* 3. *difficul.* 11. *dub. vlt. num.* 5. ſic aſſerens: [Aduierte, que aunque alguna perſona imbie à vn Conuento, ò Parrochia cien Miſſas, para que la digan en Altar priuilegiado, qoe ſi no lo prometen, que no pecaran non dizendoſas alla, y aunque ſe lo prometan, ſino dà mas limoſna; no pecaran, ſaltim mortalmente, o celebrandolas en dicho Altar. Las razones, que puede dar Diana, ſi vienen à los ojos: lo vno, porque no ſe pueden dezir alli tantas Miſſas, porque todos las quieren en Altar priuilegiado: lo ſegundo, que no dando mas limoſna, no es ioſto obligar à mas de lo ordinario, que ſe digan: y aſſi en San Lorenço el Real, el que quiere Miſſa en Altar colateral, que ſo los priuilegiados, dan dos reales de limoſna: Leon X. concediò à los Benitos de Italia, y por communicacion à todas las demas Religiones, que participan de ſus priuilegios, que qualquier Religioſo Sacerdote, que dixere tres Miſſas por algũ deudo ſuyo, dentro der tercer grado, en vn Altar dipotado, ò ſeñalado por el Superior, ſaque aquella alma de Purgatorio, como ſi huuiſſe dicho Miſſa en los Altares de San Gregerio, ò San Sebaſtian de Roma, que ſon priuilegiados. Refiereſſe en nueſtro Compendio, v. *Anima de Purgatorio*, §. 5.] Ita Garcias.

Quæ nunc inuenietur in tom. 2. tr. 1. Reſ. 68. & ſi placet Vide aliam Reſ. & §. eius not.

RESOL.

Digitized by Google

RESOL. XXVII.

An ſub generali communicatione priuilegiorum Mendicantium, veniant communicata Altaria priuilegiata? Ex p.6. tr.7. & Miſc.2. Reſ.59.

Sup. hoc in Reſ.ſeq.

§.1. OLim de hoc, caſu fuit mihi cum quodam Religioſo altercatio. Et pro parte affirmatiua facit Mandoſius *tract. de priuileg. ad inſtar, gloſ.9.* & Portel. *in dubiis Regul. verb. priuilegij communicatio, n.20.* quia licèt fortè priuilegij nomen ſtrictè ſumptum, indulgentias non comprehenderet: nihilominus tamen ex lata ſignificatione vocabuli comprehendi poſſunt; quia omnis gratia Principis priuilegium appellari poteſt, vt dicunt Bald. *in prælud. feudal.num.*28. Curt. ſen. *conſil.*49. incip. *Memoria recolenda.* Gloſſ. antiq. *ſuper vlt reg. Cancel. ſuper 2. par. princ. verſ. Nam omnis gratia Principis dicitur priuilegium.* Grammat. *deciſ.*59. *n.*29. Ioan. Andreas *in cap. olim, de verb. ſignif.* Mandoſ. *eod. tract. q.7. n.4.* Cùm igitur ſimus in materia fauorabili, in qua latiſſima fieri debet verborum interpretatio, ſequitur ſub generali communicatione priuilegiorum Mendicantium facta alteri Religioni, etiam indulgentias comprehendi. Quod autem hæc ſit materia maximè fauorabilis, & per conſequens ampliandа, probatur: nam quodlibet priuilegium Religioni conceſſum, cenſetur fauorabile, etiamſi ſit contra ius commune. Ergo, &c.

2. Sed tunc ego negatiuæ ſententiæ adhæſi, & adduxi in terminis, vt dici ſolet, terminantibus amiciſſimum & doctum Tamburinum *de iure Abbatum, tom.1. diſp.17. quæſ.2. num.4.* Cuius ſententiam nouiſſimè inueni docere etiam Merolla *in Theologia Morali, tom.3. diſp.6. cap.4. dub.7. n.64.* tum quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie non eſſet conceſſurus, *Regul. in generali* 81. *de regul.iur.in* 6. Tum etiam quia per communicationem generalem priuilegiorum, non communicantur priuilegia exorbitantia, & quæ raro conceduntur. At altaria priuilegiata maximè perpetua raro conceduntur à Sede Apoſtolica: Ergo, &c. Quod etiam patet ex communi vſu, & ſtylo Curiæ, de quo teſtatur Laurent. de Peyrin. in declaratione Priuileg. 8. à Paulo III. ſuo Ordini Minimorum conceſſi, *numero* 2. *tom.*2. Vnde ex his inferunt Merolla, & Tamburinus *ſuprà*, quòd Altaria priuilegiata vni Eccleſiæ Regularium conceſſa, non cenſentur communicata aliis Eccleſiis eiuſdem Religionis: quamuis omnes dictæ Eccleſiæ haberent inter ſe communicationem priuilegiorum generaliter factam, quia rationes ſuprà aſſignatæ etiam in hoc caſu militant. Facit etiam à fortiori doctrina Portell. *verb. communicatio priuilegiorum, num.6.* vbi tenet, quòd indulgentia conceſſa vni Conuentui non communicatur ab aliis.

RESOL. XXVIII.

An ſi priuilegium Altaris priuilegiati ſit conceſſum alicui Religioni, per communicationem poſſit alia Religio eo vti?

Et quæritur, quomodo vero communicatio in Iubilæis, & Indulgentiis detur inter Regulares, & eorum Eccleſias ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi ſint Ordinis? vt verbi gratia, Indulgentia conceſſa Fratribus Minoribus in Feſtis ſuorum Sanctorum cenſeantur conceſſa pro Eccleſiis Prædicatorum in feſtis ſuorum Sanctorum, & è contra? Ex p.9. tr.2. Reſ.20.

§.1. OLim reſpondi negatiuè: & ita nunc iterum doceo: & ita, me citato, docet Lezana *in ſumma qq. Regul. tom.3. ver. Altare, num.*19. vbi ſic ait: [Huiuſmodi autem Altaria priuilegiata vnius Eccleſiæ, vel Religionis, non communicantur aliis etiam habentibus generalem communicationem priuilegiorum aliarum Religionum: tum, quia ſtylus Curiæ ita tenet: tum, quia iuxta regulam iuris *in 6.* quæ eſt 81. in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conceſſurus.] Ita ille, qui citat Peyrinum: quibus adde Romanum *de priuileg. Regul. lib.2. cap.2. numero* 13. Bordonum *tom.2. reſol.*52. *num.*85.

Sop. hoc in Reſ. prœterit.

2. Quomodo verò detur communicatio in Iubileis, & Indulgentiis inter Regulares eorum Eccleſias, ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi Ordinis, recognoſce Quintanadueñas *in Theol. mor. tract.4. Appendicis, dub.8. & 9.* Et obiter hic nota, Hieronymum Rodriquez *in Comp. qq. regul. reſol.*116. *n.*52. docere, Indulgentias conceſſas, v.g. Fratribus Minoribus in Feſtis ſuorum Sanctorum, cenſeri conceſſas pro Eccleſiis Prædicatorum in Feſtis ſuorum Sanctorum, & è contra. Sed hæc opinio prorſus eſt reiicienda, & à praxi abhorret, & eam deteſtatur conſuetudo, ſecundùm quàm priuilegia eſſe interpretanda, communis eſt Doctorum ſententia, vt docet Miranda *tom.2. q.44. art.4.* ſiquidem ea declarat, quando lex obligat, vel non obligat, vt cum S.Thoma 2.2. *q.97. art.2. q.186. art.9.* docent Theologi, & conſuetudo iuxta hos, & Iuriſperitos vim legis habet: & ſi ſit rationabilis, & præſcripta, iudicandum eſt ſecundùm ipſam in iudicio, & foro contentioſo; etiamſi interdum ſit contraria iuri ſcripto, vt ex Gloſ. *in cap. conſuetudo, d.*1. probat Syluius *verbo Conſuetudo, q.*19.20. & 21. Quis igitur vnquam cogitauit, quòd virtute Iubilei conceſſi in die S.Bonauenturæ, lucrentur fideles, illud in die S.Hiacynthi in Ordine Prædicatorum.

RESOL. XXIX.

An Altaria priuilegiata conceſſa Regularibus fuerint reuocata per Bullam Pauli V. anno 1606. *vel tantum prædictus Pontifex reuocauerit Indulgentias conceſſas immediatè ipſis Regularibus viuis?*

Idem dicendum eſt de Indulgentiis conceſſis pro animabus Regularium abſque vlla aliorum Regularium, vel ſæcularium diligentia. Ex p.9. tr.2. Reſ.21.

§.1. REſpondeo negatiuè cum Quintanadueñas *in Theol.mor. tom.1. tract.4. Appendicis. dub.2. n.5.* vbi probat, quòd in dicto Breui reuocatæ non ſunt Indulgentiæ conceſſæ Religioſis pro Animabus Purgatorij: v.g. vt tali Miſſa, vel oratione, vel in tali die liberent vnam animam à Purgatorio. Huiuſmodi Indulgentias plures inuenies apud Hieronymum Rodriquez *reſol.77. à num.*62. Et animaduerte, quòd etiamſi anima Purgatorij ſit Religioſi cuiuſuis, & Pontifex concedat, quòd quicunque, ſiue ſæcularis, ſiue Regularis, hoc, vel illud opus pro illa effecerit in Eccleſiis Regularium, aut in eorum Altaribus priuilegiatis, liberet eam; non eſt cenſendum, hanc Indulgentiam eſse reuocatam: nam indultum hoc non eſt conceſſum Religioſis, quatenus Religioſi ſunt; ſed ratione Eccleſiæ, vel Altaris; & Paolus V. non reuocauit Indulgentias Regularium Eccleſiis, vel Altaribus conceſsas, ſed tantùm cõceſsas immediatè, & directè, ipſis Regularibus viuis, qui propterea de eius foro erant. Imò, etſi nominatim Pontifex exigeret, vt Miſsa pro anima Regularis defuncti à Regulari celebretur, vt defunctus à Purgatorio liberaretur; adhuc hæc Indul-

Sup. hoc inf. in tr 5. lege la:am doctr. Reſ.40. ſignanter § penult.& vlt.

gentia, meo iudicio, non eſſet reuocata à Paulo V. qui, vt tetigi, ſolùm Indulgentias viuis, & pro viuis conceſſas, illiſque tantùm applicandas, reuocaſſe exiſtimandus eſt.

Sup. hoc ex doctr. §.pen. & vlt. Reſ. noſ. præteritæ.

2. Idem dicendum putat de Indulgentiis conceſſis pro animabus Regularium abſque vlla aliorum Regularium, vel ſæcularium diligentia. Huiuſmodi eſt ea, quam conceſſit Ordini B. Mariæ de Monte Carmelo Ioannes XII. & confirmarunt Alexander V. Clemens VIII. & Gregorius XIII. vt ſcilicet, Sabbatho ſequenti poſt obitum Fratrum, Monialium, & Confratrum ipſius Ordinis, ipſorum animæ à pœnis Purgatorij liberentur per modum ſuffragij ſeu impetrationis à Deo.

RESOL. XXX.

Eſt in aliqua Eccleſia Regularium Altare priuilegiatum, in quo per Miſſam liberatur anima à Purgatorio, ſuſpenditur ne hac gratia per Bullam Cruciata? Ex p.1. tr.11. Reſ.86.

Sup. hoc in duabus Reſ. ſeqq. & inf. in Reſ. 33. curſim à lin. 3.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Fernand. *in exam. Theol. mor. p.3. cap 9. sect.11. §.19. num.2.* qui citat Rodriquz. Et idem docet Villalobos *in ſum. tom.1. tract.27. clauſ.12. num.3.* vbi ſic ait: [La Indulgencia, que ay en algunos Altares priuilegiados de algunos Conuentos, para que el Sacerdote, que alli dixere Miſſa, ſa que vna anima del Purgatorio, no ſe gana, ſi no es que tenga la Bula de los viuos, y eſto aunque diga la Miſſa por algun frayle, porque aquel no es priuilegio, que ſe concede en particular, para los frayles, ſino para todos generalmente.] Ita ille.

RESOL. XXXI.

An per Bullam Cruciata ſuſpendantur Altaria priuilegiata ſita in Eccleſiis Regularium?

Et notatur, quod Indulgentia plenaria in Altari priuilegiato pro animabus Purgatorij conceſſa, per promulgationem Iubilæi anni Sancti, non manet ſuſpenſa eo anno. Ex p.3. tr. addit. Reſ.22.

§.1. PRobabiliter cum Fernandez, & Rodriquez affirmatiuam ſententiam docui *in p.1. tract.11. reſol.86.* Sed nunc negatiuam ſententiam non minus probabilem eſſe exiſtimo, quam nouiſſimè tuetur Ægidius Trullench *in expoſ. Bull. Cruc. lib.1. quæſt.9. cap.3. dub.4. num.3.* vt colligitur ex ipſa Bulla. Nam Pontifex ſolùm cenſetur ſuſpendere Indulgentias pro viuis conceſſas, quia ſolùm ſuſpendit eas reſpectu eius cui reualidantur accepta Bulla, quod colligitur verbis illis reualidationis. *Inſuper in fauorem præſentis huius conceſſionis & Cruciata declaramus, vt quicumque ſummarium huiuſmodi Bullæ ſermone & idiomate vulgari conſcriptum acceperint ij omnes fruantur, potiantur, & gaudeant omnibus gratiis, Indulgentiis, Iubilæis, peccatorum remiſſionibus, ipſis tam per SS. Dominum Noſtrum Gregor. XIII. quam per alios Summos Pontifices, aut Sedem Apoſtolicam conceſſis, &c.* At reualidatio hæc reſpicit viuos, & non defunctos: nam viui & non defuncti participare poſſunt omnia, quæ in reualidatione continentur: ergo Bulla ſuſpendit ſolùm Indulgentias pro viuis conceſſas. Et poteſt roborari, quia vt docet Mart. Carrillo *in expoſit. Bullæ defunct. part.2. cap.9. in fine. Indulgentia conceſſa animabus Purgatorij, non ſuſpenduntur per ſuſpenſiones generales, v. g. per promulgationem Iubilæi in anno ſancto, ſicque indulgentia plenaria in altari priuilegiato pro animabus Purgatorij conceſſa, eo anno ſuſpenſa non manet; nam ratio ob quam illo anno Pontifex Indulgentias ſuſpendit, eſt, vt Chriſti fideles animo alacriori & promotiori feruentiorique deuotione Romam proficiſcantur ad Indulgentias comparandas, & loca ſacra viſitanda; quæ ratio ceſſat reſpectu animarum Purgatorij, atque ita per generalem ſuſpenſionem non ſuſpenduntur Indulgentia pro defunctis conceſſa; niſi de ipſis expreſſa fiat mentio; ergo nec per Bulla generalem ſuſpenſionem. Deinde, quia vt patet ex verbis ſuſpenſionis Commiſſarij, Bulla ſuſpendere ſolùm cenſetur ea per quæ tam pium opus impeditur, ibi,* Ne hoc adeò pium & ſanctum opus diſturbetur & impediatur per alias Indulgentias, gratias & conceſſiones. *At per hanc non ſuſpenſionem hoc opus parum aut nihil impeditur, nam cum hæc Indulgentia ſolis defunctis proſit, viui, vt illis Bulla proſit, eodem modo accipere eam tenentur.* Sic ille, ſatis probabiliter, vt dixi.

Sup. hoc inf. in Reſ.14. & lege doctr. alterius Reſ. eius primæ annot.

RESOL. XXXII.

An Altaria priuilegiata ſuſpendantur per Bullam Cruciata?

Et ſtando in ſententia affirmatiua, quis tenetur Bullam viuorum accipere, vt talis Indulgentia reualidetur, & applicari poſſit defuncto, an prædicta Bulla requiratur in Sacerdote, an vero in eo, qui pro defuncto celebrare facit? Ex p.9. tr.2. Reſ.22.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & in Reſ. ſeq. à lin. 3.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam tenet Rodriquez, Villalobos, Fernandez, & alij: quia Commiſſarius generalis Cruciatæ expreſsè ſuſpendit omnes ſimiles, & diſſimiles gratias, indulta & facultates quibuſcunque Eccleſiis, Hoſpitalibus, & locis piis, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, & ſingularibus perſonis conceſſas; at Altare priuilegiatū, ſeu Capella, eſt parua Eccleſia, & locus pius: & ex alio capite Indulgentia conceſſa in Altari priuilegiato, eſt plenaria, & ſimilis illi, quæ per modum etiam ſuffragij conceditur Defunctis in Bulla Defunctorum: ergo per Bullam Altare priuilegiatum manet ſuſpenſum, ac per conſequens, vt reualidetur, requiritur in Bulla viuorum.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. à lin.15.

2. Sed dices: Quis tenetur Bullam viuorum accipere, vt talis Indulgentia reualidetur, & applicari poſſit Defuncto? Certum eſt, non requiri quoad hunc effectum Bullam Defunctorum, cùm hæc ſolis Defunctis proſit: nec ſufficit, quod Eccleſia, Vniuerſitas, aut Cōfraternitas, ſeu locus pius, in quo ſitum eſt Altare, & Capella, Bullam accipiat, quia hæc non locis, & Communitatibus, ſed particularibus perſonis conceditur, vt patet ex illius contextu, & declarat Commiſſarius: [Y por quanto vos N. diſtes dos reales de plata.] & tenet Villalobos *clauſ.12. n.5. tract.27.* Difficultas ergo eſt, an requiratur in Sacerdote celebrante, an verò in eo, qui pro defuncto celebrare facit, Rodriq. *§.12. n.4.* inſinuat requiri Bullam in celebrari faciente, ait enim, ſæcularem teneri Bullam viuorum accipere, vt Indulgentia in Altari priuilegiato Religioſorū conceſſa Defuncto proſit. At dato, quòd Bulla ſuſpendat hanc Indulgentiam, verius eſt requiri ad eiuſdem Indulgentiæ reualidationem, Bullam in celebrante, vt colligitur ex verbis, quibus hæc Indulgentia Defunctis conceditur, quæ communiter ſunt tenoris ſequentis: vt quandocūque Sacerdos aliquis Miſſam Defunctorum in dicta Capella, Altari, vel Eccleſia celebrauerit, anima ipſa per modū ſuffragij Indulgentiā cōſequatur, & à pœnis Purgatorij liberetur. Et ita etiam ſentit Ludou. à Cruce *in expoſit. Bull. diſp.1. cap.9. dub.2. n.11.* Ex quibus patet, Indulgentiam hanc applicari Defunctis media actione Sacerdotis celebrantis, & per conſequens in ipſo celebrante, & offerente Sacrificium Miſſæ requiri Bullam

ad

Digitized by Google

ad huiuſmodi Indulgentiæ reualidationem, ſuppoſito, quòd per Bullam ſuſpendatur. Quòd ſi Altare priuilegiatum ſit Religioſorum, tunc præter Bullam in celebrante requiritur Bulla in celebrari faciente, vt exiſtimat Rodr. *ſuprà* quem ſequitur Villalobos *tr.27.clauſ. 12. n.5.* quia priuilegia Regularium quoad ſæculares per Bullam ſuſpenduntur, & per eam reualidantur

Sup. hoc ibidem, in §. Sed nota. à lin. 6.

3. Sed, his non obſtantibus, non deſunt Doctores aſſerentes, quòd per Bullam Cruciatæ non ſuſpenduntur Altaria priuilegiata, & præter Carrillum, & Trullench, *alibi* à me adductos, nouiſsime hanc ſententiam tenet Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.1. tr.1. Appendicis, dub.15. per errorem.14. num.7.* qui id probat ex Summario ipſius Bullæ Cruciatæ, nam in eo ait Commiſſarius: *Suſpendimus omnes Indulgentias per dicta Regna, Dominia, Inſulas, quibuſcumque Eccleſiis, Hoſpitalibus, & locis piis, vniuerſitatibus, & Confraternitatibus, & ſingularibus perſonis concessas.* Indulgentiæ verò conceſſæ pro Animabus Purgatorij, non comprehenduntur ſub hac clauſula; cùm neque loca, aut Communitates prædictæ ſint, neque pro ſingularibus perſonis in communi loquendi modo recipiantur. Enim verò quis vnquam Purgatorij animam, perſonam nominauit: Licet enim, phyſice loquendo, ſit rationalis naturæ indiuidua ſubſtantia; ſemper verò in Iure ciuili, & canonico, ac in Pontificiis Bullis, in ſtatutis, aliiſque iuridicis, & non iuridicis Decretis, ſub perſonæ nomine intelligitur, vel viuens modo, vel qui olim viuebat, vt viuebat, & comprehenditur maſculus, ac fœmina, vt notant Azeuedo *ad lib.1. num.195. tit.5. lib.8. noua recopil.* Gratianus *diſceptat. forenſ. cap.58. num.19.* Barboſa *remiſ. ad ordin. Regni Luſitanor. l.4. tit.36. num.2.* Nec Altari priuilegiato propriè Indulgentia conceditur; ſed animæ Purgatorij, quæ eius fructum, ſcilicet, ſolutionem pœnæ debitæ percipit: & ita non ſuſpenduntur Indulgentiæ pro animabus conceſſæ, ſeu potiùs alligatæ talibus Eccleſiis, Altaribus, Confraternitatibus, &c. Tum, quia ex Summario conſtat, quòd ſolùm ſuſpenduntur illis, reſpectu quorum reualidantur, qui ſolùm viatores ſunt, cùm ij tantùm Cruciatam ſumant. Et ita hanc ſententiam docet etiam Lezana *in ſumma qq. regul. tom.3. verb. Altare, n.16.* Vnde ego vtramque ſententiam probabilem eſſe puto, vt, me citato, obſeruat Trull. *in Bull. Cruc. in nouiſſima editione, lib.1. §.9. dub.4. n.3.* licèt negatiuam ſententiam exiſtimem cum ipſo probabiliorem.

Alibi ſignatei in Reſol. not. primæ huius Reſ. quæ nūc eſt antecedens.

RESOL. XXXIII.

An vt liberetur anima à Purgatorio in Altari Priuilegiato debeat habere Bullam Sacerdos celebrans, an qui facit celebrare?

Et quid, ſi Altare priuilegiatum ſit Religioſorum?

Et ſupponitur, quod per Bullam Cruciata ſuſpenduntur gratia liberandi animam à Purgatorio conceſſa in Altari priuilegiato.

Et an Miſſa dicenda in Altari priuilegiato neceſſario, ſit dicenda de Requiem, vel ſufficiat qualibet alia Miſſa, ex deſignatis in Miſſali, vel Feſtiuitatis, aut votiua, dummodo Sacerdos eam applicet defuncto? Ex p.11. tr.8. & Miſc.8. Reſ.20.

§.1. CAſus eſt curioſus, & in Regnis Hiſpaniarum nimis frequens, & pro intelligentia huius difficultatis notandum eſt, quod per Bullam Cruciatæ ſuſpenduntur gratiæ liberandi animam à Purgatorio conceſſæ in Altari Priuilegiato. Ita ego docui *part.1. tract.15. reſ.88.* licet aliqui contrarium probabiliter ſentiant, & cum ipſis nouiſſimè Pater Eſcobar vbi *infra Probl.112. num.798.* & Magiſter Gallego *in Bullam Cruciata cap.12. dub.175.* ſed ſuppoſita noſtra ſententia ad præſentem difficultatem reſpondet nouiſſimè Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciata diſputat.29. cap.4. num.30.* vbi ſic ait: Reſtat dignoſcere, an egeat Bulla Cruciatæ is qui celebrat in Altari priuilegiato pro anima Purgatorij, an is qui facit, vt celebretur. Et ſuppono, ſi Religioſus celebret in Altari ſui Cœnobij, eum non indigere Bulla, quia, vt infra dicemus, & conſtat ex clauſula præſenti, Religioſi abſque Bulla valent frui gratiis, quæ ipſis conceſſæ ſunt. In hoc dubio inſinuat Emanuel Rodriquez, requiri Bullam in celebrante. At Ludouicus à Cruce tenet, requiri in faciente, vt celebretur. Tenenda eſt prima ſententia. Etenim qui celebrat, non qui facit vt celebret, lucratur eam pro defuncto Indulgentiam, ſed Bulla eſt neceſſaria ei, qui lucratur indulgentiam non ei, qui non lucratur, ergo eſt neceſſaria celebranti, & non ei, qui facit, vt celebret.

Quæ hic eſt ſup. Reſ.30. & in aliis eius annot.

Sup. hoc in Reſ.præterit. §. Sed dices. & pro contento in verſ. Et ſuppono huius text. inf. ad lin.6. §. Sed not. huius Reſ. &c.

2. Confirmatur à paritate, ſi ego intenderem vt anima mei parentis à Purgatorio liberaretur mediante viſitatione Altarium in die ſtationis, in qua eiuſmodi liberatio per Bullam conceditur, & à Ioanne poſcerem, vt Altaria viſitaret propter hunc finem, nullus dicet me indigere Bulla, vt finis ille obtineatur, ſed Ioannem; quia liberatio animæ tunc ab eius opere, ac intentione dependet, non à me, qui medium ad liberationem non applico, ſed dumtaxat preces, aut conſilium impendo, vt impetrem à Ioanne quod opto. Similiter ergo qui facit vt in Altari priuilegiato celebretur, ſolùm apponit preces, aut eleemoſynam, quia celebrationem obtinet non verò apponit ipſam celebrationem, quæ eſt medium requiſitum ad conſequendam pro defuncto indulgentiam, & celebrans eodem modo medium celebrationis apponit, cum id præſtat rogatus, aut ſtipendium pro Miſſa accepit, ac cum vltro id ipſum exequitur. Et ſanè conſtat ſoli celebranti committi facultatem liberandi animam à Purgatorio, è formula, qua conceditur, ea enim eſſe ſolet. Vt quandocumque Sacerdos aliquis Miſſam defunctorum in dicta Capella celebrauerit, anima ipſa per modum ſuffragij indulgentiam conſequatur, & à pœnis Purgatorij liberetur, Hucvſque Mendo.

3. Sed nota, Ludouicum à Cruce non docere vt vult Mendo contrariam ſententiam, nam in Bulla Cruciatæ *diſp.1. cap.9. dub.2. n.11.* hæc aſſerit: Hinc etiam Presbyteri ſæculares celebrantes in Altari priuilegiato nequeunt abſque Bulla viuorum animam à pœnis Purgatorij liberare: Imò nec Presbyteri Regulares, eſtò dictum Altare in eorumdem Eccleſiis exiſtat, & celebrent pro anima alicuius defuncti Religioſi, quia huiuſmodi priuilegiorum non conceditur pro Religioſis determinatè, ſed generaliter pro omnibus fidelibus; ſecus ſi dictum Altare ſit ad inſtantiam alicuius ſuperioris Mendicantium conceſſum pro defunctis, tam Regularibus, quam ſæcularibus; tunc enim ſi presbyter Regularis Miſſam celebrat pro anima defuncti Regularis, etiam abſque Bulla, conſequetur effectum indulgentiæ, iuxta præcitatam exceptionem. Ita Ludouicus à Cruce, qui vt vides non diſſentit à ſententia Patris Mendo, vnde neſcio quare ipſe dixerit diſſentire.

Sup hoc ſup. in §.1. huius Reſ. ad med. verſ. Et ſuppono. & in Reſ. & §. not. præteritæ in fine dicti §.

4. Nota etiam quod poſt hæc ſcripta inueni hanc ſententiam docere etiam Patrem Antonium Eſcobar *in ſua Theol. moral. tom.1. lib.7. ſect.2. probl.113. n.802.* poſito, quod per Bullam Altaris priuilegiati ſuſpendatur indultum; & addit, ſi Altare priuilegiatum ſit Religioſorum, tunc præter Bullam in celebrante, Bullam requiri in eo, qui celebrare facit; quia priuilegia Regularium quoad ſæculares per Bullam ſuſpendum

Digitized by Google

dinntur, & per eandem renalidantur, Quæ quidem ſunt valdè notanda; nam à pluribus neſciuntur, nec obſeruantur.

Sup. hoc in Rel. not. ſeq. 5. Obſerua etiam hic, dictum Patrem Mendo *vbi ſuprà*, docere ex formula apponi ſolita indulgentiis Pontificiis Miſſam defunctorum, quæ in ipſa præſcribitur, ſumendam eſſe pro Miſſa applicata defunctis, itaut opus non ſit quod dicatur aliqua Miſſa ex deſignatis in Miſſali pro defunctis; ſed quæcumque alia, ſiue de Sanctis ſiue de Tempore, aut Votiua celebretur, dummodo Sacerdos eam applicet defuncto, illum a Purgatorio liberabit. Etenim valor ſatisfactorius æqualis eſt reſpectu animæ liberandæ à Purgatorio, ſiue hæc, ſiue illa Miſſa pro ea celebretur; & cum communiter nequeat Sacerdos d cere Miſſam ex deſignatis in Miſſali pro defunctis, ſiquidem tenetur celebrare de feſtiuitatibus occurrentibus Miſſas, niſi ſpecialis vrgeat ratio, non apparet credibile, Pontificem concedentem Altari priuilegium præfatum, adeo illud reſtrinxiſſe, vt in eo ſolummodo liberetur anima à Purgatorio media celebratione Miſſæ prædictæ, quæ non quotidie, nec communiter poteſt celebrari. Quin potius Pontificis mens ea videtur, vt qualibet Miſſa applicata defuncto liberetur anima. Hoc confirmat praxis, & perſuaſio fidelium, vnde in Altaribus priuilegiatis inſcribitur, ibi liberari animam à Purgatorio per quamlibet Miſsam, quin exprimatur, quænam ſit Miſsa celebranda. Confirmatur etiam à paritate, nam eadem videtur eſse conceſſio facta loco, ſeu Altari priuilegiato circa liberationem animæ media Miſsæ celebratione, ac facta perſonis. At, cum Pontifex alicui concedit, vt celebrant vbicunque Miſsam liberet animam à Purgatorio, id obtinetur per quamlibet Miſsam: ergo ſimiliter contingit, cum idipſum concedit Altari. Hæc Mendo. Sed ego alibi adduxi Decla-

Alibi ſup. in Ref. 9. & 10. & infra Ref. 41. §. Nec deſeram. rationem Sacræ Congregationis in contrarium, de quâ ſi authenticè conſtaret, eſset quidem obſeruanda.

RESOL. XXXIV.

An Altaria priuilegiata ſuſpendantur per Iubilæum anni Sancti?

Et an in Iubilæo anni Sancti ſuſpendantur Indulgentiæ pro mortuis, quæ viuis conceduntur cum facultate, vt eas applicare valeant pro defunctis; Huiuſmodi ſunt Indulgentiæ conceſſæ granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numiſmatis benedictis, & ſimilibus. Ex p. 9. tr. 2. Reſ. 23.

Sup. hoc ſup. in Ref. 31. ad med. verſ. v. g. & lege doctr. Reſ. nec. ſeq. à §. Et ad primũ. §. 1. NEgatiuè reſpondeo, quicquid aliqui aſſerant, cum Caſtro Palao *tom. 2. tract. 24. diſp. vnic. punct. 12. num.* 7. Layman *lib. 5. tract. 7. cap. vlt. in fin.* Bordono *in conſ. Regul. tom. 2. reſ.* 81. *num.* 36. Quintanadueñas, *vbi infra, num.* 3. Lezana *in Summa qq. Regal. tom. 3. verb. Altare num.* 16. Et me citato tenet Bordonus *tom. 2. reſol.* 91. *num.* 12. quia, ait ille, in Bulla Anni Sancti nulla ſit mentio ſuſpenſionis Indulgentiarum pro Defunctis, quod eſt de iure neceſſarium, cùm id ſit quid ſpeciale: & ſicut Indulgentiæ viuorum mortuis non proſunt, niſi in illis fiat ſpecialis mentio, ita neque eiſdem mortuis conceſſæ, intelliguntur reuocatæ, niſi de illis fiat expreſſa mentio. Et pro Anno Sancto adeſt ſpecialis ratio ſuſpendendi Indulgentias viuorum, vt hac occaſione promptiores fiant ad proficiſcendum Romam, vt ibi illas lucrentur: quæ ratio non habet locum in mortuis, qui Romam proficiſci poſſunt; quia à loco, vbi morantur fideles in pœnis, non datur regreſſus.

Sup. hoc inf. in tr. 4. Reſ. 2. Sed hic obiter pro curioſis quæro, an in Iubileo Anni Sancti ſuſpendantur Indulgentiæ pro mortuis, 71. §. Sed negatiuè, post med. verſ. quæ viuis concedũtur.
quæ viuis conceduntur cum facultate, vt eas applicare valeant pro Defunctis. Huiuſmodi ſunt Indulgentiæ conceſſæ Granis, Imaginibus, Coronis, Crucibus, Numiſmatibus benedictis à Clem. VIII. ad inſtantiam Patrum Societatis Ieſu Peruanorum, 30. Auguſti, 1596. & à Paulo V. ad inſtantiam Patrum Societatis Ieſu in ſua Congregatione Generali 5. Nouemb. 1615. & ad inſtantiam Procuratorum Canonizationis S. Caroli Borromæi, anno 1616. & à Greg. XV. 12. menſis Martij, anno 1622. ad inſtantiam Procuratorum Canonizationis S. Ignatij, Xauerij, Nerij, Iſidori, & Tereſiæ, & ab Vrbano VIII. 3. Nouembris, 1623. necnon à Leone X. Gregor. XIII. & Xyſto V. Coronæ Chriſti D. vulgò Camaldulæ, & ſimiles, in quarum ſummario hæc verba habentur: [Las ſobredichas Indulgencias ſe pueden tambien applicar por las animas de los fideles Difuntos per modo de ſuffragio.] Et Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 8. Appendicis, dub.* 14. *num.* 4. putat, has omnes, & ſimiles Indulgentias non ſuſpendi quoad Defunctos per hoc Anni Sancti Iobilæum: quod ſatis probatur ex rationibus, quibus oſtenditur, quòd pro ſolis Defunctis conceſſæ non ſuſpendantur. In primis quia eodem modo hæ conceduntur à Pontifice, & applicantur à fidelibus, ſiue illis competant cum hac facultate eas applicandi pro Defunctis, ſiue pro Defunctis tantùm ſint conceſſæ. Ratio eſt: quia de omnibus his Indulgentiis per modum ſuffragij (id eſt, auxilij, & adiutorij Eccleſiaſtici applicati, vt explicant Viualdus, Corduba, Coninch, Nauarrus, Valentia, Reginaldus, & alij apud Bonacinam *de Indulgent. diſt.* 6. *quæſt.* 5. *punct.* 6. *num.* 6.) ſolùm Defuncto conceſſis, vel de applicandis illi, licet viuo conceſſis, æquè verificatur, quod S. Thomas ait *in 4. diſtinct.* 45. *quæſt.* 2. *art.* 3. *quæſt.* 2. quod non directe, & principaliter, ſed tantùm ſecundariò, & indirectè Defunctis conceduntur. Idem docent Coninch *diſtinct.* 12. *dub.* 10. & Suar. *diſtinct.* 24. *numero* 12. *& ſeq.* nam Pontifex non abſoluit Defunctum à pœna; vtpote in eum non habens iuriſdictionem, ſed ſolùm ſoluit, offerendo ex Theſauro pretium æquiualens pro illo; vel, vt alij aiunt apud Lugum *diſp.* 27. *de pœnit. ſect.* 5. *num.* 66. hæ Indulgentiæ conceduntur directè, & immediatè viuentibus: cum facultate, vt eas, ſicut propriam ſatisfactionem, transferant ad Defunctos: vel, vt ipſe *n.* 70. explicat, nec viuenti, nec Defuncto immediatè conceduntur: ſed, vt addit *num.* 7. Pontificem, quando concedit Indulgentiam pro defunctis; ita eleuare ex Theſauro Eccleſiæ opus bonum, & ſatisfactorium, quod exigit ab aliquo viuente, vt poſſit habere effectum ſatisfactionis vltra condignum Ergo, quoad hanc ſuſpenſionem, eadem eſt vtriuſque Indulgentiæ ratio: non in quantum viuis conceſſa, ſed in quantum pro Defunctis applicanda. Præterea, quia applicatio, per modum ſuffragij, quam concedunt Pontifices in relatis indultis, idem eſt, ac conceſſio pro Defunctis: quia, vt ex Suario notat Eminentiſs Lugo, nunquam conceditur Indulgentia per modum ſuffragij pro viuis: quia viuus eſt ſubditus, & capax abſolutionis, cuius Defunctus non eſt capax.

3. Probatur denique ex Nauarro ita ſentiente: Si conceſſione vnius Papæ eſset conceſsa Indulgentia plenaria ob aliquod opus bonum, & ob idem conceſſione eiuſdem vel alterius dimidia, vel alia, aut aliquota pars eius, aliquorum dierum, & annorum; iuſtè poſſet facere illud ad quærendam non plenariam: licèt non ad quærendam plenariam: publicare item non plenariam, vel eam non quæri poſſe monendo: ergo ſimiliter, ſi ob idem opus poteſt obtineri Indulgentia pro viuis, & defunctis, pro iſtis poterit hæc obtineri, & publicari, licèt non poſſit pro illis. Denique ex his

dedu

deduceтur, quòd non ſuſpendantur Indulgentiæ, quæ ſingulis perſonis, & Altaribus conceduntur pro Miſſa; quia animæ liberari à Purgatorio valent. Ergo. Et hæc omnia ingenioſè exeogitauit Quintanaduenas, *vbi ſuprà*: Sed, an probabiliter, iudicent alij: ſcio enim aliquibus viris doctis non placere.

RESOL. XXXV.

An Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato poſſit applicare Indulgentiam defuncto, & alteri Sacrificium, & accipere duo ſtipendia?

Et notatur Miſſam, ſi celebretur in Altari priuilegiato alio die à deſignato, prodeſſe quidem ex parte ſua, non vero Indulgentia Altaris priuilegiati.

Et aduertitur etiam, quod ſi aliquis obligatus ſit dicere Miſſas in tali Altari priuilegiato ad eruendas animas ab igne purgatorio, etiamſi ei perueniat iuſtum impedimentum, quo non poſſit ea dicere in eo Altari, non ſatisfacit, niſi ſimiliter dicat in alio Altari priuilegiato. Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 24.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & lege etiam doctr. Reſ. 1. poſt ſeq. & ſup. Reſ. 6.

§. 1. HVnc caſum ponit Bordonus, & ad illum ſic reſpondet *tom. 1. reſol. 91. num. 4.* [Quæres, an quando celebratur Miſſa in Altari priuilegiato, tunc Miſſa habeat ſuum effectum ſatisfactionis pro illo Defuncto, cui applicatur Indulgentia Altaris? Videtur, quòd non, quia ſufficienter eius anima liberatur à pœnis, & ad cœlum volat, cùm ſit plenaria. Cōſequenter in eo caſu poterit Sacerdos accipere ſpeciale ſtipendium, applicando Altari Miſſam præter ſtipenditum acceptum ab eo, qui fecit celebrare ad Altare priuilegiatum. Reſpondetur: Miſſa ſuum produeit ſatisfactionis effectum reſpectu animæ illius, cui applicatur priuilegium Altaris quia: eſto liberari poſſit per indulgentiam Altaris; quia tamen id nobis non conſtat, ideò & Miſſæ Sacrificium illimet intelligitur applicatum, quod inter alia remedia pro ſolutione pœnarum eſt efficaciſſimum, & infallibile, quod Deus ſemper acceptat. De Indulgentia vero nonnulli dubitant, de quibus Suar. *in p. 3. de pænit. & Indulgent. diſp. 53. ſect. 3.* & ad hoc facit illud orationis omnium Sanctorum: *Multiplicatis intercesſoribus largiaris.* Ex quo patet ad rationem dubitandi, & Sacerdotem debere Sacrificium applicare in Altari priuilegiato illi animæ, pro qua petita fuit Miſſa ad tale Altare.] Ita Bordonus, qui etiam optimè notat, *num. 7.* Miſſam, ſi celebretur in Altari priuilegiato alio die à deſignato, prodeſſe quidem ex parte ſua; non verò Indulgentiæ Altaris priuilegiati, quia Indulgentiæ annexum habent tempus, tanquam de ſubſtantia ad acquirendum illas, aliter extra diem, ſeu tempus determinatum nullus eas lucrari poteſt, cùm non ſint extra tempus præfixum, & tantùm valeant, quantùm ſonant.

Sup hoc ſup. in Reſ. 14. §. vlt. & in Reſ. 20. & vide doctr. aliarũ Reſ. earum annot.

2. Nota etiam hîc cum Fagundez *precept. 1. lib. 3. c. 9. num. 7.* quòd ſi aliquis obligatus ſit ad dicendas Miſſas in tali Altari priuilegiato ad eruendas animas ab igne purgatorio, etiamſi ſuperueniat iuſtum impedimentum, quo non poſſit eas dicere in eo Altari v. g. quia mutauit domicilium, vel ad tempus abſens factus eſt ab eo loco; non ſatisfacit, niſi ſimiliter dicat in alio Altari priuilegiato: multùm enim defraudaret Defunctos; ſuperueniente enim iuſto impedimento, iuſtam cauſam habet mutandi locum, & Altare; in aliud tamen ſimile, ne tam pio ſuffragio, & cum tanto detrimento defraudentur animæ in igne purgatorio exiſtentes.

RESOL. XXXVI.

An Sacerdos poſſit accipere duplex ſtipendium pro vna Miſſa, vnum pro applicatione fructus, qui tradenti eleemoſynam obuenire ſolet, alterum applicatione Indulgentia, v. g. Altaris priuilegiati, cui conceſſa ſit liberatio animæ a Purgatorio? Ex p. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſ. 70.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & lege doctr. Reſ. ſeq. & ſup. Reſ. 6.

§. 1. HAnc reſolutionem pono in gratiam amiciſſimi P. M. Antonij Concilij, viri huius, omniſque literaturæ refertiſſimi, cui propter Summam Dianam tam belle & ingenioſè concinnatam ſub nomine Antonij Noctinor, plurimum debeo eo magis, quòd nunc variis licèt ſcientiis legendis ſcribendis & occupatus; eamdem Summam nouis partibus auget, & multa addit de ſuo quam proinde, ſicut & alia quæ molitur: grauiſſimam, & litterariæ Reipub. vtiliſſimam fore ſpero.

2. Ipſe ergo P. Cotonius litteris ad me datis quæſiuit à me, quid circa ſupradictam quæſtionem ſentirem. Se enim non approbare opinionem affirmatiuam P. Bordoni ex ſuo Ordine, quam tradit *tom. 1. conſ. reg. reſ. 23. num. 17.* propter multas rationes, quas pro ingenij, & doctrinæ ſuæ præſtantia in illius confutationem adducebat.

3. Ad quem ego etiam negatiuè reſpondi. Addidi quæ P. Lezana *in Summa tom. 4. verb. Miſſa, num. 18.* vocare dictam ſententiam non ſolùm ſingularem, cum nullum alium pro ſe patronum habeat, ſed, & contra communem ſenſum fidelium, qui quando petunt pro aliquo defuncto dici aliquam Miſſam cum Indulgentia Altaris, v. g. priuilegiati, petunt applicationem tùm Indulgentiæ, tùm fructus, qui communiter in aliis Miſſis applicantur, imò & contra intentionem Pontificum concedentium tales indulgentias, qui hoc ſine dubio intendunt. Quare non video quomodo ſuſtineri poſſit, maximè poſt Decreta Sacramentis Congregationis adducta, generaliter prohibita recipi plura ſtipendia pro vna Miſſa. Et ideò meritò aduerſus hanc ſententiam inſurgit etiam Pater Tamburinus *vbi ſupra, lib. 3. capit. 1. §. 3. numero* 48. quia vel offerens tantum ſtipem, petit talem Indulgentiam vel non; ſi primum, iam ex conuentione debet, & indulgentiam: ſi ſecundum, non potes accipere mercedem de re non conuenta. Adde, id certè eſſe contra intentionem Pontificum, tales Indulgentias concedentium, qui multum abhorrent ab huiuſmodi ſordidis negotiationibus.

RESOL. XXXVII.

An qui tenetur celebrare tantum de Requiem, v. g. ſi illa celebret in Altari priuilegiato poſſint Indulgentiam applicare alicui alio defuncto?

Et infertur, quod quando quis facit opus pium, vt ſibi ipſi lucretur Indulgentiam aliquam, poteſt nihilominus propriam ſatisfactionem, quam ex opere operantis indè habet, alteri ſiue defuncto, ſiue viventi applicare per modum ſuffragij. Ex p. 9. tr. 2. Reſ. 23.

§. 1. ALiqui reſpondent affirmatiuè: quia ratione ſtipendij talis Sacerdos non tenetur dicere Miſſam in Altari priuilegiato, ſed poterat in quocumque. Ergo dicendo Miſſam in Altari priuilegiato, Indulgentiam plenariam poterit applicare, cuicunque Defuncto ſibi placuerit, modò applicet valorem

Digitized by Google

lorem Miſſæ, cui dedit ſtipendium. Et ideò Didacus Nugnus *in Addit. ad 3. p. tom. 2. quæſt. 25. art. 5. q. 3. concl. 3.* ſic ait: [Res certiſſima eſt, quòd quomodocunque petatur, quod aliquis ſacrificet ad liberandum animam à Purgatorio, debet offerre Sacrificium pro illa: quia, ſi offert, vt illam liberet, iam offert pro illa, & applicat ei Sacrificium, atque adeò implicat, quod non applicet ei ſatisfactionem correſpondentem ex opere operato. Verum eſt, quòd poteſt ſimul pro aliis offerre, & ab alio ſuſcipere ſtipendium Miſſæ legitimum: quia ex hoc nullum eſt impedimentum ad lucrandam Indulgentiam propter rationem datam, & propter eandem rationem poteſt idem Sacrificium offerre pro ſe ipſo, & velle propriam ſatisfactionem, quæ ſibi correſpondet ex opere operato, & etiam ex opere operantis.] Ita ille.

2. Sed alij ex Suarez aſſerunt, verba priuilegij attentè expendenda eſſe: nam ſi hunc tenorem contineant: *Dicendo, aut offerendo Miſſam pro Defuncto, liberat animam eius à Purgatorio.* tunc neceſſarium erit fructum Sacrificij tali animæ in particulari applicare. Si autem ſolùm dicatur: *Dicendo Miſſam*, vel, *Quoties Miſſam dixeris, toties liberes vnam animam à Purgatorio.* tunc ex vi talis priuilegij ſatis eſt illud pium opus facere, etiamſi particularis fructus eius, ſiue ex opere operantis, ſiue ex opere operato tali animæ non applicetur, ſed ſolùm beneficium Indulgentiæ. Ex quo infert Pater Suarez, quòd quando quis facit opus pium, vt ſibi ipſi lucretur Indulgentiam aliquam; poteſt nihilominuùs propriam ſatisfactionem, quam ex operè operantis inde habet, alteri, ſiue Defuncto, ſiue viuenti applicare per modum ſuffragij: quia Indulgentia ſolùm exigit executionem illius operis, non verò applicationem ſatisfactionis eius pro ſe, vel pro alio. Ex quo etiam infert, quòd ſi alicui concedatur Indolgentia plenaria, quoties ſacrificauerit tali loco, vel tali die, vel ſimpliciter; poſſe lucrari Indulgentiam, offerendo pro alio: quia neque ex vi talis conceſſionis aliud exigitur, neque veriſimile eſt, Indulgentiam vllo modo impedire hoc charitatis opus. Sed circa præſentem quæſtionem, vide, quæ dicta ſunt *ſuprà in reſol. 5.*

RESOL. XXXVIII.

An magis proſit animæ exiſtenti in purgatorio Miſſa Altaris priuilegiati, quam Indulgentia Bullæ Cruciatæ? Ex p. 9. tract. 2. Reſ. 26.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 6. ſed vide etiã doctr. Reſ. 35. & 36.

§. 1. PVtat Trullench *in Bull. Cruc. lib. 4. dub. 12. n. 4.* cæteris paribus, id eſt, ſuppoſita æquali cauſa, & certitudine vtriuſque indulgentiæ, vtilius, & & efficacius eſſe animæ Purgatorij dicere pro ea Miſſam in Altari priuilegiato, quàm accipere pro ea Bullam Defunctorum. Ratio eſt: nam, etſi Indulgentia, quæ conceditur ratione Bullæ Defunctorum, & illa, quæ ratione Miſſæ in Altari priuilegiato applicatur Defuncto in ratione Indulgentiæ, ſint æquales, eò quòd omnes ſint totales: differunt tamen in hoc, videlicet, quia Indulgentia, quæ ratione Miſſæ in Altari priuilegiato animæ conceditur, habet inſuper coniunctum illum gradum ſatisfactionis, Sacrificio Miſſæ ex diuina inſtitutione correſpondentem, quem non includit Bulla Defunctorum: ac proinde ex hac parte, cæteris paribus, vtilius eſſe poterit Miſſam pro anima Purgatorij in Altari priuilegiato celebrare, quàm pro ea Bullam Defunctorum accipere.

2. Dixi, *cæteris paribus, ſeu ſuppoſita æquali cauſa, & certitudine indulgentiæ*: nam, ſi cauſa concedendi Indulgentiam in Altari priuilegiato non eſt tam proportionata, & certa, ſicuti eſt illa, ratione cuius conceditur Bulla Defunctorum, hoc ſuppoſito vtilius eſſet Defuncto accipere pro eo Bullam Defunctorum; & hoc quidem, quia hæc Indulgentia ſit maior, aut locupletior; ſed quia certior eſt, & per conſequens, vtilior, & efficacior. Quare regulariter loquendo, cùm inter cauſas concedendi Indulgentias, maior, & certior, videatur illa, ratione cuius Bulla conceditur, nimirum bonum commune Eccleſiæ, quale eſt belli ſubſidium contra Infideles, vt benè aduertit Carillo *in Expoſitione Bullæ Defunctorum, part. 2. cap. 9. verſ. Acerca num. 7.* ideò, regulariter loquendo videtur vtilius, ratione certitudinis Indulgentiæ, Bullam Defunctorum pro anima accipere, quàm pro ea Miſſam in Altari priuilegiato celebrare. Etenim communiter loquendo, cauſa, ob quam Indulgentia conceditur in Altari priuilegiato ſolet eſſe particularis, v. g. deuotio Sancti, indigentia Eccleſiæ, &c. quæ tandem certitudinem, & proportionem præſeferre non videtur, ſicuti cauſa generalis, ratione cuius Bulla conceditur. Attamen ſuppoſita æquali cauſa, & proportione (quod in dubio præſumendum eſt,) vtilius eſt animæ Miſſam pro ea in Altari priuilegiato celebrare, quàm pro ipſa Bullam accipere Defunctorum: ſed, quia communiter cauſa conceſſionis Indulgentiæ in Altari priuilegiato, non eſt tã euidens, & manifeſta, ſicuti eſt cauſa conceſſionis Bullæ, ideò conſulto dictum eſt, loquendo regulariter, vtilius eſſe animæ Bullam Defunctorum pro illa accipere, quàm pro ipſa Miſſam in Altari priuilegiato celebrare. Et hæc omnia docet Trullench *loco citato.*

RESOL. XXXIX.

An Indulgentia Altaris priuilegiati poſſit Cathecumenis exiſtentibus in purgatorio applicari?

Et an Sacrificium Miſſæ poſſit applicari Cathecumenis.

Et docetur, quod fideles curent celebrari pro ſe Miſſas ante mortem, quam poſt? & quod plus valent pro defuncto Miſſæ ſimul & continuatè dicta, id eſt, ſi vna die dicantur, quam ſi in pluribus. Ex p. 9. tr. 2. Reſ. 27.

§. 1. QVærunt Doctores, an Catechumeni Defuncti ſint capaces Indulgentiæ per modum ſuffragij. Et negatiuè reſpondet. Mercerus *de Sacram. in ſupplem. ad 3. part. D. Thomæ, q. 26. dub. 2. n. 3.* Nugnus *in 3. p. tom. 2. q. 23. art. 1. q. concl. 3.* & Dicaſtillus *de Iure perſonarum, lib. 3. cap. 6.* in quo ponit tres concluſiones. In prima inquit, Cathecumenos eſſe incapaces Indulgentiæ per modum abſolutionis: quia Indulgentia ſub tali forma, cùm ſit per modum poteſtatis iudiciariæ, ſolùm locum habet in ſubditis: in Cathecumenos autem Eccleſia talem poteſtatem non habet. In ſecunda concluſione docet, Indulgentiam per modum ſuffragij poſſe ab Eccleſia concedi Catechumenis, ſi in charitate defuncti ſunt. In tertia denique concluſione ait, conſuetudinem eſſe receptam, vt indulgentiæ, etiam per modum ſuffragij, concedantur dumtaxat iis fidelibus, qui cum Baptiſmo mortui ſunt. Et præcipua ratio huius ſententiæ; eſt quia ſicuti fructus Sacrificij ex opere operato etiam per modum ſuffragij, reſtrictus eſt ad ſolos Defunctos baptizatos; ita etiam fructus Clauium circa Indulgentias per modum ſuffragij conceſſas. Itaque nullus poteſt eſſe Indulgentiæ capax, qui non ſit eccleſiaſticæ Iuriſdictioni ſubiectus, Atqui Cathecumenus viator non eſt Eccleſiaſticæ iuriſdictioni ſubiectus: ergo neque Indulgentiæ capax. Maior conſtat ex dictis, & colligitur ex c. *Quod autem. de pœn. & rem.* vbi definitur, Indulgentiam non prodeſſe, niſi ſubditis.

Digitized by Google

ditis. Et ratio id etiam ſuadet: quia, cùm conceſſio Indulgentiæ ſit actus eccleſiaſticæ iuriſdictionis, non prodeſt niſi ſubditis. Minor colligitur ex Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 2. vbi docet, Eccleſiam in neminem actum iuriſdictionis exercere poſſe, qui non prius in ipſam Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus, citans illud Apoſtoli 1. ad Corinth. 12. *Quod mihi de iis, qui foris ſunt, iudicare?*

2. Confirmatur primò: Non poteſt Epiſcopus Indulgentias concedere ſibi non ſubditis: ergo nec Summus Pontifex Cathecumenis. Conſequentia probatur: nam ita ſe habet Summus Pontifex erga Cathecumenos, quoad ſpiritualem iuriſdictionem, ſicut Epiſcopus quoad eandem ſpiritualem iuriſdictionem erga Baptizatos ſibi non ſubditos. Confirmatur ſecundò: Cathecumeni ante Baptiſmum non ſunt capaces gratiæ ſacramentalis: ergo nec effectus Indulgentiarum. Conſequentia probatur; quia vterque effectus confertur ex opere operato Chriſti: igitur ſi Cathecumenos non eſt capax vnius; neque erit capax alterius.

Alibi inf. in tr. 3. Reſ. 39. per tot.

3. Non deſunt tamen Doctores à me *alibi* citati, aſſerentes Cathecumenos in Purgatorio exiſtentes, eſſe capaces Indulgentiarum: nam non videtur Pium excludere à beneficio Indulgentiarum Cathecumenos, qui abſque culpa ex hac vita migrarunt ſine Baptiſmo, & quem magno affectu recipere cupiebant. Neque videtur ad hoc obſtare; eos dum viuebant, non fuiſſe Eccleſiæ ſubiectos: quia ſubiectio iſta non videtur adeò neceſſaria, vt ob eius defectum excludendi ſint à participatione theſauri Sanctæ Eccleſiæ: nam fideles baptizati, qui in purgatorio exiſtūt, neque ſunt ſubditi Pontifici, & Eccleſiæ militanti: eſſe autem neceſſarium, præceſſiſſe ſaltem relationem talis ſubiectionis, videtur gratis aſſertum, ſi tempore, quo Indulgentia lucri fieri debet, non eſt neceſſaria ſubiectio. Addo, quòd in multis Cathecumeni viuentes ſunt Eccleſiæ ſubiecti, vt probat Nauarrus *de Iubileo, notab.* 31. *in fine.* Demum id ſuaderi poteſt ex eo, quòd Cathecumenos, certum eſt eſſe capaces ſuffragij: proinde ſi reponantur in ſtatu gratiæ, & charitatis, nihil illius deeſſe videtur, quin Indulgentias per modum ſuffragij lucrentur. Deinde Cathecumeni merito vnionis, quam per vinculum charitatis habent cum Eccleſia, ſunt capaces ſatisfactionis per modum ſuffragij à priuata perſona ſibi oblatæ: ergo ratione eiuſdem vnionis erunt capaces ſatisfactionis, per modum abſolutionis, à publica perſona legitimam poteſtatem habente ex communi theſauro Eccleſiæ ſibi applicatæ. Poſtremum, Cathecumeni ſunt quaſi Religionis Chriſtianæ Nouitij: ſed Nouitij Religionum ſunt participes bonorum ſuæ Religionis: ergo etiam Cathecumeni erunt participes bonorum Religionis Chriſtianæ, cuius ſunt Nouitij. Et ideò ex his rectè dixit doctiſſimus Pater Bardi *in Bull. Cruc. part.* 4. *tract.* 4. *cap.* 3. *ſect.* 5. *num.* 34. quòd vtraque opinio probabiliter ſuſtineri poteſt, licet ipſe negatiuæ, tanquā probabiliori, adhæreat.

4. Sed ego cum Amico *in curſu Theol. to.* 8. *diſp.* 20. *ſect.* 7. *n.* 157. quoad Cathecumenos defunctos probabilius exiſtimo, eis per modum ſuffragij prodeſſe Indulgentias. Moueor: quia Cathecumeni Defuncti non ſunt ampliùs ſub poteſtate Eccleſiæ, cui limitatè conceſſa eſt poteſtas Indulgentiarum, vt non niſi ſibi ſubiectis eas concedere valeat; ſed ſub poteſtate Chriſti, qui ſua Paſſione omnibus profuit. Vnde, ſicut eſt ipſorum Redemptor quoad culpæ condemnationem, & gratiæ infuſionem, ita & perfectus Redemptor quoad pœnæ remiſſionem.

Sup. hāc quæſt. cuſim in Reſ. nor præſenti, § 4. ante med. & in tom. 2.

5. Sed nota etiam, hic magnam extare controuerſiam inter DD. an Sacrificium Miſſæ poſſit applicari Cathecumenis? Affirmat Bartholomæus à S. Fauſto *lib.* 2. *de Indulg. q.* 80. Idem docet Scortia *de Sacrificio Miſſæ, cap.* 2. *num.* 5. de Cathecumenis, qui non ſolum inſtruuntur, ſed etiam deſiderant, & petunt Baptiſmum. Sed negat Layman *lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 2. *num.* 8. Hurtadus *de Sacrif. Miſſæ, diſp.* 2. *diffi.* 5. Vaſquez *in* 3. *p. tom.* 3. *diſput.* 227. *cap.* 3. Cardinalis Lugo *de Pœnit. diſp.* 26. *ſect.* 2. *num.* 8. Suarez *diſput.* 48. *ſect.* 6. *num.* 5. & alij: quia Sacrificium Miſſæ, vt ſatisfactorium, ſeu vt remiſſiuum pœnæ temporalis ex opere operato, eſt inſtitutum pro membris tantùm Eccleſiæ, quatenus mediante Sacramento Baptiſmi conſtituunt vnum corpus myſticum viſibile: ergo non poteſt offerri, vt ſatisfactorium, pro Defunctis Cathecumenis. Conſequentia eſt certa: quia Cathecumeni nunquam fuerunt membra Eccleſiæ, vt viſibilis; fiunt enim tales mediante ſignaculo viſibilis Sacramenti. Difficultas autem reſidet in antecedente, quod ſic probatur à paritate Sacramentorum, quæ ſub ſignis viſibilibus inſtituta pertinent ad Eccleſiam, vt viſibilem: nam mediis talibus Sacramentis fideles regenerantur, & nutriuntur in Eccleſia atque adeò Sacramenta ſunt inſtituta pro ipſis fidelibus conſtantibus Eccleſiam, vt viſibilem: ita à pari, Sacrificium viſibile debuit inſtitui pro eiſdem fidelibus, vt membris conſtantibus eandem Eccleſiam, vt viſibilem.

tr. tox doctr. Reſ. 42. ſingulter § Sed contra ad lin. 4.

6. Dices, per hanc rationem nimium à nobis probari: ſequeretur enim, Sacrificium Miſſæ non prodeſſe Defunctis baptizatis: quia, vt diximus, actu non ſunt membra viſibilia Eccleſiæ militantis. Reſpondeo, ſatis eſſe, vt fideles baptizati, qui ſunt in Purgatorio, fuerint membra viſibilia Eccleſiæ, & poſt mortem retineant characterem Baptiſmi: & ideò ſpeciali quadam ratione ſpectant ad Eccleſiam comparatiuè ad fideles non baptizatos.

7. Verùm hæc omnia non officiunt nobis: nam ego in hac reſolutione non ſum loquutus de applicatione Sacrificij Miſſæ Cathecumenis facienda; ſed tantùm de applicatione Indulgentiarum, de quibus capaces eſſe ſecundùm probabiliſſimam ſententiam Amici, & aliorum, *ſuperiùs* diximus. Et ita præter Doctores à me *alibi* citatos noſtram ſententiam tenet Trull. *in expoſit. Cruc. lib.* 4. *dub.* 6. *n.* 7. & Ludou. à Cruz *diſp.* 2. *dub.* 8. *n.* 3.

Alibi ſup. hoc ſaf. in tr. 5. Reſ. 53.

8. Et tandem pro coronide huius tractatus aſſero primò, præſtare, vt fideles curent celebrari pro ſe Miſſas ante mortem, quam poſt. Ratio eſt primò; quia Miſſa applicata viuis non ſolum eſt ſatisfactoria, ſed & propitiatoria pro peccatis conferendo varias gratias præuenientes; & impetratoria variorum beneficiorum; ſicque prodeſt non ſolùm in vita, ſed & poſt mortem: applicata vero defunctis, ſolùm ferè eſt ſatisfactoria, cùm Defuncti aliorum fructuum non ſint capaces. Hinc Gregor. *lib.* 4. *Dialog. cap.* 58. Tutior eſt via, vt bonum, quod quiſque poſt mortem ſuam ſperat agi per alios, agat ipſe, dum viuit, per ſe: beatius quippe eſt, liberum exire, quam poſt vincula libertatem quærere.] Secundò, qui in vita procurat dici pro ſe Miſſas, non ſolùm recipit fructum illi à Sacerdote applicatum, ſed alium etiam ex opere operato correſpondentem propriæ cooperationi ad Sacrificium, iſque maior, vel minor ſecundum maiorem, vel minorem cooperationem; vt *ſuo loco* dictum eſt. Tertiò, qui dici iubet Miſſas in vita, habet maiorem certitudinem, quòd actu dicantur, & recipiat fructum; illæ verò, quæ teſtamento poſt mortem relinquuntur, ſæpiùs ob incuriam parentum, aut etiam ipſorum Sacerdotum inſolutæ manent: certum eſt autem, fructum Sacrificij ex opere operato, nonnulli vnquam applicari, niſi Sacrificio actu peracto; ſicque licet defunctus teſtamento Miſſas dicendas reliquerit, nihil tamen ei proſunt, ſed per ſatisfactionem totum debitum ſoluere debet. Vnde patet, conſanguineos, & ſæpiùs Sacerdotes plurimum nocere animabus Purgatorij, Miſſæ Sacrificiū nimis retardando: dum interim anima in vanū refrigeriū expectās, grauiſſima patitur, & fortè tunc ſolùm fiūt Sacrific. cum debitā pœnā iā exoluit. Nō ſunt tamē

ideò reprobandæ Miſſæ dicendæ poſt mortem, cùm quiſque vſque ad extremum vitæ contrahat nouas obligationes ad pœnas Purgatorij, quas bonum eſt per Sacrificia poſt mortem tollere. Et ita docet Garcias *in Sum.mor.tr.3.diffic.11.dub.7.n.76.* & alij.

9. Dico ſecundò, plùs valere pro Defunctis Miſſas ſimul, & continuatè dictas, id eſt, ſi vna die dicantur; v. g. ſi omnes in vna die à quadraginta Sacerdotibus: quia plus valent ad celeriorem liberationem animæ à pœnis Purgatorij, ſi Miſſæ dicantur plures in vna die, quàm ſi in pluribus diebus. Et ita docet Antonius Raguccius *de voce Canonicorum*, &c. *tract. de Miſſa, quæſt.69.num.1.* & alij; non hoc tamen damno Anniuerſaria relinqui ſolita à fidelibus tempore mortis: ſed ego magis admonerem, vt Miſſæ quantociùs celebrentur.

RESOL. XL.

De clauſula apponi ſolita in Breuibus Altaris priuilegiati; Volumus, quod ſi præſentatione, admiſſione, vel publicatione aliquid, vel minimum detur, vel ſponte oblatum recipiatur præſentes nullæ ſint reipſa. *an non obſtante dicta clauſula, poſſit quis aliquid dare, vel accipere pro præſentatione, admiſſione, aut publicatione Breuis Altaris priuilegiati?*

Idem eſt dicendum de aliis Iubilæis, & Indulgentiis.

Idem etiam pro collatione Ordinum, quorumcumque, aut examinatione, & de ordinario, & officialibus, quibus à Sede Apoſtolica committuntur diſpenſationes matrimoniales, & alia.

Et hoc etiam deſeruiet pro explicatione verborum, quæ Gregorius XIII. appoſuit in Bulla de Datis, & Promiſſis. Ex p.9. tr.2. Reſ.28.

§.1. DIfficultas oritur ex dictis verbis, an, non obſtante dicta clauſula, poſſit quis aliquid dare, & accipere pro præſentatione, admiſſione, aut publicatione Breuis Altaris priuilegiati. Et ſic dicendum de aliis Iubileis, ac Indulgentiis. Et affirmatiuam ſententiam docet nouiſſimè Pater Quintanaducñas *in Theol. mor. tom.1. tract.2. Appendicis, dub.5. num.5.* Primò, aic ille, titulo gratitudinis: quia, ſcilicet, gratum me exhibere volo Notario, Abbreuiatori, Referendario, vel cuiuis alteri officiali, quia ſine vlla mora, & alacriter, præſentauit, expediuit, aut publicauit Pontificium indultum Indulgentias continens. Nec cenſendum eſt, Pontificem voluiſſe me auertere à gratitudinis actu, aut illius virtutis exercitio. Secundò, titulo laboris in ea impenſi: nimis enim defatigatus eſt in Iubilæo præſentando, & publicando, ac ita dignus eſt mercede ſua. Tertiò, ratione ſuſtentationis: ex officio enim præſentandi, aut publiandi has Indulgentias alitur Officialis & ſalarium aliunde ſignatum non habet. Quartò titulo redimendæ vexationis: ſcio enim Notarium, aut Officialem hunc minimè litteras expediturum: imò eas Indulgentias impediturum, ni ei donum, aut pecunias porrigam. Nec credendum eſt, Pontificem velle, vt ob Officialis auaritiam, aut iniuſtitiam, fauore ego priuer Indulgentiarum: neque, quòd ipſe Officialis præmio ſcientiæ, ac corporali ipſius labori debito, & ad victum neceſſario priuetur.

Sup. his Iubilæis & Indulgentiis inf. in §. Tãdem. huius Reſ. & latè in aliis §§. annot. 1. dicti §.

2. Neque obſtant verba illa: *Vel ſponte oblatum.* eadem enim apponuntur in Tridentino, *ſeſſ.21. de reform.cap.1.* vbi dicitur: *Quoniam ab eccleſiaſtico Ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet, nihil pro collatione quorumcunque Ordinum etiam clericalis Tonſuræ, nec pro ſigillo: neque alia quacunque de cauſa etiam ſponte oblatum, Epiſcopi, & alij Ordinum Collatores, aut eorum miniſtri, quouis prætextu accipiant.* Et tamen aliquo ex titulis aſſignatis aliquid dari, vel accipi poteſt pro Ordinum collatione, aut examinare. Et Reginaldus hanc Tridentini prohibitionem explicans dicit: [Poſt ipſam collationem Ordinis liberaliter, ac ſponte, non in compenſationem oblatorum, recipi poteſt aliquid ab Epiſcopo, dummodo abſit ſcandalum, &c. *Sicut Epiſcopum 1.quæſt.2.* & ex cap. *Dilectus 2.§.finali, de ſimonia.*] Similiter Ordinarij, & alij Officiales, quibus à Sede Apoſtolica committuntur diſpenſationes matrimoniales, & aliæ, prohibentur, ne quid etiam ſponte oblatum recipiant: & non ſolùm recipere, ſed exigere hos poſſe pro labore, receptione, & examinatione teſtium, docent Thomas Sanchez *lib.8. de matrim. diſput.15. num.11.* & Salas *de legibus, diſp.20. ſect.10.* quod quidem introductum eſt conſuetudine: nam, vt ex horum Doctorum mente Caſtrus Palaus *tom.3. tract. de Simonia, diſp.3. punct.12. num.12.* (licèt oppoſitum ſentiat) ait, [Etſi in reſcripto harum diſpenſationum habeatur, vt omnis ſpes cuiuſcunque muneris, & præmij, etiam ſponte oblati, deponatur, non ob inde fit, non poſſe laboris impenſi ſtipendium recipi: nam ſtipendium non habet propriè rationem muneris, neque præmij.]

Sup. his latè in Reſ. not. ſeq. à princ. & in tom. 3. tr.2. Reſ.165. 166. & 165. §. vlt. propè fin. verſ. Cæteræ.

3. Tandem nullus ſapiens ſibi perſuadebit, Pontificis mentem, & intentionem eſſe, quòd res ita magni momenti, ac eſt Indulgentiarum, & Iubilæorum lucratio, pẽdeat, tum ex re ita exigua, vt eſt largitio vel acceptio munuſculi liberaliter dati, & iuſtè ex iuſto labore accepti, tum ex improba officialis voluntate, nolentis Indulgentiarum indultum præſentare, vel publicare niſi ipſius labore ſatisfaciat, aut ex ignorantia munus, aut ſolutionem impendentis; vel ex ipſius liberalitate, & gratitudine. Præſertim cùm omnibus palam ſit, nihil expediri niſi, vel munera, vel pecuniæ intercedant. Dubiúmque ſanè maximum de omnium Iubilæorum hanc clauſulam cõtinentium valore extaret, ſi omnis omninò, & quouis titulo acceptio prohibita eſſet per illam. Et hæc omnia docet Quintanaduеñas, *vbi ſuprà*; quæ etiam deſeruient pro explicatione verborum, quæ Gregorius XIII. appoſuit in Bulla de datis, & promiſſis.

Sup. hoc ſup. ad lin.4. §.1. huius Reſ. & latè in to. 5. tr.7. ex doct. Reſ. 46. Vnde. & ſeqq.

4. Sed non deſeram hic adnotare, negatiuam ſententiam contra Quintanaduеñas, mordicùs ſuſtinere Andream Duuallium, Doctorem Sorbonum, *in p.2. D.Thomæ, tract. de Indulgent. quæſt. vnica, art.8. in fine,* cuius verba ego adduxi *in tract. de Retentione Bullarum contra Sagaldum, reſol.2.* Ideò tu cogita.

Sup. hac explicatione & Bulla in to.5. tr.7. Reſ.49. & ſi placet lege alias Reſ. eius primæ annot.

RESOL. XLI.

An quando in Altari priuilegiato conceditur, vt per Octauam omnium Sanctorum, & defunctorum dicenda ſit Miſſa de Requiem, vt liberentur animæ Purgatorij, ſit in Dominica dicenda Miſſa de Requiem: & ſi non, an tunc Miſſa de Dominica idem priuilegium habeat?

Et an idem dicendum ſit, ſi in Feria aſſignata 2. ſit Indulgentia Altaris priuilegiati, ſi in ea Feſtum duplex inciderit?

Et docetur Miſſas votiuas, ſicut Miſſas de requiem à Religioſis Mendicantibus poſſe dici quacumque die vetita Feſto duplici, modo non ſit Feſti Domini Sabbaoth. Ex p.9. tr.2. Reſ.29.

§.1. CAſus in puncto reſoluit Franciſcus Syluius, præſtantiſſimus Sacræ Theologiæ Profeſſor in inclyta Academia Duacena, *tom.1. var. reſolut. verb. Altare priuilegiatum, 1.* vbi ſic ait: [An, quando per Breue Apoſtolicum conceditur Altare priuilegiatum, ſic vt per Octauam Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Miſſa de Defunctis dicenda ſit, liceat die Dominico infra iſtam Octauam, Miſſam de

Requiem

Digitized by Google

Requiem celebrare: & ſi non; an tunc Miſſa de Dominica idem priuilegium habeat? Reſpondetur; quamuis ad lucrandas Indulgentias celebrando Miſſam in Altari priuilegiato pro defunctis, ſufficiat dicere Miſſam de Sancto; de Dominica, de feria, vel de *Requiem*, quando Pontifex non determinauit, quænam Miſſa ſit dicenda: quo modo intelligenda veniunt quæ ſcripſit Nauarrus *lib. 5. conſil. de pœnit. & remiſ. conſil. 37. editionis Colon.* 1616. quando tamen in Bulla exprimitur Miſſa de *Requiem*, vel de Defunctis niſi illa ipſa dicatur, defuncti non conſequuntur Indulgentiam; non defectu valoris alterius Miſſæ; ſed quia non præſtatur opus determinatum, quod eſt à Pontifice præſcriptum, iuxta Emmanuelem Rodriquez *qq. regul. tom. 2. q. 97. art. 6.* quem ſequitur Hieronymus Rodericus *reſol. 77. num. 70.* ac proinde ſi conceditur Altare priuilegiatum ſic, vt per octauam Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum Miſſa de Defunctis dicenda ſit, nec Miſſa de Dominica idem habebit priuilegium, nec celebrando illam Miſſam de Dominica lucrabitur Indulgentiam pro Defunctis. Probabilius eſt, quod die Dominico intra illam Octauam occurrente liceat Miſſam priuatam, ſeu ſubmiſſam, dicere de Defunctis: nam hoc videtur pro illa vice Pontifex concedere eo ipſo, quo per illam totam Octauam dat priuilegium, & vult ad fructum priuilegij conſequendum dici tota illa Octaua Miſſam de defunctis; cùm ignorare non poſſit plerunque intra illam occurrere diem Dominicam.] Hucvſque Syluius, ſatis quidem probabiliter.

2. Nec deſeram hic apponere id; quod in caſu ſimili obſeruat Garcias *in Summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 6. punct. 2. num. 22.* ſic aſſerens: [De lo dicho reſulta vna duda, y es, demos caſo que en vn Altar priuilegiado ſe ſaca anima de Purgatorio los Lunes, diziendo Miſſa de *Requiem*: Cae en lunes vn doble; preguntaſſe ſi ſe podria dezir Miſſa de *Requiem* por ſacar anima de purgatorio. Gauanto *part. 1. tit. 5.* Diana *part. 4. reſol. 233.* tienen que no ſe puede dezir; prueuanlo con vna declaracion de los Cardinales de 25. de Abril de 1617. donde con palabras expreſſas lo mandan, y la refiere Barboſa *in Collect. Bullar. verb. Miſſa Defunct. §. 5.* Pero quanto a lo primero, eſto, no lo entendria yo, reſpecto de Aniuerſarios, y Miſſas cantadas de fundacion, ſegun otra declaracion, que trae el miſmo Barboſa in Pampilonnenſ. 1. Septemb. de 1607. que dic aſſi: *Miſſa Defunctorum non eſt prætermittenda, ſi ex legato relicto ordinetur, vt celebretur ſingulis diebus, quæ de præcepto non ſeruantur; licet ſit Feſtum duplex*, &c. Lo ſecundo, que aun hablando de las Miſſas priuadas, tiene ſu dificultad, porque demos caſo, que vno en ſu teſtamento dexaſſe tres, ò quatro mil Miſſas in Altar priuilegiado con muy buena fundacion, no ſe pueden dezir ſino ſe valen de los dias dobles: luego ſi huendo la declaracion de los Cardinales arriba pueſta, parece, que podrian, pues no ſe puede acudir de otra manera a la voluntad del teſtador y lo declara harto vna de las declaraciones pueſtas en el num. antecedente, que dize aſſi: *Miſſa de* Requiem *celebrari poſſunt in Feſto duplici, quod non eſt de præcepto pro voluntate teſtatorum implenda.* donde no ſe diſtingue de Miſſas cantadas, ò rezadas. Verdad es, que como diremos, *en la dific. 10. dub. 4.* con la Miſſa del dia ſe cumple con qualquier legado; y ſupueſto no parece ay neceſſidad de enſachar tanto la rubrica; pero dado que vno lo hizieſſe, por lo menos no lo hemos de juzgar por pecado graue.] Ita ille. Ne deſeras tamen videre *reſol. 8.* huius tractatus. Confirmantur ſupradicta ex authoritate Franciſci de Nigro *in additionibus ad Petrum Ruyz, par. 1. præſup. 1. q. 17.* vbi docet, Miſſas votiuas poſſe dici in feſto duplici: quia Rubrica Miſſalis directiua eſt: vnde infert, à Religioſis mendicantibus poſſe dici Miſſas votiuas, ſicut & Miſſas de *Requiem* in quacunque die vetita, modò non ſit Feſti Domini Sabbaoth: & ſic ait fuiſſe deciſum in Collegio Ianuenſi Patrum Minimorum; ann. 1634. Et licèt Gauantus *in Comment. Miſſ. part. 1. tit. 4. num. 3. lit. O*, doceat, Miſſam votiuam dici non poſſe die Dominico, Nigrus tamen, *vbi ſup. q. 16.* & Trimarchi contrarium tenet, & hoc probat ex Rubrica Miſſalis *tit. 4. n. 3.* vbi ſic habetur: [Quæ tamen Miſſæ, & omnes aliæ votiuæ in Miſſis priuatis dici poſſunt pro arbitrio Sacerdotum, quocunque die Officium non eſt duplex.] Sed in die Dominico Officium non eſt duplex: ergo in die Dominico Miſſæ votiuæ dici poſſunt, quia exceptio firmat regulam in contrarium. Sed hæc omnia aliqui non admittunt. Vide Ioann. Henriq. *in quaſ. practicab. ſect. 22. quaſt. 16.*

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 9. & in alia Reſ. & §. eius annot.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 10. & in alia Reſ. & § eius primæ annot.

Et ſup. contento à verſ. Cõfirmatur. huius textus & §. 10 to 2. tr. 1. lege doctr. Reſ. 76. & 77. per totas.

TRACTATVS SECVNDVS
DE ORATORIIS PRIVATIS.

RESOLVTIO PRIMA.

Quid ſit Oratorium?

Et an in priuatis Oratoriis Miſſa celebranda non ſint niſi de licentia Summi Pontificis?

Et explanantur quædam conditiones, quæ communiter in dictis licentiis, & Breuibus apponuntur. Ex p. 9. tr. 1. Reſol. 1.

ORATORIVM propriè eſt locus aptus, ad orandum, Angel. *in ſum. verb. Eccleſia, num. 5.* Syluest. & alij Summiſtæ *in ſum. verb. Oratorium*, vt obſeruat Lezan: *in ſum. to. 4. eod. verbo, num. 1.* Duplex autem eſt: Publicum, de quo hîc non loquimur: & Priuatum. Oratoria autem priuata dicuntur illa, quæ ſunt in priuatis domibus, in angulis earum, in quibus oratur, & non habent campanam, neque oſtium patens in via publica; & ad nutum Fundatoris huiuſmodi domus ad prophanos vſus redire poſſunt, vt docet Barb. *de Iur. Eccl. lib. 2. cap. 8. num. 16.* In his autem priuatis Oratoriis Miſſæ celebrandæ non ſunt, niſi de licentia Summi Pontificis, vt Sacra Congreg. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum reſpondit Archiepiſcopo Bonon. ſub die 10. Martij, 1615. reſcribens licentias celebrandi in priuatis Oratoriis, non niſi à Sede

Sup. hic mag. gis latè inf. in Reſ. 19. §. Nota tamẽ & ſeq.

Apoſtolica eſſe concedendas, ibique Sanctitatis Suæ iuſſu Archiepiſcopis, & vniuerſis ſignificandum duxit facultatem huiuſmodi licentiam dandi ipſius Conc. Decretis vnicuique ademptam eſſe ſolique Beatiſſimo Romano Pontifici eſſe reſeruatam; quarum litterarum tenorem refert Anton. Nouar. *in ſumm. Bull. tit. de Miſſarum celebratione prohibita in Oratoriis priuatis abſque Summi Pontificis licentia.* Et hanc licentiam Pontifices quando aliquibus concedunt, apponunt ſequentes conditiones, vt patet ex Breuibus, & notat Molfeſius *in Summa, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 70.* Vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum exiſtat, ac ab omnibus domeſticis actibus liberum ab Ordinario loci etiam viſitandum, & approbandum. Item, vt Miſſa celebrari poſſit per quemcumque Sacerdotem ſæcularem, ſeu de Superiorum ſuorum licentia, Regularem. Item, vt dicta conceſſio intelligatur ſine tamen Iurium Parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paſchatis, Reſurrectionis, Pentecoſtes, & Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Item adiici ſolet, ac alij, præter familiares illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impartitur ſeruitio neceſſario, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus Feſtis de præcepto, ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia, minimè liberi cenſeantur. Vnde principaliores difficultates circa dictas conditiones, & alias, quæ aliquando apponuntur, in hoc Tractatu diſcutiendæ erunt: quia materia eſt ſatis practicabilis, maximè ſi coniungatur cum alio priuilegio Bullæ Cruciatæ: & poſteà, aliqua de Oratoriis priuatis Regularium, & Epiſcoporum adiicienda putauimus.

RESOL. II.

An Epiſcopi ex ſola eorum commoditate poſſint habere Oratorium priuatum in ſuo Palatio, vt ibi celebrent, & Miſſam audiant? Ex parte 9. tractatu 1. Reſ. 36.

Sup. hoc inf. in Reſ. 6. §. Sed. curſim propè fin. & inferius in 11. 8. Reſ. 101. in princ.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Riccius *part. 4. deciſ. 87. num. 7.* vbi ſic ait: Infertur non poſſe Epiſcopos extra caſus neceſſitatis dare licentias celebrandi Miſſas in priuatis Oratoriis, & conſequenter nec ipſosmet Epiſcopos poſſe eam celebrare facere in Oratoriis, quæ habent in ſuis Palatiis: ſolùm itaque ex cauſa profectionis, & valetudinis, licitum eſt Epiſcopis, facere Sacrum per ſe, vel per alium extra Eccleſiam, vel Oratoria publica. In Sacellis verò, vel Oratoriis, quæ habent in ſuis Palatiis, non poſſunt hodie Miſſas celebrare, cùm eſſet cauſa, & ſola eorum commoditas non ſufficiat, vt declarat Dominorum Cardinalium reſponſio. Ita ille. Et ante illum Ioannes Valerus *in in differentiis vtriuſque fori, verb. Miſſa, differt. 2. n. 1.* qui teſtatur ſic fuiſſe ſeruatum à D. Ioan. Baptiſta Perez, Epiſcopo Segobricenſi, & Fagundez *præcept. 1. lib. 13. num. 19. & 20.* hoc priuilegium concedit Epiſcopis itinerantibus, & ægrotantibus.

2. Sed his non obſtantibus, rectè obſeruat, me citato, Pellizzarius *in Man. regul. tom. 2. tract. 7. cap. 1. ſect. 2. num. 159.* quòd ex conſuetudine hodie Epiſcopi vtuntur priuilegio *cap. fin.* non ſolùm in caſu itinerationis, aut infirmitatis; ſed etiam propter ſolam commoditatem: & ideo poſſunt in priuato Oratorio ſui Palatij celebrare, vel audire Miſſam, etiamſi non ſint infirmi, & poſſint Eccleſiam adire. Et ita hanc ſententiam tenet Fauſtus *de Sacram. Euchariſt. lib. 3. q. 171.* qui citat Putaneum, Layman, Suarez, Azorium, & alios. Idem tenet Garcias *in Summa Theol. mor. tract. 4. difficult. 7. dub. 2. punct. 2. num. 19.* Leone *de cenſ. recollect. 6. num. 854.* & Marchinus *de Sacram. Ordinis, part. 3. cap. 9. num. 11.* ſic ait: Simpliciter pro libito, & commoditate, etiam ſine infirmitate, poteſt Epiſcopus in proprio Palatio deputare Capellam in qua Miſſa celebretur, ſine alia Pōtificis licētia. ratio eſt: quia tam Tridentinum, quàm Paulus V. ſolùm prohibent Epiſcopis, ne concedant facultatem ſacrificandi in priuatæ domus Oratorio: ſed ſub priuata domo non venit Palatium Epiſcopale. Ita ille. Quòd autem ſub nomine priuatæ domus, vt in illa non poſſit quis ampliùs celebrare ex prohibitione Pauli V. non veniat domus, ſeu Palatium Epiſcopi, præter Marchinum *vbi* docet Eminentiſſimus Cardinalis Lugo, *de Euchariſt. diſputat. 2. ſect. 2. num. 50.* Portel *in reſponſ. Regul. tom. 1. part. 3. caſu 10.* Rubeus *in aphor. Epiſcop. ver. Oratorium, num. 3.* & alij penes ipſos.

RESOL. III.

An Epiſcopi non ſolum vnum, ſed duo Oratoria in ſuo Palatio poſſint habere, vnum ad ſuum vſum, alterum ad vſum familiæ, & nepotum, &c.

Et an frater Epiſcopi cum vxore, & reliqua ſua familia poſſint audire Miſſam de præcepto in aliquo ex Oratoriis in Epiſcopali Palatio erectis, quo tempore Epiſcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio ſui Epiſcopalis Palatij.

Et curſim docetur, quando priuilegium ſit odioſum & quando fauorabile; vel quando ſtrictè eſt reſtringendum vel ampliandum. Ex p. 9. tractatu 1. Reſ. 37.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Pater Pellizzarius *in man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. n. 260.* Tum quia priuilegium *cap. quoniam de priuileg. in 6.* loquitur abſolutè, ac illimitatè: vbi autem ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. Tum, quia beneficium Principis latè debet interpretari, ac fauor ſemper ampliari debet. Ex quibus infert Pellizzarius, poſſe v. g. fratrem Epiſcopi cum vxore, & reliqua ſua familia audire Miſſam de præcepto in aliquo ex Oratoriis in Epiſcopali Palatio erectis, quo tempore Epiſcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio ſui Epiſcopalis Palatij.

2. Sed pace viri docti, & amiciſſimi huic ſententiæ non poſſum adhærere. Et ideò interrogatus de hoc caſu, negatiuè reſpondi, quia in dicto *cap. vlt. de priuileg. in 6.* ſic habetur: Quoniam Epiſcopi, eorúmque ſuperiores ſe habent diuerſis ex cauſis à ſuis Eccleſiis, & diœceſibus abſentare frequenter nec ſemper poſſunt commodè ad Eccleſias accedere pro Miſſa celebranda, vel audienda in ipſis, ſine qua eos tranſire non decet abſque cauſa rationabili vllam diem; præſenti conſtitutione indulgemus eiſdem, vt altare poſſint habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari vbicumque abſque interdicti tranſgreſſione illis permittitur celebrare, vel audire diuina. Ita Bonifacius VIII. Pontifex. In quibus verbis patet priuilegium eſſe perſonale & ad effectum dumtaxat: vt Epiſcopus celebret, vel Miſſam audiat; vt obſeruat Paſqualig. *deciſ. 55. num. 1.* Et Eminentiſſimus Dominus Meus Cardinalis Lugo *de Euchariſt. diſ. 20. ſect. 2. num. 49.* & alij. Ergo dum Epiſcopus celebrat, vel facit coram ſe celebrare, iam priuilegium eſt adimpletum, & habuit effectum, neſcio qua ratione ex dicto textu deduci poſſit, quòd ſit licitum Epiſcopis facere celebrare in alio Oratorio pro vxore fratris, vel matre aut aliis; hoc enim eſt impertinens ad dictum textum, & pro fine quem habuit Pontifex concedendi hoc indultum Epiſcopis. Quod confirmatur: nam conſuetudo eſt optima legum interpres, *ex leg. 27. §. de legib.* Et ideò rectè obſeruat ex multis Hulricus Hunnius *in Encyclop. iuris, part. 1. titul. 3. cap. 7. num. 7.* quòd lex interpretatur per conſuetudinem, & obſeruantiam ſubſequentem: ſed

Sup. hoc latiſſimè in to. 6. tr. 2. Reſ. 91. & in aliis Reſ. & §§. eius annot.

Digitized by Google

ſed numquam viſum eſt, Epiſcopos in ſuis Palatiis eodem tempore feciſſe celebrare in duobus Oratoriis, duas Miſſas, vnam pro ſe & aliam pro cognatis: ergo, &c. Quod patet etiam exemplo Eminentiſſimorum Cardinalium, qui gaudent vt probatum eſt *in part. 6. tract. vlt. reſol. vlt.* eodem priuilegio *cap. final.* quo gaudent Epiſcopi de dicendâ, & audienda Miſſa in priuato Oratorio; & tamen numquam in eorum Palatiis auſi ſunt duo Oratoria erigere, vt ſimul in ipſis eodem tempore Miſſæ celebrentur, non obſtante, quòd communiter habitent cum fratribus, nepotibus, cognatis, &c. Et licèt hodie in Palatio, verbi gratia, Eminentiſſimi Domini mei Cardinalis Columnæ inueniantur duo Oratoria, vnum ſolum tamen ſpectat ad ipſum, qui tanquam Cardinalis gaudet priuilegio Epiſcoporum *dictis c. final.* Altero verò Oratorio vtitur Excellentiſſimus Dux Palliani ex priuilegio peculiari Sedis Apoſtolicæ.

Quæ nûc eſt in 10. 9. tr. 7. Reſ. 49.

3. Neque obſtant adducta à Pellizzario. Dicit Primò, extare conſuetudinem inter Epiſcopos erigendi in eorum Palatiis duo Oratoria. Hoc eſt negandum & patet omnibus: & ſi aliquod Palatium Epiſcopi inuenitur cum duobus Oratoriis, id factum fuit propter commoditatem, vt haberet promptum Oratorium, quando mutaret habitationem, v. g. in hyeme, vel æſtate; concedimus itaque Epiſcopis duo Oratoria in eorum Palatiis, materialia tamen, ſed non formalia, vt videlicet, in illis eodem tempore Epiſcopus audiat in vno Miſſam vel celebret, & in altero faciat pro aliis celebrare.

4. Dicit ſecundò, textum in cap. *Quoniam loqui*, abſolutè, ac illimitatè. Reſpondeo, vt patet legentibus textum illum reſpicere tantum perſonam Epiſcopi, vt poſſit in itinere celebrare, vel facere coram ipſo celebrare: & dat rationem: quia Epiſcopus debet quotidie Miſſam audire: quomodo ergo dictus textus poteſt extendi vt poſſit Epiſcopus facere celebrare, non penes ſe, ſed penes alios in altero Oratorio, cùm in iſto caſu deficiat ratio finalis, ex qua Pontifex conceſſit Epiſcopo dictum priuilegium, quod quidem fuiſſe perſonale, obſeruat Portel *in reſponſ. reg. part. 3. caſ.* 20. *num.* 6. & alij.

Sup. hoc in Reſ. not. ſeq. vide doctr. §. Reſpôdeo priuilegia. &c.

5. Dicit tertiò, hoc priuilegium eſſe extendendum, quia eſt priuilegium fauorabile. Reſpondeo, potiùs eſſe priuilegium odioſum, vt ait Trull. *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 6. num.* 10. & Ledeſma *in ſumma, tom. 1. tract.* .. *concl.* .. & priuilegium fauorabile concedo eſſe ampliandum ſed id procedere, quando ex vi verborum id rationabiliter deduci poteſt per text. *in l. quod conſtitutum ff. de teſtament. milit.* quando eadem militat ratio ad text. *in l. non poſſunt, & l. ſeqq. & l. iura non in ſingulas.* vbi Gloſſa, & Doctores *ff. de legib. cap. tranſlatio, de conſtit. & cap. 2. de tranſlat. Prælat.* Vnde non eſſe priuilegium fauorabile extendendum, quando eius verba non admittunt ampliationem, & ſunt vltra verborum priuilegij ſignificationem, probat ex multis iuribus Salgadus *de reten. Bullar. part. 2. cap.* 30. §. 5. *num.* 26. Solorzanus *de Indiar. Iure, tom. 2. lib. 2. cap.* 20. *num.* 71. & alij. Sed in noſtro caſu hoc priuilegium ampliatur vltra verborum ſignificationem, vt patet apertè legentibus dictum cap. *Quoniam.* Ergo.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Reſ. 287. §. Nec obſtat tertio, & in alio §. eius not. & hic inf. in Reſ. 41. §. 2. ad ſin. 4.

6. Adde quòd tunc priuilegium Principis fauorabile eſt ampliandum, quando non vulnerat ius commune, vt patet ex cap. *Sanè.* cap. *Porrò. de priuileg.* & docet Præpoſitus *in p. 2. D. Thomæ, quæſt.* 97. *dub.* 4. *num.* 34. Amicus *in Cur. Theolog. tom.* . *diſput.* 9. *ſect.* 3. *num.* 49. Fabius Galeota *reſponſ. fiſcal.* 12. *num.* 193. Palaus *tom. 1. tract. 3. diſp. 4. punct.* 10. *num.* 5. Suarez *de legibus, lib. 8. cap. 17. num.* 5. & alij. Sed priuilegium conceſſum Epiſcopis, vt poſſint celebrare, vel audire Miſſam in priuatis Oratoriis, vulnerat ius commune, vt patet: ergo non largè, ſed ſtrictè interpretandum

eſt. Et ideò communicata difficultate præſentis reſolutionis cum illuſtriſſimis, & Doctiſsimis Marco Antonio Maraldo, Sanctiſſimi D. N. Breuium Secretario, ac Franciſco de Albiciis, S. Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis Aſſeſſore, ſententiam negatiuam, quam *ſuprà* firmaui, omninò approbarunt.

RESOL. IV.

An Epiſcopus in Palatio rurali poſſit Oratorium habere, & in illo cum Altari portatili Miſſam audire, vel dicere?

Et notatur, quod Oratorium priuatum abſque Epiſcopi authoritate fundatum, non vt ibi celebretur, ſed vt ibi oretur, non eſt ſub poteſtate Epiſcopi quoad ius viſitandi, & procurationem exigendi, &c. Ex p. 9. tract. 5. Reſ. 38.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Patre Auerſa *de Sacram. Euchar. q. 11. ſect. 14. §. 5.* vbi putat, quòd non eſt Epiſcopis ablata facultas habendi Oratorium ad celebrandum in proprio Palatio, vel etiam in domo rurali. Idem etiam docet Laurentius Portel *in reſponſionibus Regul. tom. 1. p. 3. caſu* 20. *num.* 6. vbi ſic ait: Ad ſecundum iam quæſitum iam patet reſponſio ex dictis: cùm enim Tridentinum, nec nouum mandatum D. Papæ Vrbani VIII. comprehendat Oratoria Epiſcoporum, credo, quòd illi etiam in villa rurali poterunt cum debita licentia erigere Altare, & in ipſo celebrare, vel celebrari facere, ſi non per *cap. final. de priuileg.* ſaltem per cap. *Miſſarum.* citatum, quod id illis concedit ſine reſtrictione. Et quanquam illa generalis conceſſio ſit illis reſtricta, hodie ſaltem per D. Vrbanum VIII. iam diximus id intelligi ſolùm quoad Oratoria ſæcularium, in quibus timentur abuſus, non quoad Oratoria Epiſcoporum, in quibus illi non præſumuntur. Sic Portel. Vide, præter citatos Doctores, Pellizzarium *in Man. Regul. to. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num.* 139. vbi concedit etiam Epiſcopis, vt poſſint erigere Oratoria in villis.

Sup. hoc inf. in Reſ. 6. §. Sed. curſim propè fin. & in Reſ. 31. §. 1. & vlt.

2. Notandum eſt hìc obiter, quòd Oratorium priuatum abſque Epiſcopi authoritate fundatum, non vt ibi celebretur, ſed vt ibi oretur, non eſt ſub poteſtate Epiſcopi quoad ius viſitandi, & procurationem exigendi: poteſt tamen Epiſcopus ad illud accedere, & videre, an iuxta formam iuris tractetur: alias poſſet mandare deſtrui, *cap. final.* & ibi Abbas *de cenſib.* Et ita docet Rubeus *in Aphor. Epiſcop. verb. Oratorium num.* 2. & Genuenſis *in Praxi, cap. 17. num. 4. edit.* 1.

RESOL. V.

An Epiſcopus extra Diœceſim, inconſulto Ordinario loci, poſſit habere in ſuo Palatio Oratorium, vt cum Altari portatili ibi celebret, vel Miſſam audiat?

Et an hoc procedat in alienis Diœceſibus, non autem in vrbe Romana? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 39.

§. 1. ALibi contra Beiam, & Emmanuelem Sà affirmatiuam ſententiam docui cum Portel *in reſp. Reg. tom. 2. p. 3. caſu* 20. *num.* 7. cui nunc addo, me citato, Patrem Paſqualigum *dec. 66. num.* 3. quia Conc. Trid. non prohibet Epiſcopis, quòd celebrent in Altari portatili; ſed quòd non permittant celebrari, ſiue à ſæcularibus, ſiue à Regularibus; nec item quòd vnus Epiſcopus non permittat celebrari ab alio Epiſcopo, quando exiſtit in ſua Diœceſi. Non enim Epiſcopi veniunt nomine ſæcularium ob dignitatem, qua præcellunt; & proinde debuiſſent ſpecialiter nominari, ſi eos comprehendere voluiſſet. Et quidem cap. *Quoniam de priuileg. in 6.* concedit Epiſcopis hoc priuilegium,

Alibi in Reſ. ſeq. & in 10. 9. tr. 7. Reſ. 49. §. Vnde etiam, & §. Secûdo præmittendum. lege eorum doctrinam.

quia ſæpè abſunt à ſuis Eccleſiis, quod maximè poteſt euenire, cùm ſunt in aliena Diœceſi. Deinde id probatur, quia Epiſcopum celebrare Miſſam in Oratorio priuato, dum in aliena Diœceſi moratur, non eſt exercere iuriſdictionem contentioſam, vt patet, ſed voluntariam: hanc verò voluntariam iuriſdictionem, ſeu potiùs priuilegium perſonale, poteſt exercere in aliena Diœceſi, vt tenet Sanchez *lib. 3. de matrim. diſput. 59. à num. 7.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Sed. in fine.

2. Nota tamen, hoc procedere in alienis Diœceſibus, non autem in Vrbe: nam propter reuerentiam Sommo Pontifici debitam Romæ Epiſcopi commorantes in eorum Palatiis non poſſunt habere Oratorium priuatum, & ibi Miſſam celebrare, vel audire, vt notat Riccius *part. 4. deciſ. 78.* Alſedus *in praxi, part. 1. cap. 13. num. 6.* Venerus *in exam. Epiſcop. lib. 4. cap. 17. num. 4.* & alij.

3. Verùm his, quæ dicta ſunt in hac reſolutione, & in duabus ſuperioribus, videtur obſtare Concilium Tridentinum, *ſeſſ. 22. in Decreto de obſeruandis, & vitandis in celebratione Miſſar.* in quo videtur derogatum priuilegium Epiſcoporum. Sed, *vt ſuprà* curſim obſeruauimus, dicendum eſt, non eſſe in Concilio dictum priuilegium derogatum, & ita docet Præpoſitus *in 3. par. quæſt. 83. art. 3. dub. 1. num. 149.* Azorius *tom. 1. lib. 10. cap. 26. q. 4.* Fagundez *de præcept. Eccleſ. præcept. 2. lib. 3. cap. 13. num. 19.* Ioan. Valerus *in different. vtriuſque fori, verb. Miſſa, differ. 2.* Hieronymus Garcias *in ſumma Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 2. num. 195.* & ita declaraſſe Sacram Congregationem anno 1586. die 19. Iunij teſtatur Valerus.

RESOL. VI.

An Epiſcopi extra Diœceſim poſſint cum Altari portatili celebrare per ſe, vel per alium in præſentia ſua?

Et notatur, quod in Oratorio Palatij Epiſcopi poteſt quis celebrare, præſente Epiſcopo, non autem abſente.

Et docetur Epiſcopos, non obſtante Concilio Tridentino, & Decreto Vrbani VIII. poſſe etiamſi non ſint infirmi, vel in itinere, erigere Oratorium in ſuis Palatiis, & Villa rurali, & ibi celebrare, vel audire Miſſam, non autem Romæ. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 15.

§. 1. Sup. hoc in Reſ. præcenſa, & in aliis §§. eius primæ not. & inf. ex Reſ. 31. lege reciuiue §. vlt.

AD hunc caſum ita reſpondet Beia *part. 4. caſ. 33.* quando Epiſcopus fuerit in alieno Epiſcopatu permanens per multos dies, ita vt non ſit per modum tranſitus & itineris, ſed iuſti & vtilis Eccleſiæ negotij, tunc non ſuffragatur priuilegium celebrandi extra Eccleſiam cum Altari portatili, quia ceſſat eius ratio, & maximè quando Epiſcopus loci, in quo degit, prohibuerit ne quis celebret in ſuo Epiſcopato extra loca ſacra, vel quòd ad id fuerint ab ipſo deputata, hanc ſententiam tenet etiam Nauarrus *conſ. 5. & 16. de priuileg.* & Emanuel Sà *ver. Epiſcopus, num. 24.* vbi ſic ait, Epiſcopus poteſt dicere vbique Miſſam in ſua diœceſi cum Altari portatili, & extrà cum licẽtia Epiſcopi loci, vbi receptum eſt Concilium Tridentinum. Sic ille.

2. Sed non deſinam hîc adnotare, abſolutè & ſine vlla diſtinctione affirmatiuam ſententiam docere Laurentium de Portel *in reſponſ. Regul. part. 5. caſ. 20. num. 7.* vbi ſic ait: Dubitari poteſt an Epiſcopus poſſit Altare erigere priuatum, vt in illo celebret, vel faciat celebrare in Oratorio priuato, etiam quando eſt in aliena diœceſi? Credo quòd poterit, primò quia *cap. final. de priuileg. in 6.* videtur fauere dicens de illis concedi, quia ſæpè abſunt à ſuis Eccleſiis, quod maximè poteſt euenire cùm ſunt in aliena diœceſi. Secundò id probatur, quia Epiſcopum celebrare Miſſam in Oratorio priuato dum in aliena diœceſi moratur, non eſt exercere iuriſdictionem contentioſam, vt patet, ſed voluntariam; hanc verò voluntariam iuriſdictionem, ſeu potiùs priuilegium perſonale poteſt exercere in aliena diœceſi, vt tenet Sanchez *lib. 3. de matrim. diſput. 19. à num. 7.* ergo, &c. Ita Portel, vbi fuſe probat Epiſcopos non obſtante Concilio Tridentino, & decreto Vrbani VIII. poſſe etiamſi non ſint, vel in itinere, erigere Oratorium in ſuis Palatiis, & in villa rurenſi, & ibi celebrare, vel audire Miſſam, quod etiam docet Venerus *vbi infrà*, & præter ipſos poſſe Epiſcopum portare ſecum Altare viaticum, & in itinere non ſolùm in ſua, ſed etiam in aliena diœceſi, non tamen Romæ, Miſſam celebrare, & celebrari facere, docet Gauantus *in enchir. Epiſc. ver. Epiſcopus, num. 8. & 9.* cum Vgolino *de poteſt. Epiſc. lib. 1. c. 2. §. 2. n. 4.* Mauritius Alzedo *in praxi Epiſc. p. 2. cap. 13. n. 6.* Venerus *in examine Epiſc. lib. 4. cap. 17. num. 14.* & ita ego ſentio, quicquid Sà *vbi ſuprà* & alij dixerint.

Sup. his ſup. in Reſ. 2. & 4. & in aliis caſũ annot. pro his quæſtionibus.

Et pro verſ. non tamen Romæ, contento in hoc textu in Reſ. præterita. §. Nota tamen.

Sup. hoc inf. lege doctr. Reſ. 8.

3. Notandum eſt etiam hic cum dicto Portel, quòd in Oratorio Palatij Epiſcopi poteſt quis celebrare præſente ipſo Epiſcopo, non autem ipſo abſente, quia illud priuilegium non eſt reale, id eſt, illi Oratorio conceſſum, vel loco, ſed eſt priuilegium perſonale, conceſſum ſcilicet perſonæ Epiſcopi, cùm celebrat, vel cùm ibidem audit, ac proinde cæteri Sacerdotes abſente Epiſcopo non poterunt tali priuilegio gaudere.

RESOL. VII.

An mortuo Epiſcopo, poſſint eius familiares audire Sacrum in Oratorio priuato ſui Palatij?

Idem dicendum eſt de familiaribus Cardinalis in prædicto caſu. Ex part. 9. tract. 1. Reſol. 40.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Pater Pellizzarius *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. n. 163.* quia, ait ipſe, Diana docuit, mortuo Epiſcopo, eius Palatium gaudere immunitate. Ergo etiam, mortuo Epiſcopo, Oratorium dicti Palatij poterit deſeruire ad celebrandum.

2. Sed hæc opinio non eſt admittenda: quia ideò familiares Epiſcoporum gaudent priuilegio audiendi Miſſam in eorum Oratoriis; quia acceſſorium ſequitur naturam principalis ex vulgatis iuribus, & ne Epiſcopus remaneret ſine familia, dum ipſa ad audiendam Miſsam iret ad Eccleſiam: ſed mortuo Epiſcopo deficit principale, neque familiares debent ampliùs Epiſcopo aſſiſtere: ergo non poſsunt, mortuo Epiſcopo, ampliùs gaudere dicto priuilegio; quia, principali deficiente, deficit acceſsorium. Quod apertè confirmatur: nam Domini Cardinales gaudent eodem priuilegio, quo gaudent Epiſcopi quoad celebrationem Miſsæ in priuato Ordinario Palatij: ſed mortuo Cardinale, dictum priuilegium, vt patet ex praxi, ſtatim ceſsat, nec amplius in dicto eorum priuato Oratorio Miſsa dici poteſt. Ergo idem erit dicendum, mortuo Epiſcopo.

3. Verum ego puto, rationem eſse: quia priuilegium dicti cap. *Quoniam.* dirigitur, & reſpicit, vt patet ex contextu litteræ, perſonam Epiſcopi: & non locum, & ideo eſt priuilegium perſonale. Vnde patet reſponſio ad argumentum de immunitate Palatij Epiſcopi, ipſo mortuo: eſt enim diſpar ratio inter vtrumque caſum: nam priuilegium cap. *Id conſtituimus 17. quæſt. 4. de immunitate Palatij Epiſcopalis*, eſt priuilegium locale: vnde Epiſcopus, etiamſi ſit abſens, vel mortuus, gaudet immunitate, vt ex hac ratione probat, me citato Ioan. Baptiſta Ciarlinius *in controu. forenſ. tom. 2. cap. 198. num. 10.* ſed priuilegium cap. *Quoniam.* reſpicit, vt dictum eſt, tantùm perſonam; ergo. Et ideò noſtram ſententiam indiuidualiter tenet Pater

Sup. hac immunitate in tom. 9. tr. 8. in fin. Reſ. 18. & in Reſ. 19. §. Tertio. in fin. & ibi in tr. 7. Reſ. 49.

5. Tum à ſi-nali. Aueſa de Sacram. quæſt.15. concluſ.7. & Pater Baldi in Bull. Cruciata, part.2. tract.2. cap.3. ſect.7. n.68. nam aſſerit, quòd, mortuo domino, expirat priuilegium reſpectu eorum, qui de familia dicebantur: quia deſinunt eſſe de familia illius, cuius intuitu tali fruebantur priuilegio. Ergo, &c.

RESOL. VIII.

An abſente Epiſcopo eius familiares poſſint audire Miſſam in Oratorio priuato ſui Palatij?

Et docetur, quid dicendum ſit de familiaribus Eminentiſſimorum Cardinalium in prædicto caſu? Ex p.3. tr.1. Reſ.41.

§.1. Affirmatiuam ſententiam tenet Pellizzarius *vbi ſup. in Man. Regul. tom.1. tract.8. c.2. n.163.* putat enim, quòd, ſit par ratio in hoc caſu, ac in alio poſito in ſuperiori reſolutione.

2. Negatiuè reſpondet Laurentius Portel, *in reſponſionib. Regular. tom.1. pars.3. caſu* 20. *num.6.* vbi ſic ait: Si autem prædicti Epiſcopi, & in ſuo Palatio, & in villa cum decentia poſſunt in prædictis Oratoriis celebrare, vel celebrari facere coram ſe, ego non credo, quòd illo abſente poſſint alij Sacerdotes celebrare: quia illud priuilegium non eſt reale, id eſt, conceſſum illi Oratorio, vel loco: ſed videtur eſſe ſolùm priuilegium perſonale, conceſſum ſcilicet, ſoli perſonæ Epiſcopi, cùm celebrat, vel cùm ibidem audit: ac proinde cæteri Sacerdotes, illo abſente, non

Olim in Reſ. quæ hic eſt ſup.6. in eius §. vlt. poterunt tali priuilegio gaudere. Ita ille, & ego olim: cui adde, me citato, Patrem Aueſam *de Sacram. Euchar. quæſt.*21. *ſect.*14. vbi docet, non licere, niſi ipſi Epiſcopo celebrare, aut coram ſe celebrari facere in ſuo Oratorio, atque ideò alij Sacerdotes; abſente Epiſcopo, non gaudere tali facultate. Et hanc ſententiam, etiam me citato, docet Leo Zambellus, *in repertorio caſuum conſcientiæ, verb. Miſſa, num.*20. ſic aſſerens: Miſſa celebrata à familiaribus Epiſcoporum in Oratoriis eorum domorum, in abſentia ipſorum, aggrauat celebrantes, eo quia non perfruuntur eorum priuilegiis. Sic ille.

3. Nec obſtat dicere, quòd familiares gaudent priuilegio audiendi Miſſam in tali Oratorio, conceſſo alicui viro nobili à Pontifice, etiam ipſo abſente, vt *ſuprà* probatum eſt: ergo eodem priuilegio debent gaudere familiares Epiſcoporum, abſente ipſo Epiſcopo. Reſpondeo, quòd eſt diſpar ratio inter vtrumque caſum: nam in primo caſu Pontifex concedit priuilegium domino, & eius famulis, vt patet ex Breuis conceſſione; ſed in ſecundo caſu priuilegium eſt perſonale: vnde in cap. final. *de priuil. in* 6. efficitur ſolùm mentio de Epiſcopo, & non de eius familia.

Sup. hoc in tom 2. tr.7. Reſ. 48. Ad tertium. 4. Non obſtat ſecundò, quod abſentibus Eminentiſſ. Cardinalibus qui in eorum Palatiis gaudent eodem priuilegio, quo gaudet Epiſcopus, audiendi, vel celebrandi Sacrum in priuato Oratorio, eorum familia audit Miſſam, & facit coram ſe celebrare, ac ſi præſentes eſſent Domini Cardinales. Nam reſpondeo, hoc effici ex conſuetudine ſcita, & approbata à Pontificibus, qui ante cùm Cardinales extiterint, ſciebant hoc fieri: vnde, ſi adeſſet talis conſuetudo, quoad familiares Epiſcoporum, illam non damnarem, (nam ego locutus ſum cum citatis Doctoribus, ſtando in iure:) quia conſuetudo ſubſequens potuit ſic interpretari dictum cap. *Quoniam de priuil. in* 6. ſicut, vt voluit Pellizzarius, *num.*159. interpretatur dictum cap. procedere, etiamſi Epiſcopus non in itinere, nec infirmus; vt poſſit celebrare, vel audire Miſſam in domo propter ſolam commoditatem, vt ego etiam *ſuprà*

Sup. in Reſ. quæ hic eſt etiam ſup.2. probaui: ſic & in noſtro caſu dici poteſt, quod conſuetudine inducta, poſſunt familiares Epiſcoporum ipſis abſentibus audire Sacrum in eorum Oratoriis; conſuetudo enim vincit legem, & dat iuriſdictionem: ſed, quia conſuetudo eſt quid facti, videant alij, ſi verè in caſu, de quo loquimur, extet.

RESOL. IX.

An Epiſcopus Titularis extra Vrbem Roma poſſit in ſuo Palatio habere Oratorium priuatum, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat?

Et aliqui alij diuerſi caſus inſeruntur pro Epiſcopis Titularibus. Ex p.9. tr.1. Reſ.47.

§.1. Reſpondeo in rigore iuris affirmatiuè; quia Epiſcopi titulares, qui ordinantur pro Eccleſiis in partibus infidelium, ſunt verè, & propriè Epiſcopi, vt docet Iacobatius *de Concil. lib.2. art.2. rubrica de vocan. ad Concilium, fol.*85. Toloſanus *in Syntag. iur. lib.*15. *c.*12. *n.*34. Simanc. *in Cathol. inſtit. tit.*23. *n.*12. Sanchez *in ſumma, tom.2. lib.6. cap.6. n.*17. Lotherius *de re benef. lib.1. q.9. n.67.* Arriaga *in Cur. Theol. tom.4. diſp.*18. *ſect.*3. *num.*19. & alij penè ipſos. Vnde infertur primò, prouiſionem Eccleſiarum in partibus infidelium iure eſſe reſeruatam Summo Pontifici, qui de eis diſponit in Conſiſtorio, ſicuti de aliis Eccleſiis habentibus Clerum, & populum Chriſtianum, Clem. *In pleriſque, de elect.* Infertur ſecundò, talem Epiſcopum poſſe exercere omnia pontificalia; nempè, Ordines conferre, ſolemniter celebrare, & prædicare, aliáque facere, quæ ſpectant ad ordinationem, *cap.1. de ord. ab Epiſcopo, qui renunciauit Epiſcopatui,* ibique Hoſtienſis, Ioan. Andreas, & Abbas, dummodo prædicta faciant de licentia Ordinarij, vt cauetur in Sacro Conc. Trid. *ſeſſ.*14. *c.*2. Tertiò infertur, tali Epiſcopo deberi locum inter cæteros Epiſcopos, tam in Capellis, quàm in Conſiſtoriis publicis, & ſemipublicis, aliiſque ſeſſionibus, iuxta ordinem ſuæ promotionis. Ioan. Piccar. *inter conſilia Menochij, conſil.*52. *num.*89. ad inſtar Comitis expulſi à comitatu, qui poſt expulſionem ſedere debet in loco, qui inter Comites ſibi antea debebatur, Baldus, & Card. Alexan. *in cap. Quis dicatur Dux*: Iacob de Sancto Georg. *de feudis, verb. Comes.* Caſſaneus *de gloria mundi, par.*.. *conſider.*49. & ita paſſim vbique ſeruatur. Quartò infertur, talem Epiſcopum, ſi ſit Regularis, non eſſe ſubiectum iuriſdictioni Ordinarij, neque Superiori ſui Ordinis; ſed eſſe immediatè ſubiectum Summo Pontifici, Suarez *de Relig. tom.3. tit. de Religioſ. mutan. lib.3. cap.17. num.9.* poſt D. Thom. 2.2. q.185. *art.8. ad* 5. Item, familia Epiſcopi Regularis gaudet priuilegio fori, vt Sacra Congregatio Immunitatis declarauit. Vnde ex his omnibus patet, nimis licentioſè loquutum fuiſſe Fratrem Anthonium Paganum, Theologum Ordinis Minorum, qui Concilio Tridentino interfuit, *tract. de Ordine, iuriſdictione, & reſidentia Epiſcoporum, ſect.6. fol. mihi* 154. vbi ſic ait: [Epiſcopus titularis, & ſine ſubditis porrò dedecori, & opprobrio eſt, dignitati, graduique Epiſcopali; cùm certè ſine aliquo ſuæ iuriſdictionis vſu, haudquaquam dici Epiſcopus rectè poſſit: quoniam Dux ſine exercitu, Paſtor ſine grege, & Prælatus ſine ſubdito Clero, atque populo, valdè incongrua appellatione nominantur.] Ita ille: ſed malè.

2. Itaque ex his omnibus concludendum eſt, Epiſcopos titulares gaudere indulto cap. *Quoniam de priuil. in* 6. erigendi Oratorium in ſuo Palatio, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat, vt cæteri Epiſcopi. Nam diſpoſitio loquens de Epiſcopo, habet locum etiam in Epiſcopo titulari, Baldus *in Auth. licentiam, Cod. de*

ſacroſanct. Eccleſ. Simanc. *de Cath. inſtit. tit.* 25. *numero* 12. Quod maximè procedit, quando in diſpoſitione conſideratur ſplendor dignitatis: tunc enim non minùs habet locum in Epiſcopo titulari, quàm in quocumque alio Epiſcopo. Hinc diſpoſitio Sacri Concilij Tridentini *ſeſſ.* 24. *cap.* 5. *de reform.* quòd cauſæ Epiſcoporum criminales cognoſcantur à ſolo Summo Pontifice, habet locum etiam in Epiſcopo titulari, Simanc. *loco citato.* Hoc idem eſt dicendum in materia concernente Ordinem: quia etiam in his nulla eſt differentia inter Epiſcopum titularem, & alios, cap. *c. de ord. ab Epiſcopo, qui renunciauit Epiſcopatui*, cap. *Poſt tranſlationem, de renunciation.* Ergo dicendum eſt in caſu noſtro, Epiſcopum titularem gaudere eodem priuilegio, quo gaudent cæteri Epiſcopi. Sed hæc omnia dicta eſſe volo ſtando in rigore iuris: nam, ſi adeſſet praxis, & conſuetudo in contrarium, puto non eſſe ab illa recedendum.

RESOL. X.

An Prælati habentes iura Epiſcopalia, & præſertim Archimandrita, Meſſanenſis, Abbas S. Luciæ, Abbas Guaſtallæ, Archipresbyter Carpi, & ſimiles, poſsint in eorum domibus, ſeu Palatiis habere Oratorium, & in eo celebrare, vel audire Miſſam, & aliquando diſpenſare, vt celebretur extra Eccleſiam?

Et infertur, quod ſupradictorum Palatia gaudent Eccleſiæ Immunitate, & eorum familiares gaudent priuilegio fori.

Et deducitur priuilegium Immunitatis Palatij Epiſcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquiſitorum, & Prælatorum, qui habent iura Epiſcopalia, & territorium diſtinctum, vt ſunt ſupradicti Abbates: &c. Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 48.

§. 1. PRo ſententia affirmatiua poteſt adduci noua opinio Iuriſconſulti Ioan. baptiſtæ Ciarlinij *in controu. forenſ. tom.* 2. *cap.* 198. *n.* 31. nempe, priuilegium immunitatis Palatij Epiſcopalis habere locum etiam in Palatiis Inquiſitorum, & Prælatorum, qui habent iura Epiſcopalia, & territorium diſtinctum, velut eſt Abbas Guaſtallæ, & Archipresbyter Carpi, quoniam æquiparantur Epiſcopis in omnibus, quæ non ſunt Ordinis, & ab illis ſola conſecratione differunt, vt probat Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 2. *n.* 12. & Diœceſani appellatione comprehenduntur, vt docet idem Sanch. *lib.* 3. *diſp.* 29. *n.* 16. Gratianus *diſcept. for. tom.* 2. *cap.* 212. *num.* 9. ac Ordinarij vocantur, vt patet ex Barboſa *de poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 32. *n.* 30. & 31. Quinimò Decreta Concilij Tridentini habere locum in his Prælatis habentibus iura Epiſcopalia, tradit ex Riccio Bellettos *poſt diſquiſit. Cler.* §. *vnico de iuriſdictione Abbatia S. Michaelis de Cluſa*, *n.* 8. *in fine.* Quod etiam confirmatur, quòd ſupradictorum familiares gaudent priuilegio fori, ac vt gaudet familia Epiſcopi, vt tradit Ciarlinius *in contr. tom.* 1. *cap.* 20. *n.* 29. ergo ex his omnibus aliquis poſſet dicere, ſupradictum Archimadritam, & alios Prælatos gaudere priuilegio, quo gaudet Epiſcopus circa Oratorium priuatum ſui Palatij.

2. Sed his non obſtantibus, negatiua ſententia tenenda eſt, vt patet ex praxi, & conſuetudine, quæ eſt optima legum interpres; & ideo ſub nomine Epiſcopi in cap. *Quoniam. de priuileg. in* 6. non intelliguntur Prælati habentes iura Epiſcopalia, ſed ſolùm, & dumtaxat verè, & propriè Epiſcopi quoad dignitatem, & Ordinem: & ideò extenderetur tale priuilegium vltra verborum proprietatem contra iuris regulas.

3. Dices: Cardinales non ſunt Epiſcopi, & tamen gaudent hoc priuilegio. Reſpondeo, Cardinales gaudere omnibus priuilegiis, quibus gaudent Epiſcopi. Adde, quòd dicto priuilegio Cardinales fruuntur etiam ex approbatione Pontificis.

4. Et ſi opinio contraria eſſet admittenda, dicendum etiam eſſet, Vicarium Capitularem poſſe etiam gaudere hoc priuilegio: quia ſub nomine Ordinarij etiam comprehenditur, vt probat Perſicus *de reſignat. benefic. lib.* 3. *quæſt.* 22. *n.* 29. *& ſeqq.* cum Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſp.* 25. *num.* 10. *& diſp.* 29. *num.* 4. *&* 5. Sed hoc eſt contra praxim, & conſuetudinem. Ergo, &c.

5. Confirmatur noſtra ſententia ex doctrina Trullench *in Bullam Cruc. lib.* 1. §. 3. *dub.* 3. *n.* 4. Cenedo *in quæſtionib. can. q.* 44. *n.* 6. Rodriquez *in qq. Regul. tom.* 1. *q.* 45. *art.* 6. & aliorum aſſerentium, inferiores Prælatos etiam habentes quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem, non habere facultatem concedendi licentiam, vt ex cauſa iuſta poſſit quis celebrare extra Eccleſiam: ergo, ſi non habent hanc facultatem pro aliis, ſignum eſt, quòd nec etiam pro ipſis habent; vt in ſimili difficultate dixit Portel. *in reſponſ. Regul. tom.* 1. *part.* 3. *caſu* 20. *num.*... Non bene itaque dixit Henriquez *libro* 9. *cap.* 27. *num.* 2. *in Gloſſa lit. D*, quòd aliquando etiam Abbas magnus diſpenſat, vt celebretur extra Eccleſiam: quod etiam malè videtur approbare Perſicus *de officio Sacerd. lib.* 1. *c.* 6. *dub.* 3. *n.* 23.

RESOL. XI.

An Regulares poſsint habere Oratoria in eorum Monaſteriis?

Et an eorum priuilegia circa hoc ſint à Concilio Tridentino reuocata?

Et an in prædictis Oratoriis, quæ ſolent eſſe in Monaſteriis, clauſtris, infirmariis, &c. poſsint etiam Sacerdotes ſæculares celebrare?

Et notatur ſupradicta Oratoria benedictione non egere, & per conſequens Oratoria polluta non indigent reconciliatione.

Et aduertitur prædictam deputationem Oratorij neceſſario faciendam eſſe à Prouinciali, & ſi in aliqua Religione non adſit Prouincialis à Patre Generali, & videant Regulares, ſi hoc obſeruent. Ex par. 9. tract. 1. Reſ. 32.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, ex priuilegiis, quæ aſſerunt Doctores communiter. Sed difficultas eſt, an ſint reuocata à Concilio Tridentino? Et negatiuam ſententiam ego olim docui; & me citato, tenet Auerſa *de Sacram. Euchar. q.* 11. *ſect.* 14. Sed audiamus Hieronymum Garciam *in ſumma Theol. mor. tract.* 9. *diffic.* 8. *dub.* 2. *punct.* 3. *num.* 39. vbi me citato ſic ait: [Eſtos priuilegios pueſtos eſtan reuocados por el Concilio Tridentino, y que no pueden vſar oy dellos los Regulares en mas prouable, y mas comun; ſientenlo aſſi muchos Doctores, à los quales refieren, y ſiguen Nauarrus *in ſumm. cap.* 25. *num.* 82. Suarez *diſp.* 81. *ſect.* 3. Reginaldus *lib.* 29. *num.* 178. Miranda *in Manual. tom.* 1. *quæſt.* 40. *art.* 9. Becanus *cap.* 25. *cit. n.* 2. Fagund. *lib.* 3. *c.* 17. *n.* 16. Tambur. *q.* 6. *n.* 4. Peirinus *tom.* 1. *ſuorum priuilegiorum, Conſtit. Pyrrhi.* §. 7. *n.* 27. & Lezana *tom.* 1. *cap.* 21. *num.* 14. y para mi es cierta eſta concluſion. Lo vno, porque el Decreto del Concilio Tridentino concluye con eſtas palabras: *Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, & exemptionibus.* Lo otro, porque Gregorio XIII. en la Bulla, que concedio à la Compañia, para que pueda vſar de Altar portatil en las miſſiones, que es la 67. deſte Pontifice, *in* 2. *tom. Bullarij Cherubini*, entra con eſtas palabras: *Vſum Altaris viatici Societatis veſtræ, à felicis*

Docuit in Reſolutionibus quæ hic ſunt inf. 15. & 16. à lin. 3.

recorda

recordationis Paulo Papa III. conceſſum, deinde à Concilio Tridentino vniuerſè ſublatum, vobis catenus reſtituimus, &c. [No pudo dezirlo lo mas claro. A la razon contraria reſpondo, que el permitir, ò nò permitir eſto los Obiſpos no puede variar la fuerça del preceto Pontificio, ni reuocas el Concilio; à la mucho puede agrauar la pena de la tranſgreſſion, porque ſin dependencia de la pena, que puede pones el Obiſpo, eſtan senocandos: y los Autho.es de la contraria opinion lo van caſi concediendo en los diſcurſos, y diſtinciones, que hazen, y aſſi los psiuilegios qoe han de valer, quanto à eſte punto de vſar Altar portatil, ſon los concedidos deſpues del Concilio. Y quando demos, que los antiguos eſtan senocados, ai eſtà vno de Gregorio XIII. à la Compañia, que commença: *Decet Romanum Pontificem.* y es deſp‹u›es del Tridentino, en concede. *Quod in Oratoriis, & Capellis, qua ipſius Societatis Prouinciales per ſe in Domibus, Collegiis, & aliis locis, vbi aliqui Societatis reſidebunt, approbauerint, & ad diuinum dumtaxat cultum deputauerint, Miſſe, & alia diuina Officia celebrari poſſint.* de cuyo priuilegio gocan las demas Religiones por participacion, como lo afirman Suarez *ſect. 3. citata exceptione* 4. Rodriqoez *tom. 1. qq. Regul. quaſt. 43. art. 4.* Naldus *verb. Miſſa, n. 32.* Fagundez *lib. 3. cap. 13. num. 17.* Reginald. *lib. 29. num. 178.* Pero que ſeria, ſi el Obiſpo Diocesano contradixeſe en virtud del Tridentino, *ſeſſ. 22.* reſpondeo nouiſſimè Lezana *tom. 3. verb. Altare, num. 14.* Diana *part. 6. tract. 8. reſol. 39.* quecaun es muy prouable, que

Quæ hic eſt inſ. 13. §. Sed his. & in aliis Reſ. & §§. eius not.

podrian, porque el Concilio, quando les da poder à los Obiſpos, *ne permittant celebrare*; habla de la caſas priuadas de los ſeculares, y no de las de los Religioſos. A mas de que ay vn famoſo priuilegio de Pio IV. à los Canonigos Regulares S. Saluatoris Lateranenſis, de quo lo refieren Peyrinis, Perigrinus, & Diana, el qua deroga al Concilio.] Ita Garcias, cui etiam adde Lezanam in alio loco, nempe, *tom. 2. cap. 21. n. 14.* ſic aſſerens: [In Oratoriis etiam, quæ ſolent eſſe in Religioſorum Monaſteriis, Clauſtris, Infirmariis, &c. videtur poſſe Religioſos celebrare Sacrificium Miſſæ, propter priuilegia adducta, quæ quoad hoc non videntur ſeuocata.] Hæc Lezana, qui *tom. 4. verb. Oratoria, num. 6.* optimè addis, quòd in Oratoriis, quæ ſunt in Domibus Religioſorum, priuilegia Societatis Ieſu participantium, iuxta conceſſionem Greg. XIII. ſi ea deputentur ad Miſſam celebrandam à Prouinciali, poterunt ibi Sacerdoses alij non Regulares celebrare.

Sup. hoc in Reſ. ſeq §. 1. & in aliis eius not.

Idem etiam docet Suarez *tom. 3. in 3. p. diſp. 81. ſect. 3.* Vide etiam Cardinalem Lugum *de Sacram. Euchar. diſp. 20. n. 55.* & nouiſſimè me citato Baſſæum *in Flor. Theol. mor. verb. Miſſa, 4. n. 5.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Verum. poſt med. à verſ. Et quidē. & in aliis eius not. pro hac quæſt.

2. Nota hic obiter, ſupradicta Oratoria non indigere benedictione, neque poſtquam eſt conſtructum, vt in eis celebretus, ſed ſufficere lapidem ſacratum, ſuper quem Chriſtus ſub ſpeciebos panis, & vini ſacrificatur. Quod probatur: tum, quia in Rituali Pauli V. fit mentio ſolùm de Eccleſiis, & Oratoriis publicis: ergo ſignum eſt, illa non indigere benedictionibus prædictis, aliter Rituale illis propriam, vel communem cum Eccleſia, & Oratoriis publicis aſſignaſſet formam benedictionis, ne videretus mancus Authos in aſſignandis sitibus. Tum, quia Oratoria polluta non egent reconciliatione, ea ratione, quia locus non polluitur, niſi priùs fueris conſecratus, aut benedictus,

Sup. hoc ibidem in eodē verſ. & in aliis eius annot. pro hac diffic.

ſecundùm Suarez *tom. 3. diſp. 81. ſect. 4.* ex Emmanuele Sà *verb. Eccleſia, num. 13.* ex eiſdem, & Coninebo, Naldus *verb. Eccleſia, num. 27.* ergo ſignum eſt in dictis Oratoriis celebrari poſſe ſine illis benedictionibus, ſi poſſunt in vſum ſine illis deduci. Ex quibus colligitur alia ratio, cur poſſint fundari ſine licentia Epiſcopi: quia ideò illius licentia exigitur, vt primarium lapidem benedicat: ergo, ſi non eſt neceſſaria benedictio, neque licentia ad eam. Vide Ioan. Henriquez *in qq. pract. ſect. 22. quaſt. 26.* Itaque, licèt de iure communi Miſſa celebrari non poſſit, niſi in locis ab Epiſcopo conſecratis, aus benedictis ex cap. *Nullus, de conſecrat. diſt. 5.* non videtur tamen neceſſarium, quòd loca, in quibus vi præſentis priuilegij dicimus poſſe celebrasi, ſint modo dicto benedicta. Ducor, quòd Sanchez *lib. 9. de matrim. diſp. 15. num. 39.* ex Abbate, & aliis, docet, Oratoria, etſi nunquam benedicenda, aut conſecranda, ſi tamen ad publica Officia diuina ſemel ab Epiſcopo deputentur, locis ſacris annumeranda eſſe, eò quòd talis deputatio ſis ad inſtar benedictionis. Poſſe autem in dictis Oratoriis Sacerdotes etiam ſæculares celebrare, docet Quintaadueñas *loco vbi infrà*, & Garcia *vbi suprà, numero 33.*

3. Et ideò ad confirmationem ſupradictorum apponam verba Marchini *de Sacram. Ordinis, tract. 3. part. 3. c. 9. n. 13.* ſic aſſerentis: [Quæres, an Prælati Regulares poſſins in ſuis Domibus deputare, priuata Oratoria, in quibus, abſque alia Ordinarij, vel Summi Pontificis licentia, Miſſas facere poſſins, non ſolùm omnes illius Ordinis Religioſi, ſed etiam Presbyteri ſæculares. Reſpondeo, id poſſe Generales, vel Prouinciales, etiam non requiſita Epiſcopi, licentia, dummodo Oratoria ad diuinum cultum tantùm ſint deputata. Sic Gsegorius XIII. Societati Ieſu per Breue, quod incipit: *Decet Romanum Pontificem*, quod refert *in Compendio priuilegiorum, eiuſdem, tit. Oratoria*, & *in noſtris priuilegiis, ſub tit. Miſſa*, §. 1. quo priuilegio fruuntur alij Ordines Mendicantes, & non Mendicantes, per mutuam communicationem.] Ita ille: cui adde Azorium, *tom. 1. lib. 10. cap. 26. q. 9.* Fagundez *precept. 1. lib. 3. cap. 13. num. 17.* quicquid in contrarium dicat Bonacina *de Sacram. diſput. 4. quaſt. vlt. punct. 9. num. 10.* Vide etiam Pellizzarium *in Manual. Regul. tom. 3. tract. 8. cap. 5. ſect. 5. num. 65.* vbi ex priuilegio Gregor. XIII. Societati conceſſo obſeruas, deputationem Oratorij neceſſariò faciendam eſſe à Prouinciali, & ſi in aliqua Religione non adſit Prouinciali, à Patre generali. Videant Regulares, ſi hoc obſeruens.

Sup. hoc inf. in Reſ. 16. §. Sed hic.

RESOL. XII.

An Regulares etiam in Grangiis poſsint conſtituere Oratoria?

Et quid, ſi Epiſcopus loci repugnet?

Et an in dictis Grangiis, & Oratoriis non ſolùm poſſint celebrare Regulares, ſed etiam ſaculares, vel ſaltem vnus, vel alter benefactor, aut amicus?

Idem eſt de audientibus Miſſam in pradictis Oratoriis.

Et an ſupradicta Oratoria non indigeant benedictione, & per conſequent, & ſi polluta fuerint, non indigent reconciliatione; & quando indigeant, à ſuis Pralatis etiam localibus benedici poſſunt.

Et aduertitur, quod in pradictis Oratoriis ex priuilegio Alexandri VI. conceſſo Ciſtertienſibus poſſunt Regulares ibi diuina Officia celebrare, & familiaribus, & Vaſſallis Sacramenta Euchariſtia, & Pœnitentia miniſtrare, abſque licentia Ordinary.

Et notatur, quod Pralati Regulares poſſunt approbare, & deſignare Oratoria non ſolum in Monaſteriis, & Grangiis, ſed etiam in locis, in quibus recreationis cauſa proficiſcuntur.

Et docetur Ordinarium non habere ius viſitandi Oratoria Regularium ruri conſtructa etiam ſi campanam habeant pendentem è turri.

Et

Et tandem quæritur, an ſupradicta Oratoria gaudeant Immunitate Eccleſiæ? Ex part. 9. tractatu 2. Reſol. 33.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Lezan. *in ſum. tom. 1. c. 21. num. 15.* vbi ſic ait: [In grangiis quoque Monaſteriorum, ſeu in prædiis ipſorum, vtilitatis, & recreationis cauſa acquiſitis, poſſe fieri Oratoria, in quibus diuina Officia celebrentur ſine licentia Ordinarij, non obſtante Concil. Trident. *ſeſſ. illa 22. iam citata*, eò quòd Concilium ſolum loquatur de priuatis domibus; hæc autem prædia, ſeu grangiæ non ſint tales, docent aliqui Authores, propter aliqua priuilegia Religionibus conceſſa. Rodriq. *tom. 2. quæſt. Regul. q. 75. art. 1. & 2.* & Laur. de Peyr. *tom. 1. priuileg. Minim. in Conſtitut. Pyrrhi, num. 29.* Et licèt aliqui hanc facultatem Regularibus concedant, non repugnante Epiſcopo; tamen Lezana (offert enim ſe non vocatus, quia illum ex corde diligo) *in ſumma, tom. 3. verb. Altare, n. 14.* putat etiam in caſu, quo Epiſcopus repugnet, probabile eſſe, poſſe vti Regulares priuilegiatos hac facultate celebrandi Miſſam cum Altari portatili in grangiis, & prædiis ſuorum Monaſteriorum. Ratio eſt, quia Concilium *loco relato* ſolùm concedit Epiſcopis, ne permittant celebrare in priuatis domibus, aut omnino extra Eccleſiam. Hæc verò prædia, ſeu grangiæ, non ſunt priuatæ domus priuatarum perſonarum, aut ſæcularium; ſed Monaſteriorum, & Communitatum Religioſorum, nec ſunt omnino extra Eccleſiam, quia ſunt partes Eccleſiæ, & bona ipſius.] Ita ille: cui adde Rodriquez *in qq. Regul. tom. 2. q. 75. art. 1.* Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 2.* & Leonem *de cenſ. recol. 6. num. 854.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. 2. & in aliis §§. eius annot.

2. Notat tamen Ioann. Henriquez *in qq. practic. ſect. 22. q. 26.* Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſing. 34. n. 5.* in dictis grangiis, & eorum Oratoriis, non ſolùm poſſe celebrare Sacerdotes Regulares, ſed etiam ſæculares. Bordonus verò *in conſil. Regul. tom. 2. reſol. 90. num. 9.* notat, quod Regulares non poſſunt in illis admittere ad Miſſam extraneos: quia inſtituta ſunt tantùm ad vſum Fratrum, & eorum Familiæ, & colonorum, vt colligitur ex cap. *Patentibus 10. de priuil. cap. fin. de cenſib.* & ex priuilegiorum tenore. Nihilominùs non cenſetur interdicta receptio vnius, vel alterius benefactoris, aut amici ad Miſſam audiendam, maximè cùm nulli præiudicium afferatur. Ita ille: imò ex priuilegio Alexandri VI. putat Pellizzarius *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. n. 134.* ſæculares poſſe liberè audire Miſſam in Capellis Regularium ruſticis.

Sup. his Sacerdotibus ſæcularibus eaſdem in fin. §. 2. Reſ. præcedentis, & in to. 9. tr. 7. Reſ. 49. §. Secundo, à ſimili breuiter ad med. & in aliis §§. eius not.

3. Et tandem nota, id quod docet Garcias *in ſum. Theol. mor. tract. 5. diffic. 7. dub. 2. punct. 3. numero 34.* vbi ſic ait: [Aduierta à cerca los Oratorios de las granjas, que Alexandro VI. concedio à los Ciſtercienſes, que puedan celebrar alli los Oficios, y adminiſtrar los Sacramentos de la Penitencia, y Eucariſtia à los vaſſallos, familiares, y criados dél Conuento, ſin licencia del Ordinario: que ſe entienda por criados, y familiares, ſi ſolos los que viuen dentro las puertas del Conuento, ò otros tambien: eſplicalo Luys de S. Iuan. *q. 8. art. 9. duda 2.* Miranda *tom. 1. q. 42. art. 1. & 2.* reſuelen, que tambien los que eſtan fuera en granjas, ò caſas de Religion.] Hæc ille, & alij.

Sup. hoc inf. in Reſ. 29. §. vlt.

4. Verùm, an dicta Oratoria gaudeant immunitate Garcias *vbi ſuprà* ex Suarez, & Henriquez affirmatiuè reſpondet: ſed putat, ad hoc vt gaudeant hoc priuilegio, debere eſſe benedicta. Sed Bordonus *vbi ſuprà num. 6.* non facit mentionem de tali benedictione: ſic enim ait: [Quamuis Oratoria priuatorum immunitate non gaudeant: Regularium tamen Oratoria; cùm potiùs publica ſint in ordine Religionem, licèt priuata excluſione extraneorum, immunitate gaudent, ſi non ratione ſui, ſaltem ratione Clauſtri, aut grangiarum, quæ tali immunitate gaudent, vt ex priuilegio conceſſo Ordini Ciſtercienſium refert Rodriq. *tom. 2. quæſt. 75. artic. 2.*] Ita Bordonus. Et quidem ſupradicta Oratoria, vt Oratoria Monaſteriorum non indigent benedictione, & vt optimè obſeruat Bordon. *ſup. num. 4.* quando non fuerunt benedicta, licèt polluta, non egent reconciliatione, eò quòd reconciliantur ſolùm loca conſecrata, aut benedicta, ex c. fin. *de conſec.* & quando indigent reconciliatione, à ſuis Prælatis etiam localibus benedici poſſunt. Quod probatur à fortiori: nam hæc poſſunt fieri, quando eorum Eccleſiæ eſſent reconciliandæ.

Sup. hoc inf. in Reſ. 62. §. vlt. & in to. 9. tr. 2. Reſ. 9. §. 1. ad med.

Sup. his Grangiis in to. 9. tr. 1. Reſ. 8. §. Et tandem. &c. Et pro ſequentibus in hoc § à verſ. Et quidem. in Reſ. præterita. §. Nota hic. & lege inf. doctr. §. vlt. Reſ. 16. & inferius in tr. 8. ex Reſ. 81. § 1. pau ò pòſt med. à verſ. Oratoria ſeu Capellas.

5. Nota hic etiam, quòd ſtante conſuetudine interpretante dicta priuilegia Summorum Pontificum, Prælati Regulares non ſolùm poſſunt approbare, & deſignare Oratoria in Monaſteriis, & grangiis; ſed etiam in locis, in quibus recreationis cauſa proficiſcuntur, vt in villis PP. Ieſuitarum, & aliorum Religioſorum. Ita Pellizzar. *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num. 91.* qui etiam *cap. 5. ſect. 2. num. 76.* docet, Ordinarium non habere ius viſitandi Oratoria Regularium ruri conſtructa, etiamſi campanam habeant pendentem è turri.

RESOL. XIII.

An Regulares in Grangiis ſeu Cellis particularibus poſſint celebrare in Altari portatili, contradicente Epiſcopo?

Et ſupponitur, quod non contradicente Epiſcopo, & prohibente, poſſunt adhuc Regulares, non obſtante Concilio Tridentino celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus, & in quocumque decenti loco cum Altari portatili. Ex p. 6. tract. 8. & Miſc. 3. Reſ. 39.

§.1. SVppono poſſe Regulares celebrare cum Altari portatili in quocumque decenti loco, Epiſcopo non contradicente, & tùm ſolùm non poſſe quando id prohiberet. Ita Ledeſma *in ſumma, tom. 1. cap. 20. de Euchar. difficult. 4. circa concl. 2.* Ioannes de la Cruz *de Priuileg. Regul. lib. 2. cap. 5. dub. 7. poſt concluſ. 4.* Emanuel Rodriquez *in quæſtion. regul. tom. 1. quæſt. 43. art. 5.* Hieronymus Rodriquez *in Compend. QQ. regul. reſol. 9. num. 4.* Portel. *in dubiis regul. verb. Altare, num. 1.* Marchinus *de Sacrament. Ordinis, tract. 3. part. 3. cap. 9. numero 12.* Lugo *de Sacrament. Euchariſt. diſputat. 20. ſect. 2. numero 51.* & alij. Nec obſtat Concilium Tridentinum *ſeſſ. 22.* & ibi clauſula, *Non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis*, quia non tollit directè priuilegia, ſed dat facultatem Epiſcopis prohibendi etiam contra priuilegia, & ideo non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis poſſunt Epiſcopi prohibere Regularibus ne celebrent extra Eccleſiam, quod ſi non prohibeant non eſt Regularibus interdictus vſus priuilegiorum quicquid in contrarium aſſeratur Peregrinus *in compend. Priuileg. part. 1. tit. Miſſa, §. 2.* Fauſtus *de Sacrament. Euchariſt. lib. 2. quæſt. 171.* Fagundez *de præcept. Eccleſ. part. 1. lib. 3. cap. 13. numero 16.* Beia *part. 4. caſu 33.* Chamerota *de Sacram. Euchariſt. dub. 15.* Suarez *tom. 3. diſputat. 81. ſect. 3.* Coninch *de Sacrament. quæſt. 83. art. 3. dub. 1. n. 226.* & alij.

Sup. hoc, quod hic ſupponitur inf. in Reſ. ſeq. & in duabus primis lin. Reſ. 16.

2. Sed his ſuppoſitis difficultas eſt, àn Epiſcopo contradicente, & prohibente poſſint adhuc Regulares non obſtante Decreto Concilij Tridentini celebrare in Grangiis, & Cellis particularibus. Et

Sup. hoc in Reſ. 2. annot. præterita §. 2. ad lin. 12. & ſup. in Reſ. 22. §. 1.

Digitized by Google

interpol. & ſit à vers. Peroquè ſequi. in Rel. 11. §. 1. ad med. verſ. Et hæc.

Et affirmatiuam ſententiam nouiſſimè tanquam probabilem admittit Lezana *in ſumma quaſt. Regul. tom. 3. verb. Altare, n. 14.* vbi ſic ait. Etiam in caſu quo Epiſcopus repugnet, probabile eſt poſſe vti Regulares priuilegiatos hac facultate celebrandi Miſſam cum Altari portatili in grangiis, & prædiis ſuorum Monaſteriorū. Ratio eſt, quia Concilium loco relato ſolùm concedit Epiſcopis ne permittant celebrare in priuatis domibus, aut omnino extra Eccleſiam. Hæc verò prædia ſeu grangiæ, non ſunt priuatæ domus, quia non ſunt domus priuatarum perſonarum, aut ſæcularium, ſed Monaſteriorum, & Communitatum Religioſorum, nec ſunt omnino extra Eccleſiam, & bona ipſius. Rodriquez, Ioannes de la Cruz, & Peirinis relati.

Sup. hac doctrina & eodem priuilegio in hoc §. confectis inf. in Reſ. 16. §. 2. ad med. à verſ. Et huic ſententiæ.

3. Pari etiam probabilitate idem affirmari poſſe videtur, ſicque aliquando in Hiſpania practicari vidi, de cameris particolaribus aliquorum Religioſorum, caſu aliquo extraordinario, quo videlicet propter infirmitatem è camera exire non poſſint ad audiendam Miſſam, & dies ſolemnis fuerit, vel propter Sacram Communionem recipiendam. Quod ſcilicet tunc poſſint in propriis cameris honeſtis, ac decentibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio eſt, quia cameræ Religioſorum regulariter ſunt loca decentia, & honeſta, ac per conſequens in eis poterunt prædicti Regulares priuilegiati vti dicto priuilegio, non ſolum permittente, aut non contradicente Epiſcopo propter dicta, ſed etiam caſu dato quod ipſe contradicat, cum prædictæ cameræ non ſint priuatæ domus, ſed ad Eccleſiam pertinentes, nec omnino extra Eccleſiam, ac proinde non comprehenſæ in Decreto Concilij Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile Priuilegium Pij IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Lateranenſis, quod refert Peirinis *ſuprà, n. 34.* ex Peregrino *in Compend. priuilegiorum Congregationis Regularium, titul. Infirmi. §. 2.* Eſt autem magnum hoc priuilegium; nam conceſſum dicitur 18. Maij 1565. poſt Concilium Tridentinum, & cum derogatione ipſius. Huc vſque Pater Lezana.

RESOL. XIV.

An Regulares poſſint celebrare vbique in Altari portatili, etiam in domibus ſæcularium & in plateis, caſtris, & grangiis, & circa vllum dubium poſſint hoc facere Fratres itinerantes? Ex p. 3. tr. 2. Reſ. 80.

Sup. hoc in Reſ. prætenta §. 1. & in alia eius not. 1.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Miranda *in manuali Prælatorum tom. 1. q. 4. art. 9.* citans Suarez pro ſe idem ſentientem.

Sup. hoc in eodē §. not. præterita.

2. Sed Laurentius Portel *in dubiis Regul. ver. Altare, num. 1.* contrariam ſententiam tenet, & ideo aſſerit poſſe Regulares non contradicente Epiſcopo celebrare in domibus ſæcularium in altari portatili, ſeruata debita decentia extra cameras, vbi dormiunt, & in plateis, & caſtris, & grangiis, & circa vllum dubium poſſe hoc facere Fratres itinerantes dicendum eſt. Ita Portel, qui citat pro hac ſententia Ioan. de la Cruz, Ledeſmam & Rodriquez.

RESOL. XV.

An priuilegia Mendicantium celebrandi extra Eccleſiam ſint reuocata per Concilium Tridentinum ſeſ. 22. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 106.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. à lin. 3. & ſup. in Reſ. 11. à lin. 2.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Suarez *in 3. p. tom. 3. diſp. 81. ſect. 3. in fine.* Nauar. *c. 25. n. 82.* & in hanc ſententiam videtur inclinare Henriquez *lib. 9. cap. 27. n. 2. in gloſſa lit. S.*

2. Sed Ioanni Præpoſito *in 3. part. q. 83. art. 3. dub. 4. n. 151.* videtur verior negatiua ſententia, quia in decreto Concilij nulla eſt clauſula quæ priuilegiis Regularium antea conceſſis deroget, vel ea reuocet, nec refert quòd in fine dict. decreti dicatur, *Non obſtantibus priuilegiis, exemptionibus, ac conſuetudinibus quibuſcumque;* quia illa commode poſſunt referri ad immediatè præcedentia, nimirum, *atque ad ea inuiolatè ſeruanda cenſuris Eccleſiaſticis, aliiſque pœnis quæ illorum arbitrio conſtituantur, fidelem populum compellant.* Ita ille. Vnde cenſet priuilegium datum Prædicatoribus & Minoribus *in cap. biſt de priuil.* non eſſe reuocatum per Tridentinum quod confirmat, quia Canon inſertus iuri communi non debet dici reuocari, niſi ſufficienter conſtet de reuocatione, cùm ſit fauorabile ius commune remanere, & eius reuocatio cenſeatur odioſa; in præſenti autem non clarè conſtat reuocatio; ergo, &c.

RESOL. XVI.

Sup. hac prima difficult. huius tituli ſup. in Reſ. 13. §. 1. & in Reſ. 34.

An Regulares extra Oratoria Monaſteriorum, & Grangiarum poſſint etiam celebrare in aliis locis cum Altari portatili?

Et an hodie prædicta priuilegia, & Altaria ſint reuocata per Concilium Tridentinum?

Et quid, ſi ab Epiſcopo loci hoc prohibeatur?

Et in exemplum ſupradictarum quæſtionum adducuntur diuerſi caſus, & etiam pro Monialibus, & quod in multis aſſerunt, & concordant Oratoria regularium, & ſæcularium.

Et tandem quæritur, an quando virtute priuilegij Greg. XIII. Prouinciales Societatis Ieſu approbant Oratoria intra, & extra domus ſuas pro Religioſis ſubditis, debent hoc facere per ſe, vel per alios? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 34.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondeo ex cap. *In his de priuil. & aliis indultis Pontificiis conceſſis Regularibus.* Sed difficultas eſt, an hodie ſint reuocata per Concilium Tridentinum? Et affirmatiuè reſpondet Garcias *in ſumma, tractat. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 3. num. 29.* & addit, hoc ſolùm poſt Concilium conceſſum fuiſſe Miſſionariis, tam Ieſuitis, quàm aliis Regularibus.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & ſup. in Reſ. 11. à lin. 2.

2. Sed dicta priuilegia non fuiſſe à Concilio Tridentino reuocata docent Portel *in dubiis regul. verb. Altare, num. 1.* Villalobos *tom. 1. tract. 8 difficult. 33. num. 7.* Rodriquez *in compend. qq. regular. reſol. 9. n. 4.* Ludouicus de San Iuan *de Sacram. Euchar. q. 12. art. 3. dub. 2. append. 1.* & alij penes Garciam *vbi ſuprà,* quibus adde Cardinalem de Lugo, *de Sacram. Euchariſt. diſp. 20. ſect. 2. num. 52.* Marchinum *de Sacram. Ordin. tract. 3. par. 3. cap. 9. num. 12.* aſſerentes, nunc quoque poſſe Regulares vti Altari portatili in quolibet decenti loco, niſi ab Epiſcopis prohibeantur: & tunc ſolùm non poſſe, quando prohibentur: & licèt aliqui ſentiant, ſupradicta priuilegia fuiſſe à Concilio reuocata; tamen, vt obſeruat Serra *in 6. p. D. Thomæ, q. 83. art. 3.* nonnullis Religionibus rurſus conceſſa ſunt, quibus gaudent aliæ; quibus conceſſa eſt à Pontifice communicatio in priuilegiis cum prædictis. Non eſt tamen recedendum à negatiua ſententia, quam adduximus. Et huic ſententiæ adhærendo, adducenda ſunt aliqua priuilegia, quæ affert noſter doctus, & amiciſſimus Paſqualigus *deci. 174. 176. 177. & 178.* cui ego addo Quintana duenas *in Theol. mor. tom. 1. ſingular. 34. num. 7.* & Pellizzarium *tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num. 96.* Et ideò ex priuilegio Pij IV. conceſſo Canonicis Regularibus anno 1565. poſſunt Regulares communicatione gaudentes erigere Altaria, in locis,

Sup. hoc ſuprà in Reſ. 13. §. Sed his. & in aliis §§ & Reſ. eius annot.

Sup. hoc eodem priuilegio, & doctr. in Reſ. 106.

ſeu

præteritæ 5. vlt. per tot. ſeu cellis, vbi decumbunt infirmi, vt poſſint è lecto audire Miſſam, & Eucharithiam recipere: nec neceſſum eſt, vt infirmitas ſit magni momenti, ſed ſufficit, vt infirmus exire à cubiculo non valeat. Tunc autem Superiorem localem Altare approbatorum ſentio, ſiue ex propria authoritate, ſiue ex ratihabitione, aut commiſſione præſumpta Prouincialis. Deinde Regulares infirmi extra Clauſtra degentes poſſunt facere celebrare in ſuis cubiculis: ſecus ſi ſæculares ægrotarent in Monaſterio; quia, inquit, hoc eſt priuilegium perſonale, non locale: Sed exiſtimo, quòd tunc in horum etiam cubiculis poſſent Superiores Altare ad celebrandum erigere in ſuo Monaſterio. Adde etiam, quòd Moniales ſub Regularium regimine viuentes, poſſunt frui, & vti hoc priuilegio, ſi Regulares, quibus ſubijciuntur, eo gaudeant, vel in eo communicent cum alijs Religionibus: quia prædictæ Moniales participant priuilegia conceſſa Regularibus, necnon priuilegium communicationis, quatenus capaces ſunt; cum ſint veluti quid acceſſorium Regularibus, & pars eiuſdem Ordinis. Ita Quintanaducñas, & Paſqualigus.

3. Sed ego in iſtis priuilegijs admiror liberalitatem Sedis Apoſtolicæ erga ſeruitia præſtita à Regularibus, & admiror modeſtiam Regularium, qui parcè & rariſſimè illis vtuntur: quod meritò ita faciendum eſſe puto. Sed, vt verum fatear, non poſſum acquieſcere, vt hodie Regulares poſſint vti illo priuilegio, quod affert Pater Paſqualigus, nempe, quòd etiamſi extarent infirmi extra Clauſtra in domo ſæcularium, poſſint facere celebrare in ſuis cubiculis: non, inquam, hoc admitto: ſed contrarium teneo cum Magiſtro Patre Lezana *in Summa, tom. 3. verb. Altare, num. 15. & 16.* vbi ſic ait: [Probabiliter affirmari poſſe videtur, ſicque aliquando in Hiſpania practicari vidi, de cameris particularibus aliquorum Religioſorum, caſu aliquo extraordinario, quo, videlicet, propter infirmitatem è camera exire non poſſint ad audiendam Miſſam, & dies ſolemnis fuerit vel propter ſacram Communionem recipiendam; quòd, ſcilicet, tunc poſſunt in proprijs cameris honeſtis, ac decentibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio eſt: quia cameræ Religioſorum regulariter ſunt loca decentia, & honeſta, ac per conſequens in eis poterunt prædicti Regulares priuilegiati vti dicto priuilegio, non ſolùm permittente, aut non contradicente Epiſcopo, propter dicta; ſed etiam caſu dato, quòd ipſe contradicat, cùm prædictæ cameræ non ſint priuatæ domus; ſed ad Eccleſiam pertinentes, nec omninò extra Eccleſiam, ac proinde non comprehenſæ in decreto Concilij Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile priuilegium Pij IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Lateranenſis, quod refert Peitinis *tom. 1. priuilegior. Minim. in Conſtit. Pyrrhi, num. 34.* ex Peregrino *in Compend. priuileg. Congregationis Regularium. titul. Infirmi, §. 2.* Eſt autem magnum hoc priuilegium, nam conceſſum dicitur 18. Maij, 1565. poſt Concilium Trident. & cum derogatione ipſius. Aliud etiam priuilegium pro Fratribus Hieronymianis in Hiſpania refert Portell. *in dubiis Regular. verb. Altare, num. 5.* quod non vidi, nec ſcio, an ſit ſolùm viuæ vocis oraculum, ac per conſequens hoc tempore reuocatum. Nullatenùs tamen id credo eſſe permiſſum in cameris ſæcularium, non ſolùm quia ipſæ ſunt priuatæ domus, & omninò extra Eccleſiam, de quibus loquitur Concilium; ſed etiam, quia hoc eſt contra voluntatem Epiſcoporum, qui meritò, & rationabiliter id non permittunt; præſertim, propter declarationem Sacræ Congregationis, quam refert Naldus *verb. Miſſa, num. 51. & 52.* vbi decernitur, licentias celebrandi in priuatis Oratorijs non niſi à Sede Apoſtolica eſſe concedendas, nec ab Epiſcopis poſſe concedi.] Ita Lezana. Diſſentior igitur à Patre Paſqualigo in ordine ad dictum priuilegium, quod quidem puto neque eſſe in vſu. Et ideò dixit Garcias *vbi ſuprà, num. 33.* [Añade Paſqualigo, que ſi vn Religioſo ſe hallà infermo fuera del Conuento, que puede hazerſe dezir Miſſa en ſu apoſento, ſi es lugar decente para oyrla de algun Clerigo, ò Religioſo, porque eſte es priuilegio perſonal, & ſequitur perſonam; però no entiendo ay vſo dello.] Ita ille, & ego. Vnde abſtineant Regulares à tali priuilegio. Nota etiam hic obiter cum Barboſa *de iure eccleſ. lib. 1. cap. 44. n. 64.* & Lezana *in Summa, tom. 4. verb. Moniales, n. 31.* Sacram Congregationem ſub die 22. Auguſti, 1605. declaraſſe, ne in Monialium infirmaria Sacrificium Miſſæ celebrari permittatur.

4. Sed hic inquirendum eſt, an, quando virtute priuilegij Gregorij XIII. Prouinciales Societatis approbant Oratoria intra, & extra domos ſuas pro Religioſis ſubditis, debeant hoc facere per ſe, vel per alios? Debere fieri per ipſos Prouinciales putat Pellizzarius *tom. 2. tract. 8. c. 2. ſect. 1. n. 91.* cùm in conceſſione poſita ſit clauſula, *per ſe*, quòd, ſcilicet, ij per ſeipſos vtantur, non per alios. Verùm negatiuæ ſententiæ adhæret Quintanaduеñas *tom. 1. tractat. 9. ſingul. 34. num. 4.* vbi ita aſſerit: Notandum, hanc approbationem Ordinarij loci ſufficere, vt Oratoria in Conuentibus, aut in prædijs erecta viſitentur, & approbentur à Prouinciali. Suarius *tom. 3. in 3. par. diſp. 81. ſect. 3.* Enriquez *lib. 9. de Miſſa, cap. 27. num. 2.* & conſtat ex Bulla Gregorij XIII. Societati conceſſa anno 1575. quæ incipit: *Decet Romanum*, &c. ibi: *Poſtremò conſiderantes, quanta Societati huiuſmodi cura ſit perfectio diuini cultus, quanquam etiam ſæpè, remotis in locis Collegia, & Reſidentias habeat, volumus, vt in Oratorijs, & Capellis, quæ ipſius Societatis Prouinciales per ſe in Domibus, Collegiis, & aliis locis, vbi aliqui Societatis reſidebunt, approbauerint, & ad diuinum dumtaxat cultum deputauerint, Miſſæ, & alia diuina Officia, alterius licentia deſuper minimè requiſita, celebrari poſſint.*] Ita ille. Mihi verò magis placet opinio Pellizzarij. Sup. hoc ſup. in fin. Reſ. 11.

5. Ex his ſequitur, ſupradicta Oratoria Regularium, & ſæcularium differre, & concordare in multis. Differunt, quia Priuilegium Oratoriorum Regularium eſt locale, ſæcularium eſt perſonale. Oratoria Regularium non egent Epiſcopi deſignatione, & approbatione, ſæcularium egent. In Oratorijs Regularium plures Miſſæ dici poſſunt; in ſæcularium, vna. Omnes intereſſentes Miſſæ in Oratorijs Regularium ſatisfaciunt præcepto; in Oratorijs ſæcularium minimè, ſed ſola familia domini. Oratoria Regularium gaudent immunitate, quod non admittitur in Oratorijs ſæcularium, &c. Concordant, quia non egent benedictione; & ſi polluantur non egent reconciliatione, &c.

RESOL. XVII.

An Oratoria Palatij alicuius Ciuitatis, in quo Senatores alicuius Ciuitatis negotia tractant, & iuſtitiam adminiſtrant, cenſeantur ſublata per Bullam Pauli V.

Et an ſub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicarum?

Et an quatenus dicta Capella ſub Decreto ſacri Concilij, nec non Decreto Pauli V. & litterarum prohibitione comprehendantur, & Bulla Cruciatæ non ſuffragatur, liceat Epiſcopo contra Sacerdotes tam ſæculares, quàm Regulares in eiſdem Capellis celebrare volentes, poſt edictum Archiepiſcopi publicatum, ſeu intimatum, procedere, & quibus pœnis punire? Ex p. 9. tract. 5. Reſ. 35.

§. 1. PRo negatiua ſententia dici poteſt, quòd dictum Decretum Pauli V. abſtulit Oratoria domorum priuatarum, vt obſeruant Portel *in reſp. regul. tom. 1. par. 3. caſu. 20. n. 4.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tr. 3.*

part. 3.

par.3.c.9.n.11. Bſia *par.4.caſu.33.* Lezana *in ſumma, tom.1.cap.21.n.14.* Garcias *in ſumma. Theol. mor.tr.3. difficul.8. dub.2. punct.2.n.19.* Carolus à Baſilica Petri *in c. Miſſarum.de conſecr.diſt.1.* cum aliis: & ideò aſſerunt, quòd in dicto Decreto non fuerunt comprehenſa Oratoria exiſtentia in Palatiis Epiſcoporum. Ergo dicendum videtur, Decretum Pauli V. non comprehendere ſupradicta Palatia Magnarum ciuitatum, quia non veniunt ſub nomine domorum priuatarum; ſed ſunt domus publicæ Communitatum. Adde, quòd Pontifex voluit tollere abuſus, vt patet ex eius verbis, & obſeruat Paſqualigus *deciſ.171.num.5.* & alij. Sed in caſu, de quo loquimur, abuſus non poſſunt de facili euenire, cùm in dictis Oratoriis celebretur cum magna pompa, ornatu, & decentia; ergo. Deinde Paulus V. tollit omnia Oratoria priuata, quæ poſt Concilium Tridentinum in dies erecta fuerunt authoritate, & facultate (vt patet ex contextu litteræ) Epiſcoporum: ſed in aliquibus Oratoriis Palatiorum, de quibus loquimur, celebratur ex conſuetudine immemorabili, etiam ante Concilium Tridentinum: ergo non includuntur in dicto Decreto Pauli V. cùm de tali conſuetudine nulla efficiatur mentio; & ad tollendam conſuetudinem immemorialem, opus eſt de illa ſpecificam mentionem facere.

2. Sed, his non obſtantibus, nouiſſimè cùm Archiepiſcopus Calaritanus peteret à Sacra Congregatione Concilij deciſionem huius dubij. An ſub prohibitione Decreti Pauli V. ſuper Oratoriis priuatis cõprehendatur Capella exiſtens in Aula publica Palatij ciuitatis, ita vt Magiſtratus teneatur à Sede Apoſtolica licentiam impetrare: Sacra Congregatio die 14. Nouembris, 1648. reſpondit comprehendi ſub prohibitione Decreti. Vnde patet reſponſio ad titulum noſtræ quæſtionis, nempe, ſupradicta Oratoria eſſe ſublata à Paulo V. Et quidem, vt obſeruat Ioannes Valerus *in differ. vt inſque fori, verb. Miſſa, differ.2. §.2.* hodiè facultas habendi Oratoria, non ſolùm fuit ſublata quoad priuatos, ſed etiam quoad quoſcumque Principes: qui etiam Valerus obſeruat, fuiſſe ſublatam quancumque conſuetudinem immemorialem celebrandi in Oratoriis: quod eſt valdè notandum.

3. Nota etiam hìc obiter, dictum Archiepiſcopum petiiſſe deciſionem alterius dubij, videlicet, An ſub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum, & petenda ſit eadem licentia à Sede Apoſtolica, vel ſufficiat licentia Ordinarij, ſi huiuſmodi Capella ſit in loco decenti ornata. Et Sacra Congreg. eadem die reſpondit, non comprehendi Capellam carcerum publicorum.

4. Et tandem idem Archiepiſcopus petiit à Sacra Congregatione aliud dubium, ſcilicet, An quatenus dictæ Capellæ ſub Decreto S. Concilij, necnon Decreto Pauli V. & litterarum prohibitione comprehendantur, & Bullæ Cruciatæ non ſuffragantur, liceat Epiſcopo contra Sacerdotes, tam ſæculares, quàm Regulares, in eiſdem Capellis celebrare volentes, poſt edictum Archiepiſcopi publicatum, ſeu intimatum, procedere: & quibus pœnis punire? Sacra Congregatio ſub eadem die reſpondit, licere Archiepiſcopo contra Sacerdotes, tam ſæculares, quàm Regulares, in eiſdem Capellis celebrare volentes poſt edictum Epiſcopi publicatum, procedere etiam ad pœnas cenſurarum.

RESOL: XVIII.

An quando licitum eſt cauſa magnæ neceſſitatis celebrare extra Eccleſiam, ſit adeundus Epiſcopus pro licentia? Et an poſſit Epiſcopus in caſu neceſſitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propriam diœceſim? Et notatur, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Miſſam, & repente quis incidit in articulo mortis, quæſierunt à me, an tunc poſſet Sacerdos celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo: Ex p.9.tr.1. Reſ.46.

§.1. Negatiuè reſpondet Emmanuel Sà *verb. Miſſa, num.19.* & pro hac ſententia adducit etiam Nauarrum, Sotum & Armillam Pater Paſqualigus *deciſ.178.n.2.* quos ipſe ſequitur, quando neceſſitas eſt euidens: ſecùs in dubio.

2. Sed, his non obſtantibus, nominatim contra Patrem Paſqualigum, noſter Alphonſ. de Leone *in tr. de conſ. recollect.6.n.851.* talem ſententiam non audet admittere, quando Epiſcopus, vel Ordinarius poteſt facilè adiri: ſecùs, ſi non poteſt facilè adiri: nam Concil. Trident. *in ſupracitato Decreto* tribuit hanc facultatem Epiſcopo pro caſu neceſſitatis tantùm, & per conſequens reſtricta fuit facultas ſibi data à iure, non in totum, ſed pro caſu ſolùm vbi adeſſet neceſſitatis euidens: ſi ergo, quando adeſt euidens neceſſitas, & poſſet facilè Epiſcopus, vel eius Vicarius non adiri, non teneretur quis petere dictam licentiam, fruſtatoria eſſet dicta conceſſio S. Concilij facta Ordinariis pro exequutione prohibitionis. Ita Leone. Et quidem ego affirmatiuæ ſententiæ adhæreo, cui adhærent etiam communiter Doctores, quos citat, & ſequitur Perſicus *de Offic. Sacerdot. lib.1. c.6. dub.4.n.33.* quia nunquam extra Eccleſiam celebrare licet, niſi Epiſcopus permiſerit, vt patet ex cap. *Miſſarum de conſecrat. diſt.1.*

3. Sed, quidquid ſit de rigore, ſecurius erit in dictis caſibus ſemper petere licentiam ab Epiſcopo: & ita conſulendum eſſe exiſtimo Parochis, & aliis Sacerdotibus. Vide Vvigers *in 3.p. qu.83. dub.15.n.67.* Marchin. *de Sacr. Ordinis, tr.3.pat.3.c.9.num.11.* Garciam *in Summ. Theol. mor.tr.3. diffic.8.dub.2.punct.1.n.6.* & alios.

4. Non deſeram tamen hìc adnotare caſum, de quo olim Ego interrogatus fui. In quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Miſſam; repentè quis incidit in articulum mortis: quæſierunt à me, an tunc poſſet Sacerdos Miſſam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo. Et reſpondi affirmatiuè, & in terminis Nugnum adduxi *in 3.p.D.Thomæ, tom.1.qu.83.art.3.* vbi docet, eſſe peccatum mortale celebrare extra Eccleſiam ſine Epiſcopi facultate: modificat tamen hoc in caſo allato, & ſic aſſerit: [Sit concluſio: Mortale peccatum eſt celebrare extra locum ſacrũ ſine facultate Epiſcopi. Hæc concluſio patet: Primò, quia eſt communis inter Doctores Scholaſticos, *in 4.diſt.13.* & illam docet D.Thomas in iſto articulo, Syluester, & alij Summiſtæ *in verb. Miſſa:* & ita præcipitur in Concilio Tridentino, *ſeſſ.22.cap. de obſeruandis in celebratione Miſſarum.* Et patet: quia talis celebratio eſſet contra communem vſum totius vniuerſalis Eccleſiæ in re grauiſſima. vnde & grauiter puniuntur ſic celebrantes. Intelligenda eſt noſtra concluſio, niſi aliàs ſit grauis neceſſitas, quia tunc licitum eſt celebrare in domo, & in quocunque loco decenti: vt ſi ſit infirmus in extrema neceſſitate, & aliter nõ poſſit illi ſubueniri, niſi celebrando extra templum.] Ita Nugnus, cui etiam adde Toletum *lib.2.c.2. n.1.* & Perſicum *de officio Sacerdotis, lib.1.c.6.dub.4.n.29.*

5. Sed hìc quærendum erit, An poſſit Epiſcopus in caſu neceſſitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus ſibi ſubditis extra propriam Diœceſim? Reſpondeo, circa hoc eſſe duas ſententias. Prima affirmat: quia hoc ſine licentia Epiſcopi fieri poteſt in neceſſitate, vt in itinere, quando licentia commodè haberi non poteſt, *cap. Concedimus. de conſecrat. diſt.1.* non autem extra neceſſitatem; alioquin eſſet licitum de iure communi, ac proinde fruſtrà concederetur Epiſcopis priuilegium; vt in Altari Viatico celebrare, vel celebrari facere poſſint in itinere, *cap. Quoniam de priuilegiis, lib.6.*

Ergo Epiſcopus dare poteſt hanc facultatem extra ſuam Diœceſim. Ita Syluester, *Miſſa,1.q.5.dicto 3.* Probat etiam *ex cap. Miſſarum de conſecrat. diſt.1.* vbi conceditur celebrari, vbi Epiſcopus permiſerit. Sed non eſt recedendum à ſententia negatiua. Et ratio eſt: quia in cap. *Quoniam de priuilegiis,lib.6.* Bonifacius VIII. concedit Epiſcopis priuilegium, vt Altare poſſint habere viaticum, in eo celebrare, ac facere celebrari vbicunque: Sed ſi, hanc facultatem poſſent ipſi ſacerdotibus ſibi ſubditis concedere extra Diœceſim, illam haberent de iure communi. Ergo fruſtra concederetur ipſis Epiſcopis prædictum priuilegium. Nec obſtant adducta in contrarium: nam reſpondeo, potuiſſe Epiſcopos olim de iure communi concedere Sacerdotibus ſibi ſubditis facultatem vbique celebrandi extra neceſſitatem; ſed ſolùm intra, non verò extra propriam Diœceſim; iuxta cap. *Miſſarum de conſecrat. diſt.1.* nunc verò poſt Concilium Tridentinum, ſolùm in caſu neceſſitatis; ſemper tamen talis licentia eſt concedenda intra Diœceſim: nam extra non extenditur eius iuriſdictio. Nec valet conſequentia: Poſſunt Sacerdotes in neceſſitate vbique celebrare ſine licẽtia Epiſcopi: ergo idem etiam poſſunt ſine neceſſitate cum licentia Epiſcopi: nam primum, eſt priuilegium Summi Pontificis, in cap. *Concedimus de conſ. diſt.1.* quod non poteſt concedere Epiſcopus ſine neceſſitate, nec extra propriam Diœceſim. Vide Suarez *in 3. part. tom.3. diſp.81. ſect.3.* Vaſquez *diſp.333. c.1. n.2.* Fagundez *precept.1. lib.3. c.13. num.7.* & alios.

RESOL. XIX.

An non obſtante Concilio Tridentino poſſint Epiſcopi concedere licentiam, vt quis Oratorium priuatum habeat.

Et quid hodie dicendum eſt? Ex part. 9. tractat. 1. Reſol. 42.

§.1. NEgatiuam ſententiam docuit Nauar. *lib.1. tit. de conſt. conſ.1. queſt.37. num.76.* & *conſ.16. de priuilegiis.* Azorius *par.1. lib.10. cap.26. queſt.3.* Bonacina *de Sacramentis, diſp.4. queſt. vlt. punct.9. n.10.* & alij.

2. Sed altera ſententia affirmat: nam Concilium Tridentinum *ſeſſ.22. poſt c.9. in Decretis,* ſic aſſerit: Præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda, ſanctum hoc Sacrificium à ſæcularibus aut Regularibus quibuſcunque peragi, non obſtantibus priuilegiis, aut exemptionibus quibuſcumque. Ex verbis huius Decreti duo colliguntur. Primò, reſtrictam eſſe poteſtatem Epiſcoporum, ne poſſint concedere facultatem celebrandi in quocunque honeſto loco extra Eccleſiam, ſicut prius poterant. Secundò, in Oratorio domus priuatæ ad diuinum cultum tantùm deputato, quòd non ſit in profanos vſus cõuertendum, licere Epiſcopo dare facultatem celebrandi, dummodò priùs deſignetur, & viſitationi eiuſdem ſubiaceat: atque ſic declarauit Sacra Congregatio in hunc textum: & idem docent Guttierrez *lib.1. lib.1. canonicarum q. cap.30. n.28.* Zerola *in praxi Epiſcopali, p.1. verſ. Miſſa, concl.4.* Stephanus Quaranta *verb. Miſſa.* Sotus *in 4. diſtinct.12. q.2. art.2.* Suarez *de Sacr. diſp.21. ſect.3. verſ. Secundò, obſeruandum.* Ægidius Coninch *de Sacr. q.83. art.2. dub.1. n.225.* Stephanus Fagundez *de quinque Eccleſiæ precept. par.1. lib.3. cap.13. n.9.10.* & *11.* Layman, *Theol. mor. lib.5. tract.5. cap.5. n.4.* Ioan. de la Cruz *de ſtatu Religionis, lib.2. cap.5. dub.7.* Barboſa *de offic. Epiſ. alleg.23. n.7. p.2.* & ita hanc ſententiam præter Doctores citatos, tenet doctiſſimus, & amiciſſimus Franciſcus Zypæus *in iure Pontificio, lib.3. tit. de celebrat. Miſſ. num.8.* vbi ſic ait: Decernit Synodus, vt locorum Ordinarij non patiantur priuatis in domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab iiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda, Sanctum Sacrificium à ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcunque peragi, ac niſi qui interſint decenter compoſito corporis habitu declarauerint, ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolùm corpore adeſſe. Hic locus Conc. Trident. voluit abuſum tantùm tollere, qui procul dubiò olim nimis magnus fuit, & contra quem pulchre inſurgit practica Diaz, *cap.39.* quem iam olim perſecutus eſt Iuſtinus *in Auth. Vt nullus fabricet Oratorij domos. cap.1. 2. 3.* vbi fiſco addit eas domos, in quibus diuinum officium factum eſt abſque Epiſcopi præuia licentia, & loci deſtinatione, cum Crucis defixione. Denique permittit in Oratoriis, ad diuinum tamen cultum tantùm dedicatis, Miſſam fieri. Itaque ſi Ordinario videbitur, etſi Oratoria ſita ſint in ædibus priuatis, ad diuinum tamen cultum tantùm deſtinentur, ab eo dedicari, ac ſacrari poterunt, ſacrúmque ibi peragi. Controuerſum tamen eſt, & refert Azorius *inſt. mor. lib.10. c.16.* aliáque diuerſas Cong. Cardinal. interpretationes, an per hunc locum adempta ſit Ordinariis facultas concedendi, vt Miſſæ celebrentur in Oratoriis priuatis, non conſecratis, etſi decenter conſtructis, ordinatiſque? Certè Salua Sedis Apoſtolicæ cẽſura locus hic tãtùm eſt ad abuſus extirpandos eorum, qui id ſua authoritate præſumunt, quos ne patiantur, monentur Epiſcopi: ſed ea verba, *non patiantur,* ſi ad rigorem examinentur, non inferunt, vt permittere non poſſint, vel derogationem authoritatis Epiſcopis competentis, ne id queant, vbi iuſta ex cauſa id permittendum cenſuerint: quæ patimur, aut pati nolumus, ab aliis proficiſcuntur; quæ permittimus, à nobis. Accedit, quod Conciliaribus Conſtitutionibus in primitiua Eccleſia latis, obſcuro verbo derogatum eſſe exiſtimari non ſoleat: at ſexta Synodus, & Triburienſis, vt refert Azorius *vbi ſuprà, q.3.* in infantia Eccleſiæ hanc authoritatem Epiſcopis conceſſit; nec facilè Epiſcopi in Concilio exiſtentes reſtringunt facultates ſuas, ſed augent, vt in Conc. Trid. tam quoad ſuperiores, quàm inferiores, quamplurima liquent. Sed ſi Epiſcopi poteſtate ſua abuterentur; reuocari & ſoli Sedi Apoſt. reſeruari hanc authoritatem poſſe, nemo dubitat. Ita Zypæus, cui adde Præpoſitum *in 3. part. q.83. art.3. dub.1. num.147.* Tannerum *tom.4. diſput.5. queſt.10. dub.1. num.27.* Leſſium *in 3. p. q.83. art.2. n.7.* & 8. Vvigers *in 3. part. queſt.83. dub.15. num.67.* Hieronymum Garcias *in ſumm. Theol. mor. tract.3. diffic.8. punct.2. n.13.* Vaſquez *diſp.233. cap.2. num.3.* Suarez *diſp.81. ſect.3.* Fagundez *prec.1. lib.3. cap.12. à num.9.* Palaum *tom.4. diſp. vnico. punct.8. n.6.* & alios.

3. Nota tamen, quòd hæc opinio procedit in terminis Conc. Trident. nam hodie hæc facultas Epiſcopis ſublata eſt, & Sanctæ Sedi Apoſt. reſeruata, vt conſtat ex literis Card. Lancelloti ad Epiſcopos, datis nomine Pauli V. 10. Martij, 1615. quarum plures grauiſſimi Authores meminêre, vt Ricc. *in praxi fori Eccleſiaſtic. dec.538.* Franciſ. Scorcia *lib.2. c.13. de Sacr. Miſſa,* Molfeſius *in Summ. tr.3. c.17. n.70.* Fagund. *d. c.13. n.12.* Naldus *verb. Miſſa, n.30.* Gauantus *comm. in rub. Miſſalis, part.3. tit.20. lit. M.* Homob. *de exam. Eccleſiaſtico, q.54. tr.8. cap.5. par.2.* vbi dicit, ſic fuiſſe à Sacra Congreg. ſæpè reſcriptum Archiepiſcopo Bononienſi, & vbique ſeruari mandaſſe. Et ita etiam, præter DD. citatos, obſeruat Caſpenſis *in curſ. Theol. tom.2. tract.23. dub.3. ſec.3. n.66.* Villalobos *in Summ. tom.1. tract.8. diffic.23. n.2.* Fillliucius *tom.1. tract.5. c.4. num.116.* Garcias *vbi ſuprà, num.14.* & Trullench. *in Bull. Cruciata, lib.2. §.5. dub.5. num.5.* qui licèt aſſerat poſt dictum Decretum

Sup. hoc ſup. in Reſ. 1. paulò poſt init. à verſ. In his autẽ.

Pauli

Pauli V. poſteà annu 1618. die 30. Iulij, idem Paulus de conſilio Cardinalium, conceſſit Epiſcopis, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatis facultatem viſitandi, deſignandi, & approbandi Oratoria, & licentiam celebrandi in dictis Oratoriis, cum his limitationibus. Prima, vt huiuſmodi licentia celebrandi in Oratorio priuato, ſolùm concedatur perſonis nobilibus, ſenio, & infirmitate impeditis, durante tantùm impedimento. Secunda, quòd dicta licentia non ſuffragetur niſi miniſtris omninò neceſſariis, ita vt alij præcepto Eccleſiæ minimè ſatisfacere cenſeantur. Tertia, quòd in ſingulis Oratoriis vna tantùm dicatur Miſſa. Quarta, quòd ab hac licentia excipiantur dies Paſchæ, Natiuitatis, Reſurrectionis, Pentecoſtes, & alia feſta ſolemnia, niſi talis eſſet perſona, quæ ob iuſtum impedimentum nullo modo poſſet adire Eccleſiam. Quinta, quòd in eadem domo duo Oratoria minimè concedantur. Sexta, quòd hæc licentia ſolùm duret per ſex annos.

4. Tamen, his non obſtantibus, poſtea Vrbanus VIII. abſolutè abſtulit ab Epiſcopis talem licentiam, & ſolùm Papæ reſeruauit. Et ideò Portel *in reſponſ. regul. tom. 1. p. 3. caſ. 20. n. 5.* ſic ait: [Addi poteſt ad hoc, quòd ego vidi meis oculis, anno 1626. in Aula cuiuſdam domini, tunc Collectoris iſtius Regni, publicati edictũ S.D.N. Papæ Vrbani VIII. in quo prohibebat ne Epiſcopus aliquis, vel ſimilis Prælatus licentiam dare poſſet alicui celebrandi, vel celebrare faciendi in Oratoriis priuatis, & ſcirent omnes talem licentiam concedere eſſe reſeruatum ſoli Summo Pontifici, & Azor. *to. 5. ſum. lib. 10. c. 26. in fine*, dicit eoſdem Cardinales declaraſſe, non poſſe Epiſcopum dare licentiam celebrandi in Oratoriis particularibus, quod conſonat nouo mandato Vrbani VIII. *proximè* citato.] Ita Portel. De quo Decreto facit etiam mentionem Garcias *n. 18.* & anteà *n. 15.* ſic aſſeruerat: [Finalmente aora nouiſſime en eſte Enero de 1644. me ha referido el Reuerendiſſimo P. Iuan Velez, Predicator de ſu Mageſtad, y Obiſpo electo de Guadalaiara de las Indias, que le dixo el Señor Nuncio el Cardinal Pancirolo en Madrid, que tenia vn Breue de ſu Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Miſſa en Oratorios priuados en caſas de los ſeculares: y aſſi oy ya eſtà cerrada la puerta à eſto del tal ſuerte, que ſolo el Papa puede.] Dicendum eſt igitur hodie non poſſe Epiſcopos, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatos, dare facultatem, vt quis poſſit in domo ſua priuatum Oratorium habere, & ibi audire Miſſam, cùm talis facultas ad ſolum Pontificem pertineat, vt patet ex praxi.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Sed. ad med. & iterum ad literam inf. in §. vlt. Reſ. 49.

RESOL. XX.

An ſaltem Epiſcopi, non obſtante Concilio Tridentino, ac Breuibus Pauli V. & Vrbani VIII. poſſint hodie in aliquo caſu particulari ex iuſta cauſa diſpenſare, vt celebretur extra Eccleſiam cum Altari portatili; Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 43.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Marchino *de Sacram. Ordinis, tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 51.* vbi ſic ait: [Adhuc in multis caſibus viget in Epiſcopis hæc facultas, tam poſt Tridentinum, quàm poſt Pauli V. decretum.] Ita ille, cui adde Garciam *in ſumma Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 2. n. 58.* ſic aſſerentem: [Empero aunque el Concilio Tridentino, y las letras de Paulo V. parece, que quitan à los Señores Obiſpos el poder dar eſtas licentias, y a los Obiſpos, y Nuncio de Eſpaña nueſtre S.P. Vrbano VIII. pero no obſtante eſtos decretos, hallan los Theologos deſtos tiempos algunos caſos, en los quales la puedan dar oy.] Et citat pro hac ſententia Cardinalem de Lugo, Ledeſmam, Fagundez, Villalob. Rodriq. Layman, & alios; quibus ego addo Magiſtrum Serra *in 3. p. D. Th. q. 83. art. 3.* Caſtrum Pal. *tom. 4. tract. 22. diſp. vn. punct. 8. n. 6.* vbi ſic aſſerit: [Ex verbis Concilij Tridentini manifeſtè conſtat, non eſſe Epiſcopis ſublatam facultatem deſignandi Oratoria, in quibus Sacrificium peragatur, quinimò ea facultas ibi ſupponitur; ſiquidem Oratoria ab eu deſignanda, & viſitanda ſunt: ſolùm enim tollitur ab eis facultas conceſſa in cap. *Miſſar. de conſecr. diſt. 5.* permittendi aliis celebrationem liberam, & per modum priuilegij in priuatis domibus, & omninò extra Eccleſiam, & extra Oratoria ad diuinum tantùm cultum dedicata. In Oratoriis ergo, ſicut in Eccleſia permittere optimè poſſunt celebrationem, maximè aliqua rationabili cauſa intercedente. Neque huic doctrinæ aduerſatur Breue Pauli V. editi anno 1617. quo omnibus Prælatis infertur poteſtas concedendi licentias celebrandi in domibus priuatis, etiamſi nobiliſſimæ ſint: quia, vt opinor, intelligi debet de facultatibus perpetuis celebrandi in locis non permanenter diuino tantùm cultui dicatis: quia Paulus V. ſolùm. Eo Breui intendit Decretum Tridentini renouare, & denuò ſtabilire.] Ita Palaus.

2. Sed audiamus alium doctum Hiſpanum Gaſparem Hurtadum, *diſp. 4. de Sacrificio Miſſæ, difficult. 6.* ſic aientem: [In Decreto Concilij Tridentini præcipitur Epiſcopis, ne patiantur in priuatis domibus Miſſam celebrari, niſi in aliquo loco ab eis deſignato, & tantùm ad diuinum cultum dedicato. Vnde Epiſcopi non poſſunt licentiam conferre ad celebrandum in priuatis domibus in loco ad alios vſus deſeruiente: poſſunt tamen diſpenſare, vt aliquando celebretur in eo loco iuſta aliqua cauſa, qualis eſt, quãdo perſona grauis ægrotat, vt domi audiat Miſſam, & Communionem ex obligatione ſuſcipiat: quia in dicto Decreto tantùm aufertur Epiſcopis facultas concedendi ſimpliciter licentiam ad celebrandum in dicto loco; non verò facultas diſpenſandi in aliquo caſu. Addimus, dictam facultatem concedendi ſimpliciter licentiam ad celebrandum in quouis honeſto, ſeu decente loco conuenientem Epiſcopis ex ſuo officio, ablatam fuiſſe à Nuntio Hiſpaniarum iuſſu Pauli V. anno 1615. ita vt iam nequeant facultatem concedere ad celebrandum in priuatis domibus, & Oratoriis, non verò fuiſſe ablatam facultatem diſpenſandi ex iuſta cauſa, vt aliquando in eis celebretur.] Hæc Hurtadus. Vnde ex ſupradictis Doctoribus apparet, in Concilio Tridentino, & in Decreto Pauli V. fuiſſe quidem ſublatam Epiſcopis facultatem concedendi licentias abſolutè celebrandi in priuatis Oratoriis, & domibus ſæcularium, non autem fuiſſe eis ſublatam poteſtatem diſpenſandi ex iuſta cauſa in aliquo caſu: Pontifex enim, & Concilium voluerunt tollere abuſus: & abuſus ſolùm ex licentiis continuis, & ordinariis oriri poterunt; non autem ex diſpenſatione pro vna, aut altera vice ex iuſta, & rationabili cauſa. Ergo, &c. Et non ſolùm hanc opinionem docuerunt Doctores Hiſpani, ſed etiam Itali. Vide Auerſam *de Sacram. Euchar. q. 11. ſect. 14.* Ioannem Antonium Nouarium *in Sum. Bullar. tom. 5. tit. de celebrat. Miſſar.* prohibita in Oratoriis priuatis, *num. 3.* & ex Societate Ieſu Patrem Perſic. *de offic. Sacerdotis, lib. 1. c. 6. dub. 3. n. 26.* qui omnes loquuntur etiam in terminis Decreti Pauli V. Et ideò adducam aliquos caſus in confirmationem ſupradictæ ſententiæ.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. vlt. poſt med. à verſ. Finalmente.

RESOL. XXI.

Enumerantur aliqui caſus, in quibus Epiſcopus poſſit dare licentiam, vt celebretur extra Eccleſiam? Ex part. 9. tr. 5. Reſ. 44.

§. 1. PRimus caſus, quando exercitus, aut claſſis ad multum temporis ſpatium Miſsã non audiuit,

Digitized by Google

& ad locum appulit, vbi ſub dio poſſit commodè illam audire, licitum erit eam ſub dio celebrare. Et ideò Caſpenſis *in Cur. Theol. tom. 4. tr. 23. diſp. 3. ſect. 3. n. 67.* docet, quòd vt ex ſtentes in caſtris, vel in triremibus, aut in nauibus Miſſam audiant, poterit Altare erigi in agro, vel in littore. Nec ſupradictis videtur obſtare declaratio Sacræ Congregationis Concilij; nam, cùm Epiſcopus Calaritanus inter alia dubia hoc etiam petierit, an ſub prohibitione Decreti Pauli V. prohibeatur Altare portatile, quod defertur ad turres in littore maris exiſtentes, ibique ex conſuetudine celebrantur Miſſæ; nulla Sedis Apoſtolicæ licentia obtenta? Sacra Cōgregatio ſub die 14. Nouembr. 1648. reſpondit, ſub eodem Decreto comprehendi Altare portatile, & de neceſſitate requiri licentiam Sedis Apoſtolicæ. Hæc declaratio, inquam non videtur obſtare doctrinæ communi Doctorum, quos affert & ſequitur Fagund. *præcept. 1. lib. 3. c. 3. n. 14.* nam in caſu Epiſcopi Calaritani credo, quod paſſim hoc efficiebatur pro vna, vel altera naui, vnde magnus erat abuſus, quem rectè voluit tollere Sacra Congregatio: ſed Doctores loquuntur, quādo claſſis magna nauium, vel triremium, aduenit in aliquo littore; tunc enim erit licitum cum Altari portatili, vt exercitus Miſſam audiat, celebrare. Non itaque Sacra Congregatio abſtulit hunc caſum poſt Decretū Pauli V. à communi Doctorum ſententia admiſſum; ſed tantùm caſum propoſitum ab illo Archiepiſcopo, in quo quidem abuſus exiſtebat. Notat tamen hic Fagundez, *vbi ſupr.* [quòd idem putat dicendum eſſe, ſi nauis Indiæ Luſitaniæ ad littus aliquod appellat: eſt enim numerus perſonarum illius inſtar numeri non exigui populi. Ita audiui à viris doctiſſimis noſtræ Societatis: nam exceptio hæc, ſeu facultas iſta celebrandi in caſu neceſſitatis magnæ, non eſt reuocata per Conc. Trid. *d. ſeſſ. 22. in Decreto de obſeru. & euitand. in celebr. Miſſarum*, iuxta omnes Doctores.] Ita Fagundez, qui fecit anteà mentionem Decreti Pauli V. quod etiam docet Marchinus *de Sacram. Ordin. par. 3. cap. 9. n. 11.* loquens de naui magno populo onuſta, quę poſt diuturnam nauigationem ad littus appulit.

2. Caſus ſecundus penes Doctores eſt, quòd liceat in bello rem diuinam ſub dio, aut ſub tentoriis celebrare in Altari portatili, aut in Ara Sacra, vt Chriſtiani milites Sacrum audiant, & ſe fidentius ad pugnam pręparent Sacra Euchariſtia ſumpta, vel pro audienda Miſſa in diebus feſtiuis. Imo Pater Paſqualig. *dec. 167. n. 4.* putat, etiam diebus non feſtis poſſe Generales, & alios primarios Duces militum, facere celebrare in caſtris, in ſuis tentoriis: quia, cùm pertineat ad ipſos cura militum, tenentur procurare, quantùm poſſunt, conſeruationem ipſorum, & adhibere illa media, quæ ſunt neceſſaria; quorum præcipuum eſt placatio Dei, & imploratio diuini auxilij, quæ non poſſunt meliori modo obtineri, quàm per Sacrificium Miſſæ: videretur enim parum æſtimari cultus diuinus, ſi in tanta neceſſitate diuini auxilij, non adhiberetur Sacrificium Miſſæ. Sed hæc omnia à Patre Paſqualigo dicta mihi non placent, nec Epiſcopi audeant talem licentiam præbere: nam Sacræ Congregationis graui reprehenſione non erunt immunes. Nec inuenio alium Doctorem, qui caſum talem admittat. Nec obſtat ratio pro illo adducta: nam fateor, Ductores militum teneri implorare diuinum auxilium, ſed quid inde? nonne illud obtinere poſſunt aliis mediis licitis, ac etiam mediante Sacrificio Miſſæ, ex eorum ordine celebrato in Eccleſiis, in quibus de iure celebrari debet, & non in eorum tentoriis, contra praxim, & conſuetudinem vſque adhuc in exercentibus militum practicatam: Et quidem, ſi, vt obſeruat Fagundez *præcept. 1. lib. 3. cap. 13. n. 14.* & alij, ſit licitum tantùm in caſu magnæ neceſſitatis, celebrare extra Eccleſiam, certum eſt, talem neceſſitatem non adeſſe: in caſu, de quo loquimur, cùm audiatur Miſſa in diebus non feſtiuis, & diuinum auxilium, vt diximus, alio medio licito inuocari poſſit. Et ita hanc ſententiam tenuerunt viri doctiſſimi de hac re à me conſulti: vnde ſapientiſſimus Cardinalis Lugo *de Sacram. Euchar. diſp. 20. ſect. 2. n. 4.* ſolùm admittit, vt in caſtris Miſſa dicatur ad implendum præceptum in die feſto. Et Henriquez *lib. 9. c. 27. n. 2.* ait, concedendam eſſe hanc licentiam Regi, aut Duci, qui exercitui præeſt. Ergo non aliis.

3. Caſus tertius eſt, poſſe ab Epiſcopo dari licentiam, vt in cubiculo perilluſtris perſonæ ægrotæ Miſſa ſemel, aut bis celebretur, vt ſuſcipiat Euchariſtiam ex præcepto, vel Viaticum. Et ita docet Vaſquez *in 3. part. tom. 3. diſp. 233. cap. 1. n. 5.* Valerus *in differ. vtriuſque fori, verb. Miſſa, differ. 2.* Henriq. *lib. 9. cap. 27. n. 1.* Suar. *in 3. part. tom. 3. diſp. 81. ſect. 3.* Reginaldus *in praxi tom. 2. lib. 29. cap. 9. ſect. 5. num. 176.* Sotus *in 4. diſt. 13. qu. 2. art. 3.* & alij. Sed hoc procedere in terminis Concilij Tridentini poſſet aliquis dicere; licèt non deſint hoc etiam negantes, vt videre eſt apud Garciam *in Summa Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 2. num. 13.* Itaque magis vrget difficultas, quid dicendum in terminis Breuis Pauli V. in quo prohibetur expreſsè Epiſcopis, ne poſſint concedere licentiam celebrandi in priuatis domibus. Sed alij hunc caſum, de quo loquimur, concedunt etiam poſt Decretum Pauli V. & ita, vt viſum eſt *ſuprà*, tenet Pater Perſieus ex Societate Ieſu *de officio Sacerdot. lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 26.* Quintanaduenãs, *vbi infrà*, Nouarius, & Fagundez, *vbi ſuprà*, cùm aliis. Et ad dictum Decretum reſpondent, quòd Pontifex loquitur de licentiis continuis, non autem tollit diſpenſationes ex iuſta cauſa in aliquo caſu particulari, vt eſt iſte caſus. Sed, vt verum fatear, ego video, Epiſcopos: ſaltem in Italia, hunc caſum non practicare: diſplicet verò mihi id, quòd aſſerit Pater Paſqualigus *deciſ. 170. num. 7.* poſſe Epiſcopum talem licentiam concedere, licèt perſona, cui conceditur, non ſit nobilitate conſpicua, ſi aliunde tamen inſignis ſit, vel ob inſigne ſeruitium præſtitum Communitati, vel ob litteras, vel ex aliquo alio capite digno homine liberali, & quod conſtituat perſonas dignas ſpeciali veneratione: huiuſmodi enim perſonæ merentur ornari ſpecialibus priuilegiis, & gratiis. Sed hæc non conſulerem Epiſcopis: nam Doctores ſolùm loquuntur de Magnatibus, & videmus ex praxi Romana: Pontifices enim in indultis particularibus, his tantùm perſonis ſolent priuilegium concedere habendi Oratoria priuata, & non aliis ex ſupradictis. Maximè quòd, vt diximus, aliqui negant abſolutè hoc fieri poſſe, etiam quoad Magnates illuſtres. [Porque (ait Ledeſma *in Summa, tom. 1. cap. 20. concl. 2. diffic. 3.*) el Concilio parece, que lo veda, y la Declaracion de los Señores, Cardinales parece, que no le admitte.] Et in ſpecie dixit Nauarrus *lib. 1. titul. de Conſtitut. conſil. 1. quæſt. 37. num. 76.* vt obſeruat Fagundez *præcept. 1. lib. 3. capite 13. numero 13.* non poſſe Epiſcopum hodie dare licentiam ad celebrandum Sacrum in domo priuata apud infirmum in caſu vrgentis neceſſitatis: quòd ſi hoc dixit ſtante Concilio Tridentino, quantò magis hoc diceret ſtante Breui Pauli V. Itaque Epiſcopi, me conſulente, abſtineant à dandis ſimilibus licentiis.

4. Caſum quartum inuenies apud Quintanaduenãs *in Theol. mor. tom. 1. tract. 3. ſing. 32. num. 6.* vbi ſic ait: [Vnicam tantùm Miſſam concedit Nuntius in his Oratoriis quotidie dicendam; ſed accedente graui cauſa, aliquando plures dici poſſe exiſtimo, verbi gratia, cùm domus illius dominus primam non audiuit, & cùm quis mortuus eſt in domo, vbi Oratorium eſt, & corpore præſenti Miſſæ plures dicuntur, vt in nobilium domibus conſuetudo obtinuit: tunc enim non

ſolùm

ſolùm plures Miſſas dici poſſe in vno Oratorio arbitros; ſed ab Ordinario concedi poſſe facultatem, vt in eodem domus Sacello, tria, aut quatuor Altaria decenter ornata, & ab ipſo viſitata, pro tunc erigantur, & in ipſis integro mane Miſſæ plures celebrentur. Sic Hiſpali ſæpe vidi. Et ratio eſt: quia licèt Paulus V. Bulla edita anno 1615. prohibuerit Epiſcopis, ne concedere poſſint facultatem celebrandi in priuato Oratorio; hancque concedere ad ſolum Pontificem ſpectare, & ſemper poſt Tridentinum ſpectaſſe declarauit, vt probat Trullench *lib. 2. §. 1. in Cruc. dub. 4. à n. 5.* hæc intelligunt de conceſſione Altaris, & Oratorij ſtabilis. At ſemel, vel iterum, & in caſu neceſſitatis poſſe aliquando Ordinarium concedere facultatem, vt in priuatis domibus celebretur, etiam poſt Decretum Pauli V. rectè probat Fagundez *lib. 3. in 1. precept. 13. cap. 13. n. 14.* magno Doctorum, & rationum pondere: ſufficiens autem neceſſitas eſſet obitus nobilis viri, & conſuetudo celebrandi in his caſibus. Ita Quintanadueñas. Vnde Garcias *in ſumma, tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 2. n. 18.* [Hemos viſto (aſſerit) en nueſtros dias, dar los Señores Arcobiſpos licentia para dezir Miſſa en vna ſala, donde eſtà el cuerpo preſente de algun difunto, por no auer Capilla en la caſa, cuyo caſo pone Ledeſma, *vbi ſupra, §. La tercera diffic.* pero ſi ay Capilla en la caſa, mejor es lleuar alli el cuerpo, y dezirle alli las Miſſas.] Sed hic caſus non caret apud me difficultate: nam illum nunquam ſcio in Italia practicatum: & reuerà non video neceſſitatem in hoc caſu, quæ præbeat iuſtam cauſam Epiſcopo diſpenſandi, vt poſſint Sacerdotes celebrare extra Eccleſiam, cum Felix Papa *in cap. 1. 2. & 11. de conſecr. diſt. 1.* ſtatuerit, id non licere abſque magna neceſſitate. Et quidem illæ Miſſæ celebrandæ in domo priuata coram corpore mortuo, cur non dici poſſunt cum maiori reuerentia, & æquali ſatisfactione pro defuncto in Eccleſiis? Aſſiſtant itaque cum corpore mortuo Regulares, vel alij Sacerdotes, Officium Defunctorum recitantes, & non Sacerdotes in Altari portatili celebrantes.

RESOL. XXII.

Alij etiam caſus adducuntur, & ſimili modo diſcutiuntur. Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 45.

§. 1. QVintus caſus eſt tempore peſtis: poteſt enim Epiſcopus, ſecundùm aliquos, concedere licentiam celebrandi in publicis viis, & in priuatis domibus. Ita Marchinus *de Bello diuino, p. 6. c. 1. n. 5. cum ſeqq.* & Poſt illum Pater Paſqualigus *dec. 172.* qui *deciſ. 171.* firmat abſolutè, poſſe Epiſcopum in aliquo caſu concedere licentiam celebrandi extra loca deputata: & *n. 4.* ait: [Quære, quænam ſit cauſa rationabilis, ob quam poſſit Epiſcopus concedere huiuſmodi licentiam. Reſpondetur, omnem illam eſſe cauſam rationabilem, ob quam non eſt licitus egreſſus è domo, ex quacunque cauſa id proueniat: dummodo talis cauſa per notabile tempus duret, aut coincidat cum aliqua principaliori ſolemnitate: quia tunc, cùm ſit impeditus legitimè acceſſus ad Eccleſiam, rationabile eſt, vt pro aliqua vice concedatur huiuſmodi licentia.] Qui etiam *dec. 167. n. 8.* aſſerit: [Si inquiras, quodnam ſit tempus notabile, quod poſſit inducere hanc neceſſitatem: Reſpondetur; menſem integrum eſſe cenſendum tempus notabile: quia illud in hac re eſt habendum pro tempore notabili, in quo pluries fundati ſunt Sacrificio, quando ex præcepto debuiſſent intereſſe.] Hæc Paſqualigus. Ex cuius doctrina ſequeretur, vt ſi quis laboraret podagra, v.g. per menſem continuum, vel eſſet detentus in domo carceratus per menſem, & adueniret Feſtum principale omnium Sanctorum, Aſ-

Sup. hoc inf. in tr. 6. ex doctr. Reſ. 69. ante med. §. 2. à verſ. Tertio arguit.

ſumptionis Beatæ Virginis, Pentecoſtes, &c. ſequeretur, inquam, quòd Epiſcopus poſſet cum iſto tali, ſecundùm Paſqualigum, diſpenſare, vt in eius domo celebretur, vt Miſſam audiat. Sed hæc omnia difficulter concederem: quia in ſupradictis non inuenio magnam illam neceſſitatem, quam requirunt Doctores, vt Molfeſius *in ſum. tract. 5. c. 5. n. 1.* Perſicus *de offic. Sacerd. lib. 1. c. 6. dub. 2. n. 9.* Fagundez *precep. 1. lib. 3. c. 13. n. 14.* & alij ex multis textibus iuris Canonici, vt poſſit Epiſcopus diſpenſare, vt extra Eccleſiam celebretur. Secundò, quia caſus, quos Doctores admittunt, vt poſſit Epiſcopus talem licentiam concedere, ego obſeruo cum Granado *in 3. p. D. Th. contr. 6. tract. 14. diſp. 13. num. 6.* reſpicere neceſſitatem multorum, non autem vnius. Caſus videre poteris penes Fagund. & Cened. *vbi ſuprà*, Henriq. *lib. 9. c. 27. n. 2.* & alios, nempe, poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt celebretur in Altari portatili coram exercitu, & triremibus. Item, vt populus poſſit audire Miſſam, ſi Eccleſia ſit diruta; ita, ſi dum fiunt ſupplicationes iam frequenti populo, aut Miſſa noua, nec paruum Templum capit concurſum hominum, &c. Nec obſtat, quòd Doctores etiam admittunt caſum, in quo detur licentia celebrandi cum Altari portatili, etiam propter neceſſitatem vnius, vt viſum eſt *ſupra* in caſu de viro nobili infirmo. Nam reſpondeo, ſecundùm aliquos, hoc non carere difficultate; ſed, quicquid ſit, eſt diſpar ratio: iſte enim caſus eſt indutus variis circumſtantiis: nam talis licentia præbetur viro perilluſtri; ſed hoc non ſufficeret niſi laboranti in articulo mortis. Vnde dixit Molfeſius *in ſumma, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 72.* quòd in talibus licentiis debet haberi ratio perſonarum illuſtrium, & qualitas infirmitatis, & ætatis. Sed in caſu, de quo loquimur, non adſunt dictæ circumſtantiæ. Ergo non eſt admittenda regula illa tam generaliter lata: nam paſſim in ciuitatibus videremus Miſſas celebrari in priuatis domibus cum Altari portatili. Tertiò, non video, vnquam dictam opinionem fuiſſe practicatam. Vnde optimè dicit Sotus *in 4. diſt. 13. q. 2. art. 3.* niſi eſſet perilluſtris perſona, malle, vt cæteri, quando exire ad Eccleſiam non poſſunt, die etiam Feſto Miſſam non audirent, quàm domi audirent. Ideò, Lector, tu cogita: & à fortiori Epiſcopi etiam cogitent, ne poſtea cum robore fraternam correctionem à Sacra Congregatione in Domino recipiant.

2. Caſus ſextus eſt, vt in mari in aliqua magna naui poſſit celebrari, vt ſunt naues Hiſpanicæ ad Indiam nauigantes. Sed hoc aliqui abſolute poſſe fieri, ſtante tranquillo mari, tenent. Et ita docent Doctores, quos ego *in par. 5. tract. 5. reſol. 40.* adduxi, quibus nunc addo Trullench *de Sacram. lib. 3. cap. 8. dub. 14. n. 5.* Leandrum *de Sacram. tom. 2. tract. 8. diſp. 6. q. 18.* Caſtrum Palaum *tom. 4. tract. 22. diſp. vn. punct. 8. n. 20.* Garciam *in ſumma Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 3. num. 6.* aſſerentes ſatis probabile, ſtante mari tranquillo, poſſe in nauibus Indicis, & ſimilibus celebrari, ſicut in terra: quia in prædictis nauibus, & locus decens inuenitur, & periculum morale effuſionis Sanguinis nullum eſt, vt experientia teſtatur. At aliqui, quos ad ſocietatem *vbi ſuprà* citaui, abſolutè hoc negant: quia regulariter eſt periculum Sanguinem effundendi ob continuam nauis agitationem. Et licèt vna, vel alia vice hoc periculum ceſſare videatur, non inde lex prohibens prædictam celebrationem ceſſat, quia lex non ſpectat periculum vtcumque, ſed regulariter contingens. Deinde, quia vix in naui locus decens celebrationi inueniri poterit. Ob quas cauſas videtur conſuetudine receptum, in mari celebrari non poſſe. Tamen hoc ex licentia Epiſcopi poſſe fieri docet Granadus *3. part. controu. 6. tract. 14. diſput. 13. num. 6.* vbi ſic ait: [Non minùs prohibetur in iure celebrare Miſſam extra Eccleſias, & Oratoria ab Epiſcopo approbata,

Quæ nunc inueniuntur in to. 2. tr. 5. Reſ. 135.

quàm in mari, aut flumine: ſicut ergo poteſt Epiſcopus licentiam dare, vt celebretur in terrorio, aut in littor quando vrget neceſſitas; ita poterit dare, vt celebretur in mari cum cautione, quæ non facile credenda eſt, nec cuiuſlibet Sacerdotis, aut nautæ iudicio committenda, cùm res ſit magni momenti.] Ita Granadus.

3. Verùm, his non obſtantibus, ego modò inuenio Declarationem Sacræ Congregationis tenoris ſequentis: *Eminentiſſ. & Reuerendiſſ. D. D. Ferdinandus, Archiepiſcopus Liman, in Indiis Occidentalibus, ſupplicat declarari infraſcriptum dubium, An Epiſcopi debeant prohibere, tam Sacerdotibus, quàm Regularibus, ne celebrent Miſſæ Sacrificium in nauibus, tam dum nauigant, quàm dum non nauigant.; ſed, vt vulgariter dicitur,* Eſtan ſurtas? *Sacra Rituum Congregatio reſpondit, Ordinarios in caſu propoſito, tam Sacerdotibus Regularibus, quàm ſæcularibus prohibere debere, die 12. Februarij, 1633. Emmanuel, Epiſcopus Portuenſis, Cardinalis Pius. Iulius Roſpiglioſius, Secretarius. Locus ſigilli.* Si ergo Sacra Congregatio declarauit, Epiſcopos debere prohibere, ne Miſſa celebretur in mari, ſequitur, celebrationem in mari non poſſe fieri abſque licentia, nec contra Granadum, & alios citatos Authores, Epiſcopos talem licentiam præbere poſſe; niſi aliquis dicat, dictam Declarationem intelligendam eſſe, non quòd Epiſcopi non poſſint hanc licentiam præbere, ſed, quòd debeant prohibere, ne in mari celebretur abſque eorum licentia, vt anteà multi Doctores ſentiebant. Sed in cogita: quia verba Sacræ Congregationis non diſtinguunt, & petitio Epiſcopi fuit etiam abſoluta, & ſine vlla limitatione. Et maximè, quia non deſunt Doctores aſſerentes, hanc licentiam celebrandi in mari pertinere ſolùm ad Summum Pontificem, vt obſeruat Coninch adductus à me *loco citato,* nempè, *in 3. part. quæſt. 82. art. 3. dub. 1. num. 226.* Et ideò Caſtrus Palaus *vbi ſuprà*, teſtatur celebrationem in mari permiſiſſe Clem. VIII. & Paulum V. vnde apparet, quòd Epiſcopi non audebant talem licentiam præbere. Videant ergo ipſi in facti contingentia, quid faciant.

Sup. hoc in Reſ. not. præterita §. Nota tamen.

RESOL. XXIII.

An ſi Oratorium priuatæ domus habeat ingreſſum publicum, poſſit Epiſcopus dare licentiam, vt ibi celebretur abſque Sedis Apoſtolicæ facultate?

Et an in hoc Oratorio poſſit celebrari ianuis clauſis, ita vt accedant Dominus, & quos ipſe voluerit tantum: Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 21.

§. 1. RESpondeo, quòd Oratoria, quæ penitus ſeiuncta ſunt à domibus priuatorum ciuium, & ad quæ non patet ingreſſus per eaſdem domos, ſed potius per viam publicam, & communem, concurrentibus cæteris requiſitis, non comprehenduntur in prædicto decreto Concil. Trident. *ſeſſ. 22. de obſeruandis, & euitan. in celebr. Miſſar.* ſed arbitrio Ordinarij poterunt declarari habilia, & apta ad diuina in ipſis celebranda abſque ſpeciali Sedis Apoſtolicæ facultate prout alias cenſuerunt, conſulti Patres doctiſſimi Naldo referente *in ſumma, verb. Miſſa, num. 31.* Et hanc ſententiam tenet etiam Homobonus *tract. de modo addiſcendi, & docendi Theologiam moralem, ſect. 2. quæſt. 12.* Leone *de cenſ. Recollect. 6. num. 85.* Lezana *in ſumma, tom. 4. verb. Oratoria, num. 3.* Vnde Quintanadu. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſingul. 33. num. 9.* ſic aſſeris: Epiſcopi, ſeu Ordinarij poſſunt dare licentiam, vt ſi Oratorium priuatæ domus habeat ingreſſum publicum, ſeu omnibus patentem, celebretur in ipſo. Tridentinum etiam *ſeſſ. 22.* & Paulus V. in decreto anni 1615. celebrationem tantùm in priuatis Oratoriis prohibent: hoc autem eſt commune, publicum, authoritate Epiſcopi erectum, & approbatum. Ita ille. Imò noſter Paſqualigus *deciſ. 175.* addit, in hoc Oratorio celebrari poſſe ianuis clauſis, ita vt accedant tantùm domini, & quos ipſi voluerint: quia non præcipitur, quòd publicè celebretur; ſed quòd in Eccleſia, ſeu Oratorio publico.

RESOL. XXIV.

An ſi Ordinarius iniuſtè deneget approbare Oratorium, poſſit adhuc priuilegiatus eo vti? Ex part. 9. tract. 1. Reſ. 10.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Bardi *in Bul. Cruciatæ ſ. 2. tract. 2. cap. 2. ſect. 2. n. 10.* qui dicit, me in affirmatiuam ſententiam inclinare: & idem tenet Pellizzarius *loco citato in ſuperiori Reſolutione*, me etiam adducens. Et ratio eſt: quia per Bullam talis poteſtas minimè conceditur, cùm expreſsè apponatur conditio, vt habens Bullam, valeat vti Oratorio, poſita viſitatione, & deſignatione ab Ordinario facienda, & huic ſententiæ ego adhæreo: quare in tali caſu deberet Priuilegiatus recurrere ad Superiorem Epiſcopi, & ab illo licentiam petere, aut vt alteri committat, & deleget executionem.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 45. §. 2. ad fin. 1.

2. Sed affirmatiuam ſententiam, pro qua alibi adduxi Ludouicum de la Cruz *in Bulla Cruciata diſp. 1. cap. 5. dub. 1. n. 4. & 5.* nouiſſimè tenet Quintanadu. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſingul. 32. n. 3.* vbi ſic ait: Secundò obſerua, quòd ſi contingat, locum eſſe decentem, & à domeſticis actibus liberum, Oratoriumque rectè ornatum ad arbitrium ſapientis viri, & nolit Epiſcopus illud approbare, vt in eo celebretur, poteſt ad id compelli, & ſi adhuc nolit, & priuilegiatus lites vitare velit, poteſt abſque Ordinarij facultate Sacrum celebrare, vel celebrare facere; Nec Epiſcopus poteſt ſubditum priuare priuilegio hoc ſibi conceſſo à Pontifice in Cruciata; vel à Nuntio in ſuo Indulto, nec eius vſum impedire. Et hanc ſententiam me citato tenet etiam nouiſſimè Garcias *in ſumma Theol. mor. tract. 3. diffic. 8. dub. 2. punct. 2. num. 16.* Et tanquam probabilem admittit Pater Lezana *in ſumma tom. 3. verb. Bulla Cruciatæ, num. 14.* Verùm quia in foro interno ſemper Epiſcopus poſſet inquietare priuilegiatum, ideò exiſtimo, vt ille abſtineat ab vſu priuilegij, & compellat Epiſcopum per Superiorem, vt licentiam præbeat, vel ſatisfactionem det.

Alibi inf. in Reſ. 52. ſignanter in §. 1. ante med. à verſ. Quod ſi contingat.

RESOL. XXV.

Oratorium, quando dicendum eſt decenter ornatum, vt poſſit Epiſcopus dare licentiam, vt vult Pontifex, ibi celebrandi? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 11.

§. 1. AD hoc dubium reſpondet Pellizzar. *in Manual. regular. tom. 2. tract. 8. c. 2. ſect. 2. n. 140.* Per verba Pontificis appoſita in Breuibus ſignificari, quòd locus deputandus in Oratorium, ſiue quoad formam ſtructuræ; ſiue quoad ornamenta in eo poſita (cuiuſmodi ſunt piæ aliquæ Imagines, aut aliud ſimile) ſit talis, vt diſcernatur à cæteris locis domus prophanis vſibus deſtinatis.

2. Sed magis rem amplè declarat cum Antonio Nonario *in ſumma Bullar. titul. de Oratoriis priuatis, n. 3.* vbi ſic ait: Per dicta verba Pontificis appoſita in Breuibus eſſe neceſſaria, quæ in rubricis Miſſalis Romani explicantur, puta vt Oratorium habeat Altare totum lapideum, vel ſaltim terreum, aut ligneum, quoad ſuas

omnes-

Google

omnes remotiores partes, dummodò ſuperiorem menſam tantæ longitudinis, & latitudinis lapideam habeat ab Epiſcopo conſecratam, vt capere poſſit pedem Calicis, & patenam cum Hoſtia, ita quòd ad maiorem partem ſupra lapidem collocari valeant, & firma ſint, & ſine periculo cadendi, vt ex communi Doctorum ſententia firmauerunt Suar. *in 3. part. D. Th. tom. 3. quæſt. 38. art. 5. diſp.* 8. Nauarrus *in man. cap.* 25. *num.* 85. & alij relati per Megalam *in prompt. verb. Altare, num.* 2. Quòd altare operiendum erat tribus mappis, ſeu tobalus mundis ab Archiepiſcopo, vel ab alio habente poteſtatem benedictis, ſuperiori vna ſaltim oblonga pertingente vſque ad terram, duabus alus breuioribus vel vna duplicata, vt habetur in rubrica, & in cap. *Si per negligentiam, de conſecrat. diſt.* 2. Pallio quoque ornandum erat Altare coloris quoad fieri poteſt dici feſto, vel officio conuenientis, vt in *rub.* 19. & ideò conſului Archiepiſcopum Capuanum, vt denegaret licentiam celebrandi in domo priuata, niſi pro ornamento Altaris, adeſſent pallia coloris feſtiuitatibus, & officio conuenientibus, vel ſaltim vnum, quod quatuor vſitatos Eccleſiæ colores contineret, nam aliter vigore Breuis non diceretur locus decenter ornatus. Prout etiam ad effectum vt diceretur locus decenter ornatus, aſſerebam, vt dictum Oratorium habere deberet ſuper medio Altaris Crucem; & Candelabra, ſaltim duo hinc, & in vtroque eius latere, ac ad Crucis pedem Tabellam Secretorum, & in cornu Epiſtolæ coſſinum ſupponendum Miſſali, paruam Campanulam, duas Ampullas vitreas cum manutergio mundo in feneſtella, ſeu in parua menſa ad hæc præparata, Miſſale, Calicem aureum, vel argenteum, aut ſaltem cuppam argenteam intus inauratam, Patenam inauratam ab Epiſcopo conſecratam, Purificatorium mundum, paruam Pallam lineam, & mundam, Corporale lineum, & mundum benedicta; Velum Sericum, & Burſas Sericas coloris Paramentorum, vt colligitur ex dicta *rubr. tit. de prap. Sacerd. celebrat.* Amictum cum cruce in medio, & cordulis ſufficientibus ad præcingendum, Alba linea, & munda, Cingulum, Manipulum, Stolam, Planetam non lacera ab Archiepiſcopo, vel alio poteſtatem habente benedicta. Hæc omnia Nouatius, quæ attente Epiſcopi, & eorum Vicarij conſiderent, & exequantur, cum deſignant, & approbant Oratoria ex mandato Pontificis, nam in hoc vidi aliquos oſcitanter proceſſiſſe.

RESOL. XXVI.

An ſi Oratorium ſit ab Epiſcopo approbatum, & priuilegiatus mutet domum, denuo in illa domo ab Epiſcopo ſit approbandum?

Et notatur ſupra dicta Oratoria non indigere benedictione aliqua. Ex p. 9. tt. 1. Reſ. 12.

Sup. hoc lege inf. doctr. Reſ. 94. ſignanter in tribus vlt. eius lin.

§. 1. Negatiuè reſpondet Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſingul. 33. num. 4.* ſic enim aſſerit: [Adde quòd ſi contingat, priuilegiatum mutare ſe ad aliam domum, vbi extabat Oratorium iam ab Epiſcopo approbatum, & in eo ornatus ille, quo vſus fuit in Oratorio priùs approbato collocetur: noua approbatione, aut viſitatione non erit opus, cùm vtrumque iam approbatum ſit, & locus Oratorij, & illius ornatus, & ſi vel locus, vel ornatus aliquando approbatos non ſit, approbatione indiget: hæc enim ad vtrumque expoſcitur.] Ita ille.

2. Notandum eſt tamen hic obiter ſupradicta Oratoria non egere benedictione aliqua & ideo Garcias *in Summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 8. dub. 2. punct. 1. num. 9.* ait: Los Oratorios particulares, y priuados, aſſi los de las caſas de los Seculares, como los que eſtan en las Enfermerias, Hoſpicios, o otros pueſtos de los Conuentos, no tienen neceſſidad de bendecirſe, baſta que ſe edifiquen con authoridad del Ordinario, y que ſe diputen para celebracion del Sacroſanto Sacrificio de la Miſſa, y que eſten ſugetos à ſu viſita, por ſi eſtan ſugetos à ſu viſita, por ſi eſtan en lugar decente, y con la veneracion deuida Colgeſe eſta concluſion del Concilio Tridentino in decreto citato, y de muchas declaraciones que trae en aquel lugar Barboſa, en las quales ſolo ſe pide que eſte cerrado, y fuera del trato de la Caſa, para la decentia, y autoridad: y en el Ritual de Paulo V. donde eſtan las benediciones de las Igleſias, ſolo ſe pone bendicion para Oratorios publicos, finalmente los breues del Nuncio, o de Roma para edificar eſtos Oratorios, no rezan palabra deſta bendicion.] Item etiam docet Villalobos *in ſumm. tom. 1. tr. 8. difficul. 23. num. 2.*

Sup. his ſup. in Reſ. 11. §. No. hic. & in alio §. & verſ. not. primæ dicti §.

RESOL. XXVII.

In quibus diebus non ſit licitum celebrare in Oratoriis priuatis?

Et difficultas eſt, an ſub nomine Natalis Domini, Paſchæ, & Pentecoſtes intelligendi ſint tantum primi dies?

Et an ſi quis in dictis Feſtis vetitis quis celebret, audiens illam Miſſam ſatisfaciat præcepto? Ex p. 9. tract. 1. Reſol. 13.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Reſ. 49. §. Tũ, & quarto. curſim ad lin. 8.

§. 1. Hoc patet ex Breuibus concedi ſolitis à Summis Pontificibus, ex quibus Lezana *in Summ. tom. 1. cap. 21. num. 31.* aſſerit, quòd in altari priuati Oratorij, cui conceditur ex priuilegio Apoſtolicò celebratio Miſſæ (exceptis ſolemnioribus feſtis) non poteſt celebrari in Natali Domini, Epiphania, Paſchate, Pentecoſte, Annunciatione, Aſſomptione B. V. feſto SS. Apoſtolorum Petri; & Pauli, & omnium Sanctorum. Idem etiam docet Gauantus *in comment. ad Rubr. Miſſalis tom. 1. part. 1. tit.* 20. Barb. *de Iur. Eccleſ. lib. 2. c. 8. n. 6.*

Quoad hoc in to. 5. tr. 4. lege doctr. Reſ. 11.

2. Difficultas eſt, an ſub nomine Natalis Domini, Paſchæ, & Pentecoſtes, intelligendi ſint tantùm primi dies. Et affirmatiuè reſpondet Lezana *in Summ. tom. 4. verb. Oratoria, num.* 3. vbi ſic ait; Limitatio facta à ſacra Congregatione pro diebus Natalis Domini, Paſchæ, & Pentecoſtes, probabiliter ſanè intelligenda venit ſolùm pro primis diebus harum feſtiuitatum; quia reſtrictio indulti, ſeu gratiæ ſapit odium, & ſic ſtrictè interpretanda. Ita ille. Idem etiam docet Nald. *in ſum. verb. Interdictum. num.* 8. Garcias *in ſumm. Theol. mor. tractat. 3. difficultas. 8. dub. 2. punct. 2. num.* 17. & Pellizzarius *in man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num.* 148.

3. Verùm hic inſurgit dubium, an ſi in dictis feſtis vetitis quis celebrat, audiens illam Miſſam ſatisfaciat præcepto: affirmatiuè reſpondet Homobonus de Bonis *in exam. Eccleſ. quæſt. 14. tract. 8. cap. 5. part. 2.* eo quia de conſuetudine poſſit etiam audiri ſacrum extrà Parochiam in quocumque loco ſacro per Prælatum deputato. Sed fœdè labitur: nam hoc eſt intelligendum de loco ſacro publico, nó de priuato à Papa prohibito. Itaque, licet Epiſcopus cogere non poſſit ſubditos, vt in ſola Parochiali Eccleſia Miſſam audiant, Barboſa *allegat. 24. num 16. de offic. Epiſcop.* Flauius Cherubinus *ſcholio 2. ad Bullam* 25. *Leonis X.* ex hoc tamen non ſequitur in Oratorio domus priuatæ prædictis diebus, Miſſæ intereſſentes præcepto Eccleſiaſtico ſatisfeciſſe, cum id ſit expreſsè contra vſum, & ſummi Pontificis mentem, declarantis diebus illis ſolemnioribus nolle prædictam conceſſionem vllo modo illis

Sup. hoc in tom. 5. tr. 5. ex hac doctrina Reſ. 87. ab eius § 2. & in alio verſ. eius not.

ſuffragari; & exceptio firmat regulam in contrarium; & quia ſecus verba illa: *exceptis diebus Paſchæ*, &c. nihil operarentur; & quia limitatio Priuilegij ad aliquos caſus eundem effectum operatur, ac ſi tale priuilegium in tali caſu nunquam manaſſet: & quia, ſicut qui extra Parochiam ſine licentia Parochi Euchariſtiam tempore Paſchatis recipit, non ſatisfacit Præcepto communicandi in Paſchate; vel qui in loco interdicto ſacrum in die feſto audit, Præceptum Eccleſiæ non implet: ità, qui in loco prohibito, vel illis diebus minimè priuilegiato Miſſæ interſunt, Eccleſiæ præcepto minimè ſatisfaciunt. Et ità hanc ſententiam contrà Homobonum tenet Garcias *vbi ſuprà*, & alij.

RESOL. XXVIII.

An in dictis diebus, quibus ex indulto Papæ non poteſt celebrari in priuato Oratorio, ſi habeat Bullam Cruciatæ, poſſit quis ex hoc alio priuilegio celebrare, Sacrum audire, & præcepto Eccleſiæ ſatisfacere?

Et quid eſt dicendum, ſi Epiſcopus prohibeat ſub pœna etiam excommunicationis, ne aliquis celebret vel audiat Miſſam in Oratorio priuato aliqua die ex ſolemnioribus; an non obſtante tali prohibitione, priuilegiatus poſſit per Bullam Miſſam facere celebrare, vel audire, in eodem Oratorio, ſecluſo contemptu, & ſcandalo? Ex p.9. tract.1. Reſ.14.

Olim in Reſ. quæ hic eſt inf. 55. & vide doctr. 55. & Reſ. eius primæ not.

§.1. AFfirmatiuè olim reſpondi. Et hanc ſententiam me citato tenet nouiſſimè Pater Bardi *in Bull. Cruciata, part.2. tr.2. c.6. ſect.2. num.19.* qui citat Rodriquez, Trullench, Ludouicum de la Cruz, & alios; vnde per extenſum eius verba apponam; itaque ſic ait: dico primò hanc ſecundam ſententiam mihi probabilem videri, & poſſe tuta conſcientia ſequi; quia etſi per Bullam minimè concedatur licentia extruendi Oratorium Priuatum, vt in eo celebretur; tamen poſita approbatione, licèt virtute illius breuis apoſtolici particularis in diebus ſolemnioribus nequeat in eo Oratorio Eccleſiæ Præcepto ſatisfieri, tamen virtute Bullæ poterit Priuilegiatus Sacrum audire in eo Oratorio, & præcepto Eccleſiæ ſatisfacere, quoniam Bulla abſolutè, & ſine limitatione indulget, vt in tali Oratorio priuilegiatus per bullam valeat, vel ibi celebrare, ſi Præsbyter ſit, vel celebrare facere: ſi igitur Pontifex voluiſſet limitationem aliquam facere; ſanè illam feciſſet, ſicuti de facto eam ponit in breuibus particularibus, in quibus erectio Oratorij ad ſacrum faciendum conceditur.

2. Dico ſecundò: Limitatio illa, quam addit Riccius de die Paſchæ non placet, quia falſo nititur fundamento, ſupponit enim ipſe in Bulla inueniri exceptionem illam de die Paſchæ, quòd tamen non eſt ità, nam exceptio Paſchæ ſolum vt patet ex textu, ponitur pro ſuſceptione ſanctiſſimæ Euchariſtiæ, quæ ex Præcepto eſt ſumenda non autem ponitur in conceſſione aliarum gratiarum, inter quas eſt facultas aſſiſtendi ſacro. Rursùs probatur concluſio alio argumento, quia nullum apparet fundamentum huius exceptionis, cùm abſoluta ſit conceſſio.

Sup. hoc ibidē, ſed abſq; excommunicationis præcepto, ſignāter à ſin. 6. & in alia Reſ. eius annot.

3. Dico tertiò: ſi Epiſcopus prohibeat ſub pœna etiam Excommunicationis, nè aliquis celebret, vel audiat Miſſam in Oratorio priuato aliqua die ex ſolemnioribus, non obſtante tali prohibitione priuilegiatum poſſe per Bullam Miſſam facere celebrare, aut audire in eodem Oratorio, ſecluſo contemptu, & ſcandalo docet Emmanuel Rodriquez, Trullench, & Diana locis citatis. Et ratio eſt, quia cùm iſtud Priuilegium à Pontifice emanauerit, & ſine relatione ad Ordinarium, niſi quoad viſitationem, & approbationem, idcircò ſemel poſita approbatione, facultas, quæ datur per Cruciatam, non poterit ab Epiſcopo impediri. Verùm hanc opinionem ex prædictorum Auctorum mente retuli, ipſe autem ſuaderem, vt in hoc Epiſcopi mandato obtemperetur.

4. Dico quartò: Poteſtas iſta, quæ per Bullam datur, locum habebit etiam in alieno Oratorio. Concluſionem, licèt ſub his terminis ab alio poſitam non viderim, nihilominùs ſequitur ex principiis iactis: quoniam in ipſa Bulla ſimpliciter conceditur, poſſe audiri ſacrum in Oratorio, & cùm nulla fiat limitatio ad Oratorium proprium, nulla erit ſufficiens ratio coarctandi verba ipſius priuilegij; Hucvſque Pater Bardi, qui optimè aduertit, quòd hac facultate, &c. maximè in feſtis ſolemnioribus, & exceptis vti non debent priuilegiati, vt aduertunt authores, qui hanc tuentur ſententiam affirmatiuam, proindè in praxi conſulendi ſunt, vt celebrent in publicis Eccleſiis vel ibidem ſacro interſint, niſi aliqua congrua, & rationabilis cauſa occurrat, ob quam conuenienter iudicetur in aliquo die etiam magnæ ſolemnitatis non fore rectæ rationi diſſentaneum, vt in Oratorio præceptum Miſſæ adimpleatur.

5. Nec deſinam hìc apponere verba Quintanadueñas *in Theol. moral. tom.1. tract.7. ſingul.33. num.5.* ſic aſſerentis: licet ex virtute indulti à Papa, vel nuntio obtenti in priuato Oratorio vnica ſolùm Miſſa quotidie dici queat, & nec vnica diebus exceptis Paſchatis, Reſurrectionis, &c. nec à Regulari ſine ſui prælati licentia; omnia hæc ex Cruciata licent, eò ipſo quod ſupponatur, vt ſupponi debet, Oratorij priuilegiū à Papa, vel eius Nuncio conceſſum, & ab ordinario approbatū: hoc enim non prohibetur in Cruciata. Ita ille, qui citat Rodriquez, Enriquez, & Trullench. Vide etiam, me citato, Lezzanam *in ſum. tom.4. verb. Oratorium, n.3.*

Sup. cōtentis in hoc §. inf. in Reſ. 55. & in Reſ. 54. §. 1. per tot.

6. Sed cùm hæc omnia olim ſatis probabiliter dici poterant, vide lector nè hodie refellenda ſint propter declarationem ſacræ Congregationis Concilij, de qua mentionem feci, vbi ſupra, in fine Reſolutionis.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 54. §. vlt.

RESOL. XXIX.

Quomodo ſunt intelligenda verba quæ apponuntur à Pontifice in Indultis concedi ſolitis de Oratoriis priuatis, ſine tamen iurium Parochialium præiudicio?

Et notatur in Oratoriis priuatis Regularium licere adminiſtrare Sacramenta omnibus perſonis ſubiectis Superiori Regulari, cuiuſmodi ſunt Nouitij, Tertiarij, & alij actu ſeruientes, & commenſales intra loca manentes. Ex p.9. tract.1. Reſ.15.

§.1. REſpondeo, quod ex declaratione Cardinalium tenet Quintanadueñas *in Theol. moral. tom.1, tract.7. ſingul.33. num.5.* Quòd hoc præiudicium intelligitur in his, quæ ſpectant ad ſacramentorum adminiſtrationē, & alia, quæ ipſi Parochiæ de iure debita attinent; in aliis verò non, ſeu vt docent Tuſch. *pract. concl. to.1. lit. C. concl.*330. Farin. *ſacra Rota Rom. deciſ.*226. *n.*1. *to.1. part.*2. Quandò dicitur ſine præiudicio alieno, præſeruatur ius alienum, ſeu alteri competens ne lædatur. Adde ex Seraphino *Rota Rom. deciſ.*398. *num.*18. & Barboſa *clauſ.*91. *num.*10. quòd intelligitur hæc clauſula, in omnibus conceſſionibus, quandò poteſt ſtare cum principali diſpoſitione. Rectè itaque, præter dictum Quintanadueñas, docet noſter Molfeſius *in ſum. tom.1. tract.4. cap.17. num.*73. quòd citata clauſula intelligitur in his, quæ ſpectant ad ſacramentorum adminiſtrationem, (nempe vt in die Paſchatis Reſurrectionis ſe communicent in Parochia, vel in aliis locis de

de licentia Parochi) & ad aliá, quæ ipſi Parochiæ debentur de iure, non autem in aliis. Vnde Pater Pellizzarius *in man. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. n. 147.* exponit verba dictæ Clauſulæ; quòd in Oratorio priuato non exerceatur vllum munus Parochiale, quod alias ibi poſſet exerceri: cuiuſmodi ſunt, miniſtrare ſacramenta, facere ſolitam Eleemoſynam, dare pacem denunciare feſta, ieiunia, ac matrimonia, & ſimilia; quæ per ſe ſpectant ad Parochos ideoque ab aliis extra Parochiales Eccleſias obiri nequeunt, ſine ipſorum Parochiorum præiudicio. Cùm quo tamen ſtat, vt ſacerdos tam ſæcularis, quàm Regularis celebrare poſſit in Oratoriis priuatis ſæcularium ſine licentia Parochi.

2. Notandum eſt tamen hic obiter, in Oratoriis priuatis Regularium licere adminiſtrare ſacramenta omnibus perſonis ſubiectis ſuperiori Regulari, cuiuſmodi ſunt Religioſi, Nouitij, Tertiarij, & alij actu ſeruientes Commenſales intra loca manentes; quia iſti omnes reputantur quoad hoc priuilegium, ac ſi eſſent Religioſi. Sed de hoc infrà ſuo loco. Vide Bordonum *in Conſil. regul. tom. 2. reſol. 90. num. 12.*

Infr. in Reſ. quæ hic eſt ſup. 12. §. Et tandem.

RESOL. XXX.

An ſi ſint in domo ampla duæ familiæ, quarum vterque domus obtinuiſſet priuilegium Oratorij, qui poſterius impetrauit, dicendum ſit quod nulliter impetraſſet.

Et an ſi Cardinalis maneret in domo Patris, vel Fratris in habitatione ſeparata vulgo, Apartado *ſeu* Quarto, *et in quo Oratorium erexiſſet; an inquam, ſi Pater, aut Frater obtinuerit licentiam à S. D. N. erigendi in domo ſua Oratorium, talis licentia eſſet inualida, ſtante clauſula apponi ſolita?* Ex part. 11. tractat. 5. & Miſc. 5. Reſ. 35.

§. 1. HOc quæſitum procedit: quia in Breuibus, quæ conceduntur pro Oratoriis priuatis, apponitur hæc clauſula, *dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri conceſſa non fuerit.* Qua clauſula ſuppoſita; negatiuè reſpondet Megala *var. reſolut. tom. 2. reſolut. 191.* cùm enim prius ſub propriis terminis difficultatem hanc propoſuerit, poſtea *num. 12.* ad illam reſpondens; ait, poſſe ab vtraque familia in ſuis ædium partibus Oratoria ad ſacrificandum erigi: & hoc probat primò, interpretando Pontificis intentionem circa huius clauſulæ intelligentiam, inquiens; mentem Pontificis eſſe ſolùm denegare licentiam celebrandi plures Miſſas in eodem Oratorio, & pro eadem familia, non autem quando familiæ, & Oratoria ſint diuerſa, cùm noſtra diſtinctione fundorum nomina, & domus non natura conſtituantur, vt habetur ex lege quod in rerum, *§. ſi poſt, ff. de leg. 1.* Secundò probat, quia in Breui prædicto à Pontifice per domum non intelligitur hic, vel ille ædium ambitus, ſeu domus materialiter, ſed ciuiliter, & politicè ſumpta, quatenus ſignificat habitationem, familiam, &c. quapropter vbi ſunt diſtinctæ familiæ, erunt diuerſa domicilia, & domus ciuiliter diſtinctæ, & confirmari poteſt ex *l. qui domum, ff. ad legem Iuliam, de adult. & ex lege in lege cenſoria, ff. de verb. ſignif.* in quibus iuribus domus ſumitur pro habitatione.

2. Sed his non obſtantibus ego puto omnino affirmatiuæ ſententiæ adhærendum eſſe, quam latè, & doctè more ſuo ſatis firmat Pater Bardi *in Select. lib. decimo, quæſtion. decima, §. primo, vſque ad §. 9.* & ad argumenta Patris Megalij reſpondet; & ad fundamentum in quo nititur, negat intentionem Pontificis ſolùm eſſe denegare licentiam celebrandi plures Miſſas in eodem Oratorio pro eadem familia: confundit enim Actor iſte vnam clauſulam cum alia: nam Pontifex has duas apponit clauſulas vt contra diſtinctas, videlicet non celebrandi, niſi vnam tantùm Miſſam pro vnoquoque die, & poſtea apponit aliam clauſulam, ſcilicet *Dummodo in eadem domo non ſit alia licentia, &c.*

3. Ad ſecundam rationem eiuſdem Doctoris reſpondeo, fundos, & domos, ſeu eorum diſtinctionem non eſſe per naturam, ſed per deſignationem noſtram, at, non quamcumque, ſed talem, quæ ſit extra nos per aliquod reale diſtinctiuum, quod ſupra ſatis declarauimus.

4. Ad rationes vero nobilis illius viri reſpondeo, concedendo à Pontifice nomine domus non intelligi hunc, vel illum ambitum materialiter: nam idem ambitus complectens plura cubicula poteſt illa continere, vt conſtitutiua vnius domus, & poſtea poſito medio pariete, prohibente acceſſum, &c. eadem cubicula continere, vt conſtitutiua duarum domorum; qui quidem parietes non ſolùm materialiter, verùm etiam ciuiliter, hoc eſt, ſecundum iura, & politicè ſecundùm communem hominum exiſtimationem domos illas diſtinguit: leges autem, quæ ab hoc auctore afferuntur non contradicunt noſtræ ſententiæ, quia ex illis nihil aliud colligitur, quod faciat ad rem noſtram, niſi domum accipi poſſe pro habitatione, quod nos non ſolum non negamus, ſed fatemur hanc eſſe propriam, vſitatam, & communem huius vocis ſignificationem, ſumendo tamen habitationem, quatenus importat locum, & non verbaliter in quantùm ſignificat exercitium habitationis.

5. Ad illud vero quod dicitur de conſuetudine in aula regis; nequeo aliud reſpondere, cum ſit quid facti, & non quid iuris; niſi quod forſan conſuetudo immemorabilis, & legitimè introducta potuerit præualere, & maximè ſcientibus & non contradicentibus, imo approbantibus Prælatis, vt refert Auctor iſte, & talis conſuetudo originem trahere potuerit ex gentium multitudine, & domorum paucitate, quæ in Curia regia inueniuntur; ita vt vna familia cogatur habitare in ædium parte, & alia familia in altera eiuſdē domus; & ſic vſus obtinere potuerit, vt plura Oratoria ad celebrãdum in diuerſis ædium partibus eiuſdem domus fuerint erecta: nam cùm hæc ſint moralia, & magna ex parte dependeant ab hominum conceptu, potuit contingere, vt conſuetudo illius regni diſtinguat domos per habitationem diuerſarum familiarum: attamen apud nos talis conſuetudo non habetur, ſed viget ius commune diſtinguens domos per factum hominis modo explicato. Hæc omnia Bardi.

6. Et tandem non deſeram hic adnotare, noſtram ſententiam docere etiam ex eadem Societate alterum noſtrum Siculum auctorem quidem doctum Patrem Thomam Tamburinum *Opuſc. de ſacrific. Miſſæ libr. 1. cap. 4. §. 4. numero* 10. vbi ſic ait; Si ſint in domo ampla duæ familiæ, quarum vterque dominus obtinuiſſet priuilegium Oratorij, is qui poſterius impetraſſet, impetraſſet nulliter ex vi huius clauſulæ.

7. Sed quid, ſi quilibet in his duabus domibus haberet proprium Oratorium in ſua habitatione ſeparata, Italicè *Appartato* eiuſdem domus? Reſpondeo adhuc nulliter impetraſſe, quia clauſula non vetat ſolum ne ſit in eodem Oratorio duplex licentia, ſed ne ſit in eadem domo: at prædicta domus quamuis ampla, eadem domus eſt. Ita ille; qui tamen poſtea exceptionem, ſeu declarationem admittit, remittendo ſe aliorum iudicio; Nam ſi domus eſſet tam ampla, vt familiæ, ita in ſitu diſtanti habitarent,

vt

vt eiuſmodi ſitus moraliter indicaretur duæ diuerſæ domus (quales eſſent ſi ſingulæ habitationes haberent ſuas ianuas, ſuaque atria, & ſimilia, quamuis vtraque conueniret in vnam amplam ianuam quoad exitum, vel in vnum commune atrium) putarent dictam clauſulam non obſtare poſteriori impetranti, quia nunc ſecunda conceſsio non eſſet pro eadem moraliter domo. Certè ſi duæ familiæ habitarent Romæ in palatio Vaticano altera ab altera diſtinctis in locis, non mihi viderentur eſſe iudicandæ habitare in eadem domo: quod igitur ibi euenit propter amplitudinem Palatij, etiam alibi poterit euenire, vbi ea eſſet amplitudo, vt ſufficere ad diſtinguendas duas domos prudens vir ſine fuco, & fallacia indicaret. Hæc Tambur. Sicut etiam hic Lectori iudicandum relinquo, an ſi aliquis Cardinalis maneret in domo Patris, vel Fratris in habitatione ſeparata vulgo *Apparato*, ſeu *Quarto*. in quo Oratorium erexiſſet, an inquam ſi Pater, aut Frater obtineret licentiam à S. D. N. erigendi in domo ſua Oratorium, talis licentia eſſet inualida, ſtante clauſula apponi ſolita, de qua ſuperius diximus; videlicet dummodo in eadem domo celebrandi licentia, quæ adhuc duret, alteri conceſſa non fuerit.

8. Et negatiuè reſpondendum videtur: nam Pontifex, vt patet ex dictis verbis, loquitur de licentiis ſpecialiter, & ex priuilegio particulari petentibos à ſe, vel à prædeceſſoribus conceſsis: Sed in noſtro caſu Cardinales non ex licentia ſpeciali alicuius Pontificis, ſed de iure, & ex priuilegio generali non perſonæ, ſed dignitati conceſſo, Oratoria erigunt: ergo non includuntur in dicta clauſula *Dummodo, &c.* qoia eius verba ipſis adaptari non poſſunt, cùm non ex licentia, vt diximus ſpeciali, ſed de iure ordinario in Oratoriis celebrare competit, quæ quidem multum differunt à priuatis Oratoriis de quibus eſt ſermo: nam in iſtis quis audiens Miſſam in die feſto non ſatisfacit præcepto: in Oratoriis verò Cardinalium ſatisfacit: in iſtis poſſunt celebrari Miſſæ ad libitum, in illis vna tantùm. Oratoria Cardinalium non egent Epiſcoporum approbatione, nec eorum arbitrio duratura ſunt. Item in ipſis Miſſa celebrari poteſt in die Paſchatis, Reſurrectionis, Pentecoſtes, Natiuitatis, &c. quæ omnia non procedunt in priuatis Oratoriis de quibus loquimur. Et alios caſus poſſem addocere in quibus apparet differentia inter Oratoria Cardinalium, & quæ aliis conceduntur per breuia particularia. Ergo ſignum euidens eſt, clauſulam ſoperius poſitam non comprehendere Cardinalium Oratoria, ſed loqui tantùm de Oratoriis eiuſdem generis, quæ ex Dataria per licentias particolares à Sanctiſsimo expediuntur, non de Oratoriis Cardinalium quibus ius commune præbet hoc priuilegium, & quæ non priuatæ capellæ, ſed publicæ dicendæ ſunt, vt de illis Eminentiſsimus Domious meus Card. de Lugo, quando erat in Societ. Ieſu in quadam epiſtola directa ad Eminentiſſ. Dominum meum Card. Brandicum teſtatur, quam originaliter me vidiſſe teſtor, & alibi per extenſum appoſui.

9. Dicendum itaque videtur in caſu propoſito validam eſſe licentiam obtentam à Patre pro Oratorio priuato domus ſuæ, etiamſi in dicta domo habitet Cardinalis filius qui aliud Oratorium pro ſe erectum haberet; Et hæc dicta eſſe volo ſecluſo ſtylo Curiæ Romanæ, & praxis Datariæ: nam ſi extaret in contrarium, ab ipſis recedendum minimè putarem.

10. Notandùm eſt hic obiter, poſſe Epiſcopum concedere licentiam erigendi Oratorium pro celebrandis Miſſis in cortili alicuius ruris extra domum in qua eſt habitatio. Ita Riccius *p. 4. dec. 79.* qui citat Nanarrum. Idem docet Pater Bardi *vbi ſupra* §. 10. *num.* 51. qui citat Paſqualigum, & Lezanam. Ratio eſt, quia tum in Tridentino tum in illa epiſtola Sacræ Congregationis, ex iuſſu Pauli quinti prohibetur Sacrum fieri in Oratoriis quæ ſunt intra domeſticos parietes vbi habitant ſæculares, quod præcipuè ob indecentiam vitare voluit Pontifex, quando verò ſunt extra habitationem, ceſſat illa ratio motiua prohibitionis, indecentia videlicet illa: & quia, vt ſuppono ingreſſus aperitur, vt fideles poſſint Sacro intereſſe, idcircò talia Oratoria non intelliguntur comprehenſa in decretis illis.

RESOL. XXXI.

An qui habet indultum Oratorij priuati in domo, poſſit illud erigere in villa, vt quando eſt ibi, audiat Miſſam?

Et quid ſentiendum eſt de Epiſcopis in rure? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 22.

Sup. doctr. contenta in hoc §. 1. ſup. in Reſ. 4. §. 1. & in alio §. eius annot.

§. 1. DE Epiſcopo affirmatiuè reſpondet Pater Auerſa *de Sacram. Euchar. q. 11. ſect. 14. §. 5.* vbi ſic ait: Poterant, & ſolebant Epiſcopi, etiam poſt decretum Concilij, concedere ſæcularibus, vt in priuatis ſuis Ædibus aptarent Oratorium peculiariter ad hunc ſacrum vſum, & ab aliis domeſticis vſibus liberum, in eóque Miſſa celebrari poſſet. Quia Concilium incidebat Epiſcopis, ne celebrari permitterét extra Oratoria ab ipſis ad hunc ſacrum vſum deſignata. Sed non prohibeat, quominùs etiã in priuatis domibus deſignarent talia Oratoria in quibus celebrari poſſit. At iam ab anno 1615. Paolus V. Summus Pontifex hanc facultatem abſtulit Epiſcopis, & Sedi Apoſtolicæ reſeruauit per literas ad eos omnes directas iuſſu Sanctiſsimi ab Horatio Card. Lancell. quas refert Gauantus *in rub. Miſſalis, p. 1. tit.* 20. Quibus tamen non eſt ablata facultas habendi tale Oratorium ad celebrandum in proprio palatio ipſius Epiſcopi, vel etiam in domo rurali; quia non cenſetur domus priuata. Ita ille: & ante illum Portel. *in reſp. Regular. tom. 1. part. 3. caſu* 20. *num.* 6.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

2. Sed difficultas eſt de ſæcularibus, qui ex licentia particulari habent indoltũ audiendi Miſſam in Oratorio domos ſuæ. Et affirmatiuè videtor prima facie reſpondendum, ſi dicta Oratoria deſignentur, & approbentur ab Epiſcopo loci; quia licet Breue Pontificis aſſerat, *vt in priuato domus ſuæ Ciuitatis v. g. Florentiæ Oratorio, &c.* tamẽ qui habitat in villa, dicitur habitare moraliter in Ciuitate, & domus Ciuitatis, ac domus ruralis, ſicut & Oratorium in domo Ciuitatis, & in domo rurali licet materialiter ſunt duæ domus, & duo Oratoria, tamen formaliter dici poſſunt vna domus, & vnum Oratorium, quia ſunt eiuſdem domini, & quando celebratur in vno, non celebratur in alio. Confirmatur exemplo Epiſcoporum: qui licèt (vt ſuprà diximus) non poſſont habere niſi vnum Oratorium in eorum Palatiis; tamen conceditur eis, vt etiam habere poſſint in rure.

3. Sed ego olim de hoc caſu interrogatus, (quem apud neminem pertractatum inueneram) negatiuè reſpondi, eò quòd Summus Pontifex nunquàm per vnum Breue concedit facultatem, vt poſſit celebrari Miſſa in pluribus Oratoriis priuatis, ſed in vno tantùm, vt conſtat ex ſtylo Romanæ Curiæ, omnibus noto: vt optimè obſeruat Merolla *in Theol. mor. to. 3. diſp. 6. c. 8. dub.* 22. *n.* 128. & ideò teſtatur, cùm quædam Marchioniſſa Domina multorum Caſtrorum petiiſſet à Pontifice facultatem, vt poſſet facere coram ſe celebrare in Oratoriis priuatis ſuarum domorum exiſtentium in dictis Caſtris, noluit Pontifex per vnum Breue id concedere: quare fuit neceſſarium tot Breuia expedire, quot erant Caſtra, ſeu Oratoria. Adde, quod priuilegium celebrandi Miſſam in Oratoriis

priuatis,

priuatis, maximè exiſtentibus in domibus laicorum, eſt potius odioſum, quam fauorabile: quia eſt minùs decens reuerentiæ debitę huic ſacrificio, vt benè inquit Suarez, *tom. 3. in 3. p. diſp.* 88. *ſect.* 6. ergo non eſt ampliandum ſed reſtringendum.

4. Nec obſtat dicere, quòd hoc priuilegium eſt perſonale, & ideo ſequitur perſonam: ergo in quocumque loco priuilegiatus poteſt eo vti: ſicuti ego dixi, quòd ſi v.g. quis ex Ciuitate Florentiæ iret ad habitandum Mediolani, poſſet virtute indulti concedentis Oratorium priuatum priuilegiato in Ciuitate Florentiæ, illo vti Mediolani; ſic licitum erit in caſu noſtro priuilegium pro Ciuitate Florentiæ, quando priuilegiatus eſt, ruri illo vti, licèt non ſit Florentiæ. Reſpondeo eſſe diſparem rationem inter vtrumque caſum: nam in primo, quando quis deſinit habitare Florentiæ, & proficiſcitur Mediolanum ad habitandum, deſinit habere Oratorium Florentiæ; ſed tantùm habet Oratorium Mediolani: ſed in ſecundo caſu, de quo nunc eſt quæſtio, quando dominus eſt in villa, non deſinit habere Oratorium Florentiæ, & ſic habet ſimul, & in eodem tempore duo Oratoria, in quibus poteſt vti priuilegio: quod eſt contra mentem Pontificis, vt ſuprà diximus, & contra praxim Curiæ.

Dixit in Reſ. quæ hic eſt inf. 34. & in alijs eius primæ annot.

5. Ad confirmationem de Epiſcopis, qui poſſunt etiam præter Oratorium Palatij, habere Oratorium in rure. Reſpondeo, eſſe diſparem rationem inter caſum, de quo loquimur, & caſum Epiſcoporum, qui vbicunque exiſtant, (vt *infrà* videbimus) etiam extra Diœceſim poſſunt habere Oratoria, celebrando, vel audiendo Sacrum cum Altari portatili, ex *cap. fin. de priuileg. in* 6.

Inf. in Reſolutionibus, quæ hic ſunt ſup. Reſ. 4. & 5. & in alijs eaſd. annot.

RESOL. XXXII.

An priuilegiatus erigendi Oratorium in propria domo, poſſit vigore huius priuilegij erigere alterum ruri, intra territorium eiuſdem Ciuitatis? Ex par. 11. tract. 5. & Miſc. 3. Reſ. 34.

§. 1. EGo olim interrogatus de hoc caſu, negatiuè reſpondi, vt patet *in p. 9. tr. 1. reſ.* 22. ſed poſtea Paſqualigus *in qq. canon. centur. 1. q.* 84. *n.* 3. affirmatiuam ſententiam tenet, quia huiuſmodi priuilegium perſonale eſt, vt conſtat ex illa clauſula poſita in Breui conceſſionis, *Teque ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes*; quæ denotat priuilegium eſſe conceſſum perſonæ, intuitu eiuſdem perſonæ. Priuilegium autem quod conceditur perſonæ, contemplatione eiuſdem perſonæ, eſt perſonale, *l.* 1. *ff. de aqu. quot. & æſt.* & notant Gloſſ. *cap.* 1. 25. *q.* 2. *init.* & in *cap. tua de his quæ ſunt à Prælatis*, Bart. *l.* 1. *n.* 2. *ff. de conſ. princip.* Aymon. *conſ.* 239. *n.* 4. Alciat. *reſp.* 203. *num.* 12. aliàs *conſ.* 7. *num.* 16. *lib.* 4. Io. Cerier *tract. de primogenit. lib.* 3. *quæſt.* 1. *num.* 3. Ruin. *conſ.* 217. *n.* 15. *in fine, vol.* 1. Barboſa *l. quia tale, num.* 5. *ff. ſoluto matrimonio* Alexand. *conſ.* 86. *init. lib.* 1. Suarez *lib.* 8. *de legibus, cap.* 3. *num.* 10.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens à § Sed difficultas.

2. Cum autem priuilegium perſonale ſequatur perſonam, *l. in omnibus ff. de regul. iuris, & c. priuilegium, de regul. iuris in* 6. ſequitur, quod ille, cui eſt conceſſum priuilegium audiendi Miſſam in Oratorio priuato ſuæ domus, poſſit ſui priuilegio, ſiue ſit in ciuitate, ſiue extra, in hoc, vel in illo loco, vbi habet domum, & proinde poſſit ibi erigere aliud Oratorium, quia erectio Oratorij eſt quid acceſſorium ad fruitionem priuilegij. Conceſſo autem principali, cenſentur conceſſa etiam acceſſoria, *cap. prudentiam §. ſi verò, de offic. deleg.* & notant. Alber. *l. cum principalis ff. de reg. iuris*, Euerat. *loco à conceſſione anteced. ad conceſſ. conſeq. num.* 2. Aymon. *de antiquit. temporum part.* 4. *num.* 67. Et proinde conceſſa ſepultura, cenſetur conceſſa etiam celebratio pro defunctis, vt notant Federicus, de Senis *conſ.* 186. *init.* & etiam delatio mortui proceſſionaliter, vt notant Oldrad. *conceſſ. l.* 215. *numer.* 14. *ver. vltimo videtur.* Tuſch. *litt. A. concluſ.* 77. *num.* 9. & 10.

3. Sed his non obſtantibus, ego non recedo à ſententia negatiua quam docui, & quam tenuit de hoc caſu à me conſultus olim dum viueret Illuſtr. Marald. Secretarius Breuium SS. D. N. Innocentij X. qui benè de hac materia reſpondere poterat, cùm praxim ſciret, & mentem SS. D. N. nam dicta Breuia per eius manus exibant. Et ideo noſtram ſententiam inuenio nominatim contra Patrem Paſqualigum docere nouiſſimè doctiſſimum, eruditiſſimumque Patrem Bardi *in Select. lib.* 10. *q.* 10. *§.* 9. *n.* 46. vbi & optimè hic diſtinguit, ſi ruri, verbi gratia erigantur aliud Oratorium, manente eo, quòd fuit erectum domi, vt in vtroque vi eiuſdem priuilegij fiat Sacrum: ſecundò ſi domi destructo primo, erigatur ruri ſecundum: ſi in priori ſenſu ſumatur difficultas, puto eſſe omnino reijciendam hanc ſententiam; quamuis demus hoc priuilegium eſſe fauorabile, & non odioſum, quia mens Pontificis in conceſſione huius priuilegij eſt, vt vnum dumtaxat retineatur Oratorium ad hunc effectum: & praxis hoc manifeſtat, licet demus ſucceſſiuè plura eſſe poſſe: nunquam enim vidi, aut audiui virtute vnius tantùm priuilegij ſub hac conſueta forma emanantis, plura Oratoria conceſſa eſſe, quæ actu exiſtant, in quibus celebretur: ſi verò difficultas in ſecundo ſenſu ſumatur, poſita opinione quam ſuperius vt probabilem ſequuti ſumus, pars affirmatiua erit admittenda; ex ſuppoſitione enim, quod priuilegium ſit perſonale; vtique perſonam ſequi debet.

4. Sed inſtabis, facta ſuppoſitione quod priuilegium iſtud ſit perſonale, & conſequenter vbicunque vt probatum eſt, poſſit priuilegiatus Oratorium ad celebrandum erigere, nequit ſufficiens ratio aſſignari, quare non valeat id fieri, dum ruri manet: videtur enim idem perſiſtere motiuum, ob quod priuilegium conceſſum fuit, nempè qualitas perſonæ priuilegiatæ, eiuſque ſpiritualis conſolatio: hæc autem motiua ipſam perſonam vbique comitantur, diuturna autem, aut breuis habitatio magis in vno, quàm in alio loco, nihil videtur facere ad ſubſtantiam huius priuilegij.

5. Reſpondeo, vt in prima concluſione ſtatui, ſi in re hac ſpectemus ſtylum Curiæ, videtur eſſe neceſſaria noua conceſſio, quando priuilegiatus mutat habitationem: proinde vi eiuſdem vnici priuilegij multò minus poteſt aliud Oratorium ad celebrandum erigere in domo rurali: imo fictione iuris cenſeretur in eadem ciuitate duo Oratoria habere apta ad Sacrum conficiendum, quod certum eſt fieri non poſſe: nam domus in ſuburbiis, ſeu in continentibus, perinde eſt ac ſi eſſet intra mœnia ciuitatis, & præſertim in hac materia, in qua, vt oſtendimus, priuilegium iſtud, vtpotè odioſum, ſtrictè eſt explicandum, & non ampliandum, & ideò licentiam erigendi Oratorium in vrbe Panormitana, v.g. ita interpretari debemus, vt priuilegiatus in ipſa ciuitate, & in habitationibus continentibus, & prope ipſam vrbem, nequeat niſi vnum tantùm Oratorium ad hunc effectum erigere; reſtrictio autem iſta non attenditur à nobis in ordine ad nomen ciuitatis, ſcilicet Panormi; quia vt ſic magis ampliaretur ſignificatio, ſi ſub tali nomine comprehendamus non ſolum ciuitatem intra mœnia clauſam, ſed etiam contiguas habitationes: ſed attenditur in ordine ad erectionem Oratorij, & dicimus non tantùm intra vrbem, ſed in ſuis quoque continentibus vnicum tantùm poſſe Oratorium erigi.

6. Reſpon

6. Reſpondeo Secundò, quamuis hoc priuilegium, perſonale exiſtimetur à nobis, perſonalitas tamen non debet ita ſolitariè ſumi in ratione obiecti mouentis Pontificem ad priuilegium concedendum, vt etiam non includat commemorationem in loco; licèt iſte vel alius locus, iuxta hanc ſententiam materialiter ſe habeat; atque adeo obiectum adæquatum, & motiuum ſit totum hoc nempe perſona ipſa, non vt ſic, ſed vt commorans, & ideo ſi ipſe priuilegiatus per modum tranſitus reperiatur in aliquo loco, vel ad breue tempus, itavt nequeat dici ibi figere domicilium, deſerendo priorem locum, nequaquam poterit Oratorium in tali loco erigere, quia breui tempore aliquis diuertens è proprio domicilio ad illud reuerſurus, moraliter non cenſetur eſſe in loco, ad quem diuertit, vt variis iuribus, & multorum ſententia probat Sanchez *lib. 2. de matrimon. diſtinct. 18. num. 6. in probatione 4.* vt ſic enim ſæculares ſe haberent vt Epiſcopi, qui de iure communi poſſunt vbicumque exiſtunt celebrare, vel coram ipſis celebrare facere in proprio palatio: hoc autem nemo dixit. Hucvſque Pater Bardi.

Ex quibus patet reſponſio ad argumenta Patris Paſqualigi, & firma remanet ſententia negatiua, quam ego olim docui.

RESOL. XXXIII.

An ſi quis habuit, v.g. licentiam celebrandi in Oratorio priuatæ domus ſua in Ciuitate Panormi, poſſit vti hoc priuilegio, ſi transferat domicilium Meſſanam?

Et an ſub nomine familiæ in præfatis Indultis & licentiis poſita veniat maritus, vxor, filij, & filiæ, atque etiam nurus habitans in eadem domo, & commenſales, ſicut omnes ſerui, & ſeruæ commenſales, qui in miniſterio eiuſdem familiæ ſunt? Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 208.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in to. 2. tr. 5. Reſ. 85. §. vlt.

§. 1. HIc caſus eſt multum practicabilis, & negatiuè videtur reſpondendum; quia reſcriptum Pontificum aſſerit, quòd Miſſa celebratur in domo ciuitatis Panormi: ergo non poteſt celebrare in domo ciuitatis Meſſanæ, nam alias dicta verba nihil operarentur: vide *cap. commiſſa. §. porrò, de elect. in 6. & l. boues, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif.*

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ, §. 1. poſt med. verſ. Igitur. & inf. in Reſ. 37. §. 1.

2. Verùm opinio affirmatiua probabiliſſima mihi videtur, quod docet nouiſſimè Antonius Nouarius *in ſumma Bullarum, tit. de Oratoriis priuatis, num. 6.* & Megalius *ver. reſolut. tom. 2. reſolut. 67. per totam*, quia hoc non eſt priuilegium locale, ſed perſonale; vnde finitur morte illius, cui talis licentia conceſſa fuit; ergo in quocumque loco quis habitauerit, poterit ſibi facere Miſſam celebrare, cum licentia tamen Ordinarij & ſeruatis ſeruandis in conceſſione. Ad argumentum verò contrarium reſpondeo, illa verba non eſſe appoſita diſpoſitiuè, ſed demonſtratiuè; & verba quæ tantùm cauſa demonſtrationis apponuntur, nihil operantur, cùm demonſtrent habitationem; vt rectè obſeruat Grauetta *conſ. 86. n. 11.* ergo, &c. Adde, quòd in dubio verba accipienda ſunt demonſtratiuè, non autem taxatiuè, aut limitatiuè, vt declarauit Sacra Rota *in vna Squillacenſi die 4. Martij* 1616. coram Reuerendiſſimo Martino Andrea *deciſ. 34. num. 7.* ex doctrina Bartol. *in l. cùm pater, §. menſa, num. 8. ff. de legat. 2.* Decio *conſil. 183. n. 1. ver. & ad hoc facit, & conſil. 468. num. 3.* Grauetta *conſil. 301. num. 5.* Cephalus *conſil. 13. num. 37.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Nec obſtat.

Sup. hoc inf. in Reſ. 41. latè, per tot. & quamuis pro Cruciata

3. Notandum eſt tamen hîc obiter cum ſupradictis Doctoribus, ſub nomine familiæ in præfatis licentiis poſitæ venire maritum & vxorem, filios & filias, ac etiam nurum habitantem in eadem domo, & commenſalem; ſicut & omnes ſeruos, & ſeruas commenſales; qui in miniſterio eiuſdem familiæ ſunt.

vide Reſ. 53. & alias eius annotationi.

RESOL. XXXIV.

An Oratoria priuatà vbique ſuffragentur priuilegiato?

Et curſim probatur, quod ſicut ceſſante omnino cauſa priuilegij ipſum ceſſat, ſic perſeuerante cauſa eius conceſſionis, ipſa perſeuerat, licet alia circumſtantia mutentur. Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 7.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & in to. 2. tr. 1. Reſ. 85. §. vlt. & lege ſup. ex Reſ. 31. à §. Sed difficultas, ſignanter §. Nec obſtat.

§. 1. VT ſi, v.g. in facultate celebrandi Sacrum in priuatæ domus Oratorio aſſignetur Ciuitas, poſſit priuilegiatus extra illam priuilegio vti. Et affirmatiuam ſententiam contra Merollam ego olim docui, quam me citato, nunc docet Quintanadu. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſing. 31. per tot.* Probatur ait. Primo, quia hoc eſt priuilegium perſonale; ſi enim hoc, vt definitur ab vtriuſque Iuris DD. illud eſt, quod conceditur immediatè perſonæ ratione ſui, vt ex *l. Priuilegium, ff. de reg. Iur.* docent Suar. *lib. 8. c. 3. n. 3.* Azor. *1. p. lib. 5. c. 22. q. 6.* Bonac. *de priu. p. 2. prop. 2. n. 6.* Salas *de leg. diſp. 20. ſect. 17. n. 124.* & eſt communis DD. qui dubitet hoc perſonale eſſe, cùm dicat Nuntius: *Tua ſpirituali conſolationi conſulere, téque ſpecialis gratiæ fauore proſequi volentes.* Et vt notat Bonac. *ſup. p. 8. §. 1. n. 3.* cùm nomen, & cognomen priuilegiati ex priuilegio nominatur, ſicut in hoc accidit, hoc omninò perſonale eſt. Igitur, ſi perſonale eſt priuilegium hoc, perſonam ſemper ſequitur, & cum eadem perſeuerat, & extinguitur, vt cõſtat ex c. *Priuilegium.* & *ibi* DD. *de reg. iur. in 6.* ſtatuunt, Tiraquel. *de retr. lig. §. 26.* Menoch. *conſ. 123. n. 2.* Tuſch. *tom. 6. 1. Priu. concl. 746.* Cardoſ. *prax. Iudic. & Aduoc. verb. Priu. n. 4.* Marc. Ant. *ver. l. 1. reſ. 108. n. 6.* Suar. Salas, Azor. & Bonac. *ſup.* ac eſt communis. A contrario, ſi non perſonale, ſed locale foret, ſemper in domo eius Oppidi poſſet celebrari, ſiue nobilis, ſiue ignobilis, ſiue ſanus, ſiue infirmus habitarent in ea: quod abſurdiſſimum, & contra praxim omninò eſt.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ §. Verum. ad lin. 5. & magis latè in alio §. eius annot.

2. Probatur Secundò; quia ſicut ceſſante omninò cauſa priuilegij, ipſum ceſſat, vt probant Azor. *lib. 5. cap. 22. q. 14.* Sanc. *lib. 8. de matr. diſp. 30. n. 16.* Bonac. *p. 8. §. 2. n. 4.* & alij; ſic perſeuerante cauſa eius conceſſionis, ipſa perſeuerat: licèt aliæ circumſtantiæ mutentur. Cauſa autem fuit generis nobilitas, & valetudo infirma, vt exprimit Indultum, non autem habitatio in tali Oppido: ergò etiam ceſſante hac illa, non ceſſabit. Sicut ſi Petro exiſtenti Hiſpali diſpenſatio in ieiunio, lacticiniis, aut recitatione Horarum concederetur ob debilem valetudinem, vel cum eo diſpenſaret Pontifex in tertio gradu affinitatis ad contrahendum cum Maria: quantumuis illi exiſtenti Hiſpali Indultum concedi aſſereret, vel Vicario Hiſpalenſi de cauſis diſpenſationis cognoſcendum committeretur: quis dubitet, ſi domicilium Cordubam transferat Petrus, noua illum ad hæc non indigere diſpenſatione? Sic DD. Guttierr. Salas, Angel. Sylu. & alij apud Bonac. *de diſpenſ. p. 10. §. 1. prop. 3. n. 5. & 9.* Et hæc omnia docet Quintanadu. *vbi ſup.* cui adde nouiſſimè, me etiam citato, Pellizz. *in Man. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. n. 152.* & me citato, Barboſ. *de iur. Eccl. lib. 2. c. 8. n. 16.* & me citato, Auerſam *de Sacram. Euch. q. 11. ſect. 14. §. 6.* Vnde ſententia Merollæ nullum vſque adhuc habet Authorem: meam autem ſententiam, præter Nouar. & Megal. tenent Quintanadueñas, Pellizzas, Auerſa, & Barboſa. Nullum itaque Doctorem in ſui fauorem habet Merolla: ego verò ſex.

Alibi in Reſ. præterita, §. Verum. propè fin.

3. Nec obſtant, vt *alibi* dixi, verba Pontificis apponi ſolita in Breuibus, v.g. *Vt in priuatæ Domus tuæ Ciuitatis Panormi Oratorio,* &c. nam dicta verba non ponuntur taxatiuè, ſed demonſtratiuè, vt in ſimili caſu notauit

nouiſſi

nouiſſimè Sacra Rota Romana coram Rojas in cauſa Marianeñ, ſeu Accieñ Beneficij die 10. Iun. 1648. quod in dubio ſemper præſumitur, vt docet Aymon *conſ.* 301. *num.* 5.

4. Nota, quòd poſt hæc ſcripta peruenit ad manus meas *Opuſc. de Sacrificio Miſſæ* P. Thomæ Tamburini, qui in *lib.* 1. *cap.* 3. §. 4. *n.* 2. ſupradictam noſtram ſententiam me citato, tuetur & tenet: ſic enim aſſerit: (Si talis Priuilegiatus transferat domicilium in aliam Diœceſim, ex Panormitana, v. g. eat ad Meſſanienſem, non amittit priuilegium; ſed ibi poterit illo vti. Ratio eſt: quia hoc Priuilegium eſt perſonale, quod perſonam ſequitur, nec affixum loco; & illud *Diœceſis talis*, non apponitur reſtrictiuè, ſeu taxatiuè, ſed ſolum demonſtratiuè in hunc ſenſum: *Tibi, qui nunc es Diœceſis talis.* Ita Tamburinus, qui *n.* 7. bene notat in tali caſu neceſſe eſſe, vt accedat Epiſcopus aut eius vicarius locum nouum approbaturus.

Sup. hoc magis late ſup. in Reſ. 26.

RESOL. XXXV.

Sup. prima diffic. huius tituli in Reſ. ſeq. & lege doct. Reſ. not. ſeq. & in to. 2. tr. 1. ex Reſ. 102. §. Dices. & ſeqq.

An qui habet licentiam, vt poſſit audire Miſſam in Oratorio domus ſuæ, ſi eſt infirmus, aut carceratus, teneatur illam in diebus feſtiuis audire?

Et notatur habentem Bullam Cruciatæ non teneri Miſſam audire tempore interdicti. Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 80.

§. 1. AFfirmatiuè videtur reſpondendum ex Azorio *tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 2. *ver. Tertiò quæritur*, Soto *in* 4. *ſent. diſt.* 23. *q.* 2. *art.* 1. Medina *in ſumm.* 1. *part. cap.* 11. §. 12. *&* 14 §. 30. & aliis, quos citaui *in* 1. *part. tract.* 11. *reſol.* 2. qui aſſerunt tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri Miſſam audire, & probatur hæc ſententia affirmatiua, quia cùm talis poſſit audire Miſſam ex licentia quam habet; ergo tenetur.

Quæ hic eſt inf. in tr. 3. Reſ. 114. & in fin. huius Reſ. & in Reſ. 1. not. præterit. §. 1. & §. Sed his. paulò poſt init. à verſ. Tum quia. & in to. 2. tr. 1. Reſ. 102. §. Dices. quādo.

2. Verùm negatiuam opinionem tenendam eſſe puto quam tuetur Suarez *in* 3. *part. quæſt.* 83. *art.* 6. *diſp.* 88. *ſect.* 6. Ledeſma *in ſumma part.* 1. *cap.* 27. *de Euchar. concluſ.* 16. & nouiſſimè Ægidius de Trullench *in expoſitione Bullæ Cruciatæ lib.* 1. §. 3. *dub.* 6. *num.* 9. quia talis non tenetur quærere Sacerdotem, & dare ſtipendium vt ſibi Miſſam celebret, ſed ſolùm tenetur ex præcepto audire Miſſam, & ideo nemo cogitur ſumere Bullā, vt tēpore interdicti poſſit Miſsā audire. Imo ego puto cū Ledeſma, Trullench & aliis ſic impeditū non teneri audiri Miſſam in dicto Oratorio, quamuis gratis inueniat celebrantem, quia dicere Miſſam in priuatis domibus, & Oratoriis approbatis, de ſe eſt odioſum, & priuilegium derogatorium iuris communis, & eſt diſpar ratio inter hunc caſum & caſum tempore interdicti: Nam in caſu interdicti ſublato impedimento nulla fit diſpenſatio in iure communi: nam Miſſa & dicitur & celebratur vt debet & ſolet: at in hoc caſu ſublato impedimento non celebratur Miſſa, vt regulariter & ordinariè celebratur, quia extra Eccleſiam dicitur. Adde quòd multi Doctores, vt Auila, Coninch & alij, quos adduxi *loco citato*, probabiliter aſſerunt, neque tempore interdicti habentem Bullam Cruciatæ teneri ſacrificium Miſſæ audire.

RESOL. XXXVI.

An priuilegiatus audire Miſſam in Oratorio priuato domus ſuæ teneatur in diebus feſtiuis, ſi v. g. non poſſit adire Eccleſiam & ſit carceratus, vel ægrotus?

Et in exemplum adducuntur alij diuerſi caſus & tandem infertur, quod nemo tenetur ſumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti audire Miſſam poſſit, & habens prædictam Bullam non tenetur tempore interdicti audire Miſſam. Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 19.

§. 1. AFfirmatiua ſententia probatur ex Cenedo in *quæſtiuncula Cā. q.* 44. & aliis penes ipſum aſſerentibus quòd habens priuilegium, vel gratiam audiendi diuina officia, vel ſaltem Miſſam tempore interdicti, niſi interdictus ſit ipſe, vel dederit cauſam interdicto non audiens Miſſam in diebus feſtiuis Eccleſiæ, peccat mortaliter, modò poſſit ſine minima difficultate eam audire, *arg. tex. in l. Continuus*, 137. §. *illud ff. de verb. oblig.* Et ratio eſt, quia iſte priuilegiatus poteſt audire Miſſam: ergo tenetur. Secundo quia reſpectu huius iam non eſt interdictum, ergò tenetur, ſicut antequàm poneretur interdictum. Tertiò, ſi detento in carcere concedatur licentia, vt eat ad audiendam Miſſam, tenetur audire: ergo etiam in noſtro caſu. Quæ rationes ſi rectè perpendantur, probant ad caſum propoſitum, priuilegiatum teneri audire Miſſam in Oratorio priuato, ſi eſt carceratus, vel ægrotus, & non poteſt adire Eccleſiam.

Sup. doctr. huius § lege doctr. Reſ. præteritæ & aliarū annot. poſitæ ad lin. 5. textus. & Reſ. annot. ſeq.

2. Et quidem in hac materia ſupponendum eſt duo iſta eſſe valde diuerſa videlicet vſum priuilegij cadere ſub præceptum ex vi ipſius priuilegij, & aliud, vſum priuilegij cadere ſub præceptum non ex vi ipſius priuilegiati, ſed ex vi alterius legis, ſeu præcepti extrinſeci. De primo, aio, regulariter loquendo, vſum priuilegij non eſſe de præcepto; proinde neminem teneri ſuo vti priuilegio dixi, regulariter: nam aliquando ipſummet priuilegium obligat priuilegiatum ad vſum, vt eſt, verbi gratia, priuilegium fori, & Canonis, quod habent Eccleſiaſtici; nequit enim Clericus renunciare priuilegio fori, & conueniri coram iudice laico, etiam in propriis cauſis, quando ipſe eſt conuentus, neque renūciare priuilegio Canonis, conſentiendo vt alius iniurioſè ipſum percutiat, & ſic in multis aliis priuilegiis, quæ primò, & per ſe Communitatem, aut ſtatum priuilegiati reſpiciunt: at in priuilegiis particulari perſonæ conceſſis nulla eſt difficultas, quia priuilegiatus poteſt non vti ſuo priuilegio. Si verò ſermo ſit de ſecundo, tunc dico, poſſe priuilegiatum obligari ad vtendū ſuo priuilegio, ſi ab extrinſeco vſus illius priuilegij etiam particularis ſit præceptus, quod exēplificari poterit in multis caſibus: verbi gratia, habeat quis priuilegiū non ſoluēdi decimas, aut tributa: &c. & habeat pariter onera ſatisfaciendi variis creditoribus, ſi ponamus; quòd ſoluendo decimas, aut tributa fiat impotens ex toto, aut ex notabili parte ad ſatisfaciendū, certū eſt ex vi iuſtitiæ teneri ad vſum illius priuilegij tanquam ad mediū hîc, & nunc neceſſarium, & facile ad iuſtitiam ſeruandam, & tūc vſus priuilegij erit ſub præcepto, non ex vi priuilegij, ſed ex vi iuſtitiæ obligantis debitorem ad ſoluendum quod debet, & ad ponenda media neceſſaria ad ſolutionem, ſi dependeant à voluntate ipſius debitoris, & facile poſſint adhiberi. Ergo.

3. Sed his non obſtantibus, negatiuam ſententiam tenent plures DD. quos alibi adduxi. Et ideò illam nouiſſimè in terminis caſus noſtri tenet Pater Eſcobar *in Theolog. Moral. tract.* 1. *exam.* 11. *cap.* 11. *n.* 97. vbi ſic ait: Habet quis priuilegium, vt in Oratorio domus ſuæ poſſit Miſsam audire: tenetúrne illam ibi audire, quando eſt infirmus, vel alia de cauſa exire non poteſt? Ex Suario negatiuè reſpondeo, vti de priuilegio tempore interdicti aſſerui, ne ſcilicet ex priuilegio grauari ille videatur. Ita ille: cui adde Merollam, *tom.* 3. *diſp.* 6. *cap.* 6. *& cap.* 8. *dub.* 22. *n.* 123. & me citato, Pater Pellizz. *in Man. Regul. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 2. *ſect.* 2. *num.* 154. Tum quia, ait ipſe, nemo tenetur ſumere Bullam Cruciatæ, vt tempore interdicti Miſsam audire poſſit: tum quia multi, & graues Doctores ſentiunt, habentem dictam Bullam, non teneri tempore interdicti audire Miſsam: tum quia nemo obligatur vti priuilegio ſuo; alioqui

Alibi in Reſ. præterita, & in to. 3. tr. 1. Reſ. 102. §. Dices. in princ. & in §. Sed ad hoc. propè fin. à verſ. Et ſic.

Sup. hoc in Reſ præterita, & in aliis eius annot. poſitæ ad lin. 5. textus.

gratia fieret oneroſa, & libera facultas in obligationem verteretur: tum quia, eſto demus habentem priuilegium audiendi Miſſam tempore interdicti teneri illum audire; non ideò ſequitur ad hoc idem teneri illum, qui habet indultum Oratorij priuati: ſiquidem celebrare in Oratorio priuato eſt de ſe odioſum, ac derogatorium iuris communis: in caſu verò interdicti, ſi tollatur impedimentum, nulla petitur diſpenſatio in iure communi, ad hoc vt poſſit celebrare; ſicque in his duobus caſibus interuenit magna diſparitas: ideóque non eſt eodem modo philoſophandum de vtroque, cùm à diuerſis non fiat illatio. Itaque ex his apparet vtramque ſententiam eſſe probabilem, & negatiuam talem eſſe etiam aduerſarij fatentur, vt Cenedus, Pater Bardi, & alij.

4. Dico igitur in caſu noſtro priuilegiatum non teneri audire Miſſam. Ratio eſt, quia dicere Miſſam in priuatis domibus, & Oratoriis approbatis, de ſe eſt odioſum, & non tam decens ad reuerentiam debitam huic ſacrificio, & præter generales Canones Eccleſiæ, ſicque nulla eſt obligatio vtendi tali priuilegio ad ſatisfaciendum præcepto de audienda Miſſa, quia nimirum hoc non eſt tanti momenti, quale eſſe poteſt, vt ſacrificium in priuatis locis ſine vrgenti cauſa non fiat: cùm longè melius ſit Miſſam non audire, etiamſi dies feſtus ſit, quàm eam celebrare in domo, maximè ſi crebrò fiat, & ſine rationabili cauſa, præſertim cùm quis ob alias cauſas non adeò graues ab hoc præcepto deobligetur. Quo in caſu etiam ceſſante impedimento excuſatur ab hoc præcepto ob reuerentiam Sacramenti. Nec eſt eadem ratio in hoc caſu, quæ eſt in caſu interdicti: nam in caſu interdicti, ſublato impedimento nulla fit diſpenſatio in iure communi: nam Miſſa dicitur, & celebratur, vt debet, & ſolet: at in hoc caſu, ſublato impedimento, non celebratur Miſſa, vt regulariter, & ordinariè celebratur, quia extra Eccleſiam dicitur, & in hoc caſu veriùs habet locum illud Axioma: *Nemo cogitur vti ſuo priuilegio.* quia hoc priuilegium non aufert violentiam, nec vim remanendi domi, ſed tantùm vt poſſit vti ſuo priuilegio, quod eſt poſſe facere domi celebrare, ad quod non tenetur. Vide omnino Ledeſmam *in ſummu, tom.1. de ſacram. Euchar. cap. 27. concl.* 16. qui aſſerit noſtram ſententiam negatiuam eſſe probabiliorem. Et illam præter Doctores citatos tenet Homobonus *in reſponſ. caſ. conſcient. vol. 1. reſponſ.* 41.

RESOL. XXXVII.

An in aliquo caſu facultas audiendi Miſſam in Oratorio priuato tranſeat ad hæredes priuilegiati?

Et an, quando filia matris habentis Indultum faciendi celebrare in Oratorio priuato concedatur, vt etiam, abſente matre, ea poſſit cum ſua familia ibi audire Miſſam, ſi mater ſit mortua non poſſit filia amplius dicto Indulto gaudere? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 17.

§. 1. AFfirmatiuè nominatim contra me reſpondet Pater Pellizxarius *in man. Regul. tom. 2. tr. 8. cap. 2. ſect. 2. num.* 153. vbi ſic ait: Quæres quandiu duret conceſſio Oratorij priuati? Reſpondeo durare durante vita illius, cui facta eſt, adeóque eo mortuo finiri. Ita in terminis Diana *part. 4. tract. 4. reſol.* 208. & probat, quia conceſſio iſta eſt perſonalis: Priuilegium autem perſonale finitur morte perſonæ priuilegiatæ, *cap. priuilegium de regul. iur. in 6. l. vnic. §. ne autem. C. de caducis tollend. l. cùm quis. §. l. fin.* Verùm ſi conceſſio fiat iis verbis, ac de ipſius Ordinarij licentia eius arbitrio duratura, quæ apponuntur in breui à nobis hìc explicato; mihi non placet hæc doctrina Dianæ: imò puto dictam conceſſionem durare vſque dum legitimè reuocetur, vt pote pendentem ab arbitrio Ordinarij loci, quod durat vſque dum reuocetur. Nec obſtat, quòd conceſſio iſta eſt perſonalis, adeóque debet ceſſare per mortem eius, cui facta eſt: nam quod dicunt Doctores priuilegium perſonale finiri morte priuilegiarij, benè limitatur à Caſtro Palao *tr. 3. diſp. 4. part. 2. §. 1. n. 4.* niſi in priuilegij conceſſione addantur verba, quæ perpetuitatem, ac tranſmiſſionem priuilegij ad poſteros denotent; tunc enim priuilegium non debet reputari conceſſum ſoli priuilegiario, ſed etiam aliis: Vt ſi dicatur concedo tibi in perpetuum hanc facultatem: tunc quippe priuilegium tranſit ad alios (v.g. ad familiam) aliàs particula, in perpetuum, eſſet fruſtranea: quod in legibus, ac priuilegiis vitandum eſſe deciditur *in cap. ſi Papa, de priuileg. in 6. & l. 5. ff. de iure iur.* & quidem ita, vt quælibet ſyllaba effectum aliquem debeat ſortiri. Quæ limitatio videtur procedere in caſu noſtro, ſtante quòd cōceſſio Oratorij ſit ad arbitrium Ordinarij, quod poteſt durare poſt mortem illius, cui fit conceſſio, eóque durante durat conceſſio, ac proinde cenſeri debet tranſmitti ad alios: quòd ſi ea ſit tibi tantùm ſub expreſſo nomine, vt conſtat ex verbis breuis, *Tibi, qui, vt aſſeris,* &c. fit aliis (v.g. familiæ) ſub nomine implicito, ac virtuali: aliàs verba illa breuis, *Ac de ipſius Ordinarij licentia eius arbitrio duratura, nihil operentur.* Vt proinde cōceſſio Oratorij priuati dici poſſit priuilegiū perſonale quidē, ſed tranſmiſſibile in alios, adeóque participare etiā de reali in quantū non finitur morte priuilegiarij. Puto autem ius talis conceſſionis ad Hæredes, ſicut & alia quælibet iura teſtatoris. hucuſq; Pellizzarius.

Quæ hic eſt ſup. Rel. 34. §. Verum. ad lin. 5. & melius in alio §. & verſ. eius annot.

2. Sed hanc difficultatem communicaui cum principalioribus miniſtris huius Curiæ, & aliis viris doctis, qui prorsùs noſtræ ſentētiæ adhæſerunt; nunquā enim Pontifex in concedendis talibus licētiis habet intentionē, vt poſsint trāſire ad hæredes, cùm moueantur ad illas cōcedēdas intuitu perſonæ, & meritorum Oratoris. Et quando hoc priuilegium Pontifices volunt ad hæredes transferre, hoc ſolēt apertis verbis in Breuibus explicare. Et ideò ad Clauſulā adductam à Patre Pellizx. reſpondeo illa verba, *ac de ipſius Ordinarij licentia eius arbitrio durat.* intelligenda eſſe, durāte vita ipſius Oratoris; ac ideo ipſo mortuo extinctā remanere facultatē, & indultū. Vnde ex his nō adhęreo reſolutioni affirmatiuæ alterius caſus quē in eodem loco ponit Pater Pellizzarius, nempe, quando filiæ matris habentis indultum faciendi celebrare in Oratorio priuato cōcedatur, vt etiam abſente matre, ea poſsit cum ſua familia ibi audire Miſſam, & quidem ſub his verbis: *Tibi, vt quādo dicta N. à domo prædicta abſit* (in qua ſcilicet exiſtit Oratoriū matri conceſſū) *durāte abſentia huiuſmodi Miſſam in dicto Oratorio in tua, ac familiæ tuæ præſentia celebrari facere liberè, & licitè poſſis*: ſi mater iam ſit mortua, puto quòd ampliùs non poteſt filia dicto indulto gaudere, & audire Miſſam in dicto Oratorio quod tamen Pellizzarius concedit. Et ratio eſt, quia priuilegiū conceſſum à Pontifice, fuit conceſſum perſonæ Matris, licèt vt eius filia poſsit eo vti, à domo ipſa matre abſente: Ergò etiam ipſa mortua, nego prorſus conſequentiā. Et quidem, cùm hoc priuilegium celebrandi in priuatis Oratoriis ſit contra ius commune, ſtrictè explicandum erit, vt teſtantur DD. quos citat, & ſequitur Sanchez *de matr. lib. 8. diſput. 1. num.* 3.

RESOL. XXXVIII.

An tempore interdicti poſsit Miſſa celebrari in quocunque Oratorio ab Epiſcopo approbato? Ex p. 5. tr. 10. Reſ. 60.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Turrian. *lib. 6. diſp. 49. dub. 1. & diffic. 7. n.* 18. vbi ſic ait: Conceſsio hæc fiat pro Eccleſiis etiam Hoſpitalium, &

& Monaſteriis, vbi ordinariè fideles ſunt ad id congregati, non verò pro aliis locis extraordinariis, quamuis approbatis ad celebrandum Sacrum, vt pro Oratorio approbato, quia non dicuntur Eccleſiæ, nec Monaſteria, & in dicto cap. vbi fit dicta conceſſio, tantùm fit mentio Eccleſiarum & Monaſteriorum, & multo minus pro locis non priuilegiatis. Sayrus ergo, & Auila, qui dicunt dictam conceſſionem fieri pro omnibus locis, etiam in quibus aliàs ſecluſo interdicto poſſunt diuina celebrari, nimis extendunt conceſſionem Pontificis. Exiſtimamus ergo extra dictas Eccleſias & Monaſteria non poſſe Miſſas quotidie celebrari, nec officia diuina conuentualiter dici. Ita Turrianus, & hanc ſententiam tenet etiam Mercerus *in 3. par. quaſt. 24. de interd. dub. 3.*

2. Sed his non obſtantibus opinionem affirmatiuam probabiliorem eſſe cenſeo, quam tuetur Præpoſ. *in 3. p. q. 4. de interd. dub. 3. num. 29.* Dicendum eſt igitur in interdicto permitti vt Miſſæ celebrentur non ſolùm in Eccleſiis & Monaſteriis ſtrictè ſumptis, ſed etiam in Oratoriis diuino cultui deputatis, quæ in materia fauorabili poſſunt ſub Eccleſiis comprehendi. Et ita hanc ſententiam docet etiam Suarez *diſp. 34. ſect. 1. n. 8.* quam citat & ſequitur Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 19. difficul. 5. n. 8.* & tandem hanc ſententiam tenet etiam Fillinc. *tom. 1. tract. 18. cap. 3. n. 65.* Layman *lib. 5. tract. 5. part. 4. cap. 2. a. 4.* Blandus *de cenſur. diſp. 7. art. 7. aſſert.* Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 5. dub. 2. num. 6.* Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 2. a. 5.* Phil. Faber *de cenſ. in 4. ſent. diſt. 25. q. 1. diſp. 5. cap. 2. n. 35.* & Moſcoſus *in ſum. tract. 16. cap. 8.* ſic aſſerens: [Aquellas palabras Igleſias, y Monaſterios no ſe han de tomar tan literalmente, que por eſſo ſe ayan de excluyr las Capillas, y Oratorio particulares, como algunos han querido dezir, porque verdaderamente ſe puſieron en el dicho Capitulo por cauſa de exemplo mas comun, y ordinario, y aſſi guardando la dicha forma, y cautela, es coſa cierta, que ſe puede celebrar en las Igleſias, y Monaſterios como antes, qui vuiera entredicho, y antes del entredicho ſe podia celebrar en las dichas Capillas, y Oratorios particulares, luego oy tambien ſe podia celebrar en ellas, y en ellos con la dicha preuencion, y cautela.] Ita ille.

RESOL. XXXIX.

An in priuatis Oratoriis, ſi non adſit præſens Dominus, liceat Miſſam celebrare coram familiaribus?

Et an hoc poſſit fieri tempore interdicti vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, in qua adeſt eadem clauſula, ac in dictis licentiis? Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſol. 13.

Sup. contento in hac Reſ. in Reſ. ſeq. & inf. in Reſ. 52. § vlt. per medium, à verſ. Sed an. & in Reſ. 53. curſim in fine.

§. 1. OLim negatiuè reſpondi, nixus authoritate Henriquez *lib. 7. cap. 13.* Rodriquez *in Bulla Cruc. §. 5. num. 5.* & aliorum, aſſerentium id fieri non poſſe tempore interdicti vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ, in qua adeſt eadem clauſula ac in dictis licentiis, in quibus conceditur celebratio Miſſæ in priuatis ædibus.

2. Verùm his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam etiam probabilem eſſe puto, & ita, vt mihi aſſerunt, obſeruatur in praxi & in terminis Bullæ Cruciatæ docet Ludouicus a Cruz *diſp. 1. cap. 5. dub. 2. n. 5.* vbi ſic ait. Id quod notat Rodriquez, nimirum Miſſam celebrari non poſſe coram familiaribus, aut conſanguineis, niſi ipſo domino præſente, non placet quibuſdam iunioribus, quia Bulla concedit poſſe celebrari in ſua, ac familiarium & domeſticorum, necnon conſanguineorum ſuorum præſentia; ergo ſicut poſſet celebrari in ſola præſentia domini, non obſtante illa particula copulatiua, &, ita etiam in ſola præſentia famulorum. Ita ille, quæ omnia militant in caſu noſtro: ergo, &c. Nec obſtat quòd in dictis licentiis adſit illa clauſula, *in ſua, & ſuorum*, quæ quidem particula, *&*, coniungit antecedentia cum ſequentibus: nam reſpondeo quòd aliquando hæc particula, *&*, accipitur disiunctiue pro aut, ſeu, vel, vt obſeruat Rodriquez *in qq. regul. tom. 3. quæſt. 17. art. 19.* Comitolus *in reſponſ. moral. lib. 7. q. 9. num. 4.* & Portel *in reſp. moral. part. 3. caſ. 49.*

RESOL. XL.

An familia poſſit Miſſam audire in priuato Oratorio, non præſente Domino?

Et infertur idem dicendum eſſe, ſi prædicta familia in ſupradicto Oratorio vult audire Miſſam, virtute Cruciatæ, & maximè tempore interdicti. Ex p. 9. tract. 1. Reſ. 2.

§ 1. CAſus frequentiſſimus eſt, & in Breuibus Pontificis habentur hæc verba: *In tua, ac tua familia præſentia.* Et negatiuam ſententiam, loquens tamen de auditione Miſſæ tempore Interdicti, virtute Bullæ Cruciatæ, tenet ex multis Pater Bardi, *part. 2. tract. 2. cap. 3. ſect. 8. num. 69. & ſeqq.* vbi reſpondet ad argumentum, quod ego adduxeram, nempe, particulam, *ac*, disiungere, non copulare, & ait: Particulam illam, *&*, ſecundùm propriam ipſius ſignificationem, ſeu naturam, eſſe coniunctiuam, vt ex multis Authoribus oſtendit Barboſa *de dictionibus, dict. 110. n. 3.* attamen aliquando ſumi poſſe disiunctiuè non negamus, vt idem Author affirmat, *n. 28.* ſed talem acceptionem dicimus eſſe impropriam, vt ipſe Barboſa aduertit, *n. 37.* & iuxta diuerſitatem materiæ, cui dictio ipſa applicatur, agnoſci poterit, an copulatiuè, an verò disiunctiuè ſumi debeat: loquendo autem vniuerſaliter talis mihi occurrit regula proponenda: ſi duo, inter quos dictio ponitur, æquè primò, vel ſine dependentia vnius ab alio participent rationem illam, per quam connectuntur, tunc dictio accipienda erit disiunctiuè; ſi verò non æquè primò, vel cum dependentia, tunc copulatiuè erit ſumenda. Exemplis regulam hanc illuſtrabimus: ſint duo in quibus adæquatè reſideat poteſtas in aliquem effectum, v.g. ſint Petrus, & Paulus diuites, & dicatur: Petrus, & Paulus poſſunt centum aureos expendere; dictio, *&*, disiunctiuè accipitur: quia ambo ſeorſim poſſunt aureos illos erogare: contrà verò, ſi poteſtas ſit in vno dumtaxat, & in alio per coniunctionem, & dependentiam ab alio, vel vnus non ſit potens ſine alio, tunc copulatiuè dictio eſt interpretanda, vt ſi dicatur: Petrus Clericus, & ſua familia eſt immunis à gabella, dictio, *&*, faciet ſenſum copulatiuum: nam familia per connexionem, & dependentiam à Petro fruitur Immunitate, non autem ſine illo: vel ſi dicatur: Parochus in ſua, & teſtium præſentia accipere debet conſenſum eorum, qui matrimonium contrahunt, dictio, *&*, erit copulatiua. quia neque ſolus Parochus ſine teſtibus, neque teſtes ſine Parocho legitimè, & validè conſenſum illum accipere queunt: ſic autem in caſu, de quo agimus, familiares, cùm gaudeant priuilegio aſſiſtendi per dependentiam à domino, in quo adæquatè reſidet priuilegiũ aſſiſtendi diuinis; aſſero ſine præſentia domini nõ poſſe aſſiſtere: illationes verò ad conuertentiam non valent, niſi quando particula, *&*, disiunctiuè ponitur, ſeu quando ratio illa, per quam extrema connectuntur æquè, & ſine dependentia vnius ab alio in vtroque reperitur: ſi verò primò, & per ſe ſolùm in vno reſideat: in aliis verò per accidens, ſeu per redundantiam ab illo; tunc copulatiuè eſt explicanda: quapropter non

Sup. contento in hac Reſ. in Reſ. præterita & in aliis eius annot.

valet illatio, quæ contra nos ſit,dum dicitur: Si familiares nequeunt diuinis aſſiſtere ſine præſentia domini, neque dominus poterit ſine præſentia familiarium,vel affirmatiuè, Si dominus poteſt ſine famulis,& famuli ſine domino,etiam poterunt intereſſe diuinis, non valet,inqnam, quia ratio,ſeu facultas aſſiſtendi,primò,& per ſe in domino reperitur; in familiaribus verò per redundantiam,& dependentiam à domino. Hucvſque Bardi ſatis quidem ingenioſè, & probabiliter.

Alibi in Reſolutionibus; not. præteſitæ.

2. Sed ſententiam affirmatiuam tenet Nouarius *in ſumma Bull. tom.1. tit. de Oratoriis,num.*8. & Ego alibi docui,& nunc exiſtimo etiam iterum ſatis probabilē; & illam,vt talem, me citato,tenent duo docti viri ex Societate,Quintanadu.& Pellizzarius,ille *in Theol.mor. tom.1. tract.7. ſingul.*32. *n.*7.hic *in Manual.Reg. tom.*2. *tract.*8. *cap.*2. *ſect.*2.*n.*149.vbi ſic ait: Quæres, an vi verborum illorum,quæ in Breui continentur,*in tua,ac familia tua,*&c.*præſentia celebrari facere,*ad vſum huius conceſſionis ſit neceſſe,vt interſit Miſſæ is, qui obtinuit indultum; ita vt,ipſo abſente,indultum non ſuffragetur cæteris,qui ſunt de eius familia. Reſpõdetur, videri probabile, quòd cum vigore Breuis celebrari poſſit Miſſa in præſentia illius, qui illud obtinuit, ac familiæ illius,& non obſtante particula copulatiua,*ac*, poſſit Miſſa celebrari in ſola præſentia domini; ſic videtur poſſe celebrari in ſola præſentia familiæ, abſente domino. Ita Ludou.de la Cruz *in Bulla Cruc.diſp.*1.*c.*5. *diſt.*3.*n.*5.& cum eo Diana *p.*5. *tract.*10.*reſol.*77. in ſimili contra Henriq.Rodriquez.& Trullench citatos à Diana:& probatur tum ex modò dictis:tum quia beneficium Principis latiſſimè interpretandum eſt,*l.fin.ff.de Conſtit. Princ.& l.ſi quando,C.de inoff. teſtam.*conceſſio autem,de qua hîc,eſt beneficium Principis, nulli præiudiciale,& aliàs cedens in bonum animæ,ideóq; debet interpretari latè,vt nos interpretamur: tum, quia vbi militat eadem ratio militat eadem iuris diſpoſitio in materia fauorabili: ſicut ergo indultum celebrandi in Oratorio priuato, conceſſum per Bullam Cruciatæ à Ludouico de la Cruz,aliiſque iunioribus extenditur ad familiares,etiam abſente domino: ſic & debet extendi ſimilis conceſſio,de qua hîc agimus, cùm ſit par ratio de vtraque conceſſione.Certè hanc aſſertionem approbarunt viri doctiſſimi à me conſulti.Hæc Pellizzar. Et hanc ſententiam, etiam me citato, tenet P.Auerſa *de Sacram. Euch.q.*11.*ſect.*14.§.7.& ita eſt praxis:nam paſſim,abſente domino,eius familiares audiunt Miſſas in priuatis Oratoriis:quia, vt alibi diximus, particula illa, *ac*, non habet vim copulatiuam,ſed diſiunctiuam, vt ex variis locis probat Cornejo, *in* 3.*p.D.Thoma,tract.*4. *quæſt.*80. *diſp. vnica, de Communione ſub vtraque ſpecie, dub.*1. *num.*4.

Quæ hic eſt inf. Reſ.52. §.vlt. à verſ. Sed an.

3. Nota tamen, quòd poſt hæc ſcripta inueni contra amiciſſimum P. Bardi noſtram ſententiam docere Caſtrum Pal. *tom.*4. *tract.*25. *diſputat. vnic. punct.*6. *n.*9. omninò videndum: vnde plures Doctores ſtant pro noſtra ſententia,niſi aliquis dicat,Patrem Bardi nec etiam extare contra illam: nam loquitur de Miſſis audiendis in Oratorio priuato virtute Bullæ Cruciatæ tempore interdicti, non autem loquitur in caſu noſtro, & inter vtrumque caſum adeſſe diſparem rationem probat Pellizz. *vbi ſuprà.* Sed ego puto probabiliter, idem dicendum eſſe in vtroque caſu.

RESOL. XLI.

An aliqui, vt infra, commorantes in domo ſecularis habentis Indultum Oratorii priuati, ſi viuant ſuis expenſis, gaudeant priuilegio audiendi Miſſam in dicto Oratorio?

Et explanatur alia clauſula, quæ apponitur in aliquibus priuatis Indultis, necnon hoſpitum tuorum præſentia, *& quomodo eſt intelligenda.* Ex part.9. tract.1. Reſ 6.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Pellizz. *in man. Regul. tom.*2. *tract.*8. *c.*2. *ſect.*2. *n.*149. ſic aſſerens: Accedit, quod licèt frater habentis indultum Oratorij, & vxor præfati fratris cum ſua familia habentes propriam menſam,proprios redditus,& proprios famulos verè,& propriè non poſſunt dici de familia habentis indultum Oratorij, etſi habitent in eius domo: cùm potiùs re vera ſint duæ familiæ: nihilominùs in materia fauorabili (cuiuſmodi eſt vſus dicti indulti nomen familiæ videtur poſſe impropriari, ita vt extendatur ad præfatum fratrem,eius vxorem,ac famulos, præſertim cum vſus ille nemini ſit præiudicialis, & fauorabilia debeant ampliari, *l.cum quidam, ff. de lib. & poſthum.* Quod non puto procedere de filiabus nuptis, ac filiis ſeparatis à conuictu parentum habentium indultum Oratorij priuati: quippe qui non reputantur de eorum familia,(cùm conſtituant propriam familiā diſtinctā,) ſicque excluduntur ab vſu indulti: quod non videtur procedere,ſi dictæ filiæ,ac filij ſub eodem tecto cohabitent cum parentibus:idque ob rationem modò adductam,quæ item militat in hoc caſu.Ita Pellizzarius.

Quæ hic eſt ſup. Reſ 23. in eius §.vlt. & quamuis pro Cruciata in hoc caſu. & pro contento in hoc §.inf. in Reſ. 51. §.1. & 2. & in Reſ.52. § 2. per tot. & in Reſ.55. per tot.

2. Sed de hoc caſu, Ego interrogatus olim Siciliæ, negatiuè reſpondi. Vide meipſum *in p.* 4. *tr.*4.*reſ.*208. quem locum citat etiam Pellizzarius. Dico igitur in caſu noſtro cum Bardi *in Bul. Cruc. par.*2.*tract.*2.*cap.*3. *ſect.*1.*n.*4. Eos,qui ſunt de familia oportere inuoluere quandam habitudinem ſubiectionis ad caput eiuſdem familiæ; aliter merè per accidens ſe vnientes,non poſſent familiam vnam conſtituere; quia non conflarent vnam Societatem, quæ eſt de conceptu eſſentiali familiæ. Hæc autem habitudo,ſeu reſpectus ad caput familiæ fundari debet in ratione vel patriæ,vel dominatiuæ poteſtatis; idcircò ob primam habitudinem dicuntur de familia,filij,nepotes, &c. per lineam rectam deſcendentes,qui manent ſub regimine parentum, auorum, &c. ob ſecundam verò habitudinem ſub familia continentur ſerui,famuli, &c. qui viuentes expenſis domini,eique obſequium præſtantes in iure appellantur familiares,& ex hoc ortum habuit illud proloquium, per quod dicitur familiarem conſtitui corpore, & dente,vt notat Dominicus *in cap. fin. de verb.ſignif.* & alij ibidem, nimirum,conſtitui commenſalitate, & obſequio,ſeu ſeruitio: dum enim alitur expenſis domini, eius menſam intelligitur participare,ideoque commẽſalis vocabitur: debet autem alimentari intuitu obſequiorum: aliter ſi titulo amicitiæ, ſeu beneuolentiæ aleretur,non diceretur familiaris,vt animaduertit Gõzalez *in regul. Cancell. de imped. benef. vac. per obitum, q.*14. *circa medium*, & Simonetta *de reſeruatis benefic. q.*35.*n.*6. Vnde ex his patet, ſub nomine familiæ non poſſe venire fratrem, & vxorem fratris cum ſua familia habentem propriam menſam,redditus, & famulos, ac ſuis expenſis viuentes: ſed ſub nomine familiæ venire maritum,ac vxorem,filios,ac filias, nurum habitantem in eadem domo,& commenſalem: item omnes ſeruos, & ſeruas commenſales inſeruientes familiæ. Vide etiam Quintanadu. *in Theolog. moral. tom.*1. *tract.*7. *ſing.*52. *n.*8. & Ludouicum à Crua *in Bulla Cruc. diſp.*1. *cap.*5. *dub.*3. *num* 2.

3. Ad argumentum verò Patris Pellizzarij, quòd fauorabilia debent ampliari, reſpondeo non procedere in caſu noſtro: nam ampliatur vltra verborum proprietatem,quod non licet,& priuilegia fauorabilia,vulnerantia tamen ius commune, vt eſt priuilegium, de quo loquimur, non amplè, ſed ſtrictè interpretanda ſunt,vt præter alios obſeruat Pater Bardi *vbi ſup.ſect.*7. *n.*70. Ergo. Vnde ex his etiam non aſſentior Patri Pellizzario, *n.*150. vbi docet, quòd in Breuibus Pontificiis,in quibus cōceditur alicui auditio Miſſæ in priuato

Sup hoc ſup. in Reſ. 36. vlt.& in aliis §§. eius not.

Oratorio

Oratorio cum hac clauſula, *necnon hoſpitum tuorum præſentia*, includi etiam habitantes in loco, in quo adeſt Oratorium priuatum, ſi à domino illius fortè inuitarentur ad prandium, eaque occaſione ibi vellent Miſſam audire: ij quippe verè ſunt hoſpites habentis Indultum Oratorij, adeóque cenſeri debent comprehenſi ſub Breui; maximè in materia animæ fauorabili, quæ debet ampliari. Et hoc puto procedere, quamvis illi conſultò inuitarentur ad prandium ad effectum, vt poſſent in dicto Oratorio audire Miſſam: cùm in tali caſu tam inuitans, quàm inuitati iure ſuo vtantur; & alioqui vtens iure ſuo fraudem committere non dicatur, *regul. 55. ff. de regul. iur.* & dolo malo non videatur habere, qui iure ſuo vtitur, *lib. 3. ff. de libero homin. exhib.* quo modo aliqui ſuſtinent poſſe Cremonenſes ire Mediolanum, vt ibi Paſchalibus cibis veſci poſſint vltimis quatuor diebus Bacchanalium. Ita Pater Pellizzarius.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 41. §. vlt. prope finē, verſ. ficuti. v. g. Cremonenſes. & in Reſ. 45. §. 2. ad mediū, verſ. & ita Mediolani. & in Reſ. 48. §. 1. poſt mediū. verſ. & Romanum Mediolani.

4. Verùm, vt dixi, Ego contrarium ſentio, nam hoc Priuilegium, cùm diſponat contra ius commune, ſtrictè, & non amplè eſt interpretandum. Et quidem ſub nomine Hoſpitum non poſſunt venire habitantes in eodem loco, ſed exteri hoſpitantes in domo magnatis habentis Priuilegium, quos forſitan etiam voluit Pontifex priuilegiare propter laſſitudinem, & laborem itineris: & alioquin mens Pontificis eluſoria remaneret, qui in dictis indultis voluit tantùm concedere licentiam magnati, & eius familiæ: nam poſſet ille, cui Priuilegium conceſſum eſt, paſſim plures ad prandium inuitare, cui poſteà, vt vult Pellizzar. cum ſuis ſi iis, imò & famulis, præcepto Miſſæ ſatisfaceret, ac proinde remaneret deſtructa, & deſcenderet de vento clauſula appoſita à Pontifice in illo Breui: *Vt in tua, ac tua familia præſentia celebrari facias*, &c. & in alia: *Volumus autem, vt familiares ſeruitiis tuis non neceſſarij, præter ſupradictos ibidem Miſſa intereſſentes, ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia diebus feſtis de præcepto minimè liberi cenſeantur.* Quod non accideret in caſu, de quo loquitur Pontifex, nempè de hoſpitibus exteris ex alio loco: nam hoc raro eueniret, & talis caſus habet rationabile motiuum, vt Pontifex extendat priuilegium ad illos; quod non accidit de habitantibus in eodem loco. Ergo. Et ita à me conſulti viri doctiſſimi, etiam tenuerunt.

Sup. hoc in Reſolutionibus annot. primæ huius Reſ.

5. Nota, quòd poſt hæc ſcripta inueni Molfeſium *in Sum. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 70.* ſic aſſerere. Itaque familiares intelliguntur omnes Commenſales, qui ſunt de eadem menſa, ac familia ipſius Principalis, cui conceditur talis licentia, & quotquot deputati ſunt pro eiuſdem perſonæ ſeruitio. Inſuper ſi talis licentia concederetur alicui mulieri Nobili, ac Viduæ, & ſic de aliis: & in eodem Palatio, in diuerſis tamen habitationibus, ſeu Appartamentis eius Mater habitaret, quæ ſimul cum filia egredi ſoleat ad Miſſam, non tamen eſſet de eadem menſa cum filia; poſſet ſimul cum filia audire Miſſam in dicto Oratorio priuato, quia largo modo cenſetur de familia pro honeſta cuſtodia filiæ. Si enim mater cauſa cuſtodiendi filias excuſatur ab audiendo Sacro, eò magis complectitur in hac licentia conceſſa filiabus: & ita reſolutum fuit per doctos viros. Ita Molfeſius. Tu, Lector, iudica.

RESOL. XLII.

An ſi quis extraneus audiat Miſſam in die feſtiuo in priuato Oratorio alicuius Magnatis, ſatisfaciat præcepto?

Et quid de audientibus Miſſam in dicto Oratorio de licentia Parochi?

Et docetur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, ſi ſit in cauſa, vt in die feſto perſonæ prohibitæ ibi audiant Miſſam.

Etiamque deducitur in caſu, quo quis nequeat audire Miſſam, niſi in Oratorio aliquo priuato, non teneri illam ibi audire.

Et è contra, ſi quis extraneus audiat Miſſam in Oratorio priuato bona fide, ſi poſtea cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, teneri audire aliam Miſſam, vt adimpleat præceptum.

Sed quid eſt dicendum de audientibus Miſſam in Oratoriis Epiſcoporum, & Regularium, & in Oratoriis ex priuilegio Bullæ Cruciatæ? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 3.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Reſ. 49. §. Tū, & quarto, & magis late in §. Quod autē. & ſeq. §. vide.

§. 1. PAter Pellizzarius, diligens quidem practicabilium caſuum conſcientiæ ſcrutator, & ex Patre Zanetto, quem intelligo eſſe Virum ſatis doctum, affirmatiuā ſententiam docet: ſic enim aſſerit *in Man. Regul. tom. 1. tr. 8. c. 2. ſect. 2. n. 151.* Quid operentur verba illa in fine Breuis poſita: *Volumus autem, vt familiares ſeruitiis tuis non neceſſarij, præter ſupradictos, ibidē Miſſæ intereſſentes, ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia diebus feſtis de præcepto minimè liberi cenſeantur.* Reſpondetur, id ſolùm operari, quòd non impleant Præceptū Eccleſiæ de audienda Miſſa, iuxta formam antiquam audiendi Miſſam in propria Parochia, diebus feſtis: quæ circūſtantia audiendi Miſſam in propria Parochia, cùm ſit hodie contrario vſu abrogata, inferendum neceſſariò videtur implicare contradictionem, quòd audiens Miſſam in Oratorio priuato modò non ſatisfaciat Præcepto Eccleſiæ, prout hodie extat. Et in hoc non videtur diſſentire Bonacina *diſp. 4. de Sacr. quæſt. vltim. par. 12. n. 4.* cùm dicat ex Toleto, Azorio, Rodriquez, Nauarro, Suarez, Nugno, Conincho, Gaſtio, & aliis, præceptum audiendæ Miſſæ impleri quocumque in loco ea audiatur, ſiue in propria Parochia, ſiue in Eccleſia Religioſorum, ſiue in Oratoriis priuatis, ſiue extra Eccleſiam: nam Eccleſia præcipit Miſſæ auditionem, & non præſcribit, locum; ſicque præceptum impletur, in quocumque loco Miſſa audiatur. Quanquam dici poſſet, hos Doctores loqui (quod ſpectat ad audientes Miſſam in Oratoriis priuatis) de habentibus indultū audiendi Miſſam ibi. Quam doctrinam doctiſſimi recentiores aliqui, & maximè P. Zanettus cenſent eſſe probabilem. Quòd ſi in Breui expreſsè declaratur, in hoc caſu non impleri præceptum Eccleſiæ; id fit, quia Curia Romana ob aliquot bonos reſpectus vult retinere modum loquendi, iuxta ſacros Canones, ac ritum antiquum; (qui fortè alicubi non eſt abrogatus;) non autem iuxta conſuetudinem communiter receptam, quæ abſtulit obligationem audiendi Miſſam de præcepto in propria Parochia: ſicque non intendit deſtruere probabilitatem opinionis, quā in præſenti materia ſoſtinent doctiſſimi viri cum Caſtro Palao: ſiquidem loquendum vt multi, ſentiendum vt pauci. Hucvſque Pater Pellizzarius.

2. Sed ego interrogatus de hoc caſu, ſemper negatiuè reſpondi, cùm verba Pontificis in Breuibus, quæ ſolet expedire, ſint ſatis clara. Et quidem interpretatio dictæ clauſulæ voluntaria videtur, ac gratis dicitur: nam ad quid Pontifices dictam clauſulam, eo ſenſu, quo aſſeritur, vellent in talibus indultis apponere, cùm apertè hodie omnibus pateat, præceptum audiendi Miſſam in propria Parochia non extare, cùm ſit per contrarium vſum derogatum: Et ideò hæc opinio eſt contra praxim Romanæ Curiæ, & contra mentem Pontificis, vt teſtatus eſt mihi Illuſtriſſimus Maraldus, qui dicta Breuia ex mandato Pōtificis expedit, & componit, atque ideò neceſſariò eius mentem & intentionem ſcire debet. Et ita tenent ferè omnes miniſtri huius Curiæ, vt Illuſtriſſimi Franciſcus de Albiciis, & Franciſcus Paulnccius, cum aliis.

3. Rectè itaque dixit Pater Garcias *in Summa Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 9. numero 17.* [Pecan mortalmente los eſtraños, que non ſon criados, ni familiares del ſeñor de la caſa, ſi en los dias de fieſta

oyen alli Miſſa ſin oyrla en otra Igleſia: porque eſtos tales no cumplen con el preceto por ſolo que la oygan en los Oratorios, pues el priuilegio no ſolo no les fauorece, ſino que los excluye, por cuya razon parece que aunque tuuieſſen licentia de ſu Cura, que no baſtaria, ſi bien por lo contrario eſta, que eſtas licencias ſe dan ſin perjuyzio de los Parrochos, aqui ya da licentia, luego no ſe haze perjuyzio; con todo eſo, ne me atreuo a decidir eſta queſtion, porque non lo hallo en Dotor alguno.] Ita ille. Si igitur Garcias dubitat, an audientes Miſſam in dictis Oratoriis de licentia Parochi ſatisfaciant præcepto, quid diceret de opinione ſupradictorum Doctorum aſſerentium abſolutè, ſæculares audientes Miſſam in priuatis Oratoriis magnatum, præcepto ſatisfacere? non poſſum itaque ſupradictæ ſententiæ adhærere, quam etiam refellit Bonacina *de ſacram. diſp.4.q. vlt. punct.12. num.4.* & Marchinus *de ſacram. Ordinis, tract.3. part. 3. cap.9. num.*10. vbi explanans illa verba Pontificis; vt alij præter famulos illius perſonæ, cuius contemplatione dicta licentia impertitur, ſeruitio neceſſarios, ibidem Miſſæ intereſſentes diebus feſtis de præcepto ab obligatione audiendi Miſſam in Eccleſia minimè liberi cenſeantur. Ex quibus verbis, ait Marchinus, euidenter colligitur, peccare mortaliter extraneos, qui non ſunt de familia illius, cui tale priuilegium conceſſum eſt, ſi die feſto in dicto Oratorio Miſſæ interſint, nec aliam audiant; nam iſti, præcepto audiendi Miſſam in die feſto minimè ſatisfaciunt, quòd hoc priuilegium Pontificium minimè illis ſuffragetur. Ita ille, cui adde Riccium *in Praxi tom.1. reſolut.467. num.*23. Bariolam *in aphor. littera O, verb. Oratorium* 2. & Molfeſius *in ſumma tom.1. tract.3. cap.17. num.*70. vbi ita aſſerit: Vt autem quis ſatisfaciat præcepto, debet audire Miſſam in Eccleſia, vel aliis locis à Prælato loci deputatis. At ſi in Oratoriis priuatis in propriis domibus quis audiret Miſſam, non ſatisfaceret præcepto, niſi ſit de perſonis, quæ comprehenduntur in ſolitis licentiis, quæ conceduntur per Apoſtolicam ſedem. Ita ille. Vnde apparet hanc ſententiam eſſe communem inter Doctores, & meritò quidem, cùm verba Pontificis in Breuibus ſint luce meridiana clariora.

Sup. hoc pro Oratoriis Cardinaliũ, in Reſ.ª not. præſenti § Ad quartam. & pro Oratoriis Epiſcoporum. & Regulariũ, ibi in §. Quod autẽ. & ſeqq. & in § Hinc & in fine huius Reſ. & infra in tr. 8. Reſ. 81 §.1. paulo poſt initiũ, recitanter Verſ. & in diebus feſtiuis.

4. Secùs autem dicendum puto de audientibus Miſſam in Oratoriis Epiſcoporum, in Oratoriis Regularium, & in Oratoriis ex priuilegio Bullæ Cruciatæ: nam vt optimè obſeruat Quintanadueñas vbi ſuprà, non adeſt limitatio apponi ſolita à Pontifice in licentiis pro Oratoriis priuatis, quas magnatibus particularibus concedit.

5. Vnde ex his infertur contra Patrem Pellizzarium *num.*156. & 157. in caſu quo quis nequeat audire Miſſam de præcepto, niſi in Oratorio aliquo priuato, non teneri illam ibi audire, quia non comprehenditur ſub conceſſione: Et è contrà; ſi quis audiuit Miſſam in Oratorio priuato bona fide, ſi poſteà cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, quia eſt excluſus ab illo indulto, teneri audire aliam Miſſam, vt adimpleat præceptum. Ex his etiam ſequitur peccare habentem Indultum Oratorij priuati, ſi ſit in cauſa, vt die feſto perſonæ prohibitæ audiant ibi Miſſam. Sed Pater Pellizzarius in his omnibus aſſerit probabiliter dici poſſe contrarium; putat enim, vt diximus, validè, & licitè poſſe audiri Miſſam in Oratorio priuato à quocumque fideli.

6. Ad auctoritatem verò Doctorum aſſerentium intereſſentes Miſſæ in priuatis Oratoriis ſatisfacere præcepto, reſpondeo quòd dicti Doctores intelligendi ſunt de priuatis Oratoriis confraternitatum laicorum, quando inter ſe audiunt Miſſam clauſo oſtio; vel de illis, qui habent facultatem audiendi Miſſam in priuatis Oratoriis, vt qui habent Bullam Cruciatæ, & qui illam audiunt in Oratoriis Regularium, & Epiſcoporum, vt ſuprà diximus.

Supra in §. Secus huius Reſ. & in a'iis §§. eius annot.

RESOL. XLIII.

Quam licentiam habere debeant Regulares vt poſſint celebrare in Oratoriis priuatis? Idem quæritur de Sacerdotibus ſæcularibus. Ex p. 9. tract. 1. Reſ. 16.

§.1. POntifex in breui ſolet apponere hanc clauſulã, vt Miſſa dici poſſit per quemcunque ſacerdotem ab Ordinario approbatum ſæcularem, ſeu de ſuperiorũ ſuorum licentia Regularem. Hoc ſuppoſito, ſic ad dubium reſpondet. Quintanadueñas *in Theol. mor. tom.1. tract.7. ſingul.* 32. *num.*4. ſufficit licentia tacita, vel præſumpta ſuperioris, vt Regulares in priuato Oratorio celebrent: hanc enim ad multò grauiora ſufficere docent Doctores, & hæc, vt minimum ſemper interuenit, cùm ad dicendum Miſſam in Oratoriis eos frequenter ſuperior mittat, ſciatque ſæpiſſimè ibi celebrare. Et P. Pellizzarius *in man. Regular. tom.2. tract.8. cap.2. ſect.2. num.*46. putat ſufficere approbationem generalem celebrandi Miſſam, non autem requiri ſpecialem approbationem ad celebrandum in Oratorio priuato: & hoc procedere de Sacerdote tam ſæculari, quàm Regulari. Tum, quia vbi agitur de obligatione, ſtricta fieri debet interpretatio; ac proindè, cùm hîc requirat approbatio Ordinarij ad celebrandum in Oratorio, & verba relata breuis commodè poſſint explicari de approbatione generali, ea non debent ampliari ad approbationem ſpecialem. Tum quia lex obligatoria debet ſemper interpretari in mitiorem partem: ergò & obligatio approbationis petita in breui hoc eodem modo interpretanda eſt: quod vtique fit, ſi dicamus, Breue loqui de approbatione generali.

RESOL. XLIV.

An in Oratoriis priuatarum ædium poſſint Regulares miniſtrare Euchariſtiam, non obſtante prohibitione Epiſcopi?

Et an Sacerdotes ſæculares in ſupradictis Oratoriis poſſint ſacram Euchariſtiam miniſtrare, ſi ad id faciendum eligantur virtute Bullæ Cruciatæ? Ex p.4. tract.4. & Miſc. Reſ. 14.

§.1. NEgatiuè videtur reſpondendum ex noſtra Synodo Panormitana Eminentiſſ. Domini mei Cardinalis ab Auria *part.2. cap.2. num.*6. vbi ſic habetur. In Oratoriis priuatarum ædium, in quibus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ permiſſu celebratur, nemini vnquam ſacra communio miniſtretur, niſi facultate ab Archiepiſcopo petita, & ob iuſtam & neceſſariam cauſam obtenta. Ita *ibi*, quod etiam probatur ex Concilio Trident. *ſeſſ.*22. *in decreto de Obſeruandis in celebratione Miſſarum*; vbi datur facultas Epiſcopis vt poſſint prohibere Religioſis, ne celebrent in Oratoriis priuatis ſæcularium. Ergo Epiſcopi poſſunt impedire ne iidem Regulares miniſtrent communionem eiſdem ſæcularibus in dictis Oratoriis.

Pro contento in hoc & ſeq. §. in Reſ. ſeq.

2. Verùm his non obſtantibus nouiſſimè contrariam ſententiam docet Laurentius Portel *in reſponſion. mor. part.3. caſ.* 39. *per totum*. quia Religioſi habent clarum priuilegium Pauli IV. *anno* 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Euchariſtiam ſæcularibus extra Conuentus ſuos, nec conſtat vllum Papam hæc priuilegia reuocaſſe, ergo. Secundò iſta prohibitio Epiſcopi ne Religioſi dent ſacram Euchariſtiam in his Oratoriis, in rigore eſt reuocatio dicti priuilegij conceſſi Religioſis, vt patet; ſed Epiſcopus non poteſt reuocare priuilegia Papæ, neque id illi commiſit Tridentinum

dentinum

dentinum *loco citato*, circa miniſtrationem Euchariſtiæ extra Conuentum faciendam à Religioſis, licèt commiſerit Epiſcopo, vt poſſit illis probibere ne celebrent in Oratoriis, quod eſt nimis diſtinctum à miniſtratione Euchariſtiæ, ergo, &c. Tertiò miniſtrare Euchariſtiam hoc modo in Oratorio priuato nullum damnum & iniuriam infert Parocho, nam hæc communio eſt voluntaria, & non fit in articulo mortis neque in die Paſchatis, ergo, &c. reliquas rationes videbis apud Portel. Rodriquez *in regul. qq. tom. 1. qu. 61. art. 3.* & Suarez *de Religion, tom. 4. lib. 9. cap. 3. §. dices ergo.* Ad rationem verò deſumptam ex authoritate Concilij Tridentini reſpondet idem Portel *vbi ſuprà*, ego puto hanc ſententiam eſſe probabilem, ſed Regulares conſulo, hoc ne faciant cum diſplicentia Epiſcoporum.

Sup. hoc infra in Reſ. 46. & in aliis eius primæ annot. 3. Nota etiam quòd non obſtante prohibitione dictæ Synodi Panormitanæ in rigore Sacerdotès ſæculares poſſunt miniſtrare Euchariſtiam in dictis oratoriis, ſi eligantur ad id faciendum virtute Bullæ Cruciatæ. Nam Epiſcopo non poteſt tollere priuilegium à Papa conceſſum; verùm etiam eoſdem conſulo, vt hoc faciant cum licentia Epiſcopi.

R E S O L. X L V.

An Regularis celebrans in Oratorio priuato poſſit aliis Euchariſtiam miniſtrare?

Et quis contradicentibus Epiſcopis?

Et docetur Epiſcopos non poſſe probibere Regularibus, ne miniſtrent Euchariſtiam in priuatis Oratoriis. Ex p. 9. tract. 1. Reſ. 8.

Docuit in Reſ. præterita pro omni contento in hac Reſ. §. 1. Affirmatiuam ſententiam, quam ego olim docui, docet nouiſſimè me citato Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſingul. 33. num. 8.* vbi ſic ait: In his priuatis Oratoriis poſſunt Regulares miniſtrare Euchariſtiam ſæcularibus, non obſtante Epiſcopi prohibitione. Sic Portel. *reſp. par. 3. cap. 39.*

Quæ eſt antecedens. Diana 4. *par. tract. 4. reſol. 14.* Quia habent Priuilegium Pauli IV. anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Euchariſtiam ſæcularibus extra Conuentus ſuos, ac proinde ſæculares ad eam accipiendam etiam licentiam habent: Epiſcopus verò non valet impedire Pontificis priuilegia. Neque hinc irrogatur Parocho iniuria: cùm non ſit danda in mortis articulo, nec in die Paſchatis. Conſule Rodriquez *tom. 1. quaſt. 61. art. 3.* Suarez *de Relig. tom. 4. lib. 9. cap. 3.* Portel. *vbi ſuprà*: Sed nihilominùs Regularibus conſulerem, ne id faciant inuitis Epiſcopis. Hoc etiam illis conſulit Sixtus IV. quoad vſum ampliſſimi priuilegij conceſſi Fratribus Ordinis Prædicatorum ad adminiſtrandam Euchariſtiam ſæcularibus, vt habetur in Bulla, quæ incipit: *Sedis Apoſtolica*: Ita Quintanadu. cui adde ex eadem Societate Patrem Eſcobar *in Theolog. mor. tract. 7. Exam. 6. cap. 5. n. 63.* qui citat Suarez.

2. Nec te terreat, amice Lector, auctoritas Patris Pellizzarij *in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num. 147.* vbi aſſerit, quòd Priuilegium Pauli IV. conceſſum Minoribus, & relatum à Rodriquez *in Bullario, Conſtitut. 3. Pauli IV.* & alia Indulta ab eodem Rodriquez adducta *tom. 1. quaſt. 56. art. 3.* quibus nituntur Portel. & aliqui alij, non ſunt ita clara. Et ideò ibi Pellizarius tenet; quòd ſi Epiſcopus hoc prohibeat Regularibus, ipſos non poſſe in priuatis Oratoriis Euchariſtiam miniſtrare.

3. Sed nota, dictum Pellizzarium, me citato, mutaſſe ſententiam: nam poſteà *in dicto tract. 8. c. 3. ſect. 3. num. 312.* ſic ait: Quæres, an Regulares ex ſuis priuilegiis poſſint miniſtrare Euchariſtiam ſæcularibus etiā extra proprias Eccleſias: Reſpondetur, poſſe, & quidem non ſolum in Eccleſiis Parochialibus, (ſi adſit licentia Parochorum,) ſed etiam in Oratoriis ædium priuatarum: idque non obſtante Epiſcopi prohibitione. Ita Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 11.* & quoad primam partem, quam docet Portel. *verb. Sacram. adminiſtrat. num. 8.* probatur ex conceſſione Pauli III. facta Religioſis: quæ eſt ampla, nec reſtringitur ad vllum locum (vt conſtat ex tenore illius,) & maximè ex illis verbis: *Et poſt, ſeu ante Miſſa celebrationem, aut aliàs Chriſtifidelibus Euchariſtiam miniſtrare.* Vbi ly, *aliàs*, extenditur ad omnem modum miniſtrandi hoc Sacramentum; ſicque per ſe non excluditur vllus locus neque Parochialis, dummodo, vt dixi, id fiat de licentia Parochorum; non enim æquum eſt ingredi in meſſem alienam inuito domino. Quoad ſecundam verò partem, (quam ſuſtinet Diana *part. 4. tract. 4. reſol. 14.* cum Portel. *par. 3. reſp. mor. caſu 39.* & aliis,) probatur: tum, quia Regulares ex Quæ eſt Reſ. antecedens. concesſione Bullara Pauli IV. relata à Rodriquez *in Bullario, Conſtit. 3. ipſius Pauli IV.* habent ad id ſpecialem facultatem, quæ ſicut (quod conſtat) à nullo Papa fuit reuocata, ita non poteſt abrogari ab Epiſcopo, niſi ex ſpeciali commiſſione ipſiuſmet Papæ: tum, quia tale priuilegium nequit dici antiquatum per non vſum, cùm Religioſi non amittant ſua priuilegia ex non vſu, niſi talis non vſus ſit 100. annorum, & concurrant aliæ conditiones: quæ tamen hic non interueniunt: præſertim conditio temporis, cùm Bulla Pauli IV. edita ſit anno 1557. & nondum elapſi ſint 1000. anni. Huculque Pater Pellizzarius, docens de directo contrarium, quod *ſuprà in cap. 2. ſect. 2. n. 147.* docuerat.

Sup. hoc non vſu in tom. 7. tr. 1. Reſ. 231. §. 2. ad m. 8. & lege aliam Veſ. eius primæ annot. & in Reſ. 289. §. vlt. ſed lege eam per totam, & in tom. 6. tr. 2. Reſ. 25. §. 1. in fine, & in tom. 2. tr. 2. Reſ. 20. §. Ad non vſū.

4. Verùm, his non obſtantibus, aliqui putant, Regulares non poſſe miniſtrare Euchariſtiam contra prohibitionem Epiſcopi, non obſtante priuilegio Pauli IV. & aliorum Pontificum: & ita tenet Ioannes de la Cruz *de Statu Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 4.* cùm Concilium Tridentinum *ſeſſ. 21. in Decr. de obſeruand. in celebrat. Miſſ.* aſſerat: Non patiantur Epiſcopi, quò Sacerdotes etiam Regulares in domibus priuatis, & omninò extra Eccleſiam, vel Oratoria, &c. celebrent: hinc fit, Religioſos, quandiù Epiſcopi non prohibent, poſſe ibi celebrare vigore ſuorum priuilegiorum: ſecùs ſi Epiſcopi prohibeant, tunc enim non poſſunt, cùm Concilium ibi expreſsè reuocet contraria priuilegia, etiam Regularium, & conſequenter concedentia facultatem celebrandi in domibus priuatis ſæcularium.

5. Vnde apparet, quàm Ego rectè olim conſului Regulares, contradicentibus Epiſcopis, nè adminiſtrent in priuatis Oratoriis Euchariſtiam. Et ideò, me citato, Pater Lezana *in Summa tom. 3. verb. Euchariſtia, num. 11.* ſic ait: Meritò relatus Diana conſulit Regularibus non vti illo ſine conſenſu Epiſcoporum, præſertim cùm Concilium Tridentinum *ſeſſ. 22. in Decret. de obſeruand. in celebr. Miſſar.* concesſerit Epiſcopis facultatem probibendi Regularibus, ne celebrent in Oratoriis priuatis ab eiſdem non approbatis; conſequenter enim videtur etiam poſſe illis prohibere, ne Euchariſtiam adminiſtrent. Ita ille. Et ante illum, me etiam citato, Ioan. Maria Nouarius *in Lucerna Regular. verb. Euchariſtia, num. 7.* ſic aſſerens: Poteſt per Regulares miniſtrari ſæcularibus in priuatorū ædium Oratoriis: quia illi habent priuilegium Pauli IV. de anno 1557. & aliorum Pontificum ad dandam Euchariſtiam ſæcularibus extra Conuentus proprios. In terminis probat Portel. *in reſponſ. mor. par. 3. caſu 39.* & cum ſequitur moderniſſimè Antonius Diana *reſolut. mor. par. 4. tract. 4. Miſcellan. reſ. 14.* affirmantes, id poſse agere non obſtante Epiſcopi prohibitione, licèt conſulant, ne id agant inuitis Epiſcopis, Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

ad quorum fauorem ſatis concinit Sac. Conc. Trident. *ſeſſ. 22. in decret. de obſeruand. in celebrat. Miſſar.* vbi ſtat cautum; licere Epiſcopis prohibere Regularibus, ne celebrent in Oratoriis priuatis ſæcularium. Igitur idem reſpectu prohibitionis, ne ſæcularibus ibidem communionem miniſtrent. Hæc Nouarius. Itaque ante Epiſcopi prohibitionem, vt rectè obſeruat Ioan. de la Cruz, *vbi ſuprà*, Regulares miniſtrent Euchariſtiam virtute ſuorum priuilegiorum quibuſque; at ſi Epiſcopus hoc facere illis prohibeat, abſtineant prorſus Euchariſtiam miniſtrare. Vide etiam Auerſam *de Sacram. Euchar. qu. 11. ſect. 14. §. 8.*

6. Sed poſt hæc ſcripta inueni Patrem Pellizzarium *in Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num. 93.* abſolutè docere, Epiſcopos non poſſe prohibere Regularibus, ne miniſtrent Euchariſtiam in priuatis Oratoriis. Sic itaque aſſerit: Quæres, an Regulares licitè poſſint celebrare in priuatis Oratoriis ſæcularium legitima facultate conceſſis ipſis ſæcularibus. Reſpondetur poſſe; & quidem non obſtante Concil. Trident. *ſeſſ. 22. in Decreto de obſeruand. & euit. in celebrat. Miſſar.* vbi dicitur: Néve patiantur in priuatis domibus, atque omninò extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata Oratoria ab eiſdem Ordinariis deſignanda, & viſitanda, Sanctum hoc Sacrificium à ſæcularibus, aut Regularibus quibuſcunque peragi. Vnde colligunt Doctores, Epiſcopos vi huius Decreti poſſe prohibere etiam Regularibus, ne celebrent in Oratoriis priuatis ſæcularium: ſiquidem talis prohibitio ſano modo debet intelligi, ſi, videlicet, dicta Oratoria non decenter ſeruentur, &c. quod ego colligo ex illis verbis: ***Ad diuinum tantùm cultum dedicata, & ab eiſdem Ordinariis deſignanda.*** Alias enim cùm Concilium loquatur, tam de Sacerdotibus ſæcularibus, quàm de Regularibus, omninò abrogaret, & ablegaret à domibus ſæcularium vſum Oratoriorum priuatorum, quod tamen eſt contra communem vſum, ac ſenſum Doctorum. Vnde ſequitur, malè aliquos inferre ex ſupradicto Decreto Concilij Tridentini poſſe Epiſcopos prohibere Regularibus, ne in Oratoriis priuatis ſæcularium miniſtrent ſæcularibus Euchariſtiam, id colligentes ex eo, quòd vi præfati Concilij poſſunt Regularibus prohibere, ne in dictis Oratoriis celebrent: primò enim id non eſt verum abſolutè (vt iam diximus: ſecundò, dato etiam, quòd Epiſcopi poſſent Religioſis prohibere, ne in Oratoriis priuatis ſæcularium celebrent, non ideò ſequitur hoc ipſo etiam poſſe illis prohibere, ne ibi Euchariſtiam adminiſtrent, vt fuſiùs probat Portel. *part. 3. reſponſ. moral. caſu 39.* & maximè ex eo, quòd celebrare, & miniſtrare Euchariſtiam ſunt quid diuerſum: à diuerſis autem fit illatio in odioſis. Ita Pellizzar. Sed non eſt cum Epiſcopis litigandum, verum & ipſi non deberent Regularium priuilegia infringere. Et præter Doctores ſupracitatos in fauorem Regularium videndus eſt omninò Pater Stephanus Baunyus ex Societate Ieſu, qui *in Theol. moral. tom. 1. tract. 5. qu. 19.* mordicùs ſuſtinet, & probat, Epiſcopos non poſſe interdicere Regularibus, ne alicui in Oratorio, aut Templo extra Domum ſuam, aut Conuentum Sacram Euchariſtiam impertiant.

Sup. hac quæſt. in fine §. verum. & in principio §. vnde, huius Reſ. & in to. 7. tract. 1. ex Reſ. 44. lege doctrinam §. ſecúdus. & §. Hoc ſuppoſito.

RESOL. XLVI.

An Sacerdos ſæcularis poſſit virtute Cruciatæ in Oratoriis priuatis miniſtrare Euchariſtiam?

Quod idem infertur de Sacerdote Regulari. Ex p. 9. tract. 1. Reſ. 9.

Alibi inf. in tr. 1. Reſ. 121. & hic ſuprà.

§. 1. PRo affirmatiua ſententia alibi ſapientiſſimum Vaſquez adduxi. Probatur hæc opinio, non ex eo, quòd per Bullam detur poteſtas eligendi Confeſſarium pro abſolutione ſacramentali: nam licentia ad miniſtrandum vnum Sacramentum, non intelligitur conceſſa ad aliud Sacramentum, & maximè quando eſt maior, aut diuerſa ratio, vt facultas detur ad vnum, & non ad aliud: non fundant ergo prædicti Auctores ſuam ſententiam in hoc, ſed in conceſſione directa recipiendi, etiam tempore Interdicti, Euchariſtiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paſchæ: cum igitur in hac conceſſione nulla fiat limitatio ex parte Miniſtri, ſeu non reſtringatur facultas, vt à proprio Sacerdote Euchariſtia ſumatur; poterit vi Bullæ accipi à quocunque Sacerdote, & quocunque tempore, præter Paſcha.

in Reſ. recitan. § vlt. in Reſ. vlt.

2. Et ſi quis ad hoc argumentum reſpondeat, facultatem hanc ſubintelligi cum conditione, nempe, poſſe per Bullam etiam tempore Interdicti recipi Euchariſtiam; ab eo tamen, qui alias extra Interdictum de iure poteſt illam adminiſtrare. Contra eſt: quia, ſi hoc Pontifex intenderet, nulla eſſet ratio excipiendi diem Paſchæ: nam certum erat tempore Interdicti, etiam in die Paſchæ poſſe Euchariſtiam recipi à proprio Paſtore, vel ab alio ex eius licentia: proinde ſi Pontifex in hac clauſula loqueretur de receptione Euchariſtiæ in ordine ad proprium Paſtorem ſuperflua fuiſſet exceptio, illa. ſignum igitur eſt, loqui præſcindendo à licentia proprij Paſtoris, & loqui de quocumque Sacerdote.

3. Verùm aduerſus ſupradicta inſurgit nouiſſimè Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 6. ſect. 3. n. 3.* Cardinalis de Lugo *de Sacrament. Euchar. diſp. 18. ſect. 2.* & alij, ita vt Nugnus *in 3. part. quæſt. 82. art. 3.* affirmatiuam ſententiam improbabilem vocauerit. Sed ego puto, ſententiam Vaſquez non carere probabilitate, licèt negatiua ſit probabilior, & conſulenda. Vnde me citato, affirmatiuam ſententiam tenet Auerſa *de Sacram. Euchar. qu. 11. ſect. 14. §. 8.* vbi ſic ait: Poteſt in tali Oratorio miniſtrari Euchariſtia communicare volentibus ex deuotione à Regularibus habentibus priuilegium miniſtrandi, non obſtante prohibitione Epiſcopi. Affirmat Portel. *in reſponſ. moral. par. 3. caſu 39. reſol. 14.* qui tamen conſulit, ne Regulares id faciant cùm diſplicentia Epiſcoporum. Vt etiam concedit, poſſe à Sacerdotibus ſæcularibus in iiſdem Oratoriis miniſtrari iis, qui per Bullam Cruciatæ habent priuilegium ſuſcipiendi Sacramenta à Sacerdote, quem elegerint. Sed conſulit, ne id fiat abſque licentia Epiſcopi. Et ita quidem in vtróque capite ſeruandum eſt. Ita Auerſa.

4. Nota tamen, quòd poſt hæc ſcripta inueni contra Bardi, Lugum, & alios, Caſtrum Palaum *tom. 4. tract. 21. diſput. vnica, punct. 18. num. 4. & tract. 25. diſput. vnica, punct. 6. num. 15.* docere, virtute Cruciatæ te poſſe extra Paſcha recipere Euchariſtiam à quolibet Sacerdote, ſiue Regulari, ſiue ſæculari, tametſi alias facultatem non haberet: quia priuilegium Bullæ Cruciatæ non ſolùm pro tempore Interdicti, ſed extra Interdicti tempus. At ſi extra Interdicti tempus priuilegium non eſt ſuſcipiendi Euchariſtiam à quolibet ſimplici Sacerdote, nullum eſt priuilegium; nam à proprio omnes recipere poſſunt: ergo vt priuilegium illud aliquid operetur, affirmandum eſt, virtute illius quemlibet Sacerdotem miniſtrare Euchariſtiam poſſe habenti Bullam, ſiue in Eccleſia, ſiue in Oratorio.

Sup. hoc à Reſolutionibus & §§. annot. præterite, & ſigniter in Reſ. 9. vlt. & in Reſ. 1. per totam.

5. Neque obſtant rationes contrariæ. Nam ex receptione Euchariſtiæ non infertur, reliqua omnia Sacramenta recipi à quolibet poſſe, ſed ea tantùm, quæ à Parochis, & Sacerdotibus miniſtrari ſolent: quia de his eſt ſermo, non de Sacramentis, quæ à ſolo Epiſcopo miniſtrantur: quippe iura epiſcopalia intacta eſſe debent. Quapropter ex vi illius facultatis non

videtur

videtur improbabile, quod tradit Vaſq *tom. 3. in 3. par. quaeſt. 77. diſp. 219. cap. 5. num. 54.* Extremam Vnctionem recipi à quolibet Sacerdote poſſe., & pœnitentiam à quolibet approbato. Neque obeſt, quòd inferius concedatur facultas eligendi quemlibet approbatum: quia conceditur cum poteſtate ad abſoluendum à reſeruatis, quæ poteſtas in hac priori conceſſione generali non continebatur. Neque inde fit, irrequiſito Parocho, poſſe quemlibet matrimonio aſſiſtere: quia matrimonium non miniſtratur à Parocho, ſed ſibi ipſis contrahentes miniſtrant: ideóque ibi pro matrimonij Sacramento nulla datur facultas. Ordo autem, & Confirmatio, vt pote Epiſcoporum propria, nequaquam conceduntur ab aliis; quam à propriis recipi. Ab illis tamen tempore Interdicti recipi poſſe videtur. Hucuſque Palaus. Sed aliqua ex ſupradictis, aliqui non admittunt. Vide etiã ipſum *tr. 21. diſp. vnica, punct. 18. n. 4.*

6. Dicendum eſt igitur, facultatem virtute Cruciatæ conceſſam recipiendi Euchariſtiam in Oratorio à quolibet Sacerdote, etiam ſimplici, non fundari in eo, quòd in eadem Bulla conceditur facultas eligendi Confeſſarium, vt aliqui falsò exiſtimant, cum ſint duæ actiones ſeparabiles inter ſe: ſed fundari in eo, quòd *ibidem* conceditur expreſsè facultas celebrandi, ſeu celebrare faciendi Miſsam, Euchariſtiam, & alia Sacramenta, etiam tempore interdicti, miniſtrandi: præterquàm in die Paſchatis, eſto renuat Suar. cit. id concedere, forſitan quia Bullam Latinam non legerat. Et ita tenet Ludouicus à Cruz *in Bullam Cruc. diſp. 1. cap. 5. dub. 6. num. 15.*

7. Sed cum hæc probabilia, ſint an hodie quis poſſit vti dicto priuilegio Bullæ in priuatis Oratoriis, tu cogita, ſtante declaratione Sacræ Congregationis poſita in fine Reſolutionis quintæ. Quæ eſt inf. Reſ. 54.

RESOL. XLVII.

Quid concedat priuilegium Cruciatæ, quando Commiſſarius diſpenſat circa horam celebrandi in priuato Oratorio? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 30.

§. 1. AD hanc quæſt. reſpondeo cum Caſtro Palao *tom tract. 25. diſ. vnica, punct. 6. n. 10.* vbi ſic ait: Quintò, habenti Bullam conceditur, vt celebret, vel celebrari faciat in ſua, ſuorúmque familiarium, domeſticorum, & conſanguineorum præſentia, (ſi facultatem obtinuerit à Commiſſario generali,) per horam, antequàm eluceſcat, vel per horam poſt meridiem. Nam, cùm iure communi, & conſuetudine recepta ante auroram, neque poſt meridiem celebrari poſſit, neceſſarium fuit hoc priuilegium, vt Miſſa ante auroram, & poſt meridiem per horam celebraretur. Quapropter virtute illius poterit Miſſa inchoari duabus horis cum dimidia ante Solis ortum, & prima hora poſt duodecimam in meridie. Ita ille, cui adde Acoſtam *in Bull. Cruciat. q. 33.*

2. Sed Pater Bardi *in Bull. Cruciata, part. 3. tract. 4. c. 2. n. 4.* opponit aliquas difficultates circa ſupradictorum opinionem, videlicet, hanc anticipationem vnius horæ non eſſe accipiendam vltra totum tempus de Iure communi conceſſum, & in quo abſque priuilegio poteſt celebrari: & hoc, quia videtur gratis id affirmari, cùm ex verbis priuilegij non colligatur aliud, niſi præuentio vnius tantùm horæ ante lucem, (& idem de hora poſt meridiem.) Et confirmari poteſt hæc opinio euertendo fundamentum, cui innitũtur contrariæ ſententiæ defenſores: nam falſum eſt, priuilegium iſtud eſſe inutile, & nihil operari: quia cùm dubitetur apud Doctores, an anticipatio temporis ante auroram ſit per mediam horam, an verò plus, aut minus, Pontifex determinatè concedit, anticipari poſſe per horam, (& idem dico de hora poſt meridiem,) & ſic tolluntur & dubitationes, & ſcrupuli quibus celebrantes anguſtiati poſſunt. Rurſus addo, quòd etiamſi diceremus, per priuilegium iſtud non concedi effectum realiter diſtinctum ab eo, quem concedit ius commune, non ſequitur priuilegium eſſe inutile: quoniam, vt rectè animaduertit Suarez *de legib. lib. 8. q. 22. num. 3.* & Merolla *tom. 3. diſp. mor. diſp. 6. cap. 6. dub. 1. num. 3.* effectus priuilegij poteſt diſtingui ab effectu iuris communis, vel ſecundùm rem, ſeu ſubſtantiam, vel tantùm ſecundùm modum, aut nouum titulum; quatenus nouo titulo idem effectus conceditur: & licèt actu vtilitatem & commodum minimè trahat; ſatis tamen eſt, vt trahat aptitudine, ſeu habitu, in quantum poſito, quòd ius commune contrarium poſtea decernat; nihilominùs non obſtante tali Decreto, effectus erit licitus vi priuilegij, & ſi priuilegium non extaret, effectus, ſtante diſpoſitione contraria, eſſet illicitus: proinde ſemper verificabitur, de ratione priuilegij eſſe aliquid operari ſiue quoad rem, ſiue quoad modum ſit diſtinctum ab effectu iuris communis: & in hoc ſenſu explicandi ſunt Authores citati pro prima ſententia, & reliqui Canoniſtæ docentes, de ratione priuilegij eſſe aliquid in priuilegiato operari. Addo, neque eſſe omninò inuſitatum concedi priuilegia ſolùm ad ſedandas conſcientias, quando opinio non eſt omnino certa. Hæc omnia Pater Bardi: qui tamen poſteà, his non obſtantibus, me etiam citato cum multis aliis, priorem ſententiam tutam eſſe in praxi affirmat, docens priuilegium Cruciatæ intelligendum, ſicuti & aliud priuilegium, quod habent Regulares.

RESOL. XLVIII.

An vigore priuilegij Bullæ Cruciatæ poſſit quis habere Oratorium priuatum in ſua domo, & in illo Miſſam audire, vel celebrare extra tempus interdicti? Ex part. 9. tract. 1. Reſ. 23.

§. 1. IN *Summ. Bullæ Cruciatæ Latinæ* hæc habentur. [Conceditur, vt dicto anno durante poſſint in Eccleſiis, in quibus alias diuina Officia, interdicto durante, quomodolibet celebrare permiſſum fuerit, vel in priuato Oratorio ad diuinum cultum tantùm deputato ab Ordinario viſitando, & deſignando, etiam tempore interdicti, cui ipſi cauſam non dederint, vel per eos non ſteterit, quominùs amoueatur, (& qui facultatem ad id à Commiſſario Generali habuerint, etiam per horam, antequam eluceſcat dies, & per horam poſt meridiem,) in ſua, ac familiarum, & domeſticorum, & conſangineorum ſuorum præſentia Miſſas, & alia diuina Officia per ſeipſos, ſi Presbyteri fuerint celebrare, vel per alium celebrari facere, & tempore interdicti diuinis intereſſe. Eis tamen qui priuato Oratorio ad præmiſſa vti voluerint, vt, quoties id fecerint aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra infideles, eorundemque contra eoſdem victoria fundere teneantur, imponitur. Item, Euchariſtiam, & alia Sacramenta, præterquàm in die Paſchatis, recipere.] Sup hoc inf. in Reſol. 59. §. 1. in principio, vſque ad medium, & in alio §. eius annot.

2. Hoc ſuppoſito, pro *inferiùs* dicendis in propoſita quæſtione, affirmatiuam ſententiam tenet Sotus *in 4. diſt. 13. quaeſt. 2. art. 3. §. Iam verò,* & Caſtrus Palaus *to. 4. tract. 5. diſp. vnica, punct. 6. n. 1.* cuius verba hîc per extenſum apponam: ſic enim ait: [In hac clauſula conceditur facultas habendi Oratorium priuatum ad celebrandum, quocumque anni tempore, vti cum Henriquez, aliiſque Neotericis notauit Ioannes de Salas *in explicat. Cruciat. quaeſtion. 19.* Nam, eſto, in prædicta conceſſione non habeatur expreſsè, manifeſte ſupponitur: tum, quia conceditur, vt in priuato

Oratorio,

Oratorio, tempore interdicti, celebretur. Ergo ſupponitur conceſſum aliis temporibus, vt pote quod minus eſt; ex reg. iur. in 6. *Cui conceditur ? quod eſt plus; conceditur, quod eſt minus.* Tum ex illa dictione, *etiam* quam addit Bulla Latina, quæ caſum difficiliorem, & magis dubitabilem exprimit; ſopponit tamen faciliorem, & minus dubitabilem, qualis erat extra tempus interdicti *argum. leg. Conuenticula. C. de Epiſc. & Cler. l. Etiam. C. Si tutores, vel curatores & Clement. Religioſus. de præſcript. & Clem. vnica. de ſupplenda negligentia Prælatorum, Clement. Nolentis de Hæretic.* & in eiſdem Zabarella. Quod procedit etiam in materia ſtricta, & exorbitanti, vt tradit Menoc. *de recup. poſſeſſ. num.* 56. Selua *conſ.* 64. *num.* 10. Iure namque communi celebrari non poteſt alibi quàm in locis conſecratis, ſeu ab Epiſcopo benedictis, niſi forte ſumma exegerit neceſſitas, ex text. in cap. *Sicut non alij, de conſecr. diſt.* 1. cap. *Miſſarum*, cap. *Hic ergo*, & aliis *eadem diſt.* & cap. *Epiſcoporum. de priuil. in* 6. vbi ſuppoſitum facientes ab ingreſſu Eccleſiæ interdicuntur: & ex Conc. Trid. *ſeſſ.* 22. *decreto de obſeru. & vit. in celebr. Miſſ.* vbi excipitur Epiſcopi diſpenſatio. Bulla ergo concedit ſumenti ipſam, vt poſſit habere priuatum Oratorium, & in eo Miſſas celebrare, vel celebrari facere, dummodo Oratorium ſit diuino tantùm cultui deputatum, & ab Ordinario deſignatũ iuxta formam in Tridẽtino præſcriptam, & dum eo quis vtitur, fundat preces pro vnione Chriſtianorum Principum, & eorundem contra Infideles victoria. Quòd ſi neges, quid operatur hæc Bullæ priuilegium, ſi expectanda eſt Epiſcopi approbatio, viſitatio, & deſignatio? Reſpondeo, multùm operari. Primò, non eſſe opus licentiam, & facultatem Ordinarij, ſed ſolùm illius deſignationem, ſeu approbationem, etiam abſque neceſſitate vigente, vti dicitur cap. *Sicut non alij. de conſecr. diſt.* 21. Secundò, vt non requiratur approbatio Ordinarij illius loci; ſed cuiuſcunque Ordinarij approbatio ſufficiat, ſicuti in Confeſſore electo docent plures, approbationem cuiuſcunque Ordinarij, ſiue loci, ſiue pœnitentis, ſiue Confeſſarij, ſufficere. Tertiò, & præcipuè operatur, vt Epiſcopus ſit obligatus, & cogi poſſit approbationem concedere, ſi locus decens eſt, & diuino cultui deputatus; indicant illa verba, *ab Ordinario viſitando, & deſignando.* Neque oportet Oratorium anteà eſſe diuino cultui deputatum: ſat eſt, per illam approbationem, & Epiſcopi deſignationem deputari: profana enim ſacra fieri poſſunt. Quòd ſi poſtmodum profanis vſibus deſeruiat, noua deputatione Ordinarij indigebit.] Hucuſque Palaus. Et hanc ſententiam probabilem eſſe putat, & teſtatur docere plures Patres Societatis Ieſu, Garcias *in Theol. mor. tract.* 3. *diffic.* 8. *dub.* 2. *punct.* 3. *numero* 25. licet ipſe negatiuæ ſententiæ adhæreat. Itaque affirmatiuam ego prorſus reiiciendam eſſe puto cum Ægidio Trullench *in Bull. Cruc. lib.* 1. §. 3. *dub.* 5. *n.* 7. Nam, etſi veriſſimum ſit, vt *ſup.* tetigimus licere per Bullam celebrare vel celebrari facere in Oratorio priuato ab Epiſcopo approbato; exiſtimo tamen per illa verba Bullæ nullo modo concedi eam habenti, vt poſſit habere in domo ſua Oratorium ad diuinum cultum, & ad Miſſam celebrandam. Ducor, quia Bulla indifferenter conceditur omnibus cuiuſcunque conditionis, & ſtatus fuerint: ergo omnes ſine delectu, etiam mediocris facultatis, & poſſibilitatis, & infimæ ſortis vellent, & poſſent habere Oratoria priuata; quod cederet in vilipendium tam tremendi Sacrificij, & in maximum Parochialium Eccleſiarum damnum: quod nullo modo eſt de Summo Pontifice præſumendum: imò potiùs contrarium, vt conſtat ex prædicta declaratione Cardinalium iuſſu Pauli V. edita, qui propter reuerentiam tam tremendi Sacrificij, & abuſum fidelium, nullum ferè diſcrimen (vt ibi habetur) inter Eccleſiam Dei, & hominum habitationem ponentium, omnes licentias ab Ordinariis in priuato Oratorio celebrandi conceſſas omninò abrogarunt. Igitur ſi dicta licentia ſoli Pontifici reſeruatur, & quæ anteà erant conceſſæ, propter abuſum, & irreuerentiam ſunt derogatæ, & quæ de nouo conceduntur, cum tanta difficultate, & tantis conditionibus, & limitationibus conceduntur, præſumendum non eſt, intentionem Pontificis eſſe, eas tam facilè, & ſine delectu, & diſcretione perſonarum concedere. Non ergo concedit Pontifex, vt habens Bullam poſſit habere Oratorium deſignatum, & viſitatum ab Ordinario.

3. Meritò itaque dixit Garcias *vbi ſub. num.* 26. [Que por la Bula no ſe dà tal poder, ni ſe concede tal priuilegio, y que no pueden en virtud della vſar en orden à erigir el Oratorio, ſino que la Bula quando dize, que en el puedan celebrar, y oyr Miſſa, ſuppone, que eſtà erigido con deuida autoridad, y con licentia del que puede darla, aora ſea Papa, Nuncio, ò Obiſpo, que en eſſo no ſe pone la Bula. La razon potiſſima es, porque no es veriſimil, que apretando tando eſto los Summos Pontifices, y atando las manos à los Obiſpos, y Nuncio de Eſpaña, quiera abrirlas para qualquier ſecular, que ſe le antojare hazer Oratorio en ſu caſa. Y preguto, ſi dà facultad à los ſeculares para eſto, para que la niega à los Obiſpos, y à ſu Nũcio? de qua ha de ſeruir prohibirles, que den tales licencias, ſi los que las piden, pueden tomarſe la iuſticia por ſus manos? ſi el abuſo, ò por lo menos la latitud de dar eſtas licencias en los Obiſpo, y Nuncio, ha ocaſionado al Pontifice para reprimirlas, y aun quitarlas, como ſe puede entender, que pretende dar en la Bula eſt priuilegio à todos los, que la tomaren?] Ita ille. Nec talis opinio video, quòd practicetur in Hiſpania: nam omnes recurrunt ad Pontificem, vel ad Nuntium; & ſi per Bullam habetur priuilegium, quomodo dicitur hanc autoritatem concedendi Oratoria habere Commiſſarium Cruciatæ? Quod etiam non eſſe amittendum, *in ſequentibus Reſolutione*, probauimus.

RESOL. XLIX.

An ſaltem Commiſſarius Cruciatæ poſſit dare licentiam audiendi Miſſam, vel celebrandi in Oratorio priuato? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 24.

§. 1. Videtur prima facie affirmatiuè reſpondendum ex bis, quæ obſeruat Ægidius Trullench *in Bull. Cruc. lib.* 2. §. 5. *dub.* 3. *num.* 7. vbi ſic ait: [Obiter nota, Alphonſum Perez *in lib. trium grat. fol* 59. vbi agit de facultate Commiſſarij, ita habere: El comiſſario general tiene facultad de dar licencia para dezir Miſſa en Oratorio particular ſiendo primero viſitado por el Ordinario, y en Altar portatil. Quæ quidem facultas non cõtinetur ſaltem expreſsè in Bulla Latina. Attamen, ſi commiſſarius generalis vtitur hac facultate, credendum eſt, id poſſe: nam, vt refert idem Alphonſus Perez *vbi ſup. pag.* 60. credendum eſt Commiſſarij ſimplici aſſertioni, abſque eo quòd fidem facit de litteris ſuæ facultatis. Ita enim habet: Al commiſſario general ſe le ha de creer diziẽdo que tiene facultad para la conceſſion que hiziere, ſin enſerir en ellas las letras de ſu comiſion, y facultad, y en todas las coſas, y caſos de las dichas conceſſiones haze ſe ſu aſſercion, comos ſi las letras de ſus facultades fueran inſertas de verbo ad verbum. Et ita hanc ſententiam tenet Valerus *in differentiis vtriuſque fori, verb. Miſſa, differ.* 2. vbi ait: Præfatas licentias celebrandi in priuatis Oratoriis concedi à Commiſſario Bullæ Cruciatæ ex ſpeciali commiſſione Papæ.]

2. Sed ego puto, hanc facultatem nunquam extitiſſe: quia

quia non video illam in Hiſpania practicatam, & Hiſpani ſemper hanc facultatem petunt à Pontifice, vel à Nuntio, cui aliquando Pontifex non concedit, vel tollit. Et ideò Garcias *in Sum. Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. punct. 2. num. 15.* ſic ait: [Finalmente aora nouiſſime en eſte Enero de 1644. me ha referido el Reuerendiſſimo P. Iuan Velez, Predicador de ſu Mageſtad, y Obiſpo electo de Guadalajara de las Indias, que le dixo el Señor Nuntio el Cardenal Pancirolo en Madrid, que tenia vn Breue de ſu Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Miſſa en Oratorios priuados en caſas de los ſeculares; y aſſi oy ya eſta cerrada la puerta à eſto de tal ſuerte, que ſolo el Papa puede.] Non eſt igitur admittenda dicta poteſtas in Commiſſario Cruciatæ. Et ita noſtram ſententiam tenet etiam Quintanadueñas *in Theolog. mor. tom. 1. tract. 7. ſin. 33. n. 7.* negans hanc facultatem Commiſſario poſt Breue Pauli V.

Sup. hoc ad litteram ſup. in Reſ. 19. in fine, & in alio §. eius annot.

RESOL. L.

An deſignatio Oratorij priuati virtute Bullæ Cruciatæ tempore interdicti poſſit fieri à quocumque Ordinario?

Et an hoc non procedat in deſignatione Oratorij priuati, quod viris Nobilibus à Pontifice conceditur, ſed talis deſignatio fieri debet ab Ordinario loci? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 26.

§. 1. NOminatim contra me negatiuam ſententiam tenet doctus, & indiſſolubili amicitiæ vinculo mihi coniunctus P. Franciſcus Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 2. ſect. 2. num. 6.* Probat hanc ſententiam primo, ex cap. *His ergo. dict. 1. de conſecr.* vbi ſtatuitur, non eſſe licitum celebrare extra Eccleſiam conſecratam, niſi in illis locis in quibus Epiſcopus proprius iuſſerit: Epiſcopus autem proprius eſt Diœceſanus, ſine cuius licentia inutilis erit quæcumque alia alterius Diœceſani: & ferè idem dicitur in c. *Clericum eodem tit.* & cap. *Quidam, 18. q. 2.* ſic dicitur: *Placuit igitur, neminem aut ædificare, aut conſtruere Monaſteria, aut Oratorij domum ſine conſcientia ipſius ciuitatis Epiſcopi, id eſt, ſine eius conſenſu.* Rurſus hoc ipſum docet Panormitanus *in Rubric. de conſecr. Eccleſ. num. 1.* inquiens: [In Oratoriis priuatis non celebretur ſine licentia ſui Epiſcopi.] Et hoc etiam ſignificauit Ancharanus *in cap. Auctorit. num. 2. de priu. in 6.* dum dicitur: *Pontifex concedit per hanc Bullam Sacrificium offerri poſſe tempore interdicti in Oratorio, quod debet viſitari, & deſignari ab Ordinario*: neceſſe eſt, vt intelligat de Ordinario illo, ſine cuius licentia, vt ſtatuunt ſacri Canones, Miſſa extra Eccleſiam celebrari non poteſt, & hoc etiam modo conditio iſta eſt interpretanda, dum in Breuibus pro perſonis particularibus conceditur facultas erigendi Oratorium in domo priuata, & praxis hoc ipſum oſtendit: nam ſolus Ordinarius proprius pro exequutione Breuis Apoſtolici viſitat, & deſignat locum. Præterea hanc ſententiam docet Suarez *in 3. part. S. Thomæ, tom. 3. diſp. 81. ſect. 3. poſt verſic. Secundò obſeruandum.* vbi tradit vniuerſalem doctrinam dicens, ad vnumquemque Epiſcopum ſpectare in propria Diœceſi deſignare loca, in quibus vel Sacrificium offerre, vel Sacramenta miniſtrare liceat. Quam doctrinam etiam ponit Perſicus *de offic. Sacerd. lib. 1. cap. 6. dub. 3. num. 22.* & idem aſſerunt Vaſquez *in 3. p. tom. 3. diſt. 233. n. 2.* ex Angelo. Fagundez *de præcepto Eccleſ. lib. 3. cap. 13. n. 7. in fine,* & alij. Ratio pro hac concluſione iam tacta eſt. nam, cùm viſitatio, & deſignatio iſta, ſit actus iuriſdictionis, & pertineat ad forum externum iudiciale, nequit ab Epiſcopo in non ſubditos, ſed in proprios ſubditos exerceri.

Sup. hoc inf. in Reſ. 52. §. 2.

2. Verùm, licèt hæc opinio ſit probabilis, ſententiam affirmatiuam, quam docui, non minùs eſſe probabilem exiſtimo, & præter Trullench, & Ludouicum à Cruz, illam nouiſſimè tenet ex Societate Pater Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſing. 22. num. 1. in fine,* & doctus Pater Hieronymus Garcias *in Summa Theol. mor. tract. 3. difficul. 8. dub. 2. punct. 3. numero 24.* vbi ſic ait: [Quanto à lo primero, aduierto, que eſto priuilegio de la Bula concede poder oyr Miſſa, y hazerla dezir en Oratorios priuados aprouados por el Ordinario; que para eſta aprouacion nó es neceſſario, que el Obiſpo Diocesano lo apruebe, ſino que baſta la aprouacion de qualquier Obiſpo, porque ſi para elegir Confeſſor, baſta en opinion prouable, que lo eſte por qualquier Ordinario; à fortiori lo ſerà, que el Oratorio lo eſtè por qualquier.] Ita ille, cui etiam adde ex Societate Caſtrum Palaum *tom. 4. tract. 25. diſp. vn. punct. 6. num. 3.* Vnde pro me, contra amiciſſimum Patrem Bardi, ſtant vſque adhuc quinque Doctores.

3. Verùm, cùm in foro externo Epiſcopus loci poſſit diſſidia excitare, melius eſſet ab illo deſignationem, & approbationem Oratorij expoſcere. Nota tamen, quòd licet, vt dixi, noſtra ſententia ſit probabilis, tamen non procedit in deſignatione Oratorij priuati, quod viris nobilibus à Pontifice conceditur: nam in conceſſione, & Breui Pontificio apponitur, vt talis deſignatio efficiatur ab Ordinario loci: & ita me citato tenet doctus, & amiciſſimus Pater Pellizzarius *in Manual. Reg. tom. 2. tract. 8. cap. 2. ſect. 2. num. 142.*

Sup. hoc lege doctr. Reſ. & §. not. præterit.

RESOL. LI.

Qui intelligantur ſub nomine domeſticorum, vt poſſint in Oratorio priuato audire Miſſam tempore interdicti vigore Bullæ Cruciatæ?

Et an ſi quis ſtet extra domum Domini, ſi eius expenſis alitur, poſſit gaudere dicto priuilegio Bullæ Cruciatæ?

Et an Dominus poſſit, audito Sacro, alteri intereſſe in gratiam famulorum, qui aberant?

Et notatur, quod Sacerdos priuilegiatus tempore interdicti, virtute Cruciatæ, poteſt eligere laicum vt inſeruiat Sacro, ſi non inueniat Miniſtrum habentem priuilegium aſſiſtendi Diuinis tempore interdicti; non autem hoc facere poterit, ſi Miniſtrum priuilegiatum reperiat. Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 27.

§. 1. AD hoc dubium ſic reſpondet Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 3. ſect. 1. n. 5.* [Domeſtici nuncupantur familiares ipſi, ſi in eadem domo cum domino habitant: & ita appellantur, quaſi domui aſtantes. Ad rationem verò domeſtici non ſufficit ſola habitatio, veluti materialis in eadem domo; ſed vlteriùs requiritur, vt ipſi habitantes alterutra ſubiectione ex enumeratis ſint affecti, nempe, vel ſubiectione ſeruitutis, vel ſubiectione patriæ poteſtatis: quod expreſsè docet Felinus *cap. In litteris, de teſtib. num. 1.* & Baldus, Archidiaconus, Ioannes Andreas, quos laudat & ſequitur Sanchez *in opuſc. lib. 7. cap. 1. dub. 20. num. 22.* ideoque optimè concludit Felinus ex ſua, & aliorum ſententia, per rationem domeſtici ſimpliciter acceptam importari quandam ſubiectionem: ex qua etiam infert, non omnes cohabitantes in eadem domo appellari domeſticos; & hoc quia poſſunt omni ſubiectione carere ad dominum totius familiæ.]

Sup. hoc ſup. lege doctr. §. 1. & 2. Reſ. 41 ſignanter §. vlt. & inf. ex Reſ. 53. §. Sed. propè fin. & §. ſeq. & abſque Cruciata ſupra ex Reſ. 33. §. vlt. per parte.

2. Sed

2. Sed ego puto, quòd etiamſi aliquis ſtet extra domum domini, ſi eius expenſis alatur, quòd poteſt dici domeſticus, & gaudere priuilegio Bullæ. Et ita hanc ſententiam tenet Caſtrus Palaus *tom.4. tract.23. diſp. vn. punct.6. n.6.* vbi ſic ait: Quartò, conceditur in ſupradicto priuilegio, vt non ſolum ipſi: ſed etiam eius familiares, & domeſtici, & conſanguinei poſſint Miſſas audire, & diuinis intereſſe. Bulla tamen Hiſpana mentionem ſolùm fecit familiarium, & conſanguineorum, non domeſticorum. Ex quo aliqui inferunt, verbum, *domeſtici*, potiùs reſtringere, quàm ampliare, vt ſupponat ſolùm pro familiaribus, qui domi commorantur, vt colligitur ex Nauarro, *cap.27.n.*181. Sed immeritò hæc fit reſtrictio, cùm extra domum Domini habitent plures, qui ſumptibus domini aluntur, quique verè familiares ſunt, imò & domeſtici dici poſſunt, quia ad ipſam domum pertinent.]

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §.2. ad med. & inf. in Reſ. 54. in primis quinque eius lin.

3. Sed, ſi quæras hic obiter, an dominus poſſit audito Sacro, alteri intereſſe in gratiam famulorum, qui aberant, non caret difficultate propter Gloſſ. *in c. licèt.* quæ id negat. Sed Auila *de cenſur. p.5. diſp.4. ſect.2. dub.7. §. Notandum*, probabiliter reputat fieri poſſe: quia non aſtringitur dominus vnico Sacro aſſiſtere, ſed pluribus adeſſe poteſt. Vide Palaum *vbi ſuprà, num.7.*

Sup. hoc quàuis abſq; Cruciata in tom. 5. tr.4. Reſ. 8. & ſignanter in to. 3. tr. 6. ex Reſ. 63. lege doctr. §. Ex dictis. & §. Et tandem.

4. Nota tamen hic incidenter, quòd Sacerdos priuilegiatus tempore interdicti, vigore Cruciatæ poteſt eligere laïcum, vt inſeruiat Sacro, ſi Sacerdos non inueniat miniſtrum habentem priuilegium aſſiſtendi diuinis tempore interdicti; non autem fieri poſſe, ſi miniſtrum priuilegiatum reperiat: & ita ſentiunt Auila *de cenſur. par.5. diſp.4. ſect.2. dub.7.* Portel. *in dubiis Reg. verb. Interdictum, n.29.* & alij.

5. Sed hæc opinio mihi non placet: nam, vt optimè docet Suarez *de legibus, lib.8. c.11. num.7.* poſſe inuenire miniſtrum priuilegiatum, eſſe quid accidentale, & ab eo non dependere vtilitatem huius priuilegij, quod per ſe efficax eſſe debet, & efficaciam transfundere in ſocium priuilegiati: additque hanc non eſſe extenſionem, ſed iuridicam, & rigoroſam interpretationem priuilegij, quia concedens priuilegium, intelligitur concedere ea omnia, quæ ad vſum illius ſunt acceſſoria, & à voluntate ipſius concedentis dependent, vt colligitur ex cap. *Prætereà. de Off. Iud. deleg.* & ex Gloſſ. ibi: conceſſo enim principali, conceditur & acceſſorium, vt ead. Gloſſ. notat *verſ. Ex eo, quod.* hoc ipſum tenentur aſſerere Authores illi, qui hanc doctrinam admittunt, etiam in caſu, quo acceſſorium non eſt ſimpliciter neceſſarium, ſed ſolùm decens: & ita affirmant de illo, qui habet priuilegium recitandi Matutinum diei ſequentis paulò poſt meridiem, & vt adiuuetur in recitatione, aſſumit ſocium, in quo eſt eadem obligatio recitandi Horas canonicas; & tamen recitare Officium cum ſocio, non eſt ſimpliciter neceſſarium; ſed ſolùm eſt decens, & conforme Choro Eccleſiaſtico: igitur à fortiori hoc eſt concedendum in caſu noſtro, in quo miniſter ad inſeruiendum Sacro eſt omninò neceſſarius.

RESOL. LII.

An tempore interdicti, vt quis poſſit celebrare domi in Oratorio priuato virtute Cruciatæ, ſit omnino neceſſaria licentia Epiſcopi?

Et in dicto caſu, quomodo intelligendum ſit priuilegium cum conſanguineis, familiaribus, &c. ad audiendam Miſſam in ſupradicto Oratorio?

Et an ſit neceſſarium, vt ſemper ſit præſens Dominus; vel poſſit celebrari Miſſa in dicto Oratorio pro conſanguineis, familiaribus, &c. non præſente Domino?

Ex p.5. tr.10. Reſ.77. al. às 76.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 50.

§. 1. RESpondeo tale Oratorium debere approbari ab Ordinario, non deſinam tamen hic adnotare quòd conditio iſta, quam requirit Bulla, vt ſcilicet Oratorium approbetur ab Ordinario, probabiliter cenſent nonnulli, quod ſatis intelligitur de Ordinario illius, vel alterius Diœceſis. nam ſi ad eligendum Confeſſarium pro reſeruatis tenent nonnulli ſufficere approbationem à quolibet Ordinario, vt ex dictis *cap.2.* abundè conſtat, etiam ſufficiet ſimilis approbatio Oratorij ad celebrandum in eo. Quòd ſi contingat locum eſſe decentem, & idoneum ad arbitrium boni viri, & Ordinarius nolit illum approbare, nec facultatem præbere ad celebrandum in illo, poteſt certè compelli ad concedendam facultatem, quia non poteſt defraudare & priuare ſubditum priuilegio à Pontifice ſibi conceſſo de habendo domi Oratorium; priuaret autem non concedendo licentiam. Imò qui vellet huiuſmodi lites vitare, probabile ſatis videtur, quòd licitè poſſet tunc vti prædicto Oratorio, & in eo celebrare per ſe, vel per alium abſque facultate Ordinarij, quia ſuppoſita decentia & idoneitate loci ad arbitrium prudentis viri, certè licentia iuſta petita, & iniuſtè tum ab Ordinario negata, ipſo iure intelligitur conceſſa à Papa. Hæc omnia docet Ludou. de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp.1. c.5. dub. 1. num.4. & 5.* cuius doctrina eſt valde notanda. nam poteſt etiam deſeruire in caſibus quotidianis, quando Papa concedit aliquibus licentiam habendi Oratorium in domo pro celebratione Miſſæ.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 24.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & pro parte ſup. & abſq; Cruciata in §. vlt. Reſ. 33.

2. Notandum eſt etiam hic quòd conſanguineorum nomine, de quibus loquitur Bulla, intelliguntur, qui ſunt verè & propriè conſanguinei vſque ad quartum gradum, tam in linea recta aſcendentium & deſcendentium, quàm collateralium, ſeu tranſuerſalium eo modo, quo diximus *ſuprà hoc §. dub.2. d.2.* nam Bulla generaliter loquitur; & ſub nomine conſanguineorum intelligitur vxor, & è contra vt dictum eſt *loco citato*. Igitur habens Bullam poteſt tempore interdicti localis generalis conuocare famulos, & famulas, qui ipſum comitari ſolent, & adducere ad Eccleſiam, vt ſecum Miſſam audiant, & pater, aut mater, aut alius ſuos conſanguineos vſque ad quartum gradum, & domeſticos, vt ſecum, in Oratorio etiam tempore interdicti Miſſæ interſint. Et ita docet Trullench *in Bulla Cruc. lib.1. §.3. dub.5. n.3.* qui *n.4.* optimè aduertit poſſe dominum, aut conſanguineum in Eccleſia aſſiſtere alij, Miſſæ, vel in Oratorio aliam Miſſam celebrare facere ſimul cum reliquis familiaribus, vel conſanguineis, contra Auilam *de cenſ. p.5. diſp.4. ſect.2. dub.7. §.5.* qui oppoſitum indicat ſatis probabile, nam Bulla non limitat ad vnam Miſſam, & ſic Henriquez *lib.7. c.13. num.4.* aſt in Oratorio etiam tempore interdicti Miſſas ratione Bullæ celebrari poſſe. Sed an dicto tempore interdicti familiares, conſanguinei, &c. debeant aſſiſtere ſimul cum domino habente Bullam in Oratorio, quando dicitur coram ipſo Miſſa. Affirmatiuè reſpondet Henriq. *lib.7. cap.17.* Rodriquez *in Bulla §.5. n.5.* & Trullench. Quare ait ille ſi dominus habeat multos familiares & conſanguineos, & cum multis audiuit Miſſam, nequeunt reliqui familiares, vel cognati abſente domino, vel conſanguineo habente Bullam, aliam Miſſam audire. Sed hanc opinionem multi etiam probabiliter non admittunt. Et ideò Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp.1. c.5. dub.3. n.5.* ſic ait. Id autem quod notat Rodriq. nimirum Miſſam celebrari non poſſe coram familiaribus, aut conſanguineis, niſi ipſo domino præſente, non placet quibuſdam iunioribus, quia Bulla concedit poſſe celebrari in ſua ac familiarium, & domeſticorum, necnon conſanguineorum

Sup. hoc in Reſ. præſenti §. Sed ſi. & pro limitatione non ad vnã Miſſam inf. in Reſ. 54.

Et pro his familiaribus, Conſanguineis, &c. ſup. in Reſ. 39. & 40. & inf. curſim in fin. Reſ. ſeq.

Digitized by Google

rum ſuorum præſenti: ergo ſicut poſſet celebrari in ſola præſentia domini, non obſtante illa particula copulatiua, &, ita etiam in ſola præſentia famulorum, maximè habentium Bullam.

RESOL. LIII.

Quinam intelligantur conſanguinei, vt poſſint in Oratorio priuato cum priuilegiato virtute Cruciatæ audire Miſſam?

Et quinam intelligantur familiares, & domeſtici? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 28.

Sup. hoc in Reſ. præteri-ta §. Notandū à princ & pro parte, & abſque Cruciata ſup in §. vlt. Reſ. 33.

§. 1. NOmine conſanguineorum, inquit Henriquez *lib. 7. de Indulg. cap. 13. n. 2.* intelligi vxorem, filios, patrem, & matrem: quia non videtur vltra primum gradum conceſſio extendenda. Et ratio eſt, non, quia vox iſta nequeat ad alios ampliari, ſed ex intentione Pontificis volentis coarctare nomen ad vxorem. qua gaudere ſolet nobilitate & priuilegio viri, & ad cognatos in primo tantùm gradu: ſed Author iſte non ſe explicat, ſi per ſe primum gradum intelligat illum, qui eſt in linea tantùm recta, an etiam in laterali.

2. At mihi magis placet opinio Caſtri Palai *tom. 4. tr. 25. diſp. vn. punct. 6. n. 8.* exiſtimantis, comprehendi omnes cognatos, tam aſcendentes, quàm deſcendentes; & collaterales vſque ad quartum gradum. quia omnes hi conſanguinei dicuntur. Vxorem verò comparatione mariti, & maritum cōparatione vxoris, & omnes alios affines exiſtimarem non comprehendi; quia verè conſanguinei non ſunt. Ita ille, qui citat, quoad hoc vltimum, Salas in Manuſcriptis.

3. Sed Pater Bardi *in Bul. Cruc. p. 2. tr. 2. cap. 2. ſect. 3. n. 22.* tenet, quòd etiam ſub eo nomine cōprehendantur coniuges: tum, quia Authores communiter ita ſentiūt, vt Rodriq. Auila, Henriq. & alij: tum etiam, quia ſi agnatis conceditur participatio huius priuilegij ob cōnexionem, quam habent cum priuilegiato principali, multò magis concedi debet vxori quæ eſt vna caro cū viro, inter quos potiùs eſt veluti quædā identitas, quàm cognatio. Vnde ex his rectè dixit Villalob. *in ſum. to. 1. tr. 27. clauſ. 4. n. 16.* [Mas en eſta conceſſion ſe concede, que puedan hazer celebrar en preſencia de todos ſus familiares, y parientes, lo qual es mucho mas amplo. Por familiares ſe entienden la gente de caſa, que comen a coſta del ſeñor, aunque alguna vez eſten fuera para negocios? mas no la criada, ò eſcudero, que eſtan aſſalariados para acompañar la ſeñora, quando ſale de caſa à las fieſtas: porque eſſos no ſon familiares en rigor: y aſſi quando ella oye Miſſa en ſu Oratorio, no podran oyr Miſſa con ella.] Sic ille.

Sup. hoc ſup. lege doct. §. 1. & 2. Reſ. 41. & ſinguāter §. vlt. & in Reſ. 51. & abſq; Cruciata, & pro parte in Reſ. 33. §. vlt.

4. Notat etiam Bardi, quòd non opus eſt conſanguineos priuilegiati morari in eadem domo cum ipſo, ad hoc vt priuilegium iſtud participent, ſeu, quod idem eſt, non eſt neceſſe, vt ſint domeſtici, aut illius familiares, ſed ſufficere titulum conſanguinitatis, qui in Bulla apponitur, vt contra diſtinctum à reliquis, neque eſt vllum veſtigium in ipſamet Bulla, per quod colligamus requiri cohabitationem iſtam. Quod autem prædicti poſſint, abſente domino priuilegiato, audire Miſſam in priuato Oratorio, diximus affirmatiuè *ſuprà*, & verba Caſtri Palai adduximus, licet Villalobos *vbi ſup.* contrarium aſſerat, qui pro ſe citat Henriq. & Rodriq. Sed noſtra ſententia eſt ſatis probabilis.

Sup. in Reſ. quæ hic eſt 40 & in aliis eius primæ not. vbi in eius §. vlt. adduxit Caſt. Palaum hic citatum.

RESOL. LIV.

An ſaltem virtute Cruciatæ poſſint celebrari plures Miſſæ in priuatis Oratoriis?

Et an laicus, vel Clericus, qui Bullam habet, poſſit vi illius

inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio quolibet die, etiam ex ſolemnioribus, quamuis Sacerdos ipſe Bulla careat, vel ipſemet Sacerdos poſſit Miniſtrum priuilegiatum excitare ad vtendum ſuo priuilegio, per quod facultatem habet, vt Sacerdos in præſentia ipſius Miniſtri celebret? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 5.

§. 1. NOn poſſe ex vi Indulti, quod ſolet concedere Pontifex, patet; quia id prohibetur in dictis licentiis, vt obſeruat Quintanaduen. *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſingul. 32. n. 6.* Marchinus *de Sacram. Ordin. tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 9.* & alij. Sed quid dicendum ſi talis priuilegiatus habeat Bullam Cruciatæ. Et affirmatiuè reſpondet Bardi *in Bul. Cruc. p. 2. tract. 2. cap. 6. ſect. 6. n. 24.* ex vi Bullæ non ſolùm vna, ſed plures Miſſæ à pluribus Sacerdotibus eadem die in Oratorio priuato celebrari poſſunt. Probatur, quia, etſi Breue Apoſtolicum, quo conceſſum fuit Oratorium, limitet illud ad vnam dumtaxat Miſſam qualibet die celebrandam: tamen hoc non tollit, quin per aliud priuilegium, quale eſt priuilegium Cruciatæ, in quo non reperitur talis reſtrictio, poſſint plures eadem die Miſſæ celebrari. Inſuper non ſolùm priuilegiatus poteſt per ſeipſum vi Bullæ modo prædicto celebrare, ſed etiam vi eiuſdem Bullæ celebrare facere ipſomet præſente, & ſic ſi Miniſter, qui inſeruire debet Sacro, ſiue laicus ſit, ſiue Clericus Bullam habeat, poterit vi illius inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio priuato qualibet die etiam ex ſolemnioribus, quamuis Sacerdos ipſe Bulla careat, vel ipſemet Sacerdos poterit miniſtrum priuilegiatum excitare ad vtendum ſuo, priuilegio, per quod facultatem habet, vt Sacerdos in præſentia ipſius Miniſtri celebraret. Et ratio eſt, quia in Textu ipſius Bullæ habetur expreſsè, priuilegiatum poſſe vel per ſeipſum, vel per alium celebrare Sacrum in Oratorio priuato. Ita ille.

Sup. hoc primo ſup. in Reſ. 51. §. Sed ſi, & curſim ad med. §. 2. Reſ. 52. & pro coniēto in hoc textu vſque annotationē ſeq. lege ſup. ex Reſ. 28. §. Nec. per tot.

Sup. hoc in Reſ. not. ſeq.

2. Nec ſupradictis obſtat Decretum Pauli V. non licere in Oratoriis diebus ſolemnibus celebrare, & extra illos dies ſolùm licere vnam Miſſam dicere cum limitationibus ſupradictis. Nam reſpondeo, hoc verum eſſe: ita vt vigore illius Indulti ſolùm liceat cum limitationibus, & conditionibus ibi contentis, in Oratorio celebrare: at ſuppoſita Oratorij approbatione, & conceſſione, videtur concedere Pontifex per Bullam Cruciatæ, vt poſſit in eo celebrari abſque limitationibus ſupradictis, eo quod talis licentia abſolutè, & ſine temporis, & perſonarum differentia in Bulla concedatur. Sic etſi Parochus ex vi ſuæ approbationis ſolùm poſſit ſuas oues abſoluere, at ſuppoſita approbatione, ſi ab habente Bullam eligatur, poteſt alienas, non vigore ſuæ approbationis, ſed quia ſuppoſita approbatione Papa ei per Bullam iuriſdictionem confert. Sic in hoc caſu, etſi nunc in Oratorio approbato ſolùm poſſit ſtrictè, & limitatè celebrari, & audiri Miſſa virtute approbationis, at ſuppoſita ea approbatione, per Bullam Papæ de nouo confert abſolutè licentiam celebrandi, & audiendi Miſſam. Quod inſinuare videtur ipſe Pontifex, qui non immemor decreti Congregationis ſupradicti poſt illius promulgationem in Bulla confert ſupradictam facultatem, & concedit Cruciatæ Commiſſario facultatem ſuſpendendi ea, quæ ſunt Bullæ contraria. Ac proinde Pontifex per Bullæ conceſſionem, & promulgationem factam poſt ſupradicti Decreti promulgationem, cenſetur non obſtante ſupradicto Decreto, ſupradictam facultatem in hac Bullæ clauſula contentam concedere. Vide à ſimili Henriquez *lib. 3. de Pœnit. cap. 10. n. 2. lit. K, in decreto de abortu à Sixto V. anno 1596. & infr. §. 7. cap. 2. dub. 8. ver. quæres igitur.* Nihilominus tamen admonendum ſemper cenſeo, vt rariſſimè hac vtatur facultate, propter decentiam tam tremendi ſacrificij, & maximè vt curent fideles ſe conformare laudabili conſuetudini, & piis

Quoad hoc & doctr. ſeq. huius §. lege ſup. doctrin. Reſ. 28. & inf. Reſ. ſeq.

 monitis,

monitis, ac exhortationibus ſuorum Epiſcoporum obtemperare.

3. Nota tamen quòd ſupradictæ ſententiæ obſtat nouiſſima declaratio Sacræ Congregationis Concilij, ſtatuentis ſub die 14. Nouembris 1648. Priuilegium Bullæ Cruciatæ non ſuffragari pro huiuſmodi Oratoriis, & Altaribus ac Miſſarum celebratione. Sed Aliquis poſſet dicere Sacram Congregationem loqui de Oratoriis comprehenſis ſub prohibitione Pauli V. vt erat quoddam Oratorium de quo petebat Epiſcopus Caluritanus: Verùm in caſu noſtro Oratoria ſunt Authoritate Apoſtolica erecta, & deſignata, ac approbata ab Epiſcopo, vt præcipit Pontifex: In his enim Oratoriis aſſerunt citati Doctores ſuffragari Priuilegium Bullæ: ergo non comprehenduntur in dicta declaratione. Vel dicendum eſt, Sacram Congregationem intelligere Priuilegium Bullæ non ſuffragari, vt quis, eius virtute, poſſit erigere Oratorium in Domo abſque alia diſpenſatione Pontificis, vt Palaos, & alij voluerunt; non autem quando Oratorium erectum eſt ex indulto Pontificis, & approbatum ac deſignatum ab Epiſcopo, vt præſcribitur in licentia Pontificis. Si verò ſenſus Sacræ Congregationis fuerit, etiam iſtum Caſum in dicta declaratione comprehendere, eius determinationi me libenter ſubiicio; ſemper enim ego purpuratorum Patrum Reſponſa veneratus ſum.

RESOL. LV.

Sup. hac prima diffic. in Ref. 1. not. ſeq. & lege §. penult. & vlt. Ref. præteritæ.

An in priuatis Oratoriis cum licentia Summi Pontificis approbatis ab Ordinario licitum ſit virtute Bullæ Cruciatæ non ſolum in diebus conceſſis, ſed etiam in Feſtiuitatibus prohibitis, celebrare & ibi Miſſam audire?

Et quid tempore interdicti? Ex p. 3. tract. 4. & Miſc. Reſ. 76.

§. 1. SVppono licentiam celebrandi in aliquo Oratorio priuato, vt patet ex earum tenore, multas conditiones habere, & præſertim quòd à dicta licentia celebrandi & audiendi Miſſam in dictis Oratoriis excipiantur dies Paſchæ reſurrectionis, Pentecoſtes, & alia feſta ſolemnia; quæritur modò an Epiſcopus poſſit prohibere habenti Bullam ne celebrare faciat, vel Miſſam audiat in Oratorio aliàs approbato, etiam in ſupradictis feſtiuitatibus? Et negatiuè reſpondeo cum Ægidio Trullench *in expoſit. Bull. Cruciat. lib. 1. §. 3. dub. 4. num. 11.* quia vigore dictarum licentiarum ſolùm licet cum limitationibus & conditionibus ibi contentis in Oratoriis celebrare; at ſuppoſita Oratorij approbatione per dictam licentiam Pontifex per Bullam Cruciatæ concedit, vt poſſit in eo celebrari abſque limitationibus ſupradictis, eo quòd talis licentia, vt patet in Bulla Cruciatæ, conceditur abſolutè & ſine temporis & perſonarum differentia. Sic etſi Parochus ex vi ſuæ approbationis ſolùm poſſit ſuas oues abſoluere, at ſuppoſita approbatione, ſi ab habente Bullam eligatur, poteſt alienas non vigore ſuæ approbationis, ſed quia ſuppoſita approbatione Papa ei per Bullam iuriſdictionem confert; ſic in hoc caſu, etſi nunc in aliquo Oratorio modo quo ſuprà approbato ſolùm poſſit ſtrictè & limitatè celebrari & audiri Miſſa virtute approbationis, at ſuppoſita ea approbatione per Bullam Cruciatæ Papa de nouo confert abſolutè licentiam celebrandi & audiendi Miſſam, quod inſinuare videtur ipſe Pontifex, qui non immemor ſupradicti decreti poſt illius promulgationem in Bulla confert ſupradictam facultatem, & concedit Commiſſario facultatem ſuſpendendi ea, quæ ſunt Bullæ contraria. Vide etiam

Sup. hoc & doctr. ſeq. huius Ref. vid. ſup. Ref. 28. à princ. vſque ad §. penult. & pro parte lege inf. doctr. Ref. ſeq.

præter Trullench Rodriquez *in addit. ad Bull. Cruc. §. 5. num. 1.* vbi ſic ait. [Nota que no ſolamente ſe concede aqui licencia para que ſe pueda dezir Miſſa en tiempo de entredicho en oratorios priuados viſitados por el ordinario mas aun en qualquier otro tiempo, y eſto da a entender claramente la Bula plumbea, ibi, *etiam tempore interdicti*, laqual diçion etiam da claramente a entender que ſe concede eſta licencia para todo el tiempo; y porque en tiempo de entredicho auia mas difficultad añade la Bula] etiam tempore Interdicti. Igitur, vt dictum eſt, licèt in Oratoriis priuatis approbatis ab Ordinario non poſſit celebrari niſi cum limitationibus appoſitis à Pontifice in eorum licentiis, tamen ſuppoſita dicta approbatione vigore dictæ licentiæ poſtea per Bullam Cruciatæ abſolutè in illis qui celebrare poteſt, & Miſſam audire, quod eſt valde notandum à Confeſſariis.

RESOL. LVI.

An ſaltem qui habet Bullam Cruciata in Sicilia, Hiſpania, &c. ſatiſfaciat præcepto audiendi Miſſam in dictis Oratoriis? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 4.

§. 1. AFfirmatiuè olim reſpondi, & hanc ſententiam ex Rodriquez, Trullench, & aliis tenet Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 2. cap. 6. ſect. 1. num. 7.* & patet ex verbis Bullæ, per quæ Pontifex abſolutè concedit, poſſe in Oratorio priuato, ſi fuerit deputatum ad diuinum cultum, & ab Epiſcopo approbatum fieri ſacrum, vel illi aſſiſtere; neque reſtringit priuilegium ad tempus interdicti tantùm, vt indicat dictio illa, *Etiam*, quæ eſt explicatiua, & augmentatiua, ſic enim dicitur. [Poſſunt dicto anno durante in Eccleſiis, in quibus aliàs Diuina Officia interdicto durante quomodolibet celebrare permiſſum fuerit, vel in priuato Oratorio ad diuinum cultum tantùm deputato, ab Ordinario viſitando, & deſignando, etiam tempore interdicti, &c. Miſſas, & alia Officia Diuina per ſeipſos, ſi Presbyteri fuerint celebrare, vel per alium celebrare facere, &c.] particula enim illa, *Etiam*, denotat facultatem hanc pro omni tempore eſſe conceſſam videlicet, tum pro tempore Interdicti, tum pro alio tẽpore, in quo non eſt Interdictum; & quia poterat eſſe dubitatio pro tempore Interdicti, idcircò per ipſam particulam voluit Pontifex pro tempore Interdicti eam comprehendere, & de illo expreſſam mentionem facere. Et ideò ſi Pontifex noluiſſet priuilegium extendere extra tempus interdicti, non debuiſſet apponere dictionem implicatiuam: quæ de natura ſua exprimens caſum magis incertum, implicat minus dubitabilem, vt quam plurimorum auctoritate, & variis iuribus oſtendit Auguſtinus Barboſa *de edict. vſu freq. dict. 112. num. 1.* & talis eſt ordinarius, & conſuetus loquendi modus inter homines, nam ſi quis v. g. dicat: Petrus contemplationi rerum diuinarum, etiam nocturno tempore vacat, locutio iſta ſignificat, Petrum non ſolùm in contemplatione ſe exercere tempore illo expreſſo; verùm etiam horis diurnis: aliter ſuperflua foret dictio implicatiua, & eſſet omittenda.

Olim in Ref. præterita, & ſup. in Ref. 28.

2. Nec obſtat dicere in Bulla nullibi inueniri facultatem celebrandi, aut Sacro aſſiſtendi, extra Interdictum: quia licèt tempus Interdicti exprimatur: nihilominus per dictionem implicatiuam diſpoſitio Pontificia ampliatur ad aliud tempus extra interdictum. Si verò quis contra argumentetur aſſumendo priuilegium iſtud eſſe odioſum, atque adeo non ampliandum. Reſpondere poſſumus in dictione implicatiua eſſe vim ampliatiuam, ſeu augmentatiuam;

non

non ſolùm in rebus fauorabilibus, ſed etiam in odioſis, vt docent quamplures, videlicet Decianus *lib. 2. conſil. 46. n. 118.* Geminianus *conſil. 85. num. 8. & conſil. 125. n. 10.* Pariſius *lib. 4. conſil. 46. n. 30.* Cenedus, *poſt lib. quaſt. Canon. ſingul. 51. n. 2.*

3. Nota tamen Lector, omnia ſupradicta ne corruant, ſtante declaratione Sacræ Congregationis Concilij, quam relatam inuenies in fine ſequentis Reſolutionis.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 54.

RESOL. LVII.

An in die Paſchatis virtute Cruciata poſſit quis in Oratorio priuato alicuius domus ſumere ex deuotione Euchariſtiam, vel ſine Bulla in Eccleſiis regularium?

Et an virtute Cruciata poſſit aliquis ſumere Euchariſtiam ab alio Sacerdote ſine licentia proprij Parochi? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 81.

Quæ hic eſt inf. in tr. 3. Reſ. 123. & in hac ipſamet Reſ. inf. in §. vlt.

Et pro hac quæſtione contenta à lin. 5. huius textus inf. Reſ. ſeq.

§. 1. Contra Suarez ſatis firmaui probabiliter *in mea 1. part. tract. 11. reſol. 20.* poſſe aliquem vigore Bullæ Cruciatæ ſine licentia Parochi accipere Euchariſtiam de manu ſimplicis Sacerdotis: nunc quæritur, an hoc efficere poſſit in Oratorio modo quo ſuprà, in ipſo die Paſchatis? Et negatiua ſententia magis placet Ægidio de Trullench *in expoſit. Bulla Cruciata lib. 1. §. 3. dub. 7. n. 9.* quia putat in illis verbis, *excepto die Paſchatis,* non ſolum intelligi communionem tempore paſchali, ſed quæ fit ipſo die Paſchatis.

2. Verùm ego cum Suarez *in 3. p. quaſt. 82. art. 3. diſp. 72. ſect. 3. ver. cenſeo igitur.* Fagundez *prac. 3. lib. 1. cap. 5. num. 8. & 9.* Layman *lib. 5. tract. 4. cap. 7. numero 4.* Coninch *in 3. part. quaſt. 82. art. 3. num. 31.* Miranda *in Manual. Pralat. tom. 1. quaſt. 42. art. 2.* Lodou. de San Ioan *in ſumm. queſt. 8. art. 3. dub. 1. de Sacram. Euchar.* Filliucio, & Peirino *vbi infrà,* puto in dictis verbis ſummum Pontificem excipere communionem paſchalem, non materialiter, id eſt, quæ in die Paſchatis fit, ſed formaliter, ſeu prout eſt præceptum in lege quæ præcipit ſemel in Paſchate communicare, & ideo qui impleuit præceptum ante Paſcha, vel impleturus eſt immediatè poſt intra illos octo dies, poteſt ipſo die Paſchæ in Oratorio domus ſuæ ſumere virtute Bullæ Cruciatæ Euchariſtiam ex deuotione à ſimplici Sacerdote, quod etiam de omnibus aliis dicendum eſt ſine Bulla, ſi ſumant Euchariſtiam modo quo ſuprà in Eccleſiis Regularium, vt teſtatur Suarez, Fagundez, Layman, Coninch, Miranda, & Ludouicus de San Iuan *locis citatis,* quibus etiam adde Filliucium *tom. 1. tract. 4. cap. 9. numero 265.* Peirinum *in priuileg. Minim. tom. 1. conſtitut. 1. Iulij II. §. 32. numero 86.* Præpoſitum *in 3. part. quaſt. 80. artic. 11. dub. 2. num. 60.* omnino videndum, & Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 7. difficult. 47. num. 4.* vbi ſic ait: [En ſus proprias ygleſias pueden los Religioſos el dia de Paſqua dar la Euchariſtia à los Seglares ſi cumplieron con la Perroquia.] Ita ille, quicquid in contrarium ex Azorio & Nauarro aſſerat Trullench *vbi ſuprà,* quibus adde Sylueſtrum *in 3. part. D. Thom. quaſt. 80. art. 11. quaritur 1. concl. 2.* Et ratio ſupradictorum eſt, quia Pontifices reſeruauerunt in Bulla Cruciatæ, & in priuilegiis conceſſis mendicantibus illum diem Paſchatis, intendentes vt ſaltem ſemel in anno omnes Parochiani ſuo Parocho ſe præſentarent pro communione ſumenda: qui autem ſe præſentauit, v. g. die Iouis Sancti, iam præceptum impleuit, & qui intendit ſe præſentare in die aliqua infra octauam, intendit tempore congruo præceptum adimplere, & ideo menti Pontificum ſatisfeciſſe videtur, vnde non apparet quare in ipſo die Paſchæ quis ex deuotione virtute Bullæ non poſſit Euchariſtiam ſumere in Oratorio domus ſuæ, vel ſine Bulla in Eccleſiis Regularium, dummodo ſatisfecerit, vel animum ſatisfaciendi habuerit præcepto ſumendi Euchariſtiam è manibus proprij Parochi in propria Parochia.

Sup. hoc curſim in Reſ. ſeq. §. Sed cõtra ad lin. 2. & in to. 3. tr. 1. Reſ. 40. §. Sed circa. & in to. 2. tr. 2. Reſ. 22. §. Nota tamẽ. ante med. curſim in verſ. ſecũdus. & in Reſ. 23. §. Difficultas. ſed lege eam per tot.

3. Non prætermittam tamen hic adnotare non ſolùm Suarez, ſed etiam Tannerum *in 3. part. diſput. 5. queſt. 8. dub. 8. num. 185.* Aulam *de cenſur. part. 5. diſput. 4. ſect. 1. dub. 8. in fine,* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 4.* Trullench *vbi ſuprà in Bulla Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 8. num. 4.* & alios docere virtute Cruciatæ non poſſe aliquem ſumere Euchariſtiam ab alio Sacerdote ſine licentia proprij Parochi; ſed ego, vt dixi, opinionem Vaſquez puto probabiliſſimam, & tutam in praxi, quam nouiſſime ſequitur Petrus Ochagauia *de Sacram. tract. 3. de miniſtro Euchariſt. quaſt. 4. numero 16.*

Sup. hoc adnotato inf. in tr. 3. Reſ. 123 & ſup. in Reſ 44. recitanter in §. vlt. & in Reſ. 46 §. Nota. ſed vide eam à princ. & in quatuor primis lin. huius Reſ.

RESOL. LVIII.

An in Oratorio priuato virtute Cruciata poſſit quis ſumere Euchariſtiam in die Paſchatis, ſi illam prorſus ſumpſerit in Parochia ad ſatisfaciendum pracepto?

Et infertur virum Nobilem, qui habet Indultum à Pontifice de Oratorio priuato, poſſe virtute Cruciata audire Miſſam in illo die Paſchatis non obſtante prohibitione dicti Indulti, & ſumere Euchariſtiam à Sacerdote ſaculari, vel Regulari in pradicta die; dummodo illa Communio non ſit communio Paſchatis id eſt, vt praceptum annualis communionis adimpleat.

Imo, ſi habens Oratorium ob iuſtam cauſam non poteſt Eccleſiam adire, vt in Paſchate, ad implendum praceptum Euchariſtiam recipiat, petita à Parocho licentia, & iniuſtè negata, vt in eo adimpleat, ſi habet Bullam Cruciata, poteſt adimplere in ſupra dicto Oratorio. Ex part. 9 tract. 1. Reſ. 25.

§. 1. Negatiuè reſpondet Trullench *in Bul. Cruc. lib. 1. §. 3. dub. 7. n. 8.* quia hoc priuilegium eſt contra ius commune: nam ſolis Parochis, vel illorum Superioribus, & Paſtoribus de iure communi competit ſacræ Euchariſtiæ miniſtratio, ideóque talia priuilegia ſtrictè, & non amplè ſunt interpretanda, dato aliquo in quo operentur aliquid ius: at etiamſi excipiatur prima dies Paſchæ, dantur quamplurimi dies, in quibus ſufficientiſſimè per totum annum dicta priuilegia ſortiuntur ſuum effectum: ergo reſtringenda ſunt, & minimè amplianda. Nec obſtat *cap. Omnis:* nam ibi non exprimitur dies Paſchæ, ſed tantùm præcipit, vt in Paſchate Communio recipiatur, eodem modo, quo præcepta erat in cap. *Et ſi non frequentiùs,* & cap. *Omnis homo, de conſecr. diſt. 2.* tempus autem Paſchæ ſecundùm communem, non ſolùm primam diem, ſed etiam octo ante, & poſt comprehendit.

2. Sed affirmatiuæ ſententiæ ego alibi adhæſi, & me citato, cum multis aliis, idem docet nouiſſimè P. Bardi *in Bull. Cruciata. par. 2. tract. 2. cap. 4. ſect. 2. n. 12.* [Probatur hæc ſententia ex fine adæquato, quem habuit Pontifex ad excipiendam Paſchalem Communionem: nam motus eſt ad limitationem hanc, vt fideles recognoſcantur à proprio Parocho in receptione Euchariſtiæ facienda ex præcepto tempore Paſchæ: at ſi ponamus aliquem iam hoc præceptum adimpleuiſſe communicando in Parochia, & à proprio Parocho; non tenebitur ampliùs pro eo anno communicare: ergo, ſi ex deuotione ſacrum cibum ſumat die Reſurrectionis in alia Eccleſia, aut in Oratorio, & non in Parochia, non videbitur contra aliquod præceptum agere.

Alibi in Reſ. præterita.

Sup. hoc ibidem. §. Verum. ad medium, & in aliis eius not.

3. Sed contra hanc ſententiam nullum aliud ſit argumentom niſi à pari priuilegio, nempe, ab illo, quòd Regularibus conceſſum eſt, in quo cùm excipiatur etiam dies Paſchæ, & plures Doctores explicent exceptionem illam pro ipſo die materiali Paſchæ, & impugnent contrarios diuerſis adductia argumentis: eodem modo arguunt contra noſtram opinionem, in qua exponimus limitationem hanc eſſe intelligendam dè Communione Paſchali formaliter, & non materialiter ſumpta, videlicet, de illa tantùm, quæ eſt ſub præcepto Eccleſiaſtico: obiici igitur poteſt in hunc modum: Priuilegium iſtud eſt contra ius commune; quia derogat iuriſdictioni, quam habent Parochi in ſuas oues, proinde ſtrictè eſt explicandum: igitur dies Paſchæ materialiter eſt intelligendus, nempe, pro ipſo die Reſurrectionis. Reſpondeo, quamuis vt ego cenſeo priuilegium iſtud ſit odioſum, atque adeò ſtrictè explicandum; tamen non ſequitur id, quod aduerſarij intendunt, ſcilicet ſermonèm eſſe de primo die Paſchæ: ſi enim Pontifex ſolùm exciperet diem illum, ſequeretur inconueniens, nempe, poſſe aliquem communicare in ſuo Oratorio pro adimplendo præcepto Eccleſiaſtico, ſi Communionem faciat alio die intra ſpatium dictum ab Eccleſia conceſſum, & non in die Paſchæ. Probatur ſequela: nam iuxta interpretationem iſtam ſolus primus dies Paſchalis excipitur, & nullus alius eſt exceptus: igitur cùm nemo teneatur ad ſatisfaciendum huic præcepto Euchariſtiam ſumere die Reſurrectiunis Domini, poterit alio die in ſuo Oratorio præceptum ſeruare. [Hocuſque Pater Bardi, qui poſteà doctè vt ſemper ſolet, reſpondet ad argumenta Trullench. Vide etiam Ludouicum de la Cruz *in Bull. Cruc. diſputat. 1. cap. 5. dub. 5. num. 2.* vbi firmat, quòd ſenſus clauſulæ Bullæ, *Præterquam in die Paſchatis*, intelligendus ſit, quòd licèt poſſit habens Bullam recipere Sacramenta, quando placuerit, & vbicumque placuerit, excipitur tamen dies Paſchatis, in quo non datur facultas ad communicandum ea Communione, qua implendum eſt Eccleſiæ præceptum; benè tamen alia, vt ſi iam impleſſet prædictum præceptum, vel poſteà impleturus ſit.

4. Ex his verò aliqui inferunt, virum nobilem, qui habet indultum à Pontifice de Oratorio priuato, poſſe virtute Cruciatæ audire Miſſam in illo, non obſtante prohibitione dicti indulti: poſſe inquam, audire Miſſam in die Paſchatis, & ſumere Euchariſtiam à Sacerdote ſæculari, vel Regulari, dummodo illa Communio, non ſit Communio Paſchalis, id eſt, vt præceptum annualis Communionis adimpleat: nam Bulla prohibet in illa die communionem formalem pro adimplendo præcepto, non materialem, de qua ipſi loquuntur. Imò Quintanaduenas *in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. ſing. 33. num. 4.* ſic ait: [Si ob iuſtam cauſam habens Oratorium non poteſt Eccleſiam adire, vt in Paſchate Euchariſtiam ad implendum præceptum recipiat, petita à Parocho licentia, & iniuſtè negata, vt in eo adimpleat, ſi habet Bullam Cruciatam, poteſt adimplere quia tunc in Oratorio eam recipiendi facultatem habet à Pontifice ex Cruciata, & ſic à Nuntio non impeditur, ac alium de Parochia adire non valet intra terminum pro præcepto aſſignatum.] Ita Quintanadueñas. Sed his obſtare videtur declaratio Sacræ Congregationis Concilij, quam ſæpiùs *in hoc tractatu* citauimus, & ad verbum adduximus *in fine Reſolutionis quintæ*. Adde, quod hæc omnia puto non eſſe in praxi deducenda, propter diſſidia quæ cum Epiſcopis, & Parochis eius oriri poſſunt.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 54.

RESOL. LIX.

An vtentes Oratorio virtute Cruciata teneantur fundere aliquas preces, & Orationes; & an mentales, vel vocales?

Et de quantitate Orationis etiam agitur.

Idem dicendum eſt quoad Orationem mentalem, vel vocalem, & quoad quantitatem virtute Iubilai.

Et an viſitantes in domo ſua Oratorium priuatum lucrentur Indulgentiam Bullæ Cruciata conceſſam viſitantibus vnam Eccleſiam? Ex p. 9. tract. 1. Reſ. 29.

§. 1. AD hoc dubium ſic reſpondet Villalobos *in Summ. tom. 1. tract. 27. clauſ. 4. n. 13.* [Quanto à la ſegunda parte deſta clauſula que dize, que puedan en tiempo de entredicho oyr Miſſa, *&c.* ſe aduierte, que concede, que puedan en eſte tiempo oyr Miſſa, y aſſiſtir à los officios diuinos, con que nos ayan dado cauſa al entredicho: y dize, que quando quiſieren vſar del dicho Oratorio, rezen por la conſeruacion de la vnion de los Principes Chriſtianos, y vitoria contra infideles, lo qual es precepto conforme à la Bula de Latin, que dize: *Aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra infideles, eorùmque contra eoſdem victoria fundere teneantur, imponitur.* Mas no obliga à pecado mortal, ſino à venial, como aduierte el Padre Fr. Manuel. [Ita ille. Cui adde Patrem Bardi, qui diligenter hoc dubiū pertractat *in Bul. Cruc. p. 3. tr. 2. c. 3. ſect. 5. §. 1. num. 40.* & alios penes ipſum, qui optimè notat, ex contextu Bullæ non apparere hanc orationem debere eſſe vocalem, an mentalem: vnde firmat, quòd quocumque modo fiat ex his, erit iuxta Bullæ præſcriptum: nam ſub orationis nomine, vtraque venit ſic docent in ſimili materia Authores loquentes de precibus, quæ fieri debent tempore Iubilæi ad lucrandam Indulgentiam. Lauorius *de Iubil. part. 1. cap. 18.* Alphonſus de Leone *eod. tract. q. 10. ſect. 2.* & alij, quos ipſe adduxit ſcribens de eadem re. At aliquando ex modo, quo iniungitur oratio, colligitur eſſe debere vocalem, vt ſi imponatur recitatio ſeptem Pſalmorum Pœnitentiæ, aut quinque *Pater*, & *Aue*; tunc iuxta conſuetudinem Eccleſiæ, iſta aut ſimilia vocaliter ſunt recitanda: at talis impoſitio non habetur in hac Bulla, proinde qualitas orationis erit in arbitrio orantis.

Sup hoc ſup. in Reſol. 48. prope fin. §. verſ. Ets. & inf. in tract. 3. Reſ. 124. §. vlt.

Sup. hoc in Reſ 2. annot. præteritæ §. vlt.

Sup. hoc inf. in tract. 3. Reſ. 142.

Sup. hoc leg. doctrinam Reſ. not. præteritę, & Reſ. eius ſecundæ annot.

2. De quantitate verò orationis neque apparet determinatio in Bulla, proinde quælibet, quantumuis breuiſſima oratio, erit ſufficiens ad hunc effectum. Probatur: quia, quoties opus aliquod indefinitè iniungitur, ad illud adimplendum ſatis erit quæcunque quantitas, dummodo in ea operis ſubſtantia ſaluetur. Sic docet Suar. *in 3. part. tom 4. diſputat. 52. ſect. 8. num. 5.* loquendo de eleemoſyna, & oratione præſcripta in Iubileo: quamuis ibi in ordine ad acquirendam Indulgentiam, aliquam apponat limitationem ex parte cauſæ, licèt alij in materia de Iubileo non ſint contenti de quacunque minima oratione. Sed quidquid ſit de Indulgentiis, in caſu noſtro non militat eadem ratio, proinde ſufficiet quæcumque minima oratio ad prædictum effectum.

Sup. hac oratione inf. in tr. 4. Reſ. 70. in fine, & pro eleemoſyna ibi in Reſol. 29. &c.

3. Nota tamen hìc obiter, Patrem Lezanam non approbare, id, quod ego docui, quòd, ſcilicet, viſitans in domo ſua Oratorium priuatum lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ conceſſam viſitantibus vnam Eccleſiam: nomine enim Eccleſiæ, quo vtitur Bulla non veniunt, nec venire poſſunt hæc priuata Oratoria, cū ſine dote, aut licentia Epiſcopi fundentur, ſine illa profanentur, nec gaudeant aliis priuilegiis Eccleſiæ, Ita Lez. *in Sum. to. 4. ver. Orat. n. 5.* nominatim cōtra me. Sed noſtram ſententiā, præter Trull. tenet nouiſsimè P.

Docuit in duabus Reſ. ſeqq.

Eſcobar

in Theolog. mor. tract. 1. Exam. 17. c. 4. n. 130. vbi ſic ait: Viſitatio denique Eccleſiarum ad Indulgentias Cruciatæ conſequendas indicitur: quid, precor, Eccleſiæ nomine intelligendum eſt? Quidvis Sacellum Ordinarij erectum auctoritate. Ita ille.

RESOL. LX.

An ſi quis viſitat Oratorium domus ſuæ pro Miſſa celebranda approbatum, lucretur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ cum onere viſitandi Eccleſias, vel Altaria?

Et viſitando Oratorium quinquies, an teneatur intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel ſufficiat, vt quinquies corde viſitet, non autem motu corporali?

Et explanatur, quid ſub nomine Eccleſiæ intelligatur. Ex p. 5. tract. 12. Reſ. 43.

Sup. hoc in Reſ. prætetita §. vlt. & in Reſ. ſeq.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Ægidio Trullenck *in expoſit. Bullæ Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. num. 2.* vbi ſic ait: Quæres primò quid hîc nomine *Eccleſiæ* intelligatur? reſpondeo intelligi Templa ad diuinum cultum dedicata, Monaſteria, Hoſpitalia, Oratoria priuata, tum etiam eremitoria, quia hæc omnia ſub nomine *Eccleſiæ* abſolutè ſumptæ comprehendi diximus, vnde poteſt quis Indulgentiam ſtationum viſitando Oratorium priuatum lucrari, quia præſertim in fauorabilibus cenſetur Eccleſia: vnde vir nobilis viſitando quinquies Oratorium ſuum ab Epiſcopo deſignatum, & approbatum, lucratur hanc Indulgentiam. Quidam iunior limitat, quandò talis vir eſt infirmus, vel in oppido, in quo non ſunt quinque Altaria, reperitur, quam quidem limitationem reiiciendam cenſeo, quia, vt dictum eſt, Oratorium, abſolutè loquendo, ſub nomine *Eccleſiæ* comprehenditur; cur ergo hic fauor limitabitur? Addo cum Rodriquez ſic viſitantem Oratorium priuatum quinquies non teneri intrare, vel exire quinquies Oratorium, quod libenter admitto, ſed ſufficere vt quinquies corde viſitet, non autem motu corporali, quia Eccleſia in ſuis præceptis ita obligare videtur, vt homo politicus appareat, quod etſi probabile ſit, probabilius tamen exiſtimo requiri aliquem motum corporalem, etſi modicum & bene compoſitum: vt ſi poſt primam viſitationem, ſeu orationem finitam profundè caput & corpus inclinaret, per quam inclinationem viſitationes ſatis diſtinguerentur, hæc omnia Trullench, cui adde etiam Ludouicum de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 8. dub. 13. numero 2.*

Sup. ſequentibus abhinc in Reſ. 2. annot. prætetitæ à medio vſque in finē, & pro parte infra lege in tr. 3. Reſ. 150. poſt mediū, verſ. Quādo, & inferius in tr. 5. Reſ. 34. §. vlt.

RESOL. LXI.

An quis in Oratorio priuato poſſit conſequi Indulgentias conceſſas per Bullam Cruciatæ?

Et an, quando pro lucranda Indulgentia Bullæ Cruciatæ, quis tenetur viſitare quinque Altaria, & viſitat Altare ſui Oratorij tantum, non teneatur dimoueri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, ſed fixus poſſit illud quinquies viſitare, dummodo qualibet viſitatione finita, ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 31.

Docuit ſupra in Reſ. 59. § vlt. & in Reſ. 60.

§. 1. SEntentiam affirmatiuam, quam olim, tanquàm probabilem, docui, aliqui impugnarunt, & præſertim quidam Theologus Societatis Ieſu, ſed immeritò. Vnde, me citato, illam tenet nouiſſimè Garcias *in Summa, tract. 3. difficul. 8. dub. 1. punct. 2. n. 21.* vbi ſic ait: [Preguntarà alguno, ſi viſitando los Oratorios priuados, y rezando alli lo que manda la Bula de la Cruzada, ganarà la Indulgencia plenaria, que ſe gana en las Igleſias, viſitando cinco Altares, ò vno cinco vezes, quando en la Igleſia no ay mas que vno. Reſponden. Villalobos *in expoſit. Bullæ Cruciatæ, clauſula 8. num. 4.* Trullench. *eod. tract. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 2.* Ludouicus à Cruce *ibidem, diſp. 1. cap. 8. dub. 13. num. 2.* Diana *part. 5. tract. 11. reſol. 43.* que ſi: porque el Oratorio ſe comprehende debaxo de nombre de la Igleſia, pues es eſto fauor, y ſe ha de eſtender. Eſtos miſmos Autores paſſan adelante, y preguntan, ſi es neceſſario hazer cinco mouimientos para ganar la Indulgencia, por no auer mas que vn Altar en el Oratorio, y auer de viſitarſe cinco Altares, ò vno cincos vezes: y reſponden con Rodriquez, que no es neceſſario entrar, y ſallir cinco vezes: pero que es neceſſario algun mouimiento, qual es acabada vna viſitacion, inclinar el cuerpo, y a cabeça algo para la otra, con cuya accion ſe diſtinguen ſuficientemente las cinco eſtaciones.] Ita ille: cui adde nouiſſimè, etiam me citato, Leandrum *de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſp. 14. quæſt. 75.* & Machadom *tom. 1. lib. 3. part. 2. tract. 4. docum. 5. num. 4.* Verùm ait Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 4. cap. 4. ſect. 4. num. 31.* quicquid ſit, an Oratorium priuatum, & domeſticum, deſignatum ad Miſſas celebrandas hic veniat ſub nomine Eccleſiæ, in præſentia ſufficit venire ſub nomine Altaris: nam eo ipſo, quòd ſit deſtinatum ad Sacrificia in eo facienda, nihil illi deeſt ad rationem Altaris propriè dicti.

Sup. ſequentibus abhinc in Reſ. 2. annot. prætetitæ, poſt medio vſque in finem, & pro parte lege infra in tract. 3. Reſ. 150. poſt mediū, verſ. Quando. & inferius in tr. 5. Reſ. 34. §. vlt.

RESOL. LXII.

An dicta Oratoria priuata gaudeant priuilegio Immunitatis Eccleſiæ?

Et quid de Oratoriis priuatis Religioſorum ratione clauſtri, & Grangiarum? Ex p. 9. tr. 1. Reſ. 18.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 1. Reſ. 9 §. 2. ad mediū, verſ. nam in Oratoriis. & hic ſupra in Reſ. 12. § Verum. in principio.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Henriquez penes Trullench *in decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 8. num. 9.* ſed ipſe meritò contrarium docet. Dico itaque, quòd Eccleſiæ immunitate gaudet Oratorium publicum auctoritate Epiſcopi conſtructum, & perpetuo cultui diuino dicatum; ita vt ampliùs in vſus prophanos transferri non poſſit; hoc enim cenſetur locus ſacer, & religioſus. Secùs autem de Oratorio, ſeu Capella, quod priuati habent in domibus ſuis, quæ priuata authoritate ſint conſtructæ, quamvis in eis Epiſcopus celebrandi facultatem dederit cum licentia Pontificis: quia hic locus non dicitur ſacer, & religioſus, nec immutabiliter dicatus cultui diuino. Ità tenet etiam Sanchez *in Opuſcul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2.* & Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 2. cap. 3. num. 68.* vbi teſtatur ità declaraſſe ſacram Congregationem Epiſcoporum, & Regularium, die 17. Iunij 1617. quod ego etiam alibi adnotaui, & notat Lezana *in ſumm. tom. 3. verb. Immunitas, num. 4.* Vide etiam Emmanuelem Themudo in deciſionibus Archiepiſcop. Vlyſip. *tom. 1. deciſ. 45. n. 29.*

Alibi in Reſ. 8. annot. prætetitæ.

2. Verùm ſupradicta non procedunt in Oratoriis priuatis religioſorum, (de quibus infrà?) quia dicta Oratoria, cùm potiùs publica ſint in ordine ad religionem, licèt priuata excluſione extraneorum Immunitate gaudent; ſi non ratione ſui, ſaltem ratione clauſtri, aut Grangiarum, quæ tali Immunitate gaudent, vt ex priuilegio conceſſo Ordini Ciſtercienſium refert Rodriquez *tom. 2. quæſt. 75. articul. 2.* Et ità hanc ſententiam tenet Bordonus *in conſil. reg. tom. 2. reſolut. 90. num. 6.*

Infra in Reſ. quæ hic eſt ſupra 12. §. Verum. & in aliis annot. ſecundæ dicti §.

RESOL. LXIII.

An ſi quis, v. g. fornicaretur in Oratorio priuato, committeret ſacrilegium?

Vnde, an talis circumſtantia ſit neceſſario in confeſſione aperienda? Ex p. 9. tr.1.Reſ.70.

§.1. NEgatiuè reſpondeo cum Bordono *in conſi-lius regul. tom.2. reſolut.*90. vbi ſic ait: Luxurians in hoc Oratorio ſacrilegium non committit, niſi ſit locus conſecratus, vel benedictus. Ratio deſumitur ex etymologia ipſius nominis, à quo tenet argumentum, quia nulla res ſacra læditur. Ita ille: cui adde Sanchez *de matrimon. lib.9. diſput.*15. *numero* 39. vnde talis circumſtantia non eſt in confeſſione aperienda, vt tradit Pellizzarius *in Manual. regul. tom.2. tract.5. cap.3. ſect.1. numero* 44. & ṫe citato Leandrus *de Sacram. tom.1. tract.5. diſputat.*8. §.4. *quæſt.*26. cum Barboſa *de iure Eccleſ. lib.*2. *cap.*8. *num.*16.

> Sup. hoc in tom. 1. tr. 7. Reſ. 83. in princip. & quamuis ſit plenè ſup. lege tamen alias Reſ. eius ſecundæ not.

TRACTATVS TERTIVS
DE BVLLA CRVCIATÆ;
Atque de eius Priuilegiis, Abſolutionibus, Diſpenſationibus, & Votorum, Commutationibus

RESOLVTIO PRIMA.

An ſumentes Bullam Cruciatæ lucrentur Indulgentias, ſi Rex non expendat eleemoſynam contra Turcas?

Et an in hoc caſu teneatur Rex ad reſtitutionem?

Et an Pontifex poſſit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere?

Et quid elapſo anno ſexennij.

Et obiter quæritur, an ſimplex Sacerdos, qui Miſſam celebrat pro ſtipendio, & ſui laboris pretio, poſſit ſuam operam Petro addicere? Ex p.11. tract.2. & Miſc.2. Reſol.49.

§. 1. CASVS eſt curioſus, & à paucis, quos legerim, pertractatus ad illum verò affirmatiuè reſpondet Pater Mendo *in Bullam Cruciatæ tract. Appendicis Miſcellanea cap.*2. *num.*9. vbi ſic ait; Hinc reſpondendo quæſtioni vulgari, an Bulla ſumentibus prodeſſet, ſi Rex eleemoſynam ex illa congeſtam in alios vſus, & non in expeditionem, profunderet, affirmatiua pars eſt tenenda, quia obtinetur finis proximus intentus à Pontifice; ſicut ſi indulgentiæ concederentur erogantibus eleemoſynam ad ornamenta altaris, ſeu Eccleſiæ, eam obtinerent erogantes, etiam ſi ea à colligentibus illicitè vſurparetur. Ita ille; qui plus addit, videlicet, Hoc caſu non teneri Regem ad reſtitutionem. Etenim Pontifex ei applicat præfatam eleemoſynam, vt reddatur potentior ad expeditionem contra infideles: eaque applicatio effectum abſolutè ſortitur, dum redditur potentior, ac fit dominus eius pecuniæ, quam ſi profundat, poſtquam dominium obtinuit, & ſi peccet, nulli tamen iniuriam facit, nec contra iuſtitiam delinquit. Sicut bona Eccleſiaſtica tenetur Clericus poſt ſuæ familiæ decentem ſuſtentationem, in pauperes ac pia opera inſumere, ad id enim applicat illi Pontifex prouentus eiuſmodi, vt ſe ſuſtentet, ac reddatur potens ad pauperes ſuſtentandos: attamen, quamuis illicitè eos prouentus inſumat, reſtituere non tenetur, eo quod applicatio eorum fuerit ei abſolutè præſtita, & dominium eorum adquiſiuerit. Hæc omnia Pater Mendo.

2. Sed ſi aliquis curioſus inquirat, an Pontifex poſſit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere. Reſpondeo, quod circa hoc dubium Pater Mendo *vbi ſupra in Bull. Cruc. diſp.*2. *cap.*6. *num.*31. *cum ſeqq.* ſic ait; Aſſero poſſe Pontificem reuocare Bullam intra durationis annum, dum tamen ſit ſpecialis cauſa, & compenſationem faciat his, qui illam acceperunt, ſi habeat vnde faciat, & ſi non habeat, ad bonúmque commune expediat reuocatio, poſſe ſine compenſatione reuocare, aliter autem non poſſe. Nam quando priuilegium eſt conceſſum per modum contractus lucratiui & oneroſi per ſe loquendo, non poteſt à concedente reuocari, niſi compenſationem faciat, quippè concedens, etiamſi Princeps ſit, pacta cum ſubditis inita ſeruare tenetur; cum hæc ex naturali iuſtitia oriatur obligatio, nec poſſit ille ſubditum pro libito bonis eius ſpoliare; dominium namque eorum ordinarium non habet.

> Sup. hoc inf. in tr.5. Reſ. 26.§. Notandum eſt hic. & ſeqq.

3. Sed priuilegium Bullæ Cruciatæ eſt oneroſum, & per modum contractus lucratiui expeditum; igitur Pontifex concedens ſolùm poteſt intra durationis annum illud reuocare, ſi adſit ſpecialis cauſa, & compenſationem faciat his, qui illam acceperunt, ſi habeat vnde faciat, & ſi non habeat, poterit id ſine recompenſatione præſtare.

4. Elapſo tamen anno ſexennij, cùm ceſſent rationes huc vſque factæ, & Bulla ſit gratia pendens à Pontificis beneplacito, poterit ab eo reuocari, non expectato ſexennio, niſi fortè in conceſſione Bullæ ad ſexennium Pontifex ab Hiſpaniæ Rege aliquam ſummam eleemoſynæ acciperet in pium aliquod opus, tunc enim deberet iuxta dicta recompenſationem illi præſtare, & etiam, ſi conceſſio ad integrum ſexennium eſſet gratia remuneratiua alicuius obſequij erga Sedem Apoſtolicam ſpecialis, & nondum remunerati, ſi remuneratio ex iuſtitia deberetur, nam ſi ſolùm ex gratitudine, etiam ex gratitudine ſolummodò, recompenſatio debebitur. Sufficit autem, vt dicatur priuilegium irreuocabile, quod ſit, remuneratiuum ex gratitudine, cum nunquam de Principe præſumatur, obſequia ſibi præſtita, abſque grati animi exhibitione ſignorum, manere irremunerata, fore permiſſurum. Hucuſque Mendo.

5. Et propter hanc limitationem de agendo de præſenti dubio ſic aſſerunt iniquiſſimè Ioannes Caramuel *in Theologia fundamentali fundam.*13. *q.*2. *num.*345.

Sim

Simplex Sacerdos, qui Miſſam celebrat pro ſtipendio, & ſui laboris pretio, poteſt ſuam operam Petro addicere, liber enim & non mancipium eſt, at ex hypoteſi, quod ſtipendium receperit, ex iuſtitia tenetur celebrare, alias peccaturus mortaliter. Si ſtipendium reſtituere Sacerdos, nõ tenetur Petrus recipere, ſed poſſet eum vrgere, vt ſtaret contractui, ni forte grauis cauſa inopinata emergeret, tunc enim Petrus videtur debere pretium reſtitutum recipere, Sacerdotémque à celebrandi obligatione liberare.

6. Pariformiter de Romano Pontifice diſcurrebamus. Liberum enim ipſi Bullam Cruciatam concedere, aut nõ concedere omninò fuit. Cæterum ex hypotheſi, quòd cum Regibus noſtris conuenerit, & Principum Hiſpanorum obſequia præmio competenti donauerit (forte & acceptauerit proprij laboris pretium, quod vociferabantur aliqui, nemo probabat) tranſiuit conceſſio in contractum, qui reſcindi non poterit, ni obſequia recepta reſtituantur. Si reſtituantur iſta ex nulla cauſa, adhuc non tenebitur Hiſpaniæ Rex adquieſcere, ſecus ſi detur vrgens, & grauis. Ita Caramuel.

7. Sed ab omnibus ſupradictis diſſentit Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 1. tract. 2. cap. 6. sect. 8. §. 2. num. 14.* vbi ſic ait; Licet Rex Catholicus ſit benemerentiſſimus de Eccleſia, tamen non tenetur Pontifex ex obligatione iuſtitiæ commutatiuè remunerationem facere ex eleemoſynis Cruciatæ, cum poſſit remunerationem exhibere concedendo ipſi Regi ſpirituales gratias. Neque inter ipſum Pontificem, & Regem aliquod interceſſit pactum, quo mediante Rex obſequia præſtanda in fauorem Eccleſiæ obtulerit, & Pontifex in recompenſationem promiſerit, concedere Cruciatam, vel aliud ſubſidium temporale. Ita ille; qui poſt. à §. 3. *numero* 154. ſic ſubdit: Dicendum eſt, per ſe loquendo, Pontificem, qui Cruciatam conceſſit, & ante elapſum tempus ſine cauſa illam ſuſpendit, non eſſe obligandum ad compenſationem Regi faciendam.

8. Probatur quia cum Priuilegium Cruciatæ, vt oſtenſum eſt, ſit omninò gratuitum, & non conſiſtat in donatione aliqua, ac proinde ſit veluti quædam delegatio, & dependeat à voluntate Pontificis, non præſumitur, Pontificem voluiſſe ex rigore iuſtitiæ ſe obligare ad compenſationem in caſu reuocationis, & à fortiori in hac ſententia mihi expreſsè videtur eſſe Pontius §. 9. *citat. numero* 13. *in fine*, diſtinguens enim ipſe priuilegium gratuitum ſubdito conceſſum in illud, quod transfert dominium? & in illud, per quod conceditur facultas, &c. vt nos *sectione præcedenti diſtinximus*, & ponens diſcrimen inter hæc duo priuilegia quoad reuocationem: ait, *Primum non poſſe reuocari, niſi ex iuſta cauſa*, & ſubdit hæc verba, *Licèt ſi reuocetur non ſit neceſſaria aliqua compenſatio*. Particula enim illa, *licet*, cum ſit aduerſatiua eorum, quæ antea idem author dixerat, facit hunc ſenſum; quamuis priuilegium tranſlatiuum iuris nequeat ſine cauſa reuocari, tamen ſi reuocetur, non eſt neceſſaria aliqua compenſatio: Si autem negatur obligatio compenſandi quando ſine cauſa reuocetur priuilegium, per quod in ſubditum gratuitò transfertur aliquod ius, multo magis id erit negandum, dum reuocetur priuilegium, per quod non datur dominium, aut ius in aliqua re: Igitur in caſu, de quo agimus, ſi Pontifex abſque vlla cauſa abrogat priuilegium, quod eſt purum priuilegium, conſiſtens in facultate, vt eſt priuilegium Cruciatæ Regi conceſſum, ad nullam eidem Regi tenebitur compenſationem.

9. Dices: Pontifex dum ſine cauſa reuocat Cruciatam, aut ſimile priuilegium, aufert à priuilegiato ius quæſitum ipſo priuilegiato inuito; ergo tenebitur ex iuſtitia ad compenſandum ius læſum.

10. Reſpondeo: Per Priuilegium Cruciatæ, aut aliud ſimile non conceditur Regi, aut alteri Priuilegiato aliquod ius, ſed ſolùm licentia ad aliquid faciendum; proinde ex reuocatione nulla ſit iniuria Regi contra iuſtitiam, & per conſequens non tenebitur Pontifex aliquid compenſare. Hucvſque Bardi.

Et hæc ſunt placita Doctorum circa præſentem quæſtionem, quæ mihi ſufficiat tantum propoſuiſſe, nolo enim de meo aliquid dicere.

RESOL. II.

Vtrum, quando quis ſuſcipit, Bullam debeat eſſe in gratia; videlicet in ordine, vt quis eligat Confeſſarium, vtatur lacticiniis, &c.

Et difficultas vero eſt, in ordine ad conſequendas Indulgentias.

Et infertur, quod ſi quis in aliquo iubilæo Feria 4. 6. & Sabbatho, ieiunaſſet in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentalem confeſſionem reponeretur in gratia, is Indulgentiam conſequeretur. Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 6.

§. 1. IN ordine ad Priuilegia Bullæ, videlicet, vt quis eligat Confeſſarium, vtatur lacticiniis, &c negatiuè reſpondendum eſt. Difficultas verò manet in ordine ad conſequendas Indulgentias. Caietanus *tr. 1. de Indul. q. 2.* tenet ſententiam affirmatiuam, & dubius Sotus eſt in hoc *in 4. diſt. 21. q. 2. art. 3.*

Sup. hac diffic. inf. lege doctr. Reſ. 147. & alterius §. eius not.

2. Sed omninò dicendum eſt contrarium, cum Villalob. *in ſum. tom. 1. tr. 27. in tit. n. 5.* Henriq. *in ſum. lib. 7. c. 9. n. 7.* Acoſta *in Bull. Cruc. q. 15. per tot.* & alij. Et ratio eſt: quia Bulla non dicit, vt ſuſcipientes ſint in gratia, nec illud verbum, *contritis*, refertur ad tempus ſuſceptionis Bullæ; ſed ad inſtans conſequendæ Indulgentiæ, completis omnibus requiſitis. Vnde, ſi quis in aliquo Iubilæo feria quarta, ſexta, & ſabbatho ieiunaret in peccato mortali, & die Dominica per Sacramentum Confeſſionis reponeretur in gratia, is Indulgentiam conſequeretur. Ergo, &c. Vide Filliucium *tom. 1. tract. 8. c. 6. num. 138.* & alios.

RESOL. III.

An in magna ciuitate, vt hic Panormi, quis non teneatur primo publicationis die accipere Bullam, ſi eius priuilegiis vti velit, ſed ſufficiat, quod poſtea in illa hebdomada ſumat? Ex parte 1. tractatu 11. Reſol. 92.

§. 1. REſpondet affirmatiuè Henriq. *lib. 2. cap. 19. num. 2. in Gloſſ. littera O*, quem poſteà ſequitur Villalobos *in ſumma, tom. 1. tract. 27. clauſ. 4. n. 10.* vbi aſſerit: [Añade Henrique, que no eſtan obligados todos en vna ciudad grande, a tomar la Bula, el miſmo dia de la publicacion para aprouecharſe della, ſino que baſta, que la reciban dentro de tres dias, ò vna ſemana: de ſuerte, que ſiente, que el que tenia la Bula de otras, no ſe la acaba al punto, que la otra ſe publica en las grandes ciudades.] Ita ille, quod eſt valdè notandum. Sed vide circa præſentem quæſtionem Ioannem Sancium *in Select. diſp. 55. num. 5.*

Sup. hoc inf. in n. 4. Reſ. 44. §. Secus autem. ad lin. 3. & lege etiam doctr. Reſ. 51. &c.

RESOL. IV.

Quidam Princeps ſumere voluit ſecunda vice Bullam Cruciatæ; quæſitus fui, an teneatur ſoluere tarenos decem?

Et quid eſt dicendum de viduis Comitiſſis, Marchioniſſis, Duciſſis, & Principiſſis; atque de aliis quæ mortuis

maritis nullo modo manent Dominæ, nec vſufructuaria bonorum habentium Vaſſallos, an prædictæ teneantur pro ſumenda Bulla contribuere decem tarenos?

Et quid ſi remanſiſſent vſufructuariæ?

Et an filij ipſarum dum, propriis bonis non vtuntur, teneantur hanc maiorem eleemoſynam contribuere?

Et an Domina Vaſſallorum, quæ ratione dotis eſt Domina, ſi vxor ſit alterius, tenetur contribuere octo argenteos, &c.

Et an illi, qui titulos ſumunt ſuper cognomina, vel loca, & Vaſſallos non habent, teneantur contribuere dictam ſummam, ſi Bullam ſumere volunt? Ex p.5. tract.13. Miſc.1. Reſ.53.

§.1. QVidam Theologus affirmatiuè tunc reſpōdit, ſed neque authores, neque rationes adducebat. Dico igitur, Henriquez *lib.7. cap.*20. *num.*3. *in gloſſa, littera Z.* docere eos, qui ſecundùm taxam ſuprà poſitam tenentur drachmas octo contribuere, ſi ſecundùm Bullam ſumant tantùm teneri duas date, ait enim talem præſumi intentionem Commiſſarij; quod quidem ſi aliquo modo conſtaret, verum exiſtimarem; non enim video vnde hæc intentio præſumi poſſit; imò priùs contrarium ex Commiſſarij intentione colligitur, nam pro iis perſonis abſolutè deſignat octo argenteos, & nullo modo diſtinguit in prima, vel ſecunda vice; & ratio, quæ militat in prima vice ſcilicet belli ſubſidium, & qualitas perſonæ militat in ſecunda, ac proinde in ea vice verius exiſtimo, etiam octo argenteos contribuere teneri. Et hæc omnia docet Trullench *in expoſit. Bullæ Cruc. lib.*1. §.3. *dub.*1. *n.*15.

2. Notandum eſt etiam hîc, viduas, quæ mortuis maritis nullo modo manent dominæ, nec vſufructuariæ bonorum habentium vaſſallos, licèt vocentur Comitiſſæ, Marchioniſſæ, Duciſſæ, & Principiſſæ, non teneri pro ſumenda Bulla contribuere decem tarenos; patet ex contextu Bullæ ibi, *Viuiendos ſus maridos.* Secus autem ſi manſiſſent vſufructuariæ; quia re vera dominæ ſunt vaſſallorum, filij verò ipſarum, dum propriis bonis non vtuntur, non tenentur hanc maiorem eleemoſynam contribuere: nam licèt ſint domini proprietarij bonorum, carent tamen vſufructu eorum, & ita non habent bona, quæ tunc poſſint diſpenſare ad ſumendam Bullam, niſi illa, quæ voluerit mater dare, vnde vt gaudeant prædicto priuilegio, tantùm tenentur communem eleemoſynam contribuere. Ita Trullench *num. citato* 12.

3. Nota etiam illos, qui titulos ſumunt ſuper cognomina, vel loca, & vaſſallos non habent, non teneri contribuere dictam ſummam, ſi Bullam ſumere volunt, quod patet ex Trullench *vbi ſuprà.*

4. Et tandem poteſt hîc quæri, an domina vaſſallorum, quæ ratione ſuæ dotis eſt domina, ſi vxor ſit alterius, & ita non habeat bonorum adminiſtrationem, contribuere teneatur octo argenteos? Negat Henriquez *lib.*7. *cap.* 20. *num.*3. *littera* Z. Verius eſt tamen teneri: nam etiamſi bonorum non habeat adminiſtrationem, eſt tamen vxor illius, qui tenetur octo argenteos ſoluere; at Commiſſarius in ſupradicta taxa abſolutè aſſerit, teneri etiam vxores eorum, qui ad ſummam maiorem tenentur, & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. Sic vxores Ducum, Comitum, Marchionum, Conſiliariorum Regiorum, Commendatorum maiorum, tenentur ſoluere octo drachmas eo ipſo, quòd ſint vxores virorum, qui octo argenteos contribuere tenentur, propter illa verba Commiſſarij, *Y as mugeres de todos los eſtados ya dichos ayan de dar ocho, reales de limoſna.* Et ita docet ſupradictus Trullench *num.*14.

RESOL. V.

An Prælati Regulares peccent mortaliter prohibendo, ne ſubditi ſumant Bullam Cruciatæ?

Et ſi Religioſus, petita & non obtenta licentia ſuperioris, ſumat Bullam non peccet, & fruatur Indulgentiis Bullæ?

Et Superior Regularis concedendo, vt ſubditus ſumat Bullam, an poſſit talem licentiam limitare quoad talem vſum, vel quoad talem facultatem, v.g. eligendi Confeſſarium, &c. Ex p.1. tract.11. Reſ.99.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 12. *numero* 29. & anteillum Acoſta *in Bull. quæſt.* 106. vbi ſic ait: [Mortaliter peccat, qui ſubditis prohibet Bullæ ſuſceptionem, niſi id faciat ex legitima cauſa: Imò, & conſcientia prohibentis; ſicut Reipublicæ Chriſtianæ eſt ſcandalum, ita mihi ſuſpecta ſemper erit. Quin potiùs, ſi generali Commiſſario conſtiterit, nullos alicuius Familiæ Religioſos ſuſcipere ſacram Bullam, deberet ſuper hoc diligenter inquirere; & ſi Prælatos illius in huiuſmodi prohibitione culpatos inueniret, contra illos auctoritate Apoſtolica procedere. Infero ſimiliter, quod ſi Religioſus petita, & non obtenta licentia Superioris ſumat Bullam, non peccat: quoniam Prælatus non habet ius ad denegandam talem licentiam; imò & fruetur Indulgentiis Bullæ.] Ita Acoſta, & Villalob. *vbi ſuprà, n.*27. docet, Regularem etiam ex obſeruantia D. Franciſci poſſe ſine ſcrupulo rogare aliquem amicum, vel pœnitentem, vt ſumat ſibi Bullam Cruciatæ.

Quamvis ob plene ſup. hoc lege tamen infra et Reſ. 28. §. Adde, ad medium, verſ. Addit.

2. Verum eſt, vt idem aduertit *num.*26. Superiorem regularem concedendo, vt ſubditus ſumat Bullam, poſſe talem licentiam limitare, quoàd talem vſum, vel quoad talem facultatem: & ita etiam docuit Rodriquez *in Bulla in addit.* §. 9. *num.*7. & Valer. *in diff. vtriuſque fori, verb. Bull. Cruc. diff.* 1. *num.*2. notauit, quòd in Societate IESV practicatur, quòd licèt Superiores non prohibeant acceptationem Bullæ; reſtringunt tamen eam, quantùm ad facultatem eligendi Confeſſarium.

Sup. contēto in hoc §. vlt. infra in Reſ. 27. §. vlt.

RESOL. VI.

An ſi quis ſciat patrem, vel amicum quolibet anno Bullam Cruciatæ illi ſumere, poſſit vti dictæ Bullæ priuilegiis, antequam pater, vel amicus certiorem illum faciat de Bulla iam ſumpta eius nomine? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 90.

§.1. REſpondet negatiuè Rodriquez *in Bull.* §. 12. *in addit. fol. mihi* 212. & poſt illum Vegha *in ſum. tom.*1. *cap.*43. *caſ.*6. quia in negotiis tam arduis, & in vſum tantorum priuilegiorum non ſufficit certitudo moralis, ſeu licentia præſumpta.

Sup. contēto in hac Reſ. in Reſ. ſeq. à principio vſque ad §. Notandum.

2. Sed contrariam opinionem probabilem, & tutam in praxi eſſe exiſtimo, quam docuit ante omnes Henriquez, quem citat, & ſequitur Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 12. *num.*25. vbi ſic aſſerit: [Si vno tienne, ya eſperencia, de que ſu padre le toma cada año la Bula, baſta eſto para vſar della, aunque no aya llegado à ſus manos: porque eſto haze certi dumbre moral: y me parece lo miſmo en caſo, que pariendoſe vno deſte lugar, le prometieſſe vn amigo fiel, y cuydadoze, de tomarſela en publicandoſe.] Ita illc.

RESOL. VII.

An poſſit quis frui priuilegiis Bullæ Cruciatæ, ſi ſciat amicum pro illo ſingulis annis illam accipere, antequam certior fiat de Bulla ſuo nomine accepta?

Et an ſæculares Sacerdotes, & etiam Regulares poſſint comedere oua, & lacticinia in Dominicis Quadrageſimæ ſumentes Bullam Cruciatæ?

Et quid abſque dicta Bulla?

Et decetur poſſe Cardinales, Archiepiſcopos, Epiſcopos, &c. exiſtentes in Regnis Hiſpaniæ, ſumendo Bullam ordinariam Cruciatæ comedere oua, & lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ, & ſumendo aliam extraordinariam Bullam lacticiniorum poſſint cum illa comedere ſingulis diebus Quadrageſimæ, demptis aliquibus, prout in dicta Bulla habetur. Exp.1r.tr.8.& Miſc.8.Reſ.14.

Sup. contēto in hoc. & ſeqq §. vſque annotatione ſeq. in Reſ. præterita.

§. 1. OLim affirmatiuè reſpondi, ſed nominatim cõtra me negatiuam ſententiam tenet Magiſter Gallego *in Bull. Cruc. cap.* 14. *clauſ.* 14. *dub.* 180. vbi ſic ait; [La ſecunda ſententia (que tengo por cierta) enſeña, que ninguno puede vſar ſeguramente de las facultades, y priuilegio que concede la Bula, ſino tiene auiſo cierto de que ſe la han tomado, porque en negocio de tanta importancia como es la abſolución de las cenſuras, y pecados reſeruados, &c. no baſta eſte genero de certeza moral, que ſe la toman todos los años, y que el amigo le diò palabra de tomarſela, porque eſta vida eſta ſugeta à varias contingencias, y puede el Padre, ſu amigo morir, ò eſtar muy enfermo, ò deſcuidarſe en tomarſela. ò oluidarſe: y aſſi no teniendo de hecho la Bula, ò noticia de que ſe la han tomado, no ſe puede dezir, que puede el confeſſor abſolverle por ella, pues no ſabe de cierto que tenga tal iuriſdicion, porque para coſa tan graue en que le dà iuriſdicion el Papa para abſoluer, y comutar votos, &c. es neceſſario ſaberque tiene iuriſdicion, y facultad para ello: y aſſi no baſta la coſtumbre de que ſe la toman cado año eſtando auſente, ni palabra del amigo que ſe lo prometio, porque todo eſto no es infalible, y cierto, ſino muy falible, y incierto ſugeto (como hemos dicho) à las varias contingencias, y ſuceſſos deſta miſerable vida.] Ita ille.

2. Sed ego non recedo à ſententia quam docui, & quam me citato tenet Pater Eſcobar *in theol. moral. tom.* 1. *lib.* 7. *ſect.* 2. *cap.* 28. *probl.* 5. *num.* 466. & me citato Pater Mendo *in Bull. Cruc. diſp.* 2. *cap.* 1. *num.* 3. ambo præſtantiſſimi Theologi inclitæ Societatis Ieſu, quibus adde etiam me citato Ioãnem de Soria *in epilogo ſummarum par.* 2. *tract.* 1. *ſect.* 2. *diſp.* 8. *in principio* & Remigium *in Pract. Confeſſ. tract.* 7. *cap.* 1. §. 8. *num.* 1. vbi ſic ait: [El que ſabe que ſu Padre ò amigo le toma cada año la Bula, puede gozar de ſus priuilegios, aunque toda via no le ayan auiſado, de como la tomaron: Quia ſufficit hæc certitudo moralis. Lo miſmo defiende Villalobos, del que ſe partiò del lugar donde ſe toma la Bula, y le prometiò vn amigo fide digno, que la tomaria por el al publicarſe.] Ita ille.

3. Nec obſtat quod ait Trullench, & Magiſter Gallego, eam certitudinem non eſſe ſufficientem in re tanti momenti, eſſeque incertam eam præſumptionem in re, quæ concernit materiam Sacramentorum, eò quòd potuerit aliquod impedimentum accidiſſe, mortis, morbi, aut ſimilis accipientibus Bullam aliis annis. Additque ſi Epiſcopus quotannis ſoleat facultatem mihi præbere ad abſoluendum a reſeruatis, & ſim moraliter certus, eam denuò fore conceſſurum; tamen quia poteſt mutare conſilium, me non poſſe abſoluere, donec de conceſſione conſtet, ergo nec Confeſſor electus per Bullam, donec de eius acceptione liqueſcat. Non, inquam, hoc obſtat, nam ea eſt certitudo moralis iam acceptæ Bullæ non ſola præſumptio accipiendæ, ſicut eſt præſumptio concedendæ ab Epiſcopo licentiæ abſoluendi à reſeruatis, ſi enim eſſet certitudo moralis licentiæ iam conceſſæ idem dicerem de ea, parem ob rationem: & quamuis res ſit grauiſſima, ea certitudo ſufficiens eſt, homines quippè prudenter operantur, dum eis de aliqua re ita liquet, vt in moralibus nequeat maior eſſe certitudo, nec moraliter ſit periculum, quod fallantur: curandum tamen eſt, vt talis ſit certitudo, quæ periculo falſitatis niſi ob rarum contingens, & moraliter non eueniens, minimè exponatur. Si enim talis certitudo non ſit, aſſentior contrariis Auctoribus: & quidem ſi quis ſeruo fideli commendaſſet acceptionem Bullæ, poſteaque ab eo accidiſſet, iam eſſe acceptam, & ſeruatam, quamuis ipſe eam phyſicè non acciperet, nec videret, nemo inficias ibit poſſe eius priuilegiis gaudere; & tamen ſolã habet certitudinem moralem, in quo caſu inſtantur argumenta contraria. Certitudo igitur moralis, quæ ſufficiens eſt ad iurandum aſſertiue aliquid, non eſt, cur in præſenti non ſufficiat. Non tamen ſat eſt probabilitas moralis; licet enim poſſit quis ſe conformare opinioni probabili; non datur opinio probabilis in hoc, quod ſola cum probabilitate morali expoſita moraliter periculo falſitatis acceptionis Bullæ, poſſit quis illa gaudere; opinio enim benignior exigit certitudinem moralem, quæ non paritur ex rationibus moraliter probabilibus, ſed moraliter certis. Hæc omnia Pater Mendo.

4. Et hanc opinionem docet Eſcobar procedere, ſi experimento vnius, aut alterius anni comperiſſem, propinquum, aut amicum meo nomine Bullam accipere, ad priuilegiorum vſum ſic me gererem, ac ſi Bulla meas peruentaſſet ad manus; quia experientia illa certitudinem moralem efficit, quæ ad moralia ſufficit.

5. Sed vt verum fatear ego non aſſentior viro amiciſſimo quoad experimentum tantum vnius anni, nam requiro ad minus experimentum duorum annorum.

6. Notandum eſt hic obiter, Ioannem de Soria *vbi ſup.* docere quod non poſſunt condemnari illi qui in diebus Dominicis Quadrageſimalibus abſque Bulla lacticinia manducant: quia ſecundum ius commune dies Dominici, non appellantur dies Quadrageſimales. Idem dicendum de Regularibus, & Presbyteris ſæcularibus. Hanc ſententiam probabilem eſſe exiſtimat Eſcobar *loc. cit. lib.* 7. *ſect.* 2. *cap.* 31. *probl.* 16. *num.* 502. imò illam tanquam probabiliorem tenet Andr. Mendo *vbi ſup. in Bull. Cruc. diſp.* 18. *cap.* 1. *num.* 26. & 29. vbi ſic ait; Vt autem ad quæſtionem redeamus, cenſeo, tertiam ſententiam eſſe veritati magis conformem, tutamque in praxi. Quippe in Bulla Latina, poſtquam conceſſum eſt priuilegium ad edenda oua, lacticinia temporibus ieiuniorum, etiam Quadrageſimalibus, ab hoc priuilegio excipiuntur Prælati presbyteri, & regulares, at priuilegium dumtaxat conceditur ad dies ieiuniorum; ergo quia in diebus non ieiunij nullo opus eſt priuilegio; huiuſmodi autem ſunt Dominicæ Quadrageſimæ, igitur in eis abſque priuilegio, aut Bulla omnes indiſcriminatim poſſunt edere oua, & lacticinia; cum in illis diebus non ieiunij nulla ſit in iure communi prohibitio, *vt ſupra dicebamus.*

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 52. §. vlt. & in Reſ. 53. §. Cõfirmatur. & in Reſ. 54. & 58 eiuſdem in §. vlt. ad med. à verſ. Imò & pro Regularibus contentis à lin. 6. huius § lege inf. doctrin. §. Quod autē. huius Reſ. & Reſolutionū eius annot.

7. Aduerſantis ſententiæ fundamentum eſt; quia in Bulla Hiſpana excipiuntur Prælati, Presbyteri, & Regulares à priuilegio veſcendi ouis, ac lacticiniis, en quanto à los dias de Quareſma; Dies autem Quadrageſimæ ſunt Dominicæ. Quod inde confirmatur, quia olim aſſerebatur in ea Bulla prædictos excipi à priuilegio præfato in ieiuniis Quadrageſimæ; poſtea-

que

que fuit emendatum à Commiſſario, qui de hoc Pontificem conſulit, & appoſuit loca ieiuniorum Quadrageſimæ, dies Quadrageſimæ; quæ vox amplius extenditur. Vlterius confirmo; quia idem declaraſſe Pontificem in Bulla ſpeciali, & in ea ſtatuiſſe Dominicas Quadrageſimæ cæteris diebus eiuſdem Quadrageſimæ fore annumerandas quoad abſtinentiam ab ouis, & lacticiniis, teſtatus eſt mihi vir doctus, & grauis Bullam legiſſe affirmauit.

7. Nihilominus ſtandum eſt noſtræ aſſertioni, & dicendo pro eodem ſumi in Bulla Hiſpana dies Quadrageſimales, ac ieiunia Quadrageſimalia; quæ acceptio conformis eſt iuri, in quo Dominicæ Quadrageſimæ non comprehenduntur ſub diebus Quadrageſimæ: *iuxta c. Quadrageſima, de conſec. diſt.*

8. Deinde vt ſæpè monuimus, ſubſtantia verborum Bullæ Latinæ mutari nequit à commiſſario, eſtò poſſit declarari, ſi dubia ſit; non autem eſt dubia in hoc puncto, vt ea verbis illatis patet. Nec ſufficit, ita declaraſſe Pontificem conſultum, ſi authenticè non conſtet de ea declaratione, vt docent Trullen. Diana, & alij; non autem ſic conſtat. Similiter Bulla, aut Breue, quod aſſeritur fuiſſe denuo expeditum declarans, dies Dominicas Quadrageſimæ annumerandas eſſe ieiunij diebus quoad abſtinentiam ab ouis, & lacticiniis, publicatum ſanè non eſt, nec authenticè de eo conſtat, & poſt non exiguam ſollicitudinem nec inuenire illud potui, nec notitiam illius eſſe vulgatam, comperi. Si ergo de illo certum conſtiterit, omninò ei erit ſtandum; ſicut, & conſuetudini, ſi contraria detur legitimè præſcripta. Hucuſque Pater Mendo.

9. Sed ego hanc ſententiam ſemel, & iterum improbaui, & hic Romæ non admittitur, & ſcio ex ordine Sacræ Congregationis indicis fuiſſe in libro cuiuſdam Authoris deletam, qui poſtea folio recuſo mutauit, me citato, ſententiam quam antea docuerat. Nemo itaque poteſt in diebus Dominicis quadrageſimæ edere oua, & lacticinia abſque Bulla Cruciatæ.

Sup. hoc inf. in Reſ. 169. & inferius in tr. 6. Reſ. 58. §. vlt. in princip. & abſq; Bulla in dicto caſu ſup. curſim ad lin. 6. §. Notandum eſt. huius Reſ.

10. Quod autem Sacerdotes etiam Regulares poſſint comedere in diebus Dominicis Quadregeſimæ, oua, & lacticinia ſumentes Bullam Cruciatæ, & docet me citato Magiſter Gallego *vbi ſup. dub.* 49. & me citato P. Bardi *in Bull. Cruc. part.* 2. *tract.* 3. *ſect.* 6. *n.* 58. *cum* 63. & me citato Marcos Serius *in Bull. Cruc. diſp.* 1. *diffic.* 7. §. 5. *q.* 13. *n.* 3. & me citato P. Eſcobar. *vbi ſup. probl.* 17. *n.* 505. & me citato P. Paſqual. *in praxi ieiun. deciſ.* 173. *n.* 4. & me citato Narbona *in annal. iur. an.* 60. *q.* 5. *num* 4. Idem etiam docet Caſtr. Palaus *tom.* 4. *tract.* 25. *punct.* 7. *n.* 8. & Ant. Fernand. *in inſtruct. Confeſſ. part.* 1. *docum.* 6. §. 1. Quidquid in contrarium afferant Rodriq. Henriq. Villalob. Sancius, Ortiz, Vega, & Gallego *vbi ſuprà, citati.*

Quoad doctr. contentã in hoc, & ſeqq. §§. quamuis pro Cardinalibus Sacerdotibus, vel Regularibus lege inf. doctr. Reſ. 164.

11. Verùm ex his ego olim conſului, poſſe Cardinales, Archiepiſcopos, Epiſcopos, &c. exiſtentes in Regnis Hiſpaniarum, ſumendo Bullam Cruciatæ ordinariam, comedere lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ. Dixi Bullam Cruciatæ ordinariam; nam ſumendo aliam Bullam lacticiniorum, poſſunt illa comedere ſingulis diebus Quadrageſimæ; ademptis aliquibus prout in dicta Bulla habetur.

12. Probantur omnia ſuperiùs dicta, quia in Bulla Latina prohibetur Sacerdotibus, & Regularibus aliiſque exceptis vſus ouorum, ac lacticiniorum in diebus ieiunij Quadrageſimæ; ergo extra hoſce dies poſſunt illis veſci; atqui dies Domini non ſunt Quadrageſimalis ieiunij dies, ſed tantùm dies, abſtinentiæ à cibis prohibitis, ſcilicet a carnibus ouis, & lacticiniis, vt experientia conſtat; ergo in illis poſſunt excepti per Bullam, oua, & lacticinia comedere.

13. Itaque dies Dominicæ in Quadrageſima non ſunt Quadrageſimæ dies; idem enim ſunt dies ieiunij Quadrageſimæ, ac dies Quadrageſimæ; atqui dies dominici non ſunt dies ieiunij Quadrageſimæ; ergo nec Quadrageſimæ dies. Oſtendo autem aperte Dominicas Quadrageſimæ non eſſe Quadrageſimæ dies. Quadrageſima incipit à Dominica prima poſt dies Cinerũ & in die Cœnæ Domini terminatur, quia eo in die Dominus Paſcha celebrauit: vt vero completetur quadraginta dierum numerus, ex quibus conſtat Quadrageſimale ieiunium, ſtatuit Eccleſia illos dies quatuor ante Dominicam primam Quadrageſimæ, & alios duos Veneris, & Sabbati poſt Cœnam Domini, eſſe dies ieiunij Quadrageſimalis, loco ſex dierum Dominicarum Quadrageſimæ.

RESOL. VIII.

An Bulla Cruciata, ſi ſumatur, & poſtea culpabiliter amittatur, comburatur, vel rumpatur, adhuc valeat? Ex p. 11. tract. 2. & Miſc. 2. Reſ. 46.

§. 1. NEgatiuam ſententiam olim docui, & me citato illam probat Pater Bardi *in Bull. Cruc. par.* 2. *tract.* 8. *cap.* 2. *ſect.* 3. Sed nouiſſimè Pater Mendo *in Bull. Cruc. diſp.* 21. *cap.* 1. *num.* 3. affirmatiuæ ſententiæ adhæret, ſic enim aſſerit: Cenſeo ipſo quòd quis Bullam acceperit, erogans pro ea eleemoſynam, licet poſtea culpabiliter, aut inculpabiliter eam amittat, aut rumpat, poſſe adhuc omnibus eius priuilegiis frui. Iudicauit hoc probabile Baſilius Legionenſis in explicatione manuſcripta Bullæ. Ita ille.

Docuit in Reſ. quæ hic eſt inf. 10 §. Nota. ad med. à verſ. Et ſi inculpate. & ſeq.

2. Et poſteà in Appendice nominatim contra Patrem Bardi, *diſp.* 2. *cap.* 32. *num.* 173. conatur multis rationibus ſuam firmare ſententiam. Et præcipuè, quia retentio Bullæ non ex præcepto, ſed ex conſilio iniungitur à Pontifice, igitur etiamſi non retineatur, quomodocumque retentio deficiat, poterit quis eius vti priuilegiis. Etenim non exequi opus ex conſilio iniunctum, valorem conceſſioni priuilegij non detrahit, quantũuis ea non executio ortum habeat ex negligentia, quæ in præſenti vocatur culpa, ſeu culpabilis non retentio. Cœterùm retentionem Bullæ non eſſe iniunctam ex præcepto, ſed ex conſilio, & concedit vnus ex aduerſantibus Trullench; Ergo.

3. Sed ego non recedo à ſententia quam docui, & ideò nouiſſimè contra Patrem Mendo inſurgit Magiſter Gallego *in Bull. Cruc.* 14. *dub.* 181. vbi me citato ſic ait, [Digo lo ſegondo, ſi el que tiene la Bula la rompe maliciosamente, ò la pierde, ò la quema de propoſito, no puede gozar de los indultos, facultades, gracias, e indulgencias que en ellas ſe conceden.

4. Eſte dicho es contra Andreas Mendo de la Compañia, en el lugar à qui citado, el qual afirma, que el que ya auia tomado la Bula, ſi la rompieſſe malicioſamente, ò de propoſito la perdieſſe, y que maſſe, con todo le valia la Bula que auia tomado, y podia gozar todo lo que en ella ſe concede. Su fundamento principal es, porque el dezir el Papa, y el Commiſſario General que ſe guarde la Bula, dize Mendo que no es mandato ni precepto, ſino ſolamente conſejo, luego aunque no la tanga en ſu poder el que la tomò, aora ſea por culpa, ò ſin ella el no tenerla guardada, podrà vſar della, y le valdrà, porque no executar lo que ſe ordena por conſejo, no quita ni priua del priuilegio. Eſte fundamento es falsò, porque expreſſamente dize el Commiſſario General en eſta bulla: y declaramos, que los que tomaran eſta bula, ayan de recibir eſta bulla, y guardar eſte ſumario, y Bulla &c. Noteſſe à quella palabra, Ayan de recibir, y guardar, que denota no conſejo, ſino mandato, porque la traducion en Caſtellano, es conforme à la bula plumbea, ò latina que concede ſu Santidad, y en la bula Latina ſe dize aun mas claramente,

porque

porque en ella ſe dize aſſi: *Ea qua decet puritate publicaretur illarum omnium ſummarium, quod etiam per omnes, qui illas vti voluiſſent, accipi, & per eos retineri debere, decreuit, &c.* Noteſe la Palabra, *Retineri debere*, que deuen, y tienen obligacion de guardar dixe el Sumo Pontifice, luego el guardarla no es conſejo, ſino mandato, y mas claramente Gregorio XIII. en la dicha Bula Plumbea, ò Latina dize hablando deſte punto en otra parte deſta manera, *Item mandatur, vt Summarium hoc per omnes Chriſti fideles ad prædictum bellum contribuentes, qui huiuſmodi gratiarum participes eſſe voluerint, recipiatur, & retineatur, &c.* Noteſe à quella palabra, *Item mandatur*, que manda el Papa que ſe tome eſta Bula, y ſe guarde para poder gozar las gracias que en ellas ſe concede: Luego ſi el Papa expreſſamente dize, que lo manda, coligeſe euidentemente que ſe violenta el texto de la Bula, en dezir que el Papa no manda que ſe guarde la Bula, ſino que lo à conſeja, y aſſi en eſta doctrina fue ſingular el dicho Andres Mendo, y ningun Autor que aya impreſſo antes del año de 1652. ha enſeñado tal doctrina, y por conſiguiente no auiendo. Autores que la enſeñen, y lo que mas principales ni razon que la pueda apoyar, ſino es violentando el texto de la Bula, digo que eſta doctrina de Andres Mendo no ſe puede ſeguir en practica.] Ita ille, Cui etiam adde Ioannem Henriquez *in qq. pract. ſect.* 48. *quæſt*. 2. *num*. 5. Remigium *in pract. Confeſ. tract*. 7. *cap*. 1. §. 6. *num*. 4. Et me citato Marcus Serius *in Bull. Cruc. diſp*. 1. *difficult*. 12. §. 10. *num*. 2. & 3. Anton. Eſcobar *in Theol. moral. libro* 7. *ſectione* 1. *capite* 2. *numero* 20. & alios penes ipſos; Itaque non eſt deſerenda ſententia Patris Bardi, quicquid dicat Pater Mendo.

3. Reſpondo que no, porque realmente Pedro tomo la Bula para Iuan, con intencion de aplicarſela à Iuan, y no à otro Eſto dixo tambien Alphonſo de Vega *en el tomo* 1. *de la ſuma, cap*. 43. *caſu* 6. el qual refiere que conſultado deſto el M. Bartholomeo de Medina, reſpondio lo dicho. Tambien dize lo miſmo Ant. Diana 2. *par. tract*. 11. *reſol*. 95. otra coſa feria ſi Pedro quando tomo la Bula para Iuan, no dixo en ſu intencion, no la quiero aplicare à otro, ſino que lo dexò aſſi, teniendo intẽcion de tomar la Bula para Iuan, ſin otras reflexiones è intenciones, ſi hallaque Iuan tiene ya tomada Bula, podra Iuan aplicarſela à otro. Aqui hablamos quando no ſe concedia mas de vna Bula, que aora que ſe pueden tomar dos, ſe ha de dezir, que la ha de recibir Iuan, el qual ſi ya tenia dos Bulas, podrà Pedro aplicarla à quien quieſcere en el ſentido que hemos dicho.] Hæc ille, cui aſſentior & ego. Quæ nunc hanc ſequetur, in eius §. Notandum eſt.

RESOL. IX.

An ſi Petrus ſumat Bullam Cruciata pro Ioanne, qui iam aliam acceperat, poſſit Petrus illam alteri applicare? Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. Reſ. 47.

Docuit in Reſ & §. not. ſeq. §. 1. NEgatiuam ſententiam olim docui, ſed nouiſſimè nominatim contra me inſurgit Pater Mendo *in Bull. Cruc. diſp*. 21. *cap*. 2. *num*. 16. quia ea intentio non ſolùm eſt de traditione Bullæ, ſed de vſu illius, quem Ioannes exerceat, at non obſtante ea intentione, poteſt Ioannes non vti illa, ſed tradere alteri eam Bullam, igitur intentio illa nihil operatur alioquin etiam operaretur, vt nullus alius poſſet vti einſmodi Bulla propter rationem eamdem aduerſantium, nempe quia fuerat intentio Petri, vt nullus alius, niſi Ioannes, ſed vt Ioannes, & non alter illa vteretur. Præterea ea intentio effectum non ſortitur, donec Bulla acceptetur à Petro habet tamquam implicitè imbibitam conditionem, ſi Petrus acceptet; ea enim, ad quæ opus eſt vt duo concurrant, alterutro deficiente non ſortiuntur effectum. Quare illa conditione non appoſita, liber manet Petrus ad applicandum alteri Bullam; ſicut qui offert alteri nummos animo verò donandi, ſi non acceptentur, manet adhuc dominus eorum, poteſtque alteri donare. Itaque Bullæ applicatio quaſi effectiua in ſuſpenſo eſt, donec acceptetur, & propter conditionem imbibitam: & quia dum offerens, & acceptans non concurrunt, non datur locus applicationi in exercitium redactæ, non eſt ad quem Bulla illa pertineat. Ita Mendo.

2. Sed ego non recedo à ſententia quam docui, & quam me citato tenet etiam Magiſter Gallego *in Bul. Cruciata cap*. 14. *clauſ*. 14. *dub*. 178. vbi ſic ait. [Preguntaſe, ſi Pedro toma la Bula para Iuan, el qual ya la tenia tomada para ſi, ſi podra Pedro aplicarla, y darſela à otro?

RESOL. X.

An ſi quis ſumat pro amico Bullam Cruciata, & ſcribat in ea eius nomen, poſſit hic illam non acceptare, ſed nomen ſuum tollere, & illam alicui applicare?

Et an ſi Petrus ſumit Bullam pro Ioanne, qui iam alteram acceperat, poſſit Petrus illam alteri applicare?

Et an oporteat, vt nomen proprium ſit eidem Bulla inſcriptum?

Et an ſi inculpatè Bulla fuerit amiſſa, aut combuſta, ſit neceſſarium, vt alia ſumatur? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 95.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè cum Villalobos *in ſum. tom*. 1. *tract*. 27. *clauſ*. 4. *num*. 23. vbi ſic ait: Sup. hoc in Reſ. ſeq. [Si vn amigo me tomò la Bula, y me la embio, y yo, que tenia tomada otra no la acepte, la puedo dar à otro, y lo que deximos de poder la dar à otro la que embio el amigo, lo entiendo yo, aunque trayga eſcrito el nombre, que en eſſo va poco, y aunque ſe mude, no por eſſo ſera falſario el que lo eſcriue,] Ita ille.

2. Notandum eſt tamen, quòd ſi Petrus ſumit Sup. hoc in Reſ. præterit. Bullam pro Ioanne, qui iam alteram ceperat, non poteſt Petrus illam alteri applicare: quia, vt ait Vega *in ſumm. tom*. 1. *cap*. 43. *caſ*. 6. realiter ille ſumpſit illam Bullam cum intentione applicandi Petro, & non alteri. Ergo, &c. Et ita teſtatur reſpondiſſe de hoc caſu interrogatum Medinam.

3. Nota etiam cum Villalobos *vbi ſuprà*, & Vega *in ſumma tom*. 2. *cap*. 7. *caſ*. 26. & Henriquez *libro* 7. *cap*. 20. *numero* 5. quòd non oportet, vt nomen proprium ſit eidem Bullæ inſcriptum: Et ſi inculpa- Sup. hoc & contento in ſeq. §. ſup. in Reſ. 8. pate Bulla fuerit amiſſa, aut combuſta, non eſt neceſſe, vt alia ſumatur; ſed poteſt, hoc non obſtante, quis illa frui.

4. Et ideò hanc ſententiam poſt Henriquez, & Villalobos docet Nugnus *in* 3. *part. tom*. 2. *tract. de Bull.* §.... *in fin.* vbi ait: [Notandum eſt, quòd, vt Bulla ſit valida, debet recipi, & obſeruari cum aliqua mediocri diligentia: ſi verò ſine culpa deperdatur, vel rumpatur; tunc credo, quòd valet; quia non debet eſſe maior obligatio in hac parte, quam eſt in aliis rebus.] Sic ille: Idem etiam docet Acoſta *in Bull. quæſt*. 12. & Vega *in ſumma tom*. 2. *cap*. 7. *caſ*. 23. & Gomez *in Bull. clauſ*. 11. *num*. 12. & 13. & nouiſſimè Acugna *in Decretum Gratiani, part*. 1. *diſp*. 100. *cap* 10. *num*. 5. Sed, his non obſtantibus, ex verbis Bullæ contrarium apparet dicendum eſſe: habent enim: [Dichiaramo, che quelli che la pigliaranno, habbiano da riceuere, & conſeruare queſta Bolla, perche d'altra maniera non

non guadagneranno la detta Bolla, ne le gratie di quella.]

RESOL. XI.

An ſi aliquis ſumas pro amico Bullam Cruciata, & ſcribat in ea eius nomen, poſſit talis eam non acceptare, ſed nomen ſuum tollere, & illam alteri applicare? Ex p. 3. tract. addit. Reſ. 24.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens. in §. eius 1.

§. 1. PRo affirmatiua ſententia *part. 1. tract. 11. reſolut. 95.* adduxi Villalobos, cui nunc addo Ægidium Trullench *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 1. dub. 2. num. 6.* vbi ſic ait: *Si habens Bullam non eam ſibi acceptauit, ſeu applicauit poteſt eam in alium gratis, ſeu data ſtipe transferre, vel eam Commiſſarius recuperare. Ita Rodriquez,* §. 12. num. 17. *& Henriquez* lib. 7. cap. 8. num. 1. litt. B. cap. 20. num. 5. lit. H. *Vnde ſi iam acceperam Bullam, & parentes aut amici mittant ad me aliam, vel alias, quas nomine meo acceperant, licet tunc mihi has Bullas, quibus non indigeo, ſub ſtipe in alios transferre. Ratio eſt, quia quamdiu non acceptaui, applicatio eſt in pendenti, atque ita licet eam in alium transferri etiam data ſtipe: talis enim cenſetur animus Pontificis & Regis, ſcilicet vt nemo ſit grauandus vt retineat niſi vnam Bullam ſibi opportunam, quare reliquas ſi aliis confert accepta ſtipe, reuera illis proderunt. Quod procedit, quamuis in Bulla ad me tranſmiſſa ſit nomen meum appoſitum: nam per nominis appoſitionem per errorem factam, ſine propria acceptatione Bulla non ſit mea, & adhuc manet in pendenti. Vnde poterit mutato nomine ante acceptationem in alium transferri. Nec mutat nomen ab alio ſcriptum ex culpa, quia hoc potius eſt corrigere, ſiue emendare id quod ex ignorantia alterius factum eſt, vt docet Nauarr.* capite 22. num. 62. in fin. *Et ratio eſt, quia iſta Bulla non ſunt litteræ Apoſtolicæ, ſed tranſumpta litterarum Apoſtolicarum.* Ita ille. Vide etiam Rodriquez *in Bul.* §. 12. *num.* 17. & Henriquez *lib. 7. cap. 8. n. 1. in gloſ. lit. B. & cap. 20. n. 5. in gloſſ. lit. H.*

RESOL. XII.

An valeat Bulla ſumpta ex pecuniis ablatis, furatis, & quid, ſi meretrices illam ſumant? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 101.

§. 1. AFfirmatiuè videtur reſpondere Rodriquez *in Bul. §. 1. in addit. dub. 7.* ſed libenter cum ipſo concurro quoad meretricem, quæ de quæſtu turpi eleemoſynam dat pro Bulla: quia hæc, licet turpiter faciat peccando; non tamen turpiter recipit quæſitum, vt communiter ſentiunt Doctores. Secùs autem de illo, qui ex pecuniis ablatis ſumit Bullam: quia talis ſumptio Bullæ nihil valet, cùm Summus Pontifex vult hanc eleemoſynam ſoluendam eſſe de propriis bonis, & facultatibus: ſed pecunia ablata non eſt de propriis bonis: ergo, &c. Et ita de fure, & de meretrice ſentiunt Acoſta *in Bull. Cœn. quæſt.* 12. & Vega *in ſumm. tom. 1. cap. 43. caſ. 7.* & Nugnus *in 3. part. tom. 2. tract. de Bulla.*

RESOL. XIII

An ſi elapſo anno Bulla non promulgetur, ſed paulo poſt promulganda erit, poſſit quis intra illud tempus frui priuilegio primæ Bullæ? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 91.

Sup. hoc curſim inf. in Reſ. 54. §.

§. 1. REſpondet Rodriquez negatiuè *in Bulla, §. 5. num. 2.*

2. Sed affirmatiuam ſententiam docet Henriquez *lib. 7. cap. 10. num. 2.* vbi ſic ait: [Si elapſo anno, & paucis diebus, non promulgetur ſecunda Bulla (quam conſtat paulò poſt promolgandam) fruetur quis prima Bulla ex pia interpretatione Pontificis, & Commiſſarij; quia annus vnus computatur more Eccleſiaſtico à prima vſque ad ſecundam promolgationem circiter.] Ita ille ſatis probabiliter; qui *in Gloſſa littera O,* teſtatur, ita etiam docuiſſe multos Iuriſperitos, & Theologos Salmanticenſes; & nouiſſimè docet etiam hanc ſententiam contra Rodriquez, Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 4. num. 8. & 9.* Sanc. *in ſelect. diſp. 55. per totam.*

Sed Pater. propè fin. verſ. quod expirante anno.

RESOL. XIV.

An ſi ante elapſum annum promulgetur ſecunda Bulla, poſſit quis vti priuilegio primæ Bullæ, donec tranſeat annus, non obſtante publicatione alterius Bullæ? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 93.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Gomez *in explic. clauſ. 5. num. 1.* & Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 4. n. 15.*

Sup. hoc inf. in Reſ. 54. §. Sed Pater. breuiter propè fin. verſ. & facta alterius Bullæ.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliter docet Rodriquez *in Bul. §. 5. n. 2.* vbi ait: [Durante el año, vale la Bola, y ningun Comiſſario la puede ſoſpender. Y aſſi antes, que ſe acabe el año de la publicacion, es contra la voluntad de ſo. Santidad, y de ſu Mageſtad, que ſe predique otra Bula, y que ſe ſoſpenda la paſſada. Por tanto los Rectores, y Curas queriendola predicar en ſus lugares, antes de acabado el año de la publicacion, pidan à los Commiſſarios, que declaren en polpito, que no ſe acaba el año de la publicacion de la Bula paſſada, ſino ta dia.] Ita ille: & Vega *in ſum. tom. 1. cap. 43. caſ.* 10. quod pro praxi eſt valdè notandum, & ideò nouiſſimè hanc ſententiam docet Sanch. *in ſelectis, diſp. 55. num. 4.*

RESOL. XV.

An ſi quis ſub fine anni, quo expirat Cruciata, incipiat confiteri, & quia non poteſt ob iuſtas cauſas confeſſionem finire, & abſolutionem obtinere, poſſit Confeſſarius, tranſacto anno, virtute præcedentis Bullæ illum abſoluere?

Ex quo infertur, quod ſi aliquis haberet licentiam audiendi confeſſiones ad tempus, poteſt tranſacto proſequi confeſſionem ante cœptam? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 94.

§. 1. PVtat Henriq. loquens de Iobileo, *lib. 7. cap. 11. n. 3.* debere Confeſſarium in tali caſu abſoluere pœnitentem à reſeruatis, & poſtea audire reliqua peccata tempore opportuno.

Sup. hoc inf. in Reſ. 54. §. vlt. per tot.

2. Sed ego puto abſolutè, quòd ſi confeſſio incipiat tempore habili, intra terminum, ſcilicet, anni publicationis Bullæ, poteſt Confeſſarius de cætero audire totam pœnitentis Confeſſionem, & illum poſtea à reſeruatis, & cenſuris abſoluere. Et probabiliter docet Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. de Sacr. Confeſ. cap. 12. concl. 5. dub. 2.* & Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 2. cap. 13. n. 15.* Quòd ſi aliquis haberet licentiam audiendi Confeſſiones ad tempus, poſſet eo tranſacto proſequi Confeſſionem antè cœptam.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Reſ. 44. militantes in fin. §. 1. & in tom. 7. tr. 1. in fin. Reſ. 101.

3. Et ideò in terminis noſtræ Bullæ hanc ſententiam docet Rodriquez §. 6. *num. 2.* Villalobos *in ſumma tract. 27. clauſ. 4. num. 12.* Acoſta *in Bull. quæſt. 36.* & alij.

4. Vnde optimè docuit idem Sanchez, *vbi ſuprà,*

in

in ſumma tom.1, lib.4. cap.54. num.34. etiamſi tempus Bullæ Cruciatæ tranſeat poſſe Confeſſarium concedere maius tempus pœnitenti, vt recordetur de voto, quod ſcit emiſiſſe; ſed eſt immemor ſpeciei; & poſteà, tranſacto etiam anno Bullæ, illud commutare: quia cauſa illa fuit incœpta tempore inhabili. Vnde etiam patet, quòd iuriſdictio Commiſſarij, ac miniſtrorum Cruciatæ durat, quouſque omnes cauſæ incœptæ concurrentes ad vtilitatem & iuriſdictionem Cruciatæ firmantur, proindeque regalia præfatis miniſtris conceſſa, quandiu illi occupati fuerint in negotiis Cruciatæ in ſuo robore permanent. Et ita notauit Acoſta *quæſt.*100.

RESOL. XVI.

An priuilegia Bullæ Cruciatæ ſint fauorabilia, & amplianda?

Idem eſt dicendum de Iubileo. Ex p.1.tr.11. Reſ.98.

Sup. contẽ o in hac Reſ. etiã pro Iubilæo, in 10. 3. tr. 2. Reſ. 50. & hic inf. in Reſ. 161 §. penult. Et pro Indulgẽtia huius Bullæ an ſit ampliãda ſup. in tr.1. ex Reſ. 12. lege doctr. §. Sed aliquibus.

§.1. NEgatiuè reſpondet Sanchez *de matrim. to.3. lib.8. diſput.7. num.7.* ideò putat eſſe ſtrictè intelligenda.

2. Sed contrarium puto aſſerendum eſſe cum Suarez *de relig. tom. 2. lib.6. c.16. n.3.* qui teſtatur multos viros doctos noſtri temporis ita ſenſiſſe. Idem etiam docet Raphael de la Torre *in 2.2. tom.1. q.88. art.12. diſp. vlt. n.1.* Villalobos *in ſumm. tom.1. tr. art.27. in ſit. num.7.* Henriquez *lib.6. cap.16. num.3. & lib.7. cap.30. numero* 4. & alij: quia huiuſmodi priuilegia ſunt beneficium Principis, ſine alicuius præiudicio; ſunt opus liberalitatis, clementiæ, charitatis, &c. Ergo ſunt fauorabilia, & amplianda. Deinde, tales facultates ordinantur immediatè ad pleniorem abſolutionem faciendam, quæ quoad hanc partem eſt fauorabilis. Et tandem ordinantur non ad bonum priuatum, ſed ad publicum totius Eccleſiæ, ad ſubueniendum publicæ eius neceſſitati. Ergo, &c. Et idem dicendum eſt de Iubileo.

RESOL. XVII.

An per Bullam Cruciatæ Confeſſor approbatus ab ordinario in vna Diœceſi, poſſit in alia in Confeſſorem ſine noua Ordinarij loci approbatione eligi, ſiue ille Ordinarius ſit Epiſcopus originis, ſiue beneficij, ſiue domicilij, & ſiue ſit Epiſcopus pœnitentis, ſiue Confeſſarij.

Idem dicendum eſt de tempore Iubilei.

Et an ſub nomine Ordinarij non intelligantur, nec includantur Abbates, vel Prælatus Religionis, ſeu Epiſcopus Titularis? Ex p.1. tract. 11. Reſ.7.

Sup. hoc in to. 5. tr. 1. ex lata doctr. Reſ. 4. & omniũ Reſ. eius primæ annot. & ſignanter, in princ. §. Hinc. & hic inf. in tr. 4. Reſ. 1. ſignãter in §. Vnde, & in to. 5 tr. 1. Reſ. 19. § Septimus caſus in principio.

§.1. NEgatiuè reſpondet Layman *in Theol. moral. lib.5. tract.6. c.11. n.8.* Villalob. *in ſum. tom.1. tr.9. dub.15. num.3.* Beia *p.4. caſ.20.* Zerola *in praxi pœn. c.16. q.8.* Vaſquez *in 3. p. tom.4. q.93. art.3. dub.4. num.3.* Leone *de Iubileo, p. 2. q.9. n.19.* Campanili *in diuer. iur. canon. rubr.12. c.25. num.77.* Acoſta *in Bullam Cruciatæ, q.38. per tot.* Guttierrez *in qq. canonicis, lib.1. cap.27. num.6.* & alij.

2. Sed contrariam ſententiam probabilem etiam eſſe indico, cum Henriq. *lib.3. de Pœnit. cap.6. num.7. & in Gloſſa, lit. A. & lib.7. de Indulg. c.12. n.4.* quem poſteà, relictis aliis, ſequitur Valerus *in diff. vtriuſque fori, verb. abſol. diff.1. n.7. & ſeq.* qui doctè, & fusè probat hanc ſententiam.

3. Dico igitur: Quiſquis per Bullam Cruciatæ, (& idem dicendum eſt de tempore Iubilei) poteſt in Confeſſarium eligere quemcumque approbatum à ſuo Ordinario Epiſcopo, ſiue ille Epiſcopus ſit originis, ſiue beneficij, ſiue domicilij & ſiue ſit Epiſcopus pœnitentis, ſiue Confeſſarij, quia Bulla non requirit aliud, niſi quòd Confeſſarius ſit approbatus ab Ordinario: ſed, qui in aliquo loco eſt ab aliquo Ordinario approbatus, verè dicitur approbatus ab Ordinario: ergo per Bullam vbique erit eligibilis.

4. Et hanc opinionem docet etiam Fay *in diſp. de pœnit. in addit. ad 3. p. q.8. a.5. diſp.3. concl.4.* Llamas *in ſum. p.1. c.6. §.6.* Portel. *in dub. regul. ver. Confeſſ. regul. eiuſque præſentatio, n.4.* Ledeſ. *in ſum. tom.1. tract. de Sacr. Pœnit. c.13. dub.7.* Fernand. *in exam. Theol. mor. p.3. c.9. §.8. n.4. & 5.* Nugnos *in 3. p. tom.2. q.8. art.5. dub.9.* Coninch *de Sacr. diſput.8. dub.7. num.53.* Regin. *in praxi, tom.1. lib.6. c.16. q.4. n.188.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.2. tr. de pœn. q.4. dub.9. conc.2.* & Filliuc. *tom.1. tr.7. c.9. n.262.* & ita docuiſſe teſtatur Henriq. *vbi ſuprà*, Archiepiſcopum Blancho S. Iacobi, & Guerrero Granatenſem, qui Concilio adfuerunt cum Magiſtris Mancio, Gallo, Gueuara & Medina, & aliis Magiſtris Religionum Diui Dominici, Franciſci, & Auguſtini, cum Theologis, & Iuriſtis Salmanticenſibus.

5. Ad quandam verò reſponſionem Cardinalium, quam aſſerunt Doctores contrariæ ſententiæ, reſpondetur, de illa authenticè non conſtare: immò Valerus, & Suarez aſſerunt pro noſtra ſententia alias Cardinalium Declarationes. Notandum eſt verò, quòd ſub nomine Ordinarij non includuntur Abbates vel Prælati Religionis, ſeu Epiſcopus titularis; & ideò Confeſſarij à ſupradictis approbati non poſſunt eligi per Bullam, vt notat Nugnus *vbi ſuprà*.

RESOL. XVIII.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis eligere in confeſſarium habentem beneficium Curatum?

Et an hoc etiam procedat quoad illos tantum, qui actu beneficium Parochiale retinent, non autem ſi habuerunt, ſed renunciarunt?

Et an ſub nomine beneficij Parochialis includantur ſuperiora beneficia, vt Abbates, Archipræſbiteri, & huiuſmodi habentes curam animarum, & iuriſdictionem in hoc foro? Ex p.1. tract.11. Reſ.8.

§.1. NOn poſſe, docuit Nugnus *in addit. ad 3. part. tom.2. quæſt.8. art.5. dub.9. in fin.* & Guttierez *in qq. canon. lib.1. c.27. n.21.* quia in Bulla ſolùm Pontifex facit mentionem de Confeſſario approbato ab Ordinario, & ne verbum quidem de illo, qui obtinet beneficium parochiale.

Sup. hoc inf. in tract.4 ex Reſ. 1. lege doctrinam §. Sed quidquid. & in to. 1. tr. 3. in fine Reſ.13. & in tom. 5. tr. 1. Reſ. 19. §. Septimus caſus, cuiſim ad lin. 6.

2. At, his minimè obſtantibus communiter contrarium docent DD. vt Valer. *in diff. vtriuſque fori, verb. abſol. diff.1. n.16.* qui citat Blancho Archiepiſc. Compoſtellanum, & multos Magiſtros Salmanticenſes cum Viualdo. Idem docuit Villalobos *in ſumm. tom.1. tract.9. dub.56. n.4.* Homobon. *in exam. Eccleſ. p.1. tract.5. cap.3. q.15.* Syluius *in addit. ad 3. q.8. art.5. dub.6. conc.1.* Suarez *in 3. p. tom.4. diſp.28. ſect.4. n.18.* Reginald. *tom.1. lib.1. cap.16. q.3. num.189.* Cruz *vbi ſuprà*: Fagundez *de Præcept. Eccleſ. tract.2. lib.7. cap.2. num.35.* Filliuc. *tom.1. tract.7. cap.9. n.257.* cum aliis. Ea ratio eſt: quia per Concilium Trident. talis abſolutè approbatur nec Concilium exprimit, vt ab hoc, vel illo Epiſcopo reputetur idoneus: eſt igitur talis vbique proximè capax iuriſdictionis, ſi alionde conferatur ab eo, qui poteſt delegare vel mediante Bulla, vel ſimili priuilegio eligendi Confeſſorem.

3. Ad argumentum verò Nogni reſpondeo, quòd licet in Bulla efficiatur tantùm mentio de Confeſſario ab Ordinario approbato; tamen, quod dicitur de vno æquiparatorum debet dici de alio *ex reg. iuris, & quæ per Gloſ. in l. ſi quis ſeruum C. de furtis, & in cap. ſi*

aliqua delicta iuſtè priuetur & beneficio, & approbatione; In eudum etiam occurrit vt in ipſomet habente beneficium agnoſcatur inſufficientia, quæ prius fuerit ignota, & ideò ſuſpenditur ab officio, proindè iure optimo potuit diſponi, vt relicto beneficio, vel Parocho impedito ab adminiſtratione Sacramentorum per ſuſpenſionem, deperdatur approbatio data intuitu eiuſdem beneficij, & hæc omnia docet Bardi *vbi ſupra*.

7. Nota vero in fauorem Patris Hurtadi, quod præter Villalob. & Rodriq. ſuam ſententiam nouiſſimè ſequitur ex Societate Ieſu Pater Andreas Mendo *in Bullam Cruciatæ diſp. 22. c. 2. & 7.*

Sup. hoc inf. in tractat. 4. Ref. 2. §. 1. poſt med. verſ. Hinc autē. & ſup. ad lin. 7. § 1. huius Reſ.

8. Nota etiam, Pellizarium *in man. regul. tom. 2. tract. 8. cap. 3. num. 41.* docere me citato, Parochum reſignato beneficio parochiali ingredientem religionem poſſe eligi in confeſſarium virtute Iubilæi, ac Bullæ Cruciatæ, eo quod non deſinat eſſe approbatus per reſignationem beneficij, ſed ſolum amittat iuriſdictionem, quæ ei confertur à Papa vi Iubilæi, &c. probat item illum poſſe à Prælato regulari exponi ad audiendas confeſſiones ſæcularium, ſtante quòd Confeſſarij regulares iuriſdictionem recipiunt immediatè à Papa per ſuum Prælatum.

9. Immò Ceſpedes *de exempt. d. 119. num. 3.* dicit cum Peyrino *tom. 3. de priuileg. c. 4. num. 22.* Parochum regularem amotum à Parochia poſſe adhuc audire confeſſiones in ea diœceſi, & probat, quia hic Regularis non eſt minus approbatus ad confeſſiones, quàm ij, qui ſimpliciter approbantur, cùm verè dicatur Confeſſarius approbatus, & vt talis vi Iubilæi poſſit eligi à quocumque, vt apud Cardinalem de Lugo *diſputat. 21. de pæn. ſect. 1.* plures docent; ſicut ergo ſimpliciter approbati ad confeſſiones, poſſunt ſemper excipere confeſſiones, ſi diſcedant à Diœceſi, & redeant; ſic & poterit regularis Parochus amotus à Parochia; Idem docet de Parocho ſæculari Villalobos *tractat. 9. difficult. 55. num. 5.* & Rodriquez putans ex reſignatione Parochiæ non deſinere approbationem, quod benè negant Bordonus *reſolut. 7. numero 47.* Boſſius *ſect. 3. de Iubilæo caſu 2. §. 2. numero 56.* aliique, nixi eo fundamento: quod approbatio Parochi importat actualem habitationem beneficij parochialis, vt conſtat ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 23. cap. 15.*

10. Non deſinam tamen hîc apponere pulchrum dubium, An ſit per Bullam Cruciatæ eligibilis Confeſſarius, cui Epiſcopus licentiam confitendi abſtulit, & affirmatiuè reſpondet Leander *de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. diſputat. 11. quæſt. 65.* vbi ſic ait, Qui Parochiale beneficium habuit, ſed iam non habet, quia illud reliquit, vel cum alio ſimplici commutauit, non indiget noua approbatione Epiſcopi, vt per Bullam in Confeſſarium eligatur, quia niſi aliàs Epiſcopus expreſsè auferat ab illo approbationem, vel ſuſpendat, donec iterum examinetur (in quo caſu conſentio authoribus affirmantibus) noua indigere approbatione, in ſua approbatione perſeuerat; ac proinde capacitatem habet vt per Bullam eligatur, vt optimè DD. primæ ſententiæ.

11. Nec enim quòd careat actuali iuriſdictione aliquid obſtat, cum Bulla non expoſcat iuriſdictionem audiendi confeſſiones, in eo, qui eligitur, ſed tantum approbationem, nam iuriſdictio delegata, ſuppoſita approbatione per ipſam Bullam conceditur; Immò idem dicendum cenſeo de aliis confeſſoribus, à quibus licentiam audiendi confeſſiones auferre ſolent Epiſcopi, quod ſcilicet niſi ſimul cum reuocatione licentiarum, approbationem auferant, ſemper remanent eligibiles virtute Bullæ huiuſmodi Confeſſores, etiamſi ſæculares ſint. Ita ille.

RESOL. XX.

An Prælati Regulares ſint eligibiles in Confeſſarios virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi?

Et curſim docetur, ex Decreto Clem. VIII. §. 2. de reſeruat. Caſ. pro Regularibus, *quod Prælati Regulares prohibentur audire confeſſiones ſuorum ſubditorum, niſi ſponte accedant.*

Et à fortiori infertur extra tempus Iubilæi, vel ſine Bulla Cruciata, Prælatos Regulares non poſſe audire confeſſiones ſecularium abſque Epiſcopi approbatione. Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. Reſ. 52.

§. 1. NOminatim contra me affirmatiua ſententia placet nouiſſimè Magiſtro Gallego *in Bull. Cruc. 9. dub. 84.* ſibi ſic ait: [Pero no puedo dexar de confeſſar que me agrada mucho la reſolucion del Padre Maeſtro Fray Diego Nuño *in addit. ad 3. p. quæſt. 8. art. 5. dub. 8.* en la ſolucion de noueno argumento, el qual dize, que tiene para ſi por euidente, que ſi ſe cōcede que el que es Parrocho ſolo por ſerlo ſin otra aprouacion del Ordinario es elegible por virtud de la Bula (lo qual no admitte el Maeſtro Nuño, como diximos en la duda antecedente) ſe ha de conceder tambien neceſſariamente, que los prelados de las Religiones, ſolo por ſerlo ſin otra aprouacion del Ordinario, pueden ſer eſcogidos por la Bula porque (dize Nuño) aunque los Prelados de las Religiones no ſon Ordinarios de derecho diuino; pero ſon Parochos de derecho diuino en ſus conuentos; y muchas vezes acontece tener mas ſubditos que tiene vn Parroco de vna aldea pequeña, ò de vna Parroquia, ò Feligreſia de pocos feligreſes como acontece en muchos lugares donde ay multitud de Parroquias, y pocos vezinos. Luego ſi vn Sacerdote ſolo por ſer Parrocho, ſin otra aprouacion alguna, es elegible por la Bula, lo qual admite, y concede el Maeſtro Ledeſma, como vido en la duda antecedente: Luego tambien ſe ha de dezir lo miſmo de los Prelados de las religiones que ſon verdaderos Parrochos, aunque no abſolutamente Ordinarios, y pues en la dicha duda, diximos con el Maeſtro Ledeſma, y otros muchos Autores, que era muy prouable que el tiene Beneficio Parroquial, ſin otra aprouacion alguna del Ordinario, es elegible por la Bula, parece que es mas conſiguiente à eſta ſentencia el dezir, que los prelados de las Religiones, ſolo por ſerlo, ſin otra aprouacion pueden ſer eſcogidos por la Bula: y aſſi en eſta parte, con mas ilacion y conſequencia, me parece que hablo e Maeſtro Fray Diego Nuno que el Maeſtro Fray Pedro de Ledeſma: y pues eſte confieſſa que hombres Doctos han dicho, que los tales Prelados, ſolo por ſerlo, pueden ſer electos por la Bula, y no nombra Ledeſma quien ſon eſtos hombres doctos, me ha parecido nombrarlos; Eſtos ſon los ſapientiſſimos Maeſtros Fray Mancio de Corpore Chriſti, Fray Iuan Gallo, Fray Bartolome de Medina, Fray Domingo Bañez, todos quatro de nueſtra Orden de Predicadores, y Cathedraticos de Prima de la Inſigne Vniuerſidad de Salamanca, los quales refiere, y ſigue por eſta reſolucion de que ſon elegibles por la Bula. El Padre Enriquez *libr. de Indulg. capit. 12. numero 3. in gloſſa littera R.* y Iuan Valero Monge Carruxo lo tiene eſpreſſamente *in differentiis vtriuſque fori, verb. Nullitas, difficultat. 5.* Huc vſque Gallego, pro cuius ſententia ego alios adduxi in *part. 5. tr. 12. reſolut. 51.*

Sup. hoc in princ. Reſ. 1. annot ſeq. in eius §. 1. & curſim in alio §. prætetitim not.

2. Sed non recedo à ſententia negatiua, quam

præter

Quæ hic eſt int. in tr. 4. Ref. 6. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 343. §. vlt. in princ.

præter Suarez, & Rodriquez, quos adducit Gallego, tenet Fagundez *de præcept. Eccleſ. pr. 2. lib. 7. cap. 2. num. 39.* Tamburinus *de iure Abbatum tom. 2. diſput. 6. quæſt. 17.* Ludouicus à Crua *in Bull. Cruc. diſp. 1. cap. 2. dubitat. 11. numer. 9.* Paſqualigus *de Iubileo q. 187. num. 2.* & me citato Georgius Gobat. *de Iubil. cap. 31. num. 331. in fine*, & me citato Andreas Mendo *in Bull. Cruciat. diſput. 22. cap. 2. num. 30.* & me citato Pater Bardi *par. 2. tractat. 5. cap. 2. ſectio. 1. num. 6.* idem docet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſput. 11. quæſt. 63.* Fillincius *tom. 1. tract. 8. num. 175.* Quintanadueña *de Iubileo duarum hebdomadarum, cap. 20. numero 1.* Cardinalis Lugo de *Pœnit. diſputatione 21. ſect. 1. numero 10.* & alij penes ipſos.

3. Dicendum eſt itaque contra Magiſtrum Gallego Prælatos Regulares non poſſe eligi in Confeſſarios virtute Bullæ Cruciatæ, neque tempore Iubilæi, Probatur, quia, vt ait Paſqualigus, in tantùm poſſunt eligi, in quantum poſſunt eligi habentes parochiale beneficium, quibus poſſunt æquiparari, Prælati Regulares. Sed non poſſunt æquiparari, ergo nec etiam poterunt eligi. Minor probatur; Tum quia habentes Parochiale Beneficium ideò habentur pro approbatis ad audiendas confeſſiones, quia per examen iudicati ſunt idonei ad curam animarum præcipuè in ordine ad diminiſtrationem Sacramentorum, quod non habet locum in Prælatis Regularibus; Imò in decreto Clementis VIII. §. 2. *De reſeruat. caſ. pro Regular.* prohibentur audire confeſſiones ſuorum ſubditorum, niſi ſponte accedant, tum quia habentes Parochiale beneficium ſunt declarati idonei pro excipiendis confeſſionibus ſæcularium: vnde electio quoad ipſos conceſſa eſt intra ordinem confeſſariorum, qui pro ſæcularibus ſunt deputati. At Prælati Regulares non ſunt intra hunc ordinem, & ideò facultas eligendi de vno ordine non poteſt extendi ad eos, qui non ſunt intra illum ordinem.

Sup. hoc inf. ad lin. 3. §. penult. huius Ref. & in to. 7. tr. 1. lege doct. Ref. 122. ſignãter §. 2. ad med. à verſ. Clem. VIII. & §. Poſt hæc.

4. Confirmatur. Habentes Parochiale beneficium non habentur pro idoneis à Concilio ex eo quod habeant curam animarum ſed ex eo quod non aſſumuntur ad ipſum, niſi iudicentur idonei, & approbentur; vnde diſpoſitio Concilij innititur approbationi de ipſis factæ, quæ eſt approbatio Ordinarij, aut Prælati alicuius maioris, aut Summi Pontificis. Hæc autem approbatio non adeſt quoad Prælatos Regulares; & ideò cùm nec ratio diſpoſitionis in ipſis habeat locum; imò nec etiam verba, quia non habent parochiale beneficium nec etiam habet locum diſpoſitiò *lege Quod Conſtitutum ff. de teſtam. militat. & l. 4. §. Toties, ff. de damn. infect.*

5. Aſſero igitur, quod Prælati Regulares neque ſunt Parochi, neque habent beneficium, &c. Non ſunt Parochi, quia nequeunt cogere ſubditos, vt ipſis confiteantur, ſed tenentur iuriſdictionem aliis delegare; neque habent beneficium; nam licet habeant iuriſdictionem ordinariam, tamen cùm non habent ius percipiendi fructus, eoſque in ſuam vtilitatem conuertendi, dicuntur potius habere officium Eccleſiaſticum, quàm beneficium; & ideo vt Prælati non tenentur recitare horas Canonicas, niſi ſint in Sacris, quapropter approbatione Epiſcopi non ſunt per Bullas eligibiles. Ex quibus patet reſponſio ad ea, quæ pro ſua firmanda ſententia adduxit Gallego, *vbi ſuprà.*

Sup. hoc ſup. ad med. §. Dicendũ. huius Ref. verſ. Imo. & lege etiam doct. alterius §. eius annot.

Et pro hac recitatione in to. 3. tr. 6. Ref. 13. &c.

6. Et ex his etiam ſequitur à fortiori contra aliquos, quos ego alibi reprobaui, extra tempus Iubilæi, vel ſine Bulla non poſſe Prælatos Regulares audire confeſſiones ſæcularium abſque Epiſcopi approbatione, vt optimè obſeruat Mendo, *vbi ſupra numero 31.* Paſqualigus *numero 6.* Ceſpedes de *exempt. Regular. cap. 6. dub. 107. num. 2.* & alij à me alibi adducti.

Alibi in p. 7. tr. 1. Ref. 349. §. 2. ante med. verſ. Deinde. & in multis aliis annot. præcitatis verſ.

RESOL. XXI.

An approbatus ab Epiſcopo cum limitatione ex defectu ætatis, vt hic Panormi efficitur, ad confeſſionem virorum, & non mulierum, ſit eligibilis per Bullam Cruciatæ non ſolum à viris ſed à fæminis?

Et quid, ſi aliquis fuiſſet approbatus cum limitatione, vt non audiat confeſſiones perſonarum habentium difficilia negotia? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 9.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Homobonus *de caſ. reſer. p. 1.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p. 2. tract. de Pæn. dub 8. concl. 3.* Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 9. §. 1.* Rodriquez *in ſumm. tom. 1. cap. 60. num 4.* & alij; hoc etiam tenere videtur Suarez *in 3. p. tom. 3. diſp. 28. ſect. 7. num. 3.*

Sup. hoc in Ref. ſeq. & in to. 3. tr. 1. in doctr. Ref. 154. §. 3. in fin. &c.

2. Hæc opinio eſt probabilis: ſed non minùs probabilem contrariam eſſe exiſtimo, quam docet Fay *in addit. ad quæſt. 8. art. 5. diſp. 3. concl. 5. ad 4. arg.* Henriquez *lib. 3. cap. 6. num. 8.* & Nugnus *in addit. ad 3. p. q. 8 art. 5. dub. 9.* qui male tamen putat, ſupradictum Confeſſarium peccare contra obedientiam: quia, vt rectè notat Fagundez, hanc affirmatiuam ſententiam etiam docens *de Præcept. Eccleſ. tract. 2. lib. 7. cap. 2. num. 45.* in noſtro caſu Epiſcopus interpretandus eſt rationabiliter, vt illa reſtrictio locum habeat, quantùm ad iuriſdictionem ab eodem Epiſcopo ei commiſſam & delegatam; non verò quantùm ad delegatam per Bullam ſeu priuilegium Summi Pontificis. Et ideò noſtram ſententiam probabilem, & tutam in praxi vocant, Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. de Sacram. Pœnit. cap. 13. dub. 8. in fin.* & Sanchez *de matr. tom. 2. lib. 8. diſp. 36. n. 16.* cum aliis ratio eſt, quia ſupradictus Confeſſarius eſt ab Epiſcopo approbatus ſimpliciter; & illa limitatio approbationis, *ad viros tantum*, non fuit appoſita ex defectu ſcientiæ, ſed ætatis, ſicut è contra, ſi aliquis fuiſſet approbatus cum limitatione, vt non audiat Confeſſiones perſonarum habentium difficilia negotia; non eſt approbatus ſimpliciter ex defectu ſcientiæ, & ideò per Bullam non eſſet eligibilis. Ita Ledeſma *vbi ſupra, dub. 9. in fin.* & Nugnus *loc. citato.*

Sup. hoc int. in Ref. 14. lege doctr. §. Tertia. & §. vlt.

RESOL. XXII.

An Confeſſarius approbatus pro viris, ſit eligibilis à fæminis virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilæi?

Et an Regularis olim approbatus, & poſtea reprobatus ſine cauſa ab Ordinario ſit eligibilis virtute Cruciatæ?

Et an Religioſus à ſuo Prælato non præſentatus, poſſit ab Ordinario approbari, & de eius licentia confeſſiones ſæcularium audire, & virtute Bullæ eligi? Ex p. 3. tract. addit. Ref. 7.

§. 1. PRo ſententia affirmatiua & negatiua adduxi Doctores *in 1. part. tract. 11. reſolut. 9.* & vbi vtramque ſententiam probabilem exiſtimaui, quam ita eſſe nouiſſimè docet etiam Philip. de la Cruz *in theſ. Eccleſ. tract. 1. §. 20. num. 1.* vbi ſic ait. [Otra dificultad mayor es la que ſe ſigue, y es, ſi, por virtud de Iubileo, o bula, o priuilegio, pueden las mugeres elegir por confeſſor al que ſolo eſta aprobado para confeſſar tan ſolo hombres? Algunos Doctores dizen: que no, como tengo dicho, y aqui ſe pondra la opinion contraria, y cada vno elegira la que mas le

Quæ hic eſt Ref. antecedens. & in tom. 3. tr. 1. Ref. 154. §. 3. in fin. & pro Cruciata & Iubilæo, in tom. 7. tr. 1. Ref. 71. §. 1. cuſſim in fin. & in Ref. 125. §. Verſ. & ſeqq.

le pareciere. Pero lo contrario ſe puede tener tambien con Enriquez y refiere à Medina, y a Angelo, Coninch, Nuñez, Sanchez, Ledeſma y otros y ſea la razon, que eſte tal verdaderamente eſta aprobado por el Ordinario. Lo otro que a qui ſe habla en materia fauorable: pero lo que tiene de mas probable la contraria, es que ella eſta pueſta en vſo, y eſta ſegunda no. No obſtante ſe puede tener vna y otra, por ſer ambas de tan graues Doctores.] Ita ille.

Quæ nunc hanc ſequetur. & in alio §. eius ſecundæ not.

2. Nota etiam quod *vbi ſuprà, in reſolut.* 12. aſſerui Regularem olim approbatum, & poſtea ſine cauſa reprobatum ab Ordinario, eſſe eligibilem virtute Bullæ Cruciatæ, & præter Acoſtam ibi citatum, tenet etiam hanc ſententiam Trullench *in Bulla Cruciata, lib.*1.*§.*7. *cap.*1.*dub.*7.*num.*17.

Sup. hoc inf in Reſ.16.§.12.3. & vlt. & inferius in tr.4. Reſ.5.

3. Sed incidenter ponam hîc pulchrum dubium, an Religioſus à prælato ſuo non præſentatus poſſit ab Ordinario approbari, & de eius licentia confeſſiones ſæcularium audire, & virtute Bullæ eligi. Rodriq. 1. *tom.quæſt.*60.*art.*3. exiſtimat approbationem eſſe inualidam, & per conſequẽs non poſſe eligi; quia Regularibus, ius commune medio Prælatorum conſenſu communicat ſua priuilegia: quod colligit ex conſtitutione Iulij III. *dub. ſuprà citat.* Probabilis tamen mihi eſt pars affirmans. nam reperiuntur omnia requiſita, ſcilicet approbatio, & iuriſdictio; quæ duo a Trident. requiruntur. Ad conſtitutionem Iulij iam reſponſum eſt ſup. ſolùm intelligi quoad iuriſdictionem: & facultates ſuorum priuilegiorum: hæc enim ſine conſenſu Prælatorum ipſis non communicantur. Et hæc omnia docet Trullench *vbi ſuprà, dub.*6.*n.*8.

Sup. hoc in Reſ. 1. not præteritæ § Notandum.

RESOL. XXIII

An Confeſſarium olim approbatum, ſed poſtea ab Ordinario ſine cauſa reprobatum, poſſit virtute Bullæ aliquis illum eligere ad eius confeſſionem audiendam?

Et quid in prædicto caſu de Regularibus ſemel tantum approbatis, & ſine cauſa reprobatis? Ex p.1. tract.11. Reſ.12.

Sup. hoc in to.7. tr.1. ex lata doctrina Reſ.79.§. vlt.

§.1. NEgatiuè reſpondet Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.* 2. *tract. de Pœn.q.*5. *dub.*8. *concl.*4. Et ratio eſt: quia nunc iſte non eſt approbatus: & hoc videtur inſinuari in Bulla plumbea, dum dicitur, licere eligere per Bullam Confeſſorem ſæcularem, aut regularem, ab Ordinario approbatum, & de Regularibus ſemel tantùm approbatum: ergo de aliis Sacerdotibus non eſt eligibilis, qui aliquando fuit approbatus; ſed modò non eſt approbatus, cùm illud ſpecialiter concedatur ſolis Religioſis.

Sup. hoc pro Regularibus in Reſ. præterita §. Nota. & in §. not. præterit.

2. At, his non obſtantibus, contrariam ſententiam docet Sebaſtianus Acoſta *in explic. Bull. q.*40. *per tot.* vbi ait: [Si non ex culpa propria, vel ex crimine inducente infamiam, aut indecentiam ad audiendas Confeſſiones; ſed ex maleuolentia Ordinarij, ſeu Officialis; aut in pœnam alicuius inobedientiæ prohibetur ab exercitio Confeſſionum aliquis Sacerdos; tunc crediderim abſque dubio virtute Cruciatæ, ſi id conſtiterit, illum eſſe eligibilem. Dixi, ſi id conſtiterit: quoniam in dubio præſumendum erit pro iudicio Ordinarij.] Ita Acoſta, cuius ſententiam probabilem putat Ioan. de la Cruz *vbi ſuprà*, licèt ipſe, vt viſum eſt contrariam amplexus ſit.

RESOL. XXIV.

An Sacerdos approbatus ab Ordinario pro vno oppido ſit eligibilis per Bullam Cruciatæ?

Et quid, ſi talis Sacerdos eſt approbatus in illo tantum oppido ex defectu ſcientiæ? Ex p.1.tr.11.Reſ.10.

§.1. PRima opinio negat: ita Leone *tract. de Iubil.p.*2. *q.*9.*n.*2. Filliuc.*to.*1. *tr.*7.*c.*9.*n.*262. & Nugnus *in addit. ad* 3.*p. tom.*2. *q.*8.*art.*5. *dub.*6. *in reſponſ. ad* 9. cum aliis.

Sup hoc ſignanter in Reſ.2. not. ſeq. à gtinc.

2. Secunda opinio affirmat: ita Acoſta *q.*39. & Henriq. & Medina apud Fagund. *de Precept. Eccleſ. tract.* 2. *lib.*7.*cap.* 2.*n.*18 & 22. Et ratio eſt: quia Summus Pontifex non exprimit, quòd Sacerdos eligibilis per Bullam ſit approbatus illimitatè pro tota Diœceſi; ſed tantùm petit, quòd ſit approbatus ab Ordinario: ergo ſufficit, quòd pro vno tantùm loco approbatus ſit maximè cùm verſemur in materia fauorabili, non reſtringenda, ſed amplianda.

3. Tertia opinio diſtinguit. Vel talis Sacerdos eſt approbatus in illo tantùm oppido ex defectu ſcientiæ, vel non: ſi primo modo, non eſt per Bullam eligibilis; ſi ſecundo, vtique. Ita Fay *in addit. ad* 3.*p.q.*8.*art.*5.*diſp.*3. *concl.*4.*ad* 4.*arg.* Ledeſma *in ſum.tom.*1.*tract.de Pœn.c.*13. *dub.*9.*in fin.* Rodriquez *in exp.Bull.Cruc.dub.*5. & alij.

Sup. hoc ſupercorſim in fine Reſ.21. & inf. in §. vlt. huius Reſ & inferius in tr.4. Reſ.4. §. Sed contraria.

4. Sed poſt hæc ſcripta inueni Fernandez *in exam. Theol. moral.p.*3.*c.*9.*§.*8.*n.*6. docere ſecundam opinionem, cuius verba hæc ſunt: [Eſt quidam approbatus pro audiendis Confeſſionibus certi loci, & non aliorum; poteſtne virtute Cruciatæ eligi in Confeſſarium à quouis totius Epiſcopatus? Reſpondeo poſſe. Ratio eſt: quia talis eſt approbatus ab Ordinario; hoc autem ſolum requiritur à Bulla: ergo, vbi ius non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. Addo præterea, poſſe eligi à quouis, licèt verſetur, vt hoſpes, in illo Epiſcopato.] Ita Fernandez.

5. Omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles. Sed tertia videtur mihi probabilior: nam, vt benè notat Ioan. Valerus *in diff. vtriuſque fori, verb. abſol. diff.*1. *num.*15. quando ex defectu ſcientiæ quis approbatur pro aliquo oppido, non eſt ſimpliciter, & abſolutè habilitatus; ſed cum limitatione, & reſtrictione, propter eius inſufficientiam: & ideò conſtat de mente exponentis, ſeu approbantis, quòd, ſcilicet, illum non aliter, nec alias approbarit, niſi pro illo paruo oppido: & ideò puto, Confeſſarium approbatum ad audiendas Confeſſiones puerorum, ruſticorum, &c. non eſſe eligibilem ab aliis per Bullam: quia talis non fuit ſimpliciter approbatus, nec cenſetur idoneus in forma iuris abſolutè, niſi reſpectu certi generis perſonarum propter ipſius inſufficientiam: & ita docet Acoſta *in expoſ. Bull. quæſt.*39. licèt anteà dixiſſet, Confeſſarium approbatum pro vno loco tantùm, eſſe tamen per Bullam eligibilem ab aliis in illo loco non commorantibus.

Sup hoc ſup. in § Tertia. huius Ref. 40 & in a vo eius a. not.

RESOL. XXV.

Vtrum Confeſſarius, qui pro determinato tempore fuit approbatus, & expoſitus, ſit tranſacto illo tempore per Bullam Cruciatæ eligibilis? Ex p.1.tr.11.Reſ.11.

§.1. NEgatiuè reſpondet Ledeſma *in ſumm. tom.*1. *tract.de Confeſſ.c.*13.*dub.*10. Et ratio eſt: quia licèt talis Confeſſarius fuerit olim ab Ordinario approbatus; non eſt tamen, quando eligitur per Bullam.

2. Sed contrariam ſententiam docuit Acoſta *in expl. Bull. quæſt.*39. *in fin.* quia expoſitus ad tempus eſt approbatus ab Ordinario ſimpliciter, niſi poſteà ex cauſa reprobetur; & ideò reputatus fuit idoneus ad audiendas Confeſſiones: & Bulla non videtur requirere, vt Confeſſarius actu ſit approbatus, quando eligitur; ſed ſufficit, vt olim habuerit approbationem: nam ita poteſt dici approbatus ab Ordinario. Et ita etiam docet Fay, *in addit. ad* 3.*p. quæſt.*8. *art.*5. *diſp.*3. *concl.*4. *ad* 3. *arg.* ſi ſolo ductu voluntatis, & abſque cauſa limitetur approbatio ab Ordinario, cum qua limitatione admitti poteſt opinio Acoſtæ.

RESOL. XXVI.

An Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, ſed prohibitus à Prælato Regulari, ſi hoc non obſtante, per Bullam ad confeſſiones audiendas eligibilis, quod dependet ex illa quæſtione, an Religioſus, qui obtinuit ab Epiſcopo licentiam audiendi confeſſiones, poſſit ſine licentia ſui Prælati confeſſiones audire?

Et in dicto caſu Regularis Confeſſarius, qui ſine licentia ſui prælati confeſſiones accipit, an peccet mortaliter.

Et an ſupra dictus Confeſſarius poſsit abſoluere pœnitentes ab illis caſibus, à quibus abſoluere poſſunt Regulares ex vi priuilegiorum Religionis? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 13.

Sup. hac quæſt. & doctr. huius & duorũ §§. ſeqq. ſup. in Reſ. 22. §. vlt. in princ. & inf. in tr. 4. Reſ. 5. per tot. & in tr. 7. tr. 1. ex Reſ 121. lege doctr. §. 1.

§. 1. RESolutio huius caſus, vt benè notat Ledeſma, *vbi infra*, pendet ex illa quæſtione, An Religioſus, qui obtinuit ab Epiſcopo licentiam audiendi Confeſſiones: poſſit ſine licentia ſui Prælati Confeſſiones audire.

2. Aliqui negatiuè reſpondent: ita Angelus, quem refert Adrian. *q. de Confeſſ. dub.* 1. & alij neoterici. Et inter alias rationes, quas adducunt, præcipuè eſt iſta: quia Epiſcopi conferunt talem poteſtatem dependenter à propriis Prælatis præſentantibus Religioſos ipſis Epiſcopis: ergo ſine tali præſentatione nulla erit expoſitio.

3. Sed affirmatiuam ſententiam ſemper ego conſului. Dico igitur cum Pitigiano *in 4. ſent. tom.* 2. *diſt.* 17. *q. vnic. a.* 4. *dub.* 1. Nugno *in addit. ad* 3. *p. tom.* 2. *q.* 8. *art.* 5. *dub.* 8. Salas *de leg. diſp.* 16. *ſect.* 10. *n.* 43. Angles *in* 4. *de Confeſſ. art.* 8. *diff.* 1. Ioan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib.* 2. *cap.* 6. *dub.* 2. *concl.* 2. Homob. *de exam. Eccl. p.* 1. *tract.* 5. *cap.* 2. *q.* 13. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 9. *dub.* 50. *num.* 4. Miranda *in Man. Præl. tom.* 2. *quæſt.* 45. *art.* 11. *&* 12. & aliis, Regularem non inſtitutum Confeſſarium à ſuo Prælato ſola Epiſcopi authoritate poſſe audire Confeſſiones; & validum conficere Sacramentum quia talis Sacerdos habet poteſtatem Ordinis, & iuriſdictionis: ergo valida erit abſolutio.

Quoad hoc ex Reſ. 3. not. præteritæ lege ad med. §. 1.

4. Reſtat modo videre, an peccet mortaliter, quia ſine licentia ſui Prælati Confeſſiones excipit. Aliqui ex ſupra citatis, quos nouiſſimè ſequitur Peregrin. *in comm. ad noſtras Conſtit. p.* 1. *cap.* 5. §. 5. affirmatiuè reſpondent. Sed rectiùs Molfeſ. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 7. *c.* 14. *n.* 87. & Megala *in* 1. *p. lib.* 1. *c.* 15. *num.* 8. cum aliis, putant hoc determinandum eſſe ex vi ſuarum Conſtitutionum, quæ, ſi ad mortale obligant, mortaliter talis Confeſſarius peccabit; ſi ad veniale, tantùm venialiter: ideo in illa Religione, vt eſt Societ. IESV, & noſtra, & aliæ, in quibus Conſtitutiones non obligant ad culpam, Sacerdos ſic abſoluens non committeret peccatum mortale.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. primæ huius Reſ & in eodem §. vlt. in fine.

5. Notandum eſt verò, dictos Confeſſarios non poſſe abſoluere pœnitentes ab illis caſibus, à quibus abſoluere poſſunt ex vi priuilegiorum Religionis: quia non habent licentiam audiendi Confeſſiones à Prælatis dictæ Religionis. Supereſt modò reſpondere ad argumentum contrariæ ſententiæ. Dico igitur, quòd, cùm Epiſcopus poſſit, ſimpliciter loquendo talem poteſtatem conferre non eſt intelligendus, quod conferat cum illa limitatione, niſi expreſsè illud ſignificet: nam, ſi Epiſcopus conferat facultatem, ſecundùm diſpoſitionem propriæ Religionis dicens, quod tantùm valet, ſicut in Regulis Religionis ſancitum eſt; & Religioſus excipiat Confeſſiones præter ordinem ſuæ Regulæ; nulla eſt abſolutio. Sed Epiſcopi non ſolent in dimiſſoriis hanc limitationem ponere. Ergo, &c. Circa præſentem quæſtionem vide Fagund. *tract.* 2. *lib.* 7. *c.* 3. *num.* 32.

6. His ſuppoſitis, reſpondeo ad quæſtionem principalem Confeſſarium approbatum ad Epiſcopo, & non à ſuo Prælato, vel à ſuo Prælato ſuſpenſum, eſſe eligibilem per Bullam Cruciatæ, quando non habeat alios defectus: & ita docet Ledeſma *in ſumm. tom.* 1. *tract. de Pœn. c.* 13. *dub.* 12. Acoſta *in expoſ. Bull. q.* 41. *per tot.* & alij.

Sup. hoc in duabus Reſ. primis annot. primæ huius Reſ. & ſignanter ex Reſ. 3. lege poſt med. eius §. 1.

RESOL. XXVII.

An Regulares poſſint virtute Bulla Cruciata eligere Confeſſarium extra Religionem?

Et an Nouitij virtute Cruciata poſſint eligere Confeſſarium extra Religionem?

Et quid eſt dicendum de confeſſione, & Decreto Gregorij XIII. anno Domini 1575. die 23. Maij, ne perſonis Societatis Ieſu abſque expreſſa Superioris licentia vti poſſint facultate Iubilæi, aut Bulla Cruciata in confeſſionalibus, &c. Ex p. 3. tract. 2. Reſ. 94.

Quæ note hanc ſequetur, & in alia eius primæ not.

§. 1. CIrca reſolutionem huius quæſtionis remitto me ad ea, quæ dixi *in tract. de Bulla Cruciata reſol.* 14. tantùm hîc addam, duos Authores, præter ibi citatos, qui abſolutè negatiuam ſententiam docent, & hi ſunt Hieronymus Rodriquez *in compend. qq. Regul. reſol.* 3. *num.* 24. & Aſcanius Tamburinus *de iure Abbat. tom.* 2. *diſp.* 6. *q.* 7. *num.* 2. qui tamen malè aſſerit *in q.* 6. *n.* 11. Nouitios virtute Cruciatæ non poſſe eligere Confeſſarium extra religionem, nam hoc interdictum eſt ſolis profeſſis.

Sup. hoc inf. in Reſ. 31.

2. Nota etiam hic, quod Greg. XIII. anno Domini 1575. die 3. Maij, conceſſit ac decreuit, ne perſonæ Societatis Ieſu, abſque expreſſa Superiorum eorumdem licentia, vti poſſint facultatibus in Iubilæis, aut Bullis Cruciatæ confeſſionalibus, aut aliis quibuſcumque Apoſtolicis indultis, quomodocumque hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis: & declarauit præterea poſſe Superiorem, dum huiuſmodi licentiam concedit, limitare eam ad vſus vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vſum reliquorum, etiam in eadem Bulla, aut indulto, contentorum; & hæc omnia habentur *in compen. eiuſdem Societ. tit. gratiarum vſus,* §. 2. quo quidem priuilegio docet Tamburinus *de iure Abbat. tom.* 1. *diſputat.* 16. *quæſt.* 9. *num.* 1. vti poſſe omnes Religiones per communicationem, vide etiam Bullam nouiſſimam Vrbani VIII.

Sup hoc ſup. in Reſ. 3. §. vlt.

RESOL. XXVIII.

An Regulares ſine licentia ſuorum Prælatorum virtute Bulla Cruciata poſſint eligere Confeſſarium, vt illos à peccatis, & cenſuris reſeruatis abſoluat?

Et an ſaltem per Bullam Cruciata Regulares poſſint abſolui à peccatis mortalibus non reſeruatis, & hoc toties, quoties?

Et an regulares poſſint etiam abſolui à peccatis reſeruatis per Confeſſarios deputatos, & approbatos ab eorum Prælatis ad eorum confeſſiones audiendas?

Et an licitum ſit Religioſo ſine licentia Prælati procurare pecuniam pro Bulla ſumenda, dummodo non tranſeat in eius poteſtatem, ſed vt amicus, qui dat pecuniam, ſumat illam ſuo nomine? Ex part. 1. tractatu 11. Reſ. 14.

§. 1. NEgatiuè reſpondetur communiter. Ita Llamas *in ſumm. p.* 1. *c.* 5. §. 8. *& ſeq.* Veccb. *in praxi Nouitiorum, diſp.* 9. *dub.* 3. *num.* 7. Coriol. *de caſ. reſer p.* 1. *ſect.* 3. *art.* 14. Portel. *in dubiis regul. verb. Bull.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in Reſ præteri ta lege §. 1. & inf §. Tertia huius Reſ. &

Cruc.

vide etiam Reſ.1. poſt ſeq.

Cruc. num. 1. Acoſta *in explic. Bull. q.* 107. *per tot.* Miranda *in Man. Prælat. part.* 2. *quaſt.* 34. *art.* 35. *concl.* 2. Reginaldum *in praxi, tom.* 1. *lib.* 8. *capite* 3. *ſect.* 5. *numero* 37. Suarez *de Relig. tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 3. qui citat Garſiam, Ledeſmam, Cordubam, & Paſſarellum, & maximè poſt Breue Clem. VIII. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 23. Nouembris.

Pro Regularibus cōtētis ad lin. 3. huius Reſ & inf in Reſ. 31 § 1. & in Reſ. 32. & 159. §. vlt.

2. Sed his non obſtantibus, tres inuenio ſententias circa præſentem quæſtionem. Prima eſt Emmanuelis Rodriq. *in ſumm. tom.* 3. *cap* 7. *num.* 2. *in fin.* vbi aſſerit, Regulares per Bullam Cruciatæ poſſe abſolui à peccatis mortalibus non reſeruatis: & ita ſenſiſſe multos DD. Salmanticenſes teſtatur: ſed, quia codex rarus eſt, ponam eius verba: [Ha ſe de aduertir, que en Salamanca ſe firmò por loe muy doctos della, que la Bula de Clem. VIII. ſolamente impide à los Religioſos elegir Confeſſor, por virtud de la Bula de la Cruzada, para que ſos abſoluan de caſos reſeruados, emperò no los impide, quos elegan para peccados mortales no reſeruados, lo qual ſe prueua del proemio del dicho breue de Clem VIII. conforme el ſegun derecho, ſe ha de limitar ſu determinacion.] Ita ille, & rectè quidem: nam ex prooemio colligitur animus, & intentio Legiſlatoris, & intellectus totius decreti, illudque limitatur, vt docet Tiraquell. *tract. de ceſſante cauſa, limit.* 1. *num.* 65. Neuo *conſ.* 5. *num.* 3. Riminaldus *volum.* 1. *conſ.* 540. *num.* 78. Paz *conſ.* 33. *num.* 6. Molina *de primogen. Hiſp. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 3. Gutierrez *pract. qq. lib.* 3. *q.* 17. *num.* 90. & 91. Ceuallos *com. contra com. tom.* 3. *q.* 838. *n.* 114. & Salas *de legib. diſp.* 17. *ſect.* 9. *n.* 15. cum aliis.

Et pro proœmio contēto in hoc textu in 10. 6. tt 3. Reſ. 60. §. vlt. à lin. 8. & in aliis eius not.

Sup. hoc in §. præterito huius Reſ. à lin. 3. &c.

3. Ex quibus apparet, ſecundùm opinionem Rodriquez, & Doctorum Salmanticenſium, poſſe Regulares, & Moniales, virtute Bullæ Cruciatæ, eligere Confeſſarium, & ab illo obtinere abſolutionem à peccatis mortalibus non reſeruatis; & hoc toties, quoties voluerint.

Sup hoc inf. in Reſ. 30. §. Sed magis. propè fin & verſ. Poſtea vero. & in Reſ. 31. ad lin. 7. & verſ. Difficultas.

4. Secunda ſententia eſt Henrici de Villalobos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 23. *clauſ.* 9. §. 2. *num.* 12. aſſerentis, Regulares poſſe, virtute Cruciatæ, abſolui etiam à peccatis reſeruatis; dummodo Confeſſarij, quos per Bullam eligunt, ſint ex deputatis, & approbatis ab eorum Prælatis, ad eorum Confeſſiones audiendas. Et ita ſenſiſſe ait viros doctiſſimos, Alphonſum Curielem, Antolinez Auguſtinianum, Corneio Carmelitanum, & Hernandez de Campo Franciſcanum, omnes primarios Lectores S. Theologiæ in Academia Salmantina: & idem aſſerit ſenſiſſe Patres Collegij Societatis Ieſu eiuſdem Ciuitatis. Ea ratio, quam adducit, eſt: quia Bulla Clem. VIII. prohibet tantùm eligere Confeſſarios extra Religionem, vt Regulares à reſeruatis abſolutionem obtineant, vt conſtat ex petitione in proœmio facta his verbis: [Et illorum prætextu eligunt Confeſſorem aliquando præter eos, qui à ſuis Prælatis eorum Confeſſionibus deputati ſunt; quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum.]

Sup contēto in hoc & ſeq. §. vſque ad not. ſeq. in § 1. huius Reſ. & in aliis eius primæ annot. ſignanter in eius Reſ. 1. & 3.

5. Tertia ſententia eſt Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 1. *cap.* 6. *dub.* 12. vbi aſſerit, probabilem eſſe illam opinionem, quæ docet abſolutè, poſſe Regulares eligere quoſcumque Confeſſarios, etiam extra Religionem, propter abſolutionem etiam caſuum reſeruatorum. Et hanc ſententiam etiam tanquam probabilem, admittit Sancius *in Selectis, diſput.* 44. *num.* 10. *circa finem, & num.* 13. & inſinuat Pontius *de matrim. lib.* 5. *cap.* 20. *num.* 7. & magis clarè *in lib.* 8. *cap.* 19 §. 2. *num.* 13. & 14. Et ratio eſt: quia Clemens VIII. in illa Bulla ſolùm declarauit ſuam intentionem, vt patet ex contextu; pro bullis, ſcilicet, & indultis particularibus à ſe conceſſis, & concedendis; non tamen eſt abſoluta, & generalis declaratio pro concedendis, etiam à ſuis ſucceſſoribus, quidquid alij dicant.

Sup. hoc inf. ex Reſ. 30. lege doctr. §. Sed magis, &c.

6. Adde, quod Ioan. Valerns *diff.* 1. *concl.* 5. & *verb. nullitas, diff.* 5. *n.* 2. *in fin.* teſtatur, ſe audiuiſſe, Religioſos indiſtinctè vti Bulla Cruciatæ, ſicque practicari, quamuis in foro externo poſſent per Prælatos puniri, ſi àliis, quàm à ſe expoſitis, confiteantur. Sed, neque hoc audent facere Prælati: intellexi enim, quoſdam Prælatos à Commiſſario Bullæ reprehenſos fuiſſe ſuper hoc. Ita Valerus, qui etiam aſſerit, neque dictam declarationem, ſeu Breue Clem. VIII. obligare, ſi non fuerit publicatum in Conuentibus ab ipſis Prælatis, cùm ſit factum ad inſtantiam tantùm Procuratoris Generalis Ordinis Carmelitarum, & non motu proprio Papæ, & ſic non publicatum, vt ipſe probat *verb. Abſolutio, diff.* 1. *num.* 20. Dum ergo non publicatur, poſſunt Religioſi vti Bulla Cruciatæ. Addit etiam idem Valerus, licitum eſſe Religioſo, ſine licentia ſui Prælati procurare pecuniam pro Bulla ſumenda, dummodo non tranſeat in eius poteſtatem; ſed, vt amicus, qui dat pecuniam, ſumat illam ſuo nominè, & faciat in ea ponere nomen Religioſi, & eam eidem det. Et ratio eſt: quia in tali caſu nulla proprietas interuenit, cùm pecunia non tranſeat in poteſtatem Religioſi, & accipere Bullam dicto modo procuratam, vel ſponte oblatam ab amico, non eſt quid temporale, in quo verſatur proprietas; ſed quid ſpirituale ad bonum animæ eius, extra eſum omnium. Ita ille, & adducit Cordubam, & Ioannes Salas Societatis Ieſu, in quadam lectura Bullæ. Et dato, quòd dictus Regularis ita faciendo peccaret; valebit tamen ſumptio Bullæ, & poterit ea frui: quia multa fieri prohibentur, quæ facta tenent.

Quāuis non plenè ſup. hoc lege tamen ſup. ex Reſ. 5. §. 1. poſt med. verſ. Infero.

7. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Opinio negatiua ex ſupradictis eſt communis, & probabilior, & illam ego conſulo, & teneo. Prima, & ſecunda ſententia Rodriquez, & Villalobos eſt probabilis, & tuta in praxi. Tertia verò Ioan. de la Cruz, videant viri docti, an ſit probabilis. nam ego illam non approbo, & ſi eſſet probabilis, corrueret diſciplina regularis. Vide etiam Fernandez *in exam. Theol. mor. p.* 3. *cap.* 9. §. 8. *num.* 8. & Ledeſmam *in ſum. tom.* 2. *tract. de Pœnit. cap.* 13. *diff.* 13. & alios.

RESOL. XXIX.

An Regulares virtute Bullæ Cruciatæ poſſint abſolui extra Religionem à peccatis reſeruatis, etiam à reſeruatis ſuis Superioribus, & Papa? Ex part. 3. tr. addit. Reſ. 9.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in aliis §§. eius primæ annot. & lege etiam doctr. Reſ. not. ſeq. & inf. Reſ. 31. à princ.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docui *in parte prima, tract. de Bulla Cruciatæ, reſolut.* 14. ſed ibi pro affirmatiua adduxi Ioann. de la Cruz, cui nunc addo Ægidium Trullench *in expoſit. Bull. Cruciat. lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dub.* 9. *per totum*, quia Summus Pontifex in Bulla concedit facultatem Regularibus ſumendi eam, & quando Bulla poſt ſuſpenſionem omnium indulgentiarum, gratiarum & facultatum excipit conceſſa ſuperioribus mendicantibus, iſta exceptio intelligitur reſpectu tantùm indulgentiarum, vt patet ex contextu, dum dicitur, *quod ad ſibi ſubditos*; & confirmatur, quia Commiſſarius abſolutè derogat priuilegiis huic expeditioni contrariis, & talia ſunt ſupradicta priuilegia Regularium, nam multi Religioſi retardarentur ab acceptatione Bullæ. Ergo, &c. Deinde ſupradicta priuilegia Regularium poſt Bullæ promulgationem non ſunt ad inſtantiam Prælatorum per Papam reualidata, & poſt reualidationem à ſuperioribus ſubditis ſuis notificata, & per notificationem à ſubditis acce-

ptata, quæ omnia ad horum obligationem requiruntur, ſecundùm opinionem probabilem Soti *lib. 1. q. 1. art. 4.* & Medinæ, quos affert Rodriquez *in Bull. Cruciat. §. 9. num. 24.* quibus adde Becanum *in p. 2. tract. 4. cap. 6. quæſt. 6. n. 7.* Ex quibus omnibus & multis aliis rationibus concludit Trullench *loco cit. num. 16.* Regulares licitè & validè abſque licentia Prælatorum, vigore Bullæ Cruciatæ, poſſe eligere pro libito quemcumque Confeſſarium ab Ordinario approbatum, qui eos poſſit abſoluere etiam à reſeruatis ſuis ſuperioribus & Papæ, ſicut alij ſæculares; caſu tamen, quo non conſtaret eorum priuilegia poſt Bullæ promulgationem eſſe reualidata, notificata, & acceptata modo ſuprà explicato. Ita ille, qui reſpondet ad Breue Clem. VIII. aſſerendo ſolum Pontificem declarare ſuam intentionem pro Bullis ſcilicet, & indultis particularibus à ſe concedendis & conceſſis, non autem pro concedendis à ſuis ſucceſſoribus; proindéque ipſius ſucceſſores Bullam concedentes potuerunt Clementis intentioni & declarationi derogare, concedendo nimirum facultatem Regularibus Bullam accipiendi, & eius priuilegiis fruendi. Et hanc ſententiam probabilem putat P. Lenne *de officio & poteſt. confeſſ. part. 2. reſol. 11. n. 54.* licèt, me citato, dicat contrariam eſſe communem & probabiliorem.

2. At his non obſtantibus hanc ſententiam puto
Sup. hoc in Reſ. ſeq. & curſim in princ. Reſ. 1. poſt ſeq. & in to 7. tr. 1. Reſ. 103. §. ult. à lin. 4. non eſſe probabilem, nec tutam in praxi, ſtante Bulla Vrbani VIII. innouantis conſtitutionem Clem. VIII. cuius tenorem ponam hîc per extenſum. *Innouato conſtitutionis felicis recordationis Clementis Papæ VIII. ſuper Bulla Cruciata, & Regularibus quoad Sacramentum Pœnitentiæ.* Vrbanus Papa VIII. *Ad perpetuam rei memoriam.* [In ſpecula militantis Eccleſiæ, nullo licèt meritorum ſuffragio, diuina diſpoſitione conſtituti, & attentè conſiderantes, ſacros Regularium Ordines tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attuliſſe; vt ad eas conſeruandas, & inſtaurandas Romani Pontif. prædeceſſores noſtri magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vt eorumdem Pontificum veſtigiis inhærentes, ad eas paſtoralis vigilantiæ partes iugiter intendamus, vt in eiſdem Ordinibus diſciplinæ regularis obſeruantia ſarta tecta conſeruetur, & ſi quæ illi obeſſe dignoſcuntur opportunæ conſtitutionis miniſterio ſalubriter remoueantur. Aliàs ſiquidem felicis recordationis Clementi Papæ VIII. prædeceſſori noſtro per Procuratorem generalem Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo nuncupato expoſito quòd cùm in Bulla Cruciatæ ſanctæ, & aliis priuilegiis ab Apoſtolica Sede concedi ſolitis detur facultas eligendi Confeſſarium idoneum, ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario, & Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, Religioſi prædicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam prædictis facultatibus vti præſumebant in detrimentum eorum regularis diſciplinæ. Quare idem Clemens prædeceſſor ſua perpetuò valitura conſtitutione declarauit facultatem & conceſſionem ſanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum prædictorum, quantùm ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, non habere locum cum Fratribus & Sororibus Monialibus quorumcumque Ordinum & Congregationum cuiuſuis inſtituti, Mendicantium & non Mendicantium, tam in Prouincia Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet conſtitutis, neque eis ſuffragari, ſed eiuſdem Clementis prædeceſſoris intentionis fuiſſe, quod iidem fratres, & Moniales quantùm ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti eſſent, prout in dicti Clementis prædeceſſoris in ſimili forma Breuis deſuper, ſub die 23. Nouembris 1599. Pontificatus ſui anno octauo expeditis litteris, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, plenius continetur. Nihilominùs, ſicut nobis, non ſine animi noſtri moleſtia, innotuit, nonnulli Ordinis fratrum Prædicatorum profeſſores prætextu Bullæ eiuſdem Sanctæ Cruciatæ, ac dictorum indultorum Confeſſarium huiuſmodi, qui eos, vt præfertur, abſoluat, eligere poſſe prætendant, & forſan eligant, etiam ad præſens, poſtquam litteræ noſtræ ſub die 14. Iunij 1624. Pontificatus noſtri anno primo, ſuper facultate eiſdem Regularibus Confeſſarium ad effectum huiuſmodi eligendi, ad quinquennium tunc proximum conceſſa, emanatæ, pridem ab anno, & vltra expirauerunt, in maximum ſtatus, & obſeruãtiæ regularis præiudicium. Nos præmiſſis quantum nobis ex alto conceditur, obuiare, ac felicitatem eorumdem fratrum Prædicatorum, & Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Religioſorum, quam omnium, & quorumcunque aliorum cuiuſlibet Ordinis, Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam ſpeciali mentione, & nota digni vtriuſque ſexus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium ſtatui, atque directioni, & aliorum Chriſti fidelium ſaluti conſulere volentes, præfatæque Clementis prædeceſſoris declarationi inhærentes, illámque tenore præſentium innouantes, ac quatenus opus ſit ampliantes. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſionem Sanctæ Cruciatæ, quæ reſpectu facultatis huiuſmodi, etiam laicis & Clericis ſæcularibus cuiuſcumque ſtatus, gradus, qualitatis, & conditionis, etiam ſpeciali notæ dignæ quoad caſus reſeruatos, etiam in Bulla Cœnæ Domini (hæreſi excepta) contentos, nonniſi in foro conſcientiæ, non autem in Sup. hoc inf. in Reſ. 64. §. Perona. Et in alio §. eius annot.
foro externo ſuffragatur, aliorúmque indultorum huiuſmodi, quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi à prædictis caſibus reſeruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, cum fratribus & Monialibus prædictis Fratrum prædicatorum, ac aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, Societatiſque & inſtituti prædictorum Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet conſtitutorum locorum minimè habuiſſe, neque habere, nec illis vllo modo ſuffragari potuiſſe, neque poſſe, excepto dumtaxat illo quinquiennio, quo litteræ noſtræ huiuſmodi, vt præfertur, durauerunt; ſiquidem die 14. menſis Iunij 1629. proximè præteriti iam expirauerunt: ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, quòd iidem fratres, & Moniales quantum ad Sacramenti Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum; & Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſeruata, ſubiecti ſint, earumdem tenore præſentium perpetuo declaramus. Decernentes præſentes noſtras litteras de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis intentionis vitio, ſeu noſtræ, aut alio quocunque defectu à quoquam impugnari non poſſe. Sicque & non aliter, in omnibus & ſingulis præmiſſis per quoſcunque iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, ac Sedis Apoſtolicæ Nuncios, ac Cruciatæ Commiſſarios, & quoſuis alios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate interpretari ac iudicari debere; irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantib. præmiſſis ac omnibus, & ſingulis illis, quæ in prædictis

Clemen

Clementis prædeceſſoris litteris conceſſa ſunt, non obſtare cæteriſque contrariis quibuſcumque. Quibus omnibus, & ſingulis illorum omnium, & ſingulorum tenoris præſentibus pro ſufficienter expreſſis, habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem præſentium tenor omnibus innoreſcat, vo unius cas in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorom & in acie Campi Floræ de Vrbe, vt moris eſt, publicari, ipſáſque ſic publicatas, omnes, & ſingulos vbique exiſtentes ita afficere, ac ſi omnibus perſonaliter intimatæ eſſent, quódque præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem protius vbique fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem, ſub Annulo Piſcatoris die 19. Iunij 1630. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.]

3. Igitur ex ſupradicta Bulla apertè apparet, ſaltem dum viuit, viuat verò Neſtoreos annos Sanctiſſimus Vrbanus VIII. non poſſe Regulares virtute Bullæ Cruciatæ eligere Confeſſarium extra Ordinem pro caſibus reſeruatis, vnde corroit opinio Trullench & aliorum.

RESOL. XXX.

An Regulares virtute Cruciatæ, non obſtante Bulla Vrbani VIII. poſsint hodie ſine licentia Superioris à caſibus reſeruatis abſolui?

Et an Regularis eiuſdem Religionis approbatus poſsit ex virtute Bullæ Cruciatæ à ſupradictis abſoluere? Ex p. 13. tr. 6. & Miſc. 6. Reſ. 37.

Sup. hoc ſtãte Bulla iſta in Reſ. præterita, §. At his. & pro dictione antea, cõtenta in lin. 1. huius Reſ. in Reſ. præterita, & in aliis eius primæ not. & pro prima & principali quæſt. huius Reſ. in alia eius ſecundæ annot. quæſt. in to 7. tr. 1. Reſ. 103. §. vlt. à lin 4.

§. 1. Dixi ſtante Bulla Vrbani VIII. nam antea non erat tanta difficultas; & ad quæſtionem affirmatiuè reſpondet Remigius *in pract. confeſſar. tract. 5. cap. 5. § 4. num.* 8. vbi ſic ait: [Del priuilegio de la Bula gozan no ſolamente los ſeglares, ſino tambien los Religioſos, y Religioſas de qual quiera Orden que ſean, y aſſi pueden por ella elegir Confeſſor, y ſer abſueltos del de los caſos reſeruados. Y los indultos de los ſumos Pontifices, principalmente el de Vrban. VIII. ampliando el de Clem. VIII. concedidos à las Religiones Mendicantes, para que ſus Religioſos no puedan en virtud de la Bula elegir confeſſor ſin licencia de ſus Prelados, eſtà ya derogado enn la miſma Bula porque el Pontifice Clem. VIII. y ſus ſuceſſores, deſpues de auer depaſchado el Breue de la reſtricion en fauor de los Prelados Regulares à conceder, y confirmar de nueuo la Bula de la Cruzada, con ſus miſmas clauſulas, y ſin limitacion ninguna. Confirma eſte parecer Trullench, que juzga que adonde eſte induito, ò motu proprio de Vrban. VIII. no eſtuuiere notificado por los ſuperiores à los ſubditos, y eſtos no le ayan recibido, ni obſeruado, no ha perdido la prouabilidad que tiene eſta ſentencia. Es tambien opinion prouable, que ni los dichos indultos obligan à los que los recibieron ſino los recibio la mayor parte de la comunidad; y aſſi no eſtan obligados à guardar los que los recibieron, viendo que otros de ſus compañeros de la miſma Religion no los recibpen; porque es coſa aſſentada, que ninguna ley obliga en conciencia, ſinos es vniformemente recibida, por la mayor parte de los inferiores; como doctamente enſeña Silueſtro:] Vbi lex generalis recipitur in vſu à certo genere perſonarum, ab alio verò non, non recipientes non peccant. Hucvſque Remigius.

2. Hanc ſententiam tenet etiam nouiſſimè doctus Pater Barnabas Gallego ex inclyto ordine Dominicano *in Bullam Cruciatæ cap. 12. clauſ.* 12. vbi poſtquam adduxit opinionem Ioannis de Sancto Thoma, aſſerentis, vigore Bullæ Vrbani Octaui, non eſſe licitum Regularibus abſolui à caſibus reſeruatis virtute Cruciatæ, ſtantibus verbis Pontificis in dicta Bulla videlicet; Sed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe quod iidem Fratres, & Moniales quantum ad Sacramentum pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem, Ordinatæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſeruata ſubiecti ſint, earum tenore præſentium perpetuò declaramus. Ita Pontifex, ſed Gallego ſubdit: [No obſtante eſto, en auiendo nueua conceſſion de la Bula de otro Pontifice, ſino declarare que no es ſu intencion, que les valga à los Religioſos quanto à la abſolucion de los caſos reſeruados à ſus Prelados, parece que el Religioſo que tuuiere la Bola, ſe podrà conformar, ſi quiere con la opinion de los que dizen que pueden los Religioſos ſer abſueltos de los caſos reſeruados à ſus Prelados, teniendo la Bula de Santa Cruzada: y la razon que trae el M. Santo Toma e las palabras de la miſma Bula, con que intenta prouar, que en todas las conceſſiones de la Bula ſe excluyen los Religioſos de poder ſer abſueltos de los caſos reſeruados, porque (dize) no ſe ſuſpenden las facultades, y gracias concedidas à los ſuperiores de las Ordenes Mendicantes an quanto à ſus Frayles, digo que no parece que conuence eſto, porque en eſtas palabras, *Grazias y facultades*, &c. no ſe entiende neceſſariamente que en virtud dellas ſe le confirme à los Prelados la autoridad que tienen de reſeruar pecados de ſus ſubditos, lo vno, porque ſi ſe entendera neceſſariamente, no huuiera auido opinion de tantos Teologos que han afirmado poder los Religioſos ſer abſueltos de los caſos reſeruados à ſus ſuperiores por virtud de la Bula, pues es todas las Bulas han venido eſtas palabras. *Excepto las concedidas à los ſuperiores de las ordenes Mendicantes in quanto à ſus frayles,* y no obſtante eſtas palabras algunos Autores, que han eſcrito antes de la declaracion Vrbano Otauo, han afirmados, que podian los Religioſos eſcoger por la Bula confeſſor que les abſolueiſſe de los caſos a ſus Prelados reſeruados. Lo otro, porque las dichas palabras, ſe intienden muy bien de las gracias, y facultades que tienen los dichos Prelados de diſpenſar en las irregularidades con ſus ſubditos, y exercitar en ellos otras gracias que en virtud de ſer Prelados tienen, como diſpenſar en los votos de ſus ſubditos y poderſe los comutar, ſino quieren vſar de la irritacion, y tambien ſe entienden las dichas palabras de las Indulgencias (de quien immediatamente hauia hablado la Bula) concedidas à los Religioſos, que las ganan ſin tener Bula.] Ita ille.

3. Sed magis latè hanc difficultatem pertractat, & tenet nouiſſimè Pater Thomas Hurtadus *var. tom. 2. tract. 9.* vbi tamen *cap.* 10. docet, Regulares profeſſi eius Religionis, in qua ex ordine Capituli Prouincialis ipſius, & Generalis, ſecundùm Regulas, & Conſtitutiones quas profitentur, non eſt publicata Bulla Vrbana, ex tacita eorumdem Superiorum licentia poſſunt vti Cruciata, quantum ad articulum eligendi Confeſſorem, quis ipſos abſoluat ab omnibos reſeruatis. Deinde *cap.* 11. firmat quod in Religionibus, in quibus Prælati admiſerunt vſum priuilegij conceſſi in Bulla Vrbana, taliſque admiſſio, & acceptatio notificata eſt ſubditis, non poſſunt vti Bulla Cruciatæ, quantum ad hunc articulum de eligendo Confeſſore extra Religionem, qui abſoluat à reſeruatis, ſine expreſſa licentia ipſius Prælati. Poſtea verò, quod eſt valdè notandum, in *cap.* 12. mè citato admittit non, eſſe improbabile adhuc ſuppoſita Bulla Vrbani, quod

Sup. hoc in Reſ. 1. not. ſeq. § Adde. ad lin. 8. & inf. propè fin. huius Reſ. à verſ. Verum.

Regu

Sup. hoc in Reſ. præterita §. Secūda.& in Reſ. ſeq. à lin. 7. & verſ. Difficultas.

Regulares virtute Cruciatæ poſſint eligere Confeſſorem Regularem eiuſdem Rel.gionis approbatum, qui poſſit abſoluere à reſeruatis. Atque Clemens VIII. & Vrbanus ſolùm prohibent vti Cruciata ad eligendum Confeſſorem extra Religionem.

4. Et tandem abſolutè noſter Siculus Pater Iuniparus à Drepano *de caſ. reſeru.part.3. diſp.7.q.5.cap.3. & ſeqq.* fuſiſſimè tuetur non obſtante Bulla Vrbani VIII. poſſe hodie omnes Regulares, tam viros, quàm Moniales, inuitis ſuperioribus ſumere Bullam Cruciatæ, & abſolui à peccatis, & caſibus reſeruatis: Et reſpondet ad argomenta Cardinalis de Lugo, Lezanæ, noſtra, & aliorum: & in confirmationem ſuæ ſententiæ adducit ex diuerſis Religionibus ſobſcriptionem quatuordecim Qualificatorum Sacri Tribunalis Inquiſitionis Regni Siciliæ. Et ne deſeras etiam videre Ioannem Henriquez *in Pract. Quæſtionibus ſect.*48. *quæſt.*5. *num.*11. & præſertim Quintanaduenas *tom.*1. *tract.*3. *ſingul.*18. qui loquitor in terminis Decreti Vrbani VIII. & illud declarat.

Alibi in Reſolutionibus not. primæ huius Reſ.

5. Verùm his non obſtantibus, negatinam ſententiam, præter Doctores à me alibi adductos, tenet nouiſſimè me citato Martinus de San Ioſeph *in monita confeſſ. tom.*1. *lib.*1. *tract.*19. *de Pœnit. num.*3. *& in Regulam D. Franciſci, cap.*16. *num.*20. vbi ſic ait: [Otra razon; aun mas ſuerte que la paſſada, que confirma lo dicho, es prouar claramente, que eſtan ò y en ſu fuerza las declaraciones y decretos de Sixto Quarto, Innocentio Octauo, Alexandro Sexto, Leon Decimo, Clemente Octauo, en que prohiben à los Religioſos el vſar de la Bula, y de otros priuilegios, para la abſolucion de caſos reſeruados. Porque aunque verdad que la Bula de ogaño es poſterior à los dichos decretos, y en ella ſe concede generalmente à todos los que la tomaren, la abſolucion de los dichos caſos. Eſta conceſſion, aunque poſterior, es general, y ſe limita y corrige, ſegun derecho, por las conſtituciones eſpeciales, y particulares anteriores de los Sumos Pontifices dichos (que podran verſe en el compendio y Bulario del Padre Fray Manuel) y era neceſſario para derogar las conſtituciones, y declaraciones de los dichos Sumos Pontifices, que la ley general poſterior expreſſamente las reuocara. Dizelo aſſi la ley, *Sed & poſteriores, ff. de legib. gloſ. ſciendum verb. non compelli ff. qui ſatis dare cogantur*, & ibi Bartol. *in princip. n.*1. Bald. *authent. offerantur n.*12. *initio C. de lit. conteſt.* Abbas *conſ.*24. *n.*1. *verſ. principaliter, vol.*1. y aunque los dichos decretos de Leon X. Clemente VIII. &c. eſtuuieran derogados (que no lo eſtan) ſe auia de explicar la Cruzada conforme à ſu tenor, pues determina el derecho, que las leyes nueuas ſe expliquen por las anteriores, aunque eſtan abrogadas. Ita *leg. non eſt nouum ff. de legib. & leg. ſed & poſteriores ff. eod. gloſſ. fin. in auth. ex teſtamento, C. de collation.* & docent cum Bartol. Ludouic. Gomez, *reg. de trienali, q.*6. *verſ. tertius intellectus*, Burgos de Paz *leg.*1. *Tauri num.*570. y no ſolamante ſe ha de explicar la ley nueua, per la ley eſpecial anterior, ſino que tambien ſe han de limitar las leyes poſteriores por la razon de la ley anterior, vt docet Bartol. *leg. de pretio, ff. de publ. in rem actio.* Y confirmaſe, con que quando la ley antigua algun caſo eſpecial (como ſon los decretos dicho de Leon dezimo, y Sixto quarto, &c.) no es viſto derogarla la ley nueua, que habla en general, vt optimè Anton. Gabriel 2. *tom. commun. lib.*10. *verb. lex, fol.*50. *colum.*2. vbi id colligit, ex Bartolo & ex aliis, idem Azenedus *lib.*5. *Recopilat. tit.*4. *lib.*1. *num.*52. y aſſi ſe entiende la *Regla* 34. *del lib.*6. *de los decretales*, que dize; *Generi per ſpeciem derogatur, leg. vxorem* 41. §. *felicisſimo*: & ibi *gloſ. generali, de leg.*3. De donde conſta claramente que la Bula de la Cruzada, en ninguna manera, habla con los Religioſos de nueſtra orden, quando concede la abſolucion de los caſos reſeruados, aunque ſea conceſſion poſterior general, pues per decreto eſpecial anterior; les eſtà vedado el vſar de ella:] Quia illud eſt ſpeciale cuius contrarium eſt generale; *auth. de non alienando* §. *vt autem lex.* [Y no obſta dezir que los dichos Pontifices ſolamente prohibieron el vſo de la Bola por ſu tiempo, pues Clemente Octauo en ſu Bula, que comienza, *Romani Pontificis*, dada el año de 1599. vedando à los Religioſos el vſo de la Bula, dize: *Auctoritate Apoſtolica perpetuo declaramus, &c.* Donde ſe vee que comprehende el tiempo por venir perpetuamente. Y no ſolamente no derogar la Bula de la Cruzada el dicho decreto, antes parece que le confirma, pues abrogando otros muchos priuilegios, excepta los concedidos à los ſuperiores de las ordenes Mendicantes, quanto à ſus frayles.] Ita ille; cui adde me citato Leandrum *de Sacram. tom.*1. *tract.*5. *diſput.*12. *q.*58. & me citato Marc. Serium *in Bullam Cruciatæ, diſput.*1. *diffic.*10. §.8. *num* 5. Ioannem de Soria *in Epitome Summarum, part.*2. *tom.*2. *ſect.*2. *diſp.*9. §. *Circa Electionem*, & Leandrum è Murcia *in Reg. S. Franciſci, q.*1. *cap.*7. *num.*17. & hæ ſunt pugnantes ſententiæ circa præſentem quæſtionem. Ego huic poſteriori negatiuæ adhæreo, quam olim docui. Verùm interrogatus per litteras ex Hiſpania à pluribus, an ſententia affirmatiua ſit probabilis, non auſus ſum nota improbabilitatis inurere, ex rationibus, quibus tot viri docti ſuperius adducti illam tuentur, præſertim ſi decretum Vrbani VIII. non fuiſſet à ſuperioribus ſubditis notificatum, & ab illis acceptum, & præſertim hoc eſſet magis probabile, ſuppoſita ſupplicatione circa Decretum Vrban. VIII. facta à Rege noſtro Philippo IV. vt teſtatur Leander *vbi ſupra*, nam ſupplicatio ſuſpendit executionem iuſſæ dum alia iuſſio ſuperueniat, vt docet Caſtrus Palans *tom.*3. *tract.*17. *diſputat.*3. *punct.*17. *num.*8. Souſa *ſuper Conſtitut. Clementis VIII. de largit. Munerum* §.109. & 112. Gonzalez *de lege Politic. lib.*2. *cap.*3. *numero* 31. Molla *in Emporio iuris, part.*1. *tit.*2. *quæſt.*14. *num.*8. Cenedus *in qq. Can. quæſt.*45. *num.*36. Hurtadus *tom.*2. *tract.*12. *cap.*1. *reſol.*29. *num.*1814. & alij: ergo, &c. Scio à Patre Bardi *in Bullam Cruc. tract.*2. *cap.*5. *ſect.*2. *num.*9. affirmatiuam ſententiam tanquam improbabilem, & falſam damnatam eſſe; ſed ego pace viri amiciſſimi, non audeo illam tali nota damnare, donec aliter à S. Sede determinatum non fuerit, & erubeſcerem aſſerere viros tam doctos, vt ſupra viſum eſt, falſo, & improbabiliter loquutos fuiſſe. Non intelligo tamen ex his præiudicium aſſerre Religionibus, quæ praxim in contrarium haberent.

Sup hoc ſup. lege §. Sed magis. huius Reſ. &c.

RESOL. XXXI.

An Regulares poſsint poſt Bullam Vrbani VIII. abſolui cum Bulla Cruciatæ à reſeruatis cum Confeſſario demus? Ex p.4. tr.4. & Miſc. Reſ.43.

§. 1. NOn poſſe ampliùs Regulares confiteri virtute Bullæ Cruciatæ extra Religionem, ſatis docui in additionibus poſitis in fine quintæ editionis Lugdunenſis meorum operum *reſolut.*9. ex clara Summ. Pontif. Domini noſtri Vrbani edita *ſub die* 19. *Iunij anno* 1630. vt poſt alios obſeruat etiam Gauantus *in enchir. Epiſc. ver. Regularium iura ſub Epiſcopis, numero* 84. Difficultas modò eſt an de peccatis mortalibus, & etiam de reſeruatis poſſint nunc poſt dictam Bullam Vrbani Regulares confiteri cum Confeſſariis deſignatis à Superiore, ſicut poterant antea ſecundùm aliquos, vt notaui *in* 1. *part.* 1 *act.* 11 *de Bulla Cruciatæ, reſol.*14. in terminis conſtitut. Clem. VIII. quam confirmat dictus Vrbanus VIII. Et quoad peccata

Quæ hic eſt ſup. Reſ.19. à §. At hu. & in Reſ. præterita, & in alio §. cui annotationi.

Quæ hic eſt ſup. Reſ.16 & ſignanter §. Secunda &

mor

Digitized by Google

in Reſ. præſenti §. Sed magis propè fin. à verſ. Poſtea verò. & quoad peccata mortalia tantum & non reſeruata in Reſ. 1. huius annot. § 2 à lin. 3. & inf. in Reſ. ſeq. & in alio §. eius annot.

mortalia affirmatiuè reſpondet Ludouicus de la Cruz *in expoſit. Bullæ Cruciatæ, diſp. 1. cap. 11. dub. 12. num. 2.* non autem quoad reſeruata, licet *ib. in fine, num. 1.* aſſerat nonnullos docere etiam reſeruata, non obſtante dicta Bulla Vrbani VIII. poſſe Regulares cum dictis Confeſſariis deſignatis à Superiore confiteri, & abſolui ſumendo Bullam Cruciatæ, & hanc ſententiam probabilem putat dictus Ludouicus à Cruz, nam contrariam quam ipſe tenet *ibi in Principio num. 2.* vocat tantùm veriorem.

2. Verùm ego negatiuam ſententiam teneo ex verbis poſitis à dicto Pontifice in illa conſtitutione ſic aſſerente. Sed noſtræ intentionis fuiſſe & eſſe, quòd iidem Fratres, & Moniales quantum ad ſacramentum Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedis Apoſtolicæ, quoad ſibi reſeruata ſubiecti ſint, earumdem præſentium perpetuò declaramus. Ita Pontifex, in quibus verbis apertè patet, prohiberi Religioſis vſum Cruciatæ quoad articulum eligendi Confeſſorem, etiam quoad reſeruata; & nota quòd in conſtit. Clem. VIII. quam confirmat Vrbanus, non aderant ſupradicta verba, *quoad ſibi reſeruata,* quæ quidem Summ. Pontifex Vrbanus VIII. vt credo, poſuit ad tollendas quæſtiones omnes & Doctorum opiniones.

RESOL. XXXII.

An ſaltem Regulares poſſint virtute Bullæ Cruciatæ abſolui à peccatis mortalibus non reſeruatis? Ex part. 11. tr. 6. & Miſc. 6. Reſ. 38.

Sup hoc ſup. in Reſ. 28 §. 2. à lin. 9. & in Reſ. præſent. §. 1. ad med. à verſ. Et quoad. & inf. in Reſ. 139 §. vlt.

§. 1. Negatiuè reſpondent Bardi, & Card. Lugo. & ex illis Marcus Serius *in Bul. Cruc. diſput. 1. diff. c. 10. §. 8. q. 8. n. 6.* quibus nunc adde Leandrum à Murcia *in quæſt. 2. ad cap. 7. Reg. S. Franc. num. 8.* vbi ſic ait: [Los Regulares, maximè los Frayles Menores, no pueden en virtud de la Bula elegir confeſſor à otro alguno, aunque ſea aprouado por el ordinario fuera de los deputados por ſus prelados, para oir ſus confeſſiones; eſta ſentencia es la mas verdadera, y ſe prueua, porque Clem. VIII. no ſolamente declarò, que no podia los Religioſos de qualquiera Orden ſer abſueltos en virtud de la Bula, de los caſos reſeruados, ſino tambien que en virtud della no pueden elegir confeſſor, como conſta de las palabras de ſu Breue, deſpachado en Roma à 23. de Nouiembre de 1599. en otauo año de ſu Pontificado, que ſon las ſiguientes facultatem, & conceſſionem Sanctæ Cruciatæ, & aliorum indultorum quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, non habere locum cum fratribus, & ſororibus Monialibus quorumcumque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti: luego no ſolamente no puden en virtud de la Bula ſer abſueltos de los caſos reſeruados; pero ni tampoco elegir confeſſor que los abſuelua de los no reſeruados: y ſe confirma, porque aſſi Clem. como Vrban. VIII. afirman en las dichas Bula, que ſu intencion, y voluntades, que todos los Regulares eſten ſujetos à ſus Prelados, y a ſu diſpoſicion, en quanto al Sacramento de la penitencia; ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, quod iidem fratres, & Moniales quantum ad Sacramenti pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſt. quoad ſibi reſeruata ſubiecti ſint, earumdem tenore præſentium perpetuò declaramus; luego no ſolo prohiben los dichos ſumos Pontifices à los Regulares, que elijan confeſſor para ſer abſueltos de los caſos reſeruados, ſino tambien para ſerlo de los no reſeruados; porque en todo caſo quieren, que en quanto al Sacramento de la penitencia, eſten ſujetos a la ordinaria diſpoſicion de ſus Prelados. Ita ille.

2. Sed his non obſtantibus adhuc puto affirmatiuam ſententiam, non carere ſua probabilitate, & illam contra P. Bardi, & Cardinalem Lugo nominatim tenet Gallegus *in Bull. Cruc. cap. 12. dub. 172.* vbi ſic ait: [Mi parecer es ſer opinion muy prouable, y que ſeguramente ſe puede ſeguir en pratica, que a todas las perſonas Regulares les aprouecha la Bula, para poder elegir confeſſor qualquier Presbitero ſecular, ò Regular aprouado por el Ordinario, el qual les puede abſoluer de todos los pecados mortales, no reſeruados à ſus Prelados;] qui poſtea ſuam ſententiam rationibus confirmat. Idem, præter Doctores à me alibi adductos, docet alter Leander *de Sacram. tom. 1. tractat. 5. diſp. 12. quæſt. 62.* Martinus de San Ioſeph *in Regul. S. Franciſci capit. 16. num. 23. & in eius fine*, in declaratione Bullarum Clement. VIII. & Vrbani VIII. *num. 4. vbi fol 493.* ſic ait: [lo primero que ſe ha de aduertir es, por los breues de Clemente, y Vrbano Octauo, no ſe prohibe à los Religioſos, y Religioſas, el vſo de la Bula de la Cruzada, y de otros priuilegios ſemejantes, para las confeſſiones ordinarias, aunque ſean de materia de pecado mortal, como no ſe confieſſen en ellas pecados reſeruados à la Sede Apoſtolica, ò à los Prouinciales, y como ſea con confeſſores de dẽtro de la orden. Cõſtarà con claridad deſta reſolucion, atendiendo à que Vrb. VIII. confirma el breue de Clemente VIII. y eſte ſiempre le han entendido todas las Religiones, que prohibe ſolamente la abſolucion de los caſos reſeruados y no de los ordinarios: y la miſma declaracion hizo el reuerendiſſimo Padre don Fray Antonio de Trejo, ſiendo Vicario General de la Orden, en vna patente que embiò por toda ella, y dize lo communicò con hombres muy doctos, como ſe dixe arriba, en la declaracion de la Regla *cap. 16. numero 21.* Fr. Manuel *1. tom. ſumma verbo abſolucion cap. 8. in fine* dize que los muy doctos de Salamanca firmaron que el breue de Clemente VIII. no habla de pecados mortales ordinarios, ſino ſolamente de pecados reſeruados, y que abſoluer deſto prohibe ſolamente. Y en derecho la conſtitucion vltima, que declara otra primera conſtitucion ſe ha de explicar, y limitar por los terminos, y modos de la dicha conſtitucion primera, que ſe declara, y confirma; vt habetur *authent. conſtitutio quæ innouat §. vnde verſiculo in illis collat. 3.* & decretum innouans intelligendum eſt ſecundum tenorem decreti innouati *lege in teſtament. ff. de condit. & demonſtrat.* Demas de lo qual ſe veque lo dicho es verdad, porque ſi la Santidad de Vrbano Octauo quiſiera quitar abſolutamente el vſo de la Bula, no dixera por dos vezes, que ſu intenciones, que intencion es, que no valga la Bula, ni otros priuilegios ſemejantes para la abſolucion de los caſos reſeruados; antes abſolutamente quitara el vſo de la Bula, y pues limitò la prohibicion para los caſos reſeruados, por el miſmos caſo la dexò en ſu fuerza para los caſos ordinarios, pues en derecho caſus exceptus firmat regulam in contrarium *leg. nam quod liquido ff. de pen. legata cap. Dominus 32. quæſt. 7. Clement. exiui, de verbor. ſignific. §. proinde leg. Tribunus §. vltimo §. de milit. teſtament.* y quando (caſo negado) eſtuuiera dudoſa la deciſion del breue eſtando clara la conceſion de la Bula de la Cruzada, ha de valer eſta, en todo lo que el breue de Vrbano VIII. claramente no la prohibiere, *gloſſ. 4. in l. tranſire 18. C. de tranſactionibus, & l. ſtatuas C. de Relig. & gloſ. 4. in l. final. C. de iur. fiſci.* Quia conceſſum dicitur quicquid expreſsè prohibitum non reperitur, *l. nec non §. quod eius ff. ex quibus cauſis.* Y no obſta à lo dicho, que al fin del breue ſe dize,

Alibi in Reſolutionibus annot. præſentiæ.

que

que los Religioſos eſten ſugetos, quanto al Sacramento de la Penitencia à los Prelados, porque eſto ſe ha da entender, quanto à lo que dos vezes antes auia prohibido, que era la abſolucion de los caſos reſeruados, quia clauſula poſita in vna parte diſpoſitionis, ſiue ponatur in principio, ſiue in fine, cenſetur referri ad omnia contenta in eadem clauſula *cap. ſecundo requiris, de appellationibus* (vbi id obſeruant Doctores) *cap. cauſam de reſcript. cap. Apoſtolus 32. q. 7. leg. item quia ff. de pactis §. vltimo leg. Titia §. 2. C. familiæ erciſcundæ leg. quoties C. de pactis leg. petens ff. certum petat. leg. lecta eſt ff. de legat. 1. leg. auia ff. de condit. & demonſtr. leg. talis ſcriptura §. vlt. ff. de legatis* 1. y las palabras vltimas generales del breue ſe han de entender ſecundùm ſubiectam materiam de los caſos reſeruados, que antes auia prohibidu *cap. indulgentia, de verborum ſignificat.* y eſtas vltimas palabras referidas, no comprehenden lo que el Pontifice no quiſo comprehender, que fue la abſolucion de los caſos ordinarios, quia lex non includit illud, ad quod mens, & ratio legis non ſe extendit, *leg. non dubium C. de legibus C. de leg. 1. C. quæ ſit longa conſuetudo*, & ideò vbicumque habet locum ratio legis, habet etiam lex *l. 1. C. de interdicto*, & hoc etiam ſi verba legis contradicant *leg. ſcire oportet §. aliud in verbo ff. de excuſ. tutor. textus in l. 3. ff. de lib. præterit.* quia vbi (inquit) manifeſtiſſimus eſt ſenſus teſtatoris, interpretatio verborum nunquam tantum valet, vt melior ſenſu exiſtat, & *cap. conſuetudo diſt. 1.* vbi dicitur quod lex eſt quicquid in ratione conſiſtit, y la clauſula general del fin, ſe ha de limitar por la particular, de que no puedan abſoluer de caſos reſeruados, quia clauſula præcedens eſt maioris efficaciæ ad determinationem ſequentium, quam ſequens ad determinationem præcedentium, *gloſſa 1. in leg. quiſquis 85. de legat.* 3. y lo que totalmente deſuaze la difficultad es que el derecho lo determina aſſi: Quia clauſula generalis ſequens determinatur per ſpecialem clauſulam præcedentem *l. quoties & ibi gloſſa 1. Cod. familiæ erciſcundæ*; y aſſi la clauſula general del breue, ſe determina por las dos ſpeciales præcedentes, &c. clauſula generalis non porrigitur ad ſpecificata, niſi fuerit, appoſita tantùm pro illis, quæ ſpecificata ſunt *leg. ſtipulationes commodiſſimum 63. & leg. doli clauſ. 3 10.* & ibi *gloſſa final. ff. de verb. oblig.* Et hæc omnia docet Martinus *vbi ſuprà.*

3. Hanc etiam ſententiam confirmat multis rationibus Quintanadueñas *tom. 1. de Sacram. tract. 3. ſing. 18. n. 19.* & ex Societate Pater Andreas Mendo *in Bull. Cruc. diſp. 24. cap. 18.* & in Appendice contra Patrem Bardi *diſp. 1. cap. 11.* & me citato P. Hurtadus *tom. 1. tract. 9. cap. 5. n. 78.*

RESOL. XXXIII.

An Nouitij Regularium poſſint ſumere Bullam, & virtute ipſius à caſibus reſeruatis abſolui?

Et an ſupradicti Nouitij etiam ſine Bulla Cruciata poſſint abſolui à quocumque Sacerdote approbato à caſibus reſeruatis in Religione?

Et an Nouitij ſumendo Bullam poſſint edere lacticinia, ſicut cæteri ſæculares? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 11.

§. 1. Reſpondeo affirmatiuè, quidquid in contrarium aſſerat Vecchius *in praxi Nouitiorum, diſp. 9. dub. 5. num. 7.* & ita docet Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 16. num. 10.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. §. 8. num. 9.* & Ledeſma *in ſumm. tom. 1. tract. de Pænit. cap. 13. dub. 14.* vbi etiam aſſerit: [Que quando los prelados de las Religiones huuieſſen traido algun Breue, ò indulto, para que los Religioſos no pudieſſen elegir Confeſſor por virtud de la Bula; eſto no ſe ha de entender de los Nouicios, porque los Nouicios en las coſas odioſas, no entran de baxo de nombre de Religioſos. Por lo qual, quanto à eſto, queda como ſeglar, y puede elegir Confeſſor por virtud de la Bula de la Cruzada.] Ita ille. Idem etiam docet Acoſta *in explicat. Bullæ, q. 107.* Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 9. cap. 56. n. 6.* qui benè notat, dictos Nouitios, etiam ſine Bulla Cruciatæ, à caſibus reſeruatis in Religione poſſe abſolutionem obtinere à quocumque Sacerdote. Sed de hoc alibi.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 17. §. 1. curſim in fin.

2. Notandum eſt etiam, Nouitios, ſumendo Bullam, poſſe edere lacticinia, ſicut cæteri ſæculares, propter rationem dictam; non enim cenſentur Religioſi quoad onera. Ita Fernandez *vbi ſuprà, §. 5. n. 5.* & alij.

Alibi latè cũ eodẽ Villalobos hic citat. & multis aliis in to. 7. tr. 1. Reſ. 105. & in aliis eius primæ not.

RESOL. XXXIV.

An qui peccat ob ſpem abſolutionis Bullæ, gaudeat eius priuilegio?

Idem quæritur de Iubileo. Ex parte 1. tractatu 11. Reſol. 16.

§. 1. Negatinè multi reſpondent, vt Couarruuias *lib. 2. var. cap. 2. n. 26.* & alij penes Acoſtam *in explic. Bul. q. 33.*

Quoad hoc an hæc circunſtantia ſit aperienda in confeſſione. in to. 1. tr. 7. Reſ. 161.

2. Sed ipſe, & rectè contrarium docet; cui ego addo Leonem *tract. de Iubil. part. 2. quæſt. 8. n. 14.* Molfeſ. *in ſumma tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 47.* Filliucius *tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 262.* Sanctarellum *de Iubil. cap. 8. dub. 10.* Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 4. capite 54. num. 18.* Ledeſmam *in ſumma tom. 1. tract. de Pænit. cap. 13. dub. 11.* vbi aſſerit: [Eſta reſolucion tienen todos los Dotores, y ſe prueua lo primero, porque el Papa en eſte priuilegio de la Bula no pone excepcion ninguna, ni reſtricion, de la qual ſe entienda, que el que peca con la tal confiança, no puede ſer abſuelto de los pecados. Luego por virtud de la Bula de la Cruzada puede ſer abſuelto dellos, porque eſte priuilegio es fauorable, y no es razon reſtringirlo.] Idem etiam docet Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 27. clauſ. 9. §. 2. n. 19.* Bonacina *de leg. diſp. 4. q. 2. punct. 6. n. 12.* & alij.

RESOL. XXXV.

An per Iubileum anni Sancti Bulla Cruciata ſuſpendatur? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 97.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Fabrinus *de Iubil. c. 21.* Nauar. *not. 33. n. 3.* Lopez *in inſtruct. tom. 2. cap. 10.* & alij.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Reſ. 122. §. 1. ante med. verſ. Imo.

2. Sed contrariam ſententiam prorſus amplectendam eſſe puto. Et ita docet Portel *in dub. regul. verb. Bul. Cruc. num. 2.* Salas *de legib. diſp. 20. ſect. 10. in fin.* Bonac. *de legib. diſp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. num. 33.* Leone *tract. de Iubil. p. 1. q. 6. n. 229.* Zerola *de ann. Iubil. lib. 2. cap. 19. q. 2.* Villalob. *in ſumma tom. 1. tract. 27. clauſ. 12. n. 8.* Fernand. *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. §. 16. n. 6.* Henriq. *lib. 7. c. 11. n. 3.* Acoſta *in Bul. q. 101.* Rodriq. *in Bul. §. 12. dub. 6. num. 8.* qui aſſerit, ita declaraſſe Clem. VIII. in ſuo Iubileo anni ſancti 1600. Et ita declaraſſe Commiſſario Cruciatæ Vrbanum VIII. pro hoc anno 1625. aſſeruit mihi vir doctiſſimus D. Franciſcus de la Riba, Vicarius, Generalis Illuſtriſſ. Cardinalis ab Auria. Et ratio eſt: quia, vt rectè notat Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. diſp. 33. num.* In. priuilegia Bullæ conceduntur per modum contractus, vt patet ex lectura Bullæ: ſed Pontifex in reuocatione

non

non facit mentionem facultatum per modum contractus conceſſarum: ergo,&c.

RESOL. XXXVI.

An per clauſulam Bullæ Cœnæ ſuſpendatur Bulla Cruciatæ? Ex p.1.tr.11.Reſ.96.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius annot.

§. 1. RESpondeo negatiuè. Et ita docet Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. ſect. 11. cap. 19. num. 5.* Henriquez *lib. 9. cap. 21. num. 2.* Et ratio eſt: quia aliter eſſet Pontifex ſibi contrarius. Et ita etiam docuerunt Sanchez *in ſum. tom. 2. lib. 2. c. 11. n. 27.* & noſter Duardus *in Bull. Cœn. lib. 3. §. 2. q. 11. num. 41.*

RESOL. XXXVII.

An Bulla Cœnæ deroget facultatem Bullæ Cruciatæ quoad abſoluendum à reſeruatis in eadem Bulla Cœnæ? Ex p.4.tr.4. & Miſc. Reſ.18.

Sup. hoc in Reſ. præcent. & in to.7.tr. 2. Reſ.251.§. vlt. eiuſdem ad lin.4. Sed lege eam per tot. & in to. 9. tr.7. Reſ. 122. §.1. ante med. verſ. Imo.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam ex Hiſpanis Doctoribus docet Garſias *de beneficiis tom. 2. p. 11. cap. 10. num. 130. & ſeq.* & ita aſſerit dixiſſe Clemen. VIII. in quodam examine ad Epiſcopatum Caietanum; & Iacobus Bleda *in opuſc. defenſionis fidei in cauſa Moriſcorum cap. 31.* obſeruat, quòd duo viri Hiſpani cùm examinarentur ad Epiſcopatum coram ſupradicto Pontifice, repulſam tulerunt, quia reſponderunt à caſibus Bullæ Cœnæ poſſe abſolui in Hiſpaniis virtute cuiuſdam priuilegij, nempe Bullæ Cruciatæ; quod probatur ex clauſulis in fine Bullæ Cœnæ appoſitis, in quibus reuocantur omnia, & quæcumque indulta, gratiæ, indulgentiæ, &c. ſub quauis forma & tenore, & cum quibuſcumque clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis à Sede Apoſtolica conceſſæ quibuſcumque perſonis, etiamſi regali præfulgeant dignitate, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & cum clauſula, *quorum tenore*, ergo,&c.

2. Verùm his non obſtantibus hodie praxis in omnibus Regnis Hiſpaniarum eſt, vt virtute Bullæ Cruciatæ detur abſolutio à reſeruatis in Bulla Cœnæ, excepta hæreſi, & hoc poſſe fieri tradunt omnes expoſitores Bullæ Cruciatæ, Acoſta, Rodriquez, Sanchez, Fagundez, Henriquez, Villalobos, Fernandez, Sorbus, quos citat & ſequitur nouiſſimè Ludouicus à Cruz *in expoſitione Bullæ Cruciatæ diſp. 1. cap. 10. dub. 4. num. 8.* quibus ego addo Ægidium Triullench *in expoſitione eiuſdem Bullæ lib. 5. §. 1. dub. 23. num. 2.* quia expreſsè in Bulla Cruciatæ conceditur abſolutio à caſibus Cœnæ, excepta hæreſi; ne ergo Papa contrarius ſibi videatur, dicendũ eſt per Bullam Cœnæ Cruciatæ non derogari. Deinde poſt reuocationem in Bulla Cœnæ poſitam, qua prohibetur abſolutio à caſibus illius, & derogatur omni priuilegio, etiam ſpeciali, Sixtus V. *anno* 1590. fecit hanc exceptionem, niſi eiuſmodi caſus reſeruati in Bulla Cœnæ in eis præſentibus litteris expreſsè comprehendantur. At iidem caſus in Bulla Cœnæ iam exprimuntur in Cruciata, excepta hæreſi; ergo Bulla Cœnæ non reuocat Cruciatam, ſed ſolùm derogat aliis priuilegiis, iis exceptis, quæ in Bulla Cruciatæ continentur. Et hanc eſſe mentem Pontificis, præter rationes citatas, apparet primò, quia dum Pontifex Cruciatam concedit ex certa ſcientia, agnoſcit Bullam Cœnæ eſſe non ſemel, ſed pluries promulgandam intra ſpatium ab ipſo præfixum pro Cruciatæ duratione, & nihilominus expreſsè vult, quod per totum id ſpatium ſit valida. Secundò, quia expreſsè in conceſſione Cruciatæ facultatem impendit vt abſque noua licentia ſingulis annis publicetur, idque abſque diei, ſeu temporis determinatione. Tertiò, quia cùm conceſſio Cruciatæ per viam contractus oneroſi facta ſit, adhuc tamen poſt Bullæ Cœnæ promulgationem non iubet Pontifex vt Cruciatam ſuſcipientibus contributa eleemoſyna, vel quid æquiualens reddatur: ergo apparet per Bullam Cœnæ non velle Pontifices derogare Bullam Cruciatæ. Multas alias rationes videbis apud Ludouicum à Cruce *vbi ſuprà*, qui etiam reſpondet ad argumenta contraria; adi illum, & non pigebit.

RESOL. XXXVIII.

An Confeſſarius poſſit abſoluere pœnitentem ex vi Bullæ Cruciatæ pluries à caſibus Summo Pontifici reſeruatis?

Et doctrina huius Reſolutionis eſt valdè nota, quia ſi ſupra dicti caſus ſunt occulti, per Cruciatam poſſit Confeſſarius eos abſoluere toties, quoties. Ex p.1.tr.11. Reſ.28.

§. 1. NEgatiuè reſpondetur communiter: ita Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. §. 9. n. 1.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 17. clauſ. 9. §. 2. n. 5.* Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. de Pœnit. cap. 13. concl. 2. dub. 1.* & alij.

2. Non reticebo tamen hic celebrem ſententiam doctiſſimi Theologi Thomæ Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 2.* aſſerentis, caſus Summo Pontifici reſeruatos; occultos tamen, poſſe à Confeſſariis abſolui, non ſemel tantùm, ſed toties quoties. Et ratio eſt: quia Bulla caſus Pontifici reſeruatos excipit, ne liceat ab illis abſoluere toties, quoties: ſed quando hi caſus ſunt occulti, iam non ſunt caſus reſeruati Summo Pontifici; ſed iure ordinario, & non ſpeciali competunt Epiſcopis, & annexi ſunt dignitati Epiſcopali: cùm ergo Bulla concedat abſolutionem à reſeruatis Epiſcopo toties, quoties; largitur etiam abſolutionem ab his reſeruatis occultis; quia per Concilium Tridentinum iam ampliùs non ſunt Papales, ſed Epiſcopales: quia, licet caſus Papales non deſinant eſſe tales, eò quòd Pontifex illos aliquoties concedat Epiſcopo; imò etſi ſemper concedat eos Epiſcopo ſpeciali; ac deſinerent eſſe Papales per generalem Conſtitutionem, concedentem eos in perpetuum cuilibet Epiſcopo. Sed totum hoc accidit in caſu noſtro: Ergo, &c.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius annot. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 246. in fin. & ex Reſol. 100. lege doctr. §. Secunda. & in to. 9. tr. 7. ex Reſ. 121. vide doctr. §. Argumentum tertio.

3. Hæc doctrina eſt valdè notanda: quia celebris, & non paſſim obuia. Itaque ex ſententia Sanchez Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poteſt abſoluere quoſcumque caſus Summo Pontifici reſeruatos, non ſemel, ſed toties quoties, dummodo tamen ſint occulti; quia, vt tales, deſinunt eſſe Papales, & ſunt Epiſcopales, licet contrarium aſſerat Henriquez *lib. 6. cap. 14. num. 7. in fin.* Bañez *in 2. 2. quæſt. 64. art. vlt. ad finem.*

RESOL. XXXIX.

An quis poſſit abſolui ratione Bullæ Cruciatæ toties, quoties à caſibus Summo Pontifici reſeruatis, ſi occulti ſunt. Ex p.3.tr. addit. Reſ.17.

§. 1. HÆc quæſtio erit multum plauſibilis Confeſſariis. Ego pro opinione negatiua *in part. 1. tract. 11. reſol. 28.* adduxi Villalobos, Ledeſmam, Fernandez, quibus nunc addo Henriquez *lib. 6. cap. 4. n. 7.* & Bañez *in 2. 2. q. 64. art. vlt.*

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in

Ref. ſeq. & in to.5. tr.8. Ref.11.§. Et ad hoc. & ſeq & in to. 5. tr.2. Ref. 246. in fine. & ex Ref. 300. lege doctr. §. La ſegunda. & in to.9. tr.7. ex Ref.121. §. Arguitur. & ſeq.

2. Sed *ibi* pro affirmatiua ſententia adduxi Sanchez, cui nunc addo Ægidium Trullench *in Bull. Cruciata lib.1. §.7. cap.2. dub.6. n.3. Quia*, ait ille, *reſtrictio illa ſemel in vita, & in articulo mortis, poſita eſt in Bulla quoad caſus publicos, & non manifeſtos, Bulla enim ſolos caſus Pontifici reſeruatos excipit, ne liceat illos abſoluere toties quoties, at caſus occulti cum non ſunt caſus Papa reſeruati, ſed competunt Epiſcopis, non ex aliqua delegatione ſpeciali, vt exiſtimat Henriquez; ſed iure ordinario, tanquam perpetuo annexi dignitati Epiſcopali, neque exigitur induſtria perſona Epiſcopi, aliter enim ita eſſent perſonales, vt eos delegare non poſſet, quod eſt falſum. Ergo eis talis facultas competit iure ordinario, & eo iure caſus Papales, ſi occulti ſint, cenſentur caſus Epiſcoporum reſeruati. Et confirmatur, quia etſi caſus Epiſcopales non deſinant eſſe tales per conceſſionem peculiarem factam ab Epiſcopo, at deſinerent eſſe ſi conſtitutione ſynodali concederetur Parochis, & ſolis illis reſeruati eſſent. Ergo ſimiliter & caſus Papales non deſinunt eſſe tales, eo quòd illos ſemel aut iterum Pontifex concedat Epiſcopo, imò etſi ſemper eos concedat Epiſcopo ſpeciali, at deſinunt eſſe tales per generalem conſtitutionem concedentem eos in perpetuum cuicumque Epiſcopo, vt factum fuit in Tridentino reſpectu caſuum Papalium occultorum. Cùm ergo Bulla concedat abſolutionem à reſeruatis Epiſcopo toties quoties, concedendum eſt per Bullam poſſe dari abſolutionem ab iis reſeruatis occultis toties quoties, vtpotè, qui per decretum Tridentini iam non ſunt Papales, ſed Epiſcopales. Et tandem probatur, quia reſeruatio vt odioſa eſt limitanda, quando verba talem limitationem patiuntur. Sed illa reſtrictio poteſt alligari ſoli abſolutioni caſuum publicorum, qui publici ſunt: ergo ſolùm reſpectu eorum negabitur per Bullam facultas repetendi in eodem anno abſolutiones toties quoties oportuerit.* Hæc omnia Trullench *loco citato*, & hanc opininnem probabiliſſimam eſſe, & tutam in praxi, ſentiunt multi viri docti Societatis Ieſu, & noſtræ Religionis, de hac re à me conſulti.

RESOL. XL.

An quis poſſit abſolui toties, quoties virtute Bulla Cruciata à caſibus Papa reſeruatis, ſi ſint occulti? Ex p.11. tr.2. & Miſc.2. Ref.45.

Olim in duabus Ref. præcedent b. & in aliis earum annotationum.

§.1. Affirmatiuè olim reſpondi, ſed nominatim contra me, & alios negatiuam ſententiam probabiliorem, & in praxi amplectendam eſſe putat Bardi *in Bull. Cruc. par.2. tract.6. cap.1. ſect.10. num.87.* Et ratio eſt, quia cum Summus Pontifex abſolutè, & ſimpliciter ſine vlla limitatione, aut qualitate ſuperaddita caſus illos ſibi reſeruet, ideircò hi caſus ita reſeruati aliquid plus habent, quam illi qui omninò non ſunt reſeruati; ergo eſſe occultum, cum ſuaptè natura non opponatur reſeruationi, vt de ſe patet, neque aliunde nos habeamus declarationem per quam caſus ex eo quod ſint occulti, ceſſent à reſeruatione, quod tamen Aduerſarij non probant, cùm id deberent ſufficienter probare: igitur probabilius & congruentius dicimus non poſſe vi Bullæ caſus iſtos toties quoties remitti, ſicuti non reſeruatos: hoc autem importat clauſula illa, quæ in ipſamet Bulla habetur, dum ſic dicitur: Aliorum verò Sedi Apoſtolicæ non reſeruatorum, ac reſeruatarum, toties quoties confitebuntur, abſolutionem, mediante ſalutari pœnitentia ſecundùm culparum exigentiam, obtinere; & ideò ita eſt dicendum, facultatem illam Epiſcopis conceſſam eſſe tantùm in ordine ad caſus, qui omninò & ſimpliciter eximuntur à reſeruatione Papali, & hoc manifeſtè patet, quia in illo Decreto Concilij abſolutio Caſuum, & Cenſurarum ſummo Pontifici reſeruatarum, etiam dum manent in occulto, non relinquitur in omnimoda libertate Epiſcopi, quia adhuc caſus detinentur in reſeruatione Papali; nequeunt enim Epiſcopi prædictorum caſuum abſolutionem ad libitum reſpectu quarumcunque perſonarum, & in quocunque loco exercere, nam Concilium eam limitat ad ſubditos Epiſcopi, & in Diœceſi Epiſcopi abſoluentis, & quamuis hæc verba vario modo ab auctoribus intelligantur, vt videre eſt apud Suarez *de cenſ. tom.5. diſput.41. ſect.2. num.6. & ſequentibus.* Sanchez *lib.2. in Decalog. capit.11. à numer.2.* certum tamen eſt, & omnes fatentur, Concilium per illa verba: *Quoſcumque ſibi ſubditos, & in Diœceſi per ſe ipſos, aut per Vicarium ad id ſpecialiter deputatum*, Limitationem aliquam apponere in facultate abſoluendi à caſibus Pontificiis occultis; proinde hi caſus etiam occulti non cenſentur omninò eſſe extra Papalem reſeruationem, & per conſequens dum in Bulla conceditur facultas abſoluendi toties quoties à caſibus Summo Pontifici non reſeruatis, id explicari debet de caſibus, qui omni Papali reſeruatione carent.

2. Verùm his non obſtantibus, me citato affirmatiuam ſententiam tenet Pater Andreas Mendo *in Bull. Cruc. diſp 23. cap.3. numer.72. cum ſeq.* qui poſtea *in Append ce diſputat.2. cap.26. numer.*141. nominatim contra Patrem Bardi ad eius argumenta reſpondet. Etenim Pontifex dum committit in Tridentino Epiſcopis facultatem ordinariam abſoluendi à caſibus ſibi aliundè reſeruatis, dummodò ſint occulti, tollit ab eis reſeruationem Pontificiam, limitatque eam, quam appoſuerat, ad eiuſmodi caſus non occultos: qua reſeruatione ablata, conſequens eſt, vt virtute Bullæ poſſit toties quoties ab eis abſolui. Nec ſignum appoſitum de perſeuerantia reſeruationis eſt efficax: nam ablata reſeruatione Pontificia, adhuc poteſt remanere reſeruatio Epiſcopalis, & deſignari cui Epiſcopo, & quorum pœnitentium abſolutio reſeruetur: quare Pontifex voluit, vt quiſque Epiſcopus ſolùm in ſua Diœceſi, & ſuos ſubditos abſoluere valeat: Inde tamen non probatur, quod reſeruatio ſit Pontificia; ſicut etiam Epiſcopus non poteſt abſoluere in aliena Diœceſi ſaltem à reſeruatis Epiſcopo illius Diœceſis: quod non ſuadet eos caſus habere reſeruationem maiorem, quam Epiſcopalem; ſed ſolùm actus iuriſdictionis ſuis terminis, locis, & perſonis eſſe circumſcriptos. Id in præſenti contingit, Pontifice iuriſdictionem congruenter limitante.

3. Et quidem ea limitatio non opponitur ablationi reſeruationis Pontificiæ; nec rectè intelligitur, quo pacto duret reſeruatio Pontificia, ſi inferiori Prælato non reſeruantur illi caſus: cùm reſeruatio Pontificia id per ſe dicat, quòd nullus Prælatus inferior abſoluere valeat. Itaque cum Tridentinum facultatem præſtat Epiſcopis ad abſoluendum à reſeruatis occultis cum adhibita limitatione, perinde ſe habet ac ſi aſſereret, peccata, quæ ſunt Sedi Apoſtolicæ reſeruata, ſi ſint occulta, deinceps ſolùm Epiſcopis in ſua Diœceſi, dum ſint peccata ſubditorum, reſeruata maneant. Sicut ſi in Religione, in qua peccatum verbi gratia, periurij eſt reſeruatum Superiori, ſtatueretur, vt deinceps Confeſſarius Domus Religioſæ poſſet ab illo abſoluere commorantes in eadem Domo: quis dubitet, reſeruationem Superioris auferri, quamuis limitarentur Confeſſarius, & perſonæ? Atque adeò Regularis, qui in id peccatum incidiſſet; ſi haberet priuilegium, vt per quemuis Confeſſarium abſolueretur à non reſeruatis, poſſet per quemlibet abſolui à periurio, ſimilis eſt omninò caſus, quem agitamus, ſua ſeruata proportione. Hucvſque Mendo.

4. Dico igitur poſſe quemlibet abſolui toties quoties à caſi

à caſibus in Bulla Cœnæ contentis (excepta hæreſi, de qua ſtatim) ſi ſint occulti, & ab omnibus alijs reſeruatis Pontifici in iure, vel qui in Decretis, aut Bullis ſpecialibus ſunt reſeruati, & deinceps reſeruabuntur, dummodo, vt ſupra monui; non apponatur clauſula derogatoria Decreti Tridentini, & dum caſus ſint occulti.

5. Deinde aduertendum eſt, in opinione iudicante, irregularitatem eſſe cenſuram, & per Bullam Cruciatæ poſſe quem abſolui ab irregularitate, quæ purè pœna eſt, & non ſimul inhabilitas, ſanè poſſe abſolui ab irregularitatibus, quæ purè pœnæ ſunt, à quibus poteſt Epiſcopus abſoluere vigore præfati Decreti Tridentini. Sed de hoc vltimo ego alibi.

Alibi latiſſime infra in Reſ. 150. &c.

6. Ex his infertur, me olim Panormi interrogatum rectè reſpondiſſe, poſſe abſolutionem præſtari virtute Bullæ toties quoties ab excommunicatione occulta contracta ob ingreſſum in Monaſteria Monialium, & lata in Bulla Pij Quinti, & Gregorij XIII. quia ab ea poteſt abſoluere Epiſcopus, cùm in his Bullis Pontificum ſibi reſeruantium illam cenſuram, non contineatur clauſula derogatoria Tridentini.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 3. Reſ. 31. in fine, & pro parte in alijs eius primæ not.

7. Item poſſe quem toties quoties per Bullam abſolui ab excommunicatione contracta ob delictum occultum duelli, eſto ea fuerit reſeruata poſt Tridentinum in Bulla Clementis VIII. etenim etiam Epiſcopus poteſt ab ea excommunicatione abſoluere, cùm in præfata Bulla non fiat pecialis mentio derogatoria Tridentini, quod requiritur vt derogetur eius Decretis.

Quoad hoc primum lege infra doctr. Reſ. 67. Et pro Epiſcopo contento in hoc §. in tom 3. tr. 3. Reſ. 29. & in alijs eius annot.

8. Ratio omnium ſupradictorum eſt, quia virtute Bullæ poteſt quis toties quoties abſolui à peccatis quæ non ſunt Pontifici reſeruata; ſed eiuſmodi peccata occulta (idem dico de cenſuris) non ſunt Pontifici reſeruata, ſed Epiſcopis; ergo poteſt toties quoties ab illis abſolui. Suadetur Minor, nam reſeruatio ablata eſt per Tridentinum, dum Epiſcopis conceſſa eſt poteſtas abſoloendi ab illis peccatis; ſicut, ſi peccata eſſent aliqua Epiſcopis reſeruata, & in aliquo Concilio, aut Synodo concederetur omnibus Parochis facultas ad abſoluendum ab illis, poſſet ſanè ab eis abſoluere quiſquis valeret abſoluere à peccatis, à quibus Parochi abſoluere poſſent. Vide Mendo *vbi ſupra diſput. 23. cap. 5. num. 62.* qui reſpondet ad argumentum contrarium adductum ab Henriquez. Hæc opinio mente teneatur à Confeſſariis, nam in dies poteſt occurrere, & eſt ſatis conſolatoria pœnitentibus. Quicquid cariſſimus Bardi dicat, contrariam eſſe in Praxi ſequendam, non nego tamen opinionem doctiſſimi viri eſſe ſatis probabilem, noſtram tamen præter Mendo vbi ſupra docet nouiſſimè me citato doctus Pater Bertrandus Lothe *in Reſolut. Theologicis tract. 1. q. 1. art. 5.* omnino videndus.

RESOL. XLI.

Quoniam Confeſſarij virtute Bullæ Cruciatæ poſſint abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ, hæreſi excepta, ſemel in vita, & ſemel in morte, quærendum eſt breuiter de aliquibus caſibus incluſis in dicta Bulla; ideo quæritur, quid dicendum ſit de aliquibus caſibus poſitis in primo Canone Bullæ Cœnæ, an includantur ſub nomine hæreſis, ita vt per Bullam Cruciatæ minime poſſint abſolui? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 29.

Sup. doctr. & contentis in hac Reſ. in to. 5. tr. 8. Reſ. 40. curſim prope finem, à verſ.

§. 1. NOn poſſe abſolui docet Fernandez *in exam. Theolog. moral. p. 3. c. 9. §. 16. ſect. 1. num. 1.* Turrianos *in 2. 2. tom. 1. diſput. 56. dub. 2.* Alterius *de cenſ. tom. 1. lib. 8. cap. 19. quæſt. 2.* Azorius *tom. 1. lib. 8. c. 19. quæſt. 2.* & Ledeſma *in ſumm. tom. 2. tract. 1. cap. 6. in fin.* vbi ſic aſſerit: [Haſe de aduertir, que de baxo de nombre de heregia, ſe comprehenden los que fauorecen, ò encubren los hereges, y los que ſe apartan de la obediencia de los Pontifices Romanos, ò tienen libros prohibidos, ò los leen. Porque todos eſtos caſos eſtan reſeruados en España à los Inquiſidores, y ningun Sacerdote los puede abſoluer por la Bula, ò Iubileo.] Putant igitur ſupradicti Authores, omnes caſos contentos in primo Canone Bullæ Cœnæ, incluſos eſſe ſub nomine hæreſis: ſed, cùm virtute Bullæ Cruciatæ hæreſis non poſſit abſolui; neque poterunt & illi.

qui docent. & in Reſ. 32. lege eius doctr. à principio vſque ad §. 1. Vide exc. uſiuè. & hic infra in Reſ. ſeqq. Vide §. Sed etiam.

2. Hæc opinio eſt probabilis; ſed contraria non caret etiam probabilitate: illam docent Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 2. cap. 12. num. 12.* Portel *in addit. ad dubia regul. verb. libri prohibiti, n. 14.* Riccius *in addit. ad Bullam Cruciatæ.* Rodriquez *part. 1. §. 9. ſect. 3. numero 95.* Duardus *in Bulla Cœn. lib. 3. §. 2. quæſtion. 8. num. 8. & ſeqq.* 11. *numer.* 47. Henriquez *libr. 6. cap. 17. num. 2. in Gloſſa, littera I.* Farinacius *de hæreſi quæſt. 180. num. 8.* Suarez *tract. de fide diſp. 24. ſect. 1. num. 11.* & alij: hi omnes docent, ſi ſupradicti verè Heretici non ſint, poſſe per Bullam Cruciatæ abſolui; nam ſolùm excipitur hæreſis formalis. Ergo, &c.

RESOL. XLII.

Quænam paruitas materiæ excuſet ab excommunicatione legendi libros hæreticos; & an eos legentes ſint abſoluendi per Bullam Cruciatæ?

Et an dicta paruitas materiæ non ſolum detur in legentibus, ſed etiam in retinentibus libros Hæreticorum?

Et quid eſt ſentiendum de libris magicis, & chiromanticis, an comprehendantur ſub nomine hæreticorum, & in dicta excommunicatione? Ex p. 1. tract. 1. Reſ. 30.

§. 1. PAter Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 2. c. 10. num. 31.* de hac materia loquens ſic ait: [Ego credo, vnam ſolam paginam, quamuis liber ſit ex voluminis maioribus, non ſufficere: ſed maior quantitas ea pagina voluminis maioris, vulgò, *de marca mayor*, ſufficiens erit.] Hanc opinionem non poteſt probare Suarez *tract. de fide, diſput. 20. ſect. 2. numero 20.* Bonacina *de cenſ. diſput. 2. quæſt. 5. punct. 4. num. 13.* cum Molfeſio *in 3. p. lib. 3. cap. 1. num. 49.* quia in ea lectione multùm poteſt eſſe periculi. Oportet ergo, vt nimis breuis, nec multarum linearum ſit lectio, vt excuſationem paruitatis materiæ admittat. Sed ſupradicta Sanchez opinio approbatur à noſtro Duardo *in explic. Bull. Cœn. lib. 2. can. 1. quæſt. 46. num. 4.* Filliucio *tom. 2. tract. 22. cap. 7. num. 204.* & nouiſſimè à Laurentio Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. libri prohibiti, num. 7. in fin.* & in hanc ſententiam inclinat Layman *lib. 2. tractat. 1. cap. 16. num. 5.*

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Reſ. 141. §. Sed hæc. & lege etiam ibi §. 1. & 2. & ibi in tract. 10. Reſ. 145. §. Notandum. & late in Reſ. 146.

2. Sed, etiamſi talis incurreret in excommunicationem dictæ Bullæ Cœnæ, latam contra legentes libros Hæreticorum, puto per Bullam Cruciatæ abſolui poſſe; dummodo hæretico animo id non faciat: & ita in terminis præter DD. citatos *in ſuperiori reſol.* docet Acoſta *in expl. Bullæ Cruciatæ quæſt. 53. concl. 4.* Portel *in addit. ad dub. reg. verb. libri prohibiti, num. 14.* Riccius *in addit. ad Bull. Cruc.* Rodriquez *p. 1. §. 9. ſect. 3. num. 100.* quicquid in contrarium aſſerat Rodriquez, & alij.

Sup. contento in hoc §. lege doctr. Reſ. præteritæ, & Reſ. §. & verſ. eius not.

3. Sed de libris magicis non eſt dubitandum, vt docet Delrius *in diſquiſ. part. 3. lib. 5. ſect. 17.* & Raphaël de la Torre *in 2. 2. tom. 2. q. 96. art. 4. diff. 5. in fin.* quia, ſicut chiromantici, & magi non cõprehenduntur

Sup. hoc cõtento in hoc §. in tom. 5. tr. 8. Reſ. 30. prope finem &c.

ſub nomine Hæreticorum; ſic eorum libri, hæretici iudicandi non ſunt, vt notauit Souſa *in Bull. Cœn. c. 2. diſp. 13. concl. 1.* Bonacina *de cenſ. diſput. 2. punct. 3. num. 4.* Alter. *de cenſ. tom. 1. lib. 5. diſp. 2. c. 7. fol. 472. caſ. 2.* & alij.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 10. Ref. 140.

4. Notandum eſt etiam, quòd paruitas materiæ non ſolùm datur, vt diximus, in legentibus; ſed etiam in retinentibus libros Hæreticorum. Et ita, ſi aliquis per duos dies non conſignaret Inquiſitoribus dictos libros, non incurreret in excommunicationem. Ita Sanchez *in ſumm. lib. 2. cap. 10. num. 55.* & Doardus *in expl. Bull. Cœn. lib. 2. can. 1. quæſt. 51. num. 33.* & alij.

RESOL. XLIII.

An qui legit librum Hæretici qui non tractat de Religione ex profeſſo, neque continet multas hæreſes, ſed vnam tantum, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Cruciatam ſit abſoluendus? Ex p. 1. tract. 11. Ref. 31.

§. 1. NOn incidere in cenſuram Bullæ Cœnæ, potaoit Sayrus *de cenſur. lib. 3. cap. 5. num. 12.* & Graſſius *in deciſ. p. 1. lib. 4. c. 18. num. 40. & 42.* quia, vt incurratur excommunicatio Bullæ, neceſſe eſt, vt liber ex profeſſo de religione tractet, aut de hæreſi; non autem ſi tractet de aliis rebus, & obiter dicat aliquam hæreſim.

2. Hanc autem ſententiam reprobat Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 34.* qui citat Suarez: & idem docet Bonacina *de cenſ. diſput. 2. quæſt. 5. punct. 4. n. 19.* cum Alterio *in Bulla Cœn. tom. 1. diſp. 2. lib. 5. cap. 6. fol. 470. in fin.* & Portel. *in add. ad dub. regul. verb. libri prohibiti, num. 8.* quia Bulla ſolùm requirit, vt liber hæreſim contineat: quod quidem verificatur, ſi vnicam tantùm contineat. Et ideò, ſtante hac opinione, taliter legentes non ſunt per Bullam Cruciatæ abſoluendi.

3. Non reticebo tamen Filliucium *tom. 2. tract. 22. cap. 7. num. 204.* & etiam Souſa ex Prædicatorum Familia, primam opinionem contra Suarez, & Sanchez docere, & ideò *in expoſ. Bull. Cœn. diſp. 13. c. 2. concl. 2.* ſic aſſerit: [Qui legit, licèt abſque Sedis apoſtolicæ licentia, Hæreticorum libros, qui ex profeſſo hæreſim non continent, vel de religione non tractant; quamuis hæreſim aliquam contineant; per hanc Bullam non excommunicatur.] Ita ille. Et probat hanc ſententiam multis rationibus, quæ apud ipſum videri poſſunt. Hæc ſententia videtur probabilis, licèt contraria ſit probabilior.

RESOL. XLIV.

An qui non per ſe ipſum, ſed per alios legit aliquem librum Hæretici hæreſim continentem, ſeu ex profeſſo de Religione tractantem, incurrat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ita vt per Cruciatam ſit abſoluendus.

Et quid eſt dicendum, quando qui audit legere, induxit legentem, vt legeret.

Et an famulus ex mandato heri legens incurrat in cenſuram, niſi ignorantia excuſetur?

Et ſi famulus, vel alius fuerit compulſus ad legendum librum hæreticum in contemptum Fidei, & hoc non obſtante, faciat, an peccet mortaliter, & incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ? Ex part. 1. tract. 11. Ref. 33.

§. 1. INcurrere in dictam excommunicationem putat Alterius *de cenſ. tom. 1. diſp. 2. lib. 5. cap. 6. fol. mihi 430. col. 1.* quia in noſtro caſu putat ſpecialiter per ſeipſum legere qui per alium legit. Idem docet Sayrus *de cenſ. lib. 3. cap. 5. num. 14.* & Graſſius *in deciſ. p. 1. lib. 4. cap. 18. num. 34.* & Azorius *p. 1. lib. 88. cap. 6. quæſt. 4.* & nouiſſime Layman *lib. 2. tract. 1. cap. 15. n. 6.* Megala *in 3. p. lib. 3. cap. 1. num. 38.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 9. c. 14. n. 250. & 251.* & Suarez *tract. de fide, diſp. 20. ſect. 2. num. 19.*

2. Sed contrariam ſententiam docet Filliucius *to. 1. tract. 16. cap. 3. num. 45. & tom. 2. tract. 22. cap. 7. n. 207.* Souſa *in Bul. Cœn. c. 2. diſp. 4. num. 4.* Sanctarellus *tract. de hæreſi, cap. 13. dub. vnico, num. 8.* Scorcia *in Bull. Pontif. epitome 166. theorem. 410.* Vgolinus *in Bull. Cœn. canon. 1. verb. ac eorundem libros. §. 1. num. 4.* Duardus *in expoſ. Bull. Cœn. lib. 2. can. 1. quæſt. 48. num. 4.* Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 48.* Bonacina *de cenſ. diſputat. 2. quæſt. 5. punct. 4. num. 11.* qui malè pro hac ſententia citat Reginaldum; nam contrariam docet.

3. Sed hanc ſententiam tenet etiam Portell. *in addit. ad dubia reg. verb. libri prohibiti, num. 11.* vbi ſic aſſerit: [Non incurrit cenſuram Bullæ, qui audit legere librum hæreticum audire enim non eſt legere; & verba legis pœnalis ſunt accipienda in ſignificatione propria & ſtricta. Et hoc verum cenſeo, etiamſi is, qui audit legere induxerit legentem, vt legeret: nam inducere, vt aliquis legat, non eſt legere. Et cenſura poſita contra facientem, non ligat conſulentem, niſi id exprimatur in iſta Bulla, contra conſulentem vt tales libri legantur. Incurret verò cenſuram famulus legens ex mandato heri, niſi ignorantia excuſetur.] Ita Portel. At ego puto, his non obſtantibus, non eſſe recedendum à prima ſententia affirmatiua.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Ref. 107. §. Dices. à n. 7. & verſ. Ex ideo.

4. Nota verò, quòd ſi dictos famulos fuerit compulſus ad legendum librum hæreticum in contemptum fidei, & hoc faceret, ſecundùm Bonacinam, *vbi ſuprà*, & alios non ſolùm peccaret mortaliter, ſed in excommunicationem Bullæ incideret. Sed quoad excommunicationem negat noſter Duardos *loco citato num. 15.*

RESOL. XLV.

Vtrum, qui legerit epiſtolam, ſeu literam miſſiuam alicuius Hæretici, in qua aliquam hæreſim doceret hanc excommunicationem incurrat; vnde virtute Cruciatæ abſoluendus ſit?

Et quid de retinente, aut imprimente Epiſtolam, concionem, aut aliam papyrum Hæretici ſolutam, nec in tractatus formam redactam? Ex part. 1. tractat. 11. Ref. 34.

Sup. contra in hac Ref. in tom. 5. tr. 1. Ref. 142. §. Nota hic per tot. & ſeq.

§. 1. INcurrere talem epiſtolam legentem, excommunicationem Bullæ Cœnæ, mordicus defendit noſter Megala *in 3. part. lib. 3. c. 1. num. 55.*

2. Sed contrariam docet Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 2. cap. 10. num. 29.* vbi ait: [Credo non incurrere excommunicationem, legentem, aut retinentem, aut exprimentem Epiſtolam, concionem, aut aliam papyrum hæretici ſolutam, nec in tractatus formam redactam; quod hæc, in communi, & vſitato loquendi modo, minimè dicantur libri: nec militat eadem ratio quæ in libris: hi enim multò amplius extenduntur, atque diutius permanent.] Ita Sanchez, quem poſtea ſecuti ſunt Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. lib. prohibiti, n. 7.* & Souſa *in expl. Bullæ Cœn. c. 2. diſp. 13. conc. 1. n. 5.* Duardos *in expl. Bullæ Cœn. lib. 2. can. 1. q. 55. n. 11.* Layman *in Theol. mor. lib. 2. tract. 1. cap. 55. n. 3.* & alij. Sed cenſeo in priori ſententia perſiſtendum eſſe.

RESOL.

RESOL. XLVI.

An, qui legit librum Authoris Catholici, ſed cum ſcholiis, & commentariis hæreticorum tam copioſis, vt liber potius ex iis, quam ex textu conſtare cenſeatur, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam ſit abſoluendus? Ex p.1.tr.11. Reſ.32.

Quoad hoc in to.5.tr.10. lege doctr. Reſ.142.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docuit P.Suarez *in 3.p.tom.5. diſp.21. ſect.2. n.10.* Sed nimis ſcrupuloſè in hoc loquitur, & ideò non ſequendus: vnde meritò illum reprobant Souſa *in expoſ. Bul. Cæn. cap.2. diſp.13. concl.3. n.7.* & alij: nam reuerà liber Auctoris Catholici, licèt commentarios copioſos alicuius hæretici habeat, ſemper nuncupatur liber Auctoris Catholici, à quo in lucem editus eſt; & non liber hæretici commentantis.

RESOL. XLVII.

Vtrum idiota legens librum hæreticum Latina lingua compoſitum, quam ipſe nullo modo intelligit, incidat in excommunicationem Bullæ Cœnæ, itaue per Cruciatam ſit abſoluendus? Ex p.1. tr.11. Reſ.36.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Megala *in 3. p. lib.3. cap.1. n.45.* quia Bulla non ſpectat finem, ſed factum ipſum.

2. Sed negatiuam ſententiam docet Sanch. *in ſum. tom.1. lib.2. c.10. n.51.* quia hic caſus à principio non fuit incluſus in lege. Laurentius verò Portel *in addit. ad dub. regul. verb. libri prohibiti, n.11.* non audet hoc conſulere: ſed addit, quòd qui id fecerit, habebit Authorem Sanchez: in quibus verbis demonſtrat, hanc ſententiam eſſe probabilem, ſicut reuera probabiliſſima eſt, & tuta in praxi; & illam, præter Sanchez, docet etiam Filliucius *tom.2. tract.22. cap.7. n.207.* & Suarez *tract. de fide, diſp.20. ſect.2. n.18.* vbi ſic aſſerit: [In primis, circa qualitatem neceſſarium eſt, vt non tantùm ſit exterior lectio, ſed cum intelligentia verborum: nam, ſi quis ignorans prorſus linguam Latinam, vel eam, in qua liber ſcriptus eſt, illum legat; non incurret cenſuram, nec per ſe loquendo, mortaliter peccabit: quia illa non eſt formalis, nec vera lectio; ſed tantùm materialis: & prætereà ibi ceſſat ratio legis: quia neque periculum inde imminet, nec eſt communicatio cum hæretico in doctrina: & in hoc omnes conueniunt.] Ita Suarez. Vnde negandum eſt id, quod dicit Megala, nempe, Bullam non ſpectare finem, ſed factum.

RESOL. XLVIII.

An qui legit librum hæreticum in Gallia, Anglia, & aliis Prouinciis, vbi Bulla Cœnæ non eſt recepta, incidat, hoc non obſtante, in excommunicationem, & egeat Bulla Cruciata propter abſolutionem? Ex p.1.tr.11.Reſ.35.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Megala *in 3. p. lib.3. cap.1. n.60.*

2. At contrarium docet Sanch. *in ſum. tom.1. lib.2. cap.10. n.4.* qui citat Azorium: & contra rationem Megalæ vide Becanum *in ſum. Theol. tract.3. cap.6. q.8. n.4. in fin.* vbi docet ex communi Doctorum ſententia, in Germania excuſari multos, & non incidere in excommunicationes Bullæ Cœnæ, quia in multis locis vſu recepta non eſt.

Tom. IV.

RESOL. XLIX.

An quis per Bullam Cruciatæ poſſit abſolui à reſeruatis, & cenſuris, non ſolum antea, ſed etiam poſt ipſius ſusceptionem incurſis?

Idem quæritur de commutatione, vel diſpenſatione votorum.

Et an quis virtute Bullæ poſſit ex libito ab vno Confeſſario abſolutionem à reſeruatis obtinere, & ab alio poſtea votorum commutationem?

Et hæc omnia procedunt etiam tempore Iubilei. Ex p.1. tr.11. Reſ.17.

§.1. REſpondeo affirmatiuè; quidquid aſſerat Sotus *de inſt. lib.8. q.4. art.3.* cum aliis. Et ita aduerſùs illum docent decem Doctores, quos citat, & ſequitur Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.53. num.26.* quibus ego addo Leonem *tract. de Iubil. p.2. q.8. n.11.* Floron. *de caſ. reſeru. p.1. cap.4. §.3. n.22.* Sanctarellum *tract. de Iubil. cap.8. dub.9.* qui citat quatuordecim Doctores pro hac ſententia. Fernand. *in exam. Theol. mor. p.3. c.9. §.17. ſect.2. n.3.* Bonac. *de leg. diſp.4. q.2. punct.6. §.3. n.12.* Villalob. *in ſum. tom.1. tract.27. clauſ.9. §.2. n.6.* Ledeſmam *in ſum. tom.1. tract. de Pæn. c.13. concl.2. dub.6.* Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.4. q.50. n.2.* Molfeſ. *in ſum. tom.1. tr.11. c.15. n.204.* & alios. Et ratio eſt: quia verba Bullæ ſunt generalia: ergo non ſunt reſtringenda ad peccata, ſeu vota emiſſa ante, & non poſt publicationem Bullæ, vt etiam in Iubileo aſſerunt DD. & verba indefinitè, & generaliter expreſſa in priuilegiis extenduntur ad futura, vt notat Gloſſa *in cap. quia circa de priuileg.* Cæteras rationes vide apud citatos Doctores.

Sup. hoc magis latè inf. in Reſ. 73. & pro vtroque ſcil. Iubileo, & Cruciata id to.3.tr.2.Reſ. 7 cauſ.vlt.

2. Notandum eſt verò, ſupradictam doctrinam non ſolùm procedere quoad commutationem votorum: ſed etiam quoad diſpenſationem, contra Lopez, Rodriq. & Sotum: quia vt bene notat Henriq. *in ſum. lib.7. c.30. n.5.* cum Suarez, & Sanch. *vbi ſup. n.28,* eadem eſt ratio, quoad hoc, inter poteſtatem diſpenſandi, & commutandi. Notandum eſt etiam, quòd quis virtute Bullæ poteſt ex libito ab vno Confeſſario abſolutionem à reſeruatis, & cenſuris obtinere, & ab aliò poſtea votorũ commutationem. Ita Fauſtus *vbi ſuprà, n.4.* Et hæc omnia procedunt etiam tempore Iubilei: nam eadem eſt ratio, vt de Bulla.

Sup. hoc nõtando int. id tr.4. Reſ.23.

RESOL. L.

Quis per Bullam, ſeu virtute Iubilei elegit Confeſſarium, & facit cum illo confeſsionem inualidam, & irritam, vel ex defectu doloris, ſeu examinis, vel ex alio capite obtinendo abſolutionem à reſeruatis, quæritur, an dicta peccata non ſint amplius reſeruata, ita vt poſtea poſſit à quocunque Confeſſario ab illis abſolui?

Et docetur, quod ſi aliquis Prælatus tribuit facultatem in aliqua Feſtiuitate abſoluendi à reſeruatis; ſi aliquis Religioſus efficere confeſsionem irritam, & reſeruata confiteatur, poſtea à quocunque Confeſſario poſſit abſolutionem obtinere.

Etiamque infertur, quod qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur caſus Epiſcopales fictè, & ſine contritione, poſtea poteſt à quocunque Confeſſario etiam ſine Bulla abſolutionem obtinere? Ex part.2. tract.1. Reſol.18.

§.1. NEgatiuè reſpondet Ledeſma *in ſumm. tom.1. tract. de Pænit. cap.13. concl.2. dub.7.* Villalobos *in ſumm. tom.1. tract.27. clauſ.9. §.1. n.16.* qui citat Acoſtam *in explic. Bul. q.45.* quando, videlicet: pœni

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in to.1. tr.5. Reſ. 29. & 30. à lin. 5.

vel 6. & ibi In tr.3. Ref. 50. §. Notandum eſt tamen.

pœnitens ſcit, illam confeſſionem eſſe irritam: ſecùs, ſi talis nullitatem confeſſionis non aduerteret; nam in ſecundo caſu putant manere liberum à reſeruatione. Et ratio eſt: quia Summus Pontifex concedit facultatem abſoluendi à reſeruatis in ordine ad ſuſceptionem Indulgentiarum: ſed, qui ſcienter facit confeſſionem irritam, Indulgentias minimè conſequi poteſt ergo, &c.

2. Non reticebo tamen, multos Doctores contrarium aſſerere probabiliter, quos adducit, & ſequitur Comitolus *in reſponſ. mor. lib. 1. q. 30. num. 2.* vbi ſic ait: [Num, qui tempore Iubilei, (& adde tu per Bullam Cruciatæ) fictè confeſſus eſt de caſu reſeruato, nec quidquam eo profuit confeſſio ad ſalutem, poſt Iubileum meliore mente quærere poſſit quemlibet Confeſſarium, qui tum ab aliis caſibus; tum à reſeruatis eum poſſit abſoluere? Caietanus *in ſum. verb. caſus reſeruatis, in calce*: Armilla *eodem verb. n. 4.* Syluest. *ver. confeſſio, 1. q. 19. in extremo, ſeu n. 21.* à quo Paludanus, & D. Antoninus nominantur opinionis Authores; aiunt, eum, qui fictè Confeſſus eſt reſeruatum caſum, poſſe à quouis Confeſſario abſolui: propterea quòd legi Eccleſiaſticæ reſeruationis iam ſatisfecit, quamuis legi diuinæ confeſſionis nulla ratione ſatisfecit. Quare iure diuino debebit iterum Sacerdoti illud ipſum peccatum, & reliqua omnia declarare.] Ita Comitolus.

Sup. hoc in Ref. 2. nor. præterit. propè fin. §. 1. verſ. quando quis.

3. Sed hanc Comitoli ſententiam non admittunt aliqui Doctores in Confeſſione facta vigore Iubilei: quia talis abſolutio confertur in ordine ad lucrandas Indulgentias, & verè pœnitentibus; ſecùs autem, ſi abſolutio à reſeruatis, vel à Superiore Ordinario, vel à delegato daretur ſine vllo ordine ad Indulgentias lucrandas. Vnde patet, me olim rectè reſpondiſſe, quòd quando Prælatus tribuit facultatem in aliqua feſtiuitate abſoluendi à reſeruatis, ſi aliquis Religioſus tunc efficeret confeſſionem irritam, & reſeruata confiteretur, poſteà quocumque Confeſſario poſſet abſolutionem ab illis obtinere; quia talia peccata non remanſerunt amplius reſeruata. Et ita docet Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. quæſt. 9. art. 2. part. 2. dub. 4.* Flotonus *de caſ. reſeru. part. 1. cap. 4. §. 9. num. 3.* Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 8. cap. 6. ſect. 2. num. 61.* Homobonus *tract. de caſ. reſeru. part. 1.* Coninch. *de Sacram. diſput. 8. dub. 12. num. 91.* Henriquez *lib. 6. cap. 16. §. 5. in Gloſ. litt. B. & C,* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 31. ſect. 4. num. 22.* Poſſeuinus *de offic. Cur. cap. 27. n. 29.* cum aliis. Et ita ex hac doctrina infert Acoſta, *vbi ſuprà*, quòd qui virtute Bullæ Cruciatæ confitetur caſus Epiſcopales fictè, & ſine contritione, poſteà poteſt à quocumque Confeſſario de illis, etiam ſine Bulla, abſolutionem obtinere. Sed opinio Comitoli videtur etiam probabilis.

RESOL. LI.

Quis habet caſus reſeruatos, & confeſſus vigore Bullæ Cruciatæ fecit ſcienter confeſſionem inualidam, quæritur, an poſſit poſtea à quolibet Confeſſario abſolui?

Et quid de peccatis reſeruatis, & oblitis in prædicta confeſſione? Ex p. 3. tr. addit. Ref. 16.

Quæ hic eſt Ref. antecedens, & in to. 1. tr. 3. ex doctr. Ref. 29. & 30. Seq. lin. 5. vel 6. & ibi Intr. 3. Ref. 30. §.

§. 1. PRo affirmatiua ſententia, quam probabilem putaui *in part. 1. tract. 11. reſol. 18.* adduxi Comitolum, & alios. Sed hæc opinio diſplicuit cuidam viro docto, immeritò quidem, & ideo tanquam probabilem iterum illam admitto, quam abſolutè tuetur nouiſſimè Ægidius Trullench *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 3. num. 9.* vbi ſic ait: *Quæres, an qui fecit confeſſionem irritam & inualidam, in qua confeſſus eſt reſeruatus, & à Confeſſario abſolutus fuit ratione Bullæ, liber ſit à reſeruatis confeſſis, ita vt poſſit poſtea ea peccata cuilibet approbato confiteri. Reſpondeo affirmatiuè, quia directè & animo gaudendi hoc priuilegio, vt ſuppono, ſe ſubiecit legitimo ſuperiori, qui potuit & voluit tollere reſeruationem. Secundò, quia à reſeruata Papa cenſura poteſt ab ſolui ratione Bullæ extra confeſſionem; ergo non requiritur ad effectum tollendi reſeruationem virtute Bullæ, quòd confeſſio fuerit valida, vel non. Et hæc omnia etiam procedunt, quando pœnitens habet animum & intentionem expreſſam confitendi & ſubiiciendi abſolutioni, non ſolum ea reſeruata, quorum recordatur, ſed etiam ea omnia ſi recordaretur, & Confeſſarius abſolutè abſoluit expreſſè confeſſa, & ſub conditione oblita, tunc enim ab omnibus cenſetur abſolutus, & ſufficit poſtea illa peccata, quando memoriæ occurrerint, cuilibet approbato confiteri.* Ita Trullench, cui adde inſignem Theologum Salmanticenſem Petrum Ochagauiam *de Sacram. tract. 2. de confeſſ. Sacram. quæſt. 22. concl. 2. num. 8.* vbi ſic aſſerit. *Si quis expreſſè confiteatur omnes caſus reſeruatos Sacerdoti habenti ad id iuriſdictionem, vel conceſſam in gratiam ſui, vel in gratiam pœnitentis, ſatisfacit omnino reſeruationi, etiam ſi confeſſio ex aliquo capite nulla reddatur; vnde talia peccata poteſt poſtea cuilibet Confeſſario confiteri; quia reſeruatio ad id ordinatur, vt pœnitens deferat peccata propria Sacerdoti, & eius ſententiam audiat, & pœnitentiam impoſitam acceptet. Sed hoc totum contingit cùm confeſſio ex aliquo capite redditur nulla, vt ſupponimus; ergo tollitur omnino reſeruatio. Et hæc concluſio etiam eſt vera, cùm abſolutio datur ratione poteſtatis delegatæ, quia ſatisfit fini reſeruationis.* Hæc Ochagauia, qui citat Syluestrum *ver. confeſſio 1. q. 19.* & D. Antoninum *p. 3. tit. 14. c. 19. §. 17.* Vnde immeritò, vt dixi hanc opinionem quidam exiſtimauit improbabilem, eſt enim probabiliſſima, cùm pro ſe magnos Authores habeat, & validis ſit fulcita rationibus. Vnde probabiliter ego his diebus conſului, quemdam abſolutum à reſeruatis virtute Cruciatæ, qui poſtea cognouit confeſſionem illam fuiſſe nullam, & tunc Bullam non habebat, potuiſſe poſtea de illis abſolui à quocumque Sacerdote approbato, & ita mecum ſenſerunt etiam multi viri docti de hac re ab illo conſulti.

Notandum eſt tamen.

RESOL. LII.

An qui fuit abſolutus virtute Bullæ Cruciatæ ſine vlla mentione, & intentione reſeruatorum, tam ex parte ſui, quam ex parte Confeſſarij, licet remaneat abſolutus à peccatis reſeruatis oblitis, an etiam remaneat liber ab obligatione poſtea confitendi illa peccata reſeruata legitimo Superiori, ſi ampliùs non habeat Bullam Cruciatæ, vel an poterit abſolui à quocumque Confeſſario?

Idem dicendum eſt, prout ſit in Iubileis.

Et notatur, quod ſi aliquis excommunicatus excommunicatione exigente ſatisfactionem partis, oblitus eſt confiteri hanc cenſuram, per generalem abſolutionem, quæ datur ad cautelam, non manet abſolutus à tali cenſura. Ex p. 1. tr. 11. Ref. 19.

§. 1. REſpondeo aliqui negatiuè: putant enim reſeruationem non tolli per quamcunque abſolutionem collatam à legitimo Confeſſario, facultatem reſeruatorũ habente; ſed per abſolutionem datã à Confeſſario qui cognitionem habuit peccati reſeruati, vel qui habuit intentionẽ auferendi quamcunq; reſeruationẽ. Et ratio eſt: quia quando Superior, qui habebat facultatem ſuper reſeruata, non habuit intentionẽ aliã, quam communem, miniſtrandi Sacramentum, nihil aliud efficit, quàm alius Sacerdos, qui non intẽdit auferre reſeruationem. Alias ex oppoſita ſententia ſequeretur, quòd qui Pœnitẽtiariis, aut Religioſis mendicãtibus habẽtibus multa priuilegia, aut ſuperiori in ſua Religione, vel Con

Sup. hoc in Ref. ſeq. & pro Iubileo, & Cruciata inf. in tr. 4. Ref. 60. circa fin. in §. Obiiciunt. poſt med. verſ. caſus etiam reſeruati. & abſque Cruciata, & Iubileo, ſed cum Superiore, &c. in tom. 1.

Tract 5. lege doctr. Reſ. 16. & ex Reſ. 39. §. Nota t. primo, & vide etiam §. ꝑq. ſeq.

Confeſſario electo privilegio noſtræ Bullæ Cruciatæ, confiteretur peccata communia, & non confiteretur peccatū reſeruatū quod habeat ex obliuione, iam maneret liber ab obligatione illius, vt deinceps iā eſſet cōmmune peccatum, ſine obligatione confitendi legitimo Confeſſario habente poteſtatē ſuper reſeruata. Sed hoc videtur abſurdum. Ergo, &c. Et ita docet Vaſq. *in 3. p. tom. 4. quæſt. 91. art. 3. dub. 5.* Suarez etiam *in 3. p. tom. 3. diſp. 31. ſect. 4. num. 18.* Bonacina *de Sacram. diſp. 5. q. 7. punct. 5. §. 5. num. 5.* & alij.

2. At, his minimè ſuffragantibus, puto contrariam ſententiam eſſe probabilem, & tutam in praxi. Et ita docet Coninch *de Sacram. diſp. 8. dub. 11. n. 98.* vbi ſic aſſerit: [Licet talis pænitens explicitè non petat abſolutionem reſeruatorum; cenſetur tamen interpretatiuè petere: quia venit ad Confeſſionem, vt quantùm fieri poteſt, à peccatis omnibus liberetur, & ſi ei occurreret ſe habere aliqua peccata reſeruata, omninò peteret reſeruationem tolli: quare Confeſſarius cenſetur hîc, & nunc velle eum abſoluere à peccatis, quantùm licitè poteſt & conſequenter tollere reſeruationem.] Ita Coninch. Et idem docet Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract. 7. cap. 21. n. 29.* & ſpecialiter contra Suarez idem affirmat Nugnus *in add. ad 3. p. tom. 2. q. 9. art. 2. p. 2. dub. 4.* cum Reginaldo *in praxi, tom. 1. lib. 8. c. 7. n. 99.* vbi ait: [Quòd Suarez vult, peccata oblita non manere reſeruata, non procedit in Confeſſionibus ordinariis, quaſi in eis ſine vlla cogitatione caſuū reſeruatorum, & inferior confiteatur, & ſuperior det abſolutionem: quod non puto neceſſariò tenendum in praxi, quæ ordinariè habet, vt pœnitentes, ſi non diſtinctè, ſaltem confuſè de reſeruatione cogitet, eo animo confitens, vt per Sacerdotis abſolutionem, quantùm fieri poteſt, liberetur ab omni vinculo ſuorum peccatorum; eadémque intentione Confeſſarius cum illo procedat vt indicio eſt abſolutio à cenſuris, quam ſolet ſacramentali abſolutioni præmittere.] Ita ille.

Sup. conſeſſio in hoc primo verſ. huius §. in Reſ. 1. non præteritæ, & in Reſ. 2. in eodem §. & verſ & in to. 1. tr. 5. Reſ. 26 §. 1.

3. Et hanc ſententiam ex parte docuit etiam Megala *in p. 2. lib. 1. c. 14. n. 7.* quando videlicet, pœnitens confeſſus eſt coram illo Confeſſario, qui habebat poteſtatem ſuper reſeruata ex priuilegio conceſſo in fauorem ipſius pœnitentis, vt prout fit in Iubileis, & Bulla Cruciatæ, Secùs autem, quando confeſſus eſt coram illo Confeſſario, qui delegatam ſupra ipſa reſeruata iuriſdictionem habebat, non ex priuilegio in fauorem ſui ipſius principaliter conceſſo; ſed in fauorem Confeſſarij; vel, quia Summus Pontifex, vel Epiſcopus Pœnitentiarios deſtinarunt, qui à reſeruatis, abſoluere poſſunt.

4. Sed ſine vlla diſtinctione dicendum eſt, ſupradicta peccata oblita non remanere ampliùs reſeruata. Et certè, vt benè obſeruat Nugnus contra Suarez, ipſe ſolus poſuit illam diſtinctionem: nam veteres Theologi omnes abſolutè, & ſimpliciter docent, à confitente peccata Confeſſario habenti poteſtatem ab omnibus abſoluendi, tolli omnem reſeruationem eorum, quæ bona fide omiſit. Et ita docent Sylueſter *verb. confeſſio, 1. q. 4.* Adrianus *q. 4. de Confeſſ. §. ſi petas circa dicta* Gabriel *in 4. diſt. 17. q. 1. art. 3. dub. 2. ſub fin.* Angelus *verb. Confeſſio, 1. num. 11.* Roſella *eod. verb. 2. num. 9.* Hoc etiam docuerunt Nauarrus *cap. 26. num. 13.* Sà *verb. confeſſ. n. 7.* Henriquez *lib. 6. c. 16. n. 5.* & alij.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Reſ. 188.

5. Notandum eſt tamen quod aduertit Auila *de cenſ. p. 2. c. 7. diſp. 3. dub. 9. concl. 2. in fin.* quòd ſi aliquis excommunicatus excommunicatione exigente ſatisfactionem partis, oblitus eſt confiteri hanc cenſuram; per generalem abſolutionem, quæ datur ad cautelam, non manet abſolutus à tali cenſura quia nòn eſt præſumendum, Confeſſorem velle abſoluere hanc excommunicationem, quæ, ſi à pœnitente manifeſtaretur, & abſolueret ab ea ſine ſatisfactione, peccaret mortaliter. Sed ipſe Auila contrariam ſententiam putat etiam probabilem.

RESOL. LIII.

An habens Bullam Cruciata, ſi confiteatur nullam faciens mentionem reſeruatorum, adhuc deſinat reſeruatio?

Et quid maxime de peccatis reſeruatis oblitis? Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. Reſ. 39.

Sup. hoc in Reſ. præterit. & in aliis Reſ. 56. & verſ. eius primæ not.

§. 1. CAſus eſt practicabilis: nam confitetur quis durante Bulla ſua peccata, & obliuiſcitur reſeruatorum; expirat Bulla: an poſtea virtute illius iam tranſactæ poſſit à reſeruatis abſolui, ita vt reſeruatio fuerit ablata per illam examinamus. Poſſe, tradidi in in ſuperioribus *diſp. 23. à num. 25.* vbi plures caſus concernentes tractaui. Et huius ſententiæ ſunt Megalius *1. part. Sum. lib. 1. cap. 14.* Molfeſius, Nugnus, Reginaldus, & Ludouicus à Cruce. Quod non ſolùm intelligunt, quando pœnitens poſcit à Confeſſario, vt ipſum abſoluat à reſeruatis, ſi fortè ea commiſit, ſed quando nullam facit mentionem reſeruatorum, nam quando id poſcit, clarior & communior eſt aſſertio, & eam ſectatur cum Patre Suario, & Bonacina, P. Franciſcus Bardi *in Bull. part. 2. tractat. 6. cap. 1. ſect. 12. num. 106.*

2. Cæterum, quando pœnitens nullam facit mentionem reſeruatorum ſequitur opinionem oppoſitam ipſe Pater Bardi *ibidem num. 103.* Mouetur: quia abſolutio eam efficaciam habet quam recipit ab intentione Confeſſarij; ſed huius intentio neque explicitè, neque ſimpliciter tendit ad reſeruata, quippè nulla præceſſit neque confuſa notitia de reſeruatis, ſed ſolum de non reſeruatis, & intentio *abſoluendi* menſuratur à præcedenti notitia: ergo reſeruatio non tollitur à peccatis oblitis, & ignoratis.

3. Et nominatim contra me negatiuam ſententiam docet Pater Bardi *in Bulla Cruciata part. 2. tract. 6. cap. 1. ſect. 12.* quia abſolutio cum eam efficaciam habeat, quam recipit ab intentione confeſſarij abſoluentis, nequit operari vltra intentionem à qua procedit; proinde ſi intentio Sacerdotis, neque explicitè, neque implicitè ſe extendat ad peccata reſeruata reſeruatio nequaquam deſinere poteſt.

4. Sed dices, dum confeſſarius abſolutionem confert virtute Bullæ, impoſſibile eſt vt ſaltem implicitè intentionem non habeat abſoluendi quantum poteſt, atque adeo intentionem tollendi reſeruationem; ſi fortè pœnitens innodatus peccatis reſeruatis inueniatur.

Reſpondeo, id non eſſe impoſſibile: quia ſi pœnitens in confeſſione nullum proponit caſum reſeruatum, neque petit à confeſſario abſolutionem generalem à reſeruatis ad cautelam, ſi fortè in aliquod peccatum reſeruatum ſit lapſus, de quo notitiam non habeat, nullus in confeſſario, & pœnitente reperitur actus, in quo ſaltem implicitè inuoluatur illa virtualis, & interpretatiua intentio, de qua ſupra egimus, & quæ ad minus eſſet neceſſaria ad tollendam reſeruationem ab oblitis, & ignoratis: quia voluntas abſoluendi, vt ſic, non includit voluntatem abſoluendi à reſeruatis; & patet: quia ſi nulla neque particularis, neque generalis, & confuſa præceſſit cognitio reſeruatorum, ſed ſolum notitia de illis peccatis non reſeruatis, quæ hic, & nunc pœnitens in confeſſione manifeſtat, voluntas, ſeu intentio abſoluendi, quæ ſequitur ex tali notitia, & ab illa menſuratur nequit eſſe voluntas, & intentio abſoluendi à reſeruatis, atque àdeo abſolutio iſta perinde ſe habet, ac illa quæ impenderetur à Con-

feſſario non habeute iuriſdictionem circa peccata reſeruata.

Docui in Reſolutionibus nos. præteritæ.

5. Sed his non obſtantibus non recedo à ſententia quam docui, & quam me citato docet nominatim contra Patrem Bardi Andreas Mendo *in Bulla Cruciata in Appendice cap. 27. num. 147.* Quia nullus eſt confeſſarius, qui non intendat abſoluere quantum poteſt; ſed ille poteſt à reſeruatis: ergo ab eis vt poteſt, abſoluit & tollit reſeruationem. Patet hoc; Nam inquiro à Patre Bardi; Ille pœnitens inculpabiliter oblitus reſeruatorum, verum dolorem generalem habens, manetne abſolutus? Datur illi gratia iuſtificans: Non negabit: alias, quotidie plures peccati alicuius obliti fructum Sacramenti pœnitentiæ non reciperent: ergo confeſſarius intendit abſoluere quantum poteſt, ſeu conferre medio Sacramento gratiam, quæ omnia peccata deleat. Snpponimus enim, non velle illum ex malitia non abſoluere ab aliquo peccato, id namque etiam poſſet malitioſè intendere reſpectu peccatorum, quæ explicitè pœnitens confitetur. Attamen hac malitioſa intentione ſecluſa, non menſuratur eius intentio notitiæ, qnam tunc recipit; ſic enim fieret, vt dnm pœnitentes frequentiſſimè peccatorum obliuiſcantur, confeſſarius ſolum attendens ad audita peccata, non ſe extenderet quantum poſſet, ad alia peccata non audita, cum eorum, nec confuſam notitiam habeat: Hæc enim non generatur ex auditione vnius reſpectu alterius.

6. Hinc dum confeſſarius excipit confeſſionem habentis Bullam, & cum abſoluit, intendit ſanè tollere reſeruationem à peccatis, ſi fortè pœnitens peccata reſeruata habeat, eorumque obliuiſcatur. Nec eſt neceſſe confeſſarium id expreſſè intendere: nam in illa intentione generali abſoluendi, quantum poteſt continetur. Roboratur hoc ex valde vſitata forma abſoluendi, in qua apponitur. *In quantum poſſum, & tu indiges*, & licet hæc verba non exprimantur ſemper, datur intentio per illa ſignificata.

7. Non nego tamen, opinionem amiciſſimi Patris Bardi eſſe probabilem, ſicut ipſe fatetur noſtram non carere ſua probabilitate, quam præter Mendo tuetur etiam nouiſſimè me citato Galleg. de Vera *in Bull. Cruciatæ cap. 9. clauſ. 9. dub....*

RESOL. LIV.

An virtute Cruciatæ poſſit quis abſolui à caſibus reſeruatis commiſſis poſt annum publicationis elapſum, ſi antea incipiat, & non perficiat confeſſionem?

Et quid de commiſſis ante annum publicationis elapſum? Ex parte 11. tractatu 2. & Miſcel. 2. Reſ. 55.

§. 1. POteſt enim euenire vt aliquis incipiat confeſſionem in fine anni modo declarato; ſed antequam illam perficiat labitur in caſum reſeruatum poſt elapſum annum prioris Bullæ. Quærimus an vi huius præcedentis Bullæ, ſicuti poteſt abſolui à peccatis patratis intra annum, quorum cauſa dicitur pendens, ita etiam valeat abſolutionem obtinere à peccato illo reſeruato, in quod poſt annum, durante tamen confeſſione, eſt lapſus?

2. Et affirmatiuam ſententiam docuit Mendo *in Bulla Cruciata diſputat. 23. capit. 3. num. 28.* exemplo Iubilei, vt in ſuperiori Reſolutione probabiliter diximus.

Quæ hîc eſt intr. in 11. 4. Reſ. 42. & in aliis eius annot.

3. Sed Pater Bardi *in Bulla Cruciata part. 1. tractat. 2. capit. 6. ſectio. 3. §. 4. numero 52.* prorſus adhæret negatiuæ ſententiæ, & opinionem affirmatiuam falſam putat, & aſſignat differentiam inter Iubileum, & Bullam Cruciatæ. Pro qua re ſupponendum eſt, hæc duo inter ſe differre videlicet, opera præſcripta eſſe tempori determinato alligata, & ius conſequendi fructum eſſe pariter affixum definito tempori. In Iubileo autem habetur primum, & non ſecundum, vt patet ex ipſo diplomate; & quo ad primum eſt manifeſtum ex textu; quia opera, quæ iniunguntur, ſolent alligari vni, aut alteri ſequenti hebdomadæ, & quo ad ſecundum aio, ius aſſequendi fructum Iubilei non eſſe alligatum; numquam enim reſtrictio, aut alligatio quoad priuilegium apponi conſuetum, eſt in ipſo diplomate Iubilei: & ideò licet aliquis non præſtans opera iniuncta in illa hebdomada deſignata vtiliter, quoad conſecutionem Iubilei, ea apponat hebdomada elapſa: tamen ſi intra eam hebdomadam apponat prædicta opera, ius ad effectum Iubilei ſemper remanebit in ipſo pœnitente. Secus res ſe habet in Bulla Cruciatæ; quia tum opera, tum ius ad fructum Bullæ, eſt affixum tempori determinato, nempè anno promulgationis proindè eo tranſacto, & facta alterius Bullæ promulgatione, prior Bulla totam amittit efficaciam. Et hoc declaratur in ipſomet contextu, in quo Pontifex & Commiſſarius expreſſè in §. 29. ſic habent, Item declarant, quod expirante anno, omnes prædictæ facultates, gratiæ, & indulta expirent, tantumque poterunt cauſæ pendentes ad finem perduci. Ex quibus patet diſcrimen inter Iubileum, & Bullam Cruciatæ in ordine ad acquirendum fructum tranſacto tempore præfixo, quo ambo diplomata durant; hoc autem diſcrimen non aduertens recentior ille, vtraque pro vno habuit, & eandem Iubilei & Cruciatæ rationem eſſe exiſtimauit.

Sup. hac promulgatione facta ſup. in Reſ. 14. & pro expirante anno, & promulgatione non facta ſequentis Bullæ in Reſ. 13.

4. Sed ſi quis inquirat cauſam huius differentiæ: dicimus, immediatè eſſe voluntatem Pontificis: nam cùm vtrumque priuilegium ab ipſo liberè, & gratuito emanet ſub diuerſa forma vtrumque concedere voluit; attamen non ſine aliquo congruo fundamento; ideo enim ſtatuit omnes gratias, & facultates Cruciatæ elapſo anno promulgationis, expirare; quia ſingulis annis publicatur noua Bulla, & ideò ſi duraret ius vtendi veteri Bulla impediretur efficacia ſubſequentis Bullæ. Hæc autem ratio non militat in Iubileo, qui non conceditur ſingulis annis, ſed raro, & gratiæ conceſſæ per ipſum Iubileû ſunt tantum tres, nempè, abſolutio à reſeruatis; commutatio votorum, & indolgentia, quæ non habet tractum ſucceſſiuum, ſicuti habent facultates conceſſæ per Cruciatam quæ ſunt plures, & non finiuntur vnico actu, vt ſunt indulgentiæ acquirendæ quolibet die, comeſtio ciborum prohibitorum, abſolutio à caſibus Epiſcopo reſeruatis toties quoties, & quædam aliæ ſimiles; proindè ne vna Bulla quoad vſum alteram impediret: valdè conueniens fuit, vt tranſacto anno promulgationis, & adueniente noua Bulla, expiraret antiqua quoad omnes facultates, & gratias, quæ per ipſam concedebantur. Et hæc omnia docet Bardi *loco citato*

5. Verùm poſteà idem Pater Mendo *in Appendice Bullæ Cruciatæ diſp. 1. capit. 16. num. 60.* ſententiam, quam olim docuerat, iterum docet, & nominatim contra Patrem Bardi reſpuit differentiam inter Iubileum, & Bullam, quia ait ipſe, ius conſequendi fructum ex Iubileo extraordinario, vt pote radicatum in ipſo, acquiritur, durante Iubileo, etſi poſteà fructus obtineatur; ergo eodem modo alligatum eſt ius in Iubileo ac in Bulla, ſicut etiam virtute Bullæ fatetur Pater Bardi, poſſe fructum abſolutionis obtineri ea tranſacta: quare ius in vtroque eſt alligatum tempori; ſecus conſecutio ipſius fructus, quæ dari poteſt & poſt Iubileum,

Iubileum, & poſt Bullam. Et quidem ſi durante Iubileo non adquireret quis ius, vt poſtea fructum obtineret; quo iure illum poſſet poſteà conſequi? Ego nullam diſparitatis vmbram inter Bullam, & Iubileum quoad hoc percipio.

6. Contra ſecundò: Iuxta doctrinam Patris Bardi, qui incepit confeſſionem virtute Bullæ habet ius vt etiam expirante Bulla abſoluatur: at ſi commiſit noua peccata reſeruata, non poteſt à peccatis antecedentibus abſolui, quin etiam abſoluatur ab his reſeruatis: ergò valet cum illo eodem iure ab eis abſolui. Probo conſequentiam: Primò, quia illud ius non tollitur per hæc noua peccata, nec poteſt effectum ſortiri, niſi à nouis peccatis etiam abſolutio præſtetur: Secundò, quia caremus virtute Iubilei elapſi, poteſt quis à peccatis denuò commiſſis abſolui, quatenus acquiſiuit ius virtute Iubilei vt abſolueretur, & illud ius per noua peccata non extinguitur, nec poteſt ad effectum perduci, niſi etiam à nouis peccatis ſimul abſoluatur; ergò pariter id ipſum in Bulla continget.

7. Dicit Pater Bardi, nonum peccatum eſſe nouam cauſam, & ex mente Pontificis Bullam præcedentem non extendendi, niſi ad cauſas pendentes. Contra, quia abſolutio à peccatis antecedentibus erat cauſa pendens, quæ vt finiatur, opus eſt, abſolui à peccatis nouis; atque adeò tota ea confeſſio ſumenda eſt vt cauſa pendens, etſi aliquod peccatum ſit nouum, cum pro formali cauſæ pendentis ſtet illud aggregatum, quod conficit Sacramentum, & in ordine ad rationem cauſæ pendentis quaſi materialiter ſe habeant noua peccata. Id ipſum in Iubileo cernere eſt, quod admittit Pater Bardi: quare eius diſparitas inter Iubileum, & Bullam minus firma eſt iudicanda. Huc vſque Pater Mendo.

8. Quid verò ego ſentiam dicam breuiter, ſententiæ Patris Bardi magis adhæreo, ſed non exiſtimo cum ipſo ſententiam Patris Mendo eſſe falſam, puto enim ſua non carere probabilitate; ſicut in ſuperiori Reſolutione quoad Iubileum; licet Cardinali Lugo adhæſerim, contrariam autem ſententiam tanquam improbabilem non damnaui.

Sup hoc ſup. in Ref.15.

9. Nota hic etiam quod ſi loquamur de caſibus reſeruatis ante finitum tempus Cruciatæ, putat Henriquez *lib.7.cap.11. num.3.* quod in caſu quo Confeſſarius ex iuſta cauſa non poſſit perficere Confeſſionem inchoatam; debet abſoluere pœnitentem à reſeruatis, poſtmodum opportuno tempore reliqua peccata auditurus, quia iam Bullæ prolapſæ non viget indultum. Sed ego puto, quod ſi confeſſio incipiat tempore habili, intra terminum ſcilicet publicationis Bullæ, poteſt Confeſſarius de cætero totam audire pœnitentis confeſſionem, illumque à reſeruatis, & cenſuris abſoluere. Quia cauſa illa habili fuit tempore cœpta. Vndè Eſcobar *in Theolog. moral. tomo 1. libro 7. ſect. 2. capit. 33. Prob. 64. numero 655.* rectè exiſtimat, inſtante anni ſeu Bullæ termino, poſſe Confeſſarium pœnitenti maius tempus concedere ad vberiorem peccatorum reſeruatorum, aut voti emiſſi recordationem: ſi huius ſpeciem memoria non tenet, aut illorum numeri non ſatis recordatur: & poſt annum Bullæ exactum eum poteſt à peccatis reſeruatis abſoluere, & votum commutare. Hinc elicio iuriſdictionem Commiſſarij, ac miniſtrorum Cruciatæ durare, quouſque omnes cauſæ inceptæ ſpectantes ad commodum Cruciatæ, finiantur. Vide Magiſt. Galleg. *in Bul. c. 9. dub. 119.*

RESOL. LV.

Quid ſignificent illa verba Satisfacta parte, *quæ ponuntur in Bulla Cruciatæ, & in aliis reſcriptis, & priuilegiis, quando datur facultas abſoluendi à cenſuris?*

Et aliqua ſupponuntur pro intelligentia huius quæſtionis. Ex p.5. tract.9. Reſ.1.

§.1. SVppono contra Hurtadum *de Excomm. diſp. 15. difficult. 6. num. 19. & diſput. 14. difficult. 5. num. 24.* per Bullam Cruciatæ & Regularium priuilegia poſſe abſolui etiam nominatim excommunicatos, ſeu denunciatos, ſatisfacta tamen parte, & in foro conſcientiæ, vt notat Ludouicus de la Cruz *in Bull. Cruc. diſput. 1. cap. 4. dub. 1. num. 5. & 7.* Sed nunc explanandum eſt, quid ſignificent illa verba, *ſatisfacta parte*, & reſpondeo quod Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 2.* ſic ait, Ablatiuus abſolutus *ſatisfacta parte* requirit præmitti eam ſatisfactionem, quam pœnitens poteſt, & ſanè ſi crimen occultum ſit, (vt ſi excommunicatus ſit ob furtum, aut libellum) poſſet per Bullam abſolui exhibens eam, quam tunc poteſt cum ſufficienti emendatione, & idonea pignoris cautione, aut fideiuſſoria quam ſi non habet, præſtare debet cautionem ſaltem iuratoriam, ſi pars & iudex longè diſtent, vt apud Indos; & reus habet pecunias, quibus ſatisfaciat, ſatis eſſet in depoſito apud fidelem virum ponere ſolutionem, vt per Bullam abſolui poſſit, aut ſi obligatio ſatisfaciendi non eſt liquida, ſed dubia, nomine *partis* non intelligitur ipſe iudex, cui fortè ex lege, aut ſtatuto reus in pœnam debet ſatisfactionem pecuniariam: vt pro culpa clandeſtini matrimonij debetur pondus argenti: nam eam pœnam reus non debet in conſcientia, antequam per ſententiam damnetur. Ita Henriquez, & poſt illum magis fusè & clare Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 1. diffic. 20. num. 8. & ſeq.* vbi ita aſſerit. [Sueleſe poner vna clauſula, en que ſe dize que puedan, ſatisfecha la parte abſoluer. Acerca de la qual ſe ha de aduertir, que ſi la deſcomunion es de tal manera, que no pide ſatisfacion de parte, no es neceſſaria; y aſſi puede abſoluerſe ſin ella, y aun ſi fueſſe la ſatisfacion dudoſa tanpoco tendria obligacion de ſatisfazer antes la abſolucion, como ſe colige del derecho, que en caſo dudo mejor es la condicion del que poſſee, y por entonce no tiene obligacion de ſatisfazer, y aſſi le podran abſoluer ſin ella como dize Nauarro, como proponga de aueriguarlo, como dize Enriquez. Mas ſi puede ſatisfazer, y eſtà obligado à ello, no ſe puede abſoluer, ſi no es que ſatisfaga primero à la parte, como conſta de las palabras de la conceſſion, y lo dizen Caietano, Armilla, y la comun. Mas pongamos por caſo que tiene dineros con que ſatisfazer, y eſtà la parte auſente, en tal caſo digo, que baſta depoſitarlo en vn amigo, fiel como dize Enriquez. Mas ſi eſtà obligado à ſatisfazer, no puede en el fuero exterior, ſi lo probaſſe, eſtaria obligado el juez à abſoluerle, como tienen Comun. Rota, Enriquez y otros, probandolo por el derecho; y ſi el juez fueſſe tan rigido, que no lo quiſieſſe hazer, en tal caſo no lo deue hazer el Confeſſor, porque no ſe peruierta el orden, como dize Enriquez con otros. Mas en el fuero interior audiendo comiſſion con las palabras dichas, es lo mas probable que le pueden abſoluer, aunque no aya ſatisfecho a la parte, con que preſte caucion, dando prendas, o fiadores, y ſino puede eſſo, que iure de pagar, que es lo que llaman caucion pignoraticia, fideiuſſoria, & juratoria. Aſſi lo tienen Medina, Ledeſma Fr. Manuel Rodriquez, y Suarez. Y en caſo ſemejante (que es en el articulo de la muerte) lo dize Nauarro, con vna gloſa, y otros que refiere, y es la razon, porque como dize

Sup. hoc id fin. Reſ. ſeq. & inf. in hac ipſamet Reſ. poſt med. à verſ. Mas en el fuero.

Et pro iudice contento in hoc textu in Reſ. ſeq. §. vlt. ad med. & propè fin. huius Reſ. à verſ. Acerca.

Sup. hoc id duabus Reſ. ſeqq & in to. 6. tr. 1. Reſ. 10. §. Confirmatur.

Sup. hoc ſorto inf. in Reſ. 58. & 59. & pro parte in fin. Reſ. hanc ſeq. & ſup. paulò poſt init. huius Reſ. verſ. & idonea pignoris.

dize vna regle de derecho, *Ad impoſsibile nemo obligatur.* Y añade Nauarro, quel el que puede ſatisfazer, mas es con incomodidad, vendiendo ſu hazienda notablemente en menos de lo que vale, no tiene obligacion à ello, ſi puede dilatarlo ſin grande daño del acreedor. Acerca de la miſma clauſula ſe ha de aduertir, que quando dezimos que ſe ha de ſatisfazer a la parte, no ſe ha de entender por parte el juez, quando la ley manda que el reo ſe pague alguna pena pecuniaria.] Hæc Villalob. quæ ſunt valdè notanda, quia caſus quotidianus eſt. Vide etiam Præp. *in 3. part. q. 1. de cenſ. in comm. dub. 15. num. 114.* Rodriquez *in Bull. Cruc. § 9. num. 52. & ſeq.* Coninch *diſput. 14. dub. 16.* Ioan. de la Cruz *in directi. conſc. part. 2. de excommunic. dub. 5. concluſ. 3.* & Turrian. *de cenſ. lib. 2. diſputat. 39. dub. vlt.*

Sup. hoc in Reſ. 1 not. præteritæ §. Idcò ex.

Sup. hoc ſupra ad lin. 25. huius Reſ. verſ. nomine partis. & in alio §. eius not. pro hac quæſt.

ſi talis ſatisfactio realiter dari non poſſit, tunc debet, dare cautionem ſufficientem, ſcilicet, pignoratitiam vel fideiuſſoriam: quòd ſi nec hanc poteſt præſtare, det iuratoriam ſatisfaciendi, cùm potuerit. Ita Nauarrus *c. 16. num. 7.* & alij. Sed circa præſentem quæſtionem in particulari diſcutienda ſunt aliqua dubia.

Et ſup. cautione contenta in hoc texto in Reſ. præterita, paulo poſt initium, & poſt med. verſ. Mas en el fuero.

RESOL. LVI.

An, qui vigore Bullæ Cruciatæ fuit abſolutus ab excommunicatione ſine ſatisfactione partis, teneatur iterum confiteri tanquam non legitimè, ſed nulliter abſolutus?

Et an ſtantibus verbis Bullæ Cruciatæ, prius ſatisfacta parte, *nomine ſatisfactionis intelligatur reſtitutio honoris, famæ, vel aliorum bonorum, &c.*

Et ſi talis ſatisfactio dari non poteſt, an nunc quis debeat dare cautionem ſufficientem, ſcilicet pignoratitiam, vel fideiuſſoriam, aut iuratoriam? Ex part. 1. tr. 11. Reſ. 22.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docuit Coninch *de Sacr. diſp. 14. dub. 16. num. 211.* Suarez *in 3. p. tom. 5. diſp. 7. ſect. 5. num. 41.* Filliuc. *tom. 1. tract. 11. c. 9. n. 295.* Sayrus *de cenſ. lib. 2. c. 18. num. 10.* Henriquez *in ſum. lib. 7. de Indulg. c. 13. num. 2.* Syluester, Caietanus, Armilla, Corduba cum aliis. Et ratio eſt: quia Bulla per illam clauſulam, *priùs ſatisfacta parte*; reſtringit poteſtatem Confeſſario, & illi præbet ſub hac forma.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius prunæ ann.

2. Sed mihi opinio contraria magis arridet, quàm tuentur Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. diſp. 33. num. 3.* Barboſa *in collect. tom. 2. tit. 40. c. 23. n. 3.* Valerus *in diff. vtriuſque fori, verb. Abſolutio, diff. 5. n. 5.* Auila *de cenſur. par. 2. c. 7. diſp. 3. dub. 9. concl. 2.* qui citat Magiſtros, Pegna, & Sanch. & Doctorem Acoſta: quia; vt ex multis notat Sanchez, Summus Pontifex per illam clauſulam non intelligit, vt malè ſupponunt aduerſarij, inducere nouam formam, nec limitare poteſtatem; ſed tantùm admonere Confeſſarium de ſua obligatione; nempe vt non abſoluat excommunicatum, niſi priùs ſatisfecerit realiter; vel, ſi non poteſt, dederit cautionem ſatisfaciendi, vt requirit ius commune. Vnde ſequitur, ſupradictum excommunicatum iniuſtè, & cum peccato mortali abſolutum, ſed tamen validè, vt diximus, poſſe licitè abſolui à peccatis ab alio Confeſſore, qui poteſt ſe gerere cum illo tanquam cum non excommunicato: & quantùm ad ſatisfactionem obſeruet regulas generales circa debitores.

3. Notandum eſt verò pro praxi, ſtantibus verbis Bullæ *priùs ſatisfacta parte*; quòd nomine partis intelligitur ille, cui facta eſt iniuria per illud delictum, per quod inflicta fuit excommunicatio, ſiue ſit perſona publica, ſiue priuata. Ita Henriquez *lib. 13. c. 28. num. 5.* Bonacina *de cenſ. diſp. 1. q. 3. punct. 9.* Vnde ſub nomine partis non intelligitur Iudex, cui ipſo iure applicatur pœna pecuniaria, ſed tertius inter partes; vnde per Bullam Cruciatæ poteſt abſolui, antequam ſoluat ima Iudici, ſeu Tabellioni. Ita Sot. *in 4. diſt. 22. q. 2. a. 3. poſt 3. concl.* Nomine verò ſatisfactionis intelligitur reſtitutio honoris, vel famæ, vel aliorum bonorum, vt aduertit Suarez *in 3. p. tom. 5. diſp. 7. ſect. 5. num. 47.* Quòd

Sup. hoc in Reſ. præterita, à lin. 25. & Verſ. nomine partis, & prope finem, à Verſ. Acerca.

RESOL. LVII.

An ſi excommunicatus poſſit parti ſatisfacere, & non ſatisfacit, ſi à Confeſſario delegato à Bulla Cruciata, aut alio priuilegio abſoluatur, valida ſit abſolutio?

Et an, qui abſque dicta ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, teneatur ad reſtitutionem damni inde ſequuti parti læſæ? Ex part. 5. tr. 9. Reſol. 12.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Turrianus *de cenſuris lib. 2. diſp. 24. dub. vlt.* vbi ſic ait. Si Sacerdos abſoluat, non præmiſſa ſatisfactione partis, non ſolùm peccabit contra formam priuilegij, ſed etiam abſolutio eſt nulla, quia forma eſt obſeruanda, quoties fieri poteſt. Ita ille, qui citat Suarez, quibus adde Vaſquez *de excommun. dub. 20.* & Coninck *de cenſuris diſp. 14. dub. 16. num. 211.*

Sup. hoc in Reſ. præterita. & ſupra in Reſ. 55. ad medium, Verſ. Mas ſi puede. & in tom 6. tr. 1. Reſol. 30. §. Confirmatur etiam.

2. Verùm ergo contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Tannerus *tom. 4. diſp. 6. quæſt. 10. dub. 6. num. 127.* Faber *de cenſ. in 4. ſent. diſt. 25. quæſt. 1. diſput. 4. cap. 8. num. 156.* Auila *de cenſ. part. 2. cap. 8. diſput. 3. dub. 9.* & Hurtado *diſput. 14. de excomm. diffic. 5. num. 22.* quia dicta additione, nempè ſatisfacta parte, non limitatur de Legato poteſtas, ſed admonetur vt ſeruet formam iuris communis, quam etiam delegans ſeruare debet, quia verba priuilegij accipienda ſunt, ſicut verba iuris communis, quando in priuilegio non adhibentur ſpeciali cautela, vt non adhibentur in Bulla Cruciatæ, nec in ſimilibus priuilegiis. In iure autem communi dicta verba non irritant abſolutionem, etiamſi eam illicitam reddant; ergo nec in priuilegio, ac proinde in priuilegio addita tantùm admonent delegatum de obligatione iuris communis: vnde multo melius erit valida abſolutio facta à delegato, quando in priuilegio conceditur facultas ſimpliciter, nullo addito, in quo contra Ledeſmam conueniunt communiter DD. nec in eo delegans præiudicat parti læſæ, cum deleget ſub obligatione ſeruandi formam iuris communis, ſicut nec præiudicat, qui confert officium Ordinariorum, ex quo conuenit poteſtas adeò ampla, vt abſolutio ſuprà dicto modo facta ſit valida. Adde tamen eum, qui abſque dicta ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, teneri ad reſtitutionem damni inde ſecuti parti læſæ, quia abſoluens tenetur ad non abſoluendum ante prædicta, attendo ad fauorem partis læſæ, vt deducitur ex dictis duobus *cap. 2. de ſent. excomm. in 6.* & ex 28. *de verborum ſignificatione.*

Sup. hoc quâuis non in caſu excommunicationis in tom. 8. tr. 7. ex lata doctrina Reſ. 34. curſim propè finem, § Mihi. Verſ. Ne Confeſſarius. & in tom. 1. tr. 6. Reſ. 21. & in aliis Verſ. eius not.

RESOL. LVIII.

An Confeſſarius electus virtute Bullæ, poſſit abſoluere pœnitentem, qui non poteſt parti ſatisfacere?

Et ſi pœnitens non poſſit in totum, an debeat ſatisfacere in partem?

Et quid eſt agendum ſi non poteſt ſatisfacere ſine graui iactura, & detrimento famæ, vel ſtatus, aut ſuorum bonorum, an in dicto caſu non ſufficiat præſtare cautionem iuratoriam, ſed pignoratitiam aut fideiuſſoriam? Ex p. 1. tr. 11. Reſol. 24.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Corduba *tract. de Indulg. quæſt. 43.* & Ledeſma *in ſum. tom. 1. tr. de excommun.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. &

Sup. in Reſ. 55. coſim inter mediũ a fin. verſ. Mas en el fuero, & lege è diuerſam §. vlt. ſeq.

com. cap. 8. *dub.* 3. Guttierrez *qq. canon. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 29. Sotus *in* 4. *diſt.* 22. *q.* 2. *poſt* 2. *concl.* quem ſequuntur nonnulli moderni: & ſi de facto abſoluatur, putat abſolutionem eſſe nullam.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe iudico cum Barboſ. *in collect. tom.* 2. *tit.* 40. *cap.* 13. *n.* 5. Coninch *de Sacram. diſput.* 14. *dub.* 16. *num.* 206. Vaſquez *in* 3. *part. tom.* 4. *tract. de excomm. dub.* 20. *n.* 2. Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 9 §. 2. *num.* 21. Vega *in ſumm. tom.* 1. *cap* 6. *caſ.* 28. Ioan. de la Cruz *in directi. conſc. p.* 2. *tract. de excomm. dub.* 5. *concl.* 3. Fernandez *in exam. Theol. p.* 3. *cap.* 9. §. 12. *n.* 10. Filliucio *tom.* 1. *tract.* 11. *cap.* 9. *num.* 295. Auila *de cenſ. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 8. & aliis. Et ratio eſt: quia non eſt credendum, Pontificem per illam clauſulam, *ſatisfacta parte*; voluiſſe excludere à beneficio abſolutionis eum, qui non poteſt ſatisfacere: non enim veriſimile eſt, poſtulari conditionem impoſſibilem. Facit *Clem. multorum. & Clem. volentes, de hæreticis*, in quibus ſimiles conditiones ita intelliguntur.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Reſ. 187. in fine.

3. Quæ ſupradicta ſunt adeò vera, vt docuerit Sanchez *in ſum.* 1. *lib.* 2. *cap.* 20. *n.* 19. quòd etiamſi in priuilegio ſolus mortis articulus excipiatur, vt quis abſoluatur, non ſatisfacta parte; attamen poſita impotentia; putat etiam extra mortis articulum, talem eſſe abſoluendum; licèt contrariam ſententiam doceat Suarez *in* 3. *p. tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 5. *n.* 27.

Sup. hac in ſtatu ſup. in Reſ. 35 propè fin. verſ. Tamaíe. Et pro contento à verſ. Et in his huius textus & §. vſque ad finem huius Reſ. in Reſ. not. præcipuè à principio. Et abſ. per Cruciata lege adhuc magis latã, & amplius doctrinam in tom. 1. in Reſ. 186.

4. Ideò ex ſupradictis dicendum eſt, quòd ſi pœnitens non poſſit ſatisfacere in totum, ſatisfaciat in partem: & ſi non poteſt ſatisfacere ſine graui iactura, & detrimento famæ, vel ſtatus, vel ſuorum bonorum, vendendo ea, ſcilicet notabiliter viliùs, licitè poteſt abſolui, dummodo creditor non patiatur æquale detrimentum. Et in his, & ſimilibus caſibus, in quibus non poteſt ſatisfacere, non ſufficit præſtare cautionem iuratoriam: ſed pignoratitiam, ſeu fideiuſſoriam det. Sufficeret tamen contra Caietanum, *verb. excom. c.* 77. præſtare fideiuſſoriam, quamuis poſſit dare pignoratitiam. Ita Henriquez *lib.* 15. *cap.* 28. *num.* 1. & Auila *de cenſ. part.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 5. *concl.* 1. quod eſt valdè notandum.

5. Sed circa præſentem materiam vide Syluestrum *verb. abſol.* 3. *num.* 3. Armillam *eodem verb. num.* 48. *&* 51. Caietanum *eodem verb. cap.* 4. Villalobum *in ſum. tom.* 1. *tract.* 6. *dub.* 20. *num.* 8. Nauarrum *in Man. cap.* 26. *n.* 7. Reginaldum *in praxi, tom.* 1. *lib.* 9. *c.* 4. *n.* 65. Suarez *in* 3. *par. tom.* 5. *diſp.* 7. *ſect.* 5. *n.* 41. Ioan. Valerum *in differ. vtriuſque fori, verb. abſol. diffic.* 5. *num.* 4. & alios.

RESOL. LIX.

An ſit valida, & licita abſolutio, ſi detur non ſatisfacta parte, quam Bulla Cruciata, vel Iubileum requirit, & excommunicatus ſatisfacere non poteſt?

Et aduertitur abſolutum ante realem ſatisfactionem reincidere in excommunicationem, ſi poſt modum non ſatisfacit, quando commodè poteſt.

Et notatur, quod ſi pænitens habet probabilem opinionem, quod nihil re vera debeat, non tenetur aliquid ſoluere, quia poteſt ſequi opinionem probabilem.

Etiamque docetur, quod ſi ſit purum dubium in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenetur ſoluere; & in foro conſcientia non erit obligatus ad ſatisfactionem, & hæc ſunt à Confeſſariis valdè notanda. Ex part. 5. tract. 9. Reſol. 11.

Sup. hoc in Reſ. præterit. & in alio 6. & verſ. eius primæ ann.

§. 1. ALiqui affirmant non fore validam abſolutionem, niſi reipſa præcedat ſatisfactio. Ita Corduba *tract. de Indulg. quæſt.* 43. & alij. Sotus 4. *diſtinct.* 22. *q.* 2. *art.* 3. Guttierrez *lib.* 1. *canon. quæſt. q.* 2. *cap.* 5. *n.* 29. & probat, quia etſi abſoluendus non poſſit ſoluere, tamen abſoluens non poteſt abſoluere, niſi ſeruata forma priuilegij. Aliorum ſententia eſt validam fore abſolutionem, quando abſoluendus non poteſt re ipſa ſatisfactionem exhibere, hanc cum aliis ſequitur P. Suarez *diſput.* 7. *ſect.* 5. *à num.* 4. quia non eſt credendum formam priuilegij eſſe ſeruandam cum tanto detrimento eius, qui non poteſt ſatisfacere: & ita docet etiam Turrianus *de cenſ. lib.* 3. *diſputat.* 24. *dub. vlt.* Præpoſitus *in* 3. *par. quæſt.* 1. *de cenſ. in comm. dub.* 15. *num.* 114. Hurtado *diſput.* 14. *de excom. diffic.* 5. *num.* 20.

2. Notandum eſt etiam hic cum Turriano *loco citato*, quòd ſi pœnitens habet probabilem opinionem, quòd nihil tenera debeat, non tenetur aliquid ſoluere, quia poteſt amplecti opinionem probabilem. Secundum ſi ſit purum dubium in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenebitur ſoluere, & in tali euentu ſecundùm forum conſcientiæ non erit obligandus ad ſatisfactionem, ad quam iure naturali non eſt obligatus. Et hæc ſunt valdè à Confeſſariis notanda: vnde ego olim per Bullam Cruciatæ dedi abſolutionem in foro conſcientiæ cuidam viro nobiliſſimo nominatim denunciato, non ſatisfacta parte, quia eius Aduocati aiebant in fauorem excommunicati probabiles rationes adeſſe pro lite, de qua tunc agebatur, & tenera tunc illa excommunicatio fuit nullá, tanquam lata poſt legitimam appellationem.

Sup. hoc lege § poſitum in annot. vlt. huius Reſ.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 10. in fine. &c.

Sup. hoc inf. lege docti §. vlt. Reſ. 66.

3. Aduerte etiam hîc obiter, abſolutum ante realem ſatisfactionem reincidere in excommunicationem, ſi poſtmodum non ſatisfaciat, quando commodè poteſt, vt patet ex *cap. eos, qui, de ſent. excomm. in* 6. ſed vt obſeruat Præpoſ. *loco citato*, multi contrarium ſentiunt.

RESOL. LX.

An per Bullam Cruciata, vel per Iubileum poſſit Confeſſarius abſoluere ad reincidentiam? Ex p. 5. tract. 9. Reſ. 25.

§. 1. SIc reſpondet ad hunc caſum Moſcoſo *in ſum. tract.* 16. *cap.* 7. *n.* 5. *&* 6. [Atento que en las Bulas no ſe da facultad para abſoluer ad reincidentiam, ſino abſolutamente ſatisfecha la parte de ninguna manera ſe puede abſoluer ad reincidentiam con ella, aunque la parte lo conſienta, pues no dando facultad para eſto la bula, tanpoco la puede dar la parte. Mas ſe nota, que el juez de comiſſion ha de guardar puntualmente lo en ella contenido, y de ordinario ſe le da ſin facultad de abſoluer ad reincidentiam. Para ganar los jubileos tengo por opinion muy probable, y muy conforme al intento de ſu Santidad, que abre para ello los teſoros de la Igleſia, que puede el Confeſſor abſoluer ad reincidentiam por el tiempo neceſſario para las diligencias neceſſarias, que ſe han de hazer para ganarle, confeſſar, y comulgar, y viſitar Igleſias, obligando con caucion al deſcomulgado de prendas, o fianças, o juramento de ſatisfazer a la parte y paſſado el tiempo del jubileo bueluera a incurrir en el fuero exterior, mas no en el interior, haſta que aya nueua culpa en ſatisfazer à la parte, y para que eſto ſe puede hazer ſin eſcandalo, dize Cordoua que la abſolucion no ſolamente es ne el fuero interior, ſino en el exterior.] Ita ille.

RESO

RESOL. LXI.

An Confeſſarius electus per Bullam Cruciatæ poſſit abſoluere pænitentem, qui ſolum ſatisfacit Clerico, vel Monacho percuſſo, vel teneatur etiam ſatisfacere Eccleſiæ, vel Monaſterio, & Abbati? Ex p.1. tract.11. Reſ.23.

§. 1. RESpondent negatiuè Riccius *in deciſion. Curiæ Archiep. Neapol. part.* 1. *deciſ.*86. *num.*4. *& p.*2. *deciſ.*34. *num.*3. Bonacina *tract. de cenſ. diſp.*2. *q.*4. *punct.*5. *n.*5. Et ita fuiſſe reſolutum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana teſtatur Riccius in caſu cuiuſdam, qui percuſſit Conuerſum certi Monaſterij, vbi fuit deciſum, talem debuiſſe ſatisfacere Abbati, & Monaſterio: quia iniuria facta Monacho cenſetur facta Abbati, & Monaſterio *ex leg. in perſonam, ff. de pactis*, & ibi ſcribentes cum Gomeſio *tom.*2. *variar. reſolut. cap.*6. *num.*5. & aliis. Et idem aſſerit de Clerico Bonacina, *vbi ſuprà*, qui addit modum ſatisfaciendi.

2. Hæc opinio eſt probabilis, ſed etiam probabilem contrariam eſſe iudico, quam docet doctus Auila *tract. de cenſ. p.*2. *cap.*7. *diſp.*3. *dub.*21. *concl.*2. vbi ſic ait: [Notandum eſt, quòd licèt percutiens Clericum, vel Monachum faciat etiam iniuriam Eccleſiæ, vel Monaſterio tamen ſatisfacto percoſſo, vel remittente iniuriam, cenſetur pars ſatisfacta, & conſequenter poteſt abſolui: quia quando damnum infamiæ, vt notat Nauarrus *cap. inter verba correl.vlt.num.*376. *& in Manual. cap.*17. *n.*46. tangit principaliter infamatum, & minùs principaliter bonum publicum, ſufficit condonatio eius, ad quem principaliter pertinet *ex capite quamuis pactum*, iuxta Gloſſ. *de pactis, in* 6.] Ita Auila ſatis probabiliter.

RESOL. LXII.

Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ liceat abſoluere excommunicatos nominatim, vel publicos percuſſores Clericorum, vel alium, cuius excommunicatio deducta eſt ad forum contentioſum, & lis non eſt finita?

Idem procedit, ſi quis abſolueretur virtute priuilegiorum Mendicantium.

Et in textu huius Reſolutionis notantur aliqua alia, quæ in ſupra dicto caſu facienda ſunt. Sed adhuc ſupereſt difficultas, quando cenſura, eſt ab homine, & quando lata eſt à iure, quid faciendum eſt virtute Bullæ Cruciatæ, vt proſit abſolutio in vtroque foro? Ex part.1. tract.11. Reſ.26.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius primæ not. & pro parte publicæ percuſſionis Clericorum in to.5. tr.2. Reſ.80. & in to.3. tr.2. ex Reſ.64. lege latam doctr. §. Reſtat. & ſeqq. & pro virtute priuilegiorum Mendicantiū in Reſ. ſeq.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docuerunt Doctores, quos citat, & ſequitur Auila *de cenſ. p.*2. *cap.*7. *diſp.*3. *dub.*10. *concl.*1. Et ratio eſt: quia talis abſolutio eſſet ſcandaloſa, & perturbaret iuriſdictionem Iudicis, coram quo lis penderet. Idem docuit Ægidius Coninch *de Sacr. diſp.*14. *dub.*16. *n.*207. Vaſquez *in* 3. *p. tom.*4. *tract. de excom. dub.*20. *n.*8. Vega *in ſum. to.*1. *cap.*6. *caſ.*52. & alij.

2. Sed probabiliorem contrariam ſententiam puto, quam docet Sanchez *in ſumm. tom.*2. *lib.*6. *c.*17. *n.*49. Acoſta *q.*50. *de cenſ. lib.*2. *cap.*20. *n.*29. & Henriquez *lib.*8. *cap.*60. *n.*4. vbi ſic ait: [Nominatim denunciatus poteſt, ſatisfacta parte, abſolui per Bullam Cruciatæ; quod pro occulto foro conſcientiæ prodeſt: & ſi ita abſolutus petat communionem in loco, vbi ceſſat omnino periculum ſcandali, licebit miniſtrare.] Ita ille, Et idem procedit, ſi quis abſolueretur virtute priuilegiorum Mendicantium. Et ratio eſt: quia in Bulla Cruciatæ conceditur abſolutè facultas abſoluendi à cenſuris, ſine vlla reſtrictione, aut limitatione; ergo non eſt à vobis reſtringenda, & limitanda.

3. Nec obſtat ratio in contrarium adducta: nam, cùm talis abſolutio valeat tantùm pro foro interiori, non perturbatur exterior iuriſdictio: nam Iudex poteſt procedere contra talem, ac ſi nunquam eſſet abſolutus; licèt aliqui aſſerant, ſupradictam abſolutionem valere etiam in foro exteriori, & iudiciali. Et ita docet Medina *in ſum. lib.*1. *cap.*12. Rodriquez *in Bulla*, §.9. *n.*55. *in fin.* & nouiſſimè Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.*2. *tract. de excomm. dub.*5. *concl.*3. cum aliis: & volunt, quòd in tali caſu Confeſſor abſoluens, per ſchedulam abſolutionis, vt per eam reus ſe defendat in foro exteriori: vel, vt notauit Nauarrus apud Acoſtam, *vbi infrà*, poſtquam Confeſſarius abſoluerit excommunicatum, tradat pœnitenti coram Notario, & teſtibus, ſchedulam abſolutionis, in qua affirmet, illum eſſe virtute Bullæ, & ſatisfacta parte, à cenſuris abſolutum: & quod Notarius in fine ſchedulæ teſtetur, à Confeſſore prædicto excommunicato tali tempore, die, & loco, illam abſolutionis ſchedulam datam fuiſſe. Et pro prima contrà oinhoc §. Nec obſtat. Reſ. ſeq. §. vlt. Sup hoc inf. in §. vlt. huius Reſ. à lin 8 & verſ. Et ideò. & latè inf. in Reſ.64. à §. Quod ſi rogas.

4. Sed, his minimè ſuffragantibus, communiter docent Doctores, abſolutionem Bullæ non prodeſſe in in foro exteriori; & ita abſolutum debere ſe gerere in publico tanquam excommunicatum, ad euitandum ſcandalum; poſſe tamen ſecretò, & ſine ſcandalo Miſſam audire, Sacramenta recipere, & cum aliis colloqui. manifeſtando, ſe eſſe per Bullam abſolutum. Et ita hanc ſententiam, contra Doctores citatos, docet Auila *de cenſ. p.*2. *c.*7. *diſp.*3. *dub.*12. Acoſta *in expl. Bull. q.*50. *per tot.* Villalob. *in ſum. tom.*1 *tract.*27. *clauſ.*9. §.2. *n.*24. qui citat Henriquez, Lopez, Guttierrez, Couarruuiam, & alios.

5. Aduertunt tamen, quòd Iudex contra ita abſolutum per Bullam, non tenetur procedere: vnde, ſi velit eſſe benignus, poteſt acceptare hanc abſolutionem, etiam pro foro exteriori, & repellere accuſationem Fiſcalis accuſantis illud, quòd, verbi gratia, celebrauit; vel in ferenda ſententia contra illum temperare rigorem, & pœnam. Et ita docent Auila, & Acoſta, *vbi ſuprà*, cum Henriquez *lib.*13. *cap.*27. *n.*5. *circa fin.* Sup. hoc in Reſ. 1. not. primæ huius verſ. §. vlt. & in Reſ. 3. §. Reſpondeo ſecundo.

6. Notandum eſt verò cum Acoſta, omnia ſupradicta procedere, quoad abſolutionem cenſurarum ab homine, non quoad abſolutionem cenſurarum à iure. Vnde abſolotio virtute Cruciatæ à cenſura lata à iure, valebit etiam in foro exteriori, & iudiciali: nam Summus Pontifex in Bulla aſſerit, ſuper cenſuras ab homine latas non cadere abſolutionem virtute Bullæ in foro exteriori: ergo cadet ſuper cenſuras iure latas. Et ideò abſolutus per Bullam à cenſuris iure latis debet poſtulare ſchedulam iuxta Conſilium Nauarri, vt in foro exteriori, ſi opus fuerit, probet, ſe abſolutionem obtinuiſſe ab illa cenſura: & ſi ita aliquis Presbyter percuteret alium Presbyterum, & poſteà abſolutus per Bullam in altari miniſtrauerit; ſi ſchedulam de tali abſolutione demonſtrauerit, puto, non poſſe illum Fiſcalem Curiæ Archiepiſcopalis, vel alium in foro exteriori accuſare, & pœnas excommunicationis exigere: nam per illam abſolutionem Bullæ liberatus etiam fuit à foro exteriori: nam, vt diximus, abſolutio Bullæ quoad cenſuras à iure latas, non ſolùm prodeſt in foro animæ, ſed etiam in foro iudiciali: quod eſt valdè notandum. Et hæc dicta ſufficiant quoad præſentem quæſtionem, circa quam etiam, ſi libet, vide Filliuc. *tom.*1. *tract.*11. *cap* 9. *n.*191. Sup. contento in hoc §. in to.5. tr.2. lege doctr. Reſ.80. & vide §. Reſ. 3. not. primę huius Reſ. Et ſup. ſchedula contēta in lin.9 huius §. inf. latè in Reſ.64. à §. Quod ſi rogas. & ſeq. & ſup. à medio §. Nec obſtat. huius Reſ.

RESOL.

RESOL. LXIII.

An abſolutio excommunicationis facta virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilei, vel alterius priuilegij, valeat etiam in foro exteriori?

Et an virtute ſupradictorum poſſit Confeſſarius abſoluere excommunicatum extra Sacramentum Pænitentiæ? Ex p. 5. tract. 9. Reſ. 13.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in Reſ. ſeq. & pro parte in to. 1. tr. 2. Reſ. 80. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 246. in fine, & in to. 3. tr. 2. latè in §. Reſtat modo. & ſeqq. Reſ. 64.

§. 1. DE hac quæſtione ego tractaui *in 1. part. tract. 11. reſol. 26.* vbi pro negatiua ſententia adduxit plures DD. quibus nunc addo Turrianum *de cenſur. lib. 2. diſputat. 24. dub. vlt.* & Hurtadum *diſputat. 15. de excommun. difficult. 4. num. 16.* quia id eſt contra rigorem iuris, & iuriſdictionem Ordinariorum, quo Tribunal eorum non parum turbatur, quod non eſt credendum generali & abſoluta conceſſione concedi, præſertim quando in priuilegio dicitur, pro foro tantum conſcientiæ.

2. Verùm præter Medinam & Rodriq. contrariam ſententiam docet Suarez *diſputat. 7. ſect. 5. num. 20.* & Ioannes de la Cruz *in direct. conſc. 1. part. 2. de excomm. dub. 5. concl. 3.* vbi ſic ait. Nota quod in Bulla Cruciatæ non petitur quòd abſolutio excommunicationis fiat in ſacramento Pœnitentiæ, ſed quia confeſſio eſt præuia ad abſolutionem peccatorum, conceditur ibi vt poſſit eligi Confeſſarius approbatus pro peccatis, qui etiam poſſit abſoluere ab excommunicatione, & aliis cenſuris, & valet etiam pro foro externo, ſatisfacta parte, & ceſſante contumacia, abſolutio cenſurarum facta virtute Bullæ, aut alterius ſimilis indulti. Ita ille & ratio eſt, eſt quia ex vna parte in dicto priuilegio facultas abſoluendi abſolutè & abſque reſtrictione conceditur, & ex altera eſt gratioſa & liberalis. Ergo non eſt reſtringenda & limitanda. Imò addit Suarez quòd quando in priuilegio dicitur *in foro tantùm conſcientiæ*, ea reſtrictio non additur vt ex vi illius abſolutus non habeatur vt abſolutus, & immunis ab excommunicatione in foro exteriori, & contentioſo, ſed vt iudex poſſit adhuc de delicto cognoſcere, & pœnitentiam foro contentioſo accommodatam imponere.

Sup. hoc in Reſ. 61. præterita §. Nec obſtat.

3. Notandum eſt tamen hîc ſtando etiam in prima opinione, poſſe iudicem eiuſmodi abſolutionem acceptare, quia in hoc nullum eſt incommodum, niſi forte cederet in graue partis detrimentum: cui reus nollet ſatisfacere, cùm facilè poſſet; tunc enim huic fieret iniuria. Ita Coninch *de Sacram. diſp. 14. dub. 16. num. 227.* cui adde Henriquez *lib. 8. cap. 60. num. 4. in gloſ. lit. I.* vbi ſic ait. Si iudex eſt benignus, poteſt liberare ſic abſolutum etiam in foro exteriori. Ita ille. Cui etiam adde Layman *tract. 5. part. 1. cap. 7. num. 5.* & Auilam *de cenſur. part. 2. cap. 7. diſputat. 3. dubitat. 12. §. ex dictis ſequitur.* Quod verò aſſerit Ioannes de la Cruz *vbi ſuprà*, nempe virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum priuilegiorum, poſſe Confeſſarium abſoluere excommunicatum extra ſacramentum pœnitentiæ, latè ego contra aliquos firmaui *in 1. part. tractat. 12. reſol. 25.* & firmat nouiſſimè Hurtado *de excommunic. diſputat. 15. difficul. 5. num. 18.* & Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 1. de cenſ. in communi dubitat. 14. num. 105.* qui optimè notat hanc ſententiam eſſe veram, etiamſi in Bulla, ſeu priuilegiis dicatur abſolutionem eſſe dandam in foro conſcientiæ, vel in foro pœnitentiæ, aut dicatur, *eorum confeſſionibus diligenter auditis.*

Sup. hoc ibidem §. Aduerterunt, & melius in alio §. eius loc.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 65. & in aliis eius annot. & pro opinione Regularium in to. 7. tr. 1. Reſ. 163. & in aliis eius annot.

RESOL. LXIV.

An abſolutio ab excommunicatione tam à iure, quam ab homine lata, obtenta virtute Bullæ Cruciatæ valeat etiam in foro externo?

Et doceatur, qualiter probabis te eſſe abſolutum, vt iudex credere teneatur.

Et quid eſt dicendum pro prima difficultate poſt Conſtitutionem 105. Vrbani VIII. editam anno 1630. die 19. Iunij? Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. Reſ. 61.

§. 1. OLim de hoc caſu ſatis dixi, nunc interrogatus de illo à quodam Equite Hieroſolymitano, aſſero pro affirmatiua ſententia, præter Doctores à me alibi citatos, ſtare Bobadillam *in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 46.* & Garziam *de Benef. tom. 1. part. 2. cap. 5. num. 55.* Quibus ego addo nouiſſimè Antonium Eſcobar *in Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. ſect. 2. cap. 3. Probl. 41. num. 586.* & Andream Mendo *in Bulla Cruciatæ.*

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & pro parte in to. 5. tr. 2. Reſ. 80. & in to. 7. tr. 1. Reſ. 246. in fine, & lege §. penult. & vlt. huius Reſ. & ſignanter in to. 3. tr. 2. ex Reſ. 64. latè in §. Reſtat modo. & ſeq. Sed hic inf. lege §. Petro ya. huius Reſ.

2. Probatur primò, quia in Bulla Cruciatæ conceditur poteſtas abſoluendi abſque vlla limitatione fori interni: ergo non eſt à nobis adhibenda, cùm beneficium Principis debeat latam habere interpretationem, *lege Beneficium ff. de conſtit. Princip. & lege 28. titul. 34. part. 7.* & in dubio debeamus interpretari actum vt pleno valeat quam debiliori, *leg. Quoties la 2. ff. de rebus dubiis.* Secundò, cùm Pontifex intendit, vt ſolùm pro conſcientiæ foro abſolutio, & diſpenſatio proſit, vt videre eſt in facultate conceſſa Epiſcopis à Tridentino *ſeſſ. 24. capit. 6. de reformat.* & in diſpenſationibus, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur. Cùm ergo in Bulla Cruciatæ id non expreſſerit, pro vtroque foro prodeſſe abſolutio debet. Tertiò, abſolutio pro ſolo conſcientiæ foro eſt nimis limitata, & reſtricta, ita vt nequeat abſolutio ſimpliciter dici; ſiquidem virtute illius non poteſt abſolutus ſe publicè, & in exteriori foro diuinis immiſcere, quin poſſit per Iudicem puniri. At in Bulla Cruciatæ conceditur abſolutio à cenſura ſimpliciter, & abſolutè: ergo de abſolutione ſimpliciter, & abſolutè intelligenda eſt.

3. Deinde, quia ſimilis conceſſio facta fuit à Pio V. in quodam Iubileo anni 1568. die 17. Octobris in aliis Iubileis a Gregorio XIII. & XIV. conceſſis. Ij enim Pontifices poſtquam in præfatis Iubileis conceſſerunt facultatem abſoluendi à cenſuris reſeruatis, explicarunt huiuſmodi abſolutionem non prodeſſe in foro externo, ſeu contentioſo, niſi parti ſatisfecerint pœnitentes, quæ proxima verba apertè innuunt, talem abſolutionem, ſatisfacta parte, etiam in externo foro valere; ergo ſimiliter cum Cruciata abſolutionem à cenſuris concedat, cùm partis læſæ ſatisfactione, & non limitet huiuſmodi abſolutionem ad forum internum: ſatis probabiliter aſſeri poteſt, etiam parte ſatisfactoria in exteriori foro valere.

4. At his non obſtantibus negatiuam ſententiam plures ſuſtinent, quos citat & ſequitur Caſtrus Palaus *tom. 4. tractat. 25. punct. 9. num. 9.* qui tamen addit, quod eſtò abſolutio data à Confeſſario pro foro externo non proſit; ſed illa non obſtante, poſſit iudex aduerſus abſolutum procedere, ac ſi abſolutus non fuiſſet: tamen ſi de abſolutione fidem faciat, temperandus eſt rigor in punitione.

6. Quod ſi quæres, qualiter probabis te eſſe abſolutum, vt Index credere teneatur, affirmat Medina *inſtruct. Confeſſor. cap. 12. in fine.* Rodriquez *in addit. ad ſupradictum §. 9. num. 51.* te ſufficienter id probare

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ §. Nec obſtat. ad med. à

verſ.& voluit & in §. vlt. à lin 2. & verſ.Et ideo.

ſchedulam à Confeſſario accipias, in qua ipſe Confeſſarius teſtetur, te virtute Cruciatæ abſoluiſſe parte ſatisfacta. Scio tamen Ledeſmæ 2. *part.4, quæſt. 26. art.1. col.penult.* & Ioan. Gutierr. *qq. Canon. lib.1. cap.2. num.17.* non probari dictum teſtimonium, quia eſt teſtimonium Confeſſarij, qui in iudicio forenſi non admittitur vt teſtis, cùm ſit iudex pro ſolo conſcientiæ foro conſtitutus, ob quam cauſam Rodriquez addit, adducendos eſſe duos teſtes, qui abſolutioni interſint, & de illa teſtificari poſſunt. Nauarrus verò *lib.5. conſil. tit. de ſentent. excommunicat. conſil.26.* ſentiens non eſſe ſufficientem ſchedulam Confeſſoris ad faciendam fidem, neque eſſe tutum adducere teſtes, qui abſolutioni, quæ frequenter datur in Sacramento Pœnitentiæ, interſint, aſſerit, prædictam ſchedulam à Confeſſario affirmante, ſatisfacta parte, abſoluiſſe, debere accipi coram Notario, & teſtibus, & Notarium in fine ſchedulæ teſtari debere, te fuiſſe à Confeſſore prædicto abſolutum, tali die, & loco, &c. & ad illius abſolutionis fidem faciendam illam ſchedulam datam fuiſſe.

6. Cæterum Palaus, *vbi ſupra num.* 12. exiſtimat, ſolum teſtimonium Confeſſarij oſtenſa Bulla, ſufficere, vt Iudex teneatur credere, te fuiſſe abſolutum, vt rigorem pœnæ ordinariæ temperet. Nam tùm ſatisfacta parte, non agatur de præiudicio tertij, videtur Confeſſario credendum, qui ob officium Iudicis in foro conſcientiæ incapax non eſt teſtificandi ex licentia pœnitentis, & in illius fauorem in foro externo: Si enim contrahens ſecundas nuptias ob acceptum nuncium de morte vxoris, qui falſus fuit, excuſatur à pœna, quibus afficiendus erat ob contractum matrimonium, viuente coniuge: quia prudenter proceſſit, fidem teſti aliàs idoneo adhibens, vt probat *text. in Cap. in præſentia, de ſponſalibus*; cur non poterit Iudex te excuſare à cenſuræ violatione ob dictum Confeſſarij teſtantis te abſoluiſſe? Certè poteſt. Ita Palaus.

7. Et hæc omnia hinc inde aſſerebant Doctores circa præſentem difficultatem ante quamdam Conſtitutionem Vrbani VIII. ſed poſt illam abſolutè docent, abſolutionem obtentam ab excommunicatione virtute Bullæ Cruciatæ non valere pro foro externo; & ita tenet nouiſſimè Magiſter Gallego de Vera *in Bulla Cruciata, capit.9. dub.* 114. vbi ſic ait; [Preguntaſe, ſi da abſolucion de la deſcomunion que ſe puede hazer por la Bula, vale tambien para el foro exterior.

8. Encontrados eſtan los Doctores en eſta parte, anſi dentro de la Eſcuela de Santo Tomas, como entre los de à fuera; afirmando vnos, que vale para el foro exterior, y negando los otros. Y Antonino Diana refiere muchos Autores por entrambas partes, (y yo podia añadirle muchos, como lo hago en eſta obra; pero no es neceſſario, como ſe vera) en la *1.p.tract.11.de Bull.reſ.26.* y en la *5.p.reſ.13.* y los refiere fielmente.

Quæ nunc præced. ſunt Reſ. & in aliis earũ primatum annotationum.

9. Pero ya no ay que canſarnos acerca deſto, porque ſu Santidad de Vrbano VIII. que es el que al preſente concediò la Bula de la Santa Cruzada, dirimiò eſta duda y controuerſia en vna Bula ſuya, y motu proprio, cuyo titulo es, *Innouatio Conſtitutionis felicis recordationis Clementis VIII.* ſu data en Roma à diez y nueue de Iulio de mil y ſeiſcientos y trienta: digo, que dirimiò eſta controuerſia, explicando expreſſamente, que la Bula de la Cruzada, no aprouechaua para el foro exterior, ſino ſolo para el foro de la conciencia: y aſſi yendo tratando en la ſobredicha Bula, y motu proprio de la conceſſion que hazia en la Bula, de que el Confeſſor electo por ella, podia abſoluer de todos los caſos reſeruados, aun de los contenidos en la Bulla de la Cœna, (excepto el crimen de heregia,) dize el Papa Vrbano VIII. que la tal facultad, *Non niſi in foro conſcientiæ, non autem in foro externo ſuffragatur.* Trae toda eſta Bula Antonino Diana, en las adiciones ſecundarias, que andan en las impreſſiones nueuas, al fin de la tercera parte de las obras de Diana.] Hæc ille.

In Reſ. quæ hic eſt ſupra 29. §. 2. per totum reſignantes ibi ſup. hoc poſt medium dicti §. verſ. nõ niſi in foro conſcientiæ, & in tom. 3. tr. 2. Reſ. 64. ſignanter in fine, § Reſtat, & lege alias Reſ. poſitas in annot. prima huius Reſ.

10. Qui quidem poterat in confirmatione ſuæ ſententiæ adducere noſtrum cariſſimum Conciuem Patrem Bardi, nam *in Bulla Cruciata, p.2. tr.2. cap.5. ſect.1. num.* 11. ſententiam Magiſtri Gallego ante illum docuerat, ſic aſſerens; Denique concluſio iſta eſt iam definita ab Vrbano VIII. in Conſtitutione 105. edita anno Domini 1630. die 19. Iunij, quæ reperitur *in tom.4. Bullary*, & incipit: *In ſpecula militantis Eccleſiæ*, Declarauit enim Pontifex, abſolutionem datam etiam à reſeruatis in Cœna Domini, non ſuffragari niſi in foro conſcientiæ, non autem in foro externo; proinde omnis alia opinio contraria hodie nequit practicari. Ita Bardi.

11. Sed vide ne verba Vrbani VIII. poſſint intelligi vt Bulla non ſuffragetur pro foro externo directè, & immediatè, ſecus autem indirectè, & eo modo quo ſupra Doctores explicare laborant. Et quidem Pater Eſcobar ſcripſit poſt dictam Bullam; Pater Mendo illam nominatim ponderauit, & tamen nullam difficultatem habuerunt circa verba à Gallego, & Bardi adducta, imò ſententiam affirmatiuam, vt ſupra tenuerunt; Ideò tu cogita. Ego interim non recedam à ſententia negatiua Patris Bardi, & Magiſtri Gallego.

RESOL. LXV.

Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quis extra confeſſionem abſolui à cenſuris?

Idem quæritur de Iubileo. Ex parte 1. tractatu 11. Reſol. 25.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Filliucius *tom. 1. tractatu 11. cap.9. num.* 294. Vaſquez *in 3. parte, tom.4. tractat. de excommunicat. dub.* 20. *num.9.* Sanctarellus *tractat. de Iubileo*, 8. *dub.8.* Acoſta *in expoſit. Bull. quæſt.30. in fine.* Fernandez *in exam. Theolog. mor. par.3. cap.9. §.12. num.4.* qui citat Couarruuiam, Nauarrum, & Cordubam. Idem docet Suarez *in 3. part. tom.5. diſput.7. ſect.5. num.35.* Rodriquez *in Bulla, §. 9. num.54. dict.5.* & alij. Primò, quia ita declarauit Pius V. in Bulla Iubilei, anno 1568. Secundò, quia in Bulla apponitur clauſula, *auditis Confeſſionibus*: & licèt non apponatur; habetur tamen alia æquiualens, videlicet, quòd poſſint eligere Confeſſarium, qui poſſit illos abſoluere à peccatis, & cenſuris.

Sup. hoc ſupra in Reſ. 63. §. vlt. ad mediũ, verſ. quod vero & miſſa lege Reſ. 133. per totã ſignanter, §. 2. & ex Reſ. 128. § Sed ego poſt medium, à verſ. Dicẽdũ & in alus eius, annot. & in tom. 5. tr. 1. Reſ. 194. §. 2. prope finem, à verſ. vbi, n. 7. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 262. §. 1. à verſ. quod etiam.

2. Sed contrariam ſententiam, tanquàm probabiliorem, amplectendam eſſe exiſtimo, quam tuentur Auila *de cenſ. part. 2. cap.7. diſp.3. dub.13.* Villalobos *in ſum. tom.1. tract.27. clauſ.9. §.2. n.23.* Sanchez *de matr. tom.3. lib.8. diſput.34. num.30.* Vega *in ſum. tom.1. cap.6. caſ.3.* Ledeſma *in ſum. tom.1. tract. de exam. cap.8. dub.3.* Coninch *de Sacram. diſp.14. dub.16. num.253.* & Victoria, Pegna, Medina, Sancius, & Guerrera, Archiepiſcop. Granatenſis, Vir doctiſſimus, & alij Theologi Salmanticenſes apud Henriq. *in ſum. lib.8. c.13. num.2. in Gloſſa, litt. O.* & tandem ex Dominicanorum Familia Vir doctus, Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.2. tract. de excom. dub.5. concl.3.* vbi ſic ait: [Nota, quòd in Bullis Cruciatæ non petitur, quòd abſolutio excommunicationis fiat in Sacramento Pœnitentiæ: ſed, quia confeſſio eſt præuia ad abſolutionem peccatorum, conceditur ibi, vt

poſſit

poſſit eligi Cooſeſſ›r approbatus, qui etiam poſſit abſoluere ab excommunicarione, & aiıs cenſuris.] Ita ille. Et ita declaraſſe Commiſſarium Cruciatæ, teſtatur Auila, *vbi ſuprà*, maximè hodie, quia non adeſt in Bulla clauſula illa, *audita Confeſſione*: & etiamſi adeſſet, puto ſententiam noſtram eſſe probabiliorem, & tutam in praxi, vt ego ſæpiùs conſului, & practicaui. Et ratio eſt; quia nulla neceſſaria eſt connexio inter abſolutionem à cenſuris. Secundò, quia ſæpe expedit, vt ita fiat, vt ſi reus non ſit paratus, quomodo frequenter ſolet accidere in praxi, vt ſtatim confiteatur, & adſint cauſæ, ob quas expediat eum ſtatim abſolui.

3. Ad argumenta in contrarium adducta reſpondetur: & ad primum dico cum Villalobos; *vbi ſuprà*, quòd illa declaratio Pontificis habuit locum pro illo Iubileo, in quo conceſſa fuit illa facultas tali pacto, & conditione. Ad ſecundum reſpondeo cum Auila, & aliis, quod illa verba, *audita Confeſſione*, referenda ſunt ad abſolutionem à peccatis, non autem ad abſolutionem à cenſuris: referenda ſunt enim ſingula ſingulis, & reſpectiuè intelligenda, reſpectu poteſtatis abſoluendi ab omnibus peccatis, quæ ſimul cum alia facultate ſolet concedi. Ad illud verò, quod dicitur, in Bulla adeſſe illa verba, quòd quis poſſit eligere Confeſſarium, vt eum abſoluat à peccatis, & cenſuris: ergo, &c. Reſpondetur eſt iſtis verbis non ſequi vtramque abſolutionem ſimul, aut ab eodem debere dari.

RESOL. LXVI.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis abſolui ab excommunicatione lata contra cauſantes, aut procurantes, vel conſulentes abortum?

Et an Gregorius XIV. in proprio motu conceſſerit, cuilibet Confeſſario approbato ſæculari, vel Regulari, vt poſſit in loco conſcientiæ abſoluere à peccato abortus fœtus animati, & ab excommunicatione lata contra perſonas ibi expreſſas?

Et notatur poſſe Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ abſoluere aliquem ad cautelam: vt quando dubitat probabiliter, an quadam excommunicatio publicè lata comprehendat illum. Ex p.5.tract.9.Reſ.40.

§. 1. VIdetur negatiuè reſpondendum; quia Sixtus V. edidit Motum proprium *anno* 1588. qui incipit, *Effrænatam*, in quo reſeruat Summus Pontifex abſolutionem à cenſuris ibi latis contra prædictos cauſantes, vel conſulentes abortum, & addit quòd virtute Iubilei, aut Bullæ non poſſit impendi abſolutio ab illis, quod ita planè eſſe intelligendum, & ad literam, docet Rodriquez *in expoſit. Bullæ*, §. *num.* 90. & fauent quidam iuniores, dicentes eſſe probabilius & ſecurius.

Sup. hoc pro Iubileo. in tom. 5. tr. 6. Reſ.6.

2. Verùm his non obſtantibus affirmatiua ſententia tenenda eſt. Primò, quia Gregorius XIV. in proprio Motu ſuprà relato concedit cuilibet Confeſſario approbato ſæculari, vel regulari, vt poſſit in foro conſcientiæ abſoluere à peccato abortus, & excommunicatione lata contra perſonas ibi expreſſas, vbi planè loquitur de abortu fœtus animati, vt docet Henriquez *lib.* 10. *cap.* 35. *vbi ſuprà.* Secundò probatur, quia in Bulla Cruciatæ datur facultas abſoluendi ab omnibus cenſuris, etiam Papæ reſeruatis, exceptis his, quæ hæreſi ſunt annexæ. Ergo quantumcumque cenſuræ abortus reſeruatæ ſint Papæ, poterit quis virtute Bullæ abſoluere. Nec iuuat reſpondere non poſſe, quia in prædicto Motu proprio Sixti V. continetur prohibitio, qua cauetur abſolutio ab illis virtute Bullæ; hoc, inquam, non obſtat, quia Commiſſarius ex facultate Apoſtolica poteſt ſuſpendere, & ſuſpendit omnia contraria Cruciatæ, licèt habeant clauſulam contrariam tali ſuſpenſioni, vt teſtati ſunt viri doctiſſimi ab ipſomet Commiſſario conſulti ſuper hac ſua facultate. Tum, quia Sixtus V. non potuit coarctare poteſtatem Pontificum, qui eidem ſucceſſerunt: omnes autem abſque vlla limitatione conceſſerunt, vt virtute Cruciatæ poſſent eam ſumentes abſolui ab omnibus peccatis & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, hæreſi duntaxat excepta. Imò opinantur nonnulli, quòd adhuc Sixto V. viuente potuerit quiſpiam virtute Bullæ Cruciatæ per eumdem anno ſequenti conceſſæ à cenſura ex abortu incurſa abſolui. Et ita docet Henriquez *lib.* 6. *de pœnitent. cap.* 10. *in gloſſa lit.F. & lib.*10. *cap.*35. *lit. F.* cum Ludouico de la Cruz *in Bulla Cruc. diſput.* 1. *cap.*4. *dub.*6. *num.*7.

Sup. hoc in tom.5. tr. 6. Reſ. 7. & in ſoc Reſ.not. præcitatæ.

3. Notandum eſt hìc obiter contra Nauarr. *cap.*27. *num.*273. Couarr. *in cap. alma mater, part.*1.§.12. *verſ. ſecundò eſt inquirendum*, Felinum *in cap. cauſam, num.* 6. *de reſcript.* Decium *in cap. præterea, n.*6. *de offic. deleg.* & alios, poſſe Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ abſoluere aliquem ad cautelam: vt quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum. Ita Coninch *de Sacram. diſp.*14. *dub.*26.*n.* 200. Suar. *de cenſ. diſp.*7.*ſect.*8. *à num.*12. Henriquez *lib.*13.*cap.*29.*num.*5. & alij.

Sup. hoc ſup. in Reſ.59. §.2.

RESOL. LXVII.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis abſolui ab excommunicatione incurſa per duellum? Ex part.5. tract.14. & Miſcell. 2. Reſ.104.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Sanchez *in ſumma, tom.*1.*lib.*2.*cap.*39.*num.*27. vbi ſic ait: Poterit Confeſſarius electus per Bullam Cruciatæ abſoluere ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo, ab iſta Excommunicatione duelli, quia cùm Bulla quotannis publicetur, & ab eodemmet Pontifice concedatur, non eſt veriſimile eius intentionis eſſe priuilegium tollere Bullæ, concedens ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo abſolutionem ab omnibus caſibus Papæ reſeruatis. Ita Sanchez. Sed Hurtadus de Mendoza *in* 2.2. *diſp.* 170. *ſect.* 21. §.201. licèt ſequatur opinionem Sanchez, eius tamen rationem non approbat, quam putat in aliis occaſionibus nullo modo eſſe probandam; ſed affirmatiuam ſententiam docet, nempe excommunicationem incurſam ex duello eſſe per Bullam Cruciatæ abſoluendam, quia Bulla Cruciatæ non reuocatur, niſi per expreſſam derogationem, quæ derogatio non continetur in Motu proprio Clementis VIII. ergo, &c. quæ doctrina eſt valde notanda pro auctoritate Bullæ Cruciatæ.

Sup hac excommunicatione, ſi eſt occulta, ſupra ex lata doctrina Reſ. 410. & aliarum eius primæ annot. ſignanter in §. Item poſſe.

RESOL. LXVIII.

An imponentes gabellas ſuper rebus, quæ ad proprium vſum, vel familiæ emuntur, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam ſint abſoluendi?

Et quæritur, an ſupradictæ gabellæ ſint iniuſtæ. Ex p.1. tract.11. Reſ.38.

§. 1. PRima opinio affirmat: & ita docet Toletus *lib.*5.*cap.*74. quia dictæ gabellæ ſunt iniuſtæ, vt notat Caietanus *in ſumma, verb. vectigal.* Tabiena *eod. verb. num.* 4. Angelus *verb. pedagium, num.* 2. Armilla *verb. gabella, num.* 2. Ledeſma 2.*p. quæſt.*18.*art.*3. Medina *in p.*2. *quæſt.*96.*art.*4. Beia *p.*1. *caſ.*13. Gabriel *in* 4. *diſt.*15.*quæſt.*5.*concluſ.*2.*lit.Z*, cum aliis. Probatur ex *l. vniuerſi.*

Sup. doctrina contenta à lin. 2. huius Reſ. in tom. 8. tractat. 7. Reſ.60.

vniuerſi.C.de vectigalib. vbi pœna capitis imponitur bis, qui de rebus ad proprium vſum neceſſariis vectigalia exigunt. Et *in l.omnium. C.de vectigalib.* determinatur, vt gabellæ tantùm imponantur, vel exigantur pro rebus, vel ex rebus mercimonij, & negotiationis cauſa aſportatis, vel delatis.

2. Deinde, ſupradictas gabellas iniuſtas eſſe patet: quia in illis pauperiores ita onerãtur, ſicut diuites: quod eſt contra iuſtam formam tributi, quæ efficit, vt vnuſquiſque ſoluat iuxta proportionem ſuarum facultatum. Imò plus ſoluunt pauperes, quàm diuites: nam panem, vinum, oleum, &c. frequentiùs emunt pauperes: ergo plus perſoluunt, quàm diuites. Et tandem ex iſtis tributis æquè grauantur peregrini, ac incolæ: cùm tamen cauſa tributi ad peregrinos non pertineat.

3. At, his non obſtantibus, placet mihi ſententia Suar. *de legib.lib.5.c.16.* Turriani *in 2.2. tom. 2.diſp.44. dub. 3.n. 4.* qui multos alios citat, & Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. part.1.precept.7.art.3.dub.1.concluſ.1.* & aliorum aſſerentium, dictam gabellam eſſe iuſtam: quia ſeruatur in illa, quantum fieri poteſt, æqualitas: nam, licèt pauperes plures habeant aliquando filios; tamen communiter, quia pauperes ſunt, minùs emunt ex his rebus, quæ ad vitæ vſum ſunt neceſſaria, quàm diuites. Deinde, vt notat Malderus *in 2.2.tract.5.c.6.dub.6.* licèt pauperes in his gabellis æquè contribuant, ac diuites, aut etiam ampliùs; hoc ipſum tamen à ditioribus compenſatur: quò enim cariora ſunt, quæ ad communem victum pertinent, eò ſolent cariùs vendi operæ, quas pauperiores in Republica præſtant.

4. Adde, quòd, vt optimè notat Molina, & alij, vectigalia, quæ ex mercibus ſoluere coguntur mercatores, non tam redundant in grauamen, ac ſumptus ipſorum, quàm in grauamen eorum, qui illas ex ipſis ſunt empturi: mercatores quippe, quò cariùs emunt merces, quas aſportant, & quò plura tributa ex eis ſoluunt, eò cariùs eas vendunt. Quò fit, vt grauamen eiuſmodi magna ex parte redundet in populos, ſeu in emptores earum mercium, & non in mercatores, licèt emptores, & populus id non conſideret. Quò fit, vt quæ inæqualitas obiicitur ex eo, quòd tributum ſoluatur ex his rebus, quæ aſportantur, emuntur, aut venduntur ad ſubleuandam propriam neceſſitatem; cenſetur, & accidat ſimiliter in eo, quòd mercatores vectigalia ſoluant ex rebus, quas aſportant, emunt, aut vendunt negotiationis cauſa; quandoquidem hæc ipſa tributa tandem ſoluunt, qui eas res emunt ad ſubleuandam propriam neceſſitatem.

5 Et tandem ex impoſitione dictarum gabellarum minora ſunt murmura, quàm eſſent in cenſu patrimonij, aut capitis: in æſtimando enim cuiuſque patrimonio multùm odij, multùm etiam deprauati iudicij incurritur, deinde oportet multos eſſe Officiarios ad exigendum, quorum ſtipendia multùm augent tributum, & per huiuſmodi tributa ſuper poculenta, & eſculenta, ſeu ſimilia, cùm per minutim ſoluatur reipublicæ ſubſidium, inſenſibile quodammodo eſt detrimentum ſoluentium. Itaque, publicæ commoditatis gratia, meritò talia vectigalia debent tolerari, & licita ſunt.

6. Ex quibus omnibus apparet, ſecundùm hanc ſententiam, poſſe Principem, ſeu rempublicam, imponere vectigalia, non ſolùm in his, quæ negociationis cauſa venduntur, ſiue emuntur; ſed etiam in his quæ venduntur, aut emuntur, vt neceſſaria ad vitæ vſum: verum eſt, quòd ſupradicta ſententia recipitur à multis, & probabiliter quidem, cum aliquibus conditionibus, & non aliter, quas conditiones ponit Leſſius *lib.2.c.33.dub.7.num.51.* Reginaldus *in praxi, tom.1. lib.10.c.24.num.377.* Molfeſius *in ſum. tom. 2. tract.12. c.22.n.96.* Fauſtus *in ſpec.Conf.diſp.33.q.22.n.4.* Laym. *in Theol.mor.lib.4.ſect.5.tract.3.n.3.c.3.* Tanner. *in 2.2. diſp.4.q.6.dub.12.n.345.* & alij.

7. Reſtat modò reſpondere ad argumenta contrariæ ſententiæ. Ad primum reſpondet Turrian. *l.c. n.5.* illam legem non eſſe diſpoſitionem iuris naturalis, ſed poſitiui; ideò mutari poteſt, ſolùmque obſeruatur, vbi leges iuris communis obſeruãtur. Adde, quòd vt notat noſter Megala *in p.2. lib.2.c.17.q.5.n.71.* nullus poteſt imponere gabellas, niſi Princeps, ſeu Magiſtratus, qui in regimine temporalium ſupremam authoritatem, & regalia, & merum, & mixtum imperium de iure habent, & ab alio nouas leges non recipiunt. Sed hi Principes poſſunt & imperiales leges tollere. Ergo, & contra dictam legem vniuerſi poſſunt nouas gabellas inſtituere; & conſequenter gabellas ſic inſtitutas exigentes, vel imponentes non eſſent excommunicati. Vel tandem reſpondendum eſt dictam legem, per contrariam conſuetudinem abrogatam fuiſſe, vt teſtatur Graſſius *in deciſ.p.1.lib.4.c.18.num 82.* & Duard. *in Bull.Cen. lib.2. can.5. queſt.5. num.6.* cum aliis DD. ſupra citatis.

8. Ad ſecundum argumentum patet reſponſio ex dictis, quibus adde, cùm pauperes paucis ſoleant eſſe contenti, & modico viuere, pauca vendunt, & emunt; & conſequenter modicum ſoluunt: attenta quantitate, quam ex tali emptione, & venditione diuites ſoluunt.

9. Ad tertium reſpondetur, quòd peregrini meritò tales gabellas ſoluunt: nam & in ſua patria viciſſim ex hac republica peregrinos ſimiliter ipſi tractant: & ita docuit Malderus *in 2.2.tract.8.cap.6.dub.6.* & alij.

10. Notandum eſt verò, quòd ſtando in contraria opinione, nempe, ſupradictas gabellas eſſe iniuſtas; tamen non deſunt Doctores, qui in tali caſu illas imponentes non incurrere in excommunicationem Bullæ aſſerant: & ſic notauit Sayrus *de cenſ.lib.3.cap.9. num. 6.* & alij: quia putant; imponentes gabellas ſolùm incurrere in excommunicationem Bullæ Cœnæ, ex defectu cauſæ efficientis, nempe, ſi non habeant poteſtatem imponendi; non autem ex defectu cauſæ materialis, vt eſſet in caſu noſtro; vel ex defectu cauſæ formalis, vt ſi imponeretur Clericis, vel aliis exemptis. Sed, vt diximus *ſupra*, non deſunt Doctores, qui contrarium ſentiant; videlicet, poſſe aliquem in dictam excommunicationem Bullæ incurrere; non ſolùm ex defectu cauſæ efficientis, ſed etiam materialis, formalis, & finalis. Et iſtæ opiniones ſunt omnes probabiles, non ſolùm ex principiis intrinſecis; ſed etiam ex principiis extrinſecis: nam vtraque opinio habet pro ſe optimos Authores.

Sed hæc ſatis dicta ſunt de aliquibus caſibus Bullæ Cœnæ, ad cognoſcendum, vtrùm indigeant priuilegia Bullæ Cruciatæ: pergamus modò ad alia dubia circa ipſam Bullam Cruciatæ.

RESOL. LXIX.

An commutatio voti virtute Bullæ Cruciatæ debeat fieri in confeſſione ſacramentali?

Idem dicendum eſt, quandò ſupra dicta commutatio efficeretur per priuilegia Regularium, vel per aliquod Iubilæum. Ex p.1.tract.11.Reſol.45.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Fernandez *in exam. Theol.mor.p.3.c.9.ſect.2.§.17.num.5.* Rodriquez *in Bulla Cruciatæ, §.9.num. 113. regul.9.* & Vega *in ſumma, tom.2.cap.129.caſ.34.* & alij.

Sup. hoc ex doctrina Reſ. 2. not. ſeq. à princip. &c. Reſ. 2. ſignanter in fine.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe iudico cum Sanchez *in ſumma, tom.1, lib.4. c.54.num.15.* Henriquez *lib.7. cap. 30. num. 6.* & aliis penes ipſos; quibus

quibus ego addo Homobonum *de exam. Eccl.p.1.tr.5 c.6.q.40.* Villalob.*in ſum.tom.1.tr.26.clauſ.9.§.3. n.3.*& Suarez *de relig.tom.2.lib.6. c.16.n.4.*quia in textu Bullæ Cruciatæ non dicitur: *Vt auditis Confeſſoribus, commutatio votorum efficiatur.* Ergo &c.

Sup. contento in hoc §. inf. in tr.4. Reſ.22. & in tom.7. tr.1. Reſ.274. & 275. & in aliis earum primarum annot.

3. Et hæc doctrina procedit etiam, quando dicta commutatio efficeretur per priuilegia regularium, vel aliquod Iubileum. Ita Naldus *in ſumma, verb. Indulg. num.*8. Henriquez & Sanchez, *vbi ſuprà*, quidquid in contrarium aſſerat Sayrus *in claui lib.6.c.11.n.105.* Bela *p.2. caſ.1.* Peregrinus *in compend. noſtrorum priuil. p.1.tit.commut.§.3.* Sanctarellus *tract.de Iubil.c.8.dub.8.* & alij penes ipſos.

RESOL. LXX.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare omnia vota, quæ Epiſcopus commutare poteſt?
Idem dicendum eſt de Iubileo.
Et an doctrina huius Reſolutionis procedat, quãdo Epiſcopus diſpenſat, vt Epiſcopus tantum, non autem quando diſpenſat vt Sedis Apoſtolicæ delegatus, quia in tali caſu Confeſſarius virtute Cruciatæ non poſſit tale votum commutare, vt quando diſpenſaret in his, votis ratione ſolius neceſſitatis? Ex part. 1. tract. 11. Reſ.56.

Sup. hoc in tom.7. tr.1. Reſ.267. §. Sed ego. ad med. verſ. Vide.

§.1. HÆc quæſtio multùm conducit ad reſolutionem multorum caſuum quos *ſuprà* determinauimus, & *infrà* examinandi ſunt: ideò reſpondeo affirmatiuè cum Bonacina *de legib.diſp.4. q.2. punct.7. §.3.n.16.* Sanch.*in ſum.to.1. lib.4.c.54.n.19.& de matr. tom.3.lib.8. diſp.15. num.5.* quem nouiſſimè ſequitur Sanctarell. *de Iubil.c.9. dub.1.* & alij; & ita dicendum eſt de Iubileo: ex quibus patebit reſolutio multorum caſuum.

Sup. hoc inf. in Reſ. 119. lege eius doct. & aliarū eius primæ, & ſecundæ annot.

2. Notandum eſt tamen, ſupradictam ſententiam procedere, quando Epiſcopus diſpenſat, vt Epiſcopus; non autem quando diſpenſat, vt Sedis Apoſtolicæ delegatus, vt ex multis notauit noſter P. Leone *in tract. de Iubil. part.2.quæſt.13.ſect.2.num.97.*& Barboſa *de poteſt. Epiſcop. par.2. alleg.37.n.14.* qui citat Rodriquez,& Suarez: nam in tali caſu Confeſſarius non poſſet tale votum commutare per Cruciatam, ſicuti quando Epiſcopus diſpenſaret in his votis ratione ſolius neceſſitatis, vt obſeruat Sanchez *de matrim.lib.2. diſp.40. num.9.*

RESOL. LXXI.

Quænam vota poſſit Confeſſarius, virtute Bullæ Cruciatæ commutare? Ex part.1. tractat. 11.Reſ.68.

§.1. REſpondeo omnia præter votum caſtitatis, Religionis, & vota tranſmarina: & ideò poteſt commutare votum eundi Romam, aut Compoſtellam, peregrinandi gratia, quod votum vulgò dicitur, *di S. Giacomo de Galicia.* Et ratio eſt: quia in Bulla illa vota exceptuantur: ergo, &c. Et ita notat Fernandez *in exam. Theol.mor.p.3.cap.9. ſect.2.§.17.n.7.* Villalobos *in ſum. tom.1.tr.27. clauſ.9.§.5.n.43.* qui citat Rodriquez.

RESOL. LXXII.

An Confeſſarius peccet, vt ſi ſine cauſa nolit virtute Cruciatæ commutare vota pænitentis?
Et an etiam Regulares peccent, ſi nollent virtute ſuorum priuilegiorum vota pænitentis commutare? Ex p.1.tr.11. Reſ.44.

Sup. hoc in tom.3. tr.1. Reſ.16. per tot.

§.1. REſpondeo affirmatiuè, cum Sanchez *in ſumm.tom.1.lib.3. c.54.n.12.* qui citat multos alios quibus ego addo Bartolum à S. Fauſto *in theſ. relig.lib.4 quæſt.53.* & Homobonum *de exam. Eccl.p.1. tr.5.c.6. q.40.* Et ratio eſt: quia, cùm Confeſſarius per Bullam Cruciatæ ſit Iudex delegatus in pœnitentis fauorem, tenetur ius ex priuilegio illo ſibi conceſſum tribuere, ſicut Epiſcopus dicitur infidelis *in cap. quanto. 2.q.5.* ſi deneget diſpenſationem ſubdito petenti ex iuſta cauſa.

Sup. hoc in Reſ. not. præſentæ.

2. Notandum eſt verò, quòd regulares non peccarent, ſi nollent virtute ſuorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare. Et ratio eſt: quia non aſtringuntur vti ſuo priuilegio. Ita Sanchez, *vbi ſuprà*, cum aliis: licèt non minus probabiliter contrarium aſſerat Henriquez *lib.7. cap.18. n.2.* cum aliis quos ſequitur Fauſtus, *vbi ſuprà, q.54.* addens, *in fine quæſtionis*, Confeſſarios in vtroque caſu peccare ad minus venialiter.

RESOL. LXXIII.

An Confeſſarius poſſit commutare vota poſt Bullam ſuſceptam emiſſa? Ex p.1. tr.11. Reſ.50.

Sup hoc ſup. in Reſ.49. §. 1. in fin. & ſeq. & in 10. 3. tr. 2. Reſ. 72. §. vlt.

§.1. REſpondeo affirmatiuè, quidquid dicat Sotus cum Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. c.9. ſect.2.§.17. num.4.* & Villalob. *in ſum. tom.1. tr.27. clauſ.9.§.3.num.40.* qui citat Nauarrum, Cordubam, & Azorium. Sed mecum ſentit Ledeſma *in ſum. tom.2. tr.11.c.4. dub.5.* & Acoſta *in Bull. q.73.* Et ratio eſt: quia fauores ſunt ampliandi: & quando Summus Pontifex in Bulla concedit priuilegium commutandi vota, non illud reſtringit, aut limitat: ergo neque nos reſtringere: aut limitare debemus. Et Henriq. *in ſum. lib 6.c.16. num.3. in Gloſſ.litt.N.* aſſerit ita etiam ſenſiſſe omnes Doctores Salmanticenſes, & opinionem Soti falſam etiam ibi vocat. Vide etiam Malderum *in 2. 2.tr.10. c.5. dub.11.*

RESOL. LXXIV.

An Confeſſarius in fine anni poſſit differre commutationem voti, etiamſi annus Cruciatæ tranſeat, ſi velit maturius conſiderare ſuper voti commutationem, dicendo pænitenti, commuto tibi votum in id, quod ego, vel alius poſtea exiſtimabit commutandum?
Et in tali caſu, an pœnitens peccet, ſi illud votum violauerit antequam Confeſſarius materiam ſubrogandam præſcribat? Ex p.1.tract.11. Reſ.52.

Sup. hoc quatenus pro Iubilæo tantum inf. in tr.4. ex Reſ. 60. lege doct. §. vlt. ad med. à verſ. Ea nunc.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Suarez *de relig. tom.2.lib.7.c.11.n.15.* Sanchez *in ſum.to.4. lib.4.cap.54.n.31. 42.& 39.* qui rationem adducit: quia iam accepit poteſtatem, & inchoauit cauſam, & vt dicam, conceſſit commutationem tempore habili: quod ſatis eſt, vt poſſit poſteà illud commutare.

2. Notandum eſt vero in gratiam Confeſſariorum, quod in tali caſu, nec peccat pœnitens, ſi, antequam Confeſſarius, vel alius vir materiam ſubrogandam præſcribat; votum illud violauerit. Et ita docet Sanchez *vbi ſupra*, cui ego addo Leſſium *lib.2. cap.40.dub.26.num.109.* quidquid in contrarium aſſerat Rodriquez *in expoſ.noſtræ Bullæ, §.9. n.115.* Et ratio eſt: quia obligatio illius voti iam eſt extincta, & tranſlata in aliam materiam in genere, quam pœnitens acceptauit; & ideò implicitè voluit id, quod Confeſſarius, vel alius vir præſcripturus eſt, ac ideò ante talem præſcriptionem votum non obligabit.

feſſario non habente iuriſdictionem circa peccata reſeruata.

Docui in Reſolutionibus not. præteritæ.

5. Sed his non obſtantibus non recedo à ſententia quam docui, & quam me citato docet nominatim contra Patrem Bardi Andreas Mendo *in Bulla Cruciata in Appendice cap.27. num.147.* Quia nullus eſt confeſſarius, qui non intendat abſoluere quantum poteſt; ſed ille poteſt à reſeruatis: ergo ab eis vt poteſt, abſoluit & tollit reſeruationem. Patet hoc; Nam inquiro à Patre Bardi; Ille pœnitens inculpabiliter oblitus reſeruatorum, verum dolorem generalem habens, maneatne abſolutus? Datur illi gratia iuſtificans: Non negabit: alias, quotidie plures peccati alicuius obliti fructum Sacramenti pœnitentiæ non reciperent: ergo confeſſarius intendit abſoluere quantum poteſt, ſeu conferre medio Sacramento gratiam, quæ omnia peccata deleat. Supponimus enim, non velle illum ex malitia non abſoluere ab aliquo peccato, id namque etiam poſſet malitioſè intendere reſpectu peccatorum, quæ explicitè pœnitens confitetur. Attamen hac malitioſa intentione ſecluſa, non menſuratur eius intentio notitiæ, quam tunc recipit; ſic enim fieret, vt dum pœnitentes frequentiſſimè peccatorum obliuiſcantur, confeſſarius ſolum attendens ad audita peccata, non ſe extenderet quantum poſſet, ad alia peccata non audita, cum eorum, nec confuſam notitiam habeat: Hæc enim non generatur ex auditione vnius reſpectu alterius.

6. Hinc dum confeſſarius excipit confeſſionem habentis Bullam, & eum abſoluit, intendit ſanè tollere reſeruationem à peccatis, ſi fortè pœnitens peccata reſeruata habeat, eorumque obliuiſcatur. Nec eſt neceſſe confeſſarium id expreſsè intendere: nam in illa intentione generali abſoluendi, quantum poteſt continetur. Roboratur hoc ex valde vſitata forma abſoluendi, in quà apponitur. *In quantum poſſum, & tu indiges*, & licet hæc verba non exprimantur ſemper, datur intentio per illa ſignificata.

7. Non nego tamen, opinionem amiciſſimi Patris Bardi eſſe probabilem, ſicut ipſe fatetur noſtram non carere ſua probabilitate, quam præter Mendo tuetur etiam nouiſſimè me citato Galleg. de Vera *in Bull. Cruciatæ cap.9. clauſ.9. dub...*

RESOL. LIV.

An virtute Cruciata poſſit quis abſolui à caſibus reſeruatis commiſſis poſt annum publicationis elapſum, ſi antea incipiat, & non perficiat confeſſionem?

Et quid de commiſſis ante annum publicationis elapſum? Ex parte 11. tractatu 2. & Miſcel. 2. Reſ. 55.

§. 1. POteſt enim euenire vt aliquis incipiat confeſſionem in fine anni modo declarato; ſed antequam illam perficiat labitur in caſum reſeruatum poſt elapſum annum prioris Bullæ. Quærimus an vi huius præcedentis Bullæ, ſicuti poteſt abſolui à peccatis patratis intra annum, quorum cauſa dicitur pendens, ita etiam valeat abſolutionem obtinere à peccato illo reſeruato, in quod poſt annum, durante tamen confeſſione, eſt lapſus?

2. Et affirmatiuam ſententiam docuit Mendo *in Bulla Cruciata diſputat.23. capit.3. num.28.* exemplo Iubilei, vt in ſuperiori Reſolutione probabiliter diximus.

Quæ hic eſt infr. in tr. 4. Reſ.41. & in aliis eius annot

3. Sed Pater Bardi *in Bulla Cruciata part.1. tractat. 2. capit.6. ſectio.3. §. 4. numero 52.* prorſus adhæret negatiuæ ſententiæ, & opinionem affirmatiuam falſam putat, & aſſignat differentiam inter Iubileum, & Bullam Cruciatæ. Pro qua re ſupponendum eſt, hæc duo inter ſe differre videlicet, opera præſcripta eſſe tempori determinato alligata, & ius conſequendi fructum eſſe pariter affixum definito tempori. In Iubileo autem habetur primum, & non ſecundum, vt patet ex ipſo diplomate; & quo ad primum eſt manifeſtum ex textu; quia opera, quæ iniunguntur, ſolent alligari vni, aut alteri ſequenti hebdomadæ, & quo ad ſecundum aio, ius aſſequendi fructum Iubilei non eſſe alligatum: numquam enim reſtrictio, aut alligatio quoad priuilegium apponi conſuetum, eſt in ipſo diplomate Iubilei: & ideò licet aliquis non præſtans opera iniuncta in illa hebdomada deſignata vtiliter, quoad conſecutionem Iubilei, ea apponat hebdomada elapſa: tamen ſi intra eam hebdomadam apponat prædicta opera, ius ad effectum Iubilei ſemper remanebit in ipſo pœnitente. Secus res ſe habet in Bulla Cruciatæ; quia tum opera, tum ius ad fructum Bullæ, eſt affixum tempori determinato, nempè anno promulgationis proindè eo tranſacto, & facta alterius Bullæ promulgatione, prior Bulla totam amittit efficaciam. Et hoc declaratur in ipſomet contextu, in quo Pontifex & Commiſſarius expreſsè in §. 29. ſic habent, Item declarant, quod expirante anno, omnes prædictæ facultates, gratiæ, & indulta expirent, tantumque poterunt cauſæ pendentes ad finem perduci. Ex quibus patet diſcrimen inter Iubileum, & Bullam Cruciatæ in ordine ad acquirendum fructum tranſacto tempore præfixo, quo ambo diplomata durant; hoc autem diſcrimen non aduertens recentior ille, vtraque pro vno habuit, & eandem Iubilei & Cruciatæ rationem eſſe exiſtimauit.

Sup. hac promulgatione facta ſup. in Reſ. 14. & pro expirante anno, & promulgatione non facta ſequentis Bullæ in Reſ. 13.

4. Sed ſi quis inquirat cauſam huius differentiæ: dicimus, immediatè eſſe voluntatem Pontificis: nam cùm vtrumque priuilegium ab ipſo liberè, & gratuito emanet ſub diuerſa forma vtrumque concedere voluit; attamen non ſine aliquo congruo fundamento; ideo enim ſtatuit omnes gratias, & facultates Cruciatæ elapſo anno promulgationis, expirare; quia ſingulis annis publicatur noua Bulla, & ideò ſi duraret ius vtendi veteri Bulla impediretur efficacia ſubſequentis Bullæ. Hæc autem ratio non militat in Iubileo, qui non conceditur ſingulis annis, ſed raro, & gratiæ conceſſæ per ipſum Iubileũ ſunt tantum tres, nempè, abſolutio à reſeruatis; commutatio votorum, & indulgentia, quæ non habet tractum ſucceſſiuum, ſicuti habent facultates conceſſæ per Cruciatam quæ ſunt plures, & non finiuntur vnico actu, vt ſunt indulgentiæ acquirendæ quolibet die, comeſtio ciborum prohibitorum, abſolutio à caſibus Epiſcopo reſeruatis toties quoties, & quædam aliæ ſimiles; proindè ne vna Bulla quoad vſum alteram impediret: valdè conueniens fuit, vt tranſacto anno promulgationis, & adueniente noua Bulla, expiraret antiqua quoad omnes facultates, & gratias, quæ per ipſam concedebantur. Et hæc omnia docet Bardi *loco citato*

5. Verùm poſteà idem Pater Mendo *in Appendice Bulla Cruciata diſp.1. capit.16. num.60.* ſententiam, quam olim docuerat, Iterum docet, & nominatim contra Patrem Bardi reſpuit differentiam inter Iubileum, & Bullam, quia ait ipſe, ius conſequendi fructum ex Iubileo extraordinario, vt pote radicatum in ipſo, acquiritur, durante Iubileo, etſi poſteà fructus obtineatur; ergo eodem modo alligatum eſt ius in Iubileo ac in Bulla, ſicut etiam virtute Bullæ fatetur Pater Bardi, poſſe fructum abſolutionis obtineri ea tranſacta: quare ius in vtroque eſt alligatum tempori; ſecus conſecutio ipſius fructus, quæ dari poteſt & poſt

Iubileum,

Iubileum, & poſt Bullam. Et quidem ſi durante Iubileo non acquireret quis ius, vt poſtea fructum obtineret; quo iure illum poſſet poſteà conſequi? Ego nullam diſparitatis vmbram inter Bullam, & Iubileum quoad hoc percipio.

6. Contra ſecundò: Iuxta doctrinam Patris Bardi, qui incepit confeſſionem virtute Bullæ habet ius vt etiam expirante Bulla abſoluatur: at ſi commiſit noua peccata reſeruata, non poteſt à peccatis antecedentibus abſolui, quin etiam abſoluatur ab his reſeruatis: ergò valet cum illo eodem iure ab eis abſolui. Probo conſequentiam: Primò, quia illud ius non tollitur per hæc noua peccata, nec poteſt effectum ſortiri, niſi à nouis peccatis etiam abſolutio præſtetur: Secundò, quia eatenus virtute Iubilei elapſi, poteſt quis à peccatis denuò commiſſis abſolui, quatenus acquiſiuit ius virtute Iubilei vt abſolueretur, & illud ius per noua peccata non extinguitur, nec poteſt ad effectum perduci, niſi etiam à nouis peccatis ſimul abſoluatur; ergò pariter id ipſum in Bulla continget.

7. Dicit Pater Bardi, nouum peccatum eſſe nouam cauſam, & ex mente Pontificis Bullam præcedentem non extendendi, niſi ad cauſas pendentes. Contra, quia abſolutio à peccatis antecedentibus erat cauſa pendens, quæ vt finiatur, opus eſt, abſolui à peccatis nouis; atque adeò tota ea confeſſio ſumenda eſt vt cauſa pendens, etſi aliquod peccatum ſit nouum, cum pro formali cauſæ pendentis ſtet illud aggregatum, quod conficit Sacramentum, & in ordine ad rationem cauſæ pendentis quaſi materialiter ſe habeant noua peccata. Id ipſum in Iubileo cernere eſt, quod admittit Pater Bardi: quare eius diſparitas inter Iubileum, & Bullam minus firma eſt iudicanda. Hucuſque Pater Mendo.

8. Quid verò ego ſentiam dicam breuiter, ſententiæ Patris Bardi magis adhæreo, ſed non exiſtimo cum ipſo ſententiam Patris Mendo eſſe falſam, puto enim ſua non carere probabilitate; ſicut in ſuperiori Reſolutione quoad Iubileum; licet Cardinali Lugo adhæſerim, contrariam autem ſententiam tanquam improbabilem non damnaui.

Sup hoc ſup. in Reſ. 15.

9. Nota hic etiam quod ſi loquamur de caſibus reſeruatis ante finitum tempus Cruciatæ, putat Henriquez *lib. 7. cap. 11. num. 3.* quod in caſu quo Confeſſarius ex iuſta cauſa non poſſit perficere Confeſſionem inchoatam; debet abſoluere pœnitentem à reſeruatis, poſtmodum opportuno tempore reliqua peccata auditurus, quia iam Bullæ prolapſæ non viget indultum. Sed ego puto, quod ſi confeſſio incipiat tempore habili, intra terminum ſcilicet publicationis Bullæ, poteſt Confeſſarius de cætero totam audire pœnitentis confeſſionem, illumque à reſeruatis, & cenſuris abſoluere. Quia cauſa illa habili fuit tempore cœpta. Vndè Eſcobar *in Theolog. moral. tomo 1. libro 7. ſect. 2. capit. 33. Prob. 64. numero 655.* rectè exiſtimat, inſtante anni ſeu Bullæ termino, poſſe Confeſſarium pœnitenti maius tempus concedere ad vberiorem peccatorum reſeruatorum, aut voti emiſſi recordationem: ſi huius ſpeciem memoria non tenet, aut illorum numeri non ſatis recordatur: & poſt annum Bullæ exactum eum poteſt à peccatis reſeruatis abſoluere, & votum commutare. Hinc elicio iuriſdictionem Commiſſarij, ac miniſtrorum Cruciatæ durare, quouſque omnes cauſæ inceptæ ſpectantes ad commodum Cruciatæ, finiantur Vide Magiſt. Galleg. *in Bul. c. 9. dub. 119.*

RESOL. LV.

Quid ſignificent illa verba Satisfacta parte, *quæ ponuntur in Bulla Cruciata, & in aliis reſcriptis, & priuilegiis, quando datur facultas abſoluendi à cenſuris?*

Et aliqua ſupponuntur pro intelligentia huius quæſtionis.

Ex p. 5. tract. 9. Reſ. 1.

§. 1. SVppono contra Hurtadum *de Excomm. diſp. 15. difficult. 6. num. 19. & diſput. 14. difficult. 5. num. 24.* per Bullam Cruciatæ & Regularium priuilegia poſſe abſolui etiam nominatim excommunicatos, ſeu denunciatos, ſatisfacta tamen parte, & in foro conſcientiæ, vt notat Ludouicus de la Cruz *in Bull. Cruc. diſput. 1. cap. 4. dub. 1. num. 5. & 7.* Sed nunc explanandum eſt, quid ſignificent illa verba, *ſatisfacta parte*, & reſpondeo quòd Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 2.* ſic ait, Ablatiuus abſolutus *ſatisfacta parte* requirit præmitti eam ſatisfactionem, quam pœnitens poteſt, & ſanè ſi crimen occultum ſit, (vt ſi excommunicatus ſit ob furtum, aut libellum) poſſet per Bullam abſolui exhibens eam, quam tunc poteſt cum ſufficienti emendatione, & idonea pignoris cautione, aut fideiuſſoria quam ſi non habet, præſtare debet cautionem ſaltem iuratoriam, ſi pars & iudex longè diſtent, vt apud Indos, & reus haberet pecunias, quibus ſatisfaciat, ſatis eſſet in depoſito apud fidelem virum ponere ſolutionem, vt per Bullam abſolui poſſit, aut ſi obligatio ſatisfaciẽdi non eſt liquida, ſed dubia, nomine *partis* non intelligitur ipſe iudex, cui fortè ex lege, aut ſtatuto reus in pœnam debet ſatisfactionem pecuniarum: vt pro culpa clandeſtini matrimonij debetur pondus argentinam eam pœnam reus non debet in conſcientia, antequam per ſententiam damnetur. Ita Henriquez, & poſt illum magis fusè & clare Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 1. diffic. 10. num. 8. & ſeq.* vbi ita aſſerit. [Sueleſe poner vna clauſula, en que ſe dize que puedan, ſatisfecha la parte abſoluer. Acerca de la qual ſe ha de aduertir, que ſi la deſcomunion es de tal manera, que no pide ſatisfacion de parte, no es neceſſaria; y aſſi puede abſolnerſe ſin ella, y aun ſi fueſſe la ſatisfacion dudoſa tanpoco tendria obligacion de ſatisfazer antes la abſolucion, como ſe colige del derecho, que en caſo dudo mejor es la condicion del que poſſee, y por entonce no tiene obligacion de ſatisfazer, y aſſi le podran abſoluer ſin ella como dize Nauarro, como proponga de aueriguarlo, como dize Enriquez. Mas ſi puede ſatisfazer, y eſtà obligado à ello, no ſe puede abſoluer, ſi no es que ſatisfaga primero à la parte, como conſta de las palabras de la conceſſion, y lo dizen Caietano, Armilla, y la comun. Mas pongamos por caſo que tiene dineros con que ſatisfazer; y eſtà la parte auſente, en tal caſo digo, que baſta depoſitarlo en vn amigo, fiel como dize Enriquez. Mas ſi eſtà obligado à ſatisfazer, no puede en el fuero exterior, ſi lo probaſſe, eſtaria obligado el juez à abſoluerle, como tienen Couar. Rota, Enriquez y otros, probandolo por el derecho; y ſi el juez fueſſe tan rigido, que no lo quiſieſſe hazer, en tal caſo no lo deue hazer el Confeſſor, porque no ſe peruierta el orden, como dize Enriquez con otros. Mas en el fuero interior audiendo comiſſion con las palabras dichas, es lo mas probable que le pueden abſoluer, aunque no aya ſatisfecho a la parte, con que preſte caucion, dando prendas, o fiados, y ſino puede eſſo, que jure de pagar, que es lo que llaman caucion pignoraticia, fideiuſſoria, & juratoria. Aſſi lo tienen Medina, Ledeſma Fr. Manuel Rodriquez, y Suarez. Y en caſo ſemejante (que es en el articulo de la muerte) lo dize Nauarro, con vna gloſa, y otros que refiere, y es la razon, porque como dize

Sup. hoc id fin. Reſ. ſeq. & inf. in hac ipſamet Reſ. poſt med. à verſ. Mas en el fuero.

Et pro iudice contento id hoc textu in Reſ. ſeq. §. vlt. ad med. & propè fin. huius Reſ. à verſ. Acerca.

Sup. hoc id duabus Reſ. ſeqq & in 10. 6. tr. 1. Reſ. 10. §. Confirmantur.

Sup. hoc fotio inf. in Reſ. 58. & 59. & pro parte in fin. Reſ. hanc ſeq. & ſup. paulò poſt init. huius Reſ. verſ. & idonea pignoris.

dize vna regle de derecho, *Ad impoſsibile nemo obligatur.* Y añade Nauarro, quel el que puede ſatisfazer, mas es con incomodidad, vendiendo ſu hazienda notablemente en menos de lo que vale, no tiene obligacion à ello, ſi puede dilatarlo ſin grande daño del acreedor. Acerca de la miſma clauſula ſe ha de aduertir, que quando dezimos que ſe ha de ſatisfazer a la parte, no ſe ha de entender por parte el juez, quando la ley manda que el reo ſe pague alguna pena pecuniaria.] Hæc Villalob. quæ ſunt valdè notanda, quia caſus quotidianus eſt. Vide etiam Præp. *in 3.part.q.1. de cenſ. in comm.dub.15.num.*114. Rodriquez *in Bull. Cruc.* § 9. *num.*52. *& ſeq.* Coninch *diſput.*14.*dub.*16. Ioan. de la Cruz *in directt.conſc.part.*2. *de excommunic. dub.*5.*concluſ.*3. & Turrian. *de cenſ. lib.*2. *diſputat.*39. *dub. vlt.*

Sup. hoc in Reſ. 1 not. præteritæ §. Ideò ex.

Sup. hoc ſupra ad fin. 23. huius Reſ. verſ. nomine partis. & in alio §. eius not. pro hac quæſt.

RESOL. LVI.

An, qui vigore Bullæ Cruciatæ fuit abſolutus ab excommunicatione ſine ſatisfactione partis, teneatur iterum confiteri tanquam non legitimè, ſed nulliter abſolutus?

Et an ſtantibus verbis Bullæ Cruciatæ, prius ſatisfacta parte, *nomine ſatisfactionis intelligatur reſtitutio honoris, famæ, vel aliorum bonorum, &c.*

Et ſi talis ſatisfactio dari non poteſt, an tunc quis debeat dare cautionem ſufficientem, ſcilicet pignoratitiam, vel fideiuſſoriam, aut iuratoriam? Ex part. 1. tr. 11. Reſ. 22.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius primæ ann.

§. 1. **A**Ffirmatiuam ſententiam docuit Coninch *de Sacr. diſp.*14.*dub.*16.*num.*211. Suarez *in* 3.*p. tom.*5.*diſp.*7.*ſect.*5.*num.*41. Filliuc. *tom.*1.*tract.*11. *c.*9. *n.*293. Sayrus *de cenſ.lib.*2.*c.*18.*num.*10. Henriquez *in ſum.lib.*7.*de Indulg.c.*13.*num.*2. Sylueſter, Caietanus, Armilla, Corduba cum aliis. Et ratio eſt: quia Bulla per illam clauſulam, *priùs ſatisfacta parte*; reſtringit poteſtatem Confeſſario, & illi præbet ſub hac forma.

2. Sed mihi opinio contraria magis arridet, quàm tuentur Sanchez *de matrim. tom.*1.*lib.*3.*diſp.*33.*num.*3. Barboſa *in collect.tom.*2.*tit.*40.*c.*23.*n.*3. Valerus *in diff. vtriuſque fori, verb. Abſolutio, diff.*3.*n.*5. Auila *de cenſur. par.*2.*c.*7.*diſp.*3.*dub.*9.*concl.*2. qui citat Magiſtros, Pegna, & Sanch. & Doctorem Acoſta: quia; vt ex multis notat Sanchez, Summus Pontifex per illam clauſulam non intelligit, vt malè ſupponunt aduerſarij, inducere nouam formam, nec limitare poteſtatem; ſed tantùm admonere Confeſſarium de ſua obligatione; nempe vt non abſoluat excommunicatum, niſi priùs ſatisfecerit realiter; vel, ſi non poteſt, dederit cautionem ſatisfaciendi, vt requirit ius commune. Vnde ſequitur, ſupradictum excommunicatum iniuſtè, & cum peccato mortali abſolutum, ſed tamen validè, vt diximus, poſſe licitè abſolui à peccatis ab alio Confeſſore, qui poteſt ſe gerere cum illo tanquam cum non excommunicato: & quantum ad ſatisfactionem obſeruet regulas generales circa debitores.

3. Notandum eſt verò pro praxi, ſtantibus verbis Bullæ *priùs ſatisfacta parte*; quòd nomine partis intelligitur ille, cui facta eſt iniuria per illud delictum, per quod inflicta fuit excommunicatio, ſiue ſit perſona publica, ſiue priuata. Ita Henriquez *lib.*13.*c.*28.*num.*1. Bonacina *de cenſ.diſp.*1.*q.*3. *punct.*9. Vnde ſub nomine partis non intelligitur Iudex, cui ipſo iure applicatur pœna pecuniaria, ſed tertius inter partes; vnde per Bullam Cruciatæ poteſt abſolui, antequam ſoluat iura Iudici, ſeu Tabellioni. Ita Sot. *in* 4. *diſt.* 22.*q.*2. *a.*3. *poſt* 3.*concl.* Nomine verò ſatisfactionis intelligitur reſtitutio honoris, vel famæ, vel aliorum bonorum, vt aduertit Suarez *in* 3.*p.tom.*5.*diſp.*7.*ſect.*5.*num.*47. Quòd ſi talis ſatisfactio realiter dari non poſſit, tunc debet, dare cautionem ſufficientem, ſcilicet, pignoratitiam vel fideiuſſoriam: quòd ſi nec hanc poteſt præſtare, det iuratoriam ſatisfaciendi, cùm potuerit. Ita Nauarrus *c.* 16. *num.*7. & alij. Sed circa præſentem quæſtionem in particulari diſcutienda ſunt aliqua dubia.

Sup. hoc in Reſ. præterita, à lin. 25. & Verſ. nomine partis, & prope finem, à Verſ. Acerca.

Et ſup. cautione contenta in hoc textu in Reſ. præterita, paulo poſt initium, & poſt med. verſ. Mas en el ſueto.

RESOL. LVII.

An ſi excommunicatus poſſit parti ſatisfacere, & non ſatisfacit, ſi à Confeſſario delegato à Bulla Cruciata, aut alio priuilegio abſoluatur, valida ſit abſolutio?

Et an, qui abſque dicta ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, teneatur ad reſtitutionem damni inde ſequuti parti læſæ? Ex part. 5. tr. 9. Reſol. 12.

Sup. hoc in Reſ. præterita. & ſupra in Reſ. 55. ad medium, Verſ. Mas ſi puede. & in tom 6. tr. 1. Reſol. 30. §. Confirmatur etiam.

§. 1 **N**Egatiuè reſpondet Turrianus *de cenſuris lib.* 2. *diſp.*24.*dub.vlt.* vbi ſic ait. Si Sacerdos abſoluat, non præmiſſa ſatisfactione partis, non ſolùm peccabit contra formam priuilegij, ſed etiam abſolutio eſt nulla, quia forma eſt obſeruanda, quoties fieri poteſt. Ita ille, qui citat Suarez, quibus adde Vaſquez *de excommun. dub.*20. & Coninck *de cenſuris diſp.*14. *dub.* 16.*num.*211.

2. Verùm ergo contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Tannerus *tom.*4.*diſp.* 6. *quæſt.*10. *dub.*6. *num.* 127. Faber *de cenſ. in* 4. *ſent. diſt.*25.*quæſt.*1.*diſput.*4.*cap.*8. *num.*156. Auila *de cenſ. part.*2. *cap* 8. *diſput.*3. *dub.*9. & Hurtado *diſput.*14. *de excomm.diffic.*5. *num.*22. quia dicta additione, nempè ſatisfacta parte, non limitatur de Legato poteſtas, ſed admonetur vt ſeruet formam iuris communis, quam etiam delegans ſeruare debet, quia verba priuilegij accipienda ſunt, ſicut verba iuris communis, quando in priuilegio non adhibentur ſpeciali cautela, vt non adhibentur in Bulla Cruciatæ, nec in ſimilibus priuilegiis. In iure autem communi dicta verba non irritant abſolutionem, etiamſi eam illicitam reddant; ergo nec in priuilegio, ac proinde in priuilegio addita tantùm admonent delegatum de obligatione iuris communis: vnde multo melius erit valida abſolutio facta à delegato, quando in priuilegio conceditur facultas ſimpliciter, nullo addito, in quo contra Ledeſmam conueniunt communiter DD. nec in eo delegans præiudicat parti læſæ, cum deleget ſub obligatione ſeruandi formam iuris communis, ſicut nec præiudicat, qui confert officium Ordinariorum, ex quo conuenit poteſtas adeò ampla, vt abſolutio ſuprà dicto modo facta ſit valida. Adde tamen eum, qui abſque dicta ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, teneri ad reſtitutionem damni inde ſecuti parti læſæ, quia abſoluens tenetur ad non abſoluendum ante prædicta, attendo ad fauorem partis læſæ, vt deducitur ex dictis duobus *cap.* 2. *de ſent.excomm.in* 6. & ex 28. *de verborum ſignificatione.*

Sup. hoc quãuis non in caſu excommunicationis in tom. 8. tr. 7. ex lata doctrina Reſ. 34. curſim propè finem, §. Mihi. Verſ. Ne Confeſſarius. & in tom. 1. tr. 6. Reſ. 22. & in aliis Verſ. eius not.

RESOL. LVIII.

An Confeſſarius electus virtute Bullæ, poſſit abſoluere pænitentem, qui non poteſt parti ſatisfacere?

Et ſi pænitens non poſſit in totum, an debeat ſatisfacere in partem?

Et quid eſt agendum ſi non poteſt ſatisfacere ſine graui iactura, & detrimento famæ, vel ſtatus, aut ſuorum bonorum, an in dicto caſu non ſufficiat præſtare cautionem iuratoriam, ſed pignoratitiam aut fideiuſſoriam: Ex p. 1. tr. 11. Reſol. 24.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. &

§. 1. **N**Egatiuè reſpondet Corduba *tract. de Indulg. quæſt.*43. & Ledeſma *in ſum. tom.* 1. *tr. de excommun.*

ſup. in Reſ. 55. euſdem inter mediũ à in. verſ. Mas en el fuero. & lege ò dictam §. cat. ſeq.

com. cap. 8. *dub.* 3. Guttierrez *qq. canon. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 29. Sotus *in* 4. *diſt.* 22. *q.* 2. *poſt* 2. *concl.* qoem ſequuntur nonnulli moderni: & ſi de facto abſoluatur, putat abſolutionem eſſe nullam.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe iudico cum Barboſ. *in collect. tom.* 2. *tit.* 40. *cap.* 23. *n.* 3. Coninch *de Sacram. diſput.* 14. *dub.* 16. *num.* 206. Vaſquez *in* 3. *part. tom.* 4. *tract. de excomm. dub.* 20. *n.* 2. Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 9 §. 2. *num.* 22. Vega *in ſumm. tom.* 1. *cap* 6. *caſ.* 28. Ioao de la Cruz *in direct. conſc. p.* 2. *tract. de excomm. dub.* 5. *concl.* 3. Fernandez *in exam. Theol. p.* 3. *cap.* 9. §. 12. *n.* 10. Filliucio *tom.* 1. *tract.* 11. *cap.* 9. *num.* 295. Auila *de cenſ. p.* 2. *c.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 8. & aliis. Et ratio eſt: quia non eſt credendum, Pontificem per illam clauſulam, *ſatisfacta parte*, voluiſſe excludere à beneficio abſolutionis eum, qui non poteſt ſatisfacere: non enim veriſimile eſt, poſtulari conditionem impoſſibilem. Facit *Clem. multorum. & Clem. volentes, de hæreticis*, in quibus ſimiles conditiones ita intelliguntur.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Reſ. 187. in fin.

3. Quæ ſupradicta ſunt adeò vera, vt docuerit Sanchez *in ſum.* 1. *lib.* 2. *cap.* 20. *n.* 19. quòd etiamſi in priuilegio ſolus mortis articulus excipiatur, vt quis abſoluatur, non ſatisfacta parte; attamen poſita impotentia; putat etiam extra mortis articulum, talem eſſe abſoluendum; licèt contrariam ſententiam doceat Suarez *in* 3. *p. tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 5. *n.* 27.

Sup. hæc ia. dicta ſup. in Reſ. 55 prope fin. verſ. Y anade. Et pro contento à verſ. Et in his bu. iuſ textus & §. vſque ad finem hu ius Reſ. in Reſ. not. præcedent. à principio. Et abſque Cruciata lege adhuc magis latã, & amplius doctrinam in tom. 1. in Reſ. 186.

4. Ideò ex ſupradictis dicendum eſt, quòd ſi pœnitens non poſſit ſatisfacere in totum, ſatisfaciat in partem: & ſi non poteſt ſatisfacere ſine graui iactura, & detrimento famæ, vel ſtatus, vel ſuorum bonorum, vendendo ea, ſcilicet notabiliter viliùs, licitè poteſt abſolui, dummodo creditor non patiatur æquale detrimentum. Et in his, & ſimilibus caſibus, in quibus non poteſt ſatisfacere, non ſufficit præſtare cautionem iuratoriam: ſed pignoratitiam, ſeu fideiuſſoriam det. Sufficeret tamen contra Caietanum, *verb. excom. c.* 77. præſtare fideiuſſoriam, quamuis poſſit dare pignoratitiam. Ita Henriquez *lib.* 15. *cap.* 28. *num.* 1. & Auila *de cenſ. part.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 5. *concl.* 1. quod eſt valdè notandum.

5. Sed circa præſentem materiam vide Syluestrum *verb. abſol.* 3. *num.* 3. Armillam *eodem verb. num.* 48. & 51. Caietanum *eodem verb. cap.* 4. Villalobum *in ſum. tom.* 1. *tract.* 6. *dub.* 20. *num.* 8. Nauarrum *in Man. cap.* 26. *n.* 7. Reginaldum *in praxi, tom.* 1. *lib.* 9. *c.* 4. *n.* 65. Suarez *in* 3. *par. tom.* 5. *diſp.* 7. *ſect.* 5. *n.* 41. Ioan. Valentin *in differ. vtriuſque fori, verb. abſol. diffic.* 5. *num.* 4. & alios.

RESOL. LIX.

An ſit valida, & licita abſolutio, ſi detur non ſatisfacta parte, quam Bulla Cruciata, vel Iubileum requirit, & excommunicatus ſatisfacere non poteſt?

Et aduertitur abſolutum ante realem ſatisfactionem reincidere in excommunicationem, ſi poſt modum non ſatisfacit, quando commodè poteſt.

Et notatur, quod ſi pœnitens habet probabilem opinionem, quod nihil re vera debeat, non tenetur aliquid ſoluere, quia poteſt ſequi opinionem probabilem.

Etiamque docetur, quod ſi ſit purum dubium in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenetur ſoluere; & in foro conſcientia non erit obligatus ad ſatisfactionem, & hæc ſunt à Confeſſariis valdè notanda. Ex part. 5. tract. 9. Reſol. 11.

Sup. hoc in Reſ. præcedẽt. & in alio 6. & verſ. eius primæ ann.

§. 1. ALiqui affirmant non fore validam abſolutionem, niſi reipſa præcedat ſatisfactio. Ita Corduba *tract. de Indulg. quæſt.* 41. & alij. Sotus 4. *diſtinct.* 22. *q.* 2. *art.* 3. Guttierrez *lib.* 1. *canon. quæſt. q.* 2. *cap.* 5. *n.* 29. & probat, quia etſi abſoluendus non poſſit ſoluere, tamen abſoluens non poteſt abſoluere, niſi ſeruata forma priuilegij. Aliorum ſententia eſt validam fore abſolutionem, quando abſoluendus non poteſt re ipſa ſatisfactionem exhibere, hanc cum aliis ſequitur P. Suarez *diſput.* 7. *ſect.* 5. *à num.* 4. quia non eſt credendum formam priuilegij eſſe ſeruandam cum tanto detrimento eius, qui non poteſt ſatisfacere: & ita docet etiam Turrianus *de cenſ. lib.* 3. *diſputat.* 24. *dub. vlt.* Præpoſitus *in* 3. *par. quæſt.* 1. *de cenſ. in comm. dub.* 15. *num.* 114. Hurtado *diſput.* 14. *de excom. diffic.* 5. *num.* 20.

2. Notandum eſt etiam hic cum Turriano *loco citato*, quòd ſi pœnitens habet probabilem opinionem, quòd nihil reuera debeat, non tenetur aliquid ſoluere, quia poteſt amplecti opinionem probabilem. Secundum ſi ſit purum dubium in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis, & ita donec liberetur à dubio, nihil tenebitur ſoluere, & in tali euentu ſecundùm forum conſcientiæ non erit obligandus ad ſatisfactionem, ad quam iure naturali non eſt obligatus. Et hæc ſunt valdè à Confeſſariis notanda: vnde ego olim per Bullam Cruciatæ dedi abſolutionem in foro conſcientiæ cuidam viro nobiliſſimo nominatim denonciato, non ſatisfacta parte, quia eius Aduocati aiebant in fauorem excommunicati probabiles rationes adeſſe pro lite, de qua tunc agebatur, & reuera tunc illa excommunicatio fuit nullá, tanquam lata poſt legitimam appellationem.

Sup hoc lege §. poſitum in annot. vlt. huius Reſ.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 10. in fine. &c.

Sup. hoc inf. lege doctr. §. vlt. Reſ. 66.

3. Aduerte etiam hîc obiter, abſolutom ante realem ſatisfactionem reincidere in excommunicationem, ſi poſtmodum non ſatisfaciat, quando commodè poteſt, vt patet ex *cap. eos, qui, de ſent. excomm. in* 6. ſed vt obſeruat Præpoſ. *loco citato.* multi contrarium ſentiunt.

RESOL. LX.

An per Bullam Cruciata, vel per Iubileum poſſit Confeſſarius abſoluere ad reincidentiam? Ex p. 5. tract. 9. Reſ. 25.

§. 1. SIc reſpondet ad hunc caſum Moſcoſo *in ſum. tract.* 16. *cap.* 7. *n.* 5. & 6. [Atento que en las Bulas no ſe da facultad para abſoluer ad reincidentiam, ſino abſolutamente ſatisfecha la parte de ninguna manera ſe puede abſoluer ad reincidentiam con ella, aunque la parte lo conſienta, poes no dando facultad para eſto la bula, tanpoco la puede dar la parte. Mas ſe nota, que el juez de comiſſion ha de guardar puntualmente lo en ella contenido, y de ordinario ſe le da ſin facultad de abſoloer ad reincidentiam. Para ganar los jubileos tengo por opinion muy probable, y muy conforme al intento de ſu Santidad, que abre para ello los teſoros de la Igleſia, que puede el Confeſſor abſoluer ad reincidentiam por el tiempo neceſſario para las diligencias neceſſarias, que ſe han de hazer para ganarle, confeſſar, y comulgar, y viſitar Igleſias, obligando con caocion al deſcomulgado de prendas, o fianças, o juramento de ſatisfazer a la parte y paſſado el tiempo del jubileo bueluera a incurrir en el fuero exterior, mas no en el interior, haſta que aya nueua culpa en ſatisfazer à la parte, y para que eſto ſe puede hazer ſin eſcandalo, dize Cordoua que la abſolucion no ſolamente es ne el fuero interior, ſino en el exterior.] Ita ille.

RESO

RESOL. LXI.

An Confeſſarius electus per Bullam Cruciatæ poſſit abſoluere pænitentem, qui ſolum ſatisfacit Clerico, vel Monacho percuſſo, vel teneatur etiam ſatisfacere Eccleſiæ, vel Monaſterio, & Abbati? Ex p.1. tract.11. Reſ.23.

§. 1. RESpondent negatiuè Riccius *in deciſion. Curia Archid. Neapol. part.* 1. *deciſ.*86. *num.*4. & *p.*2. *deciſ.*34. *num.*3. Bonacina *tract. de cenſ. diſp.*2. *q.*4. *punct.*5. *n.*5. Et ita fuiſſe reſolutum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana teſtatur Riccius in caſu cuiuſdam, qui percuſſit Conuerſum certi Monaſterij, vbi fuit deciſum, talem debuiſſe ſatisfacere Abbati, & Monaſterio: quia iniuria facta Monacho cenſetur facta Abbati, & Monaſterio *ex leg. in perſonam, ff. de pactis*, & ibi ſcribentes cum Gomeſio *tom.*2. *variar. reſolut. cap.*6. *num.*5. & aliis. Et idem aſſerit de Clerico Bonacina, *vbi ſuprà*, qui addit modum ſatisfaciendi.

2. Hæc opinio eſt probabilis, ſed etiam probabilem contrariam eſſe iudico, quam docet doctus Auila *tract. de cenſ. p.*2. *cap.*7. *diſp.*3. *dub.*11. *concl.*2. vbi ſic ait: [Notandum eſt, quòd licèt percutiens Clericum, vel Monachum faciat etiam iniuriam Eccleſiæ, vel Monaſterio tamen ſatisfacto percuſſo, vel remittente iniuriam, cenſetur pars ſatisfacta, & conſequenter poteſt abſolui: quia quando damnum infamiæ, vt notat Nauarrus *cap. inter verba correl. vlt. num.*376. & *in Manual. cap.*17. *n.*46. tangit principaliter infamatum, & minùs principaliter bonum publicum, ſufficit condonatio eius, ad quem principaliter pertinet *ex capite quamuis pactum*, iuxta Gloſſ. *de pactis, in* 6.] Ita Auila ſatis probabiliter.

RESOL. LXII.

Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ liceat abſoluere excommunicatos nominatim, vel publicos percuſſores Clericorum, vel alium, cuius excommunicatio deducta eſt ad forum contentioſum, & lis non eſt finita?

Idem procedit, ſi quis abſolueretur virtute priuilegiorum Mendicantium.

Et in textu huius Reſolutionis notantur aliqua alia, quæ in ſupra dicto caſu facienda ſunt. Sed adhuc ſupereſt difficultas, quando cenſura, eſt ab homine, & quando lata eſt à iure, quid faciendum eſt virtute Bullæ Cruciatæ, vt proſit abſolutio in vtroque foro? Ex part. 1. tract.11. Reſ.26.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius primæ not. & pro parte publicæ percuſſionis Clericorum in to.5. tr.1. Reſ.80. & in to.3. tr.2. ex Reſ.64. lege latam doctr. §. Reſtat. & ſeqq. & pro virtute priuilegiorum Mendicantiũ in Reſ. ſeq.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docuerunt Doctores, quos citat, & ſequitur Auila *de cenſ. p.*2. *cap.*7. *diſp.*3. *dub.* 50. *concl.*1. Et ratio eſt: quia talis abſolutio eſſet ſcandaloſa, & perturbaret iuriſdictionem Iudicis, coram quo lis penderet. Idem docuit Ægidius Coninch *de Sacr. diſp.*14. *dub.*16. *n.*207. Vaſquez *in* 3. *p. tom.*4. *tract. de excom. dub.*20. *n.*8. Vega *in ſum. to.*1. *cap.*6. *caſ.*52. & alij.

2. Sed probabiliorem contrariam ſententiam puto, quam docet Sanchez *in ſumm. tom.*2. *lib.*6. *c.*17. *n.*49. Acoſta *q.*50. *de cenſ. lib.*2. *cap.*20. *n.*29. & Henriquez *lib.*8. *cap.*60. *n.*4. vbi ſic ait: [Nominatim denunciatus poteſt, ſatisfacta parte, abſolui per Bullam Cruciatæ; quod pro occulto foro conſcientiæ prodeſt: & ſi ita abſolutus petat communionem in loco, vbi ceſſat omnino periculum ſcandali, licebit miniſtrare.] Ita ille, Et idem procedit, ſi quis abſolueretur virtute priuilegiorum Mendicantium. Et ratio eſt: quia in Bulla Cruciatæ conceditur abſolutè facultas abſoluendi à cenſuris, ſine vlla reſtrictione, aut limitatione; ergo non eſt à vobis reſtringenda, & limitanda.

3. Nec obſtat ratio in contrarium adducta: nam, cùm talis abſolutio valeat tantùm pro foro interiori, non perturbatur exterior iuriſdictio: nam Iudex poteſt procedere contra talem, ac ſi nunquam eſſet abſolutus; licèt aliqui aſſerant, ſupradictam abſolutionem valere etiam in foro exteriori, & iudiciali. Et ita docet Medina *in ſum. lib.*1. *cap.*12. Rodriquez *in Bulla*, §.9. *n.*55. *in fin.* & nouiſſimè Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.*2. *tract. de excomm. dub.*5. *concl.*3. cum aliis: & volunt, quòd in tali caſu Confeſſor abſoluens, per ſchedulam abſolutionis, vt per eam reus ſe defendat in foro exteriori: vel, vt notauit Nauarrus apud Acoſtam, *vbi infrà*, poſtquam Confeſſarius abſoluerit excommunicatum, tradat pœnitenti coram Notario, & teſtibus, ſchedulam abſolutionis, in qua affirmet, illum eſſe virtute Bullæ, & ſatisfacta parte, à cenſuris abſolutum: & quod Notarius in fine ſchedulæ teſtetur, à Confeſſore prædicto excommunicato tali tempore, die, & loco, illam abſolutionis ſchedulam datam fuiſſe.

Et propè medium hoc §. Nec obſtat. Reſ. ſeq. §. vlt.

Sup. hoc inf. in §. vlt. huius Reſ. à lin 8. & verſ. Et ideò. & latè inf. in Reſ.64. à §. Quod ſi rogas.

4. Sed, his minimè ſuffragantibus, communiter docent Doctores, abſolutionem Bullæ non prodeſſe in in foro exteriori; & ita abſolutum debere ſe gerere in publico tanquam excommunicatum, ad euitandum ſcandalum; poſſe tamen ſecretò, & ſine ſcandalo Miſſam audire, Sacramenta recipere, & cum aliis colloqui, manifeſtando, ſe eſſe per Bullam abſolutum. Et ita hanc ſententiam, contra Doctores citatos, docet Auila *de cenſ. p.*2. *c.*7. *diſp.*3. *dub.*12. Acoſta *in expl. Bull. q.*50. *per tot.* Villalob. *in ſum. tom.*1. *tract.*27. *clauſ.*9. §.2. *n.*24. qui citat Henriquex, Lopex, Guttierrez, Couarruuiam, & alios.

5. Aduertunt tamen, quòd Iudex contra ita abſolutum per Bullam, non tenetur procedere: vnde, ſi velit eſſe benignus, poteſt acceptare hanc abſolutionem, etiam pro foro exteriori, & repellere accuſationem Fiſcalis accuſantis illud, quòd, verbi gratia, celebrauit; vel in ferenda ſententia contra illum temperare rigorem, & pœnam. Et ita docent Auila, & Acoſta, *vbi ſuprà*, cum Henriquez *lib.*13. *cap.*27. *n.*5. *circa fin.*

Sup. hoc in Reſ.1. not. primæ huius verſ. §. vlt. & in Reſ. 3. §. Reſpondeo ſecundo.

6. Notandum eſt verò cum Acoſta, omnia ſupradicta procedere, quoad abſolutionem cenſurarum ab homine, non quoad abſolutionem cenſurarum à iure. Vnde abſolutio virtute Cruciatæ à cenſura lata à iure, valebit etiam in foro exteriori, & iudiciali: nam Summus Pontifex in Bulla aſſerit, ſuper cenſuras ab homine latas non cadere abſolutionem virtute Bullæ in foro exteriori: ergo cadet ſuper cenſuras iure latas. Et ideò abſolutus per Bullam à cenſuris iure latis debet poſtulare ſchedulam iuxta Conſilium Nauarri, vt in foro exteriori, ſi opus fuerit, probet, ſe abſolutionem obtinuiſſe ab illa cenſura: & ſi ita aliquis Presbyter percuteret alium Presbyterum, & poſteà abſolutus per Bullam in altari miniſtrauerit; ſi ſchedulam de tali abſolutione demonſtrauerit, puto, non poſſe illum Fiſcalem Curiæ Archiepiſcopalis, vel alium in foro exteriori accuſare, & pœnas excommunicationis exigere: nam per illam abſolutionem Bullæ liberatus etiam fuit à foro exteriori: nam, vt diximus, abſolutio Bullæ quoad cenſuras à iure latas, non ſolùm prodeſt in foro animæ, ſed etiam in foro iudiciali: quod eſt valdè notandum. Et hæc dicta ſufficiant quoad præſentem quæſtionem, circa quam etiam, ſi libet, vide Filliuc. *tom.*1. *tract.*11. *cap.*9. *n.*191.

Sup. contento in hoc §. in to.5. tr.1. lege doctr. Reſ.80. & vide §. Reſ. 3. not. primæ huius Reſ.

Et ſup. ſchedula contẽta in lin.9 huius §. inf. latè in Reſ.64. à §. Quod ſi rogas. & ſeq. & ſup. à medio §. Nec obſtat. huius Reſ.

RESOL. LXIII.

An abſolutio excommunicationis facta virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilei, vel alterius priuilegij, valeat etiam in foro exteriori?

Et an virtute ſupradictorum poſſit Confeſſarius abſoluere excommunicatum extra Sacramentum Pœnitentiæ? Ex p. 5. tract. 9. Reſ. 13.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in Reſ. ſeq. & pro parte in 10. 5. tr. 2. Reſ. 80. & in tom. 7. tr. 2. Reſ. 146. in fine, & in 10. 3. tr. 2. laté in §. Reſtat modo. & ſeqq. Reſ. 64.

§. 1. DE hac quæſtione ego tractaui *in 1. part. tract. 11. reſol. 26.* vbi pro negatiua ſententia adduxit plures DD. quibus nunc addo Tutrianum *de cenſur. lib. 2. diſputat. 24. dub. vlt.* & Hurtadum *diſputat. 15. de excommun. difficult. 4. num. 16.* quia id eſt contra rigorem iuris, & iuriſdictionem Ordinariorum, quo Tribunal eorum non parum turbatur, quod non eſt credendum generali & abſoluta conceſſione concedi, præſertim quando in priuilegio dicitur, pro foro tantum conſcientiæ.

2. Verùm præter Medinam & Rodriq. contrariam ſententiam docet Suarez *diſputat. 7. ſect. 5. num. 20.* & Ioannes de la Cruz *in direct. conſc. 1. part. 2. de excomm. dub. 5. concl. 3.* vbi ſic ait. Nota quod in Bulla Cruciatæ non petitur quòd abſolutio excommunicationis fiat in ſacramento Pœnitentiæ, ſed quia confeſſio eſt præuia ad abſolutionem peccatorum, conceditur ibi vt poſſit eligi Confeſſarius approbatus pro peccatis, qui etiam poſſit abſoluere ab excommunicatione, & aliis cenſuris, & valet etiam pro foro externo, ſatisfacta parte, & ceſſante contumacia, abſolutio cenſurarum facta virtute Bullæ, aut alterius ſimilis indulti. Ita ille & ratio eſt, eſt quia ex vna parte in dicto priuilegio facultas abſoluendi abſolutè & abſque reſtrictione conceditur, & ex altera eſt gratioſa & liberalis. Ergo non eſt reſtringenda & limitanda. Imò addit Suarez quòd quando in priuilegio dicitur *in foro tantùm conſcientiæ*, ea reſtrictio non additur ex vi illius abſolutus non habeatur vt abſolutus, & immunis ab excommunicatione in foro exteriori, & contentioſo, ſed vt iudex poſſit adhuc de delicto cognoſcere, & pœnitentiam foro contentioſo accommodatam imponere.

Sup. hac in Reſ. not. præterita §. Nec obſtat.

3. Notandum eſt tamen hìc ſtando etiam in prima opinione, poſſe iudicem eiuſmodi abſolutionem acceptare, quia in hoc nullum eſt incommodum, niſi forte cederet in graue partis detrimentum: cui reus nollet ſatisfacere, cùm facilè poſſet; tunc enim huic fieret iniuria. Ita Coninch *de Sacram. diſp. 14. dub. 16. num. 227.* cui adde Henriquez *lib. 8. cap. 60. num. 4. in gloſ. lit. I.* vbi ſic ait. Si iudex eſt benignus, poteſt liberare ſic abſolutum etiam in foro exterion. Ita ille. Cui etiam adde Layman *tract. 5. part. 1. cap. 7. num. 5.* & Auilam *de cenſur. part. 2. cap. 7. diſputat. 3. dubitat. 12. §. ex dictis ſequitur.* Quod verò aſſerit Ioannes de la Cruz *vbi ſuprà*, nempe virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum priuilegiorum, poſſe Confeſſarium abſoluere excommunicatum extra ſacramentum pœnitentiæ, latè ego contra aliquos firmaui *in 1. part. tractat. 11. reſol. 25.* & firmat nouiſſimè Hurtado *de excommunic. diſputat. 15. difficul. 5. num. 18.* & Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 1. de cenſ. in communi dubitat. 14. num. 105.* qui optimè notat hanc ſententiam eſſe veram, etiamſi in Bulla, ſeu priuilegiis dicatur abſolutionem eſſe dandam in foro conſcientiæ, vel in foro pœnitentiæ, aut dicatur, *eorum confeſſionibus diligenter auditis.*

Sup. hoc ibidem §. Aduertendum. & melius in alio §. eius num.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 65. & in aliis nouiſſime. & pro priuilegiis Regnlarium in to. 7. tr. 1. Reſ. 163. & in aliis eius annot.

RESOL. LXIV.

An abſolutio ab excommunicatione tam à iure, quam ab homine lata, obtenta virtute Bullæ Cruciatæ valeat etiam in foro externo?

Et docetur, qualiter probabis te eſſe abſolutum, vt iudex credere teneatur.

Et quid eſt dicendum pro prima difficultate poſt Conſtitutionem 105. Vrbani VIII. editã anno 1630. die 19. Iunij? Ex p. 11. tr. 2. & Miſc. 2. Reſ. 61.

§. 1. OLim de hoc caſu ſatis dixi, nunc interrogatus de illo à quodam Equite Hieroſolymitano, aſſero pro affirmatiua ſententia, præter Doctores a me alibi citatos, ſtare Bobadillam *in Polit. tom. 1. lib. 2. cap. 19. num. 46.* & Garziam *de Benef. tom. 1. part. 2. cap. 5. num. 55.* Quibus ego addo nouiſſimè Antonium Eſcobar *in Theolog. moral. tom. 1. lib. 7. ſect. 2. cap. 3. Probl. 41. num. 586.* & Andream Mendo *in Bulla Cruciatæ.*

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & pro parte in 10. 5. tr. 2. Reſ. 80. & in to. 7. tr. 1. Reſ. 146. in fine, & lege §. penult. & vlt. huius Reſ. & ſignanter in to. 3. tr. 2. ex Reſ. 64. laté in §. Reſtat modo. & ſeq. Sed hic inf. lege §. Pero ya. huius Reſ.

2. Probatur primò, quia in Bulla Cruciatæ conceditur poteſtas abſoluendi abſque vlla limitatione fori interni: ergo non eſt à nobis adhibenda, cùm beneficium Principis debeat latam habere interpretationem, *leg. Beneficium ff. de conſtit. Princip.* & *lege 28. titul. 34. part. 7.* & in dubio debeamus interpretari actum vt pleno valeat quam debiliori, *leg. Quoties la 2. ff. de rebus dubiis.* Secundò, cùm Pontifex intendit, vt ſolùm pro conſcientiæ foro abſolutio, & diſpenſatio proſit, vt videre eſt in facultate conceſſa Epiſcopis à Tridentino *ſeſſ. 24. capit. 6. de reformat.* & in diſpenſationibus, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur. Cùm ergo in Bulla Cruciatæ id non expreſſerit, pro vtroque foro prodeſſe abſolutio debet. Tertiò, abſolutio pro ſolo conſcientiæ foro eſt nimis limitata, & reſtricta, ita vt nequeat abſolutio ſimpliciter dici: ſiquidem virtute illius non poteſt abſolutus ſe publicè, & in exteriori foro diuinis immiſcere, quin poſſit per Iudicem puniri. At in Bulla Cruciatæ conceditur abſolutio à cenſura ſimpliciter, & abſolutè: ergo de abſolutione ſimpliciter, & abſolutè intelligenda eſt.

3. Deinde, quia ſimilis conceſſio facta fuit à Pio V. in quodam Iubileo anni 1568. die 17. Octobris in aliis Iubileis à Gregorio XIII. & XIV. conceſſis. Ij enim Pontifices poſtquam in præfatis Iubileis conceſſerunt facultatem abſoluendi à cenſuris reſeruatis, explicarunt huiuſmodi abſolutionem non prodeſſe in foro externo, ſeu contentioſo, niſi parti ſatisfecerint pœnitentes, quæ proxima verba apertè innuunt, talem abſolutionem, ſatisfacta parte, etiam in externo foro valere; ergo ſimiliter cum Cruciata abſolutionem à cenſuris concedat, cùm partis læſæ ſatisfactione, & non limitet huiuſmodi abſolutionem ad forum internum: ſatis probabiliter aſſeri poteſt, etiam parte ſatisfactoria in exteriori foro valere.

4. At his non obſtantibus negatiuam ſententiam plures ſuſtinent, quos citat & ſequitur Caſtrus Palaus *tom. 4. tractat. 25. punct. 9. num. 9.* qui tamen addit, quod eſtò abſolutio data à Confeſſario pro foro externo non proſit, ſed illa non obſtante, poſſit iudex aduerſus abſolutum procedere, ac ſi abſolutus non fuiſſet: tamen ſi de abſolutione fidem faciat, temperandus eſt rigor in punitione.

6. Quod ſi roges, qualiter probabis te eſſe abſolutum, vt Iudex credere teneatur, affirmat Medina *inſtruct. Confeſſor. cap. 12. in fine.* Rodriquez *in addit. ad ſupradictum §. 9. num. 51.* te ſufficienter id probare

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præterita §. Nec obſtat. ad med. à

I ſi

verſ. & volũ & in §. vlt. à lin. 8. & verſ. Et ideo.

ſchedulam à Confeſſario accipias, in qua ipſe Confeſſarius teſtetur, te virtute Cruciatæ abſoluiſſe parte ſatisfacta. Scio tamen Ledeſmæ 2. *part.* 4, *quæſt.* 26. *art.* 1. *col. pænult.* & Ioan. Gutierr. *qq. Canon. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 17. non probari dictum teſtimonium, quia eſt teſtimonium Confeſſarij, qui in iudicio forenſi non admittitur vt teſtis, cùm ſit index pro ſolo conſcientiæ foro conſtitutus, ob quam cauſam Rodriquez addit, adducendos eſſe duos teſtes, qui abſolutioni interſint, & de illa teſtificari poſſunt. Nauarrus verò *lib.* 5. *conſil. tit. de ſentent. excommunicat. conſil.* 26. ſentiens non eſſe ſufficientem ſchedulam Confeſſoris ad faciendam fidem, neque eſſe tutum adducere teſtes, qui abſolutioni, quæ frequenter datur in Sacramento Pœnitentiæ, interſint, aſſerit, prædictam ſchedulam à Confeſſario affirmante, ſatisfacta parte, abſoluiſſe, debere accipi coram Notario, & teſtibus, & Nolatinm in fine ſcheculæ teſtari debere, te fuiſſe à Confeſſore prædicto abſolutum, tali die, & loco, &c. & ad illius abſolutionis fidem faciendam illam ſchedulam datam fuiſſe.

6. Cæterum Palaus, *vbi ſupra num.* 12. exiſtimat, ſolum teſtimonium Confeſſarij oſtenſa Bulla, ſufficere, vt Iudex teneatur credere, te fuiſſe abſolutum, vt rigorem pœnæ ordinariæ temperet. Nam tùm ſatisfacta parte, non agatur de præiudicio tertij, videtur Confeſſario credendum, qui ob officium Iudicis in foro conſcientiæ incapax non eſt teſtificandi ex licentia pœnitentis, & in illius fauorem in foro externo: Si enim contrahens ſecundas nuptias ob acceptum nuncium de morte vxoris, qui falſus fuit, excuſatur à pœna, quibus afficiendus erat ob contractum matrimonium, viuente coniuge: quia prudenter proceſſit, fidem teſti aliàs idoneo adhibens, vt probat *text. in Cap. in præſentia; de ſponſalibus*; cur non poterit Iudex te excuſare à cenſuræ violatione ob dictum Confeſſarij teſtantis te abſoluiſſe? Certè poteſt. Ita Palaus.

7. Et hæc omnia hinc inde aſſerebant Doctores circa præſentem difficultatem ante quamdam Conſtitutionem Vrbani VIII. ſed poſt illam abſolutè docent, abſolutionem obtentam ab excommunicatione virtute Bullæ Cruciatæ non valere pro foro externo; & ita tenet nouiſſimè Magiſter Gallego de Vera *in Bulla Cruciata, capit.* 9. *dub.* 114. vbi ſic ait; [Preguntaſe, ſi da abſolucion de la deſcomunion que le puede bazer por la Bula, vale tambien para el foro exterior.

8. Encontrados eſtan los Doctores en eſta parte, anſi dentro de la Eſcuela de Santo Tomas, como entre los de à fuera; afirmando vnos, que vale para el foro exterior, y negando los otros. Y Antonino Diana refiere muchos Autores por entrambas partes, (y yo podia añadirle muchos, como lo hago en eſta obra; pero no es neceſſario, como ſe vera) en la 1. *p. tract.* 11. *de Bull. reſ.* 26. y en la 5. *p. reſ.* 13. y los refiere fielmente.

Quæ nunc præced. ſunt Reſ. & in aliis earũ primatum annotationum.

9. Pero ya nn ay que canſarnos acerca deſto, porque ſu Santidad de Vrbano VIII. que es el que al preſente concediò la Bula de la Santa Cruzada, dirimiò eſta duda y controuerſia en vna Bula ſuya, y motu proprio, cuyo titulo es, *Innouatio Conſtitutionis felicis recordationis Clementis VIII.* ſu data en Roma à diez y nueue de Iunio de mil y ſeiſcientos y trienta: digo, que dirimiò eſta controuerſia, explicando expreſſamente, que la Bula de la Cruzada, no aprouechaua para el foro exterior, ſino ſolo para el foro de la conciencia: y aſſi yendo tratando en la ſobredicha Bula, y motu proprio de la conceſſion que hazia en la Bula, de que el Confeſſor eleto por ella, podia abſoluer de todos los caſos reſeruados, aun de los contenidos en la Bulla de la Cœna, (excepto el crimen de beregia,) dize el Papa Vrbano VIII. que la tal facultad, *Non niſi in foro conſcientia, non autem in foro externo ſuffragatur.* Trae toda eſta Bula Antonino Diana, en las adiciones ſecundarias, que andan en las impreſſiones nueuas, al fin de la tercera parte de las obras de Diana.[Hæc ille.

In Reſ. quæ hîc eſt ſupra 29. §. 2. per totum ſignanter ibi ſup hoc poſt medium dicti §. verſ. nõ niſi in foro conſcientiæ, & in tom. 3. tr. 2. Reſ. 64. ſignanter in fine. § Reſtat, & lege aliar Reſ. poſitar in annot. prima huius Reſ.

10. Qui quidem poterat in confirmatione ſuæ ſententiæ adducere noſtrum cariſſimum Conciuem Patrem Bardi, nam *in Bulla Cruciata, p.* 2. *tr.* 2. *cap.* 5. *ſect.* 1. *num.* 11. ſententiam Magiſtri Gallego ante illum docuerat, ſic aſſerens; Denique concluſio iſta eſt iam definita ab Vrbano VIII. in Conſtitutione 105. edita anno Domini 1630. die 19. Iunij, quæ reperitur *in tom.* 4. *Bullary*, & incipit: *In ſpecula militantis Eccleſia*, Declarauit enim Pontifex, abſolutionem datam etiam à reſeruatis in Cœna Domini, non ſuffragari niſi in foro conſcientiæ, non autem in foro externo; proinde omnis alia opinio contraria hodie nequit practicari. Ita Bardi.

11. Sed vide ne verba Vrbani VIII. poſſint intelligi vt Bulla non ſuffragetur pro foro externo directè, & immediatè, ſecus autem indirectè, & eo modo quo ſupra Doctores explicare laborant. Et quidem Pater Eſcobar ſcripſit poſt dictam Bullam; Pater Mendo illam nominatim ponderauit, & tamen nullam difficultatem habuerunt circa verba à Gallego, & Bardi adducta, imò ſententiam affirmatiuam, vt ſupra tenuerunt; Ideò tu cogita. Ego interim non recedam à ſententia negatiua Patris Bardi, & Magiſtri Gallego.

RESOL. LXV.

Vtrum virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quis extra confeſſionem abſolui à cenſuris?

Idem quæritur de Iubilæo. Ex parte 1. tractatu 11. Reſol. 25.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Fillíucius *tom.* 1. *tractatu* 11. *cap.* 9. *num.* 294. Vaſquez *in* 3. *parte, tom.* 4. *tractat. de excommunicat. dub.* 20. *num.* 9. Sanctarellus *tractat. de Iubileo*, 8. *dub.* 8. Acoſta *in expoſit. Bull. quæſt.* 30. *in fine.* Fernandez *in exam. Theolog. mor. par.* 3. *cap.* 9. §. 12. *num.* 4. qui citat Conarruuiam, Nauarrum, & Cordubam. Idem docet Suarez *in* 3. *part. tom.* 5. *diſput.* 7. *ſect.* 5. *num.* 35. Rodriquez *in Bulla*, §. 9. *num.* 54. *dict.* 5. & alij. Primò, quia ita declarauit Pius V. in Bulla Iubilei, anno 1568. Secundò, quia in Bulla apponitur clauſula, *auditis Confeſſionibus*: & licèt non apponatur; habetur tamen alia æquiualens, videlicet, quòd poſſint eligere Confeſſarium, qui poſſit illos abſoluere à peccatis, & cenſuris,

Sup. hoc ſupra in Reſ. 61. §. vlt. ad mediũ, verſ. quod vero. & infra lege Reſ. 133. per totã ſignanter, §. 2. & ex Reſ. 128. §. Sed ego. poſt medium, à verſ. Dicẽdũ & in aliis eius annot. & in tom. 5. tr. 1. Reſ. 194. §. 2. prope finem, à verſ. vbi, n. 7. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 168. §. 2. à verſ. quod etiam.

2. Sed contrariam ſententiam, tanquàm probabiliorem, amplectendam eſſe exiſtimo, quam tuentur Auila *de cenſ. part.* 2. *cap.* 7. *diſp.* 3. *dub.* 13. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 9. §. 2. *n.* 23. Sanchez *de matr. tom.* 3. *lib.* 8. *diſput.* 34. *num.* 30. Vega *in ſum. tom.* 1. *cap.* 6. *caſ.* 3. Ledeſma *in ſum. tom.* 1. *tract. de exam. cap.* 8. *dub.* 3. Coninch *de Sacram. diſp.* 14. *dub.* 16. *num.* 253. & Victoria, Pegna, Medina, Sancius, & Guerrera, Archiepiſcop. Granatenſis, Vir doctiſſimus, & alij Theologi Salmanticenſes apud Henriq. *in ſum. lib.* 8. *c.* 13. *num.* 2. *in Gloſſa, lit. O.* & tandem ex Dominicanorum Familia Vir doctus, Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p.* 2. *tract. de excom. dub.* 5. *concl.* 3. vbi ſic ait: [Nota, quòd in Bullis Cruciatæ non petitur, quòd abſolutio excommunicationis fiat in Sacramento Pœnitentiæ: ſed, quia confeſſio eſt præuia ad abſolutionem peccatorum, conceditur ibi, vt

poſſit

poſſit eligi Confeſſor approbatus, qui etiam poſſit abſoluere ab excommunicatione, & alijs cenſuris.] Ita ille. Et ita declaraſſe Commiſſarium Cruciatæ, teſtatur Auila, *vbi ſuprà*, maximè hodie, quia non adeſt in Bulla clauſula illa, *audita Confeſſione*: & etiamſi adeſſet, puto ſententiam noſtram eſſe probabiliorem, & tutam in praxi, vt ego ſæpiùs conſului, & practicaui. Et ratio eſt: quia nulla neceſſaria eſt connexio inter abſolutionem à cenſuris. Secundò, quia ſæpè expedit, vt ita fiat, vt ſi reus non ſit paratus, quomodo frequenter ſolet accidere in praxi, vt ſtatim confiteatur, & adſint cauſæ, ob quas expediat eum ſtatim abſolui.

3. Ad argumenta in contrarium adducta reſpondetur: & ad primum dico cum Villalobos, *vbi ſuprà*, quòd illa declaratio Pontificis habuit locum pro illo Iubileo, in quo conceſſa fuit illa facultas tali pacto, & conditione. Ad ſecundum reſpondeo cum Auila, & alijs, quod illa verba, *audita Confeſſione*, referenda ſunt ad abſolutionem à peccatis, non autem ad abſolutionem à cenſuris: referenda ſunt enim ſingula ſingulis, & reſpectiuè intelligenda, reſpectu poteſtatis abſoluendi ab omnibus peccatis, quæ ſimul cum alia facultate ſolet concedi. Ad illud verò, quod dicitur, in Bolla adeſſe illa verba, quòd quis poſſit eligere Confeſſarium, vt eum abſoluat à peccatis, & cenſuris. ergo, &c. Reſpondetur eſt iſtis verbis non ſequi vtramque abſolutionem ſimul, aut ab eodem debere dari.

RESOL. LXVI.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis abſolui ab excommunicatione lata contra cauſantes, aut procurantes, vel conſulentes abortum?

Et an Gregorius XIV. in proprio motu conceſſerit, cuilibet Confeſſario approbato ſæculari, vel Regulari, vt poſſit in loco conſcientiæ abſoluere à peccato abortus fœtus animati, & ab excommunicatione lata contra perſonas ibi expreſſas?

Et notatur poſſe Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ abſoluere aliquem ad cautelam: vt quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum. Ea p. 5. tract. 9. Reſ. 40.

§. 1. Videtur negatiuè reſpondendum; quia Sixtus V. edidit Motum proprium *anno* 1588. qui incipit, *Effrænatam*, in quo reſeruat Summus Pontifex abſolutionem à cenſuris ibi latis contra prædictos cauſantes, vel conſulentes abortum, & addit quòd virtute Iubilei, aut Bullæ non poſſit impendi abſolutio ab illis, quod ita planè eſſe intelligendum, & ad literam, docet Rodriquez *in expoſit. Bullæ*, §. *num.* 90. & fauent quidam iuniores, dicentes eſſe probabilius & ſecurius.

Sup. hoc pro Iubileo. in tom. 5. tr. 6. Reſ. 6.

2. Verùm his non obſtantibus affirmatiua ſententia tenenda eſt. Primò, quia Gregorius XIV. in proprio Motu ſuprà relato concedit cuilibet Confeſſario approbato ſæculari, vel regulari, vt poſſit in foro conſcientiæ abſoluere à peccato abortus, & excommunicatione lata contra perſonas ibi expreſſas, vbi planè loquitur de abortu fœtus animati, vt docet Henriquez *lib.* 10. *cap.* 35. *vbi ſuprà*. Secundò probatur, quia in Bolla Cruciatæ datur facultas abſoluendi ab omnibus cenſuris, etiam Papæ reſeruatis, exceptis his, quæ hæreſi ſunt annexæ. Ergo quantumcumque cenſuræ abortus reſeruatæ ſint Papæ, poterit quis virtute Bullæ abſoluere. Nec iuuat reſpondere non poſſe, quia in prædicto Motu proprio Sixti V. continetur prohibitio, qua cauetur abſolutio ab illis virtute Bullæ; hoc, inquam, non obſtat, quia Commiſſarius ex facultate Apoſtolica poteſt ſuſpendere, & ſuſpendit omnia contraria Cruciatæ, licèt habeant clauſulam contrariam tali ſuſpenſioni, vt teſtati ſunt viri doctiſſimi ab ipſomet Commiſſario conſulti ſuper hac ſua facultate. Tum, quia Sixtus V. non potuit coarctare poteſtatem Pontificum, qui eidem ſucceſſerunt: omnes autem abſque vlla limitatione conceſſerunt, vt virtute Cruciatæ poſſent eam ſumentes abſolui ab omnibus peccatis & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, hæreſi duntaxat excepta. Imò opinantur nonnulli, quòd adhuc Sixto V. viuente potuerit quiſpiam virtute Bullæ Cruciatæ per eumdem anno ſequenti conceſſæ à cenſura ex abortu incurſa abſolui. Et ita docet Henriquez *lib.* 6. *de pœnitent. cap.* 10. *in gloſſa lit. F. & lib.* 10. *cap.* 35. *lit. F.* cum Ludouico de la Crux *in Bulla Cruc. diſput.* 1. *cap.* 4. *dub.* 6. *num.* 7.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 6. Reſ. 7. & in fine Reſ. not. præcitæ.

3. Notandum eſt hìc obiter contra Nauarr. *cap.* 27. *num.* 273. Couarr. *in cap. alma mater, part.* 1. §. 12. *verſ. ſecundò eſt inquirendum*, Felinum *in cap. cauſam*, *num.* 6. *de reſcript.* Decium *in cap. præterea, n.* 6. *de offic. deleg.* & alios, poſſe Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ abſoluere aliquem ad cautelam: vt quando dubitat probabiliter, an quædam excommunicatio publicè lata comprehendat illum. Ita Coninch. *de Sacram. diſp.* 14. *dub.* 26. *n.* 200. Suar. *de conſ. diſp.* 7. *ſect.* 8. *à num.* 12. Henriquez *lib.* 13. *cap.* 29. *num.* 5. & alij.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 59. §. 2.

RESOL. LXVII.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis abſolui ab excommunicatione incurſa per duellum? Ea part. 5. tract. 14. & Miſcell. 2. Reſ. 104.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Sanchez *in ſumma, tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 39. *num.* 27. vbi ſic ait: Poterit Confeſſarius electus per Bullam Cruciatæ abſoluere ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo, ab iſta Excommunicatione duelli, quia cùm Bulla quotannis publicetur, & ab eodemmet Pontifice concedatur, non eſt veriſimile eius intentionis eſſe priuilegium tollere Bullæ, concedens ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo abſolutionem ab omnibus caſibus Papæ reſeruatis. Ita Sanchez. Sed Hurtadus de Mendoza *in* 2. 2. *diſp.* 170. *ſect.* 21. §. 201. licèt ſequatur opinionem Sanchez, eius tamen rationem non approbat, quam putat in alijs occaſionibus nullo modo eſſe probandam; ſed affirmatiuam ſententiam docet, nempe excommunicationem incurſam ex duello eſſe per Bullam Cruciatæ abſoluendam, quia Bulla Cruciatæ non reuocatur, niſi per expreſſam derogationem, quæ derogatio non continetur in Motu proprio Clementis VIII. ergo, &c. quæ doctrina eſt valde notanda pro auctoritate Bullæ Cruciatæ.

Sup hac excommunicatione, ſi eſt occulta, ſupra ex lata doctrina Reſ. 410. & aliarum eius primæ anuor. ſignanter in §. Item poſſe.

RESOL. LXVIII.

An imponentes gabellas ſuper rebus, quæ ad proprium vſum, vel familiæ emuntur, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & per Cruciatam ſint abſoluendi?

Et quæritur, an ſupradictæ gabellæ ſint iniuſtæ. Ea p. 1. tract. 11. Reſ. 38.

§. 1. Prima opinio affirmat: & ita docet Toletus *lib.* 5. *cap.* 74. quia dictæ gabellæ ſunt iniuſtæ, vt notat Caietanus *in ſumma, verb. vectigal.* Tabiena *eod. verb. num.* 4. Angelus *verb. pedagium*, *num.* 2. Armilla *verb. gabella, num.* 2. Ledeſma 2. *p. quæſt.* 18. *art.* 3. Medina *in p.* 2. *quæſt.* 96. *art.* 4. Beia *p.* 1. *caſ.* 13. Gabriel *in* 4. *diſt.* 15. *quæſt.* 5. *concluſ.* 2. *lit. Z*, cum aliis. Probatur ex *l. vniuerſi.*

Sup. doctrina contenta à in. 2. huius Reſ. in tom. 8. tractat. 7. Reſ. 60.

quibus ego addo Homobonum *de exam. Eccl. p.1. tr.5 c.6. q.40.* Villalob. *in ſum. tom.1. tr.26. clauſ.9. §.3. n.3.* & Suarez *de relig. tom.2 lib.6. c.16. n.4.* quia in textu Bullæ Cruciatæ non dicitur: *Vt audiens Confeſſionibus, commutatio votorum efficiatur.* Ergo &c.

Sup. contento in hoc §. in to. 7. tr. 4. Reſ. 12. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 274. & 275. & in aliis earum primarum annot.

3. Et hæc doctrina procedit etiam, quando dicta commutatio efficeretur per priuilegia regularium, vel aliquod Iubileum. Ita Nauarus *in ſumma, verb. Indulg. num.8.* Henriquez & Sanchez, *vbi ſuprà*, quidquid in contrarium aſſerat Saytus *in claui lib.6. c.11. n.105.* Beia *p.2. caſ.1.* Peregrinus *in compend. noſtrorum priuil. p.1. tit. commut. §.3.* Sanctarellus *tract. de Iubil. c.8. dub.8.* & alij penes ipſos.

RESOL. LXX.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare omnia vota, quæ Epiſcopus commutare poteſt?

Idem dicendum eſt de Iubileo.

Et an doctrina huius Reſolutionis procedat, quãdo Epiſcopus diſpenſat, vt Epiſcopus tantum, non autem quando diſpenſat vt Sedis Apoſtolicæ delegatus, quia in tali caſu Confeſſarius virtute Cruciatæ non poſſit tale votum commutare, vt quando diſpenſaret in his, votis ratione ſolius neceſſitatis? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 56.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Reſ. 267. §. Sed ego. ad med. verſ. Vnde.

§. 1. HÆc quæſtio multùm conducit ad reſolutionem multorum caſuum quos *ſuprà* determinauimus, & *infra* examinandi ſunt: ideò reſpondeo affirmatiuè cum Bonacina *de legib. diſp.4. q.2. punct.7. §.3. n.16.* Sanch. *in ſum. to.1. lib.4. c.54. n.19. & de matr. tom.3. lib.8. diſp.15. num.5.* quem nouiſſimè ſequitur Sanctarell. *de Iubil. c.9. dub.1.* & alij; & ita dicendum eſt de Iubileo: ex quibus patebit reſolutio multorum caſuum.

Sup. hoc inf. in Reſ. 119. lege eius doct. & aliaſ ſ eius primæ, & ſecundæ annot.

2. Notandum eſt tamen, ſupradictam ſententiam procedere, quando Epiſcopus diſpenſat, vt Epiſcopus; non autem quando diſpenſat, vt Sedis Apoſtolicæ delegatus, vt ex multis notauit noſter P. Leone *in tract. de Iubil. part.2. quæſt.13. ſect.2. num.97.* & Barboſa *de poteſt. Epiſcop. par.2. alleg.37. n.14.* qui citat Rodriquez, & Suarez: nam in tali caſu Confeſſarius non poſſet tale votum commutare per Cruciatam, ſicuti quando Epiſcopus diſpenſaret in his votis ratione ſolius neceſſitatis, vt obſeruat Sanchez *de matrim. lib.2. diſp.40. num.9.*

RESOL. LXXI.

Quænam vota poſſit Confeſſarius, virtute Bullæ Cruciatæ commutare? Ex part. 1. tractat. 11. Reſ. 68.

§. 1. REſpondeo omnia præter votum caſtitatis, Religionis, & vota tranſmarina: & ideò poteſt commutare votum eundi Romam, aut Compoſtellam, peregrinandi gratia, quod votum vulgò dicitur, *de S. Giacomo de Galicia.* Et ratio eſt: quia in Bulla illa vota excipiuntur: ergo, &c. Et ita notat Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. cap.9. ſect.2. §.17. n.7.* Villalobos *in ſum. tom.1. tr.27. clauſ.9. §.5. n.43.* qui citat Rodriquez.

RESOL. LXXII.

An Confeſſarius peccet, vt ſi ſine cauſa nolit virtute Cruciatæ commutare vota pœnitentis?

Et an etiam Regulares peccent, ſi nollent virtute ſuorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare: Ex p.1. tr.11. Reſ.44.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Reſ. 16. per tot.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, cum Sanchez *in ſumm. tom. 1. lib.3. c.54. n.12.* qui citat multos alios quibus ego addo Bartolom. à S. Fauſto *in theſ. relig. lib.4 quæſt.53.* & Homobonum *de exam. Eccl. p.1. tr.5. c.6. q.40.* Et ratio eſt: quia, cùm Confeſſarius per Bullam Cruciatæ ſit Iudex delegatus in pœnitentis fauorem, tenetur ius ex priuilegio illo ſibi conceſſum tribuere, ſicut Epiſcopus dicitur infidelis *in cap. quanto. 2. q.5.* ſi deneget diſpenſationem ſubdito petenti ex iuſta cauſa.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ.

2. Notandum eſt verò, quòd regulares non peccarent, ſi nollent virtute ſuorum priuilegiorum vota pœnitentis commutare. Et ratio eſt: quia non aſtringuntur vti ſuo priuilegio. Ita Sanchez, *vbi ſuprà*, cum aliis: licèt non minus probabiliter contrarium aſſerat Henriquez *lib.7. cap.28. n.2.* cum aliis quos ſequitur Fauſtus, *vbi ſuprà, q.54.* addens, *in fine quæſtionis*, Confeſſarios in vtroque caſu peccare ad minus venialiter.

RESOL. LXXIII.

An Confeſſarius poſſit commutare vota poſt Bullam ſuſceptam emiſſa? Ex p.1. tr.11. Reſ.50.

Sup hoc ſup. in Reſ. 49. §. 1. in fin. & ſeq. & in 10. 3. tr. 1. Reſ. 72. §. vlt.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, quidquid dicat Sotus cum Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. c.9. ſect.2. §.17. num.4.* & Villalob. *in ſum. tom.1. tr.27. clauſ.9. §.3. num.40.* qui citat Nauarrum, Cordubam, & Azorium. Sed mecum ſentit Ledeſma *in ſum. tom.2. tr.11. c.4. dub.5.* & Acoſta *in Bull. q.73.* Et ratio eſt: quia fauores ſunt ampliandi: & quando Summus Pontifex in Bulla concedit priuilegium commutandi vota, non illud reſtringit, aut limitat: ergo neque nos reſtringere: aut limitare debemus. Et Henriq. *in ſum. lib 6. c.16. num.3. in Gloſſ. lit. N.* aſſerit ita etiam ſenſiſſe omnes Doctores Salmanticenſes, & opinionem Soti falſam etiam ibi vocat. Vide etiam Maldcrum *in 2. 2. tr.10. c.5. dub.11.*

RESOL. LXXIV.

An Confeſſarius in fine anni poſſit differre commutationem voti, etiamſi annus Cruciatæ tranſeat, ſi velit maturius conſiderare ſuper voti commutationem, dicendo pœnitenti, commuto tibi votum in id, quod ego, vel alius poſtea exiſtimabit commutandum?

Et in tali caſu, an pœnitens peccet, ſi illud votum violauerit antequam Confeſſarius materiam ſubrogandam præſcribat? Ex p.1. tract.11. Reſ.52.

Sup. hoc quamuis pro Iubilæo tantum inf. in tr.4. ex Reſ. 60. lege doct. §. vlt. ad med. à verſ. Ex nunc.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè cum Suarez *de relig. tom.2. lib.7. c.11. n.15.* Sanchez *in ſum. to.4. lib.4. cap.54. n.31. 42. & 39.* qui rationem adducit: quia iam accepit poteſtatem, & inchoauit cauſam, & vt dicam, conceſſit commutationem tempore habili: quod ſatis eſt, vt poſſit poſteà illud commutare.

2. Notandum eſt vero in gratiam Confeſſariorum, quod in tali caſu, nec peccat pœnitens, ſi, antequam Confeſſarius, vel alius vir materiam ſubrogandam præſcribat; votum illud violauerit. Et ita docet Sanchez *vbi ſupra*, cui ego addo Leſſium *lib.2. cap.40. dub.26. num.109.* quidquid in contrarium aſſerat Rodriquez *in expoſ. noſtra Bulla, §.9. n.115.* Et ratio eſt: quia obligatio illius voti iam eſt extincta, & tranſlata in aliam materiam in genere, quam pœnitens acceptauit; & ideò implicitè voluit id, quod Confeſſarius, vel alius vir præſcripturus eſt, ac ideò ante talem præſcriptionem votum non obligabit.

RESOL. LXXV.

An commutatio votorum facta priuilegium per Bullam Cruciatæ indigeat aliqua iuſta cauſa?

Idem dicendum eſt de Iubileo? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 39.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 77. §. Nota vero.

§. 1. Reſpondeo negatiuè cum Portel. *in addit. ad dub. reg. voti commut.* 81. Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 19. num.* 10. Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. c. 50. num. 19.* Bartol. à S Fauſto *in theſ. relig. lib. 4. q. 20. n. 7.* & aliis. Et ratio eſt: quia, licet ad commutationem voti in æquale bonum, iuſta, & debita cauſa requiratur, vt probant Doctores ex D. Thoma *in 2. 2. quaſt. 87. art. 12. in corp.* tamen quando aliquod Priuilegium ad commutanda vota non confertur ſimpliciter, ſed cum aliquo onere ob bonum publicum, vt fit per Bullam Cruciatæ, vel Iubileum; tunc nulla alia eſt opus cauſa, quàm conferre eleemoſynam in belli ſubſidium præſcriptam in Bulla, & exequi opera in Iubileo definita: quia ob talem cauſam Pontifex in priuilegium concedit.

RESOL. LXXVI.

An quando commutantur vota per Bullam Cruciatæ non ſolum vota diuitum, ſed etiam vota pauperum commutanda ſunt in aliquod temporale belli ſubſidium, per eleemoſynam? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 21.

§. 1. Multi aſſerunt, totam commutationem debere fieri in belli ſubſidium. Ita Ledeſma *in ſumm. tom. 2. tract. 10. c. 8. fol. mihi* 186. vbi abſolutè aſſerit: [Quando, la comutacion ſe haze en virtud de de la Bula, ha ſe de hazer en coſa, que ayuda à la guerra contra los infideles, que es la cauſa de la expedicion de la Bula, y no en otras obras de virtud.] Sic etiam alij.

2. Sed mihi magis placet opinio Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 58.* & aliorum. Puto igitur, non eſſe neceſſarium, iſtam commutationem fieri totaliter in ſubſidium temporale; ſed ſufficere, ſi ſecundùm partem fiat in illud; & ſecundùm aliam partem in alia virtutum opera. Quare prudentis Confeſſarij arbitrio hoc relinquendum eſt, qui conſiderabit voti qualitatem.

3. An verò hæc doctrina procedat in pauperibus, non parua difficultas eſt: nam multi aſſerunt, pauperem, voti commutationem petentem, debere eleemoſynam exiguam in id ſubſidium contribuere quæ ſuæ paupertati æqualis ſit. Ita Sanchez, *vbi ſuprà*, & præter Doctores, quos ipſe citat tenet etiam hanc ſententiam Rodriquez, non tantum in locis ab ipſo citatis, ſed nouiſſimè *in ſum. tom. 4. cap.* 188. *num.* 11. & Raphaël de la Torre *in 2. 2. tom. 1. q. 88. art. 12. dub. 6. num.* 3. vbi ait. [De intentione Bullæ dubitari non poteſt, eſſe intelligendam de ſubſidio temporali. Et cùm ex alia parte conſtet, nullum eſſe ita indigentem, etiam ex oſtiatim mendicantibus, qui aliud temporale non poſſideat; non exiſtimo tutam commutationem factam in ſubſidium ſolum ſpirituale.] Sic ille ſatis probabiliter.

4. Non reticebo tamen, contrariam ſententiam eſſe etiam probabilem, quam docet Leſſius *de iuſt. lib. 2. cap. 40. dub. 11. n. 95.* & Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. c. 19. n.* 18. vbi ſic ait: [Viual. *in candel. p. 3. c. 14. n. 39.* citans Alphonſum Deza (qui fuit Vir doctiſſimus Societatis IESV) in publicis Lectionibus Compluti, dicit, ſufficere ſubſidium ſpirituale: quia Bulla ſolùm dicit ſubſidium: ſed reuerà Bullæ intentio eſt de ſubſidio temporali. Tamen in pauperibus haberet illa interpretatio locum.] Ita Suarez, quem poſteà ſequutus eſt Prædicatorum Familia Ioan. de la Cruz *in director. conſc. p. 1. præcept. 2. dub. 11. concl.* 5. cuius hæc ſunt verba: [Nota, quòd commutatio virtute Bullæ ſub excommunicatione lata à Commiſſario, fiet in eleemoſynam pro ſubſidio belli contra infideles, ſaltem ſecundùm partem, vt ait Suarez. Imò pro pauperibus erit vera Viualdi intelligentia: quod ſat erit, ſi commutatio ſit in ſubſidium ſpirituale.] Ita ille, & ego. Vnde, ſi aliquis Confeſſarius virtute Cruciatæ commutaret vota pauperum, non in tenue ſubſidium temporale ipſius Bullæ; ſed in aliquas orationes, ſcrupulos illi non iniicerem: nam hæc opinio eſt probabilis; magnos enim habet patronos: & ipſemet Sanchez, qui contrariam tenet, etiam illam *vbi ſuprà num.* 5. tanquam probabilem admittit.

RESOL. LXXVII.

An commutatio voti facta per Bullam poſſit fieri in minus bonum. Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 40.

§. 1. Negatiuè reſpondet Portel *in add. ad dubia, regular. verb. voti commutatio, num.* 59. Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 3. c. 45. n. 4.* Suarez *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 7.* & 19. Reginaldus *tom. 2. lib. 8. c. 22. n.* 352. & Ioan. de la Cruz *in direct. p. 1. prac. 2. art. 2. dub. 10. concl.* 5. Raphael de la Torre *in 2. 2. tom. 2. q. 78. art. 12. diſp. 4. num. 1.* Azorius *p. 1. lib. 11. c. 18. q. 6.* Beia *p. 1. caſ.* 49. Sayrus *lib. 6. c. 12. n. 6. & c. 19. num. 7.* & 8. Sotus *lib. 7. de iuſt. q. 4. art. 3.* & alij; quia, licèt priuilegium Bullæ ſit fauorabile; non eſt tamen extendendum vltra verborum proprietatem: ſed commutatio propriè dicit, & ſignificat æqualitatem: ergo &c. — Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 77. §. vlt.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe puto, quam docet Leſſius *lib. 2. cap. 40. dub. 16. n.* 109. Henriquez *lib. 7. cap. 30. n. 5.* Arag. *in 2. 2. q. 88. art. 12.* Medina *in inſtruct. lib. 1. cap. 14.* § 6. Leone *tract. de Iubil. p. 2. q. 12. num.* 64. cum Homobono *de exam. Eccl. p. 1. tract. 5. cap. 6. quaſt.* 40. & alij. Et ratio eſt: quia aliter Bulla nihil operaretur, cùm abſque tali priuilegio poſſit Confeſſarius abſque iuſta cauſa in melius, authoritate propria; & in æque bonum cum cauſa in melius, authoritate propria, & in æquè bonum cum cauſa iuſta, authoritate Prælati. Aliqui vero Doctores hanc ſecundam ſententiam affirmatiuam ſequuntur in caſu, quo Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ commutaret vota in bonum quaſi æquale; ſed non in longè minus. Et ita docent Villalobos *in ſumm. part. 1. tractatu 27. clauſ. 9. §. 3. num.* 49. & alij.

RESOL. LXXVIII.

An Confeſſarius ex iuriſdictione ordinaria poſſit commutare votum in bonum æquale, vel ad hoc faciendum indigeat Bulla Cruciatæ?

Et an hoc etiam poſsit fieri authoritate propria pœnitentis, dummodo votum in æquale commutetur? Ex part. 1. tt. 11. Reſ. 48.

§. 1. Non poſſe hoc facere, niſi per poteſtatem delegatam, vt per Bullam, v.g. docuit Sanchez *in ſum. tom. 1. lib 4. c. 49. n.* 13. cum Suarez *de relig. to. 2. lib. 6. c. 19. n.* 6. Et ratio eſt: quia poteſtas ordinaria Confeſſoris extenditur tantùm ad forum pœnitentiæ, ad quod commutandi poteſtas non pertinet: ſed ad Eccleſiæ gubernationem in foro externo. — Quoad hoc in tom. 8. tr. 4. ne prætermittas legere ex Reſ. 77. §. Plus.

2. Non

2. Non reticebo tamen, contrariam ſententiam docere Leſſium *lib.2. cap.40. dub.16. n.105.* qui citat Vitaldum *in Candelabro aureo.* Adde, qood Medinã *in inſtruct. Confeſ. lib.1. cap.14. §.17.* Henriqoez *in ſum. lib.7. cap.30.n.5.* & alij putant, hoc fieri poſſe etiam authoritate propria pœnitentis, dummodo votum in æquale commutetur: quam ſententiam probabilem vocat Aragon. *de iuſt. q.88. art.12. dub.1. diſt.3.* & Suarez *vbi ſup. de Relig. tom.2. lib.6. cap.20.n.4.* & alij, vocantes tantùm contrariam probabiliorem, & tut orem, quam tenet, præter Doctores, quos citat, & ſequitur Sanchez, *vbi ſuprà*, Bartholomæus à S.Fauſto *in theſ. Relig. lib.4.q.10.n.3.*

Sup. hoc in tom.1. tr.4. Reſ.78. §. Primo puto. & in alia Reſ. eius anteat.

RESOL. LXXIX.

An Confeſſarius virtute Cruciatæ commutans aliquod votum abſque debita æqualitatis inueſtigatione, peccet mortaliter?

Et notatur, quod commutatio fieri poteſt in materiam, de cuius æqualitate dubitatur, quod eſt valdè notandum. Ex p.1. tr.11. Reſ.49.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.10. n.8.* quia deficit in re graui, & eſt cauſa diuini cultus minuendi: ergo, &c. Et licèt hanc æqualitatem inuenire difficillimum ſit; & impoſſibile reputet Emmanuel Rodriq. *in Bul. Cruc. §.9. num.106.* Vnde, & benè. conſulunt Doctores, vt ſemper commutatio efficiatur in paulò plus; tamen ad conſolationem Confeſſariorum, qui non oſcitanter tamen hanc commutationem efficiunt, ponam hîc verba doctiſſimi Patris Portel. *in dub. regul. verb. commutatio, n.43.* vbi ſic aſſerit: [Non oportet ſcrupulis agitari, an opus, in quod votum commutatur, ſit omninò æquale; hæc enim æqualitas non debet eſſe mathematica: & moraliter loquendo, omnimoda æqualitas non eſt cognoſcibilis; ſufficit æqualitas ad arbitrium boni viri, excluſa fraude, & graui ignorantia; maximè ſi commutatio fiat virtute priuilegij.] Ita Portel.

Sup. hoc in tom.5. tr.4. Reſ.78. §. Quarto. in fin. & in alio §. eius not.

2. Notandum eſt etiam cum Suarez *tom.2. de Relig. cap.19. n.94.* qoòd commutatio fieri poteſt in materiam, de cuius æqualitate dubitatur: quod eſt valdè notandum pro ſcrupuloſis.

RESOL. LXXX.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare qualitatem adiunctam voti vltramarini, & Religionis ſtrictioris, vt laxiorem ingrediatur?

Et docetur Epiſcopum poſſe in talibus votis diſpenſare; & per conſequens Confeſſarium Bullæ Cruciatæ. Ex p.1. tr.11. Reſ.83.

§.1. FIngamus caſum. Petrus, v.g. vouit mendicando adire ſanctum Sepulchrum; quæritur, an Confeſſarius poſſit, virtute Cruciatæ, commutare tale votum, vt portans neceſſarias itineris expenſas votum illud adimpleat. Reſpondeo affirmatiuè ex doctrina Leſſij *lib.2. cap.40. dub.13. n.105.* Molfeſij *in ſum. tom.1. tract.11. cap.15. n.145.* vbi docent, Epiſcopum poſſe in tali voto diſpenſare: & per conſeqnens poterit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ. Et ratio eſt: quia in hoc caſu Confeſſarius non commutat votum; ſed circumſtantiam per accidens ipſi voto adiunctam. Et ideò *ſuprà* diximus, Confeſſarium poſſe commutare qualitatem adiunctam ſubſtantiæ voti Religionis; vt, cum promittente ingredi in Religionem ſtrictiorem, vt laxiorem ingrediatur: quia id non eſt commutare votum reſeruatum; ſed quandam eius circumſtantiam.

Sup. in Reſ. quæ hic eſt Reſ.96 & in alteius not.

Et ita docent Doctores communiter, vt Zanard. *in direct. Theol. p.2. cap.52.* Sylueſt. *verb. votum, 4. q.3. dub.6.* Palud. *in 4. diſt.36. q.4. art.4. n.43.* D Antoninus *p.2. tit.11. cap.2. §.9. notab.4. verſ. hoc autem videtur.* Lopez *in inſtr.* vbi agit de clauibus, *cap.9. in fin.* Menoch. *de arbitr. lib.2. cen.1. 5. caſ.421. n.16.* Rodriq. *in ſumma, tom.2. cap.96. n.5.* & alij.

RESOL. LXXXI.

An per Bullam Cruciatæ poſſit Confeſſarius commutare votum factum de non petenda commutatione? Ex p.1. tr.12. Reſ.51.

§.1. REſpondendum eſt affirmatiuè: & ita docet Villalobos *in ſumma tom.1. tract.27. clau.9. §.3. num.35.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. cap.9. ſect.2. §.17. num.4.* Sanchez *in ſumm. tom.1. lib.4. c.54. n.25.* Rodriquez *in Bull. cap 9. §.112.* Acoſta *in Bull. q 73. in fin.*

RESOL. LXXXII.

An per Bullam Cruciatæ poſſit quis commutare votum emiſſum cum intentione efficiendi illud reſeruatum, vt ſcilicet à nullo poſſit auferri niſi petita commutatione à Summo Pontifice?

Idem eſt dicendum de Epiſcopo. Ex part. 1. tract.12. Reſ.75.

§.1. REſpondeo, hoc non obſtante, poſſe tale votum Confeſſarium per Bullam Cruciatæ commutare quia vouentis intentio priuata non poteſt tollere poteſtatem ſuperiori: vel, meliùs dicendum eſt, tale votum non eſſe ex tribus exceptis in Bulla Cruciatæ, quæ ſola reſeruari diximus: Et ita loquens de Epiſcopo, docet Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.40. n.79.* qui citat Azorium, & Sayrum, quibus ego addo Reginaldum *tom.2. lib.18. cap.22. n.333.* Suarez *de Relig. tom.2. lib.6. c.21. n.15.* Barthol. a S.Fauſto *in theſ. relig. lib.3. q.105.*

Sup. hoc in tom 6. tr.4. Reſ. 69.

RESOL. LXXXIII.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit quemadmodum vota, ita etiam iuramenta facta circa eamdem materiam votorum commutare?

Idem eſt dicendum de Iubileo.

Et an ſententia, & doctrina huius quæſtionis procedant in caſu, quod iuramenta adiecta ſint contractui, in quo eſt turpitudo in creditore, vt de ſoluendis vſuris, aut metu extorta? Ex p.1. tr.11. Reſ.41.

§.1. NEgatiuè reſpondet Azorius *tom.1. lib.11. cap.10. q.1.* Leſſius *lib.2. c.42. dub.12. n.60. & 62.* Bartholomæus à S Fauſto *in theſ. relig. lib.4. q.41. n.1.* & alij. Et ratio eſt: quia iuramenti vinculum eſt ſpecie diſtinctum à voto: ergo priuilegium Bullæ Cruciatæ conceſſum ad commutanda vota, non extenditur ad commutanda iuramenta.

Sup. hoc in tom. 3 tr.2. Reſ. 73 ſignâtes à § 2. & in tom. 8. tr.4. Reſ 78. §. Secũdo in princ & inf. lege doct. Reſ. 91.

2. Sed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe iudico, qoam docet Portel. *in addit. ad dub. Reg. verb. voti commut. n.98.* Fernandez *in exam. Theol. mor. par.3. cap 9. ſect. 2. §.17. n.2.* Filliucius *tom.2. tract. 26. cap.9. n.254.* Suarez *de relig. tom.2. lib.6. cap.14. n.6.* Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.53. n.8.* & alij penes ipſos. Dico

igitur, quòd quando in Cruciata, ſeu Iubileo, conceditur commutatio ad vota, non exprimendo iuramenta poteſt etiam commutari iuramentum, quod ſoli Deo factum eſt. Et ita etiam nouiſſimè docuit Leone *tract. de Iubil. p.2. q.12. n.68. & ſeq.* Molfeſius *in ſum. tom.1. tract.11. c.15. n.203.* & Villalobos *in ſumma, tom.1. tract.27. clauſ.9. §.5. n.29.* vbi ſic aſſerit: [Puede por la Bula el Confeſſor comutar los iuramentos: porque quando ſe concede facultad de comutar el voto, ſe concede el comutar la obligacion, qoe ſe adquiere à ſolos Dios, como a creer por la virtud de Religion; y la miſma obligacion ſe adquiere à Dios por el iuramentu, que à el ſe haze immediatamente, que por el voto: y anſi la facultad de diſpenſar en el voto, ſe eſtiende à la del iuramentu; porque conforme al derecho, lo que ſe diſpone en vna de dos coſas, que ſe equiparan, el juſto diſponerſe en la otra.] Ita ille. Ex quibus patet reſponſio ad argumentum contrariæ ſententiæ: quia, cùm tam voti, quàm iuramenti præſtiti obligatio ſoli Deo acquiratur, ſequitur, quòd facultas circa vota extenditur etiam ad huiuſmodi iuramenta.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & inf. in tr.4. Reſ.20. & in tom.3. tr.2. Reſ.72. §. Alius. in fin. & in Reſ.73. §. Notandũ.

3. Notandum eſt verò, quòd hæc ſententia non procedit in caſu, quo iuramenta adiecta ſint contractui, in quo eſt turpitudo, & iniuſtitia in creditore, vt ad iuramentum factum homini de ſoluendis vſuris, aut metu extortum, &c. Ita Sanchea *vbi ſuprà, n.13.* Suarez *eod. num.* quibus adde Bartholomæum à S. Fauſto *in theſ. relig. lib.4. q.53.* Sanctarellum. & Molfeſium, *vbi ſuprà*; licèt contrarium aſſerat Barth. Ledeſ. *de Sacram. tract. de matr. dub.13.* & Rodriquea *in ſum. p.1. cap.23. n.4. & cap.244. n.4.*

RESOL. LXXXIV.

An poteſtas delegata ad vota, extendatur ad iuramenta adiecta contractui, in quo eſt turpido, cuiuſmodi ſunt iuramenta ſoluendi vſuras, aut metu iniuſte extorta, &c.

Et docetur Epiſcopum poſſe diſpenſare in his iuramentis, ergo & Confeſſarius virtute Cruciata.

Et aduertitur, quod quando carcer eſt iniuſtus, & quis iurauit ſe redditurum, tenetur redire, etiam ſi timeret morte iuſta damnandum.

Idem dicendum eſt de eo, qui latroni mille aureos promiſit cum iuramento, ne occideretur.

Sed quæritur, an in his caſibus poſſit petere quis relaxationem iuramenti ab Epiſcopo, vel ab alio Confeſſario vigore Bullæ Cruciatæ, vel Iubilei huiuſmodi iuramenti commutationem petere? Ex p.4. tr.4. & Miſc. Reſ.19.

In Reſ. quæ hic eſt antecedens, in §. vlt. & in aliis eius not.

§. 1. Hic caſus quotidianus eſt, & ad illum negatiuè *par.1. tract. de Bulla Cruciatæ*, reſpondi cum Suarez, & Sanchez, quibus nunc addo Ludouicum à Cruz *in expoſit. Bullæ Cruciatæ, diſp.1. cap.6. dub.5. num.13.* quia eſto per dicta iuramenta nullum ius acquiratur homini, cui fiunt, nihilominus cùm nec intuitu pietatis, ſed humani contractus fiant, proinde nec vllam voti, ſed merè promiſſionis humanæ rationem induunt.

2. Verùm licèt hæc opinio ſit ſatis probabilis, contrariam probabilem etiam eſſe puto, pro qua *loco citato* adduxi Bartholomæum Ledeſmam & Rodriquez, quibus nunc addo Ægidium de Trullench *in expoſit. Bullæ Cruciatæ lib.1. §.7. cap.3. dub.2. num.7.* quia tota ratio propter quam iuramenta votiua, & vota æquiparantur in commutando, eſt, quia per iuramenta votiua, ſeu in Dei honorem facta, nullum ius homini acquiritur; ſed per prædicta iuramenta, nullum ius homini paratur: ergo quamuis hæc iuramenta non ſint præcipuè in Dei honorem facta, ſed intuitu hominis, cùm per ea nullum ius homini ſit quæſitum, in commutando cum votis æquiparari debent. In tali enim iuramento duplex poteſt obligatio conſiderari, altera expreſſa facta homini, & ex hac parte iuramentum turpiter extortum non obligat, homo enim per iniuſtitiam nullum ius acquirit; altera Deo, qui in teſtem inuocatur, atque ita tenetur iurans Deo ſeruare quod per nomen ſuum promiſit, ſi licitum ſit; quare cùm per tale iuramentum iurans aliquo modo ſit Deo obligatus, & non homini, potius induit tale iuramentum naturam voti, & iuramenti in fauorem Dei facti, quàm in hominis vtilitatem, ac per conſequens in commutatione æquiparatur iuramento votiuo, & hæc omnia docet Trullench *vbi ſuprà*, vnde probabiliter quis poteſt facultatem Bullæ Cruciatæ ad vota commutanda, extendere ad iuramenta adiuncta contractui, in quo eſt turpitudo & iniuſtitia in creditore, quare eſt iuramentum vi, vel metu extortum vel ſoluendi vſuras, quidquid in contrarium aſſerat Ludouicus à Cruz *vbi ſuprà num.14.* quod confirmatur; nam Epiſcopus poteſt diſpenſare in his iuramentis metu extortis, vt omnes concedunt; ſed ratione Bullæ Cruciatæ poſſumus commutare omnia vota, vel iuramenta, quæ poteſt Epiſcopus diſpenſare: ergo, &c. quæ omnia ſunt valde notanda à Confeſſariis, & caſuum conſcientiæ reſponſoribus.

3. Ex his ſequitur quod probabiliter dici poteſt, quod quando carcer eſt iniuſtus, & quis iurauit ſe rediturum, tenetur redire etiamſi timeret morte iniuſta damnandum, & idem dicendum eſt de eo, qui latroni mille aureos promiſit iuramento ne occideretur. Ita Becanus *in 2.2. de iuſtit. quæſt.89. & de iuram. quæſt.5. n.2.* Sotus *lib.8. quæſt.1. art.7. ad 3.* Mercato *de contract. quæſt.89. art.7. ad 4.* & alij, & hæc opinio eſt communis.

Pro commiſſis in hoc & ſeq. § pro carcere iniuſto in to.2. tr.4. Reſ.32. & pro latrone in Reſ.55. & 61. §. vlt. & in aliis earum annotationum.

4. Sed ego contrariam ſententiam, quoad iuramentum redeundi ad carceres, probabilem etiam eſſe puto cum Sanchez *in opuſc. tom.2. lib.6. cap.4. dub.16. num.4.* quam abſolutè tenet Guttierez *de iuram. p.1. cap.57. n.26.* Nota tamen quod omnes ſupradicti aſſerunt poſſe, v.g. qui iurauit latroni dare pecuniam, poſſe, inquam, petere relaxationem iuramenti ab Epiſcopo; ſed ego etiam probabiliter puto, vt ſupradictum eſt, vigore Bullæ Cruciatæ poſſe, Confeſſarium huiuſmodi iuramentum commutare.

RESOL. LXXXV.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare vota iuramento firmata? Ex parte 1. tractatu 11. Reſ.43.

§. 1. Negatiuè reſpondet Henriquez *lib.7. cap.30. num.5.* Saytus *in claui regia lib.5. cap.8. n.9.* Filliucius *tom.2. tract.26. cap.9. num.255.* Azor. *tom.1. lib.11. cap.10. quæſt.2.* & Leſſius *lib.2. cap.40. dub.11. num.94.* Et ratio eſt: quia concurrunt duo vincula expreſſa, quæ certum eſt eſſe maiora vno vinculo expreſſo.

Sup. hoc inf. in tr.4. Reſ.19. & in to.3. tr.2. lege doctrinam Reſ.72.

2. Sanchez verò *in ſumma tom.1. lib.4. capite 43. num.18.* putat, hanc ſententiam non eſſe veram, ſi iuramentum emittatur tantùm ad voti emiſſi confirmationem: ſecùs autem, ſi præſtetur independenter ab illo, & tantùm concomitanter: nam in iſto caſu priuilegium Bullæ non extenditur ad votum, & iuramentum, ſimul concurrentia. Et ita hanc ſententiam poſt Sanchea docuit Villalobos *in ſumma tom.1.*

tract.

*tract.*27.*clauſ.*9.§.3.*n.*30.qui citat Rodriquez *in addit. ad Bull.*§.9. *n.*111. Et ratio eſt,quia cum ſint duo vincula ſpecie diuerſa, nec vnum ab alio dependeat, fortiora ſunt vno ſolo, quod priuilegium Bullæ concedit: ergo &c.

3. Sed, licèt hæc ſententia ſit probabilis, non minùs probabilis videtur ſententia Suarez *de relig.tom.*2.*lib.*6. *c.*14.*n.*19. qui ſuſtinet, in vtroque euentu poſſe Confeſſarium per virtutem Bullæ commutare vota, & iuramenta: quia licèt ſint duo vincula diuerſa ſpecie; at in ordine ad commutationē reputātur quaſi vnum, & idem, & eiuſdem rationis: nec vnum addit alteri grauitatem intēnſiuam; ſed ſolùm extenſiuam, id eſt, plura vincula. Vnde patet reſponſio ad rationes in contrarium,quia, vt diximus,etſi votum,& iuramentum ſpeculatiuè ſint duo vincula ſpecie diuerſa; tamen moraliter in ordine ad Deum, & ad virtutem religionis æquiparantur:ergo,&c.

RESOL. LXXXVI.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare votum pœnale quoad pœnam pecuniariam ex eius fractione incurſam? Ex p.1. tract.11. Reſ.46.

§.1. NEgatiuam ſententiam docuit Azorius *par.*1. *lib.*11. *cap.*18.*q.*11.*in fine*, & magis expreſſè Sayrus *in claui regia, lib.*6. *cap.*12. *num.*20. cum aliis: quia illud eſt commutare pœnam ex illius fractione debitam: ſed Bulla Cruciatæ ſolius voti commutationem indulgeret: ergo, &c.

2. Hæc opinio eſt probabilis: ſed contrariam probabiliorem eſſe exiſtimo cum Raphaele de la Torre *in* 2.2.*tom.*2.*quæſt.*88.*art.*12. *diſp.vlt.num.*4.Sanchez *in ſum. tom.*1.*lib.*4.*c.*52.*n.* 9.qui citat Suarez *de relig.tom.*2. *lib.*6.*cap* 2. *n.*19. cui ego addo Leonem *de Iubil.p.*2. *q.*12. *n.*74. Homobonum *de exam. Eccl.p.*1. *tract.*... *c.*6. *q.*36. Malderum *in* 2.2.*tract.*10.*c.*5. *dub.*11. Filliucium *tom.*2. *tract.* 26.*c.*10.*num.*295. Ioan. de la Cruz *in direct.conſc.p.*1.*Præcept.*2.*art.*2.*dub.*10.*concl.* 3. Villalobos *in ſum. tom.*1. *tract.*27.*clauſ.*9.§.3. *n.*32. vbi ſic ait: [Tambien ſe puede por la Bula de la Cruzada comutar la pena en que ſe incurre, por quebrar el voto penal, como ſi vno jurò de no jugar, y ſi jugaſſe de dar tal limoſna, ò diziendo ſo pena de dar tal limoſna, porque à quella pena ſe deue por via del voto, y como el Pontifice concede facultad à cerca de los votos, tambien la concede en eſtas penas.] Vnde patet reſponſio ad argumentum contrariæ opinionis: nam dicimus, quòd illa pœna non debetur, niſi ex vi voti, quod à principio obligauit ad illam:ergo facultas per Bullam Cruciatæ conceſſa ad commutandum illud votum, extenditur etiam ad pœnam incurſam ob violationem ipſius.Et hæc ſententia procedit,etiamſi Pontifex commutauerit votum, iubendo partem pœnæ ſolui: nam poteſt etiam dicta pars commutari.

RESOL. LXXXVII.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſſit commutare votum emiſſum in fauorem tertij, vt v.g. vouit Petrus dare Calicem pro Sacello B. Andreæ, aut certo pauperi eleemoſynam, &c.

Et quid, ſi huiuſmodi votum fuerit à Præpoſito Eccleſiæ, vel paupere acceptatum? Ex part.1. tract. 11.Reſ.47.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Suarez *tom.*2. *de relig.lib.*9.*cap.*15.*num.*11.& Sanchez *in ſumma,tom.*1. *lib.*4.*c.*41.*num.*9. Leone *de Iubil. p.*2. *q.*12. *n.*72. Filliucius *tom.*2. *tract.*26. *c.*9.*n.*257. Ioan. de la Cruz *in direct.conſc.p.*1.*Præcep.*2. *art.*2.*dub.*10.*concl.*2. Et ratio eſt: quia tale votum non tribuit vllum ius illi Eccleſiæ, ſeu pauperi: ergo poterit illud Confeſſarius commutare.

Ho contenta in hac Reſ. in tom. 3 tr. 4. lege ſimilem doctrinam in Reſ.70.& ſignanter inf. in tr.4. Reſ. 20.§. vlt.

2. Secùs autem, ſi huiuſmodi votum fuerit à Præpoſito Eccleſiæ, vel paupere acceptatum; nam ita acquiſiuiſſent ius per acceptionem. Vel,ſecundùm aliquos,ſi votum dirigatur in Sanctum, cui dicatur Eccleſia: vt.Promitto B.Andreæ,me daturum eius Eccleſiæ vnum calicem,

Sed hanc limitationem rectè impugnat Sanchez *vbi ſuprà num.*12. Suarez *num.*10. cum Leſſio *lib.*2. *cap.*40.*dub.*11.*num.*90. & Bartholomæus à S.Fauſto *in theſ.relig.lib* 4.*q.*52.cum aliis.

RESOL. LXXXVIII.

An Confeſſarius, qui per Bullam Cruciata habet poteſtatem commutandi vota, poſſit illa diſpenſare? Ex p.1. tr.11. Reſ.42.

§. 1. MInimè, reſpondet Fernandez *in exam. Theol. mor.p.*3.*c* 9.*ſect.*2. §. 17.*n.*6.Et ratio eſt:quia maior poteſtas requiritur ad diſpenſandum, quam ad commutandum. Et ita etiam docet Portel *in addit. ad dub. regul. verb.voti commutatio, num.*46. Villalob.*in ſum.tom.*1.*tract.*17. *clauſ.*9.§ 5. *n.*28. Homobonus *de exam.p.*1.*tract.*5.*c.*6. *q.*40.& alij.

Quamuis nō plene ſup. hoc à contrario ſenſu in tom. 3. tract.2. lege doctr. Reſ. 70.& in tom. 8 tr.4. Reſ. 78. §.2. ad medium.

RESOL. LXXXIX.

An votum pœnale Religionis, ſeu Caſtitatis ſit per Bullam diſpenſabile, & non ſolum ante, ſed poſt completam Conditionem?

Et an Epiſcopi talia vota poſſint etiam commutare, & diſpenſare Ex p.1. tract.11.Reſ.53.

§. 1. QVidquid in contrarium aſſerat Acoſta *in Bull. q.*73. & alij, affirmatiuè reſpondet Sanchez *de matr.tom.*3. *lib.*8. *diſput.*15.*num.*8. qui citat plures Doctores quibus ego addo Nugnum *in* 3.*p.tom.*2.*tract. de Bull.* § 11. Ioan. de la Cruz *in direct. conſc.p.* 2. *præcept.*2.*art.*2. *dub.*10.*concl.*4.*in fin.* Fernandez *in exam. Theol mor.p.*3.*c.*9.*ſect.* 2. §.17.*num.*9.Villalobos *in ſum tom.*1 *tract.*27.*clauſ.*9.§.3.*num.*42.

Sup hoc leg doctr. verſ. not ſeq.& in tom.9. tr.1. Reſ. 267. ex eius lata doctrina §. Sed ego. ad medium, verſ. Vnde. & lege inf. § 4. Reſ. ſeq.

2. Dico igitur, per Bullam Cruciatæ poſſe Confeſſarium commutare vota pœnalia, non ſolùm ante, ſed etiam poſt impletam conditionem. Et ratio eſt,quia votum pœnale,etiam poſt impletam conditionem,deficit valdè à perfecta voti Religionis, & Caſtitatis natura, ratione cuius perfectionis reſeruetur tale votum; vouens enim in tali caſu non eligit votum; vt tale eſt; ſed potius eius timore, & odio voluit deterreri, ne delictum admitteret,quod vitare propoſuit. Et ideò Epiſcopi talia vota etiam commutare,& diſpenſare poſſunt, vt docet Leſſius *lib.*2.*cap.*40.*dub.*18. *n.*130. Malderus *in* 2.2.*tract.*50.*c.*5.*dub.*10.Gomez *in Bull. reg.cauſ.*10. *num.*99. & Henriquez *lib.*7. *c.*30.*n.*6. *in Gloſſa lit. A:* vbi citat multos Doctores, & præſertim aliquos Magiſtros Salmanticenſes.

Sup. hoc in tom.3. tr.2. Reſ.78.circum prope finem, à verſ. Vnde. & in aliis eius annot. & hic infr. lege §. vlt. Reſ. ſeq.

Idem etiam docet Sanchez, *vbi ſuprà, diſp.*10. *n.*8. quidquid in contrarium aſſerat Azorius *p.*1. *lib.*11. *n.*10.*q.*3.*&* *c.*19.*q.*13. cum Guttierrez *qq.canon.lib.*2. *c.*22.*n.*50.*&* 51.Vide etiam Filliucium *tom.*2.*tract.*26. *cap.*10.*num.*271. & Zanardum *in direct. Theol.p.*2. *cap.*52.

RESOL. XC.

An ſupra dicta doctrina procedat etiam in votis conditionalibus

nalibus, & non ſolùm ante, ſed poſt impletam conditionem?

Et an Epiſcopus dicta vota commutare poſſit. Ex p.1. tract.11. Reſ.54.

Sup. hoc lege doctr. Reſolutionum not. ſeq.

§.1. RESpondeo affirmatiuè, & ita Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poteſt commutare vota conditionalia, quando ſunt verè conditionalia; non ſolùm ante, ſed etiam poſt impletam conditionem. Dixi, *quando ſunt verè conditionalia*: quia hæc vota conditionalia ferè ſemper non procedunt ex religionis, aut caſtitatis affectione: ſed ex amore rei poſitæ ſub conditione, quam vouens obtinere deſiderat; & vt faciliùs illam conſequatur, offert Deo ea vota. Et in hoc caſu poteſt quidem Confeſſarius ſupradicta vota, vt diximus commutare. Et ita docet Sanchez *de matr. tom.3. lib.8. diſp.11. a.8. in fin.* & alij.

Sup. hoc in tom.3. tr.2. Reſ.77. & in alijs verſ. eius primæ not. & in to. 8. tr.4. Reſ. 78. §. vlt. & lege ad med. §.2 Reſ.precetitæ.

2. Et ita etiam Epiſcopi dicta vota commutare poſſunt, vt docet idem Sanchez *diſputat.*10. *num.*3. qui citat Ledeſmam *in ſumm.tom.2.tr.*10. *cap.*8. quidquid in contrarium aſſerat Leſſius *lib.*2. *cap.*40. *dub.* 18. *num.*131. Filliucius *tom.*2. *tract.*26. *cap.*9. *n.*269. Suarez *de relig. tom.*2. *lib.*6. *cap.*22. *num.*11. Valentia *in* 2.2. *diſp* 6. *q.*6. *punct.*7. Azorius *p.*1. *lib.*11. *cap.*19. *q.*13. & alij.

RESOL. XCI.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare iuramenta pœnalia, vel conditionalia Caſtitatis, ſeu Religionis: Ex p.1. tr.11. Reſ.69.

Sup. hoc ſup. lege doctrin. Reſ.83. & aliarum eius primæ ann.

§.1. REſpondet affirmatiuè cum Sanchez *in ſumm. tom.*1. *cap.*54. *lib.*4. *num.*21. Et ratio eſt: quia qui poteſt commutare vota facta ſoli Deo; poteſt etiam commutare iuramenta: ſed Confeſſarius poteſt vota pœnalia, & conditionalia Caſtitatis, & Religionis commutare: ergo poterit, & iuramenta. Maiorem propoſitionem docuit Aragon. *in* 2.2. *quaſt.*86. *art.*9. Henriquez *lib.*7. *cap.*30. *num.*5. Azorius *tom.*1. *lib.*11. *cap.*10. Sà *verb. iuramentum, num.*32. *& verb. votum* vbi de irritatione, *num.*16. cum aliis. Minor propoſitio patet ex infra dicendis *in Reſolut. ſeqq.* Ergo, &c.

RESOL. XCII.

An iuramentum ingrediendi Religionem, vel obſeruandi caſtitatem ſit per Epiſcopum, vel per Bullam Cruciatæ diſpenſabile?

Et notatur quod quando Pontifex in aliquo Iubilæo, vel Indulto concedit facultatem relaxandi, ſeu commutandi omnia iuramenta, poſſunt ſine ſcrupulo à Confeſſariis illa quinque relaxari, quia in iure nullum iuramentum reperitur reſeruatum, & non ſequitur, quod illa quinque vota ſint Pontifici reſeruata, ergo etiam iuramenta de illa materia; nam obligatio voti maior eſt iuramenti obligatione. Ex part.4. tract.4. & Miſc. Reſ.69.

Sup. hoc in tom.8. tr.4. Reſ.79. & hic inf. in tr. 4. Reſ.18.

§. 1. PRima ſententia affirmat; ita tenet Tabiena *vtr. iurare, quaſt.*20. *num.*27. *ad finem*, & inſinuat Nauarrus *lib.*2. *conſil. de iureiuran. in priori edit. conſil.*3. *num.*4. & 5. *& in poſteriori edit. conſil.*1. *num.*4.

2. Secunda ſententia negat, ita Caietanus *in* 2.2. *q.*89. *art.*9. Sotus *de iuſt. lib.*8. *q.*1. *art.*9. Valen. *tom.*3. *diſp.*6. *q.*7. *punct.*4. Azorius *tom.*1. *lib.*11. *cap.*10. *q.*3. Layman *in Theol. mor. lib.*4. *tract.*3. *cap.*11. *n.*4. Arag. *in* 2.2. *q.*88. *art.*12. Baſilius Pontius *de matr. lib.*8. *c.*11. *n.*3. & alij.

3. Tertia diſtinguit, putat enim hanc ſecundam ſententiam eſt veram, quando iuramentum continet promiſſionem factam Deo; ſecus autem quando non includit promiſſionem, ſed meram aſſertionem & affirmationem. Ita Sanchez *de matrim. tom.*3. *lib.*8. *diſput.*13 *num.*4. Verùm aduersùs hanc diſtinctionem Sancij inſurgit nouiſſimè Ægidius Trullench *in expoſit. Bullæ Cruc. lib.*1. §.7. *cap.*3. *dub.*5. *n.*5.

4. Vnde quid ego ſentio dicam breuiter. Puto igitur cum Doctoribus ſecundæ ſententiæ, omne iuramentum Deo factum includere votum, iuramentum namque, quo aliquid Deo promittitur, nihil aliud eſt, quam votum iureiurando firmatum: ergo ſi votum eſt Papæ reſeruatum, ſimiliter erit & iuramentum, cæteras rationes videbis apud citatos Auctores; non nego tamen primam ſententiam eſſe probabilem, quam præter DD. *vbi ſuprà* tenet etiam Petrus Ledeſma *in ſumm. tom.*2. *tract.*11. *cap.*4. *dub.*2. quia in iure nullum reperitur iuramentum Pontifici reſeruatum, & non ſequitur, illa quinque vota ſunt Pontifici reſeruata: ergo etiam iuramenta de illa materia. Nam obligatio voti maior eſt iuramenti obligatione, vt docet D.Thom. 2. 2. *quaſt.*89. *art.*8. & ex alia parte cùm reſeruatio ſit odioſa, reſtringenda eſt, & non amplianda. Deinde cùm Pontifices per aliquod indultum concedunt facultatem relaxandi, ſeu commutandi omnia iuramenta, ſine partis tamen præiudicio, non ſolent excipere aliqua iuramenta ſicuti excipiunt aliqua vota; ergo ſignum eſt non eſſe vſu receptum, aliqua iuramenta, etiam illa quinque, eſſe Pontifici reſeruata, & ideo quando Pontifex in aliquo indulto concedit facultatem relaxandi iuramenta, poſſunt, ſine ſcrupulo à Confeſſarius illa quinque relaxari; eſt igitur, vt dixi, hæc ſententia ſatis probabilis; quicquid in contrarium aſſerat Turrianus *in diſp. ſelectis, cent.*2. *cenſur. Theol. dub.*92. & ideò Ægidius Trullench *vbi ſuprà, num.*4. contrariam ſententiam, quam ego teneo, vocat tantùm probabiliorem, & probabilem etiam vocat hanc ſententiam Leone *de poteſt. confeſſ. p.*2. *recollect.*20. *n.*181.

RESOL. XCIII

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum Caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum cum expreſſa poteſtate, ne ad illorum executionem vouens ſit obligatus ſub onere peccati mortalis, ſed venialis tantum? Idem eſt dicendum de Epiſcopo quoad diſpenſationem. Ex p.1. tr.11. Reſ.72.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Bonacina *de legib. diſp.*4. *q.*2. *punct.*7. §.4. *n.*20. quia tale votum non eſt votum perfectum caſtitatis, & Religionis. Ergo per Bullam erit commutabile.

Et ita Epiſcopus poteſt illud diſpenſare, vt tradit Sanchez *in ſumma, tom.*1. *lib.*4. *cap.*40. *numero* 47. & alij.

RESOL. XCIV.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare votum caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum propter leuem metum?

Et an dictum votum ſit ab Epiſcopo diſpenſabile?

Imo, an tale votum ſit irritum?

Et quid, ſi tale votum fuerit emiſſum ex aliquo magno metu? Ex p.1. tr.11. Reſ.73.

§. 1. Ne

Sup. contento in hac Reſ. inf. in n.4. Reſ.17. & hic inf. in Reſ.116. §. 1k.& in Reſ. 119 §. etiam vel ante me. dium à verſ. Vide.

§.1. NEgatiuè videtur reſpondendum ex auctoritate Suar. *de relig. tom.2. lib.6. cap 6. num.4.* qui docet, tale votum non eſſe diſpenſabile ab Epiſcopo; quia inuoluntarium, & coactum eſt per accidens, & ſecundùm quid: quòd ſi ſufficeret, vt ceſſaret reſeruatio, ceſſaret etiam in votis emiſſis in periculo mortis, & naufragij: hoc verò dicerè eſt abſurdum: ergo, &c.

2. Sed ego puto, contrariam ſententiam eſſe probabiliorem, quam docet Leſſius *lib.2.c.40.dub.18.n.127.* qui citat Angelum, Gloſſam, Nauarrum, & Fumum. Et ratio eſt: quia reſeruatio huius voti eſt intelligenda de libero, ne ita reſeruetur coactum, ſicut ſpontaneum.

3. Reginaldus verò *in praxi, tom.2. lib.18. cap.22. num.336.* loquitur in terminis, quod tale votum fuerit emiſſum ex aliquo magno metu: ſed Leſſius loquitur in caſu metus non omninò grauis: & magis amplè Leone *tract. de Iubil.p.2.q.10. ſect.1.n.97. in fin.* & Bonacina *de legib. diſp.4.q.2. punct.7.§.4. n.17.* hanc doctrinam eſſe veram admittunt, etiam quando votum caſtitatis, ſeu Religionis, per metum, quamuis leuem, fuerit emiſſum. Itaque in tali caſu dicendum eſt, poſſe Confeſſarium ſupradictum votum commutare: quia emiſsũ eum tali metu non eſt reſeruatum Imò probabilem puto cum Nauarro illam ſententiam, quæ aſſerit, votum emiſſum ex leui metu eſſe irritum. Et ita Sanchez *in ſum.tom.1.lib.4.num.24.* contrariam, quam ipſe tenet, vocat tantum probabiliorem, & *cap.40. num.31. in fin.* ſententiam Nauarri probabiliorem vocat.

RESOL. XCV.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum vouendi Caſtitatem, ſeu Religionem?

Ex quo infertur, quod ita vouens, ſi fornicatur ante emiſſam Caſtitatem, non derelinqueret contra votum. Ex p.1. tract.11. Reſ.76.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Molfeſio *in ſumm. tom.1.tract.11.c.15.n.18.* & Suarez *de relig.tom.2.lib.6.c.21.num.7.* Et ratio eſt: quia velle facere, non eſt facere: & ideo velle vouere caſtitatem, non eſt caſtitatem vouere: vnde optimè notat Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4.cap.40. n.70.* quòd ſi ita vouens fornicaretur ante promiſſam caſtitatem, non delinqueret contra votum.

Quoad hoc iust vide doctrinam Reſ. 34. ſignãter in fin: §.1. à verſ. vnde ſita.

RESOL XCVI.

An votum ingrediendi Religionem arctiorem poſſit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ commutare in laxiorem Religionem?

Et an ſupradictum votum poſſit Epiſcopus diſpenſare? Ex p.1. tr.11. Reſ.55.

Sup.hoc ſup. notatum in Reſ.80 §. 1. ad med. & de lege doctrin. Reſ. 100 ſignãter à medio §. vl. & infe. ius in tr.4 Reſ.13.

§.1. REſpondeo affirmatiuè, quia Confeſſarius in tali caſu non commutat votum Religionis abſolutè, ſed quandam Religionis qualitatem. Et ita docet, contra Lopez, Pater Sanchez *de matrim.tom.3. lib.8. diſp.15.n.5.* erogata tamen aliqua eleemoſyna in belli ſubſidium, quæ ſuppleat eum Religionis ſtrictioris exceſſum; additis etiam eum hac eleemoſyna aliis operibus piis.

2. Et ideò ſupradictum votum poteſt etiam Epiſcopus diſpenſare, vt docet Reginaldus *tom.2. lib.18. cap.23.n.331. & 335.* Leſſius *lib.2. cap.40. dub.18. num.124.* & Malderus *in 2.2. tract.10. cap.5. dub.10.* Henriquez *lib.7. cap.22. n.7.* Azorius *part.1. cap.18. quaſt.8.* Sayrus *in claui, lib.6. cap.11. num.63.* quidquid in contrarium aſſerat Nauarrus *comm.4 de regul. num.10.*

RESOL. XCVII.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum Religionis, vt iuſta de cauſa non adimpleatur tempore præſcripto?

Et an etiam in tali caſu poſſit Epiſcopus diſpenſare? Ex p.1. tr.11. Reſ.80.

§.1. NEgatiuè videtur reſpondendum ex auctoritate P. Suarez *de Relig. tom.2. lib.6. cap.26. n.11. & 12.* qui docet Epiſcopum non poſſe in tali caſu diſpenſare, niſi ea cauſa ſuperueniente non eſſet aditus ad Summum Pontificem. Et rationem adducit: quia talis circumſtantia multum attingit ſubſtantiam; differt enim totam voti obſeruationem pro aliquo tempore.

Sup. hoc in to.8. tr.4: Reſ.33. curſim in fin. ſed lege eam per totam.

2. Sed contraria ſententia non eſt minùs probabilis, quam docet Sanchez *de matrim. tom.3.lib.8.diſp.9. n.19. & in ſumma, tom.1. lib.4. cap.40. num.76.* & poſt illum noſter Molfeſius *in ſum, tom.1. tract.11. cap.15. n.147.* & Malderus *in 2.2. tract.10.cap.5. dub.10.n.9.* vbi aſſerunt, poſſe Epiſcopum ordinaria poteſtate diſpenſare in hac voti dilatione; dummodo votum non adeò differatur, vt ſit periculum in eum ſtatum incidendi, vt ita vouens reddatur impotens ad votum implendum. Et ratio eſt: quia hoc non eſt diſpenſare in ſubſtantia voti, ſed in eius qualitate.

3. Et ita docet de Confeſſario, virtute Bullæ Cruciatæ, idem Sanchez *de matrimon. tom.2. lib.8. diſtinct.15.num.4.* quoad dicti voti commutationem. Et hanc ſententiam puto probabilem, & tutam in praxi.

RESOL. XCVIII.

An Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit commutare votum Religionis Militenſis?

Id m dicendum eſt de Epiſcopo.

Et an per profeſſionem huius Religionis dirimatur matrimonium ratum?

Et diſcutitur, an dicti milites ſint propriè, vel largo modo Religioſi? Ex p.1. tr.11. Reſ.77.

§.1. ALiquis poſſet affirmatiuè reſpondere ex doctrina Iacobi de Graffeis *tom.1. lib.3. conſ.11. num.14. de regul.* Gonzalez *in reg.8. Cancel. Gloſſa 8. n.57. & 65.* Mandoſij etiam *in regul.3. Cancell. q.11. n.3.* Sarmiento *de reddit. Eccleſ. lib.4. q.1. n.13.* Cabedo *de Patron. Regiæ Coronæ, c.15. n.16. & 18.* Tallada *de viſit.car. c.11.§.4. n.13.* & fauet Syluester *verb.religio,1.q.1.verſ.tertium Hoſpitalarij.* Panormit. *in rubr.de regul.n.4.* & Soti *de iuſt. lib.7.q.5. art.3.* qui omnes aſſerunt, ſupradictos Milites non eſſe propriè, ſed largo modo Religioſos. Ergo per Bullam votum talis Religionis erit commutabile.

Sup. hoc in tom. 8. tr.1. Reſ.11. §. Hinc Ioann. in fin.& ſeq.

2. Sed hæc ſententia prorſus non eſt tenenda, vt docet Fernandez *in exam. Theol. mor.p.3.c.9. ſect.11.§.17.n.10.* & Acoſta *in Bull.q.73.* quia dicti Milites ſunt verè Religioſi: & ita docent communiter Doctores, quos refert, & ſequitur Zanardus *in direct. Theol.p.2. præcep.4.cap.32.* Bobadilla *in polit.tom.1.lib.2.c.19.num.11.* Henriquez *lib.11.cap.8. num.6.* Corduba *in ſumm. q.178.in fin.* Ledeſma *de matr. q.61.art.2. ad 4.* Rodriquez *in Bull. Cruciata, §.9. num.123.* Nata *lib.5. conſ.495.n.12.* Riminald. *lib.5.conſ.527.num.23. & 24.* Decianus

Sup. hoc quod hic aſſeritur in Reſ. not præteritæ à principio. & in multis aliis eius primæ annot.

cianus *in tract. crim.p.1.lib.4.cap.9.n.36.* Vaſquez *contr. Illuſtr. lib.1.c.105.n.51.* Aponte *lib.1. conſ.14. num.3. & ſeq.* Molina *de primog. Hiſp. lib.1. cap.13. num.89.* & alij.

Sup. hoc in Reſ. annot. primæ huius Reſ. & in eod. § Hinc. & in to.7.tr. 1. Reſ.99. §. Quinto.poſt med. à verſ vide dictum, & eorum in alio §. eius not.

3. Et ideò per profeſſionem huius Religionis aſſerunt dirimi matrimonium ratum; & ita feciſſe D. Gaston. Ducem Metinæ, teſtatur Sanchez *de matr. tom. 1.lib 2. diſp.18. n.8.* habito conſilio ſapientum; & in ſtatutis dictæ Religionis, per Pontificem approbatis, habetur poſse ad eam Religionem admitti obligatos matrimonio rato. Idem etiam docent Regios *caſ.53.n. 5.* Rebellus *par.2. lib.3.q.4.* Legionenſis *de imped. matr.cauſ.27.quæſt.2.§.4.* Azorius *part.1.lib.13.cap.6. quæſt.4.*

4. Vnde, vt ſuprà dixi, nullo pacto per Bullam Cruciatæ votum huius Religionis Confeſſarius commutare poteſt, ſicut neque Epiſcopus, vt notauit Barthol. à S. Fauſto *in theſ.relig.lib.3.q.97.n.1.* Sanchez *de matr. tom.3. lib.8.diſput.9. n.16.* Rodriquez *in Bull. §.9.n.123.* Lopez, *in inſtr. p.2.* vbi de clauibus, *c.9. in fin.* & alij.

RESOL. XCIX.

Sup. hac prima diffic. huius tituli in tom 8. tr.1. Reſ.11.§. Hinc Ioann.

An per Bullam Cruciata poſſit Confeſſarius commutare votum Religionis D. Iacobi, Calatraua, Alcantara, &c.

Et an Epiſcopus poſsit commutare ſi prædictum votum.

Et an hi Ordines non ſint proprie, & ſimpliciter Religiones?

Et docetur, vt Epiſcopus, vel Confeſſarius virtute Cruciatæ, vel alicuius Iubilei poſsit commutare aliquod votum, ſatis eſt, quod ſit ſub opinione, an ſit reſeruatum, necne. Ex p.1. tract.11. Reſ.78.

Sup. hoc in Reſ.not. ſeq.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Sotus *lib.7. q.5. art.3.* Arag.*in 2.2.q.88.art.11.* quia hi Ordines militares non ſunt propriè ſimpliciter Religiones: & idē etiam docet Guttierrez *pract.qq. lib.2. quæſt.11. n.2.* Laſsarte *de decim.vendit. cap.19.n.92.* Azorius *tom.1. lib.13. cap.3.q.2.* Valentia *tom.3. diſp.10. q.4. punct.2.* Molina *de primog. Hiſpan.lib.1.cap.13.num.98.* Molina Theologus *de iuſt.tom.3. diſp.623.num.5.* Gironda *de Gabell.p.7.num.46.* Garſias *de benef. tom.1.p.1.cap.4. num.19.* Pariſius *de reſign.benef.lib.6.q.2.num.1.* & alij penes ipſos.

2. Sed aliqui contrariam ſententiam probabiliorem eſſe iudicant. Et ita in terminis docet Lopez *in inſtr. p.2.* vbi agit de clauibus *cap.9. ad fin.* quia dicti Milites ſunt verè Religioſi, vt aſſerunt Vegha *in ſum. tom.1. cap.85. caſ.147.* Bobadilla *in polit. tom.1. lib.2. cap.19. num.11.* Auendaño *in cap.prætor. lib.2.cap.29. num.11.* Medina *de ſacr.hom. contin. lib.4. contr.7.c.36.* Bellugha *in ſpecul. Princ.c.1.rubr.7.nu.76.* Menchaca *contr.illuſtr. lib.3. c.105. num.48.* Cenedo *de paupert. relig. dub.50. num.9.* & nouiſſimè doctiſſimus Baſilius Poncius *de impedim. matrim. cauſ.27.q.2. §.4.*

Sup. hoc in t 8.tr.1. Reſ. 11. §. Nota verſ.& in to. 7 tr.1. Reſ. 99 §. Hoc autem ſignāter ad med. & verſ. Vere Religioſos. & in aliis multis eius annot. pro parte huius quæſt. & lege etiam à lin.1. §1 huius Reſ. Et pro vlt. huius §. in § primo huius annot.

3. Quid ego ſentiam dicam breuiter. Hanc ſecundam opinionem ſemper tenui: ſed, quia alia eſt probabilis, puto, Confeſſarium poſſe per Bullam Cruciatæ commutare votum Religionis D. Iacobi; Alcantaræ, & Calatrauæ: & ita loquens de Epiſcopo docet Sanchez *de matr.tom.3.lib.9. diſput.9.num.16.* & *in ſumma, tom.1. lib.4. cap.40.num.73.* Et ratio eſt quia, vt Epiſcopus vel confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ vel alicuius Iubilei poſſit commutare aliquod votum, ſatis eſt, quòd ſit ſub opinione an ſit reſeruatum, nécne: ſed totum hoc accidit in caſu noſtro: ergo, &c.

RESOL. C.

An Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ poſſit commutare votum perſeuerandi in Religione vt tempore Nouitiatus poſsit ex iuſta cauſa egredi?

Et in tali caſu, an vouens poſsit egredi, nec aliqua voti commutatione indigere?

Et notatur votum perſeuerandi in Religione non obligare, ſi bona fide in probatione putet quis ſibi eam non eſſe commodam? Ex part.1. tract.11. Reſ.79.

§.1. EGo puto ſine Bulla Cruciatæ, poſſe in tali caſu vouentem egredi è Religione, nec aliqua voti illius cōmutatione indigere quia probabilis eſt illa ſentētia, vt docet Leſ.*lib.2.c.41.dub.5.n.46.* quę aſſerit, votum perſeuerandi in Religione non obligare, ſi bona fide in probatione putet quis ſibi eam non eſſe accommodam. Ita docent Sotus *de iuſt. lib.7. quæſt.2. art.1. ad 3. verb. ex hac autem definitione.* Aragon *in 2.2.q.88. art.3.* Ledeſma *in ſum.tom 2. tract.10.cap.3.dub.7.caſ.4.* & alij.

Sup. contēto in hoc textu in tom.8. tr.4 Reſ.10. & eorum & recitantes in §.vlt.Reſ. 81.& in Reſ. annot. præcitæ §.1. prope finem. verſ. pero ſi hizo voto & ſeq. & in to. 3. tr 2. Reſ. 68. §.2.

2. Et licèt contraria ſententia ſit probabilior, quam tenet Azorius *p.1. lib.11. cap.22. q.8.* Valentia *tom.3. diſp.6.q.6. punct.4. q.4.* Rodriquez *in ſum.tom.2. c.95. n.7.* Roſella *verb.relig.3. num.5.* Angelus *verb. Nouit. n.12.* Armil.*eod.verb.num.10.* Syluſter *verb.relig.2.q.19.* & alij. Attamen his, non obſtantibus, puto poſſe Confeſſarium, virtute Bullæ Cruciatæ commutare votum perſeuerandi in Religione. Et ratio eſt: quia votum perſeuerādi in Religione eſt diuerſum à voto Religionis; & Confeſ. tale votū commutans, non cōmutat votū Religionis, ſed qualitatem adiunctam, voto quæ quidē non eſt Pontifici reſeruata. Et ita in terminis loquens de Confeſſario virtute Bullæ Cruciatæ docet Sanchez *de matr.tom.3.lib.8.diſp.15.n.4.* & loquens de Epiſcopo *in ſum.tom.1. lib.4. c.40.n.75.* cum Molfeſio *in ſum. tom.1. tract.11. cap.16. num.174.* & Maldero *in 2.2. tract.10.c.5. dub.10.n.8.* & loquens de Iubileo Sanctarellus *in tract. de Iubil.c.10. dub.4.* & Leone etiam *de Iubil.p.2.q.13.ſect.3.n.114.*

Hæc inferuntur ex aliquibus Reſ. ſup. poſitis ſignanter et Reſ.80 §1. poſt med & in Reſ.96.& ex alia eius annot.

RESOL. CI.

An votum perſeuerandi in Religione ſit diſpenſabile per Bullam Cruciata, & Iubileum? Ex part. 11. tr.8. & Miſc.8. Reſ.18.

Sup. hoc in Reſ.præterit.

§.1. NEgatiuè nominatim contra me reſpondet Magiſter Gallego *in Bull. Cruc.c.9. clauſ.9. part.3.§.2.dub.123.* vbi ſic ait; [Supongo lo que enſeña el Angelico Dotor en la 2. 2. *quæſt.88. artic.4.* adonde pregunta: *Vtrum qui vouit Religionem ingredi, teneatur perpetuo in Religione manere?* Si el que hizo voto de entrar en Religion, tenga obligacion de perſeuerar en ella; y dize, que como la obligacion del voto depende de la voluntad, è intencion del que la haze, ſi hizo voto nomas de entra en Religion no tiene obligacion por fuerza deſte voto de perſeuerar en ella; pero ſi hizo voto de perſeuerar en ella, le obliga el voto à perſeuerar. Las palabras del Santo ſon: *Si vero vouens intendit ſe obligare non ſolum ad ingreſſum Religionis, ſed etiam ad perpetuò remanendum, tenetur perpetuo remanere.*

Sup. hoc in §.vlt. huius Reſ. & iuxta in Reſ. eius annot.

Sup. hoc in Reſ.præterit. à lin 1. & in aliis eius not.

2. Reſpondo pues, que el voto de perſeuerar en Religion, es reſeruado al Summo Pontifice, como le es el voto de entra en Religion, pues ambos ſon votos abſolutos de Religion, y aſſi como quando vno hizo voto de Religion, es reſeruado, como conſta, aſſi

tambien

tambien quando haze voto de perſeuerar en la Religion; porque el objeto de eſta promeſſa y voto, es la Religion, como lo es quando hizo voto de entrar en ella, y tan leaos eſtà de que el perſeuerar en la Religion, ſea calidad adiuncta, que antes es mas ſubſtancial al voto de Religion hazer voto de perſeuerar en ella, que hazer voto de entrar; y aſſi voluntariamente, y ſin fundamento (como lo verà quien atentamente lo conſiderare) hablaron los Autores referidos.

3. Y aſſi como en el voto de entrar en Religion no puede coſa alguna el Obiſpo, ni el Confeſſor por la Bula, por ſer voto de Religion, que es reſeruado; tampoco pueden acerca dèl voto de perſeuerar en la Religion, pues antes eſte modo de voto perficiona intrinſeca, y ſubſtancialmente el voto de Religion, en que vn hombre promete entregarſe, y darſe a Dios en ella.] Ita ille.

4. Hanc ſententiam puto eſſe probabilem, ſed improbabilem puto cenſuram quam Magiſter Gallego præbet ſententiæ affirmatiuæ, nempe eſſe ſententiam voluntariam, & ſine fundamento, cùm illam doceant tot viri doctiſſimi ab ipſo adducti, quibus ego addo me citato Martinum de San Ioſeph *in Mon Confeſſ. t. 1. lib. 2. tract. 14. de Indulgent. num.* 11. & me citato Leandrum *de Sacram. tom* 1 *tract.* 5. *d.* 14. *quæſt.* 147. & me citato Paſqualigum *de Iub. dec.* 320. Andream Mendo *in Bull. Cruc. diſput.* 26. *cap.* 12. *num.* 135. Eſcobar *in Theol. mor. tom.* 1. *lib.* 7. *ſect.* 2. *c.* 34. *probl.* 93. *num.* 742. Moronum *reſponſ.* 47 *num.* 403. & doctum, ac amiciſſimum Patrem Georgium Gobat *de Iubil. c.* 41. *q.* 112. *n.* 319. & alios penes ipſos.

5. Probatur hæc opinio, quia votum perſeuerandi in Religione eſt diuerſum à voto Religionis; nam votum Religionis habet pro obiecto, ſeu materia aſſumptionem ſtatus Religioſi: votum autem perſeuerandi in Religione ſupponit aſſumptionem talis ſtatus, & habet pro materia durationem, & permanentiam ipſius, quæ eſt qualitas quædam talis ſtatus. Vnde ex eo, quod votum Religionis ſit reſeruatum, non fit, quod ſit reſeruatum etiam votum perſeuerandi, nam reſeruatio, vt toties dictum eſt, tanquam odioſa ſtrictè eſt accipienda. Confirmatur. Status gratiæ ſupernaturalis, in quo quis iuſtificatur, & conſtituitur filius Dei, eſt diuerſus à perſeuerantia in eodem ſtatu. Vnde Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 6. *cap.* 13. *& Canon.* 13. definit eſſe magnum donum Dei, quod iam iuſtificatis conceditur. Ergo ſtatus quoque Religionis, & perſeuerantia in ipſo erunt diuerſa: & conſequenter etiam vota, cùm ſint de materia diuerſa.

Sup. hoc ſup. ad n. 545. ſ. 1. huius Reſ. & in 12 tom. tr. 4 Reſol. 29. & in t. 3. tr. 1. Reſ. 80. §. vlt. ante medium, à verſ. Verum tamen.

6. Confirmatur ſecundò, Votum Religionis non obligat abſolutè ad perſeuerandum, ſed tantùm ad aſſumendum habitum, & relinquit locum, vt poſſit nouitiatus tempore deponi, ſi adſit rationabilis cauſa, vt cum Diuo Thoma 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 4. docent communiter. Ergo, cùm votum perſeuerandi inducat diuerſam obligationem, erit etiam diuerſum à voto Religionis, & proinde non erit etiam reſeruatum ex eo quod ſit reſeruatum votum Religionis. Vnde ex his omnibus patet reſponſio ad rationes, quas pro ſua opinione adduxit Magiſter Gallego *vbi ſuprà*, & ideò noſtram ſententiam exiſtimo probabiliorem, & communiorem.

RESOL. CII.

An virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi poſſit commutari votum virginitatis ſeruandæ, ſi non conſtet de intentione vouentis, an intellexerit de virginitate perpetua? Ex parte 11. tractatu 8. & Miſcellanea 8. Reſolutione 15.

Tom. IV.

Sup. hoc inf. Reſ. ſeq. & in alio verſ. eius primæ annot.

§. 1. EGo ex Sanchez olim negatiuè reſpondi, & Leand. *de Sacrament. tomo* 1. *tractatu* 5. *diſputatione* 14. *quæſtione* 113. me citato indicat non poſſe commutari hoc votum per Bullam, quia opus erat ad hanc commutationem, vt vouens expreſſe noluiſſet ſe obligare ad integram caſtitatem ſeruandam. Et verba Leandri ſunt hæc; An virtute Bullæ, aut Iubilei poſſit commutari votum virginitatis ſeruandæ? Reſpondeo. Non poſſe: niſi caſu quo expreſsè noluerit vouens ſe ad caſtitatem obligare, ſed ad ſolam corporis integritatem ſeruandam, conſiſtentem in abſtinentia à primo actu luxuriæ, per quem virginitas deperditur; quia quando hæc expreſſa intentio non reperitur, eſt votum abſolutum caſtitatis; ac proinde incommutabile vi Bullæ, aut Iubilei.

2. Verum non deſinam hic adnotare, ſupradicta ingerere difficultatem docto Patri Andreæ Mendo *in Bulla Cruciatæ, diſputat.* 26. *cap.* 10. *num.* 107. nam communi modo vouendi, & loquendi in hac materia, ſtandum eſt; dum de contraria intentione non conſtat. Communis autem videtur eſſe, vt ſola abſtinentia à primo actu venereo, quo virginitas amittitur, promittatur. Etſi enim vt aiebat Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis *lib. ſentent. capit.* 40. virgo carne, non mente, nullum præmium habet in repromiſſione; hoc eſt, non habet virginitatis laureolam, attamen res eſt Deo placens ea abſtinentia à primo actu venereo, & ſeparabilis ab integritate caſtitas, vnde promitti Deo poteſt. Aliunde autem ea abſtinentia eſt, quæ nuncupatur communiter virginitas, ideoque fœmina indicatur virgo, quæ clauſtrum virginitatis ſeruat illæſum, quamuis aliis actibus contra caſtitatem conſenſerit, id ergo, quod communiter vocatur virginitas, videtur promitti in voto virginitatis nudè ſumpto. Confirmatur, quia promittens virginitatem, quam adhuc non amiſit, quid diuerſum à caſtitate cenſetur promittere, aliàs promitteret tunc caſtitatem perfectam, ſiquidem in voto caſtitatis emiſſo à virgine, etiam includitur votum virginitatis, ergo in eo voto non promittit abſolute caſtitatem. Hæc omnia Mendo.

RESOL. CIII.

An Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit commutare votum virginitatis, quando conſtat non eſſe votum Caſtitatis, ſed integritatis corporis ſeruandæ?

Et an in tali caſu poſſit Epiſcopus diſpenſare?

Et quid eſt dicendum, quando quis emiſit votum virginitatis, & dubius eſt de intentione, an ſcilicet fuiſſet ad ſolam à primo actu venereo abſtinentiam, an in tali caſu nec Confeſſarius per Bullam, nec Epiſcopus poſſit diſpenſare? Ex p. 1. tr. 15. Reſ. 60.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & in tom. 7. tr. 1. ex ſacra doctrina Reſ. 167. §. Sed ego. ad medium, verſ. Vnde.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Sanchez *de matrimon. tom.* 3. *lib.* 8. *diſputat.* 15. *num.* 4. quia emittens tale votum non vult expreſsè ad caſtitatem ſe obligare; ſed tantùm ad corporis integritatem ſeruandam, conſiſtentem in abſtinentia à primo luxuriæ actu, per quem virginitas deperditur.

2. Et ita in tali voto poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt notauit Azorius *par.* 1. *lib.* 11. *cap.* 19. *quæſt.* 14. Barboſa *de poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 37. *num.* 18. Sayrus *in claui regia, lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 55. Graffius *in deciſ. part.* 1. *lib.* 2. *c.* 31. *n.* 31. Poſtel *in add. ad dub. regul. verb. voti diſpenſatio, n.* 78. Guttierr. *de matrim. c.* 123. *num.* 8. & alij.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 25.

3. Notandum eſt verò, quòd quando aliquis emiſit votum virginitatis, & dubius eſt de intentione; an, ſcilicet, vouerit ad ſolam à primo actu venereo abſtinentiam, vt *ſuprà* diximus; in tali caſu nec Con-

feſſatius per Bullam, neque Epiſcopus poterit diſpenſare, aut commutare; quia tunc tale votum cenſetur votum continentiæ abſolutum, vt notauit Sanchez *in ſum.tom.1.lib.4.cap.21.num.12.*

RESOL. CIV.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſsit commutare votum Caſtitatis, quando fuit emiſſum pro tempore limitato.

Et an in tali voto poſsit Epiſcopus diſpenſare? Ex p. 1. tract.11.Reſ.57.

Sup. hoc in to.7. tr.1. ex lata doctrina Reſol 267.§ Sed ego. ad medium. verſ.Vide.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondeo, & ita docet Sanchez *de matr.tom.3.lib.8.diſput.15.num.4.* Henriq. *lib.7.cap.30.num.6.* Vega *tom.2.cap.129.caſ.34.* Villalobos *in ſumma.tom.1.tractat.27.clauſ.9.§.3.num.42.* Nunnus *in 3.part. tom.2. tract.de Bulla Cruc.§.11.* Fernandez *in exam.Theol.part.3.cap.7.sect.2.§.17.num.8.* Guttierrez *de matrim.cap.123.num.6.* Acoſta *in Bull.q.72.* & alii: quia non eſt votum perfectum, & abſolutum caſtitatis.

2. Et ideò in tali voto poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt notauit Azorius *part.1.lib.11.cap.19.quæſt.6.* Gomez *in expoſit.Bullæ Cruciatæ, clauſ.10. num.109.* Graffius *in deciſ.part.1.lib.2.cap.31.num.29.* Ioan. de la Cruz. *in direct.conſc.p.1.præcep.2.art.2.dub.10. concl.3.* Zanardus *in direct.Theolog.part.2.cap.32.* Guttierrez *qq. canon.lib.2. cap.22.num.48.* Toletus *lib.4. cap.18. num.11.* Valentia *tom.3.diſp.6.quæſt.6. punct.7.* Paludanus *in 4.diſt.38. quæſt.4. art.4.n.43.* Leſſius *lib.2.c.40. dub.18.num.123.* Malderus *in 2.2.tract.10.c.3.dub.10.* & alij.

RESOL. CV.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſsit commutare votum Caſtitatis, quando diuerſis votis varia ad Caſtitatem pertinentia ſunt promiſſa, itavt ex omnibus illis iunctis conſurgat obligatio ad perfectam Caſtitatem?

Et an in dicto caſu Epiſcopus diſpenſare poſsit? Ex part.1. tract.11.Reſol.67.

§. 1. REſpondet affirmatiuè Sanchez *in ſum.tom.1. lib.4. cap.40. num.68.* vt, ſi quiſpiam ſemel (ait ille) promiſit, ſe non initurum matrimonium; & iterum, ſe nullum peccatum venereum admiſſurum; quia in quolibet horum poteſt Epiſcopus diſpenſare, vtpote, quod perfectè votum caſtitatis non eſt, ergo poteſt in omnibus ſimul, nam vota poſteriora ſe habent per accidens ad prius. Ita Sanchez, loquitur de Epiſcopo, & nos per conſequens de Confeſſario, qui virtute Bullæ Cruciatæ commutat.

2. Notandum eſt verò, quòd ſupradictam ſententiam limitat Sanchez, niſi vltimum votum, quo caſtitas perfecta completur, conſultò vouens fecerit, vt tali perfecta caſtitate ligatus maneat; quippe tunc cenſetur priora cum hoc poſteriori coniungere; & ideò perfecto caſtitatis voto obſtrictus remanet: vnde nec Epiſcopus diſpenſare, nec Confeſſarius virtute Cruciatæ commutare poteſt.

RESOL. CVI.

An Confeſſarius per Bullam Cruciata poſsit commutare votum Caſtitatis, ſeu Religionis emiſſum à perſona alterius poteſtatis ſubiecta, vt à coniugata ſeruo, vel filio, ſine licentia viri, domini, vel patris?

Et an in tali caſu, & cum ſupradictis perſonis poſsit Epiſcopus diſpenſare?

Et docetur, quod pater, vir, & dominus poſſunt talia vota irritare. Ex parte 1. tractatu 11. Reſolutione 84.

Sup. hoc pro parte voti coniugis uſ. in Reſ. 109. §.1.& in t.1. tr.6 Reſ.119. à nu.5.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Guttierrez *qq.can.lib.2. c.22.n.49.* loquens de Epiſcopo: & per conſequens idem poſſet Confeſſarius virtute Bullæ. Et ratio eſt: quia pater, vir, dominus, poſſunt talia vota irritare: ergo poterit & Epiſcopus diſpenſare, & Confeſſarius per Bullam commutare.

2. Sed contrariam ſententiam tuetur Sanchez *de matrim.tom.3.lib.8.diſp.9.n.4.* & poſt illum Suarez *de relig.tom.1.lib.6.c.26.n.3.* & Malderus *in 2.2.tr.10.c.5. dub.10. num.11.* quia cùm hæc poteſtas ſit diuerſa, & diuerſa principia habeat, non ſequitur, quòd ex vna ad alteram argumentum deduci debeat. Et Pontifex reſeruando talia vota, intendit derogare poteſtati dominatiuæ, quam habet pater, vir, & dominus ſuper filium, vxorem, & ſeruum, ſecus autem dicendum eſt de poteſtate diſpenſandi.

RESOL. CVII.

Sup. prima diffic. huius tituli in Reſ. 1. not. ſeq. §. Tandem. in fine. & in Reſ.3.§ 1.in principio.

Si quis adſtrictus voto Caſtitatis ad nuptias tranſeat, an poſsit Confeſſarius virtute Bullæ commutare tale votum, vt poſsit petere debitum?

Et an in tali caſu de iure communi, vel vigore conſuetudinis competat Epiſcopo in tali voto diſpenſare?

Et mortua coniuge, an tota voti obligatio reuiuiſcat? Ex p.1. tract.11. Reſ.66.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Viualdus *in candel.p.3. cap.14. numer.41.* negatiuam verò ſententiam docet Sanchez *in ſumma, tom.1. lib.4. cap.54. num.20.*

Sup. hoc in tom.3. tr.1. Reſ. 76. & 135. §.vlt.ad medium. & tom.7. tr.1. Reſ.178. circiter in fine, §.1. Sed aduerte in hoc caſu diſtinctionem. § vlt. Reſ.1. huius anno. Vbi decidetur quid faciendum in iſto, ſi matrimonium nondum eſt conſummatum.

2. Sed dices: Epiſcopus poteſt diſpenſare in tali voto ad petendum debitum: ergo & Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ. Antecedens probatur ex Angelo *verb. matrimonium, 3. impediment. 5. numero 3.* Tabiena *verb.imped.impedim. 2.quæſtione 5.* Valentia *tom.2.diſp.10.quæſt.5.punct.5.* Henriquez *lib.12. cap.2.num.9.* Sà *verb. debitum coniugale, num.4.* Graffio *in deciſ.part.1.lib.2.cap.82.num.5.* Toleto *lib.7.c.14. num.4.* Rodriquez *in Bulla Cruciata, §. 9. num.119.* & aliis. Conſequentia patet ex dictis infrà *in Reſ.ſeqq.* Ergo, &c.

3. Sed ad hoc argumentum reſpondeo, quòd licèt Confeſſarius poſſit commutare vota, quæ poteſt Epiſcopus; id intelligendum eſt de votis, quæ Epiſcopus commutat iure ordinario, & ex natura reſeruationis; non autem ſi talia vota commutaret iure ſpeciali, aut per conſuetudinem, vt eſt in caſu noſtro: ergo, &c. Et ita docent Doctores, quando Epiſcopus diſpenſat ad petendum debitum cum illo, qui contraxit matrimonium cum voto caſtitatis; id non facere, quia de iure communi hoc ſibi competit, vt notat Azorius *tom.1.lib.11.cap.19.quæſt.8.* Toletus *lib.4.c.18. num.1.diffic.2.* Graffius *in deciſ.par.1.lib.1.c.13.num.80.* Guttierrez *qq. can.lib.1.cap.23. num.17.* & alij, ſed id facit vigore conſuetudinis, quæ hanc iuriſdictionem ei conceſſit, vt notauit Sanchez *vbi ſuprà, in ſum. lib. 4. cap.54 num.20.*

4. Notandum eſt verò, in tali caſu Epiſcopum non relaxare ſimpliciter votum, ſed ſolùm ex parte, & & ſecundum quid, nempe, ad ſolum petendum debitum: & ideò mortua coniuge tota voti obligatio reuiuiſcit, vt notat Fauſt. *in theſ.relig.lib.3.q.91.n.3.* & alij.

RESOL.

RESOL. CVIII.

An per Bullam ſit commutabile votum Caſtitatis coniugalis?

Et an ita vouens poſſit inire matrimonium?

Et an in tali voto poſſit etiam Epiſcopus diſpenſare? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 62.

Et ad literam in Reſ. 81. eiuſdem tract. Sed quia in prima Reſ. hic aſſignata ſunt duo authores plus quam in ſecunda, ideo prima hic tranſcribitur.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Henriquez *in ſum. lib. 7. cap. 30. n. 7.* quia hoc votum non eſt votum caſtitatis abſolutum, ſed partis: nam ita vouens, poteſt inire matrimonium.

2. Et in tali voto diſpenſat Epiſcopus, vt notauit Sanchez *in ſumm. tom. 1. lib. 4. cap. 40. n. 50. & de matr. tom. 3. lib. 8. diſp. 9. n. 7.* Sanctarellus *de Iubil. c. 9. dub. 5.* Leone etiam *de Iubil. p. 2. quæſt. 13. ſect. 2. num. 105.* & alij.

RESOL. CIX.

Sup. hæc prima diff. huius vinculi, quæ eſt contenta in breui §. 2. huius Reſ. ſup. ex doct. Reſ. 106. & in to. 2. tr. 6. Reſ. 219. à lin. 5. & hic inf. hæc doct. §. 1. & 2. Reſ. ſeq.

An Confeſſarius virtute Cruciatæ poſſit commutare votum Caſtitatis vxoris, vel viri tempore matrimonij conſummati emiſſum?

Et an in tali voto poſſit Epiſcopus diſpenſare?

Et an tale votum non obliget ad non reddendum debitum?

Et notatur dictam commutationem virtute Cruciatæ ad petendum debitum durare durante matrimonio; nam illo ſoluto, ita vouens tenetur ſeruare votum ſimplicis Caſtitatis, niſi à Summo Pontifice obtineat diſpenſationem? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 70.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè, dummodo tale votum fuerit factum ab vxore, vel à marito, ſine conſenſu reciproco. Et ratio eſt: quia, vt notat Guttierrez *qq. canon. lib. 2. c. 22. num. 49.* Aragon *in 2. 2. quæſt. 88. art. 8. dub. vlt.* Stunica *de voto, quæſt. 3. num. 64.* Rodriquez *in ſum. tom. 2. cap. 91. num. 6. in fin.* & alij poteſt Epiſcopus in tali voto diſpenſare: ergo poterit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. 2. prope fin. & in to. 2. tr. 6. Reſ. 145. & ſeq.

2. Notandum eſt etiam pro Confeſſariis, quòd, cùm tale votum non ſit omnimodæ caſtitatis non obligat ad non reddendum, etiam quando redditio eſt voluntaria propter alterius coniugis adulterium, aut diuortium, vt probat Sanchez *de matr. tom. 3. l. 9. diſp. 35. n. 26.* & alij.

3. Igitur tale votum commutet Confeſſarius per Cruciatam, cùm non ſit votum omnimodæ continentiæ, cùm ad non reddendum debitum obligare nequeat: & ideò per Bullam eſt commutabile.

RESOL. CX.

An per Bullam Cruciatæ Confeſſarius poſſit commutare votum Caſtitatis emiſſum cum licentia alterius coniugis?

Et an ita vouens, ſiue ante, ſiue poſt conſummationem matrimonij teneatur reddere debitum?

Et an tale votum poſſit ab Epiſcopo diſpenſari?

Et quid eſt dicendum, quando vterque coniux continentiam vouit abſque alterius licentia, vel quando vterque ſeorſum continentiam vouit, habita tamen ab altero licentia?

Et quid, ſi vterque communi conſenſu continentiam vouerit per modum contractus, & reciprocæ conuentionis?

Et an Epiſcopus in ſupradictis caſibus non poſſit cum iſtis coniugatis diſpenſare; & per conſequens neque Confeſſarius per Bullam Cruciatæ.

Et notatur, quod ſi prædicti coniuges, qui ita vouerint, remitterent ſibi ad inuicem renunciationem illam iuris petendi, & reddendi debitum, quam vouendo fecerunt, licet remiſſio fuerit ſacrilega contra votum, eſſet tamen valida, & teneretur vterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Epiſcopus diſpenſare ad petendum debitum, & per conſequens etiam Confeſſarius vigore Cruciatæ. Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 82.

§. 1. RESpondetur affirmatiuè: & ita, loquens de Epiſcopo, docet Rodriquez *in ſum. to. 1. c. 243. n. 14.* & Vegha *in ſum. tom. 2. c. 129. caſ. 77.* Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Reſ. 219. à lin. 5. pro Epiſcopo.

2. Sed Sanchez *in ſum. tom. 2. lib. 4. cap. 40.* limitat hanc ſententiam, quando ita vouens non haberet animum ingrediendi Religionem: nam, ſi tale votum abſque animo ingreſſus Religionis factum ſit, ſiue ante, ſiue poſt conſummationem matrimonij; putat, poſſe Epiſcopum in eo voto diſpenſare: quia non eſt votum omnimodæ caſtitatis: ſed partis; & eo non obſtante, tenetur ita vouens reddere debitum & poteſt reddere, licèt alter in adulterium incidat. Et per conſequens poteſt Confeſſarius, virtute Bullæ Cruciatæ: tale votum commutare, vt docet idem Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 8. diſputat. 15. num. 7.* Sup. hoc in Reſ. præterita §. 2. & in alio eius not.

3. Et hæc doctrina procedit etiam, quando vterque coniux continentiam vouit abſque alterius licentia; vel quando vterque ſeorſum continentiam vouit, habita tamen ab altero licentia: ſecus autem, ſi vterque communi conſenſu continentiam voueret per modum contractus, ac reciprocæ conuentionis: Facio vt facias, quia ita vouentes obligant ſe ad votum abſolutæ & integræ Caſtitatis; vnde non poſſunt, nec reddere, nec petere debitum. Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Reſ. 219. §. 1. & hic inf. in Reſ. ſeq. ad lin. 4. verſ. Imo.

4. Ideò dicendum eſt, non poſſe Epiſcopum diſpenſare cum iſtis coniugatis, & per conſequens neque Confeſſarios per Bullam. Et ita notauit Sanchez, *vbi ſuprà, tom. 3. lib. 8. diſp. 11. num. 7. & ſeq.* Molfeſius *in ſumma tom. 1. tract. 11. cap. 15. num. 123. & ſeq.* Quòd ſi coniuges prædicti, qui ita vouerunt, remitterent ſibi ad inuicem renunciationem illam iuris petendi, & reddendi debitum, quam vouendo fecerunt, & ſibi conferrent & iterum poteſtatem ſuorum corporum, licèt remiſſio eſſet ſacrilega contra votum, eſſet tamen valida; & teneretur vterque reddere debitum alteri petenti; & poterit tunc Epiſcopus diſpenſare ad petendum debitum abſque peccato. Ita Sanchez *in ſumm. tom. 2. lib. 4. cap. 41. num. 61.* qui etiam *tom. 3. de matr. lib. 8. diſputat. 5. numero 7.* docuit, quod eſt valdè notandum à Confeſſariis, poſſe illos, virtute Bullæ Cruciatæ, commutare vota caſtitatis emiſſa à coniugatis in his omnibus caſibus, in quibus, eò quòd deficiant à ratione voti caſtitatis perfecta Epiſcopi poſſunt illa diſpenſare; quia in his caſibus non ſunt vota abſoluta caſtitatis: & ideò per Cruciatam ſunt commutabilia. Ex quo principio deduces reſolutionem multorum caſuum. Sup. hoc; quod hic docetur in §. 2. not. præſentæ, prope fin. verſ. Commutationem huius voti & in verſ. dictæ annot. præſentæ.

RESOL. CXI.

An per Bullam poſſit Confeſſarius commutare votum non petendi debitum, etiam ſi tale votum fuerit emiſſum ex alterius coniugis licentia?

Digitized by Google

Et quid, ſi vterque coniux communi conſenſu voueret, nec petere, nec reddere debitum?
Et an Epiſcopus poſſit tale votum commutare? Ex p.1. tr.11. Reſ.58.

§. 1. POſſe arbitratur Rodriquez *in ſum.tom.1.c.90.n.3.*& Sanchez *de matrim.tom.3.lib.8.diſp.25.n.4*, etiamſi tale votum fuiſſet emiſſum ex alterius coniugis licentia. Imò, ſi vterque coniux communi conſenſu voueret, nec petere, nec reddere: quæ omnia ſunt valdè notanda, & in praxi occurrentia. Et ratio eſt: quia ſupradicta vota non ſunt vota integræ caſtitatis, ſed partis: ergo per Bullam ſunt commutabilia. Nec refert, ſi communi conſenſu nec petere, nec reddere debitum vouiſſent, quia adhuc non eſt votum integræ caſtitatis: relinquitur enim libertas tranſeundi ad ſecundas nuptias.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. Et hæc ad med. verſ. Secus autē. & in tom.4. tr. 6. Reſ. 219. §. 1.

2. Et ideò etiam Epiſcopus poteſt illa commutare, vt docet Azorius *par.1.lib.11.c.19.q.6.* Palatius *in 4. diſt.32. diſp.2.* Sà *verb.votum*, vbi de irritatione, *n.11. in fin.* Malderus *in 2. 2. tract.10. cap.4. dub.10.* Leſſius *lib.2.cap.40. dub.18. num.123.* & alij, quos inuenies apud Sanctarellum *de Iubil. cap.6.dub.6.* & nouiſſimè idem docet Ioan. de la Cruz *in direct. conſ.p.1. prac.2. art.2. dub.10. concl.3.*

RESOL. CXII.

An votum non nubendi ſit per Bullam diſpenſabile?
Et an tale votum poſſit Epiſcopus commutare?
Et quid, ſi tale votum fuiſſet emiſſum in fauorem alterius coniugis id petentis propter filiorum bonum & vt eius amor, nomen, honor, & amicitia cum eius conſanguineis conſeruaretur? Ex p.1. tr.11. Reſ.59.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè: ita Henriquez *lib.7. c.30.n.6.* Fernandez *in exam. Theol.mor.par.3. c.9.ſect.2.§.17.n.8.* Nugnus *in 3.p.tom.2. tract.de Bulla Cruc. §.11.* Acoſta *in Bull.q.73.* Sanchez *de matr. tom.3.lib.8. diſp.15.n.4.* quia non eſt votum abſolutum caſtitatis.

2. Limitat tamen hoc, idem *diſp.9.n.12.* niſi tale votum fuiſſet emiſſum in fauorem alterius coniugis id petentis, propter filiorum bonum, & vt eius amor, nomen, honos, amicitia cum eius conſanguineis conſeruetur: nam in hoc, cùm tale votum ſit factum in fauorem tertij, Confeſſarius per Bullam non poſſet illud commutare, niſi coniux remittat ius ſibi acquiſitum, & ab illo acceptatum.

3. Extra verò hunc caſum poterit Confeſſarius commutare, ſicuti & Epiſcopus, vt docent Barboſa *de poteſtat. Epiſc.part.2. allegat.38. num.17.* Portel. *in addit. ad dub. regul.verb. voti diſpenſatio, 78.* Vgolinus *de poteſt.Epiſc.c.58. §.8. n.3.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſ.part.1. præcept.2. art.2. dub.10. concl.3.* Guttierrez *de matr.c.125. n.9.* Sanchez *in ſum.tom.2. lib.4. c.40. n.66.* Graffius *par.1. lib.2.c.51. n.29. & 31.* Sà *verb. votum*, vbi de irritatione, *num.11.* Azor. *tom.1.lib.11. c.18.q.5.* Sylueſter *verb.vot.4. q.4.* Roſella *verb.imped. 4.n.3.* Armilla *verb.diſpenſare, n.18.* Guttierrez *can. qq. lib.2.c.22.n.49* quidquid in contrarium aſſerat Caietanus *tom.1.Opuſc.tract.11. de voto nubendi, q.1.* Valentia *tom.4. diſp.10.q.5. punct.5.concl.4.* Nauarrus, & Angelus apud Guttierrez *vbi ſuprà*, aduerſus quos Henriq. *vbi ſuprà, lib.7.c.30.n.6.in Gloſſa, litt.D.* ſic aſſerit: [Caietanus de voto non nubendi, putat reſeruatum eſſe Papæ; quia eſt perpetuum, & reducitur ad votum caſtitatis: ſed falsò; quia fornicans contra tale votum, caſtitatis.] Hæc ille: & verè quidem; ſed cum limitatione, de qua ſuprà loquendo de commutatione per Bullam diximus; vt rectè notauit Malderus *in 2. 2. tractat.10.c.1.dub.10.* & Leſſius *lib.2. cap.40. dub.18. num.124.*

RESOL. CXIII.

An Confeſſarius per Bullam poſſit commutare vota non fornicandi, non tenenda certa mulieris, non committendi actum mollitiei, aut abſtinendi ab alio actu venereo?
Et an in talibus votis poſſit Epiſcopus diſpenſare? Ex p.1.tr.11. Reſ.61.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè cum Fernand. *in exam. Theol.moral.p.3.c.9.ſect.2.§.17.n.8.* & ideo in his votis poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt notauit Barboſa *de poteſt. Epiſc.p.2. alleg.37.num.15.* Molfeſius *in ſum. tom.1.tr.11.c.15.n.50.* Leſſius *lib.2.cap.40.dub.18. n.105.* Graffius *in deciſ.p.1.lib.2.c.31.num.30.* Portel *in add.ad dub.regul.verb. voti diſpenſatio, n.78.* Vgolinus *de poteſt. Epiſc. cap.58. n.5.* Reginaldus *tom.2. lib.18. cap.22. n.33.* & alij. Et ratio eſt quia talia vota non ſunt vota perfectæ caſtitatis; & ideò per Bullam ſunt commutabilia.

RESOL. CXIV.

An per Bullam Cruciatæ poſſit Confeſſarius commutare votum diſiunctiuum, cuius altera pars eſt reſeruata, vt ſi aliquis diceret, voueo Caſtitatem vel Ordinem ſacrum.
Et an Epiſcopus poſſit diſpenſare ſupradicta vota diſiunctiua? Ex p.1. tr.11. Reſ.63.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè cum Sanchez *de matr. tom.3.lib.8.diſp.15.n.4.* quia ita vouens integrum eſt, illam partem eligere quam poteſt Confeſſarius per Bullam Cruciatæ commutare: nam in alternatiuis ſufficit alterum impleri: ergo tale votum non poteſt appellari ſimpliciter votum Caſtitatis, ſeu Religionis. Et ita docet. Leſſius *lib.2.cap.40. dub.15. num.106.* Suar. *de Relig.tom.2.lib.6. cap.24.num.1. & 2.* Reginaldus *in praxi, tom.2. lib.18. num.358.* Molfeſ. *in ſum. tom.1. tract.11.c.15, n.143.* Filliuc. *tom.2.tract.26. c.9.n.272.*

Sup. hoc curſim addito Leandro in quatuor primis lin. Reſ. 127.

2. Et ideò poteſt Epiſcopus diſpenſare ſuper dicta vota diſiunctiua, vt docet Azorius *p.1. lib.11. c.10. quæſt.10.* Sanchez *de matrim.tom.3.lib.8.diſp.9.num.14.* & alij.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 4. Reſ. 97. §.1. ad med.

RESOL. CXV.

An in caſu poſito ſupra, quando emittitur votum diſiunctiuum, nempe voueo Caſtitatem, vel ſuſcipere Ordines ſacros? an ſi vouens ſtatuerit poſtea non ordinari, ex vi voti determinate obligetur ad Caſtitatem, ita vt Confeſſarius non poſsit amplius votum illud virtute Cruciatæ commutare?
Et an in tali caſu poſsit Epiſcopus diſpenſare? Ex part.1. tr.11. Reſ.65.

Sup. in Reſ. quæ hic eſt antecedens.

§. 1. NOn poſſe tale votum commutari cenſuit Sanctarell. *de Iubil.c.9. dub.5.* Leone *tr. de Iubil. p.2.q.1.ſect.1. n.92.* Filliuc. *tom.2.tract.26.c.9.num.272.* Suarez *de relig.tom.2. lib.6.c.24.n.3.* Sanchez *de matr. tom.3.lib.8.diſp.9. n.14.* vbi putant quòd ſi ita vouens ſtatuat ad Ordines non promoueri, eligens reliquam voti partem, ad quam ſe aſtrinxerat, non poſſe Epiſcopum, & per conſequens neque Confeſſarium, per Bullam Cruciatæ tale votum ampliùs commutare: quia

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & addito Leandro in quatuor primis lin. Reſ. 1. poſt ſeq. & inf. in tr.4. Reſ. 26.

ex

ex vi voti iam tenetur ad caſtitatem, quæ reſeruata eſt; ſicut in humanis debitor alternatiuus non poteſt reſilire, ſi creditori declaret quam partem eligat, *ex reg. iur. in 6.* Sed eo ipſo, quo in corde ſtatuit ita vouens illam partem voti eligere, illud propoſitum ſatis Deo indicatum fuit, qui corda hominum videt. Ergó, &c.

2. Non reticebo tamen, multùm probabiliter contrariam ſententiam docuiſſe Malderum *in 2. 2. tr. 10. c. 15. dub. 10.* quia, vt ipſe aſſerit, etiam homini facta talis inſinuatio, modò non efficiatur per modum promiſsionis, vel pacti ex natura rei, & ex iure naturæ, non videtur obligare, vt re adhoc integra à tali electione debitor non poſsit reſilire, quidquid ſit de iure poſitiuo. Deinde, etiamſi nudum propoſitum Deus videat; non tamen proponendo cenſen ur Deo loqui, aut ei indicare noſtrum propoſitum. Quare probabile videtur, tale propoſitum, & electionis decretum, quando noua non accedit promiſsio, ita adhuc poſſe arbitrio vouentis mutari, vt reus facti voti non ſit futurus, ſi variet, & alteram partem poſtmodum eligat ſiue ea præſtantior, ſiue minùs præſtans fuerit, adeóque ſemper poterit in talibus Epiſcopus diſpenſare. Ita Malderus, quod etiam de Confeſſario virtute Bullæ Cruciatæ dicendum eſt; ſi hanc ſententiam ſequi velit Confeſſarius.

RESOL. CXVI.

An qui emiſit votum diſiunctiuum, v. g. Caſtitatis, aut ieiunij, ſi elegit votum reſeruatum Caſtitatis, poſſit adhuc commutari per Bullam Cruciata, vel per Iubileum?

Et notatur votum Caſtitatis metu leui emiſſum poſſe commutari virtute Cruciata, aut Iubilei Ex p. 11. tr. 8. & Miſc. 8. Reſ. 17.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & addito Leandro & in quatuor primis lin. Reſ ſeq. & inf. in tr. 4. Reſ. 16.

§. 1. NEgatiuam ſententiam tenet nouiſsimè Magiſter Gallego *in Bull. Cruc. cap. 9. clauſ. 9. par. 3. dub. 156.* vbi ſic ait. [Aduiertaſe, que el que hizo mejante voto diſionctiuo, ſi huuieſſe eligido ya vna parte reſeruada, no ſe podrà comutar, porque ya por fuerza del voto eſtà obligado à guardar caſtidad que es reſeruada.

2. Eſto enſeña tambien Tomas Sanchez *lib. 8. de matrimonio, disp. 9. y en la ſuma lib. 4. cap. 40. y* Bonacina *ſobre el ſecundo præcepto del Decalogo, diſp. 14. quaſt. 2. punct. 7. §. 4* Fagundex *ſobre el miſmo præcepto lib. 2. c. 43.* Azor *tom. 1. lib. 11. cap. 20. quaſt. 10.* Santatello *de Iubileo, quaſt. 8. ſect. 1.* Sayto *in Claui Regia lib. 6. cap. 11,* Ægidio Trullench *ſobre el Decalogo lib. 2. cap. 2. dub. 39.* Y no vale lo que dize Maldero en la 2. 2. *tract. 10. cap. 15. dub. 10.* que eſte tal deſpues de auer excogido la materia teſetnada, ſe puede arrepentit, y elegir la otra. Digo que no vale porque el poderſe arrepentir, no quita que no aya excogido por voto la materia reſeruada, y vna vez eſcogida, no eſtà en ſu mano (aunque ſi el arrepentirſe) que no ſea materia reſeruada ya votada: y aſſi no ſe le podrà comutar vna vez eſcogida la reſeruada, con lo qual pueda reſpondido à lo que dize Andreas Mendo *de la Bulla diſputat. 26. capit. 10.* el qual ſigue la ſentencia de Maldero, y tambien la ſigue Bardi en el lugar alegado.] Ita ille.

3. Sed affirmatiuæ ſententiæ adhæreo, & præter Bardi & Mendo illam docet me citato Leander *de ſacramen. tom. 1. tract. 5. diſp. 14. quaſt. 143.* & me citato Quintanaduenas *de Iubil. duar. hebdomadar. cap. 12. num. 15.* & me citato Pater Eſcobar *in theol. moral. tom. 1. lib. 7. ſect. 2. cap. 34. probl. 81. num. 205.* aſſerens in caſu propoſito; Vouens etiamſi elegerit votum reſeruatum commutari poſſe Indulto Cruciatæ, modo de nouo non promittat illud, quod eligit. Quia ſi ex vi primæ promiſsionis poteſt eligere non reſeruatum, dum de nouo quod eligit, non promittit, adhuc poterit variare. Fateor huiuſmodi electionis varietatem ex leuitate animi ortum habere, aſſero tamen non impedire, dum non additur nouæ promiſsionis confirmatio, quò minus votum diſiunctiuum valeat commutari, ex iure quod vouens habet eligendi, quod reſeruatum minimè exiſtit.

4. Hanc etiam ſententiam tenent Suarez *tom. 2. de relig. lib. 6. de voto c. 24. num. 3.* Layman *lib. 4. theolog. moral. tract. 4. cap. 8. num. 12.* Filliucius *tract. 26. c. 10. num. 272.* Palaus *par. 3. oper. mor. diſp. 2. punct. 11. n. 6.* Boſsius *ſect. 2. de Iubil. caſ. 11. n. 7.* Moronus *reſponſ. 98. n. 376. & 377.* & ita ego iterum ſentio caſu quo eligens eam partem non promiſerit illam de nouo, itaut votum ſit iam materiæ reſeruatæ abſolutum, ac determinatum. Etenim hoc votum in emiſsione ſui non fuit reſeruatum, ergò dum non renouatur, non poteſt fieri ab eligente partem reſeruatam, eſſe reſeruatum. Quod enim in radice imperfectum eſt, ideoque non reſeruatum, ſemper ſecum fert eam imperfectionem; nec poteſt quis efficere, vt illudmet votum in reſeruatum, & perfectum tranſeat. Sicut votum pœnale, & merè conditionale, quamuis maneat abſolutum, & determinatum appoſita conditione, non eſſe reſeruatum diximus ob ſimilem rationem.

5. Nec obſtat in humanis debitorem in alternatiuis non poſſe reſilire, ſi vnam partem elegerit. Nam hoc dumtaxat probat, ſicut in humanis tenetur quis ad eam partem à ſe electam præſtandam, ita in voto teneri eligentem ad præſtandam materiam à ſe electam quod non inficiamur, ſed aſſerimus hanc obligationem poſſe commutari, ſicut in humanis ea obligatio poſſet à creditore commutari; & relaxari. Inſtaturque, nam in humanis debitor ſob conditione tenetur præſtare debitum, conditione impleta; ſicut in voto conditionato tenetur vouens exequi qui rem promiſſam, impleta conditione, & tamen non exindè probatur hoc votum conditionatum non poſſe commutari: Ratio à priori eſt, quia in humanis attenditor ad obligationem, ex qua vtilitas oritur creditori; at in votis attenditur ad eorum perfectionem in prima emiſſione. vt inde dignoſcatur, an ſint reſeruata; necne.

6. Nota verò quod poſt hæc ſcripta inueni Patrem Paſqualigum noſtram ſententiam docere *de Iubileo Deciſ. 199. num 4.* quia ait ipſe, electio materiæ facta per propoſitum quantumuis efficax, non immutat rationem voti præcedentis. Ergo ſi prius erat commutabile, & diſpenſabile, erit etiam facta electione; quia non poteſt tranſire de non reſeruato ad eſſe reſeruatum, niſi mutetur in ratione voti. Antecedens probatur. Propoſitum adueniens, quo eligitur materia reſeruata non eſt aliqua promiſſio, quæ fiat Deo; neque ponit aliquam obligationem nouam, quia obligatio voti eſt ad alterum, nam debet transferre ad ipſum voluntatem ſe obligandi, Propoſitum autem non eſt ad alterum, ſed eſt ſola deliberatio; qua proponens apud ſe deliberat de eo, quod facere vult.

7. Confirmatur. Eo ipſo, quod propoſitum non inducit aliquam nouam promiſſionem, & obligationem votum remanet imperfectum in ratione voti, ſicuti erat antea, nam licet ſit determinatum ratione propoſiti, non eſt tamen determinatum in ratone voti, & promiſsionis, atque adeo nec in ratione obligationis. Rurſus materia voti non eſt pura Caſtitas, aut Religio, ſed mixta cum materia alterius partis alternatiuæ, quia vt terminat promiſſionem dicit vtramque partem, & ſolum vnicam partem alternatiuæ, vt terminat

propoſitum. Ergo, cùm votum in ratione voti remaneat cum eadem imperfectione, quam habebat ante electionem, & cum eadem mixtione materiæ, erit diſpenſabile, & commutabile, ſicut erat ante electionem. Hæc omnia Paſqualigus, ex quibus patet reſponſio ad argumentum Magiſtri Gallego.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 94. & infr. in Reſ. 119. §. vlt. & inferius in tr. 4. Reſ. 17.

8. Nota hic obiter votum caſtitatis metu leui emiſſum poſſe commutari virtute Cruciatæ, & Iubilæi. Ita me citato Paſqualigus *Deciſ.* 302. *num.* 4. & me citato Quintanaduenas *num.* 14. & me citato Eſcobar *probl.* 89. *num.* 730. & me citato Mendo *num.* 113. & me citato Leander *de Sacrament. tom.* 1. *tractat.* 5. *diſputat.* 14. *quæſt.* 107.

RESOL. CXVII.

An votum diſiunctiuum Religionis, vel perfectæ Caſtitatis ſit per Bullam Cruciatæ, vel Iubilæum diſpenſabile? Ex p. 11. tract. 7. & Miſc. 7. Reſ. 17.

Dixit in Reſolutionibus quæ hic ſunt ſupra 114. 117. & 116. late, & inf in Reſ. ſeq. eius not. 2.

§. 1. DE votis diſiunctiuis, quando vna pars eſt reſeruata, & alia non, ego plura dixi *in tract. de Bulla Cruciata*, & nouiſſimè me citato dixit Leander *de Sacrament. tom.* 1. *tract.* 5. *diſput.* 14. *quæſt.* 112. *cum ſequenti.* Sed difficultas eſt in caſu propoſito, nam vtraque pars voti reſeruata eſt, & hoc non obſtante affirmatiuè reſpondet Pater Paſqualigus *in praxi de Iubileo quæſt.* 301. *num.* 3. vbi ſic ait, Votum alternatiuum antequam fiat electio vnius partis, non eſt perfectum, & completum, quia nondum eſt de materia determinata, ſed determinanda: vnde eſt ſufficiens; vt inferre poſſit executionem; ergo nondum eſt votum complete emiſſum, ſed eſt veluti adhuc in fieri, quia debet determinari ad alteram partem, vt poſſit executioni mandari, & proinde non venit nomine voti ſtrictè ſaltem accepti, quia vt notat Menochius *conſil.* 133. *num.* 12. Actus, qui perfectionem non habet, & eſt adhuc in fieri, non meretur nomen actus. Et ideo non continebitur ſub reſeruatione; quia cùm reſeruatio ſit ſtrictè accipienda, ſe extendit ſolùm ad vota ſtrictè accepta, & cum proprietate.

2. Confirmatur ſecundò: votum alternatiuum habet tacitam conditionem reſpectu vtriuſque partis, ſi vouens illam eligat, & proinde ante electionem neque ad vnam, neque ad aliam partem obligat, ſed ſolùm de præſenti obligat ad eligendam vnam, aut alteram partem. Ergo non eſt votum reſeruatum, quia neque eſt determinatè votum obligandi ſe mediante electione, aut ad religionem, aut ad caſtitatem. Reſeruatio autem cadit ſolùm ſupra vota, quæ ſunt determinatè de caſtitate, aut de Religione. Ita Paſqualigus.

3. Sed vt verum fatear, dum hanc opinionem legi, mihi non placuit, & poſtea de illa interrogatus negatiuè reſpondi, fretus auctoritate Sanchez, Suarez, & Ludouici de la Cruz, nunc verò inuenio illam reprobare Patrem Bardi *in ſelectis lib.* 5. *quæſtione* 12. *numero* 36. vbi ſic ait; Dicendum eſt cum hac ſecunda ſententia, quam puto certam: nam prior illa quam tuetur Paſqualigus non videtur ſolito fundamento inniti, vt mox ex ſolutione eius argumenti patebit, probari poteſt noſtra concluſio, eam rationem) qua vtuntur Authores citati) aliquando fuſius ampliando, tali pacto: quoties tota materia voti eſt reſeruata toties votum ipſum eſt reſeruatum: Sed votum diſiunctiuum, de quo agimus, ex ſuppoſitione habet totam materiam reſeruatam, ergo votum diſiunctiuum, de quo agimus, eſt reſeruatum: per conſequens commutari non poterit virtute Iubilei, probatur maior; nam votum recepit reſeruationem, aut negotiationem eiuſdem à materia circa quam verſatur, vnde ſi materia erit reſeruata, ipſum quoque reſeruatum erit.

4. Ad argumentum ex Paſqualigo deductum, reſpondetur negando antecedens, in quo dicebatur votum diſiunctiuum habens vtramque partem ſuæ materiæ reſeruatam, non eſſe reſeruatum: ad eius probationem cum diſtinctione eſt procedendum, vt omnis æquiuocatio tollatur: cùm enim dicitur tale votum diſiunctiuum eſſe imperfectum; ſi per imperfectionem intelligatur indeterminatio quoad talem materiam particularem, & in ſpecie, concedo quod ſit imperfectum: ſi verò intelligatur imperfectio, ſeu indeterminatio quoad materiam reſeruatam vt ſic & in genere negatur. Votum igitur iſtud quoad materiũ reſeruatam, eſt omnino perfectũ, & determinatum, quia procedit à voluntate omnino determinata, nam voluntas nullam habet indifferentiam in ordine ad materiam reſeruatam, quamuis indeterminata ſit in ordine ad electionem huius, vel alterius partis materiæ reſeruatæ, porrò non apparet cur votum ad hoc vt ſit determinatum & reſeruatũ, debeat eſſe de materia reſeruata in ſpecie, & non in genere, & debeat procedere à voluntate determinata ad materiam ſpecificam, & non genericam, nam & ipſa quoque materia generica ſuam habet determinationem, & per conſequens ſufficiens erit ad inducendam reſeruationem in votum.

5. Ad confirmationem concedo in voto alternatiuo implicitè contineri conditionem reſpectu vtriuſque partis, quatenus vouens manet ſua in libertate ad eligendam potiùs vnam, quàm alteram partem: ex hoc verò non ſequitur tale votum non eſſe reſeruatum ſi tota materia eſt reſeruata, & vouens eligendo neceſſitatur materiam reſeruatam eligere, neque ex tali libertate vouentis ſequitur quòd votum ſit imperfectum & indeterminatum. Hæc Bardi; vnde puto non eſſe recedendum ab hac negatiua ſententia, nec poſſe Confeſſarium virtute Bullæ aut Iubilei in voto ſic emiſſo diſpenſare, & ita ſenſerunt aliqui miniſtri huius Curiæ Romanæ, & de hac difficultate à me interrogati.

RESOL. CXVIII.

An Confeſſarius poſſit commutare per Bullam Cruciatæ votum diſiunctiuum, modo quo ſupra diximus, quando materia non reſeruata effecta eſt impoſſibilis, ita vt vouens nequeat partem non reſeruatam adimplere, ſed tantum partem reſeruatam: Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 74. Sup. in Reſolutionibus quæ hic ſunt 114. & 115.

§. 1. ET ita erit caſus. Emiſit, v. g. aliquis votum caſtitatis, ſeu peregrinandi ad aliquam Eccleſiam B. Virginis, vel dandi centum aureos alicui Hoſpitali: poſteà ex morbo non poteſt peregrinari, vel amiſit matrimonium; & ideo materia voti non reſeruata effecta eſt impoſſibilis, & remanet poſſibilis materia voti reſeruata: petitur in tali caſu poſſitne Confeſſarius virtute Bullæ hoc votum commutare. Negatiuam ſententiam docuit Bonac. *tract. de legib. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 4. *n.* 18. quia materia illa verè eſt reſeruata, & eſt adimpleta ex vi voti.

Sup. hoc curſim addito Leandro in quatuor primis lin. Reſ. præcedentis, & in tom. 8. tr. 4. Reſ. 37. §. vlt.

2. Sed contrariam ſententiam affirmandam eſſe puto, quam docet Suar. *de relig. to.* 2. *lib.* 6. *c.* 24. *n.* 4. & Sanchez *in ſum. lib.* 4. *c.* 40. *n.* 44. Et ratio eſt: quia tale votum per ſe, & ex natura ſua nunquam obligauit vouentem ad partem reſeruatam: ſed poſtmodum obligatio ad illam oritur per accidens ex ſolo facto, & impoſſibilitate alterius materiæ non reſeruatæ: vnde patet reſponſio ad argumentum Bonacinæ; dicimus enim materiam illam eſſe reſeruatam per accidens ob impoſſibilitatem materiæ, non autem ex vi voti.

RESOL.

RESOL. CXIX.

An quando Epiſcopus ex vrgentiſſima neceſſitate poſsit diſpenſare in votis Caſtitatis, & Religionis, poſsint etiam commutari virtute Cruciatæ vel Iubilæi?

Et obſeruatur Confeſſarios Regulares non poſſe virtute ſuorum priuilegiorum commutare, vel diſpenſare ſupradicta vota Caſtitatis, &c. quæ poteſt Epiſcopus ex vrgenti neceſsitate.

Et docetur quod quinque ſunt vota reſeruata, videlicet votum Religionis, Caſtitatis perpetuæ, peregrinationis Ieroſolymitanæ, peregrinationis ad limina Apoſtolorum, & peregrinationis ad Compoſtellam.

In his tamen nec Legatus à latere poteſt diſpenſare.

Sed ſi eorum valor eſt dubius, poteſt Epiſcopus diſpenſare.

Non poteſt tamen in his votis, ſi ab impuberibus emittuntur diſpenſare.

Poteſt tamen in his votis ex metu leui factis, & in graui periculo tranſgreſsionis, aut in vrgenti neceſſitate diſpenſare, quando ex iuſta cauſa quis nequit Pontificem adire. Ex p.11. tr.8. & Miſc.8. Reſ.6.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. et lata doct. Reſ. 16a. ſequenter in ſicd ergo, in ter medium, & fin, verſ. Non autem. & hic ſupra lege doctr. Reſ. 70. §. quanter eius §.1. & in to. 3. tr. 4. Reſ. 4. §. Et hanc. & lege alias Reſ. & §§. poſitos infra in annot. §. obſeruandũ. huius Reſ.

§.1. PRo negatiua ſententia Paſqualigus *de Iubileo q 306. adducit* 13. Doctores ipſe nixus auctoritate ſolius Crouſers affirmatiuam ſententiam ſuſtinet; Nam facultas commutandi vota conceſſa in Iubileo, ſe extendit ad omnia vota non reſeruata. Vota autem caſtitatis, Religionis, quando ſubſtant talibus circumſtantiis vt poſſit in ipſis Epiſcopus diſpenſare, non ſunt reſeruata. Ergo poterunt virtute Iubilei commutari. Min. prob. Reſeruatio eſt tantum in ædificationem, non autem in deſtructionem, vt habet Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *c.* 7. *de pænit.* & proinde ex ſui natura non ſe extendit ad caſus ad quos ſi ſe extenderet, eſſet in deſtructionem: eſſet autem in deſtructionem ſi ſe extenderet ad vota in caſu, in quo Epiſcopi poſſunt diſpenſare, nam tunc ſi non poſſent diſpenſare, pateret grauiſſimum damnum etiam ſpirituale eſſe, non autem vtilitatem. Cùm ergo reſeruatio, ne ſit in deſtructionem ſe extendat ad talem caſum, vota in talibus circumſtantiis non erunt reſeruata; non quia ſubtrahatur à reſeruatione ex præſumpta voluntate Pontificis; ſed quia reſeruatio ipſa non comprehendit.

2. Ad primum reſpondeo: Epiſcopum non ſolum poſſe diſpenſare in his votis ex tacita voluntate Pontificis: ſed etiam quia reſeruatio non ſe extendit ad ipſa, quando veſtiuntur talibus circumſtantiis, vt conſtat ex dictis. Tacita enim voluntas Pontificis non eſt, quod concedat facultatem pro tali caſu, ſed quod non auferat; nam dum ponit reſeruationẽ, ſolum illã extẽdit quantũ poteſt extendi; non poteſt autẽ extẽdi ex natura ſua ad hos caſus alioquin eſſet in deſtructionem. Ad ſecundũ, nego, conſequentiam. Quia cum facultas conceſſa in iubileo ſe extendat ad omnia vota non reſeruata, ſe extendit etiã ad iſta veſtita talibus circũſtantiis. nam reſeruatio ad ipſa non ſe extendit, vt iam dictum eſt. Hucvſque Paſqualigus.

3. Sed eius ſententia, cum ſit ſingularis, & contra communem, videtur omninò reſpuenda: Vnde præter Doctores ab ipſo citatos, negatiuam ſententiam docet me citato Quintanadueñas *de Iubileo duarum hebdomadarum c.* 2. *n.* 23. vbi ſic ait: [Aunque en caſo de vrgentiſſima neceſſidad podia alguna, ò rariſſima vez diſpenſar el Obiſpo en algun voto de caſtidad, ò Religion; como quando ſino ſe hazieſſe paraque vno ſe caſara, ſe ſiguira grauiſſimo daño, ò eſcandalo, ò no era facil recurſo al Papa, ò auia graue peligro de incontinencia ſegun prueua Tomas Sanchez *ſup. à n.* 32. con muchos Autores; no ſe podia en el miſmo caſo comutar por Iubileo, ni Bula; que el Obiſpo no hace eſto por ſu ordinaria juriſdicion, ſino por benigna interpretacion, tacito conſentimiento, y ratihabicion del Papa; para lo qual no da el Iubileo facultad, ni la tiene el Parocho.] Ita ille cui etiam adde ex Dominicanorum familia Magiſtrum Gallego *in Bull. Cruc. c.* 9. *p.* 3. §.1. *dub.* 159. vbi ita aſſerit; [Preguntaſe, ſi el confeſſor por la Bula puede comutar el impedimiento con que alguno de los caſados ſe ballare para pedir el debito:

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Reſ. 177. §. 1. & 1. & in to. 1. tr. 4. Reſ. 38. §. Nota iterum. à principio, & lege late

in tom. 5. tr. 2. Reſ. 32. & n Reſ. 75. §. 1. ad lin. 5. & in Reſ. 133. §. Probatur. paulo poſt initium, à verſ. ſecundo votum.

4. Reſpondo, que no ſe puede eſto comutar por la Bula, porque aunque es aſsi que el Obiſpo puede diſpenſar para pedir el debito quando ay impedimento para poder le pedir; pero no haſe eſto el Obiſpo por juriſdicion ordinaria, ſino por coſtumbre legitimamente præſcripta, que le ha introduzido eſta facultad: y la comun opinion de que el confeſſor electo por la Bula, puede eſta razon comutar todo lo que el Obiſpo diſpenſar, ſe ha de entender todo lo que puede el Obiſpo por derecho ordinario mas no por coſtumbre, ò neceſſidad, porque coſa es muy recibida entre los Dotores, que en caſo de neceſſidad, y con tales condiciones, puede el Obiſpo diſpenſar en los votos reſeruados, è impedimientos dirimentes del matrimonio, como lo enſeñan en la materia de voto, y matrimonio, y con todo eſſe nadie ſe atreuerà à dezir, que en caſo de neceſsidad puede el confeſſor por la Bula comutar alguno deſtas votos reſeruados, para los quales no le dan poteſtad, antes la que le dan para que puede comutar quales quiera votos, ſe la limitan, y exceptuan, que no ſea para los de caſtidad, Religion, y vltramarino, deſuerte que todos aquellas votos reſeruados, que el Obiſpo puede diſpenſar, ò comutar por razon ſola de vrgente, y apretada neceſsidad, no ſe podran comutar por la Bula, y la razon es, porque de la miſma manera que el pecado de la heregia no pierdre ſu rigurosa reſeruacion, porque en caſo de neceſsidad de muerte le puede abſoluer qualquier ſimple Sacerdote, aſsi tampoco el voto no pierde la reſeruacion, por que el Obiſpo pueda en caſo de vrgente neceſsidad diſpenſarle, ò comutarle: pero por la Bula ſe pueden comutar todos aquellos votos que el Obiſpo tienè facultad de diſpenſar, ò comutar por juriſdicion ordinaria, ò quando en ellos falta la cauſa de verdadera y perfetta reſeruacion. Y la razon de ſto vltimo, ſe funda, en que la intencion expreſſa del Pontifice, es denegar ſolamente la comutacion de aquellos votos que tiene reſeruados à ſi miſmo, de manera que en los que no tiene reſeruados, ſe entiende que claramente los comprehende la poteſtad general delegada por la Bula.] Hæc omnia Gallego; cui adde Andream Mendo etiam *in Bull. Cruc. diſp.* 26. *c.* 4. *num.* 59. *& c.* 11. *num.* 131.

In ſup. reſponſione cõtenta in hoc §. Reſpondeo in & ſolutionibus. & §§ annot. primæ huius Reſ.

5. Quæ omnia procedere etiam in Iubileo dicendum eſt, vnde me citato Leander *de Sacr. tom.* 1. *tr.* 5. *diſp.* 14. *quæſt.* 117. aſſerit, quod quamuis confeſſarius poſsit vi Iubilei cõmutare vota, quæ poteſt Epiſcopus id intelligendum eſt de votis, quæ poteſt Epiſcopus commutare iure ordinario, & ex natura reſeruationis, non autem de votis, quæ iure ſpeciali, aut per conſuetudinem diſpenſare, aut commutare poteſt. Vnde ex his patet, quod non debebat Pater Paſqualigus recedere à communi ſententia Doctorum, nec eius fundamentum eſt firmum, vt ipſe putat, nam reſpondeo ad eius argumentum quod ex præſumpta voluntate Pontificis cenſetur ablata per accidens reſeruatio in ordine ad Epiſcopum, & hoc vt ſubueniatur neceſſitati fidelium: at non cenſetur ablata in ordine ad alios Prælatos inferiores; aut in ordine ad priuilegia, per quæ conceditur facultas commutandi omnia vota, quibuſdam exceptis.

Sup. hoc leg. doctr. Reſolutionum & §§ not pri. mæ huius Reſ.

6 Si verò contra vrgeas, per Bullam dari poteſta-

tem commutandi omnia vota exceptis illis tribus, dum manent ſub reſeruatione Pontificia; at in caſu poſito ex benigna interpretatione voluntatis Pontificis non manent ſub reſeruatione, & in Bulla excipiuntur pro eo ſtatu, pro quo ſtant ſub reſeruatione Pontificis, & non pro alio ſtatu: ergo, &c.

7. Reſpondeo, per Bullam dari poteſtatem commutandi omnia vota, quæ abſolutè, & per ſe non ſunt reſeruata Pontifici: non autem illa, quæ per accidens, & quantum ſufficit ad ſubueniendum neceſſitati fidelium, non ſunt Epiſcopo reſeruata.

Sup. hoc in tom.8. tr.4. Reſ.38 §.vlt. prope finem, & in tom.7. tr.1. late in Reſ. 177 à §. Hoc ſuppoſito. & in tom.3. tr.3. Reſ.4. §.Vide. & ſeqq. & hic inf. prope finem huius Reſ à verſ. Hic nota & in to.7 tr 1. Reſ. 267 ſignantèr à §. Sed ego.

8. Obſeruandum eſt etiam confeſſarios Regulares non poſſe virtute ſuorum priuilegiorum commutare, vel diſpenſare ſupradicta vota caſtitatis, &c. quæ poteſt Epiſcopus ex vrgenti neceſſitate, vt diximus, & ita docet Portel. *verb. voti commutatio, num.64.* Magiſter Lezana *in ſumma tom.4. verb. Votum, num.21.* qui citat Layman, Suarez, Sanchez, Henriquez, Rodriquez, & Mirandam, quibus adde eruditum Patrem Georgium Gobat *de Iubilæo cap.41. quæſt.114. num.325.* & Martinum de San Ioſeph *poſt Regulam Sancti Franciſci in compend. de la faculted de los confeſſores ver. conmutar. num.6. fol.571.* vbi ſic ait; [Tampoco podemos comutar los votos reſeruados al Papa; que comuta el Obiſpo por derecho eſpecial. Los votos que no podemos diſpenſar, ni comutar, ſon los abſolutamente reſeruados à la Sede Apoſtolica, en que algunas vezes pueden diſpenſar los Obiſpos, porque interuiene impotencia moral, por la qual, no ſe puede acudir al ſumo Pontifice por la diſpenſacion, y ay neceſſidad vrgente de diſpenſar, v.g. podrà el Obiſpo diſpenſar en los votos abſolutos de caſtidad, y Religion, quando ay grande peligro de incontinencia, y no es facil el recurſo al Pontifice, ò por pobreza, ò otra cauſa, porque ſe puede creer muy bien que no es ſu intencion que en talos caſos le eſten reſeruados los votos con tan grande peligro de las almas. Y lo miſmo es quando aunque ſea facil el recurſo al Pontifice; pero por la tardanza del recurſo ay graue peligro de incontinencia. Y lo miſmo es, ſi aunque no aya grande peligro de incontinencia por la tardanza, ſe ſigue algun peligro de eſcandalo, ò graue daño de tercera perſona, lo miſmo ſe ha de dezir de los demas votos reſeruados al Pontifice, que ſi el que votò tiene iuſta cauſa para la diſpenſacion, y ni puede yr, ni embiar à Roma, ò carece de los gaſtos neceſſarios para la diſpenſacion, podrà el Obiſpo diſpenſar, vt Sanchez, cum multis *num.* 23. y en ninguno deſtos caſos podran diſpenſar nueſtros confeſſores por las razones dichas. Ita ille.]

9. Et tandem non deſinam hic apponere verba docti Patris Andreæ Mendo *in Bull. Cruc. di p. 26. cap.2. n.22.* ſic aſſerentis; Quinque ſunt vota Pontifici reſeruata: Votum Religionis, Caſtitatis perpetuæ peregrinationis Hieroſolymitanæ, Peregrinationis ad limina Apoſtolorum, Peregrinationis ad Compoſtellam. In his nec Legatus à latere valet diſpenſare. Si eorum valor eſt dubius, poteſt Epiſcopus diſpenſare, quia reſeruatio, vt odioſa, reſtringenda eſt ad caſus certos. Ita P. Thomas Sanchez *lib.1. Decal. cap.10.n.74.* Non poteſt tamen in his votis, ſi ab impuberibus emittantur, diſpenſare, vt docet Pater Suarez *ſuprà cap.26. num. 3.* Valdè probabile, & tutum eſt, poſſe diſpenſare in his votis ex metu leui factis, quia non ſunt perfectè voluntaria, & reſeruatio eſt reſtringenda. Sic Pater Henriquez *lib.11. de matrim. cap.15.n.8.* Et item poſſe diſpenſare in graui periculo tranſgreſſionis, aut in vrgenti neceſſitate, quando ex iuſta cauſa nequit Pontifex adiri, quia in caſibus ſimilibus valet Epiſcopus in lege Pontificia diſpenſare. Ita Pater Valentia *2.2. diſp.6. q.6. punct.7. cum pluribus.* Nec opus tunc eſt Nuntium adiri, vt docet Couarrum. *in 4. Decretor. 3. p. c.6. §.10. n.11.* Hic nota cum Patre Henriq. *lib.6. de pœnit. c.14. n.7.* Regulares, qui ex priuilegio poſſunt diſpenſare in votis, in quibus poſſunt Epiſcopi, adhuc non valere diſpenſare in votis reſeruatis in caſu ſupradicti periculi, aut neceſſitatis, nam illa vota verè ſunt Papalia, & ex iuris benignitate conceduntur Epiſcopis, in quibus videtur electa induſtria perſonæ. Hucvſque Mendo.

Sup. hoc in tom.8. tr.4. Reſ 40. in fine, & in alio eius vlt. an not. pro hac quæſt. Et pro ſeq. in hoc § à Verſ. Valde probabile. ſupra in Reſ. 94. & 116. §. vlt. & inf. in tr.4. Reſ 17

Sup. hoc ſup. in §.5 Obſeruandum, huius Reſ. & in aliis eius annot.

RESOL. CXX.

An per Bullam Cruciata Confeſſarius poſſit commutare votum aſſumendi Ordines ſacros?

Et ſi ita vouens frangeret votum, an eſſet ſacrilegus fornicando?

Et ſi matrimonium contraheret (quamuis peccaret contra votum,) an poſſit petere debitum?

Et an in tali voto poſſit Epiſcopus diſpenſare? Ex par.1. tract.11. Reſ.64.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Henriquez *lib.7. cap.30.n.6.* Acoſta *in Bull. Cruc. q.73.* & Sanchez *de matrim. tom.3. lib.8. diſp.15. n.4.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. cap.9. ſect.2. §.17. n.8.* Et ratio eſt; quia tale votum non eſt votum Caſtitatis; ſed votum aſſumendi ſtatum, cui caſtitas annexa eſt. Vnde ſi, ita vouens frangeret votum, non eſſet ſacrilegus fornicando: & ſi matrimonium contraheret, peccaret quidem contra votum, ſed poſſet petere.

Quoad hoc lege doctrinam Reſ 95. ſignanter à Verſ. Vnde optime.

2. Et ita in tali voto poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt notat Portel. *in addit. ad dubia reg. verb. voti diſpenſatio, n.78.* Vgolinus *de poteſt. Epiſc. cap.58. §.3. n.5.* Reginald. *tom.2. lib.18. cap.22. n.331.* Leſſius *lib.2. c.40. dub.18. n.124.* Valentia *tom.3. diſp.6. q.6. punct.7.* Vega *in ſum. tom.2. cap.129. caſ.34.* Rodriquez *in Bull. §.9. n.122.* Azorius *p.1. lib.11. cap.19. q.9.* Suarez *de relig. tom.2. lib.6. cap.21. n.7.* Aragon. *in 2.2. quæſt.88. art.12.* & alij.

RESOL. CXXI.

An qui obtinuit commutationem alicuius voti per Bullam Cruciata, poſsit redire ad votum prius, omiſſo eo, in quo facta eſt commutatio?

Et an doctrina huius Reſolutionis procedat, non ſolum quando commutatio facta fuit in rem æqualem, ſed etiam in melius? Ex p.1. tr.11. Reſ.85.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Leſſio *lib.2. c.40. dub.16. num.111.* & Azorio *p.1. lib.11. c.18. q.12.* etiam ſæpius facta ſit commutatio: vt, ſi votum peregrinationis annuæ commutatum ſit in menſtruam confeſſionem, menſtrua confeſſio in ieiunium alicuius diei, ieiunium incertas preces; poteſt vouens ſatisfacere voto, vel recitandi illas preces, vel ieiunando illum diem, vel confitendo ſingulis menſibus, vel annuam peregrinationem, quod erat primum votum, ſuſcipiendo.

Ad confirmandam doctr. huius Reſ. in tom. 2. tr.4. lege doctr. Reſ. 75. & 76.

2. Et hæc doctrina procedit contra Suarez *de relig. tom.2. lib.6. cap.20. n.1.* & Filliucium *to.2. tract.26. c.10. n.288.* non ſolùm quando commutatio facta fuit in rem æqualem, ſed etiam in melius, vt docet Malderus *in 2.2. tract.10. cap.5. dub.11. quæſt.9.* Sanchez *de matr. tom.3. lib.9. diſp.4. n.11.* Et ratio eſt: quia talis commutatio facta fuit in vouentis fauorem: vnde poteſt ei renunciare, alioquin non tam eſſet fauor, quàm onus. Adde etiam, quod talis commutatio facta videtur ſub conditione, ſi vouens nolit prius votum implere. Ergo, &c.

Sup. hoc in not princ. & in aliis eius primæ annot. & ibi Vide Reſ. 74.

RESOL.

RESOL. CXXII.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſſit commutare materiam ſubrogatam, in quam fuit commutatum Votum reſeruatum Caſtitatis, ſeu Religionis, vel vltramarinæ peregrinationis? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 72.

Sup. hoc inf. in tr. 4. Reſ. 16 §. vlt.

§. 1. ALiqui negatiuè reſpondent: quia ſubrogatum ſapere debet naturam eius, pro quo ſubrogatur: vnde aſſerunt, materiam, in quam commutatur votum reſeruatum, etiam reſeruatum manere. Et in hanc ſententiam videtur inclinare Azorius *p. 1. lib. 11. cap. 18. q. 11:* dicens, dubiam ſibi eſſe contrariam ſententiam: & illam docet ex modernis Zanardus *in direct. Theol. p. 2. c. 33.*

2. Sed contrariam ſententiam, affirmandam eſſe puto: quia per commutationem extinguitur prius votum reſeruatum ratione materiæ: ergo illud votum, quod eſt de alia materia non erit reſeruatum. Et ita docet Filliuc. *tom. 1. tr. 26. c. 10. n. 293.* Suar. *de relig. tom. 2. lib. 6. cap. 20. n. 15.* Leſſius *lib. 2. cap. 40. dub. 18. n. 224.* Sanch. *de matr. tom. 3. lib. 8. diſp. 9. n. 20.* Henriquez *lib. 7. c. 30. n. 5.* Sà *verb. votum, n. vlt.* Aragon. *in 2. 2. q. 88. art. 12.* & alij. Ad argumentum in contrarium reſpondeo, ſubrogatum ſapere naturam eius, cui ſubrogatur; procedit ex ſola fauorabili, & lata interpretatione, quæ in odioſis non habet locum, qualis eſt reſeruatio.

RESOL. CXXIII.

An per Bullam Cruciatæ detur facultas recipiendi Euchariſtiam, præterquam in die Paſchatis de manu ſimplicis Sacerdotis ſine licentia Parochi, ſiue Epiſcopi? Idem quæritur de Sacramento Extremæ Vnctionis. Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 20.

Sup. hoc ſup. in tr. 1. Ref. 44 ſecundùm in §. vlt. & in Ref. 46. §. Notandum ſed lege à principio & in Ref. 9 vtcunque in principio, & ſequenter in §. vlt.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Suarez *in 3. p. tom. 3. diſp. 72. ſect. 4.* quia, ait ille, ex clauſula Bullæ Cruciatæ, in qua conceditur facultas ad eligendum Confeſſorem, non intelligitur eſſe conceſſa facultas ad recipiendam Euchariſtiam à tali Confeſſore, vel ab alio ſimplici Sacerdote electo ad hoc munus per ipſummet pœnitentem: quod idem dicendum eſt de Sacramento Extremæ Vnctionis. Et licet Nugnus ſemper Suarez aduerſetur; tamen ita amplexus eſt hanc opinionem, vt contrariam prorſus improbabilem vocet, vt videre eſt apud ipſum *in 3. p. to. 1. q. 82. art. 3. fol. mihi* 457.

2. Sed, pace tantorum Virorum, probabiliſſima, & tuta in praxi eſt contraria ſententia, quam docet Vaſquez *in 3. part. tom. 3. diſp. 219. cap. 5. num.* 47. vbi aſſerit, per Bullam Cruciatæ concedi facultatem, vt quis poſſit à quocunque Sacerdote Euchariſtiam recipere; non, quia in ea conceditur, vt poſſit eligere ſibi Confeſſarium, nam in tali facultate non intelligitur licentia ad recipiendum hoc Sacramentum, vt poſt Suarez notauit etiam Filliucius *tom. 1. tr. 4. c. 9. n. 263.* aduerſus Caietanum *verb. excommunicatio, cap. 63.* ſed, quia expreſsè licentia ad Euchariſtiam accipiendam in ipſa Bulla conceditur, vt patet ex verbis ipſius Bullæ, quæ ipſe adducit. Et idem, quod de Euchariſtia docet, etiam de Extrema Vnctione admittit.

3. Ex his patet reſponſio ad argumentum Suarez. Accipiens igitur Bullam Cruciatæ habet facultatem à Summo Pontifice eligendi Sacerdotem, vt poſſit ab ipſo ſine licentia Parochi accipere hæc tria Sacramenta, Pœnitentiam, Euchariſtiam, & Extremam Vnctionem. Notentur hæc quia paſſim non ſunt obuia.

RESOL. CXXIV.

An tempore interdicti, ſi quis habeat Bullam, teneatur audire Sacrum?

Et qui audit Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, an teneatur ſub mortali, vel tantum ſub veniali aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra Infideles emittere? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 2.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Villalob. *in ſum. tom. 1. tr. 19. dub. 5. n. 14.* Tannerus *in 2. 2. diſp. 5. q. 6. dub. 2. n. 25.* Sancius *in Selectis, diſp. 15. n. 2.* Barboſa *in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 33. cap. 25. n. 7.* Bonacina *de cenſ. diſp. 5. punct. 4. n. 2.* Acoſta *in explic. Bull. quæſt.* 28. Cenedo *in ſuis qq. Canonicis, q. 44. per tot.* Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. §. 3. n. 1.* Nugnus *in 3. p. tom. 2. q. 83. art. 6.* & alij.

Sup. hoc ſup. in tr. 2. Reſ. 35. §. 1. ad medium, ſed lege eam per totam, & in Reſ. 36. §. Sed his ad mediū, verſ. Tum ex doctrina §. 1. dictæ Reſ. & in to. 3. tr. 5. Reſ. 102 § Dices, quando.

2. Sed mihi contraria ſententia probabilis etiam videtur, quam docet Auila *de cenſ. part. 5. diſp. 4. ſect. 2. dub. 6.* vbi aſſerit, Victoriam, & Canum idem docuiſſe; & idem tenuiſſe multos Doctores Salmanticenſes teſtatur Henriq. *in ſum. l. 3. c. 48. n. 3. in Gloſſa, lit. D. & lib. 7. de Indulg. cap. 13. n. 3.* & hoc etiam docet Llamas *in ſum. p. 3. c. 5. §. 12.* Alterius *de cenſ. tom. 2. diſp. 2. de interd. c. 3. in fin. fol.* 319. Coninch *de Sacram. diſp. 17. n. 28.* & Ledeſma *in ſum. p. 1. tract. de Euchar. cap.* 27. cum aliis. Et ratio eſt: quia nemo tenetur vti priuilegio ſibi conceſſo: nam, ſi priuilegium obligationem induceret, gratia non eſſet, ſed onus. Deinde, ſi quis habeat priuilegium audiendi Miſſam in Oratorio domus, quæcunque ratione cogitur domi manere, non tenetur ſub pœna peccati vti ſuo priuilegio in diebus feſtiuis: ergo, &c. Et ita docet Suarez *in 3. p. to. 3. diſp. 88. ſect. 6.* Cæteras rationes vide apud citatos Doctores.

3. Hoc vnum addam, quòd, ſtando in prima opinione; qui audiunt Sacrum tempore interdicti virtute Bullæ, tenentur aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra infideles, eorúmque contra eoſdem victoria emittere: quod præceptum ad mortale non obligat, ſed tantùm ad veniale, vt aduertit Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 4. num. 13.* qui citat Henriquez, & multos Iuriſtas, & Theologos Salmanticenſes, cum quodam Commiſſario Cruciatæ.

Sup. hoc ſup. in tr. 2 Reſ. 48. §. 1. prope finē, verſ. Eit tamen. & ſequenter in Reſ. 59. à principio vſque ad medium §. 1.

RESOL. CXXV.

An Bulla Cruciatæ ſuſpendat priuilegia conceſſa in iure communi, eaque, quæ vſu tolerata conſuetudinis approbantur?

Et an Bulla ſuſpendat priuilegia, quæ habent Regulares celebrandi tempore interdicti in aliquibus Feſtiuitatibus, in quibus omnes admittunt ad Officia Diuina, & ad recipiendum Sacramenta? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 87.

§. 1. REſpondeo negatiuè: quia Bulla non facit mentionem de iſtis priuilegiis, neque nominat conſuetudines: Vnde, tempore interdicti, non obſtante Bulla, poteſt initiatus minoribus Ordinibus audire Miſſam; & Prælati Religionum poſſunt conferre literas fraternitatis.

2. Et ita docet Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. ſect. 11. §. 18. n. 3.* & Villalobos *in ſumma, tom. 1. tr. 27. clauſ. 12. n. 7.* qui etiam notat, Bullam non ſuſpendere priuilegia, quæ habent regulares, celebrandi tempore interdicti in aliquibus Feſtiuitatibus, in quibus omnes admittuntur ad Officia diuina & ad recipienda Sacramenta.

RESOL.

RESOL. CXXVI.

An Bulla Cruciata ſuſpendat priuilegia Regularium commutandi Vota & in eis diſpenſandi, & abſoluendi à reſeruatis?

Et an per Iubileum anni Sancti dicta priuilegia non ſuſpendantur? Ex p.1.tract.11. Reſol.100.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam aliqui docent, & fundantur in verbis Bullæ, ibi: *Exceptis tamen conceſſis Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres tantùm.* Et ita docent Nauar. *lib.5.conſ.16. n.1. de priuil.* Lopez *p.2.* vbi de clauibus, *c.2.* Rodriguez, *ſuper Bull.* §.12. & nouiſſimè Acoſta etiam *ſuper Bull. q.105.*

2. Sed contrariam ſententiam, quæ in praxi hodie obſeruatur, prorſus amplectendam eſſe puto: & illam docet Ledeſma *in ſum.tom.1. tract.de Sacr. Pœn.cap.15. fol.mihi 299.* Ioan. de la Cruz, *de ſtat. relig. lib.2. c.3. dub.7. concl.3.* Graff. *in Appen. ad deciſ.lib.1. c.7.* §.9. *n.65.* Henriq. *l.6.c.16. n.7. & l.7.c.18. n.7.* & Sanch. *in ſum. tom.1. l.4. c.54. n.62.* qui citat Rodriq. mutantem ſententiam. Et ratio eſt: quia, cùm hæc omnia ſint fauorabilia, non ſpeciali Monaſterio conceſſa, ſed toti Religioni, & ordinentur in bonum commune fidelium, non ſuſpenduntur per verba generalia, ſi de illis ſpecifica mentio non efficiatur. Et hoc videtur apertè docere Leſſius *l.2. c.12. dub.12. n.60.*

3. Quod ita verum eſt, neque per Iubileum anni Sancti dicta priuilegia ſuſpendi exiſtimo. Et ita docet Sanchez *vbi ſuprà,* cum Henriquez, *l.7. c.28. num.7. & c.31.n.3. in Gloſſ. lit. S.* quem poſteà citat, & ſequitur Villalobos *in ſum.tom.1. tract.27.clauſ.12. n.21.* vbi ſic ait: [El Padre Henriquez dize, que no ſe derogan los priuilegios de los Regulares en el anno del Iubileo, aunque ſea certiſſimo, y que anſi lo declara la coſtumbre. Eſta ſentencia me parece muy probable, y que ſe puede ſeguir en practica.] Ita ille, & poſt illum Bartholomæus à Sancto Fauſto *in theſaur.relig. l... quaſt... num...* quidquid in contrarium aſſerat Emmanuel Rodriquez *in Bull.* §.12. *in addit. dub.6.* vbi mordicus contrarium docet: ſed tu tene primam ſententiam.

RESOL. CXXVII.

An Bulla Cruciata ſuſpendat priuilegia Mendicantium, vt non poſſint commutare, & diſpenſare Vota, & abſoluere à reſeruatis? Ex p.3. tr. addit. Reſ.23.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

§.1. NEgatiuam ſententiam cum multis Doctoribus ſequutus ſum *in 1. part.tract.11.reſol.100.* Sed aduersùs hanc opinionem inſurgit Ægidius Trullench. *in Bull. Cruc. l.1.q.9. c.3. dub.3. n.8.* vbi ſic ait, *Tenenda eſt ſententia affirmans, nimirum talia priuilegia quoad ſæculares eſſe per Bullam ſuſpenſa, quod tanquam certum ſupponit Lopez* c.10. de Bulla, pag.185.col. 2. *Probatur & ſimul deſtruitur fundamentum contrariæ ſententiæ, quia Bulla Cruciata expreſsè ſuſpendit priuilegia, facultates, &c. conceſſas, non ſolùm ſingularibus perſonis, ſed etiam Eccleſiis quibuſcumque & Monaſteriis ac locis piis. Patet ex facultate ſuſpendendi, quam Pontifex in Bulla Latina concedit Commiſſario illis verbis. Item prædicto Commiſſario datur facultas, vt ſuſpendere poſſit ſimiles, aut diſſimiles indulgentias, & facultates, &c. quibuſuis Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, piis locis, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus & ſingularibus perſonis in Regnis, Inſulis, terris, locis & dominiis præfatis conceſſas. Et in Bulla Hiſpana.* [Y no el dicho Commiſſario ſuſpendemos todos y qualeſquier indulgençias conçedidas a todos y qualeſquier ygleſias y monaſterios, &c. y ſeglares perſonas.] *Quæ ſuffultus authoritate Commiſſarius generalis ſuſpendit omnes indulgentias & facultates quibuſuis Eccleſiis, Hoſpitalibus, & locis piis, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, & ſingularibus perſonis conceſſas. Ergo conſtat euidenter non ſolùm ſuſpendi per Bullam priuilegia perſonalia particularibus, ſed etiam priuilegia realia Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis piis locis conceſſa. Sed ex iis priuilegiis quæ per Bullam conceduntur, tantùm excipiuntur conceſſa Superioribus Mendicantium, quoad eorum fratres; ergo quoad ſæculares omnino ſuſpenſa remanebunt; nam particula* tantùm *expreſsè limitat illam exceptionem ſolùm extendi ad fratres, & minimè ad ſæculares. Nec valet ſi dicas in Bulla ſuſpendi quidem priuilegia conceſſa Monaſteriis, non quidem Religioſis. Non, inquam, valet, primò, quia vt docet* Sylueſt. Religio 8.n.1. *Monaſterium ſignificat ipſos Religioſos. Vnde ſuſpenſis priuilegiis conceſsis Monaſteriis, ſuſpenduntur priuilegia conceſſa ſingularibus perſonis eorum. Secundo, quia Bulla expreſsè ſuſpendit priuilegia etiam particularibus perſonis conceſſa; ergo etiamſi Regularium priuilegia ipſis Monaſteriis, vel potiùs ipſis particularibus perſonis ſint conceſſa, per Bullam ſuſpenduntur; quare ſententiam Rodriquez non auderem admittere in praxi: aliàs enim quaſi actum eſſet de Bulla; & nihil prodeſſent illa verba addita à Papa,* quoad eorum fratres tantùm. Sic ille. Verùm his non obſtantibus non eſt recedendum à negatiua ſententia, quam in dictis reſol. docuimus & præter DD. quos *ibi* citaui, tenet hanc opinionem Villalobos *in ſumm. tom.1. tract.27.clauſ.12.n.6. & 7.* vbi ſic aſſerit. [No ſuſpende la Bula ſi no es priuilegios perſonales que ſe conceden a las perſonas, alas quales ſe da facultad immediatamente, paraque gozen de las garçias concedidas a Confradias, Monaſterios, Hoſpitales, y otros piadoſos lugares, que no los gozan ſino tien en la Bula, y con ella los pueden gozar, y no ha meneſter tomarla el Hoſpital, ſino las perſonas que han de gozar del priuilegio. Mas no ſuſpende la Bula los priuilegios reales concedidos à las Religiones, que para eſſo era neceſſario declararlo, expreſſamente como dize Henriquez, el qual dize que fueron deſte parecer muchos doctores conſultados en Salamanca el año de 76. Gallo, Medina, Bannez, el Padr. F. Gaſpar de Vzeda, y el P. Alcocer, y Nauarro.] Sic ille.

RESOL. CXXVIII.

An Confeſſarius per Bullam Cruciatæ poſsit abſoluere à ſuſpenſione incurſa propter ordinationem ante legitimam ætatem?

Et an hoc poſsit fieri ſiue in Sacramento, ſiue extra illud; ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine, ſiue pœnalis, ſiue nominatim, ſiue ex delicto publico, ſiue ex occulto?

Idem dicendum eſt de habentibus priuilegium.

Et notatur inuitum, vel abſentem poſſe abſolui à ſuſpenſione.

Et an ſuſpenſio lata à Pio II. extendatur ad Epiſcopos ordinatos ante ætatem? Ex part. 5. tr.20, Reſ.53.

§.1. SVppono quòd poteſt Confeſſarius virtute Bullæ electus abſoluere ab omni ſuſpenſione, ſiue à iure, ſiue ab homine, & ab omni alia in ſupradicta diuiſione poſita, toties quoties, ſi non eſt reſeruata; ſi autem eſt reſeruata, ſemel in vita, & iterum in articulo mortis, excepta tamen ea ſuſpenſione, quæ incurritur ob receptionem Ordinum ante legitimam ætatem, de qua ſtatim. Ratio eſt, quia, vt manifeſtè conſtat, Bulla concedit facultatem abſoluendi ab omni cenſura: at ſuſpenſiones ſupradictæ ſunt cenſuræ, vt tenet communis Doctorum, ergo poſſunt abſolui virtute Bullæ, quod procedit etiamſi ſuſpenſio prouenit

et

Digitized by Google

ex delicto publico, vt bene Henriq. *lib. 7. de indulg. cap.13. n.3.* quia Bulla non limitat ad delictum occultum, in quo Bullæ facultas, tum etiam & Commiſſarij, excedit eam, quam habet Epiſcopus per Trid. *ſeſſ. 14. cap. 6. de reform.* quia ibi limitatur facultas Epiſcopis ad ſuſpenſiones, quæ ex delicto occulto proueniunt. Hoc ſuppoſito dico, quòd circa propoſitum dubium negatiuè reſpondet Rodriquez *in addit. ad Bull. Cruc. §. 9. num. 59.* quia id non poteſt commiſſarius, cuius poteſtas maior eſt ea, quam habet Confeſſarius per Bullam; ergo.

Sup. hoc & contra in ſeq. §. lege doctrinam Reſ. ſeq. & aliorum §§. eius primæ annot.

2. Sed ego affirmatiuæ ſententiæ adhæreo, quam tuetur Medina *in inſtruct. lib. 1. cap. 11. §. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. numero 3. in gloſſ. lit. V.* Auila *de cenſ. part. 3. cap. 6. dub. 2.* & Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 16. num. 3.* & ratio eſt, quia Bulla abſolutè & ſimpliciter concedit facultatem abſoluendi ab omni cenſura, & ex alia parte nec explicitè, nec implicitè excipit dictam ſuſpenſionem, ergo cùm illa ſuſpenſio ſit cenſura, comprehenditur in generali illa facultate abſoluendi ab omni cenſura. Vnde ſuſpenſus ob malam promotionem ad Ordinem ante legitimam ætatem, poterit virtute Bullæ abſolui, non tamen in Ordine miniſtrare ante ætatis complementum, quia abſolutio ſuſpenſionis, non verò ætatis impedimentum tollere poteſt. Et ita hanc ſententiam præter Doctores citatos tenet etiam Cornejo *in 3. part. tract. 5. de ſuſpenſ. diſput. 4. caſ. 3.* Dicendum eſt igitur virtute Cruciatæ poſſe Confeſſarium abſoluere ab omni ſuſpenſione, ſiue in ſacramento Pœnitentiæ, ſiue extra illud, ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine, ſiue pœnalis, ſiue nominatim, dummodo pars læſa modo poſſibili ſit ſatisfacta. Ita Trullench *loco cit.* qui etiam reſpondet ad argumentum de Commiſſario, & hanc etiam opinionem tenet præter citatos DD. Auila *de cenſ. part. 3. diſp. 6. dub. 2.* vbi etiam notat, quòd per priuilegia conceſſa Societati IESV poteſt quis abſolui ab omni ſuſpenſione, & per conſequens etiam à Confeſſariis noſtræ Religionis. Notat etiam Auila *ibid.* & rectè, inuitum, vel abſentem poſſe abſolui à ſuſpenſione.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Verum. poſt mediú. verſ. Dicendú. &c.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. prope finé, verſ. à omnia. &c.

3. Notandum eſt tamen hîc obiter, ſuſpenſionem latam à Pio II. non extendi ad Epiſcopos ante ætatem ordinatos, vt patet ex ipſa Bulla præter generalem regulam, qua excluduntur ab his pœnis Epiſcopi, niſi ſpecialis eorum mentio fiat, ex *c. quia periculoſum, q. 15. c. 12. §. 3. n. 15.*

Sup. hoc latè inf. in tr. 8. Reſ. 49 ab eius § 1. & in alia eius annot.

RESOL. CXXIX.

An Confeſſarius habens facultatem generalem abſoluendi à cenſuris, verbi gratia per Bullam Cruciatæ, poſſit abſoluere à ſuſpenſione contracta ob defectum tituli ſecundum opinionem aliquorum, vel ob malam Ordinum ſuſceptionem.

Et an hoc poſſit fieri ſiue in Sacramento Pœnitentiæ, ſiue extra illud; ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine; ſiue generalis, ſiue nominatim; &c?

Et an Confeſſarij hoc facere poſſint non ſolum virtute Bullæ, ſed etiam priuilegiorum?

Et an, ſi ſupradicti cum dicta ſuſpenſione, celebrant, poſſint obtinere diſpenſationem ab irregularitate incurſa virtute Bullæ Cruciatæ? Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 115.

§. 1. Hic caſus frequenter ſolet accidere, & negatiuam ſententiam docet Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 3.* Rodriquez *in ſumm. tom. 1. cap. 164. num. 5. & in addit. ad Bull. Cruciat. §. 9. num. 59.* Vegha *in ſumm. tom. 2. cap. 15. caſ. 8. & in ſpecul. tom. 2. cap. 14. num. 41.* & alij. Ratio eſt, quia Pontifex magna cum difficultate huiuſmodi abſolutionem confert. Secundò hæc facultas non conceditur Commiſſario; ergo ſequitur non concedi Confeſſario.

Sup. hoc lege doctrinā præcedentis Reſ. & in to. 5. tr. 3. Reſ. 38. §. 1. poſt medium, à verſ. Et tandem. & curſim in aliis §§. eius non.

2. Verùm, vt ego alibi etiam oſtendi, ſententiam affirmatiuam probabiliſſimam & tutam in praxi eſſe exiſtimo, quam præter Doctores, quos citat Henriquez *libr. 7. capite 13. numero 3. in gloſſa lit. T & Z.* tenet etiam Ledeſma *in ſumm. tom. 1. de ſacram. Ordin. capite 7. dub. 5.* Garſias *de benefic. tom. 1. part. 2. capite 5. numero 49.* Bonacina *de ſacram. Ordin. diſput. 8. quæſtio vnica, punct. 5. numero 49.* & nouiſſimè Hurtado *tractatu de ſuſpenſione difficul. 12. numero 33.* & Ægidius de Trullench *in expoſit. Bullæ Cruciatæ libr. 1. §. 7. capite 2. dubio 15. numero 3.* vbi cum Auila abſolutè tenet virtute Bullæ poſſe ab omni ſuſpenſione abſolui, quia Bulla abſolutè & ſimpliciter concedit facultatem abſoluendi ab omni cenſura, nec implicitè excipit dictas ſuſpenſiones. Ergo cùm tales ſuſpenſiones ſint cenſuræ, comprehenduntur in illa generali facultate abſoluendi ab omni cenſura. Ad argumenta verò contraria reſpondetur; & ad primum dico, Summum Pontificem magna cum difficultate diſpenſare in vtroque foro, Confeſſarium verò in caſu noſtro abſoluere tantùm in foro conſcientiæ. Ad ſecundum dico quòd ex eo quòd facultas hæc non conceditur Commiſſario; non ſequitur non concedi Confeſſario, nam hæ duæ facultates diſtinctæ ſunt, & à diuerſis non fit illatio. Dicendum eſt igitur virtute Bullæ Cruciatæ poſſe Confeſſarium abſoluere ab omni ſuſpenſione, ſiue in Sacramento Pœnitentiæ, ſiue extra illud, ſiue ſuſpenſio ſit à iure, ſiue ab homine, ſiue generalis, ſiue nominatim, dummodo pars læſæ ſit modo poſſibili ſatisfacta, quæ omnia valde notanda ſunt à Confeſſariis, nam ex hac opinione ex multis laboribus liberabunt pœnitentes, & omnia ſupradicta Confeſſarij Societatis IESV, noſtræque Religionis poſſunt facere, non ſolùm virtute Bullæ, ſed etiam priuilegiorum, vt notat Hurtado & Layman *tractatu 5. particul. capite 4. numero 3. in fine.* Sed an ſupradicti cum dicta ſuſpenſione ſi celebrent poſſint obtinere diſpenſationem ab irregularitate incurſa virtute Bullæ Cruciatæ, affirmatiuè reſpondet Petrus de Cornejo *in 3. part. D. Thomæ tractatu 5. de cenſur. diſputatio. 6. quæſtio. vltim.* & DD. quos citaui *in tractatu de Bulla Cruciata, reſolutio. 27.* licèt contraria opinio ſit communior & probabilior.

Sup. hoc id Reſ. præterita §. Sed ego ad medium, verſ. Dicendum. & ſup. lege doctrin. Reſ. 65. & aliarum eius not.

Sup. hoc in § not. præteritæ prope finem. & in to. 5. tr. 3. Reſ. 38. §. 1. paulo poſt initium, à verſ. Dico Secundo. &c.

Quæ nunc hanc ſequetur. Et in aliis eius primæ not.

RESOL. CXXX.

An per Bullam Cruciatæ ſit diſpenſabilis omnis irregularitas, quæ eſt pœna?

Et doctrina huius quæſtionis eſt valde notanda, & menti tenenda. Ex parte 1. tractatu 11. Reſolutio 27.

§. 1. Prima ſententia negat: ita Fabrus *de Sacr. Ordin. diſt. 25. quæſt. 1. diſp. 3. num. 55.* Homobon. *de exam. Eccl. p. 1. tract. 5. c. 6. q. 36.* qui citat Caietanum,

Sup. hoc curſim in fine præcedentis

Nauarrum,

Ref. & ſignãtet in duabus Ref. ſeq. & vide infrà Ref. 139. & in to. 5. tr. 3. Ref. 38. § 2. paulo poſt initium, ſatè àverſ. Imo aliqui. & in Ref. 51. §. penult. & vlt. & vbi in tr. 5. ex Ref. 22. lege §. vlt. & in tom. 7. tr. 1. Ref. 100. §. 2. ante mediũ, à verſ. Idem dico, & in fine 3. obſta.

Nauarrum, Maiolum, Sotum, Viualdum, & Sayrum. Idem docet Auila *de cenſ. p.7. diſp.10. dub.4. concl.* 2. qui citat Villadiego, Lopez, & Martinum Ledeſma. Hoc etiam docuit Villalob. *in ſum. tom.1. tr.16. dub.2. n.2. & tract.21. dub.9. n.23.* Acoſta *in Bull. q.48.* Antonuc. *in Catechiſ. Neap. l.1. c.25. n.15.* Sanchez *in ſum. to.2. l.6. c.17. n.43.* Miranda *in Man. Prel. tom.2. q.33. art.11. concl.3.* Pariſius *de reſign. benef. lib.8. q.7. n.213.* Zerola *in praxi Epiſc. p.1. verb. irreg. n.13. & p.2. eod. verb. n.7.* Llamas *in ſum. p.1. c.12. §.35.* Beia *p.1. caſ.17.* Zecchius *de caſ. reſer. caſ.1. de irreg. n.40.* Graffius *de caſ. reſer. l.2. c.17. n.35.* Sanctarellus *de Iubil. c.7. dub.5.* Chapeauilla *de caſ. reſer. p.1. c.4. dub.5.* Toletus *l.1. c.85. n.7.* Suarez *in 3. p. tom.5. diſp.40. ſect.3. n.3.* Filliucins *tom.1. tract.21. c.1. n.9.* Reginaldus *tom.2. l.30. tract.2. c.3. ſect.3. n.24.* Molina *de iuſt. to.4. tr.3. diſp.80.* Henriquez *l.14. c.17. n.4. in Gloſſ. lit. L.*

2. Et ratio eſt primò: quia irregularitas non eſt cenſura, vt patet *ex cap. quarenti. de verb. ſignif.* Ergo non includitur ſub nomine cenſuræ in noſtra Bulla. Secundò, quia Bulla vtitur his verbis: *Vt poſſint abſoluere à cenſuris*, &c. ſed irregularitas non abſoluitur, ſed diſpenſatur: ergo, &c. Tertiò, quia ita habet ſtylus Curiæ, qui nunquam ſub nomine cenſurarum includit irregularitatem. Cæteras rationes vide apud citatos DD.

3. Secunda opinio affirmat, & docet, Confeſſarium per Bullam Cruciatæ poſſe diſpenſare in omnibus irregularitatibus prouenientibus ex delicto. Hæc ſententia, vt obſeruat Ioann. de la Cruz, *vbi infrà*, eſt communis in ſchola Diui Thomæ: & illam docuit in Academia Salmantina, Canus, & Orellana, Viri eminentiſſimi, vt obſeruat Vegha, *vbi infrà*, & poſteà illam etiam docuerunt Salonius, Aragon. & Bañes *in 2.2. q.64. art.8.* Medina *in p.2. q.98. art.4.* Ledeſma *in ſum. tom.1. tr. de cenſ. c.1. concl.3.* Corduba *de Indulg. lib.5. q.43. dub.4.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.3. c.9 §.14. n.1.* Vegha *in ſpec. Curator. tom.2. c.12. n.323. & in ſum. tom.2. c.15. caſ.8.* Conradus *in reſp. caſ. conſ. part.2. q.355.* Ludouicus Carbo *de legib. l.8. diſp.5.* Carrillo *in itin. ordinan. ſect.4. c.4. n.8.* Guttierrez *in qq. canon. l.1. c.37. num.6.* Naldus *in ſum. verb. irregularis, n.25.* & ex Societate IESV Ioan. Salas *de leg. tr.15. ſect.1. concl. 2. num.16.* cum Soto *in 4. diſt.21. q.3. art.1.* Nugno *in 3. p. tom.2. tract. de Bulla, §. vlt.*

4. Et ratio eſt: quia aliquæ irregularitates prouenientes ex delicto, dicuntur verè pœnæ, & cenſuræ: velut illa, quam contrahit celebrans, vel ſuſcipiens Ordines in excommunicatione maiori, & ſimiles. Patet hoc ex verbis, quæ habentur in multis Bullis, vt videre eſt in Bulla Pij IV. anno 1561. in qua conceditur Confeſſario facultas abſoluendi ab excommunicatione, ſuſpenſione, & interdicto; & ſubditur; [Y de todas las cenſuras, y penas eccleſiaſticas.] Diſtinguunt igitur ſupradicti Doctores inter irregularitates: nam vel irregularitas, vt dictum eſt, imponitur pro delicto, vel imponitur propter ſignificationem, & indecentiam, qualis eſt illa, quæ ex bigamia, vel ex ſanguinis effuſione incurritur. Primam irregularitatem per Bullam putant eſſe diſpenſabilem: ſecundam minimè.

5. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Prima opinio negatiua eſt probabilior. Secunda affirmatiua eſt probabilis: & ita illam vocauit nouiſſimè Vir doctiſſimus, Ioann. de la Cruz, *in direct. conſc. p.2. tr. de irreg. dub.15. concluſ.2.* & Rodriquez *in Bulla, §. 9. num.29.* aſſerit, quòd ſine ſcrupulo [puede ſer conſejada, y ſeguida.] Vnde, ſi aliquis illam tenere vellet, poſſet ad argumenta contraria ſic reſpondere.

6. Ad primum, diſtinguendo: nam, ſi loquitur de irregularitatibus propter indecentiam incurſis, verum eſt, quòd non includuntur ſub nomine cenſurarum: ſecùs autem, ſi loquitur de irregularitatibus ex delicto prouenientibus; iam ſunt veræ cenſuræ, vt dictum eſt.

7. Ad ſecundum reſpondet Vegha *in ſpeculo, vbi ſuprà*, ſic aſſerens: [A cerca de la irregularidad, que propriamente es pena pro culpa, bien puede el Confeſſor vſar deſte verbo, *Abſoluo*, y de ſuerte que diga: *Ego te abſoluo ab omni cenſura irregularitatis.* imò quedaria neciamente: *Diſpenſo tecum ſuper irregularitate.* ſi no es que à caſo por eſpecial comiſſion del Prelado, le aya ſido cometida diſpenſacion, como lo dizen Bañez, y Orellana.] Aliam ſolutionem huius argumenti inuenies apud Salonium.

Sup. hoc inf. in Ref. 131. §. vlt.

8. Ad tertium reſpondet idem Salonius, non repugnare noſtræ ſententiæ ſtylum Curiæ Romanæ; quia Bullæ valent, quod ſonant: alioquin deciperentur fideles à Papa, quod nefas eſt ſuſpicari, & irregularitates, de quibus loquimur, ſunt cenſuræ, & pœnæ Eccleſiaſticæ. Vel meliùs reſpondendum eſt, vt in ſimili caſu reſpondet Fagundez Societatis IESV Theologus *de Prac. Eccl. tr.2. l.8. c.8. n.38.* quòd ſtylus Curiæ Romanæ fundatur in probabilitate contrariæ ſententiæ; non autem tollit probabilitatem alterius.

9. Notandum eſt verò cum Salonio *vbi ſuprà, concl. vlt. ad arg. 6.* quòd talis ſententia procedit etiam quoad alias Bullas, in quibus ſolùm dicitur, vt poſſit Confeſſarius abſoluere à cenſuris, & non additur vox illa: *A pœnis Eccleſiaſticis.* Nam, vt conſtat, huiuſmodi irregularitates reuerà ſunt cenſuræ, cùm Pius IV. vt *ſuprà* diximus, in ſua Bulla aſſeruerit, poſſe Confeſſarium abſoluere à cenſuris, ſuſpenſionibus, & interdicto, [y de otras qualeſquier cenſuras, y penas,] nec poſſit reperiri, præter excommunicationem, ſuſpenſionem, & interdictum, aliqua alia cenſura, quàm irregularitas; nullo modo negari poteſt irregularitates aliquas eſſe cenſuras.

RESOL. CXXXI.

An aliqua ſpecies irregularitatis ſit diſpenſabilis per Bullam Cruciata?

Et nota doctrinam huius Reſolutionis & promptè eam in mente tene. Ex p.4. tract.2. Ref.81.

§.1. NEgatiuam ſententiam docent Doctores, quos citaui *in 1. p. tr. de Bulla Cruciata, reſolut.27.* quibus nunc addo Ægidium Trullench *in expoſit. Bull. Cruciata l.1. §.7. c.2. dub.17. n.5. & ſeq.* & hæc opinio eſt probabilior.

Quæ hic eſt Ref. antecedens, & in aliis eius primæ anot.

2. Sed ego ibi affirmatiuam ſententiam probabilem eſſe dixi, & præter Doctores quos adduxi, tenet etiam hanc ſententiam nouiſſimè Petrus Cornejo *in 3. part. D. Thom. tr.5. de cenſur. in genere, diſp.1. dub.2. diffic.2.* Dicendum eſt igitur per Bullam tolli non poſſe eam irregularitatem, quæ eſt pura inhabilitas, & quæ ob defectum lenitatis & repræſentationis contrahitur, qualis eſt bigamia, homicidium iuſtum, & illegitimitas. Neque tolli poſſe eam irregularitatem, quæ ſimul eſt pœna & inhabilitas, qualis eſt illa, quæ contrahitur ex homicidio iniuſto voluntario, vel mutilatione; ſolùm ergo per Bullam tolli poteſt irregularitas, quæ eſt pura pœna peccati, & ideo Cornejo *loco citato tr. 5. de irregular. diſp.5. dub. 1. quaſt. 12.* docet irregularitatem ex iteratione Baptiſmi poſſe tolli per Bullam Cruciatæ in foro conſcientiæ, & quando delictum eſt occultum, quia cùm impoſita ſit, propter culpam, & non propter ſignificationem, habet rationem cenſuræ & pœnæ Eccleſiaſticæ à quibus abſolui poteſt per Bullam Cruciatæ. Item *diſp.6. quaſt. vlt.* docet per Bullam tolli etiam poſſe irregularitatem incurſam ex violatione cenſurarum, vt ſi aliquis ſit ſuſpenſus, excommunicatus, &c. vnde *diſput.16.* aſſerit, quòd ſi quis ante ætatem ordinatus eſt, & celebrauit virtute

Sup. hoc in Ref. ſeq. §. Vnde in ante mediũ. cum eodem Cornejo hic citato.

Sup. hoc ibidem, §. Idem loquens.

Bullæ

Digitized by Google

Sup. hoc ibidem. §. Item diſp. in fine.

Bullæ Cruciatæ, poteſt obtinere diſpenſationem ab irregularitate incurſe, eo quòd irregularitas hæc cenſura ſit, & pœna Eccleſiaſtica; & tandem *diſp.7.dub.2. quæſt.2.* docet poſſe tolli per Bullam Cruciatæ irregularitatem, quam quis incurrit miniſtrando in Ordine quem non habet, quia talis irregularitas habet rationem cenſuræ, & pro confirmatione ſupradictorum ne prætermittas videre me ipſum *vbi ſuprà.* Vnde ex dictis in dicta reſolutione apparet, non bene Torrianum *in ſelectis diſputationibus centur.* 2. *conſ.Theolog.dub.*29. aſſerere hanc ſententiam eſſe improbabilem, quam communiter eſſe receptam in ſchola Diui Thomæ aſſerit Ioannes de la Cruz citatus *in dicta reſolutione.*

Sup. hoc in Rel. præterita, & in aliis Reſol. & §§. eius primæ annot.

RESOL. CXXXII.

Enumerantur plures caſus in quibus ſecundùm opinionem Doctorum Confeſſarius virtute Cruciatæ poteſt tollere irregularitatem.

Primo quæritur, an virtute Cruciatæ aliqua irregularitas ſit diſpenſabilis?

Secundo, quis poſſit diſpenſare in hac irregularitate iterandi Baptiſmum?

Tertio, quomodo tollatur irregularitas ex violatione cenſurarum?

Et an Prælatus Regularis poſſit cunctis in hac irregularitate diſpenſare ex vi ſuorum priuilegiorum, ſi delictum ſit occultum?

Quarto, quis poteſt in hac irregularitate diſpenſare ex illegitima Ordinum receptione, & vſu?

Quintò rurſum deducitur, & quæritur, quis poſſit diſpenſare in irregularitate contracta ex Apoſtaſia, & hæreſi?

Et tandem obiicitur, quod in facultate abſoluendi contenta in Bulla Cruciata non comprehenditur facultas diſpenſandi, nam aliud eſt abſoluere, & aliud diſpenſare. Ex p.10.tr.11. & Miſcell.1.Reſ.22.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſol. & in aliis earum primarum notationum.

§. 1. Alibi à nobis actum eſt, An virtute Bullæ Cruciatæ aliqua irregularitas ſit diſpenſabilis? Et affirmatiuam ſententiam ſaltem ex principio extrinſeco, videlicet, propter auctoritatem plurimorum Doctorum probabilem eſſe, putat nouiſſimè doctus, & amiciſſimus Pater Bardi, *in Bull. Cruc.part.*2. *tractat.6.cap.7.ſect.4.num.*35. & Caſtrus Palaus, *tom.*4. *tract.*25. *punct.*8.§.4.*num.* 5. ibi: Oppoſitum probabilius eſt.

2. Vnde in gratiam Curioſorum apponam hic aliquas irregularitates, quas virtute Cruciatæ docet Confeſſarium poſſe diſpenſare, inclytæ Academiæ Salmanticenſis ornamentum, Magiſter Cornejo Carmelitanus *in 3.par. Diui Thomæ,tract.*5.*de irregul.diſp.*5. *dub.* 1. *quæſt.* 12. vbi loquens de irregularitate ex iteratione Baptiſmi, ſic aſſerit: Quæres, quis poſſit diſpenſare in hac irregularitate iterandi Baptiſmum? Dico primò, ſolum Papam, ſi delictum ſit publicum; ſi verò ſit occultum, poſſe etiam Epiſcopum diſpenſare. Hæc eſt communis doctrina, quæ colligitur ex Concilio Tridentino, *ſeſſ.*24.*cap.*6.*de reformatione.* Vbi notat, quòd licet ſecundus Baptiſmus fiat publicè; erit nihilominus delictum occultum, ſi primus Baptiſmus occultus ſit. Dico ſecundò: ſat probabile eſſe, hanc irregularitatem poſſe etiam tolli per Bullam Cruciatæ in foro conſcientiæ, & quando delictum eſt occultum; quia, cùm impoſita ſit propter culpam, & non propter ſignificationem; habet rationem cenſuræ, & pœnæ Eccleſiaſticæ, à quibus abſolui poteſt per Bullam Cruciatæ.

Sup. hoc in Reſ. præterita, §. Sed. ad medium, cum eadem Cornejo hic citato.

3. Idem, loquens de irregularitate ex violatione Cenſurarum, ſic ait, *diſp.6.quæſt.vlt.* Quæres, quomodo tollatur hæc irregularitas? Reſpondeo, tolli poſſe diſpenſatione Summi Pontificis: quamuis, ſi delictum ſit occultum; diſpenſatione Epiſcopi, ex Concilio Tridentino, *ſeſſ.*24.*c.*6.*de reform.* & etiam in foro conſcientiæ, ex priuilegio conceſſo in Bulla Cruciatæ, eò quòd irregularitas hæc Cenſura ſit, & pœna Eccleſiaſtica; quò ad Regulares verò, poteſt Prælatus cunctis in hac irregularitate diſpenſare ex vi ſuorum Priuilegiorum; vt probat Sayrus, *lib.*7.*c.*9.*n.*31.

Sup. hoc ibid. §. 2 poſt medium ad verſ. Item.

Sup. hoc in tom.7. tr. 2. Reſ.101. &c.

4. Idem *diſp.7.dub.2.q.2.* loquens de irregularitate ex illegitima Ordinum receptione, & vſu, hæc ſcribit: Quæres, quis poſſit in hac irregularitate diſpenſare? Reſpondeo, quòd, vt aſcendat ad vlteriores Ordines, ſolus Papa diſpenſare valet: vt verò in ſuſceptis miniſtret, proprius Epiſcopus diſpenſare poteſt ex conceſſione ei facta in *c.*2.*de Clerico Excommunicato miniſtrante*: quòd ſi delictum occultum ſit poteſt Epiſcopus etiam quoad vlteriores Ordines diſpenſare, ex Concilio Tridentino, *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. *de Reformatione.* Per Bullam autem Cruciatæ poteſt hæc Irregularitas, quoad vtrumque effectum, tolli, quia habet rationem cenſuræ.

Sup. hoc præter doctrinã Reſolutionũ annot. primam huius Ref. in §. 1 , lege § vlt R. 58. & ibi in tr. 5. ex Reſ. 16. §. Etiam vlt. Et pro contento à lin. 1. ante fin huius §. Item diſp.7. in Reſolutionibus, & §§. not. primæ huius Reſ.

5. Et ideò omnes hos caſus, & opinionem Cornejo, videtur tanquam probabilem admittere Magiſter Lezana *in ſumma tom.*3.*verb. Bulla Cruciata, n.* 30. vbi hæc ait: Confeſſarius, virtute Bullæ Cruciatæ, non poteſt diſpenſare in aliqua irregularitate, etiam illa, quæ eſt purè pœna, quia Bulla ſola ſolùm concedit auctoritatem abſoluendi à Cenſuris; & iuxta ſtylum Curiæ nomine cenſuræ non venit irregularitas, nec ipſa eſt Cenſura. Nihilominus oppoſitum probabiliter docent Cornejo, & plures graues Doctores apud Dianam, *in part.*1.*tom.*11. *Reſ.* 27. Quibus fauet, quòd in forma abſolutionis tribuendæ ſemel in vita, & ſemel in articulo mortis accipientibus Bullam, quæ poſita eſt in Summario ipſius per Commiſſarium Generalem edito, dicitur: *Abſoluo te & ab omnibus cenſuris, & pænis*: verbum enim *pænis*, dictás irregularitátes denotare videtur: Ita ille.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 190.

6. Vnde ad confirmationem ſupradictorum non deſeram hic apponere verba Magiſtri Texeda *in Theol. moral.tomo* 2.*libro* 3.*tractatu* 3.*numero* 178.*fol.mihi* 355. Vbi ſic ait: Inſero, quòd quando in Bulla, ſeu Priuilegio datur facultas Confeſſariis abſoluendi ab omni cenſura, & pœna, & vi talis clauſulæ, poſſunt abſoluere pœnitentes etiam ab irregularitate, quæ in pœnam præcedentis culpæ ſtatuta eſt, ſeu in illa diſpenſare; quia vt bene Scotus *in* 4. *diſtinctione* 12.*quæſtione* 3.*articulo* 1. *Syluester verb. Abſolutio* 2.*dicto.* Guttierrez *QQ. Canon.cap.* 3. talis irregularitas verè eſt cenſura; & propriè pœna ob culpam incurſam: ergo eo ipſo, quòd in Bulla, Iubileo, aut Indulto conceditur facultas abſoluendi ab omnibus cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ſi non adiiciatur aliqua reſtrictio, per quam excludantur tales irregularitates, licitum erit ab illis abſoluere, ſeu in illis diſpenſare. Confirmari poteſt hoc, quia Pius V. in Bulla edita anno milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo primo concedit facultatem Confeſſoribus abſoluendi ab excommunicatione, Suſpenſione, & Interdicto, & poſteà ſubdit: ab omni alia cenſura, ac pœna Eccleſiaſtica; ergo præter illa tria datur alia Cenſura, & pœna, à qua virtute Bullæ poteſt Confeſſarius abſoluere; aliàs enim ſuperfluè adderentur illa alia verba. Quibus addo, quòd in multis Bullis, & indultis Pontificiis datur Confeſſoribus facultas, vt abſoluere poſſint ab omni cenſura, & pœna; & ſtatim ſubditur: excepta irregularitate homicidij voluntarij, & bigamiæ: Vnde, cùm exceptio firmet regulam; excepta Irregularitate homicidij, & bigamiæ, aliæ irregularitates, & pœnæ comprehenduntur nomine cenſuræ.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 130. §. Ad ſecundum.

3. Obiiciunt moderni, quòd in facultate abſoluendi non comprehendatur facultas diſpenſandi: nam aliud eſt abſoluere, aliud diſpenſare; abſoluere enim eſt remittere, quod quidem præſupponit culpam; diſpenſare verò eſt reddere perſonam habilem, tollendo ab illa inhabilitatem, & impedimentum, ob quod inhabilis erat ad aliquid agendum, vel recipiendum. Sed reſpondetur, quòd abſoluere ſignificat vtrumque, & abſoluere, & liberare ab impedimento, quo quis impeditus erat, ne aliquid faceret. Secundò huiuſmodi irregularitatem, quæ propter culpam incurritur, dico, eſſe verè pœnam, circà quam locum habet Abſolutio, ſicut impedimenti ablatio. Hucvſque Texeda, cuius opinio ſi eſſet vera, non ſolùm procederet in irregularitatibus ſuperiùs dictis à Cornejo, ſed etiam in irregularitate contracta ex Apoſtaſia, vel Hæreſi: vt obſeruat Palaus *vbi ſuprà numero quinto in fine, & numero quarto*. Sed ego, his non obſtantibus, negatiuæ ſententiæ adhærendum eſſe puto, ex rationibus, quas neruosè adducunt Palaus, & Bardi, *locis citatis*. Puto itaque nullam irregularitatem virtute Cruciatæ tolli poſſe. Affirmatiuam tamen ſententiam non audeo tanquam improbabilem damnare, vt parùm modeſtè his diebus fecit quidam purus Canoniſta, contrà quem ſuperiùs dicta adnotare volui.

RESOL. CXXXIII.

An abſentes vigore Cruciatæ poſſint abſolui ab irregularitatibus, quæ includuntur ſub nomine cenſuræ?

Et ex doctrina huius Reſolutionis infertur, an Confeſſores Regulares poſſint diſpenſare cum ſæcularibus ad petendum debitum, extra Sacramentum Confeſſionis?

Et an poſſint cum illis diſpenſare in abſentia, & per ſcriptum? Ex p.4.tr.2.Reſ.103.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 130. & in aliis eius puræ annot.

§. 1. DIximus *ſuprà, & in tractatu de Bulla Cruciata, reſolutione* 27. probabilem eſſe illam ſententiam quam aſſerunt eſſe communem in ſchola Diui Thomæ, nempe ſub nomine cenſuræ in Bulla Cruciatæ includi irregularitates procedentes ex delicto, & quæ ſunt pura pœna peccati; ſed modò quæritur an abſens poſſit abſolui, ſeu rectiùs diſpenſari per Bullam à dicta irregularitate? Et negatiuam ſententiam docebunt illi, qui tenent virtute Bullæ, non poſſe extra ſacramentum Pœnitentiæ abſolui à cenſuris, & ideo conſequenter & à fortiori dicendum eſſe non poſſe abſolui abſentem à cenſuris, & per conſequens ab irregularitate, quia Decreto Clementis VIII. *ſub die* 20. *Iunij* 1602. aſſeritur eſſe temerarium dicere quòd abſolutio ſacramentalis poſſit abſentibus conferri: cùm ergo abſolutio excommunicationis & irregularitatis conferri debeat intra Sacramentum, & hoc non poſſit exerceri inter abſentes, ſequitur neceſſariò quòd nec abſolutio cenſurarum & dictarum irregularitatum poſſit abſentibus conferri.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 65. & in aliis eius not.

2. Verùm illi quos ego citaui *in parte* 1. *tractatu de Bulla Cruciatæ reſolutione* 25. tenentes poſſe aliquem abſolui à cenſuris extra Sacramentum virtute Bullæ Cruciatæ, ſententiam affirmatiuam docebunt, nempe abſolutionem cenſurarum & irregularitatem poſſe in abſentes conferri; & ratio erit, quia abſolutio cenſuræ quæ independenter eſt ab abſolutione à peccatis, ex natura ſua poteſt conferri abſenti, vt tenent communiter Doctores, niſi expreſsè à concedente priuilegium limitetur ad ſacramentum Pœnitentiæ. Sed in Bulla Cruciatæ abſolutio ab excommunicatione non limitatur ad ſacramentum Pœnitentiæ, nec limitatur vt in præſentia conferatur. Ergo virtute Bullæ poteſt abſolui abſens à cenſuris, & per conſequens diſpenſari in irregularitatibus, quæ ſub nomine cenſuræ in dicta Bulla includuntur. Et ita hanc ſententiam loquens de cenſuris tenet in terminis, vt dici ſolet, terminantibus, Ægidius Trullench *in expoſitione Bullæ Cruciatæ, lib.* 1. *§.* 6. *cap.* 2. *dub.* 18. *num.* 12. verùm *num.* 13. ſubdit hoc non expedire communiter fieri ob reuerentiam cenſuræ, & ad vitanda ſcandala, niſi in caſu aliquo raro, vt ſi valdè expediret excommunicato abſolutio, & non facilè, aut ſine ſcandalo adire poſſit Confeſſarium, nam in tali caſu licitum erit abſolui per literas, aut per nuntium, quo in caſu tunc tenebitur abſolutus quando recipit literas, aut notificatur ei abſolutio per nuntium, niſi alter de mente abſoluentis conſtiterit, nam ſi intendat vt nunc pro tunc ſit abſolutus, ſtatim ac eum abſoluit abſentem, manet abſolutus; interim tamen dum abſens abſolutionem ignorat, tenetur ſe gerere pro excommunicato. Hæc Trullench, quæ ſi vera ſunt procedunt etiam in irregularitatibus, ſub nomine cenſuræ contentis; & facit etiam pro hac ſententia opinio Laurentij Pottel *in dubiis regular. verſ. Confeſſor. diſpenſans, num.* 13. aſſerentis poſſe contra Sayrum & Capocinum Confeſſores Regulares diſpenſare cum ſæcularibus ad petendum debitum extra ſacramentum Confeſſionis; ſed *num.* 14 quærit an poſſint cum illis diſpenſare in abſentia per ſcriptum, accepta informatione rei per ſcriptum, dari enim poteſt caſus in quo ageat neceſſitas talis diſpenſationis, & ſit magna difficultas adeundi talem Confeſſarium Regularem, vnde dictus Portel ſic ait: Ego apud nullum inuenio hoc dubitatum, & in primis dico talem Confeſſorem Regularem ſic diſpenſantem in abſentia non violare mandatum D. Papæ Clement. VIII. quo prohibetur audire confeſſiones per ſcriptum in abſentia; hæc enim diſpenſatio cum his abſentibus ob votum caſtitatis, vel inceſtum, non eſt abſolutio ſacramentalis, vt patet. Secundò de ratione diſpenſationis non eſt, quòd fiat in præſentia, multi enim diſpenſantur in abſentia à Papa, videlicet, Epiſcopis, & cæteris Prælatis. Tertiò, quia in iſta diſpenſatione facta à tali Confeſſore Regulari in abſentia non incurrunt, nec timentur illa pericula, quæ timentur in abſolutione ſacramentali facta in abſentia. Hæc omnia Portel, quæ confirmant opinionem Trullench, & quòd abſenti poſſit dari abſolutio ſuper irregularitate: quæ includitur ſub nomine cenſuræ per Bullam Cruciatæ. Verùm his non obſtantibus, an omnia ſupradicta probabilia ſint, remitto iudicio aliorum.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Reſ. 281 propè fin. verſ. Secunda. & in aliis eius vlt. not. Et pro abſentia contenta in hoc textu, & reſ. Ibid. in duobus primis Reſ. dictæ annot.

RESOL. CXXXIV.

An Commiſſarius Cruciatæ poſſit diſpenſare in aliquibus irregularitatibus?

Et in textu huius Reſolutionis excipiuntur aliqua irregularitates, in quibus ſupradictus Commiſſarius non poteſt diſpenſare. Ex p.1.tr.11.Reſ.110.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, Ita Auila *de cenſ. p.* 2. *diſputat.* 10. *dub.* 5. Fernandez, Villalobos, Rodriquez, & alij. Et hæc ſunt verba, in quibus ei talis facultas impertitur: [Item ſimiliter conceditur facultas dicto Commiſſario diſpenſandi, & componendi ſuper irregularitate cum his, qui quibuſcumque eccleſiaſticis cenſuris ligati, Miſſas & diuina Officia (non tamen in contemptum clauium) celebrauerunt, ſeu aliàs ſe immiſcuerunt: & ſuper alia qualibet irregularitate, præterquàm ratione homicidij voluntarij, aut ſimoniæ, vel apoſtaſiæ à fide, aut de hæreſi, vel propter malam Ordinum ſuſceptionem contractam, cum retentione beneficiorum, & fructuum ex eis perceptorum, & infamiæ, ac inhabilitatis exinde prouenientis abolitione,

Pro parte irregularitatis ex defectu lenitatis in tom. 3. tr. 1. Reſ. 35. in fin. à verſ. Hinc. & in aliis ver. eius not.

&

& executione Ordinum non malè ſuſceptrum.] In quibus verbis videtur, quam ſit ampla facultas Commiſſarij in diſpenſatione ſuper irregularitatibus prouenientibus ex delicto.

RESOL. CXXXV.

An Commiſſarius Cruciatæ poſſit diſpenſare ſuper irregularitate publica contracta tamen ex delicto? Ex p.1. tract.11. Reſ.111.

§.1. RESpondeo affirmatiuè, vt patet ex verbis ſupradictis, & notauit Fernand. *in exam. Theol. mor. p.3. c.9. §.20. n.1.* Henriq. *lib.7. cap.13. n.5.* Villalob. *in ſum. tom.1. tract.27. clauſ.13. n.6.* vbi ſic ait: [Se aduierte, quo no ſolo ſe concede al Commiſſario, que puede diſpenſar en la irregularidad, que prouiene de delito occulto, ſi no tambien en la que prouiene de publico. El fundamento es, porque el Pontifice no lo reſtringio, y anſi es viſto, que le concedio generalmente, que quando ſolo quiere concederlo en el delito oculto, expreſſamente lo declara, como hizo en el Concilio Tridentino, en la facultad que acerca deſto ſe concede à los Obiſpos, y anſi à qui concede el Papa la facultad para eſto, no ſolo en el fuero interior, ſino tambien en el eſterior.

RESOL. CXXXVI.

An Commiſſarius Cruciatæ poſſit diſpenſare in irregularitate prouenientè ex homicidio caſuali, licet publica, & ex iniuſta mutilatione membrorum?

Et an Epiſcopus ad maiores Ordines vigore Concilij Tridentini diſpenſare poſſit etiam in tali irregularitate, dummodo ſit occulta, quia ad minores Ordines etiam ſi ſit publica, diſpenſare poteſt? Ex p.1. tr.11. Reſ.112.

§.1. RESpondeo affirmatiuè: nam in verbis Bullæ, ſeu facultatis, denegatur tantùm diſpenſatio ſuper homicidium voluntarium: ſed mutilatio non eſt proprie homicidium: ergo, &c. Et ita Epiſcopus, cùm non poſſit diſpenſare in homicidio voluntario; poteſt tamen propter dictam rationem diſpenſare in irregularitate occulta contracta ex iniuſta membrorum mutilatione, vt notant Molina *tom.4. diſp.69. n.8.* Suarez *de cenſ. diſp.44. ſect.4. n.35.* Filliucius *to.1. tract.20. c.1. n.9.* & alij.

Sup. hoc pro Epiſc. magis late in tom. 3. tr. 3. Reſ. 40. & 41.

2. Et ita loquens in caſu noſtro aſſerit Rodriquez *in add. §.13. n.2. fol. mihi* 215. vbi ait: [Es de notar, que no puede el Commiſſario general diſpenſar en la irregularidad de homicidio voluntario, y por el conſeguiente podrà diſpenſar en la irregularidad, que procede de mutilacion voluntaria de algun miembro, pues aqui ſolamente excepta el homicidio voluntario.] Et ita etiam docet Villalob. *in ſum. tom.1. tract.27. clauſ.13. n.7.* & alij.

Quoad hoc lege doctr. Reſ. 1. not. ſeq. per totum, & Reſ. annot. prætenitæ pro parte mutilationis.

3. Notandum eſt etiam hic cum Rodriq. dictum Commiſſarium poſſe diſpenſare in irregularitate orta ex homicidio caſuali, licet publica: ſub nomine verò homicidij voluntarij non includitur homicidium caſuale: & ita Epiſcopus poteſt ad maiores Ordines, vigore concilij Tridentini, diſpenſare, etiam in tali irregularitate, dummodo ſit occulta, vt ex multis tradit Auila *de cenſ. p.7. diſp.6. ſect.5. dub.2.* Coninch *de Sacr. diſp.18. dub.14. n.111.* Reginaldus *to.2. lib.30. tr.2. c.3. n.28.* Bonac. *de cenſ. diſp.7. q.4. punct. vlt. n.13.* & alij. Dixi, ad maiores Ordines: nam ad minores, etiam ſi talis irregularitas ſit publica, poteſt Epiſcopus diſpenſare, vt notauit Nauarr. *cap.26. n.240.* Henriq. *lib.14. c.19. n.2. in Gloſſ. litt. M.* & Doctores citati.

Sup. hoc in tom. 3. Reſ. 44. §. 2. & Reſ. 49. §. vlt.

Et pro minoribus Ordinibus in Reſ. 1. huius not. §.1.

RESOL. CXXXVII.

An Commiſſarius Bullæ poſſit diſpenſare in irregularitate contracta per ſimoniam?

Et notatur tantùm ſimoniam notoriam in Ordine inducere irregularitatem. Ex p.1. tr.1. Reſ.113.

ad lin. 4. & in Reſ. 2. in eiſdem §§. & melius in t.3. tr.3. Reſ. 46. §. vlt. &c.

§.1. RESpondent negatiuè Fernand. *in exam. Theol. mo. p.3. c.9. §.20. n.1.* Rodriquez, & alij.

Sup. hoc in tom.7. tr.1. lata doctrina Reſ. 298. prope finem, verſ. His præhabitis. ſed lege eam per totam. Et ſup. doctrina contenta in in §. 2. huius Reſ. lege §§. not. ſeq.

2. Sed ego puto, propter ſimoniam in ordine, vel beneficio, aliquem non incurrere irregularitatem, & ita nulla egere diſpenſatione; quia talem irregularitatem non inuenio in iure expreſſam: ſed nulla irregularitas incurritur, niſi ſit in iure expreſſa, vt notant communiter: ergo, &c. Et ita docet Suarez *de cenſ. diſp.43. ſect.4. n.5.* Filliucius *tom.1. tr.20. c.8. n.247.* Reginaldus *tom.2. lib.3. tract.2. cap.16. num.100.* Henriquez *lib.13. c.35. num.5.* Villalobos *in ſumma, tom.1. tr.21. difficult.17. num.1.* quidquid in contrarium aſſerat Comitol. *in reſponſ. moral. lib.6. quæſt.64. n.3. & ſequent.* qui multos textus adducit, ſed non ad rem: loquuntur enim, & ſunt interpretandi de ſuſpenſione, & non de irregularitate, vt Suarez probat.

3. Notandum eſt verò, quod Auila *de cenſ. part.7. diſp.4. dub.7. concl.7.* putat, tantùm ſimoniam notoriam in ordine inducere irregularitatem. Et Megala *in 3. part. lib.4. c.5. q.4. n.70.* docet ſimoniacum, cùm per ſententiam fuerit damnatus, tunc tantùm incurrere irregularitatem: quia tali pœna afficiuntur omnes infames.

Sup. hoc in tom.5. tr. 5. Reſ. 39. §. Hinc. in fine & ibi in tr.7. Reſ 3. §. Notandum. & ſeq. & in Reſol. not. prætenitæ §. vlt. ante medium.

RESOL. CXXXVIII.

An irregularitas propter hæreſim incurſa ſit diſpenſabilis per facultatem conceſſam Commiſſario Bullæ Cruciatæ?

Et docetur, an Hæreticus occultus incurrat irregularitatem, nec ne? Ex p.1. tr.11. Reſ.114.

§.1. RESpondeo negatiuè, vt patet ex verbis Bullæ. Sed ego exiſtimo, talem probabiliter Hæreticum occultum non incurrere irregularitatem: & ita docet Auila *de cenſ. part.2. diſp.4. dub.2. concl.2.* qui citat Henriquez, & probatur *ex cap. ad abolendam de Hæret.* vbi textus loquitur de Hæretico publico, in illis verbis: *Quicunque manifeſtè fuerit in hæreſi deprehenſus.* Idem etiam docet Henriquez *lib.14. c.4. num.6. & c.5. n.2.* Reginaldus *in praxi, tom.2. lib.30. tract.2. cap.15. num.193.* Sà *verb. irreg.* vbi de irreg. ex defectu animæ, *num.2.* Saytus *de cenſ. lib.7. cap.12. num.16.* & alij.

Sup. hac doctrina in to. 5. Reſ. 49. & in alijs citatis ibi not.

2. Quidquid aſſerat Filliucius *tom.1. tract.10. c.9. n.228.* Suarez *tom.5. diſp.43. ſect.1. n.4.* Azorius *part.1. lib.8. cap.11. quæſt.13. & cap.21. quæſt.8.* Coninch *de Sacram. diſp.18. dub.7. n.50.* Sanchez *in ſum. tom.1. lib.2. c.25. num.2.* Bonacina *de cenſ. diſp.7. punct.7. num.6.* & alij: putantes etiam Hæreticum occultum incurrere irregularitatem in cuius probationem adducunt *cap. ſaluberrimum.* & *§. Hæretici.* Sed hi textus nihil probant; imo pro noſtra ſententia faciunt: nam *cap. ſaluberrimum.* agit de abiuratione ſolemni quæ in ſcriptis fit: & *in §. Hæretici.* apertè, & clarè ſupponitur notitia criminis, ſine qua nequit impleri, quod præſcribit. Ex quibus apparet, ſupracitatos Canones loquutos fuiſſe de Hæreticis notoriis, & non occultis, qui, vt diximus, nullam incurrunt irregularitatem.

RESOL. CXXXIX.

An irregularitas contracta per malam ſuſceptionem Ordinum, quia ſuſcipiens erat excommunicatus, vel ſuſpenſus, ſit per Commiſſarium Cruciata diſpenſabilis.

Sed remanet iſta difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia poteſt Commiſſarius Cruciata diſpenſare?

Et notatur, quod ſi aliquis contraxit cum corrupta, exiſtente aliquo impedimento dir mente, ſi non conſummauit matrimonium; imoquamuis conſummaſſet, non incurrit irregularitatem. Ex part. 1. tract. 11. Reſol. 115.

Quoad hoc vide ſupra doctr. Reſ. 130. & aliarum Reſ. & §§. eius primæ annot. & ſignanter in tom. 7. tr. 1. Reſ. 300. à §. 2.

§. 1. RESpondeo negatiuè, vt patet ex verbis Bullæ, & facultatis, vt optime notat Fernandex *in exam. Theol. mor. part. 3. cap. 9. §. 20. n. 2.*

2. Sed ego puto probabiliter, excommunicatum, vel ſuſpenſum, Ordines ſacros ſuſcipiendo non incurrere irregularitatem. Et ita nobiſcum ſentit, quoad excommunicatum, Suarez *tom 5. diſp. 42. ſect. 3. num. 2.* & Filliucius *tom. 1. tract. 20. cap. 7. n. 192.* cum aliis: quidquid probabiliter in contrarium aſſerat Valentia *tom. 4. diſp. 7. q. 19. punct. 3.* Sayrus *lib. 7. cap. 10. n. 12.* Reginaldus *in praxi, tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 14. num. 181.* de ſuſpenſo verò idem docent Filliucius, *vbi ſuprà,* Suarez, & Sayrus; licèt probabiliter contrariam ſententiam doceant aliqui ex præcedentibus Doctoribus. Et ratio eſt: quia non datur textus, in quo imponatur talis irregularitas: ſed irregularitas non incurritur, niſi in caſibus à iure expreſſis, ergo, &c.

3. Igitur ex his omnibus apparet, non poſſe Commiſſarium diſpenſare in irregularitate prouenienṫe ex homicidio voluntario, ex ſimonia, ex hæreſi, & apoſtaſia à fide & ex mala Ordinũ ſuſceptione; poſſe tamen in aliis irregularitatibus prouenientibus ex delicto, licèt ſint publicæ; in quo caſu non poteſt Epiſcopus, vnde circa hoc remanet ſolum iſta difficultas; in qua irregularitate contracta ex bigamia poteſt Commiſſarius Cruciatæ diſpenſare?

4. Ita reſpondet Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 13. num. 8.* [No puede diſpenſar el Commiſſario en la bigamia interpretatiua, que no nace de delito, qual es del que ſe casò con corrupta: mas ſi en la que nace de delito, qual es del que ſe casò validamente con vna, & inualidamente con otra, y en la ſimilitudinaria, que incurre el que ſe casò eſtando ordenado de Orden ſacro, ò ſiendó profeſſo en la Religion aprouada.] Ita ille, qui citat etiam Rodriquez.

5. Notandum eſt tamen, quod ſi aliquis contraxit nam corrupta exiſtente aliquo impedimento dirimente, ſi non conſummauit matrimonium, non incurrit in irregularitatem: quia exiſtente matrimonio inualido, nulla eſt ſignificatio, ſed defectus ſignificationis. Ita Bonacina *de cenſ. diſp. 7. q. 2. punct. 5. n. 8.* aduerſùs Suarez, Sayr. & alios.

6. Imò ego puto aduerſùs Bonacin. quòd ſi etiam in tali caſu aliquis matrimonium conſummaret, non incurreret in irregularitatem. Et ita docet Auila *de cenſ. par. 7. diſp. 7. dub. 2.* qui citat Nauar. aſſerentem ſic fuiſſe deciſum in ſacra pœnitentiaria.

RESOL. CXL.

An Commiſſarius Cruciata poſſit diſpenſare in aliquo impedimento matrimonij? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 116.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Ioan. de la Cruz *in direct. conſ. p. 2. tr. de matr. art. 6. dub. 12. concl.* ... Fernandez *in exam Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 20. n. 3.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 5. & lib. 12. c. 3. n. 3.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 13. n. 11.* & Sanchez *de matr. to. 3. lib. 8 diſp. 6. num. 25.* vbi ita aſſerit: [Commiſſarius Bullæ Cruciatæ poteſt diſpenſare pro ſolo conſcientiæ foro in affinitate conſurgenti ex copula fornicaria in primo, & ſecundo gradu; atque prolem ſuſceptam, & ſuſcipiendam, legitimam decernere, concurrentibus quatuor conditionibus. Prima eſt, vt matrimonium cum illo impedimento ſit iam contractum, ſeruatàque ſit forma Trid. *ſeſſ. 24. de matrim. cap. 1.* Secunda eſt, vt impedimentum ſit occultum. Tertia eſt, vt adfuerit bona fides, ſaltem ex parte alterius contrahentis, qui tempore contractus matrimonij id impedimentum ignorabat. Vltima eſt, vt coniux, qui ignorauit impedimentum, certior fiat de prioris conſenſus nullitate; quamuis ei non declaretur cauſa nullitatis, vt euitentur ſcandala Sup. hac vlt. conditione inf. in Reſ. 143. &c.

RESOL. CXLI.

An ille primus gradus, in quo poteſt Commiſſarius Cruciata diſpenſare, intelligendus ſit in vtraque linea tranſuerſali, & recta?

Et notatur, quod ſi denunciationes culpabiliter eſſent omiſſa, etiam ſi matrimonium contractum ſit ante Parochum & teſtes, non poſſit tali caſu Commiſſarius diſpenſare. Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 117.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè: quia conceſſio facta dicto Commiſſario eſt abſoluta, & ſine vlla diſtinctione: & vterque gradus eſt iure pontificio inductus. Et ita docet Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 7. diſp. 3. n. 2.* & alij. Vnde Rodriq. *in Bull. Cruc. §. 13. fol. mihi 210.* ita aſſeruit: [Puede el Comiſſario general diſpenſar para que vno ſe puede caſar con vna muger, que conocio ſu padre carnalmente, auiendoſe caſado publicamente, ignorando vno dellos el impedimento.]

2. Notandum eſt tamen, quòd ſi denunitiationes culpabiliter eſſent omiſſæ, etiamſi matrimonium contractum ſit ante Parochum, & teſtes; non poſſet in tali caſu Commiſſarius diſpenſare: & ita notat ex Sanchez, Villalob. *in ſum. tom. 1. tr. 27. clauſ. 13. n. 14.*

RESOL. CXLII.

Quando dicatur impedimentum occultum, vt poſſit Commiſſarius Bulla diſpenſare? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 118.

§. 1. RESpondeo, occultum in hoc loco accipiendum eſſe eo modo, quo accipitur in Concil. Trident. *ſeſſ. 14. c. 6.* vbi conceditur facultas Epiſcopis, vt poſſint diſpenſare ſuper irregularitatibus, &c. prouenientibus ex delicto occulto. Igitur hîc, ſicut & in Concil. Trident. occultum non accipitur ſecundùm terminos iuris, id eſt, quod non poteſt probari, vt non bene cenſerunt Graffius *to. 2. conſil. 2. n. 20. de homicid.* Garcias *de benef. tom. 2. part. 7. c. 11. num. 4.* Armandarix *in addit. ad recopil. Nauarra, lib. 1. tit. 18. lib. 7. num. 25.* & alij. Quoad hoc lege doct. Reſ. ſeq.

2. Sed accipitur pro eo, quod non eſt publicum, etiamſi ab aliquibus ſciatur. Et ita docet Azor *part. 1. lib. 8. cap. 10. quæſt. 9.* Auila *de cenſ. part. 2. cap. 7. diſp. 1. dub. 12. concl. 2.* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 30. ſect. 2. num. 2. & tom. 5. diſput. 41. ſect. 2. num. 6.* Molina *de iuſtit. tom. 3. tract. 4. diſp. 79. num. 8.* Comitol. *in reſponſ. moral. lib. 6. cap. 44. n. 2.* Sanchez *in ſum. to. 1. lib. 2. c. 11. n. 19.* Reginaldus *tom. 2. lib. 30. tract. 2. cap. 3. num. 30.* Filliuc. *tom. 1. tract. 20. cap. 10. num. 269.* Homobon. *de exam.*

Eccleſ.

Eccleſ. part. 1. tract. 4. c. 7. quæſt. 57. Floron. *tract. de caſ. reſeru. part. 1. cap. 4. §. 21. n. 2.* Solerus *de poteſt. Confeſſ. cap. 3.* Ioan. de la Cruz *in director. Confeſſ. part. 2.* vbi de irregul. *dub. 15. concl. 1.* Megala *in 1. p. lib. 1. c. 13. num. 3.*

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. lege doctrinam Ref. 19. & aliorum Ref. & §§. eius annot.

3. Et ita in terminis caſus noſtri, notat Sanchez *de matrim. tom. 3. lib. 7. diſp. 3. num. 26.* & Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 13. num. 15.* vbi ſic ait [: Por oculto ſe entiendo aquello, que no es publico, y anſi aunque algunos ſupieſſen el impedimento, y ſe pudieſſe probar; ſe diria para eſte efeto oculto, y no publico, lo que ſe llama publico, lo que ſe ſabe en la mayor parte de la ciudad, vezindad, Colegio, Monaſterio, ò Parochia, como tenga por lo meno diez perſonas.]

RESOL. CXLIII.

An quando commiſſarius diſpenſat in impedimento opus eſt, vt qui ignorauit impedimentum, certior de illo efficiatur?

Sed difficultas eſt, vtrum ad matrimonium inualidum ob impedimentum occultum ratificandum, ceſſante impedimento, oporteat alterum coniugem certiorem facere de nullitate prioris matrimonij? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 19.

Sup doctrina contenta in tribus primis §§. huius reſ. lege curſim in fine Ref. 14e & in eo. 3 annot. 2. ex Ref. 164. vide doct. §. Notandum. & aliorum §. ſuis annot.

§. 1. RESpondeo, quòd magna difficultas eſt, vtrùm ad matrimonium inualidum ob impedimentum occultum ratificandum, ceſſante impedimento, oporteat alterum coniugem certiorem facere de nullitate prioris matrimonij.

2. Prima opinio negat. Ita Caiet. *Opuſc. tom. 1. tr. 12. de matrim. q. 2.* Sot. *in 4. diſt. 28. q. 1. art. 2. concl. 3. ſaſ. 1.* Veracr. *in ſpec. p. 1. art. 44. concl. 3.* Graſſius *deciſ. p. 1. lib. 2. c. 90. num. 15.*

3. Secunda verò ſententia affirmat: ita Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 14. dub. 32. n. 6.* Nauarr. *in Man. cap. 22. n. 47.* Philiarchus *de off. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 2. c. 13.* Cucchus *inſt. maior. lib. 5. tit. 12. n. 82.* & alij.

4. Sed quidquid ſit de hoc, certum eſt, in caſu noſtro non valere diſpenſationem, vt patet ex verbis Bullæ, ſi coniux ignarus non efficiatur ſaltem in genere certior de impedimento. Et ita docet Rodriquez *in Bull. §. 13.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 7. diſp. 3. n. 23.* & Villalob. *in ſum. to. 1. tr. 27. clauſ. 13. n. 18.*

RESOL. CXLIV.

An Bulla Cruciata ſuſpendat Indulgentias Regularium?

Et an ſub illis verbis Bullæ, exceptis tamen quoad eorum fratres tantum, *ſub nomine fratrum in Bulla intelligantur etiam Nouitij, & Moniales?* Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 88.

Sup. hoc in Ref. ſeq. §. vlt. poſt medium.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docuit Acoſta *in expoſ. Bull. quæſt. 108.* vbi docet per publicationem Bullæ Cruciatæ ſuſpendi omnes Indulgentias Mendicantium non ſolùm reſpectu ſæcularium; ſed etiam reſpectu ipſorum Fratrum; quia, licet in clauſula reuocatoria Bullæ excipiantur facultates Mendicantiũ, certum eſt, quòd ſub nomine facultatum, non intelliguntur Indulgentiæ, vt patet *ex cap. Extr. Sixti IV. de pæn. & remiſſ.*

2. Sed contrariam ſententiam tenendam eſſe iudico, quam præter Rodriq. tuetur nouiſſimè Nugnus, *vbi infrà*, Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 12. n. 9.* Et ad argumentum Acoſtæ, reſpondetur, quòd illa verba Bullæ *Exceptis tamen conceſſis Ordinum Mendicantium Superioribus, quoad eorum Fratres,* tantum extendenda ſunt ad omnia ſuperiùs poſita, ſine limitatione ad facultates tantùm, vt putat Acoſta.

3. Notandum eſt verò cum Nugno *in 3. part. to. 2. tract. de Bulla, §. 14.* quòd ſub nomine Fratrum in Bulla intelliguntur etiam Nouitij, & Moniales.

Sup. hoc in Reſ. not. præcentæ §. vlt. ad medium, verſ. Nouitios.

RESOL. CXLV.

An ſub nomine Mendicantium in Bulla Cruciatæ includantur etiam alij Religioſi, qui Mendicantes non ſunt, ſed ex beneficio Sedis Apoſtolicæ eorum fruuntur priuilegiis?

Et an ſub nomine Mendicantium intelligantur non ſolum Religioſi profeſſi, ſed etiam Nouitij? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 89.

§. 1. ALiqui negatiuè reſpondent ex authoritate Patris Henriquez *in ſum. lib. 7. c. 22. num. 4. in Gloſſ. lit. T.* & Ioan. Valer. *in differ. vtriuſque fori, verb. abſolut. n. 35.* vbi aſſerunt exceptionem Bullæ Cruciatæ circa priuilegia Ordinum Mendicantium non prodeſſe aliis Religionibus non Mendicantibus, nec ea gaudere poſſe, etiam per communicationem priuilegiorum. Et ita tenet, Rodriquez *in Bull. §. 12. in addit. dub. 1.*

2. Vnde ex hac opinione ſequeretur, quòd Prælatus iſtarum Religionum non Mendicantium non poſſit abſoluere quemcunque ſubditũ Religioſum à quibuſcunque caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis; & vti ſimilibus priuilegiis: ſequeretur etiam ex iſta opinione, non manere in ſuo robore quoad iſtos Religioſos non Mendicantes priuilegium illud, quod non poſſint eligere Confeſſores virtute Bullæ Cruciatæ, vt abſolutionem à reſeruatis obtineant.

3. Sed his non obſtantibus, contrarium docet Acoſta *in Bull. Cruc. q. 105. in fin.* & Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 12. n. 11.* vbi ſic ait: [Las Ordenes no Mendicantes, parece que no gozan deſte priuilegio, por la comunicacion, que tienen de los priuilegios, porque la Bula ſuſpende los de todos los Monaſterios, y anſi de otra manera parece, que ſeria fruſtratoria la clauſula. Mas a mi pareceme probable lo contrario, que à las, que tienen comunicacion de los priuilegios, no veo por donde los ayamos de quitar eſte. Y no obſta el dezir, que ſeria fruſtratoria la clauſula, porque ſe entiende en caſo, que no tengan priuilegios.] Hæc ille. Vbi etiam, ſub nomine Mendicantium intelligit, non ſolùm Religioſos profeſſos, ſed etiam Nouitios, ſi habeant animum perſeuerandi in Religione. Et ideò ſtante hac opinione, omnes Superiores Mendicantes, & non Mendicantes, non obſtante Bulla Cruciatæ, vigore eius clauſulæ licitè frui poſſunt omnibus facultatibus, & priuilegiis à Sede Apoſtolica obtentis, etiam per communicationem in ordine ad ſuos Fratres, vt poteſtas diſpenſandi in aliquibus votis, in ieiuniis, in cibis prohibitis, & in aliis multis, quæ videri poſſunt in compendiis eorum priuilegiorum.

Sup. his Nouitiis in Ref. præter. curſim in §. vlt.

RESOL. CXLVI.

An ad lucrandas Indulgentias Bullæ teneatur quis confiteri, ſi non habet mortalia, ſed tantum venialia peccata?

Et docetur, quod Eccleſia non conſueuit præcipere confeſſionem niſi de mortalibus. Ex part. 1. tractat. 11. Reſ. 107.

§. 1 AFfirmatiuam ſententiam docet Acoſta *in Bul. q. 14. dub. 2.* quia putat Bullam exigere Confeſſionem, tanquàm iniunctum opus.

2. Sed ego contrariam ſententiam non minùs probabilem eſſe exiſtimo: quia, quando in Bulla exprimitur confeſſio, ſermo eſt de Confeſſione illius, qui,

 conſcien-

Sup. hoc inf. in tr.4. Reſ. 47.§. penult. ad medium, & ſeq. & in tom.1. tr.3. Reſ. 60. & in alus eius annot.

conſcientiam habet peccati mortalis, niſi aliud exprimatur: Eccleſia enim non conſueuit præcipere Confeſſionem, niſi de mortalibus; & Confeſſio abſolutè accepta non ſumitur niſi pro Confeſſione illorum: & ita hanc opinionem tenet Suarez *in 3.p.tom.4.diſp.52. ſect.3.* Zanardus *in direct. Theol. p.1. de Sacram.Pæn. c.21.q.24.* Lotichius *in theſ. Theol.ver.Iub.n.21.* Comitolus *in reſ.mor.lib.1.q.39.* Regin.*to.1.lib.7.c.vlt.n.173.* Bellarmin. *de Indulg.lib.1.c.13.q.3.* Graſſius *par.1.lib.4. c.15.n.19.* Coninch *de Sacr.tom.2.diſp.12.dub.7.n.38.* Filliuc.*to.1.tr.8.c.6.q.8.n.145.* Henriq.*lib.7.c.12.n.2.* Bonacina *de Sacr.diſp.6.n.1.punct.5.6.7.* Molfeſius *in in ſum. tom.1. tract.7.cap.26.n.79.* & alij penes ipſos quidquid in contrarium ex neotericis aſſerat contra Suarez, Didacus Nugnus *in addit.ad 3.p.tom.2.q.27. art.3.dub.2.* Sanchez *de matr.tom.3.lib.8.diſp.15.n.19.* Floronus *de caſ. reſeruat. part.1.cap.6.§.6.num.3.* qui etiam noſtram ſententiam probabilem vocant, & alij.

3. Illud verò, quod dicit Acoſta, Bullam exigere Confeſſionem, tanquàm opus iniunctum, negatur: quia hoc eſſet, ſi diceretur in Bulla: *Præmiſſa, aut facta Confeſſione.* vel quid ſimile. Imo Coninch, *vbi ſuprà, de Sacr.diſp.12.dub.7.num.38.* & Leone *tract.de Iubil. p.1.q.1.n.78.* tenet noſtram ſententiam, etiamſi in Bulla apponantur hæc verba: *Præmiſſa Confeſſione communicauerit.* quia adhuc intelligi debent de mortalibus.

RESOL. CXLVII.

An pro lucranda Indulgentia ſupradicta ſufficiat ſuſcipientem Bullam confeſſum fuiſſe in quadrageſima præterita, & habere propoſitum confitendi in Quadrageſima futura? Ex p.1.tract.11. Reſ.105.

Sup. hoc inf. in tr.4. Reſ. 48. § Nota. & hic ſup. in Reſ.2 ex §.1. lege doctr. à Verſ. Difficultas.& ſeq.

§.1. NEgatiuè in terminis noſtræ Bullæ reſpondet Acoſt.*in Bull.q.14.* quia in proprietate verborum, quæ in Indulgentiis strictè ſeruanda eſt, non dicuntur verè confeſſi, qui propoſitum confitendi habent, neque qui poſt præteritam Confeſſionem peccata mortalia commiſerunt.

2. Hæc opinio eſt probabilis: ſed contrariam non minus probabilem exiſtimo: & ita, quando Indulgentia conceditur omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, ſacráque Euchariſtia refectis, vt ſub hac forma conceditur in noſtra Cruciata; puto, ſatis eſſe ſuſcipientem Bullam confeſſum fuiſſe in Quadrageſima præterita, & habere propoſitum confitendi in Quadrageſima futura: quoniam talis dicitur confeſſus ſecundùm ius.

3. Et ideò docet nouiſſimè hanc ſententiam Filline. *tom.1.tract.8.cap.6.q.8.n.148.* vbi ait: [Quando in forma Indulgentiæ dicitur: *Verè pænitentibus, & confeſſis.* etſi probabilis ſit, & tutior opinio requirens actualem Confeſsionem: attamen probabilior eſt, tutáque contraria, quòd, ſcilicet, ſatis ſit vera cõtritio cum Confeſſione in voto; re pſa autem tunc tantùm quando contritio illa non reputatur vera. Sed indulgentia Bullæ Cruciatæ, vt *ſuprà* diximus, conceditur ſub hac forma. Ergo, &c.

4. Et ita præter Fillincium docet hanc ſententiam Suarez *tom.4. in 3. p.diſp.52. ſect.3. num.12.* Toletus *lib.6. c.27. n.2.* Gabriel *in 4. diſt.45.q.2. num.12.* Paludanus *in 4.diſt.2.q.4.art.3.concl.1.* Roſella *verb.Indulg. n.22.* Tabiena *eod.verb.n.18.* Armilla *eod.verb.18.* Angelus *eodem verb.n.17.* & Comitolus *in reſer.mor. lib.1. quæſt.39.* & alij: quidquid in contrarium aſſerat Coninch *de Sacram.diſp.12.dub.7.n.38.* & Bellarminus *de Indulgent.lib.1.cap.13.quæſt.3.* Sà *verb.Indulgent. num.3.* Sotus *in 4. diſt.21.q.2.art.3.* Benzonius *de Iubil.lib.3. c.15.dub.4.* Reginald.*to.1.lib.7.c.vlt.q.1.n.171.* & alij.

RESOL. CXLVIII.

An Oratio facienda in Eccleſiis, vel Altaribus pro lucranda Indulgentia Bulla Cruciata ſufficiat, vt ſit mentalis?

Ex quo infertur, an etiam ſufficiat Oratio mentalis ad perſoluendam pœnitentiam à Confeſſario impoſitam, Officium Diuinum, & Miſſam dicendam? Ex p.5.tr.12. Reſ.44.

Sup. hoc ſup. in tr.2. Reſ. 59. §. 1. ad medium, & ſignanter ad medium, à verſ. qui optimè. & lege doctr. Reſ.& §§. not. ſeq.

§.1. NEgatiuè reſpondet Rodriquez *in Bulla Cruciata, §.7. numero 2.* vbi ſic ait. [Dudaſe ſi eſta oracion baſta que ſea mental, reſpondo que no baſta que ſea mental: mas ha de ſer externa, y viſible, aſſi como la Igleſia es viſible, no porque la oracion mental no ſea de mucha eficacia, y importancia, ſino porque la oracion que aqui ſe manda es como obra ſatisfatoria, mandada por el Papa Principe de la Igleſia, el que en ſu nombre quando manda hazer las dichas obras ſatisfatorias, entiende de las exteriores, y viſibles, y no de las mentales, que ſon inuiſibles: y aſſi dize communmente en la materia de la ſatisfacion, que no baſta la oracion mental para cumplir la penitencia que impone el Confeſſor, quando manda rezar algunas oraciones, por lo qual quando la Igleſia nos obliga a rezar el Oficio diuino, y dezir Miſſa, non ſe contenta con recitamos, y digamos la Miſſa mentalmente, ni ſe contenta con que la leamos en el libro, mas quiere con la voz, la exprimamos.] Ita ille, & nouiſſimè hanc ſententiam docet Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp.2.c.8.dub.13. num.6.*

Sup. hac ſatiſfactionem tom 1. tr.6. Reſ.30 §.vlt. & lege alià Reſ.& §.eius annot.

2. Sed mihi contraria ſententia non minùs probabilis videtur quam tenet doctus Ægidius Trullenck *in Bulla Cruc. lib.1.§.6. dub.2.num.7.* quia ſolùm præcipitur in Bulla, vt effundant ibi orationes: at nomen *orationis* propriiſſimè conuenit mentali, imò & præcipuè, nam oratio interna præferenda eſt, cæteris paribus, vocali, quando hæc eſt voluntaria, ſeu non eſt in præcepto, quia, per ſe loquendo, & ordinariè, mẽtalis eſt magis fructuoſa: nam multũ illuminat animos in iis, quæ ad Deum & ad ſalutem pertinent, & præparat illos ad vincendas tentationes & pericula peccatorum vitanda. Secundò probatur, quia ad talem indulgentiam comparandam non præſcribitur oratio publica, ſed priuata: ergo poterit hæc ad libitum eſſe vocalis, vel mentalis. In hoc enim valde diſtinguitur oratio publica à priuata, quia hæc poteſt eſſe vocalis, & mentalis; publica verò, quæ talis idee dicitur, quia fit ab Eccleſia per miniſtros ſuos, vt tales ſunt, debet eſſe ſemper vocalis. Nec obſtat fidelium vſus ad conſtitutionem Indulgentiæ huius preces vocales fundentium, quia ex hoc ſolùm infertur has preces eſſe ſufficientes ad prædictam Indulgentiam lucrandam, quod eſt certum, non tamen neceſſarium, Ad argumenta verò Rodriquez ſatis reſpondet Trullench *loco citato, num.8.*

RESOL. CXLIX.

An ſufficiat ad lucrandas Indulgentias Bulla Cruciata, viſitare ex vno loco quinque Altaria, ſine motu corporali?

Et ſi ſint in eodem populo quinque Eccleſia, an ſufficiat viſitare quinque Altaria in eadem Eccleſia, vel in diuerſis.

Sed adhuc dubium ſupereſt, quando in aliquo populo tantum eſt vna Eccleſia, habens tria, vel quatuor tantum Altaria, vtrum debeat quis viſitare omnia illa, &

iterum

ite, am bis, vel ter vnum Altare, vel an vero debeat viſitare vnum Altare quinquies? Ex part. 1. tract. 11. Reſ. 120.

Olim in Reſ. quæ nūc hāc ſequitur. & inf. in tr. 5. Reſ. 34.

§. 1. CONtra Rodriquez, olim negantem ſententiam ſuſtinentem, affirmatiuè reſpondet Vegha *in ſumma, tom. 2. cap. 7. caſ. 26.* vbi ſic ait: [Es neceſſario ſegun Rodriquez, que viſitando eſtos cinco altares, aya mouimiento corporal, porque ſi ſe viſitan eſtandoſe quedo ſin mouerſe, no ſe ganara. Aunque tambien es opinion muy verdadera, y eſta ſe ſigue agora, que ſin que aya mouimiento corporal, viſitandolos ſolamente en el coraçon, baſta.] Ita ille, & poſteà ſententiam mutans Rodriquez.

Idem etiam docet Villalobos *in ſumma, tom. 1. tract. 27. clauſ. 8. num. 6.* & Bonacina *de Sacr. diſp. 6. quæſt. 1. punct. 5. num. 25.* qui citat Graffium, Sà, & Azorium, Henriquez *lib. 7. cap. 10. num. 1.* & Sà *verb. Indulg. num. 6.* cum aliis.

2. Sed notandum eſt, vt ex ipſa litera Bullæ conſtat, quod, etiamſi ſint in eodem pago quinque Eccleſiæ, ſufficit viſitare quinque altaria in eadem Eccleſia, vel in diuerſis. Sed poteſt eſſe dubium, quando in aliquo pago tantum eſt vnica Eccleſia, habens tria, vel quatuor altaria; vtrùm debeat quis viſitare omnia illa, & iterum bis, vel ter vnum altare; an verò debeat viſitare vnum altare quinquies. Reſpondetur, quòd quomodocunque fiat, ſufficiet ad obtinendam Indulgentiam: ſed melius eſt hoc vltimum; quia eſt magis ſecundùm literam. Et hoc quod dicitur, ſi non fuerint quinque altaria, intelligitur in pago pro ſæcularibus, & in propria domo pro Religioſis. Ita *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla. §. 10.*

RESOL. CL.

An ſufficiat ad lucrandas Indulgentias viſitare ex vno loco quinque Altaria ſine motu corporali?

Et an quando quis idem Altare quinquies viſitat, non teneatur loco dimoueri, ſed eodem loco fixus poſsit illud quinquies viſitare, dummodo qualibet viſitatione finita ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum distinctæ viſitationis? Ex p. 3. tr. addit. Reſ. 25.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & inf. in tr. 5. Reſ. 34.

§. 1. HIc caſus frequenter poteſt accidere in praxi, & de illo ego egi *in 1. part. tract. 11. reſol. 102.* & pro parte negatiua adduxi Rodriquez, cui nunc addo Ægidium Trullench *in Bull. Cruc. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 4.* vbi ſic ait *Henriquez ait, etiam ſi expediens ſit vt altarium viſitatio fiat cum aliquali corporis, & ſitus motu ſi commodè fieri poſſit, id tamen non requiritur neceſſariò, ſed ſatis eſt vt vno loco fixus preces fundas verſus quinque altaria. Quod etſi probabile ſit, tutius & verius exiſtimo requiri aliqualem corporis motum quando commodè fieri poteſt, aliter enim in rigore non videtur quintuplex, ſed vnica viſitatio. Quando verò quis idem altare quinquies viſitat, exiſtimo non teneri loco dimoueri, ſed eodem loco fixum poſſe illud quinquies viſitare, dummodo qualibet viſitatione finita, ſaltem corpus & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis.* Ita ille. Sed ego in dicta reſol. contrariam ſententiam docui cum multis Doctoribus, quibus nunc addo Philippum de la Cruz *Theſ. Eccl. tract. 1. q. 19. n. 5.*

Sup. hoc ſup. in tr. 2. Reſ. 60. poſt med. & in Reſ. 61. etiam poſt med. & inf. in tr. 5. Reſ. 34. §. vlt.

RESOL. CLI.

An, ſiquis non poteſt ingredi Eccleſiam, quia eſt plena hominibus, conſequetur Indulgentiam Bullæ viſitando tamen talem Eccleſiam à foris, vt poſſibile eſt?

Idem dicendum eſt de Iubileo. Ex part. 1. tract. 11. Reſol. 103.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Gloſſa *in Clem. de reliq. & ven. Sanct.* & Zanardus *in direct. Theol. part. 1. tract. de Sacr. Pœn. cap. 20. quæſt. 40.*

2. Sed contrarium communiter docetur. Ita Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 8. num. 7.* Fernandes *de exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 9. n. 5.* qui citat Roſellam, Cordubam, & Rodriquez.

3. At puto in caſu noſtræ Bullæ, vt optimè notat Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla. §. 10.* reſpondendum cum diſtinctione; quòd, ſcilicet, talis viſitatio ſit ſufficiens pro viſitatione vnius altaris; non tamen pro quinque altaribus: quia moraliter loquendo, non poteſt dici, quòd talis homo viſitet quinque altaria in illa Eccleſia, ſicuti verè dicitur, quòd viſitat talem Eccleſiam. Vnde ſequitur, quòd ad obtinendam præſentem Indulgentiam debet viſitare quinque Eccleſias, qui iſto modo viſitat. Quando verò in aliquo Iubileo tantùm exigitur vnica oratio in Eccleſia, ſufficit iſto modo illam viſitare. Ita ille: quod vltimum eſt valdè notandum pro Iubileis. Et idem etiam docuerat Bonacina *de Sacr. diſp. 6. q. 1. punct. 5. num. 26.* qui citat Suarez, Rodriquez, Cordubam, & Graffium, quibus ego addo Leone *tr. de Iubil. p. 1. q. 2. num. 162.* Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 26. dub. 24. num. 7.* Sanctarellum *de Iubil. cap. 4. dub. 3.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 8. §. 8. num. 3.* & Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 6. q. 3. num. 133.* & alios.

Sup. hoc inf. in tract. 5. Reſ. 17.

RESOL. CLII.

An ſupra dicta Indulgentia Bullæ obtineri poſſit multoties eodem die?

Et an ſupradictæ Indulgentiæ poſſint ſumi pro defunctis, ita vt pro illis poſſint etiam ſimul ſumi vno die multoties?

Et vtrum aliquis poſsit ſæpius eodem die conſequi Indulgentiam conceſſam viſitantibus talem Eccleſiam tali die? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 104.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè. Et ita docet in propriis terminis noſtræ Bullæ Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 27. clauſ. 8. n. 8.* vbi ſic ait: [Tengo por mas probable, que eſtas Indulgencias ſe pueden ganar muchas vezes en vn dia, viſitando muchas vezes las Yglesias.] Idem docuit Rodriquez *in Bull. §. 8. n. 15.* & Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla, §. 10.* & alij.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. vlt. & inf. in tr. 5. Reſ. 33.

2. Et nota, quòd ſupradictæ Indulgentiæ poſſunt ſumi pro defunctis, vt habetur in Bulla Latina, & notat Villalobos, *vbi ſuprà*: & ideò pro illis poſſunt etiam ſumi in vno die multoties: & ita idem Villalobos docet; quod eſt valdè notandum. Et ex his patet reſponſio ad illam quæſt. vtrùm aliquis poſſit ſæpiùs eodem die conſequi Indulgentiam conceſſam viſitantibus Eccleſiam talem, tali die; de qua quæſtione videndus eſt Bonacina *de Sacr. diſp. 6. q. 1. punct. 5. n. 32.* & alij penes ipſum.

RESOL. CLIII.

An per Bullam Cruciatæ quis lucretur in diebus ſignatis, qui vocantur Stationes, *omnes Indulgentias plenarias Vrbis Romæ?*

Et notatur poſſe ſæpius eodem die lucrari ſupradictas Indulgentias, ſi quis multoties viſitauerit Eccleſiam in ſupra dicta die.

Et quod poſsint Indulgentiæ ſumi vno die multoties pro defunctis. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 2.

§.1. NEgatiuam ſententiam docet Corduba *lib. 5. de Indulgent. quaſt.*41. Henriquez *lib. 7. de Indulgent. cap.* 10. *num.* 2. Ludouicus de la Cruz, *in Bulla Cruc. diſp.* 3. *cap.* 8. *dub.* 2. *num.* 3. Nauarr. *in Lenit. notab.* 9. *num.* 15. Leo *de Iubilæo, part.* 1. *q.* 6. *n.* 229. & Iacobus Granadus *in* 3. *part. de Sacram. contr.* 12. *tr.* 6. *diſp.* 2. *n.* 4. & 7. & ratio eſt, quia ſtilus Curiæ Romanæ & Regulæ Cancellariæ habet, quòd niſi in conceſſione exprimantur Indulgentiæ plenariæ, ſolùm intelligantur comprehendi non plenariæ; ſed in Bulla Cruciatæ non exprimuntur Indulgentiæ plenariæ, ergo comprehenduntur tantum non plenariæ. Vnde ex hac ſequeretur per Bullam Cruciatæ non lucrari aliquam Indulgentiam plenariam, niſi ſemel in vita & in morte.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

2. Verùm hanc ſententiam Villalobos *in ſumm. tr.* 27. *clauſ.* 8. *n.* 3. & Trullenck *in Bulla Cruciata, lib.* 1. §. 6. *dub.* 1. *num.* 5. exiſtimant eſſe falſam. Probatur primò ex ſummario Indulgentiarum in Bulla Hiſpana iuſſu Commiſſarij Generalis compoſito, vbi ſic dicitur. [Sumario de las eſtaciones, y Indulgencias de Roma las quales concede ſu Santidad, à todas las perſonas que tomaren eſta Bula, y hizieren, y cunplieren cerca deſto lo en ella contenido.] & ſtatim ſequitur. [El primer dia de Quareſma en Santa Sabina Indulgentia plenaria.] & hoc modo percurrit alias ſtationes commemorando plures dies, in quibus Romæ conceduntur, Indulgentiæ plenariæ, nefas ergo eſt credere Bullæ Cruciatæ Commiſſarium in re adeò graui velle fideles omnes decipere, neque credibile eſt huius ſummarij formam ignorari à Summo Pontifice. Imò perſuaſum mihi habeo illius ſcientiam habere. Secundò probatur, quia quando quis Romæ viſitat Eccleſiam vbi ſtatio eſt, non ſolùm lucratur Indulgentiam illius Eccleſiæ, ſed etiam omnes alias Indulgentias ſeptem Eccleſiarum præcipuarum Romæ. At in aliqua ex illis ſingulis diebus eſt Indulgentia plenaria; ergo Indulgentia quæ ratione ſtationum conceditur, eſt plenaria. Quare ad argumentum oppoſitum dicendum eſt in Bulla plumbea expreſsè dici, habentem Bullam poſſe lucrari Indulgentias ſtationum, cumque in eis expreſsè contineantur Indulgentiæ plenariæ, illa generalis locutio æquipollet ſpeciali, ſeu ſpecificæ locutioni. Adde quòd in Bulla dicitur *omnes & ſingulas.* Et hæc omnia docet Truilenck & Villalob. *vbi ſuprà,* qui pro hac ſententia adducunt etiam Rodriq. *in Bulla* §. 8. *num.* 6. & Lopez *in Inſtr. pr.* 2. vbi de Bulla *cap.* 1. quibus ego addo Garnicam *in expoſitione Bullæ Cruc.* §. *Item ſe concede.* vbi ita ait. [La Indulgencia el dia, que ay eſtacion es plenaria.]

Sup. cõcento in hoc §. in Reſ. præcitata per totam, & pro parte alia Reſ. eius primæ not.

3. Notat etiam Villalobos *vbi ſuprà,* [Ser mas probable que eſtas Indulgentias ſo pueden ganar muchas vezes en vn dia, viſitando muchas vezes las Igleſias, que aſſi ſe ganan tanbien en las de Roma, ſegun dize Nauarro, y ſi la Indulgencia es plenaria, podra ganarla la ſecunda vez, y otras por los difuntos, que para ſí no las ganarà, porque auiendoſele perdonado la pena de los peccados la primera vez, no queda que perdonar la ſegunda vez.]

RESOL. CLIV.

Quoties per Bullam Cruciatæ lucretur quis Indulgentiam plenariam?

Et qui ad bellum pergit, an poſſit lucrari dictam Indulgentiam toties, quoties peccauerit, & confeſſus fuerit? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 109.

Sup. hoc lege doctrinã præcedentis Reſ.

§. 1. REſpondeo, quòd ſemel in vita, & ſemel in morte. Ita notauit Leone *tr. de Iubil. p.* 1. *q.* 6. *n.* 229. & alij.

2. Sed notandum eſt cum Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 1. *n.* 5. quòd ille, qui ad bellum pergit, poteſt lucrari dictam Indulgentiam, toties, quoties peccauerit, & confeſſus fuerit. Et ante illum hoc etiam notauerat Rodriquez *in Bull.* §. 2. *dub.* 6. *n.* 15.

RESOL. CLV.

An poſſit Confeſſarius virtute Bullæ Cruciatæ applicare Indulgentiam moribundo ſenſibus deſtituto, qui petijt antea confeſſionem?

Et ſupponitur, quod tali moribundo abſolutionem Sacramentalem ſub conditione impertiendam eſſe, & à fortiori, quando præſente Sacerdote dat generalia ſigna, in quibus ſe peccaſſe, & de peccatis dolere oſtendit.

Et quid eſt dicendum, ſi moribundus nec Confeſſarium petierit, nec indicia exhibuerit, an, hoc non obſtante, Indulgentia Bullæ ſit illi impertienda? Ex p. 1. tract. 11. Reſ. 108.

§. 1. REſpondeo tali moribundo abſolutionem ſacramentalem, ſaltem ſub conditione, impertiendam eſſe; & à fortiori, quando præſente Sacerdote dat generalia ſigna, quibus oſtendit, ſe peccaſſe, & de eo dolere, ſi, eò quòd ſubitò priuetur ſenſibus, non poſſit aliquid in particulari confiteri. Et ita docent D. Antoninus *p.* 3. *tit.* 10. *c.* 2. *circa med.* Sylueſter *verb. Confeſſor.* 3. *n.* 16. & Paludanus *in* 4. *diſt.* 21. *q.* 2. *art.* 2. *corol.* 2. Angelus *verb. confeſſio,* 4. *n.* 8. Medina *de Pœnit. tr.* 2. *q.* 39. *in fin.* Regins *in ſuis reſol. caſ.* 39. *n.* 4. Corduba *q.* 30. *de Indulg. dub.* 3. *opin.* 2. Suarez *in* 3. *p. tom.* 4. *diſput.* 23. *ſect.* 1. *n.* 5. Henriq. *lib.* 6. *c.* 10. *n.* 7. Coninch *de Sacram. diſp.* 7. *dub.* 10. *n.* 97. & 99. Vaſquez *in* 3. *p. to.* 4. *q.* 91. *art.* 2. *dub.* 1. Sà *verb. Confeſſ.* Toletus *l.* 3. *c.* 8. *num.* 2. Syluius *in add. ad* 3. *p. q.* 8. *art.* 3. Nugnus *ibid.* Quidquid in contrarium aſſerat nouiſſimè Choquetius *in tr. de Confeſſ. per lit. c.* 7. *per tot.* Abulenſ. *Matth.* 16. *q.* 49. & 79. Major *in* 4. *diſt.* 14. Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 2. *art.* 5. Ledeſma 2. *p.* 4. *q.* 8. *art.* 4. Cano *relect. de Pœnit. p.* 6. §. *at inhac ende.* Nauarr. *in Man. c.* 26. *n.* 27. Lopez *in inſtr. p.* 1. *c.* 18. Conradus *in ſuis reſponſ. p.* 1. *q.* 10. Angles *in* 4. *p.* 1. *art.* 2. *diffic.* 6.

Pro doctrina prima contenta in hoc §. in tom. 1. tr. 4. Reſ. 58. & pro doctrina contenta à lin. 5. huius textus ibi in Reſ. 55. & 56. & in aliis Reſ. & §§. earum annotation.

2. Ita Homobonus *in exam. Eccl. p.* 1. *tract.* 7. *c.* 18. *q.* 84. & Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 7. *c.* 5. *n.* 48. tenent hanc opinionem, etiamſi moribundus, nec Confeſſarium petierit, nec indicia exhibuerit, ex quibus actus contritionis, vel attritionis argui poſſit; modò talis in mortis articulo conſtitutus Chriſtiano more viuere ſoleret, & bonus, ac fidelis homo exiſtimaretur. Quam quidem opinionem amplexum fuiſſe Clementem VIII. teſtantur: cùm enim quidam ex fabrica D. Petri præceps ruiſſet, & illum cadentem vidiſſet, abſolutionem ei dedit, dicens: Si es capax, abſoluo te à peccatis tuis.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Reſ. 63. 64. 65. & 10 Reſ. 53. §. vlt. & in Reſ. 61. §. Sed &.

Et hanc opinionem approbauit etiam Summus Pontifex Gregorius XV. quando erat Archiepiſcopus Bononienſis *in ſuo Man. Confeſſ. c.* 1. *de forma Sacr. Pœn. n.* 16.

3. Sed ſtando etiam in contraria ſententia, quòd dictus moribundus non ſit abſoluendus, vt rectè probat Malderus *de ſigillo Confeſſ. c.* 15. & alij communiter, cum quibus ego ſentio; hoc non obſtante, Indulgentia Bullæ eſt illi impertienda: quia non ſtetit per illum, vt Confeſſionem minimè faceret. Et ita in ſimilibus notauit Acoſta *in Bull. q.* 14. Et ita habetur in Bulla, vt obſeruat etiam Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 1. *n.* 1. vbi ait: [Haſe de aduertir, que como conſta de las palabras deſta clauſula, que dize lo deſearan, no es neceſſario, que aya Confeſſion para ganar la Indulgencia, quando no pudiera hauerla.] Quod anteà docuerat Rodriquez *in Bull.* §. 2. *dub.* 5. *n.* 9.

Sup. ſeqq. in hoc §. in Reſ. ſeq.

RESOL.

RESOL. CLVI.

Quomodo ſit applicanda morituris Indulgentia Bullæ Cruciatæ?

Et multa circa hoc in textu huius Reſolutionis explanantur, à Confeſſarijs valdè notanda, & pro praxi menti tenenda. Ex p. 5. tract. 3. Reſ. 133.

Sup. hoc in Reſ. præterita in §. vlt. paulò poſt initium.

§. 1. NOn eſt neceſſarium vt habens Bullam hanc, conſequatur Indulgentiam, quòd expreſsè & formaliter petat ſibi eam à Confeſſario applicari, ſed ſufficit quòd reuera applicetur à Confeſſario, & ex parte pœnitentis virtualis petitio, ſeu interpretatiua voluntas petendi hanc Indulgentiæ applicationem, id eſt, quòd ſi aduertiſſet, aut potuiſſet, eam poſtulaſſet. Ita Nauar. *not.* 30. *n.* 12. Suarez *infrà n.* 8. Imò nec eſt neceſſarium vt is, cui talis Indulgentia conceditur, percipiat & intelligat ſibi concedi, vt docet Suarez 4. *tom. in* 3. *p. diſp.* 56 *ſect.* 1. *n.* 7. Quare ſi quis repentè omnem ſenſum & rationem amittat, conſtituatúrque in mortis articulo, nullúmque ſignum confeſſionis, vel contritionis in ordine ad confeſſionem dederit, quamuis non poſſit ſacramentaliter abſolui, ſi tamen habeat indultum Indulgentiæ, & aliquibus coniecturis conſtet illum eſſe in ſtatu gratiæ, poterit ei à Miniſtro deſignato Indulgentia applicari. Ita tenet Suarez *vbi ſupra n.* 7. Corduba *de indulg. q.* 36. *pun.* 2. & Henriquez *l.* 7. *c.* 6. *n.* 4. *lit. Q.* Vnde non oportet vt infirmus pro Indulgentiæ conſecutione priùs petierit & deſignauerit Sacerdotem Confeſſarium in particulari, ſed ſufficit illa interpretatiua voluntas, ſic enim Eucharistia & Extrema Vnctio datur infirmo, quia eo ipſo quòd Chriſtianè vixit, cenſetur in eo articulo interpretatiuè petere hæc Sacramenta & Indulgentias, quæ ſunt remedia ſalutis, vt dictum eſt, & tenet Henriquez *lib.* 3. *de pœnit. c.* 9. *n.* 4. vbi dicit: Nec oportet vt infirmus pro eius Indulgentiæ conſequutione deſignauerit Sacerdotem in particulari, & hęc omnia docet etiam Trullenck *in expoſ. Bullæ Cruc. l.* 1. §. 7. *c.* 2. *dub.* 19. *n.* 5. qui *num.* 13. optimè obſeruat, quòd ſi infirmus iam moritur, éſtque periculum in mora, his duobus verbis, *Abſoluo te*, poteſt abſolui à peccatis, & applicari Indulgentia, & à cenſuris abſolui, ſi id abſoluens intendat, quod ſemper intendere præſumendum eſt, dum non habet contrariam intentionem, quia ſemper intendet efficere quidquid poteſt, nam verbum, *Abſolue*, ex ſe indifferens eſt ad abſolutionem à peccatis, cenſuris, & Indulgentia: ergo poteſt ad omnia hæc ex intentione abſoluentis determinari, & omnia illa comprehendere, præſertim cùm non oporteat vt abſoluens ſuis verbis exprimat totum effectum, & modum Indulgentiæ, nam ſatis eſt vt pœnitens practicè & humano modo intelligat voluntatem & actionem abſoluentis. Vnde ex his idem Trullenk ex Suarez infert poſſe Confeſſarium huiuſmodi Indulgentiam concedere per verba abſolutionis ſacramentalis, etiamſi nihil ſciat de indulto pœnitentis, neque ipſe pœnitens ex obliuione, vel inaduertentia Indulgentiam petat, dummodo Confeſſarius intendat abſoluere non ſolùm à culpa, ſed etiam à pœna, quantum poteſt quocumque titulo, quia, vt dictum eſt, abſolutionis verba ad vtrumque determinari poſſunt. Et ex parte recipientis ſufficit virtualis, imò interpretatiua voluntas conſequendi quantam remiſſionem poteſt, ſicut ad Extremam Vnctionem recipiendam ſufficit voluntas interpretatiua, quam quidem interpretatiuam voluntatem aliquis infallibiliter haberet, ſi animaduerteret, aut interrogaretur de huius Indulgentiæ conſecutione. Ego autem dictas Indulgentias poſt ſumptum Sacramentum Extremæ Vnctionis applicare ſoleo.

Sup. hoc ibidem.

Quamuis nō plene ſup. hoc lege tamen pro hac conditione menti retenta in tom. 1. tr. 4. latā doctrinam Reſ. 23. & 55. eius primę annot. & hic inf. in Reſ. ſeq. §. 2. ad lin. 4. & in alia Reſ. eius annot.

RESOL. CLVII.

Quomodo Confeſſarius tempore mortis debeat impertiri Indulgentiam Bullæ Cruciatæ moribundo?

Et an Indulgentia Bullæ ſolum concedatur pro articulo, & non pro periculo mortis?

Et ſi Confeſſarius non velit vti forma tradita à Commiſſario, an ſatis ſit dicere, concedo tibi omnes gratias, quas concedere poſſum virtute huius Bullæ. *etiam ſi hoc ore tenus non explicet, ſed ſolùm in mente habeat?*

Et ſi aliquis confiteatur vt Indulgentias huius Bullæ obtineat, & Confeſſarius ex malitia etiam non abſoluat, an lucretur Bullæ Indulgentias?

Et an in articulo mortis, quando Clericus haberi non poteſt, an laicus poſſit concedere Indulgentiam Bullæ? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 106.

§. 1. REſpondeo, impertiendo illam ſub conditione, v. g. Si verè mortem obieris, impertio tibi Indulgentiam Bullæ; alioqui ſeruet tibi Deus hanc Indulgentiam ad inſtans mortis. Et ita fieri iubet Bullæ Commiſſarius, vt notauit Fernandez *in exam. Theolog. moral. part.* 3. *c.* 9. §. 9. *n.* 4. qui citat Nauarrum, & Cordubam. Et hanc praxim etiam docuerunt Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 11. *num.* 3. & Vegha *in ſum. tom.* 2. *c.* 7. *caſ.* 23. Et ratio huius praxis eſt: quia, ſi ſub tali conditione Indulgentia detur, ſi ex illa infirmitate æger conualuerit, & poſteà incideret in alium articulum mortis, non indigeret noua Bulla ad Indulgentiam conſequendam: quod mente teneant Confeſſarij. Notandum eſt verò, quòd Indulgentia Bullæ ſolum conceditur pro articulo, & non pro periculo mortis.

2. Notandum eſt etiam, quòd ſi Confeſſarius non velit vti forma tradita à Commiſſario, ſatis eſt dicere: Concedo tibi omnes gratias, quas concedere poſſum virtute huius Bullæ, etiamſi hoc ore tenus non explicet, ſed ſolùm in mente, & cogitatione habeat. Ita Rodriquez *in Bull.* §. 9. *n.* 40. & Fernandez *vbi ſupr.* §. 10. *n.* 1. qui *n.* 3. addit, quòd ſi aliquis confiteatur, vt Indulgentias huius Bullæ obtineat, & Confeſſarius ex malitia non illum abſoluat; hoc non obſtante, lucrabitur Bullæ Indulgentias.

Sup. hoc ore tenus in to. 3. tr. 1. lege doctrinam Reſ. 156 & aliarum eius primę annot.

3. Notandum eſt etiam, quòd in articulo mortis, quando Clericus haberi non poteſt, laicus poteſt concedere Indulgentiam Bullæ, vt tradit ex Nauarro, Ioan. Valerus *in different. vtriuſque fori, verb. abſolut diff.* 13. *n.* 3.

Sup. contento in hoc §. vlt. in Reſ. ſeq. & in alijs Reſ & §§. eius primæ annot.

RESOL. CLVIII.

An in articulo mortis poſſit virtute Bullæ Cruciatæ applicari Indulgentiam ab alio, quam à Sacerdote?

Et an aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in caſu licet raro poſſit applicari abſenti, videlicet, ſi Parochus poſt quam extremam Vnctionem contulit pœnitenti ægrotanti oblitus eſt huius applicationem & infirmus iam moritur, nec poteſt Parochus eum adire, poterit è domo ſua infirmo tali abſenti applicare Indulgentiam. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 46.

Et ad literam in tr. 3. Reſ. 133. Sed hic vna tantum Reſ. tranſcribitur.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp.* 1. *cap.* 8. *dub.* 14. *n.* 2. quia in Bulla habetur quòd ſemel in articulo mortis poſſit Confeſſarius Indulgentiam plenariam impendere, ergo qui non fuerit Sacerdos, non poterit id præſtare,

Sup. hoc in Reſ. præterita §. vlt. & infra in tr. 5. Reſ. 38. & in tom. 5. tr. 2.

Ref. 111. in fine. & in Ref. 112. etiã in fine.

præſtare. Patet conſequentia, quia cùm Indulgentiæ ſint ſtricti iuris, in propria ſua ſignificatione ſunt verba eius accipienda, & ſecundum ius; ſed nomine Confeſſarij propriè intelligitur Sacerdos habens facultatem confitendi à iure, vel ab homine; ergo cùm huic duntaxat concedat Pontifex in Bulla facultatem impendendi Indulgentiam, nullus alius præter Sacerdotem id poterit præſtare.

2. Verùm his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam, me conſulente & impellente, ne timeant in praxim deducere non ſolum Clerici tonſurati, ſed etiam laici, ſi Sacerdos tamen non adſit, & ita hanc opinionem præter Ioannem Valerum, quem citaui *in 1. p. tr. 11. reſol.* 106. tenent DD. quos citat & ſequitur Trullenk *in Bull. Cruc. lib.* 1. §. 7. *c.* 7. *dub.* 19. *num.* 6. vbi ſic ait. In abſentia Sacerdotis hanc Indulgentiam in mortis articulo probabile eſt applicare poſſe etiam ſimplicem tonſuratum. Ratio eſt, quia abſolutio & remiſſio pœnæ, quæ fit per Indulgentiam, non eſt abſolutio à peccatis, nec ab ea dependens, neque requiritur quòd concedens Indulgentiam aut eam executioni mandans, ſit Sacerdos, vt communiter DD. Quare ſicut in tali articulo poteſt primò tonſuratus à cenſuris abſoluere, ita & applicare hanc Indulgentiam, qui quoad hunc effectum latè dicitur Confeſſarius, quòd ſi in tali articulo nec Clericus haberi poſſit, exiſtimat Nauar. poſſe laicum Indulgentiam hanc applicare. Pia quidem ſententia, & propter tanti Doctoris auctoritatem probabilis, & quæ ſi non poteſt prodeſſe, ſaltem obeſſe non poterit. Ita Trullenck. Et hanc ſententiam ex Theologis Societ. docet etiam Reginald. *tom.* 1. *lib.* 6. *cap.* 13. *num.* 157. Vnde hæc opinio ſatis remanet probabilis aduerſus Ludou. de la Cruz *vbi ſuprà*.

Quæ hic eſt Ref. antecedens.

Ante hoc alibi nihil dixi, ſed poſtea in Ref. quæ hic eſt 105. in 11. 5. Ref. 38. curſim in fine.

3. Notandum eſt tamen hic obiter vnum notabile, quod neſcio an alibi à me adnotatum ſit, nempe quòd aliquando hæc Indulgentia in articulo mortis in caſu licet raro, videtur poſſe applicari abſenti, videlicet ſi Parochus poſtquam Vnctionem Extremam contulit pœnitenti ægrotanti, oblitus eſt hanc applicationem, & infirmus iamiam moritur, nec poteſt Parochus eum adire, poterit è domo ſua infirmo tali abſenti applicare Indulgentiam, quia ſi hæc poteſt applicari extra confeſſionem infirmo, qui nullum ſignum dederit contritionis, nec huius applicatio dependet ab abſolutione ſacramentali & ex alio cap. hic eſt capax Indulgentiæ, eo quòd ſupponimus eſſe in ſtatu gratiæ conſtitutum per Confeſſionem, quod mirum ſi in tali caſu poſſit applicari in abſentia, ſicut etiam abſens à cenſuris abſolui, præſertim cùm nulla ſcientia, nec formalis petitio, requiratur ex parte eius, cui eſt hæc Indulgentia applicanda, ergo, &c. Et ita hanc ſententiam docet Trullenck *vbi ſuprà in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 7. *cap.* 2. *diſp.* 19. *n.* 7.

RESOL. CLIX.

An Hiſpani, Siculi, &c. exiſtentes extra Regna Hiſpaniarum, & Siciliæ, poſſint ſumere per alios Bullam Cruciata, & eius priuilegijs frui, ſecluſo priuilegio edendi lacticinia?

Et docetur Regulares poſſe abſolui à peccatis mortalibus, & cenſuris non reſeruatis à quocumque Confeſſario ſæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario, vel à deputato à Prælato ſuæ Religionis. Ex p. 9. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 10.

Pro confecto in hac Ref. vſque ad §. vlt. in Ref. ſeq. & in 10.

§. 1. NOn deſunt aliqui, qui ſententiam affirmatiuam probabilem exiſtiment: & ita nouiſſimè docet doctus Pater Quintanadueñas *in Theolog. moral. tom.* 1. *tract.* 8. *ſingul.* 4. *num.* 8. vbi ſic aſſerit: [Dicendum eſt, probabile eſſe, quemlibet Sacerdotem, vel adſtrictum Horis Canonicis, ſubditum Regis Hiſpaniæ, vti poſſe prædicta compoſitione, & gaudere Bullæ priuilegiis, excepto lacticiniorum, & ouorum eſu, etiamſi exiſtat extra Hiſpaniæ Regna, & extra illa commoretur, dummodo alius pro prædicto Bullam in Hiſpania accipiat. Primò, quia in ipſa Bulla lacticinia ſolum excipiuntur; ſeu arcentur à priuilegiis veſcendi ouis, & lacticiniis, atque etiam carnibus de vtriuſque Medici conſenſu, ij, qui extra Regna hæc commorantur. Item, inquit Pius V. *in Bulla relata*, vt dicto biennio durante intra ipſa Hiſpaniarum Regna, & non extra, carnibus de conſilio vtriuſque Medici, temporibus ieiuniorum totius anni, etiam quadrageſimalium veſci, ac pro eorum libito ouis, & lacticiniis, &c. ergo reliqua priuilegia poterunt illis prodeſſe, cùm exceptio, ſeu caſus exceptus firmet regulam in contrarium, *l. Nam, quod liquidè. §. fin. primo reſponſo ff. de penu. leg. l. Quæſitum. §. Idem reſpondit*, & ibi Gloſſ. *verbo, Non poteſt ff. de fund. inſt. nctor. c.* 2. *de coniugio leproſor.* Menochius *de arbitr. l.* 1. *q.* 30. *num.* 4. Surdus *conſ.* 303. *n.* 11. Cardinalis Seraphinus *Rota Rom. deciſ. n.* 7. Farinac. *prax. p.* 4. *conſ.* 65. *n.* 74. & apud eum *deciſ.* 51. *n.* 10. Rota Romana.

9. tr. 7. Ref. 122. § 1. & 2.

2. Confirmatur: quia, vt Vegha *ſuprà*, & alij Doctores docent, ideò prohibetur hoc extra Hiſpaniam, quia ſcandalum oriretur, cùm publicè fiat apud exteros: ſed nullum oritur ex hac compoſitione, cùm ſecretò fiat, & in conſcientiæ foro tantùm: ergo fieri poteſt.

3. Probatur ſecundò. quia ad indagandam vim legum, & priuilegiorum, cauſa finalis diligenter inſpicienda eſt, iuxta vtriuſque iuris Doctores, *in l. Verùm, de furtis.* Vnde communis Iuriſperitorum, & Theologorum ſtatuit, quòd ceſſante cauſa finali legis in totum, ceſſat ipſa lex. Sic Alphonſus à Caſtro, Sylueſter, Suarius, Azorius, Couarruuias, Aragonius, Gutierrez, Salas, & alij apud Bonacinam *de leg. diſt.* 1. *q.* 1. *part.* 10. §. 1. *num.* 1. & 2. & de priuilegiis docet ipſe cum aliis *d.* 1. *de priuil. quæſt.* 3. *part.* 8. §. 2. *num.* 4. ſed cauſa finalis, ſeu finis præcipuus conceſſionis Cruciatæ, & compoſitionis, eſt ſubſidium Regi Catholico pro belli expenſis impenſum; vel à ſuis ſubditis, vel ab aliis; qui tamen ad eiuſdem Regis Regna declinent: ergo, licet extra Hiſpaniarum Regna commorentur, dummodo ſint vaſſalli, ſeu ſubditi Regis Catholici, non eſt, cur Cruciata priuentur: æquè enim finis conceſſionis perſiſtit, ſiue ij exiſtentes in Hiſpania, ſiue extra illam, pecunias in ſubſidium belli contribuant.] Ita Quintanadueñas, & ante illum aliqui viri docti ex Societate, teſte Caſtro Palao *tom.* 4. *tr.* 25. *diſput. vnica, punct.* 2. *n.* 4. ſic aiente: [Non deſunt graues Doctores, Pater Bonauentura, Ioan. Chacon. Ioan. de Salas *in Manuſcriptis*, qui improbabile non reputant, Bullam prodeſſe Hiſpanis extra Hiſpaniam exiſtentibus, ſi alius pro ipſis Bullam ſuſcipiat; quia finis principalis Bullæ eſt ſubſidium pecuniarium factum noſtro Regi pro expenſis belli contra infideles. Quòd verò fiat perſonaliter, & præſentialiter in illis Regnis, vel interpoſita perſona, parum videtur referre.]

4. Sed ipſe meritò ibi prorſus refellit hanc opinionem, tanquàm aduerſam priuilegij verbis, quæ ſolùm exprimunt, habitantes in Regnis Philippo ſubiectis, vel ad ea declinantes; alias non ſolùm Hiſpani, ſed exteri omnes frui Bulla poſſent, ſi aliquis in Hiſpania Bullam pro ipſis ſuſciperet, quod credendum non eſt. Non enim eſt intentio Pontificis, vt noſter Rex pecuniam ab illis accipiat, qui nec ratione domicilij, nec tranſeuntis habitationis illi ſubiiciuntur. Hanc etiam ſententiam, præter Palaum, ſuſtinet conciuis meus peritiſſimus, & amiciſſimus Pater Bardi *in Bullam Cruc. p.* 1. *tr.* 2. §. 2. *n.* 16. qui citat Ludouic. à Crux, & Riccium.

5. Ad

5. Ad præcipuum verò argumentum Patris Quintanaduenas, reſpondeo, quòd quamuis finis huius Diplomatis ſit ſubſidium Regis Catholici; tamen non eſt quocunque modo accipiendus, ſed determinato modo, nempe, pro eleemoſynis erogandis ab iis, qui in illis locis Bullam accipiunt: & de hac re nulla aſſignari poterit ratio, præter intentionem Pontificis volentis cum hac conditione Bullam concedere.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 28 § Sed 6 & ſeq. & in Reſ. 31 eadem ad med. §. 2 & magis late in Reſ. 32.

6. Notandum eſt hîc obiter, cùm ſermo inciderit de Bulla Cruciatæ, Patrem Quintanaduenas *tract. 3. ſingul.* 18. docere ex pluribus rationibus, contra Eminentiſſimum Dominum meum de Lugo, Regulares poſſe abſolui virtute Cruciatæ à peccatis mortalibus non reſeruatis: vnde *numer.* 14. ſic ait: [Sed ſi obiicis, ex relata ſententia ſequi, poſſe quemlibet Regularem abſolui virtute Cruciatæ ab omnibus iis peccatis, & cenſuris à quocunque Confeſſore ſæculari, vel Regulari approbato ab Ordinario loci, vel à Prælato Regulari ipſius pœnitentis, à quibus poteſt abſolui à Confeſſario deputato pro audiendis aliis Regularibus ſuæ domus: admitto, id ſequi, & teneri à viris doctis.] Ita ille. Sed opinionem Eminentiſſimi de Lugo defendit nordicùs Pater Bardi *vbi ſuprà, c. 5. ſect. 2 § 4. n. 90. & ſeq.* Ego autem vtramque ſententiam probabilem eſſe puto.

RESOL. CLX.

An gratiis & Indulgentiis Bullæ Cruciatæ poſſit quis frui extra Regna, vbi Bulla non publicatur?

Et an doctrina huius Reſolutionis extendatur ad eſum carnis, & lacticiniorum; vel hoc Indultum concedatur tantum commorantibus in Regnis Hiſpaniarum, & non extra? Ex parte 1. tract. 11. Reſolutione 1.

Sup. hoc in Reſ. præterita. & in aliis eiuſdem anno.

§. 1. Reſpondeo affirmatiuè: & ita, accipiens Bullam in Sicilia, ſi poſteà Romam ſe transferat, poteſt ibi eligere Confeſſarium ad obtinendam abſolutionem à reſeruatis, & aliis cenſuris conceſſis in dicta Bulla, & frui aliis indultis. Ita ex Rodriquez docuit Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 2. n. 3.* & Vegha *in ſum. tom. 1. c. 43. caſ. 8. & tom. 2. c. 7. caſ. 17. in fin. & tom. 1. c. 14. caſ. 15.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eiuſdem anno.

2. Notandum eſt tamen, hanc doctrinam non extendi ad eſum carnium, & lacticiniorum: nam hoc indultum, vt apparet ex verbis Bullæ, conceditur tantùm commorantibus in Regnis Hiſpaniarum, & non extra. Ita Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 27. in tit. n. 3. & clauſ. 6. n. 4.* Henriquez *lib. 1. c. 14. n. 1. in Gloſſa, lit. D.* & alij communiter.

RESOL. CLXI.

An qui proficiſcitur extra Regna Hiſpaniarum, vel Siciliæ, breui tamen reuerſurus, poſſit vti priuilegio Bullæ Cruciatæ circa eſum ouorum, & lacticiniorum?

Et difficultas eſt in hoc dubio, quinam dicatur ſtatim reuerſurus, vt illo medio tempore poſſit extra Regna Hiſpaniarum edere virtute Bullæ Cruciatæ oua, & lacticinia?

Et pro firmanda doctrina ſupradictæ quæſtionis quæritur, an Mediolanenſis in oppido, vbi viget ius commune, poſſit veſci carnibus quatuor primis diebus Quadrageſimæ ex eo, quod Mediolani licet ex conſuetudine veſci carnibus his diebus?

Et docetur Caſtellanum per Luſitaniam tranſeuntem poſſe more ſuæ patriæ inteſtinis veſci diebus Sabbathi, quæ in Luſitania non permittuntur. Ex p. 1. tr. 14. & Miſc. 2. Reſ. 20.

§. 1. Negatiuè videtur reſpondendum ex his, quæ ego adduxi *in part. 1. tract. de Bulla Cruciatæ, reſol.* 1. vbi firmaui ex textu ipſius Bullæ, priuilegium Bullæ circa eſum lacticiniorum eſſe locale; cùm clarè dicatur in dicta Bulla illam ſumentes non poſſe edere oua, & lacticinia extra Regna Hiſpaniarum, vt nouiſſimè etiam docet Trullenchus *in expoſitione Bullæ lib. 1. §. 1. dubium 5. numero 4.* vide etiam Molfeſium *in ſumma, tom. 1. tract. 10. cap. 4. num. 59.*

Quæ hîc eſt Reſ. antecedens, & quaſi per tranſitū in alia eius primæ not.

2. Sed his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam docuit olim publicè in Collegio Panormitano Pater Bernardinus Piccinus, Societatis IESV, vir quidem doctiſſimus, de cuius tamen probabilitate ego dubitaui *in 4. part. tract. 4. reſolut. 190.* Nunc verò re matutiùs conſiderata, ad inſtantiam Illuſtriſſimi viri, puto hanc ſententiam probabilem eſſe, &, ſecluſo ſcandalo, tutam in praxi. Nam in iure ſtatim reuerſurus dicitur præſens, & abeſſe non dicitur, qui breui eſt reuerſurus, vt patet *in l. poſtliminij, §. captiuus. & l. nihil, ff. de captiuis, & poſtlimin. reuerſ.* ex *l. 3. ff. de diuor.* ex *cap. diuortium, de pœnit. diſtinct. 2.* cum aggregatis per Rebuffum, *de priuil. Schol. priuil. 23. per totum*, & per Gonzales *in regul. 8. Cancell. gloſſ. 43. num. 5.* quod etiam clarè probatur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 1. de reform.* vbi hæc verba habentur. Quoniam autem qui aliquantiſper tantùm abſunt, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt, ſacroſancta Synodus, &c. Cùm igitur in noſtro caſu, qui proficiſcitur extra Regna Hiſpaniarum, breui ſit reuerſurus, non dicitur abſens, ſed moraliter præſens in dictis Regnis, ideo poteſt priuilegio Bullæ vti, oua edendo & lacticinia, ſecluſo ſcandalo. Facit etiam ad roborationem ſupradictorum id, quod colligitur ex *l. quæſitum, §. fin. ff. de leg. 3. & l. ſi ita. ff. eod. tit.* quòd qui breui tempore reſidet in loco, non dicitur moraliter in eo eſſe; quod etiam docet Baldellus *tom. 1. l. 5. diſp. 32. n. 23.*

Quæ nunc hanc ſequetur, & in tom. 9. tr. 7. Reſ. 105 §. 1. propè fin. à verſ. Vnde ego.

3. Confirmatur etiam ſupradicta ſententia ex auctoritate Doctorum *vbi infrà*, & Thomæ Sanchez *de matr. tom. 1. l. 3. diſp. 18. num. 7.* vbi ponit hunc caſum. Mediolani licet ex conſuetudine veſci carnibus quatuor diebus Quadrageſimæ. Quæritur an Mediolanenſis in oppido, vbi viget ius commune, poſſit his diebus iuxta ſui domicilij vſum carnes edere, & non ieiunare? Et reſpondet affirmatiuè, quia, ait ille, licèt hoc priuilegium videatur locale, ſoloque cohærens, eſt vtique tale in hoc ſenſu, vt eo gaudeant, non tantùm ibi quoque modo exiſtentes; ſed etiam qui iure habentur pro præſentibus, ibique exiſtentibus, quales ſunt, qui breui tempore abſunt citò reuerſuri, eo quòd illic domicilium habeant. Ita Sanchez, qui ex ſupradicta ratione à fortiori noſtram ſententiam doceret, quæ etiam confirmatur ex opinione Michaëlis de Palatio *in 4. ſent. diſt. 15. diſp. 8. poſt. 6. concluſ. fol. 126. ver. At verò.* Fagundez *pr. 4. lib. 1. cap. 7. num. 11.* Medinæ *in 1. 2. quæſt. 96. art. 5. ad fin.* vbi docent, Caſtellanum per Luſitaniam tranſeuntem poſſe more ſuæ patriæ inteſtinis veſci diebus Sabbathi, quæ in Luſitania non permittuntur. Et hanc opinionem probabilem putat Layman. *l. 1. tract. 4. c. 12. num. 3.* & nouiſſimè Boſſius *de Iubilæo ſect. 4. caſ. 18. n. 64.*

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 47. in princ. & in Reſ. 48. §. 1. in princ. & §. vlt.

Sup. hoc in Reſ. 1. nhe. præteritæ in fin. & in 2. in eiſdem §. & in tom. 6. tr. 2. Reſ. 21. in fine.

4. Sed adhuc manet difficultas in hoc dubio, quinam dicatur ſtatim, & breui reuerſurus, vt illo medio tempore poſſit extra Regna Hiſpaniarum edere virtute Cruciatæ oua, & lacticinia? Pater Piccinus *vbi ſuprà in lectura manuſcripta Bullæ Cruciatæ §. 5. num. 77.* putat in tali caſu licere veſci lacticiniis, qui intra ſemeſtre ſit in Hiſpaniam, vel Siciliam rediturus.

Sed

Sed hæc ſententia videtur aliquibus nimis laxa. Vnde aliqui putant hoc remittendum eſſe arbitrio boni viri. nam quandoque breue temporis ſpatium eſt intra tres dies, ex *l.fin.§.illice,C.de indic.& l.fin.C.de error. Aduoc.* vel intra decem dies, ex *l. quod dicimus, ff.de ſolut.* iuncta gloſſa ſuper ver. *intellig. eſt gloſſ. in §. fin. Inſt. de inutil.ver.fieri poſſit.l.promiſſorum,§.ſi ſine, de conſt. pec.* Interdum ſignificat intra menſem vnum, vt docet Alexand. *in l. diuortium, num.* 10. *ff.ſolut. matrim.*& Surdus *conſ.*550.*n.*6.& interdum intra duos menſea, ex *l.auferetur,§.1. ff.de iure fiſci.* gloſſa *in l.compenſationis, ver. indaginem,C.de compenſ.*

5. Reſtat modò reſpondere ad argumentum adductum pro contraria ſententia. Dico igitur Bullam loqui de commorantibus per multum tempus extra Regna Hiſpaniarum, & non breui reuerſuris, vt eſt in caſu noſtro, qui, vt probatum eſt, in iure dicuntur præeſſe,& non abeſſe.

RESOL. CLXII.

An ſi quis in mari, dum nauigat, poſſit virtute Bullæ Cruciatæ edere lacticinia, non obſtante, quod Bulla dicat extra Regna, vbi illa ſumitur, non eſſe comedenda? Ex p.4. tr.4. & Miſc.Reſ.190.

Sup. doctrina huius Ref. lege à §. 1. vſque in fin. præcedentis Reſ. & Reſ. & §§. eius primæ, & ſecundæ annot.

§. 1. HVnc caſum apud neminem inueni pertractatum,& tamen poteſt in praxi ſæpius accidere, ideò reſpondent aliqui. Primò, quòd ſeruetur conſuetudo, ſi qua eſt, & ſi ſtricta fuerit ne laxetur, neque ſi laxa coarctetur. Secundò, vt in terra, ſic & in mari termini ſeruari poſſunt quos certè ciuitates, & regna ſingola habent atque hi duo modi tutiſſimi ſunt. Tertiò, cùm quis nauigat breui rediturus in regnum, vbi per Bullam edere poterat lacticinia, quo quo eat veſci lacticiniis poteſt, quia mare paſſim omnibus patet, atque vſus eius perinde ac aeris communis eſt omnibus, ſaltem in hoc; & in iure etiam qui breui tempore abſunt breui reuerſuri, pro præſentibus habentur *l. poſtliminij, §. captiuus, l. nihil, ff. de capt. & poſtlim. reuerſ.* Quartò, ſi quis in Hiſpaniam proficiſcatur, idem poteſt per intermedias regiones, ſaltem occultè ad minus, ſi non publicè: vnde infertur, etiam ſi quis, v.g. in portu Neapolitano Quadrageſimam agat, ouis veſci poteſt,& lacticiniis; imò ſi quis Neapoli Quadrageſimam agat breui rediturus, idem facere poteſt, licèt contrarium ſit probabilius, quæ quidem procedunt ceſſante ſcandalo, idque fit monendo de facultate, & priuilegio Bullæ; vel occultè comedendo. Et ita hæc omnia publicè docuit in Collegio Panormitano P. Bernardinus Piccinus Societatis IESV, vir ſanctiſſimus, & huius literaturæ conſultiſſimus, vt omnes ſciunt, in lectura ſuper Bullam Cruciatæ *n.*63. vſque ad *n.*77. vbi etiam quærit, an extra Siciliam, Romæ, v. g. per Bullam poſſit quis frui priuilegio edendi lacticinia,& ait, verba illa Bullæ, *non extra illa*, interpretari poſſe de Conſilio ratione ſcandali, quod vitari poteſt. Accedit præterea, quòd in Bulla Italica hæc verba non habentur, vnde dicendum videtur à Commiſſario generali ita interpretatum; ſed re vera tutior eſt opinio, extra territoria Siciliæ nulli licere edere lacticinia, & probabilis alia opinio licere ei, qui breui intra ſemeſtre eſt rediturus. Hæc omnia dictus Pater Piccinus *vbi ſuprà*; ſed an probabiliter, vt ipſe putat aliis iudicandum relinquo: nam quòd lacticina poſſint edi extra regna Hiſpaniarum, ego reprobaui *in 1. par. tract. de Bulla Cruciata, reſolut.*1.

Quæ hic eſt ſup. Reſ.160. §. vlt. & in aliis eius notationum.

RESOL. CLXIII.

An exterus, ſi veniat in Regno, vbi viget Bulla Cruciatæ animo ſolo illam ſumendi, & ſtatim redeundi, poſſit pro illo anno vti illius priuilegiis?

Et pro firmanda doctrina huius quæſtionis, alia curſim in exemplum adducuntur.

Et docetur, quod priuilegia Bullæ Cruciatæ non ſtrictè, ſed amplè interpretanda ſunt. Ex p.11. tract.2. & Miſc.2. Reſ.37.

§. 1. VT ſi e. gr. è Regno Calabræ Meſſanam proficiſcatur; Et negatiuè Reſpondet Mag. ſter Gallego de Vera *in Bullam Cruciatæ cap.1. Clauſ.1. dub.4.* Vbi ſic ait; [Preguntaſe ſe vale la Bula à los eſtrangeros? Reſpondo que ſi, como habiten en nueſtros Reynos, y ſean moradores dellos. Po que la Bula es concedir à los vezinos, y moradores eſtantes, y habitantes en los Reynos, y Señorios en eſta clauſula contenidos, y nombrados, pues dize deſta manera y à los que à ellos vinierem, y en ellos ſe hallaren.] Ita ille, cui adde Trullench *in Bulla Cruciata l.1. §.1, dub.5. num.2.* & Ludouicum à Cruz *diſput.1. cap.1. dub.* 3.

2. Sed oppoſitam ſententiam indicat veram, & in praxi ſecuram Pater Andreas Mendo *in Bulam Cruciatæ diſp.* 2. *c.* 3.*n.*14. Nam qui accipiendæ Bullæ cauſa ad locum Hiſpaniæ accedit, verè ad Hiſpanam ditionem declinat: at Bulla conceditur etiam ad eam declinantibus, vt verba ipſius jam relata demonſtrant, nec additur, declinari debere alicuius negotij cauſa, ergo ibi Bulla conceditur, ne nos diſtinguamus, vbi ipſa non diſtingnit, alioquin non eſſet, cur poſſet Bulla vti, qui ſolùm obiter, vel fortè in Hiſpania eſſet. Nec ille quid agit in Bullæ fraudem, iure enim ſuo vtitur, quo vti, non eſt facere malo dolo, *l. nullus videtur* 55. *ff. de regulis Iuris, l.cum creditor* 55.*ff.de Furtis, l.*3 *§.ſi autem ff. de liber. homin. exhib.* dum pluribus aliis ibidem in gloſſa citatis. Ille igitur dolo malo non facit, cùm in acceſſu ad Hiſpaniam, qui ei non eſt prohibitus ſed liber, nulla illicita fraus, nullus dolus malus reperiatur.

3. Confirmatur exemplis. Validum eſt in Gallia matrimonium clandeſtinum, poſſuntque vir,& fœmina illuc commeare, vt clandeſtinè validè nubant, quia nempè nulla lege prohibentur, imo iure ſuo vtuntur, vt tenet cum aliis Baſil. Legionenſ. *l.*5. *de matrimonio cap.*9.*num.*4. Poteſt præterea quis, vt obligationem effugiat præcepti, tranſire ad alium locum propinquum, vt ibi non ieiunet, ſi ieiunetur in ſuo, quia in hoc non datur propriè & formaliter fraus, quæ tunc reperitur duntaxat, vbi adeſt obligatio legis, qua quis per fraudem conatur euadere; in loco autem eo propinquo non datur obligatio, quare non eſt dolus, ſed obligationis fuga, quæ ex ſe mala non eſt, atque adeò eam ſequendo iure ſuo vtitur; ſic docet Pater Fagundez *Precep.* 1. *leg.* 1. *cap.*7. *num*7. Imò Diana *tom.*1.*tract.*9. *reſol.*40. cum Medina & Ledeſma aſſerit de obligatũ eſſe à ieiunio, qui etiam recreationis cauſa, labore graui eſt fatigatus, nec teneri ad laborem v.g. ludum pilæ relinquendum, ne ita defatigetur, cum ſuo iure vtatur in ludendo. Demum, vt alia omittam, Salmanticæ,& Compluti, vbi nemo intra ipſa oppida natus poteſt nobilem ferè omnium Collegiorum togam nanciſci, licitum eſt fœminis ab eis locis exire, vt proles in lucem edant, ſicque deinceps ea valeant filij collegia obtinere: quippe in eiuſmodi exitu ſibi non prohibito doloſe non agunt, ſed iure ſuo funguntur: ergo idem in caſu noſtro contingit, cum par ſit vtrobique ratio. Ex his, quæ pro noſtro adduximus Aſſerto, Argumenta aduerſantia remanent enerua, cum iam oſtenderimus in propoſito caſu fraudem non reperiri, cumque hominem iuxta Bullæ verba ad Hiſpaniæ loca declinare. Et hæc omnia docet Mendo vbi ſupra, ſatis quidem probabiliter.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Reſ.74.& in aliis eius primæ not.

Sup. hoc inf. in tr. 6 Reſ. 44.& in aliis eius primæ annot.

Quæ hic eſt inf. in tr. 6. Reſ. 17. & lege alias eius primæ annot. & pro parte in eius § vlt. & in aliis annot. 1. dicti §.

4. Con

Sup hoc ſup. in Reſ. 16. & 10. 3. 17. 2. Reſ. 50. & quandiu pro Indulgentia lege doctr. alterius §. poſiti in an not. Reſ. 1. bons noc.

4. Confirmatur hæc opinio: Nam priuilegia Bullæ Cruciatæ non ſtrictè, ſed ample interpretanda ſunt, quicquid dicat doctus & amiciſſimus Pater Bardi *in Bullam Cruciata part. 1. tractat. 1. cap. 5. numero 3.* contra quem inſurgit Andreas Mendo *vbi ſupra in Appendice cap. 1. num. 2.* ſed vt verum fatear, licet patris Mendo ſententiam non audeam tanquam improbabilem damnare, tamen video communem ſententiam expoſitorum contrariam eſſe, & ideò nouiſſimè Pater Antonius Eſcobar, & Mendoza in Theologia moral. *lib. 7. ſection. 1. cap. 2. numero 23.* ſic ait.

5. Si quis v. g. Gallus, aut Italus in Hiſpaniam tendat ſolo animo accipiendi Bullam, & ea acceptata ſtatim ſuam reuertatur ad Patriam, non fruitur Bullæ priuilegiis. Quia hic non commoratur in Hiſpania, nec in ea forte aut obiter alicuius negotij cauſa reperitur, quod Bulla requirit; Vndè huiuſmodi Bullæ acceptio, facta videtur in fraudem. Ita ille. Vnde magis accedo huic ſententiæ.

RESOL. CLXIV.

An Cardinales, ſi ſint Sacerdotes, vel Regulares, poſſint in Regnis Hiſpaniarum virtute Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticinia? Ex p. 11. tract. 2. & Miſc. 2. Reſ. 38.

Quoad hoc & quamuis pro Cardinalibus non Sacerdotibus, vel Regularibus lege ſup. ex Reſ. 7. doctr. §. Vnde ex his. & ſeqq.

§. 1. NEgatiuè Reſpondet Pater Bardi *in Bulla Cruciata part. 2. tract. 3. ſect. 2. quaſt. 3. num. 21.* vbi ſic ait; Dicendum eſt Cardinales, ſi vt ſic ſpectentur, gaudere, poſſe hoc indulto quoad cibos vetitos, vt inquit Rodriquez *in addit. ad §. 6. numero 9.* Ludouicus à Cruce, & Trullench vt ſupra: Et ratio eſt. quia de illis vna fit mentio in exceptione: dixi, Vt ſic, quoniam alio titulo poſſunt eſſe excluſi; Nam ſi eſſent Sacerdotes Epiſcopi, Prælati Regulares, &c. tunc non poſſent frui priuilegio quoad hunc effectum. Ita ille; qui citat Trullench, & Ludouicum à Cruz, quibus addo Ego Gallegum *in Bull. Cruciata, dub. 54.* & Doctiſſimum, atque amiciſſimum Patrem Anton. Eſcobar, & Mendoza *in Theolog. moral. lib. 7. ſect. 1. cap. 27. num. 445.* Vbi ſic ait, Cardinales qui à priuilegio edendi lacticinia excluduntur (vt diximus) gaudent hoc indulto, ſi ſint Patriarchæ, Archiepiſcopi, ſeu Epiſcopi. Quia illis perſonis ſæcularibus hoc indultum conceditur, quibus erat in Bulla magna prohibitum, atqui ſolis Cardinalibus, Sacerdotibus, Regularibus, aut aliquam habentibus prælaturam erant prohibita lacticinia: Ergo: &c. At ſi Cardinales ſint Præsbyteri Regulares, non autem ſint aliqua ex præfatis dignitate decorati, non gaudent indulto. Quia hoc non conceditur Præsbyteris Regularibus, ſed ſæcularibus, niſi Præsbyter Regularis ſit Patriarcha, Primas Archiepiſcopus, Epiſcopus, vel alius inferior Prælatus, & Abbas. Hæc Mendoza.

2. Sed his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam tenet Andreas Mendo *in Bullam Cruciata diſp. 18. cap. 2. num. 7.* vbi ſic aſſerit; Cenſeo Cardinales, etiamſi Regulares, aut Præsbyteri ſint, non excipi in præſenti, ſed poſſe gaudere hoc Bullæ priuilegio.

3. Primò; quia in odioſis non comprehenduntur Cardinales, niſi exprimantur hic autem non exprimuntur.

4. Secundò, quia ipſa non expreſsio indicat non comprehendi; alioquin non debuiſſet taceri, cùm exprimantur alij Prælati in dignitate inferiores.

5. Tertio, quia in Bulla lacticiniorum pro Eccleſiaſticis, cùm ſimile priuilegium veſcendi ouis conceдatur Archiepiſcopis, &c. quibus in præſenti negatur, non aſſeritur concedi Cardinalibus quod ſignum eſt in præſenti illis non negari; alias cum ea Bulla concedatur aliis Prælatis, non eſt cur deberet negari Cardinalibus illud priuilegium. Ita Mendo, qui *diſputat. 31. numero 5.* idem confirmat, ſic enim ait; Cardinales S. R. E. iuxta dicta à nobis *diſputat. 18. numero 7.* non indigent hac Bulla, vt veſcantur ouis, & lacticiniis in Regnis, quibus Bulla conceſſa eſt, cùm ad hoc eis ſufficiat Bulla communis, in qua aſſeruimus, non excipi eos à priuilegio edendi oua, & lacticinia, etiamſi Regulares, & presbyteri ſint, videantur ibi dicta. Hæc ille.

6. Vnde licet prima opinio ſit communis ſecundam Patris Mendo exiſtimo probabilem eſſe. Vnde ſequitur ex his, quod Eminentiſſimi Domini mei Cardinales Pimentel, Macullani, & Lugo ſi eſſent in Regnis, vbi viget Bulla Cruciatæ, ſumendo Bullam communem poſſent veſci ouis, & lacticiniis.

RESOL. CLXV.

An Regulares Militarium Ordinum, etiamſi ſint Sacerdotes, poſſint frui priuilegio Bullæ Cruciatæ veſcendi ouis & lacticiniis?

Et an in ieiuniis ex voto, pænitentia, aut Iubilæo extra Quadrageſimam, poſſint ſæculares ouis veſci.

Idem aſſeritur de Sacerdotibus, & Religioſis.

Sed ſi incidunt in Quadrageſima poſſunt ſæculares cum Bulla Cruciata ouis veſci, non tamen Præsbyteri, aut Regulares. Ex parte 11. tract. 2. & Miſc. 2. Reſ. 53.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Pater Bardi *in Bulla Cruciata part. 2. tract. 4. cap. 2. ſect. 2. §. 4. num. 28.* vbi ſic ait, Quæres, an hi Equites gaudeant priuilegio iſto, etiamſi ſint in ſtatu Sacerdotali; videtur affirmatiuè reſpondendum, quia in Bulla Larina, ſine vlla limitatione declaratur ipſos comprehendi ſub hoc indulto, ſic enim aſſeritur (& ſub hoc indulto veſcendi carnibus, ouis, &c. comprehenduntur omnes cuiuſuis militiæ Regulares) & ideò nonnulli, quos citato nomine refert Villalobos *num. 9.* partem affirmatiuam amplexi fuerunt, ſed eos reiicit ipſe Villalobos, & meritò, quia non eſt veriſimile plus conceſſum fuiſſe, in ordine ad hunc effectum Præsbyteris Religioſis, quam Sæcularibus, cùm illi maiori teneantur obligatione ad vitæ perfectionem acquirendam, quam iſti. Ita Bardi.

2. Sed eius, & Villalobi ſententia mihi non placet, & ideò aſſero Regulares ordinum militarium etiamſi ſint Sacerdotes, poſſe diebus Quadrageſimalibus edere oua, & lacticinia Et ita hanc ſententiam tradit & probat Andreas Mendo *in Bull. Cruc. diſp. 18. cap. 3. num. 20.* & poſtea nominatim contra Patrem Bardi *in Append. diſput. 2. cap. 1n. numero 47.* vbi veriſimilitudinem quam ipſe adducit, aſſerit non vrgere: Si enim Pontifex voluit concedere illis, & non iſtis prædictum priuilegium, non debemus examinare, an congruentius fuiſſet, negare: imò ſupponere fuiſſe congruentias, quibus ductus moueretur ad conceſſionem: eaſque attigi loco relato, facileque excogitari poſſunt cauſæ mouentes ad indultum concedendum. Itaque reſpondeo, eſſe veriſimile, plus conceſſum fuiſſe Præsbyteris militarium equeſtrium quàm aliis, quia ex ipſis Bullæ verbis explicatis in proprio ſenſu, quin adhibeatur impropria reſtrictio, id conſtat. Ita Mendo.

3. Et hanc ſententiam nominatim etiam contra Patrem Bardi tenet Magiſter Gallego *in Bull. Cruciata dub. 58.* vbi ſic ait; [No obſtante eſto ſe ha de dezir que

los tales Religioſos aunque ſean Sacerdotes pueden comes hueuos, y lacticinios en la Quareſma con la Bulla: porque la miſma Bula Pumblea ò Latina ſe lo concede con eſtas palabras; *Et ſub hoc indulto veſcendi carnibus, ouis, & lacticiniis comprehenduntur omnes cuiuſlibet militia Regulares.* Pues ſi la miſma Bula Latina habla vniuerſalmente con todos los Regulares de las ordenes militares, ſiendo los tales Freyles verdaderamente Religioſos de la diehas Ordenes militares, parece claro, que la miſma Bula les concede à ellos tambien eſte indulto: y aunque la tradicion Caſtellana dize, Caualleros de los Ordenes militares, no obſta porque la traducion atendio à que ſemejantes Religiones militares, es ſu principal inſtituto de Caualleros Militares, à quien ayudan los Freyles, que todoa iuntos componen vna Religion militar: y aſſi tomo la traducion, la denominacion de los mas principal, llamandolos Caualleros de las Ordenes militares. Empero la Bula Pumblea ò Latina hablo vniuerſalmente, eomo hemos dicho. Eſta doctrina ſe platica en el inſigne Conuento de S. Maria del Monte de Orden Militar de S. Iuan, en la Dioceſis de Toledo, ſegun me certifico D. Frei Mignel de la Solana Sacerdote del dicho Orden, natural de la muy honrada villa de Carraſcoſa del Campo, en la Dioceſis de Cuenca: y lo miſmo deuen platicar los Conuentos de las otras Ordenes Militares. Ita ille; qui teſtatur ex Mendo hanc ſententiam docuiſſe etiam Baſilium Pontium de hoc interrogatum.

4. Verum in fauorem amiciſſimi viri Patris Bardi obſeruo, eius ſententiam nouiſſimè docere Antonium Eſeobar & Mendoza *in Theolog. Moral. tomo* 1. *libr.* 7. *ſection.* 1. *cap.* 15. *numero* 116. vbi ſie ait; Laicis ſæcularibus, & Equitibus Militarium Ordinum (dummodo hi Præsbyteri non ſint) conceditur, ſine vlla temporis diſtinctione poſſe ouis ac lacticiniis veſci. Ita ille, & paulò infra *numero* 130. ſic ait; Equites Ordinis militatis, qui verè Religioſi ſunt, & matrimonium contrahere nequeunt, verbi gratia, Diui Ioannis, tempore Quadrageſimæ ouis, ac lacticiniis veſci poſſunt. Quia inſtituti ſunt ad ſeruiendum Eccleſiæ fortiter dimicando aduerſus hæreticos, & infideles. Non autem nomine militarium comprehenduntur Religioſi militares Clerici, quamuis non ſint Sacerdotes, quos Freyles vocitant, & Choro inſeruiunt: hi enim tenentur ab ouis, ac lacticiniis abſtinere. Rodriquez §. 6. *n.* 11. Sic Eſeobar.

5. At mihi magis placet ſententia contraria, quam ſupra adduximus; nam in Bulla Latina poſtquam abſolute conceditur ſumentibus Bullam Cruciatæ indultum veſcendi ouis, & lacticinius in diebus Quadrageſimalibus, adiungitur; Et ſub hoc indulto veſcendi carnibus, ouis, & lacticiniis comprehendontur omnes cuiuſuis militiæ Regulares. Et immediate poſt auditur; Patriarchis verò Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque inferioribus Prælatis, nec non aliis perſonis Regularibus, & qui in ordine Præsbyteratus fuerint, ſecolaribus, id minime conceditur, niſi ſexagenarij fuerint. Ex quibus verbis colligitur, Religioſos Militares etiam Sacerdotes, poſſe frui priuilegio edendi oua, & lacticinia; cum ſolum ſæcularibus ſacerdotibus id denegatur.

Sup. contentis in hoc §. inf. in Ref. 167. §. 1. & 2. & in aliis eius primæ, & ſecundæ annot.

6. Nota hic etiam obiter, quod in ieiuniis ex voto pœnitentia, ac Iubileo extra Quadrageſimam poſſunt ſæculares ouis veſci. Idem de Sacerdotibus, ac Regularibus aſſero. Sed ſi incidant in Quadrageſima, poſſunt ſæculares ouis veſci, non præsbyteri, ac Regulares, Ita Eſcobar, & alij.

RESOL. CLXVI.

An in hoc Siciliæ Regno diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis vſus ſaginnis, & lardi ſit licitus habentibus Bullam Cruciatæ?

Et an hoc ſit licitum aduenis, & peregrinis?

Et multa alia adducuntur pro confirmanda conſuetudine circa hoc in dicto Regno Siciliæ. Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 21.

Sup. prima diffic. huius tituli in Reſolutionibus & §. 6. not. vlt. huius Reſ.

§. 1. Licitum eſſe, ex conſuetudine, & authoritate Doctorum manifeſtè apparet. Poſſe verò conſuetudinem mitigare, & abrogare leges, & iura humana, communis refert Doctorum opinio. Id aſſerunt Theologi cum D. Thoma *in part.* 2. *quæſt.* 97. *art.* 3. Canoniſtæ *in cap. vlt. de conſuetud.* Legiſtæ *l. de quibus ff. de legib.* & ita in terminis de ieiunio aſſerunt Leſſius *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 2. *num.* 8. Bonacina *tract. de legib. diſput. vlt. quæſt.* 1. *punct.* 2. *num.* 1. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 13. *ſect.* 1. *num.* 147. cum aliis: & ita in Belgio, exceptis paucis diebus, conſuetudo permittit lacticinia, etiam in Quadrageſima, & apud Caſtellanos in Hiſpania, vt notat Sanchez *de matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *diſp.* 18. *num.* 19. licitum eſt edere in Sabbatho inteſtina animalium.

Sup. doctr. contenta in hoc §. 1. in tom. 6. tr. 1. Reſ. 1. & ibi in tr. 3. Reſ. 203. §. Ad quæ.

2. Sed dices; in Belgio, & in Caſtella talem conſuetudinem eſſe licitam: quia licitis, & bonis actibus rationabiliter fuerit introducta propter aliquam neceſſitatem: nam, vt dicitur *in cap. fin. de conſuet.* longæua conſuetudo non præualet legi, niſi ſit rationalis: quod quidem non conſtat de noſtra conſuetudine vtendi ſagimine.

Sup. hoc leg. doctr. § annot. præteritæ.

3. Reſpondetur primò, negando aſſumptum, nam vt probat Salas *de legib. tract.* 14. *diſp.* 19. *ſect.* 5. *n.* 45. ex D. Thom. Caiet. Medin. Conrad. Gerſon. Sot. Valent. Tab. & aliis, communis, & vera ſententia eſt; etiamſi conſuetudo cœperit, ſeu conſtet ex malis actibus, legem abrogare, vbi legitimè præſcripta fuerit; aliàs nunquam conſuetudo eam vim obtinere poſſet, cùm ſemper neceſſarium ſit, actus illos contra legem geſtos, initio illicitos eſſe, donec conſuetudo illos excuſans iam inoleuerit, præſcriptáque ſit lege abrogata.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 4. Reſ. 1. § Et pro. paulo pòſt initium à verſ. Secũdo, poteſt. & leg. etiam doctr. Reſ & §. eius annot.

4. *Ad caput. v. fin. de conſuet.* dico conſuetudinem non dici rationabilem, eò quòd licitis, & honeſtis actibus cœpta, aut continuata ſit; ſed alia ratione, in qua quidem aſſignanda variant doctores, vt videre licet apud Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *centur.* 1. *toto caſu* 82. & apud Salas *vbi ſuprà, n.* 47. At, ſi fides habenda ſit Gerſoni *part.* 3. *tract. de vita ſpirituali, lect* 4. *coroll.* 13. *alphab.* 62. *litera P*, Gabr. *in* 4. *diſt.* 42. *q.* 1. *art.* 3. *dub.* 6. Nauarro *lib.* 3. *conſ. de cenſuris in priori edit. conſ.* 7. *num.* 3. *in poſteriori autem conſ.* 3. *num.* 3. nunquam cenſetur conſuetudo rationi diſſonans, niſi iuri diuino, aut naturali refragetur: at noſtra conſuetudo in hoc euentu illis iuribus non opponitur, ſed ſoli pontificio: ergo non poteſt dici irrationabilis. Sed quidquid ſit de hac doctrina.

5. Reſpondetur ſecundò ad argumentum principale ex Caietano *in part.* 2. *quæſt.* 97. *art.* 3. Sanchez *lib.* 7. *diſp.* 4. *n.* 14. *de matrim.* Suarez *de legib. lib.* 5. *cap.* 18. *n.* 24. Valent. *tom.* 2. *diſp.* 7. *q.* 5. *punct.* 8. & aliis, fieri poſſe, vt conſuetudo contra legem humanam habuerit quidem ortum ab actibus malis, atque adeò non fuerit initio rationabilis; & nihilominùs tamen, ſuccedente tempore, excuſet poſteros, & vim habeant abrogandi legem: nam (vt rectè inquit Caietan.) non tenentur poſteri ſolliciti eſſe in inueſtiganda cauſa, ob quam ſui maiores cœperunt facere contra legem; quinimò verè poſſunt præſumere eos habuiſſe cauſam iuſtam. Ex his omnibus apparet, quomodo ſine ſcrupulo licitum

Sup. hac excuſatione in Reſ. not. præteritæ §. vlt. & in aliis eius annot.

licitum ſit vti apud nos in diebus ieiuniorum larido, & ſagimine, ratione inueteratæ conſuetudinis: & hoc etiam licitum erit aduenis, & peregrinis. Vnde Nauar. *in ſum. c.* 23. *n.* 120. Cooart. *l.* 4. *var. cap.* 2u. *n.* 8. & Henriquez *l.* 9. *de Miſſa, cap.* 25. *n.* 2. docent, Luſitanum tranſeuntem per Caſtellam poſſe edere Sabbatho inteſtina animalium, quamuis in Luſitania id ſibi non liceat.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 45. §. 2. ante medium, & in Reſ. 48 §. 3. poſt medium, &c.

6. Quòd verò vſus ſaginiminis ſit licitus in hoc Regno, non ſolùm ratione conſuetudinis, vt probatum eſt; ſed etiam ex authoritate multorum DD. patet: nam non ignobiles Authores probabiliter docent, quòd in illis diebus, quibus ex aliquo priuilegio licet comedere oua, caſeum, & cætera lacticinia, liceat etiam comedere laridum, & ſagimen. Ita affirmat Gloſſ. *in cap. Presbyt. diſt.* 82. *in verb. ſagim.* Abbas *in cap. conſulum. de iudic.* Hoſtienſ. *in ſumm. rubr. de obſeruat. ieiunior.* Syluestr. *verb. ieiun. q.* 5. *num.* 16. Angelus *eodem verb.* §. 5. *fin.* Tabiena *eodem verb.* §. 7. Bertachinus, Aurles, & alij, apud Henriquez *in ſum. l.* 7. *cap.* 13. *num* 11. *in gloſſa, littera H.* vbi etiam aſſerit, ita reſpondiſſe aliquos Archiepiſcopos Hiſpaniæ, qui de hac re conſulti fuerunt: & ex neotericis Societatis IESV docet hanc ſententiam nouiſſime Fagundez *de Pracept. Eccl. tract.* 4. *l.* 1. *c.* 2. *n.* 2u. & ante illum Graffius *in dec. part.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *n.* 11. Azorius *p.* 1. *l.* 7. *c.* 10. *q.* 18. Vide etiam Layman. *in Theol. mor. l.* 4. *tr.* 8. *cap.* 1. *n.* 5. Et ratio eſt: quia pinguedo non eſt caro, vt probat Ariſtot. 2. *de generat.* finito enim naturali augmento augetur pinguedo Scio, contrariam ſententiam probabilem docere Villalobos *in ſumma, part.* 1. *tract.* 23. *dub.* 8. *n.* 16. Filliucium *to.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *c* 3. *n.* 61. & alios. Sed pro noſtra ſententia, vt viſum eſt, non deſunt patroni: & ideò, vt probatum eſt, ſatis conſtat, vſum ſaginiminis in hoc Regno iuſtificari ex conſuetudine, vt dicebamus, & ex DD. authoritate.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 70. §. Verum. in fine, & in tom. 8. tr. 3. Reſ. 5. recitā. ter in 3. vlt.

RESOL. CLXVII.

An Bulla Cruciata det priuilegium illam ſumentibus, vt in ieiuniis alicuius Iubilai poſſint edere lacticinia?

Et an vbi non adeſt conſuetudo abſtinendi à lacticiniis extra Quadrageſimam, poſſint fieri ieiunia Iubilai edendo lacticinia etiam abſque Bulla Cruciata?

Idem eſt dicendum de ieiuniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confeſſario iniuncta prouenientibus.

Et docetur non ſolum de iure, ſed neque de conſuetudine interdici in die ieiunij lacticinia extra Quadrageſimam. Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 3.

Sup. contētis in hoc §. 1. in Reſ. ſeq. & ſuprà in Reſ. 165. §. vlt. & inf. in tr. 6. Reſ. 55. & pro parte in Reſ. 50. & 56.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Nauarrus *l.* 3. *de obſeruat. ieiun. conſ.* 4. *vel* 5. *in* 2. *editione*, cum Iacobo de Graffis *in dec. tom.* 1. *part.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *n.* 6u. Et idem aſſerunt in ieiuniis ex voto, vel ex pœnitentia à Confeſſario iniuncta prouenientibus.

2. Sed affirmatiuam ſententiam ſuſtinendam eſſe puto: & præter Doctores, quos citat, & ſequitur Sanchez *in ſumma, tom.* 1. *l.* 4. *c.* 11. *n.* 49. docet hanc ſententiam Nugnus, *in* 3. *p. tom.* 2. *tract. de Bull. Cruc.* §. 8. *dub.* 3. Fernandez *in examine Theol. moral. part.* 3. *cap.* 9. §. 5. *n.* 2. Leone *de Iubil.* Vegha *in ſumma, tom.* 1. *c.* 14. *caſ.* 31. *p.* 2. *quaſt.* 13. *ſect.* 3. *n.* 151. Portel. *in addit. ad dubia reg. verb. ieiun. n.* 7. Villalobos *in ſumma, tom.* 1. *tr.* 27. *clauſ.* 6. *n.* 5. & Filliucius *tom.* 2. *tr.* 27. *c.* 3. *n.* 59. qui benè addit, ſupradicta ieiunia Iubilei, vbi non adeſt conſuetudo abſtinendi à lacticiniis extra Quadrageſimam, poſſe fieri edendo illa, etiam abſque Bulla Cruciatæ: quod etiam docuerat Villalobos, *vbi ſuprà, & tract.* 23. *dub.* 8. *num.* 12. & Henriquez *lib.* 7. *cap.* 11. *numero* 4. *& in Gloſſa, lite. K, & capite* 13. *num.* 13. quia iure communi non prohibentur oua per an-

Sup. hoc inf. in tr. 4. Reſ. 27. & in aliis eius primæ annot. & in Reſ. 1. not. præteritæ & in Reſ. 2. in eodem §.

num, niſi eſſet conſuetudo quadraginta annorum præſcripta.

3. Sed Sancius *in Selectis, diſp.* 4. *n.* 19. Sanchez *in ſumma, vbi ſuprà, tom.* 1. *l.* 4. *cap.* 11. *num.* 52. quem poſtea ſequutus eſt Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. ieiunium, n.* 7. putant, non ſolùm de iure, ſed neque de conſuetudine interdici in die ieiunij, lacticinia extra Quadrageſimam. Sed, quidquid ſit de hoc, certum eſt, quòd ex priuilegio Bullæ impleri poſſunt ieiunia Iubilæi cum eſu lacticiniorum. Et ratio eſt: quia Iubileus non requirit ſtrictius ieiunium, quàm eſt ieiunium Quadrageſimæ: ſed ieiunium Quadrageſimæ impletur in noſtro caſu cum eſu lacticiniorum: ergo, &c.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ §. 1. ad mediū. & inf. in tr. 6. Reſ. 50 §. vlt. & in Reſ. 51. §. 2. & in Reſ. 55. curſim ad lin. 5 & in Reſ 56. §. Sed. & in Reſ. 58.

RESOL. CLXVIII.

An licitum ſit in ieiunijs Iubilai, voti, & impoſitis pro pœnitentia, comedere oua, & lacticinia cum Bulla Cruciata? Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 17.

§. 1. QVidquid aliqui contradicant, (vt adnotaui *in tract. de Bulla Cruciata*,) reſpondeo affirmatiuè: & præter DD. quos ibi citaui, docet hanc ſententiam Molfeſius *in ſum. tom* 1. *tract.* 10. *c.* 4. *num.* 28. Alphonſ. de Leone *tr. de Iubil. q.* 14. *ſect.* 1. *n.* 142. Et ratio eſt: quia, dum contrarium non conſtat de mente Summi Pontificis, vouentes in voto, & Confeſſarij in pœnitentia iniuncta, ſemper præſumuntur ſe conformare, vt in aliis ieiuniis Eccleſiaſticis efficitur: ſed in aliis ieiuniis ab Eccleſia indictis licitum eſt cum Bulla comedere lacticinia: ergo licitum erit & in ieiunijs Iubilei, voti, & pœnitentiæ: quidquid, vt dixi, in contrarium ſentiant Nauarrus, & Graffius.

Sup. omnibus contētis in hac Reſ. in Reſ. præterita. & pro parte in aliis eius primæ & ſecundæ annot. & ſup. in §. vlt. Reſ. 165.

RESOL. CLXIX.

An Regulares, & Presbyteri ſaculares ſumendo Bullam poſſint diebus Dominicis vti lacticiniis? Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 5.

§. 1. NEgatiuè reſpondendum videtur, cum Henriquez *l.* 7. *c.* 13. *n.* 1u. Vegha *in ſumma, tom.* 1. *c.* 14. *caſ.* 29. qui citat Angles, & Lupez. Idem etiam docet Ortiz *in ſumma, c.* 19. *n.* 8. Et ita reſpondiſſe Summum Pontificem interrogatum de hoc à quodam Commiſſario Cruciatæ teſtatur Rodriquez. Et ratio eſt: quia per Bullam prohibetur, ne ſupradicti poſſint vti lacticiniis in diebus quadrageſimalibus: ſed dies Dominici ſunt dies quadrageſimales: ergo, &c.

Sup. hoc inf. in tr. 6 Reſ. 58. §. vlt. & ſup. in Reſ. 7. §. Quod autē & abſque Bulla in dicto caſu ibid. §. Notādum. ad lin. 6.

2. Hæc opinio eſt probabilis: ſed contrariam etiam probabilem eſſe iudico, & in praxi tutam, vt notauit Nugnus *in* 3. *part. tom.* 2. *tract. de Bulla Cruciata*, §. 8. *dub.* 5. Villalobos *in ſumma, tom.* 1. *tract.* 27. *clauſ.* 5. *num.* 11. Fernandez *in examine Theolog. moral. part.* 3. *cap.* 9. §. 5. *numero* 5. Llamas *in ſumma, part.* 3. *cap.* 5. §. 26. cum aliis. Et ratio eſt: quia ſecundùm ius commune dies Dominici non appellantur dies quadrageſimales. Vide Cordubam *in ſumm. caſ.* 168. & Palatium *in* 4. *diſt.* 15. *diſput.* 8. Ad reſponſionem verò Summi Pontificis reſpondetur, de illa authenticè non conſtare.

RESOL. CLXX.

An per priuilegium Bulla diſpenſatus in eſu carnium, cenſeatur diſpenſatus ad ieiunandum?

Et notatur, quod quando per Bullam quis diſpenſatus eſt, vt comedat carnes, & lacticinia, poſſit ſimul comedere piſces. Ex p. 1. tr. 11. Reſ. 4.

Sup. hoc abſque Bulla ferè ad literã, & DD. contentos in hac Reſ. inf. in n. 6. Reſ. 75.

§. 1. **P**Rima opinio negat. Ita Iacobus de Graffeis *in deciſ. par. 1. lib. 2. c. 37. n. 58.* cum Medina, Pedraza, & aliis. Et ratio eſt: quia neceſſitas, & iuſta cauſa, quæ excuſant ab integro ieiunio, non excuſant ab omni parte illius: Præceptum enim Eccleſiæ, licet in totum ſeruari non poſſit, in parte, quæ ſeruari poteſt, ſeruandum eſt *ex cap. cum dilecti*, & ibi gloſſa, & DD. *de dolo, & contum.*

2. Secunda opinio affirmat: & illam docet Caietanus *in 2. 2. q. 147. art. 8.* Llamas *in ſum. p. 3. c. 5. §. 26.* Henriquez *lib. 7. c. 13. n. 12.* Fillucius *tom. 2. tract. 27. par. 2. c. 3. num. 52.* Azorius *part. 1. lib. 7. c. 10. quæſt. 3.* Toletus *lib. 6. cap. 3. num. 4.* cum aliis. Et ratio eſt: quia abſtinentia ab eſu carnium eſt de ſubſtantia ieiunij, ergo, qui ex priuilegio Bullæ diſpenſatus eſt quoad comeſtionem carnis, eo ipſo diſpenſatus videtur in præcepto ieiunij.

3. Tertia opinio diſtinguit: vel enim diſpenſatus ad eſum carnis, edit carnes, quia piſces noſcere ſaluti ſolent; vel vt vires amiſſas recuperet, priori modo diſpenſatus tenetur ad ieiunandum, altero verò minimè, & ideò pluries edere poteſt: & ita docet Cenedo *in ſuis qq. canonicis q. 40. n. 6.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. c. 9. §. 5. n. 3.* Bonacina *de legib. diſp. 10. quæſt. 1. punct. 2. num. 3.* Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 168.* Leſſius *de iuſt. lib. 4. c. 2. dub. 6. num. 45.* & alij.

4. Omnes iſtæ tres opiniones ſunt probabiles: ſed ſecunda videtur mihi probabilior. Notandum eſt etiam, quòd quando per Bullam quis diſpenſatus eſt, vt comedat carnes, & lacticinia, poteſt ſimul comedere piſces. Ita Reginaldus, Fillincius, Fernandez, *vbi ſuprà* Nugnus *in 3. p. tom. 2. tract. de Bulla, §. 8. dub. 4. ſect. 6.* Acoſta *in explic. Bull. q. 80.* quidquid in contrarium aſſerat Nauarrus, quia hoc ſine peccato fieri aliquando poteſt; vt ſi vnà cum carnibus non noceant; parum piſcibus comedendo facultas appetitiua excitetur; vel dato, quòd contra temperantiam peccetur, non tamen ieiunium frangitur, à quo ex iuſta cauſa diſpenſatio largita fuit. Et ita etiam docet Villalobos *in ſumma tom. 1. tractat. 23. dubitat. 8. numero 10.* qui citat Azorium, & reſpondet ad argumentum Nauarri.

RESOL. CLXXI.

De priuilegio Bullæ Cruciatæ edendi carnes ex licentia vtriuſque Medici,

Et, an hoc priuilegium deſeruiat, quando cauſa eſt dubia?

Et qui habet experientiam antiquam ſibi eſſe nociuum, carnibus non vti in Quadrageſima, an teneatur in futuris Quadrageſimis abſtinere ſe à carnibus ad experiendum, an nocumentum ex oriatur?

Et qui ex iuſta cauſa in Quadrageſima comedunt carnes, an peccent contra temperantiam naturalem, ſi ad excitandum appetitum parum piſcati ſumant?

Et an in tali caſu incurrant in excommunicationem, latam in aliquibus Diœceſibus contra comedentes piſcatum, & carnes in Quadrageſima. Exp. 1. tr. 5. & Miſc. 1. Reſ. 70.

Pro hac doctr. ex cauſa dubia, quã uis abſque Cruciata inf. in n. 6. lege doctr. Reſ. 73. & al aliũ Reſ. & §§. eius not.

§. 1. **A**Liqui putant hoc priuilegium deſeruire, quando cauſa eſt dubia; & ſe fundant in doctrina Leſſij *lib. 4. cap. 4. cap. 2. dub. 6. n. 45.* Vegæ *in ſum. par. 1. cap. 14. caſ. 36.* Armillæ *ver. ieiunium, n. 6.* Syluestri *eodem verb. num. 20.* Fillincij *tom. 2. tr. 27. cap. 6. n. 128.* & aliorum.

2. Sed contrariam aſſerit Sancius *in ſelectis, diſp. 51. num. 9.* nam cum dicti Auctores fateantur exiſtente cauſa manifeſta non egere ieiunantem diſpenſatione; eodem modo dubia cauſa exiſtente, opus non erit diſpenſatione, cùm idem ius habeat aliquis ad fugiendum damnum certò venturum, atque illud de quo rationabiliter dubitatur exoriturum; ſicut qui probabiliter dubitat, quod in extremum neceſſitatem deueniet, ſi extremè indigenti ſubueniat, non tenebitur ſubuenire. Dices, in hoc caſu ius dubium vincit ius certum, ſed hoc eſt abſurdum, ergo, &c. Reſpondet Sancius, quòd quamuis præceptum abſtinendi à carnibus ſit certum, & in poſſeſſione obligandi. Attamen etiam ius ad conſeruandam vitam in homine certum eſt, & antiquius, & antiquior etiam eſt poſſeſſio in illo ad conſeruandam ſuam vitam, & à ſtrictiore iure orta. Nam in homine non ſolùm eſt ius certum ad certò conſeruandam vitam, ſed etiam eſt illi ius certum ad non exponendam vitam periculo dubio eam amittendi, & quamuis dubium ſit homini, an ex abſtinentia a carnibus ſit detrimentum paſſurus in ſalute, non eſt tamen illi dubium, quòd ius habeat certum non ſe committendi tali dubio. Quando igitur virtute Bullæ Cruciatæ conceditur facultas edendi carnes ex licentia vtriuſque medici; non intelligitur quando cauſa eſt manifeſta, quòd noceat ſaluti abſtinentia; nec quando dubitatur prudenter quòd nocebit, ſed quando cauſa eſt ſolùm ſufficiens ad petendam diſpenſationem, non tamen ad comedendum carnes abſque illa. Vnde fit, Doctores dicentes tunc recurrendum eſſe ad ſuperiorem ad poſcendam diſpenſationem in ieiunio, vel in eſu carnium, quando cauſa eſt dubia, non intelligendos eſſe id aſſerere, quando fuerit dubium, magnum nocumentum exoriturum ex obſeruatione ieiunij: nam tunc neceſſaria non videtur diſpenſatio, vt probatum eſt, ſed quando dubitaretur aliquale nocumentum promanaturum, quòd quamuis actu exiſteret, obligatio ieiunij vel abſtinentia à carnibus non ceſſaret; cùm leges poſitiuæ cum aliquali labore obligent, & detrimento; illa tamen cauſa dubia obiecta Pontifici ſufficiens eſſet ad impetrandam diſpenſationem. Hæc omnia Sancius, quæ apud alios non inuenies.

3. Notandum eſt tamen hìc obiter, quòd qui habet experientiam antiquam, ſibi eſſe nociuum, carnibus non vti in Quadragaſima, non tenetur in futuris Quadrageſimis abſtinere à carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur; quia aliàs nunquam licitum eſſet carnibus vti ob præſeruationem; niſi maximè dubitetur cauſam nocumenti ceſſaſſe. Ita Ioannes de la Cruz *in director. conſcientia part. 1. pr. 3. art. 4. dub. 9. concl. 3.* Sancius *vbi ſuprà num. 23.* & alij.

Sup. hoc inf. in n. 6. Reſ. 77. §. Sed hic. & abſque hac excõmunicatione in alia Reſ. eius not.

4. Nota etiam, quòd ex iuſta cauſa in quadrageſima comedentes carnes, nec peccant etiam contra temperantiam naturalem, ſi ad excitandum appetitum parum piſcati ſumant. Nec in tali caſu incurrunt in excommunicationem latam in aliquibus diœceſibus contra comedentes piſcatum, & carnes in Quadrageſima. Et piſcis ſuauis (hiſpanè *Turcha*) poteſt ſumi in magna quantitate cum carne, quia ex eſu illius non læditur ſalus. Ita Sanchius *loco citato num. 21.*

RESOL. CLXXII.

Senator Ciuitatis emebat ſalmam frumenti ad tarenos v. g. 30. ſed aſſerebat illam emiſſe ad tarenos 36. quæſiuit, an poſſit vti Bulla Compoſitionis, cum illud frumentum illo cariori pretio emiſiſſent ciues in pane cocto, qui modo ignorantur, quinam ſint?

Et pro praxi huius difficultatis alia ſimiles etiam explanantur circa hoc paſſim contingentes, & tota doctrina eſt valde notanda, & menti tenenda à Confeſſarijs pro piſtoribus, dulciatoribus, cauponibus, tabernariis, & ſimilibus.

Et

Et latè diſcuti ur in prædictis caſibus, cui facienda eſt reſtitutio; vel an poſſint ſupradicti Bulla compoſitionis vti? Ex part.4.tr.4.& Miſc.Reſ.46.

Sup tota doctrina huius Reſ. in Reſ. ſeq.

§. 1. VIdetur prima facie in tali caſu ſuptadictum poſſe ſumere Bullam Compoſitionis, quia, vt obſeruat Ægidius Trullench *in expoſ. Bulla Cruciata lib. 2. dub.4.num.*4. ex Rodriquez in omnibus caſibus, in quibus obligat reſtitutio, & non inuenitur creditor certus, cui fieri poſſit, habet locum Bulla Compoſitionis. Sed hoc accidit in caſu noſtro, quia damnum ex ſupradicta fraude paſſi ſunt aliqui, qui modò neſciuntur, videlicet ementes panem coctum. ergo, &c. Vnde caſus iſte ſimilis eſt caſui piſtorum, dulciariorum, cauponum, cereariorum, laniorum & ſimiliū, qui quidem omnes cùm in vendendo fraudauerint ementes, illíſque neſciant, poſſunt beneficio Bullæ Compoſitionis gaudere, vt tenet expreſsè nouiſſimè Ludouicus à Cruz *in expoſit. Bulla Cruciata diſp.* 3. *dub.*1. *num.*3. & Perez de Lara *in compend. trium Gratiarum lib.*1. *fol.*45. *num.*18. vbi ſic ait. [Item ſi alguno ha vendido vino aguado por puro, o medido con falſa medida, o huuiere vendido otra coſa alguna con menores peſos, o medidas, o vendido vna coſa por otra, o mezciado o peſado, o mal medido nu ſabiendo à quien lo huuiere vendido ſe puede dello componer.] Sic ille. Et ita dictum Senatorem poſſe ſumere Bullam Compoſitionis, tenuit quidam doctus Magiſter ex Dominicanorum familia.

Quoad hoc to.8. tr.7. præter Reſ. tot. præcenſe, ex Reſ. 23. lege doct.§.Sed vidi.&ſeqq. & vide eam per tot. & §. eius primæ tot.

2. Sed reſolutio huius caſus pendet ex illa quæſtione, an quando damnum illatum eſt multis de ciuitate, quos tamen in particulari ignoras, ſiue quia in prædam data eſt, ſiue quia vſuris, aut fraudibus vendendo vſus es, tenearis eidem ciuitati reſtituere, an ſatis ſit pauperibus? Et quidem communis opinio docet, quòd in illis, quæ communitati, aut maiori eius parti debentur, non erunt bona iudicanda incerta, etiamſi in particulari ignores quòd cuique debeatur; & ita docet Malderus *in* 2. 2. *D. Thom. tract.*4. *cap.*4. *dub.*2. Becanus *in* 2. 2. *tom.*2. *de iuſt. quæſt.*44. *de reſtitut. num.*2. Gordonus *in Theol. moral. tom.*1. *lib.*5. *quæſt.*5. *cap.*9. *num.*22. & alij. Vnde in tali caſu pecunia non eſt reſtituenda pauperibus; ſed modum reſtituendi ponit Fillincius *tom.*2. *tract.*32. *cap.*4. *num.*97. Nauarra *de reſtit. lib.*4. *cap.*2. *num.*66. Molina *de iuſt. tom.*3. *tract.*2. *diſp.*745. *num.*2. vbi ſic ait: Quando aliquid eſſet incertum, ad quem, aut ad quos in ſingulari attineret, quia aliquis vendendo in aliqua ciuitate, aut oppido multos defraudauit in pondere, aut menſura, aut admiſcendo aquam vino, quod eſt in vini menſura defraudare, aut alio ſimili modo, ignorétque ementes in particulari, & quantum vnumquemque per minima defraudauerit, tunc ſi coniectura ſit plus minus perſeuerare eoſdem ementes, aut ementium hæredes, optimus reſtituendi modus erit, vt tantum det qui ita defraudauit in pondere, aut menſura accreſcat, vel decreſcat in pretio, itavt ad æqualitatem eidem Reipublicæ reſtituat quoad eoſdem emptores quàm maximè fieri poſſet. Ita Molina *locis citatis*, quibus adde Syluium *in* 2. 2. *D. Thom. quæſt.*62. *art.*3. *quæritur* 1. *concl.* 2.

3. Quod autem in caſu noſtro reſtitutio poſſit fieri modo quo ſuprà aſſerit Molina, clarum eſt, nam Senator ſupradictus poteſt per tertiam perſonam mittere ſummam defraudatam in emptione frumentorum ad Magiſtratus ciuitatis cum hoc onere, vt per aliquod tempus faciant panem coctum populo minori pretio vendere, vel eius menſuram accreſcere vſquequò perueniatur ad ſummam reſtitutam vnciarum 800. & ita hunc caſum in terminis terminantibus, vt dici ſolet, ita reſolutum eſſe inuenio a doctiſſimo Petro Nauarra *de reſtit. lib.*4. *cap.*2. *num.*69. vbi ſic ait: Secundò colligo, cuius caſus, qui ſæpiùs eſt à nobis requiſitus, reſolutio. Quidam vendidit ciuitati Para el Poſito, o Aloy triticum tempore neceſſitatis plus iuſto pretio per legem taxato, modò dubitatur cui potiſſimum reſtituet? numquid communitati, id eſt, Poſito, vel Aloy, aut pauperibus? Audiui nonnullos doctiſſimos homines reſpondere ſolitos pauperibus; & non communitati, ſeu Poſito reſtitutionem faciendam eſſe. Probant ea ratione, quoniam communitas non fuit læſa, ſed ciues: ex hoc autem prædictæ ſententiæ fautores colligunt, quòd qui ita acriùs vendiderunt communitati, poſſunt pauperibus reſtitutionem facere, vel ſe componere, cùm ſit debitum incertum, vtpote particularibus de Republica tam ciuibus, quàm alienigenis. Hæc igitur reſolutio, etſi doctiſſimorum, & à me ſuſpiciendorum virorum ſit, non omnino mihi probatur, non enim vel pauperibus tribuendo, vel ſe componendo liberantur à reſtitutione nam cùm extant damnum paſſi, & aliquo modo cogniti, iis quantum fieri poteſt, reſtitutio eſt facienda: ſi autem ille reſtituat ipſi Poſito, vel Aloy, proculdubio in diſtributione per ciuitatem facienda panis pretium minuetur, ac proinde idem illi, vel certè plures ex illis, qui damnum paſſi ſunt cariùs emendo, viliùs emendo recompenſabuntur; quare non iuſtum videtur, vt vel pauperibus tribuat, vel ſe componat. Hæc Petrus Nauarra *vbi ſuprà*, ſatis, vt dixi, conducentia ad caſum noſtrum, quæ omnia confirmat Layman *in Theol. mor. lib.*3. *ſect.*5. *tract.*2. *cap.*9. *num.*2. & Reginaldus *in praxi tom.*1. *lib.*10. *cap.*14. *ſect.*2. *num.*205. vbi ſic aſſerit. Id quod per iniuriam ſingularibus ciuibus factam minutatim acquiſitum eſt, vt per minutas venditiones olei, vini, tritici, aut ſimilium, reſtituendum eſt ipſis ſingularibus ciuibus, non autem pauperibus ſi quis modus ſi quoad ipſos, vel ad maiorem ipſorum partem debitum peruenturum eſſe veriſimiliter exiſtimetur. Ratio eſt, quia tunc dominus in rem reſtituendam ius ſuum retinet, nec in pauperes, cùm ille non ſit omnino ignotus, tranſlatum eſt. Ita Reginaldus.

4. Ex quibus patet reſponſio ad argumenta ſuperiùs adducta. Et ad primum dico, quòd bona reſtituenda in noſtro caſu non dicuntur ſimpliciter incerta, vt docet Layman, Malderus, Gordonus, & alij *vbi ſuprà*. ergo non ſunt pauperibus reſtituenda, & ideo non eſt locus Bullæ Compoſitionis. Ad ſecundum quod aſſerebat Ludouicus à Cruz *vbi ſuprà*, caupones, tabernarios, &c. qui in aliqua ciuitate defraudauerunt in pondere & menſura, &c. neſcientes ementes in particulari poſſe ſumere Bullam Compoſitionis. ergo, &c. reſpondeo contrarium docere Villalobos *in ſumm. tom.*1. *tract.*29. *num.*36. vbi ſic aſſerit: [La duda es ſi ſabiendo el lugar donde ſe vendio, aunque no ſe ſepan determinadamente las perſonas ha lugar la compoſicion, como ſi vn tauernero vendio en vn lugar con falſa medida, o en otra maneta mal quatto meſes vino, en lo qual ſabe que tiene mal lleuado tanto dinero, aunque nu ſabe en particular quanto à eſte ò aquel, en tal caſo es mi parecer, que no ha lugar la compoſicion, como no lo ha quando ſe duda entre dos à quien ſe deue, que ſe ha de repartir pro qualitate dubij, y aſſi eſte tauernero ha de reſtituyr, o dandolo para gaſtos comunes del Conſejo, o dando el vino mas barato por otro tanto tiempo.] Ita ille.

5. Verùm ſi aliquis inſtabit percuntando, an ego ſupradictam ſententiam, quam improbaui, improbabilem iudicem; reſpondeo quòd hoc non audeo dicere ex reuerentia quam debeo D. Thomæ omnium Magiſtro, qui *in* 4. *ſentent. diſtinctione* 25. *quæſtione* 1. *articulo* 5. docuit, prædantem ciuitatem poſſe reſtituere

pauperibus illius villæ aut in alios vſus ciuitatis expendere, ſecundùm arbitrium Epiſcopi, vel eorum ad quos cura illius ciuitatis ſpectat, in qua diſiunctiua propoſitione, vt rectè aduertit Petrus Nauarra *de reſtit. lib. 4. cap. 2. num. 65.* vtramque opinionem probaſſe videtur; igitur cum ex D. Thom. in tali caſu, cuius ratio militat etiam in noſtro, reſtitutio poſſit fieri pauperibus, erit locus Bullæ compoſitionis, nam vt obſeruat Ægidius Trullench *in expoſit. Bullæ Cruciatæ, lib. 2. dub. 4. num. 4.* & alij quotieſcumque aliqua ex obligatione reſtitutionis cedunt pauperibus, poteſt fieri compoſitio; & ita hanc ſententiam in terminis caſus, de quo loquimur, tenet Vaſquez *in opuſc. de reſtitut. cap. 5. §. 4. num. 47.* & Lopez *in inſtruct. part. 1. cap. 157.* Sed ego, vt dixi, in praxi non recederem a negatiua ſententia, quam ſuprà ſatis firmaui, & in ſpecie contra opinionem D. Thom. adeſt Caietanus *in 2. 2. quaſtion. 62. artic. 5. ad 3.* vbi mordicus tenet reſtitutionem ex prædata ciuitate non eſſe dandam, nec pauperibus, nec ædificanda Monaſteria cùm exteri damnum paſſi, & contra Vaſquez adſunt omnes Doctores Societatis IESV, & alij; vel dici poteſt quòd ipſe loquitur in caſu, quo reſtitutio eſſet facienda ſimpliciter ciuitati, quæ damnum minimè paſſa eſt, & non quando reſtitutio præbetur ciuitati, vt ipſa modo, quo ſupra diximus eſt ad ipſos ciues reſtitutam pecuniam peruenire faciat qui damnum paſſi ſunt, vel loquitur quando, vt obſeruat Malderus *de inſtit. tract. 4. cap. 4. dub. 2.* pecunia reſtituenda eſſet tam exigua; vt parum admodum ex ea ad ſingulos dominos partita veniret, quod non accidit in caſu noſtro, in quo ſumma reſtituenda aſcendit ad vncias 800.

RESOL. CLXXIII.

An qui ſcit vendidiſſe vinum v. g. in tali loco vel miſtum aqua vel cum falſa menſura, ignorat tamen damnificatos, poſſit ſumere Bullam compoſitionis?

Idem dicendum eſt de Macellariis, Cauponibus, Piſtoribus, &c. Ex parte 4. tractatu 4. & Miſcel. Reſ. 113.

Pro cõtentis in hac Reſ. latè in Reſ. præcedẽtà.

§. 1. NEgatiuam ſententiam tenet Villalobos *in ſumma tom. 1. tractat. 29. num. 30.* vbi ſic ait: [La duda es ſe ſabiendo el lugar donde ſe vendio aunque no ſe ſepan determinadamente las perſonas ha lugar la compoſicion, como ſe vn tauernero vendio en vn lugar con falſa medida o en otra manera mas quarto meſes vino en lo qual ſabe que tiene mal lleuado tanto dinero aunque no ſabe en particular quanto à eſte o a quel, en tal caſo es mi parecer que no ha lugar la compoſicion, como no lo ha quando ſe duda entre dos a quien ſe deue que ſe ha de repartir pro qualitate dubij, y aſſi eſte tauernero ha de reſtituyr o dandolo para gaſtos communes del conſejo, o dando el vino mas barato por otro tanto tiempo.] Ita ille.

2. Sed contrariam ſententiam docet nouiſſimè Ægidius de Trullench *in expoſit. Bulla Cruciatæ, libr. 3. caſ. 18. num. 2.* quia in tali caſu poteſt fieri reſtitutio pauperibus; ergo compoſitio habet locum. Igitur tabernarij, macellarij, caupones, piſtores, &c. qui falſis ponderibus, vel menſuris ab emptoribus aliquid plus iuſto acceperunt, & ignorant à quibus acceperint, poterunt per Bullam, aut Commiſſarium componi, quod intelligendum eſt, vt ſupradictas fraudes praua & poſitiua confidentia huius Bullæ non commiſerint. Sed de hac quæſtione alibi fuſiùs dictum eſt, ad quem locum me refero.

Alibi fuſiùs in Reſ. quæ hic eſt antecedens.

RESOL. CLXXIV.

An facta compoſitione bonorum incertorum per Bullam, comparente vero Domino, teneatur, qui ſe compoſuit, ad reſtitutionem?

Et an Epiſcopi poſſit concedere ſupradictam Bullam compoſitionis pro ſua tantum Diœceſi: Ex p. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 112.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Villalobos *in ſumm. tom. 1. tractat. 19. numero 9.* vbi docet adeſſe in tali caſu obligationem reſtituendi [antes de la ſentencia las coſas que eſtan alteradas, y ſe ya ſe conſumieron, ſe ha de reſtituyr a quello en que factus eſt locupletior bona fide deſpues de hecha la compoſicion, la razon es porque ni el Papa intendio, ni deuia conſentir que pereçiendo el verdadero ſeñor no vuieſſe obligacion à boluerſelo ni quedo priuado el ſeñor del dominio de la coſa de ſuerte que pareciendo no ſe le deua boluer en ſe miſma, o ſu equiualente.] Ita ille qui citat Caietanum, Sotum & Lopez, quibus adde Rodriquez *in Bulla compoſit. dub. 6.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Nota tertia & ſeqq.

2. Sed mihi negatiua ſententia magis placet, quam tuetur Bannez *in 2. 2. quaſt. 26. articul. 5. dub. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 34. num. 6.* Acoſta *in Bulla Cruciata quaſt. 93.* & Trullench *in expoſit. Bulla lib. 3. dub. 4. num. 8.* quia hæc compoſitio æquinalet præſcriptioni, ſed qui legitimè præſcripſit, poſtea domino comparente non tenetur reſtituere, vt ipſemet Villalobos concedit. Ergo neque qui legitimè ſe compoſuit; ſicut enim Reſpublica habet facultatem dominia transferendi media præſcriptione, ita & Papa media compoſitione, quia ipſe eſt adminiſtrator bonorum temporalium in quantum concernunt bonum ſpirituale. Vide etiam alias rationes penes dictum Trul. *vbi ſuprà.*

3. Notandum eſt etiam hîc obiter contra Syluestrum, Cordubam & Rodriquez poſſe Epiſcopum concedere Bullam compoſitionis pro ſua tantum diœceſi. Ita Villalobos *loco citato, num. 11.* Trullench *dubit. 1. num. 3.* Henriquez *lib. 7. c. 33. num. 4.* quia nec iure naturali, nec humano probatur id eſſe reſeruatum Papæ, iuſtè enim credi poteſt voluntatem creditorum eſſe vt epiſcopus conſulat conſcientiis ſubditorum incerta debentium, nec valet dicere non eſſe id poſitum in conſuetudine, quia fortè id ex eo prouenit, nam Pontifex concedit Bullam Compoſitionis, qua ſufficienter prouidetur in hac re conſcientiis fidelium.

RESOL. CLXXV.

An infirmus poſſit mandare in teſtamento, vt poſt mortem hæres, ſeu executor ſumat pro illo Bullam Compoſitionis.

Et notatur primo Bullam Compoſitionis non prodeſſe his, qui parua eius confidentia bona aliena illicite acquiſierunt.

Secundo quæritur, quod ſi creditor ita abſens eſt, vt nequeas illi debitum perſoluere, neque ſperas breui tempore poſſe, ob cuius cauſa excuſaris à reſtitutione facienda, in iſto caſu an locus Compoſitionis ſit?

Tertio docetur magnam controuerſiam eſſe, an ſi bona, quæ tibi in hac Compoſitione remiſſa ſunt, extent in ſpecie, vel æquiualenter, quatenus eorum occaſione ditior factus es, cum creditor comparet, neque præſcriptione te tueri potes, tenearis ea creditori reddere? Ex p. 11. tr. 8. & Miſc. 8. Reſ. 11.

§. 1. Caſum

§.1. CAſum video ſæpius practicari, & ad illum negatiuè reſpondet Andreas Mendo *in Bull. Cruc. diſp.33. cap.5. num.50.* vbi ſic ait; Defunctus, poſſe ante mortem ſuo hæredi, aut teſtamentario mandare, vt Bullas compoſitionis ſumat pro ſua exoneranda conſcientia circa aliquam quantitatem, quam dominis debet incertis, tuentur Patres Henriquez, & Tiullench *vbi ſuprà*, ſentio in ordine ad effectum realiter rem ſe habere, ac ſi id præſtaret is, qui obiit; nam declarare valet, ſe hanc, aut illam quantitatem debere, mandareque hæredi, ad quem ſua bona ſunt peruentura, vt eam reſtituat operibus piis, aut componat nomine proprio per Bullas, aut cum commiſſario: ſic enim ſuæ conſcientiæ ſatisfaciet moribundus, cui non vacat locus, aut facultas id immediatè per ſe præſtandi, ſicut in ſententia prædictorum ſatisfacit, mandans, Bullas compoſitionis accipi: & hæres aliunde magis grauatur, ſi ſuo nomine, ac ſi nomine defuncti Bullas accipiat: nec magis timeri, aut ſperari de eo poteſt, quod id ſuo nomine, quam nomine alterius præſtet, cùm iidem ſint vtrobique ſumptus, & ad vtrumque poſſit per teſtamentarium compelli. At formaliter loquendo, iudico, non poſſe defunctum, antequam obeat, mandare, vt poſt ſuum obitum, nomine ipſius, Bullæ compoſitionis accipiantur. Moueor eadem ratione, qua *diſp.4. cap.5.* aſſerui, Bullam communem viuorum, defuncto qui ea carebat, non prodeſſe, ſi pro eo ſumatur, ad vllum effectum, nempè vt abſoluatur ab excommunicatione, aut tempore interdicti in loco Sacro ſepeliatur: indidem recolatur, nam in præſenti pari militat efficacia, vt cuique perpendenti erit planum. Ita Mendo.

Sup. hoc in Reſ.ſeq. & in illo verſ. eius annot.

2. Sed ego magis adhæreo ſententiæ affirmatiuæ, quam præter Henriquez, & alios, tenet nouiſſimè Anton. Eſcobar *in Theolog. moral. tom. 1. lib.7. ſect.1. cap.25. num.395.* qui ex Rodriquez firmat, quod Bulla compoſitionis prodeſt defuncto, ſi ipſi antequam obiret, iuſſit ſuo hæredi, aut alteri, vt ſibi tot compoſitionis Bullas, pro exoneratione ſuæ conſcientiæ ſumeret, cum ſapientum conſultatione.

3. Notandum eſt hic obiter primò, Bullam compoſitionis non prodeſſe his, qui praua eius confidentia bona aliena illicitè acquiſierunt. Quia id expreſsè in Bulla vulgari commiſſarius appoſuit, quod tanquam conditionem omninò neceſſariam requirit, quam potuit licitè apponere, etiam ſi clarè in Latina non habeatur, facultate generali ſibi in eadem Bulla à Pontifice conceſſa. Per confidentiam autem intelligo poſitiuam tantùm, id eſt, quando Bulla compoſitionis eſt immediatum motiuum, & finis principalis iniuſtæ acceptionis. Vnde non prohibetur compoſitio, ſi fiducia tantùm eſt negatiua, nempè ſi iam decreuerat furta facere, aut ea diutius retinere, & tamen negligenter ſe habet ad reſtitutionem ob Bullæ confidentiam, & aufert ſcrupulum, aut timorem, vt facilius id præſtet. Ita Eſcobar ſupra, & alij penes ipſum.

4. Nota ſecundò, quod ſi creditor, ita abſens eſt, vt nequeas debitum illi perſoluere, neque ſperas breui tempore poſſe, ob cuius cauſam excuſaris à reſtitutione facienda, etſi Sotus *in 4. diſtinct. 21. quæſt.2. art.4. & lib. 4. de iuſtit. quæſt.7. art.1.* exiſtimet compoſitioni locum non eſſe: quia abſolutè, & ſimpliciter, non eſt debitum incertum, ſed certum, & Bulla ſolum remiſſionem debitorum incertorum concedit. At rectiùs alij oppoſitum cenſent, quia eo caſu illud debitum humano, & morali modo reputatur incertum, eo quod domino reddi non poteſt; domino enim perinde eſt carere debito, quia abſens, vel quia debitori eſt ignotus, ſi æquè ex abſentia, ac ignorantia excuſatur debitor à reſtitutione illi facienda. Ita Caſtrus Palaus *tom.4. tract. 25. punct. vlt. §. 1. num. 2.* & alij penes ipſum.

5. Nota tertiò, eſſe magnam controuerſiam, an ſi bona, quæ tibi in hac compoſitione remiſſa ſunt, extent in ſpecie, vel æquiualenter, quatenus eorum occaſione ditior factus es, cùm creditor comparet, neque præſcriptione te tueri potes, tenearis ea creditori reddere: Affirmant Caietanus, Corduba, Rodriquez, & Villalobos: Quia non videtur rationi conſonum, dominio ſuorum bonorum creditorem ignotum abſolutè ſpoliare. Præterquàm quod hæc remiſſio fit ex præſumpta creditoris voluntate, quæ præſumi non poteſt abſoluta, ſed conditionata, & limitata, dum ipſe non comparuerit: id enim eſt ei vtilius. Secundò creditor poterit debita illa vbicumque inuenerit, vendicare, eaque poſtulare in iudicio, & iudex obligatus eſt reddere. Quæ omnia cum non nitantur falſæ præſumptioni, obligationem in foro conſcientiæ probant.

Sup. hoc in Reſ. præterita.

6. Verùm mihi contraria ſententia magis placet: Dico itaque, quod licet in tali caſu hæc compoſitio pro foro externo non prodeſt. Sicut enim abſolutio Bullæ regulariter loquendo à peccatis, & cenſuris in foro exteriori non liberat, ita nec compoſitio. Vnde ſi forte verus dominus inueniatur, & conueniat hominem illum qui ſe compoſuit Bullæ, vel Commiſſarij (ex Bulla) beneficio: Iudex eum ad ſoluendum compellet; Ante condemnationem autem tutus eſt in conſcientia, nec ſe ad ſolutionem tenetur offerre, ſed ſufficit ad obediendum iuſtæ ſententiæ eſſe paratum. Ita ex Henriquez docet P. Eſcobar *vbi ſup. cap.25. num.404.* & Pater Mendo *diſp.33. cap.3. num.27. & 33.* qui reſpondet ad argumenta ſuperius adducta.

7. Idem etiam docet Bannez *in 2.2. D. Thom. quæ.60. art.5. dub.8.* Cardin. Lugo *de iuſtitia tom.1. diſp.21. ſect.7.* & Caſtrus Palaus *tom.5. tr.25. punct. vlt. §.1. n.7.* plures rationes adducens pro hac ſententia, qui poſtea quærit an Bullæ compoſitio poſſit etiam pro foro externo valere? Et contra Cordubam, Rodriquez, & Villalobos putat cum Acoſta, quod Commiſſarij poteſtas ad hanc remiſſionem, & compoſitionem faciendam reſtricta non ſit pro foro conſcientiæ, ſicuti fuit reſtricta poteſtas diſpenſandi in impedimento affinitatis. Qua ratione diximus, poteſtatem diſpenſandi in irregularitatibus, in interdicto, &c. pro vtroque foro prodeſſe: quia fuit ſub limitatione fori interni conceſſa. Verùm, vt hæc compoſitio in foro externo tibi proſit, & creditorem exigentem debitum poſſis exceptione compoſitionis repellere; debes, cùm compoſitionem, & remiſſionem obtines præmittere authoritate Commiſſarij informationem, te non poſſe creditori debitum reddere: vel quia non comparet; vel quia ita eſt abſens, vt moraliter ſit impoſſibile. Aliàs ſi hæc informatio compoſitioni non præceſſit; non poteris in foro exteriori aduerſus creditorem te tueri: quia non conſtat de compoſitionis iuſtitia. Ita Palaus.

RESOL. CLXXVI.

An Bulla Cruciata viuorum proſit in aliquo caſu iam mortuis? verbi gratia ad effectum nempè, vt in loco ſacro ſepeliatur, & abſolutio excommunicationis præſtetur, & conſequenter ſuffragia Eccleſiæ pro ipſo offerantur?

Et quid, ſi quis relinquat ſtipem præſcriptam in hunc finem, vt poſt ipſius mortem Bulla pro anima ſua ſumatur? Ex p.11. tr.8. & Miſc.8. Reſ.13.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Henriquez *lib.7. de Indulg. cap.20. num.8. in Gloſſa litera I, & Z,* docet

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 1. pro-

Pè finem, verſ. Moneor. & in tom. 5. tr. 1. Reſ. 209. in fine, à verſ. Y aunque.

docet enim poſſe accipi Bullam pro defuncto ad effectum vtrumque, nempe vt in loco Sacro ſepeliatur, & ab excommunicatione abſolutio illi præſtetur, & conſequenter ſuffragia Eccleſiæ offerantur pro ipſo, Trullench *in Bul. leg.* 1. §. 1. *dub.* 2. *num.* 6. non audet affirmare, id poſſe fieri, inconſultò Prælato; & *lib.* 1. §. 3. *dub.* 10. *num.* 1. ait, hoc non improbabile videri; & quamuis ibi ſolum agere videatur de ſepultura tempore interdicti præſtanda, tamen ratio, cui innititur, & verba quæ pro ſe ex P. Henriquez tranſcribit; idem probant de abſolutione ab excommunicationis vinculo defuncto impertienda.

2. Verùm huic ſententiæ non acquieſcam, & illam nunquam exiſtimaſſe probabilem aſſerit Antonius Eſcobar *in Theol. moral. tom.* 1. *lib.* 7. *ſect.* 2. *cap.* 19. *prob.* 7. *num.* 472. ſtantibus verbis Bullæ *Item conceditur omnibus ſupradictis, qui nec ibunt, nec mittent ſi de bonis ſuis, &c.* Et Bullæ Hiſpanæ illam particulam; *Por quanto vos dictes dos reales, &c.* Quæ quidem ad viuos, non ad defunctos manifeſtè diriguntur. At etſi mortuus poſſit ab excommunicatione abſolui, non tamen per Bullam, ſed ab eo, qui poterat dum viueret, vt docent Nauar. *c.* 26. *n.* 52. *& c.* 27. *n.* 171. Sayr. *in theſaur. l.* 1. *c.* 8. *n.* 10. Illam Bullæ clauſulam *perpende: Vt* poſſit eligere confeſſarium, qui eum etiam a reſeruatis Papæ abſoluere poſſit, mortuus quidem nec valet confeſſarium eligere, nec confiteri; ergo nec a cenſuris per Bullam abſolui.

3. Et ita hanc ſententiam præter Eſcobar tenet etiam Andreas Mendo *in Bull. Cruc. diſput.* 4. *cap.* 5. *num.* 24. Nec, ait, eſt ad oppoſitum ſufficiens congruentia quòd ille, ſi viueret, vellet equidem vt Bulla ſumeretur. Etenim ſi ipſe non ſumpſit, voluntas, quam haberet, nihil prodeſt, etiamſi animum eam accipiendi concepiſſet, quia realiter ipſe poſtea non accipit, aut ab alio ſumptam acceptat. A priori ratio eſt, quia in mortuo non manet voluntas virtualis, vel interpretatiua, quippè eo expirante, omnis voluntas circa hæc quæ quoad nos ſunt, expirat. Quare Pater Thomas Sanchez *diſp.* 28. *de matrim. à n.* 64. quem ſequuntur Pater Layman aliique recentes, docet caſu quo Epiſcopus facultatem præbeat alicui vt munus confeſſarij exerceat limitatione, donec voluero, expirante Epiſcopo, expirare licentiam, eo quod nec virtualiter maneat iam ea voluntas, à cuius perſeuerantia licentia dependebat. Secus erit, ſi limitet ſic, donec reuocauero; quia ad reuocationem requiritur actus poſitiuus, qui dum non habetur facultas perſeuerat. Nec poteſt fieri ad noſtrum caſum paritas ex eo quod etiam defunctus ab excommunicatione abſoluatur ad fruendum ſepultura Sacra: Nam ad hanc abſolutionem non requiritur acceptio ſeu acceptatio, (qualem adhuc requiſiuimus) ſed ſatisfactio partis hæredumque cautio. Et certo mihi in comperto eſt, ſi tempore interdicti quis obeat, vel excommunicatione reſeruata innodatus, inquiri illico, an Bullam iam habeat, longéque abeſſe à mente, & perſuaſione fidelium tunc ad eam accipiendam recurrere. Hæc Mendo; cui adhæreo.

4. Et ita hanc ſententiam veram exiſtimo, vt teneam etiam procedere ſi quis relinquat ſtipem præſcriptam in hunc finem, vt poſt ipſius mortem Bulla pro anima ſua ſumatur, nam in tali caſu, vt dixi, puto Bullam ei non prodeſſe etiam in ordine ad ſepulturam: Quia nunquam Bulla incipit eſſe vtilis, niſi realiter, & cum effectu ſumatur, ex alia verò parte intentio capiendi illam, & deſtinatio eleemoſynæ; non eſt formaliter acceptio Bullæ, ſed ſolum quædam veluti applicatio mediorum ad illam capiendam: ergo nequit defuncto prodeſſe, quamuis dum erat viuens ſtipem legauerit, & per conſequens aliquem influxum habuerit in ſumptionem ipſam, quæ fit poſt mortem: probatur iſta conſequentia, quia eo momento, quo Bulla ſumitur non inuenitur ſubiectum habile, ſeu capax, inde eſt vt inutiliter pro ipſo defuncto ſumatur. Et ita hanc ſententiam tenet Pater Bardi *in Bull. Cruc. part.* 1. *tract.* 2. *cap.* 4. *ſect.* 6. *num.* 98.

RESOL. CLXXVII.

An quis poſſit ſumere Bullam defunctorum pro duobus, aut pluribus?

Et an animam, quæ corpore ſoluta in Purgatorio eſt deſtinata, poſsit Pontifex ita liberare, vt neutiquam in Purgatorium ingrediatur. Ex p. 11. tract. 2. & Miſc. 2. Reſ. 43.

§. 1. EGo interrogatus de hoc caſu negatiuæ ſententiæ amiciſſimi Patris Bardi olim adhæſi, qui *in Bulla Cruciata part.* 4. *tractat.* 4. *cap.* 4. *ſect.* 2. *num.* 9. ſic ait: Dico quarto, Bulla iſta pro vno tantum defuncto applicari poteſt, & non pro duabus, aut pluribus. Probatur ex ipſo textu, vbi de vna tantum perſona ſingulari eſt ſermo; eſt etiam alia efficax ratio, quia ſi vna eademque Bulla pro pluribus defunctis poſſet applicari, impediretur ſubſidium pro bello contra infideles, ſi enim quis intentionem haberet indulgentiam huius Bullæ applicare, verbi gratia pro tribus defunctis, vnam pro illis ſumendo Bullam, diminueretur ſubſidium illud, quod reportaret Cruciata, ſi pro vno quoque diſtinctam ſumeret Bullam plures ſoluendo ſtipes. Ita ille.

2. Sed modò inuenio contrariam ſententiam docere Andream Mendo *in Bull. Cruc. diſput.* 36. *cap.* 1. *n.* 2. ſic aſſerens; Aduertendum eſt ſumentem hanc Bullam defunctorum poſſe determinate animam à Purgatorio liberandam; poſſe item eam à Deo determinandam relinquere; poſſe demum pro pluribus, vel pro omnibus Bullam hanc accipere, vt inter eas diuidatur fructus indulgentiæ, qui ſufficeret vnam liberare.

3. Nec obeſt, quod in Bulla Hiſpana defunctorum aſſeratur: *en fauor de la anima de &c.* quaſi deſignando reſtringendum eſſe accipientem ad animam determinandam: etenim id aſſeritur, quia ſemper, aut ferè ſemper, qui Bullam hanc accipit, in id intendit, vt aliquam animam determinatam à pœnis Purgatorij eruat; & vt intelligat accipiens ſe poſſe illam determinare: non tamen tollitur per hoc, quòd non determinet illam, & quod pro pluribus applicet hoc ſuffragium.

4. Poſteà in *Appen. diſp.* 4. *capit.* 10. *numero* 68. reſpondens ad argumenta Patris Bardi aſſerit, nullam vim ingerere, nam accipiens vnam Bullam pro pluribus, agnoſcit aut agnoſcere debet, omnes illas non liberandas fore à Purgatorio per eam ſolam Bullam (hanc enim cognitionem vel ruſticos habebit, cum videat plures Bullas pro pluribus defunctis accipi, quòd ſi per vnam Bullam plures animæ liberarentur à Purgatorio, vna pro omnibus ſufficeret) ſed quia non habet vnde plures Bullas accipiat, vel non vult accipere, & ex alio capite optat pluribus defunctis benefacere, hinc ſumit vnam Bullam pro illis, vt ſinguli aliquod leuamen pœnarum participent. Quare non minuitur ſubſidium Cruciatæ: nam vt ſinguli defuncti à Purgatorio liberarentur, plures Bullas ille acciperet: & ſtatuto apud ſe, vnam dumtaxat accipere, quod ſubſidium minuitur in eo, quod illam pluribus applicet? Minuitur quidem reſpectu ſingulorum, pro quibus Bulla applicatur, eius effectus; ſed hoc ab intentione applicantis dependet, qui, vt libere poteſt nullam Bullam defunctorum, & plures accipere, ſic valet ſuffragium inter plures diſtribuere. Quare laudauerim pauperes, qui non poſſunt erogare pro pluribus Bullis eleemoſynam, & pluribus ſunt defunctis coniuncti nexibus conſanguinitatis, gratitudinis, aut amicitiæ, ſi eis applicent Bullam, quam accipiunt.

cipiunt. Et fortaſſis creſcet ſubſidium Cruciatæ, ſi huius doctrinæ ſint conſcij, cum poſſit ſæpè contingere, plures nullam Bullam defunctorum accipere, cum poſſent aliquam ex eo quòd non valeant plures ſumere, & plures ſint defuncti, ad quorum leuamen conandum æquè tenentur atque adeò, ne vnum alteri præferant, nullam Bullam accipiunt. Hæc omnia Mendo, quæ licèt ingenioſè, & probabiliter excogitata ſint; tamen ego non recedo à ſententia Patris Bardi, cum ſit magis conformis citatæ Bullæ, & modo loquendi omnium expoſitorum.

5. Obſeruandum eſt tamen hic contra Camillum *in expoſit. Bull. Defunctorum part. 2. cap. 9.* quòd accepta Bulla defunctorum pro Anima Antonij, mox è flammis eripitur; qoia indulgentia eſt totalis, & anima eſt in gratia, & effectus indulgentiæ eſt infallibilis (modo explicato ſuprà) conſequenter ſequitur, animam eius, cui indulgentia applicatur, è pœnis illico liberari. Ita ex Trullench P. Eſcobar *in Theol. mor. lib. 8. ſect. 1. c. 38. n. 825.* & alij. Et quidem ex parte animæ præter ſtatum gratiæ nulla alia diſpoſitio neceſſario requiſita deſideratur: ex parte verò indolgentiæ, cum totalis ſit, totius pœnæ pluribus criminibus expiandis addictæ exæquat grauitatem.

6. Sed non deſeram hic pro curioſis caſum curioſum apponere, quem excogitauit Pater Mendo *vbi ſupra diſput. 36. capite 3. num. 23.* An animam, quæ à corpore ſoluta in Purgatorium eſt deſtinata, poſſit Pontifex ita liberare, vt neutiquam in Purgatorium ingrediatur. Et affirmatiue reſpondet. Non enim, ait, reperio, cur nequat Pontifex ante obitum aſſerere, (ſi iuſta cauſa adſit) concedn indulgentiam plenariam per modum ſuffragij huic animæ, cum primum à corpore ſoluatur, illico ei applicandam, aut immediatè, aut medio opere, quod, vt conditionem exigo ab alio viuenti, ab hoc apponendam, antequam ille moriatur, vt ſtatim ſoluatur è theſauro Eccleſiæ quidqnid debeat. Quæ enim repugnantia eſt, vt indulgentia concedatur pro tempore ſequenti, ſicut & alia priuilegia ſic concedi poſſunt? Quod ſi ſic indulgentia concederetur, iuſta interueniente cauſa; certius eſſet quòd abſque pœnarum experimento anima bearetur, quam ſi in articulo mortis indulgentia plenaria ei fuiſſet conceſſa, & ab ipſa anima adhuc viuente obtenta nam per eam indulgentiam omnis pœna remittitur; ſed pœna correſpondens culpis remiſſis: poteſt autem contingere, moribundum non ſoluiſſe de aliquo, aut de aliquibus peccatis venialibus, eaque non fuiſſe remiſſa vſque ad inſtans poſt obitum: pœnaque pro eis debita non fuit per eam Indulgentiam relaxata; ſed eſt in Purgatorio ſoluenda: quod non contingit in caſu poſito, in quo indulgentia per modum ſoffragij applicetur pro primo inſtanti poſt mortem, in quo omnis culpa, ſi aliqua reſtabat, remittitur, medio actu doloris, quem tunc elicere animam defuncti, affirmant plures, vel per Dei condonationem. Huc vſque Mendo.

TRACTATVS QVARTVS
DE IVBILÆO.

RESOLVTIO PRIMA.

A quo Epiſcopo debeat eſſe approbatus Confeſſarius per Iubilæum eligibilis?

Idem eſt dicendum, ſi ex vi Bulla Cruciata Confeſſarius ſit eligendus. Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 53. aliàs 52.

Sup. hoc in Reſ. & §. not. ſeq.

§. 1. PRIMA opinio aſſerit qoòd ſufficit approbatio Epiſcopi loci, in quo auditurus eſt Confeſſarius confeſſiones licèt pœnitens vi Iubilæi ipſum eligens ſit alterius Epiſcopatus. Ita Layman *lib. 5. tr. 6. cap. 11. n. 9.* Lezana *in qq. reg. c. 19. n. 4. & 19.* Floron. *de caſ. reſer. p. 1. c. 4. §. 12. n. 6.* Guttier. *in qq. can. lib. 1. c. 27. num. 6.* Campan. *in diuer. iur. canon. rubr. 12. c. 13. n. 77.* Homobon. *de exam. Eccl. part. 1. tr. 5. c. 3. q. 14. & 15.* Barboſa *de poteſt. Epiſcopi part. 2. alleg. 25. n. 15.* & alij.

2. Secunda opinio docet, qoòd ſatis erit ſi Confeſſarius fuerit approbatus ab Epiſcopo, ſeu Ordinario pœnitentis habentis per Iubilæum facultatem eligendi qoemlibet approbatum ab Ordinario, licèt non adſit approbatio Epiſcopi loci. Ita Sotos *in 4. diſt. 18. qu. 4. art. 3.* & alij, quos citat Boſſius *de Iubilæo ſect. 3. caſ. 2. §. 6. n. 20. iuncto §. 7. n. 212.*

3. Tertia opinio tenet ſufficere approbationem Epiſcopi eiuſdem Confeſſarij, ita vt Sacerdos à ſuo Epiſcopo abſolutè ſimpliciter approbatus ad audiendas cooſeſſiones poſſit vbique terrarum eligi ab habente facultatem eligendi quemlibet Confeſſariom ab Ordinario approbatum vi Iubilæi, licèt nun ſit approbatus ab Epiſcopo pœnitentis, vel loci. Ita Suarez *in 3. part. diſp. 28. ſect. 6. num. 10. & ſect. 7. num. 3. & 8.* Filliuc. *part. 1. tract. 7. cap. 9. num. 260.* Fagund. *prac. 2. lib. 7. cap. 2. num. 92.* & alij. Omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles.

4. Vnde ego abſolutè puto quòd concedente Bulla, vel Iubilæo, aut priuilegio Pontificis facultatem eligendi Confeſſarium approbatom ab Ordinario, Sacerdos ſiue ſæcularis, ſiue Regularis ſemel abſolutè approbatus à ſuo Ordinario Epiſcopo, ſiue ille Epiſcopus ſit originis, ſiue beneficij, ſiue domicilij, & ſiue ſit Epiſcopus pœnitentis, ſiue Confeſſarij, ſiue loci, vbi audiuntur confeſſiones, & conſequenter à quocumque Epiſcopo, ſeu Ordinario ſimpliciter approbatus, vi talis Bullæ & Iubilæi, vel priuilegij poteſt vbique terrarum licitè & validè eligi ſaltem quoad forum conſcientiæ. Et ita ego docui loquens de Bolla Cruc. *in 1. part. tract. 11. reſolut. 7.* cum multis Doctoribos quibus nunc addo Medinam *in 1. 2. quæſt. 19. art. 6. circa fin.* & Boſſium *de Iubil. ſect. 3. caſ. 2. §. 7. n. 215.* vbi *num. 225.* reſpondet ad quaſdam declarationes ſacræ Congregationis, & docet quòd vt prædictæ declarationes ad modum legis obligent in vtroque foro, non ſufficit vt ſint ſignatæ ſigillo ipſius Congregationis, ſed inſuper requiritur, vel quòd Papa det Breue, quo iubeat illas ſeruari, vel quòd Auditor Cameræ det monitorium in earum executionem, ſeu ſub cenſura mandet ſeruari. Ita ille, qood mihi non placet.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 17. & in tom. 8. tr. 1. Reſ. 4. §. Hæc. Sed lege alias Reſ. eius primæ not. pro firmãda doctr. huius Reſ. & in to. 6. tr. 1. Reſ. 14. §.

Digitized by Google

contra doctr. & in aliis eius annot.

placet. Nam ex decreto SS. D.N. Vrbani VIII. dictæ declarationes ſacræ Congregationis faciunt fidem in iudicio & extrà, ſi in authentica forma, ſolito ſigillo, & ſubſcriptione Eminentiſſimi Cardinalis Præfecti ac Secretarij eiuſdem Congregationis pro tempore exiſtentium munitæ fuerint, aliter minime. Verba autem decreti ſunt hæc. Cùm ad notitiam huius ſacræ Congregationis peruenerit, quàmplures declarationes, decreta, ſeu deciſiones ſub nomine eiuſdem ſacræ Congregationis abſque illius authoritate impreſſas in libris, ſeu aliis operibus circumferri & allegari, multáſque ex declarationibus, decretis, ſeu deciſionibus iuxta contingentiam caſuum, illorúmque qualitates, & circumſtantias, a ſe diuerſis temporibus factas, ſecundùm ea, quæ proponebantur, fuiſſe alteratas, immutatas, diminutas, ac forſan aliàs mentito S. Congregationis nomine confectas, nullóque propterea authentico ſigillo munitas., illáſque per Tribunalia tam in Vrbe, quàm per orbem circumferri & allegari, conſiderans eadem ſacra Congregatio Rituum, quantum detrimenti recipi poſſit ſi aliqua fides illis adhibeatur ex ſpeciali S S. D. N. Vrbani VIII. iuſſu mandat, & præcipit huiuſmodi declarationibus, decretis, ſeu deciſionibus, tam impreſſis, quàm imprimendis, ac etiam manuſcriptis nullam fidem in iudicio, vel extrà eſſe adhibendam, ſed tantùm illis, quæ in authentica forma, ſolito ſigillo & ſubſcriptione Eminen. Cardinalis Præfecti ac Secretarij eiuſdem Congregationis pro tempore exiſtentium munitæ fuerint. In quorum fidem hæc propria manu ſubſcripſimus, & ſigilli proprij S. Rituum Congregationis impreſſione communiri ac typis mandari iuſſimus. Dat. Romæ die 11. Auguſti 1632. C. Epiſc. Port. Card. Pius. locus † ſigilli. Iul. Riſpiglioſ. Secr.

RESOL. II.

An per Iubilæum ſit eligibilis in Confeſſarium Parochus, qui renunciauit beneficium, vel ab ipſo fuit priuatus?

Idem eſt, ſi per Bullam Cruciatæ dictus Parochus eligatur.

Et infertur, quod ſi Parochus beneficium amittit, vel illud relinquit per ingreſſum Religionis; poterit eligi virtute Iubilæi, quo pœnitenti conceditur facultas eligendi in Confeſſorem Sacerdotem approbatum.

Etiamque deducitur, quod Parochus poterit ei, qui antea erat Parochus dare facultatem audiendi confeſſiones in ſua Parochia.

Et docetur Parochum adhuc habentem beneficium Curati, non ſolum eſſe eligibilem per Iubilæum intra eandem Diœceſim, ſed extra & vbique terrarum. Ex p. 5. tr. 12. Reſol. 47.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 18. §. pen. & melius, & magis latè in alia Reſ. eius annot.

§. 1. NEgatiuè reſpondeo cum DD. quos ego ipſe citaui *in 1. part. tract. 11. reſol. 8.* loquens de Bulla Cruciatæ, quibus nunc addo Fagundez *præc. 2. lib. 7. cap. 2. num. 38.* Floronum *de caſibus reſeru. part. 1. cap. 4. §. 12. num. 7.* & Barboſam *de poteſt. Epiſcop. par. 2. allegat. 25. num. 18.* quia Concilium ad hoc vt Parochus reputetur idoneus ad confeſſiones, expreſsè requirit vt beneficium actu habeat, vt patet ex illis verbis, *niſi aut parochiale beneficium habeat*, & non addit, *aut habuerit*, ergo, &c. Et hanc opinionem ego teneo tanquam probabiliorem, & ita hanc ſententiam tenet etiam Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 2. cap. 2. dub. 7. num. 10.* qui tamen *num. 4.* meritò contrariam ſententiam probabilem vocat cum Villalobos, Ioanne de la Cruz, & Rodriquez, quibus adde Trullench *vbi infrà, num. 4.* quia talis Parochus habebat approbationem ab Ordinario, imò & ab ipſo iure, ſed per ablationem; vel amiſſionem etiam per litem beneficij parochialis ſolùm tollitur ei iuriſdictio, non verò approbatio: ergo manet eligibilis per Bullam. Conſequentia cum maiori & minori probatur, approbatio enim non habet neceſſariam dependentiam & connexionem cum parochiali illo beneficio: ergo non eo ipſo quòd aufertur beneficium, aufertur approbatio. Hinc autem inferunt primò quòd ſi Parochus beneficium amittit, vel illud relinquit per ingreſſum Religionis, poterit eligi virtute Iubilæi, quo pœnitenti conceditur facultas eligendi in Confeſſorem Sacerdotem approbatum, quia non amiſit ſimplicem approbationem, ea tamen poſita Papa per ſpeciale Iubilæi priuilegium ei confert iuriſdictionem. Inferunt ſecundò quòd Parochus poterit ei, qui antea erat Parochus, dare facultatem audiendi confeſſiones in ſua Parochia, quia hoc poterat ante Trident. concedere & ſimplici Sacerdoti, Tridentinum verò ſolùm addidit approbationem, quam adhuc ille retinet: ergo, &c.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 89. §. Nota etiam. & à lin. 7. §. 1.

Quoad hoc inf. in Reſ. 6. ex doctr. §. eius 2. propè fin. verſ. porque de ella. & in aliis eius annot.

2. Sed quicquid ſit de hoc, certum eſt Parochum adhuc habentem beneficium Curati, non ſolùm eſſe eligibilem per Iubilæum intra eandem Diœceſim, ſed extra, & vbique terrarum, & ita contra Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 11. num. 7.* Floronum *de caſ. reſeru. part. 1. cap. 4. §. 12. num. 2.* Homobonum *in exam. Eccleſ. part. 1. tract. 5. cap. 3. quæſt. 15.* & Guttierrez *lib. 1. qq. Canon. cap. 27. num. 21.* docet Trullench *in Bulla Cruciata, lib. 1. §. 7. dub. 4. num. 3.* Ioannes Valerus *in differ. vtr. fori, ver. abſolutio, differ. 1. num. 16.* Molfeſius *in ſumma, tom. 1. tract. 7. cap. 15. num. 89.* Fagundez *pr. 2. lib. 7. cap. 2. num. 36.* Suarez *tom. 4. in 3. part. diſp. 28. ſect. 4. num. 18.* Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 6. num. 8. in fine, & num. 7. initio.* Toletus *in ſumma, lib. 3. cap. 13. num. 6.* & alij. Et ratio eſt, quia huiuſmodi beneficiatus ex Concilio Tridentino nullam aliam approbationem requirit, præterquam quòd Parochiale beneficium habet, vt poſſit confeſſiones ſecularium audire. Quo ergo fundamento addemus vltra beneficium parochiale requiri etiam approbationem ſui Epiſcopi. Secundò probatur, quia, vt Suarez notat, Concilium quoad hanc partem non tam condit ius nouum, quàm retinet antiquum. nam de iure antiquo quilibet Parochus poterat eligi in Confeſſarium per quancumque facultatem, & per delegationem & commiſſionem propriarum ouium factam ab aliis Parochis. ergo & modò poterit, cùm idem ius omnino perſeueret, nunquam enim recedendum eſt à iure antiquo propter nouum, niſi quatenus id in eo exprimitur. Tertiò probatur, quia ſi extra diœceſim non poſſet eligi, nec etiam extra ſuam Parochiam intra eandem poſſet, cùm ex vi beneficij ſolùm videatur approbatus pro ſua Parochia, & nihilominus ex vi Concilij reputatur illa approbatio ſufficiens pro aliis Parochiis ſuæ Diœceſis, quia Miniſter publicus debet ſimpliciter reputari ſufficiens, vt ibi eligatur. ergo, &c.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Reſ. 13. §. vlt. à lin. 3. & hic ſup. in tr. 3. lege doctr. Reſ. 18 & ulterius §. eius not. primæ.

RESOL. III.

An in aliquo caſu ſit eligibilis per Iubilæum Sacerdos non approbatus ab Epiſcopo ſed à Parocho.

Et an Parochus poſſit ſuis ſubditis licentiam præbere, vt confiteantur cum Sacerdote approbato ab Epiſcopo alterius Diœceſis, ſecluſa prohibitione proprij Ordinarij? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 48.

§. 1. QVamuis verum ſit Parochi approbationem alicuius Sacerdotis non eſſe ſufficientem, quantumuis electus ſanctæ vitæ & doctrinæ ſit, vt inter multos probat Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 28. ſect. 4. num. 3.* Tamen Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 2. dub. 10. n. H.* cenſet ſatis probabile

Sup. hac prima doctr. huius textus latè in Reſ. not. ſeq. & in aliis eius primæ annot.

poſſe

Et pro Hebdomada ſancta contenta à in.7. huius §. in to.1. tr.3. Reſ. 14. ſignanter in §. Veniun.

poſſe Parochum in nonnullis caſibus, vt ſi nimium ſit fatigarus in Hebdomada ſancta, vel tempore Iubilæi, in quo concurrunt plures confeſſiones, approbare Sacerdotem doctum, ſi non ſit facilis recurſus ad Epiſcopum longè diſtantem. Er ita hanc ſententiam docuerunt olim duo lumina inclytæ Salmaticenſis Academiæ, Mancius, & Gallus, quos citat & ſequitur Henriquez *libro 6. capite 6. numero 2. in gloſſa lit. F, & G*, rationes autem pro hac firmanda ſententia recognoſcendæ ſunt penes de la Cruz *vbi ſupra*.

2. Notandum eſt vnum hîc obiter, & perpetuò menti tenendum, poſſe parochum ſuis ſubditis licentiam præbere vt confiteantur cum Sacerdote approbato ab Epiſcopo alterius diœceſis, ſecluſa prohibitione proprij Ordinarij, & ideo hac ſecluſa, quæ tamen adeſt in noſt a Synodo, poteſt Parochus Panormitanus exponere ad confeſſiones audiendas in ſua Parochia Sacerdotem Meſſanenſem, v. g. approbatum ab Archiepiſcopo Meſſanenſi, vel ab alio Antiſtite. Ita Ægidius Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 3. num. 15.* & alij, quos ego alibi citaui, quia talis Sacerdos ab aliquo Ordinario approbatus eſt capax iuriſdictionis delegatæ, & ex alia parte Parochi, habet integrum ius ſuum, quia ex parte ipſius Parochi per Tridentinum non eſt limitatum: ſicut ergo ante Tridentinum poterat Parochus vices ſuas cuicunque Sacerdoti idoneo, cuiuſcunque diœceſis eſſet, committere, ita & nunc poterit cuicumque Sacerdoti cuiuſcumque Diœceſis, approbato tamen ab Ordinario, committere, vel ſuo Parocho licentiam concedere, vt cum tali approbato confiteri poſſit. Vnde cùm facultas hæc à Parochis à iure illæſa maneat, ſolùmque ex parte perſonæ cui conceditur à Tridentino, ſit modificata, nimirum quòd ſit ab Ordinario approbata, & Concilium abſolutè & ſimpliciter ſine reſtrictione aliqua loquatur, poterit Parochus cuilibet approbato cuiuſcumque Diœceſis ſit facultatem concedere vt ſuorum ſubditorum confeſſiones excipiat. ergo, &c.

Alibi in to. 1. tr. 3. Reſ. 12. §. 1. à lin. 4. à verſ. Difficultas eſt. & in Reſ. 14. §. Tridem. & lege etiā in Reſ. not. ſecunda dicti §. & in Reſ. 17. & in alia eius anno. & in to. 7. tr. 2. Reſ. 84. §. Vnde.

RESOL. IV.

An per Iubilæum ſit vbique eligibilis in Confeſſarium ſecularis, vel Regularis approbatus tantum limitate ad paruum oppidum vel quoad perſonas?

Et quid, ſi ex defectu ſcientiæ ſit approbatus pro ſupradicto loco, & perſonis?

Idem eſt dicendum, ſi eligatur per Cruciatam. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 49. aliàs 48.

Quæ hic eſt in p. in tr. 3. Reſ. 24. per me & pro parte in alia Reſ. eius ſecunda not.

§. 1. DE hac quæſtione ego egi loquens de Bulla Cruc. *in 1. p. tract. 11. reſol. 10.* cum multis D D. quibus nunc addo Ægidium Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 2.* Ludouicum de la Cruz *in Bulla Cruc. diſput. 1. cap. 2. dub. 9.* & Angelum Boſſium *de Iubilæo ſect. 3. caſ. 2. §. 10.* vbi *num. 245. iuncto num. 238.* admittit abſolutè tanquam probabilem affirmatiuam ſententiam circa præſentem quæſtionem, quia verum eſt dicere talem Sacerdotem eſſe approbatum ab Ordinario, iuxta formam Concilij *ind. cap. 15. ſeſſ. 23.* vbi non exprimit neceſſarium eſſe, quòd Sacerdos vt ſit idoneus & eligibilis, ſit approbatus abſolutè abſque vlla limitatione, ſed tantùm requirit, quòd ſit approbatus ab eodem Epiſcopo, ſeu Ordinario. ergo vt prædicto modo poſſit eligi, ſufficit etiam quòd ſit approbatus pro tali, vel talibus perſonis, verſamur enim in materia fauorabili, ac proinde facienda eſt latior interpretatio ſeruata verborum proprietate.

2. Sed contraria ſententia eſt probabilior. Dico igitur quòd qui ex defectu ſcientiæ ſunt approbati in ſuo oppido, vel pro vno genere perſonarum, ab illis dumtaxat, & non ab aliis poſſunt eligi virtute Iubilæi, & ratio eſt, quia nequit virtute Iubilæi quis in Confeſſarium eligi, niſi ſit ab Ordinario ſimpliciter approbatus; ſed qui ad vnum genus perſonarum, id eſt, ruſticorum, ſeu ad vnum oppidum, in quo nec contractus, nec caſus difficiles euenire ſolent, eſt tantùm approbatus ex defectu ſcientiæ, non eſt ſimpliciter approbatus, imò potiùs reprobatus ad omnem alium locum, & ad omnes alias perſonas; igitur ab illis tantùm eſt eligibilis virtute Bullæ. Secundò approbatio non plus valet, quam pro illo, pro quo data eſt. ergo approbatus ad vnum tantùm locum, & ad vnum dumtaxat genus perſonarum, maximè ex defectu ſcientiæ, non valet in Confeſſorem eligi, niſi ab illis perſonis, pro quibus data eſt illi talis approbatio. Ita Trullench, & Ludou. à Cruz *vbi ſuprà*.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ § Tertia. & curſim in alia Reſ. eius annot.

RESOL. V.

An Religioſus ab Epiſcopo approbatus ſit eligibilis per Iubilæum, etiamſi à ſuo Superiore & Prælato per ſententiam priuatus ſit, ne confeſſiones ſecularium audiat?

Et an ſit probabile, etiam ſine Bulla, validè poſſe prædictum Religioſum ſecularium confeſſiones audire, virtute approbationis, & iuriſdictionis ab Ordinario conceſſa; etiamſi legitimè non fuerit Ordinario præſentatus, & per ſuum Superiorem per ſententiam prohibitus: Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 50. aliàs 49.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Io. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 6. dub. 2.* Rodriquez *in addit. ad Bull. Cruc. §. 9. num. 7. & 8. & in qq. regular. tom. 1. q. 60. art. 2.* cum aliis. Verùm nouiſſimè loquens de Bulla, quod idem eſt de Iubilæo, contrariam ſententiam docet Trullench *in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. dub. 6. num. 7.* vbi ſic ait: Exiſtimo Confeſſores regulares ab Ordinario approbatos quoad ſæculares, ſiue per ſententiam, ſiue per ſimplex mandatum à ſuis Superioribus prohibeantur, ne ſæcularium confeſſiones audiant, poſſe per Bullam validè eligi. Imò teneo probabile eſſe, etiam ſine Bulla validè poſſe ſæcularium confeſſiones audire virtute approbationis & iuriſdictionis ab Ordinario conceſſæ, etiamſi legitimè non fuerit Ordinario præſentatus, & per ſuum Superiorem per ſententiam prohibitus. Ducor, quia ſunt verè approbati, vt ſupponimus, & retinent adhuc iuriſdictionem in ſæculares, quod probatur primò, quia iuriſdictio non promanat à Prælato, ſed ab Epiſcopo, & conſenſus Prælati non eſt conditio neceſſaria, vt confeſſio validè, ſed tantùm vt licitè fiat. Secundò, quia Syluester & Sotus ſupracitati tantùm dicunt ſic prohibitos peccare, & non poſſe audire confeſſiones ſæcularium, non autem affirmant confeſſiones eſſe inualidas. Tertiò probatur, cùm habeant hanc approbationem ſecundùm iuris communis diſpoſitionem a Tridentino *ſeſſ. 25. cap. 15.* non eſt licendum Regularium Prælatos habere circa illam poteſtatem, niſi à iure, vel ex priuilegio eam habeant: at non conſtat eam habere ex iure, neque ex priuilegio, aut motu proprio. Nam Conſtitutio Iulij III. data Romæ *die 17. Ianuarij, anno 1555.* quam citat Rodriquez, & Conſtitutio Gregor. XIII. *die 3. Maij, anno 1575.* ſolùm volunt ne iuriſdictio, quam Prælati Regularium habent, & poſſunt conferre in ſuos ſubditos, in eos deriuetur abſque ipſorum Prælatorum licentia, non tamen dat facultatem vt poſſint approbatos ab Ordinario reprobare, & ab eis iuriſdictionem, quam erga ſæculares habent, auferre, & quamuis hoc ſit declaratum à

Sup. contēto in hac Reſ. ſup. in tr. 3. Reſ. 22. §. 2. & vlt. in princ. & in to. 7. tr. 1. ex Reſ. 122 lege doct. §. 1.

Greg. XIII.

à Greg. XIII. viuæ vocis oraculo pro Societate Ieſu, vt refert Henriquez *lib.3. de pæn. cap.6. num.6.* ex P. Claudio *in compen. ver. gratia.* §.2. dici poteſt hoc non conſtare; & dato quòd conſtet eſſe ſpeciale Indultum in fauorem Societatis Ieſu. Ita Trullench *vbi ſuprà*, adde quòd modò omnia viuæ vocis oracula per Bullam SS. Vrbani VIII. iam ſublata ſunt. Vide me ipſum *in 1.par.11.reſ.13.*

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 21.

RESOL.ª VI.

An per Iubilæum ſit eligibilis in Confeſſarium Prælatus Regularium non approbatus ab Ordinario loci?

Et quid extra Iubilæum, & Bullam Cruciatæ?

Et an Canonicus Pænitentiarius ſine ſpeciali Epiſcopi approbatione ſit eligibilis per Bullam, aut Iubilæum? Ex p.5. tr.12. Reſ.52. aliàs 51.

Sup. hoc latè ſup. in tr. 3. Reſ 20. & in tom 7. tr.1. Reſ. 143. §. vlt. in princ.

§.1. NEgatiuam ſententiam docet Suarez *in 3. p. tom.4. diſp.28. ſect.8. num.2.* Tamburinus *de iure Abbat. tom.2. diſp.6. quæſt.17.* Fagundez *pr.2. lib.7. cap.2 num.39* Et ratio eſt, quia Concilium Tridentinum loquitur de ſecularibus, qui habent beneficium parochiale, & non de Religioſis. Secundò, quia loquens de omnibus Religioſis, expreſsè ait illos debere eſſe ab Epiſcopo approbatos, vt poſſint confeſſiones ſecularium etiam Sacerdotum audire, idoneique Confeſſarij ſecularium reputari, vnde cùm huiuſmodi Prælatus Religioſus ſit, & non ſit ab Epiſcopo approbatus, ſequitur euidenter non eſſe eligibilem ad confeſſiones ſecularium licitè & validè audiendas, vt parum referr quòd in aliis iure æquiparetur Parochis, cùm conſtet de mente & ſenſu Concilij: Deinde ſi contraria opinio eſſet vera, ſequeretur Prælatos Regularium poſſe abſque vlla approbatione audire confeſſiones ſecularium etiam extra tempus Iubilæi. Et ita hanc ſententiam præter Doctores citatos tenet etiam Rodriquez *in Bull. Cruciatæ*, *§.9. num.4.* vbi ſic ait. [En la palabra de beneficio curado pareçe ſe incluyen todos aquellos aqoienes ſe les ha encomendado cargo de animas, como ſon los Guardianes, Prouinciales, y los otros Prælados de las Religiones, pues es coſa cierta, que el Concilio da por aprouados à los que tienen beneficio Paroquial, porque en ellos ſe les encomienda el cargo de las animas, ora ſe dè el beneficio por el Obiſpo, o por otro qualquiera que le pueda dar; y pues à los Prælados de las Religiones ſe les da cargo de animas mas eſtendido que à los Curas, parece que ſe ayan de tener por aprouado; empero aunque hombres doctos han tenido eſta opinion, à mi me parece que no ſe deue tener, porque della ſe ſeguiria que vn Cura de vn Obiſpado ſeria Confeſſor en todos los Obiſpados, pues ya tiene beneficio paroquial, y lo contrario ſe vſa, y la coſtumbre es muy buen interprete de la ley, y mas que los tales Prelados ſon Curas de Frayles, los quales no tienen neceſſitad de Curas tan letrados, como los ſeglares, y aſſi el Concilio Tridentino no los obliga à confeſſarſe con los approuados por el Obiſpo, como obliga à los ſeglares.] Ita ille.

Sup. hoc in tom. 7. tr.1. Reſ. 69. §. Tertiū. & §. vlt. & in Reſ. 87. & 343. §.2. & ſignāter 3. & in to. 1. tr. 3. Reſ. 24. §.1. & 2. & in tom. 3. tr.1. Reſ 39. §. Quintus caſus. & hic ſup. in tr. 3. Reſ. 20. §. vlt.

Sup. hoc Cura, & Parocho, in to.1. tr. 3. Reſ.11. & 13. recitā ter in §. vlt. à princ. & in Reſ. 23. §. Concedo. & hic ſup. in Reſ. 2 ex doctr. §.1. propè fin. verſ. Inferunt ſecundò.

2. Non deſinam tamen hìc adnotare affirmatiuam ſententiam docuiſſe olim præclara illa inclytæ Academiæ Salmaticenſis lumina, Mantium, Gallum, Bañes, Medinam, quos citat & ſequitur doctiſſimus Henriquez *lib.6. cap.6. num.2. in gloſſa lit. E, & F.* Cui adde Ioannem Valerum *in differ. vtr. fori, ver. nullitas, differ.5. num.5.* Salas in quadam lectura quoad habentes Bullam Cruciatæ. Et hanc ſententiam licèt loquatur cum formidine, ſpeculatiuè probabilem eſſe putat Ludouicus de la Cruz in expoſitione Bullæ Cruc. *diſputat. 1. cap.2. dub.11. numero 8.* Sed ſine metu non ſolum ſpeculatiuè, ſed etiam practicè probabilem eſſe putat nouiſſimè Angelus Boſſius *in tract. de Iubilæo ſect.3. caſ.2. §.2. num.53. in fine*, vbi ſic ait: Dixi *probabilius*, quia etiam prior ſententia eſt probabilis, ob rationem & auctoritates tot Doctorum, ac proinde in foro interiori quis poſſit illam in praxi ſeruare, etſi in foro exteriori Epiſcopi non permittetent. Ita Boſſius, & ratio eſt, quia nomine habentis beneficium parochiale, ſeu Curatum, videntur comprehendi omnes, quibus ratione dignitatis, vel proprij officij demandata eſt cura animarum, quales ſunt Generales, Prouinciales Religionum & Guardiani, ſeu Præpoſiti Monaſteriorum, atque adeò hi, ſicuti Parochi, iuxta Concilium erunt ſufficienter idonei, vt poſſint proximè eligi vi Bullæ, vel priuilegij in Confeſſarios. Confirmatur, quia non alia de cauſa Concilium Tridentinum admittit tanquam idoneos, & ſufficienter approbatos illos, qui habent parochiale beneficium, niſi quia ipſis eſt commiſſa animarum cura, ſiue cura fuerit commiſſa ab Epiſcopo, ſiue à quolibet alio valente curatum beneficium conferre. Nam, vt dictum eſt, eo ipſo quòd alicui animarum cura demandatur, ſufficienter declaratur idoneus ad confeſſiones audiendas: ergo cùm Prælati Religionum ex vi ſui officij ſit demandata cura, & etiam cum ampliori iuriſdictione, quàm Parochis, cenſendi ſunt iuxta Concillium ſufficienter idonei & approbati ad confeſſiones ſecularium audiendas, & præſertim quia dicti Prælati regulares ſunt communiter probatiores & digniores tam literis, quàm moribus, quàm plerique ex ſecularibus habentibus curata beneficia. Adde etiam quòd Canonicus pœnitentiarius ſine ſpeciali Epiſcopi approbatione eſt eligibilis per Bullam. nam eo ipſo quo eligitur in Canonicum Pœnitentiarium, ipſo iure impenditur ei approbatio ad audiendas confeſſiones. nam ad hoc munus ſpecialiter eligitur. ergo ſicut iſte ſine ſpeciali approbatione Epiſcopi eſt eligibilis per Bullam, ita & Prælatus Monaſterij. Imò maior ratio eſt de illo, quàm de Pœnitentiario, quia Pœnitentiarius non eſt propriè Parochus, nec Ordinarius, Prælatus verò ſic. Nec obſtat dicere, vt aiunt quidam recentiores, Pœnitentiarium recipere approbationem ab Epiſcopo eo ipſo, quo eum in Pœnitentiarium eligit. Neque, inquam obſtat, quia Pœnitentiarius & maximè in Eccleſiis Cathedralibus, non eligitur ab Epiſcopo, ſed à Capitulo, vbi plerumque eligitur contra Epiſcopi voluntatem.

Sup hac Bulla Cruciatæ

in Reſ. & §. nor. prima huius Reſ.

RESOL. VII.

An Confeſſarius eligendus virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi, debeat eſſe approbatus ab Epiſcopo, etiam quoad Regulares, ita vt non ſufficiat eſſe approbatum à Prælato Regulari ſuæ Religionis, vel alterius? Ex p.3. tract.2. Reſ.21.

§.1. AFfirmatiuè reſpondent Nald. *in ſum. ver. indulgentia, n.9.* Molfeſius *in ſum. tom. 1. tr.7. c.16. n.27.* cum Suar. *in 3. part. tom.4. diſp.28. ſect.6. n.11.* Henriq. *lib.3. de pænit. c.6. n.4. in Gloſſ. lit. K.* Homobonus *tr. de caſ. reſeru. part.1. c.6.* Lopez. *par.1. c.26.* Ledeſma *in ſum. tom.1. de ſacram. Pænit. cap.13. dub.6.* & hanc ſententiam amplexi ſunt Patres Societatis IESV, & & eam obſeruant in praxi, eo quod vbi eorum Prælatus concedit licentiam alicui ſubdito fruendi facultate eligendi Confeſſarium per Bullam aut Iubilæum, pro reſeruatis eligendus eſt approbatus ab Epiſcopo, teſte Henriq. *de indulg. c.22. n.3. in fine*, vnde non ſufficit eſſe approbatum à Prælato regulari.

Sup. hoc in duabus Reſ. ſeqq. & in to. 7. tr. 1. Reſ. 96. §. Et ita propè fin. & verſ. Nam Coriolanus, & ſeq. & in Reſ. 98. §. Sed hic.

2. Non

2. Non reticeam tamen contrariam ſententiam præter Rodriquez *in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 9. dub. 6. n. 9.* docere etiam nouiſſimè doctum Ioannem Valerum *in differ. vtriuſque fori, ver. abſolutio, differ. 1. n. 33. & ſeq.* vbi latè tractat hanc quæſtionem, & tandem in fine ſic aſſerit. Supradictis tamen non obſtantibus teneo negatiuam opinionem. Vnde dicendum eſt, quod per facultatem Bullæ Cruciatæ, & Iubilæum, nulla alia exigitur approbatio, quam illa Prælati Regularis, maximè ſtante dicta declaratione Clem. VIII. per quam tollitur omne dubium illorum verborum appoſitorum in plumbea Cruciatæ, & Iubilæi, ſcilicet approbati ab Ordinario. Si enim in omnibus, ſpectantibus ad confeſſionem Regularium, ſtandum eſt ſtatutis, & conſtitutionibus Ordinum, & Prælatorum diſpoſitionibus, ad quid quærimus, ſi vltra id requiratur approbatio Epiſcopi, cùm ſatis conſtet non requiri? nam ſi voluiſſet, dixiſſet *cap. ad audientiam, de decimis.* Ita Valerius. Et hanc ſententiam docent etiam ex aliis rationibus Fernandez *in exam. reſol. moral. part. 3. c. 9. §. 8. n. 7.* Zanardus *in direct. part. 1. de ſacram. Pœnit. cap. 21. q. 32.* Coriolanus *de caſ. reſeru. part. 1. ſect. 3. art. 16.* & alij, non ſolùm ſi regularis confiteatur approbato ſui Superioris, ſed etiam alterius Religionis.

RESOL. VIII.

Vtrum tempore Iubilæi Regulares teneantur eligere Confeſſarium non à ſuo Prælato, ſed ab Epiſcopo loci approbatum? Ex p. 2. tr. 17. & Miſc. 3. Reſ. 47.

Sup. hoc in Reſ. præteritis, & in aliis eius annot.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Molfeſius *in ſumm. to. 1. tr. 7. c. 16. n. 18. & 27.* Suarez *to. 4. in 3. part. diſp. 28. ſect. 6. n. 11.* Reginald. *in praxi, to. 1. l. 1. cap. 15. ſect. 2. n. 175.* Vega *in ſumma tom. 2. c. 7. caſ. 32.* Homobonus *de caſibus reſeruatis p. 1. c. 5.* & nouiſſimè Naldus *in ſumma, ver. indulgentia, n. 9.* & conſequenter aſſerunt, non lucrari Iubilæum, niſi peccatorum ſuorum confeſſionem faciant Sacerdoti, ab Epiſcopo loci approbato.

2. At Martino Bonacinæ *de Sacr. diſp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 25.* contraria opinio probabilis etiam videtur; nam verba in Iubilæo appoſita, quòd Regulares poſſint eligere confeſſarium ab Ordinario approbatum, non intelligenda ſunt priuatiuè; quaſi Summus Pontifex velit priuare pœnitentem iure ſuo, quo poteſt confiteri Sacerdoti approbato à ſuo Prælato, ſed potiùs intelligenda ſunt cumulatiuè, & ampliatiuè in fauorem ipſius pœnitentis; ita vt non ſolùm poſſit confiteri ſuo Parocho, aut alteri Sacerdoti, ſicut poterat ante Iubilæum, verùm etiam poſſit alium quemlibet Sacerdotem approbatum ab Ordinario eligere, quamuis ante Iubilæum non poſſet illi confiteri. Adde, quòd ſi contraria opinio eſſet ſequenda, ſequeretur multos defraudari fructu Iubilæi; cùm multa extent Religioſorum monaſteria, in quibus nullus confeſſarius ab Epiſcopo loci approbatus reperitur aut ſaltem ſequeretur cogi Religioſum è clauſtris exire ad emendicandum ſibi confeſſarium, quod non videtur iuxta benignam Summi Pontificis intentionem. Hæc Bonacina, & alij.

RESOL. IX.

An Religioſi tempore Iubilæi poſſint eligere Confeſſarium non approbatum ab Epiſcopo, ſed approbatum à Prælato Regularium.

Et an ſententia huius quæſtionis procedat quoad Nouitios?

Et an tempore Iubilæi Religioſi poſſint ſine Superioris licentia confiteri cum extraneis, ita vt non poſſit Superior prohibere ſuis ſubditis, ne confiteantur cum Sacerdotibus ſæcularibus, vel Regularibus alterius Religionis? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 37.

§. 1. Negatiuam ſententiam docet Fagundez *pr. 2. lib. 7. c. 2. n. 12.* Henriquez *l. 6. c. 6. n. 4. in gloſſa lit. K. & l. 7. cap. 22. n. 5.* ait. Quoad Regulares autem, qui Iubilæum conſequi volunt, non poſſunt eligere Confeſſarium ab ipſorum Superiore tantummodò approbatum, ſed neceſſe eſt, ſi volunt illud quærere, vt confiteantur vni ex approbatis ab Ordinario loci, modo quo dictum eſt ſuprà, hæc enim eſt conditio expreſſa Iubilæo, quæ omnino ſeruanda eſt, & facit ratio optima, quia Summus Pontifex potuit animaduertere Confeſſarios ſtrictiori calculo examinari, atque approbari conſueuiſſe ab Ordinariis locorum, quàm à Superioribus Regularium, & ideò de ipſorum ſufficientia confidens, eius munus in quo vices Pontificiæ ſubeundæ ſunt, illis potiſſimùm iure merito demandari voluit. Sic etiam literæ ſacræ Pœnitentiariæ ſolis Theologis, vel Decretorum Doctoribus, approbatis tamen ab Ordinariis locorum dirigi conſueuerunt; & tandem Superioribus Regularium non conueniunt verba illa in Iubilæo poſita Ordinariis locorum, vt palam eſt, ergo neque diſpoſitio eiuſdem Iubilæi competere poteſt. Ita Naldus, & ante omnes Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 28. ſect. 6. num. 11.* & nouiſſimè Fauſtus *de Iubilæo, lib. 4. q. 88.*

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & in aliis earum annotat. & lege §. non. ſeq.

2. Sed ego contrariam ſententiam non minùs probabilem eſſe puto, quam tuetur Homobonus, Coriolanus, Zerola, Sorbus, Bonacina, Zanardus, Sanctarellus, quos citat & ſequitur Alphonſus de Leone *tract. de Iubilæo, part. 2. n. 212.* Et hanc opinionem probabilem & tutam eſſe docet etiam Angelus Boſſius *de Iubilæo, ſect. 3. caſ. 3. n. 10.* Igitur quando Bulla Iubilæi dicit, quòd Sacerdos ſit ab Ordinario approbatus, verba illa *ab Ordinario*, intelligenda ſunt ſecundùm expoſitionem accommodam, ita vt nomine *Ordinarij* intelligatur Epiſcopus, ſi agatur de approbatione Confeſſarij pro audiendis confeſſionibus ſecularium; ſi verò agatur de Confeſſario pro audiendis confeſſionibus Regularium, intelligatur Prælatus ipſorum, & hanc opinionem procedere etiam quoad Nouitios tradit Ioannes de la Cruz, *de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 6. concl. 2. in fine,* & alij, ſatis quidem probabiliter.

3. Non deſinam tamen hîc adnotare Fillincium *to. 1. tr. 8. cap. 10. n. 275.* Polacchum *de Iubilæo, ſect. 42. n. 63.* & Lezanam *in qq. regular. cap. 19. num. 19.* docere negatiuam ſententiam eſſe ſequendam, quando in Bulla Iubilæi dicitur confitendum eſſe cum Confeſſario approbato ab Ordinario loci; affirmatiuam verò ſententiam veram eſſe, quando in Bulla tantùm dicitur approbatum ab Ordinario, ſed omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles.

Sup. contentâ in hoc § in tom. 7. tr. 1. Reſ. 343. §. vlt. ad mediũ à verſ. Vn Religioſo:

4. Notandum eſt etiam hîc contra aliquos quòd etiamſi in Bulla Iubilæi non contineatur clauſula derogatoria priuilegiorum, poteſt etiam Regularis eligere extra ſuum Ordinem Confeſſarium approbatum, modo quo ſuprà dictum eſt, dummodò in Iubilæo adſit generalis facultas eligendi Confeſſarium, ſpecificè comprehendens etiam Religioſos. Ita contra Fillincium, Pollacchum & alios docet probabiliter Angelus Boſſius *de Iubilæo, vbi ſuprà ſect. 3. caſ. 4. num. 17.* qui contra Molfeſium notat etiam cum Leone *loco citato, n. 209.* non poſſe Superiorem tempore Iubilæi prohibere ſuis ſubditis ne confiteantur Sacerdotibus ſecularibus, vel Regularibus alterius Ordinis, vnde poſſunt ſine Superioris licentia cum extraneis confiteri.

RESOL. X.

An quicumque Confeſſarius ab Ordinario approbatus poſſit tempore Iubilæi abſoluere Moniales à peccatis, vel à caſibus, & cenſuris reſeruatis? Ex part. 3. tract. 2. Reſ. 29.

Et ad literam ibi in tract. 4. Reſ. 153. aliàs 154. Sed hic vna tantum Reſ. tranſcribitur.

Sup. hoc in Reſ. ſeq & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 348. §. ſed difficultas.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet Bonacina *de Sacram. diſp. 5. q. 7. punct. 4. §. 1. n. 22. in fine.*

2. Sed aduerſus illum inſurgit Fauſtus *de Iubilæo l. 4. q. 78.* & Alphonſus de Leo, *etiam de Iubilæo, part. 2. q. 9. n. 25.* Quia Confeſſariis prohibitus eſt acceſſus ad Monaſteria Monialium, & ideo Roman. Pontifex non intendit dare iuriſdictionem illi Sacerdoti, qui habet aliquod impedimentum. Hinc in praxi rationabiliter obſeruatur pro bono regimine Monialium, quod dum virtute Iubilæi habent Moniales facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, tenentur deſignare Confeſſarium, Ordinario ipſarum, & ſolent Abbatiſſæ congregare Moniales, & ab eis habere votum quoſnam Confeſſarios gratos habeant: & ſic nominant tres, quatuor, vel plures, quorum nomina mittunt ad eorum Ordinarium, vt ab eo omnes, vel prout ei libuerit, approbentur, & impertiatur eis licentiam accedendi ad Monaſteria; ſic enim Ordinarij ſciunt perſonas, accedere volentes ad Monaſteria, ne ſub prætextu earundem licentiarum, accederent ad vana colloquia facienda, & non ad audiendas confeſſiones Monialium; cum omnis conceſſio intelligatur facta in ædificationem, non autem in deſtructionem Regularis obſeruantiæ. Et hæc omnia notat, & docet noſter Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 31.* & poſt illum Ioannes Suarez *in Enchiridio, caſ. conſc. lib. 5. ver. Indulgentia, §. tempore Iubilæi.*

RESOL. XI.

An Moniales tempore Iubilæi poſſint eligere quoſcumque Confeſſarios ab Ordinario approbatos, etiam ſi in particulari non ſint ad earundem Monialium Confeſſiones deputati ab Ordinario? Ex p. 5. tract. 12. Reſ. 12.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in alio §. eius annot.

§. 1. PRo negatiua ſententia ego ipſe *in 3. part. tr. 4. reſol. 154.* adduxi Molfeſium, Leonem, Fauſtum, & Ioannem Franciſcum Suarez, quibus nunc addo Georgium Pollacchum *in Bull. Iubil. Vrbani VIII. ſect. 41. n. 8.* vbi ſic ait. Aduertendum hic confeſſiones Sanctimonialium nec hoc tempore ampliſſimi Iubilæi nullum Confeſſarium etiam Regularem audire poſſe, licèt quoad alios fideles ſit approbatus, ſine expreſſa & peculiari licentia Ordinarij ipſarum Sanctimonialium. Ita ille, aſſerens hoc eſſe determinatum à ſacra Cardinalium Congregatione.

2. Sed ego maxima quærens diligentia ſupradictam ſacræ Congregationis declarationem adhuc illam minimè potui inuenire, ideo non deſinam hic adnotare affirmatiuam ſententiam circa præſens dubium, præter Bonacinam à me *vbi ſuprà* citatum, docere nouiſſimè Angelum Boſſium in ſuo erudito *tract. de Triplici Iubilæo, ſect. 3. caſ. 5. n. 2.* & Laurent. de Peyrinis *in priuileg. Minim. tom. 3. c. 4. ſuper conſtit. Leon. X. n. 4.* vbi ſic ait. Ego puto poſſe Moniales tempore Iubilæi generalem facultatem concedentis omnibus vtriuſque ſexus Chriſtianis, etiam Regularibus eligendi Confeſſarium ab Ordinario approbatum, eligere ſibi Confeſſarium à ſolo Prælato Regulari approbatum, ſi electus ſit Regularis, vel ab Epiſcopo, ſi ſit ſecularis, & hoc ſiue Moniales ſint ſubiectæ Epiſcopis, ſiue Prælatis Regularibus nec eſt neceſſe quòd Moniales Regularibus ſubiectæ Confeſſarium eligant ex ſua Religione, ſed poſſunt eligere ex quacumque. Moueor quòd Iubilæum eſt gratia ampliſſima totum mundum exhilarans, quam facit Papa, theſaurum Eccleſiæ aperiens omnibus Chriſti fidelibus pro conſolatione animarum ſuarum. Cum enim inter Chriſti fideles connumerari debeant Moniales, & Papa eas non excludat, non eſt cur nos excludere eas debeamus, cùm maximè priuilegium Principis ampliandum ſit, & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, & gratiæ potius ſint ampliandæ, quàm reſtringendæ, & maſculinum fœmininum includat, præſertim ſi eſt fauorabile. Nec obſtat conſtitutio Greg. XV. & Declaratio Congr. Cardin. Nam non loquuntur in hoc caſu Iubilæi, ſed ſolùm in caſibus ordinariis; imò ex dictis magis confirmo meam ſententiam, nam cùm minutatim diſponat ibi Congregatio circa Confeſſarium Monialium, de hoc tamen caſu Iubilæi ordinario & notiſſimo nihil dicit. Vnde coniectandum eſt quòd de Iubilæo noluit intelligi quæ ibi diſponuntur, & ſaltem Confeſſarij ab Ordinario approbati non videntur excludi, quia Iubilæum quoad hoc punctum eligendi Confeſſorem, nihil Monialibus prodeſſet, & poſt Bullam Vrbani VIII. *Pontificia ſollicitudo*, quæ habetur *tom. 4. Bullar. in eius conſtitut.* 16. §. 5. *fol.* 249. hic punctus non habet ampliùs difficultatem, cùm Pontifex concedat expreſſè Monialibus, vt tempore Iubilæi poſſint ſibi aſſumere Confeſſarium approbatum ab Ordinario loci. Hæc Peyrinus *loco cit.*

RESOL. XII.

An Superiores Regularium poſſint pro ſuis ſubditis promulgare Iubilæum, non expectata promulgatione Epiſcopi Diœceſani, ſeu Parochi?

Et quid, ſi Epiſcopus, aut Parochus non mittit copiam, ſeu Breuiarium Bullæ Iubilæi?

Et an dici poſſit Papam Religioſos volentes acquirere Iubilæum ſubijcere Ordinario loci, non coactione, & læſione exemptionis?

Et an Prælatus Regularis duabus poſtquam authenticam habuit, Iubilæi notitiam hebdomadibus, poſſit eum indici, eſto Epiſcopus ſerius aut citius indicat Iubilæum? Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Reſ. 35. alias 33.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Boſſius *de Iubilæo, ſect. 4. caſ. 3. n. 7.* vbi ſic ait: Imò quoad Regulares exemptos quidquid dixerint Graſſius, & Leo locis citatis, non exiſtimo probabile, quod ipſi teneantur expectare publicationem Ordinarij loci, ſeu Parochi; nam Prælatus Monaſterij, vt ait Henriquez *loco citato* in Textu, & Gloſſa, cenſetur Ordinarius, vt promulget ſuis exemptis ab Epiſcopo. Ita ille.

2. Sed ego omninò exiſtimo non eſſe recedendum ab opinione negatiua Graſſij, & Leonis; & ideò opinionem Boſſij tutam non eſſe docet Bordonus *in Miſcellaneis, deciſ. 23.* Dicendum eſt itaque ſub nomine Prælatorum Eccleſiarum, & Ordinariorum locorum, non venire Superiores Regulares, niſi quando ea nomina ſimpliciter exprimuntur, materia eſt illis applicabilis; ſi enim ſic dicitur: Prælati Eccleſiarum, id intelligitur de ſæcularibus, *ex cap. Si quando, 8. de Offic. deleg. cap. Cum ab Eccleſiarum 3. de Offic. ord.* Cum enim iura volunt comprehendere Prælatos, vel Eccleſias Regulares exprimunt, vt videre eſt *cap. Nullus 28. capit. Si poſtquam 33. capite*

Quia

Digitized by Google

Quia ſæpè 40. de Elect. in 6. cap. Ordinarij 3. c. Quamuis 8. cap. Fin. de Offic. Ordin. in 6. ſub eo nomine igitur Eccleſiarum Prælatis, veniunt tantùm Abbates, Præpoſiti, & alij Prælati ſæculares nullius habentes propria territoria, & ſubditos etiam Laicos. Nomine verò: Quibuſcumque Ordinariis locorum in eadem Bulla Iubilæi, veniunt tantum Ordinarij Eccleſiarum ſæcularium: nam illud verbum *Locorum*, reſtringit nomen Ordinarij, tantùm ad ſæculares, cum excluſione Regularium, vt docent Plures cum Gloſſa *verb. Ordinario. extra. Vn. de prabend. Ioan. XXII.* quos pro ſe citat Floron. *capite 5. de Caſib. reſeruatis*, §. 4. §. *In contrarium.* Ad ſecundam, ex eo quod Bulla Iubilæi tranſmittitur à Procuratore Ordinis, non infertur, Superiorem acquirere ius illud publicandi, quia id in Bulla non exprimitur. Ad tertium, propter hoc, quod Regulares accipiunt Iubilæum ab Ordinario publicatum, non dicuntur ſubiici Epiſcopo, à quo ſunt exempti, ſed tantùm dicuntur lucrati Iubilæum ab eo publicatum; ſubiectio enim dicit coactionem, & quid odioſum; Regulares autem recipientes Iubilæum ab Epiſcopo publicatum non dicuntur cogi, neque facere aliquid ſibi odioſum, ideò lucrantur illud ſine læſione ſuæ exemptionis. Præterquam quod dici poteſt, Papam Religioſos volentes acquirere Iubilæum ſubjicere Ordinario, cùm Summus Pontifex Prælatis tantùm ſæcularibus præcipiat publicationem Iubilæi; vnde in fine Bullæ derogatur Apoſtolicis Conſtitutionibus, & priuilegiis Regularium, in quantùm poſſunt obſtare tenori Bullæ Iubilæi.

2. Vnde ex his omnibus, præter Doctores citatos, hanc ſententiam tenet etiam doctus, & amiciſſimus Pater Gregorius Gobat, *de Iubilæo duplici*, *cap. 21. n. 67.* vbi ſic ait: Rurſus quæres, an Prælati Regulares poſſint ſuis ſubditis promulgare Iubilæum? Reſpondeo id quidem cenſere Sà, *numero* 12. vnde conſequenter dicet, poſſe à Prælato Regulari duabus, poſtquam authenticam habuit Iubilæi notitiam, hebdomadis cum indici, eſto Epiſcopus ſeriùs, aut citiùs indicas. Ego tamen huic doctrinæ, ſi quidem extendatur etiam ad illos Prælatos Regulares, qui non habent propriam Diœceſim, ſeu Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſubditos ſæculares, ab Epiſcopi Iuriſdictione exemptos, non ſubſcribo: idcircò quod Bulla tertia lata, aliæque paſſim publicandi poteſtatem abſolutè faciunt, non quibuſuis Prælatis, ſed Eccleſiarum Prælatis, quo nomine non ſolent venire Prælati Regulares in communi. Vnde etiam habet Praxis, vt Epiſcopi Prælatis Ordinum etiam Exemptorum mittant copiam, vel breuiarium Bullæ Iubilæi. Quod ſi Epiſcopus non fungeretur hac in re ſuo Officio, potiore iure liceret Prælato Regulari, præſertim exempto, quod paulo ante licitum eſſe dixi Parocho. Ita ille, & ego.

RESOL. XIII.

An quando in Iubilæo conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus, & cenſuris reſeruatis Papæ, poſſit confeſſarius à caſibus Bullæ Cœnæ abſoluere?

Et vt quis poſſit abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ, an ſufficiat, vt in Iubilæo dicatur, quod conceditur facultas abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ, ſine expreſſa derogatione ipſius Bullæ? Ex parte 5. tractatu 12. Reſ. 34.

§.1. NEgatiuè reſpondent communiter. Ita Lauorins *de Iubil. p. 2. c. 28. n. 24.* Leo *de Iubilæo, p. 2. n. 40. & 41.* Suarez *de cenſ. diſp. 7. ſect. 5. n. 11. & diſp. 21. ſect. 3. num. 3.* Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 2. c. 12. num. 13.* Alterius *de cenſ. tom. 1. lib. 4. diſp. 4. c. 1.* Boſſius *vbi infrà n. 3.* & alij penes ipſos. Nam in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis non eſſet veriſimiliter in ſpecie conceſſurus, *c. in generali, de reg. iur. in 6.* & caſus contenti in Bulla Cœnæ habent ſpecialem quamdam grauitatem, propter quam non eſt veriſimile Pontificem velle illos concedere, niſi exprimat.

2. Non deſinam tamen hic adnotare quod nouiſſimè Angelus Boſſius *de Iubil. ſect. 1. caſ. 7. n. 2.* docet non eſſe improbabilem affirmatiuam ſententiam, quia, ait ille, facultas illa generalis abſoluendi à quibuſlibet caſibus Papæ reſeruatis, quantum eſt ex ſe, videtur ſe extendere etiam ad caſus contentos in Bulla Cœnæ, etiamſi non ſint expreſſi, dictio enim illa vniuerſalis *ab omnibus*, nullum excludit, ſed omnes comprehendit, præſertim in hac materia ita fauorabili reſpiciente bonum vniuerſale animarum, & lætitiam omnium Chriſti fidelium, in qua materia ſic fauorabili priuilegium eſt latiſſimè interpretandum; id quod etiam poteſt ſuaderi ex fine conceſſionis, qui eſt adeptio plenariæ Indulgentiæ, quam non poſſent omnes Chriſti fideles conſequi, ſi ad prædictos caſus non ſe extenderet illa facultas generalis abſoluendi à reſeruatis Papæ; clauſula autem illa reſeruationis abſolutionis à dictis caſibus Bullæ Cœnæ derogans omnibus priuilegiis, & indultis conceſſis, & concedendis, non videtur loqui de Indultis vniuerſalibus, nempe omnium fidelium, cuiuſmodi eſt Iubilæum omnibus Chriſti fidelibus conceſſum, ſed de priuilegiis & indultis reſpicientibus vel ſingulares perſonas, vel particulares vniuerſitates, vt ſunt Ordines Regularium, Monaſteria, Confraternitates, &c. Ita Boſſius. Sed penes me negatiua ſententia eſt certa, quia cum Summus Pontifex in Iubilæis Generalibus vult concedere caſus Bullæ Cœnæ, illos in particulari explicat, vt patet, ergo dum in aliquibus Iubilæis de illis mentionem non facit, euidenter apparet quòd talem facultatem nolit concedere, pendet enim hoc ex ſua voluntate.

3. Notandum eſt tamen hìc obiter contra Duard. *in Bulla Cœnæ, l. 3. §. 2. q. 1. n. 13. 35. & 36.* & Sigiſmundum à Bononia *in tract. de electione*, *dub. 69. n. 11.* vt quis poſſit abſoluere à caſibus Bullæ Cœnæ, ſufficit vt in Iubilæo dicatur, quòd conceditur facultas abſoluendi etiam à caſibus Bullæ Cœnæ, ſine expreſſa derogatione ipſius Bullæ, vel ſpecialis mentio dictorum caſuum in indiuiduo. Ita ex Soto, Graffio, Suarez, & Alterio docet Boſſius *vbi ſup. n. 9.* quia per illa verba ſatis explicatur intentio Pontificis, & ſpecialiter dicti caſus conceduntur, ergo.

Quamuis nō plenè ſup. hoc lege tamen in to. 5. tr. 8. ex Reſ. 29. doctrinā Reſpondens. & aliarū eius not.

RESOL. XIV.

An in Iubilæo poſſit Confeſſarius commutare vota peregrinationis Ieruſalem, ad limina Apoſtolorum, & D. Iacobum Compoſtellanum, ſi non exprimantur?

Et notatur diſcrimen inter votum Caſtitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua Pontifici reſeruata, quia illa duo priora relaxandi poteſtas non cenſetur conceſſa generali conceſſione, niſi exprimantur, hæc autem relaxandi poteſtas ſatis in generali cenſetur expreſſa. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 59. alias 58.

§.1. VIdetur prima facie negatiuè reſpondendum ex Suarez *de Relig. tom. 2. l. 6. de voto, c. 25. n. 4.* Sanchez *in ſumma tom. 2. lib. 4. c. 40. num. 16.* Fillincius *to. 2. tr. 26. c. 9. n. 274.* Layman. *l. 4. tr. 4. c. 8. n. 7.* & Lauorius *de Iubil. p. 2. c. 27. n. 6.* vbi docent in generali conceſſione diſpenſandi in votis non contineri ſupradicta vota, quia quæ ſpeciatim ſunt reſeruata, ea ſpecialem & expreſſam conceſſionem poſtulant, vt

habetur *in c. ſi Epiſcopus, de pœn. & remiſſ. in 6. & in Extrauag. & ſi dominici 1. & 2.* ibi, *ex ſpeciali licentia, & certa ſcientia noſtra, de pœn. & remiſſ.*

2. Verùm probabiliter alij aſſerunt, dicta vota comprehendi in illa generali conceſſione, niſi expreſſè excipiantur. Ita Sotus *de Iuſt. lib. 7. q. 4. ar. 3.* Sanchez *de matr. lib. 8. diſput. 9. num. 2.* & ex neotericis Ioan. Malderus, *in 2. 2. tract. 10. cap. 5. dub. 10.* vbi ſic ait. Nota tertiò diſcrimen inter votum caſtitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua Pontifici reſeruata, quòd illa duo priora relaxandi poteſtas non cenſeatur conceſſa generali conceſſione, niſi exprimatur; hæc autem relaxandi poteſtas ſatis in generali cenſeatur expreſſa. Ita ille. Et ratio eſt, quia horum votorum reſeruatio non eſt ita antiqua, ſicut reſeruatio votorum caſtitatis & Religionis, neque eſt tanti momenti, ergo non eſt accipienda tam ſtrictè, & cum tanto rigore, & ideo dicendum comprehendi in generali conceſſione commutandi omnia vota.

3. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Prima opinio eſt probabilior, ſecunda verò non caret ſua probabilitate; & certa eſſet, primò etiam quo ad vota caſtitatis & Religionis, ſi Papa concederet abſolutè generalem facultatem commutandi vota reſeruata, vel in votis reſeruatis diſpenſandi, quia ſatis exprimuntur explicata reſeruatione. Ita Suarez *vbi ſuprà, num. 5.* & Sanchez *num. 17.* Secundò certa etiam eſſet ſi Papa in facultate diſpenſandi in omnibus votis exciperet votum caſtitatis & Religionis, vt ſtylus eſt faciendi in omnibus Iubilæis. nam in tali caſu vota illa tria peregrinationis intelligerentur conceſſa, quia exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis. Ita Doctores citati.

RESOL. XV.

An vigore Iubilæi, Bullæ Cruciatæ, aut cuiuſuis alterius priuilegij ſit diſpenſabile votum Religionis ſtrictioris in Religionem minus ſtrictam? Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Reſ. 29. aliàs 27.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 96. & recitatee in alia Reſ. eius annot.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Suarez, contrà quam inuehitur Texeda *in Theolog. Moral. tom. 2. lib. 3. §. 4. contr. 10. num. 103.* vbi ſic aſſerit. Si roges, an Confeſſarius, qui vigore Iubilæi, aut Bullæ, aut cuiuſuis alterius priuilegij poteſt diſpenſare in omnibus Votis, & illa commutare, poſſit etiam diſpenſare, vel commutare Votum Religionis ſtrictioris in Religionem minus ſtrictam cauſis contingentibus vrgentiſſimis. Circà quam difficultatem fui conſultus, quamuis Alij multi contrariam partem ſequuti ſint, quia eſto Votum Religionis, & ob id reſeruatum, quod non venit ſub generali illa conceſſione, tamen. reſolui poſſe Confeſſarium Votum illud commutare, quod etiam modò affirmo, quia tunc exiſtente cauſa non commutat, nec diſpenſat in Voto Religionis, ſed dumtaxat in aliquo accidenti eius: & ideò ſi pœnitens fecit Votum ingrediendi Religionem Diſcalceatorum, & habet Infirmitatem, cum qua modus ille viuendi non compatitur, immò eſt maximè nociuus ad ſalutem, poteſt cum tali diſpenſare Confeſſor vigore talis priuilegij, vt aliam Religionem ingrediatur ſuauiorem, infirmitatique eius magis conſonam; quia conſtitutiuum eſſentiale Religionis, quod conſiſtit neceſſariò in tribus Votis eſſentialibus, idem eſt in omnibus. Ita ille, & ego.

RESOL. XVI.

An Confeſſarius vi Iubilæi poſſit diſpenſare vel commutare votum Religionis, vel perpetuæ Caſtitatis, quando non eſt tota materia voti?

Idem dicendum eſt de Epiſcopo.

Et poſtquam votum Religionis, vel Caſtitatis perpetuæ fuit à Summo Pontifice commutatum in materiam non reſeruatam, v. g. in eleemoſynas, in Confeſſiones menſtruas, &c. an poſſit Confeſſarius vi Iubilæi, & Epiſcopus hanc materiam commutationis non reſeruatam commutare in aliam materiam?

Idem dicendum eſt de quouis alio habente priuilegium ad diſpenſandum in votis. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 61. aliàs 60.

§. 1. VT e. g. quis vouet Religionem, aut eleemoſynam mille aureorum, quæritur an poſſit Confeſſarius hoc votum alternatiuum, cuius pars aliqua non eſt reſeruata, commutare; & difficultas maxima eſt, quando ſic vouens poſtea apud ſe ſtatuit non velle erogare eleemoſynam, ſed ingredi Religionem, & in hoc caſu tunc eſſe votum Papæ reſeruatum, nec poſſe relaxari, aut commutari ab Epiſcopo, vel à Confeſſario vigore Iubilæi, tradunt Doctores, quos ego citaui *in 1. p. tr. 11. reſol. 65.* quibus nunc addo Layman. *l. 4. tr. 4. c. 8. n. 12.* Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 111. & in alijs eius annot.

2. Non deſinam tamen hîc adnotare Angelum Boſſium, virum quidem doctum, *in ſuo tractatu de triplici Iubilæo*, contrariam ſententiam, tanquam probabilem docere, ſic enim ait *ſect. 2. caſ. 11. num. 2.* Non videtur carere probabilitate, quòd etiam poſt dictum propoſitum, ſeu efficacem electionem dummodo noua promiſſio materiæ reſeruatæ non fuerit facta Deo ſimul, vel poſt electionem, poſſit adhuc vouens mutato eo propoſito prioris electionis abſque peccato & violatione voti eligere alteram partem non reſeruatam, & conſequenter ſemper, ante, & poſt electionem materiæ reſeruatæ abſque noua promiſſione eiuſdem materiæ reſeruatæ poſſe Confeſſarium electum vi Iubilæi, & Epiſcopum tale votum alternatiuum commutare, & huius rei ratio eſt, tum quia etiam homini facta declaratio eiuſmodi propoſiti electiui, ſeu ſtatutæ electionis, modò non fiat per modum promiſſi, & facti ex natura rei, & ex iure naturæ, non videtur eam obligationem parere, vt re adhuc integra debitor à tali electione non poſſit reſiſtere, quidquid ſit de iure poſitiuo; tum quia etiamſi nudum propoſitum, ſeu decretum electionis Deus videat, non tamen proponendo cenſemur Deo loqui, aut ei indicare noſtrum propoſitum, ſed promittendo. Quare ſi propoſitum illud licèt efficax, & cum animo ſe obligandi elicitum ſit abſque promiſsione noua ſuperaddita voto priori, poterit adhuc abſque peccato & violatione voti arbitrio vouentis mutare, & vouens eligere alteram partem non reſeruatam. Nec enim etiam reſpectu Dei ſolum propoſitum efficax præſtandi aliquid in eius obſequium, tametſi cum intentione animóque ſe obligandi, ſi ſit nudum & abſque promiſſione, ita obligat, vt non poſſit is, qui proponit, citra culpam mortalem emittere propoſiti executionem. Neque etiam verum eſt nudum illud propoſitum, quo is, qui firmiter ſtatuit exequi partem reſeruatam voti alternatiui, eſſe nouam voti reſeruati emiſſionem, licèt tali propoſito poſſit noua promiſſio addi. In dubio autem an propoſito efficaci fuerit addita noua promiſſio, ſeu voti materiæ reſeruatæ emiſſio, cenſeo præſumendum fuiſſe nudum propoſitum. Hæc omnia Boſſius *loco citato*; ſatis quidem probabiliter, & ante illum hanc ſententiam docuerat etiam Malderus, quem ego ipſe citaui *in dicta reſol. 65. vbi ſuprà.*

3. Notandum eſt tamen hîc obiter contra Azorium, gloſſam, & Archidiaconum, id, quod alibi puto à me etiam notatum fuiſſe, poſtquam votum Religionis, aut caſtitatis perpetuæ fuit à Summo Alibi fuit notatum in Reſ. quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 122.

Pontifice

Pontifice commutatum in materiam non reſeruatum, v.g. in eleemoſynas, in confeſſiones menſtruas, &c. poſſe Confeſſarium vi Iubilæi, & Epiſcopum hanc materiam commutationis non reſeruatam commutare in aliam materiam. Ita Lauorius *de Iubilæo p. 2. c. 27. n. 202.* Tambur. *de iure Abb. tom. 2. diſp. 18. q. 8. n. 11.* Aragon *in 2. 2. q. 88. art. 12.* Malderus *in 2. 2. tr. 10. c. 5. dub. 11.* Sayrus *in Claui Regia lib. 6. cap. 12. n. 24.* Leſſius *lib. 2. c. 40. dub. 13. n. 105.* Sanchez *de matrim. l. 8. diſp. 9. n. 20.* & Pontius *de matr. lib. 8. c. 8. §. 2. num. 24.* vbi ſic ait. Sextò colligitur Epiſcopum etiam diſpenſare poſſe in materia in quam à Pontifice commutata ſunt prædicta vota reſeruata, & idem dicendum eſt de quouis alio habente priuilegium ad diſpenſandum in votis, quia poſt commutationem prioris voti materia non eſt reſeruata Pontifici. Ita ille, & ego. Nec valet dicere, Primò quòd ſubrogatum ſapit naturam eius cuius loco ſubrogatur, *l. 1. Cod. de rei vxoriæ actione.* Cùm ergo ſit votum caſtitatis, aut Religionis, cuius locò ſubrogatur materia illa, in quam facta eſt commutatio, reſeruata erit, ſicut votum caſtitatis, aut Religionis. Secundò, quia onus illud, in quod facta eſt commutatio, videtur impoſitum ex præſcripto Pontificis, in præcepto autem Superioris non poteſt inferior diſpenſare, *l. minor magiſtratus, ff. de arbitris.* Nam reſpondeo ad primum, illud axioma eſſe verum in fauorabilibus, non autem in odioſis, qualis eſt reſeruatio. Ad ſecundum reſpondeo non eſſe ibi peculiare præceptum Pontificis, ſed ex cauſa conceſſa eſt in gratiam vouentis facultas diſpenſandi, aut commutandi viro alicui docto, ea tamen lege, aut conditione, vt vouenti imponat pia aliqua opera, non tamen præcepit Pontifex illa pia opera ita manere ſub obligatione, vt non poſſit Epiſcopus ex cauſa in illis diſpenſare.

RESOL. XVII.

An Confeſſarius vi Iubilæi, vel Epiſcopus poſſit commutare votum perpetuæ Caſtitatis, vel Religionis metu leui extortum?

Idem eſt dicendum de votis emiſſis in periculo mortis, & naufragij.

Et an votum etiam ſolemne ex leui metu iniuſtè incuſſo editum in foro conſcientiæ ſit irritum? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 62. aliàs 61.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 94. & in aliis §. huius not.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet ex Syluestro Iulius Lauorius *de Iubil. part. 2. cap. 27. n. 187.* & Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto cap. 26. num. 4. & 5.* quia inuoluntarium, quod in tali voto inuenitur, eſt tantùm ſecundùm quid, quod non ſufficit ad tollendam reſeruationem, vt eſt clarum in votis emiſſis in periculo mortis & naufragij, in quibus inuoluntarium ſecundùm quid non tollit reſeruationem.

2. Verùm his non obſtantibus contrariam ſententiam tenendam eſſe puto cum Leſſio *lib. 2. capite 40. num. 31.* Henriquez *lib. 11. cap. 15. num. 8. in gloſſa lit. A,* Layman. *lib. 4. tract. 4. cap. 8. num. 11.* & Leo *de Iubilæo part. 2. quaſt. 17. ſect. 1. num. 97.* vbi ſic ait. Quæritur an poſſint diſpenſare Epiſcopi, & per conſequens etiam Confeſſarius virtute Iubilæi quando Religionis votum & caſtitatis fuerit metu leui emiſſum, loquimur enim hic de metu incuſſo ab extrinſeco, non autem de incuſſo ab intrinſeco, puta emiſſo ratione infirmitatis, naufragij, &c. quia hic metus non tribuit, ſecundùm communem Doctorum ſententiam, facultatem Epiſcopis, vt in noſtro tractatu, cùm de obligatione voti diximus, & reſpondetur affirmatiuè. Ita ille, & ratio eſt, quia talia vota facilis diſpenſationis eſſe debent, tum ob imperfectionem conſenſus, quippe aliquo modo extorti, tum etiam ob odium iniuſtè extorquentis, præſumendum non eſt Papam ſibi reſeruare velle. Adde, vt obſeruat Layman. *loco cit.* ex Nauarro & Rodriq. votum etiam ſolemne ex leui metu iniuſtè incuſſo editum in foro conſcientiæ eſſe irritum.

3. Sed circa caſus occurrentes in Iubilæo quoad commutationem votorum remitto me ad ea, quæ dixi *in p. 1. tr. 11. à reſol. 39. vſque ad reſol.* 85. loquens de Bulla Cruciatæ.

Quæ omnes hîc ſunt appoſitæ in præterito tr. 3. de Bulla Cruciatæ à Reſ. 69. vſque ad 122.

RESOL. XVIII.

An confeſſarius virtute Iubilæi, in quo datur facultas commutandi vota, exceptis votis Caſtitatis, & Religionis, poſſit commutare iuramenta pia Religionis, & perpetuæ Caſtitatis?

Et an dicta, iuramenta ſint reſeruata Summo Pontifici, vel tantum Epiſcopis? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 60. aliàs 59.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet in terminis Sanchez *de matr. l. 8. diſp. 13. n. 7. & in ſumm. to. 1. l. 4. c. 54. n. 21.* Layman. *l. 4. tr. 3. c. 11. n. 4.* & alij, quos ego ipſe citaui & ſequutus ſum *in 4. p. tr. 4. reſol. 69.* ex ratione ibi adducta.

Quæ hic eſt ſ. p. in tr. 3. Reſ. 92. & in tom. 8. tr. 4. Reſ. 79.

2. Verùm contrariam ſententiam non carere ſua probabilitate, ibi etiam probauimus, quam apertè docere videtur in terminis Iubilæi Alphonſus de Leon. *art. 2. q. 13. ſect. 1. n. 83.* vbi ſic ait. Quæritur primò an poſſit Confeſſarius commutare iuramenta Caſtitatis & Religionis; & Sanchez *p. 1. ſum. c. 54. n. 24.* videtur negare ex eo quòd dicta iuramenta reſpiciant aliquam promiſſionem Deo factam, induunt rationem votorum, & ſic pari paſſu cum illis ambulant, tamen concedit ipſe Sanchez contra aliquos, quòd dicta iuramenta non ſint reſeruata Summo Pontifici, ſed tantùm Epiſcopis, vnde videtur omnino affirmandum, quòd dicta iuramenta poſſit Confeſſarius commutare vi Iubilæi, omnia vota quæ poteſt Epiſcopus commutare auctoritate ordinaria. Vnde Sanchez, ſi hoc negaret, deberet probare etiam quòd poſſint commutare dicta vota vt Delegati Summi Pontificis, quod neque probat, neque probare poteſt.

Sup. hoc in Reſ. annot. præteritæ.

RESOL. XIX.

An Confeſſarius virtute Iubilæi habens facultatem diſpenſandi, & commutandi vota extendatur hæc facultas ad iuramenta promiſſoria Deo facta, vel ad vota iurata?

Et an vero, ſi facultas delegata diſpenſandi, aut commutandi eſſet limitata ad vnicum votum, tunc poſſit auferri iuramentum de eadem materia illi concommitanter adiunctum: Ex p. 5. tract. 12. Reſ. 58. alias 57.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 85. & in to. 3. tr. 2. lege doctrinam Reſ. 72.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Valentia *tom. 3. diſp. 6. q. 6. pun. 4.* Azor. *tom. 1. l. 11. c. 10. q. 2.* Leſſius *l. 2. c. 42. dub. 12. n. 60.* Sanchez *in ſumma to. 1. lib. 4. caſ. 53. num. 20.* & alij. Probatur hæc opinio, quia cùm conceditur priuilegium graue, non eſt laxè interpretandum, ſed ſtrictè. Si ergo conceditur facultas ad diſpenſandum in voto, non eſt extendenda ad vinculum iuramenti, iuxta regulam textus *in c. porrò: de priuileg.* Secundò, quia iſta ſunt vincula diuerſæ rationis, cùm autem conceditur maius, conceſſum intelligitur minus, ſi ſint eiuſdem rationis, vnde in diſpenſationibus matrimonij quoties impedimenta ſunt diuerſæ rationis, non cenſetur ſublatum vnum impedimentum minus ex ablatione maioris, & *in c. cui de non*

Sacerdotali, de præb. in 6. dicitur poteſtatem ex priui-legio datam ad prouidendum de maiori præbenda non eſſe extendendam ad minorem præbendam. Tertiò, quia quando conceditur priuilegium ad diſpenſandum in votis, ſolet in nonnullis concedi etiam ad diſpenſandum in iuramentis. Signum ergo eſt, neceſſarium eſſe tale priuilegium expreſſum. Hæc opinio eſt ſatis probabilis.

2. Sed ego contrariæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Baſilius Pontius *de matrim. l.8. c.11. num.5.* Suarez *de Religione tom.2. lib. 6. cap.14. à n.19.* Dico igitur delegatam poteſtatem in votis diſpenſandi, illáque commutandi, extendi tum ad iuramenta pia abſolutè facta, tum ad vota iuramento ex propoſito confirmata, tum etiam ad vota iurata, tametſi iuramentum & votum eiuſdem materiæ concomitanter ſe habeat; & ratio eſt, quia ſi ſolùm eſſet votum, diſpenſabile eſſet, etiamſi ſolum eſſet iuramentum, ex eo autem quòd ſint concomitantia illa duo vincula, vnum non mutat ſuam naturam ex conſortio alterius; vt ſi quis teneatur irregularitate ex homicidio caſuali, & ex voluntario, hæc coniunctio non tollit, quominus poſſit in caſuali Epiſcopus diſpenſare iuxta formam Tridentini, & hanc ſententiam probabilem vocat Filliucius *tom.2.tract.26.c.9. n.256.* & Sanchez *vbi ſuprà, & c.54.n.21.*

3. An verò ſi facultas delegata diſpenſandi, aut commutandi, eſſet limitata ad vnicum votum, tunc poſſet auferri iuramentum de eadem materia illi concomitanter adiunctum. Reſpondet Suarez *lib.6. de voto, c.14. n.vlt.* non poſſe tolli niſi adiunctum acceſſoriè: at verò Sanchez *l.8. de matr.diſp.2. c.53.n.21.* tenet poſſe vtrumque tolli, & ſuadet ratio adducta *n.21.* quia ſcil. ſublato voto, ſeu remiſſa promiſſione, tollitur etiam indirectè iuramenti vinculum.

RESOL. XX.

An virtute Iubilæi poſſit Confeſſarius commutare iuramentum ſoluendi vſuras, aut metu iniuſto extortum?

Et an poſſit Confeſſarius virtute Iubilæi commutare vota in fauorem tertij facta nondum tamen acceptata, vt v.g. ſi quis vouerit ſe daturum Calicem certæ Eccleſiæ, vel eleemoſynam certæ perſonæ, aut conſtruendam Eccleſiam, &c. ſine conſenſu illius, in cuius fauorem ſunt facta? Ex p. 5. tract. 12. Reſ.57. aliàs 56.

§.1. NEgatiuam ſententiam docet Ludouic. de la Cruz, Sanchez, & Suarez, quos citaui *in 4. p.tr.4. reſol.19.* quibus nunc addo Layman. *lib.4. tr.3. c.51. n.8.* vbi docet quòd facultas diſpenſandi in votis, aut illa commutandi, non attenditur ad relaxationem & commutationem iuramentorum, per quæ nullum ius parti, cui iuramenta præſtantur, acquiritur, qualia ſunt iuramenta adiecta contractui, in quo eſt turpitudo, vel iniuſtitia in creditore, vt eſt iuramentum factum homini ſoluendi vſuras, aut metu extorta.

Quæ hic eſt ſup. in tr.3. Reſ.84. & in aliis §. eius primæ not. primæ.

2. Sed licèt hæc opinio ſit probabilis, non minus probabilem contrariam exiſtimo, quam præter Trullenck, Ledeſmam, & Rodriguez, quos in dicta reſolutione citaui, tenet etiam nouiſſimè Boſſius *de Iubilæo ſect.2. caſ.6. n.4.* vbi ſic ait. His tamen non obſtantibus non caret magna probabilitate affirmatiua ſententia, quòd ſi facultas delegata circa vota extendatur ad talia iuramenta, cum iniuria, vel iniuſtitia extorta, quia cùm per talia iuramenta nullum ius, nulláque obligatio acquiratur homini, cui præſtantur, neque etiam ſecundariò; ſed tota obligatio oritur, ſeu acquiritur Deo, qui in teſtem inuocatur, ac proinde ſolus Deus ſit creditor, teneatúrque iurans ſeruare iuramentum ſolùm propter Dei honorem, & intuitu Religionis, iuramenta videntur verè induere rationem voti, votíſque æquiparari, & licèt iuramenta non ſint facta Deo, ſed homini, quoad obligationem tamen cenſentur tanquam iuramenta facta Deo, cùm obligent intuitu ſolius honoris Dei, ergo cui conceditur facultas relaxandi, vel commutandi vota, quibus promiſſio ſoli Deo acquiritur, cenſentur etiam concedi hæc omnia iuramenta, per quæ ſoli Deo obligatio acquiritur.

3. Notandum eſt tamen hîc obiter poſſe Confeſſarium virtute Iubilæi commutare vota in fauorem tertij facta, nondum tamen acceptata, vt, v.g. ſi quis voueret ſe daturum Calicem certæ Eccleſiæ, vel eleemoſynam certæ perſonæ, aut conſtructurum Eccleſiam in honorem talis Sancti, &c. In his caſibus poteſt Confeſſarius dicta vota in alia commutare, ſine conſenſu illius, in cuius fauorem ſunt facta. Ita Pontius *de matr. lib.8.c.8. §.1. n.8.* Filliucius *tom.2. tr.26. cap.9.n.257.* Barboſ. *de poteſtate Epiſcopi p.2. alleg.36. num.2.* Moneta *de commutatione vltimæ volunt. cap.6. num. 64.* & alij.

Sup. hoc ſ. p. in tr. 3. Reſ. 87. etſi liber lege aliâ cum annot.

RESOL. XXI.

An Confeſſarius virtute Iubilæi poſſit abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis?

Et an hoc etiam extendatur ad caſus, & cenſuras reſeruatas ab Epiſcopo etiam poſt Iubilæi publicationem? Ex p.3. tr.4. Reſ.148. alias 149.

§.1. NEgatiuam ſententiam docet Bonacina *de cenſ. diſp.1. q.3.art.15.n.10.* Coriolanus *de caſ. reſeru. p.1. ſect.3. art.15. num.7.* & alij. Ratio eſt, quia Clemens VIII. in Bulla quadam decreuit, ne vllus prætextu cuiuſcunque priuilegij abſoluat à caſibus reſeruatis Epiſcopo.

2. Sed hæc opinio refellenda eſt, & ideò meritò contrariam amplectuntur Zanardus *in direct. parc.1. de ſacram. Pœnit.c.21. q.34.* Florouus *de caſ. reſeru. part.5. c.4. §.8.n.7.* Henriquez *lib.13. c.14. n.9.* Vgolinus *de caſibus, tab.1.c.10. §.4.* Vaſquez *in 3. part. tom.4.q.92. dub.10.n.6.* Reginald. *tom.1.l.8.c.5. ſect.1.n.57.* Graſſius *p.1.l.4.c.15.n.28.* Suarez *de cenſ.diſp.7.ſect.5.n.10.* & alij; quia cùm in Iubilæis conferatur expreſsè abſolutio à caſibus reſeruatis Pontifici, à fortiori cenſetur conceſſa facultas abſoluendi à cenſuris, & caſibus Epiſcopalibus. Et hanc opinionem aliqui, & optimè quidem, extendunt ad caſus, & cenſuras reſeruatas ab Epiſcopo, etiam poſt Iubilæi publicationem.

RESOL. XXII.

An Confeſſarius virtute Iubilæi, Bulla Cruciata, aut alterius priuilegij poſſit commutare vota extra Sacramentalem confeſſionem?

Et ita faciendo, an Confeſſarius peccet mortaliter, per doctrinam, quæ in §.1. huius Reſolutionis traditur?

Ex quo etiam infertur, an Regulares teneantur per ſe, ſecluſo ſcandalo, obſeruare præcepta Synodalia, & an cenſuræ Synodales per Epiſcopum promulgatæ ligent Regulares?

Et deducitur, an verba imperatiua contineant præceptum?

Et quid dicendum eſt in Concilijs, & Decretis Pontificiis, an verba imperatiua ſemper accipienda ſint præceptiua? Ex p.5. tr.12. Reſ.36.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam eſſe probabiliſſimam & tutam in praxi, ſatis docui *in 3. p.tr.2. reſ.9.* & iterum *in 4. p. tr.4. reſol.8.* cum multis Doctoribus, quibus nunc addo illos, quos citant,

Quæ nūc inueniētur in to.7. tract.

&

Ref 74. & 75. & ibi in Reſ. 263. §. vlt. & in to. 2. tr. 4. Reſ 78. §. Quarto. ad lin. 6 & hic ſup in tr. 3. Reſ. 69. & in omnibus his pro priuileg. Regularium, pro Cruciata & Iubilæo.

& ſequuntur Fauſtus *in theſ. Rel. l. 4. q. 55. num. 2. & 3.* Lauorius *de Iubilæo, part. 1. c. 27. n. 56.* Sanctarellus *de Iubilæo, c. 8. dub. 8.* Polacchus *de Iubilæo, ſect. 42. n. 66.* Homobonus *de exam. Eccl. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 22.* & nouiſſimè Angel. Boſſius *de Iubilæo, ſect. 2. caſ. 38. n. 3.* & Philippus de la Cruz, *in Theſ. Eccl. tr. 1. § 11. n. 10.*

2. Sed difficultas eſt an in hac Diœceſi Panormitana vbi in Synodo Eminentiſſ. Cardinalis ab Auria *p. 2. c. 4. num. 12.* ſic habetur. Caueant Confeſſores ne votorum commutationem extra ſacramentalem confeſſionem faciant; nam illud verbum, *caueant*, videtur inducere obligationem peccati mortalis, vt patet ex Decreto Clem. VIII. de caſuum reſeruatione, vbi dicitur. Caueant diligentiſſimè, ne ea notione, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerint, ad exteriorem gubernationem vtantur. In quibus verbis eſſe præceptum docet Caſtrus Palaus *tom. 1. tr. 3. diſp. 1. punct. 9. n. 3.* & in dicta Synodo *vbi ſup. n. 14.* ita etiam habetur. Caueant Sacerdotes Confeſſarij ne verbo, aut ſigno, aut alio quouis modo aliquatenus prodant peccatorem, vnde confeſſionis ſigillum violetur, in quibus verbis certum eſt præceptum adeſſe. Ergo dicendum eſt etiam verba ſupracitata, *caueant Sacerdotes ne votorum commutationem extra ſacramentalem confeſſionem faciant*, importare obligationem culpæ lethalis: vnde ſi Confeſſarius aliquis commutaret aliqua vota virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi extra Sacramentum, peccaret mortaliter.

Pro his verb. & præcepto in tom. 7. tr. 1. Reſ. 213. §. vlt.

3. Verùm non peccare mortaliter ego puto Confeſſarium non obſtante dicta prohibitione commutantem vota extra Sacramentum, cum hæc opinio, vt dictum eſt, probabiliſſima ſit, neque puto in illis verbis hoc prohiberi ſub obligatione culpæ lethalis, nam, vt alibi probatum eſt, cum Caietano *in 2. 2. q. 166. art. 9. circa ſolut. ad 2.* & aliis, verba imperatiua non continent præceptum, vel meliùs dicendum eſt, tunc continere præceptum, quando ex materiæ grauitate & neceſſitate id appareret, quæ ſi magna ſit, & grauiter à Legiſlatore fuerit ponderata, cenſenda ſunt verba præceptiua eſſe. Vnde *in Clem. exiui, de verborum ſignific. §. item quia, ver. Nos itaque ex materia grauitate*, ait Pontifex colligendum eſſe præceptum ex huiuſmodi verbis, quod etiam docuit Abbas, Felinus & Imola *in c. nam concupiſcentiam, in fin. de conſtit.* Ad auctoritatem verò deſumptam ex Decreto Clem. VIII. dico quòd verba imperatiua in Conciliis, & Decretis Pontificum ferè ſemper accipienda ſunt vt præceptiua, vt tradit Vaſquez *in p. 2. diſp. 158. cap. 2. n. 24.* & ex materiæ grauitate verbum, *caueant*, importare præceptum in d. Decreto Clement. VIII. clarè apparere dicendum eſt, quod non euenit in caſu prohibitionis, de quo loquimur. Et hæc omnia à fortiori procedunt quoad Regulares, qui, vt alibi probatum eſt, non tenentur per ſe, ſecluſo ſcandalo, obſeruare præcepta Synodalia, vt, me citato, tenet etiam nouiſſimè Merolla *in diſp. Theol. tom. 2. d. 4. c. 4. dub. 22. n. 306.* Vndè rectè Bariola *conſ. 32. per totum*, firmat quòd cenſuræ in Conciliis Synodalibus per Epiſcopos promulgatæ non ligant Regulares.

Alibi in to. 6. tr. 1. Reſ. 28. & 29. & in aliis earũ primarum annot.

Sup. his ſignater in Reſ. 1. not præteritæ, &c.

Alibi in to. 6. tr. 2. Reſ. 44. & in aliis eius primæ not.

RESOL. XXIII.

An tempore Iubilæi poſſit quis petere commutationem votorum, vel operum iniunctorum ab vno Confeſſario, & poſtea cum altero confiteri? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 51. alias 50.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 49. in fine.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè cum Henriquez *lib. 7. c. 10. num. 8.* Vegha *in ſumma p. 2. c. 7. num. 19.* Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 17.* & Lauorio *de Iubil. p. 1. c. 25. n. 37.* vbi ſic ait. Quando in Bulla iniungitur vt opera poſſint commutari per Confeſſarium electum, ſi quis iam elegit, & ab eo eſt facta commutatio, non tamen illi confeſſus eſt ſua peccata, ſed alteri, commutatio valet. Sic ille, & rectè quidem, nam in Bulla Iubilæi requiritur ſolùm vt commutans ſit Confeſſarius approbatus ab Ordinario, quod accidit in caſu noſtro, ergo, & ita declaraſſe Greg. XIII. teſtatur Henriq. *vbi ſuprà.*

RESOL. XXIV.

An ſi quis in Vigilia Natiuitatis ieiunaret, pro lucrando Iubilæo, ſatisfaceret ſumendo illam maiorem quantitatem, qua ſumi ſolet in dicta Vigilia, cum ieiunatur extra tempus Iubilæi?

Et ſupponitur in dicta Vigilia poſſe ſumi vncias ſexdecim in collatione ſerotina.

Et docetur, quod ſi aliquis ieiunaſſet, neſciens Iubilæum promulgatum, quod hoc non obſtante illud lucraretur.

Et aliqua alia pro ieiuniis Iubilæi adducuntur. Ex p. 11. tr. 7. & Miſc. 7. Reſ. 12.

§. 1. SVppono, in dicta vigilia (vt alibi probaui) poſſe ſumi vncias ſexdecim, & ita docet nouiſſimè Ioannes Henriquez *in pract. qq. ſect. 16. q. 5. n. 17.* vbi ſic ait, [Alguno Dotores afirman que eſto no es licito. Otros tienen que donde ay coſtumbre ſe puede hazer colacion en la Vigilia de Nauidad con todo, quanto vna perſona puede comer de todas frutas: Pero la opinion mas recebida es la de Azor, Fagundez, y Diana, los quales afirman, que caſi en todas partes ay coſtumbre de hazer colacion la vigilia de Nauidad con contidad doblada, que en los demas dias de ayuno: de modo que ſi en los demas ayuno ſe puede comer ocho onzas à colacion, en eſte dia ſe podran comer diez y ſeis.

Alibi inf. in tr. 6. Reſ. 112. à lin. 2. & in Reſ. 112. à lin. 2. & in Reſ. 113. & 114. §. 1. in fine, & in Reſ. 115. §. Notãdũ. in princ. & pro quantũ libuerit in Reſ. 3. huius not. in §. 3. &c.

2. Però ay dificultad en aueriguar ſi eſta cantidad ſe hà de entender tambien con los Religioſos, porque los mas afirman que eſta coſtumbre la ay en las Religiones, però Villalobos niega eſto, y Diana dize, *In noſtra Religione certum eſt non ſtare.* Pero verdad ſea, que vnos Dotores puede ſer que hablen de lo que ſe vſa en vna Prouincia, y otros del vſo de otra: y hablando del vſo de nueſtra Religion digo, que ſe vſa en eſta Prouincia del Andaluzia hazer colacion con las diez y ſeis onzas que dize Azor.) Imo plus addit nouiſſimè Remigius *pract. Confeſſ. t. 3. c. 4. §. 5. n. 1.* vbi ſic ait, Para que la colacion ſea licita, y ſe pueda tomar ſin pecado, ha da ſer moderada en cantidad, y calidad: y para euitar prolixidades permiten communmente los Dotores como *§. 2. n. 7.* diximos ocho onzas poco mas, o menos, aunque ſea de diuerſos manjares: y no pecaria mortalmente el que hizieſſe colacion algo mas larga con buena fè, y por tener mucha hambre. Es licito en viſpera de Nauidad hazer colacion dobada, que en los demas de ayuno; y aun quanto cada vno quiſiere, como ſea de coſas permitidas en colacion.] Ita ille.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ §. 1. à lin. 9. verſ. Sed me citato. & in Reſ 3. §. Sed. & in Reſ. 5. §. Notandũ. ad lin. 7.

Sup. hoc inf. in tr. 6. Reſ. 120. §. vlt. &c. & ſup. hoc al-quod plus cõtento in hoc textu, ibi in Reſ. 113. §. vlt &c.

3. Hoc ſuppoſito, ad quæſitum adductum negatiuè reſpondet Boſſius de Iubilæo *ſect 4. caſ. 18. n. 163.* ſic aſſerens; Conſequenter tali pacto in dicta Vigilia Natalis Domini, aut Paſchatis tam immoderatam ſumens collationem iuxta præfatam conſuetudinem, licet non violare præceptum de Eccleſiaſtico ieiunio, non tamen ſatisfaceret oneri ieiunandi ratione Iubilæi, ſicut non ſatisfaceret oneri ieiunandi ratione vel pœnitentiæ, aut voti, quia non verè ieiunaret. Hæc Boſſius.

Sup hoc inf. in tr. 6. Reſ. 111. §. At vt, paulò poſt initium, verſ. Talis veſpertina.

4. Sed ego contra illum puto cum Patre Bardi *in ſelectis l. 5. quaſt. 4. num. 2.* hunc talem etiamſi ea nocte ſumeret refectiunculam illam maiorem, ſatisfacere ieiunio ex voto, aut pœnitentia, quia dum non conſtat de oppoſita intentione vouentis, aut Confeſſarij imponen

ponentis pœnitentiam, cenſendum eſt votum fuiſſe emiſſum, & pœnam pro eo die à Confeſſario fuiſſe impoſitam eo modo quo ſeruari ſolent ad ſatisfaciendum Eccleſiaſtico præcepto; ex qua doctrina videtur inferendum hoc ipſum de ieiunio Iubilæi, cùm eadem ſit ratio in hoc de ieiunio ex voto, aut pœnitentia, ac de ieiunio Iubilæi. Et hanc opinionem ante Bardi docuerat doctiſſimus & amiciſſimus Pater Gobat *in ſuo erudito tr. de Iubilæo c. 28. q. 75. n. 201.*

Sup. hoc inf. in Reſ. 54. 5. Non deſinam hic obiter adnotare quod docet Quintanadueñas *de Iubilæo duarum hebdomadarum c. 8. n. 15.* [Si vno vuiera hecho voto de ayunar, ò el miercoles, ò Viernes, ò Sabado, ò todos los tres dias de la ſemana que gana el Iubileo, ò ſe los vuieran dado en penitencia, ò por otro qualquier camino eſtuuiera obligado à ellos debaxo de pecado mortal, cumplia con eſtos para el Iubileo. A que añado que ſi vno tenia obligacion à ayunar eſtos dias en la primera ſemana, y no en la ſegunda, ò al reues, puede dexar el ganar el Iubileo para la ſemana en que ſtà obligado à los ayunos, aunque lo haga con fin de cumplir con vnos meſmos ayunos con ambas obligaciones, y euitar el trabajo de los otros, porque entonces vſa de ſu derecho ſegun la ſentencia, que con Fagundez, y otros Dotores ſigue Diana *part. 1. tract. 9. reſ. 18. & 19.* Que vno puede por euitar el ayuno dexar el lugar donde obliga, y ir donde no obliga, y reſeruar para el dia de ayuno la obra trabajoſa, que le eſcuſa del aunque la pueda anteponer, y poſponer.] Hæc Quintanadueñas. Qui etiam *num. 14.* me citato admittit tanquam probabile, quòd ſi aliquis ieiunaſſet neſciens Iubilæum promulgatum, quòd hoc non obſtante illud lucraretur, præſertim ait ille, [ſi vno tuuiera vna intencion, ò propoſito, ò concierto general hecho con Dios N. Sig. (que fuera bueno hizieſſen todos) de que ſu animo, y voluntad es hazer todas ſus buenas obras con intencion de ganar todas las Indulgencias, y Iubileos, que à ellas applicaron los Pontifices, y de que el, y ellas ſon capaces.]

Quæ hic ſunt inf. in tr. 6. Reſ. 44. & 45.

Quintanad. cit. Dian. in p. 4. tr. 4. Reſ. 24. quæ hic eſt inf. in tr. 5. Reſ. 19.

6. Sed magis generaliter noſtram ſententiam docet Ioannes Pontius *in cur. Theol. diſp. 46. q. 15. concl. 4. num. 189.* vbi ſic ait: Non eſt neceſſarium, vt quis ſciat Indulgentiam conceſſam propter opera bona, ſed ſufficit, quòd ponat illa opera; Ita tenet noſter Portel, & poſt eum Cardinalis de Lugo. Ratio eſt, quòd nihil impedit quominus Eccleſia diſpenſet theſaurum Eccleſiæ facientibus talia opera, ſiue ſciant Eccleſiam id feciſſe, ſiue non. Ita ille.

RESOL. XXV.

An ad lucrandum Iubilæum ſufficiat, quod commutatio ieiuniorum ex iuſta cauſa fiat, v. g. Feria quinta?

Et an poteſtas commutandi opera Iubilæi ita ſe extendat ad præterita, vt poſſit Confeſſarius electus commutare omnia, & ſingula opera omiſſa? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 25.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Iulius Lauorius *tr. de Iubilæo p. 1. cap. 21. num. 35.* vbi ſic ait. Hæc commutatio à Confeſſore debet fieri feria quarta, non autem aliis diebus ſequentibus, ne dicatur commutari præteritum, quod amplius fieri non poteſt. Quòd ſi quis in prima hebdomada non ieiunauit ob impotentiam, ſi venerit die Dominico ad confitendum, vt dicat tale impedimentum, & impotentiam, videtur per ſupradicta quòd Confeſſor non poſſit commutare in alia opera pia. Ita ille, & ante illum Rodriquez *in ſumma tom. 1. cap. 165.* vbi ita aſſerit. [Se ha de notar que la commutacion del ayuno, y de las demas coſas ſe ha de hazer por el Confeſſor, no en el Viernes, ni en el Sabado, ſino en el Miercoles, porque la commutacion es de coſa, que vna perſona deue hazer, y eſtà obligado a ello para efeto de ganar el Iubileo, y porque no puede hazer la commutacion que pueda hazer y por eſto no ſe dize commutar lo ya paſſado, y que no ſe puede ya hazer por tanto dizen hombres doctos, que ſi el penitente tuuiere caſos reſeruados a la Sede Apoſtolica, y fuera la poſtrera ſemana del Iubileo, que nos es cierto que le puede abſoluer no le auiendo hecho la dicha commutacion; empero no teniendo caſos reſeruados bien le pueden commutar, pues en eſte caſo no ay peligro, y no baſta vn inconueniente que algunos ponen, conuiene à ſaber que puede el Confeſſor commutarle el ayuno en el Miercoles, y deſpues no le puede confeſſar, porque à eſto reſpondo, que baſta auerſe elegido para eſte efeto, y ſi deſpues no pudo o no quiſo confeſſarle, eſto fue coſa accidental.] Hæc Rodriquez.

2. Sed ipſe meritò ibi contrariam ſententiam probabilem vocat, quam ego abſolutè teneo cum Pollacho *de Iubilæo ſect. 42. n. 66.* Leone *de Iubilæo p. 2. num. 153.* Angelo Boſſio *de Iubilæo ſect. 1. caſ. 38. n. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. n. 6.* & Filliucio *tom. 1. tract. 8. c. 10. n. 271.* vbi quærit an poteſtas commutandi opera Iubilæi ita ſe extendat ad præterita, vt poſſit Confeſſarius electus commutare omnia & ſingula opera omiſſa, & reſpondet affirmatiuè, quod magis clarè apparebit ex ſequenti reſolutione. Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in alia eius prime nos.

RESOL. XXVI.

An qui omiſit ex malitia opera præſcripta in Iubilæo, poſſit vltimo die illud lucrari, & dicta opera à Confeſſario commutari?

Et an Confeſſarius pænitenti, qui viſitauit Eccleſias ſtatutis diebus, & die Sabbatho confitetur, ſi adſunt iuſtæ cauſæ, poſſit differre abſolutionem, & communionem vltra tempus in Bulla ſtatutum, per aliquot hebdomadas, & adducuntur duo caſus in textu huius Reſolutionis pro praxi huius quæſtionis? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 26.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Io. Præpoſitus, inſignis Theologus Societatis Ieſu, *in 3. p. D. Th. q. 14. de Indulg. dub. 10. n. 88.* vbi ſic ait. Aduerte quòd quando dicitur præſcripta opera poſſe mutari in alia, reſpectu eius, qui detinetur impedimento, non poſſint mutari reſpectu illius, qui carens iuſto impedimento neglexit præſtare opera præſcripta, qui enim negligit voluntariè implere conditiones requiſitas, moraliter loquendo non poteſt dici detentus impedimento, neque Pontifex per talem particulam cenſetur velle per Confeſſarium tali poſſe ſuccurri. Confirmatur, in Bullis communiter exprimuntur aliqua, quæ ſunt neceſſaria impedimenta, vt carcer, clauſura, & ſimilia, ergo poſtmodum ſub clauſula generali intelliguntur ſimilia iuſta impedimenta. Ex quo ſequitur quòd talis differens cõfeſſionem vſque ad vltimum diem, &c. non ſit capax promerendæ Indulgentiæ, & quòd Confeſſarius in tali circumſtantia non poſſit illum abſoluere à caſibus reſeruatis, vel mutare eius vota ex poteſtate ſibi conceſſa in Iubilæo. Ita Præpoſitus, ſatis quidem rigidè.

2. Vnde ſententiam affirmatiuam ego olim tenui, & nunc iterum teneo. Dico igitur quòd facultas commutandi opera Iubilæi ſe extendit ad præterita opera, non ſolùm ob legitimam cauſam ægritudinis, impotentiæ, &c. ſed etiam ex malitia omiſſa. Vnde hanc commutationem fieri poſſe die Dominico ſecundæ hebdomadæ, tradit Filliucius *tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 268. & 273.* Pollach. *de Iubilæo ſect. 42. n. 65. & 66.* Alphonſus Leo *de Iubilæo, p. 2. n. 186.* Sanctarellus *de Iubilæo, c. 7. dub. 1.* & alij aſſerentes poſſe Confeſſarium cum tali pœnitente diſpenſare, ſicut infirmo, nam quamuis ex ſua malitia

Olim in Reſ. quæ hic eſt infr. 38 & curſim in fine Reſ. præcedentis.

prædicta

prædicta opera non peregerit tempore conſtituto, tamen quando ad pœnitentiam accedit, verè dicitur impotens. Neque obſtat quòd voluntariè omittens non dicitur impeditus, *c. fin. de elect. & c. commiſſa, eod. in 6.* quia licèt ſit impedimentum in cauſa, tamen tunc non eſt voluntarium. Quare ſi quis peteret commutationem operum, vel dilationem conſecutionis Iubilæi, ob id ſolùm, quia non vult illo tempore lucrari, cùm tamen commodè poſſet, talis non eſſet capax illius diſpenſationis, quia non diceretur impeditus. Verùm ſi iam omiſiſſet opus tempori addictum, nec eſſet tempus illud agendi, & pœniteret, non diceretur impedimentum ampliùs voluntarium, ſed neceſſarium ex ſuppoſitione. Neque etiam obſtat quòd ſit elapſum tempus, cui addicta erant ieiunia, quia datur regulariter Confeſſario facultas differendi ſingula, & omnia opera, & hæc facultas, vt ſupponimus nondum expirauit.

3. Hinc rectè & doctè, vt ſemper ſolet, Angelus Boſſius *in tract. de Iubilæo, ſect. 1. caſ. 38. & 39.* duo firmauit. Primò quòd Confeſſarius pœnitenti, qui viſitauit Eccleſias ſtatutis diebus, & die Sabbatho confitetur, ſi dubitat probabiliter eum permanſurum in occaſione peccati, ſi tunc illum abſoluat, poteſt differre abſolutionem, & communionem vltra tempus in Bulla ſtatutum per aliquot hebdomadas, vt eruat illum ab occaſione peccatorum, & reddatur moraliter certus, quòd ad illa non redibit, & poſtea eum à reſeruatis abſoluere validè poteſt. Secundò quando quis ad finem Iubilæi vult confiteri, ſed ob longam confeſſionem, puta quia habet caſus valde difficiles & intricatos, Confeſſarius pro temporis anguſtia nequit illum integrè audire, poſſit idem Confeſſarius illum abſoluere intra tempus Iubilæi à cenſuris, & à caſuum reſeruatione, & differre abſolutionem peccatorum in aliud tempus, & finito tempore Iubilæi illum abſoluere, ita quòd vigore talis abſolutionis remaneat abſolutus, & conſequi valeat fructum Indulgentiæ Iubilæi. Sed ex his oritur pulchrum dubium?

Sup. hoc inf. in Reſ. 40. §. 1.

RESOL. XXVII.

An in Iubilæo extra tempus quadrageſimæ poſſit quis comedere lacticinia ſine Bulla Cruciata?

Et an poſſit adduci conſuetudo in contrarium?

Et an in dubio de tali conſuetudine, an fuerit introducta animo ſe obligandi, vel cauſa deuotionis, & honeſtatis, præſumendum ſit non obligare? Ex part. 3. tract. addit. Reſ. 20.

§. 1. PRo affirmatiua ſententia, quæ nimis laxa immeritò aliquibus viſa eſt *in part. 1. tract. 9. reſ. 6.* adduxi aliquos Doctores, quibus nunc addo Philippum de la Cruz, *in Theſ. Eccl. tr. 1. §. 20. n. 9.* vbi ſic ait. [Si los Iubileos vienen en quareſma ſe puede ayunar y cumplir cumiendo huevos, y coſas de leche teniendo bula: no porque lo pida el Iubileo, ſino por ſer quareſma, y entra año viniendo aunque no la tengan comiendo los dichos manjares, cumplen con los tales ayunos.] Sic ille. Nec poteſt conſuetudo in contrarium adduci, quia talis conſuetudo neſcio an ſit ſcienter & ſponte inducta, ſed ob frequentes Bullas, quas ferè omnes capiunt, puto viros ſimpliciores per errorem ſe obligare: & in Sicilia & in Hiſpania talis conſuetudo neſcio quo pacto poſſit probari, eo quòd abhinc quinquaginta annis maior pars populorum, quæ ſola poſſet & deberet conſuetudinem introducere ex priuilegio Bullæ comedit oua & lacticinia. Ergo circa hoc nullus vſus allegari poteſt, qui introduxerit conſuetudinem per modum præcepti, cum nullus fuerit vſus huius abſtinentiæ.

Quæ hic eſt inf. in tr. 6. Reſ. 50. & in fin. eius ſecunda not. & in Reſ. 56. §. 1. & in aliis eius annotat. & in Reſ. 55. in fin. 7.

2. Adde quòd in tali caſu non ſufficeret vſus & conſuetudo, niſi hæc facta fuiſſent animo ſe obligandi, ſunt enim hæc duo valde diuerſa, nam poteſt intendi per ſe vſus & conſuetudo, & non intendi animo ſe obligandi, ſed tantùm ex deuotione.

3. Et cùm hæc res ſit valdè dubia, an videlicet in tali conſuetudine ſi extaret, fuerit animus & intentio totius populi ſe obligandi ad talem abſtinentiam lacticiniorum, ſequitur inclinandum eſſe in eam partem, vt conſuetudo potius ſit deuotionis & honeſtatis, quàm obligationis, quia in dubio nemo præſumitur velle ſe obligare, & melior eſt conditio poſſidentis. Et ita hæc omnia præter Vaſquez, Sancium, Suarez, à me alibi citatos, tenet & docet nouiſſimè Ægidius Triullench, *in Bull. Cruciata, l. 1. §. 4. dub. 3. n. 4.* Alibi in Reſolutionibus not. præteritæ.

RESOL. XXVIII.

An ſi in Bulla præcipiatur tribus diebus ieiuniorum fieri orationem, eleemoſynam, &c. an iiſdem diebus facienda ſit?

Et an, quando expreſſè Bulla non dicit, vt oratio, viſitatio, & eleemoſyna fiat tribus diebus, ſed tantùm indeterminatè mandatur Eccleſiarum viſitatio, oratio, eleemoſyna, an ſufficiat ſemel viſitare, orare, & eleemoſynam facere, etiam die Dominico, non ſolum ante, ſed poſt Communionem? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 22.

§. 1. REſpondent affirmatiuè communiter Doctores. Nam opera in Bulla præſcripta non poſſunt anticipari, vel poſtponi, quia ad lucrandas Indulgentias ſeruanda eſt forma præſcripta; vnde in hoc caſu non valet regula illa quòd plus ſoluit qui ante tempus ſoluit, neque alia quòd nihil refert quid de æquipollentibus fiat. Ita Sanctarellus *de Iubil. c. 7. dub. 1.* Leo *de Iubilæo p. 2. n. 146.* Lauorius *de Iubilæo p. 1. c. 21. n. 8. & ſeq.* Reginald. *tom. 1. l. 7. c. vlt. n. 184.* Filliuc. *tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 255.* & alij.

2. Verùm his non obſtantibus Angelus Boſſius *de Iubilæo ſect. . caſ. 8. n. 9.* cum aliis docet probabile eſſe eum, qui ob probabilem ignorantiam, obliuionem, vel incogitantiam, ſiue inaduertentiam, vel imprudentiam abſque alia culpa & negligentia omitteret orare, ac eleemoſynam facere vſque ad Sabbatum, & tunc faceret eleemoſynas ac orationes notabiliter maiores, quàm tribus diebus facere tenebatur, ex quadam æquitate & tacita indulgentis, ſeu Papæ intentione lucrari Indulgentiam. Et veriſimile eſt Papam ſi de hoc caſu eſſet interrogatus ita pro ſua pietate reſponſurum. Vnde ex his infert ex Nauarro idem Boſſius, eum qui feria 4. facit eleemoſynam æquiualentem tribus diebus faciendam, lucrari Indulgentiam, ex eadem æquitate, & tacita concedentis mente. Adde, quia in his caſibus videtur impleri voluntas Papæ ordinantis eleemoſynam ad ſubleuamen pauperum.

3. Notandum eſt tamen quòd quando Bulla expreſsè non dicit vt oratio, viſitatio & eleemoſyna fiat tribus diebus, ſed tantùm indeterminatè mandatur Eccleſiarum viſitatio, oratio, & eleemoſyna, ſufficit ſemel viſitare, orare, & eleemoſynam facere etiam die Dominico non ſolùm ante, ſed poſt communionem. Ita Henriquez *l. 7. c. 10. n. 6.* & alij, quos citat & ſequitur Boſſius *vbi ſuprà num. 14.*

Sup. hoc inf. in Reſ. 32. §. Dico quarto. & in alio §. eius not.

RESOL. XXIX.

An quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentiarum præſcribitur ſimpliciter, & indeterminatè eleemoſyna, hæc facienda ſit ſecundum qualitatem perſonæ?

Et

Et quid eſt dicendum, quando in Bulla præcipitur eleemoſyna facienda iuxta facultates cuiuſque? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 14.

Sup. hoc in Reſ. ſeq in §. Notandū. & inf. in Reſ. 32. curſim in §. Dico igitur. & in eodem Leand. tamē hic cit. & in Reſ. 13. § vlt. & ſup. in Reſ. 59. tr. 2. §. De quantitate. curſim ad medium.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Nauarr. *in comment. de Iubil. notab.* 31. *n.* 34. Corduba *de Indulgent. lib.* 5. *quaſt.* 22. Lauorius *de Iubilæo, part.* 1. *cap.* 21. *n.* 46. & Reginald. *in praxi tom.* 1. *lib.* 7. *cap. vlt. q.* 4. *num.* 187. vbi ſic ait. Septimum documentum eſt Indulgentiam, quæ conceditur danti, vel facienti aliquid indeterminatum, vt auxilium præbenti, vel oranti, acquiri ab eo, qui dat, vel facit, prout ſuæ perſonæ congruit, nempè à paupere parum dante, à diuite verò dante multum. Ita ille.

2. Sed prorſus contrariam ſententiam tenendam eſſe puto, ideo ad propoſitum dubium negatiuè reſpondeo cum Fauſto *tr. de Iubil. lib.* 4. *q.* 49. Sanctarello *de Iubil. c.* 7. *dub.* 1. Leonc *de Iubil. p.* 2. *n.* 132. Suarez *in* 3. *part. tom.* 4. *diſp.* 52. *ſect.* 3. *num.* 3. *& ſeq.* Filliucio *tom.* 1. *tr.* 8. *cap.* 6. *num.* 166. Rodriquez *in Bulla Cruc.* §. 7. *num.* 4. & aliis. Dico igitur quamlibet paruam eleemoſynam etiam vnius oboli ſufficere ad lucrandum Iubilæum, dum non eſt determinata quantitas, & ratio eſt, quia illa conditio eleemoſynæ indefinitè propoſita per quamlibet eleemoſynam etiam minimam adimpletur, nam, vt Ariſtoteles *l. Periherm.* teſtatur, ad veritatem propoſitionis indefinitæ quælibet ſingularis ſufficit.

3. Sed quid dicendum quando in Bulla præcipitur eleemoſynam faciendam eſſe iuxta facultates cuiuſque? Aliqui apud Cæſarem Botronum *in obſeruat. ſup. Bull. Sixti V. fol.* 196. aſſerunt in tali caſu ſufficere ad lucrandam Indulgentiam, etiamſi diuites non ſolùm pauperes darent eleemoſynam minimam. Probatur hæc opinio, quia ſi non ſufficeret quælibet eleemoſyna, ſed eſſet facienda proportionatè iuxta qualitatem perſonarum & facultatum, fideles numquam poſſent ſcire ſe lucratos Indulgentiam, ſed ferè ſemper remanerent dubij de conſecutione, cùm difficillimum eſſet ſcire quantitatem eleemoſynæ qualitatibus perſonarum, & earum facultatibus proportionatam. Secundò, quia ſi eleemoſyna neceſſariò eſſet facienda ſecundùm qualitatem perſonæ, oporteret vt Reges & Principes darent pro eleemoſyna centum & millia ſcutorum, & ſic nimis difficilis redderetur conſecutio Indulgentiæ. Tertiò cùm Summi Pontifices concedunt Indulgentiam plenariam porrigentibus manus auxiliatrices ad fabricam alicuius Eccleſiæ, ſi verba deberent intelligi de eleemoſyna proportionata facultatibus cuiuſque & qualitati perſonæ, colligeretur tanta pecuniæ ſumma, quæ non pro vnius tantùm, ſed plurium Eccleſiarum fabrica ſufficeret, quod non eſt veriſimile id intendi à Papa, ergo, &c. Et hanc ſententiam probabilem eſſe putat Angelus Boſſius *de triplici Iubilæo, ſect.* 4. *caſ.* 21. *n.* 29. iuncto *n.* 35. qui *n.* 32. exponit hanc ſententiam, vt minima quantitas eleemoſynæ reſpectu cuiuſque non ſit menſuranda mathematicè, menſurando, vt aiunt, omnes cuiuſque facultates calamo & atramento, ſed moraliter & prudentis viri arbitrio, & in vniuerſum ſufficiet, vt detur eleemoſyna competens ſtatui iuxta eleemoſynam, quam homines talis ſtatus communiter ſolent facere extra Iubilæum, v.g. vir nobilis conſueuit dare in eleemoſynam Iulium vnum, talis etiam eleemoſyna ſufficeret ad lucrandam Indulgentiam, conceſſam ſub onere eleemoſynæ iuxta facultatem, & ſi iniunctæ fuerint tres eleemoſynæ, ſat erit, ſi det tres Iulios. Artifex conſueuit dare vnum ſolidum pro eleemoſyna, eleemoſyna vnius ſolidi ſufficiet pro lucro Indulgentię. Baro conuenit dare tres Iulios, Princeps ſcutum, Rex duos aureos, ſatisfacient & lucrabuntur Indulgentiam, ſi talem eleemoſynam erogent. Ita Boſſius.

RESOL. XXX.

An quando in Iubilæo Superior non vult aliquid dare pro eleemoſyna, poſſit illam ſubditus clam à Monaſterio accipere?

Idem eſt in prædicto caſu de Monialibus, vxoribus, filiis ſeruis, & mancipiis reſpectu Abbatiſſæ, Mariti, Patris, & Domini.

Et an, quando in Iubilæo eleemoſyna danda relinquitur vniuſcuiuſque arbitrio, ſufficiat minima?

Et an ſufficiat dando eleemoſynam illi, quem puto eſſe pauperem, cum re vera ſit diues, & fingat ſe pauperem?

Et an pauperes ficti obligentur reſtituere, quæ per eleemoſynas minimas acceperunt? Ex p. 10. tr. 15. & Miſc. 5. Reſ. 22.

Sup. hoc inf. in Reſ. 31. §. Dico tamen.

§. 1. NEgatinè nominatim contra me reſpondet Leandrus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *diſp.* 14. *quæſt.* 54. Quia in tali caſu vel dicendum eſt Religioſos etiam nouitios, qui non habent proprium, & non poſſunt aliquid dare, abſque eleemoſyna lucrari Indulgentias conceſſas ſub onere eleemoſynæ, vt nuper diximus de paupere, & tenet Graſſius *lib.* 2. *append. capite* 5. *numero* 58. vel quod faciliori, & tutiori via poſſint Indulgentias, & Iubilæum lucrari commutationem eleemoſynæ in aliud opus petendo. Ita ille.

2. Sed licet hæc omnia non reprobem, ſententiam tamen, quam docui iterum admitto, & illam me citato nouiſſimè docet Paſqualigus *in Praxi de Iubilæo deciſ.* 129. *num.* 6. Quia cùm ſuperior iniuſtè, & irrationabiliter procedat, poterit ſubditus aliquid de Monaſterio accipere, vt det pro eleemoſyna. Tunc enim illa voluntas non eſt voluntas Superioris, quia non eſt talis, qualis deberet eſſe, imo contraria voluntati rationabili, quam deberet habere, & ideò poteſt ſubditus operari ex præſumpta voluntate Superioris rationabiliter procedentis, & ex licentia ipſi debita. Rurſus cùm res, & bona Conuentus ſint deſtinata in vſum Religioſorum, & ſint in ipſorum commodum conuertenda ſecundum menſuram Regulæ, habet quiſque ius ad talem vſum; Vnde ſi ei denegetur, fit ipſi iniuria, quia Monaſterium ſe illi obligauit ad ipſum alendum, & ipſi prouidendum de neceſſariis. Vnde ſi ipſi iniuſtè ſubtrahantur neceſſaria, qualis eſt materia eleemoſynæ, pro Iubilæo, poterit propria auctoritate ſumere. Oppoſitum tenet Gobat. *de Iubil. cap.* 29. *num.* 217. quia aut Religioſus non tenetur ſi non habeat, aut poteſt aliquid dare ex iis, quæ ſibi permittuntur à Superioribus, vt icunculam, &c. Verum non excuſari ab eleemoſyna conſtat ex dictis *quæſtio.* 127. quia habet apud Monaſterium vnde largiatur eleemoſynam, & quamuis poſſit largiri icunculam, aut quid ſimile, adhuc poteſt capere de bonis monaſterij, quia habet ius ad vſum ipſorum quo rationabiliter priuari non poteſt. Adde quod dare icunculam, aut quid ſimile, non eſt actus miſericordiæ, cùm non ſubleuet miſeriam corporalem, atque adeò nec eleemoſyna, ſed liberalitas. Hucuſque Paſqualigus, cui adde me citato Lezanam *in Summa tom.* 4. *ver. Iubilæum, num.* 14. Quintanadueñam *in caſibus de Iubil. duarum hebdom. cap.* 9. *num.* 8. ſic aſſerentem. [Si el Prelado no quiere dar eſta limoſna, puede el Religioſo darla de los bienes de ſu vſo, ò del Conuento, ù de lo que otro le dè como iſea ſin eſcandalo. Lo meſmo ſe entiende de las Monjas, de las caſadas, hijos, y eſclauos reſpecto de ſu Superiores, Maridos, padres, y Señores.] Ita ille, & iterum ego.

3. Nec

3. Nec in tali caſu capere aliquid de Monaſterio in eleemoſynam pro Iubileo exiſtimo contra regularem obſeruantiam, vt probat Paſqualigus, *vbi ſuprà*.

4. Notandum eſt hic obiter Paſqualigum, *vbi ſuprà deciſ.* 133. docere eleemoſynam dandam pro lucrando Iubilæo quando relinquitur vniuſcuiuſque arbitrio non ſufficere minimam, ſed ego olim contrarium docui cum communi Doctorum ſententia, quam me citato nouiſſimè tenet Gobat. *de Iubilæo, cap.* 29. *q.* 79. *num.* 219. & me citato Leandrus *de Sacram. tom* 1. *tract.* 5. *diſputat.* 14. *quæſt.* 50. Lezana, *vbi ſuprà*, Cardinalis Lugo *de pœn. diſput.* 27. *sect.* 7. *numero* 114. vbi ſic ait. Dubitari poteſt nonò vtrum ſatisfiat dando illi, quem puto eſſe pauperem, cùm re vera ſit diues, & fingat ſe pauperem. Videtur enim non ſatisfieri, cùm re vera nihil detur pauperi, ſed ſicut eſt pauper exiſtimatus, erit eleemoſyna exiſtimata, quæ non ſufficit. Credo tamen ſatisfieri Iubilæo, alioquin cogeremur ad examinandum nimis neceſſitatem petentis, quod non ſatis conſonat Sanctorum Patrum conſiliis. Ratio autem eſt, quia non videtur de ſubſtantia eleemoſynæ, quod detur vero pauperi, ſed quod detur ad ſubleuandam miſeriam inopis, tunc autem datur verè ex tali fine: Ergo eſt verè eleemoſyna. Bulla autem moderna non dicit quod eleemoſynæ dentur pauperibus, ſed ſolum quod fiant eleemoſynæ.

Sup. hoc in Reſ. præterita & in aliis ſeius annot.

Sup hoc inf. in Reſ. 54. §. Notandũ eſt tamen hic, in fine.

5. Dices, non fit eleemoſyna niſi transferatur dominium vt diximus. In hoc autem caſu non transfertur, cùm non ſit animus donandi niſi vero pauperi. Reſpondetur regulariter in his eleemoſynis minutis eſſe animum transferendi dominium, licet propter dolum poſſit reuocari donatio, vt cum aliis obſeruat Leſſius *lib.* 2. *de iuſt. cap.* 18. *dub.* 17. Quare eiuſmodi pauperes ficti raro obligantur ad reſtituenda quæ ita acceperunt per eleemoſynas minutas præſertim cum aliæ cauſæ fuerint petendi, vel remendi de quo videri poteſt Molina, *tom.* 1. *de iuſt. diſput.* 210. §. *Dubitatur decimo, &c.* Ita ille, cui adde Quintanadueñam *vbi ſuprà, num.* 3.

Sup. hoc latè inf. in tr. 7. Reſ. 56. §. 1. 2. & 3. & ſeq. & tamen in §. 5. &c.

RESOL. XXXI.

An pauperes, qui non poſſunt ad lucrandas Indulgentias largiri eleemoſynam, egeant commutatione in aliquod opus pium, ſicut qui non poteſt ieiunare, vel Eccleſias viſitare, vel in tali caſu, an ſufficiat, ſi pauper curet, vt eleemoſyna ab alio detur pro ſe? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 15.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Dico 2.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Sanctarellus *de Iubilæo, cap.* 7. *dub.* 1. Leo *de Iubilæo, part.* 2. *num.* 72. Lauorius *de Iubilæo, cap.* 19. *num.* 6. & alij, quia ſeruanda eſt forma Bullæ pro lucranda Indulgentia; ſed Bulla pro opere iniuncto præſcribit eleemoſynam, ergo ſi non poteſt fieri eſt commutanda in aliud opus pium, ſicut qui non poteſt ieiunare, vel Eccleſias viſitare; & ſi contraria opinio eſſet concedenda, ſequeretur idem eſſe concedendum de eo, qui non poteſt ieiunare, vel ob tuſſim non poteſt communicare, nam in his caſibus non egeret commutatione.

2. Verùm his non obſtantibus negatiuam ſententiam docet Fauſtus *de Iubilæo, l.* 4. *q.* 55. Nauarr. *in Miſcellan.* 94. *num.* 1. Graſſius *in Append. l.* 2. *c.* 5. *n.* 58. Henriquez *l.* 7. *c.* 10. *n.* 6. in gloſſa *lit. N.* & Fernandez *in medulla part.* 3. *cap.* 7. §. 8. *num.* 3. vbi ſic ait. Cùm imponitur eleemoſyna danda, & lucrans eſt pauper, talis non indiget commutatione eleemoſynæ in aliud opus pium. Ita ille, & ratio eſt, quia mens Summi Pontificis in hoc caſu talis eſſe videtur, vnde puto vtramque ſententiam probabilem eſſe, & certum eſt eiuſmodi pauperibus abſque vlla commutatione ſufficere, ſi faciant eleemoſynam minimam, etiam vnius oboli, quia ſic adimplent formam Bullæ, faciendo opus præſcriptum. Ita Boſſius *de triplici Iubilæo, sect.* 4. *caſ.* 21. *num.* 4. qui etiam *num.* 5. *&* 6. obſeruat ſufficere in tali caſu, ſi pauper curet vt eleemoſyna ab illo detur pro ſe, vel ſi ratificet eleemoſynam datam nomine ſuo ab aliquo ipſo inſcio, dummodo ratificatio ſit intra tempus conceſſum ad lucrandam Indulgentiam.

RESOL. XXXII.

An ſi quis in Iubilæo præberet eleemoſynam per ſeruum, qui illam tamen non daret, lucretur Iubilæum?
Vbi plura de eleemoſyna largienda tempore Iubilæi pro omnibus perſonis tam ſæcularibus, quam Regularibus adducuntur? Ex p. 5 tr. 12. Reſ. 31.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet Emanuël Sà, etiam poſt correctionem Romanam *ver. Indulgentia, num.* 4. vbi ſic ait. Cùm dicitur abſolutè vt fiat eleemoſyna, quidam requirunt ſummam quandam cuiuſque ſtatui conuenientem; ego potiùs dicerem cuiuſque deuotioni relinqui quantum det, & qui pro ſe datam ab alio ratam habet, dare cenſetur. Quòd ſi quis iuſſit famulum dare, & non dedit, quidam negant conſequi Indulgentiam, ego id non dixerim. Ita ille.

Sup. hoc inf. in Reſ. 54. §. Notandum eſt, & in to. 8. tr. 4. Reſ. 71. §. Probatur, ad med. verſ. Et pro, & hic inf in Reſ. ſeq. §. 1.

2. Sed aduerſus illum negatiuam ſententiam tenet Homobonus *de Iubil. lib.* 4. *q.* 53. Leo *de Iubil. p.* 2. *q.* 14. *sect.* 6. *n.* 175. Bonac. *de Sacr. diſp.* 6. *q.* 1. *punct.* 5. *n.* 22. & Philippus de la Cruz, *in theſ. Eccl. tract.* 1. §. 11. *n.* 3. vbi ſic ait. [Quando ſe manda dar limoſna, y el amo dio à ſu criado dineros, para que los diſtribuieſſe à los pobres, no lo hizo, no obſtante que los entregò para que ſe dieſſen, no conſigue la Indulgencia.] Sic ille, & alij aſſerentes hoc etiam dicendum eſſe de eo, qui daret eleemoſynam per famulum, qui poſt tranſactam hebdomadam dedit, qui non poteſt retrahi, & ratio eſt, quia non præſtat opus præſcriptum in tempore ad lucrandum Iubilæum. Verùm quia ſolent occurrere quoad largitionem eleemoſynæ tempore Iubilæi aliquæ difficultates, breuiter illas hic explanabo.

Sup. hoc inf. in Reſ. 54. §. Notandũ eſt tamen hic, prope finem.

3. Dico igitur primò contra Lauorium *de Iubilæo, p.* 1. *c.* 21. *n.* 46. & alios, quòd quando in Iubilæo ad lucrandam Indulgentiam indeterminatè & abſolutè præcipitur eleemoſyna, ſufficere quamcumque eleemoſynam minimam & paruam, etiam in ordine ad diuites: ſecus autem ſi præſcribitur eleemoſyna expreſſè ſecundum facultatem, ſeu pro facultate vniuſcuiuſque; ſed de hac quæſtione ſatis ſuprà dictum eſt.

Pro contento in hoc § ſupplere in Reſ. 29. & in aliis eius not.

4. Dico ſecundò contra Zenardum *in Direct. Theol. part.* 1. *de pœn. c.* 21. *q.* 26. *in fine*, non ſufficere ad lucrandum Iubilæum eleemoſynam ſpiritualem, ſed debere eſſe realem & temporalem, dummodo non ſit pauper, qui viuat de quotidiano labore, vel oſtiatim mendicet, nam ſine vlla commutatione tales lucrantur Iubilæum, non largiendo eleemoſynam. Ita Fernandez *in Medull. caſ. p.* 3. *c.* 7. §. 8. *n.* 3. Henriquez *lib.* 7. *cap.* 10. *num.* 6. *in gloſſa lit. N.* Graſſius *in append. l.* 2. *c.* 5. *num.* 58. & alij; licèt ſecurior erit in tali caſu pauperes petere commutationem in aliud opus pium, vel facere ſibi ipſis à Confeſſario applicari eleemoſynam, quam pro lucranda Indulgentia tenerentur, quod eſt valdè notandum.

Sup. hoc in Reſ. præterita.

5. Dico tertiò contra Homobonum *de Iubilæo, lib.* 4. *q.* 57. Superiore nolente pro Religioſis eleemoſynam largiri, poſſe illos ſecluſo ſcandalo aliquid è bonis Mo-

Sup. hoc ſup. in Reſ. 30.

naſterij

naſterij pro eleemoſyna dare ad lucrandum Iubilæum, inſcio Superiore, qui eſt irrationabiliter inuitus; & ideo in tali caſu Religioſus ſubditus operatur ex licentia Superioris debita. Idem dicendum eſt de vxoribus, ſeruis, filiis familiæ, Monialibus, &c. vide Sanchez *in ſum. tom. 2. lib. 7. cap. 19. num. 54. & 95.* licèt tutiùs foret in tali caſu ſupradictas perſonas commutationem petere in aliud opus pium.

Sup. hoc ſup. in fine Reſ. 28. §. v. t. & inf. ex Reſ. 38. lege 5. 1.

6. Dico quartò quod eleemoſyna poteſt fieri ante, vel poſt communionem, etiamſi communio fiat die Dominico. Ita Graffius *in Appen. lib. 2. cap. 5. num. 58.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. num. 6.* Leo *de Iubil. part. 2. quæſt. 14. ſect. 6. num. 174.* qui aſſerit hoc fuiſſe deciſum a Gregorio XIII. Vide etiam Filliucium *tom. 1. tr. 8. cap. 6. num. 273.*

Sup. hoc inf. lege doctr. Reſ. 34. ſignanter ad medium.

7. Et tandem dico quintò, quòd ad lucrandum Iubilæum ſufficit dare eleemoſynam ei, cui aliàs debetur ex obligatione præcepti naturalis, vel voti. Ita DD. quos citat & ſequitur Boſſius *tract. de Iubilæo, ſect. 4. caſ. 9. num. 3.* vbi ſic ait. Communis opinio eſt ſufficienter ſatisfieri operum implendorum in Iubilæo per opera aliàs debita ex obligatione præcepti naturalis, vel Eccleſiaſtici, vel voti, & conſtat ex praxi. Ita ille.

RESOL. XXXIII.

An innoteſcente, non elapſo tempore Iubilæi famulum non dediſſe eleemoſynam à Domino acceptam, vt pauperibus elargiretur, teneatur Dominus adhuc alteram eleemoſynam erogare?

Et ſupponitur, quod Dominus, ſubdat famulo ſtipem pro pauperibus ad lucrandum Iubilæum, & ipſe ſibi retineat, Dominum bona fide lucrari Iubilæum.

Et docetur eleemoſynam dandam pauperibus pro conſequutione Iubilæi non eſſe menſurandam iuxta vnius cuiuſque ſumentis menſurationem. Ex p. 11. tract. 7. & & Miſc. 7. Reſ. 18.

Sup. hoc quod hic ſupponitur in Reſ. præterita, & in aliis eius primæ adnot.

§. 1. SVppono tamen probabile quod ſi dominus det famulo ſtipem pro pauperibus ad lucrandum Iubilæum, & ipſe ſibi retineat, dominum lucrari Iubilæum. Ita doctus Pater Gobat *de Iubilæo cap. 30. quæſt. 80. num. 221.* Quintanadueñas *de Iubilæo duarum hebdomadarum cap. 9. num. 12.* Si la perſona (ait ille) à quien ſe entrego la limoſna para que la dieſſe, ſe oluido de darla, ò ſe la perdio, ò de malicia non la quiſo dar; es muy probable gana el Iubileo el que la mando dar, que eſte, quanto es de ſu parte, y a la dio; y Dios la recibio como ſi con efeto la diera el criado: lo contrario ſienten otros, y juzgan tampoco lo ganara ſi la dio deſpues de las dos ſemanas. Lo cierto es, no lo ganara ſolo ſeñalando en ſu entendimiento la que auia de dar, guardandola en eſpecie y numero para vn pobre, ſino ſe la entregaua dentro de la ſemana, que entonces no ſe verifica auerſela dado: Pero ſe le dixo, que alli la tenia que fueſſe por ella, ò que ſe la embiaria, y el la accepto, y dixo ſe la guardaſſe ò no dixo nada; aunque no la entegaſſe en tiempo del Iubilæo le gana.

2. Sed difficultas in caſu noſtro eſt, cum ſcilicet innoteſcente fraude famuli antequam terminus Iubilæi ſit elapſus, & ante eius conſecutionem adſtringendus ſit dominus aliam eleemoſynam erogare? Et in rigore putat Pater Bardi *in ſelectis lib. 5. quæſt. 3. num. 15.* non eſſe dominum obligandum ad ſecundam eleemoſynam, & illum ad hoc adſtringere, non eſſe ita cohærens opinioni quam tuemur, quia poſito quòd ſuſtineamus per abdicationem dominij ex voluntate ſubueniendi pauperibus, ſatisfactum eſſe intentioni Pontifici hoc primariò & formaliter intercedentis, iam cenſetur poſita conditio, & adimpletum opus iniunctum, & ideo non ſupereſt alia obligatio. Neque ad huius argumenti vim eneruandam, dicas talem eſſe præſumendam mentem Pontificis, videlicet quòd in tali caſu ſit excuſandus dominus durante, tantum bona fide, non autem quando ſcit cum effectu exhibitam minimè fuiſſe, ne dicas hoc, quia in iis, quæ ſe habent in forma, non prodeſt bona fides ad valorem actus; alter iis, qui v. g. non ieiunet vel omittat viſitare aliquam ex Eccleſiis deſignatis, aut non oret vt præſcribitur in diplomate, & omiſſio procedat ex bona fide inuincibiliter ignorantis obligationem, ſequeretur omittentem lucrari Iubilæum, quia dici poſſet talem eſſe præſumendam mentem Pontificis, quod tamen communiter non aſſentitur à Doctoribus, ideoque ſignum eſt in his rebus non ſufficere bonam fidem, ſed requiri vt cum effectu opera iniuncta ponantur; Igitur efficax ratio ad ſuſtinendam opinionem affirmatiuam, ea eſt quam adduximus, nempe id quod formaliter iniungitur, eſſe actionem illam pietatis, procedentis ex voluntate ſubueniendi pauperibus; ideoque ea poſita, iudicandum erit ex parte dantis, conditionem hanc appoſitam fuiſſe, quod tamen non habetur in exemplis allatis de aliis operibus iniunctis; & patet quia Pontifex per ieiunij impoſitionem primario intendit honeſtatem illam, quæ reperitur in ſobrietate & abſtinentia a cibis, quæ tamen deeſt ſi ieiunium in re non ponatur. Similiter iniungendo viſitationem Eccleſiarum & orationem primariò & formaliter intendit talem actum externum religionis, & preces ad Deum pro gratiis obtinendis, quæ non habentur niſi per externam, & actualem viſitationem, & veram realemque orationem in eum finem effuſam, at in erogatione eleemoſynæ faciendæ per famulum, iam habemus actionem externam intentam à Pontifice, quæ conſiſtit in abdicatione pecuniæ, aut alterius rei erogandæ ex intentione ſubueniendi pauperibus, quæ eſt honeſtas pertinens ad virtutem miſericordiæ, quam primariò Pontifex intendit, & ſic non valet paritas. Hæc omnia Bardi *vbi ſuprà*, quæ licet ſubtiliter & doctè excogitata ſint, ego tamen in facti contingentia non recederem ab affirmatiua ſententia, & quidem communiter Doctores quos alibi citaui, firmant in caſu, quo dominus præbeat eleemoſynam famulo ad dandam pauperibus pro conſequendo Iubilæo & famulus non det, dominum non lucraturum Iubilæum, etiam ſi bona fide maneat.

Alibi in Reſ. præterita, & in aliis eius primæ an.

3. Nota etiam hîc obiter, rectè Patrem Bardi *vbi ſuprà n. 5.* docere contra Patrem Paſqualigum, eleemoſinam dandam pauperibus pro conſequutione Iubilæi non eſſe menſurandam iuxta vniuſcuiuſque ſumentis menſurationem, quod etiam ego alibi docui. Vide Bardi, qui reſpondet ad argumenta Paſqualigi. Rectè itaque dixit Quintanadueñas *vbi ſuprà num. 3.* La limoſna en qualquiera cantidad ſe puede hazer, yo es neceſſario el rico de como rico, y el pobre como pobre, ſino cadauno lo que quiſiere.

Alibi in Reſ. quæ hic eſt ſup. 29. & in aliis eius annot.

RESOL. XXXIV.

An quis poſſit lucrari Iubilæum præſtando opera, quæ ex alio capite facere tenetur? Vt, v. g. ex obligatione præcepti Diuini, aut Eccleſiaſtici, vel Confeſſarij, aut voti, vt ſi in Quadrageſima publicetur Iubilæum, vel tempore Quatuor temporum, &c. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 55. aliàs 54.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 24. Non deſinam.

§. 1. REſpôdeo ad lucrandũ Iubilæum ſufficere præſtita, e opera, quæ aliàs quis tenetur facere ex obligatione præcepti Diuini, aut Eccleſiaſtic, aut

Confeſſa

Confeſſarij, vel voti. Ita Palacchos *de Iubilæo par.* 1. *num.* 152. *& par.* 2. *num.* 147. Sanctarellus *de Iubilæo c.* 4. *dub.* 10. *& cap.* 7. *dub.* 1. Fernandez *in Medulla part.* 3. *cap.* 7. §. 1c. *num.* 2. Comitolus *in reſponſ. moral. lib.* 1. *quæſt.* 38. & Layman *in Theolog. moral. lib.* 5. *tract.* 7. *cap.* 8. *num.* 13. & alij quod patet ex praxi. Vnde in Quadrageſima publicatur Iubilæum Item tempore quatuor temporum, aut vigiliæ; & ratio eſt, quia non repugnat quominus vno actu pluribus obligationibus quis ſatisfaciat, dummodo natura talium obligationum id patiatur, vt eſt in caſu noſtro, & ideo in Iubilæo ſufficit dare eleemoſynam extremè indigenti, & preces fundere, quas aliàs ex voto tenetur dicere, & ideo Layman *vbi ſuprà*, ait quòd ſi Monachij Iubilæum promulgetur in Dominica oculi, illius participes fieri poſſunt, qui præmiſſis operibus in Bulla præſcriptis in Dominica paſſionis confitentur, & communicant, ſicuti conſtat ex ſupradictis, conſequenter tales communicantes liberi tum erunt à præcepto Eccleſiaſtico de Communione Paſchali, quandoquidem tempus Paſchale, in hac ciuitate quatuor ſeptimanas continet. Ita ille.

Sup. hac eleemoſyna ſupra in Reſ. 31. §. vlt.

RESOL. XXXV.

An ſi quis v. g. hic Panormi poſt publicatum Iubilæum viſitauit Eccleſias, compulſus poſtea ex aliquo negotio à Panormo diſcedere, poſſit in alio loco reliqua opera præſcripta facere, & Iubilæum lucrari: Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 53.

§. 1. CAſus eſt practicabilis, & affirmatiuè reſpondeo, quia fauor Iubilæi eſt perſonalis, ac proinde poſtquam quis viſitauit Eccleſias deſignatas, nihil refert, vbi ieiunet, faciat eleemoſynam, & confiteatur & communicet, & ita vbique poteſt eligere Confeſſarium eo modo quo ſupra dictum eſt. Et ita docet Layman *lib.* 5. *tract* 7. *cap.* 8. *num.* 11. vbi ſic ait. Si ciuis in patria ſua, promulgato Iubilæo deſignatas ibidem Eccleſias viſitet, ſed eadem hebdomada cauſa piæ peregrinationis aliò migraturus ſit, vtrùm ieiuniū, confeſſionem, communionémque in alia Diœceſi peragere poſſit ad lucrandum Iubilæum? Reſp. licèt ſecurius ſit in patria, vel ſaltem in loco vbi Iubilæum promulgatum fuit opera omnia perficere, valde tamen credibile illum etiam in dicto caſu indulgentiam Iubilæi conſecuturum eſſe. Quia ſi proceſſioni interſit, vel in Eccleſia deſignata oret, nihil intereſſe videtur vbi ieiunet, imò etiam vbi de peccatis ſuis confiteatur, & communicet, cùm hoc tempore cuiuis ab Ordinario cuiuſque loci expoſito Sacerdoti confiteri licitum ſit, ſicuti ex verbis Bullæ colligitur. Ita ille.

RESOL. XXXVI.

Quis ieiunauit, & viſitauit Eccleſias in prima hebdomada Iubilæi, & poſtea in ſecunda die dominico vult confiteri; & Communionem ſumere; quæritur, an ita lucretur Iubilæum, & Confeſſarius poſſit illum à peccatis, & cenſuris reſeruatis abſoluere?

Et an qui complet intra hebdomadam opera omnia in Iubilæo iniuncta, ita vt vltimum opus ſit ieiunium Sabbathi; ſi iterum manè die dominico incidat in caſum reſeruatum, poſſit ab illo virtute Iubilæi abſolutionem obtinere?

Et quid, ſi poſt communionem Dominica in reſeruata incurreret? Ex part. 3. tractat. 4. Reſol 152. aliàs 153.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

§. 1. REſpondi affirmatiuam ſententiam probabilem eſſe & ita illam vocat Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 7. *c.* 16. *num.* 49. *&* 50. Bonacina *de Sacram. diſp.* 6. *q.* 1. *punct.* 5. *n.* 34 & Naldus *in ſumma, verb. Indulgentia, n.* 14. aſſerit ita reſpondiſſe Patres Sacræ Pœnitentiariæ Romanæ in Iubilæo anno 1620. licèt contrariam ſententiam doceat Lauorius *de Iubilæo, p.* 1. *c.* 21. *n.* 52. Henriquez *lib.* 7. *cap.* 11. *n.* 2. Nugnus *in* 3. *p. to.* 2. *q.* 27. *art.* 3. *dub.* 5. Vgolinus *de poteſt. Epiſc. c.* 41. §. 4. *n.* 5. Fernandez *in exam. Theol. mor. part.* 3. *c.* 7 §. 8. *n.* 5. & alij. aſſerentes omnia opera iniuncta in Iubilæo eſſe explenda phyſicè intra hebdomadam vnam. Verùm, vt dixi, affirmatiua opinio eſt probabilis, quam præter DD. citatos docuiſſe nonnullos patres Societ. Ieſu teſtatur Bonacina *vbi ſuprà*, qui pro confirmatione talis ſententiæ multas adducit rationes, lege illum, & non pigebit.

2. Certum tamen eſt, quòd ſi opinio negatiua eſſet vera licèt præfatus non lucraretur Indulgentias, attamen eius confeſſio peccatorum reſeruatorum eſſet valida, quia probabilis opinio (vt alibi dictum eſt) confert iuriſdictionem, & hoc valde notandum eſt; nam plures opiniones inueniuntur, quæ negant conſequi Iubilæum, & tamen ſi aliquis affirmatiuam ſententiam probabilem ſequi vellet, ſi à parte rei non eſſet vera, licèt indulgentiam non conſequeretur validè (hoc non obſtante) à cenſuris & caſibus reſeruatis abſolueretur, & idem dicendum eſt de votorum commutatione.

Alibi in tom. 8. tr. 1. Reſ. 4. & in aliis eius oōt.

3. Quæro tamen hìc obiter, an qui compleuit intra hebdomadam omnia opera in Iubilæo iniuncta, ita vt vltimum opus ſit ieiunium Sabbathi, ſi iterum manè in die Dominica incidat in caſum reſeruatum poſſit ab illo virtute Iubilæi abſolutionem obtinere? Ratio dubitandi eſt, quia finis talis gratiæ eſt obtinendi Iubilæum, quod cùm iam ſit obtentum, non poteſt quis ampliùs frui dicta gratia. At hoc non obſtante Pater Alphonſus de Leone *in tract. de Iubilæo, part.* 2. *ſect.* 5. *n.* 170. affirmatiuam ſententiam docet, quia cùm ſit infra eandem hebdomadam, poteſt variare, & totiùs procedendo iterum confiteri, & communicare, poſtea facere eleemoſynam, aut viſitare Eccleſias, ſua deſtinatione id faciendo pro vltimo opere Iubilæi; quam cautelam vidi conſultam à viris doctis, etiam eis qui poſt communionem Dominicæ incurrerunt in reſeruata, nemini enim prohibetur pluries idem opus repetere pro eodem fine intra terminum conceſſum. Hæc omnia Leo, licèt contrariam ſententiam doceat Sanctarellus *de Iubilæo, c.* 8 *dub.* 6.

Quoad hoc inf. lege doct. Reſ. 39.

RESOL. XXXVII.

An qui adimplet opera iniuncta intra duas hebdomadas lucretur Iubilæum? Ex p. 5. tract. 12. Reſ. 24.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Leo *de Iubilæo p.* 2. *n.* 17. *&* 169. Sanctarellus *de Iubilæo c.* 7. *dub.* 1. Zerola *de Iubilæo lib* 1. *c.* 16. *q.* 9. Lauorius *de Iubilæo p.* 1. *c.* 21. *n.* 6. *&* 52. & alij, quia Bulla Iubilæi ſignificat omnia eſſe præſtanda intra eandem hebdomadam; ſed conceſſio liberalis non ſubſiſtit, niſi impleatur conditio, ſub quo fit, ergo &c. & ita in praxi obſeruatur.

2. Sed ego alibi probabilem contrariam ſententiam tenui, & nunc iterum doceo, cum Ioanne Præpoſito *in* 3. *p. D. Thom. q.* 14. *de Ind. dub.* 10. *n.* 87. vbi ſic ait. Quando in Iubilæis præſcribuntur duæ ſeptimanæ, videtur aliquod opus poni poſſe priori aliud, poſteriori ſeptimana; ieiunia tamen quæ præſcribuntur, videntur debere impleri intra eandem ſeptimanam, quia id facit ad ſcopum Pontificis, videl. ad maiorem carnis macerationem. Ita ille, & ex eadem Societate Layman *lib.* 5. *tract.* 7. *c.* 8. *num.* 10. *dub.* 4. quibus adde

Alibi in Reſ. quæ hic eſt antecedens.

amiciſſimum P. Naldum *in ſumma ver. Indulgentia, num.* 14. vbi ſic ait: Indulgentiam Iubilæi conſecuturus poſſitne partem tantùm operum implere in prima hebdomada, & partem in ſecunda, ſolet plerumque ambigi, quod & tunc contingit occaſione præſentis Iubilæi, in quo dicitur (opera quædam eſſe præſtanda in 4. & 6. feria, & Sabbato eiuſdem, vel ſequentis hebdomadæ) & cùm contrariæ de hoc eſſent opiniones Doctorum, nouiſſimè conſulti Patres ſacræ Pœnitentiariæ Romanæ reſponderunt pro parte affirmatiua nempe poſſe partem operum impleri in prima hebdomada, & partem in ſecunda, & hoc procedit ex ſola pœnitentis libera voluntate, & abſque vlla Confeſſarij legitima conceſſione obtenta, id eſt, abſque alia ſpeciali cauſa prorogationis per Confeſſarium approbata, ita enim innuunt verba ſuperiùs poſita in hoc Iobilæo anno 1620. ſic etiam declaratum fuit in prorogatione eiuſdem Iubilæi Romæ facta pro 3. hebdomada lingua Italica, & hæc mihi teſtatus eſt Illuſtr. & Reuer. D. Gypſius Epiſcop. Arimin. modernus Vrbis Gubernator vigilantiſſimus, ſuis ad me literis ſub dat. Romæ die 7. Martij anni prædicti, qui ſanè digniſſimus Præſul paucis pòſt annis interiectis Cardinalatus honore decoratus fuit. Ita Naldus *vbi ſuprà.*

RESOL. XXXVIII.

Quis noluit lucrari Iubilæum, & in ſecunda hebdomada die ſabbatho à Deo inſpiratus mutat propoſitum; quæritur, an poſſit abſolui à reſeruatis, & lucrari Iubilæum? Et an ſi aliquis omnia opera iniuncta pro conſequendo Iubilæo feciſſet, & manè die Dominico vellet confiteri, & ſacram Euchariſtiam ſumere, ſed inaduertenter, & incuria aliquid cibi deglutiuit, vel bibit, an, hoc non obſtante, poſſit lucrari Iubilæum, & abſolui à reſeruatis; vel in dicto caſu quid eſt faciendum? Ex p. 3. tract. 4. Reſ. 151. aliàs 152.

Sup. cõtentis in hoc §. ſup. in Reſ. 25. & 26. & in Reſ. 32. §. Dico quarto &c. & inſr. in Reſ. ſeq. leg. eius doctr. &c. §. 1. Reſpondeo affirmatiuè dummodo commutentur ieiunia in communionem, nam eleemoſynam, viſitationem, & orationem, poteſt facere die Dominico. ratio eſt, quia iam tempore debito confitetor, non enim obligatus erat confiteri ante Sabbatum, nam poterat manè die Dominico, & in tali caſu cum ipſo proceditur, ac ſi fuiſſet impotens ad ieiunium. Et ita docent Lanorius *de Iubilæo, part.* 1. *capit.* 21. *num.* 53. & Sanctarellus *de Iubilæo cap.* 7. *dubitat.* 1. licèt penes ipſum Pinellus, & Sanchez contrarium teneant.

Pro contento hoc hoc § vlt. inf. in tribus vltimis lin. Reſ. 52. 2. Sed quæret quis hîc obiter, an ſi aliquis omnia opera iniuncta pro conſequendo Iubilæo feciſſet, & manè die Dominico vellet confiteri, & ſacram Euchariſtiam ſumere, ſed inaduertenter, & incuria aliqoid cibi deglutiuit, vel bibit, an hoc non obſtante, poſſit lucrari Iubilæum, & à reſeruatis abſolui? Reſpondeo affirmatiuè, nam in tali caſu Confeſſarius poteſt communionem, quam tenebatur facere in aliud opus pium commutare; & ita docet Sanctarellus *de Iubilæo cap.* 7. *dub.* 1. Graſſius *in appen. lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 50. & Henriquez *lib.* 7. *cap.* 10. *num.* 8. *in fine.*

RESOL. XXXIX.

In vltimo Iubilæo Pauli V. Pontificis Maximi fuit orta magna diſſenſio inter Theologos, an qui in die Dominico confitetur, ſatisfaceret Iubilæo? Ex p. 2. tr. 15. & Miſc. 1. Reſ. 28.

Quoad hoc ſupt. ex Reſ. 36. leg. doct. §. vlt. & in Reſ. 38. §. 1. curſim ad lin. 6. & inf. in Reſ. 48. §. vlt. §. 1. Reuerendiſſimus ſimul & doctiſſimus Dominus D. Franciſcus de la Riba vicarius Generalis Illuſtriſſimi Cardinalis ab Auria Archiepiſcopi, ſubtiliter & ſolidè, vt in omnibus ſemper ſolet, negatiuam ſententiam ſuſtinebat, & licet tunc pro illius opinione, rationes inueniebam, non autem authores; tandem inueni illam ſententiam docere Filliuc. *in quæſt. moral. tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. *n.* 172. vbi reſpondens ad noſtrum quæſitum, ait. Fertur Clem. VIII. de hoc interrogatum reſpondiſſe non ſatisfacere, & vigore ſui Iubilæi non poſſe pœnitentem abſolui à reſeruatis in die Dominico vnde expirabit quoad hanc facultatem, media nocte Sabbathi. Cõceſſit tamen Pœnitentiariis S. Petri, vt abſoluerent etiam die Dominico, quod etiam fertur præſtitiſſe Innocent. IX. cuidam Epiſcopo idem petenti. Itaque de rigore textus, confeſſio debet fieri ante diem Dominicum, dicitur enim intra hoc tempus primæ, ſcilicet, vel ſecundæ hebdomadæ confiteantur, & Dominica prima, vel ſecunda ſumant Euchariſtiam. In die Dominico tamen quo ſolet promulgari, non videtur dubium, confeſſionem in illo factam valere à tempore poſt publicationem. Hæc Filliuc. Et hanc ſententiam docet etiam Portel *in dubiis, Regularium, tom.* 1. *ver. indulgentia* 2. *num.* 6. & inclinat noſter Alphonſus de Leone *tract. de Iubilæo, p.* 2. *ſect.* 4. *num.* 161.

2. Attamen tunc ſuſtinui, & nunc etiam teneo contrariam ſententiam eſſe probabilem, quam docet, & tenet multis citatis, Sebaſtianus Acoſta *in expoſ. Bull. Cruc. q.* 14. *dub.* 3. vbi aſſerit. Dubitatur tertiò, vtrùm in aliquibus Iubilæis, quæ confeſſionem intra hebdomadam requirunt, ſatis ſit die Dominica confiteri? Cui dubitationi affirmatiuè reſpondendum exiſtimo cum Soto *diſt.* 21. *quæſt.* 2. *art.* 3. Nauarr. *notab.* 19. *num.* 19. Henriquez *c.* 10. §. 8. Rodriquez §. 2. *dub.* 5. aſſerente ita viuæ vocis oraculo declaratum fuiſſe ad inſtantiam PP. Societatis Ieſu, à Pio V. Sed cùm ego rem inueſtigarem, accepi ab eiſdem Societ. P. P. non à Pio V. ſed à Greg. XIII. hanc declarationem emanaſſe Anno Domini 1576. menſis Maij die 10. hanc rationem reddente. Quoniam dies Dominica habetur pro complemento hebdomadæ tranſactæ, in quo ieiunatum eſt. Ita Acoſta, & poſt illum docet etiam hanc ſententiam Reginald. *in praxi, tom.* 1. *lib.* 3. *cap. vlt. n.* 173. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 26. *dub.* 11. *n.* 17. Sanctarel. *de Iubilæo, cap.* 6. *dub.* 1. Bonacina *de Sacram. diſp.* 6. *quæſt.* 1. *punct.* 5. *n.* 34. Sà *ver. Indulgentia, num.* 13. Vega *in ſum. tom.* 2. *cap.* 7. *caſ.* 5. & noſter P. Molfeſ. *in ſum. to.* 1. *c.* 16. *tr.* 7. *n.* 43. & ita etiam multi viri docti noſtræ Religionis, & Societatis Ieſu, à me de hac re conſulti.

RESOL. XL.

Quis in die Sabbathi acceſſit ad confitendum, ſed ob anguſtiam temporis Confeſſarius diſtulit confeſſionem poſt tranſactum Iubilæum; quæritur, an poſſit abſolui à caſibus reſeruatis poſt tempus elapſi Iubilæi commiſſis? Ex p. 3. tr. 4. Reſ. 146. aliàs 147.

§. 1. In tali caſu Confeſſarius pœnitentem à cenſuris abſoluat, & reſeruationem caſuum, & votorum tollat; abſolutionem verò à peccatis differat, & poſtea elapſo illo Iubilæi ſpatio, confeſſionem peccatorum audiat, & pœnitentem abſoluat, & vota commutet; cùm illa peccata, & vota præterita ampliùs non ſint reſeruata. Ita Henriquez *lib.* 7. *cap.* 11. *num.* 3. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 15. *num.* 17. Emanuel Sà *ver. Indulgentia. n.* 14. & alij. Pro doctr. huius §. 1. ſupra in Reſ. 26. §. vlt. ad medium.

2. Difficultas eſt, ſi talis poſt elapſum tempus Iubilæi in nouos caſus reſeruatos inciderit, an poterit abſolui; hunc caſum non apud multos inuenies: amiciſſimus Sanctarellus *de Iubil. c.* 8. *dub.* 7. & Alphon. Leone *de Iubilæo, part.* 2. *q.* 16. *n.* 189. negatiuam ſententiam docent; Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in alia eius not.

docent; ſed contrariam etiam probabilem eſſe puto, quam nouiſſime tuetur noſter S.eulus Bartholomæus à Sancto Fauſto, vir quidem doctus *tract. de Iubilæo lib.4. q.133.* quia per illam dilationem intendit Pontifex inducere pœnitentes ad lucrandum Iubilæum. Sed qui de conſenſu Confeſſarij confeſſionem diſtulit & in caſus, & cenſuras reſeruatas incidit, Iubilæum non poteſt lucrari, quin priùs ab illis abſoluatur; ergo donec Iubilæum conſequatur, Confeſſarius electus habet poteſtatem illum à caſibus, & cenſuris reſeruatis abſoluendi, ac ſi tempus Iubilæi non eſſet elapſum; alioquin dicendum eſſet illum, qui Confeſſario obtemperauit, deterioris eſſe conditionis, quàm alios. Et cùm Iubilæum ſit Principis beneficium nulli præiudiciale, ſine aliquo textu, & valida ratione non eſt reſtringendum; hæc Fauſtus probabiliter quidem, vt ipſe Sanctarellus, & Leo *vbi ſuprà* fatentur.

RESOL. XLI.

An pœnitens, cui ex iuſta cauſa fuit dilata abſolutio poſt tempus à Iubilæi Bulla definitum, ſi incidat in nouos caſus reſeruatos, & noua vota emittat, an poſſit Confeſſarius illa abſoluere, & hæc commutare? Ex par.5. tr.12. Reſ.27.

Sup. hoc in Reſ.ſeq.& in Reſ. præterita §. Difficultas. & lege ſup. in tr. 1. doct. Reſ. 54.

§.1. NEgatiuam ſententiam docet Sanctarellus *de Iubilæo, c.8. dub.7.* vbi ſic ait Maior difficultas eſt in caſu in principio propoſito, cui poſſet aliquis reſpondere quòd cum præuia Confeſſarij facultate confeſſio in aliud tempus finito Iubilæo, & duabus hebdomadis elapſis, in quibus Iubilæum durat reiecta fuerit, pœnitentem non modo à votis & caſibus reſeruatis ad vltimũ Iubilæi terminum vſque commiſſis, ſed etiam ad tempus vſque, in quo confeſſio peracta fuerit, abſolui poſſe. Ratio eſt, quia in ea facultate concedenda Summus Pontifex intendit fideles ad Iubilæum conſequendum inducere, & talis facultas eſt via ad illius conſecutionem; ſed qui cum Confeſſarij venia confeſſionem diſtulit, & ex fragilitate in peccata & excommunicationes reſeruatas incurrit, Iubilæum non poteſt percipere, quin primò ab iis abſoluatur. donec igitur Iubilæum conſecutus fuerit Confeſſarius quem elegerit, poteſtatem habet illum à peccatis & votis abſoluendi, ac ſi nondum Iubilæi tempus eſſet expletum, alioquin dicendum eſſet illius, qui Confeſſario morem geſſit, deteriorem eſſe conditionem, quam aliorum, & cùm Iubilæum ſit Principis beneficium animæ proficuum, ſine aliquo canone & valida ratione non eſt reſtringendum id, quod in caſu poſito non habet locum; verùm alia ſententia vt verior, & tutior, eſt tenenda. Ita Sanctarellus, & poſt illum Alphonſus de Leone *de Iubilæo, par.2. num.*189.

2. Sed mihi affirmatiua ſententia magis placet, quam tuetur nouiſſimè Angelus Boſsius *de Iubil. ſect.1. caſ.39. n.6.* vbi tenet præfatum pœnitentem poſſe abſolui ab omnibus reſeruatis commiſsis ante confeſsionem & abſolutionem, & ſimiliter impetrare commutationem votorum, quæ poſtea emiſit; ſupponimus enim illum nondum obtinuiſſe Iubilæum, & ex iuſta cauſa eidem à Confeſſario prorogatam Confeſſionem, & Iubilæi conſecutionem: at pœnitens poteſt vi Iubilæi abſolui ab omnibus reſeruatis commiſſis ante Iubilæi conſecutionem, & ſimiliter obtinere commutationem votorum, quæ emiſit ante eiuſdem Iubilæi conſecutionem, quando facultas abſoluendi & commutandi in ordine ad dictam conſecutionem, & ad alliciendos fideles ad præſtanda opera pro lucro Iubilæi neceſsaria conceduntur. Quare dum Bulla Iubilæi concedit Confeſſario electo auctoritatem differendi abſolutionem, & conſecutionem Iubilæi vltra tempus in Bulla præſcriptum, concedit etiam prorogationem abſoluendi à reſeruatis omnibus commiſſis ante conſecutionem alioqui pœnitens, qui obediendo Confeſsario diſtuliſset conſecutionem Iubilæi vltra tempus in Bulla definitum, & ex fragilitate in noua reſeruata incidiſſet, non poſset ampliùs conſequi Iubilæum, quod abſque præuia abſolutione obtinere non poſset, & ſic ex ſua obedientia reportaret damnum, fierétque deterioris conditionis. Confirmatur hæc reſponſio, nam fauor Iubilæi cùm ſit beneficium Principis, & animæ fauorabilis, eſt ampliandus, & nullo modo reſtrigendus abſque euidenti ratione, ergo, &c.

RESOL. XLII.

An aliquando poſsit quis abſolui à peccatis reſeruatis commiſsis poſt finitum tempus Iubilæi?

Et quid de votis, & peccatis commiſsis intra tempus Iubilæi, quamuis confeſsio finiatur poſt tempus elapſum? Ex p.11. tr.2.& M.ſc.2.Reſ.54.

Sup. hoc in Reſ. præterita, & in alia §. eius not.

§.1. ADhæret negatiuæ ſententiæ, Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Lugo *de Sacrament. pœnitent. diſput.20. ſect.8. num.134. cum ſequent.* Quia ait ipſe, licèt propter cauſam iam inceptam prorogetur iuriſdictio; non tamen prorogatur alia iuriſdictio; ſed illa ſola, quæ prius conceſsa fuerat, & ad eadem facienda: prior autem iuriſdictio fuerat, ad abſoluendum à peccatis, & cenſuris contractis intra tale tempus, & non ad aliud: ergo ſi manet eadem iuriſdictio, manet ad idem obiectum, nempè ad eadem peccata, & cenſuras nam ſi eſset ad alia, eſset alia iuriſdictio de nouo acquiſita, non eadem prorogata.

2. Confirmatur, & explicatur: quia cauſam eſſe inceptam, non facit quod propter connexionem; & vnionem confeſſionis poſsit confeſsarius abſoluere ab aliis peccatis diuerſis, eo quod non poſsit abſoluere ab illis prioribus ſine iſtis nouis; ſed ſolum dat ius ad perficiendam eandem ſolùm cauſam, quæ cepta fuerat, & circa idem. Confeſsio autem cepta fuerat circa peccata iam commiſsa, nec potuit incipere confeſſio, aut iudicium circa nondum commiſſa: ergo ab illis ſolùm prioribus poteſt abſoluere, ratione cauſæ inceptæ. Pone enim poſtea commiſiſſe peccatum hæreſis, ad cuius abſolutionem non dabatur facultas in Iubilæo; poteritne abſolui poſtea ab hoc peccato, quia confeſſio circa alia cœpta fuerat? Nemo id concedet: ergo, neque ab aliis reſeruatis commiſſis poſt tempus Iubilæi abſolui poterit: tam enim reſeruata ſunt hæc peccata, ſicut hæreſis, cum Pontifex ſolùm abſtulerit reſeruationem eorum, quæ committerentur intra tale tempus: ergo, ſicut non abſtulit etiam concomitanter reſeruationem hæreſis propter connexionem cum aliis, aut propter confeſſionem inceptam; ſic nec abſtulit reſeruationem eorum, quæ tempore ſequenti committerentur.

3. Concedo tamen, ſi poſt cœptam confeſſionem pœnitens commiſit alia reſeruata intra tempus Iubilæi, ab illis poſtea poſſe abſolui: quia licet confeſſio circa illa non fuerit cœpta: per Iubilæum tamen acquiſiuit priuilegium: & ius, vt abſolueretur ab omnibus commiſſis intra illud tempus; ſicut poſtea poſſent commutari vota, quæ de nouo fecit intra illud tempus poſt commutata alia, & poſt factam; ac definitam confeſſionem. Admitto etiam id poſſe confeſsarium cœptam confeſſionem, quam tunc perficere non poteſt, relinquere perficiendam ad hebdomadam ſequẽtem: per hoc tamen non poterit acquirere iuriſdictionem nouam, aut eam extendere ad id, ad

quod prius non extendebatur. Et hæc omnia aſſerit Lugo, *vbi ſuprà*, qui poſtea reſpondet ad aliqua argumenta, quæ aduerſo adduci poterant.

4. Et huic ſententiæ ego libenter adhæreo, non nego tamen & affirmatiuam ſententiam eſſe probabilem vt doceat Andreas Mendo *in Bull. Cruc. d.* 22. c. 3. *n.* 28. Paſqualigus *de Iubil. q.* 252. *n.* 8. & me citato Quintaduena *de Iubil. duarum hebdomad. c.* 22. *n.* 3. vbi ſic ait; [Si à vn por cauſa iuſta le prorogo la confeſſion el Confeſſor para deſpues de las dos ſemanas, puede ſer abſuelto de los caſos reſeruados, y cenſuras, en quo cayere deſpues dellas, como ſea antes de la Confeſſion del Iubileo; porque ſino ſe haxia incapax de de ganarlo, y dando el Pontifice al Confeſſor poteſtad para prorogar la Confeſſion, y abſolucion, y Iubileo, tambien la da para lo neceſſario, para la execucion deſtos actos, que es la abſolucion de reſeruados. Ita ille, qui adducit etiam Fauſtum & Boſſium, quibus etiam adde Patrem Bardi *in Bulla Cruciata part.* 1. *tr.* 2. *cap.* 6. *ſect.* 3. §. 4. *num.* 53.

RESOL. XLIII.

An confeſſio informis ſufficiat pro lucrando Iubilæo, vel Indulgentiis?

Sed hæc difficultas procedit ex ſuppoſitione, quod poſſit dari confeſſio informis.

Et doctè, & breuiter explanatur, quando confeſſio dicatur informis, & quando inualida, & quomodo in vtraque Confeſſarius ſe gerere debeat. Ex p. 11. tr. 6. & Miſc. 6. Reſ. 10.

Sup. hac diffic. & ſuppoſitione in to. 1. tr. 3. Reſ. 252. & 113. & ibi in tr. 4. Reſ. 17. §. Sed quia. & ſi vacas otio lege alias duas Reſ. poſitas in not. Reſ. 2. huius annot. & alias earum annotationũ.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Paſqualigus *de Iubileo, q.* 73. *num.* 2. vbi ſic ait: Difficultas procedit ex ſuppoſitione quod poſſit dari confeſſio informis: nam non poſſe dari dixi *in Theol. moral. diſput.* 79. *de Pæn. ſect.* 5. & 6. Et communiter affirmatiuè reſpondent, dummodò tamen antequam impleatur vltimum opus iniunctum, recedat fictio, & adueniat ſtatus gratiæ, qui eſt neceſſarius quando eſt obtinendus fructus Iubilæi, ſeu Indulgentiæ. Ita ſpecialiter Leon *part. de Iubilæo num.* 83. Boſſius *ſect.* 4. *de Iubilæo, caſu* 19. §. 1. *num.* 9. Fauſtus *lib.* 4. *de Indulg. quæſt.* 39. Hoc tamen apud me non caret difficultate, quia ſiue confeſſio ſit præſcripta in ordine ad diſpoſitionem, ſiue vt opus iniunctum, ſemper intenditur vt diſponens ad effectum indulgentiæ obtinendum, & proindè finis diſpoſitionis cadit ſub intentione præſcribentis: ergo confeſſio quæ præſcribitur, cum tali qualitate præſcribitur, vt conducat ad finem intentum: Confeſſio autem informis non conducit; & ideo caret qualitate cum qua præſcribitur, atque adeò non eſt illa confeſſio quæ præſcribitur. Ita Paſqualigus.

Alibi præter Reſolutiones not. præteritas lege inf. doctr. Reſ. 53. & 54. §. 2. ante med. verſ. Dubitabis an. & inferiùs in tr. 5. Reſ. 12. §. vlt. & curſim, & recitatiuè hic inf. in Reſ. ſeq. §. Nota hic.

2. Sed ego puto non eſſe recedendum à ſententia affirmatiua, quam præter Doctores à me alibi adductos, tenet nouiſſimè nominatim contra Paſqualigum Pater Bardi *in Selectis, lege* 5. *quæſtion.* 5. *numero* 11. & ad eius argumentum reſpondet, quod quamuis confeſſio dum manet informis, & abſque ſuo effectu, nequeat diſponere ad finem intentum, quatenus ſine gratia iuſtificante, homo non conſequitur indulgentiam; nihilominus, ſi poſteà ille qui talem fecit confeſſionem, ſe conterat abſque alia confeſſione; recipiet gratiam, & non tantum illam, quæ reſpondet contritioni, verum etiam aliam vi Sacramenti, quæ certò datur, vt dicunt Theologi, remoto obice; confeſſio autem illa valida, ſed informis ratione valoris quem habet, ſatisfecit oneri iniuncto, & licet actu non habeat effectum, eſt poſtea illum habitura, quatenus homo remouens impedimentum recipit maiorem gratiam intuitu Sacramenti, quod prius erat informe, poſtea verò formatum. Et ſi homo non ſe diſponat per actum contritionis, non obtinebit Iubilæum, quia non eſt in ſtatu gratiæ: ſufficit igitur Confeſſio quæ vel actu habet effectum gratiæ Sacramentalis, vel quæ ſit talis, vt remoto obice poſſit illum habere; ſed hoc eſt intelligendum ſi adhuc duret tempus in Iubilæo ſignatum, & homo præſter reliqua iniuncta; nam tali tempore tranſacto non poterit amplius acquirere indulgentiam, etiam ablato impedimento. Hæc Bardi & nimis æſtimanda eſt Sapientiſſimi Viri opinio, dari videlicet Sacramentum Pœnitentiæ informe, ſed validum; nam hoc ita facilè concederint Theologi ex Societate, & ſatis probabiliter. Sed contra illos, & Paſqualigum in ſolamen Pœnitentium & Confeſſariorum non deſeram hic apponere verba Remigij *in pract. Confeſſ. tract.* 5. c. 5. §. 9. *n.* 2. [Però para euitar prolixidades, aduierta aqui el Confeſſor, que no ſea facil en hazer repetir confeſſiones, conformandoſe con la opinion que admite confeſsiones informes; y aſſi haga ſolamente reiterar las que conoce auer ſido inualidas. La differencia que ay entre la confeſſion inualida, e informe conſiſte en que la inualida es, que ſe haze callandole algun pecado mortal de propoſito, ò verguenza, ò ſin dolor alguno, ò ſin intencion, ò propoſito de la enmienda, ò ſin ningun examen. Tambien, quando conſtaſſe que las confeſſiones fueron hechas con ignorancia affectada deſtos requiſitos, por no auer querido frequentar los ſermones, v.g. para no tener notitia de ſu mal eſtado, &c. La confeſſion informe es à quella, que haze al penitente con algun defecto en el dolor v.g. por llegar à confeſſar ſe con atricion imperfecta, y dolor ineficaz, y con vna beleidad que ni bien tenia determinacion de apartaſe del pecado, ni bien de dexaua de tenerla; mas al penſaua que llegaua al Sacramento con verdadero dolor, ò por no hazer ſuficiente examen de la conſciencia por ignorancia, ò negligencia, aunque culpable, y por eſto ſe oluido de confeſſar algunos pecados; ſi bien ſerà el defecto pecaminoſo mas, ò menos, conforme lo aya ſido la culpa, y baſtarà acuſar ſe deſpues dello, y de los, pecados oluidados tambien. Dixe, y por eſſo ſe oluidò de confeſſar algunos pecados, &c. porque ſi deſpues de auerſe confeſſado el penitente: hallaſſe que los pecados oluidado fueron mas que los confeſſados, ſeria neceſſario boluer à repetir la confeſsion, porque ſe arguye auer ſido hecha ſin examen. Pero al contrario ſi fueron los confeſſados mas que los oluidados, es ſeñal que el examen fue ſuficiente, y la confeſsion ſolamente informe. Ita ille. Vide etiam infra.

Sup. hoc in Reſolutionibus & §. an. not. 1. huius Reſ. & pro ſeqq. in hoc textu vſque annot. ſeq. lege duas vlt. Reſ. poſitas in annot. 1. huius Reſ.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. 1. huius Reſ. etiam pro ſequentibus in hoc textu.

RESOL. XLIV.

An ſi quis confitetur pro lucrando Iubilæo, & poſtea recordatur alicuius peccati obliti, ſi non habeat copiam Confeſſarij, poſſit Euchariſtiam ſumere, & lucrari Iubilæum, & Indulgentiam?

Et quid eſt dicendum, ſi quis rite ſit confeſſus, & Communionem ſacram receperit, ſi antequam lucretur Iubilæum, labatur in nouum peccatum, vtrum teneatur iterum confiteri.

Et notatur, quod per confeſsionem ſacrilegam non lucratur Iubilæum.

Et quid per ſumptionem indignam Euchariſtiæ? Ex p. 11. tr. 7. & Miſc. 7. Reſ. 13.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Paſqualigus *in praxi de Iubilæo quæſt.* 64. *num.* 3. vbi ſic ait: Si confeſsio præſcribitur ſolùm in ordine ad diſpoſitionem neceſſariam pro Iubilæo, aut Indulgentia, probabile eſt, quòd ille, qui non poteſt confiteri, abſque tamen

Quoad hoc inf. lege doctr. Reſ. 49. & alterius §. eius vlt. annot.

pro

propria culpa, lucretur Iubilæum, ſi cætera opera iniuncta perficiat, & conteratur. Probatur; In tali caſu confeſſionis præſcriptio ſe habet ad modum præcepti. Ergo non obligat in caſu, in quo fiat impoſſibilis, ſicut nec obligat præceptum.

2. Dices neceſſariam eſſe confeſſionem ob communionem, ſine qua quantumuis contritus non poteſt ad illam accedere, cùm hic caſus non ſit ex illis, qui excuſant à præmittenda confeſſione, quando pro lucranda Indulgentia requiritur communio. Deindè neque in hoc caſu locum habet, quia ſicut damnum notabile tam ſpirituale, quàm temporale excuſat, vt poſſit quis accidere ad Euchariſtiam abſque præmiſſa confeſſione, quando non poteſt præmittere; ita etiam amiſſio lucri notabilis præſertim ſpiritualis, quale obtinetur per Indulgentiam; nam damnum, & amiſſio lucri æquiparantur. Ita ille.

3. Sed negatiuam ſententiam ſuſtinet Bartholomæus à Sancto Fauſto *leg. 4. de Iubil. extraor. q.* 41. & Pater Bardi *in ſelect. lib. 5. quæſt. 5. num.* 17. quia licèt variæ aſſignentur cauſæ, ob quas cum ſola contritione poſſet quis communicare abſque eò quod ſacramentaliter abſoluatur, inter cauſas tamen non apponunt Authores hanc quæ eſt conſequi Indulgentiam, neque tradunt regulam vniuerſalem, ſub qua contineatur acquiſitio Indulgentiæ; admitto tamen cum prædictis Authoribus id fieri poſſe ad ſcandalum vitandum: in tali enim caſu erit omninò licitum Euchariſtiam ſumere ſine præuia confeſſione non ſolùm ad Indulgentiam obtinendam, verum etiam abſolutè nulla poſita Indulgentia, ſed hoc eſt per accidens ex iure naturali dictante ſcandalum eſſe videndum. Addo etiam non poſſe mentem Pontificis eam eſſe, quam ſibi perſuadent Authores primæ ſententiæ, quia præceptum de præmittenda confeſſione mortalium ante ſumptionem Euchariſtiæ, iuxtà communem ferè ſententiam eſt de iure Diuino, & non Eccleſiaſtico; atque adeò in illo non habet locum humana diſpenſatio, & omiſſio confeſſionis interdum præmittitur non vi alicuius diſpenſationis, ſed interpretationis iuris Diuini non obligantis in quibuſdam circumſtantiis, quas Doctores enumerant in tractatu de Euchariſtia; proindè nunquam audiuimus aut legimus in hoc præcepto aliquem diſpenſatum fuiſſe à Pontifice. Ex hac doctrina patet, qua ratione ſit reiicienda reſponſio, quam ad hoc argumentum tradit Paſqualigus *numero* 4. ait enim amiſſionem lucri ſpiritualis notabilis, quale obtinetur per Indulgentiam, excuſare, ſicuti excuſat damnum notabile tam ſpirituale, quàm temporale; nam in iure iſta duo æquiparantur, patet, inquam, qua ratione ſit reiicienda; primò, quia, vt dixi, inter cauſas excuſantes à confeſſione; Doctores nullam faciunt mentionem de vtilitate Indulgentiæ, ſecundò, quia lucrum hoc ſpirituale, quamuis ſit magnum, cum facili negotio haberi poſſit aliis mediis, idcircò illud amittere per tale determinatum medium; nempe per Iubilæum, non videtur res magni momenti; paſſim enim ſe offerunt media lucrandi Indulgentias plenarias, videlicet mediis granis benedictis, viſitatione Eccleſiarum, quibus conceſſæ ſunt ſimiles Indulgentiæ, &c. Hæc omnia Bardi.

4. Et quidem contra doctum, & amiciſſimum Patrem Paſqualigum ſuæ ſententiæ adhærere non poſſum ſtante auctoritate Concilij Tridentini *ſeſſ.* 13. *c.* 7. vbi ſeuerè prohibetur, ne vllus peccati conſcius abſque præmiſſa confeſſione ſacramentali ad Euchariſtiam accedere debeat, quod, vt ego alibi probaui, intelligitur etiam de aliquo peccato oblito, quod in mentem venerit poſt factam confeſſionem in ordine ad communicandum.

Alibi in to. 1. tr. 3. Reſ. 143. & in aliis eius primæ annot.

5. Sed quid dicendum, ſi quis ritè ſit confeſſus, & communionem ſacram receperit, ſi antequam lucretur Iubilæum, labatur in nouum peccatum mortale, vtrum teneatur iterum confiteri? Affirmatiuam ſententiam tuetur Amicus *in Curſ. Theolog. tom.* 8. *diſputat.* 20. *ſection.* 8. *numero* 242. vbi ſic ait: Dubitari poteſt, an cùm in Iubilæo exigitur confeſsio, ſi poſt confeſsionem homo mortaliter peccet, ad Indulgentiam lucrandam ſufficiat contritio abſque noua confeſsione? Negat Suarez, mouetur, quia talis confeſsio debet eſſe de omnibus mortalibus vſque ad tempus Indulgentiæ commiſsis; nam illa refertur ad tempus ipſum Indulgentiæ: ergo comprehendit omnia mortalia vſque ad tempus Indulgentiæ commiſſa. Ex quo infert, quòd ſi quis poſt confeſsionem, antequam Indulgentiam lucretur, recordetur aliquod peccatum oblitum teneri ad illud confitendum, alioquin Indulgentiam non lucrabitur, ſecus ſi non recordetur; quia tunc tale peccatum non impedit effectum Indulgentiæ, etiamſi Pontifex expreſsè requirat confeſsionem omnium peccatorum: quia intelligitur requirere confeſſionem omnium peccatorum humano modo integram. Quæ ſententia non ſolum eſt tutior, & in praxi adhibenda, ſed etiam probabilior, præſertim cùm exigitur confeſſio omnium peccatorum. Ita Amicus.

Et pro contento in hoc §. Sed quid. in Reſ. ſeq. & inf. in Reſ. 54. §. Notandum eſt etiã.

Sup. hoc in Reſ. & §. not. præteritæ.

6. Sed mihi magis placet opinio negatiua, quam docet Caſtrus Palaus *tom.* 4. *diſp.* 24. *punct.* 9. *num.* 25. eo quod peccatum oblitum in confeſſione legitimè facta remiſſum ſit virtute gratiæ per Sacramentum communicatæ; ac proinde ſecuritatem Indulgentiæ nullatenus impedire poteſt: confeſſio autem expoſtulatur omnium peccatorum quæ fuerint ante indulgentiam commiſſa, quæque virtute ſacramenti ſaltem virtualiter remiſſa non fuerint, ſecus de remiſſis directè vel indirectè.

7. Nota hic obiter, quod quis per confeſſionem ſacrilegam non ſequitur Iubilæum quicquid ex mente aliorum alibi dixerim, quia Pontifex requirit confeſsionem, vt tollatur impedimentum, adhoc vt acquiratur indulgentia: at per confeſſionem inualidam non tollitur impedimentum, nempe peccatum mortale, proinde non obtinetur Iubilæum.

Alibi inf. in Reſ. 54. § 2. ad med. à verſ. Dubitabis, &c.

8. Secus autem per ſumptionem Euchariſtiæ indignam, nam ſi quis ſacrilegè communicauit, non tenetur. Et ducor à pari: ſicut enim adimplens alia opera iniuncta, quamuis ſit in peccato mortali, nihilominus ſatisfacit oneri iniuncto, ita etiam & communicans, dum manet in peccato ſatisfaciet impoſitioni huius operis; Verùm ſi communio ſit vltimum opus ex iniunctis non poterit ita communicans in eo momento lucrari Indulgentiam: non ex eo quòd opus non ſit factum in gratia, ſed quia ad acquirendam Indulgentiam requiritur in acquirente ſtatus gratiæ, & amicitiæ Dei.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ. Et ſup. contento, à lin. 3. huius § ſup. in tr. 3. Reſ. 2. propè fine verſ. Vnde.

9. Et ita ego olim docui contra Paſqualigum, quem etiam nouiſsimè refellit Bardi *vbi ſupra quæſt.* 5. *num.* 3. reſpondens ad omnia eius argumenta, non nego tamen eius ſententiam eſſe probabilem quam etiam tuetur Amicus *in cur. theol. tom.* 8. *d.* 21. *ſect.* 6. *num.* 123. id quod conſtanter aſſero eſt, ipſum non benè, & parum modeſte dixiſſe (quod etiam obſeruat Bardi) opinionem contrariam auctoritate Doctorum, & efficaci ratione munitam eſſe improbabilem.

Docuit id Reſ quæ hic eſt inf. 54. & in aliis eius primæ not.

R E S O L. X L V.

An ſi quis intra tempus à Iubilæo præſcriptum, confiteatur & ante conſequutionem Indulgentiæ incidat in aliud peccatum teneatur iterum confiteri?

Et quid, ſi oblitus fuerit alicuius peccati, an requiratur, vt illud confiteatur intra tempus Indulgentiarum?

Idem dicendum eſt, ſi ex cauſa inculpate peccatum aliquod omiſit in confeſſione. Ex p.5.tr.12. Reſ.1.

Sup. contr. in hac Reſ. inf. in Reſ. 54 curſim in §. Notandū eſt etiam. & ſup. in Reſ. præterita, §. Sed quid.

§. 1. CAſus poteſt in praxi ſæpiùs, accidere, v. g. præſcribitur confeſſio intra hebdomadam, confeſſus eſt quis die Veneris, ſed ante abſolutum Sabbathum, in quo obtinetur indulgentia, peccat lethaliter, tenebitur iterum confiteri, & affirmatiuam ſententiam tenet Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 54 ſect. 3. num. 7.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 26. diff. 11. n. n. 2.* Filliucius *tom. 1. tr. 8. cap. 6. n.* 187. & Sanctarellus *de Iubilæo, cap.* 14. *dub.* 4.

2. Sed illam non approbat Iacobus Granadus *in 3. part. de Sacrament. contr. 12. tract. 5. diſp. 4. n.* 8. quia tenor indulgentiæ ſolùm præſcribit confeſſionem, cum autem ea non ſit neceſſariò facienda in vltimo tempore Iubilæi, ſed poſſet fieri ante dies aliquot, non eſt cur nouum onus alterius confeſſionis imponatur, quia ſine illo impletur ſufficienter conditio requiſita in tenore Indulgentiæ; & aliunde per contritionem liberari poteſt à peccato lethali denuò commiſſo, vt ita recuperet ſtatum gratiæ, ſine quo Indulgentiæ effectus non percipitur. Imò licèt tempore primæ confeſſionis oblitus fuerit aliquod lethale peccatum, non videtur obligandus ad illius confeſſionem intra tempus Iubilæi, niſi fortè Euchariſtiam nondum ſuſcepiſſet, quia ipſe nullo præcepto tenetur intra illud tempus confiteri, aliunde verò iam confeſſus eſt, & conſecutus gratiam, quæ ad conſequutionem Indulgentiæ requiritur. Ita Granadus, & nouiſſimè Ioan. Præpoſitus *in 3. part. D. Thom. quæſt. 14. de indulgent. dub.* 10. *num.* 84. vbi ſic ait. Videtur dicendum eum qui ad effectum Indulgentiarum legitimè eſt confeſſus, ſi poſtea peccet, poſſe per contritionem diſponi ad Indulgentias promerendas. Item non requiri vt oblitus alicuius peccati illud confiteatur intra tempus Indulgentiarum. Idem dicendum ſiquis ex cauſa inculpate peccatum aliquod omittat in confeſſione, etiamſi in forma dicatur, Confiteatur omnia peccata, quia illo modo loquendi ſolùm deſignatur quòd ad effectum Indulgentiæ conſequendum, confeſſio legitima requiratur. Hæc Ioannes Præpoſitus. cui etiam adde Nugnum, *in addit. ad 3. parte quæſtio.* 23. *articul.* 3. *dubit.* 4. & huic ſententiæ ego adhæreo.

Sup. hoc in §§. not. præteritæ.

Sup. hoc in Reſ. præterita leg. doctr. §. Et quidem. & Reſolutionum eius annot.

RESOL. XLVI.

Quis conſequutus eſt Iubilæum, non tamen eſt confeſſus quia peccati mortalis ſibi conſcius non erat, quæritur, an tranſacto Iubilæo à peccatis reſeruatis ante illud commiſſis, & oblitis abſolui poſſit, & vota commutari?

Et in ſupra dicto caſu, an Confeſſarius poſſit vota commutare, tametſi pœnitens Iubilæi tempore votum fecerit, & noluerit diſpenſationem petere, an tranſacto tempore Iubilæi poſſit Confeſſarius hoc votum commutare?

Et ſi aliquis tempore Iubilæi non habuit copiam Confeſſarij, & contritus ſacram Euchariſtiam ſumpſit & omnia pro lucrando Iubilæo perfecit, an poſſit abſolui à reſeruatis, tranſacto tempore Iubilæi?

Et quid dicendum, v. g. ne manifeſtet complicem, vel ex alia iuſta cauſa in confeſſione Iubilæi non manifeſtauit peccatum reſeruatum, an poſtea, tranſacto Iubilæo, poſſit de tali peccato à quocumque confeſſario abſolutionem obtinere? Ex part. 3. tractat. 4. Reſol. 149. aliàs 150.

Sup. hoc inf. in Reſ. 62. §. vlt curſim ad med. verſ.

§. 1. NEgatiuè reſpondeo, quia non fuit vllo modo ablata reſeruatio, cùm nulla abſolutio peccatorum data fuerit; non enim Iubilæum tollit ipſo facto reſeruationem, ſed tantùm confert facultatem Confeſſario electo illam auferendi media abſolutione, quæ in caſu noſtro non eſt data. Ergo, &c, & ita docet Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 8. diſp. 55. n. 21.* Henriquez *lib. 6. cap. 16. a. 6.* Suarez *tom. 4. diſp. 31. ſect. 4. n. 9. & 24.* Flotonus *de caſ. reſeru. p. 1. cap. 6. §. 6. n. 3.* Pottel. *in addit. ad dubia Reg. ver. Iubilæum, n.* 19. & alij.

Vnde. & in tom. 1. et 3. Reſ. 26. ſignanter in §. 2. breuiter iuſt med.

2. Verùm opinionem contrariam tenet amiciſſimus, & doctus Sanctarellus *de Iubileo c.* 13. *dub.* 2. quia in rigore loquendo, cùm ad Iubilæum obtinendum confeſſio præcipitur, is qui nullius peccati mortalis conſcius eſt, ad confitenda peccata venialia non tenetur licet vnicuique operæpretium eſſet præſertim, tunc temporis, de peccatis venialibus confiteri. Verùm cùm præfatus, quidquid ad Iubilæum erat neceſſarium perfecerit, iam Iubilæum lucratus eſt, & priuilegium, vt ab omnibus caſibus reſeruatis abſoluatur, atque in votis reſeruatis diſpenſetur, ſibi vindicauit, quia confeſſio à tali homine non requiritur, & cùm priuilegium à prædictis caſibus, & votis abſoluendi ad tempus Iubilæi non reſtringatur, pœnitens etiam elapſu Iubilæo, priuilegiu ſibi parto gaudere poteſt.

3. Ex his patet reſponſio ad argumentum contrariæ ſententiæ. Nam dicendum eſt illa peccata eſſe adhuc reſeruata, quia neque directè neque indirectè abſoluta fuerunt, ſed, quia talis, fecit omnia opera neceſſaria ad lucrandum Iubilæum, & de facto illud lucratus eſt, ideo obtinuit priuilegium, vt à caſibus reſeruatis abſoluatur, quod priuilegum ad tempus Iubilæi reſtringendum eſſe negamus, & ideo illo tranſacto poteſt à quocunque Confeſſario virtute illius priuilegij, & conſequutione Iubilæi obtenti abſolutionem à peccatis reſeruatis obtinere, ſicuti ex opinione ipſius Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 4. cap. 54. num.* 40. & aliorum. Confeſſarius poteſt vota commutare, tametſi pœnitens Iubilæi tempore votum fecerit, & noluerit petere diſpenſationem: quia cùm præfatus omnia ad Iubilæum conſequendum requiſita præſtiterit, iam priuilegium vt ſibi vota ante Iubilæum emiſſa ſecum diſpenſari poſſit, acquiſiuit, quod priuilegium ad Iubilæi tempus non eſt limitatum; quapropter tranſacto prædicto tempore, parto priuilegio vti poſſe omnino dicendum eſt. Sed hoc accidit in caſu noſtro. Ergo, &c.

Sup. hoc inf. in Reſ. 58. & 59.

4. Itaque opinio Sanctarelli eſt probabilis; licèt contrariam nouiſſimè teneat Fauſtus *de Iubilæo lib. 4. q.* 134. ſed cum Sanctarello conſentit Alphonſus de Leone *tract. de Iubilæo p. 2. q. 17. num.* 197. vbi etiam notat cum Zanardo *in direct. confeſſ. p. 1. de Sacram. Pœnit. cap. 2. q.* 20. quod ſi aliquis tempore Iubilæi non habuit copiam Confeſſarij, & contritus ſacram Euchariſtiam ſumpſit, & omnia pro lucrando Iubilæo perfecit, poteſt abſolui à reſeruatis, tranſacto tempore Iubilæi quia cùm Iubilæum adeptus ſit, obtinuit iam priuilegium, vt abſolui poſſit à reſeruatis.

5. Notandum eſt etiam hic a fortiori, quòd quando quis in confeſſione Iubilæi non manifeſtauit peccatum reſeruatum, ne v. g. manifeſtaret complicem vel ex alia iuſta cauſa, poſtea tranſacto Iubilæo poteſt de tali peccato à quocunque Confeſſario abſolutionem obtinere, quia in tali caſu peccatum illud habetur, vnde indirectè fuit illius reſeruatio ablata, & ita docet Homobonus *in exam. Eccl. part. 2. tract. 5. cap. 6. q.* 38. & alij.

Sup. hoc inf. lege doctr. Reſ. 49. & etiam aliam eius primæ annot. & in Reſ. 52. §. 1. ad med. verſ. Ita Boſſius. & in aliis eius not. quamuis non plenè dicant ſup. hoc.

RESOL. XLVII.

An peccata venialia ſint confitenda, quando requiritur confeſſio ad Iubilæum lucrandum?

Ex quo infertur, an qui caret mortalibus, & venialia tantum

tum habet, teneatur illa ſub mortali in Quadrageſima confiteri pro præcepto Eccleſiæ? Ex p.3.tr.4. Reſ.125. alias 126.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §.1. AFfirmatiuam ſententiam docent Fagundez *præc.2. lib.2. cap. num.20.* Sotus *in 4.diſt.21. quæſt.2.art.3.* Sanchez *de matrim.lib.8. diſp.15.num.19.* & alij, quia hæc eſt vna, & potiſſima conditio, quam requirit Papa, vt quis Iubilæum conſequatur, confeſſione ſcilicet peccatorum. Ergo.

2. Sed negatiuam ſententiam probabiliorem eſſe exiſtimo, & ita docent Beia *part.3. caſ.37.* Suarez *in 3. part.tom.4. diſp.52. ſect.3.num.5.* Coninch. *de Sacram. diſp.12. dub.7. num.3.* Filliucius *tom.1. tract.8. cap.6. num.145.* Henriquez *lib.7.cap.10. num.8. & cap.12. num.2.* Zanardus *in direct. Confeſſ.part.1. de Sacrament. Pœnit. cap.21. quæſ.24.* Graſſius *deciſ.... part.1. lib.4. cap.15.num.19.* Reginaldus *tom.1 lib.7.cap. vlt.quæſ.2. num.173.* Comitolus *in reſp. mor. lib.1. quæſt.39.* & Benzonius *de Iubilæo, lib.5. cap.15. dub.6.* vbi ſic ait. An qui non habet conſcientiam peccati mortalis, teneatur confiteri pro Iubilæo conſequendo.

3. Reſpondetur breuiter nequaquam teneri, cùm enim ſit in ſtatu gratiæ, nec materiam neceſſariam habeat ad confeſſionem, non obligabitur pro Iubilæo

Sup. hoc in 3. ſeq. & in alijs eius not. conſequendo ad illam. Vnde cùm neque diuino, neque poſitiuo præcepto obligetur quis ad confeſſionem, quando peccatum mortale non habet, neque tempore Iubilæi obligabitur. Sic Benzonius.

Sup. hoc in fin.§ præterit huius Reſ & ſup.in n. 3. Reſ. 146. §.2. à lin. 4. & in tom. 1. tr. 3. Reſ.60. & in alijs eius annot. 4. Dices cum Scoto, Bonauentura, Alex, Syluestro apud Benzonium *vbi ſuprà*, & Caietano *tom.1. opuſc. de confeſſ. tract.1.* & alijs, qui caret mortalibus, & venialia tantùm habet, tenetur ſub mortali illa in Quadrageſima confiteri. Ergo etiam tenebitur tempore Iubilæi. Reſpondeo hanc ſententiam non eſſe veram, vt docent DD. quos citat, & ſequitur Fagundez *pr.2. lib.2. cap.2.n.8.* & rationes inuenies apud illos.

RESOL. XLVIII.

An ad lucrandum dictum Iubilæum, ſi quis non habet mortalia, teneatur adhuc confiteri?

Et quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentia dicitur omnibus verè pænitentibus, & confeſſis, vel omnibus contritis, & confeſſis, &c. ad lucrandam Indulgentiam, an ſufficiat vera, & perfecta contritio cum confeſſione in voto, ſeu cum propoſito confitendi tempore debito ſecundum Eccleſiæ præceptum, etiam ſi lucraturus Indulgentiam commiſerit peccata poſt vltimam confeſſionem?

Et an confeſſio ſit præmittenda, quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentia exigitur, vel ſatis ſit, vt poſtponatur, dummodo ſit intra tempus Iubilæi?

Et quid eſt dicendum circa hoc vltimum in Iubilæo anni Sancti? Ex p.3.tr.12. Reſ.30.

Sup. hoc in Reſ. præteritâ. §.1. REſpondeo contra Pollachum *de Iubilæo, ſect. 41. num.10.* Lauorium *de Iubilæo, part.2. cap.14 num.85.* Fernandez *in medulla caſ. part.3. cap.7. §.8.num.8.* Homobonum *de caſib.reſeru. cap.5. obſeru.5.* Floronum *de caſ.reſeruat.part.1.cap.6.§.6.num.3.* Nugn. *in 3.part.quæſt.27.art.3.dub.2.* Sanchez *de matrim.lib.8. diſput.15.num.19. & in ſumm.tom.1. lib.4.cap.54.n.41.* Vegam *in ſumm. tom.1. cap.54. num.41.* & alios penes ipſos, confeſſionem ſacramentalem non eſſe neceſſariam ad lucrandum Iubilæum, ſi quis peccata mortalia non habeat, quia Eccleſia non eſt ſolita præcipere confeſſionem, niſi de mortalibus, & ideo confeſſio abſolutè accepta ſumenda eſt pro confeſſione mortalium. Pontifex igitur præcipiendo in Iubilæis confeſſionem, loquitur ſuppoſitiuè, v. g. ſi lucraturus indiget confeſſione, & ita hanc ſententiam docet Ludouicus à Cruz *in Bulla Cruc. diſp.1. cap.8 dub.7. n.12.* Reginaldus *tom.1.lib.7.cap.vlt. num.147.* Comitolus *in reſponſ. moral lib.1. quæſt.39.* Coninck *de Sacrament. diſput.12.dub.7. num.38.* Zanardus *in Director. Confeſſ. part.1.de Sacramen. Pœnitent.cap.21.quæſt.24.* Benzon. *de Iubilæo, lib.5. cap.1.* Leo *de Iubilæo, part.1. num.75.* Fabrinus *de Iubilæo, cap.35. dub.6.* Sanctarellus *de Iubil. cap.14.dub 2. & 4.* Layman *lib.5.tract.7. cap.6.num.7. & cap.8.num.6.* Filliucius *tom.1.tract.8.cap.6. nu. 145.* Bottonus *de Iubilæo Sixti V. ver. conſcientia ſua, fol.182. & 183.* Suarez *tom.4. diſp.52.ſect.3.num.5.* Henriquez *lib.7.cap.12.num.2.* Portel *in dub.regular. ver. Iubilæum, num.6.* Zerola *de Iubilæo, lib.1. cap.15. dub 6.* Fauſtus *de Iubilæo, lib.4.quæſt.36.* Coninck *de Sacr. diſp.12.dub.7. num.38.* Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract.26. diffic.24. num.11.* & alij.

2. Nota etiam contra Villalobos *in ſumm. tom.1. tract.26.diffic.11. num.4.* Acoſtam *in Bulla Cruc. q.14.* Bellarminum *tom.1.lib.1. de Indulgent. cap.13, quæſt.3.* Sanctarellum *de Iubilæo, cap.14.dub.3.* Lauorium *de Iubilæo, part.2. cap.10. num.51.* Leonem *de Iubilæo, part.1. num.65.* Zerolam *de Iubilæo, lib.1.cap.15.dub.3.num.51. & 55.* Layman *lib.5. tract.7. cap.6. num.7.* Bonacinam *de Sacram.diſp.6.quæſt.1. punct.5. num.5.* & alios, quòd quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentiæ dicitur, *Omnibus verè pænitentibus & confeſſis, vel omnibus contritis & confeſſis, qui viſitauerint Eccleſiam*, &c. *concedimus plenariam Indulgentiam*; ad lucrandam eam ſufficere veram & perfectam contritionem cum confeſſione in voto, ſeu cum propoſito confitendi tempore debito ſecundùm Eccleſiæ præceptum, etiamſi lucraturus Indulgentiam commiſerit peccata poſt vltimam confeſſionem. Ita Coninck *de Sacram.diſp.12 dub.7.n.38.* Sà *ver. Indulgentia, num.3.* Comitolus *in reſp. mor.lib.1. q.39.* Ludouicus à Cruz *in Bulla Cruc.diſp.1.c.8.dub 7. num.5.* Suarez *tom.4.diſp.52.ſect.3. num.15.* Filliucius *tom.1.tract.8.cap.6.n.148.* Henriquez *lib.7.cap.12.n.1.* & alij, quia in tali caſu confeſſio exigitur non vt opus, ſicut ſolet exigi ieiunium, eleemoſyna, &c. ſed vt diſpoſitio. Sup.hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 147. & lege etiam doct. alterius verſ. eius annot.

3. Et tandem nota, quòd confeſſio non eſt præmittenda, quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentiæ exigitur, ſed ſatis eſt ſi poſtponatur, dummodo ſit intra tempus Iubilæi. Ita DD. citati, quicquid in contrarium doceat Nauarr. *de Indulg. notab. 32. num.39.* Benzonius *de Iubilæo, lib.5.cap.15. dub 4.* Pollachus *de Iubilæo, cap. 33.* loquentes tamen de Iubilæo Anni ſancti. Quoad hoc ſup. lege doct. Reſ 39. & 55. eius not.

RESOL. XLIX.

An qui tempore Iubilæi per aliquam impotentiam phyſicam, vel moralem non poteſt confiteri, ſed contritus poſt alia opera præſcripta Communionem ſumit, lucretur Iubilæum? Ex p.5. tr.12. Reſ.29.

§.1. NEgatiuè reſpondet Bartholomæus à S.Fauſto *tract.de Iubilæo, lib.4. quæſt.41.* quia hic non adimpleuit quæ in Iubilæo præſcribuntur. Nec recurrendum eſt ad præſumptam mentem Pontificis, quia ſumus in claris, & in claris non egemus coniecturis. Et ita hanc ſententiam docet etiam Suarez *tom.4.diſp. 52.ſect.3,num.6.* Sanctarellus *de Iubilæo, cap.14. dub.13.* Filliucius *tom.1. tract.8.cap.6. num.146.* Lauorius *de Iubilæo, part.2.cap.14. num.80.* Homobonus *in examine Eccleſ.p.2.tract.8. cap.7. quæſt.22.* & vterque Leo, Alphonſus, & Franciſcus, hic *in theſaur. fori Eccleſ. p.1. cap.7. num.26.* ille *in tract. de Iubilæo, p.1. num.69. & p.2. num.168.* Sup. hoc in Reſ.& §.not. ſeq & quoad hoc leg. ſup. doct. Reſ. 44 & inf. Reſ. ſeq.

2. Non deſunt tamen contrariam ſententiam docentes, vt Henriquez *lib. 7. cap. 10. §. 6. in gloſſa lit. N. & cap. 12. §. 12. in gloſſa lit. H.* Reginaldus, *in praxi, tom. 1. lib. 7. cap. vlt. quæſt. 2. num. 172. & num. 185.* Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 6. num. 7. verſ. Dico tertiò, in fine.* Fernandez *in Medulla caſ. part. 3. cap. 7. §. 8. num. 3.* Zanardus *in direct. Theol. part. 1. de pœnit. cap. 22. q. 20.* Vega *in ſumma part. 2. cap. 7. caſ. 31.* Zerola *de Iubil. lib. 1. cap. 15. dub. 13. & 60.* & alij penes ipſos; & ratio eſt, quia in caſu Iubilæi confeſſio non præcipitur tamquam actus, propter quem conceditur Iubilæum, ſed vt ſecurior diſpoſitio ad Indulgentiam lucrandam, & dum confeſſio ſacramentalis eſt impoſſibilis, eſt omninò præſumendum piam mentem Pontificis eſſe, vt in tali caſu ſufficiat contritio, dummodo omnia alia opera iniuncta in Iubilæo adimpleantur.

3. Quid ego ſententiam dicam breuiter, hanc ſecundam ſententiam tamquam probabilem ſequutus
Quæ hic eſt ſup. Reſ. 46. §. penult. ad med. ſum *in 3. part. tract. 4. reſol. 150.* Verùm habeo contra illam validiſſimum argumentum; vnde primæ ſententiæ modò adhæreo, quia hic non eſt caſus, vt quis habens peccatum mortale valeat communicare abſque præuia confeſſione, niſi ſcandali periculum immineat. ergo, &c.

RESOL. L.

An excommunicatus contritus, ſi non poteſt obtinere abſolutionem, lucretur Indulgentiam, aut Iubilæum, ſi adimpleat alia opera iniuncta?

Et præſertim quoad eos, qui in aliquam hæreſim inciderunt; & idem dicendum eſt de illis, qui ſunt excommunicati ob penſiones, & debita, & ſunt impotentes ad ſoluendum? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 13.

Quoad hoc lege doct. præcedentis Reſ. & alterius eius primæ annot. §. 1. CAſus poteſt ſæpiùs accidere, & præſertim quoad eos, qui in aliquam hæreſim inciderint. & negatiuam ſententiam docet Fauſtus *de Iubilæo, lib. 3. quæſt. 55.* qui citat Suarez, Vgolinum, Syluestrum, Nugnum, & Sotum, quibus ego addo Filliucium *tom. 2. tract. 8. cap. 6. num. 136.* Layman *lib. 1. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 2.* Pollachum *de Iubilæo, ſect. 4. num. 22.* Lauorium *de Iubilæo, part. 2. cap. 14. num. 51.* Sanctarellum *de Iubilæo, cap. 15. dub. 14.* Nugnum *in addit. ad 3. part. quæſt. 17. art. 1.* & Fernandez *in exam. Theol. moral. part. 3. cap. 7. §. 4. num. 2.* & alios, quia excommunicatus etiam contritus, eſt membrum ab Eccleſia præciſum, atque adeò participare non poteſt influxum ſpiritualium bonorum ab ipſa Eccleſia prouenientium.

2. His tamen non obſtantibus affirmatiuam ſententiam docet Henriquez *lib. 7. cap. 18. num. 2.* Emanuel Sà *ver. Indulgentia, num. 2.* Alphonſus de Leone *de Iubilæo, part. 1. num. 197.* & nouiſſimè Boſſius *de triplici Iubilæo, ſect. 4. caſ. 22. §. 1. num. 12.* Quia non videtur eſſe intentio piæ matris Eccleſiæ velle priuare huiuſmodi ſuffragiis filios obedientes, & quantum eſt ex ſe omninò à contumacia recedentes, & ita dicendum eſt etiam ex intentione eiuſdem Eccleſiæ illis prodeſſe Indulgentiam, illiúſque fructum lucrari poſſe. Confirmatúrque magis, quia excommunicatus poteſt præſtare opera, pro quibus datur Indulgentia, poteſt enim orare in Eccleſia, priuatim ieiunare, facere eleemoſynam, & licèt ante abſolutionem ab excõmunicatione nõ poſſit recipere ſacramenta Pœnitentiæ & Euchariſtiæ, nihilominus quoad confeſſionem valde probabile eſt non eſſe neceſſarium quando quis vellet confiteri, & non poteſt, vt latiùs ſuprà oſtendimus. Quoad communionem autem poterit excommunicatus pœnitens obtinere à Confeſſario electo commutationem in aliud opus pium, ſi Bulla Iubilæi, vel Indulgentiæ eiuſmodi facultatem concedat, imò etiam confeſſio poterit tunc in aliud opus commutari huic excommunicato, vt dictum eſt ſuprà *num. 6.* de ſuſpenſo à perceptione Sacramentorum. Ita Boſſius.

3. Verùm ego primæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quia, vt rectè præter DD. citatos obſeruat Hurtadus *de excommunic. diſput. 2. difficult. 5.* Coninck *de Sacrament. diſp. 14. num. 49.* & Sotus *in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 1.* excommunicati quamuis contriti, ac proinde iuſti, verè manent excommunicati, quia excommunicatio non tollitur pœnitentia & iuſtificatione, ſed tantùm abſolutione: ergo excluſi ſunt à participatione Indulgentiarum. Non nego tamen ſententiam affirmatiuam Boſſij & aliorum eſſe ſatis piam & probabilem, vnde ſecundùm illam hæreticus ſi verè pœnituit, & abſolutionem obtinere minimè potuit, obtinebit tamen Indulgentiam & Iubilæum ſi adimpleat alia opera iniuncta. Ita Boſſius *loco citato.* Et idem dicendum videtur de illis qui ſunt excommunicati ob penſiones, vel debita, & ſunt impotentes ad ſoluendum. Ita Leo *vbi ſuprà*, & ſic de ſimilibus.

RESOL. LI.

An quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Iubilæa, quorum quodlibet requirit confeſſionem, & communionem, teneatur, qui vult illa lucrari bis confiteri, & bis Euchariſtiam ſumere?

Et quid eſt dicendum de aliis operibus iniunctis in quolibet Iubilæo? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 166.

§. 1. HIc caſus frequens eſt, & illum ponit Aloyſ. Sup. hoc inf. in Reſ. 54. §. Turrianus *in diſp. ſelect. part. 2. diſp. 31. dub.* Nota etiam 64. & ſic reſpondit. Non deficit, qui affirmaret id, hic per tot. quia quælibet Indulgentia requirit peculiaria opera; & Reſ. 61. ſed longè probabilius eſt non eſſe neceſſarium bis con- paulò pòſt fiteri, aut ſumere Euchariſtiam ſi pœnitens perſeue- init. & inf. in ret in gratia tempore vtriuſque indulgentiæ, quia con- tr. 5. Reſ. 13. feſſio & communio requiruntur in ordine ad diſpoſi- in fine. tionem animæ, vt exiſtens in gratia poſſit lucrari indulgentiam; ſecus de aliis operibus, ſicut ſi quælibet indulgentia requirat dare eleemoſynam, tunc enim neceſſaria eſſet dare duas eleemoſynas, iſtæ enim non habent pro effectu primario emundare animam à peccato, neque videtur contraria intentio requirentis confeſſionem, & requirentis eleemoſynam, quando expreſsè non conſtat de voluntate requirentis duas confeſſiones diſtinctas. Ita ille.

RESOL. LII.

An ſi in Iubilæo dicatur tantum, quod efficiatur Communio die Dominica, quis ſatisfaceret communicando in alia die hebdomadæ?

Et docetur Communionem factam in peccato mortali ſufficere ad ſatisfaciendum oneri Communionis iniunctæ ad lucrandum Iubilæum?

Et pueri ex defectu ætatis Euchariſtiam ſuſcipere non valentes, an ſatisfaciant communicando ſpiritualiter, adimplendo cætera opera in Iubilæo præſcripta; vel in tali caſu an ſit commutanda Communio in aliud opus pium?

Idem dicendum eſt de infirmis, & patientibus tuſſim, vomitum, vel quid ſimile; aut de eo, qui ex obliuione & incuria, ſeu inaduertentia die deſignato communionis, nempe die Dominico bibit, & ita de ſimilibus. Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 17.

Sup. hoc inf. ex Reſ. 54. lege doctè. § Nota eod. in princ. & vide Reſ. eod. 2. dict. §.

§. 1. VIdetur reſpondendum negatiuè, quia conſtat de mente Pontificis. Verum non deſinam hic adnotare contrarium docere Angelum Boſſium *de Iubilæo, ſect. 4. caſ. 20. num. 17.* vbi ſic ait: Etiamſi in Bulla expreſsè diceretur vt fieret die Dominica, quæ ieiunia proximè ſequitur, & non adderetur, ſeu in alio die dictarum hebdomadarum, adhuc mihi videtur probabile quòd ſatis ſit ſumere Euchariſtiam in alio die dictarum hebdomadarum antequam ieiunia ſint completa. nam tunc dies Dominica non aſſignaretur communioni præceptiuè, ſed conſultiuè tanquam tempus magis congruum perfectiſſimo operi ob ſui excellentiam requirentis maiorem operantis diſpoſitionem, ad quam diſpoſitionem conferunt ieiunia & eleemoſynæ, ac proinde congruentiùs communio ſit vltimo loco, præmiſſis cæteris operibus tanquam præuiis diſpoſitionibus. Confirmatur primò ex iis, quæ infrà dicemus. Si enim ſatis eſt communicare Feria 2. poſt Dominicam, multo magis ſufficiet communicare ante dictam diem Dominicam. Confirmatur ſecundò ex dictis *ſuprà* de Confeſſione. Et licèt Sixtus V. in ſua Bulla Iubilæi *anni* 1585. ponat communionem vltimo loco, aſſignans illi diem Dominicam his verbis. Die verò Dominica, quæ dictas eleemoſynas atque orationes proximè ſequetur, ſacroſanctam Euchariſtiam deuotè accipiant. Propter quæ verba Bottonus *in dictam Bullam, pag 224. propoſ. 4.* tenuit communionem de neceſſitate pro lucro dicti Iubilæi fuiſſe faciendam vltimo loco poſt reliqua omnia opera, & in die Dominica proximè ſequente ieiunia. Nihilominus reliqui Summi Pontifices dum in ſuis Bullis Iubilæorum addiderunt illa alia verba, *aut in alio die dictarum hebdomadarum*, declararunt Papæ intentionem eſſe, quòd licèt conuenientius ſit præmittere ieiunia, & poſtea die Dominica communicare. Vnde ſemper in Bullis priùs præſcribuntur ieiunia, & deinde communio; tamen hic ordo non eſt omninò neceſſarius. Quare dicta verba, *aut altero die*, &c. à poſterioribus Pontificibus addita potius ſunt, vt ſæpè fit, ad tollendam omnem dubitatem, & ſcrupulos, quàm ad faciendam nouam diſpoſitionem. Ita Boſſius qui etiam cum DD. à me citatis *in 3. part. tract. 4. reſolut. 150.* probabiliter docet communionem factam in peccato mortali ſufficere ad ſatisfaciendum oneri communionis iniuncto ad lucrandum Iubilæum, ſi eadem communio non ſit vltimum opus in Iubilæo præſcriptum. Et reſpondet ad argumentum pro contraria ſententia dum in Iubilæo dicitur Euchariſtiam ſumendam eſſe reuerenter & deuotè, quod non poteſt dici de illo, qui illam ſumit cum peccato mortali, reſpondet, inquam Boſſius, quòd illæ particulæ poſſunt ſumi adhortatiuè, & non præceptiuè, ita vt Papa ſolùm inuitet & adhortetur fideles ad reuerenter & deuotè ſuſcipiendum Euchariſtiæ Sacramentum, conſulendo id, quod perfectius eſt, & ſecurius, quo pacto explicat particulam, *deuotè*, Bottonus *pag. 271.* Si enim Papa præciperet modum Indulgentiæ & deuotionis, tanquam neceſſarium ad lucrandam Indulgentiam, is, qui cum peccato veniali actuali, v.g. cum voluntaria diſtractione animi ad res vanas, & inutiles, vel oſtentationis, & vanæ gloriæ cauſa, vel cum quocumque actuali affectu, aut propoſito peccati venialis ſumeret Euchariſtiam ad ſatisfaciendum oneri communionis, non lucraretur Indulgentiam Iubilæam, quia non accederet deuotè, aut reuerenter. ergo, &c. Secundò illa particula, *reuerenter*, poteſt commodè intelligi de reuerentia quæ conſiſtit, tum in externa compoſitione & modeſtia, qua fideles debent ad Euchariſtiam accedere, tum in actibus internis qui non excludunt culpam mortalem habitualem, vt ſunt ſumere Euchariſtiam animo exercendi actum latriæ, & cultus Chriſtianæ Religionis, aut actum fidei externum, aut obediendi Eccleſiæ, vel Papæ, aut præbendi bonum exemplum cæteris fidelibus, iuxta quam acceptionem ille non reuerenter ſumeret Euchariſtiam, qui exiſtens in peccato mortali illam ſumeret ſolùm animo peccandi, ſeu inferendi iniuriam Chriſto, & nullo modo neque virtualiter, neque formaliter ad aliquem finem honeſtum dictam communionem ordinaret. particula quoque, *deuotè*, non importat idem quod dignè, ſeu abſque conſcientia peccati mortalis ad Euchariſtiam accedere, ſed idem ſonat quod attentè, ſeu mente non omnino ad aliud voluntariè diſtracta. Quare qui ſumit Euchariſtiam intentione actuali, vel ſaltem virtuali colendi Chriſtum, vel lucrandi Iubilæum, ſeu obediendi Eccleſiæ, aut Papæ, etiamſi ſit in ſtatu peccati mortalis cogniti, dici poteſt ſumere Euchariſtiam deuotè, licet non ſumat dignè.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 46. §. penult. ad med. & ſup. hoc ſup. in tr. 1. Reſ. 5. §. vlt. curſim ante med. & magis latè hic inf. in duabus Reſ. ſeqq. & in aliis §§ earũ annotationũ, pro iſta quæſt.

2. Notandum eſt etiam hîc obiter contra Fernandez *in Medulla, p. 5. cap. 8. § 8. num. 3.* & Zanardum *in direct. Confeſſ. p. 1. cap. 21. quæſt. 28.* pueros ex defectu ætatis Euchariſtiam ſuſcipere non valentes, minimè ſatisfacere communicando ſpiritualiter adimplendo cætera opera in Iubilæo præſcripta. nam in tali caſu commutanda eſt communio in aliud opus pium, vt rectè obſeruat Fauſtus *de Iubilæo, lib. 4. quæſt. 45.* ſicut etiam infirmis & patientibus tuſſim, vomitum, vel quid ſimile, aut ei qui ex obliuione, & incuria, ſeu inaduertentia die deſignato communionis, nempe die Dominico, bibit, & ita in ſimilibus caſibus.

Sup. hoc magis latè inf. in Reſ. 54. §. pen. & vlt.

Sup. hoc magis latè ſup. in Reſ. 38. §. vlt.

RESOL. LIII.

An ſi quis ſuſcipiat Euchariſtiam in peccato mortali, vel faciat confeſſionem ſacrilegam, lucretur poſtea Iubilæum, ſi in vltima Iubilæi periodo per actum contritionis ſit in gratia? Ex p. 3. tr. 4. Reſ. 147. aliàs 148.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docent Sanctarellus *tr. de Iubilæo cap. 7. dub. 2.* & Petrus Proſt *in ſpicilegio Theol. de Iubilæo cap. 7. dub. 2.* Zanardus *in direct. confeſſ. part. 1. de ſacram. Pœnit. cap. 21. quæſ. 28.* Alphonſus Leone *tract. de Iubilæo part. 2. ſect. 5. num. 168.* & alij, quia Summus Pontifex confeſſionem validam, & communionem ritè factam exigit.

2. At ego opinionem contrariam non minus probabilem eſſe puto, quam tuentur Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 7. § num. 1.* Henriquez *lib. 7. cap. 9. num. 5.* & nouiſſime Bartholomæus à Sancto Fauſto *de iubilæo, lib. 4. quæſt. 46.* quia non eſt neceſſarium (ait ille) vt quis ſit in ſtato gratiæ toto tempore, quo ſingula opera facit, ſed ſufficit, vt in vltimo inſtanti, in quo vltimum opus perficitur, ſit in gratia. Dicendum eſt igitur, quòd ſi in die Dominica in ipſo Iubilæi termino in gratiam cum Deo talis rediret, obtineret quidem Iubilæum, non obſtante, quòd confeſſio fuerit inualida, & communio in peccato mortali facta. Igitur vtraque opinio eſt probabilis.

Sup. hoc in Reſ præcedenti, § 1. ad med. à verſ. Ita Boſſius qui, & in Reſ ſeq. §. 1. & 2. & ſuperius in tr. 2. Reſ. 5. § vlt. curſim ad med. & inf. in tr. 5. Reſ. 12. §. vlt. &c. Et pro confeſſione ſacrilega in Reſ. 2. huius tr. in eius §. 2. ante med. à verſ. Dubitabis an. & in aliis eius annot. & ſuperius in tr. 3. ex Reſ. 2. in §. vlt. ad med. vide eius doctr.

RESOL. LIV.

An ad lucrandum Iubilæum ſufficiat indigna Communio, ſeu facta in peccato mortali?

Ex quo infertur, an ſi quis fecit intra hebdomadam Iubilæi confeſſionem ſacrilegam, ſufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ, an vero debeat iterum validè confiteri?

Et an, ſi quis det alteri tempore Iubilæi eleemoſynam diſtribuendam, ſi iſte talis non diſtribuat, Indulgentiam non lucretur?

Et

Et quid, ſi tamen præcipiat Oeconomo, vt in tali caſu det eleemoſynam?

Et quid eſt dicendum, ſi emitteretur eleemoſyna tempore Iubilæi ad pauperem diſtantem, ad quem non poſſet peruenire intra illam hebdomadam; an tunc eleemoſyna non daretur intra tempus legitimum?

Et an in prædicto caſu Iubilæi, ſi eleemoſyna daretur ficto pauperi, lucraretur Iubilæum?

Et an ſi quis lucraturus Iubilæum confiteatur, & antequam adimpleat opera iniuncta, incidat in mortale, teneatur iterum confiteri?

Et quid dicendum eſt de eo, qui in confeſſione facta de aliquo peccato obliuiſcatur; aut ex cauſa inculpatè peccatum aliquod in confeſſione omittitur?

Et an ſufficiat Communio, quæ præcedat tempus Iubilæi?

Et quid, quando plures Indulgentiæ eadem die diuerſis Eccleſiis conceſſæ ſunt iis, qui poſt confeſſionem, & communionem eas viſitauerint & ibi orauerint; an tunc vnica confeſſio, & communio ſufficiat ad lucrandam vtramque Indulgentiam?

Idem dicendum eſt, ſi Indulgentia non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam occurrerit.

Et tandem quæritur, an coniunctio Communionis pro Iubilæo non afficiat pueros, & proinde non ſit opus commutatione: Ex p.10.tract.13. & Miſc.3.Reſ.55.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 52. §. 1. ad med. verſ. Ita Boſſius. & in Reſ. 53. & ſuperiùs in tr. 1. Reſ. 5 §. vlt. curſim ad med. & inf. in tr. 5. Reſ. 12. §. vlt. & hic ſup. in Reſ. 44. §. penult. & vlt.

§. 1. SEntentiam negatiuam tenent Doctores, quos citat & ſequitur Paſqualigus *in Praxi de Iubilæo, deciſ.76. num.3.* qui affirmatiuam ſententiam omninò improbabilem putat.

2. Sed immeritò, nec debebat tot Doctorum virorum ſententiam, nota improbabilitatis inurere: nam ita tenent Suarez, Filliucius, Henriquez Bonacina, Corduba, Fauſtus, & Fernandez, quibus addo Quintanadueñam *de Iubilæo duarum hebdomadarum, cap.26. num.3.* vbi ſic ait. [El que biziera comunion ſacrilega ſi deſpues biziera la vltima diligencia en gracia, ganaria el Iubileo ſin ſer neceſſaria otra Communion, que baſta ſea en ſi buena eſta obra, y con ella ſe cumpliera, como cumple con el precepto de la Miſſa el dia de Fieſta el Sacerdote, que celebra en mortal. El que con confeſſion informe, en que no recibieſſe gracia, comulgaſſe con buena fè, ſin otra Confeſſion, ni Communion le gauana. Ita ille; & ante illum Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo, *de Sacram. Panit. diſput.27. ſect.3. num.103.* vbi ita aſſerit: Dubitabis an ſi fecit aliquis intrà hebdomadam Confeſſionem ſacrilegam, ſufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ; an verò debeat iterùm validè confiteri. Prima opinio dicit, non requiri ſecundam Confeſſionem. Contraria tamen ſententia vera eſt: Probari poteſt ex his quæ diximus præceptum Eccleſiæ obligare ad confeſſionem validam, nec ei ſatisfieri per ſacrilegam, & inualidam confeſſionem. Similiter ergo, quando eadem Eccleſia confeſſionem exigit, de valida confeſſione intelligit: nam illa alia non eſt confeſſio, ſed irriſio. Circà Communionem tamen, illam primam ſententiam admitterem, vt licet ſacrilega fuerit, non requiratur alia, cùm re vera fuerit vera, & valida Communio, licèt ſine fructu propter obicem peccati. Hæc Lugo. Vnde contrà id quod aſſerit Paſqualigus, hanc ſententiam tanquam probabilem admittit doctos, & amiciſſimus Pater Gobat *de iubilæo, cap.26. quæſt.69. num.177.* ſic aſſerens: Etiam qui ſacrilegè communicat, ordinationi Pontificis Communionem requirentis ſatisfacit, eò quod Sacrilega quoque Communio ſit propriè dicta Communio. Et cenſet Diana *reſol.17.* poſt Boſſium, hanc doctrinam eſſe veram etiam tunc, cùm Pontifex dicit: Qui reuerenter, & deuotè communicauerint, &c. eò quod per ly reuerenter, intelligi poſſit reuerentia, & modeſtia exterior: per ly deuotè, attentio interior, quam ſufficienter habet is, qui ſumit Euchariſtiam intentione actuali, vel virtuali colendi Chriſtum, vel lucrandi Iubilæum, ſeu obediendi Eccleſiæ, vel Papæ. Hæc vtraque doctrina eſt, ob auctoritatem, & ob rationes à Boſſio allatas, probabilis. Sic ille, & iterum Ego: puto tamen ſententiam negatiuam eſſe probabiliorem.

Sup. hoc in Reſ. 2. not. pœnitentiæ, & in Reſ. 4. §. vlt. & ſup. ex Reſ. 44. quã uis recitãret lege eius §. Nota hic & melius & magis latè in Reſ. 43. vide eã per tot. & ſignã ter à §. Sed ego.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 52.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 32. & in to. 8. tr. 4. Reſ. 71. §. Probatur. ad med. verſ. Et pro. ſed lege eam per tot. & aliũ §. cũ annotationi.

3. Notandum eſt tamen hîc, me olim docuiſſe quod ſi quis det alteri tempore Iubilæi eleemoſynam diſtribuendam, ſi iſte talis non diſtribuat, Indulgentiam non lucrabitur: Sed hanc ſententiam impugnat Paſqualigus *vbi ſuprà, quæſtione 136. numero 3.* qui poterat in ſui fauorem etiam adducere Gobat *de Iubilæo, capite 30. quæſtione 80. numero 221.* & Lezanam *in Summa, tomo 3. verb. Iubilæum, num.14.* Sed ego ſententiæ negatiuæ, cui adhæſi, nunc etiam adhæreo, & me citato illam tenet Leandrus *vbi ſuprà, quæſtione 49.* Quintanadueñas, *numero 12.* & amantiſſimus Dominus meus Cardinalis de Lugo, *num.112.* vbi ſic aſſerit: Dubitatur circa eleemoſynam, an ſufficiat dare famulo, vt ipſe det pauperi; ſi tamen ipſe famulus poſtea non det. Affirmant aliqui; quia iam Dominus dedit ex parte ſua. Secus eſſe, ſi ſolum præcipiat Oeconomo, vt det: nam præcipere non eſt dare; Quare Oeconomo non dante, non dedit Dominus eleemoſynam. Veriùs tamen credo, in neutro caſu ſatisfieri; quia dare eſt transferre dominium: famulo autem non dante eleemoſynam, nondum eſt translatum illius dominium in pauperem, imo ſemper poterit Dominus reuocare mandatum, quandiu non eſt data eleemoſyna: ergo nondum eſt translatum dominium, niſi fortè aliquis iam pro ipſo paupere acceptaſſet, tunc enim iam eſſet irreuocabilis donatio. Et ita videtur hanc partem tenere Corduba *de Indulgentia, quæſtione 26. dubio 2.* Vnde idem dicerem, ſi mitteretur eleemoſyna tempore Iubilæi ad pauperem diſtantem, ad quem non poſſet peruenire intra illam hebdomadam: tunc enim eleemoſyna non daretur intra tempus legitimum, cùm poſſet reuocari mandatum toto illo tempore, niſi aliquis, vt prædixi, pro paupere acceptaſſet. Ita ille: *qui num.113.* optimè docet, quod dans eleemoſynam ficto pauperi, lucraretur Iubilæum. Idem etiam tenet Quintanadueñas, *num.15.* Gobat *num.222.* Leandrus *quæſt.69.* cum aliis.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 32. §. 2. in fine.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 30. §. Notãdũ eſt. ante med.

Sup. cõmẽto in hoc §. ſup. in Reſ. 45. per tot. &c.

4 Notandum eſt etiam, Paſqualigum, *deciſione 65.* docere, quod ſi quis lucraturus Iubilæum, confiteatur, & antequam impleat opera iniuncta incidat in mortale, tenetur iterum confiteri. Sed ego contrarium docui, & nunc doceo; & me citato docet Leandrus *tom.1, tract.5. diſp.14. quæſt.79.* qui idem dicendum affirmat de eo, qui in confeſſione facta de aliquo peccato obliuiſcatur, aut ex cauſa inculpatè peccatum aliquod in confeſſione omittitur. Et hæc omnia etiam docet Quintanadueñas *vbi ſuprà, cap.18. num.7.*

Sup. hoc ſup. lege doctr. Reſ. 52. & vide etiam Reſ. non ſeq. huius Reſ.

5. Nota etiam hîc Paſqualigum, *quæſt.77. num.4.* docere, non ſufficere communionem, quæ præcedat tempus Indulgentiæ. Sed debere eſſe communionem eiuſdem diei, in quo ſtatuta eſt Indulgentia. Quod ita accipi debet, vt ſi Indulgentia duret per plures dies, ſufficiat in aliquo ipſorum ſumpſiſſe Euchariſtiam. Si vero per vnicum diem, ſufficiat ſumere Euchariſtiam illo die, vel die præcedenti, ſi Indulgentia incipiat à primis Veſperis. Sed contrariam ſententiam tenet Cardinalis Lugo *vbi ſuprà, num.93.* ſic aſſerens: Aduerte tamen, hoc non procedere, quando

do plures Indulgentiæ eadem die diuerſis Eccleſiis conceſſæ ſunt iis, qui poſt confeſſionem, & communionem eas viſitauerint, & ibi orauerint: tunc enim vnica confeſſio, & communio ſufficit ad lucrandam vtramque Indulgentiam, vt notauit Turrianus *vbi ſuprà*, & Diana, *tom.4. tract. Miſcellan. reſol.166.* quia confeſſio & communio non videtur exigi directè, ſed præſuppoſitiue ad maiorem diſpoſitionem ſubiecti ad finem intentum. Vnde idem dicendum eſſet, licet ſecunda Indulgentia non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam occurreret. Ita Lugo; & poſt illum Gobat *loco citato. num.181.* cuius verba hæc ſunt: Idipſum dicendum eſſe, licet ſecunda Indulgentia non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam occurreret, exiſtimat Lugo *loco citato* poſt Comitolum, *quæſt.39.* qui interrogatus, vtrum qui primo die Auguſti Sacramenta confeſſionis, & communionis ſuſceperant, nil plane cogitantes de Indulgentia, quæ omnibus confeſsis & communicatis proponebatur ad diem ſextum eiuſdem menſis, poſſent ſine noua confeſsione, communione lucrari illam Indulgentiam. Rotunde reſpondit poſſe, eam potiſsimum ob cauſam, quod illi, de quibus erat ſermo, verè potuerint dici, eſſe confeſsi, & communicati. Comitolum integre ſequitur Portel, *num.5.* Et quando duobus diebus immediatis ſunt duæ Indulgentiæ plenariæ, requirentes confeſsionem, & communionem, ſentit cum Comirolo, Torrianus *in ſel.diſput.* relatus a Diana, *part.4. tract.4. num.166.* non diſſentiente. Hæc Gobat; qui pro hac opinione citat etiam Eſcobar, quibus etiam adde me citato Quintanadueñam *vbi ſupra, num.9.* & etiam me citato Lezanam, *in Summa, tom.4. verb. Indulgentiam, num.15.*

Quæ hic eſt ſup. Ref. 51. & infra in reſ. 66. curſim paulo poſt initium, & inferius in tr. c. Reſ. 13. in fine, & Vide docti. Reſ. annot. præterita.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 51.

6. Et tandem nota Paſqualigum, *quæſt.81. num.3.* firmare, quod iniunctio communionis pro Iubilæo non afficiat pueros, ſed tantum eos, qui iam apti ſunt ad ſuſcipiendam Euchariſtiam: & proinde non eſſe opus commutatione. Ratio autem eſt quia prohibentur à iure, ſeu conſuetudine ſumere Euchariſtiam, & Pontifex id non ignorat; atque adeò conditio communionis quoad ipſos eſt impoſsibilis de iure. Ergo non cenſentur impoſita pro ipſis: nam conditio de iure impoſsibilis, etiam ſi apponatur, habetur pro non poſita *cap. Tua, & cap. Requiſiuiſti de Teſtament. & Clement.1. de Relig. domib.* Confirmatur. Cùm Pontifex ſciat pueros non poſſe ſumere Euchariſtiam, ſi etiam quòd ad ipſos iniungeret hanc conditionem, fruſtra iniungeret, quia obſtatius, ne poſsit impleri.

Sup. hoc in Reſ. not. ſeq.

7. Sed communis ſententia eſt in contrarium, quam ego docui, & quam nouiſsimè tuetur Quintanadueñas *vbi ſuprà, num.4.* [No dixeron bien Fernandez, y Zanardo, que los niños incapaces de comulgar ſacramentalmente comulgaſſen eſpiritualmente (como ſi fueran capaces para eſta comunion no ſiendolo para aquella) A los tales auerſe eſta de comutar en otra obra pia eſpecifican Fauſto *de Iubilæo, lib.4. quæſt.45.* Lorenzo de ſancto Franciſco, *notatione* 8. y otros. Ni dixo bien Fr. Filipe de la Cruz, *tract.1. §.11. num.3.* Que los niños no comulgando ganauan el Iubileo, ſi hazian las demas diligencias. Aduiertaſe para eſte, y otros Iubileos, y para el articulo de la muerte la doctrina, que con tanta autoridad, y razones prueba Iuan Sanchez, *Select. diſput.26.* Que à los niños en llegando al vſo de razon, ò años de diſcrecion aunque ſolos ſean ſicte, ſi ſabon diſtinguir lo malo de lo bueno; y qual ez pecado, ſe à de dar y deue la Euchariſtia, y que della es capaz, el que lo es de la confeſsion, y que mas capacidad ſe requiere para eſt, pol ſer mas dificiles de aprehender ſus actus de examen, dolor, propoſito, &c. que para à quella, que ſon mas faciles: que alli no ay pan, ſi no Chriſto, que ſe à da recibir en ayunas, y ſin pecado grande, confeſſandolo antes.] Ita ille. Ea verò, quæ in hac, & ſequenti Reſolutione obſeruabimus, dicta eſſe volo ad magis confirmandas aliquas opiniones a nobis alibi adductas, non quod exiſtimem opinione Patris Paſqualigi viri docti, & amicisſimi, non eſſe ſatis probabiles.

Docuit in §. vlt. Reſ quæ hic eſt ſupra 52.

Sup hoc magis late in tom. 2. tr. 1. Reſ. 5. & in aliis eius primæ not.

Alibi in omnibus Reſ. deſignatis in omnibus annotationibus huius Reſ.

RESOL. LV.

In præterito Iubilæo, cum quis illud obtinuiſſet in prima hebdomada, incidit poſtea in caſus reſeruatos, & fuit in ſecunda hebdomada iterum à quodam Confeſſario abſolutus; quæſiuit à me dictus Confeſſarius, an peccauerit, & teneatur de errore admonere pœnitentem?

Et reſolutio huius caſus pendet ex illa quæſtione, an ſi quis priori hebdomada expleuit opera iniuncta in Iubilæo, & illud comparauit, poſſit in ſecunda hebdomada iterum lucrari, & à reſeruatis abſolui? Ex p.2. tract.17. & Miſc. 3. Reſ.49.

§.1. RESpondi, eſſe maximam inter DD. difficultatem, an ſi quis priori hebdomada expleuit opera iniuncta in Iubilæo, & illud comparauit, poſſit in ſecunda hebdomada iterum lucrari, & à reſeruatis abſolui. Negantem ſententiam ſuſtinet Layman *in Theol. mor. lib.5. tract.7. cap.8. num.9.* Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.54. num.10.* Suarez *de Relig. tom.2. lib.6. cap.16. num.vlt.* Bonacina *de Sacr. diſp.5. quæſt.7. punct.5. §.3. num.17.* Rodriquez *in ſum. tom.4. cap.188. num.2.* & nouiſſimè Raphael de la Torre *tom.1. in 2.2. quæſ.88. art.52. diſp.6. num.8.* vbi ait. Annotandum eſt, falſam eſſe ſententiam exiſtimantem, quòd ſi quis in prima hebdomada factis omnibus diligentiis ad gratiam Iubilæi conſequendam, obtineat voti alicuius commutationem; ſi poſtea iterum voueat, poteſt ſequenti hebdomada, illius voti nouiter facti commutationem obtinere, ſi iterum faciat diligentiam ad conſequendam gratiam Iubilæi neceſſariam, falſa, inquam, eſt hæc poſitio, quia in forma Iubilæi expreſsè habetur, gratiam conſequendam eſſe, vna è duabus hebdomadibus disiunctiuè: ait enim, qui prima hebdomada poſt publicationem, vel in ſequenti poſt illam.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in prima poſt. ſeq. à lin. 4. & in tom. 1. tr. 3. Reſ. 160. § Accedit. paulo poſt initium, à verſ. Ideoque. & in 10. 7. tr. 1. Reſ 109 §. 2. curſim ad medium.

2. At contraria ſententia non falſa, vt ait Torres, ſed probabilis viſa eſt Bonacinæ, qui contrariam opinionem vocat tantùm probabiliorem: & illam abſolutè tuentur hi omnes, Iacobus de Graſſis *in appendice ad ſuas dec. lib.2. cap.5. num.23.* Alphonſus de Vega *in ſum. tom.2. cap.7. caſ.19.* ex Societate Ieſu Henriquez *de Indulg. lib.7. cap.11. num.2. de pænit. lib.6. cap.16. num.3.* & Reginaldus *in ſua praxi tom.1. lib.8. cap.5. ſect.2. num.64.* ex noſtra religione P. Molfeſius *in ſum. tom.1. tract.7. cap.16. num.45.* quia, vt ipſe ait, ſi propter opera indulgentia conceditur, & duabus vicibus quis adimplet opera in tempore præfixo, non eſt ratio conuincens, cur bis indulgentiam prædictam non lucretur. Deinde eſt valde probabile, indulgentiam tempore limitato conceſſam, modò in ea non limitetur, vt ſemel tantùm acquiratur, poſſe plus quàm ſemel comparari. Ergo, &c. Tertiò, quia verſamur in materia fauorabili, nulli pernicioſa; ergo latam interpretationem admittit. Quartò, abſolutio reſeruatorum poteſt ſæpiùs obtineri ante conſecutionem Iubilæi; ergo etiam poteſt obtineri obtento Iubilæo, ſi tamen non ſit tranſactum tempus Iubilæi.

3. Ad argumentum Raphaelis de la Torre, & aliorum, reſpondetur ex mente noſtri Molfeſij, illàm particulam disiunctiuam reſpicere commoditatem ipſorum fidelium, vt qui non poſſit, vel nolit prima hebdomada opera adimplere, adimpleat in ſecunda. At non

ſequitur

ſequitur excluſiu, vt nequeat duabus vicibus quis indulg.ntiam lucrari, ſi opera faciat. Hæc ille. Et ita ſtante probabilitate huius opinionis, ad nihil obligaui ſupradictum confeſſarium, qui in ſecunda hebdomoda Iubilæi abſoluerat alia vice illum pœnitentem.

RESOL. LVI.

An qui lucratus eſt Iubilæum in prima hebdomada, iterum in ſecunda hebdomada poſsit illud lucrari? Ex part.5. tr.21. Reſ.28.

Quæ hîc eſt Reſ. antecedens, & in aliis eius not.

§. 1. NEgatiuè reſpondent Doctures, quos ego citaui *in 2. part.tr.17. reſol.* 49. quibus nunc addo Portel *in dub. Regular. ver. Indulgentia, num.*15. *in Theſ.rel. lib.*4.*q.*61. & ita hanc ſententiam declaraſſe ſacram Cardinalium Congregationem teſtatur Filliucius *tom.*1.*tract.*4.*c.*10.*n.*261. vbi ſic ait. Aduerte tamen hoc menſe Maio anno 1620. declaraſſe ſacram Congregationem Concilij tantùm ſemel acquiri Indulgentiam per Iubilæum, & ſemel tantùm à caſibus abſolui quempiam poſſe; quare huic declarationi ſtandum erit.

2. Cui ego, vt par eſt, omni cum reuerentia ſtarem, ſi mihi conſtaret talem declarationem verè emanaſſe à ſacra Congregatione; ſed quia de illa non conſtat authenticè, puto poſſe interim pœnitentes & Confeſſarios in praxi affirmatiuam ſententiam ſequi cum Doctoribus, quos ego ipſe *vbi ſuprà* citaui, quibus nunc addo B.nzonium *de Iubilæo, lib.*5. *cap.*15. *dub.*23. Zerolam *de Iubilæo, lib.*1.*c.*16.*q.*20. Sanctarellum *de Iubilæo, c.*5. *dub.*4. Lauorium *de Iubilæo, p.*1. *c.*21.*n.*65. Leunem *de Iubilæo, part.*2. *n.*183. Fernandez *in medulla p.*3. *cap.*7. §. 8. *num.*4. & noſtrum Naldum *in ſumm. ver. Indulgentia, num.*4. & 5. cum Florono *de caſibus reſeruatis, part.* 1. *capit.* 6. §. 5. *num.*2.

RESOL. LVII.

Quis lucratus eſt Iubilæum Meſſanæ, poſtea negociandi cauſa Panormum venit, vbi Iubilæum celebratur; quæritur, an poſsit illud lucrari, & Confeſſarius à peccatis reſeruatis de nouo incurſis illum poſſit abſoluere?

Et docetur Sacram Congregationem reſpondiſſe ſemel tantum ſumi poſſe Iubilæum tam in anno Sancto, quam in alijs.

Et notatur, quod, qui tempore, quo fuit publicatum Iubilæum in ſua Patria, & ex aliqua ignorantia inuincibili non habuit notitiam illius, poterit illo tempore tranſacto, lucrari inter duas hebdomadas à die notitia.

Idem dicendum eſt de illo, qui Feria ſexta vel Sabbatho habuit notitiam de Iubilæo. Ex p.3. tract.4.Reſ.150. aliàs 151.

§. 1. HIc caſus frequenter poteſt accidere, & non ita facile apud authores inuenies. Noſter Alphonſus Leone *in tract. de Iubilæo part.*2. *quæſt.*17. *num.* 197. affirmatiuam ſententiam docet, & poteſt probari hæc opinio; quia multi aſſerunt poſſe duabus hebdomadibus lucrari Iubilæum ab eodem, vt docent Floronus *de caſ. reſeru.part.*1. *cap.*6. §.5. *num.*2. Reginaldus *in praxi tom.*1. *lib.*8. *c.*5. *ſect.*2. *num.*65. Henriquez *lib.*6. *cap.*16. *num.*3. Fernandez *in exam. Theol. moral.p.*3. *cap.*7. §.8. *num.*4. Zanardos *in direct. Confeſſ.p.* 1. *de Sacram. Pænit. cap.*21. *quæſt.*30. Naldus *in ſumm, ver. indulgentia, num.*4. & alij penes ipſos. Ergo, &c.

Sup. hoc in duabus præcedentibus Reſ. & in aliis earum notationum.

2. Non reticebo tamen Filliucium *tom.* 1. *tract.*8. *cap.*10.*num.*178. adnotare Clementem VIII. rogatum, reſpondiſſe ſemel tantùm ſumi poſſe Iubilæum tam in anno Sancto quàm in aliis. Et ita reſpondiſſe ſacram Cardinalium Congregationem, de hoc interrogatum teſtatur idem Filliucius *num* 261. quod antea docuerant multi Doctores, vt Sanch. *in ſumma, tom.*1. *lib.*4. *cap.* 54. *num.*30. Suar. *de relig. tom.*2. *lib.*6. *cap.*16. *num.*17. Portel. *in addit. ad dubia Reg. ver. Iubilæum, num.*10. Benzonius *de Iubilæo lib.*5. *cap.*15. *dub.*23.

3. Verùm certum eſt, quòd ſi quiſpiam, dum in patria verſabatur, Iubilæum lucrari neglexerit, elapſis verò duabus hebdomadibus aliò pergat, vbi Iubilæum durat, illud, omnia requiſita in Bulla exequendo & adimplendo, conſequi poterit. Ita Sanctarellus *de Iubilæo, cap.*7. *dub.*1. Vgolinus *de poteſt. Epiſcop. cap.*4. §.4.*num.*5.

4. Notandum eſt etiam hîc obiter, quòd qui tẽpore, quo fuit publicatum Iubilæum in ſua patria, ex aliqua ignorantia inuincibili non habuit notitiam illius, poterit illo tempore tranſacto lucrari inter duas hebdomadas à die notitiæ. Ita Buttenus in obſeruationibus Iubilæi Sixti V. *fol.* 131. Et idem dicendum eſt de illo qui feria ſexta, vel Sabbato habuit notitiam de Iubilæo, vel cum iſto Confeſſarius commutet in alia opera ieiunia prætermiſſa, & illum abſoluat, & communionem ſumere faciat in illa hebdomada non tranſacta.

RESOL. LVIII.

Plauſibilis eſt Confeſſarijs illa quæſtio. An qui voluntariè, vel ex obliuione tempore Iubilæi non petiit commutationem alicuius voti, poſſit inde poſt tranſactum Iubilæum, etiam poſt multos annos eamdam commutationem obtinere?

Supponimus omnia opera præſcripta feciſſe, & Iubilæum conſequutum fuiſſe.

Idem eſt de diſpenſatione in irregularitate, & de reliquis in Iubilæo conceſsis. Ex par.2. tr.16. & Miſc.2. Reſ.9. aliàs 11.

§. 1. NEgantem ſententiam amplexus eſt Regius *in ſum re'ol. caſ.*21. *per totum,* qui citat Beiam & Graffium, idem docet Suarez *de Relig. tom.*2.*lib.*6. *c.*16.*n.*14. & 15. Bonac. *tract. de legibus, diſp.*4.*quæſt.*2. *punct.*7.§.3.*n.*14. & nouiſſimè Filliuc. *in q.*2. *mor. tom.*2. *tr.*29.*c.*16.*n.*302. Et ratio eſt, quia ſacerdos qui caret iuriſdictione, non poteſt diſpenſare, & commutare vota, ſed confeſſarius tranſacto Iubilæo, caret iuriſdictione, cùm illa facultas abſoluendi, diſpenſandi & commutãdi ſit alligata tempore quindecim dierum Ergo, &c. Nec valet exemplũ de peccatis oblitis, de quibus poſtea tranſacto Iubilæo poteſt quis abſolutionem obtinere, nam eſt diſparitas inter vota, & peccata reſeruata oblita: hæc enim ſi habeant annexam cenſuram, per abſolutionem generaliter tollitur cenſura, ſi non habeant, tollitur ſaltem reſeruatio quia abſoluuntur indirectè, hoc ipſo, quòd per obliuionem non fuerint confeſſa.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & ſupr. in Reſ. 46. §. Ex bis. ad medium, cum eodem Sanchez tantum hic inf. citato, & pro parte in ſi. vlt. Reſ. huius not.

2. Sed ego contrariam opinionem, etiam probabilem, & tutam in praxi eſſe exiſtimo. Et illam tuetur Henriquez *in ſum.lib.*7.*de indulgent, cap.*11.*num.*4. Saytus *in Claui Regia lib.*6. *cap.*12. *num.*17. & alij quos citat, & ſequitur Sanchez *in ſum. tom.*1. *lib.*4. *cap.*54. *num.*39. & 40. Nam, quamuis opera in Iubilæo præſcripta, ad eius executionem alligentur tempori de-

ſignato

ſignatu in eo, ita vt eo tempore tráſacto, fieri nequeant at iis factis in illo tempore conſequens Iubilæum comparat priuilegium, vt abſoluatur ab omnibus reſeruatis, & in quibuſdam ſecum diſpenſetur, & vt commutentur ei vota, vſque ad Iubilæi tempus emiſſa. Quod vtique priuilegium tempori certo adſtrictum non eſt, vt conſtat ex ipſius tenore, qui vbi priùs opera facienda tempori alligauit deſcendens ad priuilegia conceſſa, ſic ait abſque vlla temporis limitatione. Concedimus vt poſſint hac vice tãtum idoneos presbyteros approbatos, eligere, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, licite valeant ipſos abſoluere; &c. nec non & vota commutare, &c. Sicut ſi Pontifex eroganti certo die eleemoſynam, concedat priuilegium aliquod, erogatio eleemoſynæ alligatur tempori, non autem priuilegium. Et confirmatur, quia in Bulla Cruciatæ expreſſit Pontifex finito anno, ceſſare omnia eius priuilegia, Itaque cùm in Iubilæo hoc non exprimat, apparet non velle illa ceſſare.

3. Ex his patet reſponſio ad argumentum Bonacinæ, & aliorum. Nam dicimus, Sacerdotem etiam tranſacto Iubilæo, habere iuriſdictionem, & poteſtatem commutandi vota illius pœnitentis, qui Iubilæum conſequutus eſt, nam priuilegium commutandi talia vota non erat alligatum tempori, ſicuti alia opera ad conſequendum ſupradictum Iubilæum. Et ita hanc ſententiam præter doctores citatos nouiſſimè amplexus eſt Leonardus Leſſ. *in vltima editione operis ſui doctiſſimi, de iuſt. & iure, lib. 2. c. 40. dub. 16. n. 109.*

RESOL. LIX.

An ſi tempore Iubilæi quis noluit petere commutationem votorum; poſſit poſtea, tranſacto Iubilæo, illam petere.

Ex quo infertur, quod quando tempore Iubilæi quis obtinuit à Confeſſario generalem commutationem, & diſpenſationem circa vota, (imo quando nulla facta eſt à Confeſſario electo commutatio) cenſeatur ſublata reſeruatio votorum oblitorum, & ſic illa, tranſacto Iubilæo, poſſint commutari à quocumque Confeſſario, ſi pœnitens vere lucratus eſt Iubilæum. Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 40.

Alibi in Reſ. præterita, & in alio §. eius autor.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam alibi docui cum Sanchez & aliis, & nunc iterum doceo cum Laurentio Portel *in dubiis Regular. ver. Indulgentia pro Iubilæo; num. 18.* vbi ſic ait. Qui tempore Iubilæi habebat votum, & noluit pro tunc illud ſibi commutari, poteſt nihilominus tranſacto Iubilæo petere illius voti commutationem cùmque dare poteſt quilibet Confeſſor. Nam conceſſio illa ſibi facta in Iubilæo pro commutandis votis, & hoc priuilegium non eſt alligatum tempori, quo durat Iubilæum; ſed poteſt eo vti eo tempore tranſacto (non ſic verò poteſt vti licentia vt abſoluatur à reſeruatis niſi de oblitis Iubilæo finito.) Iam enim pœnitens per confeſſionem factam tempore Iubilæi acquiſiuit ius ad hoc priuilegium, & vt poſſet poſtea dictum votum commutare. Ita ille, & poſt illum nouiſſimè Angelus Boſſius *de Iubilæo, ſect. 2. caſ. 47.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

2. Hic à fortiori infertur contra Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 16. num. 4.* Filliucium *tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 279.* Layman *lib. 5. tract. 7. c. 8. n. 9.* Lauorium *de Iubilæo, p. 1. c. 14. n. 94.* Pollachum *de Iubilæo, ſect. 42. num. 69.* & alios quando tempore Iubilæi quis obtinuit à Confeſſario generalem commutationem & diſpenſationem circa vota, cenſetur ſublata reſeruatio votorum oblitorum, & ſic illa tranſacto Iubilæo poſſunt commutari à quocumque Confeſſario. Ita tenet Sanchez *de matrim. lib. 8. diſp. 15. num. 16. & in ſumma,* *tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 37.* Sanctarell. *de Iubil. cap. 8. dub. 3.* Leo *de Iubilæo, part. 2. num. 201.* & Boſſius *vbi ſuprà, caſ. 44.*

3. Imò ego puto etiam quòd quando intra tempus in Iubilæo præſcriptum nulla facta eſt à Confeſſario electo commutatio vel diſpenſatio generalis votorum, ſed aut nulla vota pœnitentis ſunt commutata, vel ea ſola in ſpecie quæ ab eodem pœnitente fuerunt Cófeſſario detecta vota oblita poſſint tempore Iubilæi elapſo ab alio Confeſſario commutari, ſi pœnitens verè lucratus eſt Iubilæum. Ita Zerola *de Iubilæo, lib. 2. cap. 12. dub. 10.* Henriquez *lib. 7. cap. 11. num. 4.* Sanchez *de matrim. vbi ſuprà, num. 17. & in ſumma, n. 39.* Fernandez *in medulla, part. 3. cap. 7. §. 8. num. 6.* Sanctarellus *de Iubilæo cap. 13. dub. 1.* Leo *loco citato, num. 200.* & alij, quicquid contrarium etiam probabiliter aſſerat Suarez, Filliucius, Layman, Pollachus, & Lauorius *locis citatis.* Sup. contrà in hoc §. lege doctr. Reſ. præcedentis.

RESOL. LX.

An per generalem votorum commutationem factam virtute Iubilæi, aut Bullæ poſſit Confeſſarius, tranſacto poſtea tempore Iubilæi, vel Bulla, illa commutare?

Et docetur, quod per abſolutionem generalem datam in in confeſſione vigore Iubilæi, vel Cruciata à cenſuris reſeruatis, & diſpenſatione in irregularitatibus, & abſolutione à peccatis oblitis reſeruatis, non eſt dubitandum manere pœnitentem abſolutum à cenſuris, & diſpenſatum in irregularitatibus; & quod peccata oblita reſeruata poſſint tranſacto Iubilæo & Cruciata, confiteri, & abſolui à quocumque Confeſſario ab Ordinario approbato.

Et deducitur, quod poteſt Confeſſarius intra tempus Iubilæi dicere pœnitenti, commuto tuum votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi deſignabo poſt tres, aut quatuor hebdomadas poſt tranſactum Iubilæum.

Item poteſt Confeſſarius eligere commutationem votorum in rem illam, quam talis; aut talis iudicauerit prudenter ſuſtinendam. Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Reſ. 30. aliàs. 28.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Texeda *in Theol. Mor. to. 2. lib. 3. tract. 3. §. 4. controu. 10. n. 91.* Primò, quia ad rationem commutationis, Voti, requiritur neceſſariò vt expreſsè cognoſcatur Votum à Vouente emiſſum, & cuius qualitatis ſit: ſicuti ad rationem diſpenſationis requiritur neceſſariò, quod cauſa diſpenſationis cognoſcatur à Diſpenſante. Secundò, quia ex vi illius generalis commutationis, vigore Iubilæi à Confeſſario factæ, vel Pœnitens manet abſolutus ab obligatione Voti reſeruati vel non: Si dicas ſecundum, iam illa commutatio generalis nihil operata eſt, nec ablata fuit ab illo Voto reſeruatio: ſi Primum; ergo iam poteſt fieri Votorum commutatio, abſque cognitione expreſſa illorum; quod repugnat rationi commutationis; Inſuper etiam ſequitur, quod cùm Votum reſeruatum iam immutatum ſit, itaut Vouens illud frangens, non ſit Voti reus, vt vult Sanchez, ſic quidem non tenetur illud exequi circà aliam materiam ſubrogatam, cùm adhuc in illo tempore non ſit ſignata. Sup. hoc in Reſ. præterita §. Hinc.

2. Immò ſequitur ex ſententia modernorum, quod quis ſit obſtrictus Voto reſeruato, & quod non teneatur illud implere: quod eſt falſum, & contrà ius naturale. Probatur; quia per generalem illam commutationem, non fuit ablata obligatio voti, cùm non fuerit alia materia ſubrogata; per commutationem enim veram non tollitur abſolutè voti obligatio, ſed transfertur in aliam, vt ex dictis conſtat: ergo, cùm obligatio illa voti reſeruati non ſit in alteram translata, quia nulla fuit ſubrogata materia, manet re vera Votum, & eius obligatio, & tamen qui eo eſt obſtrictus,

non tenetur illud ſeruare, cùm ſit commutatiuum, vt ſupponimus.

3. Obijciunt Aduerſarij: prædicta Vota reſeruata tempore habili ſunt commutata, & ſolùm ſupereſt declaratio circà materiam ſubrogandam, ergo tranſacto Iubilæi tempore, poſſunt commutari Vota ante illud emiſſa, etiamſi reſeruata ſint, nec tunc commutata dummodò præceſſerit illa generalis commutatio. Reſpondetur Primo; hoc argumentum minimè inficiare vim rationis noſtræ, quæ contrà illud eſt. Secundò reſpondetur; quod quamuis illa generalis commutatio ſit facta tempore habili, eſt tamen infructuoſa, nec aliquid operatur, quia deficit in Confeſſario commutante Voti cognitio expreſſa, & eius materia. Nec eſt ſimile de abſolutione generali à Cenſuris reſeruatis, & de Diſpenſatione in Irregularitatibus, ac de commutatione Votorum, vt malè opinantur præfati Moderni: nam Cenſura, etiamſi annexa ſit caſibus reſeruatis, cùm non expoſcat ſui ipſius cognitionem, tollitur directè per abſolutionem generalem, etiamſi ablata ſit, & abſit malitia, & etiam Irregularitas, etiamſi ablata ſit; cenſentur etiam diſpenſatæ, quia Abſoluens generaliter intendit etiam in illis diſpenſare, quatenus ipſe poteſt, quod ſufficit, quamuis illarum non habeat cognitionem. Caſus etiam reſeruati etſi in Confeſſione ſint obliti, dummodò Confeſſario ſit circa illos conceſſa facultas, remittuntur in Confeſſione (vt dicemus contrà Suarez *quæſt. ſequ.*) ſaltem indirectè, ac ſi eſſent ibi detecti, cum onere tamen, & obligatione illos confitendi, dùm in memoriam venerint, & opportunitas occurrerit, à quibus poteſt quilibet Confeſſor expoſitus ab Ordinario abſoluere, eò quod per priorem abſolutionem fuit ab eis ablata reſeruatio: In Votis autem commutandis aliter contingit propter explicatam cognitionem eorum, quæ in Commutante neceſſaria ſunt: nàm quomodò poteſt Commutans Votum pro materia promiſſa ſubrogare aliam, niſi Votum cognoſcat, & qualitatem eius? Hucuſque Texeda, qui contrariam ſententiam, pro qua adducit Henriquez, Sanchez, & Suarez, falſam vocat.

Sup. hac cẽſura in to. 5. tr. 4. Reſ. 188. & ſi placet, lege doctr. aliarum Reſ. eius not. & ſignanter in §. 2. Reſ. 3. annot. ſeq. Et pro oblitis in cõfeſſione cõtẽtis in hoc textu magis latè ſup. in tr. 5. Reſ. 52. & 53 & in to. 1. tr. 5. Reſ. 26. & 39. § Nota etiam, in fin.

4. Sed iſte Auctor, vt verum fateat, licèt alioqnin ſit Vir doctus, tamen in cenſurandis Auctorum opinionibus aliquando nimis, & parùm modeſtè ſe gerit. Ideò ego puto ſententiam affirmatiuam eſſe ſatis probabilem, quam ego olim docui, & me citato docet nouiſſime Pater Quintanadueñas *de Iubilæo duarum hebdomadarum, cap.* 11. *num.* 8. cui adde amiciſſimum, & doctum Patrem Georgium Gobat *de Duplici Iubilæo, cap.* 39. *quæſt.* 107. *num.* 305. vbi hæc ait: Poteſt verò commutatio Voti intrà tempus Iubilæi ita fieri, vt tamen tunc non fiat actualis ſubrogatio in locum materiæ Voto promiſſæ: nam poteſt Confeſſarius dicere Pœnitenti. Ex nunc commuto tuum Votum in illam rem, aut res, quam, aut quas tibi deſignabo poſt tres, aut quatuor hebdomadas. Sic docet Sanchez *cap.* 54. *numero* 31. Rodriquez, & alij. Probo hoc inde, quia poſſet Confeſſarius poſt decem annos deſignare illas res etiamſi tempore Iubilæi nil audiſſet de tuo Voto? quantò magis ſi ei illud expoſuiſti? Imò poteſt Confeſſarius dicere: Commuto tuum Votum in rem illam, quam talis, aut talis vir doctus à te conſultus iudicauerit prudenter ſuſtinendam. Ita Leſſius, Ratio eſt, quia ille, qui præciſè ſubſtituet aliam rem, non exercebit vllum actum Iuriſdictionis: ergo ei poterit dari poteſtas ſubſtituendi: Ità ille, & iterum ego.

Docuit in Reſ. & §. not. primæ huius Reſ.

Sup. hoc lege ſup. in tr. 3. doctr. Reſ. 74. & h cõnſ. ex Reſ. 63. §. 4. vlt.

Sup. hoc ex doctr. Reſ. & §. not. prætetitæ.

RESOL. LXI.

Quis abſolutus fuit virtute Iubilæi, quod poſteà non lucratus eſt; quæritur, an peccata oblita reſeruata poſſit poſtea cuicumque Confeſſario confiteri?

Et notatur, quod ſi aliquis confiteatur animo lucrandi Iubilæum, & abſoluitur ab excommunicatione & peccatis reſeruatis, ſed poſtea illud non lucratur, reſeruationem, & excommunicationem illam iterum non redire.

Idem dicendum eſt de votis commutatis.

Et deciditur, quod Confeſſarius non poteſt abſoluere à caſibus reſeruatis, imo nec à cenſuris ea conditione, vt pœnitens Iubilæum lucretur.

Et an prædictus abſolutus à caſibus, & cenſuris modo, quo ſuprà, ſi poſtea mutet voluntatem & non lucretur Iubilæum, peccet mortaliter? Ex p. 3. tract. 4. Reſ. 144. aliàs 145.

§. 1. PRobabiliter negatiuam ſententiam docet Suarez *in 3. p. tom. 4. diſp. 31. ſect. 4. num.* 23. At ego magis probabiliter contrariam puto cum Sanchez *de matrim. tom. 2. lib. 8. diſp. 15. n. 21. & in ſum. tom. 1. lib. 4. c. 54. n. 45.* Portel *in addit. ad dubia Regul. ver. Iubilæum num.* 19. & aliis, quia cùm valida ſit illa confeſſio, Confeſſarius ab omnibus peccatis, tum directè expoſitis, tum indirectè ex obliuione omiſſis abſoluit; & dum Confeſſarius abſoluit, habet, & habere debet intentionem, quamcumque reſeruationem à pœnitente remouendi, illum iuxta poteſtatis ſuæ extentionem abſoluens & verè hac intentione eum abſoluere poteſt. Ergo, &c.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 5. Reſ. 29. §. 1. & in Reſ. 1. not. ſeq. & in eodẽ §. ante med. à verſ. Imò.

2. Notandum eſt etiam hìc obiter, quòd ſi aliquis confiteatur animo lucrandi Iubilæum, & abſoluitur ab excommunicatione, & peccatis reſeruatis, ſed poſtea illud non lucratur reſeruationem, & excommunicationem illam iterum non redire, quidquid in contrarium aſſerant Angles *in floribus, p. 1. de confeſſ. q. 3. art. 5. diffic.* 4. Rodriq. *in Bull. Cruc.* §. 2. *n.* 8. & alij. Et ratio eſt, quia non abſolutus fuit ab excommunicatione ad reincidentiam, nihil enim in diplomate Iubilæi dè hoc agitur, nec abſolutio à reſeruatis data fuit ea conditione, vt pœnitens Iubilæum lucretur, verùm ſine vllo alio pacto, & obligatione abſolutus fuit, ſicque dicendum eſt de votis commutatis. Et ita hanc ſententiam ſuſtinent Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 31. ſect. 4. n. 5. & tom. 5. diſp. 7. ſect. 5. num* 30. Filliucius *tom. 1. tr. 8. c. 10. n.* 280. Emmanuël Sà *ver. abſolutio, n.* 19. Sanch. *de matr. lib.* 8. *c. 54. n.* 14. Henriq. *lib. 6. c. 16. n. 6. & lib. 7. c. 11. num.* 4. Filliucius *tom. 1. tract. 8. c. 10. num.* 281. Vaſquez *in 3. p. tom. 4 q. 91. art. 7. dub. 6. n.* 5. Molfeſſius *in ſumma, tom. 1. tr. 7. cap. 16. n.* 39.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Verum. & in §. 1. not. prætetitæ, & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 166. in fine.

Sup. hoc late in Reſ. ſeq. §. Certum, & in aliis eius not.

3. Aduertant etiam Confeſſarij, quòd tempore Iubilæi non poſſunt abſoluere à caſibus reſeruatis ea conditione, vt pœnitens Iubilæum lucretur: nam peccatorum abſolutio abſoluta eſſe debet, imò nec à cenſuris ſub tali conditione, niſi ex Pontificis conceſſione abſoluere poſſunt. Ita Henriquez & Sà *vbi ſuprà*, Sanchez *in ſumma loco citato, num.* 49. & alij.

5. Sed inquiret curioſus lector, an ſupradictus pœnitens abſolutus à caſibus & cenſuris, modo quo *ſuprà*, ſi poſtea mutet voluntatem, & non lucretur Iubilæum peccet mortaliter; aliqui affirmatiuè reſpondent. Ita Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 2. c. 6. n.* 11. Cariolan. *de caſ. reſ. part. 1. ſect. 3. art.* 17. exiſtimantes hunc grauiter peccare. Mihi placet opinio negatiua quia hic nihil promiſit, neque Confeſſarius, nec ipſum Iubilæũ vllam obligationẽ ei impoſuit, neque ipſe Pontifex: quamobrem illum Iubilæi lucrandi propoſitũ habuiſſe ſatis eſt & ſententiam mutans non peccat eò quòd nullis promiſſis, pacto, aut obligationi contraueniat. Deinde tale præceptum non apparet. Itaque ſine maximo fundamento pœnitenti imponi non debet. Et ita hanc ſententiam docent Sanctarellus *de Iubilæo, c. 22. dub.* 4. Naldus *in ſumma, ver. Indulgentia, num.* 4. Sanchez *in ſumma, tom. 1. lib. 4. c. 54. num.* 54. Henriquez *lib. 6. cap.* 16.

Sup. hoc inf. in Reſ. 64. §. vlt. & in Reſ. 65.

c.16. num.6. Floronus *de caſ. reſer. part.1. c.6. §.6. n.2.* Portel. *in addit. ad dubia Regul. ver. Iubilæum, num.20.* & alij.

RESOL. LXII.

An qui tempore Iubilæi obtinuit commutationem votorum, ſed aliquorum oblitus eſt, tranſacto eo tempore Iubilæi, poſſet à dictis votis oblitis commutationem petere, & non obſtante, quod lucratus non ſit Iubilæum; quia certum eſt, quod vota commutata etiam ſi poſtea non lucretur Iubilæum, minimè reuiuiſcere:

Et notatur hanc opinionem eſſe veram etiam circa vota commutata à Confeſſario tantum generaliter, remittendo opera ſubrogata à ſe, vel ab alio poſtea præſcribenda.

Et quid eſt dicendum, quando pro Iubilæo lucrando quis non confeſſus eſt, quia non habebat mortalia; an iſte talis poterit poſtea abſolui à reſeruatis, tranſacto tempore Iubilæi? Ex p.5. tract.12. Reſ.41.

Sup. hoc inf. in fin. huius Reſ. & in Reſ. ſeq. §. vlt. ad med. verſ. Secus.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam ex Homobono docet noſter Pater Alphonſus de Leone *de Iubil. p.2. num.203.* quia in Bulla Iubilæi eodem tenore conceditur facultas abſoluendi à reſeruatis, & commutandi vota, ergo coniunctorum eadem debet eſſe diſpoſitio, ſed quando quis confeſſus eſt tempore Iubilæi animo illud lucrandi, remanet liber à reſeruatione peccatorum reſeruatorum, oblitorum, etiamſi nullum caſum reſeruatum confeſſus ſit, & poſtea non lucretur Iubilæum. Ergo etiam remanet liber à reſeruatione votorum, tametſi nullius voti commutationem petierit, & obtinuerit.

2. Sed hanc ſententiam non admittit Sanchez *in ſumma, tom.1. lib.4. cap.54. num.52.* quem nuuiſſimè ſequitur Angelus Boſſius *de Iubilæo ſect.2. caſ.45. n.2.* quibus ego addo Fillincium *tom.1. tract.8. cap.10. num.279.* aſſerunt enim diſparem eſſe rationem inter abſolutionem à peccatis, & commutationem votorum.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in Reſ. præterita §.2. curſim ad med. & in tom. 8. tr.4. Reſ.78. § Quinto. in princ.

3. Certum eſt tamen vota commutata etiamſi quia poſtea non lucretur ex culpa Iubilæum, minimè reuiuiſcere, vt tradit Pollachus *de Iubilæo, ſect.42. n.69.* Lauorius *de Iubilæo, part 2. cap.27. num.217.* Sanctarellus *de Iubilæo, cap.12. dub.3.* Layman *lib.5. tract.7. c.8. num.9.* Villalobos *in ſumma, tom.1. tract.26. diffic.24. n.12.* Fillincius *vbi ſuprà, num.80.* & alij. Et nota hanc opinionem eſſe veram etiam circa vota commutata à Confeſſario, tantùm generaliter remittendo opera ſubrogata à ſe, vel ab alio poſtea præſcribenda. Ita Sanchez *in ſumma, tom.1. lib.4. cap.54. num.50.*

4. Verùm poſt hæc ſcripta inueni omnia dicta in præſenti reſolutione docere etiam Portel *in dub. Regul. ver. Indulgentia pro Iubilæo, num.19.* vbi ſic ait. Qui in principio Iubilæi intendens illum lucrari confeſſus eſt multa reſeruata, & abſolutus eſt ab eis, poſtea ex negligentia non eſt lucratus Iubilæum; aliqui dicunt illum reincidere in reſeruata, & in cenſuras, à quibus eſt abſolutus. Sed verior ſententia tenet, non reincidere, ſed manere verè abſolutum, quia peccata, vel cenſura ſemel extincta non reuiuiſcunt, neque ibi datur abſolutio ad reincidentiam, ſed abſolutè. Imò ſi tempore Iubilæi habebat quis peccatum reſeruatum, & tunc oblitus eſt illud confiteri poteſt tranſacto Iubilæo ab illo abſolui à quouis Confeſſore: quamuis enim tale reſeruatum oblitum ſecundùm veriorem ſententiam adhuc ſit reſeruatum in ſe, attamen pœnitens per confeſſionem præteritam factam tempore Iubilæi acquiſiuit ius vt poſſit poſtea per quemuis Confeſſorē abſolui ab illo. Vnde colliges quòd ſi pro Iubilæo lucrando non eſt confeſſus quia non habet mortale, vt aliqui dicunt poſſe facere, iſte talis non poterit poſtea abſolui ab illo reſeruato, quia non eſt ablata reſeruatio illa. Si verò etiam in principio Iubilæi intendens illud comparare in confeſſione obtinuit commutationem aliquorum votorum, & poſtea ex negligentia non eſt illud lucratus, talia vota manent nihilominus verè commuta. Secus dicendum eſt de votis oblitis in illa confeſſione facta non lucrato Iubilæo, hæc enim non potuerunt commutari tranſacto Iubileo. Hæc omnia Portel, cui adde Philipp. de la Cruz *in Theſ. Eccl. tr.1. §.20. n.3.*

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 2. in princ. & in alio eius primæ not.

Sup. hoc in §.1. Reſ. præteritæ & in alio §. eius primæ not.

Sup. hoc late ſup. in Reſ. 46 & in alio §. eius primæ not.

Sup. hoc ſup. in princ. huius Reſ. & in alio verſ. eius primæ annot.

RESOL. LXIII.

Quidam obtinuit commutationem multorum votorum virtute Iubilæi, quod intendebat lucrari, ſed poſtea conſulto, & liberata voluntate omiſit opera in Iubilæo præſcripta, & illud non obtinuit; quæſiuit à me, an remaneat ſecurus in conſcientia de tali votorum commutatione; quod eſt quærere an vota commutata vigore alicuius Iubilæi reuiuiſcant, eo non obtento?

Et aduertitur hanc doctrinam eſſe veram, etiamſi Confeſſarius commutauerit talia vota non præſcribendo opera ſubrogata, ſed ea à ſe, vel ab alio poſtea, tranſacto Iubilæo, præſcribenda remittens; quod ſecus dicendum eſt de votis oblitis. Ex p.2. tract.16. & Miſc.2. Reſ.10. aliàs 12.

Sup. hoc in Reſ. præterita. §. Certū eſt & in alio eius not.

§.1. EX Neotericis P. Raphaël de la Torre *in 2.2. to.1. q.88. art.12. diſp. vlt. n.5.* Nugnus *in addit. ad 3. p. tom.2. q.9. art.2. dub.4. in fine,* aſſerunt reuiuiſcere; & talem non eſſe ſecurum in conſcientia, & ideo dicendum exiſtimant in hoc caſu, talem commutationem aut diſpenſationem voti non eſſe omninò firmam, ſed manere votum quaſi ſuſpenſum, vſque dum compleantur omnes diligentiæ præſcriptæ pro obtinendo Iubilæo. Probatur; gratia & fauor Iubilæi conceditur ſub iſtis conditionibus, & non aliter: ſed vna ea præcipuis, quæ per huiuſmodi Iubilæa conceduntur, eſt commutatio, aut diſpenſatio voti: Ergo niſi conditiones compleantur, non erit valida commutatio talis voti.

2. Deinde non videtur veriſimile Pontificem voluiſſe abſolutè diſpenſare cum eo, qui voluntariè Iubilæum omittit.

3. At contraria ſententia omninò eſt amplectenda, quam ſequitur Suarez *de Relig. tom.2. lib.6. c.16. n.10.* Sanchez *in ſumm. tom.1. lib.4. cap.55. num.49.* & præter DD. quos ipſi citant, docet etiam hanc ſententiam Bonacina *tract. de legib. diſp.4. quæſt.2. punct.7. §.3. n.18.* Rodriquez *in ſumm. tom.4. cap.188 num.9.* Naldus *in ſumm. verb. indulgentia, num.4.* Filliuc. *in quæſt. mor. tom.2. tract.26. cap.10. n.300.* Molfeſ. *in ſum. tom.1. tract.7. cap.19. num.39. &* 41. cum aliis. Ratio eſt, quia Summ. Pontifex in Iubilæo, nulla conditione appoſita, abſolutè concedit poteſtatem abſoluendi à reſeruatis, & commutandi vota. Ergo, cùm ſemel legitimè facta fuerit, ac proinde votum extinctum, abſurdum eſt dicere, poſtea non obtento Iubilæo, reuiuiſcere. Probatur verò, quòd Summus Pontifex non dat talem poteſtatem ad commutandum, cum dependentia à futuro euentu; nam ſi id intenderet, potiùs ordinaret vt commutatio non fieret, niſi poſt reliqua completa vel ſaltem clariùs illam conditionē exprimeret in re tā graui. Vnde patet reſponſio ad ſecundum argumentum. Ad primum verò reſpondetur, licèt concedatur hæc gratia commutandi vota, propter effectum Iubilæi vt faciliùs obtineatur, non inde ſequitur dari conditionaliter, aliàs non haberet effectum donec impleretur conditio, quod eſt falſum; nam ſtatim poteſt votum non ſeruari, vel expleri per aliud opus, in quod commutatum eſt. Satis ergo eſt, quòd detur ſub tali onere, quòd non ſit conditio, ſed modus.

4. Aduertant tamen Confeſſarij cum Sanchez, &

Sup hoc ſup. in Ref. 60. §. vlt. lege doctrinam eius verſ. Poteſt.

aliis *vbi ſuprà, n. 50. & 51.* ſupradictam doctrinam eſſe veram, etiamſi Confeſſarius commutauerit talia vota, non præſcribendo opera ſubrogata, ſed ea à ſe, vel ab alio poſtea tranſacto Iubilæo præſcribenda remittens. Et ratio eſt clara, quia verè, & legitimè commutatio dictorum votorum iam erat facta. Secus dicendum eſt de votis oblitis; nam tranſacto Iubilæo, non obtento à pœnitente, minimè poſſunt commutari, licèt talia vota ſpecialia eo tempore ſint legitimè commutata, quia cùm ea non ſint verè ſublata, & pœnitens per conſequutionem Iubilæi priuilegium non obtinuerit, ſequitur omninò non poſſe à Confeſſariis auferri, quia commutarent illa vota ſine iuriſdictione, & poteſtate delegata.

Sup. hoc in Ref. præcenta, in principio & in fine.

RESOL. LXIV.

Conuenienter ſuperiori quæſtioni iſtam adiungimus: An qui voti commutationem accepit virtute alicuius Iubilæi, peccet poſtea mortaliter, ſi voluntariè omittat onera Iubilæi, & illud non conſequatur?

Idem dicendum eſt de illo, qui obtinuiſſet abſolutionem à reſeruatis, & cenſuris, & poſtea omitteret opera præſcripta in Iubilæo. Ex p. 2. tr. 16. & Miſc. 2. Ref. 11. aliàs 13.

Sup. hoc in Ref. ſeq. & in tom. 8. tr. 4. Ref. 78. §. Quinto, poſt medium.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet P. Emmanuël Rodriquez *in ſumma, tom. 4. c. 188. n. 10.* P. Suarez *de Relig. tom. 2. l. 6. cap. 16. n. 11.* & Filliuc. *in q. moral. tom. 2. tr. 26. c. 10. n. 301.* ſiue contra pactum implicitum, & iuſtum; ſiue contra obligationem relictam ex voto, & incluſam in tali commutatione, ſeu diſpenſatione: nam diſpenſatio, vel commutatio ſemper intelligitur data ſub onere faciendi quod in ſe eſt, ex parte pœnitentis ad gratiam conſequendam.

2. Igitur cùm contra pactum implicitum, & alioquì iuſtum delinquat in re graui, conſequenter peccabit mortaliter. Et hanc eſſe præſumptam Pontificis intentionem, talem facultatem concedentis, dicendum videtur.

3. Altera opinio, cui tanquam probabiliori adhæreo, negat peccare mortaliter, quia pœnitens nil promiſit, nec obligationem vllam Confeſſarius impoſuit, nec etiam de talis Pontificis intentione conſtat, & ille, ſi vellet, poſſet hanc ſuam voluntatem explicare. Ideo non debemus præceptum imponere abſque vrgenti fundamento. Ita Sanchez *in ſumm. tom. 1. l. 4. c. 55. n. 54.* & præter DD. quos ipſe citat, docet hanc ſententiam Martinus Bonacina *tr. de Sacr. diſp. 5. quæſt. 7. punct. 5. num. 18.*

4. Ad argumentum contrariæ ſententiæ, negandum eſt, ex natura rei includi id pactum in ea actione, neque illud propoſitum tranſire in pactum, vel computari pœnitentiæ acceptatæ; & de Pontificis intentione dictum eſt ſuprà, non conſtare.

Sup. hoc in Ref. ſeq. & ſup. in Ref. 61. §. vlt.

5. Vnde ſupradicta ſententia applicanda eſt etiam in caſu, quo aliquis obtinuiſſet abſolutionem à peccatis reſeruatis, & cenſuris, & poſtea omitteret opera præſcripta in Iubilæo, neque illud acciperet, puto enim contra Suarez *in 3. p. tom. 4. diſp. 31. ſect. 4. n. 5.* & alios, talem non peccare mortaliter poſtea omittendo Iubilæum. Ita Henriquez *in ſumma l. 6. de pœn. c. 16. n. 6.* & Bonac. *vbi ſuprà.*

RESOL. LXV.

An qui tempore Iubilæi abſolutus fuit à reſeruatis, & obtinuit commutationem votorum, ſi ex culpa ſua voluntariè non lucretur Iubilæum, peccet mortaliter?

Et docetur, quod eſt Regula generalis, quod quando eſt dubium, an pro aliqua re ſit præceptum, impoſitum, tunc iudicandum ſit non dari tale præceptum. Ex p. 5. tr. 12. Ref. 42.

§. 1. REſpondeo negatiuè cum Portel *in dubiis Regul. ver. Indulgentia pro Iubilæo, n. 20.* vbi ſic ait. Non peccat mortaliter ille, qui Iubilæum lucrari intendens, eáque de cauſa obtinuit abſolutionem à cenſuris & reſeruatis, & votorum commutationem, & poſtea retrocedens Iubilæum non lucratur, ſi dolus defuit, & id verius puto, nam talis retrocedens, & non lucrans, nihil promiſit, nec Confeſſarius illi aliquam obligationem impoſuit, neque conſtat de tali Pontificis intentione, ſi enim tale Papa intenderet, id facilè poſſet explicare, vt fit aliquando in aliis conceſſionibus Pontificiis. Eſt enim regula generalis, quòd quando eſt dubium, an pro aliqua re ſit præceptum impoſitum, tunc iudicandum eſt non dari tale præceptum, idque in fauorem libertatis in eo dubio poſſidentis. Ita ille, & ego alibi cum multis Doctoribus.

Sup. hoc in Ref. præcenta, & in eius §. eius primo. & etiam ſecundo.

Alibi in to 3. tr. 1 Ref. 106. § Quod eum deuet.

RESOL. LXVI.

An quando in aliquo Iubilæo non conceditur facultas abſoluendi à reſeruatis, ſed tantùm requiritur pro conſequenda Indulgentia, vt quis confiteatur, & viſitet certas Eccleſias, poſſit adhuc à reſeruatis abſolui?

Et an quando in Bulla, vel Iubilæo, aut aliquo alio indulto conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis, vigore talis indulti poſſit fieri abſolutio à cenſuris reſeruatis? Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Ref. 6. aliàs 4.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Magiſter Texeda *tom. 2. lib. 3. tract. 3. num. 113.* vbi ſic ait: Sed quid dicendum eſt quando in aliquo Iubilæo non conceditur facultas abſoluendi à reſeruatis, ſed tantùm exigitur ad indulgentiam lucrandam, quod pœnitentes confiteantur peccata ſua, & communicent cum certis precibus effundendis in tali Eccleſia, an ille qui ligatus eſt à Cenſura reſeruata, & non poteſt ad ſuperiorem iter facere, poſſit nihilominus ab inferiori Confeſſario ratione Iubilæi lucrandi abſolui. Dico tamen pœnitentem eo caſu poſſe ſuo proprio Confeſſario confiteri, qui eum poteſt abſoluere non ſolùm à peccatis confeſſis, ſed etiam ab excommunicatione reſeruata; tunc enim pœnitens, manet abſolutus à peccatis confeſſis per ſe, & directè, ita vt nunquam ea iterum confiteri teneatur ex vi alicuius præcepti, ab excommunicatione autem reſeruata quaſi materialiter, & per accidens, non vero ſimpliciter, & ideo tempore congruo tenetur à Iudice ſuperiori abſolutionem ab excommunicatione reſeruata petere, quia Confeſſor ille inferior ſolum abſoluit in quantum potuit, prout exigebatur, & neceſſarium erat ad conſequendam indulgentiam; ne pœnitens aliàs bene diſpoſitus, deſiderio conſequendi indulgentiam illam, inculpabiliter priuaretur. Ita ille.

2. Qui poſtea *numero 120.* quærit an quando in Bulla, vel Iubilæo, vel aliquo indulto conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus reſeruatis vigore talis indulti poſſit fieri abſolutio à Cenſuris reſeruatis. Circa quam difficultatem Suarez *tom. 4. part. 3. diſput. 28. ſect. 3. num. 15.* agens de quodam motu proprio à Clemente VIII. edito, in quo abſtulit ab omnibus Prælatis regularium facultatem reſeruandi peccata pro ſuis ſubditis, niſi cum conſenſu Capituli; aſſerit nihilominus eo motu proprio non obſtante poſſe Prælatos excommunicationes ſibi reſeruare; vnde colligitur ex huius Auctoris ſententia, nomine caſuum reſeruatorum quantum ad abſolutionem

priuile

priuilegiatam Cenſuras non comprehendi: adeo ſi in indulto concèdatur facultas abſoluendi pœnitentes à caſibus reſeruatis, ſi aliàs ſint excommunicatione reſeruata innodati, virtute talis indulti abſolui nequeunt per ſe, & directè.

3. Nihilominus dicendum eſt quantum ad præſens punctum, nomine caſuum reſeruatorum in Pontificum Decretis, aut ſacræ Congregationis latis comprehendi Cenſuras reſeruatas: & ideo quoties in aliquo priuilegio in fauorem pœnitentis conceſſo, conceditur facultas abſoluendi à reſeruatis, pœnitens qui habet reſeruatam aliquam Cenſuram, vigore talis priuilegij poteſt ab illa abſolui directè, & per ſe, quia quamuis ſub nomine caſus reſeruati, non comprehendantur Cenſuræ, cùm caſus reſeruatus ſit peccatum, Cenſura vero ſit pœna, tamen ſecundum communem vſum loquendi ſacrorum Canonum, & Conciliorum nomine caſus reſeruati intelligitur cenſura, vt expreſsè habetur in Extrauagant. *Et ſi Dominici*, vbi dicitur ideo caſus à Pontifice reſeruari, ne fideles ob veniæ facilitatem ſumant anſam peccandi: at iſta ratio æqualiter militat in cenſuris, præcipuè in excommunicatione, ac in culpis. Confirmari iſtod poteſt, quia vbi eſt eadem ratio, debet eſſe eadem iuris diſpoſitio, præcipuè hoc eſt veriſſimum, quia qui habet caſus reſeruatos, & ſimul eſt excommunicatus non poteſt ab illis abſolui, niſi prius abſoluatur ab excommunicatione, & ideo dicendum eſt mentem Pontificis concedentis facultatem abſoluendi à reſeruatis virtute talis indulti eſſe vt poſſit Confeſſor abſoluere à cenſuris, quia excommunicatio præcipuè cùm ſit tam grauis cenſura, impedit abſolutionem à peccatis: & ideo præſumendum eſt in eo caſu intentionem Pontificis priuilegium promulgantis, eſſe, vt extendatur ad cenſuras illis caſibus annexas. Et hæc omnia docet Texeda *vbi ſuprà*.

RESOL. LXVII.

An in Iubilæo ſufficiat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam? Ex p. 5. tract. 12. Reſ. 32.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

§. 1. HIc caſus eſt valdè notandus, nam circa opera & materiam Iubilæi adſunt hinc inde multæ DD. opiniones, ideo quæritur, an ſi aliquis tempore Iubilæi ſequatur aliquam opinionem probabilem, circa illud lucretur Indulgentiam? & negatiuam ſententiam docet Bartholomæus à S. Fauſto *in tr. de Iubilæo, lib. 4. q. 64.* vbi ſic aſſerit. In materia Indulgentiarum non iuuat opinio probabilis ad lucrandam Indulgentiam, ſi oppoſitum ſit verum, quia non præſtat opus præſcriptum ad acquirendum Indulgentiam. Ita ille. Vnde ſi aliquis, v. g. in prima hebdomada ieiunauit, Eccleſias adiit, eleemoſynas dedit, & in ſecunda confeſſus eſt, & Euchariſtiam ſumpſit, ſufficit ſecundùm aliquos ad lucrandum Iubilæum; ſed hæc opinio licèt ſit probabilis, tamen à parte rei ſi eſſet falſa, remaneret quidem talis abſolutus à reſeruatis; quia, vt alibi dictum eſt, opinio probabilis confert iuriſdictionem, non tamen lucraretur Indulgentiam Iubilæi; & ſic etiam dicendum erit in ſimilibus caſibus, quod, vt dixi, eſt valde notandum. Vide etiam Boſſium *de Iubilæo, ſect. 4. caſ. 8. n. 5.*

Alibi in to. 8. tr. 1. Reſ. 4. & in aliis eius not.

RESOL. LXVIII.

An ſi quis tempore Iubilæi ſequatur circa illud opinionem probabilem, lucretur Indulgentias?

Idem deducitur circa iuriſdictionem in adminiſtratione *Sacramentorum.* Ex part. 10. tract. 11. & Miſc. 1. Reſ. 34.

Sup. hoc in Reſ. præcedenti.

§. 1. QVæſtio eſt ſatis practicabilis, & ego ad illam olim cum Fauſto, Bonacina, & aliis negatiuè reſpondi, quibus nunc addo ex Prædicatorum Familia Magiſtrum Leonardum *in Theſauro Sacratiſſimi Roſarij, cap. 9. folio 61.* vbi ſic ait; aliqui docent, quod quando conceditur Indulgentia hoc vel illud in aliqua Eccleſia facienti, ſi confeſſus fuerit, & communicauerit; is, qui fuit confeſſus, & communicauit quatuor diebus ante, & non habet mortalem culpam, poſſit lucrari illam Indulgentiam. Quod approbat Laurentius Portel, *verb. Indulgentia num. 5.* Verùm ſecurius eſt, confeſſionem de nouo præmittere, quotieſcumque ea in Bulla facienda præſcribitur: fortaſſis enim tunc ipſa confeſſio eſt pars operis ad Indulgentiam requiſiti. Ea propter quamplurimi Doctores cenſent confeſſionem neceſſario eſſe præmittendam, & in vniuerſum omnes hoc conſulunt. In hac enim materia non oportet inniti opinionibus probabilibus, ſed ſecurioribus; cùm ipſa opinionum probabilitas hîc nihil conferat. Ita ille.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 51. & 54. §. Nota etiam hic per totum, & inf. in tr. 5. Reſ. 23. curſim in fine.

2. Sed his non obſtantibus, me citato, affirmatiuæ ſententiæ adhæret Leandrus *de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſp. 14. q. 164.* qui teſtatur ita ſentire multos Doctos modernos, & inter illos ex ſua Religione Patrem Franciſcum de ſancto Iuliano. Probatur primò, quia cum circa materiam, & opera Iubilæi, adſint hinc inde variæ, & permultæ Doctorum (quas ſequuntur lucrantes) opiniones; vix eſſent, qui Indulgentiam obtinerent. Secundò quia ſi opinio probabilis eſt ſufficiens ad hoc, vt cenſeatur tribuere Papa Iuriſdictionem Sacerdoti, vt à reſeruatis abſoluat Pœnitentem: cur eadem opinio probabilis non erit etiam ſufficiens, ad hoc, vt credatur, Pontificem de facto Indulgentiam Iubilæi concedere illi, qui ſecundum dictam opinionem opera Iubilæi exequitur; Hoc enim de Benignitate Sedis Apoſtolicæ certo credendum videtur.

3. Hanc etiam ſententiam nouiſſimè etiam, me citato, tenet doctus P. Martinus de San Ioſeph, *en los auiſos de Confeſſores, tom. 1. lib. 2. de Indulgentiis, tr. 12. num. 12.* vbi ſic ait: [Es de auertir, que quando ay opiniones encontradas, ſobre ſi ſe gana, ò no el Iubileo con tales, ò tales diligencias, ò en tal tiempo. Le ganan todos los, que ſiguen opinion probable; porque ſe deue preſumir aſſi de la piadoſa intencion del Pontifice, que la eſtiende à opiniones probables. Eſto deuen lleuar los que tienen, que en materia de Sacramentos, quando ſe trata de iuriſdicion, ſe puede ſeguir opinion probable, por que es viſto darla ſu Santidad. *Vt* Suarez, *in 3. part. tom. 4. diſp. 32. ſect. 5.* Sanchez, *de Matrim. lib. 3. diſp. 20. n. 4. & diſp. 22. quæſt. vlt. num. vlt.* Henriquez *lib. 5. de Pœniten. c. 14. n. 3. & 4.* Leſſius *lib. 2. de Iuſtit. cap. 29. dub. 8. n. 68.* Si es viſto dar ſu autoridad en lo vno, lo miſmo ſe deue dezir en la materia de ganar Indulgencias] *Quia argumentum de ſimilibus ad ſimilia valet, & eſt fortiſſimum.* Gloſſa *in leg. 3. ff. de Offic. eius cui mandata eſt*, & Gloſſa penult. *in leg. 1. Cod. de Interdictis, & §. Si vxorem*, & *ibi* Gloſſa *Inſtit. de nupt.* Y la razones, que: *De ſimilibus ſimile eſt iudicium. §. rectè*, *Inſtit. mandati. leg. Non poſſunt, leg. & quenti. ff. De legibus* Farinacius *Fragment. Crimin. p. 1. litt. E. n. 188.* De que reſulta, que no ſolamente quedarà vno abſuelto en el Iubileo de los Caſos reſeruados, ſino que ganarà las Indulgencias. Ita ille. Et tandem hoc anno 1650. hanc ſententiam etiam docuit ex noſtra Religione, doctus & amiciſſimus Pater D. Paulus Maria Quarti *in tract. de Iubilæo Anni Sancti, c. 2. punct. 1. poſt. Dubium. 6.* Vnde ego nunc hanc ſententiam ſatis probabilem exiſtimo.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 1. Reſ. 2. §. 2. ad mediũ, verſ. Et tandẽ, & in Reſ. 4. & in Reſ. 5. ſignãter in eius §. Sed. & in to. 7. tr. 1. Reſ. 92. §. Sed ſi, & ſeq. & in to. 3. tr. 1. Reſ. 4. & in to. 1. tr. 5. Reſ. 56. §. 1. inter principium & mediũ, verſ. nã ſi aliquæ, & hic inf. in tr. 8. ex lata doctrina Reſ. 59. §. Añado, à lin. 8. & verſ. Yañado,

RESOL. LXIX.

Quod Eccleſia in Iubilæo viſitandæ ſunt?
Et quid ſi Epiſcopus deputaret plures Eccleſias, quam ſunt à Papa præſcripta in Vrbe?
Et quid vero, ſi Ordinarius pauciores Eccleſias, aut vnam tantum deputet? Ex part.5. tract.12. Reſol.56. aliàs 55.

§.1. FIllincius *tom.1.tract.8.cap.10.num.274.*& Leo *de Iubilæo p.2.num.*131. aſſerunt ſufficere duas tantùm viſitare. Sed in caſibus contingentibus obſeruanda ſunt verba Bullæ Iubilæi, illáque ſeruanda, nam aliquando Pontifex præſcribit tres Eccleſias, iniungens fidelibus, vt omnes tres viſitent, & ſic fecit SS.D.N. Vrban. VIII. in Iubilæo anno 1631. & hoc etiam anno 1656.

2. Notandum eſt tamen hîc vnum valde notabile cum Angelo Boſſio *de Iubilæo ſect.4.caſ.16.num.6.* quòd ſi Epiſcopus deputaret plures Eccleſias, quàm ſint à Papa præſcriptæ in Vrbe, tunc cenſeo ſufficere, ſi tot viſitentur, quot fuerint in Vrbe aſſignatæ à Papa. nam Epiſcopus non poteſt onerare priuilegium à Papa conceſſum, & præſumendum eſt ſolùm ob maiorem populi commoditatem, & non ad neceſſitatem imponendam plures Eccleſias deputaſſe. Si verò Ordinarius pauciores Eccleſias, aut etiam vnam tantùm deputaret, vt ſit in oppidis paucis, in quibus vna reperitur Eccleſia, tunc ſufficit illam viſitare.

RESOL. LXX.

De oratione facienda ad lucrandum Iubilæum. Ex part.5. tract.12. Reſ.33.

§.1. SVfficit orare iuxta mentem Summi Pontificis, quæ intentio non eſt neceſſe vt ſit actualis, ſed ſufficit virtualis, videlicet quòd quis audita Iubilæi publicatione determinans velle illud conſequi, habeat tunc propoſitum orandi & præſtandi reliqua iuxta mentem Summi Pontificis, licèt poſtea actualiter non recordetur, dum orat, aut cætera opera præſtat. Ita nouiſſimè doctus Boſſius *in tract. de Iubilæo, ſect.4. caſ.17. num.15.* vbi etiam ex aliis probat, quòd quando in Bulla non præſcribuntur certæ preces, ſufficit fundere pro lucro Iubilæi quaſlibet preces, & quacumque lingua, Latina, vulgari, Gallica, &c. & ſatis eſt etiam fundere preces alias debitas ex obligatione voti, pœnitentiæ, &c. Poteſt etiam quis orare vnà cum ſocio recitando alternatim preces, & hoc ſedendo, ſtando, & etiam operto capite. Et tandem oratio pro obtinendo Iubilæo, ſufficit quæcumque etiam minima & breuis. Ita Boſſius *vbi ſuprà*, cum Leone *de Iubil. p.1. cap.18. n.8.* Filliucio *tom.1.tract.8.cap.num.164.& 165.* Suar. *tom.4. diſp.52. ſect.8. num.5.* & alij. quicquid in contrarium aſſerat Pollachus *de Iubilæo, ſect.42. num.57.* & Coninch *de Sacram. diſp.12. dub.6. num.34.* Conſulendum tamen eſt omnibus vt prolixam & deuotam, quantum fieri poteſt, orationem faciant.

Sup. hoc cū ſocio lege inf. in tr. 6. ex Reſ. 55. §. vlt. &c. Et pro ſequēti in hoc §. & oratione minima ſup. cū Suario tantū hic citato in tr. 2. Reſ.59. §. De quātitate, ſignanter poſt med.

RESOL. LXXI.

De quibuſdam dubiis circa Iubilæum anni Sancti. Primum, an per Bullam Iubilæi huius anni Sancti tollantur Indulgentiæ plenariæ pro mortuis?
Secundum, an tollantur Indulgentiæ plenariæ conceſſæ pro articulo mortis?
Tertium, an tollantur Indulgentiæ plenariæ Eccleſiarum Vrbis Romæ? Ex part. 11. tractat.8. & Miſcel.8. Reſ.61.

§.1. TRia dubia ſentio agitanda eſſe in Congregatione facienda. Primum, an per Bullam Iubilæi huius Anni Sancti tollantur Indulgentiæ plenariæ pro mortuis. Secundum, an tollantur Indulgentiæ plenariæ conceſſæ pro articulo mortis. Tertium, an tollantur indulgentiæ plenariæ Eccleſiarum Vrbis Romæ.

2. Et ad primum, prima facie videtur affirmatiuè reſpondendum, ex regula quod expreſſio generis operatur expreſſionem omnium ſpecierum: Sed in Bulla Iubilæi ſuſpenduntur omnes, & ſingulæ indulgentiæ; ergo etiam, & hæc pro defunctis; quæ, vt negari non poteſt, eſt ſpecies indulgentiæ.

Quoad hoc primum pro Indulg. Altaris priuilegiati in Reſ. not ſeq & in alio verſ. eius primæ not.

3. Sed negatiuæ ſententiæ communiter adhærent Doctores. Vnde Martinus Carrillo, *in explicatione Bullæ defunctorum par.2. cap.9. num.9.* ſic aſſerit: Las indulgencias concedidas à las animas de Purgatorio, no ſe ſuſpenden por ſuſpenſiones generales, como por la ſuſpenſion de Año Santo, en el qual ſuſpenden qualeſquier indulgentias, porque la razon que ſu Santidad tiene para ſuſpender las indulgencias en ſemejante tiempò, es, paraque todos los fieles con mas deſſeo y diſpoſicion vayan à Roma à viſitar los ſantos lugares, y alli con mayor deuocion ganen el Santo Iubileo: la qual razon ceſſa en las animas de Purgatorio. Ita ille. Et ſic interrogatum Clementem Octauum reſpondiſſe teſtatur Rodriquez *de Iubilæo cap.3. num.4.* & Vrbanum VIII. teſtatur Bonacina *de Sacrament diſp.6. punct.8. num.2.* Probatur hæc opinio; quia in Bulla Iubilæi non ſuſpenduntur indulgentiæ abſolutè, & ſimpliciter, ſed ob illam cauſam, ne Chriſti fideles occaſione aliarum indulgentiarum intermittant ſuſcipere peregrinationem ad Vrbem pro viſitandis Eccleſiis ibi deputatis, quæ cauſa finalis, quoad mortuos ceſſat. Præterea, cum huiuſmodi indulgentiarum ſuſpenſio ſit exorbitans à iure communi, non debet extendi de alio in aliud, ſaltem vbi non eſt eadem ratio: ergo hæc indulgentiarum ſuſpenſio, quoad viuentes, ex iurata ratione facta, ſcilicet, vt ipſi Chriſti fideles viuentes vno ſpiritu fidei, & Religionis, quo maiori fieri poterit concurſu Romæ conueniant pro Iubilæo conſequendo, non debet extendi ad indulgentias etiam quoad defunctos, in quibus nullo modo militare poteſt eadem ratio. Vnde ex rationibus adductis patet, quod concluſio à nobis ſuperius fundata procedit non ſolùm in indulgentiis pro defunctis tantùm conceſsis, ſed etiam de his, quæ viuis conceduntur cum facultate vt applicentur defunctis: nam quoad hanc reſponſionem eadem eſt vtriuſque indulgentiæ ratio, non in quantum viuis conceſſæ, ſed in quantum pro defunctis applicandæ; & ideò applicatio indulgentiarum per modum ſuffragij, quam concedunt Pontifices in eorum indulgentiis, idem eſt, ac conceſsio pro defunctis: Quod ex Cardinali Lugo probat Quintanadueñas *in Appen. ad Iubil. tract.8. quæſt.14. num.4.* & ideò noſtram ſententiam negatiuam circa præſens dubium, præter Quintanadueñam, & Carillum citatos, mordicus tenent Trullench *in Bullam Cruciatæ, lib.1. §.9. dub.4. num. tertio,* Layman *lib.5. tract.7. capit. vltim. num. primo,* Lauorius *de Iubil. part.1. cap.10. num.16.* Lezana *in ſumma tom.3. verb. Iubilæum num.5.* Boſsius *diſcept.3. dub.1. num.13.* Aluccius *de Iubilæo cap.4. num.20.* Rota *tract. de Animab. Purgat. cap.14.* Rodriquez *de Iubil. cap.3. num.4.* Sacchettus *de Iubil. cap.9. dub.18.* Caſtrus Palaus *tom.4. tract.24. punct.12. num.7.* Peyrinus *tom.1. priuileg. Conſtit.7. Leonis X. num.4. & alij.* Nec vrget argumentum contrarium in principio poſitū: nam tunc expreſsio generis denotat expreſsionem ſpecierum, quando militat eadem ratio: ſed in

Sup. hoc latè ſup. in tr. 2. Reſ. 34. §. Sed hic.

noſtro

noſtro caſu non militat eadem ratio indulgentia pro viuis, & pro defunctis: ergo. Sed relinquamus mortuos, & ſubueniamus moribundis; ideò.

4. Ad ſecundum dubium Reſpondeo, Quintanadueñam *in Append. Iubil. tract. octauo. dub. 16. num. 5.* Boſſium *in diſcept. 3. dub. tertio, numero* 20. Layman *lib. quinto, tractat. ſeptimo. capit. octauo, num. tertio,* & Fragoſum *de Republica, tomo ſecundo, lib. 2. diſp. quinta, §. 1. num. 14.* Fabrinum *de Iubilao capit. 21.* Graſſium *lib. 2. cap. 8. numero 4.* Nauarrum *de Iubil. not. 28. n. 6.* Fauſtum vbi infra, Benzonium *de Iubil. lib. 4. cap. 8. num. 3.* docere per Bullam Iubilæi Anni ſancti ſuſpenſas etiam remanere indulgentias plenarias conceſſas exiſtentibus in articulo mortis, quia in Bulla dicitur, *ſuſpendimus omnes, & ſingulas indulgentias conceſſas vniuerſalitatibus, &c. perſonis, &c. coronis, &c.* quæ verba ſunt generalia apta comprehendere etiam indulgentias quoad viuos pro articulo mortis conceſſas: ergo de facto comprehendunt, ex regula 80. Quod in toto non eſt dubium, partem comprehendi, *de regul. iur. in ſexto,* & ita hanc ſententiam præter Doctores citatos ſuſtinet in terminis Bullæ Sanctiſſimi D. N. Sacchettus *in Summar. de Iubilao c. 9. n. 19.* Nec obſtat quod hi non poſſint Romam ire, & videatur ceſſare ratio legis; hoc enim vim non habet quando legiſlator ſuam explicat mentem, vt in præſenti, exprimendo perſonas impeditas. Tum quia huius legis, vel ſuſpenſionis finis eſt non ſolum vt maiori cum frequentia celebretur hoc Iubilæum, ſed etiam vt omnes admoneantur ſe pendere a Romana Eccleſia, vt conſtat ex Bulla indictionis Iubilæi. Vnde licet prima ratio in impeditis deficiat, non verò ſecunda: lex enim ſi duplici nititur ratione, quamuis vna deficiat, ſuſtinetur tamen deciſio propter alteram, vt ex §. *Affinitatis, inſtitut. de nuptiis* probat Vallaſcus *conſ. 6. n. 6.* verùm his non obſtantibus, negatiuam ſententiam tenet Pater Magiſter Lezana *in Summa, tom 3. verb. Iubilaum n. 5.* Zambellus *in Repertorio morali verb Iubilaum n. 7.* Fauſtus *de Iubilao lib. 3. q. 85.* Peyrinus *tom. 2. priuil. Conſtit. 8. Pauli V. §. 19. n. 10.* Quartus *Tractat. de Iubil. cap. 3. punct. 1. dub. 3.* & ita declaraſſe Vrbanum VIII. & eius declarationem Romæ publicaſſe dominum Coccinum, tunc Pœnitentiariæ Vicegerentem, teſtatur Alphonſus Leone *de Iubil. part. 1. num. 242.* & ex Bonacina Sacchettus *de Iubilao cap. 9. dub. 19.* probatur hæc opinio: nam quæ ſpeciali nota digna ſunt, vt ſuſpenſio indulgentiarum tempore mortis, non cenſetur tacitè eſſe ſublata; & ideo Xyſtus IV. in Extrauag. Quemadmodum de pœnit. & remiſſionibus expreſsè reuocauit indulgentias pro articulo mortis; ergo cùm Xyſtus IV. in ſua Bulla id expreſſit; cæteri autem Pontifices, & qui hodie feliciter regnat Sanctiſſimus D. N. Innocentius nequaquam illas non eſſe ſuſpenſas dicendum omnino videtur; argumento Textus *in leg. item apud Labeonem, §. ait Pretor ff. de iniuriis*? vbi à contrario ſenſu probatur, quod tacitè non cenſentur ademptæ, quæ ſpeciali digna ſunt nota: & ex regula iuris, quod expreſſa nocent, non autem, quæ non ſunt expreſſa. Vnde ex his Nouarius *in Lucerna Regularium verb. indulgentia num. 3.* Peyrinus *tom. 2. priuileg. Conſtit. 48. Pauli V. num. 10.* Lezana *in ſumma tom. 1. c. 3. n. 19.* docent, per generalem reuocationem indulgentiarum à Paulo Quinto circa Regulares factam, non fuiſſe ſublatam indulgentiam conceſſam Regularibus in articulo mortis tanquam ſpeciali nota dignam.

5. Et quidem ſi Sacra Concilia, & Summi Pontifices ſunt adeò munifici, & liberales cum exiſtentibus in articulo mortis vt eis præbuerunt facultatem vt poſſint abſolui à quocunque Sacerdote etiam non approbato ab Ordinario, etiam ſuſpenſo, excommunicato, Hæretico, Schiſmatico, ab omnibus cenſuris, caſibus, &c. quo pacto certè præſumendũ eſt; vt poſtea deleta iam culpa, velint non obſtante indulgentia pro illo articulo eis antea benigne cõceſſa quod in purgatorio remaneant ad luendã pœnam per multorum annorum curricula. Non eſt equidem de pia mente Pontificis exiſtimandum, ſed potius dicendum, velle, & quoad culpam vigore confeſſarij, & quoad pœnam, vigore indulgentiæ moribundis aperire Theſauros ſuæ liberalitatis, & beneficentiæ, & ſic in Anno Iubilæi in illis clauſulis generalibus Bullarum non ſuſpendere, neque includere indulgentias plenarias pro illo articulo mortis conceſſas; vt expreſsè declarauit Vrbanus VIII. in ſuo Iubilæo Anno 1625. vt præter Leonem, & Sacchettum teſtantur etiam Peyrinus, Zambellus, & Quartus, vbi ſupra cum Bonacina *de Sacr. diſput. 6. quaſt. 1. punct. 8. num. 2.* & ex ſuperius dictis patet reſponſio ad argumenta contrariæ ſententiæ.

6. Et tandem ad tertium dubium Reſpondeo Franciſcum Rodriquez *de Iubil. cap. 3. num. 2.* aſſerere, per Bullam Iubilei videri ſublatas omnes indulgentias plenarias, tam extra, quàm in Vrbe. Sed communiter contrarium docent Doctores: Et ratio eſt, quia non militat in iſtis Eccleſiis ratio ſuſpenſionis indulgentiarum, ſcilicet, ne quis retrahatur à peregrinatione Romana. Et quidem cùm legis mens, & finis attendendi potius ſint, quam verba, *ex leg. ſcire ff. de legibus, leg. non aliter, delegat.* finis autem, & mens huius ſuſpenſionis ſint, quod omnes extra vrbem degentes omnibus indulgentiis priuati Romam confluant, minimè credendum eſt, Pontificem indulgentias obtinendas in Vrbe Romana ſuſpendere hoc anno præſertim cùm magis alliciantur fideles Roman accedere pro his inſuper conſequendis ſimul cum Iubilæo. Adde quod cùm tot laboribus, ac expenſarum incommodis Peregrinis, & externis conſtet Romam accedere, par eſt, vt non ſolùm Iubilæi huius indulgentiam, ſed etiam omnes alias, quas habent aliæ Baſilicæ & in ſtationibus aliiſque viis lucrari ſolent, & poſſunt, ſi non eſſet Annus Iubilæi, lucrentur: aliter deterioris eſſet conditionis hic annus, etiam pro adeuntibus Romam, quàm alij: nam quidem, ſi per Annum Iubilæi remanerent ſuſpenſæ indulgentiæ Romanæ, Peregrinus qui Romam petit ad lucrandam indulgentiam Anni Sancti, eſſet peioris conditionis hoc anno quam ſi aliis annis Romam peteret, nam in aliis annis inueniret infinitas indulgentias plenarias, quas recipere poſſet; ſed in hoc Anno Iubilæi vnam tantum, vel ſaltem pauciores; quod quidem aſſerere nimis durum videtur. Et hæc omnia ex rationibus ſuperius dictis, non ſolum procedunt quoad indulgentias, quæ ſunt conceſſæ in omnibus Eccleſiis, Baſilicis, Oratoriis, & aliis locis piis intra Romæ muros contentis: ſed, vt innuit Nauarrus *notab 33. num 4.* quæ in Suburbiis, Vicis, Pagis, Prædiis, & aliis Romæ ſubiacentibus, & quæ ſub vrbis appellatione comprehenduntur: nam in his etiam Eccleſiis non militat ratio ſuſpenſionis facta pro tempore Anni Sancti, vnde indulgentiæ Sancti Sebaſtiani, Sancti Laurentij, &c. non ſunt per Bullam Anni Iubilæi ſuſpenſæ. Nec obſtat dicere, quod in Bulla ſuſpenduntur indulgentiæ *vbiuis locorum, & gentium,* dictiones enim ſupradictæ idem ſonant, ac *Vbicunque vbique* ſeu quolibet in loco eſt vniuerſalis, & omnia loco comprehendit, *vt in capit. ad honorem, de vſu Pallij* notant Tuſchus *tom. 2. lit. D. concl. 3. quaſt. 1.* Vulpellus *dict. vbi fol. 126.* ergo Romam non excludit: ergo in ea ſuſpenduntur indulgentiæ. Reſpondeo, diſtinguendo; Bullam Iubilæi ſuſpendere Indulgentias vbicumque locorum concedo: ſuſpendere Indulgentias vbicumque locorum in Vrbe, nego. Et ratio diſparitatis deſumitur ex ipſa Bulla, quia in locis extra Vrbem

bem militat ratio finalis, cur ſuſpendantur Indolgentiæ à Pontifice, in locis verò exiſtentibus in Vrbe, non ſolùm non militat, ſed deficit dicta ratio finalis ſuſpenſionis Indulgentiarum, quia iam Peregrini Romam petierunt: ergo, &c. Dicendum eſt igitur, quod illa clauſula, vbicumque locorum, ratione huius Indulti Pontificij reſtricta eſt ad omnia loca, ſcilicet, extra Romam ioqua ſolemnior fiet celebratio Iubilæi, ſi non ſolùm ipſum, ſed aliæ omnes Indulgentiæ ab incolis, & exteris obtineantur. Et ideò hanc negatiuam ſententiam nempe Indulgentias plenarias Romanas non eſſe per Bullam Iubilæi ſoblatas, declarauit Gregorius XIII. vt teſtatur Quintanadueñas *in Append. Iubil. tractat.* 8. *dub.* 11. *numero* 3. & Rodriquex *de Iubil. cap.* 3. *num.* 2. & patet etiam ex Bullis Sixti IV. & Iulij III. vt teſtatur Sanctarellus *de Iubilao cap.* 5. *dub.* 7. & ita declaraſſe Vrbanum VIII. teſtatur Bonacina *de Sacr. pœnit. diſp.* 6. *quaſt.* 1. *punct.* 8. *num.* 2. & ita tenent communiter Doctores vt Lezana *in ſumma tom.* 3. *verbo Iubilaum num.* 5. qui citat Nauarrum, Gratianum & Boſſium, quibus addo Quintanadueñam *loco citato*, Filliucium, *tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 10. *num.* 251. Caſtrum Palaum *tom.* 4. *tr.* 24. *punct.* 12. *n.* 7. Lauorium *de Iubilao part.* 1. *cap.* 10. *num.* 12. Leonem *de Iubilao, part.* 1. *quaſt.* 6. *num.* 228. Fabrinum *de Iubilao, cap.* 21. Pollachum *de Iubilao, ſect* 43. *num.* 32. Benzonium *de Iubilao, lib.* 4. *cap.* 8. *dub.* 9. Quartum, *de Iubilao, cap.* 3. *punct.* 1. *dub.* 4. Fauſtum *de Iubilao lib.* 3. *quaſt.* 78. Zerolam *in praxi Epiſc. part.* 2. *verb. Annus Sanctus quaſt.* 4. Fragoſum *de Republica Chriſtiana tom.* 2. *l.* 2. *diſput.* 5. *§.* 1. *n.* 14. Laymam *in theol. mor. lib.* 5. *tr.* 7. *c.* 8. *num.* 1. & 2. cum aliis.

TRACTATVS QVINTVS

DE

INDVLGENTIIS.

RESOLVTIO PRIMA.

An cauſa Indulgentia non ſolum debet eſſe pia, ſed proportionata? Ex p. 5. tract. 12. Reſol. 10.

Sup. hoc lege doctr. Reſ. ſeq.

§. 1. DVo præſtantiſſimi! Theologi Societatis IESV negatiuam ſententiam docent, & hi ſunt Reginaldus *in praxi tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 12. *num.* 137. & Gregor. de Valent. *tom.* 4. *diſput.* 7. *quaſt.* 20. *punct.* 4. vbi probat quòd vt Indulgentia valeat, ſufficere quamcumque cauſam piam, atque adeò eam valere abſolutè tantum, quantum ſonat, quamvis fieri quidem poſſit, vt qui concedit maximas Indulgentias propter cauſas minimas, peccat quandoque ex quadam iodiſcretione, & fortè etiam ratione alicuius ſcandali maximè ſi ea res contingat venire io contemptum Indulgentiarum. Et pro hac firmanda opinione Valétia multos adducit Doctores videlicet Durandum, Alexandrum de Ales, Gabrielem, D. Antoninum, Syluestrum, Paludanum, & teſte Corduba, omnes ferè Thomiſtas, & ratio eſt primò, quia ſæpè eædem Indulgentiæ pro cauſis admodum differentibus conceduntur: nec id à Pontificibus temere fieri præſumendum eſt. Secundò minimam gloriam diuinam quæ ex opere quocumque pio & vtili fidelium redundare poteſt, longè pluris faciunt Chriſtus & Sancti, quàm quodlibet opus ſatisfactorium, vt præcisè ſatisfactorium eſt, quale ad pœnam temporalem ſoluendam requiritur.

2. Sed his non obſtantibus contrariam ſententiam docent Suarex *tom.* 4. *diſput.* 54. *ſect.* 3. *num.* 5. Heriquez *lib.* 7. *cap.* 14. *num.* 13. Coninch *de Sacram. diſp.* 12. *dub.* 6. *concluſ.* 2. Layman *lib.* 7. *tract.* 7. *cap.* 5. *num.* 1. Bellarmin. *lib.* 1. *de Indulgent. cap.* 12. Granadus *in* 3. *part. controuerſ.* 12. *tract.* 3. *diſp.* .. *num.* 5. Præpoſitus *in* 3. *part. quaſt.* 14. *de Indulgent. dub.* 8. *num.* 62. Tannerus *tom.* 4. *diſp.* 6. *quaſt.* 8. *dub.* 4. *num.* 85. Sotus *in* 4. *diſt.* 21. *quaſt.* 2. *art.* 2. Caietanus *de Indulgent. tract.* 9. *q.* 1. Syluius *in* 3. *part. q.* 25. *art.* 2. *quaritur* 2. *concl.* 2. Filliucius *tom.* 1. *tract.* 8. *cap.* 5. *num.* 113. Ludouicus à Cruz *in Bull. Cruc. diſp.* 1. *cap.* 8. *dub.* 9. *num.* 11. & alij penes ipſos. Et ratio eſt primò, quia ad valorem Indulgentiæ neceſſaria eſt cauſa iuſta, vt autem iuſta ſit, debet eſſe vel adæquata, vel proportionata: iuſtum enim non eſt niſi quod aliquo modo adæquatur, vel proportionatur rei ergo, &c. Alias rationes videbis apud Aothores citatos, quibus addo Tannerum *tom.* 4. *diſp.* 6. *q.* 8. *dub.* 4. *num.* 84. Syluium *in addit. ad* 3. *part. q.* 2. *art.* 2. *quaritur* 2. Philippum de la Cruz *in Theſaur. Eccleſ. tract.* 1. §. 6. *num.* 5. & Philippum Fabrum *de pœnitent. in* 4. *ſentent. diſp.* 19. *quaſt.* 1. *diſput.* 38. *cap.* 9. *num.* 278.

3. Quid ego ſentiam dicam breuiter. Secunda opinio eſt communior & probabilior, primam autem puto etiam probabilem eſſe cum Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 26. *difficult.* 8. *num.* 6. quam ex Neotericis, præter Valentiam & Reginaldum *vbi ſuprà*, tenet Bonacina *de Sacram. diſp.* 7. *quaſt.* 1. *punct.* 4. *num.* 5. & vt verum fatear, huic ſententiæ fauet D. Thom. *in ſupplement. q.* 25. *art.* 3. vbi ſic ait. Quæcumque cauſa adſit quæ in vtilitatem Eccleſiæ & honorem Dei vergat, ſufficiens eſt ratio Indulgentias faciendi, & ideo dicendum, quod Indulgentiæ ſimpliciter tantum valent, quantum prædicantur, dummodo ex parte dantis ſit authoritas, & ex parte recipientis charitas, & ex parte cauſæ pietas. Ita S. Doctor & prius reiecerat opinionem dicentium non ſufficere quamlibet cauſam piam ad cuiuſuis Indulgentiæ valorem.

4. Nec deſinam hìc apponere verba Emanuelis Sà poſt Romanam correctionem, *ver. Indulgentia* 1. vbi ſic aſſerit. Indulgentiam etiam ſine cauſa datam valere, quidam aiunt, alij non ſolum iuſtam cauſam requiri, ſed & Indulgentiæ proportionatam. ego de Indulgentia à Papa data non cenſeo quicquam dubitandum. Ita ille.

RESOL.

RESOL. II.

An menſura certitudinis, & efficacitatis conceſſionis Indulgentiarum ſit à cauſa finali?

Et an ſemper exigatur opus pium ad lucrandam Indulgentiam pro viuis?

Ex quo deducitur, quod Pontifex poteſt alicui de Eccleſia benemerito impertiri ſine iniunctione vllius operis Indulgentiam eo fine, vt alios ad ſimilia merita excitet.

Et an valeat Indulgentia, & ſi cauſa, ob quam data fuit non ſit omnino ſufficiens, modo Pontifex prudenter ſentiat eſſe ſufficientem? Ex p. tu. tr. 16. & Miſc. 6. Reſol. 3.

Sup hoc lege doct. præcedentis Reſ. §. 1. AFfirmatiuè reſpondet P. Paſqualigus, *deciſ.* 494. *num.* 5. vbi ſic ait: Aduertendum eſt, quod alia eſt cauſa impulſiua concedendi Indulgentias, & alia cauſa finalis, ob quam conceduntur. Cauſa enim impulſiua eſt illa, quæ facit vt Pontifex hic & nunc intendat finem Indulgentiarum, atque ex tali intentione moueatur ad concedendas Indulgentias. Cauſa vero finalis eſt illa, ob quam conceduntur; quæ ſemper eadem eſt; quia ſemper Pontifex concedit in eum finem, vt habeant homines vnde ſatisfaciant pro pœnis debitis ſibi ob peccata. Cauſa vero impulſiua poteſt eſſe diuerſa; quia modo vna occurrit modo alia; & non eſt finis Indulgentiæ, ſed occaſio conceſſionis: cum Pontifex ſumat ab ipſa occaſionem concedendi. Menſura autem certitudinis, & efficacitatis conceſſionis non ſumitur ex cauſa impulſiua, ſed ex cauſa finali; quia cum finalis ſit principium agendi, debet actio menſurari per ipſum: cum enim exeat ab agente ex vi motionis finis, erit talis, qualis exigitur à fine, atque adeo ſecundum menſuram illius. Hinc cum finis Indulgentiarum, ſit ſemper idem, & ſit ille, pro quo ſunt inſtitutæ à Chriſto, nempe ſatisfactio pro pœnis debitis peccato, ſemper conceſſio ipſarum exit à Pontifice ſecundum eandem efficacitatem: nec obſtabit, quod cauſa impulſiua ſit leuis, vel grauis. Ita Paſqualigus.

2. Sed aduerſus illum inſurgit nouiſſimè Pater Gobat *in Theſauro de Indulgentiis*, *p.* 1. *cap.* 7. *quæſt.* 27. *num.* 87, ſic aſſerens: Illa iuſta cauſa, quæ requiritur ad valorem Indulgentiæ, debet eſſe diſtincta à generali cauſa finali Indulgentiarum, quæ eſt, vt in promptu habeamus, vnde pro noſtris peccatis ſatisfaciamus, Deo. Ita docent omnes Theologi, teſte Cardinale de Lugo *num.* 139. contra Zachariam Paſqualigum, qui *in ſuis Deciſionibus moralibus*, *deciſ.* 494. contrarium tenet, nullo pro ſe citato Auctore. Probatur hæc communis doctrina, quia ſi ad valorem Indulgentiæ non requiritur alia cauſa; quam vt per Indulgentiæ acquiſitionem habeant Chriſtiani, vnde pro ſuis peccatis ſatisfaciant, ſequitur, quod Pontifex poſſit ſingulis, vt ita dicam momentis, omnibus Chriſtianis, in ſtatu gratiæ conſtitutis, remittere omnem reatum pœnæ debitæ, pro peccatis quibuſcumque dimiſſis, & quod itidem poſſit ſingulis momentis vacuare totum Purgatorium; atqui hoc vtrumque eſt alieniſſimum ab opinione, & perſuaſione Fidelium, nominatim S. Thomæ *d.* 45. *quæſt.* 2. *art.* 2. Accedit, quod licet cauſa finalis diſpenſationis in voto, ſit eſſe liberum ab obligatione voti, vt tamen hæc diſpenſatio ſit valida, requiritur alia cauſa; ita etiam licet cauſa finalis Indulgentiæ ſit eſſe liberum ab obligatione ad ſubeundam pœnam, neceſſaria eſt ad valorem Indulgentiæ alia cauſa, quam indicat Paſqualigus, qui quidem ſuam ſententiam probat infirma ratione, hac ſcilicet, quod tunc valeat Indulgentia, adeóque ſufficiens illius impertiendæ cauſa habeatur, quando conceditur ſecundum inſtitutionem Chriſti, a qui conceditur ſemper ſecundum inſtitutionem Chriſti, quando conceditur eo fine, vt Chriſtiani ſatisfaciant pro peccatis. Huius rationis, & ratiocinationis minor propoſitio tam parum eſt abſolutè vera, quàm parum verum eſt; tunc ſemper ſecundum inſtitutionem Chriſti, & confici, conferrique Sacramenta, & vota diſpenſari, quando conficiuntur, conferuntur, diſpenſantur in eum finem, in quem Chriſtus Dominus iuſſit confici, conferri, diſpenſari. Hucuſque Gobat.

3. Et quidem ſi opinio Paſqualigi eſſet vera, à multis ſcrupulis immunes eſſemus circa cauſam iuſtam concedendi Indulgentias; nam ſemper ſecuri eſſemus de iuſta cauſa Indulgentiarum: ſed quia communis opinio Doctorum eſt in contrarium; nam ſupponunt poſſe Pontifices concedere Indulgentias ex cauſa improportionata; ideò non videtur diſcedendum à ſententia Patris Gobat viri doctiſſimi, & amiciſſimi. Obſerua tamen cum Gerſone *in Opuſculo de Indulgentiis*, *conſid.* 9. in cauſa diſtributionis Indulgentiarum, non requiri certam, & euidentem cauſæ notitiam, & idcirco, non eſſe diſputandum, aut altercandum de ea. Sufficit enim æſtimatio (inquit) & probabilis coniectura: Quemadmodum in diſtributione theſauri materialis de Fiſco Regio, & Eccleſiaſtico, Papa vel Rex, vel alios attenderet. Quare Indulgentiarum conceſſio (vt idem ait, *conſid.* 12.) non eſt paruipendenda, ſeu contemnenda, ſed amplectenda deuotè in fide, ſpe, & charitate Domini noſtri Ieſu Chriſti; qui poteſtatem talium Clauium Eccleſiaſticarum dedit hominibus. Conſtat enim (ait) quod fructuoſior, & acceptabilior eſt Deo & hominibus operatio talibus innitens Indulgentiis, quam altera cæteris paribus non innitens. Et ſubiungit: Conſilium (ait) ſolum & ſanum eſt; quod abſque curioſa diſcuſſione de præciſa, vel euidenti, & certa qualificatione, ſeu menſuratione huiuſmodi Indulgentiarum, ſtudeat homo prius tales acquirere, ſecundum qualitatem ſuæ vocationis: Pondus autem valoris illi relinquere, qui omnia fecit, & fecit in numero, pondere, & menſura. Ita Gerſon.

4. Et non deſeram hic apponere verba Marchant. *in Tribun. Sacrament. tomo tertio*, *tractatu quinto*, *titulo ſecundo*, *quæſtione quarta*, vbi ſic ait: Addo pro conſolatione Fidelium ex D. Bonauentura *in* 4. *diſt.* 20. Quod licet homo non faciat in Indulgentia ſecundum quod eum decet, propterea tamen non debet dimittere, quin faciat illud ſecundum quod ſibi placet; quia licet non habeat totum de Indulgentia illa, plus tamen habebit de remiſſione pœnæ pro tali facto, quam haberet pro alio ſimili cæteris paribus; vbi non datur talis Indulgentia. Ratio huius dicti mea eſt; qui opera impoſita à Vicario Chriſti vel Poteſtatem habente ad Indulgentias promerendas, iam poteſtate Clauium eleuata ſingulariter cenſentur ad pœnarum in iudicio Dei debitarum remiſſionem: vnde qui ex motiuo, & in fide Eccleſiæ ea facit, ſine dubio pœnarum aliquam remiſſionem operibus iſtis ſic poteſtate Clauium eleuatis ratione eleuationis correſpondentem, vltra ordinariam ſatisfactionem operi debitam, ſibi lucratur. Et hæc eſt piiſſima ſententia, & in doctrina Theologica fundata, per quam etiam exponi poſſunt verba ſimilia Pontificum; ſi quæ in Bullis vel

Docto

Doctoribus reperiantur : Quod qui amplius facit in operibus propoſitis plus vel efficacius Indulgentias conſequatur, id eſt, ſi ad totam Indulgentiam non perueniat; partem tamen correſpondentem operi conſequetur, ob eleuationem eius ſingulari virtute Clauium Eccleſiæ factam. Quinimo indicat Angelus *verb. Indulgentia, num.5.* quod ſi Donans det Indulgentiam vltra ſuam auctoritatem, pono ego & vltra cauſam, etſi cenſeatur, reſcindi in iudicio Dei Indulgentia quoad exceſſum quantitatis, quo Indulgentia auctoritatem vel cauſam excedit, non tamen quoad id, quod intra limites poteſtatis & cauſæ continetur : Ita vt ſemper aliqua Indulgentia intra terminos diſcretæ diſpenſationis lucranda remaneat coram Deo. Nec hoc cum aliena pietate probabilitate caret. Quod iudicio prudentis Cenſoris relinquo. Hucuſque Marchant.

5. Nota tamen hic primo, optimè docuiſſe Cardinalem Lugo *de Sacram. Pœnit. diſputat.27. ſect.6. num.86.* non ſemper exigi opus pium ad lucrandam Indulgentiam pro viuis; nam cauſa iuſta, quæ ad diſpenſationem requiritur, non alligatur ad ſolum opus pium faciendum, cum poſſit eſſe iuſta cauſa ex titulo gratitudinis, remunerationis, ſolatij, medicinæ. Idem dicendum, eſt cum Coninch *de Sacr. d.12. dub.6. n.34.* non diſſentire à vera doctrina, quod videlicet poſſit Pontifex alicui de Eccleſia bene merito impertire ſine iniunctione vllius operis Indulgentiam, eo fine, vt alios ad ſimilia merita excitet.

6. Et tandem Gobat, *vbi ſuprà, num.103.* ex Lugo. Tannern, & Suarez, obſeruat quod probabile eſt valere Indulgentiam, etſi cauſa, ob quam data fuit, non ſit omnino ſufficiens, modò Pontifex prudenter cenſeat eſſe ſufficientem. Et ne deſeras videre Reginaldum, *tom.1. lib.7. cap.12. num.132.* vbi egregiè, & benignè pertractat de cauſa Indulgentiarum.

RESOL. III.

An Indulgentia debeat habere cauſam publicam?

Et quid ſentiendum eſt de Calculis, & Imaginibus cum Indulgentia plenaria? Ex part.10. tract.11. & Miſc.1. Reſ. 53.

§.1. AD hæc ſic reſpondet Sotus *in 4. tom.1. diſt.21. quæſt.1. artic.2.* vbi ait : Enim verò vbi error non eſt manifeſtus, licèt in veritate poſſit cauſa non eſſe legitima, debetur tamen hic honor auctoritati Pontificis, vt ſit præſumenda legitima : atque adeò non eſt decens, contra huiuſmodi Indulgentias obmurmurare. Secus, ſi talis error eſſet manifeſtus; tunc enim potiùs eſt religionis officium, veritatem docere. Noſtris enim temporibus, vſque adeò piorum clementia erga animas, quæ in Purgatorio cruciantur, ſuccreuit, vt importunis ſupplicationibus à Summo Pontifice conceſſio fuerit exorta, vt qui tangendo quendam benedictum calculum, *Aue Maria*, vel *Pater noſter*, recitaret, animam inde quantocumque tempore cruciari deberet, eriperet, vt protinus libera euolaret. Hanc ergo non dicam piam fraudem, quia Hæreticorum verbum eſt; ſed tamen citrà Religionis iniuriã poſſet hoc populo diſſuaderi. Primum, quia hìc nulla intereſt cauſa pia in communem vtilitatem Eccleſiæ : nam pius affectus in Defunctos non reputatur cauſa, vt diximus. Illa enim ratione Deus per ſe animas omnes liberaret. Secundò, quia neque ex parte facientis quod Indulgentia iubet, aliquid præſtatur, quod ad tam ingentem effectum vllius ſit momenti. Quid enim refert dicere *Pater noſter*, vt anima à tam immodicis tormentis eruatur? Profectò diræ crudelitatis argueretur Deus, ſi animã tribus annis tam atrociter contorqueret, cuius tamen liberatio ex vno *Pater noſter* penderet, & calculi tactu. Præſertim quòd Papa non poteſt Defunctis Indulgentias conferre per modum abſolutionis, vt Viuis, ſed per modum ſuffragij. Et ideò mirabile eſt, quòd per vnum *Pater noſter* theſaurus Eccleſiæ tam inſignis effectus applicetur. Præterquam quòd illa oratio vt plurimùm dicitur ab iis, qui ſunt in peccato mortali, quæ ideò apud Deum nullius valoris eſt : conceſſit Papa quantum concedere potuit; ſed non eſt credendum, credidiſſe ſuam conceſſionem tanti eſſe, quanti ſupplicatores valere putabant. Atqui, ſi ſub hac populari opinione nihil aliud nocumenti lateret, quàm quòd fortè populum fallit; nullum eſſet periculum, illam relinquere propter imaginem religionis, quam habet. Sed tamen illi, qui illam crederent, metum Purgatorij radicitus euellerent. Id enim, quod præter Infernum homines à peccato arcet, eſt Purgatorium, & tamen ſi tam facilè euaderetur; nullum poſſet ingenerare metum. Hucuſque Sotus.

Sup. hoc ſup. in tr. 2. Reſ. 4. §. 1. recitantes propè fin. verſ. Ex his inferunt, & magis latè in tom. 8. tr. 10. Reſ. 13.

2. Sed meritò aduerſus illum inſurgit Henriquez, *lib.7. cap.14. num.3.* ſic aſſerens: Quare carpendus non eſt, ſed probandus frequens vſus Sanctiſſimorum, & prudentiſſimorum Pontificum, qui pro facili, vt videtur, cauſa (vt habenti calculos, ſeu globulos à Papa benedictos pro paruo opere, breui oratione, & leui diſpoſitione Recipientis) concedit Sæcularibus magnam Indulgentiam : aut per Priuilegium, quod dicitur mare magnum, Religioſis, aut Principibus, Indulgentiam plenariam, aut liberationem animæ à Purgatorio. At aiunt quidam, non eſſe inconueniens admittere errorem facti in Papa. Quod falſum eſt, quia res hæc non apud vnum aut alterum malè diſpenſatum verſatur : ſed in tota Eccleſia Fidelium, qui piè credunt, ſe conſequi effectum Indulgentiæ. Et vt parua attritionis diſpoſitio, dum adiungitur Sacramento, eſt idonea, vt impio virtute Chriſti, & clauium remittatur pœna æterna cum calculo benedicto parua oratio eſſe poteſt iuſto digna diſpoſitio, ob quam per claues Papa ex cauſa condonet pœnam temporalem, etiam ingentem. Ita ille.

3. Nec deſeram hìc apponere verba Villalobos, *tom.1. tract.16. diffic.8. num.5.* aduerſus Sotum etiam inſurgentem : A imitacion deſto (ait) pienſo que lo hazen los Sumos Pontifices, quando conceden las Indulgencias de las cuentas beneditas (diga Soto lo que quiſiere) porque referido eſſo apremiarà à los que han ſido benemeritos de la Igleſia, (quales ſuelen ſer los Principes, à cuya inſtancia ſe conceden) es cauſa baſtante para que por eſta via ſe animen otros à fauorecer la Igleſia. Y aſſi dize bien Cordoua, que no ay cauſa tan pequeña, que referida à otra coſa no pueda ſer grande, y baſtante para conceder Indulgentias. Confirmaſe eſto con la autoridad de los Sumos Pontifices, que por viſitar tal, ò tal Igleſia, ò por mirar con deuocion eſta, ò aquella Imagen, ò por rezar vn *Pater noſter*, y vna *Aue Maria*, conceden Indulgencias, y à vezes grandes; cuya autoridad huuiera de baſtar, ſi bien lo mirara Soto; porque quando non conſtare claramente lo contrario, haſe de preſumer que la cauſa quel el Pontifice ſeñala, es ſufficiente, como dize Cordoua, y la comun, y lo concede el miſmo Soto. Porque ſi la ſentencia del Iuez ſe preſume juſta, y razonable, mientras no conſta manifieſtamente de lo contrario ſegun derecho; mucho mejor en las diſpenſaciones, que haze el Pontifice. Y aſſi no babló Soto, como era razon, en las cuentas benditas, que ſera la cauſa grande, por lo que queda dicho, y no declara ſiempre el Papa la cauſa que tiene, y eſtà la preſuncion por el, moyormente ſiendo vſo tan ordinario en la Igleſia, que no ay algun Sumo Pontifice

que

que no las conceda, y las ha concedido N. S. Papa Paolo V. con auer reformado ottas muchas Indulgencías. Dicendum eſt igitur, reperiri iuſtam cauſam in conceſſione Indulgentiarum dictorum calculorum, & imaginum; Quia non conceditur intuitu ſolùm illius grani, vel imaginis, ſed principaliter in cultum alicuius Sancti, vel ob aliquam neceſſitatem, vel ob merita egregia alicuius Principis Chriſtiani erga Eccleſiam. Deinde, quia ipſum etiam granum multum conducit ad pietatem; quia conſeruando, & venerando illud, eò ipſo profitemur, & veneramur authoritatem Summi Pontificis, à quo mediatè, vel immediate granum illud fuit benedictum. Itaque ſufficit, vt Indulgentia mediatè tantùm redundet in bonum commune, mediante priuato bono ſingularis Perſonæ, modò in ea cauſa iudicetur ſufficiens. Cùm etiam bonum perſonæ particulari, ſpectet ad bonum commune, quod ex particularibus coaleſcit. Licet igitur Indulgentia, quæ per Iubilæum concedi ſolet toti Eccleſiæ, vel alicui Regno, aut Prouinciæ, poſtulet cauſam communem, & vniuerſalem, Indulgentiæ proportionatam; Indulgentia tamen, quæ conceditur priuatæ perſonæ, non requirit cauſam communem; ſed ſufficit priuata perſonæ proportionata. Et ita noſtram ſententiam tenet Leandrus *de Sacrament. tom. 1. tractatu 5. diſputat. 14. quæſtione 33.* qui citat Cardinalem de Lugo, Nauarrum, Cordubam, Medinam, Granadum, & Suarez.

4. Ad rationem Soti, quòd theſaurus communis, qualis eſt Indulgentiarum, non niſi propter commune bonum valide diſpenſari poteſt; Reſpondeo, negando antecedens, nam, vt rectè docet Amicus *in Curſu Theol. tom. 8. diſputat. 20. ſect. 9. num. 278* etiam ex theſauro communi prouideri poteſt priuatis neceſſitatibus perſonarum quatenus ſunt membra communitatis. Neque facienda eſt vis in ſimilitudine theſauri temporalis, cuius bona ſæpè diſpenſari non poſſunt, niſi ob publicas cauſas; quoniam hæc bona ſubſunt poteſtati Reipublicæ quæ ſub hac conditione vult, vt illa diſtribuantur. Theſaurus autem Indulgentiarum immediatè ſubeſt poteſtati Summi Pontificis, qui illum à Chriſto diſpenſandum accepit, non ſolùm pro toto corpore, ſed etiam pro ſingulis membris Eccleſiæ.

RESOL. IV.

An Indulgentia applicari poſſit Medalliis, & Imaginibus B. Caietani, B. Andreæ, & B. Franciſci Borgiæ, &c. Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. Reſ. 8.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet P. Gobat *in Theſauro Indulgentiarum; part. 2. cap. 12. quæſt. 28. numero 367.* vbi ſic ait: Dico mihi non improbabile videri, quod per Imagines Sanctorum intelligantur Imagines illorum etiam, qui ſunt dumtaxat Beatificati. Ratio eſt, quia iſti ſunt propriè Sancti, etiam teſtimonio Eccleſiæ; nam & Martyres Iapones, quos Vrbanus VIII. in numerum Beatorum retulit, vocat ipſemet Vrbanus Sanctos Martyres; & Beatificatio à Canonizatione tantùm in hoc differt, quòd per Canonizationem præcipiatur omnibus fidelibus, vt illum, qui canonizatur, habeant pro verè Sancto, per Beatificationem verò declaretur, illum, qui beatificatur, meritò ab omnibus Fidelibus, pro verè Sancto haberi, & coli poſſe, vt reliquos inter docet Ferdinandus de Caſtro Palao, *tract. 4. diſput. 1. p. 5.* §. 5. vbi inſuper addit, poſſe quemlibet Beatificatum coli à quouis vbiuis locorum, recitatione Horarum, Proceſſionibus, & Miſſæ Sacrificio. At Ego pace huius eruditiſſimi viri, inſpectis Bullis diuerſarum Beatificationum, vt ita loquar, iudico hanc additionem non eſſe veram, teſtaturque Gauantus *part. 3. tit. 10.* à Congregatione Rituum eſſe contrarium definitum. Hucuſque Gobat, qui nullum Auctorem pro ſua ſententia adducit. Ego verò in eius gratiam vtpote viri amiciſſimi adducam alium Doctorem ex eadem Societate, & is eſt Pater Amicus *in Curſu Theologico, tom. 8. diſp. 20. ſect. 5. num. 92.* ſic aſſerens: Alio modo poteſt talis Indulgentia concedi, vt applicanda ab ipſomet, cui Indulgentia conceditur. Et tunc cauendum eſt ne talis Indulgentia applicetur Imaginibus, vel numiſmatis, quæ Sanctos, vel ſaltem Beatos non exprimant. Ratio, quia mens concedentis èſt, vt per huiuſmodi Indulgentiam colantur Sancti, vel Beati in huiuſmodi Imaginibus, & numiſmatis expreſſi. Dixi vel ſaltem Beatos; quia niſi hi expreſsè in ipſa conceſſione prohibeantur, intelliguntur comprehendi ſub imaginibus, & numiſmatis; quibus applicari ſolet Indulgentia: præſertim ſi illi ſint Apoſtolico Breui declarati; ſecùs ſi nondùm ſint ab Apoſtolica Sede declarati, ſed tantùm fama, & voce populi; quia nunc ſicut Sancti, ita & Beati non declarantur, niſi iuridica Sedis Apoſtolicæ ſententia. Ita Amicus.

2. Sed vt verum fatear, non video praxim Romanæ Curiæ applicare Indulgentias, niſi Medalliis, Sanctorum Canonizatorum, & ſi aliquando applicat Medalliis Beatorum, in altera parte Medalliæ extat Imago alicuius Sancti, vel Chriſti Crucis, aut B. Virginis: & ideò Summus Pontifex non ſolet concedere Indulgentias his, qui non ſunt Sancti Canonizati. Ex his autem apparet à fortiori me rectè olim reſpondiſſe Patri D. Franciſc. Boluito, aliquem non poſſe applicare Indulgentiam Medalliæ, ſeu Imagini noſtri Cardinalis D. Pauli Arezij, D. Franciſci Olympij, D. Ioſephi Caraccioli, & aliorum: vnde dixit Gobat *vbi ſuprà. num. 368.* non valituras Indulgentias quæ applicarentur Imaginibus Sanctiſſimæ memoriæ virorum Ludouici Granatenſis, Petri Caniſij, &c.

RESOL. V.

An conceſſio Indulgentiarum per modum Iubilæi habeat annexam facultatem eligendi Confeſſarium?

Et an Epiſcopus habens facultatem concedendi plenariam Indulgentiam morientibus, cum hoc tamen, vt interdiu id faciat per ſeipſum, alias potens talem facultatem ſubdelegare tempore noctis; poſſit ſic delegare, ſi interdiu vocetur ad morientem, & tunc nolit, aut non poſſit per ſe id facere, facta tamen ſubdelegatione pro tempore noctis?

Et curſim, & obiter docetur lucrari diſtributiones illum, qui in vtilitatem Eccleſiæ abeſt à Choro, & ſi extra tempus Chori poſſit expedire negotia Eccleſiæ. Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. Reſ. 5.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Pater Paſqualigus *de Iubileo, quæſt. 178. num. 7.* vbi ſic ait: Ex dictis colligitur contra Suarez *diſp. 7. de Cenſur. ſect. 5. num. 9.* Duardum *in Bullam Cænæ, lib. 3. §. 1. quæſtione 1. numero 14.* Lauotium, *part. 2. de Iubilæo, cap. 7. num. 78.* In conceſſione Indulgentiarum per modum Iubilæi concedi etiam facultatem eligendi Confeſſarium cum facultate abſoluendi à reſeruatis, vt docent communiter & in ſpecie citati *num. 2.* Boſſius *ſect. 1. de Iubilæo, caſu 16. num. 2.* Henriquez *lib. 2. Summ. cap. 9. num. 4.* Homobonus, *part. 2. Examin. Eccleſ. tract. 11. quæſt. 3. ſuppoſito 4.* Communiter enim aſſignant hanc differentiam inter Iubilæum, & plenariam Indulgentiam, quod

illud

illud habeat annexam hanc facultatem. Et deſumitur etiam ex Bullis ſuſpenſionis Indulgentiarum pro Anno Sancto, nam ſuſpenduntur facultates deputandi confeſſarios, qui poſſint abſoluere à reſeruatis conceſſæ occaſione Indulgentiarum; vt Extrauag. *Quemadmodum de penit. & remiſſ.* quæ ſunt conceſſæ Eccleſiis, Ordinibus, Hoſpitalibus, &c. quæ non ſunt aliæ, niſi illæ, quæ ſunt annexæ Indulgentiis per modum Iubilæi, quæ aliquando ob maiorem declarationem ſolent in ſpecie explicari. Hucuſque Paſqualigus.

2. Sed ego prorſus puto non eſſe recedendum à ſententia negatiua Suarez, & aliorum, quam nouiſſimè validiſſimis argumentis firmat Pater Gobat *in Theſ. Indulgen. part. 2. cap. 5. quæſt. 10. num. 199.* qui aſſerit contrariam opinionem non eſſe tutam in praxi; Et præter alias rationes dico, quod optima legum interpretatio eſt praxis, & vſus communis, vſus autem communis planè repugnat doctrinæ, quam impugno. Nam in primis non puto vllum repertum, qui putaret eſſe ſibi licitum in die Circumciſionis Domini eligere quemlibet approbatum Sacerdotem ſæcularem, aut Religioſum, à quo acciperet abſolutionem quorumcumque peccatorum, cenſurarumque; itemque commutationem omnium votorum, etiam triplicis peregrinationis, ac poſtremò compoſitionem ſuper male ablatis incertis. Et tamen in die Circumciſionis poſſunt omnes Chriſti fideles, qui eo die à primis veſperis ad occaſum ſolis confeſſi, & ſacra Communione refecti Templum aliquod Societatis viſitarunt, in eoque quinquies Pater, & Aue recitarunt ad conſuetas intentiones, potiri Indulgentia in formis Iubilæi. Nemo etiam id ſibi iuris vendicat, etſi inſtructus Indulgentiis in gratiam Ducis Bauariæ Guilhelmi, vel Ducis Oſcalenæ ad Paulum V. Oratoris Hiſpanici, vel Societatis Aſſiſtentium, & Procuratorum impertit, ieiunet ſingulis per annum ſextis feriis, aut ſabbatis; nemo itidem illorum, qui vel alicui Congregationi adſcripti, vel Indulgentiis quinque Sanctorum, S. Caroli, Vrbani VIII. præditi adeunt probabile mortis periculum, è quo poſtea præter ſpem emergunt. Et tamen his omnibus obtingit tunc Indulgentia in forma Iubilæi. Imò non dubito, quin in Italia, & Hiſpania Epiſcopi, Fidei Inquiſitores, Commiſſarij Cruciatæ eſſent grauiter animaduerſuri in illũ Sacerdotem, qui extra mortis articulum à Caſibus Bullæ Cœnæ, & Epiſcopalibus abſolueret quempiam non munitum alio priuilegio, quam Indulgentiæ in forma Iubilæi. Et hoc vltimum concedit ipſemet Pater Paſqualigus. Deinde ſi Indulgentia in forma Iubilæi nihil aliud ſignificat, quam quod quis poſſit abſolui, & diſpenſari ab & ſuper omnibus, ſuper quibus poteſt in Iubilæo, cur Summi Pontifices in Bullis Iubilæorum extraordinariorum toties, nunc quidem expreſſè, nunc autem implicitè profitentur, ſe præter Indulgentiam in forma Iubilæi impertiri poteſtatem eligendi Confeſſarium, qui à reſeruatis abſoluat, & vota commutet? cum domus, arbor, equus, & vniuerſum quodlibet totum nil aliud ſignificet, quam ſuas partes vnitas, quis ferat dicentem: Vendo tibi meam domum, & præter illam tectum omniaque eius hypocauſta; commodo tibi meum Bucephalum, & præter eum, ſeu inſuper eiuſdem caput, & pedes; dono tibi hunc meum ſeruum Carmenidem, & inſuper eius manus, ac viſcera. Adde, quod Sanctiſſimus D. N. Innocentius X. die 22. Decembris, anno 1646. omnes Societatis Religioſos donauit Indulgentia in forma Iubilæi, apponens expreſsè, limitationem contrariam opinioni Peyrini, videlicet clauſulam: Circa tamen facultatem eligendi Confeſſarium, qui eos à Caſibus Sedi Apoſtolicæ quomodolibet reſeruatis abſoluat. Ex qua limitatione deduco aliud argumentum, nam ſi Indulgentia in forma Iubilæi nil aliud ſignificat, quam facultatem obtinendi abſolutionem, & commutationem votorum, ſequitur homines Societatis potuiſſe ex vi illius Indulti Pontificij petere à quolibet Confeſſario commutationem votorum non reſeruatorum, itemque abſolutionem omnium Caſuum Epiſcopis, & ſocietatis Superioribus reſeruatorum; nam qui de duobus propoſitis alterum negat, alterum concedere videtur. cap. *Nonne de præſumpt.* Quod tamen eſt falſum. Non eſt igitur talis ſententia admittenda.

3. Nec obſtat dicere, quod hæc vocabula in forma Iubilæi per modum Iubilæi ſignificent dari Indulgentiam, ea forma, & eo modo, quo datur Iubilæum; atqui Iubilæum datur ea forma, vt includat fauores circa caſus reſeruatos, & vota: Nam reſpondeo conſtare ex praxi, illam maiorem propoſitionem ita eſſe diſtinguendam: Indulgentia in forma Iubilæi eſt ea, quæ datur, in illa forma, qua expreſſa datur Iubilæum, concedo maiorem: qua implicita datur Iubilæum, nego maiorem: atqui Iubilæum datur in ea forma, vt illos fauores includat tanquam formam implicitam, eſto minor; tanquam expreſſam, nego minorem, & conſequentiam. Concludendum eſt igitur, quod quando dicitur dari Indulgentiam plenariam, ſeu pleniſſimam in forma Iubilæi, eſſe perinde ac ſi dicatur, dari eo modo remiſſionem omnium pœnarum, quo modo in Anno Sancto ſolet concedi. Et quamuis ex hac explicatione ſequatur, omnem Indulgentiam plenariam eſſe à parte rei Indulgentiam in forma Iubilæi, & conſequenter ita poſſe vocari; nam adeſſe ſequitur dici; attamen Pontifices ideò nonnullos peculiariter hoc nomine decorant, vt in hominibus maius eorum ſtudium, maioremque ex eis conſolationem excitent. Qua de cauſa etiam nonnullas plenarias vocant ſingulariter, & quaſi per antonomaſiam pleniſſimas. Porò allatam explicationem eſſe legitimam probo clara auctoritate ipſiuſmet Sixti IV. qui in bulla incipiente: Sacroſanctæ Religionis veſtræ. Ciſtercienſes alloquẽs, eiſque Indulgentiam pro articulo mortis elargiens, vtitur hiſce verbis: Remiſſionem omnium peccatorum, de quibus eoſde contriti, & ore confeſsi fueritis, plenariam remiſsionem, necnon Sanctiſsimum Iubilæum ſiue omnes, & ſingulas Indulgentias, & plenariam omnium peccatorum remiſsionem, Fidelibus anno Iubilæo Romam venientibus, & Eccleſias ad hoc ſtatutas, verè contriti, & confeſsi viſitantibus quomodocumque conceſſas, &c. concedimus. Ita Pontifex. Et hæc omnia docet Gobat *vbi ſupr.* Vnde ex his Eminentiſſ. Dominus meus Cardinalis de Lugo; & Ego in quodam Examine Epiſcoporum, coram Sanctiſſ. D. N. rectè diximus, malè quoſdam Confeſſarios anno Iubilæi 1651. abſque alio priuilegio abſoluiſſe pœnitentes à Caſibus Papalibus, diſpenſaſſe in votis, &c. non enim habebant auctoritatem hoc faciendi, ex vi dicti Iubilæi Anni Sancti.

4. Et tandem non deſeram apponere pulchrum dubium, an Epiſcopus habens facultatem concedendi plenariam Indulgentiam morientibus cum hoc tamen, vt, interdiu id faciat per ſe ipſum, aliàs potens talem facultatem ſubdelegare pro tempore noctis; poſſit ſic ſubdelegare, ſi interdiu vocetur ad morientem, & tunc nolit, aut non poſſit per ſe id facere, facta tamen ſubdelegatione pro tempore noctis. Ad hunc caſum, Pellizzarius *in Manuali Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 5. num.* 190. reſpondet affirmatiuè, dummodo Indulgentia per ſubdelegatum conferatur de nocte. Moueor, tum quia in hoc caſu ſaluatur mens delegantis, ne delegatus conferat Indulgentiam per alium interdiu, cùm is deleget quidem de die, ſed collatio Indulgentiæ

tiæ fiat de nocte; nec referat, quo tempore facta ſit delegatio, ſed quo tempore fiat collatio Indulgentiæ, & ſolum attendi debet tempus collationis Indulgentiæ: tum quia hic non committitur fraus; cùm vtens iure ſuo nemini faciat fraudem, & Epiſcopus in caſu iſto verè habeat ius delegandi ſuam facultatem pro tempore noctis, ſiue ſubdelegatio fiat de nocte, ſiue de die: tum, quia Bonacina *diſp.2. de hor. canon. quæſt.5.p.3.* *num.16.* Abique docent lucrari diſtributiones illum, qui in vtilitatem ſuæ Eccleſiæ abeſt à Choro, etſi extra tẽpus Chori poſſet expedire negotia Eccleſiæ, (quod idem concedit in ſimili Diana *p.4. tract.4. reſol.10.* aliis citatis) ergo, & in noſtro caſu poterit Epiſcopus delegare pro tempore noctis hanc ſuam facultatem, etſi eam ipſe per ſe diu commodè poſſet exercere. Ita in facti contingentia interrogatus ab Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Machiauello reſpondi, reſponſio fuit approbata, tum ab ipſo, tum ab aliis viris doctiſſimis. Ita Pellizzarius *loco citato.*

Sup hoc in tom.3. tt.6. Ref 137.

Quæ nunc eſt in tom.3. tt.6. Reſ.38.

RESOL. VI.

An opus iniunctum pro acquirenda Indulgentia faciendum ſit intentione principali, vel æque principali ad illam lucrandam? Ex p.5. tra.12. Reſ.7.

§.1. QVod eſt quærere an lucretur Indulgentiam, ſi quis, v.g. viſitaret Eccleſias principaliter ob recreationem, vel Romam pergeret in Anno ſancto, principaliter propter curioſitatem videndi illam, vel ad conſequendum aliquod beneficium, vel ieiunaret ex cauſa non expendendi in emendis cibis, ita quòd huiuſmodi fine non exiſtente non viſitaret Eccleſias, nec Romam iret, nec ieiunaret, licèt dum facit hæc, habeat etiam intentionem lucrandi Indulgentiam, & negatiuam ſententiam mordicus tenet Corduba *de Indulgent. quæſt.25.* Rodriquez *in Bulla Cruc.§.8.num.9.* Vega *in ſumma tom.2.cap.7.caſ.2.* cum aliis.

2. Verùm tu contrariam ſententiam tene cum Iacobo Granado *in 3. part. de Sacrament. contr.12. tract.5. diſp.4.num.10.* vbi ſic ait. Non requiritur vt opera pia iniuncta efficiantur potiſsimum propter conſequendam Indulgentiam, vt Corduba contendit; ſed ſatis eſt propter eum finem executioni mandari, licèt alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter. Sic ille. & ante illum Suarez *tom.4.diſp.52.ſect.6.num.5.* & alij. Et ratio eſt, quia vt opus ſit pium, ſufficit vt quis habeat intentionem lucrandi Indulgentiam, licèt intentio illa non ſit principalis, & faciat idem opus ob alium finem, quo non exiſtente non faceret opus illud, & in conceſſionibus Indulgentiarum non dicitur, vt opera iniuncta efficiantur principaliter ad lucrandam Indulgentiam. ergo, &c.

RESOL. VII.

An ad lucrandas Indulgentias debeat opus iniunctum fieri bene moraliter, ita vt ſit honeſtum, & moraliter bonum, quod ſi in eo faciendo venialiter peccet, vt ſi v.g. ex vana gloria viſitet Eccleſias, det eleemoſynam, an conſequatur Indulgentiam?

Et quid dicendum eſt, ſi opus iniunctum male efficiatur moraliter, etiam cum peccato mortali?

Et quid de aliis conditionibus, finibus, & defectibus? Ex p.5.tt.12.Reſ.5.

§.1. AFfirmat prima opinio, & aſſerit opus iniunctum eſſe adeò neceſſarium vt benè moraliter efficiatur: quòd ſi in eo efficiendo venialiter quis pec-

cet, vt ſi, v.g. ex vana gloria viſitet Eccleſias, det eleemoſynam, &c. non conſequitur Indulgentiam. Ita Adrianus, quem citat & ſequitur Nauarr. *de Indulg. notab.19.num.6.* & alij, quibus ego addo Syluium *in 3. p. D.Thom.quæſt.27.art.1.quæritur primo, concluſ.12.*

2. Secunda opinio negat & docet non eſſe neceſſarium vt opus requiſitum & iniunctum ad lucrandam Indulgentiam debeat eſſe honeſtum & bonum moraliter, id eſt, ſecundùm omnes circumſtantias, ſeu in indiuiduo; ſed ſufficit vt ſit honeſtum & bonum ex genere ſuo. Ita Granad *in 3.p.de Sacr.contr.12.t.5.diſp.4.n.10.* Suar. *tom.4.diſp.52.ſect.6. num.3.* Henriq. *lib.1.c.9.n.5.* Præpoſitus *in 3.p.* Filliuc. *tom.1. tract.8.cap.6.num.158. & 159.* Ludouicus à Cruc *in Bull. Cruc. diſp.1. cap.8. dub.3.num.5.*

3. Tertia opinio diſtinguit, & ait quòd ſi quis in adimplendo opere iniuncto pro lucranda Indulgentia peccet venialiter, talis lucratur Indulgentiam; nam cùm peccatum veniale non tollat gratiam apud Deum, nulla eſt ratio propter quam poſſit impedire effectum Indulgentiæ; nec eſt veriſimile, quòd obligare velit Papa ad faciendum opus poſtulatum cum tanto rigore. Secus verò dicendum eſt ſi opus iniunctum malè efficiatur, moraliter etiam cum peccato mortali. nam in tali non valeret ad Indulgentiam lucrandam, & hanc opinionem ex multis rationibus probat Faber *de pœnit.diſt.19. q.vn. diſput.38.cap.7.num.214.* vbi reſpondet ad omnia argumenta in contrarium.

4. Quarta opinio eſt Bellarmini *lib.1. cap.13. qu.2.* Layman *lib.5.tract.7.cap.6.num.4.* Nugni *in 3.p.q.27. art.3.dub.5.* aſſerentium quòd ſi illud opus pium iniunctum ſit ad placandum Deum, vel illi ſatisfaciendum non ſufficit ad Indulgentiam, quia eiuſmodi opus nec ſatisfacit, nec placet; ſi verò ob alium finem requiratur, v.g. ad ſubueniendum pauperi, tunc ſufficit ad Indulgentiam, quia illud vitium non obſtat fini intento. Sed quis ad hanc rationem reſpondere poſſet; licèt illa opera vitientur aliquo malo fine, retinere aliunde aliquam bonitatem, ratione cuius Deo placere poſſunt, & interdum illi ſatisfacere. Idem enim actus externus imperatus ab vno actu bono, & altero malo interno habet quidem aliquid demeriti aliquid meriti, & ſatisfactionis ergo, &c.

5. Ego autem, vt verum fatear, puto circa præſentem quæſtionem non eſſe veriſimile plus requiri à Pontifice, cùm iniungit hæc opera pia ad lucrandas Indulgentias, quàm quod Eccleſia requirit ad implenda præcepta diuina, & humana, ſed meriis operibus, quæ aliquo culpæ vitio inficiuntur, implentur præcepta diuina & humana. ergo & diſponuntur homines ad Indulgentiam, Nec requiritur vt opera pia iniuncta efficiantur, potiſſimùm propter conſequendam Indulgentiam, ſed ſatis eſt propter eum finem executioni mandari, licèt alius finis intendatur æquè, aut magis principaliter.

RESOL. VIII.

An ſi minima aliqua pars operis iniuncti prætermittatur, conſequatur quis Indulgentiam? Ex p.5.tt.12.Reſ.23. Et ad literam ibi in tract.5. Reſ.7. Sed quia in prima Reſ. hic aſſignata; ſunt aliqui authores plus quam in ſecunda, ideo prima hic tranſcribitur.

§.1. REſpondeo affirmatiuè; quare ſi Indulgentia, vt optimè obſeruat Trullench *in expoſ. Bulla Cruc.lib.1.§.1.dub.15.n.2.* requirit multa opera, v. g. tres dies ieiunij, ſi quis omittit vnum, non conſequetur Indulgentiam totam, nec aliquam eius partem, quia opera omnia habent ſe tanquam vnica indiuiſibilis conditio conceſſionis. At ſi operis iniuncti minima

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Nota hic, ſed lege eam per totam,

pars tantùm omittatur, vt ſi opus iniunctum ſit vna Miſſa, & minima eius pars omittatur, veriſimile eſt lucrari Indulgentiam, quia, moraliter loquendo, totum opus fieri cenſetur, eo quòd in mortalibus parum pro nihilo reputatur, quòd ſi pars in ſe eſt leuis, reputatur grauis reſpectu operis iniuncti, non lucratur, ea omiſſa, Indulgentiam, vt ſi concedatur recitanti quinquies orationem Dominicam, omittens vnam, non conſequitur eam, quia reſpectu totius operis eſt pars grauis. Et hæc omnia docet etiam Philippus Faber *in 4. ſent. diſt 19. q. vn. diſp. 38. cap. 7. num. 205.* Angelus Boſſius *de Iubilæo ſect. 4. caſ. 8. num. 3. & 6.* Filliucius *tom. 1. tr. 8. c. 6. n. 153.* Præpoſitus *in 3. p. q. 14. de Indul. dub. 10. n. 67.* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 52. ſect. 5. n. 4.* Sanctarellus *de Iubilæo c. 7. dub. 1.* Leo *de Iubilæo p. 2. n. 150.* Lauorius *de Iubilæo p. 1. c. 21. n. 20.* Layman *lib. 5. tr. 7. cap. 6. n. 3.* & alij.

RESOL. IX.

An quoad lucrandas Indulgentias detur paruitas materiæ non ſolum in continuatione temporis, ſed etiam poſt tempus elapſum?

Et an in opere iniuncto ad lucrandas Indulgentias detur paruitas materiæ?

Et Indulgentia pro aliquo certo feſto conceſſa quæ diei parte incipit, & deſinit? Ex p. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſ. 4.

Sup. hoc lege doctr. Reſ. annot. ſeq.

§. 1. CAſus ſunt practicabiles; & ad vtrumque affirmatiuè reſpondet Pater Gobat *in Theſauro Indulgentiarum*: vnde quoad primum loquens de Indulgentia tridui Bacchanalium inclytæ Societati Ieſu conceſſæ, ſic aſſerit *in part. 2. cap. 11. quæſt. 26. numero 360.* Poſtmodum à moderno Pontifice ab hinc quadriennium addita eſt hæc conditio, vt illa 40. horarum precatio, ſeu oratio, non ſit interpolata, ſed continua. Vnde licet illa oratio poſſit inchoari immediatè poſt mediam noctem diei ſabbatini exacti, & prorogati vſque ad mediam noctem feriæ tertiæ (nam Bulla Sanctiſſimi D.N. Innocentij X. tres integros dies concedit) tamen ſi quis finita ſupplicatione, ſeu proceſſione, qua ſolet illa oratio claudi, primum oraret pro concordia Principum Chriſtianorum, &c. non eſſet lucraturus Indulgentiam. Certum quoque eſt ſufficere ad illius orationis continuationem, modo ſit tempore vnus vnicus homo in Templo, qui oret; nam Pontifex vtitur voce Orationis, non autem comprecationis; imò quamuis contingeret per breuiculum temporis ſpatium v. g. per ſextam vnius horæ partem, neminem eſſe in templo, non tamen cenſeretur moraliter interpolata oratio; ſi enim ex tam multorum præſtantiumque Theologorum opinione eſt vna moraliter continuata actio, qua vel plures homines, vnum poſt alterum confitentes, audis, aut qua pluribus hominibus in vno Sacro, Chriſti Corpus præbes, eſto fortè ter, vel quater à menſa communicantium redeas ad altare; aut qua die vetito carnes comedis, ad initium, & ad finem prandij, contentus in medio prandio piſcibus; ſi, inquam, illæ actiones, quas enumeraui, ſunt in circumſtantiis, quas attuli, ita moraliter vna actio, vt in ſacra confeſſione non oporteat exprimere numerum perſonarum, quas peccati mortalis reus abſoluiſti, & communicaſti in caſu prædicto, vt egregiè docet Cardinalis de Lugo, *diſput. 16. ſect. 14. §. 2.* cum multis contra multos, nec oporteat dicere te comediſſe bis carnes, imò mala foret confeſſio, ſi in caſu poſito diceres te comediſſe bis carnes, clarum eſt orationem 40. horarum poſſe moraliter vocari continuam, & non interpolatam, licet ob ſomnolentiam omnium; qui ſunt in templo, aut vnius, pluriúmve tarditatem, vel inaduertentiam contingeret, aliquo breuiuſculo tempore non orari, cum præſertim externa orationis ſigna, vt ardentes cerei, venerabilis ſacramenti præſentia, ac etiam iuuent ad moralitatem continuationis, ſicut ad vnitatem, & continuationem prandij, facit, quod menſa permaneat ſtrata. Ita Gobat; qui etiam *in tr. de Iubil. cap. 21. q. 60. n. 150.* addit, ne phyſicè quidem interruptam videri eam 40. horarum orationem, etſi omnes, qui pro implenda hac aut illa orationis hora ſunt conſtituti, Roſarium v. g. recitent cum perpetuis animi, voluntariiſque diſtractionibus, aut fortè licet etiam penitus nil orent modo flectant genua modeſte; nam verba ſunt intelligenda ſecundum vſum communem, vt docet vtrumque ius iam toties citatum; vſus autem penes quem eſt ius, & norma loquendi, habet, vt dicatur durare oratio 30. horarum, quamdiu aliquis eſt in templo per modum ſupplicis, & Religioſum cultum, qualis vtique eſt genuflexio, exhibentis Deo.

2. Quoad ſecundum dubium idem Pater Gobat, etiam affirmatiuè reſpondet *vbi ſuprà in Theſauro Indulgentiarum, part. 2. cap. 36. quæſt. 95.* vbi quærens, Indulgentia pro aliquo conceſſa, qua diei parte incipiat & deſinat; & reſpondet eam lucrifaciendi tempus incipere à primis veſperis, & finiri ad ſolis occaſum ipſius feſti, aut Dominicæ; Et poſtea *num. 655.* ſic aſſerit: Per ſolis occaſum intelligendum eſſe id tempus, quo ſol iam planè ſub horizontem eſt abditus, ita vt Indulgentiam pro S. Ioannis Baptiſtæ die, qui longiſſimus eſt, decretam adipiſcatur is, qui reliquis iam perfectis deſignatam Eccleſiam viſitat, in eaque orat, dum horizon planus (nam nulla hîc montium eſt habenda ratio) ſolem ſecat, aut ſtatim poſtquam totus planè occubuit. Nam verba Bullarum de Indulgentiis loquentium eſſe latè interpretanda, dixi iam ſæpè. Et quia nobis in ſuperiore Germania ſolet circa ſolſtitium æſtiuum occumbere hora octaua pòſt meridiem ideo hora octaua, aut dimidio quadrante poſt poteſt vtiliter ad lucrandas Indulgentias viſitari Eccleſia præſcripta. Ita Gobat.

3. Sed circa præſcriptam clauſulam, videlicet à primis veſperis vſque ad occaſum ſolis, vide Quintanaduеñam *in Theol. mor. tom. 1. in append. tr. 3. dub. 4.* vbi tenet Indulgentiam conceſſam vſque ad occaſum ſolis, terminari finito completorio. *Et dub. 3.* docet, quod in tali caſu veſperarum hora, non eſt menſuranda ex hora, qua in hac, vel illa Eccleſia veſperæ recitantur, ſed ex hora, qua in Eccleſia matrice (ſiue Metropolitana ſit, ſiue Cathedralis, aut Parochialis) in aliqua Ciuitate, aut Oppido, recitari, ſolent communiter iuxta vniuerſalem Eccleſiæ ritum, vel Prouinciæ, Ciuitatis, vel oppidi illius vſum. Deinde quod hæc hora incipit non ſolùm à tempore, in quo ad veſperæ in choro inchoantur, ſed ab eo etiam quo ad veſperas campanæ pulſantur, aut pulſari loco ſolent, v. g. Hiſpali in hyeme à ſecunda hora poſt meridiem, & in vere à tertia: tunc enim verificatur iam veſperarum tempus adeſſe, ſeu acceſſiſſe. Hæc Quintanaduеñas: Et nouiſſimè Gobat *vbi ſuprà num. 656.* putat per primas veſperas intelligi illud tempus, quo ex probato vſu ſolent, aut poſſunt in illo loco, quo datur indulgentia, recitari veſperæ. Quod quidem tempus incipit à prima; aut ſaltem media ſecunda pomeridiana extra quadrageſimam, in quadrageſima vero hora nona, aut media decima antemeridiana. Ita Gobat: quæ omnia adnotare volui, quia quotidiana.

4. Nota hic obiter, quod etiam in opere iniuncto ad lucrandas indulgentias datur paruitas materiæ. Et ita me citato docent dictus Pater Gobat, *part. 1. cap. 17. q. 135. n. 195.* vbi obſeruat, quod vt aliqua pars vocetur hic minima, debet eſſe minima, non tantùm abſolutè, ſed etiã reſpectiuè: Vnde quãdo præcipiuntur

Sup. hoc in Reſ. prætérita.

quinque

quinque Pater, & Aue, non cenſetur is minimam partem omiſiſſe, qui tantum quater Pater & Aue recitat. Addit tamen, *num.* 193. tria, aut quatuor Aue Maria eſſe reputanda pro parte minima Roſarij: Quod mordicus, ſed non bene negat Pater Paſqualigus *de Iubilæo quæſt.* 41 *num.* 6. aſſerens, quod ſi pro conſequenda Indulgentia ſit iniuncta recitatio Coronæ, aut Roſarij, ſi quis omitteret recitationem vnius Aue Maria, non aſſequeretur Indulgentiam; quia licèt ſit pars minima, pertinet tamen ad formam, cùm toties in numero determinato recitanda ſit ſalutatio Angelica, vt habeatur Corona, vel Roſarium. Ita ille. Sed noſtram ſententiam tenet etiam Pellizzarius *in Manuali Regular. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 5. *num.* 257. qui rectè illam non admittit in caſu quo pars operis iniuncti omiſſa eſſet in ſe leuis, ſed grauis reſpectiuè ad alias (vt ſi in Roſario omittantur dena Aue Maria, aut ſemel Pater, & Aue in quinque denis recitandis: tunc quippe nihil obtineretur indulgentiæ.

5. Verum in his materiis magis ſcrupuloſè quam laxè procedendum eſſe puto; nam Martinus Roa vir quidem doctus, *de Purgatorio, cap.* 14. negat quidquam indulgentiæ ab illo acquiri, qui vel minimam partem præſcriptæ precationis, aut operis omittit. Et ideò Eugenius IV. in Bulla 23. apud Bullarium Rodriquez, omiſſionem quantumuis inuoluntariam vnici ieiunij ex quinquaginta duobus, quæ à Monachis Valliſoletanis ad Indulgentiam pro articulo mortis exigebat, voluit ſuppleri alio proximo anno, alioqui nolebat illos ea Indulgentia gaudere.

RESOL. X.

An qui facit opus requiſitum lucretur æquiualenter Indulgentiam? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 18.

§. 1. SVppono adeſſe cauſam ſufficientem Indulgentiæ, & opus præſcriptum requiritur à Pontifice ſolùm vt conditio, & negatiuam ſententiam docet Layman *lib.* 5. *tract.* 7. *cap.* 5. *num.* 2. Polacchus *de Iubil. ſect.* 42. *num.* 57. Zerola *de Iubil. lib.* 1. *cap.* 16. *dub.* 17. & Coninch *de Sacram. diſp.* 12. *dub.* 6. *num.* 34. & alij. Non enim omnes ſemper lucrantur plenarias Indulgentias etiam legitimè conceſſas, qui faciunt etiam in ſtatu gratiæ opus præſcriptum, quia fieri poteſt vt habeant tot pœnas perſoluendas, & opus tam exigua cum deuotione faciant vt eius vtilitas ad illarum finem promouendum non ſit tanta; quanta requiritur pro tot pœnis remittendis.

2. Dices, ſufficit quòd opera omnium ſint ſimul proportionata, præſertim cùm non ſemper requiratur aliquod opus in eo, cui conceduntur Indulgentiæ. Reſpondeo illa ſufficere vt in genere tales Indulgentiæ concedantur, non autem vt ſingulis in particulari integræ applicentur, quia alias lucraretur etiam eas, qui opus ita faceret, vt nullam haberet vtilitatem ad finem: nec enim in hoc caſu talis conceſſio Indulgentiarum vt huic, vel illi applicata, habet vtilitatem ad finem intentum promouendum, ſed potiùs obeſſet, quantumuis tepidè peractum poſſet quantumuis magnas pœnas remittere; quia eſſet occaſio cur homines tepidè ex opera obirent, cùm ſcirent æqualiter ſe Indulgentias lucraturos ſiue tepidè, ſiue feruenter ea obirent. Confirmatur ex *Extrauag. antiquorum* 1. *de pœnit.* vbi Bonifacius VIII. cùm conceſſiſſet pleniſſimas in anno Iubilæi Indulgentias tandem ſubiungit. Vnuſquiſque tamen plus merebitur & Indulgentiam efficacius conſequetur qui Baſilicas ampliùs, & deuotius frequentabit. Quæ verba quantumcumque aliqui conentur ea interpretari aliter, non videntur poſſe, admittere commodum ſenſum, niſi dicamus fieri poſſe, vt tepidè frequentantes Baſilicas non lucrentur plenarias omninò Indulgentias, aliàs has deuotiùs frequentantes, non poſſent illas efficaciùs lucrari.

3. Verùm his non obſtantibus contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam nouiſſimè tuetur Angelus Boſſius *tract. de Iubilæo, ſect.* 4. *caſ.* 21. §. 1. *numero* 38. Fillincius *tom.* 1. *tract.* 8. *capite* 6. *num.* 164. Bartholomæus à S. Fauſto *de Iubilæo, lib.* 3. *quæſt.* 66. Benzonius *de Iubilæo, lib.* 5. *cap.* 15. *dub.* 1. Nugnus *in addit. ad* 3. *part. quæſt.* 24. *art.* 3. *dub.* 6. Suarez *in* 3. *part. tomo* 4. *diſputatione* 52. *ſectione* 8. *numero* 3. & alij, vbi aſſerunt omnes præſtando opera iniuncta in Iubilæo & in gratia exiſtentes, in momento vltimi operis ſuppoſita cauſa iuſta per ſe æqualiter Indulgentiam, ſeu remiſſionem pleniſſimam in eodem Iubilæo promiſſam percipere. & ratio eſt, quia conditio requiſita ſufficienter adimpletur, & omnia alia ad effectum Indulgentiæ Iubilæi neceſſaria ſufficienter concurrunt. ergo parem Indulgentiam conſequuntur conceſſam, v. g. facientibus eleemoſynam, qui dant centum, quàm hi qui dant vnum aureum. Tum, quia Indulgentia operatur non ex opere operante, ſed ex opere operato, nempe meritis Chriſti, vel Sanctorum: ergo maior, vel minor deuotio quoad remiſſionem promiſſam in Iubilæo nihil addit, vel minuit: tum quia ſi hoc eſſet, ſequeretur non eſſe verum illud commune proloquium, Indulgentia tantum valet, quantum ſonat: ergo, &c.

RESOL. XI.

An Indulgentia, ſublata peccati fictione, ſortiatur effectum ſuum? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 94.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet Paludanus *in* 4. *diſt.* 4. *quæſt.* 4. *art.* 3. & Syluester *ver. Indulgentia, num.* 20. *&* 32. quos citat & ſequitur Henriquez *lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 9. *num.* 3. vbi aſſerunt ſublata peccati fictione ſuum indulgentiæ ſortiri effectum, ſicut reuiuiſcit Baptiſmus ſublata fictione, & opus à Confeſſario in pœnitentiam iniunctum. Sup. hoc iā Reſ ſeq & in tom. 1. tr. 6. Reſ. 10. § Et hanc. ante med. verſ. Imo plus.

2. Verùm contraria ſententia placuit Suarez *tom.* 4. *diſp.* 52. *ſect.* 2. *num.* 12. quia hoc priuilegium proprium eſt Sacramentis, & non omnibus, & non conſtat tale priuilegium eſſe conceſſum Indulgentiæ, nec ex ſacra Scriptura, nec ex voluntate concedentis. quod confirmatur, quia omnes Indulgentiæ conceduntur hominibus confeſſis, vel contritis: ergo nihil operantur in illis, qui ſunt in peccato, quia non ſunt contriti.

RESOL. XII.

An Indulgentia, ſublata peccati fictione, ſortiatur effectum ſuum?

Et an, vt quis obtineat ſibi effectum Indulgentiæ, requiratur ſtatus gratiæ eo tempore, quo præſtat omnia præſcripta opera, ad Indulgentiam conſequendam; vel ſufficiat ſtatus gratiæ in eo inſtanti, in quo applicatur Indulgentia, ſeu in quo danda, & applicanda erit Indulgentia? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 4.

§. 1. NImis grata & conſolatoria erit reſolutio huius dubij, & pro ſententia negatiua *in* 4. *part. tract.* 4. *reſol.* 94. adduxi Suarez, cui nunc addo Trullench *in Bulla Cruciata, lib.* 1. §. 1. *dub.* 16. *num.* 5. Fabrum *de pœnit. in* 4. *ſent. diſt.* 19. *quæſt. vn. diſp.* 58. *numero* 197. Sotum *in* 4. *diſt.* 21. *quæſt.* 2. *art.* 3. Lanotium *de Iubilæo part.* 2. *cap.* 14. *n.* 69. Pollachum *de Iubilæo ſect.* 42. *n.* 16. Sanctarellum *de Iubilæo cap.* 7. *dub.* 2. Leonem *de Iubilæo*

*part.1. num.*86. Emmannel Sà *ver. Indulgentia,num.1.* Coninch *de Sacrament. diſp.*12. *dub.*7. *num.*38. Reginaldum *tom.*1.*lib.*7.*cap.vlt.num.*169. Zerolam *in praxi Epiſc.part.*2. *ver. Indulgentia num.*9. & alios penes ipſos. Probat Coninch hanc ſententiam his rationibus, Primò, quia ſic inimico valde liberalis fieret remiſſio ſaltem ſub conditione, quod videtur abſurdum. Secundò, quia ita reuiuiſcere eſt proprium omnino Sacramentorum, quæ efficaciùs multò applicant merita Chriſti, quàm Indulgentiæ. Tertiò, quia ne quidem Sacramenta reuiuiſcunt ei, qui ea recipiens poſuit aliquod impedimentum eſſentiæ eorum repugnans, vt patet in pœnitentia. At perſeuerentia in ſtatu peccati mortalis repugnat eſſentiæ Indulgentiarum, quia hæc tota conſiſtit in remiſſione pœnæ. Ergo.

2. Sed affirmatiuam ſententiam ego puto ſatis probabilem, & magis piam, quam præter Henriquez, Syluestrum, & Paludanum tenet nouiſſimè Iacobus Granadus *in 3. part. de Sacram. controu.*12. *tr.*5.*diſp.*2. *num.* 5. vbi ſic ait, Contingere poſſe aliquem præſtare omnia bona opera quæ ad Indulgentiæ conceſſionem requiruntur ex præſcripto concedentis, & & nihilominùs non eſſe in ſtatu gratiæ. Et quidem de reliquis operibus præter contritionem, & confeſſionem nemo dubitat. Quòd verò attinet ad iſta duo. In primis non ſemper illa exiguntur tanquam diſpoſitio ad Indulgentiam requiſita à Pontifice; quando verò exigerentur, vt ſæpe contingit, ſi quis ex propoſito, aut obliuione omitteret conteri, aut confiteri, non conſequeretur Indulgentiam, etiamſi poſtea id præſtaret, vt conuincitur primo argumento. Accidere verò poteſt vt confiteatur, quis & dolorem aliquem concipiat, bona fide exiſtimans ſe legitimè confeſſum & contritum, & tamen non iuſtificetur, quia deficit dolori aliqua qualitas requiſita, & propterea communior ſententia Theologorum admittit confeſſionem informem, id eſt, quæ ſit abſolutè confeſſio & tamen non conferat gratiam, de quo in materia de Pœnitentia. Sententia ergo, quam hìc amplectimur, intelligenda eſt, quando vel confeſſio & contritio non petuntur à Pontifice in forma Indulgentiæ vel ſi petantur, credidit homo bona fide nihil contritioni & confeſſioni ſuæ defuiſſe, quo poſito probatur iaciendo contraria fundamenta illis, quibus prior opinio nitebatur. In primis enim non ſemper Indulgentiæ tenor exigit contritionem & confeſſionem; ſed alia ſolùm opera pia, quæ, vt ſuppono, præſtari debent, quando vero contritio & confeſſio exigitur, iam diximus ab homine præſtari debere, moraliter loquendo. Ergo quamuis propter occultum & inculpabilem defectum non receperit gratiam, credendum eſt de pietate Eccleſiæ illi homini diſpenſaſſe theſaurum vt proſit, cùm primùm fuerit iuſtificatus. Quod enim Eccleſia hoc modo diſpenſet theſaurum, non eſt quòd iudicetur impoſſibile. Re autem ipſa ita diſpenſare ſuadet eius pietas, quæ non patitur fideles tanto bono priuari propter prædictum defunctum. Itaque licèt tenor Indulgentiæ habeat, vt ſolùm verè contritis & confeſſis concedatur, intelligendus eſt hunc ſenſum reddere, vt ſcilicet tempore præſcripto homo eliciat contritionem, quam prudenter credidit ſufficere, & quæ ad confeſſionem validam, licèt informem, neceſſaria eſt, dummodo poſtea iuſtificetur ad percipiendum effectum Indulgentiæ. Deinde probatur, quia omnia Sacramenta ſortiuntur effectum recedente fictione, ſaltem quando bona fide recepta ſunt ab eo, qui credebat ſe eſſe benè diſpoſitum. Ergo idem de Indulgentiis dicendum eſt. Antecedens patet, quia ſi alicui Sacramento id poterat iure denegari, illud certè erat Euchariſtia, quæ tam facilè iterari poteſt; oſtenſum autem eſt in materia de Euchariſtia, cùm illa recipitur bona fide, ſortiri poſtea effectum recedente fictione. Conſequentia vero probatur, quia Sacramenta ſortiuntur prædictum effectum, quia ille eſt ex opere operato, id eſt, virtute meritorum Chriſti Domini, ſed effectus Indulgentiæ etiam eſt quaſi ex opere operato, prouenit enim ex applicatione ſatisfactionum Chriſti Domini & Sanctorum. Denique licèt qui tempore præſcripto à Pontifice non habet ſtatum gratiæ, nihil in ſe recipiat phyſicè & realiter; eo tamen ipſo quòd reliqua pia opera præſtiterit mortale ius habet ad illam ſatisfactionem, quam Pontifex diſpenſauit iis, qui illa opera exercent, eſt ergo illa ſatiſfactio quaſi in actu primo diſpenſata, ſolùmque expectat ablationem obicis peccati, vt in actu ſecundo communicetur. & hæc omnia docet Granadus *vbi ſuprà*, & hanc ſententiam probabilem eſſe docet etiam Filliucius *tom.*1.*tract.*8.*cap.*6.*num.*40. licèt ipſe contrariæ adhæreat.

3. Notandum eſt etiam hìc obiter contra Comitolum *in reſponſ. moral.lib.*1.*quæſt.*37.*num.*2. Conradum *in reſponſ. moral. part.*1. *quæſt.*204. Caietanum *tom.*1. *opuſcul. tract.*15.*cap.*9. Fabrinum *de Iubilæo, cap.*33. & alios, vt quis ſibi obtineat effectum Indulgentiæ, non requiritur ſtatus gratiæ eo tempore, quo præſtat omnia præſcripta opera ad Indulgentiam conſequendam, ſed ſufficere ſtatum gratiæ in eo inſtanti; in quo applicatur Indulgentia, ſeu in quo danda & applicanda erit Indulgentia. & ratio eſt, quia Indulgentiæ effectus non prouenit ex opere, quod Pontifex iniungit, ſed ex ſatisfactionibus Chriſti, & Sanctorum. ergo quamuis illud opus fiat in ſtatu peccati; ac proinde non ſit ſatisfactorium, obtinebitur Indulgentia, dummodo tempore adeptionis homo ſit Deo gratus. Hoc autem tempus, ſeu potiùs inſtans eſt determinatum, illud, nimirum quo verum eſt perfecta eſſe omnia, quæ Pontifex ad Indulgentiam requiſiuit. vt, v. g. conceſſit Indulgentiam illis, qui confeſſi Euchariſtiam ſuſceperint, & ieiunauerint quarta Feria, ſexta, & Sabbato, cùm primum dies Sabbati cenſetur elapſa, confertur fructus Indulgentiæ, licèt quis de eo non cogitaret. & ita docet Granadus *vbi ſuprà*, *num.*9. qui citat Suarez, Valentiam, Sotum & Cordubam: quibus ego addo Sanctarellum *de Iubilæo*, *cap.*4. *dub.*1. Lanorium *de Iubilæo*, *part.*1. *cap.*14. *num.*77. & 78. & Pollachum *de Iubilæo*, *ſectio.*42. *num.* 10. Leonem *de Iubilæo*, *part.* 2. *num.*120. Layman *lib.*5. *tractat.*7. *cap.*6. *num.* 2. Filliucium *tom.*1. *tractat.* 8. *cap.*6. *num.*156. & 157. Fauſtum *de Iubilæo*, *lib.*4. *q.*34. Fernandez *in Medulla, part.*3. *c.*8.*num.*1. & alios penes ipſos.

Sup. hoc ſup. in tr.4. Reſ. 43 per totam & ſignanter à §. Sed ega. & in Reſ. 44 quamuis recitatiue vide illius §. Nota hic. & ſeqq. & in Reſ.51. §.1. ad medium à verſ. Ita Boſſius. & in Reſol. 53. & 54. §. 2. ante medium à verſ. Dubitabis. & ſi vacas otio lege eam à principio, & alias eius per mæ not.

RESOL. XIV.

An quis poſſit vnico, & eodem tempore lucrari ſimul plures Indulgentias, diuerſis viis conceſſas? Ex part.5. tr.12. Reſ.11.

§.1. VT, v. g. variæ Indulgentiæ diuerſis viis ſunt conceſſæ, recitanti *Pater*, & *Aue*, vel Eccleſiam viſitanti. Quæritur an aliquis poſſit omnes lucrari ſemel recitando *Pater*, & *Aue*? & affirmatiuè reſpondet Naldus *in ſumma ver. Indulg. num.*5. Corduba *de Indulg. q.*35. Graffius *de Indulgent. c.*5. *num.*55. Henriquez *lib.*7.*c.*17.*num.*5. Vnde Emmanuel Sà correctus *ver. Indulg. num.*18. ſic ait. Cùm duo Papæ pro opere aliquo dant viginti dierum Indulgentiam, qui illud facit, conſequitur 40. dierum Indulgentiam. Ita ille & Doctores, quos citat & ſequitur Fauſtus *de Iubil. lib.*2.*q.*39. & Sanctarellus *cap.*15.*dub.*1.

Sup. hoc ex Reſ.ſeq. leg. §. Sed quod. & vide etiā Reſ. not.ſeq.

2. Sed contrariam ſententiam docet Coninch. *de Sacr. diſp.*12.*dub.*9.*num.*42. Villallobos *in ſumm. tom.*1. *tr.*16. *diffic.* 19. *num.*2. Suarez *diſp.*52. *ſect.*8. *num.*10.

Filliucius

Fillincius *tom.1. tr.8. cap.6.num.168.* & alij: quia hæc videtur eſſe mens Pontificum opus bonum plerumque adiungi ſoleat pro iuſtitia, & cauſa indulgentiæ, qui finis non ita obtinetur ſi vno opere exhibito plures Indulgentias ſimilibus rebus promiſſas lucrari liceret ergo, &c.

3. Verum circa præſens dubium ego puto cum Iacobo Granado *in 3. part. de Sacrament. controu. 12. tr.6.diſput.2.num.8.* diſtinguendum eſſe, ſi enim ieiunium, aut ſimile opus, quod iniungitur, non ſit adſtrictum determinato tempore, pro quo Indulgentia obtinenda eſt, non ſufficiet ſemel ieiunare, quia quæuis Indulgentia illud opus exigit independenter ab alia. Quando verò opus pro pluribus Indulgentiis requiſitum determinato loco & tempori adſtrictum fuerit, ita quòd ſemel tantùm fieri poſſit: illud ſufficiet ad omnes Indulgentias: v.g. ſi aliqui propter varios titulos conceſſæ fuerint Indulgentiæ, dummodo ieiunet in vigilia Ioan. Baptiſtæ, cùm opus illud non poſſit differre, aut multiplicari, cenſendus eſt Pontifex vnicum opus exegiſſe ad omnes illas Indulgentias, dummodo ſubſit cauſa proportionata. Ita Granadus. Vnde Ioannes Præpoſitus *in 3. part. quæſt.14. de Indulgent. dub.10. num.95.* docet, quòd ſi conceſſæ ſunt diuerſis viis Indulgentiæ ei, qui poſt communionem in die, v.g. Pentecoſtes orauerit in certis Eccleſiis, vna communio ſufficit ad illas promerendas; ſi alia impleantur per actuum repetitionem. Vide etiam Philippum de la Cruz *in Theſaur. Eccleſ. tr.1. §.12.n.12.* Layman *lib.5. cap.6. num.6.*

Sup hoc ſup. in tr.4. Reſ. 52. & 54. §. Nota etiam per totam, & in Reſ. 68. curſim paulo poſt initium.

RESOL. XIV.

An quis poſsit per diuerſos actus adipiſci eodem tempore diuerſas Indulgentias?

Et an eodem opere plures Indulgentias, diuerſis viis conceſſa lucrari poſſint.

Idem eſt, ſi dicatur Miſſa pro diuerſis rationibus, & conceſſionibus Indulgentiarum, quod poſſit Sacerdos duas, tres, & quartam animam à panis Purgatorii eximere cum vnica Miſſa tantum. Ex p.10. tr.16. & Miſc.6. Reſ.14.

§.1. Affirmatiuè reſpondet Bonacina dicens à nemine ante ipſum propoſitam fuiſſe hanc quæſtionem eum ſecutus eſt Sanctarellus, *cap. 10. dub.2.* Ratio eſt, quia Indulgentiæ tantum valent, quantùm ſonant. Hinc qui habet Indulgentias quinque Sanctorum obtinet bis remiſſionem tertiæ partis peccatorum ſuorum, ſi dùm audit Sacrum eliciat actum deteſtationis ſuorum peccatorum, inuocando vnum aut plures ex illis Sanctis. Vnde ex his ſequitur, quod ſi quis ſodalis Beatiſſimæ Virginis, habens Indulgentias eorundum quinque Sanctorum tempore Sacri, in templo Societatis, aut Patrum Carmelitanorum coram Altari in quo ſit Imago S. Ignatij, aut S. Thereſiæ, &c. ſertum Virgineum precando percurrat, ad imitationem S. Ignatij, S. Thereſiæ, S. Franſci Xauerij, &c. lucrabitur vno eodemque tempore Indulgentias promiſſas, tum recitantibus coronam B. Virginis, tum ſepties Pater & Aue (nam hæc in corona vtique continentur) orantibus, tum precantibus in templis Ordinum Mendicantium pro obtinendis Stationum Indulgentiis, tum orantibus ante Imaginem vnius e quinque Sanctis, tum audientibus ſacrum, tum facientibus bonum opus ad imitationem vnius ex iſtis quinque glorioſis Sanctis. Et hæc omnia docet Gobat *in Theſaur. Indulgent. p. 1. cap. 18. quæſt. 67. num. 218. & 219.* Dubitat tamen de Indulgentia precantium ſeptem Pater, & Aue: Et hanc ſententiam, præter Bonacinam, & Gobat, docet etiam Caſtrus Palaus, *tom.4. tractat. 24. punct. 9. n.14.* vbi ſic ait: An vno eodemque tempore diuerſis actibus, quorum ſingulis diuerſæ ſunt Indulgentiæ conceſſæ, poſſit eas lucrari. Vt, ſi recitanti horas Canonicas, & audienti Miſſam variæ eſſent conceſſæ Indulgentiæ, lucrari eas poſſis, ſimul audiendo Sacrum & horas recitando? Cui difficultati affirmatiuè eſt reſpondendum; quia vnumquodque opus æquè eodem tempore ac in diuerſis perfici poteſt, æquéque valet ſuæ conceſſionis cauſam finalem complere; ac ſi ſeiunctum ab alio peractum eſſet. Ita ille; cui adde nouiſſimè noſtrum Patrem Paſqualigum *in Praxi de Iubilæo, q.45.*

2. Sed quid dicendum de alia difficultate, an eodem opere, plures Indulgentiæ diuerſis viis conceſſæ lucrari poſſint. Hanc difficultatem alibi pertractaui, & nouiſſimè Amicus *in Cur. Theol. tom. 8. diſputat. 20. ſect.8. num.238.* diſtinguendum putat: nam ſi idem opus erit proportionata cauſa pro omnibus Indulgentiis, poterimus eodem opere omnes ſimul lucrari: ſecùs ſi idem opus non erit proportionata cauſa pro omnibus. Ratio eſt: quoniam vt Indulgentia ſit valida requirit proportionatam cauſam, qua deficiente, Indulgentia ſuum effectum non ſortitur. Sed ad propoſitam difficultatem negatiuè reſpondent 10. Doctores, quos citat, & ſequitur Paſqualigus *in Praxi de Iubilæo, quæſt.44. num.3.* Hanc tamen opinionem limitat Suarez *tom.4. in 3. part. diſp.52. ſect.8. num.10.* Coninch. *diſput.22. de Indulgent. dub.9. num.42.* Granadus *3. par. controuerſ. 12. tract.6. diſput.12. num.8.* Fauſtus *lib.2. de Indulgent. q.140. verſ.* Et quidem Paſqualigus *vbi ſuprà, num.1.* Layman. *lib.3. tractat.7. cap. 6. num.6.* & me citato Gobat *in Theſaur. Indulgent. part.1. cap.18. quæſt.67. num. 210.* ne procedat, cùm opus iniunctum iterabile non eſt: v. g. ſi communicanti in feſto Conceptionis, vel in eius Vigilia ieiunanti concedatur diuerſis viis annus Indulgentiæ, credendum eſt, ieiunantem, vel communicantem plures annos conſequi. Sed hanc limitationem non admittit nouiſſimè Caſtrus Palaus *tom.4. tract.24. diſp. vnica punct.9. num.13.* nam eſſe opus iniunctum iterabile, vel non iterabile, impertinens eſt ad complendam cauſæ ſufficientiam, ſi alioquin ex ſe non complet. Quapropter, ſi ponamus, ieiunium complere ſufficientiam cauſæ, quæ requiſita eſt pro conceſſione vnius anni Indulgentiæ, nequit certè iuuare ſufficientiam cauſæ pro alterius Indulgentiæ conceſſione.

3. Adde, non deeſſe Doctores aſſerentes, ſiue opus iniunctum ſit iterabile, vel non iterabile, poſſe aliquem eodem opere plures indulgentias conſequi Et ideò Pater Lezana *in Summa Q.Q. Regular. tomo 2. verb. Indulgentia, quoad Regulares, num.19.* ſic ait: Nota ſecundum probabiliſſimam opinionem quorundam, quod habens diuerſas medallias diuerſas benedictiones à diuerſis Pontificibus habentes, poteſt eodem actu, ſeu oratione iniuncta diuerſas illas indulgentias conſequi. Ratio eſt, quia priuilegium priuilegio non aufertur, & quia non eſt maior ratio cur Indulgentia vnius medallæ, potius quàm alterius obtineatur, eo actu, vel oratione. Ergo vel omnium vel nullius, quod eſſet abſurdum. Ita ille; cui adde Martinum de San Ioſeph, *in Mon. Confeſſar. tom.1. lib.2. tract.5. de Indulg. n.9.* vbi ſic ait: [Tambien es opinion muy probable, que con vna miſma obra ſe pueden ganar diferentes Indulgencias concedidas por ella, verbi gratia, ſi teniendo vna cuenta bendita ſe grana Indulgencia rezando vn Pater noſter, y Aue Maria, y por otra conceſſion ſe concede la miſma Indulgécia alque loreza y viſita la Igleſia ſe ganan ambas Indulgentias con rezar el Pater noſter

Alibi in Reſ. præterita & ſi placet lege etiam Reſ. eius ſecundæ not.

y Ane Maria, viſitado la Igleſia, porqne con vna miſma obra ſe puede ſatisfazet à diuerſas obligaciones. Sic ille, & alij à me adducti. Et hanc ſententiam probabilem eſſe docet etiam Gobat, *vbi ſuprà, num.*133.ex qua probabiliter infert, quo qui habet numiſmata, quorum alterum Indulgentiis quinque Sanctorum, alterum S. Caroli Bortomæi, ſit prædictum, quoties communicat, oratque pro fidelibus defunctis, poteſt duas animas liberare è Purgatorio, iuxta opinionem Henriquez & aliorum. Et ſi ille dies, quo communicat ſit Dominica Communionis Generalis, liberabit tertiam animam. Deinde Sacerdos habens numiſma affectum tam Indulgentiis quinque Sanctorum, quàm extraordinariis ab Vrbano VIII. conceſſis liberat, iuxta eamdem opinionem Henriquez, tres animas è Purgatorio, quando ſacrum facit in ſolemnibus feſtiuitatibus recenſitis in breui. Poſtremum, qui in feſto glorioſi Patriarchæ Ignatij pro Indulgentia tunc lucranda communicat, poteſt ſtatim biduò poſt, ideſt ſecundo Auguſti, obtinere Indulgentiam plenariam in feſto Portiunculæ ab ipſo Chriſto Domino, Seraphico Patri Franciſco conceſſam. eſto non iterum communicet, aut confiteatur ſi non ſit ſibi conſcius peccati mortalis.

4. Nec deſeram hîc etiam apponere id, quod obſeruat Gobat *part.2. cap.*28.*q.*72. *num.*513. quod quoties Sacerdos habens ſecum Imaginem, Medalliũ, &c. affectum Indulgentiis quinque Sanctorum, ſacrificat in Altari priuilegiato; primam ratione Altaris Priuilegiati; ſecundam ratione conceſſionis, quæ fit expreſſè in §. 1. Indulgentiarum quinque Sanctorum, tertiam ratione conceſſionis quæ fit §. 13. earundem Indulgentiarum; nam illic dicitur, omnes Indulgentias, ea formula ſeu breui conceſſas, poſſe applicari per modum ſuffragij animabus Purgatorij: ergo Indulgentiam plenariam, quam ſibi ipſi poteſt ſacrificans acquirere iuxta *citat.* §. 1. poterit per modum ſuffragij applicare tertiæ animæ. Quod ſi habeat inſuper Indulgentias extraordinarias ab Vrbano VIII. conceſſas, faciatque ſacrum aliquo ex diebus in formula harum Indulgentiarum nominatis, poterit ſecundùm ſententiam ſuperiùs allatam ex Lezana, & aliis contra Paſqualigum & alios; poterit inquam quartam animam illis pœnis eximere, & quintam, ſi prætereà adhuc habeat Indulgentias S. Caroli iuxta §. 17. illarum Indulgentiarum. Et idcircò hæc adeò particularia commemoro, quia non dubito, quin multi has doctrinas in vſum redigerent, ſi noſſent eſſe probabiles. Ita Gobat. Vide etiam Quintanaduenam, *in Theolog. Moral.tom.*1. *in Append.tract.*9.*dub.*6. *num.*8. vbi me citato vtramque ſententiam ex dictis tamquam probabilem adducit.

RESOL. XV.

Quod Indulgentia largitur per dies, & annos, quomodo intelligenda eſt? Ex p.5. tr.12. Reſ.39.

§. 1. SVppono contra Cordubam *lib.*5. *de Indulg. quæſt* 32. & alios non eſſe intelligendos de diebus & annis Purgatorij, videlicet vt tot anni ex Pœna Purgatorij remittantur, quot in Indulgentia exprimuntur, ſed per dies, & annos intelliguntur dies & anni pœnitentiæ præſentis vitæ. Hinc ſi alicui eſſet impoſita pœnitentia vt ieiunet 40. diebus ſine continuando ſine interpolando, ſi iſte lucrabitur Indulgentiam 40. dierum, erit abſolutus ab illa pœnitentia. Hinc ſi alicui daretur pœnitentia vt per annum ieiunet vel ſe diſciplinet qualibet ſexta feria, & ſic in toto anno, eſſent 52. dies, ſi iſte lucrabitur Indulgentiam 52. dierum, abſoluetur ab illa pœnitentia actuali. Hinc ſi alicui data eſt pœnitentia vt ieiunet per duos annos alternis vicibus, id eſt, vna die ſic, altera verò non, & ſic conſequenter faceret vnum annum continuum, tunc lucrando vnum annum continuum Indulgentiæ, abſolutus erit ab illo vinculo, quia intentio imponentis eſt, vt ille ieiunet per dies 365. Et hæc omnia docet Fauſtus *de Indulg. lib.*2. *q.*153. & 155. cui adde Hieronymum Rodriquez *in compend.qq.regul.reſol.*77. *num.*85. vbi ſic ait: Indulgentia tot dierum, vel annorum intelligitur primò & principaliter de diebus & annis huius vitæ, & de pœnitentiis in hoc ſæculo iniunctis, vel iniungendis, & ſecundariò de pœnis Purgatorij reſpondentibus in tanto, vel maiori, aut minori tempore illis annis, & pœnitentiis huius vitæ. Itaque tantum pœnarum in Purgatorio remittitur per Indulgentiam tot dierum & annorum pœnitentiæ, ac remiſſionis de iniunctis ſine limitatione datam, quantum remitteretur, ſi pœnitens in hac vita ſufficienter pœnitentiam egiſſet illis diebus, aut annis, quibus ſecundùm legem & iuſtitiam Dei ac Canones Eccleſiæ pœnitere deberet. Ita ille. Sed circa præſentem quæſtionem ne deſeras videre Iacobum Granadum *in* 3. *part. de Sacram.contr.*12. *tractat.*2. *diſputat.*3. *num.*2. *& ſeq.*& Villalobum *in ſumma, tom.*1 *.tract.* 26. *diffic.*9. *num.*6. *&* 7.

RESOL. XVI.

An ſiquis ſumat Indulgentiam plenariam liberetur ab onere implendi pœnitentiam pœnalem à Confeſſario impoſitam

Et an hoc intelligi debeat de pœnitentia, quæ non ſit præſeruatiua? Ex p.5. tr.12. Reſ.3.

§. 1. ALiter quàm alij, philoſophatus eſt circa præſentem quæſtionem inſignis Theologus Societ. Ieſu Gregor. de Valent. & ideò negatiuam ſententiam mordicus tenet *tom.*4.*diſp.*7.*quæſt.*20. *punct.*3. §.*ſunt autem.* Primò, quia obligatio implendi pœnitentiam eſt iuris diuini, vt conſtat ex Triden. *ſeſſ.*14. *cap.*3. dicente, ſatisfactionem prout eſt in pœnitente requiri ad integritatem Sacramenti ex diuina inſtitutione. Ita Summus Pontifex non poteſt abrogare ius diuinum, ergo nec relaxare pœnitentiam à Confeſſario impoſitam. Confirmatur quia ſatisfactio pœnitentis pertinet ad integritatem confeſſionis. Ergo. Deinde, ſi contraria ſententia vera eſſet, numquam teneretur homo adimplere pœnitentiam, ſed poſſet conſequi Indulgentiam aliquam loco illius, cùm innumeræ ſuppetant id, quod non reputare abſurdum, mihi videtur, ait Valentia, abſurdiſſimum. Cæteras rationes penes ipſum videbis, & ita nouiſſimè hanc opinionem docet etiam Andreas Duuallius *in part.*2. *D. Thomæ tract.de Indulg. quæſt. vnica art.*8. adi illum, & non pigebit. Vide etiam Nugnum *in addit.ad* 3. *part.*3. *q.*25. *art.*1.

Sup. hoc in tom. 1. tr.6. Reſ. 57. §.1. & in tom. 5. tr. 1. Reſ. 201 §.pen.& vlt.& in to.3. tr.1. Reſ.44. §. vlt.

2. Verum non eſt recedendum ab affirmatiua ſententia aſſerente effectum Indulgentiæ eſſe liberare hominem ab obligatione implendi pœnitentiam iniunctam à Confeſſariis. Et ita docent communiter Doctores, quos ad ſatietatem nominatim contra Valentiam adducit Tannerus *in Theolog. Scholaſt. tom.*4. *diſput.*6. *quæſt.*8. *dub.*4. *num.*76. & Iacobus Granadus *in* 3. *p. de Sacrament. contron.* 12. *tractat.* 2. *diſputat.* 4. *numer.*5. Fauſtus *de Iubilæo lib.* 2. *quæſt.*132. & Ludouicus à Cruz *in Bulla Cruc.diſput.*1.*c.*8.*dub.*1. *num.* 15. & debet intelligi de pœnitentia, quæ non ſit præſeruatiua. Ratio eſt, quia licèt iniungere aliquam ſatisfactionem, ſeu pœnitentiam, & illam implere, ſit ex iure diuino, & propterea nullus præter ipſum Deum videatur in ea re diſpenſare poſſe

Sup. hoc magis latè in Reſ. 1. not. præteritæ. §. Sed difficultas & in aliis eius not.

Verùm

Digitized by Google

Verùm quòd pœnitentia ſit hæc, aut illa, vel ſit maior, aut minor, pendet ex Confeſſarij arbitrio, vt certum eſt, & habetur in iure, ac proinde præceptum, quo determinata pœnitentia iniungitur, Eccleſiaſticum & humanum eſt, ergo Pontifex poteſt illud abrogare, præſertim quando concedit Indulgentias commutando pœnitentias Confeſſarij in illud pium opus, quo quis diſponitur ad Indulgentiam conſequendam, & ſupplendo ex theſauro id ſatisfactionis, quod deeſt.

3. Vnde patet reſponſio ad primum argumentum, quod pro ſua ſententia adducebat Valentia. Ad ſecundum argumentum de abſurdo reſpondeo cum Granado *vbi ſuprà*, quòd ſi ſemper inueniri poſſet Indulgentia omninò plenaria, aut quæ ab iniunctis pœnitentiis abſolueret, ſemper poſſet homo liberari ab obligatione implendi pœnitentiam à Confeſſario impoſitam. Nec id abſurdum eſt. Sed ab Eccleſia conceſſum, nec tenetur homo exequi ſemper id, quo redda ur certiſſimus de remiſſione, ſat enim eſt ſi probabiliter id ſibi perſuadeat, ſicut ſibi perſuadere poteſt ſe conſecutum Indulgentiam, & ideo ad pœnitentias à Confeſſario iniunctas non ampliùs tenetur, eſt tamen optimum conſilium eas etiam implere, & tenentur ſi ſunt præſeruatiuæ.

RESOL. XVII.

An ſi præ hominum multitudine Eccleſiam ingredi non poteſt, ſufficiat foris orationem infundere, ad lucrandam Indulgentiam?

Et an in huiuſmodi conceſſione adiunctum etiam Cœmeterium nomine Eccleſiæ comprehendatur? Ex p.5. tr.12. Reſ.19.

§.1. Reſpondeo affirmatiuè cum Layman. *l.5.tr.7. c.5.n.9.* & aliis, quia moraliter rem æſtimando in tali caſu tales Eccleſiam viſitant, quando præſentiam exhibent ſuam, quatenus poſſunt. Et nota in eiuſmodi conceſſione etiam adiunctum cœmeterium nomine Eccleſiæ comprehendi, quia in fauorabilibus verba latè ſunt interpretanda. Vide etiam Ioannem Præpoſitum *in 3.p.D.Th q.14. de Indulg. dub.10.n.87.* & Philippum de la Cruz *in theſ. Eccleſ. tract.1.§.19.n.4.* Ludouicum de la Cruz *in Bulla Cruciata diſp.1.cap.8. dub.23.n.5.* & alios penes ipſum cum aliis, quos ego Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 151.
ipſe citaui *in 1.p.tr.11.reſol.103.*

RESOL. XVIII.

An ſufficiat intentio habitualis ad lucrandas Indulgentias? Quod eſt quærere, an ſatis ſit ad lucrandam Indulgentiam, opera iniuncta præſtare, etiam ſi quis ignoret Indulgentiam facientibus illa opera conceſſam eſſe? Ex p.5. tract.12. Reſ.6.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. prope finem, ſed lege eam per totã ſignãter à lin. 3. & in to.1. tr. 6. lege doctrinã §. Et imò. Reſ. 10.
§.1. Negatiuè reſpondet Leo *de Iubilæo, p.2.n.135.* Corduba *de Indulgent. q.25.* Vegha *in ſumm. tom.2.cap.7.caſ.2.* & alij; quia non videtur eſſe talis intentio Papæ. & ſicut ad merendum habitualis intentio non videtur ſufficere, ita neque ad lucrandam Indulgentiam.

2. Mihi verò ſatis probabilis videtur opinio affirmatiua, pro qua *in 4. part. tract.4. reſolut.24.* adduxi Portel, cui nunc addo Sanctarellum *de Iubil. c.15.dub.4.* & Layman. *in Theolog. moral. lib.5. tract.7. cap.6.n.5.* qui citat Salas. & ratio eſt, quia non eſt exiſtimandum Summum Pontificem in lucrante Indulgentiam exigere actualem intentionem, quia nec natura Indulgentiæ id neceſſariò poſtulat, nec verba conceſſionis id ſignificant, cùm ſolùm dicatur Indulgentiam, v.gr. plenariam conſequendam fore à fidelibus, qui tali die Eccleſiam piè viſitauerint, id totum autem fit, etſi quia actualem intentionem non habeat Indulgentias lucrandi, ergo, &c. Et ita hanc ſententiam tenet etiam Villalobos, *in ſumm. tom.1. tract.26. difficult.13.n.9.* vbi ſic ait. [Y digo mas, que aunque no tuuieſſe intencion de ganarla, quando entra en la Igleſia, parece que baſtaria que deſpues del acto, ſabiendo que auia Indulgencia, lo ratificaſſe en orden à eſſe fin.] Sic ille.

RESOL. XIX.

An exiſtens in gratia, ſi ad tria ſigna Campanæ poſt ſolis occaſum recitet Aue Maria, *cum verſ.* Angelus Domini, &c. *&* Verbum caro factum eſt, *lucretur Indulgentiam concedi ſolitam; ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi; quod eſt quærere, an lucraturus Indulgentiam debeat habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera iniuncta pro illa lucranda?*

Idem dicendum eſt, ſi in aliqua Eccleſia eſt vna Indulgentia conceſſa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti Pater noſter, & Aue Maria, vel quid ſimile, ſi aliquis exiſtens in gratia intrauit Eccleſiam, recitauit Orationes iniunctas, ſed ignorauit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, an, hoc non obſtante, lucretur ſuprà dictam Indulgentiam? Ex part. 4. tractatu 4. & Miſc. Reſol. 24.

§.1. Suppono tamquam certum Adrianum VI. talem Indulgentiam conceſſiſſe non ſolùm pro Regularibus, ſed etiam pro omnibus Chriſti fidelibus, vt inter alios docet Hieronymus Rodriquez *in compen.* Sup. hoc in Reſ. ant. ſeq. §. Alteram. prope finẽ. à verſ. Itaque.
quaſt. Regular. reſol.77. num.51. iuncto n.17. Difficultas vero eſt, an ſæculares illam lucrentur, qui exiſtentes in gratia recitant dictas *Aue Maria*, modo quo ſuprà, neſcientes tamen in tali recitatione gaudere indulgentia? & videtur negatiuè reſpondendum, ex doctrina Ægidij de Trullench *in Bull. Cruciatæ l.1.§.6. dub.2.n.5.* Emmanuelis Rodriquez *in eadem Bulla §.8. num.9.* & Sup. hac diffic. in to.1. tr. 6. Reſ.10 §. Et hanc. & lege doctrinæ Reſ. not. ſeq.
aliorum aſſerentium, quòd lucraturus indulgentiam debet habere intentionem actualem, vel virtualem eam lucrandi, quando facit opera iniuncta pro illa lucranda. Sed in noſtro caſu recitans ſupradictaa *Aue Maria*, non habet intentionem neque actualem, neque virtualem, quia neſcit in tali recitatione concedi Indulgentiam plenariam; ergo neceſſariò ſequitur illam non lucrari.

2. His tamen non obſtantibus affirmatiuam ſententiam docet Laurentius Portel *in addit. ad dubia Regularia, ver. Indulgentia, num.7.* quia vnumquodque opus noſtrum factum in gratia maximè pœnoſum, vltra portionem gratiæ, quam meretur, meretur etiam certam ſatisfactionem pro pœna debita in Purgatorio, vt Theologi fatentur: at tale opus meritorium meretur hanc certam portionem ſatisfactionis pro pœnis, etiamſi operans meritoriè, neque actu neque virtualiter intendat talem ſatisfactionem quando actu operatur, imò multi & ferè omnes ſæculares id ignorant. Ergo cùm Indulgentia ſuppleat noſtra opera ſatisfactoria circa eaſdem pœnas Purgatorij, habeátque eandem conditionem, vt ſcilicet opus iniunctum & factum pro Indulgentia acquirat portionem illam ſatisfactionis, etiamſi is qui facit tale opus iniunctum nihil cogitet, neque ſciat, neque intendat de tali Indulgentia. Et confirmatur, quia ſubrogatum habet naturam, quam habet illud, pro quo ſubrogatur; ergo ſi opus meritorium factum in gratia, meretur portionem ſatisfactionis abſque eo, quòd operans illud intendat, & cogitet, vel ſciat, faciens opus iniunctum pro Indulgentia (quod opus ſit loco operis meritorij),

vel ſatisfactionis nobis deficientis) acquiret illam ſatisfactionem Indulgentiæ, etiamſi quando tale opus operatur neque intendat actualiter, neque virtualiter, imò etiamſi penitus ignoret, quæ veritas magis confirmatur ex probabiliori opinione aſſerente, quòd quis ſatisfacit præcepto recitandi Horas Canonicas, & audiendi Miſſam & ſacramentalis pœnitentiæ, ſi fiat opus iniunctum, quamuis fiat cum formali intentione poſitiua non ſatisfaciendi pro tunc, ergo ſatisfiet præcepto impoſito pro faciendis rebus iniunctis pro Indulgentia; etiamſi quis careat intentione actuali, vel virtuali eam lucrandi, hoc enim eſt multo minus, quàm in ſupradictis tribus præceptis habere intentionem actualem non ſatisfaciendi pro tunc, qua non obſtante ſatisfiet, & hæc omnia docet Portel *vbi ſuprà*, alias etiam adducens rationes, & ideò concludit, quòd ſi in aliqua Eccleſia eſt vna Indulgentia conceſſa intranti illam, & ibi certis vicibus dicenti *Pater noſter*, & *Aue Maria*, vel quid ſimile, ſi aliquis exiſtens in gratia intrauit Eccleſiam, & recitauit Orationes iniunctas pro illa Indulgentia lucranda, ſed ignorauit ibi talem Indulgentiam illo die concedi, hoc non obſtante aſſerit ſupradictam illam Indulgentiam lucrari, & hanc ſententiam teſtatur Portel audiuiſſe ex ore proprio à ſapientiſſimo Patre Ludouico Molina Societatis IESV illam docente.

Sup. hoc in Ref. præterita.

RESOL. XX.

Duo dubia ſatis practicabilia circa Indulgentias diſcutiuntur. Ex parte 6. tractatu 8. & Miſc. 3. Reſol. 31.

§. 1. EX Gallia fuerunt mihi tranſmiſſa duo dubia; & ita erat petitio. In Eccleſia Sancti Caroli Lugdunenſis ſunt altaria ad Confraternitates diuerſas pertinentia; vnum, v. g. ad Confraternitatem S. Ioſeph, aliud ad Confraternitatem S. Iacobi, aliud, &c. Vnaquæque Confraternitas pro ſua Capella, vel pro ſuo Altari Indulgentiam plenariam ad ſeptennium per Breue obtinuit, in quo eſt Clauſula (volumus autem quòd ſi aliàs Chriſti fidelibus dictam Eccleſiam viſitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò vel ad tempus nondum elapſum duraturam conceſſerimus, præſentes nullæ ſint.) Quæritur modo an hoc non obſtante valeant Indulgentiæ vt ſupra conceſſæ. Secundum dubium ſic erat. Confraternitas, v. g. Sancti Caroli Lugdunenſis Indulgentiam plenariam pro ſua Eccleſia ſeu Capella obtinuit in die feſto Annuntiationis, vt in Breui continetur lucranda. Vſus autem Eccleſiæ Lugdunenſis eſt non ſolùm transferre officium dictæ Annuntiationis, quando in Hebdomada maiori cadit, verùm etiam ſolemnitatem ita quod in ea die in qua fit tranſlatio omnis loci populus ceſſet ab opere. Quæritur modo an in dicto tranſlationis caſu transferatur quoque Indulgentia.

Sup. hoc primo caſu & dubio inf. in Ref. 42. à princ. ſed ibi mutata ſententia in §. Vidiſti dictæ Ref. & hic inf. in §. ſeq. huius Ref.

Sup. hoc ſecundò dubio inf. in § vlt. huius Ref. & in alia eius annot.

2. Ad primum dubium reſpondi affirmatiuè, quia verba dictæ clauſulæ intelligenda ſunt de alia Indulgentia ſimili expreſſa in eadem conceſſione, ob dictionem, aliam, quæ eſt repetitiua eiuſdem qualitatis, quæ prius, ſeu immediatè fuerat expreſſa; vnde v. g. valida erit Indulgentia cum dicta clauſula pro feſto B. Caietani, etiam quod in noſtris Eccleſiis adeſſet Indulgentia pro feſto B. Andreæ. Et ita docet Lezana *in ſumma, tom. 3. verb. Clauſula, numero* 25. Naldus *eod. verb.* & Gauantus *in Manuali Epiſcop. verb. Indulgentia, n.* 17.

Sup. hoc in Ref. annot. primæ huius Ref. &c.

3. Ad ſecundum dubium etiam affirmatiuè reſpondi ex dictis ſuprà in alia reſolutione ex doctrina Franciſci Syluij *in reſolutionibus variis, ver. Indulgentia* 2. §. *Si autem*; quia vt ſuppono in breui dictæ Indulgentiæ nulla efficitur mentio de die menſis, ſed conceditur Indulgentia pro die feſtiuitatis; ergo iſta tranſlata transfertur etiam Indulgentia. Hoc addam hìc, quod non obſtat doctrina P. Magiſtri Lezana *vbi ſuprà in ſumma tom. 3. ver. Feſti dies numer.* 13. ex Portellio & Azotio, quod aliquis dies feſtus habeat Indulgentiam annexam lucrandam tali die, ſi contingat officium illius diei transferri in alium diem, tunc Indulgentia non transfertur. Non, inquam, hoc obſtat, quia ſentio cum Lezana, quòd quando transfertur officium, non transfertur Indulgentia; ſed ſecus dicendum puto quando transfertur, tum ipſa feſtiuitas, tunc enim puto vt dixi quod transfertur etiam Indulgentia.

Sup. in Ref. quæ nunc à hanc ſeq.

RESOL. XXI.

An Indulgentiæ conceſſa alicui diei feſto transferantur, ſi dies feſtus transferatur? Ex part. 6. tract. 7. & Miſc. 2. Reſ. 31.

§. 1. CAſus eſt practicabilis, & ad illum negatiuè reſpondet ex Azorio Fagundez *in præcept.* 5. *Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 10. vbi ſic ait, Sed rogabis. An quando transferuntur horæ Canonicæ, transferantur etiam Indulgentiæ conceſſæ à Summo Pontifice? Negat expreſſè Azor *tom.* 2. *Moral. inſtitut. lib.* 1. *c.* 28. *q.* 8. *fol.* 183. *colum.* 1. affirmans eas eſſe adnexas ex conſenſu & conceſſione Summi Pontificis, dici certo, & non poſſe in alium diem transferri: niſi ſpeciale priuilegium in illarum diplomate exprimatur, cui opinioni aſſentior, propter eandem rationem.

Sup. hoc in Ref. præterita, §. 1. ad medium & §. vlt.

2. Verùm affirmatiuæ ſententiæ adhæret Franciſcus Syluius *in reſolut. variis, verb. Indulgentia* 2. vbi ita aſſerit. Si concedatur indulgentia viſitantibus Eccleſiam N. die feſto talis aut talis Sancti, nulla facta mentione diei menſis, aut diei depoſitionis, aut mortis, aut tranſlationis, aut ſimilis: & contingat feſtum illud celebrari die ordinario, in quem cadit, ſed aliquo alio, in quem non ſolùm officium, ſed etiam feſtum transfertur; veriſimile eſt indulgentiam quoque transferri: quandoquidem indulgentia concedatur pro die feſto talis Sancti: dies autem feſtus illius fit, quando eius officium, ac feſtum celebratur. Vnde ſi conceditur indulgentia in feſto Annunciationis B. Mariæ Virginis; & quoniam die 25. Martij cadit in ſeptimanam Sanctam, feſtum ſimul cum officio transfertur ac celebratur poſt Dominicam in Albis, probabile eſt indulgentias lucrandas eſſe non in die 25. Martij, ſed eo die, quo poſt Paſcha feſtum illud celebratur. Idemque propter eandem rationem dici poſſe videtur, quando nulla ſimiliter facta mentione diei menſis, aut depoſitionis, &c. conceditur indulgentia viſitantibus Eccleſiam talem die feſto, vel in feſto S. Benedicti, S. Thomæ, S. Franciſci de Paula, &c. & propter Dominicam Quadrageſimæ, aut aliud impedimentum, Benedictini, Dominicani, Minimi, aut alij feſta illa transferunt iuxta præſcriptum Romanorum Pontificum, quòd nimirum fideles lucrari poſſint indulgentias, eo die quo feſta illa celebrantur. Huc vſque Syluius ſatis quidem probabiliter.

RESOL. XXII.

An Indulgentia alicui Templo conceſſa perſeueret, ſi Templum alio transferatur in loco?

Et quid ſi dirueretur, & reficeretur per partes? Ex p. 6. tr. 7. & Miſc. 2. Reſ. 32.

Sup. hac prima diffic. huius tit. ſup. in tr. 1. Ref. 23. & hic inf.

§. 1. Negatiuam

in Reſ. 14. ad med. à §. 1. & in Reſ. 13. ad medium, &c.

§. 1. NEgatinam ſententiam tenet Pater Lugo *de Sacrament. Pœnitent. diſputat. 27. ſect. 8. n. 131.* vbi ſic ait. Circa indulgentiam localem quæri ſolet, an diruta Eccleſia, cui conceſſa erat, maneat indulgentia in alia Eccleſia, ſi in eodem ſitu reædificatur. Aliqui Canoniſtæ dicunt, ſi auctoritatem Superioris Eccleſia ab vno ad alium locum transferatur, deferre ſecum ſuas indulgentias. Pater Suarez *diſp. 52. ſect. 1. n. 9.* probabile id putat, quando in eodem ſitu ſtatim alia ædificatur: mihi tamen valdè dubia eſſet talis indulgentia: quia reuera illa eſt alia Eccleſia non ſolùm phyſicè, ſed moraliter, & ideò indiget noua conſecratione. Aliter dicendum eſſet, ſi non tota ſimul, ſed per partes diruerentur: tunc enim nunquam prior Eccleſia deſiit eſſe, ſed ſemper moraliter eadem perſeuerauit. Ita Lugo.

Sup. hac Eccleſiæ diruptione in duabus Reſ. ſeqq. &c.

Sup. hoc ſup. in tr. 1. Reſ. 23. eiuſm prope finem §. 1. & hic inf. in Reſ. 24. à lin. 6.

2. Verùm affirmatiuam ſententiam docet Ghilinus *in reſol. caſ. conſcient. verb. Indulgentia, n. 2.* & Bonacina *tom. 1. diſp. 6. q. 1. punct. 8. n. 5.* vbi ita aſſerit. Si indulgentia conceſſa ſit ipſi templo, ſicut ordinariè præſumendum eſt ipſi templo conceſſam fuiſſe, cùm ordinariè præſcribatur aliquid intra talem locum, vel templum fieri, cenſeo indulgentiam transferri loco, in cóque perſeuerare: nam cenſetur adhuc eadem Eccleſia, & idem templum, quod comparari poteſt perſonæ, quæ ſecum defert priuilegium perſonale.

RESOL. XXIII.

An dirupto Templo Indulgentia ipſi conceſſa pereat?
Et quid, ſi Superioris authoritate Eccleſia deſtruatur in pœnam delinquentium? Ex part. 5. tract. 12. Reſ. 20.

Sup. conteſto in hac Reſ. dempta diffic. not. ſeq. in Reſ. præterita, & in Reſ. ſeq. & ſup. in tr. 1. Reſ. 23.

§. 1. AD hunc caſum libet reſpondere cum verbis Pauli Layman. *in Theolog. moral. l. 5. tr. 7. c. 3. num. 5.* vbi ſic ait. Si Eccleſia diruta iterum non reædificetur, locus priuatur Indulgentia, cùm non loco ſimpliciter, ſed Eccleſiæ fuerit conceſſa; ſin verò ædificetur iterum Eccleſia in eodem loco, retinet Indulgentiam, ſicuti & alia priuilegia, quippè cùm moraliter eadem Eccleſia cenſeatur, ſicuti docet idem Suarez *n. 8.* Limitat tamen Innocent. *in cap. 2. de noui operis nuntiatione.* gloſſ. *in reg. 7. in 6.* Niſi Superioris auctoritate deſtruatur in pœnam delinquentium, tunc enim omnibus priuilegiis ſpoliati cenſetur, vt iterum ei expreſsè, ſeu tacitè conferenda ſint, ſi de nouo ædificetur. Id verò non eſt improbabile, atque in praxi ſeruari ſolet, quod Innocen. *ibid.* docet, & Ludouicus Bruonius *in tr. de Indulg. n. 79.* ſi Eccleſia auctoritate Superioris tali pacto deſtrui curetur, vt ſub eodem titulo ac Patrono in alium locum transferatur, etiam Indulgentias & alia priuilegia eius transferri, quod etiam docuit gloſſa *in reg. iuris 7. in 6.* D. Antonin. *part. 1. tit. 19. cap. 1. §. 1.* Suarez *lib. 8. de legib. cap. 5. in fine*, qui benè id explicat, transferri priuilegia vnà cum Eccleſia, ſi conceſſa ſint non ratione ſitus, aut loci, ſed abſolutè Eccleſiæ ſub proprio nomine ac titulo ſuo. Vide etiam Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 26. difficult. 24. n. 2.* & Philippum Fabrum *de pœnit. in 4. ſentent. diſt. 19. q. vn. diſp. 38. c. 6. n. 184.*

Sup. hoc pro priuileg. Immunitatis in Reſ. ſeq. in fine § 1. & in alio eius not.

Sup. hoc in Reſ. not. primæ huius Reſ. ſignantis in Reſ. 2.

RESOL. XXIV.

An Indulgentia alicui Templo, vel Sacello conceſſa amittatur, deſtructo Templo, ſi non readificetur?
Et quid, ſi per partes deſtruatur, & per partes readificetur?
Et quid ſi Eccleſia authoritate Prælati deſtruatur ea lege, vt alio in loco readificetur, ſeruando eundem titulum, & Patronum, an ſecum ferat ſuas Indulgentias, & Priuilegia?
Et an locus, vbi deſtructum fuit Templum, gaudeat Immunitate? Ex p. 11. tr. 8. & Miſc. 8. Reſ. 9.

Sup. côtento in hac Reſ. dêpta diffic. not. ſeq. in duabus præcedentibus Reſ. & ſup. in tr. 1. Reſ. 23. Sed ne prætermittas hic inf. legere doctrinam Reſ. ſeq. & alterius Reſ. eius annot.

§. 1. AD hunc caſum ſic reſpondet Gobat *de indul. p. 2. c. 6. q. 15. n. 320.* ſi non reædificetur templum illud, aut ſacellum, certum eſt perire indulgentiam; nam indulgentia non erat data loco ſimpliciter, ſed Eccleſiæ, Layman. *c. 3. n. 5.* Si autem per partes, ſeu paulatim deſtruatur, & paulatim reædificetur, ſicut manet eadem moraliter Eccleſia, ita & eadem indulgentia; Lugo *n. 131.* Imò etſi tota ſimul deſtruatur, & alia mox extruatur in eodem loco, cenſet Suarez *d. 52. ſect. 1. n. 9.* probabiliter remanere priorem indulgentiam; ſed Lugo de hoc dubitat. Quin Layman. teſtatur in praxi obſeruari, vt quando Eccleſia auctoritate Prælati deſtruitur, ea lege, vt alio loco reædificetur, ſeruando eundem titulum, & Patronum, ſecum ferat ſuas indulgentias. Ita Gobat; cui adde Dicaſtillum *de Sacr. tom. 2. tr. 9. diſp. 2. dub. 7. n. 188. cum ſeq.* qui etiam obſeruat probabilem eſſe, & in praxi ſecurum ſi Eccleſia ſuperioris auctoritate tali pacto deſtruatur, vt ſub eodem titulo, aut Patrono in alium locum transferatur, etiam indulgentias, & alia priuilegia transferri, Suarius *l. illo 8. de legib. c. 5. in fine.* Qui rectè explicat transferri priuilegia vna cum Eccleſia, ſi conceſſa fuerunt non ratione ſitus, aut loci, ſed abſolutè ipſi Eccleſiæ proprio nomine, & titulo ſuo. Ita etiam S. Antoninus *1. p. tit. 19. cap. 1, §. 2. & Gloſſ. in reg. 7. iur. in 6.* Layman. *ſupr.* Franciſcus Hottomanus *l. illuſtrium quæſtionum quæſt. 8.* Bonacin. *ſupr.* qui addit inde colligi, quod, cùm conſecratio deſtructo templo, adhuc adhæreat ſolo, locus conſecratus, vel benedictus ſemper retinet ſua priuilegia, quæ ex loci conſecratione, vel benedictione ſequuntur, quale priuilegium eſt locum non eſſe venalem, non poſſe conuerti ad prophanos vſus, & gaudere immunitate, ſi immunitas primario conceſſa ſit areæ, & non ratione ædificij; priuilegium autem conceſſum ſolo non putat transferri, ſed manere ſolo affixum, quando templum auctoritate ſuperioris aliò transfertur.

Sup. hoc priuileg. Immunitatis in Reſ. præterita à lin. 10. & verſ. Niſi Superioris. & melius in 16. 9. tr. 1. Reſ. 6. §. verũ. paulo poſt initium.

2. Quòd ſi priuilegium, ſeu indulgentia ipſi templo conceſſa ſit, vt dicebam, ſicut ordinariè præſumendum eſt, conceſſam, quia ordinariè præſcribitur aliquid intra talem locum, vel templum fieri; tunc putat indulgentiam transferri; cenſetur enim eadem Eccleſia, & idem templum, & eſt, quaſi priuilegium conceſſum perſonæ, quæ ſecum defert priuilegium perſonale. Quæ doctrina aliquibus videtur probabilis. De conſecratione verò adhuc mihi minus placet, quæ, ſi templum deſtruatur, non poteſt in alium locum transferri, etiamſi iidem lapides, ligna, &c. aliò transferantur; immò etiamſi iterum in eodem loco reædificetur, niſi paulatim fuerit deſtructa, & reædificata; nam tota ſimul deſtructa, & iterum reædificata priorem conſecrationem amittit. Hæc omnia Dicaſtillus, qui citat Suares, Pinellum, Graſſium, & Bonacinam.

RESOL. XXV.

An deſtructa Medallia, Roſario, Imagine, pereat Indulgentia?
Et quid, ſi non ſit penitus deſtructa?
Et quanta debet eſſe ruptura, aut fractio, vt cenſeatur periiſſe Indulgentia?
Et notatur in applicatione Indulgentiarum, opus eſſe, vt quis coram ſe habeat Medallias, Roſaria, & Imagines, & ſemel Medallijs Indulgentia applicata, poſtea non poteſt amplius tolli, & aliis ſimilibus applicari.
Et docetur, quod facultas concedendi Indulgentias nunquam delegatur laicis, & feminis; ſed tamen hi poſſunt determinare grana, aut Imagines.

Et

Et curſim aduertitur, quod vni, eidemque Imagini, grano, &c. plures, & diuerſa benedictiones applicari poſſunt?
Ex p.10. tr.16. & Miſc.6. Reſ. 9.

Sup. conſecto in hac Reſ. vſque ad § Nota enã. in Reſ. ſeq. & ne deſeras legere doctè Reſ. præteritæ,& aliarũ eius primæ annot.

§.1. AD hoc dubium nimis practicabile ſic reſpõdet Amicus *in Curſ. Theolog. tom. 8. d. 10. ſect. 2. num. 91.* Dubium eſſe poteſt, an deſtructa, vel perdita Imagine, Roſario, vel Numiſmate, cui applicata fuit Indulgentia à Pontifice; poſſet in aliam Imaginem, Roſarium, vel Numiſma Indulgentia transferri, vti de Templo diruto ſuprà dictum eſt, cùm videatur eſſe eadem ratio. Nam cauſa propter quam Indulgentia huiuſmodi rebus conceditur, eſt ad excitandam deuotionem erga Sanctos, qui in huiuſmodi Imaginibus,& Numiſmatis coluntur. Nihilominus, niſi id in ipſa conceſſione exprimatur, non arbitror ſola authoritate eius, cui in talibus rebus Indulgentia conceditur, id fieri poſſe. Alioqui non foret maior ratio de vna Imagine, vel Numiſmate, ac de pluribus: atque adeò ſemel in vna Imagine, vel Numiſmate Indulgentia obtenta, poſſet, illa deſtructa, vel perdita, in aliam,& in aliam eadem Indulgentia transferri: quod non videtur iuxta mentem concedentis. Nec eſt par ratio de Templo diruto: tùm quia illud ſupponitur transferri alio cum authoritate ſuperiori: tùm maximè, quoniam Templum natura ſua eſt perpetuum, nec facilè deſtrui, vel amitti poteſt, ſicut grana, Imagines,& Numiſmata. Vnde voluntas concedentis præſumitur accommodata rebus, quibus Indulgentiam applicat: vt ſicut Templum ex natura ſua perpetuum eſt amittique non poteſt; contra verò Imagirſts, Grana, & Numiſmata, natura ſua amiſſibilia ſunt; ita Indulgentia his rebus concedi præſumitur amiſſibiliter, contra verò Templo inamiſſibiliter. Aduertendum autem eſt, vt res illa, cui applicata eſt Indulgentia, Indulgentiam amittat, ita debere deſtrui, vt moraliter amittat eſſe eadem quæ antea: alioquin ſi vel refici poſſit, vel maior pars ipſius integra maneat, manebit cum ipſa Indulgentia. Hucuſque Amicus.

2 Sed quoad hoc vltimum magis difficilè, minutius diſtinguit, & rem pertractat Pater Gobat *in Theſ. Indulgent. part. 2. cap. 14. quaſt. 37. num. 390.* vbi ſic ait: Quanta debet eſſe ruptura, aut fractio, vt cenſeatur periiſſe Indulgentia? Reſpondetur Primò: Indulgentiæ applicatæ Roſario, nil officit fractio chordulæ, ſeu funiculi, quia mutatio,& variatio chordulæ non facit, vt Roſarium ſit vllo modo mutatum moraliter. Secundò: ſimiliter nil obeſſe videtur, etſi penitus frangatur crucula Roſarij, aut etiam ſexta circiter pars granorum, ſaltem ſi alia ſubſtituantur, nam cenſetur nihilominus eſſe idem moraliter Roſarium. Tertiò: & ſi frangatur ſuperior pars, & fibula Medallij, ita vt non poſſit ampliùs ſuſpendi ex Roſario, non tamen perit Indulgentia Medallio conceſſa, quia ſaltem ratione Imaginis illi inſculptæ, poteſt adhuc inſeruire ad vſum Religioſum. Quartò; quamuis laceretur, aut exuratur tota illa charta, aut tela, quæ eſt continua cum parte, cui immediatè inhærent colores Sanctum ipsũ repræſentantes, non perit Indulgẽtia illa Imagini conceſſa, nã remanet nihilominus vera Imago, ſeu effigies Sancti. Quintò; ſi cruculæ Carabatenſis pars recta, aut tranſuerſa ita frangatur, vt quod infractum manet, repræſentet adhuc crucem Hiſpanicam, aut etiam qualemcumque crucem, non videtur intercidiſſe Indulgentia, quia nihilominus id quod reſtat, poteſt ſecundum morem Eccleſiæ interuenire ad vſum verè, & propriè dictæ crucis; ſi verò ita frangatur, vt non referat ampliùs ſepeciem crucis, perit Indulgentia, quæ tamen reditura videtur, ſi partes fractæ denuò copulentur. Quod etiam dicendum cenſeo, de Imagine per medium fiſſa, aut ſciſſa, iterumque compacta. Ratio petitur ex dictis de interitu, & reditu Indulgentiæ alicui Templo, quod deſtruitur, & reſtauratur, conceſſæ, nec enim video, cur forma Templi pereunte, pereat Indulgentia, redeunte, ſeu reſtituta redeat, & non item deſtructa forma ſubſtantiali crucis & Imaginis non pereat Indulgentia, & non redeat, quando Imago, & crux dicto modo reficiuntur, cùm præſertim crux refecta ſit phyſicè, & moraliter eadem. Sextò: Si Roſarij dimidia pars confringatur, cenſeo Indulgentiam non remanere in parte integra. Ducor, quia ſi manet in parte integra, tùm poſito, quod dimidia pars non eſſet confracta, ſed tantùm amiſſa, ſequeretur in dimidia parte amiſſa, reſidere etiam Indulgentiam, cur enim potiùs reſideat in non amiſſa, quam in amiſſa? Hoc autem non debet admitti; quia ſi admittatur, ſequeretur me poſſe ex vno Roſario habente Indulgentias quinque Sanctorum facere duo, quorum ſingula ſint verè affecta Indulgentiis. Hoc autem eſt vtique falſum, quia neque Ego, neque vllus priuatus poteſt multiplicare intentiones Indulgentiarum faciendo 10. aut plures ex vna. Hæc omnia Gobat *loco citato*.

3. Sed quia caſus eſt practicabilis, non deſeram hic apponere verba Patris Pellizzarij *in Man. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 5. ſect. 5. ſubſect. 2. num. 232.* ſic aſſerentis: Addo, quod ſi Crux Caranaccæ habens indulgentias frangatur quoad haſtam ſuperiorem tranſuerſam, hoc ipſo amittit Indulgentias: cum ſic non ſit amplius Crux Caranaccæ, quæ formaliter conſiſtit in hoc quod habeat duplicem haſtam tranſuerſalem, ſed Crux ordinaria, & alias Indolgentiæ applicatæ alicui rei durent, niſi quandiu res illa ſic ſubſiſtit, vt iuxta prudentem æſtimationem ſit, & dici poſſit eadem, quod potiſſimum haberet locum, ſi dictæ Indulgentiæ conceſsæ fuiſſent Cruci Caranaccæ, quatenus tali; ſic ſenſerunt mecum viri docti conſulti. Secùs dicendum videtur in caſu quo globuli alicuius Roſarij habentis Indulgentias v.g. Sancti Caroli fracto filo eos colligante inuicem ſegregentur: tunc enim probabile eſt adhuc in eo durare Indulgentias; cùm re vera adhuc ſit Roſarium ſubſtantialiter, adeóque non appareat, vnde dicatur amiſiſſe Indulgentias. Quod idem puto probabiliter dici poſſe in caſu, quo Crucis Caranaccæ haſta longior notabiliter (etſi non totaliter, frangatur in ea parte, quæ eſt ſub duabus haſtis tranſuerſalibus: ſic enim adhuc videtur manere eadem numero Crux, & alioqui Indulgentias durat quamdiù res, cui applicata eſt, manet eadem numero. Ita ille,& Ego.

4. Nota etiam hîc obiter in applicatione Indulgentiarum opus eſſe, vt quis coram ſe præſentes habeat Medallias, Roſaria, Imagines, &c. vt ex Vrbano VIII. notauit Pater Lezana *in Summa QQ. Regul. tom. 5. verb. Indulgentia, quoad Regul. numero* 19. & ſemel Medalliis Indulgentia applicata, poſtea non poteſt ampliùs tolli, & aliis ſimilibus applicari; vt notat Quintanaduenas *in Theolog. Mor. tom. 1. in Append. tractatu 9. dubit. 6. numero 9.* ratione valdè notanda, quam ex Cardinali Lugo affert Gobat *vbi ſuprà, numero* 405. quia iſte talis quando deſignauit priores Medallias, &c. non ille propriè, ſed Pontifex illis Medalliis gratiam fecit: vnde apparet te nihil effecturum, ſi dicas, iſtam Indulgentiam pro hoc anno applico huic Roſario, pro ſequente alteri: Itaque applicatio Indulgentiarum, rectius deſignationem, & ſubſtitutionem dixeris, non eſt conceſſio Indulgentiæ; non enim tu, ſed Pontifex, aut potiùs Deus immediatè concedit illam Indulgentiam habentibus tale Numiſma à te deputandum; quia facultas concedendi Indulgentias, nunquam delegatur Laicis, & fœminis, & tamen ij poſſunt determinare grana, aut Imagines.

Igitur

Igitur applicatio illa, ſeu deſignatio Indulgentiarum eſt tantum conditio, nun autem cauſa Indulgentiæ. Ita ex Cardinali Lugo Gobat, *num.* 384. Sed ego inuenio hæc omnia, præter Gobat, & Lugum, docuiſſe Patrem Amicum *in Curſu Theologico*, *tom.*8. *diſput.*20. *ſect.* 6. *n.* 144. vbi ſic ait: Dices, ſæpè Laicus Indulgentiam ſibi à Pontifice conceſſam alteri communicat: non poſset autem illam alteri communicare, niſi cum illa ſimul à Pontifice acciperet poteſtatem eam communicandi: ergo de facto hæc poteſtas delegatur Laico. Reſpondetur diſtinguendo maiorem: communicat illam authoritatiuè, nego, per modum cuiuſdam conditionis, qua poſita, Pontifex ipſe Indulgentiam applicat, concedo. Quando igitur Laicus Indulgentias à Pontifice obtinet, vt eas poſſit aliis etiam communicare, non accipit à Pontifice authoritatem Indulgentias concedendi; ſed ſolùm ſe habet vt conditio, qua poſita Pontifex eaſdem Indulgentias ad alios etiam extendit. Quo pacto noui Prouinciales Procuratores cum à Pontifice Indulgentias accipiunt, aliis communicant. Ita Amicus.

5. Nota hîc obiter, quod vni eidémque imagini, Grano, &c. plures, & diuerſæ benedictiones applicare poſsunt. Ita Quintanadueñas *vbi ſuprà*.

RESOL. XXVI.

An Indulgentia conceſſa Imagini, Roſario, Numiſmati, & ſimilibus pereat, fractis illis, vel detritis?

Et notatur Indulgentias deſinere eſſe per reuocationem concedentis.

Et an priuilegia Bullæ Cruciatæ, & ſimilia, quæ conferuntur ſub obligatione oneroſa, ex parte recipientis, non poſſint, niſi ſubſiſtente, eaque vrgente cauſa, reuocari, &c?

Obſerua tamen, quod de facto Indulgentiæ non ceſſant, donec earum reuocatio legitimè promulgetur.

Maior difficultas eſt, an ſit etiam neceſſarium, vt ipſa actualis notitia reuocationis perueniat ad aures Indulgentiam poſſidentis?

Idem eſt dicendum de diſpenſatione votorum, &c. Ex p.11. tr.8. & Miſc. 8, Reſ. 10.

Alibi in Reſ. præterita à princ. vſque ad §. Nota etiam. & ne deferas videre alias Reſ. eius not.

§. 1. CAſus ſunt curioſi, & quotidie in praxi poſſunt accidere; vnde ego alibi, circa prædicta, plura adduxi ex Gobat *de indulgent. part.* 2. *cap.* 14. *q.* 37. *num.* 350. Verùm reor rem gratam Lectoribus facere ſi hic adducam ea, quæ etiam obſeruat Dicaſtillus *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 9. *diſp.* 1. *dub.* 7. *num.* 121. ſic itaque aſſerit; Maior difficultas eſſe poteſt de indulgentia conceſſa alicui imagini, cuius pars, vel confracta, vel detrita eſt, an tunc permaneat indulgentia? in qua re etiam exiſtimo, ſi confractio, vel detritio non ſit enormis, ſed adeò parua vt adhuc cenſeatur abſolutè eadem imago permanere, etiamſi quod detritum, vel confractum eſt, de nouo, aut aliter inſtauretur, manere indulgentiam; quia cenſetur moraliter eadem imago. Si vero fractio, aut detritio ſit adeo enormis, verbi gratia, ſi in ſtatua caput, aut pars magna corporis frangatur, & omnino deſtruatur, tunc non manebit indulgentia; quia non manet imago; & ſi iterum reficiatur abſolutè cenſetur alia imago, ſicut Eccleſia maiori ex parte diruta abſolutè cenſetur alia Eccleſia, quando dirutio eſt tota ſimul iuxta dicta loco notato de ſacrificio Miſſæ. Si verò illa imago paulatim deteratur, & reficiatur, vt ſi vna die pars manus, & illa reponatur, etiam de nouo facta; alia die vnus pes, alia die pars aliqua faciei, aut barbæ, aut vnus oculus, itaut ſtatim ſigillatim reparentur, tunc etiamſi decurſu temporis tota imago eſſet mutata, itaut nihil maneat earum partium, quæ prius fuerant, adhuc cenſeri poteſt eandem imaginem continuatione, & perſeuerare indulgentiam, perinde atque de Eccleſia diximus hic, & loco notato, cenſeri eandem Eccleſiam continuatione, quando paulatim diruitur, & reparatur, tunc ergo ſicut propter continuationem ſemper cenſetur conſecratio manere, manebit indulgentia.

Sup. hoc ſup. in Reſ 24. & in aliis eius principio annot.

2. Ex hac doctrina philoſophari etiam poſſumus in granis, Roſariis, numiſmatis, & ſimilibus; atque in primis, ſi Roſario per modum vnius toti integro conceſſa ſit indulgentia, etiamſi aliqua pauca grana, ſeu globuli pereant fractione, aut amiſſione, &c. & ſupponantur alia grana alterius Roſarij, adhuc puto manere indulgentiam; cenſetur enim adhuc idem Roſarium. Imò etiam, ſi paulatim prædicto modo grana mutentur; poteſt enim cenſeri idem Roſarium continuatione, ſicut dictum eſt de partibus Eccleſiæ, & dici ſolet etiam de aqua benedicta, quando paulatim præcedenti benedictæ ſufficit aliquid aquæ alterius non benedictæ, vt obiter, & per occaſionem diximus *tr.* 4. *diſp.* 7. *dub.* 10. *n.* 126. *iuxta c. Quod in dubiis de conſecr. Eccleſ. vel Altaris.*

Sup. hoc in to.1. tr.4. ex lata doctrina Reſ.3.5. Sed prorſus. ante mediũ, verſ. El exemplo eſta & curſim in alio §. eius not.

3. Eadem ratione, quando ſingulis granis datur indulgentia, ſi fortè contingat aliquod granum ex parte frangi, itaut abſolutè cenſeatur manere, manebit indulgentia. Quod ſi granum tale ſit, vt poſſit particula, quæ ſemel deteritur, aut fractione tollitur, alia reparari, eodem modo philoſophandum eſt, atque de toto Roſario.

4. Idem dictum puta de numiſmatis, in quibus illud etiam mihi videtur verum, licet annulus, ſeu armilla ſeruiens ad ſuſpendendam icunculam frangatur, adhuc manere indulgentiam, etiamſi, vel addatur noua Armilla, vel in ipſo cyclo imagunculæ aperiatur foramen pro illa ſuſpendenda, adhuc enim cenſetur eadem.

5. Idem quoque in Roſario dictum puta; etiamſi linea, ſeu funiculus rumpatur; aut catena diſſoluatur ex toto, vel ex parte, & grana inter ſe non habeant eundem ordinem, quando iterum in funiculum inſeruntur; id enim totum non tollit quin verè, & ſecundum moralem æſtimationem ſit idem Roſarium. Hucvſque Dicaſtillus, ſed in caſibus contingentibus ne deſeras videre Gobat *vbi ſuprà*.

6. Notandum eſt hic obiter, indulgentias deſinere eſſe per reuocationem concedentis, tamdiu enim durant, quandiu concedens voluerit durare. Vnde ſuperior poteſt non ſolum validè; ſed etiam licitè per ſe loquendo indulgentias pro ſuo arbitrio reuocare; ſunt enim, per ſe loquendo, beneficium gratuitum; tùm in fieri, tum in conſeruari.

Sup. cometo in hoc, & duobus §§. ſeqq. ſup. in tr.3.Reſ.1. latè à §. Sed ſi aliquis.

7. Dixi per ſe loquendo; nam per accidens fieri poteſt, vt ſaltem licitè non reuocet, niſi cauſa exigens ſubſiſtat. Sic multi viri graues dicunt, priuilegia Bullæ Cruciatæ, & ſimilia, quæ conferuntur ſub obligatione oneroſa ex parte recipientis, non poſſe niſi ſubſiſtente, eaque vrgente cauſa, reuocari, nimirum quia ex parte recipientis fuit aliquod onus ſuſceptum, & exhibitum, ſcilicet ex parte particularium recipientium Bullas ſoluta eleemoſyna, & ex parte Regis Hiſpaniarum, ad cuius petitionem confertur, ſuſtentatio triremium, ſeu claſſium, aliaque onera, & expenſæ factæ in bonum reipublicæ Chriſtianæ. Vnde iſtæ indulgentiæ conceduntur quaſi per modum contractus; item ſi conferens indulgentias ſpontè iuret ſe illas non reuocaturum ſine cauſa, non poterit ſine cauſa reuocare; Legatur Suarius *lib.* 8. *de legibus cap.* 37. *num.* 5. *&* 6. ex communi ſententia probat, priuilegium datum per contractum oneroſum, & remuneratiuum, eſſe irreuocabile.

8. Obſerua tamen, quod de facto indulgentiæ non ceſſant, donec earum reuocatio legitimè promulgetur, vt ad notitiam eorum, quibus conceſſæ ſunt, moraliter

peruenire

Digitized by Google

peruenire valeat. Eſt communis ſententia Doctorum. Ratio, quia non præſumitur aliter Pontificem indulgentias reuocare, quàm ſoleat alias gratias, & indulta.

9. Maior Difficultas eſt, an ſit etiam neceſſarium, vt ipſa actualis notitia reuocationis perueniat ad aures indulgentiam poſſidentis. Inclinat Filliuc. *c.9. quæſt.8. dict.3.* pro quo etiam citat Nauarrum, & Cordubam. Quam opinionem piam, & fauorabilem, quamuis incertam, putat Suarez.

10. Mihi verò probabilis eſt quando cum indulgentia ſunt coniuncta alia priuilegia, vt nimirum poſſit cum indulgentiam lucraturo diſpenſari in votis, abſolui à cenſuris, & caſibus reſeruatis. Secus quando cum indulgentia non ſunt coniuncta huiuſmodi priuilegia. Ratio prioris eſt, nam ea voluntas præſumenda eſt in Pontifice, quæ ſit magis fauorabilis ſaluti animarum: talis eſt voluntas non reuocandi indulgentiam, cum qua ſunt coniuncta hæc priuilegia, niſi poſtquam reuocatio peruenerit ad notitiam eius, cui indulgentia conceſſa eſt. Major probatur: nam ſemper in reuocatione priuilegiorum præſumitur Pontifex nolle obeſſe animarum ſaluti. Minor conſtat: quia magnum eſſet onus; ſi poſtquam aliquis ſuam confeſſionem fecit, & à peccatis, & cenſuris bona fide abſolutus eſt antequam notitiam habuerit reuocationis indulgentiarum debeat confeſſionem repetere. Idem dicendum erit de diſpenſatione votorum. Ratio poſterioris eſt: quia quando indulgentia non habet talia priuilegia annexa, nullum eſt periculum animarum, ſi illa ceſſet, antequam eius reuocatio perueniat ad notitiam eius, cui conceſſa fuit. Et hæc omnia docet Amicus *in curſu Theol. tom.1. diſp.20. ſect. decima, n.292.* & Dicaſtill. *vbi ſup. diſp.2. dub.20. num.273. & 278. cum ſequenti.*

RESOL. XXVII.

An orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, ſi ita fracti ſunt, & compreſſi, vt cerea Imago non videatur, ſed tantum remaneat ſola materia, adhuc retineant Indulgentias? Ex p.11. tract.8. & Miſc.8. Reſ.7.

§.1. CAſus eſt curioſus, & ad illum ſic reſpondet Dicaſtillus *de Sacramentis tom.2. tract.9. diſp.1. dub.7. num.127.* Mihi videtur in primis Sanctitatem ceræ perſeuerare; Sanctitas enim illius ceræ abſolutè conſiſtit in materia ritè facta, & à Pontifice benedicta, idque declarat ſatis fidelium vſus, qui vel minimam partem illius ceræ religiosè colunt, & ſeruant, id quod nec Pontifices ignorant, nec cæteri Prælati; atque adeo communis omnium ſenſus eſſe videtur, intentionem Pontificis in iis ceris benedicendis materiam potius legitime factam reſpicere, quàm ſignram, omitto alia argumenta, quæ ſuppetebant, hoc enim ſufficit.

2. Hinc vero colligere quis poſſet, diuiſa in partes vna tali cera, quamlibet partem habere gratiam, ſeu indulgentiam, quia in vnaquaque parte ſeruatur integra Sanctitas, ſeu ratio venerandi illam, atque adeo indulgentia: Nihilominus dicendum potius eſt indulgentiam non multiplicari, aut (quod idem eſt) in ſingulis partibus manere: cuius rei ratio à priori non poteſt eſſe alia, quàm intentio Pontificis, qui non videtur (niſi aliud explicet) id voluiſſe; ſi enim id voluiſſet ex cauſa iuſta, quæ poſſet occurrere, multiplicaretur indulgentia. Porro id non intendere de facto, quando benedicit illos orbiculos, probari poteſt, quia nullum eſt argumentum probans intendere, quod enim aſſertur de Sanctitate in quauis particula exiſtente, non probat. Nam inde ſequeretur pro cuiuſque voluntate diuidendo particulas multiplicari indulgentias, & vileſceret æſtimatio illarum. Item argumentum à multiplicatione benedictionis non probat pro multiplicatione indulgentiarum. Multò enim facilius conceduntur benedictiones, quam Indulgentiæ, Nam ipſi orbiculi omnes cenſentur, & ſunt benedicti, & non omnibus collata eſt indulgentia, & meritò, qui non per illam multitudinem, & multiplicationem benedictionum, ſed per multitudinem, & facilitatem indulgentiarum vileſcunt claues Eccleſiæ, & contemnuntur indulgentiæ ſic facilè collatæ, id quod mouit Pontifices ad plures indulgentias reuocandas. Omitto alias rationes. Satis eſt ad negandum quod non ſit efficax ratio concedendi eam multiplicationem. Hucvſque Dicaſtillus.

RESOL. XXVIII.

An quis lucretur Indulgentiam cum Medallia ſeu grano benedicto mutuo accepto?

Et vtrum, ſi reperiam Medalliam, quam amiſeram, pereat Indulgentia ſecundi Numiſmatis à me aeputati in locum primi.

Et an in hac deputatione, & applicatione Indulgentiæ non ſit opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere, &c. Ex part.11. tract.2. & Miſc.2. Reſ.50.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docui *in part. 10. tractat. 16. reſolut. 2.* nixus auctoritate Petri Marchantij; nunc autem inuenio hanc ſententiam docere etiam Sanctarellum *de Iubilao capit.15. dubitat. 3.* vbi ſic ait: [Se alcuno trouaſſe vna Corona benedetta, & la diceſſe, guadagni l'Indulgenze conceſſa à detta Corona? Riſpondo. Deue coſtui far diligenza in trouar il Padrone, ma non trouandolo, può con buena conſcienza tener quella Corona & le medaghe, & grani benedetti, che in eſſa vi ſono, & guadagnare l'Indulgenza conceſſa à quella Corona, perche nella Bolla del Papa ſi dice, che chi hauera quella Corona, & la dirà, guadagni indulgenza plenaria, Hieron. Gratian. *de Iubilao, part.1. cap.15.* Patimiente guadagnara l'Indulgenza colui, che hà vna Medaglia benedetta preſtatagli da vn altra.] Ita ille, qui citat Pinellum *de Indulgentiis cap.11.* Quæ hic eſt intr. Reſ.32. §. Nota hoc à lin.4.

2. Idem etiam docet doctus & amiciſſimus Pater Gobat *de Indulg. part.2. cap.13. quæſt.32. n.378.* ſic aſſerens; Cum Religioſis debeat abeſſe meum ac tuum, frigidum illud verbum, & quidquid malorum eſt, in vitam noſtram inuehens, S. Chryſoſt. *Orat. de S. Philogonio,* Religioſi autem æquè ac cæteri, poſſint fieri compotes Indulgentiarum, rebus piis conceſſarum, clarum eſt nil intereſſe, ſiue illud numiſma ſit tuum, ſiue alienum.

3. Quare ſi tibi ſuum Roſarium quiſpiam commodet, æquè poteris indulgentiis illi adhærentibus gaudere, ac dominus Roſarij. Et ita nominatim declaratur in indulgentiis quinque Sanctorum §. 13. Vndè abſolutè infert Sanctarellus *loco citato*, ex Hieron. Gratiano tibi obuenturas mei Roſarij indulgentias, ſi illud à me amiſſum reperiſti, & orando percurriſti.

4. Obſeruo autem, inter formulas Indulgentiarum quoad præſens inſtitutum, hoc diſcrimen, quod in formulis, quibus Pontifices erogant Indulgentias ad inſtantiam alicuius perſonæ, aut honorem alicuius particularis Sancti, conſueuerint exprimere hanc facultatem, quod ſcilicet ſit perinde, ſeu quis aliena, ſeu propria re vtatur, ſicuti videbis

in formulis Sancti Caroli, Quinque Sanctorum, Cardin. à Diertichſtain, Diuùm Guilielmi, Maximiliani, Feriæ, Godeſridi Bambergenſis, Noſtrorum Patrum Aſſiſtentium, Patris Hyacinthi Capucini, &c. At verò in alijs Indulgentiis omittitur hæc facultas, vt videre eſt in formulis Communionum Indulgentiarum Clementis VIII. Pauli V. Vrbani VIII. Puto tamen eſſe hoc ipſum de his, quod de cæteris dicendum, tum quia ita habet praxis, tum quia ita haud dubiè ſentiunt citati, tum quia id conuincant allatæ paulò ante rationes, tum denique quia inſpicimus in obſcuris, quid plerumque fieri ſoleat. *c. Inſpicimus, de reg. iur. in 6.* vide plura *n. 431.*

5. Nec obeſt, quod Clemens VIII. anno 1597. expreſsè vetuerit, ne res indulgentiis affectæ tranſirent perſonam illorum, qui eas illo anno obtinebant, nam id vetuit, tantum de ſuis, & Prædeceſſorum indulgentiis, ſicut videre licet in Breui, quod ſatis mendosè refert Rodriquezij typographus *tom. 4. fol. 503.* correctius autem *tom. 2. p. 98. art. 2.* In quo Breui alia vetat idem Pontifex, quæ certum eſt nec ab eius Anteceſſoribus, nec à Succeſſoribus fuiſſe vetita. Ita Gobat. Cui adde Quintanaduenam *tom. 1. ſingularium in Appendic. t. 9. dub. 6. num. 9.* & Andream Mendo *in Bull. Cruc. d. 20. cap. 2. n. 13.* aſſerentes ad lucrandas Indulgentias, & liberandas animas ex Purgatorio non eſſe opus habere ea grana aut imagines vt proprias, ſed ſufficiat habere commodatas; cum verbum, *Habere*, non ſolum dicatur de dominio, ſed etiam de poſſeſſione, & detentione, iuxta iuris acceptionem, quam illuſtrat Rebuffus *in l. 143. de verb. ſignif.*

Et tandem hanc ſententiam tenet Antonius Eſcobar *in 2. edit. ſuæ Theologiæ moralis tract. 7. exam. 5. cap. 8. §. 3. n. 66.* qui citat Henriquez. Habet igitur hæc opinio pro ſe ſeptem Auctores.

6. Verùm his non obſtantibus cùm Sanctiſſimus Dominus Noſter Innocentius X. ex exceſſu benignitatis ſuæ dignaretur legere dictam meam *p. 10.* cùm legiſſet hanc opinionem in loco citato, ſignificauit mihi per Illuſtriſſimum Dominum Sacriſtam hanc ſententiam ſibi non placere, & ſuam eſſe intentionem non lucrari Indulgentias, per Medalias mutuò acceptas.

Sup. hoc inf. in Reſ. 32. §. 1.

7. Sed inquiramus pulchrum dubium, vtrum ſi reperiam medaliam quam amiſeram, pereat indulgentia ſecundi numiſmatis, à me deputati in locum primi? Videtur permanere indulgentiam in ſecundo numiſmate, & non redire ad primum, eò quod fuerit verificata conditio, vt poſſet ritè eligi ſecundum. Et ita ego olim docui cum Cardinali de Lugo, & me citato tenet etiam Gobat *vbi ſuprà num. 385.* At nouiſſimè inuenio contrariam ſententiam nominatim contra Lugum docere Patrem Andream Mendo *in Bulla Cruciata diſp. 6. cap. 2. num. 27.* vbi ſic aſſerit; Cum autem amittitur aliquod granum, ſeu imaguncula, cui erat conceſſa indulgentia, cum facultate vt ea amiſſa, alia ſubſtitueretur, tunc ſi amittatur, poteſt ſubſtitui. Qua ſubſtituta, ſi prima reperiatur, ait Cardinalis Lugo *tom. de pœnitentia dub. 27. num. 150.* ſubſtitutæ poſteriori, non verò primæ affigi indulgentiam, quia fuit illa ritè electa, poſita conditione amiſſionis primæ, cuius ſtatim indulgentia ceſſauit. Contrarium cenſeo quippe primariò & principaliter fuit conceſſa Indulgentia primæ, ſolumque ſecundæ conceditur, ſi illa amittatur, cùm autem reperitur, iam ceſſat ratio vt in ſecunda ſit, quæ indulgentiam habuit dumtaxat in primæ defectum, reperta verò prima, non eſt defectus illius. Non ergo iudicanda eſt ea indulgentia in perpetuum conceſſa ſecundæ, ſed ſolùm vt ſubſtitutæ alterius principalis; natura autem ſubſtituti eſt, vt adueniente principali in munere ceſſet. Ita Mendo. Stantibus itaque his contrariis ſententiis conſulo ſi caſus in praxi accidat, vtrùmque granum ſeruandum eſſe, nam certum eſt in alterutro eſſe Indulgentiam.

8. Notandum eſt tamen hîc, quòd licet Theologi aſſerant Indulgentiæ conceſſionem fieri debere ſigno externo, quando tamen loco amiſſi numiſmatis, ſeu medaliæ aliud eligis, eique prioris Indulgentias applicas, non eſt opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere, nam illa tua applicatio, quam rectius deſignationem & ſubſtitutionem dixeris, non eſt conceſſio Indulgentiæ, non enim tu, ſed Pontifex, aut potius Deus immediatè concedit illam indulgentiam habentibus tale numiſma à te deputandum, quia facultas concedendi indulgentias nunquam delegatur laicis, aut fœminis, & tamen ij poſſunt determinare grana, aut imagines, quidquid aſſerat Paſqualigus. Itaque illa tua applicatio ſeu deſignatio eſt tantùm conditio; non autem cauſa Indulgentiæ. Et hæc omnia ex Cardinali Lugo docet Gobat *vbi ſuprà. numero 384.*

Sup. hoc in Reſ. not. præterit. §. 2.

RESOL. XXIX.

An peregrini gaudeant Indulgentiis Epiſcoporum, de quibus plura:

Et an Regulares exempti lucrentur has Indulgentias Epiſcoporum?

Et aſſeritur poſſe Epiſcopum quadraginta dies Indulgentiæ concedere.

Nomine autem Epiſcopi etiam Archiepiſcopus in præſenti intelligitur, qui in tota ſua Prouincia eos quadraginta dies poteſt concedere, quamuis eam non viſitet; & in ſua Diœceſi octoginta dies concedere valet, & ſi plures dies concedat, valida erit Indulgentia; & in Dedicatione Eccleſiæ vnum annum Indulgentiæ concedere poteſt; ſed non queunt plures Epiſcopi ad Eccleſiæ conſecrationem concurrentes plus concedere quam vnus.

Nec Succeſſor Epiſcopus poteſt illos dies Indulgentiæ concedere propter eandem cauſam propter quam Anteceſſor quadraginta dies iam conceſſit.

Poteſt vero quiuis eos dies propter diuerſas cauſas ſæpius concedere.

Et tandem quæritur, an poſſit Succeſſor illos reuocare?

Ex parte 11. tractatu 8. & Miſcel. 8. Reſolutione 24.

§. 1. Videtur prima facie affirmatiuè reſpondendum ex verbis Gauanti *in man. Epiſc. verb. Indulgentia num. 3.* extendens has Indulgentias etiam ad exteros in Diœceſi commorantes: quod puto intelligendum de commoratione diutina per domicilium, non de ſimplici tranſitu, aut breuiſſima mora. Et ita docet Epiſcopus Iordanus *tom. 1. lib. 5. tit. 16. numero 55. & 56.* quia ratione diutinæ habitationis contrahunt forum, & ſubditi efficiuntur ad hunc effectum; In vno caſu poſſunt peregrini etiam has Indulgentias lucrari, quando videlicet acciperent facultatem à proprio Epiſcopo, vt ab alieno Epiſcopo poſſint Indulgentias accipere, quod poſſit facere tradit ipſe Gauantus *num. 7.* & Iordanus *num. 60.* cum alijs.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. vlt.

2. Sed quid dicendum de Regularibus exemptis. Negat lucrari Indulgentias Epiſcoporum Vgolinus *de poteſt. Epiſcop. capite 41. §. 2. ver. excipitur.* Sed contrarium tenendum eſt cum Iordano *loco citato numer. 49.* itaut Regularibus non tantùm liceat participare de huiuſmodi indulgentiis Epiſcoporum generaliter propoſitis: verum etiam poſſint eiſdem peculiariter

riter concedi: tum quia exemptio conceſſa ad fauorem non debet in odium retorqueri, & exemptos impedire, talem remiſſionem conſequi cupientes. arg. *l. quod fauore. C. de leg. & cap. quod ob gratiam de Regul. iur. in 6. cum vulg.* tum etiam quia ipſi Regulares & exempti aliquo modo ſubiiciuntur Epiſcopis, veluti in obſeruatione feſtorum, Interdicti, ſuſceptione Ordinum, conſecratione Eccleſiarum, Altarium, Cœmeteriorum, & ſimilium; ideo tali reſpectu participes fieri poſſunt Indulgentiarum. Benè verum eſt, quod ſi pro conſequenda indulgentia Epiſcopali requiratur opus, quod abſque Superioris licentia præſtari nequeat; tunc ipſa licentia interuenire debeat, vt indulgentia adipiſcatur.

Sup. concèto in hoc §. vſque poſt eius mediū inf. in tr. 8. Reſ. 103. in princ.

3. Sed quia hîc incidit ſermo de Indulgentiis Epiſcoporum, aſſero poſſe Epiſcopum quadraginta dies Indulgentiæ concedere; nomine autem Epiſcopi. etiam Archiepiſcopus in præſenti, intelligitur, vt infertur ex *cap. Noſtro, de pœnit. & remiſſ.* qui tota ſua Prouincia eos quadraginta dies poteſt cōcedere, quamuis eam non viſitet. Etenim dum viſitat, & item in ſua Diœceſi, octoginta dies concedere valet; idemque poſſunt Primates, & Patriarchæ. Quod ſi plures dies concedant, valida erit Indulgentia quoad dies ſibi permiſſos, quia vtile per inutile non vitiatur, non verò quoad cæteros; vt liquet ex *c. Noſtro. c. cum. ex eo, de pœnit. & remiſſ. c. vlt. eod. tit. in 6.* In Eccleſiæ dedicatione vnum annum Indulgentiæ poſſunt concedere pro illo die: vt conſtat ex dicto *c. cum ex eo.* Nequeunt autem plures Epiſcopi ad Eccleſiæ conſecrationem concurrentes plus concedere, quam vnus. Nec ſucceſſor Epiſcopi poteſt alios dies Indulgentiæ concedere propter eandem cauſam, propter quam anteceſſor quadraginta iam conceſſit; poteſt verò quiuis eos dies propter diuerſas cauſas ſæpiùs concedere. Et hæc omnia inuenies apud Andream Mendo *in Bull. Cruc. diſput. 6. c. 1. n. 16.* & Gauantum *vbi ſuprà*; Sed magis latè apud Patrem Iordanum, & Barboſam *de poteſtat. Epiſcop. p. 2. allegat. 88. per totam.*

4. Nota verò quòd Epiſcopus poteſt Indulgentias concedere pro quibuſcumque piis cauſis, & honeſtis nec reſtricta cenſeatur eiuſmodi poteſtas ad Eccleſiarum, vel Altarium conſecrationes, ſiue ad benedictionem ſolemnem, & cætera ſimilia frequentiora: textus enim *in dict. cap. cum ex eo, in fine de pœnit.* ex Generali Concilio Lateranenſi reſtringit tantùm quantitatem illarum, cæterum expreſsè concedit facultatem dandi pro quibuſlibet cauſis, & pro indubitato ſupponitur à Doctoribus ſupra citatis. Credo tamen Epiſcopum ſucceſſorem pro eadem cauſa nouam Indulgentiam concedere minimè poſſe, quia reputatur idem Epiſcopus. Ita Iordanus *numero 51. & num. 57.* Barboſa *allegat. 88. numero 15. & 16.* Et poterit ſucceſſor illas reuocare, ſicut potuiſſet ipſemet concedens; quia ſucceſſor reputatur vna perſona cum defuncto.

RESOL. XXX.

An qui accipit facultatem ab alio, quam à Summo Pontifice applicandi Indulgentias, poſſit eam in alio transferre?

Et an qui habet Indulgentias, ſeu benedictiones, mortuo Pontifice concedente, adhuc poſſit illas applicare?

Et an Indulgentia conceſſa alicui Medallia poſſit acquiri per Medalliam mutuo ab alio acceptam?

Et an homo externa Diœceſis orans ante Imaginem B. Virginis, ad quam Epiſcopus 40. dies Indulgentiarum orantibus contulit, lucretur eadem ratione Indulgentiam?

Et an Imago tranſlata extra Diœceſim portet illam Indulgentiæ collationem? Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. Reſ. 2.

§. 1. DE hoc caſu ſæpiùs interrogatus, negatiuè reſpondi; & ita poſtea docuit Pater Paſqualigus *deciſ. 492. num. 3.* vbi quæres an Indulgentiæ quæ alicui conceduntur à Summo Pontifice applicandæ imaginibus, coronis, &c. poſſint in alterum transferri, à quo applicentur. Et affirmatiuè reſpondet; dummodo (ait ille) in conceſſione à Summo Pontifice non ſit aliter cautum, ſed ſtando in iure communi. Qui enim tales Indulgentias applicandas accipit, non ſolùm accipit ipſas Indulgentias, ſed etiam facultatem eas applicandi cuinam materiæ voluerit; vnde cenſetur ad hoc munus delegatus. Quia autem delegatus à Summo Pontifice poteſt rurſus delegare, *cap. fin. de Officio Iud. deleg.* & cap. *Cum cauſam, de appellat.* Ideò cum ſit delegatus ad tales Indulgentias applicandas, poteſt alium ſubdelegare, qui eas nomine ſuo applicet cuinam materiæ placuerit. Ex hoc autem ſequitur, quod ille, qui ab alio, quam à Pontifice accipit talem facultatem, non poſſit in alium transferre Indulgentias applicandas; quia ex vi ſubdelegationis terminatur in ipſo facultas; & tunc valet regula, quod delegatus non poteſt delegare. Ita Paſqualigus.

2. Sed nouiſſimè Pater Gobat *in Theſauro Indulgentiarum, part. 1. cap. 9. queſt. 33. num.* 128. contrarium docet; ſic enim aſſerit: Qui ab alio, quam à Summo Pontifice accipit facultatem applicandi intentiones, non poteſt ſecundùm Paſqualigum, *loco citato*, in alterum transferre Indulgentias, ab hoc altero applicandas, eo quòd delegatus non poſſit ſubdelegare. Verùm hæc doctrina non videtur ita generaliter admittenda, quia repugnat praxi permultorum eruditorum Religioſorum, intra, & extra Romam degentium, qui partem intentionum, quas ab aliis vel Romæ degentibus, vel Roma venientibus magno numero acceperunt, largiuntur aliis. Et ratio huius praxis eſt, quia mens Summi Pontificis multa millia prædictarum intentionum concedentis, non videtur eſſe alia, quam vt per rerum his intentionibus affectarum vſum, operáque præſcripta homines ad pietatem excitentur, proque ſuis peccatis ſatisfaciant, ſiue interim mediatè, ſiue immediatè applicet eas is, cui ipſe Pontifex illas conceſſit. Ad non malam rationem Paſqualigi reſponderi poteſt, illam Iuriſtarum regulam; quod delegatus non poſſit ſubdelegare, intelligi potiſſimum de delegato ad actus iuriſdictionis exercendos, aut de taliter delegato, vt in illo delegans ſpectet circumſtantias doctrinæ, prudentiæ, atque adeo induſtriam perſonæ. At verò applicatio intentionum non eſt actus iuriſdictionis, quandoquidem ſolet ipſe Pontifex etiam Laicis perſonis concedere facultatem applicandi intentiones; & præterea in illo cui datur facultas applicandi, non ſpectatur circumſtantia doctrinæ, prudentiæ, &c. Atque ita cenſent viri docti, quos hac ſuper re conſului. Hucuſque ingenioſè vt ſemper ſolet Pater Gobat. Sed ego non recedo à ſententia negatiua, quam ſemper docui, nixus auctoritate Praxis huius Romanæ Curiæ: & ita etiam mihi reſponderunt Magiſtri Cœremoniarum Sanctiſſimi D.N. in his materiis Indulgentiarum verſatiſſimi.

3. Nota hîc, quod qui habet Indulgentias, ſeu benedictiones mortuo Pontifice concedente, adhuc poteſt illas applicare. Ita Paſqualigus, *deciſ. 493.* & Gobat, *num.* 130. Sed ſi quæras an Indulgentia conceſſa alicui medalliæ poſſit acquiri per medalliam mutuo ab illo acceptam? Reſpondeo affirmatiuè. Ratio eſt, ſimpliciter Indulgentia eſt aſſignata medalliæ, ſiue medalliam gerenti, vndecumque eam habeat. Cauendus tamen abuſus eorum, qui medalliam alicui

Sup. hoc §. ſup. in Reſ. 28. à princ. vſque ad § Sed inquimus.

Cruci

Cruci publicæ, vel Imagini, ſiue Statuæ includunt vt orantes ad illam Indulgentiam lucrentur. Et ita docet Marchant *in Tribun. Sacram. tom. 3. tract. 5. tit. 1. q. 7. in fine*, cum Gobat, *vbi ſuprà, p. 2. cap. 17. n. 440.* qui tamen hoc concedit poſſe fieri ad priuatum Oratoriolum, ſeu Capellam, eo quòd Leo XI. in formula Indulgentiarum, quas conceſſit Cardinalis à Dietrichſtain, poſuerit hæc verba: *qui in Capella, ſeu Oratorio, in quo fuerit vna ex benedictis rebus*, &c. verba autem poſteriorum Pontificum ſunt intelligenda ſecundum ſenſum à prioribus expreſſum; nam Pontifex in dubio cenſetur Prædeceſſorum veſtigia ſequi, Argum. c. *Verum de Iureiur.* Sed de hoc valdè dubito, nam, vt ait Marchant, *vbi ſuprà*; eſt medallia de ſe, & ex inſtituto largientis Indulgentiam Symbolum perſonale, pro eo qui eam geſtat, velut in ciuilibus, vel Eccleſiaſticis diſtributionibus plumbum, ad cuius repræſentationem perſonæ repræſentanti panis, pecunia, vel aliud diſtribuitur.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 1. 4. Et tandem nota id quod obſeruat dictus Marchant. *loco citato, quæſt. 6.* vbi ſic ait: Arbitror externæ Diœceſis hominem orantem ante Imaginem B. Virginis, ad quam Epiſcopus 40. dies Indulgentiæ orantibus contulit, lucrari eadem ratione Indulgentiam. Non eſſem tamen iſtius opinionis, quod Imagine extra Diœceſim tranſlata, illam Indulgentiæ collatio comitaretur; quia Epiſcopus extra Diœceſim Indulgentias dare non poteſt propria auctoritate. Me ſanè Romæ anno 1634. exiſtente Eminentiſſimus Cardinalis Pamphilius, qui modo Apoſtolicam Sedem feliciter regit Innocentius X. grauiſſimè inſectabatur Indulgentias illas imaginibus nobilibus applicatas, quòd variorum abuſuum in ſui tranſlatione cauſa eſſent: Vnde cum eius fauore impetranda eſſet à Sanctiſſimo D. Vrbano VIII. benedictio vnius præclaræ imaginis Deiparæ, vt in Belgium transferretur, ſuaſit Pontifici, vt Indulgentias non imagini, ſed vni Altari ſtabili, in quo Imago immobiliter poneretur, aſſignaret. Ita ille.

RESOL. XXXI.

An quando Religioſus moritur nondum applicatis Indulgentiis à Pontifice obtentis, poſſit eius Superior de illis diſpenſare?

Et additur, quod Superior Regularis poſſit ſuorum ſubditorum ſatisfactiones, & preces applicare Benefactoribus propter interpretatiuum conſenſum ſubditorum, vel vt ſatisfactiones eis ſuperfluæ cedant in emolumentum habentium cum illis participationem bonorum operum. Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſolutione 6.

§. 1. CAſus eſt curioſus, & practicabilis; & ad illum negatiuè reſpondet doctus, & amiciſſimus P. Pellizz. *in manual. Regular. tom. 2. tract. 8. cap. 5. numero* 233. vbi ſic ait: Quod ſi quæras, an caſu, quo alicui Religioſo concedantur Indulgentiæ applicandæ Imaginibus, Coronis, &c. ſi is moriatur, illis nondum applicatis, & hoc certò conſtet eius Superiori, is poſſit eas applicare abſque eo quod Religioſus ante mortem, talem facultatem ipſi ſubdelegauerit. Reſpondetur non poſſe. Ita Baldellus, Bordonus, & alij docti Viri à me conſulti, probantque ex eo quod in tali conceſſione eligitur induſtria perſonæ, & ipſa conceſſio eſt priuilegium quoddam perſonale, quod deſinit in perſona; quod tamen non facit quin dictus Religioſus viuens potuerit ſubdelegare præfatam poteſtatem, cùm Delegatus Papæ poſſit ſubdelegare; vt benè notarunt relati Doctores, quæ de re conſulatur Paſqualigus, *dec. 492.* Hucuſque Pellizzarius.

2. Sed noviſſimè affirmatiuam ſententiam inuenio docere Patrem Gobat *in Theſaur. Indulg. part. 1. c. 11. quæſt. 55. num. 131.* vbi ſic ait: An quando Religioſus moritur nondum applicatis, vel diſtributis intentionibus Indulgentiarum, quas habuit, poſſit eius Superior liberè de iis diſponere. Reſpondetur poſſe, nam ex vtriuſque parte militat bona ratio ad hoc aſſerendum. Ex parte quidem Subditi, quia nullus Religioſus eſt, qui ante mortem interrogatus non pronunciaret, ſe ita velle, & qui non ſaltem ſemel in vita apud ſe dixerit cupere ſe vt omnia ſua cedant, quoad fieri poteſt, in manus Dei, & proximi obſequium. Atqui cedent hæ intentiones in maius proximi emolumentum, ſi eas vſurpet Superior. Ex parte autem Superioris adeſt hæc ratio, quòd is vtique habeat generalem voluntatem omnibus ſuis ſuorùmque bonis vtendi ad Dei gloriam, & proximi commodum, quoad poteſt. Qua voluntate poſita, ſibi iam virtualiter, & implicitè illas intentiones, ſaltem ſub conditione ſecuturæ mortis, vendicauit, quando ſubditus agebat animam. Confirmatur inde, quod ſatisfactiones Religioſorum, eis ſuperfluæ cedant in emolumentum, habentium cum illis participationem bonorum operum, item quod Superior Regularis poſſit ſuorum Subditorum etiam ignorantium ſatisfactiones, & preces, applicare Benefactoribus, propter interpretatiuum conſenſum Subditorum. Loquor autem de illo Superiore, qui toti Conuentui, ſeu Collegio præeſt, non de Priore Clauſtrali, aut miniſtro. Ita Pater Gobat. Ego verò vtramque ſententiam probabilem eſſe puto: ſed magis adhæreo ſententiæ negatiuæ.

RESOL. XXXII.

In Rubrica Indulgentiarum quinque Sanctorum dicitur, quod ſi omittatur granum, poſſit pro illa vice aliud ſubrogari.

Sed quæritur etiam inuento primo, an ex duobus Indulgentia cenſeatur affixa remanere?

Et an electio poſſit fieri per actum mere internum? Ex p. 6. tr. 7. & Miſc. 2. Reſ. 33.

§. 1. AD hoc dubium ſic reſpondet Pater Lugo *de Sacram. pœnit. 27. ſect. 8. §. 3. n. 150.* Solet aliquando concedi, vt ſi amittatur, vel rumpatur granum, vel imago habens talem indulgentiam, poſſit pro prima vice ſubrogari aliud granum, vel alia imago cum eadem indulgentia. De quibus dubitari poſſet, caſu quo imago illa amiſſa fuit, & facta ſufficienti diligentia non potuit inueniri; atque ideò electa fuit alia: an ſi poſtea prior inueniatur, adhuc hæc poſterior retineat indulgentiam. Et quidem ego credo non amplius priorem, ſed poſteriorem habere indulgentiam, quia verificata fuit conditio, vt poſſet ritè eligi ſecunda, nempè quòd prima fuiſſet amiſſa: ergo eo ipſo legitimè fuit electa alia, & ceſſauit prioris indulgentia: tutius tamen erit vtramque retinere. Sup. hoc ſup. in Reſ. 28. §. Sed inquiramus.

2. Petes an illa electio poſſit fieri per actum merè internum: videtur enim exigi actus externus, ſicut dicebamus requiri actum externum ad conceſſionem indulgentiæ: hæc quippe electio videtur eſſe conceſſio indulgentiæ ex facultate à Pontifice delegata. Verius tamen videtur ſufficere voluntatem internam, quia illa deputatio non eſt conceſſio indulgentiæ: Pontifex enim ſolus concedit immediatè indulgentiam habentibus talem imaginem à me deputandam. Quod à poſteriori patet. Primò, quia facultas concedendi indulgentias nunquam delegatur Laicis, aut fœminis; & tamen iſ poſſunt determinare grana vel imagines. Secundò, quia qui indulgentiam propriè concedit, poteſt illam reuocare: qui autem ſemel deputauit talem imaginem, Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ. §. vlt.

non poteſt renocare poſtea talem electionem: non eſt ergo actus iuriſdictionis, ſed conditio ad conceſſionem facta à Pontifice: conditio autem ad indulgentiam requiſita, poteſt aliquando eſſe actus internus. Hæc omnia Pater Lugo, cui quidem libenter adhæreo.

RESOL. XXXIII.

An Indulgentiam ſtationum poſſit quis in die multoties lucrari? Ea p.5.tract.12. Rel.45.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Ref. 151. & 153. §. vlt.

§. 1. Affirmatiuam ſententiam docet Angelus *ver. Indulgentia*, §.4. Roſella *eod. ver.* §. 12. Nauarrus §. *in Lauitice*, *notab.*32. *num.*46. & 47. & alij Negatiuam verò tenet Paludanus *in 4.diſt.*20.*q.*4.*art.*7. *D.Thom.in addit.*3.*p.q.*25.*art.*2.*ad* 4. D. Antonin.*p.*1. *tit.*10. *c.*3. §.3. & alij.

2. Verum circa præſentem quæſtionem Ludouicus de la Cruz *in Bulla Cruc. diſp.*1.*cap.*8.*dub.*13. *n.*10. cum diſtinctione putat eſſe loquendum, nam vel Indulgentia conceditur ad tempus determinatum, vt viſitantibus tali die, & hora, & tunc ſemel tantùm poteſt illam quis lucrari. Vnde cùm ſtationes Romæ ſignatę concedantur in Bulla certis & determinatis diebus, inde eſt, quòd ſemel tantùm poteſt quis illas lucrari, niſi aliud exprimat Pontifex. Quando verò Indulgentia conceditur indeterminatè, & quaſi perpetuò ſub hac forma, *Quicumque viſitauerit talem Eccleſiam, vel Altare conſequetur hanc vel illam Indulgentiam*; tunc poteſt quis eam lucrari, toties, quoties, idque ſatis probat ipſa conſuetudo, quæ eſt optima legum & conceſſionũ humanarum interpres, & ſic conciliari poſſunt prædictæ opiniones. Hoc tamen vltimum debet intelligi, dummodo iteratio viſitationis non cedat in irriſionem, vt reuera cederet, ſi quis viſitaret eamdem Eccleſiam continuò egrediendo, & ingrediendo, quia non eſt veriſimile de prudentia Pontificis illo modo reiterandi viſitationem, multiplicare indulgentias. Sic ille.

3. Sed his tamen non obſtantibus nouiſſimè Ægidius de Trullenck *in Bulla Cruc.lib.*1.§.6.*dub.*4. *num.*2. abſolutè docet Indulgentiam ſtationum poſſe in die multoties lucrari, quia Bulla id non reſtringit, nec limitat, ſed abſolute eam concedit: at quando Indulgentia conceditur indefinitè viſitandi tali die talem Eccleſiam, toties eam quis, lucratur, quoties eo die moraliter & ſecundùm prudentiam illam viſitat. Secundo probatur, quia iuris diſpoſitio etiam in odioſa materia comprehendit omnes caſus, ad quos verba diſpoſitionis iuxta propriam ſignificationem & diſpoſitionem ſe extendunt, ſecundùm doctrinam Iuriſconſultorum; ſed verba Indulgentiarum Romæ & verba Cruciatæ, & verba Iubilæi in quo præcipiuntur ſtationes ad lucrandas Indulgentias iuxta propriam ſignificationem, extendi poſſunt ad plures vices in die. Ergo extendenda potius, quàm limitanda, cùm talis conceſſio ſit principis fauor, & in tertij præiudicium non cedat. Ita ille, & ego *in* 1. *part. tractat.* 11. *reſol.* 104.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Ref. 152.

RESOL. XXXIV.

An pro lucranda Indulgentia conceſſa viſitantibus quinque Altaria ſatis ſit preces effundere ex vno loco ſine motu de vno Altari ad aliud Altare?

Et quid eſt dicendum, quando quis idem Altare quinquies viſitat, an teneatur loco dimoueri, vel eodem loco fixus poſſit illud viſitare, dummodo quod qualibet viſitatione finita ſaltem corpus, & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis? Ex p.5. tr.12. Reſ.16.

§. 1. Negatiuam ſententiam docet Ioannes de Garnica *in explicatione Bullæ Cruciatæ*, §. *Item ſe concede*. vbi ſic ait. [Otros ay que no ſon tan ſcrupuloſos, pero ſon demaſiado libres, porque ſin menearſe de vn lugar bueluen la cara à cinco altares, loque à mi me parece es, que no ganan la eſtacion, ſino que ſe han de leuantar, y andar todo el trecho que tienen los cinco altares. Porque ſi no ſe vuieran de andar, tando valiera hazer toda la eſtacion en vn ſolo altar, y eſſo no ſe puede hazer, porque por diſpenſacion diao, que no donde no vuieſſe mas que vn altar, ſi viſitaſſe vinco vezes.] Sic ille.

2. Sed ego *in* 1.*part.tract.*11.*reſ.*102. affirmatiuam ſententiam tenui cum multis DD. quibus nunc addo Ludouicum de la Crua *in Bulla Cruc.diſp.*1.*dub.*13.*n.*4. Dico igitur quod in tali caſu non oportet moueri loco, ſed ſatis eſt vt vno loco fixus preces fūdat verſùs quinque Altaria; quare ſufficit moueri corde ab vno Altari in aliud, etiam quando nullum adeſt impedimentum, quia ſi vnum tantum eſſet Altare, non oporteret quinquies motu corporali illud viſitare, ſed ſatis eſſet quinquies verſùs illud preces fundere. ergo non requiritur, per ſe loquēdo, in viſitatione Altaris, motus corporalis. Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 149. & ibi ſup. hoc in Reſ. 150.

3. Nota tamen quòd Trullench *in Bull. Cruc.lib.*1. §.6.*dub.*2.*n.*4. licèt exiſtimet quòd quando quis idem Altare quinquies viſitat, non teneri loco dimoueri, ſed eodem loco fixum poſſe illud quinquies viſitare, tamen vult, quòd qualibet viſitatione finita ſaltem corpus & caput inclinet in ſignum diſtinctæ viſitationis. Sup. hoc in Reſ. 2. not. prætertit. poſt med. verſ. Quando. & ſup. in tr. 3. in Reſ. 60. poſt med. & in Reſ. 161. circ. poſt med.

RESOL. XXXV.

An Indulgentiæ certo, & ineffabiliter proſint defunctis?

Et an Indulgentia non omnibus animabus exiſtentibus in in Purgatorio valeant, ſed illis tantum, quæ vt ſibi prodeſſent, meruerunt in vita per pietatem & curam erga mortuos? Ea p.5. tr.12. Reſ.8.

§. 1. Negatiuè reſpondet Layman *in Theol. mor.lib.* 5.*tract.*7.*c.*7.*n.*3. vbi citat Bonauenturam, Richardum, Durandum, Caietanum, Cordubam, Canum, Sotum & Henriquez, aſſerentes Indulgentiam pro defunctis tantùm prodeſſe per modum ſuffragij & impetrationis ſecundùm liberalēm Dei acceptantis voluntatem quod confirmatur ex omnium fidelium conſenſu, qui poſt applicatam alicui animæ Indulgentiam, nihilominus pro ea ſacrificare & orare pergunt, quaſi ipſo facto ſignificantes Indulgentiam, etiamſi eius conceſſio iuſta cauſa ſubnixa videatur, non habere tamen infallibilem effectum. Quoad hoc ſup. in tr. 1. Reſ. 3. lege eius doctr.

2. Sed affirmatiuam ſententiam tenet Acoſta *in Bull. Cru.qu.*19. Faber *de Pœnitent.in* 4. *ſent. diſt.*19. *q. vn. diſp.*38. *cap.*8. *num.*254. Granadus *in* 3. *part. de Sacram. controuerſ.*12.*tract.*5.*diſp.*5. *n.*10. Suarez *tom.*4.*diſp.*53. *ſect.*3. *n.*3. Ledeſma *in* 2.*part.*4. *q.*19. *art.*3. Sotus *in* 4. *diſtinct.*21. *q.*2. *art.*3. Valentia *tom.*4.*diſput.*7.*quæſt.*20. *punct.*5. Coninck *de Sacram.diſput.*12.*dub.*10. *num.*45. Tannerus *tom.*4. *diſp.*6. *q.*8. *dub.*4. *n.*92. Tullenck *in Bulla Cruc.lib.*4. *dub* 9. *num.*4. & alij penes ipſos, quia ſatisfactiones Chriſti & Sanctorum, quæ applicantur ad pœnam Purgatorij, ſunt æquiualentes ad hanc rem, nec deeſt diuina promiſſio de tali remiſſione fundata in perpetua traditione Eccleſiæ, & in illo Matth.16. *Quodcumque ſolueris*, &c. Quid ego ſentiam dicam breuiter, hæc poſterior ſententia videtur mihi probabilior: vnde puto Valentiam *vbi ſuprà*, non rectè, neque modeſtè contrariam vocare incautam, & nullo modo audiendam; melius Bellarmin. *lib.*1.*cap.*14. vocauit illam rationabilem, noſtram verò admodum piam: addo ego & probabiliorem.

3. Non

Quoad hoc ſup. in tr.1. Reſ.7. & in alio §. ús primæ annot.

§. Non deſinam tamen hîc adnotare Caietanum *tom.1.opuſ. tract.10.quæſt.1. & tract.16. quæſt.5.* docere Indulgẽtias non omnibus animabus exiſtẽtibus in purgatorio valere, ſed illis tantùm, quæ vt ſibi prodeſſent meruerunt in vita per pietatem & curam erga mortuos & Ledeſma *in 2.2.part.4.q.29. art.3.* timet ne vera ſit hæc Caietani ſententia. Sed meritò aduerſùs illam inſurgit Acoſta *vbi ſuprà*, Granadus *diſp.6. num.2.* Trullenck. *dub.10.num.1.* & alij quos citat & ſequitur Tannerus *loco citato*, quia fundamentum communicationis ſuffragiorum non eſt aliquod peculiare meritum ſed ſolùm ſtatus gratiæ. Ergo &c.

RESOL. XXXVI.

An Indulgentiam pro mortuis lucretur exiſtens in peccato mortali?

Idem dicendum eſt de illo, qui ſumit Bullam Cruciatæ pro defuncto, ſi ſoluens Bullam ſit in peccato mortali? Ex part.5. tr. 12. Reſ.38.

Sup.hoc ſup. tract.1. lege doctr. Reſ.4. à lin. 1. & in Reſ.5. à lin.4.

§.1. RESpondeo affirmatiuè cum Ioanne præpoſito D. Thom. *quæſt.14. de Indulgentiis, dub.10. n.39.* & Naldo *in ſumma, ver.indulgentia,num.7.* vbi ſic ait. Indulgentiam pro mortuis conſequi poteſt etiam in mortali exiſtens, ſecundum magis receptam opinionem in hoc enim caſu non dicitur malus pro alio ſatisfacere, ſed ſolùm facere opus, ob quod Papa ſatisfactionem Chriſti & Sanctorum impertitur, tum quia malus miniſterialiter pro alio ſatisfacere poteſt, vt eleemoſynam, vel aliud bonum mandato alicuius faciens. Ita ille, qui citat Nauarrum *notab.22.de Indulg.n.30.* quibus adde etiam Fabrum *in 4.ſentent. de pœnit. diſt.19. quæſt.vnic.diſp.38. cap.8. n.256.* Granadum *in 3. part. de Sacrament.contr.12. tr.5. diſp.6. num.1.* Trullench *in Bulla Cruc. lib.1.§.6.dub.4.num.3.* Reginaldum *to.1. lib.7.cap.vlt. num.195.* & Laurentium de Portel *in dubiis Regul. verb.Indulgentia pro Iubilæo,n.24.* vbi ſic ait: Tandem circa indulgentias pro defunctis nota ex Toleto, quòd ſi quis in peccato mortali quando ſumit Indulgentias pro defunctis faciendo id opus, per quod illas applicant in peccato mortali, tales Indulgentiæ proficiunt defunctis exiſtentibus in Purgatorio. Ratio eſt, quia ratio ſatisfactionis ſeu pretium pœnarum non eſt opus illius, qui eſt in peccato, ſed Indulgentia ipſa & theſaurus meritorum Chriſti & Sanctorum. Illud autem opus particulare, per quod Indulgentiæ applicantur, fit nomine Eccleſiæ, in qua nunquam deeſt gratia, Exemplum ponit in eo, qui dat eleemoſynam, & mittit illam per manus hominis exiſtentis in peccato mortali, non enim perditur fructus eleemoſynæ ex eo quòd ſit in peccato ille, qui exequitur opus. Vnde non ſolum hoc intelligitur de ſumente Bullam Cruciatæ, pro defuncto, ſi ſoluens Bullam ſit in peccato mortali, ſed etiam de illo, qui dicit certas orationes iniunctas à Papa pro liberanda vna anima à Purgatorio, eſt enim vtrobique eadem ratio. Scio aliquos DD. tenere oppoſitum, vt fatetur ipſe Toletus. Eſt tamen hæc opinio pia, & ratione ſufficienti fundata. Hæc Portel. Vnde nemo excuſatur quando à Summo Pontifice applicatur aliqua Indulgentia defunctis per modum ſuffragij, ſi illam pro illis non ſumant; Nam, vt dictum eſt, & iuſt, & peccatores illam pro defunctis obtinere poſſunt.

RESOL. XXXVII.

At quis priuata authoritate poſſit ſuam Indulgentiam Deo pro defunctis offerre, vt poteſt ieiunia, diſciplinam, &c.

Et an ſaltem Regulares poſſint applicare Indulgentiam defunctis, ſtante priuilegio Leonis X. conceſſo Minoribus? Ex part. 10. tract. 16. & Miſc.6. Reſ. 12.

Sup.hoc leg. breuiſſimam doctr. verſ. annot.ſeq.

§.1. DVbium eſt nouum; & ad illud affirmatiuè reſpondet Pater Gobat *in Theſauro Indulg.2. cap.21. quæſt.1. num.466.* Tum quia nullum ius diuinum, aut Eccleſiaſticum vetat eam in praxim redigi, atque intelliguntur conceſſa, quæ non ſunt expreſsè prohibita, inquit Gloſſa *in c.2.de tranſlat. Epiſc. verſ. Non inueniunt.* communiter recepta: tum quia vtiliter practicatur, nam *Ioan.16.* generatim promittitur: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis:* tum denique, quia nullum planè inconueniens apparet in hac precatiuncula: Clementiſſime Deus, rogo te, vt illam Indulgentiam plenariam quam cras in die Portiunculæ comparare ſtudebo, digneris admittere potius pro expiandis mei Patris defuncti peccatis, quam pro meis. Nec obeſt primo, quod nullus Auctor Claſſicus hanc doctrinam tradat: nam etſi materia de Iubilæo, & Indulgentiis à permultis ita accuratè ſit tractata, fatebitur tamen æquus Lector, ſe tam in hoc quam in altero tractatu de Iubilæo reperiſſe permulta dubia practica, non parui momenti, quæ nemo alius propoſuit, ſicut mihi ipſi per litteras teſtatus eſt doctiſſimus quidam & libris ſcriptis notiſſimus Theologus. Sufficit, modo hæc doctrina ſit vtilis, & non contraria ſenſui Eccleſiæ, vel Doctorum. Nec obeſt ſecundo, quod ex omnium ſententia negatim, valide in defunctos transferri Indulgentias, etſi Pontifex Romanus eas transferendi poteſtatem verbis admodum claris largiatur. Etenim illa doctrina intelligitur, & intelligenda eſt de applicatione infallibili (ex ordinaria Dei lege) effectum habente, ac fundata in poteſtate Paſtorali, ſeu Clauium, non autem de applicatione fundata in ſola Dei liberali acceptione, & quæ pendeat etiam ab iis conditionibus, à quibus efficaciam orationis pendere tradunt Doctores poſt Sanct. Thomam 2. 2. *quæſtione* 83. Nec obſtat Tertio, quod hinc ſequatur poſſe eodem modo ab vno viuo alteri viuo donari ſuam Indulgentiam. Reſpondeo enim id, non videri abſurdum, quamuis longè vtique difficiliùs, & rariùs Deus admittat pro viuis, quam pro defunctis, quia illi poſſunt ſe iuuare hi, nequeunt. Vnde reſpectu viuorum habet aliquo modo locum illud pronunciatum iuridicum: Indignus eſt aliena ope, qui ſibi non vult opitulari, cum poſſit. Hinc patet laudandum eſſe Caium, cum dicit: Domine Deus peto, vt omnes omninò Indulgentias, quas toto hoc menſe poſſem in meum vſum conuertere, permittas potius cedere in ſubſidium miſerabilium animarum, in flammis purgatoriis detentarum. Equidem hoc loco aptiſſimè dicitur, quod de illis Indulgentiis dubiis quarum occaſione nullum damnum emergit, pronunciant Doctores: Tantum valeant, quantum poſſunt: Dices: Quid, ſi Deus non admittat, ſicut ſæpiſſimè non admittit, talem donationem, aut applicationem? Reſpondetur; Tunc Indulgentiarum fructus remanet penes illum qui donare volebat: etenim ob eius interpretatiuam voluntatem imitatur in eo illud Pſalmiſtæ, *Oratio mea in ſinu meo conuertetur*; & illud Chriſti Domini: *Pax veſtra reuertetur ad vos.* Matthæi 10. Huſque Pater Gobat.

2. Sed laudo viri amiciſſimi in animas purgantes pietatem; at eius opinioni adhærere non poſſum, quia eſt contra communem, vt obſeruat Quintanadueñas, *in Theolog.moral.tom.1. in Appendice, tract.1. dubit.14. num.1.* Conceſſio enim Indulgentiarum dependet ex voluntate concedentis, atque adeo ſe

extendit tantùm ad eos, pro quibus ſit. Ergo niſi conceſſio ſe extẽdat ad defunctos, non poterit pro ipſis applicari. Confirmatur: nam forma conceſſionis Indulgentiarum pro viuis excludit defunctos, nam fit per modum remiſſionis, atque adeò abſolutionis, quæ non habet locum quoad defunctos, cùm tantùm ſint capaces Indulgentiæ per modum ſuffragij. Dices: Poſſunt viuentes applicare ſuas ſatisfactiones pro defunctis. Ergo poſtquam Pontifex iis conceſſit Iubilæum poterunt, poſtquam acceperunt illud applicare defunctis. Reſpondetur negando conſequentiam: Nam non poſſunt applicare, niſi priùs illud faciant ſuum: hoc ipſe autem, quod ſuum faciunt, non eſt ampliùs applicabile; nam conſiſtit in remiſſione pœnæ per modum abſolutionis. Remiſſio autem pœnæ, poſtquam eſt facta, non eſt applicabilis alteri, quia eſt ita perſonalis, vt ſit ab ipſa perſona inſeparabilis. Adde quod Indulgentia non eſt aliquod opus ſatisfactorium, quod poſſit alteri applicari. Dices Secundò: Saltem Regulares poterunt applicare defunctis, ſtante priuilegio Leonis X. conceſſo minoribus, vt in illorum Compendio, *tit. Indulgentia plenaria*, §. 7. *& in Compend. Fulienſium, tit. Indulgentia pro defunctis*, §. 4. Quo priuilegio fruuntur omnes habentes communicationem. Reſpondetur. Neque in virtute dicti priuilegij poſſe applicare, quia non fuit conceſſum quoad Indulgentias concedendas, ſed tantùm quoad conceſſas vſque ad illud tempus, vt conſtat ex tenore priuilegij. Vnde ex his ſæpiùs interrogatus hoc anno Iubilæi 1651. an illud animabus purgatorij poterunt applicare, reſpondi negatiuè: quod etiam dicendum eſt de Iubilæo extraordinario cùm regulariter talis facultas non concedatur: imò Pontifex intendit, quod proſit ſuſcipienti, nam ad hunc effectum concedit facultatem abſoluendi à reſeruatis, vt tollantur impedimenta peccatorum in ordine ad illud conſequendum.

Sup. hoc ſup. in tr. 1. ex lata doctr. Reſ. 2. § Nota tamen. à lin. 6. & verſ. neque etiam intelligas.

3. Dicendum eſt itaque nullam Indulgentiam applicari poſſe pro defunctis, niſi quæ à Pontifice pro illis expreſsè conceditur. Quia cùm nullus præter Pontificem, authoritatem habeat diſpenſandi theſaurum meritorum Chriſti, & Sanctorum; cumque omnis Indulgentia fiat per diſpenſationem theſauri meritorum Chriſti, & Sanctorum, nullus pro defunctis Indulgentiam applicare poterit, niſi quam pro iis Pontifex expreſsè concedit. Poſſunt quidem, viuentes pro defunctis ſua opera, quæ pro lucrandis Indulgentiis faciunt applicare, ipſas tamen Indulgentias applicare non poſſunt, niſi id expreſsè à Pontifice ſit conceſſum; qui nullus priuatus homo habet authoritatem offerendi merita Chriſti, & Sanctorum per modum condigni pretij Deo pro liberandis animabus purgantibus, niſi illam expreſsè habeat à Pontifice, qui ſolus, poſito opere viuentis, ſub cuius conditione Indulgentia conceditur defunctis, pretium ſatisfactionis Chriſto Deo offert. Et hæc omnia docet Paſqualigus *in praxi de Iubilæo, q.* 20. *num.* 2. *cum ſeqq.* & Amicus *in Curſ. Theol. tom.* 8. *diſput.* 20. *ſect.* 7. *num.* 190. Nolo enim de crimine plagiarij ab aliquo accuſari, ſicut Ego de tali crimine quendam Auctorem modernum recentiſſimè impreſſum meritò accuſare poſſem, qui paſſim cùm plures Auctores à ſe nec lectos, nec viſos, & integras quæſtiones ex meis operibus deſumat, rarò tamen de me mentionem facit. Rectè itaque vt obſeruat Chriſtophorus Vvalthérus *in tract. Iuridico-Politico-Hiſtorico, de Statu, & priuil. Doctor. c.* 18. §. 132. Bartolus Iuriſconſultorum Coriphæus ſic dixit: ergo de omnibus mentionem facio, vt quod eorum eſt furari non arguat, & in eo quod meum eſt, agnoſcat.

RESOL. XXXVIII.

An Indulgentia pro tempore mortis, ſi non adſit Confeſſarius, vel ſaltem Clericus, poſſit applicari moribundo à quolibet laico?

Et obſeruatur poſſe Indulgentiam moribundo abſenti imperiri.

Et curſim additur non ſolum in articulo mortis, ſed etiam extra illud poſſe abſolute, & per ſe Indulgentiarum applicari abſentibus. Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſ. 10.

§. 1. NOminatim contra me negatiuè reſpondet Pater Gobat *in Theſauro Indulgentiarum, part.* 2. *cap.* 34. *quæſt.* 92. *num.* 626. vbi ſic ait: Quando in formula Indulgentiæ ponitur, Indulgentiam plenariam eſſe pro articulo mortis impertiendam à Confeſſore, exiſtimat Suarez *diſp.* 55. *ſect.* 6. *num.* 4. intelligi Confeſſorem actu, ſeu illum, qui moribundi confeſſionem audit. Addit tamen, eſſe etiam probabile, quod quiuis, qui in tali articulo abſoluere poteſt poſſit etiam imperiri prædictam Indulgentiam eſto ei non confiteatur æger. Quæ poſtrema doctrina eſt probabiliſſima, præſertim cum Nauar. *not.* 30. *num.* 9. teſtatur omnes Doctores ſecum docere, quod in prædicto caſu poſſit deficiente Sacerdote quiuis Clericus impertiri Indulgentiam, ſicut & abſolutionem ab excommunicatione. Quod etiam ſentit Diana *reſol.* 46. citans Valer. & Trullench. & addens: Hanc ſententiam me conſulente, & impellente, ne timeant in praxim deducere non ſolum Clerici tonſurati, ſed etiam Laici, ſi Sacerdos tamen non adſit. Verùm hanc ſententiam non ſine ratione reiiciunt Suarez *cit. ſect.* 6. *num.* 4. Lugo *num.* 137. tum quia nomine Confeſſoris, ſeu Confeſſarij, non poteſt vllo modo intelligi Laicus, tum quia eſt contra ius commune, nam ius commune non permittit Laico iuriſdictionem ſpiritualem; quæ tamen à iure communi exorbitant, nequaquam ad conſequentiam ſunt trahenda *reg.* 28. *in* 6. Ita Gobat.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 157. §. vlt. & in Reſ. 158. & in to. 5. tr. 1 Reſ. 211. in fin. & in Reſ. 212. etiam in fin.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 158.

2. Sed Ego iterùm non diſcedo à ſententia affirmatiua contra Gobat, quam nouiſſimè tenet Thomas Leandrus *in Theſauro Sanctiſſimi Roſarij, cap.* 12. §. 1. Martinus de San Ioſeph *in Mon. Confeſſor. tom.* 1. *lib.* 1. *tract.* 7. *de Indulgentiis, num.* 1. ſic aſſerens: [Para ganar la Indulgencia en el articulo de la muerte, dize la Bula, que la ha de conceder el Confeſſor, y que deue ſer aſſi, tienen Ludouicus à Cruce, *diſp.* 1. *c.* 8. *dub.* 14. *num.* 2. Henriquez *lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 9. *num.* 6. *lit. A.* y ſe ha de practicar aſſi, porque parece le requiſito que pide la miſma Bula: aunque tengo por bien probable la ſentencia contraria de Tullench, *in Cruc. lib.* 5. §. 7. *cap.* 2. *dub.* 19. *num.* 6. porque el perdon de la pena, que haze por la Indulgencia, no es abſolucion de pecados, ny dependiente forçoſamente de Conceſſion: y aſſi como en el articulo de la muerte puede qualquiera ſer abſuelto de las cenſuras por quiel Clerigo de prima corona, tambien eſte le podrà concede la Indulgencia.] Sic Io. Valerus, *in different. vtriuſque fori, verb. Abſolutio different.* 3. *numero*, 3. Nauarrus, *notab.* 32. *num.* 8. 9. *&* 10. indicat probabile Diana *part.* 5. *tract.* 12. *reſol.* 66. y aun ſino huuiere Clerigo, podrà qualquiera lego conceder eſta Indulgencia, vt tradit ex Nauarro, Io. Valerus, *loco citato*, Diana; 1. *p. tract.* 11. *reſol.* 106. Hucuſque Martinus, cui adde Quintanadueñam *Theol. Mor. tom.* 1. *Append. tract.* 9. *dub.* 5. *n.* 5. Patrem Reginaldum in *Praxi, tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 13. *ſect.* 5. *num.* 157. & me citato Leandrum *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 5. *diſp.* 14. *quæſt.* 167. & Machadum *de Perfect. Confeſſ. tom.* 1. *lib.*

Vt in annot. præterita.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 157.

lib.3. part. 2. tract.4. docum.4. num.3. vbi me citato ſic ait: [Acerca de la Indulgencia plenaria, que por la Bula concede ſu Santidad a los Fieles en el articulo de la muerte, ſe ha de aduertir que aunque en ella dize el Pontifice, que el Confeſſor aya de aplicarla al que eſta en el articulo de la muerte. Fundados en eſto algonos Authores enſeñan, que ſolo el Confeſſor puede aplicar eſta Indulgencia, y no otro inferior à el. Con todo eſſo Navarro, y otros ſon de parecer, que en auſencia del Confeſſor no ſolo el Sacerdote ſino tambien qualquiera Clerigo, y en defeto deſtos, el Seglar puede aplicar eſta Indulgencia. La qual opinion iuzga Diana por piadoſa, y probable: y tal que ſi no aprouechare, ne puede danar; fundanſe, en que la abſolucion, y remiſſion de la pena, que ſe concede por las Indulgencias, no es abſolucion de pecados, ni coſa dependiente delle. I aſſi no ſe requiere que el que huuiere de aplicar la Indulgencia, ſea Sacerdote.] Ita ille: Vnde remanet ſatis probabilis noſtra opinio contra Amiciſſimum Gobat.

3. Imo pro conſolatione morientium, non deſeram hic adducere opinionem P. Quintaduenas, *in Theol. Mor. tom.1. tract.9. dub.3. num.1.* aſſerentis, ad Indulgentiam conceſſam moribundis; virtute Cruciatæ non requiri applicationem per Confeſſarium faciendam; quod probat ex verbis Bullæ; ſi attentis: [Que puedan elegir Confeſſor, que los pueda abſoluer vna vez en la vida, y otra en el articulo de la muerte de qualquiera pecados, &c. que conſigan, y ayan plenaria Indulgencia dellos.] Vbi nota non dici, *Que les pueda conceder, ò applicar la Indulgencia*; ſed quod ij eam conſequantur, & in Latina eundem ſenſum efficit verbum, Obtinere, & ly, *Ab eo*, cadit ſuper abſolutionem tantùm, non ſuper lucrationem Indulgentiæ, prætetea probatur, quia, ſi abſque applicatione non prodeſſet Indulgentia hæc, ſæpe fruſtraretur, cum deficiat, vel qui applicet, vel memoria petentiæ, aut faciendæ applicationis. Et durum ſane eſt, lucrationem huius Iubilæi ita vtilis, immò, & neceſſarij, vt potè vltimi, quòd in hac vita lucrari poterit moribundus, pendere à memoria voluntate, vel malitia, aut ignorantia alicuins. Ergo ad valorem Indulgentiæ de qua
Sup hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 158. §. vlt. loquimur, non requiritur applicatio. Ita ille; qui etiam me citato obſeruat poſſe Indulgentiam moribundo abſenti impertiri: quod etiam me citato docet Gobat, *num.627.* & me citato Leandrus *de Sacram. tom.1. tr.5. diſp.14. q.173.* addens non ſolùm in articulo mortis, ſed etiam extra poſſe abſolutè, & per ſe Indulgentiam applicari abſentibus.

RESOL. XXXIX.

Vtrum Indulgentia per modum Suffragij proſint Cathecumenis mortuis ſine Baptiſmo?

Et an non ſolum pro Cathecumenis mortuis, ſed etiam pro viuis?

Ex quo infertur, an pro ſupradictis poſſit Miſſa offerri; Ex p.5. tr.12. Reſol.9.

Sup. hoc ſup. in tr. 1. Reſ. 19. §. Non dubit. & ſeq. & §. Verum. §. 1. NEgatiuè reſpondet Præpoſitus *in 3. part. D. Thom. quæſt.14. de Indulgent. dub.3. num.28.* Suarez *tom.4. diſput.53. sect.4. num.8.* & alij, quia qui non eſt inſignitus charactere baptiſmali, eſt extra Eccleſiam, & proinde Papa non habet poteſtatem ſuper illum defunctum, cùm non habuerit poteſtatem ſuper illum viuentem.

2. Sed vt verum fatear, videtur mihi nimis durum excludere ab hoc beneficio animas illas Cathecumenorum, quæ propter impotentiam, & inculpabiliter deceſſerunt ex hac vita ſine ſacramento Baptiſmi, nam etſi non habeãt characterem baptiſmalem, tamen voto illud ſuſceperunt, & ſunt capaces beatitudinis, & pro illis Miſſa offerri poteſt. Ergo, &c. & ita hanc ſententiam docet Villalobos *in ſumma tom.1. tract.26. difficult.7. num.7.* Faber *de pœnitent. in 4. ſentent. diſtinct.19. quæſt. vnic. diſp.37. cap.8. num.258.* Layman *in Theolog. moral. lib.5. tract.7. cap.6. num.1.* Henriquez *lib.7. cap.18. num.1.* Tannerus *tom.4. diſput.6. quæſt.8. dub.4. num.93.* quibus adde Iacobum Granado *in 3. part. de Sacrament. controuerſ.12. tract.15. diſp.6. num.2. ſunct. diſp.1. num.4.* vbi docet Indulgentias non ſolùm prodeſſe Cathecumenis mortuis, ſed etiam viuis, & doctè, vt ſemper ſolet, probat hanc ſententiam, & reſpondet ad argumenta contraria, adi illum, & non pigebit.

Sup. hoc in Reſ. not. præ. cita § ſed non a. & in tom. 2. tr. 1. Reſ. 42. §. 2. ad lin. 4.

RESOL. XL.

An Indulgentiæ conceſſæ Regularibus, & reuocatæ à Paulo V. hodie cenſeantur reualidatæ?

Et an Indulgentia, & priuilegia pro defunctis conceſſa cenſeantur reuocata per dictam Bullam Pauli V. vel remaneant in ſuo robore, & firmitate?

Idem dicendum eſt de Indulgentia plenaria conceſſa à Clem. VIII. Parentibus Fratrum exiſtentibus in Purgatorio, ſi pro illis Minorita dixerit vnam Miſſam.

Et idem dicendum eſt de Indulgentia plenaria à Caliſto III. conceſſa Parentibus fratrum Minorum, in qua poſſint eligere Confeſſarium, per quam abſoluantur plenariè à culpa, & pœna; quo priuilegio gaudent Parentes aliorum Regularium.

Et idem dicendum eſt de Indulgentiis conceſſis ab antiquis Pontificibus pro ſæcularibus viſitantibus Eccleſias Regularium. Ex part. 4. tractat. 4. & Miſc. Reſ. 20.

§. 1. SVppono S. D. Paulum V. *die 23. menſis Maij anno 1606.* in Bulla, quæ incipit, *Romanus Pontifex*, & eſt *in 3. tomo Bullarum Bulla 21.* §. 19. Sup. hoc ſup. in tr. 1. Reſ. 29. Lege eius doctum.
fol.203. reuocaſſe omnes Indulgentias conceſſas per anteceſſores ſuos quibuſlibet Regularibus, Religioſis, ac Monialibus cuiuſuis Ordinis, illáſque annullaſſe, ac decreuiſſe quòd loco illarum ibi reuocatarum, omnes & ſinguli Religioſi gauderent ſolis Indulgentiis in eadẽ Bulla ibi Religioſis conceſſis ab eodem Summo Pontifice; modò difficultas eſt, quia idẽ Paul. V. poſt dictam reuocationem confirmauit Minoritis ſua omnia antiqua priuilegia, dicens in confirmatione ſe cõfirmare etiam gratias, conceſſiones, & indulta ſpiritalia, & confirmare priuilegia eis conceſſa à Clemen. VIII. quæritur an ſub his verbis ſint viuificatæ, & reualidatæ antiquæ Indulgentiæ? Negatiuam ſententiam docet Laurentius Portel *in dubiis Regular. ver. Indulgentia. num.12. §. ſecundum principale*, vbi ſic ait. Ego conſtanter teneo per illa verba Pontificem non confirmaſſe antiquas Indulgentias à ſe reuocatas, & ſic nos hodie directè non habere niſi ſuprapoſitas conceſſas ab illo; & idem dicendum eſt de cæteris Religioſis, ſi poſt illam reuocationem non impetrarunt particularem illarum antiquarum confirmationem ab illo, & huius meæ opinionis fuerunt graues ac docti Religioſi hac de re cõſulti in Conuentibus Olyſſiponenſibus, & in academia Eborenſi, qui dixerunt ita rem ſe habere, quia non eſt credendum de Sanctiſſ. Domino Papa tam citò mutaſſe ſententiam in re grauiſſima, quam in prædicta Bulla dicit iam intentatam à Clement. VIII. & ſibi etiam à Procuratoribus Ordinum poſtulatam. Ita ille. Qui pro hac firmanda ſententia tres alias rationes adducit, quibus omnibus adde omnes

Doctores conſtanter aſſeruiſſe & aſſerere Indulgentias Regularium eſſe iam reuocatas.

2. His tamen non obſtantibus nouiſſimè Hieronymus Rodriquez *in compend. qq. Regular. reſol. 77. n. 45.* oppoſitam ſententiam tenet, docétque per dictam confirmationem priuilegiorum conceſſam Patribus Minoribus fuiſſe viuificatas, & reualidatas antiquas Indulgentias ab ipſo Domino Paulo V. in principio ſui Pontificatus reuelatas, quia poſtquam Paulus V. in dicta confirmatione priuilegiorum ait ſe confirmare priuilegia, gratias & indulta ſpiritualia, addit ſe innouare, ſeu de nouo concedere priuilegia confirmata à Clemente V I I I. cum omnibus & ſingulis decretis, clauſulis, & declarationibus quibuſcumque contentis in litteris ſuæ confirmationis. Dominus verò Clemens VIII. expreſsè & apertè concedit Indulgentias; vnde cùm decretum innouans intelligendum ſit ſecundùm tenorem decreti innouati, ex *l. in teſtamento, ff. de condition. & demonſtrat.* ſequitur manifeſtè Indultum Pauli V. eſſe intelligendum iuxta formam & tenorem Bullæ Clem. V I I I. atque adeò confirmare Indulgentias quas expreſsè confirmat idem Clemens; alias verò rationes videbis apud dictum Rodriq. qui etiam reſpondet ad omnia argumenta adducta à Portel, & tandem ſic concludit. Hæc de tota hac quæſtione circa Indulgentias reuocatas à Paulo V. & ab eodem poſtea reualidatas dicta probabiliter ſint ſatis, quibus ſubſcripſerunt quidam ex Salmanticenſi ſchola Magiſtri. Vellem equidem, quòd hic articulus clariùs & apertiùs, tamquam res grauiſſima, à Domino Papa per ſuas litteras nobis innoteſceret, interim tamen dum non apparet de expreſſiori mente ſuæ Sanctitatis, probabiliter poſſunt Religioſi vti præfatis Indulgentiis. Ita Hieronymus Rodriquez.

3. Sed ego non diſcederem à ſententia Portel; quicquid autem ſit de ſupradicta quæſtione, certum eſt apud me Indulgentiam plenariam conceſſam à Clem. VIII. parentibus Fratrum exiſtentibus in Purgatorio, ſi pro illis Minorita dixerit vnam Miſſam, non eſſe reuocatam per Paulum V. quia talis Indulgentia non eſt conceſſa Fratribus, ſed eorum parentibus. Idem dicendum eſt de Indulgentiis conceſsis ab antiquis Pontificibus pro ſæcularibus viſitantibus Eccleſias Regularium. Ita Portel *loco cit.*

Sup. hoc leg. ſimilem, doct. in §. vlt. Reſ. not. prætéritæ. Vbi inuenies latiſſimam Indulgentiam pro animabus defunctis Regularium, &c.

4. Nota etiam quòd Indulgentiæ & priuilegia pro defunctis conceſſa non cenſentur reuocata per dictam Bullam Pauli V. ſed permanent adhuc in ſuo robore & firmitate, prout declarauit idem Summus Pontifex Congregationi S. Mariæ Fulienſis. Ita Peregrinus *in priuileg. Cleric. Regular. ver. Indulgentia. §. 7. in ſcholio.* Idem dicendum eſt de Indulgentia plenaria à Caliſto III. conceſſa parentibus Fratrum minorum, in qua poſſunt eligere Confeſſorem, per quem abſoluantur plenariè a culpa & pœna, quo priuilegio gaudent parentes aliorum Regularium. Ita Portel *vbi ſuprà, num. 4.*

Pro contento in hoc §. vlt. ibidem.

RESOL. XLI.

An Prælati inferiores Epiſcopo per conſuetudinem præſcriptam poſſint acquirere poteſtatem concedendi Indulgentias?

Et an Concilium Generale, vel alij Prælati Epiſcopo inferiores, etiam habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, aut Capitulum Sede vacante non habeãt poteſtatem concedendi Indulgentias, niſi conſuetudine præſcripta hanc poteſtatem accepiſſent? Ex p. 5. tr. 12. Reſ. 21.

Sup. hoc pro conſuetudine Card. in tom. 9. tr. 7. Reſ. 46. ſi-

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Sotus *in 4. diſt. 21. quæſt. 1. art. 4.* Suarez *in 3. p. tom. 4. diſp. 15. ſect. 4. num. 3.* & alij, quia cùm talis poteſtas extendat ſe ad tollendas pœnas Deo debitas, non poteſt ea ſine voluntate ipſius Dei, aut eius in terris Vicarij alicui, competere. Vel igitur ſummus Pontifex ſcit, & cautè approbat eiuſmodi conſuetudinem, vel neſcit; ſi ſcit, iam non ex conſuetudine præcisè & vi propria, ſed potiùs ex tacito conſenſu Papæ iuriſdictio, ſeu poteſtas ſpiritualis acquiritur; ſi verò Papa neſcit, actualiter conſentire non poteſt, abſque voluntate etiam non communicatur poteſtas.

gnanter in ſinq.

2. His tamen non obſtantibus quòd facultas dandi Indulgentias conſuetudine acquiri poſſit, docent gloſſ. *in cit. cap. accedentibus, ver. legitima cauſa, ibid.* Hoſtienſis & Abbas *num. 2. arg. cap. cùm contingat, de foro com.* Quorum ſententia non videtur mihi improbabilis, eſt enim Doctorum communis ſententia apud Paludanum *in 4. diſt. 38. quæſt. .. art. 4. concl. 4.* Sanchez *lib. 4. moral. cap. 38. num. 21.* poteſtatem diſpenſandi in votis ac iuramentis ab inferioribus Prælatis per conſuetudinem acquiri poſſe, cùm tamen diſpenſatio iſta etiam ſoluat animas in foro Dei, vt proinde ſine voluntate Chriſti, aut eius in terris Vicarij nemini competere poſſit. Et hæc omnia docet Layman *in Theol. mor. lib. 5. tract. 7. cap. 4. num. 3.* vbi reſpondet ad argumentum ſuperiùs pro negatiua ſententia adductum. Vide etiam Filliucium *tom. 1. tr. 8. c. 5. n. 91.*

3. Notandum eſt tamen hìc obiter Concilium generale non habere poteſtatem concedendi Indulgentias, neque alios Prælatos Epiſcopos inferiores etiam habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, neque Capitulum Sede vacante. Vnde ego olim rectè reſpondi Archimandritam Meſſanenſem minimè Indulgentias, quas Epiſcopus concedere poteſt, concedere poſſe, per ea quæ adducit Faber *de Pœn. in 4. ſent. diſt. 19. q. vn. diſp. 38. cap. 5. n. 148.* Granadus *in 3. p. de Sacram. contr. 12. tr. 4. diſp. 3. n. 1. & ſeq.* Præpoſitus *in 3. p. q. 14. de Indulg. dub. 4. num. 37.* & alij, niſi ex conſuetudine præſcripta hanc poteſtatem accepiſſet, *vt ſuprà* dictum eſt.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 5. Reſ. 41.

Sup. hoc conſuetud. pro eodem Capitulo, ibid. poſt medium §. 1.

RESOL. XLII.

An clauſula apponi ſolita in Indulgentiis Papalibus: Dummodo alias non conceſſimus, &c. *intelligenda ſit de alia ſimili expreſſa in eadem conceſſione?* Ex p. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſ. 11.

§. 1. AFfirmatiuè olim probabiliter reſpondi; & ita etiam docet Gauantus *in Man. Epiſ. verb. Indulgentia, num. 17.* Lezana *in Summa Q Q. Regul. tom. 3. verb. Clauſula, num. 15.* Quintanaduenas, *in Theol. Mor. tom. 1. in Append. tract. 2. dub. 4. num. 4.* Martinus de San Ioſeph *de Monte. Confeſſar. tom. 1. lib. 2. tract. 10. de Indulgentiis, num. 10.* nouiſſimè me citato Pater Gobat, *in Theſauro Indulg. part. 2. cap. 6. quæſt. 14. n. 317.* vbi ſic aſſerit: Diana & alij negant hanc doctrinam, ita generaliter ſumptam; dicunt enim etiam quando Pontifex, in conceſſione alicuius Indulgentiæ, apponit illam clauſulam (volumus autem, quod ſi aliàs Chriſti Fidelibus dictam Eccleſiam viſitantibus, aliquam aliam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondùm elapſum duraturam conceſſerimus; præſentes nullæ ſint) ſolummodò excludi ſimilem Indulgentiam pro eodem Sancto, &c.) propter dictionem aliam, quæ eſt repetitiua eiuſdem qualitatis, quæ immediatè fuerat expreſſa non autem alias, quæ eidem Eccleſiæ in honorem alterius ſancti v. g. conceſſæ fuiſſent. Quarè propter horum Doctorum auctoritatem, & propter reſcriptum quoddam Illuſtriſſimi Domini Nuntij Apoſtolici referendum, *num. 519.* reſpondi per litteras conſultus, Indulgentiam plenariam, quam Sanctiſſimus D. N. anno 1649. impertiit viſitaturis in feſto S. Sebaſtiani Eccleſiam Parochialem Landſpergenſem,

Sup. hoc ſup. in Reſ. 10. §. 1. & 2.

ſpergerſent, valere, eſto illi Eccleſiæ ſit iam antea pro Confratribus Congregationis Rotarij data alia Indulgentia plenaria, & in Breui Sanctiſsimi D. N. ponatur expreſsè illa clauſula, quam ex Diana retuli. Aliam commodam explicationem poſt Bonacinam *part.7.* adfert Palaus, *part 4.num.*13. quod ſcilicet illud verbum, conceſſerimus, ſit intelligendum de conceſsione facta ad eodem Pontifice, tunc enim exprimi nomen perſonæ, non dignitatis, ſecùs ſi dicatur, ab hac Sede conceſſa ſit. Hucuſque Gobat.

2. Et non deſeram hic apponere ad confirmationem ſupradictorum ea quæ etiam docet Paz Iordanus, *in Elucubrat. var. tom.1. lib.5. tit.16. num.71.* vbi ſic ait: Quoniam in Papalibus Indulgentiis particularibus locis, vel perſonis conceſsis, clauſula ſolet apponi: *Dummodo alias non conceſſerimus*, &c. interpretanda erit de alia ſimili Indulgentia, expreſſa in conceſsione, non autem de diſsimili, ſiue ex alia cauſa, v.g. ſi alicui Eccleſiæ conceſsa fuerit Statio ſeptem Altarium Baſilicæ S. Petri de Vrbe, provt Sanctiſsimus D. N. Vrbanus Pap. VIII. inter alias Eccleſias, conceſsit Cathedrali meæ Traguriensi anno Domini 1635. ac deinde viſitantibus eandem Eccleſiam, in feſto ſui Patroni Titularis, ſiue dedicationis conceſſerit alias Indulgentias cum præfata clauſula, cenſebuntur hæ diuerſæ à priori, & vtræque valebunt. Gauantus *in Manu. verb. Indulgentia*, *num.*17. Sed in hac materia cautè procedendum erit, & conceſsionis verba exactè trutinanda: nam habemus regulam Cancellariæ Innoc. VIII. 57. & Pauli V. 52. ita cauentem. Volumus, quod in literis Indulgentiarum ponatur clauſula, quod ſi Eccleſia, vel Capella, vel alia aliqua Indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, de qua inibi ſpecialis mentio facta non ſit, huiuſmodi literæ ſint nullæ, &c. Quapropter, Indulgentiæ quidem aliorum Pontificum remanent in ſuo vigore, quia Pontificis concedentis intentio ad illas non extenditur, nec ipſa verba, vt de ſe patet, ac eruditè docet Bonacina *de Sacram. diſput.6. quæſt.1. punct.7. num.4. verſ. Præfata limitata.* Sed reſpectu Indulgentiarum eiuſdem Pontificis, concludit idem Bonacina, quod vigore prædictæ clauſulæ Indulgentiæ de nouo conceſſæ non valerent, vt pleniùs per ipſum *eodem num.4. verſ. Quæritur*; eius tamen doctina intelligenda, & reſtringenda erit ad Indulgentias ſimiles, & conformes, non autem ad diſſimiles. Vnde in facto habui, quòd Indulgentia plenaria ad ſeptennium Confraternitati. B. V. M. de monte Carmelo, in caſtro Staphilæorum huius Traguriensis Diœceſis, non impediat conſimilem Indulgentiam eidem Eccleſiæ generaliter pro omnibus Chriſti fidelibus conceſſam eadem die Conceptionis eiuſdem B.V. Ita Iordanus, *vbi ſuprà*.

3. Vidiſti igitur Amice Lector ſententiam, quam olim docui à viris doctis poſtea fuiſſe approbatam: ſed modò Ego ab illa diſcedo, ſtante declaratione fel. me. Sanctiſſimi D.N. Vrbani VIII. & clauſula alia quæ de nouo in Indulgentiis Papalibus nunc à Pontificibus apponitur. Et ideò Franciſcus Syluius *in Variis reſolut. p. 2. verb. Indulgentia* ſic aſſerit; An Breue Apoſtolicum, quo Indulgentiæ Plenariæ certæ Eccleſiæ conceduntur cum clauſula ordinaria, volumus autem, quod ſi in dicta Eccleſia aliæ Indulgentiæ perpetuò, vel ad tempus nondum elapſum duraturæ conceſſæ ſint, &c. præſentes nullæ ſint; ita ſit intelligendum, vt conceſſæ Indulgentiæ nullæ ſint, ſi eodem die aliæ Indulgentiæ concurrant: an verò, alio quocumque die per annum. Reſpondetur, aliquando mihi, vt & quibuſdam aliis viſum fuiſſe, quod illa clauſula eſſet accipienda de Indulgentiis pro eodem die conceſſis, Eccleſiam eandem viſitantibus; quia praxis ſatis communis habebat quod in feſtis diuerſis diuerſæ eſſent Indulgentiæ, etiam plenariæ eandem Eccleſiam viſitantibus, quamuis non eſſent ſimul conceſſæ, & poſterioribus adiecta eſſet iſta clauſura; Volumus autem quod ſi in dicta Eccleſia; aliæ Indulgentiæ, &c. non minus quam prioribus: at poſtea nobis innotuit mentem Pontificis eſſe vt Indulgentiæ quas cum eiuſmodi clauſula concedit, nullæ ſint, ſi pro eodem, vel pro quocumque alio die anni, conceſſæ ſint aliæ Indulgentiæ perpetuò, vel ad tempus nondum elapſum duraturæ eandem Eccleſiam viſitantibus: atque in hanc ſententiam ſcripſit Bonacina *diſp.6. de Indulgentiis, quæſt. 1. punct.7.* Vrbanus autem VIII. Pontifex Maximus, anno 1641. iuſſit in breuibus Indulgentiarum deinceps clauſulam iſtam; Volumus autem nonnihil differenter exprimi. Reuerendiſſimus namque D. Strauius Suffraganeus Leodi. Reuerendo D. Van. Lauretem Præpoſito Atreb. & Sedis Vacantis Vicario generali, Leodio ſcripſit 2. Maij 1642. in hunc modum: Sua Eminentia Dominus Cardin. Barberinus per Epiſtolam de data 5. Menſis Aprilis Mihi mandat quod ſua Sanctitas ad intentionem ſuam melius explicandam contra interpretationem dictæ clauſuræ per aliquos Religioſos datam, ſtatuit vt deinceps in iiſdem Indulgentiis inſeratur ſequens clauſula: Volumus autem ſi aliàs pro Chriſti Fidelibus in quocumque anni die dictam Eccleſiam, ſiue Capellam, aut Altare in ea ſitum viſitantibus, aliquam aliam Indulgentiam etiam diſſimilem perpetuò vel ad tempus nondum elapſum duraturam conceſſerimus, præſentes nullæ ſint. His conformiter idem Vrbanus VIII. concedens 1. Aprilis eiuſdem anni Indulgentiam plenariam viſitantibus Duaci Eccleſiam Monialium S. Catharinæ Senenſis, die octaua Aſſumptionis B. Virginis iſtam clauſulam ſic exprimit: Volumus autem vt ſi aliàs dictam Eccleſiam viſitantibus tam præfato quam alio die aliquam Indulgentiam perpetuò, vel ad tempus nondum elapſum duraturam conceſſerimus, &c. ipſæ præſentes nullæ ſint. Concedens quoque 15. Iunij eiuſdem anni plenariam Indulgentiam viſitantibus Eccleſiam S. Birgittæ Duaci, die Feſto eiuſdem ſic ait: Volumus autem, vt ſi aliàs dictam Eccleſiam in quocumque alio anni die viſitantibus aliquam aliam Indulgentiam perpetuò vel ad tempus nondum elapſum duraturam conceſſerimus, &c. ipſæ præſentes nullæ ſint. Quapropter illi qui quærunt Indulgentias pro viſitantibus aliquam Eccleſiam; ſi pro viſitantibus illam aliqua alia Pontificia Indulgentia, quæ nondum expirauit, ſit eis conceſſa; curare debent vt eiuſmodi clauſula impetrent, alioquin nullius roboris erit id quod impetrabunt. Hucuſque Syluius, & Ego. Vide etiam Zypæum *de Iure Canon. tom.2. l.5. tit. de Pœnitent. & Remiſſion. Reſponſ.5. n. 5.* qui etiam mentionem facit de ſupradicta declaratione, & clauſula Vrbani VIII. emanata anno 1642.

TRACTA

TRACTATVS SEXTVS
DE IEIVNIO.

RESOLVTIO PRIMA.

An pro obligatione Ieiunij vigeſimus primus annus ſit computandus de momento ad momentum?

Et dubitans, an expleuerit vigeſimum primum annum, facta ſufficienti diligentia, ſit ieiunio adſtrictus? Ex p.1. tract.9. Reſ.49.

Sup. hoc inf. in Reſ. 5 §.2. curſim ad lin.4. & pro diffic. contẽta à lin.3. & verſ. Vide §. 2. huius Reſ. in tom. 3. tr.6. Reſ.66. §. Deinde.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Portel. *in addit. ad dubia regular. verb. ieiun. n.1.* & Sanchez *de matr. tom.1. lib.2. diſp.34. num.23.* Vnde infert, quòd ſi aliquis ante punctum impletæ ætatis ieiunium minimè fregiſſet, tenebitur poſteà illud ſeruare: quia tranſacto eo puncto, iam præcepto ieiunij obligatur, & aliàs poteſt illud ſeruare ergo, &c.

2. Sed contrariam ſententiam nouiſſimè docet alter Sanchez *in ſuis Select. diſp.54. num.4.* quia præceptum ieiunij reſpicit totum diem integrum, vt indiuiduum obiectum: non enim præcipitur per mendatum ieiunij dimidium diei, vel quartam partem ieiunare; ſed totum diem. Igitur, qui exemptus fuerit à ieiunio per aliquam diei partem, totaliter liberatur illo die; cùm præceptum huiuſmodi, vel totum diem comprehendere debeat, vel nullam partem illius.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

3. Notandum eſt etiam, quòd is, qui dubitat, an expleuerit vigeſimum primum annum; facta ſufficienti diligentia, ieiunio non eſt adſtrictus, cùm tunc non ſit poſſeſſio pro præcepto ieiunij. Ita Sanchez, *vbi ſuprà.*

RESOL. II.

Dubitans, an expleuerit viginti & vnum annos, teneatur ne ieiunare?

Et facta debita diligentia, ſiquis dubitet, an hodie ſit dies ieiunij, an teneatur ieiunare?

Idem dicendum eſt, quando quis dubius eſt, an hodie ſit dies feſtus, non enim tenetur ab operibus ſeruilibus abſtinere, & Miſſam audire.

Et quid dicendum eſt, quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines, vel beneficia, vel ad alium actum requiſitum. Ex p.4. tract.3. Reſ.21.

Sup. hoc in Reſ. præcedẽ. §. vlt.

§.1. NEgatiuè reſpondeo cum Sancio *in ſelectis diſput.43. num.6.* Naldo *in ſumma ver. dubium, num.23.* Caſtro Pala. *tom.1. diſp.3. punct.8. num.7.* Alphonſo de Leone *de offic. & poteſt. confeſſ. par.1. recollect.15. num.22.* Layman *lib.1. tract.1. cap.5. §.4. num.33.* Fagundez *præc.4. lib.1. cap.8. num.7.* Sanchez *de matrim. tom.1. lib.2. diſp.41. num.38.* & aliis, ideo ſi quis facta debita diligentia dubius adhuc eſt an expleuerit viginti & vnum annos, non tenetur ad ieiunium, quia tunc non eſt poſſeſſio pro præcepto ieiunij, ſed pro libertate illius dubitantis.

2. Vnde ſequitur quòd ſi facta debita diligentia quis dubitat an hodie ſit dies ieiunij, non tenetur ieiunare; & idem dicendum eſt, quando eſt dubius an hodie ſit dies feſtus, non enim tenetur ab operibus ſeruilibus abſtinere, & Miſſam audire, quia in his caſibus poſſeſſio ſtat pro libertate; vt rectè obſeruat Suarez *de cenſ. diſp.40. ſect.5. num.15.* & alij.

3. Contrarium tamen dicendum eſt quando quis dubitat, an habeat legitimam ætatem ad Ordines vel beneficia, vel ad alium actum requiſitum, tunc enim poſſeſſio eſt pro præcepto, & ideo illud ſeruandum eſt, donec conſtet de ætate. Ita DD. citati, & præcipuè Ioan. Sanchez *num.7.* ſemper enim extat præceptum negatiuum non aſſumendi Ordines ante ætatem; cùm verò volens ſuſcipere Ordines toto tempore antecedente dubitationem, habuerit ius certum ad non ſuſcipiendos Ordines, hoc ius certum vinci non debet a iure dubio ſuperueniente.

RESOL. III.

Quid facere debeat dubitans an teneatur ad ieiunandum? An in tali caſu teneatur ad Superiorem recurrere?

Et quid eſt agendum, ſi Prælatus dubitet de ſufficientia cauſa pro diſpenſatione in ieiunio, aut iudicet eam minus ſufficientem; an tunc debeat ieiunium in alia opera pia commutare?

Et an quando Prælatus poteſt circa ieiunia ſubditorum diſpenſare; poſſit etiam circa ſua?

Idem etiam procedit in caſibus reſeruatis.

Et quantum ad ieiunia ex voto, an poſſit Confeſſarius virtute Cruciatæ illa commutare; ſicut ieiunia à Confeſſario impoſita quilibet alius Confeſſarius? Ex p.1. tr.9. Reſ.15.

Sup. prima & ſecunda difficul. huius tituli, eaq́ eſt eadem, in reſ. ſeq. § Sed ad medium Quod ſi adhuc. & inf. Reſ.18. §.1. ſed lege eam per totum, & Reſ. eius not. &c.

§.1. IN tali caſu debet recurrere ad Superiorem pro diſpenſatione, qui non debet eſſe nimiùm ſcrupuloſus, & ambiguus, remittens id petentium ſubditorum conſcientiis: nam ad ipſus ſpectat tunc diſpenſare: quando enim cauſa eſt dubia, tunc diſpenſando iuſtam efficiunt. Ita Caietanus *in 2.2. quaſt.147. art.4.* Filliucius *tom.2. tract.27. p.2. cap.6. num.129.* Ortiz *in ſum. cap.19. mand.2. num.15.* Graffius *part.1. lib.2. cap.37. num.57.* Villalobos *in ſumma, tom.1. tract.23. difficul. 22.* Ledeſma *in ſumm. tom.2. tract.17. cap.2. concl.5.* & alij.

Sup. hoc inf. in Reſ. 74. §. vlt. à lin 3.

2. Notandum eſt etiam eum Ioan. de la Cruz *in direct. conſcien. par.1. p. ecep.3. art.4. dub.9. concl.3.* quòd ſi Prælatus dubitet de ſufficientia cauſæ, aut iudicet minùs ſufficientem, tunc debet ieiunium in alia opera pia commutare. Et, ſicut ſupradicta poteſt circa ieiunia ſubditorum, poterit circa ſua: quia non debet eſſe peioris conditionis, quàm ſubditi: quod etiam procedit in caſibus reſeruatis. Ita Sanchez *de matr. tom.3. lib.8. diſp.3. num.9.* Azor. *p.1. lib.7. cap.19. quæſt.7.* & Villalobos *vbi ſuprà*, qui citat Syluestrum, Caietanum, & Sotum.

Sup. hoc latè in to.3. tr.2. Reſ.17. &c.

Sup. hoc latiſſimè in tom. 3. tr.2. Reſ.5. & 6.

3. Sed hæc omnia procedunt in ieiuniis à iure communi indictis: nam ieiunia ex voto poteſt Confeſſarius

Sup. hoc ſup.

virtute

in tract. 3. Reſ.71.

virtute Cruciatæ commutare; ſicut ieiunia à Confeſſario in pœnitentia impoſita, quilibet alius Confeſſarius, iuxta illa quæ in tali materia alibi diximus. Ita Villalobos *num.* 24. & alij.

Alibi in to.2. tr.6. Reſ.25.

RESOL. IV.

An Medicus in cauſa dubia poſſit ieiunio diſpenſare?

Imo, an poſſit dictis illorum acquieſcere, dicentium ſe non poſſe ieiunare abſque alia veritatis indagatione; an vero ſolum poſſit declarare, ſi cauſa ſit ſufficiens, an non?

Et notatur, quod quando cauſa eſt euidenter iuſta, certa, aut probabilis, nulla eſt opus diſpenſatione, ſed tantum quando dubia eſt, currendum eſt ad Superiorem, Epiſcopum, vel Confeſſarium electum per Bullam, vt diſpenſet.

Et infertur, quod laici per conſuetudinem non poſſint acquirere iuriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam, cum ſint omnino incapaces & quid vero, ſi loquamur de delegata? Ex part. 10. tractat. 13. & Miſcel. 3. Reſol. 27.

§.1. AD vtrumque caſum affirmatiuè reſpondet Vidal *in Arca Theolog. Moralis, titul. de Ieiunio, Inquiſ.2. num.79.* vbi ſic ait: Medicus ex conſuetudine legitima poteſtatem habet ſibi delegatam à Summo Pontifice, vt diſpenſare valeat in ieiunij præcepto: quod autem ità ſit, Probatur: Medicus ratione ſuæ artis eſſe debet melioris conditionis circà ieiunij præceptum, quàm ſint alij Doctores, ſed iſti interpretari poſſunt, & declarare præceptum ieiunij in tali & tali caſu non obligare: quorum interpretatio prudenter facta abſque alia Superioris diſpenſatione liberat à ieiunij præcepto: ergo Medicus vltrà interpretationem, poteſt etiam relaxare ieiunium per poteſtatem eiſconceſſam, & delegatam ex conſuetudine, vt ſit melioris conditionis cœteris aliis Doctoribus. Nec obſtat dicere, quod conſuetudo vt iuriſdictionem conferat, eſſe debet legitima, & præſcripta, ſed præſcribi non poteſt quoties ſubiectum eſt incapax illius rei, quæ per conſuetudinem induci intenditur; vt notant Panormitanus, & Felinus *in cap. Cauſam de præſcrit.* & *in cap.4. de conſuetud.* & Doctores communiter: ergo Laici cum ſint incapaces Eccleſiaſticæ iuriſdictionis, *cap. Cauſam de præſcript.* ſequitur illos acquirere non poſſe hanc iuriſdictionem per conſuetudinem; ergo neque etiam Medicus acquirere poteſt poteſtatem diſpenſandi in præcepto Ieiunij, quæ eſt ſpiritualis, & Eccleſiaſtica; ideoque eſt incapax. Reſpondetur concedendo Maiorem, ad alia dicitur eſſe quidem verum, quod Laici per conſuetudinem non poſſunt acquirere iuriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam, cùm ſint omninò incapaces; ſecùs ſi loquamur de delegata; idcircò per conſuetudinem poſſunt illam acquirere, vt conſtat ex praxi: nam Principes Sæculares vltrà Pontificia priuilegia, aliquam delegatam iuriſdictionem acquirunt per conſuetudinem; tùm in conferendis Eccleſiaſticis Beneficiis: tùm in puniendis Clericis; tùm in cauſis ſpectantibus ad Sanctum Officium iudicandis, & huiuſmodi, vt Monarchia in Sicilia, & Dataria in Gallia; & nihilominus Sancta Sedes Apoſtolica hæc, & alia tolerat, & permittit. Hæc Vidal.

Sup. hoc in tom 9. tr.2. lege doctr. Reſ. 335.

2. Sed negatiuæ ſententiæ communiter adhærent Doctores. Itaque dicendum eſt de Medico, & de quocumque viro prudenti, quod nimirum non poſſint diſpenſare, cùm non habeat iuriſdictionem ſpiritualem in foro exteriori, ſed ſolùm poſſint declarare, an cauſa ſit ſufficiens, at non ſiquidem hoc ſpectat ad iudicium prudentiale. Et ità docet Paſqualigus *in Praxi, de Ieiunio, deciſ.389. num.4.* Idem docet Fagundez, *præcept.4, lib.1, cap.9. num.3.* qui citat Silueſtrum, Angelum, Roſellam, & Azotium; quibus adde Trullench *in Decal. tom.1. lib.3. cap.1. dub.7. num.16.* vbi ſic ait: Nota tamen quandò cauſa eſt euidenter iuſta, nulla opus eſt diſpenſatione: quando non eſt certa, tunc conſulendi viri docti, vt Profeſſor caſuum, Doct. Theologiæ, Confeſſarius, & Medicus. Si aliquis eorum dicat cauſam eſſe ſufficientem, nulla requiritur diſpenſatio, quo in caſu ipſi non diſpenſant, ſed declarant cauſam eſſe, vel non eſſe ſufficientem, quod ſi adhuc dubia eſſet, tunc recurrendum ad Superiorem, vt diſpenſet, quia tunc neceſſaria eſt iuris relaxatio quam Medicus, vel Confeſſarius poteſtatem non habent. Ità ille. Et nouiſſimè Ioſeph. Rocafull *in praxi Theologiæ Moral. tom.1. lib.3. de præcept. Eccleſ. cap.11. num.212.* ſic aſſerens: Nota etiam Medicum non diſpenſare in hoc præcepto abſtinentiæ à carnibus, quandò dat licentiam, ſed ſolum declarare; vnde ſola licentia illius non ſufficit ad licitè carnes comedendas, niſi quando aut certa, aut probabilis eſt neceſſitas: Si autem dubia res eſt, tunc neceſſaria eſt authoritas Superioris, vel Epiſcopi, vel Confeſſarij electi per Bullam. Ita Rocafull, & communiter Doctores. Vide Bordonum *in Miſcellan. Deciſ.677. fol.38.*

Sup. hoc in Reſ. præt §1. & inf. in Reſ. 37 §1. & pro cauſa dubia in eſu carnium in die Ieiunij inf. in Reſ. 72. in fine, & in tom.3. tr.6. Reſ.44. prope finem. Verſ. Filius vero. & ibi in tr.2. Reſ. 18. in fine.

3. Ad rationem verò adductam à Patre Vidal de conſuetudine præbente iuriſdictionem ſpiritualem delegatam incapaci. Reſpondeo, quod hæc doctrina gratis Medico applicatur, & gratis ideò negatur: verùm puto abſolutè, quoad omnes eſſe reiiciendam, ex his, quæ dixi *in tract.1. par.7.* contrà Rabardeum. Et ad exemplum Monarchiæ Regni Siciliæ, aſſero, quod qui illam defendunt, non dicunt procedere ex conſuetudine, (vt vult Vidal,) ſed ex priuilegio Vrbani II. conceſſo Comiti Rogerio; quod acriter tamen refellit Cardinalis Baronius *in tom.11. Annalium*; & acriter contrà illum defendit Ioannes Beltran de Gueuara *in Origine Monarchiæ Regni Siciliæ, edita Matriti*, & nouiſſimè ex Theologis Societatis Ieſu Pater Petrus Vvadingus, *tract. de Contract. diſput.9. dub.7. §.2. num.3.* verùm de hac quæſtione ego alibi.

In Reſ. 20. alias 18 quæ nunc inuenietur in to. 9. tr.2. Reſ. 335 & ſignãter in §. Valet à lin.5. & in alia Reſ. eius not.

Alibi in Reſ. not. præteritæ, & in aliis eius primæ not.

RESOL. V.

Quidam primis diebus ſexageſimi anni quæſiuit à me, an teneatur ad ieiunium? Ex part.5. tract.14. & Miſc.2. Reſol. 83.

§.1. SVppono ex dictis alibi ſenem ſexagenarium etiam validum non teneri ad ieiunia; ſed dictus conſulens erat in principio anni ſexageſimi. Vnde ſcrupulis angebatur, putabat enim annum ſexageſimum impletum excuſari à ieiunio, non autem inceptum, & non defuit quidam Theologus ſic ei reſpondens.

Alibi in Reſ. ſeq. & in aliis eius primæ not.

2. Sed ego tunc negatiuè reſpondi, & adduxi noſtrum Naldum *in ſumm. ver. tempus, num.20.* vbi ſic ait: Tempus ad ieiunium obligans eſt tertij ſeptennij completi tam in maribus, quàm in fœminis; eximens verò ab eadem obligatione eſt vir ſexaginta annorum, in illa enim ætate communiter deficiunt vires corporales ad ieiunium ferendum neceſſariæ, & quamuis aliqui etiam in illa ætate ſatis viribus polleant, communiter tamen, & in pluribus ſecus eſt, conſtat autem leges aptari ad ea, quæ communiter, & vt plurimum accidunt; quæ ſanè ætas annorum ſexaginta etiam nondum impleta ſufficiet. Ita Naldus, & ante illum hanc ſententiam docuerat etiam amiciſſimus Ioannes Sancius *in ſelect. diſp.4. num.10.* nam in fauorabilibus annus inceptus habetur pro completo.

Sup. hoc inf. in Reſ. 8 §. Nota etiam. & in Reſ. 9. § Nota tamen. & pro ieiunio tertij ſeptennij cõpleti cõtento in lin.3. huius §. ſup. in Reſ. 1. & in alio §. eius primæ not.

RESOL.

RESOL. VI.

An ſenes ſexagenarij robuſti, & validi teneantur ad ieiunia?

Et quid dicendum, ſi dubium eſt, an in ſupradicta ætate ſint robuſti, & validi ad ieiunandum?

Et ex doctrina ſupradictæ quæſtionis infertur, an adoleſcentes robuſti, & validi teneantur ieiunare ante vigeſimum primum annum?

Et notatur excuſari à ieiunio ſexagenarios, qui toto vitæ tempore vouerunt ieiunare certis diebus hebdomadæ, vel anni.

Etiamque aduertitur; quod ſenes ſexagenarij robuſti, & validi non ſunt damnandi ad triremes. Ex part. 1. tr. 9. Reſol. 20.

Sup. hoc in Reſ. præterita §. 1 & inf. in Reſ. 8. ſignāter à lin. 5. § Sed licet. & in Reſ. 64. §. Et ideo à princ. vſque ad med.

§. 1. LEuis fortaſſe hæc quæſtio alicui videbitur: ſed ita minimè eſt; nam cum paucis commilitonibus aduersùs plures huius militiæ fortiſsimos duces, aggredior pugnam.

2. Dico igitur, ferè omnes DD. aſſerere ſenes ſexagenarios viribus pollentes non excuſari à Præcepto ieiunij. Ita docet Layman *in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 3. num. 1. &* 2. Syluius *in* 2. 2. *D. Thomæ, quæſt. 147. art. 4.* Tannerus *in 2. 2 diſp. 3. quæſt. 3. dub. 5. num.* 191. Leſſius *de inſt. lib. 4. cap. 2. dub. 6. num.* 41. Fagundez *de Præceptis Eccleſ. tract. 4. lib. 1. cap. 8. num.* 10. *&* 11. Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 6. num.* 112. Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 17. ſect. 1. num.* 209. Valentia *tom. 3. diſp. 9. quæſt. 2. punct. 5.* Azor. *lib. 7. part. 1. cap. 17. quæſt. 4.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. part. 2. præcept. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2.* Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 23. dub. 4. num. 6.* Campanili *in diuer. iur. can. rub. 7. cap. 6. num.* 151. Bonacina *de legib. diſp. 10. quæſt. 1. punct. vlt. num. 4.* Vgolinus *de poteſt. Epiſc. cap. 9. num. 6.* Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. 17. cap. 1. concl. 5. dub. 3.* Fernandez *in exam. Theolog. moral. p. 2. cap. 8. §. 2. num.* 20. Victorellus *in Notis ad ſummam Tolet. lib. 6. cap. 4. num.* 1. Et à fortiori docent hanc ſententiam DD. aſſerentes, ſenes tantùm ſeptuagenarios immunes eſſe a lege ieiunij: ita Gabriel *in 4. diſt. 16. quæſt. 3. art. 1. notab. 4.* Syluest. *verb. ieiun. quæſt. 6. diſt. 2.* Toler. *lib. 6. cap. 4. num.* 2. Roſella *eod. verb. num.* 15. Tabiena *eod. verb. num.* 18. *quæſt.* 17. cum aliis: & DD. aſſerentes, vt excuſentur ſenes à lege ieiunij, attendendum eſſe robur corporis, & complexionem naturæ, & iuxta eam iudicandum eſſe; & ideò totum hoc arbitrio prudentis viri relinquendum eſſe: & ita docet D. Antoninus *p. 2. tit. 6. cap. 2. §. 7.* Palatius *in 4. diſt. 15. diſputatione 8. concl. 4.* Graſſius *p. 1. lib. 2. cap. 17. numero* 43. Vegha *in ſumm. tom. 1. cap. 14. caſ.* 15. Rodriquez *in expoſ. Bull. Cruc. §. 7. num.* 2. Summa Coruna *part. 1. cap. 1. num.* 80, & alij.

3. Itaque ex mente horum DD. manifeſtè apparet, ſenes ſexagenarios, ſi ad ſuſtinendum ieiunium euidenter, & certò viribus polleant, debere ieiunare, non autem in dubio: quia ieiunando exponerent ſe periculo grauis incommodi, ad quod Eccleſia non videtur obligare. Nec valet dicere, quòd, ſicut adoleſcẽtes robuſti, & validi non tenentur ieiunare ante annum vigeſimum primum; ita neque ſenes poſt annum ſexageſimum obligabuntur ad legem ieiunij: nam reſpondetur, non eſſe vt benè obſeruat Valentia, *vbi ſuprà*, parem rationem in ſenibus, & adoleſcentibus, quia natura nõ ita determinatè præſtituit ſenibus tempus defectus, ſicut adoleſcentibus tempus profectus, atque augmenti. Deinde ſunt aliqui ſexagenarij tam valida complexione, vt dubitare non poſſimus, eos abſque vlla corporis, & ſalutis læſione ieiunare poſſe, quare ergo non ieiunabunt? Facit etiam pro hac ſententia id, quod probat Riccius *p. 3. deciſ.* 233. *n. 6.* & Nauarius *in praxi, q. 18. ſect. 1. n. 4.* ſenes ſexagenarios

* Pro contéto in hoc verſ. Facit. in to.

non eſſe damnandos ad triremes: ſecùs autem ſi ſint robuſti, & validi.

8. tr. 4. Reſ. 36. §. Nota vero. ad med.

3. Attamen, his minimè obſtantibus, licèt ſupradictæ ſententiæ ſint omnes probabiles, ego non minùs probabilem illam exiſtimo, quæ docet, in ætate ſexagenaria ſenes, licèt viribus polleant, certo, & infallibiliter excuſari à lege ieiunij. Vnde miror, Fagundez hanc opinionem vocare parum tutam: licèt addat, non omninò improbabilem: non enim deſunt validiſſimæ rationes ad illam confirmandam; & Authores magni nominis illam mordicùs tenuēte. Hi ſunt, doctiſſimus Theologus Llamas *in ſum. part. 3. cap. 5. §.* 20. vbi aſſerit quod interrogatus de hac re Pius V. viua voce ita reſpondit. Idem docet Molfeſius *in ſumm. tom. 1. tract. 10. cap. 4. n.* 37. Ortix *in ſum. cap. 19. n.* 11. Ioſeph Angleſ. *in 4. ſent. part. 2. quæſt. 6. dub. 6.* Sanchez *de de matrim. tom. 2. lib. 7. diſp. 32. n. 17.* & Portell. *in dub. regul. part. 1. verb. ieiunium, num. 5.* Vide etiam doctum Granadum *in p. 2. D. Thomæ, contr. 7. tr. 3. part. 1. diſp. 6. ſect. 5. n.* 39. & Ioannem Franciſcum Suarez *in Enchir. caſ. conſcientiæ, lib. 7. verb. Ieiunium, §. Alij tamen.*

5. Probatur hæc opinio, quia, vt aſſerunt Medici, hæc ſenum roborata exiſtimatio eſt illuſiua: nam eſt ea ætas ex ſe adeò debilis, vt facili ex cauſa ab illo putato robore deturbetur, niſi cibi alimento ſibi ſubueniat: natura enim in illa ætate langueſcit, & ad interitum properat; & ſanitas dictorum ſenum non eſt firma, & conſtans; ſed fallax, & incerta, & media, & inter morbum, & perfectam ſanitatem, vt teſtatur Galenus *lib. 5. & 6. de ſan. tuen.* & licèt aliqui ſexagenarij validi, & fortes videantur; tamen, vt diximus, eorum natura prolabitur, & ad interitum tendit, atque adeo adminiculo cibi frequentiùs ſumpti indiget, vt nõ tam præſenti ſtatui, quàm futuro conſulatur. Deinde Pius V. & Pontifices ſubſequentes, denegantes Clericis, & Religioſis eſum lacticiniorum, virtute Bullæ Cruciatæ; exceperunt tamen ſenes ſexagenarios: quaſi rationi conſentaneum ſit, vt in ea ætate defectui naturæ conſulant. Ex his rationibus, & aliis, quas inuenies apud citatos Authores, apparet, ſupradictam noſtram ſententiam eſſe probabiliſſimam. Vnde ſæpiùs non dubitaui ego illam in praxi conſulere: & ita etiam ſentiunt multi PP. ex noſtra Religione, & Societate IESV, de hac re à me conſulti.

6. Notandum eſt etiam, Sanchez *in ſumma* excuſare à ieiunio ſexagenarios, qui toto vitæ tempore vouerunt ieiunare certis diebus hebdomadæ, vel anni: contrarium verò docet Layman. *in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. cap. 3. n. 2.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq & in aliis eius not. primæ.

RESOL. VII.

An ſenex ſexagenarius robuſtus teneatur ieiunare poſt annum ſexageſimum, ſi vouit ieiunare pro toto tempore vitæ ſuæ?

Et an qui vouit ieiunium quotidie per menſem, teneatur ieiunare die Dominico?

Et an ſi aliquis vouiſſet omnibus diebus totius anni abſtinere à carnibus, ſit obligatus ab illis abſtinere etiam diebus Dominicis?

Idem eſt, ſi vouiſſet abſtinere ab ouis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo, v. g. piſcibus, &c. Ex p. 10. tr. 16. & Miſc. 6. & Reſ. 50.

§. 1. PRo negatiua ſententia P. Paſqualigus *in praxi de ieiunio, deciſ.* 260. me ipſum adducit, ſed pro affirmatiua etiam me adducit P. Boſſius *in Mor. tom. 3. titul. 21. §. 7. num.* 372. Vterque tamen non benè, quia ego tantum retuli ſententias contrarias Sanchez, & Layman, vt obſeruat Leandrus *de præcept. Eccleſ. tractat. 5. diſput. 8. quæſt.* 21. Sed modo clarè

Sup. hoc in Reſ. præterita §. vlt. & in Reſ. ſeq. §. Nota. ad 10. 15. & verſ. quod vero. & in Reſ. 1. poſt ſeq. §. vil. &

Suſ. lege do-ſti Reſ. 64. clarè reſpondeo diſtinguendo. Dico itaque cum Leandro, non teneri ieiunare poſt annum ſexageſimum, niſi aliàs vouens expreſsè voluerit ſe obligare etiam in ſenectute: quia in hoc euentu ex ſe, & natura ſua votum obligaret; licèt ſe obligare adhuc poſſet, ex alio capite; nimirum ſi ſubiectum eſſet nimis debile, &c. Prima pars reſponſionis probatur. Quia vota particularia, & ſingularia, & præcipuè ſolùm bonum particulare vouentis reſpicientia, obligant; iuxta menſuram præceptorum Eccleſiaſticorum: at præceptum ieiunij Eccleſiaſtici non obligat quem, poſt annum ſexageſimum; ergo nec votum ieiunij. Sic Authores primæ ſententiæ debent ſentire. Secunda verò pars reſponſionis, conſtat ex dictis. Quia votum ex natura ſua obligat ſecundùm intentionem vouentis; ergo ſi intentio vouentis ſe extendit expreſsè ad ieiunandum etiam poſt annum ſexageſimum; etiam poſt hunc ſe extendet obligatio voti ex natura ſua; licèt per accidens, vt diximus, ceſſare poſſit obligatio ratione incapacitatis ſubiecti ad ſuſtinendam talem obligationem. Itaque puto cum Baſſæo, ſententiam Sanchez eſſe tenendam, vbi non conſtat vouentis intentionem fuiſſe, velle ſe obligare ad ieiunium etiam in ea ætate ſexagenaria; quæ intentio, vt ibidem notat idem Sanchez non colligitur ex eo, quòd quis promittat, ſe ieiunaturum in perpetuum, vel toto vitæ ſuæ tempore: nam non ideo poſſet dici, vouentem non excuſari ratione morbi, aut debilitatis, aut occupationis ſuperuenientis; & ita etiam non poteſt dici non excuſari ratione dictæ ætatis ſexagenariæ. Si enim votum illud ieiunandi certo die hebdomadæ, vel Vigiliæ, abſque addito illo, in perpetuum, vel, toto vitæ tempore, ſed abſolutè eſſet emiſſum, adhuc obligaret in perpetuum, nec tamen obligaret in prædictis caſibus morbi, aut debilitatis, aut occupationis ſuperuenientis, eo quod intelligatur, ſeu intelligi debeat inſtar præcepti Eccleſiaſtici, & non in hoc caſu ſuperuenientis ætatis ſexagenariæ, in omnibus enim caſibus non modus, & forma ieiunij, ſed perſonæ conſiderantur; ergo illa expreſſio, in perpetuum, vel, toto vitæ tempore, nihil operatur, nec efficit, vt vouens cenſeri debeat, voluiſſe, ſe obligare alio modo, & pluſquam obligat præceptum Eccleſiaſticum, niſi aliunde conſtet de intentione vouentis. Quod autem dicit Layman nempe, regulam illam, quod votum ieiunij obliget ad inſtar præcepti Eccleſiaſtici de ieiunio, procedat ſolùm quoad formam; & modum ieiunij, non quoad perſonas, gratis dicitur; nam Doctores aſſerunt abſolutè, in dubio intentionis vouentis ieiunium, qualiter voluerit ſe obligare, votum obligare eo modo, quo obligat præceptum ieiunij Eccleſiaſtici ob rationem ibi aſſignatam; quod procedat illa regula, etiam quoad perſonas; probatur ex Armilla *ver. votum, num.* 10. Nauarro *in manual. c.*12. *num.* 39. abſolutè dicentibus, à voto ieiunij excuſare morbum ſuperuenientem, non alia certè de cauſa, quia etiam excuſat a ieiunio præcepti Eccleſiaſtici. Neque obſtat illud de iuuene ante vigeſimum primum annum vouente ieiunium, vel profeſſo in Religione, cuius Regula omnes profeſſos obligat ad ieiunium certo die hebdomadæ, vel aduentu. Nam cum iſte voueat, aut profiteatur eo tempore, quo actu non obligatur, & ſcit, ſe non obligari præcepto Eccleſiaſtico ieiunij, cenſetur renunciare iuri ſuo, & velle ſe obligare ad ieiunium abſolutè, tametſi tunc præceptum Eccleſiaſtici ieiunij illum non obliget. Pro confirmatione eiuſdem ſententiæ Sanchez addo etiam aliam regulam, quòd in dubio benignior interpretatio accipienda eſt voto.

Sup. hoc inf. in Reſ. 51. §. vlt. ante medium verſ. 3. 2. Notandum eſt hîc obiter, quòd qui vouit ieiunium quotidie, v.g. per menſem, non tenetur ieiunare die Dominico, quidquid aſſerat Layman. *l.* 4. *tr.*8. *cap.*2. *n.*9. *in fine*, qui citat Bellarminum. Sed ego puto, ſi vouens expreſsè diem Dominicum non comprehendit, ad ieiunium non teneri. Ratio eſt, quia votum illud regulandum eſt iuxta modum, & conſuetudinem Eccleſiæ quæ non ſolet ieiunare in diebus Dominicis; nec enim cenſendus eſt vouens ſe velle obligare contra conſuetudinem Eccleſiæ receptam. Si verò aliquis vouiſſet omnibus diebus totius anni abſtinere à carnibus, ſunt cum eodem Layman, & Bellarmino locis citatis, aſſerendum, eum fore obligatum ab illa abſtinere etiam diebus Dominicis; cùm enim Eccleſia præcipiat abſtinentiam à carnibus in Dominicis Quadrageſimæ, abſtinere à carnibus etiam in aliis Dominicis non poteſt dici eſſe contra ritum, aut conſuetudinem Eccleſiæ (cùm in illis carnes permittantur) ſicut ieiunium, quod numquam in Dominicis ſeruatur, iuxta Eccleſiæ morem. Et idem dicendum, ſi voluiſſet abſtinere ab ouis, & lacticiniis, aut aliquo alio cibo; v.g. piſcibus ob eandem rationem, Et ita docet ex Sanchez, Azor. & aliis, Boſſius *vbi ſuprà, n.* 366.

RESOL. VIII.

An aliquis poſt annum quinquageſimum quintum liberetur à ieiunio?

Et an ſaltem ſenex ſexagenarius non ſit adſtrictus ieiunare?

Et in iſto caſu docetur annum ſexageſimum ſufficere eſſe inceptum.

Et quid, ſi quis vouit toto tempore vitæ ſuæ ſingulis ſextis Ferijs ieiunare; an ſit obligatus, dum annum ſexageſimum complet?

Et an ſi quis ſine cauſa in die ieiunij ſumeret collationem ſerotinam mane, & ſerò poſtea cœnet, peccet ſaltem venialiter? Ex part. 11. tr. 3. & Miſc. 3. Reſ. 9.

§. 1. Affirmatiuam ſententiam in aliquo caſu poſſe ſequi declarauit nouiſſimè Remigius *in tr. confeſſar. tr.* 3. *c.* 4. §. 3. *n.* 1. vbi ſic ait: [Finalmente algunos indiferentemente eſcuſan de la obligacion del ayuno à todos los que han cumplido cincuenta y cinco años Tol. *l.* 6. *c.* 4. *in addit.* Angel. *ver. Ieiunium num.* 15. que deſpues de auer enſeñado la doctrina commun idem dico de ſenibus, &c. dize aſſi.

2. Eſtas opiniones elija el prudente Confeſſor, no para enſeñarlas abſolutamente al penitente; ſino para diſſimular quando algunos deſta edad ſentien demaſiada afflicion en ſus ayunos.] Ita ille.

3. Sed licèt hæc ſententia poſſit ſecundum aliquos procedere quoad mulieres, illam tamen, non amplector quoad homines, vt etiam fecit Leander *de præcept. Eccleſ. tr.* 5. *diſp.* 8. *q.* 18. & quidem non parum laborauimus in defendendo opinionem aſſerentem viros ſexagenarios excuſari à Ieiunio, quod nouiſſimè ſcrupuloſè nominatim contra me non audet probare Pater Ermannus Buſembaum *in medulla Theologia morali. l.* 3. *tract.* 6. *cap.* 3. *dub.* 2. *num.* 2. verum præter alios alibi à me adductos noſtram ſententiam tenet Caſtrus Palaus *tom.* 7. *diſput.* 3. *punct.* 2. §. 5. *numero* 6. vbi ſic aſſerit; Valdè probabilem reputo ſententiam, quæ aſſerit ſexagenarium annum terminum eſſe infallibilem obligationis Eccleſiaſtici ieiunij finiendæ, quia nullus eſt, cuius natura ab anno ſexageſimo non decreſcat, & in interitum tendat. Sicuti nullus eſt cuius natura vſque ad 21. annum non creſcat, & augeatur; Nam eſto viribus valeat, & pluribus adoleſcentibus robuſtior ſit, attamen comparatione ſuæ virilis ætatis infirmus eſt, & robore diminutus & in ſingulos dies maiorem ſuſtinebit debilitatem. Si enim ex medicorum iudicio teſte Leſſio *lib.* 4. *capit.* 2. *dub.* 6. *num.* 41. Senectus à quadrageſimo quinto, *Alibi ſup. in Reſ. 5. in §. vlt. & in Reſ. 6. & inf. in Reſ. 64. §. Et ideo, à principio vſque ad medium.*

vel quinquageſimo incipit, quid mirum eſt ſi omnes ſexagenarios appellemus ſenes in interitum tendentes, eoſque à ieiunij lege excuſemus? cuius obſeruatio, & ſi præſenti ſtatui non videatur grauiter obeſſe, obeſt tamen futuro, cui conſulendum eſt: præterea concedamus non omnes ſeneſcere, at ſexageſimum frequenter contingere, leges autem non hunc, vel alium caſum ſpecialem ſpectant, ſed communiter contingentia, *leg. Nam ad ea, ff. de legib.* neque obeſt, quòd conſuetudine, authoritatéque Doctorum firmatum non ſit ſexagenarios à ieiunij lege ſolui, ſicuti firmatum eſt adoleſcentes tertio ſeptennio obligari: quia inde ſolum probatur horum obligationem eſſe certam, aliam incertam & dubiam, & ſub opinione tantum poſitam.

3. Nota etiam contra amiciſſimum Patrem Bardi, quod dictus Palaus *loco citato*, adhæret etiam noſtræ ſententiæ, videlicet annum ſexageſimum in iſto caſu ſufficere eſſe inceptum, quod nouiſſimè etiam docuit Ioannes de Soria *in Epilogo ſummarum part. 2. tract. 1. ſect. 5. diſp. 2. §. Circa excuſationem à ieiunio*, Leander *de præcept. Eccleſ. tract. 5. diſp. 8. num. 17.* Franciſcus Brictius *in promptu Confeſſ. part. 2. cap. 1. de 2. præcept. Eccleſ.* vbi ſic ait: [Chi fece voto di digiunare certi giorni dell' anno per tutta la vita, giunto alli 60. anni non è più tenuto, come non è tenuto per precetto della Chieſa, che va del pari col voto.] Sic ille, Nota quod dixit, *giunto alli 60. anni*; ergo ſufficit quòd annus ſexageſimus ſit inceptus: quod verò dictus Auctor aſſerat id, quod etiam ego alibi docui *num. 9.* adoleſcentem vouentem vigilia alicuius ſancti, vel feriis ſextis vitæ ſuæ in perpetuum ieiunaturum, deobligatum eſſe cum annum ſexageſimum complet, quia illud votum eodem modo intelligendum eſt, ac ſi abſolutè vouiſſet omnibus ſextis feriis ieiunare, illa particula vitæ ſuæ, & in perpetuum non expreſsâ; quia opus non erat exprimi, cum tacitè inſit in voto abſoluto, cuius obligatio perpetua eſt; argum. *l. Conditiones, quæ extrinſecus, ff. de conditione, & demonſtrat.* At votum ieiunandi omnibus ſextis feriis explicandum, & interpretandum eſt, ſicuti præceptum Eccleſiaſticum ieiunij, cum aliud ex intentione vouentis non conſtat: Ergo cum præceptum Eccleſiaſticum ieiunij ſexagenarios non obliget, neque etiam obligabit votum ieiunandi. Hæc inquam adeò non admittit Layman, vt noſtram ſententiam improbabilem putet, eo quod votum intelligendum ſit inſtar præcepti Eccleſiaſtici quoad modum, & formam ieiunandi, non tamen quoad perſonas, ſi quidem eæ, quæ nullo præcepto Eccleſiaſtico aſtringuntur ad ieiunandum, vt ſunt adoleſcentes 21. minores voto obſtringi poſſunt. Sic ergo cenſendi ſunt Sexagenarij robuſti ſe voluiſſe obſtringere, cum votum ieiunandi abſolutè emittunt, & maximè cum exprimunt toto vitæ ſuæ tempore, vel in perpetuum. Verum his non obſtantibus non recedo à ſententia, quam docui cum Sanchez, & aliis, & quam merito contra Layman nouiſſimè tenet Petrus Caſtrus Palaus *vbi ſuprà*, nam ait: ille, ponimus adoleſcentem ſic vouentem nihil de ſenectute cogitaſſe, neque expreſsè voluiſſe votum pro ſenectutis tempore extendi, ſed abſolutè prolatum eſſe, quo in euentu certum eſt non obligare vouentem, quoties ex eius obſeruatione notabile corporis detrimentum imminet, vt ipſemet Layman ibidem fateatur, at conſuetudo excuſans ſexagenarios etiam robuſtos à lege ieiunij, nititur periculo moraliter certo grauis nocumenti, & diminutionis virium pro futuro tempore; ergo ceſſat eius obligatio; vnde in præſenti modus obligationis voti in perſonam refunditur, ac proinde inſtar præcepti Eccleſiaſtici ſexagenarios deobligare videtur. Exceſſit igitur in ſua cenſura Pater Layman, & noſtra ſententia eſt ſatis probabilis.

Sup. hoc ſup. in Ref. 6. 1. & inf. in Ref. ſeq. §. Nota tamē, & ſeq.

Alibi in Ref. præterita, & in aliis eius primę annot.

Sup. in Ref. præcedentis not.

4. Sed hic diſcutiendum eſt dubium, de quo his diebus, interrogatus fui, An ſi quis abſque cauſa in die ieiunij ſumeret collationem ſerotinam manè, & ſerò poſtea cœnet, peccet ſaltem venialiter.

Sup. hoc in Ref. annot. ſeq.

Et negatiuam ſententiam tenet Ioannes Sancius *in ſelect. diſp. 53. num. 2.* vbi ita ait: Poterit tamen accipi refectio parua hora vndecima diei, abſque cauſa, prandium differendo ad noctem, immò ieiunium fore perfectius, & ſtrictius reor. Quo enim tardius prandium protogatur, eo eſt inedia productior & longior corporis afflictio; Quod ſane eſt Legiſlatoris menti magis conſentaneum; tolerabilius enim fert aliquis anguſtiam famis per ſpatium viginti quatuor horarum protractam, ſi comedat ad vſque ſaturitatem in medio temporis, quàm ſi in tertia parte.

5. Sed hanc ſententiam puto non eſſe approbandam, nam eſto dilatio prandij ad noctem ieiunij difficultatem augeat, & conſuetudini antiquæ conformior ſit, attamen ſumptio collatiunculæ meridianæ cum intentione poſtmodum prandendi, aliena eſt ab vſu & conſuetudine Eccleſiæ, ac proinde ſic anteuerſa abſque cauſa peccatum veniale inducit; Et ita hanc ſententiam præter DD. à me alibi adductos, tenet me citato Martinus de San Ioſeph *in mon. Confeſſar. tom. 1. l. 2. tract. 6. de Ieiunio, num. 5.* ſic aſſerens: [Hazer colacion por la mañana, ò à medio dia en dia de ayuno ſin cauſa es pecado venial, y no mortal. Dixe ſin cauſa, porque ſi la ay, no ſerà pecado alguno tomar por la mañana la colacion, y la comida à viſperas, y ſera cauſa baſtante la flaqueza de eſtomago, ò la falta del sueño la noche, ò el caminar, eſtudiar, ò predicar.] Hæc ille. Vnde ex his ego olim conſului quoſdam viros nobiles potuiſſe abſque peccato veniali in diebus quadrageſimalibus ſumere collationem ſerotinam mane, & ſero comedere, quia volebant in illis diebus dare operam venationi, & ità in terminis docet Caſtrus Palaus *tom. 7. diſputatione 3. punct. 2. §. 3. numero 6.* Poſita (ait) honeſta cauſa, qualis eſſet confectio itineris, negotiorum facilior expeditio, hoſpitum dimiſſio, vel receptio, venatio, ſeu piſcatio etiam ob finem tantùm animi relaxandi, & aliæ ſimiles abſque vllo peccato veniali poterit mane, vel in meridie hæc refectiuncula ſumi prandio in noctem dilato. Sic Palaus, & ita dicendum puto, ſi quis vir nobilis animi relaxandi cauſa vellet in die ieiunij poſt prandium ſe exercere in Ludo pilæ, vel vt vulgò dicitur *giocare al maglio.*

Alibi inf. in Ref. 109. §. 1. & 2.

Sup. hoc ibidem §. vlt. & pro parte in Ref. 110.

RESOL. IX.

An mulier quinquagenaria ſoluta ſit ab obligatione ieiunandi; & quamuis prædicta ætatis vltimus annus ſolummodo, non vero exactus, & mathematicè completus ſit?

Et an hoc non ſolum procedat quoad ieiunia Eccleſiæ, ſed etiam à præſcriptis in Religione pro Monialibus?

Idem procedit de obligatione ieiunij ex voto pro toto vitæ tempore, dummodo votum in maſculis non fuerit emiſſum poſt annum 60. & in fœminis poſt annum 50. Ex p. 9. tr. 7. & Miſc. 2. Ref. 74. aliàs 73.

§. 1. SEntentiam affirmatiuam docet doctiſſimus Narbona *in Annalibus Iuris, ann. 60. num. 13. & 14.* vbi poſt multa ait: [Ergo securè defendi poterit, nedum ſexagenarias fœminas, verùm etiam quinquagenarias à ieiunij vinculo, & obligatione in poſterum eximi, non aliter, atque ſexaginta annorum homines liberari diximus. Quod in vtriuſque ſexus perſonis adeò verū eſt, vt quāuis prædictæ ætatis vltimus annus inchoatus ſolūmodo, non verò exactus, & mathematicè completus ſit; prædicta ieiunij excuſatione vti poſſint:

Sup. hoc in tom. 8. tr. 1. Ref. 10. ad lin. 3.

quia

quia in fauorabilibus annus inceptus habetur pro completo.] Ita ille: cui etiam videtur adhærere âmus Iuriſconſultus Henricus Zoeſius *in l.3. Decr.tit.46.n.10.* Et hanc ſententiam, tanquam probabilem, admittit noviſſime Machado *de perf.Confeſſ.to.1. l.2.p.4.tr.3. docum. 9.n.4.* & P.Pellizzar. *in tr. de Monial.c.6. n.25.* qui addit, hoc non ſolùm procedere quoad ieiunia Eccleſiæ, ſed etiam à præſcriptis à Religione. ſic itaque ait: [Cum Sanchez non improbabiliter aſſerat, fœminas quinquagenarias excuſari etiam à ieiunijs communibus Eccleſiæ; probabiliter item dici poteſt, Moniales quinquagenarias excuſari etiam à ieiunijs præſcriptis in Regula. Moneor ex doctrina, quam tradit idem Sanc. *l.4.mor. c.11.n.54.* nimirum, ætatem ſexagenariam, ſicut excuſat viros a Præcepto ieiunij, ita & excuſare à voto ieiunij, cùm talia vota non obligent aliter, quàm Præcepta Eccleſiaſtica de iiſdem rebus, (ſi tamen aliter non conſtet de intentione vouentis.) Quòd ſi hoc procedit de obligatione ieiunij ex voto, à fortiori procedet de obligatione proueniente ex Profeſſione religioſa; & ſi admittitur de viris, admitti debet & de fœminis: cùm ſit par ratio de vtriſque.] Hæc Pellizzarius. Et ideò hanc ſententiam tam fœminis fauorabilem, ego non audeo, tanquàm improbabilem, damnare, vt ex Layman damnat Alphonſus Leone *de cenſ. recollect.3.n.471.* memor verborum Salomonis: *Non eſt ira ſuper iram mulieris.* Ideò iudicent alij, an ſit probabilis, necne.

Sup. hoc inf. l. gr doctr. Reſ.64. & ex illa deducere potes quid ſup. hoc. & vide etiam alios §§ eius primæ annot.

2. Nota tamen, doctrinam à Narbona, & Pellizzario *ſuperius* adductam de anno quinquageſimo quoad mulieres, & de anno ſexageſimo quoad viros, incepto tantùm, & non completo, minimè approbari à multis, & præſertim à Patre Bardi *in Bull. Cruc.p.2.tr.3.c.2.ſect.4. n.37.* Quia (ait ille) in Iure talis ætas non eſt determinata; ſed eius determinatio dependet ab hominum arbitrio, qui non excuſant ante talem ætatem à ieiunio. Et licèt aliqui cenſeant ſufficere annum ſexageſimum inceptum, idque fundent in eo principio, videlicet, in fauorabilibus annum inchoatum haberi pro completo, nihilominùs id puto verum eſſe, quando in Iure, vel etiam arbitrio prudentum eſt præfixus terminus: at in caſu noſtro non eſt ita; quia neque in Iure, neque communi hominum iudicio habemus tempus determinatum, in quo fideles à ieiunijs Eccleſiæ eximantur; ſed, vt vidimus, in aſſignatione huius temporis diuerſæ ſunt Authorum opiniones: proinde illa ſententia, quæ aſſerit, eum, qui attingit ſexageſimum annum, non teneri ad ieiunium, mouetur, quia in tali ætate exiſtimant incipere virium defectum. Altera verò opinio, quæ non ponit hanc exemptionem, niſi vſque ad ſeptuageſimum annum, ducitur ad hoc, quòd indicat, vſque ad talem ætatem eſſe ſufficientes vires: & in hac re diſcurrendum eſt, ſicuti in qualitate requiſita ad furtum mortale: nam alij materiam notabilem furti exiſtimant quinque, alij ſex argenteos, &c. & non in minori quantitate; & conſequenter docent, ſi ex determinata quantitate ad furtum mortale vnum obolum deficiat, materiam illam non eſſe notabilem, & ſufficientem ad culpam grauem: eodem prorſus modo eſt ratiocinandum in caſu noſtro. Ergo, &c.

Sup hoc pro viris ſup. in Reſ.5 §.2. & in Reſ. 8. § Nota.

Sup. hoc ibid.

3. At, his non obſtantibus, puto, probabiliter aliquos aſſerere, annum ſexageſimum ſufficere eſſe inchoatum, vt quis a ieiunio liberetur: & ita, præter Narbonam, me citato, *vbi ſuprà, n.15.* tenet vterque Sanch. Medina, Trullench, Pariſius, quos adducit Bardi *n.34.* quibus adde, me citato Paſqual gium *in praxi de ieiunio, dec.258.* Et, me citato, Alphonſum de Leone *tr. de cenſuris, recollect.5. n.472.* Et ratio eſt: quia in fauorabilibus annus inchoatus habetur pro completo, vt colligitur ex l. *Qua ætate. ff. de teſtam.* Et Gloſſ. *ibi, ver. Dies ergo,* loquens de die, ait, diem inceptum haberi pro completo. Et confirmari poteſt à pari: nam in promotione ad ſacros Ordines ſatis eſt, quod promouendus, v.gr. ad Presbyteratum, attigerit vigeſimumquintum annum, ſicut etiam ad contrahendum matrimonium ſufficit in maſculo decimus quartus annus inceptus, in fœmina duodecimus pariter inchoatus, vt Doctores communiter teſtantur. Adde doctrinam Patris Lezanæ *in Sum. qq. Regul. tom.1. ver. Annus, n.7.* & aliorum aſſerentium, quòd in dubio in fauorabilibus ſufficit annus inchoatus. Nec obſtat dicere cum P. Bardi, quòd hoc procederet, quando omnes Doctores conuenirent, annum ſexageſimum excuſare à ieiunio; quod non eſt verum: nam doctores, qui illud docent, rectè inferunt, ſufficere annum ſexageſimum inceptum. Non nego tamen, ſententiam Patris Bardi eſſe ſatis probabilem. Nota etiam hìc obiter cum Eſcobar *in Theolog. mor. tr.1. exam.13. c.3. n.104.* eum, qui vouit ieiunare toto vitæ tempore, poſt annum ſexageſimum non teneri ampliùs ieiunare: quia, cùm ceſſat obligatio ieiunij, ceſſat obligatio voti, & vita ſenis ad ieiunij laborem, quæ 60. anno terminatur. Dummodo, vt, me citato, optimè obſeruat Narbona *vbi ſuprà, n.9.* votum non fuerit emiſſum poſt annum 60. ſed anteà: quia in tali caſu cum eo impedimento ſe obligauit. Ergo tenentur ad ieiunium. Vide Tambur. *de iur. Abbat. tom.2. diſp.12. q.5. num.7.*

Sup. hoc late ſup. in Reſ. 7. & in aliis eius annot.

Sup. hoc id tom.8. tr.4. Reſ.16. §. Nota vero. ad lin. 6.

RESOL. X.

An prægnantes, & lactentes teneantur ad ieiunium, maximè ſi ſint robuſtæ, & virilis naturæ?

Et an in dubio teneantur ad ſupradictum ieiunium? Ex p.1. tract.9. Reſol.14.

§.2. NOn teneri reſpondet Leſſius *lib.4. c.2. dub.6. n.39.* Vegha *in ſum. tom.1. c.14. caſ.22.* Valentia *to.3. diſp.9. q.2. punct.2.* Graffius *p.1. l.2. c.37. n.44.* Toletus *l.6. c.4. n.3.* Azor. *to.1. l.7. c.17. q.6.* Tannerus *in 2.2. diſp.3. q.3. dub.5. n.100.* Syluius *in 2.2. D. Th. q.147. art.4.* Villalobos *in ſum. to.1. tr.23. diff.4. n.2.* Fillincius *to.2. tr.27. p.2. c.6. n.114.* Azor. *p.1. l.7. c.28. q.6.* Iuan. de la Cruz, *in direct. conſc. p.1. precept.3. art.4. du.9. concl.2.* & alij.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

2. Sed limitant hanc ſententiam Syluest. *verb. ieiunium, q.9. verſ.5.* Philiarch. *de offic. Sacerd. to.1. p.2. l.3. c.25.* Iacob. de Graffis, *to.1. p.1. l.2. c.37. n.44.* niſi dictæ mulieres eſſent robuſtæ, & vnica refectione poſſent ſeipſas, & fœtum ſuſtentare.

3. Sed, quia tales mulieres communiter non ſunt tam robuſtæ naturæ, vt vnica refectione tantùm alimenti ſumere poſſint, vt pro ſe, & prole ſufficiat, & omnis lex adaptatur ad ea, quæ frequenter accidere ſolent; ideò non refert, ſi aliquæ ſint robuſtæ, & virilis naturæ, vt tradit ex noſtris Molfeſius *in ſum. tom.1. tr.10. c.4. n.40.* & Reginald. *in praxi, tom.1. l.4. c.17. n.210.*

4. Adde, quòd in dubio non tenentur ad ieiunium, vt notat Fagund. *Precept.4. l.1. c.8. n.14.* Caiet. *in 2.2. q.147. art.4.* & omnes DD. *ſuprà* citati. Deinde, tales mulieres appetunt ſæpè vehementer aliqua; & niſi deſiderio ſuo ſatisfaciant, periculum eſt, ne fœtus proijciatur; & ideò Confeſſarij ſine ſcrupulo ſupradictas prægnantes, & lactentes excuſabunt à lege ieiunij.

RESOL. XI.

An prægnantes, & lactentes non ſolum deobligentur à ieiunio quoad vnam comeſtionem, ſed etiam quoad eſum carnium, & ouorum, etiam ſi ſint robuſtæ, & validæ? Ex part.4. tr.4. & Miſc. Reſ. 226.

§.1. POſſe ſæpiùs ſupradictas in die ieiunij comedere docent communiter Doctores, quos ego ipſe

S 2 citaui

Quæ hic eſt Reſ. antecedens. citati *in part. 1. tract. de ieiunio, reſol. 14.* etiamſi ſint robuſtæ & validæ, opus enim illis eſt cibo reſici, non ſua ipſarum tantùm, ſed fœtus etiam nutriendi cauſa. Difficultas eſt, an in die ieiunij poſſint comedere carnes? & affirmatiuam ſententiam docet Martinus Funes *in ſpecul. mor. part. 3. cap. 2. n. 5. & 6.* vbi ſic ait. Præceptum ieiunij continet triplicem obligationem, primò abſtinendi à carnibus, & iis, quæ ex carnibus ortum habent, lacte, ouis, &c. ſecundò ſemel tantùm in die comedendi: tertiò ſumendi cibum non citius, quàm paulo ante meridiem, & nutrices & grauidæ ab his tribus obligationibus ieiunij excuſantur. Ita ille.

2. Sed contrariam ſententiam, & meritò, docet Ludouicus de San Iuan *in ſumm. quæſt. de ieiunio art. 7. difficult. 6. appen. 3.* vbi ſic aſſerit. [Ha ſe de notar que las preñadas y las que crian no quedan eſcuſadas de guardar la calidad de manjares quateſmales, porque aunque tengan neceſſidad de mayor cantidad de manjares no tienen neceſſidad de otra calidad dellos en caſo que no ſe temieſſe, reſulteria de alli algun daño à los niños; porque en eſte caſo ſe podrà facilmente diſpenſar con ellas.] Ita ille, & ante illum Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 13. diffic. 4. num. 6. in ſecto num. 20.* & alij.

RESOL. XII.

An fœmina grauida ad vincendas carnis tentationes teneatur ieiunare cum periculo prolis? Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 30.

§. 1. HIc caſus curioſus eſt, & pauci de illo tractant. Affirmatiuam ſententiam docet Fernand. *in exam. Theol. moral. p. 4. c. 12. §. 6. n. 1.* vbi ſic aſſerit: [Euentus occurrit memoriæ à nemine hactenus agitatus; dignus tamen notatu, & explicatu. Patitur mater graues concupiſcentiæ tentationes, ad incontinentiam non ſolùm prouocantes, ſed potiùs cogentes: experimento didicit, nulla vi eas ſe ſuperaturam, niſi ieiuniorum macie, & debilitatione; veruntamen apertè videt, prolem, aut perituram, aut notabile ſalutis detrimentum paſſuram, propter lactis, ſeu matris virium defectum. Quid igitur? debétne propriam ſalutem ſpiritualem, & continentiam anteferre prolis ſaluti corporali? Arbitror, poſſe, & debere, iuxta charitatis ordinem, qua docemur ſpiritualia corporalibus anteponere, tum noſtra, tum aliena: atque ſubſequuta mors, vel debilitas prolis, per accidens ſubſequetur.] Ita ille.

2. Contra quem nouiſſimè inſurgit Homobonus de Bonis *in exam. Eccleſ. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 17.* vbi ita ait: [Non eſt audiendus Fernandez, qui dicere auſus eſt, fœminam grauidam, quæ carnis ſtimulis ad incontinentiam laceſſentibus vrgetur, teneri, etiam cum prolis, vel fœtus diſcrimine, & extinctione ieiunare, ſi exiſtimat, ſe eos non niſi abſtinentiæ macie, & debilitatione ſuperaturam: nam, cùm alia remedia, vt orationem, Sacramentorum frequentationem, pia conſilia, & alia huiuſmodi adhibere poſſit; non debet tantæ iacturæ ipſam prolem exponere.] Sic Homobonus, & ego.

RESOL. XIII.

An Pater, aut Dominus teneantur compellere filios, & ſeruos ad ſeruanda ieiunia, quæ frangere volunt? Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 28.

§. 1. REſpondet affirmatiuè vir doctus Petrus de Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. 27. c. 2. concl. 6.*

2. Sed negatiuam ſententiam exiſtimo ſuſtinendam eſſe. Dico igitur, quòd patres, & domini tenentur monere, & curare, lege charitatis, vt ſubditi ieiunium ſeruent; non tamen tenentur illos compellere, aut cogere ad ieiunia ſeruanda: nam id durum nimis, & rigoroſum eſſet: & ita docet Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n. 91.* & Vegha *in ſum. tom. 1. c. 14. caſ. 27.* [Lo qual (ſubdit ipſe) ſe ha de entender, quando los tales hijos, criados, y ſieruos de ſu caſa, y familia no ayunaren, aunque ſe lo mande el padre de la familia, antes buſcaran à eſcondidas, ò pidiendo à los eſtraños el almuerzo, y la cena, denenles empero negar la cena, aunque digan, que es auaro.] Et ita etiam docuit Rodriq. *in ſum. tom. 1. c. 23. concl. 4. n. 8.* & Ortiz *in ſum. c. 19. mand. 2. n. 14.*

3. Igitur in tali caſu paterfamilias tenetur ſupradictos monere, & corrigere; non autem compellere, ſeu ex domo eiicere: & poſt hæc ſcripta inueni hanc ſententiam etiam docere Homobonum de Bonis *in exam. Eccleſ. p. 2. tr. 8. c. 7. q. 21.* Comitolum *in reſponſ. mor. l. 4. q. 56.* Azor. *p. 1. lib. 7. c. 37. q. 11.* Nauar. *c. 21. n. 26.* Tolet. *lib. 6. c. 5.* & Reginald. *in praxi, tom. 1. l. 4. c. ... n. 199.* cum aliis.

RESOL. XIV.

An Dominus compellendo Famulum in die ieiunij ad opus incompatibile ratione laboris cum ieiunio, peccet mortaliter, ſi illud opus poſſit commode differri in alium diem?

Et an quis peccet ſaltem venialiter, qui operarios conducit, vt cæuatores, agricultores, meſſores, &c. cum pacto, & conditione vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. 6. Reſ. 141.

§. 1. REſpondet affirmatiuè Nauarrus *in ſum. cap. 21. n. 27.* Gabriel *in 4. diſt. 16. q. 3. art. 1.* & alij. Ratio eſt, quia eis impediunt obſeruationem præcepti, ad quam parati ſunt. Idem etiam docet Richardus *in 4. diſt. 15. quæſt. 4. art. 3.* Palud. *ibid. art. 2.* & alij. Quoad hoc lege Reſ. not. ſeq.

2. Sed contrariam ſententiam docet Sanchez *in opuſc. tom. 2. l. 5. cap. 1. dub. 9. n. 2.* putat enim nec ipſos famulos, nec dominos peccare in hoc, etiam venialiter, quia ipſi famuli potuerunt licitè locare operas ſuas ad inſeruiendum, prout ipſis iniunctum fuerit, & ipſi domini poſſunt illos occupare in talibus laboribus, prout ſe obtulerint, nec tenentur ſub peccato obſeruare, an ſit dies ieiunij, licèt ſit illis conſulendum, vt id obſeruent quando ſine vllo incommodo id poteſt fieri; ſic docti iuniores. Hæc Sanchez, & ideo Fagundez *prac. 4. lib. 1. c. 8. n. 16.* docet non peccare, neque venialiter, eos, qui operarios conducunt, vt cæuatores, agricultores, meſſores, &c. cum pacto & conditione vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent, quia operarij non tenentur ieiunare; ergo quamuis conductores prædicto pacto illis impediunt ieiunium, non impediunt impletionem præcepti. Secundò, quia minus laborant ieiunando, quàm non ieiunando, ergo ne damnum patiantur, licitè poſſunt apponere tale pactum, & hoc alibi ego etiam docui. Alibi cum eod. Fagund. in fine Reſ.

RESOL. XV.

An quis teneatur eos ſolos operarios vocare, qui cum moderamine laboris poſſint operari ſine fractione ieiunij?

Et an quis ſine peccato ſaltem veniali poſſit conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 13.

§. 1. Affirma-

Quo ad hoc lege doctr. Reſ. 2. not. ſeq.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Toletus *in ſum. l.6. c.5. n.1. caſ.1.* qui citat Paludanum *in 4. diſt. 14. q.4 art.*& Gabriel. *diſt. 16. q.3. a.1. notab.4.*

2. Sed ego puto, contrariam ſententiam veram eſſe: & ita obtinuit conſuetudo recepta ab omnibus timoratis,& religioſis viris, qui non propter ieiunium ſubtrahunt ſeruis de labore, neque operarios dimittunt: igitur non tenetur dominus cum ſolum laborem ſeruis imponere, & eos ſolos operarios vocare,qui cum moderato labore poſſint ieiunare ; ſed poterit eundem laborem ſeruis imponere, & operarios quoſcunque vocare, licèt ieiunium non ſint ſeruaturi : & ita docet contra Toletum Fernandez *in exam. Theol. mor. p.2.c.8. §.2. n.15.* Imò Fagundez *Præcep.4. l.1. c.6. n.16.* putat, poſſe dominum conducere operarios hoc pacto, vt eo die, quo ſuo labori incumbunt, non ieiunent : quia, cùm dicti operarij non teneantur ieiunare, neque venialiter peccabit dominus illos cum conditione, vt non ieiunent, conducendo.

Sup. hoc eſt in eod. Fagund. in Reſ. ſequenti §.2. ad medium.

RESOL. XVI.

An excuſentur à ieiunio, qui labore aliquo defatigantur, quamuis illum in alium diem commodè differre queant; & etiam ſi data opera, vt non ieiunent, hoc agerent? Ex parte 1. tract.9. Reſ.52.

Sup. hoc in Reſ. 2. & 1. not. 1. poſt ſeq. huius Reſ.

§. 1. NOn eximi docet Azor. *tom.1. l.7. c.17. q.9.* & alij penes ipſum.

2. Sed contrariam ſententiam docent aliqui iuniores, Magiſtri : quia ius habet iſte ad illum laborem ſuſcipiendum, v.g. ad iter agendum, ad ludendum pila, ad venandum,&c. quo non priuatur ob ieiunium ſeruandum. Et hæc opinio procedit, etiamſi in fraudem ieiunij id ageret, nullius negotij cauſa itinerando; ſed ſolo deſiderio non ſeruandi ieiunium. Et ita docet Sancius *in ſuis Selectis, diſp.4. n.14.* loquens de ieiunio,& Suarez *de Relig. tom.1. l.2. c.13. n.6.* loquens de obſeruatione Feſtorum : nam in tali caſu puto, non interuenire propriam fraudem, aut dolum, ſed fugam quandam obligationis præcepti; quæ tamen contra præceptum non eſt; ſed bona, vel mala ratione finis, ob quem fit. Vide etiam Salas, *de leg. diſp.14. ſect.5. n.66.* & Sanchéz *in ſum. tom.1. l.1. c.12. n.35.* & Fagundez *Præcept.1. lib.1. cap.7. n.7.*

Sup. his in Reſ. 2. poſt ſeq. & in aliis eius 1. & 2. not. & pro parte ieiunij inf. in Reſ. 44. &c.

3. Vnde ex his infert Sancius, *vbi ſup. n.20.* & nos *ſuprà* tetigimus, liberos eſſe à lege ieiunij, qui culpa ſua ita defatigati redduntur, vt ieiunare non valeant, vt qui defatigatus eſſet ludo pilæ, vel ex venatione, aut nimis eſſet deditus fœminarum commixtioni : nam tales die, quo præceptum obligat, impotentes ſunt ſeruare ; die verò, quo ludunt, nondum aduenit : ergo, &c. Quòd ſi in fraudem ieiunij ſe defatigarent, peccare deſiderio illo frangendi ieiunium, docent plures: ſed ex doctrina Sancij, & Suarez, *vbi ſupra*, contrarium dicendum eſt : nam in tali caſu non interuenit fraus ; ſed fuga quædam obligationis, quæ non ſufficit ad cauſandum peccatum. Aliud quidem eſt deſiderare aliquem frangere præceptum, quando adeſt obligatio; aliud deſiderare ſe reddi impotentem ad præceptum; hoc enim nihil aliud eſt, quàm optare excuſationem præcepti, quam, licèt quis intendat via illicita, non operatur aduersùs tale præceptum, cùm non deſiderat illud infringere, quando obligat; ſed modum, quo non obliget, quærat. Et hæc opinio mihi non diſplicet. Secundùm Sancium igitur dicendum eſt, quòd non tenentur ieiunio, qui labore aliquo defatigantur, etiamſi id agant in fraudem ieiunij : quia, dum defatigatio acquiritur; non adeſt ieiunij præceptum: dum verò iam acquiſita eſt, impoſſibilitas adeſt ad ieiunandum Ergo, &c. Sed, his non obſtantibus, puto non eſſe recedendum à prima opinione Azorij.

Sup. in duabus Reſ. quæ nunc hanc ſeq. & inf. in Reſ. 64. §. vlt. poſt medium &c.

Et pro contrario in verſ. Quod ſi in fraudē, huius &c. ſignanter in Reſ. 2. & 3. huius anot. & in prædicto §. à ſu. 4. & in Reſ. ſeq. in fine §. Hanc.

RESOL. XVII.

An defeſſus ex labore ſumpto ob recreationem, vt ex ludo pilæ, vel ob quærendam concubinam, teneatur ad ieiunium?

Et an quis ſit obligatus relinquere ludum pilæ propter ieiunij obſeruationem? Ex p.1. tr.9. Reſ.40.

§. 1. REſpondent aliqui diſtinguendo. Vel talis præuidit, aut præuidere debuit, quòd ex illo impedimento, voluntariè à ſe poſito, non valebit ieiunare; & ita peccabit mortaliter in ſua cauſa non ieiunando : vel non præuidit, aut expertus eſt ex illo impedimento ſequi neceſſitatem non ieiunandi, & in hoc caſu non peccabit poſteà non ieiunando, nec in ſe, nec in ſua cauſa:& ita ad hunc caſum reſpondet Ortiz *in ſum. c.19. n.17.* Homobonus *de exam. Eccleſ. p.2. tr.7. c.7. q.23. & tract.9. c.4. q. 74.* Ioan de la Cruz, *in director. conſc. p.1. præcep.3. art.4. dub.9. concl.3.* Rodriq. *in ſum. to.1. c.23. n.6.* & alij.

Sup. hoc in Reſ. præt. per totā, & ſignanter §. vnde. & in Reſ. ſeq. & inf. in Reſ. 64. §. vlt. poſt mediū, verſ. an verò. & ſup. in tr. 3. Reſ. 163. §. Confirmatur exēplis. poſt medium, à verſ. Imo Diana. & curſim cum eiſdem DD. citatis in §. 2. & 3. huius Reſ. tantum in to. 7. tr. 1. Reſ. 304. §. Et tandem: ad fin. 6.

2. At, his minimè obſtantibus, contrariam ſententiam docuit Medina *in ſum. lib.1. c.14. §.10.* vt notauit Ledeſma *in ſum. tom.2. tr.27. concl.6. c.2. diff.5. fol mihi 699.* vbi ſic aſſerit : [No peca el, que pone impedimento al ayuno. Eſto enſeña Medina en ſu ſuma, y pone exemplo en los caminantes de apie, aunque tomen el camino por ſu paſſatiempo, los quales no tienen obligacion de ayunar llegando fatigados, trabajados, y dize que eſto tiene verdad, aunque el camino ſe hizieſſe por ver à ſu amiga, ſi deſpues quedan canſandos, y fatigados, el tal pecarà contra otro preceto de no fornicar, però no pecarà contra el preceto del ayuno, tambien ſe pueden traer otros exemplos.] Ita Ledeſma, qui probabilem putat eſſe hanc opinionem : & paulò poſt addit exemplum de ludo pilæ.

3. Hanc ſententiam docet abſolutè Fillincius Medinam ſequens *to.2. tr.27. p.2. c.6. n.125.* & Villalobos *in ſum. to.1. tr.23. diff.4. n.11.* vbi ait : [Eſta eſcuſado el, que hauiendo hecho alguna obra, ſe cansò en ella por ſu culpa, de ſuerte que no puede ya ayunar, come ſi jugo demaſiado la pelota, con que no lo aya hecho en fraude de la ley, y ſi lo hizo en fraude de la ley, peco, quando lo hizo; mas ya deſpues de hecho, no peca en dexar de ayunar.]

4. Notandum eſt etiam, quòd Ledeſ. *vbi ſup.* putat, talem non eſſe obligatum relinquere ludum pilæ propter ieiunij obſeruationem : quia ludus pilæ non eſt medium de ſe ordinatum ad complementum, & obſeruationem ieiunij, nec Eccleſia obligat ad abſtinentiam à ludo, vt ieiunio quis vacet : ergo, &c. Licèt contrarium aſſerant Villalobos, & alij. Sed circa præſentem quæſtionem vide *inf. in Reſ.46.*

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præter. §. 2; & in Reſ. 2. §. Nec obſtat. & in Reſ. 4. in eodem §.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 19. & in alio §: eius 1. not.

RESOL. XVIII.

An qui in die ieiunij dat operam ludo pilæ, venationi, vel tactibus venereis ea intentione, vt factus impotens non ieiunet, peccet contra præceptum ieiunij?

Et quid, ſi nocte proxima te inebrias, & fuerit impotens ad ieiunandum, recitandum officium Diuinum, Miſſam audiendam, &c. ſequenti die?

Et docetur, quod non eſt eadem ratio de illo, qui deſcendit è loco, vbi obligat ieiunium, ad locum vbi non obligat ex intentione non ieiunandi, ac de illo, qui aſſumit laborem incompatibilem pilæ, venationis, &c. cum ieiunio, quod idem eſt de illo, qui in die feſto è proprio domicilio proficiſcitur ad alium locum, vbi hoc Feſtum non obligat, animo, & gratia exercendi ſeruilia, &c.

Et pro ſirmanda doctrina ſupradictarum quæſtionum adducitur, quod Confeſſarius licet ex actu confeſſionis prauideat ſequuturam pollutionem, vacat culpa, ſi præter intentionem eius pollutio ſequatur: ſecus vero ſi ſit ab eo prius intentata, & audiat confeſſiones in eum finem, vt ſibi pollutio eueniat.

Item pollutio præuiſa in ebrietate, vel nimia comeſtione, vel in comeſtione talis cibus, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, non habet ſpecialem malitiam pollutionis contra Caſtitatem, ſi non ſit intentata, habet autem, ſi fuerit intentata, & ad eum finem, vt pollutio ex impulſu naturæ ſibi contingeret, tales cauſas adhibuiſſet.

Et concluditur, quod ſi quis in die ieiunij ob honeſtam recreationem dat operam ludo pilæ, vel venationi, non ea intentione vt ſoluat ieiunium, præuidens tamen ex defatigatione ſe euaſurum impotentem ad ieiunandum, poſſit excuſari à ieiunij tranſgreſſione in cauſa; ſecus vbi hac voluntariè facit ea intentione, vt eo die ieiunare non poſſit. Ex part. 10. tract. 14. & Miſc. 4. Reſol. 13. aliàs 11.

§. 1. IN partem negatiuam viſus ſum olim inclinare; & ideò me citato hanc ſententiam tenet doctus Rocaſull *in praxi Theologiæ moral. tom. 2. lib. 3. de præceptis Eccleſiæ, cap. 9. num. 153. & 164.* vbi ſic aſſerit: Dubium eſt an excuſetur à ieiunio, qui labore aliquo defatigatur, quamuis illum in alium diem differre commodè poſſit, & etiam ſi data opera fecerit, vt non ieiunaret? Prima ſententia ait non excuſari: Ita Azorius, *tom. 1. lib. 7. cap. 17. quæſt. 9.* & alij penes ipſum. Secunda ſententia tenet excuſari, & laborare poſſe, & non ieiunare. Ita Sancius *in ſelect. diſp. 4. num. 14.* loquens de Ieiunio. Suarez *de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 13. num. 6.* loquens de obſeruatione Feſtorum. Salas *de Legibus, diſp. 14. ſect. 5. num. 66.* Sanchez *tom. 1. Oper. Moral. lib. 1. cap. 11. num. 35.* Diana *part. 1. tract. 9. reſol. 52.* Ratio eſt, quia iſte ius habet ad iſtum laborem ſuſcipiendum, v. g. ad iter agendum, ad ludendum, ad venandum, quo non priuatur ob ieiunium ſeruandum. Nota hanc ſententiam procedere, etiamſi in fraudem ieiunij id agat, nullius negotij cauſa itinerando, ſed ſolo deſiderio non ſeruandi ieiunium. Ità docent Sancius *in ſelect. diſp. 4. num. 14.* & Diana *cit. reſol. 52.* Et ratio eſt, quia in tali caſu non interuenit propria fraus, aut dolus, ſed fuga quædam obligationis præcepti; quæ tamen contra præceptum non eſt, ſed bona, vel mala ratione finis, propter quem fit; & in ſimili docet Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 13. num. 6.* loquens de obſeruatione Feſtorum. Vide Salas *de Legib. diſp. 14. ſect. 5. num. 66.* & Sanchez *in Oper. Moral. tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 35.* Ex his inferunt Sancius *num. 20.* & Diana citat. liberos eſſe à lege ieiunij eos, qui culpa ſua ità defatigati redduntur, vt ieiunare non valeant, vt ſi defatigentur ex ludo pilæ, vel venatione, aut commixtione cum fœminis: Et ratio eſt, nam iſti die ieiunij impotentes ſunt ad ieiunandum; die verò quo ludunt, nondum aduenit præceptum: quod ſi in fraudem ieiunij ſe defatigant, peccant deſiderio illo frangendi ieiunium, vt volunt plures; nam in tali caſu non interuenit fraus, ſed fuga quædam obligationis quæ non ſufficit ad cauſandum peccatum; nam aliud eſt deſiderare ſe reddere impotentem ad adimplendum præceptum, aliud frangere præceptum quando eſt obligatio; nam deſiderare ſe reddere impotentem ad adimplendum præceptum eſt optare excuſationem præcepti, quam licèt quis intendat via illicita, non operatur aduerſus tale præceptum, cùm non deſideret illud frangere, quando illud obligat, ſed modum, quo non obligat quærit: quæ doctrina non diſplicet Dianæ citato. Hucuſque Rocaſull *vbi ſuprà.* Et hanc ſententiam etiam me citato tanquam probabilem admittit Martinus de San Ioſeph *in Monit. Confeſſ. tomo 1. lib. 2. tractatu 12. de Ieiunio, numero quinto,* & abſolutè illam docet me etiam citato Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio, deciſione 330.*

Quæ hic eſt Reſ. prima poſt prætéritam & lege doct. Reſ. præcedentis. & inf. Reſ. 64. §. vlt. à lio. 4. & ſup. in tr. 3. Reſ. 163. §. Confirmatur. ad med. verſ. Imo Diana. &c.

Et pro obſeruatione Feſtorũ contenta in hoc textu, in Reſ. 1. poſt prætẽritã, ſignãter in §. Sed. ad med. & inf. in §. Quare. huius Reſ & in alio eius annot.

2. Sed in Editionibus nouiſſimis Lugdunenſibus, ego putaui non eſſe recedendum ab affirmatiua ſententia Azorij: nunc verò magis latè, & clarè hanc ſententiam teneo, & prorſus ei adhærendum exiſtimo: & negatiuam impugno, quatenus ait dantem in die ieiunij merè voluntariè operam ludo, venationi, immò, quod peius eſt, & nimio coitui in fraudem ieiunij ea intentione vt effectus impotens non ieiunet non peccare vllo modo contrà præceptum ieiunij, neque etiam quando apponit tale impedimentum ieiunij cum illa expreſſe intentione, vt poſtea, non ieiunet cuius oppoſitum tanquam certiſſimum, & indubitatum meritò docent citati Doctores: Nàm qui vult ſeu apponit cauſam, ex qua neceſſariò ſequitur omiſſio præcepti, ſeu euentus à præcepto prohibitus, ea intentione vt talis omiſsio, ſeu euentus ſequatur non ſolùm peccat contrà tale præceptum, ſed etiam directe peccat, quia directa intentione tendit contrà præceptum, & ex hac intentione applicat cauſam, tanquam medium, vt eiuſdem præcepti violatio ſequatur, vt tradunt D. Thomas 1. 2. *d. quæſt. 71. art. 5.* & ibidem Theologi. Quod eſt verum, tametſi cauſa ex illa intentione praua appoſita, ex qua ſequitur euentus à præcepto prohibitus, aliâs præciſa, ſeu ſecluſa tali intentione, potuiſſet abſque culpa apponi cum præuiſione ſequuturi euentus; quia in tali caſu malitia non oritur ex præciſa appoſitione cauſæ, ſed ex mala intentione, & ex prauo affecto erga præceptum. Hoc pacto, Confeſſarius licet ex actu Confeſſionis præuideat ſequuturam pollutionem, vacat culpa, ſi præter intentionem eius pollutio ſequatur; ſecùs ſi ſit ab eo priùs intenta, & audiat Confeſſiones in eum finem, vt ſibi pollutio eueniat, vt rectè docet Sanchez *lib. 9. de Matrim. diſput. 45. num. 4. & ſeqq.* & tradunt omnes Doctores quos idem Sanchez, & alij infra citandi referunt.

In fin. Reſ. 1. poſt præcẽtam.

Quoad hoc lege doctr. §. 1. Reſ. 1. not. ſeq. & aliarum Reſ. eius not. & ex Reſ. 2. §. Hinc.

3 Similiter ex eodem Sanchez *dict. diſp. 45. num. 16. 17. & 18.* quamuis pollutio præuiſa in ebrietate, vel nimia comeſtione, vel in comeſtione talis cibi; vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, non habeat ſpecialem malitiam pollutionis contra caſtitatem, ſi non ſit intenta; habet autem, ſi fuerit intenta, & ad eum finem, vt pollutio ex impulſu naturæ ſibi contingeret, tales cauſas adhibuiſſet. Quòd in terminis loquentes de pollutione proueniente ex ſolo impulſu naturæ docent Nauarr. *in Man. cap. 16. num. 6.* Suarez *tom. 3. in 3. part. quæſt. 8. art. 7. in com. paulò poſt initium,* Vaſquez *in part. 2. diſp. 115. num. 9.* & Salas *in p. 2. quæſt. 6. tract. 3. diſp. 1. ſect. 13. num. 170. & 171.* Quare eadem ratione dato, & non conceſſo, quod omiſſio ieiunij præuiſa in ludo pilæ, venatione, nimia commixtione cum Meretrice non habeat in cauſa malitiam omiſſionis præcepti ieiunij, quando non eſt intenta, habebit tamen, ſi fuerit intenta, & ad finem non ieiunandi quis ludat, &c. Neque iuuat illa euaſio, ſcilicet, quod Ludere Pila ea intentione, vt non ieiunet, non ſit intendere, & deſiderare frangere ieiunij præceptum, ſed ſolùm fuga quædam obligationis, & deſiderium habendi impotentiam ad ieiunandum, vt excuſetur à ieiunio, quod eſt ſolum optare excuſationem præcepti ieiunij: Nàm contrà huiuſmodi euaſionem (quæ deſumpta videtur ex Suarez, Sanchez, & Salas; ſed non rectè applicatur caſui, de quo eſt præſens controuerſia) quia ſi huiuſmodi euaſio in præſenti caſu ſufficeret ad excuſandum à culpa omiſſionis ieiunij; indè ſequeretur manifeſtè, quod Sacerdos proiiciens in mare Breuiarium ex intentione,

Quoad hoc pro difficultatibus ſeqq. vſq; ad verſ. Quare huius §. in to. 7. 11. 6. lege Reſ. 11. 12. & 13. per tot. & alias Reſ. & §§. earũ annotationũ, & non vacabis otio.

vt

Sup. hoc lege doctr. §. vlt. huius Reſ. ad lib. 8.

vt factus impotens, non recitaret Diuinum Officium, non diceretur intendere, & deſiderare frangere præceptum recitandi Horas Canonicas, ſed ſolum fugere obligationem, & quærere ſtatum, in quo excuſaretur a recitatione Diuini Officij, quod eſt contra omnes Doctores; eſt etiam ſimillima ratio. Et ſimili modo ſe ingurgitans in die feſtiuo, vt ſe reddat impotentem ad audiendam Miſſam ea intentione, vt non audiret, vel audiens confeſſiones, aut nimium comedens, vel tali ſitu dormiens, vt eueniat ſibi pollutio, quam vitare non ſit tunc in ſua poteſtate; vel reddens ſe impotentem ad faciendam reſtitutionem rei furto ablatæ, vt non reſtituat, poſſet omninò excuſari à peccato contra præceptum audiendi Miſſam, caſtitatis, & reſtituendi, cùm nulla appareat diſparitas.

Sup. hoc in §. ſeq. huius Reſ. propè fin. verſ. Quis optimè, & lege etiam §. vlt. huius Reſ. & alios verſ. poſitos in annot. 1. poſt ſeq.

4. Quare malè, (vt dicebam) præſenti caſui applicatur doctrina Suarez *dict. tom. 1. de Relig. lib. 2. cap. 13. num. 6.* & Sanchez *lib. 1. ſumm. cap. 12. num. 35. & lib. 3. de Matrim. diſp. 18. num. 21.* & Leſſij *lib. 4. cap. 2. num. 55.* Docent enim eum, qui in die feſto è proprio domicilio proficiſcitur ad alium locum, vbi id feſtum non obligat, animo, & gratia exercendi ſeruilia, non peccare contra præceptum Feſti, eo quod non ſit propria fraus, & intentio non ſeruandi præceptum Feſti, ſed quædam obligationis præcepti fuga, quæ cùm non aduerſetur præcepto exitum ad locum non interdicenti; ſed ſolùm obliganti, vt non violetur dum non receditur ab eo loco, vbi obligat, eſt ex ſe indifferens, ac proindè bona vel mala ex fide adiuncto: Hæc etenim doctrina (licèt aliis, vt Rebellio *de Iuſt. p. 2. lib. 2. quæſt. 7. ſect. 3. n. 16.* & Sayro *in Claui regia, lib. 7. cap. 3. num. 12.* non probatur) tamen eſt probabilis; quia in tali caſu transferens ſe ad alium locum, vt ſeruilia exerceat, vult quidem, & intendit facere id, quod præcepto Feſti prohibetur, ſed non quando, & vbi præceptum obligat, ſed vbi, & quando præceptum ceſſat omnino obligare per ſe, & per accidens ob non ſubiectionem eidem præcepto, quod non obligat extra limites talis loci. At qui in die ieiunij ludo Pilæ, vel Venatione voluntariè ſe reddit impotentem ad non ieiunandum, vt non ieiunet, fugit ieiunium, & non vult ieiunare vbi & quando præceptum ieiunij per ſe obligat, & illi eſt ſubiectus, licèt per accidens, ſuppoſita impotentia ad ieiunandum, tunc is, qui merè voluntariè apposuit impedimentum, excuſetur à ieiunio, quamuis peccauerit contra eiuſdem ieiunij præceptum, dum appoſuit impedimentum ad finem non ieiunandi. Et ita omnino ſentiunt Suarez, Sanchez, & Leſſius cum dicant in die Feſto proficiſcentem ad alium locum vbi non eſt dies Feſtus, vt vbi ſeruilia exerceant, non agere contra id, quod præceptum Feſti iubet, eò quia præceptum Feſti iubet, vt in tali loco non violetur. Et hæc omnia verè, & ſolidè docet Angelus Boſſius *in Diſceptationibus moral. editis Mediolani, anno 1638. diſcept. 4. per totam.* Itaque aſſero, quod non eſt eadem ratio de illo qui diſcedit è loco, vbi obligat ieiunium ad locum vbi non obligat, ex intentione non ieiunandi, ac de illo qui aſſumit laborem incompatibilem cum ieiunio, vt non ieiunet: nam primus, aſſumit medium ad non ieiunandum; vbi & quando non adeſt, nec extat præceptum ieiunij: & ideò nec intentione, aut deſiderio, præceptum ieiunandi frangit. Secundus verò non ſic; cùm aſſumat medium ad non ieiunandum, vbi & quando eſt; & extat præceptum ieiunij: vnde non mirum, ſi primum à peccato mortali excuſemus; non verò hunc ſecundum. Ex quo conſtat ad fundamentum oppoſitæ ſententiæ; negandum namque eſt, quod prædictus non peccet, quando aſſumit media licita laborioſa ad non ieiunandum; quia verè in hoc facit contra legem ieiunij. Et ideò hanc ſententiam tenet nouiſſimè me citato P. Leandr. *de præcept. Eccleſ. tract. 5. diſp. 8. quæſt. 157. & 158.* Idem etiam docent D. Thomas *2. 2. quæſt. 147. art. 5. in reſponſ. ad 3.* & *ibidem* Caietanus, D. Antoninus, *3. part. ſumm. tit. 6. cap. 2. §. 6.* Syluester *ver. ieiunium, quæſt. 9.* & apud eum Paludanus Tabiena *eod. num. 19.* Angelus *eod. num. 18.* Nauarrus *in Man. cap. 21. num. 18.* Graffius *part. 1. deciſ. aur. lib. 2. cap. 27. num. 51.* Coſmus Philiarcus *part. 1. de offic. Sacerd. lib. 3. cap. 23.* Angles *in Floris. part. 4. quæſt. 6. de ieiunio, dub. 6.* Emmanuel Rodriquez *1. part. ſumm. cap. 23. num. 6.* Toletus *in ſumm. lib. 6. cap. 4. num. 6.* Abulenſis *in cap. 6. Matth. quæſt. 141. & 143.* Azorius *1. part. inſtruct. Moral. lib. 7. cap. 17. q. 9.* citans Roſellum *verb. Ieiunium, num. 21.* Leſſius *de Iuſtit. lib. 4. cap. 1. dub. 6. num. 44.* Salas *in 1. 2. q. 71. tract. 13. diſp. 2. ſect. 9. n. 118.* Fagundez *de quinque præceptis Eccleſiæ, precept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 17.* Fernandez *in Medulla, part. 2. cap. 8. num. 2.* Homobonus *de exam. part. tract. 8. cap. 7. quæſt. 23. & tract. 9. cap. 4. quæſt. 74.* Ortia, & Io. Cruz a dicto Neoterico relati Filliucius *tom. 1. tract. 27. cap. 6. num. 123.* & alij communiter, ab iiſdem relati. Qui omnes aſſerunt, eum, qui in die ieiunij abſque vlla honeſta cauſa, ſed merè voluntariè, & ſua culpa ob laborem ſuſceptum agendo iter, vel ludendo pila, vel venando, vel inſequendo amicam ita defatigatus eſt, vt ieiunium ſeruare nequeat & præuidit, quod ex tali labore omnino voluntariè, vel ad malum finem ſuſcepto ſecutura erat impotentia ad ieiunandum eo die, peccare contra præceptum ieiunij, ſi non eo tempore, quo ſuppoſita iam impotentia, & neceſſitate frangit ieiunium (quo tamen tempore etiam multi ex priuilegiatis Doctoribus, tenent eum peccare contra præceptum ieiunij ob malam voluntatem præcedentem) ſaltem quando dat antecedenter inſtam cauſam impotentiæ, ſeu neceſſitatis plurium refectionum, & refractionis ieiunij. Vide etiam Eſcob. à Corro *tract. de vtroque Foro, art. 4. §. 4. num. 192.* & Caſtrum Palaum *tom. 2. tract. 3. diſp. 1. punct. 21. num. 3.* qui optimè obſeruat ſupradictam opinionem procedere, quando v.g. in die feſtiuo, vel nocte proxima te inebriares, quia tunc iam cenſetur moraliter adeſſe præceptum, ac perinde efficaciam habere remouendi impedimenta obſtantia illius exequutioni. At ſi antequam dies præcepti adueniat, vel quaſi in proximo ſit, te inebriares, vel cibum nociuum ſumeres; ex quo præuideres infirmitatem tibi obuenturam, & impedimentum apponendum recitationi horarum, Miſſæ, & ieiunio: non videris, tunc aduerſus hæc præcepta peccare: quia non videntur extendi ad media, & impedimenta ita remota. Quæ omnia applicanda ſunt in ieiunio; vnde, vt diximus, qui in die ieiunij de præcepto merè voluntariè, & abſque vlla rationabili cauſa laborat in venatione, vel ludo pilæ, vel facit iter longum, vt inſequatur Amicam præuidens inde fore; vt non queat ieiunare: & ſit fracturus ieiunium, dat cauſam proximam omiſſionis ieiunij, ſeu apponit proximum impedimentum ad implendum ieiunij præceptum: ergo peccat contra ieiunij præceptum.

Sup. hoc ſup. recitantes in fin. §. præteriti huius Reſ. & ante med. §. ſeq. & in tom. 2. tr. 3. ex ista doct. Reſ. 14. §. vlt. ante med. verſ. Sicut nequis. & propè fin. verſ. Sicut is qui ſe inebriat. & in alia Reſ. poſita in annot. vlt. præcitatæ Reſ.

5. Nec obſtat dicere præceptum ieiunij non obligare ad abſtinendum ab itinere, à ludo, à venatione, à coitu. Nam verum eſt, non obligare abſolutè: at obligat, quatenus prædictæ actiones ſunt proximum impedimentum ad obſeruandum ieiunij præceptum. Quemadmodum etiam præceptum audiendi Miſſam non obligat abſolutè ad abſtinendum ab ebrietate, à ſomno, à ſtudio, & præceptum recitandi Diuinum officium non obligat, vt non proiiciatur Breuiarium (vt ſi quis illud totum memoria teneat) obligant tamen quatenus ſunt proxima impedimenta ad audiendam Miſſam in die feſto, & ad recitandum diuinum Officium. Siquidem quodlibet præceptum etiam tantum Eccleſiaſticum prohibet virtualiter omnes actus, qui

Pro cõtento in hoc §. ſup. in Reſ. 16. §. 2. in princ. & in Reſ. 17. §. vlt. & ſuperius in tr. 3. Reſ. 163. §. Cõfirmatur exẽplis. poſt med. curſim in verſ. Nec teneri.

ſunt cauſæ non tationabiles omittendi eiuſdem præcepti obſeruantiam. Secus antem dicendum eſt ſi impedimenta non eſſent ita proxima; & ratio eſt, quia durum videtur enim tanto rigore præceptum audiendi Miſſam recitandi diuinum Officium, & ieionandi obligare, vt ob ſui obſernantiam teneatut homo tollere, vel præcauere illa omnia, quæ etiam remotè, & à longe, ac valde per accidens poſſunt impedite eius executionem? ſolum ergo obligat ad præcauenda ea, quæ vel ptoximè, & quaſi eodem tempore, in quo præceptum obligat poſſunt executionem impedire, vt in Feſto ſe inebriare, dare ſomno, vel ſtudio cum præuiſione omiſſionis Miſſæ; vel omnino voluntariè in die ieiunij de præcepto, ſuperfluo labore itineris, ludi, venationis reddere ſe impotentem ad ieiunnandum illo die. Et hæc omnia docet Boſſius *loco citato*, vbi etiam ſubdit, quòd ſi inde ieiunij quis ob honeſtam recreationem dat operam ludo, vel venationi, non ea intentione, vt ſoluat ieiunium, præuidens tamen ex defatigatione ſe euaſurum impotentem ad ieiunandum, poſſet excuſari à ieiunio, & à tranſgreſſione præcepti ieiunij in cauſa, eo quod præceptom ieiunij non videatur ita ſtrictè obligare, vt quis abſtineat etiam ab honeſta recreatione iuxta illius ſtatum. Puto tamen, quod tardò poſſit euenire, vt quis ludendo, vel venando cauſa honeſtæ recreationis non excedens limites virtutis ità defatigetur, vt reddatur impotens ad ieiunandom, & indigens plurium refectionum, niſi ſit complexionis ità debilis, & delicatæ, vt etiam paruo labore notabiliter defatigetur. In his itaque, & ſimilibus caſibus iuſta de cauſa ſuſcipiens in die ieiunij opus laboriosum, quod vnà cum ieiunio perficere nequeat, nullo modo peccabit contrà ieionij præceptum; ſecus vbi voluntariè omninò id facit, vel facit ea intentione, vt eo die ieiunare non poſſit, & conſequenter non teneatur; nam tunc ſemper in omni caſu peccat in cauſa contrà præceptum ieionij ob prauum affectom ad peccatum, vt docent omnes Aothores prællegati. Ea circà omnia ſuperiùs dicta; ne deſeias recognoſcere Doctiſſimom Dicaſtillo *de Sacrament. tom.1. tractat.5. diſcept.5. dub.10. §. 2. per totum.*

RESOL. XIX.

An qui ad loca ſancta peregrinantur, excuſentur à ieiunio?

Idem eſt dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis.

Et an flagellantes ſe in Hebdomada Sancta excuſentur à ieiunio, ſi ob debilitatem experiantur ieiunium ſeruare non poſſe. Ex part. 1. tractatu 9. Reſol.46.

Sup.hoc ſup. lege doctr. Reſ. 17. per tot. & ſignãter §. vlt. & §§. eius annot. & in to. 7. tr.1. Reſ. 304 §.Etiã dem in fin.& in Reſ. not. ſeq.

§.1. SYluius *in 2.2. D.Thomæ, q.147. art.4.* Villalobos *in ſum. tom.1. tract. 23. dub.4. num. 16.* Fernandez *in exam. Theolog. mor.p.2.c.8.§.2. n.12.* & alij diſtinguunt: ſi enim peregrinatio poteſt ſine incommodo differri, non excuſatur: ſi non poteſt commodè, excuſatur.

2. Sed abſolutè talem peregrinantem non eſſe adſtrictum ieiunare, docet Sancius *in Select. diſp.54.n.2.* vnde ait: [Generaliter dicendum eſt, excuſari à ieiunio exequentem aliquod opus pium etiam abſque neceſſitate, quod ſecum ieiunium non compatiatur vnde flagellantes ſe in hebdomada ſancta excuſantor a ieiunio, ſi ob debilitatem experiantur, ſe ieiunium ſeruare non poſſe: non enim Eccleſia præcipit abſtinere à flagellis ob ieiunium; ſed tantùm ieiunium ſeruari à potentibus.] Ita Sancius.

3. Non reticebo tamen Ortiz *in ſum. c.19. n.12.* abſolutè docere (peregrinantes non eſſe adſtrictos ad ieiunium: ſic enim ait: [Los que van camino, aunque vayan à cauallo, y el camino, no ſea forzoſo, non ſon obligados al ayuno.] Sed circa præſentem quæſtionem vide etiam Layman *in Theol. mor.lib.4. tract. 8. c.3.n.5.* & alios.

Sup. hoc in Reſ. ſeq & Reſ. 1. poſt ſeq § vlt. & in Reſ.2. & poſt ſeq.

RESOL. XX.

An equitantes teneantur ieiunare, ſi iter ſit ſolum vnius diei? Ex part. 11. tractat. 2. & Miſcel.2. Reſol. 57.

Sup. hoc in Reſ.prætcrita §.vlt. & in Reſ. ſeq. §. etiam vlt. & in duabus Reſ. primis poſt ſeq.

§.1. CAſus poteſt frequenter accidere. Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio deciſ.316. numero 6.* diſtinguit, ſic enim aſſerit: ſimiliter nec equitantes mihi videntur immunes à ieiunio, quando iter eſt breue, & equus placidus, & obtemperans, atque greſſu facili, & ſine agitatione incedens; licet enim tunc interueniat aliquis labor, non tamen tantus eſt, vt generet multam laſſitudinem, quæ non poſſit tolerari à ieiunante abſque multo incommodo. Si verò iter ſi plurium dierum, & præſertim in æſtate, quando calor contigit equitantes, tunc equitantes eront immunes à ieiunio etiam ab initio itineris, vt docent Filliucius, Bonacina ſupra citati, quia non eſt attendendum ſolum præſens ſtatus, ſed etiam futurus. Ita ille.

2. Sed abſolutè me citato contra illum tenet Leander *de Precept. Eccleſ. tractat.5. diſputatione 8. quæſtione 105.* Quod equitantes non teneantur ad ieiunium caſo quo iter ſit aut pluriom dierum, aut nimis longom etiamſi non ſit plurium, ſed ſolùm vnius diei. Ratio eſt; Quia hoc caſu quamuis equus ſit placidos, & egreſſu facilis, &c. nihilominus tamen equitans valdè deſatigator, & laſſatur ex agitatione equi, & longitudine itineris quæ maximam moleſtiam affert itinerantibus, vt experti ſatis ſumus. Ita Leander, qui poſteà *quæſtione 102.* etiam me citato magis indiuidualiter docet, eum qui vnico die decem, aut octo leucas conficit, deobligari à ieiunio.

3. Et nouiſſimè *inuenio* hanc ſententiam docere doctum Patrem Andrem Mendo *in Bulla Cruciata diſput.13.c.1. num.4.* vbi ſic ait, Non damnabo peccáti enm, qui etiam equitans facit iter, ſi non ieionet, dum die ieiunij viam vnios diei perambulet, ſcilicet nouem, aut decem Leocas Hiſpanicas; quia illa via per diem continuata ex ſe affert etiam equitanti laborem ſufficientem ad excuſandum à ieiunio, quod communiter accidere quiſque expertur in corporis defatigatione, variiſque circumſtantiis in itinere frequentibus. Sic ſenſit conſultus à me Pater Petrus Hurtado de Mendoza, vir apprimè doctus, vt eius ſcripta manifeſtant; ſic etiam & alij vt tutum in praxi affirmarunt. Ita Mendo, & Ego.

RESOL. XXI.

Quanam quantitas itineris pedeſtris excuſet à ieiunio.

Et an, ſi iter pedeſtre ſit mere voluntarium, poſſum ego, videlicet, peregrinari altera die ieiunio non impedita, teneorne peregrinationem relinquere ad obſeruandum ieiunium?

Et quanam quantitas itineris equeſtris excuſet à ieiunio? Ex parte 10. tractatu 14. & Miſc. 4. Reſol. 2.

§. 1. De

Sup. hoc inf. in Reſ. 23. §. Sed magis.

§. 1. DE hoc dubio interrogatus fui, occaſione huius Anni ſancti, in quo aliqui viſitabant quatuor Eccleſias deſignatas, à ſummo Pontifice tempore Quadrageſimæ, quæſieruut à me an eſſent excuſati à ieiunio. Et negatiuè reſpondi: quia iter ad minus duodecim milliarium excuſat à ieiunio. Verùm Leandrus *de Præceptis Eccleſ. tract. 2. diſput. 8. quæſt. 95.* putat iter pedeſtre nouem milliarium ſufficere; ſic itaque aſſerit: Reſpondeo nec ſufficere iter pedeſtre ſeptem milliarium ad eximendum quem à ieiunio, vt vult Paſqualigus, nec eſſe ad id neceſſarium, iter quindecim, aut viginti milliarium, vt Azorio, Bonacinæ, & Fagundio placet; ſed ſufficere, & eſſe omninò neceſſarium, præciſis aliis circumſtantiis iter nouem milliarium, ſeu trium leucarum, ad tollendam obligationem ieiunij. Quia huiuſmodi iter, abſolute loquendo, ſufficit, & requiritur ad generandam eam laſſitudinem corporis, & defectionem ſpirituum animalium, quæ, vt reſtaurati poſſint neceſſario requirat, ac petat multiplicem refectionem, quam vetat ieiunium. Ita Leandrus. Ego autem media via incedendo, puto, vt dixi, iter pedeſtre duodecim milliarium à ieiunio excuſare.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 19. & in aliis §§. eius primæ not.

2. Sed quæres, an hæc ſententia procedat, ſi iter pedeſtre ſit mere voluntarium: poſſum ego videlicet peregrinari altera die ieiunio non impedita, teneor ne relinquere peregrinationem ad obſeruandum ieiunium? Plures affirmatiuè reſpondent: ſed probabiliter P. Leandrus, *vbi ſuprà, q. 98.* cum aliis negatiuam ſententiam tenet, quia præceptum ieiunij, non prohibet iter pedeſtre: ergo voluntarie omninò poteſt ſuſcipi à quocumque, & ab eo non obſeruari ieiunium, caſu quo labor itineris ſit magnus, & incompatibilis, cum illo.

Sup. hoc quæſito in Reſ. præter. & in Reſ. 2. poſt præter. §. vlt. & infr. in duabus Reſ. ſeqq.

3. Diximus ſupra iter pedeſtre duodecim milliarium excuſare à ieiunio: quæro quid dicendum de itinere equeſtri. Reſpondet Leandrus, & probabiliter, *quæſtione* 102. Iter equeſtre vigintiquatuor milliarium à ieiunio excuſare: vnde *quæſtione* 101. dixit, Equitantes non ſolum per plures dies, ſed etiam per vnum diem ad ieiunium non teneri. Hæc ſententia mihi placet, quia ſi iter vnius diei, dummodo ſit ad minus duodecim milliarium ſufficit ad excuſandum à ieiunio illius diei iter pedibus agentem: ergo ſimiliter, iter equeſtre vnius diei, dummodo ſit triginta, aut viginti quatuor milliarium (quæ continent leucas Hiſpanicas) excuſare debet à ieiunio pro illo die, iter equo agentem.

RESOL. XXII.

An itinerantes cum curribus, & equis teneantur ieiunare? Ex p. 8. tr. 7. & Miſc. Reſ. 40.

§. 1. AD hoc dubium ita reſpondent Trulleneh *in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. num. 12.* Illi autem qui equeſtres iter faciunt, communiter non eximuntur à ieiunio, præſertim ſi tempus longum non ſit, vt ſi tantùm ſit ſex, aut octo dierum: nam poſſunt manè ſumere refectiunculam dilata cœna in veſperam, niſi aliquis ex complexione particulari contrahat tantam laſſitudinem equitando, vt commodè ieiunare nequeat, vel ſi non inueniat ſimul vnicam refectionem, quæ ſat ſit illi ad victum totius diei, vel niſi ex longo itinere defatigatus exiſtat, vel niſi dubitetur probabiliter ex eo ſuperuenturam debilitatem, vel ſi experientia probauit quis aliàs non habere vires ad iter faciendum, & complendum. Sic excuſantur curſores equorum Hiſpaniæ, *los que van a la poſta*, quia eſt labor maximus, nec vnica vice poſſum integram, & ſufficientem refectionem ſumere. Sanchez *vbi ſuprà, num. 5. & 6.* & generaliter excuſari poſſunt omnes, qui officio ſuo fungi nequeunt cum ieiunio. Filliuc. *ſup. dict. cap. 6. num. 122.* qui idem dicit de itinerantibus in curru, vel lectica, ſi enim longum ſit iter, ſolet inducere debilitatem, currus enim valde concutit, & defatigationem inducit, niſi valdè commodus eſſet, ita vt nulla, vel valdè modica defatigatio contingeret. Hucuſque Trullench. Sed ego *in p. 1. tr. 9. reſ. 46.* adduxi Ortiz *in ſumma, cap. 19. num. 2.* abſolutè docentem itinerantes etiam equeſtres non eſſe aſtrictos ieiunare, & quia inuenio, me citato ſententiam Ortiz approbare etiam nouiſſimè Ioan. Machadum *de perfecto Confeſſor. tom. 2. lib. 6. p. 6. tr. 6. docum. 3. num. 1.* non grauabor in conſolationem itinerantium per extenſum eius verba hîc apponere, ſic itaque ait, [Muchos abſolutamente niegan que eſten eſcuſados del ayuno los que caminan caualleros; otros lo conceden con tantos requiſitos, y limitationes, que no ſirue mas que de dexar obierta la puerta a mil eſcrupulos, y temores, de ſi el viage ſe pudo dexar para tiempo que no fueſſe de ayuño, ſi ſe hyzo con neceſſitad, ò ſin el, ò ſi el canſaeio, que reſulta es incompatible, ò no con el ayuno, ò el viage muy largo, conditiones todas que mas ſiruen de affigir, que de aliuiar a vn pobre caminante. Con que no dudo ſino que aſſi los Confeſſores, como los penitentes deuen mucho en eſta razone a vn Autor graue, que con mucha probabilidad, y piedad eſcuſa abſolutamenta del precepto del ayuno à todos los que caminan caualleros como quiera que ſea aunque el viaje no ſea neceſſario, porque juzga que ſiempre el caminar aunque no ſea a pie, trae conſigo trabajo incompatible con el ayuno.] Ita ille.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 19. §. vlt. & in Reſ. 20. & 21. §. vlt. & inf. in Reſ. ſeq.

RESOL. XXIII.

An itinerantes cum curru excuſentur à ieiunio?
Et quid de itinerantibus cum equis conductis?
Et an qui pedeſtre iter agunt, excuſentur à ieiunio, ſi iter deſtinatum ſit longum? Ex p. 10. tr. 12. & Miſc. 2. Reſ. 39.

Sup. hoc in Reſ. præterita & lege aliã Reſ. & §§. eius ann.

§. 1. DE hoc caſu his diebus interrogatus fui; & ad illum ſic reſpondet Pater Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio, deciſ. 316. num. 5.* vbi ſic ait: Certum videtur, quod iter habentes in curru non excuſentur, niſi ieiunent, regulariter loquendo; non enim, vt experientia conſtat, interuenit labor conſiderabilis, cùm ſedentes trahantur. Nec illa agitatio cauſat laſſitudinem, cùm non ſit neceſſe eos, qui vehuntur contra ipſam niti: Solum per accidens poſſet aliquis excuſari, ſi nimirum ex illa agitatione per plures dies continuata debilitaretur, quia nimirum debile caput habet, nec poſſit vna refectione in prandio tantum cibi ſumere, quantum ſufficiat, & ſi ſolùm ientaculum pro prandio ſumat, nequeat ob debilitatem capitis reſiſtere, Ita ille.

Sup. hoc ex doct. Reſ. not. præteritæ, ſignanter ſup. in Reſ. 21. §. 2.

2. Sed magis amplè, & abſolutè loquitur Martinus de San Ioſeph *in mon. Confeſſ. tom. 1. lib. 2. tract. 12. de Ieiunio, num. 6.* vbi ita aſſerit: [Para relenar del ayuno à los que chaminan a pie, ha de ſer el camino conſiderable, v. g. por parte del dia, que afliga al que camina, que ſi el viage fueſſe de vna legua ſola, claro eſtà que no eſcuſarà ſalno ſi el ſuieto fueſſe tan flago que el corto camino le canſaſſe tanto; como à otro el camino largo. Comunmente no eſcuſa del ayuno el caminar à cauallo, ſino es que ſe aya de aterder à la flaqueza del ſuieto, como acabo de dezir de los que caminan à pie. Lo miſmo ſe deue dezir de los que caminan en cochos, ò en carros, aunque ſi fueſſe el viage largo, parece juſto aliuiar los de ayuno, por los continuos golpes que ſufren.] Hæc ille. Dico itaque cum Trullenk, in

in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 7. num. 12. qui citat Filliucium, itinerantes in curru, ſi longum ſit iter, excuſari à ieiunio, currus enim valdè concutit, & defatigationem inducit, niſi valdè commodus eſſet, vt valde modica defatigatio contingeret. Verùm Paſqualigus *vbi ſuprà, num.* 7. ſic ſubdit: qui verò vtuntur in itinere equis conductis, regulariter immunes mihi videntur à ieiunio: nam regulariter equi laſſant plurimum equitantes; illos enim valde concutiunt, præſertim quia citato greſſu incedendum eſt, vt deſtinatum iter pro illo die conficiatur, & ideò non ſolùm laborandum eſt in regendo equo, ſed etiam in regendo ſeipſum ad inuitandas ingentes concuſſiones. Vnde aliquando ipſe minùs fatigatus ſum pedes eundo, quàm talibus equis vtendo, & elegiſſem tota die continuare pedeſtre iter, quàm equitare, ſi ſocios ſequi potuiſſem, & conficere totum iter deſtinatum. Ita Paſqualigus. Sed tu cogita, & ſcias vt loquatur Martinus. *vbi ſuprà*, quòd [Todo eſto es arbitrario, y mirandolo con equidad, aunque vno ſe engañe con buena fe, penſando que ay cauſa baſtante para eſcuſarſe del ayuno, no pecara mortalmente, aunque no la aya.]

RESOL. XXIV.

An Prædicatores, & Magiſtri, qui publice alios docent teneantur ad ieiunium?

Et an in hoc diſtinguendum ſit inter Prædicatores, qui in diebus Quadrageſimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantum?

Idem, quod de Prædicantibus, dicendum eſt de Confeſſariis. Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 10.

Sup. concẽto in hoc & duobus §§. ſeqq. inf. in Reſ. 27. à §. Reſpondeo. vſque ad §. Vnde.

§. 1. NEgatiuè reſpondent Ioann. de la Cruz *in directi. conſ. p. 1. præcept. 3. art. 5. dub. 9. concl.* 2. vbi ſic aſſerit: Excuſantur, qui ob opera pietatis maiora ieiunio non valent ieiunare, vt prædicando, docendo. Idem docet Tabiena *verb. ieiunium, n.* 6. Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. num.* 124. Azor. *p. 1. lib. 7. c. 28. q.* 1. Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. n.* 5. Antonius de Litteratis *in ſum. p. 1. c. 39. n.* 9. Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 2. n.* 22. Nauarrus *c. 21. n.* 16. Gabriel *in 4. diſt. 16. q. 3. art. 1. reſolut. verb. ieiunium, n.* 21. Reginaldus *tom. 1. lib. 4. c. 17. n.* 219. Syluius *in 2. 2. D. Thomæ, q. 147. art.* 4. & alij.

2. Sed hoc intelligunt ſupradicti DD. quando commodè ieiunare non poſſent: nam, ſi poſſent, tenerentur: & ideò aſſerit Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 23. differ. 4. num.* 15. [Se excuſan del ayuno los Predicadores, Maeſtros, y Doctores, que enſeñan à otros, quando no pueden hazer los tales oficios ayunando: mas de ordinario, creo que pueden eſto ayunar.]

3. Sed pro praxi Confeſſariorum, quid ego ſentiam, dicam breuiter. Prædicatores qui in diebus quadrageſimalibus concionantur, puto omninò excuſandos eſſe à ieiunio: quia ſummoperè laborant. De Prædicatoribus verò, qui Dominicis diebus tantùm concionantur, puto, vt plurimùm, non eſſe à ieiunio excuſandos, niſi eſſent debiles, & paruæ complexionis: & ideò hoc remittendum puto ad arbitrium boni viri. De Lectoribus verò puto cum Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num.* 19. qui videtur etiam docere, non eſſe omnes excuſandos; ſed tantùm illos, quorum labor improbus eſt; vel qui ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt lectionem explicent, & legant cum ſatisfactione.

4. Notandum eſt verò, ſupradictam doctrinam procedere, etiam quoad Confeſſarios, quos à ieiunio excuſant DD. *ſuprà* citati, quando, vt notat Fagund. *vbi ſuprà*, & alij, aſſiduè pœnitentium Confeſſiones audirent; & ieiunium commodè obſeruare non poſſent; & id in cauſa ſit, vt à Confeſſionibus deſiſtant: ſecùs autem, ſi audiendo Confeſſiones, poſſent etiam commodè ieiunium ſeruare, quod arbitrium boni viri conſiderabit.

RESOL. XXV.

An Prædicantes, ſi ex mercede concionantur, teneantur ieiunare:

Et quid de Muſicis.

Et an ſit fas Presbyteris ouis in Quadrageſima veſci cauſa vocis conſeruandæ?

Et quid eſt dicendum de Cantoribus ad ſolatium Principis in Camera concinentibus, an teneantur ieiunare? Ex part. 1. tract. 9. Reſ. 11.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet ex Syluest. & Caiet. Binsfeldius *in Enchir. Theolog. p. 3. c. 33. concluſ.* 9. & illam videtur etiam docere Philiarch. *de off. Sac. tom. 1. p. 2. lib. 3. c.* 25. Toletus *lib. 6. cap.* 5. Fernandez *in exam. Theolog. p. 2. c. 8. §. 2. n.* 12. Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 9. num.* 19. vbi tunc excuſant Prædicatores à ieiunio, quando concionarentur ex officio, purà ex obedientia, vel ex voto: ſeu, ſi eorum conciones eſſent multùm vtiles populo.

2. Nauarrus verò *in Man. c. 21. n.* 17. & poſt illum Graffius *p. 1. lib. 2. c. 27. n.* 54. & Reginaldus *in praxi, to. 1. lib. 4. c. 17. n.* 219. putant, hanc ſententiam eſſe veram, quando talis Prædicator concionaretur principaliter propter lucrum: ſecùs, ſi minùs principaliter ob neceſſitatem ſe ſuſtentandi.

3. Sed ego puto, abſolutè dicendum eſse, Prædicatores excuſari à ieiunio, etiamſi conciones ſuſcipiant ob mercedem: & ita docet Bonacina *tr. de leg. diſp. vlt. p. 1. punct. vlt. n.* 13. & Filliucius *in praxi, tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n.* 124 & Leſſius *lib. 4. c. 2. dub. 6. n.* 44. putant contra Fagund. & Philarchum, quòd non eſt neceſse, vt prædicatio efficiatur ex voto, vel officio.

4. Quoad Muſicos verò ita aſserit Sancius *in Selectis, diſp. 44 n.* 18. [Cantores conductos ad canendum, ſine ſalarium aut præbendam ad id habentes, poſsunt non ſeruare ieiunium, ſi ad canendum redderentur inhabiles. Et præsbyteris, ouis in Quadrageſima veſci fas erit, cauſa vocis conſeruandæ: non enim cauſa ieiunij adſtrictus eſt aliquis diminutè ſuũ exequi munus.] Ita Sancius, qui in facti contingentia ita fuiſse conſultum in Hiſpania teſtatur: quod ego vigentius procedere exiſtimo in cantoribus ad ſolatium magni Principis in camera concinentibus.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. ſignanter à §. Addẽ. quod Muſici. & inf. in Reſ. 111. §. vlt.

RESOL. XXVI.

An Religioſi teneantur ieiunare?

Et quid de Muſicis, & Cantoribus etiam Religioſis, & Cameræ Pontificis.

Et curſim docetur Cantores cauſa conſeruandæ vocis poſſe in Quadrageſima ouis vti. Ex p. 11. tr. 1. & Miſc. 1. Reſ. 4.

§. 1. MOnet hanc difficultatem Ioannes Caramuel *in Theologia fundamentali; fundam. 53. §. 26. numero* 1528. vbi ſic ait: Miratis in dubium reduci rem iam claram, teneri Eccleſiaſticos ais, & præcipuè Monachos, qui maiorem perfectionem profeſſi, at ego te non incuſo, ſed hunc ſyllogiſmum propono (Muſici inquam à ieiunio excuſantur: at omnes Religioſi ſunt Muſici, nec in mundo Muſici, qui plus cantent, quàm Monachi, & Benedictini præcipuè: Ergo monachi non tenentur ieiunare) quæ ratio idem de cæteris Religioſis euincit: nulli enim qui non cantent pluſquam

pluſquam ſæculares. Puto quidem conſequentiam legitimam, minorem, & maiorem probo citando Sancium, Dianamque, ille in *ſelectis diſput.44. num.18.* ſic inquit. Cantores eoodoctos ad canendum, ſine ſalarium aut præbendam ad id habentes, poſſunt non ſeruare ieiuniom, ſi ad canendum redderentur inhabiles. Et præsbyteris ouis in quadrageſima veſci fas erit, cauſa vocis conſeruandæ: non enim cauſa ieiunij aſtrictus eſt aliquis diminutè ſuum exequi munus. Ita ille, qui inhabilitatem ab impotentia diſtinguit, & iudicat eum qui ieiunando cantare, quidem poſſit ſed inhabiliter non teneri ad ieiunia: & affirmat hanc etiam fuiſſe aliorum ſententiam in Hiſpania. Addit Diana *part.5. tractat.9. reſolutione* 11. hoc vrgentius procedere in cantoribus concinentibus in Camera ad Principis cuiuſcumque ſolatium: Ergo hoc vrgenter in cæteris debet procedere. Ergo Monachi cum ratiene laboris, & defatigationis eadem lege, qua foſſores, aut ſaltem Prædicatores, & Lectores iudicandi ſunt: Tum ratione vocis conſeruandæ, eadem lege, qua moſici, præbendarij, Præsbyteri, maximè cum frequenter, & ipſi Præsbyteri ſint.

Quæ hic eſt Ref. antecedens.

2. Ergo ſi hos etiam excludimus, qui erunt in Eccleſia Romana, qui teneantur obſeruare ieiunia? Volo non ſeuere, ſed ſincere erudiri. Hucuſque Caramuel.

3. Sed pace viri amiciſſimi hæc argumenta aperiunt viam ad opinionem ſingularem contra praxim omnium Religioſorum, & cum hanc ſententiam viris doctis referrem, aliqui riſerunt, alij in atram bilem inerunt, & quidem Pater Societatis Ieſu iocosè, & facetè reſpondit. Si ſententia Caramuelis eſſet vera, mallem Societatem eſſe adſtrictam ad canendum in Choro; nam eſſem de obligatus à ieiunio.

4. Non ſunt igitur Caramulis argumenta audienda, & quis quæſo laborem Religioſorum in canendo æquiparatet, vt facit Caramnel, cum labore foſſoris? Foſſorum labor eſt improbus, laborant toto corpore, flectuntur, attolluntor, ſudant, deſudant, laborant Sole ſub ardenti; laborant ſub Ioue frigido.

5. Religioſi verò dum pſallunt in choro Eccleſiæ, manent in ſuo ſtallo, vel ſtantes, vel ſedentes in emittenda voce pro cantu; quia non canunt figuratè, ſine vi, & difficultate illam emittunt? Cantus eorum non eſt continuus, ſed interpollatus; adeſt enim magna diſtantia temporis intet vnum officium, & aliud? Vnde tempus quieſcendi habent; Ergo nullo pacto, vt omnibus patet, labor Religioſornm in canendo videtur æquiparandus labori foſſoris, vt putat Caramuel.

6. Neque labor Religioſorum canentium videtur etiam æquiparandus labori concionatorum; Iſti enim iuſte à Doctoribus excuſantur à ieiunio; Nam labor eorum in quadrageſima eſt nimis improbus, non ſolum enim laborant, & ſudant toto corpore, & hora concionis, ſed laborant pet totum diem, & noctem ſtudendo pro ipſa concione, & poſtea vt illam firmiter in memoria teneant, & vna peracta concione, ſtatim ad aliam debent ſe ipſos præparare, Itaque labor concionantis, eſt labor improbus mentis, & corporis.

7. Nec, vt vult Caramuel, poſſunt Religioſi canentes in Choro excuſari à ieiunio ratione conſeruandæ vocis, vt Muſici; nam Moſici excuſantur propter ſalarium, & ne diminute exerceant munus ſuum ad quod tenentur, & ne reddantur inhabiles ad canendum cum periculo damni notabilis propter vocis amiſſionem; ſed Religioſi ſatisfaciunt muneri ſuo canendo in Choro ſiue cum voce ſonora, ſiue cum voce rauca, nec timent, vt muſici, eſſe dimittendos à ſeruitio Eccleſiarum, vel principum, & ſemper ſecuri ſunt ſiue bonam, ſiue malam vocem habeant, quod, inuenient menſam paratam in Refectorio cum ſolitis pitantiis, Ergo eſt diſpar ratio inter illos, & muſicos.

8. Adde quod Muſici, quia canunt figuratè non ſolum laborant corpore, ſed etiam mente, quia egent maxima attentione ad notas muſicales; ſed Religioſi abſque labore in Choro canunt ſemper eodem modo facili, ac couſoeto, & ea quæ canunt, ferè ſemper memoriter ſciunt.

9. Adde, quod ego Muſicos excuſo à ieiunio, non tantum ratione laboris, quantum ratione, vt poſſint rectè, & decenter adimplere eorum munus abſque periculo magni damni ſuæ ſuſtentationis, nempe amittendi officium, mercedem, gratiam Principis, & ſimilia; quod non poteſt euenire in Regularibus, ſi malè vel bene, rauce vel ſuauiter canant; Ergo, quoad excuſationem ieiunij non valet argumentum de Muſicis ad Regulares.

10. Et ideo noſtram ſeutentiam tenet loquendo in ſpecie de Muſicis, & Regularibus canentibus in Choro Paſqualigus *in praxi de ieiunio deciſ.*338. *num.*5. vbi ſic ait: Sed dubium remanet an Cantores, qui canunt in Choro per plures horas, vt ij qui non ſolum canunt horas Canonicas, & Officium Beatæ Virginis quando in breuiario præſcribitur; ſed etiam plures Miſſas in eodem die, immunes ſint ab obligatione ieiunandi. Reſpon. regulariter non eſſe immunes, nam videmus paſſim hoc practicari cum manutentione ieiunij; quia licet laborioſum ſit tandiu cantare, cum tamen non ſit niſi per paucas horas diei, non ſufficit vt tollat obligationem ieiunandi: Si tamen cantor eſſet debilis complexionis, ita vt poſt ieiunium laſſus remaneret, & parum habilis ad cantandum toto illo tempore, poſſet veſpere antecedenti cœnare, aut ſaltem largiorem collatiunculam ſumere, quando contingeret mane ſequenti diu eſſe cantandum, & hanc puto eſſe mentem Vvigers *cap.7. Theolog. inſtit.* §.3. *verſ.2. in fine*, dum docet, excuſari à ieiunio Cantores, qui laborant in cantando diuino officio.

11. Ita Paſqualigus, qui abſolutè contra Caramuelem docet Regulares canentes in Choro non excuſari à ieiunio, licet in aliquibus caſibus particularibus, & raro contingentibus id ipſe concedat.

12. Et noſtram ſententiam præter Paſqualigum tenet etiam Leander *de præcept. Eccleſ. tract. diſput.*8. *quæſt.*127. Relinquendo igitur amiciſſimum Caramuelem firmo magis noſtram opinionem de Muſicis. Ideò præter Doctores à me alibi adductos, illam tenet me citato Martinus de San Ioſeph *in mon. Confeſ. tom.* 1. *lib.*2. *tract.*12. *de ieiunio, num.*12. vbi ſic ait: [Los Cantores conduzidos por eſtipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, eſtan eſcuſados de ayunar, ſi el ayuno eſtorua al exercitio de la voz, D. Thomas *quodl.*5. *art.*18. Filliuc. 2. *tom. tract.*27. Sylu. *verb. ieiunium quæſt.*9. Ioannes Sanchez *diſput.*54. *num.*18. Diana 1. *part. tract.*9. *reſolut.*11. que afirma, es lo miſmo en los Cantores à quien dan ſalario, porque ſiruan de ſolaz à algun Principe.]

Alibi in Ref. annot. ſeq.

Quæ hic eſt Ref. antecedens, ſignanter in §. vlt. & in alio §. eius not.

13. Ita ille, cui adde, me etiam citato, Andream Mendo *in Bull. Cruc. diſp.*18. *cap.*1. *num.*5. & me citato Leandrum *de præceptis Eccleſiæ tract.*5. *diſp.*8. *qu.*126. & me citato Rocaful. *in praxi Theol. moral. tom.*2. *de præcep. Eccleſ. cap.*9. *num.*182. qui teſtatur, cùm hic caſus conſultus eſſet in Hiſpania; ſecundùm hanc ſententiam reſpondiſſe.

14. Vide etiam Syluestrum *verbo, ieiunium, quæſt.*9. *n.*26. Trullench *in Decal. tom.*1. *lib.*3. *cap.*2. *dub.*7. *n.*5. & Filliucium *tom.*2. *tract.*27. *part.*2. *cap.*6. *num.*124.

Ghili

Ghilinum *in ſumma verbo ieiunium v.2. littera* R. Ioannem de Soria *Epilogo ſummarum p.2.tom.1.ſect.3.diſp.2. §.circa excuſationem à ieiunio*, vbi etiam docet, quod licet Cantoribus cauſa vocis conſeruandæ vti ouis in quadrageſima, ſi aliter, &c.

Sup. hoc in Reſ. & §§. not. præteritæ.

RESOL. XXVII.

An Inquiſitores Hiſpani, Præſides Conſiliorum, & Conſiliarij, &c. teneantur ieiunare?

Et quid eſt dicendum de Doctoribus regentibus Cathedram, & de Prædicatoribus in Quadrageſima? Ex p.11. tr.4. & Miſc.4. Reſ.12.

§.1. NEgatiuè reſpondet Paſqualigus *in Praxi de ieiun. dec.325. num.4.* vbi ſic ait: Ex quibus colligitur, quod ſi quis per totum fermè diem in negotiis difficillimis occupatur, vt contingere poteſt in oratoribus Principum, Præfectis Vrbium ducibus exercituum, qui ſemper negotia difficilia animo reuoluunt non teneri ad ieiunium, ſi quidem talis occupatio plurimum conſumit ſpiritus, & inducit notabilem debilitatem, & idem cenſendum eſt de cæteris miniſtris, qui plurimum occupantur in negotiis publicis. Ita ille. Vnde P. Hurtad. *var.tom.2. tract.10. cap.9.n.140.* ſubdit hæc verba.

Sup. hoc inf. in §. Reſpondeo. & §. Et ad illud. huius Reſ. & in aliis §§. eorũ annotationũ.

2. Hæc doctrina valde notanda eſt, cùm ſit nimis conformis rationi, & ſic Præſides Conſiliorum, Conſiliarij viri, & ſimiles securè ſunt excuſati ab obligatione ieiunij; ſi enim Lectores, & Prædicatores deobligantur à ieiunio propter vnam lectionem, aut ſermonem vnius horæ ſpatio durantem, cùm iſti miniſtri ſpatio quinque, vel trium horarum aſſiſtunt tractantes negotia difficilia, & diuerſa, obligati ad ſtudendum, vt rectè decidant cauſas, multò magis excuſabuntur non ſolùm diebus Conſilij, ſed etiam diebus feſtiuis, & feriatis; ita reſpondit interrogatus, antequam viderem auctorem iſtum. Hucvſque Hurtadus, cuius doctrina eſſet etiam applicanda auditoribus Rotæ pro die in quo, vt Romæ dicimus informantur, & in die ſeq. in quo ſtudent.

3. Et quidem Hurtadus pro ſua firmanda ſententia adducere poterat non ſolùm Paſqualigum, ſed Leſſium *l.4. cap.2. dub.6. num.43.* dicentem, omnes nequentes officio ſuo fungi cum ieiunio, etiamſi labor non ſit niſi ingenij, exemptos iri ab illo, quia parum refert qualis ſit labor, ſi non patitur ſecum ieiunij vſum.

4. Quo fit ait Sancius *in ſelectis diſp.54.num.17.* excuſatos iri iudices à ieiunio, dum ob magnam occupationem cauſarum defatigantur, aut defatigandos iri probabiliter arbitrantur. Non enim ab officio ceſſare conſtringuntur.

5. Itaque concedo Patri Paſqualigo, & Hurtado quòd non ſolùm labor corporis, ſed etiam labor animi, & ſolius ingenij ſit incompatibilis, cum parum referat, qualis ſit labor, ſi non patitur ſecum ieiunij vſum; quod præter Doctores citatos tenet etiam Boſſius *var. tom.2. titul.21. num.73.* Caſtrus Palaus *tom.7. diſp.3. punct.2. §.5. num.10.* Ioſeph Roccaful *in Praxi tract. mor. tom.2. lib.3. de præcept. Eccleſ. cap.9. num.162.* Layman *l.4. tract.8. cap.3. num.3.* Filliucius *tom.1. tract 27. cap.6. num.119.* aſſerentes parum referre an labor ſit corporis, vel animi, ſi de facto cum ieiunio non poteſt conſiſtere.

6. Non habeo itaque circa hanc doctrinam difficultatem, ſed difficultas eſt, an labor Inquiſitorum, Præſidum Conſiliorum, & ſimilium ſit ita exemptus, vt cum ieiunio conſiſtere nequeat. Hurtadus, & Paſqualigus aſſerunt. Ego non ita generaliter loquar, ſed hoc prudenti confeſſario remittendum arbitror, qui conſiderabit vires, & complexiones vniuſcuiuſque in ordine ad laborem illum ſuſtinendum, & ſecundum prudentiam determinabit, ſi cum ieiunio ſit incompatibilis.

7. Ego quidem, vt dixi non abſolutè liberarem à ieiunio omnes Inquiſitores, Præſides Conſiliorum, & Conſiliarij Iudices magnæ Curiæ, Senatores, & Regentes alicuius Cancellariæ, & mihi conſtat vt plurimùm ferè omnes ex ſupradictis ieiunia obſeruare, niſi quis ex aliquo motiuo, & cauſa particulari à confeſſario excuſetur; vnde videtur per ſe loquendo, experientia teſte, laborem ſupradictorum non eſſe ita improbum, vt non poſſit cum ieiunio ſuſtineri ad exemplum Lectorum, & Prædicatorum, quod pro ſua ſententia adducit Hurtadum, *vbi ſupra.*

8. Reſpondeo negando id, quod ipſe abſolutè aſſerit, vt patet ex his, quæ, me citato, docet Angelus Boſſius *tom. 3. tit.21. n.78.* vbi firmat, non omnes regentes Cathedram excuſari, ſed tantùm illos, quorum labor eſt improbus, vel quia, ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt lectionem explicent; & legant cum ſatisfactione.

Sup. hoc ſup. in Reſ.24. in tribus eius primis §§.

9. Vide etiam Villalob. *in ſum. tom.1. tr.23. diffic.4. n.5.* & Sanch. *in opuſc.t.1. l.5. c.1. dub.13. n.8.* aſſerentes, quòd labor, qui in legenda quotidie vnica lectione inuenitur leuis eſt, & modicus, & compatibilis cum ieiunio.

10. Aliqui verò cum diſtinctione loquuntur, vt me citato tenet Leander, *de Præcept. Eccleſ. tract. 5. d.8. quæſt.116.* Vnde Pater Hurtadus non debebat adducere exemplum de lectoribus, vt abſolutè adducit; Hinc Rocaful. *tom.2. lib. 3. de Præcept. Eccleſ. capite nono, numero* 163. me citato, docet regulariter Doctores poſſe ieiunare, & qui dicunt, iſtos non teneri ieiunare, intelligendi ſunt, quando commodè munus lectoris non poſſint exercere ieiunando, & *numero* 178. ſic ait: Aduertes ex Diana, non omnes lectores excuſandos eſſe; ſed tantum illos, quorum labor magnus eſt; vel quià debiles ita ſunt, vt non poſſint ieiunando ſtudere, legere, & explicare lectionem, vt oportet; ergo nimis amplè, & abſolutè exemplum de lectoribus adduxit.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ, & in eiſdem §§.

11. Et ad aliud exemplum de concionatoribus aſſero non poſſe applicari in caſu noſtro, quia vt, me citato obſeruat Leander, *vbi ſuprà, q.111.* concionatores quotidie concionantes nimis laborant ob vehementem agitationem corporalem, & ob fixam menti attentionem, quam neceſſario habent ad id munus rectè obeundum: Adde laborem in concione memoriter retinenda, quæ quidem non militant in Inquiſitoribus, Præſidibus, Conſiliariis, &c. pro ieiunio non obſeruando.

12. Labor enim eſſe non videtur ita improbus, non laborant agitando corpus, ſed ſedent, illa fixa mentis attentione ad ſuum munus exequendum non indigent, & dum alios audiunt, vel inter ſe negotia conferunt, loquuntur etiam hilariter de aliis negotiis indifferentibus ad relaxandum animum, & labor eorum eſt etiam interpollatus videlicet manè, & veſperè.

13. Ergo non videtur talis labor incompatibilis cum ieiunio, vt eſt labor concionatorum quadrageſimæ, vt nituntur aduerſarij probare: Nam de iſtis vti benè obſeruat Leander *loco citato* id conſuetudo declarat, & aſſerit; ſed ego vt ſuperius dixi contrarium aſſero in exemplis allatis ab Hurtado, nam ſupradicti Præſides, Inquiſitores, Conſiliarij, &c. omnes ieiunant, niſi aliquis ſit ita debilis complexionis, quod id facere non poſſit.

14. Vnde ſi argumentor contra Hurtadum, concionatores pij, & ſcrupuloſæ conſcientiæ ſtatim, ac prædicant

prædicant in Quadrageſima, relinquunt ieiunare; ſed Inquiſitores, Præſides conſiliorum, Conſiliarij, &c. niſi ex alio capite excuſentur in Quadrageſima ieiunant; ergo conſuetudo, & experientia demonſtrat eorum laborem non eſſe cum ieiunio incompatibilem, vt eſt labor concionatorum. Ergo non videtur, vt vult Hurtadus abſolutè omnes ſupradictos à ieiunio liberandos eſſe.

Ego nolo ſcrupulos inijcere, alij iudicent, & me ſuadente prudentem, & pium confeſſarium conſulant.

RESOL. XXVIII.

An Aduocati, & Procuratores teneantur ieiunare? Ex p.1.tr.9.Reſ.12.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Io. de la Cruz *id direct. conſc. p.1. præcept.3. art.4. dub.9. concl.2.* & Ledeſma *in ſum.tom.2.tract.17.cap.2. concl.5.dub.3.* & Reginaldus *in praxi, tom.1.lib.4.c.17.n.216.*

2. Sed, quia Philiarchus *de offic.Sacerd.tom.1.par.2. lib.3. cap.55.* & alij agunt de illis, ſicut & de Concionatoribus, & Lectoribus: ideò, quod dictum eſt de talibus, dicendum eſt de Aduocatis; nempe, vt de Lectoribus aſſerit Fagund. *præcept.4. lib.1.c.8. n.19.* non omnes eſſe excuſando; ſed tantùm illos, quorum labor improbus: vel qui ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt poſteà cauſis clientum ſatisfaciant: ac proptereà dixit Ortiz *in ſumma, c.19. mand.2. n.15.* [No es obligado à ayunar el Iuriſta, que eſta in cabeza deſuanecida de eſtudiar.] Idem, quod dictum eſt de Aduocatis, dicendum puto de Procuratoribus.

RESOL. XXIX.

An qui viuunt ex officio ſcribẽdi, & reuera quotidie ſcribũt excuſentur à ieiunio? Ex p.4. tr.4.& Miſc.Reſ.130.

Sup. conſtetò in hac Reſ. inf in Reſ. 31 §. Et paulò pòſt. & ſeq. §.1. DE hoc caſu ego olim interrogatus fui, & contra aliquos pro affirmatina ſententia tunc adduxi Ludouicum de San Iuan *in luce Sacerdotum, q. de ieiunio, art.7. diffic.8. appen.1.* vbi ſic aſſerit. [Ha ſe de aduertir que los eſcritores que tienen por officio eſcriuir como los ſecretarios de los Reyes y otros que huuiere deſte trabajo tambien entiendo que quedan eſcuſados del ayuno, quando por la neceſſidad del negocio o apretura del tiempo ſon forçados, porque los que no ſaben eſcriuir, pienſan que no es trabajo y en realdad de verdad es trabajo grande, porque aunque parece que ſolamẽte trabajan tres todos los miembros caſtan, como los diçe Angles] *de ieiunio q.6. diff.1.*

Tres digiti ſcribunt, cætera membra dolent. Ita ille. Sed Ioannes Sanchius *in ſelectis diſp.54. n.16.* putat, quòd ſcriba debeat conſulere ſuam imbecillitatem.

RESOL. XXX.

An excuſentur à ieiunio apud Typographos prælum verſantes, & typos colligentes? Ex p.4.tract.4. & Miſc. Reſ.134.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.§.1. §.1. IAcobus Gordonus *in Theol.mor. tom.2.lib.6. q.18 cap.6. num.11.* non excuſat à ieiunio typos colligentes, & meritò, quia non videntur granem ſubire laborem; quoad verò verſantes prælum, excuſat cum formidine, ſed ego abſolutè ſine vllo metu puto ſupradictos prælum verſantes excuſari à ieiunio cùm eorum labor improbus ſit.

RESOL. XXXI.

An Scriptores, & Typographi compoſitores teneantur ieiunare.

Idem eſt dicendum de Notariis, Magiſtris, Actorum Regum Secretariis, & ſimilibus.

Et an ſupradicti Typographi poſſint in diebus feſtiuis Characteres componere: Ex part. 8. tract. 7. & Miſc. Reſol. 56.

§.1. DE his peculiarem reſolutionem facere volui, quia non parum laborauerunt in tranſcriptione, & impreſſione meorum operum; ideò puto probabiliter excuſatos eſſe à ieiunio, ex dictis in ſuperiori reſol. & ita de illis indiuidualiter loquens docet etiam Ioan. Machadus *de Perfecto Confeſſ. tom.2. lib.6. part.8. docum.4.n.2.* [La ſegunda obligacion conſiſte en aueriguar, ſi los que ſe ocupan en el exercicio de la impreſſion eſten excuſados del ayuno. Para cuya intelligencia ſo ha de aduertir, que todos los Dotores conuienen, en que los Tiradores y Batidores eſtan eſcuſados de la obligacion del ayuno; porque verdaderamente el trabajo que tienen es muy grande y incompatible con el ayuno. Queda pues dudoſo ſi los Componedores eſten eſcuſados del ayuno, la mas probable, y recibida opinion es que no; porque el trabajo que tienen es leue; y muy compatible con el ayuno. Pero por la general conceſſion, ò declaracion de Eugenio IV. en que indiſtinta, y vniuerſalmente eſcuſa de la obligacion del ayuno à todo los oficiales de qualquiera Arte, ò miniſterio que ſean; y lo cierto es, que aunque parece que el componer los characteres es oficio de poco trabajo por el poco exercicio corporal, no es tan pequeño, que no ſea mayor, que el de los que eſcriuen, traſladan, y pintan, à los quales muchos Dotores los eſcuſan, como veremos adelante, quando tratemos de ſus obligaciones. Demas de que para cumplir con ſus jornadas les es fuerça madrugar mucho, y velar, con que afligen la cabeça, y enflaquecen el eſtomago, cauſas per ſi baſtantes para eſcuſarlos del ayuno, ſegun doctrina comun de los Dotores.]

Sup. conſtetò in hoc §.1 in Reſ.præterita, & pro ſuperiori Reſ. contenta ad lin.5. huius textus hic eſt inf. 35.

2. Et paulo pòſt, *docum.5.* loquiens de ſcriptoribus ſic ait. [Porque ay muchas perſonas en la Republica, que por razon de ſu oficio, y miniſterio, ò por ocupacion continua ſe ocupan, y gaſtan lo mas del dia en eſcriuir, ò traſladar como ſon los eſcriuanos, eſcriuientes, &c. me ha parecido muy neceſſario hazer particularmẽte documento, y aueriguar en el dos coſas, que ſon ſus particulares obligaciones; pero muy juſto, que ni ellos, ni el Confeſſor las ignore. La primera es, ſi todos eſtos por razon del trabajo de eſcriuir ſe excuſen de la obligacion del ayuno. Para cuya intelligencia ſe ha de aduertir, queſta es queſtion muy teñida entre los Dotores; y de que ſienten variamente. Algunos afirman, que eſtan obligados al ayuno; juzgando, que el trabajo del eſcriuir no es de ſu naturaleza incompatible con el ayuno. Otros quieren, que eſte juizio ſe dexe à la conciencia de cada vno, que conſiderada ſu complecion, y fuercas determine ſi le ſea demaſiada deſcomodidad el del ayuno. Pero graues Autores defienden abſolutamente, que todas las perſonas que por oficio, y ocupacion ſe ocupan lo mas del dia en el miniſterio del eſcriuir, ò por guſto, ò por interez, ſe eſcuſan de la obligacion del ayuno; y la razon es, porque no ſe puede negar, que ſea accion trabajoſa el de eſcriuir por ſi, y traſladar; y lo prueuan con el modo ordinario de dezir:

Sup. conſtetò in hoc § ſup: in Reſ. 29.

Tres digiti ſcribunt, cætera membra dolent.

Hucuſque Machadus, vnde idem dicendum videtur de Notariis, Magiſtris, Actorum Regum Secretariis, & ſimilibus.

Sup. his in Reſ. not. præteritæ.

T   3. Sed

3. Sed an dicti Tepographi poſſint in diebus feſtinis characteres componere, nominatim contra me negatiuè reſpondet P. Paſqualigus *deciſ.* 149. *num.*5. ſed noſtam ſententiam tanquam probabilem admittit Machadus *vbi ſuprà n.*1. & Trullench. *in Dacalogum, tom.*1. *lib.*3. *cap.*1. *dub.*8. *n.*5. *&* 6.

RESOL. XXII.

An ſutores excuſentur à lege ieiunij. Ex part.1. tract.9. Reſ.7.

§.1. NEgatiuè reſpondet Toletus *lib.*6. *cap.*4. *n.*5. Sed Villalob. *in ſum. tom.*1. *tract.*23. *diff.*14. *n.*7. putat, hoc remittendum eſſe ad arbitrium boni viri, qui malè citat Azorium *p.*1. *lib.*7. *c.*17. *q.*8. hoc etiam aſſerentem: nam ipſe abſolutè in illo loco excuſat ſutores à ieiunio; neque id remittit arbitrio boni viri: nam dictas ars videtur laborioſa: & ita etiam docet contra Toletum, Leſſius *lib.*4. *c.*2. *dub.*6. *n.*43. Reginaldus *in praxi, tom.*1. *lib.*4. *c.*17. *ſect.*2. *n.*16. Bonacina *de leg. diſp. vlt. q.*1. *part. vlt. n.*20. Layman *in Theol. mor. lib.*4. *tract.*8. *c.*3. *num.*3.

RESOL. XXXIII.

An ſartores, & barbitonſores, & pictores teneantur ieiunare?

Et quid eſt dicendum de figulis, argentariis, textoribus, fullonibus, cæmentariis, piſtoribus, coriariis, & aliis in labore ſimilibus? Ex p.1. tt.9. Reſ.8.

Sup. doct. huius Reſ. leg. inf. Reſ. 35. & ſignanter ſup. his in Reſ. 34. §. penult. & vlt. & ex Reſ. 70. §. Nota.

§.1. COmmuniter DD. affirmatiuam ſententiam docent. Ita Filliucius, & Bonacina, *vbi infrà,* Ragnccius *in vaſ. Eccleſ. diſcipl. præcept.*7. *q.*30. *num.*9. Molfeſius *in ſum. tom.*1. *tract.*10. *cap.*4. *num.*43. Leſſius *lib.*4. *cap.*2. *dub.*6. *n.*43. Azorius *part.*2. *lib.*7. *cap.*17. *q.*8. Villalabos *in ſum. tom.*1. *tract.*23. *diff.*3. *n.*7. Layman *in Theol. mor. lib.*4. *tr.*8. *c.*3. *n.*3. Tanoerus *in* 2.2. *diſp.*3. *q.*3. *dub.*5. *n.*102. Reginald. *to.*1. *lib.*4. *c.*17. *n.*216. Ioan. de la Cruz *in direct. conſcient. part.*1. *præcept.*3. *art.*4. *dub.*9. *concl.*2. & alij: vbi docent, excuſari à ieiunio figulos, argentarios, textores, fullones, cæmentarios, piſtores, cotiarios, & alios in labore ſimiles; non autem ſartores; pictores, & tonſores; quia huiuſmodi artes non ſunt ita laborioſæ: nam in his exercitationibus eſt paruus corporis motus, & per conſequens parua virium reſolutio, quæ ad reſtaurationem ſubſtantiæ exhauſtæ non requirat frequẽtem cibi ſumptionem, vt à ieiunio poſſint excuſari. Neque obſeruat Reginaldus in contrarium vrgere poſſe priuilegium Eugenij IV. quia ipſum nihil habet, per quod tales eo comprehendi cenſeri poſſit, vt patet conſideranti illius tenorem.

2. At his non obſtantibus, Fagund. Theologus Societ. Ieſu *Præcept.*4. *lib.*1. *c.*7. *n.*15. *&* 16. *in fin.* ex Ledeſm. 3. *part. q.*17. *art.*3. *dub.*9. contrariam docet ſententiam, quam adducunt, & non improbant, Fillinc. *tom.*2. *tr.*27. *p.*2. *c.*6. *n.*117. & Bonac. *de leg. diſput. vlt. q.*1. *punct. vlt. n.*12. Probat autem Fagundez hanc ſententiam, nempe ſartores & barbitonſores non teneri ad ieiunium ex dicto priuilegio Eugenij IV. vbi putat, Pontificem omnes artifices indiſcriminatim excuſare, ſiue eis concedendo priuileginm non ieiunandi, ſiue declarando eos non comprehendi in lege ieiunij.

RESOL. XXXIV.

An mulieres, quæ pretio conuentus pannos ſordidos lauant, vulgo dictæ Lauandetas, *excuſentur à ieiunio?*

Et difficultas eſt in die, in quo complicant ſupellectilem, ſeu pannos mundatos?

Et quid eſt ſentiendum de quocumque alio domeſtico exercitio mulierum, quale eſt nere, conſuere, & huiuſmodi exercitia in quibus multoties totam diem inſumunt?

Et notatur Religioſos fratres laicos, quando ſumant pannos ſordidos Conuentus; vel Eccleſiæ, & faciunt lixiuium, vt vulgo dicitur, non excuſari à ieiunio, quia non laborant non ſolum per maiorem partem diei, ſed neque per dimidiam.

Et an ſartores, ſi tota die laborent excuſentur à ieiunio?

Idem eſt de pictoribus, & barbitonſoribus, ſi per totam diem laborent, ſecus ſi per aliquam diei partem. Ex p.10. tr.15. & Miſc.5. Reſ.37.

§.1. REſpondeo affirmatiuè, quia laborant per maximam partem diei cum magna defatigatione ex continuo, & violento motu ſcapularum, brachiorum, & capitis: Et præſertim illas à ieiunio excuſarem in hieme, Sed difficultas, eſt in die in quo complicent ſupellectilem, ſeu pannos mundatos. Et affirmatiuè reſpondet Pater Paſqualigus, *deciſ.*304. *n.*2. Sed eius opinioni non aſſentior, ſicuti non aſſentitur Leandrus *de præcept. Eccleſ. tractat.*5. *diſp.*8. *q.*82. quia labor huius exercitij de ſe eſt leuis, vt conſtat. Deinde inſumitur in illo breuiſſima pars diei, ſiquidem in manè inſumi poteſt vna hora, & altera ad veſperam; ergo non eſt ſufficiens ad tollendam obligationem ieiunij, Addo quod ſi prædictum exercitium ſufficeret ad deobligandas mulieres à ieiunio à fortiori eſſet ſufficiens quodcumque aliud domeſticum exercitium, quale eſt nere, conſuere, & huiuſmodi exercitia in quibus multoties totam diem inſumunt. At hæc non excuſant à ieiunio: vt fatetur ipſemet Paſqualig. *deciſ.*307. *n.*2. & ante illum Sanchez *lib.* 1. *conſil. cap.*1. *dub.*17. *num.*7. ergo minus excuſabit illud. Nota, quod ego non puto noſtros Fratres laicos, quando lauant pannos ſordidos, & faciunt lixiuium, vt vulgo dicitur, excuſari à ieiunio, quia non laborant non ſolum per maiorem partem diei, ſed neque per dimidiam. Ergo.

2. Nota hic obiter dictum Leandrum, *quæſt.*69. excuſare ſartores ab obligatione ieiunandi ſi tota die laborent, vt ſolent, quia Eugenius IV. expreſsè declarauit omnes artifices, vel opifices, ſuas artes exercentes, ad ieiunia ſub peccato mortali non teneri: at ſic eſt quod ſub nomine artificum, etiam comprehendontur ſartores: ergo. — Sup. hoc in Reſ. præter. & in aliis eius not.

3. Non valet reſponſio Paſqualigi dicentis Pontificem loqui de artificibus qui exercent artes laborioſas. Quia contra eſt, Primò, quia hoc non teſtatur Nauarrus, qui dictam declarationem refert *cap.*21. *num.*16. cùm abſolutè dicat Pontificem declaraſſe, ſolutos eſſe à ieiunio, opifices ſuas artes exercentes &c. Secundò, quia de iis, qui exercent artes laborioſas, vt argentarij, agricolæ, foſſores, & ſimiles, non potuit eſſe dubium, an illi tenerentur ad ieiunium, cum de ſe conſtaret, ad id non teneri: de aliis ergo artificibus debuit dari declaratio. Et hanc ſententiam probabilem ego puto; & idem dicendum videtur de pictoribus ſi per totum diem laborant, ſecus ſi ſolùm per aliquam diei partem. Ita Leandrus, *quæſtione* 82. qui etiam *quæſt.* 80. idem dixerat de barbitonſoribus laborantibus per integrum diem, & non per aliquam diei parem. — Sup. hoc in Reſ. not. ſeq. & in Reſ. not. præteritæ. — Sup. hoc in Reſ. præterit. & in reſ. ſeq. §. vlt. Et pro barbitonſoribus ibid.

RESOL. XXXV.

An omnes artifices, qui in Republica laborant, excuſentur à ieiunio indiſcriminatim?

Et

Et quid de piſcatoribus, & venatoribus? Ex p.8.tr.7.& Miſc. Reſ.55.

Quæ hic eſt ſupr. à Reſ. 33. ſed lege etiam §. penult. & vlt. Reſ. 34. & not. 70. §. Nota.

§.1. NEgatiuè reſpondent communiter Doctores: ſed ego *in part.1.tract.9.reſol.8.* adduxi paucos qui ex Bulla Eugenij IV. affirmatiuæ ſententiæ adhærebant, quam nouiſſimè, me citato abſolute inuenio docere Ioannem Machadum *de perfecto Confeſſ. tom.2. lib.6.part.8.tr.7.docum.5.n.2.& ſeq.* vbi ſic aſſerit. [Aunque ſe halla tanta variedad de opiniones en eſta materia, acerca de aueriguar, que genero de Oficiales eſten eſcuſados del ayuno, y quales no: con todo eſſo puede ſeruir de regla general vna doctrina de Doctores muy graues, canonizada per Eugenio Pontifice Quarto, que abſolutamente enſeña que todos los Oficiales que en la Republica trabaxan corporalmente eſten eſcuſados de la obligacion del ayuno, ſin aueriguar ſi el trabaxo es incompatibile, ò no con el, loqual como digo, afirman los Autores citados, que declarò Eugenio Quarto, concediendolo por priuilegio, ò declarando que ſemeiantes perſonas no ſe comprehendian en el præcepto del ayuno.

2. De todas las demas que en la Republica ſe ocupan trabaxando corporalmente, como lo moços de los Mercaderes, y Eſpecieros que dan recaudo, los Taberneros que venden el vino, las mugeres que eſtan en eſſa plaça vendiendo, y peſando todo el dia, y los que andan por eſſas calles vendiendo: y finalmente de todos aquellos que ſe ſuſtentan con trabaxo corporal, no tratan generalmente los Dotores, fuera de los que tengo citados, porque ſobre cada perſona deſtas hazen pleyto, y queſtion particular de ſi el trabaxo es incompatible, ò no con que ſiempre queda la puerta abierta a dudarlo: Y aſſi digo tambien, que por lo que ya he podido deduzir, en eſta materia de las dotrinas ſingulares de los Dotores; però muy probables, y dignas de eſtimacion porſus duennos, y por eſtar fundadas en la declaracion del Pontifice Eugenio Quarto, ſe puede ſeguramente ſeguir, que no ſolamente los Oficiales que en la Republica tienen oficios, y trabaxan de manos, tambien todas aquellas perſonas que ſe ſuſtentan, y viuen trabaxando de ordinario corporalmẽte, eſtan eſcuſados del ayuno por el priuilegio, ò declaraciũ de Eugenio Quarto todos los demas oficiales; porque en vnos y otras militia vna razon, y à vezes maior en algunos de eſtos que aquellos] Ita Machadus.

Sup. his in Reſ. 1. not. ſimentitæ, & pro parte in alijs §§. eius not.

3. Sed ego licèt teneam, artifices, quorum labor non eſt grauis, nec incompatibilis cum ieiunio non excuſari, tamen puto cum Trullench *in Decalog.to.1.lib.3. cap.1. dub.7. num.9.* contrariam ſententiam Machadi & aliorum, non eſſe improbabilem, & ſic ſecundùm hanc ſententiam pictores, ſutores, barbitonſores, &c. excuſantur à ieiunio. Idem docet Machadus *vbi ſuprà, tr.9. docum.11.* de piſcatoribus, & venatoribus. His tamen non obſtantibus noſter P. Paſqualigus aſſerit ſupradictam Bullam Eugenij IV. loqui tantùm de exercentibus artes laborioſas.

RESOL. XXXVI.

An foſſores, ferrarij, & ſimiles qui, excuſantur à ieiunio, teneantur ieiunare vno, vel altero die, quo non laborant? Ex p.1. tr.9. Reſ.9.

§.1. ID arbitrio prudentis viri definiendum eſſe putat Medina *in ſum.lib.1. c.14. §.10.* & Syluius *in 2.2. D. Thom. q.187.a.5.* & Villalob. *in ſum. to.1.tr.23. differ.4.n.9.*

2. Sed ego abſolutè cenſeo dictos artifices non teneri illis diebus ieiunare: quia huiuſmodi viri non ſunt ita ieiunio aſſuefacti; & ideò maximè affligerentur, ſi ieiunare tenerentur. Deinde indigent viribus ad laborem ſequentium dierum, & laboribus præteritis admodum feſſi, & debilitati remanent. Et ita nobiſcum ſentit Ioan. de la Cruz *in director. conſcient. part. 1. præcept. 3. art 4. dub. 9. concluſ. 2.* Azorius *tom.1. lib.7.c.27. quæſt.8.* Fagundez *Præcept.4. lib.1. cap.8. num.16.* & alij.

RESOL. XXXVII.

An in anno ſequenti 1632. cum vigilia S. Mathiæ veniat in vltimo die Bacchanalium, poſſit Epiſcopus transferre tale ieiunium in Sabbathum præcedens? Ex part.3. tract.6. & Miſc.2. Reſ.66.

§.1. AD hunc caſum ita reſpondet Layman *in Theol.mor. lib.4.tract.8.cap.3.n.9.* ſi ieiunium ab Eccleſia præceptum incidat in feſtum ſolenne, peculiariter in aliqua diœceſi vel ciuitate celebrari ſolitum, poterit auctoritate Epiſcopi ieiunium in alium, v.g. præcedentem diem transferri. Qua etiam ratione fortaſſe aliquis reſpondere poterit, ſi vigilia ſancti Matthiæ incidat in feriam ſecundam, vel tertiam Quinquageſimæ, & iuſtam fore cauſam vt Epiſcopus tale ieiunium in præcedens Sabbathum transferat, ſi animaduertat, homines eius huius loci ita comparatos, & ad intemperantiam iis diebus procliues eſſe, vt plurimi (niſi dicta commutatio fiat) ieiunium violaturi ſint, etiam cum carnium eſu non ſine ſcandalo; ſiquidem ob ſpecialẽ cauſam pro vna vice in lege vniuerſalis ieiunij diſpenſare, aut commutare, ad Epiſcopum pertinere debet, cùm eius officium ſit ſpirituali ſubditorum ſaluti inuigilare, ſcandala infirmorum tollere, &c. Sic Layman, & alij viri docti, quorum ſententia forſan alicui probabilis videbitur, non obſtante quòd ſine eſu carnium, eſſet violandum dictum ieiunium. Nam militat etiam ratio communionis ſupradictæ, ad vitandum ſcilicet peccatum, licet fractio ieiunij cum eſu carnium ſit grauius peccatum.

Sup. hoc in tom. 5. tr.3. Reſ.88. §. verũ paulò pòſt initiũ à verſ. ad id vero, & leg. doctr. alterius Reſ. eius primæ not. & ſi vacas otio, etiam aliarum eius annotationum.

RESOL. XXXVIII.

An in Vigilia Pentecoſtes ſit ſaltem ex conſuetudine ſub præcepto ieiunandum?

Et alij caſus circa ieiunium refelluntur de vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum, Quatuor Temporum.

Et quæritur, an quando in Sabbatho incidit aliquod Feſtum ex ſolemnioribus licitum ſit veſci carnibus?

Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, licitum ſit comedere panem biſcoctum, in quacumque magna quantitate ſecluſa etiam conſuetudine?

Et an in comedendo poſt mediam noctem, quando ſubſequetur ieiunium, aut ante mediam noctem in die ieiunij detur paruitas materiæ excuſans à fractione ieiunij, videlicet infra ſpatium vnius horæ?

Et an ſi quis, dum cœnat, audiret pulſus deſignãtes mediam noctem, non teneatur ceſſare à Cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur, ſed poſſit complere cœnam iam ceptam.

Et an in vltima nocte Bacchanalium licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem? Ex part.1. tract.16. & Miſc.6. Reſ.18. aliàs 17.

§.1. NEgatiuam ſententiam tenet Grana *in 2. lib. decret. de feriis, tit.9. num.13.* Per hæc verba: ſic ſimiliter ieiunium non eſt de neceſſitate poſt Paſcha Reſurrectionis vſque ad Pentecoſtem, ſed ſi de facto deuotione, & voluntate pœnitentiæ cauſa in Vigilia

Pentecoſtes fiat, admittitur, quamuis ex neceſſitate fieri non debeat iuxta reg. *in cap ieiunium, §. non autem 76. diſt.* cap. *prorogationis de conſe. diſt. 3.* Ita ille. Cui addit Rev. Paſqualigum *in Praxi de ieiunio deci. 171. num. 3.*

2. Sed prorſus talem ſententiam eſſe reiiciendam ego exiſtimo, cùm ſit contra communem ſententiam Doctorum, & contra praxim, & conſuetudinem totius Eccleſiæ; Vnde acriter contra Paſqualigum inſurgit Pater Bordonus; omninò videndus *in Miſcellaneis dec. 65. per totam*, vbi reſpondet ad omnia eius argumenta, & ideò hanc ſententiam etiam nominatim contra Paſqualigum firmat nouiſſimè Leander *de Præcept. Eccleſ. tr. 5. diſp. 7. q. 81.* qui etiam *quæſt. 12.* idem dicendum putat contra eundem Paſqualigum *deciſ. 172.* de ieiunio in peruigilio S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij & omnium Sanctorum & qui *6. & 7.* contra eundem *deciſ. 169.* idem meritò firmat de omnibus ieiuniis quatuor temporum, etiam de illis, quæ celebrantur in hebdomada Pentecoſtes, eſt igitur in his opinionibus doctus, & amiciſſimus Paſqualigus deſerendus; qui *deciſ. 176 num 6.* quærit, An quando in Sabbatho incidit aliquod feſtum ex ſolemnioribus, licitum ſit veſci carnibus, & reſpondet, licet ex cap. *quin dies de conſecrat. diſt. 5.* Nam ibi dicitur, Sabbato abſtinendum à carnibus, niſi eo die maior feſtiuitas interueniat. Sed praxis hoc ad Natalem Domini coarctauit. Sic ille ibi, & bene. Sed Leandrus *vbi ſuprà q. 18.* alloquens Paſqualigo ſic aſſerit: Vnde ſcis, mi Paſqualige, quod hæc praxis, & hæc conſuetudo obliget ad mortale? Vnde, cum neſcias; an introducta fuerit cum animo ſe obligandi? Vnde cum ſit contra expreſſum ius ſemper dicens: poſſe in Sabbatho interueniente maiori feſtiuitate, carnibus veſci, Si dicas, quod hoc ſcis ex praxi omnium fidelium, & ex communi Doctorum ſententia id docente, & ſentiente, id ipſum dic de conſuetudine ieiunandi in Quatuor temporibus anni, in Vigiliis Pentecoſtes, & in Vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum: non enim eſt maior ratio vnius, quam alterius, vt conſtat. Hæc Leandrus Dicendum eſt igitur in ſupradictis ieiuniis eſſe ratione conſuetudinis ſub peccato mortali ieiunandum, vt ieiunatum fuit vſque adhuc in Eccleſia Dei ab omnibus Pontificibus, Epiſcopis, Religioſis, & à toto populo Chriſtiano.

Sup. hoc in. in Reſ. 49. ſignanter ad lit. 4. in Reſ. 118. §. vlt in principio.

3. Nota verò, quod dum hæc ſeriberem interrogatus fui per literas, an in diebus, in quibus, prohibentur oua, licitū ſit comedere panem biſcoctum, in quacunque magna quantitate, ſecluſa etiam conſuetudine Et adducebant pro parte affirmatiua Patrem Paſqualigum *deciſ. 85. num. 3.* Sed ego reſpondi negatiuam ſententiam prorſus ſuſtinendam eſſe, & ſolidiſſimis rationibus adductis à Leandro *vbi ſuprà tr. 5. diſp. 3. q. 18.* in quibus patet reſponſio ad argumenta, quæ pro ſe adducit Paſqualigus, & in Primis putat Leandrus, falſum eſſe, quod in pane biſcocto nullum veſtigium ouorum remaneat, aut appareat; remanet namque, vt pars conſtitutiua talis panis; & apparet, non ſolum guſtu, vt experimur, verum & viſui, vt omnes, qui vident, vident. Ex quo clarè ſequitur oppoſitum, quod intendit Paſqualigus nempe, quod non ſolùm in magna quantitate, vt ille volebat, verum nec in parua, liceat vti pane biſcocto, in diebus, in quibus prohibita ſunt oua, niſi alias alicubi conſuetudo vigeat. Deinde falſum eſt quod prædictus auctor adiecit, videlicet, quod licet quantitas ouorum ſit notabilis ſeorſum ſumpta, tamen immixta pani ita exigua, & abſorpta in illo reddatur, vt nunquam cenſeatur quis veſci ouis. Hoc enim falſiſſimum eſſe, ipſa etiam experientia teſtatur; cum maiori quātitate ouorum; manente eadem quantitate farinæ, maior in quantitate panis biſcottus fiat, quod non cōtingeret, ſi quantitas ouorum abſorberetur in ſubſtantia panis. Tandem etiam eſt falſiſſimum, quod non prohibeantur oua, niſi prout ſunt moraliter oua, hoc eſt non mixta, & imbibita in ſubſtantia panis, aut aliorum ciborum. Tum, quia oua prohibentur abſolutè, & ſimpliciter, ſine limitatione. Tum etiam, quia oua mixta, cum ſubſtantia panis, ſunt, & remanent in illo, moraliter oua, non integra ſicuti erant antequam contererentur, & ex ipſis fieret, quaſi vna maſſa, & miſcerentur cum farina, ſed quaſi abſcondita propter, admixtionem cum ſubſtantia panis. Ita Leandrus *vbi ſuprà*, qui plures alios Doctores, me etiam citato, adducit nec aliter ſentiendum eſſe puto. Et tandem notandum eſt hic obiter, non eſſe admittendas aliquas alias ſententias Paſqualigi. Nam primò aſſerit *deciſ. 155.* quod in comedendo poſt mediam noctem quando ſubſequitur ieiunium, aut ante mediam noctem, in die ieiunij datur paruitas materiæ excuſās à ieiunio, videlicet infra ſpatium vnius horæ Secundò aſſerit *deciſ. 160.* quod ſi quis dum cœnat audiret pulſus deſignantes mediam noctem, non tenetur ceſſare à cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur, poteſt complere cœptam. Tertio aſſerit *deciſ. 161.* quod in vltima nocte Bacchanaliū licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem, qui tamen addit, quod licet hoc videatur ſibi probabile, non vult tamen aliquid determinare, ſed aliis ponderandum relinquit. Verùm has opiniones prorſus refellendas eſſe puto, ſunt enim contra omnes Doctores, & contra praxim & communem ſenſum omnium fidelium: & ideò meritò aduerſus illas inſurgit nouiſſimè P. Leandrus *tr. 5. d. 6. q. 28. 29. & 30.* in quibus ſolide reſpondet ad omnia argumenta Patris Paſqualigi, qui miror, quomodo tum facilè dilatet, & protrahat vltimum diem Bacchanalium pro ludis, ſaltationibus, & potationibus, & poſtea tam acriter inſurgat contra Eminentiſſimum Card. de Lugo, eo quod anticipauit diem Natiuitatis in Capella Papali pro Miſſa in illa nocte celebranda ante Pontificem.

Sup. hoc primo leg. doct. verſ. not. ſeq

Sup. hoc ſecundo in to. 2. tr. 1. Reſ. 112. prope finem. verſ. ſi tamen.

RESOL: XXXIX.

An prælatus, qui per aliquod tempus exercet, v. g. munus Gubernatoris, teneatur ſeruare ieiunium, vel dies feſtos illius loci?

Quod idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Caſtellanis, famulis ad tempus ſeruientibus, & ſimilibus qui omnes ad patriam redire ſemper cogitant, & de Militibus, qui ſtant in præſidiis.

Et quid eſt dicendum de aduenis, peregrinis, hoſpitibus, extraneis, & ſimilibus ad quemcunque locum confluentibus, & ibidem per multos annos, aut per maiorem partem anni reſidentibus cum animo tamen ſemper ad patriam ſuam redeundi; an inquam ligentur legibus, præceptis, & conſuetudinibus illius loci; vel ſecluſo ſcandalo, non teneantur ad ieiunia, Feſta colenda, & Miſſam audiendam, ad quæ vel vi legis, ſtatuti, præcepti, voti, vel conſuetudinis illius loci adſtringuntur ciues, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium? Ex p. 10. tr. 13. & Miſc. 3. Reſ. 37.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Bernardus Barilis, *tract. de Lege municipali in aduenas Diſquiſ. 1. §. 4. num. 37.* vbi ſic ait: Quod quidem continuo accidit in Scholaribus Prouinciarum Gubernatoribus, Oppidorum Prætoribus, & Præfectis, Caſtellanis, famulis ad tēpus ſeruientibus, & ſimilibus; qui omnes ad Patriam redire ſemper cogitāt: vnde prædictos omnes ex ea mora, quam contrahunt, dum in tali officio ſuo funguntur munere, in eodem loco domicilium ſortiri nullo modo dici poteſt, quamuis ibi reſidendo peruenirent etiam (vt ita dicam) ad Neſtoreos annos ac proinde non ligantur legibus, & conſuetudinibus eius loci,

vbi

vbi temporaneam habitationem habent. Ita Baldus *part.1. conſ 393. incipient. Punctus talis, num.2. & part.5. conſil.* 156. & Bartolus *in leg. Cornelia lex.* 9. *domum, ff. de iniur. & fam. lib.* Farinacius *Fragm.crim. part.1. num.*215.*lit.D.* & Praxis noua Episc.*num.*222. Stephanus Gratianus *diſcept. Forenſ. cap.*181. *num.*4. & 5. quos ſequitur Barboſa *de Offic.& poteſt. Epiſcop. allegat.* 4. *num.*29. Et ratio eſt, quia non ſimplex habitatio, & bonorum emptio; ſed habitatio ſimul cum animo perpetuò commorandi domicilium, & incolatum facit *leg. Libertus,* §. 5. *ſola ratio poſſeſſionis,* & §. 13. *ſola domus, ff.ad municip.*& *ibi* Bartolus, *leg. Cum neque, Cod. eodem,*& fusè Crauetta,*conſ.*201.*n.*10. Vnde ad conſtituendum domicilium requiritur vnà cum habitatione,animus,ſiue declaratio expreſſa volũtaris ibi perpetuò reſidendi. Ita Barilis, qui paulò poſt, *num.*40. hæc ſubdit: Ex ſupradictis quantum ſatis, & ſtabilitis colligitur, Aduenas Peregrinos, Hoſpites, Extraneos, & ſimiles, ad quemcunque locum confluentes, & ibidem per multos annos reſidentes, cum animo tamen ad Patriam ſuam redeundi, minimè ligari, legibus, præceptis, & conſuetudinibus illius loci: & ſecluſo ſcandalo, non teneri ad ieiunia, abſtinentias, feſta colenda, Miſſamque audiendam, ad quæ vel vi legis,vel conſuetudinis, illius loci aſtringuntur Ciues,atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium: & hoc ex defectu domicilij; quia per ſolam moram non contrahitur domicilium, licèt longa ſit mora, vt iam fuſiùs probatum eſt, Iuribus ſupra allatis. Hinc fit, quod familiares Realis Celſitudinis Sabaudiæ, dum Camberij moram trahunt, quamuis ibi eſſent(vt ita dicam) ad longiſſimum tempus; ſuppoſita tamen in illis continua ad Patriam reuertendi voluntate, ſecluſóque ſcandalo, ad ieiunia, abſtinentias, Feſta ſanctificanda, Miſſamque audiendam, & ad alias quaſcumque obligationes, quas, vel vi ſtatuti, aut conſuetudinis, ſiue præcepti, ſiue voti Ciuitatis etiam de conſenſu, aut de mandato Diœceſani ſuſceptas omnes Ciues, & ibi domicilium habentes perpetuum, integrè obſeruare adſtringuntur; nullo iure teneantur. Quare triduanam illam ab eſu carnium abſtinentiam ante Dominicæ Aſcenſionis diem, quæ ſacra ibi ratione inueteratæ conſuetudinis ſingulis annis inuiolabiliter à Ciuibus obſeruatur, Aduenæ, vt pote exempti,& immunes (remoto itidem ſcandalo)ſeruare non obligantur iuribus,& rationibus ſuprà allatis.Ita ille; & poſt illum Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio, deciſ.*189. 150. & 198.

Sup. his inf. in §.vult.huius Ref. & in alus eius annot.

Sup hoc inf. in fine Ref. 41.

2. Sed aduersùs illos inſurgit nouiſſimè Leandrus *de Præceptis Eccleſiæ, tract.1.diſp.3. q.12. & 13.* Quia præfati Vrbis Prætores, & Officiales dato quod non acquirant domicilium,ob rationem à contrariis datam, acquirunt quaſi domicilium, vt omnes concedunt: at hoc ſufficit ad hoc, quod prædicti teneantur ad feſta, & ieiunia peculiaria oppidorum, in quibus habitant, vt rectè probant Suarez, Sanchez, & Baldellus, *loc. cit.* ergo. Secundò quia cum Præfecti, & Officiales Vrbium exerceant regiment illarum, neceſſe eſt, vt ſe ſubditis conforment; ſi velint hos obſeruatores legum, & conſuetudinum Vrbium: *Qualis cum Rector ciuitatis, ita & populus.* Tertiò: quia abſurdum eſt: quod capita non ſe conforment membris: vt habetur, *cap.Non decet, diſt.*12. & *cap.Nolite, diſtinct.*11. & alibi: ſed ſic eſt, quod Præfecti, & Prætores Ciuitatum, ſunt capita ſuæ Communitatis:ergo eiſdem obligationibus debent ſubeſſe, ac ipſa ſubeſt. Et idem dicendum videtur de militibus, qui ſtant in Præſidiis, aut fortalitiis; & de Peregrinis, vel Aduenis diù degentes Romæ, quia tenentur ad Feſta, & ieiunia, & alais Leges prorprias Vrbis Romæ.

3. Ego vt verum fatear, huic ſecundæ opinioni Patris Leandri magis adhæreo; quia Aduenæ manentes in aliquo loco maiori anni parte, tenentur ad ieiunia propria illius loci; vt tradit Felinus,& alij,& ego olim docui *in part.1. tract.9. reſolut.2.* Tamen, his non obſtantibus non audeo opinionem Barilis, & Paſqualigi tanquam improbabilem damnare. Vide etiam Medinam; *Cod. de Ieiunio. quæſt.*10. *in initio*, Ledeſma 2. *part.4.quæſt.*17. *art.*5.*verſ. Tertio dico*, & alios. Itaque vt dixi ego puto, vtramque ſententiam probabilem eſſe,licet affirmatiuam Leandri,& aliorum probabiliorem exiſtimem; & ideo ego illi adhæream.

Quæ hîc eſt inf. Ref. 46. & in alus eius not. & ſup. in hac ipſamet Ref. ad med. Ver. Ex ſup. dictis.

RESOL. XL.

An ieiunium indictum ab Epiſcopo pro certo die vel fixa lege,& Conſtitutione,obliget Regulares.

Et quid ſi in aliqua Ciuitate, vel loco recepta ſint generali conſuetudine nonnulla ieiunia, an ea quoque obligent Regulares?

Et docetur Regulares teneri obſeruare dies feſtos indictos ab Epiſcopo, & hoc ex Concilio Tridentino. Ex p. 1. tr.9. Reſ.36.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Villalobos *in ſum.tom.1. tract.* 23. *diff.*5.*n.*6. vbi ſic aſſerit: [Tengo por cierto, que ſi el Obiſpo dieſſe vn dia de ayuno en vn lugar,tendrian los Religioſos,que alli viuen,obligacion de guardale:porque,aunque el Obiſpo no es Superior, quoad vim coactiuam; tienen obligacion à conformaſe con los demas.] Vnde Regulares tenentur obſeruare dies feſtos indictos ab Epiſcopo: ergo & ieiunia.

Sup. hoc in Ref. ſeq. §. Sed. curſim in fine,& inf. in Ref.59. §. videndum, paulo poſt initium,& in tom.7. tr.11 Ref. 32. §. Saltim, ante med. &c.

2. Sed contrariam ſententiam ſecluſo ſcandalo meritò docet Suarez *de legib.lib.4.cap.*20.*n.*8. Azor. *p.*1. *lib.*7.*c.*30.*q.*2. Fagundez *Præcep.*4.*lib.*1.*c.*7.*n.*4. Llamas *in ſum.p.*1.*c.*5.§.28. *in fin.* vbi ait, [Ieiunia impoſita ab Epiſcopo religioſos non obligant, vt patet argumento Concilij Tridentini, vbi Regulares obligans ad obſeruationem feſtorum,quæ Epiſcopus in ſua Diœceſi ſtatuerit obſeruanda, non obligauit neque mentionem fecit ieiuniorum.] Vnde patet reſponſio ad contrarium argumentum. Notandum eſt tamen, quod ſi in aliqua ciuitate, vel loco recepta ſint generali conſuetudine,nonnulla ieiunia,ea quoque obligant Regulares. Ita DD. citati.

Sup. hoc leg. docts. Ref ſeq.& inf. ex Ref.59. §. 22 & § vlt.

RESOL. XLI.

An Religioſi teneantur ad ieiunia ex voto emiſſa à populo locorum, vbi habitant?

Et infertur exiſtentes intra Monaſterium aliquod Regularium non teneri ad ieiunia proprij territorij cuius eſt incola.

Et docetur de ieiunijs ab Epiſcopo in Synodo indictis Regulares ad illa non teneri.

Et notatur Regulares exiſtentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ teneri ad ieiunium, ſi morantur in ſuis Monaſteriis; ſecus autem ſi exiſtant in domibus ſæcularium; quia vnuſquiſque poteſt ſe transferre à ſua Parrochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam, vbi non ſeruatur ieiunium, & ibi non ieiunare.

Imo additur Regulares poſtea in diebus Rogationum exiſtentes in ſuis Monaſteriis non teneri ad ieiunium, ad quod tenerentur, in illis diebus cæteri Mediolanenſes, ſicuti v.g. Cremonenſis exiſtens Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ & comedens carnes, poſtea exiſtens Cremonæ in diebus Rogationum non teneretur in illis ieiunare. Ex p.9. tract.7. & Miſc.1. Reſ.14.

Ref §9. per totam, ſignãter § 1. ad mediũ, verſ. Et ſupra li. Ctis, & §. vlt. & inf. in Ref 48. & in to. 6. tr. 1. Ref. 45 §. Tertiò primò, & in princ. Ref. 47. & in aliis earum annot. & ibi in tr. 1. Ref. 21. curſim in fine, & in Ref. 14. etiã in fine.

beant animum manendi per maiorem anni partem: & ita loquens de ieiunio docuit Bonacina *de leg. diſp. 1. q. 1. punct. 6. n. 49. & diſp. vlt. q. 1. punct. 6. n. 6.* ex doctrina, quam docet Granado *in p. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. part. 1. diſp. 6. ſect. 4. n. 25.* & Sanchez *de matr. tom. 1. l. 3. diſput. 18. n. 9. & in ſumm. tom. 1. l. 1. cap. 11. n. 38.* & alij: & hanc opinionem probabilem vocat Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 7. n. 49.* licèt ipſe contrariam doceat, quàm nouiſſimè tenet etiam Sancius *in Selectis, diſp. 44. num. 31.* Fillincius *tom. 2. tr. 25. n. 16.* & alij: quod probant ex vi conſuetudinis, quæ obligat peregrinos ad ieiunia, & feſta loci, ad quem diuertunt permanendo per aliquod breue tempus: vnde omnes fideles ita obſeruant ex apprehenſione, quòd ad id teneantur. Secundò, quia Epiſcopi puniunt eiuſmodi peregrinos, ieiunia, & dies feſtos, & alias conſuetudines loci non obſeruantes: ergo, &c.

4. Sed ad primum reſpondeo, negando, conſuetudinem illam obligare ſub mortali: & aliqui hoc facientes, faciunt ex conſilio, & quia obligatos ſe eſſe exiſtimant: vel id faciunt ex ignorantia, ſicut ad audiendam Miſſam credunt ſe eſſe adſtrictos ex ſolo tranſitu, aut breui mora: vel, ſi ſunt viri docti, id faciunt, quia tenent contrariam ſententiam: & ideò noſtram tenentes, neque Miſſam audient, neque ieiunia obſeruabunt, ſine peccato.

5. Ad ſecundum reſpondeo, Epiſcopos punire dictos peregrinos in noſtro caſu, ratione ſcandali, quod præbent, ieiunia, & dies feſtos non obſeruando: vel dicendum eſt, Epiſcopos hoc efficere; quia amplectuntur contrariam ſententiam valdè probabilem.

6. Reſtat modò reſpondere ad argumenta primæ ſententiæ Suarez, & aliorum. Ad primum dico, quòd Auguſtinus in illo canone loquitur de peregrinis habitantibus in aliquo loco pro maiori anni parte; vel loquitur de conſilio, vel ratione ſcandali. Ita Villalobos *in ſum. to. 1. tr. 2. diff. 23. n. 8.*

7. Ad ſecundum reſpondeo eodem modo; nempe, quòd conſilium loquitur de his, qui cauſa habitandi in aliquo loco ſe transferunt; aut loquitur de vagabundis: de quibus eſt diuerſa ratio. Ita Fagundez *vbi ſuprà, n. 12.*

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Ref 46. & curſim in alio verſ. eius annot.

8. Notandum verò eſt, quòd Clauis regia *l. 3. c. 4. num. 8.* Sancius *in Selectis, diſp. 44. n. 34.* & Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 7. num. 49.* admittunt noſtram ſententiam tanquam probabilem, non ſolùm in ordine ad viatores, & aduenas, ſed etiam quoad vagos. At hæc opinio aliquibus non placet: nam, cùm vagi nullibi habeant domicilium, ſunt totius orbis accolæ; & ideò tenentur ad ieiunia, & feſta, aliáſque leges, & conſuetudines locorum, in quibus reperiuntur: alioquin immunes eſſent ab omnibus legibus, & ſtatutis, quod dicere abſurdum eſt: & ita docet Azorius *p. 1. l. 5. cap. 11. q. 13.* Suarez *de relig. tom. 1. lib. 2. c. 14. c. 20.* Lorca *in p. 2. tom. 2. tr. de leg. diſp. 25. memb. 4. in fin.* Sanch. *de matr. to. 1. l. 3. diſp. 18. n. 15. fol mihi 4. diſp. 15. q. 4. a. 2.* & alij.

Sup. hoc in §. Imo huius Ref.

9. Notandum eſt etiam, quòd, licèt *ſuprà* docuerimus aduenas accedentes ad aliquem locum abſque intentione ibi commorandi maiori anni parte, non obligari legibus illius loci: tamen excipiuntur aliqui caſus, in quibus aduena tenetur ſeruare leges locorum: quos quidem caſus, cùm non pertineant ad noſtram materiam, videbis apud citatos Doctores.

10. Et tandem nota, quòd Sancius *in Selectis, diſput. 54. num. 35.* aduerſus Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 42.* docet, quòd accedens ad aliquod oppidum, animo ibi habitandi, ſi poſteà decernat ſe breui diſceſſurum, lege ieiunij illius loci non tenetur.

RESOL. XLVII.

An peregrinus poſſit vti Indulgentia ſui territorij, ſi in loco, vbi moratur, ſeruatur ius commune?

Et pro intelligentia huius quæſtionis aliqua adducuntur in exemplum huius difficultatis. Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1. Reſol. 121. aliàs 120.

Pro prima diffic. huius text. ſup. in tr. 3. Ref. 161. §. Confirm. & in aliis not. primæ dicti §. & pro cõtento in hoc Ref. inf. in Ref. ſeq. §. 1. & §. vlt.

§. 1. EXempli gratia, Mediolani licet ex conſuetudine veſci carnibus, quatuor primis diebus Quadrageſimæ quod iure communi prohibitum eſt; quæritur, an ſi aliquis Mediolanenſis hoſpes ſit hîc Panormi, vbi ius commune viget, poſſit in illis diebus edere carnes. Negatiuè reſpondet Baſilius Pontius *de matr. l. 5. c. 8. num. 3.* vbi citat Suarez aſſerentem oppoſitam ſententiam neque eſſe probabilem, neque ſecuram in praxi.

2. Non reticeam tamen illam docere P. Thomam Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 3. diſput. 18. n. 7.* quia licèt hoc priuilegium videatur locale, ſolóque cohærens, eſt vtique tale in hoc ſenſu, vt eo gaudeant, non tantùm ibi quoquo modo exiſtentes, ſed etiam qui in iure habentur pro præſentibus, ibique exiſtentibus, quales ſunt, qui breui tempore abſunt, citò reuerſuri, eo quòd illi domicilium ibi habeant. Et ita Palacius *in 4. diſt. 15. diſput. 8. poſt 5. concluſ. verſ. at verò*, dixit Caſtellanum per Luſitaniam tranſeuntem, poſſe more ſuæ patriæ inteſtinis veſci die Sabbathi, quæ in Luſitania non permittuntur. Ita Sanch. qui etiam citat Ledeſmam *de matr. q. 45. artic. 5. punct. 3. dub. vlt. §. 2. arguitur, & §. quibus poſitis.*

Sup. hoc in § 1. not. præteritæ. & in aliis not. 1. dicti §. & in § vlt. dictæ not. præteritæ.

RESOL. XLVIII.

An Germanus iter faciens per Italiam poſſit in diebus Quadrageſimæ comedere oua, & lacticinia?

Et ex doctrina huius quæſtionis inter alia, quæ docentur, etiam infertur, an peregrini teneantur obſeruare leges locorum, per quæ tranſeunt?

Et an Caſtellanus peccaret, ſi tranſiens per Galliam, & Luſitaniam animalium inteſtinis in die Sabbathi comederet?

Et quid è contra?

Et quid de ciuibus Mediolanenſibus, qui Romæ quatuor primis diebus Quadrageſimæ carnes comederent?

Et quid è contra? Ex part. 7. tract. 10. & Miſcel. 1. Reſ. 32.

§. 1. DE hoc caſu hîc Romæ interrogatus fui à nobili viro Germano teſtante de conſuetudine ſuæ prouinciæ; quam etiam extare in Belgio teſtatur Leſſius & affirmatiuè reſpondet P. Fr. Amicus *tom. 5. de Iuſt. diſp. 5. ſect. 16. num. 359.* vbi ſic ait. Infertur ſecundò poſſe Germanum iter facientem per Italiam, ſi abſit ſcandalum, tempore ieiunij comedere oua & lacticinia: ſicut & Mediolanenſem tranſeuntem per loca, vbi 4. diebus ante Dominicam quadrag. ieiunatur, non ieiunare: & Caſtellanum iter facientem per Luſitaniam, animalis extremitates, atque inteſtina die Sabbathi comedere. Ratio eſt, quia non tenetur quis ſeruare leges, & conſuetudines loci per quem tranſit, ſed poteſt vti priuilegio ſuæ patriæ: ita communiter DD. Nec refert, quòd tale priuileg. videatur conceſſum loco: nam vt benè Sanchez *loc. cit. num. 7.* etſi conceſſum ſit loco, adhuc eo vti poſſunt omnes qui moraliter cenſentur loco præſentes, & vt qui præſentes in ipſo iure habentur, vt qui mox in patriam, vbi proprium domicilium habent, ſunt reuerſuri. Contrà verò poſſe & Italum per Germaniam incedentem tempore

Sup. hoc, & ſeqq. in hoc §. in Ref. præterita per totam, & in aliis eius notat. & hic inf. in §. penult. & vlt. huius Ref. & in aliis eius vltimæ annot.

pore ieiunij comedere oua, & lacticinia, & Romanum Mediolano t amentatem non ieiunare 4. illis diebus ante Dominic. quadrag. & Luſitanum per regnum Caſtellæ iter facientem animalis extremitatibus, & inteſtinis die Sab. veſci. Ratio, quia licet qui iter facit, non teneatur ad leges & conſuetudines loci per quem tranſit, poteſt tamen maximè cùm fauorabiles ſint, eas acceptare. Ita Amicus, cuius doctrinam adducere volui, quia ſatis confirmat ea, quæ dixi circa priuilegium Bullæ Cruciatæ comedendi oua, & lacticinia, nempe poſſe verbi gratia Siculum iter facientem per Regnum Neapolitanum comedere lacticinia tempore quadrag. ſi Siciliæ tenerſurus eſſet.

Sup. his dua. bus dubie. ſup. in Reſ. 4. §. 1. paulo poſt initium, & p o parte v. §. eius not. 1. & 3.

Et pro diffic. vlt. huius §. ſup. in tr. 3 Reſ. 161. &c.

2. Aduerte tamen lector omnia ſupradicta probabiliter non admittere plures DD. & ideò Pet. à S. Ioſeph *in idea Theol. moral. lib. 1. c. 8. reſ. 3.* ſic ait: Peregrini tranſeuntes per aliquem locum, tenentur ſeruare leges illius loci, ſi quandiu ibi ſiſtunt obligatio earum vigeat. Ratio eſt, quia non ſatis prouiſum videretur rectæ gubernationi Reip. ſi peregrini non tenerentur ſeruare leges locorum per quæ tranſeunt: ſic enim incolæ facile turbarentur, & ſpernendi leges occaſionem inuenirent. Quare cùm hoc graue ſit incommodum, ipſarumque legum fini repugnans, dicendum eſt, peregrinos debere ſe conformare ſtatutis locorum per quæ tranſeunt.

Sup. his pe. regr. ſup in Reſ. 46. à princ. & in alijs eius tenor not.

3. Confirmatur, nam in communi ſententia peregrinos teneri ſeruare leges loci per quem tranſit, quando illæ deſtinantur ad commodum aliquod temporale illius loci, vt ſi v. gr. prohibitum ſit, ne triticum inde extrahatur. At hæc ratio aut nullius eſt momenti, aut de omnibus legibus concludit: cùm lex non ſit, quæ in bonum ſubditorum non tendit: & præterea negari non poſſit, quin ad bonum Reip. ſpectet, ne ſubditi malo aliorum exemplo, ad contemptum legum inducantur.

Sup. peregrinis in hoc § ſeq §. ſup. in §. 1. huius Reſ. à init. & in Reſ. præter per totã, & ſup. in tr. 3 Reſ 161. §. Con ſt. per totũ, & in alis eius not.

4. Nota tamen prædicta intelligi de legib. quæ ſunt ſpeciales illius loci, per quem peregrinus tranſit: nam ſi agatur de legibus communibus, dubium non eſt quin teneatur eas obſeruare, etſi in illius patria non vigeant. Vnde peccaret Caſtellanus, qui tranſiens per Galliam, animalium inteſtinis die Sabbathi veſceretur, & Ciuis Mediolanenſis qui Romæ 4. primis dieb. Quadrageſ. carnes comederet. Ita ille, cui adde Mazuch. *tract. de caſ. reſ. diſp. 2. c. 14. diffic. 4. dub. 2. num. 62.* & alios penes eum, & Sanch. quidem *in ſum. tom. 1. l. 1. c. 12. num. 39.* ſe retractauit. Sed licet hæc omnia magis probabiliter dicta ſint, noſtra tamen, & P. Amici ſententia ſua non caret probabilitate.

RESOL. XLIX.

An in Quadrageſima licitum ſit ſine Bulla Cruciatæ edere, quod vulgo dicitur vn biſcocho? Ex part. 1. tr 9. Reſ. 31.

§. 1. NEgantem ſententiam amplexus eſt Vir doctiſſimus Ioan. de la Cruz, *in direct. conſc. part. 1. præcep. 3. art. 4. dub. 8. concl. 4. in fin.* vbi ſic aſſerit. [Notã, eſſe peccatum mortale, comedere in Quadrageſima biſcochos ſine priuilegio. Nec valet, quòd ſubſtantia oui eſt verſa in aliam ſubſtantiam, alias liceret comedere cibum album ex carne confectum, cùm ibi ſubſtantia carnis verſa ſit in aliam ſubſtantiam.] Idem docet Vegha *in ſum. tom. 1. cap. 14. caſ. 9.*

Sup. hac doctr. ſupra in Reſ. 48 §. Nota verò, & ſignanter ſup. hac inf. in Reſ. 128. §. vlt. ante medium, verſ. Non tamen.

2. At, his non obſtantibus, affirmatiuam ſententiam tenet Pater Villalobos *in ſum. tom. 2. tract. 23. dub. 7. num. 3.* ita aſſerens: [Es materia de colacion vn biſcocho: no obſtante, que lleuan hueuos, que moralmente ſe juzga aquello por colacion, y anſi me parece, que eſta en vſo. Suele lleuar vn biſcocho la quarta parte de vn hueuo.] Et licèt dubius circa præſentem quæſtionem maneat Rodriq. *in ſum. tom. 1. c. 23. ante 1. concl.* tamen in fine ſic aſſerit: [Atento, que la ſubſtancia del hueuo es poca, no es materia de peccado mortal; porque los que hazen los biſcochos, affirman, que cada vno dellos lleua muy poco de vn hueuo, y aſſi me lo han certificado.]

3. Igitur, & propter conſuetudinem, & propter paruitatem materiæ, hoc edulium comedentes excuſantur à peccato. Vnde, ſi magnam quantitatem ex ipſis comederent, peccarent etiam ſecundùm hos DD.

4. Sed poſt hæc ſcripta inueni, Ledeſmam docere etiam hanc ſententiam *in ſum. tom. 2. tract. 27. cap. 2. diffic. 5. fol. mihi 690.* vbi ita aſſerit: [No tengo peccado mortal en la colacion comer vn biſcocho, ò dos. La razon es, porque aunque no ſea licito, comer hueuos en ſu propria forma, ni conuertidos en otra ſubſtancia, però la cantidad de hueuos que ſe halla en dos, ò tres biſcochos, es muy pequeña, como es coſa notoria y lo dizen los que hazen biſcochos, y anſi eſtà engañado Rodriq. en dezir, que cada biſcocho lleua vn hueuo. Lo que digo en la colacion, digo el comer por la miſma razon.] Ita ille. Qui tamen immeritò carpit Rodriq. nam ipſe nunquam dixit, quòd tale edulium contineat vnum integrum ouum, vt ex ipſius verbis ſup. apparet: & in hoc etiam fallitur Vegha, *vbi ſup. to. 1. c. 14. caſ. 9.* qui etiam citat Rodriquez ita aſſerentem.

RESOL. L.

An ieiunium indictum à Confeſſario, vel ab aliquo Iubilæo frangatur cum eſu ouorum, & lacticiniorum? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 6.

§ 1. QVoad primum de ieiunio per pœnitentiam iniuncto, negatiuè reſpondet Palud. *in 4. diſt. q. 4. art. 4. concl. 2.* Syluest. *verb. ieiunium, q. 5.* & Fagund. *Præc. 4. l. 1. c. 2. n. 10.* qui etiam citat D. Antoninum: & Sanch. *in ſum. to. 1. l. 4. c. 11. n. 50.* citat pro hac ſententia Ouandum *in 4. diſt. 16. poſt propoſitionem 52. concl. 1.*

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 165. §. vlt. & in Reſ. 167. 168. &c.

2. Sed quoad ieiunia Iubilei, poſſe illa ſeruari cum eſu lacticiniorum, docet Henriquez *lib. 7. c. 10. n. 4. & c. 13. n. 13.* & Villalobos *in ſum. to. 1. tr. 26. diffic. 24. n. 4.* vbi ſic aſſerit: [Puede ſe gañar el Iubileo ayunando con hueuos, y lacticinios, (fuera del ayuno de Quareſma.) La razon es, porque en derecho no ſe prohiben los hueuos entre año, y comiendo lacticinios, ſe guarda la ſuſtancia del ayuno, y lo declararon Pio V. Greg. XIII. Greg. XIV. y Siſto V. en los Iubileos, que en ſu tiempo dieron, como refiere Henriquez, y el que tuuiere Bulla tambien en Quareſma, puede gañar el Iobileo comiendo lacticinios, porque con eſſo ayuna.]

Sup. hoc ſup. in tr. 4. Reſ. 47. & in Reſ. annot. præter in eodem §. & in Reſ. 2. §. 1. ad medium, & in Reſ. 3. per totam, &c.

3. Dices, hoc verum eſſe, ſecluſa conſuetudine, vt notauit ipſemet Henriquez. Homobonos *de exam. p. 1. tr. 8. c. 7. q. 21.* & Alfonſus de Leone *tr. de Iubilæo, p. 2. q. 14. ſect. 3. n. 142.* Reſpondent aliqui, talem conſuetudinem non extare; ideò ad alia tranſeamus.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 165. §. vlt. & in alis eius vlt. not. & infra in Reſ. ſeq. §. 1. & in alis eius annot.

RESOL. LI.

In quibus ieiuniis prohibeantur lacticinia?
Sed difficultas eſt, an in diebus ieiuniorum extra Quadrageſimam prohibeantur ſaltem ex conſuetudine?
Et an ſi ſit dubium, an talis conſuetudo obliget ad mortale, necnè, dicendum ſit non obligare? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 41.

§. 1. Reſ.

in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 7. num. 12. qui citat Filliucium, itinerantes in curru, ſi longum ſit iter, excuſari à ieiunio, currus enim valdè concutit, & defatigationem inducit, niſi valdè commodus eſſet, vt valde modica defatigatio contingeret. Verùm Paſqualigus *vbi ſuprà, num.* 7. ſic ſubdit: qui verò vtuntur in itinere equis conductis, regulariter immunes mihi videntur à ieiunio: nam regulariter equi laſſant plurimum equitantes; illos enim valde concutiunt, præſertim quia citato greſſu incedendum eſt, vt deſtinatum iter pro illo die conficiatur, & ideò non ſolùm laborandum eſt in regendo equo, ſed etiam in regendo ſeipſum ad inuitandas ingentes concuſſiones. Vnde aliquando ipſe minùs fatigatus ſum pedes eundo, quàm talibus equis vtendo, & elegiſſem tota die continuare pedeſtre iter, quàm equitare, ſi ſocios ſequi potuiſſem, & conficere totum iter deſtinatum. Ita Paſqualigus. Sed tu cogita, & ſcias vt loquatur Martinus. *vbi ſuprà*, quòd [Todo eſto es arbitrario, y mirandolo con equidad, aunque vno ſe engañe con buena fe, penſando que ay cauſa baſtante para eſcuſarſe del ayuno, no pecarà mortalmente, aunque no la aya.]

RESOL. XXIV.

An Prædicatores, & Magiſtri, qui publicè alios docent teneantur ad ieiunium?

Et an in hoc diſtinguendum ſit inter Prædicatores, qui in diebus Quadrageſimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantum?

Idem, quod de Prædicantibus, dicendum eſt de Confeſſariis. Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 10.

Sup. contéto in hoc & duobus §§. ſeqq. inf. in Reſ. 17. à §. Reſpondeo. vſque ad §. Vnde.

§. 1. NEgatiuè reſpondent Ioann. de la Cruz *in directi. conſ. p. 1. præcept. 3. art. 5. dub. 9. concl. 2.* vbi ſic aſſerit: Excuſantur, qui ob opera pietatis maiora ieiunio non valent ieiunare, vt prædicando, docendo. Idem docet Tabiena *verb. ieiunium, n.* 6. Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. num.* 124. Azor. *p. 1. lib. 7. c. 28. q. 1.* Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 37. n. 5.* Antonius de Litteratis *in ſum. p. 1. c. 39. n. 9.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 2. n. 22.* Nauarrus *c. 21. n. 16.* Gabriel *in 4. diſt. 16. q. 3. art. 1. reſolut. verb. ieiunium, n. 21.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4. c. 17. n. 219.* Syluius *in 2. 2. D. Thomæ, q. 147. art. 4.* & alij.

2. Sed hoc intelligunt ſupradicti DD. quando commodè ieiunare non poſſunt: nam, ſi poſſent, tenerentur: & ideò aſſerit Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 23. differ. 4. num. 15.* [Se excuſan del ayuno los Predicadores, Maeſtros, y Doctores, que enſeñan à otros, quando no pueden hazer los tales oficios ayunando: mas de ordinario, creo que pueden eſto ayunar.]

3. Sed pro praxi Confeſſariorum, quid ego ſentiam, dicam breuiter. Prædicatores qui in diebus quadrageſimalibus concionantur, puto omninò excuſandos eſſe à ieiunio: quia ſummoperè laborant. De Prædicatoribus verò, qui Dominicis diebus tantùm concionantur, puto, vt plurimùm, non eſſe à ieiunio excuſandos, niſi eſſent debiles, & paruæ complexionis: & ideò hoc remittendum puto ad arbitrium boni viri. De Lectoribus verò puto cum Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 19.* qui videtur etiam docere, non eſſe omnes excuſandos; ſed tantùm illos, quorum labor improbus eſt; vel qui ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt lectiones explicent, & legant cum ſatisfactione.

4. Notandum eſt verò, ſupradictam doctrinam procedere, etiam quoad Confeſſarios, quos à ieiunio excuſant DD. *ſuprà* citati, quando, vt notat Fagund. *vbi ſuprà*, & alij, aſſiduè pœnitentium Confeſſiones audirent; & ieiunium commodè obſeruare non poſſent; & id in cauſa ſit, vt à Confeſſionibus deſiſtant: ſecùs autem, ſi audiendo Confeſſiones, poſſent etiam commodè ieiunium ſeruare, quod arbitrium boni viri conſiderabit.

RESOL. XXV.

An Prædicantes, ſi ex mercede concionantur, teneantur ieiunare?

Et quid de Muſicis.

Et an ſit fas Presbyteris ouis in Quadrageſima veſci cauſa vocis conſeruandæ?

Et quid eſt dicendum de Cantoribus ad ſolatium Principis in Camera concinentibus, an teneantur ieiunare? Ex part. 1. tract. 9. Reſ. 11.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet ex Syluest. & Caiet. Binsfeldius *in Enchir. Theolog. p. 3. c. 3. concluſ. 9.* & illam videtur etiam docere Philiarch. *de off. Sac. tom. 1. p. 2. lib. 3. c. 25.* Toletus *lib. 6. cap. 5.* Fernandez *in exam. Theolog. p. 2. c. 8. §. 2. n. 12.* Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. cap. 9. num. 19.* vbi tunc excuſant Prædicatores à ieiunio, quando concionarentur ex officio, putà ex obedientia, vel ex voto: ſeu, ſi eorum conciones eſſent multùm vtiles populo.

2. Nauarrus verò *in Man. c. 21. n. 17.* & poſt illum Graffius *p. 1. lib. 2. c. 27. n. 54.* & Reginaldus *in praxi, to. 1. lib. 4. c. 17. n. 219.* putant, hanc ſententiam eſſe veram, quando talis Prædicator concionaretur principaliter propter lucrum: ſecùs, ſi minùs principaliter ob neceſſitatem ſe ſuſtentandi.

3. Sed ego puto, abſolutè dicendum eſſe, Prædicatores excuſari à ieiunio, etiamſi conciones ſuſcipiant ob mercedem: & ita docet Bonacina *tr. de leg. diſp. vlt. p. 1. punct. vlt. n. 3.* & Filliucius *in praxi, tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 6. n. 124.* & Leſſius *lib. 4. c. 2. dub. 6. n. 44.* putant contra Fagund. & Philarchum, quòd non eſt neceſſe, vt prædicatio efficiatur ex voto, vel officio.

4. Quoad Muſicos verò ita aſſerit Sancius *in Selectis, diſp. 44. n. 8.* [Cantores conductos ad canendum, ſiue ſalarium aut præbendam ad id habentes, poſſunt non ſeruare ieiunium, ſi ad canendum redderentur inhabiles. Et presbyteris, ouis in Quadrageſima veſci fas erit, cauſa vocis conſeruandæ: non enim cauſa ieiunij adſtrictus eſt aliquis diminutè ſuû exequi munus.] Ita Sancius, qui in facti contingentia ita fuiſſe conſultum in Hiſpania teſtatur: quod ego vrgentius procedere exiſtimo in cantoribus ad ſolatium magni Principis in camera concinentibus.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. ſignanter à §. Adde, quod Muſici. & inf. in Reſ. 111. §. vlt.

RESOL. XXVI.

An Religioſi teneantur ieiunare?

Et quid de Muſicis, & Cantoribus etiam Religioſis, & Cameræ Pontificis.

Et curſim docetur Cantores cauſa conſeruandæ vocis poſſe in Quadrageſima ouis vti. Ex p. 11. tr. 1. & Miſc. 1. Reſ. 4.

§. 1. MOnet hanc difficultatem Ioannes Caramuel *in Theologia fundamentali; fundam. 53. §. 26. numero 1528.* vbi ſic ait: Miraris in dubium reduci rem tam claram, teneri Eccleſiaſticos ais, & præcipuè Monachos, qui maiorem perfectionem profeſſi, at ego te non incuſo, ſed hunc ſyllogiſmum propono (Muſici inquam à ieiunio excuſantur: at omnes Religioſi ſunt Muſici, nec in mundo Muſici, qui plus cantent, quàm Monachi, & Benedictini præcipuè: Ergo monachi non tenentur ieiunare) quæ ratio idem de cæteris Religioſis euincit: nulli enim qui non cantent pluſquam

pluſquam ſæculares. Puto quidem conſequentiam legitimam, minorem, & maiorem probo citando Sancium, Dianamqoe, ille in *ſelectis diſput.*44. *num.*18. ſic inquit. Cantores conductos ad canendum, ſiue ſalarium aut præbendam ad id habentes, poſſunt non ſeruare ieiunium, ſi ad canendum redderentur inhabiles. Et præsbyteris ouis in qüadrageſima veſci ſas erit, cauſa vocis conſeruandæ: non enim cauſa ieiunij aſtrictus eſt aliquis diminutè ſuum exequi munus. Ita ille, qui inhabilitatem ab impotentia diſtinguit, & iudicat eum qui ieiunando cantare, quidem poſſit ſed inhabiliter non teneri ad ieiunia: & affirmat hanc etiam fuiſſe aliorum ſententiam in Hiſpania. Addit Diana *part.*1. *tractat.*9. *reſolutione* 11. hoc vrgentius procedere in cantoribus conenentibus in Camera ad Principis coiuſcumque ſulatium: Ergo hoc vrgenter in cæteris debet procedere. Ergo Monachi cum ratione laboris, & deſatigationis eadem lege, qua ſoſſores, aut ſaltem Prædicatores, & Lectores iudicandi ſunt: Tum ratione vocis conſeruandæ, eadem lege, qoa muſici, præbendarij, Præsbyteri, maximè cum frequenter, & ipſi Præsbyteri ſint. *Quæ hic eſt Reſ. antecedens.*

2. Ergo ſi hos etiam excludimus, qui erunt in Eccleſia Rumana, qui teneantur obſeruare ieiunia? Volo non ſeuere, ſed ſincere erudiri. Hucuſque Caramuel.

3. Sed pace viri amiciſſimi hæc argumenta aperiunt viam ad opinionem ſingularem contra praxim omnium Religioſorum, & cum hanc ſententiam viris doctis referrem, aliqui riſerunt, alij in atram bilem iuerunt, & quidem Pater Societatis Ieſu iocosè, & facetè reſpondit. Si ſententia Caramuelis eſſet vera, mallem Societatem eſſe adſtrictam ad canendum in Choro; nam eſſem de obligatus à ieiunio.

4. Non ſunt igitur Caramulis argumenta audienda, & quis quæſo laborem Religioſorum in canendo æqnipararet, vt facit Caramnel, cum labore foſſoris? Foſſorum labor eſt improbus, laborant toto corpore, flectuntur, attolluntur, ſudant, deſudant, laborant Sole ſub ardenti; laborant ſub Ioue frigido.

5. Religioſi verò dum pſallunt in choro Eccleſiæ, manent in ſuo ſtallo, vel ſtantes, vel ſedentes in emittenda voce pro cantu; quia non canunt figuratè, ſine vi, & difficultate illam emittunt? Cantus eorum nnn eſt continuus, ſed interpollatus; adeſt enim magna diſtantia temporis inter vnum officium, & aliud? Vnde tempus quieſcendi habent; Ergo nullo pacto, vt omnibus patet, labor Religioſornm in canendo videtur æquiparandus labori ſoſſoris, vt putat Caramuel.

6. Neqne labor Religioſorum canentium videtur etiam æquiparandus labori concionatorum; Iſti enim iuſte à Doctoribus excuſantur à ieiunio; Nam labor eorum in quadrageſima eſt nimis improbus, nnn ſolum enim laborant, & ſudant toto corpore, & hora concionis, ſed laborant per totum diem, & noctem ſtudendo pro ipſa concione, & poſtea vt illam firmiter in memoria teneant, & vna peracta concione, ſtatim ad aliam debent ſe ipſos præparare, Itaque labor concionantis, eſt labor improbus mentis, & corporis.

7. Nec, vt vult Caramuel, poſſunt Religioſi canentes in Choro excuſari à ieiunio ratione conſeruandæ vocis, vt Muſici; nam Muſici excuſantur propter ſalarium, & ne diminute exerceant munus ſuum ad quod tenentur, & ne reddantur inhabiles ad canendum cum periculo damni notabilis propter vocis amiſſionem; ſed Religioſi ſatisfaciunt muneri ſuo canendo in Choro ſiue cum voce ſonora, ſiue cum voce rauca, nec timent, vt muſici, eſſe dimittendos à ſeruitio Eccleſiarum, vel principum, & ſemper ſecuri ſunt ſiue bonam, ſiue malam vocem habeant, quod inuenient menſam paratam in Refectorio cum ſolitis pitantiis, Ergo eſt diſpar ratio inter illos, & muſicos.

8. Adde quod Muſici, quia canunt figuratè non ſolum laborant corpore, ſed etiam mente, quia egent maxima attentione ad notas muſicales; ſed Religioſi abſque labore in Choro canunt ſemper eodem modo facili, ac conſueto, & ea quæ canunt, ferè ſemper memoriter ſciunt.

9. Adde, quod ego Muſicos excuſo à ieiunio, non tantum ratione laboris, quantum ratione, vt poſſint rectè, & decenter adimplere eorum munus abſque periculo magni damni ſuæ ſuſtentationis, nempe amittendi officium, mercedem, gratiam Principis, & ſimilia; quod non poteſt euenire in Regularibus, ſi malè vel bene, raoce vel ſuauiter canant; Ergo, quoad excuſationem ieiunij non valet argumentum de Muſicis ad Regulares.

10. Et ideo noſtram ſententiam tenet loquendo in ſpecie de Muſicis, & Regolaribus canentibus in Choro Paſqualigus *in praxi de ieiunio decſ.*338. *num.*5. vbi ſic ait: Sed dubium remanet an Cantores, qui canunt in Churo per plures horas, vt ij qui non ſolum canunt horas Canonicas, & Officium Beatæ Virginis quando in breuiario præſcribitur; ſed etiam plures Miſſas in eodem die, immunes ſint ab ubligatione ieiunandi. Reſpon. regulariter non eſſe immunes, nam videmus paſſim hoc practicari cum manutentione ieiunij; quia licet laborioſum ſit tandiu cantare, cum tamen non ſit niſi per paucas horas diei, non ſufficit vt tollat obligationem ieiunandi: Si tamen cantor eſſet debilis complexionis, ita vt poſt ieiunium laſſus remaneret, & parum habilis ad cantandum toto illo tempore, poſſet veſpere antecedenti cænate, aut ſaltem largiorem collatiunculam ſumere, quando contingeret mane ſequenti diu eſſe cantandum, & hanc puto eſſe mentem Vvigers *cap.* 7. *Theolog. inſtit.* §.3. *verſ.*2. *in fine*, dum docet, excuſari à ieiunio Cantores, qui laborant in cantando diuino officio.

11. Ita Paſqualigus, qui abſolutè contra Caramuelem docet Regulares canentes in Choro non excuſari à ieiunio, licet in aliquibus caſibus particularibus, & raro contingentibus id ipſe concedat.

12. Et noſtram ſententiam præter Paſqoalignm tenet etiam Leander *de præcept. Eccleſ. tract. diſput.*8. *quæſt.*127. Relinquendo igitur amiciſſimum Caramuelem firmo magis noſtram opinionem de Muſicis. Ideò præter Doctores à me alibi adductos, illam tenet me citato Martinus de San Ioſeph, *in mon. Confeſ. tom.* 1. *lib.*2. *tract.*12. *de ieiunio, num.* 12. vbi ſic ait: [Los Cantores conduzidos por eſtipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, eſtan eſcuſados de ayunar, ſi el ayuno eſtorua al exercitio de la voz, D. Thomas *quodl.*5. *art.*18. Filliuc. 2. *tom. tract.*27. Sylu. *verb. ieiunium quæſt.*9. Ioannes Sanchez *diſput.*54. *num.*18. Diana 1. *part. tract.*9. *reſolut.*11. que afirma, es lo miſmo en los Cantores à quien dan ſalario, porque ſiruan de ſolaz à algun Principe.] *Alibi in Reſ. annot. ſeq.* *Quæ hic eſt Reſ. antecedens, ſignanter in* §. *vlt.* & *in alio* §. *eius not.*

13. Ita ille, cui adde, me etiam citato, Andream Mendo *in Bull. Cruc. diſp.*18. *cap.*1. *num.*5. & me citato Leandrum *de præceptis Eccleſiæ tract.*5. *diſp.*8. *qu.*126. & me citato Rocaful. *in praxi Theol. moral. tom.*2. *de præcep. Eccleſ. cap.*9. *num.*182. qui teſtatur, cùm hic caſus conſultus eſſet in Hiſpania; ſecundùm hanc ſententiam reſpondiſſe.

14. Vide etiam Syluestrum *verbo, ieiunium, quæſt.*9. *n.*26. Trullench *in Decal. tom.*1. *lib.*3. *cap.*2. *dub.*7. *n.*15. & Filliucium *tom.*2. *tract.*27. *part.*2. *cap.*6. *num.*124.

Ghiſi

Ghilinum *in ſumma verbo ieiunium n.2. littera* R. Ioannem de Soria *Epilogo ſummarum p.2.tom.1.ſect.3.diſp.2. §.circa excuſationem à ieiunio*, vbi etiam docet, quod licet Cantoribus cauſa vocis conſeruandæ vti ouis in quadrageſima, ſi aliter, &c.

Sup. hoc in Reſ. & §§. not. præteritæ.

RESOL. XXVII.

An Inquiſitores Hiſpani, Præſides Conſiliorum, & Conſiliarij, &c. teneantur ieiunare?

Et quid eſt dicendum de Doctoribus regentibus Cathedram, & de Prædicatoribus in Quadrageſima? Ex. p.11. tr.4. & Miſc.4. Reſ.12.

§.1. NEgatiuè reſpondet Paſqualigus *in Praxi de ieiun. dec.325. num.4.* vbi ſic ait: Ex quibus colligitur, quod ſi quis per totum fermè diem in negotiis difficillimis occupatur, vt contingere poteſt in oratoribus Principum, Præfectis Vrbium ducibus exercituum, qui ſemper negotia difficilia animo reuoluunt non teneri ad ieiunium, ſi quidem talis occupatio plurimum conſumit ſpiritus, & inducit notabilem debilitatem, & idem cenſendum eſt de cæteris miniſtris, qui plurimum occupantur in negotiis publicis. Ita ille. Vnde P. Hurtad. *var. tom.2. tract.10. cap.9. n.140.* ſubdit hæc verba.

2. Hæc doctrina valde notanda eſt, cùm ſit nimis conformis rationi, & ſic Præſides Conſiliorum, Conſiliarij viri, & ſimiles ſecurè ſunt excuſati ab obligatione ieiunij; ſi enim Lectores, & Prædicatores deobligantur à ieiunio propter vnam lectionem, aut ſermonem vnius horæ ſpatio durantem, cùm iſti miniſtri ſpatio quinque, vel trium horarum aſſiſtunt tractantes negotia difficilia, & diuerſa, obligati ad ſtudendum, vt rectè decidant cauſas, multò magis excuſabuntur non ſolùm diebus Conſilij, ſed etiam diebus feſtiuis, & feriatis; ita reſpondit interrogatus, antequam viderem auctorem iſtum. Hucvſque Hurtadus, cuius doctrina eſſet etiam applicanda auditoribus Rotæ pro die in quo, vt Romæ dicimus informantur, & in die ſeq. in quo ſtudent.

Sup. hoc inf. in §. Reſpondeo, & §. Et ad aliud. huius Reſ. & in aliis §§ conſonationū.

3. Et quidem Hurtadus pro ſua firmanda ſententia adducere poterat non ſolùm Paſqualigum, ſed Leſſium *l.4. cap.2. dub.6. num.43.* dicentem, omnes nequentes officio ſuo fungi cum ieiunio, etiamſi labor non ſit niſi ingenij, exemptos iri ab illo, quia parum refert qualis ſit labor, ſi non patitur ſecum ieiunij vſum.

4. Quo fit ait Sancius *in ſelectis diſp.54. num.17.* excuſatos iri iudices à ieiunio, dum ob magnam occupationem cauſarum defatigantur, aut defatigandos iri probabiliter arbitrantur. Non enim ab officio ceſſare conſtringuntur.

5. Itaque concedo Patri Paſqualigo, & Hurtado quod non ſolum labor corporis, ſed etiam labor animi, & ſolius ingenij ſit incompatibilis, cum parum referat, qualis ſit labor, ſi non patitur ſecum ieiunij vſum; quod præter Doctores citatos tenet etiam Boſſius *var. tom.2. titul.21. num.73.* Caſtrus Palans *tom.7. diſp.3. punct.2. §.5. num.10.* Ioſeph Roccaful *in Praxi tract. mor. tom.2. lib.3. de præcept. Eccleſ. cap.9. num.162.* Layman *l.4. tract.8. cap.3. num.3.* Filliucius *tom.1. tract 27. cap.6. num.119.* aſſerentes parum referre an labor ſit corporis, vel animi, ſi de facto cum ieiunio non poteſt conſiſtere.

6. Non habeo itaque circa hanc doctrinam difficultatem, ſed difficultas eſt, an labor Inquiſitorum, Præſidum Conſiliorum, & ſimilium ſit ita exemptus, vt cum ieiunio conſiſtere nequeat. Hurtadus, & Paſqualigus aſſerunt. Ego non ita generaliter loquar, ſed hoc prudenti confeſſario remittendum arbitror, qui conſiderabit vires, & complexiones vniuſcuiuſque in ordine ad laborem illum ſuſtinendum, & ſecundum prudentiam determinabit, ſi cum ieiunio ſit incompatibilis.

7. Ego quidem, vt dixi non abſolutè liberarem à ieiunio omnes Inquiſitores, Præſides Conſiliorum, & Conſiliarij Iudices magnæ Curiæ, Senatores, & Regentes alicuius Cancellariæ, & mihi conſtat vt plurimùm ferè omnes ex ſupradictis ieiunia obſeruare, niſi quis ex aliquo motiuo, & cauſa particulari à confeſſario excuſetur; vnde videtur per ſe loquendo, experientia teſte, laborem ſupradictorum non eſſe ita improbum, vt non poſſit cum ieiunio ſuſtineri ad exemplum Lectorum, & Prædicatorum, quod pro ſua ſententia adducit Hurtadum, *vbi ſupra.*

8. Reſpondeo negando id, quod ipſe abſolutè aſſerit, vt patet ex his, quæ, me citato, docet Angelus Boſſius *tom.3. tit.21. n.78.* vbi firmat, non omnes regentes Cathedram excuſari, ſed tantùm illos, quorum labor eſt improbus, vel quia, ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt lectionem explicent; & legant cum ſatisfactione.

Sup. hoc ſup. in Reſ.24. in tribus eius primis §§.

9. Vide etiam Villalob. *in ſum. tom.1. tr.23. diffic.4. n.5.* & Sanch. *in opuſc. t.1. l.5. c.1. dub.13. n.8.* aſſerentes, quòd labor, qui in legenda quotidie vnica lectione inuenitur leuis eſt, & modicus, & compatibilis cum ieiunio.

10. Aliqui verò cum diſtinctione loquuntur, vt me citato tenet Leander, *de Præcept. Eccleſ. tract.5. d.8. quæſt.116.* Vnde Pater Hurtadus non debebat adducere exemplum de lectoribus, vt abſolutè adducit; Hinc Rocaful. *tom.2. lib.3. de Præcept. Eccleſ. capite nono, numero* 163. me citato, docet regulariter Doctores poſſe ieiunare, & qui dicunt, iſtos non teneri ieiunare, intelligendi ſunt, quando commodè munus lectoris non poſſint exercere ieiunando, & *numero* 178. ſic ait: Aduertes ex Diana, non omnes lectores excuſandos eſſe; ſed tantùm illos, quorum labor magnus eſt; vel quià debiles ita ſunt, vt non poſſint ieiunando ſtudere, legere, & explicare lectionem, vt oportet; ergo nimis amplè, & abſolutè exemplum de lectoribus adduxit.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ, & in eiſdem §§.

11. Et ad aliud exemplum de concionatoribus aſſero non poſſe applicari in caſu noſtro, quia vt, me citato obſeruat Leander, *vbi ſupra, q.111.* concionatores quotidie concionantes nimis laborant ob vehementem agitationem corporalem, & ob fixam menti attentionem, quam neceſſario habent ad id munus rectè obeundum: Adde laborem in concione memoriter retinenda, quæ quidem non militant in Inquiſitoribus, Præſidibus, Conſiliariis, &c. pro ieiunio non obſeruando.

12. Labor enim eſſe non videtur ita improbus, non laborant agitando corpus, ſed ſedent, illa fixa mentis attentione ad ſuum munus exequendum non indigent, & dum alios audiunt, vel inter ſe negotia conferunt, loquuntur etiam hilariter de aliis negotiis indifferentibus ad relaxandum animum, & labor eorum eſt etiam interpollatus videlicet manè, & veſperè.

13. Ergo non videtur talis labor incompatibilis cum ieiunio, vt eſt labor concionatorum quadrageſimæ, vt nituntur aduerſarij probare: Nam de iſtis vti benè obſeruat Leander *loco citato* id conſuetudo declarat, & aſſerit; ſed ego vt ſuperius dixi contrarium aſſero in exemplis allatis ab Hurtado, nam ſupradicti Præſides, Inquiſitores, Conſiliarij, &c. omnes ieiunant, niſi aliquis ſit ita debilis complexionis, quod id facere non poſſit.

14. Vnde ſi argumentor contra Hurtadum, concionatores pij, & ſcrupuloſæ conſcientiæ ſtatim, ac

prædicant

prædicant in Quadrageſima, relinquunt ieiunare; ſed Inquiſitores, Præſides conſiliorum, Conſiliarij, &c. niſi ex alio capite excuſentur in Quadrageſima ieiunant; ergo conſuetudo, & experientia demonſtrat eorum laborem non eſſe cum ieiunio incompatibilem, vt eſt labor concionatorum. Ergo non videtur, vt vult Hurtadus abſolutè omnes ſupradictos à ieiunio liberandos eſſe.

Ego nolo ſcrupulos inijcere, alij iudicent, & me ſuadente prudentem, & pium confeſſarium conſulant.

RESOL. XXVIII.

An Aduocati, & Procuratores teneantur ieiunare? Ex p.1.tr.9.Reſ.12.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Io. de la Cruz *in direct. conſc. p.1. præcept.3. art.4. dub.9. concl.2.* & Ledeſma *in ſum.tom.2.tract.17.cap.2. concl.5.dub.3.* & Reginaldus *in praxi, tom.1.lib.4.c.17.n.216.*

2. Sed, quia Philiarchus *de offic.Sacerd.tom.1.par.2. lib.3. cap.55.* & alij agunt de illis, ſicut & de Concionatoribus, & Lectoribus: ideò, quod dictum eſt de talibus, dicendum eſt de Aduocatis; nempe, vt de Lectoribus aſſerit Fagund. *præcept.4. lib.1.c.8. n.19.* non omnes eſſe excuſando; ſed tantùm illos, quorum labor improbus: vel qui ita debiles ſunt, vt ſufficienter ſtudere non poſſint, vt poſteà cauſis clientum ſatisfaciant: ac propterea dixit Ortiz *in ſumma, c.19. mand.2. n.15.* [No es obligado à ayunar el Iuriſta, que eſta ſu cabeza deſuanecida de eſtudiar.] Idem, quod dictum eſt de Aduocatis, dicendum puto de Procuratoribus.

RESOL. XXIX.

An qui viuunt ex officio ſcribēdi, & reuera quotidie ſcribūt excuſentur à ieiunio? Ex p.4. tr.4.& Miſc.Reſ.230.

Sup. correcto in hac Ref. inf. in Ref. 31 § Et paulo poſt. & ſeq.

§.1. DE hoc caſu ego olim interrogatus fui, & contra aliquos pro affirmatiua ſententia tunc adduxi Ludouicum de San Iuan *in luce Sacerdotum, q. de ieiunio, art.7. diffic.8. appen.1.* vbi ſic aſſerit. [Ha ſe de aduertir que los eſcritores que tienen por officio eſcriuir como los ſecretarios de los Reyes y otros que huuiere deſte trabajo tambien entiendo que quedan eſcuſados del ayuno, quando por la neceſſidad del negocio o apretura del tiempo ſon forçados, porque los que no ſaben eſcriuir, pienſan que no es trabajo y en realdad de verdad es trabajo grande, porque aunque parece que ſolamēte trabajan tres todos los miembros caſtan, como los diçe Angles] *de ieiunio q.6. diff.1.*

Tres digiti ſcribunt, cætera membra dolent. Ita ille. Sed Ioannes Sanchius *in ſelectis diſp.54. n.16.* putat, quòd ſcriba debeat conſulere ſuam imbecillitatem.

RESOL. XXX.

An excuſentur à ieiunio apud Typographos prælum verſantes, & typos colligentes? Ex p.4.tract.4. & Miſc. Reſ.234.

Sup. hoc in Ref. ſeq.§.1.

§.1. IAcobus Gordonus *in Theol.mor. tom.2.lib.6.q.18 cap.6. num.11.* non excuſat à ieiunio typos colligentes, & meritò, quia non videntur grauem ſubire laborem; quoad verò verſantes prælum, excuſat cum formidine, ſed ego abſolutè ſine vllo metu puto ſupradictos prælum verſantes excuſari à ieiunio cùm eorum labor improbus ſit.

RESOL. XXXI.

An Scriptores, & Typographi compoſitores teneantur ieiunare.

Idem eſt dicendum de Notariis, Magiſtris, Actorum Regum Secretariis, & ſimilibus.

Et an ſupradicti Typographi poſſint in diebus feſtiuis Characteres componere: Ex part. 8. tract. 7. & Miſc. Reſol. 56.

§.1. DE his peculiarem reſolutionem facere volui, quia non parum laborauerunt in tranſcriptione, & impreſſione meorum operum; ideò puto probabiliter excuſatos eſſe à ieiunio, ex dictis in ſuperiori reſol. & ita de illis indiuidualiter loquens docet etiam Ioan. Machadus *de Perfecto Confeſſ. tom.2. lib.6. part.8. docum.4.n.2.* [La ſegunda obligacion conſiſte en aueriguar, ſi los que ſe ocupan en el exercicio de la impreſſion eſten excuſados del ayuno. Para cuya intelligencia ſe ha de aduertir, que todos los Dotores conuienen, en que los Tiradores y Batidores eſtan eſcuſados de la obligacion del ayuno; porque verdaderamente el trabajo que tienen es muy grande y incompatible con el ayuno. Queda pues dudoſo ſi los Componedores eſten eſcuſados del ayuno, la mas probable, y recibida opinion es que no; porque el trabajo que tienen es leue; y muy compatible con el ayuno. Pero por la general conceſſion, ò declaracion de Eugenio IV. en que indiſtinta, y vniuerſalmente eſcuſa de la obligacion del ayuno à todo los oficiales de qualquiera Arte, ò miniſterio que ſean; y lo cierto es, que aunque parece que el componer los characteres es oficio de poco trabajo por el poco exercitio corporal, no es tan pequeño, que no ſea mayor, que el de los que eſcriuen, traſladan, y pintan, à los quales muchos Dotores los eſcuſan, como veremos adelante, quando tratemos de ſus obligaciones. Demas de que para cumplir con ſus jornadas les es fuerça madrugar mucho, y velar, con que afligen la cabeça, y enflaquecen el eſtomago, cauſas per ſi baſtantes para eſcuſarlos del ayunu, ſegun doctrina comun de los Dotores.]

Sup. correcto in hoc §.1 in Reſ. præterita, & pro ſuperiori Reſ. contenta ad lin.5. huius textus hic eſt inf. 33.

2. Et paulo pòſt, *docum.5.* loquiens de ſcriptoribus ſic ait. [Porque ay muchas perſonas en la Republica, que por razon de ſu oficio, y miniſterio, ò por ocupacion continua ſe caupan, y gaſtan lo mas del dia en eſcriuir, ò traſladar como ſon los eſcriuanos, eſcriuientes, &c. me ha parecido muy neceſſario hazer particularmēte documento, y aueriguar en el dos coſas, que ſon ſus particulares obligaciones; pero muy juſto, que ni ellos, ni el Confeſſor las ignore. La primera es, ſi todos eſtos por razon del trabajo de eſcriuir ſe excuſen de la obligacion del ayuno. Para cuya intelligencia ſe hade aduertir, queſta es queſtion muy reñida entre los Dotores, y de que ſienten variamente. Algunos afirman, que eſtan obligados al ayuno; juzgando, que el trabajo del eſcriuir no es de ſu naturaleza incompatible con el ayuno. Otros quieren, que eſte juizio ſe dexe à la conciencia de cada vno, que conſiderada ſu complexion, y fuercas determine ſi le ſea demaſiada deſcomodidad el del ayuno. Pero graues Autores defienden abſolutamente, que todas las perſonas que por oficio, y ocupacion ſe ocupan lo mas del dia en el miniſterio del eſcriuir, ò por guſto, ò por interez, ſe eſcuſan de la obligacion del ayuno; y la razon es, porque no ſe puede negar, que ſea accion trabajoſa el de eſcriuir por ſi, ò traſladar; y lo prueuan con el modo ordinario de dezir:

Sup. correcto in hoc § ſup. in Reſ. 29.

Tres digiti ſcribunt, cætera membra dolent.

Hucuſque Machadus, vnde idem dicendum videtur de Notariis, Magiſtris, Actorum Regum Secretariis, & ſimilibus.

Sup. his in Reſ. not. præterita.

3. Sed an dicti Tepographi poſſint in diebus feſtinis characteres componere, nominatim contra me negatiuè reſpondet P. Paſqualigus *deciſ.* 149. *num.*5. ſed noſtram ſententiam tanquam probabilem admittit Machadus *vbi ſuprà n.*1. & Trulleuch. *in Dacalogum, tom.*1. *lib.*3. *cap.*1. *dub.*8. *n.*5. *& 6.*

RESOL. XXXII.

An ſutores excuſentur à lege ieiunij. Ex part. 1. tract. 9. Reſ. 7.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Toletus *lib.*6. *cap.*4. *n.*5. Sed Villalob. *in ſum. tom.*1 *tract.*23. *diff.*14. *n.*7. putat, hoc remittendum eſſe ad arbitrium boni viri, qui malè citat Azorium *p.*1. *lib.*7. *c.*17. *q.*8. hoc etiam aſſerentem: nam ipſe abſolutè in illo loco excuſat ſutores à ieiunio; neque id remittit arbitrio boni viri: nam dictas ars videtur laborioſa: & ita etiam docet contra Toletum, Leſſius *lib.*4. *c.*2. *dub.*6. *n.*43. Reginaldus *in praxi, tom.*1. *lib.*4. *c.*17. *sect.*2. *n.*16. Bonacina *de leg. diſp. vlt. q.*1. *part. vlt. n.*20. Layman *in Theol. mor. lib.*4. *tract.*8. *c.*3. *num.*3.

RESOL. XXXIII.

An ſartores, & barbitonſores, & pictores teneantur ieiunare?

Et quid eſt dicendum de figulis, argentariis, textoribus, fullonibus, cæmentariis, piſtoribus, coriariis, & aliis in labore ſimilibus? Ex p. 1. tt. 9. Reſ. 8.

Sup. doctr. huius Reſ. leg. inf. Reſ. 35. & ſignanter ſup. his in Reſ. 34. §. penult. & vlt. & ex Reſ. 70. §. Nota.

§. 1. COmmuniter DD. affirmatiuam ſententiam docent. Ita Filliucius, & Bonacina, *vbi infrà*, Raguccius *in vaſ. Eccleſ. diſcipl. præcept.*7. *q.*30. *num.*9. Molfeſius *in ſum. tom.*1. *tract.*10. *cap.*4. *num.*43. Leſſius *lib.*4. *cap.*2. *dub.*6. *n.*43. Azorius *part.*2. *lib.*7. *cap.*17. *q.*8. Villalobos *in ſum. tom.*1. *tract.*23. *diff.*5. *n.*7. Layman *in Theol. mor. lib.*4. *tr.*8. *c.*3. *n.*3. Tannerus *in* 2. 2. *diſp.*3. *q.*3. *dub.*5. *n.*102. Reginald. *to.*1. *lib.*4. *c.*17. *n.*216. Ioan. de la Cruz *in direct. conſcient. part.*1. *precept.*3. *art.*4. *dub.*9. *concl.*2. & alij: vbi docent, excuſari à ieiunio figulos, argentarios, textores, fullones, cæmentarios, piſtores, coriarios, & alios in labore ſimiles; non autem ſartores; pictores, & tonſores; quia huiuſmodi artes non ſunt ita laborioſæ: nam in his exercitationibus eſt paruus corporis motus, & per conſequens parua virium reſolutio, quæ ad reſtaurationem ſubſtantiæ exhauſtæ non requirat frequẽtem cibi ſumptionem, vt à ieiunio poſſint excuſari. Neque obſeruat Reginaldus in contrarium vrgere poſſe priuilegium Eugenij IV. quia ipſum nihil habet, per quod tales eo comprehendi cenſeri poſſit, vt patet conſideranti illius tenorem.

2. At his non obſtantibus, Fagund. Theologus Societ. Ieſu *Præcept.*4. *lib.*1. *c.*7. *n.*15. *&* 16. *in fin.* ex Ledeſm. 3. *part. q.*17. *art.*3. *dub.*9. contrariam docet ſententiam, quam adducunt, & non improbant, Fillruc. *tom.*2. *tr.*27. *p.*2. *c.*6. *n.*117. & Bonac. *de leg. diſput. vlt. q.*1. *punct. vlt. n.*12. Probat autem Fagundez hanc ſententiam, nempe ſartores & barbitonſores non teneri ad ieiunium ex dicto priuilegio Eugenij IV. vbi putat, Pontificem omnes artifices indiſcriminatim excuſare, ſiue eis concedendo priuilegium non ieiunandi, ſiue declarando eos non comprehendi in lege ieiunij.

RESOL. XXXIV.

An mulieres, quæ pretio conuentus pannos ſordidos lauant, vulgo dictæ Lauanderas, *excuſentur à ieiunio?*

Et difficultas eſt in die, in quo complicant ſupellectilem, ſeu pannos mundatos?

Et quid eſt ſentiendum de quocumque alio domeſtico exercitio mulierum, quale eſt nere, conſuere, & huiuſmodi exercitia in quibus multoties totam diem inſumunt?

Et notatur Religioſos fratres laicos, quando lauant pannos ſordidos Conuentus; vel Eccleſiæ, & faciunt lixiuium, vt vulgo dicitur, non excuſari à ieiunio, quia non laborant non ſolum per maiorem partem diei, ſed neque per dimidiam.

Et an ſartores, ſi tota die laborent excuſentur à ieiunio?

Idem eſt de pictoribus, & barbitonſoribus, ſi per totam diem laborent, ſecus ſi per aliquam diei partem. Ex p. 10. tr. 15. & Miſc. 5. Reſ. 37.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, quia laborant per maximam partem diei cum magna defatigatione ex continuo, & violento motu ſcapularum, brachiorum, & capitis: Et præſertim illas à ieiunio excuſarem in hieme, Sed difficultas, eſt in die in quo complicent ſupellectilem, ſeu pannos mundatos. Et affirmatiuè reſpondet Pater Paſqualigus, *deciſ.*304. *n.*2. Sed eius opinioni non aſſentior, ſicuti non aſſentitur Leandrus *de præcept. Eccleſ. tractat.*5. *diſp.*8. *q.*82. quia labor huius exercitij de ſe eſt leuis, vt conſtat. Deinde inſumitur in illo breuiſſima pars diei, ſiquidem in manè inſumi poteſt vna hora, & altera ad veſperam, ergo non eſt ſufficiens ad tollendam obligationem ieiunij. Addo quod ſi prædictum exercitium ſufficeret ad deobligandas mulieres à ieiunio à fortiori eſſet ſufficiens quodcumque aliud domeſticum exercitium, quale eſt nere, conſuere, & huiuſmodi exercitia in quibus multoties totam diem inſumunt. At hæc non excuſant à ieiunio: vt fatetur ipſemet Paſqualig. *deciſ.*307. *n.*2. & ante illum Sanchez *lib.*1. *conſil. cap.*1. *dub.*17. *num.*7. ergo minus excuſabit illud. Nota, quod ego non puto noſtros Fratres laicos, quando lauant pannos ſordidos, & faciunt lixiuium, vt vulgo dicitur, excuſari à ieiunio, quia non laborant non ſolum per maiorem partem diei, ſed neque per dimidiam. Ergo.

2. Nota hic obiter dictum Leandrum, *quæſt.*69. excuſare ſartores ab obligatione ieiunandi ſi tota die laborent, vt ſolent, quia Eugenius IV. expreſsè declarauit omnes artifices, vel opifices, ſuas artes exercentes, ad ieiunia ſub peccato mortali non teneri: at ſic eſt quod ſub nomine artificum, etiam comprehenduntur ſartores; ergo. Sup. hoc in Reſ. præter. & in aliis eius not.

3. Non valet reſponſio Paſqualigi dicentis Pontificem loqui de artificibus qui exercent artes laborioſas. Quia contra eſt, Primò, quia hoc non teſtatur Nauarrus, qui dictam declarationem refert *cap.*21. *num.*16. cùm abſolutè dicat Pontificem declaraſſe, ſolutos eſſe à ieiunio, opifices ſuas artes exercentes &c. Secundò, quia de iis, qui exercent artes laborioſas, vt argentarij, agricolæ, foſſores, & ſimiles, non potuit eſſe dubium, an illi tenerentur ad ieiunium, cum de ſe conſtaret, ad id non teneri: de aliis ergo artificibus debuit dari declaratio. Et hanc ſententiam probabilem ego puto; & idem dicendum videtur de pictoribus ſi per totum diem laborant, ſecus ſi ſolùm per aliquam diei partem. Ita Leandrus, *quæſtione* 82. qui etiam *quæſt.* 80. idem dixerat de barbitonſoribus laborantibus per integrum diem, & non per aliquam diei partem. Sup. hoc in Reſ. not. ſeq. & in Reſ. not. præterit. Sup. hoc in Reſ. præterit. & in reſ. ſeq. §. vlt. Et pro barbitonſoribus ibid.

RESOL. XXXV.

An omnes artifices, qui in Republica laborant, excuſentur à ieiunio indiſcriminatim?

Et

Et quid de piſcatoribus, & venatoribus? Ex p.8.tr.7.& Miſc. Reſ. 55.

Quæ hic eſt ſupr. à Reſ. 33. ſed lege etiam §. pe- nu. & vlt. Reſ. 34. & vlt. 70. §. Nota.

§.1. NEgatiuè reſpondent communiter Doctores: ſed ego *in part.1.tract.9.reſol.*8. adduxi paucos qui ex Bulla Eugenij IV. affirmatiuæ ſententiæ adhærebant, quam nouiſſimè, me citato abſolutè inuenio docere Ioannem Machadum *de perfecto Confeſſ. tom.2.lib.6.part.8.tr.7.docum.5.n.2.& ſeq.* vbi ſic aſſerit. [Aunqoe ſe halla tanta variedad de opiniones en eſta materia, acerca de aueriguar, que genero de Oficiales eſten eſcuſados del ayuno, y quales no: con todo eſſo puede ſeruir de regla general vna doctrina de Doctores muy graues, canonizada per Eugenio Pontifice Quarto, que abſolntamente enſenna que todos los Oficiales que en la Republica trabaxan corporalmente eſtan eſcuſados de la obligacion del ayuno, ſin aueriguar ſi el trabaxo es incompatibile, ò no con el, loqual como digo, afirman los Autores citados, que declarò Eugenio Quarto, concediendolo por priuilegio, ò declarando qoe ſemeiantes perſonas no ſe comprehendian en el præcepto del ayunn.

2. De todas las demas que en la Republica ſe occupan trabaxando corporalmente, como lo moços de los Mercaderes, y Eſpecieros que dan recando, los Taberneros que venden el vino, las mugeres que eſtan en eſſa plaça vendiendo, y peſando todo el dia, y los que andan por eſſas calles vendiendo: y finalmente de todos aquellos que ſe ſuſtentan con trabaxo corporal, no tratan generalmente los Dotores, fuera de los que tengo citatos, porqne ſobre cada perſona deſtas hazen pleyto, y queſtion particular de ſi el trabaxo es incompatible, ò no con que ſiempre queda la puerta abierta a dudarlo: Y aſſi digo tambien, que por lo que ya he podido deduzir, en eſta materia de las dotrinas ſingulares de los Dotores; però muy probables, y dignas de eſtimacion porſus du ennos, y por eſtar fundadas en la declaracion del Pontifice Eugenio Quarto, ſe puede ſeguramente ſeguir, que no ſolamente los Oficiales qoe en la Republica tienen oficios, y trabaxan de manos, tambien todas aquellas perſonas que ſe ſuſtentan, y viuen trabaxando de ordinario corporalméte, eſtan eſcuſados del aynnopor el priuilegio, ò declaració de Eugenio Quarto todos los demas oficiales; porque en vnos y otras militia vna razon, y à vezes maior en algnnos de eſtos que aquellos] Ita Machadus.

Sup. his in Reſ. 1. not. præteritæ, & pro parte in aliis §§. eius not.

3. Sed ego licèt teneam, artifices, quorum labor non eſt granis, nec incompatibilis cum ieiunio non excuſari, tamen puto cum Trullench *in Decalog.to.1.lib.3. cap.1. dub.7. num.9.* contrariam ſententiam Machadi & aliorum, non eſſe improbabilem, & ſic ſecundùm hanc ſententiam pictores, ſutores, barbitonſores, &c. excuſantur à ieiunio. Idem docet Machadus *vbi ſuprà, tr.9. docum.*11. de piſcatoribus, & venatoribus. His tamen non obſtantibus noſter P. Paſqualigus aſſerit ſupradictam Bullam Eugenij IV. loqui tantùm de exercentibus artes laborioſas.

RESOL. XXXVI.

An foſſores, ferrarij, & ſimiles qui excuſantur à ieiunio, teneantur ieiunare vno, vel altero die, quo non laborant? Ex p.1. tr.9. Reſ.9.

§.1. ID arbitrio prudentis viri definiendum eſſe putat Medina *in ſum.lib.*1. *c.*14. §.10. & Syloins *in 2.2.D.Thom. q.*187.*a.*5.& Villalob. *in ſum. to.1.tr.*23. *differ.4.n.9.*

2. Sed ego abſolutè cenſen dictos artifices non teneri illis diebns ieiunare: quia huiuſmodi viri non ſunt ita ieiunio aſſuefacti; & ideò maximè affligerentur, ſi

ieiunare tenerentur. Deinde indigent viribus ad laborem ſequentium dierum, & laboribus præteritis admodum feſſi, & debilitati remanent. Et ita nobiſcum ſentit Ioan. de la Cruz *in director. conſcient. part.1. precept.3. art 4. dub 9. concluſ.* 2. Azorius *tom.1. lib.7.c.27. queſt.*8. Fagundez *Precept.4. lib.1.cap.8. num.16.* & alij.

RESOL. XXXVII.

An in anno ſequenti 1632. cum vigilia S. Mathia veniat in vltimo die Bacchanalium, poſſit Epiſcopus transferre tale ieiunium in Sabbathum præcedens? Ex part.3. tract.6. & Miſc.2. Reſ.66.

§.1. AD hunc caſum ita reſpondet Layman *in Theol.mor. lib.4.tract.8.cap.3.n.9.* ſi ieiunium ab Eccleſia præceptum incidat in feſtum ſolenne, peculiariter in aliqua diœceſi vel ciuitate celebrari ſolitum, poteſt auctoritate Epiſcopi ieiunium in alium, v.g. præcedentem diem transferri. Qua etiam ratione fortaſſe aliquis reſpondere poterit, ſi vigilia ſancti Matthiæ incidat in feriam ſecundam, vel tertiam Quinquageſimæ, & iuſtam fore cauſam vt Epiſcopus tale ieiunium in præcedens Sabbathum transferat, ſi animaduertat, homines eius huius loci ita comparatos, & ad intemperantiam iis diebus procliues eſſe, vt plorimi (niſi dicta commutatio fiat) ieiunium violaturi ſint, etiam cum carnium eſu non ſine ſcandalo; ſiquidem ob ſpecialẽ cauſam pro vna vice in lege vniuerſalis ieiunij diſpenſare, aut commutare, ad Epiſcopum pertinere debet, cùm eius officium ſit ſpirituali ſubditorum ſaluti inuigilare, ſcandala infirmorum tollere, &c. Sic Layman, & alij viri docti, quorum ſententia forſan alicui probabilis videbitur, non obſtante quòd ſine eſu carnium, eſſet violandum dictum ieiunium. Nam militat etiam ratio communionis ſupradictæ, ad vitandum ſcilicet peccatum, licet fractio ieiunij cum eſu carnium ſit grauius peccatum.

Sup. hoc in tom.3. tr.3. Reſ.88. §. verũ paulò pòſt initiũ à verſ. ad id vero, & leg. doctr. alterius Reſ. eius primæ not. & ſi vacas otio, etiam aliarum eius annotationum.

RESOL. XXXVIII.

An in Vigilia Pentecoſtes ſit ſaltem ex conſuetudine ſub præcepto ieiunandum?

Et alij caſus circa ieiunium refelluntur de vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum, Quatuor Temporum.

Et quæritur, an quando in Sabbatho incidit aliquod Feſtum ex ſolenníoribus licitum ſit veſci carnibus?

Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, licitum ſit comedere panem biſcoctum, in quacumque magna quantitate ſecluſa etiam conſuetudine?

Et an in comedendo poſt mediam noctem, quando ſubſequeretur ieiunium, aut ante mediam noctem in die ieiunij detur paruitas materiæ excuſans à fractione ieiunij, videlicet infra ſpatium vnius horæ?

Et an ſi quis, dum cœnat, audiret pulſus deſignãtes mediam noctem, non teneatur ceſſare à Cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur, ſed poſſit complere cœnam iam captam.

Et an in vltima nocte Bacchanalium licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem? Ex part.1. tract.16. & Miſc.6. Reſ.18. aliàs 17.

§.1. NEgatiuam ſententiam tenet Grana *in 2. lib. decret. de feriis, tit.9. num.13.* Per hæc verba: ſic ſimiliter ieiunium non eſt de neceſſitate poſt Paſcha Reſurrectionis vſqoe ad Pentecoſtem, ſed ſi de facto deuotione, & voluntate pœnitentiæ cauſa in Vi-

Pentecoſtes fiat, admittitur, quamuis ex neceſſitate fieri non debeat iuxta reg. *in cap. ieiunium, §. non autem 76. diſt. cap. prorogationis de conſe. diſt. 3.* Ita ille. Cui addit Pater Paſqualigum *in Praxi de ieiunio deci, 171. num. 3.*

2. Sed prorſus talem ſententiam eſſe reiiciendam ego exiſtimo, cùm ſit contra communem ſententiam Doctorum, & contra praxim, & conſuetudinem totius Eccleſiæ; Vnde acriter contra Paſqualigum inſurgit Pater Bordonus; omninò videndus *in Miſcellaneis dec. 65. per totam*, vbi reſpondet ad omnia eius argumenta, & ideò hanc ſententiam etiam nominatim contra Paſqualigum firmat nouiſſimè Leander *de Præcept. Eccleſ. tr. 5. diſp. 7. q. 11.* qui etiam *quæſt. 12.* idem dicendum putat contra eundem Paſqualigum *deciſ. 172.* de ieiunio in peruigilio S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum & qu. 6. & 7. contra eundem *deciſ. 169.* idem meritò firmat de omnibus ieiuniis quatuor temporum, etiam de illis, quæ celebrantur in hebdomada Pentecoſtes, eſt igitur in his opinionibus doctus, & amiciſſimus Paſqualigus deſerendus; qui *deciſ. 176 num 6.* quærit, An quando in Sabbatho incidit aliquod feſtum ex ſolemnioribus, licitum ſit veſci carnibus, & reſpondet, licet ex cap. *quin dies de conſecrat. diſt. 5.* Nam ibi dicitur, Sabbato abſtinendum à carnibus, niſi eo die maior feſtiuitas interueniat. Sed praxis hoc ad Natalem Domini coarctatur. Sic ille ibi, & bene. Sed Leandrus *vbi ſuprà q. 18.* alloquens Paſqualigo ſic aſſerit: Vnde ſcis, mi Paſqualige, quod hæc praxis, & hæc conſuetudo obliget ad mortale? Vnde, cum neſcias; an introducta fuerit cum animo ſe obligandi? Vnde cum ſit contra expreſſum ius ſemper dicens: poſſe in Sabbatho interueniente maiori feſtiuitate, carnibus veſci, Si dicas, quod hoc ſcis ex praxi omnium fidelium, & ex communi Doctorum ſententia id docente, & ſentiente, id ipſum dic de conſuetudine ieiunandi in Quatuor temporibus anni, in Vigiliis Pentecoſtes, & in Vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, & omnium Sanctorum: non enim eſt maior ratio vnius, quam alterius, vt conſtat. Hæc Leandrus Dicendum eſt igitur in ſupradictis ieiuniis eſſe ratione conſuetudinis ſub peccato mortali ieiunandum, vt ieiunatum fuit vſque adhuc in Eccleſia Dei ab omnibus Pontificibus, Epiſcopis, Religioſis, & à toto populo Chriſtiano.

Sup. hoc in. in Reſ. 49. ſignanter ad lit. 4. in Reſ. 138. §. vlt in principio.

3. Nota verò, quod dum hæc ſcriberem interrogatus fui per literas, an in diebus, in quibus, prohibentur oua, licitũ ſit comedere panem biſcoctum, in quacunque magna quantitate, ſecluſa etiam conſuetudine Et adducebant pro parte affirmatiua Patrem Paſqualigum *deciſ. 85. num. 3.* Sed ego reſpondi negatiuam ſententiam prorſus ſuſtinendam eſſe, & ſolidiſſimis rationibus adductis à Leandro *vbi ſuprà tr. 5. diſp. 3. q. 18.* in quibus patet reſponſio ad argumenta, quæ pro ſe adducit Paſqualigus, & in Primis putat Leandrus, falſum eſſe, quod in pane biſcocto nullum veſtigium ouorum remaneat, aut appareat; remanet namque, vt pars conſtitutiua talis panis; & apparet, non ſolum guſtui, vt experimur, verum & viſui, vt omnes, qui vident, vident. Ex quo clarè ſequitur oppoſitum, quod intendit Paſqualigus nempe, quod non ſolùm in magna quantitate, vt ille volebat, verum nec in parua, liceat vti pane biſcocto, in diebus, in quibus probibita ſunt oua, niſi alias alicubi conſuetudo vigeat. Deinde falſum eſt quod prædictus auctor adiecit, videlicet, quod licet quantitas ouorum ſit notabilis ſeorſim ſumpta, tamen immixta pani ita exigua, & abſorpta in illo reddatur, vt nunquam cenſeatur quis veſci ouis. Hoc enim falſiſſimum eſſe, ipſa etiam experientia teſtatur; cum maiori quãtitate ouorum, manente eadem quantitate farinæ, maior in quantitate panis biſcottus fiat, quod non cõtingeret, ſi quantitas ouorum abſorberetur in ſubſtantia panis. Tandem etiam eſt falſiſſimum, quod non prohibeantur oua, niſi prout ſunt moraliter oua, hoc eſt non mixta, & imbibita in ſubſtantia panis, aut aliorum ciborum. Tum, quia oua probibentur abſolutè, & ſimpliciter, ſine limitatione. Tum etiam, quia oua mixta, cum ſubſtantia panis, ſunt, & remanent in illo, moraliter oua, non integra ſicuti erant antequam conterentur, & ex ipſis fieret, quaſi vna maſſa, & miſcerentur cum farina, ſed quaſi abſcondita propter, admixtionem cum ſubſtantia panis. Ita Leandrus *vbi ſuprà*, qui plures alios Doctores, me etiam citato, adducit nec aliter ſentiendum eſſe puto. Et tandem notandum eſt hic obiter, non eſſe admittendas aliquas alias ſententias Paſqualigi. Nam primò aſſerit *deciſ. 155.* quod in comedendo poſt mediam noctem quando ſubſequitur ieiunium, aut ante mediam noctem, in die ieiunij datur; paruitas materiæ excuſás à ieiunio, videlicet infra ſpatium vnius horæ Secundò aſſerit *deciſ. 160.* quod ſi quis dum cœnat audiret pulſus deſignantes mediam noctem, non tenetur ceſſare à cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur, poteſt complere cœptam. Tertio aſſerit *deciſ. 161.* quod in vltima nocte Bacchanaliũ licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem, qui tamen addit, quod licet hoc videatur ſibi probabile, non vult tamen aliquid determinare, ſed aliis ponderandum relinquit. Verùm has opiniones prorſus refellendas eſſe puto, ſunt enim contra omnes Doctores, & contra praxim & communem ſenſum omnium fidelium: & ideo meritò aduerſus illas inſurgit nouiſſimè P. Leandrus *tr. 5. d. 6. q. 28. 29. &* 30. in quibus ſolidè reſpondet ad omnia argumenta Patris Paſqualigi, qui miror, quomodo tam facilè dilatet, & protrahat vltimum diem Bacchanalium pro ludis, ſaltationibus, & potationibus, & poſtea tam acriter inſurgat contra Eminentiſſimum Card. de Lugo, eo quod anticipauit diem Natiuitatis in Capella Papali pro Miſſa in illa noctu celebranda ante Pontificem.

Sup. hoc primo leg. doct. verſ. not. ſeq

Sup. hoc ſecundo in to. 2. tr. 1. Reſ. 112. prope finem, verſ. ſi tamen.

RESOL. XXXIX.

An prælatus, qui per aliquod tempus exercet, v. g. munus Gubernatoris, teneatur ſeruare ieiunium, vel dies feſtos illius loci?

Quod idem accidit in Scholaribus, Prætoribus, Præfectis, Caſtellanis, famulis ad tempus ſeruientibus, & ſimilibus qui omnes ad patriam redire ſemper cogitant, & de Militibus, qui ſtant in præſidiis.

Et quid eſt dicendum de aduenis, peregrinis, hoſpitibus, extraneis, & ſimilibus ad quemcumque locum confluentibus, & ibidem per multos annos, aut per maiorem partem anni reſidentibus cum animo tamen ſemper ad patriam ſuam redeundi; an inquam ligentur legibus, præceptis, & conſuetudinibus illius loci; vel ſecluſo ſcandalo, non teneantur ad ieiunia, Feſta colenda, & Miſſam audiendam, ad quæ vel vi legis, ſtatuti, præcepti, voti, vel conſuetudinis illius loci adſtringuntur ciues, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium? Ex p. 10. tr. 13. & Miſc. 3. Reſ. 37.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Bernardus Barilis, *tract. de Lege municipali in aduenas Diſquiſ. 1. §. 4. num. 37.* vbi ſic ait: Quod quidem continuo accidit in Scholaribus Prouinciarum Gubernatoribus, Oppidorum Prætoribus, & Præfectis, Caſtellanis, famulis ad tẽpus ſeruientibus, & ſimilibus; qui omnes ad Patriam redire ſemper cogitãt: vnde prædicti omnes ex ea mora, quam contrahunt, dum in tali officio ſuo funguntur munere, in eodem loco domicilium ſortiri nullo modo dici poteſt, quamuis ibi reſidendo peruenirent etiam (vt ita dicam) ad Neſtoreos annos ac proinde non ligantur legibus, & conſuetudinibus eius loci,

vbi

vbi temporaneam habitationem habent. Ita Baldus *part.1. conſ.393. incipient. Punctus talis, num.2. & part.5. conſil. 156.* & Bartolus *in leg. Cornelia lex. §. domum, ff. de iniur. & fam. lib.* Farinacins *Fragm.crim. part.1. num.215. lit.D.* & Praxis noua Epiſc. *num.222.* Stephanus Gratianus *diſcept. Forenſ. cap.181. num.4. & 5.* quos ſequunt Barboſa *de Offic.& poteſt. Epiſcop. allegat. 4. num.29.* Et ratio eſt, quia non ſimplex habitatio, & bonorum emptio; ſed habitatio ſimul cum animo perpetuò commorandi domicilium, & incolatum facit *leg. Libertus, §. 5. ſola ratio poſſeſſionis, & §. 13. ſola domus, ff. ad municip.* & *ibi* Bartolus, *leg. Cum neque, Cod. eodem,* & fusè Crauetta, *conſ.201. n.10.* Vnde ad conſtituendum domicilium requiritur vnà cum habitatione, animus, ſiue declaratio expreſſa voluntatis ibi perpetuò reſidendi. Ita Barilis, qui paulò poſt, *num.40.* hæc ſubdit: Ex ſupradictis quantum ſatis, & ſtabilitis colligitur, Aduenas Peregrinos, Hoſpites, Extraneos, & ſimiles, ad quemcunque locum confluentes, & ibidem per multos annos reſidentes, cum animo tamen ad Patriam ſuam redeundi, minimè ligati, legibus, præceptis, & conſuetudinibus illius loci: & ſecluſo ſcandalo, non teneri ad ieiunia, abſtinentias, feſta colenda, Miſſamque audiendam, ad quæ vel vi legis, vel conſuetudinis, illius loci aſtringuntur Ciues, atque omnes ibi perpetuum habentes domicilium: & hoc ex defectu domicilij; quia per ſolam moram non contrahitur domicilium, licèt longa ſit mora, vt iam fuſiùs probatum eſt, Iuribus ſupra allatis. Hinc fit, quod familiares Realis Celſitudinis Sabaudiæ, dum Camberij moram trahunt, quamuis ibi eſſent (vt ita dicam) ad longiſſimum tempus; ſuppoſita tamen in illis continua ad Patriam reuertendi voluntate, ſecluſóque ſcandalo, ad ieiunia, abſtinentias, Feſta ſanctificanda, Miſſamque audiendam, & ad alias quaſcumque obligationes, quas, vel vi ſtatuti, aut conſuetudinis, ſiue præcepti, ſiue voti Ciuitatis etiam de conſenſu, aut de mandato Diœceſani ſuſceptas omnes Ciues, & ibi domicilium habentes perpetuum, integrè obſeruare adſtringuntur; nullo iure teneantur. Quare tridnanam illam ab eſu carnium abſtinentiam ante Dominicæ Aſcenſionis diem, quæ ſacta ibi ratione inueteratæ conſuetudinis ſingulis annis inuiolabiliter à Ciuibus obſeruatur, Aduenæ, vt pote exempti, & immunes (remoto itidem ſcandalo) ſeruare non obligantur iuribus, & rationibus ſuprà allatis. Ita ille; & poſt illum Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio, deciſ.189. 150. & 198.*

Sup. his inf. in §. vult. huius Reſ. & in alus eius annot.

Sup hoc inf. in fine Reſ. 41.

2. Sed aduersùs illos inſurgit nouiſſimè Leandrus *de Preceptis Eccleſiæ, tract.1. diſp.3. q.12. & 13.* Quia præfati Vrbis Prætores, & Officiales dato quod non acquirant domicilium, ob rationem à contrariis datam, acquirunt quaſi domicilium, vt omnes concedunt: at hoc ſufficit ad hoc, quod prædicti teneantur ad feſta, & ieiunia peculiaria oppidorum, in quibus habitant, vt rectè probant Suarez, Sanchez, & Baldellus, *loc. cit.* ergo. Secundò quia cum Præfecti, & Officiales Vrbium exerceant regiment illarum, neceſſe eſt, vt ſe ſubditis conforment; ſi velint hos obſeruatores legum, & conſuetudinum Vrbium: *Qualis enim Rector ciuitatis, ita & populus.* Tertiò: quia abſurdum eſt: quod capita non ſe conforment membris: vt habetur, *cap. Non decet, diſt.12. & cap. Nolite, diſtinct.11.* & alibi: ſed ſic eſt, quod Præfecti, & Prætores Ciuitatum, ſunt capita ſuæ Communitatis: ergo eiſdem obligationibus debent ſubeſſe, ac ipſa ſubeſt. Et idem dicendum videtur de militibus, qui ſtant in Præſidiis, aut fortaliriis; & de Peregrinis, vel Aduenis diù degentes Romæ, quia tenentur ad Feſta, & ieiunia, & alais Leges prorprias Vbis rRomæ.

3. Ego vt verum fatear, huic ſecundæ opinioni Patris Leandri magis adhæreo; quia Aduenæ manentes in aliquo loco maiori anni parte, tenentur ad ieiunia propria illius loci; vt tradit Felinus, & alij, & ego olim docui *in part.1. tract.9. reſolut.2.* Tamen, his non obſtantibus non audeo opinionem Barilis, & Paſqualigi tanquam improbabilem damnare. Vide etiam Medinam; *Cod. de Ieiunio, quæſt.10. in initio,* Ledeſma 2. *part.4. quæſt.17. art.3. verſ. Tertio dico,* & alios. Itaque vt dixi ego puto, vtramque ſententiam probabilem eſſe, licèt affirmatiuam Leandri, & aliorum probabiliorem exiſtimem; & ideo ego illi adhæream.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 46. & in alus eius not. & ſup. in hac ipſamet Reſ. ad med. Ver. Ex ſup. dictis.

RESOL. XL.

An ieiunium indictum ab Epiſcopo pro certo die vel fixa lege, & Conſtitutione, obliget Regulares.

Et quid ſi in aliqua Ciuitate, vel loco recepta ſint generali conſuetudine nonnulla ieiunia, an ea quoque obligent Regulares?

Et docetur Regulares teneri obſeruare dies feſtos indictos ab Epiſcopo, & hoc ex Concilio Tridentino. Ex p. 1. tr.9. Reſ.36.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Villalobos *in ſum. tom.1. tract.23. diff.5. n.6.* vbi ſic aſſerit: [Tengo por cierto, que ſi el Obiſpo dieſſe vn dia de ayuno en vn lugal, tendrian los Religioſos, que alli viuen, obligacion de guardale: porque, aunque el Obiſpo no es Superior, quoad vim coactiuam; tienen obligacion à conformaſe con los demas.] Vnde Regulares tenentur obſeruare dies feſtos indictos ab Epiſcopo: ergo & ieiunia.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Sed. curſim in fine, & inf. in Reſ. 59. §. videndum, paulo poſt initium, & in tom 7. tr. 1. Reſ. 32. §. Saltim, ante med. &c.

2. Sed contrariam ſententiam ſecluſo ſcandalo meritò docet Suarez *de legib. lib.4. cap.20. n.8.* Azor. *p.1. lib.7. c.30. q.2.* Fagundez *Precep.4. lib.1. c.7. n.4.* Llamas *in ſum. p.1. c.5. §.28. in fin.* vbi ait, [Ieiunia impoſita ab Epiſcopo religinios non obligant, vt patet argumento Concilij Tridentini, vbi Regulares obligans ad obſeruationem feſtorum, quæ Epiſcopus in ſua Diœceſi ſtatuerit obſeruanda, non obligauit neque mentionem fecit ieiuniorum.] Vnde patet reſponſio ad contrarium argumentum. Notandum eſt tamen, quod ſi in aliqua ciuitate, vel loco recepta ſint generali conſuetudine, nonnulla ieiunia, ea quoque obligant Regulares. Ita DD. citati.

Sup. hoc leg. doctr. Reſ ſeq. & inf. ex Reſ.59. §. 12. & §. vlt.

RESOL. XLI.

An Religioſi teneantur ad ieiunia ex voto emiſſa à populo locorum, vbi habitant?

Et infertur exiſtentes intra Monaſterium aliquod Regularium non teneri ad ieiunia proprij territorij cuius eſt incola.

Et docetur de ieiunijs ab Epiſcopo in Synodo indictis Regulares ad illa non teneri.

Et notatur Regulares exiſtentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ teneri ad ieiunium, ſi morantur in ſuis Monaſteriis; ſecus autem ſi exiſtant in domibus ſæcularium; quia vnuſquiſque poteſt ſe transferre à ſua Parrochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam, vbi non ſeruatur ieiunium, & ibi non ieiunare.

Imo additur Regulares poſtea in diebus Rogationum exiſtentes in ſuis Monaſteris non teneri ad ieiunium, ad quod tenerentur, in illis diebus cæteri Mediolanenſes, ſicuti v.g. Cremonenſis exiſtens Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ & comedens carnes, poſtea exiſtens Cremonæ in diebus Rogationum non teneretur in illis ieiunare. Ex p.9. tract.7. & Miſc.1. Reſ.14.

Sup. hoc in Reſ. præter. §. vlt. inf. in Reſ. 91. §. Confirmatur. & §. vlt.

§. 1. NEgatiuam ſententiam tenet Bordon. *tom. 1. reſol.* 18. *n.* 5. aliique viri docti conſulti à P. Pellizar. quorum ſententiam ipſe probabilem putat *in Man. Reg. tom.* 1. *tr.* 5. *cap.* 5. *q.* 21. *n.* 52. dicens, [Quòd non eſt ſemper verum ſentientem commodum, debere ſentire & onus; ſed ſolùm in caſu quo onus eſt inſeparabile à commodo, (quod vtique non procedit in caſu noſtro.) Sicque Regulares fruuntur beneficiis, & & commoditatibus ciuitatum, in quibus habitant: & tamen non ſubſunt oneribus, impoſitionibus, tallis, ac vectigalibus. Tum, quia negari poteſt, ac debet Regulares exemptos teneri obedire Epiſcopis in omnibus, qua lege ſynodali præcipiuntur, & non derogant regulari diſciplinæ. Tum quia, ſi detur Regulares teneri ad dicta ieiunij approbata ab Epiſcopis, iam ipſi ſubiacebunt iuriſdictioni illorum, etiam in caſibus non exceptis; quod eſt contra immunitatem ipſorum perſonis competentem ex pluribus priuilegiis *alibi* referendis. Ita Pellizzar. Vnde ſi ſtandum eſſet in hac ſententia, ſequeretur, quòd Panormitanus, v.g. obligatus ex voto populi ieiunare in vigilia Conceptionis, B. Virginis, ſi illo die extaret in domo Patrum Ieſuitarum, vel Theatinorum non eſſet obſtrictus ieiunio & poſſet ibi comedere carnes; quod probatur ex doctrina Henriq. Azorij, & Bonac. quam ſequitur Paſqualigus *in praxi de ieiunio, deciſ.* 212. *n.* 1. & quam non impugnat Pellizar. *vbi ſuprà n.* 59. aſſerens exiſtentem intra Monaſterium aliquod Regularium, non teneri ad ieiunia propria territorij, cuius eſt incola: nam locus exemptus æquiparatur alieno territorio; & aliàs delictum commiſſum in loco exempto eſt extra ordinarij iuriſdictionem, *cap.* 1. §. *Nunquid de priuileg. in* 6.

Sup. hac conſequentia, & ſequentibus in hoc §. in tom. 6. n. 6. Reſ. 48. ea doct. §. vlt. per totum, ſignanter in princ. & in tom. 5. n. 1. ex lata doct. Reſ. 86. in fine verſ. Vnde.

2. Sed hæc omnia eſſe volo ſecundùm mentem ſupradictorum Doctorum: nam ſcio communem ſententiam eſſe in contrarium. Quare, præter Vaſquez, & Sanchez à Pellizzario citatos, tenet affirmatiuam ſententiam Lezzana *in ſum. tom.* 1. *c.* 11. *num.* 13. *& tom.* 3. *verb. Ieiunium*, 7. & Portel *verb. Dies feſtiui*, *n.* 4. De ieiuniis vero ab Epiſcopo in Synodo indictis, vide Riccium *in praxi, tom.* 4. *reſ.* 379. *n.* 4. firmantem, Regulares ad illa non teneri.

Sup. his in Reſ. præter. & in aliis eius primæ not.

3. Nota hic obiter, Pellizar. *vbi ſuprà*, *num.* 58. & Bordon. *num.* 2. docere, Regulares exiſtentes Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ, non teneri ad ieiunium, ſi morantur in ſuis Monaſteriis: ſecùs autem ſi exiſterent in domibus ſæcularium: quia vnuſquiſque poteſt ſe transferre à ſua Parochia, vbi ieiunatur, ad Parochiam, vbi non ſeruatur ieiunium, & ibi non ieiunare: ergo, &c. Imò plus addunt, dictos Regulares, poſteà in diebus Rogationum exiſtentes in ſuis Monaſteriis, non teneri ad ieiunium quod tenentur in illis diebus cæteri Mediolanenſes ſicuti, v. g. Cremonenſis exiſtens Mediolani in primis quatuor diebus Quadrageſimæ, & comedens carnes, poſteà Cremonæ exiſtens in diebus Rogationum, non teneretur in illis ieiunare. His omnibus conſentit Paſqualig. *dec.* 209. quæ quidem non auderem tanquàm improbabilia damnare.

Sup. hoc inf. in Reſ. 44. &c.

Sup. hoc ſup. in tr. 2. Reſ. 41. §. Ad. in fine, &c. & pro exiſtentibus in diebus Rogationum, &c. his ſup. in Reſ. 39. §. c. prope finem.

RESOL. XLII.

An qui deſcendit mane ex loco, vbi eſt ieiunium peruenturus ad locum, vbi non ieiunatur, poſſit ſumere ientaculum, & comedere in illo loco, vbi ieiunium non ſeruatur? Imo, quamuis nocte ſit peruenturus ad ipſummet oppidum, à quo mane exiuit, & vbi ieiunium ſeruabatur? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 3.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Granado *in p.* 2. *D. Thoma contr.* 7. *tract.* 4. *part.* 1. *diſput.* 6. *ſect.* 4. *num.* 31. Coninch *in* 3. *p. de Sacram. q.* 74. *art.* 4. *diſp.* 3. *n.* 103. Pontius *de matrim. lib.* 5. *c.* 8. *n.* 3. Et ratio eſt: quia non refert, vt veſperi ſit ponenda cauſa excuſans à ieiunio: nam hæc nondum eſt poſita: aliàs poſſet manè comedere carnes; quia eadem cauſa excuſans à ieiunio excuſat, excuſabit etiam ex cauſa ab abſtinentia carnium, has enim veſperi licitè comedet.

2. At, his non obſtantibus, contrariam ſententiam docuit Leſſius *lib.* 4. *c.* 2. *dub.* 8. *num.* 88. vbi ſic aſſerit: [Qui diſcedit manè ex oppido domicilij, vbi eſt ieiunium, peruenturus ad locum, vbi non eſt ieiunium; non poteſt quidem in loco domicilij veſci carnibus; poteſt tamen ſumere ientaculum: quia non tenetur illo die abſtinere a ſecunda refectione, cùm in loco, ad quem peruenturus eſt, poſſit ſecundò, & tertio comedere: ergo poteſt primam refectionem ſumere manè, antequàm diſcedat. [Ita Ille. Idem etiam docet Sanchez *de matrim. tom.* 1. *lib.* 3. *diſp.* 18. *num.* 22. Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. ieiun. num.* 2. Naldus *in ſum. verb. ieiunium*, *num.* 2. Fillincius *tom.* 2. *tr.* 27. *p.* 2. *c.* 6. *n.* 109. Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 10. *c.* 4. *n.* 22. Imò cum Sancio *in Select. diſp.* 54. *n.* 28. & aliis, puto, hoc etiam eſſe verum, quamuis nocte ſit peruenturus ad proprium oppidum, à quo manè exiuit, & vbi ieiunium ſeruabatur: nam, cùm ipſe ferè per totam diem fuerit in loco, vbi non ieiunabatur; potuit licitè pluries comedere, cum quo ieiunium nequit ſeruari: erit tamen adſtrictus, ſerò in oppidum reuerſus, à carnibus abſtinere.

3. Ad argumentum verò Coninch, reſpondetur ex Sanchez, obligationem abſtinendi à carnibus eſſe diuiduam: vnde toties illis vtens in die vetito delinquit moraliter: quare poteſt pro parte diei eiuſdem, dum in loco obligationis eſt, id præceptum ſeruare; & pro parte eiuſdem diei non ſeruare, dum eſt, in alio loco in quo non obligat: ſed obligatio ieiunandi indiuidua eſt, conſiſtens in vnica comeſtione, quam ſemel violans ieiunium, comedendo, non tenetur ampliùs ea die à cibis abſtinere: cùm ergo ieiunium nocte obligaturum non ſit, non obligabit ſummo manè. Ita Sanchez quem citat, & ſequitur Villalob. *in ſum. tom.* 1. *tract.* 2. *diff.* 34. *num.* 3. vbi ſic ait: [El que ſale de ſu lugar, donde ſe ayuna, y llega la hora de la cena à otra, adonde ſe come carne, le puede cenar alli, y aun podria, antes de ſalir de ſu lugar, ſi tiene por cierto, che ha de yr al lugar, donde no ſe ayuna, almorzar en ſu caſa por la mañana, con que no coma carne entonces.] Ita ille.

RESOL. XLIII.

An proficiſcens à Ciuitate, vbi non ſeruatur ieiunium, & accidens meridie ad locum domicilij, vbi ſeruatur, teneatur ſeruare ieiunium, ſi nondum violatum eſt? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 50.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Sanchez *in ſum. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 12. *num.* 33. Leſſius *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 8. *numero* 57. & Baſilius Pontius *de matrim. lib.* 5. *c.* 8. *num.* 3.

2. Sed negatiuam ſententiam docet Sancius *in Select. diſput.* 54. *n.* 4. nam, vt *ſuprà* dicendum eſt, mandatum ieiunij reſpicit integrum diem, vt indiuiduum obiectū. ſed cum ille potuerit licitè comedere in loco, à quo diſceſſit, meritò non tenetur ad ieiunium per integrum diem. Et ſupradicti Doctores: eo modo, quo fatentur, proficiſcentem ab oppido domicilij, vbi ſeruatur ieiunium, & peruenientem nocte, vbi non ſeruatur, poſſe in domicilio ientaculum ſumere, eò

quòd

Google

quòd nocte cœnare licitè poſſit; item admittere erunt a ſtricti, non teneri ſeruare ieiunium peruenientem ad domicilium, vbi ſeruatur, quando manè potuit ientaculum ſumere.

RESOL. XLIV.

An aliquis, vt fugiat obligationem præcepti, poſſit tranſire ad alium locum propinquum, vt non ieiunet, ſi ieiunetur in ſuo? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 19.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 41. §. vlt. ante medium, & in to. 6. tr. 1. Reſ. 48. §. 1. & ſuprà in tr. 3. Reſ. 163. §. Confirm. à fin. 6. & hic ſup. in Reſ. 16. §. 1. ante mediū & ſuprà in tr. 4. ex Reſ. 13. §. Non. poſt medium.

§. 1. Videtur negatiuè reſpondendum: quia malitia, & fraus non debet patrocinari anthori, vt communiter aſſerunt Iuriſperiti, & ita docet Medina *in p. 2. quæſt. 66. art. 5.* Syluest. *verb. ieiunium, quæſt. 2.* Roſell. *eod. verb. num. 16.* & nouiſſimè Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 8. n. 60.*

2. Sed contrariam ſententiam in praxi tutam eſſe, & probabilem exiſtimo: & illam docet nouiſſimè Fagundez *Præcept. 1. l. 1. c. 7. n. 7.* etiam, vt dixi, ſi talis ea ſola intentione in alium locum ſe conferat; vt ieiunium patriæ effugiat: quia in tali caſu non datur propriè, & formaliter fraus: nam fraus datur propriè, vbi adeſt obligatio legis, quam quis per dolum, vel fraudem vult euadere: ſed hic nulla datur obligatio, vt *ſuperiori quæſtione* probatum eſt: ergo dicendum eſt: dari potiùs fugam quandam obligationis, quæ fuga de ſe non eſt bona, nec mala, & ita faciens vtitur iure ſuo. Ergo, &c.

Et pro ſuperiore q. cit. in hoc textu nunc hanc ſequetur.

RESOL. XLV.

An quis teneatur ad ieiunia ſui oppidi, dum abſens eſt? Et aliqua alia circa hoc, & circa peregrinos, & vagos inſeruntur in textu huius Reſolutionis. Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 18.

Sup. hoc in to. 6. tr. 1. Reſ. 41. & ibi in tr. 1. Reſ. 14. § vlt. curſim ad fin. 5.

§. 1. Affirmatiuam ſententiam docet Paludan. *in 4. diſt. 15. q. 4. a. 3.* quem poſtea ſequitur D. Antoninus *p. 2. tit. 7. c. 2. §. 2. in fin.* & Syluest. *verb. ieiunium, n. 7.* Roſella, *eod. verb. n. 16.* & alij. Et ratio eſt quia aliter non teneretur ad leges loci, per quem tranſit, neque ad leges patriæ: ergo omninò exemptus eſſet; quod aſſerere eſt abſurdum.

2. Hæc ſententia eſt probabilis. Sed contrariam probabiliorem eſſe exiſtimo, quam docet Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 1. diff. 34. num. 1. & ſeq.* Filliucius *tom. 2. tract. 17. part. 1. cap. 6. num. 108.* Leſſius *lib. 4. cap. 2. dub. 8. num. 54.* Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. diſp. 18. num. 18.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 12. n. 136.* & alij. Et ratio eſt quia ſtatuta, & conſuetudines locales affixæ ſunt loco, & obligant tantùm exiſtentem in eo, vt conſtat *ex cap. illa, diſt. 12. & cap. 2. de quæſt. in 6.* ergo, &c. Et ideò, ſi quis noctu peruenit in loca, vbi ieiunium ſuæ patriæ non ſeruatur, poteſt ibi cœnare, & comedere carnes. Ita Leſſius, *vbi ſuprà.*

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 146. §. Reſp. in fine, & inf. in Reſ. 48. §. 1. poſt medium. &c.

Et Luſitanus tranſiens per Caſtellam poteſt edere inteſtina animalium; quamuis in Luſitania id ſibi feria ſexta, & die Sabbati non liceret. Ita Sayrus *in claui, lib. 7. cap. 3. n. 11.* Nauarrus *in ſumma cap. 23. num. 120.* Couarruuias *lib. 4. var. cap. 20. num. 8.* Et hæc doctrina procedit, etiamſi talia ieiunia eſſent iuris communis, & obligarent in patria peregrini; non autem in eo loco, in quo reperitur, ſi per diſſuetudinem fuiſſent abrogata: & ita Mediolani licitum erit peregrinis veſci carnibus primis quatuor diebus Quadrageſimæ, vt notauit Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 3. c. 18. num. 7. & 18.* & Leſſius *num. 59.* Fagundez, *vt infrà, num. 3.* Secus autem, ſi ieiunia domicilij ſui obſeruentur etiam in loco, vbi tunc eſt: quia tunc nulla ratio excuſat, cùm talia ieiunia obligent in patria ſua, & in loco, vbi tunc per modum tranſitus moratur. Et ita docet Sanchez *de matrim. l. 3. diſp. 18. n. 14.* Suarez *de Relig. to. 1. l. 2. c. 14.* Fagundez *Præcept. 4. l. 1. c. 7. num. 7.* Granado *in part. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. p. 1. diſp. 6. ſect. 4. n. 19.* & alij: licet etiam probabiliter contrarium aſſerat Sancius *in Selectis, diſp. 54. n. 31.* vbi docet, non teneri peregrinum ieiunare in loco, vbi ſeruatur ieiunium, quando in ſuo loco etiam ſeruatur: quia talis peregrinus non tenetur ſeruare legem illam in loco, vbi eſt præſens, ex vi legis ſuæ patriæ: nam illa non poteſt obligare extra territorium: nec etiam obligatur ex vi legis illius oppidi, per quod peregrinus tranſit. Ergo, &c. Nec eſt reputandum inconueniens, in illo caſu peregrinum ad non ieiunandum eſſe liberum: nam vagi, qui certum domicilium non habent, nullis particularibus legibus locorum, per quæ vagantur, vinciuntur. Ita Sanc. quod eſt valdè notandum.

Sup. his peregr. & contento in verſ. ſeq. Secus autem. huius text. ſup.

in tr. 1. Reſ. 41. §. Ad. in fine, &c. & in tom. 6. tr. 1. Reſ. 47. in fine verſ. 4. quando. & in Reſ. 48. §. vlt. ad mediū.

RESOL. XLVI.

An peregrini, quorum præſentia ſolum eſt in tranſitu per duos, vel tres dies, teneantur ad ieiunia illius loci?

Idem dicendum eſt quoad Feſta loci, & Miſſam audiendam.

Et an Epiſcopi poſſint punire eiuſmodi peregrinos ieiunia, & dies feſtos, & alias conſuetudines loci non obſeruantes?

Et an idem, quod de peregrinis dictum eſt, dicendum ſit etiam de viatoribus, aduenis, & vagis? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 2.

Sup. hoc lege Reſ. & §. poſitus inf. in not §. 1mo. huius Reſ.

§. 1. Sententiam affirmatiuam docuit Suarez *de Relig. to. 1. l. 2. c. 14. n. 3. & de leg. l. 3. c. 33. n. 3.* Malderus *in p. 2. q. 96. ar. 5. circa fin. fol. mihi 409.* Molfeſius *in ſum. to. 1. tr. 10. c. 4. n. 17.* Salas *de leg. diſp. 14. ſect. 4. n. 415.* Ortiz *in ſum. c. 19. mandam. 2. n. 12. in fin.* Ioan. de la Cruz, *in direct. conſ. p. 1. præcept. 3. a. 4. diſput. 9. concl. 1.* Mexia *in pragmat. taxa panis, concl. 5. num. 80.* Nauarrus *in Man. c. 13. n. 5. & c. 23. n. 120.* Couarruuias *l. 4. var. c. 20. n. 8.* Lopez *in instruct. p. 1. c. 52.* Pontius *de matrim. l. 5. c. 7. §. 1.* Vaſquez *in 3. p. to. 3. diſp. 184. c. 3. n. 28.* & alij: qui omnes aſſerunt peregrinos teneri ad ieiunia, feſta, & mores locorum, per quæ tranſeunt. Et ratio eſt: quia *in cap. illa. diſt. 12.* & ex Auguſtino, ità habetur: [Ad quancunque Eccleſiam veneris, eius morem ſerua.] Vbi Gloſſa notat, illud prouerbium: *Si fueris Romæ, Romano viuito more.* Item, *in cap. conſ. de obſer. ieiuniorum,* & in Gloſſ. ibi, dicitur, teneri peregrinos, ſe conformare conſuetudini locorum, in quibus ſunt; & poſſe Epiſcopos illos compellere ad huiuſmodi ieiunia, & conſuetudines obſeruandas. Vnde ex hac doctrina putat Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 6. n. 51.* peregrinum teneri ad ieiunium, & ad Miſſam audiendam, ſi integro die in aliquo loco permaneret. Hæc opinio eſt, ſatis probabilis.

Quoad hoc lege doctr. Reſ. & §§. not. ſeq.

2. Sed non minùs probabilem contrariam exiſtimo, & in praxi tutam, vt notauit Villalobos *in ſumma, to. 1. tr. 2. diffic. 33. n. 8.* & illam docet Fagundez *Præcep. 4. l. 1. c. 7. n. 10.* qui multos alios citat. Idem docet Azorius *p. 1. l. 7. c. 19. q. 4.* Reginaldus *to. 1. l. 4. c. 12. n. 136.* Vegha *in ſum. tom. 1. c. 14. caſ. 11.* cum aliis. Et ratio eſt: quia *in cap. illa. diſt. 12.* reſpondet Ambroſius Auguſtino, conſuetudinem eſſe ſeruandam ad quancunque Eccleſiam quis acceſſerit ne aliis offenſio præbeatur: ergo, excluſo ſcandalo, non tenetur peregrinus ſeruare ieiunium, vel dies feſtos alicuius loci, per quem tranſit. Cæteras rationes vide apud citatos Authores.

Sup. hoc ſup. ex doctrina

3. Imò ego puto, dictos peregrinos, ſecluſo ſcandalo, non teneri ad ieiunia, & dies feſtos, niſi ha-

Digitized by Google

Ref. 59. per totam, ſignãter §. 1. ad mediũ, verſ. Et ſupra li-ctis, & § vlt. & inf. in Ref. 48. & in to. 6. tr. 1. Ref. 45. §. Tertia primo, & in princ. Ref. 47. & in aliis earum annot. & ibi in tr. 1. Ref. 21. curſim in fine, & in Ref. 24. etiã in fine.

beant animum manendi per maiorem anni partem: & ita loquens de ieiunio docuit Bonacina *de leg. diſp. 1. q. 1. punct. 6 n. 49. & diſp. vlt. q. 1. punct. 6. n. 6.* ex doctrina, quam docet Granado *in p. 2. D. Th. contr. 7. tr. 3. part. 1. diſp. 6. ſect. 4. n. 25.* & Sanchez *de matr. tom. 1. l. 3. diſput. 18. n. 9. & in ſumm. tom. 1. l. 1. cap.* 11. n. 38. & alij: & hanc opinionem probabilem vocat Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 7. n. 49.* licèt ipſe contrariam doceat, quàm nouiſſimè tenet etiam Sancius *in Selectis, diſp. 44. num. 31.* Filliucius *tom. 2. tr. 27. n. 16.* & alij: quod probant ex vi conſuetudinis, quæ obligat peregrinos ad ieiunia, & feſta loci, ad quem diuertunt permanendo per aliquod breue tempus: vnde omnes fideles ita obſeruant ex apprehenſione, quòd ad id teneantur. Secundò, quia Epiſcopi puniunt eiuſmodi peregrinos, ieiunia, & dies feſtos, & alias conſuetudines loci non obſeruantes: ergo, &c.

4. Sed ad primum reſpondeo, negando, conſuetudinem illam obligare ſub mortali: & aliqui hoc facientes, faciunt ex conſilio, & quia obligatos ſe eſſe exiſtimant: vel id faciunt ex ignorantia, ſicut ad audiendam Miſſam credunt ſe eſſe adſtrictos ex ſolo tranſitu, aut breui mora: vel, ſi ſunt viri docti, id faciunt, quia tenent contrariam ſententiam: & ideò noſtram tenentes, neque Miſſam audient, neque ieiunia obſeruabunt, ſine peccato.

5. Ad ſecundum reſpondeo, Epiſcopos punire dictos peregrinos in noſtro caſu, ratione ſcandali, quod præbent, ieiunia, & dies feſtos non obſeruando: vel dicendum eſt, Epiſcopos hoc efficere; quia amplectuntur contrariam ſententiam valdè probabilem.

6. Reſtat modò reſpondere ad argumenta primæ ſententiæ Suarez, & aliorum. Ad primum dico, quòd Auguſtinus in illo canone loquitur de peregrinis habitantibus in aliquo loco pro maiori anni parte; vel loquitur de conſilio, vel ratione ſcandali. Ita Villalobos *in ſum. to. 1. tr. 2. diff. 23. n. 8.*

7. Ad ſecundum reſpondeo eodem modo; nempe, quòd conſilium loquitur de his, qui cauſa habitandi in aliquo loco ſe transferunt, aut loquitur de vagabundis: de quibus eſt diuerſa ratio. Ita Fagundez *vbi ſuprà, n. 12.*

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Ref. 46. & curſim in alio verſ. eius annot.

8. Notandum verò eſt, quòd Clauis regia *l. 3. c. 4. num. 8.* Sancius *in Selectis, diſp. 44. n. 34.* & Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 7. num. 49.* admittunt noſtram ſententiam tanquam probabilem, non ſolùm in ordine ad viatores, & aduenas, ſed etiam quoad vagos. At hæc opinio aliquibus non placet: nam, cùm vagi nullibi habeant domicilium, ſunt totius orbis accolæ; & ideò tenentur ad ieiunia, & feſta, aliáſque leges, & conſuetudines locorum, in quibus reperiuntur: alioquin immunes eſſent ab omnibus legibus, & ſtatutis, quod dicere abſurdum eſt: & ita docet Azotius *p. 1. l. 5. cap. 11. q. 13.* Suarez *de relig. tom. 1. lib. 2. c. 14. c. 20.* Lorca *in p. 2. tom. 2. tr. de leg. diſp. 25. memb. 4. in fin.* Sanch. *de matr. to. 1. l. 3. diſp. 18. n. 15. fol. mihi 4. diſp. 15. q. 4. a. 2.* & alij.

Sup. hoc in §. Imo huius Ref.

9. Notandum eſt etiam, quòd, licèt *ſuprà* docuerimus aduenas accedentes ad aliquem locum abſque intentione ibi commorandi maiori anni parte, non obligati legibus illius loci: tamen excipiuntur aliqui caſus, in quibus aduena tenetur ſeruare leges locorum: quos quidem caſus, cùm non pertineant ad noſtram materiam, videbis apud citatos Doctores.

10. Et tandem nota, quòd Sancius *in Selectis, diſput. 54. num. 35.* aduerſus Sanchez *in ſumma tom. 1. lib. 1. cap. 12. num. 42.* docet, quòd accedens ad aliquod oppidum, animo ibi habitandi, ſi poſteà decernat ſe breui diſceſſurum, lege ieiunij illi loci non tenetur.

RESOL. XLVII.

An peregrinus poſſit vti Indulgentia ſui territorij, ſi in loco, vbi moratur, ſeruatur ius commune?

Et pro intelligentia huius quæſtionis aliqua adducuntur in exemplum huius difficultatis. Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1. Reſol. 121. aliàs 120.

Pro prima diffic. huius text. ſup. in tr. 3. Reſ. 161. §. Conſium & in aliis not. primæ dicti §. & pro cõtenio in hac Reſ. inf. in Reſ. ſeq. §. 1. & §. vlt.

§. 1. EXempli gratia, Mediolani licet ex conſuetudine veſci carnibus, quatuor primis diebus Quadrageſimæ quod iure communi prohibitum eſt; quæritur, an ſi aliquis Mediolanenſis hoſpes ſit hîc Panormi, vbi ius commune viget, poſſit in illis diebus edere carnes. Negatiuè reſpondet Baſilius Pontius *de matr. l. 5. c. 8. num. 3.* vbi citat Suarez aſſerentem oppoſitam ſententiam neque eſſe probabilem, neque ſecuram in praxi.

2. Non reticeam tamen illam docere P. Thomam Sanchez *de matr. tom. 1. lib. 3. diſput. 18. n. 7.* quia licèt hoc priuilegium videatur locale, ſolóque cohærens, eſt vtique tale in hoc ſenſu, vt eo gaudeant, non tantùm ibi quoquo modo exiſtentes, ſed etiam qui in iure habentur pro præſentibus, ibique exiſtentibus, quales ſunt, qui breui tempore abſunt, citò reuerſuri, eo quòd illi domicilium ibi habeant. Et ita Palacius *in 4. diſt. 15. diſput. 8. poſt 5. concluſ. verſ. at verò*, dixit Caſtellanum per Luſitaniam tranſeuntem, poſſe more ſuæ patriæ inteſtinis veſci die Sabbathi, quæ in Luſitania non permittuntur. Ita Sanch. qui etiam citat Ledeſmam *de matr. q. 45. artic. 5. punct. 3. dub. vlt. §. 2. arguitur, & §. quibus poſitis.*

Sup. hoc in §. 1. not. præteritæ. & in aliis not. 2. dicti §. & in § vlt. dictæ not. præteritæ.

RESOL. XLVIII.

An Germanus iter faciens per Italiam poſſit in diebus Quadrageſimæ comedere oua, & lacticinia?

Et ex doctrina huius quæſtionis inter alia, quæ docentur, etiam infertur, an peregrini teneantur obſeruare leges locorum, per quæ tranſeunt?

Et an Caſtellanus peccaret, ſi tranſiens per Galliam, & Luſitaniam animalium inteſtinis in die Sabbathi comederet?

Et quid è contra?

Et quid de ciuibus Mediolanenſibus, qui Romæ quatuor primis diebus Quadrageſimæ carnes comederent?

Et quid è contra? Ex part. 7. tract. 10. & Miſcel. 1. Reſ. 32.

§. 1. DE hoc caſu hîc Romæ interrogatus fui à nobili viro Germano teſtante de conſuetudine ſuæ prouinciæ; quam etiam extare in Belgio teſtatur Leſſius & affirmatiuè reſpondet P. Fr. Amicus *tom. 5. de Iuſt. diſp. 5. ſect. 16. num. 359.* vbi ſic ait. Infertur ſecundò poſſe Germanum iter facientem per Italiam, ſi abſit ſcandalum, tempore ieiunij comedere oua & lacticinia: ſicut & Mediolanenſem tranſeuntem per loca, vbi 4. diebus ante Dominicam quadrag. ieiunatur, non ieiunare: & Caſtellanum iter facientem per Luſitaniam, animalis extremitates, atque inteſtina die Sabbathi comedere. Ratio eſt, quia non tenetur quis ſeruare leges, & conſuetudines loci per quem tranſit, ſed poteſt vti priuilegio ſuæ patriæ: ita communiter DD. Nec refert, quòd tale priuileg. videatur conceſſum loco: nam vt benè Sanchez *loc. cit. num. 7.* etſi conceſſum ſit loco, adhuc eo vti poſſunt omnes qui moraliter cenſentur loco præſentes, & vt qui præſentes in ipſo iure habentur, vt qui mox in patriam, vbi proprium domicilium habent, ſunt reuerſuri. Contrà verò poſſe & Italum per Germaniam incedentem tempore

Sup. hoc, & ſeqq. in hoc §. in Ref. præterita per totam, & in aliis eius notat. & hic inf. in §. penult. & vlt. huius Ref. & in aliis eius vltimæ annot.

pore ieiunij comedere oua, & lacticinia, & Romanum Mediolanoſ aulentutem non ieiunare 4. illis diebus ante Dominic. quadrag. & Luſitanum per regnum Caſtellæ iter facientem animalis extremitatibus, & inteſtinis die Sab. veſci. Ratio, quia licet qui iter facit, non teneatur ad leges & conſuetudines loci per quem tranſit, poteſt tamen maximè cùm fauorabiles ſint, eas acceptare. Ita Amiens, cuius doctrinam adducere volui, quia ſatis confirmat ea, quæ dixi circa priuilegium Bullæ Cruciatæ comedendi oua, & lacticinia, nempe poſſe verbi gratia Siculum iter facientem per Regnum Neapolitanum comedere lacticinia tempore quadrageſ. ſi Siciliæ reuerſurus eſſet.

Sup. his diabus diffic. sup. in Ref. 41. § 2. paulo poſt initium, & ſ.o parte § ſ. eius not. 1. 2. & 3.

Et pro diffic. vlt. huius § ſup. in tr. 3 Ref. 161. &c.

2. Aduerte tamen lector omnia ſupradicta probabiliter non admittere plures DD. & ideò Pet. à S. Ioſeph *in idea Theol. moral. lib. 1. c. 8. reſ. 3.* ſic ait: Peregrini tranſeuntes per aliquem locum, tenentur ſeruare leges illius loci, ſi quandiu ibi ſiſtunt obligatio earum vigeat. Ratio eſt, quia non ſatis prouiſum videretur rectæ gubernationi Reip. ſi peregrini non tenerentur ſeruare leges locorum per quæ tranſeunt: ſic enim incolæ facilè turbarentur, & ſpernendi leges occaſionem ſumerent. Quare cùm hoc graue ſit incommodum, ipſarumque legum fini repugnans, dicendum eſt, peregrinos debere ſe conformare ſtatutis locorum per quæ tranſeunt.

Sup. his peregr. ſup. in Ref. 46. à princ. & in alin eius tenet not.

3. Confirmatur, nam in communi ſententia peregrinus tenetur ſeruare leges loci per quem tranſit, quando illæ deſtinantur ad commodum aliquod temporale illius loci, vt ſi v. gr. prohibitum ſit, ne triticum inde extrahatur. At hæc ratio aut nullius eſt momenti, aut de omnibus legibus concludit: cùm lex non ſit, quæ in bonum ſubditorum non tendit: & præterea negari non poſſit, quin ad bonum Reip. ſpectet, ne ſubditi malo aliorum exemplo, ad contemptum legum inducantur.

Sup. contenta in hoc § ſeq §. ſup. in § 1. huius Ref. 1 n. 8. & in Ref. præcet per totà, & ſup. in tr. 1 Ref. 111 §. Con ſi per totũ, & in aliis. eius not.

4. Nota tamen prædicta intelligi de legib. quæ ſunt ſpeciales illius loci, per quem peregrinus tranſit: nam ſi agatur de legibus communibus, dubium non eſt quin teneatur eas obſeruare, etſi in illius patria non vigeant. Vnde peccaret Caſtellanus, qui tranſiens per Galliam, animalium inteſtinis die Sabbathi veſceretur, & Ciuis Mediolanenſis qui Romæ 4. primis dieb. Quadrigeſ. carnes comederet. Ita ille, cui adde Mazuch. *tract. de caſ. reſ. diſp. 2. c. 14. diffic. 4. dub. 2. num. 62.* & alios penes eum, & Sanch. qui idem *in ſum. tom. 1. l. 1. c. 12. num. 39.* ſe retractauit. Sed licèt hæc omnia magis probabiliter dicta ſint, noſtra tamen, & P. Amici ſententia ſua non caret probabilitate.

RESOL. XLIX.

An in Quadrageſima licitum ſit ſine Bulla Cruciata edere, quod vulgo dicitur vn biſcotto? Ex part. 1. tr 9. Reſ. 31.

§. 1. NEgantem ſententiam amplexus eſt Vir doctiſſimus Ioan. de la Cruz, *in direct. conſc. part. 1. præc. p. 3. art. 4. dub. 8. concl. 4. in fin.* vbi ſic aſſerit. [Noti, eſſe peccatum mortale, comedere in Quadrageſima biſcochos ſine priuilegio. Nec valet, quòd ſubſtantia oui eſt verſa in aliam ſubſtantiam, aliàs liceret comedere cibum album ex carne confectum, cùm ibi ſubſtantia carnis verſa ſit in aliam ſubſtantiam.] Idem docet Vegha *in ſum. tom. 1. cap. 14. caſ. 9.*

Sup. hac doctrinam in Ref. 38. 6. Nota verò. & ſignanter ſup hoc inf. in Ref. 128. §. vlt. antemedium, verſ. Non tamen.

2. At, his non obſtantibus, affirmatiuam ſententiam tenet Pater Villalobos *in ſum. tom. 2. tract. 23. dub. 7. num. 3.* ita aſſerens: [Es materia de colacion, vn biſcocho: no obſtante, que lleuan hueuos, que moralmente ſe juzga aquello por colacion, y anſi me parece, que eſta en vſo. Suele lleuar vn biſcocho la quarta parte de vn hueuo.] Et licet dubius circa præſentem quæſtionem maneat Rodriq. *in ſum. tom. 1. c. 25. ante 1. concl.* tamen in fine ſic aſſerit: [Atento, que la ſubſtancia del hueuo es poca, no es materia de peccado mortal, porque los que hazen los biſcochos, affirman, que cada vno dellos lleua muy poco de vn hueuo, y aſſi me lo han certificado.]

3. Igitur, & propter conſuetudinem, & propter paruitatem materiæ, hoc edulium comedentes excuſantur a peccato. Vnde, ſi magnam quantitatem ex ipſis comederent, peccarent etiam ſecundùm hos DD.

4. Sed poſt hæc ſcripta inueni, Ledeſmam docere etiam hanc ſententiam *in ſum. tom. 2. tract. 27. cap. 2. diffic. 5. fol. mihi 690.* vbi ita aſſerit: [No tengo peccado mortal en la colacion comer vn biſcocho, ò dos. La razon es, porque aunque no ſea licito, comer hueuos en ſu propria forma, ni conuertidos en otra ſubſtancia, però la cantidad de hueuos que ſe halla en dos, ò tres biſcochos, es muy pequeña, como es coſa notoria y lo dizen los que hazen biſcochos, y anſi eſtà engañado Rodriq. en deçir, que cada biſcocho lleua vn hueuo. Lo que digo en la colacion, digo el comer por la miſma razon.] Ita ille. Qui tamen immeritò carpit Rodriq. nam ipſe nunquam dixit, quòd tale edulium contineat vnum integrum ouum, vt ex ipſius verbis *ſup.* apparet: & in hoc etiam fallitur Vegha, *vbi ſup. to. 1. c. 14. caſ. 9.* qui etiam citat Rodriquez ita aſſerentem.

RESOL. L.

An ieiunium iniunctum à Confeſſario, vel ab aliquo Iubilæo frangatur cum eſu ouorum, & lacticiniorum? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 6.

§ 1. QVoad primum de ieiunio per pœnitentiam iniuncto, negatiuè reſpondet Palud. *in 4. diſt. q. 4. art. 4. concl. 2.* Syluestr. *verb. ieiunium, q. 5.* & Fagund. *Præc. 4. l. 1. c. 2. n. 10.* qui etiam citat D. Antoninum: & Sanch. *in ſum. to. 1. l. 4. c. 11. n. 50.* citat pro hac ſententia Ouandum *in 4. diſt. 16. poſt propoſitionem 5 2. concl. 1.*

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 165. §. vlt. & in Reſ 167. 168. &c.

2. Sed quoad ieiunia Iubilei, poſſe illa ſeruari cum eſu lacticiniorum, docet Henriquez *lib. 7. c. 10. n. 4. & c. 13. n. 15.* & Villalobos *in ſum. to. 1. tr. 26. diffic. 24. n. 4.* vbi ſic aſſerit: [Puede ſe gañar el Iubileo ayunando con hueuos, y lacticinios, (fuera del ayuno de Quareſma.) La razon es, porque en derecho no ſe prohiben los hueuos entre año, y comiendo lacticinios, ſe guarda la ſuſtancia del ayuno, y lo declararon Pio V. Greg. XIII. Greg. XIV. y Siſto V. en los Iubileos, que en ſu tiempo dieron, como refiere Henriquez, y el que tuuiere, Bulla tambien en Quareſma, puede gañar el Iubileo comiendo lacticinios, porque con eſſo ayuna.]

Sup. hoc ſup. in tr. 4. Reſ. 37. & in Reſ. annot. præter in eodem §. & in Reſ. 2 §. 1. ad medium, & in Reſ. 3. per totam, &c.

3. Dices, hoc verum eſſe, ſeclusa conſuetudine, vt notauit ipſemet Henriquez. Homobonus *de exam. p. 1. tr. 8. c. 7. q. 21.* & Alfonſus de Leone *tr. de Iubilæo, p. 2. q. 14. ſect. 3. n. 142.* Reſpondent aliqui, talem conſuetudinem non extare; ideò ad alia tranſeamus.

Sup. hoc ſup. in tr. 3. Reſ. 165. §. vlt. & in aliis eius vlt. not. & infra in Reſ. ſeq. §. 2. & in aliis eius annot.

RESOL. LI.

In quibus ieiuniis prohibeantur lacticinia?
Sed difficultas eſt, an in diebus ieiuniorum extra Quadrageſimam prohibeantur ſaltem ex conſuetudine?
Et an ſi ſit dubium, an talis conſuetudo obliget ad mortale, necnè, dicendum ſit non obligare? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 41.

§. 1. Reſ

Sup. hoc ex Reſ.ſeq. lege doctr. §. penult. & alterius Reſ not. 1. dictæ Reſ. & inſ.ex Reſ. 58. §. Nota.

§. 1. RESpondeo, de iure communi prohiberi tantum in diebus quadrageſimalibus, vt patet in c. *denique, diſt.* 4. & notat Ioan. de la Cruz, *in director. conſc. p.* 1. *præcep.* 3. *art.* 4. *dub.* 8. *concl.* 4. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 23. *diff.* 8. *n.* 1. Ledeſma *in ſum. to.* 2. *tr.* 27. *c.* 2. *concl.* 3. Reginaldus *in praxi, tom.* 1. *l.* 4. *c.* 13. *num.* 2. *tract.* 27. *p.* 2. *c.* 2. *dub.* 25. Ortix *in ſum. cap.* 19. *mand.* 2. *n.* 9. Fernandez *in exam. Theol. moral. p.* 2. *c.* 8. §. 3. Sanchez *in ſum. tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 11. *n.* 50. & alij penes ipſos.

Sup. hac conſuetudine inf. in Reſ. 55. curſim ad ſin 5. & in Reſ. 56 §. 1. & in Reſ. 58. §. 1. & ſup in Reſ. præterita §. vlt. & ſuperius in t1. 3. Reſ 167. §. vlt. & in Reſ. 165. §. vlt. & in tr. 4. Reſ. 27. §. 1. ad medium.

2. Difficultas eſt, an in diebus ieiuniorum extra Quadrageſimam prohibeantur, ſaltem ex conſuetudine. Aliqui aſſerunt, adeſſe talem conſuetudinem in multis locis; & ideò ſub mortali obſeruandam: ſed Fillitucius *to.* 2. *tr.* 27. *p.* 2. *c.* 3. *n.* 49. rectè obſeruat, non ſemper conſuetudinem obligare ſub peccato ad abſtinentiam ab ouis: quia non eſt cum exiſtimatione obligationis, ſed tantùm ex deuotione, ideóque admonendi populi, ne ex erronea conſcientia peccent. Et hæc doctrina procedit in locis, vbi Bulla Cruciatæ communiter ſumitur. Vnde Vaſquez *in p.* 2. *tom.* 2. *diſp.* 177. *c.* 6. *n.* 15. putauit, conſuetudinem abſtinendi ab ouis in regno Caſtellæ non obligare: quod etiam docuit Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 23. *diff.* 2. *n.* 7. vbi ſic aſſerit: [No obliga la coſtumbre de no comer bueuos en todo el año, fuera de los ayunos de la Quareſima, porque no ſe puede probar, que aya tal coſtumbre, porque toma la maior parte del pueblo la bula de mas de cinquenta años à eſtar parte, y comen con ella lacticinios, y para que ſe introduzga la mayor parte del pueblo voluntariamente con animo de obligarle, lo qual me parece muy probable, y que ſe puede ſeguir en practica.] Ita ille, & etiam ante illum Henriquez *in ſum. lib.* 7. *c.* 13. *num.* 9. ſic aſſerens: [Iſta conſuetudo debet eſſe præſcripta ſpatio quadraginta annorum, vt habeat vim legis, & ſponte inducta animo obligandi. Quare examinanda eſt conſuetudo regionis, aut vrbis: & multi viri docti negant obligare in multis Hiſpaniæ locis, quaſi ea conſuetudo non ſit ſcienter, ſponte inducta, ſed ob frequentes Bullas, quas fere omnes capiunt, reputare ſimpliciores viros per errorem, ſe obligari.] Ita Henriquez, quem poſteà ſequutus eſt Rodriquez *in ſum. tom.* 1. *c.* 23. *concl.* 10. *num.* 11. Vide omninò Salas *de leg. tr.* 14. *diſp.* 19. *ſect.* 6. *n.* 78.

Sup. in Reſ. quæ hic eſt ſup. in tr 4. Reſ. 27. §. vlt. & in tom. 2. tr. 1. Reſ 86. § His. & in tom. 3. tr. 6. Reſ. 17. prope finé. §. 1. à verſ. Imo, qui quando. & in Reſ. 94. & in to. 6. tr. 2. Reſ. 18. 19. 20. &c.

3. Notandum eſt etiam cum Villalobos, *vbi ſuprà*, quòd ſi ſit dubium, an talis conſuetudo obliget ad mortale, néene, minimè obligat: & ideò propter tot circunſtantias, & conditiones neceſſarias, vt conſuetudo obliget ſub mortali, putat illam non adeſſe cum iſto onere; & ita docet Portel. *in addit. ad dub. regul. ver. ieiunium, n.* 7. & Sanchez *in ſum. tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 11. *n.* 25. vbi ſimpliciter & abſolutè negat, lacticinia in ieiuniis extra Quadrageſimam per conſuetudinem prohiberi. Et hæc ſunt eius verba. [Exiſtimo ſatisfieri omnibus his ieiuniis extra Quadrageſimam factis edendo lacticinia abſque Bulla: quia eſt probabilior opinio, nec iure, neque conſuetudine interdici lacticinia in illis, vt *in tractatu de ieiunio* probauimus.] Ita Sanchez, & nouiſſimè Sancius mutans opinionem *in Select. diſput.* 51. *n.* 19. Vide etiam *ſup. Reſ.* 5. *& 6.*

Et Reſ. 1. citata in lin. vlt. huius text. ex Reſ. hic eſt infra Reſ. 56. ſecunda vero eſt Reſ. 50.

RESOL. LII.

An oua, & lacticinia ſint prohibita in ieiunio Quadrageſimali de iure poſitiuo ſub peccato mortali?

Et ſi non ex iure ſaltem ex conſuetudine?

Et an oua, & lacticinia ſint prohibita in ieiuniis extra Quadrageſimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de iure communi?

Et an ſit peccatum mortale comedere oua, & lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ?

Et docetur, quod Confeſſarij non debent ſcrupulos inijcere pœnitentibus comedentibus tempore Quadrageſimæ cum Bulla Cruciatæ, oua, quæ intra gallinas inueniuntur.

Ex part. 3. tr. 6. & Miſc. 2. Reſ. 80.

Sup. hoc in Reſ. ſeq & ex Reſ. præterita leg doctrinam §. 1. & alterius eius not 1.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Fagundez *in præc.* 4. *Eccleſiæ, l.* 1. *cap.* 2. *num.* 12. aſſerit enim quòd ex vi iuris communis, & ſecluſa quacumque conſuetudine alicuius loci, aut prouinciæ non eſſet pluſquam veniale oua, & lacticinia edere in ieiuniis Quadrageſimæ. Idem docet Palaus *in annotat. ad ſummam Caietani, ver. ieiunium.* Dominicus *in cap. denique, in compendio, & num.* 5. cum aliis. Et hanc opinionem probabilem eſſe putant Doctores Academiæ Conimbricenſis, Eboreoſis, Salmanticenſis, & Complutenſis, quos nominatim nouiſſimè citat Fagundez *in ſua Apologia, cap.* 3. qui rationes multas etiam adducit ad probabilitatem huius opinionis firmandam.

2. Verùm ego contrariam ſententiam teneo, quam tuetur Sanchez *in ſumma, tom.* 1. *l.* 4. *cap.* 11. *num.* 53. Sancius *in ſelectis, diſp.* 51. *n.* 27. Toletus *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 2. *&* 3. Nauarrus *cap.* 21. *num.* 22. Rodriquez *in explicat. Bullæ,* §. 6. *num.* 2. Azorius *tom.* 1. *lib.* 7. *cap.* 10. *quæſt.* 1. Henriquez *lib.* 7. *cap.* 13. *num.* 8. Beia *in reſponſ. p.* 1. *caſ.* 47. Lopez *in inſtruct. part.* 2. *cap.* 212. Bonacina *tom.* 2. *diſp. vltim. quæſt.* 1. *punct.* 2. *num.* 2. Villalobos *tom.* 2. *tract.* 23. *diffic.* 8. *num.* 1. & alij; & ratio eſt, quia ita communiter exponunt DD. textum *c. denique diſt.* 4.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. paulo poſt initiũ & ſup. cõtento in hoc §. late in to. 6. tr. 2. Reſ. 17. & in alus eius annot. & ſignanter in to. 3. tr. 6. Reſ. 95. §. vlt. poſt medium. à verſ. Ex his colligitur.

3. Quo ad conſuetudinem verò, diſplicet mihi id quod aſſerit Pater Fagundez *vbi ſuprà, num.* 11. difficillimum eſſe ſcire, vbi illa obliget ad non comedenda oua, & lacticinia in diebus Quadrageſimæ, nam vt aſſerit Suarez *de legib. lib.* 7. *cap.* 15. *num.* 13. & Ferdinandus de Caſtro Palao *in opere morali, tom.* 1. *tr.* 3. *diſp.* 3. *punct.* 2. §. 3. *num.* 13. ex tribus coniecturis deduci poteſt conſuetudinem obligare. Prima, ſi conſuetudo ſit grauis, difficilis, & communiter ſeruata à populo, quia non ſolet populus vniformiter conuenire in his actibus, niſi quando ſe obligatum ſentit. Secunda, ſi viri timorati malè ſentiant de his, qui non ſeruant conſuetudinem, vel communiter populus ſcandalizatur. Tertia, ſi Prælati, & Superiores puniant violantes conſuetudinem. Sed omnes hæ coniecturæ adſunt ferè in omnibus mundi partibus, circa conſuetudinem non comedendi oua, & lacticinia tempore Quadrageſimæ; ergo clarè, & faciliter apparet dictam conſuetudinem abſtinendi ab ouis, & lacticiniis in dicto tempore obligare ſub peccato mortali; vnde pro praxi certum eſt comedentes oua, & lacticinia tempore Quadrageſimæ peccare mortaliter, ſi non ex iure poſitiuo, vt ego teneo, ſaltem ex conſuetudine.

4. Notandum eſt etiam hîc obiter primò, Confeſſarios non debere ſcrupulos inijcere pœnitentibus, comedentibus tempore Quadrageſimæ, cum Bulla Cruciatæ, oua quæ intra gallinas inueniuntur, vulgò dicta *oui annunnati*, quia ſunt eiuſdem ſpeciei, & generantur ex eadem materia, qua generantur oua perfecta, quæ pariunt gallinas; ergo ſi licitum eſt hæc comedere, licitum erit & illa.

Sup. hoc in Reſ. præterita ex doctr. §. 1. & inf. in Reſ. 58. §. Nota ex ſe prædictas.

5. Notandum ſecundò contra Graſſium *in deciſ. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 36. *num.* 10. Alexandrum *in cap. denique, diſt.* 4. *num.* 16. Dominicum *in cap. rogationes, de conſecr. diſt.* 3. Aſtenſem *part.* 2. *tit.* 28. *art.* 3. *quæſt.* 5. Richardum *in* 4. *diſt* 15. *art.* 3. *quæſt.* 5. Tabienam *ver. ieiunium, n.* 5. & alios, oua, & lacticinia non eſſe prohibita in ieiuniis extra Quadrageſimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de iure communi. Et ita docent D. Thomas *in* 2. 2. *quæſt.* 147. *art.* 8. *ad* 3. Leſſius *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 2. *num.* 8. Azorius *tom.* 1. *l.* 7. *cap.* 10. *quæſt.* 1. Paludanus *in* 4. *diſt.* 15. *quæſt.* 4. *art.* 4. Sancius *in ſe-*

lectis,

lectis, *diſp.*51.*num.*18. Sanchez *in ſumma*, *tom.* 1. *l.*4. *c.*11.*n.*52. Sà *ver.ieiunium*, *n.*8. Villalobos *in ſum.to.*2. *tr.*23.*diffic.*2.*n.*7. Vaſquez *in p.*2.*tom.*2. *diſp.*177.*c.*6. *n.*54. & alij.

Sup. hoc in Reſ. ſeq §. Confirm. ad medi ù, & lacte in Reſ. 1. poſt ſeq. & inf in Reſ. 58. in fine, & ſup in tr. 3. Reſ. 7 §. Notandum eſt, & ſeq.

6. Notandum tertiò contra Llamas *in* 3. *part. methodi*, *c.*5. §. 26. *in fine*. Antonium Gomez, *in explicat. Bull. Cruciata*, *clauſula* 7. *n.*7. & alios, oua, & lacticinia comedere in diebus Dominicis Quadrageſimæ eſſe peccatum mortale. Ita Henriquez *lib.*7. *cap.* 13. *numer.*10. Vegha *in ſum. tom.* 1. *cap.* 14. *caſ.* 26. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.*8. *num.*1. Sanchez *in ſumma*, *tom.*1. *lib.*4. *cap.*11. *num.*53. Sancius *in ſelectis*, *diſp.*55. *n.*25. Rodriquez *in explicat. Bulla Cruciata*, §.6. *n.*8. & alij.

RESOL. LIII.

An oua, & lacticinia ſint prohibita ſub mortali in ieiunio Quadrageſimali, niſi conſuetudo in aliqua Prouincia eſſet in contrarium?

Et an ſaltem in diebus Dominicis Quadrageſima oua, & lacticinia non ſint prohibita?

Et quid de Religioſis, qui virtute Cruciata comedunt oua, & lacticinia in diebus Dominicis pradicta Quadrageſima?

Et an ſit conſuetudo in Religionibus non comedendi oua, & lacticinia in Quadrageſima, ita vt obliget ad peccatum mortale?

Et notatur, quod Leo X. in Bulla incipiente Religionis Zelus, *concedit Religioſis S. Iacobi de Spata, & Veles, & S. Marci Legionenſis, & eorum familiaribus, & ſeruitoribus comedere in Quadrageſima, & aliis diebus anni de iure, conſuetudine, aut iuxta ſua ſtatuta, & inſtituta, aut alias quomodolibet prohibitis butyrum, oua, & alia lacticinia, & de conſilio vtriuſque Medici etiam carnes, quo priuilegio communicant alia Religiones, &c. & ſeruatur iſta Bulla in Conuentu de Veles.*

Et tandem quaritur, an priuilegium perdatur per non vſum? Ex part. 9. tract. 8. & Miſc. 3. Reſolut. 67. aliàs 66.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & quã nus non plene ſup. hoc lege tamen §. eius not. 2.

§.1. OPinionem negatiuam Fagundez, Auctores, qui poſt ipſum ſcripſere, iam refutauerant, & ego illam reprobaui *in part.* 3. *tract.* 6. *reſol.* 80. & me citato reprobat Trullench in Decalog. *tom.* 1. *lib.*3. *c.* 2. *dub.* 2. *n.* 3. Sed nouiſſimè dictam opinionem ſequitur Pater Pellizarius *in Manuali Reg. tom.* 1. *tract.*5. *c.*5. *n.*20. 21. & 22. vbi firmat, eſum lacticiniorum, ſtando præcisè in iure communi, non eſſe ſub mortali prohibitum in ieiunio quadrageſimali, niſi conſuetudo in aliqua Prouincia eſſet in contrarium: ſed

Sup. hoc in Reſ. not. præter. §. Quoad conſuet. & in alijs eius not.

non ita facilè ſtatuendum eſt eam conſuetudinem obligari ſub mortali, *quod ſi dicatur obligare, adhuc non eſſe certum ea adſtringi Regulares*. Itaque ſecundum Pellizzarium, in dubio an talis conſuetudo ſit introducta cum obligatione peccati mortalis, non ſolum Sæculares, ſed etiam Regulares poſſunt impunè in Quadrageſima veſci lacticiniis. Sed (ne opinio Fagundez, & Pellizzarij radices figat) hæc omnia reiicienda eſſe puto, & præter Sanchez, Sancium, Toletum, Nauarrum, Rodriquez, Azorium, Henriquez, Bejam, Lopez, Bonacinam, & Villalobos, quos citaui in dicta Reſolutione 80. affirmatiuam ſententiam docent Ioannes VViggers, *tr. de Temperantia*, *dub.* 4. *n.*17. Emmanuel Sà, *verb. Ieiunium*, *n.*8. Ludouicus à Cruz, *in Bull. Cruciata diſp.*1. *c.*5. *dub.* 13. *n.*4. Tamburinus *de Iure Abbatum*, *tom.*2. *diſp.* 12. *q.*9. *n.*5. Ghetius *in theſaur. verb. Ieiunium*, *n.*3. Ioan. de la Cruz, *in Directˆ. p.*1. *pracep.*3. *art.*4. *concluſ.*4. Boſſius, *de Iubilao*, *ſect.*4. *caſ.*18. *num.*33. Ioan. Henriq. *in qq. Pract. ſect.* 16. *q.*7. Caſtrus Palaus *tom.*4. *tract.*25. *diſp. vnica*, *punct.* 8. §.2. *num.*1. qui nominatim Fagundez impugnat, & ait immeritò hanc ſententiam tenuiſſe, & ex eadem Societate etiam nominatim contra dictum Fagundez inſurgit nouiſſime doctus Pater Bardi *in Bull. Cruciat. p.*2. *tract.*3. *c.* 2. *ſect.* 1. Vide etiam ex Societate Eſcobar *in Theolog. moral. tractat.* 1. *exam.* 13. *cap.* 1. *numer.* 102. Vide etiam Sanctorium, *in conſtit. Minorum*, *cap.* 3. *ſtatut.* 13.

2. Probatur noſtra ſententia præter alias rationes alibi adductas, ex priuilegio Bullæ Cruciatæ; nam ſi lacticinia non eſſet prohibita diebus Ieiuniorum, Pontifex non ſolum nihil concederet per hoc indultum, ſed nec debuiſſet excludere perſonas illas Eccleſiaſticas; dum autem eas excludit ab indulto comedendi oua, &c. Signum euidens eſt, ab ipſo Pontifice ſupponi prohibitionem in iure, atque adeò non ſupponi ſolam conuenientiam contineri in capit. Denique, quia ſola conuenientia, ſeu conſilium de abſtinentia lacticiniorum, non eſſet ſufficiens ad excludendas tot perſonas Eccleſiaſticas ab indulto vniuerſali comedendi oua, caſeum, &c. Excluſio enim parum, aut nihil operaretur, nam ipſa non obſtante poſſent perſonæ excluſæ comedere oua; ſi ſolo conſilio per Sacros Canones aſtringerentur ad abſtinendum ab illorum comeſtione.

3. Nec obſtat dicere cum Pellizzario, & Fagundez *in cap. denique*, *diſtinct.* 4. ſic haberi: *Par autem eſt, vt quibus diebus à carne animalium nos abſtinemus, ab omnibus quoque, qua ſementinam carnis trahunt originem, ieiunemus, à lacte videlicet, & caſeo, & ouis.* Ergo in dicto textu non continetur præceptum, ſed conuenientia quædam, quæ ſignificatur per illam dictionem, *Par*, quaſi dicatur, æquum, ſeu iuſtum eſſe, &c. vt interpretatur *Gloſſa ibidem.*

4. Sed iſta expoſitio eſt prorſus abiicienda, quia Auguſtinus Epiſcopus, vt in declaratione notat Gloſſa, inquirens à Pontifice, an ſicuti tempore Ieiuniorum abſtinemus à carnibus, ita etiam abſtinere debeamus ab ouis, caſeo, lacte, &c. Et reſpondet Pontifex, quod ſic; quia ſicuti à carnibus ita etiam eſt abſtinendum ab eis quæ ſementinam originem ab illis trahunt, & ideò eadem Gloſſa verſic. ab omnibus, ſic exponit, quaſi dicat ex quo caro prohibetur; ergo, & omnia, quæ de carne procedunt. Pontifex autem in hoc Canone declarat præceptum abſtinendi à carnibus in ieiuniis Quadrageſimalibus extendi ad oua, & lacticinia: proinde ſub eadem prohibitione, & præcepto continentur carnes & lacticinia.

5. Confirmantur ſupradicta, ex vſu aliquarum Prouinciarum, in quibus ſi lacticinia comeduntur in Quadrageſima, aſſerunt Doctores, habitatores excuſari à fractione ieiunij, ratione conſuetudinis ibi introductæ ex rationabili cauſa. Ergo apertè ſequitur de iure, lacticinia in ieiunio quadrageſimali eſſe probibita; nam ſi hoc non eſſet, Doctores, vt eſum lacticiniorum excuſarent, à mortali in dictis Prouinciis non recurrerent ad conſuetudinem. Et ita de Belgio, & Germania teſtatur Leſſius *l.*4. *cap.*2. *dub.* 2. *n.*8. Et Pater Amicus *in Curſ. Theolog. tom.*5. *diſp.*5. *ſect.*16. *num.*359. Et Iacobus Marcantinus *in qq. Paſtor. p.*2. *cap.*5. *q.*1. Vnde non ſolùm minimè admittendam eſſe puto hanc opinionem ita abſolutè prolatam, ſed etiam aliam opinionem Doctorum aſſerentium, ſaltem in diebus Dominicis Quadrageſimæ, oua, & lacticinia non eſſe prohibita, quam opinionem, falsò, bona eius venia, aſſerit me docere Ioannes Henriq. *in qq. Pract. Section.* 16. *q.*8. nam ego contrarium docui *in* 3. *p. tract.* 6. *reſol.* 80. & vt legentibus patet *in tract. de Bulla Cruciata reſol.*5. loquor de Religioſis, qui virtute Cruciatæ comedunt lacticinia in diebus Dom. Ergo falsò Henriquez aſſerit, ſine bulla Cruciatæ licitam eſſe comeſtionem lacticiniorum

Quæ hic eſt Reſ. antecedens § vlt. & in Reſ. ſeq. & inf. in Reſ. 58. in fine, &

ciniorum

ſup. in tr. 5. Reſ. 7. §. Notandum, eſt. & ſeqq.

ciniorum in diebus Dominicis Quadrageſimæ; nam ego, vt dixi, loquor de Religioſis ſumentibus pro dictis diebus Bullam Cruciatæ: Ergo ſuppono ſine illa hoc non eſſe licitum. Et noſtram ſententiam tenet Nugnus Dominicanus, Ludouicus à Croz, Trullench, Fernandez de Moure, Corduba, Villalobos, & alij, quibus nunc addo ex Societate Caſtrum Palaum *to. 4. tr. 25. punct. 7. n. 8.* Fernandez *in inſtruct. Confeſſ. p. 1. docum 6.* §. 1. & Bardi *vbi ſup. n. 63.* Et idem docet doctus, & eruditus Iuriſconſultus Narbona *in Annalibus iuris anno 60. q. 3. n. 4.*

Alibi in to. 6. tr. 2. Reſ. 17. & in multis aliis eius not. & in Reſ. præter. lege §. Quo ad, &c.

6. Dicendum eſt itaque contra Patrem Pelliazarium eſum ouorum, & lacticiniorum eſſe ſub mortali in Quadrageſima de iure prohibitum; nec etiam, ſtando in conſuetudine, dubitandum eſt, illam ad peccatum mortale laicos; & à fortiori Religioſos obligare; ex præſumptionibus, quas ego ex Suarez, Salas, Vviggers, & aliis alibi adduxi, quæ demonſtrant talem conſuetudinem culpam lethalem inducere: vnde dicta opinio cauendum eſt, ne in praxim deducatur, & maximè mihi diſplicet id quod Pelliazarius aſſerit, non eſſe certum in Religionibus conſuetudinem non comedendi oua, & lacticinia obligare ad mortale; hoc enim bona eius venia puto non eſſe admittendum, per ea quæ docet Sanctorius *in Conſtitut. Minor. cap. 3. ſtat. 13.*

7. Notandum eſt etiam hic pro curioſis, quod Pater Ioannes Henriquez *in qq. Pract. ſect. 16. q. 9.* Ioan. de la Cruz, *in l. 1. de ſtatu Religioſ. cap. 6. dubio 2. concluſ. 2.* obſeruant, quòd Leo X. in Bulla incipiente, Religionis zelus, edita ſexto Kalend. Iunij anni 1514. concedit Religioſis Sancti Iacobi de Spata, de Veles, & Sancti Marci Legionenſis, & eorum familiaribus, & ſeruitoribus, comedere in Quadrageſima, & aliis diebus anni, de iure, conſuetudine, aut iuxta ſua inſtituta, aut aliàs quomodolibet prohibitis, butyrum, oua, & alia lacticinia, & de conſilio vtriuſque Medici etiam carnes. Quo communicant aliæ Religiones, iuxta dicenda l. 2. c. 4. ſeruatur iſta Bulla in Conuentu de Veles. Ita Cruz. Sed ego non video tale priuilegium apud Regulares in vſu, & quod priuilegium perditur per non vſum, docet Azorius *tom. 1. lib. 5. c. 4. quæſt. 8.* Salas *de leg. diſp. 17. ſect. 17. à num. 63.* Bonacina *diſp. 1. quæſt. 3. punct. 8.* §. 3. *n. 3.* cum aliis; ergo, &c. Verum contrarium docet nouiſſimè viſus numquam ſatis laudatus, & Sapientiſſimus Pater Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. diſp. 9. dub. 16. num. 340.* Et Caſtrus Palaus *tom. 1. tract. 3. diſp. 4. punct. 18. n. 3.* aſſerit hoc eſſe verum quando priuilegia tendunt in aliorum grauamen; ſed quando non redundant in grauamen aliorum, vt v. g. ipſe aſſerit priuilegium comedendi lacticinia, probabilius cenſet numquam perdi per non vſum quantumcumque continuatum; quia nulla eſt lex ſtatuens hæc priuilegia amitti per non vſum, leges enim ſtatuentes priuilegia per non vſum amitti, vt *l. 1. ff. de nundinis*, & in Regno Hiſpaniæ *lib. 41. tit. 17. p. 3. l. 3. tit. 8. part. 5.* loquuntur de priuilegiis quæ in grauamen aliorum cedunt, vt legenti conſtabit. Ergo non ſunt extendenda ad hæc priuilegia. Tum quia reſtrictio priuilegiorum, & illorum deciſio eſt odioſum: tum quia eſt diuerſa ratio, ſiquidem in illis, quæ circa aliorum actus verſantur, poteſt dari præſcriptio: at in his priuilegiis quæ ſolum Priuilegiarij actiones reſpiciunt, nulla eſſe poteſt. Ergo, &c. Et ita in hanc ſententiam cum Palao docet Pontius *de matrim. lib. 8. c. 18.* §. 3. *num. 3.* & Suarez *de legibus, l. 8. cap. 34. num. 16.* Sed his non obſtantibus, & tali priuilegio non obſtante, nolo Regularibus eſſe auctorem vt poſſint in Quadrageſima lacticiniis veſci; ſed puto omninò ſtandum vſui & conſuetudini contrariæ; numquam enim tale priuilegium practicatum à Regularibus fuiſſe apertiſſimè patet. Ergo, &c. Dicendum eſt itaque ex ſupradictis, prohibitum eſſe de iure, tam Sæcularibus, quam Regularibus ſub peccato mortali eſum ouorum, & lacticiniorum in ieiunio Quadrageſimali, nec opinionem contrariam vllo pacto in praxi admittendam eſſe exiſtimo.

Sup. hoc priuileg. & ſeq. doctr. huius leat. in to. 7. tract. 1. Reſ. 156. & ſi placet lege §. eius primæ not. & ſi legis Reſ. & §. eius ſecundæ annot. doctr. replenetis pro contingentibus circa hoc.

RESOL. LIV.

An in diebus Dominicis Quadrageſimæ licitum ſit comedere oua, & lacticinia? Ex p. 10. tr. 11. & Miſc. 1. Reſ. 46.

Sup. hoc in Reſ. præcenta §. Confirmatur poſt mediū, & à Reſ. 1. poſt præſentem §. vlt. & inf. in Reſ. 58. in fine, & ſup in tr. 5 Reſ. 7. §. Notandū eſt, & ſeqq.

§. 1. OLim affirmatiuam ſententiam docuit Gomez, & Lamas, quos ſtatim aliqui rectè impugnarunt. Sed nouiſſimè hanc ſententiam, hoc non obſtante, docent Eſcobar de Mendoza *in Theol. mor. tr. 1. exam. 17. c. 3.* Ioannes Henriquez *in QQ. Pract. ſect. 46. quæſt. 8.* & Machadus, *tom. 1. l. 2. p. 7. tr. 3. docum. 4. n. 4.* vbi ſic ait: Suponiendo pues, que aya obligacion, y precepto que obligue à no comer lacticinios en tiempo de Quareſma, ſegun la opinion referida. Deſputa tambien los Dotores, ſi eſte precepto aya lugar no ſolo en los dias de ayuno de la Quareſma, ſi no tambien los Domingos della. Comun opinion es, que ſi; porque las palablas del Texto referido comprenden à qualquiera dia, en que ſe prohibe la carne. Però mas comun que nò, porque no auiendo obligacion, ni precepto de ayunar los dias de Domingo de la Quareſma, tampoco le ay de abſtenerſe en ellos de los lacticinios. Ita ille; cui adde Martinum de San Ioſeph *in Monitis Confeſſ. tom. 1. l. 2. de Ieiunio tr. 4.* ſic aſſerentem: Muy probable opinion es la de los que dicen, que en los Domingos de Quareſma ſe pueden comer hueuos, y lacticinios: porque no auiendo obligacion, ni precepto de ayunar los dias del Domingo, tampoco ay obligacion de abſtenerſe en ellos de hueuos, y lacticinios, cuya abſtinencia ſe introduxo por razon del ayuno: donde ſe echa de ver, que los Domingos de Quareſma no ſon del ayuno della; es; que en ſu lugar añadiò la Igleſia los quatro dias; que ay deſde el Miercoles de Ceniza, haſta el Sabato incluſiuè: y los dos que ay deſde el Iuenes de la Cena excluſiuè, haſta Paſchua, para complir los quarenta dias. Y conſta del *cap. Quadrageſima, de Conſecrat. diſt. 5.* que los dias de Domingo no ſon quadrageſimales: ſic ille. Et ſanè ſententiam Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 27. clauſ. 6. num. 11.* dicit non eſſe damnandam; & Trullench *lib. 3. diſp. 2. n. 2.* aſſerit non eſſe improbabilem: Quod etiam dixit Ludouicus à Cruz, *in Bullam Cruciatæ, cap. 5. dub. 18. num. 5.*

Alibi in Reſ. & §§. not. præcenta.

2. Sed ego alibi hanc ſententiam improbaui; & nunc iterum improbo; & caueant Auctores ne in poſterum illam vel abſolutè teneant, vel tanquam probabilem admittant: Nam Sacra Congregatio S. Officij, & Sacra Congregatio Indicis, menſibus elapſis, mandarunt, hanc ſententiam à quodam libro deleri, vt factum fuit. Et rectè quidem: nam eſt contrà communem ſententiam Doctorum, quicquid falsò aſſerat Machadus vbi ſuprà; & eſt contra conſuetudinem totius Eccleſiæ. Et probatur hæc opinio ex *cap. Denique, diſt. 4.* vbi eſt ſermo de Quadrageſima; & declarat Pontifex, quòd in illis diebus, in quibus abſtinemus à carnibus, debeamus etiam abſtinere à lacticiniis; non autem dicit, diebus, in quibus ieiunamus, ſed in quibus abſtinemus à carnibus: à carnibus autem abſtinemus, non ſolùm in diebus ieiuniorum, verùm etiam in Dominicis Quadrageſimæ.

3. Nec obſtat dicere ex dicto capite, quod dies Dominici intrà Quadrageſimam, non ſunt dies abſtinentiæ, vt ibi dicitur, (qui de abſtinentia ſubtracti ſunt:) igitur abſtinentia, quæ in Quadrageſima præcipitur

non

non addit ſuprà dies Dominicos, alioquin non ſubtraherentur ab abſtinentiâ: & confirmat Paſqualigus *de Ieiunio deciſ.72.* ex eo, quòd in fine eiuſdem Textus fit mentio de illis quatuor diebus, qui ſunt ante primam Dominicam Quadrageſimæ; & additi ſunt, vt in Textu dicitur, ſupra triginta ſex dies, vt compleretur numerus quadragenarius dierum abſtinentiæ: ergo ſi addendi erant quatuor dies pro integrando numero illo quadragenario abſtinentiæ; Dominici dies non ſunt numerandi inter dies abſtinentiæ. Reſpondeo, argumentum laborare in æquiuoco, nam dies abſtinentiæ poſſunt dici tum quoad quantitatem, tum quoad qualitatem ciborum; & hoc pacto ſunt, propriè loquendo, dies ieiunij: poſſunt etiam dici latè dies abſtinentiæ, quoad qualitatem tantùm ciborum; & ſic Dominicæ Quadrageſimæ appellari poterunt dies abſtinentiæ, ſed minus propriè: in Canone autem illo per dies abſtinentiæ intelliguntur dies ieiunij, à quibus ſubtrahuntur, dies Dominici Quadrageſimæ, & ſic patet reſponſio ad inſtantiam in contrarium adductam: ideoque dicimus, abſtinentiam ſtrictè acceptam non cadere ſuprà dies Dominicos; ſecùs abſtinentiam largè ſumptam, quatenus dicit prohibitionem à qualitate ciborum. Et hæc omnia docet Pater Bardi *in Bullam Cruciata, part. 2. tractat. 3. capite 2. ſectio 5. per totam*, vbi latè noſtram ſententiam tanquam communem defendit, contra noſtrum Paſqualigum: qui tamen poſtea in ſecunda editione mutauit opinionem, & doctè reſpondet ad argumenta contraria; vnde amplius non poteſt adduci in fauorem affirmatiuæ ſententiæ: contra quam Ego plures Doctores adduxi *in part. 4. tractat. 6. reſolutione* 80. & me citato, alios etiam adducit Bardi *vbi ſuprà.*

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 52. &c.

RESOL. LV.

Si quis ex voto teneatur ieiunare, an abſque Bulla in Quadrageſima, vel intra annum comedens oua, & lacticinia, vbi ex conſuetudine non comeduntur, peccet contra votum.

Idem eſt dicendum de ieiunio ex pœnitentia à Confeſſario impoſita, & de ieiunio Iubilæi.

Et alij quinque caſus adducuntur in §. vltimo huius Reſolutionis, & pro obligatione voti in eis. Ex p.9. tr.8. & Miſc. 3. Reſ.6.

Sup. hoc pro voto in Reſ. ſeq & in aliis eius primæ not. Et pro conſeſ. conſeta in lib. 3. huius text. ibid. §. ſed & in aliis eius not. Et pro pœnit. & Iub. ſup. in Reſ. 50 & pro parte Iub. in aliis eius ſecundæ not.

§.1. NEgatiuè reſpondet Sanchez *in Summa, tom. 1. lib 4. cap.11. num.52. & 53.* vbi ſic ait: [Exiſtimo, ſatisfieri omnibus his ieiunijs extra Quadrageſimam factis edendo lacticinia abſque Bulla: quia eſt probabilior opinio, nec iure, nec conſuetudine interdici lacticinia in illis. Tandem idem exiſtimo, tanquàm valdè probabile, de ieiuniis quadrageſimalibus, voto, pœnitentia, vel Iubileo indictis; niſi Pontifex in Iubileo, vouens in voto, vel Confeſſarius pœnitentiam iniungens, expreſsè vſum lacticiniorum interdicerent. Quamuis enim peccaretur in Præceptum Eccleſiæ interdicentis eo tempore lacticinia carenti Bulla, at non peccaretur contra votum, pœnitentiámve tunc ieiunandi, & ſatisfieret eo ieiunio voto, vel pœnitentiæ, vel ieiunio Iubilæi. Ducor: quia hic ex pœnitentia, voto, vel Iubilæo ad ſolum ieiunium eo modo, quo eſt ab Eccleſia inſtitutum, tenetur, & ad id, ad quod obligat Præceptum ieiunij, vt ſic. At Præceptum ieiunij, etiam quadrageſimalis, vt ſic, non obligat ad abſtinentiam à lacticiniis, ſed eſt diſtinctum omninò Præceptum independens à ieiunio. Quod inde conſtat; quia ex cap. *Denique. 4. d.* vbi hæc abſtinentia præcipitur in Quadrageſima, nulla fit mentio de Præcepto ieiunij, nec ratione ieiunij id præcipitur; ſed tantùm dicitur ſic: *Par eſt, vt, qui his diebus à carnibus abſtinemus, ab his, quæ ſementinam trahunt originem à carnibus, ieiunemus.* Et ita in Dominicis Quadrageſimæ ibi præcipitur quoque hæc abſtinentia; cùm tamen tunc non ieiunetur. Atque pueri, & omnes alij à ieiunij Præcepto excuſati, tenentur à lacticiniis abſtinere. Quare non eſt hoc Præceptum, ſicut de hora refectionis non anticipanda: vtpote quæ ex vi ſolius præcepti ieiunij iniungitur, & eo ipſo quòd quis non tenetur ieiunare, non tenetur ad illã.

2. Sed, his non obſtantibus, affirmatiuæ ſententiæ adhæret Palaus, *tom.3. diſp.1. punct.* 12. *n.*18. Suarez *l.4. de voto, cap.7. num.9. in fine,* & Azorius, *1. p. lib.7. cap.10. q.2. in fine,* & *l.11. cap.20. quæſt.6.* Quia, licèt abſtinentia ab ouis, & lacticiniis ſupponatur Præcepto ieiunij quadrageſimalis: at, quia hoc neceſſariò ſupponitur; & tanquàm pars integralis talis ieiunij; ea de cauſa vouens illo tempore ieiunare, cenſendus eſt votum emittere de ieiunio ſub illa forma. Neque Eccleſiaſticum quadrageſimale ieiunium eſt ſola abſtinentia à duplici refectione; ſed etiam abſtinentia à carnibus, & ab his, quæ à carnibus originem ducunt. Itaque ex his patet, vtramque ſententiam pro ſe rationes probabiles habere.

3. Sed, quia hic actum eſt de interpretatione voti in gratiam Lectorum, alia ſelectiora adnotabo. Dico igitur primò, me non aſſentire Caſtro Palao, *vbi ſup. n.* 5. aſſerenti, votum de dicendo Roſarium non perſolui cum ſocio: nam puto vouentem, alternatim cum ſocio recitando, voto ſatisfacere. Ita Trullench *in Decal. to. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 15. n.19.* &, me citato, Pelliazarius *in Man. Regul.* imò cenſeo, & ſatisfacere, etiamſi recitet Roſarium, facta notabili interruptione in ipſiſmet decennis. Secundò, qui vouit aliquid aliquo modo indeterminato, poteſt eligere id quod minus eſt: tum, quia votum eſt interpretandum ſtrictè, quantum verba patiuntur: tum, quia ſic habetur cap. *Ex parte. de cenſib.* tum etiam, quia dum in legatis, attentis circunſtantiis, videlicet conſuetudine patriæ, & ipſius teſtatoris facultate, & conſuetudine, & dignitate legatarij, non conſtat de intentione teſtatoris; præſumitur teſtator voluiſſe legare, quòd minus eſt, vt ad minimum grauaret hæredem, *l. Nummus. 73. ff. de legat.* 3. Tertiò, qui vouit ieiunare, v. g. toto menſe Septembri, non tenetur ieiunare in Dominicis illius menſis, niſi id expreſsè intenderit: quia præſumitur habuiſſe intentionem obligandi ſe ad ieiunium eo pacto, quo Eccleſia obligat: Eccleſia autem nunquam obligat ad ieiunium die Dominica. Ita Sanc. *l.2. c.37. n.20.* Bonac. *de Sacramentis diſp.4. q. vlt. punct.6. n.25.* & alij. Item, qui vouit ieiunare in vigilia alicuius Sancti, cuius dies feſtus incidit in fer. 2. poteſt Sabbatho antecedenti ieiunare, & non tenetur ad ieiunium die Dominico; niſi aliter expreſsè intenderit: præſumitur enim voluiſſe accommodare ſe Eccleſiæ conſuetudini. Idem dic de eo, qui vouit ieiunare in die Annunciationis B.M. Virginis, ſi incidat in Dominicam, modò aliud non conſtet de mente vouentis. In dubio autem voluntatis exiſtimo, poſſe in Sabbatho antecedente diem Annunc. ieiunare, aut etiam poſſe ieiunium transferre in fer. 2. ſi die Sabbathi teneatur alio titulo ieiunare: habet enim iuſtam cauſam transferendi votum in alium diem, vt ſe vniuerſali Eccleſiæ conſuetudini accommodet, & hæc commutatio fieri videtur in æquale. Quartò, qui vouit tradere aliquid certo pauperi, tenetur tradere alteri pauperi, ſi pauper deſignatus moriatur nondum adimpleto voto; niſi aliter conſtet de voluntate vouentis. Ratio eſt: quia ſic explicaretur præceptum, ſi de hac re extaret. Deinde, quia hoc votum explicandum eſt, ſicut explicatur legatum pium pauperi relictum, quod ſoluendum eſt, etiamſi mortuus fuerit pauper deſignatus. Et tandem non aſſentior Caſtro Palao *vbi ſupra, n.12.* aſſerenti, vouentem ſextis feriis ieiunare, ſi eo anno incidat Natalis

Sup. ex hoc cum ſocio ſup. in tr. 4. Reſ. 70. & in tom. 1. tr. 6. Reſ. 51. § penult. ad medium.

Sup. hac interruptione in to. 8. tr. 4. Reſ. 47. &c.

Et pro contento in verſ. Secundo, qui vouit, huius text. in to. 8. tr. 4 Reſ. 13. §. vide. &c.

Et pro contento in hoc verſ. Tertiò, qui vouit, huius text. ſup. in Reſ. 7. §. vlt. in principio.

Sup. hoc ma-

V Domi

gis laté inf. in Reſ.61.

Domini in die Veneris, teneri ieiunare; contrarium enim puto cum Trullench *loco cit. n. 6.* quia omnia *ſuperius* dicta confirmat.

RESOL. LVI.

An ſi quis vouerit ieiunare teneatur abſtinere, à lacticiniis extra Quadrageſimam, vel an teneatur ſeruare tale ieiunium iuxta patriæ conſuetudinem?

Et an promittens ieiunare in Quadrageſima, dubius autem an intenderit abſtinere à lacticiniis, non ſit damnandus tamquam reus voti, ſi illis abſque Bulla veſcatur, licet peccaret in præceptum Eccleſiæ interdicentis eo tempore lacticiniorum vſum? Ex part. 1. tract. 9. Reſol. 5.

Sup. hoc in Reſ. præter. & ſup. in tr. 3. Reſ.165.§. vlt.& in Reſ. 167. & 168.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Ortiz *in ſum. c. 19. n. 9.* vbi ſic ait: [Los huevos no ſon contra la ſuſtancia del ayuno, ni ſe vedan, ſi no en Quareſma, y aſſi los que promettieron de ayunar, pueden ayunar con huevos.] Sed Azorius *part. 1. l. 3. c. 10. q. 2.* ait, ita vouentem debere eo modo ſeruare hoc ieiunium, quomodo ciuitas ſeruat ieiunia Vigiliarum, & quatuor Temporum. Et *l. 11. cap. 20. quæſt. 7.* aſſerit, ita vouentem teneri ſeruare hoc ieiunium iuxta patriæ conſuetudinem.

Sup. hoc in Reſ. præter. curſim ad lin. 5. & ſup. in Reſ. 50. §. vlt.& in Reſ. 51. §. 2.& ſuper. in tr. 4. Reſ 27. §. 1. curſim ad mediũ, & in tr. 3. Reſ. 567. §. vlt.& ſignanter inf. in Reſ. 58. §. 1.

2. Sed talem conſuetudinem non extare putat Portel. *in addit. ad dub. reg. verb. ieiunium, n. 7.* vbi ſic aſſerit: [Sanchez tenet, probabile eſſe, ſic vouentem ieiunium, abſque Bulla Cruciatæ, poſſe comedere lacticinia in illo die ieiunij; extra ieiunia tamen Quadrageſimæ: quia eſt probabilior opinio, nec de iure, neque de conſuetudine interdici in die ieiunij lacticinia extra Quadrageſimam.] Ita Portel. probabiliter quidem, vt *ſup.* dictum eſt. Et nouiſſimè hanc ſententiam docet Sancius *in Select. diſp. 55. num. 19.* vbi ait, non adeſſe præceptum, neque conſuetudinem abſtinendi ab ouis; & lacticiniis in Vigiliis, & quatuor anni Temporibus, maximè in Regnis, vbi adeſt Bulla Cruciatæ, vt eſt in hoc Regno Siciliæ. Vide etiam Vaſquez *in p. 2. tom. 5. diſp. 117. c. 6. n. 54.*

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

3. Itaque ita vouens ſatisfaceret voto, ſi in ieiuniis extra Quadrageſimam comederet ſine Bulla lacticinia, & oua: imo Sanchez *in ſum. tom. 1. l. 4. c. 11. n. 53.* cum Angles docet, promittentem ieiunare in Quadrageſima, dubium autem, an intenderit abſtinere à lacticiniis, non eſſe damnandum, tanquàm reum voti, ſi illis abſque Bulla veſcatur, licèt peccaret in Præceptum Eccleſiæ interdicentis eo tempore lacticiniorum vſum. Rationes, quare id aſſerat, videndæ ſunt apud ipſum.

RESOL. LVII.

An qui vouit ieiunare Quadrageſimam, & dubius an voluerit vouere abſtinentiam à lacticiniis, teneatur illa non comedere? Ex p. 4. tr. 3. Reſol. 20.

Sup. hoc in Reſ. præter. §. vlt. ad medium.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Turrianus *in opuſculis Theologicis tom. 1. opuſc. 10. diſp. 1. dub. 2.* vbi ſic ait. Alterum dubiolum eſt de eo qui vouit ieiunare Quadrageſimam, cùm ad id aliàs non eſſet obligatus, & dubitat an voluerit vouere abſtinentiam à lacticiniis. Ego exiſtimo, quando eſt purum dubium, tutiorem partem eſſe eligendam. Sic ille.

2. Sed tu contrariam ſententiam tene, quam tuetur Angles *part. 1. de ieiunio, q. 9. de abſtinentia à cibo, art. 1. dub. 5.* & Ioannes Salas *in 1. 2. tom. 2. tr. 8. diſp. vnica, ſect. 25. n. 250.* quia melior eſt conditio poſſidentis.

RESOL. LVIII.

Quidam Religioſus in hoc Regno Siciliæ comedit lacticinia in quadam Vigilia, quæſiuit à me, an peccauerit mortaliter?

Et diſcutitur, an ſit conſuetudo dictis diebus abſtinere à lacticiniis?

Et an Religioſi, & Clerici teneantur ſeruare conſuetudinem laicorum, in ieiuniis, vel è contra?

Et an in ieiuniis extra Quadrageſimam interdictus ſit eſus lacticiniorum?

Et an iter agentes poſſint ſine Bulla lacticinia edere, quando non inueniuntur in itinere piſces, vel non poſſint commodè habere aliud, quod manducent?

Et an licèt itinerantes inueniant panem, & pomorum fructus, & olera, non teneantur ieiunare?

Et tandem quæritur, an Sacerdotes etiam Regulares poſſint diebus Dominicis Quadrageſimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere oua & lacticinia?

Et quid dicendum eſt de cæteris omnibus aliis ſine Bulla? Ex parte 5. tractatu 14. & Miſcel. 2. Reſolutione 13.

§. 1. SVppono quòd in eſu lacticiniorum circa feriam ſextam, ſabbatum, vigilias Sanctorum, & quatuor temporum ſeruanda eſt conſuetudo prouinciæ ideo pro reſolutione præſentis dubij videndum eſt, an in Sicilia ſit conſuetudo dictis diebus abſtinere à lacticiniis; & videtur negatiuè reſpondendum, per ea, quæ adduxi *in 1. part. tract. de ieiunio, reſolut. 5. & 44.* cum Vaſquez, Villalobos, Sancio, & aliis, quibus nunc addo Trullench. *in expoſitione Bullæ Cruciatæ l. 1. §. 4. dub. 3. num. 9.* Sanchez *in opuſc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 21. num. 2.* quia vt conſuetudo habeat vim legis, debet eſſe inducta à maiori parte populi; ſed conſuetudo in Sicilia non eſt huiuſmodi, cùm maior populi pars ſumat Bullam Cruciatæ, quibus id licet, & qui Bullam non habent, ſunt pauci, & pauperiores, ergo non potuit maior pars populi inducere hanc conſuetudinem. Deinde conſuetudo vt obliget, debet eſſe introducta cum intentione obligandi, & vt ſit præceptiua, & adhuc tunc non ſemper obligat ad mortale, ſed quando inducta eſt ea intentione vt obliget ad mortale, vt notat Monteſinus *in 1. 2. tom. 2. tract. de legibus, diſput. 23. quæſt. 13. num. 222.* Tannerus *tom. 2. diſput. 5. quæſt. 7. dub. 1. num. 19.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 9.* Boſſius *vbi infrà*, & alij. Sed hæc conſuetudo non eſt inducta animo ſe obligandi, ſed ex ignorantia, qua ignorantes credebant edere lacticinia in illis diebus eſſe prohibitum, ergo, &c. Et tandem cùm ſaltem hæc res ſit dubia, melior eſt conditio poſſidentis, libertatem ſcilicet, non adeſſe talem obligationem. Et hanc opinionem mordicus tenet pro Regnis Hiſpaniarum Sanchez, Vaſquez & alij *vbi ſuprà*, quod etiam procedit in Regno Siciliæ, cùm in his omnibus ſumatur Bulla Cruciatæ. Vnde non debebat abſolutè aſſerere Ludouic. à Cruz *in Bulla Cruc. diſp. 1. cap. 5. dub. 12. num. 17.* lacticinia eſſe prohibita extra Quadrageſimam ex conſuetudine. Vide me ipſum *locis citatis.*

Quæ hic ſic ſup. Reſ. 51. & 56. & in vtraque in §§. ſecundis, & in aliis eorum annot.

2. Verùm dato, & non conceſſo, quòd adeſſet conſuetudo in Regno Siciliæ abſtinendi à lacticiniis in dictis diebus, adhuc puto Religioſum, de quo loquimur, non peccaſſe mortaliter edendo illa, quia, vt doctè obſeruat Sanchez *loco citato*, & nouiſſimè Boſſius *de triplici Iubilæo ſect. 4. caſ. 18. numer. 32.* Religioſi non tenentur ſeruare conſuetudines particulares ſecularium etiam Clericorum, nec Clerici aliorum ſecularium particulares conſuetudines, ſicut nec ſeculares laici conſuetudines particulares Clericorum,

Sup. his ſeqq. vſque annot. ſeq. in Reſ. ſeq. §. 5. ſed lege eam per totam.

nec

nec Clerici Religioſorum, nam cùm ſint diuerſi ſtatus, ſunt diuerſæ conſuetudines, & abſtinentiæ in illis. Vnde doctrina prædicta quòd Religioſi extra Quadrageſimam poſſint edere oua & lacticinia in vigiliis, & quatuor temporibus, eſt certior in Religioſis, ob rationem dictam, quia eſto eſſet de hoc in Regno Siciliæ conſuetudo, non eſt generalis totius Eccleſiæ, ſed particularis, quæ, vt dictum eſt, non obligat Religioſos. Ita Sanchez. Ex quo infert, dato, & non conceſſo, quòd in Hiſpania adeſſet conſuetudo abſtinendi à lacticiniis, poſſe hoc non obſtante Patres Societ. Ieſu illa edere ſupradictis diebus, ex ratione adducta; ſed an idem dicendum ſit de Clericis nempe non teneri ſeruare conſuetudinem laicorum in ieiuniis: affirmatiuè reſpondet Sanchez, vt apparet in verbis ſupracitatis: cui fauet Salas *de legibus diſp.* 19. *ſect.* 15. *n.* 105. & Paludanus *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 4. *art.* 3. Verum contrarium docet Suarez *de legibus, lib.* 7. *cap.* 17. *n.* 12. & Caſtrus Palaus *tom.* 1. *tract.* 13. *diſp.* 3. *punct.* 3. *n.* 6.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Cõfirmatur. à n. 7. & in aliis eius not.

3. Nota ex ſupradictis non bene dixiſſe Couarruuiam *lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 15. & Gomez *in Bulla Cruc. clauſ.* 7. *num.* 3. & alij, in ieiuniis extra Quadrageſimam iure interdictum eſſe eſum lacticiniorum: nam lacticinia de iure prohibentur tantùm in Quadrageſima, vt fert communis opinio, & omnium Magiſter S. Doctor *in* 2. 2. *quæſt.* 147. *art.* 8. *in fine, & in* 4. *diſt.* 15. *q.* 5. *art.* 4. *q.* 5. *ad* 4. & ego alibi. Vnde contra Beiam *part.* 1. *caſ.* 45. dicendum eſt in terris Indiarum de nouo repertis in diebus extra Quadrageſimam poſſe edi oua, & lacticinia.

Sup. hoc ſup. ea doctrina Reſ. 51. §. 1. & ea Reſ. 52. §. Notãdũ ſecundo.

4. Notandum eſt etiam hìc obiter iter agentes poſſe ſine Bulla lacticinia edere, quando non inueniunt in itinere piſces, quos emant. Ita Sanchez *vbi ſuprà dub.* 19. *num.* 6. quod puto intelligendum ſi non poſſunt commode habere aliud, quod comedant. Verùm aduerte, quòd licèt itinerantes inueniant panem, & pomorum fructus, & olera non tenentur ieiunare, quia hæc regulariter non ſunt ſufficiens prandium. Ita Sanchez *dub.* 15. *num.* 3. & docti iuniores.

Sup. conſeċto in hoc §. inf. in Reſ. 56. §. Verum. ante med. & in aliis eius clauſ. vbi- maſ. nota- tionẽ quãdo pro carnibus in hoc caſu.

5. Et tandem nota poſſe Sacerdotes etiam regulares diebus Dominicis Quadrageſimæ virtute Bullæ Cruciatæ edere oua, & lacticinia. Ita probabiliter ego *in p.* 1. *tr.* 11. *de Bulla Cruciata reſol.* 5. cum multis DD. quibus nunc addo Ludouicum à Cruz *in Bulla Cruc. diſp.* 1. *c.* 5. *dub.* 18. *n.* 5. Cordubam *in ſum. q.* 68. Palacium *in* 4. *diſt.* 15. *dict.* 8. *fol.* 127. & Trullench. *in Bulla Cruc. lib.* 1. §. 4. *dub.* 7. *n.* 2. Imò ſine Bulla hoc omnibus eſſe licitum, tenet Gomez *in Bulla Cruc. clauſ.* 7. *n.* 7. & 8. Llamas *in ſum.* 3. *part. c.* 5. §. 26. quam ſententiam non eſſe omnino improbabilem putant Trullench. *vbi ſuprà n.* 1. Sed contra hanc opinionem vide Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 23. *diffi.* 8. *n.* 1. & Sancium *in ſelectis, diſp.* 51. *num.* 25.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 4. Reſ. 193. &c.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 54. & in aliis eius not. 1. & ſuperius in tr. 3. Reſ. 7. latè in §. Notandum eſt.

R E S O L. L I X.

An, ſi in aliqua Prouincia extaret conſuetudo vniuerſalis obligatoria abſtinendi ab ouis, & lacticiniis in ieiuniis extra Quadrageſimam, teneantur illam Regulares obſeruare?

Et an conſuetudo alicuius loci obliget Regulares ad ieiunia?

Et quid quoad conſuetudinem laicorum celebrandi aliqua Feſta, an obligentur Regulares exempti ad eorum celebrationem?

Et an conſuetudo laicorum in ieiunio, obſeruatione Feſtorum, &c. obliget etiam Eccleſiaſticos?

Et an perſonæ Religioſæ obligentur legibus Synodalibus, ad totum Epiſcopatum ſe extendentibus?

Et deducitur, quod Regulares non tenentur ad ieiunia Prouinciæ, quando obligant ex generali conſuetudine Prouinciæ, etiamſi conſuetudo confirmata ſit in Synodo Prouinciali?

Et infertur, quod tota Prouincia non poteſt concedere leges obligantes Regulares. Ex p. 10. tract. 11. & Miſc. 1. Reſ. 38.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Martinus de San Ioſeph *in Monit. Confeſſar. tom.* 1. *lib.* 2. *tract. de Ieiunio* 4. *n.* 3. vbi ſic ait: [Quando en alguna parte, lugar, ò Prouincia, v. g. en Eſpaña, huuieſſe coſtumbre introduzida con actos obligatorios, y legitimos, de no comer hueuos, y lacticinios en los ayunos de entre año; no obligaria à los Religioſos: los quales, no ſiendo la coſtumbre vniuerſal de toda la Igleſia, no tienen obligacion de guardar las coſtumbres particulares de los ſeglares, ni Clerigos: ni tampoco eſtan obligados los Clerigos de guardar las coſtumbres particulares de los ſeglares, como ni tampoco tienen obligacion los ſeglares de guardar las coſtumbres particulares de los Clerigos, ni las de los Religioſos, porque como diuerſos eſtados, ay diuerſas coſtumbres de abſtinencia entre ellos.] Sic Syluester *verb. Ieiunium quæſt.* 2. citans Archidiacon. Anglez 1. *part. in Florentibus in materia de Ieiunio* 7. 4. *dub.* 3. Sanchez 2. *tom. conſil. lib.* 5. *cap.* 1. *dub.* 21. *n.* 2. citans, Ledeſmam, & Medinam. [Y añade, quanto à no auer obligacion de abſtenerſe de hueuos, y lacticios en los ayunos de entre año fuera de la Quareſma, que es mas cierto, que pueden comerlos los Religioſos: porque aunque aya coſtumbre legitima de no comerlos, no es general de toda la Igleſia, ſino particular de vn Reyno, Prouincia, ò lugar que no obliga, como hemos dicho, à Religioſos.] Ita Martinus.

Sup. conſeċtõ in hoc §. 1. in Reſ. præterita §. Verum.

2. Confirmatur ſupradicta opinio ex doctrina Bordoni, quem citat, & ſequitur Paſqualigus, *deciſ.* 186. per totam, in qua probat, conſuetudinem alicuius loci non obligare Religioſos ad ieiunia. Sed non deſeram hìc apponere verba ſapientiſſimi Patris Arriaga *in Cur. Theolog. tomo quarto, tract. de legib, diſputatione* 25. *ſectione ſexta, numero* 40. vbi ait: Quæſtio eſt, an conſuetudo Laicorum obliget etiam Eccleſiaſticos? Huic reſpondendum ex eodem principio, quo præcedentibus de obligatione legis ſcriptæ: diximus enim ad leges ciuiles in materia etiam communi Eccleſiaſticis, quæ nullo modo præiudicet eorum libertati, obligari etiam Eccleſiaſticos; inde in præſenti dicimus, ſi conſuetudo ſit in eiuſmodi materia non contraria libertati Eccleſiæ, & communi omnibus, vt conciuibus; tunc obligari etiam Eccleſiaſticos, licet lex ſolùm confirmetur conſenſu implicito Principis ſæcularis: ſicut obligaret lex ſcripta ab eo etiam ſolo ſæculari principe lata: ſin verò materia ſit ſpiritualis, & ab ipſis Clericis ſimul cum ſæcularibus obſeruetur; inducent obligationem vtriuſque, quatenus ea conſuetudo à perſonis vtriuſque Fori obſeruata, cenſetur approbari à Principe Eccleſiaſtico, & à ciuili: eritque eo caſu vna conſuetudo virtualiter æquiualens duabus. Denique, ſi conſuetudo, eſto ſit ſpiritualis, vt verbi gratia, ieiunium, celebratio Feſtorum, obſeruetur tamen à ſolis ſæcularibus, dicimus etiam comprehendere Clericos: quia tunc ea conſuetudo inducit legem, quatenus approbatur ab Epiſcopo, qui etiam habet iuriſdictionem ſupra Clericos, vtrùm autem etiam obligentur Religioſi exempti, dictum eſt ſupra dum egimus de lege ſcripta. Ita ille.

Sup. hoc in §. vlt. huius Reſol. & in Reſ. eius not.

Sup. hac conſuetudine in Reſ. præterita, §. Verum. propè fin. & in to. 6. tr. 2. Reſ. 13. §. 1. ante med. verſ. Quod ſi materia ſit. & in to. 9. tr. 2. Reſ. 195. per tot. & in aliis eius not.

3. Videndum eſt igitur quid ipſe ſenſerit de lege ſcripta, ſic itaque aſſerit, *diſputat.* 20. *ſect.* 6. *num.* 30. aduertendum, legibus Canonicis non ſolum obligari Eccleſiaſticos, ſed etiam Laicos; quia etiam hi ſunt oues Chriſti, vt ſæpè diximus; per quod non negamus, ſæpè multas eſſe leges pro ſolis Eccleſiaſticis; ſicut è contrario multæ ſunt pro ſolis Laicis. quomodo

Sup. hoc in Reſ. præterita §. Verum: propè fin. à verſ. Sed an idem. & in Reſ. 2. not. præteritæ, & in eodem §. propè fin. & ſeq. & pro Regularibus in hoc caſu in to. 7. tr. 1. Reſ. 32. §. Saltim ergo. & in §. eius not.

autem qui intra Territorium ſunt, non obligentur ſi ſint exempti; diximus ſupra agentes de lege humana. Illud tamen reſtat declarandum, an perſonæ Religioſæ obligentur legibus ſynodalibus ad totum Epiſcopatum ſe extendentibus? Pro reſolutione aduerte, Religioſos aliquos eſſe exemptos à iuriſdictione Epiſcopali, aliquos verò non: ergo, ſi de exemptis loquamur, concluſio ſit, eos non obligari eius legibus: patet, quia ad hoc maximè ordinatur ea exemptio. Secundò, quia Tridentinum, *ſeſſ.* 25. *c.* 12. tanquam ſingulare aliquid præcipit, vt in obſeruatione Feſtorum & cenſurarum Religioſi exempti obediant Epiſcopo; per quod ſupponit in cæteris non teneri, imo nec antea ad hæc duo fuiſſe obligatos. Tertiò, quia Religioſi exempti (vt conſtat *ex c.* 1. *de priuilegiis in* 6.) non tenentur Epiſcopo parere, niſi in caſibus à iure exceptis; non excipiuntur autem à Iure leges Synodales: ergo. Dices, Religioſi iure naturæ, tanquam pars communitatis, tenentur ſe conformare toti; ergo & obſeruare has leges. Reſpondeo ex ſæpè dictis, hanc conformationem non obligare exemptos: alioquin & ille, cum quo diſpenſatur validè, teneretur etiam legibus; quia adhuc poſt diſpenſationem eſt pars eius communitatis. Vel ſi vis magis ſcholaſticè reſpondere, diſtingue; Religioſi in eo puncto, in quo ſunt pars, tenentur ſe accommodare; admitto Antecedens: in eo, in quo non ſunt pars; nego Antecedens. Vnde nego Conſequentiam, quia in ordine ad has leges, eo ipſo, quòd exempti ſint, iam ſunt quaſi à cæteris ſeparati, iam non ſunt pars. Fortaſſe aliquando, ratione ſcandali, tenebuntur aliquas obſeruare, verbi gratia ſi imponantur ieiunia: populus enim valdè ſcandalizaretur, ſi, dum ipſe ieiunat, videat Religioſos, quos indicat adhuc magis ad id obligatos, non ieiunare: at hoc eſt per accidens; & ſolum obligabit in publico, non in occulto. Hucuſque Arriaga: ex cuius doctrina ſequitur, quod ſicut Regulares exempti non tenentur legibus, niſi in caſibus expreſſis; neque tenentur Conſuetudinibus: quia vt viſum eſt, Conſuetudo non eſt maioris efficaciæ, quam ſit lex Concilij, & Synodi Ordinariorum; vnde ſi talis lex non obligat Religioſos, nec etiam obligabit Conſuetudo. Hinc deducitur, quod Regulares non tenentur ad ieiunia Prouinciæ, quando obligant ex generali conſuetudine Prouinciæ; etiamſi conſuetudo confirmata ſit in Synodo Prouinciali; quia non ſubduntur Conſtitutionibus Synodalibus. Militat enim eadem ratio, quia neque tota Prouincia poteſt condere leges obligantes Regulares, cùm non ſint ſubiecti poteſtati ipſius; atque adeò nec dare vim conſuetudini ad ipſos obligandos.

Sup. hoc & ſeqq. vſque ad not. ſeq. in to. 6. tract. 1. Reſ. 44. per totam, & in aliis eius annot. & hic ſup. in Reſ. 40. & in aliis eius primæ not.

Sup. hoc in Reſ. not. ſeq.

4. Verum his non obſtantibus, ego olim curſim affirmatiuæ ſententiæ adhæſi, quam nouiſſimè tenet Pellizzarius *in Manuali Regular. tom.* 1. *tr.* 5. *c.* 5. *n.* 50. vbi ſic ait: Quæres, an Regulares in ſuis Monaſteriis teneantur ſeruare ieiunia per conſuetudinem inducta in ea Prouincia, Oppido, aut loco, in quo ipſi degunt per dominium dominij. Reſpondeo teneri, ſi conſuetudo ſit generalis, id eſt communis, tam Clericis, ac Religioſis, quam Laicis: ſic enim illa ieiunia ſunt omnibus communia, & moribus omnium ibi habitantium comprobata, ideóque debent ab omnibus ſeruari, etiam à Regularibus; quippè qui ſunt partes talis communitatis, & vt tales debent concordare cum ſuo toto, iuxta illud: Turpis eſt pars, quæ non concordat ſuo toto. Secus, ſi conſuetudo ſit tantum Laicorum, aut Clericorum: tunc enim Regulares non tenentur ad ieiunia taliter inducta; cùm illi plures habeant abſtinentias, ac ieiunia, quæ non habent Laici, aut Clerici, ideóque par ſit, vt illorum ieiuniis non ſupergrauentur, quorum conſuetudinibus non liberantur à ieiuniis propriis Ordinis iuxta illud: Quos non honoro, nec onero; & quos honoro, grauo. Ita ille; qui

Curſim in Reſ. quæ hic eſt ſup. 40. in fine & magis latè in Reſ. 41. & hic ſupra in §. Cõfirm. huius Reſ. breuiter in princ. & prope finem, §. Videndũ.

citat, Fagundez, Reginaldum, & Azorium. Idem docet Merolla, *tom.* 3. *diſp.* 5. *dub.* 5. *num.* 36. qui citat Paludanum, Rodriquez, & Portel. Idem docet Lezana *in Summa, tom.* 1. *cap.* 11. *numero* 13. Boſſius *de Iubileo, ſect.* 4. *caſ.* 18. *numer.* 32. Peyrinus *de Priuilegiis Regul. quæſt.* 1. *cap.* 8. *num.* 22. Trullench *in Decalogum tom.* 1. *lib.* 3. *cap.* 7. *dubio* 5. *num.* 12. Tamburinus, *tom.* 2. *diſputat.* 12. *quæſt.* 3. *numero* 1. Villalobos *in Summa tom.* 1. *tract.* 23. *difficult.* 5. *num.* 6. Hieronymus Rodriquez, *reſolut.* 75. *num.* 18. Nouarius, *verb. Ieiunium, num.* 1. & alij. Non aſſentior tamen Merollæ aſſerenti, opinionem negatiuam eſſe falſam: nam puto non carere ſua probabilitate, licet ego, vt dixi, affirmatiuæ ſententiæ adhæream.

RESOL. LX.

An Regularis vouens ieiunare ſatisfaciat, ſi ieiunet ſecundum morem Monaſticum, vel teneatur ieiunare ſecundum morem Eccleſiæ?

Et ieiunium indictum à Confeſſario, niſi is contrarium explicet, an ſemper ſit Monaſticum quoad Regulares, ſecus autem quoad ſæculares? Ex part. 7. tractat. 11. & Miſcel. 2. Reſol. 24.

§. 1. IOannes Caramuel, quia eſt vir acutiſſimi ingenij ponit hoc dubium *in Reg. de Bened. diſp.* 128. *n.* 1613. & ſic reſpondit: Primò, ſi quis Monachus voueat aliqua die ieiunare, & non determinet formam ieiunij, intelligendus eſt vouiſſe ieiunium iuxta formam Monaſticam.

2. Secundò: Ieiunium indictum à Confeſſario, niſi is contrarium explicet, aut mens ipſius aliunde certò cognoſcatur, ſemper eſt Monaſticum. Liquet; quia in ambiguis debet præualere benignitas. Ita ille; vnde ſecundum hanc opinionem, ſi quis ex noſtra religione voueret ieiunare, & non determinaret velle ieiunare ſecundum morem Eccleſiæ, ſatisfaceret voto ſi ieiunaret, ſecundum morem ieiuniorum noſtræ Religionis; Sed poſſet aliquis dicere Doctores communiter aſſerere, vota ieiunij impoſita à Confeſſario, vel emiſſa à vouente intelligenda eſſe, & obſeruanda ſecundum morem Eccleſiaſticum. Verum reſpondebit Caramuel, Doctores loqui de Laicis qui non habent alia ieiunia niſi Eccleſiaſtica, ſecus autem dicendum videtur de Regularibus, qui habent ieiunia Eccleſiaſtica, & Monaſtica: Ideo tu cogita.

RESOL. LXI.

An qui vouit ieiunare die Sabbathi, vel Feria 6. *teneatur ad id votum, ſi dies Natiuitatis Domini venerit in his diebus?*

Et notatur eum, qui votum emiſit non comedendi oua in ſexta Feria, vel die Sabbathi poſſe comedere carnes in die Natiuitatis Domini, ſi in eis acciderit celebrari. Ex part. 1. tract. 9. Reſol. 22.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet Suarez, *de relig. tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 20. *numero* 7. Portel. *in add. ad dub. reg. verb. ieiunium, numero* 9. Philiarch. *de off. Sacerd. tom.* 1. *part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 25. Sanch. *in ſum. tom.* 1. *l.* 4. *cap.* 11. *num.* 61. Villalobos *in ſum. to.* 1. *tr.* 23. *diff.* 2. *n.* 6. Barth. à S. Fauſto *in theſ. relig. l.* 1. *q.* 154. *num.* 2. Vaſquez *in p.* 2. *diſp.* 20. *c.* 4. *n.* 16. Syl. ueſt. *verb. ieiunium, n.* 27. *q.* 10. Ortiz *in ſum. c.* 19. *n.* 21. Reginaldus *to.* 2. *l.* 18. *c.* 20. *n.* 190. Bonacina *de leg. diſp.* 4. *quæſt.* 2. *punct.* 6. *num.* 9. Paludanus *in* 4. *diſt.* 38. *quæſt.* 3. *art.* 4. *concl.* 4. Hieronymus Llamas *in ſumm. part.* 3. *cap.* 5. §. 28.

Sup hoc ſup. in fine Reſ. 55. à verſ. Et tandem.

Homobo

Homobonus de Bonis *in exam. Eccl. p* 1. *tr.* 5. *c.* 9. *q.* 60. Molfeſius *in ſum. to.* 1. *tr.* 11. *cap.* 14. *n.* 67. Sayrus *in claui reg. lib.* 6. *c.* 8. *n.* 11. Et ratio eſt: quia ita claré habetur *in c. fin. de obſer. ieiunij*, ibi: [Qui nec voto, nec regulari obſeruantia ſunt adſtricti, in ſexta feria, ſi feſtum Natiuitatis Dominicæ die ipſo venire contigerit, carnibus propter feſti excellentiam veſci poſſunt, ſecundùm conſuetudinem Eccleſiæ generalis.] Vbi vide etiam Gloſſ. Hoſtienſem, & Aneharanum.

2. Hæc ſententia eſt probabilis. Sed contrariam non minùs probabilem exiſtimo, quam docet doctiſſimus Molina *tom.* 2. *diſp.* 272. *n.* 3. vbi ſic ait: [Si Deo vouiſti omnes ſextas ferias anni ieiunare; eóque anno dies Natiuitatis Domini ſexta feria celebretur, in qua omnes fideles carnibus veſcuntur: ad iudicandum, an in ea die, nihil impediente voto, poſſis carnibus veſci, & non ieiunare; interrogandus es, an, ſi dum votum emiſiſti, tibi occurriſſet, eo anno feſtum Natiuitatis incidere in diem Veneris, cum diem excepiſſes: quòd ſi affirmanter reſponderes, certè non teneris ieiunare: ſi autem trepides, ſcrupuloſúſque, ac timoratæ conſcientiæ plùs iuſto ſis, arbitrio prudentis iudicandum eſt, non teneri ieiunare: neque enim credendum eſt, te eo die voluiſſe à carnibus abſtinere, & eſſe ſingularem, cum familiæ onere, in piſcibus tibi ſoli parandis.] Ita Molin. Quem poſteà ſequutus eſt ex eadem Societate Azor. *tom.* 1. *l.* 2. *cap.* 20. *q.* 3. & nouiſſimè Fagundez *de Præc. Eccleſ. tr.* 4. *l.* 1. *c.* 6. *n.* 6. qui tenet hanc ſententiam, non ex eo fundamento, vt volebat Molin. & Azor. quòd ſi cogitaſſet, non vouiſſet eo die ieiunare: ſed, quia, quando non conſtat de intentione expreſſa vouentis ieiunium, votum ipſius accipiendum eſt iuxta morem Eccleſiæ. Sed mos Eccleſiæ eſt, vt non ieiunetur, & vt carnes comedantur in die Natiuitatis Domini, etiamſi veniat in Sabbatho, vel in feria ſexta. Ergo, &c.

3. Et Ideò hanc opinionem, etiam Authores contrarij probabilem vocant, vt Bartholom. à S. Fauſto *in theſ. relig. l.* 1. *q.* 154. *n.* 2. Bonacin. *de leg. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 6. *n.* 9. cum aliis: & poſt hæc inueni hanc opinionem etiam docuiſſe Rodriquez *in ſum. tom.* 3. *cap.* 25. *n.* 8. vbi ſic aſſerit. [A el que hizo voto ſimple de ayunar los viernes, ſe le deue preguntar, ſi tuuo intencion expreſſa de ayunar en eſte dia, aunque cayeſſe en viernes la Natiuidad, porque ſi no ſe acordo deſto, no eſtà obligado à ayunar, atento que ſi ſe acordarà, veriſimilmente ſe ha de creer, que no hizierà voto de ayunar en dia de tanta Feſtiuidad.] Hæc ille mutans opinionem contrariam, quam docuerat anteà *in quæſt. regul. tom.* 3. *q.* 45. *art.* 3.

4. Reſtat modò reſpondere ad argumentum contrarium *ex cap. fin. de obſer. ieiun.* Dico igitur, illum canonem intelligendum eſſe, quando vouens expreſsè includeret in ſuo voto diem Natiuitatis Domini, vt *ſup.* dictum eſt, & omnes conſentiunt: non igitur loquitur in caſu, quo vouens nihil de tali die cogitaret: nam in iſto caſu ſuſtinenda eſt ſententia contraria. Et ita ego ſentio, & ſæpè in praxi conſului. Notandum eſt etiam contra aliquos DD. quos citato nomine carpit Sylueſt. *verb. ieiunium, num.* 7. eum, qui votum emiſit non comedendi oua in ſexta feria, vel die Sabbathi, poſſe comedere carnes in die Natalis Domini. Vide Regin. *in praxi, to.* 1. *l.* 4. *c.* 13. *ſect.* 1. *n.* 146.

RESOL. LXII.

An Religioſus, vel quiuis alius, qui tenebatur ieiunare v. g. Feria 6. in qua occurrit Vigilia alterius Sancti, ſi non ieiunet, peccet dupliciter?

Ex quo infertur, quod Religioſus Franciſcanus, ſi non ie-

iunet in Feria 6. etiam ſi ſit Vigilia, tantum vnum peccatum committit; & idem dicendum eſt de aliis caſibus.

Et quid eſt ſentiendum, ſi Prælatus in virtute ſanctæ Obedientiæ præcepit Religioſo, v. g. ieiunium in Vigilia alicuius Sancti, vel alterius ieiunij? Ex part. 4. tract. 4. & Miſcel. Reſ. 85.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam communiter docent, Vaſq. *in* 1. 2. *diſp.* 98. *c.* 2. *n.* 7. Merolla *in diſp. Theol. tom.* 5. *diſp.* 2. *c.* 7. *corollar.* 6. *n.* 126. & alij, quia in tali caſu frangitur duplicis virtutis præceptum, alterum temperantiæ ex præcepto Eccleſiæ, alterum verò religionis, nam ex voto tenetur regulam obſeruare.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. ſignanter in fine §. 2.

2. His tamen non obſtantibus non reticeam, contrariam ſententiam docere Petrum Cornejo *in* 1. 2. *D. Th. tr.* 7. *q.* 71. *diſp* 5. *dub.* 8. *n.* 10. niſi tranſgrediatur votum ex ſpeciali inobedientia qua velit non ſubiici regulæ, aut Superiori. Vnde Caietan. *q.* 186. *art.* 4. §. *dicitur ad hoc*, docet quòd ſi Religioſus tranſgreditur præcepta Dei, vel Eccleſiæ, quæ præcipiuntur ſub peccato mortali in ſua regula, non propterea licet inferre peccaſſe duplici peccato, aut vno habente circumſtantiam alterius peccati. Adde quòd regula poteſt præcipere talia ieiunia, imò præcipit propter idem motiuum, propter quod præcipit Eccleſia; ergo cùm ibi non ſit duplex motiuum, non erit niſi vnum peccatum, & idem eſt in aliis, nam Religio cùm præcipit ieiunium ſuis Religioſis, nihil aliud intendit, quàm virtutem temperantiæ, quod idem vult Eccleſia, ac proinde cùm Religioſus non ieiunat contra præceptum ſuæ regulæ, non committit niſi vnum peccatum, ac ſi tale ieiunium ſemel tantùm eſſet præceptum, quod confirmatur, quia regula in ſuis præceptis niſi exigat ſpecialiter obedientiam, ſolùm intendit virtutes in particulari iuxta materiam præceptam ad ipſam obedientiam ſolùm generaliter: ergo qui peccat, non committit duplex peccatum, nam illa obedientia eſt circumſtantia generalis quæ reperitur ibi, ſicut in omnibus aliis peccatis. Secus autem dicendum eſt ſi Prælatus in virtute ſanctæ Obedientiæ præcipiat Religioſo, v. g. ieiunium, nam illud non præcipit ſolum ſub ratione temperantiæ, ſed etiam ſub ratione voti obedientiæ, & ideò tranſgreſſio illius eſſet duplex peccatum, contra temperantiam, & contra obedientiam, quæ in particulari exigitur. Igitur in illo caſu Religioſus committit duplex peccatum ſpecie diſtinctum ſi à regula, vel Prælato exigatur obedientia ſpecialiter; ſecus autem ſi non exigatur, quia ſæpè regula in ſuis præceptis habet motiuum, quod Eccleſia in ſuis, hinc eſt quòd Religioſi Franciſcani, ſi non ieiunant in ſexta feria, etiamſi ſit vigilia, tantum vnum peccatum committunt, & idem dicendum eſt de aliis caſibus; & hæc omnia dicta ſunt ſecundùm mentem Petri Cornejo, vt ipſemet docet *vbi ſup.* ego enim non recedo à prima opinione.

Sup. hoc ibid. in § Quæres. poſt medium.

Sup. hoc ibidem, ſed contrariū, in dicto §. Quæres. poſt medium, à verſ. Ex his. & ſup. in princ. huius §.

RESOL. LXIII.

An ſi quis violet duo ieiunia ab Eccleſia indicta in vnum diem incidentia, peccet dupliciter?

Idem eſt de auditione Miſſæ, & ceſſatione ab operibus ſeruilibus.

Et an ſaltem talis tranſgreſſio præceptorum ſit circumſtantia in confeſſione aperienda?

Et quid, ſi concurrat ieiunium indictum ab Eccleſia, & voto?

Et infertur Monachum D. Franciſci peccare dupliciter, ſi in die Veneris, quo incidit vigilia, non ieiunet.

Et quæritur, an Religioſi Diui Franciſci tenentur ad

Regulæ ieiunia, ſi annum 21. etiam non expleuerint?

Et an dicti Minoritæ ante 21. annum teneantur ieiunare Vigilias & quatuor Tempora Eccleſiæ, & Sanctorum?

Ex quo infertur etiam teneri ad ieiunia Iubilæi adoleſcentes, qui nondum 21. annum attigerunt, aliàs Iubilæum non obtinebunt? Ex parte 1. tractatu 9. Reſol. 26.

Quoad hoc. & pro cõtẽto in hoc §. in to. 1. tr. 7. Reſ. 18. & in aliis eius primæ, & ſecundæ not.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Nauarrus *in Manuali, cap. 21. num. 4.* Lopez *in ſum. p. 1. cap. 39.* Rodriquez *in ſum. tom. 1. cap. 23. num. 3.* & ex neotericis Societatis IESV Ægidius Coninch *de Sacr. diſp. 7. dub. 6. n. 47.* & alij: quia violat duplex præceptum: & ita ſentiunt de auditione Miſſæ, atque ceſſatione ab operibus ſeruilibus.

2. Hæc opinio eſt probabilis. Sed contrariam probabiliorem eſſe exiſtimo; & ita in terminis loquens de ieiunio docet Ledeſma *in ſum. tom. 1. tract. 17. cap. 2. concl. 6.* Filliucius *tom. 2. tract. 27 p. 2. cap. 5. num. 82.* Henriquez *lib. 5. cap. 5. num. 6.* Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 31. quæſt. 7.* Fagundez *præcep. 4. lib. 1. cap. 10. num. 7.* Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 9. diſp. 15. num. 6.* Vaſquez *in p. 2. tom. 2. quæſt. 72. art. 6. diſp. 98. num. 8. & ſeq.* Suarez *in 3. p. tom. 4. diſp. 22. ſect. 4. num. 22.* & alij. Et ratio eſt: quia peccata non multiplicantur numero ex diuerſitate præceptorum, quando illa præcepta pertinent ad vnam virtutem, vt eſt in caſu noſtro: ſecus ſi pertinerent ad diuerſas virtutes, vt cùm concurreret ieiunium indictum ab Eccleſia, & ex voto. Et ita dicendum eſt de auditione Miſſæ, & abſtinentia ab operibus ſeruilibus.

Sup. his in Reſ. præterita.

3. Quæres, an ſaltem talis tranſgreſſio præceptorum ſit circumſtantia in Confeſſione aperienda? Affirmatiuè reſpondet Reginaldus *in praxi, tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 192.* & alij. Sed ego puto contrariam ſententiam probabiliorem, etiam ſtando in illa opinione, quod circumſtantiæ aggrauantes ſint neceſſariò confitendæ. Et ita docet Vaſq. *in p. 2. tom. 2. diſp. 96. num. 10.* & Sanchez *de matr. tom. 3. lib. 9. diſp. 15. num. 6.* cum aliis. Nam talis circumſtantia non ita notabiliter aggrauat, vt ſit in Confeſſione aperienda. Ex his apparet, Monachum D. Franciſci peccare dupliciter, ſi in diem Veneris coincidit Vigilia, & non ieiunet: quia obligatur ad illa ieiunia ex diuerſis virtutibus, temperantiæ, ſcilicet, & ex Præcepto Eccleſiæ, & Religionis: quia ex voto obedientiæ tenetur Regulam obſeruare: & ita docet Vaſquez *vbi ſup. n. 8. & 9.* Sanchez, Fagundez *Præcep. 1. lib. 2. c. 2. n. 9.* & alij.

Sup. hoc & iſtis præceptis cõtentis in §. 1. & 2. huius Reſ. in tom. 1. tr. 7. Reſ. 58. § 1. & 2. & pro parte in alio §. eius annot. tertiæ.

Et pro Monacho D. Franciſci in Reſ. præter. §. 2. ad fin. 6. & in fine.

4. Nota etiam, ſupradictum Religioſum D. Franciſci teneri ad Regulæ ieiunia, etiamſi annum vigeſimumprimum non expleuerit: quidquid in contrarium aſſerat Medina *in ſumma, lib. 1. cap. 14. §. 10.* cum Graſſio *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 42.* nam noſtram ſententiam communiter docent DD. Ortiz *in ſumma, cap. 19. mand. 2. punct. 21.* Portel *vbi infrà.* Reginaldus *tomo 1. lib. 4. cap. 17. num. 207.* Emmanuel Sà *verb. Ieiunium, num. 3.* Tabiena *q. 16. n. 17.* Syluest. *q. 6. diſt. 1.* Azorius *tom. 1. lib. 7. c. 27. q. 3.* Ledeſma *in ſumma, tom. 2. tr. 27. cap. 2. concluſ. 5. dub. 2.* Vegha *in ſumma, tom. 1. cap. 14. caſ. 6.* Gabriel *in 4. diſt. 26. q. 5. art. 1.* Fagund. *Præcept. 4. lib. 1. cap. 8. num. 6.* Villalobos *in ſumma, tom. 1. tract. 23. diff. 4. n. 5.* & alij.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Vnde. & §. Ad illud. & inf. in Reſ. 76. §. penult. ad med.

5. Verùm Portel. *in dub. regul. verb. ieiunium, num. 2.* & Rodriquez *tom. 2. quæſt. 100. art. 6.* obſeruat, & optimè, dictos Minoritas ante vigeſimum annum non teneri ieiunare Vigilias, & quatuor Tempora Eccleſiæ, & Sanctorum; quia ad ea non obligantur ex vi Regulæ: ergo non tenentur ex Præcepto Eccleſiæ.

6. Ex ſupradictis etiam apparet, teneri ad ieiunia Iubilæi adoleſcentes, qui nondum vigeſimum primum annum attigerunt, aliàs Iubilæum non obtinebunt. Ita docet ex noſtris P. Alphonſus de Leone *tract. de Iubil. p. 2. quæſt. 14. ſect. 3. n. 144.* qui citat Azorium, Graſſium, Zanardum, Toletum, Bonacinam, & alios. Idem docet Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. c. 8. n. 5.*

RESOL. LXIV.

An Regulares ſexagenarij teneantur ad ieiunium Regulæ:

Et quid, ſi non attigerint annum 21.

Et notatur peccare contra præceptum ieiunij, qui aſſumpſit laborem incompatibilem cum ieiunio, ad hunc finem, vt non ieiunet, v. g. ludum pilæ, venationis, &c. Ex p. 6. tr. 6. & Miſc. 1. Reſ. 16.

§. 1. AD hanc quæſtionem ſic reſpondet Petrus Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 2. tract. 12. tit. 3. quæſt. 4. §. 1.* [Petes, an Regularis, ex. gr. Frater Minor. S. Franciſci, ex voto ad ieiunia Regulæ ſub peccato mortali obligatus, poſt ſexageſimum annum ieiunare teneatur extra caſum manifeſtæ neceſſitatis? Ratio dubitandi eſt: quia voto tenetur. Item à ſimili: quia adoleſcens ante 21. annum ætatis in Ordine Fratrum Minorum profeſſus, vt diximus, ad ieiunia Regularia tenetur. De hoc caſu à Reuerendiſſimo P. F. Andrea à Soto, Ordinis noſtri Commiſſario Generali in Belgio, Sereniſſimæ Archiduciſſæ Elizabethæ Hiſpaniarum Infantis Confeſſario, pientiſſimæ & ſanctæ memoriæ, conſultus fui, anno 1619. qui quamuis ſeptuagenarius, ſcrupulis tamen in ratione obligationis ieiuniorum angebatur. Reſpondi itaque, ſicut & modò reſpondeo, Fratrem Minorem poſt ſexageſimum annum ætatis ad ieiunia regularia non teneri. Ratio mea eſt: quia ieiunia regularia ſequuntur naturam ieiuniorum Eccleſiæ, & ſub iiſdem modis obligant, & ex iiſdem cauſis diſpenſantur. Vnde ieiunia in Regula Fratrum Minorum, non tam voto promittuntur, quàm ſub præcepto Regulæ cadunt, etſi eorum obſeruantiæ, qui vouet Regulam, ſe aſtringat, eo modo, nimirum, quo præcipiuntur, & quo ieiunia obligant. Cùm igitur Pontifex, ob communem naturæ deficientiam declarauerit, ſexagenarios ad ieiunium non obligari, & ſit eadem ratio ſenectutis in Religione, ac in ſæculo, eadémque ratio infirmitatis, & deficientiæ naturæ; eadem eſt ratio excuſationis, & diſpenſationis, ſi quæ interuenerit.

Sup. hoc lege ſup. dict. §. v. 1. Reſ. 6. & Latè in Reſ. 7. & in Reſ. 8. § Nota inter princ. & med. à verſ. quod dictus. & in Reſ. 9. §. vlt. propè fin. verſ. Nota. & ſignáter ex doct. §. 1. ad med. verſ. ſed etiam à præſcriptis in Religione.

2. Ad illud, quod de adoleſcente adfertur, qui ante annum 21. ætatis profeſſus, non obſtante declaratione Eccleſiæ, obligatur ad ieiunia regularia. Reſpondeo negando paritatem in vtroque caſu: adoleſcens enim ille in ſæculo manens non excuſatur à ieiunio ratione infirmitatis, aut debilitatis ſed ex mera indulgentia, ratione incrementi, ſeu naturæ creſcentis. Vnde ſupponitur eſſe ex ratione ætatis potens ad ieiunandum, ſaltem poſt annum ætatis 15. & 16. quo Religioni eſt aptus, & vt dixi, ſi vel voueat, vel obedientiæ ſe addicat in Religione, tenebitur ad ieiunia regularia, quia illi indulgentiæ, & priuilegio voluntariè ceſſit. Aliud autem eſt de Fratre ſexagenario: ſupponitur enim ex communi defectu ætatis impotens, & infirmus. Vnde, cùm declaratio Pontificis hoc motiuo facta omnes attingat, eos, qui ad hanc ætatem deficientem peruenerunt, etiam illud comprehendit. Addo, in iſta declaratione alteram excuſationis includi cauſam, quæ eſt ordinariæ infirmitatis, ratione cuius, etiamſi quis ad illam ætatem needum perueniſſet, iudicaretur ad ieiunium non obligari. Itaque adoleſcens in Religione profeſſus gratiæ ſæculi pro prima ætate cenſetur renunciaſſe: ſenex autem ſexagenarius è contra ob

Sup. hoc adoleſcente in Reſ. & §. not. ſeq.

Religionis auſteritates cenſetur cauſæ iuſtæ declarationis magis quàm alius ſubeſſe; & quamuis aliquo modo valeret, & ad ieiunandum potens videretur, tenetur tamen naturam fouere alimentis, ne tota ſimul deficiat, cùm iam ſit in ætatis ordinariæ occaſu, & decliui, vtpotè in vltima decade, qua indiget cibo ad naturæ deficientis fomentum, & conſeruationem, ad quam iure naturæ obligatur. Diſpenſatio itaque in puero meræ gratiæ eſt, in ſene eſt declaratio neceſſitatis ad naturæ fomentum, ne deficiat.] Hucvſque Marchant. cui adde ſapientiſſimum Caramuelem *in Regul. S. Benedicti, diſp. 118. n. 1613.*

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, ſignanter in §. Nota etiam.

3. Vnde, non obſtante communi Doctorum ſententia, quam *in par. 1. tr. 9. reſol. 16.* adduxi, puto probabiliter cum Marchant, Regulares ſexagenarios non teneri ad ſeruanda ieiunia Regulæ. Et hanc ſententiam eſſe probabilem, docet etiam, me citato, doctiſſimus Narbona *in Annalibus iuris an. 60. q. 2. n. 8.* vide etiam Eſcobar *in Theol. mo. tract. 1. exam. 13. c. 3. n. 104.* & me citato Pellizzarium *in Man. Regul. tom. 1. tr. 5. c. 5. n. 31.* qui etiam contra Marchant. *vbi ſupra*, tenet, Regulares ante annum 21. ætatis expletum, non teneri ad ieiunia propriæ Regulæ, quod eſt valdè notandum: & aſſerit ita ſenſiſſe doctos recentiores à ſe conſultos. Fateor hæc probabilia eſſe, ſed communis ſententia eſt in contrarium.

Sup. hoc ibidem ſignanter in §. Nota & in 2. 10 eius not.

Sup. hac doctrina prima ſeq. latè ſup. in Reſ. 6. & ſequentes 10 aliis §§ eius not. & lege etiam Reſ. & §§. annot. 2. huius Reſ.

4. Et ideò non deſeram hic apponere verba Patris Leandri à Murcia *in qq. Regul. cap. 2. ſuper cap. 3. Regula D. Franciſci, §. 2. n. 19.* ſic, me citato aſſerentis. [Otros Doctores tienen, que los viejos de ſeſenta años, que tienen fuerças y eſtan ſanos, eſtan obligados a ayunar, y que regularmente hablando haſta los ſeſenta años, no les eſcuſa al ayuno ni eſtan libres de ſu precepto, por la neceſſidad de la viejez, y ni aun entonces, ſi tienen ſuficientes fuerças, y eſtan ſanos. Y la razon es, porque à los viejos les eſcuſa la viejez del ayuno, porque ella, por ſi es enfermedad, y porque trae con ſigo gran neceſſidad, y flaqueza; eſta ceſſa en los viejos ſanos, y fuertes; luego no les eſcuſa el ayuno. Eſta ſegunda ſentencia, abſolutamente hablando, para todos los viejos de ſeſenta años, aunque no eſtan obligados al ayuno por voto, ſino ſolo por Precepto de la Igleſia, parece algo rigoroſa; però para los que eſtan obligados por voto, como los Religioſos, y que eſtan fuertes, y ſanos, es muy fundada: porque ſi los moços, que no han cumplido viente y vn años, aunque tengan neceſſidad de crecer, y para ello demas frequente manjar, comunmente les obligan todos al ayuno, quando ellos ſe obligaron por voto à el, porque aunque tenian derecho à no ayunar, y à crecerle, renunciaron por el voto, y lo pudieron muy bien hazer, y por el conſiguiente quedaron obligados à ayunar; luego aunque los viejos de ſeſenta años tuuieſſen derecho à reparar la naturaleza; no ayunando, por auer renunciado eſſe derecho, por el voto les obliga el ayuno.] Ita ille.

5. Sed, ſi aliquis Regularis profeſſus ſexagenarius frangeret ieiunia ſuæ Regulæ, ego non auderem de peccato mortali damnare, ſtante probabilitate contrariæ ſententiæ. Nota hîc obiter mihi *in tract. de ieiunio, reſol. 32.* non diſplicuiſſe ſententiam aliquorum aſſerentium, non peccare contra præceptum ieiunij, qui aſſumit laborem incompatibilem cum ieiunio, ad hunc finem, vt non ieiunet, vt v. g. ludum pilæ venationem, &c. Et hanc ſententiam me citato, docet Paſqualigus *in Praxi dec. 320.* Sed nunc hanc ſententiam, ego non admitto, & contrariæ adhæreo, per ea, quæ docet Boſſius *in diſcept. mor. diſcept. 4. per totam.* An verò ſupradicta ſententia ſit admittenda, quando labor ille non aſſumeretur in finem, vt quis non ieiunet, negatiuè reſpondet Boſſios *vbi ſuprà*, ſed affirmatiuè ex Medina, & Ledeſma Dominicanis reſpondet nouiſſimè Ioan. Henriquez *in quæſtionibus prædictis, ſect. 16. q. 19. per tot.* cui adde Doctores, quos citat, & ſequitur, me etiam citato, Paſqualigus *vbi ſuprà, deciſ. 319.* Vide etiam Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 13. diffic. 4. num. 11.*

Quæ hic eſt ſup. Ref. 16. & in Reſ. 18. & 17. & in aliis eius primæ not.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ, & aliquid in Reſ. 2. &

ſignanter ſup. in Reſ. 17.

RESOL. LXV.

An qui fecit votum de ieiunando tali die in pane, & aqua toties peccabit mortaliter, quoties biberit vinum?

Et an ſi promiſit ſe in illa die nihil manducaturum niſi panem, & aquam, tunc quoties biberit vinum peccet mortaliter?

Et an ita vouens frangat ieiunium, ſi cereuiſiam bibat? Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 4.

§. 1. RESpondeo talem, ſi biberet vinum, peccare mortaliter: at eo bibito in ea quantitate notabili, vt frangat ieiunium, non eſt ampliùs peccatum id bibere. Attamen, ſi promiſit, ſe illa die nihil manducaturum, niſi panem, & aquam; tunc, quoties biberet vinum, peccaret mortaliter: quia toties frangeret votum negatiuum: & ita Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. c. 11. num. 43.* & poſt illum Portel. *in addit. ad dubia regul. verb. ieiun. num. 4.* Sed Bartholom. à S. Fauſto *in Theſ. Relig. lib. 1. q. 141.* notauit, ita vouentem non frangere ieiunium, ſi cereuiſiam biberet: quia verum vinum non eſt.

Quamuis nõ plenè ſuper hac prima diffic. lege tamẽ in to 8. tr. 4. Reſ. 9. ſignanter in fin & prò ſecunda diffic. vide ibi, & Reſ. 72. §. 2.

RESOL. LXVI.

An ſi quis, cum teneatur ieiunare in pane, & aqua, non poſſit niſi ſumendo parum vini, aut obſonij, ſit adſtrictus tali ieiunio?

Et an vouens recitare ſeptem Pſalmos Pænitentiales, ſi non poteſt integros recitare, teneatur ad partem? Vel in tali caſu an teneatur ità vouens, ſi ſciret tantum vnum Pſalmum ex ſeptem Pænitentialibus illum ſeptem vicibus recitare? Ex part. 3. tract. 3. & Miſc. 1. Reſol. 61.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Sancius *in ſelectis, diſp. 5. num. 13.* vbi ita ait: Si alicui ſub pœnitentia eſſet indictum vno die in pane, & aqua ieiunare, neque taliter poſſet, non etiam teneretur ieiunare modo conſueto Eccleſiæ, cùm illud ieiunium, vt quid indiuiduum præcipiatur. Sed tamen ſi poſſet ieiunium conficere ſumendo parum vini, aut modicum quid obſonij, ad ieiunium fore deuinctum arbitror, cùm per talem ſumptionem vini, & obſonij non diſſoluatur ieiunium in pane, & aqua.

Sup. hac pœnitentia in tom. 1. tr. 6. Reſ. 9. §. vlt. curſim. ad lin. 4. verſ. Item,

2. Sed ſi illud modicum obſonij, & vini reducatur ad paruitatem materiæ, quam etiam in die ieiunij in comeſtionem carnis concedimus, cum Tannero *in 2. 2. D. Thom. diſp. 3. quæſt. 3. dub. 5. num. 93.* veram puto Sancij opinionem; ſed ſi parum illud obſonij, aut vini ſuperet materiæ paruitatem, puto contra Sancium, aliquem in tali caſu non teneri ad ſic ieiunandum; quia non eſſet ieiunium in pane, & aqua, ad quod tenetur, & cùm non poſſit, ab illo excuſatur, & ad nihil aliud tenetur.

3. Hinc etiam contra dictum Sancium, *num. 6.* puto, vouentem recitare ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, non potentem integros recitare, non teneri ad partem, eo quòd materia indiuidua ſit, & ita docet Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 1. c. 19. num. 4.* Nec in tali caſu teneretur ita vouens, ſi ſciret tantùm vnum Pſalmum ex ſeptem pœnitentialibus, illum ſeptem vicibus recitare,

tate, præſertim ſi Pſalmus ſepties recitandus eſſet ex maioribus; quia ita vouens, vouit tantum ſeptem Pſalmos pœnitentiales, & ſi illos non poſſit recitare, ad nihil aliud tenetur, quidquid in contrarium aſſerat Sancius *vbi ſuprà*, imponens onus vbi non adeſt, ſed tu tene noſtram ſententiam.

RESOL. LXVII.

An paruulis ante expletum ſeptennium liceat miniſtrare carnes in die ieiunij?

Et quid de Paganis, & perpetuò amentibus?

Et quid eſt dicendum de pueris ante ſeptennium, vbi adeſt conſuetudo in contrarium?

Sed quid eſt ſentiendum, ſi pueri ante ſeptennium doli capaces ſint. Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 42.

Sup. conſećto in hoc & ſeq § in Reſ. ſeq. & pro parte in to. 1. tr. 3. Reſ. 47. §. 1. ad med. à verſ. Sed iſte author. &c.

§. 1. PRo negatiua ſententia Syluius *in 2. 2. D. Thom. quæſt.* 147. *art.* 4. adducit Paludanum, & Toletum: ſed ipſe, ait, quòd vbi adeſt conſuetudo, quòd tales cibi paruulis præbeantur, licet præbere.

2. Sed abſolutè affirmatiuam ſententiam ſuſtinendam eſſe puto cum Tannero *in 2. 2. diſp. 3. q. 3. dub. 5. n. 99.* Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 23. dub. 4. num. 4.* Azotio *tom. 1. lib. 7. c. 17. quæſt. 3.* Gomez *in Bull. Cruc. clauſ. 7. n. 16. & 17.* Emmanuele Sà *verb. ieiunium, n. 17.* Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 1. c. 12. n. 9.* & aliis communiter. Vnde contra Syluium *vbi ſuprà*, Corduba *in ſum. q. 60.* & Lopes *p. 2. inſtruct. c. 21* 2. dicendum eſt, hoc etiam eſſe licitum in locis, vbi adeſſet conſuetudo in contrarium: nam, cùm paruuli ante ſeptennium non ligentur legibus, à fortiori neque tenentur abſtinere a carnibus ratione conſuetudinis, quæ eſt lex non ſcripta. Et ita docet Sanchez *vbi ſuprà*, & Sanc. *in Select. diſp. 41. n. 31.* Vbi etiam plus addit, quod quamuis ante ſeptennium puer doli capax ſit, nullo præcepto poſitiuo obligatur, cùm leges poſitiui iuris ante illam ætatem, in qua communiter lumen rationis oriri eſt ſolitum, non intendat obligare, & per accidens in vno vel alio puero rationis vſus acceleratur. Vnde, ſecundùm Sancium, in tali caſu puer non teneretur abſtinere à carnibus, & licitum erit eis illas miniſtrare. Sed contrarium docet Villalobos *in ſum. tom 1. tr. 24. dub. 8. n. 7.* & alij.

Sup. hoc plus late. & etiam amplè, in Reſ. 1. not. prætериtæ, & lege eam per tot. & in Reſ. 2. in eodem §. propè fin. &c.

3. Quoad Paganos verò fas erit miniſtrare illis carnes in diebus ieiuniorum: quia nulla lege eccleſiaſtica obligantur. Et ita etiam docet Sanc. *vbi, ſup. num.* 25. qui citat Sanch. Suarez, & Azotium: ſecùs verò dicendum erit de perpetuò amentibus, cùm ipſi ſub eccleſiaſticis legibus comprehendantur. Sed contra Sancium ego puto cum Sanchez *n. 16.* & Fagundez *precept. 4. lib. 1. c. 8. n. 8.* licitum eſſe miniſtrare carnes, etiam perpetuò amentibus, rationes huius ſententiæ adducit Sanchez.

Sup. conſećto in hoc §. vlt. in to. 1. tr. 3. Reſ. 47. curſim in §. vlt. & in tom. 7. tr. 8. Reſ. 48. §. vlt. propè fin. & pro parte in Reſ. 49.

RESOL. LXVIII.

An pueris habentibus vſum rationis ante ſeptennium liceat miniſtrare carnes, oua, & lacticinia in diebus ieiunij, & prohibitis ab Eccleſia?

Et quo tempore ſupra dicti pueri teneantur Eccleſiaſticis legibus, & ſignanter confeſſionis &c.

Et an puer, cui ante ſeptennium acceleratus eſt vſus rationis, ſi occidat aliquem, incurrat irregularitatem?

Et curſim docetur impuberes non incurrere irregularitatem. Ex part. 11. tractatu 2. & Miſcel. 2. Reſolutione 56.

§. 1. NOminatim contra me ad propoſitam quæſtionem negatiue reſpondet Leander *de præcept. Eccleſ. tract. 5. diſp. 2. quæſt. 42.* Putat enim legem abſtinendi à carnibus, & lacticiniis, obligare pueros ſtatim ac vſum rationis obtinuerint, ſiue id illis contingat ante, vel poſt ſeptennium. Ratio eſt, Quia vſus rationis in quacumque contingat ætate, facit pueros capaces culpæ: ergo & obligationis per legem, niſi alias materia legis, aut intentio Legiſlatoris, aut conſuetudo aliter declaret. Hanc etiam ſententiam tenet Merolla *tom. 2. diſp. 4. cap. 3. dub. 38. num. 451.* & alij penes ipſos, Quibus adde nouiſſime Patrem Mendo *in Bull. Cruc. diſp. 18. n. 3. & 77. & Appen. diſp. 2. cap. 15. num. 82.* docentem, pueros ſi eis acceleretur vſus rationis ante ſeptennium, non poſſe edere oua & lacticinia abſque Bulla Cruciatæ.

Sup. hic Reſ. præterito, ſignanter poſt med. à verſ. Vbi etiā pus. & in tom. 1. tr. 3. Reſ. 45. & 46. à lin. 5. verſ. Sed ponā. & in Reſ. 47 § 1. propè fin. verſ. Y aunque conſte. & ſeq.

2. Sed licet hæc opinio ſit ſatis probabilis, ego tamen non recedo ab affirmatiua, & ita me citato docet Ioannes Henriquez *in qq. Pract. ſect. 16. quæſt. 19. n. 47.* vbi ſic ait [Opinion es de algunos Dotores, que ſi antes de cumplir ſiete años tuuieren los niños vſo de razon, no pueden comer carne en los dias prohibidos, pero ſino tuuieren vſo de razon la podran comer, haſta que cumplan los ſiete años. Eſta opinion es de Manuel Rodriguez, y Villalobos.]

3. Pero mas prouable es que de ninguna manera eſtan obligados los niños à eſta ley, haſta que cumplan los ſiete años de edad. Eſta opinion es de Diana, el qual aduierte que es tan verdadero, que aunque aya coſtumbre en contrario, pueden ſeguramente los niños comer carne no tiniendo ſiete años; porque ſi ninguna ley, ni precepto expreſſo obliga antes de auer cumplido ſiete años, menos obligara el precepto de coſtumbre.] Ita ille, cui adde etiam me citato Martinum de San Ioſeph *in Mon. Confeſ. tom. 1. lib. 2. tr. 3. de Ieiunio n. 4.* Qui loquens de pueris ſic ait [Y aunque conſte, que antes del ſeptennio ſe les acelerò el vſo de la razon, ſe les puede dar carne, y manjares prohibidos, porque antes de los ſiete años no les obliga ninguna ley Eccleſiaſtica. Et ad ea quæ frequenter accidunt leges adaptentur ſpretis caſibus raro contingentibus, *l. nam ad ea ff. de legib.*] Ita Martinus.

4. Et ex Societate Ieſu huic ſententiæ etiam adhæret doctus Pater Antonius Eſcobar *in Theol. mor. tract. 5. exam. 13. pr. 4. cap. 3. n. 52.* Et hanc ſententiam tanquam probabilem admittit etiam Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 3. cap. 4. ſect. 5. num. 10.* loquens contra Mendo de ouis & lacticiniis. Et hanc ſententiam probabilem eſſe putant ipſimet aduerſarij vt Merolla *vbi ſupra.* Imò magis generaliter loquens Eſcobar à Corro *de vtroque foro, art. 6. num. 34.* ſic ait; Limita quartò in minore non compote mentis, qui legibus non ligatur, *l. Impuberem 23. de furtis. l. 1. §. Impubes 32. ad Syllan. l. Infans 12. de Sicariis Clem. 1. vbi DD. de homicid.* Amplia dictam quartam limitationem, vt procedat quamuis conſtet ante ſeptennium vſum habere rationis, quia rarò hoc contigit, & leges ad ea, quæ frequentius accidunt tantum adaptantur, *l. nam ad ea, de legib.* Ita Eſcobar.

5. Et tandem hanc ſententiam ex Dominicanorum familia latè firmat Magiſter Marcus Serra *in par. 2. tome 2. quæſt. 96. art. 1.* vbi hæc aſſerit; Pueri non tenentur legibus humanis cum primum rationis vſum habent, ſed quando perueniunt ad annos, in quibus communiter lumen rationis oriri ſolet, & pueri vſum rationis habent vt in pluribus. Cuius rationem aſſignat Sanctus Antoninus *2. part. tit. 9. cap. 8. §. 2.* Nam leges adaptantur ſecundum ea quæ in pluribus accidunt. Sicque non intendunt obligare ante illud tempus, in quo communiter lumen rationis oriri ſolet. Vnde ſi ante illud tempus in aliquo puero vſus rationis

Digitized by Google

nis acceleratur, hoc eſt per accidens, & non obligat illum ad leges humanas obſeruandas; ac propterea non tenetur confiteri ſemel in anno, nec à carnibus & lacticiniis abſtinere in diebus ieiunij, nec alia præcepta Eccleſiæ ſeruare: Quodnam autem ſit huiuſmodi tempus non eodem modo explicant omnes. Quidnam dicunt eſſe annum qui immediatè poſt ſeptennium ſequitur, nempè annum octauum; in illo enim communiter ſolet lumen rationis oriri. Alij maiorem ætatem, & plures annos aſſignant; nam vt ait Sanctus Antoninus *vbi ſupra*, vt in pluribus in octauo anno puer nondum habet vſum rationis. Sed hoc contingere dicit ſecundùm opinionem quorumdam. *In maſculo quando habet decem annos & dimidium, & aliquantulum vltrà; & in fæmina quando habet nouem annos & dimidium, & aliquantulum vltra.* Vnde tunc & non antea Eccleſiæ legibus tenebuntur. Magiſter Soto verò ad hoc adhuc maiorem ætatem requirit, nempè annum duodecimum. *In 4. enim diſt. 12. q. 1. art. 11. ad finem corpor.* loquens de præcepto Eccleſiaſtico ſumendi Euchariſtiam ait: Pueri non obligantur vſque ad duodecimum annum quando aliis tenentua Eccleſiæ legibus. Idem dicit *diſt. 18. q. 1. art. 3. ad finem, corpor.* Loquens de præcepto Eccleſiaſtico Confeſſionis Sacramentalis. Ex quo ſequitur pueros ante hanc ætatem etiamſi vſum rationis habeant, non peccare carnes aut lacticinia in diebus prohibitis comedentes: quod expreſsè dicunt multi recentiores. Hucvſque Serra.

Sup. hoc tempore lege doctr. Reſolutionũ duarum notationum ſequentium.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 2. Reſ. 5. ſignãter §. vlt. ſed lege eam per tot. & alias eius not. 1. & ibi in Reſ. 89. §. 2. à medio.

6. Sed eius ſententiam libenter admitto, quod pueri ante ſeptennium etiamſi vſus rationis acceleretur, non teneantur ad præceptum abſtinendi à carnibus, ſed ab ipſo Serra recedo, dum cum Soto aſſerit hoc etiam procedere ante annum duodecimum, itavt poſſint comedere carnes, cùm pueri ante illud tempus non teneantur ad præcepta Eccleſiæ, ſed hanc opinionem eſſe improbabilem optime notauit contra Emmanuel Sà, Pater Henricus Buſembaum *in Medulla Theolog. moral. lib. 6. tract. 4. cap. 3. dub. 2. num. 2.* Vnde Reuerendiſſimus Magiſter Sacri Palatij opinionem Emanuelis Sà in editione Romana correxit, & ad aliũ ſenſum reduxit. Et ſic communiter contra Serram tenent Doctore.

7. Dico igitur non eſſe admittendum id quod habet S. Antonin. *part. 2. tit. 9. cap. 8.* §. 2. Corduben. *in ſum. quaſt. 40.* Victoria *relect. 2. de venientibus ad vſum rationis, n. 11.* & apud Salas *de legibus diſp. 14. ſect. 13. numero 126.* pueros non teneri ad confitendum ſemel in anno, niſi ſint proximi pubertati, ideſt anno decimo cum dimidio, ſi ſint mares; & anno nono cum dimidio, ſi ſint fœminæ: quia vſus rationis qui ſufficit ad peccatum mortale, communiter non habetur niſi ad annos proximos pubertati, qui ſunt in maſculis annus decimus, cum dimidio; & in fœminis annus nonus cum dimidio. Contra enim eſt: quia id eſt falſum ſi loquamur in ordine ad forum conſcientiæ, & Dei, non autem ſolùm ad forum exterius, in quo communiter non præſumitur quis eſſe doli capax ſecundùm iura, niſi ſit proximus pubertati.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 3. Reſ. 45. & ibi lege doctr. Reſ. 46. & 47. & vide etiã Reſ. not. præteritæ. & ex omnibus faciliime hæc difficultas ſoluetur.

8. Et idem eſt etiam de eo, quod habet Sotus *in 4. diſt. 12. quaſt. 1. art. 11. & diſtinct. 18. quaſt. 1. art. 3. & lib. 7. de iuſtitia quaſt. 3. artic. 2.* & Henriquez *lib. 8. de Euchariſtia cap. 42. num. 2.* eos non teneri ad eandem annuam confeſſionem vſque ad annum duodecimum: Et quòd habet Emanuel Sà, eos non teneri vſque ad annos pubertatis: quod idem vniuerſaliter de omnibus legibus Eccleſiaſticis, quod non obligent vſque ad annos proximos pubertati, docet S. Antonin. *1. 2. tit. 9. cap. 6. §. 2. citat.* & vſque ad annos ipſos pubertatis docent aliqui apud Salas *diſput. 14. ſect. 13. cit. numero 537.* Contra enim eſt: quia ſi ſunt capaces peccati, ſunt etiam capaces remedij contra peccatum quod eſt confeſſio; neque vlla eſt ratio, quare ad illam non teneantur, etiam lege Eccleſiaſtica, cum præſertim verba ipſa talis legis clarè exprimant quod omnes tenentur poſtquam peruenerint ad annos diſcretionis; & eò ipſo, quod conceduntur etiam ante annos pubertatis, vel proximos pubertati, eſſe capaces peccati, conuincuntur etiam eſſe capaces legis, & obligationis, vt diximus; & ſi ſunt capaces obligationis per leges Diuinas, & naturales, nulla eſt ratio, quare etiam non ſint capaces obligationis per leges Eccleſiaſticas, & humanas; quidquid ſit de præſumptionibus pro foro externo, vt diximus.

9. Et ſimiliter non videtur admittendum id, quod habet Henriquez *lib. 13. cap. 49. num. 2.* quod poſt vſum rationis ad aliquod tempus poſſint pueris tradi lacticinia in diebus prohibitis, & quod ita habet conſuetudo, vt etiam tradit Ledeſma *2. parte 4. quaſt. 17. art. 6. dub. ſecundo in fine,* & aliqui alij Doctores apud Bonacinam *diſputat. prima de legibus quaſtion. 1. punct. 6. num. 7.* quam conſuetudinem etiam Bonacina ait, non eſſe reprobandam, vbi eſt legitimè recepta: contra enim eſt, quia eſt communis ſententia aliorum, & communis vſus Eccleſiæ; & quia nulla eſt ratio, quare debeant cenſeri eſſe ſoluti ſpecialiter ab hac lege comedendi lacticinia, & ea quæ habent originem à carnibus, ſi non ſunt ſoluti à lege comedendi carnes, & vniuerſaliter non ſunt ſoluti à legibus Eccleſiaſticis.

10. Neque conſuetudo, quæ in contrarium adducitur, eſt facilè admittenda, niſi pro aliquo loco ſufficienter probetur. Et hæc omnia docet Baldellus *tomo primo, libro quinto, diſp. 30. numero nono, cum ſequenti.* Merolla *tom. 1. diſput. 4. cap. 3. dub. 38. n. 438. & 448. cum ſequenti*; Eſcobar *vbi ſupra num. 33.* Caſtrus Palaus *tomo primo, tract. 3. diſp. 1. punct. 24. §. ſecundo num. 5.* qui citat Sanchez, Salas, Azorium, & alios.

11. Itaque pace viri docti Magiſtri Serra non eſt admittenda eius opinio, & præſertim quod ante annum duodecimum poſſit pueris miniſtrari eſus carnis, hoc enim eſt contra communem vſum Eccleſiæ, & Populi Chriſtiani, nemo enim audet in tali ætate pueris miniſtrare carnes.

12. Sed quid dicendum ſi puer, cui ante ſeptennium acceleratus eſt vſus rationis, an ſi occidat aliquem incurrat in irregularitatem: mihi placet opinio negatiua aliquorum de quibus Magiſter Serra *vbi ſupra*. ſic ait; Eximunt tamen nonnulli infantes ante ſeptennium habentes plenum vſum rationis, ab irregularitate ſi occidant; nam cùm infans generaliter ab illa excipiatur *in Clemen. ſi furioſus*, & hoc ſit beneficium legis, amplè eſt intelligendum de quocunque infante, etiamſi plenum rationis vſum habeat. Et quidem aliqui abſolutè docent pueros impuberes non incurrere irregularitatem. Vide Caſtrum Palaum *vbi ſuprà num. 9.* & me ipſum alibi.

RESOL. LXIX.

An tempore peſtis poſſit Epiſcopus diſpenſare, vt in ſua ciuitate comedantur carnes in Quadrageſima?

Et an cum omnibus in domo recluſis propter ſuſpicionem peſtis poſſit Epiſcopus diſpenſare in auditione Miſſa tempore peſtis, vel quid eſt faciendum?

Et notatur, quod diſpenſatio in ieiunio, facta ab Epiſcopo, vel alio Pralato inferiori Papa ſine iuſta cauſa, non ſolum eſt illata, ſed inualida, ideo peccat mortaliter Epiſcopus, at Pralatus ex defectu poteſtatis diſpenſando.

Et quaritur, an Epiſcopus poſſit abrogare legem localem ieiunij latam in Concilio Prouinciali?

Et an ſaltem poſſit in eam diſpenſare?

Et an poſſit Epiſcopus abrogare legem ieiunij latam in Synodo Diœceſana, & à fortiori cum aliquibus diſpenſare

penſare etiam validè, non autem licitè, quamuis id faciat ſine cauſa? Ex p.10. tract. 14. & Miſc.4. Reſ.5. aliàs 5.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Venetus *in Exam. Epiſcoporum, lib. 4. cap. 46. n. 53.* & Homobonus de bonis *in Conſult. ſelect. Caſuum Conſcientiæ, vol. 1. part. 2. Reſp. 57.* vbi firmat Epiſcopum cum conſilio ſui Capituli, & aliquorum Theologorum, Canoniſtarum, & Medicorum, poſſe diſpenſare, vt homines tempore peſtis, carnes comedere poſſint ad præſeruationem tanti morbi, quia omnia, quæ licita ſunt ad ſanandam peſtem, magis licita ſunt ad præſeruandum ab ea, maximè quod cibi quadragesimales tunc temporis hominibus noxij eſſe poſſunt, & è contra carnes magis ſint vtiles, vt humores facile ad recipiendum morbum non diſponantur. Quod ſane feciſſe Archiepiſcopum Panormitanum, graſſante in ea vrbe teterrima peſtis lue, teſtantur Acta Panormitana. Ita ille.

2. Sed ego magis adhæreo negatiuæ ſententiæ, quam tuetur Marchinus *de Bello diuino, ſeu de Peſtilentia, part. 6. cap. 2. num. 3.* & omninò videndus Magiſter Ioannes Paulus Nazarius Dominicanus, *tom. 8. opuſc. 3. caſ. 1. fol. 319.* qui à fundamentis, & Theologice hanc quæſtionem pertractat; & reſpondet ad argumenta in contrarium adducta ab Epiſcopo Veneto *vbi ſuprà*, qui ſic argumentabatur. Omnia quæ licita ſunt ad ſanandam peſtem: magis licita ſunt ad præparationem, ſeu præſeruationem a peſte: ergo. Reſpondeo antecedens verum eſſe, quando cauſa diſpenſationis eſt certa, aut caſus eſt repentinus, nec patitur moram, vt non appareat, an ſi Superior præſens eſſet, diſpenſationem concederet toti Ciuitati, vt eſt in caſu noſtro, qui etiam patitur moram. Secundo arguit: quia cibi quadrageſimales ſunt nociui hominibus, & carnes ſunt magis vtiles, vt humores de facili non diſponantur ad recipiendum morbum: Ergo. Reſpondeo, nullam eſſe conſequentiam; quia ſolæ illæ cauſæ quæ ponuntur in antecedente, non ſufficiunt ad iuſtam, & legitimam diſpenſationem, ſed requiruntur etiam conditiones explicatæ. Tertiò arguit, quia licite poteſt Epiſcopus diſpenſare in præcepto audiendi Miſſam in his quadraginta diebus, in quibus homines in ſuis domibus ſunt recluſi propter ſuſpicionem peſtis, vt peſtis omninò extinguatur: ergo multo magis poterit in carnibus diſpenſare, cùm ſit medium neceſſarium ad conſeruandam ſanitatem. Reſpondeo primò,

Sup hoc melius magis laté, & claré ſup. in tr. 2. Reſ. 22. §. 1.

Epiſcopum non poſse licitè cum omnibus recluſis diſpenſare à præcepto audiendi Miſſam, ſed debet prouidere, vt in via, ſeu platea republica, ad quam reſpiciunt feneſtræ, & oſtia domorum, erigantur Altaria, in quibus Miſſæ celebrentur, & audiantur à recluſis; vt pie ac ſanctè factum eſt in Bonouienſi Ciuitate, Florentia, & alibi. Quartò arguit quoniam illuſtriſſimus Archiepiſcopus Panormitanus graſſante peſte in Ciuitate Panormi, per Edictum publicum diſpenſauit, vt omnes in quadrageſima illius anni comederent carnes, & plurimum profuit; & hoc docet Nauarrus in conſilio, de obſeruatione ieiunij, poſſe fieri non ſolum tempore peſtis; ſed etiam in tempore extremæ neceſſitatis ciborum, & in aliis occurrentiis, & occaſionibus, vt febris curetur, aut impediatur. Reſpondeo & dico, fortaſſe id factum fuiſſe conſulto ſummo Pontifice. Deinde dico Siculos habere priuilegium Bullæ Cruciatæ, & ideò enim minori admiratione, & ſine tanto ſcandalo potuit illis ea diſpenſatio concedi cum præſertim tribus annis lues in ea Ciuitate durauerit. Poſtremum dico Nuarrum, nec in finali conſilio de obſeruatione ieiunij, nec in aliis præcedentibus ſub eo titulo dictam opinionem ſignificare. Et hæc omnia docet Nazarius *loco citato*, qui alias rationes pro hac firmanda ſententia adducit. Nec etiam deſeras recognoſcere Marchinum *loco citato*, qui tamen, *num. 6.* concedit quod in locis ab vrbe valde remotis, vel vbi periculum ſit in mora, vel ex generali conſuetudine, liceret Epiſcopo vniuerſos ciues ab abſtinentia quadrageſimali ex cauſa peſtis ſoluere.

3. Nota etiam hic obiter, quod diſpenſatio in ieiunio facta ab Epiſcopo ſine iuſta cauſa, non ſolum eſt illicita, ſed inualida: vnde ſi Epiſcopus, vel alius Prælatus inferior Papa, aliquem à lege ieiunij eximat ſine cauſa, non ſolum peccet mortaliter, ſed etiam ipſa exemptio, aut diſpenſatio ſit irrita, & inualida ex defectu poteſtatis. Quia ea, quæ ſunt iuris communis non poſſunt Epiſcopi diſpenſare ſine iuſta cauſa; quia excederent facultatem ſibi commiſſam. Non enim data eſt illis à Papa, niſi ſub conditione cauſæ iuſtæ, & ſufficientis.

4. Quæro etiam hic obiter primò, an Epiſcopus poſſit abrogare legem localem ieiunij, latam a Concilio Prouinciali: Reſpondeo, non poſſe illam derogare, licet poſſit in ea diſpenſare, ſicut poteſt in lege ieiunij lata à iure communi. Ratio eſt, quia inferior non poteſt abrogare legem ſuperioris: ſed ſic eſt, quod Concilium Prouinciale, eſt ſupra Epiſcopum, cùm illius iuriſdictio extendatur per totam Prouinciam, & etiam ſupra quemlibet ſeorſim ex illius Epiſcopis: ergo.

5. Quæro ſecundò, an ſaltem poſſit Epiſcopus abrogare legem ieiunij, latam à Synodo Diœceſana Reſpondeo poſſe, quia lex Diœceſanæ Synodi ſolùm habet vim & vigorem ab Epiſcopo: ergo ab ipſomet poteſt abrogari. Et à fortiori, in ea cum aliquibus diſpenſare etiam validè (non autem licitè) quamuis id faciat ſine cauſa; vt ex ſupra habitis conſtat. Ita Doctores, quos citat, & ſequitur Leandrus *de Præceptis Eccleſiæ, tract. 5. diſp. 10. quæſt. 7. 8. & 9.*

RESOL. LXX.

An qui cum priuilegio, vel licentia Medici poteſt in diebus ieiuniorum comedere oua, & lacticinia, poſſit comedere ſanguinem, & quod vulgo dicitur ſanguinazzi; *ſeu* Vitoldo, *Hiſpane* mondongo?

Et an qui habet priuilegium comedendi oua, & lacticinia in Quadrageſimam, poſſit comedere ſagimen?

Et an qui vouit pro qualibet die non comedere carnes, aut oua, toties peccet, quoties comedit?

Et an excuſentur à ieiunio textores vitta ſerica, & ſartores etiam conficientes calceos ex materia molli?

Et an defectus vini nullo modo excuſet à ieiunio, ſeu tribuat cauſam ſufficientem faciendi plures comeſtiones?

Idem eſt de cereuſia, aut aliqua alia potione communi loco vini.

Et an quando Regula Religionis præcipit aliquod ieiunium, iuuenes Religioſi ante ætatem 21. anni completi ſint adſtricti, & obligati ieiunare?

Et tandem docetur Pontificem diſpenſando cum aliquo in ieiunio abſque cauſa non peccare, neque venialiter. Ex p.10. tract. 16. & Miſc.6. Reſ.77.

§. 1. EX Doctoribus neotericis inuenio affirmatiuam ſententiam docere ex Religione S. Franciſci de Paula Stephanum Iſnardum Gallum *in conſiliis impreſſis poſt ſuum Codicem Minimum, conſ. 10. fol. 72.* vbi ſic ait: Tertiò dico, illum qui poteſt de conſilio Medici oua manducare, veſci poſſe caſeo, lacte, butyro, & ſanguine, non autem carne. Ita ille. Et hanc ſententiam ex veteribus clarè tenet Hoſtienſis *in ſum. de Obſeruat. ieiuniorum, §. quando, num. 8.* per hæc verba: Hoc etiam ſcias, quòd cuicumque conceditur vſus ouorum,

ouorum, & caſei intelligitur conceſſus, quod etiam ſanguine non ſagimine, vt malè tranſcripſit Azorius *lib.7. cap.18.quaſ.8.*) vti poſſit, *argum.82. diſt. Presbyter.* & ſic vtuntur Cluniacenſes. Sed Ciſtercienſes, & quidam alij Religioſi, contrarium ſeruant. Sic ille, Probari poteſt hæc opinio; nam aliqui aſſerunt, ſuppoſita licentia, aut priuilegio edendi lacticinia, ſagimen in talibus diebus poteſt concedi; ergo & ſanguis ex paritate, quę reperitur inter ſagimen, & ſanguinem, ex eo quòd vtrumque trahit originem carnis, & neutrum eſt caro; ergo videtur eſſe par vtriuſque ratio, & vterque eſus eſſe licitus.

2. Verùm, his non obſtantibus, puto in tali caſu, nullo pacto ſanguinem poſſe comedi, & ita firmiter probat doctiſſimus & amiciſſimus P. Bardi *in Bul. Cruciata, p.2. tract.3. cap.3. ſect.3. num.31.* Paſqualigus *in praxi de ieiun. deciſ.170.* & Leandrus *de præcept. Eccleſ. tract.5. diſp.2. q.34.* nam licet nullus locus in ſacris Canonibus aſſignari poterit, in quo ſanguis prohibeatur; ergo in iure non habetur lex, quæ prohibeat ſanguinem, attamen inſpiciendo vniuerſalem conſuetudinem comeſtio ſanguinis, etiam in diebus, in quibus poſſumus veſci lacticiniis, non eſt licita. Ita etiam Ludouicus à Cruce *in Bull. Cruc. cap.5. dub.16. n.4* qui malè confundit ſanguinem cum lardo, & ſagimine, ex quo ſequuntur eius falſæ citationes; nam loquens de his tribus, ac ſi eadem eſſent, refert plures pro ſua concluſione, qui tamen, vt diximus non de ſanguine, ſed de ſagimine ſermonem habent: Stante igitur tali conſuetudine, quamuis ſanguis non ſit caro, ſed proximum alimentum carnis, nullo pacto eſt licitum veſci ſanguine feria ſexta: aut ſabbatho, & multo minus in diebus ieiuniorum, etiam cum Bulla. Leandrus tamen *vbi ſupr.* putat, etiam de iure prohibitum eſſe eſum ſanguinis, quia, ait ipſe, certum eſt, quod ſanguis cenſetur eſſe in eodem genere cum carne: at ſic eſt quod illi, cui conceſſum eſt comedere oua, aut lacticinia, non ideò eſt conceſſum comedere carnes, vt omnes concedunt, & praxis probat: ergo, cui conceſſum eſt comedere oua, aut lacticinia, non propterea conceſſum eſt comedere ſanguinem animalium. Maior, in qua eſt difficultas, probatur; tum quia ſanguis eſt præcipuè pars conſtitutiua animalis; ſed quando prohibetur caro, cenſentur prohiberi omnes partes conſtitutiuæ animalis, aliàs dicendum eſſet, quod prohibita carne, non prohiberentur nerui, medulla, &c. quia hæc non ſunt propria caro. Tum etiam, quia ſanguis eſt in proximo ſtatu, vt conuertatur in carnem: ergo eſt proximè caro, & ſic caro in praxi cenſetur. Ex quibus patet reſponſio ad argumentum ſuperius adductum de paritate ſanguinis cum ſagimine; reſpondeo enim cum Bardi negando paritatem primò, quia maior connexio eſt inter carnem, & ſanguinem, quàm ſit inter pinguedinem, ſeu ſagimen, & carnem; nam ſanguis eſt in proxima diſpoſitione ad hoc vt in carnem conuertatur, & aliquo modo eſt pars animalis viuentis, quatenus ſine ſanguine vita conſiſtere nequeat, cum ſit eius alimentum; at pinguedo eſt merum excrementum, & non neceſſaria ad vitam ſuſtentandam, proinde magis videtur accedere ad carnem ſanguis, quàm adeps, ſeu pinguedo: ſecundò, etiamſi demus eſſe eandem vtriuſque rationem phyſicè loquendo, nihilominus moraliter non ita, quia conſuetudo veſcendi ſagimine in multis locis eſt legitimè præſcripta, non autem inuenitur talis conſuetudo circa eſum ſanguinis, & ſi in aliqua regione introducta ſit ſimilis conſuetudo, quæ non conſtat, ibi eſſet permittendus eſus ſanguinis, diebus, quibus lacticiniis veſcimur. Nota tamen, quod non obſtante dicta diſparitate inter ſagimen, & ſanguinem; vnde ego olim docui cum multis Doctoribus quod qui haberent priuilegium comedendi oua & lacticinia, poſſunt comedere ſanguinem, tamen, te melius conſiderata, exiſtimo, ideò hanc ſententiam non eſſe in praxi tenendam, & ideò nunc ſententiæ contrariæ adhæreo, quam tuetur Leandrus *vbi ſuprà quaſt.35.* & alij.

Docuit in Reſ. quæ hic eſt ſup. in tr. 3. Reſ. 166. §. vlt. & in tom. 8. tr. 3. Reſ. 5. ſecutusue in §. vlt.

3. Obſeruandum eſt hic obiter primò, quod qui vouit pro quolibet die non comedere carnes, aut oua, toties peccat, quoties comedit. Ita, vt alibi adnotaui, tenendum eſt, contra amiciſſimum & doctum Paſqualigum *deciſ.66.* qui malè citat me pro ſua ſententia. Vnde præter Leandrum, alibi à me adductum, tenet hanc ſententiam nouiſſimè nominatim contra Paſqualigum Angelus Boſſius *in Moral. tom.3. tit.21. §. vlt. n.357.* Votum enim abſtinendi in aliquo die à carnibus, vel à lacticiniis, & ouis ſecundùm omnes obligat ad inſtar præcepti Eccleſiaſtici de abſtinendo in die ieiunij, & Veneris, ac Sabbati à carnibus, & de abſtinendo in Quadrageſima ab ouis, & lacticiniis; & ita vouens eo die peccaret, quoties carnes, aut oua comederet: obligatio enim præcepti Eccleſiaſtici abſtinendi ab illis cibis obliget ſemper, & pro tempore. Ergo.

Et pro contentio in hoc §. Obſeruandum eſt. in tom. 8. tr. 4. Reſ. 71. & hic ſup. lege doctr. Reſ. 65. ſignanter à lin. 3. & verſ. Attamé.

4. Nota etiam, me alibi docuiſſe contra Paſqualigum *deciſ.299. & deciſ.276.* excuſari à ieiunio textores vittæ ſericæ, & ſartores, etiam conficientes calceos ex materia molli; & in noſtram ſententiam nominatim contra Paſqualigum tenet etiam nouiſſimè P. Boſſius *in Moral. tom.3. tit.21. §.2. num.63. in princip. & in fine.*

Alibi ſup. in Reſ. 33. & in Reſ. 34. §. pen. & vlt & in Reſ. 35. §. vlt.

5. Item ego alibi docui contra Paſqualig. *dec.275.* quod defectus vini nullo modo mihi videtur excuſare à ieiunio, ſeu tribuere cauſam ſufficientem faciendi plures comeſtiones; quia licet deficiat vinum, aut cereuiſia, aliave potio, quæ loco vini adhibetur, poſſunt eſſe cibi, & tales, qui abundè ſufficiant ad vnicam ſufficientem comeſtionem, ſeu refectionem. Et ita nominatim contra Paſqualigum docet etiam Boſſius *vbi ſuprà, num.56.* Et tandem quidquid contra me aſſerat Paſqualigus *deciſ.254.* idem Boſſius *num.30.* aduerſus illum firmat, iuuenes ante ætatem anni completi eſſe obligatos ieiunare, quando regula Religionis præcipit aliquod ieiunium. Et hanc opinionem tenet nouiſſimè Martinus de San Ioſeph *in Manual. Confeſſ. tom.1. lib.2. tract.8. num.4.* Et nominatim contra Paſqualigum, me citato Leandrus *de præcept. Eccleſiæ, tract.5. diſputat.8. quaſt.9.* Idem etiam docet Azorius *tom.1. lib.7. cap.17. quaſt.3.* & Alterius *in Can. conſcient. lib.7. ver. ieiunium, num.17.* aſſerentes eſſe falſam contrariam ſententiam, ſed ego libenter abſtineo à cenſuris opinionum.

Alibi inf. in Reſ. 86. à med. §. 1. verſ. Similiter.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 63. §. Nota etiam. & in Reſ. 64. §. Vnde. in fine.

6. Et tandem nota, dictum Patrem Paſqualigum *deciſ.381.* nominatim contra me docere, Pontificem diſpenſando cum aliquo in ieiunio abſque cauſa non peccare neque venialiter. Sed noſtram ſententiam nominatim contra ipſum tenet, me citato Angelus Boſſius *vbi ſuprà, num.108.* & etiam nominatim contra ipſum me citato Leandrus *de præcept. Eccleſ. tract.5. diſputat.10. quaſt.4.* qui reſpondet ad omnia argumenta Paſqualigi. Dicendum eſt itaque Pontificem diſpenſando ſine cauſa in ieiunio, peccare ſaltem venialiter.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 2. lege doctr. Reſ. 9. & ſignanter ibi in tr. 1. Reſ. 27. à lin. 1. & hic inf. in tr. 7. Reſ. 27. §. 1. à lin. 8. & verſ. Imo.

RESOL. LXXI.

An qui ex licentia comedit carnes in die ieiunij poſſit comedere laridum, aut alias carnes nociuas?

Et quid ſi tota refectio ex illo carnis genere fiat? Ex p.1. tr.9. Reſ. 47.

§. 1. IOan. de la Crux Vir doctiſſimus ex Dominicanorum Familia, *in ſuo director. conſc. part.1. præcept.4. art.8. lib.8. concl.3.* negatiuam ſententiam docet, vbi ſic aſſerit: [Nota, non licere diſpenſato ob infirmitatem

firmitatem in eſu carnis, comedere tocinum, aut alias carnes nociuas: quia aliàs eſus iſtorum erat vetitus in Quadrageſima. Et per Medicum non diſpenſatur in iſtis cibis nociuis.] Ita ille: & citat pro hac ſententia Emmanuelem Rodriquez.

2. Sed contrariam opinionem ſuſtinendam eſſe puto, quam nouiſſimè docet Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 23. dub. 8. num. 11.* vbi ſic ait: [El que tiene licencia para comer carne, puede comer conejo, liebre, ò tocino, y ſi eſto le hiziere daño, ſerà pecado de gula, mas, ò menos, conforme al daño que le hiziere: mas no es contra el preceto del ayuno, mayormente que el tocino, aunque es rezio de digerir, es de buen mantenimiento, como dizen los Medicos.] Itaque habenti licentiam ad eſum carnium, licebit quodcumque genus comedere, ſcilicet, lardum, leporem, hœdum, bouem, & alia infirmis diſconuenientia; etiamſi tota refectio ex illo carnis genere fiat: nam in tali caſu edendo carnes ſaluti nociuas peccabit aduerſùs præceptum naturale temperantiæ; non autem aduerſùs præceptum poſitiuum de abſtinendo à carnibus in die ieiuniorum. Notandum verò, quòd ſi ſupradicta ſumerentur in parua quantitate ad excitandum appetitum, tunc non frangeretur, neque præceptum poſitiuum abſtinentiæ, neque etiam præceptum naturale temperantiæ ſeruandæ. Et ita intelligendus eſt Henriquez *libro 7. cap. 30. n. 3.*

RESOL. LXXII.

An diſpenſatus, vt poſſit edere carnes, & lacticinia, poſſit ſimul edere piſces? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 26.

Super hoc quamuis cū excōmunicatione inf. in Reſ. 77. §. Sed hic. & in alio §. eius annot.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet doctus ſenex Nauarrus *tom. 1. conſ. 5. de obſeruat. ieiun.* quem poſtea ſequutus eſt Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 34. num. 59.* Et ratio eſt: quia piſcium eſus ei nocet, vel non nocet: ſi nocet, ergo comedendo illos peccat; ſi non nocet, ergo ſine iuſta cauſa cum ipſo diſpenſatur.

2. Sed contrariam ſententiam docent communiter DD. vt Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 14. numero 168.* Filliucius *tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 3. num. 52.* Nugnus *in addit. ad 3. part. tom. 2. tract. de Bulla, §. 8. dub. 4.* Sebaſtianus Acoſta *in explicat. Bul. quaſt.* 80. Fernandez *in exam. Theol. mor. p. 3. cap. 9. §. 5. n. 3.* Azorius *par. 1. lib. 7. cap. 10. q. 5.* Ortiz *in ſum. cap. 19. num. 18. & 19.* Fagundez *Precept. 4. lib. 1. cap. 2. num. 18.* & Villalobos *in ſum. tom. 1. tract. 24. dub. 8. n. 10.* qui reſpondet ad argumenta Nauarr. Et ratio eſt: quia hoc ſine peccato fieri aliquando poteſt, vt ſi vnà cum carnibus non noceant piſces; vel quia parum de ipſis comedendo facultas appetitiua excitatur; vel, dato, quòd contra temperantiam peccetur; non tamen ieiunium frangitur, à quo ex iuſta cauſa diſpenſatio largita fuit. Circa præſentem quæſtionem vide Vegam *in ſum. tom. 1. cap. 4. caſ. 17.*

RESOL. LXXIII.

An quando cauſa fuerit dubia circa comeſtionem carnium in ieiunio, opus ſit diſpenſatione, ſi ageretur de nocumento notabili? Ex p. 4. tr. 3. Reſ. 56.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 3. & ſignāter ſup. hoc inf. in Reſ. ſeq. & in Reſ. 78. §. vlt. in fin. Vi- de doctr. verſ. Nota ſecundo & ſup. in Reſ. 4. §. Sed. poſt med. & ſignāter verſ. Nota etiam, & quāuis cū Cruciata, lege tamen ſuperius in tr. 5. Reſ. 172. à lin. 2.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam videntur docere Doctores, quos ego citaui *in par. 1. tract. 9. reſol.* 15. quibus nunc addo Filliucium *tom. 2. tract. 27. cap. 6. n. 128.* & Fernandez *in exam. Theol. mor. part. 2. cap. 8. §. 2. num. 13.* aſſerentes in ieiunio diſpenſatione opus eſſe, quando cauſa fuerit dubia.

2. Verùm contrariam ſententiam docet Ioannes Sancius *in ſelectis, diſp. 55. num. 9.* non exiſtente cauſa manifeſta non egere ieiunantem diſpenſatione edendi carnes, omnes fatentur. Eodem ergo modo dubia cauſa exiſtente, opus non erit diſpenſatione, cùm idemmet ius habeat aliquis ad fugiendum damnum certò venturum, atque illud de quo rationabiliter dubitatur an ſit exoriendum; ſicut qui probabiliter & rationabiliter dubitat, quòd in extremam neceſſitatem eueniet, ſi extremè indigenti ſubueniat, non tenebitur ſubuenire. Adde quòd dubium in fauorem rei eſt interpretandum, & in poſſidentis fauorem accipiendum. Nec in hoc caſu ius dubium vincit ius certum, nam quamuis præceptum abſtinendi à carnibus ſit certum, & in poſſeſſione obligandi; etiam ius ad conſeruandam vitam in homine certum eſt & antiquius, & antiquior etiam eſt poſſeſſio in illo ad conſeruandam ſuam vitam & ab ſtrictiori iure orta. Quapropter in homine non ſolùm eſt ius certum ad certò conſeruandam vitam, ſed etiam eſt illi ius certum ad non exponendam vitam periculo dubio eam amittendi. Et quamuis dubium ſit homini, an ex abſtinentia à carnibus ſit detrimentum paſſurus in ſalute, non eſt tamen illi dubium quòd ius habeat certum non ſe committendi tali dubio: ſit ergo quòd ius certum conſeruandæ ſalutis ſuperet ius certum præcepti abſtinendi à carnibus. Et ideò ſit etiam, Doctores dicere recurrendum eſſe ad Superiorem ad poſcendam diſpenſationem in ieiunio, vel in eſu carnium, quod idem eſt, quando cauſa eſt dubia, non intelligendos eſſe id aſſerere quando fuerit dubium, magnum nocumentum exoriendum ex obſeruatione ieiunij, nam tunc neceſſaria non videtur diſpenſatio, vt probatum eſt; ſed quando dubitaretur aliquale nocumentum promanandum, quod quamuis actu exiſteret, obligatio ieiunij, vel abſtinentiæ à carnibus non ceſſaret, cùm leges poſitiuæ aliquali obligent labore & detrimento. Hæc omnia Sancius, qui, vt viſum eſt, interpretatur Doctores ſuperiùs pro affirmatiua ſententia citatos; ſed an probabiliter, videant alij.

RESOL. LXXIV.

An in dubio, ſi abſtinentia carnium illatura ſit notabile nocumentum ægroto, neceſſaria ſit diſpenſatio?

Et docetur Prælatos, & Superiores, quando ſubditi proponunt cauſam dubiam ad obtinendam diſpenſationem, non debere eſſe nimis ſcrupuloſos, aut ambiguos remittentes id conſcientiæ ſubditi petentis, cum potius ad illos ſpectet tunc diſpenſare cauſam dubiam, per diſpenſationem faciendo illam iuſtam, Ex p. 9. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 26. aliàs 27.

Sup. hoc in Reſ. præcentiꝫ, & ne prætermittas legere doctr. Reſ. & §§. eius annot.

§. 1. INtrepidè negatiuam ſententiam tenet acutiſſimus Caramuel *in Theol. mor. lib. 3. de conſcientia, diſput. 1. n. 1395.* & contra ſe ſic arguit: [In omni dubio ſtandum eſt, pro poſſeſſione, quæ erat ante dubium. Ergo, ſi diſpenſatio ſit dubia, ſtandum pro lege certa, quæ erat ante illam dubiam diſpenſationem. Atqui neceſſitas certa eſt diſpenſatio certa: ergo neceſſitas dubia eſt diſpenſatio dubia. Igitur, cùm neceſſitas dubia eſt, ſtandum pro lege, quæ erat ante illam. Atqui ante morbum erat in poſſeſſione lex Eccleſiaſtica carnes tempore quadrageſimali interdicens: ergo ſtandum pro legis poſſeſſione, quando morbi grauitas eſt dubia.

2. Sed Caramuel admittit primum enthymema argumenti, & ad minorem ſubſumptam veniens, negat neceſſariam eſſe diſpenſationem, & ſic diſcurrit: Petrus vouet omnibus diebus, exceptis Dominicis, ieiunare: & interrogo, an dies Dominica ſit diſpenſatio ſuæ legis?

legis? Porrò negatiuè reſpondebis: quia diſpenſatio eſt in actu, quem tangebat lex, & diem illam Dominicam votum non tetigit; imò expreſsè excepit. Sic ſimiliter ſanxit Deus Decalogum: contra eum, nemini conceſſit authoritatem præcipiendi; & Superioribus (Pontifici, Regi, & reliquis) indulſit authoritatem præcipiendi, modò nihil contra Decalogum: & ſubditis impoſuit neceſſitatem, & obligationem obediendi in omnibus veris præceptis, quæ Decalogo non eſſent oppoſita. Cùm iubet Rex deiici murum, latomus debet obedire; at, ſi tranſeat aliquis, qui occidi poſſit, debet ceſſare, & detinere lapidem, non ſolùm qui certò illum ſit occiſurus; ſed etiam illum, de quo dubitat, an occiſurus ſit: quia, non obſtante præcepto diruendi parietem, non poteſt dimittere lapidem, ſi dubitet, an aliquem occiſurus ſit. Nemo autem dicet, pueri incautam ſub muro diruendo præſentiam eſſe regiæ legis diſpenſationem: ipſe enim non iuſſit deiici lapides cum periculo hominum, ſed cautè, & prouidè. Cùm Pontifex iubet ſeruari abſtinentiam, non iubet, nec iubere poteſt, quòd occidendo te, violes legem Dei, & contra quintum Decalogi præceptum procedas: non iubet, nec iubere poteſt, quòd periculo mortis te exponas; hoc enim ipſum interdicit Deus. Si ex abſtinentia ſequeretur mors certa, hæc certitudo non diceretur Eccleſiaſticæ legis diſpenſatio certa: nam diſpenſatio certa non eſt neceſſariò præceptiua, & hic neceſſariò præcipitur non abſtinentia: ergo nec mors dubia.

3. His poſitis, meam theſin euidenter, vt opinor, oſtendo. Deus præcepit, vt te non occidas, nec exponas periculo te occidendi: atqui Eccleſia non poteſt præcipere contra Decalogum: ergo non datur Præceptum Eccleſiæ, quod iubeat aliquid fieri cum certa, aut dubia vitæ humanæ iactura: ergo non datur Præceptum Eccleſiaſticum, quo obſtringatur æger, vt carnibus abſtineat, cum amiſſione vitæ, certa, aut dubia: atqui vbi non datur Præceptum: non requiritur diſpenſatio: ergo. Imò, cùm detur diuina lex inhibens, peccaret, ſi abſtineret: & peccaret, ſi diſpenſationem poſtularet. Peccaret quidem abſtinendo, eo modo, quo ſi ſumeret venenum dubium: nam in tali caſu abſtinentia eſſe dubiè mortifera ſupponitur. Peccaretque, ſi peteret diſpenſationem: quia illa petitio debet ſupponere dari Præceptum carnes interdicens, etiam cum iactura vitæ dubia; quod quia eſſet contra Decalogum, ſine iniuria Pontificis ſupponi non poteſt.] Hucvſque Caramuel.

Quæ hic eſt Reſ. anteced. Sup. hoc ſup. Reſ. 3. à lin. 1.

4. Sed, an probabiliter, iudicent alij, vt de Sancio dixi *in part.4 tract.3. reſolut.56.* Vide omnes expoſitiones *in* 2.2. *D.Thoma, q.*147. *art.*4. vbi rectè Caietanus docet, Prælatos, ac Superiores, quando ſubditi proponunt cauſam dubiam ad obtinendam diſpenſationem, non debere eſſe nimis ſcrupuloſos, ac ambiguos, remittentes id conſcientiæ ſubditi petentis; cùm potiùs ad ipſos ſpectet tunc diſpenſare, cauſam dubiam per diſpenſationem efficiendo iuſtam. Vide etiam Azorium *tom.*1. *lib.*7. *cap.*29. *q.*2. qui citat Nauarrum, Roſellam, & Angelum.

RESOL. LXXV.

An diſpenſatus in eſu carnium cenſeatur diſpenſatus ad non ieiunandum? Ex p.1. tr.9. Reſ.25.

Sup. hoc fore ad literam & DD. ſupra in tr.3. Reſ.170. & hic ioſ. in Reſ.86. lege doctr. §. vlt.

§. 1. Hic caſus in praxi ſæpè poteſt contingere, & in hac ciuitate Medicus quidam doctiſſimus ita cum multis in Quadrageſima diſpenſabat. Sed ad quæſtionem reſpondeo, primam opinionem negare. Ita Iacobus de Graffiis *in deciſ. p.*1. *lib.*2. *cap.*37. *n.*58. cum Medina, Petraza, & aliis. Et ratio eſt: quia neceſſitas, & iuſta cauſa, quæ excuſat ab integro ieiunio, non excuſat ab omni parte illius: præceptum enim Eccleſiæ, licet in totum ſeruari non poſſit: in parte, quæ ſeruari poteſt, ſeruandum eſt, *ex cap. cùm dilecti, de dolo, & contum.* & ibi Gloſſ. & DD.

à medio quamuis in aliquo diſſimiles, & pro curioſa qu. in tom.5. tr.6. Reſ.98. §.2. ad lin 12. ver. en el diſpenſado.

2. Secunda opinio affirmat: & illam docet Caietanus *in* 2.2. *q.*147. *art.*8. Hieronymus Llamas *in ſumm. p.*3. *cap.*5. §.26. Ledeſma *in ſum. tom.*2. *tract.*17. *cap.*2. *concl.*5. Ioan. de la Cruz *in director. conſc. p.*1. *precept.*4. *art.*4. *dub.*8. *concl.*3. Gomez *in Bulla Cruc. clauſ.*7. *n.*4. Medina *in ſumm. tom.*... *lib.*1. *cap.*14. §.10. Henriquez *lib.*7. *cap.*13. *n.*12. Filliucius *tom.*2. *tract.*27. *p.*2. *cap.*3. *n.*25. Azorius *p.*1. *lib.*8. *cap.*10. *q.*3. Toletus *lib.*7. *cap.*3. *n.*4. & alij. Et ratio eſt: quia abſtinentia ab eſu carnium eſt de ſubſtantia ieiunij: ergo, qui diſpenſatus eſt quoad comeſtionem carnis, eo ipſo diſpenſatus eſt in ieiunio.

3. Tertia opinio diſtinguit: vel enim diſpenſatus ad eſum carnis edit carnes, quia piſces nocere ſaluti ſolent; vel vt vires amiſſas recuperet, quia eſt quaſi actualiter infirmus priori modo diſpenſatus tenetur ad ieiunandum: aliter verò minimè, & ideò pluries edere poteſt, & ita docent Reginaldus *tom.*1. *lib.*4. *cap.*14. *n.*168. Leſſius *lib.*4. *cap.*2. *dub.*6. *n.*45. Bonacina *de legib. diſp.*10. *q.*1. *punct.*2. *n.*3. Fernandez *in exam. Theol. mor. p.*3. *c.*9. §.5. *n.*3. Petrus Cenedo *in qq. canon. q.*40. *n.*6. & Ortiz *in ſum. c.*19. *n.*20. cum aliis. Omnes iſtæ tres opiniones ſunt probabiles: ſed ſecunda videtur mihi probabilior, & tuta in praxi, vt teſtatur Villalobos *in ſum. tom.*1. *tract.*24. *dub.*8. *n.*9. *in fine.*

RESOL. LXXVI.

An qui habet facultatem edendi carnes, ſi illas non edat, teneatur ieiunare? Ex part.4. tract.4. & Miſcell. Reſol. 289.

§. 1. Poteſt hic caſus frequenter accidere, & ad illum ſic reſpondet Sanch. *in opuſc. tom.*2. *lib.*5. *cap.*1. *dub.*30. *n.*2. *&* 3. quòd ſi talis habet manifeſtas vires & ſalutem ad ieiunandum, ſed ad præſeruandum ſe ab aliqua infirmitate edit carnes, tunc ſi aliqua die ieiunij non comedat carnes, tenetur illa die ieiunare, quia hos nulla alia ratione excuſamus à ieiunio, niſi quia abſtinentia à carnibus eſt conditio eſſentialis ieiunij, & illa non ſeruata, non poteſt ſeruari ieiunium. Ergo ſi ſeruant illam conditionem cùm poſſint reliquas ſeruare tenentur. Verùm ſi talis haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis & infirmitatis præſentis, licèt aliqua die illam non comedat, non tenetur ieiunare, licèt illorum ſaluti conduceret illam non comedere eo die & ieiunare. Ita Sanchez ex doctis recentioribus, qui etiam *dub.*14. *n.*2. cum dictis iunioribus docuerat, quòd quando infirmitas eſt talis, quæ communiter ſolet excuſare à ieiunio, licèt valetudini illius infirmi conduceret ieiunare, & oppoſitum noceret, non tenetur infirmus tunc ieiunare ex præcepto Eccleſiæ, ſed tenebitur ex præcepto abſtinentiæ, cuius fractio communiter eſt venialis, quia Eccleſia abſolutè voluit omnes infirmos excuſare, quia ieiunium eis vt plurimum nocet; quod autem huic non noceat, eſt per accidens, & Eccleſia tantùm reſpicit id, quod communiter ſolet euenire. Vnde ex his ego olim ante Sanchez editum non damnaui quartanarium peccaſſe mortaliter, quia non ieiunauit aliquibus diebus, licèt eius valetudini tunc conduceret ieiunare, quia quartanarij excuſantur à ieiunio, vt ipſe Sanch. *loco cit. n.*3. notat. Igitur talis quartanarius tunc non ieiunando peccauit quidem venialiter contra præceptum abſtinentiæ, non autem mortaliter contra præceptum Eccleſiæ.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in aliis eius primæ not.

RESOL. LXXVII.

An diſpenſatus ad carnes non propter virium debilitatem, ſed quia cibi Quadrageſimales ſunt ei nociui, ſi in aliquibus diebus non comedat omnes, teneatur ieiunare, & abſtinere ſe à ſecunda comeſtione?

Et an diſpenſatus ad edendas carnes poſſit ſimul piſces comedere, ſi ab Epiſcopo fuerit prohibitum ſub pœna excommunicationis?

Et notatur, quod qui frangit ieiunium comedendo carnes non duo, ſed vnum peccatum committit, & ideo non eſt neceſſarium explicare circumſtantiam modi, quo ieiunium violatum ſit.

Etiamque aduertitur, quod qui in die ieiunij comedit carnes, & lacticinia, vel oua ſimul vnum tantum peccatum, non diſtincta committit; & qui vonit aliquod ieiunare, non toties peccat, quoties in illa die carnes comedit. Ex p.9.tr.6.& Miſc.1.Reſ.11.

Sup. hoc in Reſ.præterita, & in Reſ. ſeq. §. vlt. à princ., vſque ad med. & inf. in Reſ. 113. curſim in §.vlt.

§.1. NEgatiuam ſententiam ex Carolo Zambrano, Authore caſuum conſcientiæ Bononienſium, docet nominatim contra me Pater Paſqualigus *in praxi de ieiunio, deciſ.268. num.3.* Quia, cùm diſpenſatio ſit pro ſingulis diebus, tollit pro ſingulis diebus obligationem non ſolùm abſtinendi à carnibus, ſed etiam abſtinendi à pluribus refectionibus, quia tollit eſſentiale ieiunij, quod non poteſt ſtare cum comeſtione carnium. Si igitur aliquo die diſpenſatus non vult comedere carnes, non tenetur ieiunare: quia non eſt, à quo ponatur talis obligatio, cum iam ſit ſublata per diſpenſationem: quæ cùm ſit abſoluta, & non conditionata, ſi nimirum, vtatur carnibus, non reuiuiſcit ex eo, quòd non vtatur. Nec obſtat, quòd tunc ieiunium poſſet habere locum: quia hoc non ſufficit, vt quis teneatur ieiunare: alioquin ſemper teneretur, quando non comedit carnes, ſed inſuper requiritur obligatio.

2. Sed ego non recedo à ſententia affirmatiua, quam docui cum Sanchez, Megala, & Trullench, & quam, me citato, nouiſſimè contra Paſqualigum docet doctiſſimus Pater Bardi *in Bulla Cruc. p.2. tract.3. cap.1. ſect.7. n.54.* qui reſpondet ad omnia argumenta contraria. Adi illum, & non pigebit. Dicendum eſt igitur in noſtro caſu, talem non poſſe ſecundam comeſtionem ſumere: nam diſpenſatio ſolùm reſpicit, vt adæquatum obiectum, bonum nutrimentum ex qualitate ciborum, & non corroborationem virium; quia iam ſupponimus, diſpenſatum eſſe robuſtum, & pati poſſe afflictionem ieiunij: igitur, ſi ob piſcium, ſeu ouorum comeſtionem non poteſt haberi nutrimentum cauſandum ex comeſtione carnium, ceſſat totaliter finis diſpenſationis: atque adeò remanent omnia, facta tali hypotheſi, iuxta diſpoſitionem iuris communis; ac proinde vrgebit obligatio ieiunij. Confirmatur efficaciter; nam in tantum Titius erat liber à lege ieiunij, in quantum ponebat conditionem incompoſſibilem cum ipſo ieiunio; nempe, comeſtionem carnium, & ideò tali conditione non appoſita, nulla erit exemptio ad non ieiunandum.

3. Igitur in noſtro caſu ſupponitur, obligationem ieiunij fuiſſe abſolutè ſublatam: quod tamen eſt falſum, cùm ſolùm oblata fuerit dependenter à comeſtione carnium, propter incompoſſibilitatem cum ieiunio. Cæteras rationes videbis apud Bardi. Et poſt hæc ſcripta inueni noſtram ſententiam, me citato, nominatim contra Paſqualigum, docere etiam Pellizzarium *in Man. Regul. tom.1. tract.5. cap.5. n.39.* & ex eadem Societate Patrem Eſcobar *in Theol. mor. tract.1. exam.13. cap.3. n.104.*

Sup. hoc ſuperius in tr. 5. Reſ 17. §.vlt. & abſque excommunicat. lege hic ſup. docta Reſ. 72.

4. Sed hic obiter inquiro, an diſpenſatus ad edendas carnes, poſſit ſimul piſces comedere, ſi ab Epiſcopo fuerit hoc prohibitum ſub pœna excommunicationis. Et affirmatiuè reſpondet Sancius *in ſelectis, diſp.51. n.10. & 11.* Si cauſa excitandi appetitum, comedas piſces, non peccabis: quia Præceptum poſitiuum abrogare non debet, quod iure naturali debetur. Neque item, ſi comedas piſces inanes, etiam abſque cauſa, vel in ea quantitate, quæ tuæ ſaluti non noceat: quare, inquit prædictus Auctor, hoc præceptum violare tantùm cenſeberis, quando piſces ſimul cum carnibus edes, quorum eſus graue tuæ ſaluti nocumentum inferat.

5. Sed mihi magis placet ſententia negatiua Caſtri Palai *tom.4. tract.25. diſp.vn. punct.8. §.1. n.12.* Quia finis huius præcepti poſitiui non eſt ſaluti corporali ſubditorum conſulere, ſed fidelium ædificationi; ne, inquam, diſpenſati in lege abſtinendi à carnibus, voluptati incumbant loco pœnitentiæ, quam alij præſtant, ipſique præſtare tenebantur. Quapropter eſus piſcium, ſimul & carnium, eſto nociuus non ſit, prohibitus cenſetur. Pro eſu namque nociuo opus non erat Epiſcopalis prohibitio, cùm iure naturæ prohiberetur. Neque permittendus eſt eſus piſcium ad excitandum appetitum, niſi fortè in tam leui quantitate, vt in conſiderationem non veniat. Nam eſto, iuri naturali non repugnet, media aſſumere ad appetitum excitandum; non tamen iuri naturali debetur, omnia media aſſumere, quinimò iuri naturali eſt conforme ab aliquibus abſtinere ob bonum virtutis, Præceptorum obſeruationem, & fidelium ædificationem.

Sup hoc inf. in Reſ. 83. §.2. ad med. verſ. Quippe. & in to.1. tr.7. Reſ.163. §. Quarto quanto.

6. Nota hic obiter, quòd qui frangit ieiunium comedendo carnes, ſecundùm Leandrum *de Sacrament. tom.1. tract.5. diſp.8. §.8. quæſt.11.* non duo, ſed vnicum committit peccatum: ergo, per ſe loquendo, non erit neceſſarium explicari circumſtantiam modi, quo ieiunium violatum eſt, cùm ſit tantùm aggrauans. Sed ego non recedo à contraria ſententia, quam olim docui, & docent communiter DD. Nota etiam Leandrum *vbi ſuprà, quæſt.12.* docere, quòd qui in die ieiunij comedit carnes; & lacticinia, vel oua ſimul, vnicum tantùm patrare peccatum non diſtincta: quia vel vnicum ſolum præceptum violat: aut ſi duo, ſub vna & eademmet ratione formali abſtinentiæ. Sed ego *alibi* contrarium docui; & iterum doceo. Sentio tamen cum ipſo Leandro *quæſt.13.* me citato, quòd qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccat, quoties in illo die carnes comedit; ſed ſemel in prima carnium comeſtione.

Sup. hoc inf. in Reſ.84. §.1. poſt med. &c.

Sup. hoc in Reſ. præterita. § vlt & inf. in Reſ. 82. & 83. & in aliis earum primarum notanorum.

RESOL. LXXVIII.

Medicus concedit Titio licentiam comedendi carnes in diebus Quadrageſimæ, quæritur, an poſſit illas comedere in diebus quatuor temporum, quæ ſemper accidunt in ſecunda hebdomada ipſius Quadrageſimæ?

Et an ſaltem liceat comedere oua, & lacticinia, in prædictis diebus, ſtante ſupradicta licentia?

Et infertur habentes licentiam à Medico, vt infra annum in die Veneris, & Sabbathi comedendi carnes poſſe illas comedere in diebus quatuor temporum extra Quadrageſimam occurrentium, etiam ſi in licentia Medici obtenta hoc non explicetur.

Et an ſi quis habet manifeſtas vires, & ſalutem, & ob aliquam infirmitatem edit carnes in die ieiunij, ſi in aliqua die non comedat carnes, teneatur ad ieiunandum?

Et quid, ſi haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis?

Et an Medicus dubius, ſi cibi Quadrageſimales afferant graue damnum petenti, poſſit concedere licentiam, vt edat carnes in diebus ieiuniorum? Ex p.10. tr.13. & Miſc.3. Reſ.43.

§.1. Caſus

§. 1. CAſus eſt nimis practicabilis; & ad illum negatiuè reſpondet Carolus de Baucio *de Miſcellaneis Caſuum conſcientiæ, tom. 2. opuſc. 3. quæſt 305.* vbi ſic ait: Quidam Medicus tempore Quadrageſimæ conceſſit licentiam cuidam perſonæ, vt veſceretur carnibus ne incurrat graue damnum ſuæ ſalutis, an intelligatur conceſſa licentia comedendi carnes in Feria quarta ſecundæ hebdomadæ Quadrageſimæ in qua ſemper accidunt quatuor temporum ieiunia: idem patitur de duobus aliis diebus, nempe Feria ſexta, & Sabbatho, an ſaltem liceat comedere oua, ac lacticinia. Difficultas eſt, quando in licentia Medici comedendi carnes nihil eſt cautum, quoad quatuor Tempora; nam ſi iudicaret Medicus graue damnum incurrere, ſi quis his tribus diebus non veſceretur cibis Paſchalibus, vtique eſſet licitum his prædictis diebus veſci cibis Paſchalibus. Reſpondeo, ſaluo meliori iudicio, cum in Doctoribus nihil inuenerim, quod non poteſt comedere carnes in Feria quarta quatuor Temporum, nec in Feria ſexta, & Sabbatho comedere oua, ac lacticinia, niſi ſpecialem, ac expreſſam licentiam habuerit à Medico, vt prædictis diebus veſcatur cibis Paſchalibus. Et ratio mihi eſt, quia ex licentia comedendi carnes conceſſa à Medico tempore Quadrageſimæ nemo audet vti extrà tempus prædictum, puta intrà annum; & ſic eſt vſu receptum ab omnibus timoratæ conſcientiæ; nec differunt quatuor Tempora Quadrageſimæ ab aliis quatuor temporibus extrà tempus Quadrageſimæ: ergo ſicut non eſt licitum ex vi prioris licentiæ comedere carnes in aliis quatuor Temporibus extrà tempus quadrageſimale, ità etiam non eſt licitum in quatuor Temporibus occurrentibus tempore Quadrageſimæ. Ità Baucius.

2. Sed hæc opinio mihi non placet: Primò, nam Medici quando dant licentiam comedendi carnes in Quadrageſima, ſciunt in illa occurrere quatuor Tempora, & non prohibent in dictis diebus comedere carnes: ergo concedunt: Secundò; eadem iuſta cauſa, quam habet Medicus concedendi licentiam: vt quis carnes comedat in Quadrageſima, militat etiam in illis diebus, in quibus veniunt, & incidunt quatuor Tempora; ergo. Tertiò; Ieiunium Quadrageſimale, eſt ſtrictius quàm Ieiunium quatuor Temporum, quia in iſto comeduntur de iure oua, & lacticinia, quæ quidem non comeduntur in quatuor Tempora, quæ accidunt in Quadrageſima, quia in Ieiunio Quadrageſimæ de iure oua, & lacticinia prohibentur: ergo, &c. Quartò; in dictis diebus plures Fideles comedunt carnes, vigore dictæ licentiæ, nec Confeſſarij faciunt in hoc aliquod ſcrupulum: & ideò ego exiſtimo habentes licentiam à Medico, vt infrà annum in die Veneris, & Sabbathi comedant carnes, poſſe illas comedere in diebus quatuor Temporum extrà Quadrageſimam occurrentium, etiamſi in licentia à Medico obtenta hoc non explicetur; quia cenſetur conceſſum: & ſi opinio Baucij eſſet admittenda ſequeretur habentem licentiam comedendi carnes in Quadrageſima, non poſſe illas comedere in Vigilia S. Matthiæ Apoſtoli. Ad argumentum verò Baucij reſpondeo; ideò ex vi licentiæ comedendi carnes tempore Quadrageſimæ, non poſſunt comedi in diebus quatuor temporum extrà Quadrageſimam, quia dicta licentia expirauit; nam erat limitata pro tempore Quadrageſimæ: ſed in diebus quatuor Temporum Quadrageſimæ licentia comedendi carnes adhuc durat & exiſtit: ergo extenditur etiam ad dicta quatuor Tempora, quæ poſt elapſam Quadrageſimam ampliùs poteſt extendi.

Sup. hoc in duabus præcedent. Reſ. & inf. in Reſ. 115. §. vlt. curſim.

3. Notandum eſt hîc obiter Primò contrà Paſqualigum, & Vidalem, quòd ſi quis habet manifeſtas vires, & ſalutem ad ieiunandum, ſed ab aliqua infirmitate edit carnes, tunc ſi aliqua die non comedit carnes tenetur ieiunare. Secùs ſi quis haberet facultatem edendi carnes ratione debilitatis, & infirmitatis præſentis; nam licèt aliqua die carnem non comedat, non tenetur ieiunare, quia ex vnica comeſtione non ſubuenitur debilitati præſenti. Ità ex Sanchez, Baucius *vbi ſuprà, opuſcul. 1. quæſt. 98.* Nota Secundò: Medicum, in dubio ſi cibi quadrageſimales afferant graue damnum petenti, poſſe concedere, vt edat carnes in diebus Ieiuniorum. Ità ex Paſqualigo Baucius *loco cit. opuſ. 3. q. 305.*

Sup. hoc quid eſt agendum in iſto caſu, ſup. lege doctrin. Reſ. 4. & ſignanter §. 2. poſt mediū, &c. & Vide etiam doctr. in Reſ. 73. &c.

RESOL. LXXIX.

An ſi quis in diebus ieiunij carnem comederet, in magna quantitate ex obliuione, vel inaduertentia, teneretur in illa die ieiunare reliquo tempore? Ex p. 9. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 27. aliàs 28.

§. 1 POnam hîc ſententias duorum virorum, qui luminaria fuerunt inclytæ Academiæ Salmanticenſis: & quos ego Gigantes Theologiæ vocare ſoleo; & hi ſunt, Angelus Manriquez Ciſtercienſis, & Baſilius Pontius Auguſtinianus. Audiamus itaque Ioannem Caramuelem *in Theolog. moral. lib. 3. de conſcientia dubia, cap. 1. diſput. 1. num. 5350.* vbi ſic ait: [Obiter tamen dicam, me audiuiſſe Reuerendiſſimum D. Manriquum, nunc Salmanticenſis Vniuerſitatis Primarium Profeſſorem, in Gymnaſio publico ſic diſcurrentem; Si quis ex inaduertentia, aut obliuione, in die ieiunij, carnes in magna quantitate comederit; non fregit ieiunium, adeòque tenetur ſeruare formam ieiunij reliquo tempore, eodem modo, ac ſi carnem non comediſſet: vnde, ſi comederit caponem manè, poterit meridie prandere, & veſperi collationem ordinariam ſumere: quia leges actibus non humanis non violantur: & illis, qui ex inaduertentia, aut obliuione, hominum quidem ſunt, non verò liberi, & humani. Contrarium tamen, addebat, non auderem dicere improbabile, propter Baſilij Pontij de Leone (tunc Primarius Profeſſor erat) opinionem, docentem, illud ieiunium eſſe fractum reuerà, tametſi inaduertenter, illudque die reliqua non obligare, & ab inaduertentia habuiſſe non quidem quòd non violaretur; ſed quòd violaretur, & frangeretur ſine culpa. Sic diſcurrebat Angelus Manriquus, ſic Baſilius: tu, Lector, attentè vtriuſque ſententiam conſidera.] Ità Caramuel.

Sup. hoc inf. in Reſ. 87. §. vlt. in fine, & in aliis ibi not.

2. Ego, vt verum fatear, ſententiæ Manriquez magis adhæreo. Quia comeſtio illa carnis fuit inuoluntaria, ſicque ieiunium non fuit violatum, niſi materialiter, ac proinde adhuc poteſt ſeruari.

3. Hinc à fortiori dicendum eſt, quòd ſi manè quis comedit, ignorans ea die ieiunari, teneri reliquo tempore ſeruare ieiunium, ac ſi non comediſſet quicquam, ideò poſſe prandere cum aliis, imò & ſumere collationem veſpertinam. Ita ex Sancio docet Pellizzarius *in Man. Regul. to. 1. tr. 5. cap. 5. n. 17.* & alij.

Sup. contēp in hoc §. inf. in Reſ. 102. §. vlt. & in Reſ. 116. §. etiam vlt. in princ.

RESOL. LXXX.

An in die Ieiunij paruitas materiæ excuſet in eſu carnium? Ex p. 1. tract. 9. Reſ. 43.

§. 1. AD hanc quæſtionem reſpondet Tannerus *in 2. 2. D. Thomæ, diſp. 3. q. 3. dub. 5. n. 93.* vbi ſic aſſerit: [Dubium non eſt in die ieiunij peccari toties, quoties carnes comeduntur; & in hoc, ex ipſo fidelium ſenſu, non excuſare paruitatem materiæ. quod eatenus verum exiſtimo, quatenus eſus carnis, ſeu cibi vetiti,

Sup. hoc inf. in Reſ. ſeq. & in tom. 8. tr. 4. Reſ. 72. §. vlt. in principio.

 exiſtimatur

exiſtimatur aduerſari fidei profeſſioni. Aliàs non video, cur non æquè in hac, ac in aliis materiis à mortali excuſare poſſit materiæ paruitas.] Ita Tannerus.

RESOL. LXXXI.

An in comeſtione carnium in die ieiunij detur paruitas materiæ?

Et quænam quantitas materiæ excuſet in comeſtione carnium in die ieiunij.

Et quid, ſi in ſingulis diebus Quadrageſimæ eam carnis particulam minimam quis ederet, & quamuis à principio Quadrageſimæ haberet voluntatem expreſſam ſingulis diebus Quadrageſimæ id efficiendi?

Et an qui ſeruiunt infirmis poſſint aliquid comedere in die ieiunij etiam ex carnibus ad excitandum appetitum infirmorum?

Et infertur non eſſe Hæreticum externum, qui ſigna dat hæreſis internæ in quantitate tam leui, vt non ſit ex ſe peccatum mortale: Ex parte 5. tractat. 5. Reſolutione 32.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & in alio §. eius not.

§. 1. PRo affirmatiua ſententia *in 2. part. tract. 12. reſol.* 43. adduxi Tannerum, cui nunc addo Sanchez *in ſumma, tom. 1. l. 2. cap. 8. num.* 17. quem ſequitur Merolla *tom. 1. diſp. 2. cap. 4. dub. 7. n.* 111. vbi ſic ait. Inferunt comedentem tantillum carnis in Quadrageſima excuſari à mortali ob materiæ paruitatem. Ex quo ſequitur ſi quis motus hæreſi interna, qua putat licere eſum carnis diebus prohibitis, eam minimam carnis particulam ederet, non foré illum hæreticum externum, ac proinde non incurrere excommunicationem latam contra hæreticos externos, quamuis attentis circumſtantiis concurrentibus, quando eſſet eſus in notabili quantitate, oriretur ſufficiens hæreſis indicium; quia id factum externum non eſt mortale, niſi per ſolam relationem ad actum internum. Et hoc quod dixi verum eſt, licèt ſingulis diebus Quadrageſimæ eam carnis particulam minimam quis ederet, & quamuis à principio Quadrageſimæ haberet voluntatem expreſſam ſingulis diebus Quadrageſimæ id efficiendi.

2. Neque obſtat quòd præceptum Eccleſiæ de non veſcendis carnibus in Quadrageſima ſit negatiuum, nam etiam præceptum naturale de non furando negatiuum eſt, ergo ſicut in hoc excuſat à mortali paruitas materiæ, ita in illo, non enim eſt maior obligatio præcepti poſitiui, quàm naturalis. Ita Merolla, cui adde nouiſſimè Hurtadum de Mendoza *de fide vol. 1. diſp.* 83. *ſect.* 3. §. 21.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 8. Reſ. 8. & in alio verſ. eius not.

3. Dicendum eſt igitur non eſſe hæreticum exteriorem, qui ſigna dat hæreſis internæ in quantitate tam leui, vt non ſit ex ſe peccatum mortale. Itaque ſi eſus carnium in magna quantitate cenſeri poſſet contra fidem, ſi quantitas non ſufficiat ad peccatum mortale contra legem ieiunij, nec erit hæreticus exterior, qui eis in ea quantitate veſcatur, quia excommunicatio & reſeruatio eſt de peccato mortali interno, vt coniuncto cum mortali explicante internum; ſed hæreſis interna non explicatur in exigua quantitate, ergo non reſeruatur, nec eſt hæreticus externus. Minor probatur, quia exigua materia veſci ſolet homo Catholicus ob ſolam gulam, aut libitum guſtandi carnes, licèt nulla alia ſubſit cauſa, ergo, &c.

4. Poſt hæc ſcripta inueni Antonium de Leone, me citato, *in qq. mor. de chocolate. p. 3. n.* 3. docere etiam in comeſtione carnis in diebus ieiunij dari paruitatem materiæ, quam in num. 8. ſic determinat. [En la prohibicion de los manjares de carne en dia de ayuno, como diximos, vnos niegan que ſe de paruidad, y otros la conceden, pero ninguno que yo aya viſto, ſeñala que cantidad de carne ſe podrà comer, que ſiendo alguna, no ſea tanta que quiebrante el precepto, ni tanpoco que ſe repute por nada, ſino que le conuenga el ſer materia parua. En los Sumiſtas ſe halla, que todos conforman en que el cozinero, y el que haze la ſalua à los Principes, pueden comer en Viernes de los manjares de carne, lo que moralmente es neceſſario para probarlos darles razon, ſi ſabet lo que ſon, ſin que por eſto quiebranten el precepto, porque la cauſa le diſpenſa ſin derogarle en aquella cantidad, como en materia parua. Luego eſta es la deſte precepto, porque ſino le quiebranta eſſencialmente, como es cierto, ſino accidentalmente, y para que no aya culpa, ſe atiende la cauſa, que es el oficio. Sigueſe que el que ſin ſer cozinero, ni hazer la ſalua comiera la cantidad de carne que à eſtos ſe permite por ſus oficios, caerà en culpa, eſta no puede ſer mortal, porque ſe opone poco al precepto y en cantidad, que la juſtifica cauſa tan leue, luego ſerà venial, eſta ſerà la materia parua deſte precepto, que prometi aueriguar, y no otra mayor.] Sic ille.

Sup. hoc inf. in Reſ. 96. §. vlt. lin. 6. ante finem verſ. Et eandem, & in to. 8. tr. 4. Reſ. 71. §. vlt. à lin. 4. & ibi in fine etiam pro Coquinario Princip. &c.

5. Notandum eſt etiam ex his, eos qui inſeruiunt infirmis, poſſe aliquid comedere in die ieiunij, etiam ex carnibus, quando viderit id eſſe commodum ad excitandum appetitum infirmorum, quia patiuntur faſtidium, & probatur ex caſu præcedenti de pincernis Principum, grauior enim & vrgentior eſt hæc cauſa quàm illa. Item quia id poſtulat charitas, & Eccleſia non intendit impedire opera charitatis. Ita ex Nauarro & aliis docet Sanchez *in opuſc. tom. 2. lib. 5. c. 1. dub.* 22 *num.* 10.

RESOL. LXXXII.

Sup. prima diffic. hanc tit. in Reſ. ſeq. & in aliis eius prima not.

An qui vouit certa die ieiunare, toties peccet mortaliter, quoties carnes comedit?

Et quid eſt dicendum, ſi expreſsè promitteret in die vnicam comeſtionem, an tunc peccet toties quoties præter vnam comeſtionem comederet carnes?

Et explanatur differentia inter ieiunium ex præcepto Eccleſiæ, & ex vi voti, ſi in illis aliquis comederet carnes.

Et an in die ieiunij pluries comedendo piſces, vel lacticinia non peccet toties mortaliter, ſed in ſecunda comeſtione. Ex p. 1. tt. 9. Reſ. 37.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Azorius *part. 1. lib. 7. cap. 10. quæſt.* 8. nam in die ieiunij verum eſt, quòd pluries comedendo piſces, vel lacticinia, non peccetur toties mortaliter, ſed tantùm in ſecunda comeſtione, vt docet Durand. *in 4. diſt. 15. q.* 11. Paludan. *ibid. quæſt. 4. art.* 5. Gabr. *diſt. 16. quæſt. 3. art. 3. dub.* 5. Caiet. 2. 2. *q. 146. n.* 8. Angel. *v. ieiun. q.* 22. Syluest. *eod. verb. q.* 8. Roſell. *eod. verb. n.* 4. Armil. *eod. verb. n.* 14. Tabiena *eod. ver. q.* 9. D. Antoninus *p. 2. tit. 6. cap.* 2. §. 9. Nauarr. *in Man. c. 21. num.* 15. Regius *in ſuis reſol. caſ. 9. n. 1. & ſeq.* Binsfeldius *in Ench. Theol. Paſtor. p. 3. c. 33. conc.* 5. Filliuc. *tom. 2. tr. 27. p. 2. c. 2. n.* 23. Leſſius *l. 4. c. 2. dub. 3. n.* 15. Reginald. *to. 1. l. 4. c. 14. n.* 179. Villalob. *in ſum. to. 1. tr. 23. diff. 6. n.* 6. Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. p. 1. præc. 4. art. 4. dub. 1. concl.* 1. Fernand. *in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 3. n.* 10. Rodriq. *in ſum. to. 1. c. 23. n.* 1. Henriq. *lib. 7. c. 13. n. 12. in gl. lit.* S. Coninch. *de Sacr. q. 74. art. 4. dub. 3. n.* 103. & alij, quidquid in contrarium afferat Medina Complutenſis *q. 5. de ieiunio*, & Couarruuias *l. 4. var. c. 20. n.* 13.

Sup. hac doct. inf. in Reſ. 87. Sed pro peccato veniali in hoc caſu vide Reſ. 88.

2. Tamen aliter dicendum eſt, ſi quis comedat carnes: nam toties peccabit, quoties illas comederit, vt notat Filliucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 5. num.* 81. Toletus *lib. 6. cap.* 3. Leſſius *vbi ſuprà, num.* 17. Ortiz *in ſum. cap. 19. mand. 2. num.* 9. Homobonus *de exam. Eccleſ. p. 1. tr. 8. c. 7. q.* 20. Graff. *in deciſ. p. 1. l. 2. c. 37. n.* 49.

Sup. hoc inf. in Reſ. 84. in princ.

Fagundez

Fagundez *præcep.4. l.1. c.4. n.9.* & Ledeſma *in ſum.to.2. tr.27. c.2. fol. mihi 689.* cum aliis communiter ex DD. citatis.

3. His ſuppoſitis, pro ſententia Azorij, ſic argumentor. Votum ieiunij obligat inſtar Præcepti Eccleſiaſtici de ieiunio: at Eccleſia, ieiunium præcipiendo, ita abſtinentiam à carnibus inducit, vt ſit peccatum mortale toties, quoties eduntur: ergo ita erit in ieiunio voti.

4. Hæc ſententia eſt probabilis: ſed non minùs probabilem contrariam exiſtimo, quam docet Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. l.1. q.140. n.2.* quia ſic vouens non promittit per ſe, & directè abſtinentiam carnium; ſed indirectè, & acceſſoriè, in quantum, ſcilicet, ieiunium abſque ipſa conſiſtere nequit. Quare, cùm ſemel violato ieiunio ceſſet obligatio principalis ieiunij, ceſſat quoque obligatio acceſſoria abſtinentiæ à carnibus: ſecùs autem eſſet, ſi hic expreſsè promitteret in die vnicam comeſtionem; tunc enim peccaret toties, quoties præter vnicam comeſtionem, ederet carnes illa die. Sic Fauſtus, qui poſteà etiam aſſignat differentiam inter ieiunium ex præcepto Eccleſiæ, & ex vi voti. Vnde patet reſponſio ad argumentum in fauorem Azotij *ſup.* poſitum.

Sup. hoc in Reſ. ſeq § 2. paulo poſt initium. Et ſup. hac differ. ibid.

RESOL. LXXXIII.

An obligatus ieiunare ex voto, ſi ſecunda vice comedat carnes, peccet contra votum?

Et quid de pœnitentia ieiunij à Confeſſario impoſita?

Et quid, ſi quis expreſsè vouerit in die vnicam comeſtionem: Ex p.9. tr.8. & Miſc.3. Reſ.5.

Sup. hoc in Reſ. præter. & ſup. in Reſ.77. curſim in fine, & ſeq. in Reſ. 84 §. vlt. in princip. & in tom.1. tr.7. Reſ.67. §. vlt. & in to.8. tr. 4. Reſ.71. §. Aſſentior.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Azor. *tom.1. l.11. c.20. q.6.* Palaus *tom.3. diſp.1. punct.12. n.15.* Quia de ratione ieiunij Eccleſiaſtici eſt vnica tantùm comeſtio, & abſtinentia à carnibus in omnibus horis illius diei. Ergo vouens ieiunium vouet non comeſturum ampliùs quàm ſemel, & in nulla hora illius diei carnes: ergo quacunque hora illius diei carnes comedat, peccat: quia, eſto, violauerit ieiunium, non violauit omni modo, quo poteſt. Dices, verum eſſe in ieiunio vtrunque contineri, & abſtinentiam à carnibus, & à duplici comeſtione; ſed vnum dependenter ab alio: ac proinde violato ieiunio ex vna parte, ceſſare ex alia. Sed hoc abſque firmo fundamento dicitur: contrarium enim ex Præcepto Eccleſiaſtici ieiunij colligitur, cui votum aſſimilari debet: in illo namque Præcepto ieiunij abſtinentia duplicis comeſtionis annectitur abſtinentiæ à carnibus; ſed non è contra: excuſatus à carnium abſtinentia, excuſatur à duplici comeſtione; non tamen excuſatus à duplici comeſtione, excuſatur à carnium abſtinentia; imò potiùs quoties carnes comederit, toties peccabit. Ergo idem eſt dicendum de voto.

2. Sed negatiuæ ſententiæ adhæret Sanch. *in Summa, to.1. l.4. c.11. n.42.* quia in hoc voto non clauditur directè abſtinentia à carnibus, ſed indirectè, quatenus eſt pars eſſentialiter ad ieiunium requiſita, & acceſſoriè ipſi ieiunio. Quare, cùm ſemel violato ieiunio, ceſſet obligatio circa principale; ceſſare videtur circa acceſſorium abſtinentiam à carnibus. Sicut, quia promiſſo ieiunio, non promittitur directè vnica comeſtio; ſed indirectè, & acceſſoriè, quatenus eſt ad ieiunium neceſſaria: hoc violato, illa non ampliùs obligat. Secus autem contingeret, vbi quis expreſsè voueret vnicam in die comeſtionem: peccaret enim abſque dubio toties, quoties, præter vnicam, comederet illa die. Sic ergo dicendum eſt in noſtro caſu, cùm non directè, ſed indirectè, & acceſſoriè promiſſa ſit abſtinentia à carnibus, tanquam pars ad ieiunium neceſſaria; eò vel maximè, quòd magis eſſentialis ſit ieiunio vnica comeſtio.

Sup. hoc in Reſ. præter. prope finem. verſ. 6 hic expreſſa.

De ea enim omnes conſentiunt, non autem de abſtinentia a carnibus. Quare latum eſt diſcrimen inter obligatum ex præcepto Eccleſiaſtico ad ieiunium, & obligatum ex ſolo voto. Quippe ille prima vice comedens carnes, nec excuſatus à ieiunio, duplex peccatum neceſſariò confitendum committit; alterum ieiunij legem ea comeſtione violatam; alterum verò in legem aliam peculiarem obligantem ea die abſtinere à carnibus independenter à ieiunij obligatione. At comedens carnes in die ſolius ieiunij promiſſi, vnicum peccatum admittit contra ſolum ieiunij votum, quatenus ea comeſtione id violatur. Et tandem hæc pars probatur: quia vouens certa die ieiunium, non in diei honorem, excuſatúſque ab illius diei ieiunio; ſiue, quia iam illud ſua culpa violauit, ſiue neceſſitate excuſante à culpa, non tenebitur à carnibus abſtinere; ſed tenetur alia die ieiunare: aliàs, cùm ad poſterius conſtet obligari, eſset ad duo obligandus, qui vnicum ieiunium vouit. Ergo in voto ieiunij non clauditur abſtinentia à carnibus, vt omninò præcipitur ab Eccleſia, tunc enim teneretur ea die ab illis abſtinere; ſed tantùm vt indirectè cadit ſub ieiunij præcepto. Et ita iuxta hoc dicendum eſt, non magis delinquere contra votum edendo carnes, quàm quicquam aliud, quo ieiunium violaret: & ita ſat eſſe fateri violationem ieiunij voto promiſſam, non explicando, an eſu carnium violata ſit. Hæc omnia Sanch. qui prorſus cenſet, idem dicendum de ieiunio in pœnitentiam ſacramentalem iniuncto: quòd eſt valdè notandum.

Sup. hoc ſup. in Reſ.77 §. vlt. in princ. & in to.3. tr. 7. Reſ.161. §.2. à lin.3. & in alio §. eius not.

3. Vnde ex his ego puto, vtramque ſententiam eſſe ſatis probabilem: & ideò non aſſentior Patri Suarez *de relig. tom.2. l.4. de voto, cap.7. n.9. & 12.* aſſerenti, opinionem negatiuam abſurdiſſimam eſſe: ſed potiùs, vt dixi, exiſtimo probabilem eſſe cum Layman. *in Theolog. moral. lib.4. tr.4. c.3. n.3.* vbi ſic ait: [Qui vouit, ſe certa die ieiunaturum, debet votum obſeruare ſecundùm formam ieiunij Eccleſiaſtici, quippe quod vouens ſibi propoſitum habuit: quare vnica ciborum abſque carnibus comeſtione contentus eſſe debet: ſin autem formam ieiunij ſubſtantialiter violauit, ſeu carnes comedendo, ſeu aliis cibis iterarò veſcendo, de cætero continere ſe non tenetur; eò quòd ieiunij formam ampliùs obſeruare non poſſit: adeò quidem, vt non improbabile ſit, talem vouentem etiam carnibus deinde veſci poſſe: in quo differt votum à præcepto Eccleſiaſtico ieiunij, quippe quod etiam non ieiunantes ſeparatim, atque diſtinctè obligat, ad abſtinentiam à carnibus, imò etiam à lacticiniis in Quadrageſima. Votum autem ieiunandi tali die; vtrunque eorum, videlicet, à carnibus abſtinentiam, & vnicam comeſtionem per modum vnius comprehendit: quare, ſi alterum violatum ſit, iuſta vel iniuſta de cauſa, obſeruatio voti omninò corruit.] Ita ille. Opinionem itaque Sanchez probabilitate non carere dicendum eſt.

Sup. hoc in §.1. not. præter. ad lin. 4. & cum co. Sanc. hic cit. in §. 2. dictæ annot. ad lin. etiam 4. & in alio §. eius annot.

Sup. hac differ. ex doctr. Reſ. præter. in eius fine.

RESOL. LXXXIV.

An toties peccet mortaliter, quoties aliquis in die ieiunij carnes comedit?

Et an idem dicendum ſit de prohibitione lacticiniorum?

Et an duplici labe inquinetur Sacerdos, qui edens carnes & oua in die Quadrageſimali, quod idem dicendum eſt de laico ſine Bulla Cruciata?

Et an teneatur confiteri, quoties ſe applicauerit eſui carnium in die, & quoties comeſtioni ouorum?

Et an qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccet, quoties in illo die carnes comedit?

Et aduertitur, quod qui comedit lacticinia in Quadrageſima abſque cauſa, & ſine Bulla, vnum peccatum tantum facit, &c. Ex part. 1. tr. 9. Reſ. 45.

Pro prima diffic. huius tit. ſup. in Reſ. 81. §. Tamen.

Quæ hic eſt inf. Ref.87.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè. Ita DD. *in ſuperiori Reſol.* citati. Et ratio erit: quia hæc mens Eccleſiæ in die ieiunij abſolutè interdicere carnes, vt ſenſus prohibitionis ſit: Ne carnes comedantur, id eſt, nunquam in die ieiunij comedantur: cuiuſmodi negatiuarum propoſitionum, ſeu præceptorum. Idem dicendum eſt de prohibitione lacticiniorum. Vnde Sancius *in Select. diſp.* 41. *n.* 26. ſic aſſerit: [Præceptum eſt abſtinendi à lacticiniis, & ouis, negatiuum eſt, & habet diuiduam materiam: vnde frangeretur à Sacerdotibus, quoties in die oua, & lacticinia ederent, eo modo, quo toties delinquerent, quoties in die prohibito carnes comederent. Et duplici labe inquinaretur Sacerdos edens carnes, & oua in die quadrageſimali, abſque legitima cauſa, cùm ſit diſtinctum præceptum quo Sacerdotibus lacticinia, & oua vetantur, ab eo quo, carnes. In quam duplicem fractionem etiam rueret laicus, edens carnes in Quadrageſima, abſque cauſa, & oua & lacticinia ſine Bulla Cruciatæ & tenebitur confiteri, quoties ſe applicauerit eſui carnium in die, & quoties comeſtioni ouorum. Hæc omnia Sancius.

Sup. hoc & ſeqq. in hoc §. ſup. ad med. §. vlt. Ref.77. & in tom. 1. tr. 7. Ref. 67.

2. Notandum eſt tamen contra Azorium; & contra Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 7. *num.* 12. cum, qui vouit aliquo die ieiunare, non toties peccare, quoties in illo die carnes comedit: & ita aduersùs illos docet Sancius *in ſum. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 11. *n.* 41. & Layman *in Theol. mor. lib.* 4. *tract.* 4. *c.* 3. *n.* 3. Notandum eſt etiam cum Portel *in addit. ad dubia regularia, verb. ieiunium, n.* 8. ex Sanchez, *vbi ſuprà, n.* 53. quòd qui in Quadrageſima ieiunauit, ſed comedit lacticinia abſque cauſa, & ſine Bulla, vnum tantùm peccatum fecit edendo lacticinia tunc prohibita: non verò hic peccauit contra ieiunium, quia de intrinſeca ratione ieiunij, etiam quadrageſimalis, non eſt abſtinentia à lacticiniis; ſed eſt abſtinentia à carnibus. Sed de his omnibus nos *ſuprà* egimus.

Et pro contento in hoc §. vlt. ſup. in Ref. 82. & 83. & in aliis earum primarũ notationum.

RESOL. LXXXV.

An, ſi aliquis per vnicum tantum diem non haberet niſi panem, poſſit in tali die comedere carnes?

Et quid de ouis, & lacticiniis, an itinerantes, pauperes, & agricolæ, qui ex vna parte non habent piſces; nec piſcatum, nec ex alia poſſunt ex aliis cibis herbis, & fructibus conficere prandium ſufficiens ad ſuam commodam ſuſtentationem, licitum ſit illis in diebus vetitis vti ouis, & lacticiniis.

Et quid. ſi cum pane habeant herbas legumina, olera, & fructus, an ſit ſufficiens alimentum, ita vt non poſſint vti ouis, & lacticiniis in diebus prohibitis?

Et an, ne potus noceat, poſſit in die ieiunij aliquid ſumi?

Et an dimidia vncia ſit quantitas neceſſaria, & ſufficiens, ne potus noceat? Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Ref. 61. aliàs 59.

Sup. hoc inf. in §. Sed vt. huius Ref. & in Ref. ſeq §. vlt. in princ.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet ex Paſqualigo, Pater Vidal *in Arca Theol. Mor. tit. de Ieiun. Inquiſit.* 1. *num.* 70. vbi ſic ait: Data paritate hoc idem eſſe affirmandum de cibo carnium, nempè quod non habens in diebus ieiunij alios cibos, quam carnes, poſſit licitè illas comedere pro nutrienda, & conſeruanda vita; ita ſentiunt communiter DD. vt Henriq. Fagund. Syluester, Azorius, Toletus, Filliucius, Bonacina, Trullench, & alij, quos citat, & ſequitur Paſqualig. *dec.* 49. *num.* 1. *& deciſ.* 83. *num.* 1. Sanch. *lib.* 5. *concl. moral. cap.* 1. *dub.* 19. *num.* 4. 5. *&* 6. cum pluribus aliis viris doctis ab ipſo conſultis. Cum iiſdem Doctoribus totum hoc verificari reſpectu iter agentis, qui aduenendo vbi non ſunt piſces, tunc comedere poteſt tuta conſcientia lacticinia, debet tamen adhibere prudentem diligentiam, ne ſcandalum oriatur: in hoc eædem rationes militant, immò principalius cum iter agens propter defatigationem, & labores itineris indigeat maiori ſubleuatione, atque nutrimento. Ideò, &c. Hoc idem verificari, etiamſi tam pauperes, quam iter agentes, & cæteri alij haberent panem: tum quia panis non eſt cibus omnino ſubſtantialis ordinatus ad vitæ ſuſtentationem, tum quia cibus panis non eſt ſimpliciter, & æquè bene ſufficiens ad conſeruandam hominis vitam, maximèque quando eſt defeſſus, vel ob labores, vel ob iter, vel ob ſtudia, & huiuſmodi; Ita ſentiunt Doctores apud Paſqualigum, *deciſ.* 49. *num.* 2. *qui ſub num.* 3. addit hoc idem eſſe verum, quamuis ſolum per vnum diem careret aliis cibis conceſſis. Rationem affert: quia lex prohibens carnes intendit tantum macerationem illam, & abſtinentiã, quæ prouenit ex ſubſtractione carniũ, & non aliam maiorem: ergo quando lex non poteſt ſeruari ſine extraordinaria abſtinentia, & maceratione, deſinit obligare; tum quia ceſſat intentio legis, quæ intendit moderatam tantùm abſtinentiam, tum quia lex fieret nimis onerosa abſque noua cauſa: ergo. Ita ille.

Sup. hoc inf. in §. Et quoad. huius Ref. & in Ref. ſeq. §. Verum, ad med. verſ. Et in tali caſu. & ſup. in Ref. 58. §. Notandum in princ.

2. Sed vt verum fatear, hanc ſententiam ita abſolutè prolatam Ego non admitto: Vnde ſi quis per vnicum tantum diem careret aliis cibis præter panem, tunc non poſſet veſci carnibus, ſed deberet, contentus eſſe ſolo pane; ſecus autem ſi careret per plures dies. Sed melius diſtinguit Leandrus *de præcept. Eccl. tract.* 5. *diſp.* 2. *quæſt.* 19. quod perſona, cui dictus caſus contingere poteſt, vel eſt nimis delicata, aſſuetaque epulari ſplendidè, vt ſunt Magnates aut Principes, vel eſt perſona robuſta, & enutrita vilibus eſcis, vt ſunt paſtores, & pauperrimi agricolæ, qui vix vnquam ſaturari poſſunt micis, &c. loquendo ergo de primo genere perſonarum, credo ſuſtineri poſſe ſententiam Paſqualigi, quia pro illis militant rationes ab ipſo factæ: non verò loquendo de ſecundo perſonarum genere, quia de iis loquendo, veriſſima eſt ſententia Sanchez, & aliorum; non enim inueniri ratio poteſt, ob quam licita ſit eis comeſtio carnis in diebus prohibitis, cùm in his non deficiat illis conſueta refectio, immò eademmet, quam habent in aliis diebus, in quibus non eſt prohibitum veſci carnibus. Ex quibus facillimè ſolui poſſunt argumenta Paſqualigi, ſolùm enim probant primam partem noſtræ reſponſionis; minimè verò faciunt contrà ſecundam. Vndè non adhæreo ſententiæ Patris. Vidal. & Paſqualigi abſolutè loquentium, ſicuti etiam quandò loquuntur de pauperibus, & de iter agentibus. Dico itaque, quod non licet abſolutè loquendo, agricolis, & aliis pauperibus, in Quadrageſimæ ieiuniis vti ouis, & lacticiniis, ea ſolum de cauſa, aut ratione, quia videlicet exiſtunt in Oppidis, vbi non ſunt piſces, ſiue recentes, ſiue ſale conditi. Ratio eſt; quia etiamſi dictæ perſonæ piſcibus careant, poſſunt ex aliis cibis habere ſufficiens alimentum ad ſuam ſuſtentationem, abſque eo quod ad hanc neceſſe ſit illis vti ouis, & lacticiniis: ergo in tali caſu, non poterunt dicti pauperes, his cibis vetitis vti, quantumuis piſces non habebant. Conſequentia eſt manifeſta. Antecedens vero, etiam patet; quia alimentum ſufficiens pauperum ruſticorum habitantium in montanis aut in oppidis, ſeu Terris à mari longe, ex pane, & herbis leguminibus, & fructibus conficitur, vt experientia conſtat; ergo. Reſpondeo tamen Secundò, Pauperibus, aut agricolis, qui ex vna parte non habent piſces, nec ex alia poſſunt ex aliis cibis conficere prandium ſufficiens ad ſuam commodam ſuſtentationem, licitum eſſe in diebus vetitis vti ouis & lacticiniis, vt ita, aut adimplere præceptum ieiunij ad quod tunc tenentur, valeant; aut ſuum laborioſum officium aptè præſtent. In quo caſu procedit ſententia Paſqualigi, & Vidal.

Sup. hoc ſup. in princ. huius Ref. & in alio §. eius primæ not.

Sup. hoc & §. ſeq. & in aliis eius not.

3. Et

Sup. hoc ſup. paulò pòſt ini. huius Reſ. verſ. Cū enim.& ſup. hoc, & ſi. quemibus in hoc §.in Reſ. ſeq § Verſ. poſt med. verſ. Et in tali caſu. & ſup. in Reſ. ſeq. Notandum.

3. Et quoad iter agentes dico Primò, quod ſi ipſi non ſint ratione itineris exempti à ieiunio,& aliàs non inueniant alios cibos,ex quibus ſibi ſufficiens alimentum pro prandio parent,tunc vt poſſint obſeruare pręceptum ieiunij,licitè poſſunt,imò & tenentur vti cibis vetitis,nēpe ouis,& lacticiniis:quia arctius ligat præceptum ieiunandi,quàm præceptū veſcendi in ieiuniis Quadrageſimæ (aut aliis, ſecundum conſuetudinem aliquarum Prouinciarum) ouis, & lacticiniis. Dico Secundo: Si iter agentes, ob defatigationem itineris ſint à præcepto ieiunij liberi; tunc non ex eo præciſe quod non inueniant piſces quos emant, poſſunt vti ouis, & lacticiniis; cum poſſint aliàs ex herbis,leguminibus,& fructibus, ſufficiens alimentum pro ſuſtentanda natura ſibi parare; ſi quidem non ſemel, vt in die ieiunij, ſed iterum atque iterum poſſunt edere quidquid ex dictis libuerit. Limitarem tamen hanc reſponſionem,niſi aliàs iter agens eſſet Princeps,aut alia perſona grauis, aſſueta vti cibis delicatis, quia tunc licitè poſſet huiuſmodi perſona,ſi non inueniret piſces, vti ouis, & lacticiniis, eóque reſpectu illius aliud alimentum non ſufficeret. Ad rationem autem Paſqualigi latam pro ſua ſententia dicendum eſt,abſolutè ſumptam, eſſe falſam, vt ex dictis conſtat; verumtamen cum limitatione; nempe in caſu quo iter agentes,qui ad ieiunium obligantur, non inueniant piſces, nec alios cibos, ex quibus ſufficiens prandium ſibi parare poſſint, tunc namque, vt ieiunij præceptum adimplere valeant, licitè poterunt vti lacticiniis,& ouis: quia in hoc euentu non debet cenſeri Eccleſiam prohibere lacticinia, alias verò maximè. Et hæc omnia docet Leandr. *vbi ſupra, quæſt.16. & 17.* Itaque cum dictis diſtinctionibus ſententiam Vidal. & Paſqualigi libenter admitto; abſolutè vero loquendo, illam non approbo.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Verum. poſt med. verſ. Et in tali caſu. & in fine. §. præſenti huius Reſ. verſ. Reſpondeo.

4. Notandum eſt hic obiter; ne potus noceat, poſſe in die ieiunij aliquid cibi ſumi, Patrem Paſqualigi *deciſ.116.num.6.* docere, & quod (regulariter loquendo) poſſit ſumi quantitas cibi infra vnciam vnam. Sed hæc cibi quantitas, quam Paſqualigus aſſignat, regulariter loquendo, nimia videtur. Et certe, valdè miror quod ille, qui ad ſummum ſextam partem vnciæ de chocolate concedit, concedat nunc ex quocumque alio cibo, vnciam fere; Vnde Pater Leandros *vbi ſuprà, diſp.5.quæſt.12.* putat poſſe regulariter loquendo, ſumi quantitatem cibi, infra dimidiam vnciam; quia hæc quantitas, regulariter loquendo, videtur neceſſaria, & ſufficiens, vt potui ſtomacho commixta, impediat ipſius nocumentum.

Sup. hoc inf. in Reſ. 98.

RESOL. LXXXVI.

An qui non habet vinum teneatur ieiunare?

Et difficultas eſt, quænam ſit congruens refectio in die ieiunij?

Et an habentes panem, fructus, & olera teneantur ieiunare?

Et quid, ſi cum pane, & fructibus habeat quis oua, & lacticinia, poſſitne illa comedere ſine Bullæ, etiam in Quadrageſima, & etiam Clerici, & Regulares, & vt ſic cum pane, fructibus, & lacticiniis teneantur ieiunare?

Et an in die ieiunij per vnicum diem non habens niſi panem, & carnes ad veſcendum, poſſit illis veſci?

Et an comedendo carnes in tali caſu teneatur quis ſeruare ieiunium? Ex part.10. tract.12. & Miſc.2. Reſ.46. aliàs 45.

§.1. NEgatiuè reſpondet Pater Paſqualigus *in Praxi de ieiunio, deciſ.275.* vbi ſic ait: Difficultas eſt quænam cenſenda ſit congruens refectio? Reſpondeo pro congruenti refectione non ſufficere panem in quantacumque quantitate, ſicut nec etiam fructus,& olera, ſed requiri cibos, qui ſint maioris nutritionis, vt notat Angles, *in florib. quæſt.6. de Ieiunio difficul.9.append.3.* Sanchez *lib.5. conſil. moral. cap.1. dub.15.num.3.* Nam cibi prædicti moraliter cenſentur incongrui, & inſufficientes ad completam ſuſtentationem, & quod natura indigeat meliori cibo. Similiter qui non haberet vinum, aut quod ſolet loco vini adhiberi in Religionibus,vbi adeſt penuria vini, neque teneretur ieiunare; quia eo ſubtracto, ſubtrahitur magna refocillatio, & quæ plurimum roboris afferat, vnde ſubtracto etiam cibo, nimis complexio maceraretur, & ieiunium fieret nimis oneroſum. Ita Paſqualigus.

Sup. hac doctrina inf. in § Nota. & §. Verum. ad med. verſ. Sed quid. quid. huius Reſ. & inf in Reſ. 97. §. vlt. &c.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 70. §. Item.

2. Sed de hac opinione olim interrogatus, nolui ei adhærere abſolutè loquendo,& adduxi Carolum Bancium *in caſibus ſingularibus caſuum conſcientiæ,caſ.286. q.2.* qui nominatim contra Paſqualigum regulariter eius non admittit ſententiam, niſi in caſu quo reperiretur aliquis tam debilis, vt ſi per vnum, vel plures dies non haberet vinum, graue damnum corporale incurreret. Et ideò nouiſſimè Pater Leandrus, *tom.3.dè Præcept. Eccleſ. tract.3. diſp.8. quæſt.41.* contra hanc ſententiam Paſqualigi inuehitur, & tenet tanquam certum non habentem vinum teneri ad ieiunium; quia ſine vino, aut ſiceo, quòd loco vini bibitur,poteſt quis habere ſufficientem, & congruentem refectionem pro vno prandio: ergo ſine vino aut ſimili potu hic tenebitur ieiunare. Adde,quòd ſi hæc doctrina Paſqualigi eſſet vera; tè vera exempti eſſent à ieiunio omnes ferè habitantes in Montaneis, & Terris, vbi nec vinum habent, nec vites adhuc cognoſcunt, nec habent facultatem ad emendum illud, ſi fortè è locis extraneis allatum, ibi venditur. Ex defectu ergo præcisè vini, non poteſt quis à ieiunij legibus eximi. Ita Leandrus; cui ego adhæreo, cum limitatione tamen appoſita à Bancio *loco citato.*

Sup. hoc ſup. in princ. à lin. 3. huius Reſ.& inf. in §. ſeq. ad med. verſ. Sed quid. quid. & inf. in Reſ.97.§. vlt & in alio verſ.eius not.

3. Nota etiam, id quod aſſerit Paſqualigus *vbi ſuprà* habentes panem, fructus, & olera, non teneri ad ieiunium, impugnare etiam Leandrum *loco citato q.42.* putat enim in tali caſu regulariter,& vt plurimum obligare ieiunium, quia in pluribus Regionibus tota refectio fit ex pane, fructibus, oleribus, nec eſt alius cibus, quo vti incolæ poſſunt: ergo cum refectione ex pane, fructibus, & oleribus: confecta in quantitate vni prandio ſufficienti compati poteſt obligatio ieiunij. Dixi autem,regulariter loquendo,quia ſi hoc contingeret aliquibus Magnatibus, aut aliis,qui nimis delicatè, & ſplendidè, diuerſorumque ciborum generi veſci aſſueuerunt, non dubito quòd eximerentur à ieiunio; cum illis, tali modo, & pacto,eſſet nimis oneroſum. Et de hoc caſu, & rarò contingenti, loquitur Angles *loco citato.*

4. Verùm in fauorem Patris Paſqualigi contrà Leandrum apponam alium Leandrum, videlicet à Murcia Capuccinum, qui *in Regulam Sancti Franciſci*, non in loco à me alibi citato, ſed *cap.3. quæſt.11. n.4.* ſic ait: [Quando los Religioſos no tienen comida ſofficiente para ayunar, ſino es comiendo hueuos, y lacticinios aunque tengan legumbres, y frutas con pan, puedan comer los dichos lacticinios, y hueuos. Eſta concluſion tienen à fortiori Nauarro,Thomas Sanchez, Angles,y otros Dotores modernos, à quien ſeguimos y citamos en el capitulo ſegundo, ſobre eſte tercero de la Regla, en el *num.37. y 38.* que afirman, que no les obliga el ayuno; y ſe prueua, porque en tal caſo,como prouamos en el dicho lugar, los tales no eſtan obligados al ayuno, al que es licito lo mas, le es licito lo menos en el miſmo genere, *cap. Cuilibet. de Regul.iur.* cui licet quòd eſt plus, licet vtique quod eſt minus: luego ſi à los tales le es licito no ayunar, en tal caſo à fortiori podran comer lacticinios, y hueuos,ayunan-

Sup. hoc in Reſ.not.preterite. & in eodem §. vlt. Et ſup. hoc ſeq. in hoc textu. à verſ. Quando los Religioſos. in hoc ipſo met. §. poſt med. verſ. Et in tali caſu. & inf. §. At difficultas.

do, y teniendolos no podran dexar de ayunar; porquanto, con ellos tienen y a ſufficiente comida para ello.] Ita ille. Sed quidquid ſit de hac quæſtione certum eſt apud me, quod ſi aliquis non haberet niſi panem, & fructus, vtique ad ieiunium non teneretur: & ita docet Ludouicus de San Iuan *in ſum. quæſt. de Ieiunio, art.7. diffic.7. dub.3. conſil.2. Append.3.* [Tambien ait quedan excuſado del ayuno los caminantes, que en pequeños pueblos no pueden hallar ſufficiente comida para ayunar: de manera que aunque hallen pan, y fruta, parece que con ſolo eſto, no eſtan obligados al ayuno, porque regularmente no es ſuficiente, para ſuſtentarſe comodamente. Et in tali caſu puto cum Leandro à Murcia Capuccino poſſe edere oua, & lacticinia. Et ſic ego olim conſului aliquem ſine Bulla Cruciatæ, qui non habebat niſi panem, & fructus, potuiſſe tempore Quadrageſimæ comedere oua, & lacticinia. Ita docet Machadus, *tom.2. lib.6. par.8. tract.9. docum.2. num.3.* vbi ſic ait: Henriquez, y otros graues Autores dizen, que eſta gente del campo que no tiene peſcado que comer la Quareſma, aunque ſea ſin el priuilegio de la Bula, puede comer gueuos, queſo, y leche, porque como hemos dicho, los preceptos de la Igleſia no obligan con tanta incomodidad, y mas à gente tan neceſſaria en la Republica, que los llamaua Ariſtoteles miembros principales della. Ita ille. Vide etiam Sanch. *in Opuſculis tom.2. lib.5. cap.1. dub.4. num.4.*

Sup. hoc in §. Nota etiã huius Reſ. & in aliis eius not. & ſup. in Reſ. 58. §. Notandum. ad med.

Sup. hoc, & ſequentibus in hoc §. in Reſ. præterita, §. Sed. propè fin. verſ. Reſpõdeo. & ſeq & in aliis, eoiũ annot.

5. At difficultas eſt, ſi in tali caſu habens niſi panem & fructus, an cum ouis, & lacticiniis teneatur ieiunare. Negat Paſqualigus, *deciſione* 272. Quia in hoc caſu concurrunt duo præcepta, ambo ad mortalia obligantia; videlicet, præceptum de Ieiunio, & præceptum de abſtinentia ab ouis & lacticiniis: Sed ſic eſt, quod hoc vltimum eſt vniuerſalius, cum obliget etiam adoleſcentes: ergo illi debet cedere præceptum de Ieiunio. Sed licet hæc opinio ſit probabilis mihi magis placet opinio affirmatiua, quam tuetur ex Sanchez, Leandrus *vbi ſuprà de Præceptis Eccleſiæ quæſt.36.* quia præceptum ieiunij eſt principale, ergo quando aliter non poteſt ſeruari, debet ſeruari cum eſu ouorum, & lacticiniorum. Itaque in tali caſu teneretur edere oua, & lacticinia, cùm poſſit ſic ieiunium Eccleſiæ obſeruare.

Sup. hoc in Reſ. præterita, leg. doctr. §. Et quoad, propè fin. & ſup. in hac ipſamet Reſ. § Verum, à princ. vſque ad med.

6. Et tandem quæro, an in die ieiunij non habens niſi panem, & carnes ad veſcendum, poſſit illis veſci? Reſpondent Vega, & Angles citati à Paſqualigo, *deciſione* 118. quod ſi per vnicum diem careret aliis cibis, tunc non poſſet veſci carnibus, ſed deberet eſſe contentus ſolo pane; ſecus autem ſi deberet carere per plures dies. Sed Paſqualigus *loco citato* docet etiam ſi per vnum diem careret aliis cibis conceſſis, poſſet loco ipſorum veſci carnibus: ſed hanc opinionem Carolus Bancius *vbi ſuprà, quæſtione* 10. ſequitur tantum in caſu quo quis eſſet debilis, & magnum incommodum pateretur, ſi per vnicum diem manducaret ſolum panem. At quicquid ſit de hoc; dubium eſt, an comedendo carnes in tali caſu teneatur quis ſeruare ieiunium: affirmat ex Abulenſi, Henriquez *libro* 7. *capite* 13. *numero* 17. Sed meritò negatiuam ſententiam tenent communiter Doctores, quos citat, & ſequitur Leandrus, *quæſtione* 38. Quia ille non poteſt ſic obſeruare ſubſtantiam ieiunij Eccleſiaſtici, quæ in abſtinentia à carnibus, & à pluribus refectionibus conſiſtit: ergo non tenetur ad illud. Et hanc ſententiam tenet etiam ex Fagundez, Bancius *loco citato.*

Sup. hoc in Reſ. præterita, in princ. & in §. Sed vt.

Quoad hoc lege ſup. doctr. Reſ. 71. & Reſ. eius not.

RESOL. LXXXVII.

An in ieiunio ſecundo comedens, toties peccet poſteà, quoties eodem die comedit?

Et docetur, quod ſi inaduertenter aliquis pluries cibum etiam carnis ſumeret, ieiunium neutiquam frangeret, & ſeruare erit adſtrictus, cum prorſus illa comeſtio ſit inuoluntaria reſpectu ieiunij? Ex part. 1. tract. 9. Reſolut. 44.

§.1. TOties peccare docet nouiſſimè Syluius *in 2.2. D. Thomæ, q.147. art.6. quæritur 3.* & ante illum Molanus *in Theol. pract. tract.3. c.11. concl.4.* Maior *in 4. diſt.15. q.6.* Medina *tract. de ieiunio, q.5.* & Couarr. *var. reſol. lib.4. c.20. n.13.*

Sup. hoc ſup. in Reſ 82 à lin. 2. Sed pro peccato veniali lege Reſ. hanc ſequentem.

2. Sed tu contrariam ſententiam tene, quam docent Doctores, quos citat, & ſequitur Fagundez *Præcept.4. lib.1. cap.4. num.5.* quibus ego addo Fernandez *in examin. Theol. mor. p.2. cap.8. §.2. num.10.* Vegha *in ſumm. tom.1. cap.14. caſ.9.* Henriq. *lib.7. cap.13. in Gloſſa, lit. S.* Toletum *lib.6. cap.3. num.5.* Ioann. de la Cruz *in direct. conſc. p.1. præcept.3. art.4. dub.8. concl.1.* Tannerum *in 2.2. diſput.3. quæſt.3. dub.5. num.93.* Layman *in Theol. moral. lib.4. tract.8. cap.1. num.13.* Villalobos *in ſumm. tom.1. tract.23. diffic.6. num.4.* Suarez *de Relig. tom.2. leg.4. cap.7. num.12.* Filliucium *tom.2. tract.27. cap.1. num.13.* Reginaldum *tom.1. lib.4. cap.14. numero* 179. Leſſium *lib.4. cap.2. dub.3. num.15.* Salas *de legib. diſput.14. ſect.5. num.67.* Valentiam *tom.3. diſput.9. quæſtione 2. punct.3.* & alios communiter. Et ratio eſt, quia, vt apparet ex communi vſu fidelium, Eccleſia non prohibet vlteriorem comeſtionem, quomodocunque conſideratam; ſed ſolùm prout quis per illam tranſgreditur hunc quaſi ieiunij limitem, qui eſt vnica comeſtio.

3. Neque, vt aduertit Layman *vbi ſuprà,* hoc loco diſcrimẽ faciendum eſt, vtrùm quis ſcienter reficiendo ſe altera vice, ieiunium ſoluerit voluntariè, iuſta vel iniuſta de cauſa; an verò ignoranter, & inuoluntariè, quia neſciebat, aut non recordabatur eſſe diem ieiunij: quandoquidem etiam in hoc caſu ieiunium re ipſa, & materialiter violatum eſt, vt ſeruari deinceps non poſſit ſecundùm modum, & formam Eccleſiæ. Ergo, &c. Sed Sancius *in Selectis diſp.42. n.2.* contrarium docet, vbi ſic aſſerit: [Si inaduertenter aliquis pluries cibum, etiam carnis ſumeret ieiunium neutiquam frangeret, & ſeruare erit adſtrictus, cùm prorſus illa comeſtio ſit inuoluntaria reſpectu ieiunij; nec præceptum violatur, ſiue ſoluitur niſi per actum voluntarium.] Ita Sancius.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 79. & inf. in Reſ. 102. §. vlt. & in alio §. eius not.

RESOL. LXXXVIII.

An qui in die ieiunij tertia, vel quarta vice comedit, peccet ſaltem venialiter, præter peccatum mortale, quod commiſit ſecunda vice? Ex part. 1. tractat. 9. Reſolutione 53.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Leſſius *lib.4. c.2. dub.3. num.15.* cui fauere videtur Durandus *in 4. diſt.15. q.11. n.9. in fine,* & alij: quia ſecundariò videntur prohibitæ, & per illas magis receditur à fine intrinſeco ieiunij.

2. Sed mihi contraria ſententia placet. Dico igitur, tantùm illum peccaturum mortaliter contra ieiunij præceptum, qui ſecunda vice comedit; non autem venialiter, quia tertia vel quarta. Et ita docet Villalob. *in ſum. tom.1. tract.13. diffic.6. n.5.* & Sancius *in Select. diſp.54. num.42.* Vnde non eſt audiendus Monteſinus *in p.2. tom.2. q.73. art.1. q.4. n.47.* Couarruuias *var. lib.4. cap.2. num.13.* & alij aſſerentes quòd quia præceptum ieiunij obligat ad comedendum ſemel tantùm in die: qui pluries comedit, pluries agit contra præceptum: ergo plura committit numero peccata. Quod intelligit Monteſinus, ſi interrumpatur voluntas, vt nec

Digitized by Google

nec formaliter, vel virtualiter maneat. Sed cùm hoc præceptum induiduam habeat materiam, ſemel tranſgreſſa non vlteriùs remanet materia, quæ præcipiatur: & ideò Montelini, & aliorum opinio non eſt tenenda. Vide *ſupra, in Reſol. 37. & 44.*

Quæ hic ſũt 1 p. Reſ. 82. & 87.

RESOL. LXXXIX.

An qui in die ieiunij ſæpius modicum quid comedit, ita vt ſi illæ parua comeſtiones coaleſcant in vnum, & efficiant, quantitatem notabilem, frangat ieiunium, & peccet mortaliter? Ex part. 3. tractatu 6. & Miſcell. 2. Reſ. 43.

Sup. hoc in tom. 5. tr. 3. Reſ. 3. ante med. verſ. Vnde.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docent communiter DD. quia cum ſit eadem dies, illæ paruæ comeſtiones continentur, & coaleſcunt in vnum, efficiendo quantitatem notabilem. At Ioan. Salas *in p. 2. D. Thom. tract. 13. diſp. 16. ſect. 26. in fine*, limitat, vt procedat tantùm, quando ille abſolutè vellet vno, & eodem actu, omnes illas modicas comeſtiones; ſecus autem ſi conditionaliter quis vellet ita eas comeſtiones, vt nunquam peccaret mortaliter, ſed venialiter tantùm, hoc eſt, vt omnes illæ comeſtiones eſſent veniales.

2. Verùm hæc opinio aliquibus diſplicet, quia non eſt in poteſtate comedentis, facere vt ex omnibus illis modicis comeſtionibus, eadem die habitis, non coaleſcat materia notabilis, vnde reſultet peccatum mortale: & ex limitatione Salas ſequitur, quòd quis poſſet eludere præceptum, ſeu votum ieiunij centies in die modicum quid comedendo, & intendendo omnes illas modicas comeſtiones tantùm centum peccata venalia committere. Sed hoc dicere eſt abſurdum. Ergo, &c.

RESOL. XC.

An in fractione ieiunij detur paruitas materiæ?
Sed difficultas eſt, quænam paruitas materiæ excuſet à fractione ieiunij?
Et an potus in Hiſpania dicta Chocolate, *frangat ieiunium?*
Et curſim aduertitur quantitatem collationis ſerotinæ eſſe vncias octo. Ex p. 5. tr. 5. Reſ. 11.

Sup. hoc inf. in Reſ. 91 §. vlt. & in aliis eius not. & in Reſ. 96. §. vlt. in princ.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè cum Sanchez *in ſumm. tom. 1. lib. 1. cap. 4. n. 12.* Alphonſo de Leone *de offic. Confeſſ. p. 1. recollect. 7. num. 23.* & aliis communiter. Sed difficultas in caſu noſtro eſt, quænam paruitas materiæ excuſet à fractione ieiunij; nam relinquere hoc ad arbitrium boni viri non eſt tollere ſcrupulum, ſed magis augere. Et ego apud nullum Doctorem inueni hunc caſum in terminis pertractatum, ſolùm nouiſſimè illum pertractat, & talem materiam determinat Aloyſios Turrianus Societat. IESV *in ſumm. Theolog. mor. part. 1. cap. 256. dub. 27. num. 2.* vbi ſic aſſerit. Quantitas duarum vnciarum communis cibi non ſufficit ad peccatum mortale. Ita ille, qui nullam tamen adducit rationem pro hac ſententia, ſed nos infrà adducemus. Igitur ſecundùm Turrianum quis manè antequam è domo exeat, poteſt ſine mortali fractione ieiunij ſumere quantitatem cibi duarum vnciarum, & poſtea hora conſueta comedere, & ſerò veſpertinam collationem ſumere, quam ipſe putat *in dubio 31. n. 1.* poſſe ſumi in quantitate vnciarum octo, quod ego etiam docui *in part. 1. tract. de ieiunio, reſol. 8.* & docet etiam Ioannes Henriquez *in compend. caſ. mor. cap. 18. num. 2. & 3.*

Sup. hoc in Reſ. 2. not. præteritæ in eodem §. à m. 6.

Quæ hic eſt inf. Reſ. 116. in §. 2. ad med. & in Reſ. 110. §. vlt. &c.

2. Notandum eſt hic obiter contra Turrianum *in ſumma par. 1. cap. 256. dub. 24. concl. 4. & 7.* potionem in Hiſpania dictam *Chocolate*, frangere ieiunium, niſi excuſetur ex paruitate materiæ, vt ego docui *in part. 4. tract. 4. reſolut. 194.* & nouiſſimè docet Anton. de Leon *in ſua erudita q. moral. del Chocolate.* vbi *part. 3. n. 20.* determinat etiam paruitatem materiæ. Sic enim ait. [Se pueden conſiderar los ingredientes de por ſi para hazer el compueſto, y tambien el compueſto hecho. Si eſte ſe conſidera ſe podra beuer la quarta parte de vna xicara comun, y ordinaria, y à lo mas la tercera parte. Si ſe conſideran los ſimples, que es modo menos engañoſo, ſe podra echar media onça de paſta aſucar neceſſario, con la cantidad de agua que cada vno quiſiere, y eſta tengo para mi que ſea materia parua.] Ita ille. Ex quo etiam deſumitur ratio ad firmandam opinionem Turriani *vbi ſuprà.* Nam Reginald. *tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 185.* Laymann *lib. 4. tractat. 8. cap. 1. num. 9.* Filliucius *tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 3. num. 33.* & alij aſſerunt quantitatem collationis ſerotinæ in ieiunio reducendam eſſe ad quartam partem quantitatis cœnæ ordinariæ: ergo quantitas paruitatis materiæ non frangentis ieiunium reducenda eſt ad quartam partem quantitatis collationis ſerotinæ. vnde Antonius de Leon *vbi ſuprà, num. 21.* ſic ait. [Porque ay quien reduga la colacion a la quarta parte de la cena comun, no es mal fundamiento, para dezir que la quarta parte de la colacion ſea materia parua.] Ita ille. Sed probabiliter aſſerunt Doctores, vt viſum eſt, quantitatem collationis ſerotinæ eſſe vncias octo; ergo quantitas paruitatis materiæ non frangens ieiunium erit vnciarum duarum, vt vult Turrianus.

Quæ nunc hanc ſequetur. & in Reſ. 1. poſt ſeq. & lege latam doctr. alterius Reſ. eius primæ not.

Sup. hoc inf. in Reſ. 116. §. 1. propè fin. & in Reſ. 119. §. 1. à lin. 7.

RESOL. XCI.

An in Hiſpania potio dicta Chocolate *frangat ieiunium?*
Et quid de cereniſia, & vino ex aromaticis condito, &c. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 194.

Sup. hoc ex Reſ. præterita lege §. 2. & Reſ. ſeq. & latam doctr. alterius Reſ. eius primæ not.

§. 1. AFfirmatiua ſententia probatur per ea, quæ adducit Villalobos *in ſumm. tom. 1. tract. 13. difficult. 8. num. 15.* vbi ſic ait: [Ha ſe de aduertir, que ay beuidas, que ſon juntamente comidas para ſuſtentar, y eſſa lleuan meſcladas coſas, que ſuſtentan, las quales no ſe pueden comer en dias de ayuno, ſi no es a la hora de comer.] Idem docet Ludou. de San Iuan *in ſum. q. de ieiun. ar. 12. diffic. 1. dub. 2.* ſic enim aſſerit: [Ay algunos condimentos, que ſe toman por modo de beuida, y tal beuida no es licita.]

2. Dicendum eſt igitur cum Sanchez *in opuſc. tom. 2. lib. 5. cap. 1. dub. 23. num. 1.* Azorio *part. 1. lib. 7. cap. 10. quæſ. 7.* Layman *vbi infrà*, & aliis penes ipſos, quædam eſſe liquida, quæ licèt traiiciantur per modum potos, habent tamen propriam, & per ſe rationem cibi, quare ſoluunt ieiunium, & Sanchez ponit exemplum de aqua ſacchari mixta, quod etiam confirmat Fagundez *de precept. Eccl. p. 4. lib. 1. cap. 2. n. 46.* Sed hæc omnia accidunt in potu dicto chocolate, in quo ingreditur ſaccharum cum aqua mixtum, & aliæ res maioris ſubſtantiæ: ergo dicendum eſt frangere ieiunium, cùm ſit potius cibus ſubſtantialiſſimus, quàm merus potus, & aqua, quæ in dicta potione ponitur, ex neceſſitate ponitur ad diſſoluendum ingredientes.

3. Et ideo omnia ſupradicta docet etiam Franciſcus Syluius *in 2. 2. D. Thomæ q. 147. art. 6.* & quia codex rarus eſt, ponam per extenſum eius verba, itaque ſic aſſerit: Solueret ieiunium ſi quis ſumat magnæ quantitatis potum multum nutritiuum, veluti cereuiſiam craſſam, multámque ſubſtantioſam, aut vinum ſiue ſaccharo, ſiue aliis aromaticis variè conditum, aut qui alioquin valdè copioſè alat. Quapropter quod D. Thomas *in reſponſ. ad 2.* ait: Non intendit Eccleſia

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. In iis. prope fin. verſ. Quod ſi.

inter

interdicere abſtinentiam potus, de eo, qui merus potus eſt, intelligendum exiſtimo, non de illo, qui ſecundum ſe ſit multum nutritiuus. Vnde D. Thomas velut pro ratione ſubdit, quòd potus magis ſumitur ad alterationem corporis, & digeſtionem ciborum aſſumptorum, quàm ad nutritionem; quæ ratio de illo, qui merus potus eſt procedit: non de eo, qui per ſe multum nutritiuus ſit, præſertim ſi ex profeſſo ſumeretur ad nutriendum. Hæc Syluius, quæ quidem ſatis deſtruere videntur potionem chocolatæ in tempore ieiunij.

4. Quod clariùs confirmatur; nam merus potus, vt aſſerit D. Thomas *vbi ſuprà*, cum Leſſio *lib.4.cap.2. dub.2. num.*10. Layman *lib.4. tract.8.cap.5. num.7.* & aliis Philoſophis, & Medicis per ſe, & principaliter deſeruit ad alterationem, ſiue refrigerationem, vel ad deiiciendum cibum in ventriculum, & alimenti ſanguiniſque diſtributionem, & non ad nutriendum corpus. Sed potio chocolatæ, per ſe, & principaliter ordinatur ad alendum corpus, cùm ſit ſumptio multum nutritiua, & ideo non ſumitur omni tempore, ſed manè, vel ſerò, quando iam digeſtiô cibi ſumpti eſt confecta, & homo eget nouo nutrimento. Ergo clarè apparet dictam potionem chocolatæ magis ſumi per modum cibi, vt re vera eſt, quam per modum potus. Ergo frangit ieiunium, & hoc apud me eſt validiſſimum argumentum, nec aduersùs illud valet dicere quod vinum etiam nutrit, & tamen eius ſumptio non frangit ieiunium, Nam reſpondeo, vinum nutrire quidem aliquantulum per accidens, nam per ſe, & & principaliter non ordinatur ad corpus nutriendum, quod contrarium accidit, vt patet in potu chocolatæ. ergo, &c.

5. His tamen non obſtantibus ſententia affirmatiua ſuaderi poteſt; quia hodie (vt fertur) in Hiſpania ſumptio chocolatæ effecta eſt potus vſualis. Ergo non frangit ieiunium, & ita teſtatus eſt mihi Illuſtriſſimus D. Didacus Traſmiera Inquiſitor huius Regni Siciliæ, vir litteris, & morum ſuauitate ornatiſſimus: hanc ſententiam docere plures Patres Societatis Ieſu, & docuiſſe etiam magnos illos viros Antolinez, Baſilium Pontium & Franciſcum Cornejo ſacræ Theologiæ in inclita Academia Salmanticenſi Profeſſores, vnde ad doctrinam, quam pro parte negatiua, ſuperiùs adduxi poſſit quis reſpondere, illam tanquam veram tunc admittendam eſſe, quando illæ potiones non haberentur in prouincia pro potu vſuali, ſecus autem ſi pro potu vſuali ſumerentur, vt aſſerunt accidere in caſu noſtro Vnde Paludanus *in 4. diſt.15.quæſt4. n.34.* ſic ait. Potus autem antè & pòſt non ſoluit ieiunium, quod intelligo quando non conficitur ex eſibilibus, vt vini & aquæ, vel quando conficitur ex eſibilibus, non tamen conſueuit ſumi in cibum, vt potus ceruiſiæ. Ita ille.

6. Et ideo, licèt hanc ſententiam ego non approbem, cùm pro modo potius contrariam teneam; non audeo tamen damnare, ſuppoſito ex relatione ſupradicti Illuſtriſſimi viri, quòd illam docuerint tot viri docti, quos ſuperiùs adduxi: vnde ſatis ſit extero homini hæc pro vtraque parte curſim tetigiſſe; nam vera reſolutio huius dubij in poſterum teneuda præſtantiſſimis Hiſpaniæ Theologis, meritò relinquenda videtur, qui cùm adſint in loco, vbi ſumitur dicta potio, facilius, quàm alij ſcopum veritatis attingent, &c.

RESOL. XCII.

An ſi quis in diebus ieiunij ſumeret duas vncias potionis vulgo dicta Chocolate frangeret ieiunium? Exp.8.tt.7. & Miſc. Ref.54.

§.1. DE hoc caſu interrogatus fui per literas ex Hiſpania ab amiciſſimo, & doctiſſimo D. Ioſepho de Napoli, hcu quondam in ſupremo Italiæ conſilio regente meritiſſimo, & reſolutio huius caſus pendet ex duabus difficultatibus. *Prima*, an potio *Chocolata* ex ſe frangat ieiunium. *Secunda difficultas*, an paruitas duarum vnciarum excuſet à fractione ieiunij. Et quoad primam difficultatem, ego *in p.4. tract.4. reſolut.* 194. affirmatiuæ ſententiæ adhæſi non tamen auſus ſum negatiuam ſententiam tanquam improbabilem damnare, vt etiam nec illam damnat nouiſſimè, me citato, Ægidius Trullench *in Decalogum to.1.lib.3. cap.2. dub.2. num.*15.

Quæ hic eſt Rel. antec. dens, & ſeq. in Ref. no. 1 2. & leg. int. latam doct. Ref. ſeq. & ſ. gnantes à lin. 4 §. reſ.

2. Quod magis tunc opinor ex auctoritate ſapientiſſimi Caramuelis *in Regulam de Benedicti, diſp.*128. *num.*1613. vbi ſic ait: De Chocolato maior eſt difficultas, quia in India eſt potus vſualis, vt conſtat ex communi omnium relatione, quibus debemus credere, ſicut credimus eſſe Conſtantinopolim, quam nunquam vidimus; ergo de Chocolato dico.

3. In iis regionibus, vbi eſt in communi vſu poſſe ſumi, quin frangatur ieiunium. Ratio eſt manifeſtiſſima, quia ſupponitur eſſe potus vſualis. Interrogas vbinam ſit in communi vſu? Reſpondeo eſſe abſolutè in India: nullatenus in vtraque Germania, neque aliis Septentrionalibus Prouinciis, quibus vix cognitum. In Hiſpania noſtra multi credunt eſſe potum vſualem, & ideo multi ſapientes & cordati ſumunt etiam in diebus ieiunij: ego ſaltem vidi eſſe hauſtum ſatis frequentem, percipuè in magnis ciuitatibus, & florentiſſimis Academiis. Ex iis ergo, ſi quis probabiliter indicauerit eſſe potum in Hiſpania vſualem, in diebus ieiunij ibi ſumere poterit. Prætetea vinum in multis partibus Septentrionalibus non eſt potus vſualis; ſicut nec cereuiſia in Hiſpania, nec ſicera, nec Aloxa in Belgio, Anglia, Germania. Qui probabiliter crediderit cereuiſiam frangere ieiunium in Hiſpania, non autem in Belgio, & vinum frangere ieiunium in Scythia, non in Hiſpania, non poterit vti Chocolato, & ſi vtatur in die ieiunij extra prandium, condemnandus eſt, iuxta materiæ quantitatem. Quòd ſi probabiliter credas nullibi frangi ieiunium cereuiſia, licèt bibatur tanta quantitas, vt contineat hordei materiam grauem, credere etiam debes nullibi etiam per Chocolatum: quia ſicut ſufficit cereuiſiam eſſe potuit vſualem in vtraque Germania, ad hoc vt in reliquis Prouinciis, in quibus vix nomine cognita, poſſit interdiu bibi obſeruato ieiunio; ſufficit etiam Chocolatum eſſe potum vſualem in India, & quaſi vſualem in Hiſpania, vt libere in aliis Prouinciis bibi poſſit. Ita Caramuel.

Sup. hoc in Ref. præter. Et ideo ad lin. 5.

4. Nec deſeram etiam hìc apponere verba docti Ioannis Machadi *de perfeto Confeſſor, tom.1. lib.2. part.4. tractat.3. documen.*1. *num.*8. vbi, me citato, ſic ait: [Si Chocolate quebrante el ayuno, es muy dudoſo entre los Dotores. La parte afirmatiua defiende y prueba con grande erudicion el Dotor Antonio de Leon Relator de ſupremo Conſejo de Indias, y merece dor de otros mayores pueſtos; por ſus grandes letras, capacidad, y buenas partes, como teſtifican ſus doctos eſcritos, cuya alabança no menor es, dexit, que es hermano del Dotor Iuan de Leon Canonigo de la Puebla de los Angles Maeſtro de Predicatores, y emporio de todas buenas letras, y eſto tambien defiende Diana: La razon es, porque eſta es muy ſuſtancioſa, y inuentada por ſu naturaleza para confortar el eſtomago, con que viene à ſer demas ſuſtancia que la Almendrada, leche y ſemejantes beuidas: de que napie ha dudado que quebratan el ayuno.

5. Pero no obſtante eſto lo contrario han ſentido muchos Theologos de la compania de IESVS, Catedraticos de Salamanca hombres doctos, fundados,

en

en que en Eſpaña, y en las Indias ſe ha hecho beuida vſual. Y. la verdad es, que lo es tanto, que caſi nadie haze eſcrupulo de tomarla el dia de ayuno.] Ita Machadus, qui pro hac ſententia citat Turrianum penes me *in p.5. tract.5. reſ.11.* cui nouiſſimè adiendus eſt Eſcobar Societatis Ieſu *in Theol. mor. tr.1. exam.23. c.3. num.* 104. vbi tamen addit chocolate ouis, aut lacte conditum potum non eſſe. Item talem potionem admodum craſſam in notabili quantitate frangere ieiunium.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 90. §. Notandū. & in 4. in Reſ. eius not.

6. *Secunda difficultas*, dato & non conceſſo quòd chocolate quaſi cibus frangat ieiunium videtur probabile quòd ſi quis de illa ſumat tantùm duas vncias, non frangat ieiunium. Nam, vt ego obſeruaui *vbi ſuprà in part.5. tract.5. reſol.11.* Turrianus Societatis Ieſu inſignis Theologus, *in ſumma part. 1. cap. 256. dub.27. num.2.* docet quantitatem duarum vnciarum non frangere ieiunium ratione paruitatis materiæ, quam ſententiam tanquam probabilem, me citato, admittit Ioannes Machadus *vbi ſuprà, de perfecto Confeſſ. tom. 1. lib.2. part.4. tractat. 3. document. 6. numero 3.* vbi ita aſſerit. [Qual ſea materia leue en eſte precepto, y tal, que no llegue a pecado mortal, no es facil de aueriguar. Que ſe de paruedad de materia es llano. Pero la cantidad que ſea parua pocos la han ſennalado, y aſſi ſolo referirè la opinion de Turriano, y otros que, enſennan, que como no paſſe la materia de dos onçias, no capaz de pecado mortal: la razon da el docto Dotor Antonio de Leon citado, diziendo de la miſma ſuerte, que ſegun la opinion de muchos Dotores es colacion moderada la quarta parte de la cena ordinaria, y la colacion commun es, que ſea de ocho onças; y aſſi la quarte parte de la colacion, que ſon dos onças, no ſerá materia notable para quebrantar el ayuno.] Hæc ille. Sed Eſcobar *vbi ſuprà*, tantùm vnciam vnam admittit, ne ieiunium frangatur, dato quòd ſit cibus.

Sup. hoc in 4. vi. Reſ. 105.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 90. & inf. in Reſ. 96. §. vlt. in princ. & in Reſ. 125. §. etiam vlt. & ſup. in tr. 4. Reſ. 24. § 2. prope finem verſ. Y no pecaria.

RESOL. XCIII.

An opinio aſſerens Chocolatam *non frangere ieiunium ſit probabilis?*

Et notatur, quòd ſtando in ſententia rigoroſa, ſi quis ſumeret duas vncias Chocolatæ, *non frangeret ieiunium ratione paruitatis materiæ.* Ex p.11. tr.6. & Miſc.6. Reſ. 54. alias 53.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Pater Magiſter Lezana *in conſultationibus conſ.47. num.88.* vbi ſic ait. Quinto in eadem materia ieiunij, ſententia, quæ affirmat potionem illam ex Indiis Hiſpaniam aduectam, vulgò chocolate non frangere ieiunium (intellige quando in aliqualiter notabili quantitate ſumitur) non videtur mihi probabilis, ſed potius falſa. Quod quidem ſalua pace meorum Hiſpanorum, quos valdè veneror dictum ſit. Primò quidem, quia vt dixi in ſuperioribus, ſententia illa, quæ ab vno, vel altero Auctore defenditur tunc tantum eſt probabilis, quando non leui, ſed graui alicui innititur fundamento ab aliis doctoribus communiter non reiicitur, quæ ſingula huic ſententiæ deficiunt. Hucuſque Lezana, qui poſtea me citato alias rationes adducit.

2. Verùm aduerſus amiciſſimum Virum, in fauorem Hiſpanorum propugnabo dico igitur, quod licet ego olim docuerim chocolatam frangere ieiunium cum multis Doctoribus, quos alibi citaui, quibus nunc addo Caſtrum Palaum *tom.7. tract.30. diſp.3. punct.2. §.2. num.5.* Ioannem de Sancto Thoma *in explic. doctrinæ Chriſtianæ part.2. vbi de 4. præcepto Eccleſiæ*, & ſapientiſſimum, & amantiſſimum Dominum meum Ioannem Solorzanum *in Politica lib.2. cap.10.*

Alibi ſup. in Reſ. 90. §. Notandum. & in Reſ. 91. & 92.

Henriquez, *vbi ſupra numero* 41. Tamen hoc non obſtante ſententiam contrariam non audeo nota improbabilitatis inurere. Et nego Patri Lezana illam eſſe deſtitutam auctoritate Doctorum, & rationibus, nam pro ſe non habet non infima fundamenta & plures Auctores, vt patet nouiſſimè ex Patre Thoma Hurtado *tom 2. tractat.10.* per totum, & in eius appendice per totam, quibus locis probabiliter reſpondet ad argumenta, quæ ego olim adduxi, & poſt me adducit Lezana *vbi ſupra*, firmans per multas rationes, & auctoritates Doctorum, chocolatam non frangere ieiunium; Additque declarationes Pontificias, quibus ſic etiam aſſerit Ioannes Henriquez *in editione nouiſſima qq. mor. ſection. 16. quæſtion. 17. num. 45.* [Sola vna coſa tiene en ſu fauor el chocolate; y es dezir del Tomas Hurtado al fin de ſu Compendio que el Padre Fray Rafael de Luzan Prouincial de la orden de los Predicatores dixo con iuramento, que el P. Fr. Geronimo de Vincente Prouincial de la miſma Religion, y varon de ſingular virtud le auia dicho, que ſtando en Roma en tiempo de Pio V. le auia preguntado al Pontifice, ſi la beuida del chocolate quebrantaua el ayuno, y que le reſpondio: *Potus non frangit ieiunium.* Y iuntamente refiere Tomas Hurtado que eſtando tambien en Roma el Padre Nicolas de Anaya de la Compania de Ieſus el año 1614. ſiendo Pontifice paulo V. le propuſo eſta queſtione, y el Pontifice le dixo, que hizieſſe delante del eſta beuida, y haziendolo el P. Nicolas de Anaya en preſencia del Pontifice, le reſpondio eſtas palabras: *Hæc non frangit ieiunium*, Y reſpondiendo todo eſto el P. Franciſco Cornejo, varon inſigne en letras, reſpondio conforme con eſte parecer. Y aſſi ſupueſto, que hemos dicho en eſta queſtion, que aſſi el præcepto de ayuno, como ſu forma, es todo de derecho Eccleſiaſtico, y todo ſugeto à la voluntad de los Pontifices para poder quitar, y poner, y alterar lo que quiſieren: y ſupueſto que teſtifican perſonas tan graues, y de tanto credito, que eſtos dos Pontifices han declarado que la beuida del chocolate no quebranta el ayuno, dando credito à quien tan prudentemente ſe puede dar, no viene y à eſta beuida à quebrantar el ayuno.] Ita ille.

3. Sed ex alio capite defenditur etiam probabilitas ſumptionis chocolatæ, nempe ex conſuetudine, de qua vide Machadad. *tom. 2. lib.2. p.4. tom.3. docum. 1. num.8.* Trullench *in decal. tom.1. lib.4. cap.2. dubitat. 2. num.15.* & Licèt Murcia *in Regul. ſanct. Franciſci quæſt. 25. ſuper cap. 3.* & Paſqualig. *deciſ. 141. num. 4.* non admittant hanc conſuetudinem, tamen nouiſſimè illam latè, & doctè defendit Hurtadus *in appendice cap. 6.* per totum, & reſpondet ad argumenta adducta in contrarium à Patre Murcia. His itaque ſuppoſitis ſic argumentor contra Patrem Lezanam. Illa eſt opinio improbabilis, quæ deſtituta eſt auctoritate extrinſeca Doctorum, & authoritate intrinſeca rationum, vt de ſe patet, nec indiget probatione, ſed opinio aſſerens chocolatam non frangere ieiunium habet pro ſe plures Doctores, & non infirma fundamenta, vt patet apud Hurtadum, & alios Ergo contra Lezanam, improbabilem eſſe minimè dicendum erit.

4. Nota verò, quod circa præſentem quæſtionem optimè diſtinguit Pater Leander *de præceptis Eccleſiæ tract.5. diſp.5. quæſt.3.* vbi ſic aſſerit; Si potio chocolatica parum habeat admixtum ſacchari, amigdalarum, nucum maizi, & aliorum ingredientium: verè ex natura ſua non franget ieiunium: quia tunc remanet ſimpliciter in ratione potus, ſi verò talis potio multum habeat admixtum materiæ chocolatæ, itavt in quantitate valde excedat aquam, cum qua miſceatur; tunc ex natura ſua franget ieiunium, quia remanere

ſimpli

ſimplicitet in ratione cibi. Ratio huius noſtræ reſponſionis eſt: Quia mixtum, ſeu compoſitum ex duobus oppoſitis, ſeu contrariis, ſemper à prædominante, tale dicitur, ſeu denominatur; vt conſtat in mixto ex aqua, & vino compoſito; ipſum namque ſempet remanet in ratione vini quoad vſque ſuperetur ab aqua; quia tunc ratione contrarij prædominantis aquæ potus erit, ac denominabatur. Sic ergo in propoſito Miſtum ex materia chocolatæ, & aqua; & poteſt eſſe, & denominati cibus. & poteſt eſſe, & denominari potus; cibus quidem, ſi excedat in materia comeſtibili, potus verò ſi excedat in materia potabili, hoc eſt in aqua. Si excedat in illo materia comeſtibilis, natura ſua, & ex ſe franget ieiunium; ſi ſumatur in magna quantitate, ſi verò è contra in illo mixto ſit maiot materia potabilis, ſeu quantitas aquæ, tunc non franget ieiunium, quantumuis ſumatur in quantitate magna, & quoties ibuerit, quia ex ſe eſt potus; cùm remaneat in eſſe talis; quod conſtat in potione, quæ dicitur Aloya: & in mixto quod fit ex quantitate magna aquæ, & paruo melle, &c. Hucvſque Leander.

5. Et ideo in defenſionem amiciſſimi viri Patris Lezana aſſero, quod quando ipſe dixit eſſe improbabile chocolatam non frangere ieiunium, intellexit de potu chocolatæ quia ratione magnæ quantitatis cibi, quem ſe imbibit, iam eſt cibus ſimpliciter, & ſecundùm quid potus; & in hoc ſenſu rectè dixit Lezana, quod eſt improbabile chocolatam non frangere ieiunium; ſecus autem dicendum eſt quando potus chocolaticus, qui proptet paruam quantitatem cibi, quem in ſe includit remanet ſimpliciter in eſſe potus, tunc enim non frangere ieiunium dicendum eſt. Hæc vt dixi ſunt de mente Patris Leandri.

6. Ex quibus aliquis poſſet forſitan concordare pugnantes ſeutentias Doctorum, qui plures negant chocolatam frangere ieiunium, plures affirmant. Nam affirmantes dicendum eſt, loqui quando ingredientia comeſtibilia ad chocolatam faciendam ſunt in maiori quantitate. Negantes verò quando dicta comeſtibilia exiſtant in minori quantitate, nam in hoc caſu chocolata diceretut potus, in alio caſu eſſet cibus.

• Vnde non grauabor hic apponere verba Remigij *in pract. confeſſ. tract.3. part.3.* §. 1. *numero* 2. vbi ſic ait.

7. [Por la primera particula à cibo ſe colige, que ſola la comida quebranta el ayuno, y no la beuida, ſino que de ſuyo ſea tambien, comida, como es la lecbe, almendra, &c. De aqui ſe colige, quel el vino no quebranta el ayuno, aunque vno lo beua todas las vezes que le dirre guſto: pues el exceſſo ferà contra la templanca, no contra el ayuno; ni tampoco quebranta el ayuno; el chocolate, aunque ſe tome per no ſentirle, y muchas y vezes en el dia; porque en Eſpaña, y en las Indias, ſe ha hecho beuida vſual. Si bien dexa poco merecimento al ayuno, y tal ſuele ſer el abuſo en tomarle, que no aurà quien le eſcuſe de pecado mortal; pues ſuelen añadir hueuos, vizcochos, y otras ſuperfluidades: de manera que no viene à ſentit de beuida, ſino de cuplido de ſaymo. El chocolate pues, para que ſe diga beuida, y ſe pueda tomat ſin eſcrupulo es meneſter, que ſus ingredientes no excedan la cantidad de dos onzas, como doctomante lo declara ex noſtris el muy Reuerendo y doctiſſimo P. Thomas Hurtado; conuiene à ſaper para vna xicata, ſe eche vna onza de chocolate, y otra poco mas, ò menos de azucar; porque como los mixtos ſiguen el elemento, que perdomina y ſe denominan del como ſe colige en el vino que ſe mezcla con agua, que ſiempre que da vino, haſta, que le uenca el agua; y entonces no ſe dize vino, ſino agua. Aſſi el chocolate bien puede llamarſe, y tambien ſer comida; y puede ſer beuida conſorme los ingtedientes, y ſu mixtion. Serà comida quando eſta exceden la dicha cantidad; y ſera beuida, de manera, que ſe podrà benir muchas vezes; quando los vence el agua, como tambien ſe colige en el aloxa, y pocras, &c.] Ita ille.

8. Vide etiam Eſcobar *in pract. confeſſ. part.* 2. *leg.*4. *capit.* 2. *num* 8. Et nota quod ſtando etiam in ſententia rigoroſa, ſi quis ſumeret duas vncias chocolatæ non frangeret ieiunium, ratione paruitatis materiæ. Ita contra Paſqualigum *decif.* 541. *num.*5. dicendum eſt per ea, quæ alibi firmaui, & me citato docet Murcia *in regul. S. Franciſci quæſt.*15. *ſuper cap.*3. & me citato Leander *vbi ſuprà quæſt.*4. Qui reſpondet ad plura quæ non benè dicit Paſqualigus *loco citato.* [Alibi in Ref. præter. §. ... & ſi placet, lege etiam Ref. & §. not. 1. dict. §.]

RESOL. XCIV.

An ſi v.g. in aliqua vigilia quis ſumeret multas formulas conſecratas excedentes paruitatem materia; vel conſecraret panem, & illum comederet, frangeret ieiunium?

Et curſiſſime docetur, quod poteſt homo ſpeciebus ſacramentalibus ſumptis per totam vitam ſuſtentari. Ex p.11.tr.6. & M.ic.6. Reſ.35.

§.1. VIdetur prima facie negatiuè reſpondendum, quia ieiunium non frangitut niſi per cibum, vt patet: ſed in Hoſtia, & pane conſecrato deſinit ex vi verborum conſecrationis ſubſtantia panis, quæ tranſubſtantiatur in Corpus Chriſti. Ergo per illius contractionem non frangitur ieiunium. Confirmatur; nam adeſt præceptum vt quis non ſumat Euchariſtiam niſi ieiunus, & non poſt cibum: ſed in die Natiuitatis poſt primam Miſſam, ſi non ſumatur ablutio Sacerdos poteſt denuò dicere, Miſſam, quia non obſtante quod prima Miſſa ſumpſerit Hoſtiam, & vinum, dicitur adhuc ieiunus. Ergo cui in die Ieiunij comederet Hoſtias in magna quantitate, diceretur adhuc ieiunus, & non frangere ieiunium. [Sup. hoc in tom. 1. tr. 1. Ref. 118. §. Dices.]

2. Sed affirmatiuam ſententiam tenendam eſſe puto, quam in terminis docet Tancredi *de Religione, tract.*2. *leg.*4. *diſp.*7. *quæſt.*1. *num.*3. vbi ſic ait: Ex qua doctrina mihi videor benè his diebus reſpondiſſe ad quæſtionem propoſitam à quodam Religioſo ſatis pio, ac docto nimirum, an frangeret ieiunium qui data opera ad ſamem ſatiandam integrum panem conſecratum ſumeret, præſertim extra Sacrificium reſpondi affirmatiè; quia licèt panis ille conſecratus iam per ſe ſumatur ad ſpititualem nutritionem, tamen parit eoſdem effectus, quos ante conſecrationem, & per accidens poteſt ſumi ad alium effectum, puta ad nutritionem, & ſicuti peccatet quia tantam vini conſecrati quantitatem ſumeret, ex qua cognoſceret ſe inebriari; ita iſte peccabit contra præceptum ieiunandi. Dixi ſi data opera; nam ſi id bona fide faceret, & ex deuotione, dum Sacrum dicit; excuſaretur à mortali ob ignorantiam: at ex obiecto peccabit grauiter, quia debet ſe conformare Eccleſiæ ſuæ ritui, ſiue ſit Græcus, ſiue Latinus. Ita Tancredi. Sed amiciſſimi viri opinionem firmabo auctoritate D.Thom. *in* 3.*p.q.*77.*art.*7.*in corpore*, vbi docet, quod ſicut ſpecies Sacramentales corrumpi poſſunt, & in ſubſtantiam, quæ ex eis generatur cõuerti ita etã conuerti poſſunt in ſubſtantiam animantis, ac proinde ipſum nutrire. Ita D. Thomas: Et ideò *l.*4. *contra.Gentes,c.*66.*ad finem*, dicit: In ipſa conſecratione miraculosè accidentibus confertur quod ſubſiſtant. quod eſt primum ſubſtantiæ & per conſequens quod omnia poſſint facere, & pati, quæ ſubſtantia poſſet facere, & pati, ſi ſubſtantia adeſſet. Vnde ex his, quando

in noſtro ſacro Tribunali ſanctæ Inquiſitionis Regni Siciliæ fuit denunciatus quidam Tertiarius Laicus, quod omnes particulas exiſtentes in Pixide comediſſet, tunc præter pœnam, & abiurationem ex tali delicto ortam, dixi, quod ſi talis particulas illas conſumpſiſſet in die ieiunij, quod vtique præceptum ieiunij violaſſet ex rationibus adductis.

3. Hinc Ioannes Vvigers *in 3. p. quaſt.77. art. 5. num.9.* aſſerit, quod ſi quis ſpeciebus conſecratis in magna quantitate vtatur, non minus illis reficietur corporaliter, & ſuſtentabitur, quàm pane, & vino non conſecratis. Et Leſſius *in 3. par. quaſt.77. art.5. numero* 11. notauit quod poſſet homo ſpeciebus Sacramentalibus ſumptis per totam vitam ſuſtentari. Et ideò ex his patet reſponſio ad argumenta ſuperius dicta; nam vt rectè obſeruat Præpoſitus *in 3. part. quaſt.77. art.6. num.*18. quod nullo modo requiritur vt ſubſtantia panis, vel vini remaneat in hoc Sacramento, vt dicamur ex illo ſuſtentari, nutriri &c. id enim fieri poteſt ratione ſpecierum, modo à nobis explicato, ſed de hac opinione iterum à me alibi dictum eſt.

RESOL. XCV.

An licitum ſit in diebus ieiuniorum ſumere non ſolum pharmaca, & electuaria curatiua, ſed etiam præſeruatiua?

Et an liceat in die ieiunij ſumere electuaria ex ſacchara condita ob ſolam delectationem?

Ex quibus infertur poſſe cantores, ſeu Muſicos inſignes in diebus ieiunij aliquid cibi primo mane ſumere ad conſeruandam vocem.

Idem eſt de quocumque alio ad ſubleuandam debilitatem ſtomachi, vel capitis.

Et an hoc etiam liceat Religioſis canentibus in choro, an inquam, poſsint in die ieiunij ad conſeruandam vocem aliquid cibi ſumere?

Et quid, ſi prædicti Religioſi ſint inſignes Muſici? Ex p.10. tr.4. & Miſc.4. Reſ.62. aliàs 60.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet P. Vidal. *in arca Theolog. Moral. tit. de ieiunio, Inquiſ.*1. *num.*82. vbi ſic ait: Infertur primo; non frangere ieiunium ſumentem aliquid per modum medicinæ extra ordinariam comeſtionem, vt ſunt electuaria; & ea ſaccharo condita, vulgo conſerua, hæc enim, & alia ſimilia multum conferunt ad conſeruandam bonam corporis diſpoſitionem. Ita cum D. Thom. 2.2. *quaſt.*147. *art.6. ad* 3. ſentiunt communiter Doctores. Ratio eſt, quia hæc principaliter non ordinantur ad nutritionem, quamuis aliquo modo nutriant, ſed ob alios fines ſumuntur, vt ad perfectè recuperandam, & & conſeruandam ſalutem, & bonam corporis diſpoſitionem. Addo, hoc idem poſſe etiam intelligi, non ſolùm de pharmacis curatiuis, ſed etiam de præſeruatiuis, cum in his quoque militet eadem ratio: dummodò tamen non fiat ieiunio fraus, quod contingeret, ſi hæc, & alia ſumantur principaliter in ordine ad nutriendum corpus, & ad ſedandam inediam, & ideò ſumantur in magna quantitate, vel pluries in die, quam requirat neceſſitas. Ità ille; quam opinionem deſumpſit, vt omnes alij ex Paſqualigo, *deciſ.* 133.

2. Sed hæc opinio mihi non placet, vndè adhæreo ſententiæ negatiuæ, quam ex magno Abulenſi docet Fagundez *de præcept. Eccleſ. præcept.4. lib.1. cap.4. num.*2. vbi ſic ait: Sed dubitabis, an præter vnicam comeſtionem aliquid ſumit per modum medicinæ, dicatur frangere ieiunium? Negatiuè reſpondendum eſt cum D. Thoma 2.2. *quaſt.* 147. *artic.6. ad* 3. conſentiunt ibidem Caietanus, & Gabriel *in 4. diſtinct.* 16. *q.3. n.3.* & Syluest. *verb. Ieiunium, q.3.* & Nauar. *cap.*21. *num.*12. & omnes communiter. Notat tamen Abulenſis *in Matthæi cap. 6. quaſt.* 178. videri frangere illum, qui nullum habens actualiter ægritudinem, nec timens aliquam de propinquo, medicinalem cibum ſumeret; medicina enim ſupponit ægritudinem, vel actualiter exiſtentem, quæ de proximo timeatur vt optimè quidem notat Abulenſis; aliter enim id fieret in fraudem ieiunij, & in fraudem legis nihil effici iuſtè poteſt. Ita Fagundez: & ante omnes Innocentius *in cap.1. de Obſer. ieiunij* per hæc verba; Medicinam autem pro remouenda infirmitate, vel fugienda, accipere licet ſine peccato in die ieiunij, ſed pro conſeruanda ſanitate non credo. Sic Innocentius, quem etiam ſequutus eſt Gabriel *in 4. diſt.16. q.3. dub.1. litera P.* & hæc omnia contra Paſqualigum obſeruat, & tuetur nouiſſime Pater Leandrus *de præcept. Eccleſ. tract.5. diſputat.5. quaſt.*17. quem ego contrà Patrem Vidal etiam adducere neceſſarium exiſtimaui. Vide etiam Doctores, quos citat, & ſequitur Martinus de San Ioſeph *in Monita Confeſſ. tom.1. l.2. tract.5. de ieiunio, num.7.* Vnde ex his aſſentior Patri Paſqualigo *deciſ.* 130. aienti, poſſe ieiunantem ad ſubleuandam debilitatem ſtomachi, vel capitis mane modicum ientaculum ſumere; quia ſtante debilitate dicta, id quod ad eius ſubleuationem ſumitur habet rationem medicinæ. Et ideò nec dicti cibi ſumptione frangitur ieiunium, nec adhuc veniale peccatum committitur, niſi aliàs cibus qui ſumitur, ſit notabilis quantitatis excedens notabiliter neceſſitatem naturæ: nàm hæc (vt nuper eſt dictum) debet eſſe menſura quantitatis cibi, quæ per modum medicinæ licitè ſumi poteſt. An autem pro præſeruanda debilitate ſuperuentura, poſſit quis etiam ſumere mane quid cibi. Dicendum eſt ex dictis ſuprà poſſe, ſi certò aut probabiliter timeat aliter ſuperuenturam; aliàs minimè. Vnde ex ſuperiùs dictis à fortiori patet refellendam eſſe opinionem D. Thomæ, D. Antonini, Gabrielis, & Richard. quos citat & ſequitur Silueſter *verb. ieiunium, quaſt.* 3. *num.* 9. aſſerentium licitum eſſe ſumere in die ieiunij electuaria ex ſaccharo condita ob ſolam delectationem; quia hæc verè habent rationem cibi nutritiui ergo illorum ſumptio extra præmiſſam refectionem frangeret ieiunium. Nec quod dicta electuaria ſumantur ob delectationem, tollit quin eorum ſumptio ſit vera comeſtio, ordinata ex ſe ad nutritionem; nam intentio ſumentis, non mutat naturam rerum comeſtibilium.

3. Nota vero hìc obiter, quòd ex his ſequitur, poſſe, Cantores, ſeù Muſicos inſignes in diebus ieiunij aliquid cibi primo mane ſumere ad conſeruandam vocem. Ità comuniter Doctores. Sed difficultas eſt, an hoc etiam liceat Religioſis canentibus in Choro, an inquam poſſint in die ieiunij ad conſeruandam vocem aliquid cibi ſumere: Et affirmatiuè reſpondet Paſqualigus, *deciſ.* 132. *numer.* 2. eo quod etiam pertinet ad ipſorum munus in Choro canere: ſed ſic eſt, quod ieiunium non debet impedire munus conſuetum ieiunantis: ergo eum ipſo conceditur quidquid eſt neceſſarium, nè tale munus impediatur, Ità ille. Sed hanc ſententiam abſolutè prolatam, falſam exiſtimat Leandrus *vbi ſuprà quaſt.*22. & ideo aſſerit quod ſi Religioſi, qui in choro canunt ſint inſignes Muſici, & magno cum plauſu coram populo cantent: tunc optimè poſſunt ſummo mane aliquid cibi ſumere ad conſeruandam ſuauitatem, & dulcedinem vocis; cum horum, & aliorum Muſicorum ſæcularium, vna in hac parte ſit ratio: at vero ſi Religioſi, qui in Choro

canunt, non habeant hoc munus, & exercitium ſpeciale, ſed ſolum cantu plano, aut ſine notis id faciant tunc nullo modo licebit ſummo mane ad conſeruandam vocem ſumere; cùm ad hoc modo canendum non indigeant ſuaui voce, & ideo parùm refert, quod illam conſeruent, aut non. Vide etiam Martinum de San Ioſeph (*vbi ſupra, numero* 8. Trullench *in Decalog. tom.* 1. *lib.* 3. *caput.* 1. *dub.* 6. *num.* 11. & alios.

RESOL. XCVI.

An ſi quis in die ieiunij poſt prandium ſumat in notabili quantitate vuas recentes, frangat ieiunium?

Et quid de malis maſſilicis, vulgo Limoni *vel de malis medicis vulgo* Aranci, *& de cæteris ſimilibus fructibus, poterunt ne adhiberi, ad ſedandam ſitim, in die ieiunij, quoties libuerit?*

Et an frangat ieiunium, ſi quis ad ſedandam ſitim ſumat poma, pyra, vuam & ſimilia, & dentibus conterendo deglutiat ſuccum dentibus expreſſum, reiecta ſubſtantia ſolida ab ore?

Et an quantitas duarum vnciarum ſit paruitas materia excuſans à ieiunij fractione?

Ex quo infertur poſſe ieiunantem ſine graui culpa; imo id etiam ſine veniali culpa primo mane comedere duas vncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius ieiunium, & poſtea circa meridiem prandere, & ad veſperas ſumere refectiunculam.

Etiamque deducitur, quod non frangeret ieiunium in ſerotina refectiuncula, qui præfixam quantitatem vnciarum octo per vnam, vel duas vncias excederet.

Et curſim docetur in diebus ieiunij comedentem circiciter vnciam carnis non peccare mortaliter. Ex parte 4. tractatu 14. & Miſcell. 4. Reſolut. 58. alià 56.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Pater Vidal *in Arca Theolog. Moral. titul. de ieiunio, Inquiſit.* 1. *numero* 154. vbi ſic ait: ſi loquamur de malis maſſilicis, vulgò limoni vel de malis Medicis, vulgò aranci, & cæteris ſimilibus fructibus poterunt adhiberi ad ſedandam ſitim, quoties libuerit, quia etiamſi habere videantur rationem cibi: at dum conteruntur dentibus in liquorem reſoluuntur, & per modum potus ad ſtomachum tranſmittuntur. Ita aſſerit Paſqualigus *deciſ.* 135. qui doctiſſime addit *in deciſ.* 136. poſſe adhiberi per diem vuam recentem etiam in notabili quantitate ad ſedandam ſitim abſque ieiunij fractione probat hanc ſuam regularem opinionem firma & probabili ratione, quæ conſiſtit in hoc, quod ſuccus vuæ in ſua ſubſtantia eſt vinum, & habet rationem potus, cortex autem, & vinacea, ſeu lignea granula in acinis vuæ incluſa, dum in propria ſubſtantia egeruntur, habere non poſſunt rationem cibi, atque adeò non violant ieiunium Eccleſiaſticum, per quod ſolùm nutritiuus cibus prohibentur; non ſecus ac non frangitur, ſi ſumeretur, & tranſglutiretur, lignum, papyrus, palca, terra, & quid ſimile: Ergo. Ita ille.

In part. 9. in Reſ. quæ nunc ſequetur & fuſius à medio §. 2. vſque ad §. vlt. præcitatæ Reſ.

2. Sed ego in *part.* 9. fuſiùs hanc ſententiam improbaui; & nouiſſimè improbat Pater Leandrus *in Præcept. Eccleſ. tractat.* 5. *diſputa.* 4. *quæſt.* 8. & probat primò: quia certum eſt, & indubitatum apud omnes, quod vua non ſolum ſicca, (vt vult Paſqualigus *num.* 1.) ſed & recens, ſit parus cibus aptus, imò & aptiſſimus ad nutriendum, & ad hunc finem primatiò & per ſe à natura ordinatus: ergo ſumptio eius in quantitate notabili franget ieiunium. Conſequentia, ex dictis, & ex ſe eſt euidens. Antecedens verò probatur primò ex conſenſu omnium medicorum, & præcipue eorum Magiſtri Galeni, *lib.* 2. *de alim. facult. cap.* 9. *& lib.* 1. *de locis affect. cap* 4. & ſapientiſſimorum Medicorum Scholæ Salernitanæ, *in Opuſc. de valetudine tuenda, ad regem Angliæ miſſo, cap.* 9. *fol. mihi* 56. qui expreſsè vuas recentes, inter cibos bene nutrientes, & impugnantes, vt ſunt triticum, lac, caſeus, teſticuli, caro porcina, oua, ficus, & ſimiles enumerant, & *fol.* 62. *col.* 2. id experientia his verbis Galeni, *cap.* 9. *cit.* probant ſic. Nam ficus, & vuæ quemadmodum inter fructus autumnales principatum obtinent, ita fugacibus omnibus magis nutriunt, minimumque praui ſucci habent, præſertim cùm exactam maturitatem fuerint adeptæ. Porrò, quod ipſæ nutriant, maximo argumento ſunt ij, qui vinearum fructum cuſtodiunt; qui cum duos menſes ſolis vuis, ac ficubus, quorum cuſtodiæ præſunt, veſcantur (niſi fortè panis quidpiam cum illis addant) corpulenti tamen admodum fiunt, Sic iſti Doctores ex Galeno. Ergo ex ſententia Medicorum, vua recens, cibus purus, ac nutritiuus, ex natura ſua eſt. Secundo dictum antecedens, ſic ratione probo. Nam vua recens eſt (ſicut & ſicca) materia denſa, maſticabilis, ac à dentibus conteribilis, & ordinata per ſe ad nutriendum: ergo verè habet rationem cibi Antecedens experientia omnibus ratione vtentibus eſt notum: Conſequentia verò clara; nam de ratione cibi, ſolum eſt, quod de ſe ſit ordinatus ad nutriendum, ſicut & de ratione potus, quod de ſe magis ordinetur ad digeſtionem ciborum aſſumptorum, quàm ad nutritionem ex D. Thoma 2. 2. *quæſtione* 147. *articul.* 6. *ad* 2. Tertio; quia ſi aliqua ratione vua recens deberet habere rationem potus, maximè ratione muſti incluſi, at ſic eſt, quod nec ratione huius id habet: ergo. Minorem probo quia muſtum intra grana incluſum, cum ſit ſicut pars in ſuo toto, non eſt potus, ſed cibus, & ideo nequit eſſe materia conſecrationis, vt diximus 2. *part.* 2. *tract.* 7. *diſp.* 9. *q.* 30. ergo.

3. Confirmat poſtea hanc veram opinionem Leandrus euertendo omninò fundamentum, quo fundatur Paſqualigus ad nouam ſuam ſententiam ſtabiliendam: Quia in primis falſiſſimum eſt, quod in vua ſolum reperiatur ſubſtantia triplicis generis; nempè cortex, vinacia, & ſuccus. Nam præter hæc, inuenitur alia quarta ſubſtantia nempe, quædam materia craſſa, plena minutiſſimis venulis, ſeu filiis, qua incluſum, tamquam in ſuo toto, eſt muſtum, & ex qua præcipue quando vua calcatur in Torculari, exprimitur; vt notum eſt omnibus, quibus notæ ſunt vuæ; & expreſsè docet Galenus *cap.* 6. *cit.* per hæc verba: *Nam acinorum ſubſtantia compoſita eſt ex ipſorum velut carne, & humore, qui per carnem eſt diſperſus, ex quo fit vinum; præterea ex ſeminibus, atque ex membranoſo tegumento, quod omnia hæc extrinſecus circumambit.* Sic ille. Et poſt Pauca. *Liquet porrò quod aluus magis laxatur, ſi ſola acinorum caro cum ſucco fuerit tranſglutita, ſine ſeminibus, ac membrana extrinſecus ambiente. Laxatur autem impenſius, cùm ſolus ipſe ſuccus expreſſus (muſto, vulgo appellant) fuerit tranſglutitus. Ex hoc ſanè ſucco alimenti non nihil corpori accedit, copioſius tamen ex carnea ſubſtantia.* Sic Galenus. Ex quo clarè conſtat, in vua non ſolum reperiri ſubſtantiam triplicis generis, vt vult Paſqualigus, ſed quadruplicis; ac proinde falſiſſimum eſſe fundamentum iſtius. Rurſus falſiſſimum etiam eſt: quod ex his ſubſtantiis, ſolus ſuccus in ſtomacho digeratur, & conuertatur in ſubſtantiam viuentis, cætera verò

minimè,

minimè, ſed integra in propria ſubſtantia egerantur: nam præter ſuccum, etiam digeritur (immò præcipue) & conuertitur in ſubſtantiam viuentis illa quarta ſubſtantia, quam nos inueniri in vuis diximus: & etiam clarè docet Galenus, *loco cit.* Imò & cortices, ſeu membranæ, & vinaceæ vuarum (licet hæc difficilius) vt expreſsè colligitur ex Galeno *lib. 2. de Aliment. facul. c. 9. & lib. 1. de locis affect. cap. 4.* & ex Schola Salernitana *loc. cit. fol. mihi 63.* In quibus locis docent, quod conueniat, cum vuæ comeduntur, membranam, & nucleos expuere, eò quod difficulter conficiantur. Ergo ex horum ſententia clarè conſtat falſiſſimum eſſe, quòd ſolus ſuccus vuarum digeratur, & conuertatur in ſubſtantiam viuentis, & conſequenter quod quando comedimus vuas, idem fit in ordine ad cibationem, & nutritionem, ac ſi ſumeremus ſolum ſuccum ipſarum, & propterea per earum eſum non frangi ieiunium: hæc namque omnia falſiſſima eſſe ex dictis conſtat. Tandem, quia ſi argumentum Paſqualigi vim aliquam haber, non ſolum probat quod poſſit quis ad extinguendam ſitim edere vuas, verum etiam abſolutè, ſicut abſolutè quis poteſt bibere vinum ſeu muſtum, etiam ſi bibatur ad mitigandam famem vt, ſuprà eſt habitum: at hoc eſt pluſquàm falſum: ergo. Valeat igitur Paſqualigus cum ſua noua opinione falſa omninò improbabili omninoque ab omnibus reiicienda. Hucuſque Leandrus. Sed Pater Paſqualigus loquutus eſt cum aliqua formidine; nam reliquit Lectoribus iudicium de tali opinione: at Pater Vidal ore rotundo illam probabilem eſſe exiſtimat, quod ego non puto, & mecum ferè omnes viri docti; & ideò caueat aliquis, ne illam in praxi deducat. Vide meipſum *vbi ſupra*, vbi etiam impugnaui opinionem de malis Maſſilicis, aut Medicis, quam etiam refellit Leandrus *loco citato, quæſt. 7.*

Sup. in Reſ. not. præter. in princ.

4. Sed quid dicendum, an frangat ieiunium, ſi quis ad ſedandam ſitim ſumat poma, pyra, vuam, & ſimilia & dentibus conterendo deglutiat ſuccum dentibus expreſſum, reiecta ſubſtantia ſolida ab ore; Et negatiuè reſpondet Paſqualigus *deciſ. 135. num. 4.* Verùm contra illum affirmatiuæ ſententiæ adhæret Leandrus *vbi ſuprà quæſt. 9.* Quia impoſſibile videtur quod quis poſſit ita dentibus conterere poma, pyra, & vuas, vt poſſit deglutire eorum ſuccum, & non ſubſtantiam aliquam habentē rationem cibi: ergo non poteſt id efficere ſine fractione ieiunij. Secundò; quia conterere poma, pyra, & vuas dentibus, eaque maſticare, & deglutire ſuccum ex illis expreſſum, nil aliud eſt, quàm manducare aliquid per modum cibi: at hoc eſt quod frangit ieiunium Eccleſiaſticum: ergo. Et certè loquendo de vuis, mihi certiſſima eſt reſponſio, cùm experiamur nullo modo poſſe quem maſticare acinos vuarum, & exprimere ſuccum purum eorum & deglutire abſque vlla eiuſdem cibi ſubſtantia. Tandem; quia; vt nuper dicebamus argumentum Paſqualigi ſi quid, probat certè, quod non ſolùm cauſa ſitis ſedandæ, ſed etiam famis, poſſet quis ſumere prædicto modo poma, pyra, &c. quod nemo dixit, nec dicet. Ita Leandrus. O quanta ego haberem, & dicerem, quæ nouitatum Amatoribus nimis plauſibilia eſſent ſi calamo, & ingenio liberam vagandi facultatem præberem! Sed vt ſapientiſſimo, & amiciſſimo Ioanni Caramueli reſcripſi, Romanus incolatus; & aliena pericula, cautum in ſcribendo me fecerunt: Et reuera opiniones iſtæ ſingulares in moralibus, contra receptas Eccleſiæ conſuetudines, vel communes Doctorum ſententias, ſe è ſemper malè olent, & paſſim naufragare videmus: nam vel penes ſacras Congregationes Indicis, aut Sancti Officij remanent cauterio inuſtæ, vel poſtea viri non ſolùm illis minimè adhærent, ſed potius acriter refellunt. Rectè itaque Baldus, quod *qui contra omnes loquitur, non bene loquutur.*

3. Nota verò hîc obiter Patrem Vidal *vbi ſuprà, numero 153.* Me citato docere, quod quantitas duarum vnciarum ſit paruitas materiæ excuſans à ieiunio, quod etiam Me citato tenet Leandrus, *ſuprà, quæſtione. 5. §. 4.* & me citato Rocafull *in Praxi Theolog. Moral. tom. 2. leg. 3. de Præcept. Eccleſ. cap. 4. numero 55.* Hinc rectè Vidal. *numero 154.* infert me etiam citato poſſe ieiunantem ſine graui culpa primo mane comedere duas vncias cibi, & bibere ad tolerandum facilius ieiunium & poſtea circa meridiem prandere, & ad veſperas ſumere refectiunculam; id autem ſine veniali culpa Infertur etiam ex hoc cum Leandro, *diſputat. 4. quæſt. 14.* quod non frangeret ieiunum, qui præfixam quantitatem vnciarum octo, per vnam, vel duas vncias excederet; quia exceſſus prædictus non eſt valde notabilis, ergo nec mortalis, & conſequenter qui in illo præfixam collationis quantitatem excederet, non frangeret ieiunium; licèt peccaret venialiter. Et tandem nota hic obiter Patrem Paſqualigum *deciſ. 42.* docere in diebus ieiunij comedentem dimidiam circiter vnciam carnis non peccare mortaliter; ſed hanc opinionem nominatim contra illum merito impugnat Leandrus *vbi ſupra diſp. 2. q. 12.* & de hac quæſtione ego alibi.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 90. princ. & in Reſ. 92. §. vlt. & in alne earum annotationum.
Et pro contento in verſ. Hinc recta, huius textus ſup. in Reſ. 90 § 1. prope finem.
Et pro contento in verſ. Infertur etiā, huius textus infr. in Reſ. 123. §. vlt. per totum ſignanter ad med. &c.
Et pro contento in verſ. Et tandem huius textus ſup. in Reſ. 80. §. poſt. hæc a lin. 7. & in alio eius not.
Alibi in §. vlt. not. prætentæ.

RESOL. XCVII.

An in diebus ieiuniorum licitum ſit ſine fractione ieiunij ſumere mala Maſſilica, mala Medica, vuam, & ſimilia ad ſedandam ſitim, quoties quis voluerit?

Et an qui habet panem, legumina, poma, & ſimilia, teneatur ieiunare? Ex part. 6. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 14.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Paſqualigus *in praxi de ieiun. deciſ. 133.* vbi ſic ait: [Si tamen non deglutiretur ſubſtantia ſolida pomi, aut pyri; ſed tantùm ſuccus expreſſus, dum dentibus conteritur; tunc poſſet ſumi, quoties vrget ſitis, quia idem eſſet, ac ſi biberetur: vnde etiam ex tali ſucco ſolet fieri potus, qui licitè poteſt adhiberi, quoties libuerit, in die ieiunij.

Sup. contēto in hac Reſ. vſque ad vlt. § lege doctr. præcedentis Reſ. à princ. vſque ad §. vlt.

2. Si autem loquamur de malis Maſſilicis, vulgò, *Limoni*, aut malis Medicis, vulgò, *Aranci*, & cæteris huiuſmodi fructibus, poterunt adhiberi ad ſedandam ſitim, quoties libuerit; quia, quamuis videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, in liquorem reſoluuntur, & per modum potus tranſmittuntur ad ſtomachum,) Ita ille. Qui poſteà *deciſ. 136.* hoc etiam concedit de vua: [Quia ait ipſe, in vua reperitur ſubſtantia triplicis generis, nempe cortex, vinacea, ſeu lignea granula in acinis vuæ incluſa, & ſuccus, qui exprimitur: quod patet quando vua conteritur: nam tota reſoluitur in hanc triplicem ſubſtantiam. Ex hac autem triplici ſubſtantia, ſolus ſuccus in ſtomacho digeritur, & conuertitur in ſubſtantiam viuentis: cætera autem minimè, ſed integra in propria ſubſtantia egeruntur, non ſecùs ac res aliæ, quæ nec aptæ ſunt ad nutriendum, nec habent rationem cibi.

3. Quando ergo comedimus vuam, idem eſt in ordine ad cibationem, & nutritionem, ac ſi ſumeremus ſolùm ſuccum ipſius; quia ſolus eſt aptus, vt digeratur: & quia cortex, & vinacea egeruntur in propria ſubſtantia, non poſſunt habere rationem cibi,

Sup. hoc ſignanter, & late in Reſ. præterita.

atque adeò nec frangere ieiunium Eccleſiaſticum, per quod ſolus cibus nutritiuus prohibetur; non ſecùs ac non frangitur, ſi ſumeretur, & transglutiretur lignum, papyrus, palea, terra, & quid ſimile. Quare vua non poteſt frangere ieiunium, ratione corticis, aut vinaceorum.

4. Sed neque ratione ſucci frangit ieiunium: quia ſuccus in ſua ſubſtantia eſt vinum, & habet rationem potus; & proinde expreſſus ex materia apta, vt conſecrari poſſit in Sacrificio Miſſæ. vnde quia exprimitur, de acinis, quando vua dentibus conteritur, in ipſo ore acquirit rationem potabilis, atque adeò transmittitur ad ſtomachum per modum potus. Et ſicut muſtum non frangit ieiunium, quia eſt potus; ita nec etiam talis ſuccus, quia reuerà eſt muſtum.] Hæc Paſqualigus.

5. Sed nouiſſimè contra illum inſurgit Pellizzarius ſic aſſerens: *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 5. num. 8.* Moneo hîc obitèr, Paſqualigum *deciſ. 139. de ieiunio,* docere, mala Maſſilica, vulgò, *Limoni*, & mala Medica vulgò, *Aranci*, poſſe in die ieiunij abſque peccato ſumi à ieiunante, ad ſedandam ſitim quoties libuerit idque procedere de aliis ſimilibus fructibus, qualis, verbi gratia eſt vua. Probat: quia ſupradicta, eſto, videantur habere rationem cibi, dum tamen dentibus conteruntur, reſoluuntur in potum, ſicque per modum potus in ſtomachum tranſmittuntur. Verùm mihi non probatur hæc doctrina: tum, quia eſt omninò ſingularis, & relaxatiua Eccleſiaſtici ieiunij; & alioqui rarò benè loquitur, qui contra omnes loquitur: tum, quia dicti fructus ſumi poſſunt per modum cibi, & per modum potus, multùmque refert, ſub qua ratione ſumantur: ſiquidem ſumpti per modum cibi, frangunt ieiunium; non item, ſi per modum potus: ſumuntur autem per modum cibi, quando ſumuntur non expreſſi, & paulatim dentibus conteruntur per modum verò potus, quando expreſſi in vaſe aliquo epotantur.] Ita Pellizzarius, cui libenter adhæreo.

6. Et quidem res morales, moraliter, & non metaphyſicè tractandæ ſunt. Vnde, ſi quis in menſa dentibus vuam premeret, & vinacea eiiceret, vt multi faciunt, deglutiendo tantùm ſuccum ab illis elicitum, vtique iſte ab omnibus diceretur vuam comedere: ergo à fortiori dicendum eſt in noſtro caſu, vuam comedere, qui & ſuccum, & vinacea deglutit; ergo frangit ieiunium. Deinde, ſi quis vinacea vuarum in torculari preſſa ſumeret in magna quantitate, quis diceret, eum illas comedendo non frangere ieiunium? Ergo, quanto magis in caſu noſtro dicendum eſt, illum comedere, & frangere ieiunium, qui ſuccum ſimul, & vinacea dentibus preſſa deglutit? Inſuper vinacea vuarum dentibus preſſa, ſemper aliquid ſucci imbibitum retinent: ergo, cùm illa deglutiuntur, dicendum eſt ſumi per modum cibi, & alimentum præbere: ergo frangunt ieiunium. Adde, quod ſi opinio affirmatiua eſſet admittenda, quis ad ſatietatem poſſet ſine peccato mortali, & fractione ieiunij, comedere Pyra, Perſica, poma, malogranata, vuam, & ſimilia cortices tantùm expuendo, ſed ſuccum deglutiendo: ſed hoc dicere videre abſurdum: ergo.

7. Relinquendo itaque abſtrictiones metaphyſicas, quæ in rebus moralibus tractandis, reſpuendæ ſunt; aſſero conſtanter, ſumentem vuam in quantitate notabili frangere ieiunium: nam, qui comedit aliquem cibum in quantitate notabili in die ieiunij, frangit ieiunium: ſed qui ſumit vuam in die ieiunij, dicitur verè comedere cibum: ergo, ſi ſumit vuam in quantitate notabili, reus erit fractionis ieiunij. Minor huius argumenti in qua eſt difficultas, communiter à Doctoribus firmatur, & inter illos agmen ducat ſapientiſſimus Pater Ioan. Dicaſtillus ex præſtantiſſima Societate Ieſu Theologus *de Sacrament. tom. 1. tract. 4. diſp. 2. dub. 5. num. 86.* vbi docet, quòd vua, & quicquid in ea eſt, cibus eſt, & moraliter habetur cibus. Et *num. 91. & 92.* ait muſtum in vua eſſe per modum cibi, *adeò vt frangeret ieiunium, & cenſeretur manducare, qui vuas comederet.* Ita ille, qui, vt vides, in terminis terminantibus caſum noſtrum determinat. Idem confirmat Cornejus *in 3. part. D. Thomæ. tom. 2. tract. 4. quæſt. 74. art. 5.* vbi docet quòd liquor non includitur intra ipſa grana vuarum per modum potus, ſed potiùs per modum cibi: vnde non dicitur bibi, ſed manducari, & non habet ſtatum, & modum, potus, *ſed potiùs materiam cibi, cùm reuerà ſimul vt reliqua manducetur.* Hæc Cornejus. Idem docet Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 74. art. 3. num 44.* vbi ſic ait: [Quamuis vinum ex vuis maturis confici poſſit ipſa; tamen non ſunt vinum, ſed ſunt cibus, *etiamſi pellicula detrahatur*: vnde, ne quidem, ea detracta, valide poſſunt conſecrari.] Calpenſis *in Cur. Theol. tom. 2. tract. 22. diſp. 2. ſect. 4. num. 18.* Muſtum (aſſerit) intra vuam eſt verè cibus, *& manducatur cum tota vua ſubſtantia.* Auerſa *de Sacr. Euchar. quæſt. 2. ſect. 5. Vuas* (ait) *propriè manducamus*, nec rectè de vua diceretur hic potus, *ſed rectè dicitur hic cibus.* Et tandem Coninch *de Sacr. q. 74. art. 5. num. 123.* ſic aſſerit: [Vuæ verè nec ſunt vinum, nec materia potabilis; ſed potiùs ſunt cibus: nec enim dicuntur bibi, ſed comedi, *ſicut pomum non eſt ſicera, nec potus ſed cibus.*] Vide etiam Reginald *tom. 2. lib. 29. cap. 2. n. 24.* Vaſquez *in 3. part. tom. 3. diſp. 175. cap. 2. num. 14.* Suarez *tom. 3. diſp. 45. ſect. 1.* Hurtadum *de Sacrament. diſp. 11. difficul. 9.* Leſſium *in 3. part. quæſt. 74. art. 5. num. 24.* Palaum *tom. 4. tract. 21. punct. 5. num. 7.* Opataoium *de Sacrament. tract. de Euchar. diſputat. 2. quæſ. punct. 50.* & alios communiter. Quod confirmatur: nam vt obſeruat Ludouicus de S. Iuan. *in Summa de Sacrament. Euchar. quæſt. 1. art. 50. difficult. 3.* [Vua ſumpta in quacumque magna quantitate nunquam inebriat: Ergo verè cibus dicenda non eſt. Et ideò rectè Doctores annumerantes cibos, quibus licitum eſt per conſuetudinem veſci in collatione ſerotina ieiunij, inter illos apponunt vuam.] Poterat itaque ex his omnibus, noſter Pater Paſqualigus, ſententiam, quam improbauimus, tanquàm probabilem non proponere, licèt id effeciſſe reor ad oſtendendum tantum ingenij ſui acumen; non, quia reuerà illam probabilem exiſtimauerit: & ideò rectè poſteà hanc ſuam opinionem, viris doctis reliquit maturandam: ſed penes me ſemper acerba erit, & ideo in praxi nunquam prorſus deducendam eſſe puto.

7. Verùm, quia hîc ſermo incidit de ieiunio, apponam opinionem Patris Leandri à Murcia *in cap. 2. ſuper cap. 3. Regulæ D. Franciſci. §. 2. num. 38.* vbi ſic ait: Sup. hoc ſup. in Reſ. 58. §. Notandum, ad med. & in Reſ. 86. à lin. 3. & in §. Nota, & §. verum, ad med. verſ. Quidquid.
[Aunque alguno tenga pan, legumbres, y fruta, para comer no tiene ſuficientes manjares para hazer vna comida entera, y cumplida, ſecun la forma del ayuno eccleſiaſtico. Eſta ſentencia la tienen Angles *in Floribus, materia de ieiunio, prima parte, fol. 404.* y otros doctos modernos, à quien cita, y ſigue el dicho Tomas Sanchez *vbi ſuprà, dub. 15. numero 3.* y conſta, porque los dicos manjares ſolos ſon de poca ſuſtancia, y de los que los Doctores ſeñalan para hazer colacion luego no ſon ſufficientes para hazer comida.] Ita ille.

RESOL. XCVIII.

An ſine ieiunij fractione licitum ſit ſumere interdiu parum cibi ne potus noceat?

Et an hoc eſt intelligendum toties quoties, dummodo id non fiat in fraudem ieiunij, ſed ne potus noceat? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 24.

§. 1. Reſpon

Sup hoc ſup. in R.C.8.5. vbi etiam agitur de quantitate.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè; velut exigua portio alicuius electuarij; quinque, vel ſex amygdalas ſaccharo confectas, vel quid ſimile. Ita Villalobos *in ſum.tom.1.tract.23. diff.8. num.*14. & Homobon. *de exam. Eccl p.2.tract.8.cap.7.quaſt.*20. Reginald. *in praxi,tom.1.lib.4.c.14.dub.4. n.*17. qui citat Syluest. Medin. Armillam.

2. Sed hanc ſententiam limitat Azorius *p.1.lib.7. cap.10.quaſt.7.* dummodò non ſit panis, herba, arboris fructus; ſed exigua medicamenti portio, ſiue fruſtum. At fallitur vir doctus, iudicio Layman *in Theol. mor. lib.4.tract.8. cap.1. num.7.* & Fagundez *de Praecept. Eccleſ. Pracept. 4. lib.1. cap.2. num.*20. quia iſta etiam per modum medicinæ ſumi poſſunt, ne potus noceat: ergo,&c. Et ita etiam videtur ſentire Emmanuel Sà *verb. Ieiun. num.*8. vbi ſine vlla limitatione ſic aſſerit: [Ieiunium non violat potus aquæ,aut vini; neque etiam, ſi quid edatur, ne potus noceat. Vide Molfeſium *in ſumma, tom.1. tract.10. cap.5. num.*23. & Philiarchom *de offic. Sacerdot. tom.1.p.2.lib.3. cap.*25. & hoc eſt intelligendum toties, quoties biberit; dummodo id non faciat in fraudem ieiunij, ſed ne potus noceat: & ita docet Fagundez *Pracept.4. vbi ſuprà, lib.1.cap.4. n.*15. cum aliis.

RESOL. XCIX.

An qui ne inurbanus videatur ſumendo modicum cibi ab amico rogatus, peccet ſaltem venialiter? Ex part.1. tract.9. Reſ. 29.

§. 1. AFfirmatiuè reſpond. Caiet. *in 2. 2. qu.* 147. *art.3.* Syluest. *verb. Ieiun. quaſt.*4. Nauarrus *in Man. cap.21. num.*13. Paludanus *in 4. diſt.15. quaſt.4. art.2.* & *ibidem* Riccardus *quaſt.3. art.4.* D. Antoninus *p.2.tit.6.cap.2.* §.6. Et ex Neotericis tenet etiam hanc ſententiam Ioann. de la Cruz *in director. conſc.part.1. precept.4. art.4. dub.1. concl.1.* Villalob. *in ſumm.tom.1. tract.23. diff.6.num.4.* Azor. *part.1.lib.7.cap.9.q.1.* & ante illos Hieron. Llamas *in ſum. part.3. c.5* §.25. qui acriter inuehitur in contrarium ſentientes: & ideò ait: [Quòd quis ab amicis rogatus poſſit comedere, etiam ieiunans, licentia eſt Fratris Bartholomæi de Medina; ſed non noſtra neque doctiſſimorum virorum, imò neque Eccleſiæ, in totum ſraudatiua ieiunij: inter Chriſtianos enim rogatus, vt comedat, ſi reſpondeat: Ieiuno hodie, neque inurbanus eſt, neque amplius rogatur ab aliquo, neque in minimo amicitia deperditur: & ſcio experientia, ex hac Medinæ licentia multos toto die cum ieiunij irriſione ambulare de domo in domum, vt inuitentur.] Ita Llamas.

2 Sed non benè loquitur hic Author, licèt Vir doctus, contra Medinam: nam eius ſententiam puto probabiliſſimam, quando docet *in ſum. lib.1.cap.14.* §.10. & nouiſſimè tenet Petrus de Cenedo *in quaſt. canon. quaſt.41.num.7.* & etiam poſt illum ex Societate P. Fagundez *Pracept.4.lib.1.c.4.num.*15. qui notat immeritò Llamas carpere Medina, cùm aſſerat, ex eius licentia multos tota die cum ieiunij irriſione diuerſuros de domo in domum, vt ab amicis inuitentur. At, quis non videt, hanc conſequentiam indignam eſſe Viro Theologo: nam Medina ita ait: [Però, ſi rogandole vn amigo, deſpues de hauer hecho colacion, toma vn bocado para beuer por via de amiſtad, no es peccado alguno.] Vbi nec pluries hoc fieri poſſe aſſerit, nec quod vtatur hac cautela, vt ipſe amicos quæreret, qui ipſum inuitarent. Et ideò ſententiam Medinæ Fagundez, *vbi ſup. num.*3. etiam de culpa veniali excuſat propter quandam vrbanitatem. Vnde hoc etiam docuit Filliuc. *tom.1. tract.27.p.2.c.2.n.*41. Sed circa præſentem quæſtionem vide etiam Emmanuel. Sa *verb. ieiunium, num.*8. Vegam *in ſumm.tom.1.c.14.caſ.*12. & Ledeſmam *in ſum.tom.2. tr.27.c.2 dub.*5.

RESOL. C.

An in die ieiunij bibere vinum ad ſuſtentationem, & famem ſedandam ſit illicitum?

Et præſertim ante prandium an violet ieiunium? Ex p.1. tr.9. Reſ.23.

§. 1. NEgatiuam ſententiam ex neotericis mordicùs ſuſtentat Reginald. *in praxi, tom.1. lib.4. c.13. ſect.1.num.*153. qui citat ex eadem ex Societate Azorium *p.1.lib.7.c.10.q.4. in fin.* & ex veteribus id docuerat Riccard *in 4.diſt.15. art.3. q.7.* Antoninus *p.2.tit.6. cap.2.* §.9. Roſel. *ver.ieiunium,n.5.* & tandem hanc ſententiam docuit Vir doctus Medina Complutenſ. *C. de ieiun. q.*11. quam fateor eſſe probabilem.

2. Sed contrariam probabiliorem eſſe iudico, quam docet Vegha *in ſum.tom.1.c.14.caſ.*32. Homobonus de Bonis *de exam.Eccl.p.2. tract.8.c.7. quaſt.*20. Filliucius *tom.2.tr.27.p.2.q.20.num.*24. Molfeſius *in ſum. tom.1. tract.10.cap.3.num.*25. *lib.4.cap.2.dub.*11. *num.*10. vbi ſic ait: Potus ordinatur potiùs ad cibi per corpus diſtributionem, & ſanguinis refrigerium, quàm, vt per ſe corpus alat: quòd ſi interdum alat, id per accidens eſt, & non tantùm alit, quantum cibus. Vnde Eccleſia eius rationem habuit: quare, etiamſi quis eo fine vtatur, etiam immoderatè, non violabit præceptum Eccleſiæ de ieiunio, etſi contra temperantiam peccet. Ita ille, & nouiſſimè Fagundez *de Precep. Eccleſia, tract.4. lib.1. cap.3. num.*19. aſſerit, in more, & conſuetudine poſitum eſſe vinum non violare ieiunium, etſi ad famem ſedandam ſumatur: ſemper enim ſumitur per modum potus.

3. Ex his apparet, quàm parum Confeſſarios mouere debeat ſententia Alex. de Ales *p.4. memb.8.art.1.* §.3. aſſerentis, vini potionem, præſertim ante prandium, ieiunium violare: nam eſt contra communem Theologorum ſententiam. Vide Villalob. *in ſum.tom.1.tr.23. diff.8:num.*14. Homobonum *de exam. Eccl.p.2. tract.8. cap.7.quaſt.*20. Ledeſm. *in ſum.tom.2.tract.17.c.2.dub.4.* & alios.

RESOL. CI.

An licitum ſit ſequi vnum horologium quoad ieiunium Eccleſiaſticum, & alterum quoad ieiunium naturale?

Et hoc intelligitur in ipſamet media nocte. Ex p.10.tr.15. & Miſc. 5. Reſ.29.

§. 1. VT verbi gratia. Si hodie ſit dies ieiunij poſſit quis audita hora duodecima vnius horologij cœnare, comedere carnes, quas die ſequenti licitè comedere poteſt, & poſtea audita hora duodecima alterius horologij poſſit ſequi hoc ſecundum horologium & iuxta illud incipere ex tunc ieiunium naturale, & die ſequenti communicare? Et negatiuam ſententiam firmat Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo *de Euchar. d.15. ſect.2.* quem poſtea ſequitur Leandrus *de Sacram.tom.2. tract.7. diſp.5. quaſt.6.* ex rationibus adductis à Lugo.

2. Dicendum eſt itaque non poſſe Sacerdotem amplecti vnum horologium ad ſoluendum ieiunium Eccleſiaſticum præcedentis diei, & alterum poſtea ad inchoandum ieiunium naturale, quod requiritur ad celebrandum die ſequente, ſed debere ſequi idem horologium pro vtroque præcepto. Nam licet præcepta ſint diuerſa, & ſingulis præceptis

ſeorſim videatur ſatisfieri (in quo merito agnoſcit Lugo differentiam aliquam ab exemplis adductis) non ſatisfit tamen toti legi, ſeu vtrique præcepto ſimul, vnde videntur illi ſequi eadem inconuenientia. Nam ſtante (inquit) illo duplici præcepto, ego debeo ex complexione vtriuſque præcepti abſtinentiam à cibo poſt comeſtionem vnicam diei præcedentis ſeu poſt refectiunculam ſerotinam vſque ad Miſſam, vel Communionem diei ſequentis, & Superior habetur ius ex vi vtriuſque præcepti ad hoc totum, ergo habet ius ad prohibendam variationem horologiorum, ex qua impeditur obſeruantia, & redditio totius illius debiti, ad quod certum habebat ius, quod enim id debeatur vnico, duplici præcepto parum refert. Pone enim te ex duplici titulo diuerſo debere Petro ex iuſtitia duo aliqua etiam diuerſa v. g. ex vno contractu debes non auferre ab ipſo equum tuum toto hoc anno, rurſus ex alio contractu, vel alio titulo debes centum nummos ſi anno ſequenti abſtuleris equum, tunc vltima die anni poſt mediam noctem iuxta vnum horologium exigis ab eo equum ſciens te contrahere obligationem ſoluendi centum nummos in conditione poſitos, auferens equum poſt mediam noctem intra annum ſequentem. Accepto equo ſonat ſignum mediæ noctis in ſecundo horologio, tunc mutato conſilio vis ſecundum horologium, & contendis te nihil debere, quia non abſtuliſti equum intra ſecundum, ſed intra primum annum. Nemo dicet te liberum eſſe, & potuiſſe in præiudicium Petri mutare ſententiam, quia licet ex diuerſis contractibus, verè tamen debebat Petro in conſcientia non auferre equum niſi ſoluendo centum nummos; Debebas enim non auferre abſolutè anno præcedente ex primo contractu, debebas item ex ſecundo contractu non auferre anno ſequenti niſi ſoluendo centum nummos, ergo Petrus habebat ius certum, ne auferretur ipſi equus niſi cum obligatione ſoluendi centum nummos, quo tamen iure fraudatur per illam variationem, & mutationem ſententiæ iuxta diuerſa horologia. Fatendum ergo eſt licet liberum ſit homini accipere pro regula quodlibet horologium, non tamen eſſe liberum recedere ab illo in præiudicium Creditoris, quia eo ipſo quod vnum horologium accipit, videtur renunciare omnibus aliis, & ſe habere perinde ac ſi non eſſet vllum aliud, alioquin Creditor habet ius non permittendi quod vtatur illo horologio, ne hoc modo perdat ius ſuum quod habet certum ad totum illud completum. Sic ergo ſuperior ex vi duplicis præcepti habet ius certum, vt poſt comeſtionem hodiernam homo nihil comedat ante Communionem craſtinam, quo iure fraudatur, ſi homo iuxta primum horologium cœnet poſt mediam noctem, & iuxta ſecundum celebret cras, ergo non debet concedi talis libertas, ſed dicendum, quod eo ipſo quod vult homo accipere primum horologium pro regula ad cœnandum, obligat ſe implicitè ad ſuſtinendam illam regulam, quamdiu de eius errore conſtat, ne ſuperior fundetur iure ſuo, quod habebat ex complexione vtriuſque præcedenti, vt homo nihil comederet ante Communionem craſtinam poſt prandium, vel refectiunculam hodiernam.

3. Sed licet hæc omnia acutè dicta à Cardinali Lugo fateatur Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. diſp. 9. dub. 16. num. 321.* tamen in illis agnoſcit multa difficilia, quæ apud ipſum videre poteris. Et tandem ſic aſſerit: Regula igitur erit pro omni materia tam Iuſtitiæ quàm alia quauis, vt tunc non liceat variare horologium quando ſequatur alterutrius eluſio ſi de duobus præceptis agatur. Quando verò vtrumque vigere, & ſeruari poteſt, licebit ſententiarum, ſeu horologiorum variatio ſicut etiam in caſu vnius præcepti ſi variatio non tollat quo minus præceptum vnicum integrè probabiliter ſeruetur, licebit variare. Si fieri poteſt licitè, vt in inceptione diei ieiunij ſequatur quis tardius horologium, & in finiendo eodem die ſequatur celerius v. g. pro fine diei præcedentis ieiunium, atque adeò pro initio diei ieiunij ſequor horologium tardius, & comedo carnes poſt auditam duodecimam, ſeu ſignum mediæ noctis in celeriori horologio (ſi duret diſcrepantia tota die) & tempore finiendi diei ſequor celerius horologium, & hoc puto licere etiamſi ſit variatio ſententiæ, quia præceptum impletur probabiliter, nempe quia iuxta ſententiam probabilem, horologij tardioris non incipit dies niſi poſt mediam horam à tempore celerioris, in fine verò iuxta ſententiam celerioris probabilem finitur dies media ante tempus, quod deſignatur à tardiore, atque adeò probabile eſt quod per 24. horas ſeruari leges ieiunij. Nec obſtat, quod fortè inde fiet, vt reuera non intercedant niſi 23. cum dimidia; nam de hoc errore, vt ſupponimus non conſtat, & temporis deſignatio accipi debet iuxta regulas moraliter receptas, & vſuales, talis autem regula eſt, alterutrum horologium, & probabile eſt, quod horologium, quod manè fortè errauerat, veſpere non erret, aut è contra, & vtraque ſententia eſt in vtroque tempore probabilis.

4. Nihilominus, quamuis quæ hucuſque diximus vera ſint, & eo modo accepta, regula Lugonis mihi non diſpliceat, adhuc in aliquo caſu videtur probabile, quod quis ſecutus vnum horologium ad ſoluendum ieiunium Eccleſiaſticum vnius diei poſſit poſtea amplecti horologij tardioris ſententiam, & cum illo incipere diem, & ieiunium pro Communione. Nam ſi quis vel ignorans hoc quod audiuit eſſe prius horologium, ſed potius credens vltimum, imò putans eſſe vnicum, audito ſigno mediæ noctis comedit putans iam certo moraliter finitam diem ieiunij, poſtea verò audiuit aliud horologium, ita vt probabile ſit illud, quod comedit, comediſſe die præcedente, quamuis bona fide fecerit putans eſſe aliam diem atque adeo ſine peccato, non video, quid prohibeat illum ſe gerere pro ieiunio iuxta probabilem ſententiam ſecundi horologij, & ſi placuerit communicare. In hoc enim caſu mutat quidem ſententiam, & variat horologia, ſed non ex primaria electione variationis, ſed ex accidenti, quatenus neſciens illam eſſe regulam præter vnicam primi horologij, illam cœpit ſequi, poſtea verò ſe accommodat alteri regulæ, quam videt probabilem, in quo caſu non ſequuntur ea inconuenientia, quæ ſupra cum Lugone deducebamus. Et hæc omnia docet Dicaſtillus, *vbi ſuprà*, cui libenter adhæreo.

RESOL. CII.

An ſi quis ante prandium per quartam partem horæ ſumeret cibum, frangeret ieiunium?

Et an in die ieiunij poſſit quis parum cibi ſumere caſu, quod prandium ſit valde dilatandum?

Et an inſeruientes menſis ſæcularium poſſint ieiuniorum diebus aliquid cibi ſumere antequam ſeruiant, & poſtea comedere?

Idem eſt de Religioſis inſeruientibus menſæ.

Et an Religioſi legentes ad menſam poſſint ante lectionem aliquid comedere?

Sed adhuc ſupereſt difficultas, an huiuſmodi ſeruientes, & legentes poſſint diebus ieiunij ante ſeruitium, & lectionem non ſolum in modica quantitate, cibum ſumere, ſed etiam in magna?

Et notatur, quod ſi quis inaduertenter cibum ſumeret etiam pluries, & etiam carnium in die ieiunij, ieiunium non frangit, ideo exinde tenetur ſeruare ieiunium. Ex p. 10. tr. 14. & Miſc. 4. Reſ. 63. aliàs 61.

§. 1. Ne

Sup. hoc leg. doct. duorũ Reſ. ſequentium.

§. 1. NEgatiuè reſpondeo cum Leandro *de pracept. Eccl. tract. 5. diſp. 5. q. 3.* vbi ſic ait: An omnes ieiunantes poſſint licitè ſumere paulo ante prandium, quodcumque genus cibi, & quacumque quantitate: Reſpondeo poſſe ſumere quodcumque genus cibi, & in quacumque quantitate paulò ante prandium, hoc eſt quarta parte horæ, plus minúſve ante prandium. Ratio eſt, quia illa comeſtio, ſeu ſumptio cibi anticipata per hoc breue tempus, vnam, & eandem facit moraliter comeſtionem; cum prandio: ergo licita erit, & ſic ſine fractione ieiunij ſumi à quocumque poterit. Idem docet Pater Vidal *in Arca Theolog. Mor. tit. de ieiunio. Inquiſit. 1. n. 62.* ſic aſſerentis: Addo non violare ieiunium ſumentem paulò ante prandium aliquid cibi etiam in magna quantitate, dummodò ante prandium non interponatur notabile tempus, ſed tantùm illud, quod moraliter cenſetur idem cum tempore prandij, vt eſt per quartam partem horæ, aut tertiam ad ſummum. Ratio eſt, quia tunc illa comeſtio habetur tanquam proxima diſpoſito ad prandium; & veluti inceptio ipſius prandij, vnde non erit diuerſa comeſtio, ſed pars vnius integræ comeſtionis cum ipſo prandio. Ideò, &c. Et hæc omnia præter Doctores citatos, docet etiam Paſqualigus *deciſ. 127. per totam*; quibus ego libenter adhæreo.

2. Sed hic obiter pro Confeſſariis obſeruanda ſunt aliqua. Primo, quod in die ieiunij poſſit quis parum cibi ſumere, caſu quo prandium ſit valdè dilatandum, quia longa dilatio prandij, communiter loquendo, ſemper cauſat debilitatem, ſed propter hanc obuiandam, eſt licitum ſumere mane aliquid cibi: ergo.

Sup. hoc ſecundo. Tertio & Quarto ſequẽtib. inf. in Reſ. 108. ad med.

Secundum: inſeruientes menſis Secularium poſſe ieiuniorum diebus aliquid cibi ſumere, antequam ſeruiant, & poſtea comedere: quia tunc omnes, tam Domini quam eis ſeruientes, incipiunt prandium: ſed horum, per aliquod interrumpitur tempus, vt muneri ſuo ſatisfaciant. Tertiò: etiam Religioſos inſeruientes menſe, poſſe ſine fractione ieiunij aliquid comedere, antequam ſeruiant quia eadem pro his, ac pro ſæcularibus miniſtrantibus militat ratio. Quartò, poſſe Religioſos legentes ad menſam, ante lectionem aliquid comedere; quia iam cenſetur pro omnibus Religioſis prandium inceptum: ergo ſiue parum, ſiue multum legentes legant, omnes poſſunt abſolutè aliquid ante lectionem comedere, & poſtea proſequi, aut finire cœnam. Sed difficultas eſt, an huiuſmodi ad menſam ſeruientes, & legentes poſſint diebus ieiunij ante ſeruitium, & lectionem, non ſolùm in modica quantitate cibum præſumere, verùm etiam in magna. Et reſpondeo poſſe etiam cibum in quacumque magna quantitate præſumere; quia vt ſuprà eſt viſum, prædicta ſumptio cibi, eſt inchoatio prandij, poſt ſeruitium, & lectionem futuri: ergo cùm eadem comeſtio ſit cum ſequente moraliter, nihil refert quod Id, quod præſumitur ſit in parua, aut in magna quantitate. Et hæc omnia docent Doctores, quos citat, & ſequitur Leandrus, *vbi ſupr. à q. 24. vſque ad q. 29.*

Sup. hoc ſup. in Reſ. 79. & in fine. Reſ. 87. & inf. in Reſ. 116. §. vlt. in princ.

3. Notandum eſt hic obiter, quòd ſi quis inaduertenter cibum ſumeret in die ieiunij, ieiunium non frangeret, ſed tenetur illud ſeruare, quia licèt illa comeſtio, vel quia carnium, vel quia pluries facta, ſubſtantiæ ieiunij aduerſati videatur, tamen prorſus eſt inuoluntaria reſpectu ieiunij, nec præceptum videtur ſolui, niſi per actum voluntatium. Et ſi caſus accideret in Praxi; ita me gererem, vt ſi comeſtio ſit æquiualens prandio, eo die non ſumat niſi refectiunculam, ſi comeſtio æquipolleat refectiunculæ, ſumat eo die tantùm prandium; ſi neutri ob paruitatem æquiualeat, tunc ſumat prandium, & refectiunculam ſeruans formam ieiunij. Et ſi Auctorem huius praxis deſideras, vide Rocafull. *in Praxi Theol. moral. tom. 2. lib. 3. de precept. Eccleſ. cap. 4. num. 39.*

RESOL. CIII.

An in anticipatione comeſtionis in die Ieiunij detur paruitas materiæ?

Idem eſt, ſi comeſtio poſtponitur.

Et pro vtroque caſu aſſignatur hora. Ex p. 5. tract. 5. Reſ. 10.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet nouiſſimè Ioannes Sancius *in ſelectis, diſputat. 53. num. 2.* vbi ſic ait. Indulgendo ieiunantibus, quòd hora vndecima queant ſe reficere, latus terminus aſſignatur, infra quem nullus extat debilis, aliàs ſi alter poſſet aſſignari infra illum, etiam aliud paruum ſpatium licet anteponere, & ſic in infinitum. Deueniendum igitur eſt ad terminum, infra quem alius non deſignetur, ſicut in ſponſalibus ſeptennium completum Mathemathicè requiritur. Sicut enim ætas, quæ iure præſcribitur, in indiuiſibili conſiſtit, ne quiſquam poſſit illam ſuo priuato iudicio mutare, vt benè aduertit Sanchez *lib. 1. de matrim. diſp. 16.* Ægid. *diſp. 21. n. 15.* Baſil. *lib. 12. c. 5.* Hurt *de matrim. diffic. 14.* Sic & hora, quæ communiter à Doctoribus aſſignatur, (quod enim parum diſtat à re, nihil diſtare videtur,) non habet locum in termino præſcripto à iure, ſiue quod æquiualet, à communi Doctorum. Ita Sancius, nimis quidem ſcrupuloſè.

Sup. hoc in Reſ. præter. & in Reſ. ſeq.

2. Et ideo aliqui putant, per ſemihoram, immò & aliqui per horam non peccare laïcos mortaliter, ſi anticiparent in die ieiunij comeſtionem, & ita ego *in par. 1. tract. 9. reſolut. 17.* pro hac ſententa adduxi Molfeſium, & Fillucium. Verùm hæc quæſtio in opinione non habet difficultatem; nam ego cum multis Doctoribus vt patet *in loco citato*, docui, quamlibet anticipationem horæ in comeſtione ieiunij non eſſe peccatum mortale; & ita etiam hanc ſententiam docet Ioann. Henriquez *in compend. caſ. moral. cap. 18. num. 5.* vbi ſic ait. [En el dia de ayuno ſe deue comer à hora competente; que es, deſde las onze del dia haſta las tres de la tarde, pero ſi la comida ſe antepuſieſſe, ò poſpuſieſſe de ſu hora, no pecado mortal, ſino venial, como lo dize Toleno *lib. 6. cap. 4. num. 4.* Y ſi ſe antepuſieſſe o poſpuſieſſe con cauſa, no ſera pecado alguno como por razon de auer à caminar, y en eſte punto anduuo muy riguroſo Nauarro *cap. 21. numero 27.* diziendo que es pecadu mortal anteponat la hora de la comida.] Ita ille. quicquid in contrarium aſſerat Ludouicus de San Iuan *in ſumm. q. del ayuno, art. 13. diffic. 1. cap. 2.*

Quæ hanc ſequetur. ſignanter §. Notandum, eſt, ſed lege eam per totam & vide inf. Reſ. 105.

Sup. hoc in Reſ. not. preterita; §. Notandum à lin. 3. & inf. Reſ. 105.

RESOL. CIV.

An qui in diebus ieiunij notabiliter anticipat horam comedendi, peccet mortaliter?

Et quæritur, quantum poſſit abſque dicto peccato mortali præuenire dicta hora comedendi?

Et an Religioſi, qui habent priuilegium anticipandi prandium per horam cum dimidia prandium ante meridiem præuenire? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 27.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet ex neotericis nouiſſimè Fagundez *Præcep. 4. lib. 1. cap. 13. num. 4.* & ex eadem Societate Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 15. num. 191.* Azotius *p. 1. lib. 7. cap. 11. q. 4.* quod anteà docuerat

Sup. hac lege doct. duarũ præcedentiũ Reſ.

cuerat Caietan. *in 2.2.q.147.art.7.* Nauarrus *in Man. cap.21.n.27.* Paludanus *in 4.diſt.15. q.4.art.4.concl.1.* Couarr. *lib 4.var. reſol.cap.20. n.15.* Syluest. *verb. ieiunium, n.13.* Homobonos *de exam. Eccleſ. p.1.tract.6. cap.20.q.90.* Ledeſma *in ſum. tom.2.tract.17.cap.2.dub.4. ante 5.concl.* Ioan. de la Cruz *in direct.conſ.par.1.precept.4. art.4.dub.8.concl.2.*

2. Hæc opinio eſt probabilis: ſed contrariam probabiliorem eſſe exiſtimo, & illam docet Leſſius *lib.4. cap.2. dub.2.n.13.* Molfeſius *in ſum.tom.1.tract.10.c.5. n.16.* Toletus *in ſum. lib.6.c.2.n.8.* Villalobos *in ſumm. tom.1.tract.13. dub.9. n.2.* Filliucius *tom.2.tract.27. p.2. cap.4.n.70.* Bonacina *de legib. diſp.vlt.q.1.punct.4. n.3.* Fernandez *in exam. Theol.mor.p.2.cap.8. §.3. n.6.* Angelus *verb. ieiunium, n.2.* Innocentius de Rubricis *de obſeruat. ieiun. n.3.* Palat. *in ſum. Canon.verb.ieiun.* Riccard. *in 4.diſt.15.art.3. q.8. in fin.* Vide etiam Layman *in Theol.mor.lib.4.tract.8.cap.1.n.11.* Et ratio eſt: quia talis anticipatio eſt ſolùm mutatio accidentalis ieiunij: ergo non eſt peccatum mortale. Quòd verò ſit mutatio accidentalis, patet: nam hora comedendi ex ſucceſſu temporis magnam habuit varietatem in Eccleſia: ergo determinatio horæ in ieiunio, nunquam fuit de ipſius eſſentia; quia, quæ ſunt de eſſentia, immutari non poſſunt abſque immutatione eius, quod per eam conſtitutum eſt. Adde, quod ſi per talem anticipationem violaretur ieiunium, non teneretur quis adhoc ampliùs ieiunare: ſed hoc aſſerere eſt abſurdum: ergo, &c.

Sup. hoc in Reſ. præter. § vlt. per tot. & in Reſ. ſeq.

3. Notandum eſt verò, quòd ſi ſine cauſa anticipetur notabiliter dicta hora comedendi, erit peccatum veniale: quòd ſi aliqua iuſta cauſa ſubſit, neque veniale peccatum erit; vt, ſi iter ineundum ſit, vel hoſpites dimittendi, concio habenda poſt meridiem, prælectio in Academia, vel alia grauis occupatio, quæ liberam mentem à cibo, & potu requirit.

Sup. hoc ibidem. & ſignanter in Reſ. præterit.

4. Sed dices, ſtando in contraria opinione, quæ aſſerit, hoc eſſe peccatum mortale, quantùm poſſit abſque dicto mortali peccato præueniri dicta hora comedendi? Molfeſius nimis laxè *in ſum. tom.1. tr.10. cap.5. n.15.* putat per horam circiter: nimis ſcrupuloſè Azorius *p.1. lib.7.c.11.q.4.* per quadrantem. Sed probabiliter, & ſine formidine Azorij, Filliucius *tom.2.tr.27. p.2.cap.4. n.73.* putat per mediam horam: quia eiuſmodi anticipatio non eſt notabilis, quidquid in contrarium ſentiat Fagundez *Precept.4. lib.4. cap.3. numero 4.* vbi putat, ſemihoram eſſe tempus notabile: ergo, &c.

5. Sed in noſtra ſententia, quæ in hac anticipatione non agnoſcit culpam mortalem, dicta anticipatio mediæ horæ non eſſet, vt benè notat Filliucius, neque peccatum veniale ſecùs, ſi vltra mediam horam anticipatio efficeretur; nam ita eſſet culpa tantò grauior venialiter, quantò ab eo longiùs recederetur: cùm verò Religioſi habeant priuilegium anticipandi prandium per horam, ſequitur, poſſe dictos Religioſos priuilegiatos per horam cum dimidia abſque vlla culpa prandium ante meridiem præuenire.

RESOL. CV.

Verum, qui ob iuſtam cauſam comederet hora octaua, aut nona ob iter agendum, v.g. aut hoſpitibus inſeruiendum teneatur illo die ad ieiunandum?

Et an qui putat ſe iter facturum, vel laboraturum, & ideo inculpatè ſummo manè comedit animo non ieiunandi, & tamen poſtea cauſa aliqua impeditus eſt, ne iter ageret, an in tali caſu teneatur ieiunare? Ex part.1. tract.9. Reſ.48.

§.1. QVi aſſeruit, horam non eſſe de eſſentia ieiunij, vt nos *ſuperiùs* diximus, affirmatiuè reſpondebunt. Et ita docet Beia *p.1.doct.caſ.45.* Vega *in ſum. p.1. c.14. caſ.53.* Monte *in ſum.p.2. c.8.§.2. n.5.* Lopez *in inſtruct.p.2. c.112.* Rodriquez *in qq. Regular. tom.2.q.100. art.4.* & alij.

Sup. hoc in Reſ.101. in fine, & in Reſ. 104. §. Notandum eſt. ſed lege eas per totas.

2. Sed Sancius, qui nouiſſimè ſuas Selectas diſputationes edidit in *diſp.53.n.5.* contrarium docet: quia hora vndecima eſt de ſubſtantia ieiunij, vel ſaltem intrinſeca illa. Ergo ſoluunt ieiunium ex anteuerſione horæ. Nec putat diſtinguendum eſſe, quando ſoluatur ex iuſta cauſa, vel abſque illa: & citat plures Doctores. Vnde infert, non teneri ampliùs ieiunare, qui malitioſè comedit, anticipando notabiliter horam ieiunij. Item, qui putabat, ſe iter facturum, vel laboraturum; & ideò inculpatè ſummo mane comedit, animo non ieiunandi; & tamen poſteà cauſa aliqua impeditus eſt, ne iter ageret, vel laboraret; docet etiam in tali caſu, quòd non teneatur ieiunare: at contrarium docet Layman *in Theol. mor. lib.4. tract.8. c.1. n.4.* qui citat Viualdum.

RESOL. CVI.

An qui è medio prandij ſurgit ad aliquid occurrens, poſſit poſtea redire ad continuandum prandium?

Et quid, ſi longa mora intercesſerit, quamuis ſpatium duarum horarum intercurrerit, dummodo à principio ſurgat animo poſtea continuandi?

Et ſi quis ſurrexit à menſa animo non redeundi, ſi fortè prandium adhuc duraret, poſſit iterum, mutata intentione, ad conuiuas redire, à quibus receſſerit? Ex p.1. tr.9. Reſ.32.

§.1. REſpondeo affirmatiuè cum Fagundez *Precept.4. lib.1.c.4.n.3.* Fernandez *in exam. Theol. mor. p.2. c.8.§.3. n.8.* Toleto *lib.6. cap.2.num.7.* dummodo non habuerit animum ampliùs non comedendi, & interruptio ſit parua; quæ quando talis ſit, remittitur ad arbitrium boni viri. Ita Reginaldus *tom.1. lib.4.cap.14. num.177.* Azorius *part.1. lib.7. cap.11. q.1.* & alij: licet Bonacina *de legib. diſp.vlt.q.1 punct.3. n.10.* putet, hoc eſſe licitum, etiamſi longa temporis mora interceſſerit; dummodo, vt diximus, ſurgat à prandio animo poſtea continuandi. Vnde putat Sancius *in Selectis, diſp.52. num.4.* hoc etiam eſſe licitum, quamuis ſpatium duarum horarum intercurrerit.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

2. Notandum eſt tamen, quòd in hoc caſu probabiliter putat etiam Leſſius *lib.4.cap.2. dub.2.num.11.* & Layman *in Theol.mor. lib.4. tract.8.cap.1. num.6* quòd ſi quis ſurrexerit à menſa animo non redeundi, ſi fortè prandium adhuc duraret, poſſet iterum mutata intentione ad conuiuas redire, à quibus receſſerat: quod poſteà etiam docet Villal. *in ſum. to.1.tr.23.diffic.6.n.2.* qui etiam addit, quòd [ſi el que tenia cogida ya la ſeruilleta, penſando que ſe hauia acabado la comida, ſi deſpues le traen otra coſa que comer, no quiebra el ayuno comiendola, porque no es mas de vna comida, y ſi ſupiera, que hauia mas, eſperara.]

3. Sed plus addit Filliuc. *tom.2.tract.27.p.2.c.2.q.10. n.41.* nempè, quòd ſi etiam non adeſſet alius conuiua, ſi prandium inſtauraret intra breue tempus, vt quadrantem horæ, vel paulò magis probabile eſt, non frangi ieiunium: quia reputatur vna comeſtio moraliter: quod etiam antea docuerat noſter Molfeſ. *in ſum. tr.10.to.1. c.5. n.27.* vbi ſic aſſerit: [Quando eſt modica interruptio, etiam ſine animo repetendi prandium, non iudicatur fractio ieiunij, vt ſurgens à menſa accedat in aulam, vel alio, vt comedat electuaria, ſiue res de ſaccharo, & ſic de aliis.] Ita Molfeſius.

4. No

4. Notandum eſt etiam, quòd Portel. *in addit. ad dub. regul. verb. ieiunium, n.* 10. putat, ſpatium mediæ horæ non eſſe magnam interruptionem, vt non poſſit quis redire ad cœnam, niſi (addit) quod manducauit, eſſet ſufficiens ad ſuſtentationem ieiunij: nam non poſſet iterum comedere abſque fractione ieiunij.

RESOL. CVII.

An frangat ieiunium, ſi quis, vrgente aliquo negotio, per longum tempus interrumperet prandium?

Et quot ſit hoc tempus longum: Ex p.10.tr.14. & Miſc. 4. Reſ.64. aliàs 62.

Sup. hoc in Reſ.præterit.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Pater Paſqualigus, *deciſ.* 121. *a.* 5. *&* 6. docens nullo modo frangi ieiunium, etiamſi (vrgente aliquo negotio) vſque ad noctem prandium interrumperetur. Ratio eius eſt; quia, cùm illa interruptio, licèt ſatis longa, non ſit volontaria, ſed ex neceſſitate; ſecunda comeſtio cenſetur pars, & complementum prioris comeſtionis, quæ imperfecta fuit relicta. Sed ego alibi cum pluribus Doctoribus exiſtimaui verè frangere ieiunium, illum, qui per longum tempus, ad arbitrium boni viri prandium interrumperet.

Alibi in Reſ. not præterit. in eius §.1. & vlt.

Sup. hoc ibidem in fine. §. 1.

2. Sed nouiſſimè Pater Leandrus *de Præcept. Eccleſ. tract.* 5. *quæſt.* 33. ſub diſtinctione reſpondit, quod ille, qui etiam ob iuſtam cauſam interrumpit per ampliùs quam per duas horas prandium, ſeu cœnam, non poſſit abſque violatione ieiunij ad ipſam complendam redire, ſi comedens aliàs in prima comeſtione ſumpſit cibi quantitatem ſufficientem ad ieiunium tolerandum: quia hoc tempus in hoc caſu, ſufficientiſſimum videtur ad diuidendas omninò illas comeſtiones, & conſequenter ad violandum ieiunium, vt expreſsè docet Leſſius; *lib.*4.*cap.* 1. *num.* 11. *verſ. Infertur quarto.* Qui verò per minoris temporis ſpatium interrumperet, nullo modo violaret. Ita Leandrus, qui citat Sancium, Angles, & Ludouicum de San Iuan: Et huic opinioni etiam ego adhæreo; quod non audeo facere cum ſententia Patris Paſqualigi; contra quam ſic nouiſſimè etiam aſſerit Pater Martinus de San Ioſeph *in Moniſa Confeſſar. tom.* 1. *lib.* 2. *tract.* 5. *de ieiunio, num.* 10. [El que en dia de ayuno, auiendo començado à comer, ſe leuanta dexando la comida por alguna ocaſion de negocio, con animo de boluer à comer puede acabat ei negocio, y boluer à comer, como la interrupcion no ſea tan larga: que ſe iuzgue por dos comidas: porque moralmente ſe continua comida, aunque ſe interrumpa por eſpacio de vna hora. Trullenchez, *lib.* 3. *tom.* 1. *cap.* 1. *dub.* 6. *n.* 2. Leſſius, *l.* 2. *cap.* 4. *dub.* 13. *num.* 11. Bonacina *de Præcept. Eccleſ. diſput. vltim. punct.* 1. *n.* 10. Fillincius, *tom.* 2. *tract.* 27. *cap.* 2. *n.* 41. Nauarrus, *cap.* 21. *num.* 15. Reginaldus. 1. *tom. lib.* 4. *num.* 177. Caietanus *in ſumma, verb. Ieiunium.* Villalobos, *tract.* 32. *diffic.* 6. *n.* Toletus, *lib.* 6. *cap.* 2. *num.* 5. Sanch. *in ſelectis, q.* 52. *n.* 4. qui citat Angles *in floribus, de Ieiunio, diſp.* 9. *de vnica comeſtione, art.* 12. *diffic.* 1. que dizen ambos, que ſe puede boluer à comer, aunque ayan paſſado dos horas Hucvſque Martinus; cui adde Roccafull *in Praxi Theolog. Mor. tom.* 2. *lib.* 3. *de Præcept. Eccleſ. capite* 4. *num.* 60.

RESOL. CVIII.

An famuli inſeruientes Dominis frangant ieiunium comedendo guloſè fragmenta ciborum?

Et an ſeruitores, & lectores ad menſam poſſint aſſumere aliquid ante talem lectionem, & ſeruitium, licet nullam habeant neceſſitatem? Ex part.4. tract.4. & Miſc. Reſ.142.

§. 1. HIc caſus paſſim accidit, & ad illum affirmatiuè olim reſpondit quidam Confeſſarius; ſed negatiuã ſententiam tenendam eſſe puto, quam docet Sanch. *in opuſc. to.* 2. *lib.* 5. *c.* 1. *dub.* 24. *n.* 3. vbi ſic aſſerit: Famuli qui inſeruiunt menſis dominorum, non frangunt ieiunium comedendo guloſè ex iis, quæ de menſã tollunt, ſi ſtatim poſt dominos ſuos ſint comeſturi, quia totum reputatur vnica comeſtio, & poſſunt illo modo incipere comeſtionem. Ita ille, qui etiam antea *num.* 2. docuerat, ſeruitores & lectores ad menſam poſſe aſſumere aliquid ante talem lectionem, vel ſeruitium, non tantùm per modum medicinæ, vt poſſint debitè exequi officium, ſed etiam per modum cibi & ſuſtentationis, & ad ſubleuandam famem, licèt nullam habeant neceſſitatem, quia poſſunt tunc velle incipere comeſtionem, & finito ſeruitio, vel lectione perficere. Hæc Sanchez, ſatis quidem probabiliter.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 101 §. Sed hic, à lin. 7. & ſeqq.

RESOL. CIX.

An in die ieiunij licitum ſit collationem ſerotinam mane ſumere, & nocturno tempore cœnam capere?

Et notatur, quod mutatio talis refectiuncula, ſi efficiatur ex cauſa iuſta, vt v. g. propter ſtudium, propter aliqua negotia agenda in die, propter iter, propter lectionem perlegendam, vel ſermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, & quid ſimile, non erit neque peccatum veniale. Ex p.1.tr.9. Reſ.33.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 8. §. Sed hic, & ſeqq.

§. 1. NEgatiuam ſententiam ſub onere peccati mortalis docuerunt Azorius *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 8. *q.* 6. Llamas *in ſumma, par.* 3. *cap.* 5. 16. 26. Fagundez *Præcept.* 4. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 16. cum aliis, quia (ait ille) collatio ſerotina non à iure, ſed à conſuetudine introducta eſt; ergo ſerotina tantùm collatio licita erit, & non matutina, cùm adhuc matutina per conſuetudinem non ſit introducta.

2. Hæc ſententia eſt probabilis: ſed probabiliorem eſſe contrariam exiſtimo. Dico igitur, ſine rationabili cauſa collationem ſerotinam manè ſumere, eſſe tantùm peccatum veniale. Et ita docet Layman *in Theolog. moral. lib.* 4. *tract.* 8. *cap.* 1. *a.* 10. Fernandez *in exam. Theol. mor. p.* 2. *cap.* 8. §. 3. *n.* 7. Toletus *lib.* 6. *cap.* 2. *n.* 28. Leſſius *lib.* 4. *cap.* 3. *dub.* 2. *num.* 11. Villalobos *in ſumma, tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 7. *numero* 2. & alij. Et ratio eſt: quia ita faciendo non violatur ſubſtantia ieiunij, ſed tantùm mutatur circumſtantia illius cœnulæ.

Sup. hoc in Reſ. not. prętetitæ §. Sed hanc, ante med. verſ. Dixi ſine cauſa.

3. Notandum eſt tamen, quòd mutatio talis refectiunculæ, ſi efficiatur ex iuſta cauſa, vt v.g. propter ſtudium, propter aliqua negotia agenda in die, propter iter, propter lectionem prælegendam, vel ſermonem faciendum, propter vigilias nocturnas, vel quid ſimile; tunc, inquam, talis mutatio non erit, neque peccatum veniale. Ita docent DD. citati, quibus adde Cenedum *in quæſt. canon. quæſt.* 45. *num.* 6. *in fin.* Beiam *part.* 1. *caſ.* 3. Naldum *in ſumm. verb. ieiunium, num.* 8. Molfeſium *in ſum. tom.* 1. *tract.* 10. *cap.* 5. *n.* 37. & alios.

RESOL. CX.

An qui ſine cœna accepta dormire non valet, teneatur mane collationem ſumere, cœnam ad noctem differendo?

Vel

Vel an in tali caſu non teneatur quis ieiunare? Ex p.1. tr.9. Reſ.51.

Sup. hoc ſup. in Reſ.8. §. vlt. curſim ad medium.

§.1. NEgatiuè reſpondet Sancius *in ſuis ſelect. diſput.54. n.13.* quia non ſeruatur ieiunium ſumpta collatiuncula. Sed hoc mihi non placet. Alia ratio mihi arridet, quam etiam ipſe affert,& eſt:quia non obligatur aliquis ordinem refectionum peruertere: ſed tutò poterit ſe communi hominum conſuetudini aptare. Igitur in tali caſu non tenetur quis ieiunare, vt docet Caietanus *verb. ieiunium cap.2.* Lopez *in inſtruct. p.2. c.111.* Fillineius *tom.2. tract.27. c.6. n.130.* Ludouicus de S. Iuan *in ſum. p.1. tract. de ieiun. art.6.* & alij.

RESOL. CXI.

In Vigilia Reſurrectionis, & Pentecoſtes, an collatio ſerotina poſſit fieri in maiori quantitate?

Et docetur in Vigilia Natiuitatis Domini poſſe fieri in quantitate ſexdecim vnciarum.

Et quid, ſi ieiunium Iubilæi cadat in prædicta Vigilia Natiuitatis Domini?

Et an in præfata Vigilia Natiuitatis Domini ex fructibus ſiue conſeruis poſſit collatio ſerotina ſumi ſine menſura, & vſque ad ſatietatem: idque in caſu: quo etiam Vigilia incidat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in feria ſecunda?

Et an hæc conſuetudo vigeat in Hiſpania etiam inter Religioſos?

Et notatur, ſi ieiunium reddat inhabiles ad canendum Muſicos, & cantores excuſari à ieiunio, non ſolum pro ſeruitio Eccleſiæ, ſed etiam pro ſolatio Principis.

Et additur Presbyteros cauſa conſeruandæ vocis poſſe in Quadrageſima veſci ouis? Ex p.10. tr.12. & Miſc.2. Reſ.41.

Alibi in Reſolutionibus quæ hîc ſunt inf. 113. & 112. §.1. & in Reſ.114. §.2. in fin. & in Reſ.115. §.Notandum in princip.& ſuperius in tr.4. Reſ.24. §.1. Et pro Religioſis in hoc caſu cõtentis etiam in hoc textu in Reſ.1. huius not. §. Sed. & in Reſ 4 §.Notandum ad lin.7. & in Reſ.5.§.2.

§.1. POſſe hoc fieri in quantitate vnciarum ſexdecim in Vigilia Natiuitatis, ego alibi docui,& magis amplè loquitur nouiſſimè Martinus de San Ioſeph *in Monita Confeſſ. tom.1. lib.2. tract.5. de Ieiunio, n.3.* vbi ſic ait: [En la Vigilia de Nauidad ha introduzido la coſtumbre, que ſe puedan hartar los que hazen colacion de frutas, y conſeruas, y coſas ſemeiantes, como no ſe coman manjares demas ſuſtancia, como los que ſe ſuelen comer à medio dia. Sed me citato aſſerit aliquos docere, que eſta coſtumbre no ha preualecido entre Religioſos. Verùm non deſeram hic apponere verba Patris Pellizzatij *in Manual. Regular. tom.1. tract.5. cap.5. numero 52.* ſic me citato, aſſerentis: Addo quod attinet ad refectiunculam ſumi ſolitam in Vigilia Natiuitatis Domini; Doctores communiter ampliare eius quantitatem, nixos communi Fidelium vſui vbique inducto; vt duplò maior ſolito fiat refectiuncula. Quare Fagundez ait, quòd cùm iuxtà mentem Suarez ordinaria collatio 8. vncias habere poſſit ex fructibus, & pane, aut dulciaribus; in Vigilia Natiuitatis licebit ſumere 16. vncias, plus, minùs. Sancius *verò in ſelectis, diſp.52. num.10.* ait in præfata Vigilia ex fructibus, ſiue conſeruis poſſe ſumi vſque ad ſaturitatem: idque etiam in caſu, quo Vigilia incidat in Sabbato & dies Natiuitatis in feria ſecunda, cùm etiam tunc Vigilia in Sabbato celebretur, nec amplior refectiuncula negari debeat ex eo quod inter Vigiliam, & Feſtum Natiuitatis mediet dies Dominica; quamuis tandem concedat Sancius *num.51.* ſumentem in tali caſu refectiunculam adeo magnam violare ieiunium, vtpotè exigens ex eſſentia ſua vnicam comeſtionem ſine peccato tamen excuſante conſuetudine quam ipſemet Sancius addit, *numero 10.* vigere in Hiſpania, etiam inter Religioſos, ſumendi ſcilicet in Vigilia Natiuitatis de fructibus, & conſeruis abſque menſura. Ita Sancius, non diſſentiente Sanchez *qui lib.5. conſil. cap.1. d.26.* admittit in peruigilio Natiuitatis poſſe ſumi collationem duplò maiorem, imò & triplò: idque et ſi Feſtum Natiuitatis contingat in Feria 2. & eius Vigilia in Sabbato. Idem ſentiunt Diana *par.1. tract.9. reſolut.35.* Azorius *p.1. lib.6. c.8. quaſt.8.* alijque docti recentiores. Hucvſque Pellizzarius.

Et pro caſu, quo Vigilia incidat in Sabbato. &c. inf. in Reſ. 114. §.2. & in Reſ.115 §. Notandum, & in Reſ. 112 §.2.

Sup. hoc triplo in §.1.& 2. not. præteritæ. Quæ hic eſt inf. Reſ.113. & in alijs eius annot.

2. Sed difficultas eſt an idem dicendum ſit de Vigiliis Paſchatis, Reſurrectionis, & Pentecoſtes: & affirmatiuè reſpondet noſter Pater Paſqualigus *in praxi de Ieiunio, deciſ.93. num.2. & 3.* & nouiſſimè Leandrus, *de precept. Eccleſ. tract.5. diſp.4. q.18. & 19.* quia nimirum tale ieiunium eſt ieiunium lætitiæ. Lætitia enim Paſchatis incipit in ipſa Vigilia, in qua non præparatio ad Feſtum Reſurrectionis, ſed ipſa Reſurrectio celebratur, cantatur Miſſa ſolemnis in paramentis albis, cantatur, *Alleluia,* cantatur Hymnus *Exultet*, & omnia plena ſunt lætitia. vnde etiam ieiunium debet eſſe mixtum lætitia, atque adeò, cùm ampliori refectiuncula veſpertina. Idem quoque ob eandem rationem dicendum puto de Vigilia Pentecoſtes; nam ieiunium quoque ipſius eſt ieiunium lætitiæ, ſicut dies ipſe Vigiliæ. Vnde eſt Vigilia priuilegiata, non ſecus ac quælibet alia, & quodammodo incipit in ipſa ſolemnitas Feſti ſubſequuturi, & proinde celebratur Officium cum paramentis rubeis, quæ omnia indicant ſolemnitatem ſpecialem coniunctam cum quadam ſpeciali lætitia.

3. At, vt verum fatear, non poſſum adhærere huic opinioni: nam in his caſibus id tantùm licitè poſſumus, quòd conſuetudo nobis permittit, vt communiter obſeruant Doctores; ſed in Vigiliis Paſchatis & Pentecoſtes conſuetudo non permittit maiorem quantitatem, quàm ſolitam: Ergo tantùm illam ſumere poſſumus. Et ita noſtram ſententiam nominatim contrà Paſqualigum tenet nouiſſimè doctus, & amiciſſimus Pater Gregorius Gobat ex Societate, *de Iubilæo duplici, cap.28. num.208.* vbi ſic aſſerit: Talis veſpertina collatiuncula permittitur pro Iubilæo, qualis pro die ieiunij currentis; nam Bullæ nullam hîc faciunt reſtrictionem, & vt paulò antè dixi, non impetrant niſi commune, ſeu vulgare ieiunium. Vnde, ſi ieiunium Iubilæi cadat in Vigiliam Natiuitatis Domini, fas erit duplò, aut triplò maiorem ex bellariis refectiunculam ſumere, quàm alias; quia ex multorum ſententia tanta permittitur illo die; & cenſet Paſqualigus *in praxi ieiunij, deciſ.93.* eandem quantitatem permitti in Vigilia Paſchatis, & Pentecoſtes, eò quod hæ ſint etiam Vigiliæ lætitiæ. Sed niſi huic rationi ſuffragetur alicubi recepta conſuetudo, admittenda non eſt, quandoquidem tota veſpertinæ collatiunculæ ratio, & modus pendet non tam à iure ſcripto, aut ratione, quàm à conſuetudine. Ita ille, & ego.

Sup. hoc pro Iubilæo ſup. in tr.4. Reſ. 24.§ Hoc ſuppoſito. & ſeqq.

4. Nota hic obiter ſi Ieiunium reddat inhabiles ad canendum, Muſicos, & Cantores excuſari à Ieiunio; & ita in Hiſpania fuiſſe conſultum. Ratio eſt, quia hoc officium eſt pium in ſeruitium Eccleſiæ, & magni laboris. Et addit, Presbyteros, cauſa conſeruandæ vocis, poſſe in Quadrageſima veſci ouis, quia non eſt adſtrictus quis cauſa Ieiunij diminutè ſuam exequi officium. Et ita docet me citato Ioſeph Roccafull, *tom.2. de Precept. Eccleſia lib.3. cap.9. num.182.* & me citato Leandrus, *tom.3. de Præcept. Eccl. tract.5. diſp.8. quaſt.126.* & me citato Paſqualigus *in Praxi de Ieiunio deciſ.338.* & me citato Martinus de San Ioſeph *in Man. Confeſſ. tom.1. lib.2. tract.12. num.22.*

Sup. contento in hoc §. ſup. in Reſ. 25. §.vlt. & in alijs eius annot.

vbi

vbi ſic: [Los Cantores conduzidos por eſtipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, eſtan eſcuſados de ayunar, ſi el ayuno eſtorua al exercicio de la voz Y lo miſmo es en los Cantores aquien dan ſalario, porque ſiruan de ſolez algun Principe.

RESOL. CXII.

An in Vigilia Natiuitatis Domini ſi quis vellet ſumere collationem ſerotinam manè, poſſit illam ſumere in quantitate, qua licitum eſt illam ſumere ſero?

Et ſupponitur in collatione ſerotina Vigiliæ Natiuitatis Domini poſſe ſumi duplicem maiorem quantitatẽ, quam licitum eſt ſumere in aliis ieiuniis etiam ſi Vigilia incidat in Sabbato, & feſtum Natiuitatis in feria ſecunda? Ex part. 9. tract. 6. & Miſc. 1. Reſ. 17.

Alibi in Reſ. præterita & in aliis quatuor primis Reſ. eius nor. præter iſtã. & me iiſdem §.

§. 1. DE hoc caſu olim interrogatus fui à quodam Eminentiſſimo. Pro quo ſuppono id, quod *alibi* firmaui, in collatione ſerotina Vigiliæ Natiuitatis, poſſe ſumi duplex maiorem quantitatem, quàm licitum eſt ſumere in aliis ieiuniis. Ergo ſi in aliis licitum eſt ſumere vncias octo, erit in illa licitum ſumere vncias 16. & ita, me citato, tenet Ioannes Henriquez *in qq. pract. ſect. 16. q. 5.*

Alibi in Reſ. quæ hic eſt inf. 115. § Notandum. ante med. & in Reſ. 114. §. 2. propè fin. & ſup in Reſ 111. §. 1. poſt med.

2. Suppono ſecundò, aliquos probabiliter aſſerere, quòd ſi dies Natiuitatis veniat feria ſecunda, & transferatur ieiunium in Sabbathum, licitum eſſe in Sabbatho ſumere in collatione eandem duplicatam quantitatem vnciarum 16. & ita, præter Doctores à me *alibi* citatos, docuit nunquam ſatis laudatus Baſilius Pontius, teſte Caramuele *in Regul. D. Benedicti, diſp. 128. n. 1613.* ſic aſſerente: [In vigilia Natiuitatis poteris facere collationem ſecundùm vſum Patriæ, & Communitatis, non aliter; quia magna quantitas non vbicunque recepta. Inciderat natalis Domini in feriam ſecundam, vnde ratio videbatur ceſſare: conſultus doctiſſimus P. Mag. Baſilius de Leon, Cathedraticus primarius in Vniuerſitate Salmanticenſi, reſpondit, poſſe illa die Sabbathi fieri collationem in magna quantitate, cui ſubſcribo.] Ita ille.

Et pro contento in hoc § His ſuppoſitis. inf. in Reſ. 114. §. vlt.

3. His poſitis, ad caſum propoſitum affirmatiuè reſpondet Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. c. 5. n. 13.* vbi ſic aſſerit: [Illud etiam hic moneo, in vigilia Natiuitatis ſumi poſſe collationem pinguem modo *ſuprà* dicto, etiam in caſu, quo, dilata cœna in veſperam, ſub meridiem ſumat refectiunculam: & probo, tum ex eo, quod Doctores *ſuprà* concedunt poſſe ſumi collationem tam copioſam, etiam in caſu, quo vigilia Natiuitatis incidat in Sabbatho, & feſtum Natiuitatis in feria ſecunda, (in quo caſu æquè ceſſat ratio concedendi refectiunculam adeò magnam,) labor, ſcilicet, nocturni Officij, ac in præſenti caſu, quo dilata cœna in veſperam, ſub meridiem ſumitur collatio: tum, quia ratio inducendi conſuetudinem refectiunculæ adeò magnæ in vigilia Natiuitatis, videtur eſſe excellentia Feſti; non autem ſolus labor nocturni Officij: talis autem ratio æque procedit, ſiue collatio ſumatur meridie, ſiue veſpere, vt patet. Ita in terminis docti viri à me conſulti.] Ita ille.

4. Sed, vt verum fatear, ego magis adhæreo ſententiæ negatiuæ: nam talis conſuetudo in collatione nocturna tantùm præualuit. Et ita noſtram ſententiam tenet Trullench *in Decal. tom. 1. lib. 3. c. 3. dub 6. n. 11.* & ante illum Sanchez *in opuſc. tom. 2. lib. 5. c. 1. dub. 26. n. 6.* Non audeo tamen damnare ſententiam Patris Pelliazarij, imò puto probabilem: eſt enim ieiunium illud, ieiunium lætitiæ.

RESOL. CXIII.

An collatio ſerotina in Vigilia Natiuitatis Domini ſit ſumenda in magna quantitate ratione conſuetudinis?

Et an talis extenſio militet etiam in Religioſis difficultas eſt?

Et notatur Curiales Romanos non frangere ieiunium facientes collationem, vt vulgo dicitur groſſam ſecundùm conſuetudinem Romanæ Curiæ. Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 35.

§. 1. PRima opinio negat: ita Nauarrus *in Man. c. 21. n. 15.* reprobans contrariam conſuetudinem. Idem docet Rodriquez *in ſum. tom. 1. cap. 23. num. 10.* Anton. Bernard. *in ſum. cap. 22. n. 23.* Angles *in 4. tract. de ieiun. quaſt. 9. art. 2. diff. 4. dub. 1.* & alij. Sup. hoc ſup. in Reſ. 111. §. 1. & in Reſ. 112. §. 1. & in Reſ. ſeq. §. 1. & in Reſ. 1. poſt ſeq. §. Notandũ. in princ. & ſup. in tr. 4. Reſ. 24. §. 1. & inf. in hac ipſamet Reſ. in §. Quid ego.

2. Secunda opinio affirmat, vbi talis conſuetudo adeſſet: & ſic docet Villalobos *in ſum. tom. 1. tr. 23. diff. 3. num. 5.* Ledeſma *vbi ſuprà.* Llamas Beia *par. 1. caſ. 3.* Medina *in inſtruct. Sac. part. 1. cap. 14. §. 10.* & alij.

3. Tertia opinio diſtinguit, & eſt Petri de Cenedo *in queſt. canon. q. 41. num. 5.* vbi ſic aſſerit: [In Diœceſibus & Prouinciis, vbi ſic vſu receptum eſt, vt in Vigilia Natiuitatis Domini aſſumi poſſit in collationem, quantùm libuerit ex variis fructibus neque Prælati reclamant; ſed potiùs ipſi Confeſſores, & Prædicatores eam conſuetudinem ſequuntur, huiuſmodi certè conſuetudo excuſabit à tranſgreſſione præcepti ieiunij. & in hoc caſu procedit opinio affirmans. Si autem in aliquibus Prouinciis ab hac conſuetudine reclamant Prælati, neque viri timorati eam acceptant, non excuſentur à culpa: quia videtur potiùs corruptela, quàm conſuetudo rationabilis. Et in hoc caſu procedit opinio negans.] Ita Cenedus. Et pro quantum ſibuens, contento in ſin. §. §. Tertia, huius Reſ. in Reſ. 1. huius nos. in eodẽ §. 1. & in Reſ. 2. §. 2. & in Reſ. 3. §. 1. & 2. & in Reſ. 4. in eodem §. & in Reſ. 5. §. 1.

4. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles: ſed quia Azorius *p. 1. lib. 7. c. 8. q. 8.* affirmat, vbicumque in Vigilia Natiuitatis ſcitè eſſe conſuetudine introductum, vt duplo maior ſolito collatio ſerotina efficiatur; ideò puto cum Fagundez *Præcep. lib. 1. c. 24. n. 19.* in tali die poſſe ſumi pro refectiuncula vncias ſexdecim plùs, minùſve ex pane, vel ex dulcioribus.

5. Sed an talis extenſio militet etiam pro Religioſis difficultas eſt: nam Hieronymus Llamas *in ſum. p. 3. c. 5. §. 25.* putat, talem conſuetudinem inualuiſſe apud Religioſos, ſed hoc mordicùs negat Villalobos, *vbi ſuprà, in ſumma, tom 1. tract. 23. diff. 7. num. 3.* Ledeſma *in ſumm. tom. 2. tr. 27. c. 2. concl. 3. in fin.* vbi ait: [Entre los Religioſos eſta coſtumbre no ha preualecido.] Et in noſtra Religione certum eſt non extare. Ideò negatiuè reſpondendum videtur. Sup. hoc ſup. in Reſ. 111. §. 1. paulò pòſt init. & paulò pòſt ante fin. & inf. in Reſ. 115. § Notandum. ad hoc 7. & ſup. id tr. 4. §. 2.

6. Notandum eſt ex his, Curiales Romanos non frangere ieiunium, facientes collationem groſſam, ſecundum conſuetudinem Romanæ Curiæ: quia tales videntur generaliter diſpenſati, poſtquàm Papa ſciens eam tolerat, nec Confeſſores, & Prædicatores, eam damnant; licèt hoc, vt benè obſeruat Cenedo, *vbi ſup. n. 4.* non, quia efficitur & committitur Romæ, in aliis Prouinciis, & regnis extendum eſt. Vide Caiet. in *verb. ieiunium, iuxta fin.* Armil. *in ſum. verb. eod. n. 12.* Toletum *lib. 7. cap. 8. in fin.* & alios.

RESOL. CXIV.

An ſi quis v.g. emiſit votũ ieiunandi ſingulis ſextis Feriis, & in illis aliquando incidat Vigilia Natiuitatis Domini, poſſit in collatione ſerotina ſumere quantitatem pinguiorem?

Et

Et ſupponitur in prædicta vigilia poſſe ſumi in maiori quantitate etiam in caſu, quo ipſa vigilia cadat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in feria ſecunda.

Et infertur, quod Religioſus Franciſcanus, qui ex voto tenetur ieiunare à feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini, non poteſt refectionem veſpertinam pinguem ſumere in vigilia Natiuitatis eiuſdem.

Et an ſupradicta doctrina non procedat, ſi collatiuncula veſpertina ſumeretur mane, vel meridie in dicta vigilia Natiuitatis. Ex part. 10. tract. 12. & Miſc. 2. Reſ. 45.

Alibi in Reſ. præterita §. Tertia. & ſupra in Reſ. 111. §. 1. in princ. & ad med. à verſ. Quare. & in Reſ. 212. §. 2. & inf. in Reſ. ſeq. §. Notãdum eſt.

§. 1. SVppono id, quod alibi docui: & me citato docet nouiſſimè Martinus de San Ioſeph *in Mon. Conf. tom. 1. lib. 2. tract. 5. de ieiunio, n. 3.* vbi ſic ait: [En la Vigilia de Nauidad ha introduzido la coſtumbre, que ſe puedan hartar los que hazen colacion de frutas, y conſeruas, y coſas ſemejantes, como no ſe coman manjares de mas ſubſtancia, como los que ſe ſuelen comer à medio dia.] Ita ille.

2. Sed non deſeram hic apponere verba Machadi, *tom. 1. lib. 2. par. 4. tract. 3. docum. 7. n. 4.* ſic me citato aſſerentis: [A cerca de la colacion de la noche de Nauidad, ſi ſea licita vſque ad ſaturitatem, ſiendo de las coſas permitidas en colacion, no es dotrina conſtante entre los Dotores; porque aunque muchos comunmente defienden, que ſi; por auerlo entablado aſſi la coſtumbre. Nauarro. y otros que le ſiguen, condenan la colacion, que excede de la ordinaria; porque no juzgan por legitima la coſtumbre, que ſe ha introduzido. Otros dizen, que ſe puede hazer doblada la colacion, ò tres vezes mayor que la ordinaria. Però el Dotor Sanchez, no ſolamente prueua, que es licito hazer colacion quanto cada vno quiſiere, como ſea de coſas permitidas en colacion, ſino que tambien goza deſte priuilegio el Sabado, que ſe ayuna por caer el dia de Nauidad en Lunes. Ita Machadus. Suppoſito itaque quòd ſaltem in Vigilia Natiuitatis collatiuncula duplò poſſit ſumi; v. g. ſecundum noſtram ſententiam, vſque ad vncias ſezdecim; quod concedit præter Doctores à me alibi citatos Eſcobar *in Theol. mor. tract. 1. exam. 13. cap. 1. n. 102.*

Sup. hoc in §. 1. in fine. & §. vlt. ad lin. 6. not. præteritæ.

Sup. hoc in Reſ. 2. & 4. not. primæ huius Reſ. & in iiſdem §§.

Alibi in Reſ. præterita & in aliis eius primæ not.

3. Difficultas eſt, an hoc etiam ſit licitum, ſi quis teneretur in illa die ieiunare ratione voti emiſſi; & negatiuè reſpondet Rodriquez, docens non poſſe conſuetudinem introduci contrà ea, quæ ſunt de iure diuino, ſed ſolùm contrà ea, quæ ſunt de iure humano poſitiuo; obligatio autem ex voto proueniens eſt de iure Diuino, idcircò contra talem obligationem nulla poterit legitima introduci conſuetudo. Et hac doctrina infert idem Auctor, Franciſcanus, qui ex voto tenentur ieiunare à Feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini, non poſſe refectionem veſpertinam pinguem ſumere in Vigilia Natiuitatis eiuſdem.

4. Verum his non obſtantibus affirmatiuæ ſententiæ adhæret Pater Bardi *de conſcientia. diſcept. 6. cap. 1. §. 14. n. 2.* niſi oppoſitum in vouendo intentum fuerit, poſſe ſumi ab ipſo vouente pinguem refectiunculam in Vigilia Natalis Domini. Et ratio eſt, quia votum de aliqua materia non obligat, niſi eo modo, qoo lex Eccleſiaſtica circa eandem materiam, quæ cùm obliget eo die ad ieiunium, permittens veſpertinam refectiunculam pinguiorem, eodem modo obligat votum, dum oppoſitum non conſtat de intentione vouentis. Antecedens autem eſt nobis probandum, illud autem tali pacto oſtendo: votum eſt quædam lex priuata, quam vouens ſibi imponit: ergo in dubio præſumendum eſt, quod lex iſta priuata impoſita fuerit eo modo, quo lex vniuerſalis Eccleſiaſtica verſans circa eandem materiam, per illam proinde moderatur. Et hæc omnia docet Bardi *vbi ſuprà*, qui citat Sanchez, Fauſtum, & Paſqualigum: quibus adde Pellizzarium, *in Manu. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 5. numer. 12.* & ego libenter huic ſententiæ calculum meum adiungo.

5. Verùm, an ſupradicta opinio procedat ſi collatiuncula veſpertina ſumeretur mane in dicta Vigilia Natiuitatis, vt ſolent facere aliqui Eminentiſſimi Cardinales hic Romæ. Et negatiuè reſpondet Trullench *in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 3. n. 9.* vbi docet, ea quæ dicuntur de maiori collatione in Vigilia Natiuitatis, intelligenda eſſe ſi nocte ſumatur; ſecùs autem ſi in meridie; nam conſuetudo in collatione nocturna tantùm præualuit: ſed aliqui probabiliter affirmatiuæ ſententiæ adhærent, vt Pellizzarius, *loco citato* à me alibi adductus; cui nunc addo Patrem Paſqualigum *in Praxi de ieiunio, deciſ. 102. n. 9.*

Sup. hoc ſup. in Reſ. 111. à §. His ſuppoſitis.

RESOL. CIX.

An habentes Bullam Cruciatæ poſſint in collatione veſpertina ieiunij ſumere aliquid caſei, vel lactis, vulgo dicto Caſcauallo, *ſeu* tomazzo?

Et an in Vigilia Natiuitatis Domini poſſit ſumi collatiuncula duplo, aut triplo maior, ſolito?

Et quid eſt dicendum, ſi Vigilia Natiuitatis Domini ſit in Sabbato, & licet in illo Sabbato, occurrat ſimul ieiunium quatuor Temporum?

Et an qui poteſt veſci carnibus in die ieiunij, & propter deuotionem vult aliquo die veſci lacticiniis, & ouis, teneatur ieiunare? Ex part. 5. tract. 14. & Miſc. 2. Reſ. 12.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docet Turrianus *in ſum. p. 1. cap. 256. dub. 37. concl. 2.* vbi ſic ait. Sumi etiam poteſt in refectiuncula aliquid caſei, vel lactis ab his, qui poſſunt veſci lacticiniis. Ita ille.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Sed ante med. & inf. in Reſ. 118.

2. Sed negatiuam ſententiam tenet Sanch. *in opuſc. tom. 1. lib. 5. cap. 1. dub. 25. n. 4.* vbi ſic aſſerit. Collatio non poteſt fieri cum caſeo, lacte, cremore amigdalina, & triticeo, id eſt, *Almendrada, y Almidon.* Hæc Sanchez. Et re vera ſi Turrian. *loco citato concl. 5. & 5.* docet collationem ſerotinam non poſſe fieri cum piſcibus, neque cum piſciculis paruis, vel ouis, neſcio quare aſſerat poſſe fieri cum caſeo, niſi velis dicere, in ſui fauorem DD. communiter aſſerere bellaria, quæ ſumuntur ante, & poſt cœnam, licitè ſumi in refectiuncula ſerotina, ſed caſeum ponendum videtur inter bellaria, quæ ſumuntur poſt cœnam: ergo, &c. Et ita ſententiam Turriani videtur etiam docere Boſſius *de triplici Iub. ſect. 4. caſ. 18. n. 132.* vbi ſic ait: Non negarem etiam in Quadrageſima, vbi quis eſſet diſpenſatus quod lacticinia, poſſe vnà cum pane adhibere parum caſei in collatione, quia cernimus communitèr caſeum in ientaculis apponi. Ita ille. Licèt ſubdat tutius eſſe abſtinere, idque conſulendum.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. Fillincius & ibi. in Reſ. 117. §. Huic. & in Reſ. 119. § vlt. ad med. & in Reſ. 121. & 122.

3. Notandum eſt etiam hic obiter in vigilia Natiuitatis poſſe ſumi collatiunculam duplo maiori ſolito, ita ego alibi, & nouiſſimè Turrian. *vbi ſup. dub. 58. concl. 3.* Imò Sanchez ex doctis iunioribus *loco citato dub. 26. num. 1.* putat dictam collatiunculam in tali die ſumi poſſe triplo maiorem, quam in aliis diebus, & teſtatur de vſu timoratorum etiam Religioſorum, qui extendit hoc, etiamſi Natiuitas Domini accidat feria ſecunda, & ſic Vigilia ſit in Sabbato, & licèt in illo Sabbato

Sup. hoc ſup. in Reſ. 111. §. 1. & in aliis eius not. pro hac quæſt. & pro Religioſis contentis in hoc textu ibid. in dicto §. 1. & in aliis eius not. pro hac quæſt. &

pro Sabbato contento in hoc textu ibi in dicto §. ad medium &c.

Sabbato occurrat ſimul ieiunium quatuor temporum, quia adhuc illa vigilia eſt vigilia Natiuitatis, & id quod dignius eſt trahit ad ſe minus dignum, & teſtatur Sanchez ſic determinaſſe multos viros doctos, re latè diſputata. Sed hanc opinionem aduerſus Sanchez reprobat nouiſſimè Boſſius *tract. de Iubilæo ſect. 4. caſ.* 18. *num.* 156. Verùm opinionem Sanchez ſequitur alter Sanchez, Ioannes videlicet, *in ſelectis diſp.* 52. *num.* 10. & Turrianus *vbi ſuprà dub.* 38. *concl.* 4. aſſerens quòd quando dies Natiuitatis eſt feria ſecunda, & vigilia Sabbato antecedẽti, licita eſt quãtitas ex vſu.

Et pro contento in hoc §. vlt. ſupra Reſ. 76. 77. & 78. §. vlt. à principio.

4. Notandum etiam quòd qui poteſt veſci carnibus in die ieiunij, & propter deuotionem vult aliquo die veſci lacticiniis, vel ouis, non tenetur ieiunare. Ita Turrianus *loco citato dub.* 35. *concl.* 6.

RESOL. CXVI.

De quantitate, & qualitate collationis ſerotinæ.

Et an ſi quis inaduertenter ſumat cibum pluries, ob id non frangat ieiunium? & ob id à collatiuncula nocturna ſumi ſolita abſtineri non tenebitur, niſi nimis proximè ad horam refectionis nocturnæ eſſet cibus aſſumptus?

Et quid eſt dicendum de collatione largiori Nobilium? Ex. p. 1. tr. 9. Reſ. 1.

§. 1. SVppono, tanquam certum, ex communi DD ſententia, vnicam comeſtionem eſſe de eſſentia ieiunij; ſed collationem ſerotinam, in tali tempore, licitam eſſe ratione conſuetudinis, etiamſi ſumatur alendi cauſa. Videndum modò eſt, in qua quantitate & qualitate dicta collatio facienda ſit.

2. Et quoad primum reſpondeo, quòd prima ſententia docet, quantitatem trium vnciarum licitam eſſe. Ita Iacob. de Graffis *in deciſ. p.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *n.* 29. Secunda ſententia extendit hanc quantitatem ad vncias quatuor. Ita Homobonus *in exam. Eccleſ. p.* 1. *tr.* 6. *c.* 20. *q.* 90. Victorellus *in Notis ad Man. Nau. c.* 21. *n.* 13. & alij. Tertia ſententia ſex vncias concedit. Ita Villalobos *in ſum tom.* 1. *tract.* 23. *dub.* 7. *n.* 4. & alij. Quarta ſententia vncias octo permittit. Ita Fagundez *de præcept. Eccl. tract.* 4. *lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 13. & 19. qui etiam aſſerit, ſic reſpondiſſe Suarez, cùm de tali quantitate interrogaretur. Et tandem quinta ſententia putat, quartam partem totius quæ ieiunanti ſufficeret ad ordinariam ſuam cœnam, non eſſe quantitatem notabilem. Ita Reginal. *in praxi, tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 14. *dub.* 10. *num.* 185. Layman *in Theolog. mor. lib.* 4. *tract.* 8. *c.* 1. *n.* 9. & Fillincius *tom.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *c.* 3. *q.* 7. *n.* 33. vbi ita in celebri Academia Theologorum definitum eſſe teſtatur.

Sup. hoc infra in Reſ. 120. §. vlt. & in alius eius not.

Et pro quarta parte contenta in verſ. Et tandem. huius §. infra in Reſ. 119. à ſin. 7. & ſupra in Reſ. 90. §. vlt. ad medium à verſ. Ex quo.

3. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Primam, & ſecundam opinionem puto nimis rigidam. Tertiam, & maximè quartam, tanquàm benigniorem, & probabilem, libenter amplector. Quintam verò ſententiam, nimis laxam exiſtimo. Nec valet dicere, quòd quarta pars in aliis rebus pro modica haberi ſolet: nam reſpondetur primò, hoc non eſſe abſolutè verum: nam, ſi quis laboraret in die feſto per ſpatium ſex horarum, peccaret mortaliter, neque excuſaretur ratione paruitatis materiæ, quam in tali caſu puto eſſe duas horas; & tamen ſpatium ſex horarum eſt quarta pars diei feſti. Ergo, &c.

4. Secundò reſpondetur, collationem ſerotinam non tam eſſe licitam, quia ſumitur in parua materia, & quantitate; nam alioquin licitè ſumeretur à principio, quod eſt falſum: ſed licita eſt, quia conſuetudo illam introduxit. Sed numquam per conſuetudinem introductum fuit, vt aliquis in dicta collatione ſumeret quartam partem cœnæ. Ergo talem quantitatem ſumere illicitum erit. Vnde ſemper mihi ſummoperè placuit ſententia Leſſij *lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 2. *num.* 11. Bonacinæ *de legib. diſp. vlt. quæſt.* 1. *punct.* 3. *num.* 2. & aliorum aſſerentium, circa quantitatem collationis ſerotinæ ſtandum eſſe locorum conſuetudini: nam, vt ſæpè *ſuprà* dictum eſt; dicta collatio fuit per conſuetudinem introducta: ergo ſumenda erit iuxta limites receptæ conſuetudinis.

5. Verum eſt, quòd talis conſuetudo non eſt intelligenda de illa, quæ viget apud viros parum timoratos; ſed de illa, quæ viget apud viros bonos, & conſcientiæ timoratæ, vt rectè notauit Fernandez *de exam. Theolog. p.* 2. *cap.* 8. §. 2. *num.* 9. Toletus *lib.* 6. *cap.* 2. *num* 4. & alij. Hinc doctiſſimus Petrus Cenedo *in q. canon. q.* 41. *num.* 4. ſic aſſerit, [Aduertendum eſt, etiam circa quantitatem collationis ſerotinæ, ſeruandam eſſe tantùm conſuetudinem bonorum, ac timoratæ conſcientiæ virorum; non verò aliorum, etiamſi dicatur contrarium eſſe præceptum à maiori parte populi.] Ita ille.

Sup. contento in hoc §. pro parte in Reſ. præterita, §. 1. & 2. & pro parte in duabus Reſ. ſeqq. & infra in Reſ. 119. & pro parte in Reſ. 120. & 124. §. 2.

6. Sed, cùm quantitatem vnciarum octo in dicta collatione licitam eſſe *ſuprà* ex ſententia Fagundez, & Suarez ſtatutũ ſit; in hoc puncto non multos habebimus aduerſarios: quia talem quantitatem ab omnibus cum acclamatione, & brachiis expanſis ſuſtinendam eſſe video. Difficultas ergo erit circa qualitatem ciborum dictæ collationis: nam multi peſſimè in illa ſumunt piſces, oua, & cætera lacticinia, quibus poſſunt ex priuilegio veſci. Ideò, quoad ſecundum punctum, de qualitate ciborum, aſſero, in dicta collatione, ſub onere peccati mortalis, quantitatem licitam non poſſe ſumi in piſcibus, ouis, & aliis lacticiniis, ſeu cibis ſubſtantialibus in cœna manducari ſolitis. Et ratio eſt manifeſta: quia, vt dictum eſt, collatio eſt licita propter conſuetudinem: ſed conſuetudo, quæ introduxit dictam collationem, non ſolùm præſcripſit, & præſcribit quantitatem; ſed etiam qualitatem ciborum: nunquam verò per conſuetudinem in collatione introducti ſunt cibi, qui communiter ordinantur ad ſuſtentationem, & inter fercula apponuntur, vt piſces, oua, legumina, &c. ergo talia manducare illicitum, & peccatum erit. Verum, quia multi nolunt hanc veritatem intelligere, ponam per extenſum verba Doctorum

Sup. hoc pro ouis in §. præterito, & in aliquibus ſeqq. huius Reſ. & in Reſ. 3. 4. & 5. not. præteritis. Et pro piſcibus in §. præterito & aliquibus ſeqq. in hac Reſ. & in Reſ. 2. 4. 5. & 6. not. præteritæ, & quoad legumina in duobus §§. ſeqq. huius Reſ. & ſignanter in Reſ. 6. not. præteritæ.

7. Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 23. *dub.* 7. *n.* 3. [No ſe puede hazer colacion con peſcado, ò hueuos, ni tan poco con legumbres, porque la materia de colacion es pan, conſeruas, frutas, y yeruas, &c.]

8. Azorius *p.* 1. *lib.* 7. *cap.* 8. *quæſt.* 9. [In refectiuncula veſpertina ſolùm edi poſſunt, quæ ante, vel poſt prandium ſumi ſolent quales ſunt, fructus arborum, herbæ, & alij quidam fructus leuiores ſumi ſoliti ea tantùm ratione, ne potus ſtomacho officiat: vt proinde ſit corruptela, ſi ij cibi ſumantur, qui potiſſimùm ad nutriendum valent, qualia ſunt legumina, & piſces.]

9. Reginaldus *in praxi, tom.* 1. *lib.* 4. *diſp.* 14. *dub.* 10. *num.* 185. [In collatione ſerotina ſolùm edi poſſunt, quæ ante, vel poſt prandium, aut cœnam aliàs ſumi ſolent, qualia ſunt, electuaria, fructus arborum, putà ficus, vua, nuces, pyra, poma, herbæ, &c. Si enim ſecùs fiat, id eſt, ſumantur alij cibi, & qui valent potiſſimũ ad nutriendum, vt ſunt piſces, & legumina, nõ erit refectiũcula ſed ieiuniũ ſoluetur.]

Pro piſcibus, & ouis cõtentis in hoc §. Fillincius, lege pro his Reſ. & §§. not. præteritæ. Et pro piſcibus ex leguminibus, amygdalato, &c. in Reſ. præterita §. 2. & in Reſ.

10. Fillincius *tom.* 2. *tract.* 27. *p.* 1. *c.* 2. *dub.* 6. *n.* 3. [Cibi, qui communiter ordinantur ad ſuſtentandam naturam, & inter fercula apponuntur, videntur prohibiti eſſe: tales ſunt, piſces, oua, item iuſcula ex ex leguminibus, amygdalato, & huiuſmodi: hæc enim omnia prohibentur; quia non ſolent mutari inter cibos ad ientacula; ſed inter cibos ad alendam, & ſuſtentandam naturam.]

11. Layman *in Theo. mor. lib.* 4. *tract.* 8. *c.* 1. *n.* 9. [Qualitatem cibi in collatione ſumendi, aiunt DD. cõ-

Digitized by Google

ſeq. §. Hinc. & §. ſed quia. per totũ ſignantes poſt mediũ. verſ. vbi docet. & pro parte inf. in Reſ. 119. §. vlt. ad medium, & in Reſ. 121. & 122.

muniter eſſe fructus, aut herbas, adiuncto etiam pane; vel piſciculo paruo, ſecundùm Azoriom: ſed ego puto eum loqui de piſciculo paruo, qui fumo ſiccatus, vel aceto maceratus ſit, qualis etiam inter leuiorea cibos numerari ſolet, vti colligitur *ex cap. Presbyter. diſt.* 82. *& c.* 2. *de homicidio*, oam poſteà ipſe Azor. corruptelam eſſe ait, ſi ij cibi ſumantur, quis potiſſimùm ad nutriẽdum valent, qualia ſunt legumina, & piſces.]

12. Stephanus Fagund. *de Præcept. Eccleſ. tr.* 4. *l.* 1. *c.* 4. *n.* 18. [Conſuetudine vbique receptum eſt, vt in refectiuncula ſoli fructus, cum modico panis capiantur: & hanc conſuetudinem excedere non eſt licitum. Et ſi aliqui nonnihil piſcis adhibere ſoleant, id quidem per corruptelam faciunt, non per coofuetudinem legitimam: communis enim conſuetudo eſt, vt fructus modici, & modicum panis in collatione adhibeatur, non piſciculi parui, nec tantillum magni piſcis: non enim quantitas materiæ, ſed materia prohibetur.]

13. Sancius *in Selectis, diſp.* 52. *n.* 8. [Nec ex cibis ad cœnam aptis, etiam in minori menſura, poterit accipi refectio: obſtat enim ad id conſuetudo contraria, quaſi non excuſaretur collatiuncula de herbis, & fructibus, neutiquam etiam nequiret aſſumi.]

14. Ioſeph Angles *de ieiunio, q.* 9. *art.* 2. *dub.* 4. [In collatione ſerotina ne illa ſumantur, quæ per ſe ad nutriendum ordinantur, quales cibi ſunt piſces, oua, & cætera: nam in his, quanquam ſimilis quantitas non violaret ieiunium, ratione tamen qualitatis violaret.]

15. Viualdus *in candel. aur. p. vlt. c.* 11. *n.* 25. [In refectiuncula concedi poteſt fruſtulum panis cum pyro, pomóve, cum vua, vel paucis ficis, nucibus, vel his ſimilibus.]

16. Berarduc. *in ſum. cor. p.* 1. *c.* 1. *n.* 69. [In collatione ſerotina concedi poſſunt aliqua electuaria, confectiones, vel panis dulciarius, fructus, herbæ, &c. quæ ad nutriendum principaliter ordinata non ſunt.]

17. Petrus Ledeſma *in ſum. to.* 2. *tr.* 17. *c.* 2. *diffic.* 5. *concl.* 4. [Vno puede hazer colacion con la cantidad de vn quarteron de pan, y tres, ò quatro azeytunas, y vn poco de conſerua, ò otra coſa ſemejante.] Et paulò pòſt fol. 691. [No ſe pueden comer en colacion hueuos, ni otras coſas ſemejantes que ſiruen de cena.]

18. Iacobus de Graffeis *in deciſ. p.* 1. *l.* 2. *c.* 37. *n.* 29. [Collatio de ſero fieri poteſt, vel ſumendo parum fructuum, vel ficuum, vel panis ſolius, vel vtriuſque, iuxta morem regionis.]

19. Vegha *in ſum. p.* 1. *c.* 14. *caſ.* 5. [Es licito hazer la colacion, no ſolo con fruta, ò pan, ò yeruas disiunctiuè, ſino à vn tambien conjunctim, & ſimul.]

20. Antonius de Litteratis *in ſum. p.* 2. *c.* 19. *n.* 4. [Ieiunans in ſero diei non debet ſumere aliquod comeſtibile, quod in prandio conſuetum eſt ſumere; ſed aliquid per modum medicinæ, ne potus illi noceat.]

21. Molfeſius *in ſum. to.* 1. *tr.* 10. *c.* 3. *n.* 24. [Nihil intereſt, ſi in pane, vel fructibus fiat huiuſmodi collatio, quamuis decentiùs fiat in fructibus.]

22. Syluius *in* 2. 2. *q.* 147. *art.* 6. *Quæritur* 2. [Conſuetudini ſtandum eſt, quantùm ad qualitatem eius, quod pro collatione ſumitur. Modicum panis accipi poteſt, vel ſeorſim, vel vnà cum fructibus, herbis, aliíſque cibis leuioribus, cuiuſmodi ſunt ficus, vuæ, nuces, poma, vel alia ex ſaccharo condita: imò, & aliquid caſei, vel butyri, vbi ita conſuetudo obtinuit, non eſt illicitum.]

Vide etiam Lauorium *tr. de Iubileo, p.* 1. *c.* 20. *n.* 10. Beiam *p.* 1. *caſ.* 3. Syluest. *verb. ieiunium, q.* 3. *n.* 10. Rodriquez *in ſum. to.* 1. *c.* 23. *n.* 8. Medinam *in inſtruct. Confeſſ. l.* 1. *c.* 13. §. 10. Llamas *in ſum. p.* 3. *c.* 5. §. 24. Ortiz, *in ſum. c.* 19. *n.* 10.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in

23. Ex his omnibus apparet, ſine ratione, & fundamento, contra communem DD. ſententiam, loqutum fuiſſe Bonac. *de legib. diſp. vlt. punct.* 3. *q.* 1. *n.* 3. vbi aſſerit, in ſerotina collatione non tam cibi qualitatem, quàm quantitatem attendeodam eſſe: nam, vt *ſuprà* ex ore omnium Theologorum probatum eſt, qualitas cibi in refectiuncula frangeret ieiunium. Et ita enam ſentiunt plurea Patres noſtræ Religionis, & ex Societate IESV, à me de hac re conſulti: vndè minimè dubitandum eſt, contrarium facientes peccare mortaliter, & frangere ieiunium. Scripſi hæc ad comprimendam audaciam aliquorum, qui ex authoritate Bonacinæ, contrariam ſententiam in praxi conſulere audebant: quæ quidem ſententia non eſt probabilis; ſed falſa: quia eſt deſtituta rationibus, & eſt contra communem, vt viſum eſt. Ergo, &c.

Reſ. 1. poſt ſeq. §. ſed ſi, & ſup. in §. Sed cum. à lin. 6. &c.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 79. ſignanter, §. vlt. & in hac Reſ. 87. & in §. vlt. Reſ. 102.

24. Nota tamen hîc obiter, quòd ſi inaduertenter quis ſumat cibum pluries, non ob id frangit ieiunium, neque ob id à collatiuncula noctu ſumi ſolita abſtinere tenebitur, niſi nimis proximè ad horam refectionis nocturnæ eſſet cibus aſſumptus. Et ita docet Sancius *in Selectis, diſp.* 52. *num.* 3. qui etiam *n.* 9. notat, licere nobilioribus, ob adeptam conſuetudinem, aliquantulum plus, quàm plebeiis, refectiunculam nocturnam accipere: ſolent enim eſſe debilioris valetudinis, & aſſueti delicatioribus, & pluribus epulis. Vide etiam Tannerum *in* 2. 2. *D. Th. diſp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5. *n.* 91.

RESOL. CXVII.

An in collatione ſerotina ieiuniorum ſit potius attendenda quantitas, quam qualitas cibi, ita vt in illa poſſint ſumi piſces, legumina, & omne genus iuſculorum, &c.

Et inter multa, quæ in textu huius Reſolutionis admittuntur pro materia collationis ſerotinæ in die ieiunij, & multa alia vetantur, tandem docetur, quod licitum eſt omnino ſumere totam quantitatem panis, quæ eſt licita, & ipſam vir imbibere, quamuis ex hoc creſcat in pondere, ergo & in quocunque alio liquore. Ex part. 10. tr. 14. & Miſcel. 4. Reſ. 60. aliàs 58.

Sup. contra in hoc § in multis §§ præcedentis Reſ. & in aliis eorum not. ſignãter in §. ſed cũ & ſex §§. ſeqq. & in §. Ioſeph. Angles, Petro Ledeſma. & §. Ex his. & in Reſ. ſeq. §. ſed ſi.

§. 1. HIc caſus fuit à me ſæpius pertractatus; ſed quia ſæpiùs oppugnatus, erit etiam ſæpius defendendus, vt firma remaneat conſuetudo tot ſæculorum & communis Doctorum ſententia. Itaque affirmatiuè ad caſum propoſitum reſpondet Pater Vidal *in Arca Theolog. Moral. tit. de Ieiunio Inquiſ.* 1. *num.* 125. vbi ſic ait: In veſpertina collatiuncula, quæ fuit introducta ea conſuetudine, & eſt neceſſaria ob congruam ſuſtentationem naturæ, non eſt ſaltem grauis culpa vti piſcibus tam ſiccatis, & ſale conditis, quàm recentibus in debita quantitate. Et poſtea *num.* 138. firmat, in collatione ſerotina, ieiunantem comedere poſſe ſine ieiunij violatione, olera, legumina, iuſculum confectum ex pane cocto cum amygdalis, herbas, fructus, & omne genus iuſculorum, quod in diebus ieiunij permittitur, & licitè adhiberi poteſt: nam iuſcula ſolùm accidentaliter immutant ſubſtantiam illarum rerum, quæ licitè ſine iuſculo ſumuntur, ſi tamen ſint in debita quantitate. Adducit Pater Vidal pro hac ſententia rationes, quas ante ipſum adduxerat Pater Paſqualigus *dec.* 113. Primò, quia vel refectiuncula adhibetur per modum medicinæ; vel ad confortandam naturam: ſi propter hunc finem, non erit contra illum, ſed potiùs conformius illi adhibere recentes piſciculos, aut piſcem quemcumque in exigua quantitate, quantumuis hic ex ſua primaria inſtitutione ordinetur ad nutriendum: Si autem adhibeatur propter medicinam; adhuc ſequitur potiùs eſſe adhibendum piſcem in collatione, quàm fructus, & alia quæ ſolent adhiberi; cùm hæc potiùs

debili

debilitent, & relaxent ſtomachum, & generent cruditates; Piſces verò ſtomachum corroborent, & tribuant illi virtutem, ne potus noceat, &c. Ergo. Secundò, quia piſces ſunt cibus maceratiuus, & exigui nutrimenti: ergo, etiamſi in refectiuncula adhibeantur, adhuc ſeruabitur maceratio proportionata Ieiunio. Tertiò, quia piſces minùs nutriunt, quàm plures alij cibi conceſſi pro collatione, videlicet quam Panis, & quædam genera nucum, vt pinei, piſtacia, caſeus, & butyrum, quæ plus nutriunt, quàm piſces: ergo ſi conceduntur cibi, qui plùs nutriunt, non videtur negandus Piſcis, qui minus nutrit.

2. Sed his non obſtantibus ex rationibus alibi à me adductis puto non eſſe recedendum à negatiua ſententia, quam præter Doctores à me alibi vſque ad ſatietatem adductos, tenet me citato, Pater Leand. *de Præcept. Eccleſ. tract.* 5. *diſp.* 4 *q.* 41. qui reſpondet ad argumenta Patris Paſqualigi: Et ad primum argumentum dicit verum eſſe, quod refectiuncula iam ordinetur ad nutriendam etiam naturam: ſed ex hoc non ſequitur quod debeat quis in refectiuncula nutriri neceſſariò per ea, quæ ex primaria ſua inſtitutione ordinantur ad nutriendum; aliàs poſſet abſque dubio, per optima abſque diſtinctione cibaria, in die ieiunij non vetita, quoad vſque hæc noſtra tempora, nemo auſus eſt dicere; quia nemo auſus eſt ſic cibari, aut refici. Nec rurſus, *ex eo cap.* Quod refectiuncula ſumatur per modum medicinæ (cui, illi ex primaria ſua inſtitutione competere, *quæſt.* 3. diximus) ſequitur, potius eſſe adhibendos piſces, quàm fructus, ea de cauſa, quod fructus debilitent ſtomachum, & generent cruditatem, piſces verò corroborent ſtomachum, & tribuunt illi virtutem, ne potus noceat, &c. namid falſiſſimum eſt, quia (vt benè notat Schola Salernitana *in Opuſc. de tuenda Valetudine, miſſo ad Regem Angliæ, cap.* 30. & c. 38. *verſic. poſt Piſces Nux ſit, poſt carnes caſeus adſit.*) Piſces flegmata generant, ſuntque frigidioris, & humidioris temperaturæ; & ideo, ob id difficilius concoquuntur, tardiùs ſubducuntur, promptiſſimè in ventriculo corrumpuntur, & putreſcunt, & putreſcendo ſitim generant, & veneni interdum nonnihil in ſe continent. Sic ibi ſchola. Non ergo piſces adhiberi in collatione debent, quia virtutem tribuunt ſtomacho & ſalubriores fructibus ſint, cùm falſiſſimum id eſſe conſtet. Adhibentur ergo fructus, aut herbæ coctæ; nam iſtæ facilius concoquuntur, ſitim mitigant, & ſufficienter ſtomachum corroborant. Ad ſecundum argumentum, quod contrarium omninò primò, facto ab ipſomet Paſqualigo, eſt dicendum: Quod dato, quod piſces ſint cibus maceratiuus, exiguique nutrimenti, non ideò ſequitur poſſe in collatione adhiberi, ſi aliàs per conſuetudinem ſint (vt ſunt) prohibiti. Adde, quod magis maceratiuus cibus ſunt fructus, & minoris nutrimenti, ideoque fructibus, non piſcibus vſi ſunt omnes ſancti Monachi, & Eremitæ. Ad Tertium, dicendum eſt, quod dato quod piſces minùs nutriant quàm panis, & quia aliaquæ poſſunt in collatione adhiberi, non indè ſequitur, quod etiam adhiberi piſces poſſint. Primò, quia bos cõſuetudo prohibuit, tum panem, & fructus. Secundò, quia licet panis magis nutriat, quàm piſcis; magis tamen nutrit panis cum piſcibus ſumptus quàm ſumptus cum herbis, aut fructibus. Quis enim poterit in dubium vertere, an maius nutrimentum afferat ſumptio trium vnciarum panis, & quinque piſcium; præcipuè magnorum vt thuni, ſalmonis, trutæ; Hiſpanè, atun, ſalmon, trucha, &c.) quàm ſumptio panis quantitate trium vnciarum, & quinque fructuum? Nullus profectò, ſicut nullus poterit dubitare, ſed pro certo habere non ieiunare illum, qui in refectiuncula veſpertina cum duabus panis vnciis, ſex thuni, ſalmonis, &c. ſumeret. Hucuſque Leandros, *vbi ſupra*; ex quibus patet etiam reſponſio ad ea quæ in fauorem ſuæ ſententiæ adduxit etiam Pater Vidal, *vbi ſupra, n.* 126. *cum ſeqq.*

3. Hinc dictus Pater Leandrus probat in collatione ſerotina non poſſe ſumi piſces fumo ſiccatos, & ſale conditos, nec cibum album, vulgò bianco mangiare, ſi vice carnis conficiatur ex piſcibus, nec legumina cum iuſculo condita, nec cremor amygdalinus, aut triticeus, vulgò mendolata, & ſimilia, & hæc omnia ſatis ſolidè tractat Leandrus, *quæſt.* 30. 40. 42. 43. quæ ſatis confirmant ſententiam, quam Ego olim docui *in tr. de ieiunio, reſol.* 5. circa qualitatem cibi ſumendi in collatione ſerotina. Rectè itaque dixit nouiſſimè Martinus de San Ioſeph *in Monita Confeſſar. tom.* 1. *l.* 2. *tract.* 6. *de Ieiunio, num.* 4. [la colacion no ſe ha de hazer da mangiare, de mucho nutrimento, como peſcado, hueuos, y otros guiſados, quæ communmente ſe ſuelen comer, para ſuſtento de la naturaleza, ſino de pan, frutas, conſeruas hechas de miel, ò azuchar, almendras, lechugas, &c. Finalmente las coſas que ſe ſuelen poner por ſobre comida. Y aunque Bonacina, y Azor admiten algunos pecezillos quenos, ò parte pequeña de pece grande, & Turrianus, que los que pueden vſar lacticinios, pueden hazer colacion con algun poco de queſo, ò leche; pero yo no me puedo perſuadir à que eſto ſea licito, porque nunca lo he viſto vſar, ſi bien es verdad, que donde huuiere coſtumbre ſe puede tolerar, porque por ella ſe introduxo la colacion, y tambien hará licitos eſtos manjares. *leg. fin. C. d. de teſtament.* Quia conſuetudo eſt legitima Legum interpres. *cap. C. in dilectus, de conſuet. leg. Si interpretatione ff. de legibus.* Ita ille. Vide etiam Rocafull. *in Praxi Theolog. Mor. to.* 2. *l.* 3. *de Præcept. cap.* 4. *n.* 67.

4. Sed quia præceptum ieiunij molliendum eſt, dum tamen fieri poteſt, & non plus æquo, vt faciunt aliqui recentiores; ideò licèt Ego olim cum aliqua formidine concedebam iuſculum panis octo vnciarum octo, tamen nunc puto affirmatiuam ſententiam eſſe ſatis probabilem, nec damnarem aliquem, qui in praxi illam ſequi vellet. Primò, quia iuſculum, quod miſcetur cum pane, vel alio cibo ſolido, non auget ſubſtantiam cibi in ordine ad nutritionem, vt conſtat. Ergo eadem dumtaxat quantitas cibi nutritiui ſumitur ac ſi ſumeretur crudus. Secundo; quia licitum eſt omninò ſumere totam quantitatem panis quæ eſt licita, & ipſam vino imbuere, quamuis ex hoc creſcat in pondere: ergo & quocumque alio liquore. Sic Paſqualigus, *deciſ.* 506. dicens ſic ſentire doctiſſimos Recentiores, ſuper hoc conſultos, & à viris prudentibus obſeruari in praxi, & Boſſius *ſect.* 4. *de Iubileo, ca. u.* 18. *num.* 528. Nec obſtat ratio Filliucij, ſcilicet quod panis madefactus in pondere creſcat, & ideò demendum ſit ex illo, quod ſuperat debitam menſuram; quia reſpondetur, quod illud augmentum ponderis eſt omninò per accidens, nec eſt ſecundum rationem ſubſtantiæ ordinatæ ad nutritionem; ſed ſecundùm rationem temperamenti ordinati per modum medicinæ ad commodum ſtomachi, & ideò non eſt neceſſarium quod adimatur illa quantitas, quæ in pondere creuit. Et hæc omnia docet Rocafull. *in Praxi Theolog. Mor. tom.* 2. *lib.* 4. *de Præcept. Eccleſ. cap.* 3. *num.* 70. Leandrus *vbi ſupra, quæſt.* 35. quibus adde à fortiori Patrem Vidal, *vbi ſuprà, n.* 139. vbi docet, in veſpertina refectiuncula licitè ſumi poſſe totam illam quantitatem cibi, quæ ſumeretur ſi crudus eſſet, ſi coctus, cum iuſculo ſumatur. Ratio eſt, quia aqua mixta cibo cocto non auget cibi ſubſtantiam in ordine ad nutritionem, ſed ſolum temperat cibi qualitatem in ordine ad faciliorem conco-

Alibi in Ref. & 55. not. præter.

Sup. his, ſeq. in diuerſis §§. Ref. præter. & ſignāter in §. Filuccius. & §. Lyman. & int. in Ref. 119. §. vlt. ad medium, & in aliis coũ. annot.

Sup. hoc in 10. 6. t. 2. Ref. 11. & in alijs eius not.

Sup. hoc olim inf. in Ref. 121. & 122.

concoctionem in ſtomacho: ergo. Neque illud ponderis augmentum in cibo cocto eſt ſecundum rationem ſubſtantiæ nutritiuæ, ſed ſecundum rationem temperamenti ordinati per modum medicinæ ad commodum ſtomachi. Ita ille, cui ego adhæreo in iuſculo tantum panis cocti, & in herbis elixatis aqua & oleo, vt concedit Leandrus, *q.37. & 38.* Layman, *l.4. tract.8. cap.1. num.9.* & alij; non autem in iuſculis aliorum ciborum. Itaque Confeſſarij, & Reſponſores caſuum conſcientiæ ſint in diebus ieiunij liberales quoad iuſculum panis cocti, dummodò abſtinere faciant ab ouis, piſcibus, & ſimilibus, quæ tam libenter aliqui immeritò concedunt.

RESOL. CXVIII.

An in collatione ſerotina licitum ſit ſumere oua, & alia lacticinia, quando licitè in illis diebus poſſint comedi?

Et an in diebus, in quibus prohibentur oua, & lacticinia, poſſit quis comedere panem biſcottum *in quacumque magna quantitate?*

Et an ſaltem in collatione ſerotina non ſit damnandus, qui comederet vnum biſcottum?

Et an capite, ſeu ſtomacho debiles poſſint in collatione ſerotina vti ouis? Ex p.10. tr.14. & Miſc. 4. Reſol.59. alias 57.

Sup. contentis in hoc §. ſup. in Reſ. 116. §. Sed cū. & §. Villalob. & in alijs eorū not. pro his & in Reſ. 115. §.1. & 2.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Pater Vidal *in Arca Theolog. Mor. tit. de Ieiunio. Inquiſit.1. n.140.* vbi ſic ait: Deducitur ſecundò; ſine violatione ieiunij ſeruata debita quantitate ſumi poſſe oua, lacticinia, nempè lac, caſeum, butyrum, & huiuſmodi in veſpertina refectiuncula, quando hæc licitè comeduntur in diebus Ieiunij. Ratio eſt, quia iſti ſunt cibi leues parum famem ſedantes, vnde plus fames ſedatur ſumendo nuces, panem, legumina, & alios huiuſmodi cibos, quàm ſumendo eandem quantitatem ex ouis, & lacticinijs: ergo, &c. Confirmatur; lacticinia, & oua rationem non habent ferculi principalis in perfecta comeſtione, ſed vt plurimum adhibentur in ientaculis, atque enumerantur inter bellaria, præcipuè lacticinia: ergo etiam ſtando in oppoſita communi ſententia, oua & lacticinia non cenſentur prohibita in collatione ſerotina, cùm ſint de iis, quæ ante vel poſt prandium ſolent adhiberi: ergo ſi hæc licitè comeduntur in veſpertina refectiuncula, vt ſentiunt Doctores communiter, ita etiam licitè ſumuntur oua & lacticinia, vt intelligenti patet: ideò, &c. Ita ille.

Alibi in Reſ. & §.1. not. præter & in alijs eius not. ſup. hoc. cit. & latè in Reſ. præter. & in alijs eius not.

2. Sed ſi ipſe defenderet hanc ſententiam ex illo principio, quod multi à me alibi adducti tenent, nempe in collatione ſerotina non qualitatem cibi, ſed quantitatem attendendam eſſe, poſſet forſitan ſuſtineri; ſed dicere, quod ſtando in noſtra ſententia negatiua, oua, & lacticinia in collatione ſerotina erunt licita, quia habentur tanquam bellaria; hoc inquam dicere videtur gratis, & ſine fundamento dictum, & ideò relinquo prudentum iudicio, & communi hominum exiſtimationi, ac conſuetudini omnium Prouinciarum, ſi oua an numeranda ſint in cænis ieiuniorum inter bellaria; & quidem nemo hoc vnquam dixit, vel dicet: nam oua, lacticinia, piſces & ſimilia, tanquam maioris ſubſtantiæ poſt carnem apponuntur in medio prandij poſt initium, & ante finem; ſunt igitur oua & lacticinia fercula principalia, quæ opponi ſolent in menſam nobilium. Hinc Layman, Turrianus, Syluius, & alij deſudarent pro iuſtificatione, vt in diebus Ieiuniorum poſſit in collatione ſerotina ſumi parum caſei; quia, (aſſerunt ipſi) vt patet ex vſu, inter bellaria connumerari poſſe videtur; nam ſumitur in vltimo prandij cum herbis, & fructibus: Verùm hoc non audet concedere Martinus à San. Ioſeph, *in Monit. Confeſſar. tom. 1. l.2. tract.6. de Ieiunio, n.4.* Sed quicquid

Sup. hoc caſeo ſupra in Reſ. 115. & ea conſeq.

in alijs §§. poſitis in §. Villalobos. Reſ. 116.

ſit de hoc, pro comperto tamen ouis, & alijs lacticinijs negandum eſſe exiſtimo. Et ita me citato cum pluribus alijs firmat Pater Leandrus, *de Præcept. Eccleſ. c.5. diſp.4. q.40.* ſolidè reſpondens ad argumenta Patris Vidal, quæ ante illum adduxerat Pater Paſqualigus, ſic aſſerit: Ad Primum in contrarium dicendum eſt, validum profectò eſſe hoc Paſqualigi argumentum, videlicet, ideò poſſe quis licitè oua in collatione ſumere, quia hæc minus nutriunt quàm caro. Quid enim quæſo; mi Paſqualige, refert quod plus, vel minus nutriat, ſi vtrumque eſt prohibitum; Caro communi iure; oua conſuetudine immemoriali. Deinde id, quod addit, nempe quod oua concedantur à iure in ieiuniis extra Quadrageſimam, tanquam cibus proportionatus pro abſtinentia, & tanquam cibus leuis, parùm famem ſedans, falſum eſt. Nam iura ſolùm prohibent oua in ieiuniis Quadrageſimę, eo quòd non ſit cibus proportionatus pro tam ſolemni ieiunio, cum ſit cibus proximior carnibus, delicatus, & ab abſtinentia rigoroſa alienus; in reliquis vero ieiuniis, id permittit, eo quòd non requirat in illis tam ſtrictam abſtinentiam, non verò, quia ſunt cibus leuis, parum famem ſedant, cùm potiùs valdè nutriant, vt teſtatur Schola Salernitana *cap.8. fol. mihi 49.* ex Auicenna ſic dicente: *Quandoque eſt nutriens parua quantitatis plurimo reficiens alimento; eius generis ſunt potiſſimum oua & teſtes gallinacei, quorum nutrimentum ipſorum penſatur pondere.* Sic Auicenna. Ex illo ergo conſtat, & falſum eſſe, quod oua ſint cibus leuis, & parui nutrimenti, cum in hoc, paria ſint teſtibus gallinaceis; & etiam falſum eſſe conſequenter quod plus ſedetur fames, ſumendo panem, ficus, nuces, & huiuſmodi fructus, quàm ſumendo panem cum ouis; vt experientia docet. Et conſtat, cum oua plus afferant nutrimenti, quam piſces, vt ex Graſſio docet Anton. de Leon *queſt. de Chocolate, part.3. n.4. fol.96.* Ita dicens: [la carne en los dias de ayuno ſe prohibe por ſer de mucho ſuſtento, y por eſta calidad los gueuos, y lacticinios en Quareſma à los que no tienen Bula, por ſer de mas ſuſtento vn gueuo, que doblada cantidad de peſcado, como lo aduierte Iacobo de Graſſis; los lacticinios, y hueuos, que con Bula ſe permiten en la comida meridiana, ſe excluyen en la colacion. Sic ille. Ad ſecundum dicendum verum eſſe, quòd refectiuncula ſit propter confortationem ſtomachi, & ſubleuationem naturæ; ſed inde non ſequi, quod per ouorum eſum debeat confortari, cùm ſint alij cibi, qui id præſtare valeant, vt panis, fructus, herbæ, & alij huiuſmodi, quæ prohibita in collatione non ſunt, ſicut ſunt per conſuetudinem, oua. Ad tertium dicendum, quod dato pro nunc maiori, neganda omnino ſit minor. Falſum namque eſt, plus, & ſolidius, nutrire panem confectum ex ouis, quàm ipſamet oua cum pane ſimul; ſi enim ille panis ita bene nutrit, quia confectus ex ouis, melius nutrient abſque dubio oua ipſa: nam propter quod vnumquodque tale, & illud magis. Ad quartum dicendum. Quod etiamſi ſit falſum, imò & falſiſſimum, quod oua connumerentur inter bellaria, loquendo præſertim de cibis Quadrageſimalibus, aut de cibis, qui mandi diebus ieiunij poſſunt; de his namque loquendo (vt in præſentiarum loquimur) oua inter meliora, imò & optima fercula numerari debent, & de facto ab omnibus connumerantur. Nec obſtat, quod aliquando oua in ientaculis ſumantur, nam ex hoc non infertur benè, quod debeant inter bellaria numerari, & ideo in collatione ſumi poſſe; quia vt notum eſt omnibus, multa alia, quæ habent rationem ferculi principalis, paſſim in ientaculis tam matutinis, quàm veſpertinis apponuntur; cùm

hoc

hoc ex appetitu, aut voluntate eorum qui prandium faciunt, aut cœnam dependent, ſanè; non ex alio capite. Hucuſque Leandrus doctè, vt ſemper ſolet.

3. Ex dictis ſequitur, non eſſe audiendum Paſqualigum aſſerentem, diebus in quibus prohibentur oua, & lacticinia, poſſe concedi panem biſcoctum in quacumque magna quantitate. Sed hanc opinionem acriter refellit Leandrus *vbi ſupra, diſp. 3. quæſt. 18.* reſpondens ad omnia fundamenta Paſqualigi: Imò *diſp. 4. q. 48.* putat collationem ſerotinam in quantitate vnciarum octo, non poſſe ſumi ex pane ouis confecto, qui vulgò dicitur biſcotto; Non tamen damnatem, qui comederet vnum biſcotto. Et ita me citato docet Rocafull. *in Praxi Theol. Moral. tom. 2. l. 3. de Præcep. Eccleſ. cap. 4. num. 7.* Vndè Martinus de San Ioſeph *in Mon. Confeſſ. tom. 1. l. 2. tr. 6. de Ieiunio, num. 4.* aſſerit: [No ay que eſcrupulear, ea en comer vn biſcocho en la Colacion, porque es pequeña la parte de hueuo que leua, y lo demas es pan, y azucar. Et tandem nota Patrem Paſqualigum, *deciſ. 115. n. 7.* docere, quod capite, ſeu ſtomacho debiles; poſſunt in collatione vti ouis; Sed Leandrus *q. 47.* putat contrarium; quia alia cibaria dantur, quibus licitè vti in collatione poſſint ad tollendam debilitatem capitis, & confortandum ſtomachum; vt ex dictis conſtat: illis ergo debent vti, ſtomacho, aut capite debiles, non ouis per conſuetudinem prohibitis.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 38. §. Nota vero. & in alia Reſ. eius not.

Sup. hoc vno biſcotto ſup. in Reſ. 49. & Vide alium §. eius not. pro magna quantitate biſcotti?

RESOL. CXIX.

An in collatione ſerotina licitum ſit ſumere v. g. duo oua, & quoad quantitatem an quis poſſit ſumere quartam partem comeſtionis?

Et an in piſcibus, caſeo, lacte, cremore amygdalino, & triticeo, id eſt Almendrada y Almidan, *poſſit fieri ſupradicta collatio ſerotina?* Ex part. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 117.

§. 1. VTramque ſententiam ego reprobaui *in tr. de ieiunio, reſol. 1.* non tamen ita acriter, vt Turrianus Societatis IESV *in cenſur. theologicis cent. 2. dub. 94.* vbi ſic ait. An ſit cenſura dignum aſſerere in die ieiunij poſſe pro collatione, ſeu refectiuncula ſumi duo oua? Reſpondeo, doctrina eſt ſcandaloſa, temeraria & contraria bonis moribus. Ita ille. Quoad ſecundam quæſtionem, Filliucius & alij, vt ego *vbi ſuprà* notaui, affirmatiuè reſpondent, aſſerentes non eſſe quantitatem notabilem in collatione ieiunij ſumere quartam partem eorum, quæ ieiunanti ſufficerent ad ordinariam ſuam comeſtionem, quia quarta pars comeſtionis non cenſetur magna quantitas, ſicut neque in Miſſa, neque in Horis canonicis. Secundò, quia quãtitas, quæ fieri ſolet, non eſt minor quàm ſit quarta pars. Tertiò, quia ita iudicatum eſt in celebri, &c. Sed hæc doctrina, ait Turrianus *loc. cit. cent. 3. dub. 27.* eſt omnino improbabilis, & temeraria iudicata à viris doctis Hiſpaniæ, neque eſt tuta in praxi, quia vel per comeſtionem intelligit meridianam, vel cœnam Veſpertinam; & quicquid intelligat eſt falſiſſimum, quia in his comeſtionibus communiter homines ita magnam quantitatem aſſumont, vt quarta pars ſit quantitas notabilis, teſtes appello Hiſpanos, Gallos, Flandros, Germanos. Item non dicitur benè, quartam partem alicuius totius non cenſeri magnam, non eſt enim conſiderãda quantitas relata ad totum, ſed ſecundùm ſe, vnde conſtat ad primam rationem. Ad ſecundam reſpondetur aſſumptum eſſe manifeſtè falſum ſecũdùm communem conſuetudinem Hiſpanorum, & eadem reſertur apud aliàs nationes ab his, qui in eis habitarunt. Tertium nullius eſt momenti. Hæc omnia Turrianus,

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 116. in §. Sed cũ. & in §. Villalobos. & in alis eorũ not. ſup. hoc.

Sup. hæc quantitate ibid. §. 2. prope finem, & ſup. in Reſ. 90. §. vlt. ad medium, rã reſ. Ea quo.

& ego antea, licèt magis ſuauiter *in d. tr. de ieiunio, reſol. 1.* Non ſunt igitur ſupradictæ opiniones in praxi admittendæ, & ita facientes frangerent omnino ieiunium.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 116. §. 2.

2. Nota quòd poſt hæc ſcripta inueni ſententiam noſtram quam olim *vbi ſuprà* docui damnantem ſumentes collationem ſerotinam in diebus ieiunij cum piſcibus, &c. docere etiam Sanchez *in opuſc. tom. 2. l. 5. cap. 1. dub. 25. n. 4.* vbi ſic ait. Illa quæ ſumuntur ad collationem ſimul cum pane, non debent eſſe cibi, qui ordinantur communiter ad perfectam ſuſtentationem, vt oua, piſces, nam in his licèt ſimilis quantitas non violaret ieiunium, violaret tamen ratione qualitatis, vnde non poteſt fieri cum caſeo, lacte, cremore amygdalino & triticeo, id eſt, *almendrada y almidan.* Hæc Sanchez, & ideo neſcio quomodo contrarium facientes poſſint excuſari à peccato mortali, cùm hæc opinio ſit communis, neque valet conſuetudo, quam aliqui aſſerunt, nam potiùs conſuetudo eſt in contrarium, vt omnibus patet, nec probatione indiget; & vt conſuetudo in tali caſu excuſaret, deberet eſſe introducta à maiori parte, conniuentibus, & non punientibus Prælatis, nam non poteſt eſſe legitima conſuetudo illa, quæ obſeruatur à paucioribus, & parum, timoratis, & ſi forſitan aliqui viri probi hoc antea fecerunt, excuſantur ex errore & bona fide, ex opinione Bonacinæ, non autem ex conſuetudine, quæ reuera, vt dictum eſt, non adeſt, & contrarium aſſerere eſt falſitas; & ſic tenent Patres Societ. IESV, & noſtræ Religionis.

Sup. his in Reſ. & §§. notat. huius Reſ.

Sup. his ſup. in Reſ. 115. §. 2. & in Reſ. 116. §. Filliuc. & in Reſ. 117. §. Hinc. & inf. in Reſ. 121. & 126.

RESOL. CXX.

An in collatione ſerotina ieiuniorum poſſit quis in quantitate licita comedere piſces?

Et notatur quantitatem vnciarum octo poſſe ſumi in collatione ſerotina. Ex part. 9. tractat. 6. & Miſcel. 5. Reſ. 8.

§. 1. CVm *in meo Tractatu de ieiunio, reſolut. 1.* pro affirmatiua ſententia, quam ibi impugnaui, adduxerim ſolùm Bonacinam; poſteà per litteras à pluribus enixè rogatus ſum, vt ſi alios Doctores contra meam ſententiam in fauorem Bonacinæ inuenirem, palàm facerem: quod nunc facio: & ideò eorum verba accipe. Petrus Marchant. *in Tribun. Sacrament. tom. 2. tract. 12. tit. 3. quæſt. 3. dub. 5.* ſic ait: [In collatiuncula veſpertina de qualitate cibi non eſt altercandum, ſed de quantitate duntaxat. Fundor: quia collatiuncula illa tolerata, vel permiſſa eſt ad aliquam confortationem naturæ, propter infirmita em humanam. Quid igitur refert, quo cibo confortatio illa fiat, modò non excedatur; & cibus abſtinentiæ ieiunij ſit accommodus? vel quid ſingularis diſpenſationis, ſiue gratiæ interuenire poteſt, vt me fructibus, & pane repleam; piſciculum autem, aut tubortiunculam alterius generis attingere non audeam? Igitur cenſeo, qualitatem cibi, modò ex prohibitis in diebus ieiuniorum non ſit, collatiunculam non vitiare, ſi in quantitate non excedantur.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 116. in §. Sed c, & §. Villalobos. & in aliis §§. eius not. aſſignatis ſup. hoc, & in §. vlt. Reſ. præter. in princ. & inf. in Reſ. 124. §. 2. ad ſin. 3.

2. Franciſcus Ghetius *in theſ. animæ, to. 2. verb. Ieiunium, c. 1. q. 4.* [In ientaculo ſerotino non refert, quid quiſque ſumat, ſi modum non excedat, dummodo non ſit aliquis ex cibis vetitis: vnde poterit comedi caſeus, piſciculi parui, vel pars exigua piſcis grandis, iuſculum etiam aliquod, & tandem quicquid magis vnuſquiſque putat prodeſſe ſuæ complexioni. Circa quantitatem non eſt determinanda; ſed relinquenda eſt conſcientiæ vniuſcuiuſque: quia, cùm diuerſæ ſint complexiones hominum, quantitas determinata poterit eſſe deficiens vni, & ſufficiens alteri, excedens alteri.]

3. Nicolaos Moſcienſus in *Tyroc. S. Artis Pœnitentiariæ. part. 2. §. De ſecundo Precepto ieiunij, num. 22. fol. 97.* [Materia collationis olim ſoli fructus erant: nunc autem ſumat quilibet, quod vult, nihil refert, dummodo paruitas apud pios recepta non excedatur; & comedatur id, quod ad nutriendom potiùs valet, vt legumina, & piſces, quamuis etiam hæc in modica quantitate non obſtarent ieiunio, ne collatio in cœnam tranſitet. Hæc autem quantitas non eſt taxata, ſed arbitrio bonæ conſcientiæ relicta, attentis circunſtantiis locorum, temporum, perſonarum, & occupationum. Hinc etiam iuſculum accipi poteſt, ſeruata paruitate.]

4. Iacobus Marchaotius *in reſolutionibus paſtoralibus, p. 2. c. 5. fol. mihi 220.* [Difficultas eſt de qualitate, an poſſit quantitas illa modica ſumi de cibis qualibuſcunque licitis in diebus ieiunij, puta, de piſcibus? Bonacina aſſerit, in veſpertina collatione non tam cibi qualitatem, quàm quantitatem attendendam: & ita liceret, collatiunculam de piſcibus, aut etiam de ouis, extra Quadrageſimam, ſumere, ſi modò quantitas non excedatur. In hunc autem inſurgit acriter Antoninus Diana, & aſſerit, ſic frangi ieiunium, & peccari mortaliter ob qualitatem cibi ſumpti; allegàtque operosè multos Doctores, dicentes, non licere collationem facere, niſi cum modico pane, & fructibus, vel herbis, aut electuariis, & ſimilibus leuioribus cibis, nec aliud conſuetudinem permittere, ſed eſſe corruptelam. His tamen non obſtantibus, Bonacinæ ſententiam nonnulli ſequuntur, & dicunt, licere loco fructuom, vel piſciculum, vel piſcis grandioris particulam ſumere, vel aliquid cibi alterius cuiuſcunque liciti in diebus ieiuniorum, ſi modò non excedatur quantitas modica. Et quamuis non ſit ſuadendus ordinariè huius ſententiæ vſus; tamen cùm cauſa aliqua adeſt, poteſt fieri ſine peccato; &, ſi fiat ſine vlla cauſa excuſante, ego non exiſtimo eſſe niſi veniale.]

5. Ioannes Vvigers *de iuſtitia, & iure, tract. de Temperantia, c. 1. dub. 4. num. 21.* [Petet aliquis, quid dicendum de cœnula veſpertina, ſiue de collatiuncula, vt communiter vocatur? Reſpondetur, illam licitam eſſe, non tantùm ne potus noceat, vt ſolet dici; ſed etiam alicuius alimenti cauſa. Ita docent Medina *C. de ieiunio, quaſt. 8.* Caietanus *verb. Ieiunium*, Nauarr. *cap. 21. num. 15.* Tannerus *tom. 3. diſp. 3. quaſt. 3. dub. 5. n. 91.* & plures alij. Fundamentum ſumitur ex conſuetudine: vnde & menſura illius erit ſumenda, quam pro varietate locorum, ſcilicet, probat prudentum, & timoratorum vſus. Notat autem Bonacina *to. 2. de Præceptis Eccleſiæ, diſput. vlt. quaſt. 1. punct. 3. n. 3.* in hac cœnula, ſiue ſecunda refectione, vt loquitur, non ita ſtrictè prohiberi cibi qualitatem, ſicuti interdicitur quantitas. Vnde addit, quamuis magis communiter ſumatur in cibis, quibus veſcimur ante, vel poſt prandium, (vt hîc in Belgio in pane, & butyro;) poſſit tamen etiam ſumi piſciculus, vel particula aliqua piſcis maioris.]

6. Et hanc ſententiam tenet etiam Zambellus *in Repert. Moral. ver. Ieiunium, num. 19.* Paſqualigus *in Praxi de ieiunio, deciſ. 113.* vbi citat Caiet. & Bizozerum; illam probabilem eſſe fatetur Trullench. *in Decal. to. 1. l. 3. cap. 6. n. 8.* & Machado *tom. 1. l. 2. part. 4. tr. 3. docum. 7. n. 5.* ex authoritate Doctoris D Garſiæ de Portas, Sacrorum Canonum veſpertini Profeſſoris, in emporio omnium ſcientiarum celeberrimæ Salmanticenſis Academiæ.]

7. Sed, his non obſtantibus, negatiuam ſententiam communiter docent Doctores, ita vt falſam, me citato, affirmatiuam exiſtimet Ioannes Henriquez *in quaſt. practicab. ſect. 16. quaſt. 4.* Et noſtram ſententiam, me citato, docet nouiſſimè Pater Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tr. 5. cap. 5. num. 14.* cui adde doctum Patrem Leandrum à Murcia *in quaſtion. Regularibus, ad cap. 2. ſuper cap. 3. Regulæ D. Franciſci, n. 42.* vbi ſic ait: [En quanto à la calidad, conuienen todos, que ha de ſer de manjares de poca ſuſtancia, como ſon frutas, conſeruas, y yeruas; pero no ſe puede hazer con manjares ſuſtanciales, como ſon los, que de ordinario ſiruen à la comida; eſto es, ni con pexes, hueuos, ni lacticinios, ni con legumbres de mucha ſuſtancia, como ſeria con vna eſcudilla de garuanços, ò con otros potajes ſemejantes. Eſta ſentencia la tienen comunmente los Doctores. Y ſe prueua: porque la colacion, aſſi quanto à la cantidad, como en quanto à la calidad, ſe ha introduzido por la coſtumbre: luego à ella ſe ha de eſtar en entrambas coſas, jamas ſe ha introduxido en la Igleſia, que ſe haga colacion con los dichos manjares ſuſtanciales, ſino, con los referidos de menos ſuſtancia; luego ſolo con ellos ſe puede hazer colacion.] Ita ille, & iterum ego, non obſtante, quòd ſciam id, quod Pſalmiſta cecinit: *Si non fuerint ſaturati, murmurabunt.*

8. Nota hîc etiam, quantitatem vnciarum octo, quam ego probabiliter aſſerui poſſe ſumi in collatione ſerotina, præter Suarez, Fagundez, & alios, quos citaui *in tract. de ieiunio, reſolut. 1.* approbare etiam Ioſeph Auguſtinum *in Breui Notitia, &c. de Precept. 2. Eccleſ. n. 1.* Eſcobar *in Theolog. moral. tract. 1. exam. 13. cap. 1. n. 102.* &, me citato, Pellizzarium *tom. 1. tr. 5. cap. 5. n. 10. & 11.* Geſualdum *in Theolog. mor. tom. 3. tract. 22. cap. 2. n. 27.* Paſqualigum *de ieiun. deciſ. 91.* Leandrum *in qq. Regul. cap. 2. ſuper 3. Regul. §. 2. n. 41.* Baucium *in Miſcellaneis, tract. 1. q. 75.* Ioan. Henriq. *in Compen. caſ. conſc. cap. 10. n. 2. & 3.* Sancium *in ſelect. diſp. 52. num. 7.* Machadum *tom. 1. l. 2. part. 4. tr. 3. docum. 7. n. 2.* Trullench *in Decalog. tom. 1. l. 3. cap. 2. dub. 3. n. 9.* vnde reſilliendus venit Homobonus, qui *in reſponſ. caſ. conſc. volum. 1. part. 2. reſponſ. 59* parum modeſtè aſſeruit, ſupradictos viros doctos nimis laxè, & licenter loquutos fuiſſe.

Quæ hîc & ſup. Reſ. 116. §. 2. ad medium, verſ. Quarta. & in Reſ. 90. §. 1. in fine, & in §. 2. etiam in fine, & ſuperius in tr. 4. Reſ. 24. §. 2. ad medium, verſ. Para que la colacion.

RESOL. CXXI.

An iuſculum ex pane cocto, vel pane cum amygdalis in collatione ſerotina adhibere poſſit, etiam ſi ſumatur in ea quantitate qua ſeparatim ſumi poteſt? Ex part. 1. tr. 9. Reſ. 34.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Layman. *in Theol. moral. l. 4. tract. 8. cap. 1. num. 9.* & Filliucius *to. 2. tract. 27. p. 2. cap. 2. n. 31.* quia, vt ipſe aſſerit, ſit aliud genus ferculi, quòd non ingredi ſolet ientaculum; ſed apponitur in menſis ad alendum. Agente enim igne, ea, quæ ſeparatim cibi leuiores ſunt, euadunt cibi ad ſuſtentandam naturam; incraſſantur enim, & ſit quoddam artificiale diuerſum. Vnde aqua ipſa, quæ anteà erat potabilis, & ſumi poterat in qualibet quantitate, abſque fractione ieiunij; poſteà ſumitur per modum cibi, & certis limitibus tantùm ſumi poteſt, niſi frangendum ſit ieiunium. Vt omittam multò plus ponderare eiuſmodi iuſcula, quàm res ſeparatas, ex quibus confecta ſunt, atque adeò demendum eſſet ex his, quod ſuperat debitam menſuram.] Ita Filliucius.

Sup hoc ſup. in Reſ. 117. §. Sed quia, & inf. in Reſ. ſeq. & pro pane cum amygdalis, ſup. in Reſ. 115. § 2. & in aliis eius noi.

2. Non reticebo tamen Azorium, *p. 1. l. 7. c. 9. q. 8.* contrarium docere, vbi ſic aſſerit: Quæres, an liceat aliquid iurulenti ſorbendo ſumere loco refectiunculæ veſpertinæ. Reſpondeo, fas eſſe, dummodo iuſculum cum aliquo cibo in diebus ieiuniorum vetito coctum non ſit; ſed tantùm, vel cum pane, vel cum fructibus, aut herbis,] Ita ille, quem poſteà ſequutus eſt Reginaldus

Digitized by Google

naldus *in praxi, to.2. l.4. c.14. num.185.* & Bonac. *de leg. diſp.vlt. punct.3. q.1. n.3.*

RESOL. CXXII.

An in collatione ſerotina ieiuniorum licitum ſit ſumere vncias octo in pane cocto?

Et quid de aliis iuſculis? Ex part.9. tract.6. & Miſc.1. Reſ.28. aliàs 29.

Pro prima, & ſecunda difficult. huius Reſ. in Reſ. præter. & in aliis eius not.

§. 1. PRima ſententia negat. Ita Layman. *l. 4. tr.8. cap.1. num.9.* Filliucius *tom.2. tr. 27. num.31.* qui monet, non benè arguere illum, qui dicit: [In collatione veſpertina poſſunt licitè ſumere quatuor vncias panis, duas vncias amygdalarum, & quantum aquæ libuerit: ergo etiam ex aqua, pane illo, & amygdalis poſſum conficere iuſculum coctum, & illud totum ſumere loco collationis: nam agente igne per concoctionem, plurimùm mutatur materia ſubiecta, fitque ex ea alius cibus magis nutritiuus, maiúſque pondus acquirit; ita vt, iudicio peritorum, ex illis quatuor vnciis panis, amygdalis, & aqua, haberi poſſint duo iuſcula pertingentia ad pondus viginti quatuor vnciarum, quæ vtique poſſent deſeruire in cœnam, penè dixerim, competentem.]

2. Secunda opinio permittit iuſcula, ſi quantitas tamen permiſſam frugum quantitatem non exæquet. Ita Eſcobar *in Theolog. moral. tract. 1. exam.13. cap.1. n.102.* vnde obſeruat Pellizzarius *in Man. Reg. tom. 1, l.5. cap.... n.16.* quod aliqui docti Neoterici, & inter illos, Pater Dominicus Zanetus, concedunt in refectiuncula veſpertina ſumi poſſe iuſculum ex pane, & aqua, pertingens ad duodecim vncias.

3. Tertia opinio concedit abſolutè, in collatione ſerotina ſumi poſſe iuſculum, abſque peculiari indigentia, ac neceſſitate dummodo, iuſculum non ſit coctum in aliquo cibo vetito; ſed tantùm in pane, vel cum fructibus, nec excedatur quantitas alioqui conceſſa. Ita Pellizzarius *loc. cit.* qui citat ex Societate Azorium, & Reginaldum. Idem docet Nicolaus Moſcienſis *in Tyrocinio Sacræ Artis Pœnitentiariæ, part.2. §. De ſecundo præcepto ieiunij, n. 22.* Ghetius *in theſauro animæ, tom.2. verb. Ieiunium, cap.1. q.4.* & ideò Caramuël *in Reg. D. Benedicti, diſp. 128. n.1613.* docuit, non audere condemnare qualitatem collationis ſerotinæ quomodolibet paratam.

4. Quid ego ſentiam, dicam breuiter. Puto igitur, omnia iuſcula non eſſe in collatione introducenda: & ita adhæreo primæ ſententiæ; ſtante conſuetudine, cui in hoc ſtandum eſt neceſſariò, vt *alibi* à nobis firmatum eſt. Non tamen ſecundam, imò & tertiam ſententiam reprobo: quia in iuſculis obſeruatur conſuetudo, quoad genera ciborum, quæ ipſa introduxit, & ſolùm videtur variari modus. Vnde cum Trullench *in Decal. tom. 1. l.3. cap.1. dub. 6. n.8.* non condemnarem eum, qui in refectiuncula veſcitur pane cocto cum aqua, oleo, & ſale, in quantitate aliàs licita, quidquid *alibi* etiam probabiliter aſſerui.

Alibi in Reſ. a §§. not. præter.

RESOL. CXXIII.

An in collatione ſerotina ieiuniorum quantitas licita poſſit tuto ſumi in ſolo pane?

Et an ſine peccato mortali in ſerotina refectione ieiunij licitum ſit ſumere quantitatem excedentem vncias octo, v. g. quantitatem duarum vnciarum ratione paruitatis materiæ? Ex p.9. tract.6. & Miſc. 1, Reſ.15.

§. 1. NEgatiuam ſententiam nouiſſimè tenet Pellizzarius *in Man. Regul. tom. 1. tract. 5. c.5. num.15.* vbi ſic ait: [Illud etiam hìc adnecto, quòd quando Doctores concedunt quantitatem octo vnciarum in collatione ſerotina; non eſt ſenſus, comedentem, ſi velit, poſſe ſumere octo vncias panis, ſi aliàs nollet ſumere quidquam de fructibus, aut herbis: ſed ſenſus, ieiunantem partim ex fructibus, aut herbis, partim ex pane poſſe ſumere quantitatem octo vnciarum. Moueor, tum ex communi modo loquendi, quo vtuntur Doctores communiter, dum loquuntur de quantitate, & qualitate refectiunculæ veſpertinæ; ſiquidem communiter ſupponunt cum pane modico iungi fructus, aut herbas: tum, quia panis maximè confert ad nutriendum, ideóque ſi concederentur octo vnciæ panis, ieiunans nimiam caperet ſuſtentationem: puto autem, quòd ſi ieiunans in refectiuncula vellet vti ſolò pane, poſſent ei concedi quinque panis vnciæ circiter.] Ita ille.

2. Sed, vt verum fatear, ego non damnarem de peccato mortali, qui quantitatem licitam totam in pane ſumeret: nam Doctores aſſerunt, quantitatem licitam eſſe vncias octo panis cum fructibus; quia communiter cum pane talia obſonia iunguntur: ſed non ex hoc ſequitur, quòd quis non poteſt ſumere quantitatem vnciarum octo ſolius panis, ſicut poſset etiam ſumere quantitatem vnciarum octo, aut nucum, vel amygdalarum, aut aliorum fructuum: nam eo ipſo, quòd conſuetudo introduxit talia obſonia in collatione ſerotina, liberum eſt de ipſis ſumere, quæ magis placuerint, & ideò licitum eſt illa ſumere coniunctim, vel ſeparatim, in quantitate tamen permiſsa à Doctoribus.

3. Dicere autem, panem habere magnam ſubſtantiam, non facit ad rem: ſufficit nobis, quòd ſit cibus à conſuetudine introductus: vt ſunt feſtucæ magnæ ſubſtantiæ: vnde, ſi quis ſumeret (vt vult Pellizzarius) vncias quinque panis, & vncias tres feſtucarum, non frangeret ieiunium, & tamen ſumeret maiorem ſubſtantiam, quàm ſi ſumeret vncias octo panis. Igitur de cibis introductis in veſpertina refectione à cõſuetudine, non eſt attendenda qualitas, ſed quantitas: & in hoc ſenſu intelligendus eſt Caietanus *in Summ. verb. Ieiunium.* Vnde ſententiam amiciſſimi Patris Pellizzarij refellit Trullench *in Decal. to.1. l.3. c.2. dub.3. num.8.* vbi ſic ait: [Quæres, quid liceat ſumere in refectiuncula? Reſpondeo, licitè ſumi poſse ea, quæ communiter in ientaculis, & poſt prandium ſumi ſolent, qualia ſunt arborum fructus, herbæ, & cibi leuiores, vt ficus, amygdalæ, vuæ paſſæ, nuces, pyra, poma, oliuæ, bellaria, vel alia ex ſaccharo, aut melle confecta electuaria: item & panis, vel ſolus, vel cum aliquo ex dictis.] Ita ille, cui adde etiam Iacobum Marchantium *in qq. Paſtor. p.2. c.5.*

4. Sed hìc obiter quæro, an ſine peccato mortali in ſerotina refectione licitum ſit ſumere quantitatem excedentem vncias octo. Reſpondeo affirmatiuè, ratione paruitatis materiæ: & ego *alibi* ex Turriano, quantitatem duarum vnciarum exiſtimaui paruam materiam. Sed Eſcobar *in Theol. moral. tract.1. exam.3. c.3. n.104.* putat, hanc aſſignationem laxam eſſe, & admittit tantùm vnciam vnam. Verùm noſtram ſententiam nouiſſimè docet doctiſſimus Pater Leander à Murcia *in qq. Regul. in cap. 2. ſuper c.3. Regula D. Franciſci, §.2. n.49.* ſic aſſerens: [En la materia del ayuno ſe dà paruidad. Aſſi lo tienen Sanchez *in Summa, tom.1. l.1. c.4. n.12.* Alfonſo de Leon *de officio Confeſſarij, p.1. recoll.7. n.23.* Luis de Torres *in Summa Theologiæ moral. part.1. c.256. dub.27. num.2.* y comunemente los Doctores. Toda la dificultad eſtà en ſeñalar, que cantidad ſerà parua en eſta materia. El dicho Padre Luis de Torres *en lugar*

Alibi ſup. in Reſ.90 §.1. & in Reſ.91. ex doctr. §. vlt. & in Reſ. 96. §. vlt. in princ. & ad mediũ, & ſuperius in tr. 4 Reſ.14. §. 2. propè finem, verſ. y no pecana.

citado dize, que la cantidad de dos onças no es materia de pecadò mortal, ſino que ſe ha de juzgar por parua: però Antonio de Leon en la erudita queſtion, que tratò *del Chocolate*, *p.* 3. *n.* 21. reduze la paruidad de materia a dos onças, ò onça y media, diziendo, porque ay quien reduzga la colacion a la quarta parte de la cena comun, no es mal fondamento para dezir, que la quarta parte de la colacion ſea materia parua, de donde colige, que como vnos reduzgan eſto à ſeis, otros à ocho onças, los que dixeren, que la colacion ſe ha de hazer en cantidad de ſeis onças, diran que la paruidad de la materia ſe ha de reduzir a onça y media, que es la quarta parte; y los que lleuaren, que la cantidad de la dicha colacion ha de ſer en ocho onças diran, que la paruidad ſerà dos: con eſta ſentencia ſe conforma Antonino Diana 5. *p. tract.* 5. *reſol.* 11.] Hoc ſuppoſito, vt dixi, reſpondet affirmatiuè ad quæſtionem. Et ita in terminis illam tenet Pater Pellizzarius *vbi ſup. in Man. Regul. to.* 1. *tr.* 5. *c.* 5. *n.* 11. vbi ſic ait: [Concedo tamen, quòd ſi quis in collatione veſpertina ſumat vncias decem cibi communis, peccat ſolùm venialiter. Idque colligo ex eo, quòd, iuxta dicta, probabile eſt poſſe licitè ſumi in veſpertina refectiuncula octo vncias abſque vllo peccato; & aliàs probabile putant Turrianus *p.* 1. *Sum. c.* 246. *d.* 27. *n.* 2. & Diana *p.* 5. *tract.* 5. *reſol.* 11. ad violationem ieiunij mortalem non ſufficere quantitatem duarum vnciarum cibi communis; & conſequenter cenſent comedentem dictas duas vncias, peccare ſolùm venialiter contra legem ieiunij. Vnde fit, vt ſumens in collatione ieiunij duas vncias, vltra octo, quæ conceduntur, peccet ſolùm venialiter. Quod Confeſſarij benè notent, ad ſubleuandam ſummam difficultatem, quam plures fideles ſentiunt in obſeruandis Eccleſiæ ieiuniis.] Ita ille, & ego. Quare nimis rigidum puto amiciſſimum Lezanam, qui *in Summa qq. Reg. tom.* 3. *verb. Ieiunium*, *n.* 4. tantùm concedit in collatione ſerotina, tres, aut quatuor vncias. Nec deſeram hîc obiter adnotare nouiſſimè Ioannem Henriq. *in pract. q. ſect.* 16. *q.* 4. docere, [que la cantidad de las ocho onças para colacion, no ſe han de entender con las frutas muy humidas, como ſon vuas, y ceruelas freſcas, y coſas ſemejantes, porque doze onças deſtas frutas muy humidas ſon ocho de las frutas ſecas, y aſſi la maior cantidad de lo humido, equiuale à menor cantidad de coſas ſecas.] Ita ille. Sed tu cogita.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 90 Et ſup hac q. ſup. in Reſ. 96. §. vlt. ad mediũ, verſ. Infertur. & ſuperius in tr. 4. Reſ. 24. §. 2. prope finem, verſ. Yno pecaria.

RESOL. CXXIV.

An licitum ſit in collatione ſerotina ieiunij ſumere legumina cocta in quantitate licita, v. g. vnciarum octo? Ex p. 5. tr. 14. & Miſc. 2. Reſ. 14.

§. 1. **A**Ffirmatiuè reſpondet Boſſius *tract. de Iubilæo*, *ſect.* 4. *p.* 18. *n.* 128. vbi ſic ait. Etiamſi non ſubſit cauſa, vt puta infirmitas ſtomachi, cenſeo in collatiuncula licitum eſſe edere iuſculum ex aqua, ſeu vino, pane, & herbis, aut leguminibus, nullo alio præter ſalem, & parum olei adhibito condimento, & ſeruata debita quantitate, ſcilicet ea quantitate panis, aut herbarum, aut leguminum, quam ſeorſim licet ſumere, quia cùm panis ſolùm cum aqua decoquitur, parum immutatur, & ſic etiam herbæ, & legumina. Ita ille.

Sup hoc ſup. in Reſ 116. § Villalobos. & § Regin. & § Et huc. & in aliis §§. deſignatis ſup. hoc in ſup. dicto §. Villalobos.

2. Sed contrariam ſententiam docet Villalobos *in ſum. tom* 1. *tract.* 23. *diffic.* 7. *num.* 3. vbi ſic aſſerit. [No ſe puede hazer colacion con peſcado, o hueuos, ni tanpoco con legumbres, como dize Azorio *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 8. *q.* 8. lo qual entiendo yo, quando fueſſe garbanzos toſtados, o fabas crudas, ſera materia de colacion.] Sic ille, & præter illum & Azorium docet etiam hanc ſententiam Layman. *in Theolog. mor. lib.* 4. *n.* 185. Filliucius *tom.* 2. *tract.* 27. *part.* 2. *cap.* 2. *dub.* 6. *n.* 30. & alij communiter. Et ratio eſt manifeſta, quia in refectiuncula veſpertina ſolùm edi poſſunt quæ ante, vel poſt prandium, aut cœnam ſumi ſolent, non autem cibi, qui valent potiſſimùm ad nutriendum, qualia ſunt piſces & legumina. Adde quòd collatiuncula veſpertina licita eſt ea conſuetudine; ſed conſuetudo non introduxit, vt in ea ſumantur legumina cocta, vt patet, ergo, &c. Vnde ſi Boſſius *loco citato num.* 130. meritò negauit piſces poſſe ſumi in collatiuncula ieiuniorum, neſcio quomodo poſſit concedere legumina eſſe licita, nam, vt tradunt Doctores citati, etiam legumina ad nutriendum potiſſimùm valent.

Pro ouis, & piſcato contentis in lin. 3. huius § in §. 1. & 2. not. præter. & in dicta Reſ. 116. etiam i §. Ioſeph Angleſ. Petrus Ledeſma. & §. Ex his. & in aliis poſitis ibi in annot. § Villalob. ſup. hu quæſt.

RESOL. CXXV.

An licitum ſit eum, qui paratus eſt cœnare, inuitare cauſa vrbanitatis ad cœnandum in die ieiunij.

Et ex doctrina huius quæſtionis infertur etiam vendentes in diebus ieiunij cibos prohibitos, an peccent?

Et an ſerui, & ancillæ, qui condiunt, & porrigunt cibos, & menſam heris non ieiunantibus ſternunt, menſaque miniſtrant culpa participes efficiantur? Ex p. 1. tr. 9. Reſ. 38.

§. 1. **N**Egatiuam ſententiam docet Leſſius *l.* 4. *c.* 2. *dub.* 3. *n.* 20. cum Fagundez *Prac.* 4. *l.* 1. *c.* 10. *n.* 12. Et ratio eſt: quia nemo poteſt inuitari, aut incitari ad id, quod ſine peccato præſtare non poteſt: ſed hic non poteſt ſine peccato comedere, vt ſupponitur: ergo non erit licitum illum ad cœnam inuitare.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & in to. 7. tr. 5. Reſ. 67. ad lin. 7. & in alio §. eius not.

2. Hæc ſententia eſt probabilis: ſed contrariam ſententiam probabiliorem eſſe puto cum Azorio *p.* 1. *l.* 7. *c.* 31. *q.* 12. & Salas *de empt. dub.* 47. *num.* 10. qui citat Sà, & alios. Idem etiam docet Naldus *in ſum. verb. ieiunium*, *num.* 1. Nauarrus ex Caietano *in Man. c.* 21. *n.* 24. Idem docet Tannerus *in* 2. 2. *diſp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5. *num.* 94. Philiarchus *de offic. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2. *l.* 3. *c.* 25. *in fin.* & nouiſſimè Franciſcus Ortiz *in ſum.* c. 19. *mand.* 2. *n.* 10. vbi ſic aſſerit: [El que por cauſa de vrbanidad, ò de hoſpicio da comida al que eſta aparejado à no ayunar, no peca.] Et ratio eſt: quia in ea circunſtantia non inuitas illum ad cœnandum abſolutè, ſed ad cœnandum in domo tua, & non alibi; & ſic non offers cœnam, ſed offers locum, in quo cœna fieri poteſt. Probat hoc etiam Nauar. quia licitum eſt, ex iuſta cauſa, inuitare ad actum per ſe, & ſuo genere bonum vel indifferentem, nullo modo conſentiendo in eum, quatenus ex malitia alterius efficitur malus. Cæteras rationes vide apud Philiarchum *vbi ſuprà*.

3. Poſt hæc ſcripta inueni, ſententiam Nauarri etiam docere Layman. *in Theol. mor. l.* 2. *tr.* 3. *c.* 13. *n.* 4. Filliucium *to.* 2. *tr.* 27. *p.* 1. *c.* 5. *n.* 94. & Villalobos *in ſum. to.* 1. *tr.* 23. *diff.* 3. *n.* 2. vbi ſic aſſerit: [Si alguno conuida à cenar al que ſabe, que ſi no cena alli, ha de cenar en otra parte, no ſarà peccado conuidarle, ſegun Cayetano, y Nauarro: porque eſto no es conuidarle à que cene, que ya hauia de cenar, ſino à que cene alli, y no en otra parte, y como hauia de cenar à ſu coſta, cena a la del, que le conuida.] Ita ille. Vnde apparet ex authoritate tantorum virorum quàm probabilis ſit hæc opinio.

4. Ex his infertur primò, vendentes in diebus ieiuniorum cibos prohibitos, non peccare: quia tales bona fide vendunt, & non videntur cooperari peccato illorum, qui mala fide emunt; & in illis diebus multi ſunt, qui iis cibis indigent, nec venditores vlla lege tenentur explorare voluntatem, & cauſas emptorum: ergo, ſi venditor certò non nouerit emptorem in

Sup. hoc inf. in Reſ. 127. § 2. curſim ad lin. 9.

emendo

emendo peccare, non peccat vendendo licèt vel publicè, vel ſecretò vendat. Ita Fagundez *Præcept.* 4. *l.* 1. *c.* 10. *num.* 10. & alij aduertùs Reginaldum *tom.* 1. *l.* 4. *c.* 16. *n.* 202. Secundò infertur, quòd ſerui, & ancillæ, qui condiunt, & porrigunt cibos, & menſam heris non ieiunantibus ſternunt, menſæque miniſtrant, nullius culpæ participes efficiuntur. Ita Azorius *p.* 1. *lib.* 7. *c.* 31. *q.* 11. *& p.* 2. *l.* 12. *c. vlt. q.* 5. Villalob. *vbi ſup.* Caietan. *in* 2. 2. *q.* 147. *art.* 4. & alij.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 5. *Reſ.* 59. & in alijs §§. eius annot.

RESOL. CXXVI.

An licitum ſit inuitare ad cænam paratum frangere ieiunium?

Et hæc ratio eſt communis plurimis materiis.

Et an Confeſſarius accipiens plurium confeſſiones in peccato mortali, vnum tantum peccatum committat, an plura?

Idem dicendum eſt de illo, qui in peccato Communionem omnibus miniſtrat. Ex p. 5. tract. 7. Reſ. 7.

Sup. hoc in Reſ. præter. & in alijs eius primæ not.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Turr. *tom.* 1. *in* 2. 2. *diſp.* 95. *dub.* 6. Vaſq. *opuſc. de ſcandalo, quæſt.* 43. *art.* 1. *dub.* 3. *n.* 16. quia ex opinione affirmatiua ſequeretur licitum eſſe inuitare ad fornicationem, aut homicidium eum, qui paratus eſt aliàs fornicari, aut occidere, & reuera alibi fornicaturus eſt, aut occiſurus. Similiter etiam liceret hominem paratum non audire Miſſam die feſto inuitare ad ludum, & eo ludo ipſum detinere ne audiat Miſſam, dummodo nihil horum fiat intentione ruinæ proximi, ſed tantùm vt propriæ ſatisfiat voluntati, nam ſicut ille, qui inuitat ad cœnandum in hoc loco & tempore, inuitat ad actum cui coniungitur malitia hîc & nunc, aut ſaltem ſi non inuitat ad actum ſimpliciter, ſed vt fiat determinatus actus in hoc loco & tempore, & ideo non peccat, ex ſententia Caietani: eadem ratione licitum eſſet inuitare hominem paratum fornicari, aut occidere vt fornicetur in hoc loco, & cum hac muliere, & occidat hunc hominem in hoc loco, & hoc tempore, ſi alium occiſurus erat, vel cum alia fornicaturus. Si aliquis reſpondeat in hoc caſu, non tantùm hominem inuitari ad locum & tempus, ſed etiam ad coitum, quia ſignatur alia materia; idem omnino dicendum eſt de eo, qui inuitat paratum ad cœnandum, quia dum ipſum inuitat, non ſolùm ſignat tempus & locum, ſed etiam aliam materiam cœnæ. Secundò, quia reuera ab omnibus cenſetur homicida & irregularis quicumque hominem paratum occidere inuitat ad occidendum in hoc loco & tempore, etiam eandem perſonam, quam occiſurus erat, quia hoc ipſo, quòd conſilio ſuo variatur tempus, & locus, variatur, etiam ſubſtantia homicidij: nam aliud homicidium eſt, quod hîc & nunc committitur, quàm homicidium quod alio loco & tempore committeretur, & in vniuerſum omnes cooperatores alicuius damni obligantur ad reſtitutionem, & rei ſunt peccati quotieſcumque conſilio ſuo fuere cauſa, vt damnum quod aliàs inferendum erat, citiùs, aut velociùs, aut alio loco, aut alio modo committatur, quia variato quocumque modo, variatur ſubſtantia operationis, & hæc eſt communis omnium DD. doctrina in materia de reſtitutione & irregularitate. Tertiò, ſi aliqua ratione excuſaretur qui inuitat aliàs paratum ad cœnandum, non minùs excuſaretur, ſi aliàs cœnaturus eſſet, quàm ſi cænaturus non eſſet, nam quotieſcumque aliquis excuſatur à cooperatione peccati alterius, ex eo tantùm excuſatur, quia ille aliàs paratus erat ad faciendum, etſi facturus non eſſet, vt videbimus, ergo eodem modo excuſaretur qui inuitat ad cænandum, ſi inuitatus aliàs cænaturus non erat ac ſi cænaturus eſſet. Quartò, ratione à priori id probatur, quia ille, qui inuitat ad peccandum, non ſemper ideo peccat, quia directè intendat ruinam proximi, ſed quia ſuadet aliquem actum tali loco & tempore, ex quo ſequitur malitia contra aliquod præceptũ, ſed ex actu cænæ, ad quam aliquis inuitatur tẽpore ieiunij, ſequitur malitia contra præceptum ieiunij, ergo non licet ad talem actũ inuitare, inuitando autem ad cænam, non tantùm inuitat ad circũſtantiam illius, hoc eſt, ad locum, & tẽpus, ſed etiam ad ipſum actum. Et hanc opinionem docet etiam Baſilius Pontius *de matrim. l.* 3. *c.* 18. §. 7. *n.* 48. vbi ſic ait. Non licet inuitare ad cænandum tempore ieiunij eum, qui paratus eſt cænare, quia cum illo actu tali loco & tempore inſeparabiliter eſt coniuncta malitia, ergo, &c.

2. Verùm his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam tenet Hurtado de Mend. *in* 2. 2. *diſp.* 173. *ſect.* 12. §. 154. vbi ſic ait. Homini parato ad actum malum, illúmque, vel alium ſimilem facturo, tametſi à me non inuitaretur, licet proponere occaſionem, qua illum faciat, & ab eo petere vt faciat, e. g. Antonius eſt violaturus legem ieiunij, de quo ego ſum moraliter certus, poſſum ex occaſione graui illum inuitare ad meam cænam, ita tamẽ vt ipſi conſtet quid à me petit, non abſolutè, quaſi abſolutè velim ne ieiunet, ſed ex hypotheſi quòd ipſe velit non ieiunare, & quòd independenter à mea petitione eſt nõ ieiunaturus. Ita Caiet. 2. 2. *q.* 147. *art.* 4. *in fine.* quamuis autem agat de ſolo ieiunio, ratio communis eſt pluribus materiis. Ita ille, & ante illum Bonac. *de leg. diſp.* 2. *q.* 4. *punct.* 2. *n.* 35. Azor. *tom.* 2. *l.* 12. *c.* 18. *q.* 4. & ratio eſt, quia poteſt occurrere honeſta cauſa illum inuitandi. Etenim illa inuitatio non eſt cauſa peccati interni, iam enim ponitur illud eſſe cõmiſſum. Neque eſt conditio ſine qua ieiunium non violaretur externè, iam enim ponitur illum alibi cænaturum. Eſt igitur tantùm oblatio materiæ, quã ille poſſit eligere ex ſuppoſitione, quòd ſit abſolutè cænaturus. Hæc oblatio non eſt ſimpliciter mala nec ex ſe; inuitatio enim ad cænam ſecundùm ſe nulli opponitur legi. Conſilium autem vt cæner apud me, non eſt abſolutum, ſed conditionatum; ad illud autem conſilium poſſum ego moueri honeſtè multis rationibus. Nam ſi nulla eſſet cauſa, erit peccatum eum hominem inuitare ad cænam, etiam ſub conditione; at non eſt opus vt cauſa ſit multùm grauis. Sufficit enim, v. g. timere facturum ieiunium alibi cænaturum cibos noxios, vel ne inurbanus exiſtimer, poſſum etenim in his & ſimilibus caſibus dicere, Si tu vis alibi cænare, ego tibi dabo cænam. Ad argumenta verò quæ ſuperiùs adduxit Vaſquez contra hanc ſententiam, ad omnia reſpondet Hurtado §. 162. *& ſeq.* Dicendum eſt igitur abſolutè non licere aliquem inuitare ad illos actus, quantumuis aliquis ſit ad illos paratus, & hæc eſt doctrina communis ipſorũ, etiam Caietani & Nauarri. At verò inuitatio conditionata non poteſt ſemper eſſe damnata; quia ſi Antonius decreuit necare hodie Franciſcum, neque poſſum ego id impedire, poſſum conſulere Antonio, ne illũ hodie, ſed cras occidat, ea ſuppoſitione, quòd illum ſit occiſurus, vt ea procraſtinatione conſulã vitæ Franciſci. Nec poteſt dici me fuiſſe cauſam, vt citiùs occideretur Franciſc. Item ſi decernit illũ occidere in hoc loco, poſſum illi conſulere, vt illum occidat in alio diſtantiori, vt eo breui tempore protrahatur vita Franciſci, vt mutato loco per temporis dilationem, aut alias cauſas fortè fortuna Franciſco prouideatur. Teneor enim id conſulere ex ea ſuppoſitione. Item ſi Antonius velit illum occidere domi meæ, poſſum illi dicere, ſi illum es occiſurus occidas extra domum. Item ſi Antonius eſt certus ire ad fornicandum cum fæmina illi conſenſura, niſi alia

fæmina

fœmina illi ſit præſtò, poſſum ego illi dicere, Si peccaturus es cum altera e duabus, pecca cum hac quia licèt ſit æquale peccatum cum alterutra, tamen poſſunt multæ ſuppetere cauſæ, quibus ego honeſtè poſſum & debeam id facere. Si enim alia fœmina ſit mihi affinis, aut mihi ſit turpis illius conſenſus, aut plura ego mala timeam ex peccato vnius, quàm ex alterius, aut Antonius iratus ad quærendam aliam ſit occidendus, cur ego non potero ei dicere, vt ſi peccaturus eſt cum altera è duabus, peccet cum hac? Idem dico de homicidio; ſi enim ille certus ſit occidere alterum è duobus, alter verò ſit meus amicus, aut conſanguineus, cur non potero dicere illi, Ne hunc occidas, ſed ſi quidem occiſurus es, occide hunc, & non alium. Si verò ille non decreuit occidere alterum è duobus, ſed tantùm vnum, nihil cogitans de alio, non poſſum ego repræſentare ſimul, & perſuadere alij, de quo non cogitat.

3. Quid ego ſentiam in hac quæſtione dicam breuiter. Prima ſententia eſt probabilior, & illam præter DD. citatos *vbi ſuprà*, tenet Caſtrus Palaus *to.1. tr.6. diſp.6. punct.9. n.4.* Suarez *de charitate, diſp.10. ſect.3. n.2. & ſect.4. n.5.* & alij. Secundam ſententiam Hurtadi puto etiam probabilem eſſe & tutam in praxi; & ideò non rectè Vaſquez *vbi ſuprà* dixit carere probabilitate; & illam præter Hurtadum tenent Doctores, quos ego ipſe citaui, & ſecutus ſum *in 1. part. tract.19. reſ.38.* Vnde immeritò & parùm religioſè Religioſus quidam olim contra me falſam hanc ſententiam vocauit, ad cuius audaciam compeſcendam iterum hanc quæſtionem pertractare decreui.

Quæ eſt Reſ. antecedens. & in aliis eius primæ annot.

4. Dixerunt etiam mihi eundem Religioſum falſam vocaſſe aliam opinionem, quam ego olim probabilem eſſe dixi, nempe Confeſſarium accipientem plurium confeſſiones in peccato mortali, vnum tantùm peccatum mortale committere; & ideò etiam hîc adnotare viſum eſt mihi ſupradictam ſententiam, vt probabilem, non ſolùm docere Henriquez, Rodrig. & Fagundez alibi à me citatos, ſed etiam Philippum de la Cruz *en ſu Norte de Confeſſores, tr.1. §.7.* vbi ſic ait. [El Confeſſor que en pecado confieſſa muchos, tam poco tendra obligacion à numerar los que ha confeſſado, ſino baſta que diga, que eſtando en aquel eſtado confeſsò, y adminiſtrò el ſacramento de la Penitencia: lo miſmo ſe ha de dezir, del que eſtando en mal eſtado dà la Comunion, que fuera del pecado que haze en dezir Miſſa en deſgracia de Dios; no comete mas de otro pecado, aunque de la Comunion a infinitas perſonas, porque aunque parecen diſtintos actos, ſon ſolo vno ordenado à vn obiecto: aſſi lo ſienten Enriquez y Manuel Rodrig. que ſe apartan de la opinion de Silueſtro, que afirma lo contrario; ni obſta el dezir que ſon diſtintos actos los que comete vno deſſeando à muchas mugeres, o al contrario vna deſſeando muchos hombres, y tenga para cada vno ſu voluntad de ofender a Dios, ni el que aguarda a vna calle à muchos, y los va matando; pues eſte tantas quantas vezes mata, tantas iniuſticias diſtintas haze, y la otra ò otro que tiene voluntad deshoneſta, y en mala parte; pues eſto no ſolo ſe ordena a la entidad, ſino tambien a la malicia, ſiendo como ſon diſtintas.] Ita ille, licèt probabiliter etiam alij contrarium aſſerant; quos Theologaſter, de quo loquimur, tantùm legerat.

Alibi in to.1. tr.7. Reſ.42. & 25 §. Nec obſtat. & in multis aliis eius annot.

Sup. hoc in tom.2. tr. 1. Reſ.25. & in multis aliis eius not.

RESOL. CXXVII.

Sup. prima diffic. huius tom. 10 7. tr. 5. Reſ.67. §. v.t. ad lin.4.

An Caupones, ſeu tabernarij proponentes cœnam in die ieiunij omnibus indifferenter, peccent mortaliter?

Sed difficultas eſt, quando dubitant, vel credunt alterum à ieiunio non excuſari? Ea part.1. tr.9. Reſ.39.

& in Reſ.79. § penult.

§. 1. QVando probabiliter credunt, illos excuſari à ieiunio, poſſe tales cibos miniſtrare putat Philiarchus *de off. Sacerd. tom.1. part.2. lib.3. cap.25.* & alij: imò, quando dubitant; quia ſuum non eſt hoc diſcutere, & vnuſquiſque præſumitur bonus. Ita Reginaldus *in praxi, to.1. l.4. c.16. n.200.* Valentia *to.3. diſp.9. q.2. punct.3.* Vnde non tenentur eos interrogare de hoc; an, ſcilicet, habeant cauſam: quidquid in contrarium aſſerat Leſſius *l.4. c.2. dub.4. n.24.* & Filliuc. *to.2. tr.27. p.2. c.5. n.93.* vt optimè contra illos notauit noſter Moſcſius *in ſum. to.1. tr.10. c.5. n.80.* & Sanch. *in ſum. to.1. l.1. c.7. n.34.* cum Homobono, *vbi infrà.*

Sup. hoc dubio in to.6. tr.3. Reſ.11.

2. Tota igitur difficultas eſt, quando credunt, alterum à ieiunio non excuſari. Prima opinio affirmat, tales peccare mortaliter: ita Toletus *in ſum. l.6. c.5.* Fernandez *in exam. Theol. p.2. c.8. §.2. num.22.* Nauarr. *in Man. c.21. n.26.* Gabriel *in 4 diſt.16. q.3. art.3. dub.6.* Medina, & alij. Secunda opinio negat: ita Ledeſma *in ſum. to.2. tract.27. cap.2. concl.6. diff.4. fol. mihi 698.* vbi ſic aſſerit: [Si ſabiendo que algunos tienen determinacion de quebrar el ayuno, o comer carne, no pecan los meſoneros, miniſtrandoles ſemejantes manjares: eſto enſeñan communemente los Doctores. La razon es, porque en tal caſo los meſoneros no concurren al quebrantamiento del ayuno, pues ellos eſtan determinados de quebrantarle, ò comer manjar contrario. Aduiertaſe que en tal caſo, no tienen obligacion à negar à los hueſpedes los comer, por via de correcion fraterna; porque de ordinario los meſoneros no pueden corrigir à los hueſpedes que paſſan, particularmente ſiendo gente authorizada, y tambien, que ſi les niegan los manjares, los hallaran en otros meſones, ò en otras partes, por lo qual no tienen ſemejante obligacion.] Ita ille: & pro hac ſententia Sanch. citat Salonium, Martinum Ledeſmam, Rodriq. & alios, & nouiſſimè illam docet Homobonus *de exam. Eccl. p.2. tr.8. c.7. q.12.* & Fauſtus *in theſ. Relig. l.1. q.178. n.1.*

Sup. hac tacne ſup. in Reſ.125. §. Ex his.

3. Tertia opinio diſtinguit. Vel caupo poteſt, ſine incommodo notabili, negare ſupradictis cœnam; vel non poteſt: ſi non poteſt, non tenetur; ſi poteſt, tenetur, quia ex charitate obligatur impedire offenſionem Dei, quantùm commodè poteſt. Sed etiam in tali caſu, ſi ſupradicti eſſent aliò ituri, & cœnaturi, poteſt præbere illis cœnam; quia peccatum non poteſt ſic impediri: & ita ſentit Filliuc. *to.2. tr.27. p.2. c.5. n.93.* Leſſius *l.4. c.2. dub.4. n.24.* Sanch. *in ſum. to.1. lib.1. c.7. num.35.* & alij.

4. Omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles: ſed ſecunda magis mihi placet, & in praxi quaſi ſemper ſuſtinenda videtur: quia, moraliter loquendo, vt idemmet Sanch. obſeruat, tabernarij, & caupones dicti nunquam ob hanc cauſam peccabunt mortaliter: quia, etiamſi tales cibos, & cœnam non miniſtrent, alibi hoſpites ſunt empturi, aut cœnaturi. Deinde, confluentes ad eos communiter ſunt viatores, operarij, aut pauperes; & ideò probabiliter poſſunt exiſtimare, hos habere cauſam frangendi ieiunium. Et licèt apud ipſos etiam confluant viri nobiles, & deperditæ vitæ; tamen non tenentur illis denegare cœnam: quia, cùm caupones ſint infimæ ſortis, & illi effrænatæ linguæ, iniuriis, & contumeliis eos afficient: &, quod magis, vim facient. Ad hæc, ſi tali pacto cum confluentibus ad eorum tabernas tractarent, pauci ad illas confluerent; & ſic notabile detrimentum in bonis ſuſtinerent. Igitur ex his Confeſſarius dictis tabernariis ſcrupulos non iniiciat; ſed illos abſoluat.

TRACTA

Google

TRACTATVS SEPTIMVS DE ELEEMOSYNA.

RESOLVTIO PRIMA.

Quædam ſuppoſita pro intelligentia dicendorum. Primo, quod indigentia pauperum eſt triplex, extrema, grauis, & communis.

Secundo, quod bona, quæ ad ſubueniendum prædictis neceſſitatibus erogari poſſunt, ad tria genera reuocantur poſita in §. *vltimo huius Reſolutionis.* Ex p. 5. tract. 8. Reſ. 5.

§. 1. SVPPONO primò quòd indigentia pauperũ eſt triplex, extrema, grauis, & communis. Extrema eſt, quãdo quis eis caret, quæ neceſſaria sũt ſimpliciter naturæ; hæc autem non ſolùm conſideratur, quando niſi ſuccurratur indigenti, ſtatim, aut citò exhalabit animam, ſed cum maiori latitudine, nam ſi aut vita abbreuiabitur rerum penuria, aut in grauem & diuturnum morbum incidet, etiam cenſetur extrema neceſſitas, vel, vt alij vocant, quaſi extrema; extrema verò & quaſi extrema in moralibus æquiparantur, in quibus parua differentia, aut diſtantia nulla cenſetur. Porrò nonnulli dubitant, an extrema neceſſitas ſit ſolùm quæ merè naturaliter, vel etiam quæ alterius malitia & violentia incurritur; non videtur tamen eſſe locum dubio, quia quæ alterius malitia obuenit, vera neceſſitas eſt, & non eſt voluntaria patienti. Imò eſt maior neceſſitas, quia cum inopia coniungitur iniuria.

2. Grauis indigentia diffiniri ſolet quando deſunt neceſſaria iuxta decentiam & conditionem ſtatus. Sed cùm requiſita ad ſtatum & neceſſaria perſonæ magnam latitudinem habeant, vt diximus, non omnia quæ neceſſaria ſunt ſtatui, ita vt ſi nũ cenſeantur ſuperflua, efficiant grauem neceſſitatem, & potiùs tres gradus in his diſtingui debent. Primus eorum, ſine quibus neceſſe eſt à ſtatu omninò decidere. Secundus eorum, ſine quibus licèt non decidatur à ſtatu, ægrè tamen & cum labore ac difficultate conſeruatur. Tertius eorum, ſine quibus non æquè benè, benè tamen & ſufficienter ſtatus conſiſtit. Quæ ſunt in primo genere, manifeſtè conſtituunt grauem neceſſitatem, ſi deficiant, quæ autem ſunt in tertio genere, nullam neceſſitatem conſtituunt, quæ ſit obiectum eleemoſynæ: ille enim qui eis caret, non eſt pauper; quæ autem ſunt in ſecundo genere, poſſunt habere latitudinem, etſi moleſtia, labor, & inopia intra proprium ſtatum magna ſit & vrgens, grauem neceſſitatem facit: vt ſi quis magnis debitis in carcere detineatur, aut ſit captiuus inter hoſtes, aut tenui nimis victu & veſtitu vitam tranſigat: ſi autem non ſit adeò vrgens, ſit tamen alicuius momenti & conſiderationis, efficit neceſſitatem communem. Poteſt etiam contingere, vt neceſſitas, quæ cogit à ſtatu cadere, non ſit ſolùm grauis, ſed extrema, quod ſit quando niſi à ſtatu decidat mendicando, aut ſeruiendo, aut artem mechanicam diſcendo, vitam conſeruare non poteſt. Sunt enim multi, quibus hoc modo mutare ſtatum adeò eſt indecens, & ignominioſum, vt potiùs mori malint, & non teneantur vitam conſeruare cum iſto diſpendio, hi extremè egere cenſendi ſunt.

3. Communis neceſſitas eſt, quæ vera indigentia eſt, & alicuius momenti, (nam ſi leuiſſima eſſet, quaſi nulla reputari deberet) & tamen recedit ab extremo & grauitate præcedentium, talis cenſetur neceſſitas eorum, qui mendicant, nam quamuis valdè indigeant, & ſolùm poſcere videantur quæ ad vitæ ſuſtentationem arctè requiruntur, ideo cenſetur eorum neceſſitas communis, & non grauis, quia ab omnibus & à multis petunt, &, moraliter loquendo, non poteſt illis deeſſe, quod ſufficit pro conditione ſtatus; id verò intelligendum eſt tam de iis, qui publicè, quàm qui ſecretò mendicant, dummodo mendicitatem ex conſuetudine exerceant. Eadem ratione cenſetur communis neceſſitas, quam aliqui etiam non mendicantes intra proprium ſtatum patiuntur, quæ non ſit nimis vrgens & grauis, vt modò dicebamus. Hæc ergo omnia præ oculis habenda ſunt in iudicio de præcepto eleemoſynæ, quæ quidem potius prudentis arbitrio in euentibus & circumſtantiis diſcerni poterunt, quàm certa & fixa regula comprehendi. Et hæc omnia docet Lorca *in* 2. 2. *sect.* 4. *diſputat.* 39. *num.* 1. *&* *num.* 8. 9. 10. & alij communiter.

4. Suppono ſecundò, bona quæ ad ſubueniendum ſupradictis neceſſitatibus erogari poſſunt, ad tria genera reuocantur; quædam enim ſunt neceſſaria ad ſuſtentandam vitam propriam, & eorum qui ſub noſtra degunt cura; alia ſolùm ad ſtatum conſeruandum, vt ſcilicet quis ſe gerat prout decet ſtatum ſuum, & hæc non conſtituunt in indiuiſibili. Poſtremum ergo genus bonorum eſt, quod abſolutè ſuperfluum appellatur, eo quòd nec ad naturæ, ſeu vitæ, nec ad ſtatus conſeruationem neceſſarium ſit. Ita Granadus *in* 1. 2. *controu.* 3. *tract.* 11. *diſp.* 2. *sect.* 1. *num.* 3. & alij communiter. His ſuppoſitis quæritur.

RESOL. II.

An quis teneatur in extrema neceſſitate dare eleemoſynam, non ſolum titulo charitatis, ſed etiam lege iuſtitiæ?

Et

Et an in hoc caſu poßit quis cogi per iudicem ad faciendam eleemoſynam?
Et an in aliquo caſu poßit quis cogi per iudicem ad faciendam eleemoſynam?
Et an in aliquo caſu quis teneatur reſtituere damna, quæ ex eius omiſſione in danda eleemoſyna ſunt ſequuta, vt v.g. qui fame perijt, relinquit filios, quibus deberentur opera Patris, &c? Ex part. 5. tractat. 8. Reſ. 2.

§. 1. Affirmatiuam ſententiam docent Spino *in ſpecul. teſtam. gloſ. 6. num.* 8. Nauarra *de reſtitut. l. 3. cap. 1. à num.* 344. Alexander de Ales 4. *part. quæſt.* 113. *mem.* 1. Caietanus *in* 2. 2. *quæſt.* 118. *art.* 3. Sarmiento *de reddit. Eccleſ. part.* 3. *cap.* 1. *concluſ.* 3. Aragonius *in* 2. 2. *q.* 32. *art.* 5. & alij. Vndè D. Thom. *in* 2. 2. *quæſt.* 118. *art.* 4. *ad* 4. docuit eſſe præceptum legale de eroganda ſtipe extremè indigenti. Probatur hæc opinio; quia in hoc caſu poteſt quis cogi per iudicem ad faciendam eleemoſynam, quia omne homicidium eſt contra iuſtitiam, vt patet; ſed detractio eleemoſynæ in extrema neceſſitate eſt homicidium, vt patet *in cap. paſce, diſt.* 86. ibi, *Quiſquis enim paſcendo hominem ſeruare poterat, ſi non paniſti, occidiſti.* ergo, &c. Et ideò ex hac ſententia, vt obſeruat Hurtado de Mendoza *vbi infra, ſect.* 3. §. 31. ſequitur teneri quem ad reſtituenda damna, quæ eius omiſſione ſunt ſequuta, v. g. ſi quis paſſus eſt fame emori alicuius ſeruum, tenetur pretium iuſtum ſoluere domino, quia ius illud ſerui erat in vtilitatem domini. Item ſi ille, qui fame periit, reliquit filios, quibus deberentur opera patris, poſſunt filij ea exigere à prætermittente eleemoſynam, & ſic in ſimilibus.

Sup. hoc magis latè in Reſ. ſeq.

2. Verùm his non obſtantibus contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam tuetur Lorca *in* 2. 2. *ſect.* 3. *diſp.* 39. *mem.* 4. *num.* 45. Sanchez *in opuſc. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 5. *num.* 61. Salonius *in* 2. 2. *quæſt.* 62. *art.* 5. *contr.* 2. Bannez *in* 2. 2. *quæſt.* 32. *art.* 6. Malderus *in* 2. 2. *quæſt.* 32. *art.* 6. *dub.* 3. Azorius *tom.* 2. *lib.* 12. *cap.* 9. *quæſt.* 3. Turrianus *tom.* 1. *in* 2. 2. *diſput.* 82. *dub.* 3. Sotus *de Iuſtitia, lib.* 4. *quæſt.* 7. *art.* 1. *ad* 4. & *lib.* 5. *quæſt.* 5. *art.* 4. Bellarminus *lib. de eleemoſyna, cap.* 6. *in fine.* Ludouicus de San Iuan *in ſumma, quæſt. de eleemoſyna, art.* 3. *dub.* 3. *difficult.* 3. *concl.* 2. Coninck *diſp.* 22. *dub.* 7. *num.* 104. Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 20. *n.* 264. Gordonus *tom.* 2. *l.* 6. *q.* 14. *cap.* 5. §. 2. *num.* 9. Molina *tom.* 1. *tract.* 2. *diſp.* 144. Vaſquez *opuſc. de eleemoſyna, cap.* 1. *num.* 37. Suarez *de charitate, diſp.* 7. *ſect.* 6. *n.* 2. & alij. Vnde Villalobos *in ſumma, tom.* 1. *tract.* 22. *diffic.* 2. *num.* 9. ſic ait. [De lo dicho ſe infiere, que la perſona particular que en eſte caſo no dà limoſna no eſtà obligado à reſtituyr, porque ſolo eſtà obligado à darla de caridad, y de miſericordia.] Ita ille. Probatur hæc opinio eo quòd nullum eſt idoneum argumentum tam ſtrictæ obligationis, nam vel tale præceptum dicitur eſſe poſitiuum & humanum, & nullum tale poteſt aſſignari: vel ponitur naturale, & neque hoc dici poteſt; quòd enim dixit Caietanus in extrema neceſſitate omnia bona eſſe communia, non ſic accipiendum eſt, quaſi qui bona illa poſſidet, amittat dominium propter neceſſitatem alterius, ſed ſolùm quòd ex charitate & miſericordia obligetur ad ſubueniendum neceſſitati extremæ, prout neceſſitas poſtulauerit, vt in ſequentibus explicabimus.

3. Non deſinam tamen hîc adnotare Hurtadum de Mendoza *in* 2. 2. *diſp.* 159. *ſect.* 4. §. 36. has pugnantes ſententias fœdere diſtinctionis vnire, ſic enim ait. De his duabus ſententiis ſic opinor. Prima eſt probabilior, quando extremè indigens eget pecunia, veſte, pharmaco, aut alio bono, quod pertinet ad bonorum diuiſionem factam iure gentium. Illa enim bona ſunt cuiuſuis hominis extremè indigentis, ad quæ is habet ius iuſtitiæ, quo iure priuari non potuit bonorum diuiſione; & in hoc ſenſu loquuti ſunt omnes Doctores, quos adduxi pro prima ſententia, cuius authores grauioris ponderis ſunt, quàm ſecundæ, argumentum item de bonorum diuiſione multo efficacius. At verò quando proximus indiget noſtra induſtria, non tenemur illam ex iuſtitia præbere, quia ad eam numquam ille habuit ius iuſtitiæ, e. g. ſi hominem occidat beſtia, ignis, aut aqua, non teneor ego ex iuſtitia neque cum beſtia pugnare, neque ignem extinguere, neque hominem ex vndis eruere, neque illud periculum mouere; teneor tamen ex charitate ſi poſſum abſque proportionato damno. Neque tunc ſum propriè homicida, Sancti enim adducti pro prima ſententia loquuntur de negante bona, quæ diuiſione non potuerunt alienari ab extremè indigente, impropriè autem ſum homicida, quia ſum immiſericors in proximi vitam; hoc autem peccatum non eſt, niſi in ſpecie immiſericordiæ, non verò in ſpecie homicidij, ſeu iniuſtitiæ. At verò ſi per immiſericordiam ſubtraho alimentum, aut alia id genus, peccatum eſt immiſericordiæ, & iniuſtitiæ ſimul, iniuſtitiæ, inquam, & homicidij, quia cauſa vitandæ mortis alienæ teneor ego erogare bona, quia in eo articulo damni eſt illi à Deo ius ad illa, quòd numquam datum eſt ad meas operas, & hæc omnia docet Hurtadus *vbi ſuprà.*

4. Notandum eſt tamen hîc obiter docere Sarmientum, quem citat & ſequitur Turrianus *in* 2. 2. *diſp.* 82. *dub.* 3. quòd obligatio illa iuſtitiæ ſi adeſſet, ſolum eſſet pro tempore neceſſitatis ex mente autorum primæ opinionis, & ideò ſubſidiaria dicenda erit, id eſt, in ſubſidium occurrentis neceſſitatis.

RESOL. III.

An pauperes in extrema neceßitate conſtituti poßint contra diuites implorare Officium iudicis?
Et an iudices poßint compellere diuites ad eleemoſynam faciendam non ſolum in cauſa extremæ neceßitatis, ſed etiam quoties præceptum adeſt in iure diuino, aut naturali? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 4.

§. 1. Ad hanc quæſtionem ita reſpondet Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tr.* 22. *diffic.* 2. *n.* 10. [Aduiertaſe acerca deſto, que es muy probable, que el pobre en caſo de extrema neceſsidad, tiene accion à pedir al rico la limoſna antes la juſticia, como tienen Caietano, Sarmiento, y Aragon; el fundamento es, porque como todos dizen, en extrema neceſſidad todas las coſas ſon comunes, y aſſi como puede vno pedir por iuſticia que le dexen caminar por el camino, y coger agua del rio, y aprouecharſe de las demas coſas comunes: lo miſmo es aqui, que en caſo de extrema neceſſidad no ay que acudir al derecho humano, ſino al natural: entre los juriſtas es comun, que no tiene accion el pobre en eſte caſo contra el rico. Aſſi lo dixe la Gloſa, y otros que refiere Tiraquelo, lo qual tanbien es probable, porque eſta obligacion mas es de caridad, que de juſticia. Mas en ambas opiniones es llano, que pueden los pobres implorar el oficio del juez, el qual ha de obligar à los ricos, para que les fauorezcan, como dizen Caietano, y Aragon por razon del bien comun, y aſſi ſe ſuele hazer en las Republicas

Sup. hoc in Reſ præc. ad lit. S. & verſ. Probatur.

blicas bien ordenadas en tiempo de hambra, y peſte.] Hæc Villalobos.

Sup. hoc inf. ex doct. Reſ. 6. §. 1. propè fin. verſ. Y la juſticia. & in Reſ. 10. § 1. propè fin. verſ. Imo à iudice.

2. Nota verò Lorcam *in 2.2.ſect.5.diſput.39.mem.4.num.27.* docere iudices poſſe compellere diuites ad eleemoſynam, non ſolùm in caſu extremæ neceſſitatis, ſed etiam quoties præceptum adeſt iure diuino, aut naturali, quoniam non ſolùm extremè indigentibus Reſpublica prouidere tenetur, ſed etiam alijs pauperibus, & in bonum commune facit, vt non ſolùm extremæ, ſed etiam aliæ neceſſitates ſubleuentur. Ita Lorca, & Sanchez *in opuſc.tom.1. lib.1.cap.5. dub.3. num.65.*

RESOL. IV.

An ſatisfaciam præcepto, ſi in extrema neceſſitate ſubueniam pauperi mutuando?

Et notatur, quod ſi proximus indiget non re, ſed vſu ſufficit, ſi quis vſum donet mutuandorum. Ex p.5. tract.8. Reſ.5.

§.1. NEgatiuè reſpondet Villalobos *vbi infrà*, Aragon. *in 2.2. quæſt.118. art.5.* Bannez *dub.3.* Granadus *in 2.2. contr.3. tract.11. diſput.7.num.3.* Valentia *tom.3. diſput.3. quæſt.9.punct.4.* Turrianus *in 2.2. tom.1. diſput.82. dub.6.* Suarez *de charitate, diſput.7. ſect.5. num.2. & 5.* Becanus *in 2.2, tom.1. cap.21. numero 1.* Lorca *in 2.2. diſp.39. num.54.* Sotus *de Iuſtitia, lib.4.quæſt.7.art.1. ad 4.* Conineh *diſput.27.dub.9. num.153.* Reginaldus *tom.1. lib.4. cap.20. num.260.* Et ratio eſt, quia ita indigenti debita eſt iure naturæ ſuſtentatio, eo ſolùm quòd in articulum tantæ neceſſitatis incidit: ergo iniuria fit illi, & contra charitatem eſt imponere onus reſtitutionis. Præterea, ſi quo modo liceret hoc onus imponere, foret, quia quamuis concedatur vſus eorum, quæ ad ſuſtentationem requiruntur: non eſt neceſſe concedere dominium; ſed in his quæ vſu conſumuntur, conſumptione ipſa perit dominium. ergo qui concedit neceſſaria extremè indigenti, nullum ius habet reſeruandi dominium in poſterum. Ex quo infero, ſi quis tyrannicè exigeret à paupere obligationem reſtituendi id, quod illi in extrema neceſſitate donat, pauperem liberum eſſe à tali obligatione, neque obnoxium manere reſtitutioni, niſi fortè obligationem iuramento confirmauerit, tunc enim propter Religionem iuramenti tenebitur.

2. His tamen non obſtantibus probabiliter etiam affirmatiuam ſententiam docent Toletus *lib.5.cap.24. num.7.* Nauarrus *in manuali, cap.17. num.61.* Couarr. *in reg.peccatum,2. part. §.1. num.4.* Adrianus *in 4. de reſt. quæſt. vtrùm qui rapiat aliena, & quodlibeto primo, art.2, in medio*, & alij. Probatur hæc opinio, quia præceptum ſubueniendi egeno impletur, ſi detur quod ſufficit vt liberetur ab indigentia, in qua verſatur, ſed ad id ſufficit mutuatio, licèt imponatur onus reſtituendi cùm poſſit: ergo nihil ampliùs imponendum eſt. Et confirmatur, quoniam ſufficit occurrere neceſſitati proximi pro tempore, quo ipſa durat; ſed hoc modo occurritur mutuando, & dare omnino eſt ſubuenire pro tempore, quo indigentia illa ceſſabit; nemo ergo ad id tenetur. Et hanc opinionem approbat Vaſquez *opuſc. de eleemoſ. cap.1. dub.6. num.54.* & Leſſius *lib.2.cap.16.dub.1. n.11.* ſi mutuum non ſit abſolutum, ſed conditionatum, ſcilicet ſi proximus ad lautiorem fortunam deuenerit.

3. Sed ſi aliquis primam ſententiam ſequi vellet, limitanda eſt cum Villalobos *in ſumma, tom.... tract.2. diffic.2. num.1.* [De los que ſon pobres abſolutamente, porque ay dos generos de pobres, vnos que lo ſon abſolutamente, porque ni tienen aqui, ni en otra parte, ni lo pueden ganar, que no tienen fuerças, ni ſaben oficio, y a eſtos quando ay obligacion de darles limoſnas, ſe les ha de dar dada. Otros pobres ay, que no lo tienen de preſente, o no lo tienen en eſte lugar mas tendranlo otto dia, como es el oficial que no lo tiene el dia que no trabaja, y tendralo otro dia, u en auiendo donde trabajar; y eſtos aunque en alguna manera ſon pobres, no ſon abſolutamente pobres, y ſe cumple con ellos baſtantemente empteſtandoles, que con eſſo de ſatisfaze ſu neceſſidad, y no han meneſter mas.] Ita ille, quod etiam adnotat Hurtadus de Mendoza *in 2.2. diſp.159. ſect.3. §.37.38.& 39.* Suarez *vbi ſuprà, n.3.* Vaſquez *n.45.* & Tannerus *tom.3. diſp.2. q.5. dub.2. num.20.*

4. Notandum eſt etiam quod ſtando in prima ſententia, quòd ſi proximus indiget non re, ſed vſu, ſufficit, ſi vſum dones mutuando rem. Ita Valentia *tom.3. diſput.5. quæſt.9. puncto 4.* Suarez *diſp.7. ſect.5. num.4.* Conineh *diſput.27. dub.9. num.147.* & alij *vbi ſuprà.*

RESOL. V.

An ſæpius præceptum elargiendi eleemoſinas obliget diuites, ita vt peccent mortaliter illas non præbendo? Ex p.5. tract.8. Reſ.41.

Quæ omnes Reſ. & quæſtiones hanc ſequentur.

§.1. REſolutio huius caſus pendet ex quæſtionibus ſuprà examinatis, & reſpondendum eſt, quòd etſi multi ſint, qui grauiter egeant, & multi qui habeant vltra neceſſaria ad vitam, non eſſe tamen multos caſus, in quibus contingat hæc obligatio, quæ iuxta antea tradita requirit, primò indigentias eſſe nobis notas, quæ nos plerumque latent, cùm ij etiam, qui patiuntur illas, plerumque occultent præ pudore, neque nos ſub mortali tenemur de illis inquirere, quemadmodum Nauarrus expreſſit *in Enchirid. cap.14.numero 9.* aut ſi appareant, latet eſſe verè graues, plerumque enim incertum eſt quæ & quanta ſit in paupere neceſſitas, & ſitne vera, an ſimulata, quæ in ipſo apparet. Requiritur ſecundò, non ſubueniri per alium. Et verò nonnunquam ſatis certum eſt alios diuites non eſſe auaros vt nolint tali indigenti ſubuenire. Requiritur poſtremò, adeſſe nobis ſuperflua, quibus poſſimus indigentiæ occurrenti ſubuenire, id, quod interdum ſatis non conſtat. Suntque multa alia incerta, vt benè monet Medina *in Cod. de eleemoſina, quæſt.3. in fine*, ob quorum ignorantiam diuites non ſunt facilè condemnandi de peccato mortali, ſi eleemoſynas non faciant; ſed tunc demum, & idem Medina ſubdit, cum ſuperfluitatis ſimul, & indigentiæ certitudo liberetur. Hactenus Reginaldus *in praxi tomo 1. libro 4. capite 20. ſect.3. numero 255.*

Sup. in Reſ. quæ hic eſt inf. 14. & in Reſ. 9. §. Quarto. & in Reſ. 9. §. vlt. à lin. 3.

2. Adde quòd, vt ſupra dictum eſt, vix in ſecularibus diuitibus inueniatur ſuperfluum ſtatus, cùm poſſint accumulare diuitias ad procurandum maiorem ſtatum futurum, licèt hæc opinio admittatur in neceſſitatibus communibus, non autem quando adſunt neceſſitates graues, vt docet Caſtrus Palaus *tom.1. tract.6. diſputat.2. punct.2. numero 34.* Turrianus *in 2.2. tom.1. diſputat.82. dub.4.* Bannez *in 2.2. quæſt.32. articul.6. dub.2.* Lorca *in 2.2. diſputat.39. num.35.* Suarez *diſput.7. ſect.5. numero 11.* Iuan. de la Cruz *in direct. part.1. pr.5. quæſt.2. artic.2. dub.2. concluſ.2.* Vaſquez tamen *vbi ſuprà* citatos *in opuſcul. de eleemoſina, cap.1. dub.3. numero 27.* & alij, non obſtante quod aſſerant ſeculares de ſuperfluo ſtatus

in graui neceſſitate teneri ad elargiendas eleemoſynas, tamen ſimul dicunt, vt patet apud Vaſquez, *c.4. n.10.* ipſos vir habere ſuperfluum ſtatus, quando bona quæ ſuperant, conſeruant ad augendum ſtatum. Verùm ſemper conſulendi ſunt diuites, vt largè eleemoſynas præbeant.

RESOL. VI.

An ſit obligatio ex bonis neceſſariis ad ſtatum opitulari extremè indigenti?

Et inter alia, quæ in textu huius Reſolutionis notantur, tandem quæritur, an cenſeatur extrema, vel quaſi neceſſitas, in quam quis venit ex alieno delicto, v.g. Titius cum ſit innocens, creditur à Tyranno perimendus, niſi Caius eum pecunia redimeret?

Et qui ſunt, qui teneantur reſtituere, ſi in communibus neceſſitatibus famis, & infirmitatum non ſuccurrunt: Ex p.5. tr.8. Reſ.7.

Sup. hoc inf. in Reſ. 8. §. Quinto. §.1. Reſpondeo affirmatiuè, etiamſi ex opitulatione patiatur quis aliquod damnum in dignitate & fauſto externo. Ita Suarez *de charitate, diſput.7. ſect.4. num.3.* Turrianus *in 2.2. tom.1. diſput.82. dub.4.* Valentia *tom.3. diſput.3. quæſt.9. punct.4.* Vaſquez *opuſcul. de eleemoſina, cap.1. num.10. & 25.* Fillíucius *tom.2. tract.28. cap.3. num.64.* Gordonus *tom.2. lib.6. quæſt.14. cap.4. num.7.* & Villalobos *in ſumma, tom.1. tract.22. difficult.20. num.7.* vbi ſic ait: [En caſo de extrema neceſſidad obligacion ay de dar limoſna de los bienes neceſſario para conſeruar el eſtado de la perſona, de ſuerte que en los años de muy grandes hambres tienen obligacion los ricos à diſminuyr de ſu eſtado, y eſtrecharſe en el gaſto quotidiano para ſocorres los pobres, y no obſta contra eſto dezir, que ſi eſto fueſſe verdad, tendrian obligacion los ricos en tiempo de hambre gaſtar con los pobres ſus patrimonios por grueſſos que fueſſen, y aun ſus mayorazgos, pues vale mas la vida de vn hombre que todo eſſo. A eſſo ſe roſponde, que aunque vale mas la vida, que la hazienda, mas en orden al bien publico que ſe deue amar, vale mas muy grande hazienda que la vida de vn particular, por ſer la hazienda inſtrumento, de la virtud para; defender el bien publico, y aſſi vn particular non eſtà obligado para defender ſu propria vida gaſtar toda ſu hazienda, que fueſſe pongamo por caſo de tres mil ducados, que en eſte caſo mas obligacion tiene à amar ſu eſtado, y el de ſus hijos que ſu vida, y en las neceſſidades de que yamos tratando, quando ſon ab intrinſeco de enfermedades, o hambre comun, ſi todos ayudaſſen, poco baſtaria para remediarlas, y la

Sup. hoc ſup. in Reſ. 3. §. vlt. & ſi placet. lege illū §. eius not. iuſticia aſſi Ecleſiaſtica como ſeglar, tienen obligacion, y puede compeler à los ciudanos, para que ſanorezean en eſtas neceſſidades eſtremas por razon de ſu oficio, como dizen Caietanò, Sylueſtro, y Bañez. De lo dicho ſe infiere, que la perſona particular que en eſte caſo no da limoſna, no eſtà obligado à reſtituyr, porque ſolo eſtà obligado à darla de caricad, y miſericordia: mas el Obiſpo, y las juſticias que tienen obligacion de juſticia à procurar por la vida de los pobres, obligando à los ciudadanos, como queda dicho, ſi no lo hizieſſen, eſtaran obligados à reſtituyr; como lo dize Bañez.] Hactenus Villalobos.

2. Notandum eſt tamen, quòd licèt ſupradicta opinio ſit vera, tamen nullus tenetur ſtatum ſuum abſolutè deiicere, aut deprimere ob proximi neceſsitatem extremam. Ita Hurtadus de Mendoza *In 2.2. diſp.159. ſect.6. §.56.* Suarez *vbi ſuprà, num.4.* Coninch *diſput.27. dub.8. num.134.* Caſtrus Palaus *tom.1. tract.6. diſp.2. punct.2. num.6.* Bañez *in 2.2. quæſt.118. art.5.* & alij. Et ratio eſt, quia Reipublicæ vtilior eſt opulentus ciuium ſtatus, quàm vita alicuius priuati; deinde non tenetur quis exquiſitas medicinas quærere cum graui detrimento ſtatus. ergo multo minus tenetur aliis eodem detrimento prouidere. Et tandem, quia defectio ſtatus eſt grauiſsimum damnum, cum quo nemo tenetur prouidere homini priuato. Imò ego etiam puto te non eſſe obligatum magnas diuitias expendere, v.g. ter, vel quater mille aureos pro redimenda vita cuiuſlibet priuati, etiamſi obinde ab ſtatu cadere non debeas. Ita Coninch. *vbi ſuprà, numero* 144. Palaus *num.7.* Suarez *diſputat.7. ſect.4. num.4.*

3. Notandum eſt tamen hic, quod obſeruat Lorca *in 2.2. ſect.3. diſput.39. mem.2. num.39.* contingere non poſſe, moraliter loquendo, vt ſine detrimento ſtatus non valeam ſuccurrere extremè indigenti, nam quod requiritur ad ſubleuandam extremam indigentiam vnius, aut paucorum, non multum eſt, nec detrimentum ſtatus inferre poteſt. Si tamen contingat extrema indigentia multorum, quæ ſubleuari nequeat ſine iactura ſtatus, vt ſi valida fames prouinciam opprimat, tunc non eueniet, vt vnus ſolus omnium neceſſitatibus occurrere debeas. Et ſi fortè contingeret, quando neceſsitas tot hominum occurreret, potius publica, quàm priuata cenſenda eſt; pro publica autem neceſſitate eroganda eſſent neceſſaria ſtatui.

4. Nota, quòd ſi quærat aliquis, an cenſeatur extrema, vel quaſi extrema neceſſitas, in quam quis venit ex alieno delicto, v.g. Titius cùm ſit innocens, creditur à Tyranno perimendus, niſi Caius eum pecunia redemerit? Reſpondeo cenſeri, quia non prouenit ea neceſſitas ex facto, vel delicto illius pauperis, ſed aliunde. Secus eſt ſi pauper Titius Caio dixerit, Solue debita mea, alioqui me interficiam, hæc enim eſt nequitia, & Titius deprauata ſua voluntate eſt ea, in neceſſitate conſtitutus; quare Caius nullo iure cogitur ei ſubuenire, neque enim ſunt hominum nequitiæ iuuandæ, aut fouendæ, niſi Titius peccet ex infirmitate animi, vel aliquo cœco affectu. Ita Azorius *tom.2. lib.12. cap.9. quæſt.7.* & alij.

RESOL. VII.

Dubitans, an proximus ſit in extrema neceſſitate, teneatur veritatem indagare? Ex p.5. tr.8. Reſ.39.

Et ad litteram in p.4. tr.3. Reſ.34. ideo hic vna tantum Reſ. tranſcribitur.

§.1. AD hoc dubium ita reſpondet Ioannes Sancius *in ſelectis, diſp.43. num.20.* qui dubitat an proximus extremè indigeat, ex charitate tenetur veritatem indigentiæ indagare, ſiue in dubium inciderit, quia pauper ſuam inopiam propoſuit, ſiue alia via, niſi id omittens periculo peccandi ſe ſubiiciat eo modo, quo dubitans an aliquis dies ſit ieiunij, vel feſtiuus, perquirere veritatem erit coactus, ne de ſe verificetur illud Pſalm.35. *Noluit intelligere vt bene ageret*; & conſequenter veritatem non indagans exponeret ſe voluntariè periculo frangendi illa præcepta, quòd ſi ſibi conſtet neceſſitatem extremam eſſe, imò grauem, elargiri eleemoſynam tenebitur, at manente dubitatione facta ſufficienti diligentia, non erit compellendus eleemoſynam erogare, quia tunc libertas non erogandæ eleemoſynæ poſſidet, & non præceptum erogàndi illam.

RESOL.

Digitized by Google

RESOL. VIII.

Confeſſarius quidam angebatur magnis ſcrupulis in excipiendis Confeſſionibus cuiuſdam diuitis circa præceptum largiendi eleemoſynam. Tunc ego in eius gratiam hæc ex multis Doctoribus adnotaui.

Et in textu huius Reſolutionis docetur in quibus, & de quibus diuites teneantur necne largiri eleemoſynam in communibus, grauibus, & extremis pauperum neceſſitatibus. Ex part. 2. tract. 16. & Miſc. 2. Reſol. 26. aliàs 28.

Sup. hoc inf. in Reſ. 12. & 13.

§. 1. PRimò diuites, etiamſi habuerint ſuperflua, non tenentur, neque ſub veniali peccato dare eleemoſynas in commum neceſſitate, qua ſolent eſſe quotidiani pauperes. Ita Sylueſt. Alenſis, Armilla, & alij, & ex neotericis Malderus *in* 2. 2. *q.* 27. *art.* 6. *dub.* 4. *prop.* 2. Molfeſ, *in ſum. tom.* 1. *tract.* 1. *cap.* 16. *n.* 20. Sotus *de inſt. lib.* 5. *q.* 8. *art.* 1. Nauarr. *in man. cap.* 24. *n.* 5. & 9. Medina *Cod. de eleemoſ. q.* 3. Toletus *de ſeptem peccatis more. cap.* 36.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. § 2. ad med. & §. vlt. & in aliis eius not.

2. Secundò, etiam in graui neceſſitate pauperum; diues qui habuerit ſuperflua, non peccaret mortaliter, ſi non præberet in eleemoſynam. Hæc opinio mihi placet, illam que docet Gabriel *in* 4. *diſt.* 16. *q.* 4. *concl.* 5. Alenſis 4. *p. q.* 113. *memb.* 1. cum aliis, & probabilem vocat Malderus *in* 2. 2. *D. Thom. q.* 2. *art.* 6. *dub.* 4. §. *Reſpondeo.*

3. Tertiò, etiamſi eſſet vera opinio DD. aſſerentium diuites teneri ſub mortali præbere eleemoſynam, non ſolùm in externa & graui, ſed etiam in communi neceſſitate pauperum, tamen non tenerentur inquirere pauperes, ſed ſolùm miſereri occurrentibus, & non impedire nimia auſteritate, vel alio modo, ne occurrant, Neque etiam tenerentur omnibus communiter indigentibus ſubuenire, ſed aliquibus: nec tenentur in totum alicuius indigentiam ſubleuare, ſed ſatis eſt quid ei dare. Ita Lorca *in* 2. 2. *ſect.* 3. *diſp.* 39. *memb.* 2. *n.* 30. Bonacina *de legibus, diſp.* 3. *q.* 4. *punct.* 6. *n.* 10. Vaſquez *vbi infrà*, &c.

Sup. hoc inf. in Reſ 12. in fin. §. Quæ. & latè in alia Reſ. eius annot.

4. Quartò, notandum eſt, quòd bona, quæ conſeruantur ad acquirendum maiorem ſtatum pro ſe, & ſuis conſanguineis non dicuntur ſuperflua ſtatus: aſcenſus enim ad ſuperiorem ſtatum, ad neceſſitatem, & conuenientiam ſtatus reuocandos eſt, ita vt ea non cenſeantur ſuperflua, quæ licèt excedant menſuram ſtatus præſentis, conducere tamen poſſunt & reſeruantur, vt homo altiorem ſtatum acquirat, & acquiſitum conſeruet. Ita Vaſquez *opuſc. de reſtit. c.* 1. *dub.* 3. *n.* 27. & 32. Et ideo *in c.* 4. *n.* 14. aſſerit, quòd in ſæcularibus, etiam in Regibus, vix inueniuntur ſuperflua ſtatus. Vide etiam Nauar. *in ſum. c.* 24. *n.* 6. Nauarram *de reſtit. lib.* 3. *cap.* 1. *n.* 366. Malderum *in* 2. 2. *qu.* 27. *art.* 6. *dub* 4. *ver. contra hanc propoſitionem*, & *dub.* 6. *circa finem.*

Sup. hoc ſeq. in Reſ. 14 & ſup. in Reſ. 3. §. vlt.

5. Quintò, diues cum diminutione, & detrimento proprij ſtatus, non tenetur ſubuenire proximo in extrema neceſſitate conſtituto; quia, vt fert opinio grauiſſimorum DD. quamuis teneat defendere vitam innocentis, qui iniuſte inuaditur, tamen ſi graue detrimentum facultatum interueniat, non tenent. Non ergo diues tenebitur extremam neceſſitatem alterius cum graui iactura ſtatus depellere. Ita Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *tract.* 1. *c.* 16. *n.* 28. cum Lorca *in* 2. 2. *ſect.* 3. *diſp.* 39. *mem.* ... *n.* 39. & Ægidio de Coninch *de actibus ſupernat. diſp* 27. *dub.* 8. *concl* 4. *n.* 134. & D. Antoninus 2. *p. tit.* 1. *c.* 24. *n.* 5. putauit D. Thomam hanc opinionem tenuiſſe. & illam etiam tenet Roſella, & Summa Piſana *ver. eleemoſina.*

Sup hoc ſup. in Reſ. 6.

6. Ex his apparet, diuites non eſſe facilè condemnandos circa præceptum largiendi eleemoſynam, quia non tenentur inquirere pauperes, nec tenentur largiri eleemoſynam in communibus neceſſitatibus, & bona ſuperflua non facilè in ipſis etiam ditiſſimis reperiuntur. Vnde ex his facilè Confeſſarij ſcrupulos deponere poſſunt, licèt conſulere debeant diuitibus, vt eleemoſynam pauperibus abundè erogent.

RESOL. IX.

De obligatione diuitum largiendi eleemoſinas in graui neceſſitate proximi de neceſſariis ad ſtatum?

Ex quo infertur Aduocatum teneri ſub mortali defendere cauſam pauperis, quando aliter defendi non poteſt.

Et notatur, quod raro contingere poteſt, vt facultates ſub mortali teneantur pauperibus erogare ſuperflua decentia ſua. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 215.

§. 1. TEneri diuitem in graui neceſſitate proximi; licèt non extrema, elargiri illi eleemoſynam de neceſſariis ad ſtatum, docet Sotus, Cano, Victoria, quos citat, & ſequitur Bañez *in* 2. 2. *q.* 32. *art.* 2. *dub.* 4. Valēt. *hic punct.* 4. & alij; & ſic ait Bañez: Aduocatus tenetur defendere cauſam pauperis, quando aliter defendi non poteſt, & plura alia exempla adducit, & rationes pro hac firmanda ſententia, quam puto probabilem, & conſulendam. Sup. hoc in Reſ. ſeq. & pro Aduocato, & aliis, inf. in Reſ. 17. ad fin. 3.

2. Sed contrariam non minus probabilem eſſe exiſtimo, quam tuetur Caietanus *in ſum. verb. eleemoſina largitio*; Nauarrus *c.* 24. *n.* 7. Corduba *lib.* 1. *q.* 26. *propoſ.* 2. & D. Th. *art.* 5. *ad* 3. vbi explicans quando ſit mortale non elargiri eleemoſynam, ait: Cùm pauper euidenti, & vrgente neceſſitate premitur, & diues habet ſuperflua, etiam ſecundùm ſtatum. Et clariùs *in corpore articuli*: Dare (inquit) eleemoſynam de ſuperfluo in præcepto, & dare eleemoſynam ei, qui eſt in extrema neceſſitate; alias autem eleemoſynas dare eſt in conſilio. Ecce ſanctus Doctor duos tantùm caſus agnoſcit, in quibus præceptū illud obliget, ſcil. cùm pauper extreme indiget, & cùm quis habet ſuperflua, nomine autem ſuperflui intelligit ſuperfluum ſecundùm ſtatum, vt euidenter conſtat ex corpore articuli; & alioqui ſi ſolùm intelligeret ſuperfluum naturæ, cogeremur aſſerere abſolutè, & ſine vlla limitatione teneri diuites de neceſſariis ad ſtatum elargiri eleemoſynam, etiam in communibus neceſſitatibus, quod falſum eſt, & contra omnes Doctores. Confirmatur hæc opinio ex ſententia illorum Doctorum aſſerentium præceptum eleemoſynæ, etiam de ſuperfluis naturæ, & ſtatus non obligare, ſaltem ſub mortali, niſi in extrema neceſſitate. Ita Alexander *p.* 4. *q.* 34. *art.* 1. Gabriel *in* 4. *diſt.* 16. *q.* 2. *art.* 2. *concl.* 5. D. Antoninus 2. *p. tit.* 1. *c.* 24. §. *vlt.* Roſella *ver. eleemoſina*, Durandus *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 6. *ad* 2. & alij; ſed quidquid ſit, de hoc, dicendum eſt probabiliter, quòd quia vnuſquiſque habet ius, vt viuat ſicut decet ſtatum ſuum; ergo nemo poteſt illum obligare ad elargiendum eleemoſynam de iis, quæ ad huiuſmodi decentiam neceſſaria ſunt, niſi quando proximus eſt in extrema neceſſitate. Ad exemplum Aduocati, quod affert Bañez, reſpondit Caiet. *in* 2. 2. *q.* 61. *art.* 1. in ſola extrema neceſſitate eſſe mortale, quòd Aduocatus non defendat cauſam pauperis, & ita intelligit D. Thomam: ſed melius dicendum eſt, cauſam pauperis ſi grauis ſit, defendi debere ab Aduocato ſub mortali, quia munus eius hoc eſt, & alioqui ſæpè nihil amittit, ſed potius lucrabitur, quia ſi propterea amitteret lucrum alicuius momenti neceſſarium ad ſtatum, non teneretur ſub mortali: & ita omnia ſupradicta pro confirmatione huius poſterioris ſententiæ docet Iacobus Granado *in* 2. 2. *D. Thom. controu.* 3. *tract.* 11. *diſp.* 2. *ſect.* 5. *n.* 32. & *ſeq.* Sup. hoc in Reſ. præcedenti §. Secundò. & inf. in hac ipſamet Reſ. §. vlt. in princ. & latè inf. in Reſ. 11. & in Reſ. 10. §. vlt. paulò pòſt init. verſ. Et infra. & in alia verſ. eius not.

3. Notandū eſt etiam hic cum dicto Granad. *diſp.* 4. *num.* Sup. hoc primo in Reſ. &

55. not. præteritæ.

num. 1. Caietano *ver. eleemoſyna largitio*, Corduba *lib.*1.*quæſt.* 18. quòd raro contingere poteſt, quòd ſæculares ſub mortali teneantur pauperibus erogare ſuperflua decentiæ ſuæ, quia, vt alibi ex Vaſquez & aliis notaui *part.* 2. *tract.* 16. *reſol.* 26. vix in magnis diuitibus inueniuntur ſuperflua ſtatus. Dicendum eſt igitur cum Emmanuele Sa *ver. eleemoſyna, n.* 2. quòd cùm inter Doctores non conueniat quando peccet mortaliter, qui non facit eleemoſynam, non facilè condemnandi diuites, qui non faciunt; monendi tamen, vt faciant quantas maximè poſſit. Ita ille, & ego. Cùm igitur ſæculares de neceſſariis ad ſtatum non teneantur erogare pauperibus, niſi extremam neceſſitatem patiantur, & neceſſitates iſtæ raro eueniant, aut ſaltem manifeſtentur diuitibus, quippè qui non tenentur eas quærere, & ſtatus decentia magnam habeat latitudinem, difficiléque inueniatur qui ſuperfluitatis cognoſci poſſit, difficilè eſt damnare ad mortale, & in caſu, ſaltem dubiæ obligationis, nec diues tenetur elargiri, nec Confeſſarius ſub mortali obligare. Vide me ipſum *vbi ſuprà*.

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, in §. Quaero. & in aliis eius not.

Sup. in Reſ. not. præteritæ.

RESOL. X.

An in graui neceſſitate teneamur largiri eleemoſynam de neceſſariis ad ſtatum? Ex p.5. tr.8. Reſ.15.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam docet Palatius *in* 4. *diſt.* 15. *diſp.* 6. Corduba *lib.* 1. *q.* 26. Medina *Cod. de eleemoſ. quæſt. de neceſſitate eam faciendi.* Angles *in floribus part.* 1. *de eleemoſ. q.* 3. *diffic.* 6. Hurtadus de Mendoza *in* 2.2. *diſp.* 159. *ſect.* 4. §. 92. vbi ſic ait: In neceſſitatibus proximi grauibus eadem dicenda ſunt, quæ in extremis, quia hæc neceſſitas ſpectans ad corpus vocatur ab authoribus quaſi extrema, & ad illius ordinem redigitur, quia prudenter poteſt timeri mors. Quapropter etiam ex neceſſariis ad ſtatum eroganda eſt eleemoſyna. Ita ille, & ante illum Bañez, Valentia, & alij, quos citaui *in* 4. *part. tract.* 4. *reſol.* 225. & nouiſſimè Sylnius *in* 2.2. *q.* 32. *art.* 6. *concl.* 3. Probatur hæc opinio, quia charitas Chriſtiana obligat, vt quis ſubleuet notabilem proximi ſui miſeriam, ſi abſque incommodo magno poſſit, ſed elargiendo eleemoſynam de ſuperfluo naturæ, licèt neceſſarium ſit ad ſtatum, poteſt quis ſubleuare notabilem proximi miſeriam abſque magno incommodo: ergo charitas Chriſtiana ad id obligat. Conſequentia eſt euidens; maior patet, quia non eſt vera amicitia quæ patitur amicum inſigni neceſſitate opprimi, & illi non ſubuenit ne leue damnum ſuſtineas. Minor probatur, quia cùm ea, quæ ad ſtatum pertinent, non conſiſtant in indiuiſibili, ſed potiùs magnam latitudinem habeant, etiamſi quis aliqua demat de ſtatu, leue incommodum ſentiet, & alioqui ſubleuabit magnam proximi miſeriam, quæ cùm non tam frequenter occurrat, ſine magna iactura ſuæ rei familiaris poterit diues illi ſubuenire. Confirmatur primò, quia ſi ad ſtatum viri nobilis pertineat, v.g. habere quatuor famulos, & parietes domus ornare aulæis ex aureo ſericóque filo intertextis, quis non videat exiguam eſſe iacturam, ſi tribus famulis, & ſolis ſericis aulæis contentus ſit, vt habeat vnde ſubueniat quotidie alteri viro nobili, & olim ditiſſimo, qui ad magnam rerum inopiam propter naufragium peruenit; obligat ergo charitas interdum ſub mortali ad elargitionem eleemoſynæ de neceſſariis ad ſtatum. Confirmatur ſecundò, in annis magnæ ſterilitatis quis dubitabit teneri diuites diminuere aliquid magnificentiæ ſui ſtatus, & minùs lautè viuere, vt pauperibus ſubueniant? Confirmatur tertiò, quia fratribus & conſanguineis tenetur quiſpiam ſub mortali, elargiri eleemoſynam de neceſſariis ad ſtatum, iuxta illud Iacobi 2. *Si frater, aut ſoror nudi ſint, & indigeant victu quotidiano, dicat autem aliquis ex vobis illis, ite in pace, calefacimini, & ſaturamini, non dederitis autem iis quæ neceſſaria ſunt corpori, quid proderit.*

Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

2. Sed his non obſtantibus contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæſi *vbi ſuprà*, & nunc etiam adhæreo, quam tuetur præter Doctores, quos citaui in dicta reſolutione, Thomas Sanch. *in opuſc. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 5. *num.* 44. Martinus Ledeſma *in* 2. *part.* 4. *quæſt.* 28. *art.* 3. D.Thom. *in* 4. *diſt.* 15. *quæſt.* 2. *art.* 4. *quæſt.* 1. Salonius *in* 2.2. *quæſt.* 71. *art.* 1. Sotus *de Iuſt. lib.* 5. *quæſt.* 8. *art.* 1. Nauarra *de reſtit. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 122. Et ratio eſt, quia vnuſquiſque habet ius vt viuat, ſicut decet ſtatum ſuum: ergo nemo poteſt illum obligare ad elargiendum eleemoſynam de iis, quæ ad huiuſmodi decentiam neceſſaria ſunt, niſi quando proximus eſt in extrema neceſſitate, tunc enim agitur de vita amittenda, in quo caſu charitas obligat, ne tantùm malum patiar in fratre meo, vt ab ſtatu non cadam, ſaltem aliquando, aliæ enim neceſſitates etſi graues, minus tamen obligant; & hæc eſt humana conditio, vt quidam lautiùs & iucundiùs degant, quàm alij. Confirmatur, quia cùm tot graues & ſapientes viri nihil in iure diuino, aut naturali repererint, quod eos conuincat ad obligandum diuites, vt de neceſſariis ad ſtatum ſuccurrant grauibus neceſſitatibus, ſignum optimum eſt, ſaltem hoc ius, ſeu hanc legem eſſe dubiam; in dubio autem præcepti non ſunt obligandi, præſertim ſub mortali, ne alioqui laqueum nouum illis iniiciamus, & difficiliorem reddamus ſalutis viam illis, quibus alioqui Chriſtus Dominus valdè difficilem prædicauit: ergo, &c.

RESOL. XI.

An in graui neceſſitate teneantur præbere eleemoſynam de ſuperfluis naturæ, & ſtatus?

Et notatur in ſupradicto caſu poſſe diuitem illam elargiri non liberaliter eleemoſynam dando, ſed illam mutando. Ex p.5. tr.8. Reſ.14.

§.1. PRo ſententia negatiua adducitur D.Anton. Gerſon. Alenſis, & Nicolaus de Lyra; ſed illos hanc ſententiam non docere contendit Hurtad. de Mendoza *in* 2.2. *diſputat.* 159. *ſect.* 4. §. 85. illam docet Roſella *verſ. eleemoſyna*, vbi aſſerit, non cadere eleemoſynam ſub præcepto, niſi neceſſitas pauperis extrema ſit multos alios Doctores adducit pro hac ſententia Sanchez *vbi infrà*, quibus ego adhæſi *in* 1. *part. tract.* 2. *Miſc. reſolut.* 28. Probatur hæc opinio, quia non tenetur homo magis ſubuenire proximo, quàm ſibi ipſi, ſed nemo tenetur ſibi ipſi plus velle, aut procurare, quàm quod ad ſuſtentandam vitam neceſſarium eſt; ergo nec alter plus illi erogare; ſed quiſquis non patitur extremam neceſſitatem, habet id, quod ad ſuſtentandam vitam neceſſarium eſt: ergo nullus tenetur elargiri eleemoſynam ei, qui non eſt in extrema neceſſitate, aut certè ſi qua obligatio aſſerenda ſit, ea non poterit eſſe grauis. Secundò probatur, quia nullus tenetur ſub lethali culpa procurare, vt extraneus benè ſit, dummodo procuret vt viuat, & abſolutè ſit; ſed quiſquis non patitur extremam neceſſitatem, habet quidquid requiritur vt viuat, & abſolutè ſit: ergo nullus eſt ſub lethali culpa obligandus, vt extraneo elargiatur eleemoſynam extra caſum extremæ neceſſitatis.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 8 §. 2. & in Reſ. 9. §. Sed. ad med. verſ. Cõfirmatur. & §. vlt. in princ. & inf. Reſ. 50. §. vlt. curſim paulò poſt init. verſ. Eſt inſita. & tacitanter in alio verſ. eius not.

2. Sed his non obſtantibus modò ego contrariam ſententiam teneo, quam tuetur Granadus *in* 2.2. *D.*

Thom.

Thom. controuerſ. 3. tract. 11. diſp. 2. ſectione 4. num. 18. Vvigers in 2. 2. quæſt. 36. art. 6. concluſione 3. num. 34. Layman lib. 2. tract. 3. cap. 6. num. 4. Sanchez in opuſcul. tom. 1. lib. 1. cap. 5. dub. 5. num. 34. Bañez in 2. 2. quæſt. 32. artic. 6. dub. 1. & 2. Sotus de Iuſtit. lib. 5. quæſt. 3. art. 4. Aragon. in 2. 2. quæſt. 32. art. 5. Salonius in 2. 2. quæſt. 71. artic. 1. controuerſ. 1. ad 1. Nauarra de reſtitut. lib. 3. cap. 1. num. 358. Malderus in 2. 2. quæſt. 32. artic. 6. dub. 4. Valentia tom. 3. diſputatione 3. quæſt. 9. punct. 4. Hurtadus de Mendoza vbi ſuprà, §. 82. Azorius tom. 2. libro 12. cap. 7. quæſt. 4. Valentia tomo 3. diſputatione 3. quæſt. 9. punct. 4. Coninch diſputatione 27. dub. 8. numero 125. & 130. Turrianus in 2. 2. tom. 1. diſputatione 82. dubitatione 1. Vaſquez opuſcul. de eleemoſ. cap. 1. num. 14. 18. & 24. & alij communiter. Et probatur hæc opinio, quia vnuſquiſque tenetur ſubleuare miſeriam proximi ſui, ſaltem quando abſque vllo ſuo detrimento poteſt; ſed qui habet ſuperflua naturæ & ſtatus, poteſt abſque vllo detrimento ſuo ſubleuare miſeriam pauperis elargitione eleemoſynæ: ergo tenetur: ac proinde ex genere ſuo peccat mortaliter ſecus faciens, niſi paruitas materiæ excuſet. Conſequentia eſt euidens. Minor patet, quia nullum detrimentum eſt diſtribuere pauperibus id quod nullo modo nobis neceſſarium eſt, ſed abſolutè ſuperfluit poſt ſuſtentationem vitæ & ſtatus cum eo ſplendore qui decet. Maior probatur, quia charitas obligat ad amandum proximum, non verbis tantùm, ſed opere & veritate, vt loquitur Ioannes Apoſtolus in 1. Can. cap. 3. hic autem verus amor exigit vt velimus proximo bonum, & remedium malorum quæ patitur, ac proinde illum ſubleuemus, cùm ſine vllo detrimento poſſumus, & qui ſecus facit, conuincetur non diligere ex animo. Confirmatur, quia notabilis proximi neceſſitas, etſi extrema non ſit, eſt graue malum. ergo grauiter lædit amicitiæ iura, qui huic amico potens abſque vlla difficultate ſubuenire, & ab eo malo illum liberare, non ſubuenit, aut liberat. ergo lethaliter peccat, qui non elargitur eleemoſynam de ſuperfluis ſtatus pauperi grauem neceſſitatem patienti.

3. Dices, ſi hæc ſententia eſſet vera maxima pars diuitum damnaretur, ſiquidem multi eleemoſynas omittunt in neceſſitate graui. Aragonius in 2. 2. quæſt. 32. art. 5. reſpondet ex illis damnari plurimos Bañez art. 6. dub. 2. cenſet non ſolùm multos diuites damnari, ſed etiam ipſorum Confeſſarios. Sed ego reſpondeo cum Valentia tom. 3. diſput. 3. quæſt. 9. punct. 4. §. 2. & alios diuites & Confeſſarios poſſe multis rationibus excuſari. Primum, quia multi vel non ſibi perſuadent ſe habere ſuperflua ad præſentem dignitatem augendam, vel conſeruandam, vel non ſatis cognoſcunt grauem proximi neceſſitatem, vel ſibi perſuadent probabiliter alium laturum opem grauiter egenti. Et ego alibi cum Vaſquez par. 2. tract. 16. reſol. 26. obſeruaui, quòd vix in diuitibus inueniuntur ſuperflua ſtatus, de quo latiùs infrà.

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 8. §. Quano.

4. Quæres an prima opinio negatiua ſit probabilis? probabilem eſſe docet Bonacina diſput. 3. quæſt. 4. punct. 6. num. 8. ver. ad primum argumentum. Malderus in 2. 2. quæſt. 32. artic. 6. dub. 4. & tanquam probabilem videntur illam admittere Couarruuias lib. 3. var. cap. 14. num. 5. oppoſitam enim ſententiam tantùm vocat veriorem. Corduba lib. 1. quæſt. 26. nos etiam. Neutram ſententiam reprobat, ac cenſet probabiliorem oppoſitam. Palacius in 4. diſtinct. 15. diſput. 6. dicit oppoſitam non eſſe certam, ſed tantùm admodum probabilem, & Medina C. de eleemoſina, q. de neceſſitate faciendi eam, aſſerit quòd qui velit, non temerè huic ſententiæ adhærebit.

Et pro adverbio inf. contento in lin. vlt. huius § in Reſ. quę hic eſt ſup. 5. §. vlt.

5. Verùm nouiſſimè Hurtadus de Mendoza in 2. 2. diſputat. 159. ſect. 4. §. 86. tenet hanc ſententiam eſſe improbabilem, neque in conſcientia tutam.

6. Notandum eſt tamen hic quòd in caſu de quo loquimur, nempe quando pauper eſt in graui neceſſitate, poſſe diuitem illam elargiri, non eleemoſynam liberaliter donando, ſed illam mutuando. nam ſi hoc probabiliter poteſt facere in extrema neceſſitate, quantò magis in graui. Vide Bañez in 2. 2 quæſt. 32. art. 6. dub. 4. Lorcam in 2. 2. ſect. 3. diſput. 39. num. 53. licèt contrarium aſſerat Suarez diſput. 7. ſect. 5. num. 7. Valentia tom. 3. diſput. 3. quæſt. 9. punct. 4. Coninch diſput. 27. dub. 8. num. 153. & 155. vnde vtraque opinio eſt probabilis.

RESOL. XII.

Rem ſatis controuerſam propono: An in communibus pauperum neceſſitatibus, ſic in extremis, & grauibus ſit obligatio faciendi eleemoſinam ex bonis omnino ſuperfluis? Ex p. 2. tr. 15. & Miſc. 1. Reſ. 32.

§. 1. IN duas diuiſi partes hac in re Doctores, affirmant enim D. Thom. in 2. 2. quæſt. 32. art. 7. & ibi Caietanus, & Bañez, Paludanus in 4. diſtinct. 15. quæſt. 2. art.... Richardus quæſt. 3. art. 2. & ex Neotericis Nauarr. in Man. 24. num. 1. Valent. tom. 3. diſput. 3. quæſt. 9. punct. 4. §. 2. Becan. in 2. 2. cap. 21. numero 8. Bellarmin. lib. 2. de eleemoſ. capite 7. Ledeſma in ſumm. tom. 2. tract. 4. cap. 3. concl. 13. fol. mihi 109. & Beja in reſp. caſ. conſc. p. 2. caſ. 1. in Sabb. die 19. Octobr. & alij. Et ratio eſt, quia diuiſio rerum, quæ communi gentium conſenſu facta eſt, ſine dubio rectè facta eſt. Ergo, qui poſt factam diuiſionem abundant rebus, tenentur alijs, qui indigent, ex ſuperfluis ſuccurrere; alioquin ſi non tenerentur, iam licitè retinerent omnia ſuperflua, & ſic diuiſio facta eſſet in præiudicium, & damnum indigentium, ac ideò non eſſet prudenter facta. Secundò, qui non dat eleemoſynam ex ſuperfluis, oſtendit ſe non habere charitatem erga proximum; ergo charitas, & miſericordia obligabit in tali caſu. Secundùm ergo hanc opinionem, tenentur diuites ex ſuperfluis ad decentiam ſtatus, eleemoſyna ſuccurrere communibus pauperum neceſſitatibus; ſeu, vt clariùs loquar, tenentur ſub mortali, in pauperes diſtribuere ſuperflua ad decentiam ſtatus.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. & ſup. in Reſ. 8. §. 1.

2. Sed licèt hæc opinio ſit probabilis, probabilior ſemper mihi viſa eſt contraria. Dico igitur neminem teneri diſtribuere ſub mortali ſuperflua ad decentiam ſtatus, niſi in extrema, vel graui proximorum neceſſitate. Ita tenet Fernandez in ſuo exam. Theol. p. 4. cap. 20. §. 2. n. 12. Victorel. in notis ad Nauar. cap. 23. n. 74. Turrian. in 2. 2. diſp. 82. dub. 2. Vaſquez opuſc. de eleemoſ. cap. 1. dub. 3. n. 21. Malderus in 2. 2. q. 27. art. 6. dub. 4. Ioan. Medina in tract. de eleemoſ. q. 3. Pet. à Nauar. lib. 3. cap. 2. n. 358. Couar. lib. 3. var. cap. 14. num. 5. & ex veteribus Gabriel in 4. diſt. 16. q. 11. concl. 5. Alenſis p. 4. quæſt. 113. memb. 1. Abb. in cap. ſi verò, de iureiurando, D. Anton. p. 2. tit. 1. cap. 24. & alij. Probatur hæc opinio, nam ſi quis teneretur pauperibus erogare ſuperflua, conſequens erit, vt non poſſit talis ea donare, cui velit, aut ex eis pios aliquos ſumptus ad diuinum cultum facere, vt Eccleſiam, vel collegium ædificando, &c. Hoc eſt abſurdum; ergo.

3. Adde, quòd ſi contraria opinio eſſet vera, oporteret plurimos, imò omnes diuites damnare, qui habent ſuperflua, & conſequenter etiam illorum Confeſſarios. Et tandem, quia ſi ea de cauſa mortale de ſe eſſet, ſuperfluum habere in alium finem, quàm in ſubuentionem pauperum, pariter eſſet mortale iſtud acquirere. Hoc eſt abſurdum; ergo. Maior probatur,

nam quod non poteſt licitè retineri, non poteſt etiam licitè acquiri. Ergo.

4. Quæ cùm ſint duriora, neque de talibus ſoleat pœnitentibus eſſe ſcrupulus, vel à confeſſariis eis iniici, neque detur ratio efficax, quæ illum admittere compellat; relinquitur ſanè, nec eſſe admittendum, quòd peccatum mortale ſit ſuperfluum, tam naturæ, quàm ſtatui retinere in alium finem, quàm in pauperum ſubuentionem; excepto caſu extremæ, vel quaſi extremæ, ſeu grauis neceſſitatis, & non communis: pro communi autem neceſſitate, intelligo illam, quam patiuntur pauperes oſtiatim mendicantes, & hi qui vtcumque quidem tuentur ſuum ſtatum, ſed non ſine magno labore, nec ſine difficultate: quos quidem pauperes, non tenentur diuites inquirere ad ſubleuandam eorum egeſtatem, vt ex Nauarro notat Reginaldus *in praxi tom. 2. lib. 4. cap. 20. ſect. 1. n. 146.*

Sup. hoc in Reſ. 2. not. præteritæ, §. Tertiò. & latè infr. in Reſ. 18. ſignanter in fin.

5. Ex his omnibus reſpondeo ad propoſitam quæſtionem negatiuè: & licet opinio affirmatiua eſſet vera, tamen in praxi nunquam, aut rariùs eueniet. Nam, vt ait Vaſquez *opuſc. de eleemoſ. cap. 4. dub. 4. num. 14.* laici poſſunt de bonis patrimonialibus ſeruare ad ſtatum ſuum, vel conſanguineorum mutandum, & tunc illud non dicitur ſuperfluum. Vnde vix in ſæcolaribus inuenies, etiam in Regibus, ſuperfluum ſtatui. Hæc Vaſquez, quæ quidem confeſſariis diuitum multum plauſibilia erunt.

RESOL. XIII.

An ex ſuperfluo ſtatus teneatur quis facere eleemoſinam in communibus pauperum neceſſitatibus?

Et an pauperibus, quid ad mendicandum publicis in locis expoſiti, vel ex nuditate, vel ex morbo extremæ neceſſitatis euidentia ſigna oſtendunt, ſub præcepto teneatur quis ſuccurrere, ſi habet ſuperfluum vitæ?

Et notatur quod, ſi quis habens ſuperflua ita omittit eleemoſinam, vt nihil omnino det communem neceſſitatem patientibus, aut ita modicum pro quantitate ſuæ ſubſtantiæ, peccat mortaliter. Ex part. 5. tract. 8. Reſolut. 17.

§. 1. PRima ſententia affirmat, ſic ſentiunt Doctores, quos ego ipſe citaui *in 2. part. tract. 1. miſc. reſol. 32.* quibus nunc adde Ioannem VVigers *in 2. 2. quæſt. 32. art. 6. dub. 6. num. 39.* Becanum *in 2. 2. cap. 21. dub. 4. num. 8.*

Quæ hic eſt Reſ. antecedens, & ſup. io Reſ. 8. §. 1.

2. Secunda ſententia eſt Azorij *tom. 2. lib. 12. cap. 7. q. 4. ver. accedit.* Suarez *de charitate, diſp. 7. ſect. 3. n. 3.* & Lorcæ *in 2. 2. ſect. 3. diſp. 39. memb. 2. num. 30.* vbi docet quòd nemo tenetur omnibus communiter indigentibus ſubuenire, ſed aliquibus, nec tenetur in totum alicuius indigentiam ſubleuare, ſed ſatis eſt aliquid ei dare. Item poteſt omitti vnus & alter pauper communiter indigentes, etiamſi petant eleemoſynam reſeruando eam aliis. Ex quibus infero neque etiam eſſe neceſſarium totum ſuperfluum in eleemoſynam expendere, ſed poteſt aliquid reſeruari in alios vſus licitos; & præſertim pios. Quorum omnium ratio hæc eſt, quia præceptum occurrendi communibus indigentiis pauperum ex parte accipientium non eſt determinatum, ſed vagum, & indeterminatum, ex parte dantium non eſt tale, vt ſingulos obliget in ſolidum, ſed communiter omnes diuites, & habentes ſuperflua, & ſufficienter his neceſſitatibus ſubueniri cenſetur, ſi ſinguli aliqui dent, & aliquibus; quam latitudinem obligationis communis eleemoſynæ, & propter eam non eſſe prætermittenda alia opera pietatis, indicauit Chriſtus *Matth. 26.* cùm approbans obſequium Magdalenæ dixit. Pauperes ſemper habebitis vobiſcum, me autem non ſemper habebitis, id eſt, occaſio benefaciendi pauperibus ſemper adeſt, & non ita vrget, quin poſſit in aliud tempus differri, &c. Non ergo iudicandum eſt quemquam peccare mortaliter omiſſione huius præcepti, eo quòd ſuperflua poſſideat, & retineat, vel in alios vſus expendat, nec eo quòd vnum, aut alterum pauperem prætermittat, ſed tunc ſolùm quando ita omittit eleemoſynam, vt nihil det, aut ita parum pro quantitate ſubſtantiæ, vt ſi eodem modo omitterent reliqui diuites, pauperibus deeſſet ſubſidium, id autem in ſpecie decernere prudentis arbitrio committi debet. Ita Lorca. Vnde ex his Suarez *vbi ſuprà num. 7.* cenſet eſſe peccatum mortale hunc actum. Nolo de ſuperfluis erogare eleemoſynam in communibus neceſſitatibus, niſi ſciret occurſuras graues neceſſitates. Vide Tannerum *tom. 3. diſp. 2. q. 5. dub. 2. num. 15.*

3. Tertia ſententia aſſerit in tali caſu adeſſe tantùm peccatum veniale, & ita docet Granadus *in 2. 2. controuerſ. 3. tract. 11. diſp. 2. ſect. 4. num. 26.* vbi ſic ait. Dico tertiò, excuſari non poteſt à culpa veniali, & periculoſo ſtatu, qui de ſuperfluis non elargitur eleemoſynam in communibus pauperum neceſſitatibus niſi cùm ratio aliqua pietatis, & diuini obſequij præponderat; hoc vt minimum dandum eſt Doctoribus poſterioris ſententiæ, & fortitudinis argumentis, quibus ea comprobatur, & ſanè nemo eſt, qui non videat otioſam & auaram pecuniæ retentionem eſſe, quando quod tibi nullo modo, etiam ad ſtatus gloriam, & magnificentiam, neceſſarium eſt, in arca reſeruas, aut nouas domus extruis, & ad honores aſpiras. Meritò itaque Iacobus Apoſtolus *in ſua Can. cap. 5.* eiuſmodi diuites increpauit, *Diuitiæ veſtræ putrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt, aurum, & argentum veſtrum æruginauit, & ærugo eorum in teſtimonium vobis erit, & manducabit carnes veſtras ſicut ignis, theſaurizatis vobis iram in nouiſſimis diebus;* quæ verba etſi grauem culpam ſignificent, & intelligenda ſint rigoroſè de diuitibus, qui extremis, aut grauibus neceſſitatibus ſuccurrere nolunt, iuxta primam aſſertionem, & dicta etiam videantur contra diuites, qui retinent aliena, & occaſione diuitiarum alia luxuriæ & homicidij ſcelera perpetrarunt, vt conſtat ex ſequent. immediatè in illomet capite, adhuc tamen quoad culpas veniales, & maximum mortalium periculum extendenda ſunt ad caſum noſtræ tertiæ aſſertionis. Vide egregium Commentarium Auguſtini de Quiros *in prædictum locum.* Addidi tamen, niſi ratio aliqua pietatis, aut diuini obſequij præponderet, quia ſi in communibus neceſſitatibus diues non elargiatur pauperi eleemoſynam, vt templum ædificet, vel Monaſteriorum Religioſorum erigat, vel quid ſimile, ab omni culpa excuſabitur, vt Eccleſiæ praxis perſuadet. Ratio verò eſt, quia cùm obligatio in prædicto caſu ſubueniendi pauperibus non ſit grauis ſecundùm probabilem opinionem, de qua in ſecunda aſſertione, ſed leuis & orta ex charitate, cuius præcepta non ſolent ita ſtrictè obligare, videtur ſufficiens ad vitandum in hoc negotio omne peccatum, quòd in ſumptus pios, & diuini obſequij expendantur bona ſuperflua, nec eſt pauper rationabiliter inuitus, ſi propterea communem eius miſeriam non ſubleuet, vt alia opera pietatis exequatur. Hactenus Granadus *loco citato.*

4. Verùm his non obſtantibus mihi placet quarta ſententia negans nulli hominum eſſe obligationem erogandi eleemoſynam in neceſſitate communi. Ita DD. quos ego citaui *vbi ſuprà, in 1. part. tr. 1. Miſcellan. reſolut. 32.* quibus nunc addo doctum Hurtadum de Mendoza *in 2. 2. diſput. 159. ſect. 4. §. 131.* & ratio eſt, quia ego nõ teneor alicui erogare mea bona, quando prudenter exiſtimo proximi neceſſitatem depellendam ab aliis; ſed hoc contingit in neceſſitate communi.

muni. Ergo in illa ego non teneor erogare eleemoſynam. Maior ſatis eſt probata tota hac diſputatione, non ſolùm in neceſſitate communi, ſed etiam in graui & extrema (dummodo non immineat periculum vitæ interim dum alius accurrit.) Minor etiam eſt ſæpe probata quia ſi quis egeat alimento, & hoc non donetur ab aliis, iam eſt in neceſſitate graui, imò in extrema. Multæ enim neceſſitates dicuntur communes, non quod materia ſit leuis, ſed quia egentes à multis leuantur, ita vt me eleemoſynam prætermittente alij, eam erogent: vt patet in paupere ægro, qui viuere non poteſt abſque aliorum bonis, & tamen eſt in neceſſitate communi, quia licet à me non curetur, eſt tamen Xenodochium in quo curetur, aut ego ſum conſcius illum ab amico, aut vicino curandum, ob quod non teneor ego illum curare; teneret autem ſi id alij non eſſent præſtituri, quod argumentum efficaciſſimum eſt ad oſtendendam euidentem probabilitatem & practicam ſecuritatem huius ſententiæ. Neceſſitas item communis poteſt conſiderari ex ipſa ſola leuitate materiæ, quamuis ego ſim certus egenti nullum alium opitulaturum; in hoc caſu probo meam ſententiam, quia neceſſitas proximi eſt leuis quicquid enim mali, aut ærumnæ patitur, leue eſt; ſed ego non teneor hominem leuare omnibus malis, etiam leuibus. Ergo neque erogare eleemoſynam in eo euentu. Probo minorem, tum quia hominem leuare omni in labore, eſt illum conſtituere in magna felicitate, & illum liberare ab omni indigentia, & illum locupletare, quæ enim maior felicitas corporis eſſe poteſt poſt originale peccatum, quàm nihil dolere? Aut quæ opulentiores diuitiæ, quàm nullo egere? Sed ego non teneor hominem locupletare, neque illum ita curare, vt capite nec leuiter doleat; eſſet enim hæc intoleranda diuitibus ſolicitudo, quam vix parentes gerunt cum filiis, quos aliquando laboribus, ac doloribus exercent, neque à me extorquenda eſt maior ſolicitudo in alios, quàm in me ipſum debeo, & quidem argumentum quod mouit Antoninum atque Durandum, magni momenti eſt, ne videlicet tam infiniti diuites damnentur, qui minutas iſtas pauperum egeſtates paruifaciunt; & quidem quando Doctorum auctoritas & argumentorum pondus dant locum, non infinitorum conſcientias opprimamus id faciendum eſt, ne illi pereant, quando poſſunt probabiliter ab illo periculo liberari. Duo igitur cum diuitibus cenſeo eſſe facienda, alterum illis conſulendum, & ſerio perſuadendum, vt liberales ſint in pauperes communes, & ea ratione Deum ſibi placent, ac concilient, quod ſancti Patres de ſcripto & concione ſæpe fecerunt; alterum diuites eſſe ducendos, eos non teneri ad eleemoſynam erogandam in neceſſitate communi, melius enim eſt, vt multi eleemoſynam tuta conſcientia omittant, quàm vt eam omittant cum conſcientia peccati mortalis, & quamuis aliqui pauci præ ſcrupulo eam eſſent erogaturi, id tamen leuioris eſt momenti, quàm tot animorum interitus, qui eam non erogabunt quamuis ſe ad id obligari apprehendant. Huc vſque Hurtad. *loco citato*, qui §. 136. ſubdit omittere eiuſmodi eleemoſynas in communibus neceſſitatibus ex obiecto, & per ſe nullum eſſe peccatum: per accidens autem frequenter eſt peccatum veniale, quia illa omiſſio oritur ex animo auaro plus iuſto pecunias amante, neque illi omiſſioni præſcribitur finis honeſtus, ſed potiùs inhoneſtus: ergo, &c.

5. Notandum eſt hic obiter primò quòd ſtando in prima opinione quærit Malder. *in* 2. 2. *quæſt.* 32. *art.* 5. *dub.* 2. *quæſt* 4. an pauperibus, qui ad medicandum publicis in locis expoſiti, vel ex nuditate, vel ex morbo extremæ neceſſitatis euidentia ſigna oſtendunt, ſub præcepto teneatur quis ſuccurrere, ſi habeat ſuperfluum vitæ? & reſpondet rariùs euenire, vt quis teneatur, quia ferè ad mouendum ſpectatores huiuſmodi neceſſitas exaggerari, & aliquando etiam ab eis ſimulari ſolet, vel ſanè ab aliis iuuandi faciliùs præſumuntur. Ita Malderus, & poſt illum Ioannes Vvigers *in* 2. 2 *quæſt.* 33. *art.* 6. *dub.* 6. *concl.* 2. *n.* 32. quod eſt valdè notandum.

6. Notandum ſecundò, ſtando etiam in prima opinione, quòd ſi quis habens ſuperflua, ita omittit eleemoſynam, vt nihil omninò det communem neceſſitatem patientibus, aut ita modicum pro quantitate ſuæ ſubſtantiæ, vt ſi alij diuites eo modo facerent, pauperibus deeſſet ſubſidium, mortaliter peccat, quia tranſgreditur præceptum de eleemoſyna in re graui, quãuis enim ſingulæ tales neceſſitates non ſint per ſe magni momenti, multæ tamen coniunctæ efficiunt in Republica magnam miſeriam, multæ etiam omiſſiones eleemoſynæ in ſimilibus neceſſitatibus habent ſe, non vt multa peccata venialia, quæ nunquam faciunt vnum mortale, ſed vt vna notabilis tranſgreſſio præcepti ſimili aliquo modo, quo etſi furtum paruum ſit ſolum veniale peccatum, multa tamen parua furta conſtituunt peccatum mortale, quatenus continent magnam iniuſtitiam, ac ſupponunt voluntatem retinendi multum rei alienæ. Ita Syluius *in* 2. 2. *quæſt.* 32. *art.* 6. *quæritur* 2. *ad argum.* 6. Azorius *tomo* 2. *libro* 12. *cap.* 8. *quæſt.* 1.

RESOL. XIV.

An ſpes aſcendendi ad ſuperiorem ſtatum liberet ab onere elargiendi eleemoſynam de ſuperfluis? Ex p. 5. tract. 8. Reſol. 20.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Lorca *in* 2. 2 *ſect.* 3. *diſput.* 39. *memb.* 1 *num.* 7. vbi ſic ait: Addunt aliqui ad neceſſitatem, vel conuenientiam ſtatus reuocandum eſſe aſcenſum ad ſuperiorem ſtatum, ita vt ea non cenſeantur ſuperflua, quæ licet excedant menſuram ſtatus præſentis, conducere tamen poſſunt, & reſeruantur: vt homo altiorem ſtatum acquirat, & acquiſitum conſeruet; ſed ſi hæc ſententia vera eſt, nihil vnquam erit ſuperfluum, quoniam quicunque poteſt ad altiorem ſtatum aſcendere, & quæcumque ſuperflua ſtatui præſenti conducere poſſunt ad acquirendum altiorem ſtatum. Nec ſufficit ſi dicamus quod Caietanus inſinuat, id ſolum verùm eſſe quando proximè ſperatur aſcenſus ad maiorem ſtatum, quem tamen non omnes ſperare poſſunt, hoc enim nullius eſt momenti, quia ſequeretur illum, qui habet pauca vltra neceſſitatem præſentis ſtatus, habere ſuperflua; qui habet autem plurima, nihil habere ſuperfluum, quia illi facilè eſt, & proximum altiorem ſtatum comparare, illi autem difficile & remotum; illatio verò videtur planè abſurda. Mihi aliter dicendum occurrit; exiſtimo enim non ideò bona non eſſe ſuperflua, quòd conſeruentur ad acquirendum maiorẽ ſtatum, ſi quis tamen alia via ſperet proximè & probabiliter aſcendendum ſibi eſſe ad maiorem ſtatum, in quo pluribus indigebit, vt quia fiet Conſiliarius Regis, aut Dux exercitus, poteſt conſeruare ea, quibus nunc non indiget tamquam neceſſaria ſtatui futuro. Ita Lorca *vbi ſupra*, contra Caietanum & Cordubam.

2. Sed ego puto ſententiam Cajetani & Cordubæ eſſe probabiliſſimam, quam tuetur, vt alibi adnotaui ſæpius, ſapientiſſimus Vaſq. *opuſc. de eleemoſyn. cap.* 4. *dub. vlt. n.* 14. vbi ſic aſſerit. Laici de bonis patrimonialibus poſſunt ſeruare ad ſtatum ſuum, vel conſanguineorum mutandum. Vnde vix in ſecularibus inuenies etiam in Regibus ſuperfluum ſtatui. Ita ille, & *cap.* 1. *dub.* 3. *num.* 26. ita etiam ait. Appello ſuperfluum

Alibi in Reſ. quæ hic eſt ſupr. 8. §. Quarto. & in Reſ. 9. §. vlt. curſim à ſin. 5. & in Reſ. 5. §. vlt. & recitantes in aliis.

 ſtatus,

ſtatus, vel præſentis, vel futuri, quem ego licitè poſſum acquirere; & ad illum aſcendere, nec enim teneor ego meum ſtatum & dignitatem amittere vt alius non amittat ſuum, & ſimili ratione non teneor ego ob ſimilem neceſſitatẽ futurum perdere ſtatum, quem dignè poteram conquirere, quod expreſsè ſenſit Nau. & Caiet. 2. 2. *& in ſum. loc. cit.* qui licet ſentiat de ſuperfluo quemlibet teneri ad eleemoſynam, ſed non exiſtimat ſuperfluum, quando quis habet ſuperfluum ſtatui præſenti, illud tamen in futurum reſeruat, vt mutet ſtatum digniorem, & ita vix aliquis tenetur, aut ſecundùm opinionem Caietani, aut ſecundùm noſtram ad eleemoſynam, quando tenetur tantùm ex ſuperfluo ſtatus. Hæc Vaſq. Vide etiam eundem *infrà num. 32. in fine*, & Cordubam *lib. 1. q. 36.* cum Granado *in 2. 2. contr. 5. tr. 11. ſect. 1. num. 3.* vbi adducit & approbat doctrinam Caiet. *in ſum. ver. eleemoſyna largitio*, ſic aſſerens. Hoc eſſe iudicandum conſideratis ſumptibus honorabilibus, etiam filiorum familiæ ſtatus, munificentia, magnificentia, communibus euentibus, hæredibus & aliis huiuſmodi; ita; vt rarò videatur contingere, vt homo ſecũdùm ſtatum glorioſè viuens, ſuperfluum habeat. Hæc Caietanus. Vide etiam Malderum *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 4.* vbi docet etiam vix vnquam contingere, vt quis habeat ſuperfluum ſtatus, cum poſſit quilibet cogitare de ſtatu augendo, imò ſtatus cum diuitiis creſcat. Ita ille. Vide etam Ludouicum de San-Iuan *in ſum. q. de eleemoſ. art. 3. dub. 4. append. 5.* ſic aſſerentem. [De aqui parece que no ſe ha de condenar al que detiene los dichos bienes ſuperfluos para procurar para ſi, o por los ſuyos alguna honra, dignidad, o eſtado, que licitamente ſe pueden pretender con condicion, que no dexe de acudir à la neceſſidad extrema, o quaſi extrema del proximo.] Quæ omnia ſatis pro diuitibus, eorúmque Confeſſariis, vt reor, plauſibilia erunt; conſulendum eſt tamen eis ſemper, vt largè eleemoſynas præbeant. Non deſinam hic adnotare ſupradictam ſententiam non admittere Duuallium *in 2. 2. D. Th. tr. de charitate. quæſt. 8. art. 4.* nam ex illa duo grauiſſima incommoda ſequerentur. Primum nullum vnquam hominem dici poſſe habere ſuperfluum, omnes quippe ſperare, & aſpirare, ad ſuperiorum ſtatum poſſent; ſaltem nulla eſt ratio cur, vnus potius; quàm alter ad eiuſmodi ſtatum aſpiret. Secundum, eum qui nullam dignitatem ſua ſuperiorem ſperet, cum paucis ſupra neceſſitatem & decentiam præſentis ſui ſtatus habiturum ſuperflua; cum verò, qui hanc dignitatem ſperet ſeu qui maiori ambitione duceretur habendo plurima ſuper decentiam ſui ſtatus, non habiturum ſuperflua.

RESOL. XV.

An quis teneantur de ſuperfluo ad ſtatum opitulari illi, qui in periculo verſatur amittendi fortunas iniuſtè? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 16.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Vaſquez *opuſcul. de* [*eleemoſ.*] *cap. 1. dub. 3. num. 26.* vbi ſic ait. Si alicui imminet neceſſitas, ſeu periculum cadendi à ſuo ſtatu, ob amiſſionem rei corporalis, tenetur quis ex ſuperfluo ſtatus illi ſubuenire, non tamen ex neceſſario ſtatui, quia non teneor cum æqualis rei detrimento proximo ſubuenire. Ita ille.

2. Verùm contrariam ſententiam docet Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. diſput. 159. ſect. 4. §. 98.* quia hæc neceſſitas non eſt abſolutè neceſſitas. Ergo non tenemur erogare eleemoſynam in illa verſanti, Probo antecedens, quia pono hominem illum habere alimenta & veſtes, quibus tam congruè alatur, vt non ſit neque in communi neceſſitate, in qua mendici verſantur, ſed victum habeat, & ornatum, non ſolùm ſufficientem, ſed etiam honeſtum. Item ille homo non eſt infamis, ſed poteſt honeſtè degere inter ſuos, neque cogitur mendicare, neque ſeruire, neque vilem artem exercere: ergo ſimpliciter non habet neceſſitatem non ſolum grauem, verùm, neque communem. Ratio eſt, quia opulentiores fortunæ; munera & tituli perilluſtres non ſpectant ad depellendam miſeriam, ſed ad augendam dignitatem; ſed nullus tenetur lege miſericordiæ alicui procurare pompam iſtam ſecularem, neque eum in illa conſeruare, quamuis enim ſit in periculo illam iniuſtè amittendi, tamen non propterea eſt in periculo cadendi in neceſſitatem aliquam. Quod differt ab homine cadente in infamiam, quæ magna miſeria eſt abſolutè. Ita Hurtadus. Non eſt igitur recedendum à prædicta ſententia, nam alioquin ſequeretur hominem Principem, aut diuitem mercatorem teneri ad erogandos mille, vel bis mille, aut ter mille aureos illis indigenti ad ſequendam litem, licèt non indigeat ad honeſtum victum atque veſtitum; hoc autem nullus admittet, quamuis illi ter mille aurei ſint ſuperflui. Igitur illa neceſſitas non eſt arcta, qualis eſſe ſolet in petendo victum precario, in famulando, in exercenda vili arte, ideo nullus tenetur lege eleemoſynæ, erogare ſua bona.

RESOL. XVI.

Si plures diuites poſſint vni pauperi ſuccurrere in extrema vel graui indigentia, quia omnes æque illum norunt, quis eorum teneatur eleemoſynam dare? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 13.

§. 1. INtelligitur quæſtio de extrema, vel graui indigentia, & ad illam reſpondet Lorca *in 2. 2. ſect. 3. diſputat. 39. memb. 3. num. 50.* omnes illos teneri inſolidum, & æquè, ita vt ſi nullus ſubueniat, omnes peccent &, quilibet integrè ſuccurrere teneatur, ſi alij omittant. Poſſunt tamen inter ſe conuenire, vt occurrant per partes, & proportione ſeruata ad numerum, & ad diuitias, & eadem ratione poteſt vnus ſatisfacere præbendo partem, ſi certò ſperet alios ex parte etiam contribuere. Nec tenetur vnus præuenire donec alios conſulat, ſecus ſi videat neminem eorum opitulari Villalobos *in ſumma. tom. 1. tract. 22. diffi. 2. n. 18.* & Gaſpar Hurtado *diff. 10.*

RESOL. XVII.

An diuites teneantur redimere captiuos apud Turcam?
Et quid eſt dicendum de aliis multis caſibus paſſim occurrentibus, vt v. g. Aduocatus an debeat ſuo patrocinio gratis defendere pauperem, aut viduam indigentem eius opera?
Et quid de Medicis Chirurgis Pharmacopolis, & aliis? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 6.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Filliucius *tom. 2. tr. 28. cap. 3. num. 76.* & Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 8. q. 5.* vbi ſic ait. Ex his perſpicitur quid ſit dicendum in multis caſibus paſſim occurrentibus, vt, g. an Aduocatus debeat ſuo patrocinio gratis defendere pauperem, aut viduam indigentem eius opera? an Medicus, aut Chyrurgus gratis mederi cogatur ei, qui nihil habet, quod ſoluat? an Pharmacopola obligetur ad medicinam gratis porrigendam pauperi & egeno? Pro Aduocat & aliis ſup. in Reſ. 9. §. 1. curſim ad medium.

An

diues ſciens vicinum ſuum captiuum teneri apud Turcas, & redemptione maxime egere, nec habere quo ſe redimat, eum redimere debeat? an diuites cùm videant patriam annonæ penuria laborare, multos fame mori, aut cum ſciunt vicinos ſuos ad turpiter viuendum, aut ad peccandum cogi ob inopiam & egeſtatem, qua miſerè premuntur, ad erogandam eis eleemoſynam Chriſtiana lege cogantur. Maior *in 4. diſt. 15. q. 7. §. contra hanc concluſionem arguitur*, & Caietanus 2. 2. *quæſt. 71. artic. 1.* docent in his & ſimilibus euentibus eſſe obligationem eleemoſynam erogandi, quia ſunt extremæ, vel quaſi extremæ, vel graues neceſſitates. Ita Azorius.

2. Verùm Hurtadus de Mendoza *in 2. 2. diſp. 159. ſect. 3. §. 21.* non approbat hanc opinionem; captiuitas enim per ſe non eſt extrema neceſſitas. ergo præcepto de opitulando indigentibus extremè, nullus tenetur ad redimendum captiuum. Probo antecedens, quia illa ſola eſt neceſſitas extrema, in qua non poteſt aliquis ſine alio viuere; ſed ſine libertate poteſt aliquis viuere. ergo libertate nullus eget abſolute. Confirmatur, quia alioquin nullus poſſet retinere mancipium, præſertim illum, qui propria culpa non dedit cauſam captiuitati, quem redimere teneremur. ergo captiuitas non obligat per ſe hoc genere legis neceſſitatis extremæ. Ita Hurtadus. qui limitat ſuam opinionem, niſi captiuus probabiliter timetur occidendus iniuſtè, aut melancholia, aut cœlorum inclementia interiturus, in his enim caſibus talis eſſet in extrema neceſſitate. Vide etiam Granadum *in 2. 2. contr. 5. tract. 11. diſp. 2. ſect. 4. num. 21.* qui etiam docet teneri diuitem ad elargiendam eleemoſynam pro redimendo captiuo viro admodum nobili, aut alioqui magnæ ſanctitatis & vtilitatis in Republica.

RESOL. XVIII.

An priuati homines teneantur inquirere pauperes?
Et quid in tempore peſtis?
Et de multis aliis caſibus agitur circa hoc. Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 3.

Sup. hoc ſup. lege doctr. §. Tertio. Reſ. 8. & ex Reſ. 12. §. Quæ. in fin.

§. 1. CIrca præſens dubium viſum eſt mihi apponere hîc verba Hurtadi de Mendoza *in 2. 2. diſput. 159. ſect. 3. §. 13. & ſeq.* vbi ſic aſſerit. Priuati homines non tenentur inquirere pauperes, aut qui homines egeant. Primùm, quia hæc non eſt ignorantia iuris, ſed facti, quam quis non tenetur depellere, niſi aliud occurrat, quo obligetur. Secundo, quia moleſtiſſima eſſet hæc obligatio, & homines auocaret à cæteris occupationibus; quibus neceſſariò ſtudent. Tertiò, quia id munus ſpectat ad alios, quos illo legitimè fungi poſſunt ſibi perſuadere. Tandem egeni ſe produnt frequenter, & vix vnquam quis perit occultè, de contingentibus autem tam rarò non erat ferenda lex. At verò vrbe deflagrante peſte tenetur quis dum in ea eſt, diligentiam adhibere in ennquirendis egenis, tunc enim eſt moraliter impoſſibile, quin multi pereant, niſi conquirantur. Duo autem excuſare poſſunt priuatos in ea occaſione. Alterum, ſi ita à magiſtratibus ſit prouiſum egenis, vt nullus latere poſſit. Alterum, ſi immineat probabile periculum intereundi, nullus enim pro priuati hominis vita tenetur propriam exponere morti. Eſt item in homine neceſſaria facultas tam phyſica, quàm moralis, etenim qui caret facultatibus, aut induſtria, quibus poſſit egenti opitulari, ad id non tenetur, quia non poteſt. Item quamuis aliquis habeat quibus poſſit phyſicè opitulari mendicis, non poteſt aliquando licitè, quia hæc facultas non eſt ſua, ſed aliena. De alieno autem nullus poteſt erogare ſtipem niſi extremè indigenti. Neque me obligat eleemoſynæ lex, quando ego exiſtimo eam re ipſa erogandam ab alio. Si autem mihi perſuadeam id a nullo alio præſtandum, teneor id ego præſtare. Vtriuſque ratio eſt, quia alio opitulante non indiget mea opera, quam nulli debeo, niſi indigo; quando verò alij non opitulantur ſiue culpatè, ſiue inculpatè, iam egetur mea opera, quam ego egenti debeo; ſi verò duo ſimul adſtent, nullus tenetur alterum præuenire, ſed expectare tempus, quo quis obligatur. Hoc autem adueniente tenentur ſinguli accurrere, non conſiderantes quid alij faciant; quando verò multi ſimul circumſtant qui opem poſſint ferre extremè indigenti, tenentur ſumptum partiri; quod ſi cæteri nihil velint miniſtrare, teneor ego integrum ſumptum facere; quòd ſi illos monui vt conferrent ſinguli partem, quam debebant, tenentur illi illam mihi reſtituere, & poſſum ego per compenſationem occultam eam occupare, quia omnes tenebamur egenti opitulari: quæ autem ego erogaui pro illis, fuit ob illius duritiem. Et hæc omnia docet Hurtadus *loco citato*, quibus adde Vvigers *in 2. 2. quæſt. 32. art. 6. dub. 6. num. 46.* Ludouicum de San Iuan *in ſumma, quæſt. eleemoſ. art. 3. dub. 2. append. 1.* Syluium *in 2. 2. quæſt. 32. art. 6. quæritur 2. ad argum. 6.* Malderum *in 2. 2. q. 32. art. 6. dub. 2.* Vaſquez *opuſcul. de eleemoſina, c. 1. dub. 3. num. 25.* Sanchez *in opuſcul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dubit. 39. num. 4.* Suarez *de charit. diſp. 7. ſect. 1. num. 6.* Valentiam *tom. 3. diſp. 3. quæſt. 9. punct. 4.* Azorium *tom. 2. lib. 12. cap. 10. quæſt. 5.* & Villalobos *in ſumma, tom. 1. tract. 12. difficultat. 2. num. 17.* vbi ſic ait: [Aduierto, que aunque vno tenga bienes ſobrados, no eſtà obligado andar à buſcar los pobres que padecen extrema, o quaſi extrema neceſſidad, ò graue, que ſatisfaze al preceto, remediando a las neceſſidades que ſe ſabien, teniendo propoſito de remediar las que ſe ofrecieren.] Hæc ille: Lege Hortado *in tract. de charit. diſp. 5. diff. 18.* qui obligat Beneficiarios ad inquirendas graues neceſſitates, vt eis ſuccurrant.

Sup. hoc ſignantes in Reſolutionibus not. præteritæ, & in iiſdem §§.

RESOL. XIX.

An Summ. Pontifex teneatur ſuperflua ex ſuis redditibus elargiri in eleemoſinas?
Et an Papa in hoc præcepto poſſit diſpenſare?
Et an hoc præceptum ſit humanum, & Eccleſiaſticum. Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 28.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè, quia præceptum erogandi ſuperflua in pios vſus, eſt præceptum diuinum & naturale, vt probat Nauarrus *opuſc. de reddit. quæſt. 1. num. 48.* & Corduba *lib. 1. quæſt. 18.* vnde ex his infert Sanch. *in opuſc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 40. num. 3.* Summum Pontificem hoc adſtringi præcepto, & teneri ſuperflua ex ſuis redditibus Eccleſiaſticis largiri pauperibus. Ita ille, qui citat pro hac ſententia Archidiaconum, & Adrianum. Verùm Corduba *vbi ſuprà*, docet Papam ex cauſa in hoc præcepto poſſe diſpenſare, & Sotus *libro 10. de Iuſt. quæſt. 4. art. 3.* tenet hoc præceptum eſſe humanum, & Eccleſiaſticum.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Reſ. 14. §. 9. Non deſinã. & inf. ex doctr. Reſ. ſeq. §. vlt. & in alio eius not. 5. & pro diffic. contẽta in duabus vlt. lin. huius Reſ. latè in Reſ. ſeq. &c.

RESOL. XX.

An Pontifex, ſi non licitè ſaltem validè poſſit diſpenſare cum Cardinalibus, Epiſcopis, & aliis Beneficiariis, ne redditus Eccleſiaſticos ſuperfluos expendant in pios vſus?
Et an hoc etiam poſſit introducere conſuetudo?

Et

Et reſolutio harum quæſtionum pendet ex illa, an obligatio expendendi ſuperflua ſtatus, quam habent Eccleſiaſtici, oriatur ex iure naturæ, vel ex iure Eccleſiaſtico?

Et an extet præceptum poſitiuum prohibens Eccleſiaſticis expendere ſuperflua in vſus non pios? Ex p. 10. tr. 18. & Miſc. 1. Reſ. 35.

Sup. hæc quæſt. infr. in Reſ. 29. & in duabus vlt. ſin. Reſ. præterit. & in to. 9. tr. 2. reſ. 14. §. 11. à med. & §. vlt. ad med. & in tom. 6. tr. 7. Reſ. 4. curſim in §. vlt. & ibi in tr. 8. Reſ. 92. §. Tertia. ad med. & in §. Vidiſti. etiam à med.

§. 1. RESOLUTIO huius dubij pendet ex illa quæſtione, an obligatio expendendi ſuperflua ſtatus, quam habent Eccleſiaſtici oriatur, ex iure naturæ, vel ex iure Eccleſiaſtico. Et omni ex iure Eccleſiaſtico, præter Sotum *de iuſt. lib.* 10. *q.* 4. *art.* 3. & Leſſium, *lib.* 2. *cap.* 4. *dub.* 6. *num.* 47. a me alibi adductos; tenet nouiſſime ex Societate Ieſu Pater Bannyus *in Theolog. moral. tom.* 3. *lib.* 2. *tract.* 9. *quæſt.* 4. qui omnino recognoſcendus eſt: nam late probat, Præceptum Eccleſiaſticorum largiendi ſuperflua in eleemoſynas, & vſus pios, eſſe tantùm præceptum Eccleſiaſticum; & contra illud poſſe præualere conſuetudinem in contrarium. Sed audiamus alium Societatis Ieſu Theologum, & is eſt Pater Eſcobar *in Theolog. Mor. tract.* 5. *Exam.* 5. *cap.* 4. *num.* 45. Sic aſſerens: Clerici Beneficiis Eccleſiaſticis fruentis obligationem exprimas. Perfecto hi bonorum patrimonialium verum dominium habent, ſicut Laici; poſſuntque pro libito diſponere. Eorum autem, quæ in ſuſtentationem congruam eis de bonis Eccleſiæ conferuntur, etiam habent dominium. Porro tam libera ſunt hæc ad ſuſtentationem bona collata ab obligatione eleemoſynæ, quam patrimonialia; quia iuſta eſt laborum merces. Enimuero eorum, quæ poſt congruam ſuſtentationem ſuperſunt, probabile eſt, non habere dominium, debereque operibus piis impendere ſub onere reſtitutionis. ſed probabilius reputo cum Leſſio, & aliis, eorum abſolutos Dominos eſſe; nec obnoxios reſtitutioni futuros, licet ea profane expendant: ſed tamen graui crimine alligari, quia graue quidem Eccleſiæ præceptum tranſgrediuntur, de quo Trident. *ſeſſ.* 45. *cap.* 1. *de Reformat.* Vnde colligo, teneri ſuperflua illa pauperibus exhibere: inter quos, Tuleto Auctore, poſſunt propinqui præferri, accipientes quidem plus cæteris, etiam in ſtatus incrementum, non ſolum iuxta qualitatem eorum, ſed & iuxta dantis Epiſcopi, Pontificis, Parochi qualitatem, etiam ex Maioratus aut vinculi inſtitutione, modo abſit ſcandalum, & notabilis fugiatur exceſſus. Ita Eſcobar, qui vt vidiſti, nullum aliud Præceptum agnoſcit, niſi Eccleſiaſticum, vt bona Eccleſiæ in pios vſus expendantur.

Sup. his ſeq. infr. in Reſ. 26. ex doct. §. 1. & 2. & in aliis eius pertinæ not.

2. Et tandem non deſetam etiam hîc apponere verba Machadi, *tom.* 1. *lib.* 3. *part.* 3. *docum.* 9. *num.* 8. Sic aſſerentis: [Queda dudoſo, y controuerſo entre los Dotores, ſi como la coſtumbre hà introduzido, que los Beneficiarios puedan teſtar libremente, aya introduzido tambien, que puedan teſtar licitamente de los Reditos, y Bienes ad quitidos de ſus Beneficios para vſos profanos, como de Bienes proprios. Comun opinion es, que no, y que pecan mortalmente en ello, porque ſi en diſponer deſtos Bienes Eſpirituales en vida fuera, de lo que han meneſter para ſu congrua ſuſtentacion, es pecado mortal: como lo dextra de ſer el diſponer los en muerte? Pero muy probable la contraria, y por talla difiende, y ſigue Garcias iuzgando, que por no ſer eſta coſtumbre contra Derecho natural, ni Diuino: ſino contra el poſitiuo hà podido preualecer en todo, aſſi en la facultad de teſtar liberamente, como en diſponer de los frutos, y Bienes adquiridos de los Beneficios à ſu voluntad como de los proprios, y patrimoniales.] Ita Machadus. Et ſententiam ſupradictorum Doctorum, nempe ſolum præcepto iuris poſitiui Eccleſiaſticos teneri expendere in vſus pios bona ſuperflua eorum debitæ ſuſtentationi, tanquam probabilem admittunt Sanchez *in Opuſc. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 40. *num.* 2. *in fine*, & Trullench *in Decalogum, tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 2. *dub.* 6. *num.* 9. & 11. Et ideo, ſi Pater Vaſquez nunc ſcriberet, non vtique diceret id, quod ait in *Opuſc. de eleemoſ. c.* 4. *num.* 15. nempe ſe nullum legiſſe, qui aſſereret, iure tantum humano Eccleſiaſticos teneri ſuperflua in vſus pios expendere; non vtique hoc diceret: nam vt viſum eſt, ſeptem DD. hanc ſententiam abſolutè, & tanquam probabilem tenent, Sotus, Leſſius, Baunyus, Machadus, Eſcobar, Sanchez, & Trullench.

Sup. hoc inf. in Reſ. 27. §. Secundo. & hic infr. in hac ipſamet. Reſ. §. vlt. ad med. & late in to. 6. tr. 7. Reſ. 94. §. vlt.

3. Sed ſupradictis poſſet aliquis plus addere nempe neque extare præceptum poſitiuum, prohibens Eccleſiaſticis expendere ſuperflua in vſus non pios: & ideo apponam hic per extenſum verba Petri de Lorca *in* 2. 2. *D. Thomæ q.* 38. *art.* 9. *ſect.* 3. *diſp.* 40. *membr.* 2. *n.* 44. vbi ſic ait: Sunt qui dicant, ex natura rei licitum eſſe, quod dicimus; iure tamen poſitiuo interdictum. Adduntque primò aliqua iura, quæ refert Nauarrus, *quæſt.* 1. *monit.* 22. quæ tamen non bona fide induxit, nihil enim ad rem conferunt. Sed potiſſimè innituntur Decreto Concilij Tridentini, poſt verba proximè allegata dicentis: Omnino eis interdicit (ſcilicet ſancta Synodus, ne ex reddit[i]bus Eccleſiæ conſanguineos, familiareſve ſuos augere ſtudeant, cum & Apoſtolorum Canones prohibeant ne res Eccleſiaſticas, quæ Dei ſunt, conſanguineis donent. Sed ſi pauperes ſint, iis vt pauperibus diſtribuant; eas autem non diſtrahant, neque diſſipent illorum cauſa. In his verbis Concilij vtitur verbo præcepti, nempe interdicit, & ideo videtur eſſe præceptum. Sed ſi benè expendantur verba Concilij; nihil præcepit de fructibus, & portione, quæ ſingulis Clericis, vel Prælatis deſignata eſt: ſed loquitur de bonis, quæ ſunt in domino ipſius Eccleſiæ, qualia ſunt immobilia, & ius ad redditus annuos. Hanc eſſe mentem Concilij, patet, ex duobus: primò, quia remittit ſe ad antiqua iura, præſertim ad Canones Apoſtolorum, in quibus de his bonis immobilibus eſt ſermo, vt patet ex *Canon.* 39. *aliàs* 37. vbi dicitur; ſed non eorum (ſcilicet cognatorum) prætextu vendat quæ ſunt Eccleſiæ. Et *Canon.* 75. vbi ſolum agitur de aſſumptione ad Epiſcopatum, & electione in Eccleſiaſticam dignitatem intuitu cognitionis. Secundò ex illis verbis: Eas autem non diſtrahant: diſtrahere idem eſt, ac alienare, & à poſſeſſione Eccleſiæ auellere; quod non habet locum in propriis fructibus, ſed in bonis ipſius Eccleſiæ. Videtur ergo Concilium, hoc præcepto extirpare voluiſſe abuſum, quo multi Eccleſiarum bona, aut gratis dabant conſanguineis, aut vili pretio vendebant, aut in emphyteuſim, vel feodum cum magno Eccleſiæ detrimento concedebant: nihil autem de fructibus ſingulorum decreuiſſe. Hucuſque Lorca.

4. Verum omnibus ſuperius dictis minimè aſſentior. Dico itaque cum communi Doctorum ſententia, ex natura rei, & ex eorum conſtitutione bona Eccleſiaſtica ita eſſe expendenda, vt graue peccatum ſit in prophanos vſus ea inſumere, & in pios vſus erogari debere quicquid ſuperfluit congruæ ſuſtentationi; ita vt ſi pauperum indigentiæ (quorum ſubſidium omnibus aliis præferendum eſt) non exigant totum illud reſiduum; alia pia opera fiant: vt nullo modo prophano conſumatur. Hæc propoſitio patet; quia bona Eccleſiæ ſunt bona Chriſto conſecrata, & intuitu pietatis Eccleſiæ donata, natura ergo ſua petunt non aliter quam pie, cenſum. Et exiſtimo ſpeciem eſſe Sacrilegij, ea prophanè expendere; quia vt D. Thomas dicit 2. 2. *q.* 99. *artic.* 3. Sacra ſunt, & ideò quemadmodum fit illis iniuria, ſi furto rapiantur; ita etiamſi

pro

prophane inſumantur: & vtrumque eſt ſacrilegium. Erit autem peccatum mortale, ſi quantitas profuſionis magna ſit. Et autem cenſeatur magna; non eſt attendenda menſura furti, nam quantitas, quæ in furto conſtitueret in prophana effuſione; ſed longè maior. Quemadmodum vero hæc profuſio ſpeciale peccatum eſt, ita etiam auara, & inordinata retentio.

Sup. hoc latè inf. in Reſ. 15.

5. Ad auctoritatem Lorcæ, aſſerentis Concilium Tridentinum loqui de bonis immobilibus Eccleſiæ, non autem de fructibus; ideoque non obſtante hoc Decreto, poſſe adhuc Beneficiarios Maioricatus, & feudos aliquos ſuis conſanguineis emere, & donare: reſpõdeo, bona immobilia vulgo non dicuntur redditus, ſed fundamenta ipſorum redituum; tum quia redditus nihil aliud eſt, quam fructus annuus, ſeu qui ſingulis annis percipitur; tum quia Epiſcopi non ſolent ex bonis Eccleſiæ immobilibus ſuos conſanguineos locupletare; ſed ſolum ex fructibus: Concilium ergo voluit, contra hanc conſuetudinũ decernere; tum quia nomẽ rei magis bonis immobilibus quadrat, quã redditus; eſt enim quid tranſcendentale, & vniuerſale, quod de bonis immobilibus, non minus quam de fructibus, in recto caſu prædicatur: at hoc loco Concilij nomen rei Eccleſiaſticæ non conuenit, nec enunciatur de bonis immobilibus; dicit enim Concilium, res illa debere, vel poſſe conſanguineis, ſi ſint pauperes diſtribui: vbi certum eſt, Concilium non intelligere, quod bona immobilia, quaſi intuitu paupertatis, diſtribui poſſint parentibus: tantum ergo nomine rei, fructus annuos intelligit: igitur etiam nomine redditus bona immobilia, ſed fructus annuos intelligit ipſum Concilium. Obiicit tamen Lorca, primùm Concilium remittere ad antiqua iura, & Canones Apoſtolorum, in quibus de bonis immobilibus ſermo eſt, vt patet ex *Canone 37. ſeu potius 39.* vbi dicitur *Sed non eorum*) ſcilicet conſanguineorum prætextu) *vendat quæ ſunt Eccleſiæ.* Secundò, ex illis verbis *Eas autem non diſtrahant.* Illud idem patet: nam diſtrahere, idem eſt, ac alienare, & à poſſeſſione Eccleſiæ auellere: ergo de bonis immobilibus, non autem de fructibus, ſeu redditibus annuis loquitur Concilium.

6. Ad primum reſpondeo, Lorcam hunc Apoſtolorum Canonem (pace eius dixerim) deprauaſſe; ibi enim nullum verbum extat venditionis rerum Eccleſiaſticarum; ſed expreſsè prohibetur, ne ipſæ res parentibus propriis condonentur; ſic enim ſcribitur: omnium negotiorum Eccleſiaſticorum curam Epiſcopus habeat; & ea, velut Deo contemplante, diſpenſet nec ei liceat, ex his aliquid omnino contingere, aut parentibus propriis, quæ Dei ſunt, condonare. In altera verò verſione ſub citatione *Canonis 37.* ita ſcribitur. Ne liceat autem ex his aliquid ſibi vendicare, vel propriis cognatis, quæ Dei ſunt, largiri. Quò fit, vt de fructibus, ſeu redditibus annuis intelligatur Canon, & ſimiliter Concilium Tridentinum.

7. Ad ſecundum reſpondeo, Concilium per hoc verbum *diſtrahere* tantum velle, ne res Eccleſiæ à pauperum ſubuentione, conſanguineorum ergo, diſtrahantur; falſum enim eſt verbum hoc idem eſſe, ac à domino, ſeu poſſeſſione Eccleſiæ auellere; cum minus ſignificet, quam alienare; nam quædam dicuntur propriè diſtrahi, quando vel à præſentia, vel ex manibus illius, qui eas poſſet accipere, ſubtrahuntur: & quamuis ſignificaret alienationem; tamen, quia per liberalem donationem fructus alienantur, vt ſatis conſtat; potuit optimè Concilium hoc verbo ad donationem horum fructuum quæ fieret conſanguineis, prohibendam, vti: Et hæc omnia docet Duuallius, Doctor Sorbonicus 2.2. *D. Thomæ, tract. de Charitate, q.3. de Eleemoſyna, f.598.* cui ego libenter adhæreo.

8. Verum ſecundum opinionem Bauny, & aliorum vbi ſupra, ad dubium poſitum in titulo huius reſolutionis poſſet aliquis affirmatiuè reſpondere, nempe poſſe ſummum Pontificem diſpenſare cum Eccleſiaſticis, ne bona ſuperflua in eleemoſynas, & vſus pios teneantur expendere: & etiam poſſe à conſuetudine introduci. Vnde Clerici in Hiſpania, & Gallia, vt tenet firmiter Baunyus, ſtante dicta conſuetudine, non ſolum validè ſed etiam licitè diſponunt in Teſtamentis de rebus ſuperfluis ad vſus non pios. Sed, vt dixi, ego huic ſententiæ non aſſentior, cum ſit contra communem, & omnino reſpuendam eſſe, puto; magnas enim conſequentias, ſecum traheret.

Sup. hoc in Reſ. præterita prope fin.; & inf. in Reſ. 27. §. Sed. &c.

Sup. hoc ſup. in hac ipſamet Reſ. §. Et. tandem, & in aliis eius not.

RESOL. XXI.

Quo ordine Epiſcopi, & alij teneantur ſuperflua bonorum Eccleſiaſticorum erogare in opera pia?

Et an Eccleſiaſtici ex fructibus beneficij poſſint filios ſpurios alere, & dotem filiæ ſpuriæ dare? Ex p.10. t1.11. & Miſc. Reſol.36.

§.1. ALiqui aſſerunt, pauperes loci eſſe præferendos quibuſlibet aliis inter quos ij, qui maiori penuria premuntur præferendi ſunt. Quod autem ſpectat ad pauperes alterius prouinciæ, aut loci; exiſtimant, præferendam iis eſſe refectionem Eccleſiæ, vel illius ornatum neceſſarium. Id autem probatur ex eo, quod in iure quando quis ob ſimoniam, vel confidentiam damnatur ad fructuum reſtitutionem; decernitur, eam eſſe pauperibus loci faciendam, aut Eccleſiæ, in cuius contumeliam commiſſa eſt talis ſimonia, vel confidentia: ideoque Eccleſiæ refectio, & ornatus neceſſarius, poſt pauperum ſubſidium, per quod etiam intelligimus dotationem virginum, potiſſimum quæ in euidens periculum propter egeſtatem, nonnunquam conijciuntur, æſtimari debet. Quoad autem erectionem Monaſteriorum, inſtructionem Collegiorum, vel alia eiuſdem generis, nullus præſcribitur ordo, ſed arbitrio cuiuſque relinquitur; ita vt quod voluerit præferre, legitimè poſſit. Et hæc omnia docet Duuallius *in 2. 2. D.ni Thomæ, tract. de Charitate, q.3. de eleemoſyna, f.598.* Idem aſſerit Lorca etiam *in 2.2. diſp.40. memb.2.n.40.* vbi ſic ait: eſt tamen hic ordo ſeruandus, vt primò occurratur pauperibus loci, aut prouinciæ, à quibus deſumuntur Beneficij reditus: & ita præferatur hoc opus reliquis, vt non poſſint, hoc omiſſo alia eligi; ſed prius ſufficienter illorum pauperum neceſſitatibus ſubueniatur. Cætera autem, ſiue ſint eleemoſynæ pauperum alterius prouinciæ ſiue quæcunque alia, libera ſic tota vt non magis vnum, quam alterum neceſſarium ſit, ſed poteſt Eccleſiaſticus quod maluerit exequi. Ita ille.

2. Sed non deſeram hic apponere verba Patris Garciæ *in ſumma Theol. mor. tractat.1. difficul. 4. dub.2. num.10.* ſic aſſerentis: [Por pobres ſe entiende no ſolo los que neceſſitan de comida, ò veſtido, ſino tambien todos los que carecen de las coſas neceſſarias conforme ſu eſtado; de ſuerte que vn marquez, y vn Duque puede llegar à eſtado que ſe le podra dar muy licitamente de los bienes Eccleſiaſticos, para que paſſe ſegun la calidad de ſu perſona, y à fortiori ſe comprehenden debaxo de pobres, y cauſa pia, los Religioſos, ſus Conuentos Capellanias, Hoſpitales, dotar pupilas pobres, &c. Miſſas, ſufragios por las Almas; y finalmente todo lo que ſe endereça à miſericordia ò piedad intuitu Dei: y aunque las rentas Eccleſiaſticas, cæteris paribus es bien ſe emplen en los pobres donde eſtà la Igleſia, ò donde ſe ſacan las rentas: pero no quita eſto, que tal vez no ſe puedan aplicar à pobres

bres, y à obras pias que eſten fuera deſtos lugares. Vnde Pater Molina *de Iuſt. tom.* 1. *diſp.* 145. *verſus finem §. Illud verò*, dicitur neceſſarium non eſſe, vt ea pia opera fiant in loco beneficij cum Nauarro quem affert, quando tamen aliud non poſtulat commune bonum Diœceſis, Regni, aut totius Eccleſiæ; verbi gratia, ſi fiat Collegium in vniuerſitate diſtante ad Miniſtros Eccleſiæ educandos, vel aliquid ſimile, vel non occurrit peculiaris aliqua ratio, debere potius eiuſmodi pia opera fieri in vtilitatem populi, qui ad eos redditus concurrit: quam alterius. Vnde infert, licet congruum ſit, quod Epiſcopus in loco Cathedralis Eccleſiæ vberiores eleemoſynas, & alia pia opera efficiat: expedire tamen, vt in aliis etiam ſuæ Diœceſis Oppidis pro locorum indigentia, & qualitate id fiat; ſiquidem ab illis etiam redditus accipit. Pater Azorius, *to.* 2. *lib.* 7. *c.* 11. *q.* 2. cum Nauar. dicit iure communi non eſſe obligationem diſtribuendi, vel expendendi in eo loco, cum ſacri Canones ſanxerint, decimas eſſe ſoluendas ad vſus Clericorum Eccleſiarum, pauperum, & Peregrinorum etiam, atque Aduenarum. Verùm in facti contingentia, Epiſcopi non deſerant legere Eminentiſſimum Card. Lugo *de Iuſt. to.* 1. *diſp.* 4. *ſect.* 3. *n.* 58. Ex his ego olim reſpondi non potuiſſe Cardinalem ex fructibus ſui Epiſcopatus fabricare Eccleſiam Romæ, ſi pauperes ſuæ Diœceſis grauiter egebant. Item conſolui, potuiſſe Epiſcopos, ſi non aderat præiudicium pauperum Diœceſis, præbere Catholico Regi noſtro, tam extremis neceſſitatibus preſſo, in adiutorium bellorum contra Hæreticos, aliquam ſummam denariorum ex fructibus Epiſcoporum.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 6. Reſ. 46. §. Et ideo. & in to. 6. tr. 7. Reſ. 48. §. 1. & ibi in tr. 8. Reſ. 112. §. vlt. & lege etiã Reſ. 110. & §. eius not. & prætermittas videre eas per totas, quãuis plenè non dicant ſup. hoc, ſed vt ſcias quid cũ dicto filio ſpurio, & aliis ſpuriis fieri poſſit, quia paſſim hic caſus occurrere poteſt.

3. Notandum, poſſe Eccleſiaſticos ex fructibus Beneficij, ſpurios filios alere; vt docet Caſtrus Palaus, *tom.* 1. *tr.* 6. *diſp.* 2. *punct.* 5. *n.* 9. quia poſito delicto, illis ſuſtentatio iure naturæ debetur: imo illis debetur ſuſtentatio iuxta qualitatem Beneficiarij; ita vt maior debeatur dos filiæ ſpuriæ Sacerdotis nobilis, quàm pauperis, infimæque conditionis; intra limites tamen filiæ ſpuriæ, quæ longè inferioris conditionis eſt, ac filia legitima. Sic Molina *diſp.* 246. *in fine.* Qui antecedenti verſiculo hanc doctrinam limitat, vt intelligatur caſu, quo Beneficiatus non habeat alia bona, quibus poſſit hæc alimenta filiis ſpuriis præbere: quia ſi alia habet, ad illa filius habet ius; ac proinde pauper dici non poteſt. Fateor, hoc ſemper eſſe conſulendum. At non audeo affirmare, ex obligatione faciendum eſſe; quia filius ſpurius ad omnia bona parentis æquale ius habet; non ſolum habet ius reſpectu perſonæ parentis, vt ſibi detur ſuſtentatio. Item ipſe parens obligatus eſt alere filios ſpurios; ergo ex fructibus Beneficij eos alere poteſt, etiamſi alia bona habeat: quia omnia onera, quæ Beneficiario ſunt annexa, ex fructibus Beneficij adimplere poteſt, aliàs non poſſet donationes remuneratorias facere ex fructibus Beneficij, ſi alia bona patrimonialia haberet. Et docet Valentia 2. 2. *diſput.* 10. *quæſt.* 3. *punct.* 7. *verſ. neque ij ſolum Eccleſiaſtici.*

RESOL. XXII.

De obligatione Epiſcoporum, & Beneficiariorum ad eleemoſinas elargiendas. Ex part. 4. tract. 4. & Miſc. Reſ. 214.

Sup. hoc in Reſ. ſeq.

§. 1. Durus erit hic ſermo, ſed verus; ſic agitur ait Iacobus Granado *in* 2. 2. *D. Thomæ contr.* 3. *tract.* 11. *diſp.* 3. *num.* 21. Ego quidem, vt in hac re dicam quod ſentio, non damnare eum, qui quartam partem, ſi Epiſcopus ſit, & qui quintam, aut ſextam, ſi Epiſcopus non ſit, elargiretur pauperibus, dummodo reſiduum poſt ſuam congruam ſuſtentationem piis aliis operibus impenderet, & non occurrerent ſpeciales, & vrgentiores pauperum neceſſitates. Probatur quia Eccleſiaſticus non tenetur omnes redditus, qui illi ſuperſunt poſt ſuſtentationem, erogare pauperibus, quia bonam eorum partem poſſunt inſumere in alia opera pietatis; ergo quantitas ſub graui præſertim obligatione pauperibus eroganda, non poteſt cenſeri iure aliquo determinata: patet cõſequentia: quia nõ de diuino, aut naturali, vt cõſtat, nec Eccleſiaſtico, quia modo Eccleſia nihil determinauit & quamuis olim determinauerit quartam partẽ, iam ceſſauit illud præceptũ, cùm ceſſauerit fundamentũ illius, nempè quòd quarta pars redditũ eſſet ab aliis ſeiuncta, & verè extaret; ſolùm ergo ſtandũ eſt in hoc negotio prudẽtũ arbitrio; ſed prudenter arbitrantur quartã partẽ, imò & minorem quantitatem eſſe ſufficientem; ergo non eſt maior obligatio imponenda. Loquutus ſum autem de quarta, & quinta parte, non quia omnibus tanta ſit obligatio, quia multi Eccleſiaſtici erunt, quorum redditus non ſufficiant, vt detrahatur quinta, imò nec octaua pars diſtribuenda pauperibus; ſed quia iſta quantitas in dictis caſibus ſufficiat vt vnuſquiſque cenſeatur obligationi ſuæ ſatisfacere, licet pingue ſit beneficium, confirmatur, quia abundantes, & frequentes eleemoſynas cenſetur elargiri, qui de quinque mille aureis elargitur mille, ſed ex nullo capite colligi poteſt, teneri Eccleſiaſticum, niſi ad abundantes, & frequentes eleemoſynas; ergo ſatisfacit ſuæ obligationi, quartam, ſi Epiſcopus ſit, & quintam, ſi Epiſcopus elargiendo. Minor probatur, quia caput iſtud tantùm poteſt eſſe duplex; nimirum, quod ſit pater pauperum, quòd non poſſit ſuperfluos ſumptus facere. Neutrum autem horum probat quidpiam contra nos, non primum quia pater ſpiritualis pauperum ſatisfaciat huic muneri copiosè illis ſuccurrendo, eorum neceſſitates inquirendo ſaltem in generali, & quando peculiares, & grauiores neceſſitates occurrunt abundantiorem ſtipem erogando; & totum hoc fieri poteſt optimè, licet in ordinariis neceſſitatibus non plus, quam quod diximus eroget; non enim exigit munus patris ſpiritualis, vt quicquid ipſi ſupereſt, illis donet, alioqui, vt dicebam, non poſſet in alia pia opera quidquam inſumere; quod eſt incredibile, & contra praxim Eccleſiæ; nec ſecundum, quia præter eleemoſynam ſunt alij ſumptus non ſuperflui, ſed pij, & ſpectantes ad diuinum cultum.

2. Ex quo tandem infero ſi poſt congruam ſuſtentationem, & eleemoſynam in quantitate dicta, & opera pietatis, in quibus magna latitudo eſt, velit Eccleſiaſticus notabilem aliam quantitatem ex redditibus beneficij ſibi reſeruare ad vſus non pios, ſed vanam oſtentationem, aut ſuperfluitatem, me non videre, quo iure, aut titulo excuſetur à culpa lethali: nam ſacri Canones Eccleſiaſtica bona propterea *Patrimonium Dei* appellant, quia in Miniſtrorum Dei ſuſtentatione, & piis operibus inſumenda ſunt; & abſurdum eſt exiſtimare non eſſe contra intentionem, & iuſtiſſimam voluntatem Eccleſiæ, quòd hæc accipiantur ab Eccleſiaſticis, vt prodigè, & variè inſumantur. Confirmatur, quia grauiſſimi Doctores obligant laicos ſub mortali; vt ſuperflua omnia ſui ſtatus erogent pauperibus: ſed certum eſt, Eccleſiaſticos eſſe multò ſtrictiùs obligatos ad eleemoſynas, & pia opera; ergo certũ eſt, teneri ſub mortali ad erogãdum, vel in aliis pietatis operibus inſumendum ſuperflua ſtatus ſui; ergo peccant lethaliter, ſi in prophanis vſibus conſumant Patrimonium Chriſti. Patet conſequentia, quia hæc, quæ poſt congruam ſuſtentationem ſuperſunt, ſuperflua ſunt, nec ad decentiam ſtatus vllo modo pertinentia. Et ſanè commune eſt inter Doctores pronunciatum, totum, quod ſupereſt beneficiario poſt ſuam congruam ſuſtentationem, expendendi debere in pauperes,

Sup. hoc aſ. ex doctr. §. 1. & 2. Reſ. 16. & ex aliis eius not. & annot. ſeq. huius Reſ.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. par. & ib poſt ...

Digitized by Google

verſ. Eos nõ ſtenen. & in Reſ.1. poſt ſeq. & in 10. 6.41.7.Reſ.3. §. Et tandẽ. & in Reſ.4. §.1.& latè in Reſ.9.per totam. & hic inf. in Reſ. 31 §1. & 2. & ſup. in Reſol.30. §.2. poſt mediũ. verſ. Enim vero. & recitantes in alio §.caſuum annotationum.

& vſus pios, nec legi aliquem, qui contrarium doceat; cum hoc autem cohærere non poteſt quod quis contentus ſit inſumendo quartam, vel quintam partem inter pauperes, & alia pia opera & reliquum vanè inſumendo, etiam ſi ſint multa millia aureorum. Prudentiſſime ergo noſter Azorius *tom.2. lib.12.c.11.q.1. in fin.* noluit determinare quantitatem, quam inſumere ſufficiat beneficiario; ſed obligauit illum, vt impendat quidquid illi ſupereſt. Et hæc omnia docet Granado *vbi ſuprà*, quæ quidem multum notanda erunt à Confeſſariis Eccleſiaſticorum, qui benignas opiniones circa præſentem materiam apud neminem ex Doctoribus inuenient; ſecus autem circa diuites dicendum erit.

RESOL. XXIII.

De quantitate eleemoſinæ neceſſariò ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis expendenda in pauperum neceſſitatibus.

Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Epiſcopatum aſſumptos?

Et aliqua alia deciduntur pro intelligentia illorum bonorum, quæ cenſentur eſſe vel patrimonialia, vel quaſi patrimonialia, de quibus Epiſcopi, & Clerici poſſint ad libitum diſponere, vt de bonis patrimonialibus, videlicet de diſtributionibus quotidianis, pro comitando funere defunctorum, pro facienda Miſſa, habenda concione, viſitando Epiſcopatu, ferendis ſententiis & tandem pro quacumque induſtria perſonali, pro labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quauis alio titulo diſtincto à titulo beneficij.

Et an Clericus, ſi de groſſo beneficij, & eius reddititibus aliquid detrahit ex neceſſariis, poterit, quidquid detraxerit, expendere pro libito abſque peccato mortali; dummodo non ſit in vſus prophanos? Ex part.5. tract.8. Reſ.27.

Sup. hoc in Reſ. præter.

§.1. BEnigna opinio circa præſentem quæſtionem non poteſt expectari. Ego librorum helluo fui vt aliquam inuenirem, ſed fruſtrà, ita ſtrictè loquuntur Doctores, & meritò quoad hanc obligationem Eccleſiaſticorum. Sententia igitur, quam in hac reſolutione appono, eſt inter omnes alias ampliſſima, & illam docet nouiſſimè Hurtadus de Mendoz. *de charitate in 2.2. D.Th. volum.2. diſp.160. ſect.15. §.105. vſque ad* §.110. vbi ſic ait: Dico Epiſcopi & cæteri Beneficiati Clerici tenentur, vt minimum, erogare quartam partem fructuum, ſiue redditnum in opera pia, vel medietatem reſidui congruæ ſuſtentationis; nec tenentur ad plus erogandum hoc intelligo per ſe, & in neceſſitate communi, non in graui. Hæc concluſio eſt omnium hac de re ſententiarum probabilium ampliſſima, nec vidi vllum authorem, qui minorem partem deſignet. Eos non teneri ad erogandum omne reſiduum, apertè docent Sotus *lib.10. de Iuſtit.q.4.art.4. verſ. quamuis documentum.* Toletan. *lib. de 7. peccatis, cap.38.* cum Tabiena, vbi aſſerunt poſſe Epiſcopum donare conſanguineis de redditibus Eccleſiæ, Lorca *diſput.40. num 43.* Molina *tract.2. diſput.146. ver. contrarium cum Maiore*, Bannez, & aliis. Ratio eſt, quia Clerici acquirunt verum dominium redditium: ergo lege iuſtitiæ non tenentur erogare aliquid: ergo lege miſericordiæ non tenentur erogare totum reſiduum, quia lex miſericordiæ non obligat laïcos niſi in graui neceſſitate, quia inopia leuis ex ſe non obligat; ratio autem ſtatus perfectioris non exigit omnium donationem ſub peccato mortali, nec cura paſtoralis petit vt in neceſſitate communi totum ſuperfluum à me abijcem, certe præter aliquorum Theologorum grauium quidem authoritatem non video vrgens argumentum, quo probetur obligatio ad omnia eroganda à Clerico non profeſſo paupertatem, vt conſtat ex reſponſione ad omnia argumenta. At valdè durum eſt me obligari ad eroganda omnia, quorum ſum Dominus in neceſſitate communi, præſertim cùm multi ſint labores Eccleſiaſticorum in choro, reſidentia, cælibatu, & aliis. Eſt igitur opus vt apertè conſtet de præcepto ad illud aſſerendum in rediſſicillima obſeruatu, in qua euidens eſt moraliter plurimos perituros. Porrò erogatio quartæ partis omnium fructuum ſatis eſt ex ſententia Dominici Soti adducti, Bannez *art.6 dub. vlt. ver. ex dictis omnibus.* cùm enim admodum ſeuerè fuiſſet locutus de obligatione Epiſcoporum ad vbertimas eleemoſynas, nec illos eſſe in ſtatu ſalutis, niſi eas erogent in gentes, hæc ait: Ego ſanè nullum Epiſcopum Hiſpaniæ abſoluerem, niſi ſaltem quartam partem redditium in eleemoſynas expenderet, & hoc intelligo in communibus neceſſitatibus. nam in grauioribus, quales eſſe ſolent tempore famis, aut peſtis, aut plurimarum ægritudinum, ad amplius tenentur iuxta proportionem neceſſitatis pauperum; qui ſunt oues propriæ, ita vt aliquando teneantur ex propria ſupellectili, & vaſis argenteis eleemoſynas facere. His Bañez oſtendit Epiſcopum eſſe in ſtatu ſalutis, & abſolui poſſe, ſi in neceſſitate communi eroget quartam partem fructuum, non verò in neceſſitate graui, tunc enim ad plus tenetur. Petrus Lorca *diſputat.40. num.34.* exiſtimat ab Eccleſiaſtico fieri ſatis eleemoſynæ præcepto, ſi duo obſeruet, alterum vt diligentiam adhibeat in pauperibus conquirendis; alterum eſt vt maiorem partem ſuperflui expendat in neceſſitate communi. At maior ſuperflui pars æquiualebit frequenter quartæ parti omnium fructuum. Propterea dixi in concluſione omnes teneri ad erogandam vel quartam partem omnium fructuum, vel medietatem ſuperflui, quia hos graues authores video eſſe in iis ſententiis, quæ parum differunt. Huius ſententiæ rationem à priori reddere non poſſumus, quia verò res eſt maximi momenti, in qua Eccleſiaſticorum conſcientiæ magno ſunt periculo expoſitæ, cenſui ſententiam aliquam probabilem ſtatuere, iuxta quam tam Confeſſarij, quàm Clerici pœnitentes poſſint tuta conſcientia aliquid certum, fixúmque tenere, ne incertis ſententiarum varietatibus animus fluctuet. Et quidem cùm Eccleſiaſtici habeant verum dominium, nec lex iuſtitiæ eos obliget, videtur rationi valdè conſentaneum eos ſatisfacere legibus miſericordiæ, & curæ paſtoralis, ſi in graui neceſſitate erogent omnia ſuperflua, in leui autem ita partiantur, vt cum pauperibus partem faciant æqualem de reſiduo, quid enim aliud poteſt quis exigere ab alio? Aſſerit Sotus omnes cenſuros Clericum ſuo muneri cumulatiſſimè ſatisfacere, ſi tertiam partem redditum in opera pia expendat, quod mihi certiſſimum eſt. Pone Epiſcopum habentem annuos redditus 30. mille. hic ſi 10. mille in opera pia diſtribuat, nullus meritò cenſebit illum eſſe auarum, aut crudelem, nec poterit iure ſcandalizari, quòd Epiſcopus de aliis 26. mille ſe alat, & efficiat quod libuerit, dum non ſit in vſus profanos, licèt ea abundè communicet cum conſanguineis; quid enim de congrua ſatisfactione illi poterit eſſe reſidui? Hoc abſque vllo ſcrupulo fieri poteſt. In ſententia autem propoſita, qui habet 40. mille, ſi in communi neceſſitate expendat 10. mille, poterit ſine ſcrupulo de illo cætero diſponere, dum nec ſit profanè, nec cum ſcandalo, quod vitatur facillimè data tertia parte operibus piis, data verò quarta, non vitatur tam facilè, poteſt tamen vitari, ſi conſtet apertè de eleemoſynis datis.

Sup. hoc in Reſ. præcen. §.1. & in Reſ.1. ſeq. & in tom.6. tr.7. Reſ.3. §. Et tandem. & in Reſ.4. §.1. & latè in Reſ.6. per totam. & hic infra in Reſ.16. §.1. & 2. & ſup. in Reſ.200 §.1. poſt medium verſ. Enim vero. & recitantes in to.6.tr.4.Reſ.8. §.ſe.

2. Quia verò hac in parte non eſt omnibus Clericis eadem copia fructuum, libuit rem hanc explicare. Epiſcopi meliùs facient, ſi ex redditibus aſſignent quartam partem, quam ſi medietatem ſuperflui.

Quãuis non plene ſup. hac lege tamen pro his verſ. Principibus. in to. 3.tr.3.doct. Reſ.75.

Ratio eſt, quia dignitas Epiſcopalis eſt perampla, qua potiuntur ſæpe viri Principes, nec redditus annui tam ſunt copioſi aliquando, vt ſupereſſe poſſit multum de congrua ſuſtentatione, vel quia Epiſcopatus verè eſt tenuis, vel quia Epiſcopus eſt Princeps. Hic fortè exiguas faciet eleemoſynas, quia cenſebit omnia ſibi eſſe neceſſaria ad ſuam ſuſtentationem, ob quod tenetur ſemper aſſignare operibus piis quartam partem fructuum, ne vnquam Epiſcopus excuſetur ab eleemoſynis ingentibus pro ſua facultate, eſſet enim graue ſcandalum Epiſcopum non eſſe largum, licèt aliquid detrahat de congrua ſuſtentatione. Si autem teneat hanc rationem, vitabit hoc ſcandalum. Si verò Epiſcopatus ſit pinguis, & medietas ſuperflui æquivaleat quartæ parti, poterit eligere quam libuerit opinionem. Cæteri Clerici non tenentur ad ſequeſtrandam quartam partem, ſed poterunt priùs accipere ad congruam ſuſtentationem, & deinceps erogare medietatem ſuperflui. Ratio eſt quia maior eſt obligatio Epiſcopi ad eleemoſynam, quàm aliorum Clericorum, qui non ſunt in tam ampla dignitate, beneficia ſunt tam pinguia, quam Epiſcoporum, ob quod poſſunt ſibi conſulere priùs abſque ſcandalo, quia illorum ſuſtentatio eſt etiam parcior. In his ergo poteſt ſeruari ea ratio vt medietatem dent ſuperflui, in Epiſcopis autem vt dent quartam partem, omnium fructuum, quod ſi vtrique dent tertiam partem, plenè, & planè ſatisfacient huic obligationi, ita vt ſine peccato poſſint de duabus aliis partibus ſibi prouidere, & diſponere pro arbitratu, dummodo non profanè, eáque poterunt familiaribus & conſanguineis donare, & hæc omnia docet Hurtadus *vbi ſuprà*.

Sup. comſto in hoc §. inf. in Reſ.18. §. Notandum. & §.Sed. & in to.6. tr.7. Reſ.3.§. Dico ſecundo. & §. Probari poteſt. & ibi in tr.4. lege doct. Reſ.8, à lin.5. §.1. & ſeqq.

3. Qui etiam §.111. notat quod diſtributiones quotidianæ quæ dantur in Choro pro ſingulis horis, quibus Clerici aſſiſtunt, ſtipendia pro comitando funere defunctorum, eleemoſynæ pro facienda Miſſa, vel habenda concione, proceſſione peragenda, viſitando Epiſcopatu, ferendis ſententiis, & cauſis audiendis, pro agendo aliquo negotio Eccleſiæ, vel aliorum, denique quicquid datur pro induſtria perſonali, pro labore, aut donatione, hæreditate, contractu, vel quouis alio titulo diſtincto à titulo beneficij, pro organis pulſandis, inſufflandis tibiis, audiendis confeſſionibus, &c. id omne cenſetur eſſe vel patrimoniale, vel quaſi patrimoniale: ſunt igitur bona beneficij annui redditus, qui appellantur *groſſum*, apud noſtrates, *la groſſa*, vbi clauduntur quæ dantur ad veſtitum & victum. Igitur Clerici de his bonis poſſunt ad libitum diſponere, vt de bonis patrimonialibus.

Sup. hoc inf. in Reſ.18 & in to.6. tr.7. Reſ.3.§. Dico tertio.

4. Nota etiam contra Panormitanum *in cap. cùm omnes, de teſtam. num.*27. & Sarmientum *de redditib. part.*3. *cap.*5. *num.*1. *& ſequ.* quòd ſi de congrua ſuſtentatione, quam vnuſquiſque Clericus poteſt licitè accipere de groſſo beneficij, eiúſque redditibus, ſi velit, inquam, ex ea aliquid detrahere, poterit quidquid detraxerit expendere pro libito abſque peccato mortali, non tamen ad vſus profanos. Ita ex multis Hurtadus §.113. cui adde Sanchez *in opuſc. tom.*1 *lib.*2. *cap.*2. *dub.*43. *num.*3. Molinam *de primog. Hiſpan. lib.*2. *cap.*10. *num.*50. Auendañum *reſp.*19.*n.*12. & alios penes ipſos, & omnia ſupradicta ego puto probabilia, & ſecura in praxi, non obſtantibus iis, quæ cum Granado dixi *in* 4. *part. tract.*4. *reſol.*214.

Quæ hic eſt ſup. in Reſ. 22.& in aliis eius primæ not. Alibi in to.7. tr.1. Reſ.27. & hic inf. in Reſ.26.§. Verum. difficultas. &c.

5. Non deſinam hic etiam adnotare, omnia ſupradicta procedere etiam quoad Regulares ad Epiſcopatum aſſumptos, hi enim non tenentur maiori obligatione ad eleemoſynam elargiendam, quàm cæteri Epiſcopi, vt alibi probatum eſt.

RESOL. XXIV.

An Epiſcopi teneantur erogare in vſus pios omne id quod ſupereſt ex congrua, & decenti ſuſtentatione? Ex p.8. tr.7. & Miſc. Reſ.12.

Sæpius ſup. in Reſ.22.§. vlt. poſt med. & in Reſ.1. paulo poſt initium. à verſ. Eos nõ teneri. & in aliis eius adnot.

§.1. SÆpius hanc quæſtionem pertracto, quia neceſſaria nimis eſt, cùm frequenter in praxi accidat, communiter affirmatiuè reſpondent Doctores; & ita vellem ab omnibus Epiſcopis & Beneficiariis obſeruari, & ita conſulendum eſt. Sed quia aliqui aures non accommodant huic noſtræ cantilenæ: ideo ne peccata multiplicentur, Doctores aliqui, vt aliquantulum alleuiarent hoc præceptum, dixere, in communibus neceſſitatibus Epiſcopos ſatisfacere huic præcepto, ſi quartam partem redituum in vſus pios expendant, vel ſi medietatem ſuperflui. Ita ex Dominicanorum familia Bañez, & Sotus, ex Societate Ieſu Hurtad. de Mendoza, & Granadus, quos alibi adduxi: ſed aduerſus illos nouiſſimè, me citato, inſurgit Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Logo *de Iuſt. tom.*1. *diſp.* 4. *ſect.* 2. *n.*10. *& ſeq.* Attamen hic non deſinam obſeruare ſententiam ſupradictorum, quam impugnat, & meritò, Cardinalis Lugo, probabilem exiſtimare nouiſſimè, me citato Trullench *in Decalog. tom.*1. *lib.*1. *cap.*5. *dub.*9. *n.*1. vbi ſic ait. Probabile tamen eſt ſatisfacere huic obligationi, etiamſi beneficium pingue ſit, qui quartam partem, ſi Epiſcopus ſit, & qui quintam, aut ſextam, ſi non ſit Epiſcopus, pauperibus elargiatur. Ita ille, cui etiam adde, me citato, Ioan. Machadum *de perfect. Confeſ. tom.*2. *lib.*4. *p.*1. *tr.*6. *docum.*6. *n.*3. vbi ita aſſerit. [Dizen caſi todos, porque algunos ſienten, que el Beneficiado como quiera que ſea, no tiene obligacion de gaſtar en obras pias todo lo ſuperfluo de los frutos; porque ſiendo (como defienden muchos) dueño verdadero dellos, nos ay razon ſuficiente para obligar le en las neceſſidades comunes à dar de limoſna todo lo ſuperfluo. Y el dotiſſimo Hurtado da por regla general, que los Beneficiados cumplen con dar de limoſna la mitad de lo ſuperfluo.] Hæc Machadus. Quod autem Sotus, Bañez, & alij docuerint hanc ſententiam, videtur contra mentem omnium, qui poſt illos ſcripſerunt, & patet ex eorum verbis. Verum, vt dixi, omnes Eccleſiaſtici deberent amplecti ſententiam Cardinalis de Logo, viri non ſolùm in Scholaſtica, ſed etiam in Morali Theologia, nemini ſecundi.

RESOL. XXV.

Quenam quantitas dicatur notabilis, vt illam expendens Epiſcopus, vel alius Beneficiarius in vſus prophanos peccet mortaliter? Ex p.7. tr.11. & Miſc.1. Reſ.36.

Sup. hac qu. ſup. in Reſ. 20. curſim & recitatiue in §. Verum.

§.1. SVppono Epiſcopum teneri expendere omne id quod ſupereſt ex congrua ſuſtentatione in vſus pios; vnde ad quæſtionem poſitam ſatis quidem practicabilem ita reſpondet Eminentiſſimus Lugo *de Iuſtit. tom.*1. *diſput.*4. *ſect.*3. *num.*42. Fateor itaque, maiorem quantitatem requiri ad culpam grauem in hoc genere, quam in materia Iuſtitiæ; quia cum hæc obligatio, vt diximus, oriatur ex qualitate ipſorum bonorum, quæ ſunt res Dei, & ideò debent piè & religiosè expendi; ſufficiet, ad vitandam culpam grauem id quod ſufficit, vt ſi non mathematicè, ſaltem moraliter dicatur aliquis piè, & religiosè ea expendere. Vnde fateor etiam cum Molina debere attendi ad maiorem, vel minorem quantitatem ſuperfluorum, vt dicatur aliqua pars eſſe vel non eſſe ſufficiens ad materiam grauem: quia eadem quantitas

Digitized by Google

quantitas malè inſumpta, quæ ſufficit, vt aliquis non dicatur moraliter bene expendere centum, quæ habet ſuperflua, non ſufficiet, vt non dicatur expendere bene moraliter loquendo, mille, quæ habet ſuperflua. Quid autem ſit ſatis, vt dicatur ſaltem moraliter illam ſummam benè expendere; videtur id eſſe, quod ſufficit, vt dicamus, expendiſſe benè totam illam ſummam vel circiter: nam quod circiter fit, dicitur etiam moraliter fieri. Quare non inuenio regulam aliam meliorem ad hoc determinandum, quam illam propoſui, & probaui *diſp.16. de pænitentia ſect.2. num.96. & ſequentibus*, vbi ex Iure-conſultis, & rationibus concludebam, verba illa verificari additis, vel demptis quinque pro quolibet centenario, quæ eſt vigeſima pars totius ſummæ, quando ſermo eſt de numero milleſimo, vel ſupra milleſimum: nam quando ſermo eſt de minori ſumma, maior eius pars ſufficiet aliquando ad illa verificanda, vt ſi dicas, centum, vel circiter, vera erunt licet ſint 100. vel ſi ſint 90. quia in illa Minori quantitate decima pars non videtur tollere verum ſenſum eorum verborum, qui eſt affirmare illum numerum cum paruo exceſſu, vel defectu. Paruum, autem, vt ibi oſtendi, verificatur vel propter paruitatem abſolutam, qua res in ſe eſt parua, vel propter paruitatem reſpectiuam, qua ſaltem eſt parua reſpectu illius quantitatis. Vnde quando verba illa adduntur quantitati paruæ, poſſunt aliquando verificari etiamſi addatur, vel dematur quinta, vel minor pars, vt ſi dicas, ter parum plus, vel minus: vera ſunt ſi bis, vel quater id feceris; quia licet vnum, quod additur, vel demitur, ſit tertia pars, eſt tamen in ſe aliquid paruum: ſi verò dicas, feci centies, parum plus, vel minus: non erunt vera ſi 120. vicibus feciſti, quia 20. neque in ſe, neque reſpectiuè ad 100. ſunt aliquid paruum. Vide quæ dixi in prædicto loco in explicatione illius regulæ, quæ cum proportione applicari poteſt ad præſentem materiam, nec credo poſſe tutò aliam laxiorem tradi; imò alicui fortaſſe nimis laxum videbitur quod Clericus habens viginti millia ſuperflua poſſit abſque peccato graui mille expendere in vſus profanos, ſed tamen id admitti poteſt, eo quod iam ille moraliter expendit piè, & religioſè omnia ſuperflua, cùm omnia, vel ferè omnia in pios vſus expendat. Hucvſque Cardinalis de Lugo.

2. Sed plura addit P. Caſtrus Palaus, *tom.1. tract.6. diſput.2. punct.5. num.7.* vbi ſic ait: Dixi peccare mortaliter beneficiatum ex fructibus beneficij congruæ ſuſtentationi ſuperfluis expendentem in prophanos vſus in graui quantitate: quæ autem hæc ſit? arbitrio prudentis eſt menſurandum; illa enim in præſenti videretur neceſſaria, quæ tertiam, vel quartam partem horum annuorum redituum expenderet), aliàs non poteſt dici notabilis exceſſus. Ita ille. Vnde ſecundùm Palaum Epiſcopum qui haberet 20. millia ducatorum ex ſuperfluo ſui ſtatus, ſi expenderet ex illis quatuor millia ducatorum in parentes vel in vſus prophanos ratione paruitatis materiæ non peccaret mortaliter, nam in hac materia quantitas notabilis dicenda eſt quæ attingit quartam partem. Et hanc opinionem probabilem eſſe docet nouiſſimè Ægidius Trullench *in Decalogum tom.1. lib.1. cap.5. dub.9. num.2.* Sed an reuera probabilis ſit meum nolo iudicium interponere. Vide etiam circa præſentem quæſtionem Coninch. *de Act. ſuper. diſput.27. dub.11. num.193.* qui ſententiam Caſtri Palai videtur approbare. Et ſi eſſet admittenda opinio Caramuelis *in Regulam D. Benedicti diſputat.4. num.47. diſp.50. num.701. & 715. diſp.118. num.1462.* aſſerentis octauam partem totius conſtituere materiam grauem; ſequeretur, quod ſi Epiſcopus expenderet in vſus prophanos quantitatem non attingentem octauam partem ex ſuperfluo ſtatus non peccare mortaliter ratione paruitatis materiæ; ſed hoc in noſtro caſu ego non auderem dicere.

RESOL. XXVI.

An Eccleſiaſtici, ſi eleemoſinas debitas non præbeant, non ſolum peccent mortaliter, ſed etiam ad reſtitutionem teneantur?

Et hoc procedit ex illa quæſtione, an Eccleſiaſtici ſint Domini reddituum Eccleſiarum?

Et an hoc etiam procedat quoad Regulares ad Epiſcopatum aſſumptos?

Et infertur Epiſcopum Regularem poſſe teſtari de patrimonialibus.

Et aduertitur Regularem Epiſcopum legitima renunciationem antè emiſſam profeſſionem factam, ſeruata Concilij forma, reuocare poſſe?

Et an hoc etiam procedat, ſi forte Epiſcopi eſſent ex illis Religioſis, qui in Societate Ieſu emiſerunt ſola vota biennij: Ex p.5. tr.8. Reſ.31.

§.1. RESolutio huius caſus pendet ex alia quæſtione, an videlicet Eccleſiaſtici ſint domini redituum Eccleſiarum? & negatiuam ſententiam probabiliorem eſſe docet non ſiſine Adamus Tannerus *tom.3. diſput.4. quæſt.6. dub.8. num.215. & ſequ.* Alenſis 3. *part. quæſt.36. mem.5. art.2.* Richard. *in 4. diſt.45. art.3. quæſt.1.* Paludanus *in 4. diſp.14. quæſt.3. art.3.* D. Ant. 3. *part. tit.35. cap.1.* §.19. Gabriel *in 4. diſt.15. quæſt.8.* Maior *diſt.24. quæſt.17.* Petrus Sotus *in inſt. Sacer. part. 2. lect.3.* Michael Medina *de recta fide lib.7. cap.21.* & mordicus Nauarrus *tract. de redditibus q.1. mon.11.* Vnde ſecundùm hos Doctores Eccleſiaſtici non præbentes debitas eleemoſynas, & in profanos vſus expendentes, non ſolùm peccare mortaliter, ſed etiam reſtitutionis nexu vinciri exiſtimant.

Sup. hac quæſ. ſup. in Reſ. 24 & in Reſ. 20 §.1. poſt med. verſ. Enimvero, & in Reſ. 22. §. Ex quo. per totum, & in Reſ. 23. §.1. paulo poſt initium, verſ. eos non teneri & in to. 6. tr.7. Reſ. 5. §. Et tandem, & in Reſ. 4. §.1. & latè in Reſ. 5. & ibi in tr.4. Reſ. 5. & ſecitaribe in §. vlt. & hic infra lege etiã §. vlt. huius Reſ.

2. Sed ego contrariæ ſententiæ adhæreo, quam tuetur Gordonus *in ſumma tom.2. lib.8. quæſt.5. cap.2. § 3. num.14.* Reginaldus *in praxi tom.2. lib.30. tract.3. cap.7. à num.74.* Sanchez *in opuſc. tom.1. lib.2. cap.2. dub.37. num.11.* Hurtadus de Mendoza *in 2.2. diſp.160. ſect.5. §.36.* Molina *tom.1. tract.2. diſput.143.* Valent. *tom.3. diſp.10. quæſt.3. punct.7.* Azorius *tom.2. lib.12. cap.11.* Turrianus *in 2.2. tom.1. diſp.82. dub.10.* Vaſquez *de redditibus cap.1. num.27. & 46.* Corduba *lib.1. quæſt.18.* Lorca *in 2.2. diſp.40. n.21.* Coninch *diſp.27. dub.11. n.185.* Leſſius *lib.2. cap.4. dub.6. num.43.* Caſtrus Palaus *tom.1. tract.6. diſp.2. punct.6. n.5.* Sarmiento *de redditibus part. 2. c.1. & 2.* & ante omnes Sotus *de Iuſt. lib.10. q.4. art.3. & 4.* aſſerentes Clericos acquirere dominium fructuum beneficiorum: vnde ſi illos in vſus profanos expendunt, & non in eleemoſynas, & in alia opera pia, ad quæ tenentur, peccant quidem mortaliter, ſed minimè ad reſtitutionem tenentur.

3. Verùm difficultas eſt, an hæc opinio procedat etiam quoad Regulares ad Epiſcopatus aſſumptos? Et plures Doctores pro negatiua ſententia adduxi *in 3. part. tract.2. reſol.50.* aſſerentes Epiſcopum regularem non abſolui à paupertatis voto, nec effici dominum reddituum Eccleſiaſticorum, ſed ſolùm adminiſtratorem: vnde illi ſuperuacuè & prodigè largientes atque etiam accipientes tenentur ad reſtitutionem; & ita etiam docet præter Doctores citatos Granadus *vbi infrà.* Valentia *tom.3. diſp.10. quæſt.3. punct.8.* Peirinus *in Relig. ſubdit. tom.1. q.1. cap.10. §. vnico.* Hieronymus Rodriquez *in compen. qq. Regular. reſolut.60. num.9.* Caſtrus Palaus *tom 1. tract.6. diſput.1. punct.9. num.5.* Coninch *diſput.27. dub.11. à n.200.* Leſſius *lib.2. c.4. dub.5. num.19.* Emanuel Rodriquez *in ſumma tom.2. cap.67. num.4.* Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib.1.*

Quæ hic eſt in to 7. tr.1. Reſ.17. & ibi in Reſ.26. & in to.6 tr 7. Reſ.9. & in tom 9. tr.7. Reſ.84. §.1. & 2. & in to. 3. tr.2. ex doctrina Reſ. 66. §. Et ideo. ad med. à verſ. an quãdo. & ſeqq. & latè cum

Digitized by Google

multis DD. & rationibus hic ſoſ. in tr. 8. Reſ. 106. & ſup. in Reſ. 23. recitamer in §. aliquã uis ex conſequentis eius latæ docti.

cap. 21 dub. 4. conſ. 2. falsò pro contraria ſententia citans Rodriquez.

4. His tamen non obſtantibus, licèt hæc opinio ſit probabilis, non minus probabilem contrariam eſſe exiſtimo, & vt talem illam docuit *in dicta reſol.* 50. cum Soto, Vaſquez, & aliis, quibus nunc addo Alphonſum de Leone *de offic. Confeſſ. part. 1. recollect.* 11. *num.* 178. & duos præclaros inclytæ Academiæ Salmaticenſis Theologos, ioannem Marquez *lib. de orig. erem. Auguſt. cap. 5. §. 4. & 5.* & Hurtadum de Mendoza *in 2. 2. diſp.* 360. *ſect. 3. §.* 136. & hanc opinionem probabilem eſſe concedunt etiam ipſi aduerſarij, vt Sanchez *in ſumma tom. 2. lib. 6. cap. 6. num.* 13. Dico igitur Epiſcopum non manere cum voto paupertatis, ſed eum acquirere verum dominium, ac ſi nunquam fuiſſet Religioſus. Vnde ſi aliquis Epiſcopus. Regularis expenderet fructus redditum Eccleſiaſticorum in vſus profanos, peccaret mortaliter, vt cæteri Epiſcopi ſeculares, ſed non teneretur ad reſtitutionem. Rationes pro hac firmanda ſententia videbis apud Hurtadum *loco citato*, recognoſce illum, & non pigebit.

5. Verùm poſt hæc ſcripta inueni Antonium Yañez *in reſoluc. de Epiſcop. Regul. num.* 36. me citato, docere contrariam ſententiam, & *num.* 56. aſſerit me loquutum fuiſſe ſine lege, & auctore, dum infero Epiſcopum Regularem poſſe teſtari de patrimonialibus, & de acquiſitis propria induſtria; ſed fallitur vir doctus, nam mea hæc illatio habet leges & auctores, vt ſuprà, probantes Epiſcopum Regularem eſſe liberum à voto paupertatis; & ideo ſicut Epiſcopi ſeculares, vt docet Molina *tom. 1. tract. 2. diſp. 14. num. 1.* & alij ſuppoſita conſuetudine vbi viget, poſſunt de ſupradictis bonis teſtari; idem dicendum eſt ſtante probabilitate noſtræ ſententiæ de Epiſcopis è ſtatu regulari aſſumptis. Vnde hanc eandem illationem ante me fecit & docuit Medina *de ſacr. hom. contin. lib. 5. cap. 16.* vt obſeruat Rodriquez *in ſumma tom. 2. cap. 67. num. 4.* vbi ſic ait: [Medina teniendo que los Obiſpos frayles quedan libres del voto de la pobreza, afirma que puedan teſtár de los bienes patrimoniales, y de los adquiſitos por ſu induſtria.] Ex ſupradictis etiam ſequitur deciſio illius quæſtionis, an legitimæ renunciatio ante profeſſionem, & iuxta Concilij Tridentini diſpoſitionem facta, Regulari ad Epiſcopatum aſſumpto ſit impedimento, vt ad illam non habeat regreſſum? Et negatiuam ſententiam docet Molfeſius *conſ. 1. poſt vol. 1. ad conſuetud. Neapolit. & conſ. 35. poſt vol. 2.* Paſchalius *de viribus paternæ poteſtatis part. 1. cap. 3. num. 93.* Riccius *in praxi part. 1. reſol.* 152. & Genuenſis *in practicab. Eccleſ. quæſt.* 263. aſſerentes Regularem Epiſcopum legitimæ renunciationem ante emiſſam profeſſionem factam ſeruata Concilij Tridentini forma reuocare poſſe. Sed acriter contra hanc opinionem inſurgit Antonius Yañez Fajardo *vbi ſuprà* in ſua erudita reſolutione de hac quæſtione *num. 24. & ſequ.* Fabius de Anna *vol. 1. conſ.* 45. & Cutellius *in tract. de donat. tom. 1. tract. 1. part. 3. ex num.* 132. Verùm ego vtramque ſententiam probabilem eſſe puto; ſed opinioni Molfeſij videtur adhærere Alphonſus de Leone *de offic. Confeſſ. part. 1. recollect.* 11. *num.* 178.

Sup. hoc in Reſ. primæ not. præteritæ, §. 2. in fin. & in Reſ. 4. §. vlt. & inf. in tr. 8. Reſ. 106. §. vlt. ad med. verſ. Tertio poteſt.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Reſ. 16. §. 2. ad medium. à verſ. veluti legitimus hæres. & in tom. 3. tr. 2. Reſ. 66. §. 2. ad med. à verſ. Et fauet. & ſeqq. & in tom. 6. tr. 7. Reſ. 9. §. Dico ſecundo ad literam.

6. Nota etiam quòd ſuperiùs dicta à fortiori procedunt, ſi fortè Epiſcopi eſſent ex illis Religioſis, qui in Societate IESV emiſerunt ſola vota biennij, hos enim in Epiſcopatum aſſumptos dominium habere redditum Eccleſiaſticorum, docent Iacobus Granadus *in 2. 2. contr. 3. tract. 11. diſp. 5. num. 2.* & Hurtadus de Mendoza *vbi ſuprà in 2. 2. diſput. 160. ſect. 3. §.* 33. quia vota ſupradictorum ſunt ſimplicia, & non ſolemnia.

7. Et tandem non deſinam hic adnotare Layman *in Theolog. moral. lib. 3. tract. 2. cap. 4. num. 5.* docere quod Eccleſiaſtici licèt dominium redditum beneficiorum habeant, ex lege iuſtitiæ eos in pium aliquem vſum erogare debent, aliter ad reſtitutionem tenentur, nam ſæpè fit, vt aliquis dominium alicuius rei acquirat non omninò liberum, ſed reſtrictum, adiectione pacti, vel oneris, quod niſi impleat, contra iuſtitiam peccat, & ad reſtitutionem obligatur, ſicut patet in fideicommiſſo, in legato donato ſub modo, & grauamine, quòd bene explicat Gabriel *in 4. diſt. 15. quæſt. 8. art. 2. in fine.* Sed tu ne deſeras communiorem ſententiam liberantem ſupradictos ab onere reſtitutionis.

Sup. hoc lege latam doctr. omnium Reſ. & 55. annot. 1. huius Reſ. & hic vide à lin. 2. huius Reſ.

RESOL. XXVII.

An Eccleſiaſtici extra neceſſitatem grauem corporalem, vel ſpiritualem proximi, teneantur erogare ſuperflua in vſus pios ex præcepto tantum poſitiuo?

Et infertur, an Pontifex ſaltem validè, ſi non licitè poſſit diſpenſare cum aliquo Cardinali, aut Epiſcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Eccleſiaſticos in vſus pios?

Et docetur Pontificem diſpenſando ſine cauſa in iure poſitiuo non peccare, ſecluſo ſcandalo, quod de quocumque Legiſlatore dicendum eſt.

Etiamque aduertitur, in Hiſpania conſuetudinem introduxiſſe contra ius poſitiuum Beneficiarios poſſe teſtari de fructibus in vſus non pios.

Et curſim docetur peccare Collegam, qui in aliquo Collegio, & vniuerſitate alitur eo fine, vt ſtudeat, & poſtea Reipublicæ proſit, ſi otio vacet, & tempus terat.

Ex p. 7. tr. 10. & Miſc. 1. Reſ. 13.

§. 1. RESpondet affirmatiuè Ioannes Machadus *in Perfecto confeſſ. tomo primo, libro tertio, part. 3. tract. 2. docum. 9. numero octauo,* Sotus *de Iuſt. lib. decimo, quæſt. 4. articulo 3.* & Leſſius *libro ſecundo, cap. 4. dub. 6. numero quadrageſimo ſeptimo,* vbi ſic ait: Itaque præcipua ratio cur tam ſtrictè extra neceſſitatem grauem corporalem, vel ſpiritualem proximi, teneantur ſuperflua illa, in pauperes, vel opera pia impendere eſt Eccleſiæ præceptum: quo ſemoto, etſi nonnulla ſit inordinatio; tamen non videtur mortifera. Ita ille, cui adde Trullench *in Decal. tomo ſecundo, libro ſeptimo capite 2. dub. 6. numero nono & 11.* Sic etiam Duuallius 2. 2. *D. Thoma tract. de Charitate quæſtione octaua articulo ſexto folio* 598. *§. ſecundo conſtat,* aſſerit ditationem conſanguineorum eſſe Eccleſiaſticis interdictam ex præcepto Concilij Tridentini, quod nullam facit mentionem de alia prohibitione. Vnde hanc ſententiam, nempè ex ſolo iure poſitiuo, Eccleſiaſticos teneri erogare ſuperflua in vſus pios, probabilem eſſe admittit Sanchez *in opuſc. tom. 1. lib. 1. dub. 4. n. 2.* vbi contrariam opinionem, quam ipſe tenet, vocat probabiliorem.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 19. à lin. 2. & curſim in dub. eius vlt. hac & in to. 9. tr. 2. ex Reſ. 14. lege §. 11 à medio & §. vlt. & in to. 6. tr. 7. Reſ. 4. curſim in §. vlt. & hic ſupra in Reſ. 21. & in aliis eius primæ not.

2. Sed, ſi hæc opinio eſſet probabilis, (nota amice Lector) duo valde notabilia ex ipſa ſequerentur, vt obſeruat Cardinalis de Lugo *vbi infrà.* Primò, quod Pontifex poſſit ſaltem validè, ſi non licitè, diſpenſare cùm aliquo Cardinali, aut Epiſcopo, vel Beneficiario, ne expendant redditus Eccleſiaſticos in vſus pios; quia hoc præceptum eſt de iure humano poſitiuo: Imò aliqui tenent Pontificem diſpenſando ſine cauſa in iure poſitiuo, neque etiam peccare ſecluſo ſcandalo, quod de quocumque legiſlatore ſupremo, etiam dicendum eſt ex mente Doctorum, quos citat & ſequitur nouiſſimè Machadus *de Perfecto Confeſſ. tomo primo, libro tertio, parte quarta, tractatu quarto, docum.* 7.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ per tot. & ſignãter §. vlt. & in Reſ. 2. propè finem, & in tom. 9. tr. 7. Reſ. 88. & in aliis earum notationũ Et pro diſpen-

Digitized by Google

tione ſine cauſa conceſ. ſa ſub. 8. huius textus in loc. §. 11. 1. Reſ. 17 &c. Et pro pecc ato veniali contento ad med. huius §. 8. verſ. Et ad ſummum. & late in to 3. tr. 1. Reſ. 3. &c.

docum.7. numero ſecundo & tertio. Et ad ſummum peccare tantum venialiter diſpenſando ſine cauſa per ſe loquendo, tradit Petrus à ſancto Ioſeph *in Idea Theolog. mor. libro primo, capite 11. reſolut. tertia.* Pontius *de matrim. libro octauo, capite 14. numero quarto*, Caſtrus Palaus *tomo primo, tract. tertio, diſputat. 6. punct. 8. §. 1. numero quinto*, Salas *de legibus diſputat. 20. ſect. 5. numero 55.* Valentia *tomo 2. diſputat. 7. quaſt. 5. punct. 9.* Sanchez *de Matrim. libro octauo, diſputat. 18. numero ſeptimo*, Layman *libro primo, tractat. 4. capite vigeſimo-ſecundo, numero decimo tertio*, & alij. Quod probabile putat Trullench *in Decal. tomo primo, libro tertio, cap. 2. dub. 7. n. 18.*

Et pro contento in hoc § Secundo. & duabus §§. vlt. ſeqq. ſup. in Reſ. 20. per tot. & ſignantes in §. Et tandem. & §. vlt. ad med. & in aliis eius oot.

3. Secundò ſequeretur obligationem talis præcepti largiendi ſuperflua in vſus pios, ſi eſſet tantùm de iure poſitiuo, potuiſſe & poſſe contraria conſuetudine auferri, quia conſuetudo poteſt legitimè præſcribere contra præcepta humana. Vnde Machadus *vbi ſuprà*, docet in Hiſpania conſuetudinem introduxiſſe contra ius poſitiuum beneficiarios poſſe teſtari de fructibus in vſus non pios.

4. Verùm non deſunt Doctores prorſus contrariam ſententiam tenentes, & ideò nominatim impugnat Leſſium Caſtrus Palaus, *tomo primo, tract. 6. diſput. 2. punct. 5. numero ſexto*, & Eminentiſſimus Cardinalis de Lugo *de iuſt. tomo primo, diſputat. 4. ſect. 2. numero decimo-ſexto*, aſſerunt enim, non ſolùm præcepto poſitiuo, ſed etiam naturali hanc oriri obligationem, & ex ipſomet ſtatu, ſunt enim Beneficiarij præcipuè curam animarum habentes, patres pauperum, iuxta Trident. *ſeſſ. 28. capite primo*, Ratione cuius debent pietate & miſericordia prælucere, & aliis eſſe in exemplum. Ergo ſecluſo præcepto poſitiuo, ex ipſomet ſtatu eſt illis obligatio dandi eleemoſynam, amplius quàm laici.

5. Tertiò, quia bona beneficij non cenſentur data à fidelibus, niſi in ſuſtentationem miniſtrorum, & ad pauperum miſeriam ſubleuandam, bonáque opera facienda. Ergo qui in alios vſus inſumeret, aduersùs hanc intentionem peccaret: ſicuti peccat collega, qui in aliquo collegio, & vniuerſitate alitur eo fine, vt ſtudeat, & poſtea Reipublicæ proſit, ſi otio vacet, & tempus terat, quia defraudat grauiter intentionem fundatoris collegij, qui ſuſtentationem illi ſuppeditat, vt ſtudeat, non vt otioſus ſit, & forte luxurioſus. Et etiam hanc ſententiam præter Eminentiſſimum Cardinalem de Lugo & Palaum tenet Sanchez, *vbi ſuprà*, quibus adde Coninch *de Fide, Spe, & Charitate diſputat. 27. dub. 11. concluſ. 2. numero 192.* & ante omnes Vaſquez *Opuſcul. de eleemoſina, cap. 4. numero decimo ſeptimo.*

RESOL. XXVIII.

An Clerici id, quod detrahunt ex neceſſariis ad decentiam ſtatus, viuentes parcè, teneantur pauperibus largiri ſicut ſuperflua?

Sed difficultas eſt quoad obligationem conferendi ſuperfluum pauperibus, an idem ſentiendum ſit de quotidianis diſtributionibus, ac de cæteris beneficiis fructibus?

Et an idem dicendum ſit de penſionibus?

Sed notatur Clericos de bonis patrimonialibus, & quæ lucrantur ratione miniſterij, & pro Miſſis dicendis, administrandis Sacramentis, audiendis confeſſionibus, pro concionibus, & Officio Vicariæ, & poſſe diſponere ſicut de bonis patrimonialibus ad libitum, & hoc etiam procedit quoad bona, quæ Capellani recipiunt ex Capellania collatiua. Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 171.

Sup hoc ſep. in Reſ. 23. §. Nota etiam.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet ex veteribus Panormitanus *in cap. cùm omnes, num. 15. de teſtament.* & ex recentioribus Sarmiento *lib. de redditibus par. 3. cap. 6. numero 1. & ſeq.* vbi latiſſimè probant hanc opinionem. — & in aliis §. eius primæ not.

Sed tu contrarium tene cum Alcozer *lib. de ludo c. 3 S.* Nauarro *lib. de redditibus q. 1. n. 59.* Molina *de primog. lib. 2. cap. 10. n. 50.* Auendaño *reſponſ. 19. num. 12.* & aliis communiter.

2. Notandum eſt obiter primò contra Innocent. *in cap. quia nos, de teſtam.* Clericos de bonis quaſi patrimonialibus quæ lucrantur ratione alicuius miniſterij, vt pro Miſſis dicendis, pro administrandis Sacramentis, audiendis confeſſionibus, pro concionibus, pro officio alicuius vicariæ temporalis, pro comitandis defunctis, officiis decantandis, &c. poſſe diſponere ſicut de bonis patrimonialibus ad libitum. Ita Auendaños & Alcoçer *vbi ſupra*, quibus adde Sotum *de iuſt. lib. 10. quaſt. 4. art. 3. concl. 3.* & Driedonem *lib. 2. de libert. Chriſt. cap. 4.* qui etiam docent hoc procedere quoad bona quæ Capellani recipiunt ex Capellania collatiua, & ita tenet nouiſſimè Sanchez *in opuſc. to. 1. lib. 2. c. 2. dub. 45. n. 6.* optimè obſeruans *n. 7. ſequenti*, idem dicendum eſſe de ſtipendiis & eleemoſynis, quas Clerici accipiunt pro aliquo miniſterio, ad quod ratione beneficij alias tenebantur, vt quod accipit Parochus pro administrandis Sacramentis ſuis ſubditis, beneficiarius pro anniuerſariis, & à fortiori contra Sarmient. *lib. de redditibus 3. p. c. 5. n. 8.* dicendum eſt Prælatos & Clericos poſſe liberè diſponere de ſtipendiis officiorum quæ à Principibus ſæcularibus acceperunt. — Sup. hoc in Reſ. præterita. §. Qui etiam. & in to. 6. tract. 7. Reſ. 3. §. Dico ſecundo. & ibi in tr. 4. Reſ. 8. §. 1. à lin. 5. & ſeq.

3. Sed difficultas eſt quoad obligationem conferendi ſuperfluum pauperibus; an idem ſentiendum ſit de quotidianis diſtributionibus ac de cæteris beneficij fructibus? & affirmatiuè reſpondet Sarmiento *vbi ſup. n. 6.* Nauarrus *lib. de redditib. q. 1. n. 74.* Verum probabiliter alij contrarium ſentiunt, & ita tenet Auendaños *reſponſ. 19. n. 22.* Syluester *ver. Clericus 4. q. 4.* Angelus *eod. ver. 23. n. 3.* & alij, quia putant diſtributiones dari propter diurnum laborem, vt illius ſtipendium; ſed prima opinio eſt probabilior, vt aſſerit Sanchez *vbi ſuprà dub. 46. n. 4.* — Sup. hoc in §. 1. nos. præteritæ curſim in ſubſ eius primis lin. & in to. 6. tr. 7. Reſ. 3. § Probari poteſt.

4. An idem dicendum ſit de penſionibus? aliqui aſſerunt habentes has penſiones non titulo ſpirituali, ſed ſæculari, immunes eſſe ab obligatione dandi ſuperfluum pauperibus. Ita Corduba *lib. 1. q. 18. ad 2.* Conarr. *cap. cùm in officiis, de teſtam. n. 6.* Gigas *tract. de penſionib. q. 52.* Sed circa præſentem quæſtionem vide Sanchez *loco cit. dub. 47. n. 5. 6. & 7.* At de obligatione Eccleſiaſticorum dandi eleemoſynam, *infrà* iterum redibit ſermo. — Sup. hoc in Reſ. ſeq. — Inf. in Reſ. quæ hic eſt ſup. 22.

RESOL. XXIX.

An Penſionarij ſicut, & cæteri beneficiarij teneantur ad eleemoſinas largiendas?

Et quid de Praſtimoniariis? Ex part. 5. tract. 8. Reſolut. 29.

§. 1. PRima opinio affirmat. Ita Sarmiento *de reddit. part. 3. cap. 5. num. 7.* & Nauarrus *opuſcul. de ſpoliis Cleric. §. 1. num. 6. & §. 7. num. 7.* vbi penſionarios beneficiariis æquiparant. Probatur hæc opinio, quia Pontifex concedit penſiones pro alimentis: ergo inſinuat nolle, vt eas prodigat. Deinde obligatio eleemoſynæ eſt annexa redditibus beneficiorum: ergo ad quoſcumque tranſeant, debent cum hoc onere tranſire, ex *cap. litteris, de pignoribus, & cap. paſtoralis, de decimis.* — Sup. hoc in Reſ. præterita §. vlt.

2. Secunda opinio negat. Ita Vaſquez *opuſc. de eleemoſina, dub. vltim. num. 22.* vbi ſic ait. Quæres, an penſionarius teneatur ad eleemoſynam ex ſuperfluo, ſicut beneficiarij, in materia enim de redditibus

dicemus eſſe verè penſionis dominos. Reſpondeo quòd nullum video Authorem obligantem penſionarios ex charitate adhuc, ad vberiores, vel alias eleemoſynas, quàm alios ſeculares, licèt enim bona ſint Eccleſiaſtica, dantur tamen in penſionem propter bonum Eccleſiæ eo modo vt vidimus in alimentis, & ſtatus penſionarij non obligat eum, niſi ſit aliàs beneficiarius ad eleemoſynas aliter, quàm alios laicos; ſi verò ſit beneficiarius ille, talis tenebitur ad prædicta ex beneficij ſuperfluo, ratione eius in eo eſt conſtitutus ſtatu. Ita ille.

3. Tertia opinio, cui ego tanquam probabiliori adhæreo, diſtinguit. Ita Molina *de Iuſtit. tom. 1. tract. 2. diſput. 145. num. 5.* ſic aſſerens. Nauarrus ex Bulla Pij V. rectè colligit penſionarios annumerandos eſſe cum beneficiariis ad effectum,, vt quæ vltra ſuam competentem ſuſtentationem ipſis de penſione ſuperfuerint, teneantur in vita expendere in operibus piis, & vt poſt mortem computanda ſint in ſpoliis Clericorum, id quod monito 90. multis confirmat, quod intelligendum eſt de penſionariis Eccleſiaſticis, ſecus de laïcis, quibus ob benè merita, aut obſequia, penſio eſt conceſſa. Hæc Molina. Dicendum eſt igitur quòd ſi penſio eſt Eccleſiaſtica, tunc adeſt obligatio largiendi eleemoſynas; ſecus autem ſi ſit laïcalis: & ita hanc ſententiam docet etiam Hurtadus de Mendoza *in 2.2. diſp. 160. ſect. 7. §. 117.* vnde ita ait. Clerici omnes tam præſtimoniarij, quàm penſionarij, tenentur erogare in eleemoſyna medietatem ſuperflui ex congrua ſuſtentatione, quia illud eſt verè Eccleſiaſticum beneficium, eſt enim pars fructuum Eccleſiaſticorum. Datur item titulo Eccleſiaſtico, non enim datur frequenter niſi Clericis, & cum onere recitandi Officium B. Virginis; ſi verò datur titulo laico, non eſt eadem ratio. Ita ille, qui citat pro hac ſententia Azorium, cui etiam ego addo Caſtrum Palaum *tom. 1. tr. 6. diſp. 2. punct. 7. n. 1.* Sanchez *in opuſc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 47. num. 5. & 6.*

4. Notandum eſt tamen quòd ſi aliquis penſionarius ſequi vellet opinionem Vaſquez, ego cum non damnarem de mortali, nam præter auctoritatem tanti viri, facit etiam pro dicta ſententia Gigas *de penſionibus, q. 5 a. n. 2. & ſeq.* vide etiam Couarr. *cap. cùm in officiis, de teſta n. num. 6.*

RESOL. XXX.

An Milites D. Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & D. Ioannis, teneantur ad eleemoſinam, ſi beneficia poſſideant Eccleſiaſtica? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 30.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Nauarrus *de reddit. quæſt. 2. monit. 38.* vbi probat hos milites habere obligationem impendendi operibus piis totum reſiduum de congrua ſuſtentatione, & ita etiam docet Mota, Ayala, & Sà apud Sanchez *in ſumma tom. 2. lib. 7. cap. 8. num. 29.*

2. Sed ipſe ibi meritò contrariam tenet, quam nouiſſimè tuetur etiam Hurtadus de Mendoza *in 2.2. diſput. 160. ſect. 7. §. 119.* vbi cenſet hos milites non teneri ad expendendum reſiduum ex congrua ſuſtentatione, niſi ex inſtituto ſuorum Ordinum, quod eos non obligat, niſi ad certas penſiones, vel ad Ordinis adminiſtrationem, ſeu gubernationem, vel ad ſumptus militiæ contra infideles. Ratio eſt, quia illæ commendæ dantur titulo laïco: ergo non tenentur ad illas expendendas more Clericorum. Conſequentia datur ab aduerſariis, & probatur à ſimili, tum, quia Cantor, cui propter muſicam organorum, tibiarum, aut alia, dantur ſtipendia Eccleſiaſticarum facultatum, non tenetur ea expendere more Clericorum, etiamſi Clericus ſit, vt ex ipſo Nauarro oſtendi. Secundò, quia Cathedraticus accipit interdum ſalaria ex tertiis partibus decimarum, quæ diſpendere poteſt, vt velit, quia titulo laïco dantur. Antecedens autem probatur, quia Commendæ dantur ad militiam, tenentur enim milites militare quoties id imperet Magiſter, vt verò tota Religio ſit accincta ad arma capeſſenda vrgente Magiſtri præcepto, ſunt propoſita illi præmia, quorum ſpe redduntur animi æquiores, & quibus obtentis accipiunt præmia militarium laborum. Non tenetur Muſicus ſua ſtipendia more clericali erogare, & tenebitur miles, cui incumbit obligatio ad effundendum ſanguinem? Secundò, illa obligatio eſſet in laqueum, milites enim non ſunt tam ſcrupuloſi, vt perpendant, quid ſuperſit, quidve ſatis ſit, bona autem pars obligationis, imò tota nititur perfection. ſtatus clericalis, & curæ paſtoralis, quæ in milite non reperiuntur.

3. Nec valet dicere quòd Equites D. Ioannis vouent ſolemne votum paupertatis, nam licèt eorum votum in ſolemnitate ſit votum perfectum; at non tam perfectum ex parte obiecti, quàm votum Clerici Regularis, aut Monachi, vouens enim paupertatem iuxta ſuam regulam, quæ paucis in rebus eos obſtringit, eſt enim laxa, quia eſt regula militum Nobilium, quos non expedit illaqueare minutis præceptis, ſed nonnullis & laxioribus, quibus obſeruetur virtus in militia, eámque ob cauſam illæ Commendæ ſunt à Papa donatæ militibus. Ita Hurtadus *loco citato.* Vide etiam Azorium *tom. 1. lib. 13. cap. 4. quæſt. 6.* vbi aſſerit hos Equites non teneri ad opera pia, ſed ſufficere, ſi non in vſus prauos Commendas expendant. Vide etiam Villalobos *in ſumma tom. 1. tract. 22. diffic. 5. num. 7.*

RESOL. XXXI.

An Priores, Abbates, & alij Clerici curam animarum non habentes teneantur inquirere pauperes; vt ipſis eleemoſinas faciant de ſuperfluis ex redditibus Eccleſiaſticis? Ex p. 4. tr. 4. & Miſc. Reſ. 158.

§. 1. ALibi ſatis firmaui ad hoc teneri Epiſcopos, & beneficiatos; nunc quæro an alij Eccleſiaſtici qui curam animarum non habent, ad id etiam teneantur? & affirmatiuè reſpondet Auendañus *in reſponſis, reſp. 19. n. 9.* Abulenſ. Honcala & Grego. Lopez quos citat Sanchez. Alibi poſt hanc Reſ. & non antea in Reſ. quæ hic eſt ſup. Reſ. 31. & in alia eius prime not.

2. Sed ipſe *in opuſc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 39. n. 4. & 5.* contrarium docet, ſic enim aſſerit. Laïci non tenentur ex officio, ſeu ſtatu ſuo quærere pauperes, ſed ſat eſt ſi occurrentibus ſubueniant: at Clerici habentes redditus Eccleſiaſticos ſuperfluos, tenentur quærere pauperes, tum quia iſta bona ſuperflua tenentur ſpeciali vinculo pauperibus dare, & ſic ſi non occurrant, tenentur illos quærere; tum etiam, quia ratione ſtatus ſpecialis cura pauperum ipſis incumbit. Sed nota hoc eſſe verum de ſolis Epiſcopis & beneficiatis curam animarum habentibus, hi enim ratione officij tenentur ad id: at cæteri Clerici cùm paſtores non ſint, nec animarum curam habeant, non videntur ad id teneri. Ita Sanchez, qui citat Cordubam & doctos recentiores Magiſtros; ſed de hac quæſtione *infrà* iterum redibit ſermo.

RESOL. XXXII.

An Monaſteria Religioſorum, quibus prouentus redundant, teneantur de illis eleemoſinas facere?

Et

Et an poſſit, vel debeat Prælatus Regularis omnes ſuperabundantes redditus in eleemoſynam dare? Ex p. 5. tr. 8. Reſol. 53.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Sanchez *in opuſcul. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 38. num. 17.* & vterque Rodriquez, Emanuel, & Hieronymus, hic *in compend. qq. regular. reſolut. 59. num. 1.* ille *in qq. regular. tom. 2. quæſtion. 57. artic. 1.* ante illos Dominicus Sotus *de iuſt. lib. 10. quæſt. 4. art. 4.* vbi docent, quòd ſicut Epiſcopi arctiſſimè tenentur præcepto eleemoſynæ, ita etiam ſuo gradu Monaſteria Regularium, in quibus prouentus redundant. Vnde non deſinam hic apponere verba Reginaldi *to. 1. lib. 4. cap. 21. num. 283.* vbi ſic ait. Octauum documentum eſt Religioſorum qui toti alicui religioſæ familiæ præeſt, habet ſupremam illius adminiſtrationem, puta Abbatem, vel authoritate ſimili præditum in domo & familia religioſa, non modò poſſe facere eleemoſynam, ſed etiam teneri, quidquid ſupereſt vltra neceſſitates Monaſterij erogare in pias cauſas, iuxta illud Chriſti Lucæ 11. *quod ſupereſt date eleemoſynam.* In quam ſententiam citatur *cap. quia tua 12. quæſt. 1.* cui Abulen. *ad cap. 6. D. Matth. quæſt. 60.* rationem addit. Quia ad Abbatem & alios eiuſmodi pertinet conſiderare totale bonum Monaſterij, atque adeò iudicare quidquid in eo ſit neceſſarium, & quid ita ſuperabundans, vt poſſit & debeat in eleemoſynam dari iuxta fidelium voluntatem à quibus largita ſunt Monaſterio, quæ non fuit vt Monachi vt diuites efficerentur, cùm profiteantur paupertatem, ſed ſolùm vt ſuſtentarentur, ac quod eorum ſuſtentationi ſupereſſet, in alios pauperes erogaretur, de quo quidē ſuperabūdante non eſt iudicandum tantùm ſecundùm neceſſitates præſentes, ſed etiam ſecundùm eas, quæ probabiliter poſſunt euenire; vt benè idem Abulenſis *ibidem* oſtendit. Ita Reginaldus.

2. Verum circa præſentem quæſtionem mihi placet opinio Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 1. lib. 2. cap. 26. num. 13.* vbi ſic ait. Specialiter quæri ſolet, an poſſit vel debeat Prælatus omnes ſuperabundantes redditus in eleemoſynam dare. Reſpondetur neque in hoc etiam poſſe aſſignari generalem regulam; regulariter autem id neceſſarium non eſt, nec conueniens, quamuis interdum poſſit eſſe laudabile, & aliquando præceptum. Pendet enim hoc ex occurrentibus neceſſitatibus proximorum. Nam ſi illæ ſint extremæ, non ſolùm ſuperflua, ſed etiam aliqua ex neceſſariis, danda ſunt, habita ratione aliorum, qui ad talem neceſſitatem ſubleuandam ſolent concurrere; ſi verò neceſſitas ſit grauis, omnia ſuperflua ſunt danda, niſi ex concurſu aliorum, neceſſitas minuatur: ſi autem neceſſitates tantùm ſint communes, licet aliquid ex ſuperfluis dandum ſit, maximè à Religioſis, propter exemplum, dare tamen omnia nec neceſſarium eſt, vt ſuppono ex materia de eleemoſyna, neque in Prælato religioſo eſſet conſilium & ideo non opinor eſſe id in poteſtate eius, regulariter loquendo, tum quia melius eſt ſi commodè poteſt augere & perficere Monaſterium ipſum, vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum diuinum, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, vt ex eis plures Religioſi ſuſtentari poſſint, quod maius Dei obſequiū eſt, quàm abundans eleemoſyna in communibus neceſſitatibus. Ita Suarez, quem poſtea ſequitur Peyrinus *de Prælat. tom. 2. q. 1. cap. 5. n. 57.*

RESOL. XXXIII.

An Religioſi poſſit eleemoſynas facere?
Et an quamuis Superior interdicat eleemoſynas largiri, non videatur interdicere moderatas, & conſuetas? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 34.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè in aliquibus caſibus. Primò cùm pauper in extrema neceſsitate laborat, & in hoc caſu etiam renitente Superiore. Secundò quando pauper aliquis magnam patitur neceſſitatem, nec aditus patet ad Superiorem tunc enim adeſt præſumptus Superioris conſenſus. Tertiò quando Religioſus ex legitima Superioris licentia extra Monaſterium verſatur cauſa vacandi literis, peregrinationi, aut alicuius negotij peragendi tunc enim adeſt tacita Superioris licentia & voluntas, vt ex his, quæ ſibi ad victum dantur à Monaſterio, vel aliunde eleemoſynas aliquas moderatas elargiatur. Quartò quando Religioſus aliquid ſibi ſubtrahit de his, quæ ad ſuam ſuſtentationem ei tribuuntur, poteſt enim id in eleemoſynam expendere. Quintò quando Religioſo ſiue intra clauſtrum, ſiue extra viuenti certi annui redditus, ſiue de bonis Conuentus tanquam bene merito, ſiue ab aliquo alio ad ſumptus ſuos atque vſum conſciente Monaſterio, aut diſpenſante Summo Pontifice conceduntur, & cui alia bona ex licentia Prælati conceſſa ſunt ad vſum ſuum, & diſpoſitionem, poteſt eleemoſynas facere, & hæc omnia ex multis rationibus Doctorúmque authoritatibus firmat Sanchez *in ſumma tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 96. vſque ad n. 104.* vide etiam Hurtadum de Mendoza *in 2. 2. diſput. 159. ſect. 6.* §. 140. Granadum *in 2. 2. cont. 3. tractat. 11. diſputat. 5. num. 2.* Filliucium *tom. 2. tract. 28. lib. 12. cap. 10. quæſt. 3.* Valentiam *tom. 3. diſput. 10. quæſt. 4. punct. 3.* Nauarram *de reſtitutione lib. 3. cap. 1. num. 158.* Leſſium *lib. 2. cap. 18. dub. 11. num. 85.* & alios penes ipſos.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 3. Reſ. 64.

2. Non deſinam tamen hìc adnotare Aragonium in 2. 2. *q. 32. art. 8.* & Graſſium 1. *part. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 62.* docere Religioſos poſſe eleemoſynam facere, quando res, quæ in eleemoſynam erogantur, ſunt parui momenti, & quæ communiter ſolent dari pauperibus oſtiatim mendicantibus, quia in tali caſu præſumitur Superioris voluntas, à qua opinione non videtur diſcedere Cenedus *de paupertate religioſa, dub. 25. n. 12.* Sed illam non admittit Sanchez *in ſumma tom. 2. lib. 7. cap. 19. n. 103.* niſi in Religione adſit conſuetudo id faciendi.

3. Nota etiam ex eodem Sanchez *num.* 106. quòd quamuis Superior interdicat eleemoſynas largiri, non videtur interdicere moderatas & conſuetas, ſed tantùm videtur velle ne modum excedant, ſicut de vxore cui eleemoſynas vir interdicit, aſſerunt communiter Doctores.

Sup. hoc lata inſt. in Reſ. 35. & in alia verſ. eius not. 4.

RESOL. XXXIV.

An vxores poſſint facere eleemoſynas?
Et in corpore huius Reſolutionis explanantur ſeptem caſus, in quibus vxores poſſint facere eleemoſynas.
Et an vxor poſsit præbere eleemoſinas filiis ex priori matrimonio indigentibus?
Et quid de fratribus?
Et an vxor poſſit, inſcio viro, vigeſimam partem annui prouentus in eleemoſynas diſtribuere? Ex p. 5. tract. 8. Reſol. 34.

§. 1. IN aliquibus caſibus affirmatiuè reſpondeo, quos enumerat Fillincius *tom. 2. tr. 28. cap. 4. n. 101.* & ante illum Nauarra *de reſtitut. lib. 3. cap. 1. dub. 6.* Reginaldus *tom. 1. lib. 4. cap. 21. num. 278.* & Leſſius *lib. 2. cap. 12. dub. 14. n. 84.* ſunt enim.

Sup. his ſeptē caſibus ſeq in text. huius Reſ. in to. 6. tr. 7. Reſ. 58.

2. Primus de ſuis bonis paraphernalibus, hoc eſt, de bonis, quæ cùm nupſit, præter dotem ſibi reſeruauit ad proprios vſus. Idem dic de bonis quæ conſtante matrimonio illi obuenirent per hæreditatem, vel donationem. Horum enim omnium mulier habet dominium, & adminiſtrationem iure communi, ideóque etiam repugnante viro poteſt de iis eleemoſynam facere quantumuis magnam D. Thom. *quæſt.* 32. *articul.* 8. Syluius *de eleemoſ. quæſt.* 5. §. 3. Nauarrus *cap.* 17. *num.* 155. & alij. Limitat tamen dummodo eleemoſina ſit moderata, & non incidant propterea filij in neceſſitatem. Ordine etiam charitatis his potius ſubueniendum eſſet, quàm aliis. Item niſi eſſet contraria conſuetudo, vel ſtatutum particulare nationis, quale dicitur in Hiſpania ex Nauarro *loco citato.*

3. Secundus caſus eſt quando vxori relicta eſſet adminiſtratio & diſpenſatio bonorum, vel quia maritus eſt abſens, vel ægrotus, vel amens, vel aliis de cauſis: debet tamen in hoc caſu non facere maiores, quàm ſolebat eius vir.

4. Tertius caſus quando ei aſſignatur à viro certa pecuniæ ſumma ad victum; tunc enim de eo quod ſupereſt, vel quod ſibi ſubtrahit, poteſt facere eleemoſynam.

5. Quartus caſus quandò propria arte atque induſtria aliquid lucraretur, modo propter ea non patiatur detrimentum domeſtica gubernatio, & prouideat ſufficienter neceſſitatibus familiæ. Limita primo niſi familia; indigeret, ordine enim charitatis ſubueniendum prius eſt domeſticis. Secundò, niſi ex mutuo conſenſu, vel ſtatuto lucra eſſent communia, & adminiſtratio eſſet reſeruata viro.

6. Quintus caſus, ſi aliqua bona habeat ſibi donata, eſt enim iſtorum domina, niſi fortè data eſſent contemplatione viri.

7. Sextus caſus, quando eas tantùm eleemoſynas faciat de bonis viri, quas aliæ ſuæ conditionis communiter facere ſolent modò habeat vir ſuperflua & non conſtet euidenter de contraria voluntate. In dubio enim poſſet interpretari virum tantum prohibere eleemoſynas immoderatas.

8. Septimus caſus, quando faceret eleemoſynam ad damnum temporale vitandum, vel ſpirituale ipſius viri, tunc etiam ſine eius conſenſu poſſet.

9. Non reticebo tamen hîc apponere caſum, de quo his diebus interrogatus fui, an vxor poſſit præbere eleemoſynas filiis ex priori matrimonio indigentibus? & reſpondi affirmatiuè, neque in tali caſu peccare mortaliter exiſtimo, ſi petere omittat; licentiam à marito, quia vir non eſt, neque eſſe poteſt inuitus in tali eleemoſyna, nam negata licentia adhuc poterit vxor illam ſurripere vt obligationem naturalem alendi ita ſibi coniunctos exequatur & hanc doctrinam extendendam eſſe ad fratres exiſtimo: ſpectat enim ad decentem vxoris ſtatum, ipſiúſque honorem, ne fratres permittat egere, & ita docet Caſtrus Palaus *tom.* 1. *tractat.* 6. *diſput.* 2. *punct.* 13. *num.* 16. Leſſius *lib.* 2. *capit.* 12. *dub.* 14. *num.* 88. & Petrus Nauarra *lib.* 3. *de reſtitut. cap.* 1. *num.* 161. debet tamen vxor computare in ſua parte diſſoluto matrimonio, quæ ſic dedit.

Quæ nunc hanc ſequetur, in eius §. vlt. & in tom. 6. tr. 7. Reſ. 58. curſim in princ. verſ. primo. & in tom. 8. tr. 7. Reſ. 2. §. vlt.

10. Notandum eſt etiam hîc quod ego *in* 2. *part. tr.* 1. *miſcellan. reſolut.* 33. ſatis probabiliter docui poſſe vxorem inſcio viro vigeſimam partem annui prouentus in eleemoſynas diſtribuere. Ita Doctores quos *ibi* citaui quibus nunc addo Granadum *in* 2. 2. *controuerſ.* 3. *tract.* 11. *diſput.* 5. *num.* 3. vbi ex Molina rectè notat, non peccaturam vxorem, ſi non obediat marito renuenti præbere eleemoſynas, dummodò dictæ eleemoſynæ non excedant eas, quas mediocres mulieres ſui ſtatus facere conſueuerunt, & hoc etiam docet Caſtrus Palaus *tom.* 1. *tract.* 6. *diſput.* 2. *punct.* 13. *n.* 12. Coninck *diſput.* 27. *n.* 52. Suarez *diſp.* 27. *dub.* 5. *num.* 5.

RESOL. XXXV.

Vxor cuiuſdam Nobilis viri ſecundum conſuetudinem aliarum mulierum ſua conditionis ſolebat facere moderatas donationes & eleemoſynas, poſtea maritus hoc ſciens prohibuit, vxori, quæſitum à me fuit, an non obſtante dicta prohibitione, vxor poſſit ſine ſcrupulo dictas eleemoſynas facere:

Et an vxor, neſciente viro poſſit dare vigeſimam partem lucri annualis in eleemoſinam? Ex p. 2. tract. 15. & Miſc. 1. Reſ. 33.

§. 1. TVrrianus, ex Societate Ieſu *in* 2. 2. *diſp.* 84. *dub.* 1. partem negantem ſequutus eſt; ait enim: Placet poſſe Maritum reſeruare facultatem faciendi eleemoſynas: & vxorem tunc non poſſe illas facere, etiamſi maritus non manifeſtet illi cauſam, vtitur enim iure ſuo: vix autem poteſt mulier cognoſcere certò maritum non facere aliquas communes eleemoſynas, aut illas omittere ſine cauſa: & ideo conſulendum eſt vxori, vt in hoc obediat marito. Vnde meritò Aug. *cap. quod Deo* 33. *quæſt.* 5. cuidam coniugatæ dixit: Nihil de tua veſte, nihil de tuo auro, vel argento, vel quacumque pecunia, aut rebus vllis terrenis tuis, ſine arbitrio mariti facere debuiſti, deſumptum eſt verò illud caput *ex epiſt.* 199. & vniuerſim vult, nihil omnino elargiendum eſſe ſine conſenſu viri. Reſpondent verò aliqui, ibi eſſe ſermonem de magnis eleemoſynis: ſed, vt dixi licet cauſa eſſet nimia quædam eleemoſyna eius fœminæ, vt conſtat ex ea epiſt. tamen doctrina Auguſtini, ſine refectione vlla videtur explicanda. Alij volunt, ibi non eſſe præceptum, ſed conſilium, quæ explicatio in contextum non cadit, vt legenti conſtabit. Alij docent Auguſtinum velle, nihil eſſe elargiendum in eleemoſynam cum ſcandalo mariti. Verùm licèt hanc rationem indicet, Auguſtinus tamen nihil omninò vult eſſe elargiendum ſine conſenſu viri, & tamen ſi de ſolo ſcandalo ageretur ſolùm loqueretur de eleemoſina publica, & nota marito.] Hæc Turrianus. Cuius ſententiam docuerunt antea Nauar. *in manu. c.* 17. *num.* 154. D. Anton. *p.* 2. *tit.* 2. *cap.* 19. §. 1. & Iac. de Graff. *dec. aur. p.* 1. *lib.* 2. *c.* 60. *n.* 8. *in fin.*

Sup. cõtentis in hac Reſ. in to. 6. tr. 7. Reſ. 58. ad med. verſ. Octauo & ſup. in Reſ. 33. curſim & recitatiue in duabus eius vlt. lin.

2. Sed ego ſemper in praxi contrariam opinionem ſequutus ſum, cùm Fernandez *in ſuo exam. theol. p.* 1. *c.* 16. §. 7. *n.* 1. Bonacina *de contr. diſput.* 2. *q.* 2. *num.* 61 Regin. *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 27. *n.* 282. Leſſio *lib.* 2. *cap.* 12. *dub.* 14. *n.* 85. Coninch *de act. ſupern. diſput.* 27. *dub.* 5. *num.* 52. qui citat Molin. *tom.* 2. *diſp.* 274. & Nauar. *lib* 3. *c.* 1. *n.* 83. Et ratio eſt, quia tali euentu maritus eſt irrationabiliter inuitus, vxor enim non eſt mancipium, ſed ſocia bonorum, ac proinde eam vt ſociam in decenti ſtatu tenetur maritus ſuſtentare: ſed ad decentiam ſtatus pertinet, has donationes, & eleemoſynas facere. Ergo.

3. Sed dicet aliquis, Quæ quantitas particularis poteſt dari ab vxore, neſciente viro; Reſpondeo vigeſimam partem lucri annualis. Ita Bannez *in* 2. 2. *q.* 32. *art.* 8. vbi ſic ait. [Nullus eſt ſcrupulus affirmare, quòd mulier diuitis diſpenſet, neſciente viro, vigeſimam partem lucri annualis: nam talis diſpenſatio debet eſſe interpretatiuè volita à bono viro.] Malderus in eamdem *in* 2. 2. *D. Thom. quæſt.* 32. *art.* 8. ait: [Banneſius vxori permittit diſpenſationem vigeſimæ partis annui prouentus inſcio viro.] Et hanc ſententiam amplexus

Sup. hoc in Reſ. præterita §. vlt. & in aliis eius not.

Digitized by Google

amplexus eſt etiam nouiſſimè Hieronym. Cenedo *de pauper. relig. dub.* 32. *num.* 14. vbi aſſerit: [No ay eſcrupulo en dezir, que la muger de vn rico puede dar cada año la vigeſima parte de ſu renta, ſin licentia de ſu marido como ſi tiene duos mil ducados de renta puede dar ciento. [Sic etiam Ledeſm. *in ſumm. tom.* 2. *tract.* 4. *c.* 3. *concl.* 38. *fol. mihi* 116. & Vegha *in ſumm. tom.* 2. *cap.* 17. *caſ.* 23.

RESOL. XXXVI.

An vxor inſcio marito poſſit tribuere eleemoſinam, vt Deus auertat graue damnum mariti, ne ſcilicet eum puniat, vel vt impetret eius conuerſionem à ſtatu malo?

Et quid eſt dicendum, ſi maritus tale quid ſciret & id illi diſpliceret? Ex p. 2. tr. 16. & Miſc. 2. Reſ. 23. aliàs 25.

Sup. com ēto in hac Reſ. in to. 6. tr. 7. Reſ. 58. ante med. à verſ. Quintò.

§. 1. RAró admittendam eſſe affirmatiuam ſententiam in hac quæſtione putat Coninch *de actibus supernat. lib.* 4. *diſt.* 27. *dub.* 5. 56. præſertim quando manifeſtè non conſtat virum eſſe notabiliter negligentem in eleemoſynis præbendis, & ſuo officio hac in re nullo modo ſatisfacere. Et inter alias rationes adducit quod contrarium ſentiendo videtur nimirum laxari libertas vxorum, nam multa inprudenter largientur ſub prætextu, vt viri aliquibus peccatis emendarentur. Et hanc ſententiam tenet etiam Fernandez *in exam. Theol. mor. p.* 1. *c.* 16. §. 6. *num.* 2. & Molina *de iuſt. tom.* 2. *diſput.* 274. *n.* 12. vbi contra Nauarrum *vbi infrà*, abſolutè aſſerit, non poſſe vxorem ad vitandum ſpirituale damnum viri contra ipſius beneplacitum facere eleemoſynas.

2. Sed ego puto contrariam ſententiam eſſe probabiliorem, & tutam in praxi, & illam docent Malder. *in* 2. 2. *q.* 32. *à n.* 8. Vaſquez *opuſc. de eleemoſyna, c.* 4. *n.* 4. Bonac. *de contract. diſp.* 2. *q.* 10. *punct.* 2. *n.* 9. Graffius *tom.* 1. *lib.* 2. *c.* 60. *n.* 9. Nauarr. *in man.* 17. *n.* 154. Idem Nauarr. *lib.* 3. *c.* 1. *n.* 83. qui citat Syluestrum & Gabrielem Leſſium *lib.* 2. *c.* 12. *dub.* 14. *n.* 85. Lorca *in* 2. 2. *q.* 32. *art.* 9. *ſect.* 3. *diſp.* 36. *n.* 9. Turrianus etiam *in* 2. 2. *tom.* 1. *diſp.* 84. *dub.* 1. Molfeſius *in ſum. tom.* 1. *c.* 16. *tr.* 1. *n.* 36. Filliuc. *in q. mor. tom.* 2. *tr.* 34. *c.* 2. *n.* 44. & alij. Et addit Reginald. *tom.* 1. *lib.* 4. *c.* 22. *num.* 278. cum Syluestro *ver. eleemoſyna, n.* 8. hoc etiam eſſe verum, ſi vxor crederet quod ſi maritus tale quid ſciret, id illi diſpliceret. Et ratio eſt, quia in tali caſu maritus eſt irrationabiliter inuitus. Confirmatur exemplo Abigail 1. *Reg.* 25. quæ prudenter, & piè miſit munera Dauid, quæ maritus impiè negauerat.

3. Ad argumentum, quod adducit Coninch. reſpondetur, non dari ex noſtra ſententia nimiam libertatem vxoribus, nam tales eleemoſynæ ſunt dandæ in moderata quantitate, conſiderata quantitate bonorum, nam aliter eſſet quidem maritus rationabiliter inuitus. Imò puto non eſſe faciendas, quando timerentur maximæ contentiones. Vxores igitur in tali caſu ſe remittant ad conſilium, & arbitrium prudentis Confeſſarij, qui conſiderando ſtatum viri & quantitatem bonorum, taxabit ſummam eleemoſynæ ab vxore pauperibus tradendam.

RESOL. XXXVII.

An Tutores, & Curatores poſſint facere eleemoſynas de bonis pupillorum, & ipſi pupilli conſentire teneantur?

Et an non ſolum Tutores, ſed etiam ipſi pupilli, & minores poſſint moderatas eleemoſynas facere, & Tutores teneantur ad id conſentire.

Et docetur, quod Tutor pro pupillo aliquid poteſt donare. Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 35.

§. 1. REſpondeo affirmatiuè. Dico igitur, tutores & curatores, & omnes illi, quibus alienorum bonorum cura demandata eſt, poſſunt moderatas eleemoſynas facere, quia id pertinet ad rectam bonorum adminiſtrationem, quæ illis commiſſa eſt, & in bonum pupilli, & minoris cedunt, ipſique conſentire tenentur. Ita Lorca *in* 2. 2. *ſect.* 3. *diſp.* 36. *num.* 10. Vaſquez *opuſcul. de eleemoſ. cap.* 4. *num.* 2. Azorius *part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 10. *quaeſt.* 5. & alij communiter. Vnde Ioannes de la Cruz *in direct.conſ. part.* 1. *tr.* 7. *quaeſt.* 1. *art.* 3. *dubitat.* 4. *concluſ.* 2. docuit, quòd tutor pro pupillo aliquid poteſt donare, & munera ex more conſueta conſanguineis pupilli mittere. Igitur ſi poteſt donationes moderatas facere, poterit etiam & moderatas eleemoſinas præbere. Imò non ſolum tutores, ſed etiam ipſi pupilli & minores poſſunt moderatas eleemoſinas facere, & quales alij eiuſdem ſortis ſecum ſolent facere, & tutores tenentur ad id conſentire, & ita docet Coninck *diſput.* 27. *dub.* 3. *num.* 61. & plus addit Reginaldus *tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 21. *numero* 270. poſſe tutores & curatores pauperibus ſubuenire & officium pietatis taliter exercere, qualiter pupilli & minores, ſi adultæ ætatis eſſent exercere deberent.

Sup. hoc latè in to. 6. tr. 7. Reſ. 28. & in Reſ. 16. §. 2. ad fin. 5. & in Reſ. 13. §. Adhæc.

RESOL. XXXVIII.

An filius familias poſſit facere eleemoſynas?

Et inter alia, quæ circa hoc diſcutiuntur, quæritur, quod ſi filius familias ludo aliquid lucri fecerit, an id etiam pauperibus erogare queat?

Et an poſſit filius ad vſus honeſtos accipere aliqua à Patre etiam inuito? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 23.

§. 1. POteſt ex bonis caſtrenſibus, vel quaſi caſtrenſibus, quia eorum plenum ius, poteſtatem & adminiſtrationem habet: ex bonis verò profectitiis, vel aduentitiis non poteſt, ex profectitiis quidem, quia eorum proprietas & vſusfructus eſt penes patrem; ex aduentitiis autem, quia quamuis eorum proprietatem habeat, non tamen vſumfructum, quia eſt apud patrem dum viuit: filius familias itidem cum longa peregrinatione ſuſcepta conſenſu patris iter facit, vel cum in ſcholis verſatur ſtudij literarij gratia, vel cum paterna negotia gerit abſens à domo patris, poteſt tuta conſcientia ex bonis paternis eas eleemoſynas dare, quas erogare ſolent alij filij familias ſimilem conditione pater, & eas, quas bona fide credit ratas habiturum patrem. Inſuper ſi parcè viuendo ſubtrahat ſibi aliquid ex his, quæ ad ipſius victum pater concedit, poteſt id in pauperum vſus impendere. Quid ſi ludo aliquid lucrifecerit, an id etiam pauperibus erogare queat? ordinariè non poteſt, quia id acquiritur patri; at verò ex tacita patris voluntate, quæ bona fide creditur ratum habitura, quod filius dederit ludo partem, poteſt tuta conſcientia id facere. Ita Azorius *to.* 2. *lib.* 12. *cap.* 10. *q.* 1. & Hurtad. de Mend. *in* 2. 2. *diſput.* 159 *ſect.* 6. §. 139. qui addit poſſe filium ad vſus honeſtos accipere aliqua à patre etiam inuito, quia irrationabiliter eſt inuitus, quæ poteſt pauperibus erogare. Item ſi pater nullas eroget eleemoſynas, poteſt filius pro eo erogare, quia hac in parte cenſetur idem eſſe pater & filius, neque cenſetur pater rationabiliter inuitus vt id fiat per filium; ſi verò ex bonis paternis grauem quantitatem adimat, eleemoſyna ex illis neque eſt licita, neque valida teneturque, filius eam quantitatem fratribus reſtituere pro rata cuiuſque quantitate. Vide etiam circa præſentem quæſtionem Filliucium *tom.* 2. *tr.* 28. *cap.* 4. *num.* 94.

RESOL.

RESOL. XXXIX.

Quibus ſumptibus ſoluenda ſit eleemoſina Prædicatori? Ex p.3. tr.5. & Miſc.1. Reſ.71.

§.1. HIc caſus frequenter ſolet accidere, & non ita facile apud Caſuiſtas inuenitur; illum verò determinat Paponius *de iur. Franc. lib.* 1. *areſt.* 9. *in gloſſa littera A.* vbi ſic aſſerit: In quæſtione, quiſnam ſalarium Prædicatori præſtare teneatur, diſtinctione vtendum eſt, nempe vt ſi de vrbe agatur, in qua Archiepiſcopatus, vel Epiſcopatus, eo caſu officium paſtoris eſt prædicare vel prædicari curare, & verbum Dei annunciare gregi ſuo, idque expenſis ſuis. Et ita iudicatum fuit aduersùs Archiepiſcopum Bituricenſem 1. Iunij 1522. At ſi non de vrbe, ſed oppido agatur, vbi ſit Eccleſia Collegialis, vel Curio, tum omnes ij qui decimas in prædicta parochia percipiunt, ad Prædicatoris ſalarium conferre debent; parochiam verò ad victus expenſas. Ita ille, & ante illum Mynardus *deciſ.* 34. 35 & 36.

2. Sed quod dictum eſt de Epiſcopo, procedit etiam quando dubitatur, quorum ſumptibus ſit conducendus Prædicator, ſeu alendus; & ita declaraſſe Sacram Cardinalium Congregationem, ex Vgolino, & Galetti teſtatur Riccius *in praxi tom.* 1. *reſol.* 468. *num.* 3. qui *in num.* 4. & 5. limitat ſupradicta exiſtente conſuetudine in contrarium. Nam vbi conſuetudo adeſſet, vt prædicator vel ab Epiſcopo eligeretur, vel ab alio; communitas, vel aliquis alius ſumptus præberet, in tali caſu Epiſcopus ad nihil teneretur. Quod etiam procedit, ſi populus eligeret, & nominaret concionatorem, & ſumptus etiam faceret; nam tunc Epiſcopus hoc onere leuabitur. Igitur conſuetudo conſideranda videtur, & ſecondùm illam determinandum, qua ſecluſa Epiſcopum obligabis.

RESOL. XL.

An ſit præceptum dandi eleemoſinam iis, qui voluntariè pauperes fiunt, vt Religioſi? Ex part.5. tractatu 8. Reſol.18.

§.1. MEdina *Cod. de eleemoſina, quæſt. de elee-danda ſanis, §. quæret forte aliquis.* Aſſerit non eſſe præceptum titulo paupertatis his pauperibus conferre eleemoſynam, quia voluntate ſua eligentes, non potuerunt aliis inducere obligationem. Fatetur tamen ex alio capite poſſe intercedere obligationem ſubueniendi eorum neceſſitatibus, videlicet quia miniſtrant ſpiritualia, & ideò debetur illis ſuſtentatio.

2. Sed meritò Lorca *in* 2.2. *ſect.* 3. *diſp.* 39. *mem.* 4. *num.* 57. aſſerit hanc ſententiam & differentiam inter pauperes voluntarios & alios pauperes, apud nullum alium Authorem inuenire, & ideò non cenſet probabilem, & omninò aſſerendum putat his pauperibus deberi eleemoſynam ea præcepto, ſicut aliis, quia eorum paupertas & neceſſitas vera eſt & iuſta, quod autem voluntariè contracta fuerit, nihil refert, ſi voluntas & cauſa contrahendi pia fuit, Deo grata, & rationi conformis.

RESOL. XLI.

An ſit danda eleemoſina homini auaro indigenti, qui propriis rebus vti non valet?

Et quid de vagabundis, qui voluntariam, culpabilem, & vitioſam inopiam patiuntur? Ex par.5. tract.8. Reſ.19.

§.1. REſpondeo non eſſe dandam, & eamdem eſſe rationem ac de vagabundis, nam iſte voluntariam, culpabilem, & vitioſam inopiam patitur. Excipiendum tamen eſt, ſi impotenti paſſione victus in hanc miſeriam incideret, tunc enim compatiendum eſſet, & ſubueniendum eo modo, quo ſuccurrendum eſſet ei; qui vehementi paſſione oppreſſus ſibi ipſi ſuſpendium parat, ſed in hoc caſu ex bonis ipſius, non ex propriis ſubueniendum eſſet. Ita docet Lorca *in* 2.2. *ſect.* 3. *diſp.* 37. *num.* 11. & Azorius *tom.* 2. *lib.* 12. *capite* 9. *quæſt.* 5. cum Syluio *in* 2.2. *quæſt.* 32. *art.* 9. *quæritur* 4.

RESOL. XLII.

An rectè excludantur aliquando à Ciuitatibus pauperes, peregrini?

Et an liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè, & oſtiatim mendicet, Ex parte 5. tractatu 8. Reſolut.36.

§.1. REctè reſpondet Becanus *in* 2.2. *de fide, ſpe & charitate, cap.* 21. *dub.* 9. *num.* 23. ſi hoc efficiatur ob has cauſas. Primò, quia pauperes domeſtici peregrinis præferendi ſunt, ſi vtriſque ſatisfieri non poſſit. Secundò, quia peregrini ſæpè inferunt morbos, corruptelas, hæreſes, contentiones, proditiones. Tertiò, quia multi ex illis ſano & integro ſunt corpore, qui ſi admittantur, computreſcunt in otio, & aliis peccatis inde conſequentibus; ſi excludantur, cogitant de victu per labores acquirendo, quo honeſtius eſt. Ita ille.

2. Verùm docet Syluius contrariam ſententiam *in* 2.2. *D. Thom. quæſt.* 32. *art.* 9. *quæritur tertio.* Sed in illo caſu ſi occurrerit & in ſimili, an videlicet liceat legem ferre, ne quis pauperum publicè & oſtiatim mendicet, Epiſcopi & Magiſtratus ſeculares non deſerant omnino videre Adamum Tannerum *tom.* 3. *diſp.* 2. *quæſt.* 5. *dub.* 3. *per tot.* & Apologiam in cauſa pauperum Dominici Soto.

RESOL. XLIII.

An promittens eleemoſynam cuidam pauperi poſſit alteri, vel ſibi pauperiori conferre?

Et inter alia, quæ circa hoc deducuntur, tandem docetur non poſſe Confeſſarium commutare pænitentiam erogandi eleemoſinam per ſolam applicationem ad ipſummet pænitentem tanquam ad pauperem. Ex p.5. tr.8, Reſ.37.

§.1. AD hoc dubium ita reſpondet Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 49. *num.* 6. Deducitur eleemoſynam promiſſam Deo elargiendam certo pauperi, dum ipſi non eſt ius acquiſitum per acceptationem, poſſe propria vouentis authoritate dari alij pauperiori, dummodò cætera ſint paria, id eſt, non concurrat peculiaris aliqua circumſtantia in minùs paupere, vt eleemoſyna illi collata ſit Deo gratior, quia cæteris paribus, præſtantior eſt eleemoſyna pauperiori data. Poſſet autem quiſpiam exiſtimare, poſſe ſibi quoque applicare ſi pauperior ſit. Sicut res incertas furto ablatas reſtituendas pauperibus poteſt reſtitutioni obnoxius ſi pauper ſit, ſibi applicare. Cùm tamen ſit obligatio iuſtitiæ, quæ neceſſariò eſt ad alterum, & iuſſus eleemoſynam inter

pauperes

pauperes incertos diſtribuere, poteſt iuxta aliquos aliquam ſibi pauperi applicare. At dicendum eſt non poſſe etiam authoritate Prælati in id commutari, quia nullam eleemoſynæ rationem habet, ſicut eleeſynam iniunctam pœnitentia ſacramentali nequit pœnitens pauper ſibi applicare. Ita Sanchez, & hanc opinionem docet etiam alter Sanchez, Ioannes videlicet *in ſelectis diſp.14. num.18.* vbi etiam rectè docet, nec poſſe Confeſſarium commutare pœnitentiam erogandi eleemoſynas per ſolam applicationem ad ipſummet pœnitentem, tanquam ad pauperem, nam vel poteſt erogare aliis pauperibus, vel non; ſi nequaquam valet, immunis redditur à præcepto, & tunc commotatione opus nullatenus eſt, ſed ad ſummum declaratione: ſi verò poteſt, quamuis interueniente aliqua incommoditate erogare tenebitur aliis, nam applicando illam ſibi, nihil efficit boni operis, in quod commutari dicatur eleemoſina.

Sup. hoc inf. *Reſ. 84.* §. vlt.

RESOL. XLIV.

An ſit peccatum mortale inuertere ordinem in ſuccurrendo patri, matri, filio, vxori, auo & nepoti? Ex parte 5. tractatu 14. & Miſcell. 2. Reſolutione 93.

Quoad hoc leg. doctr. Reſ. ſeq. & ſignanter in tom. 8. tr. 3. Reſ. 10. §. ſed ad lin. 10.

§. 1. AD hoc dubium ita reſpondet Hurtadus de Mendoza *in 2.2. diſp. 54. ſect. 5. §. 57.* vbi ſic ait. Hic ordo nos obligat ſub peccato graui ad ſubueniendum prius parentibus, quàm aliis, non vero patri prius, quam matri inter filios & vxores, neſcio ſanè an iſte ordo grauiter obliget? inclinor in partem negantem, at filij non poſſunt poſtponi fratribus, niſi enim graui peccato in neceſſitate obligante per ſe. Pater prius eſt diligendus, quam auus, & filius quam nepos, quia ſunt amanti proximiores. Item auus prius, quam nepos, filius autem priùs auo, quia eſt coniunctior. Ita ille.

2. Non deſinam tamen etiam hic adnotare Lorcam *in 2.2. D. Thom. q. 26. art. 11. num. 4.* ſic circa præſentem quæſtionem aſſereſe. Inquiri ſolet ſitne peccatum mortale hunc ordinem, quem ſtatuimus inter cognatos in primo gradu, inuertere? Nonnulli dicunt non eſſe peccatum mortale, quia omnes iſtæ coniunctiones, ex quibus oritur obligatio dilectionis, magnæ ſunt; & non eſt tam ingens vnius ad alteram exceſſus, vt reatum peccati mortalis inducat, ſi prætermittatur. Quod mihi videtur probabile; & quod attinet ad comparationem inter patrem & matrem, & inter vxorem & filios, non dubito ſine peccato mortali poſſe inuerti ordinem, & fortaſſe abſque omni peccato, quamuis laudabilius eſſet illum ſeruare. Inter parentes autem, & cæteros, manifeſtior eſt exceſſus debiti; & ideo occurrente neceſſitate, qua vel ipſi, vel cæteri deſerendi eſſent in temporalibus, vel ſpiritualibus; non exiſtimarem tutum eſſe parentes omittere. Sed, vt S. Thom. aduertit. *art. 10.* & expoſuimus *art. 8.* omnes iſtæ comparationes definiunt quòd per ſe, & conſiderata ſolùm ratione patris, matris, &c. debetur. Nam ex accidenti poteſt quilibet iſtorum bis ſuum amittere & diminuere uitiis, & ingratitudine in alterum, & poteſt augere beneficiis, & obſequiis. Singula autem ſpeciatim, & minutatim determinari nequeunt, & prudentis arbitrio remittenda ſunt, penſatis his communibus regulis. Ita Lorca *vbi ſupra*

RESOL. XLV.

An ſi quis habeat patrem diuitem, & filium diuitem, & & ipſe ſit pauper, à quo debeat prius petere alimenta?

Et quæritur, quo iure filij, & parentes alimenta præſtare teneantur?

Et an ad extremam neceſſitatem redactis filiis, & parentibus, teneantur potius filij patribus ſuccurrere, quam propriis filiis, & ſecus extra neceſſitatem extremam? Ex parte 10. tractat. 13. & Miſcel. 3. Reſol. 3.

Quoad hoc lege doctr. Reſ. præter. & Reſ. not. ſeq. & non pigebit.

§. 1. MOdicus à Patre in tali caſu alimenta petenda eſſe, docet nouiſſimè Franciſcus Maria Pratus, *obſer. 89. num. 12.* adducens pro hac ſententia Iacobum de Arena, *in l. pen.* quæ incipit: *Non quemadmodum ff. de liber. agnoſc.* Bartolum, *ibi num. 2.* Alexandrum, *in leg. In ſuis, num. 7. ff. de liber. & poſth.* Io. Fabrum, *in §. Ius naturale, num. 3. Inſt. de Iur. natur.* Ancharanum *in caput Cùm haberet. num. 15. de eo, qui dux. in matrim.* Caſtillum *ad leges Taur. lege 60. verb. Alimenta, & verb. In caſu verb. Item nota.* Albertum *in d. leg. Non quemadmodum, num. fin.* Et rationibus firmatur etiam hæc opinio: Tum quia Pater plus diligit filium, quam ipſe Patrem, *lege Iſti quidem. ff. de eo quod met. cauſ. & leg. fin. Codice de Curator. Furioſi cum concordan. adductis.* Tum etiam, quia bona Patris quodammodo dicuntur eſſe Filij viuo Patre, non autem è controuerſo, *lege Nam & ſi Parentibus. ff. de inoffic. teſta.* Ac etiam quia in Patris ſucceſſione, filius præfertur Auo, *lege prima, §. primo, ff. ſi tabul. teſtam. nulla extab. Authent. In ſucceſſione. Codice de ſuis, & legitimis.* Ioannes de Lignan. *in tractatu de Amicitia. §. Subuentione paterna, & finali, num. 16.* Vide etiam Cordubam *in Repert. lege Si quis à liberis, num. 7. ff. de liberis agnoſcen.* qui contra Alphonſum de Caſtro acriter inſurgit, & aſſerit erraſſe, quia miſit manum in meſſem alienam.

2. Sed ego in eius fauorem, nempe in tali caſu alimenta eſſe petenda à Filio, & non à Patre diuite pondero validam rationem; quia magis tenetur filius ſuccurrere Patri, quam Pater Filio: Vnde pro firmanda hac ſententia quærendum eſt, quo iure Filij, & Parentes alimenta præſtare teneantur; & multi iuris canonici periti exiſtimant Parentes teneri præſtare alimenta Filiis iure naturali, filius vero parentibus non iure naturæ; ſed gentium. Ita docere etiam videtur Bartolus *in l. Si quis à liberis, ff. de lib. agnoſcend.* Probant, quia natura deſcendit è Parentibus in filios atque adeo propenſiore iure naturæ & proximiore debent Patres liberos amare, quam liberi Parentes. Deinde quia belluæ, in quibus totum ius naturæ ineſt, filios alunt ſuos non tamen Filij Parentes præter vnicam Ciconiam, cui id tamquam inſigne attribuitur, & ob eam cauſam pietatis ſymbolum habetur; dicendum tamen eſt cum communi Doctorum, & præcipuè Theologorum ſententia, Filios eodem iure naturæ teneri de alimentis prouidere parentibus in extrema neceſſitate, aut quaſi extrema conſtitutis, quo Parentes tenentur prouidere Filiis. Primò ex genere correlatiuorum, ſunt enim Pater & Filius, correlatiua. Vnde quod de vno dicitur, de alio neceſſe eſt dicatur. Secundò, quia natura rationabilis ſtrictiori vinculo obligat filios ergà Parentes, quam Parentes, erga Filios, vt docet D. Thomas *2.2. quæſt. 26. art. 8. ad 3.* nam quicquid Filius habet, à Patre habet; Pater autem nihil habet à Filio, & ideò ratione beneficij accepti tenentur Filij parentibus maximè prouidere; quamobrem, licet ius naturæ abſolutæ

magis

magis inclinet parentes ad prouidendum de alimentis filiis, vt in Belluis cernitur; at non ita ius naturæ rationabilis; plus enim natura rationabilis inclinat Filios ad prouidendum parentibus, propter beneficium totius eſſe, & vitæ ab eis acceptum, quam parentes ad prouidendum Filiis, cum nihil ab illis acceperint. Et ita docet D. Thomas, *quodlibet.6. art.14.* Syluester *verb. Filij quaeſt.22. ad finem*, Azorius, *tom. 2. Inſtit. Mor. lib.12. q.1. cap.3.* Toletus *lib.5. Summæ, cap.1. num.3.* Et ex Iuriſperitis idem docent Menochius *de Præſump. lib. 3. quaeſt. 29. num.16.* Surdus *de aliment. tit.1. quaeſt.17.* Cardoſo *in praxi iudicandi, ver. Filius, num.40.* & communiter omnes, & ideò pareo allegationibus. Vide tamen Rebellum præ omnibus doctiſſimè hac de re loquentem *de obligat. Iuſtitiæ, part.2. lib.5. quaeſt.8. num.8.* Eſtque adeò vera hæc doctrina, vt ad extremam neceſſitatem redactis filiis, & parentibus teneantur Filij potius Patribus ſuccurrere, quam propriis filiis. Ita docet Toletus modo citatus, Syluester *verb. Filij. §.26.* Azorius item allegatus, *quaeſt.16.* & Schola Thomiſtarum poſt. D. Thomam *in* 2. 2. *quaeſtio. 26. articul. 8. ad 3.* ſecùs extra neceſſitatem extremam: nam tunc potius filiis quam parentibus ſuccurrendum eſt. Aliqui contrarium putant, vt Angelus verbo Filius, *num.24.* & alij Iuriſperiti. Dicunt enim in extrema neceſſitate ſuccurrendum potius eſſe filiis, quam parentibus, quod eſt probabile; id autem quod dicimus probabilius, nam filij totum ſuum eſſe & vitam, & quicquid habent, à parentibus habent, parentes autem nihil à filiis præter iacula, ſpinas, & curas, quibus maximè anguntur, ac ſtimulantur, vt eis vitæ remedium quærant, iuxtà dictum Iacob. Geneſ. 49. *Ruben primogenitus meus, principium doloris mei*, vbi principium doloris ſui eum appellat, quia cum primus illius filius eſſet, primò cœpit parentem curis ſtimulare circa vitæ illius remedium quærendum. Ex quibus omnibus ſatis remanet firmata Caſtri ſententia aduerſus ſupracitatos Iuriſconſultos.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 12. §. Sed diffic.

3. Vnde ad maiorem confirmationem ſupradictorum apponam hic verba Ioannis Machadi *de Perfecto Confeſſario, tom. 2. lib.6. par.7. docum.8. n.1.* ſic aſſerentis: [Aunque los Doctores interpretes del Derecho enſeñan à cada paſſo por regla general, que la obligacion que el hijo tiene de alimentar à ſus Padres pobres, nace de derecho de las gentes, y poſitiuo. Los Theologos comunmente ſienten; que eſta obligacion prouiene tambien de Derecho natural; y aun quieren que eſta ſea mas eſtrecha, y fuerte que en el Padre; porque del recibe el hijo todo el ſer que goza, y no al contrario.] Ita ille, & ego. Sed audiamus etiam præter Doctores citatos verba Ioſeph Rocaful. *in Prax. Theol. moral. tom.2. part.3. lib.1. de Præcepto honorandi parentes, cap.4. num.15.* vbi ita aſſerit: An ſuppoſito, quod filij teneantur ſubuenire Parentibus, qui in extrema neceſſitate ſunt, debeant potiùs ſubueniret ipſis Parentibus, quàm ſuis filiis: v. g. eſt Petrus, cuius Pater habet extremam neceſſitatem, itavt fame pereat, & habet ſimul filium, in eadem neceſſitate; quod quærimus eſt, ſi non poteſt duobus ſubuenire; cui potius teneatur ſubuenire. Duæ ſunt ſententiæ, vera eſt potiùs eſſe Patrem, quàm filium ſubueniendum, quam tenet D. Thomas, & alij. Et ratio eſt; quia filius plus debet patri, quàm Filio ſuo: nam à patre habet quicquid habet, & non contra pater à filio. Hæc ille, cui adde Trulleneh *in Decalogum, tom.1. lib.1. cap.5. dub.6. num.21.* & Caſtrum Palaum, *tom. 1. tract.6. diſputat. 1. num.13.* qui rectè obſeruat, quod beneficium à Patre acceptum eſt omnium maximum, ſiquidem ex illo habes eſſe. Ergo ſicut Deus omnibus præferendus eſt, quia tibi contulit eſſe, ita ſuo modo tuus pater omnibus præferri debet; tum quia occiſio patris, aut illius maledictio grauius peccatum eſt; quam occiſio, & maledictio filij, vt conſtat Exod. 21. & Leuit. 20. Ergo auxilium pro conſeruanda illorum vita magis eſt debitum. Fateor [illegible] appetitum ſæpè inclinare magis ad amorem filiorum, quàm parentum; eaque de de cauſa facilius patrem amare filium, quàm è contrà; non tamen inde infertur Patrem non eſſe præferendum, cùm charitas, & inclinatio rationalis naturæ ad patrem potiùs, quam ad illum propendeat. Non valet itaque argumentum deductum ex amore Patris erga Filium: nam licèt Pater magis diligat Filium, quàm Filius Patrem, tamen hoc non obſtante, ſi quis haberet Patrem & Filium in extrema neceſſitate tenetur magis ſuccurrere Patri quàm Filio, vt viſum eſt, & docent communiter Doctores: ergo neceſſariò ſequitur idem dicendum eſſe, quod ſi quis Pauper haberet Patrem, & Filium diuitem, alimenta potiùs à Filio diuite, quam à Patre diuite petenda, & largienda eſſe; quia ex D. Thoma, & aliis, plus debet, & fortiùs obligatur Filius Patri, quàm Pater filio; nam vt ait Suarez *de Charitate, diſp. 9. ſect.4. n.15.* ius paternum eſt ſummum in humanis iuribus.

4. Verùm his non obſtantibus, ſententiam dictorum Iuriſconſultorum non audeo improbare, & præter adductos à Prato viro eruditiſſimo hanc ſententiam nouiſſimè tenuit Antonius Leoncillus, *de Priuileg. Pauperum, part.2. priuil.161. n.15.* qui citat Bartolum; & Surdum: Vnde ſi Cynus *ad lib.5. Codicis, tit.21. Rubr. 251. de alien. liber. à parent. leg. Parentum, num.5. verſ. Quartò quæro.* Si inquam Cynus dubius remanſit in Reſolutione huius quæſtionis, iudicium meum non proferam; ſed docti Viri iudicent, & perpendant an argumenta ſuperius adducta contra ſupradictos Iuriſconſultos procedere debeant in caſu extremæ neceſſitatis, non autem ſi neceſſitas, ſit infrà extremam de qua videntur loqui Pratus & alij Iuriſconſulti; Vndè poſſet aliquis dicere quod ſit diſpar ratio inter vtrumque caſum; ex his quæ firmat Antonius Fern. *in Examine. Theolog. moral. part.1. c.3. §.9. n.2.* Ideò tu cogita.

RESOL. XLVI.

An ſi creditor, & pater, vel mater debitoris ſint in extrema neceſſitate, debitor poſſit ſubuenire illis, relinquendo creditorem?

Et an id poſſit facere, & debeat cum vxore, & liberis, & etiam cum fratre? Ex p.3. tr.8. Reſ.12.

§.1. NEgatiuè reſpondet Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 8. quaeſt.6.* vbi ſic ait: Sed quid ſi creditor & pater vel mater debitoris in extremam ſimul neceſſitatem deuenerint, debitórne poterit licitè ſubuenire patri, vel matri, prætermiſſo creditore? Hæc quæſtio apud Auctores primæ ſententiæ locum non habet, quia ſecundum illos debitor etiam in extremam lapſus neceſſitatem ſibi tuta conſcientia nequit retinere, multò minùs poterit ſibi habere ad ſubleuandam patris, vel matris neceſſitatem: at verò apud Auctores ſecundæ ſententiæ propoſitæ quæſtioni locus eſt, & Tabienſis & Ledeſma cenſent non eſſe creditori reddendam. Sotus ait vtramque eſſe probabile, ſed videtur meo iudicio probabilius primum, tum quia res antea creditori debebatur tamquam ab eo accepta, & ſolum facta eſt communis debitori in extrema neceſſitate redacto, non autem parentibus eius. Quid ſi creditor & filius debitoris, vel vxor ſimul in extre-

Sup. hoc in tom. 8. tr. 10. Reſ. 11. §. vlt. in princ. & hic inf. in Reſ. 48. §. Quid vero ad med. verſ. ergo præualet.

Digitized by Google

mam neceſſitatem inciderint? Sotus ait etiam probabile eſſe, poſſe debitorem ſibi, vel vxori ſuccurrere, poſt habito creditore. Sed verius creditu eſt creditorem tunc eſſe præferendum, ex quo etiam intelligitur eum eſſe anteponendum fratri debitoris vnà cum creditore extremum vitæ periculum adeunti, quod etiam Sotus concedit.

2. Sed ego contrariam ſententiam teneo. Dico igitur debitorem debere priùs ſubuenire patri, & matri extremè laboranti, quàm creditori, imò idem poteſt facere, & debet cum vxore & liberis: adde etiam & cum fratre, quia non teneor res in tali caſu abdicare cum detrimento vitæ meorum, & ita docet Syluius *in 2.2. quaeſt.31. artic.3.* Hortadus de Mendoza *in 2.2. diſputat.159. ſect.3. §.69.* & Leſſius *libro 2. cap.16. dub.1. numero 14.* Toletus *libro 5. cap.24.* cum Caſtro Palao *tom.1. tractat.6. diſputat.2. punct.11. num.4.* quamuis Vaſquez *opuſcul. de eleemoſ. cap.1. dub.6. num.74.* neget quoad fratrem, cui creditorem putat eſſe præferendum, ſed noſtra ſententia eſt probabilis.

RESOL. XLVII.

An quando debitor, & creditor ſunt in extrema neceſſitate, debitor teneatur ſoluere creditori, quod debet?

Idem eſt dicendum de depoſito, & mutuo?

Et notatur, quod cum quis extrema neceſſitate preſſus abſtulit rem alienam Domino, in extremam quoque neceſſitatem redacto, eam debere Domino reſtituere. Ex p.5. tr.8. Reſ.11.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 12. Reſ.12. § vlt. in fin. & latè hic infra in Reſ. ſeq.

§. 1. PRima ſententia affirmat. Ita Scotus *in 4. diſtinct.15. quaeſt.2. a.t.4.* Richardus *art.5. q.4.* Gabriel *q.2. art.2. concluſ.2.* Medina *de reſtit. quaeſt.3. in cauſa 4. ad 4.* Angelus *ver. reſtitutio, num.3.* Roſella *eodem ver.1. n.1.* Sylueſter *eodem ver.5. quaeſt.2.* Armilla *num.27.* & alij, quia melior eſt eius conditio, nam res illa ſua eſt, & in his, quæ propria ſunt, plus iuris habet Dominus, quàm alter, penes quem res inuenitur, & neceſſitas æqualis eſt, in qua cùm omnia ſint communia, ille præferendus eſt, qui præoccupauit, præoccupaſſe autem videtur, qui verus eſt Dominus: ergo, &c.

2. Secunda ſententia negat. Ita Palud. *in 4. diſt.15. quaeſt.2. art.4. concluſ.1.* Sotus *de Iuſt. lib.4. quaeſt.7. art.1. ad 4.* Caietan. *in 2.2. quaeſt.62. art.5. ad 4.* Leſſius *lib.2. c.16. dub.1. n.13.* Vaſquez *opuſc. de eleemoſ. cap.1. n.72.* Turrianus *in 2.2. diſp.82. dub.9.* Hurtad. *in 2.2. diſp.159. ſect.3. §.69.* & alij.

3. Tertia opinio diſtinguit, & ita ait Lorca *in 2.2. ſect.3. diſp.38. n.11.* aut res quæ reſtitui debet, manet in ſpecie, in quo caſu dominium eius ſemper eſt prioris domini, & non eius, qui detinet, & in hoc caſu veriùs apparet reſtituendam eſſe creditori propter fundamentum prioris ſententiæ, nam violenter eſt apud alium, & in vero domino ſemper perſeuerat ius præoccupationis, & idem cenſendum eſt de depoſito & mutuo; aut res non perſeuerat in ſpecie, ſed confuſa eſt cum bonis debitoris, vt contingit in vſuris, & alijs caſibus, in quibus dominium eſt penes debitorem, & non penes creditorem, quamuis cum debito & obligatione reſtituendi, & tunc ſi extremè indigeat debitor, poteſt ſibi ipſi ſuccurrere, quoniam creditori non ſuffragatur præoccupatio, & ab obligatione reſtituendi excuſatur debitor propter vrgentem neceſſitatem, qua ex bonis, quæ habet, potiùs ſibi, quàm creditori ſubuenire tenetur.

4. Quid ego ſentiam dicam breuiter, omnes iſtæ tres ſententiæ ſunt probabiles, ſecunda cum Azorio *tomo 2. lib.12. cap.8. quaeſt.6.* mihi videtur probabilior, quia in extrema neceſſitate potiores partes ſunt debitoris, quàm creditoris, tum quia poſſidet, & melior eſt conditio poſſidentis, tum quia in tali neceſſitate omnia ſunt quoad vſum ſpectat, communia; nec obſtat quòd ea res fuerat à creditore accepta, ac proinde illi alioqui debita, nam debebatur quidem, ſed extrema adueniente neceſſitate facta eſt vſu communis: ergo poteſt debitor ea vti ad tuendam vitam ſuam.

5. Notandum eſt tamen, quòd cùm qui extrema neceſſitate preſſus abſtulerit rem alienam domino in extremam quoque inopiam redacto, meo iudicio tunc ſententia Scoti videtur vera, eum debere domino reſtituere, quia ſicut fur eſt in auferendo, ſic etiam fur eſt in retinendo, eſt enim violentus non legitimus rei poſſeſſor. Ita Azorius, Lorca, & alij.

RESOL. XLVIII.

An debitor in extrema neceſſitate teneatur reſtituere, ſi creditor ſit etiam in extrema neceſſitate?

Et quid, ſi Patres, conſanguinei, & amici debitoris in extrema neceſſitate ſint conſtituti?

Et notatur ob grauem neceſſitatem debitoris poſſe differri reſtitutionem, quandiu neceſſitas durat. Ex par.11. tr.2. & Miſc.2. Reſ.32.

§. 1. HAnc reſolutionem coactus ſum componere occaſione cuiuſdam Scotiſtæ, qui ſuis diebus ſequens ſuum Magiſtrum Scotum *in 4. diſt.15. qu.2.* mordicus in cauſa occurrenti affirmatiuam ſententiam tuebatur, quam ex Thomiſtis ſuſtinet etiam Syluest. *ver. reſt.5. q.2.* Richardus *in 2.2. diſt.1. art.5. q.4. ad 5.* Gabriel *q.2. art.2. concl.2.* & nouiſſimè Philippus Faber *in 4. diſt.15. q.2. diſp.50. cap.3. n.227.* omnino videndus. Ratio eſt: nam ille non poſſidet iuſtè aliquam rem, cuius dominium ſemper fuit, & manet apud alterum; ſed ſic eſt quòd dominium plenum rei alienæ in caſu noſtro ſemper fuit & manet apud dominum, à quo inuito res eſt ablata, neque per vllum inſtans illud ab ſe abdicauit, nec abdicat: ergo detinens, ſemper & pro quocumque inſtanti illam rem iniuſtè detinet: ergo ſemper & in quocumque inſtanti tenetur ad reſtitutionem, etiam in illo inſtanti vltimo, quo illam conſumit pro vita ſua conſeruanda. Maior eſt euidens: quia eiuſdem rei ſimul & ſemel non poſſunt eſſe duo domini totales & diuerſi, neque enim Titius poteſt eſſe totalis & abſolutus Dominus eiuſdem panis, & ſimul & ſemel Mæuius, quia implicat contradictionem. Minor autem probatur: quia creditor antequam deueniat ad extremam neceſſitatem iam habebat iuſtum dominium ſuper rem illam: detinens autem nullum, ſed iniuſtè illam rem poſſidebat. In caſu autem quo ambo deueniunt in extremam neceſſitatem, detinens iure naturæ non poteſt acquirere ius in illam rem: quia in eodem inſtanti iure naturæ creditor dominium illius rei retinet: creditor enim potitur eodem iure naturæ, quo debitor in illo caſu, & inſtanti: & ſic quantum ad ius naturæ ſunt æquales. At præter ius naturæ quo ſunt æquales pro illo inſtanti, quo cadunt in extremam neceſſitatem, & quo ſunt æquales, creditor habet prælationem ratione iuris gentium, & dominij prioris quod habebat, & per euentum extremæ neceſſitatis illud non amiſit, ſed acquirit ex iure naturæ, ſicut acquireret detinens, niſi ipſe creditor iam illud præhaberet: ergo nulla ratio ſuadet, quòd creditor ab illo iure cadere debeat, & detinens debeat ius naturæ in illam rem acquirere: quia iam de iure naturæ ſunt æquales, & deinde creditor ſuperat debitorem ratione prioris dominij, & proinde non debet eſſe deterioris conditionis

Sup. hoc in Reſ. præterita, &c. in alio §. eius not.

quàm detinens, ſed melioris cum habeat plus iuris in ea re, & ſic ſequitur apertè, quòd detentio illa in detinente ſit iniuſta, & conſequenter teneatur ad reſtituendum domino, qui habet maius ius; verum P. Hurtad. *de charit. diſp. 5. diffic. 12. & de Iuſt. diſp. 9. diffic. 2.* circa præſentem difficultatem aliter Philoſophatur, & ait, quòd quando debitor & creditor in eodem tempore occurrunt in extrema neceſſitate, ſi res debita ſit ſub domino debitoris non teneatur eam reſtituere, quamuis creditor prius inciderit in extremam neceſſitatem: ſi vero è contra res debita ſit ſub dominio creditoris, quod teneatur eam creditori reſtituere, quamuis debitor prius incideret in eam neceſſitatem, niſi quando debitor ſecluſa ea neceſſitate nondum debet reſtituere, vt quando habet rem locatam pro tempore in quo contingit, & perſeuerat ea neceſſitas: quia quando eſt ſub dominio debitoris, durum ſit ipſum in extrema neceſſitate conſtitutum ſe ſpoliare re ſua, quamuis debita creditori exiſtenti in ſimili neceſſitate, & non ſit durum quando res debita eſt ſub dominio ipſius creditoris, niſi quando nondum debet reſtitui creditori, vt in exemplo locationis adducto. Vide etiam Vaſquez *opuſc. de Eleemoſina cap. 1. dub. 9.*

2. Sed ego abſolutè aſſero, non teneri debitorem ad extremam neceſſitatem redactum in prædicto caſu, quo creditor ſimul extremè eget, eam rem domino reſtituere, ſiue prius, ſiue poſterius inciderit in eam neceſſitatem, ſiue res eadem numero iuſtè ſiue iniuſtè acquiſita ſit, & ſiue extet ſiue non extet. Hanc videtur tenere D. Thom. 2. 2. *quæſt. 62. art. 5. ad 4.* eam expreſsè tenent Valentia *tom. 3. diſp. 5. quæſt. 6. punct. 7.* Leſſius *l. 2. cap. 16. dub. 1. numero 11.* Malderus *tract. 4. cap. 7. dub. 1. §. dico primo,* Sotus *lib. 4. de Iuſt. quæſt. 6. §. in hac difficultate,* Toletus *in ſum. lib. 5. cap. 24. numero 8. & lib. 8. cap. 39. numero 3.* Sayrus *lib. 10. tract. 5. cap. 6. num. 6.* & alij qui generaliter loquuntur, ſiue res ſit vſu conſumptibilis ſiue non ſit, ſiue ex contractu ſiue ex delicto factus quis fuerit debitor. Fundamentum eſt, quia in extrema neceſſitate ceſſat ius gentium, ex quo orta fuit diuiſio rerum, & diuerſitas dominiorum, & redduntur res pro eo ſtatu neceſſitatis extremæ ad priorem ſtatum communitatis, & naturalem, in quo omnia erant communia, & fiunt primò occupantis, ſaltem quoad vſum, vt alibi diximus; fuerunt enim à principio res diuiſæ ſub ea conditione, vt pro ſtatu extremæ egentiæ ad priorem ſtatum redirent. Sed debitor præoccupauit ratione poſſeſſionis quam habet, & in æquali neceſſitate melior eſt conditio poſſidentis; ergo non tenetur pro nunc reſtituere, nec prior dominus cenſetur rationabiliter inuitus, quia ſua voluntate non poteſt licitè repugnare pacto redibilitatis, quo principio res, ſaltem quoad vſum attinet, diuiſæ fuerunt, vt diximus: Et quamuis illa poſſeſſio ante tempus neceſsitatis fuerit iniuſta, tamen vbi primum coniuncta eſt cum neceſſitate extrema, ſtatim propter prædictum redibilitatis pactum fuit iuſta. Vide etiam præter DD. citatos Caiet *in 2. 2. q. 61. art. 5. ad 4.*

3. Quid verò dicendum erit, ſi extrema neceſsitas non ſit, & præferendum eſſe in hoc caſu creditorem, eam tuentur Ledeſma *par. 4. q. 18. art. 5.* Azorius *tom. 2. lib. 12. cap. 8. q. 6.* Tabiena *ver. reſtitut. q. 4.* Toletus *in ſum. lib. 5. cap. 24. n. 8. in fine,* Quamuis *lib. 8. c. 27. n. 4.* hanc ſententiam iudicet dumtaxat probabilem, & contrariam ſequatur vt probabiliorem. Fundamentum illorum eſt, quia in eo caſu omnia ſunt communia *l. 1. §. cum in eadem ff. ad l. Rhodiam de iactu,* & tales conſanguinei aut amici non poſsident, & in hoc ſunt æquales creditori, ſed creditor habet maius ius in rem illam, quia habet ius proprietatis & dominij, ſeu debiti ex iuſtitia: ergo præualet, & præferendus eſt conſanguineis, amicis, & propinquis; & præſumendum eſſe patrem, vel matrem, vel alios conſanguineos, propinquos, & amicos hanc tenent Malderus *tract. 4. c. 7. diſt. 1. §. dico primo,* Vaſquez *Opuſc. de Eleemoſ. cap. 1. dub. 9.* Leſſius *lib. 2. cap. 16. dub. 1. n. 14.* Turrianus 2. 2. *diſp. 82. dub. 9. in fine,* Sayrus *lib. 10. tr. 5. cap. 6. num. 9. & 10.* Salon. 2. 2. *quæſt. 62. art. 5. controu. 9.* Bañez *ibi. dub. 10. concl. 2* Lorca 2. 2. *diſp. 38. ſec. 3. n. 12.* & alij. Fundamentum eſt, quia ſuppoſito quod in extrema indigentia omnia ſint communia, res illa quæ extat apud debitorem æqualis & communis eſt omnibus egentibus conſanguineiſque debitoris & ipſi creditori, ſed poſita hac æqualitate, debitor tenetur ex pietate præferre conſanguineos ſuos, & amicos: ergo, &c. Minor probatur; quia debitor exiſtens in propria neceſſitate poteſt ſe præferre creditori, vt probauimus, ſed conſanguinei in primo gradu, adeò ſunt coniuncti ipſi debitori, vt reputentur quaſi eadem perſona, & eadem neceſsitas, ergo præferendi ſunt. Sup. hoc ſup. in Reſ. 46. & in to. 8. tr. 10. Reſ. 12 §. vlt. in princ.

4. At his non obſtantibus ego puto præferendum eſſe, quia tales conſanguinei ratione æqualis neceſsitatis poterant ſibi vſurpare pro tunc rem illam exiſtentem in manu debitoris, quando nondum erat in manu creditoris, ergo debitor licitè, & iuſtè poteſt illis rem tradere, quia quando aliquis non habet cum quo ſubueniat alteri extremè egenti, niſi rem alienam, poteſt cum illa ſubuenire, vt notat Vaſquez *Opuſc. de Eleemoſ. cap. 2. dub. 1.* Tandem quia debitum pietatis eſt maximè naturale, debitum autem iuſtitiæ ſuppoſita communitate rerum ſuſpenditur pro tunc, vt ſupra diximus. Amicus verò probatus, cenſetur (vt communiter dici ſolet) alter ego, & ideò aliquando præferri poteſt ipſis conſanguineis, vt notat Sayrus allegatus *n. 10.* & Suar. *de charitate diſp. 9. sect. 4. n. 14. & 15.* iuxta illud *Eccleſiaſtici 6. Amico fideli nihil eſt comparabile.* Imò Azor. & Vaſq. *vbi ſup.* putant, quod in tali caſu non ſolùm poſſit debitor licitè, ſed etiã teneatur in ea circumſtantia neceſsitatis extremæ ſuccurrere potius patri, conſanguineis, & amicis, quàm creditori: quia ius creditoris, quamuis ſit iuſtitiæ, pro tunc ſuſpenditur (vt diximus) ac proinde tunc, & in ea circumſtantia, ſuppoſita communitate, præceptum Iuſtitiæ, & reſtitutionis non obligat, ſed præceptum pietatis: & licet præceptum & debitum iuſtitiæ dicatur ſtrictiùs quàm debitum pietatis, id quidem eſt ſuppoſitis terminis habilibus, id eſt, quando data opportunitate obligat, non verò quòd ſimpliciter, & abſolutè ſit maius & fortius, quàm debitum pietatis, hoc enim eſt abſolutius & antiquius, & maximè intrinſecum, ac proinde dicitur naturale; debitum verò iuſtitiæ dicitur morale, nec illæ res in eo caſu extremæ neceſſitatis cenſentur alienæ, cum ſint ſaltem quoad vſum, vt diximus, communes.

5. Aduertendum eſt etiam hic, aſſerere communiter DD. ob grauem neceſſitatem debitoris poſſe differri reſtitutionem, quandiu neceſſitas durat; Ita Petrus Nauarr. *l. 4. c. 4.* Leſſius *c. 16. dub. 1.* & Bonacina *diſp. 1. q. vlt. punct. 1.* Sed hoc Gaſpar Hurtadus *de iuſt. diſp. 9. diffic. 2.* admittit quando res debita non eſt neceſſaria creditori ad vitam, nec ad ſtatum, nec ad vitandum graue aliquod incommodum, quia tunc dilatio non eſt contra voluntatem rationabiliter creditoris, quia tunc creditor ex miſericordia tenetur ſubuenire illi neceſſitati; non verò credimus verum, quando res debita eſt aliquo modo ex tribus dictis neceſſaria creditori, quia tunc dilatio eſt contra rationabilem voluntatem creditoris, quia tunc non tenetur ex miſericordia ſubuenire illi neceſſitati, adhuc dilatione, quamuis res debita ſit ſub dominio debitoris. Sup. hoc in to. 8. tr. 7. ex doctrin. Reſ. 13. recitãtes in principio §. vlt.

RESOL.

RESOL. XLIX.

An non ſolum in extrema, ſed in graui neceſſitate ſit licitum pauperibus occulte ſubripere ab opulentis, ſi aliter illud malum graue auertere nequeant? Ex p.2. tr.17. & Miſc.3.Reſ.29.

Sup. hoc in tom.6. tr.8. Reſ 58. curſim in princ. & hic inf. in duabus Reſ ſeqq.

§.1. COmmunis opinio negat, & ratio eſt, quia licèt diuites poſſint, & debeant ſubuenire talem neceſſitatem patienti, tamen ſunt multi alij egeni occurrentes in pari neceſſitate conſtituti, quibus ſubuenire conuenientius eſſe iudicabunt, nam arbitrio eorum relictum eſſe hoc cenſetur, & reuera eſt, quia præceptum eleemoſynæ non datur determinatum ad certam circumſtantiam. Adde, quòd ſi hæc libertas daretur egenis, pateret via furtis, & rapinis, nam facile vnuſquiſque putaret ſe grauem pati neceſſitatem, & diuites ſuperflua habere. Hanc opinionem ſequuntur Azor. *p.2. lib.*12. *cap.*8. *quæſt.*8. Turrian. *in* 2.2. *diſp.*82. *dub.*8. Valentia *tom.*3. *diſp.*5. *q.*6. *punct.*5. Sotus *lib.*1. *de iuſt. q.*7. *art.*4. Reginald. *tom.*1. *lib.*4. *c.*20. *n.*267. Caiet. *in* 2.2. *q.*66. *art.*7. cum Salonio *ibidem concl.*2. qui aſſerit, hoc ita eſſe, quia grauis neceſſitas non facit res communes, vt facit extrema, nec tribuit ius in aliena.

2. Non deſunt tamen, pro contraria firmanda opinione, rationes, & DD. Dico igitur, cum Bonacina *de contr. diſp. q. vlt. punct.* 1. *n.* 22. probabilem eſſe illam ſententiam, quæ aſſerit in graui neceſſitate licere furari aliena occultè. Per grauem neceſſitatem, intelligo non quouis modo grauem, ſed valde grauem, etſi non extremam; puta ſi fuerit neceſſitas morbi famis, nuditatis. &c. Nam cùm diues in iſto caſu teneatur dare, ita pauper poteſt accipere, abſque iniuria ipſius, nam facit id ad quod ipſe tenetur. Secundò, grauis neceſſitas faciliter conuertitur in extremam. Ergo ſi pauper poteſt ſurripere in extrema, poterit etiam in graui neceſſitate; cùm non appareat, cur hoc ſolum ad extremã neceſſitatem reſtringendum ſit. Tertiò, diues in hoc caſu non poteſt cum ratione eſſe inuitus circa ſubſtantiam acceptionis, licet modus diſplicere poſſit, ſi accipias antequam petieritis, & inopiam tuam demonſtraris. Ergo talis ſurreptio non erit peccatum mortale, ſi hic ordo non ſeruetur. Et ſic hanc ſententiam amplexi ſunt Malder. *in* 2.2. *quæſt.*32. *art.*6. *dub.*9. Leſſius *lib.*2. *cap.*12. *dub.*12. *num.*71. Per. à Nauar. *lib.*3. *part.*4. *cap.*1. *dub.*5. Angelus *verb. furtum*, *num.*27. Emmanuel Sà *verb. furtum*, *n.*1. Medina, Sylueſter, Nauarrus, & alij; quibus ego libenter aſſentior. Salua, &c.

Sup. hoc inf. in Reſ. 51. §. Adhuc progredior.

RESOL. L.

An pauper non ſolùm in extrema, ſed etiam in graui neceſſitate poſſit neceſſaria à diuitibus furari, quando ipſi tenentur præbere eleemoſynam?

Et an in extrema neceſsitate poſsit pauper cum moderamine inculpata tutela necem inferre impedienti talia furta? Ex p.5. tract.8. Reſ.23.

§.1. NOn eſt dubium in extrema neceſſitate poſſe pauperem occultè, aut vi accipere à diuite, vel quouis alio ea, quæ diues ipſe tenetur eo in articulo erogare, imò in tali caſu puto cum Leſſio *lib.*2. *cap.* 12. *num.*69. poſſe tunc egentem cum moderamine inculpatæ tutelæ necem inferre impedienti. Difficultas eſt, quando pauper eſt in graui neceſſitate, an poſſit furari? & negatiuè reſpondet Granadus *in* 2. *contrlandi.*3. *tom.*1. *diſputat.*7. *num.*4. non ſolùm quia *in cap. ſi quis, de furtis*, imponitur pœna accipienti res alienas tempore neceſſitatis, quod intelligendum eſt extra caſum neceſſitatis extremæ, ſed potiſſimum; quia in neceſſitatibus grauibus eſt valde probabile, non teneri diuites de neceſſariis ad ſtatum elargiri eleemoſynam. Porrò quòd quis habeat ſuperflua ſtatus, rarum eſt, & difficile iudicari poterit, præſertim ab extraneo; qui paupertate quidem opprimitur, ſed conditionem & ſtatum diuitis non nouit; iniuriam ergo irrogaret illi qui ab eo acciperet pecuniam. Confirmatur, quia cùm accidere poſſit, vt multi grauem neceſſitatem patiantur, quibus omnibus diues non poſsit, aut teneatur ſubuenire, liberum illi eſt huic, vel illi elargiri; ergo contra iuſtitiam faciet quiuis particularis qui ab ipſo pecuniam ſurripit. Dices hoc ipſum argumentum effici poſſe, quando multi extremam neceſsitatem paterentur, & non poſſet omnibus ſubueniri; cùm tamen certum ſit poſſe tunc à quolibet illam patiente accipi rem alienam ſed reuera non eſt eadem ratio, quia & neceſsitates extremæ rariores ſunt & magnus propriæ vitæ amor poteſtatem cuilibet facit ſibi proſpiciendi, non attendendo aliis, niſi forte apparerent tunc, & illorum vita anteponi deberet propriè, in eo enim caſu non liceret ſurripere ſibi id; quo illi ad vitam conſeruandam indigerent, quia tamen accidere poteſt quempiam ſub mortali teneri huic determinato pauperi grauiter indigenti ſubuenire, quia & ſuperflua ſtatus habet, & non apparet alius pauper ea neceſsitate oppreſſus, tunc liceret quidem rem alienam accipere, & in eo euentu aſſentior Doctoribus prioris opinionis. Imò à iudice compelli poſſet diues non ſolùm in extrema, ſed in graui neceſsitate proximè explicata conſtitutis ſubuenire, non quia ex iuſtitia ad id teneatur, ſed quia tenetur ſtrictiſsima lege naturali & diuina, Iudéxque poteſt etiam ad ea, quæ ex iuſtitia non obligant, compellere, vt ad audiendum Sacrum, & relinquendam concubinam, & ſimilia præſertim ſcandaloſa. Ita granadus, & Doctores quos ego ipſe citaui *in* 2. *part. tract.* 3. *miſcel. reſ.*29.

Sup. in Reſ. 2. & in Reſ. ſeq. & in to. 6. tr. 8. Reſ. 58. curſim in princ.

Sup. hoc ſup. in Reſ 3. §. vlt. & ſi placet, lege aliũ §. eius not.

2. Sed ego ibi cum multis Doctoribus contrariam ſententiam tamquam probabilem admiſi, & nunc iterum admitto cum Coninch *diſput.* 27. *dub.*10. *num.* 162. Ioanne Vvigers *in* 2.2. *D. Thom. quæſt.* 32. *art.*6. *num.* 53. Vaſquez *opuſc. de eleemoſ. cap.* 1. *dub.*7. *num.*60. & Hurtado de Mendoza *in* 2.2. *diſp.*159. *ſect.*4. §.92. *iuncto* §.59. & ratio eſt, quia, vt ſuprà probatum eſt, in grauibus neceſſitatibus tenetur diues eleemoſynam facere: ergo ſi non facit, non eſt rationabiliter inuitus ſi qui indiget accipiat, & conſequenter poterit alter nomine pauperis prædicti bona ſurripere à diuite, vt pauperi donet, vt notauit Angelus *ver. furtum n.*37. & præter Doctores citatos nouiſſimè tenet etiam hanc opinionem Caſtrus Palaus *tom.*1. *tract.*6. *diſp.*2. *punct.*10. *num.*5. vbi ſic ait. Et inſita diuiti obligatio ex charitate ſuccurrendi cuilibet patienti grauem neceſſitatem, ſicut patienti extremam, ſi commodè poteſt. Hoc autem ſufficienter pauperi conſtat ſi illi conſtet de ſua graui neceſſitate, & de potentia diuitis, & ignoret an alij patiantur eandem, ſecúmque concurrant, iis enim conditionibus poſitis tenetur diues ſuccurrere, & in acceptis à paupere conſentire; ergo pauper accipiens non peccat, quod ſi de facto plures patientes grauem neceſſitatem concurrant, & cognitæ ſint à diuite, quibus omnibus ſatisfacere non poteſt ex bonis, quæ ſibi ſuperſunt, ſed ſolùm vni, vel alteri, credo tunc non poſſe pauperem clam ſurripere, ſi ipſi non conſtat nolle aliis diuitem eleemoſynam impertiri, quia in tantum poteſt, inquantum diues tenetur. At in tali caſu diues non tenetur

Quæ hic eſt Reſ. antecedens.

Sup. in Reſolutionibus quæ hic ſunt 10 & 11. & in ajus earũ annotationũ.

Sup hoc latè in Reſ. 1 not. præteritæ, & in aliis eius not. & inf. in Reſ ſeq §. Probatur. ad lin. 8. verſ. Probatur ſecundo.

tenetur ei eleemoſynam concedere, ſed poteſt eam aliis ſeruare. Ergo. Neque obſtat patientem extremam neceſſitatem poſſe à diuite clam neceſſaria ſurripere, etiamſi plures alij ſimilem neceſſitatem patientes concurrant, & diues non poſſit omnibus prouidere, quia ius conſeruandi vitam, quia eſt nimis exemptum, hanc tribuit facultatem, neque vllus conqueri rationabiliter poteſt, quod ſic conſeruare ſtudeat. Fateor tamen ob hanc rationem etiam in graui neceſſitate eſſe probabile; nam cùm diues omnibus illis diuiſim teneatur prouidere, qui præuenit accipiendo, iure à natura ſibi concesſo videtur vti. Hæc omnia Caſtrus Palaus *loco citato*, & tandem hanc ſententiam nouiſſimè docet Andreas Duuallius *in 2. 2. D. Thom. tr. de charitate, quæſt. 8. art. 3. circa finem*, vbi etiam tenet, quòd qui ægrè ſtatum ſuum poteſt conſeruare, in graui neceſſitate verſari cenſeatur, vt ſi tenui tantùm victu & veſtitu vir nobilis ſe ipſum, ſuámque familiam alere & ſuſtentare cogeretur.

RESOL. LI.

An licitum ſit non ſolum in extrema, ſed etiam in graui neceſsitate furari?

Et quid, intelligatur nomine grauis neceſsitatis? Ex p. 11. tr. 1. & Miſc. 1. Reſ. 13.

§. 1. AD hoc dubium ſic reſpondet Caramuel *fundam. 59. §. 1. num. 1255.* Reſolui tatu aut nunquam milites extrema neceſſitate laborare, at quia graui illos ſæpè laborare negaturus non ſum, inquiris, an pauper non ſolùm in neceſsitate extrema, ſed etiam in graui poſſit ab opulentis neceſſaria ſubripere? Reſpondet affirmatiuè Diana *part. 2. tract. 17.*

Quæ hic eſt ſup. Reſ. 49. & in aliis eius primæ not.

reſol. 29. & citat Bonacinam, Malderum, Leſſium, Petrum à Nauarra, Angelum, Emanuelem Sa, Medinam, Nauarrum, Syluestrum. Infero, ergo multi Europæ patibula onerant, dicuntur fures, & habentur infames, qui ſunt innocentes omninò, poſſentque, & deberent excuſari, & ſaluari. Ergo in Tribunalibus audiendus eſſet reus, qui contra aſſereret ſe graui neceſſitate laboraſſe.

2. Progredior. Sacerdos pauper, qui ex ſolò miſſarum ſtipendio victitat, ſatis eſt miſerabilis, & in graui eſt neceſſitate conſtitutus, ſi non habeat quantum ſit neceſſarium ad ſuſtentationem diurnam; Ergo ſtando doctrinæ Dianæ; nemo ibi offerat ſtipendium pro Miſſa, ſubripere à diuitibus poterit quantum ſit neceſſarium, vt ex neceſſitate illa graui egrediatur. Ergo poterit recipere ab vltro offerentibus, & Miſſas poſtulantibus. Ergo poterit pro vna Miſſa accipere tot ſtipendia, quot ſufficiant ad eius diurnam ſuſtentationem, & quid ad hoc vltimum

Quæ hic eſt in to. 2. tr. 1. Reſ. 23. & ſignanter in Reſ. 41. §. Item quia.

Diana? hæc opinio ait *part. 2. tract. 14. reſ. 8.* modò corruit, nam ſacra Congregatio in decretis, &c. & me iudice inconſequenter; nam vel corruit reſolutio illa 29. *tractatus* 17. aut corruit hæc Cardinalium declaratio.

3. Adhuc progredior, & inquiro, quid intelligat Diana nomine grauis neceſſitatis? Per grauem neceſſitatem intelligo, ait Diana, non quouis modo grauem, ſed valde grauem, & ſi non extremam, puta ſi fuerit neceſſitas morbi, famis, nuditatis, &c. Ergo ſi æger poteſt ſubripere à diuite quantum ſit opus, vt habeat medicos, & medicinas; famelicus vt expleat appetitum; nudus vt habeat decentes veſtes; poterit debitor vt creditori ſatisfaciat; miles vt habeat arma; captiuus vt litrum; reus vt Aduocatum, &c. & aperiatur latiſſimus campus, & vix manebunt furta in mundo. Ita Caramuel vbi ſupra.

Diana in Reſ. not. primæ huius Reſ. §. 2. ad lin. 5. verſ. Per grauem.

4. Sed fures qui patibula onerant, vt ipſe vult, non ſunt qui furantur preſſi graui neceſſitate, vt ex praxi, & eorum proceſsibus apparet, nec talis excuſatio admittitur in foro externo, cæterùm ea, quæ doctus Caramuel poſtea ſubdit, ſi illa adducit, vt ſuam ſententiam demonſtret probabilem, do manus, & eſſe probabilem concedo: Conſtanter tamen nego ab ipſo ſuperius adducta tollere probabilitatem affirmatiuæ ſententiæ, quam ego olim docui, & nunc iterum doceo; quam præter Doctores à me alibi citatos, illam tenet Ioannes Vuigers profeſſor ſacræ Theologiæ in inclita Academia Louanienſi *de iuſt. tract. 3. c. 6. dub. 1. num. 7.* Ioannes Dicaſtilio *etiam, de iuſtitia lib. 2. tr. 2. diſp. 9. dub. 9. n. 256.* & Coninch *de act. ſuper diſp. 27. dub. 10. n. 112.* & hanc ſententiam probabilem etiam vocant ipſimet aduerſarij, vt Couarruuias *ad regul. peccatum p. 2. §. 1. n. 3.* & alij.

Alibi in Reſ. not. 1. huius Reſ.

5. Probatur noſtra ſententia; neque enim poteſtas ſuccurrendi neceſſitati propriæ reſtricta cenſeri debet ad extremam tantùm, cùm grauis etiam ſit ſatis magna per ſe, vt ex graui neceſsitate facilis ſit lapſus in extremam. Ideò in diuiſione, & appropriatione rerum iure gentium facta, ſemper debuit hæc conditio tacita intelligi, nempè niſi neceſsitas extrema, vel certè valdè grauis poſtulet; Alioquin contra rationem, & æquitatem facta eſſet. Probatur ſecundò; quia diues tenetur ſub mortali ſuccurrere exiſtenti in graui neceſsitate ſecundùm probabiliorem, & magis communem opinionem, ſi poſsit; ſufficienter autem conſtet pauperi poſſe diuitem, eo ipſo quòd conſtet de ſua graui neceſsitate, & de potentia diuitis, & ignotet. An alij patiantur eandem, & an veniant ſimul vt ſuccurrantur, quibus conditionibus poſitis, tenetur diues ſuccurrere, & in acceptis a paupere conſentire. Ergo nec pauper tunc accipiens peccat. Si verò plures patientes grauem neceſsitatem ſimul confluant idque diuiti conſtet, nec poſsit ex ſuis bonis omnibus, ſed ſolùm vni, vel alteri ſatisfacere; tunc probabilius eſt non poſſe clam ſubripere; niſi ipſi pauperj conſtet nolle diuitem aliis eleemoſynam impertiri, quia ex eo tantùm poteſt, quod diues debeat, ſed in tali caſu diues non tenetur ei potius, quàm alter eleemoſynam elargiri; ſed poteſt eam aliis ſeruare, ergo, &c. Nihilominus ſi inſtamus in priori ratione fundamentali, non eſt improbabile etiam in hoc caſu poſſe, quia ſi ſemel concedamus in prima rerum diuiſione, & appropriatione non ſolùm non comprehendi extremam, ſed etiam grauem neceſsitatem, vt pro illis cenſeantur bona communia, etiam in vtroque caſu erit locus primò apprehendenti, vt vtatur re pro illo caſu communi. Nec placet, quod docet Vaſquez *de eleemoſ. cap. 1. dub. 2. n. 62.* ſolùm patientem extremam neceſſitatem poſſe à diuite clam neceſſaria ſubripere, etiamſi plures alij ſimiliter patientes concurrant, & non poſsit diues communibus ſubuenire, quia ſcilicet, ius conſeruandi vitam eſt nimis exemptum, & natura adeò liberam conceſsit facultatem propriam vitam tuendi, vt nullus conqueri poſsit rationabiliter, quod ad id ſuam rem ſubripuerit; Oppoſitum tamen iudicat in graui neceſsitate, non extrema, quia ſcilicet, non habet tantum ius fugiendi neceſsitatem, grauem imminentem, vt ad id vſurpare poſsit rem alienam ſine conſenſu Domini. Quæ ratio nulla eſt. Si enim in communi diuiſione rerum non intelligitur caſus extremæ, aut grauis neceſſitatis, qui in alterutra ex his conſtitutus eſt, non inuadit rem alienam, ſed propriam, ſaltem vt liberetur ab illa neceſſitate.

Sup. hoc latè ſup. in Reſ. 11. & in aliis eius primæ not.

Qui etiam reſpondet ad omnia argumenta aduerſariorum.

6. Non enim obſtat primò textus à Con. adductus ex *cap. ſi quis de furtis*, vbi dicitur, ſi quis ob neceſſitatē famis,

ſamis, aut nuditatis furatus fuerit cibaria, veſtem, aut pecus pœniteat hebdomadas tres, Ergo, ſi imponitur pœnitentia ob acceptum in graui neceſſitate, qualis eſt fames, aut nuditas, id cenſetur illicitum.

7. Reſpondeo, textum non loqui de neceſſitate adeo graui, & vrgenti, neque ille textus eſt ex Decretalibus Pontificum; ſed ex pœnitentiali Theodori, etiam reſpondetur loqui de iis qui indebito modo acceperunt; non petendo, quod facilè obtinere potuiſſent. Deinde tertiò (vt alij volunt) imponi potuit ea pœnitentia non ob peccatum propriè; Sed ob peccati ſimilitudinem, quod non eſt inuſitatum in iure.

8. non obſtat ſecundò, quòd dicit Sotus, quia hæc, bona temporalia non ſunt à Deo per ſe inſtituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, ſed vitæ ſuſtentationem, & aliàs quilibet honoratus vir poſſet accipere alienum, ne amitteret honorem ſuum.

9. Reſpondeo, ſi hoc argumentum aliquid valeret, concluderet neque in extrema neceſſitate licere, quia debitum dandi etiam in ea, iuxta ipſum Sotum, non eſt ex iuſtitia, ſed tantùm ex charitate, & quod dicitur in vna obligatione, poteſt dici in alia. Item neganda eſt minor: ad multa enim cogi poſſumus per publicam poteſtatem aliquæ non tenemur ex iuſtitia, vt ad non fornicandum, blaſphemandum, ſe inebriandum, ac proinde etiam ad ſuccurrendum pauperi. Nam vt cogamur, ſatis eſt, quod obligemur ex præcepto cuiuſcumque virtuti, ſitque neceſſarium, vel expediens ad bonum publicum, vt id fiat.

10. Non obſtat tertiò dicere Bannez, quia hæc bona temporalia non ſunt à Deo per ſe inſtituta, neque ordinantur ad honorem tuendum, ſed vitæ ſuſtentationem, & aliàs quilibet honoratus vir poſſet accipere alienum, ne amitteret honorem ſuum.

11. Nam reſpondeo; quod etiamſi hæc bona non ſint creata ad honorem tuendum; tamen ſatis eſt, quod diues teneatur ſuccurrere grauiter indigenti, vt ipſe poſſit accipere, ſi alter dare non vult.

Et ideò ſatis remanet authoritate, & rationibus firmata noſtra opinio aduerſus cariſſimum Caramuelem.

12. Vnde ex his apparet, non debere corruere noſtram *reſ. 29 tr. 17. p. 2.* nec etiam declarationem Sacræ Congregationis, cuius interpretationem ex dignis rationibus hic afferre nolo. Quæ hic eſt ſup. Reſ. 49.

13. Et quidem in multis locis Caramuel notat me de inconſequentia, quod ego nego; Nam in dictis locis loquutus ſum ſecundùm probabilitatem vtriuſque ſententiæ, licèt prius alicui magis adhæſiſſem. Hoc paſſim fecerunt, & faciunt Authores magni nominis, Suarez in opere de legibus docuit, & valdè firmanit Bullas Pontificias non egere populari acceptatione, & tamen poſtea adhæſit cuidam ſententiæ, aſſerendo Bullam quandam Iulij II. non fuiſſe vſu receptam: Sanchez in opere de matrimonio docuit in conflictu opinionum, illam eſſe amplectendam, quæ fauet Eccleſiæ, & tamen poſtea in opuſculis circa aliquas quæſtiones adhæſit opinioni, laicalem iuriſdictionem faucnti.

14. Sed ſi Caramuel dicat hos Authores non fuiſſe loquutos conſequenter ad doctrinã, quam ante docuerunt, & quod ſibi non conſtant, & contrarij ſint: Reſpondeo hoc eſſe negandum, ſed dicendum eſt loquutos fuiſſe modò affirmatiuè, modò negatiuè, quia vtraque opinio erat probabilis, quod inconſequentiam tollit, & contrarietatem, & ideo ſunt excuſandi antilogia, & laudandi.

15. Poterat igitur Caramuel in dictis locis contra me notatis benignè me explicare, ſicuti, explicauit, vt quondam noſter ſapientiſsimus Dicaſtillus, qui de me loquens *tom. 1. de ſacram. tract. 4. diſp. 50. dub. 5. n. 110.* ſic ait, ecce hic Auctor ſibi contrarius eſt, id tamen (quod illi non ſemel contingit) non reprehenſione, ſed gratiarum actione dignum eſt. Nempe vir pro communi bono laborans, & communi vtilitati ſeruiens; plurima lectione diues, & copioſus pro occurrenti conſultantium, & quærentium neceſſitate, aut etiam deſiderio, iam huic, iam illi parti adhæret, quando pars vtraque probabili ratione, & Doctorum virorum authoritate nititur, & in praxi vtrumuis operari tutum eſt: voluit autem nobis in medium proferre ad hunc ipſum finem, quid in vna, quid in alia occaſione reſponderit quærentibus, quid quæſo vtilius pro praxi? Hæc obiter dixerim, vt faceſſere iubeam, neſcio, quos inuidos, qui hæc, ſi quæ, ſunt ſimilia, erudito viro non verentur obiicere, & alibi *tom. 2. tr. 8. diſp. 9. dub. 2. n.* 88. ſic ait: Eodem modo poſſet impugnari Diana ſed in hoc erudito, & multæ lectionis viro, non vitio vertendum; ſed laudi potius tribuendum eſt, quòd reſolutiones illius variæ ſint, & quandoque oppoſitæ. Nempe ſcopus illius eſt tam Confeſſarios, quam pœnitentes inſtruere, vt ſecundùm probabiles Doctorum ſententias (etiam fortè contrarias) poſſint ſe tuta conſcientia dirigere in praxi pro nata occaſione; in quo abundè pergit quotidie bene mereri de Republica litteraria. Ita Dicaſtillus nominatim in mei fauorem, licet ſupra meritum.

16 Nota hic obiter, quòd ad ea, quæ contra me aſſerit Caramuel *vbi ſupra* § 3. *n.* 1257. reſpondeo, quòd in illo caſu difficultas erat inter viros doctos de fructibus locationis muli, & ego conſtanter reſpondi non eſſe reſtituendos, ſed ſolùm mulum, ſed non dixi eo modo quod tunc extabat, quia de hoc non erat tunc difficultas; Dominus enim inſtabat tantum ſuper reſtitutione locationis, & mulum recipiebat, quia per ſex ſolos menſes penes ruſticum permanſerat, nec deterioratus erat. Ergo, &c. Sup. hoc in tom. 8. tr. 7. Reſ. 8. per tot. & in to. 6. n. 3. Reſ. 172. in fine

RESOL. LII.

An vir honeſtus, cui magnum dedecus eſſet mendicare, poſſit clanculum neceſſaria ſubripere? Ex p. 5. tr. 8. Reſ. 24.

§ 1. NEgatiuè reſpondet Malderus *in 2. 2. quæſt. 32. art. 6. dub. 6.* vbi notat aliquos docere, propter dedecus mendicationis poſſe virum honeſtum clancolum ſubripere in extrema neceſsitate; rectius tamen, ait ipſe, videtur contrarium ſentire poſt Titelmannum *in Pſal.* 43: Nauarrus *in cap. quieſcamus, num.* 39. idque multò magis verum erit, quando non eſt extrema neceſſitas, præſertim cùm pudor ille in neceſſitate mendicandi non videatur Sanctus, aut Chriſtianus, ſed potius vana ſuperbia. Ita Malderus; & poſt illum Vvigers etiam *in 2. 2. q. 32. art. 6. concl. 4. num.* 56.

2. Verùm contrariam ſententiam docet Bannez *in 2. 2. q. 32. art. 7. dub. vlt. circa ſolution. ad* 3. vbi ſic ait. Si homo fuerit infimæ ſortis; qui abſque notabili honoris ſui detrimento mendicare poteſt, & ſupplere hac via ſuam neceſſitatem, non cenſetur adhuc eſſe in extrema neceſſitate, quemadmodum ſi per aliquam artem poſſet ſibi neceſſaria acquirere: ſi autem fuerit homo cui pro ratione ſui ſtatus grauiſſimum ſit mendicare, neque alia via poſſit victum neceſſarium acquirere, non deſunt opinantes poſſe eum clanculum accipere vbicumque inuenerit victum, aut veſtitum. Ita Bannez.

RESOL. LIII.

An ſi in extrema neceſsitate conſtitutus accipiat aliquam

aliquam rem teneatur poſtea reſtituere, ſi poteſt? Ex p.5.tr.8. Reſ.9.

Sup. hoc in tom. 8. tr.7. Reſ. 14. §. Nota tamé, & ſeq.

§.1. Affirmatiuè reſpondet Leſſius *lib.*2. *cap.*16. *dub.*1.*n.*8. vbi ſic ait. Si res quam conſumpſiſti, ſit magni pretij, nec putetur donata, te ſemper ad reſtitutionem teneri, quando commodè poteris. Ratio eſt, quia extrema tua neceſſitas non transfert in te dominium rei alienæ, ſed tantùm tribuit ius vtendi, idque prout opus eſt, vt periculum euadas, & cum minimo alterius incommodo. Ergo non aufert obligationem reſtitutionis faciendi, ſi copioſior euaſeris. Confirmatur quia alter non tenetur eam dare, niſi quatenus opus eſt, vt conſulas tuæ neceſſitati, ſed ad hoc ſufficit, vt rem tibi vendat, vel mutuet, vel det cum obligatione reſtituendi, cum veneris ad lautiorem fortunam: Ergo. Quòd res ſit parui pretij, non teneris poſtea reſtituere, maximè ſi re & ſpe, ſeu proxima facultate pauper eras, quia talia non ſolent pauperibus ſub onere reſtituendi dari, ſed abſolutè, ridiculus enim eſſet diues, qui à paupere pro aliquot panibus, vel calceis vel trita veſte talem obligationem exigeret Ita Leſſius, & ante illum Couarruias *in reg. Peccatum, part.* 2.§.1.*num.*4. Nauarrus *in Man.cap.*17. *n.*61. Toletus *lib.*5. *cap.*21. Adrianus *in* 4. *de reſtit.* §. *quia dictum.*

2. Sed his non obſtantibus contrariam ſententiam docet Sotus *de Iuſtit.lib.*5. *quaſt.*7. *artic.*1. Aragon. *in* 2. 2. *quaſt.*31. *art.*6. Syluester Angelus, Roſella, Tabiena quos citat & ſequitur Azorius *tom.*1 2. *lib.*1 2. *cap.*8. *quaſt.*7. Omnis enim obligatio reſtituendi naſcitur vel ratione rei acceptæ, vel ratione acceptionis; ſed is, qui conſumit in alienum in extrema neceſſitate, non obligatur ratione rei acceptæ, quia apud ſe non habet, cùm bona fide conſumpſerit, nec tenetur ratione acceptionis, quoniam acceptio rei alienæ eſt vel iuſta, vel iniuſta. In præſenti caſu acceptio non eſt iniuſta, quia accepit in extrema neceſſitate, & ex alia parte non accepit per contractum, vel quaſi contractum, ex quo alioqui teneretur, ergo nulla eſt obligatio reſtituendi. Adde quòd ſecundum aliquos, vt optimè obſeruat Hurtadus de Mendoſa *in* 2, 2. *diſp.*159.*ſect.*3. §. 45. extremè indigenti, quando lex charitatis me obligat ad dandum aliquid, ſiue paruum, ſiue magnum conſumendum in ipſo articulo neceſſitatis extremæ, teneor illud liberaliter donare ſine mutatione aliqua abſoluta, aut conditionata, quia extremè indigens habet ad illa bona pro articulo neceſſitatis extremæ illud ius iuſtitiæ, quod haberet, ſi bona non eſſent diuiſa. Ergo debentur illi vt ſua; ſed quæ alicui debentur vt ſua, ſunt illi abſolutè donanda, & ſine vlla mutuatione. Ergo, &c. Vnde patet reſponſio ad argumentum Leſſij. Dico igitur cum Villalobos *in ſum. tom.*1. *tract.*22. *diffic.*1. *num.*12. [Eſtas ſentencias ſon ambas probables; la ſegunda es maſmanca, y ſe puede ſiguir en pratica.

RESOL. LIV.

An ſi quis ante neceſſitatem extremam accipiat ab alio commodatum, conductum, vel precarium, teneatur reſtituere, ſi illud in extrema neceſſitate conſumpſit? Ex p.3. tract. 8. Reſ.10.

Sup. hoc in tom 8. tr. 7. Reſ. 13. §. Aſſero. ad lin.7.& verſ. non tamen.

§.1. Negatiuè reſpondeo cum Petro Nauarra *lib.*4. *c.*4. *n.*16. Turriano *in* 2. 2. *tom.*2. *diſput.*82. *dub.*7. Hurtado de Mendoza *in* 2. 2. *diſp.*159. *ſect.*3. §.62.& Leſſio *lib.*2.*cap.*16. *dub.*1.*num.*5. quia talis non tenetur ratione rei, vt quæ nec in ſe nec in pretio extat, neque ratione acceptionis, cùm eam iure conſumpſerit, neque ratione contractus, quia iſti contractus non obligant re pereunte, niſi culpa perierint, hîc autem ſine culpa perierunt. Ergo, &c.

RESOL. LV.

An ſi ante neceſſitatem extremam furatus es aliquam rem, quam poſtea in dicta extrema neceſſitate conſumpſiſti, tenearis ad reſtitutionem? Ex part.5. tract.8. Reſol. 10.

§.1. Affirmatiuè reſpondet Lorca *in* 2. 2. *diſp.*38. *num.* 14. Vaſquez *opuſc. de eleemoſyna*, *cap.*1. *dub.* 8. *num.* 68. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 16. *dub.*1. *num.*6. vbi ſic ait. Si habes ex delicto (vt ſi furatus ſis ante neceſſitatem) teneris etiamſi poſtea in neceſſitate conſumas, quia obligatio iam ante contracta, per neceſſitatem ſuperuenientem, non eſt extincta, ſed conſopita, quare tranſacta illa neceſſitate reuiuiſcit. Ita ille, & ante illum Sotus *in* 4. *diſtinct.*15. *quaſt.*1. §. *ad argumenta*, cum Richardo & Paludano, quos citat & ſequitur Syluester *ver. reſtitutio* 5. *num.*2. Sup. hoc in tom. 8. tr.7. Reſ.13. & latè in Reſ.14.

2. Verùm ego contrariam ſententiam teneo, quam tuetur Petrus Nauarra *lib.*4. *cap.*4. *num.*24. Coninx *diſput.*27. *dub.*10. *num.*166. Caſtrus Palaus *tom.*1. *tr.*6. *diſput.*1. *punct.* 10. *num.* 3. & nouiſſimè Hurtadus de Mendoza *in* 2. 2. *diſput.*159. *ſect.*3. §.62. quia furtum non ademit mihi ius iuſtitiæ, quòd habeo ad rem alienam in neceſſitate extrema, neque mihi ademit ius communitatis rerum quantum ad vſum in neceſſitate extrema in qua omnia ſunt communia quantum ad vſum; ergo idem ius habeo poſt furtum, quod ſine illo haberem.

RESOL. LVI.

An recipiens eleemoſynam ſimulans paupertatem, peccet mortaliter & teneatur ad reſtitutionem?

Et quid ſi alicui donarentur, v.g. centum aurei, qui finxit ſe eſſe Epiſcopum, qui ab Epiſcopatu ab Hæreticis per vim expulſus indiget peculiaribus ſumptibus, vt ad Epiſcopatum redeat, vel quid ſimile, teneatur vere reſtituere id, quod accepit?

Et an pauper mendicans cauſa otioſitatis, vel cupiditatis, etiamſi ſit validus corpore, an peccet mortaliter?

Et an pauper ſtans ad oſtium diuitis, & Monaſterij, & expectans eleemoſynam, dicat alteri pauperi accedenti iam eſſe datam, an teneatur ad reſtitutionem? Ex p.5. tr.8. Reſ.21.

§.1. Affirmatiuè reſpondet Sotus, Alenſis, Gabriel, & alij; quos citat & ſequitur Philippus Faber *de pænit. in* 1. *ſentent. diſt.* 15. *quaſt.* 2. *diſput.*50. *cap.* 4. *num.* 120. quia qui decipitur circa conditionem, propter quam donat, non liberaliter omnino donat, ideò qui donat alicui, quia putat illum eſſe pauperem, & reuera non eſt pauper, non verè liberaliter donat, ſicut qui donat alicui, quem putat propinquum, ſi non eſt propinquus, nulla eſt donatio. Sotus tamen *lib.*9. *de iuſt.q.*7. *art.*4. *ad* 4. hanc opinionem dicit non habere locum in eleemoſynis quotidianis, hoc enim eſt nimis durum, ſed ſolum quādo aliquis impoſtor magnus ex induſtria magnam neceſſitatem, vel ſanctitatem effingeret ad extrahendū aliquam magnam eleemoſinam, quia in hoc caſu eleemoſyna eſſet fraude extorta. Ratio autem ipſius eſt, quia qui faciunt eleemoſynam, non faciunt illa præciſè ſub hac cōditione, ſi reuera ſit pauper; ſed ratio præcipua eſt propter Deū, licèt cauſa motiua ſit paupertas perſonæ

Sup. contētis in tribus primis §§. huius Reſ. in 10. 6. tr. 7. Reſ. 125. & in alijs eius primæ not. & hic ſup. in tr.4. Reſ.30. §. vlt.

perſonæ, cui fit eleemoſyna, quod confirmat ex Adriano, quia quando cauſa finalis eſt vera, licèt motioa ſit falſa, contractus eſt legitimus, & transfertor dominium, vt contingit in aliis contractibus. Nauarrus *in Man. cap.* 27. *num.* 107. hanc opinionem Soto reiicit, quia parum refert quòd eleemoſyna ſit parna, vel magna; nam quod eſt alienum, ſiue magnum ſit, ſiue paruom, dummodo non ſit adeò modica quantitas, quæ ſpernatur, eſt obnoxium reſtitutioni. Adiungit tamen diſtinctionem, quam idem Sotus ex Adriano *ibi* ſumit, & aceeptant Medina *quæſtione* 13. *de rebus reſtituendis*. Azorius *lib.*4. *cap.*21. *quæſt.*8. quòd ſi ſimulatio paupertatis ſit cauſa finalis, tenetur ad reſtitutionem; ſi vero ſit caoſa motioa, ſiue impulſiua tantùm, non tenetur ad teſtitutionem. Cauſam autem finalem in propoſito explicat Azorius eſſe eam, quæ eſt ſimpliciter cauſa, vt ſequatur effectus, adeò quòd ea circumſcripta effectus non ſeqoeretur: cauſa autem impulſiua eſt, quæ mouet quidem, ſed tamen non mouet ad ſimpliciter dandum, ſed ſolùm ad promptiùs, & faciliùs dandum. Hæc diſtinctio de cauſa finali & impulſiua mihi vana videtur, quia ſecundum Philoſophos & Theologos ſolus finis eſt cauſa motiua & impulſiua agentis ad opus, ideo diſtinctio bæc eſt vana, niſi accipiatur in hoc ſenſo, qoòd cauſa finalis ſit duplex, principalis & minùs principalis, in quo ſenſu eam exponere videtur Azorius; ſed tunc eſt difficultas, an in eleemoſyna facienda cauſa finalis principalis ſit paupertas ficta? Certè dicendum eſt eſſe paupertatem, quod probatur, quia charitas & amor Dei eſt cauſa finalis faciendæ eleemoſynæ in communi: at cauſa finalis propter quam huic perſonæ particulari determinatæ fiat, non eſt charitas Dei, ſed paupertas ipſa ficta; qui enim vult facere eleemoſynam propter Deum, quærit pauperem, & facit ei eleemoſynam regulariter, quem putat paoperem, neque enim videmos erogari regulariter eleemoſynas diuitibus, & non egentibus, his enim dona donantur, & non eleemoſynæ, ſed pauperibus: ergo ratio & cauſa principalis, propter quam huic perſonæ donantur eleemoſynæ, eſt paupertas: ſi ergo qois decipiatur circa hanc conditionem & rationem, propter quam illi facit eleemoſynam, vt dicebat Scotus, non eſt voluntaria donatio, & ſic tenetur ad teſtitotionem. Ideo huioſmodi ſimolatotes obnoxij, ſunt iudicandi ad reſtitutionem, neque eſt recedendum à communi ſententia, & per dicta patet ad fundamenta Soti & aliorom. Dicendum eſt enim quòd caoſa finalis principalis faciendi eleemoſynam huic perſonæ particolari, eſt paupertas ſimolata; charitas autem Dei eſt finis faciendæ eleemoſynæ in communi, non huic particulari vt particulare eſt. Patet enim ex Adriano & ex ſimili in contractibus, dicimus enim, qoòd ſicut in contractibus cauſa finali deficiente (admiſſa eios diſtinctione) contractos eſt nullus, ſic in largitione eleemoſynæ. At paupertas eſt cauſa finalis, non impulſiua tantùm, vt eſt probatum: ergo; neque hoc eſt durum aſſerere in eleemoſynis quotidianis, quia maxima eſt fraus ſimulare paupertatem, & eleemoſynas veris pauperibus hac ſimulatione iniqua auferre, & fraudare mentem facientium eleemoſynas, & hæc omnia docet Faber *vbi ſuprà*.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præteritæ, §. vlt.

2. Verùm his non obſtantibus qooad oſtiatim mendicantes ego puto excuſari à reſtitutione, quia in paruis & quotidianis eleemoſynis, vt præter Sotom & Azorium *vbi ſuprà*, non habetur vtplurimom ratio paupertatis, ſed tantùm charitatis, pietatis, & miſericordiæ, & Dominus ob rerum paruitatem in tali caſu non cenſetor id onus velle ſupradictis pauperibus imponere. Et renera dantes illas eleemoſynas verè & abſolutè eas faciunt ſine vlla conditione, & conſequenter transferunt dominium earum in ipſos recipientes, & conditio illa in mente retenta, quam alioqui opinantor, non obligat in conſcientia, neque qualificat datum, nec facit ipſum conditionale, ex *l. ſi repetendi. C. de condict. ob cauſ. dat.* Præterea præſumptio illa quòd non adfuerit animus donandi, data falſitate ex parte recipientium eas, non eſt pro foto interiori, ſed exteriori, & ita hanc ſententiam docet etiam Granadus *in* 2. 2. *controuer.* 3. *tract.* 11. *diſp.* 7. *n.*4. vbi ſic ait: Quoniam in quotidianis eleemoſynis præſumendum eſt eos, qui illas faciunt, nolle reſtitutionem, etiamſi ementita paupertate poſitas fuiſſe cognoſcerent, non eſt obligandus ad reſtitutionem, qui eas accepit fingendo ſe pauperem eſſe, vt optimè Sotus & Nauarrus notarunt, quibos addo Henriquez *lib.* 3. *de Indulgent. cap.* 33. §. 5. niſi aliud de mente donantis conſtaret. Contra verò magna aliqua eleemoſyna, v.g. eertom aurei, qui alicui donarentur, quia finxit ſe eſſe Epiſcopom, qui ab Epiſcopatu per vim ab hæreticis expulſus indiget peculiaribus ſumptibus, vt ad illum redeat, vel quid ſimile, non cenſetur erogata voluntariè, & ideo reſtituenda eſſet. Ita Granadus.

Sup. hoc ibidem §. Quid. & hic ant. in fin. Reſ. ſeq.

3. Et tandem non deſinam hic apponere verba Ioannis de la Crux *in direct. conſcient. part.* 1. *pr.* 5. *art.* 4. *dub.* 2. *concl.* 4. vbi ſic ait: Pauper fictus peccat mortaliter petendo eleemoſynam, & reſtituere tenetur, quãdo ſibi dantur eleemoſynæ ſub conditione ſaltem tacita, qoòd ſit pauper, vt contingit in amplis & extraordinariis eleemoſynis; ſicot cùm petitur eleemoſyna pro captiuo, qoi non eſt. Secus ſi donatio ſit abſolutè, vt præſumitur in eleemoſynis ordinariis, & ſi aliàs fiant ob motiuum falſum.

Sup. hoc ibidẽ in § 1. & hic ſup. in tr. 4. Reſ. 30. §. vlt.

4. Nota etiam quòd pauper mendicans cauſa otioſitatis, vel cupiditatis, etiamſi ſit validus corpore, non peccat mortaliter donec manet intra latitudinem paupertatis. Ita ex Nauarro docet Aloyſios Bariola *in aphoriſmo lit. P. ver. Pauper.*

5. Nota inſuper quod ſi pauper ſtans ad oſtium dioitis & Monaſterij, & expectans eleemoſynam, dicat alteri pauperi accedenti iam eſſe datam, non tenetur ad reſtitutionem. Ita ex Aragonio probabile putat Leſſius *lib.* 2. *cap.* 2. *dub.* 5. *num.* 43.

RESOL. LVII.

Cui facienda ſit reſtitutio eleemoſinæ recepta, ex ficta paupertate; an Domino ipſi danti, vel pauperibus?

Et quid vero, ſi aliquis quantitatem magnam in eleemoſinam ficto pauperi dediſſet? Ex part. 5. tract. 8. Reſ. 22.

Sup. hoc in tom. 6. tr. 7. Reſ. 125. §. Cui.

§. 1. PRima opinio eſt Soti *lib.* 9. *q.* 7. *art.* 3. Leſſius *lib.* 2. *cap.* 18. *dub. vlt. n.* 132. & aliorum aſſerentium faciendam eſſe donanti, quia ſub eius dominio adhuc manet illa eleemoſyna, & hanc opinionem (maximè ſi quantitas eleemoſynæ magna foret) ſequendam eſſe exiſtimat Granadus *in* 2. 2. *controuerſ.* 3. *tract.* 11. *diſp.* 6. *n.* 5. Idem etiam docet Turrianus *in* 2. 2. *diſp.* 85. *dub.* 2. ille enim qoi dedit eleemoſynam, ſolom babuit animum dandi huic pauperi in ſpeciali, propter ejus paupertatem, quòd ſi illa fuit ficta, pendet ab eios volontate diſtributio illius eleemoſynæ.

2. Seconda opinio aſſerit reſtitutionem in tali caſu faciendam eſſe pauperibus, quia qui illam dedit abdicauit à ſe dominium ex affectu eleemoſynæ, & ita ioxta eius voluntatem danda eſt alteri paoperi, aut pauperibus. Ita Villalobos *in ſum. tom.* 1. *tract.* 22. *diffic.* 9. *n.* 4. Ludou. de San Ioan *in ſum. q. de eleemoſ. art.* 9.

*dub.1. difficultate 7. concluſ.*8. vbi ſic ait: [La reſtitucion de la limoſna dada por la ſantidad, y pobreza fingida non ſe ha de reſtituyr al dante ſino à los otros pobres, porque el limoſnero la dio por amor de Dios para ſocorrer al pobre en quanto pobre, aun al miſmo Ieſu Chriſto nueſtro Señor, que dixo, *Quod vni ex meis feciſtis, mihi feciſtis.*] Sic ille. & ante illum Nauarrus, Medina, Adrianus & Caietanus penes Molinam *de Iuſtit. tom.1. tract.2. diſput.*210. *num.*4. Cui licèt in rigore prima opinio placeat, quia tamen regulariter non cognoſcentur, qui eleemoſynas ita dederunt, præſertim ſi multi, & in parua quantitate eas dederunt, difficileque admodum & cum modico cuiuſque emolumento fieri illis poteſt reſtitutio, atque de ſingulis eſt præſumendum, quemadmodum amore Chriſti id dederunt, ita voluntatem eorum eſſe, vt amore eiuſdem Chriſti inter pauperes diſtribuatur, regulariter facienda erit pauperibus, aut in aliis piis operibus erit inſumenda; ſi tamen aliquis quantitatem magnam dediſſet, conueniri que poſſet, interrogandus eſſet quid de ſoa portione vellet fieri, ſuadendúſque eſſet, vt pauperibos diſtribueretur, aut in aliis operibus inſumeretur. Ita Molina. Vide etiam Vaſquez *opuſc. de Reſtitutione cap.3. dub. vlt. num.*24. & Caſtrum Palaom *tom.1. tract.6. diſput.2. punct.*14. *num.*7. aſſerentes vtrique reſtitui poſſe & domino & pauperibus, cùm vtraque opinio ſit probabilis.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ, §. Cui. & §. Quid. & in Reſ. præterita §. Verò. propè fin. verſ. Contra verò.

RESOL. LVIII.

An quando bona alicuius ſunt publicata ipſo facto, v. g. propter hæreſim, aut læſam Maieſtatem poſſit ante criminis condemnationem facere eleemoſynam? Ex part.5. tr.8. Reſ.40.

§.1. NEgatiuam ſententiam ex Ledeſma & Medina docet Azorius *tom.2. lib.12. cap.12. quaſ.4.* quia etſi talis ante criminis condemnationem poſſideat, prohibetur tamen donare, alienare, & diſtrahere.

2. Ego tamen contrariæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, quam noniſſimè tuetur Coninch *diſput.27. dub.5. num.*63. vbi ſic ait: Illi qui commiſerunt crimen, ob quod eorum bona ſont de iure confiſcata, quamdiu hæc ipſis per ſententiam eiúſque executionem non auferuntur, poſſunt ex his dare eleemoſynas, ſicut priùs, quia tandiu retinent eorum vſum, & poſſeſſionem. poſſúntque iis ſicut antea frui. Ita ille. Vide Suarez *de legibus, lib.5. cap.8. num.*5. & Vaſquez *in part. 2. diſput.*170. *cap.*3. cum Reginaldo *tom.1. lib.4. cap.21. num.*270.

RESOL. LIX.

Quidam habebat facultatem diſtribuendi pauperibus certum pecuniarum ſummam; quæſiuit à me documenta aliqua ad tollendos ſcrupulos.

Et difficultas eſt, quiſnam dicatur pauper? Ex part.2. tract.15. & Miſc.1. Reſ.8.

§.1. REſpondi, quòd is cui committitur electio pauperum, non habet neceſſe eligere pauperiorem. Ita Bartol. *in l. vnum ex familia, §. in fine, de legat.* 2. Bald. *in l. cùm quidem, ad fin. de legat.* 2. Nam locus eſt gratificationi, nec peccat, qui vnum pauperem alteri prætulit. Idem Bald. *in repet. l.1. n.31. verſ. item quæritur, de ſacroſ. Eccleſ.* Hæc omnia Cardinalis Mantica *de coniect. vltim. volunt. lib.5. tit.5. n.6.*

Sup. hoc inf. in Reſ 61. & 62. & pro contento in hoc §. 1. in Reſ.2. huius not. & in to. 6. tr. 9. Reſ. 63. curſim in §. Sed.

2. Sed difficultas manet, quiſnam dicatur pauper. Reſpondeo, & dico primò, id totum eſſe arbitrio boni viri remittendum, qui iuxta qualitatem perſonarum iudicet, quis dicatur pauper. Ita Maſcard. *vbi inf. n.*14. & DD. *in l. ſi conſtante, ff. ſolut. matr.* At ita generaliter loquendo, res adhuc manet intricata ſcrupulis. Dico igitur ſecundò, ſub nomine pauperum intelligi omnia loca pia, vt Hoſpitalia, Eccleſias indigentes luminaribus, ornamentis, ædificiis, & Monaſteria Religioſorum; vnde habens facultatem diſtribuendi aliquam eleemoſynam inter pauperes, poteſt etiam eligere Religioſos. Ita Ioan. Andr. *in c.1. in Nouella de teſtam. lib.6.* & Imola *in l. captatoria, in fine, de leg.*1. Et etiam Religioſus, cui data eſt electio, poteſt bona diſtribuere inter Religioſos ſui Monaſterij, vt notat Card. *in Clem.1. num.* 22. Imol. *n.*18. & Anch. 16. *de teſtam.* Dico igitur, quòd tertiò ille etiã dicitur pauper, qui victum poteſt quærere, vel quærit ex labore ſuo. Ita Baldus per illum textum cum gloſſa *in l. paupertas, ff. excuſat. tutor.* & Iaſon *in l. niſi conſtante, n.*151. *ff. ſolut. matrim.* Vnde M. Antonius Genuenſ. *in ſuis practicabilib. Eccl. tricenar.* 13. *q.*387. *n.*2. aſſerit legatum relictum pro dote puellæ pauperis, etiam deberi, ſi illa poteſt viuere, vel viuat ex labore ſuo: quod eſt valdè notandum. Dico quartò, quòd pauper etiam dicitur ille, qui non ſolùm non habet vnde viuat, ſed etiam, qui non poteſt commodè, & honeſtè viuere ſecundùm ſuam conditionem, vt ſunt multi artifices, & perſonæ etiam altioris conditionis, quæ egrè admodum vitam ſuſtentant. Vnde Iacobus Mandellus *lib.1. conſ.69. n.7.* ex Bald. *in l. ſi quis ad declinandam, col. 2. ver. ſic circa tertium, C. de Epiſc. & Cler.* ſub nomine pauperis intelligit nobilem, cui imminet onos dotandi filias, & eas nuptui tradere, & commodè dotare non poteſt, licèt habeat tantum, quantum ſufficit ad alimenta, & ſic, ait Mandellus, debet ei tanquam pauperi diſtribui legatum factum pauperibos. Vide noſtrum Megal. *in part.2. lib.2. c.2. q.2. n.*12. & præter Doctores, quos ipſe citat, tenet etiam hanc opinionem ex Ciuiliſtis, Natta *vol.3. conſ.590. n.*14. Alciat. *in l. quos nos hoſt. §. locuples, n.11. ff. de ver. ſign.* & alij. Ex Theologis Molina *de iuſt. tr.2. diſp.747. n.1.* Reginald. *in praxi, tom.1. lib.10. c.14. ſect.1. n.*197. Filliuc. *in quæſt. moral. tom.2. tract.32. c.4. n.*95 Nauar. *de reſt. lib.4. c.2. n.*50. Nauar. *in manual. c.17. n.*93. Vaſquez *opuſc. de reſt. c.3. §.4. dub.1. n.6. & 12.* cum aliis.

Sup. hoc in Reſ. 53. not. præteritæ à princ.

Et pro facultate diſtribuendi inf. in Reſ 61. §. 3. & in alia Reſ. eius not.

Sup. hoc in tom. 6. tr.8. Reſ. 41. §. Quinto. in fin. & in Reſ. 44. §. Nota in fin.

Sup. hoc curſim in Reſ. not. præteritæ, in fin. & in Reſ. 2. §.1.

3. Ex his apparet, me olim rectè conſuluiſſe, pauperem dicendum eſſe quendam, licèt vncias quadraginta annuales haberet: nam cùm ſimul haberet matrem, non poterat ſecundùm ſuam conditionem decenter viuere. Et, vt ait Bannez, & Caiet. 2. 2. *quæſt.*43. *art.*8. pauperes non ſolùm dicuntur, qui egent cibo, potu, & veſte, quæ ſunt neceſſaria naturæ, ſed qui egent opportunis ad conuenientiam ſui ſtatus.

4. Notandum eſt verò, quòd omnia ſupradicta ſunt admittenda, quando aliter non conſtaret clarè, vel ex coniecturis de mente, & intentione teſtatoris, vel legatarij: nam tunc eleemoſyna eſſet diſtribuenda inter illos pauperes, quos ipſe in particulari voluerat.

Sup. hoc in tom.6. tr.9. Reſ. 61. §.1. propè fin. & in fin. Reſ.63.

RESOL. LX.

An in diſtribuenda eleemoſyna inter pauperes præferendæ ſint Moniales viris Religioſis?

Et an ſi inter executores teſtamenti eſt contentio ſuper electione pauperis, deuoluatur ad Epiſcopum, vt adhæreat vni ex executoribus?

Et an hoc intelligatur data paritate inter pauperes, ab vtroque executore nominatos, & non aliter? Ex p.10. tr.13. & Miſc.3. Reſ.5.

Pro prima diffic. huius tit. in to.6. tr.8. Reſ.52. §. Deinde. curſim in fin.

§.1. AFfirmatiuè reſpondeo. Et ita docet Lud. Meſſia *in Prag. Taxa panis, concl.5. n.*42. vbi ſic aſſerit: Si inter executores teſtamenti, eſt contentio ſuper electione Pauperum, res deuoluitur ad Epiſcopum:

Pro hac doctrina in to. 6. tr.9. Reſ.

Google

31. §. Non dubium.

puim: & poterit gratificare, cui ex Pauperibus velit per modum adhæſionis, id eſt adhærendo vni ex executoribus: id tamen intelligendo vti intelligunt Albericus, & Doctores Textum ibi: *in leg. Si quis ſeruum. §. Si inter duos. ff. de legat.* Secundò, videlicet data omnimoda paritate, ſeu æqualitate inter pauperes, ab vtroque Exequutore nominatos. Nam ſi eſſent aliqua ratione inæquales, vt puta propter aliquam qualitatem quibuſdam eorum, & non aliis inhærentem, certe non eſſet locus recurſui ad Epiſcopum: & ſic ceſſaret gratificatio. Cuius rei exemplum optimũ poteſt dari, ſi eſſet iniunctum duobus Exequutoribus, quod ſi diſtribuerent mille inter pauperes Religioſos, & vnus eorum nominaſſet Religioſos pauperes alter nominaſſet pauperes Religioſas; nam licèt eſſent omnes in pari gradu paupertatis, vt quia omnes tam maſculi, quàm fœminæ eſſent ordinis Franciſcani in arctiſſima paupertate conſtituti, vel vtrumque Monaſterium eiuſdem inſtituti, puta Dominicani, vel Auguſtinenſes, qui etiam ex regula ſunt Mendicantes: licet ex Regula laxiores habeant habenas in adquirendo & retinendo, quam primi Minoritæ, nihilominus præferentur pauperes Religioſæ, ſiue Monaſteria Monialium: Secundum Cynum ſingulariter, quem ibi ſequuntur Baldus, & Salicetus, per illum Textum, *in leg. Cum multæ. Cod. de donation. ante nuptias.* Et idem Baldus, qui eam deciſionem commendat, *in leg. in multis ff. de ſtat. hominum. in fin.* dicens notandum eſſe quod cæteris paribus, magis fauetur Monaſterio Monialium quàm virorum Religioſorum, quia Monaſterium Monialium reputatur à iure locus magis pius, & pauperior, quàm virorum, propter earum clauſuram, & imbecillitatem in acquirendo, ſecundùm Cynum *in d. leg. Cum multæ*, quod dicit menti tenendum. Citat, & ſequitur Doctor Petrus à Peralta, eruditiſſimus Præceptor meus *in d. leg. ſi quis. §. Si inter duos, n. 9.* Subiungens, multos dies elapſos non eſſe, quod iſtum caſum habuit in contingentia facti. Hucuſque Meſſia; qui etiam anteà in *Concl. 1. n. 45.* ſic ait: Et pauperibus Monialibus, magis quàm Viris, etiam Religioſis, eleemoſyna eſt facienda, quod indigentia in Monialibus magis ſit periculoſa. *cap. 1. de ſtat. regul. lib. 6.* Et quia Viri, conuenientius operari poſſunt, quam fœminæ. *leg. Si quis, verſic. Ad filias. Cod. ad leg. Iul. Maieſt.* & determinat Baldus *in leg. Cum multæ, Cod. de donat. ante nupt. 2. col. nu. 3.* poſt Cynum *ibi in vltim. quæſt.* & Federicus de Senis *in conſ. 182. incip. factum tale eſt.* & tenuit idem Baldus *in 1. lect. leg. in multis, ff. de ſtat. homin.* Subdens Monaſterium Monialium reputari à iure locus magis pius, & pauperior. Et eſſe tenendum menti. Quod eſt in praxi notandum ad explicationem Pragmaticæ ſuprà citatæ, Comitiorum Madritiorum ann. 1563. die vltim. Menſis Octobris, per quem veſtes ibidem prohibitæ, quæ à Iudicibus condemnantur, piis applicantur locis. Et iam ita; non ſemel vidi practicari. Ita ille: Et poſt illum inuenio hanc ſententiam nouiſſimè docere etiam doctiſſimum, & amiciſſimum Franciſcum Mariam Pratum *in Centuria Practicarum Obſeruationum, Obſer. 39. per totam*, cui adde Marcum Vidal *in Arca Theologia Moral. tit. de Legatis. Inquiſ. 2. n. 36.* qui citat Genuenſem *in Praxi Archiepiſc. cap. 57. n. 15.*

Sup. hoc in tom. 6. tr. 8. Reſ. 52. § Deinde curſim in fine.

RESOL. LXI.

Sæpius in praxi occurrit iſta quæſtio. An executores alicuius teſtamenti, vel legati, qui debent inter pauperes diſtribuere aliquam pecuniarum ſummam, teneantur eligere pauperiores?

Et quidem quæritur de Confeſſariis, & Religioſis, qui habent à ſæcularibus facultatem diſtribuendi aliquam eleemoſynam.

Et in dicto caſu, an poſſint Religioſi eligere Religioſos Mendicantes, vel Religioſos ſui Monaſterii, ſi diſtributor eſt Religioſus pro ſuis neceſſitatibus?

Sed quid eſt dicendum, quando in teſtamento relinquitur, vt pauperioribus detur eleemoſyna, an ſi tantum pauperibus detur, ſufficiat, vt non teneatur diſtributor ad reſtitutionem? Ex part. 2. tract. 15. & Miſc. 1. Reſ. 39.

§. 1. DE hac quæſtione dictum eſt etiam ſuprà in Reſol. ſed modò aliquid ampliùs addam. Dico igitur, quod Illephonſus de Azeuedo *conſ. 24. dub. 4. n. 44.* affirmatiue reſpondet, quam ſententiam prius docuerat ſapientiſſimus Philippus Decius *conſ. 72. n. 3.* his verbis. Bona relicta pauperibus debent diſtribui inter illos, qui ſunt pauperiores, arg. text. not. *l. ſi quis ad declinandam. C. de Epiſc. & cler.* ibi *qui pauperior eſſe agnoſcitur*; & dato quòd diſtributio, quæ facta eſſet inter pauperes, non deberet retractari, licèt alij pauperiores reperirentur, tamen peccant ita diſtribuendo, &c. Hanc opinionem ſequuntur etiam Feder. de Senis *conſ. 95. n. 2.* Simon de Prætis *de interp. vlt. volunt. interp. 1. dub. 2. num. 94.* & alij.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 59. §. 1. & inf. in Reſ. ſeq. & in tom. 6. tr. 9. Reſ. 63. curſim in §. Sed.

2. At mihi opinio contraria ſemper placuit, & in praxi ſæpiùs illam cõſului, ſi quis authores, qui illam tuentur, ſcire deſiderat, hi ſunt ex Theologis Cordub. *in ſumm. q. 22.* & nouiſſimè noſter Siculus D. Bartholomæus a S. Fauſto *in Speculo Confeſſariorum diſp. 4. q. 17. n. 2.* qui citat Syluest. Rodriquez, & Petr. à Nauar. ex Iuriſt. Cardinal. Mantica *de coniect. lib. 8. tit. 5. num. 6.* & Ioan. Menticnzo *lib. 5. tit. 4. leg. 14. gloſ. 1. n. 12.* qui citat Barthol. *in l. vnum ex familia §. 1. de legat. 2.* & Bald. *in l. cum quidam. ad fin. cod. tit.*

3. Hinc colligo, quod qui habet facultatem diſtribuendi inter pauperes, poteſt etiam eligere Religioſos mendicantes pro ſuis neceſſitatibus, vt notat Ioan. Andr. *in c. 1. in nouella de teſtam. lib. 6.* & Imola *in l. captatoria, in fin de leg. 1.* Vnde etiam Religioſus, cui data eſt electio, poteſt bona diſtribuere inter Religioſos ſui Monaſterij. Sic Cardinal. *in Clem. 1. num. 22.* Imol. *n. 18.* & Anchar. *n. 16. de teſtam.* Pariſ. *conſ. 26. num. 14. vol. 4.* Matienzo *lib. 1. Recopil. tit. 4. leg. 14. gloſ. 1. n. 14.* Roſella *verb. Reſtit. 15. n. 8.* Syluius *ver. teſtam. 2. q. 2. diſt. 15.* Peralta *l. vnum ex familia, §. rogo, num. 7. ff. de legat. 2.* Rationes pro hac ſententia videndæ ſunt apud citatos Doctores.

Sup. hoc in Reſ. 1. not. præterita, §. 2. paulò poſt init. à verſ. Vnde. vſque ad verſ Dico igitur. & in tom. 6. tr. 9. Reſ. 57.

4. Nota verò circa hanc materiam, quòd quando in teſtamento relinquitur, vt pauperioribus aliquid detur quamuis pauperibus detur: ſufficit vt non teneatur ad reſtitutionem, dummodo non fuerint ſignati, & nominati, licèt malè fecit, qui pauperioribus non dederit, factum tamen ſic tenet per executorem teſtamenti: ſic Conradus *in ſuis reſponſ. part. 1. q. 101.*

RESOL. LXII.

Solent quam plurimi in morte relinquere Confeſſariis aliquam pecuniarum ſummã pauperibus ab ipſis diſtribuendam, quæſitum à me fuit, an dicti Confeſſarij teneantur pro ſupradicta eleemoſyna conſequẽda eligere pauperiores?

Idem dicendum eſt, quando eleemoſyna fuit relicta ad fœminas maritandas.

Et an legatum relictum ad pauperes poſſit in vnum diſtribui? Ex p. 2. tr. 16. & Miſc. 2. Reſ. 19. aliàs 21.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Pala Rua, *rep. c. per veſtras. de donat. inter vir. col. 356.* & ſaltem peccare venialiter Confeſſarium eligendo idoneum pauperẽ, ſi alius eſt pauperior, putat L. Valer. *in ſuis differentiis vtriuſque*

Sup. hoc pro parte in Reſ. prætenſa, §. 1. & 2. & ſeq.

Digitized by Google

vtriuſque fori, ver. electio, differ. 2. num. 4. in fine. Idem putat quando eleemoſyna fuit relicta ad fœminas maritandas.

2. At ego cum Illuſtriſſimo Cardinali Franciſco Mantica *de coniectur. vlt. volunt. lib. 8. tit. 5. num. 6.* contrariam ſententiam puto eſſe veriorem: eius verba ſunt hæc. Notandum eſt, quòd is cui committitur electio pauperum, non habet neceſſe eligere pauperiorem. Bart. *in l. vnum ex familia, §. 1. in fine, de legat. 2.* Bald. *in l. cùm quidam ad fin. eod. tit.* nam locus eſt gratificationi, nec peccat, qui vnum pauperem alteri prætulit, idem Bald. *in rep. l. 1. num. 51. ver. item quæritur, de ſacroſ. Eccleſ.* Ita Mantica. Sed de hac quæſtione alibi in ſuperiori tract. latiùs dictum eſt: an verò legatum relictum ad pauperes, poſſit in vnum diſtribui, vide Cened. *collect. 114. num. 2.* Petr. Magdalen. *de num. teſtium in teſtam. p. 2. cap. 2. num. 43.* & Auilez *in cap. 2. Prætorum, in gloſſa nuguno, n. 3.*

Tentis in hac Reſ. ſup. in Reſ. 59. §. 1. & in tom. 6. tr. 9. Reſ. 63. curſim in §. Sed.

Sup. hoc in Reſ. ſeq. §. 2. inter med. & fin. verſ. Imo plus. ſed lege eam per tot.

RESOL. LXIII.

An legatum relictum, vt diſtribuatur pauperibus, poſſit diſtribui tantum inter duos pauperes?

Et an legatum relictum diſtribuendum vni pauperi poſſit duobus diſtribui? Ex part. 10. tract. 11. & Miſc. 1. Reſol. 59.

§. 1. CAſus ſunt nimis practicabiles: & ad Primum dubium affirmatiuè Reſpondeo; pro quo tamen nullum habeo Auctorem, licet diligenter exquiſiuerim. Moueor ad hanc ſententiam tenendam ex Regula Iuris appoſita in ſexto, quòd pluralis locutio duorum numero contenta ſit. Ergo legatum diſtribuendum Pauperibus, ſufficit, vt duobus tantùm diſtribuatur. Confirmatur hæc opinio variis exemplis: nam ſi accuſo aliquem, quod adulterium pluries commiſit, aut pluries iniuria me affecit; intelligitur de duabus vicibus tantùm. Angelus *in lib. de Maleficiis, ad verbum pluribus*, Baldus *ad leg. Fideicommiſſum. §. ſi quis decem ff. Legat. 3.* Et ſi eſt commiſſa cauſa cum poteſtate citandi in locis vicinis; ſufficit in duobus locis facta citatio. Rota *de reſcript. deciſ. 27.* Et ſi quis omnia diligenter inſpiciat, facilè inueniet, & in teſtamentis, & in contractibus, & in feudis vſum huius Regulæ frequentiſſimum eſſe. *Cap. 1. §. Quod autem,* & ibi Baldus *de notis feudorum* Et ideò plerique ſunt in ea ſententia, vt exiſtiment hanc Regulam habere locum, etiamſi in plurali locutione ſit hæc dictio; *Omnia*: Nam ſi dicatur omnia, verificabitur in duobus. Zaſius *ad leg. Si pluribus, num. 8. ff. de legat. 1.* idque admodum vtile eſt ad ſaluandos teſtes à contrarietate, aut diuerſitate, ſi dicat vnus Titium à pluribus vel omnibus eſſe vulneratum, & alter dicat à duobus ipſum vulneratum eſſe; nam, cùm dictio, *omnes*, vel plures verificetur in duobus; dicentur, Teſtes iſtos eſſe concordes.

2. Nec obſtat dicere, quòd ſi Teſtator vſus plurali locutione, legauerit electionem ſeruorum; non debet Legatarius contentus eſſe numero duorum, ſed tres eligere poteſt, *leg. 1. ff. de optione Legat.* Secundò ex eo quod pluralis locutio videtur requirere maiorem numerum, quàm duorum; nam ſi quis dicat ſe teſtari velle coram Teſtibus, & in Patria, in qua ius Ciuile obſeruatur, reſidet; intelligitur de ſeptem Teſtibus ſentire. Et ſi ſtatutum habet, quòd propinquiores amici citari debent; pluralis hæc locutio, duorum numero non eſt contenta, ſed omnes citandi ſunt, Angelus *conſ. 189.* Haymo. *conſil. 12.* Et ſi Teſtator præcipiat hæredi, vt ponat Statuas Apoſtolorum in æde Sacra; non de duobus, ſed de duodecim intellexiſſe videtur. Bartolus *ad leg. Titia, §. Boia, ff. de auro, & argento legat.* Non inquam hæc obſtant, quia ſunt, qui exiſtimant fauore vltimarum voluntatum receptum eſſe, vt Legatarius tres eligat, quia ſcilicet in Teſtamento largior interpretatio fieri debet, *leg. in teſtamentis, ff. eod.* Albericus, Bartolus, Accurſius, & alij *in d. leg. 1.* Verùm nemini etiam in Teſtamentis, quod minimum eſt, deberi, *d. leg. nummis*, & in his pluralem locutionem duorum numero contentam eſſe, *leg. Fideicommiſ. §. Si quis decem, ff. de Legat. 3.* Vnde alij exiſtimant, quòd Teſtator ibi legauit electionem ſeruorum, qui ſerui debent vnum ſeruum, vel vnum equum, vel rem aliquam aliam Legatario optare, tunc enim eligit Legatarius tres de familia Teſtatoris ſeruos, qui eligent vnam illam rem, & ideò tres, quia ſi diſcordant, ſtatur maiori numero. Quæ ſolutio, etſi tutior ſit, videtur tamen manifeſtam vim verbis legis afferre, quæ loquitur de electione ſeruorum: & ideò fortè dici poſſet, quod tres quidem eligit, ex quibus tamen vnum neque optimum, neque peſſimum, ſit habiturus, *leg. Legato generaliter, ff. de Legat. 1.* Secunda quoque dubitatio non mouet, quia quod de legato imaginum ex Bartolo adducitur, veriſimilitudine ex mente Teſtatoris deſumpta defenditur; qui cum locutus eſt de Apoſtolis, & Chriſto, cenſetur de omnibus intellexiſſe, qui ſicut in vita ſeparati ab eo non fuerunt, ita eos cenſetur coniungere voluiſſe. Sic quod ſtatutum loquens de proximioribus requirat citationem omnium, locum habet quando omnium intereſt duntaxat; vt fit in cauſa homicidij Parentis, quod ab omnibus accuſari poteſt; quia iniuria facta vni ex familia, omnibus facta eſſe cenſetur; & ita in eo caſu Angelus reſpondit, *conſil. 289.* Sic & aduerſus aditionem, ſi petitur reſtitutio, omnes Creditores citandi ſunt, quia ex eo lædi poſſent. Auth. *ſi omnes, Cod. vt de hered. ſe abſtineant.* Alioqui certè, ceſſante intereſſe, ſtatutum requirens conſenſum propinquorum in actu mulieris, vel alterius, duorum numero continetur. Guido Papa *conſil. 131.* Faber *in §. Ex non ſcripto Inſtit. de iure naturali.* Quandocumque autem lex nominatim maiorem numerum requirit; regula noſtra locum non habet. Ioannes Monachi hîc; vt in Teſtamentis; quemadmodum dicimus, quòd argumentum à contrario ſenſu non procedit, quando lex expreſsè diſponit contrarium. Imò plus addit Martinus de San Ioſeph *in Moniti͛s Confeſſ. tom. 1. lib. 2. tractat. 40. num. 3.* vbi hæc aſſerit: [Quando el Teſtador dexa tanta cantidad para que ſu teſtamentario lo reparta entre pobres, no podrà darlo à vn pobre ſolo, ſino que la ha de diuidir entre muchos: Bien es verdad, que iuzgo probable la opinion contraria cum Paulo de Caſtro, *leg. Cùm quidam, num. 4. ff. de Legat. 2. & leg. vnum ex Familia, §. Sed ſi vno, ff. eodem,* & Antonio Gomez *leg. 40. Tauri, num. 48.* en eſpecial en algun caſo particular de la neceſſitad de Pobre à quien tenia obligacion el Teſtador, de cuya voluntad ſe puede preſumir, que ſi lo aduirtiera le mandara dar todo el legado; quia id diſpoſitum cenſetur, quod interrogatus Teſtator, vel id aduertens diſpoſuiſſet. Gloſſ. *final. leg. tale pactum, ff. de pactis*, & multis citatis Tiraquell. *in leg. Si vnquam in Præfatio. num. 56. Cod. de reuocand. donationib.* Menoch. *de Præſumptionib. lib. 4. præſumpt. 26. num. 8. & 21.*] Hucuſque Martinus.

3. Nec aduerſus ſuperius dicta obſtant Doctores, aſſerentes, legatum diſtribuendum pauperibus, eſſe diſtribuendum multis pauperibus, vt loquitur Martinus, *vbi ſuprà*, & alij: nam reſpondeo, quòd nobis non contradicunt, quia hæc dictio, *Multi*, verificatur non ſolùm in tribus, ſed etiam in duobus, vt patet *ex leg. 1. §. Hoc reſcriptum*, & ibi Bartolus *ff. ad S. C. Syllanum, §. fin. Inſtit. de iure perſonarum, gloſſ. verb. per multos, in cap. ad noſtram, de rebus Eccleſ.*

non

Digitized by Google

non alien. Decius *conſ.*419. *num.*18. *tom.*4. Natta, *conſ.*649. *num.*12. *tom.*4. Rolandus à Valle, *conſ.*54. *num.*2. *& ſeq. lib.*1. Hondedeus, *conſ.*102. *num.*71. *vol.*1. Menochius *conſ.* 512. *num.*12. Et ne deſeras, videre Marium Antoninm *var. Reſol. lib.*1. *reſol.*109. *num.*37. vbi ex multis probat, quòd dictio, *Mult.* verificatur etiam in duobus ex ratione à me ſuperiùs adducta, quod pluralis locutio duorum numero eſt contenta.

4. Ad ſecundum dubium ſuperiùs poſitum etiam affirmatiuè reſpondeo, & ita reſpondet dictus Martinus de San Ioſeph *loco citato, num.*4. ſic aſſerens: [Però, ſi en el Teſtamento ſe mando dar cierta candidad de maravedis à vn pobre, ſin ſeñalarle; podrà el Albacea, ò heredero repartila entre dos pobres, por *leg. vnum ex familia. §. Sed & ſi fundum. ff. de Legat.*2. donde claramente ſe decide, que *ſi habeo poteſtatem à Teſtatore eligendi vnum ex familia; poſſum eligere duos.* y por eſte texto dize Bartulo *ibidem*, que ſe puede hazer lo dicho; à quien ſiguen los modernos, teſte Segura *ibi, numero* 156. Padilla *ibidem*, *verſ. Duos de familia num.*4. & ibi Paulus de Caſtro, *verſ. Duos.* Sarmiento, *lib.*8. *Selectar. ſupr. dict. leg. cum quidam, numero* 12. Anton. Gomez, *leg.*48. *Tauri*, *num.*48. y es comun: y añade Gomez, que el Comiſſario, à quie dieron comiſſion para mejorar vno de los hijos, ò deſcendentes, puede mejorar dos.] Ita Ille. Notentur hæc omnia, quia in Auctoribus non inueniuntur paſſim obuia.

RESOL. LXIV.

An diſtributor eleemoſinæ ex teſtamento poſſit partem ſibi applicare, ſi vere pauper eſt?

Et notatur, quod ſi à Confeſſario imponatur in pœnitentiam, vt quis aliquid in pauperes diſtribuat, non poſſit ſatisfacere ſubueniendo ſibi, & ſi poſſit ſubueniendo conſanguineis. Ex parte 5. tractat. 8. Reſol. 38.

Sup. hoc ſi conſcius ſit teſtator, in tom. 6. tr. 9. Reſ. 38. per tot. & ſi conſcius nõ ſit in Reſ. 57. curſim ad lin. 6.

§.1. POſſe docet Sanchez *in ſumma lib.*6. *cap.*11. *numero* 55. niſi teſtator conſcius illius paupertatis ipſum nominaſſet ad diſtribuendam eleemoſynam inter pauperes, & ideo affirmatiuam ſententiam putat eſſe veram, quando vel paupertas executoris teſtamento condito ſuperuenit, vel ſi tempore teſtamenti aderat, ignota erat teſtatori. Ratio huius imitationis eſt, quia cùm paupertas executoris erat cognita teſtatori, eſt ſatis veriſſimile fore, vt ſi teſtator vellet partem eleemoſynæ applicari ipſi executori iuſſo diſtribuere, id applicaret. Ita Sanchez.

2. Sed hæc limitatio diſplicet, & meritò, Ioanni Sancio *in Select. diſput.*14. *num.* 18. quia in tali caſu teſtator potuit vel ob pudorem, vel ob obliuionem, partem eleemoſynæ ſupradicto executori non legare, qui cùm expreſsè non ſit excluſus, & aliàs pauper ſit, ius ad eleemoſinas habebit cum cæteris pauperibus. Dicendum eſt igitur abſolutè integrum eſſe executori teſtamentario, cui imperatum eſſet ſummam aliquam inter pauperes diſtribuere, ſibi ſi verè pauper ſit, ſicut aliis pauperibus applicare, quicquid in contrarium aſſerat Sanchez, & ita noſtram ſententiam præter Sancium, docet etiam Ledeſma *in ſumma tom.* 2. *tractat.* 4. *cap.* 3. *concluſ.* 15. vbi ſi reddit rationem. [Porque por encomendarle el repartir la limoſna, no es juſto el excluyrle della, ſi el en realdad de verdad era pobre, lo qual ſe entiende aunque el teſtador ſapieſſe que era pobre. Declaremos ma eſto, el tal teſtador tan ſolamente pretendio hazer vna obra de limoſna, y eſta obra de limoſna ſe halla muy bien, aplicandoſe à ſi la limoſna, pues es pobre, luego cunpleſe muy bien con lo que mandò el teſtador.] Ita ille, & ego.

3. Notandum tamen eſt hic cum Caſtro Palao *tom.*1. *tract.*6. *diſput.*2. *punct.* 14. *num.*10. & Suarez *diſp.*7. *sect.*1. *num.*9. quòd ſi à Confeſſario imponatur in pœnitentiam, vt quis aliquid in pauperes diſtribuat non poſſe ſatisfacere ſubueniendo ſibi, etſi poſſit ſatisfacere ſubueniendo conſanguineis, quia talis ſubuentio ſibi facta eſſet contra intentionem Confeſſarij, eo quòd non ſit pœnalis quæ ad pœnitentiam requiritur.

Sup hoc ſup. in Reſ. 43. curſim poſt med.

Pro his conſanguineis in tom. 8. tr. 6. Reſ. 50. §. Tertio infertur. & in alio §. eius not.

RESOL. LXV.

An qui habet licentiam petendi eleemoſynam, poſſit hoc ius alteri locare? Ex p. 10. tract. 11. & Miſc. 1. Reſol. 41.

§.1. AFfirmatiuè reſpondet Henriquez *in Summa, lib.*7. *c.*45. *num.*5. vbi ſic ait: Habens iuſtam licentiam, & ius vno anno petendi eleemoſynas per ſe vel per alios; ſi id ius locauit alteri, quidam cogunt id quaſi turpe lucrum reddi pauperibus, aut componi pro ea re. Quæ ſententia non eſt certa; quia expreſſo iure non prohibetur locare; nec fit inhabilis vt pretium locationis recipiat. Ita ille. Et poſt illum nouiſſimè Martinus de San Ioſeph. *in monita Confeſſ. tom.* 1. *lib.*2. *de eleemoſina*, *tract.*8. *numero* 3. ſic aſſerens: [Quando ay licencia para pedir limoſna para el edificio de algun Conuento, ò para otra obra pia, es licito arendar à vn tercero el derecho y accion, que tenia el que ſacò la licencia para pedir: porque aqui no ſe vende coſa eſpiritual y aſſi es licito, que los Prelados de las Religiones, que tienen proprio, para animar à los Religioſos, à que pidan con diligencia las liſmonas para la Communidad, y à que remedien las neceſſitades particulares proprias, ſe concierten con ellos, que traygan tanto al Conuento, y que lo demas que allegaren, ſea para ſus vſos licitos: lo qual ſe prueba del Derecho *argumen. leg. ſi tibi rem.* 13. *ff. de præſcrips. verb.* Hæc Martinus. Et hoc vltimum ſcio in Praxi exercuiſſe ſuperiores cuiuſdam Religionis: quod licet non damnem, non tamen approbo; quia præbetur ſubditis anſa petendi eleemoſynas nimis importune.

RESOL. LXVI.

An liceat exponere ſacras Reliquias videndas, vel tangendas, vt magis eleemoſinæ accreſcant?

Et curſim docetur abſque ſimonia ſacras Reliquias diſtrahi non poſſe pecuniis. Ex p. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Reſol. 73.

§.1. NOn deſunt Doctores, qui cenſent, ſi ex præcipua intentione quæſtus id facias, te mortaliter peccare: ſic Nauarrus *c.* 17. *num.* 169. *verſ.* 62. Armilla *verb. Reliquia, n.*1. & Tabien. *ibi*: Philiarch. *d.c.*9. *ad finem*, Azorius. *lib.*9. *c.*8. *quæſt.*7. Graffis 2. *p. deciſ. lib.* 2. *cap.* 14. *n.* 17. Mouentur *ex cap. fin de Reliq. & venerat. Sanct.* vbi mandatur, ne Reliquiæ exponantur venales. Clarius Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 2. vbi dicit in Reliquiarum veneratione omnis turpis quæſtus eliminetur. Ergo prohibet huiuſmodi quæſtum tanquam turpem. Et hanc ſententiam præter Doctores citatos tenet nouiſſimè Pater Ferrandus *in Diſquiſ. Relig. l.* 1. *cap.* 10. *art.* 2. vbi, me citato, ſic aſſerit. Abſque ſimonia SS. Reliquias diſtrahi pecuniis non poſſe docent vulgò Theologi ad vnum omnes, nul- Sup. hoc in tom. 5. tr. 8.

lo

Ref. 77. §. Verum. poſt med.

lo enim pretio ſunt æſtimabiles vt pote ſuo modo ſpirituales (vt loquitur Suarez acutè, & doctè) quia partes ſunt hominis ſancti, qui fuit templum viuum Spiritus Sancti. At in hoc argumento pluribus tractando ſunt Theologi, & Iurecconſulti doctiſſimi, quos, dum tibi per otium licebit, ac lubebit, non erit infructuoſum conſulere, vnum tamen placet hîc te monere, videlicet, reliquias etiam aliquo modo dici vendi, vt ex Abbate iamptidem obſeruarunt laudati ſcriptores, quando exponuntur publicè adorandæ propter bonum quæſtum, & vt inde copioſiores eleemoſynæ colligantur potius, quam vt ad pietatem populus magis magiſque accendatur, nam quando ſpectatur lucrum, tanquam finis principalis, & pretium rei ſpiritualis, non velut ſtipendium laboris pro reliquiarum exhibitione ſuſcepti: vel tanquam eleemoſyna gratis à fidelibus oblata, tùm in ſimoniæ crimen incurritur, Secus autem ſi alioſum, verbi gratia, ad Gloriam Dei. Sanctorum venerationem, Chriſtianæ plebis ſolatium; deinde ad aliquam corporis ſuſtentationem ea SS. Reliquiarum exhibitio refertur. Hinc tamen æui noſtri Apoſtatæ (Huguenotos intelligo Eccleſiæ deſertores) ſiue per fas, ſiue per nefas ſumpſerunt occaſionem venerabilium reliquiarum cultum Vigilantij animo, ac ſtylo traducendi. In quibus non vltimus fuit excucullatus Lutherus, cuius hæc pura, putaque mendacia, & meræ nugæ ſunt. Vndecima Ante-Chriſti facies eſt, reliquiarum veneratio: bella planè, & lucri feraciſſima facies. Hucuſque Ferrand.

2. At Ego puto magis probabiliter in tali oſtenſione reliquiarum grauem culpam non committi, ratio, eſt quia oſtenſione reliquiarum ſolum intendis excitare videntes ad eleemoſynas largiores concedēdas non tamen illos ad eas obligare. Ergo reliquias non venaliter oſtendis; quia ad venalem oſtenſionem intercedere debebat mutua oſtendentis, & viuentium obligatio; At in ſupradictis textibus ſolum venalis quæſtus prohibetur. Ergo illa oſtenſio, quæ venalis non eſt; non eſt prohibita. Dices in Trident. non ſolùm venalem quæſtum, ſed quemlibet turpem prohiberi; at velle oſtenſione Reliquiarum largiores eleemoſynas recipere, eſt turpis quæſtus; ergo hic prohibetur. Reſpondeo in re non eſſe turpem quæſtum, cùm nulla largienti eleemoſynam obligatio imponatur; ſed fieri turpem ex intentione Concilium autem prohibet quæſtum in ſe turpem, qualis erat venialis, non illum qui ſolum ex antecedenti, & extrinſecè ſit turpis. Quod inde conſtat; quia Concilium non intendit nouam prohibitionem inducere, ſed antiquam renocare. Inquit enim: Omnis turpis quæſtus eliminetur, ideſt omnis, qui in ſe turpis ſit, & prohibitus, eliminetur, Antiquitus autem ſolùm venalis quæſtus prohibitus erat, ex dicto *cap. fin.* Ergo à Tridentino hic eſt ſolùm prohibitus. Adde, ſolum eſſe prohibitum turpem quæſtum, qui grauiter turpis ſit; at acquirere eleemoſynas gratis oblatas, media Reliquiarum oſtenſione, non eſt quæſtus turpis ſaltem grauiter: quia non videtur grauiter offendi Religio, ex eo quod oſtenſione Reliquiarum temporale lucrum conſequi intendas. Sat eſt ſi leuiter offendatur: imò ſi talis temporalis acquiſitio non eſſet per oſtenſionem Reliquiarum principaliter intenta, ſed ſecundariò, nulla ibi adeſſet turpitudo. Et ita noſtram ſententiam tenet Sanchez *in Summa, tom. 1. lib. 2. cap. 43. n. 22.* & poſt illum Caſtrus Palaus *tom. 2. tract. 8. diſp. 1. punct. 17.* quibus adde etiam P. Baldellum *in Theol. mor. tom. 2. lib. 3. diſp. 17. num. 22.*

TRACTATVS OCTAVVS

DE

CONSECRATIONE EPISCOPORVM.

RESOLVTIO PRIMA.

An conſecratio Epiſcoporum ſit Ordo?
Et opinio negatiua aſſertur. Ex p. 12. tract. 1. Ref. 1.

§. 1. MATERIA huius Tractatus non ſolùm Romæ, ſed etiam vbique terrarum eſt ſatis practicabilis; ideo viſum eſt ad communem vtilitatem, particularem de illa tractatum perficere, & varias difficultates circa illam hinc inde apud Auctores diſperſas, ſimul magis latè, & clarè, non ſine magno labore, in vnum diſponere, & ideo ad dubium propoſitum negatiuè reſpondent aliqui, vt D. Thomas *in 4. diſt. 24. q. 1. art. 1. quaſt. 2.* cui adde D. Antoninum *3. part. tit. 4. cap. 6.* S. Bonauenturam *in 3. diſtinct. 24. 2. part. tit. 2. quaſt. 3.* Capreol. *ibid. diſtinct. 2. 5. q. 1. art. 1. ibid.* Dezam *diſt. 23. quaſt. 2. &* Riccardum *ibid. art. 3. quaſt. 3. ad prim. & art. 5: quaſt. 2.* Bartholomæum à Ledeſma *de Sacramento Ordinis, dub. 5. 8. 9. & 10. & in dub. 5.* Sunt etiam eiuſdem opinionis nonnulli Canoniſtæ; Panormitanus *cap. ex litteris de exceſſibus Prælatorum*, Turrecremeta *in cap. Cleros diſtinct. 21. num. 16. & 17.* Couarruuias *lib. 1. variar. reſolut. cap. 10. num. 15.* & è Summiſtis Syluester *in verbo Ordo 1. q. 1. dub. 3.* apud Roſell. *Ordo 1. num. 4.* Tabiena *verb. Epiſcopus quaſt. 8. punct. . . num. 3. ad finem*, Idem docet Sotus *in 4. diſtinct. 24. quaſt. 2. art. 2.* Nugnus *in 3. part. tom. 2. quaſt. 80. art. 5.* Candidus *tomo 4. diſputatione 4. artic. 1. dubio 2. & alij* aſſerentes Epiſcopatum, provt ſuperadditum Sacerdotio, non eſſe Ordinem.

Sup. hoc propoſito dubio in to. 5. tr. 3. Ref. 22. à lin. 2. & hic inf. in duabus Ref. ſeqq.

2. Probatur hæc opinio. Primò, quia Epiſcopatus, prout à ſimplici Sacerdotio diſtinctus, non eſt poteſtas ad conſecrandum, neque adminiſtrandum Sacerdoti conſecranti. Secundò, quia aliàs eſſent octo Ordines Eccleſiaſtici. Tertiò, quia aliàs Epiſcopatus, vt diſtinctus à Sacerdotio, imprimeret peculiarem characterem Quartò, quia vnus Ordo non dependet ab alio, quantum ad neceſſitatem Sacramenti; ita quod non eſt neceſſarium

ceſſarium ſimpliciter ſuſcipere priorem ad ſuſceptionem poſterioris: etenim ſi quis ſuſcipiat Presbyteratum abſque Ordine Diaconatus, verè ordinatur ad Sacerdotium, licèt peccet, vt patet extra *de Clerico per ſaltum promoto.* At ſi quis ordinetur, ſeu conſecretur in Epiſcopum ſine Sacerdotio, nihil fit: ergo ſignum eſt quod Epiſcopatus non eſt Ordo per ſe diſtinctus à Sacerdotio, quia tunc ſine aliis Ordinibus poſſet recipi, & tamen non recipitur. Quintò Sacramentum Ordinis confertur in Sabbathis quatuor temporum, Epiſcopatus verò non niſi diebus Dominicis: ergo apparet non eſſe Ordinem propriè dictum, ſicut alios ſeptem, quia eodem tempore conferretur. Sextò, in tota Epiſcopi Conſecratione nulla apparet forma, nec materia Sacramenti, ſiue ſpectes vnctiones, ſiue traditionem baculi, & impoſitionem mitræ, & alias cæremonias: ergo non eſt Sacramentum. Septimò, & hæc eſt efficacior ratio, quæ adduci poſſit. Communis, & antiqua traditio Eccleſiæ habet, quod ſint tantum ſeptem Ordines ſacri Eccleſiaſtici: ergo Epiſcopatus non eſt Ordo ſacer. Octauò, omnis Ordo ſacer ordinatur ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum; hic enim eſt actus excellentiſſimus ſuper omnes: at Ordo Epiſcopatus non ordinatur ad actum Euchariſtiæ, ergo.

RESOL. II.

Opinio affirmatiua adducitur; & probatur Epiſcopatum eſſe verum Ordinem. Ex parte 12. tractat. 1. Reſolutione 2.

Olim in to. 3. tr. 3. Reſ. 22 à lin. 2.

§. 1. His tamen non obſtantibus, licet ego olim huic ſententiæ adhæſerim, tamen modò affirmatiuæ ſententiæ adhæreo, quam tuentur communiter Neoterici, vt Iſambertus *in 3. partem, tomo 3. de Sacramento Ordinis, diſput. 1. art. 3.* Petrus Sotus *lect. 4. de Sacramento Ordinis,* Becanus *cap. 26. quæſt. 3.* Tannerus *tom. 4. diſput. 7. quæſt. 2. dubitat. 1.* Vaſquez *diſput. 240. cap. 4.* Hurtadus *difficultate 7.* Gerunda *de Epiſcopo tomo 2. lib. 8. diſput. 6. cap. 3. num. 4.* Medina *lib. de Cœlibatu cap. 16.* Caietanus, *tom. 1. opuſculor. tract. 10.* Martinus Fornarius *cap. 1. de Ordine.* Bellarminus *lib. 1. de Sacramento Ordinis cap. 5.* Valentia *in 3. partem diſp. 9. q. 1. punct. 4. §. Secundum controuerſum* Emmanuel Sà *verb. Ordo, n. 7.* Gabriël Vaſquez *tom. 3. in 3. p. diſp. 240. cap. 3.* Ægidius Coninch. *de Sacram. diſp. 20. dub. 2.* Tolet. *lib. 1. Summæ cap. 71.* Domitius Chamerota *tr. de Sacram. tr. 5. de Ordine ſacro, cap. 1. dub. 3.* Paulus Layman. *Moral. Theologiæ, lib 5. tract. 9. c. 7. in fine, & c. 4. n. 3.* Marchinus *de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. c. 11. n. 3.* & ex Canoniſtis Gloſſa *in Proœmio ſi verb. Epiſcopus,* Abbas *c. Aqua, de Conſecratione Eccleſiæ,* & alij, tum hic, tum in *c. Cleros diſt. 21. & in cap. perlectis diſt. 25.* Nauar. *in Manual. c. 22. n. 18.* Cardinalis Tuſchus *verb. Ordo, concluſ. 289. num. 10.* allegans Bartolum *in l. 1. §. Si quis ff. de appellat.* & ex Theologis veteribus Scotus *in 4. diſt. 24. art. 2.* Durandus *quæſt. 6. num. 8.* Maior Almayn. *eadem diſtinctione 24.* Altiſiodor. *lib. 4. Summa, cap. de Sacramento Ordinis.*

2. Probatur hæc opinio, primò ex ſacris litteris 1. ad Timoth. *Noli negligere gratiam, quæ data eſt tibi per Prophetam cum impoſitione manuum presbyteri,* Et 2. ad Tim. 1. *Admoneo te, vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum.* Ex quo vtroque Scripturæ loco ſic conficitur argumentum illud, quod ait ibi Apoſtolus ſe dediſſe Timotheo *per manuum impoſitionem,* eſt quidam *Ordo Eccleſiaſticus* propriè dictus; quia Trident. *ſeſſ. 23. cap. 3.* ex hoc vtroque loco probat Ordinem eſſe Sacramentum, & proinde id cui Tridentinum ait apud Apoſtolum ibi conuenire rationem Sacramenti, debet eſſe Ordo Eccleſiaſticus propriè dictus; aliàs nulla, & vana eſſet talis probatio: atqui illud, quod Apoſtolus duobus illis locis ait ſe dediſſe Timotheo *per manuum impoſitionem,* eſt dignitas Epiſcopalis, ſeu Epiſcopatus, vt interpretantur ſanctus Chryſoſtomus *homilia 13. in prima epiſtola ad Timotheum* Theophylactus, ſanctus Anſelmus, & ſanctus Thomas ad priorem locum: Igitur Epiſcopatus eſt quidam Ordo Eccleſiaſticus propriè dictus. Similiter probatur ex eodem Tridentino *cap. 4.* vbi conſecrationem Epiſcoporum vocat Ordinationem. Similiter ex eo, quod ibidem *Can. 6.* definit eſſe hierarchiam in Eccleſia, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & Miniſtris. nam omnis, & quilibet gradus, ſeu ſtatus componens eſſentialiter hierarchiam Eccleſiæ, eſt Ordo Eccleſiaſt. propriè dictus: quia Hierarchia Eccleſiæ nihil eſt aliud quàm quædam ſubordinatio miniſtrorum Eccleſiæ, ſecundum quam alij aliis præficiuntur in adminiſtrandis rebus diuinis: atque Epiſcopatus ingreditur eſſentialiter tanquam nobiliſſimum quoddam membrum hierarchicum Eccleſiæ, vt patet ex *cit. can. 6.* Ergo Epiſcopatus eſt Ordo Eccleſiaſticus propriè dictus.

3. Probatur ſecundò ex Pontificibus, qui vocant Epiſcopatum Ordinem; ſic Anacletus *epiſt. 3. cap. 1.* Caius Papa in enumeratione Ordinum illum recipit, dicitque duos eſſe Ordines Sacerdotum in Eccleſia, Maiorum ſcilicet, id eſt, Epiſcoporum, & Minorum, id eſt ſimplicium Sacerdotum, vide S. Epiphanium *hæreſi 75.*

4. Probatur tertiò ex rationibus: Ordo enim propriè dictus, eſt poteſtas, ſeu gradus ſecundum quem alius eſt alio ſuperior, vel inferior in ordine ad conficiendum Sacramentum Euchariſtiæ in altari: atqui Epiſcopatus conſtituit hominem aliis ſuperiorem, etiam in ordine ad conficiendum Sacramentum altaris: nam etſi quatenùs condiſtinguitur à presbyteratu, non ordinetur per ſe ad conſecrandum Chriſti Domini Corpus, & eius Sanguinem, ſed poteſtatem illud conſecrandi ſupponat: nihilominùs tamen ordinatur ad illud, in quantum per huiuſmodi gradum, ita homo aliis ſuperior conſtituitur, vt poſſit illis dare poteſtatem conſecrandi Corpus, & ſanguinem Chriſti Domini in altari: quia proprium Epiſcoporum eſt generare, ſeu creare Sacerdotes, & hoc illis competit: ergo Epiſcopatus erit Ordo Eccleſiaſticus propriiſſimè dictus. Maior habetur ex dictis, & confirmatur amplius ex eo, quod Trident. *ſeſſ. 23. c. 2.* ſignificet diuerſos miniſtrorum Ordines, ideo fuiſſe in Eccleſia inſtitutos, vt ex inſtituto inſeruirent Sacerdotio: & proinde cùm dignitates, & officia gradus rectè definiantur per habitudinem ad proprios ſuos fines, ſicut, & potentiæ per ordinem ad proprios ſuos actus, & obiecta; etiam Ordo Eccleſiaſticus propriiſſimè dictus rectè definietur per reſpectum ad celebrationem, ſeu confectionem corporis, & ſanguinis Chriſti Domini in altari, quæ propriè competit ſacerdoti. Deinde vbi eſt diſtincta materia, & diſtincta forma, ibi eſt diſtinctum ſacramentum: ſed Ordinatio Epiſcopi habet diſtinctam formam à forma ſacerdotali, vt conſtat ex Pontificali, habet item diſtinctam materiam. Denique ab ipſa Ordinis definitione validum ſumo argumentum. Ordo eſt ſignaculum quoddam per quod ſpiritualis poteſtas traditur ordinato: ſed ordinatio Epiſcopi eſt ſignum ſacrum, per quod ordinandi, & confirmandi poteſtas illi tribuitur: ergo ordinatio Epiſcopi eſt verus Ordo. Et tandem Concilium Tridentinum *ſeſſione 23.*

c. 3. quam poſt docuit ſacram ordinationem eſſe ſacramentum, id probat *ex capite* 1. *epiſtola* 2. *ad Timotheum* vbi de ordinatione Timothei in Epiſcopum Diuus Paulus agit: ex quo rectè colligitur Concilium velle ordinationem Epiſcopi eſſe verum ordinis ſacramentum.

5. Confirmatur hæc opinio auctoritate SS. Patrum, & primò S. Dionyſius *c.* 5. *Eccleſiaſtica Hierarchia* deſcribit tres Ordines ſacros propriis eorum actibus, Pontificum, Sacerdotum, Diaconorum. S. Leo *ep.* 84. *cap.* 4. dicit ſubdiaconatum eſſe Ordinem quartum, Diaconatum tertium, Presbyteratum ſecundum, Epiſcopatum primum. Et *epiſt.* 81. *cap.* 1. Ordinationem Pauli, & Barnabæ, qua ſcilicet fuerunt conſecrati Epiſcopi, *Act.* 13. benedictionis ſacramentum vocat S. Greg. *lib.* 4. *in* 1. *Reg. cap.* 5. Vnctionem eius, qui in culmine ponitur ſacramentum eſſe aſſerit: Gelaſius *cap. Diaconos diſt.* 93. Epiſcopatum, & ſacerdotium primos Ordines vocat. Concilium IV. Carthaginenſe, *c.* 2. deſcribit ordinationem Epiſcopi, ſicut in ſequentibus Presbyteri, Diaconi, & aliorum.

6. Nota, quod per hæc ſcripta inueni Ioannem Antonium Delphinum Theologum Franciſcanum in illo erudito tractatu *de Eccleſia libro* 2. per plures paginas docere Epiſcopatum ſtricto modo non eſſe Ordinem, ſed alij, vt ſupra viſum eſt contrariam tenant ſententiam quam etiam tuetur Franciſcus Sylutus *in Additionibus ad* 2. *partem*, *quæſtione* 40. *articulo* 3.

RESOL. III.

Diſſoluuntur argumenta adducta pro prima ſententia. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 3.

§. 1. DIco, igitur, quod Epiſcopatus, prout à ſimplici ſacerdotio diſtinctus, & ipſi ſuperadditus, eſt gradus quidam, & poteſtas in Eccleſia Dei, ritu Eccleſiaſtico, & modo ſtabili collocata in ordine ad ſacrificium Miſſæ, nempe ad efficiendos ſacerdotes potentes in altari ſacrificare, & alios miniſtros ſacrificio Miſſæ deſeruientes. Ergo verè, & ſtrictè eſt ordo Eccleſiaſticus. Ex quo patet reſponſio ad primam rationem aduerſariorum. Ad ſecundam reſpondemus, quòd quamuis Epiſcopatus, prout à ſimplici ſacerdotio diſtinctus ſit ordo Eccleſiaſticus; non tamen ſunt octo ordines, quia vt ſic diſtinctus, non eſt ordo totalis totaliter diſtinctus à ſimplici ſacerdotio, ſed tantùm partialis ab ipſo particulariter diſtinctus, quia ex Epiſcopatu, vt ſic, & ex ſimplici ſacerdotio, integratur, & perficitur vnum ſacerdotium; quia Epiſcopatus, vt diſtinctus à ſimplici ſacerdotio, eſt ordo complens, & perficiens ordinem ſacerdotij, eo modo quo poteſtas abſoluendi à peccatis ſuperaddita poteſtati conſecrandi, complet, & perficit ſimplex ſacerdotium: quia ſicut poteſtas abſoluendi, ita neceſſario ex inſtitutione Chriſti præſupponit poteſtatem conſecrandi, vt hac non præſuppoſita, nequeat illa validè conferri? ita etiam poteſtas efficiendi ſacerdotes ita neceſſariò præſupponit ordinem, & poteſtatem ſimplicis ſacerdotij, vt hac non præſuppoſita, nequeat illa validè conferri; quia Epiſcopus eſt ſacerdos perfectus, fœcundus, & potens alios ſacerdotes creare; & ideò Epiſcopus comparatur cum ſimplici ſacerdote, ſicut vir perfectus potens generare cum iuuene nondum potente.

2. Et ad tertiam eadem proportione reſpondemus, per Epiſcopatum imprimi characterem, partialiter diſtinctum à charactere ſacerdotis ad abſoluendum à peccatis, & charactere ad conſecrandum: ex quibus tribus, quaſi ex partibus integrantibus, integratur vnus totalis character Sacerdotis perfecti, ita tamen vt character ad efficiendos ſacerdotes nequeat validè imprimi, non præſuppoſitis duobus primis; ſicut neque character ad abſoluendum, non præſuppoſito charactere ad conſecrandum, quamuis omnes hi tres poſſint imprimi abſque characteribus inferiorum Ordinum. Et hæc omnia docet Ochagauia *de Sacram. tract. de Ordine*, *q.* 6. *n.* 6. *cum ſeqq.* Et poſt illum Hurtadus *tract. de Ordine*, *diffic.* 3. cum aliis vbi ſuprà. Alias reſponſiones ad ſupradicta argumenta, ex inferiùs adducendis inuenies.

RESOL. IV.

Quid dicendum de Patriarchatu, Archiepiſcopatu, item de Cardinalatu, & Papatu?

Et explanatur, quod Ordo Epiſcoporum eſt quadripartitus, ſiue quatuor gradus habet, hi ſunt Patriarchæ, Archiepiſcopi, Metropolitani, & Epiſcopi, quod attinet ad Archiepiſcopatum, & Patriarchatum, hi non ſunt Ordine diſtincti ab Epiſcopatu.

Sed Cardinalatus non eſt Ordo Eccleſiaſticus. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 4.

§. 1. REſpondeo, Archiepiſcopatum eſſe omninò eundem ordinem, ac Epiſcopatum; quia Archiepiſcopus eſt verè Epiſcopus, nihil Ordinis habens ſupra Epiſcopum, ſed aliquid tantùm ſuperioritatis. Et idem eſt de Patriarchatu; quia Patriarcha eſt Epiſcopus, qui eſt Princeps Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum. Cardinalium verò non eſſe Ordinem Eccleſiaſticũ, quia non eſt poteſtas in ordine ad ſacrificium Miſſæ, quamuis ſit dignitas dignitate Epiſcopali ſuperior quoad vniuerſalitatem regiminis; quia Cardinalis ſuo conſilio iuuat Pontificem ad regendam vniuerſalem Eccleſiam. Sup. contro in hoc §. in tom. 9 tr. 7. lege doctr. Reſ.

2. Dicendum eſt itaque, quod Ordo Epiſcoporum eſt quadripartitus, ſiue quatuor gradus habet: hi ſunt Patriarchæ, Archiepiſcopi, Metropolitani, & Epiſcopi, vide Granadum 1. *part. Decretal.* Hi gradus non diſtinguuntur intrinſecè ratione alicuius interioris poteſtatis, ſed tantum extrinſecè, reſpectu facto ad Eccleſias, quas Epiſcopi regunt, & perſonas, quibus præſident, & præſernntur. Accipe quæ de iis ab Iſidoro Hiſpal. *lib.* 7. *etym. cap.* 12. traduntur: Ordo (ait) Epiſcoporum quatripartitus eſt, ideſt, in Patriarchis, Archiepiſcopis, Metropolitis, atque Epiſcopis: Patriarcha, lingua Græca, Summus Patrum interpretatur, quia primum poſt Apoſtolorum tenet locum: & ideò quia ſummo honore fungitur, tali nomine cenſetur, ſicut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus (cui adiungi debet modo Hieroſolymitanus, & Conſtantinopolitanus) Archiepiſcopus Græco interpretatur vocabulo, quod ſit Summus Epiſcoporum, ideſt, Primas tenet enim vicem Apoſtolicam, & præſidet tam Metropolitanis, quàm cæteris Epiſcopis; Metropolitani autem, à menſura Ciuitatum vocantur; ſingulis enim prouinciis præeminent, ſine quibus nihil reliquis licet agere Epiſcopis: Sollicitudo enim totius Prouinciæ Archiepiſcopis commiſſa eſt. Hæc Iſidorus.

3. Ex quibus quidem verbis conſtat Archlepiſcopum, & Metropolitanum ſola voce, & quodam reſpectu diſtingui: Dicuntur enim Archiepiſcopi, qui vniuerſitati Epiſcoporum in aliqua Regione præſident, ſiue Regio illa plures Prouincias, & diuerſa etiam Regna contineat, ſiue vnam tantum Prouinciam; Metropolitanus autem, qui tantùm in vna Prouincia, in qua plures ſunt Epiſcopi, præſidet, & ordinariè reſidet

in

in Ciuitate principaliori; quæ à medio dicitur Metropolis, modo autem iſta duo confunduntur, & pro iiſdem ſupponuntur. Et hæc omnia docet Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 3. tract. 7. tit. 1. quæſt. 4.* Idem docet Villalobos *tom. 1. tract. 21. difficult. 2. num. 9.* [Tambien (ait) ay en la Igleſia Arçobiſpos, que ſe llaman Metropolitanos, que preſiden a muchos Obiſpos, como ſe ve en la Igleſia, y conſta del derecho, y ay Patriarcas, que ſe llaman Primados, que ſon ſuperiores a los Arçobiſpos, como ſe ve tambien en derecho. Mas los deſtos non ſon verdaderamente Ordenes; y lo miſmo ſe hade dezir del Papa: y aſſi quando ſe eligen, no le conſagran de nuouo; que el ſer Papa, es ſer Obiſpo ſupremo, como dize Soto, y en ſus Bullas ſe llama Obiſpo, y añade Soto, que los Cardenales no tienen orden de derecho diuino inſtituydo diſtinto del de los Sacerdotes, y Obiſpos, ſino introduzido por derecho Pontificio: y llamanſe Cardenales, eſto es, principales, ora ſean Obiſpos, ò Diaconos, y les pertenece la elecion del Summo Pontifice de derecho.] Merito igitur dixit Dicaſtillus *de Sacrament. to. 2. tract. 6. diſput. 6. dub. 4. num. 43.* Quod attinet ad Archiepiſcopatum, & Patriarchatum, & Papatum, hi non ſunt Ordines diſtincti ab Epiſcopatu, quia Archiepiſcopus, & idem eſt de reliquis, eſt merè Epiſcopus, nihil ordinis habens ſupra Epiſcopum, ſed aliquid ſuperioritatis in ordine ad regimen, & gubernationem. Itaque Archiepiſcopus eſt quaſi Princeps Epiſcoporum, & Patriarcha Princeps Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & ſummus Pontifex omnium Patrum Pater. Ita Dicaſtillus cui adde Auerſam *de Sacram. Ordinis, p. 1. ſect. 9.* qui docet Papatum non eſſe ſpecialem Ordinem, & Sacramentum, ſed fuiſſe inſtitutum à Chriſto, & primò collatum Petro, & inſtitutum, vt deinceps iure ordinario in perpetuum retineretur per ſucceſſorem vnius Pontificis poſt alium, cum ampliſſima poteſtate in totam Eccleſiam, omnéſque Fideles, vt patet, & docent Doctores in Tractatu de Pontifice.

RESOL. V.

An conſecratio Epiſcopalis ſit verè Sacramentum? Et opinio negatiua adducitur. Ex part. 12. tractat. 2. Reſ. 5.

§. 1. EST magna difficultas, an ordinatio Epiſcopi, vt diſtincta ab ordinatione Presbyteri, & ipſi ſuperaddita, ſit Sacramentum nouæ legis. Et negatiuè reſpondet D. Thomas *in 4. diſtinct. 24. q. 3. art. 2. quæſt. 1. ad 2.* vbi ſic ait; [Ad ſecundum dicendum, quod Ordo ſecundum quod eſt Sacramentum imprimens characterem, ordinatur ſpecialiter ad Sacramentum Euchariſtiæ, in quo ipſe Chriſtus continetur, quia per characterem ipſi Chriſto configuramur. Et ideo, licèt detur Epiſcopo aliqua poteſtas ſpiritualis in ſui promotione reſpectu aliquorum; non tamen illa poteſtas habet rationem characteris, & propter hoc Epiſcopatus non eſt Ordo, ſecundùm quod Ordo eſt Sacramentum.] Ita Diuus Thomas; cui adde Richardum *in 4. diſtinct. 24. art. 5. quæſt. 1.* Bonauent. *art. 2. quæſt. 3.* Albert. *art. 39.* Ferrarien. 4. *contra Gentes, c. 76. §. ad euidentiam* Ledeſmam *in 4. 2. quæſt. 42. art. 5.* Azor. *tom. 2. l. 3. cap. 27. quæſt. 3.* optimè id comprobantem, & fideliter referentem omnes Summiſtas antiquos Angelum, & Syluestrum, Armillam, Tabienam, Roſellam; & alios, ſoluentem omnia facili negocio, quæ Iuris Canonici Interpretes obijciunt. Dicendum eſt igitur ſecundùm Diuum Thomam Epiſcopatum non eſſe Ordinem Sacramentalem, ſed eſſe Ordinem Hierarchicum, quatenus Ordo dicitur officium quoddam reſpectu quarundam actionum ſacrarum, & ſic non imprimere characterem. Quare manifeſtum eſt ſupra Sacerdotium non eſſe Ordinem Epiſcopalem, qui ſit Sacramentum; aliàs tota plenitudo Sacramenti Ordinis in Epiſcopali eſſet, & ſic iſta perfectior eſſet, quàm Sacerdotalis, quod omnino implicat, cùm nulla poteſtas creata ad præſtantiorem effectum ordinari poſſit, quàm Sacerdotalis, quæ primò, & per ſe ordinatur ad conuertendum panem in Corpus Chriſti, ad quem primò, & per ſe non ordinatur Epiſcopus, prout à Sacerdotali diuerſa, ſed ad aliquos actus, quibus iſta accidentaliter condecoratur, & perficitur.

2. Probatur hæc opinio; nam Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. can. 2.* dogmaticè tractans de ordinibus, ſeptem tantùm ſuis propriis nominibus proponit, nullam de Epiſcopatu mentionem faciens, manifeſtè ſentiens non eſſe Ordinem Sacramentalem. Quod ex eo fit euidens, quia *can. 3.* ſequenti Ordinem quem diuiſerat (in cuius diuiſione non conſtituit Epiſcopatum) definit eſſe Sacramentum nouæ legis, quod confirmat *can. 3.* ergo Epiſcopatus non intrat in Ordinis Sacramento, etſi in Hierarchia Eccleſiaſtica ſummum gradum dignitatis obtineat, aliàs ſi, vt Sacramentum, ordinatio Miniſtrorum non completur numero ſeptenario. Et tandem probatur opinio Diui Thomæ, quia Sacramentum Euchariſtiæ eſt omnibus Sacramentis præſtantius de quo nullus Catholicus dubitare poteſt. Quod non obſcurè colligitur ex Tridentino *ſeſſ. 7. can. 3.* & definiuit Alexander Papa *in Ep. 1. Decret.* & refertur *in cap. nihil, de conſecrat. diſtinct. 2.* & ſic Dionyſius *cap. 3. de Eccleſiaſt. Hierarchia*, appellat finem, & conſummationem Sacramentorum, & omnium præſtantiſſimum, vt ibi interpretantur Perionius, & ſanctus Maxim. Pachimera *in ſuis Paraphraſibus*, & Cordernus *in adnotat. illius cap. quos ſequutus eſt S. Doctor. 3. part. quæſt. 65. art. 3.* Quare Sacerdotium eſt apex, & conſummatio Sacramenti Ordinis, in quo tota plenitudo Sacramenti Ordinis, reperitur: ergo nullus eſt Ordo, qui rationem Sacramenti ſortiatur, qui non ſit in Ordine ad Euchariſtiam actualiter miniſtrandam, & conficiendam à Sacerdote; atque ita cùm Epiſcopatus non ordinetur ad miniſtrandum Sacerdoti, imò in ordine Hierarchico eius dignitas ſuperior eſt, non eſt Ordo Sacramentalis. Prima conſequentia patet, quia ratio Sacramenti dicitur de ſeptem Ordinibus, ſicut totum poteſtatiuum de ſuis partibus, cuius totius natura eſt, quod totum ſecundùm completam rationem eſt in vno; in aliis autem eſt aliqua ipſius participatio, atque ita cùm Sacerdotium non participet rationem Sacramenti ab aliis Ordinibus inferioribus, iſti ab illo eam participant. Et hæc omnia, & alias actiones adducit doctus pater Thom. Hurtad. *Var. to. 2. tract. vlt. reſolut. 3. per totam.*

RESOL. VI.

Epiſcopatum eſſe Sacramentum demonſtratur. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 6.

§. 1. VErùm ego puto Epiſcopatum eſſe Sacramentum verè, & propriè dictum; & ita præter Maiorem, Altiſiodorenſem, & alios veteres, tenet ex recentioribus Iſambertus *in 3. partem, tom. 3. de Sacramento Ordinis, diſp. 2. art. 3.* vbi ſic ait; *Probatur noſtra propoſitio: Illud quod iſtis locis S. Paulus ait ſe contuliſſe Timotheo per manuum impoſitionem:* eſt aliquod Sacramentum nouæ legis propriiſſimè dictum.

Atqui id quod S. Paulus ait ſe contuliſſe Timotheo per manuum impoſitionem eſt Epiſcopatus: Igitur Epiſcopatus eſt Sacramentum aliquod nouæ legis propriiſſime dictum, ſicque noſtra propoſitio probatur: primum, ex ſacris Litteris iuxta expoſitionem Concilij Oecomeni intellectis. Probatur ſecundo ex Patribus, qui dum vocant Ordinem Sacramentum ſicut eſt Baptiſmus, ponunt exemplum de Epiſcopatu, vt S. Auguſtinus *c. 3. contra Parmenianum*. Item ex iiſdem Patribus, & Concilijs dicentibus ordinationem Epiſcopi pecunia emptam, eſſe Simoniacam, vt Chalcedonenſe relatum, S. Ambroſius *l. de dignit. Sacerdotali c. 5.* & alij Patres, ex quibus formatur hæc ratio: illud quod præcipuè ſumptum non eſt beneficium, & in quo nihilominus poteſt committi Simonia propriè dicta, eſt Sacramentum propriè dictum, quia Simonia propriiſſimè dicta tantùm committitur in iſtis duobus, vt docent Theologi *ſecunda ſecundæ*, agendo de illa: atqui in ordinatione Epiſcopi præcisè ſumpta, prout præſcindit à beneficio, & quatenus dicit collationem nudæ, & ſimplicis poteſtatis conficiendi validè Sacramentum Confirmationis, & Ordinationis, & alia munia Epiſcopalia, poteſt committi Simonia propriiſſimè dicta, quia pro tali Ordinatione poteſt: ex malitia, tàm eius qui ordinatur, quàm eius qui ordinat dari, & accipi pecunia pro tali poteſtate accipienda, & conferenda, vt patet ex citatis Patribus, & hæc poteſtas eſt quædam gratia, vt expreſsè docet Sanctus Ambroſius citatos, daturque à Deo tunc tanquam miniſtris tantùm, & inſtrumentis Dei, vt expreſsè habet S. Ambroſius ibi: ergo Epiſcopatus, ſeu Ordinatio in Epiſcopum eſt propriè Sacramentum aliquod nouæ legis. Tertiò probatur. Illud propriè eſt Sacramentum aliquod nouæ legis, quod eſt ſignum aliquod à Christo Domino inſtitutum practicum ex operato gratiæ ſanctificantis in ſuſcipiente non ponente obicem; atqui Ordinatio Epiſcopi eſt ſignum, quia habet manuum impoſitionem ſenſibiliter factam cum verbis exprimentibus poteſtatem, quæ in ea traditur, vt patet ex Pontificali, quando agitur de Ordinatione Epiſcopi: Eſt item inſtitutum à Chriſto Domino, tum ex eo quod Epiſcopi dicuntur à S. Paulo *Actuum 20. poſiti à Spiritu Sancto, regere Eccleſiam:* & hæc manuum impoſitio eſt practica gratiæ ſanctificantis, quia nomine *gratiæ* Apoſtolus intelligit etiam gratiam ſanctificantem, eiuſque collationem tribuit ſuarum manuum impoſitioni factæ per Timotheum, vt notauimus ex iſto loquendi modo *per impoſitionem manuum:* Igitur ipſa Ordinatio Epiſcopi eſt aliquod Sacramentum nouæ legis propriiſſimè dictum. Hactenus Iſambertus Profeſſor Regius in inclyto Muſæo Sorbonico, cui adde ex eadem Sorbona etiam Profeſſorem eruditiſſimum, & amiciſſimum Franciſcum Hallier *de ſacris Ordinationibus part. 2. art. 2. §. 2. num. 1.* Et Hurtadum *de Sacram. difficult.* 7. quia ait ille, *in Ordinatione Epiſcopi abſolutè, & ſimpliciter confertur Spiritus Sanctus: ergo in ea confertur gratia ſanctificans.* Conſequentia probatur; quia Spiritus Sanctus non confertur ſimpliciter, niſi media gratia ſanctificante. Antecedens autem conſtat tum ex Trident. *ſeſſ. 23. can.* 4. vbi generaliter dicitur per ſacram Ordinationem conferri Spiritum ſanctum, tum ex forma Ordinationis Epiſcopi, in qua ordinans dicit, *Accipe Spiritum ſanctum.*

2 Itaque dicendum Epiſcopatum quatenus talem non ſolum eſſe Ordinem, ſed Sacramentum. Ratio eſt quia Tridentinum *ſeſſ 23. cap.* 3. definiens ſacram Ordinationem Sacramentum eſſe, id probari *ex 1. ad* Timoth. 4. *& 2. ad* Timoth. 1. Neque aliundè ex Scriptura probare poſſumus. At in his locis expreſsè Paulus de Ordinatione Timothei in Epiſcopum loquutus eſt: ergo hæc Ordinatio Sacramentum eſt à Chriſto inſtitutum. Secundò, Tridentinum colligit ſacram Ordinationem Sacramentum eſſe; quia in ipſa Spiritus Sanctus confertur illis verbis ab Epiſcopo dictis; *Accipite Spiritum ſanctum*, quæ verba in conſecratione Epiſcopi proferuntur; ergo Epiſcopi conſecratio Sacramentum eſt. Tertiò Epiſcopus in ſua conſecratione accipit poteſtatem confirmandi, ordinandique Sacerdotes, quæ ſunt poteſtates ſupernaturales, & diuinæ, à Chriſto communicatæ, quas poteſtates, vt ritè Epiſcopus miniſtret, indiget gratia; ergo in earum collatione gratia debebat à Chriſto conferri.

RESOL. VII.

An Epiſcopatus ſit ita verus Ordo, & Sacramentum, vt diſtinguatur à Sacerdotio, & nouum Ordinem, & Sacramentum conſtituat? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 7.

§. 1. SAtis ſupra probatum eſt Epiſcopatum eſſe verum Ordinem, & Sacramentum; Nunc videndum eſt an diſtinguatur à Sacerdotio vndequaque. Sup. in omnibus ſex præcedentibus Reſ. & in alijs earum annot.

2. Prima ſententia affirmat Epiſcopatum, licèt ſit verus Ordo, & Sacramentum, non tamen eſſe diſtinctum à Sacerdotio, ſed facere, & complere vnum cum illo Ordinem. Ita ſentiunt, & loquuntur Durandus *in 4. diſt. 24. quæſt. 6.* Palud. *quæſt. 7. Supplement.* Gabrielis *quæſt. 1. art. 3. dub. 6.* Kelliſonius hic *q. 40. art. 5.* Vaſquez *diſtinct. 240.* Coninch. *diſp. 20. dub. 2.* Becanus *cap. 16. quæſt. 3.* Bellarm. *de Ordin. cap. 5.* Sanchez *cap. 1. dub. 9.* aliique vt plurimum, Caietanus etiam *tom. 1. Opuſc. tract. 51.* affirmat Epiſcopatum eſſe Ordinem, & Sacramentum, non tamen diſtinctum à Sacerdotio. Et hanc ſententiam tenent etiam Braunius *in Theo. Mor. tom. 1. tract. 7. q. 5.* Caſtro Palao *tom. 4. tract. 27. punct. 3. num. 5.* Leander *de Sacram. to. 2. tract. 6. diſp. 5. q. 51.* qui citat Granadum, Geſualdum, Trullench, Dicaſtillum, Hurtadum, Henriquez, & alios aſſerentes Epiſcopatum eſſe verè Sacramentum, ſed non debere dici vndequaque & omnino diſtinctum à Sacerdotio, nec conſtituere octauum Ordinem. Ratio eſt, quia Epiſcopatus eſt perfecta Sacerdotij plenitudo claudens in ſua eſſentia Sacerdotium ipſum, ita vt ſine illo conſiſtere nequeat. Addo, quod ſicut ex duplici poteſtate conſecrandi, & abſoluendi, vnicus ſit Ordo Sacerdotalis; ita ex duplici poteſtate, nempe Sacerdotali & Epiſcopali reſultat vnicum, integrum, & perfectum Sacerdotium: ex eo ergo quod Epiſcopatus ſit à Chriſto inſtitutus, & verum Eccleſiæ Sacramentum, verúmque ac diſtinctum characterem imprimat, non ſequitur eſſe pluſquam ſeptem Eccleſiæ Sacramenta, cum non omnino à Sacerdotio diſtinguatur. Et ideo Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 1. dubitat. 3.* Sic ait; quod Epiſcopatus non eſt Ordo ita totalis totaliter diſtinctus à Sacerdotio, ſed partialiter, & eſſentialiter ſupponens Sacerdotium, & cenſetur Ordo complens & perficiens Ordinem Sacerdotij, eo modo quo poteſtas abſoluendi à peccatis ſuperaddita poteſtati conſecrandi complet, & perficit ſimplex Sacerdotium; quia ſicut poteſtas abſoluendi ita neceſſario ex inſtitutione Chriſti præſupponit poteſtatem conſecrandi, vt hac non præſuppoſita nequeat illa validè conferri: ita etiam poteſtas efficiendi Sacerdotes neceſſariò præſupponit Ordinem, & poteſtatem ſimplicis Sacerdotij, qua non præſuppoſita non poteſt validè conferri, ita vt meritò Epiſcopus appelletur Sacerdos perfectus; & fœcundus, potens alios Sacerdotes creare? Et comparatur Epiſcopus cum ſimplici Sacerdote, ſicuti vir in ætate perfecta potens

potens generare, cum iuuene nondum potente. Ita ille. Dicendum eſt igitur ſecundùm hanc ſententiam Epiſcopatum non eſſe Ordinem abſolutè diſtinctum à Sacerdotali, ſed vnum perfectum, & omnino completum cum illo conſtituere, proptereàque Epiſcopum appellari Sacerdotem magnum: ſicut enim homo cùm peruenit ad ætatem virilem, non dicitur nouus homo diſtinctus à ſeipſo adoleſcente, ſed idem in ſtatu perfecto in quo poſſit alios ſibi ſimiles generare; ita Epiſcopus non affert Ordinem omnino condiſtinctum, ſed perfectionem Ordinis Sacerdotalis, ratione cuius poteſt alios ordinare, ſeu ſibi ſimiles efficere in Ordine Sacerdotali. Vnde eleganter S. Epiphanius ſcribens contra Ærium, *Epiſcoporum*, inquit, *Ordo patrum generator eſt, patres enim generat Eccleſiæ: Presbiterorum verò Ordo, non potens generare patres*, &c. Hæc igitur eſt ratio, ob quam Epiſcopatus non conſtituit octauum Ordinem.

RESOL. VIII.

Aſſertur opinio aſſerens Epiſcopatum abſolutè diſtingui ab Ordine Sacerdotali. Ex part. 12. tr. 1. Reſ. 8.

§. 1. VErum non deſunt Doctores abſolutè, & ſimpliciter aſſerentes diſtingui Epiſcopatum à præuio Sacerdotio. Et ita inter alios docet Barboſa *de poteſtate Epiſc. p. 2. all. gat. 1. n.* 18. qui plures plena manu adducit, quibus adde Campanilem *in diuerſ. Iuris Canonici, rubr. 6. cap. 4. n. 4.* Caietanum, Nauarr. Petr. Soto, Ayala, Couar. Torreblanca, Philibertum, & communiter Canoniſtas pro viribus defendentes, Epiſcopatum octauum eſſe Ordinem; & ita obſeruat Leander *de Sacram. tom. 2. tr. 6. diſp. 1. q. 11.* Auerſa *de Sacramento Ordinis, q. 1. ſect. 7.* Probatur quia quando aliquis ritus ſe habet tanquam pars, vt perfectio cuiuſdam Ordinis totalis, ſiue cuiuſdam Sacramenti, ſolet, ac debet omnino ſimul moraliter adhiberi cum alia parte, nec debet vnquam confici vna pars abſque alia. Sic in exemplo illo Ordinis Sacerdotalis, certè de iure diuino debet ſimul moraliter in eadem Ordinatione conferri poteſtas abſoluendi cum poteſtate conſecrandi. Et in Sacramento Extremæ-Vnction debent coniunctim ſucceſſiuè perfici omnes vnctiones quinque ſenſuum. Et in ſacramento Euchariſtiæ debent coniunctim conſecrari ambæ ſpecies panis, & vini: At Ordinatio alicuius in Epiſcopum poteſt, & ſolet fieri longo tempore, & annorum ſpatio poſt ordinationem illius in Sacerdotem, imò cùm tam multi ſint Sacerdotes, paucis conceditur Epiſcopalis Ordinatio; atque ita vt plurimum remanet purum Sacerdotium: Non ergo ſe habet Epiſcopatus tanquam complementum & perfectio, ſiue tanquam pars vnius Ordinis, & Sacramenti totalis cum Sacerdotio: ſed potiùs dici debet ſimpliciter Ordo diſtinctus. Item quando eſt vnum Sacramentum habens plures partes, non confert diſtinctum effectum gratiæ per vnam, & aliam partem, ſed vnicum ſibi adæquatum, vel in fine vltimæ partis; vel ſi confert in priori parte, non ſuperaddit alium in parte, ſtante inquam eadem diſpoſitione ſubiecti. Sic in Extrema-Vnctione non confertur gratia per quinque partes, ſed ſolum in vltima parte. Et in Sacramento Euchariſtiæ qui communicat in vtraque ſpecie, non recipit alium effectum gratiæ in ſpecie Sanguinis præter eum quem receperat in ſpecie Corporis; niſi inquam, interim melius diſponatur; quia tunc per eandem quoque ſpeciem Corporis quandiu perdurat, augebitur adhuc effectus gratiæ. At per ſe ſeparatim in Ordinatione Epiſcopali confertur nouus effectus gratiæ præter illum qui collatus erat in Ordinatione Sacerdotali: ergo Epiſcopatus non ſe habet tanquam pars vnius Sacramenti cum Sacerdotio, ſed ſimpliciter ab illo diſtinguitur. Hucvſque Pater Auerſa. Sed circa præſentem difficultatem ne deſeras videre Patrem Gerundam de Epiſcopo *to. 2. l. 8. diſp. 6. c. 3.* vbi latè firmat Sacramentum Confirmationis Epiſcopalis à Sacerdotio diſtingui, & Epiſcopatum eſſe verum, & proprium Ordinem, & Sacramentum, & diſtinctionem inter Sacramentum conſecrationis Epiſcopalis, & Sacerdotalis eſſe iuris diuini.

RESOL. IX.

Iudicium de ſupradictis opinionibus.

Et aſſeritur certum eſſe non ſolum Epiſcopatum eſſe Ordinem, ſed & verum Sacramentum. Ex part. 12. tr. 1. Reſ. 9.

§. 1. VIdiſti amice Lector, diuerſitatem opinionum circa præſentem difficultatem. Ego quidem ſententiam aſſerentem conſecrationem Epiſcopalem, Epiſcopatum eſſe verum Ordinem, & Sacramentum libenter amplector: illam verò, quæ aſſerit non eſſe Ordinem, nec Sacramentum diſtinctum à Sacerdotio, probabilem puto. Vnde Philippus Faber *in 4. ſent. diſt. 24. q. 1. c. 2. n. 43.* Sic ait; Propter rationes iſtas hæc opinio aſſerit Epiſcopatum non eſſe Ordinem ſacrum diuerſum à Sacerdotio, neque per illum imprimi characterem nouum in ſuſcipiente, ſed characterem Sacerdotalem extendi ad aliqua munera, & ad aliquos actus, ad quos non ſe extendebat prius; qui actus ſunt confirmare, & ordinare. Verum Auctores huius opinionis altercantur deinde inter ſe, an poteſtas iſta, & gradus Epiſcopalis, ſeu characteris huius extenſio ſit delebilis à Papa deponente Epiſcopum: Scotus autem inquit hanc altercationem eſſe vanam, quia cùm ipſi negent Epiſcopatum eſſe Ordinem ſacrum, ſequitur neceſſariò eſſe delebilem talem gradum, & poteſtatem. Adducit rationem Scotus, quia omnis authoritas, quæ eſt in Eccleſia, eſt vel Ordinis, vel iuriſdictionis, per Authores iſtos poteſtas Epiſcopalis non eſt poteſtas Ordinis: ergo eſt poteſtas iuriſdictionis. At quæcunque poteſtas iuriſdictionis per ſuperiorem poteſt ſuſpendi, vel totaliter tolli: ergo per Papam, qui eſt ſupremus Superior in Eccleſia, poſſet tolli poteſtas Epiſcopalis, ita quod ſi attentaret, non confirmaret, nec ordinaret, quod eſt falſum, & contra omnes. Propter hanc rationem Scotus videtur diſſentire ab hac ſecunda opinione, & ſentire cum Canoniſtis: quia certum eſt Epiſcopatus poteſtatem non poſſe tolli, nec in parte, nec in toto à Pontifice, ita quod ſi Epiſcopus attentet, non faciat, licèt faciendo peccatet: ergo videtur velle quod Epiſcopatus ſit Ordo. Vnde dicit etiam primam rationem pro hac ſecunda opinione, quæ eſt eius principale fundamentum, non concludere pro ipſa, ſed potius eſſe pro prima opinione, quod probat ſic. Ex ea ratione habetur quod Epiſcopatus concludit neceſſariò Ordinem Sacerdotij, vnde ſi non Sacerdos ordinetur in Epiſcopum nihil fit. Ad hoc concludit Epiſcopatum, non ſolum eſſe Ordinē, ſed eſſe ſimpliciter perfectiorem Ordinem quàm ſit Sacerdotium. Ratio eſt, quia includit intimius Sacerdotium, & alios Ordines, quam Sacerdotium alios Ordines: Nam Sacerdotium, poteſt conferri ſine aliis Ordinibus, vt patet de Clerico per ſaltum promoto: Epiſcopatus autem non poteſt conferri ſine Sacerdotio: ergo intimius includit Sacerdotium, & alios Ordines, quàm Sacerdotium, & ſic

non ſolùm eſt Ordo, ſed Ordo perfectior aliis ordinibus etiam Sacerdotio: Nihilominus Scotus non inhæret mordicus huic opinioni, ſed inquit, *quidquid ſit de iſta controuerſia de Epiſcopatu*, &c. & dat alium modum ſuſtinendi ſacros Ordines eſſe tantùm ſeptem. Vnde videtur problematicus, & dare modum ſuſtinendi vtramque opinionem. Et hæc omnia docet Fabrus vbi ſuprà.

2. Sed, vt verum fatear, & obſeruat Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 1. dub. 3. n. 30.* hi Doctores non dicunt Epiſcopatum non eſſe Ordinem, ſed non eſſe ſacramentum (quidquid pro hac integra ſecunda ſententia referat Azor. *to. 2. lib. 3. cap. 23. q. 3.*) eandem ſententiam ſequitur Cousrr. *lib. 1. variar. cap. 10. num. 15.* Verum cùm prædicti Authores citati quærerent etiam, vtrum Ordo ſit Sacramentum, abſolutè reſpondeant Ordinem eſſe Sacramentum, eo ipſo, quod negent Epiſcopatum eſſe Sacramentum, videntur negare eſſe Ordinem, vel è contra. Eandem ſententiam ſequuntur, alij, quos refert Vaſquez & Henriquez, Nugnus *ad 3. part. q. 40. art. 5.* Philiarchus *l. 1. cap. 10.* Reginaldus *lib. 30. tract. 1. n. 5.* qui ita negant Epiſcopatum loquendo propriè de Ordine, per quem confertur peculiaris poteſtas ad conficiendum Chriſti corpus, & ad ſacrificandum, vt loquantur etiam de Ordine propriè diſtincto à Sacerdotio.

3. Itaque quidquid ſit de mente horum Doctorum, aſſero, penes me certum eſſe non ſolum Epiſcopatum eſſe Ordinem, ſed, & verum Sacramentum. Probatur iiſdem rationibus quibus probatum fuit eſſe Ordinem. Nam in primis ex citatis illis verbis 1. *ad* Timoth. *Noli negligere gratiam, quæ in te eſt, quæ data eſt tibi per Prophetiam, cum impoſitione manuum presbyterij*, & 2. ad Timoth. 1. *Admeneo te, vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te, per impoſitionem manuum mearum*, colligitur ſermonem eſſe de aliquo externo ſigno conferente gratiam; atque adeo de Sacramento Ordinationis; eam autem Ordinationem eſſe Epiſcopalem colligitur ex eo, quod ſermo ſit cum Timotheo, quem conſtat, & omnes concedunt tunc fuiſſe Epiſcopum. Deinde Concilium Trident. *ſeſſ. 23. c. 3.* ex eadem Scriptura indefinitè probauit Ordinationem ſacram eſſe Sacramentum, & vnum ex ſeptem nouæ Legis. Deinde *c. 4.* definit præter cæteros Eccleſiaſticos gradus Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt ad hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere: & *can. 6.* damnat aſſerentes non eſſe Hierarchiam in Eccleſia Catholica Ordinatione diuina inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & Miniſtris. Ratio verò noſtræ aſſertionis, ſi ad naturam rei recurramus à priori eſt voluntas, & inſtitutio Chriſti, quæ nobis ex principiis prædictis innoteſcit: hæc enim ſemper ſola ratio eſt in omnibus Sacramentis, cæteræ verò tantum coogruentiæ eſſe poſſunt, nec tamen hæ deficiunt pro Epiſcopatu. Ratio verò congruentiæ, maximè in hoc Sacramento, eſt, quia per Epiſcopi Ordinationem confertur poteſtas quædam ſacra, & ſingularis adminiſtrandi Sacramenta, Poteſtas, ſcilicet, ordinandi, & confirmandi, &c. quæ ſine gratia rectè adminiſtrari non poſſunt. Vnde cùm Chriſtus in neceſſariis Eccleſiæ non defuerit, credendum non eſt huiuſmodi poteſtatem, ita eſſe inſtitutam, vt per illam gratia ex opere operato non conferatur, ſed potius credi debet eum ritum conferentem ordinandi poteſtatem, Chriſtum eueniſſe ad rationem Sacramenti, ſeu ſigni efficacis gratiæ; maximè cùm in ordinatione Epiſcopi conferatur Spiritus ſanctus, & ordinans dicat: *Accipe Spiritum ſanctum*: cum tamen Spiritus ſanctus non conferatur ſimpliciter, niſi media gratia ſanctificante, qui eſt effectus maximè primus, & proprius Spiritus ſancti.

RESOL. X.

An opinio aſſerentium Epiſcopatum non eſſe Sacramentum mereatur aliqua cenſura inuri?

Et Angelicus Doctor D. Thomas defenditur. Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 10.

§. 1. His diſcuſſis reſtat videre quid dicendum de ſententia negantium Epiſcopatum eſſe Sacramentum. Pater Vaſquez *to. 3. in 3. partem diſp. 240. cap. 3. n. 36.* ſententiam hanc D. Thomæ improbat illis verbis, *Poſteriorem partem noſtra ſententia, ſcilicet, Sacramentum, & Ordinem eſſe, ita eam veram exiſtimamus, vt ſicut à nobis pronunciata eſt, ſine graui nota hoc tempore negari non poſſit.* Et ſanè Petrus de Soto, *lib. de inſtitut. Sacerdotum lect. 4. de Sacramento Ordinis, §. in aliis igitur*, expreſsè affirmat, *vt minimum certa fide credendum eſſe quemlibet horum duorum Ordinum* (ſic enim ipſe loquitur) *nempe Sacerdotium, & Epiſcopatum verum eſſe Sacramentum, & vero Sacramento tradi.* Michaël autem de Medina *lib. 1. de Sacrorum hominum continentia c. 15.* ita huic ſententiæ adhæret, *vt oppoſitam hoc tempore periculoſam exiſtimet, & licèt ab Eccleſia expreſsè definita non ſit, ex definitione tamen Concilij Tridentini non obſcurè deducitur.* Hæc ille, cui addo Nauarrum *in Man. cap. 22. num. 17.* qui aſſerit ſe non ſcire, nec ſcire poſſe bona fide reſpondere ad locum Concilij *ſeſſ. 23. c. 4.* Ideò Turrianus *in Select. centur. 3. dub. 85.* ſic ait: Meritò docet Vaſquez tam hoc tempore non poſſe negari Epiſcopatum eſſe Sacramentum, ſine graui nota, & licet non explicet cenſuram, quam mereatur opinio contraria; tamen mihi videtur non ſolum eſſe temerariam ſententiam, ſed errori proximam poſt Concilium. Ita ille vide etiam Auerſam *de Sacrament. Ordinis q. 1. ſect. 6. §. Dico Secundo, & Gerundam de Epiſcopo tom. 2. diſp. 6. cap. 1. n. 6.* & Nicolaum Iſambert *in 3. part. to. 3. de Sacramento Ordinis diſp. 2. art. 2.* ſic aſſerentem; Communior tamen, & probabilior ſententia eſt Altiſiodorenſis *4. p. ſuæ Summa Maioris in 4. ſent. diſt. 24.* & plurium aliorum, tam antiquiorum, quàm recentiorum, cum qua concludimus *Epiſcopatum eſſe Sacramentum verè, & propriè dictum.* Et hæc ſententia poſt Concilium Tridene. eſt tam certa inter Scholaſticos, vt eius oppoſita videatur erronea propter auctoritatem Concilij Tridentini explicantis ſacras Scripturas primo articulo citatas pro Sacramento Ordinis. Ita Iſambert. Mirius hanc ſententiam tractat Doctor Franciſcus Hallier *de ſacris Ordinationibus, p. 2. ſect. 2. cap. 1. art. 2. n. 6.* vbi ſic ait. Quod ſpectat ad Epiſcopatum, Albertus Magnus, Alenſis SS Thom. Bonauenturæ Richardus, Dominicus Soto, & alij Catholici Doctores negant Epiſcopatum propriè dictum, eſſe Sacramentum: contra verò Altiſiodorenſis, Ioannes Maior, Durandus, Paludanus, Canoniſtæ, & recentiores Theologi penè omnes Epiſcopatum Sacramentum eſſe affirmant. Hanc autem affirmantem ſententiam Bellarminus certiſſimam, Petrus Soto certa fide tenendam cenſent; Michaël de Medina contrariam huic ſententiæ eſſe periculoſam. Vaſquez ſimiliter quod huic ſententiæ contrarium ſit ſine graui nota non poſſe teneri arbitrantur. Ego ita cenſeo certiſſimam habendam eſſe affirmantem idem ſententiam, nec antiquos Auctores, qui pro contraria ſententia citantur, mihi videri omnino ei repugnaſſe, ſed id fortè tantum defendiſſe, Epiſcopatum, nempè, non eſſe diſtinctum Ordinem, diuerſúmque Sacramentum à Presbyteratu; quia tamen eorum auctoritas à recentioribus prætendi poteſt, nolle in contrariam opinionem hæreſis, aut erro-

ris

ris nota afficere, quamuis mihi falſa videatur. Ita ille.

1. Verùm ſupradictæ cenſuræ in ſenſu quo loquutus eſt D. Thomas, vt explicant Diſcipuli eius ſcholæ non procedunt, & propter reuerentiam debitam communi Magiſtro, ac Angelico Doctori D. Tho. ego aſſero eius ſententiam tanquam probabilem admittere Marchinum *de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. c. 11. n. 3.* & Leandrum *de Sacr. tom. 2. tr. 6. diſp. 1. q. 10.* licèt contrariam ſententiam tanquam longè probabiliorem teneant. Imo nouiſſimè ſententiam ſancti Magiſtri abſolutè tenent omnes eius Diſcipuli, quos referunt, & ſequuntur Fr. Ioan. de ſancto Thoma *in diſp. apologetica 2. de approbatione Doctrinæ S. Thomæ obiect. 6. p. 171.* & nouiſſimè Pater Thomas Hurtadus *variorum tom. 2. tract. vlt. reſol. 3. per totam*, cum Bonacina *tom. 1. de Sacrament. diſput. 8. q. vnica, punct. 1. n. 3.* & nouiſſimè illam acriter tuetur Garzias *in ſumma, tract. 1. difficult. 1. dub. 9. num. 4.* ſic aſſerens. [Reſpondeo pues à la duda, y digo, que no ſolo no es contra la fe afirmar que el Obiſpado no es Sacramento de Orden, ſino que es muy prouable que no lo es. Aſſi lo ſienten muchos Canoniſtas, y Theologos, y aun Marchino, con defender la parte contraria, tiene à eſta por prouable; y aduierto, que todos eſtos Dotores, fuera los tres Santos, han eſcrito deſpues del Concilio Tridentino, para que ſe vea la poca razon que tuuo Luis de Torres en dezir lo que dixo. La razon potiſſima en fauor deſta opinion es, porque en la Igleſia no ay ſino ſiete Sacramentos, y ſiete Ordenes, y ſi fueſſe el Obiſpado Orden, auria ocho Ordenes: luego auemos de dezir que no es en rigor Sacramento. Reſponden los contrarios, que el Obiſpado es verdadero Sacramento de Orden, pero no diſtinto del Sacerdotio, ſino que haze vn cuerpo con el; però eſto tiene ſu dificultad, porque ſi el Obiſpado tiene differente materia, y forma del Sacerdotio, e independente del, como puede venir à ſer vna coſa con el? Lo ſegundo porque el poder que ſe da de Orden, es en orden ad conficiendam vel adminiſtrandam Euchariſtiam, y en eſto no tiene mas poder el Obiſpo, que otro qualquier Sacerdote ſimple, luego el Obiſpado no es Orden. Verdad es, que los que defienden eſta ſegunda opinion tambien dizen, que en la recepcion del Obiſpado ſe halla coſa que tiene vez de materia, y vez de forma, y que ſe da caracter; eſto es, que ſe eſtiende el caracter Sacerdotal al Obiſpal, y que el caracter Obiſpal viene à perficionar el Sacerdotal, y aſſi creo que eſſe punto tiene mucho de queſtion de nomine, y que ſolo ay encuentro en el modo de eſplicala, ſi bien ay encuentro conocido en ſi ſe da gracia ex opere operato, ò no.] Et ſententiam Diui Thomæ ex Societate Ieſu præter Henriquez, tenet Reginaldus *tom. 2. l. 30. tr. 1. num. 5.* & Comitolus *l. 1. diſput. 48. n. 11.* ſed extra difficultatem eſſemus, ſi vera eſſet opinio Ioannis Bieſcas *in Apologia pro doctrina* ſancti Thomæ *tom. 1. q. 11. art. 4. dub. 5. propoſ. 6. pag. 74.* in qua tradit Diuum Thomam verè ſenſiſſe ordinationem Epiſcopi eſſe ordinationem ſacram, & Ordinem ſacrum, & verum Sacramentum. Sed hic pro curioſis, & Diui Thomæ doctrinæ addictis non deſeram etiam apponere verba Franciſci Syluij in 3. *p. q. 40. art. 5. concl. 2.* vbi docens ſententiam aſſerentem Epiſcopatum eſſe Ordinem, & propriè Sacramentum nouæ legis, ſic ait: Hanc ſententiam tradunt communiter, & vt nobis videtur S. Thomas, nam in Opuſculo de perfectione vitæ ſpiritualis cap. 24. ſic habet. [Quod quartò proponitur quod Epiſcopatus non eſt Ordo, hoc manifeſtè continet falſitatem, ſi abſolutè intelligatur, & poſtea. Quod autem habeat aliquem Ordinem, non iuriſdictionem ſolam, ſicut Archidiaconus, vel Curatus presbyter, patet ex hoc quod Epiſcopus poteſt multa facere quæ non poteſt committere ſicut confirmare, ordinare, &c. & ſcribens *in 2. ad Timoth. cap. 1.* dicit quod in ea manuum impoſitione, qua Timotheus erat ordinatus Epiſcopus, data fuerit ei gratia Spiritus ſancti. Dicimus ergo probabiliora eſſe quæ ſcripſit poſterius, quàm quæ in 4. fuerat commentatus. Hæc Syluius; & poſt illum Mercerus de *Sacram. quæſt. 40. art. 5.* Et hæc dicta ſufficiant in defenſionem ſententiæ Angelici Doctoris D. Thomæ quam eius inclyti Diſcipuli doctè, vt ſemper ſolent, propugnabunt, vel explicabunt clarius.

RESOL. XI.

Reſpondetur ad illud argumentum, ſi Conſecratio Epiſcopi eſt verus Ordo, & verum Sacramentum, ergo non ſeptem, ſed octo ſunt Ordines, & Sacramenta: Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 11.

§. 1. HOc argumentum magnam vim affert aliquibus, ſed ad ipſum reſpondet Gerunda *de Epiſcop. tom. 2. l. 8. diſp. 6. c. 4. num. 3.* qui citat Altiſiodorenſem, Durandum, Paludanum, Valdenſem, Caietanum, Michaëlem Medinam, Petrum Sotum, & Nauarrum, quibus adde ex Neotericis Gregorium de Valentia *to. 4. diſp. 9. q. 1. punct. 11. in fine*, vbi ait; Dico tertiò, abſolutè tamen loquendo eſſe octo Ordines propriè dictos, nempè Epiſcop. tum. & illos ſeptem, vt rectiſſime loquuntur Authores quartæ opinionis. Nec certè hoc negari poteſt, vt antea notauimus. Patet ex Concilio Tridentino *ſeſ. 23. c. 4.* Cum, quod attinet ad Epiſcopatum rectè vbi ſupra dicit Nauarrus, ſe non ſcire, nec poſſe bona fide reſpondere. Item id patet ex *cap. decernimus 28. diſt. & cap. 1. diſt. 32.* vbi ſatis apertè indicatur, Epiſcopatum eſſe etiam ſacrum Ordinem, ſicut Ordinem Presbyterorum, & Diaconorum, & Subdiaconorum, vt rectè etiam de dicto *cap. 1. Gloſſa explicat*. Ita Valentia. Sed hanc ſententiam tanquam temerariam damnat Villalubos *in Summa tom. 1. tract. 11. difficul. 2. num. 4.* [Que el Obiſpado ſea Orden, hablando laramente, coligeſe del Concil. Trident. donde dize, Declarat Sancta Synodus, præter cæteros Eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere.) Mas que de hecho de verdad no ſea Orden, es de Santo Thomas. Y Fray B. de Leſma dize, que es comun de los Santos, y Concilios. Por lo menos es temerario dizir, que la primera tonſura, y el Obiſpado ſon Ordines en la Igleſia.]

2. Sed quia ego libenter abſtineo à cenſuris operationum, dico quod Pater Auerſa *de Sacram. Ordin. quæſt. 4. ſect. 7.* reſpondens ad argumentum adductum ſic aſſerit: Ad fundamentum alterius ſententiæ dici poſſet non oportere ab initio diſtinguere ſeptem tantùm Ordines, ſed benè poſſe diſtingui octo: at poteſt adhuc optimè retineri, vt ab initio dicantur ſeptem quidem ordines; inter quos ſeptimus, vltimus ac ſupremus dicatur Ordo Sacerdotij. Sed tamen hoc nomen amplè ſumatur, nempè pro poteſtate conficiendi, & conferendi validè illa Sacramenta, quæ requirunt miniſtrum conſecratum. Ac deinde hoc tanquam genus diuidatur in duas ſpecies videlicet in duos gradus Sacerdotij, vnum ad conficienda ſacramenta Euchariſtiæ, Abſolutionis, & Extremæ Vnctionis; alterum ad Sacramenta Confirmationis, & Ordinationis. Et vni quidem relictum eſt idem commune nomen Sacerdotij, alteri attributum eſt proprium nomen Epiſcopatus. Sic Anacletus Papa dicebat, bi-

partitum eſſe Ordinem Sacerdotum, & duos eſſe Ordines Sacerdotum, idque ex inſtitutione Domini: Et Pelagius Papa dicebat, hos eſſe duos primos Ordines. ita Aueſa.

5. Itaque aſſero cum Iſamberto *in 3. part. tom. 3. de Sacramento Ordinis diſp. 1. art. 3.* Patres; & Concilia enumerando tantum ſeptem Ordines, comprehendere Epiſcopatum ſub ſacerdotio, ad eum modum quo enumerando ſeptem tantùm ſacramenta nouæ legis, comprehendunt ſub nomine *Ordinis* omnes illos ſingulos Ordines, qui ſibi vendicant rationem ſacramenti: nam quemadmodum in iſta enumeratione ita numerant Ordinem pro vno ſacramento, quatenus ſumunt illud genericè, vt tamen rationem ſacramenti non denegent membris ſub iſto genere contentis: pari etiam iure quando in enumeratione Ordinum recenſent tantùm Presbyteratum, ſeu ſacerdotium, recenſent illud, quatenus ſumitur genericè, & provt diuiditur in duas ſpecies, quarum vna eſt ſimplex Præsbyteratus, & altera Epiſcopatus: nam patres ſupra citati diſtinguunt duos Ordines ſacerdotum, ſcilicet, maiorum, & minorum, quod non poteſt intelligi niſi de Ordine ſimplicium ſacerdotum, & ordine Epiſcoporum. Et tandem Syluius *in 3. part. q. 4. art. 5. concluſ. 2.* ſic ait. Sub ſacerdotio includitur Epiſcopatus, qui propterea non facit numerum cum illis: eſt enim ſacerdotium Ordo genere vnus, ſub quo continentur duæ ſpecies, ſcilicet Presbyteratus communiter dictus; & Epiſcopatus. Si quis tamen Epiſcopatum incompletè accipiat provt à ſacerdotio diſtinguitur; non malè concedet eſſe octo Ordines. Quod autem communiter nominentur ſeptem, accidit ex eo quod ſermo fiat de ordinibus quibus communes miniſtri ordinantur, qualis non eſt Epiſcopus Ita Syluius.

4. Concludo itaque cum Martino. *de Sacrament. tom. 2. diſput. 66. ſect. 3. num. 31.* Soto *in 4. diſtinct. 24. quæſt. 1. art. 3.* Maiore ibid. *quæſt. 1. §. 3.* Almaino *quæſt. vnica, art. 3.* Vaſquez *diſp. 238. cap. 3. num. 26.* Bellarminus *lib. de Ordine, cap. 8. in fin.* & Ægid. Coninch. *diſput. 20. dub. 6. num. 51.* Sacramentum Ordinis eſſe vnum, non ſpecie atoma, ſed ſubalterna, & generica: vel eſſe vnum totale conſtitutum ex multis partialibus coordinatis. Diuiditur enim in plures ſpecies, quæ vnum totale ſacramentum Ordinis coordinatione quadam conſtituunt, quatenus pertinent ad conſtituendum perfectum Eccleſiæ miniſtrum: quemadmodum multi habitus partiales, propter quandam coordinationem, & habitudinem ad vnum obiectum totale conſtituunt vnam totalem ſcientiam. Quod autem dicitur ſeptem tantùm eſſe ſacramenta, non eſt intelligendum de ſpecie infima, ſed vel infima, vel ſubalterna: eadem ratione qua dicuntur eſſe quatuor virtutes Cardinales, quæ ſub ſe plures diuerſas ſpecies continent.

RESOL. XII.

De materia conſecrationis Epiſcopalis.
Et prima Iſamberti & aliorum opinio affertur. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 12.

Sup. in omnibus vndecim præcedētib. Reſ. huius tract.

§. 1. DIligenter, ni fallor, ſatis ſupra probatum eſt Epiſcopalem conſecrationem non ſolum eſſe Ordinem, ſed ſacramentum; nunc tractandum venit de eius materia & forma. Et quidem fateor in nullo ſacramento tantas tricas, & conflictus inueniri, ac diuerſitates opinionum, vt in conſecratione Epiſcopali, & ideo ego non ſine magno labore in gratiam Lectorum præſentem difficultatem pertractabo.

Pro qua ſuppono Conſecrationis Epiſcopalis ritus in Pontificali Romano eſſe ſequentes.

2. Primò, Euangeliorum liber apertus, quia à Conſecratore, & ab aſſiſtentibus Epiſcopis imponitur ſuper ceruicem, & ſcapulas electi; ac mox iidem ambabus manibus caput conſecrandi tangunt, dicentes; *Accipe Spiritum ſanctum.*

Pro ſignific. & explanatione, quæ in ſeptem hic §§. ſeqq. huius Reſ. continentur, lege inf. à Reſ. 314. vſque ad 321. incluſiuè. huius tract.

3. Secundò, Conſecrator pollicem ſuum dextrum intingit in ſanctum Chriſma, & caput electi inungit, formans primò ſignum Crucis per totam Coronam, deinde reliquum coronæ liniendo, interim dicens; *vngatur, & conſecretur caput tuum cœleſti benedictione in ordine Pontificali*, & mox producens manu dextra, tertiò ſignum Crucis ſuper caput electi, dicit; *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

4. Tertiò, Manus ambas iunctas Chriſmate vngit, dicens; *vngantur manus iſtæ de Oleo ſanctificato, & Chriſmate ſanctificationis, ſicut vnxit Samuel, Dauid Regem & Prophetam; ita vngantur, & conſecrentur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.*

5. Quartò, baculum Paſtoralem benedictum conſecrato tradit, dicens; *Accipe baculum Paſtoralis Officij, vt ſis in corrigendis vitiis piè ſæuiens, iudicium ſine ira tenens, in fouendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens.*

6. Quintò, Annulum dexteræ manui conſecrati immittit, dicens; *Accipe Annulum fidei, ſcilicet, ſignaculum quatenus ſponſam Dei, Sanctam, videlicet, Eccleſiam, intemerata Fide ordinatus illibatè cuſtodias.*

7. Sextò, Accipit librum Euangeliorum de ſcapulis conſecrati, & adiuuantibus Epiſcopis aſſiſtentibus, tradit eum clauſum conſecrato tangenti illum, ſine apertione manuum, dicens: *Accipe Euangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo; potens eſt enim Deus, vt augeat gratiam tuam, qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus ſancti Deus, per omnia ſæcula ſeculorum, Amen.*

8. Septimò, Dato pacis oſculo, Mitram benedictam, & aqua luſtrali aſperſam, adiuuantibus Epiſcopis aſſiſtentibus, imponit capiti Conſecrati, dicens; *Imponimus, Domine, capiti huius Antiſtitis, & Agoniſtæ tui galeam munitionis & ſalutis, quatenus decorata facie, & armato capite cornibus vtriuſque teſtamenti terribilis appareat aduerſariis veritatis.*

9. Octauò Chirothecas eadem ratione imponit manibus Conſecrati, dicens; *Circunda, Domine, manus huius miniſtri tui munditia noui hominis, qui de cælo deſcendit.*

10. Ex his ritibus Michaël Medina *lib. 1. de contin. capite 17.* ſignificat omnes ſeptem priores ritus, omiſſo poſtremo, pertinere ad ſubſtantiam ordinis Epiſcopalis. Durandus *l. 2. Ration. c. 11.* ſex requirit, cùm ait, ſingula autem, dum ſingulis verbis traduntur, & fiunt. Quæ verba, & capitis, & manuum vnctio, & pollicum, conſignatio baculi, & Annuli, & Euangelij traditio ſunt huius ſubſtantia ſacramenti; cætera ſolemnitatis ſunt.

11. Hoc ſuppoſito, Prima opinio eſt Nicolai Iſamberti *in 3. part.* D. Thom. *tom. 3. de Sacramento Ordinis, diſput. 3. art. 4.* vbi ſic ait; Materia ordinationis Epiſcopalis, provt adæquatè conſideratur, eſt triplex partialis, triplex item forma partialis triplici partiali materiæ correſpondens. Prima materia partialis, eſt impoſitio manuum trium Epiſcoporum ſuper caput eius qui ordinatur in Epiſcopum: forma ei correſpondens ſunt hæc verba, quæ tunc tres illi Epiſcopi ſimul proferunt, *Accipe Spiritum ſanctum.* Secunda partialis materia eſt vnctio capitis, & manuum electi in Epiſcopum per conſecratorem Epiſcopum. Partialis forma ei correſpondens ſunt verba quæ Epiſ-

copua

copus conſecrator tunc profert, ſcilicet; *vngatur, & conſecretur caput tuum cœleſti benedictione in ordine Pontificali in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.* Item, *vngantur manus iſtæ de Oleo ſanctificato, & Chriſmate ſanctificationis, ſicut vnxit Samuel Dauid Regem, & Prophetam: ita vngantur, & conſecrentur in nomine Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.* Tertia, & vltima partialis materia eſt traditio baculi Paſtoralis, Annuli, & libri Euangeliorum: Forma ei correſpondens ſunt verba, quæ inter tradendum iſta inſtrumenta Epiſcopus conſecrator profert. Hucuſque Iſambertus cui alterum Theologum Gallum ſubiungo, nempè Ludouicum Abelly in Medulla Theologica *tom. 2. cap. 7. de Sacramento Ordinis, ſect. 2.* qui ſic aſſerit; Triplicem eſſe materiam partialem Epiſcopatus: triplicem item formam partialem: Prima illius materia partialis eſt impoſitio manuum à tribus Epiſcopis facta ſuper caput illius, qui in Epiſcopum ordinatur: forma ei correſpondens ſunt hæc verba ab illis tribus ſimul prolata, *Accipe Spiritum ſanctum.* Secunda materia partialis eſt vnctio capitis, & manuum ipſius electi in Epiſcopum facta per conſecratorem Epiſcopum: forma ei reſpondens ſunt verba quæ in ipſa vnctione ab Epiſcopo conſecratore proferuntur. Tertia denique partialis materia eſt traditio baculi Paſtoralis, Annuli, & libri Euangeliorum: forma ei reſpondens ſunt verba, quæ in ipſa traditione conſecrator Epiſcopus profert. Vaſqueſius quidem cum quibuſdam alijs Theologis, quos citat, exiſtimat materiam Epiſcopalis Ordinationis in ſola manuum impoſitione à tribus Epiſcopis facta; formam item in ſolis verbis, quæ tunc ab illis proferuntur; obſeruatque paucos admodum Theologos ſcripſiſſe de materia, & forma Epiſcopalis Ordinationis: nihilominus probabilior eſt, & in praxi tenenda ſententia in aſſertione noſtra explicata. Ita Abelly. Hanc ſententiam tenet etiam Ioan. Pontius in *Curſu Theologico diſp.* 48. *quæſt.* 2. *concl.* 8. *num.* 15. Vide etiam Michaëlem Medinam *l.* 1. *de Contin. c.* 7. & Guillelmum Durandum *lib.* 2. Rationalis officiorum.

RESOL. XIII.

Adducitur ſecunda, tertia, & quarta ſententia Fornarij, Syluij, & Mereeri. Ex part. 12. tractat. 1. Reſ. 13.

§. 1. SEcunda ſententia eſt Martini Fornatij *de Sacram. Ordinis cap.* 1. qui requirit ſolum manus impoſitionem, libri Euangeliorum traditionem, & capitis vnctionem. Tertia ſententia eſt Franciſci Syluij Profeſſoris Regij *in Academia Duacena in* 3. *part. quæſt.* 40. *art.* 5. *concl.* 2. ſic aſſerentis; Materia eſt Chriſmatica vnctio manuum: forma verba quæ tunc profert conſecrans, *vngantur manus iſtæ*, &c. Vnde toto præcedenti tempore ſemper vocatur in Pontificali, Electus, poſtquam verò verba ad iſtam vnctionem prolata ſunt, Conſecratus appellatur. Confer Innocentium III. *cap. cum veniſset de ſacra vnctione.* Ita ille.

2. Quarta ſententia eſt Guillielmi Merceri, etiam profeſſoris Regij, *in Academia Louanienſi de Sacramen. q.* 4. *art.* 3. vbi ſic aſſerit: Pro materia quoque habet Chriſmaticam capitis, & manuum vnctionem: pro forma verba quæ tunc profert conſecrans; *Vngantur manus iſtæ*, &c. vt ſignificat Innocentius III. *cap. cum veniſset de ſacra Vnctione.* Et colligitur ex eo quod toto tempore præcedenti in Pontificali appellatur, Electus, poſtea verò, Conſecratus. Materia quoque altera eſt manuum impoſitio, & forma altera, *Accipe Spiritum ſanctum*, &c. Miniſter denique eſt principalis quidem Epiſcopus ille qui in Pontificali vocatur conſecrator, ſecundarij verò alij duo aſſiſtentes. Hæc Mercerus.

RESOL. XIV.

Proponitur quinta ſententia Doctoris Hallier. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 14.

§. 1. ERuditus, & amiciſſimus Franciſcus Hallier profeſſor Regius *in Academia Sorbonica de ſacris Electionibus part.* 2. *ſect.* 7. *cap.* 2. §. 13. *num.* 29. putat probabile non ſolam manuum impoſitionem, verùm etiam traditionem libri Euangeliorum in manus Epiſcopi conſecrandi, cum his verbis; *Accipe Euangelium, & vade, prædica populo*, &c. eſſe alteram materiam partialem Epiſcopalis Ordinis. Primò, quia Concilium Florentinum ex prædictis decernit materiam Sacramenti Ordinis eſſe illud, per cuius traditionem Ordo innuens in omnibus ordinationibus eſſe aliquid, quod tradatur, quod quidem Ordinis materiam eſſe dixit: nihil autem eſt quod in Epiſcopi conſecratione tradatur, præterquam liber iſte Euangeliorum. Secundò quia Pontificale Romanum, Epiſcopum, cui manus impoſitæ fuerunt, vocat adhuc *Electum*, nondum autem *Conſecratum* eum appellat, niſi poſtquam liber Euangeliorum hac prolata verborum, quæ ibidem recitantur, forma, ipſi in manus traditus fuerit. Tertiò, quia principale officium Epiſcopi, putà prædicandi munus, Euangeliorum libros, & prædictis verbis egregiè innoteſcit: Quare cùm materiæ, & formæ ordinis, ſaltem partiales, ea ſunt, quæ præcipuum vniuſcuiuſque Ordinis officium indicant, porrectio libri Euangeliorum erit altera materia partialis Ordinis Epiſcopalis, & verba ſimul cum ea porrectione prolata erunt forma. Quartò, quia non eſt potior ratio, cur porrectio calicis cum vino, & patenæ cum pane ſint materia Preſbyteratus, porrectio libri Euangeliorum materia Diaconatus, & ſic de cæteris ordinibus, quàm porrectio libri Euangeliorum materia Epiſcopatus: atqui Florentinum expreſsè prædictas materias Preſbyteratus, & Diaconatus aſſignat: videtur itaque pro materia quoque partiali Epiſcopatus traditio libri Euangeliorum eſſe ſtatuenda. Obijcies tamen primò, materiam eam non eſſe Ordinationis, ad quam non concurrunt, qui ſunt eiuſdem Ordinationis miniſtri: at non ſolùm Epiſcopus, qui principalis auctor eſt conſecrationis Antiſtitis electi: ſed alij duo ad minus Epiſcopi, qui cum eo conſecrant ſunt miniſtri Ordinationis Epiſcopalis, ſi ea ex communi ſententia, in qua tres ſaltem Epiſcopi non adfuerint conſecrantes, nulla eſt: cùm ergo ſolus Epiſcopus principaliter conſecrans librum Euangeliorum tradat, & prædicta verba proferat, non videtur porrectio libri Euangeliorum eſſe materia Ordinationis, nec prædicta verba eſſe forma. Secundò quia ſi impoſitio manuum eſt materia Ordinationis, eaque adeo efficax, vt gratiam producat, ne fruſtra videatur Epiſcopus dicere; *Accipe Spiritum ſanctum*, quod ex Tridentino docuimus; certè peracta illa manus impoſitione videtur perfectum eſſe ſacramentum: nam ſacramentum gratiam non producit, niſi perfectum, proindéque ſequens libri Euangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur, nam manus impoſitio gratiam producit, vt Scriptura ſacra, Patres, ac Concilia ſuperius innuont: vel ergo collatio libri Euangeliorum producit gratiam, vel non: ſi producit: bis ergo gratia Epiſcopalis Ordinis, non autem ſemel confertur, quod

Sup. omnibus ſeqq. abhinc vſque in fine huius Reſ. ad iteram inf. in Reſ. 21. à lin. 9 & §. ſed diffic.

quod gratis, & ſine fundamento dicitur: ſi non producit, nulla ratio videtur ſuadere hanc eſſe partem, aut materiam ſacramenti; quippè cum materiæ cuiuſcumque ſacramenti v. g. aquæ in Baptiſmo, Olei in confirmatione, & ſic de cæteris, gratiæ productio tribuatur. Reſpondemus ad primum quidem argumentum, ſatis eſſe ne qui principem in conſecratione Epiſcopi locum tenet, ſolus miniſter conſecrationis iſtius dicatur, & vt alij etiam cum eo miniſtri cenſeantur, quod ad aliquam eius partialem materiam, ac partialem formam concurrant, licet non ad ſingulas partiales materias cooperentur: Quare cum Epiſcopi omnes manus capiti Antiſtitis conſecrandi imponant, ſimulque dicant cum conſecratore hæc verba, *Accipe Spiritum ſanctum*, conſecrationis miniſtri dici poterunt, quamuis qui inter eos ſimpliciter dicitur in Pontificali Romano conſecrator, hanc prærogatiuam obtineat, quod, & ad impoſitionem manuum ipſe cum cæteris, & ad porrectionem libri Euangeliorum ſolus ipſe agat, quem proinde ſolum ad validam & ratam ordinationem neceſſariò requiri, longè probabilius eſſe poſteà dicemus. Secundo argumento reſpondemus vtrumque eſſe probabile, & quo manus impoſitio non ſtatim producat gratiam, niſi poſtquam porrectus eſt liber Euangeliorum, quo porrecto, tam gratia, quam character Epiſcopalis (ſiue nouus ſit, ſiue extentio presbyteralis) producantur vi non ſolum impoſitionis manuum, verùm etiam porrectionis libri Euangeliorum. Nam qui parum temporis fluit inter applicatam vtramque iſtam materiam, priori effectus rectè tribuitur, etſi, non niſi poſteriore ſecuta, producatur; eo modo quo ſi trina immerſione Baptiſmus conferatur, non vltimæ tantùm immerſioni, verùm etiam primæ tribuetur gratia Baptiſmalis, quamuis non niſi poſt vltima producta ſit: poteſt etiam è contrario dici, quod per impoſitionem manuum producatur gratis Epiſcopalis, & poſtea per porrectionem libri Euangeliorum, poteſtas ordinis Epiſcopalis, ſeu character conferatur, adeò vt nempè producatur per vnam materiam partialem gratia, tanquam diſpoſitio ad diuinam poteſtatem Epiſcopi ritè conſequendam: per alteram verò partialem materiam poteſtas illa diſpoſitæ iam animæ ordinandi imprimatur: eo modo quo probabile eſt partiales gratias per impoſitionem Corporis, & Sanguinis Chriſti ſub ſpeciebus Panis, & Vini, producit & partialib. vnctionibus, quæ in Extrema-vnctione adhibentur, peculiaria annexa eſſe auxilia contra peculiaria vitia, quæ ſingulis ſenſibus inſident, & ab iis ſpeciatim oriuntur, ac fouentur. Quod ſi in eodem ſacramento non cenſetur abſurdum effectus gratiæ partiri, multo minus abſurdum videbitur in eodem ſacramento Epiſcopatus; ſic diſtinguere eius effectus, vt per vnam materiam gratia, per alteram partialem character, ſeu poteſtas Epiſcopalis conferatur; quod enim dicitur ſacramentum non conferre gratiam niſi perfectum, hoc licet verum ſit in ſacramentis vnicam habentibus materiam; at non in iis, quæ duplicem materiam obtinent partialem. Huc vſque Hallier.

RESOL. XV.

Affertur ſexta ſententia Patris Dicaſtilli. Ex p.12.tr.1. Reſ.15.

§.1. SExtam ſententiam ex Fumo, Diuo Antonino, & aliis adducit, & ſequitur P. Dicaſtillus *de Sacram. tom.2. tract.2. diſp.2. dub.9. num.126.* vbi probat conſecrationis Epiſcopalis materiam eſſe manuum impoſitionem, & ſimul impoſitionem libri ſuper ceruicem, & ſcapulas Electi. Dicendum eſt igitur non eſſe neceſſarium ad rationem ſacramenti, vt totam materiam adhibeat ille, qui miniſter eſt, iuxta ſententiam Vaſquij. Ac proinde etiamſi aliqua pars materiæ adhibeatur ab alio, qui non ſit miniſter, & etiamſi pars illa materiæ neceſſaria ſit ad ſacramentũ, poſſe per illam adhibitionem partis materiæ à non miniſtro, confici ſacramentum. Vnde in noſtro caſu dici etiam poſſet, habitionem (vt ſic dicam) libri Euangeliorum ſupra caput conſecrandi, eſſe partem materiæ neceſſariam ſimul cum manuum impoſitione, ſiue ea libri habitio proueniat ab alio Epiſcopo, ſiue Sacerdote, ſiue Diacono; itavt nec impoſitio libri ſine manuum impoſitione, neque hæc impoſitio ſine illa ſit ſufficiens materia, ſed vtraque ſimul; & ea ratione potuiſſe inſtitui huiuſmodi ſacramentum nemo poteſt dubitare. Quod autem ſic de facto inſtitutum ſit, colligimus ex eo, quòd ea ſit magis communis ſententia in Schola, & fundata in vſu Eccleſiæ adhibentis librum, non ſolum, quæ explicatur in Conc. Carthagineo.IV. ſed etiam ab antiquis Patribus primitiuæ Eccleſiæ recepta, & tradita conſuetudine, vt ex Dionyſio Apoſtolorum diſcipulo conſtat, & latè probat Turrianus ad citata loca Clementis Romani, *maximè lib.8. Conſtitutionum, cap.4. & l.2. pro Epiſtolis Pontificum, cap.21.* poſt medium. Quod autem ea impoſitio non neceſſariò fieri debeat ab Epiſcopis conſecrantibus, conſtat ex vſu moderno Eccleſiæ in Pontificis Romani Clementis VIII. iuſſum edito.

Sup. ſeq. ab illo verſ. Dicendũ eſt ad ſacramẽtũ. in Reſ. 38. in eius §. Hoc diffic.

RESOL. XVI.

Exhibetur ſeptima, & vltima ſententia Vaſquez, Bellarmini, & aliorum. Ex p.12. tr.1. Reſ.16.

§.1. SEntentiam vltimam ſuſtinet, & probat Vaſquez *diſp.140. c.5. num.58.* Bellarminus *l.1. de Sacrament. Ordinis, cap.9.* Coninch. *diſp.20. dub.7. concl.1.* Henriquez *l.10. c.7. num.3.* Becoal *de Sacram. diſp.47. ſect.6. num.14.* Layman *de Sacramento Ordinis, cap.5.* Petrus Sotus *de Sacrament. lect.5.* & alij penes ipſos, aſſerentes quod tota materia conſecrationis Epiſcopalis eſt impoſitio manuum Epiſcopalium; forma autem verba illa, *Accipe Spiritum ſanctum*, &c. quæ proferuntur ab Epiſcopo, vel Epiſcopis ordinantibus. Probatur primò ex Trident. *ſeſſ.14. c.3.* & aliis Conciliis. Secundò ex Patribus, vt Ambroſio *lib. de ſacerdotali Dignitate, cap.5.* Hieron. *in cap.51. Iſaiæ, & aliis.* Confirmatur, quia talis cæremonia ſufficienter ſignificat gratiam, & poteſtatem ſpecialem, & totaliter ordinatum admitti in conſortium Patrum Eccleſiæ, ſiue Epiſcoporum.

2. Probatur etiam ex verbis Diui Pauli II. Tim. 1. vbi agit de Timotheo Epiſcopo, deinde dicit gratiam Timotheo eſſe datam per prophetiam cum impoſitione manuum: nomine autem Prophetiæ intelligunt Vaſquez, & alij verba illa, *Accipe Spiritum ſanctum.* Cùm ergo dicat Paulus per eam prophetiam, & manuum impoſitionem conferri gratiam, & hæc per Sacramentum conferantur; Sacramentum verò conſtet ex materia, & forma, ſequitur manuum impoſitionem eſſe materiam proximam, & verba prædicta formam. Nec obſtat (inquit Vaſquez *n.60.*) verba illa; *Accipe Spiritum ſanctum*, eſſe admodum generalia: quamuis enim in illis ſecundum ſe conſideratis non denotetur ſpecialis gradus, & poteſtas Epiſcopi, ſed in cuiuſcunque alterius ordinatione poſſint dici, nihilominus, vt hîc, & nunc dicuntur à tribus Epiſcopis ſimul congregatis,

gregatis, tanquam miniſtris illius gradus Epiſcopalis imponentibus manus ſupra caput ordinandi, ſatis denotant tres illos ordinandum accipere in ſuum conſortium ad gradum Epiſcopalem. Quamuis autem eadem etiam verba proferat Epiſcopus ordinans Diaconum, non denotatur gradus Diaconi, nec ſunt forma ordinationis illius (vt Vaſquez idem putat) Epiſcopus enim qui eſt miniſter Diaconatus non tantum illius, ſed etiam presbyteratus, & Subdiaconatus, & aliorum inferiorum Ordinum miniſter eſt, ac proinde impoſitione manuum non potius denotat, quod admittat ordinandum in ſuum conſortium ad aliorum Ordinum gradus, quàm ad gradum Diaconi.

RESOL. XVII.

Iudicium de ſupradictis ſententiis. Ea part. 12. tract. 1. Reſ. 17.

§. 1. VIdiſti amice Lector varias Doctorum ſententias circa materiam conſecrationis Epiſcopalis; Ego breuiter exponam quid ſentio. Sententiam Iſamberti quoad vltimam partem non approbo: nimis enim multiplicarentur ſubſtantialia conſecrationis, licet probabilem putet Filliucius *tom. 1. tract. 9. num. 4.* Sententiam Fornarij ſicut & Iſamberti, Syluij, Mercetij *de neceſſitate vnctionis Chriſmatica puto probabilem, quia in forma vnctionis capitis* expreſsè dicitur, *Vngatur, & conſecretur caput tuum cœleſti benedictione in Ordine Epiſcopali*, Sed hoc non placet Dicaſtillo, vbi ſupra, quia illius ritus vnctionis capitis in Concilio Carthaginenſi IV. & apud Dionyſium nulla fit mentio.

2. Dices hæc cæremonia vnctionis eſt aptiſſima cum ſuis verbis ad ſignificandum practicè gratiam, & poteſtatem Epiſcopalem; & olim Reges, & Pontifices in populo Dei fiebant vnctione; ergo etiam Epiſcopi modò. Nego conſequentiam; quia id etiam videmus in multis cæremoniis Baptiſmi, Presbyteratus, &c. quæ ſolummodo ſunt ſacramentalia, non ſacramenta, neque partes ſacramenti eſſentiales.

3. Dices ſecundò; Ille qui fit Epiſcopus antequam recipiat vnctionem illam Chriſmatis in capite, & in manibus, non vocatur Epiſcopus, neque conſecratus, ſed tantum electus in Epiſcopum; ſtatim verò, ac eſt perunctus Chriſmate, vocatur Epiſcopus in Pontificali Romano: ergo ſignum eſt vnctionem Chriſmatis ingredi eſſentialiter conſecrationem Epiſcopi; Nego conſequentiam, quia pontificale cautè non appellat Epiſcopum, & conſecratum illum, donec recipiat vnctionem ipſam Chriſmatis; quia cùm hæc ſit opinio aliquorum, non vult loqui cum aliquo periculo falſitatis, ſed hanc ſententiam his non obſtantibus puto, vt dixi, eſſe probabilem, vt etiam putat Tannerus, & Dicaſtillus; & quidem habet in ſui defenſionem doctiſſimos Authores. Et Gerunda *de Epiſcopat. lib. 8. diſp. 9. cap. 2. num. 11.* Licèt noſtram ſententiam in ſequenti reſolutione amplectendam teneat; tamen in fine ſic ait; [Itaque ſiue hanc, quam modo declaraui- mus ſententiam, ſiue alteram aſſerentem materiam huius ſacramenti remotam eſſe Chriſma; proximam verò eſſe vnctionem in capite, formam verò eſſe verba nempe, vngatur, & conſecretur caput tuum cœleſti benedictione in Ordine pontificali: In nomine patris, & Filij, &c. poterit ad libitum quis problematicè, ac probabiliter amplecti.] Ita ille. Sententiam verò de traditione libri Euangeliorum Epiſcopo probabilem eſſe puto cum Hallier *de ſacris Electionibus*. Sed quid dicendum de ſententia Dicaſtilli? exiſtimo illam probabiliſſimam eſſe, quam tuetur etiam Tannerus *tom. 4. diſp. 7. quæſt. 2. dub. 1. num. 84.* & Turrianus *l. 2. Epiſt. Pontific. cap. 21. cum aliis.* Et probatur primò ex Concilio Carthaginenſi IV. *c. 2.* vbi dicitur: *Epiſcopus cùm ordinatur, duo Epiſcopi, ponant, & teneant Euangeliorum codicem ſuper caput, & ceruicem eius, & vno ſuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes Epiſcopi, qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangant*, conſonat Dionyſius *c. 5.* Hierarch. Eccleſ. cùm ait; *Pontifex qui ad conſecrationem Pontificalem adducitur, vtroque genu flexo ante Altare, ſupra caput habeat Euangelia à Deo tradita, manumque Pontificis; atque hoc modo ab eo Pontifice, qui eum conſecrat, ſanctiſſimis Precibus, appellationibuſque conſecratur.* Et in contemplatione: *Pontifex præcipuam habet ſanctiſſimam diuinorum librorum ſuper caput admonitionem.*

4. Idem colligitur ex Scriptura 1. Timoth. 4. *verſ. 14. Noli negligere gratiam, quæ in te eſt, quæ data eſt tibi per prophetiam cum impoſitione manuum Presbyterii*, id eſt presbyterorum; ſeu Epiſcoporum: ordinatur enim Epiſcopus ab aliis tribus Epiſcopis, qui ordinando manus imponunt, vt docent Chryſoſtomus, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, & alij ibidem. Ratio eſt, quia per eum ritum ſimul cum adiuncta verborum formula, optimè ſignificatur effectus Sacramenti, nimirum plenitudo gratiæ ordinato data, ſimulque illapſus Spiritus ſancti, eiuſque directio, & protectio; & denique ordinatum velut victimam quandam Deo afferri, & conſecrari, vt pluribus exponit Dionyſius *de Eccleſ. Hierarch. c. 5. p. 3.* Nec initio Eccleſiæ defuit Scriptura, quæ breuem Euangelij ſummam complecteretur, vt etiam de Diacono dictum.

5. Neque obſtat, quod in pontificali ordinandus Epiſcopus poſt vnctionem primum vocatur Conſecratus, antea verò ſolum Electus; id enim ad Scriptorem rubricæ, & modum loquendi pertinens plus non ſignificat, quam ante eam vnctionem nondum eſſe plenè conſecratum. Sicut etiam Innocentius III. *c. cùm veniſſet*, &c. ſacra vnctione ſignificat quidem Epiſcopum inungi Chriſmate in capite, & manibus; non tamen aſſerit id eſſentiale eſſe.

Vnde non eſt audiendus Bernal, & Vaſquez, qui ſententiam Dicaſtilli impugnant, ſed contra Vaſquez inſurgit Iſambert, & ad eius argumenta reſpondet.

RESOL. XVIII.

Vltima ſententia, quæ aſſerit, quod materia, & forma conſecrationis Epiſcopalis ſit manuum impoſitio, & verba, Accipe Spiritum Sanctum, *magis probatur, & firmatur.* Ea part. 12. tractat. 1. Reſ. 18.

§. 1. VErùm ego omiſſis ſupradictis ſententiis, vltimæ ſententiæ adhæreo; Aſſero igitur materiam ordinationis Epiſcopalis ſolùm eſſe impoſitionem manuum: conſequenter autem forma erit, illa verba; *Accipe Spiritum ſanctum*, & ita tunc infunditur gratia, & character imprimitur. Probatur quia ex nullo capite poſſumus colligere vnctionem, appoſitionem libri Euangeliorum, aut alias cæremonias pertinere ad eſſentiam huius ordinationis: Impoſitionis verò manuum eſſe eſſentialem multa perſuadent. Primùm teſtimonia Scripturæ in qua huius ſolùm ritus fit mentio, cum agitur de ordinatione Epiſcopi, 2. ad Timoth. 1. *Admoneo te, vt reſuſcites gratiam, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum.* Secundò, Canones Conciliorum; Antiochenum enim *canon.* 10. pro eodem, videtur reputare aliquem eſſe conſecratum Epiſcopum, & percepiſſe impoſitionem manuum

nuum

nuum Epiſcoporum. *Et can.* 17. multo clarius. *Si quis Epiſcopus per manuum impoſitionem Epiſcopatum acceperit*, &c.

2. Nec dicas impoſitionem manuum collato demonſtrari quidem textu D. Pauli, verùm ex eis non deduci illam eſſe eſſentialem: Nam, vt rectè ratiocinatur Bellarminus *lib.* 1. *de Sacram. Ordinis cap.* 9. ſi licet ita Scripturas exponere, eadem ſane facilitate poterimus materiam negare omnium aliorum Sacramentorum, ac dicere aquam non eſſe de eſſentia Baptiſmi, nec vinum in Euchariſtia; neque in extrema Vnctione Oleum, quo quid abſurdius dici poteſt? Deinde gratiæ promiſſi non eſt facta accidentalibus cæremoniis, ſed eſſentialibus. Demum cum Scriptura non ſoleat in aliis Sacramentis, niſi eſſentiales ritus, & cœremonias tradere, quis adeo hæbes erit, vt ſibi perſuadeat in Ordinis ſacramento accidentalem ſemper indicari cæremoniam, omiſſa eſſentiali? Et ita noſtram ſententiam præter Doctores adductos tenet Granado *in* 3. *part. controu.* 9. *tract.* 1. *diſt.* 3. §. 1. *n* 3. Franciſcus Lugo *de Sacram. theoremate* 9. *num.* 4. Baunius *in Theolog. Moral. tom.* 1. *tract.* 8. *q.* 11. Gerunda *de Epiſcop. lib.* 8. *diſp.* 9. *c.* 2. *num.* 8. Cornel. à Lapide *in Epiſt.* 1. *ad Timoth. c.* 4. *num.* 38. Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *diſp.* 3. *q.* 1. Hurtadus *de Sacram. Ordinis difficult.* 10. Sanchez *in Opuſc. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *num.* 6. Palaus *tom.* 4. *tract.* 27. *punct* 4. *num.* 1. Caſpenſis *in Curſ. Theolog. to* 2. *tract.* 27. *diſp.* 1. *ſect.* 1. *n.* 56. Doctus & amiciſſimus Eſcobar, *in Theol. Mor. tract.* 7. *exam.* 8. *c.* 2. *num.* 7. Opatouius *de Sacram. tr. de Ordine, diſp.* 1. *q.* 4. *num.* 68. Emanuël Sà, verbo *Orde, num.* 7. Auerſa *de Sacram.* Ordinis *q.* 2. *ſect.* 9. & alij per eſſeipſos.

RESOL. XIX.

An in opinione aſſerentium porrectionem libri Euangeliorum, & Baculi Paſtoralis eſſe materiam partialem Conſecrationis, ſi Epiſcopus dicta inſtrumenta non tangeret, eius Conſecratio eſſet inualida?

Ex quo ſequitur, an contactus phyſicus inſtrumentorum Sacramenti Ordinis ſit de neceſſitate Sacramenti? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 19.

§. 1. RESolutio huius difficultatis pendet ex illa celebri quæſtione an contactus phyſicus inſtrumentorum ſacramenti Ordinis ſit de neceſſitate ſacramenti. Et ego olim negatiuè reſpondi, & nunc iterum Reſpondeo. Probatur primò, quia rationis ſententiæ affirmantis, cuius eſt in re tam graui probare, non vrgent. Secundò, quia contractus immediatus materiæ neque requiritur ad veritatem verborum formæ, neque ipſe ſolus indicat conſenſum, ſiue intentionem conferentis, & ſuſcipientis ordinem: non enim quis dat, vel accipit rem quamcunque qua tangit, neque requiritur ſemper ad valorem Ordinis conſenſus recipientis, vt infantibus: Ergo ex nullo capite eſt neceſſarius phyſicus materiæ contactus. Satis igitur eſt, vt Epiſcopus porrigat materiam ordinando ſufficienter præſentem, & vt ipſe accipiat moraliter illam, ſicut quando traditur, & accipitur alia quædam poteſtas moralis alicui perſonæ præſenti per contactum humanum ad præſentiam ipſius materiæ v.g. quando quis fit Abbas traditione Baculi, fit Comes traditione clauium vrbis, &c. Et ita me citato hanc ſententiam tenet Dicaſtillus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 6. *diſp.* 2. *dub.* 14. *num.* 203. & me citato Pater Quarti *in Rubr. Miſſalis, part.* 3. *tit.* 2. *dub.* 5. quibus adde Bernal *de Sacr. diſput.* 47. *ſect.* 7. & alios à me alibi adductos.

Olim in Reſ. & §§. not. ſeq.

Alibi in to. 2. tr. 3. Reſ.

2. Itaque ſtando in iſta opinione, etiamſi in Conſecratione Epiſcopi ſecundum ſententiam Halier, Hamberti, & aliorum; eſſet de eſſentia porrectio libri Euangeliorum, & traditio Baculi Paſtoralis, non eſſet de neceſſitate Sacramenti phyſicè Baculum, & librum Euangeliorum tangere, ſed ſufficere contactum moralem. Vnde ex his ſequitur, quod ſi Epiſcopus conſecrans imponeret ſuper caput Epiſcopi conſecrandi manus chirothecis inuolutas, vel Epiſcopus conſecrandus ſtaret cum capite pileolo cooperto; in his, inquam, caſibus conſecratio non eſſet inualida, ſed tantùm illicita; & hoc certum puto in noſtra ſententia, quæ aſſerit ſufficere contactum moralem.

§. 2. & in Reſ. 9. §. 2. in fine, & ſeq. & in Reſ. 2. §. Notãdum, & ex iata doct. Reſ. 7. Probatur etiam noſtra, ad medium, & in Reſ. 11. §. 1. ad mediũ, & latè in tom. 3. tr. 1. Reſ. 66. à lin. 2. & in to. 3 tr. 1. vide doctr. §. 1. & 2. Reſ. 19. Et hoc etiam intellige pro doctr. & diffic. antea in §. Sed diffic. ſeq. huius Reſ.

3. Sed difficultas eſt in opinione Doctorum aſſerentium contactum phyſicum eſſe neceſſarium. Et videtur negatiuè reſpondendum: nam, vt docet Pater Quartus in Rubricas Miſſalis, *Opus, me Iudice, omni laude digniſſimum, p.* 3. *tit.* 1. *dub.* 5. & alij, contactus phyſicus eſt, qui fit propria, & reali ſenſatione, quando inter tangibile, & organum tactus nihil mediat: ſed in noſtro caſu inter tangibilem, & organum tactus aliquid mediat, nempe pileolus & chirothecæ: ergo non poteſt tactus iſte phyſicus eſſe, ſed moralis. Nec obſtat dicere, vt obſeruat Pater Dicaſtillus, vbi ſupra, quod hi Authores non ſunt tam ſcrupuloſi, vt primo aſpectu apparet: nec enim adeò ſtrictè tactum phyſicum, materiæ remotæ exigunt, vt illum phyſicum, & immediatum requirant ſingulorum, quæ pro materia offeruntur: nec enim in ordinatione ſacerdotis requirunt tactum immediatum Calicis, & Patenæ, quibus tactis, cenſentur tacta, quæ in Calice, & Patena continentur; atque in Rituali Romano, in quo nihil neceſſarium omittitur, nulla mentio fit immediati tactus vini, nec Hoſtiæ, imo aliqui non pauci ex prædictis putant ſufficere tactum immediatum Calicis, quo mediante tangatur vinum in calice incluſum, patenâque, & hoſtia ſuper calicem poſita, Reſpondeo hanc doctrinam Dicaſtilli non poſſe applicari in caſu noſtro: nam in caſibus appoſitis à Dicaſtillo phyſicè tangitur pars materiæ Sacramenti in qua altera includitur, tangendo videlicet calicem, in quo vinum continetur, & patena quæ continet hoſtiam. At in noſtro caſu nulla pars materiæ ſacramenti tangitur, ſed tantum pileolus, & chirothecæ: ergo, &c. Confirmatur induidualiter authoritate Ioannis Præpoſiti *in* 3. *p. q. ſect. de Sacramento Ordinis, dub.* 10. *n...* vbi quia Græci in conſecratione Epiſcopali interponunt pallium, deducit non eſſe neceſſarium in ordinationibus contactum phyſicum. Et Pax Iordanus *tom.* 1. *lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 31. ſic ait; [Secundo loco numerarunt manuum impoſitio, quæ completis Litaniis fieri debet ab omnibus Epiſcopis conſecratoribus, dicentibus: Accipe Spiritum ſanctum, & quidem ſuper caput, illúdque tangendo; prout cauetur in Pontificali, neque ſufficit ſola extentio, ſed requiritur tactus; alioquin ſupplendus eſſet.] Ita ille: Dicendum eſt igitur cum Cardin. Lugo *in Reſponſ. lib.* 1. *dub.* 1. *reſp.* 9. vt dicatur, phyſicè caput tangere in miniſtrandis Ordinibus, non autem, ſed capillos tangendos eſſe, Ergo, &c.

RESOL. XX.

An Conſecratio Epiſcopalis imprimat characterem diuerſum à Sacerdotali?

Et negatiua ſententia aſſeritur D. Thomæ, Amici, & aliorum. Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 20.

§. 1. PErtractatis difficultatibus circa materiam, & formam Epiſcopalis conſecrationis, ſequitur videre, an ipſa imprimat characterem proprium,

ac

Digitized by Google

ac diuerſum à ſacerdotali. Et negatiuam ſententiam tenet Diuus Thomas *in 4. diſtinct. 24. quæſt. 3. articul. 2.* Sotus *quæſtione 2. articul. 3. & cæteri Thomiſtæ.* Vnus tantum ſub dubitat Caietanus *to. 1. Opuſc. tractat. 11.* Idem docet Bonauentura *in 4. diſtinct. 24. articul. 4. quæſtione 3.* Aureol *art. 2.* Argent. *artic. 4.* quibus adde ex Neotericis Franciſcum Amicum inclytum Anthorem ex præſtantiſſima Societate Ieſu, quæ ſemper ferax Doctorum virorum fuit, in Curſu Theologico *tom. 7. diſp. 7. ſect. 9. num. 98.* Probatur, ait ipſe primò ex Auguſtino *in quæſtionibus veteris, & noui teſtmenti, cap. 101. Quid eſt,* (inquit) *Epiſcopus, niſi primus Præsbiter, hoc eſt ſummus Sacerdos?* Idque colligit ex Apoſtolo 1. ad Timoth. 3. vbi promiſcuè loquitur de Epiſcopis, & Presbyteris. Et Ambroſius *in Epiſt. ad Ephesios* 4. vbi ex eo, quod Apoſtolus Timotheum à ſe creatum Presbyterum, vocat Epiſcopum, probat, primos, Præsbyteros vocatos fuiſſe Epiſcopos. Demum concludit, non ordine, ſed merito Epiſcopum vocari.

2. Secundò, ſi Epiſcopatus characterem imprimeret, non ſeptem, ſed octo forent ordines contra Eccleſiæ ſenſum.

3. Tertiò, omnes ordines referunt ad Euchariſtiam, & penes diuerſos actus ab illa diſtinguuntur. Cum igitur Epiſcopatus, nec ſit ſacerdotali inferior, cùm non ſubſeruiat ſacerdoti, nec ſacerdotali ſuperior, quia ſumma poteſtas, quæ per ordines datur, eſt conficere Corpus Chriſti, in qua Sacerdos eſt æqualis Epiſcopo; & licet Epiſcopatus ſuperaddat poteſtatem iuriſdictionis, non penes illam ſumitur diſtinctio ordinum alioqui etiam Papatus eſſet diſtinctus Ordo. Quod autem Epiſcopatus ſuperaddat ſpecialem poteſtatem conferendi Chriſma, ſacroſque Ordines, quos ſimplex ſacerdos non poteſt, non arguit nouum characterem à ſacerdotali diſtinctum, ſed mortalem dumtaxat extenſionem prioris ad eos actus validè exercendos: etenim cum character non ſit phyſica, ſed moralis poteſtas ad actus ordinis exercendos, potuit ex inſtitutione Dei character ſacerdotalis ad ea tantùm reſtringi, quæ per ſe ſolum conducunt ad legitimam Chriſti Corporis conſecrationem: quia igitur Chriſma, & Ordines conferre, per ſe non conferunt ad legitimam poteſtatem conficendi Corpus Chriſti, potuit Deus Sacerdotalem characterem ita limitare, vt non niſi accedente Epiſcopali poteſtate, quæ eſt ſola poteſtas dignitatis, & iuriſdictionis, ad eos actus extendere: Sic enim ſaluatur quo pacto Epiſcopus non ſit diſtinctus Ordo, & ſimplex Sacerdos non valeat ſacros Ordines conferre; quia licèt character phyſicè ſit idem, non eſt tamen idem moraliter, eo quòd Deus illum limitauit, vt non niſi in Epiſcopo haberet actum ſecundum conferendi Ordines miniſtrandi Sacramentum Confirmationis. Et hanc ſententiam præter amicum tenet etiam Sanchez *in Opuſc. tom. 3. lib. 7. cap. 1. dubitat. 9. num. 5. & dub. 2. num. 21.* Sylueſter & Sotus *quos citat, & ſequitur* Vitaldus *in Candel. tract. de Ordine* aſſerentes per ordinationem Epiſcopi, non imprimi Epiſcopo nouum characterem; ſed ſolum perfici extendi, & dilatari characterem ſacerdotalem præexiſtentem ad ordinandum, & confirmandum, in qua deſignatione conſiſtit poteſtas Epiſcopalis. Sed non deſinam hic apponere verba Magiſtri Candidi *tom. 4. diſput. 4. art. 1. dub. 6.* vbi ſic ait; [Licèt non detur Epiſcopo in ſua conſeratione noua poteſtas realiter diſtincta à ſacerdotali, tamen eadem extenditur realiter per nouum modum realem, quem antea non habebat character ſacerdotalis, qui nihil aliud eſt, quàm quædam realis ordinatio, ad effectum alios ordinandi, & confirmandi: quæ Ordini Presbiteratus ſuperadditur; quæ quidem non eſt nouus character, ſed noua perfectio eiuſdem characteris ſacerdotalis, modus quidem illius indelebilis; & non iterabilis, quia non eſt ſola deputatio moralis, ſed phyſica, & realis ordinatio.] Idem etiam docet Nugnus *tom. 2. quæſtione. 40. art. 5. difficult. vlt. ad 3. argument.* & Bonacina *de Sacramento Ordinis, diſputatione 7. numero 6.* Sed Pater amicus vbi ſuprà *numero 304.* putat improbabilem opinionem aſſerentium quod etſi Epiſcopatus non addat nouum characterem, modificat tamen & perficit priorem: nam cùm character ſit qualitas, non videtur qua ratione poſſit perfici, & modificari, niſi per additionem noui gradus: porrò nouus gradus: additus priori non poteſt ſubiectum perficere, niſi in ordine ad ea, ad quæ ſubiectum vi præcedentis gradus erit ordinatum; quia cùm gradus ſint homogenei ſubiectum perficiunt in ordine ad eundem terminũ, ſi verò character eſt indiuiſibilis, non ſuſcipiens intenſionem, minus probabiliter dicitur vnus modificari per alium, ſed potius vterque diuerſum conſtituere characterem. Notat verò Vaſquez. *tom. 3. in 3. part. diſput. 240. capite 5. & diſput. 140. capit. 5. & diſputatione 239. capite 6.* docere in ordinatione Epiſcopi, nec imprimi nouum characterem, nec extendi characterem ſacerdotalem præexiſtentem, ſed deſignari diuina deſignatione, talem characterem ad ordinandum, & confirmandum, in qua deſignatione conſiſtit poteſtas Epiſcopalis.

RESOL. XXI.

Adducitur opinio affirmatiua. Ex part. 12. tractat. 1. Reſol. 21.

§. 1. HIs tamen non obſtantibus alij firmant Conſecrationem Epiſcopalem infundere nouum characterem à charactere ſacerdotali diſtinctum. Ratio eſt primò, quia Conſeratio Epiſcopi eſt vera Ordinatio ſacra, & diſtincta, vt pote ſolemnior, & ſuperior Ordinatione Sacerdotis, vt definit Concilium Tridentinum, *ſeſſione 23. capite 4. & Canticorum 6.* At omnis Ordinatio ſacra eſt vere, & propriè Sacramentum Ordinis, & diſtincta realiter ab Ordinatione Sacerdotis, Tunc ſic; ſed Sacramentum Ordinis imprimit characterem, vt definit idem Concilium Tridentinum *loco citato, Canticorum* 4. Ergo Conſecratio, ſeu Ordinatio Epiſcopi imprimit Characterem, & diſtinctum à charactere Sacerdotali.

2. Secundò, quia poteſtas, quæ tribuitur Epiſcopo, eſt diſtincta in ſpecie ab illa, quæ tribuitur Sacerdoti per ſuam Ordinationem: ergo non poſſunt eſſe vna in ſpecie qualitas, vnus in ſpecie character. Conſequentia patet: antecedens verò probatur, quia poteſtas ſacerdotalis & Epiſcopalis reſpiciunt obiecta ſpecie diſtincta: illa enim habet pro obiecto conſecrare Corpus Chriſti; hæc vero confirmare, & ordinare: ergo non ſunt vna qualitas, ſed diuerſæ.

3. Tertiò, contra vltimum dicendi modum ſic arguo: Nam per ordinationem Epiſcopi, datur ei poteſtas, tam ad ordinandum, quamad confirmandum, at hæc nequit eſſe duplex, ſed vnica, cùm per vnicam detur ordinationem! ergo vnicus character ſeu vnica poteſtas ad ordinandum, & confirmandum. Et hæc omnia docet Leander *de Sacrament. tom. 2. tractat. 6. diſputat. 1. quæſt. 12.* qui citat Bieſcam Marchinum, Hurtadum, & Petrum, à ſancto Ioſeph, quibus ego addo Auerſam *de ſacrament. Ordinis, quæſt. 1. ſect. 7.* Campilenem *in diuerſ. Iur. Can. rubr. 6. cap. 4. num. 4.* & Gerundam *de Epiſc. tom. 2. lib. 8. diſp. 8. cap. 2. n. 4.* & alios.

4. Nec ſupradictis obſtat aſſerere cum Amico, vbi ſuprà *numero* 101. quod ſi Epiſcopatus imprimeret diſtinctum characterem, ſequeretur poſſe aliquem fieri Epiſcopum, antequam fieret Sacerdos, & exercere quidquid Sacerdos poteſt, ſiquidem Ordo ſuperior non pendet, vt ſuum imprimat characterem ab inferiore: nam poſſet quis ſuſcipere ſacerdotium abſque Diaconatu, & validè exercere quicquid Diaconus, & Sacerdos poteſt, quia Ordo ſuperior virtute continet inferiorem. Cum igitur character Epiſcopalis non poſſit eſſe Sacerdotali inferior, erit illo ſuperior, adeóque poterit quidquid poteſt character ſacerdotalis. Non inquam hæc obſtant. nam reſpondeo cum Mattinon *de Sacrament. tom.*2. *diſputat.*66. *ſect.*3. *num.*39. in ordinatione Epiſcopi imprimi characterem: neque tamen fore propterea, vt effectum ſortiretur in eo, qui non eſſet Sacerdos; neque poteſtatem illi conferret ad conſecrandum Corpus, & Sanguinem Chriſti. Sicut reliqua ſacramenta præſupponunt Baptiſmum, ſine quo validè conferri nequeunt. Ita probabilius eſt, iuxta communem Theologorum ſenſum characterem Epiſcopalem præſupponere ſacerdotalem, & ſine illo præſuppoſito conferri non poſſe. Quamuis autem character Epiſcopalis ſit ſuperior ſacerdotali, non propterea debet illum includere, aut illius vim habere. Neque enim ſemper vnum diſparatorum, quamuis nobilius, includit aliud, aut vim illius habet. Vt calor eſt nobilior humiditate, quam tamen non includit, nec illius vim habet. Quin etiam character non eſt poteſtas; vt alibi oſtendimus; ſed nota quædam indelebilis, & inſigne alicuius ſtatus per ſacramentum collati. Sicque character Epiſcopalis eſt dumtaxat inſigne ordinis Epiſcopalis, & ſtatus illius peculiaris, eminentis ſupra ſtatum ſimplicium ſacerdotum. Et hæ ſunt pugnantes ſententiæ circa præſentem ſatis arduam difficultatem, quas ego puto omnes quidem probabiles. Dico igitur, quod Epiſcopalis conſecratio imprimit characterem, ſiue addendo nouum, ſiue augendo veterem (prout variæ opiniones ſunt) & confert duas poteſtates, vnam confirmandi, & alteram ordinandi, eáſque indelebiles; vnde neque repetere licet, vt agnoſcit S. Aug. *lib.*2. *contra Parmen. c.*13. *& lib.*1. *de Baptiſm. contra Donatiſt. cap.*1. ergo ordinatio Epiſcopalis eſt verus Ordo, & Sacramentum. Vnde Marchant. *in Tribun. ſacram. tom.*3. *tractatu* 7. *tit.*1. *quæſt.*2. *concl.*2. ſic ait: [An verò ordo Epiſcopalis characterem ſeparatum à ſacerdotali imprimat, & an duplex Ordo aſſignandus ſit ſacerdotalis, & Epiſcopalis? Reſpondeo abſque diſputatione, Characteri ſacerdotali ſaltem aliquod augmentum aduenire per ordinationem Epiſcopalem, ſiue fiat per intentionem, & ampliationem in ſua entitate, ſiue per virtutis nouæ acquiſitionem: ſufficit enim, quod ad effectus plures, & maiores intelligatur protendi. Nec errauerit, ſi ſub ordine vno generico duas velut ſpecies, quarum altera, alteram præſupponat, aſſignet, aut duos gradus eiuſdem Ordinis, quorum etiam ab intrinſeco poſterior priore perfectior, & excellentior ſit.] Ita ille. Itaque bona pace Patris Amici inter præſtantiſſimos Theologos Societatis celeberrimi aſſero ſententias ſuperius poſitas ſuam habere probabilitatem.

RESOL. XXII.

Quando in Conſecratione Epiſcopali imprimatur Character?

Et quid, ſi Epiſcopus moriatur in medio, v.g. Conſecrationis?

Sed difficultas eſt, ſuppoſita opinione Doctorum aſſerentium in Conſecratione Epiſcopi dari plures materias & formas partiales ſubſtantialiter neceſſarias, quando imprimatur Character, & conferatur gratia?

Et *ſi in Conſecratione Epiſcopus moreretur ante caperet omnes partiales materias, in tali caſu acciperet partialem gratiam correſpondentem partiali materiæ, ab Epiſcopo recepta?*

Et *aſſeritur in Sacram. Extrema-vnctionis in ſingulis vnctionibus partialem gratiam conferri.* ex p.12. tract.1. Reſol. 22.

§.1. ALiqui aſſerunt characterem, imprimi in vnctione capitis ex Chriſmate. Sed hoc non eſt verum, vt patet ex *cap. vnic. de ſacra Vnctione*, vbi habetur, quod ſi hoc omittatur, non iteretur, ſed ſuppleatur. Vnde dicendum eſt characterem imprimi, quando conſecrator, & aſſiſtentes Epiſcopi manus imponunt ſuper caput conſecrandi in Epiſcopum, dicuntque, vt habetur in Pontificali, *Accipe Spiritum ſanctum*; & ſic colligitur ex *cap. Epiſcopus, diſt.*23. Sic Syluester verbo *Ordo* 2. *quæſtione* 4. *fin.* Angelus verbo *Ordo numero* 7. *fin.* Tabiena *Ordo* 2. *quæſt.*13. Armill. verbo *Ordo numero* 11. quibus adde Sanchez *in Opuſc. tom.*2. *lib.*7. *capite* 1. *dub.*12. *numero* 22.

2. Sed difficultas eſt ſuppoſita opinione Doctorum aſſerentium in conſecratione dari plures materias & formas partiales ſubſtantialiter neceſſarias. Difficultas eſt (inquam) quando imprimatur character, & conferatur gratia? Hoc dubium reſolutum inuenio apud Hallier *de ſacris electionibus, part.*2. *cap.*2. *art.*1. §.13. *numero* 30. vbi ponit hoc argumentum. Si impoſitio manuum eſt materia ordinationis, eaque adeo efficax, vt gratiam producat, ne fruſtra videatur Epiſcopus dicere, *Accipe Spiritum ſanctum*, quod ex Tridentino docuimus, certè peracta illa manus impoſitione, videtur perfectum eſſe ſacramentum: nam ſacramentum gratiam non producit, niſi perfectum; proindéque ſequens libri Euangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur: nam manus impoſitio gratiam producit, vt Scriptura ſacra, Patres, ac Concilia ſuperius innuunt: vel ergo collatio libri Euangeliorum producit gratiam, vel non, ſi producit; bis ergo gratia Epiſcopalis Ordinis, non autem ſemel confertur, quod gratis, & ſine fundamento dicitur: Si non producit, nulla ratio videtur ſuadere hanc eſſe partem, aut materiam ſacramenti, quippe cùm materiæ cuiuſcumque ſacramenti, verbi gratia, aquæ in Baptiſmo, Oleo in Confirmatione, & ſic de cæteris, gratiæ productio tribuatur. Ita Hallier, qui poſtea huic argumento ſic ſatisfacit; Reſpondemus vtrumque eſſe probabile, & quod manus impoſitio non ſtatim producat gratiam, niſi poſtquam porrectus eſt liber Euangeliorum, quo porrecto tam gratia quàm character Epiſcopalis (ſiue nouus ſit, ſiue extenſio Presbyteralis) producantur vi non ſolum impoſitionis manuum, verum etiam porrectionis libri Euangeliorum. Nam quia parum temporis fluit inter applicatam vtramque iſtam materiam, priori effectus rectè tribuitur, etſi, nonniſi poſteriore ſecuta, producatur: eo modo quo ſi trina immerſione Baptiſmus conferatur, non vltimæ tantum immerſioni; verum etiam primæ tribuetur gratia Baptiſmalis, quamuis non niſi poſt vltimam producta ſit, poteſt etiam è contrario dici, quod per impoſitionem manuum producatur gratia Epiſcopalis, & poſtea per porrectionem libri Euangeliorum poteſtas Ordinis Epiſcopalis, ſeu character conferatur, adeo vt nempe producatur

Sup. hoc & ſeqq. in hoc toto §. ad literam ſup. in Reſ.14. poſt vnam col. ab eius princ. à verſ. Secūdo quia ſi impoſit. 10.

catur per vnam materiam partialem gratia tanquam diſpoſitio ad diuinam poteſtatem Epiſcopi tũc conſequendam: Per alteram verò partialem materiam poteſtas illa diſpoſitæ iam ordinandi animæ imprimatur: eo modo quo probabile eſt partiales gratias per impoſitionem Corporis, & Sanguinis Chriſti ſub ſpeciebus Panis, & Vini, produci: & partialibus vnctionibus, quæ in Extrema-vnctione adhibentur, peculiaria adnexa eſſe auxilia contra peculiaria vitia, quæ ſingulis ſenſibus inſident, & ab iis ſpeciatim oriuntur, ac fouentur. Quod ſi in eodem Sacramento non cenſetur abſurdum effectus gratiæ partiri, multò minùs abſurdum videbitur in eodem Sacramento Epiſcopatus ſic diſtinguere eius effectus, vt per vnam materiam gratia, per alteram partialem character, ſeu poteſtas Epiſcopalis conferatur: quod enim dicitur, Sacramentum non conferre gratiam, niſi perfectum, hoc licèt verum ſit in Sacramentis vnicam habentibus materiam; at non in iis, quæ duplicem obtinent partialem. Hucvſque Hallier: quæ quidem maximè ſunt notanda, & quia curioſa, & quia non facilè apud alios inuenies ſuppoſito, vt diximus, dari plures materias partiales in Confirmatione Epiſcopali, quod ego nego.

3. Ex hac itaque opinione Doctoris Hallier, & aliorum, ego infero pro curioſis: quod ſi in Conſecratione Epiſcopus moreretur ante receptas omnes partiales materias, quod vtique in tali caſu acciperet partialem gratiam correſpondentem partiali materiæ ab ipſo Epiſcopo receptæ.

Sup. hac aſſertione, & doctr. contenta in hoc & ſeqq. §§. huius Reſ. in to. 2. tract. 4. Reſ. 12. §. Adde. & ſeq. & in Reſ. 36. §. Tertia. & in Reſ. 20. & 40. § vlt. inter med. & fin. Sed lege illũ per tot. & in to. 3. tr. 1. Reſ. 60. à ſ. n. 2.

4. Confirmatur hæc illatio in doctrina aliquorum Theologorum aſſerentium in Sacramento Extremæ-vnctionis in ſingulis vnctionibus partialem gratiam conferri: & hanc ſententiam probabilem putat Suarez *diſp. 41. ſect. 2. n. 15.* Filliucius *tom. 1. tract. 3. de Sacram. Extrema-vnctionis, cap. vlt. n. 126.* Henriquez *lib. 3. cap. 12. num. 3.* Amicus in Curſu Theolog. *tom. 8. diſp. 19. ſect. 7. n. 135.* quibus fauet D. Thomas *q. 19. in addit. ad 3. par. art. 1. ad 1.* vbi hoc Sacramentum comparat Sacramento Euchariſtiæ cuius ſingulæ ſpecies gratiam conferunt. Scotus *in 4. diſt. 23. q. vn. ad 2.* affirmans hoc Sacramentum eſſe vnum vnitate integritatis, non indiuiſibilitatis; *ſicut effectus eius,* inquit, *non eſt vnus indiuiſibiliter, quia non remiſſio vnius venialis, ſed vnus vnitate plenaria remiſſionis omnium venialium.* Medina *Cod. de confeſſ. tract. 2. quaſt. 11. de integritate abſolutionis, §. ſecundò.* Idem probat Adrianus, vbi docet, Extremam-vnctionem ex pluribus conſtare partibus, quarum quælibet eſt Sacramentum, habens ſuam propriam formam, non ſecus ac Euchariſtia.

5. Fundamentum huius ſententiæ triplex eſt. Primum ducitur à puritate Euchariſtiæ, & Ordinis: nam ſicut quælibet ſpecies Euchariſtiæ, & quiuis partialis Ordo confert ſuum partialem effectum: ita & in hoc ſacramento quæuis vnctio cum ſua propria forma confert ſuum partialem effectum, & gratiam.

6. Secundum, quæuis vnctio cum ſua forma conſtat ex partiali materia, & ex partiali forma cum ſignificatione propria reſpondente proprio effectui: ergo quæuis vnctio cum ſua propria forma eſt proprium ſacramentum gratiam conferens: nam ſacramentum ex diuina inſtitutione efficit, quod ſignificat: ergo ſi quæuis vnctio cum ſua propria forma habet proprium ſignificatum partiale diſtinctum ab aliis, habebit etiam ſuum effectum proprium partialem condiſtinctum ab aliis.

7. Tertium fundamentum eſt, quia iuxta hanc ſententiam melius prouiſum eſt caſibus qui poſſunt in hoc ſacramento ſuſcipiendo decurrere infirmo, vt ſi moriatur ante omnes quinque vnctiones expletas: nam in hac ſententia infirmus accipit gratiam, ſaltem partialem in prima vnctione: vnde etiamſi moriatur antequam accipiat reliquas, moritur cum gratia ſacramentali. Præterea fieri poteſt vt per talem gratiam inunctus ex attrito fiat contritus, & ſaluetur, qui iuxta aliam ſententiam, gratiam non acciperet, & conſequenter, ſi in peccatis eſſet, etiamſi eſſet attritus, damnaretur.

8. Vnde ex his omnibus apparet probabilitas opinionis Hallier, & ſimul probabilitas illationis, quam ego ab ipſa collegi, nempe quod Epiſcopus ſi in ipſa conſecratione moreretur, accepiſſet partialem gratiam ex partiali materia ab ipſo antequam mortuus fuerit recepta. Confirmantur aliqua ex ſuperius dictis exemplo ordinationis Sacerdotalis, in qua, vt aſſerit Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 1. dub. 10. n. 153.* & alij, cum conſtet duobus partialibus materiis, per vtramque ſeorſum diſtinctum gradum gratiæ confertur.

Sup. hoc exẽplo in to. 1. tr. 3 lege latã doctr. Reſ. 2. & aliarum Reſ. & §§. eius not.

RESOL. XXIII.

An ratione Characteris, ſi Epiſcopus conſecratus moreretur, & poſtea reſurgeret, poſſet iterum munia Epiſcopalia exercere?

Pro quo quæritur primò, an Character ita ſit indelebilis, vt etiam poſt mortem tam in Beatis, quàm in damnatis permaneat?

Quæritur ſecundò, an Character ita in alia vita permaneat, vt maneat cum poteſtate ſibi annexa, ad validè recipienda, vel danda alia Sacramenta? Ex par. 12. tr. 1. Reſ. 13.

§. 1. SVppono quod de ſubiecto immediato characteris diuerſi etiam diuerſimodè opinantur: magis autem videtur probanda illorum ſententia, qui collocant illum immediatè in eſſentia animæ. Ita Marſil. Gabriel, Suarez, Vaſquez, Bellarminus, Tannerus, & alij quos citat Vvigers *in 3. p. D. Th. q. 63. n. 10.* Probatur primò, quia Concilium Florentinum, & Tridentinum dicunt ſimpliciter characterem animæ imprimi, & eſſe in anima, quæ conuenienter accipiuntur de ſubiecto proximo. Probatur ſecundò, quia cùm character non ſit naturalis potentia, neque habitus operatiuus propriè, non videtur rectius in ſubiecto aliquo collocari, quàm proximè in anima, ſicuti docetur de gratia habituali ſanctificante ab iis qui ponunt illam à charitate realiter diſtinctam. Accedit quod finis characteris eſt, vt ſit ſignum, quo homines inter ſe diſtinguantur, & cognoſcantur, cuius ſunt familiæ; vnde conuenientius eſt poni in ipſa hominis ſubſtantia quàm in aliqua eius potẽtia: & cum ſit qualitas ſimplex & ſpiritualis, non poteſt poni in corpore ſed in anima. His ſuppoſitis.

2. Quæro primò, an character ita ſit indelebilis, vt etiam poſt mortem, tàm in Beatis, quàm in damnatis permaneat.

Negatiuam ſententiam eſſe probabilem inſinuant; Lugo *diſp. 6. ſect. 4. n. 69.* Hurtado *diſp. 3. diffic. 14.* Suarez *q. 63. art. 5.* & Ochagauia *de Sacram. in gen. q. 16. n. 8.* Sed longè multo probabilius reſpondeo, manere etiam poſt mortem. Quia aliàs Chriſtianus, vel ſacerdos qui poſt mortem miraculosè reſurgeret, eſſet iterum baptizandus, confirmandus, ordinandus, quod dici nequit. Sic S. Th. *in 3. par. q. 64. num. 8.* Hurtadus vbi ſupra. Sayrus *lib. 4. cap. 4. q. 1. art. 2.* Coninch *q. 63. art. 5. n. 16.* Moure *p. 3. cap. 1. §. 9. n. 7.* Caſtrus Palaus *tom. 4. & alii,* quos citat Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 1. diſp. 3. q. 21.*

Sup. his præter doctrin. Reſ. not. ſeq. in to. 5. tr. 2. Reſ. 38. lege doctrin. § 1. propè fin. à verſ. Item ſi degradatus.

3. Quæro ſecundò, an character ita in alia vita

Et ſup. con-

vento in hoc § Quæro ſecundo.vſ in Reſ 111.à §. Itaque.paulo poſt initium. à verſ. At hic.

permaneat, vt maneat cum poteſtate ſibi annexa ad validè recipienda, vel danda alia ſacramenta. Negant Vaſqnez *diſp.*134.*cap.*3. Ægidius *loco cit.numero* 18. Hurtado, Ochagauia *locis citatis*, & Lugo *diſp.*81. *n.*2. *&* 3. necnon Palaus *tract.*18.*punct.*11.*num.*6.qoi & citat pro ſe Suariuio, ſed male. Ratio horum eſt, quia fruſtra maneret poſt hanc vitam talis potentia, ſeu poteſtas,cùm nollum tunc exercitinm habere poſſet, eum his Doctoribus eſt etiam Dicaſtillo *diſp.*2. *dub.*16.*num.*478.

4. Sed probabilius reſpondeo, permanere in æternnm eum prædicta poteſtate: ſicut permanet ipſemet character. Quod aotem illa poteſtas nunqoam (ſaltem poſt genetalem reſurrectionem) producuta ſit in actum, id nimis accidentale eſt. Sic S.Thomas *q.*64.*art.*7.*ad* 2.& Suarez *diſput.*13.*ſect.*4. Et debent docere omnes qui docent charactetem eſſe potentiam phyſicam, non moralem, vt optimè docet Philibertus *tract.*1. *de Ordine*, *part.*3.*cap.*6. *num.*5. Tenet etiam expreſsè Henriqnez *lib.*2. *cap.*17. *num.*4. vbi loquendo de charactere Baptizati, ſic ait; *Hoc charactere baptizati, quaſi oues minio, aut ferro ſignatæ, diſtinguntur à reliquis infidelibus, & manet in hæretico, & in animabus ſeparatis, etiam damnatorum. Quod ſi fortè per miraculum ſuſcitetur homo, non eſt rebaptizandus, nec initiandus Confirmatione, & Ordine, qui Sacerdos obiit, ſed retinet indelebiliter ſuam priſtinam dignitatem, virtutem, & officium Sacerdotis, ita vt Beatus, reſumpto corpore, poſſet abſoluere, aut conſecrare Euchariſtiam, ſed non facit de lege, quia vſus poteſtatis ſolis viatoribus commiſſus eſt à Chriſto*; Sic Henriquez.

Sup. hac diff. lege Reſ. & §.not.prætetita.

5. His ſuppoſitis, apparet ad difficultatem propoſitam in hac reſolotione affirmatiuè reſpondendum eſſe; & ita in termiois terminantibus reſpondet Gerunda *de Epiſcopo, tom.*2. *lib.*8.*diſp.*8. *cap.*2. *numero* 5.vbi ſic ait; *Ex his infero, ſicut ſupra dictum eſt, Sacerdotem rediuiuum characterem, & vtramque poteſtatem habiturum conſecrandi, atque abſoluendi, ſic Epiſcopum rediuiuum eiſdem ornatum eſſe confirmandi, & Ordines conferendi, non autem iuriſdictione pollebit in Eccleſiam, quam morte reliquerat, ſi fuerit prouiſa.* Ita ille, coi ego addo Fabririum Surianom *tom.*1. *lib.*3.*cap.*8. *lit. I*, vbi ita ait; *Hinc ſequitur, quod ſi quis moriatur iam Baptizatus, vel Confirmatus, vel Ordinatus, & poſtmodum per diuinam potentiam à mortuis reſurgat, & ad vitam iterum reuocetur (quemadmodum Lazaro ſucceſſit) non eſſet neceſſarium, vt iterum baptizetur, aut confirmetur, aut ordinetur, quia iam character ſacramentalis adhuc in eo incorruptibilis perdurat.* Hæc ille, qui citat Suarex, Bonacinam, & alios. Et quidem eſſe characterem indelebilem, etiam poſt mortem, ex hoc probari poſſet, qnia nimirum cùm ſit qualitas ſpiritualis animæ inhætens, non pendet ea corpote; ita vt ſi anima à corpore ſegregetur, character, pariter ab anima ſeparetur; vnde dato, qnod corpus moriatur, & corrumpator; character tamen, quia pendet immediatè ex anima, cui inſeparabiliter inhæret, ſemper incorrupribilis perdurat. Hinc collige, quod in Beatis vſque in æternum character ſacramentalis perdurat, eo quòd illi fælicisſimo ſtatui minimè repugnet: charactet enim eſt quædam qualitas ſupernaturalis, & ſpiritualis perficiens animam, vnde potius ei quoddam ornamentum, quàm deformitatem confert: In damnatis pariter vſque in ætetnom perdurat, ſed non eſt eis ad ornatum, ſed ad confuſionem quatenus illum conſiderantes de ſua nimia ingratitodine conqueruntur; nam illis ſacramentis ſalubriter non vſi ſunt, quæ eis ad conſequeodam gratiam, & vitam æternam fuerant diuinitus collata.

RESOL. XXIV.

Quiſnam ſit Miniſter Conſecrationis Epiſcopalis?

Et explanatur, quod olim Corepiſcopi ex conceſſione Epiſcoporum ordinabant Sacerdotes. Ea part.12. tract.1. Reſ.24.

§.1. SVpradictis difficultatibos enocleatis circa characterem Conſecrationis Epiſcopalis, reſtat pertractare de Miniſtro Conſecrationis.

2. Dico igitur Epiſcopum, & ſacerdotem nonniſi ab Epiſcopo conſecrari poſſe; Ita communiter Doctores, quorum authoritas hac in re, quæ pendet ex traditione, plorimi facienda eſt. Et in Eccleſia inauditum eſt, quod vnquam aliquis Sacerdos, vel Epiſcopus à non Epiſcopo fuerit ordinatus. Item antiqui Patres conſtanter aſſerunt, nollam eſſe ordinationem Epiſcoporum, & Presbyterorum factam ab illis qui non erant veri Epiſcopi. Quare non aſſentior Vaſqnez *diſp.*145.*cap.*4. & Merario *diſput.*8. *de Ordine*, *ſect.*2. affirmantibus poſſe ſimplicem ſacerdotem ordinare alios in ſacerdotes ea conceſſione Romani Pontificis, vel Concilij Generalis. Quod maximè probant ex eo, quod olim Corepiſcopi ex conceſſione Epiſcoporum ordinabant Sacerdotes, vt patet ex *can.*10. *Concilij Antioch.* Corepiſcopi autem erant ſimplices Sacerdotes, vt Vaſquea probare contendit *diſp.*238. *cap.*7. Addi etiam poteſt in Conc. Ancyrano *can.*13. ita ſtatotum eſſe: *Corepiſcopis non licet presbyteros, aut Diaconos ordinare, ſed neque Presbyteris ciuitatis, ſine præcepto Epiſcopi, vel litteris in vnaquaque Parochia.* Ex quo conſtat licuiſſe olim Presbyteris ordinare Presbyteros cum Epiſcopi licentia. Item Leonem I. *Epiſt.*92.*ad Ruſticum Narbonenſem Epiſcopum cap.*1. reſpondiſſe ratas haberi poſſe Ordinationes factas à falſis Epiſcopis, & nominatim à doobus, vno Presbytero, & altero Diacono, de qoibus ibi eſt quæſtio, accedente conſenſu, & iudicio Præſidentium, id eſt Epiſcoporum in quorum diœceſi celebratæ fuerunt, ſed, vt dixi, his non aſſentior. Ad Canonem verò Ancyranum, & teſtimoniom S. Leonis Magni latè reſpondet etiam Martinon. *in* 3. *part. D. Thomæ, tomo* 2. *de Sacram. diſput.*67. *ſect.*2.*n.*17. Dicendum eſt igitur ſolos Epiſcopos eſſe miniſtros conſecrationis Epiſcopalis.

RESOL. XXV.

An ſimplex Sacerdos ex commiſſione Papæ poſſit eſſe Miniſter Conſecrationis Epiſcopalis?

Et curſim explanatur, delegata à Summo Pontifice poteſtate, Ordinatum Clericum, poſſe Ordinem miniſtrare, quem ipſe erabat, & laicum confirmatum poſſe ex commiſſione Papæ Confirmationis Sacramentum conferre. Ex p.12. tr.1. Reſ.25.

§.1. QVod eſt quærere, an Romani Pontificis mandato, conſenſo, ſiue auctoritate, ſi Presbyteri Epiſcopum conſecrent, valeat conſecratio, & conſecratus ordinis Epiſcopalis poteſtatem recipiat. Hanc qoæſtionem breuiter attigerunt Durandus *in* 4. *diſt.*7. *quæſt.*2. *numero* 7. *&* 10. Paludanos *in eodem libro & diſtinct. quæſt.*4. *art.*3. *poſt concluſionem* 2. *in reſponſione ad primum.* Capreolus *eodem lib. & diſtinct. quæſt.*2. *art.*3. *in reſponſione ad primum.* In primis Gloſſa *in cap. manus, de conſecrat. diſtinct.*5. *& cap. peruenit, diſtinct.*95. regulam generalem poſuit, delegata à Summo Pontifice poteſtate, poſſe

quemlibet

Digitized by Google

quemlibet id Sacramentum conferre, quod ipſe ſuſcepit. Vnde colligit Ordinatum Clericum mandato Romani Pontificis poſſe Ordinem miniſtrare quem ipſe habet? & laicum confirmatum poſſe ex commiſſione Papæ Confirmationis ſacramentum conferre. Ac proinde ſecundùm Gloſſam poteſt Summus Pontifex delegare Diacono, vt Diaconum ordinet, Presbytero vt Presbyterum conſecret, & Clerico minori, vt det Ordinem quem ipſe ſuſcepit. Quam ſententiam Innocentius, & alij videntur approbare *in cap. quanto, de conſuet.* Sed S. Thomas *in 4. diſt. 25. quæſt. 1. artic. 1. ad 3.* aliter ſentit, in hunc modum ſcribens: Papa qui habet plenitudinem poteſtatis, committere poteſt non Epiſcopo pertinentia ad Epiſcopalem dignitatem, modò illa non habeant immediatam relationem ad Corpus Chriſti verum, ideóque ex eius commiſſione Sacerdos ſimplex poteſt conferre Ordines minores, & confirmare, non autem Sacerdos; nec Sacerdos maiores Ordines, qui habet immediatam relationem ad Corpus Chriſti verum, ſupra quod conſecrandum Papa non habet maiorem poteſtatem, quàm ſimplex ſacerdos. Hæc ille. Vnde doctrinam Gloſſæ protius refello, quoniam mihi videtur cum S. Thomæ doctrina pugnare, & vnius S. Thomæ auctoritas maioris momenti eſt apud me, quàm Gloſſæ ſententia. Paludanus *loco citato*, ait, poſſe Romanum Pontificem Presbytero delegare, ſiue committere, vt Epiſcopum conſecret. Durandus *loco prædicto*, ante Paludanum docuerat hoc dicere abſurdum eſſe, & contra Scripturam ſacram. Nam Apoſtolus ad Hebræos *cap. 7.* ſcribit, maiorem à minori non benedici: at Epiſcopus iure diuino eſt Presbyter ſuperior. Sed dicet Paludanus, Epiſcopum quamuis maiorem, poſſe à Presbytero conſecrari, non quidem auctoritate, & poteſtate ordinaria, ſed demandata, & delegata à Summo Chriſti Vicario. Paludani ſententiam videtur Capreolus *loco prædicto* approbare. Dicendum itaque eſt, non poſſe Romanum Pontificem delegare Presbyteris, vt Epiſcopum conſecrent; quia diuino iure Epiſcopus Presbytero ſuperior eſt, & Ordinis poteſtatem habet, qua caret Presbyter: ergo eam poteſtatem Ordinis Presbyter dare non poteſt, quippe qui eam non habet, ſicut nec Diaconus poteſt etiam Summi Pontificis mandato, vel auctoritate Presbyterum conſecrare. Et hæc ſententia magis congruit cum iis, quæ dixit S. Thomas *loco citato.* Vnde omnia ſuperius dicta docet etiam Azorius *part. 2. libro 3. cap. 30. quæſt. 4.* & alij. Et ideo hanc ſententiam Caſtrus Palaus *tom. 4. tract. 27. punct. 14. num. 12.* vbi ſic ait: In hac controuerſia illud pro certo habendum eſt nemini alteri, quàm Epiſcopo committi Epiſcopi conſecrationem poſſe: quia cum conſecratio Epiſcopi iure diuino inſtituta ſit ad ſacerdotium perficiendum, & complendum, ob quam cauſam Epiſcopus eſt omnibus Sacerdotibus ſuperior, & ſupremus Eccleſiæ Ordo, nequit ab alio concedi, quàm ab eo, qui in eo Ordine fuerit conſtitutus. Nam, vt inquit Paulus ad Hebr. 7. minor maiori benedictionem impertiri nequit: nemo enim dare poteſt alteri, quod in ſe nec formaliter, nec virtualiter habet. Atque ita tradit Vaſquez *diſput. 243. cap. 4. num. 42. & cap. 6. in princ.* aduerſus Paludanum *in 4. diſtinct. 7. quæſt. 4. art. 3. in 1. opinione*, aſſerentem, etſi ſub dubio poſſe ſimplici Sacerdoti hanc poteſtatem conſecrandi Epiſcopum committi, & Aureolus apud Capreolum *diſtinct. 25. quæſt. 1. art. 2. in 2. art. cap. 5.* de omnibus ſacramentis id aſſerentem. Et tandem Bernal *de Sacram. diſput. 49. ſect. 3. num. 2.* ſic aſſerit: [Certum eſt Epiſcopatum non poſſe conferri validè ab illo qui Epiſcopus conſecratus non eſt. Ita docent omnes Doctores contra Syluestrum, qui dixit Epiſcopum ordinari poſſe per ſimplicem Sacerdotem, in aliquo caſu, ex commiſſione Summi Pontificis; veruntamen hoc caret fundamento: illud firmat vera ratio, & authoritas; nam S. Damaſus Papa Epiſt. 4. loquens de miniſtro Ordinum, ſic ſcribit: Qui hominum licèt more humano loquamur, dare poteſt quod non habet? Vnde ipſe colligit, Corepiſcopos qui verè Epiſcopi ordinati non erant, non potuiſſe præſtare illa quæ ſunt propria Ordinis Epiſcopalis.] Ita ille, & ego.

Sup. his vſq. ad verſ. Quã ſententiã. hu-iuſt ext. In Reſ. uor. ſeq. Sup. his de legationibus in to. 3. tr. 2. lege doctr. à Reſ. 68. vſq; ad 72. incluſiue. & alterius Reſ. earum primarũ enarration.

RESOL. XXVI.

An ſi Pontifex diceret alicui; Eſto *verbi gratia,* Epiſcopus Ferrarienſis, *talis eſſet verè Epiſcopus?*

Idem eſt pro Sacerdote?

Et aſſeritur, quod dum Pontifex ſimplici Sacerdoti committit miniſterium confirmandi illum conſecrat in Epiſcopum, quamuis hoc non placeat. Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 26.

§. 1. VIdetur affirmatiuè reſpondiſſe Felinum *in capite de conſtitut. numero 23. verſic. fallit quartò*, ex Angelo *lib. 2. C. de crim. ſacrileg. & lib. 1. C. de ſentent. paſſis*, Rebuff. *in praxi, part. 2. tit. de Clericis à quibus creentur, numero 9.* Iacobat. *de Concil. libro 4. quæſt. 4. verb. hoc tamen intelligerem.* Sed ego puto ſupradictos rem ſatis obſcurè tractaſſe, & nihil aliud docere voluiſſe niſi hoc videlicet, aliquem poſſe ſolo Romani Pontificis verbo Sacerdotem, vel Epiſcopum conſtitui, quod attinet ad poteſtatem iuriſdictionis, non Ordinis, ita vt poteſtatem Ordinis non recipit, ſed tantùm iuriſdictionem Forenſem: nam Ordinis poteſtas nequit ſine ordinatione, & conſecratione conferri, quamuis Innocentius *cap. Presbyter. de Sacrament. non iteran.* dicat, *credimus, quod niſi eſſent formæ poſtea inuentæ, ſufficeret Ordinatori dicere, ſis Sacerdos, vel alia æquipollentia verba,* quod licèt Hoſtienſ. Ioann. Andr. Abbas, & alij approbent, mihi non placet: eſt enim facultas Euchariſtiam conſecrandi, pro viuis, & mortuis offerendi, & alia Sacramenta diuina miniſtrandi, non ab Eccleſia, ſed à Chriſto inſtituta, quæ poteſtas characterem impreſſum in anima requirit, & poſtulat. Solùm igitur dicere poſſunt iſti Auctores poteſtatem iuriſdictionis ſolo verbo à Romano Pontifice poſſe concedi; & hoc verum eſt, nam ſi prudens, ac volens Pontifex eam conceſſerit, data cenſetur? nam hoc ipſo, quod Titium certæ Eccleſiæ, Epiſcopum ſciens, ac volens nominat compellatiuè, poteſt illi conferre poteſtatem iuriſdictionis, qua Titius poſſit illius Eccleſiæ beneficia in Clericos conferre, excommunicare, conſtitutiones condere, ieiunia indicere, dies Feſtos inſtituere, & id genus alia. Similiter ſi velit, poteſt aliquem Subdiaconum, vel Diaconum in Parochum in certa Eccleſia ſolo verbo, inſtituere, qui poteſtate Ordinis præditus non erit, habebit tamen poteſtatem iuriſdictionis, qua illius Eccleſiæ curam ſuſcipiat, ita vt in ea cæteros Clericos, vel populum gubernare queat, & ea quæ ſunt iuriſdictionis, & Ordinis poteſtatem non poſtulant, præſtare, & exequi; quamuis nunc Iure Canonico Epiſcopus, vel quiuis alius Eccleſiæ Prælatus, iuriſdictionem non acquirat ſine Pontificiis litteris, quibus Eccleſiæ ſibi collatæ poſſeſſionem apprehendat. Et hæc omnia optimè obſeruat Azotius *tomo ſecundo libro tertio, capite 30. quæſito quarto.* Vnde ex his

Sup. contrà in hac Reſ. vſque ad vlt. & eius Catamuelis diffic. in to. 3. tr. 1. Reſ. 63. à princ. vſque ad § vlt. excluſiue.

mihi non placet doctrina doctiſſimi, & amiciſſimi Caramuelis in *tract. Fundamentali*, *num.* 1290. aſſerentis, quod dum Pontifex ſimplici Sacerdoti committit miniſterium confirmandi, illum conſecrat Epiſcopum; nam hoc eſſet conferre ordinem, & characterem Epiſcopalem, abſque applicatione alicuius materiæ, ſed hoc dicere eſt abſurdum. Ergo.

RESOL. XXVII.

An in Conſecratione Epiſcopi de iure Diuino requirantur tres Epiſcopi?

Et ſententia negatiua aſſertur. Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 27.

Adduxit in Reſ. quæ nūc eſt in to. 3. tr. 5. Reſ. 61. §. 2. & ſeqq. & hic infra lege duas Reſ. ſeqq. & ex Reſ. 59. §. Que la conſagracion. & Reſ. 125. & in to. 2. tr. 5. eãdem in Reſ. 22. & in to. 9. tract. 9. Reſ. 1. breuiter in fine.

§. 1. CErtum eſt requiri de neceſſitate præcepti. Difficultas eſt an requirantur de neceſſitate Sacramenti. Et ex Granado, & aliis ſententiam negatiuam ego adduxi *in part.* 8. *tract.* 1. quibus nunc addo Layman *lib.* 80. *tract.* 9. *cap.* 5. *num.* 1. Hugolinum. *de poteſt. Epiſc. cap.* 2. *num.* 5. Photium *tom.* 2. *lib.* 3. *capite* 30. *quæſt.* 2. Valentiam *tom.* 4. *diſput.* 9. *quæſt.* 3. *puncto* 2. Probatur ex *Can.* 1. *Apoſtolorum*, vbi dicitur Epiſcopum debere à duobus, vel tribus Epiſcopis ordinari. Idémque habetur apud Clementem Romanum *lib.* 3. *Conſtitutionum cap.* 20. Si autem ſemel conſtet ad valorem Ordinationis non eſſe neceſſarios tres Epiſcopos, nulla ratio eſt, quæ cogat affirmare vnum Epiſcopum non ſufficere. Supponi enim videtur hoc ipſum in Concilio Arauſicano I. *cap.* 21. dum ſtatuitur, quod ſi duo Epiſcopi præſumpſerint aliquem inuitum Epiſcopum facere (inuitus intelligitur non omnino, ſed aliqualiter, alioqui non valeret ordinatio) vterque Epiſcopus ordinans deponatur, & in locum vnius ſubſtituatur, qui vim paſſus eſt: pro loco verò alterius alius ordinetur, vbi ſupponitur Epiſcopum verè ordinari à duobus Epiſcopis. Supponere etiam videbatur hoc ipſum ſanctus Simon Cananeus Epiſcopus, qui teſte eodem Clemente *libro* 8. *Conſtitutionum cap.* 27. *aliàs* 33. permittebat ordinationem Epiſcopi fieri à duobus, vel à tribus, Ordinatum tamen ab vno, decreuit deponendum ſimul cum Ordinante. Omnis autem depoſitio ſupponit gradum, aut ſtatum à quo quis deponendus ſit: nemo enim deponitur ab eo gradu, aut ſtatu in quo non eſt. Ergo, &c. Et quidem pro hac firmanda ſententia argumentum ex Apoſtolorum tempore deſumitur: neque enim eſt probabile eo tempore, quo rari Epiſcopi inter ſe conueniebant, & ſoli, vt plurimum Apoſtoli cum aliquo, vel Presbytero, vel Diacono per vniuerſi Orbis Regiones diſcurrebant, Epiſcopos omnes, qui ab Apoſtolis ordinati dicuntur, à tribus ordinatos fuiſſe, cum eorum plures ab vno tantùm Apoſtolorum memorentur ordinati. Confirmatur primò, quia Canon primus Apoſtolorum à duobus, vel tribus Epiſcopis conſecrandum præcepit Epiſcopum; *Epiſcopus à duobus, vel tribus Epiſcopis ordinetur.* In quem Canonem Zonaras, & Balſamum permiſſam eo Canone inferunt, quæ à duobus ſolum peragatur Antiſtitis conſecrationem, quæ illatio optima eſt: ſi enim à duobus, aut tribus præcipit Epiſcopum ordinari, à duobus permittit. Secundò, quia Conſtitutiones Apoſtolicæ clarius adhuc id docent, dum in neceſſitate factam, vel ab vno conſecrationem Epiſcopalem, tanquam validam, ac legitimam admittunt, prout cuiuis verba Conſtitutionum intuenti, ac legenti, facilè conſtabit; *Ego Simon Cananeus conſtituo à quot Epiſcopis debeat ordinari Epiſcopus, ſcilicet à duobus, aut tribus Epiſcopis; ſin verò aliquis ab vno Epiſcopus Ordinatus fuerit, tum is qui ordinatus eſt, tum is qui eum ordinauit deponatur. Quod ſi neceſſitas coëgerit ab vno ordinari, quod propter perſecutionem, aut aliam cauſam plures adeſſe non poſſint, afferatur decretum commiſſionis plurium Epiſcoporum.* Ex iis enim verbis deduco primum præceptam non fuiſſe hoc tempore, niſi duorum, aut trium Epiſcoporum in Antiſtitibus conſecrandis præſentiam, duos itaque ſuffeciſſe: alterum, qui ab vno conſecratus fuiſſet validè conſecratum: vtpotè qui de ſtatu ſuo deiiciendus decernatur æquè, ac ordinator: tertium, in neceſſitate licuiſſe etiam ab vno conſecrari Epiſcopum dummodo aliorum conſenſus accederet, proindéque ex iis apertè concluditur trium Epiſcoporum præſentiam conſecrationi Epiſcopali ſubſtantialem non eſſe, nihilque obeſſe quin abſque ea ſtare ipſa poſſit. Denique, quia D. Dionyſius vbi explicat Epiſcopalem conſecrationem, vnius tantùm Epiſcopi conſecrantis meminit: at probabile non eſt eum eſſentialem ordinationis ritum omiſiſſe.

RESOL. XXVIII.

Alia ſententia proponitur aſſerens ternarium numerum Epiſcoporum eſſe de iure diuino. Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 28.

§. 1. SEd his non obſtantibus alij aſſerunt, quod vnus Epiſcopus ſolus nec habet ordinariam poteſtatem de iure diuino ad alterum ordinandum in Epiſcopum, neque ordinariè poteſt Epiſcopus validè ordinari, niſi à tribus aliis Epiſcopis. Ita Bellarminus *libro* 4. *de notis Eccleſiæ*, *capite* 8. & Vaſquez *diſputat.* 243. & alij. Probatur primò id quòd Apoſtoli, & deinde Eccleſia ſeruauerunt in ordinatione Epiſcopi ſacramentali, receperunt illud à Chriſto Domino, ſed Apoſtoli, & Eccleſia ſeruauerunt, vt Epiſcopus ordinaretur per tres Epiſcopos; &c. Probatur minor ex 1. *ad Timoth.* 4. *num.* 14. *Noli negligere gratiam, quæ eſt in te, quæ data eſt tibi per Prophetiam cum impoſitione manuum Presbyterij.* Nam in hoc loco Presbyterium ſignificat cœtum Epiſcoporum manus imponentium, conſequentia verò probatur, quia quod eſt inſtitutum à Chriſto cenſetur eſſentiale Sacramento, tam Ordinis, quàm alij cuicumque Sacramento. Probatur ſecundò ex S. Aniceto Papa in Epiſtol. vbi diſſerit de Ordinatione S. Iacobi Minoris in Epiſcopum Ieroſolymitanum illis verbis: *Si autem non minus quàm à tribus Apoſtolis tantus vir fuit Ordinatus Epiſcopus, patet profectò eam formam inſtituente Domino tradidiſſe, non minus quàm à tribus Epiſcopis debere Epiſcopum ordinari.* Vbi aduerte illud, *inſtituente Domino.* Item hiſtoriam illam de Ordinatione S. Iacobi eſſe veram, & acceptam, ex multis Authoribus, vt ſuprà attulimus. Probatur tertiò, quia S. Damaſus Papa Epiſt. 4. in tom. Conciliorum ex eo probat. Corepiſcopos non eſſe veros Epiſcopos, neque poſſe conferre omnes Ordines, quia illi fuerant ordinati, ſiue inſtituti ab vno tantùm Epiſcopo, ſi autem foret valida ordinatio Epiſcopi ab vno Epiſcopo facta, illud argumentum S. Damaſi nullum eſſet. Idem docet Ioannes Papa III. in Epiſtola quæ habetur *tomo* 2. *Conciliorum*, verbis illis: *Omnia quæcumque maxima Concilia affirmant, illum non eſſe Epiſcopum, qui minus, quam à tribus Epiſcopis; Metropolitani, etiam authoritate, fuerit factum.* Concilia plura, vt Nicænum, Carthaginenſe, Arelatenſe refert Vaſquez citatus, & alij Recentiores. Et hæc omnia docet Bernal *de ſacrament. diſp.* 49. *ſect.*

Digitized by Google

ſect. 2. num. 5. cui ego addo Belarminum lib. 4. de notis Eccleſia, cap. 8. Valquez diſput. 243. cap. 6. Coninc. diſp. 20. dub. 9. Philibertum Marchinum de Ord. part. 2. cap. 12. num. 4. Caietanum in 3. par. q. 67. art. 3. Ochagauia de ſacram. diſp. 1. dub. 18. num. 556. & 261. Hambert. in 3. part. de ſacram. Ord. diſp. 6. art. 1. propoſ. vlt. & alios.

RESOL. XXIX.

Iudicium de ſupradictis opinionibus, & prima magis confirmatur? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 29.

§. 1. Vidiſti, Lector pugnantes ſententias circa præſentem difficultatem. Ego puto ambas eſſe probabiles, & ideo rectè Doctor Hallier *de ſacris Electionibus, part. 2. art. 2. §. 1. cum ſeqq.* vtraſque referens reſpondet poſtea ad argumenta vtriuſque: & licet ſecunda opinio ſit inter recentiores magis communis; tamen primam ſententiam puto habere maximam probabilitatem. Et vt verum fatear ego illi magis adhæreo; & præter Doctores citatos illam tenet Sanch. *Opuſc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. num. 26.* & Aucrſa *quaſt. 3. ſect. 2.* Probatur primò, quia in Pontificiali Romano ſemper agitur de Conſecratore, tanquam vno, quod ſine dubio fieri non deberet, ſi plures requirerentur ad ſubſtantiam ordinationis Epiſcopi, quamuis cæremoniæ accidentales ab vno peragerentur. Secundò in Sacramentis paſſim vnus Miniſter ſufficit, & in præſenti ex nullo principio Theologico cogimur aliud aſſerere: igitur conuenientius eſt, vt dicatur impoſitionem manuum vnius Epiſcopi ſufficere ad ordinationem Epiſcopalem. Minor probatur: Omnia quæ in contrarium adferri poſſunt, commodè poſſunt exponi, quòd ex illis ſolùm probetur neceſſitas præcepti; & quidem ad imitationem Apoſtoli, qui Timotheum ordinauit in Epiſcopum aliis ſimul manum imponentibus. Denique in Concilio Carthaginenſi dicitur; *Epiſcopus cum ordinatur, duo Epiſcopi ponant, & teneant Euangeliorum codicem ſuper caput, & ceruicem eius, & vno ſuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangant.* Hoc capite, vel deſcribitur ritus eſſentialis ordinationis Epiſcopi vel ſolùm accidentalis; ſi poſterius ex ſimilibus locutionibus Concilij, vel Pontificum, nihil poteſt haberi pro ritu neceſſario ad ſubſtantiam conſecrationis Epiſcopi; ſi dicatur prius, quoad admittit Vaſquez *diſput. 240. cap. cit. num. 65.* ſatis datur intelligi impoſitionem manuum plurium Epiſcoporum non requiri ad ſubſtãtiam Conſecrationis, cum dicitur, *vno ſuper eum fundente benedictionem*: quibus verbis denotatur ſufficere ſi forma ab vno pronuncietur: quod ſi vnus Miniſter ſufficiat reſpectu formæ, quidni ſufficiat reſpectu materiæ?

2. Reſpondet Vaſquez vbi ſuprà, requiri, & ſufficere ad ſubſtantiam Sacramenti, ſi omnes conueniant in applicatione materiæ, quamuis vnicus formam proferat: Sed id videtur minus probabiliter dictum, quia forma debet materiæ reſpondere: ergo ſi impoſitio manuum plurium Epiſcoporum requiratur ex parte materiæ, requiritur vt proportione quadam aliquid proferatur à ſingulis, quod ſe teneat ex parte formæ; alioquin aliquid concurreret partialiter per modum materiæ, cui nihil reſpondebit in forma, cùm forma prolata ab vno nullo modo reſpiciat materiã, prout ab aliis applicatur, ſed prout applicatur ab illo, qui profert formã, v. g. hæc verba, *Accipe Spiritum ſanctum*, quæ omnium ſententia, debent aliquo modo reſpicere actionem Miniſtri (cum tanquam oratio practica denotent implicitè conferri gratiam per manuum impoſitionem) prolata ab vno non reſpiciunt impoſitionem manuum factam ab aliis Epiſcopis, ſed ab eo, qui huiuſmodi verba profert: igitur ex parte materiæ ab aliis applicatæ nihil reſpondet per modum formæ videtur autem minus probabile, quod in Sacramentis aliquid requiratur etiam partialiter ex parte materiæ, cui nihil reſpondeat in forma.

3. Confirmatur; non poteſt commoda ratio aſſignari, cur vnus dependeat ab alio ex parte materiæ, & non ſimiliter dependeat ex parte formæ: vel ergo dicatur formam à ſingulis debere proferri, quod etiam fatente Valquez, non eſt neceſſarium, vel certè aſſeratur impoſitionem manuum factam ab Epiſcopis non concurrentibus ad prolationem formæ non requiri ex parte materiæ ad conſecrationem Epiſcopi & quod hinc ſequitur, aſſeratur ad ſubſtantiam huius ordinationis ſufficere impoſitionem manuum vnius Epiſcopi.

4. Tertiò, quia Gregorius I. conceſſit pro Anglia, vt conſecratio fieret ab vno Epiſcopo. Gregorius XIII. conceſſit Patriarchæ Æthiopiæ, vt per vnum Epiſcopum conſecraretur. Ex Can. Apoſtolorum, cit. Epiſcopus poteſt à duobus Epiſcopis ordinari: ergo ad ſubſtantiam Conſecrationis tres non requiruntur; quod ſi tres non ſint neceſſarij, non apparet, quod ad valorem Ordinationis duo requirantur.

5. Dices, hæc quidem oſtendere non ita requiri impoſitionem manuum Epiſcoporum, vt ex conceſſione Summi Pontificis vnus non ſufficiat, non tamen oſtendere, quod non requirantur, vt factum teneat, ſi nulla accedat conceſſio: quemadmodum enim ſupra de Confirmatione dictum eſt, Sacerdotem ſimplicem poſſe quidem conferre Sacramentum Confirmationis ex conceſſione Pontificis, non poſſe tamen ſine illa. Sed iure diuino Miniſtrum ordinarium eſſe Epiſcopum, cur in præſenti dici non poſſit, & debeat communiter ad ſubſtantiam valorem actus requiri impoſitionem manuum trium Epiſcoporum, pauciores tamen poſſe ſufficere ex Pontificis conceſſione.

6. Reſpondeo id quidem aliqua probabilitatis ſpecie dici poſſe, ſi quid vrgeret ad aſſerendum tres Epiſcopos requiri ad actus ſubſtantiam, ſed cum ex nullo principio videamur cogi ad id aſſerendum; imò aliqua contrarium ſuadeant, videtur dicendum huiuſmodi conceſſionem non eſſe reſpectu alicuius neceſſarij ad ſubſtantiam, ſed ſolum ex præcepto requiſiti: & certè Canon Apoſtolicus nullam indicat conceſſionem, ſeu diſpenſationem in cõditione communiter requiſita ad valorem actus. Et tandem in nullo alio Ordine, vel Sacramento habetur tale exemplum, vt plures ſimul Miniſtri debeant ex integro concurrere, & ſinguli perficere ſubſtantiam Sacramenti. Et Vaſquez ipſe *diſp. 280. in fine*, dicebat, non eſſe quidem neceſſarium, vt omnes, ac ſinguli tres Epiſcopi verba proferrent; ſed ſufficere, vt duo tantùm manus imponerent vno proferente, & ſimul manus imponente. Quod non cohærenter dicitur & aliam nouitatem inducit, vt ſpectet, & ad valorem requiratur myſterium alicuius adhibentis tantùm materiam, & non formam. Accedit etiam, quod Conuentus plurium Epiſcoporum dici debet augere potius, quàm minuere ſecuritatem Ordinationis: at ſi neceſſarius ad valorem, potius minuit, quia defectus in vnoquoque ex tribus illam irritam redderet: ſi verò non ſit neceſſarius ad valorem, ſic nec ex defectu vnius, nec duorum vitiaretur ordinatio, dum ſaltem ab vno ex tribus ritè miniſterium compleatur.

RESOL. XXX.

An ſtando in opinione, quod requirantur tres Epiſcopi de iure diuino in Conſecratione Epiſcopi, poſſit in caſu neceſſitatis ſuper hoc Papa diſpenſare?

Et obſeruatur, quod quando Conſecratio fit ex commiſſione ab vno Epiſcopo adhibendos ſimul eſſe ex eadem commiſſione alios duos Presbyteros, loco Epiſcoporum, qui non ſunt. Ex part. 12. tractatu 1. Reſolutione 30.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docet Caſtrus Palaus *tom. 4 tractat. 27. punct. 14. numero 13.* vbi ſic ait: Exiſtimo Conſecrationem Epiſcopi, ita neceſſariò à tribus Epiſcopis faciendam eſſe, vt nequeat Pontifex in hac parte diſpenſare, & vni tantùm Conſecrationem committere; vti videntur docere Henricus *lib. 10. cap. 24. §. 1.* Paulus Comitolus *in reſponſ. moralium, lib. 1. quaſtion. 48. numero 23.* Marc. Anton Genuenſ. *in praxi Curia Archiepiſc. Neapol. cap. 70. numero 16.* Barboſ. *de poteſtate Epiſcopi, allegat. 2. num. 45.* Moueor quia Pontifex nequit diſpenſare in forma, vel materia Sacramentorum: at Conſecrationis Epiſcopalis materia, non eſt tantùm vnius Epiſcopi manus impoſitio, ſed plurium, vti conſtat ex illo ad Timoth. 4. *impoſitionem manuum Presbyterij*, iuncta communi Doctorum explicatione. Ob quam cauſam ſuperius diximus; etſi forma huius Sacramenti, quæ ab vno Epiſcopo profertur non ſatis ex ſe effectum illius exprimebat, ex impoſitione manuum plurium Epiſcoporum ſufficientem expreſſionem accipere. Deinde teſtimonia Anacleti, Damaſi, aliorùmque Pontificum non ſolùm probant tres Epiſcopos eſſe Miniſtros ordinarios Epiſcopalis Conſecrationis, ſed eſſe omnino neceſſarios, ſicuti Sacerdos eſt neceſſarius Miniſter Conſecrationis; aliàs ſi ex commiſſione vnius tantùm eſſe poſſet, Pontifices decidentes debere neceſſariò tres adeſſe adderent tres Epiſcopos, vt ordinarium Miniſtrum, ſicuti de Sacramento Confirmationis loquuntur. Quæ autem aduerſus hanc doctrinam Vaſquez, in fauorem ſuæ ſententiæ adduxit, leuia ſunt Primum namque, & ſecundum argumentum probarent, non ſolum Miniſtrum eſt delegatione, ſed ordinarium eſſe poſſe vnicum, vel duos Epiſcopos. Quapropter ad primum dicendum eſt, cum Canon. Apoſtolicus & Clemens expoſtulant pro Conſecratione Epiſcopi duos, vel tres, ſupponunt Metropolitanum cum illis adeſſe debere, iuxta textum *in capit. Archiepiſcopus, de tempor. ord.* Ad locum adductum ex *lib. 8.* reſpondeo, plura in illo libro contineri infimæ authoritatis. Ad ſecundum; nego illum, qui à duobus Epiſcopis fuit per vim ordinatus, denuò ordinandum non eſſe: neque obſtat vti Concilium nomine conſtitutionis: id enim factum eſt, quia ſimul cum ordinatione iuriſdictio ei erat concedenda. Tertium, quod difficilius eſt, probaret optimè intentum, niſi, vt bene aduertit Coninch *diſputat. 20. dubitat. 9. numero 92.* locus ille mendoſus eſſet, vt colligitur, tum ex pluribus, quæ in illa reſponſione referuntur, quæque cenſum imperfectum, præſtant; tum ex tenore, quo refertur eadem reſponſio in operibus Diui Gregorij *in fin. lib. 12. Epiſt. Regiſtri*: ibi enim dicitur: [Et quidem etiam in Anglorum Eccleſia, in qua adhuc ſolus ſic Epiſcopus inueniris ordinare Epiſcopum non aliter niſi cum Epiſcopis potes. Nam quando de Galliis Epiſcopi veniunt, illi in ordinationem Epiſcopis teſtes ibi adſiſtant.] Non igitur colligi poteſt Gregorium diſpenſaſſe, vt Auguſtinus ſolus Conſecrationem Epiſcoporum præſtaret. Hucuſque Palaus & alij, vt D. Antoninus, Syluester, quos citat Solorzanus *de Indiarum, tom. 2. lib. 3. cap. 6. numero 35.* & Leander *vbi infrà.* Sed ego puto non eſſe diuidendum à ſententia Vaſquez, quam nouiſſime tenet doctiſſimus Iſambert. *in 3. part. D. Thomæ, diſputat. 6. de ſacrament. Ordinis, art. 1. propoſitione vltima*, vbi ſic ait: [Pro ordinando aliquo in Epiſcopum, ita tres Epiſcopi iure diuino requiruntur, vt tamen ex diſpenſatione Summi Pontificis vni tantum Epiſcopo, vel duobus tantùm Epiſcopis, vel vni tantùm Epiſcopo cum duobus Abbatibus infulatis, loco reliquorum duorum Epiſcoporum, poſſit Epiſcopalis Ordinatio committi. Probatur ex S. Clemente *lib. 8.* Conſtitutionum Apoſtolicarum, *cap. 27.* & ex eo quòd Sanctus Gregorius diſpenſauit cum Sancto Auguſtino in Angliam miſſo, vt quando ſolus ibi eſſet Epiſcopus, ſolus etiam ibi ordinaret Epiſcopum donec plures eſſent; & hoc videtur dicendum fuiſſe factum ab Apoſtolis, quando poſt diuiſionem primos Epiſcopos conſtituerunt iis in locis, quibus Euangelium prædicabant, & pro hac re aliquos pensationes refert.] Henriq. *de Sacr. Ordin. c. 24.* Ita ille.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Reſ. 62. §. Sed quiquid. & lege hic inf. Reſ. 47. ſignanter à §. Sed aduerſus. & ex reſ. 59. §. Quæ interuenienedo. & lege Reſ. hanc ſequentem.

2. Dicendum eſt igitur, quod Chriſtus Dominus ita inſtituit hoc Sacramentum, vt voluerit eſſe de ſubſtantia, & neceſſitate illius, fieri à tribus Epiſcopis quando ita fieri poſſit, quando autem non, vt fieret à duobus, vel ab vno ſolo Epiſcopo: ex commiſſione, aut determinatione Eccleſiæ, vel Summi Pontificis. Ex quo fit, vt Eccleſia nec mutet materiam nec formam nec Miniſtrum fructus Sacramenti, quando conſecratio Epiſcopi fit ex commiſſione, aut determinatione Papæ, ab vno tantùm, vel duobus Epiſcopis; ſed tantùm pro neceſſitate temporum, diſponit materiam, formam & Miniſtros huius Sacramenti, iuxta formam à Chriſto acceptam.

3. Probari etiam poteſt hæc opinio primò à ſimili: nam non minùs iure diuino, & ex Chriſti Domini inſtitutione Epiſcopus eſt Confirmationis, & Ordinis Miniſter, quam tres Epiſcopi ſint Epiſcopalis Conſecrationis Miniſtri: ſed vrgente neceſſitate poteſt Pontifex committere facultatem confirmandi & ordinandi non Epiſcopo: ergo etiam poterit vni ſoli Epiſcopo committere facultatem conſecrandi alium Epiſcopum.

4. Secundò, hoc idem probatur exemplo Apoſtolorum, qui in multis ciuitatibus, ſic Chriſto; aut eius Vicario diſpenſare, abſque interuentu aliorum Epiſcoporum, qui tunc non erant, per ſe ipſos ſolos, & ſingulos Epiſcopos ordinabant.

5. Tertiò, hoc idem fatendum eſt Sancti Iacobi conſecratione, quid dum fuit à D. Petro, Ioanne, & alio Iacobo Epiſcopus Ieroſolymitanus conſecratus, quæri poteſt de ipſo Iacobo, & Ioanne à quibus aliis fuerint Epiſcopi conſecrati. Sic dicas à Chriſto Domino fuiſſe Epiſcopos conſecratos, dum eos Apoſtolos inſtituit, cum Epiſcopi ſint Apoſtolorum ſucceſſores, etiam ego dicam ipſum S. Iacobum fuiſſe à Chriſto in Apoſtolorum numerum cooptatum & ita, vel in Conſecratione non eguiſſe, vel eandem reliqui Apoſtolis fuiſſe neceſſarium, quare ad hoc deueniendum erit, ſanctum Ioannem, & alium Iacobum à D. Petro fuiſſe conſecratos, deinde omnes tres Iacobum cognomento Iuſtum, in Epiſcopum Hieroſolymitanum ordinaſſe, vt etiam bene docet Ioan. de Turrecrem. *lib. 2. Summa, de Eccleſ. cap. 32.* & Card. Bellarm. *lib. 1. de Rom. Pont. cap. 23.* Ex quo ſequitur verum eſſe; quod dicebamus, vrgente neceſſitate, qualis eſſet Epiſcoporum penuria; poſſe Pontificem

Digitized by Google

Pontificem ſine tribus Epiſcopis, duobus ſolùm, vel vel etiam vni conſecrationem demandare, vt de facto feciſſe Pettum demonſtratum iam fuit. Et ita hanc ſententiam me citato tenet Leandet *de Sacram. tom. 2. tract. 6. cap. 6. quæſt. 4.* vbi citat Henriquex, Matebinum, Solorzanum, Machadum, & alios, quibus addo Franciſcum de Lugo *de Sacrament. theorem. 7. exemp. 9.* Martinon *de Sacram. tom. 2. diſp. 67. ſect. 2. num. 1.* Bernal, *de Sacram. diſp. 9. ſect. 2. n. 9.* & Dicaſtillum *de Sacr. tom. 1. tr. 7. diſp. 1. dub. 18. n. 166.* qui obſeruat, quod quando conſecratio fit ex commiſſione ab vnu Epiſcopo, adhibendos ſimul eſſe ex eadem commiſſione alios duos presbyteros loco Epiſcoporum, qui non ſunt: putant enim Miniſtrum ordinationis, qui eſt Ordinarius, eſſe ordinarium totius ordinationis; & qui poteſt eſſe ex commiſſione totius ordinationis à primo gradu, vſque ad vltimum, & ex aliu capite nullam eſſe indecentiam quod Epiſcopus qui eſt ſuperior ſimplice Sacerdote conſecretur, & benedicatur à ſimplicibus Sacerdotibus, non vt à principalibus Miniſtris, ſed vt à minus principalibus, & ex commiſſione Pontificis, quorum verborum ſenſus ſatis eſt obſcurus. Hoc autem magna ex parte gratis dicitur: neque enim ex aliquo capite probatur eſſe adhibendus alius Sacerdotes ſimplices; cur enim non poterit id facere, ſi Pontifex committat, ſolus Epiſcopus ſine presbyteris? & vnde probant hos eſſe neceſſarios.

RESOL. XXXI.

Exemplis demonſtratur Pontifices ſæpius ſuper numero Epiſcoporum in Conſecratione Epiſcopi diſpenſaſſe. Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 31.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Reſ. 61. §. Vnde. & lege hic inf. doctr. Reſ. 47. ſignanter à §. Sed aduerſus. & in Reſ. 56. §. Quæ interueniendo.

§. 1. PRobatur hoc ex Gregorio Papa: nam Auguſtinu ab ipſo in Angliam ad illius Regni conuerſionem miſſo facultatem conceſſit vt ipſe ſolus vnum, aut alterum Epiſcopum ordinaret; impoſterum verò à tribus Epiſcopis ordinarentur vt Paludanus, & Syluester locis citatis referunt, & habetur inter eiuſdem Gregorij decreta in reſponſionibus ad Auguſtini interrogationes *cap. 8.* quæ ſunt inter eius opera. Item Gregorius XIII. eandem facultatem conceſſit Patriarchæ Æthiopiæ qui erat à Societate] Ieſu, teſte Henriquez *lib. 3. de Ordine, cap. 24.* qui teſtatur idem factum fuiſſe ſæpe in India, & Iaponia, & hoc priuilegium conceſſum fuiſſe Prouinciis Indiarum teſtatur etiam Machadus, *tom. 2. lib. 4. part. 6. tr. 1. document. 6. num. 4. & 5.* vbi ſic ait, [El tecero requiſito es que aſſiſtan ala Conſecracion cierto numero de Obiſpos. Para cuya intelligencia ſe ha de aduertir, que antiguamente era neceſſariò que para el acto de la Conſecracion de vn Obiſpo aſſiſtieſſen el Metrapolitano, todos los Obiſpos prouinciales, ò por lo menos por cartas diſſen ſu conſentimiento. Deſpues por Derecho comun ſe diſpuſo, que ſolamente aſſiſtieſſen tres Obiſpos à conſegrar al nueuo Obiſpos. La mayor difficultad deſta materia conſiſte en aueriguar, ſi el Pontifice podrà diſpenſar en eſte numero de Obiſpos, que como hemos dicho ſon neceſſarios para conſegrar al nueuo Obiſpo. Algunos ſō de parecer que un fūdados en que por derecho diuino es de neceſſitad dela acto de la Conſegracion, que interuengan en el tres Obiſpos, de tal modo, que iungan ſeria nula la conſegracion ſi ſe celebraſſe ſin el dicho numero de Obiſpos. Si bien otros graues Autores afirman que puede el Pontifice diſpenſar en el dicho numero de Obiſpos, como vemos que ha diſpenſado Pio V. en las Indias; paraque con ſolo vn Obiſpo y dos Dignidades, ò Canonicos que la aſſiſtan ſe pueda celebrar la Conſegracion del Obiſpo nueuo.] Ita ille. Vide etiam Leandrum *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſput. 6. quæſt. 4.* & Martinon *de Sacrament. tom. 2. diſp. 67. ſect. 2. num. 21.* vbi ſic ait: *Denique licèt ordinariè tres Epiſcopi requirantur ad ordinandum aliquem in Epiſcopum, vt patet ex Epiſt. Aniceti Papæ ad Epiſcopos Galliæ, & ex Epiſt. 5. Damaſi Papæ contra Corepiſcopos: in quo differt illius ordinatio ab ordinatione Sacerdotis, & aliorum Ordinum inferiorum, qui ab vnico Epiſcopo conferri poſſunt:* Probabilius tamen eſt vnicum Epiſcopum ſaltem ex commiſſione Summi Pontificis ſufficere poſſe. Qua de re vide Turrianum *lib. 1. pro Canonibus Apoſtolorum, cap. 22. ante medium*; Vaſquez *diſp. 243. cap. 6.* Ægidius Coninch *diſput. 20. dub. 9. num. 92.* & Henriquez *lib. 10. de Ordin. cap. 14.* vbi teſtatur Gregorium XIII. hanc facultatem conceſſiſſe Patriarchæ Æthiopiæ è Societate Ieſu, idque in India, & Iaponia ſæpe factum eſſe. Solet etiam ad idem confirmandum adduci exemplum ſancti Gregorij Magni, qui dicitur id permiſiſſe Auguſt. Cantuarienſi Epiſcopo à ſe miſſo in Angliam, prout habetur inter eiuſdem Gregorij decreta in reſponſionibus ad Auguſtini interrogationes *cap. 8.* qui extant inter eius opera *lib. 12. Regiſtri, Epiſt. 31.* Idque ſignificāt prima illius reſponſionis verba quidquid dicat Ægidius Coninch *loc. ſup. cit.*; Nam Aug. interroganti vtrum propter nimiam diſtantiam, & difficultatē habendi plures Epiſcopos poſſet vnus ſolus Epiſcopum ordinare? & ſic reſpondet ſanctus Greg. *Et quidem in Anglorum Eccleſia, in qua adhuc ſolus tu Epiſcopus inueniris, ordinare Epiſcopum, non aliter, niſi ſine Epiſcopis potes.* Addit verò, vt ſi aliquando de Galliis Epiſcopi veniant, illos ſibi adiungat; & vt quando in ipſa Anglia Epiſcopi in locis ſatis propinquis fuerint conſtituti: non fiat Epiſcopalis ordinatio ſine aggregans tribus, vel quatuor Epiſcopis. Ita Martinon.

RESOL. XXXII.

An Pontifex, ſi concedat abſque iuſta cauſa Epiſcopo vt poſſit conſecrari abſque aliis Epiſcopis, ſit non ſolum illicita, ſed inualida?

Idem eſt de commiſſione facta ſimplici Sacerdoti, vt conferat Sacramentum Confirmationis. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 32.

§. 1. CIrca præſentem quæſtionem videtur philoſophandum ſicut de Commiſſione facta ſimpli ſacerdori, vt conferat ſacramentum confirmationis, vt obſeruat Dicaſtillus de ſacramentis *tom. 1. tractat. 3. diſput. vnica, dub. 11. num. 111.* Aſſerunt igitur aliqui, quod vt licitè Pontifex committat hanc adminiſtrationem ſimplici ſacerdoti; neceſſaria ſit cauſa vrgens, & grauis; tamen, vt validè committat, non videtur neceſſarium. Id quod probant Henriquez *lib. 3. cap. 6. num. 4.* Suarez *diſp. 16. ſect. 2.* Coninch *ad cit. art. 11. n. 110.* Layman 1. *ſuper cap. illo 6. n. 1. in fin.* quia non eſt illa propriè diſpenſatio, ſed commiſſio poteſtatis ſecundùm Chriſti inſtitutionem; ita vt voluerit Chriſtus, quod Miniſter huius Sacramenti ordinatius, & ex officio eſſet Epiſcopus; extraordinatius autem & ex commiſſione ſummi Paſtoralis Eccleſiæ poſſet eſſe ſimplex Sacerdos. Sup. hoc Cõfirmationis Sacr. in to. 3. tr. 1. Reſ. 14.

2. Sed in hoc aliqui philoſophandum exiſtimant ſicut plerique philoſophantur in modo relaxandi vota, quem ſeruare debet Superior, vt validè relaxet, nempe quod ſicut ibi idem non valet relaxatio, ſeu diſpenſatio Superioris ſine cauſa ſufficienti, ſaltem probabiliter, & quæ ſit humano more talis exiſtimata; quia ſcilicet, quamuis Deus commiſerit ſuperiori (ſaltem

Digitized by Google

(ſaltem ſupremo Paſtori, & per illum cæteris) poteſtatem remittendi nomine ipſius Dei verbum promiſſionis, qua remiſſione facta liber manet vouens, tamen non cenſetur Deus id commiſiſſe, vbi non eſt iuſta cauſa, ſaltem exiſtimata; ac proinde non valet ea diſpenſatio, ſeu relaxatio voti, quia non cenſetur tunc per ſuum Miniſtrum remittere, quando hic quaſi miniſterialiter, & nomine Dei ſine cauſa remittere promiſſionem attentat. Pari ergo ratione in noſtro caſu philoſophari poſſumus, Deum quidem commiſiſſe ſummo Paſtori poteſtatem committendi adminiſtrationem Confirmationis ſimplici Sacerdoti, quando iuſta cauſa ſubeſt, ſaltem humano modo talis reputata: non verò quando ea cauſa non ſubeſt: neque aliud aliunde ſatis conſtat, nec videtur admodum rationabile pro gubernatione Eccleſiæ, quod Pontifex habeat eam poteſtatem committendi ad abutendum illa. Et hæc omnia docet Dicaſtillus *tract.*3. *diſputat. vnica*, *dub.* 11. *num.*113. Quæ omnia ſecundum id quod dixerat applicanda ſunt in caſu noſtro.

3. Dico igitur non ſolum non licere Pontificem abſque iuſta cauſa diſpenſando in numero ternario Epiſcoporum in aliqua Epiſcopi conſecratione, ſed etiam diſpenſationem eſſe nullam. Non nego tamen contrariam ſententiam nempe dictam diſpenſationem eſſe validam & ſuam habere probabilitatem: nam vt ipſe Dicaſtillus fatetur ex Doctoribus ſuperius citatis, commiſſio Pontificis abſque iuſta cauſa facta ſimplici Sacerdoti valida eſt. Ergo hoc etiam erit in caſu noſtro.

RESOL. XXXIII.

An Sede Apoſtolica vacante poſſit à Collegio Cardinalium, vel ab alio, cui eorum nomine Eccleſiæ commendata eſt adminiſtratio, talis facultas ordinandi cõmitti?

Et an verò poſſit Pontifex hanc facultatem quam habet committendi ſimplici Sacerdoti facultatem adminiſtrandi hoc Sacramentum, alteri alicui committere, qui tanquam delegatus nomine Pontificis quando ſubeſt iuſta cauſa, poſſit hanc facultatem concedere à Ex p.12. tr.1. Reſ.33.

§.1. APponam etiam alia dubia; An Cardinalium collegium Sede Apoſt. vacante facultatem etiam committendi communicare poſſit alteri, vt ille eam poſſit committere vni Epiſcopo, quando opus fuerit? Ac etiam an commiſſio facta alicui Epiſcopo à Pontifice, vt ipſe ſolus ſine aliis Epiſcopis poſſit Epiſcopum ordinare, expiret morte Pontificis decedentis? Hæc dubia proponit Dicaſtillus *tom.*1. *diſp.* 1, *dub.* 18. *num.*272. & 173. qui poſtea *eod. Tom.*1. *tract.*3. *diſp. vnica dub.* 11. *num.*117. ad illa ſic reſpondet; [Vtrum autem Sede Pontificis vacante poſſit à Collegio Cardinalium nomine illius, ab illo, cui Eccleſiæ gubernatio eſt commendata, talis facultas adminiſtrandi committi? non eſt ita certum, nec video ab Auctoribus diſputari.] Mihi videtur non poſſe, quia hoc extraordinarium eſt & ſolũ nobis conſtat fuiſſe Pontifici conceſſum; ſine fundamento autem ad alios extenderetur. Quamuis autem ſuccedat Sede vacante generaliter loquendo capitulum Prælato in iis, quæ ſunt iuriſdictionis; huius tamen regulæ generalis fallentiæ ſunt non paucæ, maxime Sede Apoſtolica vacante; qua de re diſputare non eſt huius loci.

2. An vero poſſit Pontifex hanc facultatem, quam habet committendi ſimplici ſacerdoti facultatem adminiſtrandi hoc ſacramentum, alteri alicui committere, qui tamquã delegatus nomine Pontificis, quando, ſubeſt iuſta cauſa, poſſit hanc facultatem cõcedere, non nemini vidiſſe in Authoribus diſputatum. Mihi ſanè videtur poſſe, tum quia ea poteſtas in Pontifice eſt ordinaria, & non video quare non ſit ſubdelegabilis tum quia iuſtæ cauſæ eſſe poſſunt id cõmittendi alteri maximè in hoc genere facultatis quæ ſolent concedi propter penuriam, & abſentiam Epiſcoporum in Regionibus longè diſtantibus à Sede Apoſtolica, vbi an ſufficientes cauſæ ſint id committendi ſimplici ſacerdoti, vix poteſt Pontifici conſtare immediatè ad ſe relatis cauſis, & earum probationibus, ſæpeque eſſet periculum in mora, vt interim multi fideles ſine hoc Sacramento perirent. Quapropter ſæpe conſultus videri poterit, eam facultatem committendi alteri concedere alicui, qui proxime poſſit cauſas noſſe, inueſtigare, aut examinare, vt iis diſcuſſis eam adminiſtrationem committat, ſi viderit expedire. Hanc autem facultatem committendi non puto expirare morte Pontificis concedentis, maxime quando iam eſt acceptata per ſe, vel per procuratorem à prædicto Commiſſario; eſt enim gratia facta comparatione illius, non gratia facienda, atque adeò non expirat morte concedentis, vt videbimus ſuo loco. Propter eandem rationem non expirat commiſſio, ſeu facultas ipſa adminiſtrandi facta ſimplici Sacerdoti; etiamſi ſuperueniat mors Pontificis concedentis: eſt enim gratia Principis facta. Hucvſque Dicaſtillus. Quæ omnia applicanda ſunt, vt ipſe aſſerit, quoad poteſtatem, quam habet Pontifex circa diſpenſationem in Conſecratione Epiſcupali; quæ quidem maxime notanda ſunt à Lectoribus, cum illa difficulter in aliis auctoribus inueniant.

RESOL. XXXIV.

An conſecratio Epiſcopalis poſſit fieri à pluribus Epiſcopis, quàm à tribus?

Et quomodo olim Archiepiſcopus conſecrabatur: Ex p.12. tractat. 1. Reſol.34.

§.1. AD hanc difficultatem reſpondet Doctor Hallier *de Sacris Electionibus par.*2. *cap.*2. *art.*1. §.1. *num.* 9. vbi ſic ait, [Certum eſt non ſolum à tribus, verum etiam à pluribus Ordinationes olim fieri ſolitas: puta cùm ab Epiſcopis omnibus Prouinciæ in vnum conuenientibus, tunc etiam ab aliis, qui huius rei cauſa conuocarentur, vel qui caſu intereſſent.] Vnde Nicenum I. ab omnibus, qui eſſent in Prouincia ordinationes celebrari voluit. Arelatenſe I. ſi fieri poſſet à ſeptem, & citata omnia Conc. à tribus ſaltem. Antiochenum non niſi cum Synodo Epiſcoporum. Pariſienſe. III. ſub Pelagio, vel Epiſcopos Prouinciæ, vel vicinos ad Ordinationem Epiſcopi peragendam à Metropolitano accerſiri refert. Lucius III. omnes Prouinciæ Antiſtites conuenire iubet ad Metropolitani Ordinationem, vt ab omnibus ordinetur. Iuxta quæ apud Cyprianum, Cornelium ſummum Pontificem, pluribus etiam Aphricanis Epiſcopis, qui tum Romæ aderant Epiſcopum factum legimus; adeo vt à ſexdecim Epiſcopis Ordinatus perhibeatur. Apud Auguſtin. duodecim Epiſcopos numeratos reperimus, qui Maximiani ordinationis, non ſolum teſtes, verum etiam Auctores extiterint. Apud Optatum Melenitanum, Maiorinum à ſecundo Numidiæ Primate, aliiſque traditoribus Epiſcopis pluribus Ordinatum aduertimus. Apud Socratem, Nectarium à centum quinquaginta Epiſcopis, qui tunc Conſtantinopoli aderant, ordinatum. Ioann. quoque Chryſoſtomum, qui in eius locum ſuffectus eſt, quo eius ordinatio celebrior eſſet; conuocata Epiſcoporum Synodo, cui etiam Theoph. Alexand. interfuit fuiſſe conſecratum, obſeruare poſſumus, quæ omnia breuiter

percurrot

percutto: ſolum ex eis colligo, ſi plures tribus Epiſcopis ad aliquam Epiſcopi cuiuſcumque ordinationem vocentur; eique interſint non otioſos ſtare, non Pontificalibus indumentis ornatos aſſiſtere debere, quod iam paſſim obſeruatur; ſed & ſacris, quas rubrica & Eccleſiæ conſuetudo requirit veſtibus indutos aſſiſtere, & ſimul cum Cõſecratore, vel ſtatim poſt eum ordinando manus imponere eos oportere. Eccleſiæ enim ex prædictis hanc fuiſſe conſuetudinem patet, vt non ſolum à tribus, ſed à pluribus tum eiuſdem Prouinciæ Epiſcopis quos ceſſantibus legitimis excuſationibus intereſſe neceſſum erat: tunc alterius Prouinciæ, qui honoris cauſa vocabantur; manus ordinando imponerentur: imò id expreſsè Concilium Cartaginenſe I V. obſeruari voluit, ſtatuens, *vt Epiſcopus cum ordinatur, duo Epiſcopi ponant, & teneant Euangeliorum codicem ſuper caput, & ceruicem eius, & vno ſuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes Epiſcopi, qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangant.* quæ eiſdem fere verbis habentur in veteri ordine Romano; ex quo eadem refert Albinus Flaccus, qui tamen iiſdem ſeſe opponit, quaſi nec veteri traditioni, nec vſitatæ ſuo tempore Eccleſiæ Romanæ praxi eſſent conformia; quem ſequutus Ambarius eum videtur explicaſſe, dum nempe hoc ſolum reprehendit tanquam ab Apoſtolica traditione, & Canonica auctoritate diſſonum, quod duo Epiſcopi librum Euangeliorum ſuper caput Ordinandi teneant. Sed relinquamus hos Auctores, quibus abſque vllo dubio minor auctoritas ineſſe debet, quam & Concilio Cartaginenſi I V. & veteri Ordini Romano: non videntur tamen illi in dubium reuocaſſe, quòd Epiſcopi omnes Ordinationis alicuius præſentes, manus ipſi imponere debeant. Ex veteri verò iſto Ordine Romano, & Concilio Carthaginenſi I V. diſtincta colliguntur officia præcipui Conſecratoris, qui ſolus benedictionem ſuper ordinandum fundebat, orationem dicens, quæ in veteri Ordine Romano deſcribitur, & duorum ex officio, ſeu ex neceſſitate adſiſtentium, qui codicem Euangeliorum ſuper caput Ordinandi tenerent, & cæterorum Epiſcoporum præſentium, qui omnes caput ordinandi tangebant, in quibus paululum ab iis diſcrepat Pontificale Romanum formam, quæ iam in obſeruanda ſit, præſcribens, dum nempe præcipit, *vt Conſecrator, & aſſiſtentes Epiſcopi* (aſſiſtentes auten Epiſcopos vocat, quicunque interſunt, quos duos ad minus eſſe deberet ait) *Ambobus manibus caput conſecrandi tangant, dicentes; Accipe Spiritum ſanctum.* Et certè ſi Epiſcopi præſentes ab impoſitione manuum ſuper ordinandum ſe contineant, videntur aut communionem Epiſcopi; qui ordinatus aſpernari: aut electionem improbare, eo modo quo è contrario Lucij Alexandrini, Arriani Moſes, Ioannis quoque Pergenſis eadem hæreſi infecti Antiochus, & alij ordinandi, hæreticorum tangere ipſos valentium manus repulerunt, quorum Societatem refugiebant. Huc vſque Hallier.

RESOL. XXXV.

An ſit de eſſentia Conſecrationis, vt fiat iuſſu Archiepiſcopi, vel Patriarchæ?

Et primo ſupponitur, quid de iure ſuper hoc.

Et curſim docetur Primates, ſeu Patriarchas, & Archiepiſcopos, & Cardinales conſecrari à Papa, vel ab alio de eius commiſſione? Ex parte 12. tractat. 1. Reſol. 35.

§. 1. SVpponendum eſt, quod de iure Primates, ſeu Patriarchas, & Metropolitanos conſecrant ties Epiſcopi eorum ſuffraganei, omnibus aliis eorum ſuffraganeis perſonaliter aduenientibus, niſi eſſent neceſſitate impediti: quo caſu per litteras debent conſentire *cap. quia, dist. 64. cap. porro, & cap. Archiepiſcopus, diſtinct. 66. cap. ſi Archiepiſcopus de temp. Ordinat.* & ſi eſt Archiepiſcopus, qui eſt conſecrandus; debet eſſe cum Primatis, ſeu Patriarchæ, cui ſubeſt, conſenſu. *cap. placet, diſtinct. 65.* ita quod ſine eo non recipit executionem conſecratus. Sic Sylueſter ibi. Innoc. *cap. nec Epiſcopi de temp. Ordin.* Armil. *verb. conſecratio Prælatorum, num.* 2. Angel. *verb. conſecratio Epiſcoporum, num.* 1. 2. *&* 5. Roſel. *verb. confirmatio electorum, num.* 12. 13. *&* 16. Tabien. *verb. confirmatio in communi quæſt.* 10. 11. *&* 12. licèt Angel. Tabien. & Roſel. dicant Primates, ſeu Patriarchas, & Cardinales conſecrari à Papa, vel ab alio de eius commiſſione, hoc non eſt de iure, ſed de conſuetudine, vt bene Sylu. *ibi*, idem dicens de Archiepiſcopis: conſuetudo enim habet: vt fere nulli horum conſecrentur, niſi à Papa, vel ab alio de eius commiſſione, *Arg. cap. pudenda* 24. *q.* 1. Epiſcopus autem ſi eſt exemptus debet conſecrari à Papa, vel ab alio de eius commiſſione: ſi verò non ſit exemptus, ſed alicuius Archiepiſcopi ſuffraganeus, conſecrandus eſt ab illo Archiepiſcopo cum duobus Epiſcopis comprouincialibus, ſeu ſuffraganeis, aut tres comprouinciales, ſeu ſuffraganei Epiſcopi illum conſecrabunt ex iuſſu Archiepiſcopi: in vtroque tamen caſu omnes Epiſcopi ſuffraganei requirendi ſunt per Epiſtolam, vt conſentiant, *cap. nec Epiſcopi de tempor. ordinat. cap. non debet, diſt. 65. cap. Ordinationes el* 1. *diſt.* 75. *cap. Ordinationes, cap. Epiſcopi, capit. comprouinciales diſt.* 64. Quod ſi quis Epiſcoporum comprouincialium contemnatur in conſecratione Epiſcopi, vel Archiepiſcopi poteſt agere vt exequutione officij priuetur. Sic Innocentius, Sylueſter. Tabien. Roſel. Angel. *ibid.* Turrecrem *cap. Ordinationes el* 1. *diſt.* 75. *num.* 7. Quando autem Archiepiſcopus, vel aliqui ex ſuffraganeis Epiſcopus diſſentirent conſecrationi, quid facendum ſit, conſule Turrecrem. *diſtinct.* 64. initio id latè diſputantem.

2. Hoc ſuppoſito, aſſero non eſſe de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis, vt conſecratio fiat de iuſſu Archiepiſcopi, vel Patriarchę, & ab Epiſcopis ſuffraganeis, ſed hoc eſt de neceſſitate præcepti: quod verò attinet ad eſſentiam conſecrationis, ſat eſt vt fiat à quibuſuis Epiſcopis. Probatur, quia hic non eſt actus iuriſdictionis, aliàs eſſet delegabilis, ſed Ordinis: Ordo autem Epiſcopalis æquè eſt in omnibus Epiſcopis; ergo. Secundò, quia quod fiat de iuſſu Archiepiſcopi, & à ſuffraganeis, &c. pertinet ad iuriſdictionem Miniſtri, ſed hæc tantum in Sacramento Pœnitentiæ, & Matrimonij eſt de neceſſitate Sacramenti in reliquis verò ſolùm de neceſſitate præcepti: ergo. Quod ſi opponatur, *cap. non debet diſt.* 65. vbi habetur quod fiat de licentia Metropolitani, conuocatis Epiſcopis ſuffraganeis, aliter conſecratio facta non valeat: *& cap. Archiepiſcopus diſtinct.* 66. vbi habetur, quod Archiepiſcopus ab omnibus ſuffraganeis conſecretur, aliàs ſit irrita conſecratio. Reſpondetur cum Turrecremata *diſt. cap. non debet*, & Gloſſ. *diſt. cap. Archiepiſcopus, verſ. irrita*, & ibi etiam Turrecremata quod intelligitur non valere, atque eſſe irritam conſecrationem, non quod non reuera ſit valida, & maneat ille Epiſcopus, ſed eſſe irritam quoad officij executionem, id eſt quod manebit vere Epiſcopus conſecratus, ſed non poterit exequi officium. Et hæc omnia docet Sanchez *in Opuſc. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 15. *num.* 18. *&* 24. cui ego addo Azorium *tom.* 2. *lib.* 3. *cap.* 30. *quæſt.* 2. & Hieronymum Florentum *in lib.* 1. *Decret. tit.* 6. Sed ego puto cum Pace Iordano *tom.* 1. *lib.* 1. *ſect.* 2. *num.* 11.

quòd

quòd hodie conſecratio; quicquid antiqua iura diſponerent de Metropolitano, & Comprouincialibus Epiſcopis *in cap. ſin. diſtinct. 61. cap. 1. diſtinct. 75. cap. ſi Archiepiſcopus, & cap. Nec Epiſcop. de temp. Ordin.* & alibi frequenter, non fit niſi de mandato Summi Pontificis. Sicut enim reſeruauit ſibi Cathedralium prouiſionem, ſic etiam ab eius libito pendere voluit facultatem conſecrandi, cùm non deceat inferiores ſe ingerere in iis in quibus ipſe manum appoſuit, *cap. cùm in diſtribuendis de tempore Ordin.* Abbas per illum *in cap. Meminimus, not. 3. de accuſat.* Auguſtinus V. *conſecrat. pr. §. 2.* Et apparet ex dictis rubr. Pontificalis, atque ex obſeruantia Romanæ Curiæ ſecundum quàm Promoti ibidem conſecrantur, vel commiſſionem obtinent ad partes. Nullus itaque poteſt hoc munere fungi, ſine ſpeciali mandato Papæ. Vnde primarius Conſecrator requiſitus à ſecundo, qui antiquior eſt ex aſſiſtentibus, de conſecrando interrogat, *habetis mandatum?* & in Curia quidem, in qua Eminentiſſimi Cardinales ſolent hanc exercere functionem, datur ei facultas viuæ vocis oraculo; reliquis verò Prælatis tam in Curia, quàm extra, conceditur per literas Apoſtolicas, quæ legendæ ſunt in principio, iuxta formam ab ipſo Pontificali præſcriptam, alioquin non præſtaretur fides, quoniam oraculum viuæ vocis Cardinalibus communicari ſolet. Itaque interueniente huiuſmodi Papæ delegatione non eſt opus requirere alium Archiepiſcopi aſſenſum: quamuis enim ſecundùm ius commune, non deberet ſuffraganeus ordinari, niſi per Metropolitanum, vt de ipſius aſſenſu *cap. ſi Archiepiſcopus, cap. ſi Epiſcopus de temp. Ordinat.* & alibi frequenter attamen iura illa procedunt ſecundum tempora, in quibus Electiones per capitula, & confirmationes à Metropolitanis fiebant, & ideo electione ſublata, vt dictum eſt, cenſentur antiquata iura etiam in hac parte abrogata ſignanter propter manus Papæ appoſitionem. Ideò hodie Epiſcopi Comprouinciales non ſunt conuocandi pro conſecratione ſuffraganei; & ceſſat actio iniuriarum propter omiſſam conuocationem alicuius Epiſcopi Comprouincialis, etiamſi ageretur de Metropolitani conſecratione, quæ omnia valdè notanda ſunt. Concedo tamen, quod quando conſecratio fit extra Curiam, deleganda quidem eſſet Metropolitano.

RESOL. XXXVI.

Quomodo Epiſcopi in Conſecratione debeant imponere manus ſuper caput ordinandi, & proferre verba. Accipe Spiritum Sanctum, &c.

Quod idem erit dicendum pro iunctione materiæ, & formæ aliorum Sacramentorum. Ex parte 12. tractatu 1. Reſol. 36.

§. 1. RESolutio huius quæſtionis pendet ex illa generali omnium Sacramentorum, quomodo debeat forma cum materia concurrere.

Sup. doctrina contenta in hoc & ſeq. §. in to. 1. tr. 1. Reſ. 4. & 62. & in to. 2. tr. 5. Reſ. 16. & in to. 7. tr. 2. ex Reſ. vnic. recitatiuè in §. Nec valet. & §. Reſpondeo nõ eſſe.

Prima opinio requirit phyſic. coniunctioné materiæ cum forma, ſaltem partialem, ita vt aliqua pars formæ ſimul coëxiſtat cũ aliqua parte materiæ, ſcil. ablutionis, vel vnctionis: quare ſi poſt finitã ablutioné, vel vnctioné incipiat forma proferri, vel è contra poſt totã formã prolatam incipiat ablutio, vel vnctio, non erit validum Sacramentum. Ita docent Scotus *in 4. diſt. 6. quæſt. 3.* Gabriel *in 4. diſtinct. 6. quæſt. 1. art. 2. concluſ. 8.* Major *diſt. 2. quæſt. 2. argument. 4.* Nauarrus *cap. 22. numero 7.* Toletus *libro 2. cap. 19. num. 1.* Zambranus *de articulo mortis cap. 1. dub. 2. numero 5.* Fauent Richardus *in 4. diſt. 3. art. 4. quæſt. 2.* Sylueſt. V. *Baptiſmus 5. quæſt. 2. num. 3.* dum aiunt ad Baptiſmi valorem ſufficere, ſi prolatio verborum incipiat antequam ablutio finiatur, aut è contra. Fauet Catechiſmus Romanus *titulo de Baptiſmo*, dum monet nec ante, nec poſt ablutionem, ſed ſimul cum illa proferendam eſſe formam.

2. Sed ego olim contrariæ ſententiæ adhæſi, quæ docet validum fieri Sacramentum ſi poſt finitam ablutionem, vel vnctionem proferatur forma; vel paulo poſt prolatam formam incipiat ablutio, vel vnctio. Sic tradunt Sotus *in 4. diſt. 3. q. 1. art. 8.* Petrus Ledeſma *tom. 1. ſum. tract. de Baptiſmo, cap. 1. in fin.* Henriquez *lib. 4. cap. 9. n. 10. & lib. 2. cap. 9. num. 1.* Suarez *tom. 3. diſp. 1. ſect. 2.* Vaſquez *3 part. diſp. 148. num. 54.* Valentia *tom. 4. diſp. 4. quæſt. 1. punct. 4.* Coninch *q. 4. n. 40.* Sà V. *Baptiſmus, n. 4.* Vega *ibi caſu 23.* Layman *lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 5.* Bonacina *diſp. 2. quæſt. 2. punct. 1. n. 23. & punct. 2. n. 2.* dicens eſſe communem Doctorum. Probatur, quia cùm Sacramentum non ſit compoſitum phyſicum, ſed morale, non requirit phyſicam coniunctionem partium, ſed ſolam moralem, at moraliter verum cenſetur loqui, qui dicit. *Ego comedo panem iſtum, oſculor iſtam Crucem, lauo manus*, &c. vel immediatè poſt actionem præſtitam, vel mox illam præſtiturus: ergo ſimiliter in forma Sacramenti.

3. Itaque pro praxi (vt dixit Præpoſitus *in 2. p. q. vn. de Sacram. Ordinis dub. 10. n. 79.*) curent Epiſcopi, vt moraliter ſimul, ita vt non ſit morale temporis interuallum, manus imponant, ac proferant verba formæ: *Accipe Spiritum ſanctum*, &c.

Olim in Reſolutionibus not. prætermiſſæ.

RESOL. XXXVII.

Qua intentio ſufficiat in Epiſcopo, vt Conſecratio ſit valida?

Idem eſt de aliis Miniſtris aliorum Sacramentorum. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 57.

§. 1. QVæſtio poteſt moueri de quocumque miniſtro Ordinum, vel aliorum Sacramentorum; Et nouiſſimè Pater Paſqualigus *in ſua ſacra Doctrina tom. 1. diſp. 72. ſect. 4. num. 16.* docet ſufficere intentionem, quæ moueat Miniſtrum ad proferenda verba ſupra determinatam materiam; quam adhibeat ſimul cum ritu Eccleſiæ, & in hoc ſaluari intentionem faciendi, quod facit Eccleſia, ita vt ſtante tali intentione, etiamſi adeſſet intentio Miniſtri non conficiendi Sacramentum adhuc conficeret ita ille, qui ex Catherino plura adducit fundamenta pro hac ſtabilienda ſententia. Et poterat pro ſua ſententia adducere Salmeronium, & Columbum, ſed vt verum fateat pace viri docti non debeat ſententiam Catherini iam tumulatam cum Gallo Scribonio iterum noſtris temporibus ad vitam reuocare: nam in hoc Catherinum adhærere Luthero, & Caluino tradit Hurtadus *de Sacram. in genere difficult. 4.* quamuis ſe ſubiiciat Apoſtolicæ Sedi. Et ideo hanc ſententiam variis cenſuris inuſtam inuenies à Doctoribus *in parte 10.* à me adductis, quibus nunc addo Bernal *de Sacram. ſect. 2. §. 3. num. 55. vbi inuehitur contra ipſam ſaltem tanquam falſam*, vt facit etiam Martinon. *de Sacram. tom. 1. diſput. 22. ſect. 3. num. 28.* Sed acrius ex Vaſquez Franciſcus de Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 2. quæſt. 4. num. 72.* putat ſententiam Catherini *continere errorem in fide*: Et noſter Pater Quartus *in Rubricas Miſſalis par. 3. tit. 7. dub. 4.* citans Vaſquez, Coninch, & Cardinalem Lugo docet ſententiam Catherini *non poſſe defendi ſine errore in fide*, & Dicaſtillus *de Sacramentis tom. 1. tract. 1. diſput. 3. dub. 5. numero 47.* putat hanc ſententiam poſt Tridentinum, & Florentinum

Sup. hac intentione in hoc & aliis Sacramentis lege latiſſimam doctr. Reſ. not. ſeq.

In part. 10. tr. 11. in Reſ. quæ hic eſt in to. 1. tr. 1. Reſ. 2.

non

non poſſe ſuſtineri. Vnde Granadus *in 3. p. controu. 3. tract. 3. diſp. 4. ſect. 2. num. 6.* ſententiam contra Catherinum *Catholicam appellat*, quod etiam docet *diſp.* 138. *cap. 3. num.* 28. & addit eſſe in Concilio Tridentino, & Florentino expreſsè definitum. Suarez *in 3. part. tom. 3. diſp. 13. ſect. 2.* & Ochagauia *de Sacram. in genere, quæſt. 22. concluſ. 2. num. 5.* aſſerunt *eſſe de fide.* Tannerus verò *tom. 3. diſput. 3. quæſt. 2. dub. 2. n. 21.* ſic ait. [Sententia Catherini non eſt amplius tuta, ſed planè erronea poſt Concilium Tridentinum, *ſeſſ. 7. canone 12. de Sacramentis in genere*, vbi contra ſectarios huius temporis ſolam intentionem externæ actionis requirentes, definitur, requiri intentionem faciendi quod facit Eccleſia, Vnde Bellarminus *lib. 1. capite 7.* ait ſe non videre quomodo opinio Catherini à ſententia hæreticorum differat.] Ita Tannerus.

2. Itaque ex his apparet ſententiam Paſqualigi eſſe omnino reprobandam, & reiiciendam. Dico igitur ad valorem Sacramenti requiri intentionem, videlicet perficiendi Sacramentum iuxta diuinam inſtitutionem, nec ſufficere ſolam intentionem adhibendi ritum externum. Ita Catholici communiter, S. Bonauentura, Richardus, Alenſis, Scotus, Gabriel, Durandus, Adrianus, Sotus, & alij, quos ſequuntur Bellarminus, Suarez, & Vaſquez ſup. Coninch. *quæſt. 64. num. 62.* Tannerus *tom. 4. diſt. 3. q. 4. dub. 2. n. 22.* Petrus de Ledeſma *can. 6. concl. 13.* Fillluc. *tract. 2. n. 73.* Anglez, Viualdus, Sayrus, Valentia, quos ſequitur Bonacina *de Sacram. diſp. 1. quæſt. 3. punct. 2. §. 3. n. 5.* cum aliis. Probatur primò ex Conciliis: nam Florentinum in decreto de Sacramentis, ſic ait; [Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & perſona Miniſtri conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Eccleſia quorum ſi quid deſit, non perficitur Sacramentum.] Aſſonat Tridentinum *ſeſſ. 7. can. 11. & ſeſſ. 14. can. 7.* definiens requiri ſaltem intentionem faciendi, quod facit Eccleſia, & nihil agere ſacerdotem abſoluentem per iocum; qui tamen intentionem habet proferendi verba. Probatur: quia miniſtrans Sacramentum neceſſariò ſe præbet Chriſti miniſtrum, vt docet Apoſtolus 1. *Cor. 4.* Vnde Chriſtus dicitur in omni Baptiſmo baptizare Ioan. 1. ſecundum interpretationem Auguſtini *tract. 6. in Ioan.* Nullus autem operatur vt miniſter alterius, niſi dum intendit agere, quod alter inſtituit, & eamet ratione qua voluit inſtitutor fieri: ſed Chriſtus inſtituens Sacramenta, iuſſit externam actionem fieri, vt ceremoniam ſacram ſanctificantem: Ergo qui non intendit eam perficere vt talem, non agit, vt Chriſti Miniſter, & conſequenter non efficit validum Sacramentum. Et noſtram ſententiam definitam eſſe patet ab Engenio IV. in ſuo Decreto fidei, & oppoſitum damnatum eſt in Tridentino *ſeſſione 7. canone* 10. dum ad valorem, ſeu perfectionem Sacramenti dicitur neceſſariam eſſe intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia, id eſt faciendi totum, quod Eccleſia facit. Eccleſia autem non tantùm facit exterius illud, cui ex inſtitutione Chriſti conuenit ratio Sacramenti, ſed etiam efficit Sacramentum. Et id ſpecialiter definit Tridentinum *ſeſſ. 14. can. 9.* de Sacramento Pœnitentiæ dum ait, Sacerdotem ioco abſoluentem nihil agere, & tamen ille profert verba abſolutionis ex intentione proferendi illa. Quod generaliter quoad omnia Sacramenta abſque dubio conſtat ex perpetua Eccleſiæ traditione, cui Engenius IV. innixus id generaliter definiuit, & cui Tridentinum innixum generaliter damnauit oppoſitum. Et quoque ab abſurdo probatur, quia ſi ad valorem Sacramenti ſufficeret intentio adhibendi res, & verba, quæ adhibet Eccleſia, & non eſſet neceſſaria intentio efficiendi Sacramentum, ſaltem confuſa, fieret verus Baptiſmus ab illo iocosè, & irriſoriè aliquem in fonte demergere, dicens; *Ego te baptizo*, vel ego *te demergo in nomine Patris*, &c. quia iſte adhibet res & verba, quæ adhibet Eccleſia, & illa adhibet ex intentione ea adhibendi. Conſequens autem eſt abſurdum, ergo etiam antecedens. Ex quibus ſuperioribus verbis Conc. Trid. *ſeſ. 7. c. 11. de Sacram. in genere*, vbi dicitur *Miniſtros Eccleſiæ dum Sacramenta conficiunt debere hanc intentionem ſortiri, ſcilicet faciendi id, quod facit Eccleſia*: ſic argumentor contra Paſqualigum, & Catherinum; Iſte canon editus fuit contra aliquem errorem hæreticorum, vt omnes alij canones. nulli autem hæretici negarunt eſſe neceſſariam intentionem Eccleſiæ in Sacramentis, niſi Lutherus, & alij: hi autem non damnantur ex eo, quod alias res, alia verba ab his, quibus Eccleſia noſtra vtitur, vt patet ex verbis Concilij; neque damnantur ex eo, quod negent intentionem adhibendi materiam, & formam Sacramentorum, quia hanc ipſi admittunt, ergo ex eo damnantur, quod dicunt verum confici Sacramentum dummodo adhibeantur materia & forma, quamuis iocosè id fiat. Ex eo enim ipſo negant eſſe neceſſariam aliam intentionem, niſi eam quæ applicat exterius materiam, & formam Sacramentorũ. Definit ergo Concilium eſſe aliam intentionem neceſſariam præter intentionem applicandi materiam, & formam. Cæteras rationes videbis apud citatos Authores, apud quos inuenies fundamenta & rationes, quas pro ſe adducit Paſqualigus reiectas. Et ad auctoritatẽ D. Th. quam aduerſarij adducunt, aſſero eius mentem conſtare magis ex iis, quæ tradit eadem *q. 64. art. 10. in corp. & art. 8. ad 1.* vbi affirmat intentionem miniſtri requiri, & eum qui non intendit Sacramentum conferre, ſed deriſoriè agere, tollere veritatem Sacramenti per illam peruerſitatem, tametſi actum externum ponat. Quare cum D. Th non ſibi contradicat verbis citatis in obiectione: benignè interpretandus eſt, vt explicatur à Suarez, & Caietano, de perfectione Sacramenti præſumpta, non vera. Quia ſcilicet præſumendum eſt Sacramentum valere, quando nihil exterius in contrarium imprimatur ex parte Miniſtri, aut recipientis, & alioqui ponitur materia, & forma legitima. Re tamen ipſa nihil fit niſi miniſter ipſe intendat actu proprio: quippe qui aliter non applicat potentiam quam habet efficiendi Sacramentum humano tantùm modo applicabilem, vt ipſemet D. Th. affirmat *art. eod. ad 1.* Vel potius loquitur S. Thomas verbis relatis in obiectione, de intentione generali, & confuſa quam miniſter habet eo ipſo quod vult nomine Eccleſiæ, aut eius more facere, id quod facit. Quæ intentio ſufficit, & vix deeſſe poteſt ſine extrema malitia operantis liberè cum aduertentia proferendi verba ſacramentalia, vt exponit Lugo *diſp. 8. ſect. 4.* & confirmat ex eo, quod in illa reſponſione D. Thomæ *ad 2. pro mentalis intentio*, legebatur in quibuſdam codicibus, *ſpecialis intentio*, vt teſtatur Sotus *in 4. diſt. 1. q. 5. art. 8. §. in 2. argumento.*

3. Nec contra ſuperius dicta obſtat dicere, quod inter alias rationes, quare ad Sacramentorum validitatem non requiratur probitas Miniſtri, ſolet alligari graue incommodum, quod inde ſequeretur, videlicet, quod nunquam ſatis conſtaret fidelibus de Sacramentis Eccleſiæ verè perceptis; atque idem incommodum ſequitur, ſi ponatur mentalis intentio Miniſtri aliàs neceſſaria, quamque velit facere eiuſmodi actus externos: ergo, &c. Confirmatur ex Diuo Thoma, qui hic ad ſecundum ita ſcribit; & ideo alij melius dicunt, quod Miniſter Sacramenti agat in perſona totius Eccleſiæ, cuius eſt Miniſter; in verbis autem quæ profert exprimatur intentio Eccleſiæ,

quæ ſufficit ad perfectionem Sacramenti, niſi contrarium exterius exprimatur, vbi ad enitandum incommodum obiectum, videtur Diuus Thomas admittere, non eſſe neceſſariam internam intentionem ipſius adminiſtrantis, ſed ſufficere externam verborum pronunciationem ex parte ipſius, quæ ab Eccleſiæ intentione ſatis determinentur ad Sacramentum (Reſpondetur negando ſubſumptum) & ratio diuerſitatis, eſt quia vitæ ſanctitas eſt res ardua, quæ non abſque labore, & difficultate conſeruatur, aut amiſſa recuperatur ab hominibus circumdatis infirmitatibus, & peccandi occaſionibus expoſitis. Vnde contigit, quod in Miniſtris ſæpius illa deſit, præſertim cum tam multi parum de vitæ honeſtate ſint ſolliciti. Intentio autem faciendi Sacramentum ſit Miniſtris facillima; imò verò moraliter loquendo vix poteſt deeſſe in ordinario Eccleſiæ Miniſtro: nam hoc ipſo quo vocatur ad Sacramenti adminiſtrationem, vel hoc ipſo quo officium ſuum vult exequi, ſemper intentionem habet in illis actionibus faciendi, quod fideles requirunt, aut quod Eccleſia facit. Intentionem (inquam) habet confuſam aliquam actualem, aut virtualem in actu exercito, vt loquitur Bonac. *tom. 1. de Sacr. in genere, diſp. 1. quæſt. 13. §. 4. num. 15. & 16.* quæ ſufficit, vti ſtatuit ex Henriquez *lib. 10. cap. 10. num. 2.* Dominib. Soto *in 4. diſt. 5. num. 8.* & Valentia *tom. 4. diſput. 3. q. 5. punct. 3.* licèt non habeat intentionem formalem qua expreſsè cogitet, & velit facere, quod Chriſtus inſtituit, aut Eccleſia facit: quare non eſt par ratio fidelibus dubitandi de Sacramentis verè adminiſtratis, ex eo, quod ponatur hæc intentio Miniſtri neceſſaria, & ex eo quod requireretur Miniſtri Sanctitas. Ad Diuum Thomam, quod attinet, inprimis ex verbis eius ſupra allegatis conſtat ſatis eum abſolutè requirere intentionem Miniſtri, qua velit facere Sacramentum: verbis itaque modò obiectis ſolum vult docere, quod hoc ipſo, quod miniſter agit ex perſona Eccleſiæ, ſiue prout eſt Miniſter Eccleſiæ, eo ipſo habere ſufficientem intentionem faciendi Sacramentum, itavt nullus debeat anxiè eſſe ſollicitus, an forſitan Miniſter in mente formauerit ſufficientem, aut ſatis diſtinctam, & expreſſam intentionem faciendi, & conferendi Sacramentum: nam hoc ipſo quo facit tales actiones; vt ab Eccleſia Ordinatus & deputatus ad tale miniſterium, intendit ſufficienter facere Sacramentum, niſi contingeret, quòd expreſsè contrariam formaret intentionem; quod præſumendum non eſt, imò nec de eo dubitandum, niſi exterius indicaret, vt Diuus Thomas habet. Neque Syluest. verbo *Baptiſmus 3. quæſt. 12.* aliud videtur docere, licèt Tannerus ſuprà *dub. 2. num. 21.* illum citet pro opinione Catherini. Et ideo noſtram ſententiam contra Paſqualigum: & Catherinum præter Doctores citatos mordicus ſuſtinet Vuigers *in 3. p. quæſt. 64. art. 8.* & Mercerus *de Sacram. quæſt. 64. art. 8. propo. 1.* Caſpenſis *in curſ. Theolog. tom. 2. tract. 21. diſput. 4. ſect. 6.* Ioannes Poncius *in curſ. Theolog. diſp. 46. quæſt. 4. concluſ. 1. num. 25.* Anerſa *tom. 1. q. 64. ſect. 3.* Syluius *in 3. part. quæſt. 64. articul. 8. concluſ. 1. cum ſeqq.* & alij.

4. Dicendum eſt igitur pro noſtra materia non ſufficere ad validitatem conſecrationis Epiſcopi, ſi Epiſcopus conſecrator habeat tantum intentionem proferendi verba, & applicandi materiam, ſi etiam non habeat intentionem conſecrandi Ordinem, & Sacramentum, prout eſt à Chriſto inſtitutum; & ſic dicendum eſt de aliis Ordinibus, & Sacramentis. Vide non ſolum dignitate, ſed etiam ſapientia Eminentiſſimum Cardinalem de Lugo *à me in part. 10.* adductum, qui nominatim inuehitur contra Scribanium, in ſui fauorem à Paſqualigo allatum.

Vt in Reſ. not. præterit. ſignanter in eius §. penul.

RESOL. XXXVIII.

Vnde procedat, vt Epiſcopi aſſiſtentes aliquos ritus ad ſubſtantiam Conſecrationis pertinentes non ſimul peragant? Ex p. 1. a. tr. 1. Reſ. 38.

§. 1. Granis eſt difficultas: nam vnctio manuum, & capitis, & traditio Baculi paſtoralis, annuli, & libri Euangeliorum efficitur ab vno Epiſcopo, & tamen, vt obſeruat Vaſquez *in 3. part. diſput. 240. cap. 5. num. 55.* & alij, vt ſuprà viſum eſt, ex diuina inſtitutione tres Epiſcopi requiruntur tanquam neceſſarij Miniſtri Conſecrationis vnde Bernal. *de Sacrament. diſputatione 49. ſectione 2. numero 7.* dixit, quod Miniſter ordinarius Conſecrationis Epiſcopi eſt Trinitas Epiſcoporum, ſed in adminiſtratione Sacramentorum, vt docet Poncius *in Curſ. Theol. diſp. 48. qu. 2. concl. 8. numero 15.* & alij communiter, inſtrumenta illa, quæ traduntur ab Epiſcopo ordinante, dari debent immediatè ab Epiſcopo de neceſſitate Sacramenti, vt quid igitur in Conſecratione Epiſcopi, cùm Epiſcopi aſſiſtentes ſint miniſtri dictæ Ordinationis, non omnes vna cum Conſecrante efficiunt eoſdem ritus? attamen videmus, vt dictum eſt, ipſos non efficere vnctionem capitis, nec manuum, nec porrigere Annulum, Baculum paſtoralem, nec librum Euangeliorum, ſed tantùm hæc omnia à ſolo Epiſcopo conſecrante peraguntur.

2. Hæc difficultas torquet Doctorum virorum ingenia: vide P. Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 6. diſp. 1. dub. 9. num. 136.* putat non eſſe neceſſarium ad rationem Sacramenti, vt totam materiam adhibeat ille qui miniſter eſt, iuxta ſententiam Vaſquij; ac proinde etiamſi aliqua pars materiæ adhibeatur ab alio, qui non ſit miniſter, & etiamſi illa pars materiæ neceſſaria, ſit ad Sacramentum; poſſe per illam adhibitionem partis materiæ à non miniſtro confici Sacramentum. Vnde in noſtro caſu dici etiam poſſet habitione (vt ſic dicam) libri Euangeliorum ſupra caput conſecrandi eſſe partem materiæ neceſſariam ſimul cum manuum impoſitione; ſiue ea libri habitio proueniat ab alio Epiſcopo ſiue Sacerdote, ſiue Diacono; ita vt nec impoſitio libri, ſine manuum impoſitione, nec hæc impoſitio ſine illa ſit ſufficiens materia, ſed vtraque ſimul, & ea ratione potuiſſe inſtitui huiuſmodi Sacramentum, nemo poteſt dubitare. Quod autem ſic de facto inſtitutum ſit, colligimus ex eo, quod ea ſit magis communis ſententia in ſchola, & fundata in vſu Eccleſiæ adhibentis librum, non ſolùm, quæ explicatur in Concilio Carthaginenſe IV. ſed etiam ab antiquis Patribus primitiuæ Eccleſiæ recepta, & tradita conſuetudine, vt ex Dionyſio Apoſtolorum diſcipulo conſtat, & latè probat Turrianus ad citata loca Clementis Romani, maximè *lib. 8. Conſtitutionum, cap. 4. lib. 2. pro Epiſtolis Pontificum cap. 21. poſt mea.* Quod autem ea impoſitio non neceſſario fieri debeat ab Epiſcopis conſecrantibus, conſtat ex vſu moderno Eccleſiæ in Pontifice Romano Clem. VIII. iuſſu edito. Ita Dicaſtil.

Sup. confeſſo in hoc §. ad litteram ſup. in Reſ. 15. per tot. quæuis ibi adducit Fumus. D. Anton. & alij.

3. Verùm magis latè explicat hanc difficultatem Nicolaus Iſambert *in 3. parte D. Thomæ, de Sacram. Ordinis, diſput. 3. art. 5.* & firmat, argumentum à nobis allatum non obſtare, nam tres Epiſcopi ita requiruntur ad vnius in Epiſcopum ordinationem, vt tamen eorum vnus ſit ſolus, & etiam appelletur in Romano Pontificali *Conſecrator*: duo verò reliqui, ſint & appellentur tantum in eodem Romano Pontificali *aſſiſtentes*; quæ diſtinctio appellationis indicat etiam, & diſtinctionem officij inter illos: &

quem

quemadmodum eo ipſo quo quis eſt aſſiſtens alicui Sacramento, tanquam eſſentialis conditio, non requiritur abſolutè, vt in ratione aſſiſtentis omnia, & ſingula eadem faciat omnia, quæ facit is cuius comparatione eſt, & dicitur tantùm aſſiſtens, ſed ſufficit, quòd ea tantùm obeat munera, quæ talis rei inſtitutio, vel materia poſtulat, etiam in ſpeciali aſſiſtenti, prout eſt circa talem actum, vel negotium peragendum: (patet in ſacramento Matrimonij, in quo Parochus eſt tantùm teſtis honorarius, & aſſiſtens ſola eius præſentia cum ſufficienti aduertentia conſenſus mutui, qui tunc præfertur ab vtroque contrahente ſufficit, quia hoc ſatis eſt ad teſtificandum de contractu inito) pari ratione, quia ordinatio Presbyteri in Epiſcopum, ita tres Epiſcopos poſtulat, vt tamen vnus tantùm ſit & dicatur conſecrator, duo verò reliqui tantùm aſſiſtentes, fit vt ſit opus omnes, & ſingulas actiones, quibus tale Sacramentum confertur, ab illis duobus peragi, ſed ſufficit, quod eas tantùm perficiant, quia talis ordinatio iuxta ſuam inſtitutionem, & naturam poſtulat ab eiuſmodi aſſiſtentibus, quamuis ratione alicuius ſingularis actionis eſſentialis huic Ordini in ratione materiæ, & formæ partialium, quas ſimul exercent cum conſecratore, & etiam ratione ſpecialis ſuæ aſſiſtentiæ, ſint & dicantur Miniſtri talis Ordinationis.

4. Quare autem primam illam tantùm actionem, quæ conſiſtit in impoſitione manuum, & prolatione iſtius formæ, *Accipe Spiritum ſanctum*, omnes tres iſti Epiſcopi ſimul perficiant; reliquas verò etiam huic ordinationi eſſentiales, ſoli conſecratori ſe præſentibus perficiendas relinquant? Poteſt hæc eſſe ratio, quod prima illa actio importet, etiam exteriori, & ſenſibili ceremonia actualem cooptationem eius, qui tunc ordinatur in numerum Epiſcoporum Eccleſiæ, quæ cooptatio, cùm fiat nomine Eccleſiæ, & Eccleſiæ, prout eſt Congregatio Epiſcoporum, non poſſit repræſentari minori numero, quàm ternario, quia vt vulgò dicunt, tres faciunt numerum, ſicut etiam & [illegible]tulum, duo verò minimè, fit vt traditio iſtius materiæ partialis, & prolatio partialis formæ ei correſpondentis, debeat ſimul, & ſemel fieri à tribus Epiſcopis, duæ verò reliquæ, quæ important tantùm inſtrumentorum traditionem; & verborum illis correſpondentium prolationem, quæ ex ſe non important realem, & phyſicam cooperationem aſſiſtentium; ſed tantum conſecratoris, ab illo ſolo perficiantur.

5. Non item obſtat ſecundum; nam in Sacramentis, quæ conſtant pluribus materiis, & formis verborum partialibus, non eſt abſolutè neceſſarium ad illorum eſſentiam, vt quilibet Miniſter illius ſingulas materias, & ſingulas formas Sacramenti adæquatè ſumpti applicet, & pronunciet: ſed poteſt Miniſter totalis eiuſmodi Sacramenti coaleſcere ex pluribus partibus Miniſtris. & videre eſt in ſacram. Euchariſt. Presbyteralis; & Diaconalis Ordinationis; in quibus vnus poteſt vnam tantùm partialem materiam applicare, & formam ei correſpondentem pronunciare validè cum affectu ſibi correſpondente; alius verò prima non repetita ſecundam partialem materiam, & formam ei correſpondentem applicare, & proferre etiam validè.

6. Nec eſt quod quis dicat, iſtos tamen partiales Miniſtros ſemper applicare materiam partialem; & formam ei correſpondentem proferre; at in ordinatione Epiſcopali duos reliquos Epiſcopos, duas reliquas partiales materias non applicare, nec formas illis correſpondentes pronunciare, & nihilominùs dici, & eſſe Miniſtros huius Sacramenti; non eſt (inquam) quod quis hoc dicat, nam in iſtis Sacramentis ſortiuntur purè, & ſimpliciter rationem Miniſtri: at in ordinatione Epiſcopali tres Epiſcopi; ita dicuntur Miniſtri, vt tamen duo aſſidentes, ſumendo nomen Miniſtri in rigore pro applicante materiam & pronunciante formam, ſunt tantùm Miniſtri per ordinem, & habitudinem ad primam illam actionem ex prædictis tribus, & per ordinem ad duas reliquas ſint tantùm aſſiſtentes: conſecrator verò per habitudinem ad omnes, & ſingulas illas tres actiones (fit enim ſæpè etiam in rebus ciuilibus) vt in executione rei alicuius plures requirantur perſonæ, non quidem ad omnes, & ſingulas, iſtius rei exequendæ actiones, ſed omnes ad vnam, & ad reliquas vnus ſufficiat, modo plures alij ei aſſiſtant, qui tamen omnes communi hominum loquendi vſu non deſinunt dici iſtius rei Miniſtri; exempli cauſa, in pronunciando Senatuſconſulto, in quo tamen deliberando, & concludendo plurium Senatorum ſuffragia requiruntur. Et hæc omnia docet Iſambert. *vbi ſuprà*; cui adhæret Franciſcus Hallier *de ſacris elect. parte 2. ſect. 1. cap. 2. artic. 1. §. 13. numero* 31. & alij. Quæ quidem licèt ingenuè, & doctè excogitata ſint, habent tamen ſuos anfractus; vnde ego magis perſiſto in opinione, quam ſuperius docui: nempè in conſecratione Epiſcopi ſolam manuum impoſitionem eſſe materiam, & formam eſſe verba illa, *Accipe Spiritum ſanctum*, &c. nam dicta materia, & forma ab omnibus tribus Epiſcopis vna ſimul dicitur, & applicatur: ergo, &c. cæteros verò ritus puto non eſſe ſubſtantiales, ſed accidentales; & ideò non eſt mirum ſi ſimul non efficiantur à tribus Epiſcopis, ſed eo modo quo præſcribuntur in Pontificali Romano: & ad confirmationem ſupradictorum dixit Pax Iordanus *tom.* 1. *libro* 4. *tit.* 1. *numero* 19. Quamuis autem tres eſſe debeant & vnus illorum cenſeatur principaliter agens, totámque conſecrationem perficiens, omnes tamen verba conſecrationis pronunciare, & actiones ſimul cum ipſo præſtare tenentur, nec ſufficeret ſi vnus partem ageret, alius aliam; vel ſi vnus manum imponat, & alius proferat verba, ſine benedicat, prout etiam cauetur in collatione inferiorum Ordinum, *cap. quorundam, & ibi gloſſ. fin. diſtinct.* 25. Hoſtienſ. *in ſumma, l. c. num.* 7. Syln. *verb. Conſecr. queſt.* 1. Et de verbis conſecrationis Euchariſt. ac Baptiſmi tradunt paſſim DD. Ita ille.

Docuit ſuper in Reſ. 17. & 18. huius tr. Sed lege ſi placet, à Reſ. 12 vſque ad præcitatam Reſ. 18.

RESOL. XXXIX.

An Epiſcopi in conſecratione debeant eſſe ieiuni ſub præcepto? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 39.

§. 1. DE Ieiunio in die Sabbathi certum eſt, quod non importatur ſub præcepto; vt patet ex Pontificali Romano, dicit enim tantùm eſſe ieiunandum ex honeſtate. De Ieiunio autem in die Dominica certum eſt quoad Epiſcopum celebrantem obligare ſub peccato mortali, ratione Sacrificij Miſſæ, in qua debet communicari. Igitur difficultas procedit, quoad illos duos Epiſcopos etiam conſecrantes, & quidem peccare mortaliter, ſi non ieiuni conſecrarent, videtur docere Pax Iordanus qui plures textus Canonicos adducit. Sed ſi dicti textus loquantur imperatiuo modo magna quæſtio eſt an obligent ſub mortali: nam aliqui aſſerunt hæc verba importare præceptum: quia quod imperatur, neceſſe eſt fieri. Ita Decius

Sup. hoc in tom. 6. tr. 1. Reſ. 18. 19. & 58. §. Et

tandem. & in to. 1. tract. 1. Reſ. 84. §. Sed quid, in fine. & hic ſup. in tr. 4. Reſ. 22. §. Verum. & in to. 3. tr. 6. Reſ. 94. §. Sed dato, à lin. 5. & in to. 7. tr. 3. Reſ. 106. §. Sed, ad med. & ibi in tr. 2. ex Reſ. vn. §. vel, ad lin. 6. & in to. 9. tr. 7. Reſ. 96. à lin. 3. & verſ. Quæ quidē.

in cap. nam concupiſcentiam, in prima lect. in fin. de conſtit. Suar. *lib. 3. de legib. cap. 15. n. 8.* Nauar. *in ſum. c. 22. n. 49* Emanuel Sà *verb. lex, n. 6.* Philiarc. *de offic. Sacerd. tom... p. 2. lib. 2. cap. 2. dict. 1.* Hoc autem intelligunt Nauarrus, Philiarchus, & Emanuel Sà de præcepto, ſub ſolo tamen veniali obligante. Et hanc opinionem videtur apertè ſequi Sayr. *Clauis regia lib. 3. cap. 7. n. 26.* ait enim non importare dicta Verba obligationem ſub mortali. Alij verò dicunt ea verba non importare præceptum aliquod, quia ſunt ſimplicia quædam verba: & quando ius, vel ſuperior aliquid ſub culpa præcipere volunt, fortioribus terminis vti ſolent. Ita Caietanus 2. 2. *q.* 186. *art.* 9. circa ſolutionem ad ſecundum. Caſtro *lib. 1. de pœnali, cap. 5. docum. 4.* Salon 2. 2. *q.* 77. *art. 1. contro. 8. col. 5. verſ. ex his ſequitur,* Carbon *de legibus, lib. 7. diſp. 4. ad fin.* Vaſquez 1. 2. *diſp.* 138. *cap.* 3. *n.* 24. *qui hoc limitat n.* 25. præter quàm in legibus contentis in iure Canonico, & Concilijs quæ per ſolum verbum imperatiui modi obligant ad culpam. Quod intelligendum eſt iuxta materiæ grauitatem, & neceſſitatem. Alij denique volunt ſtandum eſſe conſuetudini acceptanti, & intelligenti ea verba: ſi enim ea explicuit tanquam verba præcepti, continebunt præceptum ſi verò tanquam verba conſilij, continebunt conſilium. Vbi autem conſuetudo nihil explicuit, ſpectandam eſſe materiam, etſi ea magni ponderis, & neceſſitatis ſit, & ita veriſimile ſit, eam ſic a ſuperiore ponderatam, continebunt præceptum, ſecus autem ſi non. Sic Anton. *in cap. nam concupiſcentiam, in fin. de conſtit.* & ibi Panorm. *n.* 4. Imola *num.* 10. Alexand. de Neuo *n.* 26. Angel. *verb. lex, n.* 3. & ibi Tabien. *qu.* 28. *n.* 29. Armilla *n.* 4. Syluest. *verb. Præceptum, q.* 2. Enerard. *in ſuis Topicis, loco ab æquipollentibus, n.* 12. Sanchez *tom. 2. ſum. lib. 6. cap. 4. n.* 39. Hoc ſuppoſito Auctores primæ, & tertiæ ſententiæ aſſererent iura Canonica, cum verbis imperatiuis aſſerentibus Epiſcopos in Conſecratione debere eſſe ieiunos obligare ſub mortali: Auctores verò ſecundæ ſententiæ hoc non admitterent. Et ideo doctus, & amiciſſimus Pater Tamburinus *Opuſc. de commun. cap. 1. §. 6. n. 49.* ſic ait: Doctores quærunt vniuerſaliter, an verba imperatiui modi, & in actu exercito præceptum indicantia, abſolutè prolata, præceptum contineant, qualia ſunt, facite, cauete, ſoluite, abſtineant omnes, nemo audeat, & his æquipollentia. Et primò ſunt aliqui qui putant probabiliter hæc nequaquam continere præceptum, ſed conſilium. Alij ſecundo probabiliter cenſent quidem præceptum continere, ſed ſolùm ſub veniali, non autem ſub mortali. Alij denique tertiò probabiliter idem dicunt prædicta imperatiua verba, tunc ſolum præceptum indicare ſub mortali, quando ſunt in materia graui; nec alias opiniones probabiles inuenies de hac re. Ita ille. Vnde probabiliter quis dicere poſſet in caſu noſtro Epiſcopos conſecrantes non ieiunos, peccatum mortale non committere.

2. Quod poteſt confirmari: nam iura Canonica aſſerunt Epiſcopum miniſtrantem Sacramentum Confirmationis debere eſſe ieiunum, vt patet *ex cap. vt ieiuni, & cap. Epiſcopi, de Conſecratione, diſt. 5.* Sed hoc non obſtante Doctores aſſerunt dicta iura non inducere præceptum, ſed conſilium. Et ita ex Granado, Hurtado, Ochagauia, Henriquez, Coninch, P. Suarez, Layman, & aliis docet P. Leander *de Sacr. tom. 1. tract. 3. d. 2. q. 12.* Ergo & idem dicendum videtur in caſu noſtro, videlicet iura quæ requirunt ieiunium in Epiſcopis conſecrantibus non importare præceptum, ſed conſilium, ideo tu cogita, & in praxi contrarium obſerua, & ſic ſacros Antiſtites ieiunos alios conſecrare videmus.

RESOL. XL.

An Epiſcopus conſecrando aliquem in peccato mortali peccet mortaliter? Ex parte 12. tractatu 1. Reſolut. 40.

§. 1. PRima facie videtur reſpondendum negatiuè; quia, vt ſuprà viſum eſt non deſunt Authores aſſerentes, nec conſecrationem Epiſcopi nec Epiſcoparum eſſe Sacramentum: ergo. Verùm contrariam ſententiam tenendam eſſe puto. Vnde Azorius *par. 2. lib. 3. cap. 3. quæſt. 12.* ſic ait: Quæritur an Epiſcopus lethaliter delinquat, ſi lethalis peccati conſcius conſecretur? Quidam affirmant ea ratione, quod per conſecrationem poteſtatem Ordinis ſuſcipit, quæ eſt facultas quædam Sacramenta conferendi igitur eo ipſo, quod cum lethali peccato accipit conſecrationem, facit contra ſanctitatem Sacramento debitam; indignè enim ſuſcipit poteſtatem ſpiritualem Sacramenta miniſtrandi. Negant alij, quoniam per Conſecrationem nullum Sacramentum, nullúmque characterem ſuſcipit quamuis quandam Ordinis poteſtatem conſequatur. Prima opinio videtur valdè probabilis; nam quamuis per Conſecrationem Epiſcopi character non imprimatur, datur tamen Ordinis poteſtas, qua Epiſcopus ſit aptus, & idoneus; & proindè dignus miniſter ad quædam Sacramenta miniſtranda. Ita ille; qui tamen videtur ſententiam contrariam improbabilem non putare. Sed hoc non admitteret Marchinus *de Sacr. Ord. p. 1. tract. 2. cap. 11. num.* 18. nam ſic aſſerit. Probatur eadem concluſio ab abſurdis; ſi ordinatio Epiſcopi non eſt verum Sacramentum, & verus Ordo, ſequitur Epiſcopos ordinantes, & etiam qui ordinantur, ſi in peccato mortali tunc eſſent, nullum nouum peccatum admiſſuros, cùm ſolùm in praua ſacramentorum adminiſtratione noua peccata committant: hoc autem alienum eſſe ab omnium conſenſu quis non [illegible] Hæc Marchinus: & ideò noſtram ſententiam docent ipſimet aduerſarij, qui contendunt Conſecrationem non eſſe Sacramentum, vt Hurtadus *var. to. 2. tract. vel reſol. 3. §. 4. n.* 111.

Sup in Reſ. 5. & 6. huius tr.

RESOL. XLI.

An ſi Epiſcopus incipiat Conſecrationem in peccato mortali, ſi in mea ſententia paulò ante impoſitionem manuum, & verborum prolatione. Accipe Spiritum ſanctum, *eliciat, actum contritionis, excuſetur à peccato mortali?*

Et adducitur in textu huius Reſolutionis exemplum de Confeſſario, qui in peccato mortali incipit audire Confeſſionem alicuius, etiam ſi ante abſolutionem conteratur, pro quo affirmatur, quod non erit liber à peccato mortali? Ex parte 12. tractatu 1. Reſol. 41.

§. 1. ALiqui reſpondebunt negatiuè exemplo Confeſſarij, qui ſic incipiat audire confeſſionem alicuius in peccato mortali; etiamſi ante abſolutionem conteratur, non erit liber à peccato mortali. Et ita docet Franciſcus Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 1. quæſt. 4. num.* 38. Auerſa *de Sacram. quæſt. 64. ſect. 4.* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſput. 28. ſect. 1.* Poſſeuinus *de offic. Parochi, cap. 5. n.* 41. & alij. Probatur, quia totum illud opus eſt ſacrum, & tendit ad ſanctificationem recipientis; ac ſubinde prærequirit

Sup. hoc exemplo Confeſſarij, & doctrina ſeq. in hac Reſ. in to. 1. tr. 7. ex doctrin. Reſ. 47. §. 2. à lin. 2. & verſ. Dico igitur. & ibi in tr. 1. ex Reſ. 12. §. 2.

ſan

propè fin. à verſ. Notat etiam & reſeruatiuè in alio §. eius annot.

ſanctitatem miniſtrantis, & ita peccaret moraliter qoi vel abluere, vel vngere inciperet in mortali.

2. Sed his non obſtantibus affirmatiuè aliqui reſpondent; & ita me citato tenet Eminentiſſimus Lugo *de Sacram. diſput.* 8. *num.* 158. vbi ſic ait: Verius tamen exiſtimo, non eſſe peccatum mortale audire præciſè confeſſionem in peccato, dummodo quis habeat propoſitum, confitendi, vel habendi actum contritionis, antequam proferat verba abſolutionis. vt docet Henriquez *lib.6. cap.*18. *num.*6. *in gloſ. lit.V.* Et Diana *loco citato*, qui id probat ex eo, quod tunc Sacerdos non adminiſtrat Sacramentum, ſed ſolum quando non abſoluit: Verùm de hoc ipſo reddenda eſt ratio: nam aduerſarij dicunt Sacramentum non ſolum adminiſtrari, quando profertur forma, ſed etiam quando apponitur materia, vt conſtat in Baptiſmo, vnctione, & aliis, quæ non ſolùm miniſtrantur qoando proferuntur verba: ſed etiam quando fit ablutio, vnctio, &c. Ergo in Sacramento Pœnitentiæ idem dicendum erit. Ratio ergo à priori, ex qua oritur diſcrimen ab aliis Sacramentis, hæc eſſe videtur, qood Sacerdos audiendo confeſſionem non agit, ſed habet ſe paſſiuè, cuius ſignum eſt quod etiamſi Sacerdos præter intentionem audiret peccata alicuius, ſubitò accuſantis ſe apud ipſom; & petentis abſolotionem, poſſet procul dobio illum abſoluere: auditio ergo, licèt ſit aliquo modo actos iudicialis, latè ſumptu nomine *actus*, non eſt actio tamen ſtrictè Confeſſarij, ſed effectus actionis pœnitentis terminata ad Confeſſarium iudicem, qui habet ſe paſſiuè; & ideo non præerequiritur intentio Confeſſarij, ſed pœnitentis, cuius illa eſt actio; & propter eandem rationem non requiritur ſtatus gratiæ in Sacerdote: qoia tunc non agit, ſed patitur à pœnitente, vt poſſit poſtea agere, & abſoluere ipſum. Ex quo patet reſponſio ad argomentum ſopra adductum pro contraria ſententia. Fatemur enim requiri poteſtatem in Confeſſario, vt auditio illa ſit valida, & pars Sacramenti Pœnitentiæ, quia debet confeſſio fieri iudici, & ab eo audiri: hoc tamen non probat illam eſſe actionem iudicis, per qoam Sacerdos agat, & operetur gratiam. Sicut etiam nunc Sacramentum Matrimonij ſit validum, debet fieri apud Parochum, vel eius locom habentem; ipſe tamen Parochus non agit, aot operatur gratiam illius Sacramenti, ſed habet ſe paſſiuè, vt teſtis audiens conſenſum vtriuſque coniugis, qui non erit validus, niſi exprimatur apud Parochum. Sic confeſſio non erit valida, niſi fiat apud iudicem; iudex tamen non agit, vel operatur gratiam, quatenus audit, ſed quatenos operatur proferens ſententiam abſolutionis. Et hæc omnia docet Lugo, quæ quidem probabiliter applicari poſſunt in caſu noſtro.

RESOL. XLII.

An ſi Epiſcopus in peccato mortali conſecret, verbi gr. tres Epiſcopos vnum tantum peccatum committat, vel tria?

Et ſupponitur, quod duo, vel tres, & quinque Epiſcopi ſimul conſecrari poterunt ſine diſpenſatione.

Et pro prima difficultate adducitur exemplum de Confeſſario, qui ſi, verbi gratia, ſucceſſiue centum perſonas in peccato abſolueret, non centum, ſed vnum peccatum committeret? Ex parte 12. tractatu 1. Reſol. 42.

§. 1. SVppono enim Alzedo *de praxi Epiſc. p.*1. *cap.*4. *n.*13. quod doo, vel tres, & quinque Epiſcopi ſimul conſecrari poterunt ſine diſpenſatione. *cap. cum*

Tom. IV.

ſit, 6. *de conſecr. Eccleſ. vel Altaris*, & ibi Panormit. *n.* 1. & omnes ſcribentes.

2. Hoc ſuppoſito, aliqui negatiuè reſpondent, quia licèt adminiſtret plura Sacramenta ordine, & numero diuerſa, tamen quia ſucceſſiuè adminiſtrantur, videntur adminiſtrata per modum vnius, & ita conſtituere vnum tantùm peccatum in genere moris, ſicuti ſi confirmaret plures perſonas in peccato mortali, vel illas ad Sacerdotium, vel alios Ordines promoueret, exemplo confeſſarii, qui ſi, verbi gratia centum perſonas in peccato mortali ſucceſſiue abſolueret, non centum, ſed vnum peccatum committeret. Et ita docet præter alios à me alibi adductos doctus Pater Tamborinus *Opuſc. de Confeſſ. libro* 2. *cap.*1. §.8. *numero* 55.

Sup. hoc à ſimili de Epiſcopo ſucceſſiue aliquos ordinante, in to. 1. tr. 7. Reſ. 164. & vlt. ante medium.

3. Verum contrariam ſententiam de Confeſſario alij ſuſtinent; & ſic in noſtro caſo de Epiſcopo dicerēt. Sed quia prima opinio eſt probabilis, probabiliter puto ſuſtineri poſſe in caſu noſtro Epiſcopum, non tria, ſed vnum peccatum committere.

Alibi in to. 1. tr. 7. Reſ. 25. §. Hucuſque. & ſeq. & in multis aliis eius not.

RESOL. XLIII.

An irregularis, vel excommunicatus, electus, & confirmatus Epiſcopus, non obtenta abſolutione, aut diſpenſatione, poſſit abſque peccato mortali ſumere Conſecrationem?

Et quid, ſi hic obiter quæras; quid faciendum ſit, ſi hæreticus occultus, qui ad mentem redit, & nec ab Epiſcopo, nec ab alio abſolutionem in foro conſcientiæ obtinere potuit?

Idem eſt de illo, qui per pium Confeſſarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, vel abſoluatur à reſeruatis, ſi abſque nota non poſſit omittere Sacrum, aut Communionem.

Et deducitur, quod irregularis etiam ex delictis, ſi ſit occultus, non tenetur reſtituere fructus? Ex par. 12. tract. 1. Reſ. 43.

§. 1. SVppono talem electom, & confirmatum Epiſcopum, ante conſecrationem omnem adhibuiſſe diligentiam in ſacra Pœnitentiaria, & non potuiſſe abſolutionem ab excommonicatione, vel diſpenſationem ab irregularitate obtinere, nec poſſe Epiſcopatum renunciare, vel diutius ſuam Conſecrationem differre abſque aliorum ſcandalo; in tali, inquam, caſu poteſt abſque peccato ſe conſecrare, & poſtea progredi in diligentiis adhibendis, pro abſolutione, & diſpenſatione. Probatur, qoia præceptum de vitando ſcandalo, & tuenda propria fama fortius eſt præcepto Eccleſiæ imponentis excommunicationem, & irregularitatem: ergo. Quod patet ex his quæ aſſerunt DD. & ideo Magiſter Serra *in* 2.2. *D.Th. q.*11. *art.*4. ſic ait: [Si quæras quid faciendum ſi hæretico occulto, qoi ad mentem redit, & nec ab Epiſcopo, nec ab alio abſolutionem in foro conſcientiæ obtinere potuit?] Reſpondetur, non teneri ſe prodere, nec crimen ſuum fateri coram teſtibus, & notario, vt ſic in vtroque foro ab Inquiſitoribus abſoluatur, ſed poſſe per viam Pœnitentiariæ non detecto ſuo nomine ad Summom Pontificem mittere, vt ſoi abſolutionem alicui committat. Quod ſi non poſſit facere, nec Romam ire, & inſtat tempus implendi præceptum annuæ confeſſionis, & commonionis quàm ſine graui ſcandalo, aot infamia non poteſt omittere, poterit cuilibet confeſſario approbato confiteri; qoi illom directè abſoluens à peccatis non reſeruatis, indirectè abſoluat à crimine hæreſis. Et idem eſt de eo, qui miſit ad Summum Pontificem, vt ſui abſolutionem alicui committat, & interim ſi non communicet, aut celebret,

Sup. hæc quæ ſignantes in to. 5. tract. 8. Reſ. 21. & in aliis eius not.

Google

grauem infamiam incurrat, & ſcandalum magnum oriatur. Nec obſtat excommunicatio; qua hæreticus pœnitens innodatus eſt, & à qua, nec in iſto caſu poteſt Confeſſarius abſoluere: nam ſicut prædictus hæreticus naturaliter, & inuincibiliter oblitus peccati hæreſis, quam poſt conſenſum occultè protulit, bona fide, & cum debita aliàs diſpoſitione accederet ad Sacramentum pœnitentiæ, & confiteretur peccata non reſeruata, & abſolueretur, maneret in foro conſcientiæ indirectè abſolutus à crimine hæreſis reſeruato, non obſtante excommunicatione, qua eſt innodatus: ita & in caſu prædicto, indirectè abſolutus manebit à peccato hæreſis, cum onere tamen illud iterum confitendi, cum copiam Confeſſarij authoritatem habentis habuerit. Eſt & huius rei exemplum de Sacerdote, qui alium Sacerdotem interfecit, & ne ſe prodat, & crimen eius fiat manifeſtum celebrat, & confitetur ſua peccata Confeſſario, qui non poteſt illum abſoluere ab excommunicatione. Sunt etiam qui dicant, ſecluſo quoque ſcandalo, & periculo grauis infamiæ ſupradictum hæreticum occultum procurantem pro viribus abſolutionem, ſed, ob paupertatem, aliudve legitimum impedimentum non valentem Romam adire, vel mittere, neque ab Epiſcopo, vel Inquiſitore abſolutionem obtinere, ſi verè pœniteat, & contritus ſit, poſſe interim Miſſam celebrare, ſi eſt Sacerdos, vel Euchariſtiam ſumere, ſi eſt laïcus. Sed hoc aliis non placet & meritò, cum ſecluſo ſcandalo, & infamia, nulla ſit vrgens cauſa ſumendi Euchariſtiam in tali caſu. Aliàs etiam Sacerdos, qui alium occidit, ſi non poſſet irregularitatis diſpenſationem obtinere, Miſſam celebrare poſſet ſecluſo periculo ſe prodendi. Hucvſque Serra. Ex quibus patet ratione ſcandali poſſe aliquem Miſſam dicere, vel Euchariſtiam ſumere non obtenta abſolutione ab excommunicatione poſt diligentias adhibitas.

Sup. doct. 1. & qu. contenta in hoc §. in to 9. tract. 2. Reſ. 109. & 110. & in to. 2. tr. 3. Reſ. 39 §. 1 propè fin. à verſ. Lo meſmo. & ſeq. & in Reſ. 160.

2. Vnde ex hac doctrina, me citato, doctiſſ. Pater Paulus Maria Quartus *in Rubr. Miſſalis p. 3. tit. 7. ſec. 3. dub. 3. diffic. 1.* collegit regularem, qui per pium Confeſſarium non potuit obtinere licentiam à Superiore, vt abſoluatur à reſeruatis; ſi abſque nota non poſſit omittere Sacrum, vel communionem, poſſe aliquo ex prædictis modis, vel communicare cum ſola contritione, vel confiteri ſolùm non reſeruata, vel ſimul etiam reſeruata, ſuper quæ cadet in directo abſolutio, & hoc etiamſi peccata reſeruata adnexam habeant excommunicationem, vel aliam cenſuram reſeruatam; quamuis enim poſſet confiteri Superiori, quia tamen inter Regulares hoc cenſetur notabile incommodum, ideo cenſent probabiliter Doctores illum carere copia Confeſſarij. Ita ille, cui adde de Theologia morali optimè meritum Patrem Tamburinum *opuſc. de Communione, cap. 1. §. 6. n. 44.*

Sup. hoc irregulari in to. 5. tr. 5. Reſ. 141. §. 1. & curſim in aliis §§. & verſ. eius primæ annot.

3. Confirmantur ſuperius dicta ex alia doctrina P. Thomæ Hurtado *var. tom. 2. tract. 12. cap. 1. §. 21. num. 1156.* vbi ſic ait: Irregularis etiam ex delictis, ſi ſit occultus non tenetur reſtituere fructus, quia vſque ad iuridicam priuationem habet titulum beneficij, & ſic facit fructus ſuos; dummodo per ſe, vel per alium præſtet onera beneficij excepta penſione diuini officij, quam non poteſt per alium præſtare, cùm ſit onus perſonale. Ita Conineh *diſp. 18. a. 5.* Fillincius *tract. 19. n. 69. & 70.* Si tamen non poſſit per alium alia onera beneficij præſtare, nec obtinere diſpenſationem irregularitatis, tenetur in conſcientia beneficium reſignare, niſi alia maior neceſſitas vrgeat, vt quia bene opinatus famam amitteret, vel eſt neceſſarium ad ſuſtentationem vitæ, & cogeretur mendicare cum dedecore. Ita ille, cui adde Bonacinam *de cenſ. diſp. 1. q. 1. punct. 3. n. 6.* verb. *Item poteſt.*

RESOL. XLIV.

An Epiſcopus eadem die ſua Conſecrationis poſſit Ordines conferre? Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 44.

§. 1. SVppono, quod in Epiſcopo Ordinante requiritur, vt non ſolum ſit electus, & confirmatus, ſed etiam conſecrationem Epiſcopalis character imprimatur, & matrimonium ſpirituale inter Epiſcopum, & Eccleſiam ſuam conſummatur. Quare ante Conſecrationem poſtquam fuit electus, poteſt quidem dici Prælatus, & habere poteſtatem iuriſdictionis; non tamen dici Epiſcopus, aut habere poteſtatem ordinis, vt habetur in *cap. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop.* Nihilominus poſtquam fuit electus, & confirmatus, licèt ante Conſecrationem non poſſit ea munera exercere, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, poteſt tamen delegare alteri Epiſcopo conſecrato omnia quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis. Abbas *in cap. Cùm ex illo de tranſlat. Epiſcop. numero 10. & in capit. ſuffraganeis, de elect. n. 6.* His ſuppoſitis, ad dubium propoſitum reſpondeo, Epiſcopum ea die qua eſt conſecratus, non poſſe alios ordinare, licèt ſi ordinet, ordinatio ſit valida. Ita habetur *in cap. quod ſicut, §. Super eo de elect.* & ibi Panormitanus, & alij Doctores. Et ita docet Marchin. *de Sacram. Ordinis, tract. 1. p. 1. cap. 11. n. 2.* cui ego addo Mauricium Alzedum *de Præſtantia Epiſcop. cap. 4. num. 15.*

RESOL. XLV.

An ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput Conſecrandi, vel non proferret formam. Accipe Spiritum ſanctum, *Conſecratio eſſet inualida?*

Pro quo quæritur, an quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium, & Euangelij Codicem tenentium conſecret? Ex par. 2. tr. 1. Reſ. 45.

§. 1. HÆc quæſtio maximè procedit in mea ſententia, quæ docet materiam & formam conſecrationis Epiſcopalis conſiſtere in ſupradictis ritibus. Ad hoc dubium ſic reſpondet Fragoſus *de Regim. Reipublica Chriſtiana, tom. 2. lib. 8. diſp. 18. §. 15.* Ambigi etiam poteſt, an quilibet trium Epiſcoporum, qui manus imponunt ſuper caput Epiſcopi, & tenent codicem Euangelij, conſecret Epiſcopum. Negant aliqui nullum ex tribus per ſe ſolum conſecrare, ſed omnes tres ſimul, & coniunctim. Ita Gloſſa, & Hugo *in cap. Epiſcopus, diſt. 23.* Syluester tamen in verb. *Conſecratio primò, n. 1.* multo melius, ac veriùs tradit poſt Hoſtienſem, & Goſredum vnum totam conſecrationem peragere, alios verò adiutores eſſe. Requiritur tamen, quod aſſiſtant conſecrationi, & adiuuent ſaltem tres Epiſcopi, *cap. ne Epiſcopi, per textum, ſine tribus, de temporibus Ordinationum.* Henriquez *in ſum. lib. 10. c. 24. §. 1.* Paulus Comitol. *reſponſorum moralium, lib. 1. q. 48. n. 13.* aliàs non eſſet conſecratus, *per Gloſ. in dict. cap. ne Epiſcopi.* Confirmantur quæ dicta ſunt ex verbis Sanchez *in Opuſc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 15. n. 17.* vbi ſic ait: Nota, quod vnus Epiſcopus principaliter totam conſecrationem perficit, & alij ſunt quaſi coadiutores ſecundum Hoſtienſ. & Goffred, quos refert Syluester in verbo *Conſecratio 1. numero 1.* & hoc dicit eſſe melius, vel ſecundùm Hugonem, & Rayner. quos refert etiam Syluester *ibi*, ſunt tres actiones, & vna paſſio, ſicut cùm tres portant lapidem, & notat bene Syluester, quod eſſentialia conſecrationis neceſ

neceſſariò facienda ſunt ab eodem miniſtro: ſi enim vnus imponat manum, & alius dicat verba, nil agitur, vt patet etiam in aliis Sacramentis. Sed audiamus Azorium *part. 2. lib. 3. cap. 30. quæſt. 3.* ſic aſſerentem: An quilibet trium Epiſcoporum manus imponentium, & Euangelij codicem tenentium, conſecret? Sunt qui dicant nullum per ſe ſolum conſecrare, ſed omnes tres ſimul, ſicut cùm tres trabem portant, trahuntur nullus eorum per ſe ſolus id facit, ſed omnes ſimul, & coniunctim, ſic Gloſſ. & Hugo *in cap. Epiſcopus, diſtinct. 23.* Sed verius eſt ait Syluеſter in verb. *Conſecratio 1. num. 1.* quod Hoſtienſ. & Goffredus docuerunt, vnum totam coſecrationem efficere, alios verò adiutores eſſe. Vnde Nicolaus Iſambert. *in 3. part. Diui Thomæ de Sacramento Ordinis, diſput. 6. art. 1.* dixit, duos Epiſcopos aſſiſtentes propriè, & in rigore non eſſe miniſtros ordinarios Conſecrationis Epiſcopalis, ſed ſolùm conſecratores. Vide etiam Patrem Iordanum *tom. 1. lib. 5. tit. 2. num. 24.* Sed quidquid ſit de mente ſupradictorum Doctorum, qui non tam clarè, & definitè explicant, aſſero, quod reſolutio propoſitæ difficultatis pendet ex diuerſis opinionibus: Nam Authores qui tenent ternarium Epiſcoporum eſſe de iure Eccleſiaſtico, reſpondebunt hanc conſecrationem eſſe validam ex his quæ ex mente eorum dicit Hallier *de ſacris Electionibus, part. 2. cap. 1. art. 1. §. 2. n. 15.* Rationibus (ait) etiam agunt iſtius ſententiæ defenſores, tum quod in Pontificali Rom. Itemque veteri Romano ordine, vbi de Conſecratione Epiſcopi agitur, vnus ſolùm conſecraor vocetur, reliqui aſſiſtentes duntaxat dicantur; atque adeo vnus ſolùm ſit verus Miniſter, qui Sacramẽti effectum operetur, reliqui ad ſolemnitatem duntaxat, & ritum conſecrationis adhibeantur, quibus proinde ſublatis, validam neceſſe eſt manere Epiſcopi conſecrationem: tum quod vnius Sacramenti, cuiuſmodi eſt conſecratio Epiſcopalis, vnus per ſe habeat eſſe Miniſter, qui per ſe effectum Sacramenti operetur: quare cùm conſecratio Epiſcopalis Sacramentum vnicum ſit, non debent eius plures dici per ſe Miniſtri, qui per ſe conſecrationem perficiant, ſed vni duntaxat id debet tribui, quamuis plures materiam præbere, & verba proferre videantur.

2. Nec obſtat dicere cum Hallier, §. 4. *num. 19.* quod Epiſcopi aſſiſtentes principali conſecratori materiam exhibeant, & verba conſecratoria proferant; ideoque ad ſubſtantiam conſecrationis pertinere debeant: nam, verbi gratia, Sacerdotes qui ſimul cum Epiſcopo ſacrificium Miſſæ peragunt, materiam præſentem habent, quam conſecrant, eodem modo, quo Epiſcopus, & conſecratoria, ſeu tranſmutatoria verba panis, & vini in Corpus, ac Sanguinem Chriſti cum Epiſcopo quoque celebrante proferunt, neque tamen ad ſubſtantiam conſecrationis Corporis, ac Sanguinis Chriſti, eo ſenſu ſpectare dici poſſunt, quaſi ipſi ad eam neceſſarij ſint, nec Epiſcopus vnicus ſufficiens Miniſter eſſe poſſit. Itaque ſiue vnus tantùm miniſtrorum, is ſcilicet qui vocatur principalis Conſecrator conſecrationem Epiſcopalem perficiat; alij ſolùm ad teſtificandum ſuum conſecrationi aſſenſum verba proferant, & materiam cum conſecratore exhibeant, ſiue conſecrationem ipſam, omnes, & ſinguli indiuiſim operentur, non ſequitur tres iſtos conſecrationi cooperantes ad neceſſitatem conſecrationi eſſe requiſitos, aut non ab eorum vno valide perfici poſſe. Hæc aſſerũt Doctores qui putant ternarium Epiſcoporum eſſe tantùm de neceſſitate præcepti; & ideò, vt dixi, ſupradictam conſecrationem validam eſſe putarunt.

Verùm Autores putantes ternarium Epiſcoporum eſſe de neceſſitate Sacramenti, reſpondebunt illam conſecrationem eſſe inualidam; & ideo Marchinus *de Sacramento Ordinis, tract. 1. part. 2. cap. 12. num. 8.* ſic ait, vnus ſolus Epiſcopus conſecrationem perficit, & alij duo aſſiſtentes, vt colligitur ex Pontificali, in quo vnus ſolus dicitur conſecrator, ergo de neceſſitate Sacramenti non requiruntur tres Epiſcopi. Reſpondetur idem Pontificale etiam præcipere, omnes tres Epiſcopos debere ſimul manus ſuper caput Epiſcopi ordinandi imponere, & ſimul verba proferre. Ex quo rectè colligitur, omnes tres eſſentialiter requiri, cùm omnes materiam, & formam talis Conſecrationis ſubiecto applicare debeant: quod ſi vnus ibidem dicatur conſecrator, & alij aſſiſtentes, hoc oritur, quia omnes, tres ſimul non conſecrent; ſed quia vnus, nempe Metropolitanus eſt principalis conſecrator, & ipſe ſolus omnes ferè cæremonias perficit. Vnde afferam hic verba Doctoris Hallier vbi ſupra §. 5. *num. 33.* Prima ratio ait, quod in Pontificali Romano vnus ſolùm dicatur conſecrator, reliqui vocentur aſſiſtentes non conuincit vnicum eſſe duntaxat neceſſarium Miniſtrum, qui ſolus conſecrationem peragat: cùm enim librum Euangeliorum omnes ſuper caput ordinandi teneant, omnes manus imponant, omnes verba conſecratoria proferant, omnes quoque conſecratores verè dici poſſunt, cum in iis ſolum conſecratio ſubſtantialiter conſiſtat. Quod ergo vnus tantùm conſecrator dicatur, ratio eſt, tum quod penes vnum, puta Metropolitanum, aut eum qui eius vices gerit, præcipuè conſecrandi ius, & auctoritas reſideat: tum quod vnus ſolus cæremonias omnes magna ex parte faciat; tum quod vnica ſit conſecratio, ad quam licèt plures adhibeantur, omnes tamen præcipuo conſecratori cooperentur, coniunganturque ad vnicam conſecrationem peragendam, & vnitatem Eccleſiæ demonſtrandam, quæ ex pluribus etiam Paſtoribus reſultat vni ſemper tanquam capiti vnitis. Ex quibus altera quoque ratio diluitur: nam quod vnius Sacramenti vnus dicitur eſſe miniſter, hoc verum eſt de vnico totali miniſtro non de partialibus qui omnes agant per modum vnius, quod ſpeciatim in Ordinatione ſeruatum fuit, vt & à pluribus miniſtris Epiſcopi in vnam cauſam conuenientibus ſacrarentur, & tam conſecrati in Epiſcopos, quàm in præsbyteros conſecratoribus ſuis concelebrarent, ad vnitatem Eccleſiæ ſeruandam, quæ in Epiſcoporum vnione, inter ſe, & adhærentia populi cum Epiſcopis præſertim conſiſtit, vt fusè oſtendit Cyprianus. Ita Marchinus.

3. Sed quia ego, vt ſupra adnotaui ex dictis ſen- Sup. hoc in
tentiis vtramque probabilem eſſe puto, vt rectè etiam Reſ. 17. 18.
tenet & obſeruat Pater Contreras *in Scriptura contra* & 19. huius
Conſecrationem Epiſcopi, de Peraguay art. 5. dub. 1, tract.
num. 3. ideò aſſero in difficultate propoſita talem conſecrationem Epiſcopi, iterum ſub conditione iterandam eſſe, ex doctrina inferius in particulari reſolutione firmanda.

RESOL. XLVI.

An Epiſcopus conſecrandus, ſi non fuerit inſignitus Sacramento Confirmationis, peccet mortaliter, & Epiſcopi eum conſecrando?

At an hic Epiſcopus non confirmatus ſic conſecratus peccet poſtea mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis. Ex p. 5. tr. 1. Reſ. 46.

§. 1. VIdetur affirmatiuè reſpondendum: nam Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 4. de Reform.* præcipit vt neque prima Tonſura initientur, Sup. hoc præ-
qui Sacramentum Confirmationis antea non ſuſcepe- cepto Con-
rint, & hoc ſub obligatione peccati mortalis, vt do- cilij latè inf.
in §. ſeq. huius Reſ. & in

aliis eius not.

cet Nugnus, Toletus, Fornariúſque & alij, quos citat, & ſequitur P. Auerſa *tom. 1. de Sacramen. Confirmationis, quaſt. 72. ſect.6.* qoia ait, illa verba Concilij ſufficientia ſont ad imponendum præceptum, & inducendam grauem obligationem. Et ita ipſa praxi, & vſu accepta videntur: ſiqoidem Prælati collatori Ordines, aut primam Tonſoram, diligentet de præuia Confirmatione inquirunt & de hac re tanquam grani ſolliciti ſunt; ſolentqoc documentum ſuſceptæ Confirmationis vel à Parocho vel à proprio Prælato, quando alienus de licentia proprij quemquam initiarus eſt, diligenter exigere. Accedir, quod alioqui poſſet quis non confirmatus promoueri abſqoe graoi culpa, vſque etiam ad Epiſcopatum ipſum, & tunc liberè confirmare alios. Quod ſanè videtur grane inconneniens, & non ſine notabili ſcandalo audiretur, ſi Epiſcopus quis peteret confirmari, cum non eſſet antea confirmatos. Imo plerique ex Aothöribus oppoſitæ ſententiæ vltrò aſſerunt, quod peccaret mortaliter ſi quis non confirmatus teneret alterum in Confirmatione, & aliqui volunt, qood non contraheret ſpiritualem cognationem: vt planè multò plus eſt confirmare, quàm tenere in confirmatione: & non minor tranſgreſſio videtur ordinari quempiam non confirmatom; igitur hoc non vacat culpa mortali. Et certè ſi Canon iubens, vt non confirmatus non teneat alterum: accipitur cum hoc rigore, vt inducat obligationem ſub culpa mortali: pariter accipi debe decretom Concilij, vt prima Tonſura non initientur qui confirmati non ſunt; & ſimiliter, vt non promoueantur deinceps ad Clericales Ordines. Et alioqui in ſingulis committeretur nouum mortale peccatum. Ergo ſi aliquis ex præcero Concilij Trident. non poteſt ſuſcipere minores Ordines, imò neque primam Tonſuram ſi prius non fuerit confirmatus quanto magis dicendum eſt in caſu noſtro Epiſcopum non confirmatum peccare mortaliter, ſi conſecrationem Epiſcopalem recipiat non inſignitum Sacramento Confirmationis, & idem peccatum committere Epiſcopum illum conſecrantem conſequenter dicendum erit.

2. Sed licèt hæc ſententia ſit probabilis, non minus probabilem, imò probabiliorem contrariam eſſe exiſtimo. Ita tenet Suarez *diſp.38. ſect.1.* Valent. *q.2. punct.3.* Coninch *hac quaſt. artic.8. num.90. & de Ordine diſp. 10. dub.10. num.103.* Vinald. *de Confirmat. num.41.* Victoria *de Ordin. num.232.* Auila *de cenſuris part.7. diſp.9. ſed.1. dub.3.* Nauar. *in ſumma capit.22. num.9.* Azor. *tom.2. lib.3. cap.48. quaſt.1.* Molfeſ. *tom.2. lib.28. cap.3. num.24.* Zambran. *de Caſib. occurrent temp. mort. cap.2. dub.3. num.3.* Sotus *in 3. diſt.7. quaſt.1. art.7. propoſ.3.* quibus omnibus adde me citato Leandrum *de Sacram. tom.1. tr.3. diſp.2. q.8.* Dicaſtillom *de Sacram. tom.1. tract.3. diſp. vn. dub.10. num100.* Martino. *de Sacr. tom.1. diſputat.16. ſect.1. num.11.* aſſerentes verba Concilij Tridentini nón importare præceptum ſub mortali, nec in ordine ad recipientes Ordines, nec in Ordine ad Epiſcopos miniſtrantes. Et ideo, me citato, Nartinus de San Ioſeph. *de Monit. Confeſſ. lib1. tract.2. de Confirmatione n.16.* ſic ait. [Aonque muchos Autores afirman, que peca mortalmente el qoe recibe Orden ſacro ſin eſtar confirmando, Tolet. *lib.2. cap.71. num.6.* Bonac. *de Sacram. diſput.8. quaſt.2. punct.5. num.10.* y otros qoc pieſen, que ſe haze contra precepto del Concilio Tridentino *ſeſſ.22. cap.4. de reformat.* pero tengo por mas probable que no es pecado mortal, porque el Concilio no hablá con los Ordenantes ſino con el Obiſpo. Y confirmolo con que.] *Cui verba legis, non conueniunt, eidem non conuenit legis diſpoſitio, lib.4. §. totier,* vbi Paulus, *ff. de damno infecto, quod conſtitutum, ff. de milit. teſtam. l. ita autem in princip.* & ibi Bartolus *ff. de adminiſt. tutorum, l. hac accuſare, §. omnibus, ff. de accuſat. l.1. §. loquitur, ff. de aqua quotidiana, l. ſi ancilias omnes, ff. de legat.1. l. addigere, §. quamuis, ff. de iure patr. lib.2. Cod. communia de legat. cap. indemnatibus, §. ſed cùm eas de elect. lib.6.* Sic Granados *tract.4. diſp.1. n.9.* (que jozga, qoc ni aun venialmente no peca) Hurtad. *tr. Confirmat. diffic. 11.* [y otros muchos. Y aun el Obyſpo juzgo, que no peca mas que venialmente ez ordenara à los que no eſtan confirmados, porqoe no es materia graue que como dicimo arriba, *tract. 2. n.17.* no es pecado mortal dexar de recibir eſte Sacramento.] vltrà Authores citatos, Soarez *diſputat.38. ſect.1.* Coninch. *art.8. num.9.* Valencia *tom.4. diſp.5. q.2. punct.3.* Sà verb. *Confirmatio num.11.* Zambranos *de caſibus reſeruatis temp. mortis, c.2. dub.4. num.1.* [y la razon es, por que el efeto deſte Sacramento, ſe puede adquirir por otros medios, como por la oracion, y por la reception de otros Sacramentos. Y aſſi muchos ſe ſaluan ſin recibir el Sacramento de la Confirmacion.] Vnde ex hac opinione poteſt quis tenere Epiſcopum confirmandum non peccare mortaliter ſe conſecrando non initiatum Sacramento Confirmationis, neque Epiſcopum illum confirmando: nam non inuenio Textum in contrarium hoc præcipientem ſub peccato mortali, niſi Textum Tridentini Concilij, cuius verba, vt ſopra viſum eſt, non importare præceptum ſub mortali, ſatis probabiliter Doctores citati aſſerunt. Ergo, &c. Et ita interminis de Epiſcopo conſecrante Epiſcopum non confirmatum docet Serra *in 3. part. D. Thomæ quaſt.72. art.8. ad 3. fol. mihi 265.*

Sup. his ſignanter pro recipientibus Ordines minores, & etiā Sacros in to. 1. tr. 2. Ref. 4. à lin. 4. & verſ. Nonnulli. & in Ref. 12. §. Notaui. & latè in to. 2. tr. 5. Ref. 99. §. vlt. & in Ref. 100. §. 1. & 2. & in Ref. 101. §. etiam 1. & 2. & in Ref. 111. §. 2. & in tom. 1. tr. 5. Ref. 26 §. 1. & in to. 3. tr. 1. Ref. 9. §. Sed difficultas. & in to. 6. tr. 1. Ref. 27. §. Itaque, ad med. à verſ. In ipſo met.

3. Sed hic caſom curioſum inquiro, an hic Epiſcopus non confirmatus ſic conſecratus, peccet poſtea mortaliter conferendo aliis Sacramentum Confirmationis? Et affirmatiuè reſpondet Tannerus *tom.4. q.4. dub.2.* At ego contrariam ſententiam teneo. Dico igitur ſolùm peccare venialiter, qoia licèt ſit aliqua inordinatio miniſtrare hoc Sacramentum ex officio, & illud nolle ſuſcipere, non tamen eſt graois. Et ita docet Naoarrus *cap.22. num.9.* Granad. *in 3. part. tr.2. diſp.1. n.11.* quibus adde doctom Patrem Leandrum *de Sacram. tom.1. tract.3. diſp.2. q.7.* Dicaſtillum vbi ſuprà, *dub.11. num.126.*

Sup. hoc iſt tom. 1. tr. 4. Ref. 4. & in aliis eius primæ not poſitæ contra titulum.

RESOL. XLVII.

An conſecratio Epiſcopalis miniſtrata cum opinione probabili ſit reiteranda cum conditione?

Et docetur Baptiſmum, Sacerdotium, & Epiſcopatum collatum cum opinione probabili denuo reiterandum ſub conditione.

Et quid, ſi ordinatio Sacerdotis fuiſſet facta cum Calice vacuo, vel cum Calice non conſecrato, aut ſi ordinatus non tetigit Calicem, an in his caſibus ordinatio ſit cum conditione recitanda? Ex p. 12. tract. 1. Ref. 47.

§. 1. Videtur reſpondendom negatiuè; probatur: nam non deſunt Doctores aſſerentes qood ſi quis ex obliuione Magiſtri cæremoniarum Calico vacuo cum ſolo pane ei porrecto Sacerdotio initiatetur, talis ordinatio eſſet repetenda. Et ita docet Henriquez, Bonacina, Filliocius alibi à me adducti. Et hoc ſatis probabile putat Dicaſtillus *de Sacram. tom.1. diſp.1. dub10. num. 160. & 161.* Et tamen adeſt opinio contraria aſſerens eſſe de ſobſtantia Ordinationis Sacerdotalis in Eccleſia. Latina Traditio vtriuſqoe ſpeciei, videlicet Calicis cum vino, & Patena cum Pane, quia id clarè videtur docet Florentinū, his verbis Præsbyteratos traditur *per Calicis cū Vino, & Patena cū Pane porrectionē.* Sic Conc. & ſic docet Gr. *tr.1. de Ord. diſp.5.*

Alibi in to. 2. tr. 5. in Ref. 13. 14. 16. & 18. §. Et eādem. & hic inf. in §. Iter. huius Ref.

*diſputat.*3. *num.* 12. *&* 13. dicens eſſe communem ſententiam. Hurtadus *de Sacr. Ordinis, difficult.* 11. *diſp.*5. *prop.*2. Villalobos *tom.* 1. *tract.* 11. *difficult.* 4. *n.*1. Dicaſtillus vbi ſupra, & alij.

Sup. ſententia Marchantij conſentum hoc §. in 10. & tr. 5. Reſ. 19 §. vnde. &c.

2. Probatur ſecundò, quia contactum phyſicum eſſe de ſubſtantia ordinationis ſacerdotalis, & aliorum maiorum Ordinum docent plures, & non ignobiles Auctores, & tamen P. tius Marchant. *in Tribunal. Sacram. tom.* 3. *tract.* 6. *tit.* 2. *quæſt.* 3. *cor.* 2. docet Sacerdotem non tangentem Calicem, & Patenam in ſua Ordinatione, non debere iterum ordinationem; reiterare. Ergo.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 5. Reſ. 7. §. Ex his, & in alio verſe Eius, primæ not. & lege etiam § eius not. 2.

3. Probatur Tertiò, auctoritate Fornicrij, & Filliucij quos citat, & ſequitur Geſualdus *in Theolog. moral. tom.* 1. *tract.* 15. *cap.* 3. *num.* 6. aſſerens ordinatum in Sacerdotium cum Calice, & Patena non conſecrata poſſe acquieſcere ſine ſcrupulo. Et tamen non deſunt Doctores aſſerentes, quod ita rem in Ordinibus ſacris, in Subdiaconatus, & Presbyteratus Ordine inſtrumenta (nempe Calicem cum patena) quæ traduntur in manus Ordinandorum, debere eſſe prius ab Epiſcopo conſecrata: Vnde dicitur eis: *videte quale myſterium vobis traditur. Et accipite, poteſtatem offerendi, &c.* Non enim Sacrificium Miſſæ offertur, niſi in calice conſecrato: talis enim videtur eſſe communis Eccleſiæ vſus: nam Epiſcopi in collatione ſacrorum Ordinum ſemper vtuntur calice conſecrato pro ſignificatione myſterij: ita Paludanus *in* 4. *diſt.* 24. *quæſt.* 2. Turrecremata, & Præpoſitus *in Canon. per ſacros, diſtinct.* 25. Sylueſt. *verb. Ordo* 2. §. 4. Mar. Fornarius *in addit. ad Tolet. de Ordine; cap.* 2. *numero* 6. & alij.

Docuit in tom. 2. tr. 5. Reſ. 19. §. 1. & 2. & in Reſ. 12. §. vlt. & in Reſ. 7. ex doctr. §. Probatur, in fine.

4. Verùm his non obſtantibus, ego olim docui cum Granado Baptiſmum, Sacerdotium, & Epiſcopatum collatum cum opinione probabili eſſe, denuo reiterandum ſub conditione. Et hanc ſententiam tenet etiam ſcientia, & dignitate eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Lugo *in Reſponſ. Moral. lib.* 1. *dub.* 1. *num.* 11. vbi ſic ait. [Quicquid ſit de aliis Sacramentis, an in eorum collatione, & ſusceptione liceat amplecti opinionem probabilem, in Baptiſmo tamen, Sacerdotio, & Epiſcopatu propter eorum neceſſitatem, & damnum irreparabile, quod ex eorum inualiditate conſequeretur, debemus quoties fieri poteſt certam & ſecuram viam amplecti, & *dub.* 33. *num.* 3. ſic ait; ego in prædicto caſu dixi, Titium potuiſſe in prima ordinatione quieſcere abſque vlla reiteratione, etiam conditionata; non tamen peccaturum, ſi ad maiorem ſui animi quietem iterũ ſub conditione ordinaretur, quod etiam Epiſcopus poterat licitè in eius gratiam facere. Vt verò fundamentum huius reſponſi intelligatur recolenda ſunt quæ dixi, *diſp.* 7. *de pœnitentia, ſect.* 13. *num.* 273. *& ſeqq.* vbi oſtendi obligationem quidem eſſe repetendi ſub conditione Sacramentum Baptiſmi; & Ordinis Sacerdodotalis; vel Epiſcopalis, propter maxima inconuenientia, & damna quæ ex inualiditate horum Sacramentorum ſequerentur, quoties dubius eſt valor, vel quoties probabilis ſententia dicit, non fuiſſe valida. Id tamen non procedere quando ſententia negans valorem non æſtimatur probabilis, ſententia affirmans obligationem reiterandi Sacramentum ſunt enim diuerſæ quæſtiones an ſit validus, v. g. Baptiſmus taliter collatus: & an ſit poſtea ſub conditione repetendus, & contingere poteſt non eſſe probabilem ſententiam negantem valorem, & tamen probabilem eſſe ſententiam affirmantem obligationem reiterandi Baptiſmum ſub conditione. Quando ergo probabilitas verſatur circa defectum valoris, fatemur eſſe obligationem repetendi Baptiſmum; quando verò probabilitas ſolùm verſatur circa obligationem repetendi, tunc non ſemper tenetur homo Sacramentum repetere, ſed poteſt amplecti opinionem contrariam probabilem negantem illam obligationem, quia ſicut in aliis omnibus materiis practicis, ſic etiam in obligatione repetendi Sacramentum, poſſumus amplecti iudicium probabile Doctorum dicentium, in eo caſu non eſſe talem obligationem, quamuis & alij probabiliter dicant eſſe; quia probabilitas hæc non verſatur circa valorem, ſed circa licitum, & judicium practicum dictans hic, & nunc poſſe licitè non repeti Sacramentum quod judicium probabile practicum, & vltimum in omni materia poſſumus licitè amplecti, vt explicaui loco citato.] Huc vſq; Lugo. Et ideo hanc ſententiam tuetur etiam doctus Pater Eſcob. *Theol. in Moral. tract.* 7 *exam.* 8. *cap.* 4. §. 3. *num.* 46. Tannerus *to.* 4. *diſp.* 7. *quæſt.* 2. *dub.* 4. *num.* 98. & Franciſcus de Contreras in fauorem Patrum Societatis Ieſu contra Conſecrationem Epiſcopi N. *art.* 1. *dub.* 1. *num.* 6. Et tandem nouiſſimè, me citato, hanc ſententiam docuit noſter Pater quartus *in Rubr. Miſſalis, part.* 3. *tit.* 1. *dub.* 16. vbi ſic ait. [Tertia ſententia media, quam omnino veram exiſtimo, ſic diſtinguit, ſi loquamur de Ordine Sacerdotali, & Epiſcopali, dicendum eſt in prædictis caſibus, & ſimilibus, quando ſunt opiniones pugnantes circa valorem Ordinis neceſſariò iterandam eſſe ſacram Ordinationem ſub conditione, & interim abſtinendum eſſe à celebratione ſecus de aliis Ordinibus inferioribus.]

5. [Probatur primò, quia ex inualiditate Ordinis Sacerdotalis ſequuntur grauiſſima incommoda, tum contra reuerentiam Sacramenti; tum præcipuè contra bonum animarum, quia non conficitur Sacramentum Euchariſtiæ, neque ſacrificium; ſicque fideles communicando non reciperent verum Sacramentum, ne conſequerentur fructum Sacrificij, nec validè abſoluerentur in Sacramento Pœnitentiæ: ergo ne dum virtus religionis, ſed etiam charitas omnino obligant ad cauenda ea pericula, & tollendam dubietatem iterata ſuſceptione Sacerdotij. Probatur conſequentia quia charitas obligat ad vitanda huiuſmodi damna, præſertim ſpiritualia, quoties fieri poteſt.

6. Eadem autem eſt ratio de Ordine Epiſcopali. vt per ſe patet, ex cuius valore Ordinis Sacerdotalis in aliis.] Hæc P. Quartus. Vnde ego nuper interrogatus de his tribus caſibus, reſpondi, Epiſcopum N. qui conſecratus fuit ab vno tantùm Epiſcopo, debere iterum conſecrari; Secundò, Epiſcopum conſecratum abſque vnctione Chriſmatica, ſed cum oleo Catechumenorum, eſſe iterum in alia conſecratione cum ſacro Chriſmate vngendum, Tertio, idem cenſui de conſecratione Epiſcopi N. de quâ ſcripſit latè Pater Contreras vbi ſuprà: nam licet omnes ſupradictæ conſecrationes fuerint factæ quoad validitatem cum opinione probabili, tamen ex rationibus ſuperius adductis exiſtimaui iterum illas ſub conditione reiterandas eſſe.

7. Item ex his contra Doctores ſuperiùs adductos, apparet me rectè olim reſpondiſſe, ordinationem Sacerdotis factam cum Calice vacuo fuiſſe reiterandam. Et ita, me citato, tenet doctus Pater Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *diſp.* 3. *quæſt.* 9. Secundò interrogatus, an Ordinatio Sacerdotis facta cum Calice non conſecrato eſſet ſub conditione reiteranda, etiam reſpondi affirmatiuè; & ita, me citato, Pater Quartus vbi ſupra *in Rub. Miſſalis, part.* 3. *tit.* 1. *ſect.* 2. *dub.* 4. Tertiò, Ordinationem Sacerdotis, qui non tetigit Calicem, eſſe reiterandam per ea, quæ adduxit Dicaſtillus *de Sacr. tom.* 1 *tr.* 6. *diſp.* 1. *dub.* 14. *n.* 205. & alij communiter.

Sup. contenta in hoc & tribus §§. ſeqq. ſup. in §. 1. 2. & 3. huius Reſ. & in aliis eorum notationum.

8. Sed aduerſus ſuperiùs dicta vrgent duo fortiſſima argumenta, deducta ex factis Summorum Pontificum.

Sup. doctr. contenta latè & duobus ſeq. §§. huius

Digitized by Google

Ref. lege ex hoc tr. Ref. 30.31. & 59. §. Quæ interueniendo. & alium §. earum notationum.

Pontificum. Et Primò, cùm in India aliqui Epiſcopi fuiſſent abſque diſpenſatione Pontificia in Epiſcopos conſecrati, Pius IV. in quadam Bulla, data apud Sanctum Marcum die 11. Augoſti 1562. Pontificatus ſui Anno 3. quam per extenſum apponit Pater Contreras contra conſecrationem Epiſcopi de Peraguay, *art.1. dub.2. num.13.* ſic aſſerit. [Nos igitur Sacrorum Canonum æquitatem à nemine vlua quàm præſtari poſſit, exigere perpendentes, ac omnes & ſingulos venerabiles fratres Archiepiſcopos, & Epiſcopos in Indiis præfatis conſtitutos, qui hactenus prædicto numero Prælatorum competendi ad id non adhibito, aliàs tamen ritè ſuſceperint, ab huiuſmodi exceſſu, ac ſuſpenſionis, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis per eos propterea incorſis, Apoſtolica Authoritate tenore præſentium abſoluentes, ſecumque ſuper irregularitate, ſi quam inde contraxerint; & quod munere præfato, ſic per eos ſuſcepto, ſuiſque, & Presbyteratus Ordinibus, ac Officio Pontificali vti, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare; ac ſuis, & in Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis præeſſe liberè, & licitè valeant, & ſpecialis dono gratiæ diſpenſantes.] Ita Pontif. Ex quibus verbis apparet, quod illi Epiſcopi fuerunt ordinati cum opinione tantum probabili; nempe non eſſe de ſubſtantia conſecrationis tres Epiſcopos, non obſtante, quod opinio contraria non ſit minùs probabilis, vt ſupra oſtendimus: attamen Pontifex non impoſuit onus illis Epiſcopis, vt iterum conſecrarentur ſub conditione: Ergo hoc neceſſarium non eſt contra ſententiam, quod ſuprà cum Granado, Lugo, & aliis firmauimus alioqui dicendum eſſet, Pontificem in tali caſu rectè non proceſſiſſe ex abſurdis quos nos ſuprà adduximus, ſi illa conſecratio Epiſcoporum in India ſic adminiſtrata, non fuiſſet valida: ſed hoc dicere abſurdum videtur, ergo.

9. Vidit hanc difficultatem P. Contreras, vbi ſupra *art.1. dub.1.* & illam conatur diſſoluere. Sic itaque aſſerit. [Pero parece oponerſe a eſta reſolucion, y doctrina del Padre Granados, y los de mas, la Bula de Pio IV. que pondre en la duda ſeguiente: porque en ella ſu Santidad dize, que à los Obiſpos, o Arçobiſpos, que ſe huuieren conſagrado en eſte Reyno ſin diſpenſacion de la Sede Apoſtolica ab vno Epiſcopo, los abſolue de la ſuſpencion, y de otras cenſuras, y penas, que por auerſe aſſi conſagrado huuieren incurrido: y que abſueltos, y diſpenſados puedan adminiſtrar el oficio Pontifical, y Sacerdotal liberè & licitè: luego no ſe deue dezir (ſupueſta eſta Bula) que el Obiſpo que ſe huuiere conſegrado ab vno Epiſcopo, ſin diſpenſacion del Pontifice, ſe deua conſagrar ſub condicione, por aſegurar el Caracter Epiſcopal; y por el rieſgo, que ſe podria ſeguir de no conferir el orden Sacerdotal en los ordenados por el tal Obiſpo. Pues ſu Santidad en caſo, que huuieſſe ſucedido tal conſecracion, paſſa por ella para que el aſſi conſegrado, adminiſtre el oficio Pontifical, &c. ſin hazer mencion del valor, ò no valor de dicha conſagracion; antes ſuponiendola por valida, como conſta de la dicha Bula.

10. Para la ſolucion deſta dificultad ſupongo, que a la Santidad de Pio IV. no le ſuplicò la Mageſtad del Rey Don Felipe II. nueſtro Señor, que con la benignidad Apoſtolica puſieſſe remedio en algun Obiſpo, o Arçobiſpo por auerſe conſagrado ſin diſpenſacion ab vnico Epiſcopo, ſino que le puſieſſe en que por la penuria, que auia en eſtos Reynos de Obiſpos, ſe pudieſſen en ellos conſagrar los electos ab vno Epiſcopo, ſin tener neceſſidad de tres Obiſpos como pide el derecho, y ſu Sandidad obiter por ſi alguno ſe huuieſſe conſagrado de eſſa manera ſin diſpenſacion de la Sede Apoſtolica, le abſoluio de la ſuſpencion y de mas cenſuras, que certiſſimè auia incurrido, y mandò, que el de mas adminiſtraſſe en el orden, y oficio Prouincial, y reueyò a la ſuplica de ſu Mageſtad, diſpenſando paraque los Obiſpos deſtos Reynos ſe pudiſſen conſagrar ab vno Epiſcopo, &c. Eſto ſupueſto reſpondo al argumento, y digo, que aunque tiene mucha autoridad de la Bula de Pio IV. citada en apayo de la opinion, de que la conſagracion de Obiſpo, facta ſine diſpenſacione Pontificis ab vno Epiſcopo es valida, aunque illicita, y pecaminoſa, no por eſſo condeno la contraria, que lleuan tantos, y tan eſclarecidos Doctores, fundada con tan graues y tan fuertes razones, como hemos viſto, y ſe pueden ver apud Gabr. Vaſq. *vbi ſup.* Solo pues ſe ha dezir que ſu Santidad en el caſo dicho ſe acomodò con la opinion probable: Al modo de los que dizen, que el Sumo Pontifice en cauſa proporcionada, puede diſpenſar en el matrimonio rato non conſumado, trayendo exemplo de muchos Pontifices que han ya diſpenſado, à que los Authores de la contraria ſentēcia, perſiſtiendo en ella, dizen, que ſi tal vez ha diſpenſado el Romano Pontifice, ha ſido conformando ſe con la opinion probable, no quitando la probabilidad, de la que ellos defienden. Imo el P. Thom. Sanchez *lib.2. de matrim. diſp.14.* con ſentir con los que lleuan, que el Papa puede diſpenſar en el matrimonio rato non conſumado, trayendo en confirmacion de eſta opinion los Pontifices, que auian diſpenſado en el miſmo caſo: dize que la opinion contraria es probabiliſſima. Luego lo miſmo ſe ha de dezir en nueſtro caſo, que no por auerſe conformado ſu Santidad con la opinion dicha, diò por improbable la otra, ſino que nihilominus la dexò en ſu probabilidad, pues como es victo, no definiò aquella que ſiguiò cathedra, ſi no que ſolo la aprouò como probable, obrando obiter por ella (ad precationem,) por ſi a caſo huuieſſe ſuccedido el caſo, &c. E cōfirmaſe validè la dicha ſolucion, con el *c. licet duorum, de ſponſal.* en donde ſe dize, que el matrimonio rato no coſumado no ſe diſuelue per aliud matrimonium ſubſequutum conſummatum. Con luye el dicho capitulo con eſtas palabras: (quamuis aliter quibuſdam prædeceſſoribus noſtris ſit aliquando iudicatum.) Luego no todas las vezes, que los Pontifices ſiguen alguna opinion la hà de dezir que loquuntur è cathedra, y que dan por improbable la contraria, veaſe à *Couarr. 4. decret. 2. p. cap. 7. §. 3. n. 15.* en donde excelentemente explica el capitulo dicho, y trahe vna dotrina muy a nueſtro propoſito.] Ita Contreras.

11. Sed hæc ſolutio propoſitæ difficultatis habet etiam ſuas tricas: nam Pontifex etiamſi adhæſiſſet opinioni aſſerenti ternatium Epiſcoporum non eſſe de eſſentia conſecrationis, debebat tamen ſtante maxima probabilitate opinionis contrariæ diſponere illas ordinationes eſſe reiterandas; alioquin nimis probabiliter tunc eſſe dicendum illos Epiſcopos non eſſe conſecratos, nec validè poſtea alios Epiſcopos potuiſſe conſecrare, nec Sacerdotes ordinare; vnde tota illa Prouincia remaneret ſcrupulis, & anxietatibus implicata; cum conſequentia tantorum abſurdorum, quæ horrent aures audire, ergo, &c.

12. Secundò adeſt aliud argumentum etiam ex factis Pontificum: nam in India ſæpius diſpenſant, vt Epiſcopi poſſint conſecrari ab vno tantùm Epiſcopo. Sed Caſtrus Palaus, Syluester, & alij, vt ſuprà notauimus conſtanter aſſerunt Pontificem non poſſe in tali caſu diſpenſare; quam opinionem tanquam probabilem videtur admittere Dicaſtillus *de Sacram. tom.2.* Ergo dicendum eſt, doctrinam à nobis ſuperius firmatam ex Granado, Lugo, & aliis non eſſe admittendam: nam ex ipſa ſequeretur Epiſcopos cum diſpenſatione Pontificia conſecratos cum vno Antiſtite, eſſe denuo conſecrandos

Sup. in Ref. 30. & lege etiam Ref. 31. & 32. huius tract.

crandos ſub condirione: cùm ſecundùm opiniohem Caſtri Palai, illorum conſceratio eſſet nulla, ex defectu valoris Pontificiæ diſpenſationis: ſed hoc dicere videtur abſurdum: ergo, &c.

13. Vidiſti quantum laboramns Charibdi; ſed ad primum argumentum, aliquis poſſet dicere, Pium IV. forſitan ordinaſſe, vt ſecretò ad vitanda ſcandala illi Epiſcopi denuo conſecrarentur ſub conditione: vel admittenda eſt reſponſio ſuperius adducta à P. Contrera. Ad ſecundum argumentum reſpondere quis poſſet opinionem Caſtri Palai carere probabilitate, cùm ſit contra communem ſententiam Doctorum, & contra praxim Sedis Apoſt. & Summorum Pontificum, vt ſuprà probauimus, diſpenſantium, vt conſecratio Antiſtitum aliquando poſſit fieri ab vno Epiſcopo. Confirmatur à ſimili: nam licet Philippus Faber & alij, aſſeruerint contractum phyſicum Hoſtiæ in ordinatione ſacerdotali eſſe de neceſſitate Sacramenti, tamen Doctores exiſtimando talem ſententiam carere probabilitate, non impoſuerunt onus ſacerdotibus non tangentibus Hoſtiam reiterare, ſub conditione Ordinationem. Ergo idem dicendum in caſu noſtro, cùm opinio à nobis vnà cum Granado, Lugo & aliis ſuperius explicata, procedat, & habeat locum, quando opiniones circa adminiſtrationem Baptiſmi, & Ordinis Sacerdotalis, & Epiſcopalis ſint æque probabiles, & vt tales à Doctoribus communiter receptæ, non autem in opinionibus ſingularibus à paucis firmatæ, & contra communem ſententiam, & praxim Eccleſiæ, vt eſt opinio Caſtri Palai: ergo, &c. ſi hæ reſponſiones ad ſupradicta argumenta, Amice Lector tibi non arrident, meliores tu cogita, & nobis illas prome.

Sup. in Ref. 31. huius tr.

RESOL. XLVIII.

An ſi infans conſecraretur in Epiſcopum eius conſecratio eſſet valida?

Idem quæritur de infante ad Sacerdotium aſſumpto.

Et an valide Sacramentum Ordinis, & Epiſcopatus poſſit conferri infanti? Ex parte 12. tractat. 1. Reſol. 48.

Sup. contra eo in hac Ref. in to. 3. tr. 1. Ref. 62. & hic infr. leg. doct. Ref. ſeq. annotationis.

§. 1. IDem quæritur de infante ad ſacerdotium aſſumpto, & negatiuè reſpondere videtur Durandus *in 4. diſtinct. 25. quæſt. 2. num. 8.* vbi affirmat rem ſatis dubiam eſſe. Primò, quia, inquit, ſatis videtur abſurdum, quod paruulus carens omnino vſu rationis poſſit Sacerdos fieri, vel Epiſcopus ordinari. Secundò, quia ad ſuſceptionem cuiuſlibet Sacramenti requiritur propria intentio ſuſcipientis, ſi ſit adultus, vel interpretatiua, ſi ſit paruulus. Sed in tali paruulo, ſi ordinetur de facto, non poteſt eſſe propria voluntas ſuſcipiendi Ordinem, cùm non habeat vſum rationis; nec interpretatiua, quia licèt voluntas parentum vel eorum qui parentum vices gerunt, poſſet eſſe interpretatiua voluntatis paruulorum, quantum ad ea quæ ſunt de neceſſitate ſaluris ipſorum corporalis, vel ſpiritualis, propter quod intentio parentum eos ad Baptiſmum offerentium, vel Eccleſiæ ſufficit illis ad ſuſceptionem Baptiſmi ſalutaris: voluntas tamen parentum non videtur ſufficere ad hoc, vt paruuli ſuſcipiant Sacramentum Ordinis, quod non eſt de neceſſitate ſaluris, ſed ſupererogationis, & conſtituit hominem in gradu dignitatis, quia quoad hoc non apparet quomodo voluntas parentum, vel quorumcumque aliorum ſit interpretatiua voluntatis paruulorum, cùm paruuli poſſint licitè talibus diſſentire, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerint. Item quia Baptiſmus ordinatur ad electionem peccati originalis, quòd contrahit paruulus ex actu parentum, congruum eſt quod voluntas parentum ſufficiat eis ad ſuſcipiendum Baptiſmum. Sed hæc cauſa in aliis Sacramentis non habet locum. Hæc Durandus, in cuius ſententiam inclinat Petr. Sotus *lib. de inſtit. Sacerd. lect. 5. de ſacram. Ord. §. Secundò etiam.* Addique poteſt ad illius confirmationem, formam huius Sacramenti exigere conſenſum recipientis, quando illi dicitur *Accipe poteſtatem, Accipe Spiritum ſanctum*: acceptando ſcilicet rem quæ donatur, aut traditur, quod ſine conſenſu non fit: paruulus autem eſt incapax talis conſenſus, perfecti ſcilicet, & rationabilis, qualis in re tanti momenti eſſe debet.

2. Et ita hanc ſententiam ex Theologis neotericis tenet Granadus *in 3. p. tractat. 3. de Ordin. diſputat. 1. numero 6. & 7.* cum Marchino *tractat. 5. part. 4. capite 4. numero 4.* vbi ſic ait: Rogatus ſi puer ante vſum rationis Epiſcopus conſecraretur, talis conſecratio eſſet ne valida? videtur enim dicendum eſſe validam; ſicut ſi Sacerdos conſecraretur, talis conſecratio, vt dictum eſt, rata, ac firma foret. At oppoſitum cum D. Thom. *in 4. diſtinct. 25. quæſt. 2. articul. 1. & 3. p. 9. quæſt 39. art. 2.* eſt dicendum. Et ratio diſcriminis eſt, quia Epiſcopatus includit poteſtatem in corpus myſticum; ad quam poteſtatem recipiendam requiritur vſus rationis: qui enim fit Epiſcopus paſtor animarum eſſentialiter, exigit vſum rationis, at cum aliquis ad ſacerdotium aſſumitur, non fit immediatè, & proximè paſtor animarum, ſed in habitu, & in radice. Confirmatur à ſimili, nam ſi infans vnius anni ad Pontificatum aſſumeretur, nulla ſanè eſſet talis aſſumptio; quia Vicarius Chriſti eſſentialiter debet ratione pollere, cùm ſit ſupremus, ac generalis omnium paſtor. Idem pari modo dicendum eſt de Epiſcopo, qui eſt paſtor particularis in actu.

3. Verùm his non obſtantibus contrariam ſententiam tenent Auctores magni nominis, & idem quoad Ordines minores, & quoad Subdiaconatum ſupponitur in *c. vn. de Clerico per ſaltum promoto.* Quod ſi infans ante vſum rationis eſt capax dictorum Ordinum, etiam erit aliorum, adhuc Epiſcopatus, quia minores Ordines, & ſaltem Subdiaconatus non minus ſunt Sacramentum, & non minus imprimunt characterem, quàm reliqui maiores. Et ratione probatur, quia infans capax eſt omnium Sacramentorum, quæ non requirunt eſſentialiter conditionem aliquam ſtatui infantiæ repugnantem, quia eſt capax Baptiſmi, Confirmationis, & Euchariſtiæ, quia non requirunt talem conditionem, & non eſt capax matrimonij, nec pœnitentiæ, quia eſſentialiter requirunt actus liberos; nec Extremæ-Vnctionis, quia tantùm inſtituta eſt pro his, qui pro tempore quo confertur, poſſint habere peccata actualia, aut debitum pœnæ reſtantis, & qui poſſint egere auxiliis ad reſiſtendum Dæmoni; Sacramentum autem Ordinis, adhuc Epiſcopatus nullam requirit conditionem repugnantem ſtatui infantiæ. Hanc etiam ſententiam tenet Coninch *diſputat. 20. dub. 10. numero 97.* Meratius *diſputat. 9. de Ordin. ſect. 1.* Valentia *quæſt. 4. de Ord. punct. 1.* Campanil. *in diu. iur. Canon. rubr. 4. cap. 4. num. 13.* Vaſquez *diſputat. 146.* Bonacina *de ſacramen. diſputat. 8. q. vnic. punct. 5. num. 5.* & Sanchez *in Opuſc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 32. num. 4.* & Pernal. *de ſacram. diſput. 49. ſect. 2. numero 7.* vbi ſic ait: [Indecens eſt infantem eſſe Sacerdotem, & eſſe Epiſcopum conſecratum:] Ergo. Reſpondeo licet ſit aliquod abſurdum conferri illi Ordinem talem, de quo in præſenti non diſputamus, non eſt abſurdum poſſe; & quamuis ſit abſurdum

ſurdum

ſurdum, quod puer ſeptennis ordinet alios, vel habeat iuriſdictionem actualem, & exerceat ipſam in Eccleſia, ſicut etiamſi aliquis lunaticus: vel infamis, vel illiteratus id faceret: attamen nemo negat validè illos homines ordinari quando cum vera intentione eos Ordines Epiſcopus, & legitimo ritu eos promouet: ergo nulla eſt obiectio iſta. Nota hic D. Thomam, & alios DD. videri excipere Epiſcopatum; quos tamen poſſumus interpretari de Epiſcopatu quoad iuriſdictionem in actu ſecundo, ſiue quoad curam, & obligationem paſtoralem: nam de ſacramento ipſo ordinationis Epiſcopalis & eius charactere eadem ratio militat in puero, ac de aliis ſacris Ordinibus, Sacerdotio, Diaconatu, &c. Ita Bernal, cui adde Dicaſtillum *de ſacrament. tom. 1. tract. 6. diſputat. 1. dub. 11. n. 317.* & me citato Leandrum *de ſacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 6. q. 10.*

4. Obſeruandum eſt tamen ſupradictam ſententiam procedere, vt rectè obſeruat Gerunda *de Epiſc. tom. 1. lib. 2. diſput. 7. cap. 2. num. 2.* ſi infans in Epiſcopum ordinatus, vel prius, vel ſimul presbyteratum ſuſcepiſſet.

5. Reſtat modò reſpondere ad argumenta Durandi, & aliorum ſuperius poſita; & ad primum reſpondeo abſurdum quidem eſſe, & valde indecens, grauiterque illicitum infantem vel amentem ordinare in Sacerdotem, vel in Epiſcopum; ſed non eſſe abſurdum illum eſſe verè Sacerdotem, & Epiſcopum quoad ordinem, ſi Sacramentum illi conferatur: ſicut validè indecens, & abſurdum eſt ordinari in Sacerdotem, vel Epiſcopum hominem publicè infamem, & ſcandaloſum, puta manifeſtum concubinarium, ebrioſum, homicidam, vſurarium: ſed non eſt abſurdum talem, ſi ordinetur, eſſe verè Sacerdotem, & Epiſcopum. Ad ſecundum, nego paruulis ad recipienda Sacramenta, quorum ſunt capaces, vt Baptiſmum, Confirmationem, & Euchariſtiam; ſimiliterque Ordinis ſacramentum neceſſariam eſſe intentionem, ſiue ipſorummet, ſiue parentum, aut tutorum, vel Eccleſiæ pro ipſis conſentientis, & cuius voluntas ſit interpretatiuè voluntas ipſorum paruulorum; Neque baptiſmus illis applicatus, ideo validus eſt, quia Eccleſia conſentit eorum nomine, ſed quia inſtitutio Chriſti nihil aliud requirit ad ipſius valorem reſpectu paruulorum, niſi vt ipſis applicetur materia, & forma Baptiſmi, cum intentione debita, vt alibi oſtendimus. Ad tertium dico, formulas illas loquendi in ordinatione vſurpatas: *Accipe poteſtatem, Accipe Spiritum ſanctum*, non requirere neceſſariò conſenſum recipientis ea quæ vi horum verborum conferuntur; quia hæc non donantur per modum pacti, & contractus ad quem conſenſus vtriuſque partis requireretur, ſed per virtutem ipſam, & efficaciam Sacramenti ex opere operato. Neque dicas ſaltem hunc loquendi modum ſupponere recipientem habere vſum rationis; quia alioquin ineptè inuitaretur ad recipiendum moraliter, ſcilicet, & rationabiliter. Reſpondeo enim primò dici infanti, quando Baptizatur ſolenniter: *Accipe ſal Sapientiæ; Accipe ſignum Crucis Domini noſtri Ieſu Chriſti*: quod tamen ſine inſolenti temeritate dici nequit ineptè fieri, cum vbique ab Eccleſia fiat, iuxta regulam D. Auguſt. *Epiſt.* 118. ad Ianuarium deinde dico illo etiam verbo non inuitari infantem ad accipiendum moraliter, & rationabiliter (quod non poteſt) ſed ſignificari poteſtatem dantis, & veram traditionem ex virtute, & efficacia ipſius ſacramenti. Neque in Scriptura inuſitatum eſt ſimili modo ſignificari aliquem effectum erga res etiam inanimatas, quæ in illum conſentire nequeunt: vt quando Ioſue *cap.* 10. *verſ.* 12.

Alibi in to. 1. tr. 1. Reſ. 22. & in tom. 5. tr. 5. Reſ 60. §. Nota etiã hic ad med. verſ. Et in aliis. & ſeq. & lege doctr. Reſ. not. huius Reſ.

dixit ad ſiſtendum ſolem, *Sol ſta, & Luna ſuper Gabaon ne mouearis.* Et Chriſtus ad ficulneam, Matth. 21. verſ. 19. *Nunquam ex te fructus naſcatur in ſempiternum.* Et Luc. 17. verſ. 6. *Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro: eradicare, &c.* Et Matth. 17. v. 19. *dicetis monti huic, Tranſi illuc. & tranſibit.*

6. Nota verò, quod aliqui ſupradicta admittunt in Ordine in infantem ordinatum in Sacerdotem; non autem ordinatum in Epiſcopum; & ita tradit S. Thomas, D. Bonauentura, Scot. Richard. Syluester, Henriquez, Philibertus, & Granados, *loco citato*, quorum fundamentum eſt, quod ordo Epiſcopalis ex ſuamet inſtitutione eſt magis proprius adultorum, quàm cæteri Ordines: ille enim ſupponit neceſſariò, & intrinſecè characterem Sacerdotalem, & addit regimen animarum: ergo.

7. Sed ferè omnes Doctores ſuperiùs adducti cenſent hoc eſſe verum de Epiſcopatu. Dico igitur, poſſe quidem conferri validè dicto puero, quantum ad characterem, & poteſtatem Ordinis (in quo bene Doctores ſecundæ ſententiæ) non verò quantum ad iuriſdictionem, & curam animarum in quo optimè Authores primæ, nam hæc ſuſcipi nequit abſque vſu rationis, cum ad requirendum beneficium acceptatio requiratur, & hoc ſolum probat argumentum pro prima ſententia factum. Ad id quod nonnulli ex Authoribus primæ opinionis opponunt; videlicet Epiſcopum eſſe ſponſum Eccleſiæ, & matrimonium nullum eſſe, ſine contrahentium conſenſu, reſpondet enim, ſponſum profectò eſſe, ſed ratione iuriſdictionis, ad quam rationis vſum requiri vitro fatemur, & defendimus.

Ex his apparet, diuerſum eſſe, contra Cuninch *diſput.* 20. *dub.* 10. *num.* 100. *in fin.* Bonac. *de ſacram. diſput.* 8. *q. vnic. punct.* 5. *num.* 5. & alios, Sacramentum Ordinis, & Epiſcopatum validè conferri inſano. Ita Gerunda in ſpecie *de Epiſcopatu, tom.* 1. *lib.* 2. *diſputat.* 7. *cap.* 2. *num.* 9. cui adde Valentiam *tom.* 4. *diſput.* 9. *quæſt.* 4. *punct.* 1. & Reginald. *tom.* 1. *lib.* 3. *num.* 5.

8. Et hæc omnia latè, ac diſertius obſeruare volui vt appareret me interrogatum rectè reſpondiſſe contra quendam Theologum poſſe Pontificem infantem ante vſum rationis creare Epiſcopum, quanto magis Cardinalem, cum Cardinalatus non ſit Ordo neque Sacramentum. Et ſi quæras, an hoc licitè à Papa poſſet fieri. Reſp. negatiuè, tum propter ſcandalum, tum quia Pontifex in conſcientia tenetur eligere ad Cardinalatum digniores, vt ex ſacro Concilio Tridentino probat Eminentiſs. Lugo: ſed implicat vt vt Pontifex poſſit ferre hoc iudicium de pueru: ergo.

9. Nota hic obiter, monſtrum nunquam viſum in Eccleſia Dei, ex Baronio anno Domini 925. Hugonem nempe filium Humberti Comiti Aquitaniæ, qui nondum quinquennis penè infans, Rhemenſis electus eſt Archiepiſcopus, & à Ioanne X. confirmatus, quod idem malis etiam artibus inductum exemplum propagatum poſtea fuiſſe teſtatur idemmet Baronius ibid. Non ego tamen ex grauiſſima, & vrgenti cauſa poſſe Pontificem circa ætatem diſpenſare, & ideo Abb. Panorm. *cap. cum in cunctis. notab.* 4. *in fin. num.* 2. ex Ioann. Andr. refert, quendam virum nobilem promotum fuiſſe in Epiſcopum ex diſpenſatione Pontificis anno ſuæ ætatis decimo octauo, à quo non eſt abſimile, quod de Alphonſo Cardinali Carafa perhibetur, cum decimum nonum agenti ætatis annum in admiſtrationem data eſt Archiepiſcopalis Eccleſia Toletana, vt refert Mandoſius

doſius *in tract. ſignat.grat. rubr. de diſpenſ. ſuper tem.* propter promotionem ſub principio, ex quo alij; atque hac noſtra tempeſtate à Paulo V. Pontifice Maximo Ferdinandus Card. Sereniſſ. Hiſpaniarum Infans, qui ex ephebis non adhuc exceſſerat, vndecimum annum agens, in Archiepiſcopum Toletanum promotus eſt.

RESOL. XLIX.

An ſi ante legitimam ætatem quis conſecraretur in Epiſcopatum incurrat aliquam cenſuram?

Et ſupponitur, quod ad Epiſcopatum requiritur ætas triginta annorum.

Et an hoc procedat non tantum in ipſis Epiſcopis verum etiam in adiutoribus eorum?

Et notatur, quod Epiſcopi ante præſcriptam triginta annorum ætatem electio inualida eſt, ſicut poſtulatio. Ex p.12.tr.1.Reſ.49.

Sup. hoc, quod hic ſupponitur, in to 9. tr.7. Reſ.6 §.1. & in to.6. tr.1. Reſ. 118. §. Sed cum.

§.1. SVppono, quod ad Epiſcopatum requiritur ætas triginta annorum, vt paret ex Concil. Agatenſi *cap.*7. Et eſt praxis Eccleſiæ Itaque peccaret lethaliter qui ſciens, & volens ante trigeſimum annum expletum, ſine diſpenſatione, in Epiſcopum ordinaretur, & eo mortaliter maiori grauitare culpæ, quo magis ab ea ætate diſtaret, cum minus ſupponeretur aptus. Colligitur ex omnium Authorum ſententia de ſingulis id ordinibus ſacris docentium, vt videre eſt apud Sotum *in 4. diſt.25. q.1. art.6. verſ. Ex quo*, alioſque recentiores. Hoc verò ſolùm, quod in aliis ſuſcipiendis ſacris Ordinibus notauit Nauar. *in conſ.*60. *in antiq. de temp. Ordin.* hic libet abſcribere, ſi quis bona fide parentum teſtimonio innixus, legitimæ putans eſſe ætatis, in Epiſcopum ordinaretur, non eſt cur ſcrupulis poſtmodum angatur.

Sup. hoc ſup. in tr.3. Reſ. 128.§. vlt.& hic infr. in Reſ.108.

2. Difficultas eſt, an in tali caſu incurratur in aliquam ſuſpenſionem, vel cenſuram, & negatiuam ſententiam ſuſtinet Gerunda, *tom.1. lib.2. diſput.7. cap.3. num.2.* vbi ſic ait; [Abſolutè de adulto aſſero ſponte etiam ad talem ordinationis Epiſcopalis ſuſceptionem cooperantem nulla cenſura ligari, probo, quia tametſi in *cap. cùm in cunctis* de electione comprobato à Tridentino, *ſeſſ.7. cap.*1. de reformat prohibeatur non modò conſecratio, ſed etiam ante trigeſimum annum electio, nulla tamen ibi pœna iniungitur; & quamuis me non lateat Conſtitutio Pij II. pœnam ſuſpenſionis imponentis in præſumentes tantùm ante legitimam ætatem promoueri, vt ſcribit *Tolet. lib.1. cap.*61. quam ſuſpenſionem ab exercitio, & vſu talium Ordinum perpetuam eſſe docent Rebuff. *in praxi beneſic.part,2. tit. de Cleric.* ad ſacros Ordines malè promotis *Gloſſ.4. num.3.* Tolet. *in ſumm. citat.* & adminiſtrantes tali ſuſpenſione velit Pontifex incurrere irregularitatem, quæ quidem conſtitutio à Clement. VIII. in moderatoria Bulla alterius Sixti V. contra Clericos malè promotos, & Epiſcopos in Ordinum collatione peccantes confirmata eſt. Verùm cùm in ea nulla expreſſa de Præſulis, vel Epiſcopatus ordine mentio fiat, hinc eſt, vt qui ad Epiſcopatum ante legitimam ætatem propria culpa promotus eſſet, ſuſpenſionem non ſubiret; quod patet primo ex multis illius conſtitutionis clauſulis, ex quibus in Epiſcopum ſancitum eam non eſſe vt legenti obuium erit, conſtat: tum quia pœna ſuſpenſionis generaliter lata, ad Antiſtites non ſe extendere, habetur *cap. quia periculoſum de ſententia excomm. in 6.* Nec me fugit Hoſtien. Epiſcopos à ſuſpenſione beneficij non eſſe immunes, ſentire, ſed ſolùm ab officij ſuſpenſione. Verùm quia Gloſſa contrariũ conſenſu Doctorum habet, & neutram ſuſpenſionem generaliter latam ad Epiſcopos late patere meritò docet: & quia Bonifacius VIII. hoc videtur declaraſſe, *cap. ſi compromiſſ. de elect. in 6. §. huiuſmodi*: vbi poſtquam compromiſſarium dixerat, qui ſcienter elegit indignum, ab Eccleſiaſticis beneficiis ipſo iure ſuſpendi, compromittentes quoque, id ratum ſcienter, ſi habuerint, ſubiungit; Huiuſmodi pœnam Epiſcopus non contrahit, ſi ad eligendum fiat compromiſſarius, cùm de iure nullam ſcientiam ſuſpenſionis incurrat, niſi de ipſo expreſſa mentio habeatur. Cuius ratio videtur eſſe aſſignata à Gloſſ. *verb. de iure*, quia nimirum ſpiritualia ſine temporalibus diu eſſe non poſſunt, quæ habent ſe vt connexa, *1. quæſt. 3. ſi quis obiecerit.* Idem dictum volo de ſuſpenſione contra illos lata qui alio ſacro Ordine per ſaltum inſigniti ſunt, probabiliorem penes opinionem docentem non irregularitatem eos, ſed ſuſpenſionem contrahere, vt habet Sotus *diſtinct. 25. quæſt. 1. articul. 3. col. pen. capite* 3. Henriquez & alij quos ſequitur Auila *diſput.9. ſect. 2. concl.*2. Hanc inquam ſuſpenſionem per ſaltum ordinatus Epiſcopus ob dictam rationem non incurret. [Hucvſque Pater Gerunda, cui ego addo Auilam *de cenſ. part. 3. diſputat. 5. dub. 7.* nouiſſimè doctum Bernal *de Sacram. diſputat.49. ſect.3. numero* 13. & Alzadum *de præſtand. Epiſcop. cap.4. numero* 17. Et tandem me citato, non deſeram apponere hic verba doctiſſimi viri Didaci de Narbona *in Annal. iur. anno 30. quæſt.5. num. 6.* ita aſſerentis [Quocirca irrefragabile exiſtit Epiſcopum nullum conſecrari poſſe, niſi trigeſimo ætatis ſuæ anno elapſo, vnde quaſi monſtruoſum refert, Cæſar Baronius *tom. 1. annal. anno Chriſti* 935. *numero* 8. puerum nondum quinquennem Archiepiſcopum Rhemenſem fuiſſe creatum. Hæc illius ſunt verba: Illud planè tunc primùm contigit in Eccleſia Dei videri monſtrum nunquam hactenus in orbe Chriſtiano viſum, nec auditum; imo nec puto mente conceptum, cùm videlicet puer nondum quinquennis, nõdum alicuius inferioris ordinis capax, vix ferulis prima addiſcens elementa, Rhemenſis eligitur Archiepiſcopus;] cuius rei fideliſſimum teſtem adducit Trodoardum *lib.4. cap.*19. confirmat Henriquez Spondanus in eiuſdem Baronij epitome *ad ann. Chriſti* 1033. *num.*2. Subdens illi fuiſſe ad functiones Epiſcopales obeundas coadiutorem Epiſcopum datum, cuius ſimile ſupra tradiderat anno Chriſti 933. his verbis: [Quo tempore res accidit, quæ nunquam in ea Eccleſia fuerat audita vt poſt Stephanum non alius niſi temporaneus ſubſtitueretur Antiſtes, nempe Triphon Monachus, qui ſedit vſque dum Theophilactus filius Romani Imperatoris adoleſcens, tunc ſexdecim annorum legitimæ eſſet ætatis, vt poſſet fieri Patriarcha. Quem tamen hoc anno tenera creatum fuiſſe Patriarcham, ex Curopalata conſtat, dum numerat annos ſedis eius viginti tres, ſed loco ipſius Triphonem conſtitutum eſſe adminiſtratorem eius Eccleſiæ.] Quamuis ſi trigeſimo anno minimè expleto Epiſcopus initiaretur, non ideo in ſuſpenſionem extrauagantis Pij II. quæ incipit, *Cum ſacrorum* incideret; quia, vt docet Suarius *de cenſuris, diſputat. 31. ſect.1. num.* 20. quem ſequitur Rodericus Acuña *in d. cap. Epiſcop. numero* 18. ex ipſius verbis, & circumſtantiis ſatis colligitur ibi ſermonem nõn eſſe de Epiſcopis, ſed tantùm de promotis ante legitimum tempus ad reliquos Ordines ſacros.

3. Et procedit hæc noſtra reſolutio non tantum in ipſis Epiſcopis, verum etiam in coadiutoribus eorum, ſiquidem ex ſententia Syluæ *de beneſic. 2.part.q.4. n.9.* Capitaquen. *deciſ.127.part.2.* Rotæ *dec.347. n.9.* &

Digitized by Google

& per totum, part.4. diuerſ. & aliorum quos refert, & ſequitur Gonzales *in regul.* 8. *Cancell. Gloſſ.*5. §. 9. *num.*6. in coadiutore eadem ætas, & idoneitas, ac in titulari deſideratur: quo circa inquit, *ſi Epiſcopo aſſignatur coadiutor, triginta annorum eſſe debebit.* Et hæc omnia docet Narbona. Quæ quidem à fortiori procederent in infante, vel inſano in Epiſcopum conſecrato. Vnde ex his apparet me rectè annis elapſis reſpondiſſe quendam Epiſcopum hic Romæ vt dicebatur, ante legitimam ætatem 30. annorum conſecratum, nullam ſuſpenſionem, vel cenſuram incurriſſe.

4. Notandum eſt hic obiter, quod Epiſcopi ante præſcriptum triginta annorum ætatem electio inualida eſt, ſecus poſtulatio. Prima habetur *cap. cùm in cunctis è Concil. Lateranen.* vbi Abbas, ac cæteri communiter: ſecunda pars probatur, quia quando poſtulatur aliquis in Epiſcopum, ſolùm à Romano Pontifice rogatur, vt eum ſoluat pro eius poteſtate à canonico impedimento, in quo diſpenſatus eligi poſſit & in Epiſcopum creari: Secus verò ſe res habet, vbi quis ante legitimam ætatem electus Pontifici exhiberetur confirmandus: tunc enim confirmatio ſola peteretur, quæ idoneum eſſe electum, an requiſitis à iure donatum ornamentis, omnique canonico impedimento ſolutum certè ſupponit.

RESOL. L.

Aliquid relictum in Conſecratione Epiſcopali quomodo poſtea ſit iterandum?

Idem eſt in Ordine Sacerdotali, &c.

Et notatur, quod id, quod ſupplendum eſt, debet ſuppleri ab eodem, qui ordinauit, ſi eſt poſſibile.

Et quid eſt dicendum, ſi Epiſcopus conſecrandus deficeret ex aliquo deliquio? Ex part. 12. tr. 1. Reſ. 50.

§. 1. RElinquit v. g. Epiſcopus vnctionem chriſmaticam, traditionem libri vel aliquid; Quæritur quomodo ſit talis ritus reiterandus.

2. Reſpondet dubio Pax Iordanus *tom.* 1. *lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 30. vbi, ſic ait: [Si quis igitur in locis præfatis non fuerit vnctus, vel Chriſmatis loco adhibitum fuerit oleum Cathecumenorum, vel infirmorum, debet iterum inungi, & ſuppleri, prout cauetur latius *in cap. vnic. & cap. de Sacram.* non iteran. tradúntque Doctores ſuprà citati, Secundo loco inter ſolemnia non ſubſtantialia numerantur manuum impoſitio, quæ completis litaniis fieri debet ab omnibus Epiſcopis conſecratoribus, dicentibus; Accipe Spiritum ſanctum, & quidem ſuper caput, illudque tangendo, prout cauetur in Pontificali neque ſufficit ſola extenſio, ſed requiritur tactus, alioquin ſupplendus eſſet, *cap.* 1. *& fin.* de Sacramentis non iteran. Hoſtien. Ioan. Abbas, & alij: Imo, & in caſu ſuppletionis, non tantùm eſſent imponendæ manus, verum etiam ſimul proferenda iam dicta verba, Accipe, &c. prout in aliis ordinationibus fieri debet, quando contingit ſuppleri, quoniam etſi textus *in dict. c.* 1. *de Sacr. non iter.* Simpliciter ſtatuat non eſſe aliquid iterandum, ſed tantùm cautè ſupplendum, quòd incautè fuerat omiſſum; Hoſtienſ. tamen ibi Ioan. Andr. Abbas, & cæteri communiter concludunt illud eſſe intelligendum de actibus, & orationibus diuerſis; non autem de illis, quæ ſimul cum ipſa impoſitione proferuntur vnde inferunt quòd ſi v. g. Confirmationis Sacramentum fuiſſet cum Oleo Cahtecumenorum collatum, Epiſcopus in ſuppletione cum Chriſmate deberet forſan proferre; Signo te ſigno Crucis, &c. & ſic de cæteris, facit Gloſſ. (ſupplendum) *in cap. fin. de Sacram. non iter.* In Sabbatho (inquit) quatuor temporum vocabitur Sacerdos, & manus impoſitio, quæ defuit in ordinatione modò ſupplebitur, & dicentur orationes quæ præcipiuntur dici quando fit manus impoſitio, quia ipſa manus impoſitioni adhærent, & de manus impoſitione fit mentio in orationibus. Quamuis igitur alterutrum tantùm fuerit omiſſum, nempe manus impoſitio, aut verba, vtrumque tamen debet ſimultaneè ſuppleri: alij verò actus integrè præſtiti prima vice minimè ſunt iterandi; & & ita intelligitur textus.] *in dict. cap.* 1. *de Sacram, non iteran.* Hucvſque Iordanus. Itaque dicendum, quod ſi relinquatur in qualibet ordinatione Epiſcopali, Sacerdotali, &c. aliquid de neceſſitate Sacramenti, non eſt reiteranda omnis ordinatio, ſed tantùm quoad partem relictam, & ita obſeruat etiam Ioan. Pontius in *Curſ. Theolog. diſput.* 48. *quæſt.* 2. *concluſ.* 8. *num.* 15. *in fine.*

Sup. hoc in tom. 2. tr. 5. Reſ 17. §. 2. ad lin. 10. verſ. Nec enim ſunt, & in Reſ. 18. §. 1. ad med. à verſ. Deinde ſolemnitates.

5. Hinc nota obiter, quod conſecratio inchoata ab aliquo Epiſcopo, ſi poſtea propter aliquod vrgens impedimentum, illam perficere non poſſit, ab alio ſuppleri debet; quemadmodum in altaris Sacramento cautum reperitur, *cap. quorundam* 3. *diſt.* Vnde non deſeram hîc apponere ea, quæ etiam notauit Iordanus, vbi ſuprà, numero 53. nempe quod repetitio fieri debet tantùm ab Epiſcopis, ſiue iiſdem, ſiue aliis tempore congruo, hoc eſt iis tantùm diebus, quibus eiuſmodi Epiſcoporum Ordinationem permiſſam eſſe diximus & cum paramentis, & reliquis ſolennitatibus requiſitis in prima ordinatione, quoniam ab ipſa nihil differt, v. g. ſi capitis vnctio fuiſſet prætermiſſa, vel manuum, ſupplenda erit ab iiſdem tribus Epiſcopis ſi haberi poterunt, ſin minus ab aliis Epiſcopis pontificaliter indutis, die Dominica, aut aliàs cõceſſa, ſeruato ieiunio ab Ordinatoribus & Ordinato, & in actu delibutionis, proferenda erunt verba, & orationes à Pontificali præcriptæ pro ipſis functionibus *Vngatur, & conſecretur caput tuum, &c. vel manus tua, &c.* prout in ipſo Pontificali, & ſic de cæteris ſupplendis; prædicta deducuntur ex *dict. cap. vnic. de Sacram. vnct.* & ibi Doctores, ſignanter Abbas *in* 3. *not.* Innoc. Hoſtien. Butr. & alij, necnon ex *cap. pr. & vet. de Sacr. non iter.* & ab iiſdem DD. item ex §. *ecce* 1. *quæſt.* 1.

4. Sed ad confirmationem ſupradictorum, & ad maiorem declarationem, non deſeram hic apponere ea quæ circa ſupplementum pro aliqua omiſſione facta in ordinatione obſeruat Sanchez *in Opuſc. tom.* 2. *lib.* 7. *dub.* 13. dicit enim primò, quòd ſi id quod omittitur, ſit de ſubſtantia Ordinis, vel ſit dubium an ſit de ſubſtantia, totum Sacramentum eſt iterandum, vt ſi omittatur pars formæ, &c. Ratio quia Sacramentum eſt nullum, vel quando dubitatur, eſt dubium, an ſit nullum. Et non dicitur iterari quod dubitatur, aut ſcitur non eſſe factum; *cap ſolemnitates de conſecrat. diſtinct.* 1. Hoc tamen eſt intelligendum, quando Sacramentum non habet duas cæremonias diſtinctas, & eſſentiales quarum vna non pendet ab altera, vt in Sacerdotio manus impoſitio à traditione calicis, & patenæ; tunc enim licèt vtraque cæremonia eſſentialis, ſit omittatur manus impoſitio, non eſt altera iteranda. Secundò ſi id quod omiſſum eſt, ſit certum non eſſe de eſſentia, tunc non eſt iterandum Sacramentum, ſed ſuppleri debet quod omiſſum eſt.

Sup. hoc in Reſ. 2. not. præter. poſt med. §. 1. à verſ. Aſſerentes in defectu ſubſtantiali.

5. Nota quod id, quod ſupplendum eſt, debet ſuppleri ab eodem qui ordinauit; ſi eſt poſſibile, cùm pertineat ad eiuſdem Sacramenti, quod miniſtrauit, perfectionem: ſi verò id fieri non poteſt, debet ſuppleri ab alio ſic Armilla verb. *Ordo num.* 8. *&* 10. Tabien *Ordo* 2. *quæſt.* 10. Roſella *Ordo* 2. *n.* 8. Henriq. *lib.* 10. *de Ordine, cap.* 50. *num.* 2. Innocent. *d. cap. presbiter, n.* 3. Item nota, quod talis ſuppletio non poteſt fieri quouis tẽmpore; ſed tantùm illo tẽmpore, quo

Sup. hoc curſim inter med. & fin. §. 1. Reſ. 2. not. ſeq. verſ. & ſcito hæc ſuppleri.

Sup. hac ſuppletione, & parte ſequẽ.

Digitized by Google

tiom in hac Reſ. in 10.2. tr.5. Reſ. 17. & 18.

quo Ordínes poſſunt celebrati, vt expreſsè definitur *d. cap. præsbiter*, & docet ibi *gloſſ.* Panorm. & Innocent. *numero* 1. Armilla *num.* 10. D. Anton. ſupra Syluester *Ordo* 2. *quæſt.*5. Angel. *Ordo.*1. *numero* 14. Henriquez ibi. Nota iterum, quod ſi ſuppleretur aliquis actus, debent iterari orationes actui annexæ. Syluester *Ordo* 1.*quæſt.*10. Innocent. *ſupr. num.*2. Vnde ſi facta eſt iniunctio, & non dicta oratio, vel è contra eſt vtrumque repetendum, quia, non ſunt actus diuiſi, com in oratione fiat meutio de vtroque, ſed ſe habent ſicut materia, & forma. Sic Innocent. *ibi num.* 3. Panorm. *num.* 2. Tabien. *Ordo* 2. *quæſt.*5. D. Anton. ſupr. Syluest. *Ordo* 2. *quæſt.* 12. Roſella *Ordo* 2. *num.*8. Et tandem, quod ſi altera manus iuncta eſt, & dicta oratio, non debet iterari, ſed debet inungi alia manus cum oratione, & vbi in ea dicitur *manus*, in plurali debet, dici *manum* in ſingulari, Sic Panorm. ſupra *num.*2. Innocent. *num.* 3. Tabien. *Ordo quæſt.* 5. Syluester *Ordo* 2. *quæſt.* 10. Roſella *Ordo* 2. *num.*8. D. Anton. vbi ſupra. Si verò pars Orationis eſt omiſſa; eſt tota iteranda, vt benè Syluest. Tabien. Panorm. ibi.

6. Et ex prædictis in caſibus contingentibus poteſt quis reſpondere quando aliquid eſſet ſupplendum in conſecratione Epiſcopali.

7. Sed quid dicendum ſi Epiſcopus conſecrandus deficeret ex aliquo deliquio, vt timebamus in conſecratione noſtri Patris D. Alexandri. Porro facta ab Eminentiſſ. Cardinali Domino meo Franciotto: tunc reſpondi perficiendam fore ſequenti die Dominico, incipiendo ex loco vbi relicta fuit: & hoc eſt doctrina adducta à Bernal. *de Sacram. diſputat.* 47. *ſect.* 4. *num.*8. vbi ſic ait: Patrialis cæremonia vnius totalis Ordinationis dari poteſt tempore aliquo licèt longo priuſquam alia cæremonia eiuſdem Ordinis adhibeatur, quoniam illa pars ritè peracta perſeuerat moraliter in ſubiecto, donec ponatur alia, & compleatur cæremonia. Ita colligitur *ex cap. præsbyter cit.* & eſt communis Doctorum ſenſus. Ita ille.

RESOL. LI.

An conſecratione Epiſcopali contrahatur ab Epiſcopo matrimonium ſpirituale cum Eccleſia.

Vnde tranſlatio Epiſcopi ex vna Eccleſia ad aliam nequit fieri abſque licentia Pontificis, & abſque iuſta cauſa. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 51.

Sup. conſecto in hac Reſ. in 10.3. tr.1. Reſ. 100. §. Vnde ex his, & ſeqq. ſed lege eam per totam.

§. 1. RÉſpondeo affirmatiuè: Dico itaque inter Epiſcopum, & Eccleſiam, cuius eſt Epiſcopus, quamuis ab Infidelibus occupatam, eſſe matrimonium ſeu vinculum: tradunt Euariſtus *Epiſt.* 1. Caliſtus *Epiſt.* 2. *cap.*3. & refertur *in cap. ſicut alterius vxor* 7. *q.*1. & Innocentius III. *in cap. Inter corporalia de tranſlat. Epiſcoporum.* Matrimonium autem hoc inchoatur electione, & fit ratum confirmatione, & conſumitur conſecratione, quamuis non omnino abſque poſſeſſione, & diſſolui nequit abſque licentia Pontificis habentis ad id vicem Dei, vt conſtat ex Innocentio III. vbi ſuprà, neque abſque aliqua iuſta cauſa. Vnde tranſlatio Epiſcopi ex vna Eccleſia ad aliam (quæ non fit abſque diſſolutione prioris vinculi) nequit fieri abſque licentia Pontificis, & abſque iuſta cauſa, de quo videri poteſt Vaſquez *diſputat.* 241. & Hurtadus *de Sacramento Ordinis, difficult.*4. Probatur hoc matrimonium inter Epiſcopum, & Eccleſiam ex Canon. [Inter corporalia de tranſlatione Epiſcopatus, ibi, dubitari non debet, quia omnipotens Deus ſpirituale coniugium, quod eſt inter Epiſcopum, & Eccleſiam ſuo tantùm iudicio ſeruauit diſſoluendum,

Sup. hoc ſignanter in §§. not. præteritæ, & hic inf. leg. doct. Reſ. 96. ſignanter ad ſin. 6. verſ. hoc ad aliud.

& cap. niſi cùm pridem: de renunciat. ibi, Propter laboris anguſtias, aut perſecutionis incurſus non debes deſerere ſponſam tuam, deſigendo manum apud extraneum te fide media copulaſti. Hinc Hoſtienſ. *in d. cap. Inter corporalia de tranſlat. num.* 18. verè ergo (inquit) non ſolùm dignius eſt ſpirituale matrimonium, quàm carnale, honorabilius, atque ſpiritualiter fœcundius, ſalubrius, atque ſecurius, ſed firmius in aliquo ſenſu. Hinc Euariſtus, qui floruit anno 112. *Epiſt.*2. de Epiſcopis electis ad Epiſcopos Galliæ ſic ait: Ipſe enim (id eſt Chriſtus) eſt ſponſus, & Eccleſia ſponſa, cuius filij nos ſumus; & ideo vnum patrem habemus Deum in cœlis, Sacerdotes verò vice Chriſti legatione funguntur in Eccleſia; & ſicut ei coniuncta eſt ſponſa, id eſt in Eccleſia, ſic Epiſcopis coniunguntur Eccleſiæ vnicuique proportione ſua; & ſicut vir non debet negligere vxorem ſuam, ſed diligere & iuſtè cuſtodire, & amare, atque prudenter regere; ſic Epiſcopus & multo magis cuſtodire, & amare, atque prudenter regere debet Eccleſiam, & velut vxor, quæ ſub manu eſt viri, obedire debet viro ſuo, eumque diligere: & amare vt animam ſuam debet quia illud ſit carnaliter, hoc ſpiritualiter. Plura in hoc argumento congerit ſummus Pontifex, quæ ſi lubet, poterunt facili negocio è cit. loco Epiſt. peti, quæ habetur *t.10. Conciliorum*, vbi de Euar. Papa VI.

2. Nota tamen, quod rectè Suarez *tom.*3. *de relig. lib.*1. *cap.* 16. *num.*2. monuit comparationem inter hæc coniugia, nempe ſpiritualia carnalia non eſſe per ſimilitudinem, ſeu conuenientiam vniuocam, ſed per quandam proportionalitatem; etenim matrimonium carnale ſolo coniugum perficitur conſenſu, vt ſit ratum, ſecus ſpirituale, quod præter electionem, atque acceptionem confirmatione Pontificis indiget, vt ex eodem capitulo *Inter corporalia*; & *cap. licèt de tranſlat.* Conſtat præterea, carnale matrimonium per vſum confirmatur contrahentium, quod coniugij vinculum maiorem ſubit indiſſolubilitatem, è communi Doctorum conſenſu, Catholicàque doctrina: at ſpirituale, vt modò dicebam nihil firmitatis maioris habet per conſecrationem. Inſuper matrimonium carnale conſummatum, neque Papæ diſſolui poteſt authoritate: quos enim Deus coniungit homo non ſeparet: Secus ſpirituale; auctore Pontificis diſſolubile.

3. Nec obſtat dicere, matrimonium ſpirituale conſiſtere minimè poſſe inter Epiſcopum titularem, & Eccleſiam in partibus infidelium exiſtentem; ergo de ratione Epiſcopatus non eſt ratio coniugij; Andreas Freyhub. in diſput. Lipſica, futili auſus eſt fundamento aſſerere huiuſmodi non eſſe veros Epiſcopos, quod in Concilio Chalcedonenſi *art.* 15. *can.* 6. ſtatutum ſit, nullum abſque Eccleſia in Epiſcopum ordinandum eſſe, & manuum impoſitionem abſque certa Eccleſia nullam eſſe. Cæterum (vt bene Vaſq. *diſp.*241. *cap.*1. *num.*6.) Canon citatus non modò de presbyteris, verùm de Diaconis, ac de quibuſcunque in Eccleſiaſtico gradu conſtitutis loquitur. At errat profectò Andreas Freyhub putans idem eſſe ablutum ab omni Eccleſia vel abſque omni Eccleſia ordinari in Epiſcopum atque ordinari ad Eccleſiam impeditam: nam eos qui hac ratione ordinantur error eſt aſſerere non eſſe Epiſcopos, quos vt tales agnoſcit Tridentin. *ſeſſ.*14. *cap.* 2. *de reformat.* docétque modum, quo miniſtrare debent; & ſicut qui antequam ciuitas caperetur ab hoſtibus, verè illius erat Antiſtes; ita eadem capta, non priuatur ordine Epiſcopali. Quòd ſi è vita decedat, ille qui ſufficitur, verùm cùm Eccleſia deſtituta Paſtore, etiam ab inimicis detenta; ſpirituale iniret matrimonium, quam teneretur adire, atque adminiſtrare, ſi quando è captiuitate illa emergeret.

Quapropter in litteris, quas vocant dimiſſorias, ſeu expeditionis, eis rantùm, non aliis Eccleſias expeditas habentibus Pontifex Maximus iniungit, vt ad Eccleſias ſibi commiſſas ſe conferant, non quaſi ſtatim ad illas incundas obligare illos velit, quarum nulla eſt ſpes conuerſionis, vel ſpiritualis profectus. ſed moneantur ſpiritualis matrimonij vinculo teneri ad reſidentiam, earumque conuerſionem, & curam ſtatim, atque ab hoſtili fuerint iugo liberæ, licet in præſentia ob periculum excuſentur, quod tamen nonnulli fortes Epiſcopi propria conſtanter poſthabita vita per ſummam charitatem adiuuare: ſic Bartholomæus Bononienſis anthore Leandro Bononienſi *in libr. de viris illuſtrib.* Et hæc omnia obſeruat Gerunda *de Epiſcopo, tom. 2. lib. 8. diſput. 10. per totam*, vbi probat latè Epiſcopatum eſſe ſpirituale coniugium cum ſit Eccleſia, & in quo ſita eſſentia matrimonij inter Epiſcopum & Eccleſiam; & an Epiſcopatus qua ſpirituale matrimonium eſt, dicendus ſit Sacramentum, de quo ſtatim infra.

RESOL. LII.

An Epiſcopus exiſtens in peccato mortali peccet mortaliter, non ſolum quatenus ſuſcipit Sacramentum, Ordinis, ſed etiam quatenus contrahit matrimonium cum Eccleſia?

Et quid eſt ſentiendum de matrimonio carnali contracto in peccato mortali? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 52.

Sup. hoc carnali matrimonio. in tom. 2. tr. 6. Reſ. 113. & curſim cum eodē Leandro tantum hic citato in alia Reſ. eius primæ not.

§. 1. Videbitur affirmatiuè reſpondendum. Probatur, quia qui contrahit matrimonium carnale in peccato mortali peccat mortaliter, vt probat ex multis, me etiam citato Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 9. diſput. 5. quæſt. 11.* Ergo, & qui contrahit matrimonium ſpirituale. Nec obſtat dicere, quod matrimonium carnale ſit Sacramentum: nam vt probat Gerunda *tom. 2. lib. 8. diſput. 10. n. 12.* Epiſcopatus qua ſpirituale matrimonium modo ſuo dicendum erit Sacramentum, pro quo ſuppono ſacramentum dupliciter ſumi poſſe, lato modo pro quocunque ſigno rei ſacræ diuinitus inſtituto. Secundò propriè pro re, vel cæremonia diuinitùs nobis data, quæ quidem ſi vt communis ſumatur, etiam ſe extendens ad ſacramenta veteris legis, ſolam habet rationem ſigni veræ ſanctitatis, & gratiæ, vel ab eo non collatæ, quod colligo ex Vaſquez *tom. 2. in 3. part. diſp. 128.* Hoc ſuppoſito, aſſero Epiſcopatum qua ſpirituale matrimonium eſt, aliquo pacto rationem habere Sacramenti. Primo modo quia, quatenus coniugium ſpirituale inter Antiſtitem ſponſum, & Eccleſiam ſponſam ſpiritualis eſt ſignum vnionis, & vinculi perpetui inter Chriſtum, & Eccleſiam, de quo poſſunt à fortiori pronunciari verba Pauli *ad Ephſ. 5. Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto, & Eccleſia.* Cùm Epiſcopus vicem gerens Chriſti Summi Sacerdotis, & Epiſcopi animarum noſtrarum Eccleſiæ particulari ſe coniungat. Hinc, & ſecundo modo rationem etiam ſibi vendicare conſtat, cum ſit ſignum efficax gratiæ, & characteris quem imprimit, quod eo cenſu dictum volo, non quaſi nouum characterem, nouamque gratiam imprimi, atque infundi contendam, per hoc Sacramentum quatenus coniugium ſpirituale eſt, quatenus ordo ſacer, ſed eandem gratiam per hoc Sacramentum multipliciter dari; etenim per illud, vt Ordo Sacer eſt, gratia ſignificatur, & confertur inſtar ſanctitatis requiſitæ ad ſuprema Epiſcopali munera exercenda per auxilia illis proportionata, ab eoque gratia ſignificante requiſita. At verò, vbi ſpirituale matrimonium eſt, gratiam ſignificat, & confert per modum vnionis, & ſpiritualis nexus vinculi, & coniugij quo Epiſcopus, & Eccleſia coniunguntur, ſiue ſpirituales filios producendos, atque educandos, prolemque Chriſtianis Sacramentis, legibus, & moribus imbuendam, ſiue ad perpetuitatem huiuſmodi declarandam, firmandamque, ſiue ad admirabilem vnionem diuini Verbi cum humanitate firmam, omniſque expertem mutationis adumbrandam, ſiue hoc ipſum inſolubile coniugium Chriſti vniuerſali cum Eccleſia ſua ſponſa, cui adhærebit vſque ad conſummationem ſeculi, dum erimus in via, & poſtmodum in cœleſti patria per æternitatem. Hoc ipſum de Charactere dico: nam vt Ordo Sacer illum imprimit, quo ſignatur, & ſignificatur Antiſtes tanquam miniſter famulus, & ſuo modo ſeruus honorarius, an diſpenſator. At verò coniugium ſpirituale characterem imprimit Epiſcopatus, quo inſignitur Epiſcopus, in ſponſum intercedente conſecratione, vt mox declarabitur, quod ſicut ex Hoſtienſ. & Abb. iudicabam, non inuenitur in corporali coniugio, cui vel ex hoc ipſo præſtat.

2. Nec aduerſus ſuperiùs dicta valet dicere: Ergo plura Sacramenta habebimus in Eccleſia, & non ſeptem: nam reſpondeo, hoc coniugium ſpirituale à nobis aſſeri eſſe Sacramentum non quaſi diſtinctum à Sacramento Ordinis, ſed Epiſcopatum dicimus non modo rationem ſubire Sacramenti, quatenus Ordo ſacer eſt, & quidem in omni rigore, ſed aliquo etiam pacto, quatenus ſpirituale coniugium eſt cum Eccleſia.

3. His ſuppoſitis ex Gerunda ad dubium propoſitum ipſe *num. 10.* ſic reſpondet; *Peccare exiſtimamus Epiſcopum, ſi Sacramentum proprium Epiſcopalis conſecrationis ſuſciperet abſque debita diſpoſitione: at verò quatenus Epiſcopatus etiam rationem aliquo pacto ſubdit Sacramenti in ratione matrimonij, nec quando ſuam habet firmitatem, nodumque perpetuum natura ſua, ſolúmque dependentem ab abſoluta Pontificis poteſtate: ſed quando per impreſſionem characteris omninò cenſetur perfectum, cum quo, & infunditur gratia & deinceps auxilia ad illum ordinem exercendum, & gratiam, & proportionata etiam auxilia ad matrimonium obeundum ritè contractum. Quamobrem tunc ſi obicem poneret, atque in peccato eſſet, pecaret ſanè peccato ſacrilegij, vno quidem numericè, formalitates verò diſtinctas habente malitia, quatenus contra effectum Sacramenti propriè ſumpti in ratione Ordinis: & aliqualiter accepti in rationem matrimonij ſpiritualis.* Ita ille, & ego.

RESOL. LIII.

An ſi aliquis non Sacerdos conſecraretur Epiſcopus, conſecratio eſſet inualida?

Et obſeruatur, quod quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur, inter ſacros Ordines, ſcilicet ante B. Gregorium, nullus ſubdiaconatum poterat ad Epiſpatum promoueri abſque Papa diſpenſatione, ſed nunc poteſt.

Et additur, quod nullus aſſumitur ad Eccleſiam Cathedralem, niſi habeat ſacrum Ordinem.

Idem eſt dicendum de Archiepiſcopis, Patriarchis, & Primatibus. Ex par. 12. tract. 1. Reſ. 63.

§. 1. QVod eſt quærere, an conſecrationis Epiſcopalis ſubſtantia per ſe Iure diuino ordinem ſacerdotalem, requirat; an verò ſolum ex Eccleſiæ præcepto id poſtulet? duæ ſunt opiniones, teſte Couarruuia *lib. 1. variar. reſolut. cap. 10. num. 15.* Prima ferè communi Canonicis iuris Interpretum conſenſu recepta eſt, eum ordinem ſola iuris, & præcepti

Canonici

Canonici ratione requiri, ac proinde ſi quis noodum presbyter creatus ſacretur Epiſcopus, verè Epiſcopus eſt, & Pontificiam Ordinis poteſtatem adipiſcitur. Sic Ioànnes Andreas Hoſtienſ. Abbas, Geminian. & alij, partim *in cap. 1. de Cler. eo per ſaltum promoto*, partim *in cap. ex litteris, de exceſſ. Prælat.* id colligunt ex eo, quod qui ante Diaconatum acceptum conſecratur Sacerdos, verè presbyter fit, & Sacerdotis poteſtatem conſequitur: nam Ordines Eccleſiaſtici ſunt inter ſe diſtincti, & ſuperior inferiorem præcepto Eccleſiæ, ſed non ipſa rei natura, & conditione depoſcit; ergo pari ratione pontificia Ordinis poteſtas, cùm omninò à cæteris ſit diſtincta, poteſt ſine reliquis, quamuis per ſaltum, & contra Canones, & iura ſuſcipi. Aſſerit tamen Couarruuias quod talis Epiſcopus poſſet confirmare validè; non tamen validè conferre Ordinem Sacerdotij; quia non poteſt dare poteſtatem in verum Chriſti Corpus, qui eam non habet.

2. Sed ego puto non eſſe recedendum ab opinione contraria, quam tuentur communiter Theologi, vt Valentia, & Nuñus, quos citat Candidus *tom. 4. diſput. 4. art. 1. dub. 4.* Idem docet Marchinus *de Sacram. Ordinis, p. 1. cap. 11. n. 20.* Leander *de Sacram. tom. 2. tract. 6. diſp. 1. q. 13.* qui citat Geſualdum, Palaum, Sanchez, Hurtadum, & alios.

3. Probatur quia Epiſcopus eſt presbyter, & Sacerdos perfectus, & ſummus: ergo ſicut nō poteſt eſſe magnus, & vehemens calor, quin ſit calor, ſic nec perfectus presbyter, quin ſit presbyter. Nec impedit quominus poteſtas Ordinis in Epiſcopo à poteſtate presbyteri diſtinguatur, quoniam hæ duæ poteſtates, quamuis inter ſe differant, ſuperior tamen ipſa natura, & conditione rei, & non ſolum Eccleſiæ præcepto inferiorem requirit, cùm differant ſicut perfectum & minus perfectum: quod locum non habet in aliis Ordinibus Eccleſiaſticis, in quibus, quia poteſtates ſunt omnino diſtinctæ, nec ſe habent ſicut perfectum, & minus perfectum. Superior ſolùm Eccleſia decreto inferiorem poſtulat.

4. Dico itaque, quod ordinatus v. g. per ſaltum ideo valet in aliis Ordinibus, quia non eſt eſſentialis ſubordinatio inter characteres eiuſmodi Ordinum, ideóque ad illorum validitatem præcisè ſpectatam nihil referre quinam illorum prior conferatur: at inter characterem Epiſcopatus, & Presbyteratus eſt ſubordinatio, tam eſſentialis, quam eſt inter characterem Baptiſmi, & Confirmationis itavt quemadmodum qui caret Baptiſmo aquæ, non poteſt validè recipere Sacramentum Confirmationis, quantumcumque applicentur ei eſſentialia, tam ex parte materiæ quàm formæ. & intentionis miniſtri requiſita hoc ſolo, quod character Confirmationis prærequirat eſſentialiter in ſuo ſubiecto characterem Baptiſmi (cum Baptiſmus aquæ ſit ianua omnium Sacramentorum nouæ legis; ita etiam Ordo, & character Epiſcopalis præſupponit eſſentialiter in ſuo ſubiecto Ordinem, & characterem presbyteralem, cùm prius ſit eſſe Sacerdotem, quàm habere poteſtatem generandi, ſeu creandi presbyteros, ſicut in naturalibus prius eſt eſſe verè, & eſſentialiter hominem, quàm verè, & propriè eſſe alterius hominis patrem per generationem. Et ita docet etiam Iſambertus *in 3. p. D. Th. tom. 3. de Sacram. Ordin. diſp. 1. art. 3.*

5. Opponunt huic ſententiæ Canoniſtæ, quod in Epiſcopo poteſtas Ordinis Pontificia à poteſtate Sacerdotis omninò diſtinguitur eſt enim poteſtas obeundi aliud omninò quàm quod efficit poteſtas Sacerdotis: At poteſtates diuerſorum effectuum penitus diſtinguuntur: concedunt tamen iuris Canonici Doctores, ſi quis qui nondum presbyter creatus eſt, ſacretur Epiſcopus, recepturum quidem eum Pontificiam poteſtatem, non tamen vſum, & adminiſtrationem, ac proinde ſi Pontificium munus præſtet, & obeat, haud dubiè peccare, quamuis quod fecit ſit ratum. Item fatentur ei Epiſcopo demandari, & delegari non poſſe vt presbyteros conſecret, nimirum cùm ipſe presbyter non ſit: quare tametſi cætera male ab eo, per talem poteſtatem Ordinis facta, vim, & locum habeant; nullus tamen erit Sacerdos ab eo conſecratus, etiamſi illum conſecret: Couarruuias *lib. 1. variarum reſolutionum, cap. 10. num. 16. ad fin. cum Gloſ. in cap. 1. de Cler.* per ſaltum promot. in verbo *Miniſtrare.* Sed tu ne deſeras Theologorum opinionem, quàm præter Doctores citatos tenent plures alij, quos plena manu adducit, & ſequitur Sanchez *in Opuſc. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 14. num. 8.* qui optimè tamen obſeruat, quod ſi Sacerdos quocumque alio Ordine deficiente conſecretur Epiſcopus, valebit conſecratio, & omnes Ordines conferre poſſet, dempto eo quem non habet *cap. gratia 1. quæſt. 1.* Non tamen debet exequi officium ſuum ante ſuſceptionem Ordinis prætermiſſi, nec ſecundum Hoſtienſ. ante habet executionem, etiam quoad Ordines, quos ſuſcepit. Obſerua etiam, quòd quando antiquitus Subdiaconatus non numerabatur inter ſacros Ordines, ſcilicet ante Beatum Gregorium *in cap. nullum, diſt. 28.* nullus Subdiaconus poterat ad Epiſcopatum promoueri abſque Papæ diſpenſatione, *cap. nullus Epiſcopus, diſtinct. 60.* At cùm iam numeretur inter ſacros Ordines, poteſt Subdiaconus in Epiſcopum promoueri, non autem qui Subdiaconus non eſt, vt patet *ex cap. à multis, de ætate, & qualitate*, quod innouatum eſt in Tridentino, *ſeſſ. 22. cap. 2. de reformat.* Imò adducitur, quod antea ſaltem ſex menſium ſpatio debet eſſe in ſacro Ordine conſtitutus. Sic Bellarminus *dicto lib. 1. vnico de Sacramento Ordinis, cap. 7. §. olim* tamen Salzedo *dicto cap. 24. §. dicitur etiam*, vbi addit, quod nullus aſſumatur ad Eccleſiam Cathedralem, niſi habeat ſacrum Ordinem, idem videtur dicendum de Archiepiſcopis, Patriarchis, & Primatibus. Vide etiam Azorium *p. 2. lib. 3. cap. 30. q. 9.* qui ſupradictis adhæret.

RESOL. LIV.

Qui ſint incapaces Conſecrationis Epiſcopalis?
Et fabula de Ioanna Papiſſa refellitur.
Et aſſeritur fæminas iure Diuino ab Ordinum ſuſceptione excludi, ita vt etiam ſi materia, & forma ab Epiſcopo illis applicaretur, irrita omnino foret earum ordinatio. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 54.

§. 1. SAtis dictum eſt de Sacramento Conſecrationis Epiſcopalis, de eius charactere, de eius materia, ac de miniſtro nunc tangenda ſunt aliqua de ſuſcipientibus, ac de modo miniſtrandi, & ad propoſitam quæſtionem.

2. Reſpondeo quoad illicitam ſuſceptionem eſſe. Excommunicatos Irregulares, &c. quoad inualidam Infideles; & fœminæ. De infidelibus non eſt dubium, cùm baptiſmus de iure diuino ante Ordinis receptionem requiratur, ſine quo aliorū Sacramentorum homo non eſt capax; & colligitur *ex c. Veniens de presbyteris non baptizatis.* Sed quoad fœminas, hæretici dicti Pepuſiani exiſtimarunt etiam fœminas ex Chriſti inſtitutione eſſe capaces cuiuſcumque Ordinationis Eccleſiaſticæ, etiam Epiſcopatus. Primò, quia id iudicare videtur Paulus in *Epiſt. ad Galat. 3.* dum ait. *Chriſto Ieſu maſculum, & fæminam vnum eſſe, & inter eos non eſſe diſcrimen.* Secundò, quia fæmina poteſt eſſe Prophe-

Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Reſ. 5. ſignāter in §. vlt. ad med. & latè in Reſ. 75. & in to. 7. tr. 1. Reſ. 332. §. 2. inter med.

& fin. curſim à verſ. Qui tamen.

Prophetiſſa, qualis erat Maria ſoror Moſis, & Anna filia Phanuel *Luc.* 2. ergo poteſt eſſe Clerica, imò Epiſcopa. Tertiò, quia antiquitùs in Eccleſia fuerunt Subdiaconiſſæ, Diaconiſſæ, Præsbyteræ, & Epiſcopæ, vt conſtat ex abrogatione Ordinationis illarum, facta à Græcis in Concilio Laodicenſi *can.* 11. & refertur *Canon. Mulieres* 32. *diſtin.* & à Latinis in Concilio Arauſic. 2. *can.* 1. *&* *can.* 26. Et hanc opinionem tenuerunt etiam Catholici apud D. Bonauent. *in* 4. *dub.* 25. *art.* 2. *q.* 1. Et probari poteſt ex eò, quòd de Ioanna Anglicana fœmina ad ſummum Sacerdotium, ſeu Pontificatum aſſumpta, multi Scriptores tradidere abſque vllo tamen fundamento, quorum primus fuit Martinus Monachus Ciſtercienſis Ordinis, qui fuit Innocentij IV. Pœnitentiarius, & res geſtas Pontificum vſque ad ſua tempora conſcripſit; vel, vt alij volunt, primus huius rei ſcriptor fuit Marianus Scotus, quem ſequuti ſunt Sigibertus, Otho, Friſingenſis *in fin. lib.* 7. *Sot. in* 4. *diſt.* 21. *quaſt.* 1. *art.* 2. Petrus Meſſias in Sylua *variarum Lectionum*, *part.* 1. *cap.* 9. Platina, & alij, qui etiam addunt hanc Papiſſam poſt Leonem IV. & ante Benedictum III. duobus annis regnaſſe. Sed prorſos contrariam ſententiam de fide tenendam eſſe puto, quia fœminæ de Iure Diuino ab Ordinum maiorum ſuſceptione excluduntur. Sic definitur *in cap. Noua de pœnitent. & remiſſion.* & tenent omnes Sancti Patres, quos omnes Theologi, & Canoniſtæ ſequuntur S. Thomas *quaſt.* 39. *art.* 1. D. Bonauent. *diſt.* 25. *art.* 2. *q.* 1. Durandus, & Scotus *q.* 2. Sotus *q.* 1. *art.* 2. Henriquez *lib.* 1. *cap.* 12. *& lib.* 10. *c.* 16. Hurtado *diffic.* 20. Granado *tract. de Ordine diſp.* 1. *num.* 2. Philibert. *tr.* 5. *p.* 4. *cap.* 1. *per totum*, Petr. à S. Ioſepho *diſput.* 8. *ſect.* 2. Machado *tom.* 1. *lib.* 3. *p.* 1. *tract.* 4. *docum.* 1. Sanchez *tom.* 2. *conſil. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 30. Dicaſtill. *tom.* 1. *tract.* 6. *diſp.* v. *dub.* 19. *num.* 279. Palaus *tom.* 4. *tractat.* 27. *punct.* 6. Trullench. *lib.* 6. *dub.* 11. *num.* 3.

3. Dicendum eſt igitur, quod Catholica veritas eſt, fœminas Iure Diuino ab Ordinum ſuſceptione excludi; itaue etiamſi materia, & forma ab Epiſcopo illis applicarentur, irrita omnino foret earum ordinatio. Hæc concluſio habetur *in c. Noua de pænitentiis, & remiſſionibus*, quam omnes Canoniſtæ, & Theologi ſequuntur, & eam tradiderunt multi Sancti Patres, vt S. Cyrillus *ſuper cap.* 6. *Ioannis*, S. Ambroſius *cap.* 15. *in Epiſt. ad Romanos*, Sanctus Chryſoſtomus, & alij D. Pauli expoſitores in illa verba: *mulier autem ſeducta in præuaricatione fuit*, 2. *ad* Timoth. 2. Leo etiam IX. *in Epiſtola ad Michaelem Cerularium, Conſtantinopolitanum Patriarcham, & Leonem Archidiaconum, quæ eſt de Græcorum hæreſibus, cap.* 23. illos acriter reprehendit, quod in Patriarchali Sede Eunuchum, & fœminas (hi erant Ignatius, & Nicetas) permiſerint ſedere. Rectè itaque Martinon *de Sacrament. tom.* 1. *diſput.* 67. *ſect.* 1. *num.* 1. ſic ait; [Certum eſt apud omnes Catholicos, ſubiectum capax ordinationis Sacerdotalis non eſſe fœminam, neque non baptizatum. Nam collatio cuiuſcunque alterius Sacramenti præſupponit Baptiſmum. Et iam pridem exploſa eſt ab Eccleſia hæreſis Pepoſianorum, qui teſte Epiphanio hæreſi 49. & Auguſtinus lib. de Hæreſibus, hæreſi 27. Ordinabant mulieres in Sacerdotes; atque etiam, vt addit Epiphanius in Diaconiſſas Altaris, & Epiſcopas.] Ita ille.

4. Ad fundamentum hæreticorum reſpondemus: Paulum ibi tantum voluiſſe ſignificare inter maſculum, & fœminam nullum eſſe diſcrimen in Chriſto, quoad iuſtificationem, & meritum. Ad ſecundum concedimus fœminas poſſe eſſe, & fuiſſe Propheteſſas, negamus tamen poſſe Ordinari: quia prophetia abſque indecentia poteſt eſſe in fœmina, & non ordinatio; quia prophetia non conſtituit fœminam ſuperiorem in Eccleſia, benè tamen Ordinatio; & ideo ex Chriſti inſtitutione non fuit facta habilis ad Ordinationem ab ipſo inſtitutam. Ad tertium reſpondemus olim aliquas inſtitutas Diaconiſſas non Ordinatione Diaconatus ad munus Eccleſiaſticum Diaconi, ſed ad curam fœminarum, vt eis in quibuſdam neceſſitatibus aſſiſterent, præſertim in Ordine ad Baptiſmum ſuſcipiendum, & ad iam ſuſceptum, vt indicat Epiphanius *hæreſi* 69. & præter has fuiſſe alias Diaconiſſas non ob aliquod officium ſed quia erant Vxores Virorum, qui ſeparatione facta, quoad totum, ordinabantur Diaconi, & ſimili ratione erant aliæ Subdiaconiſſæ, & aliæ Presbyteræ, & aliæ Epiſcopæ, quia earum viri ſimili ſeparatione facta ordinati erant, aut Subdiaconi, aut Presbyteri, aut Epiſcopi, de quo legendus eſt Vaſquez *diſp.* 245. Layman. *c.* 6.

5. Ad exemplum Papiſſæ reſpondeo eſſe fabulam, & figmentum merum, vt ſatis demonſtrarunt Papyrius Maſo Gallus *in lib. quem ſcripſit de Vrbis Epiſcopis*, & latius Florimundus de Raymundo Regius Conſiliarius in aureo illo commentario Gallica lingua edito, cuius inſcriptio eſt *Error popularis de Ioanna, ſeu de Pontifice dicta Papiſſa*, Onuphrius Panuinus *in ſuis annot. ad Platinam* & Bellarm. *lib.* 3. *de Pontifice Romano c.* 24. & Baronius *to.* 10. an. Chriſti 953. *num.* 86. Quibus adde doctum, eruditum, & amiciſſimum Leonem Allatium, & Andream Victorellum *in tractatibus de hac materia*, & nouiſſimè Ioannem Stolenum in diſſertatione hiſtorica Theologica *de Papiſſa menſtruoſa per totam*, vbi eruditè, & latè hanc eſſe meram fabulam demonſtrat; hiſtoriæ etiam mendoſæ originem ducunt ab aliqua nouitate ex Panuino, putat Marchiuua *tr.* 1. *p.* 4. *c.* 1. *num* 22. & Leander *de Sacr. tom.* 2. *tr.* 6. *diſp.* 5. *quaſt.* 2. hanc talem hiſtoriam ortum ſumpſiſſe tempore Ioannis VII. Pontificis, apud quem cùm in eius Pontificatu primas partes haberet dicta fœmina Ioanna, cœpit vulgò Papiſſa nuncupari, & ita paulatim vires acquirente fama Ioannam fœminam inter viros Pontifices imperiti Scriptores enumerarunt. Vel dicendum cum Bellarmino fabulam hanc de Ioanna fœmina ad Pontificatum euecta, initium traxiſſe ab alia quadam fœmina, quæ teſte Leone IX. *in Epiſt. ad Michaelem c.* 23. in Patriarchalem Sedem Conſtantinopolitanam obrepſit, quam quidem hiſtoriam Romanæ Eccleſiæ hoſtes à Conſtantinopolitano ad Romanum Pontificem conuerterunt; inde garriendi occaſionem ſumentes, quod huiuſmodi nomen ob temporis antiquitatem conſequerat.

RESOL. LV.

Intra quod ſpatium temporis Epiſcopus electus, & confirmatus conſecrari debeat; & ſi non faciat, in quibus pœnis incurrat?

Et an ſi tribus menſibus elapſis conſecratio facta non ſit, & non obſtent aliqua impedimenta ad reſtitutionem fructuum perceptorum teneatur?

Et aduertitur, quod poſt pacificam poſſeſſionem Eccleſiæ, ſi prius aliqua beneficia Epiſcopus habet, ipſo iure vacant, ſed poteſt tamen retinere penſiones. Ex p. 12. tr. 1. Reſol. 55.

§. 1. Reſpondeo. Quòd tenetur Epiſcopus, vel quicumque alius Eccleſiæ Cathedrali, ſeu ſuperiori quocumque nomine, ac titulo præfectus, etiamſi ſit Cardinalis intra tres menſes conſecrari, vt patet ex Concilio Calcedonenſi *capite* 25. & habetur *cap. quoniam, diſtinct.* 75. *cap. quoniam, diſtinct.* 100. & in

in Tridentino *ſeſſ.23. cap.2. de reformat. & ſeſſ.7. cap.9. de reformat. & illa ſeſſ.23.cap.2.* decernit, quod Epiſcopus electus ſi intra tres menſes non conſecretur, teneatur ad fructuum perceptorum reſtitutionem, & ſi intra totidem menſes id poſtea facere neglexerit, Eccleſia ſit ipſo iure priuatus, & *ſeſſ.7. dict. cap.9.* decernit, vt prorogationes vltra ſex menſes conceſſæ, nulli ſoffragentur, id eſt, vt explicat quidam Doctor Salmanticus, quod ad differendum vltra ſex menſes non poſſit Epiſcopo vlla Papæ diſpenſatio, niſi Papa expreſſam illius capitis mentionem, & diſpenſationem fecerit, argumento *cap.1.* cum ibi notat. *de conſtitut* Hi autem tres menſes, intra qoos Epiſcopus conſecrandus eſt, non ſunt computandi à die electionis, ſed à die confirmationis. Ratio, quia ante confirmationem conſecrati non potuit & ideo tempus illud computari non debet, vt patet *cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. præbend.* vbi habetur, tempus ſuſpenſionis, in quo quis eligere non poteſt non eſſe computandum in ſemeſtri iure præfixo ad eligendum, vel conferendum beneficium, quia eo tempore eligere non poteſt; ſic tenet Turrecremata *cap. quoniam. diſtinct.100.num.2.* & ibi Hugo, Tabien, *verbo, confirmatio, in communi quæſt.9.* Angel. *verbo, Conſecratio Epiſcoporum, initio,* Roſella *verb, Confirmatio electorum, numer.11.* D Anton. *3. part. tit.14. cap.16.* Syluest. *conſecrat.1. quæſt.3.* vbi bene addit cum Raynerio, qood ſi negligens fuit ad petendam confirmationem, tunc computendi erunt illi tres menſes, niſi neceſſitas cogat amplius differre, vt patet *ex cap. quoniam, diſtinct.705. & cap. quoniam, diſtinct.100.* & tenet Syluest. Tabien. Roſell. D. Anton. Angel. citati, & Turrecrem. *cap. quoniam, diſtinct.100. & gloſſ. cap. quoniam, diſtinct.74.* & ponit exemplum Turrecrem, vt propter morbum Epiſcopi conſecrandi, vel ſi impediatur ab hoſte; multæ aliæ cauſæ (inquit) poſſunt accidere, quæ impediant; imò dicunt ibi Turrecremata & gloſſa poſſe contingere cauſam iuſtam, vt confirmatus Epiſcopus nunquam conſecretur, vt ſi incolpabiliter ita vitietur corpore, vt poſtea non debeat ordinari, hic enim nunquam conſecrabitur, ſed dicit Turrecrem quod adminiſtrabit ea, quæ ſunt Iuriſdictionis, & ſupplebuntur, quæ ſunt Ordinis per alium Epiſcopum, *cap. Pontifice 7. quæſt.1.* Et hæc omnia dicit Sanchez *Opuſcul. tom.2.lib.7.cap.1.dub.15. num.13.* ſed audiamus poſt Theologum, Canoniſtam hæc omnia confirmantem & alia addentem; Vgolinus itaque ſic ait, *de poteſtate Epiſcopi, cap. 2. num. 2. fol.8.* Intra tres menſes conſecratio hæc fieri debet, *cap. quoniam, diſtinct.75. & §. tempus autem Conſecrationis, eadem diſtinct.* alioquin ipſis elapſis ſi conſecratio facta oon ſit, ad reſtitutionem fructuum perceptorum tenetur, ita Trident. Synod. *ſeſſ.23. de reformat.cap.2.* Currit autem tempus hoc à die promotionis, ei qui præſens adeſt, ita Calderinus *in conſ.4. & conſ.50. de elect.* quem refert, ac ſequitur Illuſtriſſimus Cardinalis Tuſchus *in littera C. concluſ.743. num. 3. & concluſ. ſeq.* Vide etiam Squillantem *de obligat. & priuileg. Epiſcop. part.1. cap.1. num.29.* Henriquez *lib.10. cap. 23.num.vlt.* & Theſaurus *in praxi de pœnis, part.2.verb. Epiſcopus, cap.2.verb.nota.primò.*

2. Excipitur tamen, vbi iuſto impedimento detineretur, vtpote morbo, aliòve facti impedimento, tunc enim excuſatur, & pœnam euadit; argum. *cit. cap. quoniam, & tot.tit.de Cleric. agrot.* Idque meritò, nam conſtitutio S. Synodi lex eſt, lex autem de re poſſibili eſſe debet, *cap.erit autem lex, d.4.* ergo vbi conſecrari nequit excuſatur, argum. *l. impoſſibilium, ff. de reg. iur.* atque ſic habetur *in cit. cap. quoniam*, & ibi gloſſ. *diſtinct.75.* Vide Squillantem *vbi ſuprà*, Pariſium *de reſignat. benef. lib.11. quæſt.13. num.11.* Vgolinum *de conſecr. Epiſcop. cap.1. §.2.* Leymam *in exam. Epiſcopi, lib.10. cap.8. numer.4.* & Theſaurum *loco citato.*

3. Excipitur etiam, vbi de iure impediretur, vtpote, quia excommunicatus, cenſurave alia irretitus eſt, & per ipſum non ſtatur, quo minus abſoluatur; vel de aliquo delicto accuſatus eſt, & antequam innocentem ſe probet, tempus hoc elabitur, non enim in pœnam hanc incidet; quandoquidem non valenti agere non currit præſcriptio, ita Felinus *in cap. ex transmiſſa, num. 7. cum ſequent. de præſcript.* & Pariſius & alij ab eo citati, *de reſignat. benefic. lib.1. quæſt.13. num. 51.* Quare etſi lis eſſet ſuper Epiſcopatu, lite pendente excuſabitur, ſi interim tempus elabatur; ſicut etiam ſi eſſet promotus à Papa, & licentiam conſecrandi non haberet, in eo enim caſu licentia hoc petitur; ita Gemin. *in conſil.42.* quem refert, ac ſequitur Tuſchus *eadem concluſ.743. num.8. & 9.* ſecus autem ſi ſua culpa vtpote ſi per indignationem membrum ſibi mutilaſſet. Vel igitur de iure, vel de facto impediatur, pœnam propoſitam euadit, vbi culpa vacat.

4. Si poſt tres menſes, itidem intra tres alios menſes id facere neglexerit, ipſo iure Epiſcopatu priuatus eſt, niſi & hic vt ſupra impediatur, atque ob eam rem dicitur in eodem *cap.2.* Neglexerit; at qui impeditur, non negligit, & ideirco in prædictas pœnas incidere non debet; requiritur ergo negligentia, & incuria, quo prædictis pœnis afficiatur, atque ſic etiam habetur *in cap.1. diſtinct.100.* Ex his apparet non habere locum in hac conſecratione diſpoſitionem, *cap. licet canon. & cap.commiſſa, de elect. lib.6.* vt ſcilicet intra annum conſecrari poſſit, ſicut qui Beneficium curam animarum habuit, qui intra annum Sacerdos fieri poteſt, vt dicitur in eiſdem iuribus, atque ſic Addit, ad Diaz *in pract. Crimin. Canon. cap.53. verſic. deinde aduerte.* Hinc etiam apparet pœnam *citato cap.1. diſtinct. 100.* contra negligentes qui ſe conſecrandos non curant locum omnino non habere. Huc vſque Vgolinus, cui ego addo Azorium *part.2. lib.3. cap.30. quæſt.1.* Maſcardum *tom.2. lib.4. part.6. tractat.2. document.6. num.1.* & Pacem Iordanum *tom.1. lib.1. tit.2. num.4.* & Marchinum *de ſacrament. Ordinis, tractat.1. part.2. cap.11. numer.6.* Notandum eſt tamen hic, quòd ſi Epiſcopus ex diſpenſatione vltra tres menſes conſecrationem diſtulit, poſſe omnia beneficia retinere, quæ à conſecrationis die vacarunt: nam eo ipſo, quod dilatio illa non eſt culpabilis ratione legitimæ diſpenſationis: nulla eſt ratio, cur beneficia vacantia retinere non poſſit. Deinde hoc colligitur ex *cap. cum ex eo, de elect. in 6.* vbi definitur, Parochum, cum quo erat diſpenſatum, ne intra annum promoueretur, non amiſiſſe Beneficium illud, aut aliam pœnam incurriſſe; & ideo hanc ſententiam ſuſtinent Felinus, Rebuffus, Euerardus, Decianus, Abbas, Gambera, quos adducit, & ſequitur Sanchez *lib.8. de matrim. diſp.1. num.14.*

5. Poſtquam verò Epiſcopus eſt conſecratus, & habuit pacificam poſſeſſionem Eccleſiæ, ſi prius aliqua beneficia habebat ipſo iure vacant, vt probat Pariſius *lib.3. de reſignatione Benefic. quæſt.1. num.26.* omnino legendus, necnon Rodriquez *in ſumma, part.2. cap.19. in fine*, poteſt tamen retinere penſiones, ſi quas in aliquo Epiſcopatu habebat, cui deinde ſi in Epiſcopali dignitate ſuccederet, poſtea dimitteret, vt notat Gigas *de penſionibus, quæſtione 49.*

RESOL. LVI.

An Epiſcopi negligentes conſecrationem ſuſcipere incurrant pœnas, de quibus ſupra ante iudicis ſententiam?

Ex quo deducitur, an qui commiſit crimen propter quod, ita lege ſtatuente, incurrit ipſo iure pœnam priuationis beneficiorum, & Officij, an inquam, in foro conſcientiæ ſtatim illud amittat, & teneatur dimittere ante iudicis ſententiam declaratoriam. Ex part. 12. tract. 1. Reſol. 56.

Quod hoc lege doct. Reſ. & §§. not. ſeq. §. 1. AFfirmatiuè reſpondet Reginaldus *in praxi tom. 1. lib. 13. num. 181.* Squillant. *de obligat. & priuileg. Epiſcop. part. 1. cap. 4. num. 33.* & Theſaur. *in praxi de pœnis, part. 2. verbo Epiſcopus, cap. 2.* vbi ſic aſſerit: [Nota ſecundò, quod pœna dictæ priuationis fructuum ligat in foro conſcientiæ ante omnem ſententiam, vt patet ex Tridenſ. ita Nauarrus *cap. 15. num. 108.* quia conſtitutus eſt Epiſcopus ſub ea conditione, vel modo; vel quia non fecit, quod debuit, vt eſſet idoneus miniſter:] Ita ille, qui etiam hoc firmat ex eo, quod Vrbanus VIII. in Breui reformationis ſacræ Pœnitentiariæ, prohibuit maiori Pœnitentiario, & cæteris Officialibus Pœnitentiariæ ſuper pœnis præfatis Concilij Tridentini diſpenſare, ſcilicet, vt non valeant titulum reualidare, vel fructus condonare, & quoad reſtitutionem fructuum; ita tenet etiam Bonacina *de legibus, diſputat. 1. quæſt. 1. parte 7. §. 2. num. 28.*

2. Verùm licèt hæc opinio ſit probabilis, vt notat Leſſius *de iuſtitia, lib. 2. cap. 34. num. 103.* tamen ipſe & meritò contrariam ſententiam tenet. Dico igitur, obligationem reſtituendi fructus, & Epiſcopatus priuationem ex dilatione conſecrationis, in foro conſcientiæ non habere locum niſi poſt ſententiam. Ita præter Leſſium docet Henriquez *lib. 20. cap. 23. num. vltimo, in gloſſa litera V. X.* Suarez *de legibus, lib. 5. cap. 8. numer. 13.* Filliuccius *de Benefic. tractat. 41. cap. 5. num. 23. verſic. & quidem primò*, & Fagundez *in Decalog. tract. 2. lib. 8. cap. 29. num. 15.* quia vtraque eſt pœna priuans iure quæſito, & verba illa, *ſint ipſo iure priuati*, per ſe non ſignificent voluntatem Legiſlatoris eſſe, vt talis pœna in foro conſcientiæ incurratur ante ſententiam declaratoriam, & intelliguntur de priuatione poſt ſententiam cum retrotractione. Item illa verba, *ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur*, nil alio addito non ſufficiunt ad inducendam, vel indicandam obligationem in foro conſcientiæ incurratur ante, ſed tantùm poſt ſententiam quoad priuationem Epiſcopatus. Ita ſentit etiam Bonacina *loco citato*. Alteram tamen ſententiam non parum corroborat Breue illd Vrbani, ſi adeſt. Poteſt tamen dici prohibitionem Breuis procedere in caſibus, in quibus clarè conſtat Tridentinum in foro conſcientiæ ante ſententiam inducere priuationem tituli, & reſtitutionem fructuum. Et hæc omnia docet etiam doctus, & amiciſſimus Angelus Boſſius *tractat de effectibus Matrimonij, cap. 5. num. 96.* & omnino videndus P. Thomas Hurtadus *variarum tom. 2. tractat. vltim. reſolut. 12. §. 4. num. 700.* qui hunc caſum, & alios ſimiles doctè, vt ſemper ſolet, pertractat.

Sup. hac quæſt. latè in to. 6. tr. 1. Reſ. 34. §. vlt. & in Reſ. 35. 36. & 78. & in to. 5. tr. 4. & Reſ. 14. à lin. 6. & Reſ. 15. & vide in to. 7. tr. 1. Reſ. 246. & 247. & in to 1. tr. 5. lege doctr. Reſ. 63. per tot. & aliaſ eius primæ not. & in to. 3. 11. 3. vide Reſ. 69. & ſignanter to. 9. tr 7. ex Reſ. 109. §. Sed quæ

3. Ex quibus ego interrogatus his diebus, an qui commiſit crimen propter quod lege ita ſtatuente incurrit ipſo iure pœnam priuationis beneficiorum, & officij, an in foro conſcientiæ ſtatim illud amittat, & teneatur dimittere etiam ante ſententiam declaratoriam. Reſpondi negatiuè. Ita Doctores, quos latè cumula Garzias *de Benefic. part. 11. cap. 10. num. 8. & 9.* Farinacius *de hæreſi, quæſt. 189. §. 6. num. 80.* Nauarrus ſibi contrarius *de commodatis, & promiſſis, notab. 31.* Graffius *deciſion. aur. part. 1. lib. 2. cap. 11.* Couarruuias *dicto 8. num. 8. & duobus ſequentibus*, Molina *de iuſtitia, diſputat. 96.* Azorius *dicto lib. 5. cap. 8. quæſt. 3.* Sanchez *de matrimonio, lib. 9. diſpat. 30. & lib. 3. diſput. 22. num. 56. & in ſumma lib. 2. cap. 26. num. 7. & cap. 39. num. 39. & lib. 6. cap. 15. num. 65. & lib. 2. Opuſcul moral. cap. 2. dub. 23. num. 3.* Bellet. *diſt. 5.* Leſſius *dicto cap. 29. n. 63.* Ioan. Valer. *ver. pœna, dict. difficult. 20.* Samuel. *de elect. can. tractat. 2. diſput. 7. controuerſ. 3. numer. 20. & 22.* Layman *dicto cap. 14. num. 6.* Suarez *de legibus, dicto lib. 5. cap. 8 num. 4. & 9.* Salas *dicta diſput. 15. ſect. … num. 49.* Vaſquez *de legibus, diſput. 174. cap. …* Villalobos *dict. tractat. 2. difficult. 26. num. 4.* Bonacina *dicto §. numer. 41.* Reginaldus *lib. 13. num. 284.* Fagundez *in Decalog. lib. 8. cap. 29. num. 8. & 9.* Filliuccius *tom. 1. tractat. 21. cap. 7. num. 126. & tom. 2. tractat. 21. cap. vltim. dicto num. 423. & 424. & tractat. 40. cap. 6. n. 149.* Lezana *tom. 1. cap. 10. num. 30. & tom. 3. verb. pœna, num. 8.* Peyrinus *de ſubdito, tom. 1. quæſt. 2. cap. 2. § 21. concluſ. 3. & tom. 1. priuileg. in conſtitut. 6. Iulij I I. n. 19.* Portel. *in dub. regul. verb. lex, num. 6.* Probatur hæc opinio, quia hæc pœna ad ſui executionem exigit aliquam hominis actionem poſitiuam; ergo non habet locum in foro conſcientiæ, niſi ſequuta ſententia ſaltem criminis declaratoria, iuxta tradita numeris citatis. Confirmatur, quia vt quis re, quam poſſidet, priuetur in pœnam criminis, oportet vt ſententia aliqua præcedat eum natura abhorreat, vt idem ſit agens & patiens, ac proinde lex humana videretur nimis acerba, & ſupra humanas vires, ſi cogeret ad exequendum in ſe pœnam valde grauem. Quare non cenſetur obligare cum tanto rigore ſaltem niſi exprimat, vt in conſcientia ante omnem declaratoriam quis teneatur dimittere ius, quod habet, & rem quam poſſidet ante omnem iudicis ſententiam criminis declaratoriam. Neque ideo verba illa legis, quod delinquens ipſo iure Beneficium, vel Officium amittat, ſunt ſuperflua, & carent effectu; nam efficiunt, vt ſtatim poſt ſententiam criminis declaratoriam pœna incurratur, & non requiratur ſententia condemnatoria pœnæ. Item illa verba, *ipſo iure*, ſeu *ipſo facto amittant*, operantur Sicut in caſu confiſcationis, vt ſequuta ſententia criminis declaratoria retrahatur illius effectus ad diem commiſſi criminis; ita vt reſcindantur, & ipſo iure annullentur Beneficia poſt crimen facta, reſcindantur, omnia acta ipſo iure dicti Beneficij, vel officij tanquam ex priuata auctoritate (nam quæ ex publica poteſtate, iuriſdictio ſcilicet actu geſta ſunt, quandiu delictum manſit occultum, valent, nec ceſſant per declaratoriam ſubſequutam: nam ad valorem actuum publica poteſtate geſtorum tam in foro externo, quàm interno ſufficit beneficij, ſeu officij poſſeſsio & titulus coloratus iuxta Doctores communem, & *I. Barbatius, ff. de offic. Præſid.*) Item repetuntur omnes fructus beneficij à die commiſsi criminis percepti. Quæ omnia non haberent locum, ſi beneficij, ſeu officij amiſsio, ſeu priuatio non eſſet impoſita ipſo facto, ſed per iudicis ſententiam eſſet imponenda.

RESOL. LVII.

An Epiſcopus ante Conſecrationem debeat præſtare iuramentum fidelitatis erga Romanum Pontificem?

Et an prædictum iuramentum, & etiam Fidei profeſſio per Procuratorem poſſit fieri?

Et explanatur illud, quod contingere poteſt, ſi in Bulla Commiſſionis alicui ſupradicta committantur, in cuius manibus velit facere prædictam profeſſionem, & iuramentum? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 57.

§. 1. COnſecrandus in Curia ante diem Conſecrationis facit ſolemne iuramentum. Ego N. &c. de quo in Pontificali genuflexus coram Cardinali Priore Diaconorum in ædibus ſolitæ manſionis, vel vbi libuerit Dominationi ſuæ Eminentiſsimæ. Qui verò conſecratur alibi, Iuramentum emittit in actu Conſecrationis in manibus primarij Conſecratoris, adſtan-

tibus

tibus duobus aliis, vt diſponitur in Pontificali. Idem efficitur in conſecrationibus extra Curiam; ſicut etiam debet emittere profeſſionem fidei, & ideò Machadus *tom.2. lib.4. p.6. tract.1. document.6. num.2.* ſic ait; [Los requiſitos con que el derecho, y los ſagrados Canones diſponen, que el Obiſpo llegue a ſer conſacrados, ſon los ſiguientes.

2. El primero, que ſegun afirma el Dotor Solorzano es antiquiſſimo en la Igleſia, y diſpueſto, expreſſamente por Derecho comun, y por el Concilio Tridentino, es que antes de conſagrarſe aya hecho el Obiſpo Profeſſion de la Fè, y iuramento de guardar fidelidad al Romano Pontifice en manos de algun Obiſpo, à quien el Pontifice lo ſuele ordinariamente cometer.] Vide etiam Azorium *p.2. lib.3. cap.30. q.3.*

Sup. hac difſic. in tom.3. tr.3. Reſ.69. ſed difficultas eſt, an ſupradicta poſſint fieri per procuratorem, & affirmatiuam ſententiam tenet Felicianus à Vega *in cap. Poſtulati, de Iudiciis, num.7.* aſſerens, poſſe iuramentum per procuratorem præſtari & etiam fidei profeſſionem, vt tradit Nauarrus *conſ.11. de iureiurando, num.2. lib.2.* Thomas Sanchez *in ſumma, lib.2. cap.5. num.7.* Azorius *2. tomo inſtitutionum moralium, lib.7. cap.2. quaeſt.6.* Zerola *in praxi 2. parte, verbo, Fides profeſſio,* & Barboſ. *in lib. remiſſionum Concilij Tridentini ſuper cap.12. ſeſſione 24. & in Paſtorali 3. parte, allegatione 51. num.20.* Quod probatur præter alias rationes *ex cap. optatum,* (Solorzanus *folio 673.*) *diſtinct.100.* Vbi Epiſcopus Agripinenſis per ſuum Nuntium à Ioanne Papa pallium poſtulauit, qui illud ei ob has cauſas non conceſſit, quia fidem Catholicam ad plenum in Epiſtola non expoſuerat, & quia in Epiſtola non ſubſcripſerat, & quia nec aliquem Nuntium miſerat, & qui pro eo iuraret, ibi: *nec aliquem qui hanc iureiurando firmaret miſeris.* Ergo ſi hæc Epiſcopus ille feciſſet, & ſpecialem nuncium miſiſſet, apertè innuit textus, quòd Pontifex fidei profeſſionem per procuratorem acceptaſſet, & optatum pallium Epiſcopo contuliſſet. Et ideò Sanchez *in ſumma, tom.1. lib.2. cap.5. num.7.* teſtatur, illis diebus quibus hæc ſcribebat, Epiſcopum de Malaga præſtitiſſe iuramentum per procuratorem in manibus Epiſcopi de Gandix, qui ſolum triginta leucis diſtat à Diœceſi Malacitana, qui vt faceret, retulit alium Epiſcopum ſimiliter per procuratorem eandem fidei profeſſionem emiſiſſe.

2. Verùm licèt hæc opinio ſit ſatis probabilis, mihi verò contraria magis placet, quam tuetur eruditiſſimus, & nunquam ſatis laudatus Illuſtriſſimus Dominus meus Ioannes Solorzanus de Indiarum iure, *tom.2. lib.3. cap.6. num.12.* vbi ſic ait: [Contraria ſententia communior videtur, & ſic quod ſaltem in perſonis Epiſcoporum, & Archiepiſcoporum, fidei profeſſio, & dictum iuramentum fidelitatis Romano Pontifici præſtandæ, non poſſit per procuratorem admitti: quod adeò ſubſtantiale eſſe docuit Couarruuias in docto *cap. quamuis, §.1. num.3.* vt Prælati, debeant illud facere, tactis ſacroſanctis Euangeliis, nec ſufficit, quod iurent per ſuam conſecrationem, vel imponendo manum ad pectus. Et ita videtur decidi per Concilium Tridentinum *dict. ſeſſ.24. cap.12.* dum apertè requirit, quod profeſſionem fidei faciant per ſe ipſos, ibi: Orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſsionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent: iuncta declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium, quam refert Farinacius *ibidem pag.328.* in paruis, quæ inquit: Quod debent iurare per ſe ipſos, & quod ſi abſentes ſint, accedant ad hoc ad Eccleſiam, & iterum expreſſius, quatenus dubitanti an facturi publicam fidei profeſsionem ad formam illius capitis, ſi ſint abſentes poſsint illam emittere per procuratorem, reſponſum fuit. Non poſſunt, ſed debent profeſſionem emittere per ſeipſos: de quibus declarationibus mentionem faciens Nicol. Garc. *dict. 3. p. cap. 3. dub.12. num.64.* ſecure affirmat, hodie procuratorem non admitti, & addit, idem antea deciſum videri per Rotam in cauſa Carthaginenſi 19. Februarij 1588. quatenus declarauit hoc iuramentum debere corporaliter præſtari, ex doctrina Abbat. *n.6. & aliorum in d. cap. ego N.* Hucvſque Solorz.

3. Qui etiam poſtea *num.18.* quærit, an ſi in Bulla Commiſſionis dicti iuramenti fidelitatis, & profeſſionis fidei aliquem Prælatum, vel Prælatos deſignet, qui tempore receptionis mortui eſſe reperiantur, vel in partibus valdè remotis à loco, in quo Epiſcopus tranſlatus, vel de nouo creatus, ac conſecrandus, moratur, & ibi, vel in loco viciniori adſit alter Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, in cuius manibus velit facere dictam profeſſionem, & iuramentum, an is licitè, & validè eam recipere poſſit, quamuis cum eo Bullæ verba nequaquam loquantur. Et plura argumenta pro hac parte negatiua adducens, affirmatiuam poſtea variis rationibus confirmat, aſſerens in caſibus ſuprà relatis, conſului, & obtinui mortuo, vel longè abſente Prælato, cui dicti iuramenti receptio commiſſa fuerit, bene & validè poſſet quemlibet alium ſuperſtitem, vel viciniorem illud recipere. Ad quod ſuadendum, & probandum. hæc quæ ſequuntur, argumenta perpendi. Nam licet verum ſit in reſcriptis delegatoriis regulariter de vna perſona aliam extenſionem non dari, vt *in cap. P. & G. de officio delegat.* cum aliis quæ congerit Morla *in Emporio iuris, tit. de iuriſdictione omnium iudicum, quaeſt.21. art.5. cum ſequentibus,* & alij, de quibus ſuprà *num.23.* hoc non procedit vbi reſcripta ſunt ad alios caſus, quàm ad lites, quia tunc in eis benè admittitur extenſio ad aliam perſonam aptam ad executionem eorum, vt colligitur ex gloſ. *in proœm. Decretal. verbo Bononia,* & notat Felin. *dicto cap. P. & G. num.5.* maximè quando talis perſonæ expreſſio, vel deſignatio reſcripti ſubſtantiam non reſpicit. Nam ſi reſpiceret, nedum mandatum eſſet ſeruandum, ſed etiam qualitas mandati, *cap. cùm veniſſet,* vbi Bald. *de eo, qui mittitur in poſſeſſ.* Iaſ. *in l. qui Romæ, §. Callimachus, numer.10. D. de verborum obligat.* Vbi verò (vt dixit) non reſpicit, & ad actum peragendum, velut quid accidentale ſe habet, & extrinſecam formam concernit, vt in noſtro caſu contingit, tunc parum curare debemus de modo, & forma dummodo effectum habeamus, & bene poteſt per æquipollens adimpleri, vt probat textus *in l. cùm ſeruus 102. D. de verborum obligat. l. vniuerſis 6. C. de prohib. Imperat. offer. l. ſi quis mihi bona 25. §. ſed quid ſi mandaui, D. de acquirend. hæredit. l. ſi mater. C. de inſtit. & ſubſtit. l.1. D. de ventre inſpiciend. l.1. D. de liberis & poſthum.* notat Alexand. & alij, quos refert Cardinalis Tuſchus *littera E. concluſ.419. à num.1.* vbi *num.7. & ſequentibus,* loquitur de forma data in reſcripto, latè D. Hieronymus de Leon *in deciſ. Valentia 108. num.13. part.1.* & Marius Muta, omnino videndus, *ad Conſtitut. Siciliæ 1. tom. cap.39. num.109. & ſequentib.* vbi poſt Andream de Iſernia, & alios, quos refert multum in noſtris terminis, tenet quod ſi Summus Pontifex mandaret Archiepiſcopo Panormitano: vt conſecret talem Prælatum in tali Eccleſia, poteſt ex cauſa alibi illum conſecrare, & iuſtam cauſam reputat, quamlibet, quæ præſtet probabile impedimentum, ob quod ad deſignatum locum iri non poſſit, ex quo locus non eſt ex ſubſtantia conſecrandi, & demonſtratiuè potiùs quàm taxatiuè deſignatus eſſe cenſetur. Et ſic in noſtro caſu, cum non magis operetur fidei profeſſio, & iuramentum fidelitatis factum in manibus Epiſcopi nominati, quàm alterius, eligenda via eſt, per quam vtrique parti conſulitur, *l.5. cum ibi notat. C. de diuerſ. reſcript.* Hæc omnia Solorzanus,

zanus, quæ nimis poſſunt deſeruire pro noſtra materia conſecrationis Epiſcoporum in caſibus ſimilibus.

RESOL. LVIII.

An aliquando valida ſit conſecratio Epiſcopi antequam recipiat Bullas Romæ emanatas, vt poſſit conſecrari etiam ab vno Epiſcopo?

Et opinio affirmatiua adducitur. Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 58.

§. 1. CAſus accidit his temporibus in India, & quæſtio fuit audenter agitata inter viros doctos, & quia caſus eſt curioſus, aſſero affirmatiuam ſententiam docuiſſe erudititſſimum Dominum meum Ioannem Solorzanonr *in Politica Indiana lib. 4. cap. 5. in fine*, vbi ſic ait: [Lo que eſtos dias he iuſto poner en queſtion, y por eſſo lo iuzgo por digno de remarcar con ello eſto capitulo, es, ſi podrà vn Obiſpo conſagrarſe en las Indias, ò en otra parte antes de auer recibido las Bulas Apoſtolicas de ſu promocion, y confirmacion, y ſolo con la noticia, ò certeca baſtante de que ya le eſtan deſpachadas porque parece; que en eſta forma ſe conſagrò de proximo el Reuerendiſſimo D. Fr. Bernardino de Cardenas Obiſpo del Paraguay por mano del Reuerendiſſimo Tucuman. precediendo de la informacion que tuuieron por baſtante, de que ya eſtauan deſpachadas las Bulas, aunque por algunos accidentes no auian llegado à ſu poder. Y no faltò quien lo eſtrañaſſe, y eſcribieſſe al Conſejo, era caſo nueuo, y en que ambos auian incurrido en graues penas, y cenſuras. Porque ſegun lo que deſpues de otros refiere *Aguſtin Barboſa*; aunque dentro de la Curia Romana ſe pueda conſagrar vn Obiſpo con ſola la notoriedad, *ò viuæ vocis oraculo*, de que ya eſtà criado por tal, fuera della no ſe permite, ſin ver las Bulas, y leerlas al tiempo de la conſagracion, y aun el Ceremonial, ò Pontifical Romano, dize ſe pongan ſobre la cabeça del conſagrado. Por donde parece, que ſi ſe haze la conſagracion ſin preceder eſto, incurrirà el conſecrante en las penas de los que ordenan à Clerigos ſubditos de otros Prelados ſin ſu licencia. E y el conſagrado en las que incurre el Clerigo que ſe ordena ſin licencia de ſu Ordinario. E ò el Obiſpo que ſe mete a exercer juriſdicion en ſu Igleſia, antes de hauer deſpachados las Bulas della de que abla vna extrauagante. En cuyo argumento, dizen vnas gloſſas Abad. y otros muchos Authores, que aunque la gracia del Obiſpado, o Beneficio, ſe haze con ſolo el verbo *Fiat* del Papa, harà mal el Cabildo que le recibiere por Prelado, ſino moſtrare el titulo, ò letras de ſu dignidad, aunque por otras vias le conſte ſer cierto, que eſtà promouido.

2. Pero ſin embargo deſto, el Conſejo deſpues de auer ponderado el caſo con ſu acoſtumbrada atencion, y prudencia ſe contento con eſcriuir à los dichos Prelados, informaſſen lo que auia paſſado en el, y con aduertirles ſe auia eſtrañado, lo que ſe dezia, que auia decho. y que podria eſtar ſujeto à muchos fraudes, è inconuenientes, ſi en otras occaſiones ſe continuaſſe, y ſe per iudicaria el Patronazgo Real, que eſtà en coſtumbre de embiar iuntamente con las Bulas la prouiſion para que ſe cumplan, y al Obiſpo ſe le acuda con ſus frutos, y rentas, que llaman Executoriales.

3. Sin poner duda de que la conſagracion huuieſſe ſido valida porque eſſo no la recibe ſupueſto la verdad de que ya eſtaua criado eſte Obiſpo, como ſe colige de los textos citados y pue ay Auctores, que dizen, que los tres meſes, que ſe dana los Obiſpos para conſegrarſe, deſpues de ſu promocion, ò confirmacion corren deſde el dia de la noticia della, como lo diremos en otro lugar. La qual noticia tiene declarado la Rota Romana; que la puede vno tener por cartas particulares, como lo refiere *Farinaccio*, y ſegun eſto bien parece que pues en el caſo de que ſe trata la huuo tan baſtante, ſe pudo licitamente pedir, y recibir la Conſagracion.

4. Eſpecialmente en las Indias, donde por la gran diſtancia de los lugares, y rieſgos de tan largos caminos, y nauigaciones puede ſuceder quem muchas vezes, no ſolo ſe detengan ſino ſe pierdan las Bulas. Y donde por el miſmo reſpeto eſtà entroducido que con ſola la cedula de la preſentacion Real entren luego à gouernar los Obiſpos nombrados, como lo dexo dicho en otro lugar.

5. A lo qual ſe llega, que aunque es dotrina comun, y corriente, que la confirmacion, y qual quiera otra gracia Apoſtolica regularmente ſe ha de probar por las letras Pontificias, como refiriendo otros muchos lo enſeña *Alexandro Ludouico*. Eſſo no excluye, que tambien en algunos caſos, ſe pueda probar por teſtigos, ò por otro genero de probança como lo reſuelue vna deciſion de Rota, y latamente Tamburino, y D. Franciſco Salgado, y por lo menos en el fuero interior de la conciencia, es comun opinion, que ni para tomar la poſſeſſion, ni para ganar los frutos, es neceſſaria la expedicion de las Bulas, y baſta ſaber que eſtè hecha la gracia. Y aun en el exterior ſe admite lo miſmo, ſi ſe preſentaran antes de las ſentencia definitiua del pleyto, que ſobre eſtos ſe huuiere mouido, como deſpues de Ludouico Gomezio, y otros, lo enſeña Nauarro. Y no puede parecer mucho, ni nueuo, que digamos, que la confirmacion ſe pruebe por cartas particulares, pues la preſentacion ſe prueba por ellas, como lo dize vn teſto, y latiſſimamente. Nicolao Genoa.

6. Demas en el caſo propueſto, no he hallado lei Canonica, inſerta en el derecho, ni fuera del, que imponga pena alguna al Obiſpo, que con noticia, aunque no ſea plenamente probada de la confirmacion Pontificia conſagrare, o recibiere la conſagracion, y aſſi aunque las aya de ſuſpenſion, y otras en caſos que parecen ſemejantes: no hablando como no hablan, con los Obiſpos en nueſtros terminos, no eſtan comprehendidos en ellas, ſin expreſſa mencion: Porque nunca ſue ſuelen comprehender, ni comprehenden en las generales, y abſolutas diſpoſiciones penales, como eſtà diſpueſto en derecho. Y ſe eſtiende, no ſolo à los Obiſpos conſagrados, ſino à los electos, y confirmados, como lo prueba bien *Aguſtin Barboſa*, trayendo algunos buenos exemplos.

7. A los quales yo añado, el del que ſe dexa ordenar por vn Obiſpo, que aya ya renunciado ſu Obiſpado, al qual ſe le pone expreſſamente pena de ſuſpencion por derecho Canonico. Y vemos que eſta pena no daña, ni comprehende al que ſe dexò conſagrar por el tal Obiſpo, como la reſuelue *Bonacina*. Y lo miſmo dize el *P. Suar.* tratando de la pena de los que ſe ordenan por ſalto, y reſoluiendo, que no comprehende al Obiſpo, que en eſta forma ſe conſagrare. Como ni tampoco la pena de la Extrauag. de Pio II. contra los promouidos, y ordenados antes de la edad legitima, que ſegnala el derecho, no comprehende à los que ſe conſagran antes de la que para eſſo ſe requiere, como lo nota, y reſuelue bien *Mario Alterio*, dando razones que conducen mucho à nueſtro propoſito.

8. Pero aun llegando mas à lo indiuidual de las penas, que como diximos, incurren los que ordenan ò ſe dexa ordenar ſin letras de ſus Prelados, tampoco ſe aplican à nueſtro caſo, porque no hablan de la conſagracion del Obiſpo. Y porque aun el caſo en que hablan ſe limitan comunemente, quando no ay dolo ò quando ſe confieren

las ordenes al no ſubdito con eſperaoça de que el Prelado proprio las ratificarà, y tenprà por bien conferidas comó deſpues de otros Autores antiguos lo reſueluen los modernos. Auria, Diana, y Marchino.

Sup.hac ratificatione in to. 1. tract. 3. Reſ. 33. §. 2. à lin. 2. & verſ. En lo que toca.

9. Y vltimamente, no es adaptable a eſte caſo la Extraoagante, y autoridades, que ponderamos para probar, que no puede vn Obiſpo ſer recibido por ſo Cabildo, ſino preſenta ſas Bulas en forma probante: Porque ſus terminos ſou muy diferentes de los del. y ſolo hablan en los qoc ſin letras Apoſtolicas qu.eren entrometerſe en la adminiſtracion de ſus Igleſias, y no de los qoe ſe conſagran ſin ellas. Y tampoco aqoella Extrauagante pone pena a los miſmos Obiſpos ſino a los Cabildos, como por ſo contextura parece, y lo notan Vgolioo, Iulio Laborio, y refiriendo a Pariſio, Aaor Y otros Aguſtio Barboſa. Y mejor que todos el Doctor Nauarto, qoe doctamente aduierte, que la diſpoſicion de a quella Extrauagante, es exorbitante de la diſpoſicion del derecho comun, que regularmente da tanta fee a los teſtigos, como a los inſtrumentos, y que por el conſegoiente, no ſe hà da eſtender a otro caſo, fuera del que alli expreſſa; eaemplificandolo en alguno que và proponiendo: y concluyendo finalmente, que no procede en el fuero de la conciencia. Lo qual ſigue tambien Iuan Balero en el tratado que ha eſcritos de las diferencias, que ay entre eſſe, y el exterior.] Ita ille.

RESOL. LIX.

Opinio negatiua contra ſuperius dicta ſcribitur?

Et infertur: quod conſecratio Epiſcopi facta ab vno tantum Epiſcopo abſque diſpenſatione Pontificis eſt inualida. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 59.

§. 1. SEd his non obſtantibus, contra dictam conſerationem Pater Franciſcus Contreras edidit ſcripturam Hiſpano idiomate compoſitam, & impreſſam anno 1647. approbatam à ſapientiſſimmis Ripalda, & Ouiedo, ac aliis præſtantiſſimis Sacræ Theologiæ profeſſoribus ex incita Societate Ieſu, quibus ego libenter adhæreo, & ideo apponam hic verba approbationis Patris Ouiedo, quæ ſummarim continet ea, quæ latè Pater Contreras in dicta ſcriptura firmauerat, ſic itaque aſſerit. [He leydo atencion eſte tratado, y los pareceres doctiſſimos, que en ſo fauor, y aprobacion ſe an dado, y le hallo moy digno de todos los Elogios, que en dichos pareceres ſe contienen, y abſtengome de eſtos, porque aonque iuago que la erudicion, fuerça de razones, claridad, y magiſterio con que eſta tratado, merecen ſobre lo qoe eſta tratado, merecen ſobre lo que podrà alcançar mi alabanca, que quedara ſiempre corta, en mi eſtimacio oes corta esfera vn parecer para moſtrar ſe en el Orador o Panegiriſtas; reduciendos, pues con breuedad el caſo a terminos Theologicos, digo qoe dos coſas principalmente ſe controoierten en eſte tratado: la vna es ſi el Señor Obiſpo tomo legitima mente la poſſeſſion, y en virtud della obtuuo la poteſtad de iuriſdicion. La ſegunda ſi ſu conſagracion ab vno tantum Epiſcopo fue licita, y valida. Entrambas quæſtiones depende de ſi era neceſſario para eſtas actiones, tener, y monſtrar las Bulas Pontificias de ſa eleccion, de obiſpo, o ſi baſtò la informacion, que el Señor Obiſpo hizo, de que lo detenian malitioſamente las Bulas que eſtauan deſpachadas, de tal ſuerte que dicha informacion obraſſe lo miſmo, que la manifeſtacion de las Bulas, y a eſte articulo ſolo ſe reduce tota la dificultad del caſo, vnicamente depende de la reſolucion de ambas quæſtiones como probare breuemente.

2. Que la Conſagracion, que no ſe haze por tres Obiſpos, quaodo no interueniesſe diſpenſacion de ſu Santidad, es inualida, es la ſentencia mas comun, y recebido entre los Dotores, aſſi lo ſienten Bellarmin. Vaſquea, Coninch, y Tagnero, y nouiſſimè Caſtillo *tom. de Sacramentis, tract. 6. diſput. vnica, dub.* 18. donde ſe pueden ver citados los de mas Autores. Por no alagarme ſolamente referire por fundamento deſta concluſion, las palabras Ioan. Tertij *Epiſt. vnica*, vbi ait. (Omnia quaque maxima Concilia affirmant, eum nom eſſe Epiſcopum qui monus quam à tribus Epiſcopis aothoritate etiam Metropolitani fuerit factus.)

Quoad hoc lege ſup. doctrinam Reſ. 27. & Reſ & 55. cius not.

3. Que interuiniendo diſpenſacion de la Sede Apoſtolica ſea valida la Conſagracion facta ab vno tantom Epiſcopo, ſe hà de tener por cierto, porque de hecho los Pontifices diſpenſan en eſta parte, y a peticion de ſu Mageſtad, tiene diſpenſado el Pontifice para los Obiſpos de a quel Reyno, que ſe conſagren (ab vno Epiſcopo poſt eorum aſſomptionem, &c. electionem:) y en el caſo, que ſe trata vinieron deſpues las Bulas con dicha diſpenſacion conſecrandi ab vno Epiſcopo inſerta en ellas.

Sup. hoc lege doctr. Reſ. 30. & 31. & aliorum 55. earū notat.

4. De a qui ſe infiere legitimamente, qoe ſi la informacion de que dichas Bulas eſtauan deſpachadas equiualiere a la manifeſtacion de las dichas Bulas, la Conſagracion auia ſido legitima, y valida, y que ſino equiuale, ſino que es neceſſario obtenerlas, y moſtrarlas, que la Conſagracion foe inualida, ſegun la ſentencia mas comun entre los Theologos. Lo miſmo ſe infiere de las poſſeſſion del Obiſpo, en virtud de la qual ſe adquiere la poteſtad de iuriſdicion. De aqui ſe infiere legitimamente. que toda la dificultad ſe reduce, a ſi dicha informacion equiuale à la manifeſtacioo de las Bulas. Verdad ès que el Señor Obiſpo, de qoien ſe trata, parece intenta otro camino, diziendo obtooo diſpenſacion para conſagrarſe ab vno Epiſcopo del Metropolitano: Eſte camino es moy flaco, porque no le ay para dezir, que eſta diſpenſacion la puede dar otro qoe el Papa, y aunque vamos con la opinion de qoe Epiſcopus in his qoæ illi non prohibent, poteſt in ſoo Epiſcopato quidquid Papa in tota Eccleſia, eſto ſe à de entender en lo qoe conuiene al Papa vi ſoæ dignitatis, no en lo qoe le conuiene ex ſpeciali commiſſione Chriſti, Como es la legitimacion del numero de los Obiſpos para conſagrar a otros Obiſpos. Y quando ſe entendieſſe generalmente, es iuſto eſtar le prohibido, por la ſuma grauedad de la materia, como el diſſoluer el matrimonio rato no conſumado, diſpenſar en votes ſolenes, & alia huioſmodi. Ni la diſpenſacion dada paraque los Obiſpos de aquel Reyno ſe conſagran ab vno Epiſcopo; puene obrar, ſino es manifeſtando las Bulas, o con inſtrumento eqoiualente de ſu preſentacioo, por deairſe en ella: Poſt eorum aſſumptionem, & electionem que es dezir ſe diſpenſa paraque ſe conſagren ab vnos en las circunſtancias en qoe ſe podan conſagrar a tribus. No hallo raaon prudente para dudarſi ay otra diſpenſacion, porque no coſta della, y porque en caſo tan graue controuertido con tanto empeño. no ſe houiera omitido hazer mencion de otro qualqoier priuilegio, o diſpenſacion que huuira.

5. Reduciendo pues el punto a ſi puede equiualer la informacion que ſe hizo de las Bulas ſe detenian malitioſamente, à la manifeſtacion de las dichas Bulas, digo, qoe atendiendos à los graues fundamientos con qoe ſe prueu a la parte negatiua, a qoe por la afirmatiua, ſi ay alguno, es muy flaco, a que dando logar a que ſemeiantes infirmationes tuuieſſen valor, y fuerça, podian reſultar grauiſſimos inconuenientes, y fuera en graue periuizio de la autoridad

Digitized by Google

uiad de la Sede Apoſtolica : juzgo qoe dichas informaciones, ſen de ningun valor, y fuerça, y qne aſſi la poſſeſſion como la conſagracion fueron inualidas, e illicitas.

6. Añado, lo que es de grandiſſim conſideracion, que aunque ſe connença euidentemẽte la probabilidad de que fueron validas la poſſeſſion, y conſagracion, ſe à de dezir que fueron illicitas, porqoe en materia pertenceciente à ſacramentos. Aliud eſt probabile eſſe, validè fieri, aliud probabile eſſe, licite poſſe fieri, como lo ſieten todos los Doctores. Y auoque lo que toca a la poteſtad de iuriſdicion, tiene menos inconueniente el vſar de opiniones prouables en materia de ſacramentos, porque es opinion comun que quando ſe obra con opinion pronable, caſo que no ſea verdadera, la Igleſia ſuple el defecto de iuriſdicion, eſto es ſolo prouable, y no cierto, como lo ſiente el Padre, Suarez 3. *part.* *tom*.4. *diſp.* 26. *ſect.6.* & Hurtad. *diſp.4 de conſecr. diſtinct.*8. de hac redobitat, & oppoſitum cenſet Salas 1.2 *tract.*8. *diſp. vnica. ſect.6. n.* 100. & Ioann. Sanchez *in ſelect. diſp.* 4. cum Paludano, & aliis Iuriſtis, defiende que no ſuple la Igleſia la iuriſdicion en eſte caſo. Y los Doctores que dizen, que en la adminiſtracion de Sacramentos, es licito vſar de opiniones ſolamente probables, acerca de la iuriſdicion, lo limitan a caſos en que no tenga inconueniente graue como en el Sacramento de la Confirmacion, ò en el de la Penitencia con el Penitente, que ſe preſume ſe ennfeſſarà otras vezes, però no quando ſi la Confeſſion fuera nula, el Penitente exponeretur periculo damnationis. Pudiera con facilidad referir en particular el ſentimiento de los Autores en eſta parte que tengo citados en mi 1. 2. *tract.*5. *controuerſ.* 3. *punct.*4. donde ſe pueden ver, que yo no los refiero por no alargarme mas. En la legitimacion del miniſtro es materia mucho mas eſcrupuloſa, y aunqoe alguno dirà que en eſta materia es lo miſmo, por poder el Pontifice diſpenſar para que vn Obiſpo ſolo validè conſagre, aſſi ſe ha de preſumir, ſuple el defecto de los dos, quando con probabilidad ſe haze la Conſagracion ab vno; eſto dirà ſe ſolo con vna prudente conjetura muy incierta.

Sup hoc ſupplemento iuriſdictionis latè in to. 3. tr. 1. Reſ.4. & in to. 1. tr. 5. Reſ.56. §. 2. inter princ. & med. verſ. Nã ſi aliquæ. & in to. 8. tr. 1. Reſ. 2. §. 2. poſt med. à verſ. Et tandem. & in Reſ. 4. & ex doctr. Reſ. 5. ſignanter §. Sed. & in to. 7. tr. 1. Reſ 92. à med. §. Ex his. vſque in fin. Reſ. & hic ſup. in tr. 4. Reſ. 68. §. vlt.

7. Concluyo pues, qoe como del valor de la Conſagracion del Obiſpo, dependa el valor de tantos Sacramentos neceſſarins neceſſitate ſalutis, que el illicito el Conſagrarſe ſolo con opinion probable, y que en eſte caſo ſera harto esforçar la probabilidad de la Conſagracion que ſe hizo con dichas circomſtancias, y no puede exceder la esfera de probable, y que como eſta no baſte para exercer las actiones de Obiſpo, tendra obligacinn el Señor Obiſpo de quien a qni ſe trata, a boluerſe a conſagrar, y que no abra meneſter conſagrarſe ſub conditione porque baſta ſer probable, que no eſtà Conſagrado para que en orden a eſto, ſe porte como no Conſagrado; y de nueuo ſe conſagre abſolutamente. Sic ſentio ſalun meliori iudicio. En el Colleg. de la Compag. de Ieſus de Alcala, à 12. de Iulio de 1647.] Huc vſque Pater Ouiedo; quæ confirmant plura ex his quæ à nobis in ſuperioribus Reſolutionibus dicta ſunt.

8. Et quidem contra amiciſſimum, & nunqnam ſatis laudatum Solorzanum nimis vrgens verba Pontificalis Romani, ibi: *Nemo conſecrari debet, niſi prius conſtet Conſecratori de commiſſione conſecrandi : ſiue per litteras Apoſtolicas, ſi ſit extra Curiam, ſiue per cognitionem viuæ vocis oraculo à Summo Pontifice factam, ſi Conſecrator ipſe ſit Cardinalis.* Et in eodem Pontificali dum Epiſcopus conſecrandus præſentatur Epiſcopo conſecranti dicitur : (Reuerendiſſime Pater, Poſtulat ſancta Mater Eccleſia, vt hunc præſentem Presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleuetis:) Statim interrogat Epiſcopus conſecrans. *Habetis mandatum Apoſtolicum?* & reſpondet Epiſcopus Aſſiſtens; *Habemus*, & Conſecrans ait *Legatur*, Ex quibus patet contra Dominum Solorzanum, quod in materia Conſecrationis requiritur notitia Bullarum præſentium, quæ omnia ſatis confirmat Pater Contreras vbi ſupra *art.* 1. *dub.*2. *n.*25. *cum ſeq.* Vnde *art.*1. *dub.* 2. *n.*4. ſic ait. [Sed quid ſi las dichas letras Apoſtolicas ſe perdieſſen, ò alguno, malicioſamente las vuieſſe occultado. Vtrum ſi en tal caſo baſtaria el prouarſe ſu deſpacho? Reſpondeſe, que no; porque ſegun conſta de la dicha extrauagante, no ſe admitte de ningun a manera otra alguna prueua, que la de las miſma letras Apoſtolicas. Sic communiter DD. Canoniſtæ, & Theologi. Ita Azor *tom.*2. *lib.*7. *cap.*1. §. Quæres Nauar. *cap. accep. de reſtitution. ſpoliat. oppoſit.*8. *n.*24. en donde dize deſta manera Exorbitat à lege communi prædicta extrauagans iniuncta, quia illud habet æque probari poſſe factam per Teſtes, & per inſtrumenta, lege in exercendis, C. de fide inſtrumentorum : Extrauagans autem prædicta diſponit probationem prouiſionum Epiſcopatuum, & cæterarum dignitatum probari non poſſe, niſi per Inſtrumenta, imò neque per omnia Inſtrumenta ſed tantùm per litteras Apoſtolicas expeditas, quales ſolæ Bullæ muuitæ, dicuntur. Ita ille, cum *Flamin. Pariſ. de reſignat. Beneſic. lib.*10. *quæſt.* 1. *num.*2. en donde propone vna queſtion aſſi; quæ res an Beneficio à Papa impetrato, & Pontifice confecto diplomate, quod deinde caſu eſt amiſſum ſatis ſit, ſi teſtibus probetur? Reſpondetor de iure communi ſufficere, de vſu, & more Curiæ non idem. Sic Pariſius, idem Filliocius *de Beneſic. tract.* 41. *cap.*6. *n.*2. Hnc vſque Contreras, & ad confirmationem ſuæ ſententiæ non deſeram hîc apponere verba Vgolini *de poteſt. Epiſcoporum, cap.*2. §.1. *n.*2. ſic aſſerentis: [Vbi Epiſcopus apud Sedem Apoſtolicam, promouetur, litteras dictæ Sedis promotionem, conſecrationémque continentes habere debet, alioquin ad ſuam Eccleſiam accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non poteſt, à neminéque abſque huiuſmodi litterarum oſtenſione recipi, obedientiæve ei præſtari, atque audiri debet. Et ſi contra præſumptum fuerit, quod ab ipſo geſtum fuerit, irritum habetur, & de Eccleſiæ prouentibus nihil recipere poteſt. Capitula verò & alij quicunque ipſum abſque huiuſmodi litteris Apoſtolicis recipientes eidémque obedientes à beneficiorum ſuorum fructuum perceptione ſuſpenſi ſunt, donec ſuper hoc einſdem Sedis gratiam meruerint obtinere; ita habetur in cit. Extr. iniunctæ nobis, & ita no. *Abb. in cap. qualiter eodem, in Antiq.* & Gloſſ. *in Clement. prima* §. 1. *in verbo Sede vacante adhæret.* & idem *Abb. in cap. noſtri, n.*4. *de elect.* & *Petr. Aduen. in Reg.*224. *n.*4. & *Pariſ. de reſignat. benef. lib.*10. *quæſt.* 1. *n.* 23. qui ait capientem poſſeſſionem litteris non expeditis intruſum dici, & omne Ius amittere, quod habuit, & id locum habere etiam in Epiſcopo ſub pœna de qua in Extrauag. iniunctæ. Quare diſpoſitio *c. tranſmiſſa. de elect.* & Gloſſ. ibi antequam prædictas litteras habeat Epiſcopus, & Iuſiurandum præſtiterit locum non habet. Idem ex his patet non ſat eſſe probare per teſtes aliquem in Epiſcopum eſſe pronunciatum, ex eo quia Epiſcopus in Eccleſia pronunciatur, ſed oportere, vt probetur per litteras Papæ, vt dicitur *in cit. Extrauag.* & ita *Abb. in cit. cap. noſtri, n.*4. Idem de collatione beneficij aſſeruit de magis communi opinione.] Pariſ. *eadem q. n.*33. Hucvſque Vgolinus.

RESOL. LX.

An Epiſcopus adhibendo vnctionem Chriſmaticam non cum pollice, ſed cum indice peccet mortaliter.

Et infertur idem eſſe dicendum in vnctione Sacramenti

Sacramenti

tramenti Confirmationis ? Ex parte 12. tractat. 1. Rel. 60.

Sup. hoc inf. lege doct. Rel. 82.

§. 1. POntificale dicit adhibendum eſſe cum pollice; & videtur affirmatiuè reſpondendum exemplo Epiſcopi miniſtrantis Sacramentum Confirmationis, nam ſi vngeret alio digito, quam pollice, peccaret mortaliter, vt tenent Doctores, quos ego alibi adduxi.

Alibi in Reſ. not. ſeq.

2. Sed ſecluſo ſcandalo, & contemptu, Ego non damnarem Epiſcopum de mortali, qui in conſecratione vngeret caput alio digito quàm pollice; & ita de Epiſcopo confirmante, me citato tenet Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 3. diſput. 5. quaeſt.* 13. Probatur quia res leuis eſt, & parum refert, quod vnctio fiat cum dextero pollice, vel indice, manu dextera vel ſiniſtra: Idem docet Martinus de S. Ioſeph *in man. Confeſſ. lib. 1. tr. 1. de Confirmat. num.* 13. vbi ſic ait; [Però non ſerà pecado mortal vngir con otro dedo, ni con la mano izquierda, porque no es materia graue. *Dian. tract. 4. Reſol.* 12. & 28. Y lo confirmo, porque en Derecho minima non ſunt in conſideratione.] l. ſcio. ff. de in integr. reſtitut. l. 4. in fin. ff. de ædilitio edict. *Et modica non nocent. cap.* ſi proponente 42. vbi gloſſ. 1. de recript. l. in rebus, §. poſſunt, ff. commendati. Et hanc ſententiam me etiam citato tenet Dicaſtillus *de Sacr. tom. 1. tr. 3. diſp. vnica dub. 12. n.* 149. & nouiſſimè me citato amiciſſimus, & nunquam ſatis laudatus Pater Eſcobar in ſua doctiſſima Theologia moral. *tom. 2. lib. 12. ſect. 2. cap. 13. prob. 14. num.* 213. cui etiam adde Buſembaum in *Medulla Theol. ſ1 mor. lib. 6. tract. 1. cap. 2. dub. 1.*

Sup. hoc in tom. 1. tr. 2. Reſ. 2. in fin. & in Reſ. 6. §. vlt. & in Reſ. 7. & 8. & hic inf. in Reſ. 82. lege à lin. 6.

Quæ hic ſunt in to. 1. tr. 4. Reſ. 7. & 8.

RESOL. LXI.

An Epiſcopus aliqua cenſura innodatus validè poſſit conſecrare alium in Epiſcopum ?

Et quid ſi talis Epiſcopus alios ſacros Ordines maiores confert.

Et docetur, quod qui ſuſcipit Ordinem ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, hæretico, ſchiſmatico, depoſito, aut degradato verum ordinem ſuſcipit, an ab illius executione ſuſpendatur. Ex part. 12. tract. 1. Reſolutione 61.

Sup. doctr. contenta in hac Reſ. lege Reſ. not. ſeq. & ſignanter inf. Reſ. 99. per totam, & in fine Reſ. 109.

§. 1. REſpondeo, quod quilibet Epiſcopus, ſiue ſit hæreticus ſuſpenſus, degradatus, vel alia Cenſura Eccleſiaſtica innodatus, dummodo cum debita intentione adhibeat materiam & formam legitimam validè ſemper ordinat. Ita communiter Doctores; Probatur ex eo, quod poteſtas ordinandi iuxta Chriſti Domini inſtitutionem pendet fundamentaliter, & totaliter à Charactere Epiſcopali; character autem ille ita eſt indelebilis, vt quouis peccato, & cenſura accedente etiam maneat; vnde Eccleſia non poteſt huiuſmodi Ordinationes ſic factas inualidare. Contra verò, quia poteſtas benedicendi Calices, Altaria, &c. id genus eſt tantùm ex iure poſitiuo Eccleſiæ, quæ poteſt tollere iſtam poteſtatem benedicendi ab Epiſcopo; hinc quando *9. quaeſt. 2. cap. nullum*, omnia quæ geſſit Epiſcopus ordinarius alienum Clericum vel vſurpans aliquos actus non inuitatus ab Epiſcopo Prouinciæ, dicuntur vacua, & inania, id non intelligitur de ipſa Ordinatione ſacra, ſed de iis tantùm, quæ ſpectant ad diſciplinam Eccleſiaſticam, & negocia Eccleſiæ, vt patet ex verbis prædictam clauſulam immediatè antecedentibus, & ex can. 15. primi Conc. Antioch. ſub Iulio I. ex quo citatum *c. nullum.* fuit deſumptum. Dicendum igitur eſt ordinarium miniſtrum Sacramenti Ordinis non eſſe alium, quàm Epiſcopum. Patet ex Florentino in decreto Eugenij, §. *ſextum Sacramentum*, vbi hæc aſſertio iiſdem ferè terminis traditur: & *ex Trid. ſeſſ. 23. can. 7.* vbi ſub Anathemate definitur, Epiſcopos eſſe Presbyteris ſuperiores, & habere poteſtatem Confirmandi, & Ordinandi, quæ non eſt illis communis cum Presbyteris. Neque obeſt valori Sacramenti quòd Epiſcopus ſit excommunicatus, aut hæreticus vel degradatus, dummodò verè ſit Epiſcopus: vt rectè affirmat D. Thom. *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 2.* & communis ſententia Theologorum, quam ſatis probat Eccleſiæ conſuetudo; quippe quæ Sacerdotes à Græcis ſchiſmaticis, & hæreticis ordinatos habet pro veris Sacerdotibus. Adde quòd vt rectè ait D. Thom. *3. part. q. 64. art. 9.* miniſter Sacramentorum operatur virtute, & authoritate Diuina quam Deus non aufert à miniſtro propter eius peccatum, aut infidelitatem; Sacramenta quoque ipſa non accipiunt ſuam à miniſtro eiúſque fide, vel bonitate, ſed à Chriſto, eiúſque meritis. Quare vt ſint, & operentur non requirunt neceſſariò fidem aut bonitatem miniſtri. Plura in eam ſententiam congerit Bellarminus *lib. 1. de Sacram. cap. 26.* ex ſanctis Patribus, & Conciliorum decretis: ſed res iam extra controuerſiam eſt, quippe de qua neque Catholici neque hæretici dubitant. Quod autem dicunt Innocentius Primus, Damaſus, Leo I. & Gregorius Magnus verbis relatis à Gratian. *cauſ. 9. q. 1. imtio*, Sacramenta collata ab hæreticis inquinare magis quàm mundare; & Ordinatos ab hæreticis nullam accipere poteſtatem, &c. Hæc inquam ſunt intelligenda vel de quibuſdam hæreticis qui formam Sacramentorum peruertebant: vel quia communiter peccant, & inquinantur; quia ab hæreticis Sacramenta recipiunt quamuis validè recipiant. Dicunt enim, Ordinatos ab hæreticis nullam accipere poteſtatem, legitimam ſcilicet, & qua poſſint vti licitè propter indecentiam, in qua irregularitas fundata fuit, iuxtà multorum ſententiam, qui cenſent taliter Ordinatos eſſe irregulares. Nam in iure moraliter loquendo, dicitur quis id nullo modo ferre poſſe, quod non poteſt licitè facere. Alia quædam ſuperioribus duriora habent nonnulli ex auctoribus citatis: ſed quæ benignè explicari poſſunt, & communi Eccleſiæ Iudicio poſtponenda ſunt. Et hæc omnia docet Iſambert. *3. part. de Sacram. tom. 2. de Sacram. Ordin. diſp. 6. art. 1.* Martinon *in 3. par. de Sacram. tom. 2. diſp. 67. ſect. 1. n. 14.* & alij communiter.

2. Dicendum eſt igitur poteſtate ſua non priuari Epiſcopum ob excommunicationem, ſuſpẽſionem, aut degradationem quippe eſt poteſtas ex inſtitutione Chriſti per conſecrationem collata, ac proinde à ſolo Chriſto & non ab Eccleſia tolli poteſt, vt multis comprobant Gregor. de Valent. *tu. 4. diſp. 9. quaeſt. 5. part. 2.* Henriq. *lib. 10. cap. 12.* Vaſquez *de ord. diſput. 243. cap. 1. & 2.* Barboſ. *allegat. 3. de poteſt. Epiſc. num. 3.* & colligitur ex *cap. ſecundum, 19. diſtinct. & cap. Quomodo de conſecratione diſt. 4.* Et licèt *in cap. Eccleſia aliiſque Canonibus 1. quaeſt. 1. & 9. quaeſt. 1.* aſſeratur ordinationem factam ab Hæretico, ſeu Excommunicato non eſſe ratam, & legitimam reputandam, intelligi debet quoad illius executionem, & vſum; ſecus quoad ſubſtantiam Ordinis, & characteris. Quippe ſuſcipiens Ordinem ab Epiſcopo depoſito, vel excommunicato vitando, verum Ordinem ſuſcipit: at ab illius executione ſuſpenditur *iuxta textum in cap. 1. & 2. de Schiſmatico, & Ordinando ab eo*, & tradit Couar. *in cap. Alma 1. par. §. 6. num. 6.* Nauar. *cap. 27. num. 241.* & Palaus *tom. 4. tract. 27. punct. 14. num. 1.* Doctè itaquè Villalobos *in Summa, tom. 1. tract. 4. difficult. 13. num. 1.* aſſerit; [Algunos decretos ay, que parece que prueuan, que el Sacramento de la Orden recibido de Obiſpo deſcomulgado, ò herege, es

Sup. hoc & ſequenti executione huius textus inf. in Reſ. 99. à §. 2. & in to. 2. tr. 5. Reſ. 24. & in aliis eius not.

eſtrito, y nulo: mas aquellos certos hanſe de entender de la Ordenacion ilegitima, como declara *Hugolino*, ò ſe han de entender, no de los Ordenes ſino, de la honra dellos, ò del Sacerdocio, como dize *Suarez*.

RESOL. LXIII.

An Conſecratio Epiſcopi poſſit fieri quocumque die feſtiuo? Et quare Conſecratio Epiſcopi præcipue efficitur in die Dominico? Ex p.12. tr.1. Reſ.62.

§.1. AFfirmatiuam ſententiam tenet Salzadus *in in praſſ.* Bernardus Diaz *cap.26.§.ad Epiſcoporum*, B.P. Bernal. *de Sacram. diſput.49. ſect.3. n.18.* putat enim quod ordinatio Epiſcopi poteſt fieri die Dominico vel feſtiuo quocunque, idem docuit Iſambert. *in 3. part. Diui Thomæ de Sacramento Ordinis, diſput.1. art.3. n.6.*

2. Sed falluntur Viri Docti ita abſolutè loquendo, nam non poteſt Epiſcopus conſecrari in quocunque die feſtiuo, niſi ex ſpeciali Summis Pontificis licentia, vt patet ex praxi communi, & Pontificali Romano, vbi ſic habetur *fol. mihi* 75. (Statuta die conſecrationis, quæ debet eſſe Dominica, vel natalitium Apoſtolorum, vel etiam feſtiua, ſi Summus Pontifex hoc ſpecialiter indulſerit: & tam Conſecrator quàm Electus conueniens eſt, vt præcedenti die ieiunent.) Ita ibi, & ideo Pax Iordanus Epiſcopus Tragurienſis, *tom.1. lib.1. tit 2. num.6.* ſic ait, Conſecratio non poteſt fieri quacunque die, ſed tantum infra notandis, ex quo differt à Conſecratione Eccleſiarum, & Altarium, quæ permittitur abſque differentia dierum, dicetur ſub proprio tit. In primis fieri poteſt die Dominico, *cap. Qui in aliquo, diſt.51.* & ibi Gloſſ. (*Dominica*) *cap. quod die diſtinct.75.* quod etſi videatur loqui de ſola Dominica Reſurrectionis; attamen capitur pro quacumque Dominica, quia præter alia Myſteria, colitur in ea memoria Dominicæ Reſurrectionis, & colligitur *ex eodem textu*; & clariùs *ex cap. Sabbato de Conſecrat. diſt.3.* & notat Auguſtinus Barboſa *de offic. all. Epiſc. 1. n.43.* poſt Henriq. *in Sum.lib.9. cap.25. §.1. in comm.litt. D.* Et quod hac die ſit permiſſa Conſecratio habetur etiam, in Rubrica Pontificalis de huiuſmodi Conſecratione, ſimiliter in Natalitiis Apoſtolorum, vt in eadem Rubrica.

3. In reliquis verò diebus Feſtiuis non aliter fieri permittitur, quam de ſpeciali conceſſione Summi Pontif. iuxta eandem Rubr. & pluries in facto expertus ſum. Ita Iordanus, & ante illum Sanchez *in Opuſc.to.2. lib.7. cap.5. dub.15. num.11.* & alij penes ipſum.

4. Sed ſi aliquis quærat hîc obiter, quare Conſecratio Epiſcopi præcipuè efficiatur in die Dominico, ſic reſpondent Staniſlaus Socolouius *orat.4.* Et pronubi quidem noſtrarum nuptiarum ſunt hi; Circumſtantiæ autem illæ. Tempus quidem Dominici diei hora tertia, idque vetuſtiſſimo more. Solam enim maiores noſtri, *inquit Sacer. Leo*, reſurrectionis Dominicæ diem eo honore dignam indicauere; vt Sacerdotes, qui ſumantur, hoc die potiſſimum conſecrentur: nam quidquid eſt à Dominico inſigniùs conſtitutum; in huius diei dignitate eſt geſtum. In hac mundus ſumpſit primum exordium: in hac per reſurrectionem Chriſti, & mors interitum & vita accepit initium: in hac Apoſtoli à Domino prædicandi omnibus gentibus tubam ſumunt, & in ferendum vniuerſo mundo Sacramentum regenerationis accipiunt: in hac congregatis in vnum diſcipulis, Dominus dixit: *Accipe Spiritum ſanctum*, quorum remiſeritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis retenta ſunt: in hac denique promiſſus à Domino Spiritus ſanctus aduenit & repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus ſanctus dabat eloqui illis. Vt cœleſti quadam regula inſinuatum, & traditum nouerimus, in illa die celebranda nobis eſſe myſteria Sacerdotalium benedictionum in quo collata ſunt omnia dona gratiarum.) Ita ille.

RESOL. LXIII.

Quare Conſecratio Epiſcopi non miniſtratur die Sabbathi, vt miniſtrantur cæteri Ordines? Ex p. 12. tr.1. Reſ. 63.

§.1. EX hoc aliqui cenſerunt Epiſcopatum non eſſe Ordinem, vt ſeruat Mercer. *de Sacram.q.40. art.5.* & alij, ſic enim argumentabantur: maiores Ordines non conferuntur, niſi in Sabbathis; Epiſcopatus tantum in Dominicis, vel vt ſupra: Ergo Epiſcopatus non eſt Ordo maior. Sed falluntur, vt ſupra Sup. in Reſ. 1.2.& 3.huius tract.
probauimus. Dico igitur cum Mercero, vbi ſupra. Quod ad Ius poſitiuum ſpectat determinare tempora Ordinationũ: conuenienter autem Eccleſia aſſignat dominicam Epiſcopatui conferendo, quia eſt Ordo ſummus. Hinc & Hoſtien. *notat. Campanil. in Diuer. Iur. Can. Rub.6. cap.4. num.4.* quod alios Ordines miniſtrantur in die Sabbathi, Epiſcopatus in die Dominica, quia ſicut vigilia ſeruit feſto, ita ſacris inſigniti ſeruiunt Epiſcopo. Nota verò cum Pace Iordano *tom.1. lib.5. tit.1. num.34.* Quod ſi quis conſecraretur aliis diebus, quamuis reciperet Characterem, remaneret tamen ſuſpenſus ab executione, prout regulariter cauetur de aliis ordinibus, *cap. conſultationi de temporum ordinat.* Hoſtienſ. *in ſum.d.tit.de Sacram.vnct. §. a quo num. 1.* Butr. *in cap. vnico einſdem tit. in part. lectura, n.7.* & alij. Benè verum eſt quod in caſu iſto non fieret de neceſſitate ſuppletio, ſed ſatis eſſet Apoſtolica diſpenſatio, vt prædicti teſtantur.

RESOL. LXIV.

Quo loco, & hora debeat fieri Epiſcopi Conſecratio? Difficultas tamen eſt, an ſi Papa committat Conſecrationem fieri in aliqua Eccleſia, poſſit fieri in alia? Ex p.12. tr.1. Reſ. 64.

§. 1. QVoad locum aſſero Conſecrationem faciendam eſſe in Eccleſia, quæ quidem in Vrbe Quoad hoc leg. inf. dict. Reſ. 81.
eligitur ad libitum Conſecratoris. Extra Vrbem verò in propria Eccleſia promoti, vel ſaltem intra Prouinciam, ſi commodè fieri poſſit Trident. *ſeſſ.23. de reform. dict. cap.2. & Pont. Rub.* ſup. dicta. Nota verò locum non eſſe de eſſentia conſecrationis, quæ non eſt de eſſentia aliorum Sacramentorum, neque Ordinum, vt rectè obſeruat Sanchez *Opuſc. tom.2. lib.7. cap.1. dub.15. num.* 10. quibus adde Zoeſium *in Decret. lib.1. tit.11. num.12.* vbi ſic ait, Conſecratio (*ſi extra Romanam fiat Curiam*) celebranda eſt in ipſa Eccleſia ad quam quis eſt electus aut ſaltem in Prouincia ſi, commodè fieri poſſit. *Trident. dict. cap.2.* Metropolitani, ſiue Archiepiſcopi Conſecratio requirit omnium ſuffraganeorum præſentiam *cap.6.h.t.* Epiſcopi ordinandi ſunt ab Archiepiſcopo; & duobus, aut tribus comprouincialibus per Archiepiſcopum requiſitis aliorum accedente conſenſu, *cap.7.h.t.* Si in prouincia deſint ex vicina aduocandi,) *can. Epiſcopus, diſtinct. 23. & can. fin. diſt.75.* Ita Zoeſius. Sed Zerola *in prax. part.1. verb. Conſecratio Prælatorum ad 3.* obſeruat, quod hodie tam Archiepiſcopi, conſecrantur vbicunque eis placuerit.

2. Difficultas

2. Difficultas tamen eſt : an ſi Papa committat conſecrationem fieri in aliqua Eccleſia , verum poſſit fieri in alia , & affirmatiue reſpondet doctiſſimus Solorzanus in ſua erudita Politica Indiana *lib.4. cap.6.* ſic ait , [Lo que muy en nueſtros terminos deſpues de *Andres de Iſernia* . y otros , reſuelue Mario Muta, conuiene à ſaber que ſi el Papa mandare al Arçobiſpo de Palermo , que conſagre à tal Prelado en tal Igleſia puede con iuſta cauſa conſagrarle en otra, y tiene por iuſta cauſa qual quiere ocaſion, ò algun probable impedimiento por el qual no ſe pueda ir à lugar ſeñalado. Dando por razon que el lugar no eſt de la ſuſtancia de la conſagracion , y que ſe iuzga auerſe pueſto mas por via de demonſtracion, que de preciſion.] Et tandem non deſeram hîc apponere verba Machadi *tom.2. lib.4. part.7. tract.1. docum.1. num.3.* vbi ſic ſic ait : [Acerca pues de la primera , ſe ha de aduertir que ſegun Derecho el Arçobiſpo ſe deue conſagrar en ſu propia Igleſia , ſi no es que la neceſſidad a coſtumbre en contrario pidan otra coſa : la qual conſagracion ſe deue hazer con aſſiſtencia de tres obiſpos ſuffraganeos ſuyos , que aſſiſtan à ella , ò que por le menos ſino podieren aſſiſtir , le embien ſu conſentimiento por eſcrito y la miſma diligencia ſe deue hazer con el Primado : y no concorriendo todo lo dicho no adquiria el Arçobiſpo la execution del Orden mas como en Eſpaña , y todas las Indias , y de mas partes ſugeſtas à nueſtro Catolico Rey ſe preſentan todos los Arçobiſpos , y Obiſpos, y el Pontifice los confirma , no es neceſſaria para la Conſagracion de los Arçobiſpos la aſſiſtencia, ni conſentimiento de los Obiſpos ſoffraganeos , y del Primado ; porque todo eſto era neceſſario quando los Obiſpos ſuffraganeos eligian el Arçobiſpo : y aſſi en eſta conformidad baſta, que el Arçobiſpos le conſagre vn Obiſpo Catholico el que el eligiere , como conſta de las Bulas, que en eſta razon deſpacha el Pontifice.] Ita ille. Et hæc de loco conſecrandi. Quoad horam verò , dico quod deberet eſſe circa horam tertiam , *cap.1. diſtinct.75.* Gloſ. *Dominica in cap. final. diſtinct.*51. Anguſtinos *ver. Conſecratio 1. §.3.* Azor. *dicto cap.30. quaſt.3.* quoniam illa hora illapſus eſt Spiritus ſanctus ſuper Apoſtolos, *cap. nocte, de Conſecrat. diſtinct.1.* quorum locum tenere Epiſcopos dictum fuit ſuprà , *praelud.1.* & alibi, & quia Dominus eadem hora Crucifixus eſt, & Apoſtoli ordinauerunt Paulum ; & Barnabam : ac propter alias rationes de quibus in gloſſa (tertia) *dicto cap.1. diſtinct.75.* & ita optimum eſſet obſeruari à Conſecratoribus. Sed vt plurimum non aduertitur, & propter longitudinem miniſterij ſolet anticipari. Et ita docet Pax Iordanus *tom.5. lib.2. tit.2. num.8. & 9.* Vide etiam Rodulphum Capers *in tract. de Eccleſia ad cap. oportebat 79. art.20. de conſecratione Epiſc. num.4.* vbi ſic ait : *Fit Conſecratio inter Miſſarum ſolemnia*, capite quod ſicut , §. ſuper eo , de elect. *quam celebrari ſtatuitur circa horam tertiam*, gloſſ. in cap. fin. lib.1. diſtinct. cap. tempus , & cap. ordinationes , *& ibi Scribentes 75.* diſtinct. *Quia eadem hora Dominus eſt Cruci affixus , & Spiritus ſanctus ſuper Apoſtolos fuit deſcenſus* , de conſecrat. diſtinct.1. cap. nocte , *tum etiam quia eadem hora conſtat in Epiſcopos fuiſſe conſecratos Paulum & Barnabam.* Ita ille. Cui adde Valenſem *in Paratitla ad decret. lib.1. titul.6. §.8. numero 3.*

RESOL. LXV.

An ſi quis ex diſpenſatione Ordinaretur in die Dominica Sacerdos , poſſit in eadem die conſecrari Epiſcopus? Ex p.12. tr.1. Reſ.65.
Tom. IV.

§. 1. NEgatiuè reſpondet Campanil. *in diuerſ. Iur. Canon. rubr.6. cap.4. num.5.* vbi ſic aſſerit: *Qui autem ex diſpenſatione Papali ad Sacerdotium promoueretur in die Dominica , non vtique poſſet eadem illa die conſecrari Epiſcopus , per* Innocent. in cap. literas, de tempore ordin. *exploſa contraria gloſſa ſententia* in cap. quod à Patribus , verſic. Sabbathi , in fine 75. diſtinct. *Ita ille* , & ante illum Suarez de Conſecrat. diſput.31. ſect.1. num4. *& poſtea* Fragoſus tom.2. lib.8. diſput.16. §.1. num.16. ſic aſſerens : *Porrò promotus ex diſpenſatione Summi Pontificis ad Presbyteratum in die Dominico nequit eadem die conſecrari Epiſcopus , ſic* Innocentius in cap. litteras , *de temporibus Ordinationum reiecta gloſſa ſententia oppoſita verbo Sabbathi, in fin. capite quòd à Patribus 75. diſtinct.* Ita Fragoſus.

2. Sed contrariam ſententiam tenet Caſtro Palao *tom.4. tract.27. punct.13. num.4.* vbi ita aſſerit : [Pro Conſecratione Epiſcopi dies Dominica ex Eccleſiæ conſuetudine deſignata eſt , vti colligitur ex capite quod ; dict.75, diſtinct. & tradunt omnes. Solùm eſt dubium , an ſi die Dominica promotus fuiſti in Presbyterum , vel quia Priuilegium ſuſcipiendi Ordines extra tempora habuiſti , vel quia Ieiunium Sabbathi antecedentis continuatum eſt ; poſſis in Epiſcopum conſecrari ?] Suarez diſput.31. ſect.1. num.41. *exiſtimat id fieri non poſſe , ei quod duplici Ordine ſacro ne quis eo die inſigniri. In id ipſum decuit* Barboſ. allegat.1. in fine. *Sed communis ſententia , de qua* Abbas in cap. Litteras , de temporibus ordin. Gloſſ. verbo Sabbatho , in cap. quod à Patribus 75. diſtinct. *contrarium firmat : quia conſecratio Epiſcopi non reputatur Ordo diſtinctus à Sacerdotio ; ſed illius perfectio , & complementum , ac proinde non poteſt comprehendi ſub prohibitione,* cap. Litteras, & cap. Dilectus ; de tempor. ordin. *ne eodem die ſacri Ordines alicui conferantur.* Ita Palàus, & poſt illum Leander *de Sacram. tom.2. tract.6. diſp.11. quaſt.11.*

3. Sed ego negatiuæ ſententiæ adhæreo , quia in tali caſu Epiſcopus in eodem die bis communicaret, & bis conſecraret , prima vice in Miſſa quando ordinaretur Sacerdos , & in Miſſa quando conſecraretur Epiſcopus. Sed hoc facere eſſet contra prohibitionem ſacrorum Canonum, ſeuerè prohibentium in eodem die bis Euchariſtiam ſumere , vel celebrare: Ergo. In vno tantùm caſu hoc eſſet licitum , ſi illa dies, eſſet dies Natiuitatis , & tunc ego ſentio , quod non ſolùm poſſet in vtraque Miſſa commonionem ſumere , & cum Epiſcopo concelebrare , ſed etiam dicere aliam Miſſam , vt infra in peculiari Reſolotione probabo, quod valdè notandum , tanquam curioſum, & nouum.

RESOL. LXVI.

An quando quis ordinaretur Sacerdos, in die Sabbathi, poſſit conſecrari in Epiſcopum in die Dominica, ieiunio continuato? Ex p.12. tr.1. Reſ.66.

§. 1. REſpondeo quod Ordine Sacerdotali die Sabbathi inſignitus poſſit Dominica immediatè ſequenti conſecrari Epiſcopus , *gloſſ.1. in fin. in capite quod à Patribus , 75. diſtinct.* Syluceſter *verb. Ordo el 2. num.6. verſic. Epiſcopatus autem,* Angelus *verb. Ordo 6. num.2. in fin.* Aſtaſ. *lib.6. tit.4. verſic. & poteſt electus,* Innocent. *in cap. Litteras, verſic. Nec valet* , ibidémque Hoſtienſ. *num.4. verſic. ſed non fingitur . de tempore ordinand.* & Henric. *libro 10. cap.12. §.2. in fin.* Ita Campanil. Quoad ieiunium

aſſero, quòd ſi Ordines ſacri debeant die Dominica celebrari, licèt requiratur continuatio Ieiunij Sabbathi cum die Dominica, vt habetur *cap. quod à Patribus, diſt.*75. & dicemus infra; non tamen requiritur hoc in conſecratione Epiſcopi die Dominica facienda, ſed ſat eſt illa die eſſe ieiunos conſecrantem, & conſecratum. Ratio, quia Ordines ſacri conferendi ſunt de iure in die Sabbathi exiſtentibus ordinante, & Ordinandis ieiunis: vnde quando debent in die Dominica celebrari, vt cenſeatur quaſi diei Sabbathi continuatio, debet continuari omnino Ieiunium diei Sabbathi in die Dominica: at cum iure ſtatutum ſit, vt Epiſcopi conſecratio fiat die Dominica, ſat eſt illa die ieiunium ſeruari. Ita Sanchez. Et hæc docet Azor. *in praxi cap.*4. *num.*10. Campanil. *rubr.*6.*cap.*8. *num.*5. Vgolinus *de poteſtate Epiſcopi, cap.*2.*numero* 4. Sanchez *in opuſcul. tom.*2. *lib.*7.*cap.*1.*dub.*15.*num.*14. *&* 15. quibus omnibus adde Leandrum *de Sacram. tomo* 2. *tractatu* 6. *diſput.*11. Marchinum *tract.*1.*part.*2. *cap.*15. *& part.*7. *cap.*6. *num.*9. cum Laymanno *de Sacram. Ordinis, cap.*8. *num.*5. quidquid in contrarium ſentiat Suarez *de cenſur. diſput.*41. *ſect.*1. *num.*4. his verbis: [Eſt autem hic aduertendum, Epiſcopatum non numerari in his iuribus, inter Ordines ſacros: & ideo non incurri hanc ſuſpenſionem, etiamſi quis die Sabbathi, & Dominica, continuato ieiunio, ordinaretur Sacerdos, & conſecraretur Epiſcopus, vt notarunt:] Ioannes Andreas *in dicto cap.* Quod à Patribus, & Abbas *in dicto cap. Litteras,* ſic ille. Sed tunc deſeras contrariæ ſententiæ adhærere, videlicet poſſe, non continuato Ieiunio, ſi quis in die Sabbati ſuſcepit Sacerdotium, ſuſcipere die Dominica immediatè Epiſcopatum.

RESOL. LXVII.

An expediat Eminentiſſimos Cardinales in Epiſcopos conſecrare? Ex par. 12. tract. 1. Reſ. 67.

§. 1. AD hoc dubium ſic reſpondet Pater Gerunda *de Epiſcop. tom.*2. *lib.*7. *diſput.*12.*cap.*2. *num.*3. [Plerumque non expedit Eminentiſſimos Cardinales Epiſcopatibus inſigniri, Ciuitatum præſertim non inſignium: ad Principes tamen, ac Metropolitanos è re Chriſtiana, atque Eccleſiæ bonos reor eſſe illos promoueri. Probatur prima pars concluſionis ex capite bonæ memoriæ ſuperius allegato, in primo de poſtulat. Vbi cum Cardinalis ſanctæ Praxedis in Archiepiſcopum Rauennaten. poſtulatus, ab Innocentio III. meritò denegatus ſit. Conſiderauimus verò (inquit Sanctiſſimus) quod eiuſdem Cardinalis præſentia vtiliter ſit non ſolùm Romanæ, ſed etiam Eccleſiæ generali, tam apud Apoſtolicam Sedem, quàm apud Eccleſiam Rauennaten. Vnde non immeritò præferentes ſpeciali vtilitati communem, & minori maiorem, prædictum Card. poſtulationi veſtræ, non duximus concedendum. Vbi pondero vtilem ſanè futurum fuiſſe Card. illum Eccleſiæ Rauennatiæ, magis vtile Eccleſiæ Catholicæ per aſſiſtentiã Papæ ad vniuerſales Reipublicæ Chriſtianæ cauſas. Deinde perpẽdo, ſi vtilitati Eccleſiæ Rauennati meritò prefertur maior vniuerſalis Eccleſiæ, quantò potiori, nomine priuatæ cuiuſcumque Cardinalis vtilitati proferenda eſt ea, quæ ex illius ſperatur præſentia Romæ? quippe qui talis ſapientiæ, conſilij, prudentiæ, ac virtutis meritò à nobis ſupponitur eſſe, qualis ad tantum optatur, ac per ſacros Canones deſtinatur munus. Hoc etiam ſpectat Decretum Tridentinum *ſeſſ.*24. *cap.*1. ſic aſſeruens, Cardinales Sanctiſſimus Dominus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus quantùm commodè fieri poterit, prout idoneos repererit aſſumet, vt nimirum omnibus totius Orbis præſit Eccleſiis, quibus ex officio conſulere tenentur. Quamobrem omni conatu, animique affectu orandus eſt Deus, vt ſemper Cardinales, ea, quæ par eſt eminentia doctrinæ, prudentiæ, ac virtutis eligantur: & ne tales electi defectu redituum Eccleſiaſticorum à tanto munere, vniuerſali quidem Eccleſiæ in primis vtili, ad peculiares Eccleſias abducantur, minúſque vtiliter, & maximo cum Reipublicæ Chriſtianæ detrimento alligentur.

2. Sed vt verum fatear, hanc Gerundæ opinionem videntur Pontifices non approbare: nam hodie in ciuitatibus non ita magnis praſunt pro Epiſcopis Eminentiſſimi Cardinales ſcientia, & experientia inſignes.

RESOL. LXVIII.

An Archiepiſcopus ante pallium receptum poſſit delegare aliis Epiſcopis, vt conſecrent Epiſcopum ſibi ſuffraganeum?

Et docetur, quod Capitulum Sede vacante committere poteſt alteri Epiſcopo, vt Clericum propriæ Eccleſiæ, vel Diœceſis Sacris initiatum Ordinibus conſecret.

Et notatur, quod non poteſt Archiepiſcopus vel Patriarcha ante pallij receptionem portare ante ſe Crucem, nec poteſt ſe nominare Archiepiſcopum, vel Patriarcham.

Etiamque aduertitur, quod poteſt ſine pallio in aliena Diœceſi de licentia Epiſcopi illius Diœceſis Ordines conferre.

Et aliud curioſum dubium affertur, videlicet, quidam eſt Confirmatus, & Conſecratus Archiepiſcopus, petit à Papa pallium, quando ne incipiant tres menſes abſentia, quam poteſt facere, &c. Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 68.

§. 1. NEgant aliqui. Primò, quia ille videtur facere, cuius nomine fit, *cap. mulieres, de ſent. excomm. cap. qui per actum, de regulis iuris in* 6. Secundò, quia *cap. quoniam, diſt.* 100. dicitur differri conſecrationem Epiſcoporum, & quòd Archiepiſcopus non petit pallium: ac ſi poſſet delegare aliis, non differretur.

2. At dicendum poſſe, dum non eſt in mora petendi pallium, ſcilicet modò petat intra tres menſes, intra quos tenetur, petere, & ſic directè *cap. quoniam*, intelligitur quando eſt in mora petendi pallium: Regula autem iuris citata, quando alter qui facit, per ſe non poteſt facere: at Epiſcopi quibus delegatur conſecratio, habent per ſe conſecrandi poteſtatem, & tantùm eis delegatur iuriſdictio. Probatur, quia tantùm prohibetur exercere ea, quæ ſunt Ordinis, & cogere Concilium, vt patet ex dictis: at hæc delegatio eſt actus iuriſdictionis: ergo. Secundò, quia *cap. ſuffraganeis, de elect.* expreſsè dicitur, quod Archiepiſcopus confirmatus, licèt non receperit pallium, poteſt facere conſecrari ſuum Suffraganeum.

3. Nec valet, quod quidam dixerunt, hanc non fuiſſe decretalem, ſed quandam proviſionem fundatam ſuper quadam æquitate, non Papæ, ſed cuiuſdam Ioannis Galenſis; ſed hoc, inquit Panormitanus *dicto cap. ſuffraganeis, numero* 1. non poteſt modò dici, poſtquam hæc decretalis fuit poſita in tertia, quarta, & quinta compilatione, quia hæ fuerunt

fuerunt Papæ, & Papa mandat iuxta has decretales prouidendum eſſe in iudicio, & extra, & maximè hodie, quando in nouis Decretalibus Gregorij XIII. eſt poſita, ſic tenent Panormitanus *dicto cap. ſuffraganeis, num.* 1. & *ibi* Innocentius & Gloſſ. ibi, *verſic. Pallium*, & ibi communis teſte Panormitano. Idem Gloſſ. 1. *de tranſlat. Prælat. & cap. quoniam, diſtinct.* 100. Turrecrem. *cap. Epiſcopo, num. 6. diſt.* 100. Et poſt omnes Sanchez *in Opuſcul. tom. 2. lib. 7. cap. 1. dub. 16. num.* 13. *&* 14.

4 Sed non deſeram hic adnotare, ex Neotericis præter Sanchez hanc ſententiam docere Boër. *tom. 2. cap. 29. q. 7.* & nouiſſimè Patrem Andream Gerund. *tom. 2. lib. 7. diſp. 8. cap. vnic. num.* 2. vbi latè probat poſſe Archiepiſcopum nondum ſuſcepto pallio, ea quæ ſunt Ordinis alij committere Præſuli, quod etiam concedit Epiſcopo electo, & confirmato, & acriter inuehitur aduerſus contrarium opinantes. Primò, quia Præſul electus, & confirmatus, non autem conſecratus alteri conſecrato Præſuli munera committens Ordinis propriam tantùm exercet iuriſdictionem, proprios nempè ſubditos alteri Epiſcopo quoad illa munera ſubmittendo, circa quos alter Antiſtes ſua poteſtate in conſecratione habita, vtatur, & propè notat Abbas *cit. num.* 3.

5. Confirmatur, quia Sede vacante Capitulum committere poteſt alteri Epiſcopo, vt Clericum propriæ Eccleſiæ, vel Diœceſis ſacris initiandum Ordinibus conſecret; *ex cap. cum nullus, de tempore Ordinandorum in* 6. ſeruata tamen forma præſcripta à Tridentino *ſeſſ. 8. cap.* 10. *de reformat.* cum omnibus exploratum ſit Capitulo facultatem non eſſe illum eundem Clericum ordinandi, quippe quod Epiſcopo defuncto in his quæ ſunt Iuriſdictionis tantùm ſuccedit *ex cap. cùm olim, de maior. & obedient.* Sic pariter poteſt Capitulum Sede vacante, alium inuitare Præſulem ad exercenda Pontificalia per *cap. Pontifices* 7. *quæſt.* 1. & ex allato textu deducit Compoſtellanus, poſſe Metropolitana Sede vacante, eius Capitulum demandare conſecrationem ſuffraganeo, cum hic ſit actus ſolius iuriſdictionis. Et hæc Gerunda.

6. Dicendum eſt igitur cum Abbate *in cap. Suffraganeis, de elect. numero* 6. *in cap. cùm ex illo, de tranſlat. Epiſcop. numero* 10. Poſſe ea committere; vnde quamuis non poſſit Clericos ſuos ad ſacros Ordines promouere, poteſt tamen alteri Epiſcopo committere, vt eis ſacros Ordines conferat. Similiter tametſi Archiepiſcopus nondum conſecratus ſuum ſuffraganeum Epiſcopum conſecrare non poſſit: poteſt tamen aliis Epiſcopis facultatem concedere, vt eum conſecrent, vt colligitur *ex cap. Suffraganeis, de elect.* Pari ratione nequit Chriſma conficere, pueros baptizare, abſolutos confirmare; templa, vaſa, & Altaria conſecrare; & tamen poteſt Epiſcopo conſecrato facultatem dare, vt hæc in ſua Diœceſi faciat; nam ipſe non dat aliis Epiſcopis cum hæc committit poteſtatem Ordinis; quam reuera non habet, ſed ſolùm tribuit facultatem, vt alij Epiſcopi in iis qui ſunt ipſius poteſtati ſubiecti ea quæ ſunt Ordinis, exequantur; ac idcirco ſolùm aliis Epiſcopis Clericos, vel Laïcos, vel Eccleſias ſuas ſubiicit.

7. Nec obſtat *cap. pro ſuo, de regul. iur. in* 6. Quod noſtro nomine non licet, nec alieno licebit, & qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur *in cap. qui per alium, de regul. iur. in 6. & cap. mulieres, de ſentent. excommunicat.* Reſpondeo hæc in præſenti locum non habere: quia cum Epiſcopus electus, & confirmatus, qui nondum eſt conſecratus, committit Epiſcopo conſecrato, vt ſuæ ditionis hominibus ordines conferat, nequaquam illi dat poteſtatem Ordinis, ac proinde alius Epiſcopus ad Ordines non promouet Clericos poteſtate Ordinis accepta ab Epiſcopo, qui conſecratus non eſt, ſed ea quam ipſe per ſuam conſecrationem adeptus eſt, ſolùm igitur habet liberam facultatem conſecrandi Clericos alienos, quos antea ſacrare iure non poterat. Nam pari ratione Collegium Canonicorum ſuo viduatum Antiſtite, poteſt alteri Epiſcopo committere, vt Clericos conſecret, *cap. cum nullus, de tempor. ordinand. in* 6. & tamen certi iuris eſt, non poſſe Collegium Clericos ordinare, ſolùm enim gerit vices Epiſcopi in quibuſdam, quæ ſunt Iuriſdictionis. Gloſſ. & Doctores, *in cap. cùm olim, de maior. & obedient. & in cap. 1. eodem titulo in* 6. poteſt idem Collegium Sede Epiſcopali vacua, alieno Epiſcopo facultatem dare, qua in Diœceſi munera quædam Pontificia obeat, *cap. Pontifices* 8. *quæſt.* 1.

8. Notandum eſt verò hîc obiter, quod non poteſt Archiepiſcopus, vel Patriarcha ante pallij receptionem portare ante ſe Crucem, quia eſt inſigne dignitatis Archiepiſcopalis, vel Patriarchalis, quàm non plenè habet, nec nomen, vt mox dicemus. Sic Pontificale Romanum ſupra Turrecremat. *cap. Epiſcopus, diſtinct.* 100. *numero* 7. Nec poteſt ſe nominare Archiepiſcopum, vel Patriarcham; nec habet plenitudinem Pontificalis officij, *cap. niſi, de auctoritat. & vſu Pallij*, & in Concilio Lateranenſe ſub Innocentio III. *capite* 5. Vnde non poteſt exercere Pontificalia, & ordinare Clericos, conficere Chriſma, Epiſcopos conſecrare, dedicare Baſilicas, conuocare ad Concilium, vt expreſsè habetur *cap. quod ſicut, de elect.* & in Pontificali ſuprà.

9. Nota quod, vt refert Innocentius *cap. ſicut, de elect. numero* 13. aliqui dicunt, quod poteſt ſine pallio in aliena Diœceſi de licentia Epiſcopi illius Diœceſis Ordines conferre: ſed oppoſitum tenet ibi Innocentius, & meritò, quia textus generaliter loquuntur. Et tandem ponam hîc pulchrum dubium reſolutum à Sanchez *vbi ſuprà, num.* 15. vbi ſic ait: Concilium Tridentinum *ſeſſione* 23. *capite* 1. *de reformat.* præcipit Epiſcopis, ne à ſua Diœceſi abſint vltra tres menſes, ſine cauſa iuſta, *&c.* Quidam eſt confirmatus, & conſecratus Archiepiſcopus petit à Papa pallium, quandone incipiant hi tres menſes abſentiæ quam poteſt facere? Credo quod à die receptionis pallij, quando non eſt in mora petendi inſtanter ipſum. Probatur, quia (vt dixi dub. præced.) tres menſes, intra quod Epiſcopus tenetur conſecrari, procedunt à die confirmationis, quia antea non poterat conſecrari. Ergo eadem ratione hi tres menſes debent incipere à die receptionis pallij, quia ante receptionem pallij commodè nequit ad Eccleſiam ſuam venire: tum quia non poteſt antea Archiepiſcopus nuncupari, nec geſtare ante ſe Crucem, nec ordinare, nec confirmare, quod eſt magna ſui officij pars: tum quia ignorat quem Prælatum Summus Pontifex deſtinabit, qui det illi pallium, & non ſine magnis expenſis, & laboribus tot itinera fierent. Ita Sanchez.

RESOL. LXIX.

An ſi Epiſcopus Conſecrator prius adhiberet unctionem Chriſmaticam, & poſtea traditionem libri, Conſecratio Epiſcopalis eſſet valida, vel ſaltem illicita?

Idem eſt de inuerſione in aliis Ordinibus ſacris.

Et an ſaltem in tali inuerſione Epiſcopus peccet mortaliter? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 69.

§. 1. QVoad primum, difficultas procedit in ſententia Iſamberti, & aliorum aſſerentium, vnctionem Chriſmaticam eſſe de ſubſtantia Conſecrationis, & hoc non obſtante, puto in tali caſu Conſecrationem Epiſcopalem eſſe validam. Probatur à fortiori, nam ſi Sacerdos in Miſſa priùs conſecraret Sanguinem, & poſtea Corpus Chriſti, peccaret quidem mortaliter, ſed conſecratio eſſet valida, vt rectè obſeruat, & docet Suarez *in 3. part. tom. 3. diſp. 85. ſect. 2.* & Auerſa *de Sacrific. quæſt. 15. ſect. 26.* & poſt illos Pater Quartus *in Rubr. Miſſalis, quæſt. Proœm. ſeſſ. 5. punct. 6.* quod idem dico de Epiſcopo in ordinatione Subdiaconi tradente prius Calicem, & Patenam, & poſtea librum, & ſic in ordinatione Diaconi. Et hanc doctrinam pulchrè confirmat Pater Amicus in Curſu Theologico *tom. 7. diſp. 2. ſect. 4. num. 51.* vbi ſic ait: [Quod autem poſſit prior poteſtas conferri ſine poſteriori, patet tum in Presbyteratu in quo poteſtas conficiendi Corpus, & Sanguinem Chriſti conferri poteſt, non collata poteſtate abſoluendi à peccatis: tunc etiam in Diaconatu; eadémque ratio eſt de Subdiaconatu: poteſt enim tum Diacono conferri poteſtas miniſtrandi in Altari non collata poteſtate legendi Euangelia, quàm Subdiacono poteſtas tractandi ſacra Vaſa non collata poteſtate legendi Epiſtolas. Quin addo in Diaconatu, & Subdiaconatu conferri poſſe poſteriorem poteſtatem non collata priori. Colligo ex præcitato *cap. Presbyter*, in quo Pontifex præcipit vt ſi in Ordinatione Diaconi omiſſa ſit manus impoſitio non debeat totus Ordo iterari, ſed ſolùm ſtatuto tempore cautè ſupplendum quod per errorem omiſſum fuit. Supponit igitur Pontifex validè collatam fuiſſe poſteriorem poteſtatem legendi Euangelia abſque priori, quæ datur per impoſitionem manus Epiſcopi: alioqui non ſat fuiſſet ſupplere ſolam manus impoſitionem, ſed etiam reiterare Euangeliorum traditionem, ſi hæc validè conferri non potuiſſet, non collata priori. Hæc tamen doctrina non verificatur de presbyteratu, cuius licet prior poteſtas conferri poſſit ſine poſteriori, vt ex eodem *cap. Presbyter conſtat*, non tamen contra conferri poteſt poſterior abſque priori. Cuius ratio eſt, quoniam poteſtas ſupra Corpus myſticum Chriſti ſupponit poteſtatem ſuprà verum Corpus eiuſdem.] Hucvſque Amicus confirmans ſuperiùs à nobis dicta.

Sup. hoc in tom. 2. tr. 1. Reſ. 228. §. Et confirmatur propè fin. verſ. Vnde ex his. & in Reſ. 230. §. Sed ſi.

2. Sed difficultas eſt, an in tali inuerſione Epiſcopus conſecrans peccet mortaliter, & videtur, ſecluſo ſcandalo, & contemptu, peccare tantùm venialiter. Probatur quia in tali inuerſione non variatur ſubſtantia conſecrationis Epiſcopalis, ſed tantùm modus. Ergo non adeſt, niſi culpa venialis, ſicut qui recitaret paruas horas ante matutinum non peccaret, niſi venialiter; nam in tali variatione tollitur tantùm modus & non ſubſtantia præcepti, vt etiam accideret in ieiunio, ſi quis mane ſumeret collationem ſerotinam, & poſtea in nocte cœnaret. Adde quod dicti ritus in Conſecratione Epiſcopi non videntur habere connexionem inter ſe, nec Ordinationem, ac relationem vnius ad alterum, & ſat ego dicerem de Epiſcopo ordinante Subdiaconum & Diaconum, ſi adhiberet inuerſionem in porrigendis inſtrumentis. Verùm quia pro firmanda hac ſententia nullum habeo Authorem, & ego nolo eſſe primus ad illam docendam, ideo tu Lector cogita; & quidem me nimis vrgent in contrarium verba Caſt. Pal. *to. 4. tr. 18. punct. 4. n. 11.* vbi ſic ait: [At ſi mutatio valorem Sacramenti non impedit, alicui videri poſſet non eſſe graue, ſed ſolùm leue peccatum ea mutatione vti, quia eſt accidentalis mutatio. Sed omnino tenendum eſt per ſe, & ſecluſa neceſſitate mortale peccatum eſſe, quia eſt ſaltem contra præceptum Eccleſiæ in Chriſti inſtitutione fundatum, Eccleſia namque præſcribens modum in adminiſtratione Sacramentorum illum ſeruandum præcipit, aliàs in re ita graui, qualis eſt modus adminiſtrandi Sacramenta, nihil firmum eſſet, ſi fideles obligati non eſſent vnicum, vniformem modum ſeruare.] Ita Palaus; ideo, vt dixi, tu cogita.

RESOL. LXX.

An relinquere aliquem ritum in Conſecratione Epiſcoporum, ſit tantum peccatum veniale ratione paruitatis materiæ?

Et quid, ſi abſque Mithra Epiſcopus miniſtraret Sacramentum Confirmationis? Ex part. 12. tract. 1. Reſolut. 70.

§. 1. PAx Iordanus *tom. 1. lib. 5. tit. 2. num. 2.* obſeruat ex Abbate Buttio, & aliis ſacros Ritus Conſecrationis Epiſcopalis alios eſſe ſubſtantiales, quorum omiſſio irritam reddat conſecrationem, neque ſuppleri poſſunt, ſed ex integro repetendi ſunt; alij ſolemnes dicuntur, qui non inualidant ordinationem, ſed ſuppleri omnino debent aut per Papam diſpenſari. Nonnulli verò ſunt dubij, an ſint ſubſtantiales, necne, & tunc fit conſecrationis iteratio. Cæteri honeſti reputantur leues, quorum omiſſio, nec reiterationem, nec ſupplementum requirit, quamuis tutius ſit ſupplere. Ita Iordanus. His ſuppoſitis credo non dari paruitatem materiæ in ſequentibus: vt v. g. Primò in impoſitione Codicis Euangeliorum ſuper ceruicem, & ſcapulas ordinandi, & in ipſa libri traditione dicendo, *Accipe Euangelium.* &c. Secundò in impoſitione manuum trium Epiſcoporum ſuper caput Ordinandi, dicendo, *Accipe Spiritum ſanctum,* &c. Tertiò in numero trium Epiſcoporum. Quartò in vnctione chriſmatica manuum, & capitis. In his enim, & ſimilibus omiſſione, quidquid ſit de validitate conſecrationis, puto ſemper adeſſe peccatum mortale.

2. Difficultas eſt de quarto genere Rituum, de quibus Iordanus, vbi ſupra *num. 52.* ſic ait: [In Epiſcopi vero conſecratione inter leuia, & honeſta cenſebuntur traditio baculi Paſtoralis, Annuli, Mithræ, Chirothecarum, Oſculi pacis, Intronizatio, & ſolemnis per Eccleſiam benedictio, & his ſimilia, quæ omitti quidem non debent, ſed omiſſa non irritant, nec de honeſtate repeti debent ſecundùm prædicta.] Ita ille; ſed vt verum fatear, quoad traditionem Annuli, & Baculi Paſtoralis habeo aliquam difficultatem, nam Nicolaus Iſambertus *in 5. part. tom. 3. de Sacramento Ordinis, diſp. 3. art. 4.* putat traditionem Annuli, & Baculi eſſe materiam ſubſtantialem conſecrationis; ergo in omiſſione iſtorum inſtrumentorum non poteſt dari paruitas materiæ.

3. Addo, quod per traditionem Annuli ſignificatur coniugium ſpirituale initum inter Epiſcopum, & Eccleſiam, & ideo non excuſatur de peccato mortali eius omiſſio.

4. Paruitatem materiæ conſtituentis tantum peccatũ veniale, reducendam forſitan eſſe ad omiſſionem vnius interrogationis Epiſcopo faciendæ, vel omiſſionẽ Chirothecarum, vel Sandalium, vel Pluuialis; pertinent enim ad ornamenta, ſed non omnia ſimul, & collectiuè omitti debent, & ſecluſo ſcandalo, ac contemptu.

5. Si autem idem dicendum eſt de Mithra nego, & ideo alibi probaui Epiſcopum miniſtrantem Sacramentum Confirmationis abſque Mithra peccare mortaliter, & idem poſtea, me tamen non citato, docuit Paſqua reſpondeo.

Alibi in to. 1. tr. 2. Reſ. 9. ſignanter in eius §. Nam

ſed lege eam per totam.

Paſqualigus *in qq. Canon. cent. 1. quaſt. 31. num. 6.* vbi ſic ait: [An autem peccet mortaliter ſi non adhibeat vnum ſolum ex inſignibus Epiſcopalibus, adhibitis tamen cæteris. Reſpondeo, ſi omitteret Mithram, peccare mortaliter, quia hæc ſola eſt illa, quæ tanquam proprium inſigne Epiſcopale adhibetur in exercitio miniſtrandi Sacramentum; ſecus autem exiſtimo de cæteris, quia omiſſio vnius tantùm non tolleret ſubſtantium apparatus exterioris Epiſcopalis, adhuc enim ratione cæterorum inſignium appareret ille miniſter, qui reuera eſt.] Ita ille.

RESOL. LXXI.

Quam ſcientiam Epiſcopus ante Conſecrationem habere teneatur?

Et deducitur Examinatores promouentes Epiſcopum indoctum, &c. lethaliter peccare.

Et quæritur, an eligendus ſit ad Epiſcopatum Theologus, an Canoniſta? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 71.

§. 1. RESpondet ad hoc dubium Petrus Marchant. in Tribunali Sacramentali *tom. 3. tr. 7. tit. 2. q. 2. ſolut. 2.* vbi ſic ait: Epiſcopus antequam conſecretur, tenetur ſub pœna peccati mortalis moraliter ſcire omnia, quæ in Scriptura, & Legibus, ac Canonibus Eccleſiæ continentur ad ſui officij executionem neceſſaria. Talia ſunt mandata Dei, & Eccleſiæ primaria decreta & præcepta, articuli omnes ad fidem pertinentes, eorúmque principia, & fundamenta, materiæ & formæ Sacramentorum, ac ritus ea adminiſtrandi, & alia huiuſmodi, ſine quibus munia Epiſcopi verè exerceri nequeunt.

2. Ratio clara eſt: Quia aliàs ſe, & ſibi commiſſos exponit periculo grauium peccatorum, & abuſuum, ſiue etiam negligentiæ, & omiſſionis eorum, ad quæ tam ipſe, quàm oues ipſi commiſſæ tenentur.

3. Dixi (moraliter) vt excludam ſcientiam Phyſicam, & numeralem, qua ex tempore omnia dici, & exprimi poſſunt: Talis enim ſcientia ſæpiſſimè etiam in doctiſſimo viro impoſſibilis eſt: ſufficit igitur, & requiritur in Epiſcopo prædictorum ſcientia moralis: moralem autem voco; Quando ſciuntur illa in ſuis principijs, & fundamentis, ita vt addito modico ſtudio, & diligentia cæteri ſciri, & penetrari poſſunt, vtique inquiſitione, conſultatione, & deliberatione adhibita. Et hoc eſt quod inquiri mandatur in ſeptima Synodo ſuprà allegata. Si in promptu habeat legem ſcrutabiliter legem habere cenſetur, qui principia, & primas concluſiones legis habet, ita vt modico ſtudio, inquiſitione, & diligentia occurrentibus difficultatibus ſibi, & aliis ſatisfacere poſſit: Excedit autem tranſitiuam ſcientiam, quæ eſt eorum, qui audiuerunt quidem, & in genere perceperunt, ſed ita tranſitoriè, vt principia, & principales concluſiones animo firmiter non inhæreant, ita vt per ſe ea ſcrutari non poſſint: Hi enim verè ignari, & inſcientes dici debent.

4. Et hoc ſenſu intelligendum eſt quod aliqui ex Græco verbo pro Doct. ponunt διδακτικόν, id eſt, docibilem: Docibilis enim ille eſt, qui ex primis principijs facilè alia infert, vel modico ſtudio cætera penetrant. Vnde Cyprianus ad Pompeium *Epiſt. 74.* Docibilis (*inquit*) ille eſt, qui eſt ad diſcendi patientiam lenis. Oportet enim Epiſcopum non tantùm docere, ſed etiam diſcere. Quia ille meliùs docet, qui quotidie creſcit, & proficit diſcendo meliora, & S. Ambr. *lib. de Officiis, cap. 1.* de ſeipſo qui in ciuilibus fuerat occupatus: nec Theologicis ita potuerat imbui: Diſcendum (inquit) mihi ſimul, & docendum eſt, quoniam non vacaui ante diſcere: Et quantumlibet quiſque profecerit, nemo eſt qui doceri non egeat, dum viuit.

5. Ex quibus infero: Epiſcopum in conſecratione ſua debere duo ſaltem habere, Primum Principia, & fundamenta Doctrinæ, & ſcientiæ eorum, quæ in Epiſcopo ad Officij ſui executionem requiruntur tam in Sacra Scriptura, & Theologica Doctrina, quàm in Canonibus. Secundum diligentiam, ſedulitatem, promptámque voluntatem ſe in illis firmandi, & proficiendi ſtudio, inquiſitione, Conſultationibus. Qui aliter ſuſcipit Epiſcopatum peccat mortaliter, & ſi non conetur ſe in dictis ſcienter perficere, in periculo continuo peccati mortalis verſatur.

Dices: per alios quos adhibet in Conſilium, ignorantiam ſupplere poteſt.

6. Reſpondeo primò, Epiſcopi officium eſſe perſonale, & Paſtorem poſſe ipſum, quantùm impedimento vrgente non præpeditur, debere gregem paſcere. Vnde eſt illud 1. *Petri* 5. Paſcite qui in vobis eſt, gregem Domini. *Et illud Act.* 20. Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus ſanctus poſuit Epiſcopos, regere Eccleſiam Dei: Vbi notanda ſunt verba *vobis, & vos*, quæ planè perſonalia ſunt, & alienos, & mercenarios excludunt.

7. Reſpondeo ſecundò, Conſiliorum munus eſſe Conſultationibus ſuum iudicium, & ſcientiæ, ac conſultationis cauſam, depromere: Ideirco ſanctum eſt Conſilia exponere, ſed Epiſcoporum eſt reſoluere, inter conſilia diſcernere, & ex conſiliis, quod ſatius videtur eligere: ſi verò Epiſcopus ſit imperitus, & ſcientiæ fundamenta non habeat; quomodo inter bona, & mala, inter vtilia, & vtiliora diſcernere poterit, aut reſoluere?

8. Addo, inter Conſiliarios frequenter adhiberi qui vel Chuſi, vel Achirophel partes ſequuntur, & alij interdum, qui cum Conſiliariis Roboam, vel inclinationes educationis ſequuntur, vel ob iuuentutem minus experti ſunt, etſi fortè multa legerint nullius vnquam praxim ſunt adepti, aut qui ventum ſequentes, placere volunt magis quàm veritatem edicere: Ab his quomodo ſe tutari poterit imperitus Epiſcopus?] Hucvſq; Marchan.

9. Nec deſeram etiam hîc afferre verba Patris Gerund. *de Epiſc. tom. 1. lib. 3. diſp. 2. cap. 1. num. 24.* Ita aſſerentis, [Fit tertiò, Epiſcopum in ſua ordinatione rogatum, an vtrumque ſacrum ſciat Teſtamentum: aſſerentémque cum re vera ignoret, nec æquiualenter ſufficienti ſaltem ad ſuum munus præditus ſit ſcientia, lethaliter peccare, vt probè Riccard. *quodlib. 3. quaſt. 23.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 28. quaſt. 9.* Sylneſt. *Epiſcop. num. 5. & alij.* Ratio eſt, quia perniciosè mentitur, & in graue damnum animarum curam ſuſcipit. Addo, quia proximè ſe exponit periculo ſacrilegiorum, iniuſtitiæ, aliorúmque peccatorum, quibus ſcatet mala Præſulatus adminiſtratio. Quod ſi neceſſaria ad ſuum munus non ignoret, vt ſunt, Authore Riccardo, mandata Dei myſteria fidei, virtutes, vitia, iuramenta: addiderim Cenſuras, Statuta Eccleſiaſtica magis vſu frequentia, onus, ac rationem viſitandi Eccleſias ſuæ Diæceſis, Eccleſiaſticos diſtribuendi redditus, conferendi beneficia, immunitati Eccleſiaſticæ ſeruandæ, ac defendendæ, ac ſi quæ ſunt aliæ prudentis iudicio ad Epiſcopale munus pro mediocritate ſcitu neceſſaria; tametſi præſtantiſſima cæterarum, & harum, quas memoraui, non præſtet doctrina; neque ea expreſſè teneat, quæ vtroque præterea continentur Teſtamento, non peccabit mortaliter, etiamſi affirmatiue in examine reſponderit; quia conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres, *cap. cùm dilectus de conſuet.* ſic prædictam interpretantur quæſtionem Epiſcopo factam ex ſuprà citatis Authoribus.] Hæc omnia Gerunda, qui poſtea optimè notat

nanc Epiſcopi ignorantiam. Vnde etiam ea quæ dicta ſunt, confirmantur per P. Fragoſum *de Regim Reipublicæ Chriſtianæ, tom. 2. lib. 8. diſp. 18. §. 1. num. 10.* Vnde ex his deducitur Examinatores promouentes Epiſcopum indoctum, ac ſufficienti deſtitutum doctrina approbantes lethaliter peccare, quod à fortiori deduco, tum ex doctrina communi de Examinatoribus ad examen conſtitutis, periculúmque ſcientiæ, quod beneficiariis incumbit eſt; ac docetur à Petro de Ledeſma *in ſum. part. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. diffic. 13.* Rota Romana apud Farinacc. *deci. 672.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. allegat. 60. num. 93. & aliis;* tum quia ipſi cauſa ſunt moralis damnorum ſpiritualium, quæ ex inducti Epiſcopi adminiſtratione promanant. Hæc omnia idem Gerunda, quæ explicare volui ad deterrendos Aulicos, & curiales ne Epiſcopatum ambiant, neſcio enim an ipſi poſſint in conſcientia aſſerere, ſe ſcire ea, quæ ſuperius Authores citati ſtatuunt ſe eſſe obligatos ſcire; ipſi tamen videant. Sed an eligendus ſit ad Epiſcopatum Theologus, an Canoniſta eruditè nouiſſimè tractauit Georgius Gobat Societatis Ieſu, vir doctus, & ingenioſus, ac mihi arctiſſimis amicitiæ vinculis colligatus, in ſuis Vindiciis Theologicis, *ſect. 16. num. 416. cum ſequent.* in quibus defendit Theologos, & inter ipſos omnium minimum à ſtilo FERREO cuiuſdam Authoris, qui contra Dianam, ac modernos ſcripſerat, Theologos non debere in ſuis operibus tractare materias legales, & Canonicas. O lepidum caput?

Sup. hoc magis latè in to. 5. tract. 3. Reſ. 68.

RESOL. LXXII.

An poſſit Epiſcopus duobus Eccleſiis præfici?

Et notatur, quod diſpenſatio habita à Papa in pluralitate Eccleſiarum, abſque iuſta cauſa neque valida eſt, neque licita?

Et an ſit illicita multiplicatio beneficiorum in eadem perſona, &c.

Et an ſit illicita facultas teſtandi conceſſa ſine cauſa? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 72.

§. 1. HAnc quæſtionem doctè, vt ſæpe ſolet, pertractat P. Andreas Gerunda *de Epiſcopo, tom. 2. lib. 8. diſp. 12. cap. 2. per tot.* vbi firmat ex ſeruus Epiſcopus ad duas præfici, & conſecrari Eccleſias nequit, ſiue in titulum, ſiue in Commendam, ſic per communem ſententiam Authores paſſim. Probatur *ex cap. 2. Concil. Later.* ſub Alexandro IV. relato *in cap. multa de præbendis, & dignit.* Secundò per Extrauagantem *execrabilis,* quæ tametſi de pluralitate loquatur beneficiorum præſertim dignitatum, & Curam habentium animarum, potiori quidem iure competit Epiſcopatibus, quibus maximopere illa quadrant, & dum non ſunt proprij in ſingulis Eccleſiis Rectores, priuantur multis commodis, iniuriis variis expoſitæ, &c. Et quod amariùs eſt dolendum, animarum cura negligitur. Tertiò ex Tridentino *ſeſſ. 7. cap. 2. de reformat.* nemo quamcumque dignitatem, &c. plures Metropolitanas, ſeu Cathedrales Eccleſias in titulum, ſeu commendam, aut alio quouis modo contra ſacrorum Canonum inſtituta recipere, aut ſimul retinere præſumat. Inſuper probatur ratione petita à matrimonio ſpirituali, quod ſubire diximus Epiſcopatum *diſp. 10.* Argumentum autem à matrimonio carnali ad ſpirituale, & vſui eſſe in Iure, & roboris non parum habere ſæpè ſcripſimus *ex capit. inter corporalia, & ſimili de tranſlatione, cap. quoniam frequenter, §. porrò, vt lite non conteſtata,* aliiſque iuribus eruditè allatis ab Euerard. *de locis, loco 77 à matrimonio carnali ad ſpirituale;* nemini licet duas ſimul habere vxores matrimonio Carnali deuinctas vt communis & Catholica fert doctrina, ergò neque in matrimonio ſpirituali id licere dicendum eſt. Confirmantur ſuperius dicta à neceſſitate reſidentiæ, quæ ſumma eſt, neque præter quam ex vrgentiſſimis cauſis maximè per Trident. indicatis diſpenſari poterit, & rarò.

2. His tamen non obſtantibus poteſt Papa ex cauſa vrgenti diſpenſare in pluralitate Eccleſiarum Cathedralium. Deducitur hæc aſſertio à fortiori ex noſtro ſuppoſito primò, Authoribus ibidem citatis, atque ex aſſertione prima, idque etiam præſtitiſſe Papam colligitur *ex cap. Relato adiuncto text. in cap. illud 21. quæſt. 1.* vbi expreſſa Pontificia habetur de duabus Eccleſiis diſpenſatio. Notandum tamen, quod diſpenſatio habita à Papa in pluralitate Eccleſiarum abſque iuſta cauſa, neque valida eſt neque licita, ſic deduco ex D. Thoma *quodlib. citato. 9. art. 15.* Syluest. *benefic. 4. in prin. & quæſt. 2.* Angel. ibid. *num. 35.* Armilla *num. 42.* Tabiena *benef. 2. num. 28.* Antonin. *3. pract. tit. 15. cap. 1. §. 8. & 10.* Gabriel *in 4. diſt. 15. quæſt. 8. art. 3. dub. 2.* Gandauenſi *quodlib. 1. quæſt. 27.* Nauarr. *capit. quando* & in *ſumm. cap. 22. num. 75.* Panorm. *cap. de multa de præbendis, num. 20.* Ioan. Andr. Ibidem Turrecremat. *cap. 1. diſt. 89. num. 1415. & 16.* Caiet. & alij, quos citat, & ſequitur Sanchez *lib. 2. Conciliorum, p. 2. dub. 6. num. 15. & ult.* Ratio eſt quia pluralitas horum præſertim beneficiorum abſque cauſa honeſtante, iuris eſt naturalis diuini, in quo non poteſt validè Papa diſpenſare.

3. Sed quam ſit illicita multiplicatio Beneficiorum in eadem perſona, cognoſcat Lector ex amiciſſimo, & nunquam ſatis laudato Patre Theophylo Raynaudo in ſua eruditiſſima lucubratione *de bonis Eccleſiæ malè, ſiue captis, ſiue diſpenſatis, lib. 2. ſect. 2. cap. 7. per totum:* vbi doctè, vt ſemper ſolet, firmat multiplicationem beneficiorum quorumcumque in eadem perſona, vltra quam neceſſe ſit ad honeſtam eius ſuſtentationem per ſe loquendo, grauiter illicitam eſſe: tametſi per accidens in talibus quibuſdam euentibus honeſtari poteſt. Vide etiam noſtrum Patrem Thomam Pelliccionum Quinquagena Illuſtri quæſtionum *quæſt. 50. cap. 1. num. 1. 2. 3. & 4.* ſententiam Patris Raynaudi latè, & ſolidè confirmantem; ſed non deſeram hîc apponere verba Ioannis à Cochier, *in Vindiciis libertatis Eccleſiaſticæ, par. 2. cap. 9. num. 7.* ſic aſſerentis: [Aſt ego abuſum hunc acceptum fero ambitioni, & cupiditati multorum, qui ſeipſos in Deum decipientes, vt loquitur Sacr. Concilium Tridentinum, *ſeſſ. 24. cap. 17.* plura ſimul beneficia retinere non erubeſcunt cum certiſſimo Animarum ſuarum periculo, *cap. qui in tantum de præbend.* Nam cùm pleroſque mediocris ſortis, licèt interdum perhoneſtæ, vt vocationi ſuæ morem gerant initiari ſacris appetant, titulo patrimonij fit, vt Sacerdotiis carentes huic vitæ generi non reſpondente patrimonio concedenter viuere, & diuinis vacare ad vtilitatem animarum nequeant. Quod ſi ſingulæ Eccleſiæ, ſiue ſingula Sacerdotia ſingulis conferrentur, arceretur à multis egeſtas, cùm vix poſſint plura beneficia ad vnum peruenire, vt ſcribit Rebuff. in praxi, tit. de diſpenſat. num. 20. ſine paupertate plurimorum: Accidit quod beneficiorum fundatores fraudentur ſua intentione, qui voluerunt Eccleſias prouidere ſuis myſteriis debitis, quod pluralitate tollitur, vincent. Filliuc. *tract. moral. quæſt. tract. 41. cap. 7. num. 3.* Denique litterarum ſtudia neglecta iacent; vtrimque enim ſpes bonorum debilitatur, ſcilicet, & quod meritorum ratio non habetur, & quod auida ditiorum auaritia impedimento eſt, ne inhoſpes promoueatur. Cardin. Bellarmin. *in Admonit. ad Card. Theanenſem nepotem ſuum controu. 5.*

Sup. hoc latè in to. 4. tra. Reſ. 171.

4. Quæ aliquæ cauſæ mouerunt ſanctos Patres nouiſſi

Digitized by Google

nouiſſimi Conc. Trid. *d. cap.17.* vt ſtatuerent vnum tantùm beneficium Eccleſiaſticum ſingulis conferri, quod eſt conforme Iuri diuino: nam vt habetur Iſaiæ 5. *Væ qui coniungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis vſque ad terminum loci nunquid habitabitis vos ſoli in medio terræ?* Væ reuera talibus: quatenus ſunt genere quodam, dum aliis alimenta ſubtrahunt homicidæ, vt abdomini ſolum inſaturabili luxui, aut vanæ gloriæ gratificentur; & tamen non ſatiantur pluralitate beneficiorum, inquit Rebuffus de loco, & dum alter eſurit hic auſert alimenta aliis quos necare videtur *l. necare, ff. de lib. r. agnoſ.*

Sup. hoc in Reſ. not. pręteritæ §. Et tandem.

5. Neque obtendant iſti, Papæ diſpenſationem. Nam licet in foro ſoli, id eſt exteriori tuti ſint, non erunt tamen in foro poli, id eſt conſcientiæ, niſi cauſa diſpenſationis ſit neceſſaria; quæ ſententia eſt ſancti Thom. quodlibeto 9. *art.15.* & Diui Bernard. (dicentis, qui non vnus, ſed plures eſt in beneficiis; non vnus, ſed plures erit in ſuppliciis. hæc autem cauſa debet eſſe in vtilitatem Eccleſiæ vel ob ipſiu. Eccleſiæ neceſſitatem, quando cauſa nec eſt in bonum Eccleſiæ, non eſt bona diſpenſatio: non eſt homo ſecutus coram Deo? inquit Card. Toletus, *lib.5. Inſtruct. Sacerd. cap.81. cap. non eſt*, ibi Gloſſ. verb. *adimplere.* Card. Bellarm. *in d. Admonit. ad Epiſcopum, Theanenſem nepotem ſuum, contr.5.* & in Conciliis datis Clementi. VIII. Pont. maximo, qui extant in libro vitæ eiuſdem Card. Bellarm. *c.5.* vbi exponit Pontifici, Polygamiam ſpiritualem eſſe Iuri Canonico, & naturæ contrariam, tantumdem quoque ante eum ſcripſit Rebuff. *in prax. tit. de diſpenſat. n.55.* Dum dicit Papam etiam non eſſe tutum in conſcientia, qui ſine cauſa diſpenſat; quia Papa ad ædificationem poſitus eſt, non ad deſtructionem, *capitulo ſunt quidam 25. q.11.* Meminerint denique iſti beneficiorum ſacri ſententiæ DD. Pariſienſium (inter quos veriſimile eſt, teſte *Card. Bellarm. d. contr. 5.* fuiſſe S. Thomam, & S. Bonau.) qui omnes anno 1270. propter hoc congregati vnanimiter cenſuerunt duo beneficia haberi non poſſe, quibus, cùm duo tantùm contradicerent; ex iis vnus Cancellarius, ſcilicet Pariſienſis, paulò poſt mortuus tertio ab obitu die Gulielmo Epiſcopo Pariſienſi viſus eſt, eique dixit ſe apud inferos æternis ſuppliciis damnatum, quorum quod ſenſerit pluralitatem beneficiorum; vnum ſufficit Iuri naturali non improbari.] Hucvſque Coxiet, qui citat Azorium, ſed aliqui ſuperiùs dicta aliquantulum mitigant, quos videre poteris apud Filliucium *tom.3. tractat.41. cap. 7. per totum*, & Vallenſem *de Benefic. lib.3. num. 7. per totum*; Vide etiam nouiſſimè Theologum Pariſienſem Ludouicum Bair. de examine Pœnitentium, *q. 15. num.12.*

6. Nota etiam Pelliccionum, vbi ſupra docuiſſe hanc doctrinam procedere etiam quoad facultatem teſtandi, ſic enim ait: [Concluſio, quam hucvſque firmauimus, extendenda eſt etiam ad facultatem teſtandi de fructibus beneficij, nempe, vt non poſſit concedi ſine cauſa abſque peccato. Quod non placet Couar. *cap. cùm in officiis, de teſtam. num. 7.* ex eo quia prohibitio teſtandi eſt de iure poſitiuo. Sed id aſſeritur ab *Abbat. in repetit. cap. cum eſſes, num.38. de teſtam. Barbat. dicto cap. in Officiis, Philipp. Franc. cap.1. eodem tit. in 7. aliis*: & ſequitur ex dictis, licèt enim ſit de Iure poſitiuo prohibitio teſtandi, eſt tamen conſona iuri naturali, & muneri paſtorali. Eccleſia enim aurum non ob aliud vult, niſi vt pauperes alat, *cap. aurum 46. diſtinct.* ergo iniuriam patitur, ſi aurum, quod ſibi debetur ad prophanos vſus impendatur: Vnde idem *Barbat. in tract. de præſtand. Card. part.1. quæſt.4.* dixit licentiam conceſſam de fructibus beneficiorum teſtandi, de diſpoſitione ad pios vſus non ad prophanos eſſe intelligendam quod probat etiam *Molin. de Iuſt. & Iur. diſp.* Et ſi quis diceret licentiam teſtandi de beneficij fructibus ad pios tantùm vſus eſſe legitimam etiam abſque cauſa verum diceret, nam eo caſu, Eccleſia non fraudatur, Summus Pontifex videtur quaſi tranſtuliſſe in diſpenſantem per teſtamentum, voluntatem ſuam, illa bona in pios vſus applicandi. Per quam doctrinam poſſunt conciliari Abbas, & Couarruuias.

7. Verum ſupradicta in dubio locum non habent, cùm ſemper præſumendum ſit Summum Pontificem cum cauſa diſpenſaſſe, licèt illam non expreſſerit, & illi in hac parte credendum non dubito, cùm nemini rationem reddere teneatur & diſpenſatio in omni caſu ſemper valebit.] Hucvſque Pelliccionus.

RESOL. LXXIII.

An poſſint conſecrari duo Epiſcopi pro vna eademque ciuitate? Ex p.12. tr.1. Reſ.73.

§.1. QVod eſt quærere, an Romani Pontificis conceſſu in eadem Ciuitate duo Epiſcopi authoritate, & poteſtate pares inſtitui poſſint? Reſpondet Panormitanus *in cap. quoniam de Offic. Ordinarij, n.4.* Gloſſam ſecutus *in cap. non autem 7. quæſt.1.* id iuſta de cauſa fieri poſſe; quod illi colligunt ex eo quod Valerius Hipponenſis Antiſtes, vt conſtat ex ſancto Auguſtino *Epiſt.110.* ſibi ſanctum Auguſtinum Epiſcopum aſciuit. Certè iure communi canonico duo Epiſcopi æquè pares eiuſdem ciuitatis eſſe non poſſunt, quamuis vnus poſſit eſſe alterius Vicarius, vel Auditor multis de cauſis, vt ait Abb. *in cap. 1. de Parochis.* Ac quia Romani Pontificis poteſtas, eſt Iuris Canonici authoritate ſuperior; poteſt in eadem ciuitate duos Epiſcopos conſtituere, nec enim hoc cum iure aliquo diuino, vel naturali pugnat: poſſunt enim duo in eandem ciuitatem habere iuriſdictionem æquè communem: ſicut etiam Titius, & Caius eiuſdem rei, vel ſerui poſſunt habere æquè commune dominium. Obiicies *ex c. inter corporalia de tranſlat. Epiſcop.* Inter Præſulem, & Eccleſiam contrahitur coniugium at vnius ſponſæ duo ſponſi, & viri eſſe non poſſunt. Reſpondeo in hac parte non eſſe idem iuris de coniugio corporali, quod de ſpirituali: quia iure diuino naturali vxor non eſt niſi vnius viri, & ſponſi, at ius diuinum, vel naturale non præcipit, vt vna ciuitas, vel Eccleſia vni tantum ſit Antiſtiti ſubiecta.

2. Deinde obiicies, totius Eccleſiæ Catholicæ nequit eſſe niſi vnus Sūmus Paſtor. Ergo ſimiliter vnius tantùm Ciuitatis vnus Epiſcopus: alioqui enim erunt eiuſdē ciuitatis duo capita, quod eſt monſtrū. Reſpond. eſse iuris diuini, vt Eccleſiæ Catholicæ vniuerſæ non Præſit, niſi vnus ſummus Chriſti Vicarius Petri ſucceſſor, ac proinde humana poteſtate, vt loco citato docet Gloſsa fieri non poteſt, vt Eccleſiæ Catholicæ ſint duo Summi Paſtores: Chriſtus enim vnum eſse voluit, non duos, cùm dixit: *Et ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam*, & alibi *Fiet vnum Ouile, & vnus Paſtor.* Itē natura in corporibus vnum tantùm caput conſtituit, atque præfecit; & ideo naturaliter eiuſdem corporis duo capita eſse non poſsunt: at verò nec ius diuinum, nec naturale prohibent duos eſse eiuſdem ciuitatis Antiſtites Romani Pont. poteſtati ſubiectos. Sicut etiā quia ius diuinum, vel naturale non vetat duos eſſe in Eccleſia Catholicos Imperatores, qui ſint ipſius in ſolidum Defenſores, Cuſtodes, & Patroni, Romani Pontificis authoritate fieri poteſt, vt duo in Eccleſia Imperatores, poteſtate pares creentur, vnus qui toti Orienti, alter qui Occidenti præſit; vt Gloſſa, Archidiaco

Digitized by Google

Archidiaconus Pannrmitanus locis ſupra citatis tradiderunt. Et hæc omnia docuit Azorius *tom.*2. *l b.*3. *capite* 29. *quæſt.*13. quem poſtea ſequutus eſt Gerunda *tomo* 2. *libro* 8. *diſp.*12. *cap.*5.*numero* 3.& alij.

3. Dico itaque, quod communiter duo Epiſcopi nunquam ad vnam, eandémque Eccleſiam præfici poſſunt. Eſt communis. & Catholica ſententia. Probatur tum perpetua in Eccleſia traditione ab Apoſtolis ducta, tum *ex cap. quoniam de Offic. Iudicis ordinarij*, ibi; [Prohibemus autem omninò, ne vna, eadémque Ciuitas, ſiue Diœceſis diuerſos Pontifices habeat, tanquam vnum corpus diuerſa Capita quaſi monſtrum:] Ad quam doctrinam dilucidandam multos text. refert Gloſſ. verb. *Monſtrum.* Inſuper probatur 7. *quæſt.*1: quod autem ex nonnullis Conciliis ibi citatis. Præterea id patet ex Gregorio Magno Regeſti *lib.*9. *Epiſt.*41. ad Anatorium, & Auguſt. *Epiſt.*148. ad Valerium, relata *diſtinct.*40. Ante omnia peto vbi ſecundum locum in Eccleſia Hipponenſi, apertis fatetur verbis, ſe habere. [Vis mihi facta eſt meritò peccatorum meorum; nam quid aliud exiſtimatem neſcio, vt ſecundus locus gubernaculorum mihi traderetur, qui temum tenere non noueram, Adde Gloſſam verb. gubernaculorum.] Nec obſtat dicere Venetos habere Patriarcham ſimul, & Epiſcopum, ergo, &c. Fecere mentionem huius obiectionis Abb. *cit. & in capite quoniam de officio Ordinarij, & in capite ſi Epiſcopus de Parochiis*, & gloſſ. *in illis diſt.*80. verb. *ſingulos*, aſſerente illum non eſſe Patriarcham Venetum, ſed Grandenſem. Verùm his non obſtantibus non nego cum Azorio, & aliis ex vrgentiſſima cauſa poſſe Pontifices diſpenſare, ac duos præficere vni Eccleſiæ authoritate, & poteſtate pares; Ratio eſt, quia vnitas Paſtoris ſingularum Eccleſiarum iuris eſt Canonici, in quo, vt ſæpè diximus, ex legitima Cauſa Summus Pontifex diſpenſare poteſt, vt enim diuiſio, Eccleſiarum. & Paræciarum iuris eſt Canonici, ita talis diuiſio, vt vni Præſuli vna ſit Eccleſia addita. Cæterum cum è traditione Apoſtolica continuo vſu firmata hanc in Eccleſia Dei vnitatem ſemper eſſe ſeruatam dixerimus, & cum maximè ad ſingularum Eccleſiarum vnitatem, & Monarchicum regimen vnitas Antiſtitum ſummoperè faciat, merito aſſertum voluimus, non abſque vrgentiſſima cauſa id fieri debere, cùm agatur de re proximè accedente ad præſcriptionem iuris naturalis diuini. Quamobrem etſi vt ſuperiori aſſertione indicauimus Auguſtinus Valerij Epiſcopi pene vicarius fuiſſet, quod ſecundum ab illo in locum tenere faſſus ſit, vt cum Epiſcopi iura videretur exercere, viuente Valerio modo iam dicto, fertur dixiſſe, ſi ſciuiſſem Eccleſiæ prohibitionem, nunquam hanc ipſam adminiſtrationem, Eccleſiæ acceptauiſſem, ſic Abb. *in cap. Quoniam, de Officio Ordin.* refert.

RESOL. LXXIV.

Quam poteſtatem accipiat Epiſcopus in Conſecratione?

Et an verè Epiſcopus confirmatus ante Conſecrationem & Sacerdotium poſſit concedere peccatorum condonationes, quas Indulgentias vocamus?

Et difficultas eſt, an talis Epiſcopus confirmatus poſſit de iure communi exequi ea, quæ ſuperius dicta ſunt, antequam poſſeſſionem de Epiſcopatu acceperit? Ex part.1 2. tract.1. Reſ.74.

Quæſtio non plene ſup. contento in hoc & ſeq.§.

§. 1. LOngum eſſet de illa tractare ſed me breuiter expediam cum docto Patre Auerſa, nunc merito tertia vice Generali ſuæ Religionis, is, itaque ſic aſſerit tractatu *de Sacram. Ordin. quæſtione* 2. *ſect.*11. [Demùm ad Epiſcopum præcipuè etiam ſpectat, regere, & gubernare populum, & Clerum ſibi commiſſum, & ſubiectum, ipſéque eſt verus Superior, & Prælatus, habens poteſtatem, & iuriſdictionem in alios tanquam verè ſibi ſubiectos. Quare habet authoritatem præcipiendi, & obligandi, atque tranſgreſſores plectendi, & puniendi: in rebus, inquam, ſpiritualibus, & ad ſalutem animæ ordinatis. Sub quo genere continentur poteſtas ferendi cenſuras, excommunicandi, interdicendi, & ſuſpendendi. ac ſubinde ab iiſdem cenſuris abſoluendi: quæ quidem eſt poteſtas ligandi, & ſoluendi in foro externo. Habet poteſtatem concedendi etiam Indulgentias ad certos dies, habet authoritatem in cauſis matrimonialibus, & aliis Eccleſiaſticis iudicandi, ac decidendi. Conſtituit Parochos, & dat eis iuriſdictionem adminiſtrandi ea Sacramenta, quæ à Sacerdotibus apta ſunt conferri. Conſtituit Confeſſarios delegatos, dans eis Iuriſdictionem abſoluendi à peccatis, & approbans Regulares ad idem miniſterium, ad quod nempe in Sacerdotibus non ſufficiebat ſola poteſtas Ordinis, etiam loquendo quoad validitatem. Hinc poteſt ſibi reſeruare certos caſus non concedens Confeſſariis delegatis, & auferens quoque Parochis facultatem ab iis abſoluendi abſque ſua noua licentia ſpeciali. Hanc Regiminis poteſtatem, hanc Iuriſdictionem in externo foro, poteſt Prælatus exercere etiamſi non ſit ordinatus Epiſcopus.] Et hæc omnia Auerſa. Quæ quidem ante illum obſeruauerat Barthol. Vgolinus *de poteſt. Epiſcop. cap.*2. §.2. *numero* 2. *cum ſeq.* & Mainard. *in diſputat. de Iur. Epiſc. cap.*5. per totum.

tamen in to.6.tr.1.lege doctr.Reſ. 18.à princ.& multa ex his in aliis Reſ. huius tract.

2. Sed notandum eſt hic quod Epiſcopus electus, & confirmatus, ſed non adhuc conſecratus licet, vt ſupra diximus, facere non poſſit, quæ poteſt Epiſcopus conſecratus, de iure tamen communi poteſt exercere ea, quæ ſunt Iuriſdictionis, non quæ Ordinis. Vnde poteſt excommunicare, ſuſpendere, intercedere, viſitare, corrigere, punire, Synodum conuocare, Beneficia conferre, Eccleſias minores coniungere, & annectere, dimidere, voti & iuriſiurandi vincula ſoluere, conſtitutiones ponere, cauſas audire, & cognoſcere, quorumdam peccatorum abſolutiones ſibi reſeruare. Nam *ex cap. Tranſmiſſam*, &c. Noſti &c. Qualiter *cap. nihil eſt de elect. & cap. Inter corporalia, de tranſlat.* apertè colligitur Epiſcopum canonicè confirmatum poteſtatem Iuriſdictionis, non Ordinis nanciſci, quòd, vt ait Panormitanus *in cap. inter Corporalia de tranſlat.* locum habet in Epiſcopo electo, & confirmato; quamuis Sacerdos nondum ſit, nihil enim impedit quominus in eo Presbyter non eſt, ſit Epiſcopalis Iuriſdictionis poteſtas.

Sup.hoc collatione beneficiorum, inf. in Reſ. 103. §. Obſerua. & pro abſolutione iuramenti contenta in hoc textu ibid. in §.vlt.

3. An verò Epiſcopus confirmatus ante conſecrationem, & ſacerdotium poſſit concedere peccatorum condonationes, quas indulgentias vocamus: Reſpondeo cum Sancto Thoma *in* 4. *diſtinct. vigeſima, qu.*3. *art.*3. *& quæſt.*4. *art.*2. quem etiam Panormitanus *in cap. ſuffragan. num.* 3. *de elect.* & Calderin. *in cap. accedentibus, de exceſſ. Prælat.* ſequuntur poſſe, quoniam hæc poteſtas non eſt Ordinis, ſed Iuriſdictionis: nã per huiuſmodi condonationes peccatorum non confertur Sacramentum, ſed ex Eccleſiæ theſauro, qui Chriſti Domini; & Sanctorum meritis conſtat bona impartiuntur nobis, quibus pœnæ peccatorum remittuntur.

Sup.hoc inf. in Reſ.103.à lin.11.& vet. Hoc ſuppoſito. & quãuis pro Summo Pontifice in hoc caſu, etiam ſi Sacerdos non ſit in to.3.tr. 1.lege doctr. Reſ.44. à principio.

4. Verùm difficultas eſt, an talis Epiſcopus confirmatus poſſit de iure communi exequi ea, quæ ſuperius dicta ſunt, antequam poſſeſſionem de Epiſcopatu acceperit: Hanc quæſtionem tractauit Panormitanus *in cap. Tranſmiſſam de elect. num.*3. vbi refert duas ſententias

tentias: Innocent. enim Hoſtienſ. & Ioan. Andr. quos ipſe Abbas citat, affirmat, eò quod in *cap. Noſti, &c. qualiter, cap. Nihil eſt*, & *cap. Tranſmiſſam de elect.* Iura poſt electionem, & confirmationem nihil aliud in Epiſcopo requirunt ad plenam adminiſtrandi poteſtatem; ergo non eſt neceſſe, vt Epiſcopus poſſeſſionem nactus ſit, niſi alicubi fuerit conſuetudine receptum, ne Epiſcopus adminiſtret, quæ ſunt Iuriſdictionis, donec fuerit poſſeſſionem aſſecutus.

5. Cæterum Archidiaconus, Dynus, & Petrus Ancharanus, quos etiam ibidem refert Abbas, negant poſſe Epiſcopum exequi quæ ſunt Iuriſdictionis, niſi poſſeſſionem conſecutum. Quicquid dicas Abbas loco citato illud prius probabilius videtur. Nam iure communi antiquo, de quo Innocentius, Hoſtienſis, & Ioannes Andreas loquuntur, non requirebatur poſſeſſio; ſatis enim erat electio, & Confirmatio, vt illi tradiderunt, niſi vbi aliud vſu receptum erat, at vero iure nouo, quod habetur in Extrauaganti, Iniunctæ de elect. inter Extrauagantes communes opus eſt, vt Epiſcopus ſi velit ea quæ ſunt Iuriſdictionis exercere, obtineat literas Apoſtolicas, ſine quibus nec admitti, & recipi tanquam Epiſcopus, nec poſſeſſionem Eccleſiæ ſibi collatæ conſequi poteſt: nam in ea conſtitutione ſic habetur; [Præſenti perpetuò valitura conſtitutione ſancimus, vt qui apud Apoſtolicam ſedem promouentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commiſſas eis Eccleſias abſque Apoſtolicæ Sedis literis huiuſmodi eorum promotionem, conſecrationem, ſeu benedictionem, continentibus, accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumant, nullique eos abſque dicta literarum oſtenſione recipiant, aut eis pareant, vel intendant.] Hæc in ea conſtitutione: quæ pœnam deindè conſtituit in Epiſcopos quidem, vt ſit irritum, & inane quicquid fecerint, nec aliquid ſibi ex prouentibus acquirant: in Canonicos verò, & Clericos qui ipſos ſine huiuſmodi literis admiſerint, vel ipſis paruerint, vt tandiu ſint à beneficiorum ſuorum perceptione ſuſpenſi, donec Apoſtolicæ Sedis gratiam meruerint obtinere. Panormitanus *in cap. qualiter de elect.* meminit huius Extrauagantis, dicens: Nullum Epiſcopum antequam habeat literas Apoſtolicas iure poſſe adminiſtrare, aut recipi ab Eccleſia tanquam Præſulem, alioqui recipientes, aut receptus incurrunt in pœnas prædictæ Extrauagantis. Et hæc omnia, & plura alia latè probat, & diſcutit Pater Gerunda *de Epiſcop. tom. 2. lib. 1. diſputat. 4. 5. & 6.* cum aliis plenè.

RESOL. LXXV.

Poteſtas, quam Epiſcopus in ſua Conſecratione accipit, an poſſit à Summo Pontifice auferri?

Et à quonam Epiſcopi habeant poteſtatem iuriſdictionis?

Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 75.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 5. lege latam, & gratā doctr. Reſ. 22. & ſi placet. Vide in to. 3. tr. 1. Reſ. 15. § Ex quo facilè & ex Reſ. 19. § vlt. & ex Reſ. 63. §. etiam vlt. & lege etiam §. not. ſeq.

§. 1. AD hoc quæſitum ſic reſpondet Martinus Becanus *de Sacram. capite 26. quæſtione 8. num. 3.* per duas Concluſiones. [Prima ſicut in Iuriſdictione interiore, ſic etiam in hac exteriore duo ſunt. Primò poteſtas regendi, & gubernandi Eccleſiam, Secundò applicatio materiæ. Poteſtas regendi dupliciter conferri poteſt. Primò à Summo Pontifice, quo pacto confertur Epiſcopo electo, & confirmato, nondum tamen conſecrato. Secundò à Deo, quo pacto confertur in conſecratione. Applicatio materiæ tam ſemper confertur ab ipſo Pontifice, vel Eccleſia, niſi quòd Pontifex facta electione immediatè eam accipiat à Chriſto.

2. Secunda Concluſio. Quando poteſtas illa confertur à Pontifice, ante conſecrationem auferri, & mutari poteſt: quando autem confertur à Deo in conſecratione, non poteſt auferri, licet vſus eius poſſit impediri per ſubſtractionem materiæ. Ita Becanus, ſed, ego magis clarè aſſero, quod Epiſcopo Iure diuino ex vi Sacramenti multæ poteſtates conferuntur, quæ ab illis non ſunt vlla ſuperioritate amouibiles, & à Charactere indelebili procedunt: Tales ſunt, quæ ſubiiciuntur in definitione: Nimirum; Poteſtas conferendi ordines, Sacerdotes conſecrandi, Confirmationis Sacramentum adminiſtrandi, quæ ita ex vi ordinationis Epiſcopo quantumuis degradato, excommunicato, ſuſpenſo Iure diuino competunt, vt ſi ab illo conferantur, validè & efficaciter conferantur, etſi ratione prohibitionis, vel impedimenti Canonici illicitè.

3. Et quamuis nonnulli ex Hiſtoriis antiquis referant., Abbates, & ſimplices Sacerdotes Pontificum conceſſione Subdiaconos, & Diaconos conſecraſſe, & Sacramentum Confirmationis cum Chriſmate ab Epiſcopo confecto ex delegatione ſummorum Pontificum adminiſtraſſe (de quibus non eſt modo meum longas diſputationes texere) In hoc tamen poteſtas Epiſcopo ex vi ſuæ ordinationis conceſſa ab illa ſaltem diſtinguitur: Quod poteſtas illa delegata (ſuppoſito quòd etiam ex Inſtitutione Chriſti delegati potuerit) fuerit ſemper reuocabilis, ſiue per ceſſationem, ſiue per ſuſpenſionem, aut quamuis prohibitionem, itavt ſtante reuocatione effectum nullum habuerit, Poteſtas autem Epiſcopo in ſua ordinatione collata, ita Iure diuino ex vi Characteris eis competat, vt vlla humana poteſtate tolli, aut immutari poſſit. Vnde ſtat quod ex vi characteris, & Ordinationis ſuæ indelebiliter Epiſcopus ordines omnes conferat, & Baptizatos confirmet validè. Et ita docet Marchant. *in Tribun. Sacram. tom. 3. tract. 7. tit. 1. quæſt. 2. concl. 1.*

Sup hac qu. in to. 6. tr. 1. Reſ. 18. §. Verum Epiſcopi. & in tom. 1. tr. 5. lege gratam doctr. Reſ. 22. per tot.

4. Verùm pro reſolutione dubij, etiam diſcutiendum videtur, a quonam Epiſcopi habeant poteſtatem iuriſdictionis. Et quidem prima opinio eſt, Epiſcopos eam habere immediatè à Pontifice: Ita Caiet. *tom. 1. Opuſc. tract. 1.* Heruæus *in lib. de poteſtate Papæ*, Gabr. *lect. 3. in Canonem Miſſæ*, Bellarmin. *lib. 4. de Pontific. cap. 22.* Probatur primò ex figura veteris Teſtamenti, quia *num. 1.* Deus iuſſit, vt Septuaginta Seniores acciperent de ſpiritu Moyſis, & iuuarent illum in regendo Populo. Quo Deus ſignificare voluit in Moyſe reſidere totam authoritatem, & alios, ſi quam habent, à Moyſe habere. At Pontifex in Eccleſia tenet eum locum, quem tenuit Moyſes in populo Iudæorum. Secundò, quia Regimen Eccleſiaſticum eſt Monarchicum. Ergo omnis authoritas eſt in vno, & ab hoc in alios deriuatur. Tertiò quia Cyprianus *in lib. de vnit. Eccleſiæ*, comparat Sedem Pontificiam Capiti, Radici Fonti, & Soli. At in omni corpore virtus membrorum deriuatur à capite, & in omni arbore virtus ramorum oritur ex radice, & in omnibus riuis aqua fluit ex fonte, & omniū radiorum lux eſt à Sole. Ergo omnis Iuriſdictio Eccleſiaſtica eſt à Pontifice. Quartò quia ſi Deus immediatè conferret Epiſcopis Iuriſdictionem, omnes haberent illam æqualem; quod falſum eſt. Quintò Pontifex non poſſet illam auferre, aut mutare, quod tamen ſæpè facit, vt patet ex Diuo Bernardo *Epiſtol. 131. ad Medielanenſes*, non ita abſolutè, ſed dependenter à Pontifice ſecunda opinio eſt, Epiſcopos ſuam Iuriſdictionem immediatè habere à Deo, ita Franciſc. Victoria *in Relectione 2. de poteſt. Eccleſiæ, quæſt. 2.* Alphonſus à Caſtro *lib. 2. de iuſta hæreticorum punitione,*

cap.

*cap.*24 Petrus Soto *lectione* 5. *de Confeſſione*, Domin. Soto *lib.*1.*de iuſt.q.*1.*art* 4. Et Ioan. Maior *in* 5.*diſt.*17. *quæſt.*7.

5. Probatur primò, ex illo *Actor.*20. *verſ.*28. *In quo Vos Spiritus ſanctus poſuit Epiſcopis regere Eccleſiam Dei.* Epheſ.1. *verſ.*11. *Ipſe dedit quoſdam Apoſtolos, alios autem Paſtores, & Doctores.* Secundò ex Patribus Dionyſ. Hierarch. Eccleſiæ, *cap.*6. dicit Epiſcoporum Hierarchiam immediatè terminari in Chriſtum, ſicut inferiores Ordines Presbyterorum, & Diaconorū terminantur in Epiſc. Cypr. *lib.*3. *Epiſt.*9. *ad Rogat.* dicit Epiſcopos à Chriſto fieri, à quo Apoſtoli creati ſunt, Bernard. *lib.*3. *de conſideratione ad Eugenium* dicit: *Erras, ſi, vt ſummam ita & ſolam inſtitutam à Deo æſtimas veſtram Apoſtolicam poteſtatem.* Tertiò ratione quia Epiſcopi ſuccedunt Apoſtolis. Sed Apoſtoli acceperunt ſuam iuriſdictionem immediatè à Chriſto. Ergo, &c. Quartò, ſi Epiſcopi à Pontifice haberent Iuriſdictionem, iam mortuo Pontifice expiraret illa Iuriſdictio, quod tamen falſum eſt. Quintò & melius ad Ordinem Epiſcopatus exercendum neceſſaria eſt iuriſdictio. Ergo Deus qui confert Ordinem, confert etiam Iuriſdictionem. Confirmatur ex formula qua creantur Epiſcopi, & eſt hæc: [Prouidemus Eccleſiæ tali de tali perſona, & præficimus eum in Patrem, & Paſtorem, ac Epiſcopum eiuſdem Eccleſiæ, committentes ei adminiſtrationem in temporalibus, & ſpiritualibus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen.] Et hæ ſunt diuerſæ opiniones contra præſentem difficultatem.

6. Quid ego ſentiam dicam breuiter: Secunda opinio eſt probabilis, quam tuetur etiam Ertius *in* 4. *ſentent. diſt.*24. §.25. Vaſquez *diſcept.*240.*cap.*4. *n.*45. & alij. Verùm ego primæ ſententiæ tanquam probabiliori adhæreo, per ea, quæ tradit Suar. *de poteſt. Iuriſdictionis in foro pænitentia*, *tom.*4. iunctis iis, quæ idem tradit *tom.*5. *de poteſt. ferendi Cenſuras*, & ex iis, quæ tradit *lib.*4. *de legibus*, *lib.*4.*num.*5. vbi fusè oſtendit, poteſtatem legiſlatiuam eſſe in Epiſcopis iure humano, quod idem inſinuat etiam Palud, *diſt.*24.*q.*6. *art.*2.

7. Dico igitur Epiſcopum iure humano habere Iuriſdictionem, & eo ſolo Iure quoad Iuriſdictionem eſſe ſuperiorem Sacerdote.

8. Probatur. Conſtat enim poſſe dari Epiſcopum conſecratum, qui nullam habeat Iuriſdictionem: nam minus probatur, quod dicunt alij habere Iuriſdictionem actiuam, ſeu quidquid requiritur ex parte principij, ſed non habere materiam applicatam, ſed applicationem fieri per Eccleſiam.

9. Confirmatur primò Pontifex, vt refert Bellarm. *in cap. citat. in fin.* creans Epiſcopos vtitur his verbis: *Prouidemus Eccleſiæ tali, de tali perſona, &c. committentes ei adminiſtrationem in temporalibus, & ſpiritualibus*: quibus verbis non ſolùm materia videtur applicari, ſed etiam videtur dari ipſa Iuriſdictio actiua, cùm id ſonet adminiſtratio, non minus quoad ſpiritualia, quàm quoad temporalia: Conceſſio autem adminiſtrationis in temporalibus dicit conceſſionem veræ facultatis, & poteſtatis moralis agendi.

10. Confirmatur ſecundo, Pontifex dicitur ſubtrahere Epiſcopis Iuriſdictionem, reſtringere, ampliare; hæc autem propriè deſignant non applicationem, vel ſubtractionem materiæ, ſed ipſius moralis facultatis.

11. Aduertendum eſt tamen, quod licèt Epiſcopi non videantur immediatè iure diuino habere Iuriſdictionē, Pontifex tamen eo iure obligetur eos in partē ſollicitudinis adſciſcere: nam conſtituto per Chriſtum gradu Epiſcopali, ſimul videtur præceptum Summo Pontifici, vt per ſe ſolùm non regat Eccleſiam, ſolos Sacerdotes ordinando, ſed etiam ordinet Epiſcopos, eiſque Iuriſdictionem aliquam concedat conuenienter illorum gradui, ita vt gradus Epiſcopalis iuxta ſuam exigentiam illam poſtulet, eamque maiorem quam communiter deceat concedi Sacerdotibus.

12. Per ordinationem ergo Epiſcopalem aliquis conſtituitur in Eccleſia in gradu Paſtoris id eſt, qui conuenienter ſuo ordini poſſit paſcere, & cui Pontifex debeat Iuriſdictionem ſuo gradui conuenientem concedere ob bonum Eccleſiæ; propter quod tamen dici non debet Epiſcopum habere Iuriſdictionem immediatè Iure Diuino, cùm aliud ſit Summum Pontificem iure diuino debere concedere Epiſcopo aliquam Iuriſdictionem, & conuenienter eius gradui maiorem, quàm ſimplici Sacerdoti, aliud verò eandem Iuriſdictionem immediatè Iure Diuino Epiſcopo competere. Et hæc omnia docet Ioannes Præpoſitus *in* 3. *part. de Sacram. Ordin. quæſt. vnic. dub.*7.*num.*48. *cum ſequent.*

RESOL. LXXVI.

An Conſecratio Epiſcopalis ſit maior Ordinatione Sacerdotali? Ex p.12.tr.1.Reſ.76.

§.1. NEgant Hæretici, vt olim Ærius teſte Epiphanio *tract.*75.& Auguſt.*lib.de Hæreſibus*, *tit* 6. *cap.*53. Ærius enim cùm eſſet Presbyter, doleretque, quòd non poſſet ordinari Epiſcopus, cœpit docere Epiſcopum non eſſe maiorem Presbytero, vt refert S. Auguſt. *loc. cit.* Idem poſtea docuit Ioan. Vicleſius teſte Valdenſi *lib.*2. *de doctr. fidei*, *art.*3. *cap.*60. Et noſtro tempore Caluinus *lib.*4. *Inſt. cap.*4 §.2. vbi dicit ſolom iure humano maiorem eſſe Epiſcopum, & proinde ſe habere inter Presbyteros, ſicut Conſul ſe habet inter Senatores. Idem ſentit Chennitius *in examin. ſeſſ.*23. Trid.& Eraſm. *in priorem ad Timot.cap.*4. & nouiſſimè impius Caluiniſta, Claudius Salmatius de poteſtate Papæ.

2. Dico igitur poſt Tridentinum dubitari non poſſe, quin Epiſcopatus iure diuino ſit maior ſimplici Sacerdotio. Nam Trident. *ſeſſ.*23. *can.*6. ſic ait: [Si quis dixerit in Eccleſia Catholica non eſſe Hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & Miniſtris, anathema ſit. Et can.7. *immediatè poſt*; ſi quis dixerit Epiſcopos non eſſe Presbyteris ſuperiores (diuina ſcilicet ordinatione Hierarchica, de qua ſuperiori canone) vel non habere poteſtatem confirmandi: vel eam, quam habent, illis eſſe cum presbyteris communem, &c. anathema ſit.] Idemq; fuſiùs docet *cap.*4. vbi ordinationē Epiſcoporum diſtinguit ab ordinatione ſimplicium Sacerdotum: aſſeritque Epiſcopos ad Ordinem hierarchicum diuinitus inſtitutum præcipuè pertinere, & in locum Apoſtolorum ſucceſſiſſe, & poſitos eſſe à Spiritu ſancto regere Eccleſiam Dei, atque Presbyteris eſſe ſuperiores.

3. Eandemque diſtinctionem inter Epiſcopum, & ſimplicem Sacerdotem tradunt Clemens Rom. *in can. Apoſt.*1. & 2. Ignatius *in Epiſt. ad Philadelphios*, Dionyſius *cap.*5. *Eccleſiaſtica Hierarchia*, Anaclet. *Epiſt.*8. *cap.*1. vbi ſic ait: [Sacerdotum Ordo bipartitus eſt (in Epiſcopos, & Presbyteros) & ſicut Dominus illum conſtituit à nullo debet perturbari, *& infra*: Epiſcopi Domini, & Apoſtolorum Presbyteri quoque ſeptuaginta diſcipulorum locum tenent.] Quod iiſdem ferè verbis dicunt Damaſus Papa *Epiſt.*5. Hieronym. *Epiſt.*54. *ad Marcellam de erroribus Montani*; & Auguſtinus *in Pſalm.*44. circa illa verba. *Pro patribus tuis nati ſunt tibi filij*: Item Epiſcopos tenere in Eccleſia Chriſti

Digitized by Google

Chriſti eundem locum, quem in Synagoga tenebat Ordo ſummorum Sacerdotum, nempe Aaronis, & ſucceſſorum: presbyteros verò tenere eundem, quem tunc tenebant filij Aaronis viuente patre, id eſt, minores Sacerdotes: ac demum Diaconos tenere locum Leuitarum, docent SS. Patres Hieronym. *Epiſt. 85. ad Euagrium in fine*, Leo *Epiſt.* 88. *ad Episcopos Germaniæ, & Galliæ*, & Concil. Hiſpalenſe 11. *can.* 7. Atque tres illi Ordines erant alij aliis ſuperiores in Synagoga ipſo iure diuino, & diſtincti conſecratione, officiis, veſtibus ex diuina inſtitutione, vt patet *ex c.* 18. *&* 40. Exodi, *cap.* 8. Leuit. *& cap.* 20. *&* 34. Numer. Ergo ſimiliter diſtinguuntur in Eccleſia Epiſcopi, Presbyteri, & Diaconi, iuxta mentem illorum Patrum: atque ita ex Chriſti ipſius ordinatione Epiſcopi ſunt ſuperiores Presbyteri, vt Presbyteri Diaconis.

4. Ex his omnibus concludo primò, quòd Epiſcopus iure Diuino major eſt Presbytero, quantum ad poteſtatem Ordinis. Ratio eſt, quia Epiſcopus poteſt ordinare Sacerdotes, quod Presbyter facere non poteſt. Ita enim docet Damaſ. *in Epiſt. Epiphan. hæreſ.* 75. Chryſoſtomus, Theophylactus, & Oecumenius *in* 1. *ad Timoth. cap.* 3. *&* 4. Leo Papa *Epiſt.* 8. & D. Hieronymus *in Epiſt.* 85. *ad Euagrium*, vbi ſic ait: *Quid facit Epiſcopus excepta ordinatione, quod Presbyter non faciat?*

5. Confirmatur experientia, quia nullus vnquam Sacerdos, aut Diaconus ordinatus eſt, niſi Epiſcopo. Quod autem hic ſit iuris diuini, patet, quia ordinatio à Presbitero facta habetur irrita ſecundùm Damaſum *loco cit.* & Gregorium III. *in Epiſt. ad Bonifacium*. At non eſſet irrita, ſi Presbyter iure diuino haberet poteſtatem ordinandi.

6. Non obſtat argumentum deductum ex D. Paulo ad Philippenſ. cap. 1. *Paulus & Timotheus ſerui Ieſu Chriſti omnibus ſanctis qui ſunt Philippis cum Epiſcopis, & Diaconis.* Hic per Epiſcopos debent intelligi Presbyteri, quia ſi intelligerentur Epiſcopi, quales nunc ſunt, ſequeretur fuiſſe in vna ciuitate plures Epiſcopos, quod eſt abſurdum.

7. Reſpondeo cum D. Thoma *in* 2. 2. *q.* 184. *art.* 6. *ad* 1. Illa duo nomina, *Epiſcopus & Presbyter*, tempore Apoſtolorum fuiſſe communia omnibus Sacerdotibus tam maioribus, quos nunc Epiſcopos vocamus, quàm minoribus, quos Presbyteros appellamus, licèt res ipſæ, & poteſtates diſtinctæ eſſent. Itaque S. Paulus nomine Epiſcoporum complexus eſt omnes Sacerdotes.

8. Eadem ſolutio adhiberi poteſt ad alia quædam teſtimonia, vbi nunc Epiſcopi pro Presbyteris nunc Presbyteri pro Epiſcopis nominantur, vt v. g. 1. ad Titum 1. n. 5. *Huius gratia reliqui te Cretæ, vt conſtituas per ciuitates Presbyteros.* Et paulò poſt explicans, quales debeat conſtituere Presbyteros, ita ſubdit: *Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe.* Vnde patet illum promiſcuè vſurpare duo illa nomina, *Epiſcopus*, & *Presbyter*.

Secundò, non obſtat authoritatem D. Hieronymi *in Epiſt. ad Titum, cap.* 1.

9. Ad hunc locum Hieronymi, Medina *lib.* 1. *de Sacram. hominum continentia*, *cap.* 5. aſſerit, Hieronymum, Anſelmum, Sedulium, & alios Patres fuiſſe planè in errore Ærij, Eccleſiam tamen in illis non damnaſſe eum errorem, ſed toleraſſe, eo quòd eſſent aliàs Catholici, damnaſſe autem eundem errorem in Ærio, quia ipſe multis aliis punctis erat hæreticus. Sed contra, quia hoc eſt iniuriam facere antiquis Patribus, & toti Eccleſiæ, quaſi illa vnum, eundémque errorem damnaret in vno, & toleraret in aliis.

10. Reſpondet igitur ad dictum obiectum ex verbis D. Hieronymi S. Thomas *in* 2. 2. *q.* 184. *art.* 6. *ad* 1. Ant. Delphin. *lib.* 5. *de Eccleſia*; ſed mihi magis placet reſponſio Becani *de Sacram. cap.* 28. *q.* 2. Hieronymum ſenſiſſe, quòd Epiſcopus licet iure diuino ſit maior Presbytero quoad poteſtatem Ordinis, non tamen ſit maior quoad poteſtatem iuriſdictionis. Et hoc valdè eſt conforme verbis S. Hieronymi. Et hanc ſententiam tenet, & magis explicat Martinon. *de Sacram. tom.* 1. *diſp.* 66. *ſect.* 5. *num.* 57. vbi ſic ait: [Nunc breuiter dico Hieronymum loqui de differentia inter Epiſcopum, & Presbyterum, non quoad Ordinem, quæ ſuperiorem eſſe Epiſcopum manifeſtè vni alibi tradit, vt ſupra oſtendimus num. 32. & 33. ſed quoad iuriſdictionem, & regimen Eccleſiæ, propter quod maximè honorari ſolent, quodque ille cenſet prius ad commune conſilium, ſeu Collegium Epiſcopi, & Presbyterorum pertinuiſſe. Poſtea verò, vt vitarentur ſchiſmata, fuiſſe commiſſum Epiſcopis, qui plenam, & independentem à Presbyteris iuriſdictionem haberent. Quæ verò ex Paulo obiiciuntur, non aliud probant, niſi quod vltrò fatemur, quodque iampridem aduertit *D. Chryſoſt. homil. in epiſt. ad Philippenſ.* fuiſſe tunc temporis nomen Epiſcopi commune Presbyteris, & Epiſcopis: ſicut & nomen Diaconi commune fuit aliis miniſtris inferioribus. Omnes enim Ordines comprehendit Apoſtolus his verbis initio Epiſtolæ, Paulus, & Timoth. ſerui Ieſu Chriſti omnibus Sanctis qui ſunt Philippis (id eſt omnibus Chriſtianis) cum Epiſcopis, & Diaconis id eſt cum Sacerdotibus cuiuſcumque gradus, & reliquis miniſtris; ſic enim per compendium omnes ordinum gradus complecti voluit. Quo etiam ſenſu D. Auguſt. loco relato in obiectione, dicit ſe differre ab Hieronymo, illoque Superiorem eſſe ſecundùm vocabula, & rem videlicet ſignificatam nominibus Epiſcopi, & Presbyteri, quam vocabulorum differentiam vſus iam obtinuit, cum olim indifferenter pro eodem vſurparentur. Anſelmus denique & Sedulius explicandi ſunt, vt Hieronymus, cuius ferè verba repetunt.] Ita Martinon. Cui adde Ioan. Præpoſitum *in* 3. *p. punct. vnic. de Ordin. dub.* 7. *n.* 38. *& ſeq.* & Aueriam *de Sacram. Ordinis, ſect.* 6. *q.* 1. Vnde ex his remanet ſatis firmatum, id quod efficit Eccleſia, dum ordinationem Sacerdotalem celebrat die Sabbathi, Conſecrationem verò Epiſcopalem, propter eius maiorem dignitatem in die Dominica, vt ex peculiari reſolutione infra demonſtrabitur.

RESOL. LXXVII.

An ſit valida Conſecratio Epiſcopalis Titularis, cum non ſignatur ei aliqua Ciuitas?

Et ſupponitur, quod Epiſcopi Titulares verum in Conſecratione recipiunt Ordinem Epiſcopalem. Ex p. 12. tr. 5. R. ſ. 77.

§. 1. SVppono, quòd Epiſcopi Titulares verùm in Conſecratione recipiunt ordinem Epiſcopalem.

2. Probatur, quia Epiſcopi Titulares habent Iuriſdictionem ſuper illas ciuitates, ſuper quas conſtituuntur Epiſcopi, quia habent poteſtatem ad gubernandas illas, ſi conuertantur ad fidem; & iſta poteſtas eſt proxima non remota: Nam poteſt poni in exequutione nulla facta mutatione ex parte ipſius Epiſcopi.

3. Tum quia ſi talis ciuitas conuertatur ad fidem, non eſt neceſſarium quod Epiſcopus recipiat nouam Iuriſdictionem à Summo Pontifice, ſed poterit; & tenebitur gubernare illam ratione Iuriſdictionis, quam antea habebat, Epiſcopi Titulares dicuntur, qui certis Eccleſiarum titulis

conſtituuntur, quibus olim Epiſcopi præfuerunt, & nunc a Saracenis, & Turcis, in quorum poteſtatem deuenerunt, tenentur. Difficultas eſt, an Conſecratio dicti Epiſcopi ſit validè, cùm non ſignatur ei aliqua ciuitas, vel populus, ſuper quem habeat Iuriſdictionem; Aliqui affirmant nullam eſſe conſecrationem Epiſcopi, niſi ſignetur ei ciuitas, vel populus, ſuper quem habeat iuriſdictionem.

4. Quia licet Iuriſdictio ſuper ciuitatem, vel populum non ſit in rigore metaphyſico de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis, eſt tamen quædam conditio neceſſaria à principio requiſita, vt verè fiat Conſecratio; ergo. Ita Nugnus *tom. 2. in 3. p. q. 39. art. 2. in expoſitione articuli S. Thom. ad fin. verſ. Circa quartam Concluſionem.*

5. Sed verius, & probabilius mihi videtur dicendum, ſupradictam conſecrationem Epiſcopi validam eſſe, etiamſi de facto ei non ſignetur aliqua ciuitas. Nam Iuriſdictio actualis non eſt de eſſentia conſecrationis Epiſcopalis; vt ipſemet Nugnus fatetur, quia ſolùm ſufficit ad eſſentiam conſecrationis Epiſcopalis cura animarum ſignanda à Romano Pontifice, quam poſitam exercere poſſet ordinatus Epiſcopus, nulla facta mentione ex parte ipſius.

6. Tum quia, ſicut Epiſcopus ſimpliciter Eccleſiam, cuius eſt Paſtor Romani Pontificis authoritate dimittens verè, & propriè eſt Epiſcopus, & tamen ſine certa Eccleſia manet, *cap. inter corporalia, de tranſlat.* ſic etiam poteſt initio Epiſcopos ſine certæ Eccleſiæ titulo creare. Ita tenent Hoſtienſ. & Abbas *in capite inter corporalia, de tranſlat.* Et ita ex Theologis ſuſtinet Azor. *tom. 2. lib. 3. cap. 29. q. 3.* vbi ſic ait: [Hoſtienſis & Abbas docent, poſſe abſolutè, & ſimpliciter aliquem Epiſcopum conſecrari, qui nulli certæ Eccleſiæ obligetur; Epiſcopus igitur ordinari, & conſecrari poterit abſolutè; hoc eſt ſi tantum Epiſcopalem conſideremus authoritatem, ita vt ſolam accipiat Ordinis poteſtatem abſque Iuriſdictione, & hic conſenſu alterius Epiſcopi poſſet in illius Diœceſi obire, & exequi ea, quæ ſunt Ordinis, poſſet Chriſma conficere, pueros confirmare, Clericos ordinare, Templa, Altaria, Vaſa conſecrare. Poteſtas verò Iuriſdictionis non datur alicui, niſi in certum populum, cui poſſit ius dicere. Item *ex cap. Quoniam, de offic. Iudic. ordin.* conſtat more aliquando Epiſcopum poſſe ſibi Vicarium adiungere, qui habeat etiam Pontificiam Ordinis poteſtatem, vbi Abbas annotauit in hunc modum ex quo fit, vt quis abſque Epiſcopatu creetur Epiſcopus: quoniam eiuſmodi Vicarius conſecratur, Epiſcopus erit ſine Epiſcopatu.] Ita Azor.

RESOL. LXXVIII.

An Conſecratio Epiſcoporum Eccleſiæ Latinæ differat à Græca.

Et docetur, quod Chriſtus non deſignauit rem determinatam numero, vel ſpecie Ordinum, ſed reliquit eius rei determinationem ſpecialem Eccleſiæ. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 78.

§. 1. RESpondeo affirmatiuè etiam in Ritibus ſubſtantialibus, ſed difficultas eſt, quomodo hoc eueniat, quia materia, & forma Sacramentorum debet eſſe æqualis, vtpotè inſtituta à Chriſto Domino, nec poteſt variari ab Eccleſia. Pro hac difficultate enodanda ſuppono, Chriſtum Dominum ſic inſtituiſſe materias Sacramentorum, vt in aliquibus Sacramentis non determinauerit rem ponendam, vel exhibendam talem ſecundùm ſpeciem infimam, ſed ſolum per ſe deſignaſſe in materiam poſitionem alicuius ſigni externi, vel traditionem externam alicuius rei ſenſibilis aptæ, vt per ipſam ſignificetur talis effectus Sacramentalis verbi gratia, poteſtas Ordinis, & gratia ſpecialis, quæ confertur, monuiſſe verò Apoſtolos generaliter vt rea apta, & commoda ad talem ſignificationem ferendam apud homines, traderetur pro talis Sacramenti materia propria, relinquendo Eccleſiæ determinationem magis ſpecialem rei adhibendæ.

2. Et eſt optimum exemplum. Inſtituta eſt pro materia ſacramenti Pœnitentiæ propria manifeſtatio peccatorum ſenſibilis, vnde quæcumque manifeſtatio peccatorum talis ſit per verba, vel ſine verbis eſt ſufficiens, quia tale ſignum externum peccatorum habet ſubſtantiam ſigni inſtituti à Chriſto, hoc eſt, habet rationem illam quam Chriſtus voluit determinatè poni, vt ſit Sacramentum, & non aliter in Sacramento Ordinis inſtituit Chriſtus pro materia in aliquibus Ordinibus traditionem alicuius rei accommodatæ, ac ſignificandum talis Ordinis miniſterium, poteſtatem, & gratiam, ipſe tamen non deſignauit; rem determinatam numero, vel ſpecie, ſed reliquit eius rei determinationem ſpecialem Eccleſiæ. vt hæc opportunè determinaret rem talem iſtam, vel illam eſſe tradendam, verbi gratia, Librum, vel Vas, Cereum, vel Candelabrum, vel vtrumque, &c. Ratio cur ita Chriſtus inſtituit, præter ſanctiſſimum eius beneplacitum, videtur eſſe maior congruitas ipſius rei ob diuerſos ſtatus temporum & locorum, in quibus Eccleſiæ Miniſtri erant ordinandi: non enim ita congruum, ne & facilè ſemper eſſet eodem vti ſigno: nam initio Eccleſiæ non poterat eſſe materia ordinationis liber Euangeliorum, vel Epiſtolarum, vel exorciſmorum, ſicut modò eſt materia apta huiuſmodi traditio libri, vt dicemus. Et hæc omnia docet Bernal. *de Sacr. diſput. 47. ſect. 1. n. 2.* cui ego addo (me citato) Franciſcum Lugo *de Sacram. lib. 1. cap. 1. q. 7. num. 78.* Martinon *tom. 4. diſput. 9. ſect. 5. num. 48.* Ioannem Pontium *in Curſ. Theol. diſput. 48. quæſt. 2. concluſ. 8. num. 15.* cum Cardinali Lugo, Amico, Iſamberto, Aueria, Marchino, Fornerio, Arcudio, & pluribus aliis à me alibi adductis. Hoc ſuppoſito reſpondeo: Conſecrationem Epiſcoporum, vt fuit inſtituta à Chriſto Domino in genere, eſſe non diuerſam in Eccleſia Latina, & Græca, ſed in ſpecie à Pontifice fuiſſe hanc, & hanc in dictis Eccleſiis determinatam.

Sup. hac deſignatione Reſ. 80. ſeq.

Alibi in tom. 2. tr. 5. Reſ. 1. & 2. & in tom. 3. tr. 1. Reſ. 67. §. Dicendum. & §. Nota tamen. & ſignanter §. Vidiſti.

RESOL. LXXIX.

Afferuntur aliqua ex conſecratione Epiſcoporum Græcorum, quæ firmant plures ex ſupradictis? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 79.

§. 1. NOtandum ex Ordinatione Græcorum varia poſſe colligi, quæ inter Doctores fuerunt hactenus ſatis dubia; nam apud eos Epiſcopus conſecratur impoſita manu cum pallio ſuper caput conſecrandi, ſub hac forma: Diuina gratia, quæ ſemper infirma ſanat, & imperfecta perficit & promouet N. Deo amabiliſſimum Presbyterum in Epiſcopum, à Deo cuſtoditæ Ciuitatis Noſtris; Oremus igitur pro ipſo, vt veniat ſuper eum gratia ſanctiſſimi Spiritus, deinde Pontifex aperit librum Euangeliorum, & imponit capiti, ac Ceruici illius, qui ordinatur, ſimul vna tangentibus aliis Pontificibus, & facta trina cruce in capite illius, impoſitaque

ſitáque manu, precatur dicens: *Domine Dominus noſter*, &c.

2. Ex his enim videtur ſequi primò ad ſubſtantiam Ordinis Epiſcopi non requiri, vt vtraque manus ſuperponatur capiti, quia particula, impoſita manu, de vna poteſt intelligi: ſicut intelligitur in Ordinatione Presbyteri. Secundò non requiri immediatum manus contactum, cum Græci interponant pallium. Tertiò non requiri contactum manus plurium Epiſcoporum. Quartò impoſitionem libri Euangeliorum ſuper caput, & Ceruicem eius, qui conſecratur, non videri de eſſentia materiæ, cum ante ſit conſecratus per formam relatam. Quintò, vnicum Epiſcopum eſſe miniſtrum huius ordinationis; nam aliorum contactus videtur omnino accidentalis. Primo, quia, vt patet ex dictis, ante huiuſmodi contactum eſt creatus Epiſcopus. Secundò, quia ex parte illorum nulla reſpondet forma (nam prædicta oratio ab vnico recitatur) cum tamen is, qui materiam adhibet, debeat etiam formam proferre. Tertiò id indicat Dionyſius *Eccleſiaſtica Hierarchia 5 cap. 5. 2. parte*.

3. Neque obſtat, quod in prædicta oratione dicitur: Tu Domine omnium, & hunc qui ſuffragiis electus eſt, & dignus factus, qui ſubiret iugum Euangelicum, & Pontificiam dignitatem per manum mei peccatoris, & præſentium miniſtrorum; & Coëpiſcoporum, aduentu, & virtute, ac gratia S. Spiritus corrobora. Id inquam non obſtat, quia ſolùm deſignatur ritus quidam accidentalis, per quem declaratur tantùm, quòd Epiſcopo vi ſuæ ordinationis peculiariter competat Euangelium prædicare. Et hæc omnia obſeruat Ioannes Præpoſitus *in 3. parte D. Thomæ, quæſt. vnica, de ſacrament. ordinis, dub. 10. numero 75.* ſed pace Viri docti non rectè infertur à conſecratione Græca ad conſecrationem Latinam; nam poſſunt eſſe aliqua ſubſtantialia, quæ differant inter dictas conſecrationes, non in genere, ſed in ſpecie, eo modo quo in ſuperiori Reſolutione obſeruatum eſt.

RESOL. LXXX.

Obſeruantur aliqua circa Conſecrationem Apoſtolorum in Epiſcopos, & de tempore. Ea p. 12. tr. 2. Reſ. 80.

§. 1. Aſſero, quod Epiſcopatus ſecundùm illam poteſtatem propriam, quam addit ſupra Sacerdotium, & Presbyteratum, inſtitutus eſt poſt reſurrectionem à Chriſto Domino. Ita Pater Vaſquez, & plures alij contra Filliuccium, & alios opinantes fuiſſe in nocte Cœnæ ſimul omnes Apoſtolos ordinatos Epiſcopos. Probatur: quia poteſtas, & character Epiſcopalis eſſentialiter præſupponit in ſuſcipientem Presbyteratum perfectum, nempe characterem, & poteſtatem ſacrificandi, & à peccatis: ergo ille non eſt conceſſus Diſcipulis ante iſtum. Iſtum autem datum eſſe poſt reſurrectionem, conſtat ex ſecunda Concluſione, atque etiam eſt communis ſenſus Doctorum iuxta Concilium Tridentinum *ſeſſion. 6. can. 14. & ſeſſion. 14. can. 3.* Conſequentia verò patet, quis enim valeat ſi debito modo accipiat ſacros Ordines, Epiſcopatum accipere, hoc eſt poteſtatem ordinandi, & confirmandi, & iuriſdictionem aptitudinalem, ſiue actiuam in Eccleſia recipere, prius quàm habeat poteſtatem, & characterem abſoluendi fideles à peccatis? Ergo Chriſtus non ita contulit Diſcipulis Epiſcopalem characterem, & Ordinem antequam poteſtatem ligandi, atque ſoluendi, quam traditam eſſe poſt reſurrectionem conſtat ex dictis Concilij Tridentini.

2. Sed difficultas magna eſt inter Doctores de tempore, quo Chriſtus Dominus aliquem ordinauit, & inſtituit Epiſcopum, ſicque promulgauit in ſua Eccleſia talem dignitatem, & ordinem. Prima opinio aſſerit, quando *Matth. vltim.* coram Diſcipulis pronunciauit: *Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo, & in terra, Euntes ergo docete omnes gentes*, &c. Ita Vaſquez, & plures recentiores, quia tunc Apoſtoli habebant completam poteſtatem Sacerdotalem, & mittebantur ad prædicandum manifeſtè Euangelium, etiam Gentibus: ergo erant Epiſcopi, vel facti ſunt Epiſcopi, quorum munus eſt prædicare Euangelium. Confirmatur, quia ad tale munus neceſſaria erat poteſtas Epiſcopalis: ergo tunc conceſſa fuit iſta, quando commiſſum fuit illud.

3. Alia ſententia eſt, Epiſcopos fuiſſe ordinatos quando Ioan. 20. *Stetit* I E S V S *in medio eorum, & dixit: Pax vobis, accipite Spiritum ſanctum*, &c. Hæc opinio diſplicet, quia tunc ſolum data eſt poteſtas Presbyterij ad remittendum peccata. Deinde, quia conſtat aliquos Apoſtolorum non fuiſſe tunc ordinatos Epiſcopatu; nempe S. Thomam, qui erat abſens; nempe S. Mathiam, qui poſtea adnumeratus eſt cum vndecim Apoſtolis, & accepit Epiſcopatum, neque Paulum, & Barnabam, qui poſtea ſunt conſecrati, *vt Actorum 3.* narratur; neque ex his, qui præſentes aderant, tunc fuit ordinatus S. Iacobus minor, cognominatus Frater Domini, ſicut teſtatur Anacletus Papa, & Gratianus refert *in Decreto 66. cap. Porro*, & S. Hieronymus *libro de viris Illuſtribus*; quia fuit Iacobus ordinatus Epiſcopus Hieroſolimitanus à tribus Apoſtolis, ſcilicet Petro, Ioanne, & Iacobo Zebedæi. Vnde ſequitur non dari fundamentum, vt dicamus eſſe tunc ordinatos in die Reſurrectionis Domini, aut immediatè ab ipſo Chriſto omnes Apoſtolos in Epiſcopos.

4. Alia ſententia aſſerit, Epiſcopos ordinatos die Pentecoſtes, quando Spiritus ſanctus igneis linguis deſcendit. Probatur, quia tunc ſuper Apoſtolos fecit ſignum ſenſibile, ſcilicet, ignis quaſi diſperſis; & modo ſuper illum qui ordinatur Epiſcopus, ponitur liber Euangeliorum apertus, propterea, quod liber clauſus ſit lingua tacens, apertus autem lingua loquens, munus verò Epiſcopi eſt prædicare Euangelium.

5. Contra, quia ſequitur inde, non ſolùm duodecim Apoſtolos, ſed etiam ferè 120. recipiſſe tunc Epiſcopatum; quod dictum falſum eſt: nam Stephanus, & Philippus tunc aderant in eadem domo, qui poſtea ab Apoſtolis fuerunt Diaconi ordinati; ergo neque Apoſtoli ipſi per linguas igneas facti ſunt Epiſcopi. Et tandem Salmeron latè docet Apoſtolos conſtitutos eſſe Epiſcopos à Chriſto Domino, cùm in Monte Oliueti, iamiam Cœlos poſt reſurrectionem aſcenſurus eleuatis manibus eis benedixit. Hæc enim benedictio vtpote tam ſanctis manibus impertita non potuit non conferre ſingularia dona dilectis Diſcipulis, atque adeo ſupremum Ordinem, ſeu Epiſcopatum, præſertim cùm apud Græcos per manuum eleuationem creari ſolerent Magiſtratus; iuxta quam doctrinam conſequenter dicendum videtur, tunc temporis Epiſcopalem Ordinem inſtitutum fuiſſe; In re tam incerta, ego puto Epiſcopalem ordinem inſtitutum fuiſſe à Chriſto Domino poſt reſurrectionem, cum Petro commiſit Eccleſiam, & cum Summum Pontificem creauit, *Ioan. 21.* dicens: *Paſce Oues meas*, Probatur, ſupponendo id quod aſſerunt Turrecrem. *lib. 2.* Summæ de

de Eccleſia *cap.* 32. 33. *&* 34. Bellarminus *tom.* 1. *lib.* 1. *de Rom. Pontif. cap.* 25. & Dominicus Banaez *ſecunda ſecundæ, quæſt.* 1. *art.* 10. *in fuſiori commentario, lib.* 4. §. *Pro quo notandum*, ſcilicet, ſolum Beatum Petrum fuiſſe à Chriſto Domino creatum Epiſcopum, & ab ipſo reliquos Apoſtolos conſecratos; id quod maximum fundamentum habet in iure Canonico, præſertim *cap. Porrò, diſtinct.* 66. Ex hoc enim principio fit; hanc Ordinationem Beati Petri non fuiſſe celebratam in nocte cœnæ, vbi aderant omnes Diſcipuli, nec poſt reſurrectionem cùm *Ioan.* 20. dixit: *Accipe Spiritum ſanctum*; nec in die Aſcenſionis, cum omnibus benediait, quia in his euentibus nihil peculiare dictum eſt Petro, quod hanc Ordinationem indicaret. Ergo veriſimilius eſt accidiſſe poſt reſurrectionem in ea apparitione, in qua accepit Summum Pontificatum illis verbis *Paſce Oues meas*: rectè enim cohærebat Ordinatio Epiſcopalis cum conſtitutione Summi Epiſcopi, atque Paſtoris: ergo ab ibi inſtitutus eſt Ordo Sacerdotalis, cùm Apoſtoli inſtituti ſunt Sacerdotes, ita inſtitutus credendus eſt Epiſcopatus, cùm Beatus Petrus Epiſcopus conſtitutus eſt. Et ita hanc ſententiam ſuſtinet Granadus *in* 3. *parte, controuerſ.* 9. *tractat.* 1. *diſput.* 1. *num.* 10. Bellarminus *lib.* 1. *de Romano Pontifice, cap.* 23. Salmeron *tom.* 12. *in Acta Apoſt. tract.* 13. §. *Verum hoc poſito* Marchin. *de Sacramento Ordinis, tract.* 1. *pract.* 2. *cap.* 12. Bernal. *de Sacramento, diſp.* 46. *ſect.* 7. *num.* 53. Leander *de Sacram. tom.* 2. *tract.* 6. *diſput.* 2. *quæſt.* 33. & alij. Vide Turrecrem. *lib.* 2. *cap.* 32. 33. *&* 34. vbi latè probat.

6. His tamen non obſtantibus non nego opinionem aſſerentem Apoſtolos fuiſſe à Chriſto Domino, & non à Diuo Petro conſecratos Epiſcopos eſſe ſatis probabilem, & illam ex Patribus tenet Diuus Auguſtinus *lib.* 2. *QQ. verſ. & noui Teſtament.* Cyprianus *libro* 5. *Epiſtola* 9. Cyrillus *in Ioannem, lib.* 12. *cap.* 55. & alij. Et ex Theologis Caietanus *tract. de Auctoritate Papæ, & Concil. cap.* 3. Sotus *in* 4. *diſt.* 20. *quæſt.* 1. *art.* 2. Franciſcus Vargas *de poteſt. Papæ*, Herneus *de poteſt. Papæ*, Gabriel *in can. Miſſæ, lib. lect.* 5. & Maior *in* 4. *diſtinct.* 24. *quæſt.* 3. quibus omnibus adde Zachariam Poucrium *in Cenſura Parænetica contra Rempublicam Marci Antonij de Dominis, lib.* 2. *cap.* 2.

RESOL. LXXXI.

An ſi Epiſcopi conſecrarent in aliquo Oratorio priuato Cardinalium, Epiſcoporum, & Regularium, peccarent mortaliter?

Et quid de miniſtrantibus Sacramentum Confirmationis in ſupradictis Oratorijs?

Et aſſeritur Sacerdotes celebrantes extra Eccleſiam, Secluſo ſcandalo, & contemptu, non peccare mortaliter.

Et docetur ſupradicta Oratoria non eſſe pollutionis Eccleſiaſticæ capacia. Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 81.

§. 1. RESpondeo conſecrationem fore validam, nam locus non eſt de eius eſſentia, difficultas eſt, an peccarent, quia ſupra iam diximus conſecrationem Epiſcoporum eſſe faciendam in Eccleſia, & videtur negatiuè reſpondendum; nam primò Sacramentum Confirmationis, licèt ordinariè miniſtretur in Eccleſia, tamen aliquando Epiſcopi illud miniſtrant in Oratorio, & ita ego olim docui, & docet Hurtadus *de Sacramento Confirmationis, difficult.* 14. Syluest. *verſ. Confirmat. num.* 4. Sancius *in Select. diſp.* 40. *num.* 4. & alij: Secundò non deſunt Doctores aſſerentes, Sacerdotes celebrantes extra Eccleſiam ſecluſo ſcandalo, & contemptu non peccare mortaliter: Ita tenet Sotus *num.* 4. *ſentent. diſtinct.* 13. *quæſt.* 2. *art.* 3. & Emanuel Sà iuxta correctionem Magiſtri Sac. Palatij *verſ. Miſſa, numero* 20. Tertiò quia ſupradicta Oratoria dicuntur quodammodo Eccleſiæ publicæ, & ita loquens de Oratoriis Cardinalium non ſolum dignitate, ſed etiam ſcientia Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis Brancaccius in mea *part.* 6. *tract. vltim. reſolut. vltim.* vnde omnes Sacerdotes poſſunt in dictis Oratoriis Miſſam dicere, & in diebus feſtiuis ſi quis in illis Miſſam audiret ſatisfaceret præcepto, vt Ego alibi ſatis probaui: ergo, &c. Verùm his non obſtantibus poſſet aliquis dicere, difficulter excuſari à peccato lethali Epiſcopos conſecrantes in ſupradictis Oratoriis. Probatur, quia eſſent tranſgreſſores ſacrorum Canonum, & facerent contra communem conſuetudinem Eccleſiæ in re graui: quod peccent lethaliter, docet Nugnus loquens *de adminiſtrat. Sacrament. Confirmationis extra Eccleſiam in* 3. *part. tom.* 1. *quæſt.* 72. *artic.* 2. vnde nullus Epiſcopus vſque adhuc auſus eſt Confirmationem Epiſcoporum extra Eccleſiam facere, nec Pontifex viſum eſt in hoc diſpenſaſſe: ergo. Nec obſtant in contrarium adducta, nam Sacramentum Confirmationis non ſolum poteſt miniſtrari in Oratorio, ſed in omni loco decenti, vt obſeruat Petrus à Sancto Ioſeph. *in Idea Sacramentali cap.* 24. *reſolut.* 4. Coninch. & alij, quos citat & ſequitur Martinus de Sancto Ioſeph. *in Mon. confeſſ. lib.* 1. *tract.* 2. *de Confirmat. num.* 8. & paſſim hoc eſſe licitum, demonſtrat conſuetudo omnium Epiſcoporum, quod quidem, in noſtro caſu non adeſt, nam vſus contrarius inuiolabiliter obſeruatus eſt ab omnibus Epiſcopis; ergo ad ſecundum argumentum Soti, & Sà *de celebratione Miſſæ extra Eccleſiam*, reſpondeo illam ſententiam ab omnibus reiici, vt me citato docet Pater Quartus *in Rubricas Miſſalis, par.* 3. *tit.* 10. *num.* 1. *ſect.* ... *dub.* 4. Ad tertium argumentum reſpondeo, rectè loquutum fuiſſe Eminentiſſimum Brancaccium; nam quod alia priuilegia, Oratoria Cardinalium dici poſſunt Eccleſiæ publ. non autem abſolutè, & quoad alia; quia non ſunt benedicta, & inde ſi in illis quis fornicaret non committeret ſacrilegium, vnde ad confirmationem ſupradictarum, non deſeram hîc apponere verba doctiſſimi, & amiciſſimi Petri Franciſci Paſſarini *de Pollut. Eccleſ. diſput.* 2. *cap.* 12. *num.* 4. vbi me citato ſic ait. [Oratoria, ſeu Capellas in Palatiis, ſeu domibus tam Cardinalium, quàm Epiſcoporum, non eſſe Pollutionis Eccleſiaſticæ capacia. Ratio eſt quia ſunt Oratoria verè, & merè priuata, & idcirco non benedicta, nec proinde propriè ſunt Eccleſiæ, vnde nec pollutionis Eccleſiaſticæ capacia eſſe poſſunt ex ſupradictis ita nobiſcum ſentire coguntur quotquot prædicta hæc Oratoria eſſe dicunt non ſacra, vel priuata *Iordan. variar. elucubrat. tom.* 1. *lib.* 4. *tit.* 1. *numer.* 152. Beja *in reſponſ. caſ. conſcient. part.* 4. *caſ.* 33. Vgolin. *de Officio, & Poteſtate Epiſcopi, lib.* 1. *cap.* 2. §. 2. *n.* 4. Cardinalis Brancac. *in dicta diſſertat. de Priuilegio Capell. Cardin. apud Dian. part.* 6. *tit.* 8. *reſolut. vltim.* Sacra Congregatio Concilij *die* 22. *Septembris* 1640. *apud Dian. loco cit.* Valerius *in differentiis vtriuſque fori ver. Miſſa, different.* 2. *Dian. ipſe. part.* 9. *tract.* 1. *reſolut.* 33. *in fin.* Gauant. *ver. Miſſa, num.* 22. *Clarius autem hoc colligitur ex* Thom. del Bene *de immunitate, & iuriſdictione Eccleſiæ, cap.* 2. *dub.* 2. *ſect.* 7. *num.* 14. *&* 15. & etiam *cap.* 16. *dub.* 9. *ſect.* 14. *numero* 14. Riccio de Fagundez loco cit. & ex iis omnibus, qui cùm negent licere Epiſcopis celebrare extra loca ſacra ſine neceſſitate; vel iuſta cauſa, idcirco negant etiam id ipſum in Sacellis,

vel

Sup. in Reſ. 64. huius tract.

Docuit in tom. 1. tr. 8. Reſ. 10. §. Notandú eſt. & in Reſ. 11. §. Nec etiã.

Et pro contento in hoc verſ. Secũdo non. huius textus in 10. 2. tr. 1. Reſ. 141. & 142.

Quæ hic eſt in to. 9. tr. 7. Reſ. 49. §. Secundo à ſimil. ad med. & à §. Ad quartum. vſque in fin. Reſ. Et pro Alibi cõtẽto in hoc textu in Reſ. & §§. huius not. & pro parte ſup. in tr. 2. Reſ. 42. §. Secus. & in aliis eius not.

Quæ núc eſt in to. 9. tr. 7. Reſ. 49.

Quæ hic eſt ſup. in tr. 2. Reſ. 18.

vel Oratoriis Epiſcopalium Palatiorum, vel domorum, ſi iuſta ibi celebrandi cauſa deſit, nam certe talia Oratoria loca ſacra non eſſe, & conſequenter neque pollutionis huius capacia putantur. Imo clariſſimè hoc aſſeritur, tum a Diana, *part.9. tract.2. reſolut.32.* in medio, *& 33. in fin.* (licet enim loquatur de Oratoriis regularium, eadem tamen militat ratio, etiam in Oratoriis Cardinalium, ac Epiſcoporum, vt conſideranti patere poteſt, & videre eſt apud Cardinalem Brancacc. loco cit.) *tum à.* Iord. *loco cit. lib.5. tit.11. num.1.* & aliis, *apud ipſum.* Hucvſque Paſſarinus, qui poſtea ſubdit, quod licet Epiſcoporum Oratoria ab ipſis Epiſcopis erecta ſint, & ſe habeant ad modum publicorum Oratoriorum cum titulo alicuius Sancti, vt dixit Paſqualigus *deciſ.55. n.3.* non propterea tamen ea eſſe Oratoria ex ſe ſacra, ac proinde diuino cultui in perpetuum dicata: & vt dixi multò minus eſſe Eccleſias, aut Eccleſiarum nomine comprehendi; non enim erecta fuere per publicam Epiſcopi authoritatem, quæ ad locum ſacrum conſtituendum neceſſaria eſt, vt ſuperius alibi dicebamus, ſed per priuatam, vnde priuata etiam authoritate deſtrui poſſunt, & ad vſus prophanos conuerti, quod fieri non poteſt in locis publica Epiſcopi authoritate erectis, ac proinde propriè ſacris, & diuino cultui in perpetuum dicatis, ergo, &c.

Quæ hic ſunt ſup. in tr.2. Reſ 11. & 12. in Reſ. 2. in eius §. Nota hic. & in Reſ. 2. §. Verum. poſt med. à verſ. Et quidem.

2. Vidiſti, Amice Lector, difficultates hinc inde circa præſentem quæſtionem. Ego, quid ſentiam, dicam breuiter: dico igitur Epiſcopos conſecrantes in ſupradictis Oratoriis non peccare mortaliter ſed tantùm venialiter. Probatur, quia non tranſgrediuntur Canones, neque operantur contra conſuetudinem in re graui, ſed tantum in re leui, non enim conſecrationem Epiſcopalem efficiunt omnino, & extra Eccleſiam, quod quidem prohibent Canones, ſed tantùm in locis, qui licet ſtrictè, & propriè Eccleſiæ non ſint, quodammodo tamen, & largo modo Eccleſiæ dicuntur. Ergo tantùm venialiter peccare dicendum eſt, & non mortaliter: nam alioquin eadem eſſet tranſgreſſio, & culpa conſecrare Epiſcopos, verbi gratia, in platea publica, ac in ſupradictis Oratoriis, quod dicere videtur abſurdum; nam ſupradicta loca differre a prophanis, & publicis locis apertè patet, Ergo, &c.

3. Dices, ſine ſcrupulo peccati venialis, Epiſcopi miniſtrant maiores Ordines in ſupradictis Oratoriis; Ergo idem dicendum erit de conſecratione Epiſcoporum; nam vtraque actio eſt Sacramentum. Reſpondeo in primo caſu extare conſuetudinem; non autem in ſecundo, & ideo ego puto in tali caſu peccare venialiter non autem in primo. Et ita ſentio ſaluo meliori iudicio; ſufficit enim in re noua, & à nemine pertractata ſuperiùs dicta adnotaſſe.

RESOL. LXXXII.

An ſtando in opinione, quod vnctio, Chriſmatica ſit de eſſentia Conſecrationis Epiſcopalis, quæritur, an illa efficiatur medio aliquo inſtrumento, ſit valida?

Et deducitur vnctionem collatam medio aliquo inſtrumento, & non manu immediata Epiſcopi in Sacramento Confirmationis eſſe quidem validam. Ex p.52. tr.t. Reſ. 82.

Sup. in Reſ. 60. huius tract.

§. 1. Diximus ſupra, talem vnctionem eſſe validam, & non illicitam, ſaltem mortaliter, ſi efficeretur non pollice, ſed alio digito: nunc quæro, ſtando in opinione Iſamberti, & aliorum, quam ego non teneo, an ſit valida, & licita ſi efficiatur medio aliquo Inſtrumento, & quidem eſſe inualidam videtur dicendum a ſimili; nam aſſerunt DD. quod vnctio Sacramenti Confirmationis, non facta mediante manu Epiſcopi, ſed mediante aliquo Inſtrumento eſt inualida & ideò Ludouic. Abely *in Medulla Theol. to.5. de Sacr. confirm. c.3. ſect.5.* ſic ait, [docet Iſambertus de neceſſitate huius Sacramenti eſſe, quod vnctio Chriſmatis manu, ſeu digito Epiſcopi, non verò mediante vllo alio Inſtrumento fiat, quod vero fiat pollice dexteræ manus, id non niſi ex præcepto Eccleſiæ eſſe ad maiorem decentiam, & commoditatem.] Ita ille, cui adde Buſembaum *in Medul. Theolog. moral. lib.6. tract.2. cap.2. dub.1. num. 2.* qui cita Filliuccium, & Layman. Idem docet doctus Eſcobar *in Theol. moral. tract.7. exam.3. cap.4. num.59.* & me citato, Franciſcus Lugo *de Sacramentis, lib.3. cap.1. q.5. n.63.* qui citat Suarez, Auerſam, Durand. Bonac. Palaum, Reginald. & alios.

Sup. hoc in Reſ. not. piæteritæ §. Sed. à lin.4. verſ. & ita. & in tom.1. tr.2. Reſ 8. & in aliis eius primæ not.

2. Sed ego puto non rectè argumentari ex Sacramento Confirmationis ad Conſecrationem Epiſcopalem, nam in iſta non militat ratio pro caſu, quæ militat in confirmatione, nam eſſentialis eſt huic Sacramento manus impoſitio, quæ propriè ſignificat immediatum contactum, præcipue quando manus imponitur ad ſanitatem corporis, vel animæ conferendam, & per hanc immediatam manus impoſitionem, intelligitur Sacramentum confirmationis à primis Eccleſiæ temporibus, etiam per Apoſtolos fuiſse miniſtratum. Et ideo Martinon. *in 3. part. Diui Thomæ de Sacram. tom.2. diſput.27 ſect.3. num.22.* obſeruat, aliquos exiſtimare materiam remotam Sacramenti Confirmationis eſſe ſolùm manus impoſitionem, quia Apoſtoli *Actor.8. & 19.* ſola manus impoſitione confirmarunt, vt interdum feciſse concedit S. Thom. *quæſt.72. art.2. ad 1.* & ſignificat Innocentius III. *cap. cum veniſſet extra, de ſacra vnctione*, dicens pro frontis Chriſmatione, deſignari manus impoſitionem, quam faciebãt Apoſtoli. Et floret in decreto, affirmans confirmationem dari loco illius impoſitionis manuum, quæ olim fiebat ab Apoſtolis; idem denique in vſu fuiſse tempore Concilij Arauſicani ſub Leone I. docet Firmodus *in Antirrhetico num.10.* motus verbis Canonis I. Arauſicani à ſe correcti & explicati: vbi inquit: Præcipitur, vt ſi quis in baptiſmo Chriſmatus fuerit, non chriſmetur iterum in confirmatione; ſed nimirum manus tantùm ab Epiſcopo ipſi imponatur, quod confirmat verbis quibuſdam Hieronymi, Gennadij, Hilarij Arelatenſis, & D. Auguſtini, qui confirmationem vocant manus impoſitionem.

3. Verùm ego etiam puto ſatis probabile vnctionem in Sacramento Confirmationis, collatam medio aliquo Inſtrumento; & non manu immediata Epiſcopi, eſſe, quidem validam, & ita probabiliter contra Suarez cum Amico olim tenui; & nunc iterum teneo, & ita tenet Martinus de S. Ioſeph. *in Mor. confir. lib.1. tr.1. de Confirmat. num.14.* vbi ſic ait: Es neceſſario que la vncion ſe aga con la mano, o con el dedo; y ſi ſe hizieſſe con algun Inſtrumento no ſeria valido el Sacramento, vt Suarez, Ægidius Sà, & alij plurimi quos citat, & ſequitur Bonacina *loco citato, diſput. 3. punct. 3.* [aunque otros con mas probabilidad tienen que no es creible que puſieſſe Dios el valor del Sacramento en que ſe hagaſa vncion con la mano, ò con otro Inſtrumento, antes ſe pudieſſe creer lo contrario; porque es coſa accidental, de quo vide iura ſuprà cit. *numero 9. in fine*, Henriquez *cap. 2. num. 3.* Viualdus *confirmat.* Hurtad. *difficult. 6. in fine.* A mi me parece lo miſmo, y que ſolamente ſe deue hazer por precepto de la Igleſia, porque la forma ſe verifica vnguiendo con algun

Tenuit in Reſ. not. ſeq. ſed non cum Amico ibi, nec in vlla alia Reſ.

Inſtrumento; y en tiempo de peſte, o de otro mal contagioſo, ſerá licito vngir con qualqvier inſtrumento, y por precepto de la Igleſia ſe ha de hazer con el dedo police de la mano derecha;] S.Thom. *quæſt.70. art.9.* Suarez *loco cit. ſect.4. in fine.* Angles *de Confirm. art.3. concl.2.* Henric. *cap.2. num.3. & cap.1. n.4.* Ita ille.

4. Sed audiamus Dicaſtillum *de Sacram. tomo 1. tract.3. diſput. vnica, dub.12. num.150.* vbi ſic ait: [Addit etiam Diana, non ſolùm eſſe neceſſarium neceſſitate præcepti, ſed Sacramenti ad valorem vngere immediatè manu in fronte confirmati, ſecus verò putat in Extrema-Vnctione, in qua tempore peſtis exiſtimat poſſe dari Inſtrumento. Sanè Extremam-Vnctionem vidi non indoctos viros conferre argentea virgula affixa operculo vrceoli, in quo oleum ſeruari, ſolet, non ſolum tempore peſtis, ſed in aliis occaſionibus. Nec video rationem, quæ cogat negare valorem Sacramenti Vnctionis, ſi cum inſtrumento fiat; omninò tamen vitandum eſt.

5. Quod verò attinet ad Confirmationem, ipſe Diana ibi reſolut.28. refert diuerſas ſententias: Suarius quidem, & Coninch, quos nos ſuprà retullimus, & refert, & ſequitur Layman. *lib.5. tract.3. cap.2. num.5.* Reginaldus *tom.2. praxis libro 28. cap.2. num.20.* Filliuccius *tom.1. tract.3. cap.1. num.17.* Nugnus *in 3. par. tom.1. quæſt.72. art.4. concluſ.2.* putant neceſſarium neceſſitate Sacramenti. Probant, quia vt dicebamus *numero* 60. manus impoſitio eſt de ratione huius Sacramenti, quod ſi ſolum fiat medio Inſtrumento non eſt vera manus impoſitio. E contra verò aliqui recentiores, cum quibus ſentit Fernandez de Heredia *in diſput. de Sacramento Confirmationis, dub. vnico, num.2.* non putant pertinere hoc ad eſſentiam Sacramenti, & ipſe Diana videtur hanc ſententiam iudicare probabilem, & tutiorem. Et quidem quod ſi tutior, nemo poteſt dubitare; ſi verò tantùm dicatur probabilis, relinquit locum oppoſitæ ſanè in praxi omninò, & ſub mortali mihi amplectenda videtur prior ſententia, quia eſt communis, & ferè recepta, ſed non video efficaciter probari: nam etiam manuum impoſitio non debet intelligi in toto rigore phyſico, ſic in illo celebri Canone 17. *quæſt.4. ſi quis ſuadente*, fit mentio de iniectione manus dum ait: *ſi quis ſuadente Diabolo manus in Clericum, vel Monachum iniecerit*, & tamen vera iniectio manuum, eſt quæ fit inſtrumento, imo ipſa vnctio facta digito in toto phyſico rigore non eſt immediata manus impoſitio, mediat enim oleum; intelligenda ergo eſt moralis impoſitio manus, cùmque hæc impoſitio manus ſit ad inungendum, ſufficiet fieri modo quoad vngendum ſufficiat, ad hoc autem ſufficit ſi Inſtrumento fiat, ſicut iniectio manus ad percutiendum, ſufficit fieri inſtrumento apto ad percutiendum.] Hucvſque Dicaſtill. vnde ex bis ſequitur à fortiori eſſe dicendum, ſtando in opinione Iſambert. & aliorum, aſſerentium vnctionem Chriſmaticam eſſe de eſſentia confirmationis Epiſcopalis, ſequitur, inquam, talem vnctionem ſi efficeretur non manu immediata Epiſcopi, ſed medio aliquo inſtrumento, eſſe quidem validam; Puto tamen eſſe illicitam, & Epiſcopos taliter vngentes peccare mortaliter. Probatur, quia eſſet contra conſuetudinem, & praxim vniuerſalis Eccleſiæ in re graui, & contra præſcriptum in Pontificali Romano: ergo, &c.

Quæ nunc eſt in to.1.tr. 2. Reſ.8. & in aliis eius primæ not.

RESOL. LXXXIII.

An Sacrum Chriſma adhibendum in Conſecratione Epiſcopi ſit neceſſario benedicendum ab Epiſcopo?

Et quæritur, an Pontifex poſſit delegare ſimplici Sacerdoti, vt benedicat Sacrum Chriſma pro Sacramento Confirmationis. Ex p.12. tr.1. Reſ.83.

§. 1. POntificale Romanum ordinat in Conſecratione Epiſcopali adhibendum eſſe ſacrum Chriſma, cuius vnctionem Iſambertus & alij, vt ſuprà vidimus, putant pertinere ad eſſentiam Conſecrationis Epiſcopalis, cùm ſit eius materia partialis, ideo ſtando in ſua ſententia quam ego tamen non teneo, diſcutienda veniunt aliqua dubia circa dictum ſacrum Chriſma, quorum deciſio ſumenda eſt ex his, quæ dicuntur in Sacramento Confirmationis, vnde ad propoſitam quæſtionem dico, reiiciendam eſſe Caietani opinionem *in 3. part. quæſt.72. art.3.* aſſerentis: ſimplicem Sacerdotem poſſe Chriſma benedicere, ita vt teneat benedictio, licèt peccet: qua loquendi forma videtur indicare Sacerdotem id poſſe validè, etiam abſque commiſſione, & authoritate Pontificis, mouetur autem ea ratione, quod nulla ſit maior conſecratio, quàm ea, qua conficitur Euchariſtia, cùm ergo ſimplex Sacerdos hanc poſſit efficere, poterit omnem aliam. Sed hæc ſententia, videtur planè temeraria, cùm in re maximi momenti repugnet communi ſenſui Eccleſiæ abſque ratione ſufficienti: adde ex nullo Concilio, vel Patre tenuiter apparere hanc poteſtatem ſimplici Sacerdoti competere. Nec Caietanum iuuat eius ratiocinatio, nam ex ea ſequeretur ſimplicem Sacerdotem poſſe etiam ſine commiſſione Pontificis valide conferre Sacramentum Confirmationis, immò Sacerdotem, & Epiſcopum conſecrare, cùm hæ Conſecrationes ſint inferiores confectione Euchariſtiæ: hæc autem ſunt inaudita, vnde dicendum poſſe conficere Euchariſtiam, quia offerre Sacrificium eſt Sacerdotis, eique conuenit ex proprio gradu? Duces verò, & milites in Eccleſia conſtituere, & aptare materiam Sacramentorum, qua vtantur Miniſtri ſecundùm naturalem exigentiam pertinet ad Duces, & Principes eiuſdem Eccleſiæ. Itaque, quod Chriſma debeat conſecrari ab Epiſcopo tanquam ab Ordinario conſecrante, colligitur ex omnibus Patribus, & Conciliis, quæ expreſsè docent, hanc conſecrationem pertinere ad Epiſcopum: ita enim Concilium Florentinum, Catechiſmus Romanus, *neque enim*, inquit *ad alium ea confectio, niſi ad Epiſcopum pertinere poteſt, qui eiuſdem Sacramenti ordinarius Miniſter conſtitutus eſt.* Vnde Canones, & Concilia expreſsè prohibent hanc conſecrationem Presbyteris, & Concilium Toletanum VIII. [Qua de re noſſe nos conuenit, quod Epiſcopalis eminentiæ Diuina authoritas non immeritò ſacris omnibus eſſe ſumma percenſuit, quæ cæteris Sacerdotibus exercenda prohibuit: ſcilicet Templorum Dei Sacrationem, Chriſmatis benedictionem, ſacrorúmque Ordinum inſtitutionem. *Ex Canone Presbyter 26. quæſt.6.* (ſic habetur) Presbyter inconſulto Epiſcopo, Virgines non conſecret: Chriſma verò nunquam conficiat.] Idem docet Innocentius IV. in Bulla ſupra citata. Ratio verò eſt, quia ſicut ordinarius Miniſter huius Sacramenti, vt eadem Concilia, & Patres docent, eſt ſolus Epiſcopus, ita Ordinarius etiam conſecrator materiæ Confirmationis erit ſolus Epiſcopus, ad eundem quippe ſpectat materiæ conſecratio, ad quem ſpectat Sacramenti confectio, & hæc omnia docet Præpoſitus *in 3. part. quæſtione 72. articulo 3. dub.2. numero 22.* Amicus *in Curſ. Theolog. tomo 7. diſputat.13. ſect.2. numero 43.* & alij communiter. Vnde ex his refellendi ſunt hæretici, qui irrident benedictionem Chriſmatis, Caluinus *libro decimo,*

Sup. in Reſ. 12. huius tr. ſignanter ab eius §. Hoc ſuppoſito. & in quinque Reſ. ſeq. & lege etiam doctrinam Reſ.28.

Quoad hoc lege doct. Reſ. ſeq.

Inſtitu

Inſtitutionum, capit. 19. §. 8. vocat Oleum Diaboli mendacio pollutum. Chennerus Chriſma excantatum, & & benedictionem ſuperſtitioſam, Magicam, illudque ſummopere irrident quod Eccleſia poſt Chriſmatis benedictionem dicat, Aue ſanctum Chriſma; loquutio enim ad res animatas, & rationales dirigitur; Chriſma autem eſt quoddam inanime. Sed præter Hæreticos inter Catholicos exiſtimauit etiam aliquis, non eſſe neceſſarium Chriſma conſecratum, aut benedictum ad valorem Confirmationis, ſed poſſe validè conferri cum Chriſmate non conſecrato. Pro hac ſententia adduco Paludanum *in 4. diſtinct. 7. quæſt. vltima, in ſolut. ad* 1. contra communem opinionem, vbi dicit ex diſpoſitione Pontificis poſſe aliquem confirmari Chriſmate non conſecrato, quia Chriſtus inſtituit materiam huius Sacramenti iuxta ſanctificationem Eccleſiæ. Vnde poſſet Pontifex ſanctificationem omittere; Chriſtus enim inſtituit quod Chriſma ſit materia eo modo, quo fuerit per Eccleſiam determinata. Explicat Paludanus exemplo matrimonij, quod quidem nullum eſt inter perſonas, quas Eccleſia reddit illegitimas: ſic etiam nulla erit Confirmatio, ſi ſit in materia contra ritum Eccleſiæ, iuxta quam opinionem Paludani hæc duo ſimul conſtant, & Chriſma benedictum eſſe eſſentialem materiam, quando Eccleſia id determinauit, iuxta commiſſionem à Chriſto acceptam, & præterea poſſe Sacramentum hoc validè conferri cum Chriſmate non conſecrato, ſi Eccleſia vellet eam conſecrationem omittere, & aliud ſtatuere, quam quod hactenus ſtatuit: eandem ſententiam, & verba Paludani tranſcripſit Capreolus *in 3. diſtinct. 7. quæſt. 2. in ſolut. ad* 1. & probabilem indicat Eſtius *in 4. eadem diſtinct. §. 9. in fine.* Sed quæ ſupra dixerunt Caluinus, & alij Hæretici ſunt eorum deliramenta, & in primis dicimus non eſſe nouum, vt per figuram Proſopopeiam res inanimes alloquamur, ſalutemus, & benedicamus. Alloquutionis exempla complura ſuppeditat Daniel *in Cantico trium Puerorum*, & Dauid *Pſalmo* 148. ſalutationis exempla habemus in Carmine Fortunati Pictauienſis, quod habetur in Ordine Romano *Salue feſta dies toto venerabilis æuo*, & in Hymno Crucis, *O Crux aue ſpes vnica*; & ibi, *Sola digna tu fuiſti*, & quæ ſequuntur, & S. Andreas ſalutans Crucem dixit, *Salue Crux diu deſiderata.* Benedictionis etiam exempla extant Deuteronomij 28. *Benedicta horrea tua*, & Sapientiæ 14. *Benedictum lignum, per quod fit iuſtitia*, & Eccleſiaſtici 43. *Vide Arcum in nubibus, & benedic eum.* Addo etiam vocem illam ſalutationis non ſemper ſignificare *Deus te ſeruet*, cum dicamus. *Saluete ſanctiſſimi Pedes Chriſti.* Imo & Deum ipſum ſalutare poſſimus, atque aptè dicere, *Salue immenſa bonitas*; non enim ſenſus eſt, Deus te ſeruet. qui blaſphemus eſſet, ſed eſt nota honoris, & ſubmiſſionis. Denique dico non ſalutari Chriſma phyſicè ſubſtantialiter abſolutè, ſed relatiuè moraliter prout Symbolum gratiæ in ſacra Scriptura, denotatque, vel gratiam nobis conferendam, vel ipſum Chriſtum. Vnxit enim Deus Chriſtum oleo lætitiæ, & Chriſti nomen à Chriſmate deriuatur. Moralia autem relatiuè, non abſolutè accipienda ſunt, ſicut, & laudamus imagines, vt quid vtile ad cultum exemplaris, quia vtilitatem hanc in ſe habent, qui tamen laudis honor in exemplar reſultat, vide Mercerium *de Sacrament. quæſt. 72. articul. 2. propoſit.* 3. Pontium *in Curſu Theologiæ, diſp. 43. quæſt. 2. concl. 4. num.* 8.

Sup. hoc latè in 10. 3. tr. 1. Reſ. 20. & paſſim in alijs §§. eius not.

2. Sed hic oritur difficultas, an Pontifex poſſit delegare ſimplici Sacerdoti, vt benedicat ſacrum Chriſma, & negatiuè eam Suarez, Coninch, & Layman reſpondet nouiſſimè Pater Eſcobar *in Theolog. moral. tom. 2. lib. 12. ſect. 2. cap. 12. probat. 4. memb.* 83. aſſerens Epiſcopalem benedictionem pro conficiendo Chriſmate ex Chriſti haberi inſtitutione, Chriſtus enim teſte Fabiano *Epiſt. 2. ad Epiſcop. Orient.* docuit Apoſtolos modum Chriſma conficiendi: quem Eccleſia ſemper obſeruauit. At Eccleſia nunquam ſimplici Sacerdoti Chriſmatis conſecrationem commiſit, tametſi aliquando commiſerit Confirmationis adminiſtrationem. Ergo Chriſmatis conſecratio ex Chriſti inſtitutione Epiſcopi eſt annexa, non igitur poteſt Pontifex id immutare. Neq; enim eſt mirum à Chriſto Domino relictam Pontifici poteſtatem communicandi ſimplici Sacerdoti confirmationis miniſtrationem, non tamen conficiendi Chriſmatis conſecrationem, quia Confirmationis miniſterium. non ſemel expoſtulat a ſimplici Sacerdote fieri ob Epiſcopi abſentiam, at Chriſmatis confectio rarò, vel nunquam, cùm vnius Chriſmatis conſecratio pluribus Diœceſibus valeat deſeruire. Verum liceat hæc opinio ſit probabilis, ego tamen alibi adhæſi opinioni affirmatiuæ, quam tuetur Amicus *in Curſu Theologiæ, tomo 7. diſput. 13. ſect. 2. num.* 46. cum alijs, quibus nunc addo Bizozerum *de Sacram. part. 3. cap. 4. quæſt. 5. num.* 6. Et ad argumentum contrarium reſpondet, illud tantùm eſſe negatiuum, in quo neutra ſententia neque affirmans, neque negans poſitiuè fundari poteſt, niſi abundè conſtet de diſpenſabilitate, vel indiſpenſabilitate. Cùm igitur nobis conſtet de diſpenſabilitate, quoad miniſtrum huius Sacramenti, ex eadem non improbabiliter infertur diſpenſabilitas, quoad conſecrationem materiæ eiuſdem Sacramenti.

Alibi in Reſ. not. præterita.

RESOL. LXXXIV.

An in Chriſmate adhibendo in Conſecratione Epiſcopali ſit neceſſaria mixtio Balſami cum oleo?

Ex quo ſequitur etiam, an ſit neceſſaria prædicta mixtio pro Sacramento Confirmationis? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 84.

§. 1. Videtur negatiuè reſpondendum ex his, quæ aſſerunt Doctores in Sacramento Confirmationis. Probatur Primò, hæc opinio authoritate Innocentij III. *cap. Paſtor. de Sacram. non iterandis*, vbi interrogatur Pontifex an Sacramentum Confirmationis iterandum eſſet in eo, qui per errorem non Chriſmate, ſed Oleo tantùm fuit vnctus. Reſpondit; *non eſſe aliquid iterandum ſed cautè ſupplendum, quòd incautè fuerat prætermiſſum.* Si autem Balſamum eſſet materia eſſentialis Confirmationis, debuiſſet totum Sacramentum in eo caſu iterari, quia cùm non fuiſſet per ſolam Olei vnctionem Sacramentum eſſentialiter perfectum, iterum debuiſſet per vtriuſque materiæ vnctionem perfici, cùm nec pars materiæ præcedentis poſſit componere vnum cum parte materiæ præſentis, nec pars materiæ præſentis, cum parte materiæ præcedentis, quia tota materia eſſentialis, debet eſſe moraliter præſens formæ. Confirmatur; nam eodem modo ibi Pontifex reſpondet ſupplendam tantùm eſſe Epiſcopalis manus impoſitionem in eo, qui ſine illa fuerat per errorem ad Subdiaconatum promotus, ac Balſami vnctionem in eo, qui ſine balſamo per errorem fuerat confirmatus. Sed manus impoſitio non de eſſentia Subdiaconatus: ergo neque balſamum Sacramenti Confirmationis. Probatur ſecundò, nam Chriſma, quod eſt materia neceſſaria Confirmationis interdum apud Patres ſignificat ſolum Oleum Benedictum, videantur Cyprianus *Epiſt.* 70. Auguſt. *lib. 5. de Baptiſmo, cap.* 20. Innocentius I. *Epiſt. 1. cap.* 3. Probatur tertiò, quia credibile non eſt pauperrimos Epiſcopos

Sup. hoc pro Sacram. Confirmationis lege Reſolutiones. & §§. not. ſeq. & ſignanter in Reſ. 1. §. 2. 3. & 4. & inf. vide doctr. Reſ. 86. per totam.

in Eccleſia primitiua balſamum habere potuiſſe, quo forſan etiam hodie multi carent, vt inquit Caietanus. Et quidem cum oleum ſine balſamo ſignificet ſufficienter effectum Confirmationis, non ſit veriſimile, Deum eius eſſentiam aſtrinxiſſe rei, quæ neceſſaria non eſt, & alioquin eſt cognitu, paratúque valdè difficilis. Materia enim Sacramenti communiſſimi debet eſſe communiſſima, & facile parabilis, verum autem balſamum eſt cognitu difficillimum, & rariſſimum.

2. Probatur quartò, quia de facto tam modica fit admixtio balſami, vt plurimas Olei partes non tangat, ac tandem in oleum conuertatur. Vnde ſequitur ſæpè materiam Confirmationis eſſe ſolum oleum ſine ſubſtantia balſami. Et ita hanc ſententiam tenēt Caietanus 3. *part. quæſt.* 72. *art.* 2. Sotus *in* 4. *diſtinct.* 7. *quæſt.* 1. *art.* 2. Nauarrus *cap.* 22. *num.* 8. Couarruuias *lib.* 2. *variar. cap.* 10. *num.* 4. Valentia *tom.* 4. *diſp.* 5. *quæſt.* 1. *punct.* 1. Philiarchus *de Officio Sacerdotis, tom.* 1. *part.* 2. *lib.* 1. *cap.* 11. Victoria *in Summa, numero* 40. Moure *part.* 3. *cap.* 3. §. 2. *num.* 3. Viualdus, & alij, quos ſequitur Barboſa *de poteſtate Epiſcopi, allegat.* 31. *num.* 3.

Sup. hoc latè in to. 3. tr. 1. Reſ. 19. à lin. 2. vſque ad §. pen. & in Reſ. 3. §. Quinto poſ ſet. à lin. 1. & in to. 1. tr. 2. Reſ. 1. & 2. §. 2. ad med. & lege hic inf. doctr. Reſ. 86. per tot.

3. Secunda opinio affirmat Balſamum eſſe de neceſſitate Sacramenti, & ita tenet Diuus Thomas 3. *part. quæſt.* 72. *art.* 2. vbi Thomiſtæ communiter, Suarez cum multis *tom.* 3. *diſput.* 33. *sect.* 1. Coninch. *quæſt.* 72. *num.* 30. Leſſius *ibi, num.* 8. Auerſa *sect.* 2. Baſil. Legionenſis *de Confirmatione part.* 2. *num* 4. Bonacina *de Sacr. diſp.* 3. *quæſt.* 1. *punct.* 3. Layman *lib.* 5. *tract.* 3. *cap.* 2. Villalobos *tom.* 1. *tract.* 6. *difficult.* 2. Zambranus *cap.* 2. *num.* 2. Palaus *tom.* 4. *tractat.* 20. *punct.* 2. Petrus Arcudius *lib.* 2. *de Confirmat. cap.* 5. & alij.

4. Probatur hæc opinio ex Sacramento Confirmationis, nam ex continuata traditione, & praxi Eccleſiæ, quæ à tempore Apoſtolorum ad hæc vſque ſemper inuiolabiliter ſeruata eſt, vt non niſi ex oleo balſamo mixto, hoc Sacramentum conficeretur. Huius traditionis teſtes ſunt Dionyſius, qui quamuis mixtionis Olei cum balſamo expreſsè non meminerit, illam tamen ab effectu ita deſcribit *lib.* 1. *de Eccleſiaſtica Hierarchia, cap.* 4. *part.* 3. multò ante medium, dicimus igitur, vnguenti compoſitionem collationem eſſe quandam ſpirantium ſuauiter materiarum, habentem in ſe afflatim odoratas qualitates, cuius qui participes ſunt, pro quantitate eius, quæ in illis ſit fragrantis participationis odoris ſuauitate replentur. Clemens Romanus materiam huius Sacramenti appellat Chriſma, quod vt oſtenſum eſt, compoſitum eſt ex Oleo, & Balſamo. Expreſsè balſami meminerunt Fabianus Papa *in* 2. *Epiſt. decret. ad Epiſcopos Orientales* paulò poſt initium. Referens enim obiectionem eorum Epiſcoporum, qui ſe excuſabant, quod ſingulis annis non poſſent Chriſma conficere veteri combuſto, dicunt inquit, nec balſamum per ſingulos annos poſſe reperiri, & quod caput eſt, hoc ipſum docet tanquam ab ipſis Apoſtolis ordinatum, non quod Apoſtoli fuerint huius ſacræ mixtionis Authores, ſed tantùm primi Miniſtri, & Promulgatores, vt ipſemet Pontifex in eadem Epiſtola teſtatur hanc ſacri Chriſmatis vnctionem conficere, Apoſtolus doctos fuiſſe à Chriſto in vltima Cœna. Author apud Cyprianum de vnctione Chriſmatis, initio; Hodie, inquit, Chriſma conficitur, in quo mixtum Oleo Balſamum Regiæ, ac Sacerdotalis gloriæ exprimit vnitatem, Gregorius I. *præcedente sect. citatus*, Gregorius VII. *Epiſt.* 1. *lib.* 8. *Regiſtri*, in qua reprehendit Armenos, quod Chriſma non ex balſamo, ſed ex butyro conficiant; Innocentius III. *cap. cum veniſſet, de ſacra Vnctione*, Concilium Bracarenſe 1. *can.* 4. & Florentinum citatum. Eadem materia ex Oleo, & Balſamo pro Chriſmate aſſignatur in Pontificali Romano, Eadem veritas colligitur ex ritu Eccleſiæ Græcæ, quæ pro materia adhibet Chriſma ex Oleo, & Balſamo confectum, vt Innocentius IV. & Clemens VIII. *in Bulla de Inſtructione Græcorum ſupponunt.*

5. Probatur ſecundò, quia Concilium Florentinum definit, Confirmationis materiam eſſe Chriſma confectum ex Oleo (ſcilicet oliuarum) quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo quod odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto. Pariter ergo requirit Concilium Oleum, & balſamum, cùm ſine diſtinctione loquatur: Sed Oleum in omni ferè ſententia cenſetur eſſe materia neceſſaria Confirmationis, ergo balſamum ſimiliter; Et quidem materiam Calicis, idem Concilium non dixit eſſe quid mixtum ex vino, & aqua, ſed eſſe vinum, cui ante conſecrationem aqua modiciſſima miſceri debet, ſatis indicans diuerſo modo loquendi, diuerſimodè requiri balſamum ad Confirmationem, ac aquam ad conſecrationem Calicis.

6. Tertia opinio eſt media, quam tenet Dicaſtillus *de Sacram. tom.* 1. *tract.* 3. *dub.* 3. *num.* 29. nempe in materia Confirmationis mixtionem balſami eſſe neceſſariam ex præcepto Chriſti, non tamen eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti, probat hoc ex pluribus rationibus, & poſtea ſubdit *num.* 39. [Non obſtat in materia Sacramentorum nihil eſſe neceſſarium ex præcepto Chriſti, quod etiam neceſſarium non ſit ad eſſentiam Sacramenti.] Quorſum enim Chriſtus (inquit) huiuſmodi neceſſitates diuiſiſſet volendo, vt aliquid eſſet neceſſarium neceſſitate præcepti non autem Sacramenti? aliàs enim ex nullo teſtimonio colligere poterimus, quid ſit neceſſarium neceſſitate Sacramenti? nam fingere quiſque poterit ſimilem expoſitionem ei, quam adhibemus Florentino, & cuiuis alij Concilio, nihilque erit firmũ, ſcilicet, poterit quis dicere, quãcumque materiam aſſignatam, & declaratam à Conciliis, intelligi ſolum de neceſſitate Præcepti Chriſti, non autem Sacramenti: Qua ratione impugnantur illi Doctores, qui dicunt mixtionem aquæ in Calice eſſe neceſſariam ex præcepto Chriſti; reiiciuntur enim ex eo, quod inde ſequeretur, eam eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti, neque apparet, vnde colligimus aliquid voluiſſe Chriſtum eſſe neceſſariò adhibendum in Sacramentis, non autem ex neceſſitate Sacramenti.

7. Cui obiectioni reſpondetur ex dictis, negando primum antecedens; nam in Sacramento pœnitentiæ tres actus, tanquam materia illius, requiruntur ex præcepto diuino, neque tamen ideo requiruntur omnes ad eſſentiam Sacramenti, ergo ex eo præcisè, quod ex præcepto Chriſti neceſſarium ſit, non ſequitur eſſe neceſſarium de neceſſitate Sacramenti, vt patet in ſatisfactione. Atque hoc videtur voluiſſe Chriſtus in Sacramento Confirmationis, difficile enim futurum erat vtramque partem, olei ſcilicet, & balſami, in quolibet indiuiduali Sacramento adhibere, ac proinde ſolum præcipit, vt in oleo eſſet aliquid balſami, quando ad hoc Sacramentum benediceretur.

8. Nec tamen propter hanc explicationem impedimur, quominus ex teſtimoniis Conciliorum intelligamus, quænam ſint in Sacramentis eſſentialiter neceſſaria. Quando enim res æqualiter concurrunt ad Sacramentum quodlibet, & æqualis eſt traditio de illarum neceſſitate, dicere debemus eas omnes res eſſe æqualiter neceſſarias neceſſitate Sacramenti, ſecus verò affirmandum eſt, quando vel traditio Eccleſiæ non eſt omnino ſimilis, vel res non ſimili modo

com

concurrunt ad Sacramentum; in noſtro autem caſu cùm nulla fuerit dubitatio, quin oleum requiratur eſſentialiter ad Confirmationem (niſi fortè cuiuſdam leuioris momenti Authoris) controuerſia verò ſit, an balſamum eſſentialiter requiratur? & vlterius pars negans inferatur ex reſponſo Pontificis ſupra citato, peculiaris ratio eſt ex parte Olei, quæ non ſit ex parte balſami.

8. Inde etiam ſufficienter colligimus, Concilium Florentinum, quatenus refertur ad partem balſami, explicari poſſe de materia requiſita ex præcepto Diuino, non verò ex neceſſitate Sacramenti: ſimili enim ratione aliud Decretum eiuſdem Concilij, quòd ſcilicet tres actus, pœnitentis, ſint materia Sacramenti, intelligitur de neceſſitate eſſentiali, prout refertur ad contritionem, & confeſſionem; de neceſſitate autem Præcepti diuini, & partis integrantis, prout refertur ad ſatisfactionem, nimirum quia ex vſu Eccleſiæ conſtat ſatisfactionem ſæpius adhiberi poſt adminiſtratam eſſentiam Sacramenti.

9. Aqua verò, quæ miſcetur ante Conſecrationem, eodem modo eſt præſens cum Vino, cui miſcetur. Quapropter ſi diceremus illam requiri ex præcepto Chriſti, dicere etiam deberemus requiri ex neceſſitate Sacramenti, in ea enim materia nulla poteſt ratio occurrere, ob quam eſſe Chriſtus voluerit aquam neceſſariam ex præcepto, non verò ex neceſſitate Sacramenti. Hucuſque Dicaſtillus.

10. Et hæc ſunt circa præſentem quæſtionem pugnantes ſententiæ, quas ego omnes probabiles exiſtimo, ſed ſecundæ tanquam probabiliori adhæreo, & nunc pedes figo. Itaque reſtat modo reſpondere ad argumenta contraria, & ad authoritatem Innocentij III. *in cap. Paſtoralis*, obſeruandum eſt primò, Pontificem ibi de duobus fuiſſe conſultum. Vnum erat an permitti debeat miniſtrare, qui abſque impoſitione manuum fuerat ad ordinem Subdiaconatus aſſumptus? Alterum erat vtrum Confirmationis Sacramentum in eo deberet iterari, qui per errorem non fuerat Chriſmate, ſed Oleo delinitus?

11. Obſeruandum ſecundò, quod quando iſta Sacramenta adminiſtrantur, adhibentur plura, ſicut & in aliis quædam ſubſtantialia, & quædam accidentalia, ad decentiam, & venerationem eorundem. His poſitis,

12. Reſpondetur, Pontificem ibi non examinaſſe, neque ex propoſito declarare voluiſſe, vtrum illius Subdiaconi ordinatio, vel huius Confirmatio fuiſſet validè facta, ſed tantùm voluiſſe inſtruere illos à quibus erat Conſultus, quomodo deberent ipſi habere ſe circa illa, ſuper quibus eum conſulebant, puta quod Sacramenta iſta, cum ſuis ſolemnitatibus modo quo adminiſtrantur ordinariè non eſſent iteranda, ſed cautè, videlicet priuatim, & ſeorſim, illud eſſet ſupplendum, quod prætermiſſum fuerat, ſiue illud ſit eſſentiale, ſiue accidentarium. Atque ita reſponſio Pontificis nil contra noſtram concluſionem facit, imò potiùs videtur facere pro nobis, quia certum eſt, quod ex reſponſione Pontificis vnctio cum balſamo eſſet ſupplenda, quæ facta non fuerat, atque hæc non debebat fieri ex ſolo balſamo, quia talis vnctio nunquam fieri conſueuit, neque balſamum ſolum benedici ſolet, ergo ex balſamo, & oleo mixtis, idque non ſine forma vti apparet, quia eiuſmodi iniunctioni debetur talis informatio, quæ per verba conſueta fieri ſolet, præſertim quia prior forma non cecidit in verum Chriſma, atque ita videtur veritate caruiſſe, vt ante diximus, neque fieri ſolet talis iniunctio ſine forma verborum, ergo ex Pontificis reſponſo, videtur hoc ſtatuendum, quod inunctio balſami cum iis ſine quibus perfecto modo fieri non poteſt, debeat ſuppleri, & proinde id quod ſubſtantiale eſt, non iteratis aliis, quæ accidentalia ſunt, & ad ſolemnitatem faciunt. Ad alia verò argumenta reſpondet Lugus, vbi ſuprà. Vide Ioannem Pontium *in Curſu Theologiæ, diſp. 43. quæſt. 2. concl. 1. num. 7.* Leſſium *in 3. part. quæſt. 72. art. 3. nu. 12.* Granadum *tom. 4. in 3. part. controuerſ. 5. tract. 1. diſp. 7. ſect. 1. num. 6.* Vuiggers *in 3. part. quæſt. 72. art. 3.* Amicus *in Curſu Theologiæ, tom. 7. diſput. 13. ſect. 11.* Lugo *de Sacr. lib. 3. cap. 5. quæſt. 1.* & alios penes ipſos, omnia ſuperius dicta confirmantes.

13. Sed inſtabis, quæ firmata ſunt non procedere in caſu noſtro, nam valent in ordine ad Sacramentum Confirmationis, non autem quoad Conſecrationem Epiſcopalem. Sicut verbi gratia, in Baptiſmo, Aqua eſt de neceſſitate Sacramenti, & tamen non eſt de neceſſitate Sacramenti in Euchariſtia; ſic verba *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti*, in forma Baptiſmi ſunt de neceſſitate Sacramenti, non autem in forma aliorum Sacramentorum, ſic & in caſu noſtro, Chriſma confectum ex oleo, & balſamo cum benedictione Epiſcopi, eſt de neceſſitate Sacramenti in Conſecratione Epiſcopali.

14. Obſeruo hanc difficultatem apud neminem legiſſe, ſed reſpondeo, quod Epiſcopus, vt patet in Pontificali Romano, & ex Eccleſiæ perpetua conſuetudine, vtitur in conſecratione Epiſcopali eodem Chriſmate conſecrato pro vſu Sacramenti Confirmationis, ergo omnia, quæ à Doctoribus dicuntur de iſto, procedunt & dicenda ſunt de illo, & ea, quæ neceſſaria ſunt pro vnctione Chriſmatica Confirmationis, neceſſaria erunt, pro vnctione Chriſmatica conſecrationis Epiſcopalis. Probatur, ſacrum enim Chriſma in Confirmatione eſt materia totalis Sacramenti, in conſecratione verò Epiſcopali, licèt non ſit materia totalis, eſt tamen materia partialis ſecundùm mentem Iſamberti, & aliorum, ergo pari paſſu procedere debent, nam in vtroque Sacramento ſunt materia, in Confirmatione, vt diximus, materia totalis ſecundum Omnes; in Conſecratione materia partialis ſecundùm Aliquos; Verùm in mea opinione ceſſant hæ difficultates, nam ego puto in conſecratione Epiſcopali, materiam eſſe ſolum manuum impoſitionem, cum verbis *Accipe, &c.*

RESOL. LXXXV.

An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi in Conſecratione Epiſcopali adhibeat vnctionem Chriſmaticam confectam ex balſamo adulterino?

Et quid eſt dicendum de dicto Balſamo pro Sacramento Confirmationis? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 85.

§. 1. VIdetur negatiuè reſpondendum. Henriquez, qui fuit Magiſter Patris Suarez (& hoc ſolum aſſerendo ad ingentem ſui gloriam ſufficeret) Henriques, inquam, *lib. 3. de Sacram. cap. 2. num. 1.* dicit materiam Confirmationis eſſe oleum mixtum cum balſamo odorifero, ſaltem adulterino. Pro qua ſententia in Commentario litera C. citat Sotum, & Ledeſmam. Niti autem poterit hæc ſententia, primò in quadam diſpenſatione, quæ refertur Pij IV. qua conceſſit Epiſcopis Indiarum conficere Chriſma, cum quodam Balſamo illius Regionis, vbi non reperitur balſamum Syriacum. Refertur etiam alia diſpenſatio Pauli III. pro Indis. Dubitauit enim quidam Indiarum Epiſcopus, & conſuluit Pontificem, an illud balſamum Indicum eſſet verum balſamum; indulſit autem Pontifex, vt eo balſamo quamuis incerto vteretur; quod ſignum eſt ſufficere ſaltem adulterinum. Secundò, quia materia Sacramenti debet

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Reſ. 19. §. His duabus. poſt med. à verſ. Sed penes.

debet eſſe certa, & de qua non poſſit eſſe moraliter dubitatio. At de vero balſamo vix poſſumus eſſe certi, cùm faciliimè adulterari poſſit, itaut vix queat dignoſci, vt ſcribit Plinius *lib. 12. cap. 25.* Ergo dicendum eſt, adulterinum balſamum eſſe materiam ſufficientem huius Sacramenti, aliàs ſæpiſſime eſſemus dubij de veritate huius Sacramenti.

2. Verum hanc ſententiam meritò refellit Baſilius Pontius in *ſuo tractatu* verè aureo *de Sacram. confirm. part. 2. cap. 5. mem. 10. quia* ait ipſe, [nullus author, neque ex antiquis oeque ex recentibus eam docet, ſed antiqui omoes (oullo excepto) abſolutè docent balſamum eſſe materiam huius Sacramenti, nomine autem balſami abſolutè poſiti, verùm balſamum intelligitur, noo adulterinum, & fictum ſicut in aliarum rerum appellationibus manifeſtè conſtat. Nullus enim nomine pretioſi lapidis, aut gemmæ abſolutè poſito, ficticias, & adulterinas intelligit, ſicut etiam idem expendebamus ſupra, cùm ex traditiooe Eccleſiaſtica probauimus, oleum Oliuarum eſſe materiam Confirmationis, deinde Scolaſtici cum examinant, an Balſamum ſit materia neceſſaria neceſſitate Sacramenti, vel præcepti, ad eam obiectionem quam opponunt, qui ſentiunt totum eſſe neceſſarium ex præcepto, ſcilicet, quod balſamum verum difficile reperiatur, & quod de facili adulterari poſſit, nunquam reſpondent adulterinum ſufficere, ſed & magoam eſſe copiam balſami, & diligentia fieri poſſe, vt verum Balſamum comparetur, non adulterinum, ſic Ægidius *in hac quaſt. art. 2. dub. 1. in reſolut. 4. obiect. contra 2. concluſ.* & explicat exemplo Vini, quod quamuis facilè adulterari poſſit, mixtum aqua, & aliquod genus Vini ſit in quo eiuſmodi adulterium difficilè deprehendi poteſt, hoc tamen non obſtat quominus in vero Vino noo in adulterino inſtituta ſit materia Calicis à Chriſto Domino. Eidem obiectioni reſpondet Faber *in 4. diſtinct. 7. diſp. 25. cap. 9. in ſolut. 3. obiect. contra 2. propoſit.* Putean. *in hac quaſt. dub. 4.* Suarez *diſp. 35. cit. ſect. 1. in ſolut. 3.* Gamachæus *in hac q. c. 3. in vlt. obiect. ſolut.* Petigian. *in 4. diſt. 7. q. 1. art. 3. in ſolut. ad* 2. Layman *dict. lib. 5. Summa, tr. 3. cap.* 2. cùm dicat Eccleſiæ paupertatem nunquam impedimento fuiſſe quominus purum balſami comparari poſſet; & Reginaldus *lib. 28. cit. tract. 1. cap. 5. num.* 7. Præterea etiam illi Scholaſtici, qui ſentiunt balſamum non eſſe materiam neceſſariam neceſſitate Sacramenti, eo inducti, quod materia Sacramentorum debet eſſe certa, balſamum autem facilè adulterari poſſit, noſtræ ſententiæ, & communi fauent. Nam ideo illi reiiciunt balſamum à materia huius Sacramenti, dicúntque oon eſſe neceſſarium neceſſitate Sacramenti, ſicut neque aqua eſt materia Calicis, ſed tantùm præcepti, quod præceptum, quidam ex eis vt Caietanus dicunt, eſſe Eccleſiaſticum, alij verò, vt Soto, dicunt eſſe diuinum, quare, vt dixi, nullus reperitur Scholaſticus, qui dicat balſamum adulterinum eſſe ſufficientem materiam Confirmationis, ſi ſimul etiam concedunt balſamum eſſe materiam oeceſſariam neceſſitate Sacramenti, vt concedit Henriquez loco citato. Nec Soto citatus ab hoc Authore illi fauet, tum quia Soto apertè docet balſamum non eſſe materiam neceſſariam huius Sacramenti, ſed ſine balſamo poſſe conſtare, tum quia ſolùm dicit, in illis Regionibus rariſſimum inueniri caſtum balſamum, ſed pro illo ſubſtitui in vſu Sacramenti, quod affertur ex nouo Orbe, & habet indicia veri balſami, non tamen dicit Soto ſubſtitui in vſu Sacramenti, ſed intelligi poteſt de ſubſtitutione ad alios vſus, & medicamenta: Quamuis in eo deceptus eſt Soto, cùm exiſtimet id quod affertur ex nouo Orbe, non eſſe verè balſamum, vt dicam ſtatim, aſſerere autem aliquid in re adeo graui, qualis eſt materia Sacramentorum, contra omnium Doctorum ſenſum, temerarium eſt.

3. Deinde contra Henriquez ait Pontius, perpetua Eccleſiæ traditio circa materiam huius Sacramenti dedit ſufficiens fundamentum definitioni Eugenij IV. qua decreuit materiam Confirmationis eſſe Chriſma confectum ex oleo, & balſamo, & ſimiliter etiam traditio, quæ abſolutè loquitur de oleo, præbuit ſufficiens fundamentum, vt iudicemus, cum communi Doctorum ſenſu definitum eſſe ab Eugenio IV. oleum tantum oliuarum eſſe materiam neceſſariam huius Sacramenti, quia illud eſt abſolutè oleum. Ergo eadem etiam traditio Eccleſiæ, quæ abſolutè vſurpat nomen balſami, ſufficiens fundamentum eſt, vt intelligamus definitum eſſe ab Eugenio IV. balſamum verum, & non adulterinum eſſe materiam huius Sacramenti, omnes enim Pontifices, & Concilia, & Patres, qui balſami meminerunt, abſolutè dicunt eſſe materiam, & alij dicunt optimum balſamum, ſic Alcuinus *in l. de diuino Officio, cap. de Cœna Domini*, & Amalarius balſamum ex Arbore aromatica *lib. 1. de Eccleſiaſt. Offic. cap. 12.* qua phraſi verum, & purum balſamum intelligitur; ſicut etiam, quia Eugenius IV. in citato decreto dixit, Vinum de vite eſſe materiam Calicis, intelligimus verum Vinum, & non adulterinum, & alias nihil certè haberemus in materiis Sacramentorum in decreto Eugenij. Sicut ergo veram aquam in Baptiſmo, verum oleum in Extrema Vnctione, verum Vinum in Euchariſtia, ſentimus definiri ab Eugenio eſſe materiam Sacramentorum: ita in præſenti dicendum eſt de balſamo, & vrgeo magis, quia, etſi diceremus balſamum non eſſe materiam neceſſitate Sacramenti, adhuc dici deberet eo ipſo, quod balſamum abſolutè ponitur ab Eugenio, de vero intelligendum, quia ſimiliter, etſi aqua non ſit materia neceſſaria Calicis neceſſitate Sacramenti, ſed ſolum adhibeatur ex præcepto, definitio Eugenij intelligitur de vera aqua naturali, ex quo quod abſolutè dixit aquam miſcendam cum vino in Calice. Idem ergo in præſenti dicendum eſſet.] Hucvſque Baſilius qui ex ſupradictis firmat ſententiam Henriquez eſſe temerariam, & errori proximam.

4. Sed ego obſeruo, noſtris temporibus illam docuiſſe Patrem Leandrum, cui multum debent ſtudioſi Theologiæ moralis *de Sacrament. tom. 1. tractat. 3. diſput. 3. quaſt. 3.* vbi ſic ait: *Chriſma ex oleo, & balſamo vero, vel ſaltem adulterino confectum, eſt materia Confirmationis.* Ita ille: At ego puto omninò oon eſſe diſcedendum à ſententia negatiua Pontij.

5. Ad id verò, quòd ſuprà aſſertum eſt de certitudine balſami ex Plinio, & diſpenſationibus Pontificiis vide Ioannem VViggers 3. *part. quaſtione* 72. *articulo* 2. *numero* 19. Lugo, & alios locis citatis.

6. Ex his itaque reſpondeo ad quæſtionem propoſitam Epiſcopum adhibentem vnctionem chriſmaticam cum balſamo adulterino peccare mortaliter, quòd à fortiori aſſerunt Iſambertus & alij docentes dictam vnctionem in conſecratione Epiſcopali eſſe materiam partialem Sacramenti.

RESOL. LXXXVI.

An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi ex neceſſitate in Conſecratione Epiſcopali vtatur vnctione Chriſmatica cum ſolo Oleo abſque Balſamo?

Et quid eſt ſentiendum, ſi in Sacram. Confirmationis Epiſcopus vteretur in neceſſitate ſolo oleo abſque mixtione Balſami? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 86.

§. 1. CVm opinio aſſerens balſamum non eſſe de neceſſitate Sacramenti in Confirmatione ſit ſatis probababilis oritur quæſtio; an propter carentiam balſami poſſit Epiſcopus in ſimplici oleo Sacramentum Confirmationis conferre: Affirmat Suarez *diſputat.* 16. quia quod ſit periculum nullitatis, Epiſcopus non tamen cenſebitur ſe illi exponere, quam illud permittere (cùm non poſſit vitare) vt Sacramentum probabile conferat.

Si ſup. hoc hic ſup. legis doct. ſeſ. 84. & aliarum Reſ. & §§. eius primæ & ſecundæ not. facile hanc quæſt. diſſolues, & vide §. not. ſeq.

2. Sed vt verum fatear pace ſapientiſſimi viri, quam ego ornamentum Societatis vocare ſoleo, hæc ſententia mihi non placet, ideò negatiuæ adhæreo cum Joanne Præpoſito ex eadem Societate Ieſu (ſemper enim ſocietas doctiſſima virorum ferax erit) *in 3. part. quæſt. 72. art. 2. dub. 1. memb. 71.* Probatur primò quia quidquid ſit de neceſſitate Sacramenti, conſtat ſtrictiſſimo præcepto Eccleſiaſtico Confirmationem non poſſe conferri in ſimplici oleo, quod præceptum non cenſetur relaxari ex eo, quod balſamum obtineri nequeat.

3. Licèt ſecunda ſententia ſit ſpeculatiuè probabilis, non poſſumus tamen ea vti abſque graui neceſſitate, ne cum graui ſacrilegio Sacramentum periculo nullitatis exponatur; moraliter autem non poteſt occurrere neceſſitas; quæ ab hoc Sacrilegio excuſet, cum homo grauiter ægrotus, & in periculo mortis conſtitutus poſſit Extremam-Vnctionem in tali oleo recipere; & ſi bene valeat poſſit recipere Sacramentum pænitentiæ, vel Euchariſtiam, nec facilè occurret caſus quo per Epiſcopum poſſit confirmari, & nulla alia Sacramenta recipere.

4. Dices, vt hæc ita ſint, tamen magnum bonum eſt confirmari: præterea hoc Sacramentum poteſt eſſe neceſſarium ad liberam fidei promiſſionem: igitur ſubeſt ratio ſufficiens vitanda Sacrilegij, quamuis Sacramentum exponatur periculo nullitatis.

5. Reſpondeo negari conſequentiam, nam ſolus ſpiritualis fructus in hoc conſiſtens, quod gratia per Sacramentum recipiatur, non eſt ſufficiens ratio illud exponendi periculo nullitatis, vnde patet reſponſio ad priorem partem antecedentis. Ad alteram dico, Sacramentum Confirmationis non eſſe omninò neceſſarium ad liberam fidei profeſſionem, & proinde neque ex eo cap. Sacramentum poſſe exponi periculo nullitatis.

6. Ex his colligitur, ſtando in opinione Iſamberti, & aliorum Epiſcopum in noſtro caſu non poſſe vti abſque peccato mortali vnctione Chriſmatica ſine balſamo, quia ipſi putant talem vnctionem eſſe materiam partialem Sacramenti, ſed cum ego exiſtimem eſſe tantùm ritum accidentalem puto in neceſſitate poſſe adhibere abſque balſamo, quia adeſt iuſta cauſa nempe, neceſſitas, ex carentia balſami non eſſet tamen differenda conſecratio, per multum tempus, vel à fortiori relinquenda.

Sup. iſto caſu, & principali quæſt. huius Reſ. lege in to. 3. tr. 1. doctr. § His duabus. Reſ. 19.

RESOL. LXXXVII.

An Epiſcopus peccet mortaliter, ſi in conſecratione Epiſcopi vteretur vnctione Chriſmatica alterius anni?

Idem eſt pro Sacramento Confirmationis.

Et an Chriſma cenſeatur benedictum, ſi Epiſcopus aliquid in Rituali poſitum omitteret? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 87.

§. 1. ADuertendum eſt, Chriſma deberi ſingulis annis reuocari in die Cœnæ Domini, & antiquum comburi cum quo ſine magna neceſſitate Sacramentum conferri nequit abſque peccato, debet autem benedici in Eccleſia, & quidem ritibus præſcriptis, poteſtque benedici quemadmodum: & Chriſma pro Baptiſmo, etiamſi terra ſit interdicto ſuppoſita vt patet ex *cap. Quoniam, de ſententia excommunicat. in 6.* Quod ſi Epiſcopus propter impedimenta non poſſit ſolemni ritu Chriſma conficere aliunde nouum eſt deferendum.

2. Aduerte ſecundò, non propterea Chriſma non cenſeri benedictum, quod Epiſcopus fortè aliquid in Rituali poſitum omiſerit, quia Eccleſia non ita videtur requirere, vt omnia dicantur vel ſeruentur, quæ ſunt præſcripta, vt benedictio reddatur irrita, ſi quid fortè omittatur; Vnde me citato Franciſcus Lugo *de Sacramentis, lib. 3. cap. 1. quæſt. 3. memb. 36.* ait, ſi aliquis Epiſcopus pro benedictione Chriſmatis in Rituali poſitum omiſerit per incuriam, aut diſtractionem adhuc manere Chriſma ſufficienter benedictum, vt ſit apta materia Confirmationis, quippe non eſt credibile Pontificem de facto velle ritus omnes benedictionis Chriſmatis, eſſe ſic eſſentiales, vt ſi quis per inaduertentiam) quòd in tam multis ritibus de facili continget) aliquem omittat, inualidè Chriſma conficiat, & conſequenter inualidum poſteà miniſtret Sacramentum. His ſuppoſitis, loquentes de Epiſcopo miniſtrante Sacramentum Confirmationis cum oleo veteri Doctores aſſerunt peccare mortaliter, licèt Sacramentum validè conferret. Ita Præpoſitus *in 3. part. quæſt. 72. art. 3. dub. 1. num. 21.* Eſcobar. *in Theolog. moral. tom. 2. lib. 1. ſect. 2. cap. 12. pro. 9. num. 98.* qui citat Suarez, Moure, Bonacinum, & Nauarrum quibus adde Marcum Serra *in 3. part. Diui Thomæ, quæſt. 72. art. 3.* Dicaſtillum *de Sacram. tom. 1. memb. 3. diſput. vnic. dub. 4. num. 53.* Sic etiam ego aſſero Epiſcopum, vtentem in conſecratione vnctione Chriſmatica alterius anni abſque neceſſitate peccare moraliter, faceret enim contra conſuetudinem in Eccleſia receptam ab Epiſcopis ſemper miniſtrantibus conſecrationem Epiſcopalem cum Oleo nouo illius anni ſicut faciunt miniſtrando Sacramentum Confirmationis.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 3. Reſ. 82.

RESOL. LXXXVIII.

An vnctio Conſecrationis Epiſcopalis differat ab vnctione Papali, & Regia?

Et quæritur, quinam Reges hodie vngantur? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 88.

§. 1. IN ſententia Iſamberti, & aliorum dicendum eſt differre eſſentialiter, quia vnctio Conſecrationis Epiſcopalis eſt materia partialis Ordinis Sacramenti Epiſcopatus: At vnctio Papalis minime, quia Papatus, vt viſum eſt ſupra, non eſt neque Ordo, neque Sacramentum, ſed in mea ſententia ego puto vtramque vnctionem Epiſcopalē, & Papalem eſſe tantùm ritus accidentales ab Eccleſia inſtitutos cum ſuis differentiis, & myſticis ſignificationibus, at magna eſt differentia inter vtramque vnctionem: nam vnctio Epiſcopalis efficitur cum Chriſmate, vnctio Regia oleo Cathecumenorum. Deinde vnctio Epiſcopi fit in capite, vnctio Regis in humero, & brachio; vnde Pater Gerunda *de Epiſcopo, tom. 2. lib. 8. diſp. 13. cap. 6. num. 3.* loquens de vnctione Epiſcopali regali ſic ait; (ſolum nunc aſſero) vngi præſertim in capite noſtrum Candidatum, quia caput eſt ſuæ Eccleſiæ, quem illa loco ſponſi, & capitis venerari debet, vel quia quantum

Sup. hac vnctione in Capite Epiſcopi leg. inf. Reſ. 116.

nempe Regna cum à Francis olim poſſeſſa fuerint, nihil mirum ſi eorum Reges, Francorum more inungi voluerint priuſquam cæteri hanc ſacræ vnctionis ceremoniam vſurparint, nihilominus tamen cum per ſe ritus iſte Auguſtos homines facere videretur, & ab Innocentio III. firmatus foret, ac communi iuri poſtea inſertus, inde accidit, vt Poloniæ Reges, Bohemiæ, Hungariæ, & ante hæreſim Sueciæ, Daniæ, Noruegiæ, Scotiæ eundem ritum amplexi fuerint, ſibi credentes vtile eſſe, & honorificum tum apud Deum, tum apud homines ſi ſacro oleo cum benedictione Pontificali inungerentur.

RESOL. LXXXIX.

Quo pacto ſe gerere debeat Epiſcopus conſecratus, qui in celebratione Miſſæ Hoſtiam ſimul conſecrat cum celebrante?

Et infertur idem eſſe dicendum de Sacerdotibus, qui in prima Miſſa cum Epiſcopo conſecrant. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 89.

Sup. hoc in tom 3. tr. 1. Reſ. 48. §. Nota etiam, ſed leg. doct. illius à principio, & aliarum eius primæ not.

§. 1. GRauis difficultas, & quæ torquet Doctorum hominum ingenia, Ochagauia *de ſacrament. 3. quaſt. 3. num. 1. & 4.* Amicus *in Curſ. Theolog. tom. 7. diſput. 24. sect. 8. num. 196.* Vaſquez *in 3. p. tom. 3. diſput. 219. cap. 3.* Vviggers *in 3. p. quaſt. 82. art. 2. num. 8.* Auerſa *de ſacram. Eccleſ. quaſt. 10. sect. 2.* Præpoſitus *in 3. p. quaſt. 252. art. 2. num. 5.* Palaus *tom. 4. tract. 21. punct. 17. art. 2.* Quartus *in Rubricas Miſſales, part. 3. tit. 5. eodem num. 1. dub. 8.* Dicaſtillus *de ſacram. tom. 1. tractat. 4. diſput. 3. dub. 13.* Marchinus *de ſacram. Ordinis, titul. 2. part. 8. cap. 20. num. 1.* Hurtadus *de ſacram. diſput. 11. difficult. 2.* Coſpenſ. *in Curſ. Theolog. tom. 2. tit. 22. diſput. 9. sect. 9. num. 87.* putant in hoc caſu de Epiſcopo recenter conſecrato cum Epiſcopo Miſſam celebrante, & ſimul conſecrare philoſophandum eſſe, prout in caſu Sacerdotum, qui in prima Miſſa conſecrant cum Epiſcopo; & ideo Magiſter Serra *in 3. part. D. Thomæ, quaſt. 82. art. 2.* ſic ait: [Vtrum plures Sacerdotes poſſint vnam, & eandem hoſtiam conſecrare? Concluſio eſt affirmans. Conſtat ex conſuetudine antiqua quarundam Eccleſiarũ, & ex Romano Pontificali, non ſolùm enim quando conſecratur Epiſcopus, ipſe & qui eum conſecrat, eandem conſecrant Hoſtiam, ſed etiam quando Sacerdotes ordinantur: nam noui ordinati Epiſcopo concelebrant, propter hoc (inquit D. Thom.) iteratur conſecratio ſuper eandem Hoſtiam, quia ſicut Innocentius III. dicit, omnium intentio debet referri ad idem inſtans conſecrationis, in quo, ſcilicet, Epiſcopus verba conſecrationis terminat, ad quod refertur eo ipſo ac noui ordinati habent intentionem debitam quam habent, vt hic Caietanus, quando proponunt apud ſe, intendo dicere cum ea intentione, qua debeo dicere, ſcilicet, verba conſecrationis, vel (quod idem eſt) intendo facere quod intendit Eccleſia, quæ intentio conditionalis eſt, conſecrandi ſcilicet, (ſi contingat eos ſimul cum Epiſcopo qui abſolutam intentionem conſecrandi habet) formam abſoluere, aliàs non: neceſſarium tamen non eſt hanc conditionem expreſſe, & formaliter apponere, ſed ſatis eſt, vt apponatur virtualiter, vt apponitur eo ipſo, ac nouus ordinatus intendit facere quod intendit Eccleſia.] Hucuſque Serra. Dicendum eſt itaque, quod ſunt tres, vel quatuor modi, vt obſeruat Leſſius *in 3. part. quaſt. 82. tom. 2. num. 5.* quod ad praxim attinet circa præſentem difficultatem. Primus, vt recenter ordinati, etiamſi verba conſecrationis ante Epiſcopum pronuntient, omnes tamen referant ſuam intentionem ad inſtans, quo finiet Epiſcopus. Ita faciendum indicat Innocentius III. *lib. 4. de Myſterio Miſſæ, cap. 15.* & D. Thomas, quos ſequuntur plerique Thomiſtæ, & Summiſtæ, ſed hic modus patitur nonnullam difficultatem: nam fruſtra refertur intentio ad illud inſtans, ſi reuera illo inſtanti non finiatur forma, quod rariſſimè contingit. Nam virtus verborum non poteſt ſuſpendi pro arbitrio potius Eccleſiæ, ſed in vltimo inſtanti prolationis operatur, modò legitima adſit intentio.

Sup. hoc & tota doctr. ſeq. huius Reſ. in Reſ. not. præterita à princip. & ſignanter in alias eius primæ not.

2. Secundus modus eſt, vt diligenter attendat, ne ante Epiſcopum verba conſecrationis pronuntient. Si tamen contingat ante illum finire cum intentione conſecrandi, verè conſecrarunt & Epiſcopus nihil poſtea faciat. Sed hoc etiam videtur incommodum non exiguum: ſi enim contingat eos præuenire, principalis ſacrificans re vera non ſacrificabit, actus enim ſacrificandi potiſſimum in conſecratione conſiſtit. Deinde ſuper materiam conſecratam rurſus verba conſecrationis proferentur, quod videtur eſſe ſacrilegium, nam materia non eſt amplius conſecrabilis.

3. Tertius modus eſt, vt non intendant determinatè conſecrare, vel non conſecrare; ſed ſolum intendant facere id quod Eccleſia per illam ceremoniam inſtituit. Ita conſuluit Caietanus, èſtque bonum concilium & tutus modus.

4. Quartus modus vt abſolutè intendant ſolum pronuntiare illa verba recitatiue in ſignum poteſtatis acceptæ, cum conditione conditionata conſecrandi, ſi fortè contingat ſimul cum Epiſcopo abſoluere. Et hic quoque modus tutus eſt, maximéque rationi conſentaneus.

5. Quid ego ſentiam, dicam breuiter, ideo deueniendo ad praxim pro caſu noſtro dico primò, debere in tali caſu Epiſcopum recenter ordinatum, ſimiliter proferre verba conſecrationis ſuper eandem Hoſtiam cum Ordinante & vt ſatis patet ex Romano Pontificali intendere conſecrare, quia concelebrat; & debere ita verba temperare, vt quantum fieri poteſt ſimul veniant, quod in eo caſu eſt facilius cùm ſimul ſint in eodem Altari, & ita indiuidualiter docet Ioannes Præpoſitus *in 3. part. D. Thomæ, quaſt. 82. articul. 2. num. 5.* Dico ſecundò, magis ad euitanda incommoda, quæ afferunt Doctores, (& ſimiliter dic de Sacerdotibus in prima Miſſa quando ordinantur) optimum conſilium eſſe Epiſcopum conſecratum habere intentionem ſub conditione, ſiue ſub diſtinctione conſecrandi; puta quod intendat conſecrare, ſi formam ſimul cum Epiſcopo finiat; non verò intendat ſi abſoluerit ante illum; ne contingat principalem offerentem nihil efficere, quod foret valde incongruum, & omnibus apparet abſurdum, inquit Tann. ne inaniter cum intentione conſecrandi, formam pronuntiet ſuper materiam incapacem, quia iam eſt conſecrata. Ita docent Henriquez *lib. 9. cap. 25.* Suarez *diſput. 61. sect. 4.* Tan. *tom. 4. diſputat. 5. de Euchariſt. quaſt. 9. dub. 3. numero 64.* & alij, videturque hic modus in praxi maximè conueniens, & tutiſſimus, quia ſic Sacerdotes nouiter ordinati intendunt conſecrare quatenus conuenienter fieri poteſt, quod videtur eſſe ſecundùm mentem Eccleſiæ, & euitantur incommoda, & pericula, quæ adducunt Doctores; ſed ſupradicta non probantur à Vaſquez, vbi ſuprà, eo quòd impoſſibile ſit Sacerdotem ſimul proferre verba illa materialiter & cum intentione conſecrandi ſub quauis conditione quis enim, inquit, hoc non videat; nam vt habeat intentionem conſecrandi

ſub conditione, debet actu proferre illa formaliter & ſignificatiuè, ſimul autem ea proferre materialiter tantum, vt non ſufficiant ad conſecrationem, & formaliter, vt ſufficiant impoſſibile eſt, vt patet, inquit.

6. Reſpondetur primo: Et hoc argumentum conuinceret, iam probaret quoque baptiſmum non poſſe ſub conditione conferri, fieret enim ſimile argumentum; impoſſibile eſt miniſtrum proferre verba formæ, *intendendo baptizare, & non volendo baptizare ſub quacumque conditione*; ergo, &c. Et tamen paſſim omnes etiam ipſe Vaſquez *tom.2. in 3. part. diſputat.* 146. *cap.*4. admittunt & docent in cæteris caſibus poſſe, ac debere baptiſmum adminiſtrari ſub conditione, hoc aut ſimili modo, *ſi tu es baptizatus non te baptizo*, ſiue, *non intendo te baptizare, ſed ſi nondum es baptizatus, ego te baptizo*, &c. Atqui tunc validè baptiſmum conferri, ſi nondum ſit baptizatus conſequenter omnes ſentiunt, vnde.

7. Reſpondetur ſecundo, quòd in caſu quo Sacramentum confertur, aut conficitur, non habeat quis ſimul contradictorias intentiones, aut voluntates, ſed verba pronuntiando habeat vnam videlicet ſi conditio ſub qua adminiſtrat, ſubſit à parte rei, tunc ſimpliciter intendit conferre Sacramentum, verbi gratia, ſi non ſit à parte rei baptizatus, intendit baptizare, ſi verò ea non ſubſiſtit, tunc quoque non habet intentionem baptizandi, atque ita non ponuntur ſimul eſſe contrariæ intentiones. Et ſic etiam dici poteſt de verbis conſecrationis prolatis ſub conditione ſeu diſiunctione conſecrandi.

8. Vaſquez itaque ſuo iudicio, reiectis aliis Doctoribus, tanquam inconuenienter rem explicantibus determinat difficultatem propoſitam hoc modo, quo omnes Sacerdotes recenter ordinati, & Epiſcopus recens conſecratus cum Conſecrante, ſiue Ordinante verba conſecrationis cum ſufficiente intentione (ſcilicet abſoluta) ad conſecrandum proferre debeant, deinde quoad fieri poteſt, eos curare debere, ne Epiſcopum præcipuè celebrantem, in prolatione præueniant, quod etiam iuxta aliorum opiniones ſemper ſollicitè curandum eſt. Tertiò addit, ſi caſu nihilominus accidat, vt aliquis eorum Epiſcoporum præueniat, & ante illum abſoluat prolationem, nihil tamen fieri contra debitam Sacramenti reuerentiam, quod omnino eſt contra omnes, qui admittunt tunc Epiſcopum nihil effecturum, quod & ipſe admittit, atque adeo præſupponunt tanquam per ſe notum, hoc valde incongruum, & abſurdum eſſe, vt loquuntur Taunerus & Valentia ſuprà: imò ad illud euitandum paſſim laborant Doctores ad inueniendum modum, quo poſſint moueri Sacerdotes verba conſecrationis ſimul proferre abſque inconuenienti illo, & aliis ad mentem Eccleſiæ illa proferre. Accedit, quod iuxta principia Vaſquez, poterit quoque accidere, non tantùm quod Epiſcopus non ſacrificaret, ſed quod idem ſacrificium à diuerſis Sacerdotibus offerretur, vt verbi gratia, quod vnus Sacerdos præueniendo conſecraret panem, & alius præueniendo conſecraret Calicem: neque ratio quam allegat Vaſquez ex Diuo Thoma, quam ſupra propoſuimus, eſt tanti momenti, quod propterea eiuſmodi incommoda eſſent toleranda. Vnde & ipſe Diuus Thomas putauit modum inueniendum, quo euitarentur. Quare non videtur ſententia Vaſquez approbanda.

9. Et tandem dico tertiò: Suarez *diſput.*61. *ſect.*4. *in fine*, & Dicaſtillus *de Sacrament. tom.* 1. *tractat.* 4. *diſputat.* 3. *dub.* 13. *numero* 248. aſſerere poſſe Epiſcopum in noſtro caſu habere intentionem faciendi hanc actionem conſecrandi meliori modo, quo poteſt omnia tuta, & hanc ſententiam, me citato, tenet etiam Auerſa *de Sacrament. Euchar. quæſt.* 10. *ſection.*2. §.7. qui citat Layman, & me citato ſentit etiam nouiſſimè Pater Quartus *in Rubr. Miſſ. part.*3. *diſt.* 5. *ſect.*1. *dub.*8. *in fine*.

10. Ex his deducitur, quid dicendum, ſi Epiſcopus conſecratus in noſtro caſu præueniat Epiſcopum qui illum conſecrauit, vel tardius illo proferat verba conſecratoria, an, inquam, in culpam lethalem incurrat? Quod idem dicendum erit de Sacerdotibus; conſtat enim ex dictis non incurrere, niſi qui audacter præſumeret Epiſcopum præuenire, quaſi illo ſuperior foret, vel æqualis; nam ad euitandam culpam lethalem, ſuffiert iis Sacerdotibus eos intendere proferre verba meliori modo, quo poſſunt, nec habere intentionem præueniendi Epiſcopum, ex alia parte nulla iniuria fit Sacramento, ſi tardius multi præ cæteris verba pronuncient, quia omnes cenſentur verba protuliſſe eum hac intentione interpretatiua, ſi ibi adſit materia conſecranda, ſin minus accommodandi ſe intentioni primò proferentis, vel etiam dici poteſt celebrantes non peccare præueniendo, vel ſubſequendo prolationem aliorum, quia proferunt prædicta verba conſecrationis ſecundum Eccleſiæ intentionem, & hoc modo lethalis culpæ ſcrupulus euitatur. Et hæc omnia docet Marchinus *de Sacrament. Ordin. tractat.* 2. *part.* 8. *cap.*10. *numero* 11. Vide etiam circa præſentem quæſtionem præter Doctores citatos ſapientiſſimum Dominum Cardinalem Lugo *de Sacram. Euchariſt. diſput.*11. *ſect.*8. *per totam*, Nugnum, Mercerum, & Syluium *in* 3. *part. D. Thomæ q.*82. *art.*2.

RESOL. XC.

Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus conſecratus, qui ſimul conſecrat Calicem cum Epiſcopo celebrante?

Et quid de Sacerdotibus in die ſua Ordinationis cum Epiſcopo Ordinante etiam Calicem conſecrantibus.

Et obiicitur de iure diuino eſſe, vt qui conſecrat, ſimul ſumat, qua conſecrauit; ergo ſi omnes concelebrantes vtramque ſpeciem conſecrarunt, omnes debent vtramque ſpeciem ſumere, neque in hoc poteſt diſpenſare Eccleſia. Exp.12. tract.1. Reſ.90.

§. 1. SVppono, Epiſcopum conſecratum, vt Sacerdotes in Miſſa Ordinationis, non ſolum conſecrate Hoſtiam cum Epiſcopo celebrante, ſed etiam conſecrare Calicem, & de ipſo participare, quod non faciunt Sacerdotes, vt tradit Dicaſt. *vbi infrà*, *num.*231. Iam ſupradictum eſt Epiſcopum conſecratum quomodo ſe gerere debeat conſecrando Hoſtiam, nunc dicendum eſt quomodo ſe gerere debeat conſecrando Calicem. Hanc quæſtionem pauci pertractant, & habet peculiarem difficultatem, vt inferiùs videbitur. Dicaſtillus *de Sacram. tom.*1. *tract.*4. *diſp.*3. *dub.*13. *num.*243. doctè pertractat difficultatem, & ideo ſic aſſerit: Iam verò quod attinet ad conſecrationem Calicis, ij qui propter defectum in abſoluenda forma ſimul cum Epiſcopo in conſecratione panis non conſecrauerunt, non debent intendere conſecrare Calicem, vnde omnes in forma Calicis debent habere intentionem conſecrandi Calicem cum Epiſcopo abſolutè conſecrante, ſed duplici tamen conditione; prima, ſi conſecrauerunt in priori conſecratione panem: ſecunda ſi in eodem in-

Sup. in Reſ. præterita. & in aliis eius primæ ann.

ſtanti

ſtanti abſoluant cum Epiſcopo, curando tamen cum illo abſoluere, eáque ratione ceſſat illud inconueniens conſecrandi Calicis ab eo, qui panem non conſecrauit. Item ceſſat illud quod ſpecies vini ſumantur ab eo, qui non conſecrauit illas. Item quod aliquando Epiſcopus non conſecret Calicem, nam qui non conſecrauit panem non conſecrat Calicem, & ſpecies vini ſemper ſumuntur à ſolo Epiſcopo, & hic ſemper, & in omni euentu conſecrat iuxta dicta. Tandem ceſſat inconueniens dicendi verba ſupra materiam conſecratam, quia non dicuntur à Sacerdotibus illis cum abſoluta intentione, ſed ſub conditionibus prædictis.

2. Sed aduerſus ſuperius dicta opponuntur duo inconuenientia, primum eſt, quod etiam admiſſa tota doctrina prædicta, adhuc fieri poteſt, vt quis vtramque ſpeciem conſecrauerit, quia ſimul cum Epiſcopo vtramque formam verborum abſoluerit, & tamen non perficiat ſacrificium; quia non ſumit, & participat de ſpeciebus à ſe conſecratis, niſi tantùm de vna panis. Ad hoc inconueniens Cardinalis Lugo *de Sacram. Euchar. diſput.* 11. *ſect.* 8. *num.* 173. reſpondet non obſtare. Verùm quia Coniſch. *in* 2. *quæſt.* 73. *art.* 1. *dub.* 5. *n.* 95. & alij aſſerunt eſſe iuris diuini, Dicaſtillus *n.* 245. reſpondet eſſe quidem iuris diuini præceptum, ſed pro præcipuo celebrante, non pro omnibus in noſtro caſu; (ſicut in illo Cardinalium cum Pontifice conſecrantium) ſolum Epiſcopum eſſe præcipuum celebrantem illum iam diximus ſumere vtramque ſpeciem. Quod autem Chriſtus ſolum præcipuo celebranti id mandauerit, ex ipſo vſu Eccleſiæ iam dicto colligimus.

3. Secundò non obſtat ſupradictis aliud inconueniens, nam poſita noſtra ſententia, ſequeretur, quod aliquando quis conſecrauit panem, & non conſecret Calicem, quia fieri poteſt, vt verba conſecrationis panis ſimul cum Epiſcopo abſoluat, atque adeo conſecret panem, poſteà verò non ſimul abſoluat conſecrationis verba pro Calice, atque adeo Calicem non conſecret, quod videtur inconueniens, conſecrare ſcilicet, ſolum vnam partem, & non aliam, cùm ſit de iure diuino vtramque conſecrare, & non vnam ſine alia, vt dicemus in eodem tractatu ſequente dubit. illam 12. Et confirmari poteſt contra nos ad hominem: quia ideo diximus eum qui non abſoluit ſimul cum Epiſcopo conſecrationem panis, non debere habere intentionem conſecrandi Calicem, non conſecret Calicem non conſecrato à ſe pane, ergo viceuerſa erit inconueniens conſecraſſe panem, & non conſecrare poſtea Calicem, cui periculo ſe exponit.

4. Sed ad hoc inconueniens doctè, vt ſemper ſolet, reſpondet Dicaſtillus *num.* 237. Sicut proximo inconuenienti non reſpondebamus, ſcilicet, præceptum diuinum vtramque conſecrandi, ſicut & vtramque ſumendi, non eſſe pro omnibus, ſed pro præcipuo celebrante, idque colligi ex vſu ipſo Eccleſiæ, quia; cum exponat illos Neomyſtas ei periculo non conſecrandi vtramque, ſed alterutram, videtur ipſa Eccleſia diſpenſare cum eis, vt ſi quantum moraliter poſſint, procurent ſimul cum Epiſcopo finiri conſecrationem, ſit ſatis, vt non peccent, etiamſi alioquin ſit periculum non conſecrandi vtramque ſpeciem. Quæ doctrina ſi admittatur, ſatis probabiliter euitabitur inconueniens. Supponit autem hæc doctrina, quod præceptum conſecrandi vtramque ſpeciem pro aliis, præter præcipuum celebrantem ſit à ſola Eccleſia, itavt quando recepta ſententia Theologorum docet iure diuino eſſe obligationem vtramque ſpeciem conſecrandi, id intelligendum ſit de ſolo præcipuo Celebrante, quod ſanè difficile poteſt efficaciter impugnari, maximè cum hic caſus ſit rariſſimus, & in illo etiam debeat eſſe aliquis, qui vtramque conſecret, atque adeo nunquam fiat ſacrificium, quin vtraque ſpecies, ſaltem ab vno principali conſecretur, atque id eſt, quod videtur Chriſtus præcipuè intendiſſe. Poſſemus vlterius reſpondere, eſſe diuerſam rationem de conſecratione Calicis ſuppoſita non conſecratione panis, & de conſecratione panis cum periculo non conſecrandi Calicem, & hanc conſecrationem pro eo caſu licere, non illam. Nam qui conſecraret Calicem, poſtquam non aſſecutus fuit conſecrationem panis, quia re ipſa non ſimul cum Epiſcopo abſoluit formam conſecrationis panis, certò, & infallibiliter ſine intentione conſecrandi panem conſecrat, & intendit conſecrare Calicem, cum iam panis ab alio, & non à ſe ſupponatur conſecratus; qui verò conſecrat panem ſimul cum Epiſcopo, illum conſecrat cum intentione, & ſpe conſecrandi Calicem, licèt per accidens, & præter intentionem non ſuccedat. Et hæc omnia docet Dicaſtillus vbi ſupra, cui adde Ochagauia *de Sacram. tract.* 3. *de miniſtrat. Euchar. quæſt.* 3. *num.* 7.

5. Vnde non grauabor hic apponere verba Patris Amici *de Sacram. diſp.* 24. *ſect.* 8. *n.* 214. vbi ſic ait. [Dices de Iure diuino eſſe, vt qui conſecrat, ſimul ſumat quæ conſecrauit; ergo ſi omnes concelebrantes vtramque ſpeciem conſecrarunt omnes debent vtramque ſpeciem ſumere, neque in hoc diſpenſare poteſt Eccleſia. Sup. hoc in tom. 1. tr. 1. Reſ. 48. §. Nota etiam curſim poſt med. verſ. Accedit. & in tom. 2. tr. 1. Reſ. 118. §. Sed. inter med. & fin. curſim in verſ. Cum prohibitum ſit.

6. Reſpondetur: multos negare hoc eſſe de iure diuino, quod inter alios ſentire videtur Soarez *diſp.* 75. *de Sacrif. ſect.* 5. *ad finem*: proinde potuit iuxta hanc ſententiam ab Eccleſia diſpenſari. Secundò, eſto ſit de iure diuino, potuit tamen illud per iuris interpretationem ab Eccleſia declarari, in hoc caſo ad factum Chriſti repræſentandum non obligare; vti per eandem iuris interpretationem in Paraſceue declarat ad mortem Chriſti repræſentandam, ea die Sacerdotem non obligari ad conſecrandam materiam, quam offert, & conſumit, ſed poſſe etiam ab alio conſecratam, offerre & conſumere.

RESOL. XCI.

An ſit laudabilis talis conſuetudo, vt Epiſcopus conſecret ſimul in Miſſa cum Epiſcopo celebrante?

Idem eſt de Sacerdotibus in prima Miſſa concelebrantibus.

Et notatur, quod hic caſus olim contingebat in Summo Pontifice, quo ſolemniter celebrante, Preſbyteri Card. olim concelebrabant; & idem ſeruabatur in Sacerdotibus, qui Epiſcopo rem diuinam ſolemniter facienti aſſiſtebant, ſed neuter caſus eſt in vſu. Ex p. 2. tr. 2. Reſ. 91.

§. 1. ET negatiuè videtur reſpondendum, quia non deſunt Catholici Theologi, qui loquentes de Sacerdotibus concelebrantibus cum Epiſcopo in prima Miſſa damnant hanc conſuetudinem: ſic Durandus *in* 4. *diſtinct.* 33. *quæſt.* 2. Palarius *quæſt.* 4. *ſubſecutè* Gabriel *lect.* 6. *in Canon. Miſſæ*, Sotus *eadem. diſtinct. art.* 3. fundamentum eſt, quia huiuſmodi conſuetudo multis periculis eſt expoſita; nempe, vt Epiſcopus qui eſt principalis miniſter, vel nil efficiat, ſi à celebrantibus Sacerdotibus præueniatur, vel vt iſti otiosè verba conſecrationis proferant, ſi Epiſcopus prius conſecrarit, vel vt ab aliquo, ex his dicantur verba ſupra materiam iam conſecratam, cum humano modo impoſſibile ſit, omnes Sacerdotes in valde numeroſa ordinatione, in eodem prorſus inſtanti phyſico, abſoluere prolationem verborum. Sup. hac cõſuetudine in tom. 3. tr. 1. Reſ. 48 §. Nota etiam. ante med. & in §. Et ideo.

2. Sed prorſus contra Durandum firmandum eſt hunc ritum, & morem, honeſtum, & licitum eſſe, cùm receptus ſit, & vigeat in tota Eccleſia tum Græca tum Latina, & in Pontificali Romano præcipiatur ita fieri, & propterea noui Sacerdotes in ſacro illo, in quo ſacerdotalem Ordinem ſuſcipiunt, cùm ad verba conſecrationis acceditur, ex ipſius Pontificalis præcepto moueantur, vt eiuſmodi verba pronuncient cum intentione conſecrandi. Nec enim dici, vel cogitari poteſt, Eccleſiam totam in re tam graui errare, nec in Pontificali Romano aliquid iniungi, quod vel diuinæ legi, vel rectæ rationi contrarium ſit: Vnde infero, legem illam libri Pontificalis pro tota Eccleſia, non fuiſſe adhuc latam tempore Durandi, ratióque eſt in promptu, quia quælibet ferè Diœceſis ſicut ſuo Miſſali, & Breuiario, ſic ſuo Pontificali, & Rituali vtebatur. Et hæc omnia docet Bernal. *de Sacram. diſp.* 45. *ſect.* 1. §. 4. *n.* 20. & Amicus vbi infrà, *n.* 196. apud quem extat etiam opinio de authoritate Romani Pontificalis.

3. Vnde Leſſius *in* 3. *part. quæſt.* 82. *num.* 4. ſic ait: [Notandum eſt, conſuetudinem illam, qua noui Sacerdotes conſecrant in Ordinatione, non eſſe vniuerſalis Eccleſiæ, vnde Durandus *diſtinct.* 13. *quæſt.* 3. audet eam improbare, dicitque eſſe abrogandam. Verùm quia etiam in Eccleſia Romana, & pleriſque aliis ſeruatur, non eſt priuatorum Epiſcoporum authoritate facile abroganda, nam in vetuſto Pontificali Romano, vt refert Caietanus de recenter ordinatis, dicitur: dicant omnia quæ ſunt in Miſſali, ſicut ſi celebrarent.] Ita Leſſius, cui adde Præpoſitum *in* 3. *part. quæſt.* 82. *n.* 5. & Marchinum *de Sacram. Ordinis, tract.* 2. *part.* 8. *c.* 10. *n.* 5. Mercerum *in* 3. *part. q.* 82. *art.* 2. cum aliis. Dicendum eſt igitur rationabilem eſſe huiuſmodi conſuetudinem; multa ſuadent: Primò, quia credibile eſt, eam Apoſtolos à Chriſto didiciſſe, & de eius mandato ad nos perueniſſe, maximè cùm non modò in Eccleſia Romana, ſed etiam in Græca ſeruetur, quomodo ergo audent præallegati Theologi, tam Vniuerſalem Eccleſiæ ritum toto Orbe terrarum diffuſum, à tot Pontificibus per tot ſecula approbatum, damnare? Secundò quia Sacerdotes cum Epiſcopo Sacrum faciunt, in ſignum poteſtatis acceptæ. Quare ſicut Apoſtoli Chriſto cœnanti concœnauerunt, ita noui Sacerdotes Epiſcopo celebranti concelebrant, vt inquit S. Thom. 3. *part. quæſt.* 82. *art.* 2. *in corp.*

4. Nota hìc obiter: quod hic caſus olim contingebat in Summo Pontifice, quo ſolemniter celebrante, Presbyteri Cardinales olim concelebrabant, & idem ritus ſeruabatur in Sacerdotibus, qui Epiſcopo rem diuinam ſolemniter facienti aſſiſtebant, vt tradit Innocentius *lib.* 4. *de myſteriis Miſſæ, cap.* 25. ſed neuter caſus eſt vſu, vt notat Suarez *de Sacramentis, diſp.* 71. *ſect.* 3. *initio & prope finem*, & Marchinus vbi ſuprà, *num.* 1. Ad argumenta verò ſuperiùs adducta, reſpondet Amicus *in Curſu Theologiæ, tom.* 7. *diſputatione* 24. *ſect.* 7. *num.* 211.

Sup. hoc in §. 1. not. prætericæ, curſim ad lin. 7. & verſ. Et in Eccleſia.

RESOL. XCII.

Ponuntur duo caſus circa Sacerdotes concelebrantes cum Epiſcopo, qui poſſunt applicari pro Epiſcopis conſecratis, qui poſtea ſimul conſecrant, (prout ſupra explicatum eſt,) cum Epiſcopo Miſſam concelebrante. Primus, ſi Epiſcopus celebrans Miſſam illam quatenus ſatisfactoriam offerat pro anima Petri, alius vero concelebrans pro anima Pauli, & alius pro anima Antonij, &c. cuinam harum trium animarum re ipſa proderit?

Secundus, an concelebrantes cum Epiſcopo integrum fructum illius Sacrificij ex opere operato referant? Ex p. 12. tr. 8. Reſ. 92.

§. 1. PRimus caſus proponit Bernal. *de Sacramentis, diſput.* 45. *ſect.* 2. §. 2. *num.* 11. ſic enim aſſerit; [Offerat Epiſcopus Miſſam illam, quatenus ſatisfactoriam pro certa quadam Purgatorij anima, vt verbi gratia Antonij, & Paulus tunc recens ordinatus, & cum Epiſcopo conſecrans pro Anima Franciſci, & Martinus pro anima Auguſtini, cuinam harum trium animarum re ipſa proderit, & cum effectu applicabitur illius ſacrificij valor ſatisfactorius; Non vni duntaxat, quia non videtur ratio maior cur huic, & non iſti, vel illi applicentur. Non omnibus tribus, quia ſatisfactio eſt vnica, & finita, non valet niſi vni applicari, & re ipſa prodeſſe.

Sup. hoc primo caſu ſignanter in tom. 2. tr. 8. Reſ. 53. per totam, & leg. etiam §§. eius not.

2. Reſpondeo primùm, ſi recenter ordinati Sacerdotes iuxta rectam rationem operentur, ſatisfactio illius ſacrificij re ipſa proderit, & cum effectu applicabitur ei ſoli animæ, pro qua Epiſcopus obtulit: Quia recentes illi Sacerdotes ex norma rectæ rationis agentes quemadmodum cauere debent, ne prius perficiant verborum prolationem, quam Epiſcopus, vt non eum conſecratione priuent, ſed curare debent cum Epiſcopo ſimul perficere, vt idem cum illo ſacrificium efficiant, eadem ratione debent non illud quatenus ſatisfactiuum offerre pro aliis animabus, ſed pro illa tantùm pro qua illud offert Epiſcopus, ſic prorſus, vt in offerenda ſatisfactione non aliam habeant intentionem, niſi quam habet Epiſcopus ita n. fiet, vt ſiue ipſe Epiſc. ſolus conſecret, cæteros anteuertens, ſiue non ille conſecret, alio, vel aliis peruenientibus ſacrificij fructum, Epiſcopo relinquat integrum, vt debent tanquam & per ſe, & independenter ab ipſis Miſſam celebranti, & tanquam Patri ſpirituali, & recens de ipſis per ordinationem optimè merito, & qui certiſſimè ſatisfactionem alicui determinatè ſua intentione deſtinauit, quod recens ordinati in illo ſacro facere non ſolent.

3. Reſpondeo deinde: ſi prædicti Sacerdotes valorem illius ſacri ſatisfactorium, offerent pro diſtinctis animabus ab illa pro qua obtuliſſet Epiſcopus, adhuc mihi probabilius videtur Epiſcopi voluntatem ſiue intentionem, & oblationem præualituram, profuturúmque ſatisfactorium valorem ſoli ei animæ pro qua Epiſcopus obtuliſſet, quia quantumuis alij quoque veriſſimè conſecrent, & tam Epiſcopus, quam ipſi conſecrent inſtrumentaliter, adhuc tamen Epiſcopus cum cæteris conſecrans videtur eſſe principalis, aliiſque acceſſorij; quia Epiſcopus vbi tunc conſecrat ſine illorum conſortio, poſſet conſecrare non ſolum validè, verum etiam licitè, reliqui vero vbi tunc conſecrant, nec licitè, nec validè conſecrare poſſent, niſi dependenter ab Epiſcopo materiam præſentem habente, cum quo cæteri recens ordinati conſtituunt moraliter vnum. Igitur Miſſa illa principaliter eſt Miſſa Epiſcopi, acceſſoriè cæterorum, ac per conſequens effectus illius ſacrificij ſatisfactorius Epiſcopi intentionem ſequi debet.

4. Reſpondeo tandem: ſi Epiſcopus re ipſa non conſecraret, percurrentibus ſcil. duobus, ſimulque & verè conſecrantibus, quorum vnus valorem ſatisfactorium obtuliſſet pro anima Petri, alter pro anima Pauli, tunc valoris vna pars obueniret animæ Petri, & altera animæ Pauli. Quia illi duo Sacerdotes non ſe haberent, vt principalis, & acceſſorius, ſed eſſent prorſus æquales, proinde non eſſet, cur vnius intentio alterius intentioni præualeret. Nec eſſet cur ambæ fruſtrarentur; cum valor ille non eſſet indiuiſibilis, poſſétque in duas diuidi medietates, quarum altera animæ Petri, & altera animæ Pauli obtingeret.] Et hæc omnia docet Bern. vbi ſup.

5. Sed

5. Sed audiamus ſecundum caſum à Marchino allatum, ſic itaque ait *de Sacr. Ord. tr. 2. p. 8. c. 18. n. 10.* Secundò deducitur concelebrantes cum Epiſcopo, integrum fructum illius ſacrificij ex opere operato referre. Ratio eſt, quia quilibet eſt verus Miniſter totum ac integrum Chriſtum, qui in hoc ſacrificio res oblata, verè ſacrificans. Item quia non eſſet maior ratio de vno ſacerdote, quam de alio: igitur omnes ſecundum propriam diſpoſitionem recipiunt fructum illum ſacrificij ex opere operato, qui offerenti à Deo tribui ſolet. Quinimo probabile mihi eſt, licere vnicuique concelebranti, tunc alteri applicare pro libito ſuu fructum illum ſacrificij, quem vocant medium; ſeu qui aliis à ſacerdote ex diuina inſtitutione eſt applicabilis; ſiquidem ita quilibet ſacrificat propria actione, & operatione, ac ſi non concelebraret, ſed ſolus offerret, conſequenter omnia poteſt, quæ poſſet ſi ſolus offerret, ſed ſi iſte ſolus offerret, fructum Miſſæ medium alteri pro libito applicare poſſet, ergo etiã idẽ tunc poterit.] Hucvſq; March. quæ quidem omnia videntur applicari poſſe in caſu noſtro Epiſcopis conſecratis, qui poſtea ſimul conſecrant cum Epiſcopo miſſam celebrante, modo quo ſuprà explanatum eſt, & Pontificale Rom. præſcribit. Et ita hanc ſent. tenet nouiſſime Quintanadueña *de Preceptis Eccleſiæ tom. 2. tract. 2. ſingul. 3. n. 7.* omnino videndus.

RESOL. XCIII.

De reuerentia, quam debet Epiſcopus conſecratus Epiſcopis, qui illum conſecrarunt. Ex part. 1a. tractat. 1. Reſ. 93.

§. 1. NImiam reuerentiam debet filius Patri, & ego non minorem exiſtimo deberi ab Epiſc. conſecrato Epiſcopis Conſecratorib. probatur hoc, & auctoritate Tulberti *Ep. 23.* cuius verba affert, & ponderat D. Hallier *de ſacris elect. p. 1. c. 2. a. 1. §. 12. n. 23.* vbi ſic ait: Ea quoque reuerentia Conſecratori ſeu Ordinatori Epiſc. exhibeatur, vt ſpiritualis Pater haberetur, & eum accuſare nefas eſſet? id enim ab Hadriano I. in Capitulis Angilramno datis, necnon in Capitularibus Caroli magni cautum legimus, vt Epiſcopi Pontifici à quo conſecranti probantur, præiudicium inferre nullum poſſint, quod ſi præſumptum fuerit, viribus carere non dubium eſt, nec poſſe inter Eccleſiaſtica vllo modo Statuta cenſeri, ideóque Lupus Ferrarienſis Abbas Epiſt. ad Guenilonem Senonenſem infenſum redderet, multa in eum à Lupo Ferrar. mota retulerat, huius rei ſuſpicionem ita à ſe remouet: Quomodo enim (inquit) tantæ poſſem effici patuitatis, vt depoſitionem eius cuperem, cuius acceperam diuinitùs conſecrationem. Ideo etiam Leo Rom. Eccleſiæ Diaconus, Sixti III. Legatus Ephemium Epiſcopum qui Polychronium Hieroſolymitanum licèt iuſtè, & veraciter accuſauerat, reprehendiſſe dicitur eumque iis verbis increpaſſe; ex te enim damnaberis, quoniam Pontif. qui te conſecrauit Coëpiſcopum condemnabas, & accuſabas, vt legitur in Epiſt. Nicolai I. Hinc etiam Fulbert. Epiſt. ad Leuthercium Archipræſulem Senonenſem: multum, (inquit) amoris, ac fidelitatis tibi Pater me debere cenſeo, per cuius manum à Deo benedictionem, & S. Vnctionem accipi, vnde animus meus ita pendet ex tuo, vt quidquid te iuſta ratione, aut contriſtat, aut hilarat, idem me, ſi reſpiciam ſimili modo afficiat. Potuitne Fulb. efficacioribus verb. neceſſitudinis vincula inter Ordinantem, & Ordinatum declarare, quam vt ea liberorum, ac parentum nexibus æquiparet, & amoris, atque fidelitatis obligatione ordinatum conſtringere doceat? ideo enim Epiſcopus Epiſcopum patrem vocat, quod ab eo ordinatus, quod eius miniſterio Eccleſiæ datus, & populorum pater effectus eſſet: filium ergo ſe illius nominat, à quo ſe meminit ordinatum, quæ fortè opinio Diui Paulini, qui Nolanam poſtea fœliciter Eccleſiam Epiſcopus adminiſtrauit, inhæſit animo, dum fraternam inter eos, qui ab eodem ordinati, vel in Clericos vendicati eſſent, neceſſitudinem ineſſe arbitratur; ſic enim ipſe Epiſtola ad Alipium: quod indicaſti iam de humilitatis noſtræ nomine apud Mediolanum te didiciſſe, fateor curioſus me velle condiſcere, vt ex omni parte te nouerim, quo magis gratuler ſi à ſuſcipiendo mihi Patre noſtro Ambroſio, vel ad fidem inuitatus es, vel ad Sacerdotium conſecratus, vt eundem ambo videamur habere authorem. Non parum ille neceſſitudinis inter eos ineſſe indicabat; qui ab eodem eſſent ordinati, qui de eo tam curioſè ſciſcitatur, quia cum Alipio ſe ſtrictiori vinculo coniunctum eſſe geſtitet, ſcire vehementer optabat, nam ab eodem ambo, vel baptizati, vel ordinati eſſent, quatenus ſpirituali iſta, ſeu cognitione, ſeu affinitate coniunctiores euaderent, & de ea ipſa congratulari, & congaudere poſſet.

2. Et hæc omnia docet Hallier vbi ſuprà, quæ vtinam obſeruarent aliqui Clerici, qui quotidiè Sacram Congregationem Cardinalium infeſtant, libellos aduerſus ſuos Epiſcopos porrigentes; & faxit Deus an bono Zelo.

RESOL. XCIV.

An Epiſcopus conſecratus in die Natiuitatis Domini poſt ſumptam Communionem, & facta conſecratione cum Epiſcopo celebrante, poſſit poſtea dicere duas Miſſas.

Idem eſt de Sacerdote ſimplici ordinato in die Natiuitatis Domini. Ex p. 1a. tract. 1. Reſ. 94.

§. 1. CAſus eſt curioſus, & ad illum affirmatiuè Reſpondeo qui cum quintanadueñas *de Præcept. Eccleſ. tom. 2. tract. 2. ſingul. 3. n. 8.* vbi ſic ait: ſi quis in die Natiuitatis Dominicæ in Epiſcopum conſecretur poſt primam miſſam, quam celebrat cum Conſecratore; ſeu in ipſa ſua conſecratione, poſſe conſecratum alias duas celebrare, vel communes, vel Pontificias, ducor his fundamentis, quia licèt ipſe tunc communicet de manu Epiſcopi conſecratoris, non tamen communicat, vt laicus, ſed ſicut Sacerdos celebrans, quia Euchariſtiam ſub vtraque ſpecie ſuſcipit, & verè celebrat, ſicut dicitur in Pontificali Romano Clementis VIII. *fol. 109.* ſic: Ponatur vna Hoſtia conſecranda pro conſecrante, & conſecrato, & vinum conſecrandum in Calice, ſufficiens Pro vtroque. Et poſt conſecrationem, & pacem additur. Deinde poſtquam conſecrator Corpus Domini ſumpſerit, totum Sanguinem ſumit, ſed ſolum partem eius cum particulæ Hoſtiæ in calice miſſa. Et priuſquam digitos abluit, communicat conſecratum priùs de Corpore, tum de Sanguine; Deinde purificat ſe, deinde conſecratum, &c. & conſecratus proſequitur Miſſam, ſicuti conſecrator. Et antea dicitur conſecratus ante ſe habens Miſſale ſuum ſimul cum conſecratore dicit, & facit omnia, prout in Miſſali. Igitur cum æquè vterque celebret, & celebrando communicet conſecrator, & conſecratus, æquè poſſunt poſt primam Miſſam alias duas celebrare. Ita Quintana. Vnde ego ſuprà rectè docui Sacerdotem ordinatum ex conceſſione Apoſtolica in die Dominico, & poſtea eodem die conſecratum in Epiſcopum

Sup. hoc in to. 3. tr. 1. ex Reſ. 14. lege doctr. §. vlt. & alterius Reſ. & §. eius not.

Digitized by Google

poſſe vtique tunc in tali caſu, non obſtante quod bis ſumpſerit communionem, & conſecrauerit cum Epiſcopi ordinantibus, poſſe inquam celebrare alium Miſſam.

2. Ex his ſequitur, Sacerdotem ordinatum in die Natiuitatis, poſſe poſt ordinationem alias duas Miſſas dicere, quod latè probat Quintana, *vbi ſuprà, n.2.* quod verò ſub vna tantùm panis ſpecie Euchariſtiam tunc nouus Sacerdos accipiat, non obſtat quominus Miſſam abſolutè celebret: cum iuxta Doctorum veriorem ſenſum, & cum S. Thoma *quæſt.*82. *art.*4. doceant Sicanius *diſp.*75. *ſect.*4. Vaſquez *diſput.*222. *cap.*5. Granados *tract.*14. *diſp.*3. *ſect.*1. *num.*2. & alij, in ſola conſecratione vtriuſque ſpeciei, quæ fit ab ordinato, Sacrificij Miſſæ eſſentiam conſiſtere. Nec deſunt oblatio, & conſumptio ab ipſo factæ, ſi ad integritatem, vel partem eſſentiæ conſumptio pertineat, vt alij aſſirmant: ſiquidem offert ipſe Hoſtiam: etiam conſecratam conſumit, & ita perfectum ſacrificium ab eo celebratur. Et vt rectè Niſſ. *or. de reſur.* [qui dedit Diſcipulis ſuis corpus ad comedendum, apertè demonſtat iam perfectam, & abſolutam factam, eſſe Agni immolationem.]

3. Neque ad dicendam ſecundam, & tertiam Miſſam eo Natiuitatis die obſtare poteſt, quod in prima Euchariſtiam Sanguinem non ſumpſerit. Si enim aliquis Sacerdos ex obliuione, ignorantia, aut malitia in eius diei prima Miſſa illum non ſumpſiſſet, quis diceret ideo impediri ad alias duas celebrandas, ſicut neque impediretur ex eo, quod ipſe verè non conſecraſſet, quia alius ante eum formam perfecit, Aliter Epiſcopus etiam hos ordinans prohiberetur tunc alias duas Miſſas celebrare, cùm verè dubitetur, aut forſan cognoſcatur, verba conſecrationis ante ipſum aliquem ex initiatis Præsbyterum abſoluiſſe.

4. Miſſa igitur tunc abſolutè dicitur celebrari tum ab Epiſcopo, tum à Præsbyteris, quos tunc ordinauit, & ex parte illius Pontificia, & ex parte horum ſolùm ſacerdotalis.

RESOL. XCV.

An Epiſcopus per Conſecrationem accipiat poteſtatem creandi Doctores? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 95.

Sup. in Reſ. 74 & 75. & lege eas per totas.

§. 1. Diximus ſuprà, Epiſcopum per conſecrationem non ſolum acquirere ea, quæ pertinent ad potaſtatem iuriſdictionis, ſed etiam ea, quæ pertinent ad poteſtatem Ordinis, & legis Diæceſanæ, vt eſt probare Doctoratum; & quidem.

2. De hoc caſu magna quæſtio olim mihi fuit cum quodam amico Iuriſconſulto Parmenſi, & affirmatiuam ſententiam tenet Pater Bordonus, nunc meritiſſimus Generalis ſuæ Religionis, in ſuis Deciſionibus Miſcallaneis, *deciſ.*440. *per totam. Primò*, ait, quia S. Paulus creauit Timothæum Doctorem, & Epiſcopum Epheſinum, Titum pari modo fecit Doctorem, & Epiſcopum Cretenſium; nam neceſſe eſt, quod Epiſcopus ſit Doctor de iure diuino, idem Paulus *in Epiſt.* 1. *ad dictum Timoth. cap.*3. *num.*2. Si ergo diuus Paulus illos ordinauit Epiſcopos, neceſſariò eoſdem creauit Doctores, ne dicamus abſurdum, Paulum legem diuinam fuiſſe tranſgreſſum, id autem præſtitit non vt Apoſtolus, ſed vt Epiſcopus, nam in eiſdem Apoſtolis ceſſare debuit dignitas Apoſtolatus, non verò Epiſcopatus in ſucceſſoribus perpetuandis: ergo dicendum eſt, Paulum creaſſe prædictos in DD. poteſtate Epiſcopalis iuriſdictionis, nam Doctoratus in Eccleſia Dei perpetuo manere debet. Secundo, Epiſcopi officium eſt pro ſuis ouibus prouidere de Doctoribus, qui fideles inſtruant, vt dicitur, cap. de quibuſdam 12. *diſtinct.*38. *cap.*24. *& fin. de Magiſtris*, & iſti maximè neceſſarij ſunt in Cathedralibus, & Collegiatis, vt videre eſt in diuerſis Concilijs, præſertim Tridentino *ſeſſ.*22. *cap.*2. *ſeſſ.*23. *cap.*18. *ſeſſ.*24. *cap.*8. & alibi ergo iure ſui officij Epiſcopus poteſt doctorare perſonas idoneas, vt ex illis à ſe cognitis poſſit prouidere de doctrina ſuis ouibus. Conſequentia patet, quia eodem iure quis videtur medijs, quo tendit in finem *l. Oratio ff. de ſponſal.* Oratio autem Doctorum eſt medium, ad inſtruendum fideles illis egentes. Tertiò, id videtur apertè colligi ex duobus capitibus citatis in præcedenti argumento, nam in cap. de quibuſdam, habentur hæc verba: Diligentia adhibeatur, vt magiſtri, & Doctores conſtituantur, & ab Epiſcopis creentur, qui doceant ſtudia literarum. *In cap. Vero 4. de Magiſtris*, idem verbum exprimitur; conſtituatur Magiſter idoneus, id eſt fiat, & creetur homo idoneus in Magiſtrum, loquitur autem textus ad Epiſcopos, verbum Conſtitutio, referatur ad creationem alicuius in gradum res nota eſt, nam in Pſalm. dicitur: *Ego conſtitutus ſum Rex ab eo, id eſt factus, & creatus* Lucæ 12. *num.*14. *Qui me conſtituit iudicem?* Iſta ſignificatio eſt notoria in ſacris Literis, ad quartum ſenſum trahenda ſunt verba ſacrorum Canonum, quia Canones proceſſerunt à veteri, & nouo Teſtamento, *cap. qualiter* 24. *de accuſat.* Quartò in Concilio 12. Cæſarauguſtano, quod eſt Prouinciale, *Can.*7. [Sancitum fuit ab illis Epiſcopis, ne quis nomen doctoris ſibi imponat, præter illos quibus conceditur, ergo Epiſcopus habet de iure proprio creare Doctores, ſicut prouidet, ne quis hunc honorem ſibi propria auctoritate aſſumat. Quintò non minus neceſſarij ſunt Doctores in Epiſcopatibus ex allegatis textibus, quam Parochi, ex eo, quod Epiſcopus hæc duo officia per ſeipſum non poteſt reſpectu omnium fidelium ſibi ſubditorum immediate præſtare, ſicut ergo ex iure communi, & proprio, conſtituit Parochos in ſingulis Parochiis de ſimplicibus Sacerdotibus faciendo, & creando illos Parochos; qui ante non erant, ita iure ſuo creat ſcholares doctos in Magiſtros, & DD. pro ſuo Epiſcopatu. Sextò, ſecundùm Hoſtienſem in ſumma tit. de Mag. gradus Doctoratus conferri poteſt tribus modis, iure communi, conſuetudine, & priuilegio, ſi quis autem poteſt conferre lauream doctoratus de iure communi, maximè eſt Epiſcopus, quod videtur confirmari ex *Clem.* 2. illis verbis;] illis ad quos vbilibet pertinet honorem tribuere memoratum, [Non diſtinguendo de modo pertinendi, iure communi, an conſuetudine, aut priuilegio, cùm ergo Papa loquatur indiſtinctè, videtur tacitè approbare præfatam diſtinctionem.] hæc omnia Bordonus vbi ſupra.

3. Sed non deſunt Authores contrarium ſuſtinentes, quos citat, & ſequitur Alexander *lib.* 6. *conſ.*110. *gloſſ. fin. in cap.*2. Clement. 2. *de Magiſtr.* Abbas *in cap. Tua de Cleric. non reſid.* Baldos *in proœm. prima Conſtitutionis Digeſtor.* Panormitanus *in dictam Clement.* Anchar. Gemin. Domin. Philip. Franc. *in cap.* 1. *de maiorit. in* 6. Felin. *in cap. cùm olim de maior. in cap. verum de foro competent.* quid ego ſentiam, dicam breuiter; opinionem affirmatiuam Bordoni ſaltem in Italia non video practicari, exiſtimo tamen ſuam habere probabilitatem, & inueniu illam docere Carolum Vomagen de iure Publico *lib.*1. *cap.*2. *num.*12. & Laurentium Olim *tract. de iure Epiſcopali, Theſ.*17. At his non obſtantibus, ego negatiuæ ſententiæ adhæreo, quam ex Theologis docet Armilla verb. Epiſcopus, num... Et Emanuël Sà verb. *docere*, *num.*7. vbi ſic ait: [Doctorare, ſeu gradum doctoratus, dare poſſe Epiſcopum de iure communi quidam aiunt, alij negant, quod ego magis probo. Ita ille, & Ego.

RESOL. XCVI.

An Epiſcopus ex vi conſecrationis ſit adſtrictus voto obedientiæ ad firmitatem ſtatus emiſſa?

Ex quo infertur, quod Epiſcopus non poteſt Epiſcopatum deſerere, nec ad alium ſe transferre ſine diſpenſatione Pontificis, nec etiam ad Religionem tranſire. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 96.

§. 1. Affirmatiuè reſpondet D.Th. 2.2. *q.* 174. *art.* 4. 5. *&* 8. & clariùs *q.* 181. *art.* 4. *&* *q.* 189. *art.* 7. *&* *Opuſc.* 18. Et ſentit hoc votum eſſe ſolemne; & in eo fundari, quod Epiſcopus non poſſit Epiſcopatum deſerere, nec ad aliud ſe transferre ſine diſpenſatione Pontificis. Quam ſententiam ſecuti ſunt Carthuſian. *Opuſc. de regimine Epiſcoporum*, *art.* 3. Soto *lib.* 10. *de iuſt. q.* 2. *art.* 4. & Vvaldenſ. *in tom.* 3. *doctrinalis fidei*, *lib.* 3. *tit.* 2. *cap.* 17. Et hoc putant neceſſarium ad veritatem ſtatus Epiſcopalis; quia exiſtimant non poſſe ſtatum perfectionis ſine voto ſolemni conſiſtere. Et ratione huius voti indicat etiam D.Th. in inſtitutione Epiſcopi interuenire profeſſionem ſolemnem, per quam Epiſcopus in ſtatu perfectionis conſtituitur. Cùm autem D.Th. fateatur hoc votum eſſe diſpenſabile per Papam, & id neget de votis ſolemnibus Religioſorum, neceſſe eſt, vt non eodem modo de vtriuſque ſolemnitate ſenſerit: ac proinde ſolemnitatem huius voti Epiſcopalis eſſe tantum quaſi extrinſecam, & accidentalem, ac iure humano introductam. Et ideo in præcedenti puncto dixi D. Thomam in ea opinione fuiſſe, vt vinculum Epiſcopi cum ſua Eccleſia non ſit iure diuino indiſſolubile.

Sup. hoc ſup. lege doctrin. Reſ. 51. paulo poſt initiũ. à verſ. Vnde tranſlatio. & §§. eius not.

2. Verùm his non obſtantibus, Pater Suarez *de Religione*, *tom.* 3. *lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 25. putat huiuſmodi voto adſtrictum non eſſe Epiſcopum, quia ad firmitatem, ac ſtabilitatem ſtatus Epiſcopalis hoc votum neceſſariò non deſideratur: deinde nullum eſt fundamentum talis aſſerendi voti, cùm conſecrationi Præſulis nullum eſſe adiunctum votum è variis expreſſis formulis pateat.

3. Dicendum eſt itaque quod ſententia D.Th. ſi intelligatur de voto proprio, quod in promiſſione Deo facta conſiſtit, non eſt probanda, quia nullum fundamentum habet; & cùm votum de ſe ſit voluntarium, & conſilij, non poteſt ſine fundamento cogente affirmari, aut credi neceſſarium. Et declaratur, ac probatur; quia in primis conſecrationi Epiſcopi, vt ſic, nullum peculiare votum ex iure diuino, vel humano annexum eſt: nam de voto caſtitatis dicendum eſt ſolùm eſſe conſecrationi Epiſcopi coniunctum, quatenus illa conſecratio ſupponit ſacrum Ordinem, cui annexum eſt tale votum, vel obligatio caſtitatis, non iure diuino, ſed Eccleſiaſtico. Potuiſſet autem Eccleſia illud coniungere ordinationi Epiſcopi, & non Sacerdotis, id tamen non fecit ideóque nunc non eſt alia obligatio caſtitatis in Epiſcopo, quàm in Sacerdote; licèt fortè ex circumſtantia perſonæ, in Epiſcopo ſit maior. De voto item paupertatis, & obedientiæ res eſt manifeſta. Idémque de quocumque voto aliquid faciendi ex vi conſecrationis: nullum enim tale poteſt cum fundamento cogitari, nec in eo, qui abſolutè renunciauit Epiſcopatui, aliquid eiuſmodi reperitur: vt ex *cap. inter corporalia*, colligitur. Et tamen in illo manet quidquid conſecrationi Epiſcopali annexum eſt. Idémque eſt de illo, qui ſine titulo alicuius Eccleſiæ Epiſcopus conſecratur: nam cùm illi non imponatur Paſtoralis cura, non poteſt Votum illius emittere.

4. Deinde nec tale votum fit ab Epiſcopo electo, & confirmato, acceptante, & ſuſcipiente paſtoralem curam. Quia vel illud votum eſt de præſtandis, ac exequendis actionibus ſui muneris, vel de perſeuerando in illo munere: neutrum dici poteſt: ergo. Probatur prior pars: tum quia vel illud votum cadit in ſolas actiones, ad quas Epiſcopus tenetur ex præcepto Charitatis, vel Iuſtitiæ ratione officij, & ſic non eſt veriſimile imponi tale votum ex obligatione, cùm prior obligatio ſufficiat. Nec peccatum Epiſcopi omittentis actiones debitas ratione officij habet ſpecialem malitiam Sacrilegij contra votum, ſed ſolam quam habet ex tranſgreſſione officij, vel præcepti. Vel illud votum eſſe creditur de aliquibus operibus ſupererogationis, quæ aliàs non ſunt in præcepto, & tale votum eſſet nimis oneroſum, & propria ſponte raró, vel nunquam fit: nec credo poſſe Epiſcopum per Eccleſiam cogi ad illud emittendum: imo indefinitè factum eſſet indiſcretum? & conſtat de nullo particulari actu fieri. Nam ſi Epiſcopus in ſua inſtitutione aliqua in particulari promittit, vel iurat, illa non ſunt vota ſpecialia Deo facta, vel humanæ promiſſiones, vel iuramenta, quibus fortiores obligationes magis confirmantur: vt videre licet *in cap. ego N. de iureiuran. & in forma iuramenti*, quæ in Pontificali Rom. habetur.

5. Altera verò pars de voto perſeuerandi in munere probatur: primò ex *dicto cap. Niſi cùm pridem, in fine.* vbi dicitur, Epiſcopum eſſe ligatum nexibus præceptorum, ne valere poſſit ad Religionem tranſire ſine licentia Papæ: & non dicitur eſſe ligatum voto. Secundò, ex eodem *cap.* §. *Verùm ſi*, vbi illa obligatio perſeuerandi in fide data fundari dicitur: Fides autem data fuit non per votum proprium Deo factum, & ſpeciale, ſed per pactum ipſum incluſum in acceptatione talis muneris cum tali onere, & obligatione lege Eccleſiaſtica præſcripta. Tertiò, quia hæc obligatio ſufficit, & ideò vltra illam non eſt cur cogatur Epiſcopus ad ſuperaddendam voti obligationem; neque ipſe ſua ſpontanea voluntate tale votum facere intendit; nec vult ſe amplius obligare, quam iure diuino, vel Eccleſiaſtico tenеatur. Quartò, quia quando cum aliquo diſpenſatur, vt renunciet, vel tranſeat ad alium Epiſcopatum, non cenſetur fieri diſpenſatio in aliquo voto, alioqui talis diſpenſatio ſine ſufficienti cauſa facta, eſſet nulla; quod eſt incredibile, vt iam oſtenſum eſt. Nam ſi implicatur illa conditio, vt renunciatio, vel tranſlatio non fiat ſine licentia Romani Pontificis, actus ſine vllo ſcrupulo recipitur, vt validus communi vſu Eccleſiæ, quidquid ſit de honeſtate illius, vel culpa, ob defectum rationabilis cauſæ.

Sup. hoc etiã cuiſm in to. 8. tract. 4. ex doctr. Reſ. 71. §. Sed, in principio.

6. Vnde ad præcipuam difficultatem, propter quam hæc omnia diximus, reſpondemus ad immutabilitatem ſtatus Epiſcopi ſufficere moralem obligationem permanendi in illo munere, ortam ex pacto inito cum Eccleſia, incluſo in ipſa acceptatione Epiſcopatus cum conditionibus præſcriptis, vel ex mutuo conſenſu contrahentium, vel ex iure Pontificio. Imo exiſtimo ad rationem ſtatus ſufficere pactum eſſe perpetuum, à quo recedere quis non poſſit ſine conſenſu alterius contrahentis. Ideóque licèt à Pontificibus non eſſet addita illa conditio, quod Epiſcopus non poſſit deſerere ſuam Eccleſiam ſine ſua licentia, ſatis eſſet ad rationem ſtatus, quòd non poſſit illam dimittere ſine conſenſu ipſius Eccleſiæ, ſeu eligentium. Hucvſque Suarez.

7. Sed aduerſus illum acriter inſurgit nouiſſimè ex Clericis Minoribus Pater Thomas, Hurtadus *variar. tom.* 2. *tract.* 12. *cap.* 1. §. 9. *limit.* 2. *n.* 1604. ſequens ſententiam D.Thomæ. Verùm ego ſententiam Patris Sua-

tez ſatis probabilem exiſtimo, quam tuetur etjam nouiſſimè Pater Gerunda *de Epiſcopo, tom. 2. lib. 8. diſp. 13. cap. 3. num. 15.*

RESOL. XCVII.

An in Conſecratione Epiſcopus obligatur voto, vel iuramento ad Apoſtolorum limina viſitanda?

Et quid ſi legitimo impedimento detentus fuerit? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 97.

§. 1. SAnchez *in ſumma tom. 1. lib. 4. cap. 15. n. 12.* docet hanc obligationem eſſe voti perſonalis, quod tamen inſtar realis obligat, & poſſe per alium impleri: nam ſtylus habet & explicat hoc votum, vt per ſeipſos, vel alios id præſtent Epiſcopi; atque ita ſolent committendo alicui Romæ, vt id nomine Epiſcoporum, præſertim diſtantium faciant: nam id eſt de ratione voti perſonalis à ſciente perpetuum ſibi eſſe impedimentum, vt ab alio, emittentis nomine, poſſit adimpleri: & videtur approbatum ab Eccleſia ſciente, nec obligante, vt aliàs hoc votum impleatur, & ſanè ſi ſecus intelligeretur eſſet impoſſibile Epiſcopis longè diſtantibus, necnon irritum, cùm impediens eſſet reſidentiam iure diuino ab ipſis debitam; Tandem addit hic Author etiam exiſtentem Epiſcopum Romæ ſatisfacere, ſi impleat hoc votum per alterum.

2. Verum circa ſuperiùs dicta à Patre Sanch. multas habet difficultates Pater Gerunda *de Epiſcopo, tomo 2. libro 8. diſput. 13. cap. 3. num. 17.* [Primò hanc ſingularum aliarum partium huius formulæ, non eſſe voti, ſed iuramenti promiſſorij ſuper oſtendi, quam ſpecie diſtingui ab obligatione voti ſæpè hìc docui. Deinde dico non promanare à natura voti perſonalis per modum realis emiſſi poſſe Præſulem per alium ſatisfacere huic obligationi, ſed ex ratione modi, ac formulæ ſub qua promiſit, vt patet ex ſuprà exarata per illam clauſulam. *Quod ſi legitimo impedimento detentus fuere, præfata omnia adimplebo per certum Nuntium, &c.* Neque ſcio aliter vſum habere, eo præſertim, quod in dicta forma multas amplectitur perſonas promouendus iurans; quibus de ſenſu propriæ Eccleſiæ inſtructis poſſit votum hoc negotium committere. Neque facilè dederim manum Sancho, vt aſſeram, abſque legitimo impedimento Præſulis poſſe hanc rem tranſigi, cùm expreſsè caueatur id in forma iuramenti; imò vt patet è clauſula penultima, legitimum impedimentum promittit Epiſcopus, per legitimas probationes ſe docturum, eaſque remiſſurum ad Cardinalem proponentem in Congregatione Sacri Concilij, tametſi facili negocio admitti relationem Eccleſiarum longè diſtantium, non negauerim ob longitudinem, periculúmque itineris, & ob alias quæ ſolent afferri, tricas impedientes viatores. Neque quod adfert Sanchez de impedimento reſidentiæ aliquid probat, cùm huiuſmodi obligatio ſatis abundè circumſpecta ſit, atque attemperata, vt ex Italia, Inſuliſque adiacentibus: tertio quoque anno teneantur Epiſcopi Romam adire: Galli, Hiſpani, Germani, Belgæ, Boemi; Hungari, Poloni, Angli, Scoti, Hiberni, ac ſimiles quinto quoque anno, ac decimo cæteri è remotioribus regionibus, vt Aſiaticis, ac noui Orbis. Denique vltimum Sanchi placitum non approbo, vtpotè contra expreſſum iuramentum, quo ſe vincit Epiſcopus. Itaque in Curia Romana exiſtens Antiſtes, ni legitimo infirmitatis, vel alio impedimento detentus, non poſſet, neque ſuæ ſatisfaceret obligationi, ſi munus hoc alteri demandaret.] Hucvſque Gerunda.

Sed licet ſententiam Sanchez ſequatur nouiſſimè Paulus Squillante *de Priuil. & obligationib. Epiſcoporum, p. 1. cap. 9. n. 4.* Ego tamen magis adhæreo opinioni P. Gerunda.

RESOL. XCVIII.

An Conſecratio Epiſcopi inducat circumſtantiam neceſſario in confeſſione explicandam?

Et deducitur à fortiori certum eſſe fornicationem Epiſcopi nondum conſecrati, nec ſacro Ordine initiati, ſecluſo ſcandalo, non excedere malitiam ſimplicis fornicationis. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 98.

§. 1. AFfirmatiuè reſpondet Fagund. *præcep. 2. lib. 4. cap. 3. num. 8.* aſſerens, quod ſi Epiſcopus iam ſit conſecratus, non ſatisfacere dicendo in confeſſione ſe peccaſſe contra ſtatum, ſed teneri declarare circumſtantiam conſecrationis: quia ſtatus Epiſcopalis eſt multo perfectior & ſanctior, quàm ſtatus religioſi; vnde ſi ſtatus Religioſi eſt circumſtantia notabiliter augens peccatum, multo magis erit ſtatus Epiſcopalis. Nugnus *verò in addit. ad 3. part. quæſt. 9. art. 2. dub. 3. concluſ. 2. & 3.* addit teneri Epiſcopum iſtam circumſtantiam explicare in quocumque peccato mortali: quia Epiſcopi ratione proprij ſtatus tenentur ad perfectionem vitæ Chriſtianæ habendam, at huic perfectioni ex æquo repugnat quandoque peccatum mortale.

2. Sed ego alibi negatiuam ſententiam docui, quam me citato, nouiſſimè firmat doctus, & amiciſſimus Pater Perez *de Sacramento Pœnitentia, diſputat. 28. ſect. 12. numero 2.* Ratio eſt quia nullam aliam obligationem ad caſtitatem habet, quam ratione voti annexi Ordini ſacro: ergo eiuſdem rationis eſt fornicatio Epiſcopi, ac fornicatio cuiuſcumque in Ordine ſacro conſtituti. Quod intellige, niſi fornicatio illa ab Epiſcopo commiſſa ita publica eſſet, vt ſcandalum cauſaret: tunc enim ſpecialis malitia ex ſtatus, ac officij circumſtantia contraheretur; eáque eſſet neceſſariò in Confeſſione explicanda; quia delinqueret aduerſus ſpecialem officij obligationem, qua tenetur ſubditos paſcere verbo, & exemplo.

Alibi in to. 1. tr. 7. Reſ. 72. per tot. & in alio §. & verſ. eius ſecundæ not.

3. Ex his apparet à fortiori certum eſſe fornicationem Epiſcopi nondum conſecrati, nec ſacro Ordine initiati, ſecluſo ſcandalo non excedere malitiam ſimplicis fornicationis. Ratio eſt, quia nulli obligationi ſpeciali ad caſtitatem præter communem omnibus aliis aduerſatur, & ſolo iure Eccleſiaſtico, ſtatui Epiſcopali annectitur ſpecialis caſtitas ratione ordinis ſacri. Quare ſicut non obſtante maiori perfectione ſtatus Epiſcopalis in ordine ad alios perficiendos, nullo iure eſt ei annexa paupertas, quæ tamen eſt de eſſentia ſtatus Religioſi, & ſi minus perfecti; ita nec caſtitas niſi de iure Eccleſiaſtico ratione Ordinis ſacri, qui neceſſariò præmittitur conſecrationi Epiſcopali: Ergo ſi Epiſcopus eſt tantùm electus, & confirmatus, & nondum in ſacris conſtitutus, non tenetur ratione ſtatus ad caſtitatem ſpecialem. Vnde pace viri docti puto non bene dici à Nugno, neceſſe eſſe Epiſcopum in omni peccato mortali, etiam interno, vel occulto circumſtantiam ſui ſtatus explicare. Patet, quia, vt conſtat ex dictis, ſecluſo ſcandalo, circumſtantia huiuſmodi ſtatus non transfert peccatum ad aliam ſpeciem, licèt illud aggrauet ratione maioris obligationis, cùm Epiſcopus debet procurare perfectionem.

RESOL. XCIX.

An Epiſcopus conſecratus ab hæretico, ſeu excommunicato efficiatur irregularis, & priuetur vſu Ordinum?

Et ſupponitur ordinatum ab hæretico, ſuſpenſo, excommunicato, degradato, &c. prohiberi ab exercitio Ordinis accepti, atque incurrere irregularitatem, ſi ſuo Ordine vtatur.

Et quid, ſi à prædictis aliquis cum ignorantia Ordinaretur? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 99.

Sup. hoc præter doctrin. Reſ. 101. ſeq. inf. in fine. Reſ. 109. & lege etiam ſup. doctrinā Reſ. 61.

§. 1. Reſpondeo Epiſcopum conſecratum, vel alium Ordinatum ab Epiſcopo hæretico, ſuſpenſo, excommunicato, degradato, ſeu non denunciato, non incurrere excommunicationem, neque irregularitatem, neque priuari vſu ſui Ordinis. Suppono imprimis tum Ordines, tum alia Sacramenta, ad quorum valorem non requiritur iuriſdictio, validè conferri poſſe ab excommunicatis, ſuſpenſis, atque etiam hæreticis.

Sup. hoc, quod hic ſupra ponitur ſup. lege doctrin. Reſ. 61. per tot. & ſignanter ad med. §. vlt verſ. Quippe. & in to. 2 tr. 5. Reſ. 24. & in aliis eius annot.

2. Suppono ſecundò, Ordinatum ab hæretico ſuſpenſo, & excommunicato prohiberi ab exercitio Ordinis accepti in ordinantis execrationem, atque incurrere irregularitatem, ſi ſuo ordine vtatur. Ita Henriquez Valent. & alij communiter apud Barboſam *alleg. 3. de poteſt. Epiſcop. num. 3.* & Couarruu. *in cap. Alma mater 1. part. §. 6.* qui omnium concordem ſententiam eſſe affirmat, & patet *ex cap. 2. de Schiſmat.* vbi Innocent. III. ſcribit Biſuntino Epiſcopo, vt Priorem ab Schiſmatico ordinatum repellat ab Ordinibus, niſi doceat ab habente poteſtatem ſecum fuiſſe diſpenſatum, & *cap. 1. de Ordinat.* ab Epiſcopo, qui renunciauit Epiſcopatui, ſtatuit Alexand. III. ad Toletanum Archiepiſcopum ſcribens, vt eiuſmodi executionem Ordinis ſacri non retineant; & Gregor. IX. *ibidem cap. 2. de Ordinatis ab excommunicato,* ſi ignoranter peccarunt, indulget, vt cum ipſis diſpenſetur, & ſanè cùm talis Epiſcopus hæreticus, excommunicatus, ſimoniacus, ſuſpenſus non habeat vſum Ordinum, illum dare non poterit, iuxta regulam Vrbani II. ad Epiſcopum Piſtorien. *in cap. Bertertum 1. quæſt. 7.* qui nihil habuit, nihil dare potuit. Dixi nihilominus ordinatorum ab Epiſcopo hæretico, & excommunicato non denunciato, non fore irregulares, & habere liberum exercitium Ordinis à tali Epiſcopo accepti, quod ex communi ſententia docet Sanchez *lib. 3. de Matrim. diſput. 22. num. 35.* Henriquez *lib. 13. cap. 39.* Barboſa *alleg. 3. de poteſt. Epiſcop. numero 17.* Maſcard. *de Probat. concl. 649. num. 45.* & alij, quia ex fauore Extrauag. *ad euitanda*, neminem non denunciatum etiam in Sacramentorum receptione, vitare tenemur. Neque Couarruu. *in cap. Alma mater, 1. part. §. 6. num. 6.* & alij Canoniſtæ apud ipſum rectè obiiciunt *cap. 2. de ordinat.* ab eo, qui Epiſcopatui renunciauit. Vbi Pontifex indulget diſpenſari cum ignoranter ordinatis ab Epiſcopo excommunicato; loquitur etiam de Epiſcopo publicè excommunicato, qui tamen occultus ſit ordinato, vbi contingere poteſt: tunc enim illa ignorantia non excuſat ordinatum, qui idcirco indiget diſpenſatione, quæ tamen facilius ad illam ignorantiam indulgetur; deinde veteri illi iuri derogatum fuit per Extrauag. *ad euitanda.* Et hæc omnia docet eruditus Gibalinus *de Cenſuris, diſquiſit. 7, quæſtione 1. concl. 23. numero 48.*

Sup. hac ignorantia in to 5. tract. 3. Reſ. 32. & in alio verſ. eius not.

RESOL. C.

An liceat tempore interdicti Conſecrationem Epiſcopalem miniſtrare?

Et quid de miniſtratione Ordinum tempore interdicti, quamuis locus ſit interdictus ab ipſo Ordinante?

Et an ſaltem Sabbatho Sancto in loco interdicto poſſit Epiſcopus conferre Conſecrationem Epiſcopalem? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 100.

§. 1. Suppono tempore Interdicti adminiſtrationem, receptionem Sacramentorum prohibitam eſſe exceptis caſibus in iure expreſſis, vti deciditur *capite, reſponſo, de ſentent. excommunicat.* & *cap. ſi ſententia eodem titul. in 6.* Hoc ſuppoſito clarè patet non poſſe Epiſcopum tempore interdicti miniſtrare conſecrationem Epiſcopalem, quæ vti ſupra ſatis probatum, eſt Ordo, & Sacramentum. Et Sacramentum ordinis certa ſententia eſt, in loco interdicto, vel perſonis ſpecialiter interdictis nullo modo conferri poſſe, bene tamen generaliter interdictis in loco non interdicto; quia quælibet Sacramentorum receptio, & adminiſtratio in loco interdicto, vel perſonis ſpecialiter interdictis prohibita eſt. Secus verò his qui generaliter tantùm interdicti ſunt in loco non interdicto, colligitur ex *cap. reſponſ. de ſent. excom.* At nullibi inuenitur Ordinis Sacramentum exceptū; ergo intelligendum eſt prohibitum iuxta *text. in cap. ſi ſent. excommun. in 6.* & tradunt ferè omnes DD. teſte Couarruuias *cap. Alma 2. part. §. 3. num. 4.* Nauarrus *cap. 27. num. 179.* Henriquez *lib. 13. cap. 45. num. 2.* Sayro *lib. 5.* Theſauri *cap. 7. num. 35.* Suarez *diſput. 33. ſect. 1. num. 4.* Filliuccius *tract. 18. cap. 2. n. 47.* Bonac. *diſput. 5. punct. 3. §. 3. num. 3.* Paulus Layman *lib. 1. ſumma, tract. 5. part. 4. cap. 2. num. 1.* Quæ omnia procedunt, quamuis locus ſit interdictus ab ipſo Epiſcopo ordinante; debet enim interdictum actum tollere, vel ſuſpendere ad iſtum, & ratio eſt, quia interdictum locale habet ſuos effectus ex iure communi in quo non poteſt Epiſcopus diſpenſare. Et ita ex Henriquez docet Auila *part. 5. diſp. 4. ſect. 1. dub. 8.* & Præpoſitus *in 3. part. cap. 4. de interdicto, dub. 3. numero 24.*

Sup. à Reſ. 1. vſq; ad Reſ. 12. excluſiuè. huius tract.

2. Sed difficultas eſt, an ſaltem Sabbatho ſancto in loco interdicto poſſit Epiſcopus conferre conſecrationem Epiſcopalem; & videtur quod ſic, quia feſtiuitas Paſchalis à Miſſa incipit: at Ordinum collatio ex præſcripto Eccleſiæ Miſſæ, diuiniſque Officiis eo die peragendis eſt neceſſaria. Ergo conceſſa Miſſa, & diuinis Officiis, cenſeri debet conceſſa Ordinum collatio. Nihilominus oppoſitum pro certo tenendum eſt cum Paludano *in 4. diſtinct. 8. quæſt. 8. articulo 2. princ. concluſ. 6.* Couarruuias *in cap. Alma, 2. part. §. 3. num. 3.* quia Ordinum collatio non eſt ita acceſſoria celebrationi, & diuinis Officiis Sabbathi ſancti, quin abſque illa peragi poſſint, non enim accedit neceſſariò, ſed voluntariè, quia Eccleſia non præcipit Ordines conferre; ſed permittit. Ergo ex conceſſione celebrationis, & Officiorum diuinorum hæc Ordinum collatio non intelligitur conceſſa, aliàs in diebus Quatuor Temporum ſeruata moderatione, *cap. Alma mater,* poſſent Ordines, ſaltem iis qui in clericalem ſtatum ſunt adſcripti conferri, quod eſt falſum. Et hæc omnia docet etiam Caſtrus Palaus *tom. 6. diſp. 5. punct. 4. num. 2.*

RESOL. CI.

An ſaltem tempore interdicti liceat miniſtrare Conſecrationem

tionem Epiſcopalem in illis quatuor feſtiuitatibus, in quibus ex indulto Cap. Alma, *permittitur celebratio ſolemnis diuinorum Officiorum?*

Et an ex iure antiquo, & nouo prohibita ſit Ordinum miniſtratio tempore interdicti?

Idem eſt de aliis Sacramentis exceptis Baptiſmi, & Pœnitentia. Ex p.12. tr.5. Reſ.101.

§. 1. RΕſpondeo negatiuè, & ratio eſt, quia iure antiquo eſt prohibita miniſtratio ſacramenti Ordinis tempore interdicti: at ſic eſt qood iure nouo *cap. Alma*, confirmatur prohibitio iuris antiqui omniom Sacramentorum, exceptis Baptiſmi, & Pœnitentiæ, &c. Ergo ſacramentum Ordinis; ſicut olim non concedebatur tempore interdicti, ita nec modo. Et ita docet Alterios *tom. 2. diſputat. 4. cap. 6.* Couarruuias *in cap. Alma, part. 6. §. 3. num...* Auila *de cenſur. part. 3. diſput. 4. ſect. 1. dub. 8. concl. 1.* Cornejo *in 3. part. D. Thoma, diſput. 2. de interdicto, §. 1. dub. 6.* & alij, penes ipſos. Quæ omnia procedunt in conſecratione Epiſcoporum; nam, vt ſuprà probauimos, Ordo & Sacramentum eſt: ergo, &c. Et nota cum Leandro *de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſput. 5. quaſt. 28.* & Doctoribus citatis, non licere miniſtrare Sacramentum Ordinis, & per conſequens conſecrationem Epiſcoporum tempore interdicti adhuc ianuis clauſis, & interdictis & excommunicatis excluſis. Nam per *cap. Alma*, ſolùm permittuntur Officia diuina cum moderatione ibi aſſignata, non verò Sacramenta alia, præter dicta.

Sup. à Reſ. 1. vſq; ad Reſ. 12. excluſiuè, deinpta Reſ. 4. huius tract.

RESOL. CII.

An ſola Conſecratio Epiſcopi, vel etiam ſi tantum ſit electus, & confirmatus tribuat ei priuilegium, cap. fin. de priuil. in 6. *Altaris portatilis?*

Et ſupponitur Epiſcopos libere poſſe in ſuo Palatio erigere Oratorium? Ex p.12, tr.1. Reſ.102.

§. 1. SVppono ex dicto capite, quod Epiſcopus liberè poſſit in ſuo Palatio erigere Oratorium, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat. Et quamuis textus exigere videatur, vt eo priuilegio fruatur, quando non poteſt commodè ad Eccleſiam accedere. Nihilominus iam vſus obtinuit, & communis ſenſus Doctorum declarat, vt poſſit liberè Epiſcopus, & ob ſolam maiorem commoditatem eo priuilegio vti. Ita Suarez *de Sacrament. diſputatione 81. ſect. 3.* Layman. Fauſtus, Marchinus, & alij. Et me citato doctiſſimus noſter P. Quartus *in Rubr. Miſſalis par. 3. tit. 10. ſect. 2. dub. 2.* Hoc ſuppoſito, dicendum Epiſcopom electum, & confirmatum non frui hoc priuilegio, ſed tantùm Epiſcopom conſecratum, quia Epiſcopus per conſecrationem efficitur verus Epiſcopus, vt habet Gloſſa *in cap. 1. verb. dedicanda, de Religioſis domibus.* Et ita tenent Alciatus *conſil. 1. num. 22. lib. 2.* Hoſtienſ. *capite cum olim 2. numero 10. de priuileg.* Anan. *cap. fin. numero 8. de regul.* Et fundantur in text. *capite vnic. 18. quaſt. 1.* vbi eximitot à iugo regulæ is quem ſacra ordinatio de monacho Epiſcopum facit. Ergo Epiſcopus per ſolam conſecrationem efficitur Epiſcopus.

Sup. hoc, quod hic ſupponitur, ſup. in tr. 2. Reſ. 2. & curſim in alio §. eius annot.

2. His tamen non obſtantibus doctiſſimus P. Tancred. *in qq. moral. tract. 2. quaſt. 48.* latè firmat, quod Epiſcopus electus, & confirmatus, ſed nondum conſecratus, poſſit in ſuo Palatio priuato habere Oratorium, vt ibi celebret, & Miſſam audiat, & ita in facti contingentia conſuluit Illoſtriſſimo Domino meo Epiſcopo Paſtenſi D. Aloyſio Cameros viro propter egregia ſua merita nunquam ſatis laudato. Ergo hanc ſententiam libenter amplector, & in gratiam amiciſſimi viri Patris Tancredi ad magis firmandam eius ſententiam adduco authoritatem aliorum, & ideo ita docet Gauantus *in Enchirid. Epiſcoporum, verb. Epiſcopus, num. 8. & ſequentib.* vbi ſic ait: [Poteſt Epiſcopus portare ſecum Altare viaticum, & in itinere, & in quolibet loco ſuæ habitationis decenti Miſſam celebrare, vel celebrari facere, *cap. vltim. de priuileg. in 6,* Etiam in aliena Diœceſi, etiamſi non ſit conſecratus.] Ita ille, cui adde Sqoillant. *de Priuileg. Epiſcop. part. 3. cap. 4. quaſt. 4. numero 15.* Nec obſtat *cap. vnic. 28. quaſt. 1.* ſuperiùs adductom; nam in illo textu habetur, quem canonica electio à iugo monaſticæ profeſſionis abſoluit, quibus manifeſtum ſit, quod per electionem, ſeu confirmationem eximitur à iure monaſterij, & transfertur ad ſtatum Epiſcopalem. Cùm autem ſubditur, & ſacra Ordinatio de monacho Epiſcopum facit. Si nomine ſacræ Ordinationis intelligatur conſecratio, ſenſus eſt, quod ipſa de monacho faciat Epiſcopum completiuè: non quia dat ſtatum, ſed quia complet ſtatum per poteſtatem Ordinis. Quod tamen non obſtat quin Epiſcopus electus, & confirmatus non poſſit frui dicto priuilegio *cap. finalis.*

3. Confirmatur hæc opinio ex dicendis in ſequenti reſolutione. Vnde ex his ego inſero, quod fuerit confirmatus Epiſcopus, licèt non conſecratus; ita Rodriquez *in qq. Regular. tom. 3. quaſt. 69. numero 4.* Sanchez *in ſumma, tom, 2. libro 7. cap. 32. num. 67.* Fauſtus *in Theſauro libro 8. quaſt. 46. edit. noua Neapolitana.* Barboſ. *de poteſtate Epiſcopi, par. 3. alleg. 114. num. 24.*

RESOL. CIII.

An ſola Conſecratio Epiſcopi tribuat ei priuilegium cap. cum ex eo, de pœnitent. & remiſſ. *conferendi Indulgentias, vel etiam poſt electionem, & confirmationem poſſit illas concedere?*

Et notatur, quod licet plures Epiſcopi ad Eccleſiæ dedicationem præſentes ſint, non poſſe niſi vnius anni Indulgentiam ſimul concedere.

Secundo, an Epiſcopus poſſit concedendi Indulgentias delegare ſimplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico?

Tertio docetur non poſſe Epiſcopum Indulgentias concedere pro defunctis.

Quarto aduertitur, quod largitio Indulgentiarum eſt actus iuriſdictionis voluntaria.

Quinto quaritur, an in loco exempto poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias?

Sexto notatur, Epiſcopos præter Indulgentias vnius anni in dedicatione Eccleſiæ, & pro dierum aliis temporibus non poſſe in foro pœnitentiæ plures concedere?

Et obſeruatur, quod Epiſcopus, etiam ſi non ſit conſecratus, dummodo ſit electus, poteſt conferre beneficia.

Et tandem docetur, quod Epiſcopus non conſecratus, ſed electus, & confirmatus poteſt, abſoluere à iuramento. Ex p.12. tr.5. Reſ.103.

§. 1. SVppono ex dicto cap. quod Epiſcopi, & Archiepiſcopi poſſunt tantùm dare Indulgentias vnius anni in dedicatione Eccleſiæ, aliis verò temporibus quadraginta ſolom dierum, prout ſtatuerunt Innocentius III. in Concilio Lateranenſ. & *cap. cum ex eo, de tit. de pœnitentiis,* Honorius III. *cap. noſtro, eodem tit.* Bonifacius VIII. *cap. Indulgentia,* in

Sup. his primis, quæ ſupponuntur in hoc textu ſup. in tr. 5. Reſ. 19. §. Sed quia, per tot.

in 6. eodem tit. & hinc ſiue ab vno, ſiue à pluribus ſimul Epiſcopis dentur. Hoc ſuppoſito, aſſero non ſolum poſt conſecrationem, ſed etiam poſt electionem, & confirmationem poſſe Epiſcopos Indulgentias concedere. Ita Gloſſa communiter recepta *in cap. tranſmiſſa, de elect.* D. Thomas *in 4. diſtinct. 20. qu. 1. art. 4. quæſtione* 8. Azor. *Inſtitutionum moral. p. 2. lib. 3. cap. 54. quaſt. 1.* & Gauantus *in manual. verb. Indulgentia.* Nam huiuſmodi poteſtas eſt iuriſdictionis, non Ordinis, *cap. Quod autem, de pœnit. & remiſſ.* Azor. cit. Vgolinus *de poteſtate Epiſcopi, num.* 4. Tamburinus *de iure Abbatum, tom. 2. diſput. 9. quaſt. 1.* Idem etiam docet Dicaſtillus *vbi infrà, num.* 30. qui citat Suarez, Graffium, Reginaldum, Nugnum, & alios, quibus ego addo Bertrandum Loth. *in reſolut. Theol. tract. 20. quaſt. 3. art.* 2. vbi ſic ait: Nota quòd ſicut Epiſcopus poteſt abſoluere ſuum ſubditum à peccatis, etiamſi ſit extra ſuam diœceſim, ita ſimiliter poteſt Indulgentias concedere. Similiter ſicut Epiſcopus electus, & confirmatus antequam ſit conſecratus, poteſt excommunicare, & abſoluere ab excommunicatione, & poteſt Confeſſarios approbare, dando illis facultatem abſoluendi à peccatis, ita ſimiliter poteſt Indulgentias concedere, quia hoc tantùm pertinet ad poteſtatem iuriſdictionis. Ita Loth. Nota hic primò, quod Layman *lib. 5. tract. 7. cap. 4.* licèt plures Epiſcopi ad Eccleſiæ dedicationem præſentes ſint, non poſſe, niſi vnius anni Indulgentiam ſimul concedere, & habetur expreſsè *cap. cùm ex eo, de pœnitent. & remiſſ.* Nihilominus non obſtat quominus plures, quorum ſinguli iuriſdictionem habent, vt loci Epiſcopus, & Metropolitanus, ſiue Archiepiſcopus ſimul, aut ſucceſſiuè plures quadragenas eidem Eccleſiæ concedant. Ita Suarez *diſput. illa 55. ſect. 2. num.* 5. Item nihil obſtat ſecundùm Laymanum, ſi alicui loco, ſeu Eccleſiæ, vnam quadragenam conceſſerit, quominus alienus Epiſcopus eidem Eccleſiæ etiam quadragenam concedat lucrandam tantùm à ſuis ſubditis, ſi tali die Eccleſiam illam inuiſerint: id enim non excedit limites iuriſdictionis, cum illa conceſſio propriè non fiat loco, ſed perſonis ſubditis in ordine ad talem locum, & poteſt poſtea (inquit Layman) ex Paludano *diſtinct. 20. quaſt. 4. art. 2. concluſ.* 4. Epiſcopus proprius loci eam Indulgentiam trahere ad ſuos, etiam ſubditos, ſi ipſis licentiam det lucrandi, vt proinde ſubditi loci duas in eo caſu quadragenas vna die lucrari poſſint. Et hæc omnia docet etiam Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 9. diſp. 2. dub. 3. n. 32.* cum docto & amiciſſimo Georgio Gobat. *tract. de Indulgent. par. 1. cap. 6. n. 61.*

Sup. hac aſſertione ſup. in Reſ 74 §. Au vero. & in Reſ. eius not. quamuis ibi pro Summo Pontifice in hoc caſu, & quamuis Pontifex Sacerdos non ſit.

2. Nota ſecundò, quod, an Epiſcopus poſſit hanc poteſtatem delegare ſimplici Sacerdoti, vel cuicumque Clerico? Affirmant probabiliter Suarez *diſp. 55. ſect. 6. n. 5.* Sà *verb. Indulgentia, n.* 16. & Amicus *n.* 112. quia ſimplex Sacerdos, & quicumque Clericus eſt capax talis delegationis, & aliunde nullo iure contrarium prohibetur.

3. Nota tertiò, non poſſe Epiſcopum Indulgentias concedere pro defunctis, vt docent Nuñus, Amicus, & alij plures. Ratio eſt, quia poteſtas concedendi Indulgentias in Epiſcopis, non poteſt ſe extendere vltra proprios ſubditos, quales non ſunt defuncti, quia non ſunt ſub eius iuriſdictione.

4. Nota quartò quod largitio Indulgentiarum eſt actus iuriſdictionis voluntariæ, & ſine ſtrepitu Forenſi exercetur, poteſt Epiſcopus vbivis locorum exiſtens concedere ſuis ſubditis vbivis locorum exiſtentibus, Indulgentias vbivis gentium lucrandas. Suarez *diſputat. 55. ſect. 5. num. 17. conformiter, l. 21. ff. de offic. proconſ.*

5. Nota quintò, quod an in loco exempto poſſit Epiſcopus concedere Indulgentias. Affirmant Ceſpedes *exempt. Regul. capite 54. dub. 229. & cap. 24. dub.* 464. Negant verò Quaranta *verb. Archiepiſcopi authoritas, verſ.* 31. Gauant. *verb. Archiepiſc.* & Merola *tom. 3. diſp. 7. cap. 5. num* 567. cum concedere Indulgentias non ſit dignitatis, ſed iuriſdictionis Epiſcopalis, & paria ſunt locum eſſe exemptum omnino à iuriſdictione Epiſcopi, & eſſe extra diœceſim.

6. Et tandem nota ſextò, contra Valentiam *tom. 4. diſp. 7. de Indulgent. quaſt. 20. punct.* 3. Epiſcopis præter Indulgentias vnius anni in dedicatione Eccleſiæ, & pro dierum aliis temporibus, non poſſe in foro pœnitentiali plures concedere. Ratio eſt, quia hanc poteſtatem Indulgentias concedendi Epiſcopi non habent, niſi iure humano à Summo Pontifice communicatam cum prædicta limitatione ad vnum annum, vel quadraginta dies. Valentia verò nititur contrario fundamento, nempe, quod Epiſcopi habent hanc poteſtatem iure diuino, quod ius eſt tantùm illis limitatum à Pontificibus in foro publico, non autem in foro ſecreto pœnitentiæ.

7. Obſerua etiam hic obiter, quod Epiſcopus etiamſi non ſit conſecratus, dummodo ſit electus, & confirmatus, poteſt conferre beneficia. Ita Squillante *de obligationibus & priuilegiis Epiſcop. par. 3. cap. 3. dub. 5. num.* 30. Poteſt etiam Epiſcopus electus, & confirmatus, nondum tamen conſecratus exigere charitatiuum ſubſidium, dummodo tamen fuerint expeditæ literæ, & poſſeſſio Epiſcopatus accepta, & non ante. Ita Squillante vbi ſuprà *capite 12. num.* 4.

Sup. hoc ſup. in Reſ. 74 §. Sed notandum.

8. Et tandem nota, quòd Epiſcopus non conſecratus, ſed electus, & confirmatus poteſt abſoluere à iuramento. Ita doctus Iuriſconſultus Carolus Rottileui *de ſucceſſionibus ab inteſtato. cap. 2. theorem. 108. num.* 2.

Sup. hoc in § not. præteritæ ad med.

RESOL. CIV.

An Conſecratio Epiſcopi tribuat ei priuilegium Concilij Trident. ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat. circa abſolutiones, & diſpenſationes, &c.

Et quid de Epiſcopis Titularibus.

Et an poſſint Epiſcopi vti hac facultate, vbi Concilium quoad totum non fuerit receptum?

Et notatur poſſe Epiſcopum diſpenſare, ſuper irregularitate homicidij caſualis, etiam ſi ſit publica.

Et tandem quæritur, an ignorantia inuincibilis excuſet ab irregularitate homicidij etiam voluntarij? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 104.

§. 1. Reſpondeo negatiuè, nam hac poteſtate Tridentini gaudet etiam Epiſcopus electus, & conſecratus; & ita me citato tenet Tancred. *in qq. Regular. tract. 2. part. 1. quaſt.* 63. qui bene obſeruat hoc procedere literis Apoſtolicis expeditis iuxta Extrauagantem iniunctæ, *de elect. inter commun.* Vnde Caſtrus Palaus *tom. 1. tract. 4. punct. 3. §. 1. numero* 2. ſic ait: [Nomine Epiſcopi, quibus hæc facultas conceſſa eſt, ſunt omnes illi intelligendi, qui ſubditos habent, quia reſpectu ſubditorum datur facultas. Quapropter debent eſſe Epiſcopi electi, & confirmati. Nam ante confirmationem iuriſdictione non gaudent, non tamen eſt neceſſarium eſſe conſecratos, imò neque eſſe Sacerdotes, vt poſſint ab excommunicatione reſeruata abſoluere; quia non debet abſolutio Sacramentalis impendi. Sic alios referentes, docent Cenedo *ad 6. Collect. 4. num.* 3. Sanchez *lib.* 8.

Sup. hoc, & contento in hoc §. in to. 3. tr. 3. Reſ. 5. per tot.

lib.8. diſput.2. num.13. & lib.2. in Decalog. cap.11. n.3. Guttier. *de matrim. cap.49. à num.6.* Barboſa *2. par. de poteſtate Epiſcopi, allegat. 39. num. 2.* Requiritur autem neceſſariò, vt ſint Epiſcopi illarum regionum, in quibus receptum eſt Concilium, aliàs vti non poterunt hac facultate: nam media receptione illis conceditur; neque fas eſt acceptare gratias, & repellere onera, ſic Barboſa *num.3.* Sanchez *num 2.* Garcia *de beneficiis, 7. part. cap.11. num.21.* Suarez *de cenſuris, diſput.41. ſect.2. num.6.* Hucvſque Palaus. Dico itaque, quod ſub nomine *Epiſcopi in cap.6. ſeſſ.24. Concilij*, non ſatis eſt, quod Epiſcopus ſit conſecratus, ſi Diœceſi, ac ſubditis careat. Tales ſunt Epiſcopi titulares, quia vt ex contextu dicti decreti conſtat, non conceditur dicta abſoluendi facultas Epiſcopo reſpectu omnium fidelium, ſed reſpectu ſubditorum in propria Diœceſi. Suarez *diſput.41. ſect... num.7.* Sanchez *lib.2. Summa, cap.11. num.3.* Granados *ſect.2. citat. num.4.*

Sup. hoc in § vlt. Reſ. not. præteritæ.

Sup. hoc in to.1 tract.3 Reſ.2. & 3.

2. Ruſus non poteſt ea facultate abſoluendi vti Epiſcopus earum Regionum, in quibus Tridentinum quoad totum non fuerit receptum (ſecus eſſet, ſi ſolum quoad partem) etiamſi ſubditos habeat. Quia par debet eſſe fauorum; & onerum ratio: ergo vbi Tridentinum non eſt receptum, quoad leges & onera, nequit acceptari quoad fauores, Suarez, & Sanchez *locis citatis*, Alterius *tom.2. diſput.8. de ſuſpenſ. cap.3. concluſ.4.* vbi ait, ita declaraſſe ſacram Congregationem Cardinalium ſuper Concilio. Venit ergo nomine Epiſcopi, in dicto decreto, quicumque Epiſcopus electus, & confirmatus, etiamſi conſecratus non ſit, nec Sacerdos, dummodo habeat diœceſim, in qua Tridentinum receptum ſit. Sic Suarez *tom.4. in 3. part. diſput.30. ſect.2. num.4.* Sanchez *libro 8. de Matrim. diſput.2. num.11. & lib.2. Summa, cap.11. cit. num.3.* Squillante *de obligat. & priuileg. Epiſc. part.3. cap.8. num.2.* Leander *de conſ. tom.4. tract.2. diſp.17. quæſt.1. & 2.* & Ludouicus Bertrandus Loth. *in Reſolutionibus Theologicis Belgicis, tract.1. quæſt.1. num.4.*

Quæ nūc eſt in to 3. tr 3. Reſ.44. & 46. §. vlt. Et pro minorib. Ordinibus, & beneficio ſimplici & lege aliàs Reſ. & 55. notat. 2. Reſ.1. huius annot. quæ eſt oppoſita ad principiū textus.

3. Nota tamen hic obiter me olim docuiſſe *in p.7. tract.2. reſolut.31.* poſſe Epiſcopum diſpenſare ſuper irregularitate homicidij caſualis, etiam ſi ſit publica: quam ſententiam me citato approbat Verricelli *in quæſtionib. moral. tract.8. quæſt.60. num.3.* quia quando homicidium caſuale, ſeu voluntarium in cauſa, nihil innouauit Tridentinum, ſed ante Concilium poterat Epiſcopus diſpenſare, quamuis eſſet publicum, vt *in cap. continebatur, & cap. ad audientiam de homicidio*: ergo etiam poſt Tridentinum diſpenſare poteſt. Tamen re melius conſiderata, nunc talem ſententiam non approbo; & idem dico, quod in irregularitate ex homicidio: ſed ſi homicidium capiat, ſit publicum, Epiſcopus non poteſt diſpenſare, niſi ad Ordines Minores, & ad beneficium ſimplex. Ratio eſt, quia iure antiquo hoc tantùm poterat; & Concilium circa hoc nihil innouauit, & & ita docet Leſſius *in 3. partem Diui Thomæ, cap.5. de irregularitate, dub.4. numero 36.* & alij. Et obſeruat ſtylus Curiæ Romanæ.

Sup hoc in Reſolution. not. ſeq. & in aliis earum annotat. pro iſta quæſt.

4. Sed hic etiam nota, quod dum hæc ſcribo, interrogatus ſum, an ignorantia inuincibilis excuſet ab irregularitate homicidij, etiam voluntarij. Pulchra dubitatio, & ad illam affirmatiuè de dicto caſu interrogatus quidam Pœnitentiarius D. Petri, & quidem ſuam ſententiam tanquam probabilem præter Palaum, & Suarez nouiſſimè admittit; hen quondam amiciſſimus meus Fr. Hieronymus Garſias *in polit. Regul. tom.2. tract.10. difficul.6. dub.5. punct.1. num.2.* vbi me citato ſic ait: [Supongo primero con la corriento de los Doctores, que la ignorancia inuincible del derecho, que pone irregularidad, eſcuſa della, como ſea de las que ſe contrahen por delicto, de quien hablamõ en eſte puncto; la razon es llana, porque la pena no ſe incurre ſin la culpa; y aſſi, ſi el excomulgado celebraſe, ignorando inuinciblemente que eſta annexa irregularidad al acto que haze, no incurreria en ella, y Nauarro, y otros que refieren, y ſieguen Sanchez *lib.9. de matrimonio, diſput.32. n.30.* Diana *4. part. tract.7. reſolut.19.* Caſtro Palau *tomo 1. diſput.17. num.2. & 8.* Merolla *in diſput. Theol. tom.1. diſput.1. cap.2. coroll.1. num.48.* los eſtiendan a lo mortaliter vincible, *iuxta cap.1. de conſtit. in 6.* Donde el Pontifice condena ſola la craſa: y ſupina. Y Egidio Coninch. *de Sacram. diſput.18. dub.4. num.9.* & Præpoſitus *in 3. part. quæſt.5. de irregularitate, dub.2. num.9.* Idem Caſtro Palao *tom.6. diſp.6. punct.5. numero 3.* la eſtienden: aunque ſepa vno que va contra la ley Eccleſiaſtica, haziendo tal occaſion, como no ſepa ay irregularidad annexa, ni quiere dezir otro, Villalobos *tomo 1. tract.21. difficultate 6. concluſione 1.* como conſta de la tercera concluſion. Solo eſtà la dificultad en el homicidio; pongo exemplo, quando vno comete homicidio, ſabe que haze contra la ley natural, pero no ſabe que la Igleſia aya pueſto pena de irregularidad, eſte tal ſi incurrirà: lo comun es que ſi, y que no excuſa la ignorancia, porque como dize Diana, *vtroque loco, includit defectum lenitatis*, y para incurrirſe, baſta que eſtè anexa propter decentiam, Pero Præpoſito, Egidio, Palao, Sanchez, y otros, quos refert, & ſequitur nouiſſimè Quintanadueñas *tract.9. ſingul.5. num.3. & 4.* hablan abſolutè de todas las irregularidades, ſin exceptuar el homicidio, y reſponden al capitulo, cum illorum, de ſententia excommunicationis, que habla alli el Papa de la craſa, y ſupina; y aſſi tengola con Suarez *tomo 5. de cenſ. diſput.4. ſect.9. num.16.* por probable.] Hæc omnia Garſias, quæ quidem opinio liberaret à multis irregularitatibus: nam plures committunt homicidia ignorando inuincibiliter cum ipſis annexam eſſe irregularitatem. At ego huic ſententiæ non adhæſi, neque nunc adhæreo. Primò quia ſcribo Romæ, vbi ſtylus Curiæ eſt in contrarium. Secundò, quia puto cum homicidio non ſolum adeſſe irregularitatem ex delicto, ſed etiam ex defectu lenitatis, quæ cum ignorantia inuincibili contrahi poteſt: ergo, &c.

Quæ nūc inuenitur in to.5. tract.5. Reſ.6. & 7. & in aliis earum primarū annot.

RESOL. CV.

An ſola conſecratio Epiſcopi tribuat ei priuilegium, cap. fin. de pœnitent. & remiſſ. *eligendi Confeſſarium?*

Et quid, ſi ſit electus, & confirmatus non tamen conſecratus?

Et quid tamen, ſi ſit electus, & non confirmatus?

Idem eſt pro Epiſcopis Titularibus.

Et quid eſt dicendum ſuper hoc de Eminentiſſimis Cardinalibus?

Et an Cardinales exercere poſſint cum ſuis familiaribus ea, quæ poſſunt Epiſcopi cum ſuis ſubditis, & præſertim ea, quæ poteſt Epiſcopus vigore Concilij Tridentini, ſeſſ.24. cap.6. de reformat. Ex p.12. tract.1. Reſ.105.

§. 1. RESpondeo negatiuè, nam etiam Epiſcopus non conſecratus, ſed confirmatus gaudet tali priuilegio, non tamen ſi tantùm ſit electus: & ita docet Dicaſtillus *de Sacram. tomo 2. tractata 8. diſputatione 10. ſect.20. numero 441.* & Squillante *de priuilegiis Epiſcoporum, parte 3. capito 7. numero 29.* Suarez *in 3. part. tomo 4. diſputatione 27.*

ſect.

ſectione 2. *numero* 3. & Boſſius *de Iubileo*, *ſectione* 3. *caſ.* 2. §. 4 *numero* 107. vbi ſic ait: [Secunda difficultas, an intelligatur Epiſcopus electus tantùm, non confirmatus, & reſpondendum mihi videtur negatiuè cum Suarez loc. cit. quia non eſt Epiſcopus, ſed deſignatus tantùm in Epiſcopum, vnde donec ſit confirmatus, vel conſecratus, manet ſubditus eidem proprio Sacerdoti, quem antea habebat, electus autem confirmatus, comprehenditur, quia eſt verè Epiſcopus Papæ immediatè ſubiectus quoad forum animæ.] Ita Boſſius. Et nota hîc etiam quod in hoc caſu nomine Epiſcopi intelligitur Epiſcopus conſecratus titularis tantùm, non habens Epiſcopatum, & qui pòſt conſecrationem renunciauit Epiſcopatui, non dignitati. Reſpondendum eſt affirmatiuè cum Henriquez *lib.* 6. *cap.* 13. §. 3. & Suarez *tom.* 4. *in* 3. *part. diſtinctione* 27. *ſectione* 2. *numero* 5. *contra Paludanum in* 4. *diſtinct.* 17. *quæſtione* 3. quia verè & propriè eſt Epiſcopus, in textu autem nihil aliud requiritur. Quod ſi renuntiaſſet Epiſcopatui, & dignitati, non gauderet illo priuilegio, nec comprehenderetur, Syluest. V. *Confeſſor.* 1. *num.* 8.

2. Sed in his caſibus an ſupradicti Epiſcopi poſſent eligere Confeſſarium tantùm, non verò approbatum ab Ordinario, diſcrepant Doctores, alij negant, alij affirmant; Ego vt alibi docui, negantibus adhæreo propter declarationem ſacræ Congregationis, & Gregorij XIII. loquentium de Epiſcopo iam conſecrato, & in diœceſi ſua iuriſdictionem habente; & ita nouiſſimè, me citato, docet Dicaſtillus, vbi ſuprà, *numero* 464. Sed quid dicendum de Eminentiſſimis Cardinalibus Ioannes Dicaſtillo vbi ſuprà *de Sacramentis*, *tomo* 2. *tractatu* 8. *diſputatione* 10. *dubitatione* 12. *numero* 464. me citato ſic aſſerit. [De Eminentiſſimis Cardinalibus res eſt controuerſa, an Sacerdotes ab illis electi excipientes eorum confeſſiones, indigeant approbatione? *Diana part.* 3. *tract.* 2. *reſolut.* 3. *& part.* 8. *tract.* 1. *reſol.* 85. *verſic.* Tertius caſus affert Azorium requirentem approbationem, & in contrarium alios 5. *part. tract.* 2. *reſolut.* 10. & putat poſſe eligere non approbatum à ſuo Epiſcopo, dummodo ſit eius commenſalis, pro quo affert Ludouicum à Cruce. Ego facilè aſſentior, quod res ſit ſatis probabilis, vt ipſe Diana ſentit, & rationi conſona.] Ita ille, & hanc ſententiam nouiſſimè tenet Melleus *in Theologia morali*, *tomo* 1. *malleatione* 37. *pract.* 12. Ego tamen iudicium meum circa præſentem difficultatem ſuſpendo, & eius finalem reſolutionem Sanctiſſimo D. N. remitto. Non deſeram tamen obſeruare pro negatiua ſententia extare aliquos Doctores aſſerentes DD. Cardinales non poſſe eligere in Confeſſarios, niſi approbatos ab Ordinario; & ita ex Societate Ieſu præter Boſſium tenet doctiſſimus Pater Andreas Mendo. *in Bullam Cruciatæ*, *diſput.* 22. *cap.* 1. *num.* 16. vbi ſic ait; [Cardinales ex conſuetudine, ac tacita Papæ licentia poſſunt eligere in ſuum Confeſſarium quemlibet Sacerdotem etiam ſimplicem aliàs iuriſdictione non gaudentem, vt cum pluribus idem Leander tenet *quæſt.* 33. Parochi autem non poſſunt eligere in ſuum Confeſſarium ſimplicem Sacerdotem, etiam approbatum, ſed abſque iuriſdictione. Tamen eligendi à prædictis Cardinalibus debent eſſe approbati, vt ex Tridentino conſtat, ad hoc vt abſolutio præſtetur; eſto, non habeant aliunde iuriſdictionem (quæ ab approbatione ſeparabilis eſt) nam qui dedit ſupradictis poteſtatem eligendi eum in Confeſſarium, huic iuriſdictionem delegauit.] Ita Mendo, cui adde ex eadem Societate Fragoſum *de Republ. Chriſtiana*, *tom.* 2. *lib.* 6. *diſp.* 15. §. 2. *n.* 10 Sic aſſerentem, [Cæterum Cardinales Epiſcopi, & qui legationis cauſa ab Vrbe ſunt abſentes, nequeunt ſibi eligere Confeſſarium, qui ab Epiſcopo proprio non ſit approbatus,] *ex Concilio Tridentino*, *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. *de reformatione*, [vbi non reputatur idoneus, niſi qui aut Parochiale beneficium habeat aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur: Igitur Cardinales poſt Concilium debent fateri apud Confeſſarium ab Epiſcopis approbatum, non obſtante *cap. vlt. de Pœnitent. & remiſſionib.* vbi fiebat facultas Prælatis exemptis, vt poſſint eligere ſibi Confeſſarium, quem maluerint, quia id procedebat ante Concilium Tridentinum, non autem poſt illud, vt cenſuit Congregatio.] Huc-vſque Fragoſus. Vnde ex his modo non admitto ea quæ dixi *in part.* 11. *tract.* 4. *reſol.* 13. *quæſt.* 2. nitens authoritate Patris Paſqualigi *deciſ.* 93. qui pro ſua ſententia malè citat Tannerum, & Ludouicum à Cruce cum aliis: nam Tannerus dicit contrarium, vt ipſi Patri Paſqualigo demonſtraui. Ludouicus à Cruce loquitur cum limitatione, nempe quando Cardinalis eligit in Confeſſarium Sacerdotem ſimplicem ſuum familiarem; alij verò aſſerunt poſſe Cardinales eligere Confeſſarium, ſed non aſſerunt poſſe eligere non approbatum; & hoc tantum vt verum fatear, docet Cardinalis Lugo in loco à me vbi ſuprà in *par.* 8. *tract.* 1. *reſolut.* 85. citato, nempe Cardinales poſſe eligere Confeſſarium, non autem aſſerit etiam non approbatum ab Ordinario, vt patet apud doctiſſimum Dicaſtillum vbi ſuprà *de Sacramentis*, *tomo* 2. *tract.* 8. *diſputat.* 10. *dubitat.* 12. Sed dicet aliquis ad quid ergo deſeruiet priuilegium eligendi Confeſſarium? Reſpondeo, deſeruire, vt poſſit eligere carentem alioqui iuriſdictione. Etiſi veniunt limitanda plura quæ aſſerit Paſqualigus *in illo tractatu de Electione Confeſſarij deciſione* 92. conſequi; nam abſolutè probata mihi non placent: at ego, vt dixi, quoad Eminentiſſimos Cardinales quidquid alibi dixerim nunc me negatiuè habeo, & nihil definio, quamuis Garſias *in Politica Regulari tom.* 2. *tr.* 50. *difficultate* 5. *dubitatione* 3. *puncto* 4. *n.* 7. tenet poſſe Cardinales exercere cum ſuis familiaribus ea quæ poſſunt Epiſcopi cum ſuis ſubditis; & præſertim, ea quæ poteſt Epiſcopus vigore Concilij Tridentini *ſeſſione* 24 *cap.* 6 *de Reformat.* Vnde quidam Modernus *de Officio Datarij*, *lib.* 1. *cap.* 15. §. 1 n. 8. docet Cardinales eſſe ordinarios in ſuis domibus; ſed ego, vt dixi, ante omnia remitto ſacræ Congregationi Concilij determinanda.

Alibi in to. 7. tr. 1. Reſ. 92. § 1. & 2. & in aliis eius not. primæ.

Sup. hoc in Reſolutionibus & in §. eiuſdem ſequentium annotation.

Prima Reſ. citata in hoc textu inuenietur in to. 7. tr. 1. Reſ. 92. ex doctr. eius §. 1 & 2. Secunda vero reperitur in to 3 tr. 1. Reſ. 35. in eius §. Tertius caſus. Tertia autē nunc eſt in tom. 9. tr. 7. Reſ. 47. & in aliis §§. eius annot. & ſignāter in Reſ. not. ſeq. § Quarto ſecundo. & ſeqq.

Quæ hic eſt in to. 1. tr. 3. Reſ. 13. §. Quarto ſecundo. & ſeqq. & in aliis §§ eius not. pro hac quæſt.

Quæ hic eſt in to. 9. tr. 1. Reſ. 48. ex lege com. à principio.

Alibi in Reſolutionib. & §§. eius præcitatarum notat. huius Reſ.

Sup. hoc in to. 9. tract. 7. Reſ. 37 & in aliis §§. eius not.

RESOL. CVI.

An conſecratio Epiſcopalis liberet Regularem à vinculo voti paupertatis?

Et an poſſit talis Epiſcopus Regularis dimittere habitum Religionis, & habeat poteſtatem, vt legitimus hæres vindicandi paternam ſibi hæreditatem; & in vita de bonis ſuis, ac de acquiſitis intuitu Eccleſiæ tam amplè diſponere, vt valet licitè Epiſcopus ſæcularis?

Et an etiam teſtamentum ante profeſſionem factum reuocare poſſit, & etiam poſſit aliquid donare? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 106.

§. 1. NEgatiuam ſententiam docent communiter Doctores, & ex Theologis *Diuus Thom. ſecunda ſecundæ*, *quæſtione* 185. *articulo* 8. & ibi Caietanus, Pater Valentia, poſt alios *diſputatione* 10. *quæſtione* 3. *puncto* 8. *columna* 3. Pater Molina *tom.* 1. *diſputatione* 140. Leſſius *de Iuſtitia*, *& Iure*, *lib.* 2. *cap.* 4. *dubitatione* 5. *numero* 29. *& capite* 41. *dubitatione* 11. *numero* 92. Pater Thomas Sanchez pluribus relatis

Sup. hoc latè ſup. in tr 7. Reſ. 26 §. Verùm difficultor. & ſeq. & in to. 7. tr. 2. Reſ. 26. & 27. & in to. 3. tr. 2. Reſ. 66. §. Et ideo ad medium à verſ. an quando. & ſeq. & in to. 10. 6. tract. 9. Reſ. 3. & in to. 9. tract. 7. Reſ 54. § 1. & 2.

Digitized by Google

libro 6. Decalogi, capite 6. num. 8. & 10. Pater Ioan. de la Cruz de Statu Religionis, capite 2. dubitatione 4. Azor. Inſtitutionum Moralium, part. 1. libro 12. capite 7. quæſtione 2. Bartholomæus à ſancto Fauſto in Theat. Religion. libro 6. quæſtione 150. Ægidius de Coninch. diſputatione 27. dubitatione 1. numero 200. nouiſſimè Pater Ferdinandus à Caſtro in opere morali, tractatu 6. diſputatione 2. puncto 8. ex numero 3. Rodriquez Quæſt. Regular. 2. tom. quæſtione 58. articulo 3. Henriquez in Summa, libro 20. cap. 33. litera L.

2. Ex Iuris Cæſarei profeſſoribus poſt Bald. & Paul. Molina de primogenit. lib. 2. cap. 10. num. 28. Alex. conſ. 32. num. 8. lib. 5. Pacianus pluribus relatis conſ. 532. à numero 24. Capicius deciſ. 200. Surdus de aliment. tit. 8. priuileg. 79. num. 96. Carol. de Tapia in Authen. integri, verb. Sua, cap. 6. num. 85. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Fab. de Anna latè dict. conſ. 45. ex num. 84. Gabriel Pereira deciſ. Portugall. 75. num. 1. Thadæus Piſo poſt alios, lib. 1. variar. reſolut. cap. 8. numero 38. Ioan. Harprechtus ad Iulium Clar. in §. Teſtamentum, quæſt. 38. Marius Cutell. in dicto tractat. de donat. tom. 1. tractat. 1. diſcurſ. 2. partis. 3. num. 135. & 150.

3. Ex Canoniſtis Gloſſa in d. cap. ſtatutum 18. quæſt. 1. & in cap. quorundam verb. Mendicantium, de elect. in 6. Specul. lib. 4. part. 3. tit. de ſtat. Monachorum, num. 29. Hoſtien. in cap. Clerici el ſecundo de vita, & honeſt. Clericorum, & in Summa tit. de ſtat. Monach §. vtrum, Lælius Zecchius de Republic. Chriſt. tit. de Regular. cap. 3. num. 14. Petr. Rebuff. conſ. 14. per totum Couarruuias in capit. 1. num. 18. de teſtament. Martha tomo 2. de ſucceſſ. legal. 4. part. quæſtione 1. articulo 4. numero 13. Stephan. Duraut. quæſt. iuris 10. Laurent. de Peyrinis in Religioſ. ſubdit. tom. quæſt. 1. cap. 10. §. vnic. Pelag. de planctu Eccleſ. lib. 2. cap. 24. Zened. de paupertate Relig. dub. 44. num. 5. & ex num. 31. Nicol. Garcia de Benef. tom. 1. part. 7. cap. 10. num. 89. Auguſtinus Barboſa in Paſtoral. 1. partis. 1. cap. 4. num. 11. Riccius tom. 3. Praxis Reſol. for. Eccleſ. reſol. 18. num. 1. & 2. Hieron. Rodriguez Luſitanus in compend. qq. Regul. patrui, reſolut. 60. num. 9. Alex. Ludouiſ. deciſ. 109. n. 5. Campanil. in diuerſ. iur. rubr. 12. cap. 14. Rota Romana apud Farinac. in nouiſſ. tom. 2. deciſ. 87. num. 2. Et ratio eſt, quia cum ſtatus Religioſus tribus illis paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ conſiſtens votis, cap. inter Monaſterium de ſtatu Monachorum ad perfectionem pertineat, quaſi quædam via in perfectionem tendendi: & Epiſcopalis ſtatus ſit perfectior, vt ad perfectionem pertinens tanquam quoddam perfectionis magiſterium: hinc eſt quod illius perfectio non ſupprimitur, aut ſupplantatur per iſtius adeptionem, ſed potius conſeruatur, cuſtoditur, & validatur.

4. Itaque Epiſcopo Regulari ex adminiſtratione Epiſcopali à iure conceſſa illi plenum dominium, & alienandi facultatem tribuere non debemus, cùm nuda ſolùm bonorum poſt Epiſcopatum quonia titulo acquiſitorum adminiſtratione fungatur, proprietatem autem Eccleſiæ, cui præeſt, procul dubio quærat, dicto cap. Statutum 18. quæſtione 1. ibi: poſtquam enim Epiſcopus ordinatur ad altare quod ſacrificatur, quod acquirere potuit, reſtituat, cap. cùm olim 14. verſ. Præterea de Priuileg. Couarruuias in cap. de teſtament. numero 17. & 19. Molina de primogen. capite 10. numero 28. Pereira Iunior deciſione 75. numero 1. & 3. Cened. de Paupertate Religionis, dubitatione 44. numero 5. & à numero 31. Pelagius de planctu Eccleſiæ, libro 2. capite 24. Fab. de Anna dicto conſilio 45. numero 107. Campanilla rubr. 12. capite 14. numero 8. Leſſius de Iuſtitia, & Iure, libro 2. capite 4. dubitatione 11. poſt alios Sanchez libro 6. dicto capite 6. numero 8. & libro 7. capite 32. numero 62. & 63. Barboſa in dicto capite Statutum, numero 12. & 3. ſequentibus. Nam indubitata eſt differentia inter Epiſcopum à Monachiſmo promotum, vel à Clericatu, quòd iſte omnia poſt Epiſcopatum ſibi obuenientia, ſiue iure hæreditario, ſiue quouis alio ad eum velut ad verum Dominum pertinent, deque illis liberè diſponere poteſt; ille verò nudam tantùm habet adminiſtrationem ex munere Epiſcopali ipſi iniuncto competentem, Sanchez dicto capite 6. numero 8. & 10. & ex plurium ſententia reſoluit Nicolaus Garcia de beneſic. 7. part. capite 10. numero 89. & hanc ſic reſtrictam, ac limitatam, quod exceptis ſumptibus neceſſariis, nihil de bonis quomodocumque quæſitis in præiudicium Eccleſiæ, cui præeſt, diſponere, aut alienare valet, text. in capite Non dicatis 12. quæſtione 1. cap. cùm ad Monaſterium de Statu Monachorum, cap. cùm olim, verſ. Præterea, de Priuileg. & ibi Gloſſa verb. Reſtitutionem. Et reſoluunt poſt Emanuël. Rodriguez, Nauarram, Sanchez, & alios, Hieronymus Rodriguez, Luſitanus in Compendio Quæſtionum Regularium, patrui reſolut. 60. numero 9. Gabriel Pereira dicta deciſione 75. num. 3.

5. Sed his non obſtantibus affirmatiuam ſententiam probabilem eſſe olim putaui, & nunc iterum puto ad compeſcendam audaciam Theologaſtri, qui his diebus improbabilem, & nimis laxam notauit hanc opinionem. O perfrictæ frontis hominem! Ergo improbabilis erit opinio, quam docuerunt Sotus, Angles, Medina, Palacios, Vaſquez, Marquez, Pontius, Puente, Hurtado, VVadingus, & alij plures à me alibi citati, qui meritò Gigantes Theologiæ vocari poſſunt, & qui validiſſimis rationibus firmant Regularem ad Epiſcopatum aſſumptum liberum remanere à voto paupertatis. Et hanc ſententiam contra dictum Theologaſtrum etiam Auctores opinionis contrariæ aſſerunt eſſe probabilem, & tutam in praxi fatentur, ita docet Sanchez in Summa Theologia, tom. 2. lib. 6. cap. 6. numero 13. Probatur probabilitas huius ſententiæ ex textu in cap. ſtatutum 18. quæſtione 1. ibi; Monachus quem canonica electio à iugo Regulæ Monaſticæ profeſſionis abſoluit, & ſacra Ordinatio de Monacho Epiſcopum facit, velut legitimus hæres paternam ſibi hæreditatem poſtea, iure vindicandi, poteſtatem habeat. Tum quia liber euadit, & eſt abſolutus à iugo Regulæ, id debet intelligi de iugo, ſeu nexu principali Religionis, hoc eſt profeſſione, quæ illum verum conſtituebat Religioſum, aliàs paternam ſibi hæreditatem vindicare non poſſet, vt poteſt; cùm ſi obedientiæ, & paupertatis vinculo arctaretur, Superioris indigeret placito, & cum eo ſolum Religioni acquireret, non autem ſibi vindicaret, vt incapax dominij, ſine quo vindicatio non procedit, leg. in rem, ff. de rei vindic. Tum quia verba, & ſacra Ordinatio de Monacho Epiſcopum facit deſignantia terminos à quo, & ad quem, quorum vnus alterum excludit, clarè denotant Religioſum non manere illum, qui eſt creatus Epiſcopus, cum de ſtatu Religioſo: ad Epiſcopatus dignitatem aſcenderit; cap. niſi cùm pridem de renunc. ibi Facilius indulgetur, vt aſcendat Monachus ad Præſulatum, quam Præſul ad Monachatum deſcendat. Secundò talis Epiſcopus qui Monachus exiſtens habitum Religionis præciſè portare tenebatur dimittere poteſt, Manuel Rodriguez quæſt. regul. tom. 2. quæſt. 58. art. 3. Tapia in Authent. ingreſſi, Cod. de Sacroſanct. Eccleſ. verb. Sua, cap. 6. numero 61. Graff. in Summ. lib. 2. cap. 57. numero 9. Azor. inſtitut. moral. lib. 12. cap. 7. Pater Hurtado de Mendoza de Fide, Spe, & Charitate, tom. 2. diſput. 160. ſub. ſect. 3. §. 64. verſ.

Olim in Reſolutionib. & §§ not. 2 huius Reſ.

Alibi ibid.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Reſ. 86. ſignanter ad lin. 7 §. 1. & in tom. 7. tr. 2. Reſ. 27. §. vl. à med.o, &c.

Sed

Digitized by Google

Sup hoc ſup. in 11. 7. Reſ. 26 § Verum pon, 3 lin, 3. & veri Dum intera, & in aliis §§. an-not. 1. pix-enat. §.

Sed in aliquibus. Tertiò poteſt in vita de bonis ſuis, ac de acquiſitis intuitu Eccleſiæ tam ample diſponere, vt valet licite Epiſcopus ſecularis. Cardin. *in Clem.* 2. *verſ. Sed & tales, not.* 1. *de vita, & honeſtate Clericorum*, Farinac. *tom.* 2. *nouiſſ. deciſ.* 241. *num.* 4. Sanchez *in præcept. Decalog. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *n.* 14 Auguſtinus Barboſa *de offic. & poteſtate Epiſcopi, part.* 3. *allegat.* 114. *num.* 22. Mar. Cutel. *d. tract. de donat. tom.* 1. *tractatione* 1. *diſcurſ.* 2. *partic.* 3. *num.* 136. Quartò teſtamentum ante profeſſionem factum, quod exiſtens Religioſus reuocare non poterat, Abbas *in cap. in præſentia, numero* 61. *de probat.* Ioan. Guttier. *Canonic. quæſt. lib.* 2. *cap.* 5. *à n.* 37. factus Epiſcopos euertere valet. Iaſ. poſt Bart. *in Authent. ingreſſi, num.* 7. *Cod. de Sacroſanct. Eccleſ.* poſt Tabiam *ibid. verb. Ideòque neque de tis, cap.* 1. *num.* 67. Molfeſ. *d. conſ.* 1. *num.* 21. *cum duobus ſeqq.* id confirmat exemplo mortui reuiuiſcentis, & omnia ſua recuperantis. Quintò, donare poteſt, Baldus *in cap. Cleric. el* 2. *num* 7. *de vita, & honeſtate Cleric.* Cardinal. *in Clem.* 2. §. *ſed & tales, in princ. eod. tit.* Nauar. *conſ.* 15. *de regul. & conſ.* 78. *num.* 4. Rota diuerſ. 772. *par.* 1. Farinac. *tom.* 2. *nouiſſ. deciſ.* 241. *num.* 4. *& per totam, & deciſ.* 306. Ludouiſ. *deciſ.* 401. *per totam.* Cùm autem id ſit dominium transferre, §. *ſi itaque diſcretis*, Inſtitut. *de actionibus*, inde planum fieri videtur in eo rei donatæ dominium reſidere. Cæteras rationes videbis apud citatos Authores, & præſertim apud Hurtadum, & Vvadiugum. Vnde licèt ego adhæream primæ ſententiæ negatiuæ tanquam communiori, & iuſtiori, aſſero tamen ſecundam ſententiam affirmatiuam eſſe probabilem, conſulto tamen Epiſcopis regularibus ne diſcedant à prima ſententia Diui Thomæ, quæ, vt dixi, eſt communis, & practicanda.

Sup hoc in tom. 6. tr 7. Reſ. 9. & in aliis eius primæ not. poſitæ contra titulum & in Reſ. & §§. not. primæ huius Reſ.

RESOL. CVII.

An Conſecratio Epiſcoporum efficiat, vt ipſos offendentes incurrant in excommunicationem Bullæ Cœna contra offendentes Cardinales?

Et quid, ſi Epiſcopus tantum ſit electus, & confirmatus non tamen conſecratus?

Et deducitur, quod Cardinales ex quo electi ſunt à Summo Pontifice, & electionem acceptauerunt, tametſi Capellum non obtinuerint, gaudent prædicto priuilegio.

Et aduertitur, quod in appellatione Pontificis, ſeu Epiſcopi non venit niſi conſecratus Epiſcopus, quia electus, & non conſecratus non eſt Epiſcopus. Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 107.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 7. Reſ. 21. §. vlt.

§. 1. RESpondeo negatiuè. Dico igitur quod in dicta excommunicatione 11. Bullæ includuntur primò Cardinales ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, qui ſic dicuntur ex quo electi ſunt à Summo Pontifice, & electionem acceptauerint, tametſi capellum nondum obtinuerint, vti tradit Sayrus *lib.* 3. *cap.* 15. *n.* 3. Fillinccius *tract.* 16. *n.* 1. Bonacina *diſp.* 5. *q.* 12. *punct.* 2. *n.* 2. Secundò Patriarchæ, id eſt, Summi Patres inter Epiſcopos primum locum tenentes. Tertiò, Archiepiſcopi, id eſt, Epiſcopi Metropolitani pluribus Epiſcopis præſidentes, ſic nuncupati poſt Pallij receptionem, *cap. tranſmiſſa de Electione, cap. Niſi ſpecialis de Authoritate, & Vſu Pallij.* Quartò Epiſcopi vnius Ciuitatis, vel Diœceſis. Debent autem ſecundum probabiliorem ſententiam, quam defendit Caietanus verb. *Excommunicatio, cap.* 12. Sayrus *vbi ſuprà, n.* 4. Nauarrus *cap.* 27. *num.* 67. Hugulinus *in præſenti, verb. Patriarcha, n.* 3. Fillinccius *q.* 5. *n.* 240. Suarez *diſp.* 21. *sect.* 2. *n.* 69. Bonac. aliis relatis *diſp.* 1. *q.* 12. *punct.* 2. *n.* 7. aduerſus Graff. 1. *part. deciſ. lib.* 4. *cap.* 18. *n.* 108. eſſe conſecrati. Neque ſufficit eſſe electos, & confirmatos; quia ante conſecrationem non ſunt Epiſcopi vere & propriè, cum non ſint charactere Epiſcopali inſigniti, tametſi Epiſcopali iuriſdictione gaudeant. Et cùm verſemur in materia odioſa, non debet nomen Epiſcopi vltra propriam, & ſtrictam ſignificationem extendi. Quintò, Legati, ſeu Nuncij, qui à Summo Pontifice cauſa negotiorum ad Principes mittuntur, dum eorum Legatio durat. Itaque noſtram ſententiam præter Doctores citatos tenet etiam Leander *de cenſuris, tom.* 4. *tract.* 3. *diſput.* 11. *q.* 12. Rubeus *in Aphor. Epiſc. verb. Conſecratio, num.* 13. Dico itaque quod interficiens, aut capiens Epiſcopum electum confirmatum, etiam poſt acceptam poſſeſſionem Epiſcopatus, nondum tamen conſecratum, non remaneat obſtrictus hac Bullæ excommunicatione, quamuis remaneret alia: etiam reſeruata Papæ, *cap. ſi quis ſuadente* 17. *quæſt.* 4. Sic Caietanus *verb. excommunicatio, cap.* 12. ibi. Aduerte hîc quod appellatione Pontificis, ſeu Epiſcopi, non venit, niſi conſecratus Epiſcopus: quia electus, & non conſecratus non eſt Epiſcopus, licet ſit adminiſtrator, & Epiſcopus electus, Syluester *excommunic.* 7. §. 44. Nauarr. *cap.* 27. *num.* 67. *verſ. octaua.* Toletus *lib.* 1. *cap.* 25. Abbás, Felinus Cardinalis, & Diuus Antoninus, quos omnes refert, ac ſequitur Alterius *lib.* 5. *diſp.* 12 *cap.* 3. *dub.* 2. Suarez *diſpus.* 21. *sect.* 3. *num.* 69. vbi ad fundamentum oppoſitæ ſententiæ reſpondet, quod licet Epiſcopus electus, & confirmatus ſit vere Epiſcopus, quoad ea, quæ iuriſdictionis ſunt, quia tamen deeſt illi conſecratio, propter quam immunitas hæc, & priuilegium Epiſcopis eſt conceſſum, ideo hoc priuilegium ſolis Epiſcopis conſecratis eſſe, conceſſum cenſendum eſt. Et licet infra, vt videbimus pluries nomine Epiſcoporum veniunt electi, & confirmati, licet non conſecrati, hoc tamen procedit in fauorabilibus, non autem in odioſis, vt eſt caſus noſter. Ergo, &c.

RESOL. CVIII.

An qui conſecratur in Epiſcopum ante legitimam ætatem, triginta annorum, incurrat ſuſpenſionem, vel irregularitatem: Ex parte 12. tract. 1. Reſ. 108.

Sup. hoc ſup. in Reſ 49. à § diffic. elt. & & in alio §. eius not.

§. 1. HOc dubium mouet, & ſic reſpondit Suarez *in* 3. *parte, tom.* 5. *diſp.* 31. *sect.* 1. *n.* 29. Aliud dubium eſt; An hæc pœna locum habeat in eo, qui ante legitimam ætatem Epiſcopus conſecratur. Nam in ſacris Canonibus certum etiam ætatis tempus ad Epiſcopatum præſcribitur, ſcilicet triginta annorum; conſecratio etiam Epiſcopi iuxta communem, ſatiſque probabilem ſententiam, Ordo quidam eſt, & conſequenter inter ſacros Ordines numerandus; ergo ſuſpenſio lata in eum qui ſuſcipit Ordinem ſacrum ante legitimam ætatem, comprehendet eum, qui ante trigeſimum annum fuerit conſecratus Epiſcopus. Nihilominus dicendum eſt illam pœnam, & conſtitutionem non extendi ad Epiſcopos. Primò quidem ob illud principium generale, quod ſuſpenſio generatim lata non comprehendit Epiſcopos, niſi eorum fiat ſpecialis mentio, iuxta *cap. Quia periculoſum, de ſententia excommunicationum, in* 6. Secundo, quia ex multis circumſtantiis conſtat illam Extrauagantem non loqui de Epiſcopo; tum quia licet Epiſcopatus ſit Ordo, tamé eius collatio propter excellentiá conſecratio dicitur potius, quam ordinatio. Tum etiam quia illæ particulæ *litera dimiſ. extra tempora.*

& ſimiles non accommodantur Epiſcopatus. Ita Suarez, Cui ego addo Scipionem de Rubeis *in Aphoriſm. Epiſcop. verb. Conſecratio*, *numero* 11. & Mauritium Azeuedum *de Praſt. Epiſcop. parte* 1. *capite* 4. *num*..

RESOL. CIX.

An Conſecratio Epiſcopalis ſuſcepta per ſaltum inducat ſuſpenſionem? Ex p. 12. tr. 1. Ref. 109.

§. 1. AD hanc difficultatem ſic reſpondet Suarez *de conſecrat. diſp.* 31. *ſect.* 53. vbi ſic ait: [Dubitari tandem circa hunc caſum poteſt, an ſuſcipiens per ſaltum conſecrationem Epiſcopalem, hanc ſuſpenſionem incurrat, & irregularitatem, ſi Pontificale miniſterium exerceat. Sed cum ſupra dictum eſt, appellatione Ordinum non venire in his legibus conſecrationem Epiſcopalem, neque etiam ſuſpenſionem generatim latam Epiſcopos comprehendere: ideoque certum eſt hanc ſuſpenſionem ad caſum illum non extendi. Solùm oportet obiter hîc aduertere, quod (Deo dante) latius in ſequenti Tomo dicemus, ſi quis ita conſecretur Epiſcopus per ſaltum, vt Sacerdotij ordinem prætermittat eum non ſolum manere ſuſpenſum, verum etiam non manere conſecratum, quia character Epiſcopalis ſi quis eſt, eſſentialiter requirit characterem Sacerdotalem, vel ab eo non diſtinguitur: quod ſecus eſt in inferioribus Ordinibus: nam licèt inferior, vel inferiores prætermittantur, collatio Superioris valida eſt, quantum ad impreſſionem characteris. At vero ſi in illo ſaltu non ſacerdotalis Ordo, ſed alius inferior ſit prætermiſſus, conſecratio quidem Epiſcopalis valida erit, quamuis ex ſententia Gloſſæ vlt. *in cap. vnico de clerico per ſaltum promoto*, ordinem quem non habet, aliis conferre non poſſit. Dicendum eſt igitur quod qui ſuſcipit per ſaltum conſecrationem Epiſcopalem. non incurrit ſuſpenſionem latam contra Ordinatos per ſaltum: nam appellatione Ordinum non venit in his legibus conſecratio Epiſcopalis. Et ita etiam docet Rubeus *in aphoriſm. Epiſc.* verb. *Conſecratio num.* 4. qui poſtſtea *num.* 5. Cum Suarez vbi ſupra rectè obſeruat, quòd Epiſcopus, qui ſcienter conſecratur ab Epiſcopo hæretico, ſchiſmatico, excommunicato, interdicto non toleratis s aut à ſimoniaco per ſententiam declarato, eſt à Pontificalibus ſuſpenſus. Sed de hoc ſupra à nobis actum eſt.

Sup. in Reſ. 99. & lege etiam doct. Reſ. 61.

RESOL. CX.

An antequam Epiſcopus conſecretur rectè prætermittantur proceſſus de vita, & moribus? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 110.

§. 1. SVggillat hæc omnia more ſuo Marcus Anton. de Dominicis *in ſua Republica*, contra quem ſic effatur Zacharias Bouerius *in Cenſura parenetica*, *lib.* 2. *cap.* 2. [Velut indubitatum ſtatuis (inquit) manuum impoſitionem, & alias ſacras Ceremonias ab Apoſtolis, Apoſtolicíſque viris, ab ipſo naſcentis Eccleſiæ exordio in deputatione Epiſcoporum fuiſſe adhibitas, & à nobis inuiolabili Eccleſiæ ſanctæ conſuetudine eſſe adhibendas, in quo ſanè Catholici hominis perſonam induis: & adhuc præclarius, cum Caluino his verbis, ſuggillas; Miror itaque Caluinum dixiſſe præter manuum impoſitionem, nihil præterea ceremoniarum adhibitum ſe legere: aliàs enim legi, & inueniri in vſu antiquiſſimas ceremonias iam oſtendi; Multo magis miror eundem dixiſſe, Ordinationem nihil aliud eſſe, quam merum ludibrium: grauis enim fit iniuria, & Paulo ſuper Timotheum manus imponenti, cumque ſic in Epiſcopum ordinati, & toti antiquitati, quam vidimus piè & ſanctè in ordinationibus Epiſcoporum ceremonias adhibuiſſe. At non diu Lupus ouis pelle contectus ſe ouem perſuadere poteſt, quin ſtatim ſe ſuo vlulatu lupum prodat; Hactenus ouem, mutato vellere ſimulaſti, iam te lupum ex vlulatu agnoſcimus, cum voce mutata ſcribis, Niſi velis (vt videtur) modernas aliquas nouas noſtras ceremonias reſpuere, & actus aliquos in ordinatione Epiſcoporum, ad ſpeciem tantùm; & verè ad ludibrium vſitatos, ſuggillare: Vt quod, v.g. de vita, & moribus formetur proceſſus, vt plurimum in Curia Romana, vbi ab Ordinando teſtes offeruntur, qui ei placuerint; aut vbi nulli teſtes perſonam nouerint: quod, & illiterati, & vitiis inſignibus deprauati promoueantur; examina tamen dicuntur præcedere, ieiunia illa quidem, & inania, non ſine fuco fortaſſe, & fallatiis. Optime quidem, Marci Antonij, non quæ erga alios, ſed quæ in te vno cùm ad Epiſcopatum aſſumptus es, exactius fortè obſeruari, debuiſſent, tuis verbis admones. Nam ſi in proceſſu de vita, & moribus tuis formando, cùm primum ad Segnienſem Epiſcopatum, vel Spalaten. Metropolim inhiabas, non ita oſcitanter, ac nimia cum indulgentia, fortè ſub melioris vitæ pollicitatione, ac iuramento itum fuiſſet; Si ſuperba literarum pompa, omni Religione, ac pietate vacua, quæ ad hæreſes, ac Schiſmata currebas, paulò diligentiùs explorata fuiſſet; ſi tumidum ambitione pectus, ſi Regularis diſciplinæ odium, ſi effrenis viuendi licentia: ſi denique tuæ anteactæ vitæ ratio grauiſſimis vndique ſceleribus contaminata paulo exactius, ac ſeuerius examinata ad Summum Pontificem delata fuiſſet; certè Eccleſia Marcum Antonium Epiſcopum non habuiſſet; neque modo ſchiſmaticum, atque hæreticum lugeret. In te vno ſi quid oſcitantiæ obrepſit, delictum fuit: in cæteris enim hoc delictum non agnoſcimus: Sed, fortaſſe id vitio tuo, beneficij in Eccleſiam conferres, vt in Epiſcoporum promotionibus, non tam vitæ, probitatis, quam piæ, ac vtilis doctrinæ (vti fieri ſolet) ſeuerior atque auſterior in poſterum ratio exigatur;] Hucvſque Boërius contra hoſtem illum infenſum Romanæ Eccleſiæ. Circa diligentiam cum qua formantur proceſſus de vita, & moribus, & aliis requiſitis ad Epiſcopum promouendum, vide Gerundam de Epiſcopo *tom.* 2. *lib* 8. *diſp.* 8. *per totam*.

RESOL. CXI.

An Conſecratio Epiſcopalis facta per Angelum ſit valida?

Et an ſoli homines viatores, & cum vocibus naturalibus, poſſint miniſtrare Sacramenta non vero Angeli ſiue ſint boni, ſiue ſint mali?

Et docetur in Beatis manere Characterem.

Et diſcutitur, an de facto fuerit aliquod Sacramentum ab Angelis, vel Beatis miniſtratum.

Vbi aliqua alta circa hoc pro Angelis, & Beatis. Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 111.

§. 1. CAſus accidit in facti contingentia teſte Nicephoro *lib.* 11. *Hiſtor. Eccleſ. cap.* 50. in perſonam ſancti Amphilophij. Deus (ait ille) miſit, qui myſteria, & Arcana benedictione, & Epiſcopali arrogatione eum dignitati, intellectuali modo conſecrarūt.

Sed

Sup. hac qu. lege inf. ex Reſ. ſeq. §. Confirmatur à ſimili. & in hac ipſamet Reſ. Vide § At obſt. & ſeqq & in tom. 2. tr. 4 Reſ. [illegible] §. 1. ad med. & § Sed ſuper. verſ Author verò.

Sed reſolutio huius difficultatis pendet ex illa quæſtione. An ſoli homines viatores poſſint miniſtrare Sacramenta; Reſpondetur, quod error fuit Lutheri non ſolum homines, ſed etiam Angelus, imo etiam, Diabolum ipſum poſſe efficere Sacramenta, cuius verba refert Bellarminus *lib. 1. de Sacram. in genere, c. 24.* propter illud ſcilicet falſum fundamentum, quod verba Sacramentorum concionatoria ſint, & nullo alio modo concurrant ad iuſtitiam, quam excitando ad fidem, eámque caſualitatem ceremoniæ ſenſibiles poſſint habere, etiamſi fiat à Dæmone aſſumente aliquam humanam figuram.

2. Verum hæc ſunt Hæreſiarcharum deliramenta. Ideo negatiuæ ſententiæ adhæreo, quam eſſe de fide exiſtimo: ex prima Chriſti inſtitutione conſtat, ne Angelos quidem habere poteſtatem miniſtrandi illa; Chriſtus enim ſolis hominibus dixit: baptizantes eos, *in nomine Patris, &c.* aut *hoc facite in meam commemorationem, & quorum remiſeritis peccata remittuntur eis,* Accedit quod formam Sacramentorum eſſe voluit naturales voces quales ſunt tantum illæ, quæ ab homine formantur. Non nego tamen, quod ſi aliquis poſt mortem ſuſcitaretur futuram in illo authoritatem miniſtrandi validè Sacramentum. Præterea ſi quis bonus Angelus actionem ſacramentalem præſtaret putandum eſſe validum Sacramentum; boni enim Angeli ſine peculiari authoritate ad tale munus huiuſmodi actionem non præſtant. Si tamen de ordinaria poteſtate loquendum ſit omnino certum eſt, vt diximus tantùm eſſe in hominibus. Si verò aliquod Sacramentum adminiſtraretur à Diabolo non eſt habendum validum, ſeu inualidum, nec enim credendum eſt Deum vnquam datum Diabolo eam facultatem; non tamen repugnat de potentia abſoluta Dæmonem baptizare de mandato Dei, qui illum poteſt cogere tanquam creaturam ſibi ſubiectam: ita Franciſcus Pitigianus. *diſt. 1. quæſt. 1. art. 3. concluſ. 3.* & alij citati. Neque obſtat, quod Angelus non poſſit propriè loqui, Deus enim bene poteſt velle, ſufficiant in eo casu voces, aut ſoni ſimiles vocibus humanis, & hæc omnia docet Dicaſtillus *de Sacramentis, tom. 1. tract. 1. diſput. 3. dub. 4. num. 32. cum ſeqq.* Vaſquez *in 3. part. diſput. 135. num. 29.* Suarez ibidem *diſput. 13.* Coninch *de Sacramentis, quæſt 64. art. 4.* Cardinalis Lugo *diſput. 8. ſect. 1.* Ochagauia *de Sacramentis, tract. vnic. quæſt. 21. num. 10.* Caſtrus Palaus *tom. 4. tract. 18. diſputat. vnica, punct. 5. n. 1.* Leander *de Sacram. tom. 1. tract. 1. diſp. 4. q. 1.* Granadus *in 3. p. contrau. 3. tract. 5. diſput. 2. num. 3.*

3. Itaque ad dubium propoſitum reſpondet cum Diuo Thoma *in 3. part. quæſt. 64. art. 7.* vbi ſic ait: [Quod ſicut Deus virtutem ſuam non alligauit Sacramentis, quin poſſit ſine Sacramentis effectum Sacramentorum conferre; ita etiam virtutem ſuam non alligauit Eccleſiæ miniſtris, quin etiam Angelis poſſit virtutem tribuere miniſtrandi in Sacramentis;] Hoc idem docuit Diuus Auguſtinus *lib. 2. contra Parmenianum cap. 15.* quod attinet ad Baptiſmum adeſt Deus qui dat ſiue per hominem, ſiue per Angelum, &c. At hic omnis difficultas quod ſi aliquis Beatus in corpore, & anima, vel certe ſi miraculosè reſurgeret aliquis Sacerdos, vel Epiſcopus cum corpore tamen glorioſo, an iſte Sacerdos, vel Epiſcopus Beatus poſſet verum Sacramentum, vt modo fit, efficere, ſeu an talis beatus eſſet tunc Sacramentorum miniſter ordinarius, nam de extraordinario non eſt dubium, patet ex dictis de Angelis & animabus ſeparatis; Aliqui mordicus negant, ita Coninch. *de Sacram. q. 64. art. 7.* Meterius & Ioannes Vviggers *in 3. p. q. 64. art. 7.* Hurtad. *de Sacram. diſp. 4. diſt. 3.* Gabriel à S. Vincentio *tract. de Sacram. diſp. 7. q. 2.* Cardinalis de Lugo *de Sacram. Euchar. diſp. 8. ſect. 1.* & alij, & ratio eſt, quia videtur Chriſtus Dominus poteſtatem huius miniſterij ſolis hominibus commiſiſſe ad quos ſolos dirigitur vbique in ſcripturis ſermo eius, vbi de Sacramentorum diſpenſatione agitur. Neque obſtat, quod remaneat in beatis character, quia non manet in illis ad miniſterium obeundum, vt ſupra diximus, ſed tantum ad ornatum, & in ſignum miniſteriorum probè functorum: neque ille eſt potentia aliqua phyſica, quæ per ſe valeat operari phyſicè Sacramentum, aut eius effectum. Supra in Reſ. 23.

Sup. hoc ſup in Reſ 23 & lege eam per tot. ſignanter à §. Quæro ſecundo.

4. Sed licet hæc opinio ſit ſatis probabilis, ego contrariam non minus probabilem eſſe exiſtimo, & ideò illam tenet Nugnus *de Sacram. tom. 1. q. 64. art. 7.* Dicaſtillus *de Sacram. tom. 1. tract. 1. diſp. 4. n. 38.* Aueſa *de Sacram. tom. 1. q. 64. ſect. 2.* Turrian. *de Sacram. tom. 1. lib. 3. cap. 19.* Henriquez *de Sacram. in genere, lib. 1. cap. 26. n. 2.* & alij, & ratio eſt, quia anima quando corpus verum reaſſumit, tunc enim concurrunt omnia neceſſaria ex parte miniſtri ad ſubſtantiam Sacramenti; poteſt enim proferre verba humana, applicare materiam, & ex alio capite ſupponimus habere characterem neceſſarium, & cætera alia requiſita, ſi Sacramentum poſtulet. De anima verò ſeparata, ſicut de Angelis philoſophandum eſt.

5. Neque aliud probat Coninch. primum enim, quod ait de corpore non verè humano reaſſumpto; concedimus tunc non valere; neque id eſt contra noſtram doctrinam; tunc enim non erit verè homo. Quod verò addit, ſi reſumant Beati proprium corpus, ſed beatum non valere, quia Sacramenta pro ſolis hominibus viatoribus inſtituta ſunt, ac proinde ordinarios eorum miniſtros inſtitutos ſolum eſſe viatores verum quidem eſt; non tamen ex eo, quod miniſtri non viatores non eſſe poſſint, ſed quod miniſtri ordinarij Sacramentorum ſolum ſint viatores; nempè, quia iſti ſunt qui ordinariè agunt cum viatoribus. ſi tamen extraordinaria facultate, & permiſſione Dei homo non viatoribus ageret, & apud illos verſaretur ſine noua alia conceſſione ad validè conferendum Sacramentum poſſet illud validè conferre: itaque aliud eſt eſſe ordinarium miniſtrum Sacramenti, aliud verò; eſſe ordinarium ſtatum in quo miniſter alias ordinarius poſſet miniſtrare.

6. Hoc poſtremum non habent, niſi viatores, illud primum poſſunt non habere non viatores, qui tamen per extraordinariam conceſſionem in eo loco, aut modo agendi conſtituti poſſint vti poteſtate quam habebant ordinariam. Ad argumenta verò Coninch. & alios contra noſtram ſententiam Doctores latè reſpondet Dicaſtil. vbi ſupra. Dicendum eſt itaque, quod quamuis verum ſit Chriſtum tradidiſſe poteſtatem conficiendi, & miniſtrandi Sacramenta hominibus viatoribus: tamen ex ſacra Scriptura non conſtat hanc poteſtatem in ſolis viatoribus limitaſſe, ita vt eam aliquis beatus habere non poſſit iã corpori glorificato vnitus:

7. Sed his, omnibus rectè ſuppoſitis quæro pro curioſis, an de facto fuerit aliquod Sacramentum ab Angelis, vel Beatis miniſtratum. Aliqui ex Doctoribus citatis videntur affirmatiuam ſententiam ſupponere, verum doctus, & acutus Auguſtinus Bernal. *de Sacram. diſput. 17. ſect. 1. num. 15.* contrariam ſententiam ſuſtinet; nam legimus quidem ſanctos Angelos, & Animas Beatas ſacram præbuiſſe Euchariſtiam, vt quod, & alij de Thoma Apoſtolo referant, nempe, anno 1220. Ioannem quendam Indorum Patriarcham Summo Pontifici Caliſto II. & Cardinalibus in Conſiſtorio teſtatum eſſe, quod Sanctus Thomas Apoſtolus ſingulis annis Sacroſanctam Euchariſtiam Populo diſtribueret, & quod in vita Beati Staniſlai Koſtka Societatis Ieſu, nempè ſanctos

Angelos ſemel, ac iterum ſacram Euchariſtiam ei miniſtraſſe. Nunquam tamen legimus illam conſecraſſe, ac proinde, nec Sacramentum effeciſſe.

8. Id ipſum roboratur egregiè in hiſtoria quam refert Baronius *tom.8. anno* 630. nempè Sanctum Petrum in Anglia apparuiſſe, & Eccleſiam ſuo nomini dicatam quæ die ſequenti conſecranda erat conſecraſſe, & Epiſcopum admonuiſſe per internuntium, ne iterum eam conſecraret, ſed ſuppleat, inquit, quod omittimus Domini mei Corporis, & Sanguinis ſacroſancta myſteria. Itaque Anima ſancti Petri, cum ceremonias alias adhibuiſſet, Sacramentum tamen non confecit.

9. At obſtat exemplum ſancti Amphilophij adductū in principio huius Reſolutionis ex Nicephoro, qui teſtatur fuiſſe conſecratum in Epiſcopum ab Angelo. Verùm Bernal *loco cit.* putat illam conſecrationem non fuiſſe verè Sacramentum, ſed purè intellectuale: Deinde addit Bernal, illam hiſtoriam difficilem eſſe creditu, primò, quia ſingulariſſima in Eccleſia, vt patet? ſecundò, quia citra neceſſitatem, ſi enim Epiſcopi aderant, vel ſtatim adfuturi erant quorſum Angeli ordinaſſent. Tertiò, quia licet reuerà ordinaſſent Angeli, debuiſſent profectò homines adiicere in Eccleſia ceremonias ordinationis accidentales, vt populus eum pro Epiſcopo haberet, eúque reciperet. Cúmque hoc ibi non aſſeratur, ſed potiùs negetur, ſuſpecta mihi eſt huiuſmodi narratio. Ita Bernal, cui etiam adde Ioannem Præpoſitum *in tertia parte Diui Thomæ, quæſtione 64. articulo 4. dub. vnico, numero decimo*, vbi docet illam narrationem Nicephori minus ſolidè intentum probare.

10. Verùm plures Authores videntur ſupponere, & admittere Nicephori hiſtoriam, & conſecrationem ſancti Amphilophij factam ab Angelo, vt nouiſſimè doctus Pater Ioannes Morandus *in ſuo ſatis erudito curſu Theologico tom.2. tract.2. de Sacrament. in genere, quæſt.17. num.433.* Gabriel à Sancto Vincentio *tract. de Sacrament. part.1. diſput.7. quæſtione* 2. Hurtad. *de Sacram. diſput.4. difficult.3.* Becanus *de Sacram. cap.5. quæſt.2. numero* 4. Sayrus *de Sacram. lib.2. cap.3. quæſt. vnic. art.1. propoſ.5.* & alij; quos citat, & ſequitur Sorjanus *de Sacram tom.1. lib.3. c.17.* vbi ſic ait: [Collige ſecundò, quod ſi contingat aliquem hominem ab Angelo in Epiſcopum ordinari, & ex certa reuelatione conſtet illum fuiſſe Angelum bonum, talis ordinatio valet, & vt rata habenda eſt quemadmodum docent Suarez, Bellarminus, Henriquez, & alij locis citatis, qui ad hoc comprobandum quondam exemplum adducunt à Nicephoro *lib.11. cap.20.* relatum, vbi dixit S. Amphilophium ab Angelis fuiſſe ordinatum, & conſecratum Epiſcopum, quam conſecrationem poſtmodum ratam habuerunt cæteri illius Prouinciæ Epiſcopi, quibus credendum eſt, ex certa reuelatione clarè conſtaſſe, quod ille Angelus, cui hoc miniſterium diuinitus fuerat aſſignatum, fuerat Angelus bonus.

11. Vnde ſuppoſita tanquam vera dicta hiſtoria, dicendum eſt tunc Angelos conſecraſſe in Epiſcopum ſanctum Amphilophium non de lege ordinaria Dei, ſed de potentia abſoluta, vt poſſet conſecrare alios, ſi Deus vellet, vide præter Doctores citatos ſapientiſſimum & Illuſtriſſimum Epiſcopum Franciſcum Araujo *in tertia parte Diui Thomæ tom.1. inſpect.64. articulo ſeptimo*, & Carolum Malletum *in auro Theologia moralis, tom.1. malleatione 1. practica* 14.

RESOL. CXII.

Hermafroditus conſecratus Epiſcopus, ſi poſtea in eo præualeat ſexus fœmineus, an ſi conſecraret alios Epiſcopos, valida eſſet talis conſecratio?

Idem eſt de Epiſcopo Ordinante.

Et ſupponitur præualente in Hermafrodito fœmineo ſexu non poſſe ordinari, poſſe tamen præualente virili ſexu.

Et infertur æquè vtrumque ſexum participantem, non poſſe in aliqua determinata Religione ſolemnem profeſſionem emittere.

Et quid eſt agendum, ſi prædictus Hermafroditus, præualente ſexu virili, contrahit matrimonium, vel Ordines ſacros recipit, ſi poſtea fœmineus ſexus præualeat?

Et an Ordinari poſſit fœmina, ſi erumperet in virum?

Et ſi anima Sacerdotis defuncti, iubente Domino, reſurgeret in corpore fœmineo, an eſſet capax functionis Sacerdotalis. Ex parte 12. tractatu 1. Reſol. 112.

§. 1. CAſus eſt curioſus, vt ſuppono, præualente in Hermaphrodito fœmineo ſexu non poſſe validè ordinari, quia vt fœmina eſt habendus, *l. quæritur 10. ff. de ſtatu hominum*, ſed fœmina eſt incapax ordinis. Idem dic, ſi æquè vtrumque ſexum participaret: quia quamuis ex ea parte quia vir eſt validè ordinari; tamen, quia æque eſt fœmina, abſolute incapax Ordinis dici debet: nam in eo caſu Sacramentum Ordinis ſuſpenſum maneret, nec characterem imprimeret. Syiueſter *verb. Hermaphroditus* Nauarr. *conſil.8. de ætate & qualitate ordinandi*, Auila *de cenſuris, part.7. diſput.3. dub.5.* Quod ſi ſexus virilis præualeat, tunc poſſet validè ordinari, quia vt vir eſt cenſendus dicta *l. quæritur, ff. de ſtatu hominum*, opus tamen eſſet tunc Pontificis diſpenſatione cum Hermaphroditus ſit irregularis. Nauarr. *in manual. cap.27. num.203.* Tolet. *lib.1. capite 25. num.4.* Sayros *lib.6. de cenſur. cap.8. num.25.* Suarez *de cenſur. diſput.52. ſect.3.* Vaſquez *tom.3. in 3. parte diſput.245. cap.2. num.3.* Molfeſius *in ſumma, tract.2. cap.1. num.48.* Quamuis nec certum ſit eum eſſe irregularem, quia nullus eſt textus hoc prohibens, & ſi res eſſet occulta ceſſante ſcandalo, & monſtruoſitate corporis præualentéque ſexu virili poſſet etiam licitè ordinari, licèt tutius eſſet à Papa diſpenſationem petere.

Sup. doctr. huius §. in tom.5. tr.5. Reſ 61. ſignanter in §. Sed his in princ.

2. His ſuppoſitis ad caſum propoſitum loquens de Sacerdote conſecrante, & idem dicendum eſt de Epiſcopo ordinante, affirmatiue reſpondet Dicaſtillos *de Sacram. tom.1. tract.6. diſp.1. dub.20. n.295.* vbi ſic ait: [Maior difficultas eſt, an qui prius validè ordinatus fuit præualente virili ſexu; poſtea decurſu temporis (quod non videtur impoſſibile) præualente fœmineo maneat, non ſolùm irregularis, vt licitè non poſſit in ſuo ordine miniſtrare, ſed etiam, vt nec validè, v.g. ſi fiat ille talis prius Sacerdos, & poſtea decurſu temporis præualeat fœmineus ſexus, dubitari poteſt, an de facto proferat verba conſecrationis panis, & vini ſupra debitam materiam, validè conſecret? Res non videtur omnino clara, vt ſequentes rationes dubitandi oſtendent.

Sup. hoc in Reſ. not. præteritæ. §. vlt. à lin.9. & verſ. in Ordinatus.

3. Pro parte enim affirmatiua facit, quod character ſacerdotalis impreſſus eſt in anima, eaque poteſtas collata, ac proinde quantumuis ſexus mutetur, non deletur ille character ſacerdotalis: Ergo non eſt caput vnde affirmemus illam poteſtatem non perſeuerare, & conſecrationem non eſſe validam.

4 Pro parte verò negatiua videtur facere, ſi non

institutio

Digitized by Google

inſtitutio ipſa Sacramento, (quæ in fieri conſiſtit, & quando Sacramentum fiebat, ſubiectum erat capax) ſaltem inſtitutio gradus ſacerdotalis, quæ virum requirit, vt talem gradum habeat, nec enim Chriſtus inſtituit Presbyteras, ſed Presbyteros. Vide ſi actionem illam conſecrandi non habere effectum, quia actio conſecrandi debet fieri à Presbytero, & illa cum ſit ſimpliciter fœmina, non eſt Presbyter.

Sup. hoc in Reſp. præteren. ta ſignanter à hu. ver. An ſoli homines, & in alio §. eius not.

5. Confirmatur à ſimili; nam probabile eſt non valere ſacramentum adminiſtratum homine non viatore, ſolum, quia Sacramenta inſtituta ſunt fieri à Miniſtris viatoribus, vt latè contendit Coninch. ibi citatus, qui vult neminem, v.g. damnatum, etiam (non tamen ad ſtatum viatoris) rediret ad corpus ſuum, non conſecraturum, & tamen non minus verum eſt, aut certum, quod Chriſtus pro munere ſacerdotali, & conſecranda Euchariſtia elegerit ſolum viros, & non fœminas, quàm, quod elegerit viatores, & non eos, qui iam ſunt extra viam: ergo, ſicut quamuis characterem Sacerdotalem haberet vir non iam viator, non conſecraret iuxta illam opinionem; ita neque fœmina, quantumuis eo tempore, quo erat in præualente ſexu virili, acceperit indelebilem characterem in anima.

6. Probabiliorem nihilominus puto partem affirmatiuam. Nam licèt ad primo conferendam poteſtatem ſacerdotalem, & characterem requiratur ſexus virilis ſaltem præualens; tamen ad retinendum characterem ſemel in anima impreſſum, non videtur requiri, neque ad retinendam poteſtatem. Imò à paritate non viatoris poſſumus argumentum ſumere, ſicut enim non viator retinet ſuum characterem, & poteſtatem, quam acceperat dum viator eſſet, eamque non amittit, quia acceperat in tempore, quo erat capax accipiendi; ita ſimiliter in Hermaphrodito philoſophandum eſt maximè, cum, & in citato loco tanquam probabiliorem ſententiam D. Thomam, & Suarium ſequuti diximus contra Coninch. hominem non viatorem poſſe miniſtrare Sacramentum. Hucvſque Dicaſtillus, cui adde doctum Fratrem Leandrum *tom. 2. tract. 6. diſp. 6. quæſt. 7.*

7. Verùm his non obſtantibus ego puto in tali caſu Hermaphroditum Sacerdotem, nec validè conſecrare, & Epiſcopum factum neque valide conferre Ordines, nec alios Epiſcopos validè conſecrare, & hanc ſententiam tenet Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis de Lugo *in reſponſ. lib. 1. dub. 51. num. 4.* ſic aſſerens: [Conſequenter in quæſtione propoſita dicendum videtur, Hermaphroditum illum validè antea ordinatum, quando virilis ſexus in eo præualebat, præualente poſtea ſexu fœmineo, retinere quidem illum characterem Sacerdotalem animæ impreſſum; non tamen poſſe validè conſecrare, vel abſoluere. Et quidem quod character adhuc remaneat, probari facile poteſt, quia cum hic non ſit qualitas materialis: ſed ſpiritualis animæ impreſſa; & ſuaptè natura indelebilis, vt ſuppono ex tractatu de Sacramentis in genere, manente eadem prorſus anima in illo compoſito non deberet deleri character ſacerdotalis, ſicut nec debetur character Baptiſmi, vel Confirmationis, quod à fortiori explicari poteſt poſito alio caſu, naturaliter quidem impoſſibili, non tamen ſupernaturaliter, & miraculosè, ſi Deus, v.g. animã viri Chriſtiani, & Sacerdotis transferret in corpus fœminæ, & anima Sacerdotis eſſet quidem fœmina cum corpus eſſet fœmineum, anima tamen retineret gratiam, & characterem Baptiſmi accepti in corpore priori, & characterem etiam Sacerdotalem; ſed non poſſet fœmina illa conſecrare cum fœmina ſit incapax eiuſmodi functionis, imò nec in rigore fœmina illa eſſet baptizata, cum eius corpus nunquam fuiſſet ablutum aqua Baptiſmi; ſed deberet denuo baptizari; ſicuti contra compoſitum alterum reſultans ex corpore Sacerdotis, & anima fœminæ infidelis, licèt eſſet vir, non tamen eſſet Sacerdos, nec baptizatus, cum anima neutrum characterem haberet. Nec obſtat ex characteris impreſſione argui tria illa Sacramenta, quæ illum imprimis non poſſe reiterari, nam fatemur id de facto bene probari, & in ordine ad idem ſubiectum. Nunc autem loquitur ex Hypoteſi impoſſibili in qua baptiſmus non eſſet reiterandus in eodem, ſed in diuerſo impoſito humano: vnde nec illa eſt propriè reiteratio baptiſmi, cum ille homo nunquam fuiſſet baptizatus. Vides ergo in hoc caſu non ſufficere characterem Sacerdotalem in anima impreſſum, & perſeuerantem ad hoc, vt compoſitum illud eſſet Sacerdos, vel poſſet validè celebrare propter impedimentum proueniens ex incapacitate ſexus fœminei. Similiter ergo in caſu noſtro licèt anima Hermaphroditi retineret characterem Sacerdotalem, non tamen poſſet pro eo ſtatu validè Sacerdotij actus exercere propter impedimentum proueniens ex fœmineo ſexu præualente iam in illo compoſito; eadem enim videtur eſſe ratio quoad hoc in vtroque caſu.

8. Neque obſtat manere characterem, qui eſt ſignum poteſtatis Sacerdotalis, nam etiam in anima ſeparata manet idem character, qui quidem in ſtatu illo adhuc eſt ſignum poteſtatis, non tamen poteſtatis exercendæ in illo ſtatu, ſed poteſtatis acceptæ ad actus exercendos in illo corpore in quo erat anima quando accepit illam poteſtatem. Si ergo in caſu noſtro maneret adhuc in anima Hermaphroditi character Sacerdotalis, qui eſſet ſignum poteſtatis acceptæ ad actus Sacerdotales validè exercendos in corpore, & ſexu illo, quem habebat homo quando poteſtatem accepit, non in alio corpore vel ſexu diuerſo.] & hæc omnia docet Lugo vbi ſupra; Dicendum eſt itaque puto in caſu noſtro Epiſcopum non ſolum in Miſſa minimè conſecraturum ſacram Hoſtiam, & Sanguinem ſed etiam nec validè, neque miniſtrare conſecrationem Epiſcopalem, ex his infertur Hermaphroditum æque vtrumque ſexum participantem, non poſſe in aliqua determinata Religione ſolemnem profeſſionem emittere: quia: ſi profiteatur in virorum monaſterio, profeſſio eius non eſt valida, quia æque eſt fœmina, ac vir: ſi autem in Monialium Monaſterio, profeſſio eius non tenet quia æque eſt vir, ac fœmina, magnamque ſcandali occaſionem, & libidinis anſam in vtroque loco præberet. Itaque, ſicut tunc eſt incapax ordinis, ita eſt incapax profeſſionis, vt rectè docuit Henriquez *lib. 14. de irregular. cap. 18. num. 6.* & Nauarr. *vbi ſupra*; ſecus autem eſt dicendum ſi præualente ſexu viri in Monaſterio virorum profiteretur, vel præualente ſexu fœmineo in Monaſterio Monialium ſolemniter voueret, tunc enim profeſſio valida eſſet. Idem dicendum eſt de Hermaphrodito, qui matrimonio iungi voluiſſet, eademque regula eſt vtendum cum eadem prorſus ratio militet, vnde Hermaphroditus æque vtrumque ſexum participans matrimonij incapax videtur, niſi prius cautionem det ſub iuramento ſe determinato ſexu ſemper vſurum.

9. Sed quid dicendum ſi poſtea in Hermaphrodito ſexus fœmineus præualeat an matrimonium ſit diſſoluendum & affirmatiuè reſpondet Cardinalis Lugo *loc. citato num. 5.* ſic enim aſſerit. [Si Hermaphroditus in quo præualebat ſexus virilis, matrimonium contraxiſſet cum fœmina, & poſtea per poſſibile vel impoſſibile inciperet in eo præualere ſexus fœmineus, in quo ſtatu non potuiſſet denuò matrimonium cum fœmina contrahere conſequenter dicendum, quod ma-

trimonium diſſolueretur, quia ſicut non potuiſſet incipere, ita nec poſſet conſiſtere verum matrimonium inter duas fœminas; qui caſus facilius poſſet contingere, ſi Hermaphroditus, in quo præualebat ſexus fœmineus, contraxiſſet matrimonium cum viro, & poſtea inciperet in ipſa prænalere ſexus virilis: tunc enim procuÎdubio diſſolueretur prius matrimonium, eo quod non poſſet iam verum matrimonium conſiſtere inter duos viros, quem caſum miror apud Thomam Sanchez prætermiſſum fuiſſe in magno illo ſuo opere de matrimonio, ego ſaltem id inuenire non potui, vbi de impedimentis agit, & vbi agit de matrimonij inſolubilitate, ad quem locum pertinet hæc exceptio ſingularis continens caſum, quo matrimonium ratum, & conſummatum diſſoluitur, etiam quoad vinculum & id obiter pro comperto ſuppoſuit Baſilius Pontius *lib.7. de matrimonio cap. 57. num. 2.* Quare conſequenter etiam dicendum eſſet, ſi poſt diſſolutum hac occaſione matrimonium; Hermaphroditus, vel fœmina illa, quæ tranſierat in virum rediret per poſſibile, vel impoſſibile ad ſexum fœmineum, non ideo debere conualeſcere prius matrimonium, quod cum iam fuiſſet omninò diſſolutum non poſſet ſtare, niſi denuò celebraretur, & ſæpe contingeret, quod prior maritus cum alia iam contraxiſſet, quod ſecundum matrimonium cùm validum fuiſſet, & conſummatum non poſſit diſſolui per reditum prioris vxoris ad ſexum fœmineum, vt conſtat]Hæc omnia Lugo.

Sup. hoc in tom 5. tr. 5. Reſ. 61. § Hoc ſuppoſito & ſeq. & lege etiam eius § 1. & in tom. 7. tr. 1. Reſ. 341. ſignanter prope finem, à verſ. Igitur ſi caſus.

10. At quid dicendum ſi fœmina erumperet in virum an ordinari poſſet reſpondet Marchinus *de Sacramento Ordinis tract. 1. part. 4. cap. 2. num. 18.* quod non licebit Epiſcopo hanc Ordinibus initiare, ob admirationem, & ſcandalum, quod homines conciperent, vt quem fœminam agnouiſſent nunc ad Altare miniſtrantem viderent: & ideo hæc difformitas canonicum gignit impedimentum *cap. de Cleric. agrot.* Simon Maiolus *lib. 1. de irregular. cap. 27. num. 5. verſ. Huc pertinet.* Verum cognito ſexu virili talis ordinatio, ſi non licita, ſaltem valida foret, cum iſte verè eſſe vir, & conſequenter capax Ordinis. Sed circa ſuperiores difficultates, & alias vide Gibalinum *de irregularitate, cap. 3. q. 2. conſect. 6. n. 19.* Martinum Petez *de Matrimonio, diſp. 37. ſect. 24. & 25.* & alios penes ipſos.

RESOL. CXIII.

Quare Epiſcopus conſecrandus ducitur veſtitus veſte candida, & in habitu Sacerdotali?

Ac de eius præſentatione, poſtulatione, & interrogationibus agitur. Ex part. 12. tractat. 1. Reſolutione 113.

§. 1. ET tandem pro coronide huius Tractatus deueniendum eſt ad myſticas interpretationes omnium, quæ obſeruantur ab Epiſcopis in miniſtranda Conſecratione noui Epiſcopi; de quibus pertractat ex Neotericis Auguſtin. Barboſ. *de poteſtate Epiſcopi, part. 1. tit. 1. cap. 5. per tot.* ſed pareant manes amiciſſimi heu quondam viri nam poſſet accuſari de crimine Plageario; nam omnia quæ de myſtica interpretatione prædictorum Rituum obſeruat, fuerunt ab ipſo deſumpta, tacito tamen eius nomine, à ſapientiſſimo Staniſlao Socolouio Canonico Cracouienſi, & Concionatore Regio, *in Epithalamio de Conſecratione Epiſcoporum, ſiue Oratione quarta impreſſa in ſuis operibus Cracouia, anno 1561. à fol. 411. vſque ad fol. 484.*

2. Itaque ego his quæ ab ipſo deſumam, addo authoritatem Neotericorum poſt ipſum ſcribentium; vnde ad dubium præſentis Reſolutionis ſic ipſe reſpondet.

[Ducitur igitur ad ſuum ſponſorem nouus ſponſus, ducitur in veſtitu candido propter deſignationem illius candoris, & nuptialis veſtis ſine qua qui ingreſſus nuptias fuerat, in tenebras exteriores eiectus eſt. Nemo enim magno & Deo, & Sacrificio, & Pontificatui, dicit Gregorius dignus eſt niſi quis prius ſeipſum Deo Hoſtiam viuentem, & ſanctam exhibuerit, rationabilémque cultum gratum, atque acceptum oſtenderit, Deoque Sacrificium laudis ſpiritúmque afflictum, atque contritum obtulerit. Veſtis ergo candida, innocentiam, vel anima indicat; ducitur autem in veſtitu Presbyterali, atque Sacerdotali. Neque enim in primæua illa Eccleſia licuit quendam Epiſcopum creari, qui non prius per omnes Eccleſiaſticos gradus tranſierit, qui non per multos annos ſui ſtiones omnium Ordinum exercuerit. Vnde illa laus Cornelij apud beatiſſimum Martyrem, & Pontificem Cyprianum non iſte, inquit, ad Epiſcopatum ſubitò peruenit, ſed per omnia Eccleſiaſtica officia promotus, & in diuinis adminiſtrationibus Dominum ſæpè promeritus, ad Sacerdotij ſublime faſtigium, cunctis religionis gradibus aſcendit: nec, vt quidam, vim fecit, vt Epiſcopus fieret, ſed ipſe vim paſſus eſt, vt Epiſcopatum coactus exciperet. Eodem modo Gregorius laudat Athanaſium, laudat Baſilium, & affert hac de re ſuum iudicium: Nauticam legem præclaram cenſeo, quæ gubernatori primùm remos committit, deinde ad proram collocat, ſicque prioribus muneribus commiſſis; tandem cum poſt diuturnam maris verberationem, ac ventorum gubernationem ad gubernacula conſtituit. Eadem rei militaris eſt ratio: Miles primò, deinde Centurio, tum Imperator hic, optimus ordo eſt, iiſque qui ſubſunt in primis conducibilis. Sed & ipſe Paſtorum Ieſus Chriſtus, per omnia primum tentatus eſt pro ſimilitudine abſque peccato, priuſquam Pontifex factus eſt, vt poſſit compati infirmitatibus multorum. Sic pertractus, ſic veſtitus, ſiſtitur Principi Hierarchæ, magni, & Sacroſancti Tabernaculi adminiſtro, nouus ſponſus; poſtulatur. Poſtulari enim debet Epiſcopus, non poſtulare. De Dei enim, & Chriſti eius iudicio, dicit Cyprianus de Clericorum omnium teſtimonio de plebis, quæ adeſt, ſuffragio, & de Sacerdotum antiquorum, & bonorum virorum collegio, locò, & gradu Cathedræ Sacerdotalis vacante, Dei voluntate, atque omnium conſenſione, creari, & conſecrari debet Epiſcopus, poſtulat dicunt ſacri pronubi, Reuerendiſſime Antiſtes, ſacta mater Eccleſia, vt hunc præſentem Presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleueris. Faciunt autem id, vt doceant neque Reges, neque Principes, neque Plebem aut Ciuitatis Magiſtratum, ſed Hierarchicā ordinationem atque benedictionem Epiſcopum conſtituere illorum teſtimonium tantùm, huius authoritatem eſſe. Interrogatur poſtea: Num ea quæ in diuina Scriptura legit, & intelligit; plebem cui præferendus eſt, & verbis & exemplis docere velit Num traditiones orthodoxorum Patrum, ac decreta Sanctæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ & ipſe ſeruare, alios ſtudioſè docere propoſitum habeat? Num ipſe ſuperiori poteſtati Beati Petri, eiuſque ſucceſſorum, penes quos, Summam regiminis ſui primus, & ſummus Pontifex reliquit Ieſus Chriſtus per fidem, ſubiectionem & obedientiam, ſecundùm Canonum authoritatem, & more, & lege veteri ſeſe ſubiiciat? Num mores ab omni malo temperare, quantum poterit, Domino adiuuante, ad omne bonum commutare: caſtitatem & ſobrietatem, cum Dei, auxilio cuſtodire: & docere: diuinis negotiis

Digitized by Google

negotiis mancipari, & à terrenis negotiis, & lucris alienus eſſe: ne ſcilicet oculos, qui moderandis greſſibus præeunt, cura pulueris obſcuret, caput namque ſubiectorum ſunt cuncti, qui præſunt; & vt rectè valeant pedes itinera carpere, hæc proculdubio caput debet ex alto prouidere: Num humilitatem, & patientiam in ſe ipſo cuſtodire, & alios docere velit, pauperibus item & peregrinis; omnibuſque egenibus; propter nomen Domini, affabilis & miſericors eſſe.

5. Quæ omnia vbi ille ſanctè, & bona fide ſeruaturum ſe quantum humana fert conditio, promiſerit ſumma eius oneris, quod ſubeundum eſt, illi ob oculos, tanquam in compendio, ponitur: Epiſcopum oportere iudicare, interpretari, conſecrare, ordinare, offerre, & baptizare. Quod onus cùm humanarum virium non ſit, ſed Angelicis etiam ipſis humeris ſublimis, cumque ab eo ſolo portari poſſit, à quo eſt omnis ſufficientia noſtra; cortetur ſe omnes, Conſecratorſimul ſponſas pronubi, ac tota Eccleſia, ad communem orationem, & vt tec gnoſcant Ciues Sanctorum, Domeſticos Dei ſe eſſe, populum ſupernæ Hieruſalem, adiungunt ſuis orationibus orationes Sanctorum: Vt quod eorum fragilitas non poteſt, iſtorum victorialis authoritas impetret, vt qui iam ſunt ſecuri de ſuis, ſint ſolliciti de noſtris. Super nouũ igitur ſponſorum ante conſpectum Dei iacentem, Deum Patrem, ac Chriſtum Dominum exorant, vt illi vito, vtilitati Eccleſiæ prouidens, benignitas omnipotentis diuinæ gratiæ ſuæ tribuat largitatẽ; vt illum benedicere, ſanctificare, & conſecrare ipſe dignetur.] Hucvſque Socolouius. Sed audiamus eius Echum Barboſ. videlicet, *vbi ſuprà n.5.* ſic aſſerentem: Deducitur poſtea conſecrandus in veſte, & ornamento Presbyterali, atque Sacerdotali: neque enim in primæua Eccleſia licuit quemquam Epiſcopum creari qui non per omnes Eccleſiaſticos gradus tranſierit, qui non per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit. Cum, vt inquit Cyprianus *lib.4. Ep.2.* de Clericorum omnium teſtimonio, de plebis, quæ adeſt ſuffragatio, & de Sacerdotũ antiquorum & bonorum virorum Collegio, loco, & gradu Cathedræ ſacerdotalis vacante, Dei voluntate atque omnium conſenſione, creari, & conſecrari debeat Epiſcopus, ideo ſenior Epiſcoporum aſſiſtentium verſus ad conſecrationem ſic dicit Reuerendiſſime Pater, poſtulat ſacra Mater Eccleſia Catholica, vt hunc præſentem Presbyterum ad onus Epiſcopatus ſubleuetis. Illud apertè declarantes, neque Reges, neque Principes, neque Plebem, aut ciuitatis Magiſtratum, ſed Hierarchicam ordinationem atque benedictionem Epiſcopum conſtituere, illorum teſtimonium tantum huius authoritatem eſſe. Hæc dum ſanctè profeſſus fuerit, proponitur illi vniuerſæ fidei ſumma eorum præſertim capitum, quibus vniuerſa Religio Chriſtiana continetur, ſummæ ſcilicet, ac diuiniſſimæ Trinitatis confeſſio, Incarnationis, ſalutiſque noſtræ œconomia, ſpes vitæ, & reſurrectionis futuræ ſanctorum communis ac vnius Sanctæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ authoritas. Quæ omnia vbi ille ſanctè, & bona fide ſeruaturum ſe quantum humana fert conditio, promiſerit, ſumma eius oneris, quod ſubeundum eſt, ad oculos illi, tanquam in compendium ponitur, Epiſcopum oportere, iudicare; interpretari, conſecrare, ordinare offerre, baptizare, & confirmare. Ex quibus apparet in hac conſecratione Epiſcopos nullum votum emittere, neque ſe ad aliquid obligare, niſi ad ea ad quæ tenentur ratione ſacerdotij, iurant tamen fidelitatem Sedi Apoſtolicæ, & ſe honoraturos Legatos de Latere, & Eccleſiam ſuam indemnem habere. *cap. ego N. de iureiurand.* Vgolinus *de off. Epiſcop. part.* 1. §. 1. *in præterit.* Alzed. *d. p.1 cap.4. num.18.* Hæc omnia Barboſa.

RESOL. CXIV.

Quare Epiſcopis conſecrandis calceantur pedes, & aliquibus Tunicis ordinantur, & de alijs veſtibus: Ex p.12. tract.1. Reſ.114.

§.1. Reſpondeo cum verbis Socolonij. [Abſoluto fidei examine, anguſtiore ſibique magis proprio habitu induitur Sponſus. Calceantur pedes, ad annunciandum Euangelium pacis, vt eat, non ſtet, laboret non otioſus deliteſcat. Induitur item interioribus quibuſdam tunicis, penitioris inquam deuotionis innocentiæque, ac integritatis perfectionem denotantibus, cuius ſolus Deus purarum animarum vnicus amator inſpector eſt, & cuius ſuauitatem illi ſoli norunt qui, quæ & qualis ſit, experiuntur; intus enim eſt qui iudicat, intus quod iudicatur; vt internorum cura in externorum nimia occupatione non minuatur; induitur item Dalmatica, latas manicas habente, Oportet enim Epiſcopum ſicut Dei diſpenſatorem, hoſpitalem eſſe, benignum, liberalem non pis lucri cupidum. Vberioris enim peculij diſpenſatorem largiorem eſſe oportet: qui opes veras eſſe putet non vt ſtudio aliena bona corrodat: ſed vt indigentium penuriam ſua liberalitate retineat: qui ſua commoda propinquorum bona deputet. Egentis enim mentem doctrinæ ſermo non ita facilè penetrat, inquit Gregor. ſi hunc apud eius animum manus miſericordiæ non commendat. Verum de munificentia Paſtoris ſatis. Adiicitur autem hic myſticus veſtitus ſuper ſacerdotalem habitum ad eas actiones atque operationes; quas ipſe ſupra alios ſacerdotes, peculiari quodam modo exercere ſolet indicandas: quales ſunt, vltra regiminis, doctrinæ, ac iuriſdictionis authoritatem, ille quas ex Græcis quidem D. Areopagita: ex Latinis verò Leo Papa, ex antiquiſſimo ritu recenſent; Præsbyterorum, & Diaconorum, atque Virginum conſecratio (vt eorum verbis vtar) conſtitutio Eccleſiæ atque Altaris, benedictio item eorundem, & vnctio per impoſitiones manuum fidelibus baptizandis, vel conuerſis ex hæreſi Paracleti Spiritus ſancti traditio, quale item eſt Chriſma conficere, Chriſmate baptizatorum frontes ſignare, publicè in Miſſa pœnitentes reconciliare, formatas Epiſtolas mittere. Hæc enim omnia illicita ſunt Chorepiſcopis, atque Præsbiteris (inquit S. Leo) qui ad exemplum, & formam ſeptuaginta diſcipulorum eſſe noſcuntur: qui quanquam conſecrationem habeant, Pontificatus tamen apicẽ non habent. Quæ omnia ſolis deberi Summis Pontificibus, authoritate Canonum præcipitur, vt per hoc, & diſcretio graduum, & dignitatis faſtigium Summi Pontificij demonſtretur. Sed neque coram Epiſcopo licet Presbyteris in baptiſterium introire: nec præſente Antiſtite infantem vngere, aut ſignare: nec pœnitentem, ſine præceptione Epiſcopi ſui, reconciliare, nec eo præſente, niſi illo iubente, Sacramentum Corporis, & Sanguinis Chriſti conficere; nec eo coram poſito populum docere vel benedicere, aut ſalutare, nec plebem vtique exhortari. Sup. hoc turſim in 10. 3. tt.3. Rel.77. §.1.

2. Induitur autem veſtimentis eorum omnium ordinum, quorum conferendorum poteſtatem habet; vt & omnibus ſe ipſum exemplum præbeat, & omnium onera quodammodo portet, pro omnibúſque, ſi indignos ordinat, reſponſurus ſit, & omnium item defectus ſuppleat, omniúmque infirmitatibus condolere,

dolere ſciat, vt item omnium poteſtatem, & dignitatem in ſe ſuſtineat.] Hæc Socolonius, & ante illum Durandus *lib.3. cap.12.* Vide etiam ex veteribus Alcuinum *lib. de offic. Diuin. c. Quid, ſignificant veſtimenta.* Amalarium *lib.2. de Eccleſ. Offic. cap.25.* Ioannem Carnotenſem *Serm. Synodali de ſignificatione indumentorum.* Rupertorium *de diuin. Offic. lib.1. cap.24.* Honorium *in Gemma animæ, lib 1. cap.10.* Sed ne deſeras Neotericis videre etiam fragoſum *de Regim. Reip. Chriſt. tom.2. lib.8. diſp.18. §. 1. n.20.* vbi ſic ait: [Peti etiam poteſt, quare Epiſcopi pedes calceantur, & interioribus quibuſdam tunicis induuntur: Certi iuris eſt calceari pedes ad annunciandum Euangelium pacis, vt eat, & redeat, laboret, & non quieſcat, nec deliteſcat, otioſus, Interioribus quidam tunicis vtitur, quæ puritatem, & innocentiam vitæ donotant, quarum virtutum intetiorum ſolus Deus animarum ſponſus eſt verus ſpeculator. Induitur idem Dalmatica latas manus habente, ſignificantéque quanta debeat eſſe in pauperes Epiſcopi liberalitas, & hoſpitalitas. Decet enim, & oportet, Epiſcopum ſicut Dei diſpenſatorem hoſpitalem eſſe benignum, liberalem ad Titum 1. vt inquit Apoſtolus. Traditur item annulus ſacer nouo Præſuli, vt ſanctam Eccleſiam ſponſam ſuam intemerata fide cuſtodiat. *Durandus in Rationali diuinorum lib.3. cap.14.* Inſuper chirothecis manus operit, vt neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua, non tamen chirothecis ſemper vtitur, ſed interdum chirothecas exuit, oportet enim ad ædificandum, opera bona exhibere, & exemplo omnibus prælucere.] Et hæc omnia iiſdem verbis notat Barboſa *de Poteſtate Epiſcoporum, part.1. tit.1. cap. 5. n.8.*

3. Sed non deſeram hîc apponere ea, quæ obſeruat eruditus Andreas Suaſſay *in Panoplia Epiſcop. lib. 7. cap.6.* Sandalia Dominus Apoſtolos ſuos, quos ad mundi ſalutem gratiæ ſuæ nuntios, ac diſpenſatores delegauit habere voluit in pedibus, cum Orbem peragrarent. Vt igitur Populus Chriſtianus, Apoſtolos in Epiſcopis quaſi rediuiuos conſpiceret, ac eorum in locum ſubiectos, ad ſalutis miniſterium exequendum, ipſos Antiſtites, eadem obſeruationis obſeruantia exciperet inſignia quædam eis indidit, quorum aſpectu in intuentium oculis Apoſtolorum excitaretur memoria ſimul & erga eorum ſucceſſores reuerentia conciliaretur, hócque ipſo calceatu Epiſcopi ſui officij communem fierent, huius ſcilicet, quod ſuperno irradiatus lumine Propheta prænunciáuit atque præ ſua excellentia admiratus eſt, vbi ait: O quam ſpecioſa pedes Euangelizantium pacem Euangelizantium bona? Ea nimirum quæ vt ipſe dicit, oculus non vidit, nec auris audiuit, nec cor hominis comprehendit, ſed Deus diligentibus ſe præparauit.

4. Mirum tamen, quod in Sacramentario ſancti Gregorij, vbi de Epiſcopi ordinatione agitur, & cætero contextu toto, nihil ſit de Sandaliis memoratum, magis mirum quod Ioannes Diaconus, qui Iconas ſcribendo ipſius ſancti Gregorij, & Gordiani, ac Syluiæ eius parentum, ipſi Gordiano Sandalia in vſu fuiſſe, ſicut calceos Syluiæ inſinuat; ſileat tamen penitùs de ſancti Gregorii Sandaliis. Lapſu memoriæ id factum Angelus Rocca imaginum illarum illuſtrator, & dictorum Ioannis ipſius Diaconi ſolers, ac accuratus ſcholaſtes arbitratur, qui Sandaliorum Pontificalium antiquiorem longè iudicat ipſa in Romana Eccleſia eſſe vetuſtatem. *Et poſtea cap.7. loquens de Compagis,* ſic ait.

5. [In Pontificali Romano recognita authoritate Clementis VIII. tit de Conſecratione electi in Epiſcopum, vbi enumerantur quæ ipſi imponenda ſunt Pontificalia ornamenta, Sandaliorum fit expreſſa mentio nulla compagorum. Attamen innocentius III. diſtinctè tam horum quàm illorum meminit *lib.1.* de Miniſteriis Miſſæ, *cap.48.* quo agit diſcretim de vtriuſque. Inter hæc, *inquit*, pedes Pontificis in præparatione Euangelij pacis caligis, & ſandaliis calceantur. *Et infra*: Sandalia, *inquit*, de ſubtus integram habeant ſoleam, deſuper autem corium feneſtratum. *Et ſub fine capitis.* Prius autem, *ait*, caligis induitur vſque ad genua protenſis, ibique conſtrictis. Quibus verbis etſi caligas idem eſſe, ac compagos cenſeat, has tamen apertè diſtinguit à Sandaliis. Tametſi vero Pontificale Romanum recens præcitatum, in recenſion. Epiſcopalium ornamentorum ſileat pruſus, de compagis, & caligis, ſed Sandaliorum dumtaxat memoretur: vſus tamen antiquus etiamnum perdurat, vt primum compagos, ſeu caligas induat Epiſcopus, deinde aſſumat Sandalia, ita re ab his, vt nomine diſtincte. Vnde liquet in ipſo Pontificali ſub Sandaliorum vocabulo etiam compagos, ſeu caligas vocabulo comprehendi, quaſi præcipui inſignis denominatione.] Hucvſque Sauarſay.

RESOL. CXV.

Quare Epiſcopo conſecrando imponitur liber ſuper caput, & humeros? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 115.

§. 1. EX ordine ſic reſpondet Socolonius. Quartum ſymbolum ſacraque actio eſt ſacrorum librorum ſuper caput & humerum eius, qui conſecratur, ſanctiſſima impoſitio. Cuius modum & rationem ſic explicat Carthaginenſe Concilium: Duo aſſiſtentes Epiſcopi ponunt, & tenent Euangeliorum codicem ſuper caput, & ceruicem eius qui conſecratur, & vno ſuper eum fundente benedictionem, reliqui omnes qui adſunt, manibus ſuis caput eius tangunt. Quid autem ſibi ea actio velit, diuinus explicat Areopagita: Quoniam, inquit, perficiens omnis Sacerdotij vis, & ſcientia, à diuina myſteriorum Authore bonitate diuinis Pontificibus datur, iure ac merito in capitibus Pontificum, ſcripta diuinitùs tradita ponuntur, quæ compendio ſcientérque omnem Theologiam, omnem Dei operationem, doctrinam ſanctam, diuina & ſacra verba, & opera, orationes, & actiones, quas Hierarchia noſtra habet Dei beneficij conceſſu, ac munere: quòd diuinus Pontifex omni quidem facultate, quæ Pontifice digna eſt, præditus eſſe debeat, & omnium ſacrarum interpretationum, atque factorum, quæ Hierarchiam attingunt, vera atque à Deo tradita ſcientia, non illuſtrari modò, verùm etiam aliis, vt Pontifici conſentaneum eſt, tradere perficeréque diuinis ſcientiis, ac ſummis, vt ita dicam, promotionibus ex Pontificis dignitate omnia, quæ in tota Hierarchia maximam vim perficiendi habent. Ex multis enim, & variis functionibus, quæ Epiſcopum attingunt, illa propria, ac quaſi peculiaris eſt Euangelium prædicare: Vt potens ſit, inquit, Paulus in doctrina ſana exhortari, & eos, qui contradicunt arguere. Itaque in priſca illa, & veteri Eccleſia nemo hoc docendi pulpitum conſcendebat, niſi is qui Epiſcopus eſſet; vel ſi fortè aliqua infirmitate præpediebatur, Præsbytero quidem probato hoc munus delegabat: ita tamen vt ipſe eius doctrinæ teſtis, & iudex præſens adeſſet. Itaque ægri etiam Pontifices, nonnunquam in lectis ad templum adferebantur, vt eius doctrinæ, quæ populo tradebatur, iudices, & arbitri intereſſent; nè quid illis inſciis, atque incautis hæreticæ labis, & peſtis ſubreperet. Non in capite autem tantùm ſacer

Codex

Codex Epiſcopi ponitur, ſed in humero etiam: vt primus ipſe hoc iugum ſubeat, ac in Societate Ieſu Chriſti trahat, vt populo Dei, more ſancti Moſis, atque adeo Ieſu Chriſti præeat, ac viam per huius vitæ turbulentum pelagus pandat, anguſtamque illam ſemitam, & aſperam, primus terat, ac muniat. Vt illud poſſit dicere cum Chriſto: Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde. Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Ita ille.

2. Sed circa præſentem Ritum vide etiam Pontificem Iordanum *tom. 1. lib. 5. tit. 2. num. 8. cum ſeqq.* vbi inter alia, ſic ait: [Vt non tantùm impoſitio præfata cenſenda ſit de ſubſtantia Ordinationis, verùm etiam ipſa libri traditio, quæ fit ad finem Ordinationis, dum conſecrator adiuuantibus Epiſcopis aſſiſtentibus librum ipſum capit de ſcapulis conſecrati, & tradit clauſum Ordinato dicens: Accipe Euangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo, potens eſt enim Deus, vt augeat gratiam ſuam.

3. Quamuis enim Doctores ſuprà citati loqui videantur de ſola impoſitione: myſterium tamen æqualiter verſatur in vtroque, & inchoatum in impoſitione, perficitur in traditione cum præfata forma verborum; impoſitio etenim ſuper ſcapulas, & ceruicem denotat præcipuum Epiſcopi pondus in addiſcendo, & ferendo Euangelio conſiſtere: traditio autem, cum ſua forma verborum, inſinuat officium prædicationis Epiſcopi proprium eſſe,] vt diximus *ſuprà in tit. de DD.* & cauetur *in Trident. ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4. alibique paſſim.* Hæc omnia Iordanus.

RESOL. CXVI.

Quare Epiſcopo conſecrando vngantur manus, & caput? Vbi plura pro illorum ſignificatione. Exp. 12. tr. 1 Reſ. 116.

Sup. hoc ſup. lege doctr. Reſ. 85 ſign. paulo poſt initium, à verſ. deinde, vnctio Epiſc.

§. 1. VNgitur *inquit Socolouius* futurus Hierarcha primùm in capite per quod mens eius deſignatur: quo admonetur, vt Deum ex toto corde ſuo, & ex tota anima ſua, & ex omnibus viribus ſuis, & proximum ſuum, ſicut ſeipſum diligat: quarum rerum omnium caput fons eſt, & principium. Deinde vt ſimul authoritas, & dignitas eius declaretur, cum ſcilicet eſſe caput, & Principem Eccleſiæ ſuæ, quomodo vir vxori ſuæ caput dictus eſt. Honor enim & ſublimitas Epiſcopalis, inquit Ambroſius, nullis poterit comparationibus adæquari: ſi Regum fulgori compares, & Principum diademati, longè erit inferior, quàm ſi plumbi metallum ad auri fulgorem compares: quippe cùm videas Regum colla, & Principum ſubmitti genibus Sacerdotum, & exoſculatis eorum dextris, orationibus eorum ſe commendare, & communire, qui item cornu ſuo Reges, & Sacerdotes vngunt. Sed prouidendum eſt, inquit Ambroſius, ne ſit honor ſublimis, & vita deformis, ne ſit deifica profeſſio, & illicita actio: ne ſit Religioſus amictus, & irreligioſus prouectus: ne ſit gradus excelſus, & deformis exceſſus: quia ſicut nihil eſſe diximus Epiſcopo excellentius; ſic nihil eſſe miſerabilius, ſi de ſancta vita Epiſcopus periclitetur; ſi Sacerdos in crimine teneatur. Nam quantò gradus altior eſt, tantò ruina grauior: honor grandis, & grandiori debet ſollicitudine circumuallari. Ideo igitur prærogatiua honoris monſtratur, vt merita congrua requirantur. Vngitur demùm in capite, vt oſtendatur eſſe Vicarius Chriſti, eiuſque locum, & officium tenere, qui eſt ſuper omnia: & quem conſtituit Deus caput ſuper omnem Eccleſiam.

2. Vnguntur amplius manus eius, qui conſecratur, vt operetur bonum, ad omnes quidem, ſed maximè ad domeſticos fidei; vt manus ſuas mittat ad fortia, vt panem otioſus non comedat, vt manus eius diſtillent myrrham, vt ſit beatus ille ſeruus, quem cùm venerit Dominus eius, inuenerit vigilantem, & operantem.

3. Vngitur autem ſancto Chriſmate, quod ex Oleo, & Balſamo confici, & commiſceri ſolet, vt per oleum quidem, nitor & puritas conſcientiæ denotetur.

4. Balſamo autem deſignatur odor bonæ famæ: Eum enim, qui ſacerdotio fungitur, inquit Chryſoſt. odorem ſpirare optimum conuenit: vt ſit paſtor ſine crimine: vt habeat teſtimonium etiam ab his, qui foris ſunt: vt item luceat lux eius, quo videntes homines bona opera glorificent Patrem, qui in Cœlis eſt. *Hac Socolouius.*

5. Sed plura circa præſentem vnctionem latè, & erudite obſeruat Franciſc. Hallier *de ſacris Elect. p. 4. c. 10. a. 4.* vbi ſic aſſerit: [Ex dictis etiam emicat purior rationis ſcintilla, ob quam omnium tot tamque ſingulares, prout ſuperiùs docuimus, & fuſiùs infrà diſſeremus, vnctionis Epiſcopalis ſuprà Presbyteralem ſint prærogatiuæ, vt Presbyterum ſolùm manus, & quidem Oleo ſimplici, non admixto balſamo delibutæ eſſe debeant, Epiſcoporum verò tam caput, quàm manus ſacro Chriſmate perungantur. Id verò non alia ratione conſtitutum ab Eccleſia conſtat, niſi vt plenitudinem ſacerdotalium donorum, & gratiarum in ſolo Epiſcopo, non in Presbytero reperiri pateat; expreſſiorem quoque eos præ inferioris Ordinis Sacerdotibus Chriſti imaginem referre innoteſcat. *Et poſt multa ſic in n. 11. ſubdit.* Ex iis omnibus authoritatibus concludo, ſacerdotum tam ſuperioris, quàm inferioris Ordinis manus inungi: Primò, vt ad laborem, ad miniſterium, ad diligentem, & ſedulam operam vtrorumque manus indurentur, & confirmentur. Secundò, vt ad miſericordiæ opera charitatis oleo diffluentes manus habere moneantur, non aridas, non contractas, non illiberales. Tertiò, vt ad benedicendum, & Sacramenta conficienda idonei reddantur. Quartò vt ad ligandum, & ſoluendum habiliores efficiantur. Item non ſufficere Epiſcopis, quod eorum in inferiori Sacerdotio manus inunctæ fuerint, ſed iterum cùm conſecrantur, inungi debere; tum quia ad benedicendum manus eorum ſanctiores efficiendæ: tum quia ſacerdotum conſecratio, Altarium, Eccleſiarum, & cæterorum benedictio, Sacramentorúmque quorundam confectio tunc ipſis confertur: tum quia ad operoſius miniſteriũ, & honorificentius officiũ conſecrantur: tum denique, quia cùm opes Eccleſiæ in ipſorum poteſtate conſiſtant, maiorem largiendi habent occaſionem, & ex ſuo ſtatu, ad pietatis, & ſupererogationis opera arctiùs deuinciuntur. Chriſmate verò, Epiſcopalis manus, Oleo, Presbyterales inungi: tum quòd perfectionem illæ operentur, quæ Chriſmate bene olenti ſignificatur: hæc illuminandis præſertim mentibus incumbant, quæ illuminatio oleo, quod ignis pabulum eſſe ſolet, conuenienter exprimitur: tum quod in Corpus Chriſti myſticum (ad quod bono odore, & famæ celebritate maximè opus eſt) Epiſcopi Presbyteris maiorem habeant poteſtatem; vtrique verò in Corpus Chriſti verum per ſe virtutem æqualem habeant: quæ ſcilicet præſertim conſcientiæ puritate, & nitore indiget: ſi quid proinde detrahi debet Presbyterali vnctioni, quo præcellere ipſi poſſit Epiſcopalis, non oleum, quòd conſcientiæ puritatem deſignat, ſed balſamum, quòd famæ claritatem ſignificat, detrahendum, illúdque Epiſcopalis vnctionis materiæ adiungendum. Denique infero, caput ſolius Epiſcopi inungi, quia ſolus regiminis perfectam ſcientiam, ſolus gratiæ præſidendi perfectionem

nem, ſolus regendi abſolutam authoritatem, ſolus perfectæ Eccleſiæ caput eſt Epiſcopus, ſolus tandem caput Eccleſiæ Chriſtum perfectius exhibet: Presbyteri, nec plenitudinem omnem ſacerdotij ſibi vendicant, nec ſine Epiſcopis aliquid gerendi authoritatem, nec perfectæ Eccleſiæ capita ſunt, nec Chriſti perfecta, vt mox docuimus, exemplaria.] *Ita Hallier.*

6. Et tandem Barboſa *de poteſt. Epiſc. p. 1. tit. 1. c. 5. n. 10.* hæc ait. [Vngitur in capite primùm is, qui conſecratur, vt authoritas, & dignitas eius declaretur, eum eſſe ſcilicet caput, & principem Eccleſiæ ſuæ, quomodo vir vxoris ſuæ caput dictus eſt: & vt oſtendatur eum eſſe Vicarium Chriſti, eiuſque dignitatem, & authoritatem gerere, qui eſt ſuper omnia, & quem conſtituit Deus caput ſuper omnem Eccleſiam.

7. Deinde in manibus vngitur primùm propter officium, & miniſterium eius, vt ſe ſciat dignitatem non propter otium, ſed propter negotium ſuſcipere, vt ſciat ex illo ſe numero operariorum eſſe debere, qui ſuſtinent pondus diei, & æſtus: deinde vt illis manibus adſit virtus Spiritus S. eas teneat, & dirigat, cum illis laboret & operetur, vt quidquid benedixerit, benedicatur; quidquid ſanctificauerit, ſanctificetur. Demum vnguntur manus eius, vt operentur bonum, ad omnes quidem, ſed maximè ad domeſticos Fidei; vt manus ſuas mittat ad fortia; vt panem otioſus non comedat, vt manus eius diſtillent mirrham, vt ſit B. ſeruus ille, quem cùm venerit Dominus, inuenerit vigilantem, & operantem.]

RESOL. CXVII.

Quare Epiſcopo conſecrando tradatur liber Euangeliorum? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 157.

§. 1. DOctè, & piè, vt ſemper ſolet reſpondet Socolouius vbi ſupra [Paſtor conſecratur, paſcua igitur illi traduntur. Accipit Conſecrator Euangeliorum librum, eúmque nouo Præſuli tradit: Accipe, inquit, Euangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo. Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. Ac ſi diceret: Ne putes in Paulo, & Petro, in Tito item, & Timotheo, Chryſoſtomo, & Auguſtino ſolo, munus, & functionem Apoſtolicam deiuſſe: ne putes cœleſtem illam benedictionem, & auxilium æterni Patris iam ſublatum eſſe; quo illi ſubnixi, profecti annunciauerunt Euangelium vniuerſo mundo: potens eſt Deus etiam tibi dare gratiam ſuam, ac per te ſimilia operari. Etſi enim illi plus omnibus, inquit Bernardus, laborarunt, non tamen totum elaborauerunt, & tibi adhuc locus relictus eſt. Neque te illud tantopere terreat, quod ſublimibus humanæ ſapientiæ verbis careas, quòd ſeriùs ad ſacrarum literarum lectionem acceſſiſti, quòd nunquam antea Cathedram Doctoris fortè conſcenderis. Aude, & fac aliquid. Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. Nihil agentem, impoſſibile eſt bene operari. Meliùs ſerò, quàm nunquam: nam, & vndecimæ horæ operarij, diurnum acceperunt denarium. Petro nihil indoctiùs, Paulo nihil imperitiùs, inquit Chryſoſtomus. Et hoc illi profitebantur, nec eos hoc fateri pudebat. Etſi imperitus ſum, inquit Paulus, ſermone, non tamen ſcientia. Sed tamen hic imperitus, & ille indoctus, ſexcentos Philoſophos ſuperarunt; ſexcentis Rhetoribus os obturarunt: ſuo ipſorum ſtudio, propenſaque voluntate, & Dei gratia, omnia peragentes.

2. In qua ſacri Codicis traditione, tria nobis præcipuè ſunt obſeruanda. Primum illud, quòd non ipſe ſibi, is qui populo Dei præficitur, codicem ſumit: hoc enim hæreticorum proprium & peculiare ſemper fuit: ſed de ſede Chriſti, ſed ex manu diuini Hierarchæ accepit. Nam neque Moyſes ſibi ipſi tabulas, in quibus Lex Dei continebatur, ſumpſit; ſed de manu Dei, acceptas populo tradidit. Et Paulus id, quod à Domino accepit, ſe tradidiſſe docet. Et Timotheum monet idem Paulus, vt id cuſtodiat, non quod ſibi priuata authoritate ſumpſerit, ſed quod apud eum depoſitum eſt. Secundò verò illud videndum erit, tradi illi Codicem, in quo omnia ſimul Euangelia, non vnum aliquod Euangelium, non pars aliqua Euangelij contineatur: nam hoc item hæreticorum peculiare eſt; vt partem quidem ſacræ Scripturæ vſurpent, partem autem, vel negligant, vel tanquam Apocrypham, & profanam penitùs reiiciant. Huic autem noſtro totum ſimul traditur Euangelium; vt ita eius vnam partem tueatur, ita interpretetur, ne reliquarum ſenſum, & veritatem peruertat: ita vni parti adhæreat, vt reliquarum conſeruet ſanctitatem. Tertium demùm illud hoc loco notandum, quòd Eccleſia, quæ Paſtori tradit Euangelium, eandem mentem, interpretationem eius Euangelij eum docet ne ipſe nouos ſenſus quærat, ne ſua figmenta pro Catholica doctrina obtrudat; vt Spiritus ſancti, non humani ſenſus, ſequatur doctrinam; Prophetia enim, atque vniuerſa Scriptura, inquit ſanctus Petrus, priuatæ interpretationis non eſt. Vt enim illud Euangelium adfert, quod omnium temporum, atque locorum eſt; vt & eam interpretationem eius Euangelij ſequi debet, ſi verus, ſi Catholicus Doctor eſſe, & haberi vult, quæ omnium ætatum, & temporum, omnium item gentium, & nationum, iudicio & authoritate ſit comprobata. Hæcque illa eſt vera inter Doctorem Catholicum, & hæreticum magiſtrum differentia, quod vterque ſacræ Scripturæ teſtimoniis nititur, vterque Euangelium laudat, vterque pro hoc vitam, ſanguinémque, ſi ita opus ſit, ſe profundere paratum eſſe dicit: hic tamen hoc Euangelium, eiuſque miniſterium, priuata ſibi ſumit authoritate; ille à poteſtate à Deo ordinata accepit: hic partem aliquam tuetur; ille totum ſimul corpus defendit: hic ſuos proprios, ille Eccleſiaſticos aſtruit ſenſus. Et ideo Catholici magiſtri doctrina, ad Deum reuelantem, & Spiritum ſanctum interpretantem, enarrantémque, ac ſuggerentem refertur. Hæreticus diuina quidem verba adfert, ſed ſuum ſenſum verbis diuinis aſtruit: & verbo quidem Dei, ſumma, & prima fides habenda eſt; ſed illi tamen, quod procedit de ore Dei, & quod os Domini loquutum eſt.] *Hæc omnia Socolouius.*

RESOL. CXVIII.

Quare Epiſcopo conſecrando imponantur manus ſuper caput? Exp. 12. tr. 1. Reſ. 118.

§. 1. TRactat de ſignificationibus impoſitionis manuum Hallier. *de Sacr. Elect. c. 9. ſeſ. 1. §. 3. n. 6.* ſic aſſerens: [Duplex ergo, tum ex Dionyſio, tum ex eius Paraphraſte manus impoſitionis in ordinatione ſignificatio: prior eſt, iuxta quam diuinum auxilium ea manus impoſitione ſignificari dicitur. Cuius ſignificationis duplex eſt ratio, prima quia cùm manus ſit operationis principium, & inſtrumentum cætera applicans inſtrumenta, vt alibi docuimus, rectè concurſus Dei, cooperationis, vocationis, & inſpirationis ſymbolum eſſe poteſt: quæ explicatio Scripturæ ſacræ valde conformis eſt, in qua nempe protegentium, fauentium, & conſulentium manus in iis, vel ſuper eos eſſe dicuntur, quibus conſilium, fauorem,

uorem, vel adiumentum quodlibet impendunt: ſic enim deduxiſſe dicitur Deus populum ſuum in manu Moyſis, & Aaron: ſic de Dauide dicitur, quod manus Domini cum illo fuerit, eumque confortauerit, & deduxerit: ſic à Thecuite petit Rex Dauid num manus Ioab eſſet cum ipſa, id eſt an à Ioab de negotio, quod ipſa propoſuerat; inſtructa, præmonita, & ad illud inducta fuiſſet: ſic facta dicitur manus Domini ſuper Ezechielem Prophetam: ſic denique (vt innumera prope alia omittamus) Sacerdotes, & Leuitæ Deum laudaſſe dicuntur per manum Dauid. Altera ratio eſt, quia cùm ad periculum capitis auertendum manus ſtatim accurrat: cùm imminentem enſem, ſecurim, vel baculum incidentem, lapidem, aliamve calamitatem impoſita manus à capite propulſet, imò & à ſolis ardore caput defendat, ipſum tegendo, & velando: conuenientiſſimè manus præſens ſubſidium, & tegmen (quod vtrumque verbum, quo Dionyſ. vtitur σκέπη aliàs σκέπας, σκέπασμα σκεπάζειν, ſignificat) ſeu velamen repræſentat, ad quam proinde ſignificationem alludens Tertullianus de manus impoſitione in alio Sacramento vſurpata hæc ait: *Caro* manus impoſitione adumbratur, vt & anima ſpiritu illuminetur.

2. Secunda ſignificatio manus impoſitionis, ſeu potiùs inſtructio, quam ex hoc ritu Ordinandorum, ſinguli percipere debent, ſecundùm Dionyſ. hæc eſt, vt moneantur omnes ita ſacris miniſteriis incumbere, quaſi ſub Deo, & diuinas capiti ſuo impoſitas manus ſemper habeant, ac ſi nimirum Deo mouente, dirigente, & manibus veluti eos deducente, diuina omnia munia aggrediantur, proſequantur, perficiant. Fœlices illi, qui manus Domini ſuper ſe habent præmiatrices virtutum ſuarum corolláſque texentes, & capiti ipſorum innocuo imponentes. Infœlices autem iſti, ſuper quos manus Domini aggrauatur, quorum capitibus vindices ſcelerum manus diuinæ incumbunt: vnum tamen è duobus neceſſum eſt, vt vel ſuper capita noſtra benignas Dei manus, & liberales experiamur, vel punitrices ſentiamus, prout nempe, vel nos ab eadem diuina manu deduci paſſi fuerimus, vel eaſdem reiecerimus: ſi ſuper nos expenſæ illæ fuerint, plurima quotidie ab iis in nos beneficia deriuabuntur: ſi reſtrictæ extiterunt, non ſolùm illiberales in nos futuræ ſunt, ſed & armatam in nos diuinam vindictam minabuntur. *Ita Hallier. Et indiuidualiter de noſtro caſu ſic aſſerit Durand. in Rationale D. Offic. lib. 3. c. 11. n. 10.* Manus verò impoſitio ſumpſit exordium ab Iſaac, qui dum Iacob benedixit, impoſuit ſibi manum *Gen. 27.* & Moyſes Ioſue, cum eum populo præfecit. *Num. 27.* & Dominus Apoſtolis, cùm eos Principes mundi conſtituit, ſed & ipſi Apoſtoli per manus impoſitionem Spiritum S. dederunt. *Act. 19.* & *c. 9.* ſic etiam ait. [Ideo fit manus impoſitio ſuper ordinandos: quia per manum opera, per digitos Spiritus S. dona: per caput verò mentem intelligimus, Rectè ergo manus imponitur: quia donis Spiritus ſancti in mente imbuti ad opera Chriſti mittuntur.]

RESOL. CXIX.

Quare Epiſcopo conſecrando traditur Baculus, & Annulus? Ex p. 12. tr. 2. Reſ. 119.

Sup. hoc in tom 3. tr. 3. Reſ. 77. breuiter in eius §. 1

§. 1. ASſignat pulchras rationes Socolouius. *Confeſſio*, ait, [Sacramento, atque matrimonio, confert ſe diuinus Hierarcha ad ſpiritualem œconomiam, ſanctæque prolis gubernationem. Armat igitur primùm, & inſtruit nouis præſidiis nouum ſponſum: dat regendæ, & gubernandæ familiæ inſtrumenta, ac gubernacula. Et cùm omne regimen, omniſque adminiſtratio, authoritate, & amore contineatur: Oderunt enim peccare mali formidine pœnæ: Oderunt peccare boni, virtutis amore: tradit in primis in manus noui Antiſtitis conſecratum baculum; authoritatis ſcilicet, & diſciplinæ inſigne; vt ſit in coërcendis vitiis piè ſeuerus, iudicium ſine ira tenens, lenis in fouendis virtutibus, audientium animos demulcens in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens; vt reuocet errantes, regat iuſtos, pungat, & ſtimulet ignauos & inertes, repellat nocentes, ac iuxta Ezechielem, attrahat vagum, ſuſtentet languidum, ſtimulet pigrum, portet in humeris ſuis, exemplo Principis paſtorum, ægrum & debilem. Vt increduli, inquit Bernardus, conuertantur ad fidem, conuerſi non auertantur, auerſi reuertantur, peruerſi ordinentur ad rectitudinem, ſubuerſi ad veritatem reuocentur, ſubuerſores conuincantur; vt vel emendentur ipſi, ſi fieri poteſt; vel ſi non, perdant authoritatem, facultatémque alios ſubuertendi. Verùm cum hæ nuptiæ hocque regimen, non tam timoris, quàm amoris ſit; non tam ſeueritatis, quàm charitatis: Nam & Chriſtus Dominus dilexit Eccleſiam, & tradidit ſemetipſum pro ea, vt illam ſanctificaret, mundans eam lauacro aquæ, in verbo vitæ, vt exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiuſmodi, ſed vt ſit ſancta, & immaculata. Et eum quem Vicarium loco ſui relicturus erat, priuſquam illi deſpondiſſet, ter interrogauit, num ſe diligeret, & propter ſe ſponſam ſuam. Quod cum ille ſumma aſſeueratione ter profeſſus fuiſſet, tum demum illud audiuit: *Paſce oues meas, paſce agnos meos.* Sanè qui dicit, Amice aſcende ſuperius, ait Bernardus, amicum fore fidit, ſi minùs inueniat non expedit quidem. Qui eleuauit, & deijcere poteſt, Sacra querela, quoniam eleuans alliſiſti. Ideò eius amoris, & charitatis ſymbolum, ſacer Conſecrator nouo ſponſo, conſecratum annulum confert, monens eum, vt accipiat annulum, fidei ſcilicet, & amoris ſignaculum, quatenus ſponſam Dei, ſanctam videlicet Eccleſiam, intemerata fide, illibatam cuſtodiat. *Ita ille, quem poſtea tranſcribit Barboſa* de poteſt. *Epiſc. p. 1. tit. 2. c. 5. n. 13.* & 15. Vide etiam Lotherium *de Benefic. tom. 1. lib. 1. q. 9. num. 97.*

2. Sed hunc Ritum magis latè tractat Dominus Hallier. *de Sacram. elect. p. 2. cap. 8. art. 4. §. 1. tit.* 1001. & quia ab eo obſeruata ſatis ſunt curioſa, & erudita, hic in gratiam Lectorum per extenſum apponam, ſic itaque aſſerit.

3. Alia verò apud Latinos conſecrato Antiſtiti tradi ſolent, annulus ſcilicet, & baculus paſtoralis: ex veteri nempe ordine Romano, Sacramentali Gregorij, & Pontificali Romano, necnon Authoribus infra citandis. Tradebatur Pontifici annulus in Ordinatione, ſicut in renuntiatione ab eodem reddebatur, teſte Carnotenſi Epiſcopo Iuone; Benedictio autem annuli, qui Pontifici traditur, iis verbis præſcribitur in veteri Ordine Romano,] Creator humani generis, dator gratię ſpiritualis, largitor æternę ſalutis, tu Domine emitte tuam benedictionem ſuper hunc annulum, vt quicumque hoc Sacroſancto fidei ſigno inſignitus incedet, in virtute cæleſtis defenſionis ad æternam vitam ſibi proficiat. [Verborum quoque proferendorum, dum traditur idem annulus, variæ formulæ proferuntur: prima, cuius ſolius meminit Sacramentale Gregorij, ampliſſima hæc eſt:] Accipe annulum diſcretionis, & honoris, fidei ſignum, vt quæ ſignanda ſunt ſignes, quæ aperienda prodas, quæ liganda ſunt liges, quæ ſoluenda ſunt ſoluas: atque credentibus per fidem baptiſmatis, lapſis autem, ſed pœnitentibus, per miniſterium reconciliationis, ianuas regni cæleſtis aperias; cunctis verò de theſauro Dominico noua, & vetera proferas

ad æternam ſalutem hominibus, conſolatur gratia Domini noſtri. [Altera, quæ admonitio dicitur, & quæ fuſiori præcedenti aliquandu, vt opinor, adnectebatur, ijs verbis traditur.] Memor ſponſionis, & deſponſationis Eccleſiaſticæ, & dilectionis Domini tui, in die qua aſſecutus hunc honorem, caue ne obliuiſcaris illius. *Tertia ibidem refertur*, Accipe Annulum Pontificalis honoris, vt ſis fidei integritate ante omnia munitus, miſericordiæ operibus inſiſtens, infirmis compatiens, beneuolentibus congaudens, aliena damna propria deputans, de alienis gaudiis tanquam de propriis exultans: [Sic enim affectus eſſe ſolet ſponſi erga ſponſam ſuam animus, vt eius ſiue bona ſiue mala ſibi adſcribat, ad condolendum, vel congratulandum paratus. Quarta denique quam ſolum tradit Pontificale Romanum ea eſt:] Accipe Annulum, fidei, ſcilicet ſignaculum, quatenus ſponſam Dei, ſanctam videlicet Eccleſiam, intemerata fide ornatas, illibatè cuſtodias.

4. Ex quibus formulis multiplex ratio eruitur, ob quam Epiſcopo annulus conſecrato tradatur. Prima eſt, vt ſpecies nuptiarum, inter Epiſcopum, & Eccleſiam exhibeatur; annulus enim ſponſæ pignoris loco mitti ſolitus fuit, quem pronubum idcirco Tertullianus vocauit, Iuuenalis *Sponſaliorum pignus*; cuius etiam in nuptiis tradendi cauſam hanc refert Hiſpalenſis Iſidorus. Illud verò, *inquit*, quod in primis anoulus à ſponſo ſponſæ datur, ſit hoc nimirum, vel propter naturæ fidei ſignum, vel propter id magis, vt mutuo pignore eorum corda iungantur. [Plura hac de re paſſim apud Authores prophanos, Agellium, Macrobium, Plinium, & alios.

5. Ad ſignificandum ergo ſpiritale fœdus coniugij. quod inter Epiſcopum, & Eccleſiam, quod in electione initiatum, ratum in confirmatione, & in conſecratione, intelligitur conſummatum: annulus Pontifici rectè datur, vt meminerit ſe cum Eccleſia ſua ſanctè copulatum, & anguſtiſſima conſecratione deuinctum. Altera annuli ſignificatio eſt, vt Epiſcopi per anouli traditionem dignitas innoteſcat, & apud ipſum ſignatorius eſſe Dei annulus oſtendatur; poteſtaſque nobis beneficia conferendi, quæ à Deo omnibus potiſſima tribui poſſunt: nec peccata noſtra remitti nobis ſolere, niſi Epiſcopi, vel Sacerdotum ab ipſo delegatorum miniſterio diuina gratia conſignetur.

6. Annulum autem Principatus ſignum ſeu, vt loquitur *Auguſtinus*, mirabile dignitatis inſigne cenſeri nemo ferè neſcit; poteſtatem quoque annuli datione ſignificari diſces ex Curtio, Iuſtino, & Arriano, apud quos, quod Alexander Macedo extractum ex digito annulum Perdidicæ tradidiſſet, ſucceſſorem Imperij eum deſignatum multi credidiſſe referuntur: eaque authoritate ipſe fretus cæteris Ducibus Prouincias diuiſit. Diſces ex Suetonio referente Caligolam Imperij inſignia auide expetentem Tiberio cum morte luctanti annulum detraxiſſe. Diſces ex Niceta, qui Iſaacum Comnenum è digito patris Alexij ſignatorium annulum ſubduxiſſe narrat, vt eo viſo milites ſibi maius palatium aperirent. Diſces maximè ex Ambroſio Patriarchæ Ioſeph dignitatis à Pharaone collata ornaméta exponens, è quibus vnus erat annolus, quem Scriptura ſacta Pharaonē è digito ſuo extraxiſſe, & manui Ioſephi inſeruiſſe teſtatur, hæc verba profert. [Quid enim ſibi vult annulus digito eius inſertus, niſi vt intelligamus Pontificatum ei fidei eſſe delatum; vt alios ipſe ſignaret? [Nam quod Pontificatum annulo exprimi doceat Ambroſius, ad præſentem expoſitionem idoneum eſt argumentum: ſed cur Pontificatum fidei annuli traditione ſignificari docuit, non ita conſtat: niſi fortè quia quemadmodum ſcriptæ tabulæ fidem apud Romanos minimè merebantur, niſi quæ ſignatorio annulo eſſent munitæ; ita nec prædicatio diuini Verbi, neque Sacramentorum collatio legitima, ſed furtiuè vſurpata cenſetur, niſi Pontificia authoritate approbata fuerit. Annulis autem ad ſignaodum veteres vſos fuiſſe Lippis, & Tonſoribus notum eſt. Verùm etiam quandam rationem, ob quam annulus daretur Epiſcopo, ſuggerunt verba Ambroſij, quod propria Epiſcopi poteſtas annulo conuenientiſſimè ſignificetur; nam cùm tria tantùm ſint Sacramenta, quæ characterem conferunt, ſeu animæ ſpiritualæ ſignum imprimunt ex Theologis; ex his tribus Baptiſmum ſoli Epiſcopi ſolemniter conferre olim ſolebant, Confirmationem autem, & ſacrum Ordinem ſoli ipſi tanquam Ordinarij miniſtri concedere poſſunt: quo fit, vt quia animarum conſignandorum peculiarem poteſtatem habent, annulum ſignatorium iu ſui conſecratione accipiant: Quantum addere poſſumus, per annulum ſcilicet dona Spiritus ſancti, variaſque gratias gratis datas ſignificari, quæ inſtar annuli in circulum gerantur, quia inter ſe connexa, & à Deo deriuata in Deum tendunt; ad quod illudens Eccleſiaſtes,] luſtrans vniuerſa in circuitu pergit ſpiritus, & in circulos ſuos reuertitur.

7. [Baculi porrò paſtoralis variæ myſticæ ſignificationes referuntur: primò enim baculus Paſtoralis datus eſt dignitatis inſigne: nam virga, ſeu baculus apud veteres poteſtatis, & dignitatis inſigne habitus eſt; quarum formam Paſtorales iam baculi exprimunt,] Laconum in pretio fuerunt, *teſte Platone 2. paſtoralia ferè omnia officia baculo paſtorali ſignificari poſſunt. Docet Iſidorus Hiſpalenſis, cuius verba excripſit Synodus Aquiſgranenſis*, huic autem, dum conſecratur, datur Baculus, vt eius indicio ſubditam plebem, vel regat, vel corrigat, vel infirmitates infirmorum ſuſtineat. *Beda* Baculum habet Epiſcopus vt ſubditos regat, infirmos ſuſtineat. *Innocentius III.* Baculus correctionem ſignificat Paſtoralem. *Item* Ideò eſt acutus in fine, rectus in medio, retortus ſiuè recuruus in ſummo, quia Pontifex debet tangere pigros, regere debiles, colligere vagos. [Hoc ipſum olim lapis quidam Marmoreus Tholoſæ repertus nos docuit, cui Sanctorum Petri, & Saturnini pedum paſtorale geſtantis imagines cum hoc verſu inſculptæ ſunt.]

Curua trahit, quos recta regit, vltima pungit.

] Sed Honorius Auguſtodunenſis expreſſiùs idipſum ſignificat,] per baculum quo infirmi ſuſtentantur authoritas doctrinæ deſignatur: per virgam, quia improbi emendantur, poteſtas regiminis figuratur; Baculum ergo Pontifices portant, vt infirmos in fide per doctrinam erigant: virgam baiulant, vt per poteſtatem inquietos corrigant: quæ virga, vel baculus eſt recuruus, vt aberrantes à grege, docendo, ad pœnitentiam trahat; in extremo eſt acutus, vt rebelles excommunicando retrudat, hæreticos velut lupos ab ouili Chriſti poteſtatiuè exterreat *A quo non diſcedit Hugo à S. Victore iis verbis*, Epiſcopo dum regimen Eccleſiæ committitur baculus, quaſi paſtori traditur: in quo tria notantur, quæ ſignificatione non carent, recuruitas, virga, cuſpis ſignificatio hoc carmine continetur.

Collige, ſuſtenta, ſtimula, vaga, morbida, lenta.
Hoc eſt Paſtoris, hoc virga figurat honoris.

Item:

Attraho peccantes, iſtos rego, pungo vagantes.
Officio triplici ſeruio Pontifici.

Et hæc omnia notauit Hallier loco citato, cui adde omnino videndum non minus eruditum Andream Sauſſaium in Panoplia Epiſcopali *lib. 5. per totum*, & præcipuè *diſp.* 8. pro noſtro inſtituto latè explicat Myſticam Annuli Epiſcopalis ſignificationem.

RESO

RESOL. CXX.

Quare Epiſcopi conſecrandi manus Chirothecis induantur? Ex part. 12. tract. 1. Reſ. 120.

Sup hoc in tom 5. tr. 5. Reſ. 77. eiuſ-ſim in §. 1. §. 1. SÆpius citatus Andreas Sauſſay *in Panoplia Epiſcopali lib. 1. per totum* multa eruditè obſeruat de Chirothecis Epiſcopalibus, & indiuidualiter pro caſu noſtro vbi ſic ait.

2. [Cæterum dato, quod Bernaldus aliqua mutauerit in ordine Romano, ſeu vt ait Menardus, quædam detraxerit, quædam addiderit, iuxta vſum quem in Eccleſia ſuo tempore videbat hinc tamen non ſequitur, neque elici poteſt, quod ritum tradendi Epiſcopo in Ordinatione ſua manicas, ſeu chirothecas benedictas, háſque deinceps cum pontificio fungitur gerendi, fuerit à Bernoldo additus: cum mos iſte in Eccleſia vigeret diu antequam Bernaldus ipſe natus eſſet. Id portò ea Sacramentorum Codice Ratoldi Abbatis, qui anno 986. eaceſſit ab humanis, fit omninò exploratum: ſicut ex exceptis ex eo ſupra latè patet, vbi ex more Eccleſiaſtico iam receptiſſimo, conſtat Epiſcopum manicas cùm præſcripta orationis formula induiſſe: & poſtea cùm conſecratus eſſet oblata, eamiſſe, provt etiam nunc fieri ſolet.] Ita ille, qui vſum chirothecarum in Epiſcopis antiquiſſimum eſſe in Eccleſia Latina ea multis probat; ſed deueniendo ad myſticas earum ſignificationes, ponam verba veterum authorum. Primo ſic aſſerit. Honorius *de antiquo Miſſa Ritu, lib. 1. c. 215.* inſcripto de chirothecis chirothecarum, (inquit) vſus ab Apoſtolis eſt traditus per manus operationes; per chirothecas deſignantur earum occultationes. Sicut enim aliquando manus chirothecis velantur, aliquando exactis chirothecis denudantur. Sic opera bona interdum propter arrogantiam declinatam celantur, interdum propter ædificationem proximis manifeſtantur. Chirothecæ induuntur cùm hoc impletur: Luceat lux Veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in Cœlis eſt. Chirothecæ ſunt inconſutiles, quia actiones Pontificis, debent rectæ fidei eſſe concordes.

3. Secundò Innocentius III. *lib. 1. Miſteriorum Miſſa, c. 57.* Quia verò plerique (ait) bonum opus quod faciunt inani fauore corrumpunt, ſtatim, (ac induit Dalmaticam) manus operit chirothecis, vt neſciat ſiniſtra ſua, quid faciat dextera: per chirothecam ergò, congruè cautela deſignatur quæ ſic facit opus in publico, quod intentionem continet in occulto. Nam etſi Dominus dixerit: Luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in Cœlis eſt, *propter quod chirotheca circulum aureum deſuper habet; ipſe tamen precepit*, Attendite ne iuſtitiam veſtram facietis coram hominibus, vt videamini ab eis alioquin mercedem non habetis apud Patrem veſtrum, qui in Cœlis eſt.

4. Tertio. Gulielmus Durandos *lib. 3. nation. diuin. Offic. cap. 12.* [Per chirothecas quoque in manibus eaempla Sanctorum quæ in operibus habenda ſunt intelliguntur: quæ opera ab omni inquinamento mundata ſunt ne modicum fermenti totam miſſam corrumpat. Per ipſas vero chirothecas albas, caſtitas, & munditia denotatur, vt manus, id eſt operationes, ſint mundæ, & ab omni inquinamento immunes. Portò ſecundùm quod capiti ſcilicet Chriſto conueniunt chirothecæ, ſont hœdorum pelliculæ quas manibus Iacob, Rebecca mater, id eſt Spiritus ſancti gratia: manibus veri Iacob id eſt operibus Chriſti circumdedit, vt ſimilitudinem maioris, ac prioris Adæ ſecundus exprimeret: Chriſtus enim ſimilitudinem peccati ſine peccato ſuſcepit, vt Incarnationis myſterium diabolo celaretur. Nam ad ſimilitudinem peccatorum eſuriit, & ſitiuit, doluit, expauit, dormiuit, & laborauit. Vnde cum ieiunaſſet quadraginta diebus & quadraginta noctibus, ac poſtea eſuriiſſet, accedentes ad eum diabolus, eum ad ſimilitudinem peccati Adæ tentare tentauit. Sed qui primum vicerat eiſdem modis victus eſt à ſecundo. Hactenus Durandus. Sed vt verum fatear admodum ſpeculatiuè.

5. Sed Saoſſay, vbi ſuprà, ait in chirothecis, & in Pontificali Romano; ſurgens Conſecrator Mitra depoſita chirothecas benedicens, dicit. *Oremus Omnipotens Creator, &c.* & poſtea reponit illas manibus Conſecrati dicens: *Circunda Domine, &c.* ea quibus Eccleſiæ Orationibus redditur ratio, quare ipſa ornat manus Epiſcopi conſecrati chirothecis; verum mihi etiam nimis placet alia chirothecarum myſtica ſignificatio. Dico igitur, quod dantur Epiſcopis conſecratis chirothecæ, ob reuerentiam vnctionis, quàm in manibus ſuſcepit. Quod cum chirothecæ dentur Epiſcopo ob vnctionis ſacræ, qua ſunt eius delibutæ manus reuerentiam, ex eo facile colligi poteſt, quod in Romano Pontificali, titulo, de degratione ab Ordine Pontificali, ablato Paſtorali baculo, ei qui tanto culmine honoris deiicitur; mox ſequitur. Deinde extractis per Miniſtros chirotecis Pontifex degradator abradit degradando pollices, & manus leniter cum cultello, aut vitro dicens. Sic ſpiritualis benedictionis, & delibutionis miſticæ gratia, quantum in nobis eſt, te priuamus, vt ſanctificandi, & benedicendi perdas officium, & effectum. Igitur chirothecæ, tum auferuntur, cum vnctionis tollitur efficacia: ſicut cùm infunditur vnctio, ipſæ chirothecæ imponuntur.

RESOL. CXXI.

Quare Epiſcopo conſecrando traditur Mitra? Ex p. 12. tr. 5. Reſ. 121.

§. 1. DE Mitra Epiſcopali latè pertractat Andreas Sauſſa *in Panoplia Epiſcopali, lib. 1. per totum*: nam in *cap. 1.* proponit argumenta Hæreticorum contra Mitram: *in cap. 2.* reſpondet ad dicta argumenta; & poſtea *in cap. 3.* firmat ex antiquis teſtimoniis, & exemplis Mitræ. Sed directè ad caſum propoſitum reſpondet Fragoſos *de Regimine Reipublicæ Chriſtianæ, tom. 2. cap. 8. §. 1. n. 13.* Præterea (ait) imponitur nouo Præſuli ſacra Cydarus in capite, bicorniſque galea cum Patris Omnipotentis inuocatione, vulgò *Mitra*, quæ ſcientiam vtriuſque Teſtamenti in eo reſidere teſtatur duo Mitræ cornua, duo deſignãt teſtamenta: anterius nouum, poſterius vetus, quæ duo Epiſcopus ſcire debet *cap. Epiſcopus 23. q. 5.* quibus fidei inimicos terrere, ferire ac lacerare poteſt. His cornibus armatus Ambroſius Theodoſio; Baſilius Valentino; & Chryſoſtomus Arcadio fortiter ſe oppoſuerunt, & terribiles apparuerunt.] Sed omnia ab ipſo dicta latè confirmantur à Stephano Durando *in Rationale Diuinorum Officiorum, libro 3. capite 13. numero 2.* Sup. hoc in tom. 5. tr. 5. Reſ. 77. breuiter in §. 1.

2. Vnde ex his Socolouius vbi ſupra, ait. Imponitur capiti eius ſacra Cydarus, bicorniſque galea, cum Patris Omnipotentis inuocatione cuius præclara eſt bonitas, & virtus immenſa, totiuſque decoris ornamentum. Imponimus, (inquit,) diuinus Hierarcha, capiti huius Antiſtitis, & Agoniſtæ tui, galeam munitionis, & ſalutis; quatenus decorata facie, & armato capite; non generis, & proſapiæ vetuſtate, nón ſtipatorum vi, & armata manu, non magnis

neceſſitatibus, & clientelis, ſed cornibus vtriuſque teſtamenti terribilis appareat aduerſariis veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorum robuſtus exiſtat. Qui Moyſis famuli tui faciem, ex tui ſermonis conſortio decoratam lucidiſſimis claritatis ac veritatis cornibus inſigniſti, & capiti Aaron Pontificis tui tiaram imponi iuſſiſti. Tali armatura muniebantur primi Religionis noſtræ Duces, & Antiſtites, per quam deuicerunt Regna obturauerunt ora Leonum, extinxerunt impetum ignis, effugauerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum. Hoc eodem modo inſtructus Petrus Neroni; Liberius Conſtantio, Ambroſius Theodoſio, Baſilius Valentino, Chryſoſtomus Arcadio, Leo Genſerico, atque Attilæ; Staniſlaus noſter Boleſlao; aliiſque alij quamplurimi reſtiterunt, terrorique fuerunt. His præſidiis omnis Arriana, Macedoniana, Neſtoriana, Dioſcori, Euthichetis; ac reliquorum monſtrorum diſſipata eſt impietas, his demum omnis hæreticorum prauitas ceſſit:

3. Vobis ampliſſimi Patres nimis hæc ipſa Moyſis cornua obtuſa, attrita reddita ſunt. Quietem, & tranquillitatem noſtram curamus: Cœlum. tuiturum exiſtimamus ſi quid liberius pro Eccleſia Dei dixerimus, aut fecerimus. Nimis timidi ſumus, nimis otio & deſidia torpemus.] Hæc ille.

4. In ſignum Ordinis, Epiſcopus habet Mitram & Baculum; quæ eius commiſſionis, arma ſunt, vt dixit *gloſ. vlt. ad fin. in cap. diſciplina* 43. *diſt.* & in ſignum adminiſtrationis ſubiectus, curæ habet Cathedram, Lotter. *de re Benefic. lib.* 1. *queſt.* 9. *num.* 47. Hinc quando prædicat Epiſcopus; cùm cauſam Dei agat, & alleget minis id facit, & ideò baculum, & Mitram aſſumit; quando verò offert in altari, quia tunc cauſam populi apud Deum precibus agit, & allegat, & ideò, vt humilitatem oſtendat in conſpectu Dei Omnipotentis, deponit indicia, & inſignia altitudinis, & terroris, baculum ſcilicet, & Mitram, quemadmodum videmus *in dict. cap. diſciplina de Moyſe*, qui quando Dei cauſam apud Populum allegauit gladiis vſus eſt; quando verò apud Deum cauſam Populi, precibus, & humilitate rem totam confecit, vide Tuttecrem. *n.* 2. *Prapoſ. n.* 11. & D. Annam *in d. cap. diſciplina n.* 12. Barb. *de poteſt. Epiſcop. part.* 1. *tit.* 1 *cap.* 5. *n.* 19.

RESOL. CXXII.

Quare Epiſcopus conſecratus offerat Epiſcopo conſecranti panem, & vinum? Ex p. 12. tract. 1. Reſ. 122.

§. 1. OLim de hoc caſu interrogatus fui à Clemente Merlino Sacræ Rotæ Decano Viro incomparabili, & qui ex præcordiis teſte experientia me ſupra meritum, & magni faciebat, & amabat. Tunc in promptu reſpondi in demonſtrationem gratitudinis ex poteſtate ab ipſo accepta ordinandi Sacerdotes, qui debent conſecrare Corpus, & Sanguinem Chriſti, & ideò Panem illum, & Vinum ob reuerentiam Faces accenſæ præibant; non diſplicuit tunc viro accuratiſſimi ingenij hæc explicatio, ſed nunc inuenio illam etiam docere ſæpius citatum Socolonium *Orat.* 4. vbi ſic ait, [Accepto deinceps nouus Pontifex à ſuo Conſecratore, ac reliquis aſſiſtentibus: oſculo pacis, de quo paulò poſt nobis dicendum erit; eo tempore, quo populus Chriſtianus dona, & munera ad Altare Dei, more veteri, eoque laudatiſſimo, offerre ſolet: ipſe quoque ſuo Conſecratori tanquam ſpirituali patri, munera adfert. Sunt autem ea ex antiquiſſima Melchiadis Pontificis inſtitutione, panis, & vinum, quibus duæ anteferuntur faces. Offert panem, & vinum velut oſtendat ſe in cuius Sacerdotis functionem, & munus ſuccedere, cui ſine omni in futurum pœnitentia iurauit Dominus, eum eſſe Sacerdotem ſecundùm Ordinem Melchiſedech: vel, vt quidem ego iudicio, ad deſignandam paupertatem Epiſcoporum primitiuæ illius Eccleſiæ, in qua ſummæ opes, ſummæ diuitiæ, Panis, & Vinum fuerunt. Dantur autem hæc munera clara luce, & amplius duabus facibus accenſis, ne quid inter hæc leuia munera ſpecioſius colore, pondere pretioſius (ſciris quid intelligam) ſubrepat, ac ſubiiciatur. Male enim igitur: cùm ea, quæ virtuti, & pietati debentur, aſino onuſto auro conferuntur.

2. Aſſumitur demùm nouus Antiſtes à ſuis Collegis, in communionem, & participationem, orationis, ac myſticæ menſæ. Ac vt quondam Elias quadraginta dierum, & noctium ad Montem vſque Horeb Dei viſionis iter emenſurus, cœlitùs delato communiter viatico: ſic iſte contra omnia prolixi, & difficillimi itineris pericula contra omnes viſibilium, & qui videri non poſſunt, inimicorum inſidias, contra principes, & poteſtates tenebrarum mundi huius, confirmatur, & roboratur Pane illo, qui de Cœlo deſcendit quem qui dignè manducat, non ſuccumbit, non moritur, ſed habet vitam æternam. Super quem panem iuxta Iſaïam, requieuit Spiritus, Domini ſpiritus ſapientiæ, & intellectus, ſpiritus conſilij, & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ & pietatis: repleuit eum ſpiritus timore Domini. Quorum donorum participes efficiuntur omnes illi, qui dignè, & religioſè tanto reficiuntur viatico.] Ita ille, & poſt illum more ſuo, Barboſa *de poteſtate Epiſcopi, part.* 1. *titul.* 1. *cap.* 5. *num.* 17.

RESOL. CXXIII.

Quare Epiſcopo conſecrando præbeatur oſculum pacis? Ex p. 12. tr. 1. Reſ. 123.

§. 1. TAngit hunc morem doctus Halliet *de Sacramento Ordinis, par.* 2. *cap.* 11. *art.* 2. *n.* 2. vbi ſic ait. [Confirmatur ex veteri Ordine Romano, in quo præcipitur, vt cum Diaconi conſecrati fuerint, dent oſculum Epiſcopo, & Sacerdotibus, & ſtent ad dexteram Epiſcopi. Item perfecta Pontifex Presbyterorum ordinatione, tunc oſculetur ſingulos dicens, Pax Domini ſit ſemper vobiſcum, & per manus commendet ſe orationibus eorum. Denique Epiſcopo, vbi non conſecratus fuerit, iubet, vt tunc det oſculum Pontifici, & Diaconis omnibus, & tenens eum Archidiaconus deportet in Presbyterum, & det oſculum Epiſcopis, & Presbyteris, ſcilicet ex more Græcorum, quibus cum ſalutatio iſta in Hierarchicis ordinationibus exhibenda præcipiatur, exhibito, ac recepto oſculo ordinati ei ſatisfaciunt, vt oſculati teſtes paſſim renuntiant. Nec aliena hæc interpretatio à moribus antiquis Eccleſiæ Catholicæ, vt pote cùm priſcis ſæculis vſitatiſſimum eſſet, vt ſeſe inuicem fideles oſculantes ſalutarent: quod oſtendunt non ſemel ſanctus Paulus, ſemélque ſanctus Petrus, dum ſalutare inuicem fideles in oſculo ſancto admonent: ad eundem veterem morem probandum plura probata teſtimonia proferre poſſemus, quæ libenter omittimus. Sed & fauet huic ritui ſalutandi de nouo ordinatum per oſculum, Innocentius III. Epiſtola decretali ad Epiſcopum Trecenſem, vbi Epiſcopum conſecratum cùm Eccleſiæ ſuæ poſſeſſionem adiret, ad oſculum Canonicos omnes Eccleſiæ admittere ſolitum oſtendit, itaque, (inquit) cùm ad eandem acceſſiſſet Eccleſiam conſecratus, eum cum Canonicis aliis

Digitized by Google

aliis ad oſculum recipitur, cùm tunc nonniſi Canonici ad oſculum admittantur. Ex quo ſanè arguitur, quod ſicut in inſtitutione, ita & in conſecratione Epiſcopi ſalutatio per oſculum ab ipſo fieret.] Ita ille; qui *numero* 4 obſeruat myſticam huius oſculi ſignificationem deditſe Dionyſium *de Cœleſti Hierarchia, cap.* 5. ſic aſſerentem. [Hinc conſultatio illa inter Eccleſiaſtici ordinis homines ſeruatur, & perficitur, quæ ſanctam parium, ſimiliumque mentium ſocietatem indicat, lætitiamque mutuam, quæ amore digna eſt, quippe quæ diuinam pulchritudinem ſaluam & incolumem Eccleſiaſtici Ordinis formæ conſeruet.

2. Sed non deſeram hic pro curioſis adducere ea, quæ circa præſentem materiam de oſculo obſeruat ex Societate Ieſu Pater Iacobus Lobbetius *in ſpeculo Eccleſiaſticorum, capite* 8. §. 4. vbi ſic ait. Inter ſacras cæremonias; ritúſque quos vſurpat Eccleſia, reponitur oſculum quod vulgò dicitur Pacis. Omni æuo oſculum ſymbolum fuit amoris, ac beneuolentiæ ſingularis: à qua factum, vt apud Græcus & Xenuphontem eadem vox, φιλεῖν & amare, & oſculari ſignificaret: nimirum amor qui in cordis regia, & arcano reſidet, ac latet, ſubit quodammodo in os, & per illud tanquam per oſtium animi elabitur. Ad eam oſculi, & amoris, tum in voce, tum in re ipſa communionem acceſſit omnium prope gentium vſus, ac ſenſus, qui amorem ſuum vnico fere oſculo prodidere: ita apud Romanus inualuit illud, vt amici in morte cariſſimorum, & filij in obitu parentum ſeſe ad eorum oſcula demitterent, ſpiritum abiturientem aperto ore, & hiantibus quaſi labiis excepturi, quod ſummæ charitatis erat argumentum. Et illud ita cuique peruium eſt, ac tritum, vt pluribus probare ſit nefas.

Arcanum magis, ac reconditum illud, quod oſculum antiquis, etiam fuerit indicium prærogatiuæ dignitatis imperij, gratiæque per illud conferendæ.

Exempla ſi voles, tibi dabunt ſacræ paginæ, Doctorum ſcholæ, ac pulpita, ipſique ritus in Sacerdotum conſecratione quondam ſeruari ſoliti.

3. Caligarat Iſaac, & oculorum orbes prope amiſerat lucìque huius vſuram; cum ad eum de venatione redit Iacob, & à Parente ſene quàm optimo ſibi bene precari benedici petiit: tunc ſenex: Accede; (inquit) ad me, & da mihi oſculum fili mi.

4. Quid opus oſculo, pueris abulenſis? opus enim verò quàm maximè. Ambiebat Iacob iura primogeniti, & ampliſſimi in fratres, ac poſteros principatus: eum bonus Iſaac in Iacobum filiorum natu minorem vno oſculo transfudit.

5. Ita deinde poſteris ſeculis, cùm Saülem in Regem vnxit, erexitque Samuel deoſculatus eſt eum, & oſculo ei regios animos, dignitatem, & maieſtatem gratiam impertiit: ita cenſuere Theodoretus, & Procopius: Quamquam alij id referri malim ad obſeruantiam, quam Saüli oſculo teſtabatur Samuel: more tum recepto vt populus in ſignum ſubmiſſionis Regem oſcularetur. Quod ſi à Regia ad lyceum tranſire velit, & in hoc oſculo ſua vis, & authoritas. In conferenda laurea doctorali, & nouellorum Doctorum inauguratione, Academiæ Principes dabant oſculum, vt quam habebant in docendo authoritatem, per oſculum quodammodo tranſmitterent.

6. Neque mirum ſi ea legendi, docendique poteſtas ita diffundi potuit, cum & ipſa gratia, quæ cœli quodammodo, beatæque æternitatis dos eſt, ſemenque gloriæ, ſic poſſit participari. Certè quondam in conſecrationibus Sacerdotũ myſtica fiebat oſculatio. & Epiſcopus Neomiſtæ incumbens, impertito oſculo conſecrationem perficiebat. Imo & ipſe Saluator optimus in diſcipulus inſufflauit, & illu ſuo ſpiritu, benignáque ad oſculum inclinatione, Spiritum ſanctum, eiúſque dona, ac chriſmata immiſit, atque inſpirauit] Hucvſque Lobbetius; qui alia plura nimis erudite ſubdit, & poſtea magis ad noſtrum caſum accedens, ſic aſſerit: [Elabor ad poſtremum, quod in hoc argumento mihi propoſitum fuit, oſculum, quod pacis appellamus: Originem illud habuit è familia Chriſti, in qua diſcipuli reduces Magiſtro ſuo oſculum offerre ſoliti in pignus amoris, & in ſignum venerationis, hinc illæ querelæ, & amica expoſtulatio Chriſti ad Simonem Phariſæum: Intraui in domum tuam, oſculum mihi non dediſti, de more ſcilicet meorum familiarium, & domeſticorum. Ex illo Eccleſia auitæ pietatis amans, ac retinens in ſacris Miſſæ ſolemniis oſculum offerri voluit. Ideóque Diaconus olim contenta voce clamabat. Oſculemur nos inuicem. Ad ea verba, quaſi data, acceptáque venia: viri viros: fœminæ fœminas oſculabantur, vt mihi teſtis eſt Clemens Alexandrinus, qui oſculum illud myſticum appellat. Diuus Paulus Sanctum; ſalutate; inquiebat, inuicem in oſculo ſancto Diuus Ambroſius, pietatis, & charitatis pignus.

7. Tertullianus venerandæ antiquitatis obſeruator, & interpres, oſculum pacis, ſignaculum orationis: quod à Sacerdote ſacrificium immortali Deo offerente, primum ad Diaconum, & ab hoc ad alios longius emanabat. In quo ritu doctè obſeruat Ioannes Baletbus antiquiſſimus Theologus Pariſienſis, ſacris operantem oſculum accepiſſe primum ab ipſa ſacroſancta Euchariſtia, ac deinde aliis dediſſe: vt ſentias vnde tibi totique populo amor, charitas, pax eſſet, alta ſcilicet ab ipſo Altaris Sacramento.

8. Ea baſiorum in templis conſuetudo, non diu tenuit, ſubeunte per oſculum flagitio, imo duobus ſcelerum monſtris perfidia, & impudicitia, quibus animi polluebantur. Hinc Eccleſia (quæ labentibus annis collapſa etiam filiorum ſuorum innoxia pietatè, proſpectum voluit) oſculum illud ſuſtulit, & tantùm ſacros inter Miniſtros ſeruandum ſe exiſtimauit.] Hæc Lobbetius.

RESOL. CXXIV.

Explicantur cætera myſteria ſacrorum Rituum, qui in Conſecratione Epiſcopi adhibentur? Ex p. 12. tr. 1. Reſol. 124.

§. 1. COllocatur deinceps Epiſcopus, hoc eſt, inſpector omnium, in editiore ſupra omnes ſpecula, inquit Ambroſius, vt ita cunctos reſpiciat, & cunctorum oculi in eum reſpiciant. Quidni locetur in eminenti, ait Bernardus, vnde proſpectet omnia, qui ſpeculator ſuper omnia conſtituitur? Collocatur in ſede Ieſu Chriſti homo mortalis, qui aliquando iudicium, & ſententiam, vel æternæ ſalutis, vel perpetuæ damnationis, ex eadem ſede, prout eandem tutatus fuerit, reportaturus eſt. Collocatur in Solio illius, cuius Sedes Cherubim ſunt, mentes tranquilliſſimæ, & placidiſſimæ, pace perenni, quæ exuperat omnem intellectum, perpetuò gaudentes. In quem deſiderant, & Angeli proſpicere: cui omnes Patriarchæ ſeruiunt: cui omnes Prophetæ teſtimonium reddunt: cuius pedum vel ipſam corrigiam calceamenti qui ſoluat, indignum ſe iudicat ille, quo nullus maior extitit inter natos mulierum. Cuius loci conſideratio, inquit Bernardus facit honoris contemptorem in honore etiam ipſo. In alto poſitum, non altum ſapere difficile eſt, & omninò inuſitatum; ſed quanto inuſitatiùs, tantò glorioſiùs: timor de adepta iam altitudine, tædere magis facit, quam placere ipſam altitudinem. Nulla ſplendidior gemma in omni

præcipuè ornatu Pontificis, ipſa humilitate:quo enim celſior, eò humiliate apparet illuſtrior, & ſeipſo. Blanditur Cathedra, ſpecula eſt,non domus:qui eleuauit, deiice e poteſt. Conſideras gradum, & caſum metue:conſideras faſtigium dignitatis, & vide faciem abyſſi deorſum. Occupare enim locum,& non facere fructum, nec loco eapedit,nec perſonæ. Hæc quidem hactenus diuinitus Bernard.

Sic igitur collocato Paſtore in ſua Sede, prorumpit vniuerſa Eccleſia in confeſſionem, & laudes Omnipotentis Dei; in quas omnis humana actio & inſtitutum, meritò deſinere debet. Ducitur per templum nouus Antiſtes,vt omnibus innoteſcat commendatur Summo Paſtori, & Rectori omnium Deo; vt quem Eccleſiæ ſuæ Paſtorem præeſſe voluit, propitius reſpiciat, det illi verbu, & exemplo proficere, & ad vitam vnà cum grege ſibi commiſſo ſempiternam peruenire. Quantumlibet enim fuerit peritus gubernãdi,inquit Chryſoſtomus, niſi inter huiuſmodi gubernacula gratiam habeat, & pacem, quæ à Deo eſt,& nauiculam ſimul,& nauigantes procella inuoluet, mergétque profundo.

3. Sic veſtitus, ſic ornatus nouus Præſul benedicit populo, ac dimittit Eccleſiam. Pleni autem amore, & ſpiritu diuini Antiſtites, in mutuas ſalutationes, & in mutua oſcula, mutuóſque amplexus effunduntur, mutuam ſibi pacem tradentes,& accipientes.

4. Precatur ſacer conſecrator nouo Præſuli tanquam ſpirituali filio ſuo in omni cura, ac ſolicitudine ſubiecti ſibi gregis, omnes ſalutares, & optatos ſucceſſus; Præcatur nouus Pontifex conſecratori ſuo quem in Patris loco vetuſtiſſimis inſtitutis, per omnem vitam habere, ac venerari iubetur ter elata voce,multos, felices,& proſperos annos.

5. Amor ſiquidem Paſtorum, & concordia, ſalus, & incolumitas eſt gregis. Decet enim eos, qui omnis pacis, & amoris cæteris omnibus hominibus duces, & authores eſſe debet: ad cuius rei deſignationem, in veteri lege, non alij, quam Sacerdotes ignem in templo Dei, accendere iuſſi ſunt; eos ipſos inter ſe nullis diſſenſionibus, nullis ſimultatibus diſſidere, ſed mutuam pacem, & charitatem perpetuò colere. Sic enim animis coniuncti, atque concordes, viribus quoque magis pollebunt,omnéſque inimicorum fraudes, atque inſidias, omnem vim, & impetum, faciliùs ſuſtinebunt, atque ſuperabunt penitùs. Amor, & Concordia Pontificum, amorem, & mutuam charitatem fouet Principum; Principum conſenſus,& concordia populi ſalus eſt.] Hucvſque Soculonius, & ex illo Barboſa *de Poteſt. Epiſcopi.part.1.tit.4.cap.5.num.2.*

6. Sed ſcias, amice Lector, diuinum ingenium ſancti Præceptoris Diui Thomæ pacis verbis omnia à nobis ſuperiùs dicta, complecti *in Addit. ad 3. par. quæſt.40.cap.7.in corpore*, vbi docet, Epiſcopum habere ſupra Sacerdotem nouem veſtimenta; quæ ſunt Caliga, Sandalia, Succinctorium, Tunica, Dalmatica, Mitra,Chirothecæ, Annulus, & Baculus;quia nouem ſunt, quæ ipſe ſuper Sacerdotes poteſt; ſcilicèt Clericos ordinare; Virgines benedicere; Baſilicas dedicare veſtes & Vaſa conſecrare. Vel per caligas ſignificatur rectitudo greſſuum:per Sandalia,quæ pedes tegunt, contemptus terrenorum: per Succinctorium quo ſtola ligatur cum alba, amor honeſtatis:per Tunicam perſeuerãtia,quia Ioſephum tunicam talarem habuiſſe legitur, quaſi deſcendentem, vſque ad talos,per quos ſignificatur extremitas vitæ,per Dalmaticas largitas in operibus miſericordiæ: per Chirothecas cautela in opere: per Mitram ſcientia vtriuſque teſtamenti; vnde & duo cornua habet: per Baculum cura paſtoralis, qua debet colligere vagos quod ſignificat curuitas in capite baculi; ſuſtentare infirmos, quod ipſe ſtipes ſignat baculi, & pungere lentos, quod ſignificat ſtimulus in pede baculi. Per Annulum Sacramenta fidei, qua Eccleſia deſponſatur Chriſto: Epiſcopi enim ſunt in Eccleſia loco Chriſti.

7. Horum Pontificalium ornamentorum antiquitas clarè conſtat ex Sancto Bernardo *Epiſt.42.* circa finem, vbi inter ornamenta Epiſcopalia enumerat Mitram, Anulum, & Sandalia. Idem faciunt Innocentius III. *lib.2. miſt. Miſſæ cap.41. lib.1. de Diuino Offic. cap.24.* & alij de rebus Eccleſiaſticis Scriptores; quare multa hîc miſſa faciemus apud prædictos Authores legenda. Et hæc omnia minutatim, & latè explicare volui circa myſticam interpretationem Rituum, qui in conſecratione Epiſcopali miniſtrantur, nam dubito aliquos Epiſcopos, illos tantùm materialiter adhibere, non autem formaliter, intelligendo videlicet quid ex illis Ritibus adhibendis miſticè ſignificentur.

RESOL. CXXV.

Quare in Conſecratione Epiſcopali tres Epiſcopi adhibeantur, vt viſum eſt ſupra; & an ſit de neceſſitate præcepti, vel vt alij volunt, neceſſitate Sacramenti?
Ex p. 12. tract.1. Reſ. 125.

§.1. CVm myſticas rationes aliorum Rituum conſecrationis Epiſcopalis in ſuperioribus Reſolutionibus explicauerimus, viſum eſt hîc pro curioſis exquirere cur ſtatutum ſit Conſecrationẽ Epiſcopalem à tribus Epiſcopis miniſtrandam eſſe, Et hoc cum Halliet *de Sacram. Ordin.part.2.cap.2. art.1.§.2. n.9.* Quadrupliciſſimum de cauſa ſtatutum eſſe coniicio, vt tres ſaltem Epiſcopi Epiſcopali Ordinationi intereſſent, primùm ad Epiſcopatus vnitatem ſeruandam; quia enim, vt habet Cyprianus, Epiſcopatus vnus eſt Epiſcoporum multorum concordi numeroſitate diffuſus, nec Epiſcopus legitimus, eſſe poteſt qui à Coëpiſcoporum ſuorum Corpore & ab Eccleſiæ vnitate deſciſcit: ideo ad eandem vnitatem fouendam, ſtrictiúſque colligendam prudenter inſtitutum eſt ne quis niſi ab Epiſcopis ſimul adunatis, & collectis ordinaretur. Secundò vt diuina Gratia, quæ in iis ordinationibus maximè neceſſaria eſt; magis appareat. Cum enim promiſerit Chriſtus, vbi duo vel tres congregati fuerint in eius nomine, ſe in medio eorum futurum,conſentaneum viſum eſt, vt in nomine Chriſti, id eſt authoritate Metropolitani, vel alterius poteſtatem habentis, duo vel tres Epiſcopi congregentur, vt ordinationem futuri Antiſtitis perficiant. Tertiò ne in re tanti momenti, quanta Epiſcopalis eſt ordinatio vnius iudicio cum periculo fidei fideretur, & ambitioni exinde, ac tyrannicæ cuidam poteſtati via aperiretur: Nam, vt ait Anacletus & poſt eum Iſidorus Hiſpalenſis, Rabanus Maurus Concilij Aquiſgranenſis Patres & alij, quod Epiſcopus non ab vno,ſed à cunctis cõſenſu,aut præſentia Comprouincialium eſt ordinandus, & non minus quàm à tribus, cæteris conſentientibus inſtituente Domino, fieri iubetur, ne aliquid contra fidem Eccleſiæ, vnius authoritas moliretur, & regula, vel fides confunderetur credentium. Conſentit Syricius vetans, ne vnus Epiſcopus Epiſcopum ordinare præſumat propter arrogantiam, ne furtiuum beneficium præſtitum videantur. Quæ vltima verba habentur etiam in Epiſtola Innocentij I. ad Victricium Rotomagenſem. Quartò, quia vt docet S. Gregorius in ipſis rebus ſpiritualibus,& ſapienter, & maturè diſponantur, & exemplum trahere à rebus Cardinalibus poſſumus. Certè enim dum coniugia in mundo

Sup. in Ref. 17. & 18. & 29. huius tract. & lege etiam doct. a'iatum Ref. & §§. annot. Ref.1. huius not.

mundo celebrantur coniugari quique vocantur, vt quia in via iam coniugij præcellerunt, in ſubſequentis quoque copula gaudio miſceantur, cur non ergo, & in hac ſpirituali ordinatione, qua per ſacrum miniſterium homo Deo coniungitur, tales conueniant, qui vel in profectu ordinari gaudeant, vel pro eius cuſtodia Omnipotenti Deo preces pariter fundant.

2 Nota Lector, quod plures alias miſticas ſignificationes omnium Rituum Epiſcopalis conſecrationis eruditè, & latè inuenies apud Gerundam, doctum quidem Authorem ex Societate I E S V, *de Epiſcopo, tom. 2. lib. 8. diſput. 13. cap. 3. cum ſeq.* ſed ex induſtria illas hic adducere nolui, contentus tantùm ea, quæ notat Socolouius proferre, nam liber Patris Gerundæ facilè inuenitur; non autem Socolouij, vide etiam Petrum Gregorium Tholoſanum *in Sintag. Iuris vniuer. lib. 15. cap. 12. num. 58. cum ſeqq.* & hæc dicta ſufficiant circa præſentem Tractatum de Conſecratione Epiſcopali, quem poſt tot exhantlatos labores in Theologia Morali vltimo loco ſcripſi, annum agens ſexageſimum nonum. Faxit Deus, quod qui tantos libros ſcripſi, in vno vitæ libro, ſcriptus ſim.

RESOL. CXXVI.

In quo ſenſu Epiſcopus, quando conſecratur vocat Pontificem Vicarium, D. Petri, & an dicta verba ſint in Pontificali corrigenda? Ex p. 12. tract. 3. & Miſc. Reſol. 1.

§. 1. RESpondeo, quod Paulus Lopis *de Sedium Patriarch. erect. cap. 15. n. 13.* Franciſcus del Caſtillo *in 4. ſent. tom. 2. diſp. 15. q. 4. numero 23.* Cardin. Baronius, *tom. 9. anno 740.* in nota marginali, & Cardinalis Bellarminus *lib. 2. de Reform. Pontif. capite 17.* docent talem loquutionem eſſe impropriam: nam vox *Vicarius* ſupponit ſubiectionem eius, cuius vices geruntur; nam eſt officium ſubalternum, vt obſeruat Baldus *conſ. 353. num. 2. lib. 1.* & ideò *Vicarius* propriè loquendo, minor eſt eo, cuius eſt Vicarius, vt docet Becanus *Opuſc. de Prim. Regis Angliæ, part. 2. cap. 1. num. 4.* & etiam ipſimet Hæretici, Bodinus *de Republica lib. 1. cap. 9. n. 127.* Gaſp. Rouius *in Commentario Iuridico Hiſpanico Politico ad legem Regiam Germanorum, cap. 11. ſect. 11. num. 4.* & Reinkingk *de regimine Seculari, & Eccleſiaſtico lib. 1. Claſſ. 2. cap. 9. num. 107.* Vnde rectè Doctores inclyti Muſæi Sorbonici, vt patet apud Duuallium *De Roman. Pontif. part. 1. quæſt. 2.* damnarunt quandam propoſitionem M. Antonij de Dominis, aſſerentis Spiritum Sanctum eſſe Vicarium Chriſti in regimine Eccleſiæ; nam talis propoſitio redolet hæreſim Macedonianam, in verbo Vicarij, nam, vt dictum eſt, *Vicarius* minor, ſeu inferior eſt eo, cuius eſt Vicarius: Ex hoc ſequitur vt optimè obſeruat Ioan. Driedonic. *tom. 1. lib. 4. cap. 3. part. 1.* Mendoz. *in quodlibet quæſt. 4. ſcholaſtica num. 2.* Pontificem non eſſe dicendum Vicarium Diui Petri, cùm Summus Pontifex, in regimine Eccleſiæ, non ſit minor, nec inferior D. Petro, ſed æqualis, Et ideo Diuus Bernardus *lib. 2. de Conſiderat. cap. 8.* vocauit Eugenium Papam, poteſtate, Petrum; quod negat Caluinus *lib. 4. Inſtit. cap. 6. §. 8.* & alij huius farinæ homines: contra quos, & ſolidè inſurgit Suarez *contra Regem Angliæ lib. 3. cap. 12. & 15. per totum*, & Duuallius, *vbi ſupra de Rom. Pontif. part. 2. quæſt. 7* Ergo non eſt Romanus Pontifex, vocandus Vicarius, ſed ſucceſſor Petri; & ideò Patres, & Concilia loquentes de Pontifice, vocant illum Vicarium Chriſti, & ſucceſſorem D. Petri, ſic loquitur D. Thomas *lib. 1. contra Gentes, cap. 33. & lib. 1. de Regim. Princ. cap. 14.* & alij Patres, quorum ad ſatietatem poſſem huc nomina adducere, ſed ſufficit mihi tantum verba Concilij Florentini proferre, vbi ſic aſſeritur. *Definimus Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe Diui Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium totiuſque Eccleſiæ Caput.* Vide quomodo Concilium, quando loquitur de Pontifice, in ordine ad Chriſtum vocat illum eius Vicarium, quando vero loquitur de Pontifice in ordine ad Petrum, vocat eius ſucceſſorem, vnde *in cap. fin. de Tranſlatione Epiſc.* vocatur Pontifex ſucceſſor D. Petri, & Vicarius Ieſu Chriſti. Ergo ex his Pontificem non eſſe vocandum Petri Vicarium apertè patet: & ideo talis loquutio videtur in Pontificali à Sanctiſſimo corrigenda, tum quia eſt loquutio impropria, vt tenent Caſtillo, Baronius, & Bellarminus locis citatis: tum etiam, ne præbeatur occaſio hæreticis aſſerendi, *Summum Pontificem eſſe inferiorem D. Petro*; & ideo illa terra peſtis Eccleſiæ M. Antonius de Dominis, olim Archiepiſcopus Spalatenſis, *lib. 4. cap. 1. num. 4.* tenet, Pontificem eſſe D. Petri purum Miniſtrum, & ſubſtitutum, & ideò inferiorem, nixus authoritate aſſerentium, & vacantium Summum Pontificem D. Perti Vicarium.

2. His tamen minimè ſuffragantibus, inhærendo veſtigiis P. V. & Clem. VIII. exiſtimo nullam à Sanctiſſ. D. N. in dictis verbis Pontificalis correctionem adhibendam eſſe: nam aliter eſſent corrigendi S. Canones, Concilia Generalia, & S. Patres. Probatur, nam ego inuenio hæc verba, quibus vtitur Pontificale, deſumpta eſſe à Sacris Canonibus, & ſic *in cap. non quales, q. 1.* Nicolaus Papa ad Melchiadem Imperatorem ſic ait: [Non quales Sacerdotes Domini ſint, ſed quid de Domino ſint, ſed quid de Domino loquantur eſt vobis, magnopere præuidendum, nec in Vicariis D. Petri Apoſtoli vobis eſt attendendum qui ſint, ſed quod pro ſalute veſtra ſatagant.] *Et in cap.* Ego Ludou. *diſt. 63.* Summus Pontifex vocatur etiam Vicarius D. Petri. Sed textus aureus in fauorem Pontificalis inuenitur *in cap. Quoties, q. 7.* in quo adeſt formula Iuramenti à ſchiſmate redeuntium ſub iſtis verbis: [Spondeo ſub Ordinis mei caſu, & anathematis obligatione, atque promitto tibi, & per te S. Petro Apoſtolorum Principi, atque eius Vicario Beatiſſimo Gregorio, vel ſucceſſoribus ipſius me nunquam quorumlibet ſuaſionibus, vel quocumque alio modo ad ſchiſma reuerſurum.] quæ quidem verba ſunt ipſiſſima cum verbis appoſitis in Pontificali, de quibus nunc eſt quæſtio, an ſint corrigenda, nec ne; quæ quidem à dicto Canone deſumpta fuiſſe reor. Deinde ego obſeruo, non ſolùm apud Sacros Canones, ſed etiam apud Concilia Generalia Summum Pontif. D. Petri Vicarium vocari: vnde Philippus Presbyter Legatus Cœleſtini Papæ, ſic loquitur ad Patres Concilij Epheſini, *tom. 2. cap. 16. D. Petri Ordinarius, Succeſſor, & Vicarius, ſanctus, Beatiſſimuſque Papa, & Epiſcopus noſter Cœleſtinus, nos ſuos pro ſe, quaſi Vicarios ad hanc Synodum miſit.* Et in Conc. Ticinen. ſub Ioan. VIII. *tom. 3. Concil. p. 2.* ſic habetur. *In Eccleſia Romana Apoſtolorum viget ſucceſſio & Romani Pontifices Principum Apoſtolorum Petri, & Pauli Vicarij ſunt.* S. Bonif. Archiep. I. Moguntinus vt patet in Conc. Gall. *tom. 2. art. 723.* & Ludouicus Pius in Decreto Confirmationis donationum Auitarum an. 817. vocarunt Pontifices Vicarios D. Petri. Et tandem etiam Sancti Patres hoc titulo Summos Pontifices decorarunt: Et ideò D. Bernard. licèt *lib. de Conſiderat. cap. 8.* vocauerit Pontificem Vicarium Ieſu Chriſti, tamen in Ep. 83. vocat illum etiam Vicarium D. Petri nam exponens illa verba D. Pauli: *Omnis anima poteſtatibus ſubdita ſit*, ſic effatur ad Conradum. *Hanc*

Digitized by Google

ſententiam cupio vos, & moneo cuſtodire in exhibenda reuerentia ſumma, & Apoſtolicæ Sedi, & B. Petri Vicario, ſicut ipſam vobis vultis ab vniuerſo ſeruari imperio. Arnolphus etiam Lexouienſis *in Epiſtola ad Alexandrum de promotione ſua*, ſic ait: *Interim ego minor, licèt omnibus, non minore, tamen gaudeo, quàm cæteri, gloriam veſtræ promotionis amplector, & vos Apoſtolum Chriſti Petri Vicarium, Paſtorem, & Epiſcopum omnium, qui Chriſtiano nomine cenſentur, agnoſco*, Symmacus Papa, *in Apologet. aduerſus Anaſtaſium Imperatorem*, ſic aſſerit. *Quia Petrum Alexandrinum recipis, B. Petrum Apoſtolum in ſuo Vicario calcare contendis.* Gelaſius etiam Papa Ep. 10. ad Anaſtaſium, vocauit Pontificem D. Petri Vicarium. Idem fecerunt Epiſcopi Prouinciæ Tarraconenſis ad Hilarium Papam ſcribentes, vt patet inter eius Epiſtolas, & plures alij, quos, ne ſim longior, omitto. Si ergo clarè apparet ſacros Canones, Acta Concilij Generalis, & Sanctos Patres vocaſſe Pontifices D. Petri Vicarios, non video, quare talis loquutio in Pontificali non ſit toleranda.

3. Solùm itaque nunc ſupereſt explicandum, quo pacto Pôtifex dicatur Vicarius D. Petri. Aliqui aſſerunt, Patres & Pontifices veneratos eſſe D. Petrum, ac Eccleſiæ ſuæ gubernacula, per ſe etiam modo tractantem. Vnde Petrus Raueñas *Epiſt. ad Eutychen. tom. 2. inter Ep. præambulas in Conc. Calcedonenſi.* ſic ait. *Quoniam B. Petrus, qui in propria Sede, & viuit, & præſidet, præſtat quærentibus veritatem.* S. Leo *ſerm. 2. de Anniuerſario ſuæ aſſumptionis*, dixit: *Quòd Beatus Petrus in accepta fortitudine petra perſeuerans, ſuſcepta Eccleſiæ gubernacula, non reliquit.* Hinc factum eſt, vt B. Petri, velut in Sede Apoſtolica perpetuò ſedentis, Pontifices Romani, Vicarios, ſe ipſos vocarint, & à Sanctis Patribus vocati fuerint; ita docet Nicolaus Coëffeteau Epiſcopus Maſſilienſis, contra Rempublicam M. Antonij de Dominis, *lib. 4. c. 1. n. 5.*

4. Alij verò exiſtimant dicendum cum M. Antonio Cappello in diſputatione *poſteriori de ſucceſſione Epiſcopi Romani in Pontificatum B. Petri, c. 9. fol. mihi* 275. quod nomen Vicarij à vice deriuatur. Quare quicquid alterius cuiuſque, vel perſonæ, vel rei vices ſubit, eius Vicarius dicitur: idque (ait Cappellus,) iis qui mediocriter latinè ſciunt, magis exploratum eſt, quàm vt probari queat. Hinc Bechmannus de Originibus linguæ Latinæ verb. *Vices*, ſic ait. *A vice Vicarius, hoc eſt qui alterius vicem obiit.* Hoc ſuppoſito aſſerunt, Pontifices, non ſolùm ritè vocari Vicarios Ieſu Chriſti, ſed etiam Vicarios D. Petri, non tamen in eodem ſenſu: nam vocantur Vicarij Chriſti quia vicem in terris gerunt, ex eius inſtitutione: nam in illis verbis, *Paſce oues meas, Tibi dabo claues Regni Cælorum*, & ſimilibus, non ſolùm ſuit incluſus D. Petrus, ſed etiam omnes futuri Pontifices: vt contra hæreticos probat Suarez, & Duuallius, vbi ſupra quibus adde Bonerium *tom. 3. diſput. 1. quæſt. 1. punct. 7. §. 35.* & alios, Vocantur etiam Pontifices Vicarij D. Petri, quia eius vices gerunt, ex ſucceſſione: In primo ſenſu *Vicarius Chriſti* importat inferioritatem, ratione inſtitutionis: in ſecundo ſenſu, *Vicarius D. Petri* non importat ſubiectionem, ſed æqualitatem ratione ſucceſſionis. Itaque vocare Pontificem B. Petri Vicarium, in ſubiecta materia de qua loquimur, idem eſt, ac vocare illum B. Petri ſucceſſorem. Et quidem, qui ſuccedit alieni in quacumque re, ſeu functione, eius Vicarius dicitur. Sic Horatius *lib. 3. Od. 24.* loquens de Getis, ait.

Nec cultura placet longior annua
Defunctumque laboribus
Æquali recreat ſorte Vicarius.

5. In quibus verbis, vt aduertit Dionyſius Lambinus, & Ioannes Bond, ſignificatur Getas ad colendos agros ſingulis annis alterna vice, alios aliis ſuccedere. Vnde vox illa, *Vicarius*, vt patet apud Horatium, nullam importat ſubiectionem, & inferioritatem, ſed tantùm meram ſucceſſionem. Hinc M. Tullius etiam dixit, *Orat. 5. in Verrem*: *Vnum & quinquaginta aratores, ita video deiectos, vt his ne Vicarij quidem ſucceſſerint.* Quòd egregiè confirmatur ex authoritate D. Cypriani, *Epiſt. 67. in qua appellat Stephanum Papam non Vicarium D. Petri, ſed Vicarium Cornelij, & Lucij, ſuorum Prædeceſſorum*, ſic enim ait. *Seruandus eſt anteceſſorum noſtrorum Beatorum Martyrum Cornelij, & Lucij honorglorioſus, quorum memoriam, quum nos honoremus, multo magis tu frater cariſſime honorare, & ſeruare grauitate tua debes, qui Vicarius, & Succeſſor eorum factus es.* Ita ille. Ergo clarè patet in dictis verbis S. Cypriani, *Vicarium*, & *ſucceſſorem*, eſſe aliquando ſynonima, & vnum pro alio accipi; & ideò vocauit Stephanum Vicarium Cornelij & Lucij. Vide etiam Manclenum *de Monarch. Eccl. tom. 1. p. 2. lib. 4. cap. 10* Aloarum Pelagium *de Planctu Eccleſ. lib. 2. cap. 10.* Et recognoſce etiam Salmaſium, vtinam pius eſſet Author, qui in impio libro de Primatu Papæ *cap. 3. fol. 328. Vicarium, ſucceſſorem* ſignificare concedit, & Antonium Delphinum *de Eccleſ. lib. 2. fol. 141.*

6. Nec obſtat ſupradictis, quod ſi *Vicarius* idem eſt, quod *ſucceſſor*, ergò quando Pontifex dicitur Vicarius Chriſti poſſet quis dicere, idem eſſe, ac Chriſti ſucceſſorem, vt hæreticus Sutliuius falsò aſſerit, ſe facere Pontifices Romanos. Reſpondeo hoc eſſe purum mendacium, Chriſto enim ſuccedi non poteſt, quia eſt Sacerdos in æternum, & perpetuum habet Sacerdotium, vt rectè obſeruat Gretſerus *in Controuerſiis pro Bellarmino, tom. 2. in defenſ. lib. 1. de Rom. Pontif. cap. 9. fol.* 500. *& lib. 2. cap. 12. fol. 711.* Hinc idem Cardinalis Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis, putauit libros de Regimine Principum D. Thomæ non eſſe D. Thomæ, quia in *lib. 3. cap. 10.* non ſemel vocat Author Summum Pontificem ſucceſſorem Chriſti. Dicendum eſt igitur, tunc vocem *Vicarij* ſumi poſſe pro *ſucceſſore*, quando quis eſt *Vicarius*, id eſt *ſucceſſor*, alicuius, qui defecit ex munere ſuo; vt eſt Pontifex in ordine ad D. Petrum, ſecus autem quando eſt *Vicarius*, id eſt, vicem gerit alicuius qui in officio & munere adhuc permanet, vt eſt Pontifex in ordine ad Chriſtum, ergo nullo pacto vox *Vicarij* poteſt ſumi pro *ſucceſſore*, quando Pontifex vocatur Vicarius Ieſu Chriſti.

7. Vnde ex his patet reſponſio ad omnia ſuperiùs in contrarium adducta: negandum eſt enim in noſtro caſu vocem *Vicarij* indicare inferioritatem, & ſubiectionem, ſed dicimus ſignificare æqualitatem per ſucceſſionem; & etiam negandum eſt Bellarmino, & Baronio hanc loquutionem eſſe omninò impropriam; at ſi demus talem eſſe, quid ad rem? cùm ad verum ſenſum reducatur, & ritè à Sanctis Patribus vſurpetur, vt viſum eſt ſupra, & ſi Bellarminus obſeruat Patres hanc loquutionem, licèt impropriam, vſurpaſſe ob reuerentiam Diui Petri, quare ob eandem reuerentiam, non eſt à nobis in Pontificali relinquenda?

8. Non deſinam tamen hic obiter adnotare, non benè Baronium in illa nota appoſita in anno 740. dixiſſe hanc loquutionem fuiſſe vſurpatam, ſecundum vſum illius temporis, quia non ſolum in octauo ſeculo, (vt ipſe ait) ſed etiam in prioribus, mediis, & poſterioribus ſeculis Eccleſiæ, Pontifices, & Patres, ita loquuti ſunt, nam Cyprian. floruit anno 250. Conc. Epheſinum fuit celebratum an. 431. Epiſcopi Tarracon. ſcripſerunt Hilario, qui extitit an. 491. Symmachus vixit anno 500. Gregorius anno 590. Bernaldus an. 1530. Arnolphus an. 1160. & hi omnes, & alij vocauerunt Pontificem

Vicarium

Vicarium D Petri non debebat igitur Baronius aſſerere hunc modum loquendi octauo ſæculo vſurpatum fuiſſe.

9. Ad id, verò, quod dicebatur M. Antonium de Dominis ex hac loquendi forma arripuiſſe occaſionem dicendi, Pontificem eſſe D. Petro inferiorem; reſpondeo, non eſſe nouum, Hæreticos ex locis Sanctorum Patrum, malè intellectis, imò ex ſacra ſcriptura, eorum deliramenta confirmare. Vocatur enim Pontifex Vicarius Ieſu Chriſti, quia eius vices gerit, ex inſtitutione, & hæc vox in hoc ſenſu, importat ſubiectionem. Vocatur Vicarius D. Petri; quia eius gerit, ratione ſucceſſionis, & in hoc ſenſu, vox iſta, nullam ſignificat ſuperioritatem, ſed æqualitatem. Blaterat ergo more ſuo impius Spalatenſis; nam in materia de qua loquimur idem eſt *Vicarius*, ac *Succeſſor*: ideò Patres, vocando Pontificem D. Petri Vicarium, non intenderunt illum eſſe eius purum miniſtrum, & ſeruum, ſubſtitutum, (vt ipſe perperam effutit) ſed æqualem ſucceſſorem in eius Cathedra; eo ſenſu quo Tullius. *Act.6.* in Verrem dixit; *Succedam ego Vicarius muneri ſuo.*

10. Igitur cum ex his omnibus appareat hoc modo loquendi ſanctos Patres vſos fuiſſe in omnibus ſæculis Eccleſiæ, eo ſenſu quo ſupra explicatum eſt, non videtur à Sanctiſſimo D.N. nunc in Pontificali Romano emendandum, ſicuti non emendauerunt Pius V. & Clemens VIII. eius Prædeceſſores. Et retierà ſi in Pontificali talis locus corrigeretur, quid ad rem? ſi adhuc remaneret in Decreto Gratiani, in Concilio Epheſino, & in aliis libris Patrum, qui in diem paſſim omnium manibus teruntur, cùm Pontificale paucis legatur: Deinde, cum hæretici falsò aſſerant, (vt obſeruat Gretſerus, *in controuerſ. pro Bellarmino tom.2. lib.2. cap.19. & alij*: nos mutilare, & corrumpere Codices prout licet, ex hac correctione, quænam quæſo ore impio non effutirent? Imò ex illa magis in ſuo errore confirmarentur, quòd videlicet, Pontifex ſit minor D. Petro: nam dicerent Romanenſes, (ſic ipſi nos vocant) quia videbant Sanctos Patres, aſſerendo Pontificem eſſe Vicarium D. Petri, ſenſiſſe D. Petro eſſe inferiorem, vt hanc veritatem opprimerent, talem modum loquendi à Pontificali Romano ſuſtulerunt. Sed quia ſancti Patres vocando Pontificem Vicarium D. Petri, nullam eius indicarunt (vt ipſi perperam aſſerunt) inferioritatem, ſed æqualitatem ratione ſucceſſionis. Ideò talis loquutio non eſt à nobis reſpuenda, cum eorum hæreſi non faueat: & ſi à nobis nouiſſimè in Pontificali corrigeretur, ex hoc, vt ſupra dixi, magis ipſi excuterent, & in eorum magis firmarentur errore. Et ne in terminis, vt dici ſulet, terminantibus noſtra ſententia careat Authore, ſciendum eſt. M. Antonium Cappellum in diſputatione poſteriori de ſucceſſione Epiſcopi Romani in Pontificatum B. Petri, cap.9. docere hanc loquutionem, qua vtitur Pontificale Romanum in conſecratione Epiſcoporum, ritè vſurpari. Itaque in dictis verbis puto nihil innouandum eſſe.

11. Nota quod circa prædictam difficultatem fuit inita Congregatio Theologorum coram Eminentiſſ. Cardinalibus Falconerio & Poli in qua etiam ex mandato felicis recordationis Vrbani VIII. ego interfui. Et plures fuerunt in voto, vt pro *Vicario*, *Succeſſor*, poneretur. Ego verò in negatiua ſententia ſteti, quam etiam approbauit ſapientiſſimus Ioannes de Lugo, nunc merito S.R.E. Cardinalis, & ex eadem Societate Ieſu Pater Terentius Alciatus, nec non Palatij Apoſtolici Magiſter; vnde relatis votis ad Sanctiſſimum, ipſe ordinauit, quod nihil in Pontificali mutaretur circa præſentem difficultatem vt factum fuit, & Pontificale impreſſum erat antea tempore Pij V. & Clementis VIII.

INDEX RERVM NOTABILIVM,

huius Tomi Quarti.

Prima Littera indicat Tractatum, Secunda Reſolutionem, Tertia Paragraphum, Quarta Paginam.

A.

Abbas.

ABBATES, & alij Prælati Epiſcopo inferiores an poſſint erigere Oratorium in domo pro Miſſa celebranda? Tract.2. Reſolut. 10.§.1. pag.32

Et quid ſi habeant iura Epiſcopalia. & territorium diſtinctum? ibid. §.2.

Abbates ſupradicti an poſſint diſpenſare, vt aliquando celebretur extra Eccleſiam? ibid §.5

Abbates, an ſub nomine Ordinarij loci intelligantur? tract.3. reſ.17. §.5.p.73

Abbates habentes curam animarum, & iuriſdictionem in foro Confeſſionis, an includantur ſub nomine beneficij Parochialis, ita vt per Bullam Cruciatæ poſſint eligi in Confeſſarios? tract.3. reſ. 18. §.5. p.74

Abbates curam animarum non habentes, an teneantur inquirere pauperes, vt ipſis eleemoſinas faciant de redditibus Eccleſiaſticis? tract.7. reſ.31. §.1. & 2. p.294

Abbatiſſa.

Si Abbatiſſa non vult aliquid dare pro eleemoſina ad lucrandum Iubilæum, an Moniales ſubditæ poſſint clam accipere à Monaſterio illam? tr.4. reſ.30. §.1. p.154

Abeſſe.

* Vide verb. *Chorus.*

Abortus.

Abortum procurantes, cauſantes, aut conſulentes, an poſſint ab excommunicatione lata contra tales per Cruciatam abſolui? t.3. r.66.§.1. p.99

Vbi, quòd à peccato, & excommunicatione omnes ſupradictos quilibet Confeſſarius approbatus tam ſæcularis quàm Regularis abſoluere poſſint, Greg.XIV. conceſſit motu proprio. ibid. §.2.

Abrogare.

Abrogare legem latam in Concilio Prouinciali an Epiſcopus poſſit? Et quid de lege lata in ſynodo Diœceſano? t.6.r.69. §.4. p.238

Abſens. Abſentia.

Abſens poteſt abſolui à ſuſpenſione per Cruciatam, vel habentem priuilegium. t.3.r.128.§.2. p.119

Abſentes vigore Cruciatæ poſſunt abſolui ab irregularitatibus, quæ includuntur ſub nomine cenſuræ. t.3. r.133.§.1. p.122

In abſentia, & per ſcriptum diſpenſari poſſunt ad petendum debitum per Cruciatam, & priuilegia Regularium. ibid. §.2

Abſenti moribundo an poſſit in caſu validè raro indulgentia Bullæ Cruciatæ applicari? t.3.r.158. §.1. & ſeqq. p.129

Abſenti moribundo indulgentia pro tempore mortis applicari poteſt etiam à laico, ſi non adſit Confeſſarius, vel ſaltem Clericus. t.5.r.38.§.1. p.198

Vbi, quòd non ſolùm in articulo mortis, ſed etiam extra illud poteſt abſolutè & per ſe abſentibus indulgentia applicari. ibid. §.3. p.199

Qui abſens eſt, an teneatur ad ieiunia ſui loci, & oppidi? t.6. r.45. §.1.& ſeq. p.223

Hæc quæſtio proponitur pro peregrinis, aduenis, vagis, viatoribus, & ſimilibus. ibid.

Abſens, & peregrinus an poſſint vti indulgentia ſui territorij & oppidi, ſi in loco vbi moratur, ſeruatur ius commune; v.g. ciues Mediolanenſes Romæ an poſſint quatuor primis diebus Quadrageſimæ comedere carnes, & quid è contra? Et Germanus iter faciens per Italiam an poſſit diebus Quadrageſimæ comedere oua & lacticinia, & quid è contra? Et Caſtellanus tranſiens per Galliam & Luſitaniam an poſſit in die Sabbathi veſci animalium inteſtinis, & quid è contra? t.6. r.45. 47. & 48. à p.223.& 225.

* Vide verb. *Archiepiſcopus, compoſitionis Bulla, Irregularitas, Pallium.*

Abſolutio Sacramentalis.

* In indice primo poſito in principio huius tom. in tract.3. *de Bulla Cruciatæ* ſunt quàm plures difficultates ſuper hoc verb. *Abſolutio Sacramentalis* ſignanter in reſ.15.& à reſ.26. vſque ad reſ.54. incluſiuè, & in reſ.126. 155. & 157. pro ſupradicta abſolutione virtute Cruciatæ.

Abſoluere Moniales tempore Iubilæi à peccatis, vel à caſibus, & cenſuris reſeruatis an poſſit quicumque Confeſſarius ab Ordinario approbatus? t.4. r.10. & 11.p.146

Quando abſoluendi facultas ab omnibus caſibus & cenſuris Papæ reſeruatis in aliquo Iubilæo conceditur, an poſſit Confeſſarius caſus Bullæ Cœnæ abſoluere? t.4. r.13. §.1. p.147

Vt abſoluere quis poſſit à caſibus Bullæ Cœnæ, an ſufficiat vt in Iubilæo concedatur facultas abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ inde expreſſa derogatione ipſius Bullæ? ibid. §.3

Abſoluere an poſſit Confeſſarius virtute Iubilæi à caſibus Epiſcopo reſeruatis? t.4. r.21.§.1. p.150

Et an hoc extendatur ad caſus & cenſuras reſeruatas Epiſcopo etiam poſt Iubilæi publicationem? ibidem. §.2

Abſo

Abſolutionem an poſſit ex iuſta cauſa Confeſſarius differre per aliquas hebdomadas vltra tempus in Iubilæum ſtatutum pœnitenti, qui viſitauit Eccleſias ſtatutis diebus? vbi duo caſus pro praxi. t.4. r.26. §.3. p.153

Qui complet intra hebdomadam opera iniuncta in Iubilæo, ita vt vltimum opus ſit ieiunium Sabbathi, ſi iterum mane die Dominico incidat in caſum reſeruatum, an poſſit ab illo virtute Iubilæi abſolui? t.4. r.36.§.3.p.157

Et quid, ſi poſt communionem Dominicæ in reſeruatum inciderit? ibid.

Abſolui an poſſit à reſeruatis, qui pro ſequendo Iubilæo feciſſet opera iniuncta, & mane die Dominico vellet confiteri, & Euchariſtiam ſumere, ſed inaduertenter aliquid cibi deglutiuit? t.4. r.38. §.2. p.158

Abſoluere Confeſſarius an poſſit eum, cui ex iuſta cauſa fuit dilatata confeſſio & abſolutio poſt tempus in Iubilæo diffinitum, & incidat in nouos caſus reſeruatos, & noua vota emittat? t.4.r.40.41. & 42. ibid. & ſeq.

Abſolui an quis poſſit à peccatis reſeruatis oblitis tranſacto Iubilæo, ſi ante non eſt confeſſus, quia peccati mortalis ſibi conſcius non erat? t.4.r.46.§.1. & ſeq. p.162

Abſolui an quis poſſit à peccatis reſeruatis tranſacto tempore Iubilæi, ſi non habuit copiam Confeſſarij, & contritus Euchariſtiam ſumpſit, & omnia pro lucrando Iubilæo perfecit? ibid.§.4

Idem eſt de illo, qui ne manifeſtet complicem, vel ex alia iuſta cauſa in confeſſione Iubilæi non manifeſtauit peccatum reſeruatum. ibid. §.5

Abſolui à peccatis reſeruatis noviter incurſis in ſecunda hebdomada Iubilæi an poſſit pœnitens, qui in prima hebdomada iam lucratus fuerit Iubilæum? t.4. r.53. & 56.p.167. & ſeq.

Quis abſolutus fuit virtute Iubilæi, quod poſtea non lucratus eſt, an peccata oblita reſeruata poſſit poſtea cuicumque Confeſſario confiteri.? t.4. r.61. §. 1. p.170

Si quis abſoluitur à peccatis reſeruatis in confeſſione, quam fecit animo lucrandi Iubilæum, quamuis poſtea non lucretur, reſeruatio illa non redditur. ibidem §.2

Abſoluere à caſibus reſeruatis Confeſſarius non poteſt ea conditione, vt pœnitens Iubilæum lucretur. ibidem. §.3

Abſolui à peccatis reſeruatis oblitis poſt tranſactum Iubilæum an poſſit ille, qui tempore Iubilæi non eſt confeſſus, quia non habebat mortalia? t.4. r.62. §. vlt. poſt medium, verſ. Vnde p.171

Quando abſoluendi à reſeruatis facultas non conceditur in aliquo Iubilæo, ſed tantum requiritur pro conſequenda indulgentia, vt quis confiteatur, an poſſit adhuc à reſeruatis abſolui? tr. 4. .66. §.1. p.172

Abſoluere poteſt Epiſcopus à iuramento ante conſecrationem. t.8. r.103. §.vlt. p.395

* Vide verb. *Caſus*, *Confeſſio*, *Confeſſarius*, *Moniales*, *Nouitius*, *Priuilegium*.

Abſolutio Excommunicationis, & Suſpenſionis.

* In indice primo poſito in principio huius tom. in tract.3. de Bulla Cruciatæ ſunt multæ quæſtiones ſuper hoc verb. *Abſolutio Excommunicationis*, &c. quæ poteſt dari virtute Cruciatæ, Iobilæi, & Regularium priuilegiorum, & ibi omnes difficultates conſequutiuæ ſunt à reſ.55. vſque ad reſ.68. incluſiuè.

Si abſolutionem non poteſt obtinere excommunicatus contritus, ſi adimpleat alia omnia iniuncta, an lucretur Iubilæum. t.4.r.50.§.1.p.164

Per abſolutionem generalem à cenſuris datam in confeſſione vigore Iubilæi, vel Cruciatæ, non eſt dubitandum pœnitentem manere abſolutum à cenſuris reſeruatis oblitis. t.4.r.60.§.2.& ſeq. p.169

Qui abſoluuntur ab excommunicatione virtute Iubilæi, quod intendebat lucrari, ſed poſtea illud non eſt lucratus, excommunicatio illa amplius non redit, nec reuiuiſcit. t.4. r.61.§.2. p.170

Imo non poteſt pœnitens abſolui ab excommunicatione eo animo, vt Iubilæum lucretur. ibid.§.3

* Vide verb. *Cenſura*, *Hæreſis*, *Inuitus*, *Irregularitas*, *Mortalis*, *Mortuus*, *Nouitius*, *Reincidentia*, *Satisfactio*.

Abſtinere.

Qui abſtinere à carnibus vouit per menſem, vel annum, an teneatur hoc obſeruare in diebus Dominicis? t.6. r.7.§.2.p.205

Idem eſt, ſi vouit abſtinere ab ouis, & lacticiniis, aut ab aliquo alio cibo. ibid.

* Vide verb. *Dubium*, *Experientia*, *Lacticinia*, *opus ſeruile*.

Ac. particula.

Ac, particula, quando coniunctiuè, & quando disiunctiuè ſumatur? t.2. r.40. §.1. p.51.

Acquirere.

Qui acquiſierunt bona aliena illicitè, vt tabernarij, piſtores, macellarij, caupones, & alij ſimiles, non prodeſt ſupradictis Bolla Compoſitionis, ſi praua eius confidentiâ proceſſerunt. t.3. r.173. §. 2. p.138

Actus.

Per actus diuerſos an quis poſſit adipiſci eodem tempore diuerſas indulgentias? t.5. r.14.§.1.p.185

Per actum vnum eodem tempore an quis poſſit lucrari plures indulgentias? v. g. ſi dicitur vnica Miſſa pro diuerſis rationibus, & conceſſionibus indulgentiarum, an poſſit Sacerdos duas, tres, & quartam animàm à pœnis Purgatorij eximere? ibidem §.4. p.186

Si ad actum aliquem requiſitum aliquis dubitat, an habeat legitimam ætatem, quid facere teneatur? t.6.r.2. §.3. p.202

* Vide verb. *Electio.*

Adoleſcentes.

Adoleſcentes robuſti & validi an teneantur ieiunare ante vigeſimum primum annum? t.6. r.6.§.3. p.204

Et quid ad lucrandum Iubilæum, ſi nondum annum 21. attigerint? t.6.r.63.§.6. p.234

Aduena.

Aduenis, & peregrinis an ſit licitus vſus ſaginiinis & lardi in Regno Siciliæ in diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis cum Bulla Cruciatæ? t.3.r.166. §.5. p.135

Aduenæ an teneantur ſeruare ieiunia, alios feſtos, leges, præcepta, & conſuetudines illius loci, in quo reperiuntur? t.6.r.40.§.1. p.221

Et an illos Epiſcopus poſſit punire ſupradicta non obſeruantes? ibid. §.2

Aduocatus.

Aduocatus an teneatur ad ieiunium? tr.6. r.28. §.1. & ſeq. p.217

Aduocatus an teneatur ſub mortali defendere cauſam pauperis, & viduæ, quando aliter defendi non poteſt? t.7. r.9. §.2. p.179

Ægrotare.

* Vide verb. *Regulares.*

Ætas.

Si de ætate legitima ad ordines ad beneficium, ad alium actum requiſitum, & ad ſeruandum ieiunium quis dubitat, quid facere teneatur? t.6. r.2. §.3. p.202

Si in ætate ſexageſimi anni ſenes dubitant, an ſint robuſti & validi, an teneantur ieiunare? t.6. r.6. §.3. p.204

Digitized by Google

Index

Ætas ad ſacros Ordines, ſuſcipiendos ab Eccleſia determinatur. t.8. r.48. §. *Et hac*, & ſeqq. p.348

Ætas ad Presbyteratum, & Epiſcopatum requiſita. ibidem.

In ætate requiſita diſpenſari poteſt à Pontifice, vt infans poſſit Presbyter, vel etiam Epiſcopus ordinari, & promoueri ad Cardinalatum? ibid. §.2.

Si ante ætatem legitimam quis conſecraretur in Epiſcopum, an incurrat aliquam cenſuram? t.8. r.49. §.1. p.349. & 108. §.1. p.399

Ætas neceſſaria ad Epiſcopatum de iure etiam in Coadiutoribus Epiſcoporum requiritur, & in Epiſcopis titularibus. t.8. r.49 §. *Et procedit*. p.349

Ætas legitima neceſſario requiritur in Epiſcopo per viam electionis promoto. Et quid per viam poſtulationis. ibid. §.vlt. p.350

* Vide verb. *Annus, Conſecratio Epiſcopalis actus.*

Agnus Dei.

Orbiculi benedicti, qui Agnus Dei vocantur, ſi ita facti ſint & compreſſi, vt certa imago non videatur, ſed tantum remaneat ſola materia, an adhuc retineant indulgentias? t.5. r.27. §.1. & ſeq. p.192

Agricola.

Agricolæ non habentes piſces nec piſcatum, an poſſint comedere oua & lacticinia in diebus vetitis? t.6. r.86. §.3. p.247

Et quid, ſi enim pane habeant herbas, legumina, olera, & fructus? ibid.

Alimentum.

Alimenta à quo debeat prius petere, qui habet patrem diuitem, & filium diuitem; & ipſe ſit pauper? t.7. r.45. §.1. p.299

Alimentum præſtare qon iure parentes filiis, & filij parentibus teneantur? ibid. §.2

Altare.

* In indice primo poſito in principio huius tom. tract. 1. de *Altaribus Priuilegiatis* ipſe titulus demonſtrat, quòd omnes difficultates præcitati tract. pertinent ad hunc verb.. *Altare priuilegiatum.*

* Vide etiam in hoc indice verb. *Priuilegium, Epiſcopus, Regulares, viſitare, Bulla Cruciata.*

Amens.

Perpetuo amentibus an liceat miniſtrare carnes in diebus ieiunij, & prohibitis ab Eccleſia? t.6. r.67. §.3. p.236

Amittere.

Si amittatur culpabiliter Bulla Cruciatæ, an adhuc valeat? t.3. r.8. §.1. & ſeq. p.70

Et quid, ſi inculpabiliter amittatur Bulla? t.3. r.10. §.3. p.71

Ancilla.

Ancillæ, quæ conducunt, & porrigunt cibos, & menſam lectis non ieiunantibus ſternunt, menſæque miniſtrant, an culpæ participes efficiantur? t.6. r.125. §.4. p.275

Angelus.

Angelus ex ſe non habet poteſtatem miniſtrandi ſacramentum? t. 8. r.111. §.1. p.400

Angelus ex potentia Dei abſoluta poteſt miniſtrare Sacramentum. ibid. §. *Verum*, & §. *Vnde*, pag.401.

Angelus non poteſt propriè loqui. ibid. §. *Verum hac.*

Angeli Dei mandato ſacramenta miniſtrantis voces, & & ſones Deus ipſe ſufficientes ad formam reddere poteſt. bid. in eodem §. *Verum hac.*

Angeli an aliquando miniſtrauerint ſacramenta. ibid. §. *Sed his omnibus.*

Angelus iuxta Nicephorum conſecrauit in Epiſcopum S. Amphilochium. ibid. §.1. p.400. & §. *At obſtat*. p.402

* Vide verb. *Miſſam celebrare.*

Anima.

Animæ Purgatorij adiuuantur indulgentiis, & quomodo? t.1. r.1. §.2. pag.1.

Animam à Purgatorio an liberet Sacerdos in peccato mortali celebrans in Altari priuilegiato? t.1. r.5. §.4. pag.5.

Animæ vnius liberationem à Purgatorio an obtineat communicans in peccato, ſi talis liberatio concedatur ſub onere communionis? ibid.

Exiſtens in peccato obtinere poteſt indulgentias pro animabus Purgatorij. ibid.

Si anima, pro qua offertur Miſſa in Altari priuilegiato non exiſtat in Purgatorio, cui prodeſt? t.1. r.8. §.1. & ſeqq. pag.7.

Pro anima à Purgatorio liberandâ Miſſa celebranda in Altari priuilegiato an ſit dicenda de Requiem; & an ſit dicenda de Requiem in die feſto? t.1. r.9. & 10. pag.8.

Si pro animabus Purgatorij Sacerdos ſit obligatus celebrare in Altari priuilegiato, an ſatisfaciat, ſi alibi celebret cum calculo liberante animam à Purgatorio? t.1. r.16. §.1. & ſeq. pag.12.

Animam cuiuſcumque affinis intra tertium gradum à pœnis Purgatorij liberat Sacerdos Religioſus, ſi pro eo celebret tres Miſſas in Altari deſignato à ſuo ſuperiore ex priuilegio conceſſo à Leone X. Benedictinis. t.1. r.26. §.1. pag.18.

Anima à Purgatorio liberatur per Miſſam celebratam in Altari priuilegiato, ſuſpenditur ne hæc gratia per Bullam Cruciatæ, vel per Iubilæum anni ſancti? t.1. r.31. §.1. pag.20.

Vt anima liberetur à Purgatorio in Altari priuilegiato, quis debet habere Bullam Cruciatæ Viuorum, an qui celebrat, an vero qui facit celebrare? t.1. r.33. §.5. pag.21.

Animabus Purgatorii quid plus proſit, an indulgentia Altaris priuilegiati, an vero Bulla Cruciatæ? t.1. r.38. §.1. & ſeqq. p.24.

Animabus Cathecumenorum an applicari poſſit indulgentia Altaris priuilegiati? t.1. r.39. §.1. ibid.

Animabus Purgatorij an plus proſint Miſſæ ſimul dictæ, ac ſucceſſiuè, quàm per hebdomadas? ibid. §. *Dico ſecundò*, p. 26.

Animam, quæ à corpore ſolutam in Purgatorio eſt deſtinata an poſſit Pontifex ita liberare, vt neutiquam in Purgatorium ingrediatur? t. 3. r. 177. §.6. pag. 141.

Animabus Purgatorij an certò & ineffabiliter proſint indulgentiæ? t.5. r.35. §.1. ſeq. pag.196.

Et an non animabus exiſtentibus in Purgatorio indulgentiæ valeant, ſed illis tantum, quæ, vt ſibi prodeſſent, meruerunt in vita per pietatem & curam erga mortuos. ibid. §. 3. p.197.

Si pro anima Petri Epiſcopus ordinans Sacerdotes offerat illud ſacrificium, & alius verò concelebrans pro anima Pauli, & aliter pro anima Antonij &c. quantum ſatisfactorium, cuinam harum trium animarum proderit? t.8. r.92. §.2. p.388.

Anima à corpore humano ſeparata an poſſit miniſtrare ſacramenta? t.8. r.111. §. *Itaque*, & ſeq. p.401.

Anima Sacerdotis corpus aëreum aſſumens an poſſit eſſe Miniſter verus Sacramenti, etſi non ordinarius? §. *Sed licèt* ibid.

Anima Sacerdotis corpus aereum aſſumens an poſſit eſſe Miniſter ſacramenti? ibidem in dictis §§.

Anima Sacerdotis reſurgens in proprio corpore licèt glorioſo, poteſt eſſe Miniſter verus Sacramenti, & ſi non ordinarius. ibid. §. *Sed licèt*. ibid.

Animæ Beatæ an aliquando miniſtrauerint ſacramenta. ibid. §. *Sed his omnibus*, ibid.

Animam S. Thomæ Apoſtoli miniſtraſſe Euchariſtiam hiſtoriis proditum eſt. ibid. in eodem §.

Animam S. Petri Apoſtoli Eccleſiam conſecraſſe in Anglia vtique narrat Baronius. ibid. §. *Id ipſum.*

Anima, quæ ſemel recepit characterem alicuius

Sacramenti.

Sacramenti, ſemper illum retinet. ibid.§. *Ita* propè finem.

Anima Hermaphroditi, in quo prævalet ſexus virilis ordinati in Sacerdotem, & poſtea degenerantis in fœminam, an retineat poteſtatem exequendi ordines t.8.r.112. à §. *Pro parte enim*. p.402

Anima Sacerdotis defuncti, ſi iubente Deo reſurgeret in corpore fœmineo, an eſſet capax functionis Sacerdotalis? ibid. §. *Verum his*. p.403

* Vide verb. *Altare priuilegiatum*, & eius notationem, & verb. *Character*, *Defunctus*, *Miſſam celebrare*, *Mortuus*, *Pœna*.

Annulus.

Annulus Paſtoralis eſt pignus amoris, & fidei coniugalis inter Epiſcopum & Eccleſiam ſibi commiſſam. t.8. r.109. per totam, & ſignanter propè finem.§.1. p.400

Annulus Paſtoralis, quo ritu traditur Epiſcopo, dum conſecratur? ibid. §. *Alia verò*.

Annuli Paſtoralis ſymbolica deſcriptio. ibidem in eodem §.

Annunciatio.

* Vide verb. *Votum*.

Annus.

Annus vigeſimus primus pro obligatione ieiunij an computandus ſit de momento ad momentum? t.6. r.1. §.3.p.202

In anni ſexageſimi primis diebus an ſenes teneantur ieiunare? t.6. r.5. §.1.& ſeqq. p.203

Et quid, ſi in ea ætate ſenes ſexagenarij ſint robuſti & validi? t.6. r.6. §.5.p.204.

Ante annum vigeſimum primum, an teneantur ieiunare adoleſcentes robuſti & validi? ibid.§.3

Poſt annum quinquageſimum quintum an vir liberetur à ieiunio? t.6. r.8. §.1.p.205

Et quid de muliere quinquagenaria, quamuis annus quinquageſimus ſit ſolummodo inchoatus. t.6. r.9. §.1. & ſeqq. p.206

Et an hoc etiam intelligatur pro ieiuniis præſcriptis in Religione pro Monialibus, & ex voto pro toto vitæ tempore, dummodo in maſculis non fuerit emiſſum votum poſt annum 60. & in fœminis poſt annum 50. ibid.

Poſt annum ſexageſimum an Regulares teneantur ad ieiunia Regulæ? t.6. r.64. §.1. p.234

Et quid ſi annum 21. non attigerint Regulares pro ieiuniis Regulæ? ibid.

Et quid, pro ieiuniis Eccleſiæ & Sanctorum? t.6.r.63. §.1.& ſeq. p.234

* Vide verb. *Adoleſcentes*, *Conſecratio Eccleſiæ*.

Apoſtolus.

Apoſtoli fuerunt omnes Epiſcopi. t.8. r.80. §.1. & ſeqq. p.375

Apoſtoli quandonam fuerunt conſecrati? ibid. §. *Alia ſententia*.

Apoſtolorum limina viſitare an, & quomodò obligentur Epiſcopi? t.8. r.97. §.1.& ſeqq. p.392

* Vide verb. *Votum*.

Applicare Applicatio.

Applicare Indulgentiam defunctis quo pacto Pontifex poſſit? t.1. r.2. §.4. p.2

Applicare non ſolum Indulgentiam Altaris priuilegiati Sacerdos in illo celebrans tenetur, ſed etiam Sacrificium pro eo applicare debet. t.1. r.6. §.1. & ſeqq. p.5

Applicatio Miſſæ, quæ celebratur in Altari priuilegiato pro pluribus, an æquè pariter proſit ſingulis? ibid.

Applicari an poſſit Sacerdos Indulgentiam Altaris priuilegiati alicui defuncto, ſi in illo celebret pro alio Miſſam de Requiem? t.1. r.37. §.1. & ſeqq. p.23

Applicari an poſſit Miſſæ Sacrificium pro Cathecumenis exiſtentibus in Purgatorio. t.1. r.39. §.5. p.25

Idem eſt de Indulgentia Altaris priuilegiati. ibid. in initio.

Applicare an poſſit Confeſſarius Indulgentiam Cruciatæ moribundo ſenſibus deſtituto, qui petiit antea confeſſionem? t.3. r.155. §.1. & ſeq. p.128

Et quid, ſi nec confeſſionem petijt, nec ſigna, nec indicia contritionis oſtendit, an adhuc poſſit illi applicari Indulgentia Bullæ? ibid. §.2. & in r.156 §.1. p.189

Et aliqua à Confeſſariis valdè notanda in hoc caſu pro praxi. t.3. r.156. & 157. p.129

Applicari an poſſit moribundo Indulgentia Bullæ Cruciatæ ab alio quàm à Sacerdote. tr.3. r.158. §.3. p.130

Applicari an poſſit Indulgentia Medalliis & Imaginibus B. Caietani, B. Andreæ, B. Franciſci. Borgiæ, &c. t.5. r.4. §.2. & ſeq. p.179

In applicatione Indulgentiarum opus eſt, vt quis coram ſe habeat Medallias, Roſaria, Imagines, &c. & ſemel Medalliis, Roſariis &c. Indulgentia applicata poſteà non poſſit amplius tolli, & aliis ſimilibus applicari? t.5. r.25. §.4. p.190

Applicari poſſunt plures, & diuerſæ benedictiones vni, eidemque grano, Imagini &c. ibid. §.5

In applicatione Indulgentiæ, ſecundi numiſmatis deputati in loco primi, quod quis amiſerit, non eſt opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere. t.5. r.28. §.7. p.193

Si applicandi Indulgentias facultatem quis accipit ab alio quàm à Summo Pontifice, an poſſit in alio transferre. t.5. r.30. §.1. p.194

Applicare Indulgentias ſeu benedictiones an poſſit, qui eas habet, adhuc mortuo Pontifice concedente. ibid. §.3

Si nondum applicatis Indulgentiis à Pontifice obtentis Religioſus moritur, an poſſit eius Superior de illis diſponere. t.5. r.31. §.2. p.195

Applicare, an poſſit ſuperior Regularis ſuorum ſubditorum ſatisfactiones, & preces benefactoribus propter interpretatiuum conſenſum ſubditorum. t.5. r.31. §.1. & ſeqq. p.195

Et quid de ſatisfactionibus, & precibus ſuperfluis. ibid. §.2

Applicare an poſſint Regulares Indulgentiam defunctis ſtante priuilegio Leonis X. conceſſo Minoribus? t.5. r.37. §.2. p.197

Applicari moribundo Indulgentia pro tempore mortis à quolibet laico an poſſit, ſi non adeſt Confeſſarius, vel ſaltem Clericus. t.5. r.38. §.1. & ſeqq. p.198

Et etiam poteſt applicari moribundo abſenti. ibidem §. 2

* Vide verb. *Commutatio*, *Defunctus*, *Determinare*, *Diſtributor*, *Miſſam celebrare*, *Nomen*, *Peregrinatio*, *Pontifex*, *Sacerdos*.

Archiepiſcopatus.

Archiepiſcopatus an ſit Ordo, ſed non diſtinctus ab Epiſcopatu? t.8. r.4. §.1. p.314

Archiepiſcopatus quomodo differat ab Epiſcopatu. ibidem §.2

Archiepiſcopatus deſignat Principatum quemdam. ibid. *propè finem dictæ Reſ.* p.315

Archiepiſcopatus eſt præſtantior Epiſcopatu ratione dignitatis, & regiminis, non Ordinis. ibidem *propè finem*.

Archiepiſcopus.

Archiepiſcopi exiſtentes in Regnis Hiſpaniarum ſumendo Bullam ordinariam Cruciatæ poſſunt comedere oua & lacticinia in Dominicis Quadrageſimæ, & aſſumendo aliam extraordinariam etiam in ſingulis aliis diebus Quadrageſimæ, demptis aliquibus. t.3. r.7. §.11. p.70

Archiepiſcopus nomine Epiſcopi in conceſſione Indulgentiarum intelligitur, qui in tota ſua Prouincia eas quadraginta dies Indulgentiarum concedere poteſt, quamuis eam non viſitet, quos in ſua Diœceſi Epiſcopus concedere poteſt. t. 5. r. 20. §. 3. p. 194
Archiepiſcopus in ſua Diœceſi octoginta dies Indulgentiarum concedere poteſt, & ſi plures dies concedat, valida erit Indulgentia. ibid.
Archiepiſcopus ſic dicitur quaſi Princeps Epiſcoporum. t.8. r.4. propè finem. p. 315
Archiepiſcopus habet Epiſcopos ſuffraganeos. ibid.
Archiepiſcopus eſt maior Epiſcopo dignitate & iuriſdictione, non vero Ordine. ibid.
Archiepiſcopus quomodo conſecraretur olim? t.8. r. 34. §. 1. p. 334
Archiepiſcopus hodie conſecratur à Papa, vel ab alio de eius mandato ſpeciali. t. 8. r. 35. §. 1. p. 335
Archiepiſcopi conſenſus requirebatur olim in conſecratione Epiſcopi, hodie ſecus. ibid.
Si in Archiepiſcopum aliquis non Sacerdos conſecraretur, an conſecratio eſſet valida? t. 8. r. 55. §. 1. p. 352
Archiepiſcopus ſuffraganeum conſecrare nequit ante receptum pallium. t. 8. r. 68. §. 1. p. 364
Nec delegare aliis Epiſcopis vt conſecrent Epiſcopum ſibi ſuffraganeum, poteſt ibid. §. 6. p. 365
Archiepiſcopus non poteſt niſi recepto pallio exequi ea, quæ ſunt Ordinis ſui. ibid. §. 8
Archiepiſcopus poteſt exercere ea, quæ ſunt iuriſdictionis ante receptum pallium ibid. §. 2. p. 364
Archiepiſcopus intra quod tempus pallium petere debet ibid. §. *Ad dicendum.*
Et ante pallium receptum an poſſit de licentia Epiſcopi illius Diœceſis Ordines conferre? ibid. §. 9. p. 365
Archiepiſcopi abſentia trimeſtris à Diœceſi à quo tempore computanda, quando pallium à Papa petiit? ibid. §. vlt. ante medium.
* Vide verb. *Pallium, Miniſter.*

Archipreſbyter.

Archipresbyteri habentes curam animarum, & iuriſdictionem in foro conſcientiæ includuntur ſub nomine beneficij Parochialis, ita vt per Cruciatam poſſint eligi in Confeſſarios. t. 3. r. 18. §. 1. & 5. p. 73. & ſeq.
* Vide verb. *Nomen.*

Artifices.

Artifices omnes, qui in Republica laborant, excuſantur à ieiunio indiſcriminatim? t. 6. r. 35. §. 1. & ſeq. p. 219
Et quid de piſcatoribus, & venatoribus? ibid. §. 3
Artifices ſupradicti, qui excuſantur à ieiunio an teneantur ieiunare vno vel altero die, quo non laborant? t. 6. r. 36. §. 1. & 2. ibid.
* vide verb. *Officiales.*

Auarus.

Auaro homini, qui propriis rebus vti non valet, an ſit danda eleemoſyna? t. 7. r. 41. §. 1. p. 298

Auditio Miſſæ.

* Vide verb. *Miſſam audire.*

Authoritas.

Authoritate propria an quis poſſit Deo ſuam Indulgentiam pro defunctis offerre ſicut poteſt ieiunia, diſciplinam &c. t. 3. r. 37. §. 1. p. 197

B

Baculus.

Baculus Paſtoralis eſt inſigne authoritatis Epiſcopi. t. 8. r. 119. §. 1. & ſeq. p. 409
Baculi Paſtoralis myſtica expoſitio. ibid.

Balſamum.

Balſamum odorem bonæ famæ ſignificat. t. 8. r. 84. *Probatur ſecundo.* p. 380
Balſamum cum oleo mixtum eſt materia ſacramenti Confirmationis, & conſecrationis Epiſcopi. ibid. §. 1. p. 379
Balſamum an ſit neceſſarium tantum neceſſitate præcepti, vel etiam ſacramenti triplex ſententia refertur. ibid. §. 2. & ſeqq. p. 380
Balſamum an requiratur in vnctione conſecrationis Epiſcopalis ibid. §. *Sed inſtabis.* p. 381
Balſamum quodcumque an ſufficiat ad vnctionem Chriſmalem? Et an balſamum Indicum? t. 8. r. 85. §. 1. pag. 381
Balſamum verum an ſit cognitu difficile. ibid.
Balſamo adulterino non licet vti in vnctione Chriſmali. ibid. per totam, ſignanter §. *Ex his.* p. 382
Balſamo deficiente, an liceat ſolo oleo benedicto ſacramentum Confirmationis, & Conſecrationis Epiſcopi miniſtrare? t. 8. r. 86. §. 1. & ſeqq. p. 383
Et an etiam validè? ibid. §. *Ex his colligitur.*
Balſamo ſeu Chriſmate veteris anni an liceat vti in Sacramento Confirmationis, & in Conſecratione Epiſcopi? t. 8. r. 87. §. 1. ibid.
Balſamo cum oleo mixto vnguntur Pontifices, cum tamen ſolo oleo Catechumenorum vngantur Reges, t. 8. r. 88. §. 1. & ſeq. p. 383. & 384

Baptiſmus.

Baptiſmi forma ſimul cum ablutione proferenda, t. 8. r. 36. à §. *Primo.* ad 2. p. 336
Vbi, quid hæc ſimultaneitas & quomodo intelligatur? ibid. §. 3
In Baptiſmo quæ intentio requiratur? tract. 8. r. 37. per totam, & ſignanter §. *Itaque* p. 337
In Baptiſmo non ſufficit intentio adhibendi ritum externum. ibid.
Baptiſmi materia & forma neceſſaria quæ ſit? t. 8. r. 84. §. *Sed inſtabis.* p. 381
Pro Baptiſmo debet benedici Chriſma etiamſi terra ſit interdicto ſuppoſita. t. 8. r. 87. §. 1. p. 383

Barbitonſores.

Barbitonſores an teneantur ieiunare? t. 6. r. 33. §. 1. pag. 218

Bellum.

Ad Bellum qui pergit, an poſſit lucrari Indulgentiam Cruciatæ toties, quoties peccauerit, & confeſſus fuerit? t. 3. r. 154. §. 2. p. 128

Benedictio.

Benedictione non indigent Oratoria Regularium etiam conſtituta in Grangiis; & ſi quando quæ indigeant, à ſuis Prælatis benedici poſſunt. t. 2. r. 12. §. 4. pag. 34
Nec etiam benedictione indigent Oratoria priuata Nobilium. t. 2. r. 26. §. 1. & 2. pag. 43
* Vide verb. *Applicare.*

Benefactores.

* Vide verb. *Applicare.*

Beneficiarius.

Beneficiarij tenentur inquirere graues neceſſitates pauperum, vt eis ſuccurrant. t. 7. r. 18. in fine. p. 285
Cum Beneficiariis ſi non licitè, an validè poſſit diſpenſari, vt redditus ſuperfluos Eccleſiaſticos non expendant in vſus licitos? t. 7. r. 20. §. 1. p. 286
Et an hoc etiam poſſit introducere conſuetudo? ibid.
Beneficiarij an ex iure naturæ, vel ex iure Eccleſiaſtico teneantur expendere ſuperfluos redditus Eccleſiaſticos in vſus pios? ibid. §. 2
Vbi etiam an extet præceptum poſitiuum hoc prohibens Beneficiariis? §. 3
Beneficiarij quo ordine teneantur ſuperflua bonorum

Eccleſiaſticorum erogare in opera pia ? t.7. r.21. §.1. pag. 287.

Beneficiarij ex fructibus beneficij an poſſint filios ſpurios alere, & filiam ſpuriam dotare. ibidem §. 3. pag 288.

De Beneficiatiorum obligatione ad eleemoſynas elargiendas.t.7.r.22.§.1. & 2. ibid.

Beneficiarius quam quantitatem eleemoſynæ neceſſario debeat expendere in pauperum neceſſitatibus de redditibus Eccleſiaſticis? t.7.r.23.§.1.p.289

Beneficiarius poteſt ad libitum diſponere de bonis patrimonialibus, diſtributionibus, & quouis alio titulo diſtincto à titulo beneficij acquiſitis. ibid.

Et quid, ſi Beneficiarius aliquid detrahit de neceſſariis ad decentiam ſtatus viuens parcè? ibid.§.4. p.290.& in r.28. latè, p.293.

Quænam paruitas dicatur notabilis, vt illam Beneficiarius expendens in vſus prophanos peccet mortaliter ? t.7. r.25. §.1. & ſeqq. p.290.

Beneficiarius poſſe teſtari de fructibus in vſus non pios, in Hiſpania hoc introduxit conſuetudo. t.7. r.27. §.3. pag. 293.

* Vide verb. *Eccleſiaſticus.*

Beneficium.

Beneficia retinet Epiſcopus donec conſecretur. t.8. r.55. *Si poſt tres*, poſt medium à verſ. *Notandum*. p.355.

Si beneficia Epiſcopus habet, ipſo iure vacant poſt pacificam poſſeſſionem Epiſcopatus. ibid. §.5.

Beneficia quomodò intelliguntur vacare ex cauſa delicti ? t.8.r.56.§.*Ex quibus*. p.356

Beneficiorum pluralitas prohibetur. t.8. r.72. paulò poſt initium à verſ. *Secundo*. p.368

Beneficia curam animarum habentia, & dignitates Eccleſiaſticæ, & multo magis Epiſcopatus plures non debent vni & eidem conferri. ibid. §. 3

Quid ex diſpenſatione ? ibid. §.3. p.369

De beneficij fructibus an liceat teſtari ? ibid. §. *Nota etiam*.

Beneficio Curato, & Epiſcopatui vni non debent duo præfici. t.8. r.73.§.1. & ſeqq. ibid.

Beneficia conferre poteſt Epiſcopus electus, & confirmatus, licèt non conſecratus. t.8. r.103. §. *Obſerua*. pag.395.

* Vide verb. *Ætas*; *Beneficiarius*, *Milites*. *Equites*; *Teſtamentum*.

Bibere.

* Vide verb. *Ceruiſia*, *Vinum*.

Bigamia.

In qua bigamiæ irregularitate Commiſſarius Bullæ Cruciatæ poſsit diſpenſare ? t.3.r.159.§. 3.p.124.

Bona temporalia.

Bona diuitum, quæ ad ſublenandas neceſſitates extremas, graues, & communes pauperum erogari poſſunt, ad tria genera reuocantur. t.7. r. 1. §. 4. pag.275.

Ex bonis neceſſariis ad ſtatum an ſit obligatio opitulandi extremè indigenti ? t.7. r.6. §.1. p.278.

Bona alicuius quando ſunt publicanda ipſo facto v.g. per hæreſim, aut læſam Maieſtatem an poſſit talis ante criminis condemnationem eleemoſynas facere ? t.7. r.58. §.1. & 2. p.308.

Bona Eccleſiaſticorum quomodo, & quando debeant erogari in vſus pios, & non prophanos? * Vide verb. *Beneficiarius*, *Beneficium*, *Cardinales*, *Clericus*, *Eccleſiaſtici*, *Epiſcopus*.

Bulla Cœna.

Per Bullæ Cœnæ clauſulam an ſuſpendatur Bulla Cruciatæ ? t.3. r. 36. §.1. p.85.

Bulla Cœnæ an deroget facultatem Bullæ Cruciatæ quoad abſoluendum à reſeruatis in eadem Bulla cœnæ ? t.3.r.37. §.1. & 2. ibid.

A caſibus Bullæ Cœnæ poteſt Confeſſarius abſoluere per Bullam Cruciatæ ſemel in vita, & ſemel in morte. t.3. r.41. §. 1. p.87.

Vbi quod non poſſit Confeſſarius per Cruciatam ab aliis caſibus propoſitis in primo Canone Bullæ Cœnæ tanquam incluſis ſub nomine hæreſis. §.2.

Bullæ Cœnæ excommunicationem an incurrant legentes, & retinentes libros hæreticos, magicos, chiromanticos &c. & egeant Bulla Cruciatæ pro abſolutione? t.3. r.42. §. 2. & ſeqq. p.87.

Et quæ paruitas materiæ excuſet in vtroque caſu ? ibidem §.4. p.88

Et an qui legit librum hæreticum de Religione expreſsè non tractantem, nec multas hæreſes continentem ? t.3. r.43. §.1. & ſeq. ibid.

Bullæ Cœnæ excommunicationem an incurrat qui non per ſe ipſum, ſed per alios legit librum hæreticum ? t.3. r.44. §.1. ibid.

Et quid, ſi qui audit, induxit legentem, vt legeret ? ibidem, §.3.

Et an famulus, qui de mandato domini legit librum hæreticum ? Et quid, ſi compulſus legeret in contemptum Fidei. ibid. §. *Nota verò*.

Et an legens epiſtolam, ſeu literam miſſiuam hæretici ? Vel retinens, aut imprimens epiſtolam, concionem, aut aliam papyrum hæretici ſolutam, nec in tractatus formam redactam ? t.3. r.45. §.2. p.88.

Et an legens librum authoris Catholici ſed cum commentariis Hæreticorum ? t.3. r.48. §.3. p.89.

Et an idiota legens librum hæreticorum lingua Latina compoſitum, quam ipſe nullo modo intelligit ? t. 3. r.47. §.1. & 2. ibid.

Et an qui legit librum hæreticum in Gallia, Anglia, & aliis Prouinciis vbi Bulla Cœnæ non eſt vſu recepta? t.3. r.48. §.1. & 2. ibid.

Et an omnes ſupradicti incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ, & poſſint per Bullam Cruciatæ abſolui ? ibid.

In Bullæ Cœnæ excommunicationem an incurrant imponentes gabellas ſuper rebus, quæ ad proprium vſum vel familiæ emuntur, & per Cruciatam poſſint abſolui ? t.3. r.68. §.1. p.99.

Et an prædictæ gabellæ ſint iniuſtæ ? ibid. §.10. p.100

A Bullæ Cœnæ caſibus an poſſit Confeſſarius abſoluere, quando in Iubilæo conceditur facultas abſoluendi ab omnibus caſibus Papæ reſeruatis ? t.4. r.13. §.2. p.147.

Et quid, quando conceditur facultas abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ ſine expreſſa derogatione ipſius Bullæ ? ibid. §.3.

* Vide verb. *Abſoluere*. *Cardinalis*. *Epiſcopus*.

Bulla Cruciata.

Per Bullam Cruciatæ an ſuſpendantur Altaria priuilegiata ſita in Eccleſiis Regularium, & aliarum Eccleſiarum ? t.1.r.30. 31. & 32. p.20

Et in tali caſu an ſacerdos celebrans in Altari priuilegiato, vel qui facit celebrare, debeat habere Bullam Cruciatæ ? t.1.r.33.§.1.p.21.

Et quid ſi Altare priuilegiatum ſit Religioſorum ? ibid. §. 4.

Bullam Cruciatæ habentes an poſſint Miſſam celebrare, vel audire in Oratorio priuato in diebus ſolemnioribus, in quibus ex indulto Papæ pro dicto Oratorio ibi celebrari non poſſint ? t.2.r.28.§.3.p.44.

Et quid, ſi Epiſcopus ſub pœna excommunicationis hoc prohibeat ? ibid.

Bullam Cruciatæ habens non tenetur Miſſam audire in die feſto tempore interdicti t.2.r.36. §.3.p.49.

Nec tenetur ſumere Bullam Cruciatæ, vt Miſſam audiat, vel celebret in dicto tempore interdicti. ibid.

Per Cruciatam an Miſſa poſſit dici in Oratorio priuato coram familiaribus, & aliis exteris non præſente do-

mino Oratorij priuati, & illi an ſatisfaciant præcepto ibi Miſſam audiendo? t. 2. r. 29. §.1. & 2. p. 51.

Bullæ Cruciatæ priuilegium quid concedat, quando Commiſſarius diſpenſat circa horam celebrandi in Oratorio priuato t.1.r.47.§.1.& ſeqq. p.57.

Per Bullam Crucitæ non poteſt quiſque habere Oratorium priuatum in ſua domo, & in illo Miſſam audire, vel celebrare extra tempus interdicti. Vbi explicantur verba Bullæ. t.2. r.48.§.1.& ſeqq.ibid.

An ſaltem Bullæ Cruciatæ Commiſſarius poſſit dare licentiam audiendi Miſſam, vel celebrandi in Oratorio priuato.t.2.r.40.§.1.& 2.p.58

Per Cruciatam tempore interdicti deſignatio Oratorij priuati an poſſit fieri à quocumque Ordinario? t. 2. r.50. §.1. p.59.

Vt Bullæ Cruciatæ vigore in Oratorio priuato poſſint audire Miſſam qui intelligantur ſub nomine domeſticorum.t.2. r.51. §.1. ibid.

Et quinam ſub nomine conſanguineorum? t.2. r.53. §.1. pag.61.

Per Bullam Cruciatæ ſacerdos priuilegiatus tempore interdicti poteſt eligere laicum, vt inſeruiat Sacro, ſi non inueniat miniſtrum habentem priuilegium aſſiſtendi diuinis. t.2. r.52. §.4. p.60.

Per Cruciatam, vt quis poſſit celebrare domi in Oratorio priuato tempore interdicti an ſit omnino neceſſaria licentia Epiſcopi? t.2. r.52. §.1. ibid.

Et in dicto caſu quo modo intelligatur priuilegium cum conſanguineis, & familiaribus ad audiendam Miſſam in dicto Oratorio.ibid.§.2.

An ſaltem per Bullam Cruciatæ poſſint celebrari plures Miſſæ in priuatis Oratoriis? t.2.r.44.p.61.

Laicus, vel Clericus, qui Bullam Cruciatæ habet, an poſſit inuitare Sacerdotem ad celebrandum in Oratorio priuato qualibet die etiam ex ſolemnioribus, quamuis ſacerdos Bullâ careat? ibid.

Vbi, an ipſe Sacerdos poſſit miniſtrum priuilegiatum excitare ad vtendum ſuo priuilegio per quod facultatem habet, vt ſacerdos in præſentia ipſius Miniſtri celebret?

Per Cruciatam non ſolum in diebus conceſſis, ſed in feſtiuitatibus prohibitis licitum eſt in priuatis Oratoriis celebrare, & Miſſam audire. t.2. r.55. §.1. pag.62.

Et quid tempore interdicti? ibid.

Cum Bulla Cruciatæ an ſatisfaciat quis præcepto Miſſæ, ſi illam audiat in Oratorio priuato? t.2. r.56. §.1. & 2. ibid.

Et an in feſtis ex ſolemnioribus? ibid.

Per Cruciatam an poſſit ſumi Euchariſtia ab alio Sacerdote ſine licentia Parochi? t.2. r.57. §.3.p.73.

Et quid in die Paſchæ? ibid. §.1.

Per Cruciatam an Sacerdos ſæcularis, vel Regularis poſſit miniſtrare Euchariſtiam in Oratorio priuato? t.2.r.46.§.1. p.56.

Et quid in die Paſchatis, ex deuotione? t.2.r.57. & 58. pag.63.

Per Cruciatam an fidelis ſatisfaciat præcepto communionis Paſchalis in Oratorio priuato, ſaltem concedente Parocho, vel iniuſte negante? t.2.r.58.§.4.p.64.

Per Bullam Cruciatæ vtentes Oratorio priuato an teneantur fundere aliquas preces, & an vocales, vel mentales? t. 2. r.59. §.1. ibid.

Bullæ Cruciatæ indulgentiam conceſſam viſitantibus Eccleſias, vel Altaria an poſſit quis lucrari viſitans Oratorium priuatum ſuæ domus? t.2. r.60. §.2. pag. 65.

Bullæ Cruciatæ indulgentia an proſit defuncto, ſi ſumens, & ſoluens Bullam pro defuncto ſit in peccato mortali? r 5. t. 36. §.1. p.197.

Per Bullam Cruciatæ an poſſit Confeſſarius commutare ieiunia ex voto? t.6.r.3. §.3. p.202.

Per Bullam Cruciatæ an Conciliarius electus poſſit diſpenſare, quando cauſa ieiunij, &c. eſt dubia? t.6. r. 4. §.2. p.203.

Cum Bulla Cruciatæ oua, quæ intra gallinas inueniuntur, in Quadrageſima comedi poſſunt? t.6. r.52. §.4. pag. 226

Per Cruciatam Religioſi poſſunt comedere oua & lacticinia in diebus Dominicis Quadrageſimæ? t.6. r.53. §.5.p.227.

Bullam Cruciatæ habentes an poſſint in collatione ſerotina ieiunij ſumere aliquid caſei, vel lactis? t.6.r.115. §. 1. p.264

* In indice primo poſito in principio huius tom. Tract.3. *de Bulla Cruciata, atque de eius abſolutionibus, diſpenſationibus, & votorum commutationibus, & relaxationibus*, ipſe titulus demonſtrat, quòd omnes eius quam plurimæ difficultates pertinent ad hoc verb. *Bulla Cruciata.* Vbi circa ſupradicta in eius Titulo inuenies, quidquid deſiderari poteſt. Et pro Bulla Compoſitionis ibidem à Reſ. 172. vſque ad Reſ. 175. incluſiuè. pag. 26.

* Vide etiam in hoc indice verb. *Anima. Bulla Cœna.*

Butyrum.

Butyrum poſſunt comedere Regulares, & eorum familiares in ieiunijs Quadrageſimæ, & in aliis diebus quomodocumque prohibitis ex Bulla Leonis X. t. 6. r.53.§.7. p.228.

B

Calix.

QVando Calicem ſanguinis Epiſcopus cum Epiſcopo conſecrante illum conſecrat quo modo ſe gerere debeat? Idem eſt de Sacerdotibus, qui in prima Miſſa ſimul cum Epiſcopo conſecrant. t.8. r.90. §.1. & ſeq. pag. 386.

* Vide verb. *Ius.*

Canonicus Pœnitentiarius.

Canonicus Pœnitentiarius ſine ſpeciali Epiſcopi approbatione an ſit eligibilis in Confeſſarium per Iubilæum, vel Cruciatam? t.4.r.6.§.2. p.144.

Cantores.

Cantores ad ſolatium Principis in Camera concinentes an teneantur ad ieiunium? t. 6. r. 25. §. 4. pag.214.

Et quid de Cantoribus Eccleſiæ etiam Religioſis? t.6. r.16. p.214. & r.113. p.262.

Cantores inſignes poſſunt in diebus ieiunij ſumere aliquid cibi primo mane ad conſeruandam vocem. t.6. r.95. §.3. p.253.

Et an hoc liceat Religioſis canentibus in choro? ibid.

Et quid, ſi Religioſi ſint inſignes Cantores? ibidem.

Capella. Capellania.

Si in Capellaniæ inſtitutione dicitur: vt Miſſæ ſint de Requiem, vel votiuæ, an ſint dicendæ in omnibus diebus, qui non ſunt Dominici, vel duplices? t.1. r.10. §.3. p.8.

Si Capellam aliam teſtator aſſignet, an Capellanus poſſit dicere Miſſam pro teſtatore in Altari priuilegiato? t.1. r.20. §.1. p.14.

Si Capella, vbi fuit conſtitutum Altare priuilegiatum, fuit dirupta, aut tranſlata in alium locum per Epiſcopum, an indulgentia remaneat extincta? t. 1. r. 23.§.1. pag.16.

Et quid, ſi Capella paulatim eſſet deſtructa, & eadem paulatim conſtructa? ibid.

Capellæ Carcerum, & Palatij alicuius ciuitatis, in quo Senatores negotia tractant &c. ſint ſublatæ per Bullam Pauli V. t.2. r.17. §.3. p.37.

* Vide

* Vide verb. *Capellanus.*

Capellanus.

Capellanus obligatus dicere Miſſam in certa Eccleſia, Oratorio, vel Altari, an peccet mortaliter alibi celebrando ? t.1. r.15.§.2. & ſeqq.p.12

Et quid, ſi bis, vel ter in anno in tali ſacello, altari &c. ibidem §.3.

Et ſi non celebret in deſtinato loco, an teneantur ad aliquam reſtitutionem ? ibid. §.2.& ſeqq.

Capellanus obligatus ad celebrandum in tali Altari debet celebrare per ſe. t.1.r.21.§.1. ſeqq.p.15.

Capellanus an poſſit diſponere ad libitum de bonis, quæ recipit ex Capellania collatiua ? t.7. s.28. §.1. & ſeqq. pag. 293.

* Vide verb. *Capella. Clauſula. Miſſam celebrare.*

Capitulum Sede Vacante.

Capitulum ſede vacante poteſt committere alteri Epiſcopo, vt Clericum propriæ Eccleſiæ vel Diœceſis ſacris ordinibus initiatum conſecret in Epiſcopum.t.8. r.68.§.*Confirmatur.*p.365

Captiuus.

Captiuos apud Turcas an diuites redimere teneantur.t.7. r.17.§.1. p.284.

Caput.

Ad capitis, vel ſtomachi ſubleuandam debilitatem an poſſit quis ſumere primo mane in die ieiunij aliquid cibi ſine fractione ieiunij ? t.6. r.95. §. 2. pag 253.

Capite, vel ſtomacho debiles an poſſint ſerotina collatione ieiunij veſci ouis ? t. 6. r. 158. §. 3. pag.269.

* Vide verb. *Conſecratio. Liber.*

Carceratus.

Carceratus in domo ſua an teneatur audire Miſſam de præcepto, ſi habet licentiam audiendi illam in Oratorio ſuo priuato ? t.2. r. 36. & 37. §. 1. pag.49.

Cardinalatus, Cardinalis.

Cardinalis, ſi manet in domo patris vel fratris in habitatione ſeparata, poteſt erigere ibi Oratorium, quamuis pater vel frater haberet indultum Oratorij priuati.t.2. r.30.§. 7.p.45.

Cardinales exiſtentes in Regnis Hiſpaniæ ſumendo Bullam ordinariam Cruciatæ poſſunt comedere oua & lacticinia in Dominicis Quadrageſimæ, & ſumendo aliam extraordinariam ſingulis diebus Quadrageſimæ, demptis aliquibus. t.3. r.7. §.1.r. p.70.

Et quid ſi Cardinales ſint Sacerdotes, vel regulares ? t.3. r.16. §.1.& ſeq.p.133

Cum Cardinalibus ſi non licitè an ſaltem validè poſſit Pontifex diſpenſare, ne redditus Eccleſiaſticos ſuperfluos expendant in vſus non pios ? t.7.r. 20. §.1. pag.286.

Et an hoc poſſit introducere conſuetudo ? ibid. §.2.

Vbi, an obligatio, quam Cardinales habent expendendi ſuperflua ſtatus in vſus pios, ſit ex iure naturæ, an vero ex iure Eccleſiaſtico ? ibid. §. 4.

* Vide verb. *Familiares*, & ex verb. *Beneficiarius, Clericus, Eccleſiaſticus, Epiſcopus* accommoda, quæ poſſunt etiam pertinere ad Cardinales circa expendenda bona Eccleſiaſtica ſuperflua Cardinalatus.

Cardinalatus an ſit Ordo ? t.8. r.4.§.1. p.314.

Cardinales an expediat conſecrare in Epiſcopos ? t. 8. r.67.§1.& 2. p.364.

Cardinales debent iuuare Pontificem conſilio & prudentia. ibid.

Cardinalium Oratoria an dicantur Eccleſiæ ita vt in illis poſſint Ordines conferri, ſacra celebrari, Epiſcopi conſecrari ? t.8.r.81. §.1. p.376.

Cardinales an poſſint eligere Confeſſarium, & exercere cum ſuis familiaribus ea, quæ Epiſcopus poteſt cum ſuis ſubditis vigore Concilij Tridentini ſeſſione 24. capite 6. t.8. r. 105. §. 2. pag.397

Cardinales ex quo electi ſunt à Pontifice, & electionem acceptauerunt, tametſi Capellum non obtinuerunt, gaudent priuilegio, vt eos offendentes incurrant excommunicationem Bullæ Cœnæ. t.8.r.107.§.1. pag. 399.

Carnes.

In eſu carnium diſpenſatus per Bullam Cruciatæ an cenſeatur diſpenſatus ad ieiunandum ? t.3. r.170.§.1. pag. 136.

Et in dicto caſu an poſſit ſimul comedere lacticinia & piſces ? ibid.§.4.

De priuilegio carnes comedendi virtute Cruciatæ ex licentia vtriuſque Medici. Vbi pro praxi aliqui caſus.t.3. r.171.§.1. & 2.ibid.

Carnibus veſci in die Sabbathi an ſit licitum, ſi in illo incidat aliquod feſtum ex ſolemnioribus ? t.6. r.38. §.2. p.220.

Carnes ex licentia vtriuſque Medici poſſunt comedere Regulares, & eorum familiares in ieiunijs Quadrageſimæ, & in aliis diebus quomodocumque prohibitis ex priuilegio & Bulla Leonis X. t.6. r.53. §.7. pag.228.

Carnes comedere poteſt, qui vouit non comedere oua & lacticinia in feria ſexta, vel aliqua alia die, ſi in eam inciderit Natiuitas Domini. t.6. r.61. §.4. pag.233.

Carnes miniſtrare pueris in diebus ieiunij ante expletum ſeptennium an ſit licitum ? t.6. r.67. §.1. pag.236.

Et quid, vbi adeſt conſuetudo in contrarium ? ibid.

Et quid, ſi pueri ante ſeptennium doli capaces ſint ? Idem eſt de Paganis, & perpetuò amentibus. ibid. §.2. & 3.

Vt carnes comedant in Quadrageſima tempore peſtis, an Epiſcopus poſſit diſpenſare in ſua ciuitate ? t.6. r.69. §.1.p.237

Carnes non comedere pro qualibet die quis vouit, an toties peccet, quoties illas comedit ? t.6. r.70. §.3. pag.239.

Qui carnes comedit ex licentia in die ieiunij, an poſſit comedere lardum, aut alias carnes, nocinas ? Et quid ſi tota refectio ex illo carnis genere fiat ? t.6.r.71. §.1.& 2. p.239. & 240.

Qui carnes comedit in die ieiunij ex diſpenſatione, an poſſit ſimul edere piſces ? t.6. r.72. §. 1. & 2. p. 240.

Et quid, ſi hoc ſit prohibitum ab Epiſcopo ſub pœna excommunicationis ? t. 6. s. 77. §. 4. pag. 242

In dubio, ſi carnium abſtinentia illatura ſit notabile nocumentum ægroto, an ſit neceſſaria diſpenſatio ? t.6. r.73. & 74. p.240

In carnium eſu diſpenſatus an cenſeatur diſpenſatus ad non ieiunandum ? t. 6. r.75. §.1. & ſeqq. pag. 241.

Si carnes comedendi facultatem quis habet, ſi illas non comedat, an teneatur ieiunare ? t.6. r.76. §.1. ibid.

Et quid, ſi ad carnes diſpenſatus eſt non propter virium debilitatem, ſed quia cibi Quadrageſimales ſunt ei nociui ? t.6. r.77. §.1. p.242.

Et quid, ſi carnes comederet ratione debilitatis & infirmitatis. t.6. r.78. §.3. p.243.

Qui carnes comedendo frangit ieiunium, non duo, ſed

vnum tantum peccatum committit, & ideo non eſt neceſſarium explicare circumſtantiam modi, quo ieiunium violatum ſit. t.6. r. 77. §.6. p.242

Qui carnes comedit in die ieiunij, & lacticinia & oua ſimul, vnum tantùm peccatum committit, non diſtincta. ibid.

Qui carnes comedendi licentiam habet à Medico infra annum in diebus Veneris, & Sabbathi, & in Quadrageſima, an poſſit illas edere in diebus Quator temporum Quadrageſimæ, & Quatuor temporum infra annum? t. 6. r.78.§.2. p.243.

Vt carnes quis comedat in diebus ieiunij, an Medicus dubius, ſi eibi Quadrageſimales afferant graue damnum petenti licentiam, an poſſit illam concedere? ibidem §.3.

Si carnem quis comedit in die ieiunij in magna quantitate ex obliuione, vel inaduertentia, an teneatur ieiunare in illo die, reliquo tempore? t.6. r.79. §. 1. & ſeqq. ibid.

In carnium eſu an paruitas materiæ excuſet in die ieiunij? t.6. r.80. §.1. p.243.

Et quænam quantitas materiæ carnium excuſet? t.6. r.81. §.3. p. 244

Et ſi carnia cam particulam minimam quis ederet in ſingulia diebua Quadrageſimæ, quamuis à principio Quadrageſimæ haberet voluntatem expreſſam ſingulis diebus quadrageſimæ Id efficiendi, an peccet mortaliter? ibid. §.1.

Ex carnibus an poſſint aliquid comedere in die ieiunij, qui inſeruiunt infirmia ad excitandum appetitum infirmorum? ibid. §.5.

Si carnes comedit, qui vouit aliquo die ieiunare, an toties peccet mortaliter, quoties illas comedit? t.6. r.82. §.1. p.244.

Et quid ſi expreſsè promitteret in die vnicam comeſtionem? ibid. §. 4. p.245.

Vbi exponitur differentia inter ieiunium ex præcepto Eccleſiæ, & ex vi voti, ſi in illis aliquia comederet carnes, §.3.

Et quid de pœnitentia ieiunij à Confeſſario impoſita, an tunc pænitens toties peccet, quoties carnes comedit? t.6. r.83. §.1. & ſeqq. ibid.

Carnes & oua Sacerdos, vel laicus ſine Bulla in die Quadrageſimali edentes, an duplici labe inquinentur? t. 6. r.84. §.1. p.246.

Et an teneatur confiteri quoties ſe applicauerit eſui carnium in die, & quoties comeſtioni ouorum? ibid.

Carnes comedere in die ieiunij an poſſit, ſi aliquis per vnum diem tantum non haberet niſi panem? t.6. r.85. §.1. ibid.

Et carnes comedendo in tali caſu an teneatur quis ſeruare ieiunium? t.6. r.86. §.6. p.248.

Carnis circiter vnciam comedens in die ieiunij non peccat mortaliter. t.6. r.96. §.3. p.255.

* Vide verb. *Abſtinere. Cauſa. Dies. Experientia. Fœmina. Lactentes. Mediolanenſis. Pænitentia Sacramentalis. Prægnantes.*

Caſtellanus.

Caſtellanus per Luſitaniam tranſiens poteſt more ſuæ patriæ inteſtinia veſci diebus Sabbathi quæ in Luſitania non permittuntur. t.3. r.161. §.3. p.131.

Et quid è contra? t.6. r.48. §.4. p. 225.

* Vide verb. *Conſuetudo. Lex. Præceptum.*

Caſus

Caſus Epiſcopales ſi quis per Cruciatam, vel Iubilæum fictè & ſine dolore confitetur, an poſſit poſtea abſolui à quocumque Confeſſario? t. 3. r. 50. §. 3. pag. 90.

Et quid de ſupradictis caſibus oblitis in prædicta confeſſione facta irritè & inualidè? t.3. r. 51. §.1. ibid.

A caſibus reſeruatis abſolui an poſſit qui noluit lucrari Iubilæum, ſi in ſecunda hebdomada die Sabbathi mutat propoſitum, an lucrari poſſit Iubilæum? t.4. r.38. §.1. p.158

In caſibus reſeruatis poteſt ſuperior diſpenſare ſecum quidquid cum ſubditis diſpenſare valet. t.6. r. 3. §.2. pag. 202.

* Vide verb. *Abſoluere. Abſolutio excommunicationis. Reſeruatus caſus.*

Cathecumenus.

Cathecumenis mortuis ſine Baptiſmo, an poſſint applicari indulgentiæ per modum ſuffragij? t.5. r.39. §.1. pag. 199.

Et an non ſolum pro Cathecumenis mortuis, ſed etiam pro viuis? Idem eſt ſacrificio Miſſæ. ibid. §. 2.

* Vide verb. *Anima.*

Caupones.

* Vide verb. *Compoſitionis Bulla.*

Caupones proponentes cœnam omnibus indifferenter in die ieiunij, an peccent mortaliter? t.6. r.127. §.1. pag. 274.

Et quid quando dubitant, vel credunt alterum à ieiunio non excuſari? ibid. §.2.

Cauſa.

Quando cauſa edendi carnes eſt dubia in diebus prohibitis ex licentia vtriuſque Medici, an priuilegium Bullæ Cruciatæ deſeruiat? t.3. r.171. §.1. & 2. pag. 136.

Cauſa indulgentiæ non ſolùm debet eſſe pia, ſed proportionata. t.5. r.1. §.1. & ſeqq. p.176.

An à cauſa finali ſit menſura certitudinis, & efficacitatis conceſſionis indulgentiarum? t. 5. r. 2. §. 1. pag. 177.

Si cauſa, ob quam data fuit indulgentia, non ſit omnino ſufficiens, an ſit valida indulgentia, modo Pontifex prudenter ſentiat eſſe ſufficientem? ibidem §. 6. pag. 178.

Cauſam publicam an indulgentia debeat habere? Et quid de Medalliis, Calculis, Imaginibus cum indulgentia plenaria? t.5. r.3. §.1. & ſeqq. ibid.

De cauſæ ſufficientia pro diſpenſatione in ieiunio &c. Prælatus dubitans an debeat in alia opera ieiunium &c. commutare. t.6. r.3. §.2. p.202.

In cauſa dubia ieiunij an Medicus poſſit diſpenſare, vel tantum declarare, ſi cauſa ſit ſufficiens an non? t.6. r.4. §.2. p.203.

Quando cauſa ieiunij &c. eſt euidenter iuſta aut probabilis, nullâ opus eſt diſpenſatione, ſed tantum quando eſt dubia, recurrendum eſt ad ſuperiorem Epiſcopum, vel Confeſſarium electum per Bullam, vt diſpenſet. ibid.

Cauſa quando eſt dubia circa comeſtionem carnium ſi ageretur de nocumento notabili; an ſit opus diſpenſatione? t.6. r.73. §. 1. & 2. p.240.

* Vide verb. *Ceſſans. Diæceſis. Diſpenſatio. Infirmitas. Oratorium. Priuilegium.*

Celebratio Miſſæ.

* Vide verb. *Miſſam celebrare.*

Cenſura.

A cenſuris reſeruatis Superiori Regulari, & Papæ an poſſint Regulares abſolui extra Religionem per Bullam Cruciatæ? t.3. r.29. §.1. & ſeqq. p.79. & 80.

Cenſuræ Synodales per Epiſcopum promulgatæ an ligent Regulares. t.4. r.22. §.3. p.151.

A cenſuris reſeruatis obligatis per abſolutionem generalem datam in Confeſſione vigore Iubilæi, vel Cruciatæ non eſt dubitandum manere penitentem abſolutum à cenſuris oblitis. t.4. r.60. §.3. p.170.

A cenſuris reſeruatis an poſſit quis abſolui, ſi in aliquo Iubilæo, vel Indulto concedatur facultas abſoluendi

ab

Digitized by Google

ab omnibus caſibus reſeruatis ? t. 4. r.66. §.2. p.172
* vide verb. *Abſolutio Sacramentalis. Abſolutio excommunicationis.*

Ceruiſia.

Si ceruiſiam bibat, qui fecit votum de ieiunando tali die in pane & aqua, an peccet toties, quoties illam biberit? t.6. r.65. §.1. p.235
Ceruiſiæ defectus loco vini an poſſit excuſare à ieiunio? t.6. r.70. §.5. p.239
Ceruiſiæ potio an frangat ieiunium ? t.6. r.92. §.3. p.250

Ceſſans. Ceſſare.

Ceſſante cauſa priuilegij, ipſum ceſſat : ſicut perſeuerante cauſa conceſſionis, ipſa perſeuerat; licèt aliæ circumſtantiæ mutentur. r.2. r.34. §.2. p.48
Qui non ceſſat ab operibus ſeruilibus in die duplici feſto ab Eccleſia indicto, an peccet dupliciter ? t.6. r.63. §.2. p.234

Character.

Character imprimitur in conſecratione Epiſcopi? t.8. r.20. & 21. p.324. & 325
Character Epiſcopalis præſupponit neceſſario Presbyteralem. ibid.
Characterem imprimi in conſecratione Epiſcopi diſtinctum à Sacerdotali quis neget? t.8. r.20. à principio. p.324
Character quandonam imprimatur in conſecratione Epiſcopali? r.8. r.22. §.1. p.326
Character imprimitur in ſubſtantia animæ. t.8. r.23. §.1. p.327
Character Epiſcopalis remanet poſt mortem. ibidem §.2.
Characteris Epiſcopalis effectus. ibid. §.4. p.328
Characterem Sacerdotalem an retineat Hermaphroditus ordinatus in fœminam. t.5. r.112. §. *Pro parte*, ſed lege eam per totam. p.402

Chirurgus.

Chirurgus pauperibus indigentibus eius operibus an illa gratis miniſtrare teneatur? t.7. r.17. §.1. p.284

Chocolata.

Chocolatæ potus an frangat ieiunium ? t.6. r.92. §.1. & ſeq. p.250
An ſaltem poſſint ſumi duæ vnciæ chocolatæ ſine fractione ieiunij? t.6. r.93. §.8. p.252
Chocolatam non frangere ieiunium an ſit probabilis opinio. ibid. §.1. p.251

Chorus.

Qui à choro abeſt in vtilitatem Eccleſiæ, an lucretur diſtributiones, ſi extra tempus chori poſſit expedire negotia Eccleſiæ ? t.5. r.5. §.4. p.180
* Vide verb. *Clauſula.*

Chriſma.

Chriſma eſt ſymbolum gratiæ. t.8. r.83. curſim propè finem §.1. p.379
Chriſma ſalutatur ab Eccleſia magna cum veneratione, quando conficitur. ibid. poſt medium dicti §.
Chriſma ab Epiſcopo benedici debet. ibid.
Chriſma benedicendi facultas an poſſit delegari à Pontifice ſimplici Sacerdoti? ibid. §. *Sed hic.*
Chriſmatis confectio an requirat neceſſario mixtionem balſami cum oleo? t.8. r.84. §.1. p.379
Chriſmatis vnctio an ſit neceſſaria in conſecratione Epiſcopi? ibid. §. *Sed inſtabis.* p.381
Chriſma in caſu neceſſitatis an poſſit confici ex balſamo adulterino? t.8. r.85. §.1. ibid.
Chriſma deficiente, an ſufficeret oleum tam in vnctione Epiſcopali, quàm in Sacramento Confirmationis? t.8. 86. §.1. p.363
Chriſma veteris anni comburi debet nouo confecto. Et quid, ſi veteri aliquis vteretur ? t.8. r.87. §.1 ibid.
Chriſma confici debet pro Baptiſmo etiam ſi terra interdicto ſit ſuppoſita. ibid.
Chriſma eſt verè benedictum, quamuis Epiſcopus aliquid fortè per diſtractionem de ritibus accidentalibus omiſerit. ibid. §. *Aduerte.*

Circumſtantia.

Circumſtantia ſacrilegij, ſi quis fornicaretur in Oratorio priuato an ſit aperienda in Confeſſione? t.2. r.63. §.1. pag.66.
Circumſtantia an ſit aperienda in Confeſſione, quando quis violat duo ieiunia ab Eccleſia indicta in vnum diem? t.6. r.63. §.3. p.234
Idem eſt de auditione Miſſæ, & ceſſatione ab operibus ſeruilibus, & aliis ſimilibus. ibid. §.1.
Et quid, ſi violatio ieiunij &c. eſt ex præcepto Eccleſiæ, & voti? ibid. §.3
Circumſtantiæ modi, quo violatum eſt ieiunium, non eſt neceſſarium in Confeſſione explicare, an fuerit cum eſu carnium, ouorum, vel aliarum rerum. t.6. r.77. §.6. p.242
Circumſtantia conſecrationis Epiſcopalis an ſit neceſſaria in Confeſſione Sacramentali explicanda ? r.8. r.98. §.1. p.292
Circumſtantia Epiſcopi etiam conſecrati, ſecluſo ſcandalo, non eſt neceſſario confitenda? ibid. §.3.
Nec habet ſpecialem malitiam, ſecluſo ſcandalo. ibid. §. *Ex his.*
* Vide verb. *Carnes.*

Claſſis.

* Vide verb. *Epiſcopus.*

Clauſtra.

* Vide verb. *Regulares.*

Clauſula.

De clauſula negatiua ſimilis priuilegij apponi ſolita in breuibus Altaris priuilegiati. tract. 1. reſ.12. §.1. p.10.
De clauſula alia ſeptennij in Breuibus Altaris priuilegiati quo pacto ſit intelligenda ? t.1. r.13. §.1. & ſeqq. ibid.
Si in clauſula teſtatoris imponitur Cappellano intereſſentia, & reſidentia, ſeu aſſiſtentia chori, an cenſeatur iniunctum ſeruitium perſonale non ſolum chori, ſed etiam Miſſarum, & habent onus iuuandi Curatum in cantando, & aliis ſimilibus. t.1. r.11. §.2. p.15
De clauſula apponi ſolita in breuibus Altaris priuilegiati. *Volumus, quod ſi pro præſentatione, admiſſione, vel publicatione præſentium aliquid vel minimum detur, vel ſponte oblatum recipiatur, præſentes nulla ſint re ipſa.* t.1. r.40. §.1. p.26
Idem eſt de aliis Iubilæis, & indulgentiis. ibidem §. 3.
Idem etiam pro collatione Ordinum quorumcumque, vel examinatione, & de Ordinario, & Officialibus, quibus à Sede Apoſtolica committuntur diſpenſationes matrimoniales & aliæ. ibid. §.2
Et hæc clauſula deſeruiet pro applicatione verborum, quæ Greg. XIII. appoſuit in Bulla de Datis, & promiſſis. ibid. §.3
De clauſula apponi ſolita in indultis Oratorij priuati *ſine tamen iurium Parochialium præiudicio*, quomodo ſunt intelligenda prædicta verba. t.3. r. 29. §.3. p.44
Clauſula indulti Oratorij priuati, *necnon hoſpitum tuorum præſentia*, quomodo eſt intelligenda. t.2. r.41. §.3. p.52
De clauſula apponi ſolita in indulgentiis Papalibus, *dummodo alias non conceſſimus*, &c. an intelligenda

ſit de alia ſimili expreſſa in eadem conceſſione, t.5.r.42. §.1. & ſeqq. p.200
* Vide verb. *Bulla Cœnæ.*

Clericus.

Clerici non tenentur ſeruare conſuetudinem laicorum in ieiuniis, nec e contra. Et quid quoad obſeruationem feſtorum? t.6. r.58. § 2. p.230. & reſ.59. §.2. p.231
Clericus poteſt ad libitum diſponere de patrimonialibus, & de diſtributionibus omnibus, & de acquiſitis quouis alio titulo diſtincto à titulo beneficij. t.7. r.23. §.2. p.289
Clericus de groſſo beneficij id quod detrahit ex neceſſariis ad decentiam ſtatus, an teneatur pauperibus largiri ſicut ſuperflua? t.7.r.28.§.1. p.293
Clerici curam animarum non habentes an teneantur inquirere pauperes, vt ipſis eleemoſynas faciant de ſuperfluis ex redditibus Eccleſiaſticis? t.7. r.31. §.1. & 2. p.294

Cœmeterium.

Cœmeterium adiunctum Eccleſiæ comprehenditur nomine Eccleſiæ. t.5.r.17.§.1.p.187

Cœna. Cœnare.

Dum quis cœnat, ſi audiat pulſus deſignantes mediam noctem, non tenetur ceſſare à cœna, ſi die ſequenti ieiunare teneatur. t.6.r.38. §.3.p.220
Et in dicto caſu an poſſit quis protrahere, & differre cœnam infra ſpatium vnius horæ poſt mediam noctem? ibid.
Et in nocte vltima Bacchanalium an licitum ſit differre cœnam vſque ad tertiam horam poſt mediam noctem. ibid.
Ad cœnandum inuitare cauſa vrbanitatis in die ieiunij eum, qui paratus eſt cœnare, an ſit licitum? t.6. r.125. §.1. p.272
Cœnam proponentes caupones, ſeu tabernarij in die ieiunij omnibus indifferenter, an peccent mortaliter. r.6. r.127. §.1. & ſeq. p.274
Et quid, quando credunt, vel dubitant alterum à ieiunio non excuſari. ibid. §. 3

Collatio ſerotina.

Qui collationem ſerotinam mane ſine cauſa in die ieiunij ſumeret, & ſero poſtea cœnet, an ſaltem peccet mortaliter? t.6.r.8. §.5. p.206
Collationis ſerotinæ quantitas eſt vnciæ octo. t.6. r.90. §.2. p.249
Et qui in collatione ſerotina per vnam vel duas vncias præfixam quantitatem vnciarum octo excederet, non franget ieiunium. t.6. r.96. §.3. p.255
Collationis ſerotinæ mutatio, ſi efficiatur ex cauſa iuſta v.g. propter ſtudium, &c. non erit neque peccatum veniale. r.6. r.109. §.3. p.261
Collatio ſerotina in vigilia Reſurrectionis, & Pentecoſtes an poſſit fieri in maiori quantitate? t.6.r.111.§.2. p.262
Collatio ſerotina in vigilia Natiuitatis Domini poteſt fieri in quantitate ſexdecim vnciarum. ibid. §.1
An in præfata vigilia Natiuitatis Dom. ex fructibus, ſiue ex conſeruis poſſit collatio ſerotina ſumi ſine menſura, & vſque ad ſatietatem. ibid.
Et hoc etiam caſu, quo vigilia incidat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in feria ſecunda. ibid.
Et an ſaltem hoc ratione conſuetudinis? t.6. r.113. §.1. p.263
Et an ſupradicta extenſio, & conſuetudo vigeat in Hiſpania inter Regulares? ibid. §.5
Et quid de Religioſo Franciſcano in dicto caſu? t.6. r.114. §.3. p.264
Et quid de Religioſo, vel ſæculari habente votum ieiunandi feria ſexta, vel alia die, ſi in ea inciderit vigilia Natiuitatis Domini. ibid. §.1
Et an ſupradicta non intelligantur, ſi quis vellet ſumere collationem ſerotinam mane in vigilia Natiuitatis Domini? t.6. r.112. §.1. p.263
Et quid eſt ſentiendum de collatione ſerotina groſſa, vt vulgo dicitur *Romana*, quam Curiales Romani faciunt ſecundum conſuetudinem Romanæ Curiæ. t.6. r.113. §.vlt. ibid.
Et quid de collatione longiori Nobilium? t.6. r.116. §.24. p.266
In collatione ſerotina ieiuniorum an ſit potius attendenda quantitas, quàm qualitas: ideo in ea an poſſint ſumi piſces, legumina, & omne genus iuſculorum, oua, lacticinia, biſcoctum, caſeum, amigdalarium, triticum, &c. & totam quantitatem imbibere in vino, vel alio liquore, atque poſſe fieri in pane cocto, vel pane cum amigdalis, & in ſolo pane, &c. t.6. à reſ.116. vſque ad reſ.124. incluſiuè à p.263. vſque ad p.272
* Vide verb. *Bulla Cruciata. Stomachus. Vigilia. Votum.*

Collatio Ordinum.

* Vide verb. *Clauſula. Ordinis Sacram.*

Collega.

Collega, qui in aliquo Collegio, vel vniuerſitate alitur eo fine, vt ſtudeat, & poſtea Reipublicæ proſit, ſi vacet otio, & tempus terat, an peccet mortaliter? t. 7. r.27. §.5. p.293

Comburere.

Si comburatur culpabiliter Bulla Cruciatæ an adhuc valeat? t.3. r.8. §.1. & ſeqq. p.70
Et quid, ſi inculpabiliter Bulla comburatur? t.3. r.10. §. 3. p.71

Comedere.

* Vide verb. *Butyrum. Carnes. Collatio ſerotina. Dies. Lacticinia. Lardum. Licentia. Nox. Oua.*

Comitiſſa.

Comitiſſa, quæ mortuo marito nullo modo habet vaſſallos ſumens Bullam Cruciatæ an teneatur ſoluere tarenos decem? Et quid ſi remanſiſſet vſufructuaria. t.3. r.4. §.2. p.68

Commiſſarius Cruciatæ.

Commiſſarius Cruciatæ quando diſpenſat circa horam celebrandi in Oratorio priuato, quid concedat? t.2. r.47. §.1. & 2. p.57
Commiſſarius Cruciatæ an poſſit dare licentiam audiendi Miſſam, & celebrandi in Oratorio priuato? t.2. r.49. §.1. & 2. p.58
Commiſſarius Cruciatæ poteſt diſpenſare in aliquibus irregularitatibus: & aliæ verò excipiuntur. t.3. r.134. §.1. p.122
In irregularitate contracta ex delicto? t. 3. r.135. §.1. p.123
In irregularitate proueniente ex homicidio caſuali, licèt publicã, & ex iniuſta mutilatione membrorum? t.3. r.136. §.1. ibid.
In irregularitate contracta propter ſimoniam? t.3. r.137. §.1. ibid.
In irregularitate propter hæreſim incurſa. t.3. r.138. §.1. ibid.
In irregularitate propter malam ſuſceptionem Ordinum, quia ſuſcipiens erat excommunicatus, ſuſpenſus &c. r.3. r.139. §.1. p.124
Sed in qua irregularitate bigamiæ? ibid. §. 3
Commiſſarius Cruciatæ an poſſit diſpenſari in aliquo impedimento matrimonij? t.3. r.140. §.1. ibid.
Et an ille primus gradus, in quo Commiſſarius Cruciatæ diſpenſat, intelligendus ſit in vtraque linea tranſuerſali & recta? t.3. r.141. §.1. p.124

Commiſſa

Commiſſarius non poteſt diſpenſare, ſi denunciationes, pro matrimonio contrahendo culpabiliter ſint omiſſæ, quamuis matrimonium ſit contractum ante Parochum & teſtes. ibid. §. 2.

Vt Commiſſarius poſſit diſpenſare, quando dicitur matrimonium occultum. t. 3. r. 142. §. 1. & ſeqq. ibid.

Commiſſarius Cruciatæ quando diſpenſat in impedimento matrimonij occulto, an opus ſit, vt qui ignorauit impedimentum certior de illo efficiatur. t. 3. r. 143. §. 1. p. 125

Commodatum.

Commodatum accipiens, ſi illud in extrema neceſſitate conſumpſit, an teneatur reſtituere. t. 7. r. 54. §. 1. p. 306

Commorantes.

Commorantes in domo ſæcularis habentis Oratorium priuatum, an gaudeant priuilegio ibi audiendi Miſſam, ſi ſuis expenſis viuant. t. 2. r. 41. §. 1. p. 52

Commorantes Regulares in domibus ſæcularium Mediolanenſium in primis quatuor diebus Quadrageſimæ non tenentur ad ieiunia, imo poſſunt concedere omnes, & ſecus, ſi in ſuis Monaſteriis commorantur. t. 6. r. 41. §. 3. p. 222

Et quid obſeruare tenentur Regulares commorantes in diebus Rogationum in dictis domibus ſæcularium Mediolanenſium: & quid, ſi in ſuis Monaſteriis. ibid.

Communicatio.

Sub communicatione generali priuilegiorum Mendicantium an veniant communicata Altaria priuilegiata Regularium. t. 1. r. 27. §. 1. & 2. p. 19

Communicatio in Iubilæis, & Indulgentiis quomodo detur inter Regulares, & eorum Eccleſias, ſiue eiuſdem, ſiue diuerſi ſint Ordinis? t. 1. r. 28. §. 2. ibid.

Communio Sacra. Communicare, &c.

Communio ſacrilega an ſufficiat ad conſequendum, & obtinendum Iubilæum, vel indulgentiam pro defunctis? t. 1. r. 5. §. 4. p. 5

Ad communionis præceptum in Paſchate adimplendum ſi quis Eccleſiam non poſſit adire, & habet Oratorium priuatum in domo, & Bullam Cruciatæ, & petita à Parocho licentia, & iniuſtè negata an virtute Cruciatæ poſſit ſumere Euchariſtiam in dicto Oratorio, & adimplere præceptum Eccleſiæ. t. 2. r. 58. §. 4. p. 64

Communionem pro lucrando Iubilæo an poſſit Confeſſarius ex iuſtis cauſis commutare vltra tempus præſcriptum in Iubilæo, per aliquas hebdomadas? t. 4. r. 26. §. 3. p. 153

Vbi duo caſus aſſignantur pro praxi.

Qui communicare non poteſt tempore Iubilæi, an egeat commutatione in aliquod aliud opus pium? t. 4. r. 31. §. 1. p. 55

Si in Iubilæo dicatur tantum quod communio efficiatur die Dominica, an quis ſatisfaciat communicando alia die hebdomadæ? t. 4. r. 52. §. 1. p. 165

Communio puerorum ob defectum ætatis an ſit commutanda in aliud opus pium, vt poſſint lucrari Iubilæum, vel ſufficiat communicare ſpiritualiter. ibid. §. 2. & In reſ. 54. in fin. p. 167

Idem eſt de infirmis, patientibus tuſſim, vomitum, vel quid ſimile, & de illo, qui inaduertenter die deſignato communionis bibit, & ita in ſimilibus. t. 4. r. 52. §. 2. p. 165

Communio facta in peccato mortali an ſufficiat ad lucrandum Iubilæum? ibid. §. 1.

Et quid, ſi in vltima Iubilæi periodo per actum contritionis ſit in gratia? t. 4. r. 53. §. 2. ibid.

An vero debeat iterum confiteri, & Euchariſtiam ſumere in gratia. t. 4. r. 54. §. 4. p. 166

Communio, quæ præcedat tempus Indulgentiæ: an ſufficiat ad lucrandum illam. ibid. §. 5.

Communio vnica an ſufficiat, quando plures Indulgentiæ eadem die diuerſis Eccleſiis conceſſæ ſint, quarum quælibet communionem præcipit? ibid.

Et quid, ſi Indulgentia non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam occurrerit? ibid.

Communionem in peccato Sacerdos pluribus miniſtrans, an vnum peccatum committat, an vero plura? t. 6. r. 126. §. 4. p. 274

* Vide verb. *Anima. Euchariſtia. Puer. Scandalum.*

Communis neceſſitas.

* Vide verb. *Neceſſitas.*

Commutare. Commutatio &c.

Commutatio ieiuniorum pro lucrando Iubilæo, an ex iuſta cauſa fieri poſſit v. g. feria quinta? t. 4. r. 25. §. 1. p. 152

Commutandi opera Iubilæi poteſtas an ita ſe extendat ad præterita, vt poſſit Confeſſarius electus commutare omnia, & ſingula opera omiſſa? ibid. §. 2.

Et quid, ſi ex malitia pœnitens omiſit opera præſcripta in Iubilæo, an vltimo die poſſint à Confeſſario dicta opera commutari? t. 4. r. 26. §. 1. ibid.

Commutatione an egeat tempore Iubilæi pauper, qui non poteſt ad lucrandam Indulgentiam eleemoſynam præbere? t. 4. r. 31. §. 2. p. 155

Idem eſt de illo, qui non poteſt ieiunare, viſitare Eccleſias, communicare, &c. ibid. §. 1.

Commutatio voti emiſſi poſt tranſactum tempus Iubilæi, an poſſit fieri à Confeſſario eius, cui ipſe ex iuſta cauſa diſtulit abſolutionem poſt tempus elapſum Iubilæi? t. 4. r. 41. §. 1. & 2. p. 159

Qui commutationem alicuius voti voluntariè, vel ex obliuione tempore Iubilæi non petiit, an poſſit inde tranſacto Iubilæo etiam poſt multos annos eandem commutationem obtinere, ſi Iubilæum conſequutus fuiſſet? t. 4. r. 58. & 59. p. 169

Commutandum eſt in alia opera pia ieiunium, &c. dubitantis an debeat, vel poſſit ieiunare, &c. t. 6. r. 3. §. 1. p. 202

Commutare an poſſit Confeſſarius virtute Cruciatæ ieiunia ex voto, ſicut ieiunia à Confeſſario impoſita quilibet alius Confeſſarius? ibid. §. 3.

Commutare pœnitentiam erogandi eleemoſynam non poteſt Confeſſarius per ſolam applicationem ad ipſummet pœnitentem tanquam ad pauperem? t. 7. r. 43. §. 1. p. 298

* Vide verb. *Votum*, & verba eius notationis. *Communio, Confeſſarius. Eleemoſyna. Iuramentum. Materia. Metus. Oblitus. Opus pium. Malum. Peregrinatio. Perſeuerare. Priuilegium. Redire. Virginitas. Viſitare.*

* In indice primo poſito in principio huius tom. in tract. 3. *de Bulla Cruciatæ*, ſunt multæ difficultates ſuper his verbis *Commutare. Commutatio, &c.* ſignanter à reſ. 69. vſque ad reſ. 126. vbi quam plurimas, ſed omnes conſequutiuas quæſtiones inuenies.

Compoſitionis Bulla.

Compoſitionis Bulla an poſſint vti, qui vinum vendunt aqua mixtum, vel cum falſa menſura in tali loco, vel aliquam aliam rem? Quæ quidem quæſtio deſeruiet pro macellariis, piſtoribus, cauponibus, tabernariis, dulciatoribus, & aliis ſimilibus. t. 3. r. 172. & 173. p. 172. & ſeq.

Compoſitione facta bonorum incertorum per Bullam Compoſitionis, comparente verò domino, an teneatur qui ſe compoſuit ad reſtitutionem? t. 3. r. 174. §. 1. p. 138

Compoſitionis Bullam an poſſit Epiſcopus concedere pro ſua tantùm Diœceſi? ibid. §. 2

Compoſitionis locus an ſit in caſu, quo creditor ita abſens

abſens ſit, vt nequeas illi debitum perſoluere, &c. t.4. r.175. §.4. p.139

* Vide verb. *Infirmus.*

Compreſſio.

* Vide verb. *Agnus Dei.*

Computandum.

* Vide verb. *Annus.*

Concedere. Conceſſio.

Conceſſio Indulgentiarum per modum Iubilæi an habeat annexam facultatem eligendi Confeſſarium? t.5. r.5. §.1. p.179

* Vide verb. *Cauſa. Commiſſarius Cruciatæ. Eccleſia. Menſura. Pœna. Priuilegium.*

Concilium.

Concilium generale non habet poteſtatem concedendi Indulgentias. t.5. r.41. §.2. p.220

In Concilio Prouinciali legem latam an poſſit Epiſcopus abrogare? Et an ſaltem in ea diſpenſare? t.6. r.69. §.4. p.238

Concio.

* Vide verb. *Bulla Cœnæ.*

Conditio.

Conditiones, quæ communiter apponuntur in licentiis, in Breuibus Oratorij priuati, exponuntur. t.2. r.1. §.1. p.27

* Vide verb. *Conditionale. Conſecratio Epiſcopi. Opinio.*

Conditionale.

Conditionalia vota, vel iuramenta Caſtitatis, vel Religionis an poſſint commutari per Cruciatam? Et non ſolum ante, ſed poſt impletam conditionem? t.3. r.90. & 91. p.105. & 106

Conductum.

Conductum accipiens, ſi illud in extrema neceſſitate conſumpſit, an teneatur reſtituere? t.7. r.54. §.1. p.306

Confeſſarius. Confeſſor.

* Super his verbis in indice primo poſito in principio huius tom. tract.3. *de Bulla Cruciata*, totus eſt plenus quæſtionibus mixtis pro Confeſſariis, & Bulla Cruciatæ: ideo ibi inuenies, quidquid vigore Bullæ Cruciatæ poteſt Confeſſarius. *Abſoluere. Diſpenſare. Commutare*, aut *Relaxare*, & aliquid etiam pro Confeſſariis Regularibus.

Eadem eſt ratio in dicto indice primo pro tract.4. de *Iubilæo.*

Ad Confeſſarium electum per Bullam Cruciatæ an poſſit recurrere pro diſpenſatione, vel commutatione dubitans, an debeat, vel poſſit ieiunare &c. t.6. r.4. §.2. p.203

Confeſſarius licèt ex actu confeſſionis præuideat ſecuturam pollutionem, vacat culpa, ſi præter intentionem eius pollutio ſequatur: ſecus autem ſi ſit prius ab eo intentata, & audiat confeſſiones in eum finem, vt ſibi pollutio eueniat. tr.6. r.18. §.2. p.210

Confeſſarius, an teneatur ad ieiunium? vbi diſtinguitur. t.6. r.24. §.4. p.214

Si Confeſſarius imponit ieiunium pro pœnitentia ſacramentali, ſemper tale ieiunium intelligitur Monaſticum quoad Regulares, & quoad ſæculares Eccleſiaſticum, niſi Confeſſarius contrarium explicet. t.6. r.60. §.2. p.232

Confeſſarius accipiens plurium confeſſiones ſucceſſiuè in peccato mortali, an vnum peccatum tantum committat, an vero plura? t.6. r.126. §.4. p.274

Confeſſarij, qui tenentur diſtribuere aliquam pecuniarum ſummam inter pauperes, an teneantur eligere pauperiores? t.7. r.61. §.1. & 2. p.309

Et quid, ſi Confeſſario in teſtamento relinquitur, vt pauperioribus detur eleemoſyna, an obligetur Confeſſarius ad reſtitutionem, ſi inter pauperes tantum illam diſtribuat. ibid. §.4

Confeſſarius, qui incipit audire confeſſiones alicuius in peccato mortali, ſi ante abſolutionem conteratur, an ſit liber à mortali peccato? t.8. r.41. à principio. p.340

* Vide verb. *Commutatio. Conceſſio. Confeſſio. Epiſcopus. Inquiſitio. Monialis. Regulares. Reſtituere.*

Confeſſio. Confiteri. &c.

Si confiteri quis incipiat in fine anni, quo ſpirat Bulla Cruciatæ, & ob iuſtas cauſas non poteſt confeſſionem finire, an poſſit Confeſſarius tranſacto anno virtute præcedentis Bullæ illum abſoluere? t.3. r.15. §.1. & 2. p.72

Idem eſt, ſi aliquis haberet licentiam confitendi ad tempus, quòd poteſt tranſacto proſequi confeſſionem ante cœptam. ibid. §.1

Qui confeſſionem inualidam, & irritam fecit, & obtinuit abſolutionem à reſeruatis per Cruciatam, vel Iubilæum, an dicta peccata non ſint amplius reſeruata, ita vt poſtea poſſit à quocumque Confeſſario abſolui. t.3. r.50. §.1. p.89

Idem eſt, ſi Prælatus tribuat facultatem in aliqua feſtiuitate abſoluendi à reſeruatis, & tunc Religioſus efficeret confeſſionem irritam, & inualidam, ſi peccata reſeruata confitetur. ibid. §.3. p.90

Et idem eſt, ſi quis fictè & ſine contritione confitetur caſus Epiſcopales. ibid.

Et quid de peccatis reſeruatis, & oblitis in ſupradictis confeſſionibus factis inualidè & irritè? t.3. r.51. §.1. ibid.

Qui confitetur per Cruciatam, nullam faciens mentionem reſeruatorum tam ex parte ſui, quàm Confeſſarij, an adhuc deſinat reſeruatio? t.3. r.52. & 53. p.90. & 91

Idem eſt pro Iubilæo. t.3. r.52. §.3. p.91

Si confeſſionem quis incipiat ante annum publicationis Bullæ Cruciatæ elapſum, & ob iuſtas cauſas non perficiat, an poſſit abſolui à peccatis reſeruatis commiſſis poſt annum publicationis, ſi adhuc non perfecit confeſſionem? t.3. r.54. §.1. & ſeqq. p.92

Et quid de commiſſis ante annum publicationis elapſum, ſed per confeſſionem ſupradictam incœptam. ibid. §.9. p.93

In confeſſione ſacramentali an debeat fieri commutatio voti per Cruciatam? t.3. r.69. §.1. p.100

Idem eſt, ſi facta ſit commutatio voti per Iubilæum, vel per priuilegia Regularium. ibid. §.3 p.101

Confiteri an quis teneatur ad lucrandas Indulgentias Bullæ Cruciatæ, ſi non habet mortalia, ſed tantum venialia peccata? t.3. r.146. §.1. p.125

Confeſsionem niſi de mortalibus Eccleſia non conſueuit præcipere. ibid. §.2. p.126

Confeſſum fuiſſe in Quadrageſima præterita an ſufficiat ad lucrandas Indulgentias Bullæ Cruciatæ, & habeat propoſitum confitendi in Quadrageſima futura? t.3. r.147. §.1. & ſeqq. ibid.

Ad confeſsiones audiendas in ſua parochia an poſsit Parochus dare licentiam ei, qui antea erat Parochus. t.4. r.2. §.1. p.142

Et an etiam Sacerdoti approbato ab Epiſcopo alterius Diœceſis ſecluſa prohibitione proprij Ordinarij? t.4. r.3. §.2. p.143

Ne confeſſiones ſæcularium audiat Religioſus per ſententiam priuatus à ſuo Prælato, ſi ab Epiſcopo ſit approbatus, an ſit eligibilis per Iubilæum vel Cruciatam in Confeſſarium à ſæcularibus? t.4. r.5. §.1. ibid.

Et quid in dicto caſu abſque facultate Iubilæi, vel Cruciatæ? ibid.

Confiteri an quis poſſit tempore Iubilæi cum vno Con-

feſſario.

feſſario & poſtea, vel antea ab altero poſſit petere commutationem votorum? t.4. r.23. §.1. p.151

Si confitetur pœnitens die Sabbathi pro lucrando Iubilæo, an poſſit Confeſſarius ei differre abſolutionem vltra tempus in Bulla ſtatutum ex iuſtis cauſis per aliquas hebdomadas? t.4. r.26. §.3. p.153

Vbi duo caſus pro praxi.

Qui confitetur die Dominico an ſatisfaciat Iubilæo? t.4. r.39. §.1. & ſeqq. p. 158

Ad confitendum quis acceſsit die Sabbathi Iubilæi, ſed Confeſſarius diſtulit confeſsionem ob anguſtiam temporis poſt tranſactum Iubilæum, an poſsit abſolui à caſibus reſeruatis commiſsis poſt tempus elapſum Iubilæi? t.4. r.40. §. 1. & ſeqq. ibid.

Idem eſt ſi noua vota emittat. ibid. §. 2

Et quid de caſibus reſeruatis commiſsis, & votis emiſſis intra tempus Iubilæi, ſi confeſsio finiatur poſt tempus Iubilæi elapſum. t.4. r.42. §.3. p.159

Confeſsio informis an ſufficiat ad lucrandum Iubilæum, & indulgentias? Et an poſsit dari confeſſio informis? Et quando confeſsio dicatur informis, & quando inualida? t.4. r.43. §.1. & ſeqq. p.160

Et in confeſsione informi, vel inualida quo modo in vtraque ſe gerere debeat Confeſſarius? ibid. §.2

Per confeſsionem ſacrilegam non lucratur Iubilæum. t.4. r.44. §. 7. p.161

Si quis confiteatur intra tempus Iubilæi, & ante conſequutionem Indulgentiæ incidat in aliud peccatum, an teneatur iterum confiteri? t.4. r.45. §.1. p. 162

Et quid, ſi oblitus eſt alicuius peccati, & recordatur illius intra tempus Iubilæi, & indulgentiarum? ibidem §. 2

Idem eſt, ſi ex cauſa inculpatè omittit peccatum aliquod in confeſsione. ibid.

In confeſsione Iubilæi quis non manifeſtauit peccatum reſeruatum ne manifeſtaret complex, vel ex alia iuſta cauſa, an tranſacto Iubilæo poſsit à quocumque Confeſſario abſolutionem obtinere? t.4. r.46. §.5. pag. 162

Si confeſſio requiritur pro lucrando Iubilæo, an confitenda ſint peccata venialia? t.4. r.47. §.1. p.163

Confiteri ſub mortali in Quadrageſima pro præcepto Eccleſiæ an teneatur qui caret mortalibus, & venialia tantùm habet. ibid. §.4

Si in Bulla Iubilæi vel indulgentiæ dicitur omnibus, verè pœnitentibus & confeſſis, vel omnibus contritis & confeſſis &c. ad lucrandum Iubilæum, & indulgentiam an ſufficiat vera & perfecta contritio cum confeſsione in voto? t.4. r.48. §. 2. ibid.

Confeſsio an ſit præmittenda, quando in Iubilæo, vel indulgentia exigitur; vel ſatis ſit, vt poſtponatur, dummodo ſit intra tempus Iubilæi? ibid. §. 3

Et quid eſt dicendum de Iubilæo anni Sancti? ibid.

Confiteri bis an teneatur, qui vult lucrari duo Iubilæa, quando occurrunt duobus diebus immediatis, quorum quilibet requirit confeſſionem? t.4. r.51. §.1. pag. 164

Qui confeſſionem ſacrilegam fecit, an lucretur Iubilæum, ſi in vltima Iubilæi periodo per actum contritionis ſit in gratia? t.4. r. 53. §.1. p.165

An vero teneatur iterum validè confiteri. t.4. r.54. §.2. pag. 166

Confeſſio vnica an ſufficiat quando plures indulgentiæ eadem die diuerſis Eccleſiis conceſſæ ſunt, quarum quælibet confeſſionem requirit? ibid. §.5

Idem eſt, ſi non eadem die, ſed ſequenti, vel intra debitam diſtantiam indulgentia occurrerit. ibid.

Quis confitetur & abſoluitur virtute Iubilæi, quod intendebat lucrari, ſi poſtea illud non lucratus, an peccata reſeruata oblita, poſſit poſtea confiteri cuicumque Confeſſario? t.4. r.61. §.1. p.170

Si quis confitetur animo lucrandi Iubilæum, & abſoluitur à peccatis reſeruatis, & excommunicationibus, & poſtea illud non lucratur, reſeruatio, & excommunicatio illa iterum non redit, nec reuiuiſcit. ibid. §. 2

Nec poteſt qui confitetur virtute Iubilæi abſolui à peccatis reſeruatis & cenſuris eo animo, vt Iubilæum lucretur. ibid. §. 3

Qui non eſt confeſſus tempore Iubilæi, quia mortalia non habebat, an iſte talis poſſit abſolui poſt tranſactum Iubilæum à peccatis reſeruatis? t.4. r.62. §.4. p.171

* Vide verb. *Moniales. Nouitius. Puer. Regulares. Satisfacere. Scandalum.*

Confirmationis Sacram.

Confirmationis adminiſtratio an poſſit ſimplici Sacerdoti committi? t.8. r.32. §.1. p.333

Et ſi committatur ſine iuſta cauſa an talis commiſſio non ſolum ſit illicita, ſed inualida? ibidem §. 3. p.334

Confirmationis Miniſter ordinarius eſt Epiſcopus. ibid. §.1. p.333

Confirmationis adminiſtratio ſolius Pontificis authoritate ſimplici Sacerdoti delegari poteſt. ibid. §.2

Et vtrum delegatus à Pontifice ſubdelegare poſsit? t.6. r.33. §. *An vero.* p.334

Confirmationis Sacramentum debet ſuſcipi ante Ordines. t.8. r.46. §.1. p. 343

Idem eſt de Epiſcopo ante eius conſecrationem. ibid.

Et quid, ſi ſecus faciat? ibid.

Non confirmatus Epiſcopus an validè miniſtret Sacramentum Confirmationis? ibidem §. *Sed hic* pag. 344

Non confirmatus baptizatus, ſi alium ſuſcipiat in Confirmatione, an contrahat ſpiritualem cognationem? ibid. ad medium §. 1

Confirmationis Sacramentum quo in loco debet miniſtrari? t.8. r.81. in initio. p. 376

Confirmationem an liceat miniſtrare in Oratorio priuato Epiſcopi? ibid.

In Confirmationis adminiſtratione Vnctio Chriſmalis fieri debet cum pollice Epiſcopi? t. 8. r. 82. §. 1. p.377.

Et quid, ſi cum indice? ibid. & in r.60. §.1. p.370

Et quid etiam, ſi cum aliquo inſtrumento? t.8. r.62. §. *Verum.* ibid.

Confirmationis materia eſt Chriſma, ſiue oleum mixtum cum balſamo. t.8. r.84. §.1. p.379

Confirmatio an ſit iteranda in eo, qui cum ſolo oleo vnctus eſt? ibid. §.10. p.381

Et quid, ſi vnctio fiat cum oleo & balſamo adulterino? t.8. r.85. §.1. ibid.

Confirmatio an miniſtrari poſſit cum ſolo oleo benedicto propter carentiam balſami? t. 8. r. 86. §.1. p.383

Confirmationis an ea ſit neceſſitas, vt in aliquo caſu liceat ſe exponere periculo nulliter miniſtrandi? ibid. §.5

Confirmationem miniſtrare cum Chriſmate veteris anni quale peccatum ſit. t.8. r.87. §.2. ibid.

* Vide verb. *Mitra.*

Coniux.

Coniugis votum Caſtitatis, vel Religionis ſine licentia mariti emiſſum poteſt commutari, vel diſpenſari per Cruciatam, Iubilæum, vel Epiſcopum. t.3. r.106. §.1. p.110

Coniugis tale votum poteſt maritus irritare. ibid.

Coniux, qui adſtrictus voto caſtitatis tranſit ad nuptias, & per Cruciatam, vel Epiſcopum diſpenſatus eſt, vt poſſit petere debitum, ſi alter coniux moritur, tota obligatio voti reuiuiſcit, ideo tunc tenetur ſeruare caſtitatem. t.3. r.107. §.1. & ſeqq. ibid.

* Vi

Digitized by Google

* Vide verb. *Debitum coniugale. Matrimonium. Vxor.*

Conſanguineus.

Conſanguinei quinam intelligantur, vt poſſint in Oratorio priuato cum priuilegiato audire Miſſam, & etiam virtute Cruciatæ? t.2.r.53.§.1. p.61

Conſecrare. Conſecratum.

Qui conſecratas multas formulas excedentes paruitatem materiæ in aliqua vigilia ſumeret, an frangeret ieiunium? t.6.r.94.§.1. & ſeqq.p. 252

Et quid, ſi conſecraret panem excedentem dictam paruitatem materiæ, & illum ſumeret? ibid.

Conſecratio Eccleſiæ.

Si in conſecratione Eccleſiæ plures Epiſcopi concurrunt, non poteſt niſi vnus indulgentiam vnius anni concedere. t.5.r.29.§.1. & ſeq. p.193

Conſecratio Epiſcopi.

Conſecrationis Epiſcopalis cæremoniæ enarrantur. t.8. r.12. §.1. & ſeqq.p.320

Conſecrationis Epiſcopalis materia & forma. t.8. à Reſ.12. vſque ad Reſ.19. incluſiuè ibid.

Conſecratio Epiſcopalis an imprimat characterem diſtinctum à Sacerdotali? t.8. r.20. & 21. p.324

Conſecrationis Epiſcopalis effectus. t.8. r.23. §.1. & ſeqq. p. 327

Conſecratio Epiſcopalis an præciſè, & de iure diuino à tribus Epiſcopis ſit facienda? t.8. r.27. 28. & 29. p.330. & ſeqq.

Et an ſuper hoc numero Papa ex iuſta cauſa diſpenſare poſſit? t.8.r.30. §.1. p.332

Et an de facto diſpenſauerit? t.8.r.31. §.1. p. 333

Et quid, ſi diſpenſaſſet abſque cauſa? t.8.r.32.§.1.& ſeq. ibid.

Conſecratio Epiſcopalis an à pluribus quam tribus fieri poſſit? t.8.r.34. §.1. p.334

Conſecratio an fieri debeat ex conſenſu Archiepiſcopi vel Patriarchæ? t.8.r.35. §.1.& ſeq. p.335

Ad conſecrationem Epiſcopi validè miniſtrandam quæ intentio in conſecratoribus requiratur? t.8. r.36.§.1. & ſeq. p.336

Conſecratio Epiſcopi requirit ſtatum gratiæ tam in miniſtrante, quàm in ſuſcipiente. t.8. r.40.§.1.p.340.& r.52. §.1. p. 352

In eadem die conſecrationis ſuæ an Epiſcopus poſſit conferre Ordines? t.8. r.44.§.1. p.342

Conſecratio Epiſcopi an ſit valida, ſi aliquis ex tribus Epiſcopis non imponeret manus ſuper caput conſecrandi, vel non proferret verba & formam. *Accipe Spiritum ſanctum.* t.8. r.45.§.1. ibid.

Et an conſecret Epiſcopum quilibet Epiſcoporum manus imponentium, & Euangelij codici tenentium? ibid. in initio.

Conſecratio adminiſtrata cum opinione probabili an ſit iteranda cum conditione. t.8. r.47.§.1. p.344

Conſecratio infantis in Epiſcopum an ſit valida? t.6. r.48. §.1. p.347

Conſecratio Epiſcopalis quam requirat ætatem? t.8.r.49. §.1. & ſeqq. p.349

Conſecratio Epiſcopalis an ſit iteranda, ſi aliquid in ea fuerit omiſſum, vel omiſſio duntaxat ſupplenda. t.8. r.50.§.1. & 2. p.350

Conſecratio Epiſcopi inducit matrimonium ſpirituale inter ipſum & Eccleſiam? t.8.r.51.§.1.p.351

Conſecratio Epiſcopalis neceſſario præſupponit ordinem ſacerdotalem. t.8.r.53.§.5.p.352

Conſecrationis Epiſcopalis quinam ſint incapaces? t.8. r.54.§.1. & 2.p.353

Conſecratio intra quod tempus debet fieri poſt electionem, & confirmationem? t.8. r.55.§.1.p.354

Conſecrationis neglectæ pœna quænam ſit, & an requiratur ad eam ſententia declaratoria? t.8.r.56.§.1. & ſeq. p.356

Conſecrationem præcedit iuramentum fidelitatis, & & profeſſio fidei. t.8. r.57. §.1. p.357

Conſecratio an poſſit aliquando adminiſtrari poſt Bullas expeditas quidem, ſed nondum receptas? t.8. r.58. & 59. p.358. & ſeq.

Conſecratio facta ab Epiſcopo excommunicato an ſit valida? t.8. r.61. §.2. p.361

Conſecratio Epiſcopi quo die fieri debeat? t.8. r.62. §.1. p.362

Et cur in die Dominico? ibid. §.2

Et cur non miniſtretur die Sabbathi ſicut cæteri Ordines? t.8. r.63.§.1. ibid.

Conſecratio Epiſcopi quo in loco, & qua hora celebranda? t.8. r.64. §.1. ibid.

Conſecrari in Epiſcopum in eadem die an poſſit qui ordinatur ex diſpenſatione die Dominico? t.8.r.65.§.1. & ſeqq. p. 363

Quando quis ordinaretur Sacerdos in die Sabbathi an poſſit conſecrari in Epiſcopum immediatè in die Dominico ieiunio continuato? t. 8. r. 66. §. 1 ibid.

Conſecratio, in qua vnctionis & traditionis libri Euangeliorum ordo præuertitur, an ſit valida? t.8.r.69.§.1. pag. 366

Conſecratio Epiſcopi in qua aliquis ritus omittitur, valida eſt, & quale ſit peccatum omittere? t.8.r.70.§.1. ibid.

Conſecratio quam poteſtatem Epiſcopo conferat: t. 8. r.74.§.1. p.370

Conſecratio an requiratur in Epiſcopo, vt poſſit concedere indulgentias? ibidem §.1. ad medium, & meliùs in Reſ.103. vbi latè. p. 394

Conſecratio Epiſcopalis an ſit maior ordinatione Sacerdotali? t.8.r.76.§.1 & ſeqq. p. 372

Conſecratio Epiſcopi titularis an ſit valida abſque aſſignatione ciuitatis? t. 8. r.77. §.1. & ſeqq. pag. 373

Conſecrationis Epiſcopalis ritus in Eccleſia Græca & an differant à Latina? t.8. r.78.§.1. p.374.

Conſecratio Apoſtolorum in Epiſcopos quo tempore à Chriſto Domino facta ſit? t.8. r.80. §.1. & ſeqq. pag. 375

Conſecratio Epiſcopalis an poſſit fieri in Oratorio priuato Cardinalis Epiſcopi? t.8.r.81.§.1. p. 376

Conſecratio an tribuat poteſtatem Epiſcopo creandi Doctores? t.8. r.95. §.1. & ſeqq. p.390

Conſecratio an obliget Epiſcopum ex aliquo voto ad ſtatus firmitatem? t.8.r.96.§.1. p. 391

Conſecratio Epiſcopi an inducat circumſtantiam neceſſario in confeſſione explicandam? t.8. r.98. §.1. pag. 392

Conſecratio Epiſcopi an poſſit fieri tempore interdicti? t.8.r.100. & 101. p.393 & ſeq.

Conſecratio Epiſcopi, quæ priuilegia ei conferat? t.8. à Reſ. 102. vſque ad Reſ. 105. incluſiuè. p.394 & ſeqq.

Conſecratio Epiſcopalis an liberet Regularem à voto paupertatis? t.8. r.106. §.1. p. 397

Si conſecratur Epiſcopus ante ætatem triginta annorum an incurrat ſuſpenſionem, vel irregularitatem? t. 8. r.108. §.1. p.399

Conſecratio Epiſcopi ſuſcepta per ſaltum an inducat irregularitatem, & ſuſpenſionem? t.8. r.109. §.1. p.400

Conſecrationi rectè præmittitur proceſſus de vita, & moribus conſecrandi. t.8. r.110.§.1. ibid.

Conſecratio facta per Angelum an ſit valida? t.8. r.111. §.1. ibid.

Conſecrationis Epiſcopalis myſtica deſcriptio. t.8. à reſ. 113. vſque ad reſ. 125. incluſiuè pag. 404. & ſeqq.

* Vide

Rerum Notabilium.

* Vide verb. *Angelus. Character. Epiſcopus. Miniſter. Priuilegium.*

Conſiliarius.

Conſiliarij Hiſpani an teneantur ad ieiunium? t.6. r.27. §.1. & ſeqq. p.116

Conſuetudo.

Neque de conſuetudine, neque de iure oua, & lacticinia extra Quadrageſimam interdicuntur. t.3. t.167. §.3. p.135

Conſuetudo an adduci poſſit, vt in ieiuniis Iubilæi extra Quadrageſimam non comedantur oua, & lacticinia? t.4. r.27. §.1. p.153

Idem eſt de ieiuniis ex voto, & pœnitentia à Confeſſario iniuncta. ibid. §.2.

Et in dubio de ſupradicta conſuetudine, quid eſt agendum? ibid. §.3

Per conſuetudinem præſcriptam an Prælati inferiores Epiſcopo habentes etiam iuriſdictionem Epiſcopalem, vel Capitulum, Sede vacante poſſint acquirere poteſtatem concedendi Indulgentias? t.5. r.41. §.1. & ſeq. p.200

Et quid de Concilio Generali? ibid.

Per conſuetudinem laici non poſſunt acquirere iuriſdictionem Eccleſiaſticam ordinariam. Sed quid de delegata? t.6. r.4. §.1. & ſeqq. p.203

Ex conſuetudine ſaltem in Vigilia Pentecoſtes an ſit ieiunandum? t.6. r.38. §.1. p.219

Conſuetudinibus, & præceptis illius loci an ſignentur Prælati, Prætores, Gubernatores, Præfecti, Scholares, Caſtellani, Milites, aduenæ, peregrini, hoſpites, extranei, famuli ad tempus, ſeruientes, & alij ſimiles, qui omnes ad patriam redire ſemper cogitant, vel ſecluſo ſcandalo non teneantur ad ieiunia, Feſta colenda, Miſſam audiendam ex conſuetudine illius loci, in quo reperiuntur? t. 6. r. 39. §. 1. p.220

Et ſupradictas perſonas, conſuetudines, leges, & præcepta loci non obſeruantes an Epiſcopus poſſit punire. t.6. r.46. §.1. & ſeq. p. 223

Si conſuetudine generali in aliqua ciuitate, vel loco recepta ſint nonnulla ieiunia, an ea quoque obligent Regulares? t. 6. r. 40. in fine. §. 1. & ſeqq. p.221

Saltem ex conſuetudine oua, & lacticinia ſint prohibita in ieiuniis extra Quadrageſimam? t.6. r.51. §.2. p.226

Et quia in dubio de tali conſuetudine. ibid. §.3

Saltem ex conſuetudine, ſi non ex iure poſitiuo, oua, & lacticinia ſint prohibita in Quadrageſima? t.6. r.52. §.3. ibid.

Et quid, ſi conſuetudo in aliqua Prouincia eſſet in contrarium? t.6. r.53. §.1. p. 227

Conſuetudo an ſit in Religionibus non comedendi oua, & lacticinia in Quadrageſima, ita vt obliget ad mortale? Sed adducitur quædam Bulla Leonis X. in qua concedit Regularibus, & eorum familiaribus comedere oua, & lacticinia in Quadrageſima, & aliis diebus quomodolibet prohibitis, etiam ex conſuetudine. ibid. §.1. & ſeqq.

Vbi ex conſuetudine oua, & lacticinia non comeduntur, an peccet contrà votum, qui vouit ieiunare, ſi in Quadrageſima, vel intra annum ſine Bulla comedat illa? t.6. r.55. §.1. & ſeqq. p.225

Conſuetudo an ſit in Vigiliis, & ieiuniis extra Quadrageſimam abſtinendi ab ouis, & lacticiniis? t.5. r.58. §.1. & ſeqq. p.230

Conſuetudinem laicorum ieiuniis Clerici, & Religioſi ſeruare non tenentur, nec è contra. ibid.

Si conſuetudo vniuerſalis obligatoria abſtinendi ab ouis, & lacticiniis in ieiuniis extra Quadrageſimam in aliqua Prouincia extaret, an Regulares teneantur illam obſeruare? t.6. r.59. §.1. & ſeqq. p.231

Conſuetudo alicuius loci non obligat Regulares ad ieiunia. ibid. §.2

Et quid de conſuetudine laicorum obſeruandi aliqua feſta. ibid.

Conſuetudo laicorum in ieiunio, & obſeruatione feſtorum, &c. an obliget etiam Eccleſiaſticos? ibid.

Si conſuetudo ieiuniorum etiam ſit confirmata in Synodo Prouinciæ non obligat Regulares? ibidem §. 3

Vbi conſuetudo eſt in contrarium, an liceat pueris ante ſeptennium expletum miniſtrare carnes in diebus ieiunij, & ab Eccleſia prohibitis? tr. 6. r. 67. §. 2. p.236

Conſuetudinis ratione an collatio ſerotina in Vigilia Natiuitatis Domini ſit ſumenda in magna quantitate? Et an hæc conſuetudo vigeat inter Regulares? t.6. t.113. §. 3. p.263

Conſuetudo an poſſit introducere, ne redditus ſuperfluos Eccleſiaſtici expendant in vſus non pios? tr.7. r.20. §.1. p.286

Conſuetudo, vt Epiſcopus conſecret panem, & vinum cum Epiſcopo illum conſecrante, & Sacerdotes cum Epiſcopo illos ordinante, an ſit laudabilis. t.8. r.91. §.1. p.387

* Vide verb. *Beneficiarius. Collatio ſerotina. Dies. Dubium. Mediolanenſis. Oratorium. Vigilia.*

Contactus.

Contactus phyſicus inſtrumentorum in Sacram. Ordinis an ſit de neceſſitate Sacramenti? t. 8. r. 19. §. vlt. p.324

Contritio.

Qui per contritionis actum eſt in gratia in vltima Iubilæi periodo, quamuis ſuſceperit Euchariſtiam in peccato, & fecerit confeſſionem ſacrilegam, an lucretur Iubilæum. t.4. r.53. §.1. & ſeq. p.165

An verò debeat iterum valide confiteri, & Euchariſtiam in gratia ſumere? t.4. r.54. §.1. & ſeqq. p.166

Creditor.

Si creditor, pater, vel mater debitoris ſint in extrema neceſſitate, an debitor poſſit illis ſubuenire relinquendo creditorem? t.7. r.46. §.1. & ſeqq. p.300

Et an idem ſit de vxore, filiis, & etiam de fratre debitoris. ibid.

Et an idem de amico? tr.7. r.48. §. 1. & ſeqq. p.304

Quando creditor, & debitor ſunt in extrema neceſſitate an debitor teneatur ſoluere? t.7. r.47. §.1. & ſeq. p.301

Idem eſt de depoſito & mutuo. ibid.

* Vide verb. *Compoſitionis Bulla. Depoſitum.*

Cubiculum.

* Vide verb. *Epiſcopus. Regulares.*

Curatores.

Curatores an poſſint facere eleemoſynam de bonis pupillorum, & ipſi pupillli conſentire teneantur? Idem eſt de donationibus. t.7. r.37. §.5. p.295

* Vide verb. *Pupillus.*

D

Debiles. Debilitas.

* Vide verb. *Caput. Stomachus.*

Debitor. Debitum.

OB Debitoris grauem neceſſitatem poteſt differri reſtitutio, quandiu neceſſitas durat. t.7. r.48. §.5. p.301

* Vide verb. *Compoſitionis Bulla. Creditor. Depoſitum.*

Debitum coniugale.

Vt Debitum petere poſſit adſtrictus voto caſtitatis, ſi ad nuptias tranſit, an poſſit per Cruciatam tale votum commutari. t.3. r.107. §.1. & ſeqq. p.110

Debitum tenetur reddere, qui votum caſtitatis ante vel poſt conſummationem matrimonij de licentia alterius coniugis fecit, non autem poteſt petere. t.3.r.110.§.3.pag.115

Et quid eſt agendum, quando vterque caſtitatem vouit ſine licentia alterius coniugis? ibid.

Et quid, quando vterque continentiam vouerunt per modum contractus, & reciprocæ conuentionis? ibid.§.3

Et ſi in iſto caſu, qui ita vouerunt, remitterent ſibi adinuicem renunciationem illam iuris petendi & reddendi debitum, licèt remiſſio ſit ſacrilega contra votum, an eſſet tamen valida, & teneretur vterque reddere debitum alteri petenti? ibid. §.1 & ſeqq.

Et tunc poſſet Epiſcopus, vel Confeſſarius, virtute Cruciatæ diſpenſare, vt licitè petant debitum. ibid.

De debito non petendo votum factum ab vno coniuge de licentia alterius an per Cruciatam, vel Epiſcopum poſſit commutari vel diſpenſari, vt poſſit petere debitum? t.3.r.111.§.1.p.512

Et quid, ſi vterque coniux communi conſenſu vouit non petere, nec reddere debitum. ibid.

Debitum an poſſit petere, qui contrahit matrimonium poſt votum ſuſcipiendi Ordines ſacros emiſſum, quamuis peccet contra votum? t.3.r.120.§.1.p.116

Ad debitum petendum an poſſint Regulares diſpenſare extra Sacramentum in abſentia, & per ſcriptum? t.3.r.133.§.1.& ſeqq.p.122

* Vide verb. *Coniux.*

Dedicatio.

* Vide verb. *Conſecratio Eccleſiæ. Indulgentia.*

Defatigare.

Qui defatigatur labore aliquo, an excuſetur à ieiunio quamuis illud in alio die commodè differre queat, etiamſi datâ operâ, vt non ieiunet, hoc ageret? t.6.r.16.§.1.& ſeqq. p.209

* Vide verb. *Defeſſus.*

Defectus.

Defectus vini, vel ceruiſiæ, aut alterius potationis communis loco vini nullo modo excuſat à ieiunio. t.6.r.70.§.5.p.239

Defeſſus.

Defeſſus ex labore ſumpto ob recreationem an teneatur ieiunare. t.6.r.17.§.1.p.209

* Vide verb. *Defatigare.*

Defunctus.

Defunctis indulgentia Altaris priuilegiati applicanda an habeat ineffabiliter effectum? t.1.r.3.§.1.& ſeqq. pag.2

Ex defuncti parte an requiratur aliquid, vt indulgentia Altaris priuilegiati habeat ſuum effectum? t.1.r.7.§.1.p.6

Pro defuncto Sacerdos Miſſam celebrans maiorem gratiam ex ſacrificio recipit, quàm ſi celebraret pro viuo. t.1.r.10.§.3.p.9

Pro defuncto obligatus ad celebrandum in Altari priuilegiato an ſatisfaciat, ſi alibi celebret cum calculo liberante animam à purgatorio? t.1.r.16.§.1. & ſeqq. pag.12

Et quid, ſi ipſi defuncto applicet indulgentiam plenariam aliunde acquiſitam v. g. per viſitationem Eccleſiæ, &c. t.1. r.18. §.3.p.13

Qui lucratur indulgentiam aliquam, an defuncto poſſit per modum ſuffragij applicare propriam ſatisfactionem, quam ex opere operantis inde habet? t.1. r.37. §.2.p.24

Si in defunctorum omnium octaua concedatur Miſſa in Altari priuilegiato, an in Dominica dicenda ſit Miſſa de requiem? t.1. r.41.§.1.p.26

Idem eſt quando in Feria 2. ſignata pro Altari priuilegiato incidit Feſtum duplex. ibid.§.2.p.27

Pro defunctis indulgentiæ Bullæ Cruciatæ poſſunt ſumi multoties eodem die. Et etiam indulgentiæ plenariæ quæ vocantur *Stationes* vrbis Romæ. t.3.r.152.§.2.p.127. & r.153.§.2.p.128

Defunctorum Bulla an poſſit ſumi pro duobus, aut pluribus? t.3.r.177.§.1.p.140

Pro defunctis an lucretur indulgentiã exiſtens in peccato mortali? Idem eſt ſi ſoluens Bullam Cruciatæ pro defuncto exiſtit in mortali peccato. t.5.r.36.§.1.p.197

Pro defunctis an quis priuata authoritate poſſit ſuam indulgentiam applicare, ſicut poteſt ieiunium &c. t.5.r.37.§.1. ibid.

Pro defunctis an ſaltem Regulares poſſint applicare indulgentiam ſtante priuilegio Leonis X. conceſſo Minoribus? ibid.§.2

Pro defunctis indulgentias & priuilegia conceſſa Regularibus, non cenſentur reuocata à Paulo V. t.4. r.40.§.4.p.220

Vbi aliquæ diuerſæ indulgentiæ conceſſæ à Clem. VIII. Calixto III. & aliis Pontificibus proponuntur, quæ non ſunt reuocatæ à ſupradicto Paulo V. §.3. & ſeqq.

* Vide verb. *Anima. Applicare. Authoritas. Miſſam celebrare. Papa. Peregrinatio. Sacerdos. Status. Viſitatio.*

Degentes.

* Vide verb. *Regulares.*

Delegare. Delegatus. &c.

*. Vide verb. *Conſuetudo. Confirmationis Sacram. Facultas. Indulgentia.*

Denunciationes Matrimonij.

* Vide verb. *Commiſſarius Bullæ Cruciatæ.*

Depoſitum.

Depoſitum habens tenetur reddere creditori, quando vterque ſunt in extremam neceſſitate? t.7.r.47.§.3.p.301

Deputatio.

Deputatio Oratorij in Monaſteriis, & Grangiis Regularium an debeat fieri à Prouinciali per ſe, vel per alios? t.2.r.11.§.2.p.33. & r.16.§.1.p.35

Vel an etiam Prælati Regulares locales poſſint facere dictam deputationem, & Oratoria approbare. t.2.r.12.§.5.p.34

In deputatione indulgentiæ ſecundi Numiſmatis in locum quem quis amiſerit, non eſt opus quidquam loqui, aut aliud ſignum externum adhibere. t.5.r.28.§.7.& ſeq.p.193

Deſcendere.

Qui deſcendit mane ex loco, vbi eſt ieiunium, peruenturus ad locum, vbi non ieiunatur, poſſit ſumere ientaculum & comedere in illo loco, vbi ieiunium non ſeruatur. t.6.r.42.§.1.& ſeqq.p.222

Vbi etiam quamuis nocte ſit peruenturus iterum ad ipſummet locum, à quo mane exiuit, & vbi ieiunium ſeruabatur. §.2

Deſignatio.

Deſignatio Oratorij virtute Cruciatæ tempore interdicti an poſſit fieri à quocumque Ordinario? t.2. r.50.§.1.p.59

Et an hoc non procedat in deſignatione Oratorij viri Notabilis, ſed talis deſignatio debet fieri ab Ordinario loci? ibid.§.3.p.59

Deſtructio. Deſtructum Deſtruere.

Si deſtruatur Eccleſia Superioris authoritate in pœnam delinquentium, an indulgentia illi conceſſa pereat? t.5.r.23.§.1.p.189

Deſtructâ Medallia, Roſario, Imagine, Cruce, &c. an pereat indulgentia ipſis conceſſa? t.5.r.25.§.1.pag.190

Et quid, ſi non ſit penitus deſtructa? ibid.§.2

Et

Et quanta debet eſſe fractio aut ruptura, vt cenſeatur periiſſe indulgentia. ibid.

* Vide verb. *Diruptio. Eccleſia.*

Determinare.

Determinare an poſſint laici, & fœminæ Imagines Grana, &c. vt illis applicetur à potente indulgentia? t.5. r.25. §.4. p.190

Dies.

In quibus diebus non ſit licitum celebrare in Oratoriis priuatis? t.2. r.27. §.1. p.43

Et quomodo ſint intelligendi ſupradicti dies ibidem §.2

In dictis diebus, in quibus ex indulto Oratorij non poteſt ibi Miſſa celebrari, ſi habeat Bullam Cruciatæ, an poſſit priuilegiatus Oratorij, & quiuis alius in dicto Oratorio celebrare, & Miſſam de præcepto audire? t.2. r.28. §.1. p.44

Dici alicui feſto indulgentiæ conceſſæ an transferantur, ſi dies feſtus transferatur? t.8. r. 21. §.1. & ſeqq. pag.188

An dies Ieiunij, vel feſti ſit hodie, dubitans non tenetur ieiunare ab operibus ſeruilibus abſtinere, nec Miſſam audire. t.6. r.2. §.2. p.202

Si diebus omnibus menſis, vel anni quis vouit ieiunare, an teneatur Dominicis diebus ad ieiunium? t.6. r.7. §.2. p.205

Idem eſt, ſi vouit abſtinere à carnibus, ouis, lacticiniis, aut ab aliquo cibo. ibid.

Diebus feſtiuis Typographi Compoſitores an poſſint Caracteres componere? t.6. r.31. §.1

In diebus prohibitis comedendi oua an ſit licitum comedere panem biſcottum in quacumque magna quantitate, ſecluſâ conſuetudine? t.8. r.38. §.3. p.220

Dies feſtos indictos ab Epiſcopo Regulares tenentur obſeruare ex Concilio Tridentino. Et quid de diebus ieiunij indictis ab Epiſcopo? t.6. r.40. §.2. pag. 221

Et quid, ſi dies ieiunij indicta ſit ab Epiſcopo in Synodo? t.6. r.41. §.2. p.222

In diebus quatuor primis Quadrageſimæ ſi Cremonenſes exiſtunt Mediolani an poſſint comedere carnes illis diebus? Et poſtea in diebus Rogationum exiſtentes Cremonæ non teneantur ad ieiunia, quæ Mediolanenſes obſeruare tenentur illis diebus. Et quid è contra? t.6. r.41. §.2. p.222 & in Reſ.48. §.1. p.224 in tract. 3. Reſ.161. §.3. p.131

Idem eſt de Regularibus, ſi exiſtant in domibus ſæcularium Mediolanenſium. Et quid quando in ſupradictis diebus in ſuis Monaſteriis exiſtunt? t.6. r.41. §.3. pag.222

In diebus Quadrageſimæ Germanus per Italiam tranſiens an poſſit comedere oua & lacticinia? t.6. r.48. §.5. pag. 224.

Vbi alius ſimiles caſus in exemplum adducuntur.

In diebus Veneris & Sabbathi an prohibita ſint oua & lacticinia de iure communi? t.6. r.52. §.5. p.226. & in Reſ.58. §.3. p. 235

In diebus Dominicis Quadrageſimæ virtute Cruciatæ an licitum ſit comedere oua, & lacticinia? t.6. r.53. §.1. & ſeqq. p.228

Et quid, ſine Bulla? t.6. r.55. §.1. p.229

Si dies Natiuitatis Domini inciderit in diebus, in quibus quis vouit ieiunare, vel non comedere oua, &c. an poſſit ſine culpa non ieiunare, & carnes & oua comedere? t.6. tr.61. §.1. & ſeq. p.232

Qui in Feria 6. vel aliqua alia die tenebatur ieiunare ex voto, ſi in ea occurrerit vigilia alterius Sancti, an peccet dupliciter? Idem eſt de Religioſis Franciſcanis, ſi in die ſupradictæ Feriæ 6. non ieiunent. t.6. r.62. §.1. & ſeq. p.233

Et quid, ſi Prælatus in virtute S. Obedientiæ præcipiat Religioſo. v. g. ieiunium in die Vigiliæ alicuius S. vel alterius ieiunij? ibidem.

Si in vnum diem inciderint duo ieiunia ab Eccleſia indicta, & illa quis violauerit, an peccet dupliciter? Idem eſt pro auditione Miſſæ, & ceſſatione ab operibus ſeruilibus. t.6. r.63. §.1. p.234

* Vide verb. *Archiepiſcopus. Carnes. Confiteri. Conſecratio Epiſcopi. Conſuetudo. Diœceſis. Dominica dies. Lacticinia. Priuilegium. Stationes. Succeſſor. Votum.*

Differre.

* Vide verb. *Cœna. Dominus.*

Diœceſis.

Extra Diœceſim poteſt Epiſcopus etiam Titularis tantum erigere Oratorium in ſuo Palatio, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat, non autem Romæ. t. 2. r.5. §.5. & ſeq. p.29. & tr.9. §.1. p.31

In ſua Diœceſi Epiſcopus quadraginta dies indulgentiarum concedere poteſt, & in Dedicatione Eccleſiæ vnum annum. t.5. r.29. §.3. p.194

Sed propter diuerſas cauſas ſæpius dictos quadraginta dies indulgentiarum concedere poteſt. ibid. §.4

Diœceſis externæ homo, & peregrinus orans ante Imaginem B. Virgin. ad quam Epiſcopus 40. dies indulgentiarum orantibus contulit, an lucretur eadem ratione indulgentiam? t.5. r.30. §.4. p.195

Et ſi extra Diœceſim talis Imago tranſlata ſit, an portet illam indulgentiarum collationem? ibid.

* Vide verb. *Archiepiſcopus. Parochus.*

Diruere. Diruptum.

Diruptâ Capellâ, vel Eccleſia, vbi conſtitutum fuit Altare priuilegiatum perpetuum, an indulgentia remaneat extincta? t.1. r.23. §.5. p.16

Et quid, ſi paulatim Eccleſia, vel Capella eſſet deſtructa & eadem paulatim conſtructa? ibid. §.2

Et quid, ſi Superioris authoritate dirueretur, & deſtruatur in pœnam delinquentium? ibid.

* Vide verb. *Deſtruere.*

Diſpenſare. Diſpenſatio.

Diſpenſationes Matrimoniales & aliæ à Sede Apoſtolica committuntur Ordinario, an pro earum expeditione Ordinarius non poſſit aliquid nec minorum accipere. t.1. r.40. §.2 p.26

Diſpenſationem voti non ſolum ante ſuſceptionem Bullæ Cruciatæ, ſed poſt eius ſuſceptionem facti poteſt quis per Bullam obtinere. t.3. r.50. §.1. p.89

Idem eſt pro Iubilæo. ibidem. §.2. p.90

Diſpenſationem votorum poteſt quis obtinere ab vno Confeſſario, & poſtea ab alio abſolutionem à reſeruatis. Ibidem. §.3

Diſpenſare quinque vota reſeruata Pontifici Legatus à latere non poteſt. t.3. r.119. §.9. p.116

Diſpenſari vota quædam per priuilegia Regularium poſſunt, ſed ſuſpenduntur-nè dicta priuilegia per Bullam Cruciatæ? t.3. r.126. §.1. p.118

Diſpenſabile an ſit per Iubilæum, Cruciatam, aut aliud priuilegium votum Religionis ſtrictioris in laxiorem? t.4. r.15. §.1. p.148

Diſpenſabile an ſit votum Religionis, vel Caſtitatis perpetuæ per Iubilæum, Cruciatam, aut aliud priuilegium, quando non eſt tota materia voti? t.9. r.16. §.3. pag. 148

Qui diſpenſationem voti irregularitatis, & de reliquis in Iubilæo conceſſis voluntariè, vel ex obliuione tempore Iubilæi non petiit, an poſſit inde poſt tranſactum Iubilæum eandem diſpenſationem obtinere, ſi lucratus eſt Iubilæum? t. 4. r. 58. §. 5. & ſeqq. pag.168

Per diſpenſationem generalem datam in confeſſione vigore Iubilæi, vel Cruciatæ non eſt dubitandum pœnitentem manere diſpenſatum in irregularitatibus oblitis. t.4. r.60. §.3. p.170

Si diſpenſatio voti, & aliorum quorumcunque reuocecetur, an ipſa actualis notitia talis reuocationis, neceſſarium ſit, vt ad aures perueniat poſſidentis diſpenſationem? t.5. r.26.§.9.p.192

Si pro diſpenſatione in ieiunio &c. Superior & Prælatus dubitat de ſufficentia cauſæ, vel eam indicat minus ſufficientem, an tunc debeat ieiunium &c. commutare? t.6. r.3.§.2. p.202

Quando diſpenſare poteſt ſuperior, & Prælatus circa ieiunium, &c. ſuorum ſubditorum, poteſt etiam circa ſua. Idem eſt pro reſeruatis. ibid.

Diſpenſare an poſſit Epiſcopus in auditione Miſſæ in diebus feſtiuis cum omnibus reclufis in domo propter ſuſpicionem peſtis, vel quid eſt faciendum? t.6. r.69.§.2. p.238

Diſpenſatio in ieiunio &c. facta ab Epiſcopo vel alio Prælato inferiori Papa ſine iuſta cauſa non ſolum eſt illicita, ſed inualida: ideo peccat mortaliter Epiſcopus vel Prælatus ex defectu poteſtatis. ibid.§. 3

Diſpenſare an poſſit Epiſcopus in legem localem ieiunij latam in Synodo Diœceſana? Et quamuis an ſaltem valide diſpenſare poſſit, ſed non licitè, & id faciat ſine cauſa? ibid. §.4

Diſpenſando Pontifex in ieiunio ſine cauſa non peccat neque venialiter t.6.r.70.§.6. p.239

Diſpenſare an poſſit Pontifex ex cauſa in præcepto, ne redditus Eccleſiaſtici expendantur in vſus pios? t.7. r.19.§.1.p.285

Diſpenſare an poſſit Pontifex ſi non licitè, ſaltem validè cum Cardinalibus, Epiſcopis, & aliis Beneficiariis ne redditus Eccleſiaſticos ſuperfluos expendant in vſus pios? t.7. r.20.§.1. p.286

Diſpenſando Pontifex in iure poſitiuo ſine cauſa non peccat ſecluſo ſcandalo. t.7. r.27.§.2. p.292

Idem eſt de quocumque alio Legiſlatore. ibid.

Diſpenſatio ſuper ternario numero Epiſcoporum in conſecratione Epiſcopi adhibendo an poſſit à Papa concedi? t.8. r.30. §.1. p.331

Diſpenſatio prædicta an aliquando de facto conceſſa ſit? t.8. r.31.§.1. p.633

Diſpenſatio illa ſine iuſta cauſa data an ſit valida? t.8. r.32.§.1. & ſeqq. ibid.

Diſpenſatio eadem an poſſit concedi à Collegio Cardinalium ſede vacante? t.8. r.33.§.1. p.334

Diſpenſatio excuſat Epiſcopum conſecrationem vltra trimeſtre protrahentem. t.8.r.55. paulo poſt initium. p.355

Diſpenſatio ſuper pluralitate Beneficiorum abſque legitima cauſa an ſit licita ex parte concedentis, & tuta ex parte diſpenſati in foro interno? t.8. r.72. §. *Neque*. p.369

Diſpenſari poteſt, vt vni Eccleſiæ præficiantur duo Prælati prout in Eccleſia Veneta. t.8. r.73. §. *Dico*. pag.370

Diſpenſatio à iuramento concedi poteſt ab Epiſcopo etiam ante conſecrationem. t.8. reſ.103. §. vlt. pag.395

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio caſuali occulto ab Epiſcopo concedi poteſt non etiam publico. t.8. r.104.§. *Nota*. p.196

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio voluntario eſt reſeruata Pontifici. ibidem §.4.

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio voluntario an poſſit ab Epiſcopo concedi? ibid.

* Vide verb. *Abbas. Bulla Cruciata. Carnes. Cauſa. Commiſſarius Cruciatæ. Concilium. Conditionale. Conſecratio Epiſcopi. Debitum coniugale. Dominus. Dubium. Epiſcopus & eius notationes. Eccleſia. Impuberes. Infans. Irregularitas. Lacticinia. Naufragium. Pœnale. Prælatus Regularis. Reuocatio. Virginitas.*

Diſtribuere. diſtributiones. Diſtributor, &c.

Diſtribuentibus eleemoſynas pauperibus dantur documenta ad tollendos ſcrupulos. t.7. r.59. §.1. & ſeqq. pag.308

Diſtributor eleemoſynæ ex teſtamento an poſſit partem ſibi applicare, ſi verè pauper eſt? t.7.r.64.§.1. & ſeqq. pag.311

* vide verb. *Chorus. Epiſcopus. Executor. Fœmina. Legatum Pauper. Superfluum. Vxor.*

Diuites.

Contra diuites an pauperes in extrema neceſſitate poſſint implorare officium iudicis? t. 7. reſ.3. §.1. pag.276

Diuites compellere ad eleemoſynam faciendam an iudices poſſint non ſolum in extrema neceſſitate pauperum, ſed etiam quoties præceptum adeſt iure diuino, aut naturali? ibid. §. 2. p.277

Diuites an ſæpius obliget præceptum elargiendi eleemoſynas? t.7.r.5. §.1. & ſeq. ibid.

Quando diuites eleemoſynas largiri, & de quibus bonis teneantur pauperibus in eorum communibus, grauibus, & extremis neceſſitatibus doctrina generalis proponitur. t.7.r.8. §.4. & ſeqq. p. 279

De diuitum obligatione largiendi eleemoſynas in graui neceſſitate pauperis de neceſſariis ad ſtatum. t.7. r.9.§.3. p.280

Diues in graui neceſſitate pauperum an teneatur præbere eleemoſynam de ſuperfluis ad ſtatum vel ſufficiat illam mutuare? t.7. r.11. §. 1. & ſeqq. ibid.

Si diuites plures poſſint vni pauperi ſuccurrere in extrema neceſſitate, vel in graui indigenti quis eorum teneatur eleemoſynam dare? t. 7. reſ. 16. §. 1. pag.284

Diuites an teneantur redimere captiuos apud Turcas? t.7.r.17.§.1.ibid.

A diuitibus, & opulentis an poſſit in graui neceſſitate conſtitutus ſubripere neceſſaria? t.7. r.49. & 50. pag.303

* Vide verb. *Eleemoſyna. Pauper.*

Doctores.

Doctores regentes Cathedram an teneantur ieiunare? t.6.r.27.§.8.& ſeqq.p.216

Doctores creandi an conſecratio facultatem tribuat Epiſcopi? t.8.r.95.§.1. & ſeqq. p.390

* Vide verb. *Oſculum.*

Domeſticus.

Sub domeſticorum nomine qui intelligantur vt poſſint in Oratorio priuato audire Miſſam tempore interdicti vigore Cruciatæ? t.2.r.51. §.1.& ſeqq.p.59.

Et qui ſtat extra domum Domini, ſi eius expenſis alitur, an gaudeat dicto priuilegio? ibid. §. 2. pag.60

Domina.

Domina Vaſſallorum, quæ ratione ſuæ dotis eſt Domina, ſi vxor ſit alterius, an teneatur ſumens Bullam Cruciatæ ſoluere octo argenteos? t.3. r.4. §.4. pag.68

* Vide verb. *Comitiſſa. Ducißa. Marchioniſſa. Vidua.*

Dominica dies.

In Dominica infra octauam omnium Sanctorum an ſit dicenda Miſſa de Requiem in Altari priuilegiato, quando concedatur priuilegium in dicto Altari pro prædictis octauis, an verò Miſſa de Dominica idem priuilegium habeat? t.1.r.41.§.1.p.26

Dominicis diebus Quadrageſimæ Sacerdotes ſæculares. & Regulares, Cardinales, Archiepiſcopi, Epiſcopi exiſtentes in Regnis Hiſpaniarum ſumendo Bullam ordinariam Cruciatæ poſſunt comedere oua & lacticinia. t.3.r.7.§. 6. & ſeq. p.69. & reſ.269. §.1.& ſeq. p. 135

Et quid ſine Bulla? t. 6. reſol. 54. §. 1. & ſeqq. pag.228

* Vide

* Vide verb. *Abſtinere. Confiteri. Conſecratio Epiſcopi. Dies. Votum.*

Dominus.

Domino non præſente an poſſit in ſuo Oratorio priuato celebrari, & ibi eius familia, & familiares Miſſam de præcepto audire? t.2.r.39. & 40. p.51

Et quid, ſi ad hoc familiares habeant Bullam Cruciatæ? ibid.

A Domino audito Sacro in ſuo Oratorio an poſſit Dominus alteri intereſſe in gratiam familiarium qui abſciant? t.2. r.51. §.3. p.60

Dominus, an ſit neceſſarium, vt ſemper ſit præſens vt poſſit celebrari Miſſa in ſuo Oratorio pro conſanguineis, familiaribus & domeſticis? t.2. r.52.§.2. ibid.

quidnam, ſi hoc efficiatur virtute Cruciatæ? t.2.r.53. §.1. & ſeqq. p.61

Sine Domini licentia vota Religionis, vel caſtitatis à ſeruis emiſſa an poſſint commutari, vel diſpenſari per Cruciatam, Iubilæum, vel Epiſcopum? t.5.r.106.§.1. p.110

Dominus talia vota irritare poteſt. ibid.

Dominus, ſi non vult aliquid dare pro eleemoſyna ad Iubilæum lucrandum, an poſſit ſeruus, vel mancipium illam clàm à Domino accipere? t.4. r.30. §.1. p.154

Dominus an teneatur compellere ſeruos ad ſeruanda ieiunia quæ frangere volunt. t.6. r.13. §.1. & ſeqq. p.208

Dominus compellendo famulum in die ieiunij ad opus incompatibile ratione laboris an mortaliter peccet, ſi illud opus poſſit commodè differre in alium diem? t.6. r.14. §.1. & ſeqq. ibid.

* Vide verb. *Familia. Familiares. Famulus. Oratorium.*

Domus.

* Vide verb. *Dominus. Epiſcopus. Oratorium. Priuilegiatus.*

Dubitans. Dubium. &c.

Si dubium purum ſit in materia iuſtitiæ, melior eſt conditio poſſidentis: ideo donec liberetur à dubio, nihil tenetur ſoluere. t.3. r.59. §.2. p.95

Dubius de intentione voti virginitatis an intenderit perpetuam, an poſſit commutari, aut diſpenſari per Cruciatam, Iubilæum, vel Epiſcopum? t.3. r.103. §.2. p.109

In dubio an conſuetudo non comedendi oua, & lacticinia in ieiuniis extra Quadrageſimam ſine Bulla Cruciatæ ſit introducta animo ſe obligandi, vel cauſa deuotionis, quid eſt agendum? t.4. r.27.§.2. p.153

Et hæc quæſtio deſeruiet pro ieiuniis Iubilæi, voti, & impoſitis pro pœnitentia. ibid.

Regula generalis, quod quando dubium eſt, an pro aliqua re ſit præceptum impoſitum, tunc iudicandum eſt non dari præceptum? t.4. r.65. §.1. p.172

Dubitans an expleuerit vigeſimum primum annum, an teneatur ieiunare? t.6. r.2. & 3. p.202

Dubitans an teneatur, vel poſſit ieiunare, an teneatur recurrere ad ſuperiorem pro diſpenſatione. t.6. r.3. §.1. ibid.

In dubio ſi prægnantes, & lactentes ſint robuſtæ & validæ, an teneantur ieiunare? t.6. r.10. §. *Adde.* p.207

Dubius, qui vouit ieiunare Quadrageſimam, an intenderit abſtinere ab ouis, & lacticiniis, non peccat contra votum, ſi illis veſcatur, licet peccet contra præceptum Eccleſiæ. t.6. r.56. §.3. p.230. & reſ.57. §.1. ibid.

Dubium autem quando Prælato ſubditi ad obtinendam diſpenſationem proponunt, non idebent eſſe nimis ſcrupuloſi, ſed debent illam diſpenſare per diſpenſationem efficiendo illam iuſtam? t. 6. r. 74. §. 4. p.245

Dubitans an proximus ſit in extrema neceſſitate, teneatur veritatem indagare? t.7. r.7. §.1. p.278.

* Vide verb. *Actus. Ætas. Cœna. Carnes. Cauſa. Conſuetudo. Dies. Epiſcopus. Miſſam audire. Opus ſeruile. Virginitas.*

Ducißa.

Duciſſa, quæ mortuo marito non manet Domina Vaſſallorum, &c. vult ſumere Bullam Cruciatæ, an teneatur ſoluere tarenos decem. Et quid ſi remaneat vſufructuaria? t.3.r.4. §.2. p.68

Duellum.

Per duellum excommunicatio incurſa an per Bullam Cruciatæ abſolui poſſit? t.3.r.67.§.1. p.99

Dux.

* Vide verb. *Generalis Exercitus.*

Ebrietas.

* Vide verb. *Impotens.*

E

Eccleſia.

IN Eccleſia aliqua certa ſi Sacerdos ſit obligatus celebrare, an peccet mortaliter alibi celebrãdo? Et an in tali caſu teneatur aliquid reſtituere. t.1. r.14.§.1. p.11

Si in Eccleſia Regularium obtineatur conceſſio Altaris priuilegiati, inſciis ipſis Regularibus, & iſtud non ſit illis commodum, & ideo non acceptent, an poſſint aliam ſimilem conceſſionem petere pro alio Altari, nulla mentione facta prioris conceſſionis. t.2.r.22.§.1. p.13

Si Eccleſia, vbi conſtitutum fuit Altare priuilegiatum perpetuum, fuit diruta, aut tranſlata in alium locum per Epiſcopum, an Indulgentia maneat extincta. t.1. r.23.§.1. p.16

Et quid, ſi Eccleſia fuiſſet paulatim deſtructa, & paulatim eadem conſtructa? ibid.

In Eccleſiis Regularium ſunt Altaria priuilegiata, ſuſpenditur-ne Indulgentia illorum per Bullam Cruciatæ? t.1. r.30. §.1. p.20

Eccleſiæ immunitate an gaudeant Palatia Prælatorum, & Abbatum habentium iura Epiſcopalia, & Palatia Inquiſitorum. t.2. r.10.§.1. p.32

Eccleſiæ immunitate an gaudeant Oratoria Regularium in Monaſteriis, Grangiis, &c. conſtructa. t.2. r.12. §.4. p.34

Extra Eccleſiam celebrandi priuilegia Mendicantium an ſint reuocata per Concilium Tridentinum. t.2. r.15. §.1. & 2. p.35

Extra Eccleſiam celebrare quando licitum eſt cauſa magnæ neceſſitatis, an ſit adeundus Epiſcopus pro licentia. t.2.r.18. §.1. p.37

Et pro praxi enumerantur aliqui caſus. t.2.r.20. 21. & 22. p.39. & ſeqq.

In Eccleſiis Regularium in die Paſchatis ex deuotione an poſſit quis ſumere Euchariſtiam. t.2.r.57.§.1. p.63

Si Eccleſiæ quinque ſint in populo, an ſufficiat viſitare in vna Eccleſia quinque Altaria pro lucranda Indulgentia Cruciatæ. t.3.r.149. §.2. p.127

Et quid eſt agendum, ſi in populo eſt vnica Eccleſia habens tantum tria vel quatuor Altaria. ibid.

Si Eccleſiam ingredi quis non poſſet, quia eſt plena hominibus, an conſequatur Indulgentiam Cruciatæ, vel Iubilæi viſitando talem Eccleſiam à foris. t.3. r.151. §.1. & ſeqq. p.127

Si Eccleſiam talem viſitantibus tali die conceſſa ſit Indulgentia, an poſſit eodem die multoties lucrari. t.3. r.152. §.2. ibid.

Idem eſt pro Indulgentiis quæ *Stationes*, vocantur vrbis Romæ. t.3. r.153. §.1. p.128

Digitized by Google

Eccleſias viſitans tempore Iubilæi in vno loco, poteſt ad lucrandam Indulgentiam ieiunium, confeſſionem, & communionem in alio loco peragere. t.4. r.35. §.1. p.157

Quot Eccleſiæ in Iubilæo ſint viſitandæ? Viſitandæ ſunt tot, quot Bulla expoſuerit? t.4. r.69. §.1. p.174

Et quid, ſi Epiſcopus deputaret plures Eccleſias, vel pauciores, aut vnam tantum, quàm ſunt à Papa præſcriptæ in vrbe. ibid. §. 2

Nomine Eccleſiæ cœmeterium adiunctum Eccleſiæ comprehenditur. t.5. r.17. §.1. p.187

Eccleſiam viſitantibus an lucretur Indulgentia, ſi pro illo die conceſſa ſit viſitantibus talem Eccleſiam, quamuis ignoreut Indulgentiam? t.5. r.19. §.2. p.187

Si Eccleſia authoritate Superioris & Prælati deſtruatur ea lege, vt alio in loco reædificetur ſeruando eundem titulum, & Patronum, an ſecum ferat ſuas Indulgentias & priuilegia? t.5. r.24. §.1. p.189

Eccleſias Regularium viſitantibus ſunt conceſſæ Indulgentiæ ab antiquis Pontificibus, quæ non ſunt reuocatæ per Bullam Pauli V. t.5. r.40. §.3. p.200

Ad Eccleſiam Cathedralem nullus aſſumitur, niſi habeat ſacrum Ordinem. t.8. r.53. §.5. p.353

Si in Eccleſia aliqua conſecrationem Epiſcopi fieri Papa committat, an poſſit fieri in alia? t.8. r.64. §.2. p.363

Eccleſiæ duæ, pluresve non debent vni Prælato conferri regulariter. t.8. r.72. §.3. p.368

Et quid, ſi diſpenſatio interuenerit? ibidem §. 5. p.369

Eccleſia bona, bona pauperum. ibid. §. *Nota.*

Eccleſia vna non debet duobus Prælatis cum æquali poteſtate committi. t.8. r.73. §.1. & ſeq. ibid.

Eccleſia Venetorum habet ſimul Patriarcham, & Epiſcopum ex diſpenſatione Pontificis. ibidem §. *Dico.* p.370

Eccleſia Græca, an & quomodo differat à Latinâ in conſecratione Epiſcopi. t.8. r.78. §.1. p.374

Eccleſia Græca quo ritu conſecret Epiſcopos? t.8. r.78. §.1. & ſeqq. ibid.

Eccleſiæ an dicantur Oratoria Cardinalium, vel Epiſcoporum? t.6. r.81. §.1. p.376

In Eccleſia Græca vtitur Chriſmate ex oleo & balſamo confecto in Sacram. Confirmationis, & conſecratione Epiſcopi. t.8. r. 84. §. *Probatur hæc opinio.* p.380

* Vide verb. *Abbas. Communio. Confeſſio. Deſtruere. Epiſcopus. Oratio. Pontifex. Satisfacere. Templum. Tranſlatio. Viſitare.*

Eccleſiaſticus.

De quantitate eleemoſynæ ab Eccleſiaſticis neceſſariò expendenda in pauperum neceſſitatibus. t.7. r.23. §.1. p.189

Eccleſiaſtici, ſi eleemoſynas debitas non præbeant, non ſolum peccant mortaliter, ſed etiam ad reſtitutionem tenentur. Et hoc procedit ex illa quæſtione, an Eccleſiaſtici ſint domini redituum Eccleſiarum? t.7. r.26. §.1. & ſeq. p.191

Eccleſiaſtici extra neceſſitatem grauem corporalem proximi an teneantur erogare ſuperflua in vſus pius ex præcepto tantum poſitiuo? t.7. r.27. §.1. p.292

* Vide verb. *Beneficiarius. Beneficium. Cardinalis. Clericus. Conſuetudo. Penſionarius. Superfluum.*

Effectus.

Effectus Indulgentiæ Altaris priuilegiati an ſit infallibilis. t.1. r.3. §.1. & ſeqq. p.2

Vt effectum ſuum habeat Indulgentia Altaris priuilegiati, an ex parte defuncti requiratur aliquid. t.1. r.7. §.1. & ſeqq. p.6.

Idem eſt de aliis Indulgentiis. ibid.

Effectum ſuum an ſortiatur Indulgentia ſublata peccati fictione. t.5. r.11. & 12. p.183

Vt effectum Indulgentiæ quis obtineat ſibi, an requiratur ſtatus gratiæ eo tempore, quo præſtat omnia opera præſcripta ad Indulgentiam conſequendam, vel ſufficiat in eo inſtanti, in quo applicatur Indulgentia. t.5. r.12. §.3. p.184

Effugere.

Vt effugiat quis obligationem præcepti, an poſſit tranſire ad alium locum propinquum, vt non ieiunet ſi ieiunetur in ſuo? t.6. r.44. §.1. & 2. p.223

Electio.

* Vide verb. *Eligere.*

Electuarium.

Electuaria non ſolum curatiua, ſed etiam præſeruatiua an licitum ſit ſumere mane in diebus ieiunij? t.6. r.95. §.1. p.253

Et quid, ſi electuaria ex ſaccharo ſumantur mane in die ieiunij ob ſolam delectationem? ibid.

Eleemoſyna.

Si eleemoſyna præcipiatur ad lucrandam Indulgentiam pro defuncto, debetur eleemoſyna applicari ipſi defuncto. t.1. r.6. §.1. & ſeqq. p.5

Eleemoſynam Cruciatæ ſi Rex non expendat contra Turcas, an ſumentes Bullam lucrentur Indulgentiam? t.3. r.1. §.1. p.66

Et in dicto caſu an Rex teneatur ad reſtitutionem? ibid.

Si eleemoſyna præcipitur tribus diebus ieiuniorum pro lucrando Iubilæo, an in eiſdem diebus facienda ſit? t.4. r.28. §.1. p.153

Et quid, ſi indeterminatè mandatur eleemoſyna, an ſufficiat ſemel eleemoſynam facere etiam die Dominico non ſolum ante, ſed poſt communionem. t.4. r.28. §.3. ibid.

Si eleemoſyna in Iubilæo, vel Indulgentia præſcribitur ſimpliciter, & indeterminatè, an hæc facienda ſit ſecundum qualitatem perſonæ? t.4. r.29. §.1. p.154

Et quid, quando in Bulla præcipitur eleemoſynam faciendam eſſe iuxta facultates cuiuſque perſonæ? ibidem §.3

Si pro eleemoſyna in Iubilæo Superior non vult aliquid dare, an poſſit illam ſubditus claui à Monaſterio accipere, & dare? t.4. r.30. §.1. ibid.

Idem eſt in dicto caſu de Monialibus, vxoribus, filiis, & mancipiis reſpectu Abbatiſſæ, mariti, patris, & domini. ibid. §.2

Quando eleemoſyna danda relinquitur vniuſcuiuſque arbitrio, ſufficit minima. ibid. §.4. p.155

Eleemoſynam dando illi, quem putn eſſe pauperem, cùm reuera ſit diues, & fingat ſe pauperem, an ſufficiat? ibid.

Si per eleemoſynas minutas ficti pauperes aliquid acceperunt, an teneantur illud reſtituere? ibid. §.5

Si eleemoſynas pauperes non poſſint largiri ad lucrandum Iubilæum, & Indulgentias, an egeant commutatione in aliud opus pium. t.4. r.31. §.1. p.155

Vbi, an ſufficiat, vt pauper curet, vt eleemoſyna detur ab alio pro ſe? §.2

Qui eleemoſynam præberet per ſeruum, qui illam tamen non daret, an lucraretur Iubilæum? t.4. r.32. §.1. ibid.

Vbi plura de eleemoſyna largienda tempore Iubilæi pro omnibus perſonis tam ſæcularibus quàm Regularibus. §.3. & ſeqq.

Innoteſcente eleemoſynam à Domino acceptam vt pauperibus elargiretur, famulum non dediſſe, an teneatur Dominus adhuc alteram eleemoſynam erogare, vt Iubilæum lucrari poſſit? t.4. r.33. §.1. p.156

Si Dominus præcipiat tantum œconomo, vt det eleemoſynam, & iſte illam non dedit, an Dominus lucretur Iubilæum? t.4. r.34. §.3. p.166

Si

Si eleemoſyna mitteretur tempore Iubilæi ad pauperem diſtantem, ad quem non poſſet peruenire intra tempus Iubilæi, an tunc elemoſyna daretur intra tempus legitimom? ibid.

* Vide verb. *Beneficiarius, Clericus, Cardinales, Commutatio, Epiſcopus.*

* In indice primo poſito in principio huius tom. tract. 7. *de Eleemoſyna* ipſe titulus demonſtrat, quòd omnes eius difficultates pertinent ad hoc verb. *Eleemoſyna*, vbi plura & notabilia reperies.

Electio. Eligendum. Eligere, &c.

Electio Grani, Medalliæ, &c. quod loco omiſſi ſubrogatur, & quod habebat fixam indulgentiam an poſſit fieri per actum mere internum? t. 5. r. 32. §. 2. pag. 195

Electio Epiſcopi ante trigínta annorum ætatem inualida eſt. t. 8. r. 49. §. 4. p. 350

Eligendus ad Epiſcopum an ſit Theologus, vel Canoniſta? t. 8. r. 71. §. 9. p. 367

* Vide verb. *Canonicus. Confeſſarius. Epiſcopus. Executor. Fœmina. Monialis. Nouitius. Pænitentiarius. Prælatus. Priuilegium. Regularis. Votum.*

Epiſcopus.

Ab Epiſcopo an poſſit compelli Sacerdos obligatus dicere Miſſam in Altari priuilegiato, vt ipſemet celebret? t. 1. r. 21. §. 1. p. 15

Epiſcopus poteſt erigere Oratorium in domo ſua pro ſe & familia. t. 2. r. 2. §. 1. & 2. p. 28

Vnum tantùm. t. 2. r. 3. §. 1. ibid.

Et etiam extra Diœceſim cum Altari portatili poteſt Epiſcopus celebrare, non autem in Romana vrbe t. 2 r. 5. & 6. p. 29. & 30

Abſque Epiſcopi authoritate Oratorium priuatum fundatum non vt ibi celebretur, ſed vt ibi oretur; non eſt ſub poteſtate Epiſcopi quoad ius viſitandi. t. 2. r. 4. §. 2. p. 29

Epiſcopus in villa rurali poteſt habere Oratorinm vt ibi celebret, vel Miſſam audiat. t. 2. r. 6. §. 2. pag. 30

Epiſcopo præſente poteſt quis in eius Oratorio celebrare, non autem eo abſente. ibid. §. 3

In Epiſcopi Oratorio non poſſunt familiares audire ſacrum eo mortuo: vel abſente. t. 2. r. 7. & 8. pag. 30. & 31

Epiſcopi Titulares extra Vrbem poſſunt in domo ſua erigere Oratorium. t. 2. r. 9. §. 1. p. 31

Et an exercere omnia Pontificalia poſſit? Epiſcopo Titulari debetur locus inter cæteros Epiſcopos in Capellis, & in conſiſtoriis publicis & ſemipoblicis, aliiſque ſeſſionibus iuxta ordinem ſuæ promotionis. Et ſi eſt Regularis, non eſt ſubiectus iuriſdictionis Ordinarij, neque Soperiori ſuæ Religionis, ſed immediate Sommo Pontifici. Et eius familia gaudet priuilegio fori, vt ſacra Congregatio Immunitatis declarauit. ibid. §. 1. per totum.

Epiſcopo contradicente an poſſint Regulares conſtituere Oratoria? t. 2. r. 12. §. 1. p. 34

Epiſcopo contradicente an poſſint Regulares in Grangiis, ſeu Cellis particularibus celebrare cum Altari portatili? t. 2. r. 13. §. 1. ibid.

Epiſcopo an liceat procedere, & punire Sacerdotes tam ſæculares, quàm Regulares celebrantes in Oratoriis Palatij ciuitatis, & carcerum &c. t. 2. r. 17. §. 4. pag. 37

Epiſcopus abſque licentia Papæ hodie non poteſt dare facultatem, vt quis Oratorium priuatum habeat. t. 2. r. 19. §. 1. p. 38

Niſi in neceſſitate pro certis caſibus. t. 2. r. 20. §. 1. & 2. pag. 39

Et an quando claſſis diu Miſſam non audiuit, vt celebretur ſubdio? t. 2. r. 21. §. 1. ibid.

Vel debeat audire ſacrum in die feſto? ibid. §. *Secundus caſus.* p. 40

Epiſcopus an poſſit dare licentiam, vt in cubiculo perilluſtris perſonæ ægrotæ ſemel, aut bis celebretur, vt ſuſcipiat Euchariſtiam ex præcepto, vel Viaticum? ibid. §. 3

Et quid, ſi perſonæ non ſunt perilluſtres, & Magnates, ſed aliunde tamen Inſignes? ibidem poſt medium dicti §.

Et an in domo, vbi perilluſtris perſona defuncta eſt, vt in cubiculo amplo præſente corpore defuncti tria vel quatuor Altaria erigantur, vt in ipſis integro mane Miſſæ plures celebrentur? ibid. §. 4

Et an tempore peſtis poſſit Epiſcopos concedere licentias celebrandi in publicis viis, & priuatis domibus? t. 2. r. 22. §. 1. p. 41

Et an in mari in aliqua naui magna? Sed prohibetur Epiſcopis hanc licentiam dare & dato caſu hanc facultatem ſolus Pontifex poſſit illam concedere. ibidem §. 2

Epiſcopus abſque facultate Papæ poteſt dare licentiam celebrandi in Oratorio domus, quando eſt ſeiunctum ab habitatione, & habet ingreſſum publicum. t. 2. r. 23. §. 1. p. 42

Si Epiſcopus iniuſtè neget approbare Oratorium, an poſſit adhuc priuilegiatus eo vti. t. 2. r. 24. §. 1. & 2. ibid.

Vt Epiſcopus poſſit dare licentiam? vt vult Pontifex, quando Oratorium dicatur decenter ornatum? t. 2. r. 25. §. 1. & 2. ibid.

Si ab Epiſcopo Oratorium ſit approbatum, & priuilegiatus mutet domum, an denuo in alia domo ab Epiſcopo ſit approbandum? t. 2. r. 26. §. 1. p. 43

Si Epiſcopus prohibet ſub pœna excommunicationis, ne aliquis celebret, vel audiat miſſam in Oratorio priuato aliqua die ex ſolemniotibus, an hoc non obſtante per Bullam Cruciatæ hoc facere poſſit? t. 2. r. 28. §. 3. pag. 44

In Epiſcoporum Oratoriis ſi quis audiat Miſſam, ſatisfacit præcepto. t. 2. r. 42. §. 4. p. 54

Non obſtante Epiſcopi prohibitione an Regulares poſſint miniſtrare Euchariſtiam in priuatis Oratorijs? t. 2. r. 44. §. 1. ibid.

Et quid, ſi ad hoc Sacerdotes tam ſæculares, quàm Regulares virtute Cruciatæ eligantur? ibid. §. 3

Epiſcopi an poſſint prohibere Regularibus, ne miniſtrent Euchariſtiam in Oratoriis priuatis? t. 2. r. 45. §. 6. p. 56

Quis Epiſcopus approbare debeat Oratorium priuatum viri Nobilis? t. 2. r. 50. §. 3. p. 59

Epiſcopi licentia an ſit omnino neceſſaria, vt tempore interdicti quis poſſit celebrare domi in Oratorio priuato virtute Cruciatæ. t. 2. r. 52. §. 1. p. 60

* Nota quod in indice primo poſito in principio huius tom. in tract. 3. *de Bulla Cruciata* quampluimas difficultates & caſus inuenies pertinentes etiam ad *Epiſcopos* pro eorum abſolutione, commutatione, diſpenſatione, & relaxatione, ſignanter in reſ. 7. 17. 19. 20. 50. 51. 80. 82. 83. 84. & à Reſ. 89. vſque ad reſ. 99. incluſiue & à Reſ. 103. vſque ad Reſ. 120. incluſiuè, & in Reſ. 123. 128. 136. & 174. vbi plura & aliqua notabilia.

A quo Epiſcopo debeat eſſe approbatus Confeſſarius per Iubilæum eligibilis? Idem eſt ex vi Bullæ Cruciatæ. t. 4. r. 1. §. 1. & ſeqq. p. 141

Ab Epiſcopo non approbatus, ſed à Parocho an in aliquo caſu ſit eligibilis per Iubilæum? Et quid, ſi approbatus ſit ab Epiſcopo alterius Diœceſis? t. 4. r. 3. §. 1. p. 142

Ab Epiſcopo loci an debeat eſſe approbatus Confeſſarius eligendos virtute Iubilæi, vel Cruciatæ, etiam

quoad Regulares; ita vt non ſufficiat eſſe approbatum à Prælato Regulari ſuæ Religionis, vel alterius? t.4. r.7.§.1. & 2. p.144

Epiſcopi Diœceſani non expectata promulgatione Iubilæi an Superiores Regulares poſſint pro ſuis ſubditis Iubilæum promulgare? t.4.r.12.§.1.p146

Et quid, ſi Epiſcopus non mittit copiam, vel Breuiarium Bullæ Iubilæi? ibid.§.2.p.147

Epiſcopus an poſſit diſpenſare votum Religionis, vel perpetuæ caſtitatis, quando non eſt tota materia voti? t.4.r.16.§.1. p.148

Vbi, quod quando votum caſtitatis perpetuæ fuit à Pontifice commutatum in materiam non reſeruatam, an hæc poſſit ab Epiſcopo commutari? §. 3

Epiſcopus an poſſit commutare votum Religionis, vel perpetuæ caſtitatis metu leui extortum? t. 4. r.17. §.1. p.149

Idem eſt de votis emiſſis in periculo mortis, naufragij &c. ibid.

Epiſcopis tantum, & non ſummo Pontifici an ſint reſeruata iuramenta pia Religionis, & perpetuæ caſtitatis? t.4.r.18. §.2. ibid.

A caſibus Epiſcopo reſeruatis an Confeſſarius abſoluere poſſit virtute Iubilæi? t.4.r.21. §.1. p.150

Et an à caſibus, & cenſuris ab Epiſcopo reſeruatis poſt publicationem Iubilæi? ibid.§.2

Si per Epiſcopum cenſuræ Synodales promulgantur, an ligent Regulares? t.4.r.22. §.3. p.151

Epiſcopus habens facultatem concedendi plenariam indulgentiam in articolo mortis, interdiu per ſe, noctu vero per ſubſtitutum, an vocatus interdiu poſſit non ire, & mittere ſubſtitutum de nocte? t.5. r.5. §. 4. pag. 180

Epiſcoporum indulgentiis an gaudeant peregrini, & homines externæ Diœceſis, & regulares exempti? t.5. r.29. §.1. p.193

Epiſcopus quadraginta dies Indulgentiæ concedere poteſt. ibid.§.3. p.194

Epiſcopus eos dies propter diuerſas cauſas ſæpius concedere poteſt. ibid.

Et an Epiſcopus ſucceſſor poſſit illos dies reuocare? ibid. §.4.

Ad Epiſcopum an teneatur recurrere pro diſpenſatione dubitans, an debeat vel poſſit ieiunare, &c. t.6.r.3.§.1. pag.202.

Epiſcopus an poſſit transferre ieiunium in ſabbatho præcedenti, quando Vigilia S. Mathiæ venit in vltimo die Bacchanalium? t.6.r.37.§.1. p.219

Si ab Epiſcopo ſit indictum ieiunium pro certo die, vel fixa lege & conſtitutione etiam in ſynodo an obliget Regulares? t.6. r.40. & 41. p.221

Ab Epiſcopo dies feſti indicti obligant Regulares ex Concilio. t.6. r.40. §.2. ibid.

An extet præceptum poſitiuum Epiſcopis prohibens expendere ſuperflua in vſus non pios, vel an hæc obligatio oriatur ex iure naturæ, vel ex iure diuino? t.7. r.20. §.3. p.286

Epiſcopi quo ordine teneantur ſuperflua bonorum Eccleſiaſticorum erogare in opera pia? t.7. r.21. §.1. pag. 287

De Epiſcoporum obligatione ad eleemoſynas elargiendas. t.7.r.22.§.1. & 2. p.288

De quantitate eleemoſynæ ab Epiſcopis expendenda in pauperum neceſſitatibus? t. 7. reſ. 23. §.1. p.289

Et an hoc procedat quoad Epiſcopos Regulares? ibid. §.5. p.290

Epiſcopi poſſunt de patrimonialibus diſtributionibus viſitando Epiſcopatum, & de acquiſitis quouis alio titulo diſtincto à titulo beneficij Epiſcopatus ad libitum diſponere. ibidem latè §. 5.

Epiſcopi id, quod retrahunt de neceſſariis ad decentiam ſtatus viuentes parcè, an teneantur pauperibus erogare, ſicut ſuperflua? ibid. §.2. p. 289. & in reſ. 28. §.1 pag. 293

Epiſcopi an teneantur erogare in vſus pios omne id, quod ſupereſt ex congrua & decenti ſuſtentatione? t.7. r.24. §.1. p.290

Quænam quantitas dicatur notabilis, vt Epiſcopus illam expendens in vſus prophanos, peccet mortaliter? t.7. r.25. §.1. & 2. p. 290. & 291

Epiſcopum pauperem fingens ſe eſſe, & dantur ei v. g. in eleemoſyna centum aurei an peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem? t.7.r.56.§.2.p.307

Ad Epiſcopum an deuoluatur electio pauperum, quando inter duos executores eſt contentio ſuper electione, vt Epiſcopus adhæreat vni eorum data paritate inter nominatos ab executoribus? t.7. r. 60. §. 1. pag. 308

* In indice primo poſito in principio huius tom. tract.8. *de Conſecratione Epiſcopi*, ipſe titulus demonſtrat, quod omnes difficultates præcitati Tract. pertinent ad hoc verb. *Epiſcopus* pro eius conſecratione. Vbi reperies quamplura curioſa, & notabilia.

* Vide etiam in hoc indice verb. *Canonicus Pænitentiarius. Carnes. Confeſſio. Concilium.* Dies. *Diæceſis. Diſpenſare. Eccleſia. Pontifex. Regularis. Scandalum.*

Epiſtola.

* Vide verb. *Bulla Cana.*

Equitantes.

Equitantes an teneantur ieiunare, ſi iter ſit vnius diei? t.6.r.20.§.1. & ſeqq. p.212

* Vide verb. *Itinerantes.*

Equites.

* Vide verb. *Milites equites.*

Erigere.

* Vide verb. *Epiſcopus. Ius. Oratorium. Regulares.*

Eſus carnium, ouorum, & lacticiniorum.

Quoad eſum carnium, & ouorum an prægnantes, & & lactentes deobligentur, etiamſi ſint robuſtæ, & validæ? t.6. r.11.§.1. & 2. p.207

Cum eſu ouorum, & lacticiniorum an frangatur ieiunium indictum à Confeſſario, vel aliquo Iubilæo? t.6. r.50.§.1. & ſeqq. p.225.

* Vide verb. *Bulla Cruciata* vbi plura, *Butyrum. Carnes. Collatio ſerotina. Dies.*

Euchariſtia.

Euchariſtiæ Sacramentum poſſunt Regulares familiaribus, & vaſſallis miniſtrare in eorum Oratoriis, etiam in Grangiis conſtructis. t.3. r.12. §. 2.p.34

Euchariſtam in Oratorio priuato virtute Cruciatæ in die Paſchatis ex deuotione, An quis ſumere poſſit? t. 2. r.57.§.1. p.63

Et ſine Bulla in Eccleſiis Regularium. ibid.§.2

Euchariſtiam recipiendi an detur facultas per Cruciatam præterquam in die Paſchatis de manu ſimplicis Sacerdotis ſine licentia Epiſcopi aut Parochi? t.3. r. 123. §.1. p.117

Euchariſtiam ſumere, & lucrari Iobilæum, & indulgentias an poſſit ille, qui poſtquam confeſſus eſt, recordatur alicuius peccati obliti, ſi non habeat amplius copiam Confeſſarij. t.4. r.44.§.1.p.160

Et an per Euchariſtiæ indignam ſumptionem lucretur quis Iubilæum? ibid. §.8. p.161

Euchariſtiam ſumere bis an teneatur qui vult lucrari duo Iubilæa, quando occurront duobus diebus immediatis, quorum quodlibet requirit communionem. r. 4. t.51. §. 1. pag.164

* Vide verb. *Communio. Epiſcopus. Parochus. Regulares. Sacerdos.*

Examinatores.

Examinatores promouentes Epiſcopum indoctum &c.

lethaliter peccant. t.8. r.71. §.9. p.367

Excludere.

* Vide verb. *Peregrini. Pauperes.*

Excommunicatio.

* Vide verb. *Bulla Cœnæ. Carnes. Satisfactio.*

Excommunicationis abſolutio.

Excommunicatus propter hæreſim, ob penſiones, & debita, qui contritus non potuit obtinere abſolutionem, ſi adimpleat alia opera iniuncta, an lucretur Iubilæum, & Indulgentiam? t.4. r.50. §.1. & ſeqq. p.164

* Vide verb. *Abſolutio excommunicationis. Bulla Cœnæ.*

Executor.

Executores alicuius teſtamenti, vel legati, qui debent inter pauperes diſtribuere aliquam pecuniarum ſummam, an teneantur eligere pauperiores? t.7. r.61. §.1. p.309

Vbi, ſi in teſtamento relinquitur, vt pauperioribus detur eleemoſyna, an ſi tantum pauperibus detur, teneantur Executores ad reſtitutionem? §.4

* Vide verb. *Diſtributor. Epiſcopus. Infirmus. Legatum.*

Exercitus.

* Vide verb. *Generalis exercitus.*

Exiſtens. Exiſtere.

Exiſtens in peccato mortali obtinere poteſt Indulgentiam pro defunctis. t.1. r.5. §.4. p.5. & tract.5. r.36. §.1. p.197

Exiſtentes Hiſpani, Siculi, &c. extra Regna Hiſpaniarum, & Siciliæ an poſſint per alios Bullam Cruciatæ ſumere, & eius priuilegiis frui, ſee vſo priuilegio edendi oua, & lacticinia. t.3. r.159. §.1. p.130

Exiſtens in gratia, ſi ad tria ſigna campanæ poſt ſolis occaſum recitet *Aue Maria* cum verſo *Angelus Domini*, &c. an lucretur Indulgentiam concedi ſolitam, ignorans tamen tunc talem Indulgentiam concedi? t.5. r.19. §.1. p.187

Idem eſt de aliis ſimilibus. ibid. §.2

Exiſtens intra Monaſterium aliquod Regularium non tenetur ad ieiunia proprij territorij, cuius eſt incola. t.6. r.41. §.1. p.222

* Vide verb. *Anima. Applicare. Archiepiſcopus. Cathecumenus. Cardinales. Dies.*

Experientia.

Experientiam antiquam qui habet ſibi eſſe nociuum carnibus non vti in Quadrageſima, an teneatur in futuris Quadrageſimis abſtinere ſe à carnibus ad experiendum, an nocumentum exoriatur? t.3. r.171. §.3. p.136

Externus.

Externus, ſi veniat in Regno, vbi viget Bulla Cruciatæ animo ſolo ſumendi eam, & ſtatim redeundi, an poſſit pro illo anno vti illius priuilegiis. t.3. r.163. §.1. p.132

Extraneus.

Extraneus, ſi audiat Miſſam in die feſto bona fide in priuato Oratorio alicuius Magnatis, an ſatisfaciat præcepto. t.2. r.42. §.1. p.53

Et quid, ſi poſtea cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, an teneatur aliam Miſſam audire, vt præceptum adimpleat. ibid. §.3. p.54

* Vide verb. *Conſuetudo. Lex. Præceptum.*

Extrema neceſſitas.

* Vide verb. *Neceſſitas.*

Extrema-Vnctio.

Extrema-Vnctio an per Cruciatam recipi poſſit de manu ſimplicis Sacerdotis ſine licentia Epiſcopi, aut Parochi. t.3. r.123. §.1. p.117

* Vide verb. *Gratia.*

F

Facultas.

Facultas audiendi Miſſam in Oratorio priuato in aliquo caſu an tranſeat ad hæredes priuilegiati. t.2. r.37. §.1. p.50

In facultate abſoluendi contenta in Bulla Cruciatæ non comprehenditur facultas diſpenſandi, nam aliud eſt abſoluere, aliud diſpenſare. t.3. r.132. §.7. p.122

Facultas concedendi Indulgentias nunquam delegatur laicis & fœminis, ſed tamen hi poſſunt determinare grana, Imagines, &c. t.5. r.25. §.4. p.190

Qui facultatem accepit ab alio quàm à Summo Pontifice applicandi Indulgentias, an poſſit eam in alio transferre? t.5. r.30. §.1. p.194

Facultatem habenti diſtribuendi in eleemoſynas pecuniarum ſummam dantur documenta ad tollendos ſcrupulos. t.7. r.52. §.8. p.308

* Vide verb. *Abſolutio Sacramentalis. Abſolutio excommunicationis. Carnes. Confeſſarius. Epiſcopus. Indulgentia. Iuramentum. Parochus. Reſeruatus caſus.*

Fœmina.

Fœmina, quæ poſt annum quinquageſimum emiſit votum ieiunij, tenetur ieiunare, quamuis in ea ætate excuſetur à ieiuniis Eccleſiæ & à præſcriptis in Religione pro Monialibus, & ex voto pro toto vitæ emiſſo ante prædictam ætatem. t.6. r.9. §.1. & ſeqq. p.206

Fœminæ prægnantes, & lactentes excuſantur ab obligatione ieiunij, eſu carnium, & ouorum, quamuis ſint robuſtæ & validæ. t.6. r.10. §.1. p.207

Et quid in dubio? ibid. §. *Adde.*

Fœmina granida ad vincendas tentationes carnis an teneatur ieiunare cum periculo prolis? t.6. r.12. §.1. & 2. p.208

Si ad fœminas maritandas quis teneatur ex teſtamento legato, &c. diſtribuere eleemoſynam, an teneatur eligere pauperiores? t.7. r.62. §.1. & 2. p.309

* Vide verb. *Facultas. Mulier.*

Familia.

Sub familiæ nomine in indultis Oratorij priuati veniunt maritus, vxor, filij filiæ, atque etiam nurus habitans in eadem domo, & commenſales, ſicut omnes ſerui, & ſeruæ commenſales, qui in miniſterio eiuſdem familiæ ſunt. t.2. r.33. §.3. p.48

* Vide verb. *Dominus. Epiſcopus. Familiares. Famulus.*

Familiares.

Familiares Epiſcopi an poſſint audire Miſſam de præcepto in Oratorio eius Palatij, mortuo vel abſente Epiſcopo? t.2. r.7. & 8. p.30. & 31

Idem eſt de familiaribus Cardinalium. Ibid.

Familiares Prælatorum, & Abbatum habentium iura Epiſcopalia gaudent priuilegio fori? t.2. r.10. §.1. p.32

Familiares & vaſſalli Regularium poſſunt audire Miſſam de præcepto in Oratoriis eorum, etiam in Grangiis conſtructis, & ibi recipere Sacramenta Euchariſtiæ, & Pœnitentiæ ex priuilegio Alexandri VI. t.2. r.12. §.3. p.34

Familiares Domini quinam intelligantur, vt poſſint in Oratorio priuato Domini audire Miſſam cum eo, & etiam virtute Cruciatæ? t.2. r.52. §.2. p.60. & r.53. §.1. ibid.

* Vide verb. *Dominus, Familia. Famulus. Miſſam audire.*

Famulus.

Famuli ſeruientes Dominis ad menſam an frangant ieiunium comedendo guloſè fragmenta ciborum? t.6. r.108. §.1. p.261

* Vide

* Vide verb. *BullaCœna. Conſuetudo. Dominus. Familia. Familiares. Lex. Præceptum.*

Feria.

Si in Feria 2. aſſignata ſit Indulgentia Altaris priuilegiati, & in ea inciderit feſtum duplex, an Miſſa dicenda ſit de feſto, an vero de Requiem ad obtinendam Indulgentiam dicti Altaris? t.1. t.41. §.2. p.27

Feſtum.

Pro Feſto aliquo certo Indulgentia conceſſa qua parte dici incipiat, & deſinat? t.5. r.9. §.2. p.182

* Vide verb. *Carnes. Conſuetudo, Dies.*

Fictio. Fictum. Fingens. Fingere.

Fictione peccati ſublata, an Indulgentia ſortiatur effectum ſuum? t.5. r.11. & 12. p.183

Fingens paupertatem, & recipiens eleemoſynam. an peccet mortaliter, & reſtituere teneatur? t.7. t.56. §.1. p.306

Et quid, ſi quis finxit ſe Epiſcopum pauperem, & dantur ei v.g. centum aurei? ibid. §.2. p.307

Ex ficta paupertate eleemoſyna accepta cui facienda eſt reſtitutio, an Domino danti, vel pauperibus? t.7. r.57. §. 1. ibid.

Et quid, ſi ficto pauperi data eſſet magna quantitas in eleemoſynam? ibid. §.2

Filia. Filius.

Filia cuius mater habebat indultum, vt ea abſente poſſet in Oratorio ſuo priuato Miſſam audire, matre mortua, non poteſt amplius filia ibi audire Miſſam. t.2. t. 57. §.1. & ſeqq. p.50

Filius Principiſſæ, Marchioniſſæ, Duciſſæ, Comitiſſæ, & aliarum, dum propriis bonis non vtitur ſumens Bullam Cruciatæ an teneatur ſoluere decem tarenos? t.3. r.4. §.2. p.68

A filio vota caſtitatis, & Religionis emiſſa ſine licentia patris an poſſint commutari, vel diſpenſari per Cruciatam, Iubilæum, vel Epiſcopum? t.3. r.106. §.1. & 2. p.110

Filiorum talia vota poſſunt patres irritare. ibid. §.2

Filiis compellere an teneatur pater ad ſeruanda ieiunia, quæ frangere volunt? t.6. r.13. §.1. & 2. p.208

Filiis prioris matrimonij indigentibus an poſſit vxor eleemoſynas facere? t.7. r.34. §.9. p.296

Filiusfamilias an poſſit eleemoſynas facere? t.7. r.38. §.1. p.297

Vbi, quod ſi in ludo aliquid lucretur, an id etiam pauperibus erogare queat?

Filiusfamilias ad vſus honeſtos an poſſit accipere aliquid à patre, etiam inuito? ibid.

Vbi aliqua alia circa filiosfamilias.

* Vide verb. *Eleemoſyna. Succurrere.*

Flagellantes.

Flagellantes ſe in hebdomada ſancta an exenſentur à ieiunio. t.6. r.19. §.2. p.212

Formula.

Si formulas multas conſecratas excedentes paruitatem materiæ in aliqua vigilia quis ſumeret, an frangeret ieiunium? t.6. t.94. §.1. p.252

Fornicans. Fornicatio.

Fornicantes in Oratorio priuato, in quo Miſſa celebratur, an committant ſacrilegium? t. t. r. 63. §. 1. p.66

Et an talis circumſtantia ſit neceſſario in Confeſſione aperienda? ibid.

Vouens vouendi caſtitatem, ſi fornicatur ante promiſſam caſtitatem, non delinquit contra votum. t.3. r.95. §.1. p.107

Idem eſt de illo, qui vouit ſumere ordines ſacros, ſi fornicatur, antequam recipiat eos. t.3. r.120. §.1. p.116

Fornicans, & tactibus venereis vacans ad eximendum ſe à ieiunio peccat contra præceptum. t.6. r.18. §.1. p.210

Fornicatio Epiſcopi nondum conſecrati, nec ſacro ordine initiati, ſecluſo ſcandalo, non excedit malitiam ſimplicis fornicationis. t.8. r.98. §.3. p.592

Fractio. Frangere.

Fractio Altaris priuilegiati quænam ſit neceſſaria ad id, vt Indulgentia illius pereat? t. 1. r. 24. §. 2. p.17

Vbi multæ diſtinctiones adducuntur pro prædicto caſu. §.1

Et quæ fractio Medalliæ, Roſarij, Imaginis, Crucis, Orbiculi benedicti, &c. ſit neceſſaria, & cenſeatur periiſſe Indulgentia illis conceſſa, vel vt Indulgentiam retineant? t.5. r.25. §.2. p.190. & reſ.26. §.1. p.191. & reſ.27. §.2. p.192

* Vide verb. *Eſus. Paruitas materiæ.*

Frater.

Frater Cardinalis, ſi obtinuit licentiam erigendi in domo ſua Oratorium, an talis licentia ſit nulla, ſtante clauſula apponi ſolita, ſi Cardinalis frater in ſua habitatione ſeparata Oratorium habeat? t.2. r.30. §.7. p.45

Fratribus indigentibus an poſſit vxor inſcio marito præbere eleemoſynas? t.7. r.34. §.9. p.296

* Vide verb. *Miſſam audire.*

Fructus.

De fructibus, ſi aliquis pomum, pirum, vuam, & ſimilia ſumat ad ſedandam ſitim, & dentibus conterendo deglutiat ſuccum dentibus expreſſum, reiecta ſubſtantia ab ore, an frangat ieiunium? t.6. t.96. §.4. p.255

Et quid de malis Maſſilicis, vulgò *Limoni*, de malis medicis, vulgo *Arranci*, & de cæteris ſimilibus fructibus? ibidem §.1. p.154. & melius in reſ. 97. §. 1. p.255

Qui poma, panem, legumina, & ſimilia habet, an teneatur ieiunare? t.6. r.97. §.7. p.256

Fructus Sacrificij.

Fructum maiorem Sacerdos recipit celebrans pro defuncto, quàm ſi celebraſſet pro viuo. t. 1. t. 10. §. 3. p.8

Fructum integrum Sacrificij ex opere operato an Epiſcopus, & omnes concelebrantes cum illo referant? t.8. r.92. §.5. p.389

* Vide verb. *Miſſam celebrare.*

Fructus, id eſt Redditus.

Ad fructuum reſtitutionem an teneatur Epiſcopus, ſi per tribus menſibus elapſis à confirmatione Epiſcopatus conſecratus non ſit? t.8. r.55. §.1. p.354

* Vide verb. *Beneficiarius. Beneficium. Cardinalis. Clericus. Eleemoſyna. Epiſcopus. Irregularis. Teſtamentum.*

Furari. Furtum. &c.

Ex furatis pecuniis Bulla Cruciatæ ſumpta an valeat? t.3. t.12. §.1. p.72

Furari neceſſaria occultè à diuitibus, & opulentis an poſſit pauper, qui in graui neceſſitate eſt conſtitutus? t.3. r.49. 50. & 51. p.303. & 304

Et an talia facta impedienti poſſit pauper in extrema neceſſitate conſtitutus necem inferre? t.7. t.50. §.1. p.303

Furari clanculum neceſſaria an poſſit vir honeſtus, cui magnum dedecus eſſet mendicare? t.7. t.52. §.1. & 2. p.305

Qui furatur aliquam rem in extrema neceſſitate conſtitutus, an teneatur poſtea reſtituere, ſi poteſt? t.7. r.53. §.1. & 2. p.306

Qui furatus eſt ante extremam neceſſitatem aliquam rem, quam poſtea in extrema neceſsitate conſumpſit, an teneatur ad reſtitutionem? t.7. r.55. §.1. & 2. ibid.

Rerum Notabilium.

G

Gabella.

* Vide verb. *Bulla Cœna.*

Generalis Exercitus.

GEnerales, & alij primarij Duces Exercitus in ſuis territoriis an poſſint facere Miſſam celebrare in diebus non feſtiuis; Et negatur; Sed conceditur hæc licentia Regi aut Duci, qui Exerc ui præeſt. t.2. r.21. §.2.p.40

Germanus,

Germanus iter faciens per Italiam, &c. in diebus Quadrageſimæ an poſſit comedere oua, & lacticinia: Vbi alij ſimiles caſus in exemplum proponuntur. t.6. r.48. §.1. p.224

Gradus.

* Vide verb. *Commiſſarius Cruciata.*

Græcorum Eccleſia.

* Vide verb. *Eccleſia.*

Grangia.

In Grangiis an Regulares poſſint conſtituere Oratoria, & ibi celebrare non ſolum Sacerdotes Regulares, ſed etiam ſæculares. t.2. r.12. § 1. & 2. p.34

Et an ibi diuina officia celebrare, & familiaribus, & Vaſſallis Sacramenta Euchariſtiæ, & Pœnitentiæ miniſtrare? ibid. §.3

Et an ibi ſæculares poſſint audire Miſſam de præcepto? ibid. §.2

Et an dicta Oratoria non indigeant benedictione, nec ſi polluantur, reconciliatione? ibid. §.4

Et an gaudeant immunitate Eccleſiæ? ibid. & in reſ.62. §.1. p.65

In Grangiis an poſſint Regulares celebrare cum Altari portatili contradicente Epiſcopo? Et quid non contradicente? t.2. r.13. §.1. & ſeq. p.34

Gratia.

In gratia an debeat eſſe, qui ſuſcipit Bullam Cruciatæ in ordine ad eligendum Confeſſarium ad vtendum lacticiniis, &c. t.3. r.2. §.1. p.67

Difficultas eſt in ordine ad conſequendas Indulgentias. ibid.

Si in gratia quis reponeretur per Sacramentalem Confeſſionem, quamuis feria 4.6. & Sabbatho in peccato ieiunaſſet, an lucretur Iubilæum? ibid. §.2

Gratiis & Indulgentiis Bullæ Cruciatæ an poſſit quis frui extra Regna Hiſpaniarum? t.3. r.160. §.1. p.131

Gratiam partialem an conſequèretur Epiſcopus ante completam conſecrationem moriens, poſito quod ordinatio Epiſcopalis haberet plures materias, & formas partiales? t.8. r.22. §.1. & ſeq. p.326

Gratia partialis an conferatur ad partiales materias, & formas Sacramenti Extremæ-Vnctionis? ibid. §. *Confirmatur.* p.327

Gratiæ ſtatus requiritur in Epiſcopo dum conſecratur. t.8. r.52. §.2. p.352

* Vide verb. *Opus pium. Status.*

Grauis neceſſitas,

* Vide verb. *Neceſſitas.*

Gubernatores.

* Vide verb. *Conſuetudo. Lex. Præceptum.*

H

Hæres.

* Vide verb. *Facultas. Infirmus.*

Hæreſis. Hæreticus.

HÆreticus occultus an incurrat irregularitatem? t.3. r.138. §.2. p.123

Qui propter hæreſim non poteſt abſolutionem excommunicationis obtinere, ſi alia opera iniuncta adimpleat, an lucretur Iubilæum & Indulgentiam? t.4. r.50. §.1. p.164

Hæreticus externus an ſit, qui dat ſigna hæreſis externæ in quantitate tam leui, vt non ſit ex ſe peccatum mortale? t.6. r.81. §.3. p.244

Hæreticus occultus reſipiſcens quomodo tacito nomine poſſit abſolutionem in Sacra pœnitentiaria impetrare. t.8. r.43. paulo poſt initium. p.341

Hermaphroditus.

Hermaphroditi ſunt qui vtrumque ſexum habent. t.8. r.112. §.1. p.402

Hermaphroditus an poſsit ad Ordines promoueri? ibid. §.1. & ſeqq.

Hermaphroditus ordinatus validè ſi in ſexum fœmineum degeneret, an retineat poteſtatem Ordinis ſuſcepti? ibid. §. *Verum.* Et an poſſit celebrare Miſſam? ibid. in eodem §. p.403

Hermaphroditus vtrumque ſexum æquè participans, eſt incapax Ordinis, & profeſſionis vitæ Religioſæ. ibid. § *Neque* ante medium.

Hermaphroditus vtrumque ſexum æquè participans non poteſt contrahere matrimonium, quin prius iuramento ſe ad vſum vnius ſexus determinet. ibid. §. *Neque* in fine.

Hermaphroditus coniugatus, ſi declinet in fœminam, aut erumpat in marem, an diſſoluatur matrimonium. ibid. §. *Sed quid.*

Hermaphroditus erumpens in marem an poſſit ordinari? ibid. §. *At quid.* p.404

Et an in Epiſcopum conſecrari? ibid. ab initio. p.402.

Hiſpania. Hiſpanus.

* Vide verb. *Archiepiſcopus. Cardinalis. Exiſtens. Mare.*

Homicidium.

Homicidij irregularitatem an excuſet ignorantia? t.8. r.104. §.4. p.396

Homines.

Homines priuati an teneantur inquirere pauperes? t.7. r.18. §.1. p.285

Et quid tempore peſtis, & aliorum ſimilium? ibid.

* Vide verb. *Auarus, Species ſacramentalis.*

Hora.

Pro hora comedendi ante & poſt meridiem in die ieiunij aliqua notabilia. t.3. r.102. 103. 104. & 105. à p.258. vſque ad 260

* vide verb. *Nox. Paruitas materiæ.*

Horologium.

Hologium vnum an ſit licitum ſequi quoad ieiunium Eccleſiaſticum, & alterum quoad ieiunium naturarale? Lege textum, vt facilius intelligas hanc propoſitionem. t.8 r.101. §.1. p.257

Hoſpes.

* Vide verb. *Conſuetudo. Lex. Præceptum.*

Hoſpes Religioſus an ſit computandus in numero Sacerdotum requiſito in Diplomate priuilegij Altaris priuilegiati Regularium? t.1. r.11. & ſeqq. p.9

Hoſpes habentis Oratorium priuatum an poſſit ibi Miſſam de præcepto audire? t.2. r.41. §.3. p.52

Et quomodo clauſula in dubio circa hoc eſt intelligenda? ibid. §.4. & 5. p.53

Hoſtia.

Quando hoſtiam conſecrat Epiſcopus cum Epiſcopo eum conſecrante, quomodo ſe gerere debeat. Idem eſt de Sacerdotibus, quando cum Epiſcopo illos ordinante conſecrant. t.8. r.89. §.1. & ſeqq. p.385

* Vide verb. *Ius.*

I.

Idiota.

* Vide verb. *Bulla Cœnæ.*

Iein

Digitized by Google

Index

Ieiunare.Ieiunium. &c.

IEiuni an debeant eſſe Epiſcopi, conſecratores Epiſcopi, & conſecrandus ? t.8. t.39. §.1. & 2.p.340

* Vide verb. *Votum.*

* In indice primo poſito in principio huius tom.tract.6. *de Ieiunio* ipſe titulus demonſtrat quòd omnes quæſtiones præcitati tract. pertinent ad hæc verb. *Ieiunare. Ieiunium. &c.* vbi quam plurainuenies, & omnes, quod deſiderare potes.

Ignorantia Ignorare. &c.

Qui ex ignorantia aliqua inuincibili in ſua patria non habuit notitiam Iubilæi, an poſſit illo tempore tranſacto lucrari illud inter duas hebdomadas à die notitiæ ? t.4.r.57. §.4.p.168

Idem eſt de illo, qui Feria 5. vel Sabbatho habuit notitiam de Iubilæo.ibid.

Si quis ignoret indulgentiam conceſſam eſſe facientibus aliqua opera iniuncta, an lucretur indulgentiam · v.g. ſiquis recitet ad tria ſigna campanæ poſt ſolis occaſum *Aue Maria* cum verſ. *Angelus Domini, &c.* quamuis ignoret pro illo opere indulgentiam eſſe conceſſam, & in aliis ſimilibus ? t.3. r.18. & 19. pag.187

* Vide verb. *Homicidium. Irregularis. Reſtitutio.*

Imago.

* Vide verb. *Diæceſis.*

Immunitas.

Immunitate Eccleſiæ gaudent Palatia Prælatorum, & Abbatum habentium intra Epiſcopalia, & Palatia Inquiſitorum. t.2.r.10. §.1. p.32

Immunitate Eccleſiæ an gaudeant Oratoria Regularium in Monaſteriis, Grangiis, &c. conſtructa ? t. 2. r.12.§.4.p.34. & in reſ.62.§.2. p.65

Et quid de Oratoriis priuatis ſæcularium ? t.2. r.62. §.1. ibid.

Immunitate Eccleſiæ an gaudeat locus, vbi fuit destructum Templum ? t.5. r.24. §.2. p.189

Impedimentum.

Si impedimentum oriatur vt non poſſit obligatus celebrare in loco à teſtatore deſtinato, an teneatur alibi celebrare, quoties veneratio loci, vel temporis prædefiniti à teſtatore intenditur ? t.1. r.19. §.1. p.13

Et quid, ſi ſatisfactio ſuorum peccatorum intendatur ? ibid.

* Vide verb. *Commiſſarius Cruciata.*

Imperatiuum.

Imperatiua verba an contineant præceptum ? Et quid in Conciliis, & Decretis Pontificiis ? t.4. r.22. §.3. pag.151

Impotens.

Impotens ſe faciens ad ieiunandum, officium diuinum recitandum, Miſſam audiendam, &c. ſequenti die ob ebrietatem noctis præcedentis, an peccet mortaliter contra hæc præcepta ? t.6. r.18. §.3.p.210

Et quid, ſi quis ſe inebriet ea ſola intentione, & ad eum finem, vt impotens factus non obſeruet dicta præcepta ? ibid.§.5. p.211

Imprimentes.

* Vide verb. *Bulla Cœna.*

Impuberes.

Impuberum vota caſtitatis, & Religionis Epiſcopus diſpenſare non poteſt. t.3. r.119. §.9.p.11

Impuberes an incurrant aliquam irregularitatem ? t.6. r.68. §.12. p.237

Indeterminatum.

* Vide verb. *Votum.*

Indigens. Indigentia.

Indigentia pauperum eſt triplex, extrema, grauis, & communis. t.7. r.1.§.1. p.275

Indigenti extremè an ſit obligatio ex bonis neceſſariis ad ſtatum opitulari ? t.7.r.6.§.1.p.278

* Vide verb. *Neceſſitas*, & eius notationem.

Indulgentia.

Indulgentias concedere poſſunt Epiſcopi t.8. r.103. §.1. pag.394

Indulgentias concedendi facultas Epiſcopo confirmato ante conſecrationem competit. ibid.

Indulgentias vnius anni concedere poteſt Epiſcopus in dedicatione Eccleſiæ. ibid.

Et quid, ſi in dedicatione Eccleſiæ plures adeſſent Epiſcopi ? ibid.

Et an hanc facultatem delegare poſſit Epiſcopus ſimplici Sacerdoti ? ibid. §. *Nota Secundò* p.395

Indulgentias pro defunctis Epiſcopus concedere non poteſt. ibid.§. *Nota tertio.*

Indulgentias Epiſcopus concedere poteſt ſubditis etiam extra Diœceſim. ibid. §. *Nota quarto.*

Et quid in loco exempto ? ibid.§. *Nota quinto,*

Indulgentias extra dedicationem 40. dierum concedit Epiſcopus ibid.§. *Et tandem Nota Sextò.*

Indulgentias concedendi facultas quo iure Epiſcopis competat ibid.in eodem.§.

* In indice primo poſito in principio huius tom. ex tract.5. *de Indulgentia.* vide omnes eius difficultates ſuper hoc verb. *Indulgentia.*

Indultum.

Indultum qui habet Oratorij in domo, an poſſit illud gerere in villa, & ruri. &c. t.2. r.31. & 32. pag.46 & 47

Inebrians.

* Vide verb. *Impotens.*

Infans.

Infans an poſſit ordinari in Presbyterum, & etiam in Epiſcopum ex diſpenſatione ? t.8. r.48. §.1. p.347.

Infans an aliquando ſic fuerit ordinatus ? ibid.§. *Nota hic.* p.343

Infirmitas.

Infirmitas eſt cauſa legitima differendi conſecrationem. Epiſcopi. t.8. r.55. §. *Excipitur.* p.355.

Infirmitas excuſat Epiſcopum, ne perſonaliter viſitet limina Apoſtolorum. t. 8. r. 97. §. *Verum* in fine p. 392

Infirmus.

Infirmus an teneatur audire Miſſam de præcepto, qui habet licentiam audiendi illam in Oratorio priuato ? t.2.r.35.& 36. p.49

Infirmus an poſſit mandare in teſtamento, vt poſt eius mortem hæres, ſeu executor ſumat pro illo Bullam Compoſitionis ? t.3. r.175. §.1. p.139

In infirmitate, & periculo mortis votum Religionis, vel perpetuæ caſtitatis emiſſum, an poſſit commutari per Iubilæum, Epiſcopum, vel aliud priuilegium ? t.4. r.17.§.1. & ſeqq. p.149

* Vide verb. *Communio. Seruire.*

Infirmaria.

* Vide verb. *Monialis. Regularis.*

Informis.

* Vide verb. *Confeſſio.*

Ingreſſus.

Ingreſſum publicum, ſi habeat Oratorium priuatæ domus, an poſsit Epiſcopus dare licentiam, vt ibi celebretur, & Miſſa audiatur ? t.2. r.23. §.1.p.42

Inquirere.

* Vide verb. *Beneficiarius.*

Inquiſitio S.Officij.

Si in S. Officio Inquiſitionis Sacerdos Confeſſarius abſolute ſit priuatus audiendi Confeſſiones, an poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi ? t.3. r.19. §.2. p.74

Inquiſitores.

Inquiſitores Hiſpani an teneantur ad ieiunium ? t.6. r.27.§.1.p.216

* Vide

* Vide verb. *Immunitas.*

Inſcriptio.

Iuſeriptio proprij nominis in Bulla Cinciatæ an ſit de neceſſitate ? t.3. r.10. §.3.p.71

Inſeruientes.

Inſeruientes menſis ſæcularium, & Regularium an poſſint in ieiuniorum diebus aliquid cibi ſumere, antequam ſeruiant, & poſtea comedere ? t.6. r.102. §.2. p.259

Et an hoc non ſolum in modica quantitate; ſed in magna ? ibid.

Et quid, ſi nullam habeant neceſſitatem. t.6. r.108. §.1. p.261

* Vide verb. *Famulus.*

Inſignis.

* Vide verb. *Epiſcopus.*

Inſtitutio.

* Vide verb. *Capellania.*

Inſtrumentum.

* Vide verb. *Contactus. Vnctio.*

Intentio.

Intentio habitualis an ſufficiat ad lucrandas Indulgentias, ideſt an ſatis ſit ad lucrandam Indulgentiam opera iniuncta præſtare, etiamſi quis ignoret Indulgentiam facientibus illa opera conceſſam eſſe ? t.5. r.18. §.1. & ſeq. p.187

Si non ea intentione, vt ſoluat ieiunium, quis dat operam ludo, pilæ, venationi, vel recreationi alicui alteri, præuidens tamen ex defatigatione ſe euaſurum impotentem ad ieiunandum, poteſt excuſari à ieiunio. t.6. r.18. latè §.5. p.211

Secus autem, ſi id voluntariè facit ea intentione, vt eo die ieiunare non poſſit. ibid. p.212

Idem eſt de pollutione præuiſa in ebrietate, nimia comeſtione, vel in comeſtione talis cibi, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, &c. ibid. §.3. p.210

Et non eſt eadem ratio de illo, qui deſcendit è loco, vbi obligat ieiunium ad locum, vbi non obligat ex intentione non ieiunandi, ac de illo, qui in die feſto è proprio domicilio proficiſcitur ad alium locum, vbi hoc feſtum non ſeruatur, animo & intentione exercendi ibi ſeruilia. ibid. §.4. p.211

* Vide verb. *Confeſſarius. Impotens. Miſſam celebrare. Opus pium. Sacramentum.*

Interdictum.

Interdicti tempore non tenetur audire Miſſam, qui Bullam Cruciatæ habet. t.2. r.35. §.2. p.49

Interdicti tempore nemo tenetur ſumere Bullam Cruciatæ, vt audiat Miſſam die feſto. t.2. r.36. §.3. ibidem.

Interdicti tempore an poſſit Miſſa celebrari, & audiri in Oratorio priuato ? t.2. r.38. §.1.& ſeq. p.50

Interdicti, tempore, vt quis poſſit celebrare in Oratorio priuato virtute Cruciatæ, an ſit omnino neceſſaria licentia Epiſcopi ? t.2. r.52. §.1. p.60

Interdicti tempore an licitum ſit in Oratoriis priuatis virtute Cruciatæ non ſolum in diebus conceſſis, ſed etiam in feſtiuitatibus prohibitis celebrare, & ibi Miſſam audire. t.2.r.53.§.1.p.62

Interdicti tempore, qui audit ſacrum virtute Cruciatæ, an teneatur ſub mortali, vel tantum ſub veniali emittere aliquas preces Deo pro vnione Principum Chriſtianorum contra Infideles ? t.3. r.124. §.2. p.117

Interdicti tempore Regulares habent priuilegia celebrandi in aliquibus feſtiuitatibua, an per Cruciatam dicta priuilegia ſuſpendantur ? t.3. r.125. §.2. ibid.

Interdicti tempore Chriſma confici poteſt pro Baptiſmo miniſtrando. t.8. r.87. §.1. p.363

Interdicti tempore Sacramentorum adminiſtratio & receptio prohibetur. t.8. r.100. §.1. p.393

Interdictum aliud eſt locale, & aliud perſonale ? ibidem.

Interdictum aliud quoque eſt generale, & aliud particulare. ibid.

Interdictorum ſic diſtinctorum effectus. ibid.

Interdicti tempore certis temporibus & feſtiuitatibua celebrari permittitur. t.8. r.101. §.1. p.394

Interdicti tempore quædam Sacramenta adminiſtrare, & recipere licet v.g. Baptiſmum, & Pœnitentiam, & aliquod ex aliis Sacramentis. ibid.

* Vide verb. *Deſignatio. Domeſticus. Sacerdos.*

Interruptio.

* Vide verb. *Votum.*

Inuentum.

Inuento primo grano, Medallia, &c. quod habebat fixam Indulgentiam pro quo aliud ſubrogauerant, cui ex duabus Indulgentia cenſeatur affixa remanere ? t.5. r.32. §.1. p.195

Inuertere.

Inuertere ordinem in ſuccurrendo patri, matri, filio, vxori, auo, & nepoti an ſit peccatum mortale ? t.7. r.44. §.1. & ſeqq. p.299

Inuitare.

* Vide verb. *Cœnare. Miniſter.*

Inuitus.

Inuitus an poſſit abſolui per Cruciatam, & habentem priuilegium à ſuſpenſione incurſa propter ordinationem ante legitimam ætatem, vel ob defectum tituli. t.3. reſ.128. & 129. p.118. & 119

Ioanna Papiſſa.

Ioannæ Papiſſæ fabula exploditur ? t. 8. r.54. §. 1. p.354

De Ioanna Papiſſa qui falſa, aut vera ſcripſerunt. ibidem §.2

Ioannæ Papiſſæ error, ſeu fabula vnde deducitur. ibidem §.5

Hæreticorum ineptis ratiunculis reſpondetur. ibid. §. *Ad fundamentum.*

Irregularis. Irregularitas.

Ab irregularitate incurſa ab illo, qui ſuſpenſus propter ordinationem ante legitimam ætatem celebrauit, poteſt abſolui, & diſpenſari per Cruciatam, vel habentem priuilegium. t.3. r.129. §.2. p.119

Omnis irregularitas, quæ eſt pœna, eſt diſpenſabilis per Bullam Cruciatæ, &c. t.3. r.130. §.1. ibid.

Pro praxi dictæ quæſtionis quinque caſus proponuntur in reſ.132. §.1. & ſeqq. p.121

Ab irregularitatibus, quæ includuntur ſub nomine cenſuræ, abſentes per Cruciatam poſſunt abſolui ? t.3. r.133. §.1. p.122

In irregularitate proueniente ex homicidio caſuali an Epiſcopus diſpenſare poſſit ad maiores ordines, dummodo ſit occulta, quia ad minores ordines etiamſi ſit publica diſpenſare poteſt ? Idem eſt de mutilatione membrorum iniuſta. t.3. r.136. §.1.& ſeqq. p.123

Irregularitatem non incurrit, qui contraxit cum corrupta exiſtente aliquo impedimento dirimente, ſi non conſummauit matrimonium, imo quamuis conſummaſſet. t.3. r.139. §.5. p.124

Qui irregularitatis diſpenſationem voluntariè, vel ex obliuione tempore Iubilæi non petiit, an poſſit inde tranſacto Iubilæo etiam poſt multos annos eandem diſpenſationem obtinere, ſi lucratus eſt Iubilæum ? t.4. r.58. §.1. p.168

An per generalem diſpenſationem datam in Confeſſione virtute Iubilæi, vel Cruciatæ maneat diſpenſatus in irregularitatibus conceſſis in dictis Indultis. t.4. r.60. §.3. p.170

Irregularitatem an incurrant pueri occidentes aliquem, ſi ante ſeptennium acceleratus eſt illis vſus rationis. t.6. r.68. §.12. p.237

Irregularitatem aliquam an incurrant impuberes. ibid.

Irregularis electus, & confirmatus in Epiſcopum an licitè poſſit recipere conſecrationem ante obtentam diſpenſationem; ſi delictum eſt occultum? t.8. r.43. §.1.p.341

Irregularis, vel excommunicatus ratione ſcandali, vel infamiæ vitandæ interdum ſacra peragere poſſunt, & ſub quibus cautelis? ibid.

Irregularis occultus an fructus beneficij reſtituere, teneatur, vbi per alium onera beneficij præſtat? ibid.§. *Confirmatur*.p.342

Irregularis an ſit, qui ante legitimam ætatem conſecratur in Epiſcopum? t.8. r.49.§.1. p. 349. & r.108. §.1. p.399

An irregularitas, vel ſuſpenſio incurratur ex conſecratione ante legitimam ætatem ſine diſpenſatione? t.8. r.49. §.2. p.349

Irregularis an ſit, vel priuetur exercitio ordinis, qui conſecratur, vel ordinatur ab Hæretico, vel excommunicato, ſuſpenſo, degradato &c. Et quid ſi adſit ignorantia de ſupradictis impedimentis? t.8. r.99.§.1. & ſeqq.p.393

* Vide verb. *Commiſſarius Cruciatæ. Homicidium. Symonia.*

Irritare. Irritum.

Irritum an ſit votum caſtitatis, aut Religionis emiſſum ex metu leui? t.3. r.94. §.3. p.107

Et quid, ſi emiſſum ſit ex metu graui? ibid.

Irritare poteſt pater, vir, & Dominus votum caſtitatis & Religionis filij, vxoris, & ſerui emiſſum ſine licentia patris mariti, & Domini.t.3. r.106. §.2. p.110

Irritum eſt votum ſolemne editum ex metu leui iniuſtè incuſſo. t.4.r.17.§.2.p.149

Iter. Itinerantes.

Si iter ſit vnius diei, an equitantes teneantur ieiunare? t.6.r.20.§1.& ſeqq.p.212

Itineris pedeſtris quænam quantitas excuſet à ieiunio? Et quænam quantitas equeſtris? t.6. r.21.§.1.& ſeqq. p.213

Et quid, ſi iter pedeſtre & equeſtre ſit merè voluntarium? ibid. §.2

Itinerantes cum curribus, & equis an teneantur ieiunare? t.6. r.22. §.1. ibid.

Et quid de itinerantibus cum equis conductis? ibid.

Et qui pedeſter iter agunt, excuſantur à ieiunio, ſi iter deſtinatum ſit longum. t.6.r.23. §.2. p.254

Iter per Italiam, &c. Germanus faciens an poſſit in diebus Quadrageſimalibus comedere oua & lacticinia. t.6.r.48.§.5.p.224

Iter faciens per alia loca an poſſit vti indulgentia ſui territorij? Et pro praxi huius quæſtionis aliqua exempla proponuntur? t.6.r.47.& 48.ibid.

Iter agentes poſſunt ſine Bulla edere oua, & lacticinia, quando non inueniuntur in itinere piſces nec piſcatum.t.6.r.57. §.4. p.231

Itinerantes licèt inueniant panem, & pomorum fructus & olera, non tenentur ieiunare. ibid.

Itinerantes, ſi cum pane habeant herbas, legumina, olera, & fructus, an poſſint comedere oua & lacticinia in diebus prohibitis. t.6.r.85.§.3. p.247

Iubilæum.

* Sup hoc verb. *Iubilæum*. in indice primo poſito in principio huius tom. lege omnes quæſtiones tract.4. *de Iubilæo*, vbi plura.

* Vide verb. *Adoleſcentes.*

Iudex.

Per iudicem poteſt quis cogi in caſu extremæ neceſſitatis ad faciendam eleemoſynam.t.7. r.2. §.1. p.276

* Vide verb. *Diuites.*

Iuramentum. Iurare.

Iuramenta circa eandem materiam votorum an poſſint per Cruciatam, aut Iubilæum commutari, ſicut commutantur ipſa vota? t.3. r.83.§.1. p.103

Et an hoc procedat caſu quo iuramentum ſit adiectum contractui, in quo eſt turpitudo, & iniuſtitia in creditore, vt ſoluendi vſuras, aut metu extortum? ibid. §.3. p.104. & in r.84. §.1.ibid.

Si quis iurauit ſe rediturum ad carcerem, & ſi carcer eſt iniuſtus, an teneatur redire? t. 3. r. 84. §.3. ibid.

Idem eſt de eo, qui latroni, vel aliis cum iuramento promiſerit mille aureos, ne occidatur. ibid.

Iuramenti relaxationem, vel commutationem in his caſibus an quis poſſit petere ab Epiſcopo, vel à Confeſſario vigore Cruciatæ, vel Iubilæi? ibid.§.4

Iuramento vota confirmata an poſſint commutari per Cruciatam? t.3. reſ.85. §.5. & ſeqq. pag. 104. & 105

Iuramenta pœnalia, ſeu conditionalia caſtitatis, ſeu Religionis an poſſint commutari per Cruciatam? t.3. r.91. §.1. p.106

Iuramentum ingrediendi Religionem, vel obſeruandi caſtitatem, an poſſit per Cruciatam commutari, vel per Epiſcopum diſpenſari? t.3.r.92.§.1.ibid.

Quando Pontifex concedit facultatem relaxandi omnia iuramenta, an poſſint illa quinque reſeruata relaxari, quia in iure nullum reperitur iuramentum reſeruatum? ibid. §.4

Iuramenta pia Religionis, vel caſtitatis perpetuæ an poſſint commutari per Iubilæum? Et an dicta iuramenta non ſint reſeruata Pontifici, ſed tantum Epiſcopis? t.4. r.18. §.1.& ſeqq.p.149

Iuramenta Deo promiſſoria, vel vota iurata an poſſint commutari per Iubilæum, &c. t.4. r.59. §.1. ibid.

Et quid, ſi in Iubilæo facultas delegata diſpenſandi, vel commutandi eſſet limitata ad vnicum votum, an tunc poſſit auferri iuramentum de eadem materia illi concomitanter adiuncta, ibid. §.2.p.150

A iuramento Epiſcopus poteſt abſoluere etiam ante conſecrationem. t.8. r.103. §. vlt.p.305

Iuramentum fidelitatis.

Iuramentum fidelitatis erga Romanum Pontificem præſtatur ab Epiſcopo conſecrando. t.8. r.57. §. 1. p.356

Iuramenti fidelitatis forma, & ritus in Curia præſtandi. ibid.

Iuramentum fidelitatis quomodo præſtetur extra Curiam. ibid.

Iuramentum fidelitatis an per Procuratorem præſtari poſſit? ibid.§.5. p.357

Iuramentum fidelitatis regulariter Conſecrator recipit deſignatus in Bulla commiſſionis. ibid. in fine §.3

Et quid, Prælatus deſignatus, & denominatus in Bulla deceſſiſſet, an alij ex præſumpta mente Pontificis poſſint talia iuramenta recipere? ibid. §. *Qui etiam.*

Et quid, ſi etiam Prælatus deſignatus abeſſet? ibid. in eod.§

Iuramentum fidelitatis ex Deciſione Rotæ debet hodie corporaliter ab Epiſcopo præſtari. ibid.§. *Verum.*

Iuriſdictio.

* Vide verb. *Conſuetudo. Epiſcopus. Opinio probabilis.*

Ius.

Ius viſitandi oratorium priuatum Epiſcopus non habet, ſi oratorium non eſt erectum ad celebrandum, ſed vt ibi oretur.t.2. r.4.§.2 p.29

Iura Epiſcopalia Prælati, & Abbates habentes poſſunt erigere oratorium in ſuis Palatiis, vt ibi celebrent, vel Miſſam audiant.t.2.r.10.§.1.p.32

Ius viſitandi oratoria Regularium ruri conſtructa Ordinarius non habet.t.2.r.12.§.5.p.34

Si ius commune ſeruatur in loco, vbi peregrini, & abſentes morantur, an teneantur illud ſeruare, vel poſſint vti indulgentia ſui territorij? t.6. r.47.& 48. p.224.vbi pro praxi aliqua proponuntur.

Digitized by Google

De iure poſitiuo an ſub mortali oua & lacticinia ſint prohibita in ieiunio Quadrageſimali? Et ſi non ex iure poſitiuo, an ſaltem conſuetudine? t.6. r.59. §.1. p.226
De iure communi an oua & lacticinia ſint prohibita in diebus ieiunij extra Quadrageſimam, & in diebus Veneris & Sabbathi? ibid. §.5
Quæſtus habet, & licentiam petendi eleemoſynam an poſſit hoc ius alteri locare? t.7. reſ. 25. §. 1. p.511
A quonam iure Epiſcopus accipiat in conſecratione poteſtatem iuriſdictionis? t.8.r.75.§.4. p.371
An ſit de iure diuino, vt qui conſecrat, ſimul ſumat, quæ conſecrauit; ergo ſi omnes concelebrantes in prima Miſſa cum Epiſcopo vtramque ſpeciem conſecrant, omnes debent vtramque ſpeciem ſumere? t.8.r.90.§.5. p.387
* Vide verb. *Alimentum. Beneficiarius. Mediolanenſis. Obligatio. Præceptum. priuilegium.*

L.

Labor.

LAborem incompatibilem cum ieiunio qui aſſumpſit ad hunc finem, vt non ieiunet v.g. ludum pilæ, venationis, &c. peccat contra præceptum ieiunij. t.6.r.64.§.5. p.235
* Vide verb. *Defatigare. Intentio.*

Lactentes.

Lactentes non tenentur ieiunare. t.6. r.10. §. 1. p.207
Et quid, ſi ſint robuſtæ & validæ? ibid. §. *Sed instant.*
Et quid in dubio? ibid. §. *Adde.*
Et an etiam deobligentur ad eſum carnium, ouorum, &c. in diebus prohibitis, quamuis ſint robuſtæ, & validæ? t. 6. reſ. 11. §. 1. & ſeqq. pag. 207. & 208.

Lacticinia.

Lacticinia edere an poſſint Regulares Sacerdotes Militarium Equitum extra quadrageſimam cum Bulla Cruciatæ in ieiuniis omnibus. t.6. r.165.§.1. p.233
Lacticinia an poſſint comedi à ſæcularibus Sacerdotibus, & Regularibus in ieiuniis ex voto impoſitis à Confeſſario in pœnitentiam extra Quadrageſimam? t.3.r.165.167.& 168.p.133.& 135
Et quid de ieiunijs pro lucrando Iubilæo? t.3. r.27. §.1. p.153
Et an poſſit adduci conſuetudo in contrarium. ibid.
Et in dubio de tali conſuetudine quid eſt faciendum? ibidem §.3.
Lacticinia in quibus ieiunijs prohibeantur? t.6.r.51.§.1. p.226
Et quid, ſi dubium eſt de tali conſuetudine? ibidem §.3
Lacticinia an ſint prohibita in ieiuniis extra quadrageſimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de iure communi? t.6. r.52. §.5. ibid.
Dubius an à lacticiniis intenderit abſtinere, qui vouit ieiunare quadrageſimam, ſi illa comedit, non peccat contra votum, licèt peccet contra præceptum Eccleſiæ. t.6. r.56. §.3. p.230. & reſ. 57. §.2. & 3. ibid.
Lacticinia comedit quidam Religioſus in quadam Vigilia in Regno Siciliæ, an peccauerit mortaliter. t.6. r.58.§.1. ibid.
Vbi, an ſit conſuetudo dictis diebus abſtinendi à lacticiniis?
Et quid de iure? ibid.
Lacticinia an ſit licitum miniſtrare pueris habentibus vſum rationis ante ſeptennium in diebus ieiunij & prohibitis ab Eccleſia? t.6. reſ. 68. §. 1 p.236
Lacticinia non comedere pro qualibet die ſi quis vouit, an toties peccet quoties illa in die comedit. t.6. r.70. §.3.p.239
Ad lacticinia diſpenſatus in die ieiunij an poſſit ſimul edere piſces? t.6. r.72. §.1. p.240
Lacticinia comedens, & ſimul carnes in die ieiunij vnum tantum peccatum committit non vero diſtincta? t.6. r.77.§.6.p.242
Lacticinia qui pluries comedit in die ieiunij non peccat toties, ſed in ſecunda comeſtione. t.6. r.72. §.4. p.245
Lacticinia comedens in quadrageſima abſque cauſa, & ſine Bulla vnum tantum peccatum committit. t.6. r.84.§.2. p.246
Qui lacticinia & ſimul carnes comedit in die Quadrageſimali, an teneatur explicare in Confeſſione, quoties ſe applicauerit eſui carnium, & quoties eſui lacticiniorum? ibid. §.1
Qui cum lacticiniis habet herbas, legumina, panem, & fructus, an teneatur ieiunare? t.6.r.86.§.3. p.247
Lacticinia in collatione ſerotina an licitum ſit ſumere. quando licitè in diebus ieiunij illa comedi poſſunt? t.6.r.118. §.1.p.268
* Vide verb. *Agricola. Carnes. Collatio ſerotina. Conſuetudo. Dies. Dominica dies. Dubitans. Germanus. Iter. Itinerantes. Ius. Lactentes. Mare. Nouitius. Oua. Pauper. Prægnantes. Regnum.*

Laicus.

Laicus, quando Clericus haberi non poteſt, an poſſit moribundo indulgentiam Cruciatæ concedere? Et an etiam à laico abſente? t.3.r.158.§.1. & ſeqq. p.129.& in t.3.r.38.§.1. p.198
* Vide verb. *Conſuetudo. Facultas.*

Lardum.

Lardum an poſſit comedere, qui ex licentia comedit carnes in die ieiunij? Et quid, ſi tota refectio ex illo fiat? t.6.r.71.§.1. & ſeqq. p.139.& ſeqq.
* Vide verb. *Vſus.*

Lauans. Lauare. Lauanderas.

Lauantes mulieres pannos ſordidos, vulgo dictæ *Lauanderas* an excuſentur à ieiunio? t.6. r.34. §. 1. p.218
Et quid in die, quo complicant pannos mundatos? ibid.
Quando lauant pannos ſordidos Eccleſiæ, vel Conuentus Religioſi fratres laici, & faciunt *lexiuium*, vt vulgo dicitur, an excuſentur à ieiunio? ibid.
Et quid, ſi lauant, & laborant per totam diem? ibid.

Legatum.

Legatum relictum pro omnibus Altaribus priuilegiatis alicuius ciuitatis an extendatur ad Altaria poſtea erecta? t.1. r.22. §.1.p.15
Legatum relictum certo pauperi, ſi iſte moriatur, nondum adimpleto legato, debetur altari pauperi, niſi aliter conſtet de voluntate teſtatoris. t.6. r.55. §. *Sed quia* prope finem. p.229
Legatum relictum ad pauperes an poſſit in vnum diſtribui? t.7.r.62.§.2. p.310
Et an ſaltem poſſit diſtribui inter duos? t.7. r.63. §.1. ibid.
Legatum relictum diſtribuendum vni pauperi an poſſit in duobus diſtribui? ibid. §.4. p.311
* Vide verb. *Diſtributor. Executor. Fœmina.*

Legatus à Latere.

* Vide verb. *Diſpenſare.*

Legens. Legere

Legentes Religioſi ad ad menſam an poſſint ante lectionē

crando Epiſcopum non inſignitum Sacramento Confirmationis. t.8. r.46. §.1.p.343
Miniſtri, ſi conſecrarent cum opinione probabili, an conſecratio eſſet iteranda. t.8. r.47. §.1. p.344
Miniſtri aliquid in conſecratione Epiſcopi omittentes, quomodo ſupplere debeant. t.8. r.50. §.1. p.350
Miniſtri conſecrationis Epiſcopi poſſunt hodie de mandato Apoſtolico recipere iuramentum fidelitatis à conſecrando præſtandum, & profeſſionem fidei Catholicæ. t.8. r.57. §.1. p.356
Miniſter conſecrationis Epiſcopalis deſignatus in mandato Apoſtolico, ſi abſit, vel deceſſerit, an alios mandatum recipere & exequi poſſit. ibidem. §. *Qui etiam.* p.357
Miniſter conſecrationis ante Bullas receptas licet iam Romæ expeditas Epiſcopum conſecrare poſſit. t.8. r.58. §.1. p.358
Miniſter conſecrationis Epiſcopalis adhibens vnctionem cum indice, vel cum aliquo inſtrumento an peccet mortaliter? t.8. r.60. §.1. p.361. & reſ. 82. §. 1. pag.377
Miniſter prædictus cenſurâ innodatus an poſſit Epiſcopum conſecrare? t.8. r.61. §.1. p.361
Miniſter Archiepiſcopus non poteſt ante receptum pallium conſecrare. t.8. r.68. §. 5. p.364
Sed an poſſit eo caſu id muneris delegare? ibid. §.1. & ſeqq.
Miniſter conſecrationis Epiſcopalis ritus inuertens an faciat ordinationem inualidam? t.8. r.69. §.1. & 2. pag. 366
Miniſter conſecrationis aliquem ritum accidentalem omittens an peccet? t.8. r.70. §.1. ibid.
Miniſter, qui in conſecratione Epiſcopi vtitur ſolo oleo benedicto an validè conſecret? t.8. r.84. §.1. p.379 & reſ.86. §.1. p.383
Et ſi vtitur Chriſmate ex balſamo adulterino confecto an validè, & licitè conſecret? t.8. reſ.85. §. 1. pag.381
Et ſi vtitur Chriſmate veteris anni an peccet mortaliter? t.8. r.87. §.1. p.383
Miniſtro conſecrationis quanta à conſecrato reuerentia debeatur? t.8 r.93. §.1. p.389
A Miniſtro hæretico, vel excommunicato conſecratus an fiat irregularis? t. 8. r.99. §.1. p.393
Miniſtri conſecrationis Epiſcopalis debent fulminare proceſſum de vita & moribus conſecrandi. t.8. r.110. §.1. p.400
Miniſter conſecrationis Epiſcopalis an poſſit eſſe Angelus vel anima Beata? t.8. r.111. §.1. ibid.
Miniſter conſecrationis Epiſcopalis an poſſit eſſe Hermaphroditus, qui poſt ordinationem ſuam degenerauit in fœminam. t.8. r.112. §.1. p.402
* Vide verb. *Mitra.*

Miſſam audire.

Vt Miſſam audiat an Epiſcopus poſſit in ſuo Palatio Oratorium priuatum habere pro ſola ſua commoditate? t.2. r.2. §.1. & 2. p.28
Idem eſt de Epiſcopo Titulari, & Prælatis habentibus iura Epiſcopalia. t.2. r.9. & 10. p.31. & 32
Miſſam audire de præcepto an poſſit frater Epiſcopi cum vxore, & reliqua ſua familia in aliquo ex Oratoriis Epiſcopi, illo præſente? t.2. r.3. §.1. p.28
Et an familiares Epiſcopi mortuo, vel abſente Epiſcopo? Idem eſt de familiaribus Cardinalis. t.2. r.7. & 8. pag.30. & 31.
Miſſam de præcepto audire an poſſint ſeculares, & vaſſalli Regularium in Oratorio Grangiæ Regularium? t.2. r.12. § 2. p.34
Miſſam audiens in oratorio priuato in diebus vetitis in indulto dicti oratorij an ſatisfaciat præcepto? t.2. r.27. §.3. p.43
Et quid, ſi habeat Bullam Cruciatæ? t. 2. r.28. §.1. pag.44
Et quid, ſi Epiſcopus ſub pœna excommunicationis prohibeat, nequis Miſſam audiat in oratoriis priuatis aliqua die ex ſolemnioribus, an, hoc non obſtante, qui habet Bullam Cruciatæ poſſit ibi in dictis diebus Miſſam audire? ibid. §.3
Miſſam de præcepto an teneatur audire tempore interdicti, qui habet Bullam Cruciatæ? t. 2. r. 35. §.2. p.49
Vt Miſſam audiat tempore interdicti in die feſto an quis teneatur ſumere Bullam Cruciatæ? t.2. r.36. §.3. ibid.
Miſſa de præcepto an poſſit audiri in oratorio priuato tempore interdicti? t.2. r.38. §. 1. & 2. p.51
Miſſam audire pro præcepto diei feſti an poſſint familiares in Oratorio priuato Domini ſi non adſit Dominus præſens. t.2. r.39. §.1. ibid.
Et quid, ſi familiares habeant Bullam Cruciatæ, & etiam tempore interdicti? ibid. §.2
Miſſam de præcepto audire an poſſint commorantes in domo ſæcularis habentis oratorium priuatum, ſi ſuis expenſis viuant? t.2. r.45. §.1. p.52
Si Miſſam extraneus audiat in die feſto bona fide in priuato Oratorio an ſatisfaciat præcepto? t.2. r.42. §.5. p.54
Et ſi poſtea cognoſcat id eſſe ſibi prohibitum, an teneatur aliam Miſſam audire, vt impleat præceptum? ibid.
Et quid de audientibus Miſſam in Oratorio de licentia Parochi in die feſto, ibid. §.3. p.53
Si Miſſam audire quis nequeat niſi in oratorio priuato, non tenetur illam ibi audire. ibid. §.5. p.54
Et quid dicendum de audientibus Miſſam de præcepto in oratoriis Epiſcoporum, Regularium, & in oratorio priuato ſæcularis virtute Cruciatæ, an ſatisfaciant præcepto? ibid. §.4
Vt Miſſam audiat, an quis poſſit virtute Cruciatæ habere oratorium priuatum in domo ſua? t.2. r.48. §.1. & ſeqq. p.57
Miſſam audire an teneatur dubitans an hodie ſit dies feſtus? t.6. r.2. §.2. p.202
Qui Miſſam non audit in die duplici Feſto ab Eccleſia indicto, an peccet dupliciter. t.6. r.63. §.1. p.234
In Miſſæ auditione in diebus feſtiuis tempore peſtis an poſſit Epiſcopus diſpenſare cum omnibus in domibus recluſis propter ſuſpicionem peſtis, vel quid eſt faciendum? t.6. r.69. §.2. p.238
* Vide verb. *Commiſſarius Cruciatæ. Conſanguineus. Domeſticus. Dominus. Epiſcopus. Facultas. Familiares. Hoſpes. Interdictum. Regulares.*

Miſſam celebrans. Celebrare.

Miſſæ celebratæ in Altari priuilegiato proſunt defunctis per modum ſuffragij, non abſolutionis. t.1. r.2. §.3. pag.2
Et eius Conceſſio eſt poteſtas clauium. ibid.
Miſſam celebrans in Altari priuilegiato exiſtens in peccato mortali, an indulgentia Altaris defuncto proſit? t.1. r.4. §.1. & 2. p.4
Miſſam celebrans pro defunctis in Altari priuilegiato an debeat dicere de Requiem, licet, in indulto non exprimatur? t.1. r.9. & 10. pag.8.
Miſſa de Requiem in dicto Altari an poſſit dici in die feſto duplici, & de præcepto, qui incidit in die aſſignato pro ſupradicto Altari? t.1. r.9. §.1. ibid.
Pro Miſſa votiua; vel de Requiem accipiens ſtipendium an poſſit dicere aliam currentem in illa die? t.1. r.10. §.4. p.9
Et quæ Miſſa ex dictis magis proſit defuncto? ibid. §. *Notandum.* p.8
Miſſam in Altari priuilegiato Sacerdos obligatus dicere

an poſſit compelli ab Epiſcopo, vt ipſemet celebret? t.1.r.21.§.1. p.15
Miſſam ſiquis celebret bona fide in Altari nondum conſecrato, vel quod amiſit conſecrationem, an Altare illud non indigeat alia conſecratione? t. 1. r.23. §.6. p. 17.
Et quid, ſi Sacerdos mala fide celebrat, eſto peccauerit? ibid.
Miſſa dicta in Altari priuilegiato an proſit viuentibus? t.1.r.25.§.1.ibid.
Miſſam defunctorum celebrari facere ſibi an licitum ſit viuentibus? ibid. §.2
Miſſam ſi Regulares non promittant celebrare in Altari priuilegiato, an excuſentur aliquando à peccato, ſi illas, in alio Altari celebrent? t.1. r.26.§.1. p.18
Ex Miſſa dicta in Altari priuilegiato an Sacerdos poſſit applicare Indulgentiam dicti Altaris defuncto, & Altari Sacrificium, & accipere duo ſtipendia? t.1.r.35. §.1. p.23
Miſſa celebrata in Altari priuilegiato alio die à deſignato prodeſt quidem ex parte ſua non verò indulgentiæ Altaris priuilegiati. ibid.
Miſſæ ſimul & continuatè dictæ plus valent pro defunctis, quam ſi dicantur in pluribus diebus? t.1. r.39. §.9 p.26
Vbi, quod expedit, vt quis ſibi viuenti faciat ſacrificia celebrari, quàm poſt mortem. ibid. §. *Et tandem.* pag.15
Miſſas votiuas, vel de requiem poſſunt dicere Regulares in quacumque die vetita Feſto duplici, modo non ſit Feſtum Domini Sabbatth. t.1. r.61. §.2.p.47
Miſſas celebrare in oratorijs priuatis quis, quo modo & quando poſſit in indice primo poſito in principio huius tomi in tr.1. *de Oratorijs priuatis* inuenies plures difficultates ſignanter à reſ.1. vſque ad reſ.11. & in reſ.17.18. 20. 21.22. 23. 27. 28 .33. 38. 39. 43. 48. 49.52.54. & 55.à p.27. vſque ad 62.
Miſſam celebrare poteſt Sacerdos in Altari portatili, quod erat in palatio rurali ad dandum Viaticum ibi moribundo. t.2. r.18. §.4. p.37
Miſſam qui celebrat pro ſtipendio, & ſui laboris pretio, an poſſit hanc ſuam operam Petro addere. t.3.r.1. §.5. p.66
Miſſam celebrare poſſunt Regulares tempore interdicti in aliquibus Feſtiuitatibus per ſua priuilegia. Suſpenduntur ne dicta priuilegia per Bullam Cruciatæ? t.3. r.125. §.2. p.117
Ad Miſſam celebrandam an ſufficiat oratio mentalis. t.3. r.148. §.1. & 2. p.126
Miſſam celebrant Sacerdotes cum Epiſcopo, qui recenter illos ordinat. t.8. r.89. §.1. p.385
Quatuor modis id fieri poſſe explicatur. ibidem §.1. & ſeqq.
Miſſam concelebrat Epiſcopus recens conſecratus cum conſecratore. ibid. in princip.& §. *Quod ego.*
Miſſam in ſupradictis caſibus celebrans, ſi preueniatur à concelebrantibus, quid fiat? ibidem §. *Ex his.* p.386
Miſſam concelebrans Epiſcopus cum conſecratore de calice participat. t.8. r.90. §.1. ibid.
Cur non participent Sacerdotes de calice ſimiliter concelebrantes cum ordinante? ibid. §.2. p.387
In hac Miſſa an detur inconueniens ſi Sacerdos, vel etiam Epiſcopus vnam ſpeciem, & non aliam conſecratet? ibid. §.3
In Miſſa an ſit de iure diuino vtramque ſpeciem conſecrare & ſumere? ibid. §. *Vide.*
Miſſa Paraſceues celebratur cum ſumptione ſub vna tantum ſpecie. ibid. in fin. §.6
Miſſam in qua Sacerdotes cum Epiſcopo concelebrant, qua intentione offerre debeant? t.8. r.92. §.1.& ſeq. p.388
Miſſæ fructum, quem ſatisfactorium & medium appellant, an dicti Sacerdotes applicare poſſint, cui voluerint? ibid. §. *Sed audiamus*, p.389
Miſſæ fructum ex opere operato referunt dicti Sacerdotes concelebrantes. ibid.
Miſſas duas an celebrare poſſit Epiſcopus, qui in die Natali Domini fuit conſecratus in prima? t.8. r.94. §.1. ibid.
Idem eſt de Sacerdotibus ordinatis in die Natalis Domini ex diſpenſatione. ibid.§. *Ex his.* p.390
Miſſam quoque vnam, an celebrare poterit, qui in prima Natalis Domini ex diſpenſatione fuit Sacerdos ordinatus, & in ſecundo Epiſcopus conſecratus? ibid. §.1.in fin. p.389
Miſſa celebrari in feſtiuitate Paſchali permittitur tempore interdicti, & in ipſo Sabbatho celebrari poſſit. t.8. r.100. §. *Sed difficultas.* p.393
Miſſam celebrare, & audire in ſuis oratorijs poſſunt Epiſcopi. t.8. r.102.§. *His tamen.* p.394
Miſſæ Sacrificium celebrare an poſſint Angeli, vel anima ſeparata in corpore aëreo. t.8. r.111.§. *Sed his*, & §. *Id ipſum.* p.401.& 402
Miſſam celebrare an poſſit Hermaphroditus, qui poſt validam ordinationem degenerauit in ſexum fœmineum? t.8. r.112. §. *Verum his non obſtantibus.* p.403
In Miſſæ ſacrificio ritus olim fuit oſculi pacis. t.8. r.123. §. *Tertullianus.* p.413
Et cur ille ritus ſublatus ſit? ibidem §. *Ex baſiorum.* ibid.
* Vide verb. *Anima. Applicare. Bulla Cruciata. Capella. Capellania. Capellanus. Clauſula. Cathecumenus. Defunctus. Dies Dominica. Epiſcopus. Feria. Mendicantes. Monialis. Oratorium. Pœna. Reſtituere. Sacerdos.*

Mitra.

Si abſque Mitra Epiſcopus miniſtrat Sacram. Confirmationis, an ſit tantum veniale? t.8. reſ.70. §.5. p.366
Mitra eſt ornamentum Epiſcopale t.8. r.121. §.1. p.411
Mitra & Baculus Paſtoralis ſunt arma Epiſcopi. ibid. §. *In ſignum.* p.412
Mitra eſt galea bicornis vtrumque teſtamentum referens. ibid.§.1.p.411
Mitra Epiſcopo conſecrando imponitur. ibid. §.2.
Mitram Epiſcoporum contra ineptias, & iniurioſa Hæreticorum dicteria quis eruditè defenderit? ibid. §.2. p.412
Mitræ ſymbolica deſcriptio. ibid. §.2. p.411

Monaſterium.

Monaſteria Religioſorum, quibus prouentus redundant an teneantur de illis eleemoſynas facere? t.7.r.52.§.1. pag.295
Vbi an Prælatus poſſit, vel debeat omnes ſuperabundantes redditus in eleemoſynam dare? §.2
* Vide verb. *Eleemoſyna. Exiſtus. Mediolanenſis. Regulares. Satisfacere.*

Monialis.

In Monialis cella an poſſit erigi oratorium vt ibi Monialis infirma audiat Miſſam, &c. t. 2. r. 16. §. 5. p.36
Ne in Monialium infirmaria Sacrificium Miſſæ celebrare permittatur, Sacra Congregatio ſub die 22. Auguſti 1605. declarauit. ibid.§. *Sed dicta* p.35
Moniales an intelligantur in verbis Bullæ Cruciatæ ſub nomine fratrum in ordine, vt per Bullam ſuſpendantur Indulgentiæ Regularium? t.3. r. 144. §.1. & 2. p.123
Moniales tempore Iubilæi an poſſint eligere Confeſſarios quoſcumque ab Ordinario approbatos, etiamſi non ſint ad eorundem Monialium confeſſiones deputati ab Ordinario, vt ea, à peccatis vel à caſibus

Digitized by Google

De oratione facienda ad lucrandum Iubilæum. t.4. r.70. §.1. p.174

Orationem fundere extra Eccleſiam an ſufficiat ad lucrandam Indulgentiam, ſi præ multitudine hominum quis ingredi Eccleſiam non poſſit? t.5. r.17. §.1. p.187

* Vide verb. *Diœceſis*.

Oratorium.

In oratorio obligatus celebrare an peccet alibi celebrando? Et in tali caſu an teneatur ad aliquam reſtitutionem? t.1. r.15. §.1. & ſeqq. p.12

In Oratoriis priuatis conceditur, vt vna tantum Miſſa celebretur, ſed accedente graui cauſa aliquando plures dici poſſunt. v.g. cùm Dominus illius domus primam non audiuit. Et cùm quis mortuus eſt in domo, vbi eſt Oratorium, & corpore præſente plures Miſſæ dicuntur, vt habet conſuetudo. t.2. r.21. §.4. p.40

Oratoria Cardinalium, & Epiſcoporum an poſſint dici Eccleſiæ? t.8. r.81. §.1. p.376

In Oratoriis prædictis an poſſint Sacramenta miniſtrari? ibid.

In Oratoriis ſupradictis an liceat conſecrationem Epiſcopalem miniſtrare? ibid. §. *Vidiſti*. p.370

In Oratoriis Epiſcoporum poſſint ordines etiam maiores conferri. ibid. §. *Dices*.

Oratoria non ſunt pollutionis Eccleſiaſticæ capacia. ibid. §.1. p.376

Oratorium erigendi facultatem an habeat Epiſcopus ante conſecrationem? t.6. r.102. §.1. p.394

* In indice primo poſito in principio huius tom. tract.2. de *Oratoriis*, ipſe titulus deſignat quod omnes quæſtiones præcitati tract. pertinent ad hoc verb. *Oratorium*. Vbi quamplura, & notabilia inuenies, & quidquid deſiderare potes

Orbiculus.

* Orbiculus, qui Agnus Dei vocatur; vide verb. *Agnus Dei*.

Ordinarius.

Ordinarius ſi iniuſte deneget approbare Oratorium, an poſſit priuilegiatus eo vti? t.2. r.24. §.1. & ſeqq. p.42

Ab Ordinario Confeſſarius approbatus in vna Diœceſi an per Bullam Cruciatæ, vel Iubilæum in alia Diœceſi poſſit eligi ſine noua approbatione Ordinarij loci, ſiue Ordinarius ille ſit originis, beneficij, aut domicilij, & ſiue Ordinarius ſit pœnitentis, ſiue Confeſſarij. t.3. r.17. §.1. p.73

Et quinam ſub nomine Ordinarij intelligantur? ibidem 45

Si ab Ordinario loci Regularis non eſt approbatus, an ſit eligibilis per Iubilæum, vel Cruciatam? t.4. r.6. §.1. p.144

Idem eſt de Canonico Pœnitentiario. ibid. §.2

Ab Ordinario quocumque Confeſſarius approbatus an poſſit tempore Iubilæi Moniales à peccatis, vel à caſibus, & cenſuris reſeruatis abſoluere? t.4. r.10. & 11. p.146

Ordinario loci an ſubiiciat non coactiuè, & læſione exemptionis Papa Religioſos volentes acquirere Iubilæum? t.4. r.12. §.2. p.147

* Vide verb. *Confeſſio, Deſignatio. Diſpenſatio. Ius. Monialis. Prælatus Regularis.*

Ordinis Sacramentum.

Pro Ordinum collatione an poſſit aliquid etiam minimum accipi? Et quid, ſi ſponte oblatum recipiatur. t.1. r.40. §.2. p.26

Ordines Eccleſiaſtici quot ſint? tr.8. r.1. in fine. p.313

Ordo ſacer ordinatur ad SS. Euchariſtiæ Sacramentum. ibid. in fine.

Ordo quid ſit propriè dictus? t.8. r.2. §. *Probatur tertio.* ibid.

Inter Ordines recenſetur Epiſcopatus. ibid.

Ordo Epiſcopalis an diſtinguatur à Sacerdotali? t.8. r.4. §.1. p.314

Ordo Epiſcopalis ordinatur ad Miſſæ Sacrificium? ibid.

Ordo Epiſcopalis imprimit characterem diſtinctum à Sacerdotali. ibid. §. *Et ad tertiam*, & magis latè in reſ.8. & 9. p.317

Ordo Epiſcopalis eſt quadripartitus. ſiue quatuor gradus habet, hi ſunt Patriarchæ, Archiepiſcopi Metropolitani, & Epiſcopi. t.8. r.4. §.2. p.314

Ordo Epiſcopalis an conſtituat octauum ordinem. t.8. r.11. §.1. p.319

Ordines conferre an poſſit Epiſcopus in eadem die ſuæ conſecrationis? t.8. r.44. §.1. p.342

Ordo in qua ætate ſuſcipiatur. t.8. r.48. §.1. & ſeqq. p.347

In Ordine Sacerdotali, & Epiſcopali aliquid relictum quomodo poſtea ſit iterandum? t.8. r.50. §.1. p.350

Et ſi eſt poſſibile, an ſuppleri debeat ab eodem qui ordinauit, vel conſecrauit? Et quid ſi talis deficit ex aliquo deliquio? ibidem §.5. & 7. p.550. & 351

Ordo Epiſcopalis prærequirit Sacerdotalem. t.8. r.53. §.1. p.352

Ordinum Eccleſiaſticorum fœminæ ſunt incapaces. t.8. r.54. §.1. & ſeqq. p.353

Si Ordines minores Epiſcopus excommunicatus confert, an validè eos conferat? t.8. r.61. §.1. p.591

Et quid ſi Ordines ſuſcipit ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, hæretico, ſchiſmatico, depoſito, aut degradato verum Ordinem ſuſcipit, ſed ab eius executione ſuſpenditur. ibid. §.2

Ordo Epiſcopalis cur die Dominica confertur? t.8. r.62. §. *Sed ſi*. p.362

Ordo Epiſcopalis quo in loco, & qua hora conferatur? r.8. r.64. §.1. ibid.

In Ordinibus ſacris alienius ritus inuerſio an ſit valida, vel ſaltem illicita. t.8. r.69. §.1. & ſeqq. p.361

Ordo Epiſcopalis eſt maior Ordine Sacerdotali. t.8. r.76. §.1. & ſeqq. p.372. & 373

Ordines an poſſit ſuſcipere Hermaphroditus? t.8. r.112. §.1. p.402

Ordinari non debent Hermaphroditi vtrumque ſexum æquè participantes. ibid.

Ordinem exequi an poſſit Hermaphroditus degenerans in fœminam? ibid. §. *Verum*. p.403

Ordinari an poſſit Hermaphroditus erumpens in marem. ibid. §. *At quid*. p.404

* Vide verb. *Ætas. Eccleſia. Sacramentum.*

Oſculum.

Oſculum eſt ſymbolum amoris? t.8. r.123. §.2. p.413

Oſculum pacis præbetur Epiſcopo conſecrato. ibid. §.1. p.412

Oſculi huius myſtica expoſitio. ibid. §.2. p.413

Oſculari, & amare eodem verbo Græco exprimunt. ibid. §. *Sed non*.

Oſculum fuit etiam antiquis indicium prærogatiuæ conferendæ. ibid. §. *Arcanum*.

Oſculo Reges creati. ibid. §. *Ita*.

Oſculo inaugurantur Doctores. ibidem propè finem dicti §.

Oſculum pacis è familia Chriſti oriundum. ibid. ad medium dicti §.

Oſculo Chriſtus Spiritum Sanctum in Diſcipulos immiſit. ibid. paulo poſt initium dicti §.

Oſculo pacis in Miſſæ Sacrificio. ibidem paulo ante finem.

Digitized by Google

Oſculorum piorum vſus Eccleſiæ propter abuſum ſublatus eſt. ibid.§.vlt.

Oua.

Quando oua prohibentur comedi in diebus ieiunij, an ſit licitum comedere panem biſcottum in quacumque magna quantitate, ſeclusâ conſuetudine? t.6.r.38. §.3. p.220

Oua, quæ intra gallinas inueniuntur, poſſunt comedi cum Bulla Cruciatæ in quadrageſima. t.6.r.52. §.4. pag.326

Oua poſſunt comedere Regulares cum Bulla Cruciatæ in Dominicis Quadrageſimæ. t.6.r.53.§.5. p.227

Oua non comedunt Regulares ea conſuetudine in ieiuniis Quadrageſimæ, ita vt obliget ad peccatum mortale. ibid. §.6.p.228

Sed adducitur quædam Bulla Leonis X. in qua concedit Regulares, & eorum familiares poſſe comedere oua in Quadrageſima, & aliis diebus quomodolibet prohibitis etiam ex conſuetudine. ibid.§.7

Oua an ſit licitum comedere in Dominicis Quadrageſimæ ſine Bulla? t. 6.r.54. §. 1. & ſeqq. ibid.

Ab ouis an teneantur abſtinere extra Quadrageſimam, qui vouit ieiunare, vbi ex conſuetudine non comeduntur, ita vt peccet contra votum? Idem eſt de ieiunio ex pænitentia, & Iubilæo. t.6.r.55.§.1. & ſeqq. p.229

Si abſtinendi ab ouis conſuetudo vniuerſalis obligatoria in aliqua Prouincia extaret, an illam Regulares obſeruare teneantur? t.6.r.59.§.1. p.231

Oua comedere poſſunt in Quadrageſima Præsbyteri causâ conſeruandæ vocis. t.6. r.111.§.4. p.262

* Vide verb. *Lacticinia*, & omnes eius quæſtiones præſta, & accommoda ſuper hoc verb. *Oua*, & etiam omnia verb. eius vltimæ notationis, & verb. *Stomachus*.

P.

Paganus.

* Vide verb. *Carnes.*

Palatium.

In PAlatio Epiſcopi etiam rurali, & extra Diœceſim an poſſit haberi oratorium ex ſua ſola commoditate, vt ibi Epiſcopus celebret, vel Miſſam audiat? t.2.r.2. 4.& 5.p.28.& ſeqq.

Et an non ſolum vnum oratorium, ſed etiam duo in ſuo Palatio Epiſcopus habere poſſit, vnum ad ſuum vſum, & alterum ad vſum familiæ & nepotum? t.2.r.3.§.1. p.28

Idem eſt pro Palatio Epiſcopi titularis, & Prælatorum, & Abbatum habentium iura Epiſcopalia t.2.r.9.& 10. p.31.& 32

Palatia ſupradicta, & Palatia Inquiſitorum gaudent priuilegio immunitatis Eccleſiæ. t.2. r.10. §.1. p.32

* Vide verb. *Capella.*

Pallium.

Pallium Archiepiſcopus petere & recipere debet, nec antea poteſt exequi ea, quæ ſunt ordinis Archiepiſcopalis. t.8.r.68. §.8. p.365

Pallio non recepto an poſſit Archiepiſcopus delegare executionem ſui Ordinis alteri? ibid. in initio. p.364

Pallio non recepto an poſſit Archiepiſcopus facere conſecrari ſuffraganeum? ibid.§.6. p.365

Pallio non recepto non poteſt Archiepiſcopus iubere crucem ante ſe deferre. ibid. §. *Notandum.*

Pallium inſigne dignitatis Archiepiſcopalis vel Patriarchalis. ibid. in dicto §.

A die recepti pallij computari debet abſentia Præſulis à Concilio Trid. permiſſa. ibid. §. *Nota quod.*

Panis.

Panis biſcottus an poſſit comedi in quacumque magna quantitate in diebus, in quibus prohibentur oua, ſeclusa conſuetudine? t.6. r.38. §.3. p.220. & in reſ.118.§.3. p.269

Papa. Papatus.

Papa non habet iuriſdictionem in defunctis. t.1.r.2.§.1. p.2

* Vide verb. *Eccleſia. Ioanna Papiſſa. Ordinarius. Pontifex*, & paſſim in aliis verbis ſub verb. *Pontifex.*

Papatus eſt Ordo, ſed non diſtinctus ab Epiſcopatu. t.8.r.4.§.1.p.315

Papyrus.

* Vide verb. *Bulla Cœna.*

Parochus.

Parochus, qui actu Parochiale beneficium habet, an poſſit eligi in Confeſſarium per Cruciatam, & Iubilæum? t.3.r.19.§.3. & 4.p.74

Et quid, ſi beneficium Parochiale, reliquit reſignatione, commutatione, aut per Religionis ingreſſum? ibidem §.3

Sine Parochi licentia an poſſit per Cruciatam recipi Euchariſtia de manu ſimplicis Sacerdotis præterquam in die Paſchatis? t.3.r.123. §.1.p.117

Idem eſt de Extrema vnctione. ibid.§.2

Parochus, qui renunciauit beneficium, vel ab ipſo fuit priuatus, an ſit eligibilis in Confeſſarium per Iubilæum, vel Cruciatam? t.4.r.2. §.1. p.142

Parochus an poterit ei, qui antea erat Parochus, dare facultatem audiendi Confeſſiones in ſua Parochia? ibid.

Parochus habens actu beneficium curatum non ſolum eſt eligibilis per Iubilæum intra Diœceſim, ſed extra, & vbique terrarum. ibid §.2

A Parocho, & non ab Epiſcopo Sacerdos approbatus an in aliquo caſu ſit eligibilis in Confeſſarium per Iubilæum? t.4. r.3.§.1.p.142

Parochus an poſſit ſuis ſubditis licentiam præbere, vt confiteantur cum Sacerdote approbato ab Epiſcopo alterius Diœceſis, ſeclusâ prohibitione proprij Ordinarij? ibid. §.2. p.143

Pars.

Qua parte diei incipit, & deſinit indulgentia pro aliquo certo feſto conceſſa? t.5.r.9. §.2.p.182

* Vide verb. *Opus pium. Priuilegium. Satisfactio.*

Paruitas materiæ.

Paruitas materiæ an detur quoad lucrandas indulgentias non ſolum in continuatione temporis, ſed etiam poſt tempus elapſum. t.5.r.9.§.1. p.182

Paruitas materiæ an detur in opere iniuncto ad lucrandas indulgentias? ibid. §.4

Paruitas materiæ an detur excuſans à fractione ieiunij poſt mediam noctem, quando ſubſequitur ieiunium, videlicet infra ſpatium vnius horæ, vel ante mediam noctem in die ieiunij? t.6.r.38.§.3.p.220

Si paruæ comeſtiones, quæ fiunt in die ſæpius comedentis, coaleſcant in vnum, & efficiant quantitatem notabilem an frangant ieiunium & peccent mortaliter? t.6.r.89.§.1.& ſeqq. p.149

Paruitas materiæ an detur in fractione ieiunij? Et quænam quantitas, & paruitas materiæ excuſet? t.6.r.90.§.1. ibid.

An ratione paruitatis materiæ non frangat ieiunium, qui duas vncias potionis *Chocolate* ſumit? t.6. r.92. & 93. p.250. & 251

Paruitas materiæ cuiuſlibet cibi excuſans à fractione ieiunij ſunt duæ vnciæ. t.6. r.96. §.5. p.255

Parum cibi poteſt quis ſumere interdiu ne potus noceat, & hoc ſine fractione ieiunij toties quoties, dummodo in fraudem ieiunij non ſumatur. t.6. r.98. §.1. & ſeqq. p.257

Dimidia

Dimidia vncia eſt quantitas ſufficiens ne potus noceat. t.6. r.85. §.vlt. p.247

Modicum cibi ab amico rogatus ſumens in die ieiunij, ne inurbanus videatur, an peccet venialiter. t.6.r.99. §.1. & ſeqq. p.257

Qui per quartam partem horæ ante prandium ſumeret cibum, an frangeret ieiunium? t. 6. r. 102. §.1. p.259

Paruitas materiæ an detur in comeſtionis anticipatione in die ieiunij? t.6.r.103.§.1. ibid.

Idem eſt ſi comeſtio poſtponatur. Et in vtroque caſu aſſignatur tempus & hora. ibid.§.2

Ratione paruitatis materiæ in ſerotina refectione ieiunij an ſit licitum ſumere quantitatem excedentem vncias octo v.g. quantitatem duarum vnciarum. t.6. r.123. §.4. p.271

* Vide verb. *Bulla Cruc. Carnes. Cauare. Nox.*

Paſcha.

* Vide verb. *Euchariſtia.*

Pater.

Pater Cardinalis, ſi obtinuerit licentiam habendi in domo ſua Oratorium, an talis licentia ſit inualida, ſtante clauſula appoſi ſolita, ſi filius, Cardinalis habeat Oratorium in ſua habitatione ſeparata? t.2.r.30.§.7. p.46

* Vide verb. *Commutare. Eleemoſyna. Filius. Filia. Irritare. Succurrere.*

Patriarchatus.

Patriarchatus eſt Ordo, ſed non diſtinctus ab Epiſcopo. t.8. r.4. §.1. & ſeq. p.314

Patriarcha.

Sine Patriarchæ conſenſu, ſi aliquis Sacerdos in Epiſcopum conſecraretur, an conſecratio ſit inualida? t.8. r.33. §.1. p.353

Paulus V.

Per Pauli V. Bullam anno 1606. an Altaria priuilegiata concesſa Regularibus fuerint reuocata? t.1. r.29. §.1. p.19

Vel tantum prædictus Pontifex reuocauerit Indulgentias concesſas immediatè, & directè ipſis Regularibus viuis, & non etiam Regularibus defunctis? ibid.

Per Pauli V. Bullam an teneantur ſublata Oratoria Palatij alicuius ciuitatis, in quo Senatores negotia tractant? Et quid de Capella Carcerum publicorum. t.2. r.17.§.1. & 3. p.36. & 37

Per Pauli V. Bullam reuocatæ ſunt Indulgentiæ Regularium, ſed an hodie reualidatæ ſint? t.5. r.40. §. 1. p.199

Vbi excipiuntur aliquæ Indulgentiæ Summorum Pontificum, quæ reuocatæ non ſunt in prædicta Bulla. §.1. & ſeqq. p.199. & 200

Pauper. Paupertas.

Pauperes, qui non habent piſces, nec piſcatum, in diebus vetitis posſunt comedere oua, & lacticinia ſine Bulla. t.6.r.85. §.1. & ſeqq. p.246

Et quid, ſi cum pane habeant herbas, legumina, olera, & fructus. ibid. §.3. p.247

Pauperis, & vidoæ cauſam tenetur defendere Aduocatus. t.7. r.9. §.1. & ſeq. p.279

Et quid de Medicis, Chirurgis, Pharmacopolis, & aliis, t.7. r.17. §.1. p.284

In pauperum communibus neceſſitatibus an quis teneatur facere eleemoſynam ex ſuperfluo ſtatus? t.7.r.12. & 13. p.281. & ſeqq.

Et an pauperibus, qui ex nuditate, vel ex morbo extremæ neceſſitatis euidentia ſigna oſtendunt? t.7. r.13. §.5. p.283

Pauperes inquirere an teneantur Priores, Abbates, & alij Clerici curam animarum non habentes, vt ipſis eleemoſynas faciant de ſuperfluis redditibus Eccleſiaſticis? t.7. r.31. §.1. & ſeqq. p.294

His, qui pauperes voluntariè fiunt, vt Religioſi, an ſit præceptum dandi eleemoſynam? t.2. r.40. §.1. & ſeq. p.298

Pauperes an rectè excludantur aliquando à ciuitatibus. t.7. r.42. §.1. ibid.

Ne quis pauperum publicè, & oſtiatim mendicet, an liceat legem ferre. ibid. §.2

Pauperi cuidam promittens eleemoſynam, an poſſit alteri, vel ſibi pauperiori conferre? t.7. r. 45. §. 1. ibid.

Pauperibus an ſit licitum in graui neceſſitate occultè ſubripere ab opulentis, ſi aliter illud malum graue auertere nequeant? t.7. r.49. 50. & 51. p. 303. & ſeqq.

Paupertatem ſimulans, recipiens eleemoſynam an peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem? t.7. r.56. §.1. p.306

Et quid, ſi illi darentur in eleemoſynam v.g. centum aurei? ibid. §.2. p.307

Pauper mendicans cauſa otioſitatis, vel cupiditatis etiamſi ſit validus corpore, an peccet mortaliter? ibidem §.4

Pauper adſtans ad oſtium diuitis, ſi alteri pauperi accedenti dicat eleemoſynam eſſe datam an teneatur ad reſtitutionem. ibid. §. 5

Ex paupertate ficta eleemoſyna recepta, cui eſt facienda reſtitutio, an Domino danti vel pauperibus. t.7.r.57. §.1. p.307

Et quid, ſi ficto pauperi magna quantitas in eleemoſynam data ſit. ibid. §.2. p.308

Pauper quiſnam dicatur. t.7. r.59. §.2. ibid.

Si ſuper pauperum electione eſt contentio inter executores teſtamenti, electio deuoluitur ad Epiſcopum, vt vni ex executoribus adhæreat, data paritate inter pauperes. t.7. r.60. §.1. p.308. & ſeq.

Si diſtributor eleemoſynæ ſit Religioſus, an poſſit eligere Religioſos Mendicantes ſui Monaſterij. t.7.r.61.§.3. p.309

Si ex pœnitentia à Confeſſario impoſita aliquis tenetur aliquid diſtribuere, non poteſt ſubueniendo ſibi, ſed poſſit conſanguineis. t.7. r.64. §.3. p.311

* Vide verb. *Alimentum. Beneficiarius. Commutare. Diſtributor. Diuites. Eccleſiaſticus. Eleemoſyna. Epiſcopus. Executor. Fœmina. Fictum. Furtum. Homo. Indigentia. Legatum. Monialis. Mutuare. Superfluum. Votum.*

Peccare. Peccatum.

* Hæc verba ſunt generalia, ideo inueniuntur paſſim ferè in omnibus quæſtionibus, & verbis huius Indicis.

Pecunia.

Ex pecuniis ablatis, & furatis Bulla Cruciatæ ſumpta an valeat. t.3. r.12. §.1. p.72

Penſio. Penſionarius.

Penſionarij an ſicut cæteri Beneficiarij teneantur ad eleemoſynas elargiendas. t.7. r.29. §.1. p.293

Penſiones poteſt Epiſcopus retinere poſt pacificam poſſeſſionem Epiſcopatus. t.8. r.55. §.5. p.355

Peregrinare. Peregrinatio. Peregrinus.

Si peregrinatio præcipitur ad obtinendam Indulgentiam pro defuncto. t.1. r.6. §.2. p.6

Peregrinationis vota ad Ieruſalem, ad limina Apoſtolorum, & ad D. Iacobum Compoſtellanum an per Iubilæum poſſint commutari, ſi non exprimantur. t.4. r.14. §.1. p.147

Peregrinis an licitum ſit vſus ſaginminis, & lardi in Regno Siciliæ in diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis cum Bulla Cruciatæ. t.3. r.166. §.6. p.135

Peregrini an gaudeant Indulgentiis Epiſcoporum loci, per quem tranſeunt? De quibus plura. t.5. r.29. & 30. p 143. & ſeqq.

Si peregrinari poſſum altera die ieiunio non impedita,

teneor

teneor ne peregrinationem relinquere ad obſeruandum ieiunium ? t.6. r.21.§. 2. p.213

Peregrini an rectè excludantur aliquando à ciuitatibus ? r.7. t.42. §.1. p.298

* Vide verb. *Abſens. Conſuetudo. Lex. Præceptum.*

Periculum.

In periculo mortis, naufragij &c. votum Religionis & caſtitatis perpetuæ emiſſum, an poſſit commutari per Iubilæum, Cruciatam, vel Epiſcopum ? t.4.r.17.§.1. & ſeqq. p.149

* Vide verb. *Fœmina.*

Perire.

An pereat Indulgentia ſecundi Nomiſmatis à me deputati in locum primi, ſi reperiam granum, Medalliam, &c. quam amiſeram ? t.5. r.28. §. *Sed inquiramus.* p.193

* Vide verb. *Templum.*

Perſeuerare.

Perſeuerandi votum in Religione an poſſit commutari per Cruciatam, vel Iubilæum, vt ita vouens tempus Nouitiatus poſſit egredi. t.3.r.100. §.1. p.208

Et in tali caſu ita vouens non indiget aliqua voti commutatione. ibid.

Perſeuerandi votum in Religione, non obligat, ſi bona fide in probatione putat quis ſibi Religionem non eſſe commodam. ibid.

* Vide verb. *Templum.*

Perſona.

Preſonis omnibus ſubiectis Superiori Regulari poſſunt miniſtrari Sacramenta in eorum Oratoriis priuatis. r.2. r.29. §.1. p 44

* Perſonæ preilluſtris. vide verb. *Epiſcopus.*

Peſtis.

* Vide verb. *Carnes. Epiſcopus. Homo. Miſſam audire.*

Pharmacopola.

Pharmacopola pauperibus indigentibus an eius opera gratis miniſtrare teneantur. t.7. r.17.§.1.p.284

Pharmacum.

Pharmaca non ſolum curatiua, ſed etiam præſeruatiua poſſunt ſumi in diebus ieiunij ? t. 6. r.95. §. 1. p.253

Pictores.

Pictores an teneantur ieiunare ? r.6. r.33. §.1. p.218

Piſcatores.

Piſcatores an excuſentur à ieiunio ? t. 7. r.35. §. 3. p.219

Piſcatum, Piſces.

Piſcatum, vel piſces pluries in die comedens non peccat toties mortaliter, ſed in ſecunda comeſtione tantùm. t.6. r.82. §.1. p.244

* Vide verb. *Carnes. Collatio ſerotina.*

Pœna.

A pœnis Purgatorij poteſt Sacerdos eximere duas, vel tres, aut quartam animam cum vnica Miſſa tantùm, ſi dicatur pro diuerſis rationibus, & conceſſionibus Indulgentiarum ? t.5.r.14.§.3. p.186

* Vide verb. *Anima. Defunctus.*

Pœnale.

Pœnale votum, vel iuramentum caſtitatis ante Religionis an poſſit diſpenſari per Bullam Cruciatæ, & non ſolum ante, ſed poſt impletam conditionem ? t.3.r.89. 90.& 91. p.105. & 106

* Vide verb. *Pœnitentia Sacramentalis.*

Pœnitens.

Pœnitens, qui abſolutionem obtinuit à peccatis reſeruatis, & cenſuris vigore Iubilæi, ſi poſtea omittat opera præſcripta, & illud non lucretur, an peccet mortaliter ? t.4. r.64. §.5. p.172.

* Hoc verb. Pœnitens paſſim inuenietur in pluribus verbis, & quæſtionibus huius Indicis.

Pœnitentia Sacramentum.

Pœnitentiæ Sacramentum an poſſint Regulares familiaribus, & vaſſallis miniſtrare in eorum Oratoriis, etiam in Grangiis conſtructis. t.2. r.12.§.3. p.34

Pœnitentia Sacramentalis.

In pœnitentia ieiunij à Confeſſario impoſita ſæculares & Sacerdotes, vel Regulares an poſſint edere oua, & lacticinia extra Quadrageſimam, in Quadrageſima autem cùm Bulla Cruciatæ ſæculares tantùm, non autem Sacerdotes, & Regulares. t.3. r.163. §.3. & ſeqq. p.134

A pœnitentia pœnali à Confeſſario impoſita implenda liberatur, qui ſumit plenariam Indulgentiam. t.6. r.16. §.1. p.186

Et hoc intelligitur de pœnitentia, quæ non ſit præſeruatiua. ibid. §. 2

Qui pœnitentiam Sacramentalem ieiunij habet pro certa die, an toties peccet, quoties in ea carnes comedit ? t.6. r.83. §.1. p.245

* Vide verb. *Commutatio. Oratio.*

Pœnitentiarius Canonicus.

* Vide verb. *Canonicus Pœnitentiarius.*

Pollutio.

Pollutio præuiſa, ſed non intentata à Confeſſario, dum Confeſſiones audit, & præuiſa in ebrietate, nimia comeſtione, vel in comeſtione talis cibi, vel ex tali modo iacendi in lecto, dum quis dormit, equitando, &c. an careat culpa ? t.8. r.18.§.3. p.240

Et quid, ſi omnia ſupradicta, & alia ſimilia quis faciat ea ſola intentione, & ad eum finem tales cauſas adhibuiſſet, vt ſequatur pollutio ? ibid.

Pontifex.

Pontifex concedendo Altare priuilegiatum, quo facto applicet Indulgentiam defunctis ? t.1.r.2.§.1.& ſeqq. p.2

Pontifex an poſſit concedere Altaria priuilegiata pro viuis ? t.1. r.25. §.1. & ſeqq p.17.& 18

Pontifici Summo à iure eſt reſeruata prouiſio Eccleſiarum Epiſcoporum Titularium in partibus Infidelium exiſtentium, qui de eis diſponit in Conſiſtorio ſicut de aliis Eccleſiis ? tr. 2. reſ. 9. paulo poſt initium, p.31

Pontifex an poſſit Bullam Cruciatæ reuocare, & non concedere ? Et quid elapſo anno ſexennij ? t.3. r.1.§.2. & ſeqq. p.66

Pontifex quando concedit facultatem relaxandi, vel commutandi omnia iuramenta, poſſunt abſque dubio relaxari vel commutari illa quinque pro votis reſeruata, nam in iure nullum iuramentum inuenietur reſeruatum. t.3. r.92. §.4. p.106

Pontifex alicui de Eccleſia benemerito an poſſit impertiri ſine iniunctione vllius operis Indulgentiam eo fine, vt alios ad ſimilia merita excitet ? t.5. r. 2. §. 5. p.178

Si Pontifex prudenter ſentiat cauſam datam Indulgentiarum eſſe ſufficientem, an valeat Indulgentia ? ibidem §.6

Pontifice mortuo, Indulgentias alicui concedenti, ſi nondum ſunt applicatæ, an adhuc eas applicare poſſit ? t.5. r 30. §.3. p.194

Pontifex an teneatur ſuperflua ex ſuis redditibus elargiri eleemoſynas ? t.7. r.19.§.1. p.285

Pontifex an poſſit committere ſimplici Sacerdoti conſecrationem Epiſcopalem. t.8. r.25.§.1. p.328

Pontifex an ſola nominatione poſſit facere Epiſcopum dicendo : *Eſto Epiſcopus v.g. Ferrarienſis.* t.8. r.26. §.1. p.329

Pontifex an poſſit diſpenſare ſuper numero Epiſcoporum requiſito ad conſecrationem Epiſcopalem? t.8. r.30. §.1. p.332

Pontifex an aliquando diſpenſauerit? t. 8. r. 31. §. 2. p.333

Pontifex diſpenſans in dicto caſu abſque cauſa iuſta, an valeat diſpenſatio? t.8. r.32. §.1. ibid.

Pontifex an poſſit ordinare infantem in Presbyterum, vel etiam Epiſcopum. t.8. r.48. §.1. & ſeqq. p.347

Pontifici præſtatur iuramentum fidelitatis ab Epiſcopo conſecrando. t.8. r.57. §.1. p.356

A Pontifice pallium Archiepiſcopi, & Patriarchæ accipere debent. tr. 8. r. 68. §. 1. & ſeqq. pag. 364. & 365

Pontifex an poſſit vnum Epiſcopum præficere duabus Eccleſiis. t.8. r.72. §.1. p.368

Pontifex an poſſit duos Epiſcopos præficere vni Eccleſiæ cum æquali poteſtate? t. 8. r. 73. §. 1. & ſeqq. p.369

Pontifex an poſſit auferre poteſtatem, quam recipit Epiſcopus in ſua conſecratione. t.8. r.75. §.2. p.371

Pontificis vnctio quomodo differat à Regia. t. 6. r.88. lege eam per totam. p.363. & ſeqq.

Pontifex quo in ſenſu vocetur Vicarius Chriſti, & Petri? r.8. r.vlt. §.1. & ſeqq. p.415. & ſeqq.

Pontifex non eſt inferior Petro circa regimen Eccleſiæ Catholicæ. ibid. §.1. p.415

Pontifex dicitur Vicarius Chriſti ratione poteſtatis, & Vicarius Petri ratione ſucceſſionis. ibid.

* Vide verb. *Anima. Defunctus. Papa. Papatus. Paulus V. Diſpenſare*, & in multis aliis verbis huius Indicis.

Poſtulatio.

Poſtulatio Epiſcopi ante triginta annorum ætatem inualida eſt, ſecus electio. t.8. r.99. §.4. p.350

Potatio.

* Vide verb. *Defectus.*

Poteſtas.

Poteſtatem concedendi Indulgentias non habent Prælati inferiores Epiſcopo etiam habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, neque Concilium Generale, neque Capitulum Sede vacante, niſi ex conſuetudine præſcripta hanc præſentem accepiſſent. t.5. r.41. per totam. p.200

Poteſtas duplex eſt in Epiſcopo, iuriſdictionis v.g. & Ordinis. t.8. r.74. §.1. p.370

Poteſtas iuriſdictionis competit Epiſcopo confirmato, & poteſtas Ordinis non niſi conſecrato. ibid. §.2

Poteſtas Epiſcopalis in conſecratione accepta an poſſit auferri à Papa. t.8. r.75. §.1. p.371

Poteſtar, quam habet Epiſcopus, an à Pontifice, vel à Deo immediatè habeatur? ibid. §. *Verum.*

Poteſtas Ordinis Epiſcopalis maior eſt Sacerdotali. t.8. r.76. §.1. & ſeqq. p.372. & 373

Poteſtas Epiſcopi Titularis quæ ſit. t.8. r.77. §.vlt. & ſeq. ibid.

Poteſtas creandi Doctores an competat Epiſcopo. t.8. r.95. §.1. & ſeqq. p.390

* Vide verb. *Diſpenſare. Epiſcopus. Facultas. Iuriſdictio*, & eius notationem.

Potio Potus.

Potio ex vino condicto ea aromaticis an frangat ieiunium? t.6. r.91. §.3. p.249.

* Vide verb. *Ceruiſia. Chocolata. Paruitas Materiæ.*

Præcarium.

Præcarium accipiens, ſi illud in extrema neceſſitate conſumpſit, an teneatur reſtituere? t.7. reſ.54. §. 1. p.306

Præceptum.

Præcepta Synodalia, ſecluſo ſcandalo, an Regulares ſeruare non teneantur? t.4. r.22. §.3. p.151

Regula generalis, quod quando eſt dubium, an pro aliqua re ſit præceptum impoſitum, tunc iudicandum eſt non dari tale præceptum. t.4. reſ.65. §.1. p.172

Præceptis, legibus, & conſuetudinibus illius loci an ligentur Prælati, Prætores, Gubernatores, Præfecti Caſtellani, Milites, Scholares, Aduenæ, peregrini, hoſpites, extranei, famuli ad tempus ſeruientes, & alij ſimiles, qui omnes ad Patriam redire ſemper cogitant, vel ſecluſo ſcandalo non teneantur ad ieiunia, Feſta colenda, Miſſam audiendam, &c. t.6. r.39. §.1. per totum pag.220. & in Reſ. 46. §. 3. & ſeqq. pag. 223. & 224

Et an ſupradictas perſonas, qui præcepta, leges, & conſuetudines loci non obſeruant, Epiſcopus poſſit punire? t.6. r.46. §.5. p.224

Præceptum elargiendi in eleemoſynas ſuperflua redituum Eccleſiaſticorum an ſit ea iure naturæ, vel ex iure Eccleſiaſtico? t.7. r.10. §.1. p.286

Et an præceptum poſitiuum extet prohibens Eccleſiaſticis expendere ſuperflua niſi in vſus pios? ibid. §.3

An ex præcepto poſitiuo tantùm teneantur Eccleſiaſtici extra neceſſitatem grauem corporalem, vel ſpiritualem proximi erogare ſuperflua in vſus pios? t.7. r.27. §.1. p.292

* Vide verb. *Diſpenſare. Diuites. Eleemoſyna.* vbi latè pro precepto largiendi eleemoſynam *Extraneus. Imperatiuum. Miſſam audire. Pauperes. Scandalum.*

Præcipere.

Si præcipiat Prælatus in virtute S. Obedientiæ Religioſo ieiunium in Vigilia alicuius S. vel alterius ieiunij, & Religioſus non ieiunet, an dupliciter peccet. t.6. r.62. §.2. p.233

Idem eſt de aliis ſimilibus. ibid.

Prædicatores.

Prædicatores an teneantur ad ieiunium? t.6. r.24. §.1. p.214

Et diſtinguitur inter Prædicatores, qui in diebus Quadrageſimalibus concionantur, & qui in diebus Dominicis tantùm. ibid. §.3

Prædicatores, qui ex mercede concionantur, an teneantur ad ieiunium? t.6. r.25. §.1. ibid.

Prædicatoribus, quibus ſumptibus ſoluenda ſit eleemoſyna? t.7. r.39. §.1. & ſeqq. p.298

Prægnantes.

* Vide verb. *Fœmina.*

Prælatus Eccleſiaſticus.

* Vide verb. *Diſpenſatio. Dubium. Palatium. Poteſtas.*

Prælatus Regularis.

Prælati Regulares etiam locales an poſſint approbare, & ſignare Oratoria in Monaſteriis, Grangiis, &c. eorum? t.2. r.12. §.6. p.34

Et ſi egent benedictione, aut reconciliatione, an poſſint ea benedicere, & reconciliare? ibid. §.4

Prælati Regulares an peccent mortaliter prohibendo, ne ſubditi ſumant Bullam Cruciatæ? t.3. r.2. §.1. p.68

Prælati Regulares non intelliguntur ſub nomine Ordinarij loci. t.3. r.17. §.5. p.73

Prælati Regulares an ſint eligibiles in Confeſſarios virtute Bullæ Cruciatæ, aut Iubilæi? t.4. r.20. §.1. p.75.

Prælati Regulares ex decreto Clem. VIII. §. 2. de reſeruat. caſ. prohibentur audire Confeſſiones ſuorum ſubditorum, niſi ſponte accedant. ibid. §.3. p.76

Prælati Regulares abſque Epiſcopi approbatione non poſſunt audire Confeſſiones ſæcularium. ibid. §.6. & in t.4. r.6. §.1. p.144

A Præ

Digitized by Google

A Prælato ſuo Religioſus non præſentatus an poſſit ab Ordinario ad audiendas Confeſſiones approbari, & de eios licentia Confeſſiones ſæcularium audire, & virtute Bullæ Cruciatæ, & Iobilæi poſſit eligi? t.3. r.22. §.3. p.77

Si à Prælato Regulari Confeſſarius Regularis ſit prohibitus per ſententiam; ne ſæcularium Confeſſiones audiat, ſi ab Epiſcopo ſit approbatus, an ſit eligibilis per Iubilæum, & Cruciatam? t.3. r.26. §.1. p.78. & tr.4. r.6. §.1. p.144

Et quid in dicto caſu extra Iubilæum & Cruciatam. t.4. r.6. §.1. ibid.

Et an talis confitendo peccet mortaliter? t.3. r.26. §. *Reſtat modo*, p.78. & in tr.4. r.5. §.1. p.143

Sine Prælati licentia an poſſit Religioſos procurare pecuniam pro Bulla Cruciatæ ſumenda, dummodo pecunia non tranſeat in eius poteſtatem, ſed amicus, qui dat pecuniam, ſumat Bullam ſuo nomine. t.3. r.28. §.6. p.79

Prælatus Regularium ex vi priuilegiorum ſuorum poteſt cunctis diſpenſare in irregularitate ex violatione cenſurarum, ſi delictum eſt occultum? t.3. r.132. §.3. p.121

An à Prælato Regolari, vel ab Epiſcopo loci debeat eſſe approbatus Confeſſarius eligendus virtute Cruciatæ, vel Iubilæi, etiam quoad Regulares, & Nouitios. t.4. r.7.8. & 9. p.144. & 145

Prælatus Regularis an poſſit, vel debeat omnes ſuperabundantes redditus Conuentus in eleemoſynam dare. t.7. r.32. §.2. p.295

* Vide verb. *Diſpenſatio. Dubium. Monaſterium. Præcipere. Promulgare. Superior Regularis.*

Præſides.

Præſides Conciliorum Hiſpaniarum an teneantur ieiunare? t.6. r.27. §.1. p.216

Præſtimoniarius.

Præſtimoniarius an teneatur ſicut cæteri beneficiarij ad eleemoſynas largiendas? t.7. r.29. §.3. p.294

Prandens.

* Vide verb. *Pollutio.*

Prandium.

Prandium, qui per longum tempus interrumpit vrgente aliquo negotio, an frangat ieiunium? Et quid ſit hoc longum tempus? t.6. r.107. & 108. p.261

* Vide verb. *Religioſus.*

Preces.

* Vide verb. *Applicare. Interdictum.*

Presbyter.

* Vide verb. *Dominica dies. Oua.*

Princeps. Principiſſa.

Princeps ſumere volens ſecunda vice Bullam Cruciatæ, an teneatur ſoluere decem tarenos? t.3. r.4. §.1. p.68

Et quid de Principiſſa mortuo marito pro prima vice ſumendo Bullam? ibid. §.2

Et quid, ſi remanſiſſet vſufructuaria? ibid.

Priores.

* Vide verb. *Pauper.*

Priuilegiatum altare.

* Vide verb. *Altare.*

Priuilegiatus.

Priuilegiatus ſi mutat domum, an ſit denuò in illa ab Epiſcopo Oratorium priuatum approbandum? t.2. r.26. §.1. p.43

Priuilegiato an ſuffragetur vbique Oratorium priuatum? t.2. r.33. & 34. p.48

* Vide verb. *Facultas. Ordinarius. Miniſter.*

Priuilegium.

Priuilegium quando ſit odioſum, & quando fauorabile, & quando eſt strictè reſtringendum, vel ampliandum? t.2. r.3. §.5. p.29

Priuilegij cauſa ceſſante ceſſat ipſum, ſic perſeuerante cauſa conceſſionis ipſum perſeuerat, licet aliæ circumſtantiæ mutentur. t.2. r.34. §.2. p.48

Vigore priuilegij Cruciatæ an poſſit quis habere Oratorium priuatum in domo ſua, & in illo celebrare, vel audire Miſſam extra tempus interdicti? t.2. r.48. §.1. & ſeqq. p.57

Priuilegia Bullæ Cruciatæ non strictè, ſed amplè interpretanda ſunt. t.3. r.163. §.4. p.133

Idem eſt de Iubilæo.

Si pro priuilegia Regularium ſit commutatio voti, an debeat fieri in Sacramentali confeſſione? t.3. r.70. §.1. & ſeqq. p.100

Priuilegia conceſſa in iure communi, eaque, quæ vſu toleratæ conſuetudinis approbantur, an ſuſpendantur per Bullam Cruciatæ? t.3. r.125. §.1. p.117

Priuilegia quæ habent Regulares commutandi vota, & in eis diſpenſandi, & abſoluendi à reſeruatis, an ſuſpendantur per Bullam Cruciatæ? t.3. r.126. §.1. p.118

Et an per Iubilæum anni Sancti? ibid. §.3

Priuilegia habentes abſoluendi à cenſuris an poſſint abſoluere à ſuſpenſione incurſa propter ordinationem ante legitimam ætatem, vel ob defectum tituli? t.3. r.128. & 129. p.118. & 119

Et à dictis ſuſpenſionibus an poſſint abſoluere inuitum, & abſentem? t.3. r.128. §.2. p.119

Per priuilegia an poſſit commutari materia non reſeruata, in qua Pontifex commutauit votum reſeruatum Religionis, vel perpetuæ caſtitatis? t.4. r.16. §.3. p.148

Priuilegia Bullæ Cruciatæ, & ſimilia, quæ conceduntur ſub obligatione oneroſa ex parte recipientis, non poſſunt niſi ſubſiſtente, eaque vrgente cauſa reuocari, &c. t.5. r.26. §.7. p.191

Priuilegio Bullæ Leonis X. quæ incipit, *Zelus Domini*, gaudent Regulares omnes per communicationem, in qua Bulla conceditur Regularibus, & eorum familiaribus, vt poſſint comedere butyrum, oua, & lacticinia in Quadrageſima, & aliis diebus quomodolibet prohibitis, &c. t.6. r.53. §.7. p.228

Priuilegium an perdatur per non vſum? ibid.

Qui ex priuilegio poteſt diebus ieiuniorum comedere oua, & lacticinia, an poſſit ſimul comedere ſanguinem, & quod vulgo dicitur, *Sanguinacci*, ſeu *Vitoldo*, Hiſpanè *Mondongo*? t.6. r.70. §.1. p.238

Et an poſſit comedere ſagimen? ibid. §.1. p.239

* Vide verb. *Applicare. Bulla Cruciata. Commiſſarius Cruciatæ. Conſanguineus. Diſpenſare. Domeſticus. Dominica dies. Eccleſia. Epiſcopus. Familiares. Immunitas Eccleſiæ. Interdictum. Officium Diuinum, &c.*

Priuilegium creandi Doctores an habeant Epiſcopi? t.8. r.95. §.1. & ſeqq. p.390

Priuilegium erigendi Oratorium priuatum, ſeu habendi Altare portatile habent Epiſcopi. t.8. r.102. §.1. & ſeq. p.394

Et an ante conſecrationem. ibid.

Priuilegium concedendi Indulgentias competit Archiepiſcopis, & Epiſcopis. t.8. r.103. à principio vſque ad §. vlt. excluſiuè, vbi latè. p.394. & 395

Priuilegium abſoluendi à iuramento an competat Epiſcopo ante conſecrationem. ibid. §. vlt. p.395

Priuilegium abſoluendi, & diſpenſandi virtute Concilij Trid. an competat Epiſcopo confirmato, ſed nondum conſecrato. t.8. r.104. §.1. ibid.

Digitized by Google

Et an in locis vbi Tridentinum non eſt receptum? ibid. *Rurſus.* 5. p. 396
Priuilegio dicto an poſſit vti Epiſcopus Titularis. ib. §. 1. p. 395
Priuilegium eligendi Confeſſarium habet Epiſcopus confirmatus, licèt nondum conſecratus. r. 8. r. 105. §. 1. p. 396
An etiam electus tantùm? ibid.
An etiam qui renunciauit Epiſcopatui? ibid. p. 397
An etiam Epiſcopus Titularis? ibid.
Priuilegium prædictum quomodo intelligendum eſt? ibid. §. *Sed in his caſibus.*
Priuilegium Bullæ Cœnæ ad incurrendam excommunicationem, qui eos offendit, an competat Epiſcopis ante conſecrationem. r. 8. r. 107. §. 1. p. 399
Priuilegio dictæ Bullæ Cœnæ qui gaudent, ibid.

Proceſſus.

Proceſſus de vita, & moribus Epiſcopi conſecrandi prætermittendus eſt. t. 8. r. 110. §. 1. p. 400
Proceſſus ille, qua diligentia fulminandus. ibid.
Proceſſus huiuſmodi forma defenditur. ibid.

Procurator.

Procuratores an teneantur ieiunare? t. 6. r. 28. §. 1. & ſeq. p. 217
* Vide verb. *Iuramentum fidelitatis.*

Profeſſio.

Profeſſio Melitenſium an dirimat matrimonium ratum. t. 3. r. 98. §. 3. p. 208

Proficiſci.

Qui proficiſcitur extra Regna Hiſpaniarum breui tamen reuerſurus, an poſſit vti priuilegiis Bullæ Cruciatæ circa eſum lacticiniorum, & ouorum. t. 3. r. 161. §. 1. p. 131
Et quinam dicatur ſtatim reuerſurus. ibid. §. 2
* Vide verb. *Locus.*

Prohibere.

* Vide verb. *Epiſcopus. Prælatus Regularis.*

Proles.

* Vide verb. *Fœmina.*

Promiſſio. Promittere.

Qui promiſit aliqua die nihil manducaturum, nec bibiturum niſi panem & aquam, an tunc toties peccet, quoties biberit vinum? t. 6. r. 65. §. 1. p. 235
* Vide verb. *Miſſam celebrare. Votum.* vbi latè & plura.

Promulgare. Promulgatio.

Si non promulgetur, ſecunda Bulla Cruciatæ elapſo anno, an poſſit quis vti intra illud tempus, & frui priuilegio primæ Bullæ. t. 3. r. 13. §. 1. & ſeqq. p. 72
Et quid poteſt fieri, ſi ante elapſum annum primæ Bullæ publicatur ſecunda? t. 3. r. 14. §. 1. & ſeqq. ibid.
Promulgare an poſſit Prælatus Regularis pro ſuis ſubditis Iubilæum, non expectata promulgatione Epiſcopi Diœceſani, ſeu Parochi. t. 4. r. 12. §. 1. p. 147
Et quid, ſi Epiſcopus, aut Parochus non mittat copiam, ſeu Breuiarium Bullæ Iubilæi? ibidem §. 2. p. 147
* Vide verb. *Superior Regularis.*

Prouincia.

* Vide verb. *Archiepiſcopus. Conſuetudo. Lex. Prouincialis.*

Prouincialis.

Prouincialis Regularis an poſſit in quouis Conuentu ſuæ Prouinciæ vti Altari priuilegiato? t. 1. r. 11. §. 3. p. 10
Prouincialis Regularium an debeat per ſe facere diſputationem Oratorij intra, & extra domus Monaſterij in Grangiis, &c. ſuæ Prouinciæ? t. 2. r. 11. §. 3. p. 33
Et quid in dicto caſu de Prouinciali Societatis Ieſu, quando faciunt dictam deputationem ex priuilegio Greg. XIII. t. 2. r. 16. §. 4. p. 36
* Vide verb. *Superior Regularis.*

Prouiſio.

* Vide verb. *Pontifex.*

Publicatio.

In publicatione Bullæ Cruciatæ non tenetur quis primo die ſumere Bullam, ſed ſufficit intra hebdomadam? t. 3. r. 3. §. 1. p. 67

Puer.

Pueri quo tempore teneantur legibus Eccleſiaſticis, & ſignanter Confeſſionis, Communionis, &c. t. 6. r. 68. §. 8. p. 237
* Vide verb. *Carnes. Communio. Irregularitas.*

Pupillus.

Pupilli an teneantur conſentire, vt tutores & curatores de eorum bonis aliquas eleemoſynas, & donationes faciant. Et an ipſi pupilli poſſint moderatas eleemoſynas, & donationes facere, & ipſi tutores, & curatores teneantur ad id conſentire? t. 7. r. 37. §. 1. p. 297

Purgatorium.

* Vide verb. *Anima. Defunctus. Exiſtens. Pœna.*

Q

Quadrageſima.

* Vide verb. *Aduena. Carnes. Confeſſio. Conſuetudo. Dies. Dominica dies. Experientia. Lacticinia. Mediolanenſis. Oua. Peregrinus.*

Quantitas.

De QVantitate eleemoſynæ ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis expendenda in pauperum neceſſitatibus. t. 7. r. 23. §. 1. p. 289
Quænam quantitas dicatur notabilis, vt illam expendens Epiſcopus, vel beneficiarius alius in vſus prophanos, peccet mortaliter? t. 7. r. 25. §. 1. & ſeqq. p. 290
* Vide verb. *Carnes. Collatio ſerotina. Henricus. Iter. Oratio. Paruitas materiæ. Potus. Vna.*

Quinquagenaria.

* Vide verb. *Annus. Fœmina.*

R

Raptura.

* Vide verb. *Deſtructum. Fractio.*

Recitatio. Recitare.

REcitare vouens ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi non poteſt integros recitare, an teneatur ad partem? t. 6. r. 66. §. 3. p. 235
Vel ita vouens ſi ſciret tantum vnum Pſalmum ex ſeptem Pœnitentialibus, an illum ſeptem vicibus recitare teneatur. ibid.
* Vide verb. *Votum.*

Reconciliatio.

Reconciliatione non indigent Oratoria Regularium, etiam conſtructa in eorum Grangiis, & quando indigeant à ſuis Prælatis localibus reconciliari poſſunt. t. 2. r. 12. §. 4. p. 34

Redire.

Redire ad primum votum an poſſit, qui commutationem illius obtinuit omiſſo eo, in quo facta eſt commutatio? t. 3. r. 121. §. 1. p. 116
Et quid, ſi commutatio facta eſt in rem meliorem? ibidem §. 2

Redditus Eccleſiaſtici.

* Redditus Eccleſiaſtici quomodo debeant expendi ab Eccleſiaſticis, vide verb. *Beneficiarius. Cardinalis. Clericus. Eccleſiaſticus. Epiſcopus.*

Redi

Digitized by Google

Redimere.

* Vide verb. *Captiuus.*

Regnum.

Extra Regna Hiſpaniarum, vbi Bulla Cruciatæ non publicatur, an quis poſſit frui eius gratiis & priuilegiis t.3. r.160. §.1. p.131

Et quid quoad eſum carnium & lacticiniorum? ibid. §.2

* Vide verb. *Mare. Proficiſci.*

Regula.

* Vide verb. *Annus.*

Regulares.

Regulares an poſſint habere Oratoria in eorum Monaſteriis, clauſtris, infirmariis, cellis, Grangiis, &c. t.2. r.11. §.1. p.32

Et an eorum priuilegia circa hoc ſint à Conc. Trident. reuocata? ibid.

Et in prædictis Oratoriis an poſſint Sacerdotes alij celebrare? ibid. p.33

Regulares ex priuilegio Alexandri VI. in ſupradictis Oratoriis poſſunt diuina officia celebrare, & familiaribus & vaſſallis Sacramenta Euchariſtiæ, & Pœnitentiæ miniſtrare, & etiam Nouitiis, Tertiariis, & aliis actu ſeruientibus, cōmenſalibus, intra loca manentibus & omnibus aliis perſonis ſubiectis Superiori Regulari. t.2. r.12. §.3. p.34

Regularium Oratoria ruri conſtructa Ordinarius non habet ius viſitandi ibid. §.5

Regulares an poſſint celebrare vbique in Altari etiam in domibus ſæcularium in plateis, caſtris, Grangiis, & circa vllum dubium hoc facere poſſint Fratres itinerantes? t.2. r.14. §.1. & ſeqq. p.35

Regularium priuilegia celebrandi extra Eccleſiam an ſint reuocata per Concilium Trid. ſeſſ.22. t.2. r.15. §.1. & ſeq. ibid.

Regulares an poſſint erigere Altaria in locis, ſeu cellis, vbi decumbunt infirmi, vt poſſint è lecto audire Miſſam, & Euchariſtiam recipere, nec eſt neceſſarium, vt infirmitas ſit magni momenti? t.2. r.16. §. *Sed dicta* poſt medium, p.35

Regulares infirmi extra clauſtra degentes an poſſint facere celebrare in ſuis cubiculis, & ſecùs ſi ſæculares ægrotarent in Monaſterio? ibid. prope finem dicti §. p.36

Regularium Oratoria, & ſæcularium in multis concordant, & differunt. ibid. §.5

Regularis à ſuo Prælato prohibitus ne ſæcularium Confeſſiones audiat, ſi tamen illas audiat ex licentia Epiſcopi an poſſit abſoluere ab illis caſibus à quibus abſoluere poſſet ex vi priuilegiorum Religionis? t.3. r.26. §. *Notandum eſt.* p.78.

Regulares ſine licentia ſuorum Prælatorum virtute Cruciatæ an poſſint eligere Confeſſarium, vt illos à peccatis, caſibus reſeruatis, & cenſuris abſoluat, etiam à reſeruatis ſuis Superioribus, & Papæ? t.3. r.27.28. 29. & 30. à p.78. vſque ad 81

Et quid de Religioſis Societatis Ieſu in ſupradicto caſu? t.3. r.28. §.2. p.78

Regulares poſt Bullam Vrbani VIII. an poſſint abſolui cum Bulla Cruciatæ à reſeruatis cum Confeſſario domus? t.3. r.31. §.1. & ſeqq. pag. 82. & 83

An ſaltem Regulares virtute Cruciatæ poſſint abſolui à peccatis mortalibus, & cenſuris non reſeruatis toties quoties? t.3. reſ.32. §.1. & ſeqq. pag. 83. & ſeq.

Si per Regularium priuilegium efficiatur commutatio voti, an debeat fieri in Sacramentali Confeſſione? t.3. r.69. §.3. p.101

Regulares Confeſſarij non poſſint virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare, aut commutare vota caſtitatis ſeu Religionis, quæ poteſt Epiſcopus ex vrgentiſſima neceſſitate, aut in graui periculo tranſgreſſionis. t.3. r.119. §.8. p.116

Regularium indulgentiæ an ſuſpendantur per Cruciatam? t.3. r.144. §.1. p.125

Regulares poſſunt tempore Iubilæi ſine Superioris licentia confiteri cum extraneis, ita vt ſuperior hoc non poſſit prohibere. t.3. r.9. §.4. p.145

Regulares an teneantur ad ieiunia ex voto emiſſa à populo locorum, vbi habitant? t.6. r.41. §.1. p.221

Regularis, qui tenebatur ieiunare Feria ſexta, vel aliqua alia die, in qua occurrit Vigilia alterius ſancti, vel ieiunij, ſi non ieiunet, an peccet dupliciter? t.6. r.62. §.1. p.223

Idem eſt de Regulari Franciſcano. ibid. §.2

Idem eſt de aliis ſimilibus caſibus. ibid.

Regularis Epiſcopus an ſit dominus redditum Eccleſiarum t.7. r.26. §.1. p.291

Regularis Epiſcopus an poſſit teſtari de patrimonialibus? ibid. §.3. p.292

Regularis Epiſcopus legitimæ renunciationem ante emiſſam profeſſionem factam ſeruatâ Concilij formâ poſt reuocare. ibid.

Et hoc etiam ſi forte Epiſcopi eſſent ex illis Religioſis, qui in Societate Ieſu emiſerunt ſola vota biennij. ibid. §.6

Regularis conſecratus in Epiſcopum an liberetur à votis Religionis? t.8. r.106. §.1. p.397

Regularis Epiſcopus an poſſit diſpenſare & diſponere de fructibus ſui beneficij? ibid. §.5. p.399

Regularis Epiſcopus an ſit capax acquirendi bona? ibid. §.4. p.398

Regularis ordinatus Epiſcopus habitum Religionis dimittere poteſt. ibid. §. vlt. ad medium.

* Vide verb. *Annus. Applicare. Benedictio. Bulla Cruciata. Cardinalis. Cenſura. Commorantes. Conſuetudo. Deputatio. Debitum coniugale. Dominica dies. Eccleſia. Epiſcopus. Euchariſtia. Hoſpes. Immunitas Eccleſia. Indulgentia. Lacticinia. Lex. Mendicantes. Miſſam audire. Miſſam celebrare. Monialis. Mos. Nouitius. Ordinarius. Ouа. Præceptum. Præcipere. Prælatus Regularis. Priuilegium. Reconciliatio. Religioſus. Reſeruatus caſus.*

Reincidentia. Reincidere.

An reincidat in excommunicationem, qui per Cruciatam, aut Iubilæum fuit abſolutus ab excommunicatione ante realem ſatisfactionem ſi poſtmodum non ſatisfaciat quando commodè poteſt; t. 3. reſ. 49 §. 3. p.93

Ad reincidentiam excommunicationis an poſsit quis per Cruciatam, aut Iubilæum abſolui, t.3. r.60. §.1. ibid.

Relaxare.

* Vide verb. *Iuramentum.*

Religio.

Religionis Melitenſis D. Iacobi, Alcantaræ Calatrauæ &c. votum an ſit per Cruciatam commutabile, vel per Epiſcopum diſpenſabile? t.3. r.98. & 99. pag.107. & 108

Religiones an propriè, & ſimpliciter ſint Ordines D. Iacobi, Alcantaræ, Calatrauæ &c. t.3. r.99. §.1. p.108

Et quid de ordine Melitenſi? t.3. r.98. §.2. p.107

Si per Religionis ingreſſum quis beneficium Curatum amittit, vel relinquit, ac ſit eligibilis in Confeſſarium per Iubilæum vel Cruciatam? t.4. reſ.2. §. 1. p.142

Ad Religionem ſe transferre Epiſcopus non poteſt ſine licentia Papæ, t.8. r.96. §.5. p.391

* Vide verb. *Commutari. Diſpenſare. Votum.*

Religioſus.

Religioſus petitâ, & non obtentâ licentiâ, Superioris ſi ſumit Bullam, non peccat, & fruitur indulgentiis. t.3. r.5. §.1. p.68

Religioſi an propriè vel largo modo ſint Equites Melitenſes? t.3. r.98. §.1. p.107

Religioſi an teneantur ad ieiunium? t.6. r.26. §.1. p.214

Et quid de Religioſis Muſicis, & Cantoribus? ibid.

Religioſi, qui habent priuilegium anticipandi prandium per horam, an poſſint per horam cum dimidia prandium ante meridiem præuenire? t.6. reſ.104. §.5. p.260

Religioſi an poſſint eleemoſynas facere? t.7. r.33. §.1. p.295

Et quamuis Religioſi Superior interdicat eleemoſynas elargiri, non videntur interdicere moderatas & conſuetas. ibid. §.3

Religioſi an poſſint eligere Religioſos Mendicantes, vel Religioſos ſui Monaſterij, ſi diſtributores eleemoſynæ ſint Religioſi pro ſuis neceſſitatibus. t.7. r.61. §.3. p.309

* Vide verb. *Applicare. Cantores. Collatio ſerotina. Inſeruientes. Lauare. Legentes. Monaſteria. Monialis. Pauper. Regulares. Votum.*

Relinquere.

* Vide verb. *Obligatum.*

Reliquia.

Reliquias ſacras videndas, vel tangendas an liceat exponere, vt magis eleemoſynæ creſcant? t.7. reſ.66. §.1. p.311

Reliquiæ ſacræ diſtrahi non poſſunt pecunijs abſquè ſymonia. ibid.

Reperire.

* Vide verb. *Perire.*

Reſeruatus caſus, & peccatum.

A reſeruatis in Bulla Cœnæ an ipſamet Bulla Cœnæ deroget facultatem abſoluendi per Bullam, Cruciatæ? t.3. r.37. §.1. & ſeq. p.85

A reſeruatis ſummo Pontifici ſi ſint occulti an per Bullam Cruciatæ quis poſſit abſolui toties quoties? t.3. r.38, 39. & 40. p.86. & ſeq.

A reſeruatis an quis poſſit abſolui per Bullam Cruciatæ non ſolùm antea, ſed poſt ipſius ſuſceptionem incurſis? t.3. r.49. §.1. p.89

Idem eſt de Iubilæo.

A reſeruatis an quis poſſit per Cruciatam obtinere abſolutionem ab vno Confeſſario, & poſtea vel antea ab alio votorum commutationem? Idem eſt pro Iubilæo. ibid. §.2

A reſeruatis qui obtinuit per Cruciatam vel Iubilæum abſolutionem faciens tamen tunc confeſſionem inualidam, & irritam an dicta peccata non ſint amplius reſeruata ita vt poſſit ab eis à quocumque Confeſſario obtinere abſolutionem? t.3. r. 50. §.1. pag.89. & 90

Idem eſt ſi Prælatus tribuat facultatem in aliqua Feſtiuitate abſoluẽdi à reſeruatis, ſi aliquis Religioſus tunc efficeret confeſſionem irritam, & inualidam, & reſeruata confiteatur. ibid. §.3. p.90

Et idem etiam eſt, ſi per Cruciatam quis abſoluatur à caſibus Epiſcopalibus, ſi fictè & ſine dolore illos confiteatur. ibid.

Et quid de peccatis reſeruatis, & oblitis in ſupradictis confeſſionibus factis inualide & irritè? t.3. r.51. §.1. in fine p.90

Reſeruatorum nullam mentionem faciens, ſi habens Bullam confiteatur, an adhuc deſinat reſeruatio? t.3. r.52. §.1. ibid.

Idem eſt pro Iubilæo? ibid.

Reſeruationem oblitorum an tollat abſolutio tradita virtute Cruciatæ? t.3. r.53. §.6. p.92

A reſeruatis commiſſis poſt annum publicationis Bullæ Cruciatæ elapſum an poſſit quis abſolui, ſi ante elapſum annum per Bullam incipiat, & ob iuſtas cauſas non perficiat confeſſionem? t.3. r.54. §.1. & ſeqq. ibid.

Et quid de reſeruatis peccatis commiſſis ante elapſum annum publicationis? ibid. §.9. p.93

A reſeruatis quibuſdam caſibus per ſua priuilegia Regulares abſoluere poſſunt, ſuſpenduntur-ne dicta priuilegia per Bullam Cruciatæ? t.3. r.126. §.1. p.118

Qui à reſeruatis, peccatis obtinuit abſolutionem virtute Iubilæi, qui poſtea voluntariè non lucratur, an peccet mortaliter? t.4. r.65. §.1. p.172

* Vide verb. *Abſolutio ſacramentalis. Abſolutio excommunicationis. Caſus. Diſpenſatio. Monialis. Nomina. Regulares.*

Reſtituere. Reſtitutio &c.

Reſtituere aliquid an teneatur obligatus celebrare in aliqua Eccleſia, Templo, Oratorio, vel Altari, ſi alibi celebret? t.1. r.14. §.1. p.11

Et quid, ſi Altare ſit priuilegiatum? ibid. §.2

Et quid, ſi bis vel ter in anno in tali Sacello, Eccleſia vel Altari non celebret? t.1. r.12. §.4. p.12

Reſtituere an teneatur Confeſſarius, qui abſoluit per Cruciatam ab excommunicatione eum, qui parti non ſatisfacit cùm poſſit? t.3. r.57. §.1. p.94

Quando reſtituere tenentur macellarij, piſtores, tabernarij, dulciarores, caupones, & alij ſimiles pro illicitis damnis factis ex ſuo officio, & qui bona aliena illicitè acquiſierunt, cui eſt facienda reſtitutio, ſi ignorant damnificatos? t.3. r.172. & 173. p.137. & ſeqq.

Vel an ſupradicti loco reſtitutionis poſſint vti Bulla Compoſitionis? ibid.

Ad reſtitutionem an teneatur qui per Bullam ſe compoſuit, comparente vero Domino? t.3. r.174. & 175. p.138. & ſeq.

Reſtituere in aliquo caſu damna quæ ex eius omiſſione in danda eleemoſyna in extrema neceſſitate ſunt ſequuta v.g. qui fame periit, reliquit filios, quibus deberentur opera patris, &c. t.7. r.2. §.1. p.276

Reſtituere quinam ſunt, qui tenentur, ſi in communibus neceſſitatibus famis & infirmitatum non ſuccurrunt? t.7. r.6. §.3. p.278

Reſtituere an teneantur Eccleſiaſtici ſi eleemoſynas debitas ex fructibus Eccleſiaſticis non præbeant? t.7. r.26. §.1. p.291

Reſtituere tenetur, qui in extrema neceſſitate preſſus abſtulit rem alienam Domino in extrema quoque neceſſitate redacto? t.7. r.47. §.5. p.301

Reſtituere poſtea ſi poteſt an teneatur qui in extrema neceſſitate conſtitutus accipit aliquam rem? t.7. r.53. §.1. & ſeq. p.306

Reſtituere an teneatur, qui ante neceſſitatem extremam accepit ab alio accommodatum, conductum, vel precarium, ſi illud in extrema neceſsitate conſumpſit? t.7. r.54. §.1. ibid.

Ad reſtitutionem an tenearis, ſi ante neceſsitatem extremam furatus es aliquam rem, quam poſtea in extrema neceſsitate conſumpſiſti; t.7. reſ. 55. §. 1. & ſeqq ibid.

* Vide verb. *Bulla Compoſitionis. Creditor. Debitor. Dubium. Executor. Pauper. Rex.*

Retinens. Retinere.

* Vide verb. *Bulla Cœnæ. Fractio.*

Reuerentia.

Reuerentia filialis ab Epiſcopo conſecrato conſecratori exhibenda eſt. tract.9. reſ. 93. §. 1. & ſeqq. p.389

Reuerentiæ prædictæ pia monumenta. ibid.

Reuerentiæ prædictæ effectus. ibid.

Reuoca

Renocare. Renocatio

Per reuocationem concedentis indulgentiam, deſinit eſſe.t.5.r.26.§.6. p.191

Donec reuocatio indulgentiarum legitimè promulgetur, indulgentiæ non ceſſant. ibid.§.8

Et an reuocationis ipſa actualis notitia ſit neceſſaria, vt ad aures perueniat poſſidentis indulgentiam. ibid.§.9. p.192

Idem eſt de votorum diſpenſatione. &c. §.10

* Vide verb. *Priuilegium. Succeſſor.*

Rex.

Rex ſi non expendat eleemnſynam Cruciatæ contra Turcas, an accipientes Bullam Cruciatæ lucrentur eius indulgentias? t.3.r.1.§.1.p.66

Rex in tali caſu anteneatur ad reſtitutionem? ibid.

Rex vngitur in humero, & brachio. t.8.r.88. lege per totam. p.363. & ſeqq.

Regis vnctio fit cum oleo Cathecumenorum. ibid. r.1

Regis vnctio non eſt Ordo neque Sacramentum .ibid. §.1. & ſeqq. p.363.& ſeqq.

Regiæ vnctionis myſtica declaratio. ibid.

Reges quinam vngantur? ibid. §. *De ſignificationibus* p.384.

* Vide verb. *Generalis Exercitus.*

Ritus conſecrationis Epiſcopalis.

* In indice primo poſito in principio huius tom. ex tract.8. *de Conſecratione Epiſcoporum.* lege à reſ.12.vſqoe ad 19. incluſinè, & reſ.70. 79. & à reſ.113. vſque ad reſ.124. vbi plura curioſa, & notabilia inuenies.

Roſarium.

* Vide verb. *Votum.*

Rumpere.

Si rumpatur culpabiliter Bolla Cruciatæ, an adhuc valeat? r.3. r.8. §.1.& ſeqq.p.70

Et quid, ſi inculpabiliter rumpatur Bulla? t.3. r.20. §.4. p.71

Rus.

In rure an poſſit erigere Oratorium qui habet indultum Oratorij priuati in domo ſua, vt quando eſt ibi Miſſam audiat? t.2.r.32. §.1. & ſeqq.p.47

S.

Sabbathum.

SI in Sabbatho incidit aliquod Feſtum ex ſolemnioribus, an licitum ſit veſci carnibus? t.6. r.38. §.2.p.220

Sacerdos.

Sacerdos dicens Miſſam in Altari priuilegiato an debeat non ſolum indulgentiam; ſed etiam Sacrificium applicare defuncto? t.1. r.6. 35.36. & 37. p.5. 23. & 24.

Sacerdos, qui tenetur celebrare in aliqua Eccleſia, Oratorio, Altari,&c.an peccet mortaliter alibi celebrando? Vbi aliqua alia contingentia in dicto caſu.t.1. r.14. §.1.& ſeqq. p.11

Sacerdos obligatus ad celebrandum in Altari priuilegiato an ſatisfaciat, ſi celebret alibi cum numiſmate, vel calculo benedicto. t.1.r.15. §.2.p.12

Sacerdos ad quid teneatur ſi in Altari priuilegiato aſſignato celebrare non poteſt? t.1. r.19. §.1. p.13

Idem eſt de alio Sacello, Templo, Capella, vel tali hora. ibid. §.2. p.14

Sacerdotes non poſſunt Miſſam celebrare in Oratorio priuato Epiſcopi eo abſente, vel mortuo. t.2.r.6. §.3. p.30

Sacerdotes ſæculares an poſſint dicere Miſſam in Oratorijs Regularium, quæ ſunt in clauſtris, infirmariis, &c. eorum Monaſteriorum? t.2. r.11.§.1. ſub finem p.33

Et quid in oratoriis Regularium, quæ ſunt in Grangiis? t.2.r.12.§.2.p.34

Sacerdos an potuerit celebrare in Altari portatili, quod erat in Palario rurali, & in quo non aderat licentia celebrandi ad dandum viaticum repente ibi moribundo? t.2. r.18. §.4. p.37

Sacerdotes celebrare volentes in Oratoriis priuatis quam licentiam habere debeant? t.2. r.43. §.1. p.54

Sacerdos ſæcularis, vel Regularis an poſſit virtute Cruciatæ in Oratoriis priuatis miniſtrare Euchariſtiam? t.2. r.46. §.1. p.56

Sacerdos priuilegiatus tempore interdicti virtute Cruciatæ poteſt eligere laicum, vt inſeruiat Sacro, ſi non inueniat Miniſtrum habentem priuilegium aſſiſtendi diuinis.t.2. r.51. §.4.p.60

Sacerdos qui Miſſam celebrat pro ſtipendio, & ſui laboris pretio, an poſſit ſuam operam Petro addicere? t.3.r.1. §.5.p.66

Sacerdos occultis cenſuris innodatos an poſſit celebrare ſcandali vitandi cauſa vel ne crimen ſuum prodat? r.8.r.43.§.1.p.341

Sacerdos extra diem Natalis Domini ordinatus non poteſt eadem die aliam Miſſam celebrare.t.8. t.8. r.65. prope finem. p.363

Sacerdos inferior eſt Epiſcopo.t.8.r.16.§. *Dico.* ſed lege eam per totam p.372

* Vide verb. *Anima. Applicare. Bulla Cruciata. Communio. Confirmationis Sacram. Defunctus Dominica dies. Euchariſtia. Extrema Vnctio. Fructus. Hoſpes. Indulgentia. Miniſter. Miſſam celebrare. Numerus. Oratorium. Parochus Status. Superior Regularis.*

Sacramentum.

Sacramentum propriè dictum definitur. t.8. r.6. §.1. p.315

Sacramentum verè & proprie dictum eſt ordinatio Epiſcopalis. ibid. per totam reſ.p.315. & 316

Nouum Sacramentum, & ordinem an conſtituat Epiſcopatus. t.8.r.7. §.1. & ſeqq.p.316

Opinio aſſerens Epiſcopatum non eſſe Sacramentum an ſit cenſura inurenda? t.8.r.10.§.11.p.318

Sacramentorum numerus ab Eccleſia receptus non mutatur ex eo quòd Epiſcopatus ſit Sacramentum.t.8. r.11.§.1.p.319

Sacramentum ordinis plures ſpecies continet.ibid.§. *Concludo.* p.320

Sacramenti Ordinis Epiſcopalis materia & forma. t.8. à reſ.12. vſque ad reſ.19. incluſiuè à p.320. vſque ad 324

Sacramentum Ordinis Epiſcopalis an imprimat characterem diſtinctum à Sacerdotali? t.8. r.20. & 21.p.324. & 325

Sacramenti Ordinis Epiſcopalis Miniſter. t.8. r.24. §.1. p.328

In omni Sacramento requiritur coniunctio materiæ cum forma.t.8. r.36. §.1. p.336

Et an ſufficiat coniunctio moralis. ibid. §.3

In Sacramentis miniſtrandis quæ intentio requiratur. t.8.r.37.§.1.ibid.

Ad Sacramentorum validitatem non requiritur probitas Miniſtri. ibid.§ 3. p.337

* Vide verb. *Charaćte. Miniſter.*

Sacrificium.

* Vide verb. *Applicare. Cathecumenus. Fructus. Miſſam celebrare. Sacerdos.*

Sacrilegium. Sacrilegus.

* Vide verb. *Communio. Fornicari.*

Sæculares.

* Vide verb. *Miſſam audire. Regulares. Superfluum.*

Sagimen.

Sagimen an comedere poſſit, qui habet licentiam comedendi. in Quadrageſima oua, & lacticinia? t.6. r.70. §.2. p.239

* Vide verb. *Vſus.*

Sanguis.

Sanguinem, & qui vulgo dicitur *Sanguinazzi*, ſeu *Vicoldo*, Hiſpane *Mondongo* an comedere poſſit, qui in diebus ieiuniorum ex priuilegio vel licentia Medici comedere oua, & lacticinia poſſit? t. 6. r. 70. §.1. p.238

Sartores.

Sartores an teneantur ieiunare. t.6. r.33. §.1. p.218

Et quid ſi conficiunt calceos ex materia molli? t.6. r.70. §.4. p.239

Satisfacere. Satisfactio.

An ſatisfaciat, qui celebrat Miſſam in Altari priuilegiato, quæ non ſit de requiem, licet in indulto non exprimatur? t.1. r.9. §.1. p.8

Si ſatisfactionem partis exigit excommunicatio, & aliquis excommunicatus oblitus eſt confiteri cenſuram per generalem abſolutionem, quæ ad cautelam datur in confeſſione, talis non remanet abſolutus à tali cenſura? t.3. r.52. §.3. p.91

Verba *Satisfacta parte*, quæ ponuntur in Bulla Cruciatæ, & aliis reſcriptis, & priuilegiis, quando datur facultas abſoluendi à cenſuris, quid ſignificant? t.3. r.35. §.1. p.93

Qui comprehendantur ſub nomine partis. Et qui ſub nomine ſatisfactionis? ibid. & in reſ.56.§. *Notandum.* p.94

Sine ſatisfactione partis abſolutus per Cruciatam ab excommunicatione, an teneatur iterum confiteri tanquam nulliter abſolutus? t.3. r.56. §.1. ibid.

Et qui ſatisfactionem dare non poteſt, an debeat dare ſufficientem cautionem? ibid. §.5

Si ſatisfacere parti excommunicatus poſſit, & non ſatisfacit, ſi à Confeſſario per Cruciatam, aut aliud priuilegium abſoluatur, an valida ſit abſolutio? t.3. r.57. §.1. p.94

Et qui abſque ſatisfactione, aut cautione abſoluit excommunicatum, an teneatur ad reſtitutionem parti læſæ? ibid. §.2

Qui ſatisfacere non poteſt parti, an poſſit virtute Cruciatæ abſolui ab excommunicatione? t.3. r.58. §.5. ibid.

Satisfacere in partem an debeat, ſi non poſſit in totum. ibid. §.4

Et quid, ſi ſatisfacere non poteſt ſine graui nocumento famæ, ſtatus, aut ſuorum bonorum, an in dicto caſu ſufficiat dare ſufficientem cautionem? ibid.

Si ſatisfacere excommunicatus non poteſt, an ſit valida, & licita abſolutio, ſi datur non ſatisfacta parte, quam Bulla aut Iubilæum requirit? tr. 3. reſ. 59. §. 5. ibid.

Ante ſatisfactionem realem abſolutus reincidit in excommunicationem, ſi poſtmodum non ſatisfacit, quando commode poteſt. ibid. §.3

Qui ſolum ſatisfacit Clerico, vel Monacho percuſſis, & non Eccleſiæ, vel Monaſterio, an poſſit per Cruciatam abſolui? t.3. r.61. §.1. p.96

An ſatisfaciat Iubilæo, qui in die Dominico confitetur? t.4. r.39. §.1. & ſeq. p.558

* Vide verb. *Applicare. Defunctus. Impedimentum.*

Scandalum.

Scandali vitandi cauſa multa licent, quæ aliàs prohibentur. t.8. r.41. §.1. p.341

Scandali vitandi præceptum fortius eſt præcepto Eccleſiæ imponentis cenſuras, vel irregularitates. ibid.

Scandali vitandi cauſa hæreticus reſipiſcens poteſt, tacito nomine, mittere ad Sacram Pœnitentiariam, vt ſui abſolutionem alicui committat. ibid.

Et interim quid facere debeat vrgente præcepto annuæ confeſſionis? ibid.

Scandali vitandi cauſa vbi crimen eſt occultum, quo modo reus ſe gerere debeat, ſi non poſſit differre communionem, vel celebrationem? ibidem §. *Vnde.* p.342

Scandali vitandi cauſa Epiſcopus electus, & confirmatus, ſi à cenſuris abſolui non poſſit, conſecrationem eadem cauſa differre non tenetur. ibid. in princip. p.341

Scientia.

Scientia requiritur in Epiſcopo. t.8. r.71. §.1. p.367

Scientia omnium, quæ in ſcriptura, & legibus, ſeu Canonibus Eccleſiaſticis continentur, ad officij Epiſcopalis executionem deſideratur. ibid.

Scientiam hanc ſufficit eſſe moralem. ibid. §.3

Scientia moralis ſeu fundamentalis quæ dicatur. ibid.

Scientiam vtriuſque teſtamenti habere debet Epiſcopus, & quomodo hoc intelligatur? ibidem §. *Nec deſeram.*

* Vide verb. *Examinatores. Mitra.*

Scribere. Scriptores.

Scriptores, qui ex officio ſcribendi, & re vera quotidie ſcribunt, an excuſentur à ieiunio? t.6. r.29. §.1. p.217. & reſ.31. §.1. ibid.

Scriptum.

* Vide verb. *Debitum coniugale.*

Secretarius.

Secretarius Regum, & ſimiles an teneantur ieiunare? t.6. r.31. §.2. p.217

Senes.

* Vide verb. *Annus. Triremes.*

Seruare.

* Vide verb. *Locus.*

Seruire.

Qui ſeruiunt infirmis an poſſint aliquid comedere in die ieiunij etiam ex carnibus ad excitandum appetitum infirmorum? t.6. r.85. §.5. p.244

Seruus.

Serui, qui condiunt, & porrigunt cibos, & menſam heris non ieiunantibus ſternunt, menſæque ſeruiunt, an culpæ participes efficiantur? tr. 6. r. 125. §.4. p.273

* Vide verb. *Dominus.*

Sexagenarius.

* Vide verb. *Annus. Triremes.*

Socius.

* Vide verb. *Votum.*

Soluere.

* Vide verb. *Creditor.*

Species ſacramentalis.

Speciebus Sacramentalibus ſumptis an poſſit homo per totam vitam ſuſtentari? t.6. r.94. §.3. p.253

Spes.

Ob ſpem abſolutionis Bullæ Cruciatæ qui peccat, an gaudeat eius priuilegio? Idem quæritur de Iubilæo. t.3. r.34. §.1. & 2. p.84

* Vide verb. *Superfluum*

Stationes.

Stationes, quæ vocantur in Romana Vrbe Indulgentiæ plenariæ, an poſſit quis lucrari multoties in diebus aſſignatis? t.3. r.153. §.1. p.128. & in tr.5. r.33. §.5. & ſeqq. p.596

Et an etiam poſſint multoties ſumi pro defunctis? t.3. r.553. §.3. p.528

Status.

Status gratiæ an ſit neceſſarius in Sacerdote celebrante Miſſam, vt Indulgentia Altaris priuilegiati proſit defuncto? t.5. r.4. & 5. p.4. & 5

* Vide verb. *Gratia. Opus pium. Superfluum.*

Stipendium.

* Vide verb. *Miſſam celebrare. Sacerdos.*

Google

Rerum Notabilium

Stomachus

Ad Stomachi ſublenandam debilitatem an poſſit quis primo mane in die ieiunij accipere aliquid cibi ſine fractione ieiunij ? t.6. r 95.§.2. p.253

Stomacho debiles an poſſint in collatione ſerotina ieiunij veſci ouis ? t.6. r.118. §.3.p.269

Subditus.

* Vide verb. *Applicare. Eleemoſyna. Licentia. Prælatus Regularis, & Eccleſiaſticus. Promulgare. Superior Eccleſiaſticus & Regularis. Regularis. Religioſus.*

Subuenire.

* Vide verb. *Creditor.*

Subripere.

* Vide verb. *Furari. Furtum. Vir.*

Succeſſor.

Succeſſor Epiſcopi non poteſt alios quadraginta dies indulgentiæ concedere propter eandem cauſam, quam Epiſcopus anteceſſor illos conceſſit. t.5. r.29. §.3.p.104

Succeſſor Epiſcopi an poſſit reuocare indulgentias conceſſas ab Anteceſſore ? ibid.§.4

Succurrere.

Succurrere an potius teneantur filij patribus quàm proprus filiis ad extremam neceſſitatem omnibus redactis & ſecùs extra neceſſitatem extremam. t.7. r.45. §.2. p.300

* Vide verb. *Beneficiarius. Inuertere.*

Suffragari.

An ſuffragetur vbique Oratorium priuilegiato ? t.2.r.33. & 34. p.48.

Superfluum.

Superflua decentiæ ſuæ rarò contigit, vt ſæculares teneantur ſub mortali pauperibus erogare. t.7. r.9. §.3. p.280

De ſuperfluis naturæ, & ſtatus an teneamur in graui neceſſitate pauperum largiri eleemoſynam ? t.7. r.11. §.1. ibid.

Superflua habens, ſi ita omittat eleemoſynam, vt nihil omnino det, vel ita modicum in communibus neceſſitatibus pauperum, an peccet mortaliter ? t.7. r.13. §.6. p.283

De ſuperfluis ab onere elargiendi eleemoſynam an liberet ſpes aſcendendi ad ſuperiorem ſtatum ? t.7.r.14. §.1. & ſeqq. ibid.

De ſuperfluo ad ſtatum an qui teneatur opitulari illi, qui in periculo verſatur amittendi fortunas iniuſtè ? t.7. r.15.§.1.& ſeqq. p.284

Superflua bonorum Eccleſiaſticorum quo ordine teneantur Epiſcopi, & alij Eccleſiaſtici erogare in opera pia ? t.7.r.21. §.1.p.287.

Omne quod ſupereſt ex congrua, & decenti ſuſtentatione an Epiſcopi teneantur erogare in vſus pios ? t.7. r.24.§.1. p.290

Superfluum de quotidianis diſtributionibus an Eccleſiaſtici teneantur expendere in vſus pios ſicut de cæteris fructibus beneficij ? t.7. reſ. 28. §. 3.p.293

Idem eſt de penſionibus. t.7. r.29.§.1.ibid.

Et quid de præſtimoniariis. ibid.§.3. p.294

* Vide verb. *Diſpenſare. Monaſterium. Pauper. Pontifex. Præceptum. Prælatus Regularis.*

Superior Eccleſiaſticus.

* Vide verb. *Deſtruere. Diſpenſare Dubitans. Eccleſia. Epiſcopus. Ordinarius. Prælatus Eccleſiaſticus.*

Superior Regularis.

Superior localis, ſi à ſuo Prouinciali petat Sacerdotes ad complendum numerum deſignatum pro Altari priuilegiato, & illo prouiſum non fuerit, an adhuc ſatisfaciat pro dicto Altari. t.1.r.11.§.2. p.9

Superior Regularis duabus poſtquam authenticam habuit Iubilæi notitiam hebdomadibus id indici poſſit, eſto Epiſcopis ſeruis, aut citius indicat Iubilæum ? t.4.r.12. §.2.p.147

* Vide verb. *Applicare. Diſpenſare. Diſpenſatio. Dubitans. Eleemoſyna. Licentia. Prælatus Regularis. Promulgare. Regulares. Religioſus.*

Suſpenſio.

A ſuſpenſione incurſa propter ordinationem ante legitimam ætatem, vel ob defectum tituli an confeſſarius per Cruciatam abſoluere poſſit ? t.3.r.128.§.1. p.118

Idem eſt de habentibus priuilegium. ibidem §. 2. pag.119

Suſpenſio lata à Pio II. an extendatur ad Epiſcopos ordinatos ante legitimam ætatem ? ibid §.3. & in t.8. r.49.& 108. vbi latè. p.349. & 399

Suſpenſio an incurratur ab Epiſcopo per ſaltum promoto ? t.8.r.109.§.1.p.400

* Vide verb. *Abſens. Inuitus.*

Suſtentare.

* Vide verb. *Species Sacramentalis.*

Sutores.

Sutores an excuſentur à ieiunio ? t. 6. reſ. 31. §.1. p.218

Symonia.

Symonia notoria in Ordine inducit irregularitatem. t.3. r.137.§.3.p.123

* Vide verb. *Commiſſarius Cruciata. Reliquia.*

Synodus.

* Vide verb. *Abrogare. Conſuetudo. Diſpenſare. Lex.*

T.

Tabernarius

TAbernarij proponentes cœnam in die ieiunij omnibus indifferenter an peccent mortaliter ? t.6. r.127.§.1. p.274

Et quid quando dubitant, vel credunt alterum à ieiunio excuſari ? ibid. §.2

* Vide verb. *Compoſitionis Bulla. Reſtituere.*

Templum.

Si Templum transferatur alium in locum, an indulgentia illi conceſſa perſeueret ? t.5. r.22.§.1. p.189

Et quid, ſi dirueretur, & reficeretur per partes ? ibid.

Templo dirupto, an indulgentia illi conceſſa pereat ? t.5.r.23.§.1. ibid.

* Vide verb. *Deſtruere. Immunitas Eccleſia. Sacerdos.*

Tempus.

Tempus neceſſarium ad præceptum ieiunij eſt vigeſimus primus annus. Sed quo modo hoc tempus ſit computandum ? t.6. r.1.§.1. p.202

Intra quod tempus debeat conſecrari Epiſcopus poſt confirmationem ? t.8. r.55.§.1. p.354

Et quid, ſi fuerit impeditus ? ibid. §. *Excipitur.* p.355

Quo tempore conſecratio Epiſcopi fieri debeat ? t.8.r.62. §.1.p.362

Tempus ab Eccleſia determinatum ad ſuſcipiendos Ordines. t.8.r.63.§.1.ibid.

* Vide verb. *Dubitans. Epiſcopus. Homo. Oblitum. Votum.*

Tentatio.

* Vide verb. *Fœmina.*

Tentorium.

* Vide verb. *Generalis Exercitus.*

Teſtamentum.

* Vide verb. *Diſtributor. Eleemoſyna. Executor. Fœmina. Legatum.*

Teſtamentum de fructibus beneficij ab Epiſcopo conditum an de iure ſubſiſtat ? t.7. r.72. §. *Nota.* p. 369

Et quid ex diſpenſatione Pontificis ? ibid.§.5

Et

Et quid, ſi diſpenſatio ſit ſine cauſa ibid.

Teſtator.

* Vide verb. *Capellania. Capellanus. Clauſula.*

Teſtari.

* Vide verb. *Beneficiarius Regularis.*

Textores.

Textores vittæ ſericæ an excuſentur à ieiunio? t. 6. r.70.§.4. p.239

Titularis Epiſcopus.

Titolaris Epiſcopus non debet conſecrari ante legitimam ætatem. t.8.r.49. §.2. p.349

Titulares Epiſcopi an poſſint conſecrari abſque aſſignatione ciuitatis? t.8. r.77. §.1. p.373

Titulares Epiſcopi, qui dicantur ibid. §.3

Titulares Epiſcopi habent iuriſdictionem ſaltem habitu. ibid.

Titulares Epiſcopi contrahunt matrimonium ſpirituale cum ſua Eccleſia titulari. t.8. reſ.51. §. *Nec obſtat.* p.351

Titolares Epiſcopi an poſſint abſoluere, & diſpenſare virtute Concilij Tridentini? t.8. r.104. §. *Rurſus.* p.396.

Titulares Epiſcopi an gaudeant priuilegio eligendi Confeſſarium? t.8. r.105.§.1. poſt medium. p 397

Tradere.

* Vide verb. *Votum.*

Transferre

* Vide verb. *Dies. Epiſcopus. Facultas. Templum. Votum.*

Tranſire.

* Vide verb. *Locus.*

Tranſlatio. Tranſlatum.

Tranſlatio Epiſcopi ex vna ad aliam Eccleſiam non poteſt fieri ſine licentia Pontificis. t.8. r.51. §.1. p.351 & r. 96. §.5. p.391

* Vide verb. *Capella. Diœceſis. Eccleſia.*

Triremes.

Ad triremes non ſunt comdamnandi ſenes ſexagenarij, etiam ſi ſint roboſti & validi. t.6. r.6. §. 2. p.204

Tuſſis.

* Vide verb. *Communio Sacra:*

Tutores.

* Vide verb. *Pupillus.*

Typographus.

Apud Typographos prelum verſantes, & typos colligentes & componentes an excuſentur à ieiunio? t.6.r.30. & 31. p.217

Typographi compoſitores an poſſint diebus feſtiuis characteres componere? t.6. r.31. §.3. p.218

V.

Vagabundus. Vagus.

VAgabondis, qui voluntariam, ac culpabilem, & vitioſam inopiam patiuntur, an ſit præceptum dandi eleemoſynam? t.7. r.41.§.1. p.298

* Vide verb. *Conſuetudo. Lex.*

Vaſſallus.

Vaſſallos non habentes, ſed qui titulos ſumunt ſuper cognomina & loca ſumentes Bullam Cruciatæ an teneantur ſoluere octo argenteos? t.3. r.4.§.3. p.68

* Vide verb. *Dominica. Miſſam audire. Regulares.*

Venatores.

Venatores an teneantur ieiunare. tr.6. reſ. 35. §.3. p.219

Vendens Vendere.

Vendentes in diebus ieionij cibos probibitos an mortaliter peccent? t.6.r.125. §.4. p.272

* Vide verb. *Compoſitionis Bulla.*

Veneratio.

* Vide verb. *Impedimentum.*

Veniale peccatum.

Venialia peccata an ſint confitenda, quando requiritur confeſſio ad lucrandum Iubilæum? t.4. r.48. §.1. p.163

Qui venialia peccata habet, & caret mortalibus, an teneatur illa confiteri ſub mortali præcepto Eccleſiæ annuæ confeſſionis? ibid. §. 4

Verbum.

Verba, quæ apponuntur in indultis Oratorij priuati, *ſine tamen iurium Parochialium præiudicio*, quomodo ſunt intelligenda? t.2.r. 29. §. 1. p.44

* Vide verb. *Imperatiuum.*

Veſtimenta Epiſcopalia.

Veſtimenta Epiſcopalia, dum conſecratur Epiſcopus, qualia ſunt? t.8.r.113. §.1. p.404

Veſtimentorum Epiſcopalium myſtica declaratio. ibid. §.2

Veſtimentis ſeu tunicis interioribus induitur. t.8.r.114. §.1. & ſeqq. p.405

Veſtimentis omnium Ordinum decoratur. ibid.

Cum tunicis interioribus, quibuſdam ordinatur. §.2. p.406

Cur calceantur pedes? ibid.

Cur chirothecis manus veſtiuntur; t.8. r.120. §.1. & ſeqq. p.411

Cur Mitra caput ornatur. t.8. r.121. §.1. & ſeqq. p.411. & ſeq.

Veſtimenta nouem habet Epiſcopus ſupra Sacerdotem. t.8.r.124.§.6. p.414

Via.

* Vide verb. *Epiſcopus.*

Viaticum.

* Vide verb. *Sacerdos.*

Vicarius.

Vicarij nomen duplicem habet ſenſum. t.8. r.vlt. §.1. p.415

Vicarius interdum dependentiam, & interdum ſolam ſucceſſionem in officio cum æquali poteſtate ſignificat. ibid.

Vicarius Chriſti eſt Summus Pontifex. ibid.

Vicarius Petri in quo ſenſu dicatur Summus Pontifex? §. *Solum.* p.416

Vicarius Petri vocatur Pontifex dum conſecratur Epiſcopus. Et an hæc verba ſint emendanda in Pontificali Romano? §. *Hic tamen*, & §. *Igitur.* pag. 415. & 417

Vidua.

Viduæ, quæ mortuis maritis non ſunt Dominæ, nec vſufructuariæ cuiuſcumque dignitatis exiſtant, non tenentur pro ſumenda Bulla Cruciatæ contribuere decem tarenos, & ſecus ſi ſunt vſufructuariæ. t. 3. r.4. §.2. p.68

Viduis indigentibus an Aduocati, Medici, Chirurgi, & Pharmacopolæ teneantur opera ſua gratis miniſtrare? t.7.r.17.§.1. p.284

Vigilia.

In Vigilia Natiuitatis Domini ſi quis ieiunaſſet pro lucrando Iubilæo, an ſatisfaciat ſumendo pro collatione ſerotina illam magnam quantitatem, quæ ſumi ſolet in dicta Vigilia? t.4.r.24. §.1. p.151

Et ſupponitur dicta Vigilia poſſe ſumi vncias ſexdecim in collatione Serotina. ibid.

In Vigilia Pentecoſtes an ſit ſaltem de conſuetudine ſub præcepto ieiunandum? Et refelluntur alij caſus de vigilia S. Ioannis Baptiſtæ, S. Laurentij, omnium Sanctorum, & Quatuor temporum. t.6. r. 38. §.1. & ſeqq. p.219. & 220

* Vide verb. *Collatio ſerotina. Epiſcopus. Lacticinia. Præcipere. Votum.*

Villa.

In Villa rurali poteſt Epiſcopus habere Oratorium, vt ibi celebret, vel Miſſam audiat. t.2. r.6. §.2. p.30

In Villa, & ruri an poſſit erigere Oratorium qui habet indultum Oratorij priuati in domo ſua, vt quando eſt ibi audiat Miſſam? t.2. r.31. §.1. & ſeqq. p.46. & 47.

Vincendum.

* Vide verb. *Fœmina.*

Vinum.

Vinum bibens, qui fecit votum de ieiunando in pane & aqua, an toties peccet, quoties illud biberit? t.6. r.65. §.1. p.235

Et quid, ſi promiſerit in illa die nihil bibiturum niſi aquam; ibid.

Niſi parum vini ſumendo quis non poſſet ieiunare, an ſit adſtrictus ieiunio, qui fecit votum de ieiunando tali die in pane & aqua, t.6. r. 66. §.1. ibid.

Vini defectus nullo modo excuſat à ieiunio. t.6. r.70. §.5. p.239. & melius in Reſ. 86. §.1. p.247

Idem eſt de qualibet alia potatione communi loco vini. t.6. r.70. §.5. p.239

Vinum ex aromatibus conditum an frangat ieiunium? t.6. r.91. §.3. p.249

Vinum bibere ad ſuſtentationem in die ieiunij an ſit licitum? Et ante prandium an violet ieiunium? t.6. r.100. §.1. & ſeqq. p.257.

Violare.

Qui violat duo ieiunia ab Eccleſia indicta in vnum diem incidentia an peccet dupliciter? t.6. r.63. §.1. p.234

Idem eſt de auditione Miſſæ, ceſſatione ab operibus ſeruilibus, & aliis ſimilibus. ibid.

Et an ſaltem talis tranſgreſſio ſit circumſtantia in confeſſione aperienda? ibid. §.3

Et quid, ſi concurrit ieiunium indictum ab Eccleſia, & ex voto? ibid. §.2. & in reſ.62. §.1. p.233

Vir.

Sine viri licentia votum Religionis, vel caſtitatis ab vxore emiſſum an per Cruciatam, Iubilæum, vel Epiſcopum commutari poſſit? t.3. reſ. 106. §.2. p.110

Vir tale votum vxoris irritare poteſt. ibid. §.1

Vir honeſtus, cui magnum dedecus eſſet mendicare, an poſſit clanculum neceſſaria ſubripere? t.7. r.52. §.1. & ſeqq. p.305

Virginitas.

Virginitatis ſeruandæ votum an poſſit diſpenſari, vel commutari per Epiſcopum, Cruciatam, vel Iubilæum, quando conſtat non eſſe votum caſtitatis, ſed integritatis corporis ſeruandæ? r.3. r. 102. §.1. & ſeq. p.109

Et quid quando ita vouens dubius eſt de intentione? t.3. r.103. §.3. ibid.

Viſitans. Viſitare. Viſitatio.

Si viſitatio Templi præcipitur ad obtinendam indulgentiam pro defuncto debet talis viſitatio applicari ipſi defuncto. t.1. r.6. §.2. p.6

Viſitantes Oratorium domus ſuæ an lucrentur indulgentiam Bullæ Cruciatæ cum onere viſitandi Eccleſias, vel Altaria? t.2. r.60. & 61 p.65

Viſitando quinquies Oratorium prædictum non tenetur dimoueri loco, nec quinquies intrare, vel exire, ſed fixus poſſit illud quinquies viſitare ibid.

Viſitare quinque Altaria ex vno loco ſine motu corporali an ſufficiat ad lucrandam indulgentiam Bullæ Cruciatæ? t.3. r. 149. §.1. p.127

Et an ſufficiat viſitare quinque Altaria in eadem Eccleſia, vel in diuerſis? ibid. §.2

Et quid eſt agendum, ſi in Eccleſia ſint tria, vel quatuor Altaria tantùm? ibid.

Et quid, ſi vnum Altare quis viſitet quinquies? t.3. r.150. §.1. ibid.

Si viſitatio Eccleſiarum mandatur in Bulla Iubilæi tribus diebus ieiuniorum, an in iis diebus facienda ſit? t.4. r.28. §.1. p.153

Et quid, ſi indeterminatè mandatur viſitatio Eccleſiarum, an ſufficiat ſemel viſitare Eccleſiam etiam die Dominico non ſolùm ante, ſed etiam poſt communionem? ibid. §.3

Qui viſitare non poteſt Eccleſiam tempore Iubilæi, an egeat commutatione in aliquod aliud opus pium? t.4. r.31. §.1. p.155

* Vide verb. *Archiepiſcopus. Eccleſia,* vbi plura.

Viuens. Viuus.

* Vide verb. *Miſſam celebrare. Pontifex.*

Vncta.

* Vide verb. *Carnes. Chocolata. Collatio ſerotina. Paruitas materia.*

Vnctio Epiſcopalis.

Vnctio Epiſcopalis quomodo facienda? t.6. r.60. §.1. & ſeqq. p.361

Vnctio Epiſcopalis an cum indice fieri poſſit? ibidem §.1.

Et an valeat cum aliquo inſtrumento facta? t.8. r.82. §.1. p.377

Vnctio Chriſmalis an ſimiliter manu immediata Epiſcopi miniſtrari debeat? ibid. §.3

Vnctio Epiſcopalis an poſſit fieri cum ſolo oleo benedicto? t.8. r.84. & 86. p.379. & 383

Vnctio Epiſcopalis, vel Chriſmalis an poſſit fieri cum balſamo adulterino? t.8. r.85. §.1. p.381

Vnctio Epiſcopalis, vel Chriſmalis an poſſit fieri cum Chriſmate veteris anni? t.8. r.87. §.1. p.383

Vnctio Epiſcopalis eſt Ordo & Sacramentum. ibid. §.2

Vnctio Epiſcopalis in quo differat à Regia? t.8. r.88. §.1. ibid.

Vnctio Regia.

* Vide verb. *Rex.*

Vnctio Extrema.

In Sacramento Vnctionis Extremæ in ſingulis Vnctionibus partialis gratia confertur. t.8. r.22. §. *Confirmatur.* p.327

* Vide verb. *Extrema. Vnctio.*

Vocalis oratio.

* Vide verb. *Oratio.*

Vomitus.

* Vide verb. *Communio.*

Votum.

* In Indice primo poſito in principio huius tom. in tr.3. *de Bulla Cruciata* ſunt quamplures difficultates ſuper hoc verb. *Votum*; Sed illas omnes ibi conſequutiuas inuenies à reſ.69. vſque ad reſ. 122. vbi reperies qualia vota poſſint per Cruciatam commutari, vel per Epiſcopum diſpenſari.

Inter votum caſtitatis perpetuæ, vel Religionis, & reliqua vota Pontifici reſeruata eſt magnum diſcrimen, quòd illa duo priora relaxandi poteſtas non cenſetur conceſſa generali conceſſione Iubilæi? &c. niſi exprimantur, alia vero vota reſeruata ſatis in generali conceſſione cenſentur expreſſa. t.4. r.14. §.2. p.148

Poſtquam votum religionis, vel caſtitatis perpetuæ fuit à Pontifice commutatum in materiam non reſeruatam, an ex vi Iubilæi, aut alterius priuilegij poſſit commutari hæc materia non reſeruata? t.4. r.16. §.3. ibid.

Vota in fauorem tertij facta nondum tamen acceptata an poſſint commutari per Iubilæum? &c. t.4. r.20. §.3. p.150

Vota an poſſit Confeſſarius commutare extra Sacramentalem Confeſſionem? t.3. r.22. ibid.

Et an ita faciendo peccet mortaliter? ibid. §.2. p.151

Digitized by Google

Votorum commutationem tempore Iubilæi an poſſit quis petere ab vnu Confeſſariu, & poſtea vel antea cum aliu poſſit peccata confiteri t.4. r.23. §.1. ibid.

Intra tempus Iubilæi, vel Cruciatæ Confeſſarius poteſt dicere pœnitenti commuto tuum votum in illam rem, vel res, quam aut quas ego, aut talis poſt aliquas hebdomadas iudicauerimus prudenter ſuſtinendas.t.4. r.60. §.4. p.170

Vota commutata vigore alicuius Iubilæi an reuiuiſcant, eo non obtento? t.4. r.63.§.3.p.171

Et quid, ſi vota ſint tantum commutata generaliter à Confeſſario remittendo opera ſubrogata à ſe, vel ab alio poſt Iubilæum præſcribenda? Ibidem §. 4. p.172

Qui votorum commutationem virtute Iubilæi accepit, an peccet mortaliter, ſi voluntarie Iubilæum non lucretur? t.4. r. 64. & 65.ibid.

Votum de dicendo Roſarium an perſoluatur alternatim recitando cum ſocio? t.6.r.55.§.*Sed quia*.p.229

Voto prædicto an quis ſatisfaciat, et amſi recitet Roſarium factâ notabili interruptione in ipſiſmet decenis? ibid. paulo poſt initium dicti §.1

Qui vouit ieiunare in Vigilia alicuius S. cuius dies feſtus incidit in Feriam 2.poteſt Sabbatho antecedenti ieiunare, & non tenetur ad ieiunium in die Dominico, niſi id expreſſerit ibid. ad medium dicti §.1

Qui vouit ieiunare in die Annunciationis B. Mariæ Virginis,ſi incidat in Dominicam poteſt ieiunare Sabbatho antecedenti modo contrarium non expreſſerit; vel poſſit ieiunium transferre in Feriam 2. ſi die Sabbatho teneatur alio titulo ieiunare. ibid. poſt medium dicti §.1

Qui vouit tradere aliquid certo pauper, tenetur tradere alteri pauperi, ſi pauper deſignatus moriatur nondum adimpleto voto, niſi aliter conſtet de voluntate vouenti ,ibid.prope finem. dicti §.1

Vouens ſextis Feriis ieiunare, ſi eo anno incidat Natalis Domini in die Veneris, an teneatur ieiunare? ibid.in fine.

Qui vouit ieiunare Feria ſexta, vel alia die, ſi in illis incidat Vigilia Natiuitatis Domini, an poſſit in collatione ſerotina ſumere quantitatem pinguiorem? t.6. r.114.§.1. p.264

Quod idem quæritur pro Religioſis Franciſcanis ſtante eorum voto. ibid.§. 3

Votum aliquod an Epiſcopus emittat in eius conſecratione tatione perfectionis ſtatus? t.8.r.96. §.1.p.391

Votum, ſeu obligatio Epiſcopi viſitandi limina Apoſtolorum,quomodo impleri debeat? t.8.r.97.§.1. p.392

A voto paupertatis, & aliis an liberetur Religioſus conſecratus in Epiſcopum? t 8.r.106. §.1. p.397

* Vide verb. *Annus. Carnes. Ceruiſia. Commutare. Conſuetudo. Dies. Diſpenſare. Dubium. Irritare. Lacticinia. Mos. Oblitum. Peregrinatio. Pracipere. Priuilegium. Recitare. Regulares. Reuocare. Vinum.*

Vrbs.

Extra Vrbem Romanam non in Vrbe poſſunt Epiſcopi etiam Titulares erigere Oratorium in ſuis Palatiis, vt ibi celebrent, vel Miſſam audiant. t.2. r.5. §.2. p.30. & r.9. §.1.p.31.

Vſus. Vtens.

Vſus ſanguinis, & lardi in Regno Siciliæ eſt licitus in diebus Quadrageſimalibus, & aliis ieiuniis habentibus Bullam Cruciatæ. t. 3. r.166.§.1. p.134.

Et an hoc ſit licitum aduenis, & peregrinis. ibid. §.5 p.135

Per non vſum an priuilegium perdatur? t.6. r.53.§.7. p.228

* Vide verb. *Oratio.*

Vtilitas.

* Vide verb. *Chorus.*

Vua.

Vuas recentes in notabili quantitate poſt prandium, in die ieiunij ſi quis ſumeret,an frangat ieiunium? t.6.r.69. §.1.p.254

Vxor.

Vxor an poſsit facere eleemoſynas? t.7. r. 34. §.1. p.295

Vbi ſeptem caſus proponuntur, in quibus vxores poſſunt facere elemoſynas.p.296

Vxor an poſſit inſcio viro vigeſimam partem annui prouentus in eleemoſynas diſtribuere? ibidem §.10

Et quid, ſi maritus prohibeat vxori facere eleemoſynas t.7.r.35.§.1. ibid.

* Vide verb. *Coniux. Debitum coniugale. Eleemoſyna. Filius. Frater. Maritus. Matrimonium. Vir.*

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Google

I 10.

Digitized by Google

Digitized by Google